FLACĂRA

ANUL XXV NR 26 (1099)
1 IULIE 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

4 ZILE ȘI 4 NOPȚI

MARINAR DE PROBĂ PE MOTONAVA „SIMERIA"

JURNAL DE BORD

Nu venisem la Brăila cu intenția de a pleca pe mare. Nici chiar într-o probă de marș. O desprindere de țărm, oricît de scurtă ar fi, implică o anume pregătire, psihologică mai ales.

La 11 iunie 1976, cînd Fotti Craioveanu, secretarul comitetului de partid al Șantierului naval, mi-a făcut invitația să însoțesc echipajul în probe, eram cu totul nepregătit. Dar cine nu-și dorește o călătorie pe mare ?

Așa se face că timp de patru zile și patru nopți am devenit martorul ocular al tuturor faptelor petrecute la bordul motonavei „SIMERIA", primul cargou de 7 500 tdw construit la Brăila. De-a lungul unei călătorii de 1 000 de mile marine, am urmărit atît munca eroică a echipajului, cît și comportarea navei, în tot ceea ce o compune.

13 IUNIE 1976, ZIUA ÎNTÎI

Nu ne-am desprins încă de țărm. În careul ofițerilor, așteptăm vameșii și grănicerii. La rugămintea mea, inginerul Traian Comșa, directorul șantierului, încearcă să-mi schițeze portretul primei nave de 7 500 tdw, construită de colectivul pe care-l conduce și a cărui vîrstă medie nu depășește 28 de ani: „Am început, zice, în 1973, într-un moment destul de dificil pentru noi toți. Șantierul abia se dezvolta, nu aveam cală de construcții și nici de lansare pentru astfel de nave. Montarea a început pe un loc improvizat, cu o tehnologie aparte. Condițiile vitrege ceresu oamenilor eforturi și atenție deosebite. Cu toate piedicile, nava a fost lansată la apă în septembrie 1975, cu un tonaj de 2 500 tone. Între timp s-a armat și a ajuns la 3 600 tone. Spre deosebire de primele cargouri de 4 500 tdw, „Simeria" a fost construită în întregime la Brăila. Timpul de execuție, față de nave similare construite la alte șantiere, a fost redus cu 20 la sută. Vechile instalații de încărcare au fost înlocuite cu macarale, iar cele de manevră a capacelor au devenit hidraulice".

Înseamnă că proiectul inițial a fost revoluționat de proiectanții șantierului, conduși de inginerul Cecilia Teodoru, aflată pe punte. Este soție, mamă, coordonatoare de proiect. „Trebuie să recunosc, zice — și eu o citez aici exact — au fost zile cînd n-am putut să le fac pe toate la parametrii optimi. Proiectului i-am acordat însă totdeauna prioritate". Am înțeles-o în timpul efectuării probelor, cînd catargul din prora i se părea că are o vibrație mai mare decît cea admisă, cînd motonava, înaltă cît un bloc cu șapte etaje, se banda la babord, adică în partea stîngă, din cauză că din tancurile situate acolo se consumase mai mult combustibil. Pentru toate tresărea, tresăream și noi, și se liniștea abia atunci cînd, după examene severe, comisia de recepție considera proba trecută.

Dacă am suda cap la cap țevile montate la bord, am obține o conductă care ar depăși distanța Brăila — Galați. Le-au montat oamenii secției tubulaturâ, conduși de maistrul Gheorghe Zaharia. Inginerul Petre Buleci mă roagă să reții în jurnalul meu de bord alte cîteva nume : Gheorghe Burlacu, șeful echipei de strungari, Radu Grosu, șeful echipei de electricieni, șefii de echipe Grigore

(Continuare în pag. 6)

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Angajați cu toate forțele în bătălia pentru pîine!

Pămîntul reazim

Da, reazim mi-e rostul acestui pămînt,
Și munții cu riuri și marea cea mare,
Cu Gelu, cu Țepeș, cu Ștefan cel Sfînt,
Cu arborii drepți din păduri milenare.

Și fapte sculptate de vremuri pe scut,
Îndemnul lăsat de părinți în cuvinte,
Ființite cu oasele noastre în lut,
Înscrise cu fruntea pe cerul fierbinte :

Io, Decebal,
adaug-acest trup nemuririi
Carpaților noștri prealuminos veghind
Oștirilor viteze de început, cînd mirii
S-au decantat în fii de fii fiind ;

Îmi calcă trupul cine-mi calcă țara,
Întoarce-te-nainte de-a nu-ți mai fi ușor,
Sunt fiu de-ostaș-și-ostași-nu-suportă-ocara
Io, Mircea,
sunt aici, stăpînitor ;

Io, Mihail,
voevod al Țării Românești
ai Ardealului și a toată țara Moldovei
Pohtit-am în faptă — și-n faptă tu ești
Român, precum spune și aurul slovei.

Apoi, nu se mai zice „eu" ci „noi",
Din spiritul și ochii lui Bălcescu,
Poporul român, popor de eroi,
Vorbind prin Nicolae Ceaușescu.

Sunt ram dintr-un arbore-nalt și străvechi
Cu nume latin și cu inima dacă,
Din ani ce măsoară milenii perechi,
Cu oameni ce-n vînt și furtuni nu se-apleacă.

Da, reazim mi-e rostul de rod luminos
Al gîndului bun, aurit între palme,
Din lanul acesta de muncă mănos
Al bolților noastre curate și calme.

COMAN ȘOVA ■

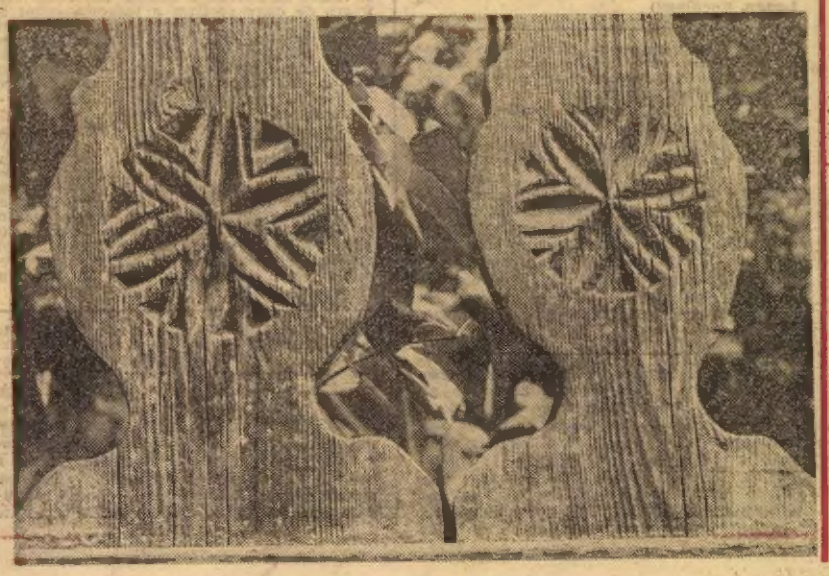

Ziua luminătorului

Prăznuim în fiecare vară, la 30 iunie, această zi — **Ziua Învățătorului** — împreună cu copiii noștri și cu copilul din noi, dacă acesta n-a murit. Adresăm, în această zi, întîrzînd cu emoție lîngă fila de calendar ce le poartă numele, omagiul dragostei și recunoștinței noastre acestor mari anonimi, acestor eroi neștiuți ai celei mai nobile dintre breslele ce zidesc edificiul unei culturi, al unui spirit, al unui neam.

De ce anonimi, de ce neștiuți ? Opera lor, deci personalitatea lor, o pus și pune, observa un scriitor-cărturar, o cunună de foc pe fruntea tuturor marilor noștri oameni, pe fruntea tuturor generațiilor care-au țesut și înnobilat istoria românească, marcîndu-le începuturile, marcîndu-le devenirile. Pe fruntea lui Tudor recunoaștem lumina lui Gheorghe Lazăr, sfătuitorul său, pe fruntea generației pașoptului recunoaștem lumina lui Heliade, pe fruntea lui Creangă lumina lui Popa Duhu, pe frontispiciul unei întregi culturi lumina lui Maiorescu. Ne gîndim, în această zi, cu emoție, la toate aceste nume ilustre, ne gîndim însă, poate mai mult decît la ei, la ceilalți, la cei neștiuți, la marele, nesfîrșitul cortegiu de purtători ai luminii prin noaptea veacurilor, la mîile și răsmiile ce și-au trecut din mînă în mînă bobul fragil de lumină, ocrotindu-l de toate vînturile potrivnice, hrănindu-l cu jertfe și sacrificii, pînă cînd acest act singular și eroic al unor voințe a devenit, prin revoluția socialistă, voința și actul material de cultură al unei întregi națiuni.

Rolul lor, astăzi, într-o societate și într-o epocă ce-au preluat pe umerii lor poverile grele ale actului material de instrucțiune, e mai ușor. Rolul lor, astăzi, într-o societate și într-o epocă ce-și zidesc cu ardoare și hotărîre o nouă civilizație, o nouă cultură, un om nou, e mai greu și mai plin de răspundere ca niciodată. Prin ei, începuturile culturii, începuturile cunoașterii și cele ale conștiinței ne stau etern în față, odată cu prima literă a cărții deschise, toamna, de un copil. Prin ei, copilul nostru e scos din geografia casei și adus în geografia patriei și a epocii. Prin ei, același copil se leagă cu istoria cea mare a neamului, a lumii și a planetei. Prin ei, imaginea viitorului și a datoriilor față de ei sînt răsădite de timpuriu, astfel încît să rodească precoce, robust și teafăr. Lor le încredințăm, deci, viitorul, lor le încredințăm România și civilizația ei de mîine, lor le încredințăm, pentru zămislirea acestei civilizații, marea răspundere a legării școlii de viață, a ideilor și idealurilor de faptă vie, iar prin aceasta îi investim cu îndatoriri multiple, culturale, civice, patriotice, sociale, istorice, politice.

„Pe această - cale — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste — școala trebuie să asigure pregătirea tineretului pentru muncă și viață și, totodată, însușirea celor mai noi cunoștințe teoretice — științifice și culturale —, să dezvolte în rîndul tinerilor respectul și pasiunea pentru munca concretă, producătoare de valori materiale... Profesorii și învățătorii au datoria de cinste și sarcina de mare răspundere de a-i forma pe tineri ca cetățeni conștienți și devotați ai patriei socialiste, ca făuritori entuziaști ai comunismului pe pămîntul României".

Ei, acești dascăli și profesori, acești mari anonimi, capătă astfel, prin răspunderile, locul și rolul lor în societatea noastră, prin truda lor și prin dăruirea lor misionară, un chip ce se dăltuiește adînc, cu trăsăturile-i vii și nobile, ca și cel al ctitorilor de neam și țară, în inima noastră și în inimile celor ce vor veni.

ILIE PURCARU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Din partea Consiliului popular al județului Maramureș :

„...În legătură cu scrisoarea tovarășului **Ioan Temoleagă**, adresată revistei **FLACĂRA** în numele unui grup de muncitori ai exploatării miniere Baia Borșa, vă facem cunoscut : la solicitarea conducerii E. M. Baia Borșa, începînd cu data de 22 martie a.c., I.T.A. Maramureș a deschis un traseu de autobuze Dragomirești — Băile Borșa cu plecarea din Dragomirești la ora 4,30 și 12,15 și cu sosire în Băile Borșa la 5,25 și 13,40. Plecarea de la Băile Borșa : ora 5,30 și 15,00".

Am citit în presă despre aniversarea a 100 de ani de la revoluția bulgară și a comemorării morții marelui revoluționar Hristo Botev. Cred că se cuvine să știm că și de numele orașului Giurgiu — asemenea Bucureștiului, Brăilei etc. — se leagă aceste evenimente. Astfel, în subsolul unei clădiri — astăzi demolată — a existat în a doua jumătate a secolului trecut o tipografie clandestină în care se editau ziare bulgare ; în timpul exilului său, Hristo Botev a trecut prin Giurgiu, fiind găzduit, pe ascuns, mai multe zile, dintre care 4 a stat în turnul numit „turnul ceasornicului" ; din locul unde se află astăzi clădirea întreprinderii NAVROM — G.E.F.P. s-a îmbarcat Hristo Botev împreună cu un grup de revoluționari bulgari la bordul vasului „Radețki", dînd semnalul revoluției bulgare de la a cărei dată se împlinesc acum 100 de ani. (Ing. **Nicolae Mănescu**, Giurgiu)

Cu cîtva timp în urmă, împreună cu cercetătorul **Dumitru Bălașa**, am descoperit în străvechea așezare gorjeană Poiana (Turburea) o cruce din piatră înbrăcată în frumoase împletituri dantelate și alese horbote, unul dintre cele mai frumoase monumente de acest fel din această zonă. Lucrată dintr-un bloc de piatră de culoare gălbuie, are doi metri înălțime, lungimea brațelor de 0,95 metri, lățimea de 0,35, iar grosimea de 0,20 metri. Menționăm că din corpul crucii lipsește partea inferioară. Pe fața de apus, meșterul pietrar a cioplit în slavonește cu majuscule în relief inscripții sacrale și comemorative ; deși inscripția apare trunchiată, din fragmentul ce se păstrează reiese că această cruce a fost ridicată sub domnia lui Constantin Șerban Vv. (1654—1658), probabil de urmașii vistierului lui Mihai Viteazul, Stoica (Stoichiță) Rișoianu, Miloș logofăt și Dragotă postelnic, posesori de moșii în aceste locuri. O eventuală descoperire a fragmentului lipsă, sîntem siguri, ne-ar confirma supozițiile. **(Liviu Poenaru**, Poiana Turburea, Gorj)

Primim din partea I.M.B. sectorul 5, circumscripția 11 miliție :

„...Referitor la articolul apărut în revista **FLACĂRA** nr. 21 din 27 mai a.c. cu privire la uncle nereguli ce s-ar comite la bufetul „Vișeu" vă comunicăm următoarele: organele noastre de miliție au efectuat verificări cu privire la cele sesizate în articolul respectiv, cu care ocazie s-a stabilit că conducerea I.A.P.L. „Aluniș" va lua următoarele măsuri: prelucrarea articolului cu întreg personalul bufetului, cît și de la celelalte unități de alimentație publică; de asemenea, începînd cu data de 10 iunie a.c. a luat măsura renovării bufetului „Vișeu", iar personalul a fost repartizat la celelalte unități de pe raza sectorului 5; cele sesizate în articolul respectiv vor rămîne pe mai departe în atenția organelor noastre".

Zilnic prin comuna Pleșcuța din județul Arad trec autobuze aparținînd autobazelor Sebiș, Brad, Dr. Petru Groza, Cîmpeni — deci, din raza întreprinderilor de transport auto ale județelor Arad, Hunedoara, Bihor și Alba. Întrucît lipsește orarul ajungerii în stație a autobuzelor, cetățenii călători de aici se văd nevoiți să prindă mașinile la nimereală. Tovarășii în drept ce așteaptă oare, un ghicitor ? **(C. Ion**, Arad)

În luna ianuarie copilul meu a fost bolnav. De aceea nu i-am putut face vaccinul antipoliomielitic. Doctorul care l-a tratat mi-a dat o motivare pe care am prezentat-o celuilalt doctor, cel cu vaccinările. Acesta din urmă a zis că este în ordine, că în adevăr copilul nu mai poate fi vaccinat și a anexat motivarea amintită la fișa medicală. În februarie însă am fost chemat la Sanepid — aparțin de Policlinica Titan, sector 4 —, ca să mă amendeze. Mi-au zis că motivarea nu este bună. Am mers din nou la doctorul care mi-o eliberase : mi-a repetat că e bună. M-am întors la Sanepid ca să aflu de la ei că și doctorii mai pot greși, că totuși nu e bună și sînt bun eu de plată. 200 de lei ! Sumă rotundă. Poate că-i meritam în adevăr după atîtea drumuri, dar nu să-i dau, să-i primesc. Nu zic că asemenea amenzi li s-ar cuveni mai degrabă celor care poartă oamenii de la Ana la Caiafa, dar prea nu se mai înțeleg acești doctori, de nu mai știe dreapta ce face stînga și din cauza asta suferă oameni nevinovați. **(Ion Ion**, București)

Singurul cinematograf din orașul Ploiești unde, săptămînal, poți viziona un film în premieră este cinema „Ploiești". Firește, aici, afluența publicului este foarte mare ; surprinzător de mare însă — proporțional, firește — a devenit și „afluența" unor tineri care vînd bilete la suprapreț, făcînd din cinematograf un adevărat vad comercial în holul căruia — sub privirile binevoitoare ale casierițelor și oamenilor de ordine — zeci de derbedei fără ocupație plasează discret bilete la preț de speculă. Conducerea cinematografului în cauză se justifică afirmînd că „n-avem, tovarășe, nici un interes să ne trezim cu capul spart !" Atunci de ce nu se adresează această conducere organelor de miliție ? Asta ca să nu mai pomenesc de fluierăturile, hohotele de rîs și dialogurile purtate în gura mare și fără jenă în timpul proiecției filmului de „gâștile" acestor tineri certați cu legea. **(Sergiu A. Cosmin**, Ploiești)

Comunistul **Aurel Lup** — factorul poștal care deservește satele Bulzești de Jos, Tomnatic și Grohot — cărula oamenii s-au obișnuit a-i spune „baci Aurel", membru al comitetului comunal de partid Bulzești de Sus și deputat comunal de 13 ani, acoperă zilnic circa patruzeci de kilometri, fie iarnă, fie vară, străbătînd poteci numai de el știute, îndrumînd călători rătăciți în drum. L-am întovărășit într-o zi de duminică într-unul din drumurile sale și nu pot să nu vă reproduc o replică a acestui minunat și îndrăgit om al locurilor, amintindu-și de o veche pasiune a sa din tinerețe, aceea de toboșar la nunți : „toba asta a mea a făcut 33 de mirese". **(Ion Coțoi**, Bonțești, Arad)

Stațiunea balneară Băile Felix a devenit una dintre cele mai renumite băi termale în aer liber din țară, aceasta și pentru ospitalitatea celor ce deservesc această stațiune.

Vă trimit o fotografie reprezentînd șirandul „Appollo II", recent modernizat, unul dintre locurile cele mai agreate de aici, atît de către cei veniți la cură din țară, cît și de către mereu mai mulții turiști străini. **(Ștefan Toth**, Oradea)

De mai bine de 6 luni locuiesc într-unul din cele mai moderne blocuri din Capitală : blocul nr. 58—60 situat pe șoseaua Pantelimon nr. 248—58, sectorul 3 : de mai bine de 6 luni, atît eu cît și alte cîteva zeci de familii trăim cosmarul produs de asaltul decibelilor iscați de niște instalații situate în apropiere și în aer liber, în vecinătatea întreprinderii „Electroaparataj" — asta ca să nu mai vorbim de norii de fum gălbui, infestînd aerul cu reziduuri chimice. Cu toate că am sesizat în repetate rînduri această situație, nu s-a luat nici o măsură. Cînd ne-am mutat în acest bloc, eram bucuroși, fiind informați că este un bloc „unicat". Este unicat, într-adevăr, dar din cu totul alte motive decît cele la care ne așteptam. **(Leon Iancovici**, București)

Din partea Uniunii județene a C.A.P. Mehedinți :

„...În legătură cu scrisoarea trimisă revistei **FLACĂRA** de către **Gheorghe Mîndruț**, din C.A.P. Fîntîna Domnească, prin care arată că — absolvent al Liceului economic fiind — solicită încadrarea pe postul de contabil la această C.A.P., conducerea de aici nefiind de acord, vă comunicăm următoarele : în ziua de 6 mai a.c. a avut loc o ședință de consiliu a C.A.P. la care a participat și susnumitul, secretarul comitetului comunal de partid, precum și un inspector șef de la banca agricolă. În această ședință consiliul de conducere al C.A.P. a hotărît încadrarea susnumitului pe postul de contabil planificator, **dar acesta a refuzat, plecînd din ședință...**"

N.B. — Tovarășe Mîndruț, dacă tot aveați de gînd să refuzați postul, de ce ne-ați mai solicitat sprijinul ? ! Socotiți că avem timp de pierdut, așa cum aveți, de pildă, dumneavoastră ?

Am absolvit Facultatea de energetică în 1975 și am fost repartizat în București. Anul acesta — întors din armată — m-am prezentat la circumscripția financiară a sectorului 4 pentru încheierea contractului de închiriere. Mi s-a cerut cerere de luare în spațiu. Am dus. După trei săptămîni, în care eram chemat de două ori pe săptămînă la circumscripție, am fost trimis la spațiul locativ din strada Ceaușu Radu. Acolo s-au împiedicat de faptul că nu am buletin de București. Mi s-a cerut copie după dispoziția de repartizare. De la 28 aprilie, în fiecare luni — ziua în care îl găseam pe inspectorul Vintilă — mă duceam acolo ca să mi se spună : „așteptați", „se va rezolva", „nu s-a discutat", „veniți" ș.a.mud. Am fost în audiență la Comitetul de partid al sectorului și imediat s-a luat legătura cu tovarășul Berovici, șeful spațiului locativ. Am aflat de la tovarășul Vintilă că s-a aprobat, dar asum n-au dactilografă pentru a redacta hîrtia care trebuie să ajungă la circumscripția financiară. Eu lucrez în trei schimburi, n-am timp de lenevit, și se pare că întîrzierile acestea datorate birocrației unor oameni mă vor duce și la amenzi pentru întîrzierea formalităților de stabilire a domiciliului : la miliție mi se cere contractul de închiriere. Oare cît voi mai fi purtat atît de inutil și de absurd pe drumuri ? (Ing. **Ion Lungu**, București)

În comuna Măgura — Bacău a fost scos la lumină un mare tezaur monetar roman. Tezaurul a fost descoperit de membrii cercului „Căutătorii de comori" de la Școala generală nr. 2 din aceeași localitate, aflați într-una din expedițiile lor în vatra satului. Muzeul de istorie și artă al județului Bacău — care a preluat această comoară numismatică — arată că tezaurul are o greutate de peste 9 kilograme, numărînd aproximativ 2 750 monede de argint datînd din secolele I și II e.n. Monedele poartă efigiile lui Traian, Domițian, Hadrian și ale altor împărați, iar valoarea lor este deosebită, tezaurul fiind unul dintre cele mai mari de acest fel descoperit în Moldova și poate cel mai bogat din țară. **(Prof. Dumitru Tătaru**, Bacău)

Mă numesc **Alexandru Onette**, domiciliez în orașul Moreni, strada V. I. Lenin nr. 97, și dețin la această adresă un apartament, precum și o debara, amenajată în podul clădirii. Menționez că și celelalți locatari dețin aceeași spații, inclusiv debarale, în podul clădirii. În anul 1971, I.G.O. Moreni a stabilit în mod arbitrar și cu totul nejustificat că debaralele acestea sînt spații locuibile, fiind trecute ca spațiu excedentar, majorîndu-se în mod corespunzător și chiria. Bineînțeles că în astfel de condiții am renunțat la ele, nu înainte însă de a atrage atenția conducerii I.G.O. Moreni că măsura este ilegală, întrucît acest spațiu nu e locuibil, este împînzit de conductele de gaze, instalația de lumină este improvizată, nu are instalațiile sanitare necesare. Totuși mai mulți cetățeni au primit repartiții în acest pod. S-au improvizat instalații sanitare în curtea clădirii la circa 4 metri de bucătăriile celorlalți locatari, sfidîndu-se astfel orice reguli de igienă. În 1975, riscurile pe care le comportă aceste improvizații, de care vorbeam, s-au verificat în mod fatal : doi din locatarii podului au plătit cu viața. Deși șezitată, conducerea I.G.O. perseverează într-o eroare condamnabilă.

Nu sînt sociolog, sînt un simplu cetățean care a fost martor la o scenă penibilă ce a avut loc în ziua de 29 mai în jurul orei 11,30 în magazinul „Lactate" — unitatea nr. 238 — din strada D. Bolintineanu nr. 2, sector 4, București : un cetățean mai în vîrstă s-a prezentat la o tînără vînzătoare cu o lămîie învelită în hîrtie, complet stricată, explicîndu-i acesteia că a cumpărat de aici, cu o zi înainte, 6 lămîi dintre care unele sînt stricate, dovadă cea pe care a adus-o ; nu venise să i se dea altele în loc ci, pe un ton extrem de cuviincios, atrăgea doar atenția că nu este corect ca în pungă să pui unui cumpărător marfă stricată. Răspunsul vînzătoarei a fost o explozie de vociferări, de strigăte, de injurii — deși omul în vîrstă, precizez, avea martori, dispuși să declare că fuseseră de față în momentul cumpărării. Ceea ce a urmat, vă rog să mă credeți, depășește orice închipuire : cetățeanul a cerut condica, a fost inițial refuzat, apoi luat în derîdere de tînăra vînzătoare în jurul căreia aparuseră așa, din senin, cîțiva prieteni, de aceeași vîrstă — ceea ce a rezultat se poate constata din respectiva condică de sugestii și reclamații. „Vino și data viitoare, vei fi servit mișto !" — au fost cuvintele ce l-au însoțit pe vîrstnic, la legire. Trist spectacol. **(Constantin Pîrvulescu**, București)

Primim din partea conducerii C.A.P. Vișina Veche, județul Olt :

„...Conform proiectului I.S.P.I.F. București, T.C.I.F. Craiova, prin lotul Corabia, a executat la C.A.P. Vișina Veche lucrările de irigații cuprinse în sistemul **Terasa Corabia**, lucrare dată în exploatare în anul 1972. Pe canalul C.D.I.2., deoarece nu s-a prevăzut în proiect, nu s-a construit un pod care ne este necesar pentru a transporta recolta de pe suprafața C.A.P.-ului, de aproximativ 230 hectare, ce se găsește peste canal, lucru ce ne obligă să facem un drum în plus de șase kilometri... Aceasta cînd nu sînt ploroase : altfel, ocolim zece kilometri, pe la C.A.P. „Voința" Corabia... Poate că prin publicarea acestor rînduri, I.S.P.I.F. București și T.C.I.F. Craiova se vor hotărî să execute podul, conform **înțelegerii** intervenite la recepționarea sistemului..."

În seara zilei de 9 iunie, în jurul orei 18, în parcul orașului Bistrița, județul Năsăud, l-am fotografiat pe acest cetățean răspîndind în jur un accentuat parfum... babic. Dacă

se va recunoaște cumva, poate că vă va trimite numele și adresa exactă : sînt dispus să-l expediez, gratuit, originalul. **(Nicolae Tokacek**, București)

Supun atenției dumneavoastră următoarea problemă : în presă, ca și în emisiunile TV și radio, se acordă o atenție deosebită cultivării de către cetățeni a leguminoaselor în solarii și parcele aflate în apropierea caselor. În acest sens, în colecția „Caleidoscop" au apărut și cîteva lucrări de larg interes ; din punct de vedere practic însă — și mă refer aici la magazinele AGROSEM, care se ocupă cu vinderea către populație a semințelor — lucrurile nu stau tocmai strălucit, și iată de ce : mai multe substanțe chimice — cum ar fi de pildă: sulfatul de amoniu, azotatul de amoniu, sarea potasică, formalina, hexaclioranul, sulfura de carbon, germisanul, ecatoxul etc. — recomandate în tehnologia de cultivare a legumelor — nu se găsesc. Înțelegem periculozitatea unora dintre aceste produse chimice, credem totuși că se poate găsi o formulă pentru ca aceste produse să fie comercializate totuși în vreun fel, cu recomandările de rigoare. **(Dan M. Brătucu**, București)

În revista **FEMEIA** nr. 6 (iunie) 1976, în pagina tinerilor — coperta a patra — la rubrica „debuturi" s-a publicat poezia „Patrie" — fragment — sub semnătura elevei **Maricela Gavra**, de la Școala generală nr. 6, clasa a VII-a, Lupeni. Nimic mai frumos și mai înălțător pentru o tînără elevă decît a-și iubi patria și a scrie o poezie despre ea. Numai că, în cazul elevei Maricela Gavra, a scrie poezie înseamnă a trece la rușinoasa și deloc lăudabilă practică numită furt literar. Poezia cu care a „debutat" aparține semnatarului acestor rînduri, fiind publicată în ziarul **MUNCA** nr. 8168 din 23 februarie 1974 în pagina „Literatură, critică, artă". Ești tînără, Maricela, abandonează astfel de practici care nu fac nimănui cinste. Dacă **iubești** poezia, dacă dorești să scrii poezie, scrie cu talentul și simțămintele tale că, vezi, furtul se descoperă. **(Mirou Țic**, Ilia, Hunedoara)

Vă scriu în numele unor locatari ai blocului nr. 9, strada Oborului din Craiova. De cîțiva ani spațiile verzi din fața blocului au fost transformate de unii în grădini particulare de zarzavat. S-au perindat la fața locului mai multe comisii care au venit, au văzut și... nu s-a schimbat nimic. Consiliul popular al municipiului Craiova ne-a comunicat oficial în 2 decembrie 1975 că .....cele sesizate sînt juste și urmează ca imediat ce timpul va permite să plantăm arbori și arbuști și cu această ocazie vor fi distruse grădinile de zarzavat din fața blocului dumneavoastră..." De atunci pînă acum timpul a tot permis ; cine le-o pune oare bețe în roate celor de la consiliu și nu-i lasă să se țină de vorbă ? **(Gheorghe Ardelean**, Craiova)

În ziua de 29 mai a.c., la ora 14,20, m-am prezentat la Centrul de radiografie medicală de pe Calea Șerban Vodă nr. 189 din București pentru microradiofotografie. Fusesem chemat în acest scop printr-o fișă pe care — evident, din greșeală — în loc de **Hariton George**, mă chema **Vasile Predescu**. Am cerut, calm, corectarea, conform buletinului de identitate, ceea ce tovarășul de acolo a și făcut pe loc. Numai că, în momentul acela, a intervenit un bărbat brunet, în vîrstă, potrivit de statură, într-un halat foarte murdar, cu un ecuson pe care scria ceva indescifrabil — nici cînd i-am cerut nu și-a dezvăluit identitatea — care mi s-a adresat din spatele tovarășului de la ghișeu : „Ascultă, bă, ai venit să faci observații aici ? Te crezi cumva la bar ?" La privirea mea mirată și, evident, derutată, a stăruit : „Da, da, cu tine vorbesc, ce te holbezi așa, ce faci pe nebunu' ?" Vă dați seama cum mă simteam. Îmi așteptam totuși rîndul cînd l-am auzit pe același personaj zicîndu-i tovarășului de la ghișeu : „Îi dai fișa înapoi, să vină lumi la 3, să se învețe minte !" Am fost chemat într-adevăr, și mi s-a dat fișa cu explicația : trebuie făcută alta. Am vrut să reclam la medicul șef, dar nu era în instituție. Omul de la ghișeu a refuzat să-mi anunțe numele celui cu care aveam de-a face. Auzind pretenția mea, acela m-a asigurat în limbajul lui fermă că pot să reclam unde vreau, acolo el e șef și face ce vrea. Oare chiar așa să fie ? **(Ing. Hariton Predescu**, București)

În luna decembrie anul trecut am acționat revista **FLACĂRA** de funcționarea nesatisfăcătoare a ghișeului de expediări speciale — telegrame, scrisori recomandate, poste-restant etc. Deși nota mea s-a publicat și de atunci au trecut aproape 6 luni, vă anunț că lucrurile nu s-au schimbat cu nimic : dacă sosești la acest ghișeu central în jurul orelor 14—17, trebuie să aștepți cîte o jumătate de oră după delegații întreprinderilor ce vin aici cu mari cantități de corespondență oficială. **(Ionel Grivei**, Tg.-Jiu)

În ziua de 13 aprilie am cumpărat de la librăria orașului Brad romanul „Jungle, abuzuri de soare" de George Tinca. Dintr-o regretabilă eroare tipografică a Întreprinderii poligrafice din Bacău — acolo unde s-a tipărit volumul — nu am putut termina lectura, deoarece de la pagina 128 se repetă textul începînd cu pagina 33 — 64. Dorind să fiu posesorul unui volum corect al acestui roman, am solicitat librăria în cauză, aceasta însă nu m-a putut ajuta cu nimic, volumul epuizîndu-se chiar a doua zi de la apariție. Cu firească amărăciune am expediat romanul Întreprinderii poligrafice Bacău ; cu toate că mi s-a confirmat primirea prin avizul ce îl alăturez scrisorii, nici pînă acum nu am primit vreun răspuns. Insist pentru faptul că nu prețul cărții mă face să apelez la publicarea acestor rînduri, ci doresc de a avea volumul în biblioteca mea. **(Ioan Trifon**, Țebea, Hunedoara)

Poșta redacției

Dumitru Gheba — Rm. Sărat. Sînteți nemulțumit că nu vi s-au dat unele date despre depunerile la C.E.C. ale rudei dumneavoastră Aristița Sărescu. Referitor la aceasta, vă informăm că Decretul nr. 371/1958 prevede : „Date informative privind depunătorii și operațiunile efectuate de aceștia se dau titularilor și reprezentanților lor legali, iar în afară de aceștia numai instanțelor judecătorești sau organelor de anchetă și numai în cauze penale. Nici un alt organ de stat nu are dreptul să ceară astfel de informații". Dumneavoastră neîncadrîndu-vă în prevederile legale, mai sus-menționate, nu vi se pot pune la dispoziție datele cerute.

Petru Pop Span — Constanța. Vi s-a aprobat cererea de instalare a unui post telefonic la domiciliu.

Romu Gonciulea — Strehaia. Ni s-a confirmat că apartamentul care vi se repartizase a fost ocupat în mod abuziv de către o altă familie, fapt pentru care Consiliul popular a emis o decizie de evacuare a acesteia în cel mai scurt timp.

Ion Crăciunescu — Drobeta-Tr. Severin. Nu mai puteți beneficia de spor pentru condiții deosebite de muncă, pentru că C.P.L.-Drobeta-Tr. Severin a luat măsuri corespunzătoare pentru înlăturarea noxelor, în vederea creării condițiilor optime de lucru.

Armand Stambuliu — București. Interesante propuneri ! Totuși, este mai bine ca dumneavoastră să le transmiteți direct televiziunii, fiind vorba de programele acesteia.

MARGA NEDELEA ■

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți.

Succesul Conferinței noastre va constitui un factor de însemnătate deosebită în întreaga activitate de înfăptuire a securității și păcii în Europa și în întreaga lume

Nicolae Ceaușescu

Secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostindu-și cuvîntarea la Conferința partidelor comuniste și muncitorești din Europa

La 29 iunie 1976, la Berlin, în capitala Republicii Democrate Germane, au început lucrările Conferinței partidelor comuniste și muncitorești din Europa, cu participarea a 29 de partide comuniste și muncitorești europene.

Conferința a fost deschisă de tovarășul Erich Honecker, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, care a adresat un salut cordial delegațiilor partidelor frățești participante la conferință.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a luat cuvîntul în ședința de marți dimineață.

În cuvîntarea sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că **„Succesul conferinței noastre va constitui un factor de însemnătate deosebită în întreaga activitate de înfăptuire a securității și păcii în Europa și în întreaga lume"**.

Constatînd că desfășurarea conferinței are loc **„în împrejurări internaționale foarte complexe, aș putea spune hotărîtoare pentru dezvoltarea economico-socială mondială, pentru destinul întregii omeniri"**, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la o serie de aspecte ale vieții internaționale: **„Analiza în spiritul concepției materialismului dialectic și istoric a dezvoltării contemporane demonstrează că lumea se află într-o continuă transformare revoluționară, socială și națională, că procesul trecerii de la capitalism la socialism se desfășoară într-un ritm tot mai intens. Avîntul luptei revoluționare, progresiste, antiimperialiste de pretutindeni a determinat profunde schimbări, care continuă să se accentueze, în raportul de forțe mondial. Principala direcție a acestor mutații constă în afirmarea voinței popoarelor de a pune capăt vechii politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de a-și lua soarta în propriile mîini, devenind stăpîne pe bogățiile naționale și pe destinele lor."**

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a abordat cîteva din problemele legate de edificarea cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate în România, pe baza hotărîrilor Congresului al XI-lea: **„Fiind țară socialistă în curs de dezvoltare, România va continua să depună și în noul cincinal eforturi susținute pentru creșterea și modernizarea forțelor de producție, alocînd în acest scop peste 33 la sută din venitul național. Considerăm că numai prin edificarea unei baze tehnico-materiale puternice putem realiza lichidarea decalajelor și egalizarea nivelului de dezvoltare cu țările socialiste dezvoltate, cu țările avansate economic ale lumii, că, în general, fără construirea unei economii înfloritoare nu se poate asigura construirea societății socialiste și comuniste. Rezultatele dobîndite pînă în prezent confirmă pe deplin justețea politicii promovate de partidul nostru, care aplică principiile generale ale socialismului, adevărurile universal valabile la condițiile specifice ale României."**

Desfășurîndu-se după 11 luni de la Conferința generală pentru securitate europeană, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„reuniunea noastră trebuie să analizeze temeinic situația existentă pe continent și să dea comuniștilor o orientare de perspectivă pentru unirea tuturor forțelor democratice, progresiste, a tuturor popoarelor europene în lupta consacrată înfăptuirii securității și păcii în Europa și în întreaga lume. Pornim de la faptul că misiunea istorică a comuniștilor constă atît în eliberarea socială și națională a popoarelor, cît și în asigurarea unei păci trainice pe planeta noastră, aceste două laturi ale activității lor constituind un tot unitar inseparabil"**.

Arătînd că în actualele condiții ale vieții politice europene și internaționale lupta pentru dezarmare reprezintă principala îndatorire a comuniștilor, a tuturor forțelor progresiste antiimperialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: **„Nu putem uita nici un moment că pe continentul nostru este concentrat cel mai puternic arsenal de forțe militare și de arme moderne, inclusiv nucleare, cunoscut vreodată în istorie, că bugetele militare ale statelor participante la Conferința general-europeană însumează peste 80 la sută din totalul cheltuielilor militare de pe glob, ceea ce reprezintă o uriașă povară pe umerii popoarelor, un grav și permanent pericol pentru pacea, independența și viața întregii omeniri"**.

După ce a exprimat punctul de vedere al Partidului Comunist Român în legătură cu cîteva probleme de cea mai mare importanță pentru însănătoșirea vieții politice internaționale, ca de pildă dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, desființarea concomitentă a celor două blocuri militare — N.A.T.O. și Pactul de la Varșovia —, pentru retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state, desființarea bazelor militare, restrîngerea cheltuielilor și bugetelor militare, reducerea trupelor naționale și a armamentelor, precum și pentru înfăptuirea altor măsuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: **„Noi, comuniștii români, pornim de la considerentul că fiecare partid poartă răspunderea directă față de clasa muncitoare și propriul popor și că, ducînd la bun sfîrșit această răspundere, își îndeplinește și una din marile îndatoriri internaționale. Partidul nostru apreciază că patriotismul revoluționar, dragostea pentru propriul popor, apărarea intereselor lui vitale constituie o trăsătură fundamentală, definitorie, a comuniștilor... În nici un fel nu poate fi considerată preocuparea unui partid de a apăra interesele clasei muncitoare și ale propriului popor drept îngustime națională, atitudine menită să ducă la slăbirea solidarității internaționale. Însăși noțiunea de solidaritate internațională poate fi concepută numai în legătură organică cu lupta pentru apărarea intereselor clasei muncitoare din fiecare țară, a intereselor naționale ale fiecărui popor, a independenței și suveranității fiecărei națiuni"**.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la o serie de aspecte legate de relațiile dintre partidele comuniste și muncitorești: **„Datorită diversității de condiții în care partidele își desfășoară activitatea, cît și ca urmare a necesității interpretării noilor realități ale dezvoltării sociale mondiale, este posibil ca în mișcarea comunistă și muncitorească să apară puncte de vedere deosebite. Este firesc ca acestea să fie discutate într-un spirit principial, de respect față de părerile celorlalți, evitîndu-se orice critici sau blamări la adresa politicii altor partide, orice acțiuni ce pot dăuna cauzei unității, colaborării și solidarității între partidele comuniste și muncitorești. Pornim de la faptul că în noua etapă istorică, cînd partidele comuniste și muncitorești au devenit, într-un șir de țări, partide de guvernămînt, iar în altele sînt puternice forțe politice ce joacă un rol tot mai important în viața națională, mai mult ca oricînd nu mai este posibil și nici necesar un centru internațional. Considerăm că solidaritatea, colaborarea, unitatea mișcării comuniste și muncitorești trebuie să se bazeze pe respectarea independenței fiecărui partid, excluzînd orice amestec în treburile altor partide. O astfel de unitate de tip nou va fi, fără îndoială, superioară din toate punctele de vedere, asigurînd deplina solidaritate în lupta pentru progres social, pentru securitate și pace în Europa și în lume"**.

În încheierea cuvîntării sale, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat convingerea că **„partidele comuniste și muncitorești, celelalte partide și forțe revoluționare, democratice, popoarele înseși vor acționa cu tot mai multă fermitate pentru transpunerea în viață a hotărîrilor și angajamentelor statelor privind securitatea și colaborarea europeană, îndeplinindu-și astfel îndatorirea fundamentală față de viitorul civilizației umane."**

★

În continuarea acțiunilor întreprinse de România pentru promovarea unei politici de deplină egalitate, de colaborare și pace între popoarele lumii, de respect al independenței și suveranității naționale, la invitația secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, sîmbătă, 26 iunie, a sosit în Capitală, într-o vizită oficială de prietenie în țara noastră, secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad, împreună cu soția, Anisse Al-Assad.

În toastul său de la dineul oferit în cinstea înalților oaspeți, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: **„Ca rezultat al convorbirilor de la Damasc și București, al acordurilor și înțelegerilor la care am ajuns, colaborarea economică, tehnico-științifică și culturală dintre țările noastre a cunoscut o dezvoltare impetuoasă. S-au realizat și sînt în curs de înfăptuire o serie de obiective industriale de mare importanță, care vor juca un rol însemnat în dezvoltarea economico-socială, atît a Siriei, cît și a României, în întărirea relațiilor de prietenie și colaborare dintre popoarele noastre"**.

În toastul său, președintele Hafez Al-Assad sublinia printre altele: **„Țările noastre mai au vaste posibilități de cooperare în avantajul intereselor noastre comune, ceea ce va întări contribuția noastră la lupta popoarelor împotriva tuturor formelor de nedreptate, exploatare, rasism și agresiune și le va permite să acționeze în continuare pentru consolidarea bazelor păcii și cooperării între popoarele din lumea întreagă"**.

În cadrul convorbirilor care s-au desfășurat într-o atmosferă de caldă cordialitate, cei doi șefi de stat au examinat posibilitățile de colaborare cît mai largă între România și Siria, pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural, de adîncire a raporturilor de conlucrare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Baas Arab Socialist. Totodată, s-au trecut în revistă probleme ale actualității internaționale și s-au remarcat acțiunile îndreptate spre afirmarea unei politici noi, de egalitate și echitate, de respect între națiuni, de colaborare, destindere, securitate și pace în lume. O atenție specială au acordat președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hafez Al-Assad problemelor legate de realizarea unei păci drepte și durabile în Orientul Mijlociu.

În timpul lucrărilor Conferinței partidelor comuniste și muncitorești din Europa

Cu prilejul vizitei oficiale de prietenie în Republica Socialistă România a secretarului general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad, au fost semnate următoarele documente: Acord privind cooperarea tehnico-științifică, Acord privind colaborarea și cooperarea în domeniul poștelor și telecomunicațiilor, Convenție sanitar-veterinară și Protocolul privind aplicarea acesteia, Plan de colaborare în domeniul sănătății publice, Program de schimburi culturale pe anii 1976—1977.

Această a patra întîlnire dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Hafez Al-Assad a deschis noi orizonturi relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Siria, în interesul celor două popoare, al păcii și colaborării internaționale și este semnificativă pentru bunele relații pe care țara noastră le întreține cu toate statele arabe.

GEORGE ARION ■

Dezlegarea unei enigme: spada lui Dragoș Vodă

În anul 1933, pledînd **Pentru un Institut Românesc de Cercetări Istorice și Arheologice la Constantinopol**, un istoric semnala existența, în colecția de arme din fostul palat al sultanilor din Istanbul, Ieski-Serai, a unor „spade mari, drepte, din veacul al XV-lea, cu mînerul caracteristic în formă de cruce al armelor acestei perioade" ; două din ele purtau pe mîner stema Moldovei, capul de bour, iar pe o a treia a putut deslușì un fragment din titlul domnilor Moldovei. Mai tîrziu, s-a putut stabili că e vorba de Ștefan Voievod, „Poate vor fi urme ale luptelor cu oștile lui Ștefan cel Mare", conchidea istoricul român. Un an mai tîrziu, în octombrie 1934, cunoscutul diplomat și căutător de urme românești în Orientul ortodox, Marcu Beza, a prezentat Academiei Române o comunicare despre aceste **Trei săbii moldovenești din vremea lui Ștefan cel Mare**, păstrate la Ieski-Serai sub eticheta **Săbii ungurești din sec. XIV—XV (?!!)**. Una dintre ele — se specifica în comunicatul dat de Academie peste cîteva zile, cu privire la ședința în care s-a citit comunicarea respectivă — „are garda ridicată în sus, sîrma mînerului este tot de aur, iar pe o parte are bourul Moldovei. Pe revers, se află gravată, pe un scut (heraldic — n.n.) o săgeată, avînd alături două stelute și, ca suport, semiluna. D. prof. Moisil, căruia i s-a cerut părerea — continuă comunicatul — a spus că această sabie ar fi aparținut unui boier moldovean din veacul XV. [...] D. prof. Iorga a explicat că, probabil, cele trei săbii au fost duse la Istanbul cu prilejul prădării vistieriei lui Petru Rareș, în 1538, de către Soliman Magnificul".

Așa a început cariera acestei spade moldovenești, care purta pe atunci nr. 2635. În același an 1934, Marcu Beza a reprodus imaginile celor trei spade și ale mînerelor lor în frumoasa revistă **Boabe de grîu**, menționînd explicația că spada nr. 2635 ar fi aparținut „unui boier moldovean din veacul al XV-lea". Un an mai tîrziu, descriind cîteva **Odoare românești la Stambul**, Emil Vârtosu a înfățișat din nou cele trei spade — cu numerele 2 635, 2 636, 2 637 — adăugînd încă două (nr. 2 638 și 2 639, identice cu 2 636 și 2 637). Cea cu nr. 2 635, care ne interesează aici, e de departe, cea mai veche dintre toate ; lama e ciuntită spre vîrf și e lipsită de striurile celorlalte, ca și de crucile de Malta, gravate pe lamele celorlalte, spre gardă. **Toți cei care, ulterior, s-au oprit asupra acestei spade — fie și incidental — au atribuit-o, constant, unui boier de-al lui Ștefan cel Mare.**

În 1971, într-o comunicare prezentată la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași, semnatarul acestor rînduri a arătat că spada cu pricina **nu poate fi a unui boier al lui Ștefan cel Mare**, întrucît stema pe care o poartă — și pe care au descris-o toți cei ce s-au ocupat de ea — îl indică foarte clar familia stăpînului ei. Un text cu precizări a fost tipărit în revista **Magazin istoric (nr. 1/1972)**.

Care sînt acele criterii heraldice, pe baza cărora a fost contestată vechea atribuire și s-a propus una nouă ? Pe mînerul acestei spade de la Ieski-Serai se află aplicate două mici discuri, împodobite cu cîte o stemă. Una din ele reprezintă o săgeată așezată vertical, cu vîrful în sus, deasupra unei semilune, aflată în partea inferioară a scutului ; spre vîrf, săgeata e flancată de două stelute. **Dar aceasta este stema purtată de toți urmașii cunoscuți ai lui Dragoș Vodă și ai fiului său, Sas Vodă.** Dintre fiii acestuia, **Drag** a întemeiat familia de mari nobili transilvăneni Dragffy (stinsă în 1555), din care **Bartolomeu Dragffy de Beltiuc** a fost voievod al Transilvaniei (1495—1499) și aliat devotat al lui Ștefan cel Mare ; deși trecută în rîndul nobililor regatului maghiar, această familie a păstrat vie tradiția originii ei românești, astfel încît, tîrziu, Gheorghe Șincai va pomeni, în **Hronica** sa, pe „Dragfi cel vestit din Belteuc, pre carele cine îl va zice a nu fi fost român de viță și sămință ?". Stema familiei — așa cum se vede din sigiliile lui Bartolomeu Dragffy și într-o sculptură în piatră la cetatea Ardud, fostă posesiune a Dragffy-eștilor — era **semiluna cu săgeată și stelute**. Un alt fiu al lui Sas Vodă, **Ștefan**, a plecat în 1368 în Polonia întemeind acolo un clan nobiliar („herb") care va ajunge să numere 64 de familii nobile, purtînd aceeași stemă și luptînd sub un steag comun, în războaie ; acest clan e numit, în heraldica și genealogia poloană, herbul **Sas** sau **Drag-Sas**, adăugîndu-se precizarea netăgăduitei sale origini românești („genus valachicum"). Stema acestui clan — **herbul Drag-Sas** — este următoarea : „în cîmpul de culoare albastră, o semilună aurie, cu cîte o stea, de asemeni aurie, în ambele cornuri și cu o săgeată îndreptată în sus, pornind din mijlocul lunii".

Așadar, **spada „ungurească" de la Ieski-Serai poartă, pe ea, o stemă românească : stema familiei lui Dragoș Vodă.** Dar ea mai are, pe cealaltă parte a mărului, o altă plăcuță, cu o altă reprezentare heraldică : **un cap de bour, adică stema de stat a Moldovei medievale.** Analizînd-o, se observă că ne aflăm în fața unei ciudate reprezentări a capului de bour, lipsit de elementele care l-au acompaniat încă de la sfîrșitul secolului XIV — soarele, semiluna, rozele. Pe lîngă aceasta, e — ca amănunt de tipologie — și **forma cornelor**, puternic arcuite în formă de liră ; or, această arcuire în liră scade, spre sfîrșitul secolului XIV și începutul celui următor — pentru a deveni, în a doua parte a domniei lui Alexandru cel Bun (1400—1432), o arcuire în formă de semilună. Cu alte cuvinte, capul de bour de pe spada nr. 2 635 constituie o reprezentare a stemei Moldovei cu mult mai veche decît tot ceea ce știm azi în această materie, de pe monedele lui Petru I (1375—1391) și sigiliile lui Roman I (1391—1394).

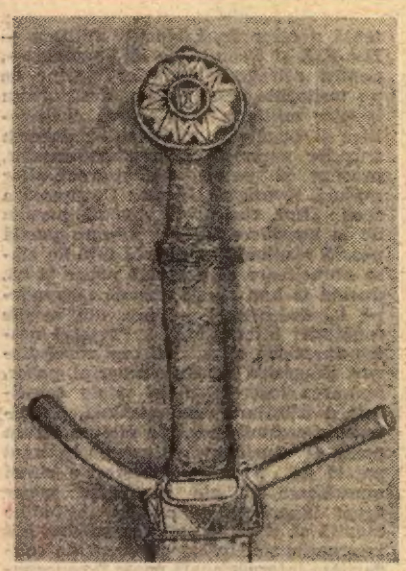

În această situație, se pune întrebarea : **cine putea purta, pe o spadă, atît stema de familie a Drăgoeștilor** — într-o manieră care e mai veche decît cea a veacului XV — **cît și stema de stat a Moldovei, în cea mai arhaică reprezentare a ei, mai veche decît domniile lui Petru I și Roman I ?** Răspunsul vine de la sine : un principe care a avut **dreptul** să le poarte pe amîndouă. Și atunci, **avem de ales între Dragoș Vodă (1347—1354 și Sas Vodă 1354—1363).**

O rezervă se impune, însă, în ceea ce privește arma însăși : face ea parte dintre tipurile în uz la jumătatea veacului XIV ? Adresînd această întrebare cunoscutului specialist în istoria și evoluția armelor albe, lt. col. dr. Cristian M. Vlădescu, d-sa ne-a precizat că tipul respectiv de spadă (cu garda ridicată în sus) a fost folosit în secolul XV, sau cel mai devreme la sfîrșitul celui precedent, adăugînd, însă, că se cunosc cazuri cînd anume elemente au fost desprinse de pe o sabie prea deteriorată și montate pe o alta, nouă.

Ne aflăm așadar, în fața unui caz dintre acestea, de înnoire a unei săbii cu păstrarea elementelor ei heraldice, atestîndu-i proveniența ; această înnoire — la sfîrșitul veacului XIV sau începutul celui următor — va fi privit fie numai minerul, garda, păstrîndu-se lama și aplicile cu steme, fie sabia întreagă, păstrîndu-se doar aplicile heraldice, care-i aminteau originea.

Originea, desigur.

Dar oare numai de dragul ei se vor fi păstrat cele două plăcuțe cu steme ? Sau și pentru semnificația pe care o va fi avut în eventuala ei utilizare ? Am presupus — și menținem presupunerea — că spada aceasta a putut fi folosită în cadrul ceremoniei încoronării voievozilor Moldovei, ca obiect provenind de la miticul întemeietor al statului, Dragoș Vodă, față de care, cum se știe, Ștefan cel Mare a manifestat sentimente de cea mai respectuoasă ploșenie, înnoindu-l lespedea mormîntală și punînd să se înceapă cronica țării cu numele și fapta lui. Folosirea spadei în acest ritual ar explica și păstrarea celor două plăcuțe în momentul înnoirii ei, așa cum, închegîndu-se Sfînta Coroană a regatului feudal maghiar din cununa bizantină trimisă de împăratul Mihail al VII-lea Dukas (1071—1078) regelui Geza al Ungariei, s-a păstrat **crucea** din vechea coroană a Sfîntului rege Ștefan, al cărui nume l-a și primit noul obiect de consacrare. O spadă folosită la ceremonialul încoronării regilor polonezi, încă de la 1300, se păstrează și azi în colecțiile Muzeului din Castelul Wawel din Cracovia.

Aceasta este, credem, identitatea sabiei nr. 2 635 din Ieski-Serai.

ȘTEFAN S. GOROVEI ■

Prin clocotul acestui timp

De matcă, milenar legați,
prin vremi amare de furtună,
ne-au străjuit acești Carpați
și ne simțirăm împreună.

Rostind prin veac același cînt,
plugari și păcurari de noatini,
am cultivat pe-acest pămînt
dacoromanul grai din datini.

În el ne-a fost destinul scris,
în el nădejdea și tăria
și orizontul larg deschis
avîntul, cinstea, omenia.

Bătrînul plai sub meșter crug
l-am apărat în grele lupte
și brațul încordat pe plug
arat-a veacuri ne-ntrerupte.

Pe tot ce zămislirăm, volnici,
în rădăcini ne-am fost ținut,
prin grai uniți, în gînd statornici,
pe vetrele de la-nceput.

La anul șase sute-n prag
de veac, precum arată slova,
Muntenia, sub același steag
cu Transilvania și Moldova

slăveau pe marele voievod
Mihai, cu faimă-n lumea toată
ce-a ctitorit un nou izvod
pe glia din strămoși lăsată.

Izbinda lui ne-a dat îndemn
pe mai departe și mîndrie
și-ai biruit în acel semn
iubită maică, Românie.

Și-ntre hotarele-ți firești
cu viitorul — prunc la sîn
mult te-ai sbătut să făurești
PARTIDUL COMUNIST ROMÂN !

Putere, cuget luminat,
înțelepciune și fervoare,
în fapta lui s-a-ntruchipat
voința clasei muncitoare.

Decenii, lupte, sguduiri,
lumi amurgind și zori de rouă ;
Din ceasul marei împliniri
prin el trăim o viață nouă.

Mînați de-o dragoste fierbinte
luptînd să-i dăm istoriei nimb
îi ducem steagul înainte
prin clocotul acestui timp.

VLAICU BÂRNA ■

Destinul tragic al unui împărat roman de origine tracă

Un eveniment de o deosebită importanță în istoria Imperiului roman, marcînd o criză adîncă în evoluția acestui uriaș organism politic al lumii antice, a fost proclamarea ca împărat, în anul 235 e.n., a unui ostaș provenit din straturile sociale cele mai umile ale provinciilor. Acesta a fost **Maximin Tracul**, originar tocmai din regiunile de la Dunărea de Jos. Istoria sa ne interesează de aproape, nu numai pentru valoarea personalității militare și pentru revoluția constituțională, pe care o reprezintă ascensiunea sa pe un tron rezervat pînă atunci numai clasei senatoriale, dar și fiindcă acest geto-trac romanizat poate fi considerat un strămoș al nostru.

Maximin se născuse într-un sat înapoiat și dosnic din Moesia Inferioară, de la poalele de nord ale Balcanilor, din părinți traco-geți de condiție foarte modestă. În copilăria sa, el ducea vitele la păscut. Ca locuitor al unei provincii în curs de romanizare de la Dunărea de Jos, el nu înțelegea deloc limba greacă, ci se exprima numai în latinește, dar cu accent provincial, tracic. Izvoarele ne spun că, după ce a devenit împărat, era foarte iubit de geții romanizați, ca fiind unul de-al lor.

Cînd a ajuns la vîrsta bărbăției, la 23 de ani, acest păstor viguros, care avea o statură impunătoare — o înălțime enormă : peste 8 picioare, după spusa izvoarelor, adică 2,40 m și o putere fenomenală — a auzit că împăratul de atunci, Septimiu Sever, venise la Dunăre în inspecție militară și se oprise în castrul de la **Viminacium** (azi Kostolac, în Serbia), unde organiza serbări cu întreceri sportive, în cinstea aniversării unuia din fiii săi. În anul 196, Maximin s-a prezentat în castru ca recrut voluntar, cerînd îngăduința de a se lua la trîntă cu soldații cei mai puternici, pentru a-și dovedi calitățile. Dînd în fața împăratului și alte probe de forță lui uimitoare, a cîștigat toate premiile întrecerilor și a fost primit numaidecît în rîndurile armatei, la cavalerie. Repede s-a impus și comandanților, și camarazilor, atît prin însușiri corporale, cît și prin vitejie, disciplină și abnegație. Avea o înfățișare bărbătească, aspră, cu trăsături robuste, cu o bărbie foarte proeminentă, cu ochi mari, după cum îl arată portretele. Cusururile sale : brutalitatea, asprimea în atitudini, trufia, păreau atît de firești pentru un asemenea fizic și erau atît de atenuate de sufletul său drept și onest, încît nu scădeau din încrederea și prețuirea pe care le inspira tuturora. Din grad în grad, a urcat pînă la demnitatea de comandant al trupelor de recruți, situație superioară în care se afla sub domnia împăratului Sever Alexandru, pe care l-a slujit cu credință și l-a însoțit în expediția de la Rin împotriva germanilor, în anul 235.

Atunci s-a întîmplat o schimbare. Indignați de atitudinea împăratului, care în loc de luptă căuta să obțină pacea plătind bani triburilor germanice năvălitoare pentru ca apoi să pornească un război în Orient, soldații s-au revoltat și l-au ucis, pe el și pe mama sa, Iulia Mamaea, adevărata vinovată de nemulțumirile lor. Pe urmă, socotind că Maximin ar fi cel mai indicat să-i comande, s-au dus la el și i-au oferit purpura imperială. Cum însă devotatul și cinstitul geto-trac, ajuns acum la vîrsta de peste 60 de ani, o refuză, dezaprobîndu-le gestul comis, ei l-au silit s-o primească sub amenințarea cu moartea. Neavînd altă cale de ales și dîndu-și seama că, rămasă fără o conducere energică, soldățimea ar putea să pericliteze siguranța Imperiului, el a trebuit să accepte, în cele din urmă, proclamarea sa ca împărat. Pornind numaidecît peste Rin, a zdrobit forțele barbare și a înaintat pînă la Elba, obținînd o victorie strălucită, cum de multă vreme armatele romane nu mai cunoscuseră. Apoi, trecînd în Dacia, i-a învins și pe sarmați, și pe dacii liberi, silindu-i să respecte provinciile romane.

Ca provincial și ca militar, Maximin era atît de ostil față de Senatul de la Roma, încît nici nu s-a gîndit să-i ceară legitimarea proclamării. Senatul însă, din dorința de-a avea liniște, s-a' umilit grăbindu-se să i-o acorde din proprie inițiativă, deși îl detesta profund pentru originea sa socială inferioară.

Soldat prin excelență, Maximin nu privea lumea decît prin prisma tagmei militare. Dealtfel, era tocmai ceea ce și cereau împrejurările grele prin care trecea atunci Imperiul, amenințat de lovituri pe toate frontierele. Lipsit de cultură și de maniere rafinate, el ura instinctiv pe aristocrați și pe bogătași, pe care i-a tratat cu o excesivă asprime, mai ales după ce le-a surprins uneltirile împotriva lui. Multora le-a confiscat averile în favoarea fondurilor militare. Sub domnia lui, circulația economică începuse să decadă, iar moneda să-și scadă valoarea.

Măsurile financiare ale lui Maximin, justificate de necesitatea îmbunătățirii soldelor și de cheltuielile de război, dar concepute și executate fără tact și fără măsură, mergîndu-se pînă la stoarcerea claselor sărace și pînă la confiscarea bunurilor publice ale orașelor și ale templelor, au dus la căderea lui. Aceste măsuri au provocat, în anul 238, în provincia Africa, o răscoală, populația locală proclamîndu-l împărat pe bătrînul proconsul Gordian I, și pe care Senatul de la Roma l-a recunoscut imediat, declarîndu-l pe Maximin „inamic public" și dînd astfel semnalul unui război civil. Maximin, care se afla la Sirmium, la Dunăre, porni în fruntea unei armate puternice spre Italia, pentru a-și impune autoritatea. Dar îndîrjita rezistență a cetății Aquileia, pusă în excelentă stare de apărare de noii împărați numiți de Senat, Pupinonus și Balbinus, îl aduse într-o situație penibilă. Demoralizate de insucces, de boli și lipsuri, trupele sale se revoltară, intrînd în tratative cu asediații și, la 11 mai 238, Maximin, împreună cu tînărul și înzestratul său fiu Maximus, fură asasinați tocmai de trupele care îi impuseseră tronul cu trei ani mai înainte.

Din ordinul Senatului, statuile și inscripțiile celor asasinați fură nimicite în tot Imperiul, dar sînt dovezi că ordinul n-a fost îndeplinit cu rigoare prețutindeni. Trupele din Moesia și din Dacia au ținut să-și manifeste fidelitatea față de memoria împăratului-soldat ridicat din rîndurile lor. O inscripție din Aquincum arată că a fost nevoie să se ducă o luptă în toată regula împotriva garnizoanei de la Viminacium, care refuza să distrugă imaginile lui Maximin de pe steagurile sale.

Poate nu e o coincidență întîmplătoare că amintirea severului, dar bravului împărat provincial, demnă de legendă, a fost apărată cu tenacitate tocmai în acel **Viminacium** unde, cu 42 de ani mai înainte, acest fiu al neamului get întîrziase să-și pună în slujba Imperiului neîntrecuta forță a trupului și a sufletului, fără a bănui pe atunci nici măreția care îl aștepta, nici tragedia în care avea să se prăbușească.

Prof. univ. dr. doc. RADU VULPE ■
Membru al Academiei de Științe Sociale și Politice

E TIMPUL SECERIȘULUI

ANGAJAȚI CU TOATE FORȚELE ÎN BĂTĂLIA PENTRU PÎINE!

Îndată e ziuă ! Și curțile din terasa Dunării se acoperă de larmă. Scîrțiie precaut ușile bucătăriilor din grădini și în fund de ogradă, sub bolțile de zarzăr, se aprind focuri în vetre albe. Apa curge în gălețile zdrăngănind pe caldarîm, în cercuri de piatră, găini cotcodăcesc alungate de pe cuibare și femeile deșartă poveri de paie și de nutrețuri peste gardurile înalte.

Nu e încă ziuă și e ora cînd orizontul de la vadul debarcaderului se închide de bascuri. De sub ele, bărbații privesc spre cer cu speranță oarbă : poate astăzi plouă !

— Plouă ?

— Da !

— Te-ai ținut !

Brațul Borcea s-a lățit numai în ultimii ani cu aproape o sută de metri. Riul-Rău, cum l-au denumit bătrînii, deturnează aproape 60 la sută din apele Dunării în cotul acestuia, încît vara, pe secetă, Dunărea poate fi trecută pe cal, în timp ce Borcea devine navigabilă.

În Insulă, bărbați în salopete își mînă bicicletele sau urcă în remorci și autocamioane. Nu sînt numai localnici, ci și zilieri moldoveni, maramureșeni, olteni sau ardeleni.

— Au venit să cîștige în sezon și sînt serioși și harnici...

E ziuă. Nu plouă, picură numai. La București a plouat. Și nu numai la București. În Insula Ialomiței oamenii nu-și mai amintesc cum arată stropii de ploaie.

Insula : 18 kilometri lungime. Lățimea o cunoașteți din călătoriile cu trenul spre Constanța : întreaga distanță dintre poduri. Drumuri străjuite de plopi, în lung, în lat, mașini care ridică în urmă tornade de praf, combine, autocamioane, remorci, un șantier cu șanțuri de apă, între lanuri de porumb, grîu, orez și soia.

Cu o seară în urmă, la ședința de comandament au fost anunțate primele rezultate ale secerișului : 6 000 kilograme orz la hectar în medie.

Soiul de orz folosit se numește Miraj și este rodul muncii de 17 ani a doctorului Munteanu care, fără să fie cunoscut, a venit în Insulă și a întrebat : care e soiul cel mai productiv ? Miraj, i s-a răspuns, și el, doctorul, n-a plîns, firește, ci a rîs cum rîd bărbații cînd izbîndesc în ceva, copilăros și adevărat.

Cînd apar aceste rînduri, secerișul orzului tocmai se încheie. Cînd le scriu au trecut cîteva ore de cînd l-am părăsit în cîmp pe Dumitru Dumitru, directorul I.A.S.-Pietroiu, alergînd de la o combină la alta, de la o fermă la cealaltă, lăsînd în urmă mai puține întrebări și o perdea lungă, deasă și înaltă de praf, și în mod sigur David Paraschiv este de serviciu de noapte la fulgulțoarele lui nea Biju.

Din fericire pentru nea Popă ploaia a încetat.
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

„Dacă scrieți despre mine, să treceți Biju în paranteză. Nu mă știe nimeni de Nicolae D. Ion, nici chiar învățătorul, căci n-am făcut decît patru clase...". În realitate, nea Biju se alintă cînd spune că n-are decît patru clase. Toate inovațiile tehnice din I.A.S. îi aparțin. El a făcut prima moară cu ciocănele și o mulțime de alte inovații la care amatorii au venit să se minuneze și au plecat nu cum au sosit, ci cu ele în minte ; le-au pus pe hîrtie și-apoi pe roți, iar unii au zis că le aparțin. Nea Biju nu se laudă, nu se laudă fiindcă nu-i pasă. Stă și se minunează. Zice :

— Mare minune și cu basculantele astea !

— Parcă mata n-ai putea face una la fel ?

— Aș putea. Dar eu ziceam de balamale. Descarci în două minute ce-ar descărca zece oameni într-o oră și transpiri o jumate de oră să închizi balamalele.

Nea Biju a făcut ucenicie la un meșter din comună, a fost primul mecanic șef al I.A.S.-ului și nu mai este din lipsă de studii.

— N-are nimic. Tot la patru mă scol. S-au învățat picioarele să meargă singure. Dacă vin acasă mai devreme mă latră cîinii.

Din cele trei fulgulțoare ale I.A.S.-ului două le-a construit Nea Biju și va mai construi cîteva, fără să existe nicăieri un răboj al memoriei tuturor lucrurilor minunate pe care le-a creat.

— Cu ce seamănă o campanie agricolă ?

— Cu pregătirile unui alergător pe suta de metri, minuțios pregătit pentru a atinge forma totală la pocnetul pistolului.

Într-o campanie cum este aceasta a orzului, cea mai neînsemnată întîrziere poate fi fatală. Dacă la ora H ai ratat pornirea, după aceea dacă va ploua s-au dus pe apa Dunării milioane de lei și munca de un an a atîtor oameni. Orzul e ușor de întreținut, ușor de cules, dar se scutură imediat. Asta înseamnă campanie. Să dai totul nu oricînd, ci numai la semnalul starterului. Atunci sau niciodată !

Plouă ! Și din fericire pentru nea Popa, care cu o zi în urmă se ruga să plouă, ploaia încetează. Șefului de echipă îi scăpase dimineață un amănunt : noaptea fusese nu cum o lăsase el, la miezul ei : senină. Se înnorase spre dimineață și roua nu mai căzuse și la prima oră putea începe secerișul. Nu o făcuse și dacă ploaia ar fi continuat, după calculele directorului s-ar fi pierdut de fiecare combină aproximativ 240 000 lei. Campania înseamnă să vezi totul !

„Dumneata nu vezi că robinetul de irigație face o burtă ?"

„La bandă a apărut o crăpătură".

„Stă o remorcă lîngă siloz".

„E un fier în drum, nu l-a văzut nimeni ?"

„Omul ăsta caută ceva !"

„Omul ăsta" nu caută, ci așteaptă lîngă o baracă, deșirat sub șapca de soare, descheiat la gît, privind umil, întrebător și temător. Este din Medgidia, a lucrat la I.A.S. și a venit după drepturile pe care nu știe să le ceară, fiindcă toți sînt ocupați.

— Victore !

Victor, nea Victor, șoferul, lucrează împreună cu Dumitru Dumitru de 20 de ani. Au îmbătrînit împreună.

— Am înțeles — și nea Victor a înțeles mai mult chiar decît ar fi fost dispus poate directorul să-l roage.

Străbatem pentru a treia oară teritoriul I.A.S. de la o margine la cealaltă : nu mai este nici o mașină, nici un om răzleț. Banda rulantă a secerișului merge silențios, respectiv fără hopuri, spicele de orz intră între dinții combinelor. În mărunțaiele acestora se despart grăunțele de trunchiul care devine pai și paiele sînt șapate cu putere în remorca trasă de tractor, apoi stivuirea, acele impresionante monumente cubice mobile spre locul de stocare, eliminarea grăunțelor, aspiratoarele, fulgulțoarele, însilozarea și, în tot acest timp, grija pentru grîul care nu e încă bine copt, pentru soarta porumbului și, firește, pentru soarta lucrătorilor care, după semnele de pînă acum, vor depăși cu mult planul.

— Mîncarea e bună ?

— Bună !

— Suficientă ?

De sub frunți arse de soare și boțite de chipiuri, ochi iscoditori și vicleni de adolescenți pe care orice întrebare îi jignește.

La 20 de metri în spate, un tînăr cu ochelari, pe o grămadă de cartofi.

— Ți-e rău ?

— Nu.

— Dar ce-i ?

— Am rămas în urmă.

Încă un tur de orizont și ultimul. Sîntem după o noapte și o zi în insulă. Ne salutăm cu o mulțime de oameni. Revenim însă la slăbiciunea noastră : nea Biju care se scarpină după șapcă.

— Aici era să mă mănînce un lup.

— Pe mata ?

— Așa cred. Era chior.

Abia acum încearcă nea Biju să se laude și ne sugerează că el, David Paraschiv, Ion Șerban, Dumitru Dumitru sînt aceia care au transformat balta Ialomiței dintr-un rezervor de șerpi și de lupi într-una dintre cele mai puternice producătoare de porumb, grîu și orz din țară.

O spun eu în locul lor, fiindcă acesta este adevărul : de 18 ani, în iunie, în fund de curți, sub bolți de zarzăr, odată cu începerea dimineții, se aprind focuri în vetre albe și femei cu brațe somnoroase și dapă vite și pregătesc masa bărbaților care încep campania agricolă în fosta baltă a Ialomiței...

NICOLAE CRISTACHE ■

Feerie de vară

e-o vară pe pămînt atît de verde
de parcă stăm pe-un fund de lac frumos
sticlarii suflă-n țevi măiestre cerul
ca pe-un pahar de dar cu gura-n jos
vestind cu buze mari de bucurie
ceremonia f i r i i s-a stîrnit
prin lujeri lungi de grîu pompează glia
un zăcămînt de maci fără sfîrșit

e pace, iată, spicele se-ndoaie
sub bobul grîului cel plin de dor
lumina după ploaie-și descompune
bogatul spectru doar în trei culori
și viersul dulce și tocmit al mierlei
detună-n turle de biserici vechi
doar colo-n jos și mai din jos, sub ierburi
prind rădăcini oșteni și cai, perechi

în munți se-așază vîlvele de pază
pe căi de aur, duhul cel străbun
din visele copiilor alungă
aspide, vasiliscuri, căpcăuni
iar cînd, tîrziu, văzduhul și pămîntul
au fost închis spre somn toți ochii lor
poetul, lacom, bea din seva zilei
cîntînd acest pămînt nepieritor.

CORNELIU VADIM TUDOR ■

4 ZILE ȘI 4 NOPȚI MARINAR DE PROBĂ PE MOTONAVA „SIMERIA“

JURNAL DE BORD • JURNAL DE BORD • JURNAL DE BORD • JURNAL DE BORD

(Urmare din pag. 1)

Oancea și Ștefan Custură. Să-l mai pomenim însă și pe maistrul Radu Gheorghe care împreună cu echipa sa a montat prima secție de navă pe un loc de cală improvizat.

14 IUNIE 1976, ZIUA A DOUA

Am trecut peste hotarul, altei zile. Dunărea lină, se pregătește să ia în spate colosul de metal și să alerge cu el spre mare. Pe punte, oamenii forfotesc incendiați de febra desprinderii de țărm. Echipajul care va lua în primire nava condus de comandantul Constantin Bucur, un tînăr de 29 de ani, nu va depăși 37 de persoane. Noi, știți cîți sîntem ? 105. Pentru că într-o probă de marș cum este aceasta participă echipajul șantierului condus de comandantul de cursă lungă, Ghiță Costache, ajutat de comandantul Rusu Teodor, echipe de specialiști din șantier, coordonate de inginerul Ion Ghionu, echipajul Navrom-ului Constanța, care urmează să ia în primire nava, specialiști ai registrului naval român și reporterul împreună cu doi colegi : Mircea Bunea, de la „Scînteia“, și Constantin Darie, de la ziarul local „Înainte“. Dormim toți cum putem. Cei care ies din cart se odihnesc în paturile celor care intră în cart. Sînt cazat în camera ofițerului radiotelegrafist Mircea Popa, cu care aveam să mă impac de minune pe tot parcursul acestei călătorii.

— Comanda, sînt pupa ; eliberăm parîmele ?

— Pupa, așteaptă, nu fă de capul tău.

Marinarul nerăbdător a tăcut milc. Apoi dialogul reîncepe prin radiotelefoane, devine din ce în ce mai alert :

— Vedeți că e o sîrmă la pupa ; să rămînă pe babă. La rest dați-le drumul în apă.

Comenzile se dau rapid, clare, oamenii prezenți la posturi le execută cu promptitudine și raportează.

— Comanda, sînt pupa. Nu se deschide cheia ! Avem nevoie de un aparat de sudură !

— Sigur, îți trebuie sudură ! Dă-i drumul de pe vinter în Dunăre, să moleze complet. Iar mîine, marinarul care a „făcut cheia“ să-și prezinte demisia.

Sistemul funcționează de fapt ca un ceasornic. Dacă s-ar defecta ? Comandantul ar fi nevoit să strige ca odinioară, în portvoce, cît l-ar ține puterile și nu se știe dacă s-ar face auzit. Așa, ordinul lui este ascultat de fiecare om din echipaj — care se simte integrat în sistemul de coordonare al navei — este informat permanent despre modul cum acționează întreg colectivul. În caz de pericol, cel care acționează izolat nu se simte singur.

Orele 4 și 30 de minute. Aud în difuzoare cea mai limpede și răspicată comandă : „Atențiune ! Mola pupa ! Mola tot, mola tot !“

Entuziasmul devine general. Oamenii de pe mal își flutură bățile, brațele. Cei de pe navă, la fel. „Cîrma zero !“, aud din nou de la comandă. Motonava se desprinde de chei, se îndreaptă spre adînc și se așează tot mai comod în apele fluviului, „pe drum înainte“. Lungă de 130 metri, pare o săgeată de oțel plecată dintr-un arc uriaș să străpungă mările și oceanele lumii. Brațele care au întins acest arc mai flutură încă pe țărm.

Urc la timonă. Trec prin coridor și undeva, într-o cabină, se aud niște zaruri rostogolindu-se. Cei doi piloți ai AFDJ-ului, Constantin Apostol și Gheorghe Coman, preiau peste cîteva minute comanda și ne vor însoți pînă în mare. Nici o navă maritimă nu intră și nu iese din Dunăre fără să se afle la timonă unul din piloții Asociației Fluviale a Dunării de Jos. Ei citesc Dunărea ca pe o carte. Înaintăm doar cu 120 de rotații pe minut. Dacă am merge cu toată viteza, volumul de apă, enorm, dislocuit de navă, ar inunda malurile, digurile, ar smulge bărcile sau alte ambarcațiuni ancorate la maluri. „Veniți să vedeți“, îmi spune pilotul C. Apostol. Motonava suge pur și simplu apa, o trage sub ea, apoi o aruncă peste maluri. Privesc și nu-mi vine să cred : pentru cîteva secunde peștii rămîn fără apă pe maluri, se zbat îngroziți, simțind pescărușii veșnic flămînzi deasupra.

— Pilotaj Sulina, pilotaj Sulina, vă cheamă motonava „Simeria“, la aparat pilotul Coman, recepție.

— ...

— Pilotaj Sulina, pilotaj Sulina, sînt „Simeria“, motonava șantier, 7 500 tdw, cobor mila 16. Aveți ceva pe drum ?

— Da, „Simeria“, sînt pilotaj Sulina, nu e nimic, drum liber.

— Vă rog să ne comunicați starea mării, gradul mării, direcția și forța vîntului.

— Timp bun : forța vîntului 3, gradul mării 2, timp bun la mare.

Nea Coman e de 15 ani pilot pe Dunăre. Cel mai mare vas pilotat de el a fost „Eutolia“, sub pavilion grecesc, de 27 000 tdw, lung de 186 metri și lat de 24. În 15 ani a avut un singur ghinion : pilota un vas pe Sulina, printre ghețuri. Deodată motorul s-a blocat, cîrma s-a rupt, vasul s-a îndreptat în mal și a tăiat un cablu electric subteran. Forță majoră. Uneori natura rămîne neînvinsă.

— Cum se comportă nava ? îl întreb.

— Foarte bine. Nu se bandează cînd pun cîrma banda, deci, are stabilitate bună. Guvernează, adică ascultă la comenzi foarte bine. Viteza e mare, peste 18 mile pe oră, este dotată cu aparatură de navigație ultramodernă : cîrma electrică (pilot automat), radiotelefon, radar, sondă electrică pentru citirea fundului mării, detectoare de incendiu, avertizoare, instalații cu aer comprimat, frigidere, stații gonio și radio, instalații mecanizate de încărcat și descărcat marfa. Într-un cuvînt, „Simeria“ reprezintă nivelul cel mai de sus pe care l-au atins constructorii de nave brăileni.

În loc de comentariu, citez din ziarul „Libertatea“, 20 iunie 1948 : „Muncitorii de la Danubiu au lansat șlepul „M-117“. Construcția șlepului „M-117“ reprezintă un succes... Vasul a fost clasat ca cel mai bine construit...“

Danubiul era Șantierul naval de astăzi. Saltul este impresionant.

La ora 13 și 30 de minute, ne aflăm în locul unde fluviul se transformă în mare. Lăsăm în dreapta orașul Sulina, vechiul Porto Franco, cu case mici, roșietice, cu farul vechi, unica atracție a Sulinei, și pătrundem în apele mării, cărămizii, albastre, apoi mai albastre, traversînd o adevărată scară a culorilor. Cîteva geamanduri continuă linia imaginară a digului. Din cauza curentului de nord-est, apele Dunării și ale Nistrului depun aici, în gura canalului, aluviuni și uscatul înaintează în mare cu 0,30 metri în fiecare an. Din acest motiv, cîteva dragi ale AFDJ-ului curăță albia canalului să-l mențină navigabil. La prima vedere s-ar părea că oamenii aceștia întreprind o muncă sisifică. De fapt, oamenii dragilor au o misiune sigură și nobilă : țin deschisă o poartă prin care România și nu numai România, ci o bună parte din Europa, comunică zi și noapte cu celelalte continente. Vapoarele planetei intră și ies prin această poartă datorită muncii și veghei cîtorva bărbați.

Așadar „Simeria“ și cu ea o bună parte din echipaj primesc botezul mării. Cei doi piloți coboară scara de frînghie în „pilotina“ care s-a lipit de pîntecul enorm al motonavei. Drum bun !, ne urează, și iată-ne aruncați de pe mîna unui zeu pe-a altuia. Vorba vine. Sîtem pe o motonavă modernă și pe mîinile unor comandanți cu experiență de o viață.

Direcția : Drum 120°. Cîrma e pusă pe pilotul automat.

Mă urc pe teugă, partea cea mai de sus a provei, și nemărginirea din fața mea îmi dă un sentiment de deplină libertate. O briză îmi mîngîie fața. Îmi vine să întind brațele, să plutesc. Îmi învîng cu greu chemarea în larg și rămîn cu picioarele pe... punte.

Ora 14 și 15 minute. Coborîm ancora la 40 metri adîncime și la 12 mile de țărm, pentru balastare și reglarea motorului principal, 400 tone de apă sînt pompate din mare în tancurile de balast. Se încearcă motorul în sarcină.

Ora 16 și 15 minute. Intru în cabina stației de radio emisie-recepție „YPNA“. Cei doi ofițeri radiotelegrafiști, Mircea Popa și Traian Moca, îmi spun că au transmis prima radiogramă șantierului, prin radio-coasta Constanța. Iată textul: „Simeria YPNA, început probele de mare Stop“.

O oră mai tîrziu, de la bordul motonavei „Simeria“ pleca pe calea undelor următoarea radiogramă:

„CĂTRE C.C. al P.C.R.,

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Echipajul cargoului M/N „Simeria“, de 7 500 tdw, compus din muncitori, ingineri, tehnicieni și marinari ai Șantierului naval Brăila și ai beneficiarului — Navrom Constanța, raportează astăzi, 14 iunie 1976, că au început probele de mare din punctul de latitudine nordică —45°,00' și longitudine estică —29°,53' stop. Este prima navă de acest tip, construită de colectivul Șantierului naval Brăila, care face parte din programul de dezvoltare al flotei noastre maritime.

Cu acest prilej, vă asigurăm tovarășe secretar general că vom face totul pentru a traduce în viață mărețul program al partidului, pentru a spori dotarea și faima flotei R.S.R. Semnează echipajul M/N „Simeria“.

15 IUNIE 1976, ZIUA A TREIA

La ora 4, în zori, mă trezește un ruliu puternic: o foaie de placaj care stătuse lipită de peretele cabinei a căzut pe pardoseală. Scaunul neamarat decuseară a fost proiectat în marginea patului. În trei secunde sînt în picioare. Dau perdeaua la o parte și privesc prin hublou. Marea bate cu o mie de pumni în coca navei. Din babord răsare soarele, ca un incendiu alb, și spectacolul devine fascinant. Îmi dau seama că motoarele sînt oprite și plutim în derivă. De ce? Voi afla la comandă...

— Nu mai arată nimic blestemata asta de sondă. Măi băiete, ia cheamă electricianul specialist să vină la mine! Nici în ceaialtă nu mai văd nimic!?

Un tînăr dispare în jos, pe scări...

— E mîl mare pe fund, tovarășe comandant; așa face cînd e hulă, își dă cu părerea cel sosit.

— Ce tot spui dumneata, măi tinere? Crezi că e prima sondă pe care o citesc? Nu e în regulă; asta arată 70 și la repetire 68! Vezi repede ce are!

Electricianul pune sonda la punct. Comandantul Ghiță Costache conduce echi-

pajul de probe al șantierului. Acum cercetează harta, pe care n-o găsea la plecare, și comandă scurt: „vino la 90°, pilotule, și fă bine și repetă-mi comenzile !" „Vino la 90°", accentuează omul de la timonă. Comandantul pare puțin supărat. Nu-l întreb nimic, îl observ numai. Asprimea lui începe să-mi placă. Seamănă cu un Lup Larsen obligat să iasă la pensie, dar pe care puterile nu l-au pensionat. De aceea conduce un echipaj de probe. S-a născut în comuna Vlădeni (Ialomița) și locuiește... Unde ar putea să-și adune cuib un comandant de cursă lungă decît în Constanța? La 22 iunie 1976 va împlini 62 de ani. Pe nesimțite ne trezim într-un dialog din care aflu că la 18 ani era marinar. În 1953 devenea comandant. În 1969 a preluat comanda unui pescador și a ajuns coordonator de flotă. A pescuit în Vest-Africa, zona Insulelor Canare, spre Cap Verde și Cap Blanc, apoi în zona WALVIS BAY, latitudinea aproximativă 23° Sud. „Aici, zice, erau zone coraliere, pescuitul devenea foarte riscant. O manevră greșită, neexecutată atent și gata ; agățai traulerul și-l scoteai numai bucăți. Iar un trauler costă cam 200 000 lei". A parcurs, după calculul pe care îl face pe carnetul meu, peste 300 000 de mile marine, adică aproape 600 000 de kilometri. A trecut nu o dată ecuatorul și punctul cel mai de nord atins a fost Cap Nord, latitudine 72°. „Atunci am trecut prin toate fiordurile Norvegiei și schimbam piloții în fiecare zi. Întîmplarea o țin minte, pentru că îi dădeam fiecăruia cîte o scrisoare și un pachet de țigări. Însemna că ai mei primeau vești de la mine. Eu însă nu. Inițial trebuia să ajungem la Anvers, în Belgia, dar acolo se declanșase o grevă de două săptămîni. Nu puteam să stăm cu vasul la mal și am fost dirijați către Arhanghelsk, port în Marea Albă, de unde încărcam cherestea pentru Olanda".

— Care a fost cursa cea mai lungă?

— Constanța, cu plecare la 7 iulie 1970 — Lagos, sosire la 14 ianuarie 1971. Vasăzică, 6 luni și 7 zile numai pe apă.

— Ați avut vreodată rău de mare?

— Da, la prima îmbarcare; am zis că dacă ajung la mal nu mai plec în cursă. Numai că prima călătorie a fost atît de lungă, încît atunci cînd am sosit la mal mă lecuisem. Pe urmă, marea m-a „înrobit" din ce în ce mai mult cu spectacolul ei.

— E rău... răul de mare?

— Pentru unii e cumplit. Am văzut oameni care nu mai vorbesc, nu mai mișcă, rămîn inerți. Pe unii am fost nevoit să-i debarc pentru că 10—12 zile n-au mîncat mai nimic n-au băut și medicii m-au avertizat că mor de inaniție. Am debarcat unul în Dakar, Senegal, și altul în Las Palmas.

— De ce credeți că marea e un spectacol ?

— Marea devine spectacol prin manifestările și dimensiunile ei : aci e oglindă, dincoace e dezlănțuită. În raport de soare, de nori, își schimbă, mereu, înfățișarea. Gîndiți-vă, apoi, la lumea care forfotește pe mare, care e atrasă de mare, la lumea atît de colorată care îi populează țărmurile. Prima dată am văzut marea în octombrie. Eram pe platoul Școlii navale și reflexele acelea m-au urmărit toată viața.

— Care este lucrul cel mai nedorit pe mare ?

— În ordinea periculozității lor, ciclonul, taifunul. Acestea sînt anunțate însă din vreme și pot fi evitate. Rareori sînt cazurile cînd nu le poți evita. Și atunci, sigur, devin fatale. Cel mai frecvent pericol rămîne însă ceața, mai ales pentru navele de pescuit. Acestea se adună, sute, în zonele bogate în pește pe suprafețe de 10—20 mile patrate, vin din toate direcțiile, uneori cu destulă viteză. E ca la o vînătoare prea aglomerată la care trebuie să te ferești de glonțul celuilalt fiindcă nu știi de unde trage. Acolo trag toți din toate direcțiile. Sînt instalații radar, dar, ca la vînătoare : oamenii se grăbesc, sînt ispitiți să apuce vînatul cel mai bun, mai mare și atunci, uneori, greșesc, devin propria lor pradă...

★

Ruperea bruscă din forfota marilor orașe și plasarea într-o mare „fără margini", într-un peisaj simplificat la maximum, față în față cu acest element primordial din care se pare că am izbucnit, te determină să trăiești un altfel de sentiment față de timp. Rămînînd cu tine însuți, timpul devine mai dens. Iată, de pildă, sentimentul meu față de acești marinari de pe punte : la începutul călătoriei fiecare dintre ei mi se părea un veritabil erou de reportaj ; cu întîmplările lui, cu viața lui. Acum, după numai trei zile, parcă plutim împreună de la începutul lumii. Cu singura deosebire că ei îmi relatează întîmplări petrecute în Insulele Azore, în Las Palmas sau St. Pierr Mighilon, iar eu le relatez fapte cu aril de manifestare în Brăila ori în București.

Apa, acest element pe care structural îl conținem, învăluie omul într-o mare liniște, îl cufundă spre sine, într-un continuu dialog cu sine. Aduceți oamenii în fața mării și-i veți învăța să mediteze !

— Mașina, mașina, alo mașina !

— Da, comanda.

— Acționați pompa de covertă, începem proba de ancoraj.

— Da, am înțeles ; acționez pompa de covertă.

Ne aflăm în zona Capului Caliacra, pe coasta bulgară. Sonda indică sub noi 100 metri adîncime. Privesc în urmă. Șiajul, urma pe care o lasă elicea, lat cît o magistrală cu 4 benzi, adună parcă în el toate culorile spectrului solar, le amestecă și scoate la iveală cel mai frumos, aproape ireal de frumos, albastru marin. Netez o expresie nostimă : cineva din echipaj strigă „să vină domnii registri", adică cei doi specialiști ai Registrului naval român, „să participe la proba de ancoraj".

Nava se zguduie puternic și se lasă de prova, ca un leviathan tras de o nară ; a fost lansată ancora din tribord, care cîntărește 3 500 kilograme, susținută de un lanț gros de 275 metri lungime. Sistemul de ancoraj este lăsat să vireze liber, capătă o viteză prea mare și din elementele lanțului ies scîntei. Se încearcă apoi frîna ancorei, elementele de fixare. Apoi ancora se lasă din nou în cădere liberă pînă ajunge pe fundul mării. Unul din marinari aleargă și pornește motorul care începe să sforăie, să smulgă de la 100 metri cele aproape 4 000 de kilograme cu o viteză de 11 metri pe minut. La prima cădere ancora a șters puțin bordul, probabil din cauza balansului, și inginera Teodoru a mai albit cu cinci fire. Proba se repetă, se încearcă și a doua ancoră și în fișa de recepție comisia notează : „probă reușită". Între timp, din pupa-tribord s-a apropiat de noi un vas. Vine cu viteză, comandantul Constantin Bucur ridică „bula" la prova, pentru ca oamenii de pe vasul care se apropie, vas de peste 15 000 tone, să vadă că sîntem „vas în ancoră". Inginerul Cezar Bărbulescu cere prin radiotelefon comanda și aud un dialog cît se poate de... optimist : „Comanda, dă domnule cîteva semnale că din tribord vine un vas drept în noi". De la comandă răsună mai multe semnale de sirenă și vasul își schimbă ușor direcția de mers, lăsîndu-ne în tribordul lui. În cîmpul vizor al binoclului îmi apare numele vasului : „State of Tamilnadu", port Bombay. Inginerul Cezar Bărbulescu se justifică : „Ce vreți, frații lor, am copii acasă. Dacă ăla era pe pilot automat și dormea ? Nu intra în noi ?"

La ora 11 trec pe la radiotelegrafiștii stației YPNA. Ce e nou băieți, aveți vreo legătură ?

— Cu radio-coasta ne auzim foarte bine. Am stabilit trei legături radio cu nave românești aflate „afară" : „Drobeta" se află în Golful Persic, mi-a dat un qsa 3/4, adică mă aude bine ; „Lupeni" vine din Brazilia către țară. M-a auzit din Marea Ionică foarte bine. „Poiana" se află în rada portului Tartous, din Siria. După-amiază vom încerca să stabilim legături radio cu navele de pescuit, aflate în zonele Vest-Africa și Extremul Orient".

— Încotro de aici, căpitane ?

— Ne îndreptăm către Capul Shableh. Mergem cu cap compas 330°, spre poligonul de măsurarea vitezei. Acesta se află cam în dreptul localității Tuzla, în apele noastre teritoriale.

Comandantul Constantin Bucur coboară de la timonă și vine în prova, se apleacă peste copastie, cercetează vasul, îl privește cu cîtă ușurință spintecă apa, citește pescajul, cercetează atîtea lucruri pe care numai ochiul lui de marinar tînăr, dar încercat, le vede. „E bine, îmi spune, e bine pentru noi toți, pentru navă, pentru echipaj, pentru țară dacă vreți, e bine să-l știm de pe acum metehnele". Dar comandantul C. Bucur nu află asemenea hibe ; „Simeria", prima navă de acest tonaj a constructorilor brăileni — proba lor de foc — plutește impetuos. Faptul constituie pentru colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni de pe vas o adevărată mîndrie.

Stau de vorbă la teugă cu marinarul Atila Hadnaghi, 33 ani, născut în Bistrița Năsăud. Zice : „Eu sînt maghiar, soția mea e română, avem un copil și ne împăcăm foarte bine. Pe vapor, în echipajul care preia nava, mai sînt doi maghiari : Istvan Budai, secund, și Honoriu Tocan, ofițer mecanic unu. Toți din echipaj ne avem însă mai ceva decît frații, pentru că mîna unuia dintre noi, întinsă la nevoie, poate însemna salvarea celuilalt".

— Sînt momente cînd nu-ți place marinăria ?

— Cînd intrăm într-un port, nu avem loc în dană și între timp se declanșează furtuna și ești nevoit să faci „vira ancora" și să pleci cu sorcova pe mare. „Ții la capăt", adică în contra curentului și mergi așa cît ține furtuna. Și furtuna ține, după plac, o zi, cinci, sau zece. Am stat așa, în august 1974, zece zile, între ciclonele Mary și Vera. Duceam niște sodă caustică și calcinată în Filipine și Tailanda. Ne-a prins doar coada ciclonului. Că altfel ne dădea la fund. Știți cum vine ? Uite așa... Te ia și te scufundă.

— Dorul e greu ?

— Ca plumbul. Îți vine să turbezi cînd ajungi în portul tău și nu poți cobori. Iar stai 2-3-5 zile că nu ai dană. Vezi casa cu binoclul, pătrunzi în ea, cu gîndul, fireste, „vezi" copiii, soția, părinții, le urmărești mișcările, dar nu poți să ajungi la ei. Atunci toți devenim nerăbdători. Îți vine să sări în mare, s-o iei înot, dar nu poți face nici treaba asta. Trebuie să stai, să te subordonezi situației, iar asta înseamnă să rămîi disciplinat. Disciplina pe vas este, ca să zic așa, o lege sfîntă.

— Ce faci pe vapor ?

— Îl întrețin tot timpul curat. Cînd avem mărfuri pe covertă le supraveghez. Cînd furtuna le rupe amarajul, legăturile, eu le leg la loc, pentru că marfa „face picioare", adică începe să umble pe punte, vasul își pierde echilibrul și e posibil să te răstorni. Odată, mergeam spre Beyrut. S-a pornit o furtună de gradul opt și ne-a rupt amarajul. Transportam butoaie și utilaje pentru Siria. Pericolul era mare. Am sărit cu toții, ne-am prins „lanț", mînă de mînă, și am trecut printre valuri. Marea se mutase pe punte. Cu o mînă ne țineam de copastie și cu a doua legam marfa. Cînd venea valul, unul dintre noi striga : „vine valul !". Atunci deveii numai fibră, un pachet de mușchi și de nervi încordați. Te ții și cu dinții, că valul curăță tot. Am muncit o zi și o noapte. Am salvat toată marfa. N-am văzut forță mai mare ca forța unei mări dezlănțuite. Mă gîndesc deseori, așa cînd n-am ce face, cum am putea să folosim această forță. Doamne, ce puternici am fi !".

★

Soarele scapătă spre asfințit, marea s-a mai liniștit și parcă obosită își ascultă propriul puls. Pulsul ei veșnic. Stau rezemat în niște parîme care susțin gabia și privesc undeva peste bord. Deodată, privirile mi se fixează asupra unui punct. Nu cred în ceea ce văd și, instinctiv, clipesc de cîteva ori, apoi duc binoclul la ochi și caut punctul acela.

— Delfini la tribord!, strig și rămîn cu privirile ațintite în valuri. O turmă de delfini sînt parcă în culmea fericirii. Se zbenguie ca leșiți din minți, țîșnesc din apă ca niște săgeți greoaie, descriu un arc de cerc prin aer și iar se scufundă și iar apar. Ființa pescărușii sînt atrași imediat de spectacol, sau împinși de propriul lor instinct înfometat. Cert este că nici păsările și nici peștii nu se tem și la un moment dat crezi că asiști la un joc mixt. În fond, cine ar putea să ne spună că nu asistăm la un dialog între păsări și pești?

— Cîrma-n babord, pe butoane !

— Cîrma-n babord, repetă timonierul.

— Banda-n bordul celălalt !

— Banda-n bordul celălalt!, repetă timonierul ca un ecou.

— Banda-n babord imediat!

„Simeria" vine iar spre stînga.

— Banda-n tribord imediat!

Timp de o jumătate de oră, cîrma trece din bandă în bandă, automat, acționată de o electropompă, cît și manual, și motonava descrie un șialom în toată regula. O joacă? Nici pomeneală! Se cheamă proba instalației de guvernare a navei. Se testează cîrma, se constată cît de bine, de prompt răspunde la comenzile comandantului. „Pentru un coeficient cît mai mare de siguranță în guvernare, nava e echipată cu mai multe sisteme de acționare a cîrmei, ne spune comandantul Teodor Rusu, care de acum comandă ; ancorarea și guvernarea sînt instalații vitale pentru o navă și echipajul său. Imaginați-vă un vapor fără cîrmă !"

★

Inginerul Ion Lupu are 32 de ani, s-a născut la Hîrșova, e căsătorit și are o fetiță de 3 ani care știe că tatăl său e plecat în probe pe mare. Contribuția secției pe care o conduce la armarea cargoului „Simeria" este mare; cam 20 la sută din întreaga lucrare; instalații de forță, de semnalizare, de control, de radiocomunicații și radiolocație, sonde etc. Tinerii acestei secții formează un colectiv cu media de vîrstă — 20 ani. Au „țesut" în instalații peste 40 000 metri de cablu. Mă roagă să reținu numele a trei tineri ingineri care abia au părăsit amfiteatrele, dar care au intrat, la propriu și la figurat, pînă la coate în instalații: Ion Paraschiv, Vasile Broască și Gheorghe Vasilescu.

— Ați avut multe intervenții pînă acum ?

— În special la caldarina recuperatoare, la tahometre, niște aparate care înregistrează numărul de ture ale motorului principal și alte cîteva.

— S-ar crede că dacă a-ți avut intervenții în probe, acești tineri n-au lucrat bine în șantier.

— Nu e așa. Sînt lucrări care numai în probele de marș se pot definitiva.

— Credeți că beneficiarul va avea necazuri cu partea electrică ?

— Sînt convins că nu. Lucrările sînt de bună calitate. La fibrațiile acestea aparatura electrică a dat un test reușit.

Am ajuns la 50 de mile în larg. Căutăm din nou marile adîncimi. Navigăm de trei zile ; acum către Bosfor.

16 IUNIE, ZIUA A PATRA

— Știința de a face marinărie trebuie dublată cu știința de a face comerț. Dacă stai 20 de zile în ancoră, la un voiaj, adio exploatare judicioasă a navei. Stai și te învîrți de la un măr la altul. Chiar, știți cîte mere are o navă ? Nu știți. Are două mere : măr-provă și mărpupa. Adică, bucata rotundă de lemn din capul catargului din prova și a celui din pupa. Și depinde cîte mere are cambuzierul la cambuză ; adică la magazia de alimente. Dar cîte pere sînt pe un vapor, știți ? Iar nu știți. Sînt 2—3, poate chiar patru. Sînt bucățile de lemn în formă de pară, fireste, de care se leagă capătul unei sfori, care se aruncă, înainte de acostarea vasului, pe mal, pentru a trimite o parîmă. Noi spunem că primul „om" de pe vapor care ajunge la uscat este para.

Lecția aceasta despre merele și perele marinărești o primesc de la Petre Delcu, nostromul echipajului care preia nava. Bătos și simpatic, nu-i trece cu vederea nimic constructorului. Îl invită să facă remedierea pe loc. Oricît de mică ar fi ea. Imperativul în numele căruia acționează este: „siguranța vieții umane de la bord".

Stăm în derivă în fața portului Constanța. Așteptăm, de la mal, o valvulă cu trei căi, pe care am cerut-o șantierului, prin radio-coastă, azi-noapte. Tot azi-noapte un om a plecat cu ea de la Brăila spre Constanța. Cu mașina, fireste. La ora 8 și 30 de minute o avem pe bord. Ne-o aduce, de la cheu, remorcherul „Meteorul". Operativitate! Nea Sandu ospătarul nu va mai fi probabil supărat din cauza lipsei de apă caldă. Va avea cu ce să-și spele vasele. Tacîmurile le va freca el cu nisip cînd va acosta vaporul la țărm.

„Atențiune! Inginerul Cezar Bărbulescu să vină în sala mașinilor!" Vocea din microfon repetă chemarea. Omul se rupe de lîngă noi și dispare, coborînd scara ca un veritabil marinar, numai în mîini, în pintecul motonavei. Cobor și eu acolo...

Un prim nivel: a II-a platformă intermediară. O uzină: 4 compresoare, pentru răcirea cambuzei, pentru aer condiționat, un boiler pentru apă caldă, un strung — apropo, știți că în echipaj se prevede și un strungar? —, două ateliere de reparații, magazie de piese de rezervă.

Coborîm pînă la linia de plutire: prima platformă intermediară. Trei hidrofoare pentru apă tehnică, butelii cu aer, instalații de stingerea incendiilor, de prevenire, distilatorul de apă tehnică distilează 12 tone de apă de mare pe zi, caldarina cu arzător, pentru aburi. „Aici, zice inginerul C. Bărbulescu, este centrul sistemului nervos al acestei nave". Ființa oameni alergă de colo-colo, în maiouri negre, cu șepcile îmbibate de ulei. Ne aflăm în cabina fonică, sau postul central de comandă. „Este condus de tînărul inginer Petre Nisioiu și de mine". Omul care stă aici, în cart este omul nr. 1 din Compartimentul Mașinilor (C. M.). El supraveghează pupitrele de comandă: al motorului principal, al diesclelor generatoare de curent, al compresoarelor, caldarinelor, tancurilor de combustibili, mecanismelor de ulei. Tot aici se află uzina electrică, tabloul principal de distribuție etc. Omul care veghează toate aceste mecanisme devine, prin importanța pe care i-o conferă locul lui în sistemul de guvernare al navei, un superom... El își dublează sistemul său nervos cu un al doilea sistem nervos: al navei. Nu lucrul în sine e complex, ci corelarea acestor mecanisme și instalații. Sincronizarea lor. Dacă omul care intră aici nu este lucid, specialist, disciplinat, nu are o înaltă conștiință, poate deveni cauza unei catastrofe. Acum înțeleg bine de ce, cei patru oameni care răspund de C.M. n-au dormit, la un loc, de cînd au plecat de la țărm, o singură noapte. Cine sînt ei? Inginerii Bărbulescu și Nisioiu, mecanicul șef Petre Urum și ofițerul mecanic Tocan Honoriu.

Ne aflăm jos, la paiolă, ultimul nivel al C.M. O zăpușeală ca la ecuator. Aici, după cîteva ore de cart, simți cum îți bat șupapele în cap. Cu toate acestea, cîțiva oameni rezistă de mai multe zile și nopți. Numele lor? Ștefan Custură, șeful echipei de mecanici, Marinache Podaru și fiul său, Ion Podaru, Virgil Aldea și alții. Lor li s-au alăturat cîțiva specialiști de la Galați : mecanicul de clasa a 6-a Dumitru Șerban, care de 30 de ani lucrează pe nave. Cînd s-a urcat prima dată pe vapor avea 16 ani, venea dintr-o familie numeroasă, de țărani, din Independența, și era încălțat cu tenișI. Are o experiență care face parte din fondul inteligenței de aur a șantierului. Cu el au mai venit ofițeru electrician I V. Mihăilescu, absolvent al Școlii superioare de marină, încercat marinar, și tînărul mecanic Ion Șurubariu, care are doar categoria a 3-a, dar care execută lucrări de mare specialist. Numai tineri. Cum s-au format? Iată cum: „Am aici un băiat, Fănel Mucea. N-am ce-i face, așa îl cheamă și așa să notați, se justifică inginerul Bărbulescu; acum o lună, cînd am pornit prima dată compresoarele și generatoarele, a fugit de lîngă mine, de spaimă. L-am lăsat două zile și m-am dus la el Fănele, zic, du-te și pornește motorul. „Eu, tovarășe inginer?" Tu, îi repet. S-a apropiat de el ca de o mină și pînă la urmă l-a pornit. Acum, am atîta încredere în el, încît îl las singur în cart. Aici oamenii se autoselecționează. Din 30 de mecanici, cam 7—8 ajung mecanici de probe". Așa se formează oamenii, specialiștii. Odată, un inginer francez venit cu treburi la Șantierul naval Brăila și văzînd că pe cargouri lucrează numai tineri l-a întrebat pe inginerul Bărbulescu: „Voi construiți și alte vapoare ?" „Da, dar cu aceiași oameni", i-a răspuns. Credea că oamenii mai virstnici și mai cu experiență lucrau la alte vapoare.

Ies din nou pe punte, unde îl întîlnesc pe comandantul C. Bucur. Îi întreb : Cum vi se par condițiile de viață ale marinarilor pe acest vas?

— Fiecare om va locui într-o cabină separată și văd de pe acum că vor arăta minunat. Știți, marinarii își aduc de acasă, vor ei, fețe de masă cu motive naționale, ștergare, obiecte diferite care fac din cabină o căsuță plăcută, îi conferă o notă de originalitate și de intimitate. Pe vas avem o bucătărie electrică excelentă, dotată cu doi roboți, cuptor de pîine, cu servicii și veselă, sală de mese confortabilă. Avem baie la fiecare nivel. Pe urmă televizoare, magnetofoane, pik-up, aparate de radio, stație de radio-amplificare, jocuri de șah, table, domino, remy. Zilnic, secundul și asistentul medical controlează încăperile care se folosesc în comun, cabanele. Organizația de partid a navei, organizația sindicală și de U.T.C. organizează după-amiezi culturale, dumnici culturale și muncă patriotice. De pildă, avem de vopsit vaporul sau o reparație la mașini ? Punem mîna cu toții !

— Care sînt relațiile dintre oameni ?

— Între noi sîntem prieteni, dar se păstrează cu sfințenie respectul față de grad, vîrstă, capacitate, funcție. Sîntem o mină de oameni pe o uzină plutitoare în spațiul marin. La tot pasul, viața colectivului depinde de modul în care acționează fiecare dintre noi. Dacă n-am veghea, n-am lupta pentru menținerea acestei ordini, ne-am da la fund. Și la propriu și la figurat.

Ora 12 Asistăm la proba de inerție. Motonava „Simeria" aleargă cu viteza maximă pe o pistă nesfîrșită. Și deodată...

— Stop mașina !

— Stop mașina !, se repetă jos.

Din acest moment nava înaintează în virtutea inerției. Tot în acest moment, un marinar, situat în vîrful provei, acolo unde vegheau gorgoanele corăbiilor de odinioară, aruncă o cruce roșie în mare. După ce nava defilează cu toată lungimea sa prin fața acestui „punct fix", marinarul din prova mai aruncă o cruce roșie. După mai bine de jumătate de oră, se aruncă cea de-a 22-a cruce roșie. Așadar, 22 de cruci ori 130 metri — lungimea navei — fac 2 860 metri. Înseamnă că din momentul opririi motorului nava a parcurs, în virtutea inerției, aproape 3 kilometri. Proba se repetă apoi la o altă viteză, oamenii cu cronometrele în mînă o urmăresc ca pe un alergător de cursă lungă. Și alergătorul nu mai are oprire...

OȚELUL ROMÂNESC ÎȘI CONSTRUIEȘTE O TRADIȚIE

Oțelarii noștri sînt la același nivel de măiestrie cu cei mai buni oțelari din lume

Ne-ndreptăm vertiginos către o producție totală de aproape 20 de milioane tone de oțel. Să menționăm, fără nici un alt comentariu, că Franța și Anglia produc fiecare nu mai mult de 25 milioane tone de oțel.

Cît de competitive sînt oțelurile pe care le exportăm? Oțelurile pe care le cumpărăm nu pot fi fabricate în țară?

Și dacă nu la Hunedoara, cunoscută cetate de scaun a oțelului românesc, unde altundeva să fi căutat în primul rînd răspunsul sau răspunsurile la aceste întrebări! Ne-am deplasat, deci, la Hunedoara și trebuie să mărturisim că ne-ncercau cîteva temeri. Este oare posibil ca oțelarilor hunedoreni să le fie străină rețeta de fabricație a vreunui oțel mai deosebit? Cînd există un combinat de oțeluri speciale și înalt aliate, cum este cel de la Tîrgoviște, mai puteam noi crede că răspunsurile pot fi găsite la Hunedoara? Cu alte cuvinte, marele combinat de la Hunedoara, situat în ultimii cinci ani pe același loc, întîiul, în întrecerea cu celelalte centre siderurgice, mai deține aceeași pondere în ceea ce privește oțelurile speciale și înalt aliate? Oare nu cumva siderurgiștii noștri nu dispun deocamdată de cine știe ce instalații moderne cu ajutorul cărora se fac acele fantastice oțeluri pe care le solicită toată lumea, inclusiv economia noastră? Și-n fine, pentru că-n cîteva rînduri avuseserăm prilejul să-i cunoaștem îndeaproape pe cîțiva dintre așii oțelului hunedorean, oameni despre care se spunea, metaforic, că sînt în stare să asimileze și să producă chiar și oțel pentru lame de cea mai bună calitate, ne-am gîndit — de ce nu, că doar s-au mai văzut și alte cazuri! — că hunedorenilor nu le lipsesc nici îndeminarea, nici priceperea, nici experiența, nici instalațiile, nici materia primă, extrem de complexă în elaborarea unor oțeluri speciale, ci pur și simplu comenzile unor beneficiari interni de a produce acele oțeluri.

Abordînd deci problema calității oțelurilor pe care le exportăm și le importăm, iată cîteva dintre părerile exprimate de interlocutorii noștri. Inginerul Sabin Faur, directorul tehnic al combinatului hunedorean: „Este adevărat, vindem foarte mult oțel și cumpărăm foarte mult oțel. Dar trebuie spus că oțel special în starea sa brută, ca lingou, nu vinde nimeni. Sub această formă, de lingou, oțelul nu este decît un moment tehnologic. Valoarea unui lingou de oțel special crește imens de-abia în momentul cînd acesta este laminat, iar sub forma unor produse finite, cum ar fi, de exemplu, rulmenții, valoarea unei tone de oțel laminat, nu de lingou, crește de peste cinci ori. Știu că pentru cititorul neavizat, chestiunea asta a calității oțelului este deocamdată neclară. De ce exportăm și, în același timp, importăm oțel? Mai întîi și-ntîi ar fi bine să se știe că laminatele pe care le exportăm sînt cele pe care le-au solicitat beneficiarii noștri externi în baza acordurilor comerciale încheiate. Aceste laminate se înscriu în parametrii tehnici prestabiliți și, după cîte știu, nimeni nu ne-a returnat produsele. Noi, la Hunedoara, am asimilat aproape patru sute de mărci de oțel și realizăm cîteva mii de tipodimensiuni, adică formate de laminate, prin care satisfacem, atît cît se poate, cererile interne și, prin care, cum se spune, ieșim pe piața internațională în măsura în care reușim să-i determinăm pe alții să ne ceară nu mărcile respective de oțel, ci laminatele respective, tipodimensiunile. Teoretic, în afară de cîteva foarte puține mărci de oțel care cer instalații și agregate de ultimă noutate mondială, **noi putem face orice fel de oțel.** Am acoperi astfel, cu lingouri, nu însă cu tipodimensiuni, orice cerere. Asupra acestei afirmații ar trebui însă să insistăm ceva mai mult, altfel s-ar produce cine știe ce confuzie. Dar pînă să lămurim lucrurile, eu v-aș da un exemplu: acum un an, un foarte bun prieten, fost coleg de facultate, inginer la Pitești, la autoturismele Dacia, îmi cere 150 de tone de oțel, o marcă aproape banală, ca și cantitatea de-altfel. Deși puteam foarte ușor să asimilăm și să producem acest oțel, nu ne-am angajat, totuși.

În altă ordine de idei, pentru că ați amintit de nivelul competitiv al unor produse românești, adică utilajul petrolier, rulmenții, tractoarele și toată gama de turisme ARO, poate că n-ar fi lipsit de interes să subliniem că tractoarele sînt integral realizate cu oțelul hunedorean, că utilajul petrolier beneficiază tot de calitatea oțelului nostru, că parțial contribuim și la performanțele turismelor ARO, iar jumătate din producția noastră de rulmenți este asigurată de îndeminarea și priceperea oțelarilor noștri. O altă chestiune pe care aș aduce-o în discuție așa, mai mult în treacăt, pentru că vorbim despre calitatea oțelului, ar fi aceea a risipei de oțel superior, oțel mult mai scump decît cel obișnuit. Nu vreau să dau neapărat cazuri concrete, dar am văzut că mulți constructori folosesc oțeluri speciale chiar și atunci cînd nu este cazul. Am văzut scări, balustrade, pasarele și alte asemenea lucrări executate cu oțeluri calmate. Pot fi folosite, fără nici un fel de pierdere, simple 01-uri, adică oțeluri laminate, sau, altfel spus, fier. Sau, în armăturile de fier-beton este inclus mult prea mult oțel special, oțel dur, oțel care trebuie să înlocuiască rezistența betonului propriu-zis. Este iarăși o risipă de metal foarte scump și greu de realizat. În ceea ce ne privește, noi, siderurgiștii, n-avem decît de cîștigat, beneficiile noastre cresc cu fiecare tonă de oțel special, dar, pe ansamblul economiei, este o risipă cu care nu putem fi de acord.

Următorii noștri interlocutori au fost inginerii Mircea Penescu, șeful serviciului CTC, fost inginer șef al celor 3 oțelării hunedorene, adică OSM-1, OSM-2 și Oțelăria electrică, și Cornel Dehelean, actualul inginer șef al celor trei oțelării.

„Calitatea oțelului, avea să ne spună inginerul Mircea Penescu, este o chestiune mai mult relativă. O marcă de oțel nu poate fi comparată decît cu aceeași marcă și, în acest sens, un oțel poate răspunde mai bine sau mai puțin bine scopului pentru care a fost realizat. Teoretic vorbind, puține sînt oțelurile pe

care noi să nu le putem produce, dar, ținînd cont de posibilitățile noastre, important este nu să producem inutil cît mai multe mărci de oțel, ci un oțel din ce în ce mai bun. Alături de această tendință, principalele noastre eforturi se-ndreaptă și spre reducerea continuă a deșeurilor pe care le înregistrăm pe tona de metal, adică, așa cum ni s-a indicat de către însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu, vrem să depășim cele 79 de procente pe care le avem, cifră care ne situează față de urmăritorii noștri, siderurgiștii reșițeni, la o distanță de 3 procente.

Este vorba de-o acțiune comună la toate nivelele și compartimentele procesului tehnologic. Se va urmări o depășire a parametrilor calitativi ai furnalelor, o reducere a maselotajelor, prin folosirea adecvată a prafurilor exoterme și printr-o tehnologie perfecționată în procesul de laminare, avîndu-se în vedere optimizarea arderilor și raționalizarea șutării blumurilor, adică a îndepărtării prin forfecare a acelor părți cu defecțiuni".

Intru totul de acord cu spusele inginerului Penescu, inginerul Cornel Dehelean avea să adauge, pe scurt, următoarele : „Subliniez că nu producem oțelul pentru sculărie, această sarcină revenindu-i la ora actuală Tîrgoviștei. În rest, așa cum ați aflat și de la ceilalți doi oameni cu care ați stat de vorbă pînă acum, oțelarii noștri, nu numai cei din Hunedoara, sînt la același nivel de măiestrie cu oricare alți oțelari din lume, adică sînt în stare să facă nu numai orice fel de oțel, ci un oțel din ce în ce mai bun. Problema numărul unu o reprezintă, desigur, capacitatea tehnică de laminare a oțelului pe care îl facem sau pe care l-am putea face. Știu povestea acelui otel cerut de Pitești. Era vorba despre un oțel ceva mai dur decît ceea ce se poate lamina la noi. Ne-ar fi trebuit un valț din import al cărui preț depășea milionul de lei. Această complexă problemă a laminoarelor va fi, desigur, o importantă confruntare a siderurgiei noastre, adică, altfel spus, trebuie să putem duce pînă la capăt oțelul pe care sîntem capabili să-l elaborăm".

VICTOR NIȚĂ ■

La Tîrgoviște, la școala oțelurilor speciale, se naște o nouă tradiție muncitorească

Dincolo de gara Tîrgoviște, dincolo de calea ferată, mă interesez pe unde se intră în **Combinatul de oțeluri speciale**, a cărui siluetă greoaie, estompată de ceața dimineții, se distinge undeva în apropiere. Un paznic îmi spune că acest combinat, fală a orașului și a întregului județ, nu are încă „o poartă exactă", cu alte cuvinte că se intră și se iese cam pe oriunde. Situație singulară, deși explicabilă dacă ne gîndim că este vorba de un șantier și nu de o construcție terminată. Plastica expresie a paznicului s-a dovedit însă ulterior, fără voia lui, încărcată de semnificații.

Ridicarea combinatului din Tîrgoviște s-a înfăptuit în timp record : lucrările au început efectiv în primăvara anului 1971, pentru ca în decembrie 1973, deci după doar doi ani și jumătate, să intre parțial în producție. Acea zi de iarnă în care s-au produs în fosta cetate de scaun primele cantități de oțel a reprezentat, dintr-un anumit punct de vedere, o piatră de hotar în istoria metalurgiei românești. Combinatul de la Tîrgoviște va pune capăt sau, în orice caz, va limita substanțial dependența de import la un important capitol, urmînd ca în final să ridice la circa 15 la sută ponderea oțelului aliat în producția totală de oțel a României — procentaj comparabil cu acela al celor mai dezvoltate țări industriale.

— Primăvara anului 1976 ne-a adus unele împliniri pe linia calității și cantității producției — ne declară directorul combinatului, inginerul Nicolae Ojovan. Mă refer, în special, la producția de oțel de scule aliate și rapide pentru construcția de mașini, în unele sectoare ne aflăm, de acum, în parametrii proiectați. Realizare notabilă, luînd în considerație timpul scurt care a stat la dispoziția colectivului pentru a stăpîni tehnologiile de fabricație într-un domeniu fără tradiție la noi. În ceea ce privește laminorul de profile mijlocii și ușoare, care a intrat în funcțiune în 1975, am reușit să laminăm primele oțeluri de rulmenți și de arc, precum și alte oțeluri aliate pentru fabricile noastre de rulmenți, de vagoane, de autoturisme, de autocamioane și pentru alți beneficiari. În prezent se lucrează intens pentru punerea în funcțiune a noi și importante capacități : laminorul degrosesor, laminorul de benzi electrotehnice, două prese la forja de blocuri și bare. Ne dăm însă perfect seama că dispunem de rezerve însemnate pentru reducerea consumurilor specifice de energie electrică, de combustibil și de alte materiale. Mai pe românește, nu am pus încă zăvor risipei. S-au elaborat, în acest sens, măsuri cuvenite : rămîne doar să le aplicăm. Alt aspect care ne preocupă: lucrările de investiții prevăzute pentru perioada actuală s-au încheiat doar „în mare", au rămas așa-numitele codițe. Ba nu s-a executat ventilația într-un anumit punct, ba nu s-a pus la punct instalația de climatizare în cabine de comandă, ba nu s-au realizat în totalitate drumurile de acces sau lucrările feroviare în incinta combinatului, ba nu s-au făcut racordurile la canalizarea menajeră sau nu s-au terminat anexele industriale (spălătoare, vestiare, săli de mese) etc. Există și o pseudojustificare la aceste întîrzieri : „merge și fără" !! Adevărat, merge, dar cum ? Oamenii asudă în cabinele de comandă, mănîncă pe apucate și nu la mese (de pildă, la atelierul de întreținere mecano-energetică) ș.a.m.d. Aceeași observație și la lucrările de montare a unor instalații și utilaje : trăim, pe alocuri, în provizorat. De pildă, cutare utilaj prevăzut să funcționeze automat, funcționează, pentru moment, manual. Or, dacă se acționează manual un cuptor de tratament termic, nu se pot stăpîni în mod corespunzător consumurile de energie. Revenim la importanța deficiență semnalată mai înainte, e un cerc vicios !

— Cum se explică aceste tărăgănări, fiindcă nu ne îndoim că pînă la urmă totul se va executa conform planului ?

— Problema are rădăcini adînci, nu e specifică doar acestui combinat. Antreprenorii — în cazul nostru Trustul de construcții și instalații și Trustul de instalații și montaj din București — lasă la urmă, ca să nu spun neglijează, lucrările mărunte. Această fiindcă valoric sînt interesați să realizeze cît mai repede grosul investițiilor, nu „fleacurile". Or, eu personal, ca fost proiectant — dealtfel am fost, înainte de numirea ca director al combinatului, proiectantul șef, mai exact coordonatorul general al platformei industriale în care ne aflăm acum — știu că proiectantul nu pune lucruri inutile, el face inginerie, și, ca atare, orice detaliu prevăzut de el e funcțional, strict necesar. La fel ca în ceasomicărie : dacă pînă și ultima rotiță nu e așezată la locul ei, ceasul nu merge cum trebuie. Toate aceste deficiențe, pentru care și noi, cei din conducerea combinatului, purtăm o răspundere — ar fi cu totul injust să aruncăm totul asupra antreprenorului — nu pot însă umbri, după părerea mea, realizarea majoră pe care o reprezintă însăși intrarea în funcțiune și saltul survenit în această primăvară în demararea combinatului, acest nou pilon al metalurgiei românești.

Realizare cu atît mai importantă — adăugăm noi — cu cît au trebuit învinse mari dificultăți în recrutarea mîinii de lucru. „Nu există încă o poartă exactă." Remarcă simbolică. În adevăr, pînă deunăzi, mulți veneau, mulți plecau, nu se despărțiseră încă apele. Șeful oțelăriei electrice, inginerul Ion Chiosé, flăcău dintr-un colț pierdut al Bărăganului, Dor Mărunt, care a îmbrățișat cu pasiune metalurgia, ne povestea despre experiența sa cu tinerii angajați. Bunăoară Ion Nițu din Piersinari, sat la vreo 20 km de Tîrgoviște, îi declara senin șefului de schimb : „Joi, vineri și simbătă nu vin, că mă duc în tîrg cu tata." Și pînă la urmă, dus a fost. În tîrg sau altundeva, dar nu în metalurgie. Sau Ion Geală și Victor Berteanu din Brănești. N-au închis cum trebuie oala pe care o turnau în lingotieră și au fost atinși de cîțiva stropi de metal. N-au pățit nimic, dar s-au speriat : la Brănești nu prea văzuseră metal topit. Au cerut lichidarea și au plecat, se pare, la filatura din Pucioasa, dar după două luni Geală s-a întors, rugînd să fie reangajat. Poate și pentru cîștigul mai mare, dar, fără îndoială, și de dragul prestigiului pe care-l conferă azi în Dîmbovița meseria de oțelar.

În aceste luni, în acești ani se naște aci o nouă tradiție muncitorească la școala oțelului. De la Hunedoara, Reșița, Galați, Cîmpia Turzii au fost chemați în această nouă cetate a metalurgiei 15 șefi de echipă experimentați, care însă n-ar fi reușit nimic dacă n-ar fi găsit în aceste locuri oțelul uman pe care să-l călească așa cum au învățat ei de la părinții și bunicii lor oțelari. Și este uimitor cît de repede dîmboviteni se adaptează noii meserii. În fața oțelului incandescent unii își dezvoltă reacții caracteristice veteranilor !

La unul din cuptoarele oțelăriei Martin numărul 1, la jumătatea șarjei, din cuptor și-a croit drum o șuviță de oțel pe care nimeni, nici măcar șeful de echipă, n-a observat-o. Era o fisură îngustă de vreo 2 cm, dar care se putea lărgi rapid, ducînd poate la cea mai gravă avarie cunoscută oțelarilor : perforarea. Pentru a o preveni trebuia acționat fulgerător, căci oțelul la 1 600 grade e tare grăbit. Sînt opt manete și doar una din ele comandă operația necesară într-un asemenea moment, și anume basculareа cuptorului. Un inginer mi-a mărturisit că într-o astfel de situație chiar și un om experimentat se poate zăpăci. Și iată că tînărul Petre Răileanu din Găești, calificat la locul de muncă, deci proaspăt oțelar, observînd șuvița de oțel, a țîșnit la manetă și a salvat cuptorul în acea decisivă fracțiune de secundă.

Alt fapt semnificativ : trei elevi de la Școala profesională de metalurgie din Tîrgoviște, care și-au făcut practica sub îndrumarea prim-topitorului hunedorean Gheorghe Rus, au participat de curînd la concursul pe țară pentru meseria de oțelar, organizat de Ministerul Industriei Metalurgice. Incredibil, dar adevărat : locurile 1, 2 și 3 în acest concurs **național** l-au ocupat tocmai tîrgoviștenii.

LIONEL NIȚESCU ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

Se grăbea la... înmormîntare!

Simbătă, 5 iunie 1976, ora 16,30, șoseaua Buzău — Brăila. Pe asfaltul drumului un autoturism gonește ca o „salvare" chemată la un caz grav. La volan, inginerul agronom Nicolae Dumitrașcu, de 30 de ani, proaspăt proprietar al unei Dacii 1300, și la fel de proaspăt posesor al permisului cu scoarțe roz (data obținerii dreptului de conducere 9 mai 1976). În mașină, soția sa, Ioana Ocheșelu Dumitrașcu, în vîrstă de 26 de ani și fiul Gabriel, de numai 4 luni.

La Filipești, inginerul e oprit și i se întocmește proces verbal de contravenție, pentru că autoturismul a fost înregistrat de radar cu 78 km pe oră. „De ce vă grăbiți așa, tovarășe Dumitrașcu ?"

— „Mă duc la o înmormîntare, și ar trebui să țineți cont de acest lucru, tovarășe plutonier !", răspunde inginerul.

În orașul Brăila, pe „zebra" din fața hotelului, pietonii se retrag speriați pentru a se feri din calea grăbitului, furios, iar un lucrător de miliție nu reușește să oprească pe șoferul care comite astfel a doua încălcare gravă a regulilor de circulație. Acesta cere însă prin radio echipajului de circulație aflat pe sectorul Brăila — Galați să oprească autoturismul. Dacia 1300 nu reușește însă să ajungă pînă la mașina miliției. La km. 123, pe raza comunei Vădeni, pe o porțiune de drum dreaptă, N.D. se angajează în depășirea unui autoturism. Din față, la distanță relativ mică, se apropie circulînd regulamentar un autocamion de 17 tone. Eroul nostru se pierde și, ca atras de un magnet, autoturismul se îndreaptă spre mastodont. Șoferul autocamionului sesizează pericolul grav și, încercînd să evite o ciocnire, virează cu repeziciune la dreapta, pătrunzînd în acostamentul drumului unde oprește mașina. Coliziunea are totuși loc și este extrem de violentă, bolidul reușind să „muște" cu 40 cm mai înapoi puntea din față a autocamionului de 17 tone.

Șoferul, soția sa și micuțul Gabriel mor pe loc, cadavrele putînd fi scoase cu dificultate din autoturismul complet distrus.

Un accident provocat de două cauze înscrise frecvent pe fișele evenimentelor rutiere : excesul de viteză și neasigurarea la depășire, dar cauzat în principal de neînțelegerea marii responsabilități pe care o incumbă conducerea unei mașini. Un accident în care și-au pierdut viața în mod stupid doi tineri specialiști cu înaltă calificare, care se bucurau din plin de viață și de roadele frumoasei lor profesii.

Inginerul Dumitrașcu se grăbea să ajungă la înmormîntare, la înmormîntarea lui și a propriei familii !

Colonel VICTOR BEDA ■

românia în lume
lumea în românia

SOLIDARI CU FRUMUSEȚILE LUMII

Moare Veneția?

Greu să scapi de ispita acestei întrebări — chiar conștient fiind de retorismul ei — atunci cînd îl ai drept interlocutor pe inginerul Dinu Moraru de la I.N.C.E.R.C., autorul unor metode recunoscute pe plan mondial de combatere a umidității, în clădiri (prezentate cu un alt prilej de către revista noastră), al „efectului Moraru", cum este denumit în literatura de specialitate.

„Veneția nu moare și nu va muri niciodată" este răspunsul, deloc sentimental, al specialistului român, participant la Congresul I.C.O.M. (Consiliul internațional al muzeelor, al cărui membru este din 1963) de la Veneția, unde a prezentat, în cadrul Comitetului pentru conservare, comunicarea intitulată „Pledoarie pentru metodele electroosmotice în combaterea umidității în clădiri". Cu acest prilej, inginerul român Dinu Moraru a fost ales membru în două grupuri de lucru, cel dedicat studiului conservării pietrei și materiei pietroase, prezidat de dr. Lechman din Polonia și avînd drept secretar pe reprezentantul nostru, și în grupul care s-a ocupat de problemele conservării picturilor murale. Direct interesată, Supraintendența monumentelor istorice din Veneția a profitat de prezența specialistului nostru pentru a solicita o cooperare românească în acțiunea de desalinizare a picturilor murale.

— Știm că după popasul din lagună ați fost invitat în cîteva țări europene pentru a face cunoscute, prin viu grai, complexul de metode ale dumneavoastră, ale celor de la I.N.C.E.R.C., menite să salveze și să prelungească viața vechilor edificii. Care v-a fost itinerarul?

— În R.F. Germania am fost solicitat să acord asistență tehnică unei firme care a cumpărat din România, prin Romconsult, licența de combatere a umidității prin electrodrenare. Apoi, am fost oaspetele cîtorva instituții de cultură, printre care Universitatea Tehnică din Charlottenburg (Berlinul Occidental), Landesbieldstelle (Centrul de documentare al inginerilor). La Galeriile de artă Hulsch-Eisbriigen am prezentat metodele de conservare a picturilor murale. Următoarea etapă a fost la Bruxelles, la Institutul Regal pentru Patrimoniul artistic. S-au împlinit zece ani de la moartea directorului fondator al acestei prestigioase instituții — renumită pentru activitatea ei în domeniul conservării bunurilor culturale — Paul Coremans; pentru alcătuirea volumului omagial închinat acestei comemorări, au fost chemați să-și aducă contribuția specialiști din întreaga lume. Ca o recunoaștere a valorii experienței românești în combaterea umidității, figurăm, în cartea mai sus-menționată, cu lucrarea „Metode combinate pentru asanarea construcțiilor vechi".

De la misterul mierii și al țuicii din paginile lui Grigore Ureche la prefabricatele de marmură

Cu ani în urmă, un adolescent îndrăgostit de chimie și de misterul combinațiilor întorcea pe o parte și pe alta... cronica lui Grigore Ureche, zăbovind asupra filelor în care povestitorul istorisește cum primeau meșterii zugravi ai timpului poloboace cu țuică și miere, ce se istoveau pe măsură ce pereții bisericilor prindeau acele culori unice, care aveau să dăinuie și peste veacuri, întru faima monumentelor noastre de artă din nordul țării.

Toate ca toate, dar de ce țuică și de ce miere, laolaltă? Merg ele una cu alta, oricît ar fi cheful de mare? Abia mai tîrziu, arhitectul Constantin Gurgui (între timp părăsise, oficial, chimia, de dragul arhitecturii, fără să înceteze însă să fie interesat de prima) avea să înțeleagă că țăria din poloboace nu era dată pe gît, ci era folosită drept dizolvant iar mierea — în chip de rășină. Se afla, și aici, unul din secretele „albastrului de Voroneț", cărula pentru a-i da de urmă, eroul rîndurilor de față a tot pregătit amestecuri de var-pastă și aracet pînă au făcut un corp comun cărula, adăugîndu-i un pigment, a obținut Varșovinilul, brevetat în țară. Autorul nu-și închipuia, pe atunci, că următoarele sale invenții vor dobîndi numeroase recunoașteri peste hotare și că ultima premieră, datată cu cîteva zile în urmă, va stîrni un asemenea interes încît unii parteneri străini ar fi fost gata să o cumpere din cuptor, cum se spune. Despre ce este vorba? La începutul săptămînii trecute, în secția din șoseaua Giurgiului a Întreprinderii „Marmura" se scotea prima șarjă de mozaic venețian prefabricat, obținut conform metodei descrise în invenția numită „Linie de trepte și placaje din spărturi de marmură", brevetată în Franța și în R.F. Germania și aparținînd arhitectului Constantin Gurgui, una și aceeași persoană cu directorul întreprinderii mai sus-amintite.

— Tovarășe Gurgui, de obicei cînd se gîndesc la marmură, arhitecții au în vedere, în primul rînd, rosturile ei estetice, aportul de frumusețe. Dumneavoastră, din cîte îmi dau seama, o priviți cu un ochi de om al industriei. Pe acest teren fiind, în ce constă, practic, invenția din urmă?

— Eu unul mă comport față de această piatră ca un zgîrcit care nu vrea să irosească nici un ciob. Țara noastră nu duce lipsă la marmură dar asta nu înseamnă că o putem exploata oricum. Dacă într-o carieră obțin blocuri nefisurate în proporție de 10—20 la sută, se cheamă că avem de-a face cu o carieră bună. M-a obsedat întotdeauna întrebarea: care este destinul restului de marmură, în care se află înmagazinată atîta trudă omenească? Ce se întîmplă cu așa-numitele spărturi? Pot fi ele folosite mai rațional, cu mai puțin efort și cheltuială decît cele cerute de travaliul mozaicului venețian, care știe toată lumea cum se obține, punînd colț de piatră lîngă alt colț, turnîndu-l și șlefuindu-l manual. Am imaginat un proces tehnologic foarte simplu, pe parcursul căruia, pentru realizarea circuitului pieselor la turnare și întărire, folosesc forța gravitațională obținută prin mijlocirea a două planuri înclinate. Nu eu am inventat planul înclinat, eu doar l-am pus acolo unde trebuie. O altă noutate ar fi aceea că piesa prefabricată nu mai trece prin clasica baie de aburi, ci printr-un mediu de apă încălzită care duce la eliminarea, în mare parte, a fisurațiilor. Deșeurile se transformă în placaje de marmură, cu suprafața de un metru patrat, folosite apoi în finisarea construcțiilor, în pardoseli, lambriuri, trepte, ancadramente etc. Rezultatul final este că o serie de anevoioase și costisitoare operațiuni de finisaj din construcții își mută sediul de pe șantier în hala industrială, ceea ce presupune control industrial, consum industrial, economie de muncă calificată; proporția acesteia din urmă este de un muncitor calificat la 10 necalificați, în timp ce pe șantier într-o echipă de mozaicari lucrurile stau invers.

— Cine vor fi primii beneficiari ai acestei invenții?

— Buzoienii; noua piață a municipiului va fi pardosită cu astfel de dale prefabricate.

— Dumneavoastră sînteți și unul dintre autorii principali ai unei idei care și-a cîștigat de mult celebritatea, este vorba de Marmo-Rock, faimosul tapet din granule de marmură, mult solicitat de către partenerii străini de afaceri. Care mai este stadiul carierei lui internaționale?

— Marmo-Rock-ul a ieșit de mult din copilărie, a trecut și de adolescență, cred că este un produs care a ajuns la o maturitate deplină. Patriile lui adoptive sînt acum multe: S.U.A., Anglia, Franța, R.F. Germania, Italia, Israel, Olanda, Belgia. Sperăm că și noile placaje de marmură o vor lua pe urma Marmo-Rock-ului.

MAGDA MIHAILESCU ■

Actorul englez David Hemmings, fotoreporterul din „Blow-up", dorește să realizeze filme în România

David Hemmings este cunoscut publicului românesc mai ales din frumosul film al lui Antonioni „Blow up". Nu de mult ne-a vizitat țara, dar nu în calitatea pe care i-o știm cu toții, cea de actor, ci în ipostaza producătorului și a regizorului de film, activitate care pare să-l pasioneze în ultima vreme mai mult decît actoria.

— Acum o săptămînă v-am văzut într-un film și acum sînteți în fața mea, în carne și oase. Mă bucur să vă spun „bine ați venit în România". După cîte am înțeles, vă aflați într-o vizită de sondaj, în vederea unor eventuale colaborări cu cinematografia noastră.

— Exact. Dorim foarte mult să extindem producția de filme, în general, și să avem colaborări în cît mai multe țări. Iată de ce, împreună cu o delegație, am venit în România: vrem să cunoaștem posibilitățile studiourilor dv., să ne întîlnim cu realizatori de filme, în speranța că, ulterior, vom putea realiza un proiect comun care să se poată distribui pe piața internațională.

— Ce ați văzut, ce v-a interesat?

— În ceea ce mă privește, am fost extraordinar de impresionat de tot ceea ce am văzut și mă miră faptul că în S.U.A., în Anglia, nu se cunosc mai multe lucruri despre realizările industriei cinematografice românești. Am reținut, în mod special, filmele istorice, spectaculoase din toate punctele de vedere. Îmi pare rău că nu se știe peste tot cît de bine se pot realiza astfel de filme în țara dv. Posibilitățile tehnice sînt de nivel mondial. Cred că orice regizor și orice companie ar putea să lucreze în România, oricît de pretențios ar fi subiectul ales.

— Anul trecut, după cîte știu, la Londra a fost organizată o „săptămînă a filmului românesc". Ați văzut vreun film cu acel prilej?

— Nu, e ciudat, dar nu am văzut; mi-ar fi prins bine să fi știut, mai de mult, ceea ce știu acum despre cinematografia dv. Cu doi ani în urmă aveam un proiect ideal pentru o coproducție cu România, proiect pe care, pînă la urmă, a trebuit să-l abandonez. Înaintea acestei vizite văzusem doar două filme românești, unul dintre ele fiind „Un comisar acuză", un bun film polițist, pe care l-am văzut absolut din întîmplare, la Londra, iar celălalt — „Veronica". Fermecător, Realmente fermecător!

— E un muzical pentru copii.

— Da, și tocmai voiam să vă spun că mă interesează în mod special filmele pentru toate vîrstele, filmele așa-numite „de familie". Cred că există, la ora actuală, pe piața mondială, o cerere crescîndă de filme pe care să le poată vedea toată familia, de la cei mari pînă la cei mici. Și slavă domnului, sînt destui realizatori care se apleacă tot mai mult către astfel de teme. Spre deosebire de studiourile de televiziune, mai ales cele americane, care cultivă filmele ce exaltă violența.

— Credeți în puterea filmului de a contribui la desăvîrșirea educației publicului?

— După părerea mea, filmul trebuie să distreze și, în același timp, să contribuie la cultivarea gustului. Am să vă dau un exemplu: noi vrem să facem un film muzical pornind de la suita lui Ceaikovski „Spărgătorul de nuci" și am dori să oferim copiilor posibilitatea de a înțelege muzica lui Ceaikovski și dintr-un alt unghi. Acest gen de film mi se pare plăcut și, în același timp, avînd o certă valoare educativă.

— Domnule Hemmings, la ora de față sînteți regizor și producător. Rămîneți, totodată, un mare actor, dar am impresia că nu mai credeți, atît de tare, în actorie.

— Ca realizator de filme, ca regizor, mă interesează mult mai mult partea, dacă vreți să-i spunem așa, tehnică a filmului. Așa că... Dar să vă explic mai bine: țin ca un actor să arate interesant în cadru, pentru că eu văd ecranul ca pe o pînză pe care îmi place să pictez cu camera.

— După cîte știu, sînteți și pictor.

— Da, și tocmai din această cauză sînt tentat — din păcate — să limitez inițiativele actorilor mei. Am impresia că aceștia nu mă iubesc prea mult pentru că eu îi consider ca făcînd parte dintr-un tablou.

— Mă tem că mulți actori care au devenit regizori fac același lucru.

— Da, cred că aveți dreptate.

— Și totuși, continuați să faceți actorie; vă mai place?

— Din ce în ce mai puțin. Joc de 27 de ani, ceea ce este destul de mult și, după 60 de roluri în film — poate vi se va părea ciudat ceea ce vă voi spune acum — mi se întîmplă mai rar să mă pasioneze vreun rol. După atîta timp și atîtea roluri încerci un fel de plafonare. Drept care, acum caut roluri în care să nu trebuiască să fac ceea ce am mai făcut cu doi sau trei ani în urmă, care să nu-mi solicite trucuri pe care le-am mai folosit și altă dată.

Nu de mult am lucrat cu plăcere la un film după un roman de Hemingway, „Insulă în mijlocul torentului", cu George C. Scott. A fost o experiență fascinantă pentru mine pentru că George C. Scott a reușit să mă solicite la maximum, m-a silit să muncesc, să mă frămînt mult mai mult decît de obicei.

— N-ați făcut niciodată teatru?

— Ba da, și încă mult. De fapt, am început prin a fi cîntăreț de operă.

— Poate că aceasta este explicația acelui sentiment de repetare. Și acum doar cîteva cuvinte de „la revedere", rezumînd impresiile dv. după această vizită în România.

— Cred că sentimentul dominant este acela de regret. Regretul că nu a fost destul de lungă. Tot ceea ce am văzut a fost teribil de interesant. Păcat că nu am apucat să vin în România mai de mult, păcat că am stat doar trei zile. Dar ne vom întoarce.

Interviu realizat de CATINCA RALEA ■

PREMIERĂ ROMÂNEASCĂ ÎN ORAȘUL LUI GOETHE. La începutul acestei luni, Teatrul Național German din Weimar a prezentat în premieră „cu un mare succes", după cum apreciază „Neues Deutschland" — piesa lui Mircea Radu Iacoban „Simbătă la Veritas". Regia spectacolului este semnată de Sanda Manu.

În fotografie, scenă din spectacol, interpretată de actorii Sylvia Kuzienski și Manfred Heine.

Foto: GUNTER DIETEL ■ Erfurt

Enciclopedia românească de autor așteaptă în continuare lumina tiparului

Întrupată din osîrdia și pasiunea unui singur om, **Enciclopedia românească**, aflată pînă la ora actuală în manuscris, cuprinde circa 300 000 de fișe și peste 40 000 fotografii (aproximativ 10 000 pagini tipărite sau 10 volume culese cu corp 6). Ea reprezintă proprietatea intelectuală a scriitorului Lucian Predescu și a fost elaborată într-un răstimp de 34 de ani. Autorul ei a început această muncă titanică la foarte puțină vreme după apariția unei alte lucrări personale (1940), foarte cunoscută și apreciată la vremea respectivă, **Enciclopedia Cugetarea** (1 000 pagini cu 3 000 de fotografii și ilustrații).

Enciclopedia românească a făcut obiectul unei relatări ample, apărută în „Flacăra" din 27 martie 1976. Arătam cu acel prilej că nu ne revine datoria de a analiza meritele sau scăderile respectivei lucrări, dar foloseam în schimb prilejul de a comunica marelui public și celor chemați să cerceteze și eventual să tipărească acest op monumental cîteva păreri autorizate, opiniile și aprecierile venite din partea unor cunoscuți oameni de știință și cultură. Am reprodus astfel cuvîntul acad. D. Panaitescu-Perpessicius, prof. univ. dr. Stanciu Stoian, prof. univ. I. F. Georgescu, prof. univ. N. Bagdasar, prof. univ. dr. Ovidiu Papadima, prof. univ. dr. Valeriu Bologa, precum și a altora, directori de muzee, ingineri, muzicologi, economiști, istorici, geografi etc. Toți aceștia au considerat că lucrarea conservă un imens tezaur informațional, că este extrem de necesară atît specialiștilor cît și marelui public și că tipărirea ei constituie una din obligațiile urgente ale ceasului de față.

Au trecut de atunci mai bine de trei luni, răstimp în care, am constatat, nu fără uimire că nici o editură nu și-a manifestat interesul pentru cunoașterea și tipărirea lucrării enciclopedice elaborate de Lucian Predescu. Am hotărît să ne adresăm tovarășului dr. Mircea Miciu, directorul Editurii științifice și enciclopedice din București, dorind a răspunde numeroșilor cititori care ne-au cerut lămuriri privind situația și destinul acestei lucrări monumentale.

— Nu-l cunosc personal pe autorul Enciclopediei românești, a ținut să precizeze interlocutorul nostru. După cîte știu, domnia-sa a prezentat lucrarea centralei noastre. I s-a propus, după cîte sînt informat, să i se cumpere lucrarea, cele peste 30 000 de fișe urmînd să îmbogățească materialul documentar necesar elaborării lucrărilor enciclopedice programate să apară sub auspiciile editurii noastre. Avînd în vedere că este vorba de o enciclopedie de autor, propusă pentru a fi tipărită la ora actuală, îmi permit să-mi exprim unele rezerve în privința modului riguros științific în care un singur om a putut să elaboreze o asemenea operă vastă. Este imposibil — avînd în vedere uriașul bombardament informațional al veacului nostru — să cuprinzi, să fii specialist în atîtea domenii de activitate. O lucrare de asemenea proporții, scrisă de un singur om, este fatalmente invadată de erori și diletantism. Editura noastră — ca să dau un exemplu — reeditează Micul dicționar enciclopedic apărut în '72. După șase ani de la apariție sîntem nevoiți să rescriem 40 la sută din totalul articolelor de istorie, să utilizăm izvoare de o mai mare probitate științifică, să întregim materialul în funcție de noile descoperiri arheologice, epigrafice, folclorice, de noile documente și interpretări. Or, pentru aceasta, evident, am apelat la concursul și colaborarea oamenilor de știință din domeniul respectiv. Nu mă îndoiesc că Lucian Predescu, abordînd un cîmp larg de investigație, își poate completa la zi fișele. Dar o face prelucrînd ad-litteram articole sau informații apărute în presa de specialitate, sau printr-o muncă de compilație, care este extrem de riscantă, deoarece ca nespecialist poate comite grave erori, condensînd sau reproducînd parțial articole de strictă specialitate.

— Și dacă totuși o asemenea lucrare se recomandă prin rigoare științifică, printr-o excesivă grijă pentru adevăr, așa cum dealtfel au remarcat nu puțini oameni de specialitate ?

— Nu cunosc lucrarea lui Lucian Predescu. O enciclopedie de autor ar putea avea avantajul unei redactări unitare. Acest lucru se realizează însă și în cazul travaliului colectiv, deoarece colaboratorii sînt invitați să lucreze după aceleași norme lexicografice, îndrumări metodologice, după aceleași exigențe și canoane (în sensul bun al cuvîntului).

— Editura enciclopedică — care începînd cu anul trecut a devenit științifică și enciclopedică — a anunțat cam de multă vreme că va tipări două lucrări extrem de solicitate și așteptate de publicul cititor : Enciclopedia României în cinci volume și Marea enciclopedie română în zece volume. Pînă una alta, există o lucrare de asemenea factură gata terminată. Nu credeți că ar trebui totuși să-i acordați mai multă atenție ?

— E adevărat, editura noastră (al cărui director sînt de abia un an de zile), datorează de mult publicului nostru cele două enciclopedii amintite. Colectivul editorial face eforturi deosebite pentru recuperarea parțială a acestor restanțe, astfel că în 1977 să avem pe piață primul volum al **Enciclopediei României**, iar în 1979 primul volum din **Marea enciclopedie română**. Următoarele volume vor apărea de la un an la altul. Vom continua să tipărim și enciclopedii de autor, dar pe domenii restrînse. Cele care au apărut s-au bucurat de mult succes : **Mica enciclopedie a basmului** (Ovidiu Birlea), **Mica enciclopedie onomastică** (Cristian Ionescu) etc. Consider însă că un autor poate scrie o enciclopedie vastă numai dacă se instituie ca arhitect al lucrării, deci ca unul ce orînduiește și perfecționează materialul documentar strîns și redactat de un colectiv de colaboratori. Nu știm cum a lucrat Lucian Predescu. Oricum, lucrarea domniei sale ne interesează. Îl invit să o prezinte editurii noastre, sau dacă transportul celor 30 000 de fișe reprezintă un lucru dificil îi asigurăm că-i vom onora cu promptitudine invitația de a-i studia la domiciliul său materialul documentar și fișele elaborate.

LIVIU TIMBUS ■

De vorbă cu doctorul Dumitru Mateiciuc despre medicamentul românesc „Boicil forte"

— Sînteți un vechi și activ colaborator al doctorului Boici, deci foarte în măsură să ne vorbiți despre tehnica de administrare a medicamentului Boicil forte. Am văzut că prospectul care însoțește ambalajul Boicilului cuprinde, pe lîngă alte date, și o schemă cu cele mai frecvente puncte dureroase ale organismului uman. Acea schemă este suficientă pentru a permite înțelegerea și aplicarea corectă a acestui medicament ?

— Prospectul unui medicament nu poate satisface nici pe departe cunoștințele medicului practician. Cu atît mai mult în cazul Boicilului, unde schema topografiei punctelor algice are doar un caracter orientativ. Dealtfel, modul și tehnica de administrare nu pot fi redate mai pe larg, mai pe înțeles, deoarece s-ar depăși anumite limite pe care trebuie să le aibă un prospect de însoțire a unui produs farmaceutic. Tehnica de administrare a produsului Boicil, inițiată de dr. Boici și perfecționată de autor și colectivul său, este mai pretențioasă, știut fiind că se face o algoterapie prin metoda microinfiltrațiilor. Din păcate acest lucru nu este cunoscut în suficientă măsură.

— Din ce cauză ?

— Din păcate, la început foarte mulți medici au privit cu neîncredere medicamentul doctorului Boici. Acest lucru s-a datorat în primul rînd faptului că presa noastră de specialitate a făcut prea puțin ca să popularizeze această mare realizare a unui medic român. Și asta în timp ce destule publicații rezervau cu generozitate spațiu pentru a vorbi despre diverse medicamente străine care nu și-au făcut proba timpului și ale căror rezultate terapeutice s-au dovedit uneori îndoielnice. Boicilul s-a bucurat în schimb de atenția presei de peste hotare. Extrem de receptive s-au dovedit publicații de specialitate din R.S.F. Iugoslavia, R.F.G., Spania, India etc., care au adus de multe ori elogii acestei realizări a medicinei românești. Ne-au vizitat în repetate rînduri medici străini din multe țări, mai cu seamă din Spania, pentru a vedea și a se iniția la fața locului în tehnica de aplicare a Boicilului forte. Așa, de pildă, la un spital din Madrid, doctorul Martinez Gasty aplică deja din anul trecut acest medicament. Un interes deosebit pentru Boicil l-au dovedit unele institute de stat americane, care au solicitat ROMINVENTULUI unele date de ordin clinic asupra Boicilului.

— Am dori să știm dacă din țara noastră au fost medici la Secția experimentală din Timișoara ca să vadă sau chiar să se inițieze în tehnica de aplicare a acestui medicament.

— Da. La secția noastră s-au prezentat mulți medici pentru acest scop, din proprie inițiativă sau îndrumați de organele de resort din localitățile București, Iași, Cluj-Napoca, Tg. Mureș, Craiova, Sibiu, Brașov, Cugir, Tîrgoviște, Bîrca (jud. Dolj) etc. Și din Timișoara, o serie de medici au făcut, din dispoziția Direcției sanitare județene, pentru același scop, un stagiu de cîteva zile la secția experimentală din localitate. Administrarea corectă a Boicilului reclamă un instructaj de specialitate care nu poate fi făcut decît de către cei care cunosc nemijlocit și în urma unei practici îndelungate tratamentul cu acest medicament.

— Sîntem informați că folosirea Boicilului și-a extins sfera de utilizare.

— Da, așa este. Din experiența doctorului Boici și a colectivului său, acest preparat antialgic mai poate fi folosit în unele boli reumatismale în care predomină sindromul dureros. De asemenea, mai poate fi administrat în unele boli și pe cale intravenoasă sau intraarterială. Dar lăsăm aceste detalii pentru un eventual material documentar de specialitate.

— Aplicarea Boicilului poate genera unele riscuri pentru bolnav ? Sau pentru medic ?

— Riscuri pentru bolnavi nu pot fi, deoarece acest medicament este lipsit practic de toxicitate, iar reacțiile secundare sînt minore și fără importanță. Riscul cel mai mare pentru medic (în cazul cînd nu aplică Boicilul în mod corect) este de a nu avea rezultate, de a nu trăi acele momente de sublimă satisfacție profesională.

— Am dori să știm ce se întreprinde în prezent pentru valorificarea Boicilului pe plan intern sau extern ?

— În primul rînd, vreau să arăt că Ministerul Sănătății acordă azi o deosebită atenție tuturor problemelor privind valorificarea acestui medicament. De asemenea, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie a preluat supravegherea și protecția tuturor acțiunilor consacrate produsului farmaceutic Boicil.

L. MAIOR ■

Un alt punct de vedere despre posibilitatea existenței unui al doilea Pămînt

Zilele trecute, pe coridorul Universității, unul din cei mai frămîntați studenți ai facultății m-a oprit întrebîndu-mă despre părerea mea în legătură cu un articol din revista Flacăra. Este vorba de articolul „Dincolo de Soare există alt Pămînt", din numărul 19, din 13 mai. A trebuit să-mi recunosc ignoranța — nu citisem articolul cu pricina — și să-i promit că după ce-l voi citi voi încerca să-i dau un răspuns. L-am căutat imediat, l-am citit și am considerat că sînt dator față de toți cititorii revistei, mai ales față de tînărul cititor, să dau un răspuns public la cele scrise în articol.

Se spune în articol că cercetînd cazurile concrete în care se pot produce accidente de avion, inginerul român a avut nevoie să calculeze masa unui electron și s-a adresat tratatelor de astronomie. Nu văd și nu cred că poate exista vreo legătură între accidentele de avion și fatidica masă a electronului, dar dacă tovarășul inginer crede așa ceva, atunci e bine să-i spunem că este mai firesc să găsească masa electronului gata măsurată (nu calculată) în orice manual de fizică atomică, chiar și în manualul de fizică pentru anul IV liceal. Dacă este vorba de calculul masei electronului, aceasta este o problemă delicată de electrodinamică cuantică, dar spre liniștirea cititorului vă asigur că fizicienii au fost în stare să ajungă la o concordanță excelentă între teorie și experiment.

Se afirmă mai departe că sistemul solar așa cum îl prezintă (?!) astronomia nu e perfect, îi lipsește ceva. Or, este bine știut faptul că concepția noastră actuală despre sistemul solar este rezultatul a trei tipuri de cercetări convergente: observația astronomică propriu-zisă, calcule de mecanică cerească de o precizie extraordinară și observații de pe corpuri cerești create de om și înzestrate cu o tehnică corespunzătoare. Mecanica cerească este una dintre științele cu cele mai vechi tradiții și pentru a ilustra această afirmație voi spune doar că, cu mai bine de un secol în urmă, în anul 1846, cu mult înaintea elaborării metodelor moderne ale calculelor perturbative (realizată de Poincaré, Picard și alții) și fiind lipsit de arsenalul tehnic al calculatoarelor moderne, astronomul francez Le Verrier prezice existența unei planete — Neptun — neobservată pînă atunci, din perturbațiile orbitei planetei Uranus. Or, așa cum se poate vedea din orice monografie elementară de astronomie, distanța minimă dintre cele două planete este de 2 635 milioane de kilometri. Este bine de reținut această cifră colosală și semnificativă.

Transcriu în continuare din articol „Se știe că pentru a studia structura atomului, fizicienii au ales drept model sistemul solar. După ce au găsit-o, au lăsat la o parte sistemul solar și, prin calcule și ipoteze au reprezentat pe hîrtie rezultatul obținut, dar n-au mers mai departe și n-au procedat la compararea modelului nou, cu modelul inițial". Este bine să se știe, de către toți cei frapați de această analogie macro-micro, că analogia nu există, că modelul planetar al atomului, deși a constituit o etapă extrem de importantă a dezvoltării fizicii atomice, a dat un faliment total. Și nu este vorba despre... un faliment tranzitoriu sau de circumstanță, ci de unul care este legat de o contradicție internă, de neînlăturat, a modelului planetar al atomului. Serbăm în acest an o glorioasă aniversare a unei fumătăți de veac de la elaborarea mecanicii cuantice moderne, a cărei concluzie fundamentală este că nici un model macroscopic nu este pus la dispoziție pentru descrierea proprietăților atomice. Deci este lipsit de sens să transformăm niște legi specifice microcosmosului la explicarea mișcării planetelor sistemului solar, cu atît mai mult cu cît analogia dintre sistemul solar și atom nu este nici măcar aproximativ susținută de observație. Afirmația din articol „Astfel între nucleul atomic și Soare asemănarea se poate păstra numai în ceea ce privește raportul maselor lor față de restul componentelor sistemelor, iar nu al volumelor aparente" este de asemenea ridicolă.

Se știe bine că masele tuturor electronilor sînt riguros egale între ele, iar dacă autorul senzaționalei ipoteze a asimilat masele planetelor cu masele electronilor de pe un strat electronic, nu a nimerit-o mai bine căci masa planetei Jupiter este de aproximativ 320 ori mai mare decît masa Pămîntului, deci un raport care nu-și găsește locul în raporarte de mase interstraturi. Dar imaginea autorului despre straturile atomice este naivă, deoarece orice fizico-chimist știe că există o interpătrundere a straturilor. Dacă totuși autorul dorește să facă o corespondență între stratul cu 32 electroni și planeta Jupiter, așa cum afirmă că raportul maselor în cazul atomic este analog cu raportul maselor în cazul planetar, pentru consecvență îi sugerăm să postuleze existența a încă 18 Pămînturi, deoarece raportul între masa electronilor din stratul al patrulea și a electronilor din primul strat este de 32/2 = 16, ceea ce ar corespunde la 16 de Pămînturi !

Mai departe, primim și lecții de fizică atomică. Redactorul scrie cu dezinvoltură negru pe alb „în configurația unui atom total (ce o fi aceia atom total numai redactorul știe!), precum și în configurația sistemului solar, trei sînt caracteristicile fundamentale pe care trebuie să le urmărim: numărul păturilor planetare, distanța dintre ele și masa componentelor ce formează sau populează păturile planetare respective. Ca să înțelegeți mai bine despre ce este vorba, aduceți-vă aminte, din cartea de fizică, tabloul atomului: șapte orbite pe care gravitează 2-8-18-32-18-8-2 electroni în cazul atomului de radiu, atomul total" (sublinierea noastră). De unde a învățat autorul articolului toate acestea? În ce carte de fizică scrie că atomul de radiu este atom total? Așa cum am spus mai sus, chiar în imaginea naivă a modelului Bohr-Sommerfeld păturile atomice se întrepătrund, deci nu se poate vorbi de distanța dintre păturile atomice. Mai mult, în fizica atomică se știe foarte bine că volumul atomic este aproximativ constant în tabloul periodic al elementelor, volumul hidrogenului sau al heliului care au un electron, respectiv doi, fiind comparabil cu acela al uraniului care are 92 electroni! Acest fapt experimental a fost justificat teoretic în cadrul modelului Thomas-Fermi.

Mai departe, autorul scrie : „Se cunoaște de asemenea că în cazul altor atomi această dispunere diferă. De pildă, la atomul de uraniu dispunerea este următoarea: 2-8-18-32-21-9-2. E necesar de știut acest lucru ca să precizăm, afirmă cercetătorul, că ăstora reali au și ei abaterile lor".

Dar de ce este necesară această explicație cu peripeții în lumea învelișului electronic al atomului? Aici ne apropiem de titlul articolului. Cercetătorul vrea să ne sugereze că între sistemul solar și atom există o paralelă necunoscută de cetelați muritori. Pentru ca să ne convingem de aceasta, cercetătorul exclude dintr-un condei planeta Mercur din rîndul celorlalte planete. Se scrie în articol: „Matematic, cercetătorul a dedus că Mercur nu poate fi considerat planetă, ci doar un satelit direct al Soarelui". De ce această excludere? Pentru că, după afirmațiile cercetătorului, Mercur nu are o rotație proprie! Cititi vă rog micul dicționar enciclopedic (nu o carte de doctă de astronomie) și veți afla stimați cititori că Mercur are o rotație proprie completă în aproximativ 58,7 zile! Deci mutilăm adevăruri evidente și spunem senin: Mercur nu este o planetă, ci este un satelit direct al Soarelui!! Dar Pămîntul acesta care ne suportă nu este și el un satelit direct al Soarelui?

Poanta articolului este însă următoarea: „Studiind aceste anomalii, recalculînd masele și distanțele dintre planete, inginerul Gheorghe Dumitrescu a reordonat sistemul solar (sic!) conform structurii atomului, a găsit fiecărei planete corespondentul în dispoziția electronilor pe orbite și a ajuns la concluzia că singur pămîntul nostru, Terra, este prea mic pentru locul pe care-l ocupă. El ar trebui să fie de două mai mare (de ce nu de douăzeci de ori? — nota noastră). Cum masa pămîntului este destul de bine cunoscută, în conformitate cu legile matematicii, rezultă că undeva în spațiu se mai află...o replică a pămîntului. Acest al doilea Pămînt s-ar afla de asemenea pe orbita noastră și anume la celălalt capăt al ei, diametral opus. Acest al doilea Pămînt care ne ține balansul în univers și în sistemul solar, aflat exact la capătul celălalt al diametrului sau axei eliptice, nu poate fi văzut direct, deoarece este permanent ascuns de Soare". Aveam și noi o lege a mișcării în cîmp central, cunoscută încă de pe vremea lui Kepler, care spune că viteza areolară este constantă, ceea ce ar însemna că ipoteticul Pămînt frate nu ar putea sta pitit în spatele Soarelui deoarece viteza sa liniară este mai mare atunci cînd se află mai aproape de focar (Soare), o lege care a stat la baza descoperirii de către Newton a legii atracției universale și cercetătorul ne elimină și aceste certitudini ale mecanicii cerești. Lăsăm la o parte faptul că prezența acestui al doilea Pămînt la distanțe de ordinul a 100—300 milioane de kilometri de Marte sau Venus ar produce niște perturbații ale mișcării acestor planete pe orbite decelabile și de un astronom amator!

Aș vrea să-i îndemn pe tînărul cititor spre o muncă perseverentă de însușire a marilor profesiuni ale contemporaneității, spunîndu-i că genul de afirmații prezente în articolul la care mă refer n-au nimic de-a face cu știința, că Newton nu a descoperit legea atracției universale în urma contactului violent între un măr și capul domniei sale, ci ca urmare a studierii atente a concluziilor matematice ce se pot desprinde din observațiile experimentale însumate de Kepler în niște legi empirice.

Prof. dr. OLIVIU GHERMAN ■
Facultatea de științe ale naturii ■ Universitatea din Craiova

BĂRCA

Răspîntie de istorie şi de viaţă, viitor oraş al Doljului de sud, loc deschis dintr-o vale a soarelui

In acest cincinal, comuna Bărca, din judeţul Dolj, va fi declarată oraş.

Sat bătrîn, incredinţat de mult eternităţii prin izvoarele sale arhaice (arheologii au descoperit aici, în locul ce se cheamă „Cetăţuia", vestigiile unui castru roman, cum şi o parte din vatra unei aşezări civile a strămoşilor noştri de pe Tibru), sat de moşneni, atestat ca atare de multe secole, el se desparte acum de o întreagă istorie, el se desparte de el însuşi. El se naşte deci, într-un fel, din nou, deşi născîndu-se sau renăscînd, întemeindu-se într-o altă civilizaţie, el continuă, de fapt, un proces mai vechi, el deţinînd, după cum vom vedea, o prealabilă şi solidă cristalizare a acestei civilizaţii, un „eu urban" de pe acum format.

Cazul, desigur, nu-i singular, nici insolit, Bărca e una din cele 300—350 de aşezări rurale care se pregătesc, conform directivelor de partid, să devină oraşe, istoria acestei comune nu poate fi — şi nu este — decît o variantă locală, originală, a istoriei urbanizării satului românesc. (Numai în Dolj, ne spune tov. Petre Gigea, prim-vicepreşedinte al Consiliului popular judeţean, vor deveni localităţi urbane, în acest cincinal, pe lîngă Bărca, comunele Bechet şi Pleniţa, iar în perspectivă — Poiana Mare, Melineşti, Brabova, Valea Stanciului, Amărăştii de Sus, Cotaţe). Bărca, alături şi de alte experienţe deţine cele ale întregii Cîmpii Române, ceea ce înseamnează că undeva, într-un ungher al spaţiului nostru, povestea ce ei i se întîmplă azi a mai fost sau va fi trăită, cu o intensitate mai mică sau mai mare, pe o durată mai mare sau mai mică de timp. Rolul sau rostul Bărcăi, pe acest plan, nu pot fi, aşadar, decît să investească trăirea sau evoluţia generală a satului românesc cu un indice personal, să destăinuie această trăire cu o vigoare sau o culoare proprie, să pună motivele generale pe cheia de portativ a locului, să obţină o echivalenţă generală pentru trăirea ei, sau, altfel spus, să constfingă generalul pînă la a-l face echivalent cu ea însăşi.

Cum se exercită, practic, acest rol sau fost, care e varianta de fabulă prin care Bărca, acest sat bătrîn, acest mare sat oltenesc de pe valea fertilă a Desnăţuiului, destăinuie tendinţa sau ideea generală de evoluţie a satului românesc spre o nouă etapă de viaţă ?

Satul, spuneam, are un „eu urban" de pe acum format, deţine, spuneam, o prealabilă şi solidă cristalizare a civilizaţiei şi chiar a constiinţei urbane, rod al unor îndelungate şi economico-sociale de o mare întindere şi o mare diversitate. Cînd vii dinspre Craiova, pe drumul ce curge sub ceruri vaste, prin cerul verde al cîmpului, către Bistreţ, spre Dunăre, îţi sînd în urmă Segarcea (drum care, probabil, urmează — şi el milenii, el fiind, spun istoricii, dumul care lega castrul din „Cetăţuie" cu marea cetate a Pelendavei), între oraşul Segarcea şi satul Bărca diferenţele de privelişte sînt, practic, aş zice, inexistente. Şi, totuşi, Segarcea mai multe blocuri, dar blocuri are şi Bărca, nu mai puţin frumoase, ca să nu mai vorbim de edificiile, institutiile şi aşezămintele sale de interes obştesc, din care cel puţin cîteva, cum ar fi Casa de cultură, restaurantul-terasă din centrul, piaţa sau „tîrgul de duminică", marele „Parc al tineretului" (întins pe 13 hectare!) nu au rival în oraşul vînurilor. Motivele civilizaţiei citadine, între Segarcea şi Bărca, mizează, sau se dezvoltă simultan, sub aceiaşi semn, complex şi adesea coplesitor, al noului. Centrul civic al Bărcăi este de mult un centru de oraş, străzile sale, de ani şi ani, au trotuare (10 km de trotuare), gestul şi gustul edilitar exigente şi ferme (urbanistice exemplară, ordine, multe flori, 35 000 de trandafiri transformînd artera centrală într-o splendidă promenadă), clădirile sale, inclusiv casele oamenilor, arborează un aer prosper şi proaspăt, foarte multe sînt noi (într-un singur deceniu, ultimul, s-au construit 356 de case, s-au renovat, uneori de la temelie, alte 152, deci una din trei gospodării bercene este azi inouită sau nouă), lista dotărilor de tip urban (o mare econ. servită, început de termoficare, început de canalizare, spital modern, stadion cu 3 000 de locuri etc.) fiind tot atît de bogată ca şi cea a distinctiilor ce au răsplătit efortul edil şi patriotic al locuitorilor : de două ori Ordinul Muncii, clasa I şi clasa a II-a, decernate comunei în '74 şi '75).

Bărca are în economie puternică, are două puternice C.A.P.-uri (recoltele de anul trecut: 4 000 kg. grîu la hectar şi 7 500 kg. porumb), are 2 000 hectare irigate, integrate sistemului Basarab-Calafat, are două ferme I.A.S., are o staţiune de maşini agricole (distinsă cu Ordinul Muncii clasa I) ce dispune de 150 de tractoare, are oi, are vite, are stupi şi podgorii. Bărca, pe lîngă grîu şi porumb, culturile clasice ale solului său bogat în humus, cultivă, de cînd cu C.A.P.-urile, şi sfecla (400 hectare, 30 000 kg. la hectar anul trecut, locul V pe ţară), cultivă şi soia, se ocupă intens şi de grădinărit. Verile, în campania recoltatului, cele 22 camioane ale C.A.P.-urilor nu ajung, se apelează frecvent şi la camioanele I.T.A. (există în sat o „coloană I.T.A."), se va apela, probabil, şi în vara asta, cînd se estimează o recoltă de grîu de cel puţin 4 500 kg. la hectar. Bărca este — va fi — un oraş de cîmpie, o capitală a grîului, o împărăţie de verde.

Aici, de primăvara şi pînă toamna, totul e verde, verde cît vezi cu ochii, verdele cîmpului, al livezilor, al grădinilor şi al curţilor, chiar şi caselor (multe din ele cu etaj) se pitesc sub verde, chiar şi cerul, vastă oglindă a tuturor spaţiilor şi cinci sute de hectare arabile, capătă, ţi se pare, această tonalitate, e un verde de intens, exploziv, e un verde luat parcă din zugraveala ceramicii populare oltene şi tencuit pe pămînt şi pe cer, şi abia toamna, înainte ca frunzele să îngălbenească, aerul parfumat şi răscopt filtrează culoarea, convertind-o într-o nuanţă de pastel. Intri, intrînd în Bărca, încă din pragul satului, în acest mare spectacol cu protocol al verdelui, cuvîntul se catifelează, se ritmează galeş, obosit de culoare şi de lumină, auzi poezie. „Un cîntec despre satul românesc, / Despre ce-a fost şi despre ce rămîne, / Acum, cînd în cîmpiile române / Boabele grîului se răzvrătesc / Nemaiputînd ivirea să-şi amîne"...

Ce mai rămîne din ce-a fost în Bărca, acum, cînd boabele grîului acestei veri — poate ultima vară a satului, nu poate ceva dintîi a oraşului — s-au şi ivit?

Rămîne totul, crede Florea Bădeancă, primarul Bărcăi, oraşul nefăcînd altceva decît să clădească încă un strat, design superlativ, de civilizaţie, peste cele vechi, dacă acestea se dovedesc vitale şi tefere. Şi se dovedesc. Asfaltul drumului ce străbate azi satul lărgeşte, de fapt, şoseaua arhaică a originii noastre, calchiază drumul roman dintre castrul Bărcăi şi Pelendava, aşa cum arcul de triumf de la poarta satului, împodobit cu picturi pe lemn (opere de Gh. Mitrăchiţă, binecunoscutul „pictor naiv" al Bărcăi), reflectă, stilizată, forma cortului lui Mihai Viteazul, cîndva ştăpîn al moşiei bercene. Sigur, în Bărca, mirează, sau se dezvăluie simultan, sub aceiaşi semn, complex şi adesea coplesitor, al noului. Centrul civic al Bărcăi este de mult un centru de oraş, străzile sale, de ani şi ani, au trotuare (10 km de trotuare), gestul şi gustul edil sînt exigente şi ferme (urbanistice exemplară, ordine, multe flori, 35 000 de trandafiri transformînd artera centrală într-o splendidă promenadă), clădirile sale, inclusiv casele oamenilor, arborează un aer prosper şi proaspăt, foarte multe sînt noi (într-un singur deceniu, ultimul, s-au construit 356 de case, s-au renovat, uneori de la temelie, alte 152, deci una din trei gospodării bercene este azi inouită sau nouă), lista dotărilor de tip urban (o mare econ. servită, început de termoficare, început de canalizare, spital modern, stadion cu 3 000 de locuri etc.) fiind tot atît de bogată ca şi cea a distinctiilor ce au răsplătit efortul edil şi patriotic al locuitorilor : de două ori Ordinul Muncii, clasa I şi clasa a II-a, decernate comunei în '74 şi '75).

Bărca are în economie puternică, are două puternice C.A.P.-uri (recoltele de anul trecut: 4 000 kg. grîu la hectar şi 7 500 kg. porumb), are 2 000 hectare irigate, integrate sistemului Basarab-Calafat, are două ferme I.A.S., are o staţiune de maşini agricole (distinsă cu Ordinul Muncii clasa I) ce dispune de 150 de tractoare, are oi, are vite, are stupi şi podgorii. Bărca, pe lîngă grîu şi porumb, culturile clasice ale solului său bogat în humus, cultivă, de cînd cu C.A.P.-urile, şi sfecla (400 hectare, 30 000 kg. la hectar anul trecut, locul V pe ţară), cultivă şi soia, se ocupă intens şi de grădinărit. Verile, în campania recoltatului, cele 22 camioane ale C.A.P.-urilor nu ajung, se apelează frecvent şi la camioanele I.T.A. (există în sat o „coloană I.T.A."), se va apela, probabil, şi în vara asta, cînd se estimează o recoltă de grîu de cel puţin 4 500 kg. la hectar. Bărca este — va fi — un oraş de cîmpie, o capitală a grîului, o împărăţie de verde.

Aici, de primăvara şi pînă toamna, totul e verde, verde cît vezi cu ochii, verdele cîmpului, al livezilor, al grădinilor şi al curţilor, chiar şi caselor (multe din ele cu etaj) se pitesc sub verde, chiar şi cerul, vastă oglindă a tuturor spaţiilor şi cinci sute de hectare arabile, capătă, ţi se pare, această tonalitate, e un verde de intens, exploziv, e un verde luat parcă din zugraveala ceramicii populare oltene şi tencuit pe pămînt şi pe cer, şi abia toamna, înainte ca frunzele să îngl

MARCELA SAFTIUC: „Folk-ul este un lucru serios care nu poate fi făcut decît cu mult interes, perseverență și mai ales dragoste"

— Marcela Saftiuc, de la debutul dumitale, produs, dacă nu mă înșel, acum patru ani, s-au născut și au murit multe voci în folk-ul românesc, în schimb entuziasmul iubitorilor de muzică bună, nu spun neapărat folk, a rămas același în ceea ce te privește. Este vreun secret la mijloc ?

— Nu-i vorba de așa ceva, sau oricum nu știu eu de existența unui astfel de secret, însă pot să repet un lucru pe care l-am afirmat întotdeauna, că folk-ul este un lucru serios și care nu poate fi făcut decît cu mult interes, perseverență și mai ales dragoste, pentru că publicul, chiar dacă nu este același peste tot, adică la fel de omogen în receptarea acestui gen de muzică, te simte imediat dacă îl minți, dacă îl ingeli, amendindu-te firesc, cu răceala lui.

— Nu vreau cîtuși de puțin să fiu malițios, dar cum se vede această mișcare folk de la Bistrița, unde ești profesoară de limba franceză ?

— Nu ești malițios, doar ușor insinuant. Nu sînt ruptă de folk, dimpotrivă, lucrez destul de mult, scriu, compun, lăsînd la o parte faptul că în cei doi ani de cînd sînt aici am cîntat destul de mult în țară, fie cu cenaclul „Gaudeamus" al studenților clujeni, fie în spectacole organizate de ARIA. Și ca să-ți răspund la întrebare totuși, este evident pentru toți că folk-ul a luat o amploare de masă, cum spuneai, este o mișcare. Nu spun ceva nou cu asta și nu sînt singură cînd remarc că este un lucru frumos, dar...

— Dar ?

— Există și reversul medaliei. În momentul în care selecția nu este riguroasă sînt promovate nonvalori care compromit folk-ul. Adică mă refer la o selecție lipsită de criteriile privind o solidă pregătire muzicală și un larg orizont spiritual, o, hai să-i spunem, cultură poetică, o înclinație către poezie. Uite, de exemplu, eu nu pot să cred în cei care face muzică numai pe textele altuia, fie ele niște poezii splendide. Pentru că, zic eu, cele două idei, poetică și muzicală, pornesc împreună dintr-o necesitate de a te exprima cît mai bine, cît mai profund. Cel puțin așa înțeleg eu această mult discutată muzică folk.

— Îmi poți spune cîteva nume noi pe care le vezi „venind" ?

— Nu dau nume ca să nu lezez susceptibilități, vanități etc, trăim între oameni doar. Am să-ți spun însă altceva referitor la cenaclul cu care am fost recent în turneu în țară, timp de o săptămînă. Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar. Formula sa deschisă mi se pare ideală. Cenaclul are multă personalitate și își poate asuma oricînd „riscul" promovărilor, oferind multor voci bune șansa de a se afirma. Reușita acestei formule este confirmată de însuși succesul cenaclului, dar mai important aici mi se pare cîștigul întregii mișcări folk care nu dispune de prea multe rampe de lansare.

RĂZVAN BARBULESCU ■

CRONICA MUZICALĂ

O „văduvă veselă" și... acidă

Recenta premieră a teatrului de pe Splai cu una din capodoperele clasice ale genului **Văduva veselă** de Lehar, se impune atenției publicului nu numai prin realizarea muzicală notabilă, pe care de obicei o reușesc artiștii noștri, dar, mai ales prin montarea de o modernitate acută, neconvențională, care încearcă și reușește să aplice acestei tradiționale forme de spectacol muzical o viziune contemporană, în spiritul cuceririlor înregistrate în secolul nostru de arta scenică. Am ascultat, așadar, o partitură devenită celebră, redată expresiv cu multă disciplină de către orchestra, soliștii și corul conduse cu maximă competență de Constantin Rădulescu, acest dirijor mai puțin spectaculos dar care își subordonează profesionalismul intențiilor compozitorului, servind în acest timp spectacolul, intențiile regizorului. Iar intențiile regizorului George Zaharescu au fost clare că întotdeauna : nu un spectacol divertisment (așa cum se recomandă în versiune originală lucrarea), ci un spectacol de idee, o prelucrare care respectă în linii mari intriga doar pentru a schimba caracterele și pentru a sublinia ideea. Ideea ce ar putea fi exprimată prin replica finală, aparținînd celui mai interesant personaj, Bellebuono, rezoneurul piesei : „Banii și averea nu sînt o zestre eternă; zestrea oamenilor a fost dintotdeauna dragostea" Așadar — un spectacol polemic, cu intenții ferm educative, dar nu ostentativ — didactic exprimate, ci încorporate în faptul artistic. Pornind de la noua variantă a textului (Petre Bărbulescu: versuri Ovidiu Dumitru) mai dinamic, alert, scurtat, autorii spectacolului concep această goană continuă după averea veselei văduve, pigmentată cu întîmplări vesele, cu qui-pro-quo-uri și imbroglio-uri care abundă, ca o parodie impregnată cu o ironie adesea fină, adesea acidă dar întotdeauna cu accente de critică socială.

Decorurile foarte încărcate ca informație, utilizînd colaje foto și panouri pictate, dar foarte moderne ca structură (Hristofenia Cazacu) și coregrafia, și ea parodică, uneori exagerat parodică ca în Can-can, dar denotînd de acum o bună cunoaștere profesională a stilului din partea autoarei (Mihaela Atanasiu), se mulează și ele pe reliefarea acelorași intenții. Dar tot așa cum din text mai răzbat replicile puerile, umorul stilt, jocul de cuvinte gratuit ori tras de păr, tot așa în jocul interpreților îndemnați de regizor spre atitudini scenice firești, sobre, se întrevăd, adînc înrădăcinate, modelele socotite tabu ale interpretării tradiționale, cu accentul pe umorul gros, pe efectul poantei exagerate, cu scop în sine. Dar nu numai interpreții principali, ei și coriștii și dansatorii compun personaje. Ele ar trebui să se integreze viziunii regizorale, să nu lasă din rol, din atmosferă.

În rolul frumoasei, tinerei, bogatei (și veselei, nu?) văduve Hanna Glavary, două dintre solistele de frunte ale teatrului impun, în cele două distribuții, concepții diferite ale rolului: Cleopatra Melidoneanu cîntă cu dezinvoltură, se încălzește, muzical vorbind, mai greu dar impune un personaj veridic, cărula îi conferă farmec, excentricitate și puțin mister, așa cum îi stă bine unei văduve milionare; Lucia Țibuleac e mai simplă, mai naturală, jocul ei apare sobru și funcțional. Iar realizarea muzicală — impecabilă, căci tînăra solistă, de curînd angajata teatrului, posedă o voce de calitate, extrem de bine educată Dorin Teodorescu — prezență scenică agreabilă voce impunătoare dar un joc cam static și Cornel Rusu — un cîntăreț de forță dublat de un actor cu resurse multilaterale, apar pe rînd în rolul ofițerului Danilo, scrbit de inactivitatea meseriei sale diplomatice. Alți doi interpreți de talent, Nicolae Simulescu — debut la Operetă promițător — și Iancu Groza — tributar unui spirit à la Alhambra — îl caricaturizează cu aplomb pe bătrînul și ridicolul ambasador Zett. În rolul soției lui, Valenciene, frumoasă și infidelă, Constanța Cimpeanu, are nerv și malițiozitate, iar Mireille Constantinescu e mai felină, mai calculată. În alte roluri Eugen Fînățeanu și Alex. Ionițăi impun cu mijloace sigure personajul fluturelui de salon, Camille de Rosillon; Virgil Bojescu și George Niculescu (respectiv Paul Popescu) sînt foarte autentici în rolurile a doi vînători de zestre, ridicoli și prețioși; Stefan Teodoriu ridiculizează pînă la simbol, cu mijloace de un haz irezistibil, figura suveranului ramolit; în sfîrșit, George Hazgan cu umorul său bonomia lui bineînțeleasă și Ion Dinu, actor modern, inteligent, cu resurse încă neexploatate pe deplin și care constituie revelația distribuției sale — impun personajul Bellebuono, amestec de iscusință și de bun simț spre care se îndreaptă vizibil simpatia autorului dar și a... publicului.

NICOLAE SPIRESCU ■

Constantin Silvestri sau tinerețea maeștrilor

Sinteză a unui ciclu de patru preludii și fugi scrise pentru pian. **Preludiul și Fuga (Toccata)** de Constantin Silvestri emană o considerabilă forță a expresiei muzicale. Plasma sonoră închegată pe tiparele scriiturii preclasice și urmărind aproape sever canoanele acestela rămîne de o mare originalitate, de o **prospețime tinerească pe care cei 20 de ani de la prezentarea lucrării în versiunea actuală nu au alterat-o.** Capacitatea inventiei melodice, ecourile de cîntec românesc ce dau un parfum atît de aparte lucrării, rafinamentul și amploarea orchestrației, bogăția coloristică și subtilitățile de polifonie, iată numai cîteva din calitățile acestei piese pe care orchestra Filarmonicii „George Enescu" ne-a oferit-o în concertul dirijat de Akeo Watanabe. Intuind corect frumusețea frustă a piesei, maestrul nipon, muzician excelent, a creionat cu abilitate și simț al culorilor conturul strälucitor al lucrării. De măiestria dirijorală a oaspetelui am mai avut putința să ne convingem și pe parcursul celorlalte piese. Simfonia a II-a în re major de Jean Sibelius, „Etenraku" de Hidemaro Konoye și în fine la acompaniamentul Concertului pentru pian și orchestră în re minor de J. S. Bach.

Cunoscută publicului meloman, pianista Alexandrina Zorleanu a reconfirmat sinceritatea și tonusul tensional cu care se apropie de partitură. Chiar dacă uneori mai încalcă unele canoane, o face — sîntem siguri — cu bună știință, rămînind credincioasă limpezimii exprimării ce se face simțită pe tot parcursul evoluției pianistice.

DAN ANGHELESCU ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Un gol de zile mari

Nu a reținut nimic din ce le-a spus antrenorul, deși l-a ascultat cu aparentă atenție ; nu a reținut nici ce le-a spus președintele clubului despre „caracterul decisiv al celor două reprize care vor urma", ca și cum nu ar ști bine fiecare cît de rău au ajuns în clasament, că de această victorie din ultima etapă atîrnă rămînerea lor în divizie. „Ce-i cu tine ?" l-a întrebat antrenorul în momentul în care se aliniau spre a ieși în teren, părîndu-i-se nefirească liniștea și paloarea lui. „Stăpînește-ți emoțiile și..." Nu a mai putut continua cu sfaturile, fiindcă la chemarea arbitrului cele două șiruri de jucători au pornit spre centrul terenului, în vacarmul galeriilor.

Era în miezul verii și era nefiresc de frig. Sau lui i se părea că e atît de frig. S-a gîndit că va ploua, privind norii care veneau peste orizontul stadionului parcă împingîndu-se unul pe altul, contorsionîndu-se în forme ciudate, învolburîndu-se.

...Și-a amintit de dimineața aceea de început de primăvară, cînd, traversînd parcul, a simțit picurii reci de ploaie și și-a desfăcut umbrela pliantă, care strînsă arăta ca bastonul unui milițian de la circulație, grăbind pasul. A observat că a trecut pe lîngă cineva în fugă, dar cînd și-a dat seama că era o fată tînără, care ședea pe bancă cu capul gol, în ploaie, ca și cum nu ar fi simțit biciuirea stropilor, s-a oprit, s-a întors și s-a apropiat de ea. Abia atunci și-a dat seama că fata aceea plîngea. Era îmbrăcată în pantaloni de catifea, cu jerseu și scurtă impermeabilă, cu părul tăiat scurt, frizura băiețească contribuind la accentuarea înfățișării ei de copil, avea ochii mari, cu gene dese, lungi, privea fix parcă undeva departe, dincolo de ceea ce vedea și, în lungul obrajilor, printre stropii de ploaie, i se scurgeau lacrimile. A vrut să îi spună ceva, dar i s-a părut că nu îi aude, așa cum părea că nici nu îl vede, de aceea s-a așezat alături de ea, ținîndu-i umbrela deasupra capului.

...Fluierul studentului arbitrului, vestind începutul meciului, l-a făcut să țîșnească automat în lungul tușei, fiindcă echipa lui avea lovitura de început și știa că va fi o pasă în urmă, apoi mingea trimisă lung, pentru lansarea lui, în timp ce atacanții centrali vor alerga spre careu să aștepte centrarea. Poate din cauza emoțiilor, conducătorul de joc, bunul lui prieten Doru, i-a trimis mingea prea scurt, adică numai bine să îi cadă pe spate, de aceea a trebuit să își frîneze avîntul și să trimită mingea spre careul advers din întoarcere, cu boltă, astfel că apărătorilor adverși, înalți, le-a fost ușor să degajeze. Nu și-a dat seama ce s-a întîmplat, dar mingea a venit din nou spre el, poate a fost o degajare greșită, a încercat un stop care nu i-a reușit și mingea a ieșit în afara terenului. „Mă, adormitule !" l-a auzit pe cineva strigîndu-i printre fluierăturile altora. Și-a spus că trebuie să joace bine, cu orice preț, trebuie, e meciul decisiv, și a început să alerge pe tot terenul, să se bată pentru fiecare minge. Nu s-a putut smulge însă din senzația că acționează ca un automat, că parcă ar visa că e pe teren, că joacă, și că reale sînt doar amintirile lui, ceea ce retrăia.

...Și-a amintit din nou de felul în care a ocrotit-o de ploaie cu umbrela sa pe fata aceea care ședea pe bancă privind nicăieri și plîngînd. Apoi, ea s-a ridicat grăbită și parcă speriată și a încercat să se smulgă de sub acoperișul pe care el se încăpățîna să i-l țină deasupra capului, potrivindu-și pasul după al ei. La un moment dat s-a oprit brusc și l-a întrebat cu un ton pe care l-ar fi vrut energic, dar vocea ei exprima mai mult ceea ce i se putea citi și în priviri, adică disperare :

— De ce nu mă lași în pace ? !

— Pe mine mă cheamă Sandu, i-a răspuns calm, încăpățînîndu-se să țină umbrela deasupra capului ei, rămînînd el în bătaia ploii.

Ea a ridicat privirile spre cupola umbrelei, apoi l-a privit pe el, părînd că pentru prima dată atunci îl vede cu adevărat și i-a spus cu altă voce, mult mai concesiv :

— Te plouă...

— Știu...

— De ce faci asta ?

— Dar tu ?... De ce ?

...De această dată Doru i-a așezat o minge „pe tavă", adică în față, numai bine să o preia din plină fugă. Nu și-a dat seama cînd a demarat, cînd a fentat spre stînga și a fugit prin dreapta fundașului advers. Un alt jucător s-a repezit să îl deposedeze prin alunecare, dar, a sărit cu minge cu tot peste el, lăsîndu-l să plonjeze pe spate, cu picioarele înainte, în gol. Tot printr-o zvicnire instinctivă a schimbat unghiul astfel ca să evite un alt atac din lateral, și-a așezat mingea pentru șut, dar cînd să expedieze lovitura s-a simțit izbit din spate și dezechilibrat. Căzînd, a simțit ca o fulgerare în picioarele ce pur și simplu i-au fost retezate. A rămas la pămînt cîteva clipe, ascultînd huiduielile spectatorilor. Ciudat, deși știa bine că este huiduit fundașul care l-a atacat atît de dur din spate, avea senzația că huiduielile acelea îi sînt adresate lui, și cu un efort care l-a făcut să scrîșnească din dinți de durere, s-a ridicat, în speranța că astfel vacarmul se va potoli. Cel care l-a cosit, trozpindu-l peste fluierele picioarelor, văzîndu-l că se ridică, l-a privit cumva cu recunoștință, iar el s-a trezit că îi întinde mîna, spre mulțumirea arbitrului. A continuat să joace îndîrjit, cu toate că durerile din picioare îi făceau să transpire în plus, dar fiindcă șchiopăta vizibil, colegii lui au trimis o vreme mingile spre Ionică, extrema de pe partea opusă a terenului, căruia însă nu îi reușea nici o pătrundere. A venit și pauza dintre reprize. La cabine, în tensiune maximă, toți discutau, se agitau, numai el, după ce medicul i-a pulverizat cu novocaină fluierele picioarelor, s-a așezat într-un colț, prinzîndu-și fața în palme.

...Și-a amintit de discuția cu fata aceea în parc, în ploaie. Nu a putut-o convinge să intre într-un restaurant. A vrut să o invite la el, în garsoniera lui, dar și-a dat seama că fata ar accepta așa și mai puțin, așa că i-a spus pur și simplu că el era în drum spre părinții lui și a invitat-o să îl însoțească. I s-a părut și lui ciudat cum fără un cuvînt, fata s-a lăsat condusă spre locuința părinților săi. Intrînd în apartamentul acestora, un timp s-a temut de felul în care vor reacționa bătrînii la o asemenea vizită, dar mama lui a luat-o repede în primire pe fată, la dus-o în baie și i-a dat haine de ale ei ca să se schimbe și apoi i-a pofti la masă. I s-a părut nefiresc că nici tatăl lui, nici mama, nu o întreabă nimic pe fată și nu îi întreabă nici pe ei despre ea. La un moment dat, în timp ce mîncau, fetei au început să îi curgă lacrimile, împreunîndu-i-se pe bărbie. Și le-a șters rușinată, zîmbindu-le jenată, iar tatăl lui, ca să curme tăcerea, a întrebat-o de pe unde e, iar fata i-a surprins cu răspunsul : „De pe nicăieri, adică nu știu de unde, fiindcă am fost un copil părăsit în tren și crescut la casa copiilor..." Mamei lui i-a părut rău că bătrînul a pus o întrebare nepotrivită, a încercat să schimbe subiectul discuției, dar fata a început să povestească. Le-a spus că nici nu știe cine i-a dat numele de Doina, că numele de familie i s-a dat la întîmplare, că familia ei a constituit-o grupul de copii asemenea ei, că de un an a terminat o școală comerciala, că este vînzătoare la un stand din piață, dar că nu știe cum de a fost găsită cu o lipsă în gestiune, pentru acoperirea căreia a vîndut tot ce avea, absolut tot, astfel că nu a rămas decît cu hainele de pe ea. În momentele grele cînd i s-a comunicat că are lipsă în gestiune, a simțit teribil de mult nevoia să discute cu cineva, să capete un sfat, un ajutor, dar foștii ei colegi și colege din casa copilului s-au împrăștiat prin țară, acum, cînd a rămas numai cu ceea ce e pe ea, ar fi vrut să plece la o prietenă de a ei din alt oraș, dar nu avea bilet de tren. Părinții lui o ascultau în tăcere, dar nu o priveau pe ea, ci îi priveau cumva semenilor pe el. De aceea i-a spus fetei ca un timp, pînă își va rezolva necazurile, va putea locui în garsoniera lui, iar ei se va retrage la părinți pe această perioadă. Tatăl lui a intervenit și el cu un notarit „Așa facem !", neuitînd să subînțeleagă că : „Sandu se va muta la noi, aici !"... Amănuntele erau în ei înșiși de vii încît i s-a părut că retrăiește clipa în care a dus-o pe Doina în garsoniera lui. De obicei, cînd venea cu fete, aștepta în prag să audă exclamația de uimire a vizitatoarelor față de aranjamentul lui ultramodern, elegant, comod, dar de această dată parcă a încercat un sentiment de jenă, mai ales că Doina s-a oprit în mijlocul camerei, neîndrăznind să se așeze pe fotoliul îmbrăcat în catifea pe care i-a indicase cu un gest, privindu-i oarecum temătoare, neajutorată, emoționată. Ca să îi risipească îndoielile asupra intențiilor sale s-a grăbit să îi arate cum se declanșează magnetofonul, ce poate găsi în frigider și în camara și a plecat. După cîteva zile Doina avea dureri tot mai mari în frunte și febră. A dus-o la un doctor care, după ce a examinat-o, i-a propus să îi facă cîteva puncții sub frunte, prevenind-o însă că sînt foarte dureroase. La s-a speriat și l-a rugat pe medic să o trateze numai cu medicamente. Atunci a intervenit el, prinzînd-o de mînă și spunîndu-i : „Fă asta pentru mine", iar fata s-a supus. În timp ce medicul săvîrșea intervenția atît de dureroasă, Doina privea spre el, și dacă nu ar fi fost lacrimile care îi țîșneau din cînd în cînd nestăpînite, s-ar fi părut că îi zîmbește. El avea senzația că acul acela pe care medicul i-l introducea în sinusuri îl arde pe el în creier, că trăiește ea durerea ei și astfel și-a dat seama că o iubește. Relațiile dintre ei erau cumva ciudate, adică pline de atenție și curtoazie, fiecare străduindu-se să fie cît se poate mai atent cu celălalt, dar tocmai această străduință parcă le învăluia legăturile într-un amoraj de stanioli. Ar fi vrut ca Doina să își spună vreo dorință, nu să se străduiască el mereu să i le ghicească, sau să își spună părerea, astfel ca să își dea seama cu adevărat care sînt dorințele ei. A venit și ziua în care, după ce s-a însănătoșit și și-a reluat serviciul, i-a spus că îi mulțumește din tot sufletul pentru ceea ce a făcut și că și-a găsit o gazdă în oraș. „Adică vrei să pleci ?" a întrebat-o, fără să își poată ascunde mîhnirea din voce și din priviri. Ea a tăcut un timp, apoi l-a întrebat, la rîndul ei : „Crezi că ar fi frumos ca să te alung definitiv din propria ta garsonieră ?" Teribil ce mult ar fi dorit să aibă tăria să îi propună să rămînă cu el, să se căsătorească cu el, dar l-a reținut nu atît timiditatea, cît mai ales teama că Doina ar putea înțelege propunerea lui ca un fel de plată pentru binele care i l-a făcut, pentru ajutorul care i l-a dat, adică să accepte să îi devină soție din recunoștință. Toată noaptea ce a urmat s-a frămîntat fără să poată închide ochii, ca a doua zi să afle că lucrurile s-au lămurit de la sine.

(Va urma)

EMIL POENARU ■

Club" din Şoseaua Vergului. Sute de cetăţeni au asistat la judecată, iar prin intermediul dv. numărul celor care vor afla despre ele va creşte şi mai mult, acţiunea înscriindu-se pe linia sarcinilor de prevenire a infracţiunilor. Fiindcă, din păcate, dăinuie o prejudecată : „N-o fi moarte de om dacă o să beau un pahar în plus !" Dar tocmai acesta este esenţialul : poate fi moarte de om ! Poţi distruge vieţi, pot suferi nevinovaţi, şi nu mă refer numai la victime, ci şi la copiii acestora şi ai făptaşilor. De cîte ori nu ni se invocă în instanţă (s-a întîmplat şi în cazurile de mai sus) : „Solicit clemenţă, am trei copii !" De ce nu s-au gîndit la ei înainte de a bea în neştire ? Este adevărat, măsurile luate în ultima vreme atît pe linie juridică, prin decrete şi dispoziţii speciale, cît şi pe plan educativ, dau roade, le simţim şi noi magistraţii, dar consider că mai sînt destule de făcut.

— Se mai ridică o întrebare. Făptaşii la care ne referim în articolul de faţă au comis infracţiunea în stare de beţie totală sau, în orice caz, sub influenţa alcoolului. Nu s-ar putea invoca — dacă nu în justificarea infracţiunii, cel puţin ca factor important de luat în considerare — împrejurarea că nu au ştiut ce fac în momentul respectiv ?

— Magistraţii cunosc foarte bine această pseudoscuză, repetată de majoritatea inculpaţilor în astfel de cazuri : „N-am ştiut ce fac, eram beat". Să vedem însă ce spune legea. „Starea de beţie completă produsă de alcool sau de alte substanţe poate înlătura caracterul penal al unei fapte doar dacă se datoreşte unor împrejurări independente de voinţa persoanei respective". Legiuitorul se referă, de pildă, la ipotetica situaţie cînd muncitori, în cursul procesului de producţie, ar inhala aburi intoxicanţi şi s-ar îmbăta fără vole. Asemenea cazuri — am dat doar un exemplu — sînt însă extrem de rare. Personal, într-o practică de magistrat de 25 de ani, nu-mi aduc aminte să fi întîlnit unul. În ce priveşte starea de beţie voluntară, din punct de vedere legal ea nu duce **niciodată** la exonerarea de răspundere ; mai mult, poate constitui, în anumite cazuri, o circumstanţă agravantă. E bine să se ştie acest lucru.

— M-a frapat un alt aspect : în primele două cazuri chefurile s-au desfăşurat la restaurant, iar inculpaţii băuseră zdravăn ore de-a rîndul înainte de comiterea faptei, deci se aflau, în mod evident, sub influenţa alcoolului în momentul cînd au trecut „la acţiune". Cum de-au ajuns în asemenea hal ? Doar există dispoziţii legale clare care interzic servirea de băuturi alcoolice persoanelor aflate sub influenţa alcoolului.

— Remarca dv. este justă. Dacă ospătarii în faţa cărora s-au perindat făptaşii în zilele respective ar fi ţinut seama de aceste prevederi, a căror încălcare o consideră de mică importanţă, ar fi fost, poate, evitate tragediile. Dar în fapt, în multe cazuri, unii şefi de unităţi, fără să mai vorbim de ospătari, ignoră aceste dispoziţii din dorinţa de a nu avea discuţii cu clienţii sau din cine ştie ce alte motive ; ce urmează, ce se poate întîmpla nu-i mai interesează. Tuturor acestora, ca şi organelor de control din reţeaua alimentaţiei publice, cele două procese le vor da poate de gîndit.

Adevărul adevărat este că atunci cînd omul începe să bea, nu ştie niciodată unde va termina : în patul lui sau pe banca acuzaţilor, ascultînd sentinţa : „TRIBUNALUL, PENTRU ACESTE MOTIVE..., ÎN NUMELE LEGII, HOTĂRĂŞTE...".

LIONEL NIŢESCU ■

DOSARELE alcoolului

„Dă-mi păpuşa !"
„Nu ţi-o dau !"
„Las' că-ţi arăt eu !"

...Zi de primire a retribuţiei la întreprinderea de izolaţii din Bucureşti. Constantin Biţeală, Ion Ilie şi Nicolae Ghiliftoiu stropesc cu alcool evenimentul la bufetul „Comăneşti", apoi fac un nou popas la „Oltul", pe Banu Manta, unde alături de Nicolae A., se pun din nou pe băut. La altă masă, Gheorghe R., Tudorică L., Gheorghe S. şi Ion S. se distrează şi ei cum pot. Cele două grupuri de consumatori nu se cunoşteau între ei. La un moment dat, Gheorghe R. îl roagă pe Tudorică : „Tot ai acordeonul cu tine, cîntă-ne ceva să ne meargă la inimă, dar aşa, liniştit, să nu deranjăm pe alţii". Prietenul se execută. Este momentul cînd Nicolae A., de la cealaltă masă, se apropie de omul cu acordeonul şi-i cere să-i „zică" şi lui, adăugînd ceva cam în genul : „Na, mă, cinci lei". Instrumentistul, ofensat, refuză : „Eu sînt om de cinci lei ?! Eu care cînt şi la televiziune !?"

Nicolae A. se întoarce la masa lui supărat foc. „Nu vrea să cînte şi pace". „Lasă că-i arăt eu", intervine Biţeală, după care se îndreaptă spre masa vecină, cu un torent de injurături. Cei apostrofaţi, dornici să evite un scandal, nu răspund; cu excepţia lui Gheorghe R. : „Daţi-ne pace !"

Pînă aci, totul pare un joc de copii mari, echivalentul lui „Dă-mi păpuşa !", „Nu ţi-o dau", „Lasă că-ţi arăt eu !". Urmarea însă n-ar nimic de-a face cu un joc.

La ora închiderii, acordeonistul şi prietenii săi părăsesc localul. După ei se iau Biţeală, Ilie şi Ghiliftoiu, urmărind să spele în sînge „ofensa". Se năpustesc asupra lui Gheorghe R., care rămăsese în urma grupului, îl snopesc în bătăi şi apoi îl calcă în picioare. Victima e transportată la Spitalul nr. 9, unde medicii duc o bătălie disperată cu moartea şi-l salvează în extremis, ceea ce, firește, nu l-a absolvit de răspunderea penală pe făptaşi.

★

Petre şi Elena Zamfir, pensionari, erau căsătoriţi de 25 de ani. Îşi construiseră casă în Chiajna, în apropierea Capitalei, şi erau cunoscuţi ca buni gospodari. Nici o umbră între soţi ; în afară de una singură : la un moment dat, s-au apucat să bea peste măsură, să organizeze chefuri prelungite pînă tîrziu în noapte. Şi cînd alcoolul tulbura mintile, se schimbau şi raporturile între ei. Petre, din fire „vesel, liniştit şi blînd", după cum îl descria un martor, îndura ocările, în timp ce Elena devenea arţăgoasă : „Al dracului să fii tu cu mămiţica ta moartă, că tot te tai cu cuţitul !" Dar asta numai la beţie, fiindcă repetăm, soţii îşi aveau rostul lor, agonisiseră tot ce le era de trebuinţă, trăiseră o viaţă unul alături de altul. Martorul Dumitru Dumitru din Chiajna confirmă : „Eu cunosc pe inculpată de cînd eram copii şi ea a avut o comportare bună ; soţii erau gospodari, şi-au făcut casă, dar numai de cîtiva ani au început aproape în fiecare zi cu băutura".

Acum cîteva luni au organizat în casa lor o nouă petrecere, care avea să fie ultima. S-a chefuit de dimineaţa pînă a doua zi în zori. O vecină, Elisabeta Ştefan, declară : „La orele 6,30 am văzut că în curte erau numai ei doi şi se certau. Am cerut linişte. Inculpata mi-a răspuns că au discuţii, pentru că victima a intrat în casă încălţat şi a făcut deranj... În jurul orei 8,30 am revenit acasă. După aproximativ două-trei minute o aud pe Elena strigînd : „Sări, Veto, sări !" Am sărit gardul. (Petre zăcea pe podea într-un lac de sînge). „Elena plîngea : «ce mi-ai făcut, Petrică ?» Era mînjită de sînge pe braţe şi pe picioare. Chiar şi cămaşa de noapte de culoare galbenă cu flori albastre era pătată de sînge." (Emoţionantă această acurateţe în descriere a acestei femei simple care intuieşte adevăratele dimensiuni ale tragediei doar cînd vede în ce stare se află cămaşa de culoare galbenă cu flori albastre).

Ce se întîmplase ? Soţia înfipsese cuţitul de bucătărie în inima soţului.

Oricît de aberant ar fi fost motivul iniţial al certei (soţul a intrat încălţat în casă...), el nu a fost contestat în cursul procesului. Firește, motivul real, şi nu pretextul, era altul : alcoolul, care a spulberat o existenţă.

Aşadar, acestea sînt faptele. Pe plan juridic, ele sînt pe deplin rezolvate, sentinţele penale 165/1975, 7/1976 şi 8/1976 date de Tribunalul Municipiului Bucureşti, secţia a 2-a penală, fiind confirmate şi de Tribunalul Suprem. Dosarele sînt deci închise. Dar nu şi pe plan pur uman. Faptele sînt prea ieşite din comun pentru a se dispensa de un comentariu avizat.

— În ce măsură consideraţi util ca asemenea cazuri să fie aduse la cunoştinţa publicului larg, aşa cum o facem noi prin articolul de faţă, tovarăşă Constanta Stoia ? În calitate de magistrat, de preşedintă a secţiei a 2-a penale a Tribunalului Municipiului Bucureşti, sînteţi foarte indicată să daţi un răspuns.

— În adevăr, aceste două cazuri par de-a dreptul incredibile. Conflictele — două din ele cu deznodămînt fatal — au avut loc între persoane care nu s-au cunoscut şi care nu aveau nici un motiv de duşmănie unul faţă de altul. Bineînţeles, în nici o împrejurare nu ar putea fi justificată recurgerea la violenţă, dar, oricum, aceasta apare şi mai stranie, şi mai monstruoasă, în contextul amintit. Să mă refer, în special, la Elena Zamfir. Mi-amintesc de o declaraţie a ei în faţa instanţei : „Mi-am iubit soţul !", şi n-a existat nici un indiciu care să pună în dubiu afirmaţia. Totuşi l-a omorît, şi a fost condamnată la ani grei de închisoare ! Iată unde duce alcoolul. De la banale injurături de beţiv la acostări de persoane şi scandaluri în toiul nopţii, sancţionate contravenţional, pînă la conflicte de mari proporţii, soldate cu loviri şi chiar cu omoruri. Tocmai pentru a dovedi cît de dramatice pot fi consecinţele unui „nevinovat" păhărel în plus s-a hotărît judecarea celor două cauze penale în şedinţe publice, la „Ecran Club" din Şoseaua Grozăveşti şi la „Universal

Victima era un băiat blînd ca un miel

Acum aproape două luni, mai exact spus în seara de 1 Mai, doi elevi, după ce băuseră fiecare cîte cinci sau şase beri, l-au bătut pe un coleg de-ai lor în aşa hal încît victima a fost dusă la spital, la urgenţă, în stare de comă, stare din care a ieşit abia după o săptămînă. Urmările acestui act aproape bestial sînt cutremurătoare. Elevul, altădată un băiat absolut normal, astăzi, după aproape două luni de spitalizare şi de supraveghere medicală continuă (la Spitalul „Gh. Marinescu", secţia neurochirurgie), nu poate vorbi, nu poate înghiţi alimentele mai consistente, are vizibile defecte locomotorii (braţul sting şi piciorul drept sînt aproape inflexibile) şi salivează tot timpul.

Nu s-ar putea spune că între elevii Ionel Susciuc, Iulian Cosma, zis Cazan, şi Viorel Constantin, zis Rică, ar fi existat vreun motiv de prietenie sau de duşmănie. Deşi trăiau împreună de doi sau trei ani de zile, aproape că nici nu se cunoşteau.

Ionel Susciuc era elev al Liceului electrotehnic nr. 2, clasa 4 A. Dintr-un capăt de ţară, tocmai de prin Botoşani, venise aici, la Bucureşti, să înveţe o meserie. Urma să devină, peste numai un an, muncitor cu înaltă calificare în transporturile feroviare, adică urma să termine cursurile secţiei S.C.B., altfel spus **Semnalizare, Centralizare şi Bloc de linii şi autocomandă.** Am spus că Susciuc **era** elev şi, din păcate, nu cred că am exagerat cu nimic.

Tot de prin părţile Botoşanilor, dar cu un an mai tîrziu, venise şi Iulian Cosma, zis Cazan. Şi despre el se poate spune că **era** elev al aceluiaşi liceu unde intenţiona să se pregătească în aceeaşi meserie. Spre deosebire de Susciuc, care **nu mai poate să-şi continue şcoala,** Cosma **a fost exmatriculat** fără drept de reînscriere.

Viorel Constantin, zis Rică, venit de prin judeţul Ialomiţa, era şi încă mai este (! ! !) elev. A fost declarat, dincolo de marele număr de absenţe şi dincolo de numeroasele sale abateri disciplinare, unele foarte grave, promovat la finele acestui an şcolar. Numai că nu se ştie cu exactitate de care anume şcoală aparţine. A fost elev al Liceului de mecanică nr. 16, apoi a fost transferat, în regim de afiliere pînă la absolvirea treptei întîi de liceu, la Şcoala generală nr. 171, urmînd ca după absolvirea anului doi — lucru care, spre stupoarea multor cadre didactice, s-a şi realizat — să se reintoarcă, prin examen de admitere, la Liceul nr. 16.

Nu este un punct asupra căruia vrem să insistăm, ci un punct de la care ar fi bine să plecăm în analiza noastră asupra elevului Viorel Constantin, autorul principal al întîmplării din seara de 1 mai.

Spuneam că între victimă şi cei doi elevi nu existau motive de prietenie şi nici de duşmănie. Chiar şi bătaia putea să aibă alte urmări şi nu cele pe care le-am constatat. Dar este sigur, aproape absolut sigur, că Iulian Cosma şi Viorel Constantin, supravegheaţi îndeaproape, nu ar fi comis o asemenea faptă. Înainte însă de prezentarea argumentelor, să vedem ce s-a întîmplat în ziua de 1 mai.

Fiind zi de sărbătoare, mulţi dintre elevii interni, veniţi mai din apropierea Bucureştiului plecaseră acasă, urmînd să se reintoarcă luni, în 3 mai. În căminul Liceului nr. 2 mai rămăseseră doar 53 de elevi. Se spune că dimineaţa, pe terenul de sport, la un joc de miuţă, Cosma şi Constantin, aflînd că Susciuc ar avea nu se ştie ce bani la el, i-au spus că dacă nu le dă şi lor o parte din banii respectivi îi vor bate şi-l vor „turna" că banii sînt proveniţi din vînzarea unei cartele. Adevărul, oarecum lipsit de importanţă, este că Susciuc nu avea asupra sa banii respectivi. Adevărul, de astădată foarte trist, este că „şantajiştii" nu se aflau la prima lor acţiune de acest fel. Numeroşi colegi de-ai lor au fost bătuţi, ori s-au lăsat înfricoşaţi de faima de bătăuşi şi golani a acestor doi elevi. Este cazul să amintim că elevul Constantin a fost prins furînd ceasurile colegilor săi, caz anchetat de către organele de miliţie. Mai era cunoscut şi faptul că elevul Constantin, apoi, mai tîrziu, şi elevul Cosma făceau parte dintr-un fel de gaşcă pe care o conducea un anume Puştiu, de bună seamă o poreclă. Trebuie să menţionăm că Puştiu nu este elev, ci un individ certat cu legea. După spusele lui Constantin, din gaşcă mai făceau parte Vlăgan şi Bontea, alţi, doi indivizi străini de şcoală. Tot după spusele sale, aceasta nu este singura gaşcă acţionînd prin jurul şcolilor din jurul Podului Grant. Precizăm că toate aceste amănunte erau cunoscute atît de către elevi, cît şi de către o parte din profesori sau pedagogi. Dar să ne reîntoarcem la micul sau marele conflict de la ora 10 de pe terenul de sport. Elevul Susciuc a fost ameninţat. Cei doi au părăsit terenul de sport şi s-au dus în Parcul Herăstrău unde au băut cîte cinci sau şase sticle de bere. Cînd s-au reîntors la cămin, era seară, cam pe la orele 20. Pe unul din culoarele căminului, aflîndu-se ei în stare de ebrietate l-au întîlnit pe Susciuc şi pentru că tot era cam întuneric şi nimeni prin apropiere, l-au lovit, Susciuc a căzut, iar cei doi au fugit. După două ore Susciuc a fost găsit fără cunoştinţă şi transportat la spital. În cîteva zile au fost prinşi şi autorii acestui act bestial. Date fiind manifestările anterioare, ale celor doi elevi, înclinăm să credem că întîmplarea din seara zilei de 1 Mai a fost anunţată cu mult timp înainte de a fi avut loc. Cu alte cuvinte, profesorii şi pedagogii, ba chiar şi portarii care ar trebui să vegheze cu străşnicie intrările căminelor, ar fi putut preîntîmpina acest cutremurător şi absurd accident.

Cît despre elevul Susciuc, despre care am spus că, deşi era elev la aceeaşi şcoală cu Iulian Cosma, şi oarecum coleg cu Viorel Constantin, trăia într-o lume diferită de a acestora, ar fi cazul să mai spunem, că era un băiat de o corectitudine şi o disciplină exemplare, un copil, cum spuneau cei din conducerea Liceului nr. 2, blînd ca un miel.

VICTOR NIŢĂ ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Tineri regizori caută teatrul dramatic

Pentru început, un microart fals, o ghiumiță în sine, dar fără de nici un folos pentru conținutul piesei ; apoi, scene de dans numeroase și exagerat lungite, actori puși să se bițîie în ritmuri ultra-modern-nervoase — ca la teatrul de revistă ; imagini din cosmare de carton fosforescent — ca la teatrele de păpuși ; scălămbăială și șmecherițe regizorale bune pentru gusturi superficiale și pentru planul de încasări ; e adevărat, în paralel și multe idei regizorale inteligente și multe momente frumoase, însă bălăcite în exagerări ; un singur actor (în rolul tatălui lui Alioșa) lăsat sau poate — pentru un contrapunct care n-a reușit — dirijat să construiască o mască dramatică ; atmosferă de întîlniri date dracului ale studenților de la teatru și alte arte, nocturne uneori nostime și simpatice, dar cam naive și dominate de pofta participanților de a epata reciproc ; multă mișcare care ar fi trebuit să lege scenele piesei, dar — ca să fiu în tonul spectacolului ! — fată că șerbetul nu s-a legat ; urgență în totul, vinzoleală, replici expediate și însăși piesa pare slăbuță, anemică, fără miez dramatic. Cam așa arată, la **Teatrul de stat din Sibiu**, comedia lui **Mihail Roșcin** (v. Valentin și Valentina), **Tineri căsătoriți caută cameră**, în viziunea regizorală a lui **Iulian Vișa**.

Despre felul în care tînărul regizor Alexandru Tocilescu a folosit, într-un spectacol montat la Pitești, și mijloace cinematografice și muzică folk, am scris laudativ și-am scris eu cu mîna mea ; dar acolo mijloacele acestea serveau piesa și spectacolul, făcînd pasabile niște lungimi ale textului. Chiar și despre felul în care tot tînărul regizor Iulian Vișa a folosit, într-un spectacol montat la Piatra Neamț, tehnici proprii circului, artei păpușerești, ori filmului, am scris cu entuziasm, și-am scris tot cu mîna mea ; dar acolo mijloacele acestea îl serveau pe Goldoni, dîndu-i actualitate și nerv. Am vrut să spun că am făcută proba că încă n-am căzut în conservatorism, că încă îmi plac invențiile, inovațiile și raționalizările, dar numai atunci cînd sînt de folos piesei și spectacolului. Pentru că, mai presus de toate, trebuie iubit teatrul dramatic adevărat. Teatrul acela care are puterea și mijloacele sale, intrinsece și minunate, de a ne învălui într-o vrajă de mare calitate artistică, fără a fi tot apela la mijloace ale teatrului de estradă, ale circului, ale cinematografului și ale tuturor celorlalte, de altfel genuri stimabile în compartimentele lor. Unii regizori — și nu numai dintre cei tineri, care barem au o justificare — se preocupă prea mult de tehnicile yoga și prea puțin de jocul dramatic al actorilor. Ticurile, cîrligele de succes, autorepetările unui actor îl pot duce la cabotinism și prost gust ; iar regizorii pot avea și ei ticuri de mijloace, ceea ce denotă aceeași stare : capătul puterilor lor, ori, mai rău, al ambițiilor lor. Fără îndoială, la Iulian Vișa nici vorbă nu poate fi de extrema aceasta : ci de cealaltă, de cea dintîi : aceea a acelei juvenile care poate mîzgăli chipul unui tînăr, oricît de inteligent și talentat ar fi el și oricît de frumoasă și profundă e maturitatea care-l așteaptă. Așa cum — cu încredere, dragoste și prefăcută, mimată duritate — o așteptăm și noi.

Pentru că adevărul e că nu mă războiesc aici cu Iulian Vișa — în a cărui stea de regizor, repet, cred ! — ci cu pervertirea teatrului dramatic de mode, de teribilisme, de actori care-s puși să care decoruri în loc să fie lăsați să se preocupe de munca realizării jocului dramatic interior, de măști de mucava, de cataligă, de proiecții foto, de costume în contratimp cu epoca acțiunii piesei, de decoruri din țevi la vedere care ne azvîrlă înapoi în epoca fierului, de concepții regizorale care mizează pe orice moft de formă și de modă, dar nu pe forța aceasta de cel mai mare dramatism numită om, numită actor. Mi-a plăcut, de pildă, actoria lui Nicolae Călugărița, dar regizorul l-a frustrat și pe acesta, și pe colegii săi, și pe noi, spectatorii, și chiar pe autor, de ceea ce se putea obține din această piesă (fără dubiu, nici ea o capodoperă).

În schimb, la **Teatrul municipal din Ploiești**, pornind exact de la același text, foarte tînărul regizor **Mihai Lungeanu** — dîndu-și examenul de diplomă și debutînd în teatru — ajutat de **Anca Florea** — încă studentă la scenografie — a mizat cu încredere pe posibilitățile teatrului dramatic, pe actorii teatrului de dramă, și a demonstrat că inteligența și talentul pot fi valorificate și-n limitele de profunzime ale genului, a demonstrat că piesa lui Roșcin e chiar bună, a demonstrat că teatrul dramatic n-are nevoie de proptele estradistico-cinematografico-păpușerești-etcetera teribiliste regizorale. Dar nici acest dirijor de scenă n-a ajuns să ne arate frumusețea măiestriei regizorale invizibile, frumusețea discreției regizorale ; așa cum a făcut-o, montînd **Barbarii**, Alexa Visarion, regizor tot tînăr.

Oricum, întrecerea socialistă prinde bine și-n teatru.

NELU IONESCU ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Oglinzile oarbe, lanțurile și soarele întunecat de deasupra „divinului" Platon

Sala tronului tiranului din Syracusa. În mijlocul încăperii, pe un fel de podium, jilțul. Un uriaș disc de aramă spinzură, legat în două lanțuri, deasupra jilțului. Pereții sînt placați într-un metal alb, rece, opac, un alb cenușiu. Se-aud niște lanțuri scrîșnind și unul dintre panourile care alcătuiesc pereții se ridică. Într-o tăcere desăvîrșită, cu pași rari, intră un atlet care, luînd o poziție martială, lovește de două ori, cu o pauză mare între lovituri, discul de aramă. Părăsește scena și din nou hurutul acela de lanțuri înspăimîntătoare. Lin, ca un răsărit de soare, discul de aramă se saltă deasupra scenei. Lumina roșietică a unui reflector îl izbește cu o culoare de sînge stins, parcă scorojit. Proiectată pe perete, umbra discului realizează un fel de soare întunecat, avînd pe margini cîteva protuberanțe de un roșu înăbușit. În acest decor se desfășoară spectacolul **Platon** în montarea Teatrului „Victor Ion Popa" din Bîrlad. Dacă titlul piesei lui Dumitru Solomon nu ne-ar fi trimis cu gîndul prin preajma vestitei epoci de aur a antichității grecești, am fi putut crede că vom fi martorii unui spectacol de factură științifico-fantastică. Spectacolul în sine, după cîte se știe, s-a bucurat de o bună primire din partea publicului și a cronicarilor de specialitate, fiind una dintre reușitele unui colectiv care și-a găsit, pare-se, un echilibru. Autorul acestei puneri în scenă, regizorul Cristian Nacu, avea să-mi spună că respectivul spectacol poate fi considerat și ca un punct de plecare în viitoarea activitate a prea puțin cunoscutului teatru bîrlădean. Ajuns la acest punct, semnatarul rîndurilor de față s-ar simți tentat să menționeze și cîteva din realizările actorului Mircea Ipate Mareș, interpretul „divinului" Platon, remarcînd ritmul și combustia interioară din ce în ce mai scăzută a unui Platon înfrînt nu doar de imposibilitatea punerii în practică a ideilor lui privind Republica sa, ci de limitele gîndirii sale, a concepțelor sale fragile ca un castel alcătuit din cărți de joc. Dar mă reîntorc la decorul extrem de sugestiv, o adevărată replică scenografică a unui text eminamente cerebral. Spectacolul l-am văzut acum aproape trei luni, la Botoșani, în cadrul primei ediții a „Festivalului teatrelor din Moldova", și încă mai sînt urmărit, ca de atmosfera densă a unui poem, de albul acela rece, murdar și opac al pereților (o oglindă amăgitoare, fără putința de a oglindi), de scrîșnetul acelor lanțuri cu care, desigur, nu se manevrau doar pereții ridicători și coboritori, ca ușile unei cuști, de exemplu, sau discul acela de aramă, soarele întunecat și apăsător de deasupra „divinului" Platon. Pentru autorul acestei scenografii, tînărul Mugur Pascu, aflat la prima sa exprimare, numai cuvinte de laudă.

VICTOR NIȚA ■

CRONICA FILMULUI

Conversația

Gene Hackman* — unul dintre cei mai mari actori americani de film la ora actuală ; Francisc Ford Coppola — un regizor cu firmă (printre altele, „Nașul") ; Bill Butler — un operator de excepție : iată numai trei dintre numele înscrise pe genericul acestui film care a luat Marele premiu la Festivalul cinematografic de la Cannes. Și chiar dacă, după părerea unanimă a criticii mondiale, festivalul acelui an a fost unul dintre cele mai slabe, asta nu scuză faptul că filmul în cauză conține slăbiciuni — și mai ales pretenții — cu totul ieșite din comun pentru un realizator de talia lui Coppola !

Pornind de la formula unui film de suspense (și să fim bine înțeleși : folosim acest termen în sensul filmului de **tensiune** și nu neapărat de **groază** ?), regizorul s-a lăsat tentat de o anumită manieră a filmelor europene (vezi Antonioni, Bergman — mai puțin Fellini, asta pentru a ne referi doar la cîțiva mari creatori ai cinematografiei mondiale), manieră care, prin extensia factorului timp, pe de o parte, și prin flash-back-uri, pe de alta, reușea să creeze o tulburătoare și mai ales inedită expresie a dramei, a profunzimii a ceea ce noi ne-am obișnuit a numi „condiția umană". Repet : Coppola s-a lăsat numai tentat de această manieră, rezultatul însă mi se pare dezastruos, și poate că numai prezența absolut remarcabilă a interpretului principal — îngrozitor de singur în acest film, atît la propriu, cît și la figurat — dar excepțional ! — poate că doar această prezență, repet, ține publicul în sală pînă la sfîrșitul filmului, majoritatea spectatorilor dînd veritabile semne de oboseală încă după primele cîteva zeci de minute de proiecție.

Acuzarea celor ce trăiesc din șantaj poate reprezenta un subiect grav, palpitant chiar (și filmul deține unele date în acest sens), cu cel puțin o condiție : să fie logic. Or, în cazul „Conversației", avem de-a face cu o demonstrație a lipsei de logică, evidentă chiar și pentru un naiv. Însingurarea — acest adevăr, mai bine zis acest pericol al lumii moderne — speculată, de pildă, magistral de către Antonioni în cunoscuta sa trilogie „Aventura", „Eclipsa", „Noaptea" — însingurarea cuplului pus în imposibilitatea de a se realiza într-o lume a cinismului, banului și violenței — devine aici un pretext : secvențele interminabile, supărător de lungi, nu au nici o motivație, iar singura scenă realmente reușită, ca suspense (descoperirea dinglului în baie, bine tensionată în prealabil), rămîne poate actologică, **de studiu** dacă vreți — dar fără nici o legătură cu filmul.

Sofisticăria stilistică în care s-a încurcat de data asta Coppola — chiar avînd acea șansă ce se numește, aici, Gene Hackman — sofisticăria asta atît de impropriu cunoscutei tradiții realiste a filmului american de calitate, produce, poate, un singur fel de „tensiune" : aceea a nervilor consumați la vizionarea filmului — deci mai bine de o oră și jumătate — inutil.

HORIA PATRAȘCU ■

P.S. — Salutăm cu această ocazie remarcabilul mod în care a fost redată în folosință sala EFORIE : sală într-adevăr de premieră, de o caldă intimitate, cu excepționale condiții de vizionare, cu un personal nu numai civilizat, dar și exact atît de amabil pentru a-ți face plăcere. Să sperăm că atmosfera, condițiile astea — **în sfîrșit : totul** ce aparține astăzi acestui **cinematograf va rămîne o permanență.**

Răspuns la o scrisoare

Simt o mare bucurie ori de cîte ori mi se ivește prilejul să constat interesul și dragostea multor cititori față de folclorul țării lor.

În scrisorile pe care le primesc, cititorii comentează uneori pasaje din articolele mele, alteori simt sfătuit să mă ocup de anumite probleme privind unele aspecte ale cîntecului popular etc. Printre cei ce îmi scriu, descopăr mulți care desfășoară o meritorie activitate de culegători de folclor. Pe lîngă meseria de bază. În timpul liber.

Zilele trecute a sosit la redacție scrisoarea unei timișorence care ne roagă să i pomenim în răspuns doar inițialele **M.F.T.**

Din scrisoare aflăm că **M.F.T.** are vîrsta de 50 de ani, că în tinerețe a cunoscut nenumărate obiceiuri populare (în care bineînțeles muzica juca un rol însemnat), într-o vreme cînd manifestările folclorice **„nu erau o serbare mai mult ori mai puțin reușită, ci viața de fiecare zi... oamenii nu aveau habar că obiceiurile, zicalele, cîntecele și jocurile sînt folclor... acestea erau singurele bucurii ale zilelor lor pline de muncă, privațiuni și necazuri..."**

„Venind acasă — ne arată corespondenta — **mă integram în viața satului cu muzica, bucuriile și durerile ei". M.F.T.** ne mărturisește a fi deținătoarea unor cîntece aflate de la bunica și pe care aceasta le învățase la rîndul ei de la o mătușă.

Este foarte interesantă descrierea subiectivă a caracterului unei melodii, atît de sugestiv redată încît ne putem da seama că este vorba de o străveche creație : **„melodia acestui cîntec nu este presărată cu floricele ale cîntecului de azi, ci este monotonă și lentă. Linia melodică se frînge bruse** (fericită imagine — n.n.), **uneori chiar în mijlocul cuvintelor, permițînd o scurtă pauză**, făcută parcă pentru un oftat (s.n.) ; **cîntecul o străbătut de o asemenea tristețe că, așa cum se întîmplă în copilărie, nici acum nu pot să-l cînt fără ca vocea să nu se înnoade în lacrimi".**

În continuare, **M.F.T.** își mărturisește oful : **„sînt la o vîrstă cînd mă gîndesc că ar fi păcat să le duc** (n.n. — cîntecele) **cu mine în mormînt".** Cuprinsă de nobilul îndemn de a le transmite semenilor, corespondenta noastră ne alătură textul unui **„cîntec de seceriș"** ce ne-a răsărit prin frumusețe. Sîntem oarecum nelămuriți de faptul că despre acest text ni se spune că ar fi **„rezultatul unei contopiri a tot ce cunoaște despre munca secerișului, strigături, zicale bătrînești, minunatele noastre obiceiuri care făceau din ziua de elacă la seceriș, cea mai frumoasă sărbătoare a verii..."**

Nu-mi dau seama întrucît versiunea sau versiunile originare au suferit modificări. Construit pe versuri de 5 silabe, bogăția imaginilor poetice, graiul dialectal sînt de o tulburătoare expresivitate.

Îmi doresc să înregistrez de la **M.F.T. „cîntecul secerișului"**, în credința că melodia corespunde frumuseții vorbelor.

Dacă, precum susține corespondenta noastră, cîntecul este „o prelucrare de folclor", trebuie să recunoaștem că ea se dovedește a fi o inzestrată creatoare ce stăpînește, în cele mai subtile esențe, nescrisele legi ale creației populare.

Dacă toți cei care „compun" sau „prelucrează" ar avea harul talentatei bănățene, nu am mai avea nimic de zis împotriva „făcăturilor" care n-ar mai fi „făcături", ci poezie.

HARI BRAUNER ■

INSTANTANEE

Poetul ȘTEFAN AUG. DOINAȘ într-o clipă de răgaz

Zăpăcitul sau cum ultă unele teatrele noastre de adevăratele probleme care frămîntă oamenii

Prozatorul ANTON BREITENHOFER, un observator al mediului muncitoresc

TIBERIU OLAH punînd cu grijă partitura simfoniei sale corale TIMPUL CERBILOR, pe care o interpretat-o și o înregistrat-o pe disc corul Madrigal condus de **MARIN CONSTANTIN**

GABRIEL OSECIUC într-o nouă ipostază în filmul Trei zile și trei nopți

Fotografii de **EMANUEL TĂNJALĂ** și **VASILE ILENDEA** ■

UN MARE ARTIST ROMÂN

Responsabilitatea unui artist

De cîte ori Dumitru Fărcaş cîntă la manifestările **Cenaclului Flacăra al tineretului revoluţionar**, se întîmplă un lucru nemaipomenit de frumos. Marele artist al ţaragotului aduce în sală ţara. O aduce cu dealurile şi pădurile ei, cu apele şi cîmpiile ei, dar, mai ales, îl aduce sufletul ei înveşmîntat în undurile perene ale creaţiei muzicale populare.

În recitalurile sale din cenaclu, Dumitru Fărcaş execută un repertoriu ce cuprinde cîntece din toată ţara, din toate judeţele ei. El ne dă astfel prilejul unei variate şi cuprinzătoare călătorii muzicale. Dar ne dăm numaidecît seama că scriind vocabula : călătorie, ea sună oarecum impropriu în acest caz. O călătorie presupune întrucîtva o evadare din sine, o abandonare a propriei fiinţe, atrasă de decoruri noi, de privelişti inedite. Or, călătoria dăruită de Dumitru Fărcaş participanţilor la cenaclu adună ascultătorul mai mult în el, îl adînceşte lăuntric, îi dă o anumită stare interioară, aptă să perceapă frumuseţile unei arte interpretative de nealterată sorginte. Felul de a cînta al lui Dumitru Fărcaş nu are nimic pitoresc. În acest fapt, credem noi, există cauza infinitei seducţii pe care arta lui o exercită asupra ascultătorilor. Dumitru Fărcaş nu cîntă pentru a delecta, sau numai pentru a delecta, el cîntă pentru a convinge. Talentul lui Dumitru Fărcaş e, fără îndoială, ieşit din comun. Dar el nu cîntă numai cu acest extraordinar talent, el cîntă şi cu încrederea în harul poporului său. Prin arta sa, marele artist ne transmite tăria acestei încrederi. Înfloriturile pitoreşti sînt excluse din arta lui Dumitru Fărcaş. În taragotul său, spiritul cîntecului popular trăieşte pînă la esenţă.

Dumitru Fărcaş iubeşte pătimaş arta muzicală a poporului său. Transmiţînd-o, el simte responsabilitatea faptului. L-am văzut de atîtea ori pe artist pregătindu-se să intre în scenă. Momentul apariţiei în faţa publicului îl găseşte transfigurat. Transfigurat de emoţie, dar şi de sentimentul unei grave responsabilităţi ce-l stăpîneşte. El ştie că prin taragotul său poate sădi şi spori dragostea a mii şi zeci de mii de tineri faţă de muzica noastră populară. Şi, într-adevăr, decantatele sunete ale taragotului său cad direct în inimile entuziaştilor lui ascultători. În fiecare om care-l ascultă pe Dumitru Fărcaş se instalează durabil admiraţia şi preţuirea cîntecului popular în cea mai autentică formă a sa. Găsim în arta pe care o profesează Dumitru Fărcaş de pe scena cenaclului, pe lîngă atîtea inefabile încîntări, şi asumarea unui rol educativ estetic pe care el, datorită inegalabilei lui măiestrii, îl îndeplineşte desăvîrşit. Prin vrăjitul său taragot, numeroşii tineri care frecventează cenaclul intră sărbătoreşte în contact cu spiritul nealterat al melosului popular.

Pe scenă, taragotul lui Dumitru Fărcaş e însoţit de acordeonul lui Gheorghe Mureşan. Am numit acum un artist de o rară virtuozitate care-şi înfrăţeşte talentul cu cel al lui Dumitru Fărcaş pentru a ne împărtăşi frumuseţile în zona cărora trăiesc cei doi interpreţi. Gheorghe Mureşan, aşa cum de obicei se spune, îl acompaniază la acordeon pe Dumitru Fărcaş. Dar termenul ni se pare nesatisfăcător. Deoarece Gheorghe Mureşan, prin acordeonul său, creează muzical atmosfera de înaltă artă a momentului Dumitru Fărcaş. O creează prin talent şi dăruire.

Apariţiile lui Dumitru Fărcaş şi Gheorghe Mureşan pe scena cenaclului constituie unele din cele mai fierbinţi puncte din programul manifestărilor. Pe lîngă toate cele spuse în sumarele dar sincerele rînduri de faţă, să mai adăugăm că aceastâ încandescenţă e întreţinută — tot cu toată dăruirea şi nepreţuit talent — de interpretarea unor cîntece muncitoreşti şi revoluţionare, scumpe luminatului nostru patriotism.

TRAIAN STOICA ■

Compatrioţi cu cuvîntul „dor"

Mi s-a întîmplat adeş să vorbesc despre colegii mei de breaslă. În pauzele unui spectacol, în culise, după spectacol, noi, artiştii, discutăm despre... noi, artiştii.

Să scriu însă despre un coleg de-al meu aşa, ca un critic muzical, mi s-a întîmplat mai rar. Voi comite însă acest „act critic" la modul sentimental, pentru că nu înţeleg să scriu altfel cînd este vorba despre un artist ca Dumitru Fărcaş, despre un mare artist ca Dumitru Fărcaş.

Arareori, un artist spune despre un coleg de-al său că este mare, asta poate pentru că orgoliul este mai puternic în cazul meseriei noastre. Nu poţi, însă, cînd vorbeşti despre Fărcaş să o faci altfel decît la modul superlativ. Eu cînd mă aflu la un concert unde cîntă Mitru, îmi umplu întîi buzunarele cu superlative.

S-ar putea ca uneori, văzînd prea des în preajma noastră un mare talent, să ne obişnuim cu el, să ne pierdem în diverse mici amănunte şi să uităm esenţialul, acela că avem de-a face cu un mare talent. Este cazul lui Fărcaş, pe care l-am redescoperit în cîteva turnee în străinătate. De ce tocmai acolo ? Pentru că ascultîndu-l acolo pe Dumitru Fărcaş, departe de ţară, printre străini, am avut încă o dată sentimentul clar că sîntem compatrioţi cu cuvîntul **„dor"**, Cuvînt de netradus, cuvînt ca o maramă, cuvînt albastru ca un Voroneţ, cuvînt al nostru şi numai al nostru, al românilor. Şi asta l-o datorăm lui Fărcaş, care prin valul de note mîngîioase, revărsat din instrumentul său ne ducea înapoi acasă, în Maramureşul său natal, în Siriul meu natal, în România tuturor românilor.

Ştiu că muzica este o limbă universală şi că notele muzicale sînt aceleaşi pretutindeni şi, totuşi, Fărcaş m-a făcut să cred că notele muzicale sînt expresia unui grai numai al românilor şi că muzica însăşi s-a născut într-o Românie care, generoasă, a împărţit-o şi altor neamuri ale pămîntului.

Prin turneele mai lungi din străinătate ne apuca dimineaţa discutînd despre ale noastre, despre folclor. Am înţeles din aceste discuţii că Mitru Fărcaş are conştiinţa omului de cultură care ştie să preţuiască, să înţeleagă şi să respecte folclorul aşa cum pe toţi ne-a învăţat, cu sau fără voia ei, întîmplător sau nu, prin vorbă sau prin cîntec, Doamna cîntecului românesc, Maria Tănase.

BENONE SINULESCU ■

Dumitru Fărcaş, mare voievod al cîntecului românesc

De fiecare dată îmi este plăcut să scriu despre Dumitru Fărcaş. Mai mult chiar. Am sentimentul împlinirii unei datorii. De onoare. Credinţa că niciodată nu vor fi puse îndeajuns în valoare meritele şi personalitatea acestui mare artist întru slava cîntecului popular românesc.

Neîntrecutul stăpîn al taragotului, fenomenalul nostru **Dumitru Fărcaş**, înzestrat cu o covîrşitoare sensibilitate artistică, **cucereşte, farmecă.**

Ascultîndu-l pe marele Richter, am trăit aceeaşi vrajă. La un recital în cadrul bienalei din Veneţia. O sală pestriţă. Dar şi snobii, şi milionarii şi marii artişti din primele rînduri, ca şi umilii pasionaţi melomani de la galerie au fost toţi hipnotizaţi după primele acorduri ale vestitului pianist. Cînd îl ascult pe Dumitru Fărcaş îmi vine în minte neuitata scară veneţiană, scara în care am înţeles mai mult ca oricînd vrăjita putere a Marii Arte asupra oricărui public. Dar diferenţa esenţială dintre renumitul interpret al pianului şi Dumitru Fărcaş este că, pe cînd Richter îşi cucereşte publicul prin operele geniale ale marilor compozitori, puţinii aleşi din întreaga lume, artistul român dobîndeşte aceleaşi succese dînd viaţă creaţiilor anonime ale unui singur popor, ale poporului său. Cu alte cuvinte, **Fărcaş ridică muzica populară românească la înălţimea celor mai valoroase creaţii de muzică cultă.**

Artistul, prin marele său talent, acelaşi talent care caracterizează şi geniul creator al românului, **recreează folclorul ori de cîte ori îl interpretează.**

Concepţia muzicală a lui Dumitru Fărcaş — pentru că el gîndeşte înainte de a executa — este o luminoasă pildă de valorificare a tezaurului moştenit. Prin înzestrarea naturală, prin adînca cunoaştere şi înţelegere a celor mai subtile canoane nescrise ale muzicii populare — îndrăgită de el din fragedă copilărie şi al cărei permanent slujitor rămîne — Fărcaş, trecut prin cele mai înalte şcoli de iniţiere muzicală **reuşeşte**, prin darul său creator, **să reîntinerească necontenit străvechile melodii preluate.**

Pentru a apăra puritatea şi autenticitatea folclorului, m-am ridicat de nenumărate ori împotriva celor care vor cu tot dinadinsul să „îndrepte", prin „prelucrările" lor, muzica populară. Spuneam că perfecţiunea nu poate fi... perfecţionată. Dar cum orice regulă îşi are excepţiile ei, Dumitru Fărcaş se numără printre fruntaşii marilor noştri interpreţi de muzică populară, **acei puţini aleşi care reuşesc să... înfrumuseţeze frumosul.** Nu prin „prelucrări", ci prin har, dăruire, dragoste, cinste şi sinceritate.

Nu l-am surprins niciodată pe Dumitru Fărcaş renunţînd, din motive mercantile, la repertoriul său antologic, de neasemuită frumuseţe. Da, nu l-am surprins niciodată abdicînd de la noblesa repertoriului său, la cererea cine ştie cărui public amator de ieftin sentimentalism sau de vulgară veselie. În această privinţă, artist conştient, el îşi desfăşoară minunata-i activitate, **de adevărat educator al marilor mase**, pe care caută a le ridica către o concepţie muzicală sănătoasă.

Dacă la noi în ţară vremelnice vedete cu un repertoriu indoielnic mai pot obţine uşoare succese, peste hotare numai un Dumitru Fărcaş, produs pur al muzicii noastre populare, cucereşte pînă şi pretenţiosul public al lui Richter. Pentru că **el şi-a alcătuit bogatul său repertoriu selecţionînd doinele şi jocurile CULESE DE EL DE LA TOATE IZVOARELE.**

Pentru că **Dumitru Fărcaş este mereu acelaşi mare artist, interpret de geniu, patriot luminat** — cel care are harul de a ridica pe cele mai înalte culmi măiestrirea muzicală a bătrînilor săi — **el este preţuit, admirat şi iubit** de către toţi cei care au bucuria să-l asculte doina, cîntecul şi jocul.

HARI BRAUNER ■

Monada sunetului

În urmă cu 6—7 ani, Casa de cultură a studenţilor din Cluj-Napoca se impunea în viaţa oraşului ca unul din primele lăcaşuri de artă, prin calitatea spectacolelor prezentate aici, prin calitatea unor oameni care — atunci şi acum — sînt dăruiţi cîntecului cu iubire mare, adunînd în jurul lor zeci de tineri talentaţi. Aici, spectacolele de folclor fac săli pline, cîntecul popular se păstrează şi se transmite pur şi adevărat, fără zorzoanele spectaculoase prin care unele ansambluri „profesioniste" l-au cam depărtat de originile lui. Faptul acesta s-a datorat, se datorează în mare măsură şi lui Dumitru Fărcaş, artist şi animator cultural în sensul înalt al cuvîntului. Pentru că el a adus pe scenă cîntecul ţinutului său de nord, ca o sare a pămîntului, cu frumuseţea caldă a oamenilor de aici, cu măreţia celor care au

Înainte de toate, Dumitru Fărcaş a rămas fiul mamei sale

făcut generos, aspri şi drepţi, istoria lor, păstrînd-o în cuvînt şi în sunet, prelungind-o ca pe o zestre de suflet.

Fărcaş simte cîntecele oierilor transilvani, riturile de muncă, de viaţă, de dragoste ale ţăranilor mîndri din Maramureş şi de pe Someş, nu pentru că le-ar fi învăţat, ci pentru că le are în el ca orice om al locului. Taragotul lui nu cîntă, spune cîntecele, se aşază în acea sublimă sinteză a poeziei cu muzica. Muzica lui ajunge la ascultător, descifrată în fraze limpezi, are un spaţiu interior şi profund în care se mişcă lumea cu bucuriile şi durerile sale, lumea lui, lumea noastră. Trec carăle lăncului încărcate cu minia unui neam obidit şi cîntecele fără asemănare ale lui Goga, coboară din munţi oierii pentru simbra de primăvară, se aşază doine vechi în grădinile cu nalbă ale sufletului.

Atîta spaţiu şi atîta inimă în care încap imnurile ţării. Fărcaş spune Tricolorul şi Hora Unirii şi te ridici în picioare şi cînţi cu el vorbele limpezi despre sentimentul limpede al iubirii de ţară.

L-am văzut în anii de cînd îl cunosc de nenumărate ori în spectacole, în concursuri, primind aplauze şi premii, cu o mulţumire mare că oamenii se bucură împreună cu el de cîntec. Pentru că el trebuie văzut, nu numai ascultat, în acele clipe cînd se uneşte parcă se continuă în instrumentul cu care cîntă, convins că împlineşte un destin, că are datoria „să se plătească prin cîntec" — cum zice versul popular.

Arta lui înseamnă vibraţie deplină a dragostei de ţară, de istoria ei zidită în cîntec, de marile frumuseţi pe care le aduce către noi. Cred, de aceea, că vorbind despre el nu trebuie să ne oprim la ceea ce se numeşte „calitate interpretativă", „virtuozitate" etc, pe scurt la semitonurile muzicii lui, ci, în primul rînd, la acest sentiment total pe care ni-l transmite.

Dincolo de aplauze, de cronicile de presă, de distincţiile culturale pe care le are sau nu le are încă, Mitru Fărcaş este un mare artist, un reprezentant autentic al spiritualităţii noastre. Iar muzica lui, o monadă a sunetului ce se înţelege şi se deschide doar sufletului care iubeşte adevărat, cinstit, acest pămînt şi pe oamenii lui.

N. D. FRUNTELATĂ ■

Mîndria de a fi a cîntecului românesc

Dacă ar trebui să găsim o întruchipare vie a acelui vers definitoriu pentru cîntecul nostru popular — **cu cît cînt atîta sînt** — aceasta n-ar putea fi alta decît acea trăire irepetabilă cu care Dumitru Fărcaş, acest rege al ţaragotului, îşi cîntă cîntecele sale de-acasă, din acel leagăn de ţară şi de spiritualitate românească numit Maramureş. Sînt mai bine de zece ani de cînd îl ascult, la festivalurile studenţeşti — al căror simbol a devenit — în spectacole de gală sau pur şi simplu în intimitatea sărbătoririi unui prieten, şi aş putea spune că de fiecare dată parcă îl redescopăr fascinat. Înţeleg astfel şi mai bine acel extaz în care-l ascultă aproape săptămînal clujenii, studenţii îndeosebi. Cînd Mitru îşi lasă capul puţin pe spate, închizînd ochii, şi îşi propteşte „torogoata" în înalturi, ca în albastrul cerurilor sale de pe Iza şi Mara, tot sufletul românesc irumpe prin coloana fără sfîrşit a cîntecului său. O forţă telurică dar şi un inefabil zbor de pasăre măiastră se ridică atunci în cei ce-l ascultă, iar tumultul de sunet în care se mistuie cîntăreţul ne aminteşte iarăşi un vers celebru, de data aceasta al lui Nicolae Labiş : **Eu nu mai sînt, e-un cîntec tot ce sînt.**

Fără îndoială, Dumitru Fărcaş e un talent ieşit din comun, cu nimic mai prejos ca înzestrare decît celălalt străluciţi maestru al naiului, Gheorghe Zamfir, de asemenea produs al mişcării artistice studenţeşti. Amîndoi, ca şi colegul lor solist vocal, Gheorghe Turda, cu solide studii muzicale de conservator, fac astfel dovada că muzica noastră populară, pentru a putea fi înfăţişată în toată măreţia şi filozofia ei de viaţă, trebuie nu numai receptată spontan, ci şi pătrunsă, aprofundată prin studiu laborios şi travaliu artistic.

Fărcaş are marele avantaj că, deşi e un maestru — din păcate neonorat pe măsura meritelor sale, remarcă pe care am mai făcut-o — şi-a păstrat toată acea sănătate morală cu care a venit de-acasă, acel bun simţ ce-l face imun la vedetism, mercantilism, la şuşaneaua provincială, autohtonă sau străină. Cîntecul popular îşi dezvăluie prin taragotul lui nu numai frumuseţea sa desăvîrşită, ci şi demnitatea, nobila simţire românească, bucuria de a trăi a omului de pe aceste pămînturi.

Poate tocmai de aceea, în zecile sale de turnee în străinătate, din Turcia şi Iugoslavia, pînă în Italia şi Franţa, din Elveţia şi Austria pînă în R. F. Germania şi Statele Unite, publicul aplaudă entuziasmat nu numai măiestria inegalabilă a taragotului său devenit astfel instrument de unicitate românească, precum naiul, ci şi ţinuta spirituală elevată a unui veritabil mesager al acestei ţări. Colegii săi de formaţie povestesc lucruri de-a dreptul fabuloase despre manifestările de simpatie faţă de români şi România, pe care le declanşează Mitru cu cîntecele sale în cele mai diferite colţuri de lume. Cronicari reputaţi, după cum singur am putut citi parcurgînd numeroase pagini ale unor publicaţii străine, se întrec în a elogia arta acestui virtuos al taragotului. O distincţie dintre cele mai înalte în materie de muzică, precum Discul de aur al Academiei „Charles Cros" din Dijon, conferea reprezentantului cîntecului nostru popular un gir valoric de invidiat de către orice artist de marcă. Prin virtuţile multiple ale artei sale, prin dăruirea patriotică exemplară, Dumitru Fărcaş face, aşadar, din cîntecul său, unul din semnele emblematice ale mîndriei de a fi român.

NICULAE STOIAN ■

PROGRAMUL CENACLULUI

Revenim cu programul definitiv şi complet al turneului de pe litoral al Cenaclului Flacăra al tineretului revoluţionar. Luna IULIE : 11 — Mamaia ; 12 — Neptun ; 13 — Mamaia ; 14 — Constanţa (Sala Sporturilor) ; 15 — Costineşti ; 16 — Constanţa (Sala Sporturilor) ; 17 — Constanţa (Grădina de vară). Luna AUGUST : 8 — Mamaia ; 9 — Neptun ; 10 — Constanţa (Grădina de vară) ; 11 — Constanţa (Sala Sporturilor) ; 12 — Mamaia ; 13 — Costineşti ; 14 — Constanţa (Sala Sporturilor). Biletele se vînd astfel : la agenţia Teatrului liric din Constanţa (pentru Constanţa şi Mamaia) şi la casa Teatrului de vară din Mamaia (pentru Mamaia şi Constanţa).

Cei care au expediat mandatele poştale pînă la data apariţiei revistei vor primi biletele de la casele sălilor de pe litoral, în zilele în care au loc spectacolele.

...„N-AVEȚI O CAMERĂ LIBERĂ LA HOTEL?“

OLTENIȚA

Bucureștean... provincial în timpul celor trei schimburi la recepție...

Imaginați-vă că ați descins la Oltenița, vineri 25 iunie, venind din București, cu o mapă de vinilin în mîna dreaptă, cu umbrela în cea stîngă (poți să știi dacă nu plouă ?), cu cravata puțin desfăcută la gît (căldură mare, dom'le !), în holul hotelului „Victoria“ de la primul etaj al unui complex comercial, cu autoservire, bar, gogoși și toate celelalte... Orele 17,30. La o măsuță se joacă șah. Cei doi sînt foarte atenți (albul are avantaj de tură și nebun, negrul pare înnebunit să-și apere restul de „material“). Auzi, din ce în ce mai des, scurtul, fatidicul „șah“ și vezi cum negrul fuge pe unde mai poate, în aminarea deznodămîntului fatal. O asemenea partidă nu poate fi întreruptă. Ar fi neomenește... Dar, amabil, prezumtivul învins, vrînd parcă să întîrzie ceea ce oricum avea să se producă, întreabă : „Dumneavoastră ?“. „Aveți o cameră ?“ Răspunsul era de așteptat ca și finalul de pe patratul cu 64 de careuri : „Nu“. „Sînteți sigur ?“. Primul impas pe tabla mea de joc. „Să consult diagrama“ — mi se răspundo. Mișcare, registru, răsfoire, deget de sus în jos pe pagina din față, o scurtă oprire, scurtă am zis, apoi alunecare în continuare... „Da, pot să vă dau un loc la camera 12, cu încă cineva“. Ușor dezarmat, adaug : „La ce oră vă schimbați ?“ Aflu că la 18,45. Întreb dacă pot să revin atunci și dacă, plecînd, tovarășul va avea bunăvoința să-mi rețină camera, prin schimbul următor : „Cu plăcere“. Plec liniștit și nu prea și revin la orele 19,30. La ghișeu o tovarășă. La masa de șah trei tineri joacă acum cărți. Preocupați, nu participă în nici un fel la discuție. „Aveți o cameră ?“ Răspuns sec, în genul celui din partida de șah : „Nu !“. „Nici măcar un loc ? Un pat ? Nu v-a comunicat colegul ?“ Aflu că nu i s-a comunicat nimic. Constat că și tovarășa imi vorbește politicos. Nimic de zis. „Dar ce să fac, unde să dorm ?“ Surpriză mare : „La Călărași, Giurgiu, sau București !“. Asta-i bună ! Cine m-a pus să risc ? „Dar cum să ajung acolo ?“ La să vedem ce-mi răspunde ? „Cu mașina“. Încurcătură mare. „N-am !“ Politețe maximă : „Regret“. Lărgesc discuția, ca pe un front. Cîte camere sînt, cîte paturi, cum se explică aglomerația într-un oraș mic etc. ? Răspunsurile : sînt 16 camere, cu un total de 52 de paturi. Ocupanții, în principal, piloții avioanelor care stropesc recoltele (20 de inși), delegați de pe la întreprinderi (care le plătesc cazarea), niște muncitori de pe la niște cuptoare etc. Pînă și camera „de protocol“ este dată. Cui ? La doi iugoslavi. Nu turiști, ci specialiști veniți la fabrica de conserve „Valea Roșie“. Ce cred eu, că dacă avea nu-mi dădea ? Dar mai sînt de sosit curse I.R.T.A. și trenuri din București. Ce vă faceți ? Trenuri vin și noaptea, chiar la 1,30, dar dacă nu sînt locuri, nu-i nimic de făcut. Ce-ar fi să mai revin ? „Cu plăcere, mai încercați după orele 21.00“. Dezarmant ! Politețea te dezarmează chiar cînd te gîndești că n-ai unde să dormi. Dar, cum pot apărea locuri de la 19.30 la 21,30 ? Foarte simplu : „unii locatari mai lipsesc noaptea, ziua, alții au mașină mică, se mai reped, pe ici pe colo, cînd nu vin au bunul obicei de a anunța și atunci mai apare un loc, poate apar două, mai vedem, mai treceți“.

Pe masa de alături se etalează niște ași, iar unul dintre jucători primește, în sfîrșit, legătura telefonică cu Bucureștii !

Ies în stradă. Mare aglomerație, invazie de tineri și tinere. O vînzoleală teribilă, de metropolă. Hotelul este în mîezul orașului. Revin la orele 21,15 minute. Străzile sînt scăldate în parfumul teilor și am și șansă. Zîmbește, dați-mi buletinul, cei de la camera 2 nu vin, aveți un pat liber din cele patru, vă rog să nu umblați la lucrurile tovarășilor. Nedumerire : dacă sînt doi și camera are patru paturi de ce n-am intrat la 19,30 ? E clar ca bună ziua : tovarășii plătesc camera integral. Nu vor să fie deranjați. Cine vrea ? Eu unul, nu ! Îmi las mapa de vinilin, umbrela, agățate prudent în cuier. În cameră D.D.T.-ul îți usturâ ochii. Afară miroase a tei înflorit. De ce D.D.T. ? Ne-ați prins în perioada de dezinfectare. Îmi vine totuși o ideie : dacă vreau să stau mai multe zile ? Sîmbătă și duminică hotelul e aproape gol ! Toți pleacă pe la casele lor. Și strada e acum pustie. Hotelul este, însă, plin ochi... Revin la 23,00. Situație neschimbată...

...26 iunie dimineața. Primesc chitanța : 10,50 lei. Ieftin, foarte ieftin. Dar camera era totuși plătită integral de ocupanții ei permanenți. E drept, banii au intrat în casa statului. E însă oare firesc ? Tovarășul Alexandru Alexandru, care a intrat în schimbul trei, discută deschis, fără complexe comerciale ori de altă natură. Nu mai repet chestiunea cu aviatorii, cuptorarii, delegații... Dar, cercetez registrul și aflu că la camera 12 a dormit un singur pasager, revizorul Mihai Stoicescu. Camera 16 a fost liberă, după orele 22,00 (reveniserm la hotel și la orele 23,00...). Orașul, care a primit unele dotări, nu are însă, după părerea tovarășului Alexandru Alexandru, un hotel corespunzător. Clădirea în care se află acum are 150 de ani, e veche, iar cele 52 de locuri sînt insuficiente. Mai aflu că sînt și camere cu 10 paturi ! Adică, să mă ierte tovarășii, nu camere, ci dormitoare comune ! 5 camere cu patru paturi, doar 2 cu trei paturi și 8 cu două paturi. La sinceritate se răspunde tot cu sinceritate : de ce orice recepționer răspunde întîi că n-are locuri ? Pentru că sînt obligații pe plan local și de altă natură... mi se răspunde. Doar două camere sînt „protocolare“ pentru primărie și întreprinderea somercială care administrează hotelul. Dar numai pînă la orele 22,00, după care recepționerii au latitudinea să le ofere solicitatorilor. Îmi amintesc că veniserm la 17,30 la 19,30 la 21,15 și la 23,00...

Întrebări : de ce o cameră poate fi plătită integral chiar dacă nu sînt ocupate toate paturile ? De ce atunci cînd hotelul este în criză de locuri se hotărăște atît de greu (recepționera) să plasoze pe cineva în paturile libere ? De ce plătesc întreprinderile cazarea salariaților lor chiar și atunci cînd aceștia nu se află în oraș și nu dorm la hotel ? De ce n-am acceptat primul loc care mi s-a oferit la 17,30 ? Răspunsuri : pentru primele întrebări pot răspunde tovarășii de la Întreprinderea comercială locală mixtă de stat. Pentru ultima : am vrut să aflu adevărul, mai ales că la Oltenița nu se practică sistemul de închirieri prin O.J.T. La particulari, întrucît hotelul nu mai aparține O.J.T.-ului și nici Întreprinderii de gospodărie locală iar oamenii din oraș, chiar dacă închiriază, se feresc de cei de la hotel. Ultimul răspuns la o întrebare nopusă : cum îi cheamă pe tovarășii din schimburile I și II ? Amet Gălătescu, care deține și funcția de responsabil, și Maria Boeangiu.

EMIL LEONARD ■

zetar ar fi trebuit să știe că nu există momente oficiale și momente particulare, dar lista amintită se află deja în buzunarul său, ba chiar încearcă să mă convingă că nici n-a fost vorba vreodată de vreo listă de obligații ! ?

Un om cu adevărat optimist se dovedește a fi Liviu Cucută, directorul O.J.T. Brăila, care a încercat să mă convingă că în municipiul la care ne referim locuri de cazare sînt suficiente, e adevărat, cu excepția unor zile mai încărcate, atunci cînd dealtfel surplusul de călători este îndreptat spre Lacul Sărat, sau chiar spre campingul de la Cabana Stejarilor (unde există alte 70 de locuri în căsuțe și corturi). Da, îmi dă dreptate — necazul este că am căzut tocmai într-una din aceste zile, „o zi de Constanța“, cum se exprimă destul de plastic — și că „mîine, dacă veniți, vor fi probabil 60—70 de locuri libere !“

Cam asta ar fi situația actuală la Brăila, acolo unde (pînă să mă legitimez) nici măcar bunăvoința agentului de turism Aleman n-a fost suficientă pentru găsirea unui loc la hotel, și asta dincolo de optimismul și buna dispoziție a directorului Liviu Cucută. Cam prin august, am aflat, la Lacul Sărat se va da în folosință Complexul balnear al U.J.C.A.P. (alte 150 de locuri „șupapă“ la dispoziție), apoi anul viitor, în vară, marele Complex balnear al stațiunii (250 de locuri, dar atunci vor mîna vilele în renovare !), iar din 1978 va începe construcția unui nou hotel în centrul municipiului, care va aduce un plus de 200 de locuri la dispoziția turiștilor. Deocamdată însă, e bine ca la Brăila să-ți faci repede treaba și să te sui în tren înainte de sosirea nopții....

DUMITRU GRAUR ■

BRAILA

Sînt zile cînd ți se spune că ai fi nimerit la Constanța...

— Bună ziua.
— ...
— Nu vă supărați... **Bună ziua !**
— Ce doriți dumneavoastră ?
— Dacă se poate o cameră, un loc de dormit eventual, undeva unde să pun capul...
— Nici vorbă. La noi este cu totul imposibil. Încercați la... (urmează numele a două hoteluri), dar nu cred să aveți mai mult noroc ! Poate la camping, la corturi — dar duceți-vă cît mai repede !

Rămînînd încă puțin în holul hotelului „Traian“, dau aproape din întîmplare de un om surprinzător de amabil, pe numele său Mircea Aleman, care, aveam să aflu mai tîrziu, îndeplinește funcția de agent de turism în cadrul O.J.T. Brăila. Mircea Aleman pune mîna pe un telefon — „Aleman la telefon, cu cine vorbesc ? !“, — și se străduiește într-adevăr, așa cum nu au făcut-o cei de la recepția hoteluiui, să-mi găsească undeva un loc de dormit. Măsurîndu-l amabilitatea și ajungînd la concluzia că deși ea e remarcabilă este în același timp și insuficientă mă hotărăsc să dau cărțile pe față, mă legitimez și aștept explicații. „Avem aproape 350 de locuri în hoteluri la Brăila — îmi spune Mircea Aleman — dar iată că este prea puțin. Uneori ne trezim că nu mai putem face față, și vă rog să ne credeți că nu este deloc plăcut... Uitați-vă și dumneavoastră, pentru că a venit un grup mare de turiști am fost nevoiți să scoatem mai multe persoane din hotel, iar bagajele loc își așteaptă proprietarii în hol !“

Lucrurile erau deci cît se poate de clare, dar pentru o documentare completă am luat și registrul de cazare al hotelului Traian, urmărind cameră cu cameră situația din hotel. Recepționerul Nicolae Șoiman a izbutit să mă zăpăcească cu amănunte ce țineau de tainele meseriei pe care o practică de mai bine de șase ani, arătîndu-mi rezervări și liste ce abia urmau să fie nominalizate în registru, ba chiar și o listă cu **obligații**, adică locuri rezervate pentru anumite persoane **mai altfel** decît restul turiștilor... Cum tocmai scoseșem carnetul, sperînd să-mi notez aceste **obligații** (doi reprezentanți ai A.D.A.S.-ului, doi membri ai unei comisii de bacalaureat, doi arbitri de șah „recomandați“ de C.J.E.F.S. etc.), Nicolae Șoiman a băgat deodată, grăbit, lista în buzunar — exprimîndu-și surpriza de a nu-i fi luat în considerare așa-zisa bunăvoință: „Păi stați, dacă o luăm așa, nu v-o mai arăt și gata !“ Îi spun că în fața unui gazetar ar fi trebuit să știe că nu există momente oficiale și momente particulare, dar lista amintită se află deja în buzunarul său, ba chiar încearcă să mă convingă că nici n-a fost vorba vreodată de vreo **listă de obligații** ! ?

Un om cu adevărat optimist se dovedește a fi Liviu Cucută, directorul O.J.T. Brăila, care a încercat să mă convingă că în municipiul la care ne referim locuri de cazare sînt suficiente, e adevărat, cu excepția unor zile mai încărcate, atunci cînd dealtfel surplusul de călători este îndreptat spre Lacul Sărat, sau chiar spre campingul de la Cabana Stejarilor (unde există alte 70 de locuri în căsuțe și corturi). Da, îmi dă dreptate — necazul este că am căzut **tocmai într-una din aceste zile**, „o zi de Constanța“, cum se exprimă destul de plastic — și că „mîine, dacă veniți, vor fi probabil 60—70 de locuri libere !“

Cam asta ar fi situația actuală la Brăila, acolo unde (pînă să mă legitimez) nici măcar bunăvoința agentului de turism Aleman n-a fost suficientă pentru găsirea unui loc la hotel, și asta dincolo de optimismul și buna dispoziție a directorului Liviu Cucută. Cam prin august, am aflat, la Lacul Sărat se va da în folosință Complexul balnear al U.J.C.A.P. (alte 150 de locuri „șupapă“ la dispoziție), apoi anul viitor, în vară, marele Complex balnear al stațiunii (250 de locuri, dar atunci vor mîna vilele în renovare !), iar din 1978 va începe construcția unui nou hotel în centrul municipiului, care va aduce un plus de 200 de locuri la dispoziția turiștilor. Deocamdată însă, e bine ca la Brăila să-ți faci repede treaba și să te sui în tren înainte de sosirea nopții....

DUMITRU GRAUR ■

BRAȘOV

Cu televizor sau fără?

Drumețul care poposește în orașul de sub Tîmpa și se îndreaptă spre unul din cele patru hoteluri brașovene, are impresia că trăiește aventura vieții sale de călător. La „Carpați“ își aranjează cravata, își drege glasul și cere un pat cu un aer care dorește să sugereze : „Nu sînt ce par a fi. Cunosc pe cineva, care cunoaște pe cineva, care și el cunoaște o persoană, care..., pe scurt, drăguțule, e mai bine pentru tine să-mi dai degrabă patul mult rîvnit, fără să mai faci nazuri“. Dar omul de la recepție nu face nici un fel de nazuri, întrebă doar, imperturbabil : „Cu televizor sau fără ? Cu televizor e cu cinci lei în plus“.

Crezi că n-ai auzit bine, repeți solicitarea, de data aceasta cu voce tremurîndă, și capeți același răspuns.

La „Capitol“, televizor nu, camere da ; la „Postăvarul“ idem. Doar la „Sport“ toate camerele sînt ocupate. O funcționară explică, parcă jenată : „Sîntem un hotel micuț, ne umplem repede. Vă rog să mă iertați. Încercați la vecini“. Pe funcționară o iert, iar cît despre vecini, cu ei începusem turneul, așa că, după cum se spune, Curtea este lămurită. La Brașov în aceste zile — dar cît va mai dura această situație ? — nu există, pe plan hotelier, decît o singură dilemă : cu televizor sau fără ?

LIONEL NIȚESCU ■

PLOIEȘTI

„Noi nu satisfacem cererile decît în decembrie și ianuarie, cînd hotelul e gol“

Nimic nu te anunță cînd intri în Ploiești că în acest oraș — unul dintre cele mai mari ale țării — există hotelurile „Prahova“ și „Berbecul“. Reclama, cît s-ar face, ar fi dealtfel inutilă : cele 230 de locuri ale primului și cele 124 ale celui de-al doilea fiind, exceptînd lunile decembrie și ianuarie, mai tot timpul ocupate.

— În general, îmi spune recepționera de la „Berbecul“, Păun Ecaterina, deși nu sîntem de categoria I, facem planul. Astăzi (n.n. — vineri 25 iunie) am avut multe locuri libere, mîine însă e un semn de întrebare, avem și o comandă de 50 de locuri, comandă fermă. Dacă veneam mîine...

— Dar dacă veneam duminică ?

— Duminica este o zi slabă, cea mai slabă, aș zice. Oamenii stau pe acasă, e adevărat, nu toți, dar majoritatea.

Amații Ioan a sosit împreună cu soția și cei doi copii de la Baia Mare, iar trenul care îi va duce la Saturn, acolo unde vor să înoate și să se bronzeze 14 zile, pleacă abia mîine dimineață. Îi fusese teamă că nu vor avea unde să stea o noapte, însă au avut noroc, chiar dacă „Berbecul“ nu este un hotel nou.

În condică nu sînt multe reclamații, aici, cum ni se spune, chiar și cînd n-au fost locuri, li s-a permis solicitanților bineînțeles celor care inspirau încredere, să aștepte în hol pînă dimineața. „Szőcs Zoltan însă, șofer din Cluj-Napoca, de cîte ori a venit în Ploiești și a-a găsit loc a preferat să meargă mai departe, spre Poiana Sibiului, pînă la motelul din Băicoi, deși de la Cluj-Napoca pînă la Ploiești face de obicei, cu opriri cu tot, 12 ore.

— E adevărat, am avut și neplăceri cu unii tovarăși care vin beți gata de la restaurant. Cum și unii tovarăși au avut

neplăceri la noi, cînd se întîmplă să nu mai curgă apa. Dar, la cîtiți ! Citesc și mă minunez de ceva ce pare demn de condiția „Titanicului" : „Cred că investițiile care s-au făcut cu televizoarele de cameră este o greșeală foarte mare, acest mobilier podoabă este foarte costisitor și costul se amortizează din buzunarul pasagerului care locuiește în cameră ! Propun să se ridice televizoarele din cameră și să se introducă radioul care dă și știri și ora exactă. Cred că tov. administratoare care tangențial am cunoscut-o va lua aceste măsuri O.N.T. lasă de dorit la Ploiești !"

— A vrut să se răzbune, noi avem și radio-uri și televizoare.

Hotelul „Prahova" este cea mai înaltă clădire din oraș are 10 etaje comerciabile din 11. De serviciu la recepție este Nicu Stan, singur.

— Ar trebui să fim doi, dar cum din martie am rămas numai cinci... (fac cu schimbul).

Întreb de cameră și mi se răspunde că mi se dă să aleg unul din cele două apartamente libere, altceva nu e.

— Cît costă ?

— 125 de lei, îmi răspunde recepționerul aproape convins că voi renunța să dorm în noaptea asta la un asemenea preț. Dacă nu dorîți, mergeți la „Berbecul", ei au și particulari. (Cinci cetățeni din Ploiești au dreptul la cazare !).

— Dar de ce-i atît de plin ? protestez.

— Avem sportivi mulți : fotbaliști de la Galați, mîine vin și cei de la Craiova. Încercați la „Berbecul".

Bineînțeles că nu urmez sfatul și, nu după multe vreme, ajutat de tovarășul maior Gh. Bucur, mă uit în diagramă, confruntînd înregistrările. Este corect.

— Să știți, confirmă administratorul hotelului, Ilie Cernat, că noi nu satisfacem cererile decît în ianuarie și decembrie, cînd hotelul e gol. În rest, nimic. Ploieștiul e un oraș prin care se trece spre munte sau spre mare. Se trece. Atît.

— Comenzi prin telex neonorate ați avut ?

— Comenzile, explică Nicu Stan, se fac numai prin agenția de turism. Noi, hotelul, nu primim.

— Și totuși ?

— Da. O.J.T. Bihor a comandat la agenție (nr. 20.1862) pe 16 iunie, pentru 3 zile, 3 camere pentru 6 persoane. Camerele au stat libere toată noaptea. Cînd am văzut că n-au venit, am făcut socoteala, ieșeau 249 de lei, dar banii nu s-au luat.

În timp ce astfel, din neglijența unora sau neseriozitatea altora, camerele rezervate rămîn neocupate, iată ce i se poate întîmpla tehnicianului Pop Gheorghe din Cluj-Napoca : „Am fost cazat în hotel în camera 211 în zilele de 9 și 10 martie, spunîndu-mi-se că nu pot fi cazat în continuare deoarece camerele sînt rezervate în continuare de un grup de străini. În data de 11 martie, venind din nou la hotel, mi s-a răspuns că nu mai au camere de închiriat, dar în același timp au închiriat mai multe camere, 3 (trei), la terțe persoane pe motiv că ar fi fost reținute în urma unor convorbiri telefonice din data de 11 martie 1976. La sesizarea mea făcută tovarășului administrator, mi s-a răspuns, altfel politicos, că nu sînt în măsură să mi se dea explicații. În timp ce am făcut aceasta mi se pare că s-a mai închiriat o cameră în aceleași condiții".

„Grupul de străini" s-a dovedit a fi un grup de tovarăși de la Ministerul Comerțului Interior. „Străini" fiind doi-trei tovarăși (camerele 106 și 109), care, cine știe, datorită norocului, au reușit să aibă unde dormi, spre deosebire de tehnicianul clujean !

IULIAN NEACȘU ■

SINAIA

„Nu mai avem locuri!" Dar de fapt avem destule

Sinaia, 25 iunie, 1976. La ora 18 și 30 de minute, urcăm scările celei mai frumoase clădiri din oraș : Hotelul Montana.

Ne întîmpină o tînără în uniformă, pe ecusonul căreia pot citi : „Coman Renate". Cîțiva călători, pe care i-a lăsat acceleratul 333, fac rînd la recepție. Dialogul începe firesc :

— O cameră, vă rog !

— Da, avem.

Omul predă buletinul de identitate și capătă cheia camerei în care a fost cazat.

— Vă plătesc acum ?

— Nu, mîine cînd plecați.

Un alt călător a trecut la rînd ; i se înmînează cheia camerei 323. Stau mai la urmă, interesat, firește, să observ, să constat. La recepție apare și cea de a doua funcționară. Se numește Pușa Vișan. „Bine că te-ai mai îndurat și tu să mai vii", îi reproșează colega acesteia.

Între timp călătorii au fost cazați aproape toți. Mă apropii de funcționara Pușa Vișan :

— O cameră, vă rog !

— Nu avem, îmi răspunde, fără să controleze diagrama.

— Nici măcar un loc ? insist eu.

Da data aceasta funcționara de dincolo de masă se face că citește diagrama și, căutîndu-și de treabă printre hîrtii, îmi răspunde : „Nu mai avem nici măcar un loc". Fără să vreau, îi observ degetele încărcate, mai toate, de inele. O piatră mare, rogie, învăluită într-un inel masiv, îmi atrage pentru scurt timp atenția. Dar grija că nu voi avea unde dormi la noapte, mă face să mă adresez din nou, de data aceasta celei de a doua funcționare, Coman Renate :

— Tovarășă, aș dori și eu un loc, vă rog !

— Da, avem, îmi răspunde aceasta și îi predau actul de identitate. Sînt cazat la camera 323 ; pe colocatarul meu îl cheamă I. Oană.

Așadar, iată cum, două angajate, subordonate aceleiași norme de disciplină, acelorași îndatoriri de serviciu, îți răspund, una corect, alta după bunul plac, la aceeași întrebare. Ce interese apără una și ce interese apără cea de a doua ?

Ora 19 și 30 de minute, la „Hotelul Palas". În mod firesc, dialogul se repetă :

— Aș dori un loc, vă rog !

— Stați să vedem, îmi răspunde tînăra funcționară Lucia Mihăilă.

După ce răsfoiește diagrama, îmi oferă un pat la confort doi, „cameră cu duș, trei paturi, 55 lei". Mă fac că nu-mi convine și plec.

La ora 21, ure spre Cota 1400. Să presupunem că, la ora aceasta tîrzie, încărcați de oboseala muntelui, bateți la „poarta" Hotelului Alpin. Știți ce vi se răspunde ? Cu amabilitate, „poftiți" ! Tînăra Valentina Drăcea a trecut prin școala de perfecționare din București, și, din octombrie, 1975, lucrează aici în calitate de recepționeră. E din Sinaia. Îmi oferă imediat o cameră, la alegere, cu invitația să stau cît doresc. La ora 22 va găzdui un grup de turiști din R.D. Germană, care vor ocupa aproape 100 de paturi. Sîmbăta și duminica, hotelul este mai populat, „dar dacă ne dați un telefon, vă putem reține oricînd o cameră", ne asigură șeful hotelului, Ion Mititelu, 29 ani : avem clienții noștri, vechi, care vin de mulți ani să-și petreacă vacanțele aici. Vin fiindcă, spun dînșii, „se simt bine". Cer condica de sugestii și sesizări, dar aceasta e albă, dovadă că la „Alpin" nu prea se fac reproșuri. „Aceasta nu înseamnă că nu mai avem și noi lucruri de pus la punct. Dacă nu eram cît de cît corecți, nu rezistam 14 ani în aceeași întreprindere". Înclin să-i dau dreptate lui Ion Mititelu. Ce altceva decît hărnicia, amabilitatea față de solicitanți, cinstea îți creează bunul renume printre clienți ?

A doua zi, la „Hotelul Palas". Solicit din nou un loc. Funcționara Mihaela Nițoiu și colega ei, Lucia Moza, mă trimit la gară, la dispeceratul de cazare. Verific diagrama, împreună cu șeful hotelului, Dan Pescariu, și constat că trei camere de confort unu n-au fost închiriate. Nici azi-noapte și nici acum. Dar Pescariu nu prea găsește explicații unei astfel de situații. „Trebuia să vă închirieze", este de părere. În rest, motivează că la ora aceasta, încă nu cunoaște situația camerelor care se vor elibera, că așteaptă cîteva grupuri de turiști străini, dar nu-mi spune mai nimic despre modul defectuos de lucru al „fetelor de la cazare".

În finalul anchetei noastre am revenit și la „Hotelul Montana", cel mai dotat din toată Valea Prahovei. Două familii, soți și soții, așteaptă puțin îngrijorați să li se rezolve într-un fel cazarea. Funcționara Rodica Vulpe susține că nu are camere libere. Susține sistematic. Cei doi bărbați insistă, știu ei ce știu, îi împing buletinele, foiesc cîteva sute. În cele din urmă, Rodica Vulpe primește actele și-i cazează la camera 318 Printr-un gest vag, încearcă să dea rest, dai cei doi bărbați, bucuroși că, în sfîrșit, au unde dormi, îi lasă restul. De data aceasta îmi dezvălui identitatea și împreună cu Ioana Mateescu, administratorul hotelului, constatăm că R. Vulpe, care, aflăm că în general e o fată bună, trebuia să dea rest 17 lei.

Așadar, iată cum, prin acel consacrat „nu mai avem locuri", indeletnicirea unor funcționari lipsiți de etică elementară, devine foarte rentabilă. Fără să fim mahtiți, ne gîndim acum la mîinile acelea încărcate cu inele. Nu neapărat ca o aluzie. Ci, poate, numai pentru că aurul devine, uneori ostentativ.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

BUCUREȘTI

Neliniști și decepții în holurile hotelurilor

Seară calmă, rumoare de stradă lînsată de automobile. Ne aflăm într-unul din punctele cele mai aglomerate la această oră din Capitală : piața Kogălniceanu. Ne retragem în holul hotelului Veneția care ne înundă pentru cîteva clipe cu amintirea tuturor gondolelor de pe Canal Grande și cu Piața San Marco asediată de porumbei. Așteptăm să se elibereze recepția de cîțiva interlocutori prelungi care conversează amuzați și fumează țigări albe și parfumate. Au loc scene intime de tandrețe și de vulgaritate ; mai mulți tineri se îmbrățișează lasciv, își spun cuvinte dulci la ureche, rîd, beau Pepsi-Cola și inundă spațiul cu fum albastru, dens. La conversație se adaugă o femeie de serviciu care a ținut să ne precizeze mai tîrziu că ea este „hot dogs", apoi caloriferistul hotelului și un băiat de la aprovizionare cu privire insolentă și cu alură de cuceritor irezistibil. Rar își fac loc prin aglomerație, își fac loc discret, cu un sentiment de jenă că sînt nevoiți să tulbure spumoasa petrecere din holul hotelului, locatarii propriu-ziși ai celor 46 de camere. Alături, în barul minuscul, în semi-întuneric, aceeași mușterii cu aer conspirativ, tineri și tinere îmbrăcați extravagant, gîlgîind băuturi scumpe, fumînd insalubru și trăgînd de timp în stilul cafenelelor de altădată, cu femei fardate și prinți sașii. Atmosferă de bar în holul hotelului Veneția în seara zilei de 25 iunie 1976. În sfîrșit, prezența noastră e deconspirată de cineva. Caloriferistul Ion Stan ne dă tîrcoale și ne întreabă ce anume căutăm. Femeia de serviciu ne întreabă la rîndul ei, indiscret și ireverențios : ce dorim ? Gașca fumigenă de la recepție întoarce spre noi priviri decolorate. Apoi, peste biroul de la recepție se apleacă semnificativ, ca și cum s-ar avînta peste o balustradă, recepționera de serviciu Leocă Elena, care ni se adresează familiar : pe cine așteptați ? „Nu aștept pe nimeni ; doresc o cameră". „Nu avem" — vine răspunsul. „De ce n-aveți locuri ?" „Pentru că sînt ocupate ! Avem o droaie de turiști străini și pe deasupra o echipă de actori care filmează în „Buzduganul cu șapte peceți". Ne legitimăm. „Avem totuși niște locuri mai precis două, dar sînt sub semnul incertitudinii ; adică sînt încă vreo două persoane care trebuie să părăsească hotelul sau altele care nu se știe sigur dacă vin". De reținut că după ce ne-am declinat identitatea, grupul de trestii fumătoare s-a volatilizat. „Cine sînt tinerii — o întreb pe recepționeră. Locatari ai hotelului ?" „Da' de unde, cred că sînt elevi prin ultimele clase de liceu care vin aici să-și dea importanță și să fumeze, pentru că acasă nu sînt lăsați de părinți. Dar cei mai mulți dintre ei au bani și consumă masiv băuturi alcoolice". „Nu de alta, dar dau un aspect dezagreabil hotelului..." „Ce să le fac ? Vin, cer țigări, cer și Pepsi-Cola iar eu sînt obligată să-i servesc." „Ca recepționeră aveți și sarcina să vindeți răcoritoare și țigări ?" „Da". „Probabil însă că numai celor din hotel !" Conversația noastră e întreruptă de o tînără femeie care a venit la recepție ca la piață, cu cîteva sticle goale de pepsi, solicitînd în locul lor, evident, sticle pline și dacă se poate de la gheață. Recepționera Elena Leocă, fată bună și săritoare, e în stare să servească cu Pepsi-Cola întreg cartierul. Dar am fi nedrepți dacă nu i-am aplauda niște calități : lejeritatea cu care vorbește cîteva limbi străine, mai puțin franceza, și operativitatea cu care răspunde celor care au solicitat-o în fața noastră să găsească soluții imediate de cazare pentru un grup de turiști străini, luînd legătura cu celelalte hoteluri apropiate.

★

Hotelul Majestic a rupt o parte din clădirea fostului Teatru Național. În camerele sale se mai păstrează memoria marilor noștri actori, din serile de premieră, cînd deschideau cutia cu fanduri și cu măști de carnaval. Camerele hotelului Majestic au fost pînă nu de mult cabinele actorilor Teatrului Național. Ei bine, prin contrast la toate aceste reflecții, în holul hotelului am asistat la unul din cele mai triste, mai triviale dialoguri schimbate ca monedele uzate, ca bancnotele șifonate și zdrențuite ale conturilor care se încheie între recepționeri și, din nou, cîțiva tineri cu „alură sportivă", afișînd dezinvoltura celor „de-ai casei", prieteni cu barmanii, cu liftierele, cu mecanicii și cameristele etc. Mișună o lume lîncedă, vulgară și depreciată prin holurile unor hoteluri, printre străini obosiți de excursiile zilnice prin București. Iese din recepție și din schimb, impunător și dezagreabil, Constantin Dochițu, cu o plasă doldora de băuturi scumpe, secondat de doi prieteni bine înfipți în pantofi. Îl înlocuiește recepționerul Aurel Soare, amabil și circumspect. Nici acesta nu mă lasă liniștit pe fotoliul din fața recepției. Mă smulge din mijlocul tuturor celorlalți tocmai pe mine, care nu deranjez pe nimeni, dar stau și ascult. Și lucru acesta se pare că nu e pe placul recepționerelor. Există o neliniște a meseriei : „Ce doriți ?" „Mai aveți locuri în hotel ?" „Cîte doriți ?" „Pe toate". „Perfect. Avem 15 locuri. Sînteți un grup ?"

În sfîrșit, un hotel în care se găsesc locuri la discreție dar, din păcate, și vulgarități la kilogram !

★

Trecem fulger prin holurile hotelurilor Muntenia, Union și Negoiul. Spre plăcuta noastră surprindere, pretutindeni se găsesc camere și paturi libere.

Complicații ne așteaptă însă în holul ultramodern al hotelului Palas, de la intersecția celor două vechi artere de renume gazetăresc : Brezoianu și C. Mille (fostă Sărindar). Birourile recepției sînt luminate ca la o recepție. Trei recepționeri stilați și preocupați nu au timp deocamdată de relații cu publicul. Se fac calcule, se numără teancuri de bancnote, se întocmesc borderouri, se completează diagrame etc. Un bărbat monumental și în vîrstă, acompaniat de unul mai tînăr, serioși, gravi, obosiți de călătorie, îndrăznesc să solicite explicații în legătură cu o cameră rezervată în cursul dimineții de secretara unei instituții și acceptată prin viu grai. Recepționera Aurelia Andrei îi refuză. La insistențele lor devine agresivă. „Mai așteptați că avem treabă. Nu vedeți că avem treabă ? ! Predăm schimbul !" Trec 30 de minute și preluarea schimbului întîrzie. Profesorul universitar împreună cu asistentul său, veniți în București cu interese majore de stat, acompaniați de reprezentanții instituției care i-a invitat, petrec minute lungi de așteptare și de jenă. E o oră tîrzie din noapte și oamenii vor să se culce pentru că a doua zi au de lucru. În sfîrșit unul dintre ei se apropie din nou de biroul recepției și reia cu discreție și tact tentativa de a obține camera care li se cuvine pentru că a fost rezervată din timp. În fața eleganților recepționeri situația lor este de-a dreptul umilitoare. „Mai așteptați. N-am terminat încă. Pînă la urmă (concesie supremă) cred că o să vă rezolvăm..." Și mai trece un sfert de oră... În sfîrșit, după cîteva servicii de barman (citiți : distribuirea sticlelor de răcoritoare și a pachetelor de țigări), recepționerul de noapte Ion Chești, calm, surîzător și tonic, completează formele pentru închirierea unei camere cu televizor celor doi universitari fericiți ca niște copii că se pot odihni. De ce a fost oare nevoie de atîta tevatură pentru un gest care a durat trei minute ?

★

Dar, fără îndoială, în București, există locuri berechet în hoteluri. Numai că în serviciul birourilor de recepție se vede încă un hol imens. Ce ar fi ca I.H.R.-ul să desfacă tot prin birourile de recepție și sedative și somnifere pentru nervii celor încercați de stilul recepționerilor de profesie ?

A. DOHOTARU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Talente vitregite

Municipalitatea ne-a dăruit, nouă, cetățenilor dinspre capătul străzilor Pitar Moș și Jules Michelet un scuar. L-a presărat cu cîțiva arbori stufoși și a avut delicata grijă să așeze sub ei și niște bănci. Totul ar fi fost perfect și locatarii blocurilor dimprejur ar aprecia în unanimitate grijulia atenție urbanistică, dacă...

Și aici intervine neprevăzutul !

Nu știu, spațiul verde, luna, stelele sau altceva misterios au trezit brusc cîteva talente necunoscute și impetuoase din cartier. Astfel, cam de la ora 23 și pînă tîrziu după miezul nopții, tinerele speranțe artistice simt un ireparabil îndemn să se producă în micul parc. Locul întîi, printre înclinațiile lor, îl ocupă, firește, muzica. N-aș putea stabili „top"-ul exact, repertoriul fiind destul de variat. Auzim muzică folk, dar și frînturi din arii de operă, cîteodată chiar coruri, care atacă genul clasic (Gaudeamus igitur, repetat ad infinitum !)

Băieții nu cîntă frumos, dar cîntă tare, cum zicea Klabund. Cîteodată aduc și o chitară, iar cînd avem noroc pun și un casetofon (la maximum !)

Deși muzica rămîne la locul de cinste, și alte arte beneficiază de atenția acestor amatori înzestrați. Așa, de pildă, sînt dialogurile comice. Nu distingem prea limpede ce-și spun, că țipă atît de tare încît ne țiuie la toți urechile și pierdem sensurile (probabil foarte subtile !). E sigur însă vorba de glume bune — putem jura, unul dintre membrii grupului artistic sublinînd la două-trei minute efectele hazlii prin niște hohote baritonale foarte convingătoare.

De forța explozivă a amuzamentului mărturisesc și geamurile, care vibrează prelung — pînă la etajele patru și cinci.

Există, cum se întîmplă întotdeauna, și persoane certate cu arta. Cîte o voce de gospodină, dornică să doarmă la ora respectivă (pretextînd că s-a spetit muncind toată ziua, îi apostrofează : „ia mai tăceți, derbedeilor !") Artiștii nu se descurajează și replică prompt la rîndul lor, dezvoltînd o gamă largă de ironii sonore : i-hi, ha-ha, i-hi, ha-ha și încă multe altele de o egală acuitate.

Odată, o afonă coriace a zvîrlit în ei cu o sticlă. A ieșit puțin scandal, ironiile au degenerat în sarcasme crude, cu trimiteri la origine și folosirea termenilor populari... Spectacolul a intrat în „relache" pentru cîteva zile, ca să reînceapă apoi tot atît de voios.

Singurul lucru trist nu e că oamenii sînt împiedecați să doarmă (în fond arta cere sacrificii !), dar simt o adevărată sfîșiere sufletească, gîndindu-mă cum asemenea talente rămîn necunoscute.

E păcat ca băieții să-și risipească darurile așa, pe stradă, și fără un public în măsură a-i prețui. Ei trebuie neapărat descoperiți, atrași într-o formație și aduși să cînte acolo, unde pot culege aplauze și nu sticle-n cap. Iar dispozițiile privitoare la asigurarea liniștii cetățenilor se cuvin armonizate cu imboldurile focului sacru, după cum și cu obligațiile milițienilor dimprejur (și sînt destui) de a renunța să fie doar spectatori nemișcați.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

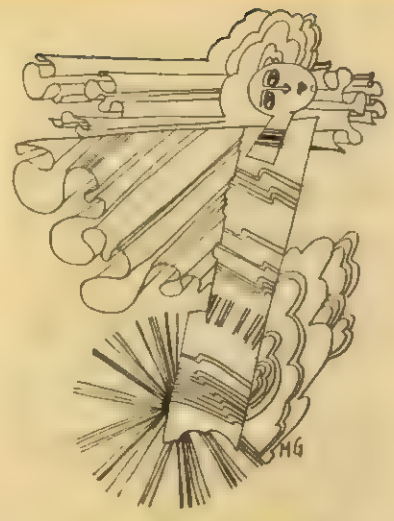

MIHAI GHEORGHE ■

IMENSE CERCURI DE COPAC

MOȚII noștri de aur

S-ar putea să mă înșel, dar cred că moții nu sînt țăranii obișnuiți. Au oamenii aceștia ceva din asprimea dintîi a pămîntului acesta rotund, mai rotund aici la ei, prin forma dealurilor, decît oriunde. Tăcerile lor lungi sînt, parcă izvorîte din pacea de dinaintea nașterii lumii. Vorbele lor sînt rare și sînt grele-grele ca lespezile puse de istorie pe mormintele strămoșilor numiți Horea și Avram Iancu. Și acum, gîndurile lor mai caută prin poveste faptele acestor străbuni. Pentru că ei, moții, nu uită niciodată numele acelora care au plecat dintre munții lor, anonimi, pentru a se așeza în istoria neamului cu aura de eroi. Că spun moții despre Horea și Iancu povești atît de frumoase și de credibile, încît tu, cel care le auzi, te crezi subit și sigur bunul lor contemporan. Ba, chiar te întrebi dacă nu cumva ți s-a întîmplat să-l întîlnești hălăduind prin munți, ori să te calce cu opincile lor mari cît un secol, în aglomerația cursei care merge de la Albac la Cîmpeni. Și totuși eroii aceștia ai Țării Moților nu mai sînt vii decît în spiritul nostru. Și tocmai de aceea îi chemăm ades la cîte un praznic, cu faptele lor cu tot, pentru a-i pune temei faptelor noastre.

★

Mateș Ioan Nistor are 74 de ani și a fost primar pe timp de război. Neș Ioan Puntii are 91 de ani și a fost casier pe timp de război. Ambii în comuna Horea, ambii în același război — al doilea. În comună sînt respectați și din cauza aceasta. Multe pălării se ridică duminica de pe capetele moților cînd trec cei doi. Straiele de sărbătoare umplu centrul satului cam pe la vremea prînzului. Moții sînt risipiți cu casele pe dealuri, se văd rar între ei, aproape întîmplător. Tocmai de aceea, duminica au multe de spus, și le spun. Astfel, sărbătoare de sărbătoare Horea și Iancu stau acolo, în centrul comunei ca două mari statui ale neamului. Pentru că ori de cîte ori se pronunță numele Horea sau Iancu, din vorba moților se înalță cîte o statuie. Monumente străjuind dealul Feriretului, privind din istorie pînă la Trifești, Costești, Mătisești, sate călcate cîndva de eroii moților. Sate umblate azi de Nistor și Puntii, ei cei ce știu cele mai frumoase legende despre strămoși. Legende rămase din bătrîni și aduse pînă astăzi prin vorba mîndră a moților.

Poveștile curg, cei doi bătrîni ba îmi atrag atenția, „asta-i și-n istorii... asta n-au pus-o în carte", ba se cearță încercînd să mă aducă aproape de adevărul sfînt, venit din legendă. Și legenda se întretaie cu adevărul istoric, cel puțin în mintea reporterului, atent la frumusețea acestor oameni, la fala lor, că din aceste locuri, pe vremuri aproape neștiute, s-au ridicat peste lume ca două zboruri de secure, HOREA și IANCU.

★

Mateș : Horea stătea ascuns într-o colibă a unui preot-prieten din Albac, la o stînă din Scorocet. Kendy, conducătorul bonvizilor, avea mandat. Cîțiva pădurari știau cuibul ; un pădurar din Abrud, Melser (brigader), o zis că vrea trei sute de galbeni.

Preotul trimete un om de încredere cu calul din Albac-Costești pînă la izbucul Albacului, izbucul Călinesii, Dealul Sec apoi trecea la Drăgoiasa-Scorocet. În cîteva rînduri o mers omul preotului. Horea era din Arada, astăzi zis Horea. Aici sînt numai primăveri mici".

Celălalt bătrîn intervine zicînd că pe 28 februarie l-or omorît, se grăbește cu sfîrșitul. Mateș însă îi spune că mai sînt multe pînă acolo, și așa crede că ar fi uitat ceva.

„ Preotul era tot în funcție, dar era urmărit. Trădători au fost unul Neag, unul Trif...".

— Și unul Mateș, moș de-al lui, intervine Neș arătînd spre Mateș

Mateș : Scrie și Mateș, dar nu-i adevărat !

— Ba da, o fost, Neacșu Mateș îl chema, știe toată lumea, dar spune că ți-e rușine Da' n-ai de ce, tu ai fost om și ai ținut cu moții și cînd ai fost primar și acum, că doar Dumnezeu știe, am lucrat împreună.

Mateș : Era unul Mateș, dar nu putea să fie rudă cu mine !

— Că poate tu de aia ai ajuns în fruntea comunei pe cele vremuri numai ca să ne arăți că nu ești de-ai lui Neacșu Mateș.

— Nu avea cum să fie ăla rudă cu mine. Numai eu sînt Mateș în comună ? Sînt pline dealurile de Matișii, la Horea, la Costești, să nu spun de Mătisești unde toți sînt Mateș, că de la ei vine și numele. Cum să fiu tocmai EU rudă cu ei ?

— Ești, pentru că ești ! Așa o vrut Dumnezeu și tu n-ai nici o vină. Ai arătat în comună că moții au și Mateși care pot conduce.

Mateș (reia povestirea) : ...Trif e cît îi lumea blestemat. Așa e cu cel care vinde. Pe Horea l-or dus la moara Tica din Beliș (acum, Poiana Morii), acolo erau atunci trei case. De acolo, cu mare pază și grijă, l-or dus noaptea, de frica moților, pînă la Mătisești. Aici, lîngă marginea pădurii Coșu, la o casă, unde l-or ținut trei zile și trei nopți. El o scris pe grindă ceva date. De la Mătisești, tot cu santinele l-or dus pînă la Alba, peste dealuri, pe un drum ascuns că se temea de populație.

Neș : Ai scris aia cu sîngele, că-i adevărată ?

— Nu.

— Cel care o vîndut o primit premiu. Cu banii ăla o luat o chică de grîu ; l-o dus la moară și l-o măcinat, după ce l-o măcinat o făcut pîine și o băgat-o în cuptor. Cînd o scos-o din cuptor o fost să o taie, și cînd o tăiat-o — așa spun bătrînii — în pîine s-o găsit sînge. Și ce și-o zis, am vîndut sînge nevinovat !

Mateș : Știți ce n-am scris ? Plecarea lui Horea. El a fost în armata austro-ungarilor prins cu bărbuncii (arcanul — n.a.). L-o dus la Viena și o făcut doisprezece ani. Era un băiat solid, nu gras, dar frumos și era bun în cîntări.

Horeă, Hòreă ! La un timp dat l-o eliberat de acolo. El o venit în comună, o văzut îndurarea care se făcea cu poporul aicea.

Mateș : Horea nost' o vorbit cu pretini : cum să facem să scăpăm de iobăgie. Horea o avut pretin mare pe Closca, pe Crișan și alții. S-au înțeles să meargă la Viena că Horea avea cunoștințe la Viena. **Citat din istorie :** .... plecarea în 1779, la Viena, a primei delegații de șerbi, din care făceau parte și doi din capii răsculaților, Horea și Closca".

Mateș : Pe timpul ăla se mergea de aici, pe Arieș, Mureș pe la Arad pînă-n marginea Tisei. S-or înțeles cu plutașii, i-o băgat ca lucrători în plută, că altcum nu puteau merge. Apoi s-or dus pe cîmpie, s-or culcat pe cojoace și cînd se sculau, era brumă pe cojoace și pe ei. Or luat drumul spre Viena. Horea știa și nemțește, și ungurește. La Viena, Horea avea un pretin la un restaurant, oare pretin era și în funcție mare, știa tot. Împăratul era dus la Roma și nu venea pînă primăvara. Omul ăsta i-o angajat tăietori de lemne la restaurant. Pe toți trei. Cînd o venit Franțig le-o spus că au tot dreptul, dar nu le-o dat în scris.

Așa de trei ori.

La a patra, le-o dat o cruciuliță de aur, semn că o fost ei, să arate la popor și la honvizi.

Citat din istorie : „Arătînd (Horea — n.a.) tuturor o cruce aurită pe care afirma că i-o dăruise împăratul și fluturînd un pergament cu așa-zisele instrucțiuni ale lui Iosif, Horea a anunțat că la Viena se promulgaseră mai multe legi privitoare la situația șerbilor din Transilvania, dar că nobilii și funcționarii locali le ignorează".

Mateș : „Și apoi o început răscoala. De aici nu mai știu decît urma-urmei. Boierii or fugit la Deva, reședința generalului. Or intrat oamenii peste tot în Deva, cu coase. Vrem dreptate ! Boierimea l-o silit pe general să facă regulă, să tragă. Așa o început. S-o făcut pradă și moarte. Apoi s-or ascuns" (răsculații — n.a.).

Acuma am uitat ceva : înainte de răscoală, la tîrg, la Cîmpeni, moții n-aveau drept față de chiaburi la vînzarea băuturilor. Odată, moții or vărsat tot ce aveau chiaburii. Atunci l-au căutat pe Horea peste tot.

Citat din istorie : „În mai 1782, violențele au început la iarmarocul din Cîmpeni, cînd Matiu Bosnic și Martin Petrubian, care preluaseră monopolul alcoolului pe domeniul Coroanei, au încercat să împiedice pe cîțiva țărani să-și vîndă băuturile".

Mateș : N-am spus că Horea era sărac ; o avut pămînt de vreo două-trei clăi de fîn, aici pe Fericet (dealul din centrul comunei Horea — n.a.). El o avut o soră în conflict cu el, pe avere. Sora o avut un fecior care o fost intim cu unchiul. Îl iubea pe Horea, nepotul. Nepotul se numea Horea cel mic. După răscoală, sora o fost strînsă cu ușa de autorități, dar o zis că sînt în conflict. Se mai spune că Horea cel mic ar fi fost la Scorocet înainte de a-l fi prins pe Horea. Cînd l-o văzut, Horea i-ar fi zis : „du-te Satană !". L-o vîndut el pe Horea ? Pînă să-l prindă, Horea avea de gînd să plece iar la Viena să caute dreptatea, nu a vrut deloc să se lase de luptă, oricum era ea.

Horea nost' o fost rădăcina comunismului din Țara Moților.

GEORGE STANCA ■

Fotografiile de ION PREDOȘANU ■

ESEU

Un prozator satiric

Toate motivele literaturii lui Mazilu sînt și în romanul **Într-o casă străină** activate de ambiția unei mai largi cuprinderi social-istorice. Pe firul central al desfășurării e urmărit destinul unui intelectual trecut prin experiențele primului deceniu postbelic, ale „obsedantului deceniu", cum l-a spus Marin Preda, epocă necontenit readusă în atenția prozei noastre de azi, mereu adamenitoare literar prin ceea ce oferă privirilor întoarse către un interval cu care prezentul dialoghează.

I s-a reprosat lui Mazilu, în legătură cu această carte, aplecarea spre șarjă, perspectiva comică în abordarea unor realități și a unor vremuri predominant dramatice, nimbate eroic în momentele de confruntare acerbă cu forțele ce s-au opus Revoluției. Un argument purist ailmenează asemenea obiecție. Comicul și dramaticul sînt dimensiuni ce pot conviețui și a selecta cu preponderență vreuna e o chestiune de temperament artistic. Spiritul vieții îndreptățește oricare atitudine cu condiția, desigur, de a fi peste tot la obiect, adică de a vedea comicul acolo unde este și nu în altă parte. La fel dramaticul. În roman, ca oriunde la acest prozator, accentul este pe relevarea comicului, dar fără a bloca alte canale. Dimpotrivă, ca un fapt de îmbogățire a viziunii lui Mazilu, puteau fi remarcate numeroasele infiltrări de substanță dramatică în spațiul comic, mai ales în acele zone traversate de evoluția personajului principal.

Pe o dimensiune a sa cartea poate fi privită ca o varietate de roman formativ, un soi de bildungsroman ironic. Ironic pînă la un punct fiindcă eroul, supus persiflării pentru inconsecvențele și abdicările sale, pentru micile egoisme, e văzut totodată și în latura sa de umanitate și „modestie", de „realism plin de bun simț în fața vieții", de „dispreț pentru orice manifestare de fanatism". Preluînd o schemă clasică, romancierul își urmărește eroul, pe Matei, mai întîi în spațiul familial al primei formații (lume nevoiașă de muncitori, unde „din primii ani ai vieții avusese asigurate toate condițiile unei existențe mizerabile"), spre a-l trece apoi prin variate medii și experiențe, toate acestea adunîndu-se într-un portret ale cărui trăsături se adaugă și se adîncesc pe măsura ce personajul e integrat mai mult desfășurării narative. Trimis la școală prin eforturile reunite ale întregii familii, Matei se alăturează instinctiv luptelor muncitorești din primii ani de după război, intră în mișcarea de tineret și apoi în presă ca autor de caricaturi politice, fiindcă avea talent la desen. O vreme e activist, apoi renunță spre a urma Institutul de arte plastice, frecventează mediile artistice, se căsătorește ș.a.m.d., urmînd etapele unui traseu interesant înainte de toate prin ceea ce reverberează interior. Autorul nu-și cruță eroul și este nelertător pînă la cruzime cu ceea ce i se pare blamabil în manifestarea acestuia. Tentația adoptiunii de trăiri, a „furtului de suflete", problemă obsedantă la Mazilu, nu-l ocolește nici pe Matei, cu toate că în cazul său gravitatea gestului uzurpator e atenuată prin motivația aflată la punctul de pornire : dorința utopică de a retopi în sine tot ce e bun în alții, de a ajunge prin sinteză la omul integral, program maximalist ce probează tineresti elanuri spre absolut, dar și o ciudată și sancționabilă sete de putere.

Procedînd astfel, Matei nu putea să ajungă decît la o fastuoasă înstrăinare" și grandioasă și ridiculă, deci toemai la polul opus tentativei făcute : aceea de a-și împlini personalitatea, de a se găsi pe sine. Tot procesul său, la un moment dat, după șirul de acumulări insațiabile, după **erori și drame ale cunoașterii, după experiențe în social, la creație, în prietenie,** în suferințele bolii și în contemplarea morții, este să se întoarcă la condiția originară, la zinele nealterat, eliberîndu-se de adopțiuni improprii, de inautentic, de înstrăinare. Rămîn totuși reziduuri, reflexe, deformări și dacă salvarea e totuși posibilă, dacă eroul găsește puteri de redresare, asta se datorește iubirii, capacității de a iubi, principiu totdeauna apt de a regenera spiritual; atîta vreme cît nu acționează într-un teren falsificat. Cu această înțelegere se încheie primul volum al romanului, lăsînd deschisă viitoarei desfășurări o cale către un orizont însenînat.

Nostalgia absolutului nu-l devorează doar pe Matei, dar și alte personaje, numai că acestea schimbă sensul demersului. A realiza perfecțiunea în rău, în ticăloșie, în trădare, acea treaptă a întunericului compact, nefisurat de nici un tremur luminos, iată un țel la care, într-un fel, se poate visa, un țel „pe potriva firilor vizionare" cum spune cu ironie prozatorul. A-l atinge implică desăvîrșiri interioare, în sensul urmărit, îndrăzneală și un fel de idealism ce dă purtătorului mari aripi. Iată profesiunea de credință, plină de orgoliu, a unuia din protagoniștii acestei morale întoarse pe dos : „Adevărul e că eu sînt incredibil, recunoscu Mănăilă cu mult înainte ca privirea lui de vizionar să se reîntoarcă din marșrila în care intrase. Unii mai eziță, se mai opresc, mai șovăie, eu, Colette, nu fiindcă ești soția mea, ți-o spun cu toată sinceritatea, sînt capabil de orice. Vola să o facă și pe Colette părtașă la zborul și cutezanța lui : Nu e oare formidabil să știi că ești capabil de orice mîrșăvie ? De absolut orice... Dacă ești las, nu ți se poate întîmpla nimic..."

Procedeele ironiei lui Mazilu și de asemeni ticurile, automatismele pe care formula sa le-a născut și le vehiculează pornesc toate din sfeastă schimonosire a perspectivei morale. Cu fervoare, cu patos personajele prozatorului urmăresc, în felul lor, un ideal, un vis de perfecțiune, dar lucrurile sînt mereu așezate pe teren viciat : fie că tabla de criterii etice e așezată strîmb, fie că țelul asumat este din categoria bunurilor împrumutate, inaderent la structura adevărată a purtătorilor ; și atunci apare comicul inadecvării și al disproporțiilor, profilînd o galerie umană dezarticulată interior. La fel ca Marion din **O singură noapte eternă**, doctorița Iulia Mateescu, frumoasa libertină, e apăsată de urît („peste sufletul ei se așternuse pustiul și singurătatea"), dar, spre deosebire de aceea, nu ajunge la soluția autosuprimării, ci investește energii nemăsurate spre umplerea golului interior. Eșuează însă în ridicol prin aceeași hilară afișare a setei de absolut și sfințenie, satisfăcută, cum crede, în compania unui grotesc mesager al eternității : profetul exhibiționist Manuel Panaitescu, zis și Samuraiul. Expresiile impostorii sînt și aici terenul cel mai expus privirilor sarcastice ale prozatorului, nedomolit în plăcerea de a specula efectele jocului dintre aparență și esență. Originală e sesizarea labilității componentelor sufletești ca urmare a inconsistenței morale, în variante care aduc de fiecare dată o nuanță nouă de comic.

Prin marea vervă a ironiei și prin puterea de a însufleți o tipologie comică, Mazilu ilustrează aproape singular, în literatura actuală, vocația scriitorului satiric. Și dacă există astăzi la noi o posteritate a lui Caragiale, fără îndoială că el îi este exponentul cel mai autorizat.

G. DIMISIANU

CONTROVERSE

Soluții realiste

Cea mai glorioasă carte a lui G. Călinescu este **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent.** Ea a făcut să curgă atîta cerneală cît n-au făcut toate celelalte cărți ale lui la un loc. Celebra istorie se află însă într-o situație curioasă. Deși a devenit un termen de referință atotputernic, cartea n-a fost încă reeditată. Repunerea ei în circulație este o chestiune de la sine înțeleasă, care însă nu se face. Motivul ? Editorii întrebați dau răspunsuri evazive. Cartea a apărut în 1941. Este firesc ca unele capitole sau pasaje să nu mai fie de actualitate. Sacrificăm majoritatea covîrșitoare a acestei cărți pentru neglijabila cantitate a acestor rînduri inactuale ? Și aici răspunsul nu poate fi decît unul. Fervoarea unor așazisi călinescieni împiedică apariția istoriei literaturii de care vorbim. Ei obiectează că lucrarea trebuie tipărită fără nici o omisiune și că, mai mult decît atît, ea trebuie să aibă exact înfățișarea pe care a avut-o la prima apariție. Chiar dacă admitem că efectul cărții a fost dat și de aspectul ei grafic neobișnuit, nu putem trece asupra înfățișării exterioare a volumului meritele textului călinescian. Ne interesează, deci, mai întîi textul și asupra lui trebuie să ne concentrăm atenția. G. Călinescu a lucrat la aducerea la zi a istoriei sale literare. Intenția lui era de a-i adăuga capitole noi și de a îmbunătăți pe cele vechi. În acest scop a început după război să scrie cronică literară și la ediția prescurtată a istoriei sale literare a adăugat un capitol nou, cel despre Mihai Beniuc, care nu se afla în versiunea mare. G. Călinescu intenționa să amelioreze textul ediției inițiale și a refăcut în bună măsură unele capitole. Al. Piru a predat unei edituri textul ediției revăzute de G. Călinescu, care ține seamă de ultimele intervenții ale acestuia în text. Chestiunea este de ordinul evidenței, soluția reeditării fiind dată de chiar G. Călinescu.

Marea ediție, de referință, cere însă timp, iar istoria poate să ajungă pînă atunci la cititori în forme mai puțin ample. Ea este alcătuită din fișe monografice puse cap la cap, a căror întindere și valoare variază de la caz la caz. Capitolele cele mai expresive sînt cele acordate marilor scriitori români fie ei vechi sau noi. Ele fac axul cărții în jurul căruia gravitează celelalte capitole, de o importanță secundară. Critic excepțional și portretist mare G. Călinescu este, mai ales, în analizele dedicate scriitorilor români de prim plan adică celor fără de care nu se poate concepe nici o istorie literară românească și nici un manual. Cînd zicem **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** ne gîndim, automat, la paginile pe care G. Călinescu le dedică limbii române, cronicarilor, lui Eminescu, Sadoveanu, Rebreanu, Arghezi și abia în al doilea rînd la cele pe care le închină scriitorilor minori. Călinescu cel fundamental în aceste capitole se află și nu în cele despre Al. Pelimon. G Baronzi sau Camil Baltazar. În pregătirea marii ediții, care trebuie să fie cea dorită de autor, se poate pune în circulație o ediție restrînsă care să aibă în vedere acele momente ale literaturii române care organizează în jurul lor pe celelalte. Mă gîndesc în primul rînd la scriitori ca D. Cantemir, I. Budai-Deleanu, I. Eliade Rădulescu, M. Kogălniceanu, B. Bălcescu, Anton Pann, Nicolae Filimon, B. P. Hasdeu, M. Eminescu, I. Creangă, I. L. Caragiale, I. Slavici, Al. Macedonski, G. Coșbuc, Oct. Goga, Duiliu Zamfirescu, M. Sadoveanu, C. Hogaș, Liviu Rebreanu, Tudor Arghezi, Ion Pillat, Lucian Blaga sau la capitole cum sînt cele dedicate miturilor folclorice sau specificului național. Criticii sînt lăsați cu deliberare deoparte pentru că o astfel de selecție țintește să înfățișeze istoria literaturii lui G. Călinescu ca o demonstrație a capacității de creație românești, demonstrație pe care G. Călinescu o realizează deplin mai ales cînd nu este vorba de critici. Portretele lui la Titu Maiorescu, C. D. Gherea, G. Ibrăileanu, E. Lovinescu sînt susceptibile de multe obiecții, ceea ce nu se întîmplă cu paginile pe care criticul le scrie despre marii poeți și prozatori români. În sfîrșit, și această propunere o să pară unora un sacrilegiu. Dar G. Călinescu însuși și-a reeditat cîteva capitole din istoria literaturii separat, ceea ce nu le-a făcut mai puțin interesante sau mai puțin călinesciene. Este dealtfel nepălcut ca din pricina unor controverse și eziări editoriale sau rigori de neînțeles, pagini atît de inspirate cum sînt cele despre Nicolae Bălcescu, B. P. Hasdeu, Octavian Goga, Tudor Arghezi și alții să rămînă departe de cunoștința publicului.

Marea ediție rămîne o problemă reală și înfăptuirea ei este necesară. Dar și asemenea formule intermediare de circulație a valorilor literare e bine să fie folosite. Cel care va cîștiga va fi în primul rînd G. Călinescu și nu în ultimul rînd cititorul care iubește literatura.

MIHAI UNGHEANU

CRONICA LITERARĂ

O antologie critică

O antologie critică despre Marin Preda e dificil de întocmit. Nu numai pentru că despre acest autor s-a scris foarte mult, ca despre orice mare scriitor. Dar autorul nu și-a încheiat încă opera : e posibil să avem unele surprize mai încolo. Apoi, diversitatea opiniilor critice (lucru normal) face ca imaginea de ansamblu să fie destul de accidentată. Mihai Ungheanu introduce aici oarecare ordine. Selecția sa din volumul **Marin Preda interpretat de...** este foarte bine gîndită, criticul reține, în primul rînd, judecățile și analizele cele mai pertinente și — desigur — cele de viitor. E în toate acestea și mult risc, dar antologia e neîndoios originală și poartă amprenta personalității criticului.

Pînă la un punct, cartea de față (e, într-adevăr, o carte) a fost prefigurată în chiar primul capitol din **Marin Preda. Vocație și aspirație**, unde M. Ungheanu subliniază cu promptitudine contribuțiile critice mai deosebite. Acum le redă integral, într-un context care ei înșuși constituie aproape o sinteză. Ne bucură, de asemenea, prezența lui Marin Preda însuși, cu cele cîteva pagini de confesiune și atitudine estetică. Mai ales articolul despre condiția romanului (din **Viața românească**, nr. 9, 1957) mi se pare și acum extrem de prețios și e bine că a fost readus la cunoștința cititorilor.

Desigur, ar fi trebuit să începem cu **Argumentul.** Aici M. Ungheanu face multe remarci ascuțite. **Moromeții** a relansat nu numai proza noastră actuală, dar și critica. S-a reînnodat, cu alte cuvinte, tradiția (e vorba de cea interbelică), deși despre acest roman marii critici de dinainte de război nu s-au pronunțat efectiv. G. Călinescu, iritat și de articolul din **Viața românească**, se pare că nici nu l-a citit.

În ansamblu, textele critice alese, toate reprezentative (ne-au reținut atenția, printre altele, cele semnate de Ov. S. Crohmălniceanu, Lucian Raicu, Al. Piru, Cornel Regman), merg dincolo de sentimentul de fascinație pe care ți-l produce instantaneu lectura operelor lui Marin Preda. Imaginea scriitorului lese de aici întregită și, pentru moment, mai bine fixată. Dar, ca orice operă complexă, semnificațiile nu sînt cîtuși de puțin epuizate. De acum, fiecare generație critică are datoria de a se confrunta cu cărțile (nu numai cele de excepție) ale marelui prozator. Fiindcă M. Ungheanu remarcă și un fapt oarecum trist : după **Moromeții (I)** cota aprecierilor critice merge în descreștere.

Ne-au surprins articolele lui Florea Fugariu și Magdalenei Popescu. Înscriindu-le în volum, M. Ungheanu îndeplinește, la urma urmei, un act de justiție literară. Cei doi autori nu mai sînt prezenți, în ultima vreme, în presa noastră curentă. Dar ideile lor rămîn, orice s-ar zice, de actualitate.

Ultimul capitol este intitulat **Afinități elective** și conține mărturii ale confraților despre scriitor. Artist incomod. Preda se bucură totuși de prestigiu și simpatie în viața literară. Nici n-ar fi de conceput altfel. Și aici prioritatea o au tinerii : Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Aurel Dragoș-Munteanu, Ileana Mălăncioiu, Virgil Duda, Marius Robescu. Memorabil este însă și eseul lui Ion Caraion **Despre poezia gîndirii.** Nu s-a scris ceva mai inspirat (și cu miez totodată) despre Marin Preda.

Ca orice antologie de acest fel, cartea lui M. Ungheanu vrea să impună o judecată globală și de autoritate. Articolele au fost grupate pe opere, nu conform datării lor. E mai prudent așa : menținînd mai mult ceea ce timpul a verificat. Totuși, antologia rămîne deschisă. Nu e lipsit de importanță faptul că textele propriu-zise au fost însoțite de o cuprinzătoare bibliografie (realizată de C. Djigola).

CORNEL MORARU

O superstiție: inițiații

Nimeni nu poate contesta faptul că pentru înțelegerea adecvată a artei e necesară o activitate de formare a gustului, a sensibilității, de dezvoltare a însușirilor de receptare, a facultăților de apreciere a creațiilor artistice, de o educație estetică. O educație estetică legată, fără doar și poate, de o „inițiere". Am ghilimetat cuvîntul deoarece el păstrează, atunci cînd e aplicat la artă, accente esoterice, de mister, de ascuns. Nu de puține ori am întîlnit afirmații de felul următor : cutare poezie poate fi înțeleasă numai de cîtiva inițiați ; dificultățile de procedeu ale unei anumite proze pot fi învinse doar de inițiați ; cutare sistem de critică e destinat doar cîtorva inițiați. Aceasta în sens pozitiv, adică în cazul cînd se recunoaște totuși respectivei lucrări anumite valori care, prin densitatea și rafinamentul lor, nu se lasă asaltate de orice muritor, fie el oricît de cultivat, dar care nu face parte din cercul extrem de restrîns al celor cîtiva inițiați. Dar lucrurile se încurcă atunci cînd vocabula e folosită dosul de neclar și echivoc, cînd nu putem ști dacă poemul, proza sau critica, prin faptul că sînt declarate a fi concepute numai pentru inițiați, cuprind sau nu însemnele valorii. Aruncîndu-le în brațele inițiaților, exegeții nu ne comunică nimic apreciativ. Nu ne putem măcar da seama dacă e bine sau rău că autorii le-au gîndit numai pentru a fi destinate inițiaților.

Am citit că la un recent Congres al Asociației internaționale a criticilor literari ținut la Lisabona, Jean Rousselot a luat poziție împotriva unei critici a cărei terminologie „nu are sens decît pentru inițiați". Fără a nega valabilitatea afirmației prestigiosului om de litere francez, mi-am zis totuși că superstiția existenței unor așa-zisi inițiați obsedează încă lumea. Un tratat de medicină sau de matematici superioare e firesc să fie scrise pentru „inițiați", adică pentru specialiștii disciplinelor, dar un poem sau o proză trebuie să aibă în vedere comunicarea cu un public cît mai larg. Aceasta pentru rostul artei, care e informativ, dar și formativ. Știm, mijloacele de expresie evoluează, gustul de asemenea. Înțelegerea artei și-a mărit sfera pe măsura deschiderii de orizont și diversificării mijloacelor de expresie. Accesului la artă îi stau la dispoziție astăzi multiple mijloace de comunicare în masă. Or, în asemenea condiții, restrîngerea artei la o mînă de inițiați e de-a dreptul paradoxală. Dar să ne spunem gîndul pînă la capăt. Nu de puține ori invocarea sublimului lot de inițiați ni s-a părut a avea caracterul unei farse. Așa s-a făcut că și la noi poezia a proliferat într-un ermetism de carton, proza, în formule importate, a eșuat într-o instruire de fragmente amorfe, caduce, iar critica a promovat impostura și „experimentul" arbitrar, fără perspectivă. Bineînțeles că e vorba, așa cum e în realitate, de o parte a poeziei, a prozei, a criticii.

E recomandabil ca, oricum ar apărea, invocarea realilor sau bănuiților inițiați să fie privită cu circumspecție.

TRAIAN STOICA

MIHAI GHEORGHE

Cele trei fericite promovate în divizia A

FORMAȚIILE STANDARD

F. C. M. GALAȚI : Hagioglu — Ghirca, Morohai, Nedelcu, I. Nicu — Ene (Haiduc), Burcea, Bezman — Enache (Balaban), Vochin, Țolea.

PROGRESUL : Giron — Ploscaru, Badea, Grama (Condurache) — Turbatu (Fl. Mihai), Dragu (Nignea), D. Ștefan — I. Sandu, Dumitriu II, Tevi, Apostol.

F. C. CORVINUL : Bologan (Cocu) — Stan, Ghiță, Vlad, Pintilie — Savu (Lazăr), Cojocaru, Șumulanschi — Dina (Bucur), Șurenghin, Georgescu (Ologu).

F.C.M. GALAȚI

Echipa lui Gheorghe Nuțescu este cea mai detașată cîștigătoare de serie în divizia secundă (9 puncte mai mult în clasamentul final față de a doua clasată), ea asigurîndu-și, practic, promovarea cu cinci etape înainte de sfîrșitul campionatului. De reținut este totodată că și în debutul campionatului care avea să-i aducă repromovarea în prima divizie, în toamnă deci, F.C.M. Galați și-a dominat net adversarele, acumulînd la un moment dat un avans de 5—6 puncte față de principalii urmăritori. Și totuși, a existat un moment dificil în această promovare — dealtfel așteptată — a echipei gălățene în prima divizie națională. Impasul de care vorbeam s-a petrecut la începutul returului de campionat, cînd, prin îmbolnăvirea antrenorului Gh. Nuțescu, la cîrma echipei a fost adus Valeriu Neagu — un tehnician remarcabil, un iubitor al jocului cursiv, constructiv, cu accent ofensiv și în același timp adept al întreținerii unor relații de deplină colaborare între antrenor și jucători, bazate pe stimă, înțelegere reciprocă și bun-simț ; dar Valeriu Neagu n-a reușit ! Jucătorii săi nu mai veneau la antrenamente, sau dacă veneau se antrenau în dorul lelii — echipa a început să joace tot mai slab și să piardă puncte, iar spectatorii au transformat încurajările în manifestări ostile noului antrenor, la cîteva meciuri scandîndu-se, minute în șir: „Nu-țes-cu, Nu-țes-cu !"... „Nea Gică" a revenit în cele din urmă și, cu bine cunoscutele sale calități de „îmblînzitor de fiare", a făcut repede ordine — a regrupat jocul defensiv al echipei, a întărit mai cu seamă disciplina în antrenamente și jocuri, a reînceput să cîștige puncte prețioase.

Fotbal club muncitoresc Galați a reușit în sezonul care s-a încheiat frumoasa performanță de a-și îngenunchea toți adversarii aflați în cursa pentru promovare, uneori chiar pe terenul acestora, așa cum s-a întîmplat la Ploiești și Buzău. Cu alte cuvinte, succesul echipei lui Gh. Nuțescu este de necontestat, chiar dacă uneori jocul echipei n-a convins (să amintim de meciurile pierdute la Focșani și Borzești de exemplu). Se pare însă că jocul celorlalte echipe a convins și mai puțin ! Va rămîne însă Gheorghe Nuțescu la cîrma echipei ? Este o întrebare esențială pentru viitorul destul de apropiat al F.C.M.-ului, întrucît prin schimbarea conducerii tehnice este de așteptat ca și jocul echipei să se modifice — iar timpul scurt pînă la debutul noului campionat nu permite ezitări și bîjbîieli. Astăzi F.C.M. Galați contează pe doi portari buni (Hagioglu și Gheorghiu), un „libero" uneori lent dar foarte bun săritor la cap (Morohai), aflat într-o bună înțelegere cu celălalt fundaș central, Nedelcu, doi fundași de margine cu pasiune pentru jocul ofensiv (Haiduc sau Ghirca și I. Nicu) și — principala forță a echipei dealtfel — o linie de mijloc formată din Burcea, Ene și Bezman, jucători de tehnică fină, cu știința driblingului **din fentă** și a paselor prin deviere. Atacul, după părerea noastră, rămîne deocamdată cel mai slab compartiment al echipei — sectorul ce se cere cel mai puternic întărit, pentru a contrabalansa lipsa de tehnică a lui Voichin sau cea de forță a lui Balaban.

PROGRESUL BUCUREȘTI

Spre deosebire de cîștigătoarea seriei I, echipa lui Viorel Mateianu a fost departe de a fi considerată o favorită certă pentru promovare, într-o dispută în care „capii de serie" păreau a fi Steagul roșu, C.S Tîrgoviște, Dinamo Slatina și chiar Chimia Rm. Vîlcea, ultima, să nu uităm, abia căzută din prima divizie. Și aici — în succesul echipei din str. Dr. Staicovici, ani de zile așteptat de unii dintre cei mai fideli suporteri de fotbal din țară — se cuvine a sublinia meritele celui care a condus de pe bancă formația „bancarilor". Viorel Mateianu a adus un suflu nou la Progresul, a adus optimismul și dorința de afirmare a unui antrenor tînăr, dar și maturitate de tehnician serios, preocupat de a da o față nouă echipei, mai cu seamă din punct de vedere tactic. Am remarcat încă de la început noutatea adusă de Mateianu : jocul de numai trei fundași permanenți și patru atacanți — un fel de revenire la... sistemul WM, mutare tactică deosebit de curajoasă, care a pus multe probleme adversarilor. **Cheia** jocului tactic a deținut-o întotdeauna Dumitru Ștefan, jucătorul cu nr. 6 pe tricou, dar în realitate **placa turnantă** a echipei, omul-piston, foarte bun la intercepție în apărare și un distribuitor de **tip Beckenbauer** în fazele de atac.

Progresul a avut cea mai bună perioadă la începutul campionatului, cînd a cîștigat la rînd o serie de partide grele, fie ele disputate acasă sau în deplasare. A acumulat la un moment dat șase puncte avans, nepierzînd nici un joc în prima treime a campionatului ! Lucrurile au început să șchioapete spre sfîrșitul turului, și mai cu seamă în perioada dintre cele două sezoane — cînd conducerea clubului a luat hotărîrea bizară de a înlocui antrenorul, găsit, cum se spunea, vinovat de prea multă... înțelegere față de oamenii pe care îi conducea, tinerii jucători ai Progresului. Din fericire, intențiile conducerii clubului nu s-au materializat pînă la capăt, intervenția hotărîtă a suporterilor și a jucătorilor fiind de natură să-i mai prelungească încă puțin contractul lui Viorel Mateianu, ceea ce a fost suficient pentru promovare !

Returul campionatului a fost o perioadă mai tulbure — ca joc, desigur — pentru Progresul. Jucătorii „bancari" au cîștigat, dar n-au izbutit aproape niciodată să convingă, mai cu seamă în jocurile disputate pe teren propriu. Nu este mai puțin adevărat că nici adversarii echipei bucureștene n-au izbutit mai mult în sezonul care se încheie — și astfel victoria Progresului devine și explicabilă, și meritată.

F. C. CORVINUL HUNEDOARA

Patru puncte mai mult în clasamentul final pentru echipa hunedoreană față de principala sa adversară, F.C. Șoimii Sibiu — dar în fapt disputa cea mai intensă, cea mai strînsă din cele trei serii ale diviziei secunde. Rivalitatea dintre Corvinul, Șoimii și, în prima parte a campionatului, F.C. Baia Mare a pasionat și a împărțit în tabere — de unde și acuzațiile și suspiciunile reciproce care au înnegrit disputa sportivă, transformînd-o de multe ori într-o competiție a nervilor. Conștientă, se pare, de lipsa de forță care o reprezenta la ora respectivă — F.C. Baia Mare s-a... retras circumspectă din luptă încă de la începutul returului, în speranța unui sezon de tranziție, de fortificare pentru campionatul care urmează. Au rămas față în față F.C. Corvinul și F.C. Șoimii, care aveau să cîștige meci după meci, uneori surprinzător — așa cum s-a întîmplat, în cazul echipei hunedorene, la Bistrița, la Mediaș și la Baia Mare... Finalul a adus cîștig de cauză formației antrenate de Ilie Savu — care pare o cîștigătoare merituoasă, ținînd seama că a ocupat primul loc în clasament mai bine de trei sferturi din campionat.

Indiscutabil, forța echipei din Hunedoara o reprezintă compartimentul apărării — în care „liberoul" și căpitanul de echipă Remus Vlad joacă cu sobrietatea și eficiența unui mare jucător. El este secondat de un fundaș central foarte muncitor, Ghiță, bun săritor la cap, dar extrem de defectuos în intervențiile la nivelul ierbii, de doi fundași laterali cu valoare mediocră (Stan și Pintilie, ultimul **juniorul echipei**, dar titular !), și de o linie mediană în care accentul tot pe jocul defensiv se pune (Cojocaru, Savu, Lazăr). Să-l amintim și pe portarul Bologan, a cărui valoare crește, înlocuitorul de ultim moment al titularului Cocu, jucător cu cîteva participări la meciuri în afara hotărîrilor federației și care s-a autoeliminat prin antecedentul penal pe care îl posedă. În atac, hunedorenii au cîțiva oameni deosebit de tehnici — Șurenghin, Șumulanschi, Georgescu mai cu seamă — dar jocul echipei sprijină prea puțin intențiile de **construcție** ale celor amintiți, lăsîndu-se aproape la voia întîmplării sarcina finalizării — golul putînd veni doar în urma unei realizări tehnice deosebite, sau a unei gafe de apărare a echipei adverse.

★

Trăgînd linie și adunînd, părerea noastră este că nici una dintre echipele prezentate mai sus nu poate face față valoric — cu efectivul cu care au promovat și disponibilitățile tactice arătate — primei noastre competiții de fotbal. S-ar putea ca F.C.M. Galați să se apropie cel mai mult de deziderатul amintit, dar, în același timp, să nu uităm că echipa gălățeană este, se pare, cea mai apropiată de... schimbarea antrenorului ! Vom avea deci încă trei candidate la retrogradare în campionatul care începe în toamnă ! Sau, pentru a nu fi acuzați că dăm sentințe, să așteptăm apropiata perioadă de transferări — părerea noastră fiind că fiecare nouă promovată ar trebui să-și atragă de partea ei cel puțin 3—4 jucători superiori mediei actuale a echipei. Altfel...

G. DUMITRU

Explicațiile unei surprize...

Sigur, C.S.U. Galați rămîne marea performeră a Cupei României, ediția 1975—76. După cum se știe, echipa lui I. Zaharia a eliminat nu mai puțin de patru echipe de primă divizie (C.F.R. Cluj-Napoca, Jiul, A.S.A. și Universitatea Craiova), pînă să se califice în finală. Ultima sa performanță dinaintea finalei, eliminarea echipei craiovene, se cere a fi explicată — și, de reținut, **poate** chiar fi explicată !

Universitatea s-a prezentat la Ploiești, s-o spunem chiar de la început, cu efectivul diminuat — și asta în urma unor absențe cu **motivări** atît obiective cît și subiective. Au lipsit de pe stadionul ploieștean Marcu (încă nerefăcut) și Oblemenco (accidentat recent), dar și Ilie Balaci, talentatul și în același timp capriciosul mijlocaș craiovean, pe care conducerea clubului l-a scutit de efortul deplasării la Ploiești. Motivul ar putea fi, desigur, extrem de serios, dacă nu ar fi mai întîi ridicol : nuntă ! Balaci, aflăm, își programase căsătoria cu cîteva luni înainte, așa cum se obișnuiește dealtfel, însă data a căzut chiar în ziua disputării semifinalei de la Ploiești, un lucru pe care nu Balaci trebuia să-l prevadă. S-o spunem pe șleau, uimește cîtă lipsă de prevedere, cîtă superficialitate, sau lipsă de forță (?!), a dovedit cu această ocazie conducerea clubului Universitatea, care n-a izbutit să amîne cu numai șapte zile căsătoria lui Balaci... O săptămînă este abia o picătură la o căsnicie, și apoi, zicem noi, n-ar fi fost mai frumos ca la căsătorie să asiste întreaga echipă a Craiovei, proaspăt investită cu dreptul de participare în Cupa cupelor ?!

Craiovenii au ratat deci șansa participării la o competiție europeană, anul acesta — și „vina" desigur n-o poartă numai Balaci. Despre Crișan, uhmitor de slab în meciul de referință, există dovezi dar nu și explicații cu privire la absența sa de la cantonamentul echipei, cu numai două zile înaintea partidei ! Apoi, chiar jocul propriu-zis al echipei craiovene a fost mai slab, inexplicabil de slab față de evoluțiile din ultimele săptămîni, în care formația olteană s-a arătat a fi printre puținele echipe în creștere de formă tocmai spre finalul campionatului. Cel mai mult s-au străduit pentru victorie Donose și Deselnicu — dar, să nu uităm, prin plecarea ultimului spre careul advers, defensiva craioveană a rămas de prea multe ori descoperită, lui Constantinescu nerăminîndu-i în cîteva rînduri decît soluția faultului brutal, în fața unui jucător atît de tehnic precum virful gălățean Marinescu. Unicul gol al partidei s-a înscris tocmai dintr-o astfel de situație : Deselnicu a forțat intrarea în careul advers, a pierdut mingea, iar contraatacul gălățean, rapid, i-a permis lui Marinescu un sprint care l-a lăsat aproape pe loc pe celălalt fundaș central craiovean. După cunoștința noastră, nimeni de pe banca echipei Universitatea nu i-a sugerat lui Deselnicu sprijinul necondiționat al atacului, în fapt o inițiativă personală care, de data aceasta, a adus numai prejudicii echipei.

Cu cinci minute înainte de final, echipa craioveană a marcat un gol, care s-a bucurat de următoarea **triplă interpretare** :

1) ofsaid — a apreciat și semnalizat tușierul C. Niculescu ;

2) fault la portar — după părerea ziarului „Sportul" ;

3) gol valabil — cum a considerat în primă instanță arbitrul de centru Gh. Retezan (cel mai aproape de fază !), care și-a schimbat opinia la semnalizarea tușierului.

Marea majoritate a telespectatorilor, avea să ni se confirme mai tîrziu, și a publicului prezent pe stadionul ploieștean au fost de partea părerii — inițiale ! — a centralului Gh. Retezan.

Sînt cîteva explicații — chiar dacă unele dintre ele abia acum ar necesita a fi explicate ! — ale neașteptatei înfrîngeri craiovene. Ar fi însă nedrept să uităm cu totul jocul ambițios al lui C.S.U. Galați care s-a grupat bine în apărare (excelenți în această postură Olteanu, Bejenaru și Șarpe), a jucat liniștit la mijlocul terenului și a contraatacat mai cu seamă prin Marinescu, un jucător care ar putea face fericite o mulțime de echipe din prima divizie. Evoluția Universității Craiova la Ploiești nu a făcut decît să-i netezească drumul, merituos desigur, spre finală. Ce va fi însă la toamnă, odată cu participarea în Cupa cupelor ? !

D. GRAUR

Echipe fruntașe ale fotbalului românesc

A.S.A. Tg. Mureș, cea mai puternică echipă provincială în ediția 1975/1976 a campionatului diviziei A de fotbal, și-a cîștigat fără emoții dreptul de a participa în Cupa U.E.F.A.

Autoarea unui „retur de forță", echipa Sportul studențesc a smuls calificarea în Cupa U.E.F.A. pe linia de sosire, dovedindu-ne în această primăvară că putem conta pe ea la toamnă.

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Getty I, Getty II, Getty III... (2)

Între timp, situația lui George-Franklin devine atît de prosperă — „În 1900, povestea Paul, tatăl meu poseda doi cai. Costumele îi erau cusute de cel mai bun și, evident, cel mai scump croitor al orașului" — încît el oferă împrumuturi cu ipotecă unor sărmani fermieri. Așa se explică de ce, în anul 1903, pe urma unui asemenea împrumut ajunge la Bartlesville, în inima viitorului stat Oklahoma unde febra petrolului atrăsese tot felul de aventurieri. În acea zi cenușie care nu prevestea nimic bun, George-Franklin descindea destul de blazat la hotel intenționînd să plece cît mai repede întrucît acolo confortul lăsa foarte mult de dorit. Dar, ca în proverbul cu socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din tîrg, iată-l, acolo, într-un decor de western, avînd întîlnire cu norocul. Cunoaște doi frați — Bud și Will Carter — care cred cu înfrigurare în petrol. Mai mult, ei îi vorbesc ca doi veritabili oameni de afaceri. De ce, deci, să nu-și încerce șansa ? În plus, terenul închiriat sau cumpărat nu costă mult deloc. Astfel că, sfătuit de Carterî, George-Franklin cumpără un amărît lot de 1100 de acri la Osage Nation. Plătește exact 500 de dolari. Acești 500 de dolari investiți cam întîmplător vor transforma pe G.F. Getty, burghez liniștit din Minneapolis, într-un magnat al petrolului. Pentru că, nu peste mult timp, aurul negru avea să țîșnească și de pe terenul său. Curînd va fi creată o mică societate, „Minnehoma Oil Company". Pe atunci, Jean-Paul avea 11 ani care, însă, nu-l împiedicau să facă parte din ea : reușind să cîștige bani de buzunar vînzînd „Saturday Evening Post", cu cinci dolari a cumpărat 100 de acțiuni.

Așa se face că, de-a lungul calmei sale adolescențe, Jean-Paul vorbea curent și cu înfrigurare de foraje, concesii, exploatări petrolifere, comercializare a petrolului etc. Își acompania tatăl interesat și mîndru cînd acesta inspecta puțurile sau căuta noi terenuri petroliere. Din acest timp, el va păstra pasiunea prospectărilor și obiceiul ca, în călătorii, să examineze terenul și faimoasele roci sedimentare înclinate care ar putea indica prezența petrolului. Deja, pe atunci, banii începuseră să reprezinte un lucru absolut deosebit pentru el.

Dar, pentru ca tacîmul să fie complet, tînărul Jean-Paul își ținea și un jurnal. Avea doar treisprezece ani cînd își nota aceste grăitoare cuvinte : „Azi, am depus la bancă un dolar și zece cenți. Acum am 15 dolari și 58 de cenți..." Un an mai tîrziu, familia sa, cu o avere de peste 3 milioane de dolari — consecințele febrei petrolului ! — s-a instalat la Los Angeles. Incontestabil, din absolut toate punctele de vedere — afaceri, mod de viață etc., etc. — această adevărată metropolă oferea, cu prisosință, puncte de atracție. Cu toate acestea, Jean-Paul și-a petrecut acolo o adolescență fără nimic ieșit din comun.

Urmează pentru Paul o adolescență fără probleme. Dar acest tînăr bogat, răsfățat de mama sa, nu se atașează de nimeni, crezînd că este apreciat numai datorită banilor. Doi ani petrecuți la Oxford îi completează studiile. Revine de acolo în 1914, licențiat în economie politică, decis să facă mare carieră în diplomație. Deși Paul avea 21 de ani și era un vlăjgan de 1,80 m, el rămăsese, pentru Sarah, tot un băiețel căruia i se spune ce să facă, ce să mănînce și cînd să se culce. Între timp, familia plănuia un lung voiaj în California în care, evident, fiul trebuia să îi se alăture. Consemnăm evenimentul întrucît el are o importanță deosebită. Datorită acestei călătorii, Paul a revenit la gustul prospecțiunilor. Mai ales că, sfătuit de Sarah-Catherine, tatăl îi împrumutase, fără dobîndă, 500 de dolari, să închirieze el însuși terenuri și să vadă dacă va avea fler și noroc în explorări. Dacă da, atunci lui George-Franklin, tatăl și băncherul, îi vor reveni 70 la sută din beneficii, iar lui Paul restul de 30 la sută.

N-au trecut decît doi ani și norocosul Paul a înapoiat datoria făcîndu-și, și el, un nume în industria petrolului.

„La 23 de ani, povestea el, am cîștigat primul meu milion de dolari". Atras de petrolul californian, ambițiosul fiu reușește să convingă pe la fel de ambițiosul tată să cumpere terenuri la Santa Spring. A fost o reușită remarcabilă, care avea să adauge averii familiei alți și alți bani grei, obținuți, uneori, prin mijloace aprecîate a nu fi prea legale.

Dar anii își pun tot mai mult amprenta pe fizicul lui George-Franklin. În martie 1923, are chiar un infarct. Timp de două luni, Paul este obligat să-și înlocuiască tatăl în conducerea afacerilor. Și o face bine. Numai că, atunci cînd George-Franklin se restabilește complet, el creează o societate a tuturor terenurilor sale petroliere din California, excluzîndu-l însă pe Paul, care nici măcar nu va face parte din consiliul de administrație. Relațiile lui cu părinții se deteriorează. Aceștia îi reproșează cam multele aventuri repetate. Se pare că au dreptate, pentru că Paul obișnuia ca, după mici perioade de muncă, să-și ofere altele, mai mari, de așazisă liniște. În cadrul lor, conduce mașini de cursă, se plimbă cu tot felul de „fetițe", petrece nopțile în cabarete, aruncă bani în stînga și-n dreapta. Or, toate acestea, austera Sarah-Catherine nu le putea admite. Paul nu e decît un playboy, declara ea cu vocea-i metalică, refuzîndu-i, astfel, orice acceptare a îndeletnicirilor. La rîndul lui, George-Franklin, încurajat de soție, nu încetează să nege orice calitate profesională a unicului său fiu. Chiar și succesul terenurilor Santa Spring și-l atribuie, cu toate că nu era deloc adevărat. Deși Paul devenise multimilionar, tatăl său nu-și schimba părerea. Și n-a făcut-o nici la moarte — în anul 1929 — cînd a lăsat un testament prin care soția era unica lui moștenitoare. Protejată de un consiliu de executori, Sarah va chibzui cu grijă averea sa — 10 milioane dolari — și, de-a lungul anilor, se va opune cu încăpățînare oricărei inițiative a tînărului Paul Getty. Deși îmbătrînise iar urmările tifosului i-au provocat surzirea și crizele de reumatism se înmulțeau, ea rămînea tot inflexibilă în poziția față de Paul. Mai mult, nemulțumită în continuare de felul în care fiul își ducea viața particulară, atacă „Getty Oil Co". Opunînd cele 20 000 de acțiuni ale ei celor 10 000 ale fiului, preia fără jenă controlul companiei.

În ce-l privește, Paul are nevoie de bani ghețuși, tocmai cînd la orizont apăruse marele crah, din 1929, al Wall-Street-ului. Atunci, celor fără scrupule, precum Paul, li se oferă nebănuite posibilități de a risca. El o face imediat, cumpărînd cu frenezie într-o vreme în care alții vindeau îngroziți. Așa se face că preia controlul unei importante întreprinderi, „Pacific Western". Dar el viza mai departe : foarte puternica „Tidewater Associated Oil Company". Pentru moment, Sarah ridică din umeri cînd este întrebată. Răbdător, calculat și... atent, Paul vine la ea în fiecare duminică dimineața, pentru a vorbi despre afaceri : istorioarele cu bani nu au diminuat afecțiunea ce i-o poartă mamei și, ca dovadă, demisionează chiar din postul de director al comoaniilor familiei. Astfel, puțin cîte puțin, Sarah se îmbunează, iar în 1933, de sărbători, îi cedează partea ei din „Getty Oil". Pe deasupra, îi mai împrumută și 330 000 dolari. În 1934, cînd nu mai avea altă soluție și ajunsese la vîrsta de 84 de ani, Sarah capitulează : Paul să prezerve un fond comun pentru el însuși și copiii lui. Iar de restul poate dispune pentru a-și împlini marele vis : dacă reușește, să preia controlul asupra „Tidewater".

O va face după ani de luptă aprigă, specifică unor astfel de magnați ce au asemenea ambiții. „Tidewater", cu un capital de 680 milioane dolari, va fuziona cu „Getty Oil Co". Totul s-a petrecut în noaptea revelionului din 1935, pe care Paul îl petrecea în California. Atunci i s-a telefonat de la New York că „Standard" din New Jersey dorește să mărească capitalul de la „Mission Coro", care posedă o sesime din acțiunile de la „Tidewater". Cel care avea drepturi de a subscrie la această afacere voia să le cedeze. Paul Getty, uluit de această ocazie unică, le-a cumpărat fără a clipi măcar.

Patronii de la Standard, se povestește, au umblat disperați, căutîndu-l pe vînzător pentru a-l împiedica să cedeze acțiunile. Revenit la New York, acesta a aflat și a încercat să-i asigure :

— Nu vă neliniștiți, am vîndut unui tînăr al cărui nume l-am uitat.

— Getty, poate ?

— Exact.

Dar răspunsul nici nu l-a liniștit și nici nu le-a creat noi probleme.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

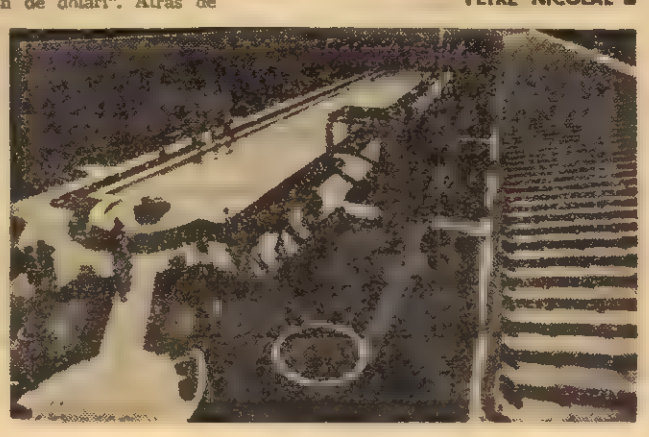

Mall vu, imensa, inutila și ultracostisitoarea grădină a unei proprietăți muzeu.

HOINAR PE MERIDIANE (III)

În capitala Nordului Lusitan

Acostăm la Leixoes, noul port al Nordului Lusitan, oraș somnolind odată în periferia provincială dar proiectat peste noapte, brusc, prin construcția modernelor sale dane, într-o dezvoltare industrială impetuoasă.

În timp ce operațiunile de descărcare a produselor chimice aduse din țară pentru noua industrie portană se produc într-un ritm alert, muncitorii portuari își manifestă deschis, prin zeci de gesturi de atenție, prietenia și interesul plin de curiozitate față de acea realitate prestigioasă pe care o reprezintă nava purtînd pe catarg tricolorul românesc.

Piramide de colete de cîte 25 de kilograme, agoniseala de-o viață sau de cîteva generații înșirate de-a lungul cheiurilor, ne introduc în miezul fierbinte al agendei portugheze : refugiații.

Pe ziduri lozincile ne familiarizează cu o atmosferă politică incandescentă.

Un pod nou arcuit peste apele portului leagă între ele două orășele odinioară independente : Leixoes și Matusinhos. Azi, ele au devenit o parte organică din Porto, unul dintre cele mai vechi orașe ale peninsulelor Iberice, denumit și Capitală a Nordului, considerat prin viața sa industrială și economică trepidantă, prin noua sa arhitectură, unul din cele mai moderne centre ale coastei occidentale.

Portanii vorbesc cu o mîndrie legitimă despre importanța orașului lor. Firește, potrivit temperamentului lor latin, cu exuberanța exagerărilor. Ce-i de reținut ? Că, într-adevăr, aportul orașului Porto în istoria luptelor pentru libertatea Portugaliei e remarcabil. Că însuși numele țării se trage de aici, de la cele două cetăți-fortărețe controlînd, încă de pe vremea centurionilor romane, dintr-o parte și cealaltă, intrarea pe fluviul Douro. Cînd Dona Tereja, fiica regelui Leon, va aduce în 1095 ca zestre, soțului ei Henry de Bourgogne, cetatea Calé, unitatea teritorială de pe o parte și cealaltă a fluviului e definitivată și printr-un act oficial. Unirea sub un steag a celor două fortărețe, Porto și Calé, va aduce, în istorie, și noul nume al țării : Portocale. Dar nu este singura cauză a mîndriei portanilor. Înainte de toate, portanii vor pomeni virtuțiile lor tradiționale de luptători pentru libertate. Balade eroice din luptele cu maurii ? Istoria nașterii pe șantierele navale din Porto în veacul 14—15 a învincibilei Armada sub conducerea Infantelui Henri Navigatorul ? Ocuparea Ceutei ? Etape de glorie. Revolta „dos torrachos" (a bețivilor) în apărarea unor drepturi consfințite prin edict regal adaugă istorioarelor eroice o undă de umor. Episoadele înecării bărcilor gloriosului general napoleonian Soult, venit să-i supună pe locuitorii mereu turbulenți, în apele nămoloase ale fluviului Douro sau faptele baladești ale luptei împotriva ocupației engleze vor fi povestite, întotdeauna, de cetățenii acestui străvechi oraș, cu fiorul istoriei, dar și cu o savoare suculentă. Nu va lipsi, desigur, din încheiere nici concluzia moralizatoare : „Iată de ce a fost botezat Porto, orașul invincibil".

Aș mai sublinia și celelalte idei repetate cu ostentație de convorbitorii mei ; ritmul, într-adevăr, impetuos al dezvoltării industriale. Porto devenind prin uzinele sale metalurgice, chimice, textile, de conserve, pielărie ș.a.m.d., unul din cele mai importante centre muncitorești ale țării. La aceasta se adaugă și construcția modernă a portului Leixoes (dublînd capacitatea portuară) care accelerează și mai mult progresul acestui Nord portughez, creînd nu numai posibilitatea unor schimburi rapide de produse industriale, inclusiv sosirea materiilor prime necesare, dar și accesul marilor petroliere la noua rafinărie de la Leixa. Astfel și Leixoes, orășel cunoscut în trecut doar prin marca conservelor sale de sardele, intră cu noul său port, tumultuos, în circuitul vieții moderne.

Cealaltă temă care revine este a „orașului vesel". Zecile de kilometri de pivnițe și catacombe transformă subteranele într-un adevărat oraș, paralel care aduce încă din negurile evului de mijloc cealaltă, incontestabilă, faimă a urbei. Vinul de Porto este efectiv „chihlimbar", „nectar", „soare" și catacombele, dacă ai apucat o degustare, de... nepărăsit. Dar faima „orașului vesel" nu se reduce doar la pivnițe. Hoteluri de lux și vile cochete, baruri, restaurante, piscine, terenuri sportive, hipodrom, mini-golf, cazinouri, tenis, night-cluburi, cabarete, plaje înșirate de-a lungul unei elegante faleze completează Porto cu atributele unei stațiuni balneare moderne.

Stația finală a lui 44 cu care vin din Leixoes e în piața Lisabonei, între masiva construcție de un neoclasic sobru a Universității și barocul turnului Clerigos, dealtfel emblemă a orașului, dominînd, printr-o maiestuozitate sobră, cartierele vechiului perimetru al urbei. Întîmplător, vizita noastră începe chiar la izvoare, la mărturiile arhitectonice ale sorgintei. În acest perimetru se află risipite printre clădiri cu două-trei etaje, înguste și prelungi, zugrăvite în tempera sau îmbrăcate în majolică colorată, cu mici balconașe din piatră sculptată sau fier forjat, acele sobre edificii de piatră cenușie cu pereții netezi sau, dimpotrivă, împodobiți cu figuri umane, ghirlande de îngerași și ornamente, care trec prin toate stilurile secolelor, de la romanic și gotic la baroc, rococo sau neoclasic, reprezintă splendide monumente ale arhitecturii dar și importante momente din însăși devenirea orașului.

Coborîm spre Piața Libertății, pe străzi înguste fără aer și soare, cu rufe întinse la uscat, dintr-un balcon într-altul, ca-n sudul Italiei. De fapt, am fi putut cobori și pe strada Carmelitelor, largă, cu vitrine, dar căutînd liniile drepte ne-am încurcat într-un labirint de străduțe fără ieșire.

În sfîrșit, centrul. În față ni se deschide un scuar oval de mai bine de 500 de metri, avînd la un capăt Piața Libertății cu statuia ecvestră a lui Don Pedro al IV-lea și la celălalt sobra clădire a Municipalității, cu un turn în mijloc și o esplanadă de marmură în față (Piața Humberto Delgado).

De ambele părți, în dreapta și în stînga — principalele străzi comerciale. În mijlocul aveniei, peluze de flori, bănci, fîntîni arteziene și statui. Edificii monumentale de sfîrșit de veac XIX, început de secol XX, în majoritate neoclasic-eclectice, coloane, trimbițași, amoraș deasupra și uriașe vitrine la parter. Aici se concentrează, firește, agențiile de voiaj, hotelurile, marile restaurante și filialele de bănci.

În general, plimbîndu-te, duminica dimineața, într-un oraș amortit, privind vitrine ce etalează produse respectînd ultimul cuvînt de ordine al modei sau prezentînd cele mai noi cuceriri ale tehnicii casnice, citind firme de reprezentanțe sau filiale, ești lesne ispitit să tragi concluzia că, pe-aici, nu se întîmplă nimic deosebit. E suficient însă să-ți ridici ochii spre ziduri și raționamentele pripite îți vor fi instantaneu anihilate. Căci zidurile, calcanele, au devenit adevărate oglinzi ale unei aspre și încleștate lupte politice. Ochii sînt literalmente asaltați de zecile de solicitări ale lozincilor, ale afișelor și desenelor expuse pretutindeni.

În Piața Libertății, regelui Pedro IV, călare pe armăsarul său de bronz, i s-a pus în mînă un steag național portughez. Sub statuie a fost ridicată o tribună. Aici, este locul marilor manifestații populare. Ajung în Piața Libertății tocmai cînd coloanele purtînd pancarte și steaguri roșii pornesc scandînd lozinci, cum ar fi „Contra o fascismo, contra o capital" — ofensiva popular" sau „Unidas venceremos", agitîndu-și pumnii strînși în ritmul scandării. Atmosfera are o temperatură incandescentă.

În piața purtînd numele generalului antifascist, asasinat în urmă cu cîțiva ani de poliția secretă a regimului fascist, Humberto Delgado — în fața unui camion cu platforma transformată în tribună, o altă mulțime electrizată. Mitingul continuă pînă seară tîrziu. Se scandează minute întregi, cu pumnul ridicat, „Avancar, avancar com o frente popular" se fluturâ steaguri, se cîntă „Grandola" și alte cîntece în care lozincile zilei devin melodii mobilizatoare.

Mie îmi place însă orașul din înălțimea zborului de pasăre, din clopotnița de 75 de metri a impunătorului turn baroc Los Clerigos. De aici, privirea îmbrățișează urbea așezată în amfiteatru de-a lungul fluviului Douro, cu cele trei splendide poduri ale sale arcuindu-se peste apele care, înorumutînd albăstrimea cerului, au pornit să se contopească cu nesfîrșitul oceanului. (Primul arc de metal, podul feroviar Dona Maria Pia, a fost conceput în 1877 de inginerul Eiffel — ultimul, podul Arrabida, din 1953, se impune ca arcul de beton armat de maximă deschidere din Europa, 270 metri, mîndrie a ingineriei lusitane). Ansambluri urbanistice moderne strălucind în reflexele albastre ale sticlei (aici și aerul e albastru), alternînd cu suprafețele verzi ale parcurilor și scuarurilor, cu cenușiul edificiilor purtînd povara secolelor, cu acoperișurile roșii, cu granitul de pe faleza fluviului cu fațadele de maiolică și balcoane de fier forjat, exultînd de flori — se constituie într-un tablou policrom, de originală frumusețe.

De aici, orașul pare și o sui-generis istorie a arhitecturii. Mărturiile tuturor marilor curente și stiluri ale mileniului sînt prezente aici. În sobrul stil roman (Catedrala Sé, v XII) ; în goticul aparținînd timpuriu încă în al 13-lea secol, cu biserica Sao Francisco ; în barocul mînăstirii Santa Clara (v. XV), al Palatului Episcopal (v. XVI), al bisericii Sao Bento de Vittoria (v XVII) sau al bisericii și al turnului Los Clerigos (v.XVIII). Rococo-ul și neoclasicul completează mai recentele pagini ale acestei istorii. Impozante edificii, ca Palatul Bursei (1841), cu excepționala sa sală maură, Muzeul Național Soares das Reis, Universitatea sau Palatul de Cristal, construit în ultimii ani, cu 7 000 de locuri, sediul marilor adunări populare și al tîrgurilor, aduc la zi această vie istorie a arhitecturii pe care o citim cu admirație din clopotnița mînăstirii Clerigos.

În fața unui calcan, oamenii citesc ultimele „jurnale" scrise cu o cerneală încă umedă, cu litere de-o șchioapă. Ele cer intensificarea și amplificarea acțiunilor în sprijinirea și apărarea procesului revoluționar.

În jurul statuii ecvestre a lui Don Pedro al IV-lea, în Piața Libertății, discuțiile politice continuă fierbinți încă mult timp după ce s-au aprins luminile serii. Discuții pasionate, ca ideile să se limpezească, ca dimineața Portugaliei noi să fie cît mai curată, ca soarele ei să fie puternic și strălucitor.

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

Contemporan cu Traian

O recentă și deosebit de valoroasă achiziție a Muzeului de arheologie din Constanța vine să îmbogățească într-o nouă și prețioasă dovadă prezența romane pe aceste meleaguri. Este vorba, după cum ne-a informat muzeografa Zaharia Covacef, de un bust din marmură, cel înfățișat în imaginea alăturată, despre care s-a crezut, în prima clipă,

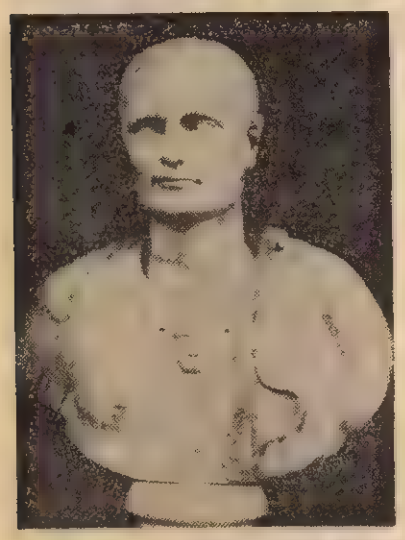

că aparține împăratului roman Traian. Cercetările ulterioare i-au datat ca provenind de la începutul secolului al II-lea al erei noastre, dar au înlăturat supoziția că el ar aparține împăratului, cu care are unele asemănări, stabilind că e vorba de un demnitar al epocii respective.

Bustul a fost inclus în tezaurul de valori al Muzeului de arheologie din Constanța, fiind expus publicului.

Copii și părinți

În Insula Ialomiței, în apropierea rîului „Rîul", s-a deschis recent Tabăra de odihnă și instruire multilaterală, organizată de Școala generală din Pietroiul în colaborare cu întreprinderea agricolă de stat al cărei director este Dumitru Dumitru, eroul în viață al romanului „Bărăgan" de V. Em. Galan.

Tabăra, ridicată exclusiv din fonduri de muncă patriotică, are ca obiectiv crearea

de condiții optime de odihnă pentru elevii din sat și în același timp asigurarea unei instruiri multilaterale : orientare turistică, cunoștințe de botanică, sport, geografie, istorie și muncă. Locul ales pentru cantonament se află în imediata apropiere a lanurilor de grîu, orz și porumb, unde lucrează în campanie părinții pionierilor. Diviziunea preocupărilor e doar aparentă, copiii ajutîndu-și părinții după un program întocmit chiar la cererea lor.

Umbrelele uitucilor

La Biroul de obiecte găsite din Gara de Nord se aflau, ieri dimineață, peste 40 de umbrele, uitate în trenuri de călători distrați. Este vorba de o adevărată colecție, unică prin varietatea ei. Toate aceste umbrele au fost uitate în compartimentele vagoanelor doar în ultimele cîteva săptămîni și, culmea, nimeni nu se prezintă să le ridice ! ? Ce ți-e și cu uitucii ! nu-și amintesc de umbrele nici măcar cînd plouă !?

Cauzele atacului de cord

...aflăm că o echipă de medici a reușit să identifice agentul chimic responsabil al atacurilor cardiace. Cercetările au durat doi ani și jumătate și au fost efectuate de trei medici care, deși prudenți cu noua descoperire, apreciază că ea ar putea duce la obținerea unor noi medicamente capabile să combată atacurile de cord. Fibrilația ventriculară, au explicat medicii, este provocată de un agent chimic numit „ciclic adenosine monofosfat" sau „ciclic amp". Specialiștii au remarcat, făcînd experiențe pe porci și maimuțe, că volumul și activitatea lui „ciclic amp" se modifică în cazul unui atac cardiac.

Experimente ruticre

Un interesant experiment, cu rezultate practice îmbucurătoare, a fost condus la Institutul de cercetări științifice pentru protecția muncii, unde inginerul Ștefan Sprînceană, în colaborare cu muncitorul Mihai Voicu, a conceput un dispozitiv electronic cu avertizare optico-acustică, capabil să reducă pînă la zero accidentele cărora le cădeau victimă, mai ales noaptea, lucrătorii rutieri, angajați în repararea și construirea șoselelor.

Apropierea unui autovehicul de șantier provoacă impulsuri electrice instalației amintite, declanșînd alarma, chiar dacă mașina se află la o distanță de 300 de metri. Primele experimente, efectuate pe tronsonul de șosea dintre Posada și Sinaia, au demonstrat eficacitatea noii instalații.

Ritm de lucru

Personalitate de marcă a științei românești și europene, șef al catedrei de chimie anorganică a Politehnicii timișorene și director al Centrului de specialitate din același oraș, academicianul profesor Coriolan Drăgulescu a avut amabilitatea să ne ofere cîteva minute pentru această pagină.

— Tovarășe profesor, ce înseamnă pentru dumneavoastră ultima oră ?

— Mai întîi, o gripă afurisită care nu-mi dă pace și care mă scoate din ritmul normal de lucru. Apoi, corectarea șpalturilor unei noi lucrări de specialitate, „Chimia anorganică structurală", volum aflat sub tipar la Editura Academiei.

— Altceva, tovarășe profesor ?

— Lucrînd cot la cot cu mai tinerii mei colaboratori, doctorii ingineri Septimia Policec, Ana Maurer și Emil Petrovici, am ajuns la faza de aprofundare și concluzii a cercetărilor în domeniul compușilor coordinativi, urmărind activitatea biologică a acestora, cu vaste implicații în lupta împotriva virușilor și a tumorilor. Din acest studiu intenționăm să extragem cîteva comunicări științifice pe care urmează să le înfățișăm, în toamnă, celui de al 17-lea Congres internațional de chimia complecșilor, de la Hamburg, la care școala românească va fi amplu reprezentată.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„Meciul meciurilor"

Așteptat de luni întregi, „meciul meciurilor" s-a desfășurat simbătă noaptea pe stadionul Louis II din Monaco. Arbitru Raymond Baldeyron. I repriză — egalitate ; II repriză — egalitate ; III — avantaj Monzon ; IV — avantaj Monzon (care pare a da o lecție de box) ; V — egalitate ; VI — avantaj Monzon (Valdes are ochiul sting aproape închis) ; VII — egalitate ; VIII — avantaj Monzon ; IX — avantaj Valdes care și-a impus ritmul ; X — egalitate ; XI — avantaj Valdes ; XII — avantaj Monzon ; XIII — egalitate ; XIV — avantaj Monzon care-l trimite la podea pe Valdes ; XV — Valdes atacă. El își asumă toate riscurile, lovește cu garda joasă. Monzon blochează adesea dar este lovit de un croșeu de stînga. Se retrage un moment. Publicul urlă. Valdes încearcă totul. Monzon îl blochează și-l surprinde cu lovituri cu ambele mîini. Sfîrșitul meciului este superb — scrie agenția France Presse. El la sfîrșit cu victoria la puncte a lui Monzon — Argentina. Toți arbitrii-judecători l-au dat învingător pe Monzon.

Cu balonul peste Atlantic

Americanul Karl Thomas vrea să traverseze Atlanticul — din Statele Unite în Europa Occidentală — la bordul unui balon umflat cu heliu. El a plecat de la baza Lakehurst — din New Jersey — vineri seara. Aerostatul se deplasează cu o viteză de 60—70 kilometri pe oră și zboară la 750 m altitudine. Numit „The Spirit of 76" — în cinstea bicentenarului S.U.A. — aerostatul a urmat ruta străbătută de faimosul Charles Lindbergh în mai 1927, cînd el a zburat de la Long Island la Paris la bordul lui „Spirit of St. Louis".

Mamaia: noi hoteluri

A început, zilele acestea, la Mamaia, către Capul Midia, construcția a două noi hoteluri turistice. Este vorba de moderne clădiri parabolice, uriașe paranteze din beton și sticlă, una cu opt, iar cealaltă cu zece etaje, ale căror ferestre vor avea întotdeauna în față soarele, fie cînd răsare din mare, fie cînd apune în Siutghiol. Pe lîngă restaurante proprii, noile hoteluri vor avea și piscine cu apă de mare.

Probe trecute cu bine

Zilele trecute, montorii și furnizorii de echipament tehnologic ai Întreprinderii Electrocentrale Rovinari au repurtat un important succes de muncă în vederea punerii în funcțiune a celui de-al doilea grup energetic de 330 megawați. Este vorba de reușita probelor rodajului mecanic efectuat la cele două electropompe de alimentare cu apă a cazanului aferent blocului 4. Instalațiile respective sînt rodul inteligenței tehnice a constructorilor de la I.C.M. Reșița, care au reușit într-un timp record să-și însușească dificila tehnologie de fabricație a celei mai mari pompe realizate în țară, cu un debit de 580 tone de apă pe oră, utilaj pînă anul acesta adus din import.

După 8 ore de funcționare, cele două pompe, înfățișate în imaginea de jos

au trecut de la sarcina minimă la cea nominală, confirmînd pe deplin capacitatea creatoare a constructorilor reșițeni. Noua instalație creează condiții pentru trecerea la spălarea acidă a cazanului, concomitent cu uscarea zidăriei, făcînd totodată posibilă respectarea și chiar depășirea termenului de punere în funcțiune a celui de-al doilea grup energetic de 330 MW la C.T. E. Rovinari.

ION PREDOȘANU ■

Din Pacific în Finlanda

Un apel la ajutor plasat într-o sticlă, lansată în 1972 de o tînără ajunsă pe o insulă din Pacific, în largul Noilor Hebride, a fost găsit recent tocmai pe țărmurile nordicei Finlande : „Ajutor. Mă găsesc pe o mică insulă cu copii mei, la 167 grade est și 13 grade sud. Nava mea a eșuat pe această insulă. Am sosit aici la 17 iulie 1972 — Jill Voodall".

Pe cealaltă parte a hîrtiei se mai află cîteva cuvinte : „Veniți cît mai repede posibil în ajutorul nostru. Vă rugăm. Mary, Tom, Bill". Sticla a fost găsită lîngă Vaasa, în golful Botnic. Dacă nu este o glumă, sticla a ajuns din Noile Hebride tocmai pe coastele finlandeze.

Octavian Paler la 50 de ani

Pentru Octavian Paler, un umanist român de talie europeană, confruntarea cu alte zone geografice (întreprinsă în **Drumuri prin memorie**, vol. 1 : **Egipt. Grecia**, vol. 2 : **Italia**) sau interpretarea unor mituri (în **Mitologii subiective**) este un pretext pentru a se desluși pe sine însuși, pentru a-i înțelege pe ceilalți. Cărțile sale, izvodite de un spirit însetat de or-

dine și echilibru, de armonie, nu instruiesc, precum ghidurile turistice, despre localități vizitate, monumente celebre, obiceiuri ale oamenilor, peisaje și nu sînt nici tratate docte despre credințele celor din antichitate. Scrierile lui Octavian Paler povestesc frumos și cu discreție despre bucuriile și tristețile unui om, despre teama lui de singurătate și despre nevoia lui de singurătate, despre victoriile și înfrîngerile sale, despre frica sa de moarte, precum și despre dragostea față de meleagurile natale, centrul vital la care se raportează în permanență, pentru a-și împrospăta puterile în această aventură a cunoașterii de sine și a lumii.

Drumurile lui Octavian Paler nu-ți stîrnesc pofta de a porni în voiajuri nemaipomenite, ci te invită la meditație, la scrutarea propriei tale conștiințe. Autorul lor se desparte cu hotărîre de cei care străbat ținuturile cu febrilitate și își încarcă memoria cu tot felul de informații în legătură cu cele contemplate, ce nu lasă nici o urmă în sufletul lor : „...nu m-am priceput niciodată să-mi răspund ce profit moral au din voiajurile lor în străinătate cei care nu se descoperă pe ei înșiși". Paginile scrise de el constituie un elogiu adus puterii omului de a se scruta, de a afla enigmele din istoria sa. Frazele lui Octavian Paler, de o mare forță emoțională, lipsite însă de sentimentalism, precum și de podoabe inutile, se impun uneori în memoria cititorului ca mici poeme în proză (dealtfel, el este și autorul unui volum de versuri, **Umbra cuvintelor**) : „Există întrebări din care nu rodește niciodată vreun răspuns. Sfinxul e, poate, una din ele. Sau poate că acesta e singurul lui destin. Să rămînă întrebare de piatră, aceeași la marginea deșertului, singura lui certitudine" ; „Sămînța piramidelor, mi-am zis eu, dacă nu se află într-un fir de nisip din deșert, se află într-o clipă ce s-a temut de imensitatea timpului și s-a acoperit cu un munte de piatră".

Drumuri prin memorie, Mitologii subiective conturează mai puțin harta geografică și istorică a Egiptului, Greciei, Italiei, cît mai ales imaginea sufletului bîntuit de întrebări al autorului, un cărturar de seamă și un scriitor de mare talent, o strălucită prezență în literatura noastră de azi.

GEORGE ARION ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 83) ; redactor șef — 18 22.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV NR. 27 (1100)
3 IULIE 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

La Turceni, la aproape 300 metri înălțime, am senzația că, dacă întind mîna, dau de cer!

Profesia de gazetar al unor timpuri fierbinți m-a purtat la sute de metri în subteran, m-a determinat să parcurg mii de mile marine și iată, în acest moment, sînt gata să urc la cota cea mai înaltă pe care au atins-o constructorii români : primul coș de fum din cele patru cîte se vor construi în final la Termocentrala de la Turceni. Ajuns la 288 metri, el devine cea mai înaltă construcție din țară și al treilea coș de fum din lume. Timp de 124 de zile și 124 de nopți, 102 bărbați au înfruntat geruri tăioase, vînturi dezlănțuite, ploi și ninsori și au ridicat cu 16 zile mai înainte de termenul planificat una dintre cele mai impresionante construcții. Timp record ! În structura sa au intrat 2204 tone oțel și 18 105 metri cubi de betoane. Are forma unui uriaș trunchi de con care amintește de Coloana infinității, izbucnită din aceleași pămînturi gorjene, cu diametrul bazei mari de 46,8 metri și 11 30 metri la cota finală ; grosimea pereților atinge 0,75 metri, la cota 62,10 metri, și 0 24 metri, la cota 288 metri. O săgeată elastică plecată să sfideze parcă zborul [illegible] ai păsărilor. Probă autentică a [illegible]ății și măiestriei profesionale a ctitorilor de termocentrale. O exclamație severă a acestui timp suit de România pe verticală. Un etalon al înălțării noastre prin industrializare.

— Și spui că nu pot să urc ?

— E riscant. Se lucrează încă în interior, la ultimele finisări.

Împrumut casca lui Ghiță Marin și intru în coș. De sub o aripă metalică, protectoare, privesc spre cota finală. Pe măsură ce-mi urcă privirile, coșul se îngustează tot mai mult, tot mai mult, pînă ce ajung la un taigor de cer. Aici, pe pămînt, curge un timp pe care îl trăim cu toții în mod egal, acolo, la aproape 300 metri, lîngă razele soarelui care pătrund acum prin coș, timpul trebuie să aibă negreșit un alt ritm. Se simte după mișcările pe care le fac oamenii schimbului unu, condus de

(Continuare în pag. 6)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

CTITORIE — desen de GERMAINE STERIAN ■

NUCUL, UN COPIL AL SUFLETULUI NOSTRU

Încerc să atenuez o pornire prea sentimentală pe care nu știu de ce o am față de nuc, acel uriaș și bătrîn copac aflat chiar în mijlocul satului, martor ocular al întîmplărilor mai mari sau mai mici din viața de altădată a tuturor sătenilor. Altfel spus, încerc să atenuez ideea conform căreia, pentru mulți dintre noi care mai avem și amintiri, dacă nu trăite direct, cel puțin transmise din tată-n fiu, nucul este un punct de referință, un fel de moștenire simbolică a locurilor prin care ne-am născut. Adică nucul nu este doar copacul din mijlocul satului, sub ramurile căruia, duminică, se-ncingeau horele de altădată, sau sub ramurile căruia, tot altădată, seara se strîngeau bărbații mai vîrstnici și puneau la cale, cum se spune, treburile

(Continuare în pag. 10)

VICTOR NIȚA ■

La Congresul de electrografie și efect Kirlian de la Sanremo a fost recunoscut în mod oficial marele avans pe care îl dețin pe plan mondial cercetările românești în domeniul electronografiei

ROMÂNIA NEMURITOARE

PATRIA E TOTUL

Patria e totul, viața noastră scurtă
se cuvine veșnic a i-o închina,
ea e caldul pîntec de împărătită
zămislind subt cea mai norocoasă stea ;
ea e timp și spațiu, prin urmare matca
celui mai de taină și străvechi aluat,
cîntec e și casă pusă pe lemn verde
e izvorul firii cel neturburat.

Patria e mîna cu miros de ambră
care chiar cît suntem încă nenăscuți
ne sădește-n palme nobil cultul muncii,
iar în piept sămînța marilor virtuți ;
este graiul dulce ce-l vorbim, e pilda
ferecată-n aur prin letopiseți,
este ceriul care-atît ne-a plîns alături
că s-a scurs pe zidul de la Voroneț.

Multe osteneințe i-au cernit făptura,
de-ar putea pămîntul cîte-ar glăsui !
și-n atîtea rînduri foamea de-a fi liberi
a gustat din carnea bravilor săi fii ;
pîine frîntă-n colțuri la ospețe scumpe
a fost ea, preasfînta, vrednica de dor
azi am strîns-o toată în ștergarul nostru
căruia îi spunem, simplu, Tricolor.

Patria e însuși faptul că ne doare
neputința vorbei cînd vorbim de ea,
este coriandrul înflorit de care
pururi văzul nostru nu s-o sătura —
biruit-au gîndul de am scris aceasta
ie, preasupusul ei cel mai de rînd,
patria e rostul comunist al nostru
pe acest mirific astru de pămînt.

CORNELIU VADIM TUDOR ■

Săcele, o lume de fier și de pămînt

Săcelele sînt o așezare istorică, un monument al istoriei, o carte de începuturi. Sînt, de fapt, un complex de istorie, sînt nu una, ci șapte așezări-monument, așezări-istorie, așezări-muzeu, desenînd un nucleu de viață, un punct sau o zonă incandescentă de referință pentru existența, vechimea și dăinuirea noastră. Căutînd locul în care să înfigi compasul, pentru a da un ferm și rotund ocol pămînturilor acestei țări, căutînd locul care să unească într-un singur focar toate drumurile, de la nord la sud și de la vest la est, descoperi Brașovul și descoperi, chiar în hotarul lui, Săcelele. Săcelele au denumit, din vechime, faimoasele „șapte sate" (sau „sătucele", sau „sătcele", sau „săcele") ale oierilor din Țara Bîrsei, matrice a vechiului sat pastoral românesc, crescut direct din trunchiul geto-dacic, cu cununa latinității purtată mîndru și teafăr, nevestejită de nici o suflare potrivnică a istoriei. Pe corpul acestui sau acestor monumente poți citi toate actele capitale ale existenței românilor, încrustate în documente, în memorie, în piatra tocită a edificiilor, în dimia aspră a verbului, care de fapt e aspră doar pe dinafară, pe dinăuntru e lîna unduitoare și caldă a gîndului și simțirii ce au născut „Miorița".

Săcelele, astăzi, sînt un oraș modern. Patru din cele șapte sate ale oierilor de sub poala de miazănoapte a munților Bîrsei (Satulung, Cernatu, Turcheș și Baciu) au alcătuit, în 1950, orașul Săcele, sediul marii uzine a „Electropreciziei" (fondată în 1948), celelalte trei (Tărlungeni, Purcăreni, Zizin) compunînd azi o singură comună, Tărlungenii, aflată și ea în plin proces de urbanizare, menită, în planurile arhitecților și edililor, ca vatră de viitor oraș.

Ce-a mai rămas, în înfățișarea și viața de azi a Săcelelor, din istoria sau povestea păstorilor, din acea epopee a marilor transhumanțe ce coincide, în timpul fără hotar, cu viața celor dintîi strămoși ai noștri ? Aparent, nimic. Orașul uneia din marile uzine ale țării (uzină ce făurește echipamentul electric pentru toate tractoarele, autocamioanele și autoturismele „made in Romania", uzină cu mii de oameni, uzină ce-și exportă produsele în peste 30 de țări ale lumii), revelează vizitatorului, ca și localnicului ce-i calcă as-

(Continuare în pag. 12)

ILIE PURCARU ■

RADIOGRAFIA
FOTBALULUI NOSTRU
CEL DE TOATE ZILELE
ÎN ANUL COMPETIȚIONAL
1975 / 1976

„NICI MUNCĂ FĂRĂ PÎINE, NICI PÎINE FĂRĂ MUNCĂ!"

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Treceam zilele trecute prin ținutul Dornelor și mă gîndeam la o afirmație făcută în revista FLACĂRA și anume că am putea avea și noi, aici, o zonă turistică asemănătoare cu cea din Alpii francezi. Peisajul este deosebit de frumos, drumurile sînt asfaltate, majoritatea caselor sînt mari, bine amenajate, atît pe dinafară, cît și pe dinăuntru, avînd multe camere disponibile. Oare ce mai lipsește pentru începerea amenajării unei astfel de zone ? Inițiativa ? Interesul ? Ce ? **(Ioan Măgăliș, Iași)**

Astăzi mai mult decît oricînd ne gîndim nu atît la bucuriile vacanței — noi, cei care avem 15 ani — cît la ce lăsăm în urmă. E un moment emoționant, ne despărțim de jocuri, ne despărțim de copilărie, dar mai ales ne despărțim de profesorii, de educatorii noștri. Ei ne-au învățat să privim înainte, să mergem drept, să știm să ne păstrăm cuvîntul, ne-au învățat să prețuim munca, cinstea, sacrificiul; nu putem să nu ne amintim momentele de răscruce în care, pentru că eram prea mici și nu știam prea multe, ei au trebuit să intervină, să chibzuiască, să aleagă pentru noi — să ne pregătească un destin demn pe acest pămînt. Le mulțumim respectuos, le dorim sănătate și viață lungă, să educe cît mai multe generații... iar tovarășei diriginte, Aneta Sofrone, a doua mamă a noastră, îi făgăduim că vom rămîne mereu „copiii dumneaei buni", care nu o vor mîhni niciodată. **(Colectivul clasei a VIII-a C, Școala generală nr. 6, Bîrlad)**

Primim din partea Comitetului Județean Suceava al P.C.R. :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei de către **Traian Trufin**, angajat al I.P.E.G. Cîmpulung-Moldovenesc, prin care se semnalează unele abuzuri și ilegalități comise de către șeful sectorului Pîrîul Corbului, Iosif Schnur, și alți angajați, în urma cercetărilor efectuate de noi s-a constatat temeinicia unor aspecte, cît și neconfirmarea altora... prin procesul verbal nr. 3509/1 aprilie a.c. Iosif Schnur și contabilul șef al sectorului, Petre Stăcescu, au beneficiat necuvenit de plata sporurilor de șantier deoarece aceștia aveau asigurate condiții să se deplaseze zilnic acasă și nu întruneau toate condițiile legale pentru obținerea acestui drept. În consecință conducerea unității a emis decizie de imputare pentru suma de 4 332 lei în sarcina lui Iosif Schnur și 2 864 lei în sarcina lui Petre Stăcescu. Totodată a fost sistată acordarea în continuare a sporului celor doi angajați... În urma controlului, pentru aspectele negative constatate, conducerea I.P.E.G. Cîmpulung a schimbat din funcția de șef de sector pe tovarășul Iosif Schnur..."

N.R. — Sîntem curioși ce o fi acum respectivul tovarăș.

În cursul anului 1976 Consiliul popular al orașului **Tg. Frumos** a contractat cu cetățenii din localitate o cantitate de 300 hl lapte ce urmează a fi preluată de către I.C.L. Hîrlău. Cu toate insistențele organelor de aici, nici pînă în prezent I.C.L. Hîrlău nu a numit o astfel de persoană care să se îngrijească de transportul laptelui, trimițînd doar o mașină care să ridice diverse cantități, la interval de zile întregi, o parte din lapte alterîndu-se astfel, alta nefiind primită de șofer pentru a fi transportată, acesta justificîndu-se că ei nu este gestionar. Din întreaga această harabaură au de pierdut atît consumatorii, cît și producătorii, care se întreabă încă de pe acum, și pe drept cuvînt, dacă la anul merită oare să mai facă contracte. **(Dumitru Păpușoiu, Tg. Frumos, Iași)**

Cititorule, cînd pașii te vor purta pe cărările de piatră și istorie ale Apusenilor, oprește-te la Țebea. Aici, sub falnicul gorun al lui Horia, odihnește „Craiul Munților" — **Avram Iancu** — al cărui mormînt îl înfățișează fotografia alăturată, ca o permanență a istoriei românești pe aceste meleaguri pe care parcă și astăzi răsună pașii

răsculaților de la 1784 sau ai tribunilor de la 1848. Aici îl vei cunoaște pe „flăcăiandrul" Dragoș Teodor, care la 1 decembrie 1918 a străbătut munții pe jos pînă la Alba Iulia pentru a participa la legitimul act al unirii Transilvaniei cu România; astăzi, septuagenarul cu glas molcom, cu gesturi domoale ține vibrante și adevărate lecții de istorie, pentru cei ce vin în această străveche vatră românească. **(Valter Herman, Brad, Hunedoara)**

Vizitînd mănăstirile din nordul Moldovei — vestigii ale culturii noastre multiseculare — ești întîmpinat încă de la intrare de tablouri murale în care sînt prezentați ctitorii respectivelor așezăminte. Vizitînd uzine și fabrici — ctitorii ale noii noastre vieți sociale — ești întîmpinat de cele mai multe ori de ziduri nude, înalte, foarte rar pe ele fiind aplicate cîteva motive decorative, de factură mai mult funcțională decît estetică. Nu s-ar putea oare ca și aceste ziduri să prezinte în stil ctitorial reprezentanți de seamă ai constructorilor, muncitorilor, proiectanților — în ulei, mozaic etc. — figuri de eroi, sau scene de muncă — astfel încît și aceste mari întreprinderi ale noastre să înfățișeze vizitatorilor nu numai forța economică ce o dețin, dar și un cadru estetic adecvat, necesar aș zice, oricărei instituții ? **(Alexandru Ionescu, Constanța)**

Fiind un mare amator de drumeții, cunosc bine multe din cabanele de pe munții noștri. De acea vă scriu despre starea deplorabilă în care se găsește cabana Omu, situată în vîrful cu același nume, pe care am vizitat-o recent : acoperișul stă aproape să cadă, apa se scurge în interior, în jurul cabanei domnește o dezordine totală. Aspectul de casă părăsită este accentuat și de faptul că ea nu se găsește la numai cîțiva metri de stația meteorologică, care arată cu totul altfel. Nu mai spun că la cabană nu se găsește nimic, dar absolut nimic : un ceai, un salam, o pîine, un biscuit etc. Din păcate, o stare asemănătoare poate fi descoperită și la cabana Mălăiești — unde cabanierul, Niță, în ziua cînd am fost noi, 30 iunie, se „cinstea" zdravăn cu niște ciobani din împrejurimi, în timp ce dormitoarele erau nemăturate de cine știe cînd, paturile nescuturate, aprovizionarea lăsînd de asemenea mult de dorit. Toate acestea în contrast cu cabanele Piatra Arsă, Padina și Poiana Zvoarelor — despre care nu putem avea decît cuvinte de laudă. **(Nicolae Boeru, București)**

Tradiționalul port al tinerilor din Năsăud, județul Bistrița-Năsăud, produce și astăzi încîntarea celor care îi întîlnesc astfel pe

străzile orașului. Tînărul din fotografia pe care am făcut-o recent, aici, este un astfel de exemplu. **(Nicolae Tokacek, București)**

Mă numesc **Florea Mărculescu** și vă scriu în numele a 30 de cetățeni din satele Dejești și Donești, comuna Vitomirești-Olt: datorită intereselor unor șoferi ai curselor I.T.A., aceștia au impus vînzarea unor bilete cu preț exagerat pentru noi, cei din cele două sate mai sus amintite, în scopul de a face traseul unei foste curse, care ne lega de Pitești, nerentabil. Scopul lor a fost atins, cursa s-a desființat, și iată cum peste 600 de familii sînt astăzi lipsite de un mijloc de transport în comun de la și către Pitești. Sperăm că prin publicarea acestor rînduri organele în drept vor analiza situația creată, venindu-ne astfel în ajutor. **(Urmează un număr de 30 de semnături)**

Articolul **„Să facem pîinea pe care o merităm"**, apărut în revista FLACĂRA nr. 22 a.c. a fost citit cu mult interes de lucrătorii întreprinderii noastre, conținutul său constituind fondul unor exemple de urmat sau de evitat. Relatările referitoare la formația nr. 24 Cîmpina sînt reale... Deficiențele principală a constat în faptul că sistemul de preîncălzire a benzii cuptoarelor cu rezistențe electrice nu asigură temperatura necesară, din care cauză în prima fază de coacere bucățile de aluat se lipeau de banda cuptorului și rămîneau insuficient afinate... Această situație s-a remediat prin introducerea arzătoarelor cu gaz metan... Pentru îmbunătățirea tehnologiei de fabricație, tehnicienii din cadrul formației nr. 24 Cîmpina efectuează probe de coacere spre a găsi rețeta cea mai bună pentru fiecare din cele 8 sortimente de pîine ce se fabrică la această unitate... Vă asigurăm că este un imbold pentru lucrătorii noștri faptul că FLACĂRA a inserat în paginile sale și aspecte din domeniul panificației, fapt pentru care vă mulțumim. **(Constantin Răr, director, Întreprinderea Industria Panificației Prahova, Ploiești)**

Primim din partea Grupului de șantiere „LOTRU" al T.C.H. București, sub semnătura **ing. șef mec. Lazăr Laurian**, o scrisoare, destinată extrem de spirituală, în legătură cu informația publicată în rubrica „Ultima oră" din nr 22 al revistei FLACĂRA cu titlul **Pompă de injecție de 100 atmosfere.** Se face textual precizarea : „...pompa de injecție de 100 atm. nu utilizează hidrocentralele și nici una nu este plasată la Hidrocentrala LOTRU..."

N.R. — Precizăm în rîndul nostru că informația referitoare la pompa respectivă a fost obținută de redacțiile revistei de la secretarul organizației U.T.C. a întreprinderii „Energoreparații" București, tovarășul Nicolae Vasile.

Cu ani în urmă se preconiza ca viitoarea statuie a Luceafărului să fie așezată în fața Bibliotecii centrale universitare din orașul nostru. Iată însă că nu de mult a fost inaugurată o statuie a lui Mihai Eminescu, plasată pe una dintre laturile intrării la Teatrul Național. Lăsînd deoparte imaginea redată de sculptor, credem că mulți vor fi nemulțumiți de această amplasare. Este drept că statuia celui mai mare poet clasic român, Vasile Alecsandri, din Iași, a fost așezată în fața Teatrului Național de acolo, dar teatrul acela îi poartă numele, și apoi Alecsandri a fost și dramaturg. Revenind la Cluj-Napoca: evident, de cealaltă parte a intrării către teatru, va trebui amplasată o a doua statuie. Dar statuia cui poate sta la nivelul Luceafărului, la nivelul geniului fără pereche al spiritualității noastre ? **(Al. Strâmbeanu-Balaș, Cluj-Napoca)**

Primim din partea Consiliului popular al municipiului Alba Iulia :

„La scrisoarea tovarășului **Ioan Bildea** din Alba Iulia prin care acesta sesizează anumite lipsuri în activitatea cabinetului medical de pe lîngă I.J.C.M. Alba, vă comunicăm: cele reclamate nu sînt reale. Deși tovarășul Bildea este sănătos, refuză să muncească și pretinde să i se elibereze certificate medicale, pe motivul că ar fi bolnav. Menționăm că în cursul anilor în care a lucrat la diferite întreprinderi din țară tovarășul Bildea a avut 12 desfaceri de contracte de muncă, iar la I.J.C.M. Alba — unde, în scrisoare, pretinde că lucrează — a muncit efectiv doar 19 ore".

În revista **FLACĂRA nr. 24** în rubrica „Ultima oră" este un mic articol cu titlul: „La Tescani, în Moldova, se pregătește de inaugurare așezămîntul cultural George Enescu". În care este reprodus și testamentul marelui nostru compozitor. Țin să vă fac cunoscut că originalul ce se găsește, pare-mi-se, la Muzeul George Enescu din București a fost încredințat într-un plic sigilat socrului meu, Ioan Milom, fost administrator al moșiei Tescani, în prezent decedat. Ce m-a făcut să vă scriu aceste rînduri ? Pe de o parte, pentru că există unii care ar lăsa să se înțeleagă că testamentul a fost lăsat altcuiva; pe de alta, țin să vă mai spun că și soția lui G. Enescu, Maria Cantacuzino-George Enescu — așa cum îi plăcea să semneze — a lăsat și ea socrului meu un testament care se găsește în posesia mea, împreună cu actul de donație în original către statul român a conacului, parcului etc., în suprafață totală de 33 ha. În testament, Maria Cantacuzino-G. Enescu își exprimă și ea dorința de a fi înmormîntată la Tescani, alături de soțul ei, G. Enescu. Mai posed o scrisoare a soției lui G. Enescu din 17 octombrie 1947, scrisă la Paris, în care explică scopul donației! Dacă testamentul ar putea fi de folos pentru aducerea osemintelor celor doi soți din străinătate, eu l-aș pune oricînd la dispoziția autorităților; de nu, documentele vor fi donate așezămîntului cultural George Enescu cu ocazia inaugurării. **(Prof. pensionar Andrei Rusu, Moinești, Bacău)**

În Petrila se simte nevoia unei mașini de măcinat cafea; pare un amănunt lipsit de importanță și totuși acest amănunt provoacă necazuri gospodinelor. Tot din aceeași pricină în cofetării sau restaurante nu se servește cafea. Oare nu ar fi mai bine, atît în interesul consumatorilor, cît și al întreprinderii comerciale locale de stat pentru alimentația publică din Petroșani, ca o astfel de mașină să fie instalată, de pildă, la cofetăria „Scala" din Petrila ? Ar fi toată lumea mulțumită, nu numai personalul din alimentația publică, dar și vecinii din apropierea magazinelor alimentare, care n-ar mai fi astfel deranjați de amatorii de o cafea proaspăt măcinată. **(Constantin Băduță, Petrila)**

În holul caselor de bilete din Stația C.F.R. Cîmpina funcționează un chioșc de ziare care este deschis de la orele 5 la 19, fapt care ajută la cumpărarea ziarelor încă din primele ore ale dimineții — lucru important mai ales pentru navetiști. În urma schimbării mersului trenurilor, ziarele ajung — mai ales dintr-un birocratic sistem de recepționare: se trimit întîi la oficiul din Cîmpina, abia apoi cele destinate vînzării în gară sînt redistribuite aici — cu întîrziere, lipsindu-ne de posibilitatea de a ne informa la timp. Sînt convins că nu se poate să nu existe o soluție, pe plan local, pentru o reglementare a vînzării presei cît mai devreme, așa cum se face înainte. **(Aurelian Holeiec, Poiana Cîmpina, Prahova)**

„Porumbelul" este una dintre cele mai cunoscute stînci zoomorfe din Masivul Ciucaș. Se află chiar pe poteca turistică ce urcă din Pasul Bratocea (alt. 1267 m.) spre muntele cu același nume. În apropierea

acestuia se află alte monumente megalitice, cum ar fi „Sfinxul" din Bratocea, „Gemenii", „Fricoliciul", „Baba-Cloanța", „Noe", „Elefantul" etc

Mă numesc **Simion Hășteșcu.** Locuiesc în satul Gemenea, comuna Voinești, județul Dîmbovița. Vă scriu în numele unui grup de navetiști. Călătorim zilnic pe ruta Cîmpulung Argeș — Voinești. Unii trebuie să folosim și autobuze — în tranzit — ale I.T.A. Dîmbovița. Șoferii de pe aceste autobuze adesea ne dau jos pentru că avem abonamente. Pretind că le diminuăm planul; abonamentele noastre sînt plătite la I.T.A. Cîmpulung Argeș. Iată ce s-a întîmplat de pildă luni 21 iunie a.c. Mai mulți abonați am vrut să călătorim cu autobuzul 31—DB—1560 Deși trecusem deja abonamentele în diagramă, șoferul ne refuza pentru motivul amintit mai sus. La insistențele noastre ne-a răspuns cam așa : „Mă, voi sînteți învățați pe mîne, și dacă vreau vă dau și jos, că nu sînt la dispoziția voastră, să vă car acasă, și eu răspund, că ce fac eu fac legal !" Pînă la urmă într-adevăr a dat pe cîțiva jos și a plecat cu 12 — doisprezece! — călători. De oprit prin stații, nici nu se gîndea să mai oprească. Ne-a dus repede, e drept, dar se grăbea în așa hal încît cred că ne confunda cu mărfuri rezistente și la șocuri mecanice. după ce ne încercase rezistența la proprie lui grosolănie.

După patru decenii absolvenții fostei Școli comerciale superioare de băieți din Ploiești (promoțiile 1936—37), veniți din toate colțurile țării, s-au reîntîlnit în ziua de 27 iunie a.c. cu profesorii lor în localul unde au învățat. Revederea a fost emoționantă. După ce clopoțelul a vestit începutul orelor de curs, foștii elevi — astăzi cu tîmplele încărunțite — s-au așezat în bănci. Apoi fostul lor diriginte a strigat catalogul. În continuare „elevii" și profesorii și-au depănat amănunt., au vorbit despre preocupările și contribuția lor la transformările petrecute în patria noastră socialistă. După „orele" de curs, au fost vizitate noile realizări social-culturale din municipiul Ploiești. **(Dumitru Mihalache, București)**

Din portul Constanța, moș Alexandru Draghia a plecat cu un vas american spre New York, urmînd ca de acolo să parcurgă cu bicicleta sa „Dor de dus" distanța de 1 600 kilometri pînă la Montreal, unde va sosi în pînă desfășurare a Jocurilor Olimpice. Pasionat al drumeției, a făcut din 1969 pînă acum mai multe tururi prin țară și prin Europa, parcurgînd cu bicicleta sa peste

96 000 kilometri. Iată-l în fotografia pe care v-o transmit, pozînd pentru cîțiva reviștei, cu cîteva minute înainte de plecarea în marea sa cursă spre Montreal. **(Lucian Cristea, Constanța)**

Mă numesc **Margareta Turea,** locuiesc în orașul Gh. Gheorghiu-Dej, județul Bacău. În ziua de 4 iunie a.c. am călătorit cu acceleratul 745 de la Oneși la Timișoara timp de 11 ore. Pe tot parcursul n-am avut posibilitatea să-i ofer fiicei mele în vîrstă de patru ani o masă caldă sau o băutură răcoritoare : trenul nu avea vagon restaurant. La plecare, în ziua de 7 iunie a.c., nu s-au eliberat bilete pentru clasa I, deși toate compartimentele erau goale. Consider că acest tren accelerat este compus din prea multe vagoane — circa 20—25 — ceea ce face ca să circule aproape goale. Coletele expediate din Oneși pentru Timișoara pleacă pe ruta Oneși—București parcurgînd șase—șapte zile pînă la destinație. Nu sînt expediate cu acest accelerat pe motivul că nu există vagon pentru bagaje de mînă.

Poșta redacției

Alexandru Negoiță — București. Aveți tot sprijinul din partea conducerii întreprinderii „Crinul", care a dispus să lucrați într-un post care să nu vă solicite atît de mult efort fizic și să vă puteți îngriji sănătatea ● **Matilda Tănăsescu** — Caracal. Vi s-a aprobat încadrarea la Întreprinderea de tricotaje Caracal ● **Maria Bîtu** — Topoloveni. Conform actelor normative în vigoare, vi s-a sistat plata pensiei de cooperatoare pentru că nu aveți vechime în muncă la C.A.P și beneficiați de pensie de urmaș ● **Lucian Ciordaș** — Oradea. La Direcția sanitară județeană nu a fost post liber de registrator medical, de aceea soția dumneavoastră a fost încadrată la Direcția comercială. ● **Sandu Bădoiu** — Moldova Nouă. Am fost informați de către Consiliul popular orășenesc că s-a luat legătura cu conducerea întreprinderii miniere din localitate în vederea sistării reținerii banilor pentru lift. De asemenea, am mai fost informați că piesele de schimb pentru repararea liftului de la blocul turn vor fi livrate de către întreprinderea „Ascensorul" București la începutul anului 1977 pentru că în 1976 nu este posibil (de ce ? !). Deci, pînă atunci, răbdare.... și folosiți în continuare treptele celor zece etaje ● **Costache Tonilă** — Roman și **Ion Bălan** — comuna Obîrșeni, județul Vaslui. Aveți dreptate să ne reproșați că am depășit de mult termenul legal prin care eram obligați să vă răspundem la sesizări. Să ne explicăm : conform Legii presei ne-am adresat în termen (12 zile de la primirea sesizărilor dumneavoastră) forurilor locale competente în luarea în considerare și rezolvare a celor semnalate și conform aceleiași Legi a presei acestea aveau obligația să ne răspundă în termen de 30 de zile. Ceea ce ele n-au făcut. ● **Zaharia Bondor** — Bacău. Dacă presupuneți că vioara descoperită de dumneavoastră poate fi un veritabil „Stradivarius", adresați-vă în acest sens Academiei R.S.R. ● **Ladislau Horvath** și **Alexandru Pocol** — Sibiu ; **Cornelia Niculescu** — Brașov; **Ion Rădoi** — comuna Purani, Teleorman; **C. Năstase** — Piatra Neamț; **Adrian Matache** — Craiova ș.a. Doctoriului **Mihai Teodoru** Zavergiu îi puteți scrie pe adresa : București, strada Caragea Vodă nr. 21 — telefon 11 85 46.

PUBLICITATE

FLACĂRA nu își face din considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne pe mai departe, Și nu uitați să vă semnați!

ÎN CONFORMITATE CU INTERESELE FUNDAMENTALE ALE POPORULUI ROMÂN, PENTRU PACE, SECURITATE ȘI ÎNȚELEGERE CU TOATE NAȚIUNILE LUMII

Simbătă, 3 iulie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a efectuat o vizită de lucru în municipiul Galați. Locuitorii bătrînului port dunărean au folosit acest prilej pentru a-și manifesta sentimentele de caldă prețuire și dragoste față de președintele României socialiste.

Sentimentul pe care secretarul general al partidului ni-l restituie întocmit cu fiecare dintre cuvîntările sale este acela de forță, de sinceritate și de optimism. Un optimism obținut nu prin forța și sugestia cuvintelor, ci prin luciditatea analizei, prin capacitatea proprie secretarului general de a ne citi gîndurile, de a fora în realitate pînă la adîncimi de fiecare dată revelatoare. Acesta este sentimentul pe care oamenii muncii l-au încercat citind ultima cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de joi, 1 iulie, în încheierea lucrărilor ședinței comune a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. De la problemele calitative fundamentale ale planului național unic de dezvoltare economico-socială, prezentate cu rigoarea binecunoscută, pînă la detaliul aprovizionării diferitelor cartiere, discursul secretarului general este străbătut de filonul de adevăr și cunoaștere profundă a fenomenelor ce denotă perpetuitatea observației, grija permanentă pentru problemele generale ale țării și ale fiecărui cetățean în parte. **„Nu se poate construi socialismul, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu vorbărie, cu anarhie. Aceasta trebuie să fie clar tuturor ! De sus pînă jos, în partid, în organele de stat, în întreprinderi, în organizațiile obștești trebuie introdus, pe lîngă dezbaterea democratică a problemelor, și spiritul de disciplină fermă, comunistă".**

Același sentiment de forță și încredere l-au încercat, două zile mai tîrziu, siderurgiștii gălățeni, toți oamenii muncii din Galați, cu prilejul vizitei de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o în municipiul de pe malul Dunării. Mii de muncitori, prezenți în fața combinatului siderurgic, unde a aterizat elicopterul prezidențial, au ținut să-și manifeste sentimentele de adîncă prețuire și dragoste față de neobosita activitate a secretarului general al partidului, hotărîrea de a face totul pentru ca, prin eforturi unite, să-și sporească partea de contribuție la dezvoltarea economiei și propășirea patriei.

★

Vineri, 2 iulie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe ministrul afacerilor externe al Republicii Cipru, Ioannis Christophides, un grup de personalități vest-germane participante la Simpozionul româno–vest-german pe teme de cooperare și delegația parlamentară braziliană. Desfășurată într-o atmosferă de caldă cordialitate și prietenie, întrevederea cu Ioannis Christophides a evidențiat dorința comună de a contribui la transpunerea în viață a prevederilor Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, la adoptarea unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare, la promovarea unor noi relații în cadrul unei ordini economice și politice mondiale noi, întemeiată pe principiul dreptului internațional, pe echitate și încredere.

Evidențiindu-se această idee și în timpul discuțiilor cu personalitățile vest-germane participante la Simpozionul româno–vest-german pe teme de cooperare, s-a apreciat că realizările bune obținute de societățile mixte româno–vest-germane pot constitui un exemplu de cooperare între țări cu sisteme economice și sociale diferite.

Conlucrarea fructuoasă bilaterală a fost și în centrul discuțiilor cu delegația parlamentară braziliană, evidențiindu-se cu satisfacție evoluția ascendentă a relațiilor româno-braziliene, mai ales după vizita făcută de șeful statului român în Brazilia și în urma documentelor semnate cu acel prilej, care au creat cadrul favorabil dezvoltării raporturilor de cooperare și colaborare dintre cele două țări. Schimbul de vederi a relevat, de asemenea, faptul că în soluționarea problemelor complexe ale lumii contemporane un rol tot mai important revine parlamentelor și parlamentarilor, care sînt chemați să acționeze cu tot mai multă vigoare pentru întărirea cooperării pe plan internațional, pentru pace, pentru progresul economic și social al tuturor națiunilor.

★

Luni, 5 iulie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe ministrul afacerilor externe din Jamaica, Dudley Joseph Thompson, și pe ministrul turismului și antichităților al Regatului Hașemit al Iordaniei, Ghaleb Barakat. Folosind prilejul oferit de șeful statului român, ministrul de externe din Jamaica, Dudley Joseph Thompson, a înfățișat preocupările țării sale pentru dezvoltarea independentă și lichidarea subdezvoltării, pentru stabilirea unor relații de pace și prietenie cu țările vecine și cu toate popoarele lumii, care să contribuie la dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni, la instaurarea unui climat de pace și muncă constructivă în zonă și întreaga lume. Evidențiind sprijinul și înțelegerea de care se bucură în România toate statele care au pășit și pășesc pe calea dezvoltării libere în interesul propriilor popoare și al bunăstării generale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat importanța întăririi colaborării și solidarității tuturor forțelor progresiste în lupta pentru stabilirea unor relații noi, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune. Președintele Nicolae Ceaușescu și Dudley Joseph Thompson au reafirmat dorința țărilor lor de a contribui la realizarea destinderii în lume și la statornicirea unor relații cu adevărat democratice între state

Constatînd bunele relații și evoluția pozitivă a raporturilor bilaterale dintre România și Iordania, președintele Nicolae Ceaușescu și Ghaleb Barakat au procedat, de asemenea, la abordarea unor aspecte ale actualității internaționale, îndeosebi probleme legate de situația din Orientul Mijlociu, subliniindu-se necesitatea acționării cu și mai multă vigoare pentru soluționarea pe cale politică a situației și instaurarea unei păci durabile și juste în interesul păcii, al progresului economic și social al tuturor națiunilor care coexistă în această parte a lumii.

NICOLAE CRISTACHE

Aspect din timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și ministrul afacerilor externe al Republicii Cipru, Ioannis Christophides.

În timpul primirii de către președintele României a ministrului afacerilor externe din Jamaica, Dudley Joseph Thompson.

Turceni LA APROAPE 300 METRI ÎNĂLȚIME, AM STRANIA SENZAȚIE CĂ DACĂ ÎNTIND MÎNA, DAU DE CER!

(Urmare din pag. 1)

Alexandru Fota. Lucrează la ultimii metri de glisare a structurii interioare pentru susținerea pliniei de zgură și cenușă. Stau pe o platformă suspendată care se prinde de coș printr-un sistem complicat, pe care oricît mi l-ar explica șeful de lot, Ion Irod, tot nu-i înțeleg. Gîndul meu a ajuns la 300 metri și mă cheamă acolo.

— Și chiar nu putem urca ?

De data aceasta, Ion Irod mă citește exact și se face nevăzut. Ies și eu după el și-l aud strigînd :

— Zmeule, unde ești măi, Zmeule ?

— Aici, nea Iroade, aicea bre; dar ce, ce s-a întîmplat ?

— Pregătește troliul că ne duci sus.

— Eu de dus nu vă duc, cel mult vă trimit sus.

Îmi dau seama că tînărul cu nume de zburător. Dumitru Zmeu, 31 ani, născut în Meuț (Gorj), care are în îngrijirea și răspunderea sa instalația troliului, glumește. Ne cheamă în cabina lui, se așază la pupitru și îmi explică sistemul de funcționare a liftului. Apoi către mine :

— Aveți curaj ?

— Merg pe mîna dumitale, îi răspund în același ton.

Zmeu rîde satisfăcut și aruncă țigara din care trăsese pînă la unghie. Mie, sincer să fiu, mi se accelerează pulsul, instinctiv îmi apăs inima cu palma, ca și cînd l-aș spune „potolește-te", îmi încarc plămînii cu aer și intru în lift. Irod duce palmele la gură și strigă la cei de sus : „Vlădescule, spune-le oamenilor să stea liniștiți că urcăm la 300 !" Victor Vlădescu, semnalist la lift, asta e una din misiunile sale, preia dispoziția lui Irod și o strigă celorlalți : „Măi, stați trei minute așa că urcă liftul !" Oamenii au tăcut, parcă s-au retras undeva la pîndă, ploaia de pietre a încetat să mai bată în aripa de metal și o liniște primordială se instalează în acest tunel al timpului. Sînt însoțit de Irod și de Constantin Ceranu, cel mai tînăr lăcătuș mecanic din schimb. Nici nu apucăm să închidem bine ușile liftului că Vlădescu a zis „vira", iar Zmeu, atent la comenzi, a și cuplat. Urcăm cu 2,5 metri pe secundă. Liftul a transportat acolo, la 300 metri, unde vom ajunge și noi (dar oare vom ajunge ?), oameni și materiale. A fost, și va mai rămîne cît va mai fi nevoie, un braț uriaș care a cărat coșul în sus. „Instalația e bună, nu vă fie teamă, iar dacă s-ar întîmpla să se rupă cablul de tracțiune, ori să apară o altă defecțiune, n-am ajunge chiar jos, ar intra în funcțiune cablul de siguranță și în cel mai rău caz am rămîne suspendați". Explicația lui Irod numai darul să mă liniștească nu-l are. Pe măsură ce ne apropiem de 300 metri, simt că îmi țiuie urechile. După metoda mea de măsurare a timpului, numărarea în gînd, la îndemîna oricui în asemenea condiții, cred că a trecut un minut. „Ne aflăm la cota plus 62 metri", spune Irod. Pînă aici am mai urcat cu opt lunî în urmă. De aici încolo parcurgem un drum nemaicălcat de mine și aceasta mă neliniștește. „Am ajuns la cota plus 135 metri, punctează din nou Irod ; trebuie să știți că între temperatura de jos și cea de la cota 280 metri există totdeauna o diferență de două grade. Dar la priviți porumbeii cît stau de cuminți !" Nu l-am înțeles prea bine pe Irod. Și-a dat și el seama, întinde brațul și zice : „Uite-i !" La aproape 200 metri înălțime, porumbeii și-au făcut cuiburi pe console și în liniștea aceasta totală își ciocesc ouăle. Vor scoate pui mai înainte ca focurile să-și trimită limbile lor spre cuiburi. Nu se feresc de noi. Confundă poate liftul cu o pasăre mai mare care își caută cuibul. Iar cuibul acestei păsări e tocmai la 300 de metri. „Un cuib de vulturi", cum îi place lui Irod să-l numească. Am intrat în conul de lumină care pătrunde prin gura de sus a coșului. Ne apropiem de ieșire. Și la ora 10 și 10 minute, Zmeu, care a rămas pe pămînt, încetează și liftul oprește la cota finală. Ceranu a deschis ușa și e deja pe balustrada care a început să fie demontată. Cale încet și ușor pe capetele de scînduri. Printre ele se vede hăul. Simt stomacul în gît, îmi încarc din nou plămînii cu aer și notez sprijinit de un rezervor mic de ulei. Notez cu litere care parcă nu sînt ale mele; din cauza emoției, firește : **Am atins cea mai înaltă cotă pe care au zidit-o vreodată constructorii români ! Mă aflu deci la aproape 300 metri înălțime și am straniа senzație că dacă întind mîna dau de cer ! Este nivelul, la figurat vorbind, dar și la propriu, pe care l-a atins România pe calea industrializării socialiste.**

Privesc în jur, sub un soare care arde puternic. La Sud, se zăresc fumegînd cele două coșuri ale Termocentralei de la Işalnița. La Est se văd coșurile altei termocentrale — Rogojelu. Mai înspre Sud se profilează viitorul oraș Turceni, iar de jur-împrejur se întinde o salbă de sate gorjene : Ceplea, Broșteni, Izvoarele, Cursaru, Ionești, Iliești, și noua fabrică de pîine. Irod îmi arată albia veche a Jiului și albia nouă, la care se mai lucrează. Înseamnă că Jiul își va schimba cursul, va intra într-o nouă albie care va curge dreaptă pînă în locul în care va primi apele Gilortului. O suprafață însemnată de teren va fi redată circuitului agricol. Pe punctul cel mai de sus, la 288 metri, se află o rază a vînturilor, adică un aparat de măsurare a vitezei vînturilor, două becuri roșii care vor arde zi și noapte și care vor servi la balizajul aerian, pentru avioane, și două ramuri verzi de stejar, așa cum știți că își bat oamenii satele la cărpiorii unei noi ctitorii. Gătit cu aceste ramuri, coșul de fum mi se pare că este cel mai înalt stejar pe care l-am văzut vreodată.

— Spune, maistre Irod, dacă te-aș ruga să bați o placă pe cel mai înalt coș de fum, acesta, numele căror constructori le-ai săpa în ea ?

— N-aș cuteza să uit vreunul din cele 102 nume care au lucrat la coș.

— Cu cine ai începe ?

— Cu Traian Rusu, 31 ani, șeful echipei de glisare. Ar urma Ilie Vătafu, tot moldovean, ajutorul lui Rusu. Pe urmă, Vasile Tudor, 42 ani, categoria a 6-a, trolist ; Constantin Căldare, șeful brigăzii de fierari betoniști : Marin Ghiță, șef de echipă ; Nicolae Mihalache, șef de echipă : Ion Florea, ajutor de șef de echipă și alții care au pus în operă 5 000 mc de betoane și 602 tone oțel beton.

Apoi, Ion Irod își fixează privirile pe vîrful coșului și, meditînd de parcă acum l-ar vedea prima dată, zice : „vedeți scara asta ? Nu-i pot număra treptele, dar probabil că are vreo 2000. Au montat-o dulgherii Victor Bărbulescu, Nicolae Diaconu, Constantin Socolescu". Plecată de la pămînt și fixată pe zidul exterior al coșului de fum, scara cu 2000 de trepte duce parcă undeva în cer. Și Irod „sapă" în placa aceea pe care a început să și-o imagineze acum, alte nume : Constantin Ceranu, Constantin Condurache, lăcătuși, care, la fel ca niște atlași, au vegheat și au ținut nu în spate, ci prin sistemele lor mecanice, platforma de glisare în poziție perfect orizontală și perfect verticală, asigurînd astfel o înaintare sigură coșului de fum. Și lista continuă, însumîndu-i mai departe, nu după o prioritate anume, ci după cum își aduce aminte Irod, pe maiștrii Gheorghe Udrea și Marin Ionescu, pe Ion Tomescu, inginerul șef al șantierului, Nicolae Rădulea, șeful șantierului nr. 3, și pe alții pe care nu-i mai pot nota acum, pentru că Zmeu ne-a avertizat cu trei semnale sonore că e timpul să coborîm.

— Spune, Traian Rusu, cum crezi că va fi la 320 metri înălțime ?

— Vă referiți la cele două coșuri de fum care se aude că vor fi mai înalte decît acesta ? Eu zic că o să fie la fel, ca la 280. Adică o liniște adîncă, adîncă, precum într-un fund de ocean. Aerul va fi rece și uscat. Pe pămînt va putea să fie ceață sau ploaie și la noi să fie soare și bine. Pentru că vom construi deasupra straturilor de nori. Ni s-a întîmplat treaba asta nu o dată, la 220 metri, la Rogojelu.

— Și o să te încumeți să glisezi la 320 metri ?

— Nu e vorba să mă încumet. Eu, la 31 de ani ai mei, sînt un specialist, adică un meseriaș care deține cea mai înaltă categorie. Toți cei 12 oameni din echipa de glisori sînt specialiști. Am adus coșul ăsta pînă la 280 metri, pe celelalte le vom înălța pînă la 320 metri, iar în viitor, vă spuneam, o să ajungem să construim coșuri de 400 și mai mult chiar. E o cerință a țării, nu ? Pot să spun eu atunci că nu mă sui la 400 metri ? Nu pot. Este o îndatorire, o îndatorire a noastră, ca specialiști. Principalul la un coș de fum nu e cît sui, ci cît sui să sui drept, pe verticală. Să nu te clatini.

La coborîre facem o haltă la plus 24 metri. Ultimii „zburători" care lucrează aici sînt cei ai lui Alexandru Fota. Fota are 54 de ani și de 30 de ani lucrează termocentrale. Ba a făcut și vapoare, la Drobeta-Turnu Severin. La primul vas executat, în sudură, nu în nituri, a lucrat și el. Era un pescador de 1 000 tone. Își amintește însă exact de întrecerile vestite ale nituitorilor de la Dunăre. Zice : „Am lucrat cu vestitul Banu, Petre Banu, cu Ion Săceanu, Nicolae Paraschiv". Numele acestor fruntași ai întrecerilor de atunci are ecoul unor bătălii cîștigate. „Cu ei, zice Fota, a început era (notez cuvîntul exact) întrecerilor socialiste. Cu ei și cu zidarii ăia de la Galați, care zideau cîte mii de cărămizi pe zi". Astăzi, aici la Turceni, întrecerile socialiste continuă într-un ritm la fel de înalt cu generația anului 1944 : cu Traian Rusu, Ilie Vătafu, Ion Irod, Dumitru Zmeu, Marin Vlăduț, Constantin Ceranu, Ion Ghiță, Gh. Guduleasa, Victor Bărbulescu, Constantin Dăncău, Victor Vlădescu, Eugen Mertea, Gh. Popescu, Dumitru Tufiș, Dumitru Armășelu, cu Cristina Gîju, Ion Traistă și alții. Întrecerile de atunci dădeau un prim impuls marelui efort de reconstrucție, de înscriere a României pe coordonatele unui viitor proces de industrializare. Astăzi trăim din plin acest proces. Atunci construiam ajutați de firul cu plumb. Astăzi ne folosim de aparate laser. Rusu a instalat un laser jos, la cota zero, și din el a izvorît o rază perfect perpendiculară. Au zidit în jurul ei pînă aproape de 300 metri și a apărut acest coș de fum în care notăm gîndurile de față. Coșul s-a zidit prin metoda „cofrajului glisant", modernă, rapidă, concepută în România, fant pentru care sînteм solicitați și de alte state la construcția unor astfel de obiective. Însăși platforma pe care ne aflam acum, în interiorul coșului, reprezintă un sistem complicat, de o mare tehnicitate. „Știți cum funcționează? mă întreabă Irod Uite, avem în față o pompă de presiune. De la ea pornesc 24 de racorduri, prin furtune de presiune, care duc la verole — niște piese, să le zicem, care, datorită presiunii uleiului, deschid și închid două rînduri de bacuri. Bacurile se cațără pe niște bare de oțel, cu un pas de 2 cm". Așa au suit pînă la 280 de metri ; cu un pas de 2 centimetri. Dar cît efort, cîtă răbdare, migală, mai ales atenție și încordare conține un pas din acesta liliputan ? Îndrăznesc să fac un calcul : dacă coșul se apropie de 300 metri și dacă un pas are doi centimetri, înseamnă că brigada complexă a lui Traian Rusu și Ilie Vătafu, lucrînd pe această platformă de 15 tone, suspendată (seamănă cu o închipuită farfurie zburătoare), au făcut 15 000 de pași. Un pas făcut greșit și totul s-ar fi năruit. Dar dacă ar fi făcut și 100 000 de pași, oamenii lui Rusu nu aveau voie să greșească. Sistemul de prindere, care ține parcă să imite brațele unei caracatițe, devine genial, prin precizia sa.

Încerc să-l prind pe inginerul Aurel Gornoviceanu, directorul adjunct al Grupului de șantiere de la Turceni (directorul Ștefan Covaliu e la București), într-un dialog despre geniul de constructor al poporului nostru. Pentru că dacă porneșți din legendă spre realitate, de la Manole spre Anghel Saligny, Brâncuși, spre meșterii anonimi ai mănăstirilor și ajungi la specialiștii de la Turceni, nu se poate să nu-ți încolțească ideea geniului în construcție al acestui popor de români. „Eu am mare încredere, zice inginerul Aurel Gornoviceanu, în calitățile românilor pentru activitățile de construcție. Această activitate nu are un scop în sine, ci ea, totdeauna, a creat un cadru material. Nu se poate vorbi de o activitate anume și să nu incluzi activitatea constructorilor. Să trăiești ai nevoie de o casă. Să faci teatru ai nevoie de o clădire, să înveți, să cercetezi, de o școală, de un institut. A trăi este egal cu a construi! E o activitate perpetuă a omului. În conjunctura în care noi ne dezvoltăm azi, activitatea de construcții se dezvoltă de la om la om. La ora actuală consider că avem posibilitatea și priceperea să executăm orice fel de construcție. Vreți o dovadă? Putem să găsim împreună mai multe: podul de la Cernavodă, apoi cel de la Giurgeni-Vadul Oii, Portul maritim de la Constanța, Hidrocentrala de la Porțile de Fier, Barajul de la Argeș, barajele în formă de arc de pe rîurile de munte, Sala Expoziției din București, Teatrul din Craiova, Complexul Institutului politehnic din București, și cîte altele, poate mai spectaculoase decît acestea. Sînt, toate, dovezi care confirmă geniul de proiectant și de constructor al poporului nostru".

Românii nu au prea avut posibilitatea să se manifeste, pînă în acești ani, ca mari constructori. Viteza, forța lor de adaptare la un ritm al construcțiilor atît de alert, este dovada cea mai grăitoare a geniului lor. Din oamenii care au cunoscut doar plugul și sapa noi am făcut, azi, mari constructori care mînuiesc laserul, concep metode de construcție dintre cele mai moderne.

Sentimentul datoriei, al răspunderii, dar și al mîndriei, este trăit într-un mod deosebit de constructori, atinge o amplitudine înaltă. Cum se simte, se trăiește acest sentiment al răspunderii? Șeful șantierului nr. 3, Nicolae Rădulea, trebuia să nu se miște din casă, deoarece abia părăsise spitalul. Notez din biletul de ieșire din spital, nr. 6 300: „Rădulea Nicolae, 54 ani, infarct miocardic subacut". Ce cauți atunci, aici, omule ?, îmi permit eu să-l cert, pentru că am mai scris despre el. Ce faci e sinucidere curată! Fără să o facă pe eroul, Rădulea îmi explică simplu, cinstit, nu pot descoperi în cuvintele lui nici urmă de caiafă modestie, îmi spune că nu a putut să stea acasă pentru că „l-au chemat" aici „trei probleme de ordin tehnic", pe care trebuie musai să le predea inginerului șef, Ion Tomescu, și șefului de lot, Ion Irod. Dacă nu știe, nu are conștiința că oamenii, care îi vor ține locul trei luni, și-au însușit în profunzime soluțiile de realizare a lor, nu poate pleca nici în moarte. „În fond, zice Rădulea, eu sînt un om singur, iar această lucrare adună interesele a 4 000 de oameni, ba, aș îndrăzni să spun, ale unei țări". Și Nicolae Rădulea nu poate să găsească în conștiința sa nici un „dram de scuză", la gîndul că le-ar putea neglija interesele, deși scuza o are. De la nivelul acesta de gîndire, de conștiință comunistă, gestul șefului de șantier Nicolae Rădulea devine de esență eroică. Se „ridică" mai sus chiar de nivelul fizic al lucrării pe care o durează. Tinde să devină mit, amintește de sacrificiul meșterului din legendă. Și aceasta poate pentru că meșterul de acum, ca și cel de atunci, acceptă, în sînea lui, ideea că se poate continua în operă. Și durabilitatea operei este infinită. „Satisfacția pe care a avut-o meșterul român, Manole, constată directorul Aurel Gornoviceanu, l-a făcut de fapt să uite sacrificiul lui dus pînă la „de neconceput" și l-a determinat să-i recunoască domnitorului că, împreună cu meșterii lui va putea să zidească oricînd o ctitorie mai durabilă și mai frumoasă. Este, dacă vreți, dorința de mai bine, de autodepășire a poporului nostru. Pentru că mitul meșterului de atunci nu este al unui individ, ci al unei colectivități, al echipei lui, al neamului acestuia de români".

După terminarea glisării structurii interioare, meșterii lui Rădulea, ai lui Irod și Rusu vor începe zidirea de protecție a coșului, apoi vor continua cu alte coșuri de fum mai înalte, mai durabile. De fapt, al doilea coș de fum a ajuns deja la cota 33 metri Îl înalță constructorii șantierului unu, șef șantier, Petre Ghibu, șef lot, Petre Secară, maistru, Constantin Romescu. Tot aici se vor întrece dulgherii lui Petre Șerban, fierarii betoniști ai lui Nicolae Diaconu și Dumitru Barbu. La glisare vor lucra însă tot zburătorii lui Traian Rusu Și, desigur, drumul zburătorilor nu se va opri aici. Va continua pe alte șantiere ale României socialiste, ale căror preludii au început deja să se audă. Iar noi, reporterii, vom sui după ei și le vom lăuda eforturile. Nu cu ditirambi, ci cu vorbe pe măsura faptelor lor.

Alt punct de vedere despre inscripția runică de la Pietroasa

În numărul din 27 mai al săptămînalului **Flacăra** s-a făcut loc ciudatului „punct de vedere" al lui Ion Gheorghe, relativ la inscripția de pe colanul de aur din tezaurul de la Pietroasa. Din dorința de a ajuta publicul iubitor de arheologie și istorie să se apropie de adevăr pe calea, pe care prin eforturi stăruitoare, cu știință și conștiință, specialiștii au străbătut-o în mai bine de un secol de investigații, îmi propun să redau, în linii mari, concluziile la care cercetarea a ajuns azi, și care sînt cu totul altele decît cele afirmate cu atîț aplomb de I. Gheorghe.

1. **Inscripția de la Pietroasa.** Dintre cele 22 piese ale tezaurului descoperit în 1837 la Pietroasa, două purtau inscripții. Doar una dintre ele, un colan, s-a păstrat printre cele 12 vase și podoabe de aur recuperate la 1838. Înainte ca piesa să fie mutilată cu ocazia furtului tezaurului, în 1875, s-au executat mai multe desene și fotografii. Din fericire, cele două fragmente salvate după furt sînt tocmai cele pe care se află inscripția.

După perioada de ezitări de la început, încă din 1854, Julius Zacher a recunoscut inscripția de la Pietroasa drept runică. Se poate spune că, de atunci încoace, toți **specialiștii** care s-au ocupat cu această inscripție au considerat-o **runică**, chiar dacă traducerile propuse au diferit uneori unele de altele. Inscripției i s-au dedicat numeroase lucrări, astfel că pentru istoricul problemei și bibliografiei va trebui să ne mulțumim a face trimitere la Odobescu, **Le trésor de Petrossa**, vol. I, Paris, 1889, p. 363—382 și la studiul mai nou al prof. Mihai Isbășescu, **Inscripția de pe colanul din tezaurul de la Pietroasa**, în **Revista de filologie romanică și germanică**, I, 1957, p. 107—131, unde sînt menționate toate contribuțiile.

Redăm aici, după Odobescu (opera citată, p. 388), desenul, transcrierea și lectura inscripției de la Pietroasa :

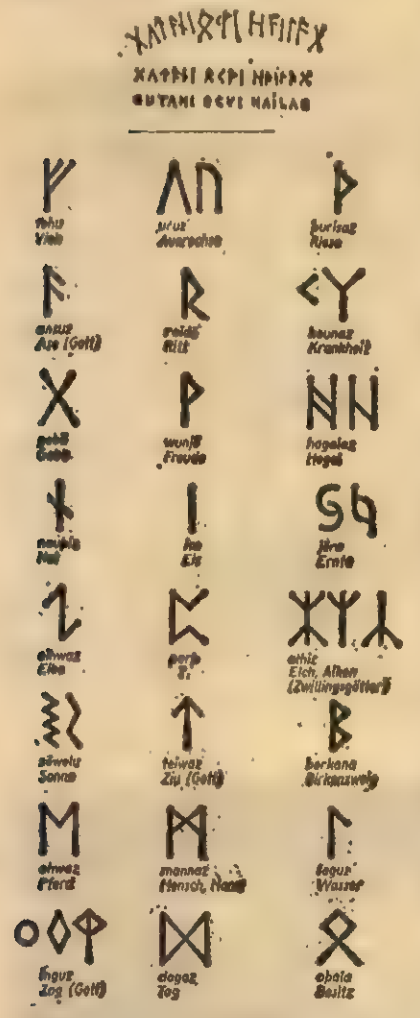

Singurul aspect rămas neclar în citirea inscripției, de la 1863 încoace, privește existența celui de-al optulea semn, runa (c), care a fost văzută doar de Odobescu și care azi nu mai poate fi verificată, întrucît la 1875 piesa a fost tăiată cu dalta exact în acest loc. Avem, deci, de-a face cu 15 sau 16 semne (de fapt 10—11, căci trei dintre ele se repetă), aparținînd unui **alfabet runic**, mai precis celui mai vechi alfabet germanic, cunoscut sub numele de **Futhark** (vezi figura de sus, reprodusă după H. Schlette, **Germanen zwischen Thorsbjerg und Ravenna**, Berlin, 1972, p. 196). Acest alfabet cuprinde 24 semne-rune, fiecare avînd un nume, a cărui primă literă corespunde sunetului respectiv. Runele de la Pietroasa, de exemplu, poartă următoarele nume : G — **gebo** (dar), U — **urus** (bour), T — **teiwaz** (zeul Ziu), A — **ansuz** (zeul Ase), H — **nauthiz** (nevoie), I — **isa** (gheață), O — **othala** (proprietate), C/K — **kaunaz** (boală), V W — **wunio** (bucurie) etc. Citirea acestor rune ca semne alfabetice cu o valoare fonetică precisă nu este o speculație a „prea-învățaților" (cum se crede îndreptățit I. Gheorghe să-i aprostofeze pe specialiști) ; ea se întemeiază pe studiul îndelungat al unui bogat material epigrafic. În rune vechi, respectiv în vechea germană (**das Urgermanische**) sînt scrise peste 1 000 inscripții din secolele II-VII e.n., răspîndite pe teritoriile Germaniei, Danemarcei și în Peninsula Scandinavă (izolat și explicabil prin migrațiile germanice chiar și în afara ariei nordice, de exemplu la Kovel în U.R.S.S. sau la Pietroasa). Din acest alfabet (care își trage originea din alfabetul nord-etrusc și parțial din cel latin) s-au dezvoltat în evul mediu timpuriu runele nordice (alfabet cu 18 semne) folosite în Scandinavia, din secolul al VIII-lea pînă în epoca modernă (sec. XIX), și runele anglo-saxone din Anglia (32 semne). Cu astfel de semne mai tîrzii sînt scrise circa 4 000 de inscripții cunoscute pînă în prezent (vezi H. Schlette, **Germanen...**).

Justețea lecturii date de specialiști inscripției de la Pietroasa se confirmă prin însuși faptul că, dînd semnelor încizate pe colan valoarea fonetică din alfabetul runic vechi (**Futhark**), obținem un text format, măcar în parte, din cuvinte cunoscute. Primul, **Gutan** sau **Gutani**, semnifică — evident, chiar numele goților (fie în genitiv — **al goților**, fie în formă adjectivată — **gotic**). Cel de-al doilea, **hailag** (în germana modernă **heilig**), înseamnă **sfînt, sacru.** Între ele, runele **owi (ocwi)** formează unul sau două cuvinte care au fost traduse în chip diferit, fără însă ca, prin aceasta, interpretarea lor ca rune să fie pusă la îndoială. Dealtfel și faptul că semnele pentru G, A și I se repetă, la locul potrivit, în cuvintele **Gutani** și **hailag** constituie o dovadă a justeței acestei lecturi.

În privința traducerii, este adevărat, există mai multe variante, fapt explicabil nu prin neputința oamenilor de știință de a citi inscripția, căci — după cum am văzut — alfabetul runic vechi a fost de demult descifrat, ci prin dificultățile reconstituirii unor cuvinte germanice care să corespundă lui **owi (ocwi)**. Avînd în vedere faza timpurie din dezvoltarea limbilor germanice pe care o ilustrează inscripția de la Pietroasa o asemenea dificultate nu ne poate surprinde.

Dam aici trei traduceri mai răspîndite printre specialiști :

A goților proprietate sacră.
A goților moștenire dedicată, sacră.
Al goților stăpîn ereditar sacrosanct.

În primul și al doilea caz se consideră că inscripția reprezintă o formulă de consacrare a întregului tezaur către zeitățile gotice. În cel de-al treilea caz, inscripția s-ar referi numai la purtătorul colanului asigurîndu-i o protecție magică. Și într-un caz și în celălalt inscripția contribuie, alături de alte dovezi stilistico-arheologice și istorice, la atribuirea tezaurului de la Pietroasa unei populații germanice, care în sec. IV sau în prima jumătate a sec. V e.n. a poposit pe teritoriul patriei noastre : fie vizigoților lui Atanaric, fie ostrogoților, cum înclină să creadă unii cercetători în ultima vreme.

Pentru lămuriri suplimentare cititorul este îndemnat să se adreseze monografiei lui Odobescu (care va apărea într-o nouă ediție comentată, în toamna acestui an, în volumul IV al **Operelor** lui Odobescu) sau unor lucrări mai noi : Ion Nestor, în tratatul **Istoria României**, vol. I, 1960, p. 698-699 ; Ec. Dunăreanu-Vulpe, **Tezaurul de la Pietroasa**, București, 1967, Gh. Diaconu, în **Dicționar de istorie veche a României**, București, 1976, p. 467-468. Vezi și M. Isbășescu, **op. cit.**

2. **Moneda de tip Filip II.** Că între inscripția de la Pietroasa și legenda monedei ilustrate de I. Gheorghe drept un alt exemplu de scriere în așa-zise „ideograme valahe" (!?) nu există nici o legătură se poate convinge ușor oricine.

Moneda în discuție nu este o monedă autohtonă, ci o emisiune postumă Filip II, adică face parte din acea serie care, deși păstrează tipul monetar al marelui rege macedonean, a fost bătută în timpul urmașului acestuia, Alexandru cel Mare, și care a circulat foarte mult și în lumea tracă. Aceste monede pot fi deosebite de originalele Filip II prin unele elemente de stil, sigle monetare și chiar prin forma deosebită a unor litere din legenda grecească cu numele regelui în genitiv : Philippou. Figura de jos reproduce legenda monedelor originale Filip II (sus), a postumelor (mijloc) și rudimentele din această legendă păstrate pe primele imitații geto-dace (jos). Ulterior, în monetăria geto-dacă, în care tipul Filip II a fost larg imitat, legenda a dispărut, nemaiavînd nici o semnificație pentru cei care băteau această monedă. Legenda mo-

nedei reproduse în **Flacăra** este deci scrisă cu litere grecești și conține numele regelui Filip al II-lea al Macedoniei. Oricine cunoaște alfabetul grecesc se poate convinge de această realitate.

Pentru monedele de tip Filip II postume și cele imitate de geto-daci, vezi solida monografie a lui Constantin Preda, **Monedele geto-dacilor**, București, 1973, p. 27 urm., unde se poate găsi și literatura românească și străină referitoare la acest subiect.

Din expunerea acestor fapte rezultă cu claritate că nu putem fi în nici un fel de acord cu „punctul de vedere" al lui Ion Gheorghe. Evităm să luăm în discuție voluminoasele și cripticele „texte" oferite drept traduceri ale unei inscripții care cuprinde doar 15 sau 16 semne. Pentru a se putea discuta ar fi trebuit ca autorul „Răbojului getic de la Pietroasa al lui Boreibisi" (?!) să nu păstreze pentru sine detaliile „sistemului" său de lucru și să nu-și lase astfel cititorii în situația de a ghici prin care metode epigrafice și filologice a ajuns el la aceste surprinzătoare traduceri. „Prea-învățații", pe care I. Gheorghe îi bănuiește că operează cu „speculații și tendențioase interpretări", au bunul obicei ca, chiar și atunci cînd este vorba de ipoteze mai puțin senzaționale, să-și expună metoda de lucru și să indice sursele folosite, permițînd astfel să fie verificați de oricine, oricînd, oriunde.

În ipoteza că I. Gheorghe se va simți îndemnat să adere la această regulă de aur a cercetării științifice, îi sugerăm să ofere cititorilor săi răspunsuri la următoarele întrebări :

1. Ce înțelege prin ideograme în general și „ideograme valahe" în special ?
2. Cum se citesc (transcriu) aceste „ideograme", astfel ca din 15-16 semne să obținem 10 sau 11 cuvinte ?
3. În ce limbă sînt scrise textele (cuvintele) : GAETI — HELIPI etc. și AHILIP — BANS etc., etc. ?
4. Cum a tradus aceste „texte" de 10 și, respectiv, 11 cuvinte, ajungînd la texte de sute de cuvinte în românește ?
5. Care sînt izvoarele antice pe care se întemeiază ?
6. Care sînt lucrările științifice moderne folosite ?

Fără răspunsuri concrete, exacte, la aceste întrebări, evident, nu poate fi vorba de o discuție, în orice caz nu de una științifică. Deocamdată, cei interesați sînt îndemnați să se adreseze lucrărilor de specialitate recomandate mai sus. Ele oferă o cale sigură, fundamentată ca informație și metodă, către adevărul în problema inscripției de la Pietroasa.

MIRCEA BABEȘ
cercetător științific principal
Institutul de arheologie
al Universității București

Lespezi de piatră vie la căpătîiul celor care, mai presus de toate, și-au iubit țara și istoria

Ceea ce urmează să povestesc aici este istoria, cu totul extraordinară, a vieții unui anume Dimitrie Ardeal. El a avut o copilărie, pînă într-o zi, normală dar o întîmplare istovitoare și grozavă l-a făcut să fugă de acasă. Avea 14 ani și, din cauza vîrstei, probabil, i-a intrat în oase o asemenea spaimă, că s-a suit într-un mărfar și a mers pînă ce a găsit că-i destul de departe ca să i se piardă urma. Spre seară a coborît într-o gară. Ajunsese la Timișoara. Neavînd unde dormi, s-a luat după niște oameni care vagabondau prin gări și, mergînd cu ei, s-a trezit într-un cimitir. A dormit noaptea pe o lespede, iar cînd s-a trezit primul lucru ce i-a căzut sub ochi a fost inscripția de pe crucea de marmură : „Aici odihnește marele român Emanoil Ungureanu. Recunoștința unui neam care veghează la căpătîiul celui ce și-a închinat viața obștei românești". Textul s-a lipit atît de străsnic de sinea lui încît, ani mai tîrziu, deși se întorsese la părinți și urma o școală agricolă, a simțit că trebuie să se întoarcă neapărat la Timișoara, să mai vadă locul de veci al lui Emanoil Ungureanu.

Este greu de explicat cum s-au legat între ele o seamă de lucruri. Cert rămîne însă faptul că a scos niște hîrtie și a notat pe ea inscripția de pe piatra pusă peste racla „marelui român".

Tot atunci a copiat și alte inscripții cu vădit caracter patriotic. Cuvintele pline de venerație, tăcerea mărețală a locului, simțămîntul că este deodată îndatorat oamenilor la căpătîiul cărora toată națiunea română se pleacă recunoscător, iată lucruri care l-au impins să afle, și în alte orașe, pietrele funerare ale unor oameni de seamă. Umbla acum în buzunare cu niște carnețe, gîndind să scrie un dicționar al epitafurilor înălțătoare, închinate unor patrioți și eroi, marmurelor puse la stingerea din viață a celor ce viața lor întreagă și-au dat-o patriei iubite, România. Lucra înfrigurat de idee, dar în secret. N-ar fi știut să fie prea convingător dacă ar fi fost întrebat ce caută el prin cimitire. Într-o zi, taică-său, care era mare invalid de război, a dat — răsfoindu-i însemnările — peste numele camaradului de tranșee, sublocotenentul Pavel Ciul, din regimentul 93 Infanterie — Arad. Sublocotenentul era îngropat la Ineu și căzuse în martie 1943. Bătrînul, după ce a fost rănit, n-a mai știut ce s-a petrecut cu prietenul Pavel, iar vestea morții lui, sosită după atîția ani, l-a copleșit. „Fiule, a zis bătrînul, jură să scrii cartea asta. Jură, fiule, că n-o să-ți pese ce spune unul sau altul".

Pînă în anul 1967, Dimitrie Ardeal a cercetat pietrele vii cu inscripții patriotice din 220 de cimitire sătești și orășenești de munte și de șes, modeste cimitire de țară și mari cimitire din mari orașe, scrîind, mereu scrîind la dicționarele sale. Mai multe dicționare, prin urmare, deoarece, lucrînd, a avut revelația unei serii de opere cu adînc mesaj patriotic ce-ar fi de alcătuit din citirea pietrelor funerare, între care și un dicționar al pietrelor de veci la mormintele românilor de seamă, citi — precum Bălcescu, Brâncuși, Enescu și alții ca dînșii — n-au avut norocul să odihnească în pace în pămîntul sfînt al țării.

Pe manuscrisele lui Dimitrie Ardeal au pus cuvinte frumoase de apreciere și îndemn Tudor Arghezi, George Călinescu, Constantin Daicoviciu și alți cărturari. Fapt interesant că toți aceștia au găsit, spre a-și exprima uimirea, vorbe asemănătoare : „Genială nebunie ai dumneata, Dimitrie Ardeal".

Simțindu-și opera încheiată, Dimitrie Ardeal o pune într-un geamantan încăpător și, în toamna lui 1967, vine la București pentru a trata editarea ei. Nu găsește cameră la hotel, nu găsește nici un prieten sau cunoscut la care să doarmă. În disperare de cauză se întoarce în gara Basarab, unde află cîteva ceasuri de somn în sala de așteptare.

Ce urmează este de-a dreptul incredibil.

Ce urmează de aici înainte este o istorie cu totul ieșită din comun și arată pînă la ce culmi urcă ambiția unui om și cum poate o idee să devină o problemă de viață și de onoare.

Dimitrie Ardeal se trezește din somnul lui chinuit și vede că i-a dispărut geamantanul cu manuscrise. Îl caută halucinat prin toată gara și, cînd ajunge să vadă cu oarecare limpezime adevărul, are un șoc. Stă trei zile cu privirea în gol într-unul din saloanele spitalului nr. 9 iar după aceste trei zile e scuturat de una din acele voințe care au ridicat de jos oameni loviți mai crunt ca el. Ia de la capăt toată munca. Cercetează, prin urmare, din nou 220 de cimitire de pe tot cuprinsul țării și transcrie în caiete noi, după o clasificare foarte minuțioasă dar capabilă, deopotrivă, să cuprindă toate situațiile, adică inscripții cu un fierbinte înțeles patriotic din secolele II și III pînă astăzi. În capul Dicționarului așază textul de pe placa de mormînt a lui Inokentie Micu Klein, care zice, în românește, la Roma, departe de țară, unde l-au dus vremurile : „Nu poți învia din morți decît în pămîntul patriei".

Ce fel de texte adună în cartea sa Dimitrie Ardeal ? Iată cîteva : „Hermogenes îmi era numele dar îmi ziceam și Cyzianul. Am fost arhonte cu demnitate în patria mea și am îndeplinit funcția de agorehom, am socotit prietenia față de toți ca un titlu de glorie... Salutare trecătorule" (Secolul al II-lea e.n., județul Constanța). Peste secoli, epitaful unui alt străin, care ține să mulțumească pămîntului românesc : „Tesalia frumoasă viață mi-a dat, iar dulcea Românie cu drag m-a îmbrățișat, și m-a încălzit la sînu-i ca pe copiii săi, iar viața mea toată am dat-o numai ei" (Ioan Georgiades, mort la Tecuci, în 1887). O mamă cere să se sape pe piatra fiului : „Această poezie io cuiam mamei cu drag / nane, nane puiu mame / cînd mama te-a legănat să te faci / un viteaz mare ca domnul Ștefan cel Mare / să fii verde la război, să scapi țara de nevoi". Cuvinte simple, naive desigur, dar cuvintele pe care o mamă socotește că trebuie zise întîi pentru cinstirea fiului Matei.

Emoționante sînt vorbele cerute a-i fi puse spre amintire de Timotei Ciparisu : „Cîte puncte întunecate sînt încă în istoria românului... A noastră, a românilor; datorie este de a le lumina și așa de chiar (clar) cît nu numai cei cu doi ochi și chiar și orbii să le vadă". Simple și stăruind în memorie este epitaful lui Nicolae Ratiu (1750—1805), „duhovnicul eroilor martiri pentru neam Horia, Cloșca și Crișan ; asistent la tragerea lor pe roată la 28 februarie 1785 pe Dealul Furcilor din Alba Iulia". Sau epitaful lui Ioan Vărșendean, comunist din ilegalitate : „Urmașii tăi vor continua lupta folosind ca pildă devotamentul tău de luptă neînfricată pentru cauza clasei muncitoare și pentru cauza socialismului".

În stilul sobru al omului de știință, format — oricît de surprinzător va părea — în chip autodidact, Dimitrie Ardeal își motivează opera astfel : „În lume sînt, după cunoștința noastră, numai trei dicționare sau enciclopedii despre pietrele funerare de interes național sau, mai bine zis, ilustrînd o temă anume. Una este editată în S.U.A., alta în Anglia, alta în Franța. Dacă lucrarea noastră va apărea, ea ar fi a patra. Oricum, am găsit multă solicitudine la Editura științifică și enciclopedică. Cele mai multe din pietrele vii, ale căror inscripții le-am notat, sînt veritabile testamente în piatră unde părinții lasă urmașilor legămîntul marii lor iubiri de țară".

Nu este deloc lipsit de interes să consemnăm sub spusa lui Dimitrie Ardeal numele unor mari personalități ale culturii noastre, care au încurajat cu multă simpatie inedita și, cum s-a văzut, aventuroasa lui cercetare : Ștefan Pascu, Șerban Cioculescu, Alexandru Graur, Alexandru Rosetti, Răzvan Teodorescu, Iosif Pervain, Constantin Noica, V. G. Paleolog, Vasile Netea, Iorgu Iordan și, cu aceștia, un număr însemnat de alte alese nume.

TUDOR OCTAVIAN

„NICI MUNCĂ FĂRĂ PÎINE,

A doua viață a lui Mihai Macicaș

De la organele de miliție ale județului Teleorman primim o hîrtie care se află la baza reportajului care va urma. Pe ea stă scris doar atît : „Mihai Macicaș, strada Horia, Cleșca și Crișan, numărul 145, de mai multe ori reținut pentru furt, , sancționat contravențional pentru scandaluri și acostări de persoane. Nu lucra nicăieri. A fost eliberat și, din ianuarie 1975, a fost încadrat ca mecanic-excavatorist la Întreprinderea de construcții montaj Teleorman din Alexandria. Nu a mai comis abateri. Referințe foarte bune".

Îl găsim pe Mihai Macicaș nu la adresa de mai sus, ci într-una din garsonierele unui bloc al I.C.M.T., pe care a primit-o recent. Găsim un tînăr, are numai douăzeci și șapte de ani, cu privirea dreaptă și vorba puțină. I-ar plăcea, înțelegem pe dată, să vorbească despre prezent, dar fiindcă întoarcem la cele ce au fost, prețuind cum se cuvine tăceri și cuvinte deopotrivă. Așa e, zice într-un tîrziu, omul de pe bucata asta de hîrtie e cel care am fost. Vreau să cred că acum sînt altul, dar n-am de ce să nu accept să stăm de vorbă, doar eu răspund și pentru cele ce s-au întîmplat.

Adevărul e, continuă, că o luasem razna. Nu fu muncă, nu fu casă, chit că eram însurat și aveam și un băiat, uitați-l, Nicolae îl cheamă, nu fu una, nu fu alta, doar prietenii de șprițuri și vreme pierdută de pomană. Ceea ce trebuia să se întîmple s-a întîmplat. Într-o seară, am tras mai mult la măsea și m-am urcat în cabina unui camion București, cu unul Constantin Lucea, să mă arăt grozav. N-am apucat să facem decît cîțiva kilometri, n-aveam nici unul carnet de conducere, că ne-a și prins miliția, la Nanov, o comună pe șoseaua spre Roșiori. Firește, m-au condamnat. Un an și trei luni. Despre anul acela nu-mi place să vorbesc decît în măsura în care m-am trezit. La început, recunosc, mi s-a părut o glumă, dar atitudinea alor mei m-a convins să nu e așa. Tată, om muncitor și respectat, pădurar, n-a venit să mă vadă și nici nu mi-a scris. Frații mei, unul mai mare și altul mai mic, de asemenea oameni de treabă, primul șofer la telefoane, al doilea lucrînd la o librărie, mi-au întors spatele, nedorind să aibă în familie un paraziț.

Cînd am ieșit, eram schimbat, dar nu de tot. Auzeam oamenii vorbindu-mă de rău pe stradă și-i vedeam dîndu-și coate, căci așa e la noi, la Alexandria, te știe toată lumea de cînd te naști și pînă mori. Stringeam din dinți și treceam mai departe, înțelegeam că oamenii au dreptate, dar dreptatea lor mă durea. Poate c-aș fi luat-o de la cap cu hoinăreala și cu șprițul, dacă n-aș fi avut norocul să găsesc și altfel de oameni. M-au chemat peste tot, ca pe-o oaie neagră, ba la miliție, ba la Consiliul popular, ba la procuratură. Am întîlnit vorbe bune, nu vorbe care să mă încinte, sincer să fiu nici nu mă așteptam la așa ceva, dar cuvinte pornite din inimă și din dorința de a mă ajuta. Am rupt-o cu anturajul și m-am încadrat. Am un an și jumătate de cînd lucrez și vreau să cred că nimeni n-are de ce să se plîngă în ceea ce mă privește, muncesc cu seriozitate și-mi cîștig, cu sudoarea frunții, pîinea mea și a familiei mele. Munca și colectivul mi-au descoperit o lume pe care eu n-o cunoșteam. A prietenilor altfel decît de pahar, a întrajutorării, a încrederii, arătate de aproapele tău, a obligațiilor și drepturilor care decurg din condiția de om al muncii.

Oftează adînc, respirația aceasta adusă din fundul plămînilor vrînd să însemne nu numai un regret, ci și cea mai nimerită pauză în discuția noastră, fragmentată de țigări care se aprind des și de gînduri care amestecă binele cu răul, așa cum amestecată a fost viața lui Mihai Macicaș.

Ajungem la prezent. A găsit multă înțelegere la I.C.M.T., unde inginerul șef de la Stația de utilaj și transporturi, Liviu Boștenaru, a avut încredere și i-a dat pe mînă, mai întîi, un buldozer, pe care l-a îngrijit ca pe ochii din cap și cu care a făcut tot ceea ce i s-a cerut. Ba încă mai mult, căci Mihai Macicaș a priceput că obligațiile sale sînt mai mari chiar decît ale colegilor de muncă, întrucît avea de pătimit niște păcate. A muncit nu după orar, ci după necesitățile lucrului. Uneori duminica, nerefuzînd nici o sarcină, mîndru că ceilalți au încredere în el și hotărît să răsplătească încrederea cu servicii de cea mai bună calitate. Nu demult a primit un excavator nou, Castor 603, la descărcarea căruia din vagon a ținut să asiste, dînd o mînă de ajutor. Cu el lucrează acum în zona Roșiori, la complexul avicol de la Mălădăieni, unde ajunge făcînd naveta, luînd trenul de cinci dimineața și întorcîndu-se cu cel de opt seara. Sigur că nu e ușor să muncești atîtea ore și apoi să iei cursa și să te întorci acasă, la ai tăi, dar asta nu-l sperie. Îl bucură chiar faptul că, în compartiment fiind, mai citind un ziar sau mai privind pe fereastră, se trezește salutat cu prietenie de oameni care altădată îl întorceau spatele. Lucrul îăsta îl face să se simtă egal cu ceilalți, iar atunci cînd, la locul de muncă, nea Fieraru, șeful mecanizării, sau nea Florică, maistrul de lot, zăbovesc lîngă excavatorul său și-i cer părerea la vreo lucrare, înțelege că pentru el drum de întoarcere nu mai există și că n-ar putea să fie pe lume nici o comoară pentru care să schimbe demnitatea lui de astăzi. Atunci, dar mai ales în momentele de liniște, cînd stă în garsoniera pe care tocmai a primit-o de la întreprindere, asistînd la lecțiile fiului său, întoarce către oamenii care l-au ajutat să iasă din impas și l-au recuperat pentru societate numai gînduri de recunoștință.

Astăzi, cînd munca l-a reașezat între oameni, îndepărtîndu-l de circiumi și de tăierea frunzelor la cîini, are mai puțin timp pentru trecut, deși știe că de umbra lui nu va scăpa niciodată, și mai mult timp pentru viitor. Se îngrijește de mobilarea garsonierei. A primit, recent, aprobare de la întreprindere pentru butelie. Soția sa, Ecaterina, umblă să cumpere perdele la culoarea mobilei. O grămadă de griji, dar cea mai mare se referă la educația lui Nicușor, pe care vrea să-l deprindă devreme cu munca, sigur că numai ea poate să formeze caractere adevărate și drepte.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Sabri Emurla, un om care știe prețul muncii și al pîinii

Unul dintre veteranii agriculturii noastre este Sabri Emurla, țăran și Erou al Muncii Socialiste nu pentru merite deosebite ca meșter la vorbă ci pentru că, de 25 de ani, din 1951, cînd s-a înființat C.A.P.-ul la Cobadin, el a fost ales în fruntea obștei, să aibă grijă de pămîntul satului, pămînt de stepă, capricios, care trebuia să fie pus să rodească pîine și să înfirme aici, mai jos de Medgidia, mai la sud, în calea soarelui de amiază, mitul despre coaja aspră și uscată a Dobrogei.

Acum, la Cobadin, pămîntul aproape că nu se mai vede, acoperit de grîu. E un pămînt care se „revarsă", după cum zice Sabri Emurla, altădată dădeai cu sapa în el și sărea sapa în sus, cu gura știrbită, parcă loveai în piatră, nu altceva. Se făcea greu pîinea la Cobadin, cu alergătură și osteneală multă și fără preget. Și azi se muncește la fel aici, în acest sat de cîmpie pierdut între Dunăre și mare, dar cel puțin, zice Sabri Emurla, roadele sînt pe măsura efortului, dovadă și recolta acestui an, prevăzută să fie cam de 4 400 de kilograme de grîu la hectar. Ceea ce — să recunoaștem — e destul de bine pentru o cultură în condiții neirigate și ea înseamnă cu atît mai mult o biruință și o satisfacție cu cît grîul acestei veri a ieșit dintr-o lungă luptă a oamenilor cu seceta, acest dușman de care meleagurile Cobadinului nu vor scăpa decît peste doi ani, cînd vor intra în sistemul de irigații Vederoasa. Că oamenii nu puteau să aștepte pînă atunci cu mîinile încrucișate, asta nu e greu de înțeles.

Anul trecut, zice Sabri Emurla, a fost secetă la semănat. Pămîntul era uscat bocnă, și tocmai de aceea, cînd s-au făcut arăturile, plugurile au fost reglate pentru o adîncime mai mare, între 18 și 28 de centimetri, în funcție de umiditatea fiecărui lot. Bruma de apă din sol a fost menținută, apoi, prin discuiri repetate, în toamnă și în primăvară. Iarna a venit destul de timpurie și prinsese grîul încă fîrav. A fost o iarnă rea, geroasă și uscată, și pămîntul a mai pierdut ceva apă și atunci, prin înghețuri și dezghețuri repetate. Iar prin martie, la desprimăvărare, au bătut vînturi reci și tăioase, aducînd alte griji și supărări. Prin aprilie numai, oamenii au crezut că pot să se bucure, fiindcă a plouat. Dar au fost ploi scurte și repezi, care puteau să facă mai mult rău decît bine. Fiindcă ploile astea, zice Sabri Emurla, favorizează apariția unei cruste deasupra pămîntului, deci a vaselor capilare prin care apa se pierde. Ca să împiedice pericolul, au dat iarăși, nici ei nu mai știu a cîta oară, cu grapele și cu discurile. O muncă înverșunată, numai ca pămîntul să nu rămînă și fără puținul de apă pe care-l avea, cu atît mai necesară cu cît grîul era în creștere și începuse să înspicenească pămîntul.

Abia prin luna mai încordarea aceasta a luat sfîrșit și oamenii au respirat ușurați parcă de o povară. Chiar așa este, zice Sabri Emurla, pămîntul lovit de secetă este ca o piatră de moară care ne stă nouă de gît, dar nu ne vălătăm, pămîntul este munca noastră, el este pîinea noastră și a țării. Cînd îl vom iriga, știm că va fi mai ușor. Atunci, zice Sabri Emurla, se va încheia aici o etapă a agriculturii și va apărea o altă generație de agricultori. O generație din care va face parte și fiul său, Muredin Emurla, acum student la agronomie, precum și alți tineri plecați acum în orașe la învățătură dar care se vor întoarce fără îndoială pentru a continua ce au făcut părinții lor într-o viață de muncă, uneori de sacrificii și chiar de eroism, neștiut și netrimbițat în lume, fiindcă ei s-a măsurat pînă la urmă într-un lan de grîu și într-o cifră de producție la hectar. Mai însemnînd aceasta, pentru Sabri și pentru oamenii lui, un echilibru perfect, aș zice înnăscut, între ceea ce dai și ceea ce primești, cu bună-cuviință a dreptului cîștigat prin muncă, printr-una din cele mai grele munci, aceea a pămîntului, și răsplătită ca atare în cei 75 de lei pentru o zi de lucru a fiecărui om iar pentru sat, pentru comună, prin toate înlesnirile unui trai civilizat și îndestulat, și trecerea Cobadinului pe lista localităților care vor fi declarate orașe în următorii ani. Un lucru care nu trebuie să mai mire pe nimeni : o comună de agricultori, devenind oraș, tocmai datorită faptului de a-și fi muncit pămîntul cum se cuvine.

DUMITRU ELIADE ■

„Nu poți face industrie pe pofte sau pe toane"

Primiserăm la redacție o scrisoare semnată, din motive lesne de înțeles, „un grup de tineri" de la Întreprinderea Energoreparații, o scrisoare care afirma că la secțiile a 3-a, a 5-a, și a 6-a tinerii sînt nedreptățiți în privința acordării procentajului de depășiri pentru cei care lucrează după sistemul acordului global, că nea Vasile doar că nu umblă după ei cu biciul, că li se plătesc de multe ori mai puține ore decît lucrează. Acuzații grave întrucît nu era, după cîte pricepeam, vorba de un caz izolat, ci de o practică vizavi de tinerii secțiilor respective.

Secția a 5-a. Ion Ivănuș, 23 de ani : „Cu acordul global totul este în ordine, procentajul se împarte corect, cît muncești atîta iei". Ion Goneață, 22 de ani : „Nu știu cine poate spune despre nea Vasile ceva rău ? ! Că nu ne lasă să ne plimbăm prin secții, sau să lungim pauzele ? E firesc. Avem un plan și la urma urmei e vorba și de cîștigul nostru". O fată care n-a vrut să-și spună numele : „Nea Vasile cu biciul ? Hai să fim serioși !" Nea Vasile, adică Vasile Scarlet, un bărbat trecut de patruzeci și cinci de ani, viu, cu părul albit înainte de vreme, de 17 ani în întreprindere : „Tinerii noștri ? Foarte buni ! Uitați, bobina de 50 de megawați pentru Bicaz. Numai tineret. Sau dincolo, motoarele de 200 de megawați pentru Rovinari, Deva. Numai tineret. Tehnologiile motoarelor pentru hidrocentrale sînt variate și pretențioase. Nu poți greși, n-ai voie. Și apoi există niște termene, pe unele am hotărît să le scurtăm, sarcinile pe anul acesta sînt mult mai mari. Este adevărat, mai stau cu gura pe unii, mai ales pe băieți, trebuie ținuți mai strîns în frîu, să nu plece cînd vor, să respecte programul, să nu stea la suete în timpul lucrului, mă rog, sînt lucruri elementare care țin de o disciplină a muncii. Nu poți face industrie pe pofte sau pe toane".

La **secția a 3-a ajustaj** găsesc cu greu un „nemulțumit". Ion Ivan : „Acordul se cam dă pe ochi frumoși aici, în secție. De exemplu Oprea munceste constincios și la leafă ia mai puțin decît Răducu Niță". Oprea Constantin (surprins) : „Niță are mai multe ore lucrate, e normal să primească mai mult". Ionel Mihunea, maistru : „Nu pot primi toți la fel. Gagiu Florian, de pildă, unde-l pui îți face treabă. Marin Popescu, însă, uitați, este 11 fără 20, și n-a apărut lîngă mașină. În trei zile a găurit 140 bolțuri-tracțiune, piese a căror tehnologie prevede un timp de 8 minute pentru realizarea unei bucăți. Calculați și dumneavoastră, Popescu a lucrat doci cam 6 ore pe zi". Stau de vorbă cu Ion Ivan (am eu o bănuială în privința acelui „grup de tineri") :

— Cînd ai venit din pauză ?

— (intrigat) La 10 și un sfert !

— Și cînd ai plecat în pauză ?

— (ușor „timid") La zece fără douăzeci...

— Deci cu douăzeci de minute mai devreme. De ce ești nemulțumit ?

— Pentru că nu luăm toți la fel...

— Munciți toți la fel, cu același randament ? Aveți toți aceeași categorie de calificare ?

— ! !

— Știi cum se calculează acest acord global ?

— ? !

Nu comentez gestul care denotă, evident, lacune de ordin moral și etic ale semnatarilor (sau semnatarului ? !) acelor rînduri trimise redacției pentru motivul că, dincolo de aparențe, nemulțumirea sau nedumerirea celor în cauză sînt pornite din necunoașterea unor legi și normative privind modul în care se calculează venitul fiecăruia. Nu este vorba deci numai de mentalitatea unora, potrivit căreia se poate munci pe chefuri doar 6 ore, revendicînd apoi o retribuție normală; nu este vorba numai de lipsa de responsabilitate a cîtorva în fața actului muncii, sau de credința șubredă că o atentă supraveghere înseamnă atitudine de vătaf. Mica noastră anchetă a infirmat acuzațiile aduse de scrisoarea cu pricina, dar în același timp discuțiile avute la Întreprinderea Energoreparații au relevat un aspect deloc de neglijat : o bună parte dintre tinerii în cauză erau complet străini de modul în care se calculează venitul lor. De aici nemulțumiri, neînțelegeri. N-ajunge, credem, să știi că utilajul produs de mîna ta pleacă în cutare colț al țării sau al lumii. Este important, desigur, dar nu totul. Calculul de care vorbeam mai sus nu necesită cine știe ce studii savante, ci puțină străduință, fie și din partea organizației U.T.C., de a explica fiecăruia ce drepturi, dar și ce obligații îi revin, și-această muncă, evident, constituie o latură a activității politico-educative.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

NICI PÎINE FĂRĂ MUNCĂ!“

„Cîți oameni îți lipsesc“, întreb. „Doi zugravi și o faianțară.“

Plouă mărunt și cald, umbrelele au înflorit pe străzi, în locurile unde de obicei bălțește apa, aceasta nu lipsește, la Piața Dorobanți se sapă un canal care taie strada, doi muncitori aruncă pămîntul, alți trei stau de vorbă cu lopețile pe umăr, pentru că — nu-i așa ? — se poate vorbi și așa, timpul să treacă. Mai încolo, în alt capăt al orașului pe Aleea Barajul Lotrului, printre blocurile ridicate acum 8—10 ani, se construiesc altele, ceea ce implică și noi racorduri la rețeaua electrică, la cea termică și de gaze, cu săpături numeroase care nu s-ar fi făcut dacă ar fi fost construite toate împreună de la început. „Facem într-adevăr zgomot, recunoaște maistrul Pantu Vasile, pe un șantier altfel nici nu se poate, motocompresorul numai și tot trebuie să meargă, chiar dacă vin cei de la blocuri și se plîng“. Acesta împreună cu doi ucenici, unul (Nicu Trifu) din Teleorman, celălalt (Costică Asavei) din Vaslui, formează împreună o echipă de instalații sanitare și tot împreună își cumpără de mîncare de la BIG. Dacă mai stau unii, în timp ce ei muncesc ? „A, nu, înainte mai erau și din ăia care dormeau pe paliere și nu se trezeau decît la plată, azi însă nu prea mai sînt, fiecare vrea să-și cumpere o casă, o mașină, să aibă masă bogată“. Lîngă o baracă surprind un schimb de cuvinte între doi constructori : „Asta pleacă și nu se mai întoarce, zice unul, pleacă așa cum a venit, încărcat, că nu au vrut să-l descarce“. Într-adevăr, un camion plin cu plăci de beton iese din șantier patinînd pe noroi. „Ducă-se, zice celălalt, maistrul principal de lot Gheorghe Dănăilă. „Șoferul, îmi spune, a venit cînd macaragiul a luat pauză și ce voia el ? Să-l descarce și să piardă pauza macaragiul, ca să nu și-o piardă el. A plecat, dacă vine la 1 îl descărcăm, dacă nu, dă socoteală“. „Maistrul are 50 de ani, dintre care peste 20 de ani și i-a petrecut pe șantierele de construcții „Cîți oameni îi lipsesc ?“ întreb și, cu foile în mînă, îmi răspunde : „Doi zugravi și o faianțară“. „Ei, cum ?, mă mir, lipsesc tocmai meseriașii care se caută pentru lucrările particulare..“. „Nu, zice, ăștia sînt slabi, știți doar că fată de un zugrav bun, 3 slabi nici nu contează. Și printre ei sînt și lăutarii noștri de la ansamblu, ăștia lucrează 4 ore aici ca necalificați și pe urmă se duc la repetiție, la club. Ați fost acolo vreodată ?“ Nu fusesem, dar îl întreb de unde știe că nu lipsesc mai mulți, pe un șantier de construcție e doar mai greu de numărat, oamenii se mai acoperă, pe rînd, cînd pleacă după ciubuc, ba un zugrăvit, ba o faianță... „Nu. Asta se întîmplă numai cînd maistrul acceptă ca prezența să fie făcută colectiv de șeful de echipă. La mine însă se prezintă fiecare. Nu se prezintă, îi tai de la ziua respectivă“. De unde era scump la vorbă, maistrul pare că nu mai vrea să fie întrerupt : „În construcții, zice, dintre multe alte lucruri, două sînt principale : conștiința și utilajele care să ridice gradul de mecanizare. La acestea din urmă sîntem deficitari. Încă mai cărăm cu circa și cu găleata. La conștiință e vorba de a combate dorința unora de a munci mai puțin, dar de a cîștiga mai mult decît merită. În construcții sînt și posibilități de a trăi necistit și nici noi nu-i întrebăm de cazier pe cei care vin la noi. Posibilități : de exemplu, la bolțurile împușcate nu există normă, pentru că nimeni nu știe care este duritatea betonului în fiecare punct, așa că, dacă nu are conștiință, omul sustrage din 100, 10 împușcături și le folosește în interesul lui. Pe urmă mai sînt materialele de masă care, și aici greșim, nu sînt conservate, stau în soare și ploaie (humă, ipsos, mozaic, ciment, cherestea), nepăzite (inculetorile sînt pentru oamenii cinstiți, hoții știu ei cum să le descuie) și fiecare poate lua cu traista și duce acasă sau în vecini. Și mai e o problemă : absolvenții școlilor noastre de calificare nu prea știu despre ce e vorba decît cînd vin aici, pe șantiere. Se sperie de muncă și pleacă, abandonîndu-și profesiile, altora nu le convine disciplina, o zi vin, trei dispar, peste o lună pleacă“.

Inginerul Dorin Certejan abia a predat un bloc de 6 nivele pe Dorobanți și a venit aici. De 5 ani lucrează în construcții, astfel el știe deja că, aici, fără oameni de încredere, lucrările ies prost. „Un maistru, zice, are 120 de oameni împărțiți în tot blocul, el nu poate să stea după fiecare ca să-l controleze. Dacă unul se grăbește, lacom de cîștig, și tencuiește 50 mp în loc de 15 mp cît e norma, atunci nu mai pune ghidajele și pereții ies strîmbi. Asta-i pîine fără muncă, fușerai. E drept, a fost o perioadă în care s-a neglijat aspectul calitățil, s-a mers pe cantitate, oamenii au sărit peste operații urmărind cîștiguri nemeritate. Normele sînt făcute astfel ca, lucrînd cu maximum de randament, să nu se depășească mai mult de 10 la sută. Dacă trec peste cifra asta, nu-i lucru curat, dar nici n-ai cum să spargi în urmă toate lucrările ca să-l prinzi. Deci trebuie să ai încredere și să-i deprinzi pe oameni să facă lucrări de calitate, să lucreze, să zicem, cu firul cu plumb“. Întreb : „Cine vi se pare însă că aici primește mai puțin ?“ „Cred că la tarifele de săpături și încărcare-descărcare s-ar mai putea umbla, sînt depășite. Ceilalți sînt plătiți la munca lor. Rămîne ca și ei să plătească prin calitatea muncii, încrederea pe care noi și viitorii proprietari de apartamente ne-o punem în ei.

IULIAN NEACȘU ■

Scaune, funcții, remunerații și... sancțiuni

Prin Decretul 297/1973, privind organizarea activității de cercetare și proiectare, se reglementează între altele și componența personalului din institutele de profil. „La noi, la Institutul de cercetări și proiectări pentru materiale de construcții, ne spunea tot Ștefan Năstase, economist în cadrul serviciului de organizare a muncii, ar trebui să fie doar zece ingineri de gradul I, dar avem 34 ! Este o situație dificilă, pentru că tinerii valoroși din institut nu pot fi promovați, neexistînd posturi libere. Situația asta poate dura și zece, cincisprezece ani, cine știe ?, și abia apoi vom putea scoate posturile la concurs !“ Să vedem despre ce fel de specialiști este vorba. De mai bine de cinci ani, precum se știe, institutele de cercetări și proiectări au trecut sub tutela unor mari centrale ale ministerului de resort, din respectivele centrale reducîndu-se în același timp, prin mai buna împărțire a sarcinilor și a muncii, o serie de posturi. Astfel, mulți ingineri cu experiență de producție au trecut direct în proiectare, cu remunerație corespunzătoare dealtfel nivelului atins la vremea respectivă, deci pe posturi de ingineri proiectanți I și II, șefi de secție, șefi de proiect, șefi de colectiv. Experiență corespunzătoare în proiectare nu puteau avea, chiar dacă activitatea și-au continuat-o în aceeași specialitate. Între cercetare, proiectare și execuție propriu-zisă rămîne totuși o diferență reală, un gol uneori greu de umplut chiar pentru cei cu multă bunăvoință. Să luăm și cîteva exemple, pentru a nu ne limita la nivelul teoretic al discuției: Șerban Dumitrescu, odată inginer șef la Întreprinderea de prefabricate „Progresul“, prin restructurare devenit șeful unui colectiv tehnologic; Vasile Oancea, pe vremuri mecanic șef la aceeași întreprindere, acum șef de colectiv în proiectare; Matei Iarca, inovator, a făcut bună treabă la Institutul de cercetări pentru transporturi (traverse de beton pentru cale ferată, grinzi pătrate pentru poduri etc.), azi e doar șef de proiect, se ocupă de activitatea de coordonare; Ion Zamfir, venit tot în urma restructurării, o vreme a făcut parte din consiliul de avizare a proiectelor, acum a fost schimbat la sectorul de invenții, dar va trece la alte probleme administrative; Constantin Dobrescu, un adevărat specialist în beton celular al institutului, a fost scos din Centrală, dar e mereu chemat să dea acolo o mînă de ajutor; Leonida Uzun, transferat, o vreme ca șef al colectivului de proiectare a utilajelor, inginer mecanic de meserie, e trecut la secția de cercetare, fără inițiativă și curaj în căutarea soluțiilor; apoi și Valentin Debău, și Nicolae Popescu, tot ingineri „moșteniți“ prin restructurare, și alții... Nu se poate spune că oamenii numiți mai sus nu muncesc și că, deci, își cîștigă **pîinea fără muncă**, dar munca lor se reduce la activitatea de avizare, control periodic, uneori soluții pentru rezolvarea unor probleme, dar cam rar !

Inginerul Gheorghe Drăghici, zis „planșetarul“, are însă o poveste cu totul aparte. Lui, spun oamenii, îi aparține „teoria“ prezenței obligatorii a inginerului proiectant în fața planșetei — de unde și porecla pe care a căpătat-o! Întrucît este un om greu sociabil, a avut certuri violente în colectivele de lucru din care a făcut parte. Îl supăra radioul, îl supărau telefoanele, discuțiile, cafelele. Îi enervau cei care stăteau fără să lucreze, dar ținea să le-o și spună! Aflat pe post de inginer proiectant III, i se părea că, după muncă, ar fi cazul să promoveze cel puțin o treaptă — mai cu seamă că a sesizat de mult situația avantajoasă a unor „intruși“, veniți prin transfer și restructurare. A devenit și un „reclamagiu“! S-a adresat de 6 ori șefului de secție, de 4 ori în scris și de alte 4 ori verbal directorului institutului, a fost de trei ori în audiență la directorul general al Centralei și o dată la Ministerul Muncii, a trimis cîte un memoriu la Uniunea Generală a Sindicatelor din România, ministrului economiei forestiere și materialelor de construcții și la revista „Flacăra“... În urma conflictelor din secție, dezbătute de colectivul din care făcea parte, a fost sancționat cu micșorarea remunerației pe trei luni și mutarea disciplinară într-un alt sector, la vreo 12 km de casă ! ? Astfel, chiar cu minusurile amintite, Drăghici, pare acum un om care poate exemplifica destul de bine varianta „muncă și prea puțină pîine“. Iată, ce spunea inginerul Mihai Anastasescu, unul din oamenii care, fiindu-i șef aproape 12 ani de zile, l-au putut cunoaște foarte bine: „Gh. Drăghici este un om valoros, după mine. Bun profesionist, îi place să se ocupe de noutăți, a făcut multe lucrări care au adus reduceri substanțiale în cheltuielile pentru import. Are însă meteahna de a nu se înțelege cu nimeni, mai cu seamă că se consideră un nedreptățit în privința remunerației după muncă. După părerea mea, toată povestea cu Drăghici este nedreaptă; el răbufnește uneori, e adevărat, cam tare — dar dacă stai și te uiți atent la tot ce spune, și ce vrea, nu se poate să nu-i dai dreptate! Poate că ar fi fost bine ca, în loc de sancțiune, să i se fi asigurat un loc de muncă mai liniștit, unde să se poată concentra și munci cum dorește“. Iată, în parte, ce a făcut Gh. Drăghici de cînd lucrează în institut: „Autoclavă cu capac basculant“ (s-au executat 24 de bucăți după proiectul său, „Basculator hidraulic“ (primul din serie funcționează azi la Iași), „Omogenizator de șlam“ (pentru beton celular autoclavizat; înainte se importa, acum există în patru fabrici românești), „Reductor de curent pentru malaxor mobil“ (prin asimilare, se evită importul), „Moară cu bile de 10 000 litri“ (proiect realizat de „Unio“ Satu Mare, în al cărei nomenclator de export curent a intrat), „Semibride de fixarea lateralelor la turnarea panourilor mari“, „Mașină de tăiat beton celular autoclavizat“ (poate scuti de un efort valutar de circa un milion de mărci vest-germane)... Cîți membri ai institutului amintit se pot mîndri cu o asemenea panoplie de succese ? ! „De cîte ori aveam un proiect mai dificil de făcut — mai spunea Mihai Anastasescu — erau mulți care-l refuzau, dar Drăghici îl făcea ! Se dădea peste cap și tot găsea soluția, chiar dacă uneori nu era din specialitatea sa“. Și totuși, iată, scaunul cu eticheta „Gh. Drăghici“ a dispărut, sau și-a schimbat proprietarul !

De unde se vede că pentru echitatea muncii, sub frumoasa formulă „Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă !“, aparențele înșală uneori...

DUMITRU GRAUR ■

românia în lume
lumea în românia

La Congresul de electrografie și efect Kirlian de la Sanremo a fost recunoscut în mod oficial marele avans pe care îl dețin pe plan mondial cercetările românești în domeniul electronografiei

Congresul a hotărît acordarea unui premiu special medicului Ioan Florin Dumitrescu, pentru cea mai valoroasă contribuție științifică.

Congresele de psihotronică (noua denumire pentru parapsihologie) au oferit de fiecare dată loc de întîlnire celor mai neașteptate și uluitoare comunicări bazate pe complicate și originale experiențe de laborator. Nu e mai puțin adevărat, însă, că ele constituie, totodată, o scenă deschisă și pentru interpretări și supoziții aflate la granița dintre real și fantastic, pentru speculații naive și pseudoștiințifice.

Cel de-al VIII-lea, desfășurat la Sanremo între 23 și 30 iunie, intitulat „Congresul de electrografie și efect Kirlian", a beneficiat, mai mult ca oricînd, de comunicări bazate pe un solid travaliu de laborator, dominate de descoperiri ale biofizicii, iar în acest sens — așa cum s-a precizat și în concluziile congresului — aportul principal revine cercetătorilor români, reprezentați pe Riviera italiană de medicii Ioan Florin Dumitrescu și Dumitru Cămîrzan. A fost recunoscut astfel în mod oficial marele avans pe care îl dețin pe plan mondial cercetările românești în domeniul electronografiei Comunicările specialiștilor români au provocat o dublă senzație. Pentru prima dată în lume, imaginile obținute prin metoda doctorului Ioan Florin Dumitrescu au adus în fața ochiului omenesc o altă identitate a structurilor vii, prin obținerea unor electronografii generate de organele interne ale organismului uman (amănunte în numărul 8/1976 al revistei noastre) și tot pentru întîia oară imaginile realizate cu ajutorul aparatelor românești au izbutit să descifreze geneza și consecința celebrel „aure Kirliene".

„Cercetările din România — a ținut să declare în plen președintele congresului, prof. Lelio Galati di Genola — au ajuns la un punct mult, mult mai înaintat decît ale altora, făcînd inutile unele din realizările de pînă acum... Sîntem recunoscători doctorului Dumitrescu pentru onoarea care ne-a făcut-o, oferind Italiei posibilitatea de a vedea o nouă metodă, electronografia, metodă care obligă medicina oficială să țină seama de fenomenul de electroluminiscență, renunțînd la dictonul „nu aud, nu știu, nu vorbesc".

„Sîntem recunoscători, a declarat și un alt specialist în materie, dr. Erik P. Igenbergs, delegatul Republicii Federale Germania, că am putut lua cunoștință de stadiul cercetărilor întreprinse în diferite țări și în special de cele din România, noi pînă acum neștiind locul pe care ne găsim".

— Lucrînd aici în țară, împreună cu buni mei colegi și colaboratori, ne-a mărturisit recent medicul Ioan Florin Dumitrescu — am fost pus la un moment dat în situația alergătorului de cursă lungă care se pomenește pe traseu singur, neștiind pe cine are în spate sau în față. Ascultînd comunicările de la Sanremo, am putut avea marea satisfacție de a constata că ne aflăm mult în fața plutonului mondial de cercetători.

Într-adevăr, comparînd harta electrică a organismului uman, dobîndită prin mijloacele electronografiei românești, cu obișnuitele imagini **electrografice** (termenul consacrat pe plan mondial), înfățișînd fragmente de plante sau învelișuri cutanate înconjurate de clasicul halou luminos — putem înțelege de ce realizările biofizicienilor români au provocat o atît de mare senzație la Sanremo. Analizarea și descifrarea zonelor de bioluminiscență au provocat de asemenea un puternic și neplăcut șoc amatorilor de senzațional, de speculații mistico-teozofice, tuturor celor care, comentînd „aura Kirliana", le place să vadă în ea un „nou corp energetic al organismului", o „emisiune vitală", „un corp din plasmă biologică", sinonimă cu eterul sau substanța astrală prezentă în supozițiile filozofice ale antichității. Comunicările biofizicienilor români au demonstrat, fără drept de tăgadă, că zona luminoasă compactă se datorează sursei de energie (de radio frecvență în cazul procedeului Kirlian) care determină obținerea unui mare număr de imagini ce se suprapun pe aceeași peliculă fotografică, realizînd un halou luminiscent omogen, celebra „aură". Lucrul a devenit evident în clipa în care fotografiile obținute în regim de joasă frecvență (procedeul Dumitrescu) au arătat că imaginile se diferențiază în funcție de valoarea energetică a electronilor din cîmp, că se pot realiza imagini fără descărcări marginale (deci fără aură) și care reflectă numai fenomenele electrice din interiorul organismului. Adio, deci, **misterioasei emisiuni vitale** țișnite din interiorul organismului, substanța comparată savant, ani la rînd, cu haloul luminos pictat de iconografi în jurul capetelor de sfinți.

Congresul a mai provocat o veritabilă surpriză stabilind data apariției primelor electrografii din lume. La 1892 au fost obținute asemenea imagini de către polonezul Jodko Narkiewicz, iar la 1910 de către cehul B. Navratil, deci cu 47 și, respectiv, cu 29 ani înaintea lui Feodor Kirlian, fapt stabilit documentar și de către cercetătorul sovietic Victor Adamenko într-un articol publicat în revista sovietică Tehnika Molodioji (decembrie 1975). A fost adus astfel un tîrziu omagiu unor înaintași celebri, pierduți în umbra anonimatului, necunoscuți și neînțeleși la data respectivă.

Lucrările prezentate de specialiștii români au permis de asemenea definirea și consacrarea termenului de **electronografie**, a cărui sferă cuprinde în exclusivitate realizări obținute de biofizicienii români : electronografiile prin ionizare, prin frînare și accelerare de electroni, prin scintilație, electronografia diagnostică și electronoviziunea. Aceasta din urmă, definind captarea imaginilor în circuite de televiziune, deci o electronografie dinamică, a constituit una din cele mai fantastice revelații ale congresului. Cu ajutorul aparatelor construite de grupul de cercetători, condus de medicul Ioan Florin Dumitrescu, avem astăzi posibilitatea de a urmări pe micul ecran imaginea electroluminiscentă a propriilor noastre organe interne.

Nu e de mirare deci că, într-o mare măsură, Congresul de la Sanremo a însemnat prezentarea și analizarea realizărilor obținute de biofizicienii români, iar conferințele de presă și-au concentrat interesul aproape în exclusivitate asupra acestor lucrări. Pînă în prezent au apărut articole consacrate electronografiei în ziarele Corriere de la Sera, La Stampa, Il Tempo, l'Espresso. Sîntem, de asemenea, informați că lucrările prezentate de delegații țării noastre au fost amplu comentate în publicații de mare tiraj din SUA, Franța, R.F. Germania, R.S.F. Iugoslavia. Medicul Ioan Florin Dumitrescu a acordat de asemenea un interviu radioteleviziunii italiene (20 de minute) și care va fi transmis cu ocazia inaugurării primei emisiuni în culori a televiziunii din această țară.

În ultima zi a congresului, profesorul Lelio Galati a anunțat instituirea unui premiu special ce va fi acordat medicului Ioan Florin Dumitrescu, „un premiu inventat la repezeală, deoarece nimeni nu s-a așteptat ca la Congresul de la Sanremo să aibă loc asemenea comunicări excepționale". Iată un fragment din cuvîntul rostit la închiderea lucrărilor:

„Am atribuit un premiu special doctorului Dumitrescu pentru acele lucrări pe care le-au prezentat aici specialiștii români, lucrări care constituie o contribuție atît de importantă, atît de mare, atît de variată, încît se poate spune că efectiv știința a putut să facă un pas înainte, să îmbrățișeze direcții foarte diferite".

LIVIU TIMBUS ■

La Sanremo, într-o pauză a congresului. În stînga, medicul Ioan Florin Dumitrescu, în dreapta, Lelio Galati di Genola, președintele „Congresului de electrografie și efect Kirlian" și Z. Rejdak (R.S. Cehoslovacă), președintele Societății internaționale de psihotronică.

Il romeno Dimitrescu, nella sua relazione, ha affermato che la elettronografia, applicata come metodo di indagine su trentamila pazienti, ha dato nel suo paese risultati molto più precisi di qualsiasi altro sistema diagnostico. Del resto — ricordano i parapsicologi — anche la termografia, metodo di diagnosi che mette in rilievo le differenze di temperatura del corpo umano, riportandole su lastre fotografiche, una volta era respinta dalla medicina e lasciata alla parapsicologia.

Esistono già due tecniche di impiego della elettronografia: una usa alti voltaggi (come nella originaria camera dei Kirlian), l'altra bassi voltaggi. Con questo secondo metodo si afferma che viene a mancare l'impatto violento fra gli elettroni fisiologici (quelli cioè emessi dal corpo umano) e gli elettroni emessi dalla macchina. Ciò consentirebbe di porre in rilievo quello che avviene all'interno del corpo umano. Attorno a tutto questo continuano a esserci da parte della scienza ufficiale polemiche.

La scienza sostiene che si tratta di semplici effetti fisici. Anche le diverse immagini che si formano sulle lastre riguardanti lo stesso soggetto, in condizioni diverse, vengono spiegate con ragioni di carattere prettamente fisico.

Gianni Migliorino

Comunicările biofizicienilor români au făcut obiectul unor numeroase comentarii apărute în presa mondială. În facsimil, un fragment dintr-un articol publicat în Corriere de la Sera.

30 de români la Kouango

Kouango este un sat. Cu copii mulți și negri care se hrănesc singuri, în drum spre școală sau de la școală spre casă, cu banane, portocale sălbatice, rădăcini de manioc și în general cu tot ce e viu și fraged. De la Bangui (capitala Republicii Centrafricane) pînă la Kouango sînt circa 700 de kilometri printr-un tunel de ierburi înalte (brusa) și numai 200 km pe apă, în sezonul ploios ; în celălalt sezon, secetos, apele scad cu șase-șapte metri, pînă se văd pietrele.

Kouango are o mie de locuitori, femei, bărbați, copii, foarte mulți copii, cum am mai spus. În Republica Centrafricană, cu un teritoriu de trei ori mai mare decît al României și cu o populație cît a Bucureștiului, Kouango este sat mijlociu. Bărbații se ocupă cu vînatul : dau foc brusei de jur împrejurul unui culoar prin care trec fugind înnebunite animalele speriate de incendii. Femeile fac copii și copiii cînd nu sînt la școală dansează și cîntă.

În urmă cu doi ani, prin tunelul de ierburi înalte și-au făcut apariția coloane de tractoare, combine, remorci, autocamioane, mașini de teren și circa treizeci de bărbați. Femeile și-au strîns copiii la piept și au dat voie bărbaților în față, curioși să afle cu un minut mai devreme noul destin al satului unde au apucat să se nască. Mai tîrziu au apărut lumina electrică, necunoscută, barăcile, casele, dispensarul, meseriile de tractorist, combiner și șofer, brusa a fost și ea înlocuită pe o mie de hectare cu lanuri de bumbac, au mai apărut banii cu tot ce se leagă de ei și un doctor pe care-l cheamă Nicolae Anton, medicul coloniei de români. Kouanghezii au aflat apoi că numărul banilor este legat de cantitatea de muncă înmagazinată în baloturile de bumbac, dar mai ales de calitatea ei, ceea ce i-a mirat, dar nu i-a descurajat. Lîngă locuințele românilor pe care i-au îndrăgit repede, kouanghezii au văzut apărînd grădini de zarzavat și au început să-i imite așa cum făcuseră pînă atunci în tot ce-i privea pe oamenii aceia care nu oboseau niciodată, nici măcar de la ora 10 în sus, cînd soarele Ecuatorului trimitea la umbră pînă și cămilele. Magazinele, puține la număr și pînă atunci aproape goale, s-au dovedit neîncăpătoare în raport cu noua putere de cumpărare a locuitorilor muncitori.

Cînd totul a fost gata, povestește doctorul Nicolae Anton, pe întinderea din junglă, acoperită acum de albul culturilor de bumbac, președintele Bokassa a fost timp de trei zile oaspetele coloniei de români. Și relatînd munca aspră a celor treizeci de români, sentimentele medicului se îndreaptă deopotrivă către kouanghezi, către nemăsurata lor poftă de viață și de lumină.

NICOLAE CRISTACHE ■

Participări și distincții pentru ceramiștii români

În aceste zile de sezon estival ceramiștii români participă la numeroase expoziții internaționale de prestigiu cu lucrări de certă calitate, care nu numai că au trecut cu bine în fața exigențelor unor pretențioase jurii, dar în unele cazuri au fost distinse și cu remarcabile premii.

Astfel, la Trienala internațională de ceramică de la Sopot din R.P. Polonă participă cu lucrări un grup de ceramiști români alcătuit din Costel Badea, Dragoș Gănescu, Radu Tănăsescu, Tereza Panelli, Magda Ciutac, Magda Iacabovits, Ioana Stepanov și Viorica Colpacci.

La Vallauris, orașul de olari din sudul Franței care și-a legat numele de arta de ceramist a lui Picasso și de renașterea acestei străvechi arte în condiții moderne, la Bienala de ceramică, într-o selectă participare internațională sînt prezenți și ceramiștii români : Costel Badea, Alexandra Gheorghe, Marta Iacabovits și Tereza Panelli. Exponatele acesteia din urmă au fost distinse cu prestigioasa „Diplomă de onoare a juriului".

ION TĂTARU ■

PREMIERĂ ROMÂNEASCĂ ÎN „ȚINUTUL APELOR TERMALE“

Ce știm și ce nu știm despre apă, în general, și despre cea termală, în special ? La prima vedere, s-ar părea că totul ne este cunoscut, dar — dacă am fi foarte sinceri — am recunoaște că ceea ce știm, fără posibilitate de tăgadă, este că aceste ape au o anume temperatură, sînt curative și ne ajută să ne refacem sănătatea, dacă suferim de... sau de... Numele unor stațiuni au devenit celebre tocmai grație bogăției lor în ape termale, iar dacă ar fi să stabilim o ordine a notorietății în materie, Băile Felix și-ar revendica, pe drept, întîietatea. Numai că, de data aceasta, va fi vorba despre cu totul alte surse și resurse de ape termale ca și despre alte multe utilizări ale acestora. Nu ne vom îndepărta însă de ținuturile bihorene : subsolul orașului Oradea și cel din împrejurimile imediate ale orașului de pe Crișuri, este bogat în rezerve de ape calde, adică foarte calde, pentru că termometrele cercetătorilor indică cifre desfășurate între 50 de grade Celsius și aproape 100. Documentar vorbind, întîlnim aluzii destul de concludente despre această avere subpămînteană încă de pe la 1221, cînd zona Oradiei era denumită, într-un act bisericesc, drept „ținut al apelor termale“, iar prezumțiile care se fac ne duc în urmă cu peste 2 000 de ani, cînd se crede că au existat, în zonă, băi romane. De prin anii '60 au început aci foraje sistematice, iar primele concluzii arată că aceste zăcăminte, recent identificate, au valori supratermale. Îndată s-a pus problema folosirii multiple a noii bogății subterane, printre care capacitatea energetică a reținut atenția cercetătorilor care au și înscris, în acest domeniu, o premieră pe țară. Indiferent de supozițiile privind originea valorii geotermice a pămîntului orădean, printre care mai cunoscute sînt cele emise de Gr. Nechiti și Gh. Vasilescu, toți cei angrenați în cercetarea amintită sînt de acord cu migrația acestor ape „per ascensum“ ca și asupra debitului puternic al pînzelor de apă. Un simplu calcul făcut la un zăcămînt cu un debit de 65 000 mc pe zi arată că, prin folosirea lui în scopuri energetice, se realizează o economie de 400 tone combustibil convențional pe zi ! Aceasta pentru o temperatură de minimum 50 grade Celsius (dar trebuie ținut seama și de faptul că și sub 50 de grade Celsius apa poate avea diverse întrebuințări). Cercetări mai recente au ajuns la concluzia că bazinele subterane de ape termale din jurul orașului Oradea, ca și din teritoriul județului Bihor, au volume uriașe ce depășesc sute de mii de metri cubi.

Dintre cercetătorii preocupați de această problemă, am întîlnit, la Oradea, pe tînărul inginer Attila Bako, care, împreună cu Leontin Pescaru, Vasile Balaj, Gavril Pali și Lorant Szilca formează un nucleu uman angrenat în cercetare pe diferite direcții.

Prima seră care a beneficiat de forța energetică a apelor termale se află în drum spre aeroportul Oradiei.

NOUTĂȚILE SÎNT MULTE ȘI ELE SE ÎNMULȚESC MEREU

Ascultînd, citind și, apoi, vizitînd cîteva instalații, poți întocmi o lungă listă a utilizărilor apei termale, dintre care foarte multe, în premieră națională. Cea mai importantă ni se pare a fi cea energetică. Într-adevăr, din toamna anului trecut, numeroase apartamente din Oradea primesc căldură din sursa unui foraj executat chiar în vecinătatea noului hotel turistic „Dacia“, al cărui bazin de agrement oferă vizitatorilor posibilitatea unor băi calde, din aceeași sursă. Clădirea spitalului T.B.C. își primește porția sa de energie, tot din același sistem, ca și noul restaurant ori ștrandul municipal. Dar nu numai atît : apa caldă, încărcată cu valori curative, ajunge în locuințele cetățenilor ca apă menajeră, adică la robinete, astfel încît ea poate transporta la domiciliu baia întrematoare pe care, altfel, ar trebui s-o faci la stațiunea Felix, iar cei care suferă de deranjamente ale bilei o pot consuma tot la ei acasă, în mod gratuit și ori de cîte ori li se recomandă de către medic.

— Desigur, ne spune inginerul Attila Bako, acestea sînt aspecte practice cu un grad de importanță cert, dar noi sîntem preocupați, în continuare, de aspectele științifice ridicate de noile descoperiri. Apa are temperaturi mari, pînă la 100 de grade uneori. Ea nu poate fi folosită decît după reducerea acestei valori calorice mari. Trebuie, prin urmare, răcită, dar prin sisteme noi, care să nu o devalorizeze, să nu-i scadă încărcătura ei de substanțe curative. Se știe că prin răcirea clasică, cu apă sau cu aer, structura chimică a apei are de suferit. De aceea, am pus la punct o instalație de răcire în circuit închis. Astfel, în urma solicitărilor, avute încă din 1969, apa din stațiunile vecine a fost adusă la o temperatură convenabilă tratamentelor, adică la 35 grade C, de la 49 grade. În același timp s-a rezolvat și problema reîncălzirii apei pentru a o face utilizabilă în dușuri, bucătării, spălătoare. Nu mai puțin interesantă mi se pare cercetarea și realizarea din ultimii ani în urma cărela, la Săcuieni, aproape de Oradea, s-a ajuns la folosirea apei termale în serele de tomate. Aci, există o centrală termică destinată serelor și energia combustibilului, să-i sounem tradițional, a fost complet înlocuită. Economii importante... de circa 1 230 tone pe an.

Tot la Săcuieni, s-a trecut la un experiment, pe cît de ...logic (acum cînd el a dat rezultate) tot pe atît de surprinzător : dacă această apă este potabilă de ce nu ar beneficia de efectele ei și animalele ? Astfel s-a constatat că porcii îngrășați la Săcuieni au primit bine hrana amestecată cu apă termală și că bînd-o în locul celei de la robinetele... clasice, au înregistrat creșteri în greutate, mortalitatea a scăzut, bolile căilor respiratorii de asemenea ! O serie de mici localități din județ, au acum bazine de agrement, cu apă termală : Ciocaia, Săcuieni, Tămășeu, Sînnicolaul de Munte... la Marghita baia publică este încălzită tot din aceleași resurse iar o mică seră de flori dă rezultate foarte frumoase, de cînd folosește apa termală... Noul cartier „Nufărul“ din Oradea a fost racordat la rețeaua de încălzire cu apă termală din 1975 (1 500 de apartamente).

Ce înseamnă, în planul economic, aceste substituiri ? Se pot face calcule concludente : 1 kg de combustibil convențional este egal cu o valoare termică de 7 000 giga calorii ; 1 kg de combustibil lichid corespunde unei valori de 9 500 g.c. ; 1 kg de lignit dă 2 200 g.c. Apa termală la 50 grade C corespunde unei valori de 2 500 g.c. Faceți substituirile respective și veți avea un tablou edificator.

Cea mai recentă utilizare a apelor termale : în... piscicultură ! Problemele care se pun aci pot fi rezumate la una singură de o importanță capitală : menținerea unei temperaturi ideale constante a apei din bazinele de reproducție și pe o durată anume. Utilizînd forajele existente, la crescătoriile de la Cefa, Radovani, Homorog și Tămășeu s-a constatat că maturarea reproducătorilor și predezvoltarea puieților s-au accelerat, astfel că, în loc de 50 de milioane de puieți de crap de 4—5 zile, cît se planificase, s-au obținut recolte de 80—100 milioane de exemplare ! La Cefa, de la 50 de tone anual s-a ajuns la 400 tone și se estimează că producția de pește la un hectar de luciu de apă va fi de 3 000 kg.

CÎMP LARG DESCHIS CERCETĂRII

Este la îndemîna oricui să constate surprinzătoarele și mai mult decît încurajatoarele rezultate obținute în urma studierii și utilizării multiple a valorilor incluse în zăcămintele de apă termală de la Oradea și din județul Bihor. Rezultatele acestea, însă nu reprezintă decît un început. Ne convingem de acest adevăr continuîndu-ne investigațiile la Consiliul municipal Oradea. În primul rînd, forajele existente pînă în prezent, aparțin geologilor și ele au fost executate din fondurile de cercetare. Exploatarea lor a reprezentat o inițiativă remarcabilă a gospodarilor bihoreni. Va sosi însă și ziua în care se vor deschide foraje speciale, destinate exploatării complexe a resurselor de apă termală. Dealtfel, există un subprogram național destinat acestei probleme și în care sînt cointeresate o serie de ministere și instituții din țară, din a căror colaborare va rezulta, neîndoios, un salt spectaculos în graficul utilizării multiple a acestei bogății subterane a țării. Județe ca Timiș, Arad, Satu Mare posedă un subsol de asemeni bogat în zăcăminte geotermale, iar cei din ultimul județ numit au și apelat la tovarășii lor din Bihor solicitîndu-le colaborarea. Primele foraje au și fost executate. Institutul pedagogic din Oradea are ca temă de cercetare componența chimică a apelor termale în scopul folosirii lor în industria farmaceutică. Întregul volum al apelor din zonă a fost omologat de către specialiști (acțiune îndeplinită, dealtfel, și pe plan național) astfel încît se știe, de pe acum, în ce măsură ele pot fi utilizate în alimentația populației, a animalelor etc. Toate forajele executate, pînă în prezent, au un program de exploatare, astfel încît aspectul științific este dublat de unul practic. Formațiunile socialiste din agricultură trebuie și pot să beneficieze de noua sursă de valori, în condiții materiale modeste, dar cu rezultate remarcabile. Probleme deschise sînt încă suficiente. Dintre ele reținem cîteva : transformarea căldurii în... frig, astfel încît apele să fie utilizate și în timpul verii, construirea de boilere de mare capacitate în vederea răcirii și acumulării apei ca și în scopul compensării variațiilor de debit și consum (unul de 150 mc s-a și realizat), găsirea și a altor consumatori de energie nou descoperită, astfel ca procentul de utilizare a apelor termale să se apropie de un plafon maximal ; uscarea fînului de toamnă, folosirea în topitorille de cînepă, curățarea covoarelor, obținerea bicarbonatului de sodiu, captarea gazelor, extinderea în agrozootehnie și chiar — de ce nu ? — utilizarea în industrie a apei termale, în ciuda debitelor foarte mari pe care această întreprindere o presupune și, în ultimă analiză, găsirea de soluții pentru transportul acestei energii de la locul ei de baștină la cel al exploatării pentru că, în prezent, distanțele sînt încă mici iar folosirea puțurilor forate se face pe o rază oarecum limitată.

Nu ne îndoim că pe postamentul deja existent la Oradea, pe pasiunea celor angrenați acolo dar și în alte orașe ale țării, în acțiunea de cercetare și aplicare a forței energetice a apelor termale, se poate edifica o puternică și fructuoasă acțiune de valorificare intensivă, la nivel național. Scurta vizită făcută la Oradea ne dă dreptul să sperăm.

MANOLE CĂRȚAN ■

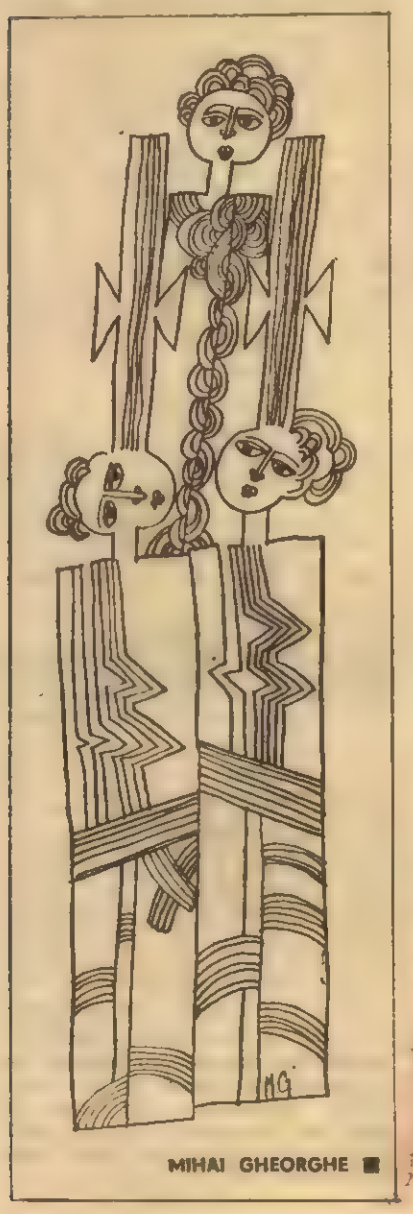

MIHAI GHEORGHE ■

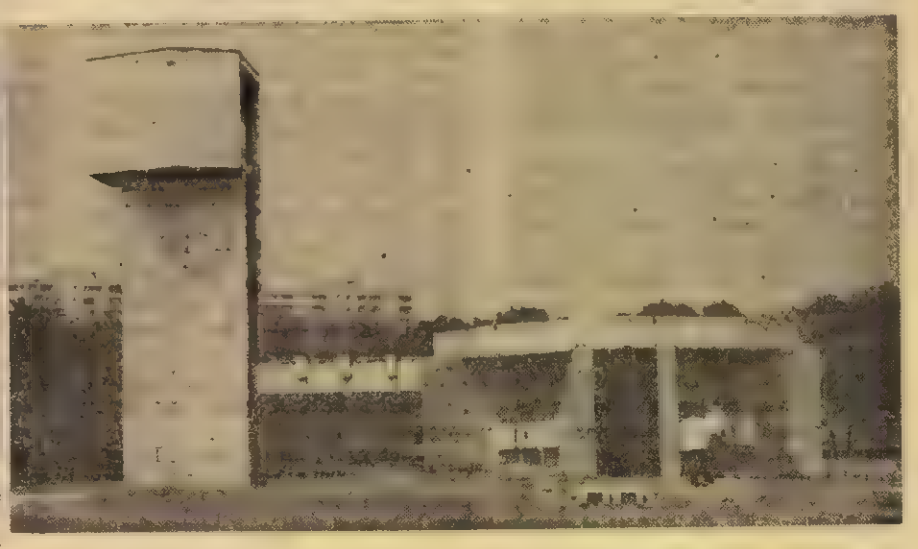

Inginerul Attila Bako ghidîndu-ne prin oraș în căutarea apelor termale, ajunse din turnul alăturat (un foraj închis în acest fel) în casele oamenilor, în bazinele orașului, în dispensare.

Un contraargument la teoriile conform cărora sub plantațiile de nuc n-ar mai crește nimic, nici iarba măcar!

NUCUL, UN ARBORE URGISIT, DIN NOU UN COPIL AL SUFLETULUI NOSTRU

(Urmare din pag. 1)

obștești, ci și copacul crescut întîmplător la marginea satului, pe o pajiște, sau copacul din fundul grădinii, ori din curtea omului, adumbrind-o cu răcoare deasă vara, în lunile de arșiță. Aș mai spune că în gospodăria unui om nucul era și încă mai încearcă să fie o legătură între generații, aproape fiecare gospodar simțindu-se obligat să-nlocuiască la timpul potrivit cu un nuc tînăr și frumos nucul bătrîn pe care-l sădise cu zeci de ani în urmă bunicul sau străbunicul său. Bineînțeles că nu este vorba doar despre o pornire pur sentimentală cu iz de semănătorism idilic. De ce ? Pentru că nucul din punctul de vedere al țăranilor, adică al agricultorilor, este un important pom fructifer și, tot din punct de vedere al țăranilor, dar ca silvicultori, nucul este un arbore al cărui lemn, esență adică, reprezintă o adevărată bogăție.

Insistînd asupra acestui dublu statut al nucului, pom și arbore, poate că n-ar fi lipsit de interes să spunem că denumirea științifică a nucului comun, Juglans regia, vrea să ne spună că fructele, nucile adică, erau considerate ghinde (glans) ale lui Jupiter. Cuvîntul regia, spun cercetătorii, ar veni de la faptul că nucul a fost adus în Grecia de către regii Iranului, țara de origine a acestui arbore. Pe deplin își merită numele aceste „ghinde ale lui Jupiter" dacă vom consemna că miezul lor este un aliment complet și concentrat care conține substanțe grase, substanțe proteice, amidon și zaharuri, vitaminele : C, B1, B2, A, E, P, și numeroase săruri minerale ca fosfor, calciu, fier. Valoarea calorică a unui kilogram de miez de nucă este de 6 450 de calorii. Din miezul de nucă se extrage un ulei de calitate superioară folosit în alimentație, în industriile farmaceutică și a vopselelor și în diverse ramuri ale tehnicii.

În ceea ce privește valoarea lemnului de nuc, adevărat aur pentru industria de mobilă, transcriu dintr-un studiu pe care inginerul Gr. Colpacci, un mare iubitor al nucului, l-a publicat în 1971 : „Din studiile făcute în Franța asupra evoluției prețurilor la nuc, stejar și molid (principalele esențe forestiere) pe perioada 1914—1958 reiese că în timp ce prețul lemnului de nuc s-a dublat, valoarea lemnului de stejar și molid a crescut cu doar 50 și, respectiv, 25 la sută".

Un alt punct de vedere pe care trebuie neapărat să-l evidențiem este și rolul pe care nucul, prin rădăcinile sale adînc înfipte în pămînt și pe o rază uriașă, îl joacă în fixarea terenurilor supuse alunecărilor, surpărilor, eroziunii și degradării. Mai mult decît atît, numeroase terenuri impracticabile pot fi valorificate prin plantarea nucului care, găsind un strat superficial de depuneri, va ajuta continuu la mărirea acelor depuneri de pămînt. Ar fi vorba, deci, despre o contribuție și a nucului care vine în ajutorul altor specii folosite în acest scop, adică salcîmii, pinii, oțetarii și altele.

Acestea ar fi, ca să zicem așa, motivele nucului, argumentele care pledează în favoarea acestui pom și arbore în același timp.

Se cuvine, înainte de a trece în revistă starea actuală și perspectivele nucului în țara noastră, să facem următoarea remarcă : în Franța, ca și în toată lumea, unde existau la un moment dat aproape 100 de milioane de nuci, s-a ajuns în ultimul timp la un fond de numai 30 de milioane de arbori. Există, cu alte cuvine, o adevărată foame de nuc, industria de mobilă solicitînd în cantități nelimitate fantastica materie primă pentru obținerea mult căutatelor furnire de nuc. Țara noastră, posesoare a unui însemnat fond forestier de nuc, a simțit acest fenomen de împuținare a nucilor încă din secolul trecut. Iată ce scria în anul 1892, într-un articol intitulat „O avuție care se pierde", profesorul P. Antonescu, un aprig apărător al bogățiilor țării : „Pe mai toate căile noastre ferate, nu este zi să nu vezi mai multe vagoane pline cu trunchiuri luînd drumul spre frontieră... din nefericire, se practică acest soi de trafic internațional fără să se fi gîndit cineva măcar, ce măsuri ocrotitoare sînt de luat spre a nu se pierde cu desăvîrșire acest tezaur a cărui importanță, în viitorul cel mai apropiat, noi, întocmai ca niște profani, în înțelesul cel mai strict al cuvîntului, nu știm să o apreciem." Profesorul Antonescu se referea la județul Gorj, vestit în țară și în străinătate pentru calitatea excepțională a bușteni lor de nuc de prin aceste părți. Această continuă despoliere a făcut ca fondul forestier al acestui județ, estimat la o recoltă de nuci (fructe) de peste 2 000 tone anual, și aflîndu-se prin pădurile sale de nuci printre județele fruntașe ale țării, să ajungă în 1969 pe locul 23. Îmbucurător este faptul că în ultimii ani, adică începînd din 1971, în județul Gorj cultura nucului, aflată în grija atentă și minuțioasă a celor două ministere care au ca sarcină refacerea patrimoniului național al nucului (Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Economiei Forestiere și a Materialelor de Construcție), a înregistrat succese remarcabile care într-un timp relativ scurt vor readuce primatul nucului în acest județ. Și pentru că nu întîmplător am vorbit despre eforturile ce se fac aici pentru reașezarea nucului, să amintim și rezultatele deosebite obținute în județele Caraș-Severin, Vîlcea, Timiș, Maramureș, Satu-Mare și Hunedoara, adică exact vetrele de sol și climă în care altădată nucul forma uriașe păduri. Mai mult decît atît, acestor județe li se adaugă cu bune perspective, adică masive plantări executate într-un timp record, județele Buzău, Tulcea, Dolj și Neamț.

Se prevede ca pînă la sfîrșitul anului 1980 în fondul forestier și în unitățile agricole de stat numărul nucilor să ajungă pînă la 8 milioane, ceea ce ar însemna o adevărată refacere a nucului care și în țara noastră, dacă nu ne ascundem după deget, a avut o perioadă nu tocmai fericită. Ar fi destul să spunem că în urmă cu 12 ani a a fost emis un decret conform căruia nimeni nu avea dreptul să taie nici un nuc dacă nu prezenta în prealabil dovezile clare că pentru un nuc tăiat a plantat alți trei nuci. Ei bine, deși a existat acest cadru legal (reîntărit și prin H.C.M. 342/1971) de ocrotire și stimulare a plantării nucilor, de la 4 milioane de nuci cîți existau atunci, în 1964, s-a ajuns la un fond total de aproape trei milioane de nuci. Ne punem întrebarea, în mod firesc, cum de s-a putut înregistra o astfel de scădere a nucului ? Menționăm că au fost tăiați cu precădere nucii aflați în unitățile agricole de stat și nu cei aparținînd gospodăriilor individuale, de unde se trage concluzia că s-au eliberat cu mult prea multă ușurință adeverințele de tăiere a nucilor. Aș aminti aici una din surprizele pe care un inginer agronom a avut-o într-o livadă unde a numărat nu mai puțin de 60 de nuci tăiați pe motivul că fac prea multă umbră și, zice-se, sub umbra lor nu mai creștea nimic, absolut nimic, pînă și iarba dispărea cu desăvîrșire. Bineînțeles că nu e vorba decît despre o falsă teorie care, din păcate, a fost și încă mai este vehiculată de acei oameni și specialiști pe care nu-i putem numi cu un cuvînt chiar exact. Au mai fost invocate și alte motive potrivit cărora nucii, prea înalți fiind, au fost loviți de trăznet, ori, prea bătrîni, s-au uscat și nu erau decît niște scorburi putrezite, sau, pur și simplu, au fost loviți de boală și se uscau văzînd cu ochii. Sigur că da, aceste motive erau și reale, dar nu putem să credem că în majoritatea cazurilor s-a procedat cu un suficient și necesar simț de răspundere. Să punem totuși punct acestei mihniri pe care nu avem cum să o ocolim. Să ne bucurăm că, după spusele inginerului Gheorghe Popescu, inspector principal al Serviciului de împăduriri din cadrul M.E.F.M.C., s-a ajuns în ultimii patru ani la plantarea a 650—700 de hectare cu nuc în fiecare an, ceea ce corespunde unei cifre de peste 2 300 000 de nuci. Conform unui plan de măsuri, ministerului respectiv îi revine sarcina de a planta pînă în 1980 circa 3 milioane de nuci. În afara unor cuvinte de laudă, comentariile sînt de prisos. Aceleași remarcabile succese le-a obținut, mai exact spus le obține, printr-o continuă perfecționare a unui program special de creștere a nucului, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare prin Direcția generală pentru legume și fructe. În cadrul acestei Direcții, șeful programului a fost inginerul Constantin Popescu, un om care, de curînd, a trecut în rîndul pensionarilor, dar a lăsat colegilor săi nu doar dragostea sa de o viață pentru acest arbore și pom, ci și un extraordinar de minuțios program în care a trecut, ca un general de armată, cu lux de amănunte, toate datele necesare declanșării unei adevărate bătălii pentru nuc. Cu încrederea că vom reveni în mod concret cu sunetele acestei bătălii care se poartă în numele celui mai prețios lemn din țara noastră, adică promițînd un reportaj realizat la fața locului, în pepinierele Gorjului, ale Hunedoarei și ale Caraș-Severinului, ne rezumăm deocamdată la această nici sumară, dar nici prea lărgită prezentare a unui arbore pe care, așa cum spuneam, l-am simțit întotdeauna aproape de sufletul nostru, al tuturor.

PRESTĂRILE DE SERVICII PENTRU POPULAȚIE

Vineri după-amiaza, în marginea unui oraș ce trece încă drept un cartier al Bucureștiului : Balta Albă. Depășesc firma pe care scrie corect Dacia Service și intru astfel într-una dintre unitățile prin care U.A.-Pitești le dă o mînă de ajutor posesorilor de Dacii 1300. Admir cîteva mașini, care, de vreme ce sînt la intrare, aparțin unora dintre cei care lucrează aici și privesc cu melancolie la altele care de curînd s-au hîrjonit pe șosele și acum zac bolnave în curte, așteptîndu-și rîndul la „diagnoză" cum văd că scrie pe un geam. La un ghișeu, amabil, tehnicianul Costin Dragu mă invită „să intru pe afară" și chiar asta și fac, deși insistența plină de subînțelesuri a portarului mi-amintea de ce-mi povestise un automobilist necăjit : „acolo nu ai voie să intri, dacă te vede vreun șef lîngă mașină îți aruncă un „afară" de parcă ar accelera direct pe tine. Cînd mi-am scos mașina, am văzut că nu mai avea ceva a portieră, am făcut gălăgie, și unul s-a dus la altă Dacie, a scos ce-mi lipsea mie și mi-a dat-o." În alte locuri poți intra, aici nu ! Fiind destul de tîrziu, n-aș putea spune că în ateliere se desfășurau cine știe ce operații, cîte un cetățean, în halat sau nu, fuma liniștit „Kent"-ul care în unele locuri se pare că nu lipsește, cum nu lipsesc țigările Carpați în altele. O pereche își împacheta la loc o bară de protecție spate care, ca și cele pentru față, nu se prea găsesc și sînt, bai să zicem, „împrumutate" de la unul la altul, atunci cînd nu se poate face rost de ele !

— Nu se găsesc nici aripi și nici măști de față, recunoaște maistrul Marin Mareș, ori fără materiale nu facem față, clienții așteaptă ș-mai pierd și răbdarea unii...

— Cam după cît timp și-o pierd ?

— După o lună, maximum.

— Dar cu R.331, R 025 și R.28 ce-i ?, întreb eu cam enigmatic.

— A, da, exclamă tehnicianul, cu „roșurile" astea e o întreagă poveste. Umblăm cu cerșitul la „Policolor", asta-i. Cum prindem un client zgîriat pe nuanțele astea îl trimitem acolo, poate are relații.

— De ce să aibă relații ?

— Să facă rost de nuanțele astea. Sînt patru-cinci nuanțe...

— Și vernilul 61, intervine maistrul.

— Și

Urmează o discuție din care înțeleg că : 1) „Policolorul" a livrat U.A.P.-ului vopsele pe care nu le produce în serie. 2) Că acestea (vopselele) nu sînt omologate 3) Că nu au, firește, stabilit prețul comercial în magazine

— Mai mult (mi se spune), nouă aici ne trebuie vopsele de retuș, nu de cuptor, ca la U.A.P !

— Aha dar uzina din Pitești n-are nici un amestec în întîmplarea asta care-i face pe cei ce și-au luat mașini vopsite cu R-urile astea și le-au zgîriat să-și caute „relații" la Policolor ?

— N-are, îmi răspund toți cei de față.

— Dar Dacia vopsită cu Roșu 28 cînd a fost lansată ?

— Acum vreo 4 ani, mi se răspunde.

— Și atunci ?

Bineînțeles, amîndouă întreprinderile sînt, pentru cei ce au preferat „Daciile" colorate astfel, fără să se gîndească o clipă că acestea ar putea fi și luate drept tablouri dintr-o expoziție vinovate. Nemaivorbind că „a face ro-u" din laboratoarele „Policolorului" se numește cu totul altfel. Și, întrebăm — dacă tocmai cel ce îndeamnă la asta este unul și același cu cel ce face rost — nu merită el pentru asta o atenție oarecare pentru că nu te-a lăsat să aștepți omologarea...? Este numai una din „atențiile" care apar din neatențiile altora. Ca și barele...

★

În magazinul de vopsele de pe strada „Covaci" nu este nici un client, și astfel sînt silit să-i tai calea casierei care se îndreaptă spre ușă să mai vadă lumea.

— Aveți Roșu 331 ?

— N-avem.

— Dar Roșu 025, roșu...

— A, da, înțeleg, zice. Luna viitoare.

Ies, avertizîndu-i în gînd pe posesorii de Roșu 025 331 ș.a. să conducă și mai atent ca să nu se zgîrie, eventual să meargă cu husele pe mașini, ca să fie siguri... pînă luna viitoare.

★

Simbătă, ora 16. Sun la deranjamente

— Telefonista...

— Duduie, vreau să reclam telefonul.

— Ce are ?

— Nu face apel din oraș

— Am notat și dăm la mecanic.

Nu peste multă vreme mi-o bră, a sunat la ușă un tînăr blondiu cu o geantă umflată îl cheamă Cristian Marineală și este electromecanic la centrala Titan II. Îi place meseria pentru că aceasta, prin du-te vino-ul ei, îl face cunoștință cu tot felul de oameni.

— E frumos să stai de vorbă cu oameni, zice, ungînd discul telefonului. De-aia, cînd nu am ce face, mă cam ofticisesc.

— Cînd nu ai ce face ?

— Cînd n-avem reclamații. Sînt zile în care avem, dar și zile în care n-avem.

— De ce se strică telefoanele ?

— Din trei motive : unele aparate sînt proaste, pe altele le dau abonații de pămînt și, în sfîrșit, se strică normal.

— Dar cele publice ?

— Dacă ați vedea ce găsim în ele !

— Ce e mai greu în meseria ta ?

— Să refuz cîte un păhărel, cînd mă duc la oameni acasă. N-am voie să beau în timpul serviciului și nici în timpul liber nu-mi place băutura.

Pleacă, salutînd atît de politicos încît nu-mi vine să cred și nici să mă las amăgit. Auzisem destule despre deranjamentele de la „derajamente 021" dar cum mă angajasem față de mine însumi să renunț, cel puțin pe durata reportajului, la toate prejudecățile ce mă bîntuiau... Dar, iată, abonatului Tomescu I. i se strică telefonul și-l reclamă. După un timp primește un telefon

— Alo ! E bun telefonul ?

— Nu e, se întrerupe.

— Trageți de cordon, ordonă Vocea. Acum s-aude ?

— Parcă.

— Mai trageți o dată.

— Am tras.

— Buun. Acum închideți să vă sun (trece un timp, telefonul sună). Sună ?, întreabă Vocea.

— Sună.

Trane telefonul, care și după această cosultație a Vocii, se întrerupe. Caut în cartea de telefon, la întîmplare, cîteva numere și sun ; o femeie îmi răspunde că „n-a fost pusă în situații de-astea" în privința telefonului, alta ar vrea un telefon roșu, iar un bărbat morocănos mă repede cu acel atît de egoist „du-te dom'le, mie-mi merge bine" în general, ca impresie, „deranjamentele" sînt mai prompte în serviciile pe care le fac abonaților telefonici. De la 021 ar avea ceva de învățat și celelalte „zerouri", mai ales 031 și 052 care sună mereu ocupat, de parcă ar cînta fără întrerupere într-o fanfară. Și, de ce nu ?, cred că aici ar fi locul să întreb de ce dacă tot nu există 01 (chiar, de ce ?), atunci cum se explică adiționalele plătite de unii abonați pentru perioada în care au fost plecați în concedii ? Aceasta însă este o chestiune de încredere asupra căreia ne rezervăm dreptul să revenim.

■

— Dacă sînt curate rufele Nufărul de aici le spală bine. Dacă nu sînt, se îngălbenesc.

Aceasta a fost părerea unei gospodine care are obiceiul să-și dea rufele la spălat la „Nufărul" Titan II. Dar înainte de a intra în amănuntele spălatului și călcatului, merită să vă descriem unitatea : cum vii dinspre bulevard te întîmpină... spatele acestei clădiri nou-nouțe, pe care scrie : Intrarea după colț ! Asta este : acest **Nufăr** a fost făcut invers din greșeală, de constructori, astfel că din stradă poți vedea niște băieți în salopete de mecanici fluierînd de zor. În sfîrșit... prezint o chitanță ca să ridic o față de masă. Îmi arunc o privire nepotrivit de bărbătească asupra ei și întreb unde este șefa de unitate. Mi se confirmase ce-mi spuseseră mai mulți „deserviți" ai acestei unități : se calcă prost, nu se respectă termenele, se pierd diferite lucruri etc. Șefă de unitate la ora aceea, și nu de mult timp, era Constanța Bădilă, o femeie altfel așezată, care după cum mi-a spus, a lucrat înainte la C.T.C.-ul „Confecții" din Militari. Aici se mutase ca să fie aproape de casă. De inimile clienților însă n-a reușit să se apropie, deși a plătit de cîteva ori, degeaba, lucrurile uzate care s-au rupt la spălat. Mă uit în condică și am impresia că toți cei care vin să-și spele lucrurile aici s-au hotărît să scrie un roman împreună.

— Știu eu ce să mai zic ? Am avut necazuri mari cu calandrele, clienții sînt diferiți. Unii vor aproi mai mult, alții mai puțin, au tot felul de pretenții. Spălăm și călcăm zilnic 1 000 kg de rufe, personalul încă nu este rodat... Au, dați vă la o parte !

Din plafonul nou curge apă ori de cîte ori se varsă o „albie" la curățătoria de la etaj. Mă dau la o parte întrebîndu-mă ce-or mai fi făcînd constructorii care au lucrat aici.

— Credeți-mă, m-am adresat forurilor superioare...

Forurilor superioare ale „Nufărului", respectiv directoratului Centralei, Constantin Bolangiu, i se adresează și clienții în condică, implorîndu-l, aproape, să coboare în această unitate de deservire pentru a face ordine și mai ales pentru a o împiedica pe Ioana Polu să-i strige cetățeanului Basuba „altădată nu-ți mai primim rufe, să te duci unde vrei. Afară !" Deocamdată aici lucrurile merg pe dos, cum este de fapt și clădirea.

★

La ICRAL de la complexul A 12, liniște și aproape pustiu, dacă nu s-ar vedea între parantezele ghișeelor cîte un chip omenesc.

— Nu vă supărați, încep, aș dori să zugrăvesc, cu cine pot vorbi ?

— La ora asta cu nimeni, mîine la prima oră. Cîte camere ?

— Două.

— Vine tehnicianul, le vede, vă programează...

— Și cît costă așa, aproximativ ?

— 700—800 de lei, cred, dar mai bine veniți mîine.

Nu m-am mai dus. Problema zugrăvitului (zugrăvitul este o problemă) a devenit bine cunoscută. Concurența particularilor cu și fără autorizație este aici crîncenă de cele mai multe ori. Datorită „programării", aceștia înving ICRAL-ul, încasînd de la cetățeni bani frumoși. Unde mai pui că unii zugravi de ocazie lucrează cu materialul șantierului de construcții al cărui angajați sînt de fapt ! În aceste condiții ecuația e simplă : statul dă materialul, cetățeanul plătește și ionescu-popescu bagă banii în buzunar. Alți ionești-popești nici măcar nu pun un deget. Ei au autorizația (care se eliberează greu) sub acoperămîntul căreia „ilegalii" pot efectua lucrări, plătindu-le „legaililor" bineînțeles „chirie" pentru asta (lucrul e valabil și în alte domenii de prestări, de exemplu, în sobărit, unde celebrul Ionescu are zeci de angajați). Dar să vedem ce scrie acolo, pe perete : „zugrav, execută zugrăveli superioare în culori moderne... telefon 12 43..." Ia să vedem, cum ar zice Păcală.

— Alo am un apartament cu două camere de zugrăvit.

— Să vedem. Vreți și vopsitorie ?

— Vrem. În cîte zile se face ?

— În vreo 4 zile.

— Și cît ?

— Vreți să vopsiți și la geamuri ?

— Vreau.

— 2 000 de lei. Dar vreți să vopsiți și tocurile ?

— Vreau.

— Atunci vreo 2 500 de lei.

— Bine, îți dau un telefon mai tîrziu, să văd ce zice nevasta.

— Dați diseară, că trebuie să vă programez, că peste 2 zile termin o lucrare.

Comentariile mi se par de prisos, indiferent dacă avem sau nu prejudecăți cînd ne facem curat în casă.

★

Unitatea nr. 14 a întreprinderii de colectare și valorificare a ambalajelor (ICVA). Șeful unității, Ștefan Nicolae, n-are bani, pentru că n-a venit mașina să la marfa. „Azi, orele 8 — comunică Damian Maria, una dintre nenumăratele „victime" ale ICVA, care sînt silite de proasta funcționare a acestei întreprinderi să care sticle de acasă la centru și de la centru înapoi de cîteva ori pe zi și tot așa zile la rînd —, tovarășul responsabil anunță că mai are în casă doar 300 de lei. Mulfă, foarte multă lume așteaptă să fie servită. Nu se poate, pe motivul că n-are bani. Luați măsuri pentru buna deservire a populației ! Centrul din apropiere este de asemenea fără ambalaje. Își bat joc de noi". Vasile Iorgu, brunet și calm, cu gesturi ritualice împarte sticlele pe căprării : asta-i de-atît, asta nu e bună... Privirile grijulii îi fug pe fereastră din cînd în cînd, spre un Fiat 1300 cu semn de începător pe parbriz. Aceasta însă nu-l împiedică să plătească 27 lei în loc de 28.95 unei tinere. Fata însă revine, însoțită de Aurel Tufeanu, merceolog la ICVA, care de fapt efectua un control „acoperit". Protestele responsabilului sînt obraznice ce, a vrut să-i dea diferența, dar... Îi ține hangul un prieten care vrea să-l „îndatoreze", lumea se foiește nerăbdătoare, mulți s-au obișnuit cu incorectitudinea lui V.I., ca și, dealtfel, cu obrăznicia cu care trimite cetățenii la plimbare cînd are chef. Și cînd te gîndești cîte sticle îi trec acestuia prin mîini, fiecare cu prețul ei, care poate fi mai mic, niciodată mai mare decît cel real ! ?

— De ce nu mai primiți sticle de lapte și borcane de iaurt ?, întreb pe merceolog.

— Fabrica de lapte preferă îmbutelierea nouă. Nu ne mai la sticlele.

— Dar cele de Pepsi ?

— La fel, ne-au cerut să nu se mai recupereze.

Mare mirare ! Și o concluzie : activitatea ICVA trebuie analizată nu ca o activitate personală a lui Vasile Iorgu și a altora ca el, ci ca o activitate a unei întreprinderi de stat.

★

Cumpărătul mobilei și dusul ei acasă a ajuns astăzi o mică aventură în care se poate băga orice cetățean care se plînge de absența unor amintiri mai acătării, deși locțiitorul responsabilului de la Depozitul magazinului 1 Apartamentul, Sever Bojenescu, mă asigură că în schimbul a numai 20 de lei peste prețul unui „recamier" îl pot lua și duce acasă

— Și cu „suta și etajul" cum rămîne ?, întreb.

— La noi nu există așa ceva. Transportul e asigurat de oamenii noștri și aceștia nu iau nimic în plus. Oamenii depozitului par totuși a fi buni prieteni cu „oamenii" din strada Covaci despre care, știe toată lumea, nu s-ar putea spune că muncesc pe rupte. Și căratul mobilei este o bișniță atunci cînd cei ce impun condițiile sînt bișnițarii, nicidecum cetățenii. La fel stau lucrurile și cînd te muți, mai ales că ITB-ul încă mai închiriază camioane, neasigurînd însă încărcători-descărcători (aceștia sînt culeși de pe stradă...). Totuși, pentru a fi exacți, merită să reproducem aici mulțumirea lui Ion Motoc, pensionar mutat de curînd de I.P.S din Drumul Taberei în Balta Albă în schimbul a 435 de lei, peste care nu i s-au luat nici 15 bani în plus

— Cei de la întreprinderea prestări servicii au fost atenți și cinstiți. Au avut mare grijă de lucruri. M-am și mirat.

Și telefonista de la Lido, Maria Roman, s-a mirat cînd după ce plătise la ITB 100 de lei pentru angajarea unui camion, șoferul i-a mai cerut 35 de lei, luîndu-i chitanța.

IULIAN NEACȘU ■

săcele, o lume de fier și de pământ

(Urmare din pag. 1)

faltul cotidian cu un pas istoric, dimensiunile noi, complexe, adesea copleșitoare prin noutate și prin întindere, sub care respiră, trăiește și crește timpul nostru, înlăturînd tiparele vechi, spărgînd carapacea secolelor, degajînd mereu și mereu, din prezent, viitorul. Nu numai „Electroprecizia", dar o întreagă centură de fabrici și de uzine, dominată de colegii Brașovului, flancată de esplanade de blocuri și de construcții moderne, îmbrățișează Săcelele de pretutindeni, încerc ând vechiul sat și deschizîndu-l, în același timp, spre toate zările. Viața de azi a Săcelelor este viața unui puternic centru muncitoresc, coloana lui vertebrală sînt fabricile, privelișteа lui dominantă sînt fabricile, respirația lui sînt marile cosuri industriale, pămîntul lui e un pămînt fercecat în fier. Cît trebuie să ari pe dedesubtu, ca să dai de vechile drumuri ale oierilor ? Statisticile demografice ale orașului ne avertizează că, din cei 36 000 de locuitori, doar 600 mai sînt țărani și, dintre ei, doar un număr infim mai păstrează seama și știința ollor. 8 000 de oameni ai Săcelelor încrează în noile sale fabrici și instituții urbane, alți 8 000 se deplasează zilnic la Brașov, fiind muncitori, tehnicieni și ingineri în uzinele de acolo. În cei 36 000 de locuitori ai orașului se cuprind, spun aceleași statistici, și vreo 11 000 de „ființați", oameni veniți din toată țara, chemați de noile industrii ale locului. În primăvara anului trecut, la alegeri, s-au prezentat în fața urnelor din Săcele oameni din 38 de județe, deveniți săceleni peste noapte.

În biroul tovarășului Ion Beceanu, primarul orașului, am asistat, cu cîteva zile în urmă, la o discuție, antrenînd virfuri conducătoare ale obștei, pe tema denumirilor ce trebuie date noilor străzi ce lărgesc teritoriul urbei. În veacul de față, acest teritoriu, cel administrativ, al orașului, lățit mereu în ultimii ani, numără azi nu mai puțin de 242 kilometri pătrați !). S-au propus denumiri de flori și de arbori („Brîndușelor", „Paltinului" etc.), s-a încins o aprinsă discuție horti-floricolă, pe care autorul acestor rînduri, martor întîmplător și neavenit, n-a îndrăznit s-o spargă decît tîrziu, într-o pauză de liniște și de obosală a inspirației celorlalți : „Dar o stradă sau un drum al oierilor există ?" Cei prezenți m-au privit mirați, apoi au surîs, trecînd peste întrebare ca peste o glumă. Au surîs, mi s-a părut, puțin jenați, ca niște oameni în toată firea ce se sfiesc de amintirile unei foarte îndepărtate copilării. Cît de îndepărtată este, însă, această copilărie ? Și cît din mîndria noastră istorică, mîndria oamenilor care, de fapt, trăiesc într-o nouă istorie, se poate simți ființă acceptînd și încorporînd cealaltă istorie, originară, arhaică, din care venim ?

În muzeul etnografic din Săcele (clădire din 1843, fostă „Casa a dijmelor", restaurată în 1804), o printre vetre dacice de fieri și ciocănit metalul, smulse din pămînt cu zguri cu tot și așezate în vitrine ca niște imense bucăți de rocă în care dorme timpul, printre străvechi uncite ale oierilor, printre costume, podoabe și arme arhaice, descoperiți, pe un perete, două fotografii. O figură de femeie, sub care scrie : „Țărancă săceleană, portret în ulei de Mișu Popp". Alături, portretul unui bătrîn, cu aceeași laconică explicație : „Țăran săcelean, sec. XIX" Dar cine sînt, de fapt, acești doi fără nume, acești anonimi (cel puțin pentru generația zilei de astăzi) ai acestor locuri ? Femeia din portretul lui Mișu Popp e Mărioța din neamul Popea, stirpe străveche, istorică, de oieri și de „econnni de oi", neam cu genealogie de cronică, vechi ca și timpul, dar purtător și iubitor al unei civilizații superioare, deschis și setos de afirmare, prin drepturile-i arhaice și prin progenitura lui culturală mișcată de ambiția doctoratelor la marile universități românești și europene, în scopul unui apostolat național și social. Doi tineri din neamul Popea, frații Radu și Neagoe, au fost, studenți fiind, trîmși în ostile lui Avram Iancu. Ulterior, Neagoe, fiu de moșneni, a ajuns membru al Academiei române. Celălalt „anonim", țăranul din veacul trecut, este, la fel, o figură ilustră, el s-a numit Găitan Bucur din Satulung, el învățase drept și filozofie la Cluj și, la știrile de ol a lui taică-său, în Bărăgan, el cîte-va spune istoria locului. „În limba lor pe autorii latini".

Acești oieri ai Săcelelor, acești ciobani cu sarici mițoase, cu țiari strîmți, cu opinci și cu cusme dacice, sînt cititorii unei opere, deopotrivă istorice și culturale, ce e-a dovedit decisivă în menținerea unității noastre de neam, de grai, de cuget și de simțire. Ei au crescut oi, dar au crescut și au păstrat, de fapt, un duh și o limbă. Păscindu-și turmele, ei au înfăptuit o sinteză. Ca să înfăptuiască această sinteză, ca să stringă ghem toate firele ce duceau către „Mioriță", ei au bătut cu pasul toate pămînturile acestei țări, din Transilvania în Moldova, din Muntenia în Dobrogea, întemeind și acolo sate, acoperind, în „pendulările" lor păstorești, în succesivele lor descălecări, o arie în care recunoaștem astăzi o matrice a dubului și a spiritualității noastre. „Înaintea deputaților care vorbesc în parlament — scria cu cîteva decenii în urmă Simion Mehedinți — înaintea ziariștilor care scriu la gazetă, a istoricilor care culeg fărîme de documente și a filologilor care scriu dicționare la Academie, unirea au făcut-o veac după veac marii învățători de la stînă, care mînau oile în strungă, strecurau laptele în zăgîină, îl fierbeau în căldare, îl fceau caș, urdă sau ce mai știau ei să facă. De la un capăt la altul al munților, acești minunați filologi au lucrat sute și sute de ani la închegarea limbii și la înfiripărea neamului românesc într-o singură unitate etnică".

Acum, vechea civilizație și cultură a mocanilor săceleni e doar un fapt de istorie. Acum, această civilizație tace, tac, în muzeu, bîtele încrustate ale oierilor, tac fusele și furcile sculptate, tac chipurile de lut pentru păstratul untului la stînă, tac figurinele de lemn ce chemau slobozirea ploilor, tac, uncori, epoci întregi, epoci ale unei istorii potrivnice ce fereca buza omului, dînd unor exegeți de ocazie putința să compenseze livrese lacuna prin speculație și metafizică. Acum, Săcelele evocă o lume care nu mai există, care, de fapt, nu mai există de mult, cu care mențin relații numai prin milocirea exponatului de muzeu, a memoriei sau a documentului de arhivă. Acum, patru din cele „șapte sate" sînt oraș, alte trei vor deveni la fel, acum, și nu ieri, emblema locului o dă industria, acum, și nu de ieri, emblema sau stema acestor locuri, tăiată în formă de frunză, nu e o frunză din codrii Birsei, ci inima unui faur, a unui meșter al fierului. Inginerul Gheorghe Rișnoveanu, șef de secție la „Electroprecizia", ca și maistrul Stelian Fulga Comșa, secretarul Comitetului de partid al uzinei, sînt oameni ai locului, neam de mocani, cei ai lor au umblat cu oile, dar sînt, tot atît, printre cei ai locului, oameni care, de generații, n-au știut ce-i o oale, nu s-au rezemat niciodată în vreo bîtă, ci numai în coada ciocanului ce îndoale și modelează fierul. Săcelele de ieri n-au avut industrie („industria" locului, spun statisticile, număra, înaintea războiului, doar 30 de muncitori), dar sute și mii de oameni luau calea Brașovului, a industriilor de acolo, procesul fărîmăturii și al slăbirii obștei oierilor fiind o realitate anterioară acestei epoci.

Ce se mai păstrează, totuși, din vechiul sat, din vechea-i înfățișare, din vechea-i istorie ? Aparent, nimic. Populația orașului de astăzi, amplificată amețitor într-un sfert de veac, e o populație tinără, parcă sfidînd, și prin vîrstă, istoria, căruteiele ei. La „Electroprecizia", 75 la sută din muncitori sînt, mi se spune, tineri de 21—22 de ani, băieți și fete. Multe fete, multe tinere femei, îmbrățișînd profesii ce tin de rigorile și de exigențele acestei vremi. Notăm acest ultim detaliu, ca pe încă un contrapunct istoric. În Săcelele sau „Sătcelele" de pînă mai ieri, notează un cronicar al locului, prof. dr. Ion I. Ghelase, fetele și femeile trăiau „într-o separațiune orientală" : „...Petreceri cu dansuri se făceau doar la munte, aici venind doar cele măritate... Treceai pe străzile din Satulung și zîceai că nu te vede nimeni, te vedeau însă babele, nevestele, fetele... Mai la fiece casă erau găuri anume făcute în stobor sau poartă, prin care mai ales fetele se uitau"... În afara miilor de tineri muncitori (peste 5 000 trăind în noul cartier al „Electropreciziei"), în școlile, liceele, liceele industriale și învățămîntul profesional din Săcele sînt astăzi alți 5 000 de elevi, din care jumătate, ni se spune, fete. O populație tinără, care, cu larma, exuberanța și dinamismul ei, dezgheață nu numai zidurile școlilor și uzinelor, dar și zidurile vechiului târg prăfuit și taciturn. S-a construit, pentru această tinerime, un întins cartier de blocuri, alte 1 100 de apartamente vor fi date în folosință în acest cincinal. S-au construit și se construiesc școli și licee, cinematografe și cluburi, case ale culturii, lăcașuri de sănătate, de recreere, de sport, totul se înnoiește din temelii, fruntariile și tiparele vechi ale locului se sparg mereu, nu numai geografic, orizontal, ci pe verticală, nu numai cantitativ, ci calitativ. Dispar sau se retrag în umbră — în umbra istoriei, ca și a privelistii — nu numai casele patinate de vreme, cu portile lor străvechi și grele, multe din ele monumente de artă, ascunzînd întinse grădini cu pămușoale, cu straturi poetice de crăițe și busuioc, dar dispare un ritm, cîndva socotit în pasul turmelor de mioare. Și totuși... Cît mai rămîne din ei, din vechiul ritm, înginînd ritmul de astăzi al vieții omului — alît de viu, de bogat, de frenetic — cu bătăi care să pună surdina unui timp permanent, unui timp istoric ?

Să-i căutăm, pentru asta, pe cei din urmă țărani și oieri ai Săcelelor, atîți cîți mai sînt. Vom face, pentru asta, un popas la o margine a orașului, către Brașov. Vom străbate, după aceea, din nou Săcelele, ca s-o apucăm, printre lanuri de sfeclă și de cartofi, spre Tărlungeni.

La marginea orașului, spre Brașov, e seciul C.A.P.-ului din Săcele. Aici, ne spune Balint Andrei, președintele, „s-au retras bătrînii", aici, adaugă el, „s-au retras pămîntul și oile". s-a retras sau s-a refugiat, cu alte cuvinte, istoria, cu indeletnicirile ei străvechi, eterne, aici sînt ultimii șase sute, din mille și rămsille ce vor fi fost, cîndva, țărani și oieri ai Săcelelor, purtătorii duhului și ai existențelor de demult. Sînt, cum spuneam, acești șase sute de ființi, niște bătrîni, media lor de vîrstă e de 80 de ani, unii au 70, brigadierul de cîmp Ioan Vaida are 72, președintele Balint tine, în ce privește vîrstele celor șase sute, o contabilitate nu mai puțin atentă decît cea privitoare la recoltele de cartofi sau la „garja de miei" a primăverilor „Iarna asta, din noiembrie pînă prin martie, mi-au murit, zice el oftind, vreo 30 de bătrîni"... Golul lăsat de ei rămîne gol, tinerii nu vin la cîmp, nici la oi, ei se fac muncitori de înaltă calificare, ingineri sau tehnicieni la Săcele sau la Brașov Balint munceste, deci, „numai și numai cu bătrînii"... și totuși acest C.A.P pe care-l muncesc bătrînii, pe care-l conduc și îl rostuiesc bătrînii (Balint e și el un om cu părul alb), e, în toate privințele, un model. E un C.A.P. întins (8 000 hectare), celebru pentru grîul său, pentru recoltele sale de sfeclă, celebru mai ales pentru cartofii săi (el produce doar cartofi de sămînță, i se mai spune de aceea și „fabrica de cartofi a Brașovului"), celebru pentru cele o sută de hectare cultivate cu mac (o mare sursă de bogăție, dar și o cultură extrem de pretențioasă !), celebru pentru oile sale (10 000 de oi, locul I pe județ la natalitate), pentru vitele sale (anul trecut, 150 de litri de lapte peste plan, la fiecare vacă furajată), pentru valoarea înaltă a normei conventionale (anul trecut, 47 de lei), pentru succesele sale pe toate planurile. Desigur, un cuvînt important, decisiv chiar, l-a spus și îl spune în toate aceste succese mecanizarea. C.A.P.-ul are o zestre tehnică foarte bogată, cooperatorii sînt destul de bogați și de bătrîni, deci de luminați, ca să știe să apeleze, pentru fertilizarea pămînții tipine sau la alte pămînturi, la serviciul (nu tocmai ieftin !) al aeroplanului sau al elicopterului, așa cum au știut, la timpul potrivit, să tragă peste prăpăstiile munților cablul unui funicular, ca să aducă din trele laptele proaspăt și fără pierderi. Ei nu mai coboară munții cu oile ca pe vremuri, munții vin singuri la ei, se adună cuminți între cablurile funicularului, sub umbra de libelulă gigantică a elicopterului, și totuși acești oameni, acești stăpîni ai munților și ai cîmpiilor, rămîn ceea ce sînt, adică niște bătrîni. Niște bătrîni, e drept, din neamul lui Popea sau Găitan, dar niște bătrîni, niște brațe slabe. Ei, desigur știu asta, și totuși ei ambiționează să facă să înflorească în roade ale pămîntului un pămînt dominat de turnuri industriale. Ei ambiționează să păstreze alci, pe acest pămînt, un mod de integrare a universului și de relație cu timpul ce, aparent, cel puțin în această lume a fierului, s-a pierimat. Dar de modul acesta de muncă, de viață și de creație au nevoie — și vor avea ! — și locul, și oamenii lui, și țara. Ei știu acest lucru, ei și cei ai lor, cei ce i-au premera, cei ce azi surid palid și fără nume în fotografiile din muzee, au făcut, de cînd se știu, acest lucru, această îndeletnicire a mîinilor și a cugetului prin care istoria lor, a locului și a țării, a fost continuă, prin care lumea de ieri a trecut în azi, prin care lumea de azi trece în mîine. Ei se vor duce, ei vor lăsa în urmă un gol, dar oameni care vor veni, aplecîndu-se asupra acestui gol, scormonindu-l înfrigurați cu instrumentele științei și tehnicii, vor da nu de un vid cu tărmi de fier, ci de rădăcini ale muncii și vieții, care, oricînd, vor înflori.

La Tărlungeni, primarul comunei, Benedek Zoltan, îmi vorbește despre un „plan de acțiuni" privitor la urbanizare, plan, spune el, compus din „24 de acțiuni sau probleme" (regularizări și îndiguiri de ape, asfaltări și „modernizări", construcții de blocuri și extinderi ale capacităților de industrie ale locului etc.), plan din care, adaugă cu mîndrie, „14 puncte sînt deja rezolvate, celelalte 10 sînt în curs". Sînt și alci, în comuna ce înglobează trei din celebrele „șapte sate" ale Săcelelor, oameni care, de generații, n-au știut ce e sapa sau ce e oaia, sînt. între cei 3 000 de locuitori, 2 800 de navetiști, muncitori la Săcele sau la Brașov Ei pleacă, în zori, cu autobuzele, unii cu automobilele proprii (105 automobile în sat), ei se întorc tot așa, ei nu simt pămîntul sub tălpi decît pe spațiul infim dintre poarta și scara casei, dar sotiile lor lucrează în C.A.P.-uri, ei însisi, cînd au un răgaz, le ajută. Ei mai cresc încă oi, le mai dau încă ciobanilor (...știna obștească" a Tărlungenilor numără încă vreo 3 000 de mioare), ei se mai îmbracă duminicile în vechiul port, ei, deci, cînd izbesc cu uneltele, cînd fac să scrîsnească fierul în marile și modernele cetăți metalurgice, lucrează ascultînd cu o ureche a sufletului și tălăncile, logodind cele două unde sonore, ridicîndu-le la altitudinea perfectiunii, făcîndu-le să plutească pe toate zările.

De fapt, oricît ar părea de paradoxal, în această epocă de mari prefaceri industriale, de mari mutații în viața oamenilor, oamenii, pentru prima oară, devin ai satului și ai gliei, glia și satul devin ale lor Cîndva, pentru ei, pentru oierii Săcelelor, satul era doar un punct de plecare, o tabără provizorie, o adresă a neamului, pierdută în cosmos, un priveghi pentru morți, un adăpost pentru vii, cînd viața și vremile le erau potrivnice. Cîndva, satul era doar un punct de plecare, cîndva viața lor era doar pe drumuri, spre Bărăganul cu ierburi grase, spre bălțile Ialomiței, ale Brăilei, spre Dobrogea, Munții, pe-alci, prin Țara Birsei, au fost locuiți de cînd e lumea, ei colcăiau de oameni și turme pînă pe creștete, erau munți „icumenici", munți umani, dar, covîrșiți de păduri, ocoliți de soare, erau săraci în pășuni, pășunile le erau sărace Soarele, pe alci, pe versantul de mizănoapte al munților, cade doar seara, lumea de-alci e o lume rece, ei plecau să caute soarele și belșugul lerbîor pe aiurea. Ei, acum, fortificînd și pămîntul din sea, și munții, și-au cucerit, de fapt, pentru prima oară, o vatră, o așezare stabilă sub picioare. o temelie tenfără pentru zidire și pentru viață

Muncitori tineri sau bătrîni țărani, ei împodobesc cu drenoate și pricenere această vatră, aluvînd timpului vechi să se lege de timpul tînăr întru aceeași bătaie de artere, al cărei sunet se aude distinct pînă departe, în viitor

Fotografii de ION PREDOSANU ■

din dosarele poliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

HOȚII ȘI VARDIȘTII

În județul Dimbovița, conducătorii auto care, pentru un motiv sau altul, dau bir cu fugiții după ce au încălcat legea îi rezistă mult la jocul „hoții și vardiștii" Acum cîtăva vreme, autobasculanta 33-B-3019 a comis un accident mortal. Șoferul a abandonat mașina și a dispărut — cel puțin așa îgi închipuia el. Organele de miliție l-au dovedit contrariul, identificînd pe cel în cauză în persoana lui Victor Șuta din Lunguletu, Dîmbovița. Povestea cu „Omul invizibil" n-a ținut.

La Voinești, alt accident mortal. Vasile Ionită a fost lovit de o autobasculantă care circula cu defecțiuni la sistemul de iluminat. Nici o oră n-a trecut de la comitetea faptei și șoferul a fost descoperit. Este Ștefan Popa din Voinești, angajat al Trustului de construcții industriale din București.

Cel mai „isteț" s-a crezut Dumitru Iacob din Liteni, Suceava, care, pe șoseaua Bransțe — Moara Nouă, Dîmbovița, a făcut zob o bicicletă pe care se aflau Ion Păun și soția. Iacob a părăsit autoduba pe care o conducea și s-a dus întins la miliție în chip de... reclamant. Cică l s-ar fi furat mașina, tar el, bietul, solicită ajutorul miliției ca s-o găsească După primele cercetări. Dumitru Iacob n-a mai apărut pe post de reclamant, ci în cu totul alt rol S-a aflat că băuse zdravăn la Titu și că, după această „rundă". s-a întîlnit — dacă ne putem astfel exprima — cu soții Păun, pe șoseaua sus-menționată. Bine cel puțin că nu s-a terminat ca în filmul lui Bardem „Moartea unui ciclist"

TRIFOIUL AVEA TREI FOI

Un tractor condus de Teodor Prus se îndrepta spre centrul comunei Blajel, Sibiu. Pe strada 23 August a depășit un grup de copii care se jucau. cînd. deodată. unul din el se repede spre remorcă pentru a trage din ea trifoi. Este însă călcat de roata din spate a remorcii. Astfel a murit Cristian Danca de patru ani.

Părinții, supravegheații copiii le joacă ! În mijlocul străzii trifoiul n-are niciodată patru foi

DOSARUL NU ERA MEDICAL

Ioan Căprariu din Hodoș, Timiș, care executa o pedeapsă de opt ani și șase luni închisoare, a solicitat întreruperea executării pe motiv că suferă de o boală gravă. Autoritățile, înțelegătoare, i-au satisfăcut cererea, pentru a-l permite să se interneze la spital. După ce a părăsit închisoarea, s-a dovedit însă că pe drum bolnavul mai cumulase o afecțiune, care nu figurează în tratatele medicale : el a fost depistat de miliția județului Arad în timp ce fura un autoturism. A apărut deci un nou dosar Căprariu. Și nu e medical

A COBORÎT DIN TUB ȘI A URCAT ÎN DUBIȚA

„Pe data de 26 aprilie 1975, la orele 22, am venit. de la Tg Jiu, cu o mașină de ocazie, la Rîmnicu Vîlcea, să mă întîlnesc cu o fată Dar fata nu s-a prezentat la locul dinainte stabilit. Atunci, mie mi s-a făcut cam urît și am început să umblu prin oraș, fără rost, prin parc, neavînd ce face. Am umblat așa pînă la ora 21 și 30 de minute...".

Ce s-a întîmplat mai departe cu Ștefan Bordei, aflăm din procesul verbal de constatare... „la fața locului, adică în holul de la intrarea din spate a magazinului „Cozia", pe un tub de ventilație și aerisire, s-a găsit numitul Ștefan Bordei, fiul lui Ion și al Arigliei, născut la 21 iulie, 1951, în Pesteana-Jiu (Gorj), care declară că a comis furtul de bijuterii și bani, de la raioanele bijuteria și menaj : 19 cercuri de mărci diferite și 542 lei. În total 17 222 lei".

Bordei a coborît din tub și a urcat în dubiță

„MI-A FOST FRICA DE SOCRU-MEU"

„După inventar mi s-a descoperit o lipsă de 37 071 lei După calculul făcut. din acești bani să-mi fi însușit. cred. 10 000—15 000 lei Mai mult, nu. La cîteva zile după terminarea inventarului, contabila Maria Caba mi-a spus să merg la președintele comisiei. Dan Turcuș, să-i rog să refacem ultima listă de inventar Adică să trecem mărfuri în valoare de 37 071 lei Turcuș, om rău la suflet, n-a vrut. Atunci. Caba zice, fă, Florico, o factură către bufetul cantină „Chirtag" și în loc de marfă predai bani : hai că am să vorbesc eu cu Nagy". Dar Caba n-a vorbit cu Nagy și nici eu n-am scris factura. Zice tar Maria Caba : „vorbește, Florico, de ce stai, cu socru-tău, cu nea Dumitru Munteanu, și fă o factură fictivă către el, ca să acoperi lipsa". Socrumeu e gestionar la restaurantul „Piatra Craiului". Dar eu n-am întocmit nici de data asta factura. că mi-a fost frică de socru-meu". (Din declarația înculpatei Floarea Munteanu, fostă gestionară la cooperativa de consum zonală Aleșd).

N. GRIGORE MARAȘANU ■
LIONEL NIȚESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Cînd zicala nu se prea potrivește

Se zice că tăcerea e de aur. Dacă într-adevăr așa stau lucrurile, cunosc o categorie de literați care, sigur, adună bogății fabuloase. Controlul averilor să se considere sesizat ! Mă gîndesc la alcătuitorii de ediții critice, munca lor rămînînd indeobște aproape cu totul necomentată. Revistele noastre literare găsesc loc să vorbească de vrute și nevrute. Că cineva (Vladimir Drimba) a scos, pînă azi, trei volume ale unei ediții excelente din Heliade Rădulescu, republicînd, pentru întîia oară, texte foarte puțin cunoscute și de mare preț, nu stîrnește nici cel mai mic zgomot.

Recenzenții au trecut în vîrful picioarelor și pe lîngă truda depusă de N. D. Ursu, spre a face să apară, îngrijite cu o rară pricepere, operele lui Asachi.

Nu de mult, regretata Elena Piru, Paul Cornea și Roxana Sorescu au pus la îndemîna cititorilor corespondența dintre Bogdan Petriceicu Hașdeu și cele două Iulii, soția și fiica sa. Sînt 366 de scrisori inedite care compun un pasionant roman epistolar, început printr-o dramă conjugală și sfîrșit cu stingerea precoce a lui vlăstar al ilustrului scriitor.

A incitat eventual acest volum extraordinar prin valoarea lui de sursă biografică, document psihologic și literatură admirabilă, propriu-zisă, condeiul recenzenților noștri ? Da de unde ! Sprințarele pene au stat și de astă dată nemișcate în călimări, ca nu cumva să tulbure, scîrțîind pe hîrtie, respectul silențios datorat unor asemenea lucrări. De ar fi să ne luăm după dicton, cu atîta tăcere, aurul s-a adunat în jurul lor grămadă. Numai că ridicîndu-le somptuoase lăcașuri funerare, ca mormintele regilor cretani.

Dar să lăsăm gluma, întrucît tinde a lua, pe cît se vede, o turnură macabră !

Auzim mereu voci care cer instrumente serioase de lucru în cercetarea istorico-literară, ediții critice, documente, facsimile ale manuscriselor rare ș.a. Cînd asemenea deziderate pornesc să fie împlinite, recompensatorul aur al tăcerii aproape absolute se așterne mărinimos peste ele. Mulți își închipuie că a întocmi o ediție solidă dintr-un autor clasic, a transcrie exact niște manuscrise și a le adnota, sau a scoate la iveală documente literare inedite e o treabă ușoară și poate să o facă oricine ? Habar n-au ei cîtă competență, răbdare, erudiție, acribie critică și experiență implică.

Chiar reducînd-o doar la volumul muncii și încă presupune un travaliu istovitor, infinit mai mare ca osteneala reclamată de o recenzie zglobie sau scoaterea panglicilor pe nas în nu știu ce articol „eseistic".

Să luăm atunci puțin din aurul tăcerii care înconjoară munca alcătuitorilor de ediții și să-i împărțim autorilor atîtor volumașe precare, discutate aprins.

Dacă nu de alta, dar măcar ca să aplicăm și aici principiul echității socialiste.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

ESEU

Viitorul poeziei

Care este viitorul poeziei în societatea industrială ? Iată o întrebare ce tulbură multe spirite. Răspunsul este de cele mai multe ori descurajant : poezia n-are nici un viitor, tehnica înghite arta, știința înlănțuie, domină imaginația și poezia, fiica imaginației, n-are în față altă perspectivă decît aceea a propriei dispariții. Încercarea studenților contestatari din occident de a o reabilita în mica lor revoluție din 1968 (L'imagination au pouvoir !) n-a schimbat prea mult cursul unui proces, după mulți, ineluctabil. Poezia se pregătește să moară, în ierarhia de valori spirituale din acest sfîrșit de veac ea și-a pierdut locul pe care l-a deținut cu demnitate și strălucire secole de-a rîndul ! Un poet și o conștiință a epocii noastre, Pierre Emmanuel, se întreabă într-un eseu dacă poezia este sau nu **o artă muribundă ?** și tot el răspunde prin altă întrebare : noțiunea de viață interioară și-a pierdut, oare, orice sens ? („La table ronde", nr. 205/1965). Admirabilă întrebare, ea descurajează pe cei descurajați de soarta poeziei, pentru că numai dacă admitem că viața interioară a omului nu va mai avea în viitor nici o însemnătate, că omul va fi înlocuit de obiecte, numai atunci putem admite ideea că poezia trebuie să dispară. Însă sînt semne că omul nu va ceda atît de ușor, că omul nu va deveni, totuși, un obiect terorizat de alte obiecte, că, în fine, sînt speranțe că omul nu va fi prizonierul forțelor pe care el însuși le-a creat ! Care sînt aceste semne ? Nevoia omului, în primul rînd, de a fi el însuși și de a gîndi la condiția lui. Nevoie, apoi, de spiritual. Arta va satisface, așadar, setea omului de absolut, dorința imperioasă de a privi dincolo de limite. Poezia este religia laică a omului modern. Putem spune atunci că atîta vreme cît va exista omul va exista și poezia. Cum arată, și mai ales : cum va arăta ea în acest ultim sfert de secol ? Nici o profeție nu poate fi sigură la acest punct, arta are un itinerar imprevizibil. Cred, totuși, că în împrejurarea în care omul este confruntat azi în lume cu fenomene de ordin social și politic, poezia viitorului nu va putea fi decît o expresie a curajului și a demnității omului de a fi, cu alte cuvinte: poezia va regăsi limbajul ei direct și-și va întoarce din nou fața către cititorul pe care multă vreme l-a ignorat și de care a fost, fatal, ignorată. Privind istoria literaturii, observăm că la sfîrșiturile de veac reapare de obicei gustul pentru stabilitate și cultul pentru perfecțiunea morală. Va renaște, cu alte cuvinte, interesul pentru idealurile clasice. Se va reaprinde, oare, flacăra lor în ultimele decenii ale secolului nostru, secolul prin excelență al revoluțiilor, al marilor mutații în conștiința omului ? Nu știm, sigur este doar că multe din mîturile pe care poezia le-a ironizat în deceniile anterioare (mitul naturii, mitul existenței rationale) revin în poezie și că din confruntarea cu valorile societății industriale arta va trage învățăminte utile. A le ocoli nu este cu putință, a se întoarce, cum visează unii, la vechi formule naive, sentimentale, este o aberație. Poezia viitorului va fi, probabil, expresia unui nou umanism, acela care împacă într-o sinteză superioară omul și universul de care el s-a înstrăinat.

EUGEN SIMION ■

Capcanele idilismului

Sirop, păsunism, roz-bonbon sau roz simplu, trandafiriu, idilism, edulcorare sînt cuvinte ce revin din cînd în cînd în comentarea literaturii pentru a defini peiorativ cărți. De obicei sînt vizate cărțile contemporanilor ; uneori, fenomenele sînt apreciate ca atare postum.

O caracteristică a concepției idiliste constă în faptul că ea produce opere scadente. Idilismul nu e pozitiv decît în planul imediat al unei politici culturale. În secolul XVII apar numeroase alegorii galante cunoscute încă de specialiști prin autori și titluri, dar de nimeni citite. Nu alta e situația literaturii idiliste crescute monstruos într-o epocă eroică, de mari frămîntări și contradicții, care e aceea a primilor ani ai socialismului. Atunci se scriau poezii de tipul „Plugul, strungul și condeiul au pornit să chiuie, / Și-au pus flori la pălărie și văzduhul țiuie", iar unii tipăreau cărți jenante despre începuturile cooperativizării agriculturii, epocă ce reapare în adevăratele ei semnificații abia prin volumul al doilea din **Moromeții**, prin romanele și nuvelele lui Ion Lăncrănjan sau ale lui D.R. Popescu. Este evident că azi o asemenea concepție nu este proprie literaturii noastre.

Există însă și idilismul raportat la trecut. Romanticii fugeau de un prezent precar și se refugiau în feerii istorice. Lucrul e lesne exemplificabil, de la Novalis la Eminescu. Varianta modernă răstoarnă datele problemei : se construiește un trecut idilizat pentru a sprijini prezentul. Acest tip de idilism apare exact din aceleași motive ca și cel amintit la început. E bine ca în această privință să nu se uite marea lecție shakespeariană și, desigur, experiența noastră : Sadoveanu l-a dat pe Ștefan cel Mare, dar și o capodoperă intitulată **Zodia Cancerului**, ca să nu mai amintim de prima dezvoltare magistrală a unui subiect istoric de către Negruzzi. Istoria s-a făcut și cu evenimente comice, ambigui uneori, complexe în orice caz prin semnificații. Nu pot uita poveștile despre Dracula și nici postura lui Matei Basarab în timpul răscoalei seimenilor ; în sfîrșit, citind dezvoltările biografice contemporane în sensul idilismului istoric, nu pot evita să-mi aduc aminte și de aspectele uneori promiscui ale marilor figuri, a căror eludare nu le face pe acestea mai mari, dar le privează în orice caz de complexitate și oferă material de polemică pentru viitorii demistificatori... În genere, literatura contemporană a refuzat un asemenea idilism, cel puțin prin cele mai importante cărți ale ei : **Principele** și **Delirul**. În poezie, aceleași eforturi le-au făcut Ioan Alexandru și Adrian Păunescu.

Evident, există și realități umane pentru care idilismul constituie forma cea mai adecvată de realizare literară. Universul copiilor este un asemenea spațiu, în care avem opere remarcabile, de la Ion Creangă, trecînd prin Ionel Teodoreanu, pînă la Fănuș Neagu. Idilismul este contrar pragmatismului adulților, dar rămîn și pentru aceștia zone afective favorizate : natura, eventual armonizată cu erotismul. Dar și aici dozajul e inefabil : între marea artă a lui Eminescu din **Luceafărul** și kitsch-ul feeric al romanțel.

Orice literatură echilibrată știe cum și în ce măsură trebuie să-i permită existența.

MARIAN POPA ■

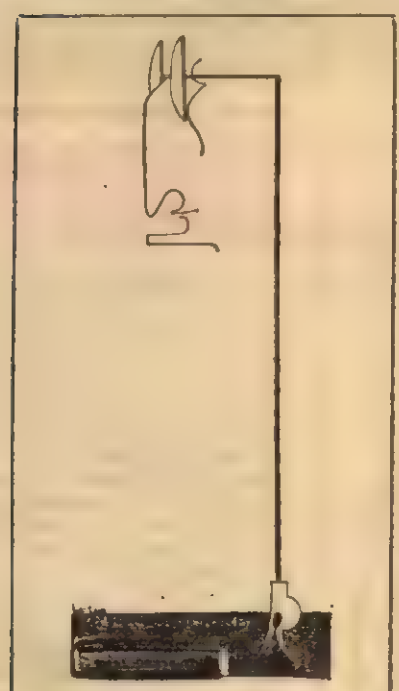

Poetul NICOLAE DRAGOȘ văzut de SORIN POSTOLACHE — caricatură expusă la salonul tinerilor caricaturiști — iulie 1976

CRONICA LITERARĂ

MIRCEA IORGULESCU:

Al doilea rond

Al doilea volum al criticului Mircea Iorgulescu readuce în discuție chestiunea **istoriei literare** la care, pe față sau în secret, lucrează astăzi toată lumea. Dintre metodele mai clare de pregătire, una este aceea a lui Al. Piru, care se apropie de sinteză, întocmind mai întîi un șir de vaste panorame critice, pe genuri literare, a doua este cea a lui Eugen Simion, care preferă să înceapă cu o schiță de ansamblu, făcută la nivelul adevăratelor valori literare de azi. Ambele metode ignoră deocamdată „intriga" și, de aceea, atît panoramele lui Al. Piru, cît și sinteza lui Eugen Simion sînt cărți fără „acțiune", în care putem lăsa bănuit istoria literară de mîine.

Dar pregătirea unei sinteze trebuie înțeleasă și altfel. Istoricul literar român are „superstiția" inițierii, el acceptă să treacă, înainte de „a scrie", printr-un șir de „probe" și de dificultăți, și lucrul acesta trebuie interpretat, firește, ca o dovadă de conștiință literară și de curaj. G. Călinescu a dat chiar cîteva indicații clare despre acest „ritual" de pregătire, recomandînd o adevărată probă a clasicilor, indispensabilă și prealabilă oricărui alt demers. Înainte de a scrie o istorie literară, mică sau mare, Călinescu ne-a dat monografia vieții și a operei lui M. Eminescu, Ș. Cioculescu pe aceea a vieții lui Caragiale. Toți criticii de după război au „acceptat" acest program, din care, firește, nu trebuie să facem o regulă inhibatoare și, pentru a da numai trei exemple, I. Negoițescu și E. Simion au scris despre Eminescu, iar N. Manolescu despre Titu Maiorescu.

Cum procedează Mircea Iorgulescu ? El lasă să se înțeleagă că a împrumutat metoda de lucru a lui Lovinescu, autor al mai multor volume și ediții de **Critice**, pînă la sinteza de istorie literară din 1926—1929 și al unei (să nu uităm !) foarte clare **Istorii a civilizației române moderne**. Dar curios este felul de a înțelege această metodă. În realitate, **Al doilea rond** este o carte de foiletoane, încadrate într-o ramă insuficientă de istorie literară, un amestec de recenzii și de considerații cam plate despre **istorie**, **revoluție**, **puterea populară** și despre **dictatura proletariatului**. Nevoia de „acțiune", intenția de a judeca literatura în devenire, altfel spus, de a propune un scenariu de istorie literară, sînt vizibile peste tot în această carte, dar dacă privim în spatele cuvintelor, **istoria** lui Mircea Iorgulescu este un fel de balaur cu șapte capete, un monstru care mănîncă din cînd în cînd copii și care lasă apoi pe toată lumea în pace.

Tipică lucrare de pregătire, **Al doilea rond** trebuie judecată, desigur, nu numai pentru ceea ce promite, ci și pentru ceea ce este. Dar și din această ultimă perspectivă, cartea e lipsită de unitate. Izbitoare este diferența de ton și de înțelegere în interpretarea criticii, a prozei și a poeziei, și contrastele acestea sînt atît de mari, încît sîntem siliți să ne întrebăm dacă nu este vorba, în fond, de o diferență de aptitudine. Mircea Iorgulescu este sintetic și clar în cazul criticilor, care sînt, totuși, cei mai nedreptățiți, excesiv de analitic și de subtil în cazul prozatorilor, bombastic și sentimental cînd e vorba de poeți („patrie a sufletului pierdută", „cameră a sufletului obscură", „teritoriul eternei melancolii"). Cele mai bune capitole sînt cele despre critici (Adrian Marino, Al. Piru, E. Simion, M. Martin, M. Ungheanu), dar nu în sensul exactității lor, ci în acela al posibilităților pe care le oferă pentru a înțelege personalitatea celui care le scrie. Mircea Iorgulescu este un critic cu o bună informație de specialitate (epoca de după 1940), atent la jocul forțelor literare, îngăduitor cu istoria, pe care o înțelege foarte repede, dar intolerant cu scriitorii care, în felul lor, o fac, un critic care, deformat de exercițiul de a scrie prea des despre cărțile mediocre, riscă să piardă perspectiva valorilor adevărate, regretă cînd laudă și, dacă totuși o face, este tentat să-și ia cuvîntul înapoi.

FLORIN MANOLESCU ■

Un liceu sub raze X

Sîntem obișnuiți cu radiografiile care scot la iveală cele mai ascunse defecțiuni ale motorului viu, de la măseaua bucuroasă pînă la Himalaia corpului omenesc, coloana vertebrală. Iată însă că nu de mult s-a încheiat prima fază a unei operații intrucîtva similare, dar cu un obiectiv ieșit din comun : radiografierea unui liceu. Gheorghe Iosif, doctor în științe, și Paraschiva Ene, cercetători principali la Institutul de cercetări pedagogice și psihologice, institut departamental al Ministerului Educației și Învățămîntului, au studiat, timp de un an de zile, planuri de învățămînt, programe școlare, manuale, au asistat la lecții, aplicații practice, activități în atelierul-școală și în uzină, au discutat cu zeci de profesori, maiștri instructori, elevi, au urmărit traiectoria profesională a foștilor absolvenți, au aplicat teste de cunoștințe, au efectuat experimente și, mai presus de toate, au vorbit cu oamenii, tineri și virstnici, i-au întrebat deschis : „Dragi tovarăși, ce vă doare, ce credeți că ar putea fi făcut și mai bine ?"

Rezultatul eforturilor lor s-a materializat într-un studiu de anvergură, poate unic în felul lui, fiind vorba de o cercetare intensivă. Tocmai caracterul aprofundat al investigației, întreprinsă prin contract cu Academia de Științe Sociale și Politice, îi sporește valoarea, iar faptele evidențiate, deși circumscrise la o arie restrînsă, fiind vorba de o cercetare intensivă și nu extensivă, ridică întrebări cu un caracter mai general. La urma urmei, nu există motive pentru a considera Liceul electrotehnic nr. 1 din București și Școala profesională anexă, care au format obiectul cercetării, drept insulițe educaționale complet izolate de celelalte licee specializate, deși, firește, extrapolările trebuie făcute cu circumspecție și aducînd corectivele impuse de multitudinea situațiilor specifice.

Cercetătorii și-au trasat un obiectiv limitat, și anume să stabilească **în ce măsură ansamblul procesului de învățămînt și de pregătire practică a claselor de lăcătuși mecanici pentru cazane și turbine de la liceul și școala profesională susmenționate este adaptat cerințelor economiei și preferințelor elevilor și în ce măsură aceștia se încadrează eficient în producție după absolvire.**

Pe tot parcursul investigației surprizele n-au lipsit și ele n-au fost prea plăcute. Bunăoară, o testare la matematică a înfățișat evident că unii elevi din prima treaptă de liceu au o idee destul de vagă despre tabla înmulțirii și despre secretul înmulțirii unui număr întreg cu unul zecimal, în timp ce nu toți elevii școlii profesionale stăpînesc suficient meșteșugul scrisului pentru a fi în stare să ia notițe în clasă.

Altă surpriză. În cea mai bună clasă de anul III a școlii profesionale tinerii au fost chestionați asupra meseriei pe care au dorit s-o învețe înainte de a intra la profesională. S-a constatat că nici măcar un singur elev din cei 28 întrebați nu dorise, de fapt, să se consacre meseriei pentru care se pregăteau în acel moment ! Mai precis, 14 speraseră să devină electricieni, 6 — electroniști, 3 — ospătari, 1 — steward de avion, 4 năzuiau spre liceul teoretic. Dar n-a fost să fie .. De ce s-au înscris la profesională ? „De nevoie, ca să nu stăm acasă". Adevărat, cu trecerea timpului, unii s-au împăcat cu noua meserie. Psihologii au dorit, totuși, să afle mai mult despre gîndurile reale ale elevilor. Să nu se uite că această școală pregătește operatori pentru un sector cald, la propriu și la figurat, al economiei naționale și de mari perspective : energetica termică. Aci se formează operatori pentru centralele de termoficare, de la simplii caloriferiști la mînuitorii instalațiilor-gigant de la Rovinari. O meserie frumoasă, de înaltă tehnicitate și plină de răspundere, dar despre care actualii elevi nutresc și asemenea păreri : „nu e țelul meu", „sînt prea multe zgomote în instalații", „părinților nu le place să fiu muncitor" etc. Cum am spus-o și cu alt prilej, credem firesc ca nu toți elevii dintr-o clasă să îndrăgească, în egală măsură, meseria pentru care se pregătesc; există preferințe individuale, avataruri ale examenului de admitere, anumite considerente materiale care cîntăresc în balanță etc. Nefirească ni se pare doar unanimitatea în neaderență, văzînd o carență dureroasă : slaba activitate în domeniul orientării școlare și profesionale. Este de așteptat ca și în acest domeniu lucrurile să se urnească din loc, cu atît mai mult cu cît în prezent s-a creat prin lege un cadru organizatoric în acest sens.

Neaderența de care vorbeam mai sus are urmări din cele mai diverse. Unii elevi manifestă o atitudine pasivă, ca să nu spunem mai mult. De pildă : „Oricum trebuie să ni se dea notă de trecere, nu e voie să fim lăsați repetenți". Maiștrii instructori de la liceu însărcinați cu practica relatează : „Sînt destui elevi cărora nu le place practica în ateliere. Ei susțin că se află la liceu și nu trebuie să facă practică".

Să urmărim mai departe firul cercetării. S-a constatat că programa școlară la materiile de specialitate conține obiective vagi, tematici prea generale, care lasă loc unei mari doze de arbitrar în repartizarea orelor și proporționarea materiei ; că manualele sînt făcute mai mult pentru profesor decît pentru elev (reamintim că în concluziile celor doi psihologi sînt incorporate părerile a numeroși elevi) ; că lecțiile nu-i plasează pe ascultător în structura concretă a instalațiilor, fiind lipsite de elemente intuitive, scheme, machete, simulatoare, și rămînînd mai mult în sfera abstracțiilor și formulelor. Pentru elevi conținutul lecțiilor nu reprezintă atît uzina vie, cît materie de învățat pe de rost. „Adevărat, se organizează vizite la termocentrale (la capitolul „practică" ne vom referi în altă parte), dar am întîlnit mulți elevi — ne spune Gheorghe Iosif — viitori termotehnicieni, care nu văzuseră, la viața lor, alte cazane decît cele expuse la Muzeul tehnic".

Am ajuns astfel la un punct important al cercetării : **practica de producție.** În atelierul-școală aceasta se realizează exclusiv pe bază de contract, elevii lucrînd piese pentru diverse unități socialiste. Ideea în sine este excelentă, permițînd cunoașterea directă a condițiilor de producție ; modul de aplicare exclusivist comportă însă, după părerea celor doi psihologi, unele inconveniente pe planul pur educativ. „Unii elevi nu au executat timp de un an întreg decît vreo cinci operații, fiindcă așa cerea comanda de serie. Altora, dimpotrivă, li s-au încredințat comenzi care necesitau operații despre care nici nu auziseră la curs. În general, se creează impresia că actualul sistem, bazat exclusiv pe comenzi, îmbracă mai mult un aspect de plan de producție decît de instrument educativ menit să contribuie la formarea deprinderilor de muncă. Astfel, deși e vorba de un proces de instruire într-o școală medie, nu se admit rebuturi — sau doar rebuturi încorsetate în limite rigide. Dar, prin definiție, procesul de învățare, indiferent de natura lui, implică un anumit procent de eroare admisibilă. Învățăm greșind ! Acesta nu reprezintă un paradox, ci un adevăr elementar al pedagogiei și psihologiei. Iată de ce ne întrebăm dacă — fără a schimba sistemul în sine, care și-a dovedit utilitatea și eficiența — restudierea problemei rebuturilor, cuplată cu o anumită elasticitate în executarea comenzilor, nu ar permite ca, dincolo de cerințele producției, să nu scape esențialul, și anume faptul că **practica într-un atelier-școală constituie un auxiliar al procesului de învățămînt și nu un scop în sine".**

Și modul în care se efectuează practica în diferite întreprinderi dă loc la anumite nedumeriri. Nu încape nici o îndoială că tinerii trebuie să se deprindă și cu munca brută. La urma urmei, ei vor fi muncitori, operatori de termocentrală și nu harpiști într-o orchestră simfonică. Totuși faptul că, după cum s-a constatat, unii din ei — și nu puțini — petrec 70 la sută din timpul afectat practicii cărînd cărămizi sau montînd cozi la ciocane nu este de natură să contribuie la sporirea măiestriei profesionale, și nici măcar la însușirea deprinderilor de muncă. Alții aterizează la întreprinderi unde nici măcar muncă necalificată nu prestează, ci, pur și simplu, pierd timpul de pomană. „Unde mergeți ?" „La casa de odihnă", răspund în glumă elevii, nu fiindcă ar dori să tragă chiulul, ci fiindcă „așa e piesa".

Chiar ajunși la practică într-o unitate calcată pe profil, să spunem C.E.T. București-Sud, se observă, nu arareori, că organizarea practicii elevilor de liceu se înscrie, eufemistic vorbind, pe un plan secund al preocupărilor, și aceasta nu din dezinteres. Spunea un maistru principal de la C.E.T. București-Sud : „Eu trebuie să port grija cazanelor, să asigur funcționarea instalațiilor cu un minimum de opriri și în mod economic ; nu am capul la practicanți, nu e omenește posibil". În perspectivă, o soluție simplă, dar firește nu unica posibilă, ar consta în degrevarea unui maistru de anumite sarcini de producție, pentru a se putea ocupa efectiv de acești liceeni, potențial viitori termiști de înaltă calificare, care vor lucra mîine poate chiar în același loc unde azi nu-și însușesc în condiții optime tainele meseriei, fiindcă maiștrii chemați să-i îndrume se gîndesc la producție și nu la om.

Mulți elevi rămîn cu impresia că sînt cam uitați în perioada de practică. Adevărat, sînt însoțiți de un cadru didactic delegat, dar ce îndrumare tehnică pot primi de la acesta atunci cînd profesorul respectiv predă româna sau gimnastica ?! Desigur, cadrele tehnice de specialitate nu se pot rupe în patru pentru a însoți fiecare grup de elevi în practică ; ar putea însă, eventual, petrece vreo două-trei zile cu un grup, apoi să treacă la altul ș.a.m.d., explicîndu-le pe această cale **uzina vie,** adică exact ceea ce, din motive diferite, nu se prea realizează la curs.

Și iată, așa se face, după cum au constatat cu uimire cei doi psihologi, că unii absolvenți, după atîția ani de școală și de practică în producție, nu știu nici măcar în ce direcție trebuie să rotească maneta pentru a deschide o vană sau — după cum a dovedit-o un test amănunțit — nu rețin în memorie decît 23 la sută din materia predată la studiul materialelor și... 1,4 la sută din automatizări.

Ne oprim aci. Nu înainte de a preveni o obiecție posibilă. Cei doi cercetători, care, amintim, fac parte dintr-un institut departamental al Ministerului Educației și Învățămîntului, nu și-au propus cîtuși de puțin să vîneze greșeli sau să prezinte în culori cenușii un liceu industrial și o școală profesională care, de altminteri, într-un cadru dat, își fac onorabil datoria. În adevăr, sînt prea binecunoscute foloasele și realizările liceelor de specialitate, în furtunoasă expansiune, pentru a se mai insista asupra lor. Crearea lor reprezintă un bun cîștigat, o trăsătură definitorie a învățămîntului zilelor noastre. Tocmai de aceea cei doi psihologi nu s-au îngrijit de un echilibru mai mult sau mai puțin formal — atît la sută lipsuri, atît la sută realizări — ci au insistat asupra lipsurilor constatate, tocmai pentru a stimula discuții care să evalueze aprecierile lor și să contureze propuneri de perfecționare. Cercetarea în sine merită însă atenție, fie doar ca bază de discuții, cel puțin din două considerente : 1) a fost întreprinsă de specialiști „din afară", ceea ce-i conferă un plus de detașare și de obiectivitate ; 2) se bazează pe un bogat material faptic, de natură foarte diversă, cules pe parcursul unui întreg an.

Adevărat, constatările nu sînt prea plăcute. Dar nu așa se întîmplă oare și cu radiografiile obișnuite ? Nimic surprinzător nici în faptul că „razele X" concentrate asupra unei colectivități de elevi și profesori angajați într-un complex proces de învățămînt scot la iveală metehne care nu apar la prima vedere sau pe care preferăm să le ignorăm. Important este ca după precizarea diagnosticului — operațiune nu totdeauna lesnicioasă — să începă imediat tratamentul.

LIONEL NIȚESCU

O ISTORIE A INIMII

La Calafat, fără delegație de reporter

Iată-mă într-o dimineață sosind la Calafat, Calafatul, așa cum prea bine se știe, unul dintre orașele Independenței. Probabil aș putea să scriu despre orașul acesta un reportaj obișnuit, pe un ton neutru, dar voi da de la bun început cărțile pe față. Pentru mine orașul Calafat, undeva la marginea cîmpiei, ocrotit ca de un zid veșnic de Dunăre, are o semnificație specială — **este locul unde m-am născut,** adică **forma arhetipală a vieții.** Nu sînt în stare, de aceea, să scriu despre acest oraș numai ca despre un oraș al Independenței, numai ca despre un oraș cuprins în fluxul dezvoltării socialiste. Ci despre Calafat **știu** să scriu și **pot** să scriu numai și numai cu sufletul... Cunoșteam aici pe nume fiecare piatră a caldarîmului, fiecare zid de casă, fiecare frunză a arborilor, cunoșteam **toți** oamenii, știam de unde răsare soarele, știam care e gustul ploii, unul și numai unul. Aici am trăit primii ani ai vieții mele, ani armonioși și plenari, înrudit și împăcat cu fluviul, cu sevele și stelele — aici am fost **integrat în cosmos.**

Așadar nu vin, pur și simplu în Calafat, ci revin în Calafat încărcat de amintiri, revin în Calafat avînd în minte **un anumit film al orașului,** pe care-l suprapun peste imaginile pe care le zăresc în dimineața aceasta de vară. Și desigur din coincidența sau necoincidența orașului așa cum îl port eu în amintire cu orașul prezent se naște emoția, se naște înflorarea, întîi și întîi, în fața trecerii supreme a timpului.

Iată, casele au îmbătrînit, sînt **mult mai mici** decît în închipuirea mea. Această primă observație este foarte importantă, constituie un fel de semn de exclamare care mă face să-mi zic : „a trecut timpul, a trecut ploaia, a trecut lumina, a trecut vîntul pe aici, peste casele acestea și peste oamenii aceștia, i-au schimbat, și peste tine au trecut, băiete, înseamnă că **nici tu nu mai ești același".**

Înainte de toate la Calafat caut să regăsesc oamenii. Observ că oamenii nu mai sînt cei pe care îi lăsasem, nu-i mai recunosc ; pe unii nu-i mai recunosc fiindcă au îmbătrînit, pe alții nu-i recunosc în mod firesc fiindcă sînt noi veniți în oraș.

Deci, venind în Calafat ca să scriu, statutul meu nu e al reporterului, ci, în primul rînd, al unui **om care se întoarce,** un om față în față cu timpul, timpul ca scurgere și elegie. Dar, indiferent de nostalgia mea, **viața continuă, viața se desfășoară :** a apărut industria (o fabrică de conserve, o filatură), au apărut oameni noi, s-a schimbat structura orașului. La Casa de cultură poate fi privită o machetă a orașului așa cum va arăta în anii care vin — iată, dotări existente și dotări de perspectivă, iată, perimetrul prezent al orașului și cel viitor ; iată, disting, reprezentate la scară, Dunărea și macheta unui hotel pe care-l bănuiesc spectaculos și confortabil cu forma sa piramidală. La Muzeul de artă al orașului, pe lîngă fondul fix de lucrări, și o expoziție de pictură și măști a doi tineri din Calafat — Cristian Stănescu și Marius Buică —, expoziție cuprinzînd lucruri făcute serios, cu talent... „Strada mare" a orașului, sau „strada gării", sau „strada cu magazine" este în lucru — se asfaltează... Lîngă Dunăre, spre plajă, mulți tineri așteaptă să se poată scălda în apele fluviului în această zi senină și caldă de vară, dar nu li se dă voie : „plaja nu s-a deschis, li se explică, cine trebuia să aducă bărci de salvare și geamanduri nu a adus"... Da, viața continuă, viața se desfășoară și asta e bine...

Dintre elementele care alcătuiesc zona perenă a orașului voi numi în primul rînd **străzile,** drepte, trasate de un pasionat al geometriei și simplității : perpendiculare și paralele între ele, străzile acestea sînt sortite să fie un bun sălaș pentru lumină și liniște.

Voi numi apoi **Dunărea** cu glasul valurilor sale care este, cred eu, chiar glasul eternității. Dunărea care, seara, acoperă ca un nou și tulburător cer orașul. Dunărea care parcă, nu parcă, ci într-adevăr, a pătruns pînă în inima, pînă în oasele oamenilor de aici, ca un zeiesc tatuaj. Dunărea de la care poți învăța atît de bine cum să dai o replică demnă timpului, de la care poți învăța lecția creșterii și a **devenirii.**

Voi numi de asemenea **trandafirii și teii.** Notez aceste cuvinte, **trandafirii și teii,** ca pe niște suverane atribute. Nu cred că este puțin lucru ca la un moment dat pe străzile unui oraș să te simți amenințat nu de teamă, nu de frig, nu de nesiguranță, ci să te simți amenințat că ai putea fi doborît de **mireasma copleșitoare a teiului.**

Și voi numi, în fine, **prezența istoriei** în viața orașului. Calafatul a avut parte nu de un trecut insignifiant, ci de unul pregnant și eroic care se prelungește viu, pilduitor în prezent. Calafatul e un oraș cu monumente. Cele mai multe sînt închinate Războiului pentru independență. Jos, spre Dunăre, după ce treci de fîntîna Baba-Lupa cu legenda ei aburoasă (cine bea apă din izvorul său nu mai părăsește orașul), într-un parc, se ridică un monument curat pe care poți citi : ÎN AMINTIREA / PRIMULUI OȘTEAN ROMÂN / CĂZUT ÎN RĂZBOIUL ROMÂNO-RUSO TURC / 17 MAIU 1877 / SERGENT POPESCU NICOLAE.

Pașii mei pe străzile orașului Calafat constituie o fascinantă aventură a sufletului meu, mai mult chiar — **un ritual.** Aici mă copleșesc, mă inundă amintirile și nostalgia așa cum inundă auriul spicul griului, vara. Pesemne aceste pagini nu sînt un reportaj propriu-zis, ci **istoria unui reportaj eșuat :** am încercat să fiu obiectiv și nu știu dacă am reușit. Am încercat să scriu un reportaj despre un oraș și nu știu dacă, de fapt, nu am făcut decît **radiografia stării mele sufletești — din reportajul unui oraș, reportajul unui sentiment.** Și chiar dacă este așa cutez să cred că aceste pagini sînt justificate : pentru fiecare, chiar dacă poartă alt nume, există un Calafat, **adică matca, adică secunda „cînd ne trezirăm în lumină, goi". Oricine am fi, oricît de puternici și de glorioși, atunci cînd ne întoarcem în Calafatul nostru singurătate de sine, trufia, detașarea dispar — le ia locul sfiala, emoția, stîngăcia chiar, și greața, firească tristețe a petrecerii noastre în timp.** Nu ne putem întoarce acolo cu delegație de reporter.

GABRIEL CHIFU

CRONICA SPECTACOLELOR

Doar o incursiune, însă dublă

Excursia. Sintetizată și, bineînțeles, îndepărtată de subiectul ei concret, tema acestei piese este pe cît de frumoasă, pe atît de dificilă : veșnica luptă între cele două caractere umane antinomice pe care le numim fie egoistul și altruistul, fie pragmaticul și idealistul, fie conservatorul și revoluționarul, fie — revenind la speță — apatridul trădător și patriotul responsabil. Conflictul este întotdeauna intens dramatic, atît pentru că este esențial dar și pentru că armele, argumentele folosite de cele două părți, fatal beligerante, diferă la fel de absolut în general, primul — cel urît, cel rău, cel fără scrupule, cel bogat — dispune de argumente teribil de palpabile inclusiv banul și bunăstarea ; iar al doilea — cel frumos, cel bun, cel drept, cel sărac — dispune doar de bune intenții și mult umanism. Iar viața se trăiește concret și se trăiește azi nu mîine, și judecătorii disputei — oameni ca oricare dintre noi, spectatorii de teatru — sînt foarte greu de convins doar cu vorbe, oricît de frumoase ar fi ele. De aceea **Theodor Mănescu**, scriind această piesă și abordînd această temă, a făcut un gest moral, dar totodată și-a asumat responsabilitatea unei bătălii aspre. Din fericire, însă, întreprinderea i-a reușit. Și-aceasta, din două motive : primul, de conținut, de adevăr al realității, pentru că eroul său cel aparent simplu-naiv-idealist, cel aparent desprins de realitate, este înarmat și cu argumentele concrete ale omului de față ; iar al doilea, de formă, de abilitate profesională, pentru că — dramaturg în fața personajelor sale — a știut să distribuie sarcina verbului patetic, exact personajului care o putea transmite — mai departe, spectatorilor — verosimil și convingător : celui mai tînăr din această cu adevărat sfîntă treime a naturii, care este tatăl-mama-fiul.

Asta-i piesa și-acum spectacolele ! Folosesc pluralul pentru că, pînă acum, au fost două : primul la **Teatrul dramatic Bacovia din Bacău**, al doilea, la **București**, sub egida **A.T.M.**-ului și acoperișul Teatrului „Ion Creangă". Fără îndoială, montările paralele au avantajele, au lumînile lor : poate că și cronicile paralele.

Regia. Semnatară, la Bacău, **Zoe Anghel-Stanca** ; iar la București, **Ion Cojar**. Deci doi regizori-pedagogi. Faptul are urmări precise : balanța competiției rămîne fericit echilibrată în favoarea slujirii cu profesionalism sobru, academic a textului, în favoarea minuțiozității serioase, în favoarea absenței ostentației în montare, în favoarea discreției în intervențiile de regizor.

Scenografia. Semnatar, la Bacău, **Ștefan Georgescu** ; iar la București, **Ion Cojar**. Fără ca Bacăul să aibă una rea, ba dimpotrivă, cîștigă net Bucureștiul.

Actorii. În privința rolurilor părinților, aplicînd coeficientul de vechime în cîmpul muncii, păstrînd deci niște proporții, se poate spune sec : actorie de clasă, competiție stinsă plus un paradox: la București, **Dina Cocea**, și **Ion Lucian** își interpretează partiturile fără cusur ireprosabil, computerizat profesional ; la Bacău, **Cătălina Murgea** și **Liviu Manoliu** mai au greșeli de măsură și totuși jocul lor pare, ajunge în sală, la spectatori, mai firesc, în sensul de mai simplu uman în privința rolului fiului. Lucrurile-s cu mult mai simple : la Bacău, **Ștefan Hagimă** joacă meritoriu, cu nerv și dăruire ; la București însă, **Adrian Pintea** este pur și simplu uluitor. Actorul acesta — încă fără atestare scriptică, încă student, dar cert actor — nu numai că-și depășește colegul de partitură de la Bacău, nu numai că îi depășește și pe partenerii cu nume prestigioase de la București, dar mai și face interesante niște părți din textul piesei care păcătuiesc printr-un debit intelectual dar exacerbat, încărcat de informații, de opinii, de parabole tehnico-științifice, părți în care înșeși personajele se mai pun la punct între ele cu replici de felul „Cită trăncăneală !" sau „Ai început să mă obosești !"

O ultimă vorbă despre lupta textului cu textul, cu ei înșuși. Pentru că și sub acest aspect diferă cele două variante ale montărilor. La Bacău, s-a păstrat textul integral (sau aproape) și prin aceasta autorul a fost avantajat fiindcă, în prima parte, dovedește o pricepere a trecerii problemelor, logic și simetric, de la un personaj la altul și de la un cuplu de personaje la altul, potrivit regulilor combinațiilor matematice. La București, textul a fost ampulat, misterul asupra poziției unui personaj (mama) dispare, în schimb spectacolul curge mai simplu și mai limpede și mai lesnicios pentru spectator.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Papillon

Nu mai este cazul să amintim de la ce mizã „grasă" a pornit acest film : romanul lui Henri Charriere, fostul ocnaș francez, evadat și stabilit în Venezuela — decedat anul trecut, după o viață trăită cu o intensitate cum puțini autori au avut în această lume (intensitate fizică, mai puțin spirituală, dar asta nu scade cu nimic meritul evident al popularului volum) — roman ce în mai puțin de un an a făcut înconjurul lumii, era și firesc să tenteze cinematografia comercială de peste ocean, dintr-ai cărei reprezentanți se numără și regizorul D. Schaffner.

Din păcate, filmul acestuia — deși beneficînd de interpretarea a doi mari actori — Steve McQuinn și Dustin Hoffman — nu satisface. Versiune amputată a acțiunii cărții — speculînd mai mult spectaculosul vizual, în dauna trăirilor eroului principal Papillon, dorința sa de libertate aproape ieșită din comun, atît de scumpă celor ce iubesc romanul lui Charriere — pelicula se constituie fragmentar într-o suită insuportabil de lungă, din care, dacă ar fi de remarcat ceva, acel ceva ar fi calitatea de document a unor secvențe filmate în decorurile autentice din Guyana sau aiurea — colonii, penitenciare, lagăre de recluziune etc.

În rest ? Steve McQuinn — magistral, ca întotdeauna — descurcîndu-se dezinvolt (deși nu întotdeauna strălucit îndrumat de către regie) într-un rol care, în mod firesc — și datorită mai ales popularității enorme a personajului — **nu poate** să nu pună probleme dificile de actorie. Și cam atît...

Într-un alt film — un veritabil film de data asta, „Cei șapte magnifici", personajul interpretat de același Steve McQuinn dădea la un moment dat replica următoare : „Cunosc un om care s-a aruncat de la etajul șapte ; iar în dreptul fiecărui etaj, își spunea... **„încă e bine !"**

În versiunea prezentată pe ecranele noastre, ai senzația clară, după sfîrșitul filmului, că regizorul Franklin D. Schaffner, ecranizînd minunata carte a lui Charriere, s-a aruncat de la... parter ; și a reușit să-și frîngă gîtul !

Faptul că facem, totuși, coadă la bilete, la acest film, cred, înseamnă că ne lăsăm purtați de dorința firească de a vedea — chiar și oricum — o lume care ne-a cutremurat, sau încîntat deopotrivă, despre care numai citisem, tulburați de dramatismul și mai ales autenticitatea relatării.

De a-l vedea în carne și oase pe acest Papillon — despre care, la fel, numai citisem. Din acest punct de vedere — dar **numai** din acest punct de vedere — și mai ales în prima jumătate a filmului — Steve McQuinn ne dă această satisfacție.

– **HORIA PĂTRAȘCU** ■

CARTEA DE ARTĂ

Arta decorativă românească

Cartea cu acest nume, apărută recent sub semnătura Olgăi Busneag la „Meridiane", este o pildă de lucru bine făcut. Cine vrea să știe direcțiile noului în domeniul artelor zise, tradițional, decorative trebuie s-o citească. E neîndoios că noi avem acum o poziție remarcabilă în cîmpul creației decorative. Dacă într-o ramură ori alta sînt țări care se situează clar înaintea noastră — precum în tapiserie, bunăoară — un număr însemnat de artiști din toate aceste ramuri arată că românul este superior dotat pentru creația decorativă, în general. Suma valorilor, adică, înseamnă mult mai mult decît o seamă de valori reunite într-o selecție. Citindu-l în paginile introductive, pe Ion Frunzetti („Sîntem decoratori înnăscuți... popor de creatori și unul bogat lexic ornamental și al unei sintaxe decorative de mare originalitate"), Olga Busneag nu face decît să sublinieze o evidență. Studiul său devine — urmînd evidența — o chestiune de accent pe realizările de mare vigoare și prospețime a expresiei, a gîndirii ce naște această expresie nouă. Artiștii decoratori români vin cu un ton fericit nou și convingător în unele ramuri vechi de cînd lumea și, foarte probabil, încă prospere decenii și secole de acum mai departe : în tapiserie (Geta Brătescu, Șerban Gabrea, Ana Lupaș, Teodora Moisescu Stendl, Ariana Nicodim, Ion Nicodim, Mimi Podeanu, Ion Stendl, Anna Tamás), în ceramică (Flaviu Dragomir, Florian Lazăr Alexie, Costel Badea, Tereza Panelli, Radu Tănăsescu), în arta bijuteriei și a sticlăriei (Florica Fărcașu, Ovidiu Bubă).

Precedată de o cercetare a elementelor ce fac legătura cu arta decorativă țărănească, cartea propriu-zisă conține o suită de analize. Olga Busneag face aici unul din lucrurile pe care critica noastră le îndrăznește rar. Ea selectează, din operele ultimilor ani, nu realizările artiștilor socotiți, printr-un fel de acord protocolar comod, „cei mai reprezentativi", ci numai acea operă — venind adesea de la tineri — care indică o metodă originală și, totodată, cu vocația confruntării internaționale. Scrisă exact, chibzuind atent elogiul și numai prin referință la realizări mari ale artei decorative contemporane, excelent ilustrată, cartea Olgăi Busneag este un tom de referință în orice nouă cercetare a domeniului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Răceala — o piesă de **MARIN SORESCU** despre epoca lui Vlad Țepeș

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

F. M. S. M. L. O. sau lapte de pasăre

Acum, în ultimele momente ale stagiunii, la Teatrul Național din Cluj-Napoca, Melania Ursu, Gheorghe M. Nuțescu, Gelu Bogdan Ivașcu și Octavian Cosmuța — în regia lui Victor Tudor Popa și în scenografia lui T. Th. Ciupe — susțin cu aplomb, în premieră absolută, o nouă piesă de Dumitru Radu Popescu : **F.M.S.M.L.O. SAU LAPTE DE PASARE.**

După cum era poate de așteptat (din partea celor care l-au urmărit dramaturgia) și de data aceasta autorul își implică personajele, de la bun început și cu ostentație, într-o dezbatere pe tema sensurilor, implicațiilor și valorilor evenimentelor cotidiene pe care acestea le trăiesc nemijlocit, evenimente ce fac parte integrantă din însăși existența lor, la modul cel mai direct cu putință. Autorul nu introduce în fabulație evenimente sau fapte excepționale, extraordinare — intensitatea și tensiunea dramatică fiind rezultatul tocmai al sensurilor dense cu care D.R. Popescu încarcă **gestul** și **faptul cotidian**, personajele sale fluturînd în banal și în automatisme, înainte de a se angrena în încleștări explozive.

Despre ce este vorba, la urma urmei, în piesă ? Despre un anumit moment din viața unei familii (cu vechime și cu copii mari), moment de criză datorat permanentei iritări a soției (a cărei ocupație sînt treburile casnice), provocată și alimentată zilnic de viața pe care o duce alături de soțul ei — cel mai obișnuit cu putință inginer, fără aplicație pentru invenții și inovații, fără delegații în străinătate, preocupat și acasă de problemele „de serviciu", alergînd să organizeze sau să participe la activități obștești dintre cele mai diferite, într-un cuvînt, un om asemeni celor mai mulți dintre spectatori, un om prin nimic extraordinar. Autorul o pune atunci în fața alternativei, aducîndu-i în cale un alt bărbat, capabil să-i dea spectacolul rîvnit, plin de atenții și drăgălășenii și care vrea cu orice preț să-i „facă viața" cît mai veselă și mai plăcută. În mod violent apoi, alternativa aceasta își demonstrează frivolitatea ei intrinsecă și, în cele din urmă, e determinată să dispară chiar de către cea care inițial a dorit-o (cu ardoare).

V. T. Popa — regizorul român în viață la activ cu cele mai multe piese autohtone puse în scenă — interpretează textul ca pe o comedie cu substrat mai mult decît îmbibat de tragic. În acest sens, mizează mult, foarte mult chiar pe **amănunte**, pe o mare mulțime de gesturi, tonalități, mișcări și nuanțe — reușind să completeze și să sublinieze sensuri date inițial de autor, să impună atmosfera unor momente sau stări ale personajelor prin sublinierea **amănuntului esențial**. De aici pornind, Melania Ursu **retrăiește** (pentru spectator) frămîntările Emiliei, Gheorghe M. Nuțescu ne **convinge** de **frumusețea** imensă a omului ce-și duce viața în mod discret și util, iar Gelu Bogdan Ivașcu recurge la **comentarea** eroului alternativă-roz, realizînd prin descompunerea personajului în elementele lui constitutive de bază demonstrarea incompatibilității acestuia cu lumea sensurilor și valorilor majore ; Octavian Cosmuța — discret, dar foarte exact în ceea ce vrea să spună rîndul lui, T. Th. Ciupe creează ambianță optimă necesară susținerii unui ansamblu ideatic (și nu putem să nu subliniem, în acest sens, acele mai mult decît sugestive proiecții în roz bombon).

În altă ordine de idei, ar putea fi aceasta o premieră care anticipează viitoarea stagiune a naționalului clujean...

RADU BĂDILĂ ■

EXPOZIȚII

Un emul al lui Luchian

Ilie Ardeleanu, acest emul al lui Luchian, se străduiește să-și ajungă maestrul. O face nu din ambiție, căci lupta cu titanul ar fi zadarnică. O face din dragoste, din admirație și iubire pentru Luchian, pentru creația lui. Dovada că în multe privințe încercările sale sînt încununate de succes o constituie lucrările din actuala expoziție de la Galeria „Amfora", deschisă sub semnul unei duble aniversări : 50 de ani de la nașterea sa și 30 de ani de la prima expoziție.

Cele peste 25 de lucrări expuse, flori și peisaje, de o cromatică încîntătoare, evidențiază prin incandescența lor solară nota predominantă, particulară și personală a acestui îndrăgostit de peisajul natural și citadin.

Cîteva din tablourile expuse : „Pădurea Mogoșoaia", „Toamnă tîrzie", „Pădure ruginie". În general peisajele și florile lui Ilie Ardeleanu au linii unduioase, sînt pline de finețea și grația ce numai la Luchian se întîlnesc.

GH. CATANA ■

INSTANTANEE

MARIN PREDA căutînd cuvîntul „ce exprimă adevărul"

LUCIA ȚIBULEAC, simplă și naturală, așa cum îi stă bine unei interprete a „văduvei vesele"

Dialog între scriitorii : BODOR PÁLL, HANS LIEBHARDT și SZÁSZ JÁNOS

Cronica discului

Un L.P., care va atinge cu siguranță cote înalte de vînzare are ca interpret pe unul dintre remarcabilii noștri cîntăreți de pahar — care se afirmă, o dovedește și acest disc, cu egală dezinvoltură și în genul romanțelor, cărora le conferă un parfum aparte, apreciat nu numai de melomanii de o anumită vîrstă — Gică Petrescu. Așadar, un disc **(STM EPE 01182)** care constituie peste 60 la sută o reluare, repunînd în circulație piesele de pe un alt disc, de 25 cm diametru (care astăzi nu se mai produc) intitulat „La margine de București". În afară de această bine cunoscută romanță a lui Ion Vasilescu, pe acel disc vechi de doi ani, și deci și pe noul **L.P.**, mai pot fi ascultate încă șapte romanțe, printre care „Dragoste, poveste veche" de N. Stroe, „E mult de-atunci, mai știi, Mimi?" de Ion Băjescu-Oardă, „De ce m-ați dus de lîngă voi", romanță populară pe versuri de Octavian Goga, „Eu știu c-ai să mă-nșeli chiar mîine", romanță populară pe versuri de Ion Minulescu, cu acompaniamentul orchestrelor Nicu Stănescu și Ionel Banu. La aceste romanțe pe care Electrecordul a socotit util să le reediteze, se adaugă patru romanțe noi: „Stii tu", romanță populară, „Am iubit doi ochi albaștri" de V. Vasilescu, „Vreau astă-seară să uit" de Georges Boulanger (de fapt Gică Bulencea, lăutar brăilean, devenit o celebritate muzicală la Paris, în perioada interbelică), o romanță instrumentală, la care Aurel Felea a scris un text, și „Cărărule, cărărule" de A. Fredon, text de Ion Manu, toate cu acompaniamentul orchestrei Titi Niculescu.

În prescle Electrecordului a început producția de serie a unui nou disc de muzică populară care este în acești timp un nou **L.P.** al cîntărețului Benone Sinulescu: „Aleargă dorule, aleargă !" Discul **(STM EPE 01206)**, pe care amatorii îl pot găsi în această săptămînă în magazinele de specialitate, cuprinde 12 noi cîntece din repertoriul cunoscutului cîntăreț, dintre care se remarcă „Ghiocel cu floare albă", „Auzi cum sună izvorul", „Mamă, cînd m-ai legănat", și „În livadă printre meri". La calitățile interpretative atît de bine cunoscute de public ale lui Benone Sinulescu se adaugă autenticitatea folclorică de necontestat a pieselor conținute, precum și calitatea acompaniamentului asigurat de orchestra condusă de dirijorul Rapsodiei române, acest atît de activ și de omniprezent tînăr muzician care este Paraschiv Oprea.

DUMITRU ȚECU ■

CRONICA MUZICALĂ

Seducția modestiei și a seriozității

A afirma că genul revistei este unul din cele dificile dintre cîte comportă spectacolul muzical este un truism. Mai ales astăzi, cînd exigența publicului e sporită, cînd gusturile au evoluat și cînd „toată ziua-bună ziua", televiziunea și filmul muzical ne arată că și pe alte meridiane genul acesta există și nu neapărat în stilul pseudo-„Tănase" pe care, cam de vreo 30 de ani încoace îl tot „fructificăm" la nesfîrșit. Vrem să spunem că în afara unor mari talente în domeniul acesta atît de popular, în afară, adică, de cîntăreți și de actori vedete, revista cere inteligență, fantezie și bun-gust. Mai cere modestie și seriozitate, căci vedetele cu toată splendoarea lor nu pot face singure un spectacol ci doar „numere". Nu știu de ce s-a instaurat în teatrele noastre de revistă o prejudecată conform căreia genul acesta se poate face foarte lesne, reluînd adică două-trei poante de pe vremea lui Tănase, adaptîndu-le la ilicitii zilelor noastre, și adăugînd neapărat costume, reflectoare și paiete.

Și iată că am văzut duminică 4 iulie un spectacol de revistă care pornește de la altă concepție. Lipsesc din acest spectacol paietele, lipsesc costumele strălucitoare, figurantele țepene și desfășurările coregrafice ample gen Adriana Dumitrescu. Sînt prezente în schimb muzica, umorul și ideile. Spectacolul semnat de Aurel Felea și Alexe Marcovici se intitulează „Hai noroc și... Zeilig Șor !" și este prezentat de secția de revistă a Teatrului Evreiesc de Stat, instituție artistică cu vechi și frumoase state de serviciu. Muzica semnată de Richard Stein și Florentin Delmar este inspirată, denotă multă sensibilitate, iar umorul, ei bine, umorul constituie adevăratul cap de afiș al spectacolului. Este un umor de substanță și calitate, acel umor specific evreiesc, așa cum îl știm, niciodată gratuit, excluzînd aprioric poanta în sine, jocul de cuvinte, emanînd cînd un grăunte de înțelepciune, cînd o undă de tristețe și întotdeauna un sentiment profund uman. Pretextul muzical-anecdotic este bine construit avînd în centru personajul principal și pitoresc Zeilig Șor care asigură unitatea diferitelor „numere" muzicale sau umoristice. Căci ceea ce ni se pare iarăși demn de relevat în acest spectacol este absența dansurilor (și implicit a „stilului") de **music-hall**, fără de care unele teatre specializate demonstrează că nu pot exista. În lipsa unor dansatori și dansatoare fără sare și piper, dîndu-se tumba pe scenă cum știm prea bine și din păcate aici dansează actorii (și cîntăreții) înșiși. Ei sînt, cum se spune, actori totali. Fiecare din ei interpretează mai multe personaje și deși durata secvențelor este scurtă, concentrarea pe rol și efortul fizic ca atare cer neapărat o deosebită forță artistică și foarte mult profesionalism. Este ceea ce arată cu prisosință Seidy Glück, în „Cabiniera" și „De ziua străbunicii", Abram Naimark în „Ioșke muzicantul", precum și Tricy Abramovici, Leonie Waldman-Eliad, Ion Podoleanu, Albert Kitzl și ceilalți interpreți care își susțin absolut cu toții partiturile cu multă dăruire, cu talent dar mai ales cu modestie și seriozitate.

În regia artistică sobră, funcțională, a lui Harry Eliad, sub conducerea muzicală exactă și nuanțată a lui Adalbert Winkler și în scenografia de o modernitate fără ostentație a Teodorei Dinulescu, „Hai noroc și... Zeilig Șor !" indică posibilitatea cultivării genului de revistă și altfel decît îl concep unele scene incapabile să iasă de sub tirania divertismentului pur, gratuit și... strălucitor.

TES-ul, teatrul de limbă idiș, se află acum în anul său jubiliar (1876) 1976. Spectacolele sale se adresează însă nu numai publicului evreiesc ; ele pot fi ascultate în direct la casă în limba română ; nu numai acest lucru ne îndeamnă să sperăm că la spectacolele din sala situată în Str. Dr. Iuliu Barași, nr. 15 vor asista mai mulți spectatori decît am văzut noi în seara de duminică 4 iulie 1976. Ar fi o răsplată binemeritată pentru talent, pentru modestie și pentru seriozitate.

NICOLAE SPIRESCU ■

Cei care își iubesc satul

Prin valorificarea folclorului, deci printr-o grijă deosebită manifestată față de bunurile ce reprezintă însăși esența spiritualității poporului, se poate pune — în mare măsură — stavilă procesului de destrămare, de dizolvare a creației artistice populare moștenite.

Am această credință, împotriva multora care socotesc categoric că în actualul stadiu de dezvoltare a societății noastre orice intervenție este inutilă, neavînd sorți de izbîndă.

Dealtfel, pesimiștii, în sarcina cărora unora le revenea chiar nobila misiune de a veghea asupra bunurilor artistice ale poporului, și-au făcut viața comodă decretînd definitiv pierdute anumite creații reprezentative ale culturii noastre populare, creații de neîntrecută frumusețe. Numai datorită acestui pesimism dăunător s-au putut strecura diferitele *surogate folclorice*, imitații stîngace ale baladelor sau cîntecelor bătrînești — așa-zis dispărute — aducînd prejudicii artei populare și împiedicînd chiar, de multe ori, procesul de creație al geniului popular. Tocmai din pricina acestui fapt s-a simțit nevoia lămuririi lucrurilor punîndu-se atît de puternic accentul — în ultima vreme — pe autenticitate.

Studiile unor serioși specialiști care au întreprins meritorii cercetări (cum este de pildă valorosul *Meșterul Manole* a lui *Ion Taloș*, ed. Minerva, București, 1973) dovedesc că anumite creații date aparent uitării mai pot fi descoperite în memoria arhumitor săteni, dar ele fiind într-adevăr sub amenințarea permanentului pericol al dispariției. Prin urmare, ceea ce poate și trebuie făcut este readucerea în circuitul folcloric al celor mai de preț creații ale poporului, a acelor creații pe care nu ne este îngăduit să le lăsăm pieirii. Readucerea lor în fluxul folcloric fără a permite, din cine știe ce puerile considerente, siluirea lor prin absurde intervenții care ajung pînă la deformare, la alterare.

Dacă în anumite ținuturi cîntecul popular, de pildă, a rămas în plină înflorire, curat, ferit de nedoritele influențe ale unor factori exteriori, acest fenomen se datorește — în mare măsură — intelectualilor care au veghiat permanent asupra bunurilor artistice specifice respectivei regiuni. Ei au știut să descopere, să încurajeze, să stimuleze pe adevărații păstrători, transmițători și creatori populari, învățîndu-i totodată să se ferească de robia modei trecătoare și prea dăunătoare în anumite împrejurări.

Mi-a fost dat, zilele trecute, să trăiesc bucuria reîntîlnirii cu unul dintre acești luminați intelectuali care, de-a lungul vieții, s-a dedicat cu osîrdie întru apărarea frumuseților artistice create de popor. Este vorba de profesorul *N. Oancea*, directorul Casei de cultură a orașului Făgăraș, inițiatorul și însuflețitorul neuitatei întîlniri a foștilor cursanți și profesori ai Universității populare muncitorești și ai Școlii țărănești din Făgăraș, întîlnire despre care am mai pomenit.

În intransigența pe care a manifestat-o ori de cîte ori a fost cazul, profesorul N. Oancea nu a abdicat de la principiile sale, nu a acceptat să se facă propovăduitorul anumitor recomandări greșite care — nu prea de mult — au adus prejudicii creației artistice populare. Profesorul Oancea, alături de mulți alți intelectuali patrioți au încurajat locuitorii Țării Oltului să nu renunțe la prețuirea frumuseților artistice dăruite de înaintașii lor, să le cinstească mai departe, așa precum au făcut-o mereu, nedîndu-le uitării, să le păstreze curate așa cum le-au primit. El ca și atîția alți intelectuali din partea locului, de pe întreg cuprinsul țării, își au meritele lor la continua înflorire a creației populare pe meleagurile Țării Oltului.

Experiența unui Oancea și a altor nenumărați intelectuali modești, legați de locul în care s-au născut și de oameni în mijlocul cărora își duc viața, abnegația, devotamentul lor dezinteresat, merită a rămîne pildă vie, exemplu de urmat.

HARI BRAUNER ■

Visul s-a sfîrșit

1968 : După moartea lui Brian Epstein, membrii grupului Beatles au început să se „acordeze" tot mai greu în vederile lor artistice. Trei producții remarcabile aparțin acestui an : prima **Lady Madonna**, avînd **Inner Light** pe fața a 2-a (martie), ajuns ca de obicei pe locul întîi la NME, a doua a fost **Hey Jude**, cu **Revolution**, lansată în august, ultima o compoziție de mare succes a lui Paul. A mai fost, în al treilea rînd, albumul dublu apărut în noiembrie sub titlul pur și simplu **The Beatles**, conținînd, printre altele, **„Ob-la-di, Ob-la-da", Year Blues, Martha.** Dacă discurile de pînă acum erau în mare parte sub amprenta lui Paul, acesta a fost un adevărat album de grup. În acest timp, tensiunea în sînul formației a crescut, viața fiecărui membru schimbîndu-se, complicîndu-se. S-a întîmplat apoi un lucru care a grăbit într-un fel dizolvarea, despărțirea lui John de Cynthia și căsătoria lui cu regizoarea japoneză Yoko Ono. De asemeni, Paul întîlnește o fotografă americană, pe nume Linda Eastman (vezi Eastman — color !), „nefericită" moștenitoare a „imperiului de celuloid Kodak", cu care mai tîrziu se va căsători. Ringo toarnă filme cu Peter Sellers și Britt Ekland. George e din ce în ce mai singur. Acum, beatles-ii încep să se gîndească la afaceri. Și astfel înființează casa de discuri „Apple", producînd proprii artiști : Paul o descoperă pe Mary Hopkins, George pe Jackie Lommax, iar John formează cu Yoko, **The Plastic Ono Band** (incluzîndu-i pe Alan White, Klaus Voorman ș.a.). În decembrie '68 apare un nou L.P. al grupului — **Yellow Submarine** și, imediat, la începutul anului următor, un film de desene animate (reluînd ideea single-ului lansat în '66 și cîntat de Ringo) purtînd același nume. În aprilie '69 apare un nou single **Get Back / Don 't Let Me Down** și el ajuns repede pe primul loc. A existat intenția ca numele piesei titulare — **Get Back** — să fie dat unui nou film, de data asta despre casa „Apple" și despre activitatea trupei aici. S-a renunțat însă la idee, filmul apărut în martie 1970 numindu-se **Let It Be** (titlul unui alt mare succes).

Climatul din sînul grupului este din ce în ce mai îngrijorător, Paul tinde să devină șeful formației, rămasă fără conducător de la moartea impresarului Brian Epstein. Între timp, John scoate împreună cu George **The Ballad of John and Joko** (mai '69) și **Something** (oct. '69) ultimul fiind un cîntec extrem de difuzat în toată lumea. Cei doi au refuzat însă să-l acompanieze pe Paul. Înregistrările următoarelor două albume **Abbey Road** (numele foburgului londonez unde se aflau studiourile „Apple") și **Let It Be**, au loc în condiții dificile, membrii grupului nemaiavînd mare lucru în comun. Prăpastia se mărește între Lennon și Harrison pe de o parte și McCartney pe de alta. Totuși, cea mai mare parte din aceste două ultime albume o realizează tot Paul. Ringo s-a ținut departe de aceste grupări, evitînd o anume opțiune.

Abbey Road iese în septembrie '69, iar **Let It Be** în mai anul următor, după ce în aprilie apăruse și single-ul cu același nume. De fapt, **Let It Be** înseamnă pentru Beatles titlul ultimului album scos pînă azi.

La începutul verii anului '70 cel mai important grup pop al lumii nu mai exista.

FORMAȚIA BEATLES A MURIT !

Ceva mai tîrziu, John scria cuvintele de adio : Dream Is Over, visul s-a sfîrșit.

GEORGE STANCA ■

Cine, ce, unde, cînd ?

● Printre tinerii interpreți de muzică ușoară lansați de concursul T.V. „Steaua fără nume", se numără și George Sava, absolvent al Școlii populare de artă — clasa profesor Nina Bercaru. El a efectuat în studiourile Radioteleviziunii înregistrări cu cîntecele „Cine ești tu" de Marius Țeicu, „Dedicație" de Jolt Kerestely, „Pentru tine" de Ion Cristinoiu și „Gorunul lui Horia" de Gelu Solomonescu. ● La prima ediție a Festivalului cîntecului pentru tineret și studenți din octombrie 1975 debuta un tînăr compozitor — Vasile Șirli — cu Cîntecul tinereții noastre. La una dintre edițiile Concursului T.V. „Cîntăm pentru voi" obține premiul III cu melodia „Puf", cîntec care face parte dintr-un ciclu de 8 piese pe versuri de Marin Sorescu. Pentru Concursul de muzică ușoară de la Mamaia din acest an i s-a selecționat cîntecul „Drumul" pe versuri de Corina Brăneanu. ● Numeroase șlagăre românești și străine au fost transpuse în aranjamente și formule orchestrale inedite de către Iosif Hastreiter. Recent el a terminat orchestrația spectacolului „E nemaipomenit", montat de Teatrul de revistă „C. Tănase", iar pentru Concursul național de muzică ușoară de la Mamaia orchestrează piesele compozitorilor Nicolae Kirculescu și Petre Mihăescu. ● Petre Geambașu, solist al Teatrului „Ion Vasilescu", își împarte activitatea artistică între scenă și Studiourile radiodifuziunii. Recent el a debutat pe un disc la Electrecord în calitate de dirijor al unei formații instrumentale, înregistrînd și ca solist versiunea românească a șlagărelor „Ciao cara come stai" și „Juanita". În prezent efectuează un turneu în R.F.G. alături de Stela Enache, acompaniați de orchestra Alexandru Imre.

GH. E. MARIAN ■

Poetul NICHITA STĂNESCU preferă întrebările directe ale lui VIOREL GRECU, redactor la televiziune

ION VOICU a încîntat din nou publicul în cadrul festivalului „Paganini"

Caricaturistul A. POCH își regăsește tirul privitor la Salonul tinerilor caricaturiști

Fotografii de VASILE BLENDEA, ION CIOBOATĂ, ION PREDOȘANU și EM. TĂNĂLĂ

O DURERE DE DINȚI CA UN CUTREMUR DE GRADUL 10

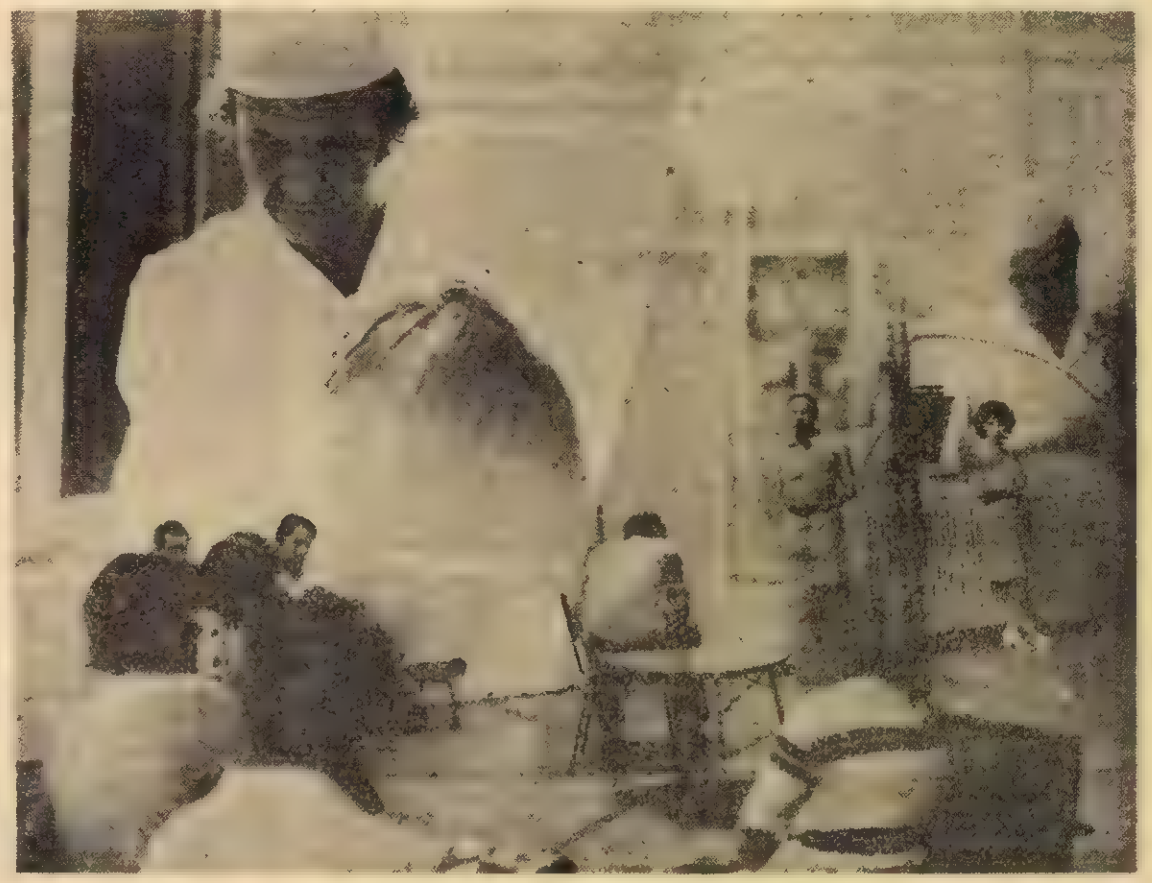

Nicăieri faimoasa injonctiune caragialească „Știi s-o scoți ? Scoate-o !" nu este mai des repetată și pe tonuri atît de diferite ca în cabinetul de urgență stomatologică de pe lîngă Spitalul „Colțea", care deservește întreaga Capitală în cursul nopții.

Mămițica vine cu puișorul, dar, temătoare, îl trimite înăuntru însoțit de tanti, deoarece cleștii îi provoacă nevricale. „A zis să mi-o scoateți !", informează puiul cu o voce care se vrea fermă.

Un tînăr de carura lui Cassius Clay — dar purtînd în ochi expresia pe care aceasta trebuie s-o fi avut după primul meci cu Joe Frazier — intră și el grăbit, se așază pe scaun și șoptește, sfîrșit : „Scoateți-mi-o !" Refrenul este reluat pe diferite voci, poruncitoare, rugătoare, stinse, tunătoare, în funcție de călirea caracterului și de adîncimea cariei. De regulă după **fortissimo** urmează **pizzicato**, cînd medicul refuză să se conformeze dorinței pacientului. Se aud atunci și imprecații, murmurate printre dinți, tar unii mai energici ies demonstrativ din cabinet, pentru a se întoarce după cîteva clipe, domoliți, cu un aer care spune : „Făceți-mi ceva, orice, să nu mai doară. Aflați însă de la mine că pînă la urmă tot o scot, la policlinica cu plată"

Nu pentru latura pitorească am menționat această obsesie a „scosului", ci pentru faptul că ea reprezintă un punct nodal al activității stomatologice nocturne și, în același timp, aruncă o nouă lumină asupra așa-zișelor urgențe cauzate de cel mai răspîndit flagel pe care-l cunoaște medicina veacului nostru : banala, înnebunitoarea și, uneori, invincibila durere de dinți, care doboară, în egală măsură, pe campionul de haltere și pe preșcolar, și care-l face pe un doctor docent în matematici să uite tabla înmulțirii. Ce este, așadar, de făcut cînd acest cutremur de gradul 10 la scara stomatologică se abate asupra dv. în toiul nopții ? Folosiți cu încredere serviciile de urgență instalate la „Colțea", sub egida Direcției sanitare a municipiului București, unde doi medici se află toată noaptea, de la 8 la 7, la dispoziția dv. Ei provin, prin rotație, de la mai toate policlinicile de cartier. Absolut oricine, indiferent dacă e bucureștean sau nu, dar care se află în Capitală în momentul seismului dentar, poate beneficia de ajutorul lor calificat. Nu te întreabă nimeni nimic, suficient doar să nu fii uitat, din cauza durerii, cum te cheamă și unde stai. Totul decurge în condiții optime, ca pe bandă rulantă.

În noaptea de 28 spre 29 iunie, cînd m-am înființat acolo pe post de bolnav închipuit, eram al 37-lea pacient care a călcat acest prag al suferinței după orele 20. Cînd am intrat, se aflau la rînd doar doi pacienți nervoși și, după toate probabilitățile, pînă dimineața se vor mai perinda încă vreo cîteva zeci. Vor fi îngrijiți prompt, conștiincios și — în plus față de vechea reclamă comercială — complet gratuit. Ar fi totuși inexact să afirmăm că toți vor pleca mulțumiți. În adevăr, nu numai fanaticii extractiilor rămîn dezamăgiți, ci și acei care speră să rezolve pe această cale probleme mai complicate, de durată, uitînd că nu se află într-un cabinet obișnuit, ci la Urgență, unde doi medici — în acea noapte s-a nimerit să fie două femei — lucrează 11 ore neîntrerupt, sub presiunea puhoiului uman, care, în unele nopți, atinge cifra de 120. Chiar la poarta spitalului întîlnisem un bărbat vînjos cu mustață în furculiță și traistă în spinare, care parlamenta cu paznicul : „La Urgență îmi pune și plombă ?" Mi s-a relatat, de asemenea, că o mamă tînără, care locuiește chiar vizavi de spital, se confesa : „Mi-ar conveni să mă tratez noaptea la Urgență, fiindcă ziua tot sînt ocupată cu alăptatul".

Pacienții nu afluează în mod uniform, ci în valuri. Primul apare la orele 20—21, după terminarea programului normal al policlinicilor de cartier, al doilea se produce pe la miezul nopții, după închiderea teatrelor și restaurantelor (mulți încearcă să-și înece amarul, fără succes, la spectacol sau într-un pahar de vin) ; al treilea val, și ultimul, ascultînd de misterioasele ritmuri biologice ale ființei umane, se prăvale în zori, cînd nasc femeile și închid ochii muribunzii.

Profit de o clipă de răgaz între două valuri și discut cu cei doi medici de gardă.

— Adevărul adevărat — subliniază Anca Vrancea și Nina Măcin — este că în secolul XX stomatologia nu mai constituie, mai bine-zis nu ar trebui să mai constituie, o urgență. Cînd omul se plimbă pe Lună, cînd arsenalul medicinei, deci inclusiv al profesiunii noastre, mai strîmte, cunoaște o asemenea extindere și diversificare, urgențele stomatologice apar nejustificate. Să ne explicăm. Dacă oamenii ar consulta dentistul din vreme — și la noi rețeaua de specialitate a cuprins și ultimul cătun al țării — nu i-ar păli noaptea dureri insuportabile. Admitem, există și acel neprevăzut care nu ține seamă nici de zi, nici de noapte, bunăoară hemoragiile postextracționale, fracturile rezultate din accidente, bătăi etc., supurațiile masive, dar ele se înscriu cu o pondere neglijabilă în gărzile noastre. Imensa majoritate apelează la noi fiindcă au omis să consulte dentistul la timp. Chiar înainte de venirea dumneavoastră, am îndrumat un cetățean — după ce i-am aplicat un pansament analgezic — să meargă în zilele următoare la Policlinica 2 de pe strada Avrig, de care depinde, pentru tratament. Ei bine, policlinica aceasta, perfect utilată, se află peste drum de locuința sa ! Dar el nu s-a deranjat să traverseze strada, pentru a căpăta, din vreme, un tratament adecvat, ci a preferat să lase cuțitul — vreau să spun caria — să ajungă la os. Adevărat, de multe ori, la policlinica de cartier se stă la coadă. Dar chiar și acest inconvenient este de preferat, fiindcă doar un tratament aplicat la timp evită agravarea conditiei medicale; altfel, caria progresează, atinge nervul, compromite dintele, poate provoca infecții grave.

— Nu totdeauna sînt vinovați pacienții delăsători — răspund. În sala de așteptare am stat lîngă pacientul nr. 36, mecanicul Ilie Dinu de la „Flacăra roșie". Dimineața l-a apucat măseaua și a alergat la serviciul de urgență al sectorului său, dar acolo nu au vrut să-i trateze, spunîndu-i-se : „Aveți stomatolog la întreprindere". Degeaba a încercat el să explice că de la întreprindere vine și că pe ușa cabinetului, la figurat dacă nu la propriu, stă un lacăt gros. L-au refuzat din nou, asigurîndu-l: „La întreprindere aveți doi stomatologi, nu unul". Vorbele nu i-au alungat durerea, s-a chinuit omul toată ziua, a mîncat doar laurt și Algocalmin, iar noaptea l-am găsit aci, cu ochii stinși și graiul slab.

— În acest caz, firește, n-a avut nici o vină. Ceea ce nu înseamnă că neglijența pacienților nu joacă un rol principal. În ceasul al 12-lea — din noapte ! — vin la noi „s-o scoatem". Dacă i-am asculta, am face ravagii în dinți aproape sănătoși, care, cu un tratament corect, ar continua să stea implintați în maxilar încă 10 sau 20 de ani.

Anca Vrancea și Nina Măcin duc o stăruitoare muncă de lămurire cu omul care stă și tremură pe scaun. Nu l-o scot, pun pansamente, fac drenaje pentru calmarea durerii, duciad în același timp dialoguri pilduitoare.

Cu un muncitor în construcții.

— Scoateți-o !

— Se poate trata.

— Dacă nu o faceți dv., o trag eu cu patentul acasă.

— Asta-i bună ! Dacă te supără un picior, îl tai ? !

— Dacă mă doare, îl tai.

— Ei bine, eu nu ți-l tai. Soră, scrie în registru : „Pacientul refuză tratamentul indicat de medic Pulpită seroasă. Este trimis acasă, netratat".

— M-am răzgîndit. Puneți-mi pansament.

Cu un student.

— Aveți o arcadă întreagă, nici un dinte lipsă. La măsea, un fleac, o amărîtă de carie. Extracția ar fi absurdă.

— Nu mă lasă să închid ochii noaptea.

— După o anumită vîrstă, pacienții ne imploră să le salvăm un rest de rădăcină putredă, în timp ce tinerii știu una și bună : „Afară !". Alți dinți nimeni nu vi-i mai dă ! Doar cu placă. Și nu-i nici o bucurie.

Cu mama unui copil de 14 ani.

— Nici nu mă gîndesc să vă ascult și să extrag micuțului un dinte definitiv.

— Vă rog mult. Îl duc mîine la țară, tocmai lîngă Bordești de Jos, în Vrancea, la o bătrînă. Dacă îl apucă durerea ! Pînă în sat sînt 3 km.

— Înainte am lucrat la țară. Veneau la dispensarul nostru oameni și de la 30 km. Nu vă pierdeți cu firea, se aranjează.

Așa se desfășoară meciul amical în nocturnă dintre pacient și stomatolog. Uneori, dincolo de cazurile minore, urgența își recapătă adevăratele dimensiuni. Odată s-a prezentat un cetățean cu fața făcută zob, cu tăieturi adînci pe obraz și mandibula fracturată, epilog al unei bătăi cu cuțitele. I s-a dat primul ajutor la Spitalul de urgență și apoi a fost îndrumat la Spitalul clinic de stomatologie, pentru partea de chirurgie maxilaro-facială. Dar, zăpăcit și poate turmentat, cetățeanul a nimerit în toiul nopții la Urgența stomatologică de la Colțea. Fiindcă nu mai era timp ca să fie retrimis la spital, doctorița Nina Măcin a efectuat pe loc o intervenție destul de complicată, cusîndu-i fața și imobilizînd mandibula — intervenție care, în mod obișnuit, reclamă condiții de spital. O singură dificultate : la repezeală nu se găsea firul din păr de cal, folosit în asemenea cazuri pentru că nu lasă urme la cicatrizare. În cele din urmă, firul a fost găsit și totul s-a rezolvat.

În altă noapte, cînd era de gardă Anca Vrancea, se înfățișează un pacient cu hemoragie postextracțională. Cazul în sine era destul de neplăcut, eufemistic vorbind, dar a devenit și mai sumbru cînd s-a dovedit că persoana în cauză suferea de hemofilie, boală gravă care afectează coagularea sîngelui. După un tratament de șoc, și această bătălie a fost cîștigată.

Desigur, toate aceste aspecte rămîn necunoscute năpăstuiților care mărșăluiesc în rînduri tăcute spre Urgența de noapte de la „Colțea" și pentru care sistemul solar, galaxia și metagalaxia se reduc, în acel moment precis, la un singur punct dureros : „Măseaua din dreapta sus, lîngă aia de minte. Of, of, of și vai de mine, scoateți-o degrabă că nu mai pot. Maică, măiculiță, NU MAI POOOOOT !"

LIONEL NIȚESCU ■

RALUCA GRIGORCEA

Statornicie

Oamenii-și văd de rosturile lor
În general prin lume se petrece
Chiar dacă nu-i un secol prea ușor,
Chiar dacă e un secol mult prea rece.

Polen bogat se lasă și fiori
Pe ochiul treaz întîrziind afară
Din bolul ăsta lesne mai cobori
Jînă rugina-n tunuri nu coboară.

Pămîntul e din aur și noroi
Peste dreptate-au aruncat covoare
Se fac palate ciinilor de soi
Și-alături pentr-o pîine se mai moare.

Noi nu avem părinți milionari
Nici fost cărot pe roțile luxoase
Avem în schimb aceste inimi mari
Și temelii statornice la case.

Purtăm aici ca o credință vie
Aprinsul adevăr care ne leagă
Sărmană țara dac-ar fi să fie
Nu am schimba-o pentru lumea-ntreagă.

ADRIAN FRĂȚILĂ ■

Acesta este

DOCTORUL STELIAN IVAȘCU — PIONIER ȘI MAESTRU AL CHIRURGIEI PULMONARE

Născut în 1925, la Orăștie, doctorul Stelian Ivașcu, directorul, de doisprezece ani, al sanatoriului de boli pulmonare de la Balotești, a ajuns la medicină dintr-o pasiune neostentă și timpurie, manifestată încă din vremea liceului, cînd s-a distins mai ales la fizico-chimice și naturale, discipline la care a avut norocul, cum recunoaște și astăzi, după atîta amar de vreme, să aibă doi dascăli minunați. Andreescu și Ciumaș, nume de care își amintește mereu cu recunoștință. Nici mai tîrziu, în timpul studenției, norocul nu l-a părăsit și a întîlnit alți doi maeștri, profesorii Ion Danicico și Alexandru Pop, de la care a deprins dragostea pentru profesiune și respectul pentru bolnav. Ambii erau severi și pretențioși, dar perfecți meseriași, primul i-a așezat bisturiul în mînă, iar cel de-al doilea, unul dintre deschizătorii de drumuri în chirurgia toracică, l-a atras către această disciplină, pe vremea studenției sale privită mai puțin ca o specialitate și mai mult ca un act de eroism, cu toate frumusețile de aici decurgînd. Frumuseți, dar și riscuri. Pentru viitorul reputat specialist, își amintește cu nostalgie, riscul cel dintîi l-a constituit o discuție cu mentorul său, profesorul Pop. Stelian Ivașcu i-a declarat maestrului că ore de gînd să se dedice chirurgiei toracice, profesorul l-a măsurat din cap pînă-n picioare, Ivașcu avea pe vremea aceea abia vreo cincizeci de kilograme, a zăbovit cu privirea asupra mîinilor sale firave, el, care intra în toracele bolnavului cu niște brațe de spărgător de piatră, și a zis doar atît : băiete, cu statura asta de umbră e să-ți fie mai greu.

Respectînd adevărul, profesorul avea mare dreptate. În anii aceia, ca și astăzi, dealtfel, chirurgia toracică, disciplină de efort fizic și psihic neobișnuit, solicitînd nu numai dexteritate dar și forță, își recruta discipolii mai ales dintre bărbații zdraveni, capabili să stea în picioare uneori și șase ceasuri lîngă masa de operație. Pînă la urmă, însă, talentul și seriozitatea tînărului extern trebuie să fi impus profesorului Pop, care l-a ajutat pe proaspătul său coleg în toate împrejurările, conducîndu-l, prin fapte și nu prin vorbe, către disciplina visată. Mai tîrziu, pe cînd începuse să lucreze la sanatoriul de la Geoagiu, Stelian Ivașcu a urmat o specializare la Filaret, unde a văzut pentru prima dată o rezecție pulmonară, executată de mîna unui alt maestru, profesorul Cărpinișanu, căruia l-a făcut de asemenea o bună impresie aplicația medicului născut la Orăștie. I se propune, la cei numai douăzeci și șase de ani împliniți pe atunci, să rămînă ca anestezist în echipa sa operatorie. Dar Stelian Ivașcu avea alte gînduri. El voia să opereze, așa că a ales cealaltă alternativă, devenind șeful serviciului de chirurgie pulmonară la sanatoriul de la Brad. A efectuat acolo, cu anestezie locală, după tehnica vremii, una din primele rezecții pulmonare din medicina noastră, operînd un chist hidatic la plămînul stîng. Din anul următor, adică din 1956, și pînă astăzi, Stelian Ivașcu și-a împărțit timpul între activitatea de chirurg și cea de organizator de sănătate, fiind pe rînd director al sanatoriilor de la Brad, Moroieni și Balotești, funcție pe care o îndeplinește și în prezent.

Conduce o unitate cu organizare riguroasă, numărînd șapte sute de paturi, un spital care poate acoperi întreaga patologie a bolilor aparatului respirator, conduce înainte de toate un colectiv de profesioniști bine pregătiți și pasionați, de realizările căruia îl place să aleieze, cu modestie, propriile izbînzi. La Balotești a continuat să opereze și să perfecționeze tehnica deprinsă din exemple și din cărți, intervenții chirurgicale de amploare deosebită, fiind vorba de lucru pe organe vitale. A executat numeroase rezecții pulmonare, eliminări ale plămînului compromis, dar nu operațiile de acest gen i-au ridicat cele mai mari probleme, necontînd prea mult cantitatea de masă pulmonară ce se înlătură din toracele pacientului, cît cancerele bronhopulmonare care necesită, cum spune, adevărate artificii de tehnică. Uneori, tumora pătrunde în mediastin, amenințînd mai multe organe cheie ale organismului, e nevoie să fie pensat cordul, iar simpla derapare a unei pense prinse de artera pulmonară, la emergența ei principală, poate provoca moartea bolnavului într-un singur minut. Toate aceste operații, ce se cer efectuate cu precizie matematică și cu rapiditate, implică nu numai o cunoaștere amănunțită a profesiunii, ci și o echipă de colaboratori exemplari. Stelian Ivașcu, operînd în condiții dintre cele mai moderne, egale cu cele oferite de marile clinici ale chirurgiei toracice mondiale, are o asemenea echipă, contribuția doctorilor Eugen Stănescu, Mircea Stamati, Valeriu Stinghe sau Mihai Gramatopol neputînd să lipsească atunci cînd e vorba despre succesele medicale ale sanatoriului de la Balotești.

În meseria aceasta, cum spuneam, e nevoie totodată de multă energie și de multă rezistență. Operațiile durează uneori cu orele, cheltuiala de efort fizic și de energie nervoasă fiind considerabile, nu o dată medicii ieșind din blocul operator cu cîteva kilograme mai puțin. S-ar putea crede că operațiile vizează obligatoriu unul dintre plămîni. Nu e adevărat pînă la capăt. Adesea, regula e infirmată și doctorul Ivașcu intervine în cadrul aceleiași intervenții asupra ambilor plămîni. S-a constatat, experimental și clinic, că un om poate supraviețui cu un singur lob din cei cinci pe care-i are, doi la plămînul stîng și trei la cel drept, asemenea operații încă n-a efectuat, recunoaște, dar a făcut numeroase rezecții pulmonare bilaterale simultane, cu bune rezultate, izbutind să întoarcă la locurile de muncă și la familiile lor bolnavi a căror viață părea definitiv compromisă.

Fotografie de GHEORGHE AMUZA

În dreptul numelui specialistului de la Balotești sînt trecute și cîteva tentative de autotransplant pulmonar, primele din medicina noastră, încercări reușite care au constat în scoaterea unei bucăți din plămîn, în tratarea ei și în reimplantare. La vremea lor, aceste operații au făcut multă vîlvă. Autor a peste două sute de comunicări științifice, publicate sau susținute deopotrivă în țară cît și în străinătate, doctorul Ivașcu a prezentat aspectele autotransplantului pulmonar unor somități în materie, profesorii englezi M.F.A. Woodroff, directorul Centrului de transplant de organe de la Edinburgh, și B. Logan, șeful clinicii de chirurgie toracică de la Royal Infirmery din același oraș, primind aprecieri dintre cele mai laudative. Pentru a aprofunda unele chestiuni în materie și pentru a-și lărgi orizontul, directorul sanatoriului de la Balotești a urmat, în 1972, o specializare de șase luni la Paris, la spitalul Broussais, condus de Charles Dubost, avînd plăcuta surpriză să afle că alveul școlii românești de chirurgie e foarte înalt, medicina noastră fiind unanim recunoscută în străinătate pentru tradiția și valoarea ei.

A bătut destul lumea. A participat la numeroase congrese și reuniuni internaționale, recent s-a întors de la al IV-lea Congres național de boli pulmonare al medicilor cehoslovaci de la Bratislava, a publicat și conferențiat în străinătate, dar de fiecare dată s-a întors în grabă acasă, la bolnavii săi, la sanatoriul pe care-l conduce, centru modern utilat cu aparatură și specialiști, plasat la cîteva zeci de kilometri de București. Aici, într-un cadru minunat, adevărată pădure de brazi înfiptă în mijlocul cîmpiei, doctorul Ivașcu a continuat, departe de tumultul marilor orașe și departe de publicitate, să vegheze la sănătatea oamenilor, cîștigîndu-și prin muncă asiduă și distins profesionalism dreptul la stima și recunoștința a mii și mii de bolnavi scoși din durere și suferință.

OVIDIU IOANIȚOAIA

PE TEME DE CIRCULAȚIE

Nu a oprit la intersecție!

Traficul rutier care crește în intensitate de la an la an și atinge în lunile de vară cotele sale maxime solicită din ce în ce mai mult nu numai arterele rutiere și autovehiculele, dar și organismul șoferilor. Conducerea mașinii pe străzile aglomerate din orașe și pe drumurile dinafara localităților, și ele în majoritatea cazurilor întens circulate, cere din partea oamenilor de la volan un consum însemnat de energie fizică, dar îndeosebi nervoasă.

Neobservarea la timp a manevrelor sau intențiilor de manevrare ale celorlalți participanți la trafic, a unor elemente de drum (curbe strînse, îngustări ale șoselei, pante etc.), precum și a unor mijloace de

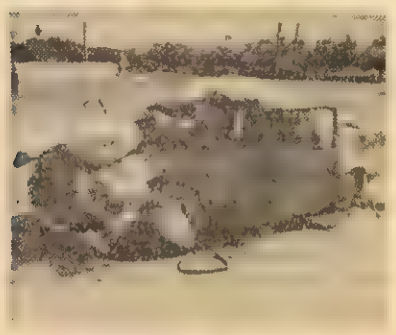

semnalizare, poate avea urmări din cele mai neplăcute. Spre deosebire de circulația de acum 5—10 ani, traficul rutier actual cere șoferului să recepționeze un volum considerabil mărit de informații, să le prelucreze și să ia într-un timp extrem de scurt decizii deseori de importanță vitală.

Șoferului modern îi este indispensabilă o bună atenție distributivă. Deseori el trebuie să țină seama concomitent de pietonul de pe trotuarul din dreapta, care se pregătește să traverseze, de trecătorul aflat deja pe zebră, de biciclistul care rulează în dreapta sa lîngă rigolă, de mașina care vine din dreapta și trebuie să-i dea prioritate, de autovehiculul care se deplasează alături de el pe banda de lîngă mediană, precum și de intenția de a nu-i acorda întîietatea automobilului care se apropie din stînga. Nu în puține cazuri secvențele de trafic sînt și mai complicate, elementele pe care automobilistul trebuie să le ia în calcul fiind și mai numeroase.

În condițiile traficului actual, ignorarea unui singur panou de semnalizare sau marcaj poate determina apariția unei situații de accident, ori determina chiar comiterea unui eveniment rutier.

Cînd conducătorul auto nu cunoaște drumurile pe care se deplasează, configurația lor (situații frecvente mai ales acum în perioada vacanțelor) și în plus nu conduce cu prudența necesară, artera rutieră și traficul de pe ea îi pot crea surprize neplăcute.

Cel care cunoaște bine configurația drumurilor și specificul traficului din zona respectivă e desigur avantajat. Uneori însă așa cum vom vedea mai jos, există și pericolul subaprecierii „capcanelor" de pe drumurile pe care șoferii le parcurg de sute, de mii de ori.

Medicul V.B. cunoștea perfect sectorul de drum Rm. Vîlcea — Goranu, deoarece îl parcurgea zilnic cînd își conducea soția, profesoară la școala din comuna sus-amintită.

Cunoștea și „topografia" intrării din drumul județean Goranu — Dăești în D.N. nr. 7 (Pitești — Rm. Vîlcea), unde cele două artere rutiere formează o intersecție importantă și unde se impune oprirea la indicatorul „STOP" și angajarea numai după o perfectă asigurare pe drumul european. Paradoxal, dar V. B. nu a luat aceste măsuri elementare de precauție. El a pătruns în încrucișare ca și cum n-ar fi observat-o, iar cînd se afla în zona din mijlocul ei, a fost lovit în plin în partea stîngă de către un autocar care se deplasa pe drumul prioritar și al cărui conducător nu a mai putut întreprinde nimic pentru evitarea accidentului. Ca urmare a coliziunii, autoturismul a fost proiectat la 8 m de locul impactului și distrus. Cei doi ocupanți, medicul și soția sa, și-au pierdut viața în accident.

Un tragic eveniment rutier absolut evitabil dacă șoferul autoturismului își concentra atenția numai asupra conducerii mașinii și drumului, dacă respecta obligațiile impuse de panoul de semnalizare arhicunoscut „Oprire la intersecție".

Colonel VICTOR BEDA

RALUCA GRIGORCEA

RADIOGRAFIA FOTBALULUI NOSTRU CEL DE TOATE ZILELE ÎN ANUL COMPETIȚIONAL 1975/1976

Steaua — 1975/1976, victorie în campionat, victorie în Cupa României

DE 3 ORI STEAUA!

Deși rar, fotbalul românesc a cunoscut în ultimele trei decenii cîteva perioade dominate net de către un club sau altul. Au existat perioada U.T.A., perioada C.C.A., Petrolul, Dinamo, cînd fotbalul cel mai bun se juca la Arad sau la Ploiești, cînd toate eșaloanele competiționale erau dominate de clubul militar din Calea Plevnei sau de clubul din Șoseaua Ștefan

Cupa României și Dumitru, căpitanul echipei Steaua

cel Mare, cînd marca nr. 1 în soccerul nostru era, cum spuneam, C.C.A. sau U.T.A. etc.

După ce între anii 1972 și 1975 lupta pentru întîietate a dat-o „triumviratul" Dinamo, Universitatea Craiova, Steaua, nici una din cele trei „firme" nereușind să se impună autoritar, momentele de forță ale fiecăreia alternînd cu momente de eclipsă, iată-ne la sfîrșitul anului competițional 1975/1976 cu un favorit evadat detașat în fruntea plutonului, un cîștigător care și-a surclasat principalii rivali, impunîndu-se convingător în 3 din cele 4 competiții republicane. 1) Victorie în campionat obținută cu mult înaintea ...încheierii lui ; 2) Succes sigur, nici un moment pus la îndoială, în Cupa României ; 3) Victorie zdrobitoare în campionatul de juniori (8—1 în finala cu S. C. Bacău). Un singur titlu a scăpat Stelei, știrbind impresionanta sa recoltă de titluri și medalii, cel al campionatului de tineret-rezerve, el revenind unui centru — Craiova — în care fotbalul tînăr, emulația valorilor și pasiunea pentru jocul cu balonul rotund cunosc cote de excepție în țara noastră.

De ce Steaua ? De ce, mai ales, **de trei ori Steaua ?**

După părerea noastră, triplul succes al clubului militar are cîteva cauze care au ieșit destul de pregnant în relief în ultimul an competițional.

I. Condițiile de echilibru, **de muncă mai organizată, mai disciplinată, mai temeinică decît la alte cluburi** au făcut din Steaua o echipă la care oricine a putut remarca **personalitate, forță** și orientare spre un joc progresiv mai spectaculos și mai eficace.

II. După ani de căutări, Steaua a ajuns astăzi singura noastră formație **redescoperită în nici un compartiment,** „orchestrei" nelipsindu-i nici un instrument, chiar dacă două-trei viori au mai scîrțiit, absența clasei lor neputînd fi compensată prin zel și bunăvoință.

. III. Steaua a mai înțeles un adevăr : secretul afirmării este **cultivarea jocului ofensiv,** care bate pînă la urmă totul, sparge canoanele și „betoanele", aduce goluri, aduce adevăratul fotbal în teren, aduce public în tribune. Idee îmbrățișată acum 2-3 ani și de Universitatea Craiova, **fotbalul prin atac și pentru atac** a făcut din Steaua un lider de joc incontestabil, conducerea tehnică o echipei înțelegînd să-și construiască „11"-le pe datele și exigențele acestui tip de joc. Așa, de pildă, înșurubarea a două extreme de reală valoare (Zamfir și Troi) mecanismului echipei a dat aripi unei formații obsedate în trecut de străpungerile pe centrul terenului, obsesie falimentară atîta vreme cît aliniezi atacanți mini-centrali de gabaritul Iordănescu sau Răducanu, lipsindu-și buldozeri spărgători de zid de factura Chivers sau chiar Iancu. Metamorfoza în consecință a jocului a fost spectaculoasă, eficiența lui mult sporită confirmînd realismul soluției alese. Așa cum Universitatea Craiova ajunsese acum 3 ani să „joace altceva" (mai modern, mai spectaculos, mai eficace) datorită mai ales extremelor Țarălungă și Marcu, Steaua 1975—1976 și-a **pierdut pe drum adversarii** — la propriu și la figurat — datorită orientării jocului spre o ofensivă angajată cu precădere prin cele două extreme. Se poate spune că șansa atacului (de fapt, șansa fotbalului modern) a fost șansa Stelei, șansă care a născut o echipă nouă, după toate aparențele competitivă și pe plan internațional.

MARIUS POPESCU ■

ECHIPA CAMPIONATULUI

Iordache

Porațchi — Sătmăreanu II — Dinu — Manea

Bölöni — Iordănescu — Dumitru

Lucescu — M. Sandu — Zamfir

O A DOUA ECHIPĂ A CAMPIONATULUI

Răducanu

Vigu — Păltinișan — Deselnicu — Hajnal

Balaci — Dudu Georgescu — Dobrin

Fazekaș — Radu II — Crișan

CLASAMENTUL ȘI ANTRENORII

1. STEAUA. Doi antrenori foarte tineri, **Emerich Jenei** și **Carol Căiniceanu,** crescuți la școala clubului militar, au știut să imprime campioanei ordine și disciplină. Au restructurat jocul extremelor, au adus echilibru și înțelegere într-un lot pînă la ei zbuciumat și zburdalnic, cu jucători, ne gîndim mai ales la Dumitru și Iordănescu, intrînd cîndva pe teren mai mult după dispoziție decît după nevoile echipei. După propriile lor declarații, coeziunea sufletească și echilibrul valoric al lotului au decis titlul, Steaua fiind cu adevărat singura grupare capabilă să alinieze rezerve de aceeași valoare cu titularii.

2. DINAMO. Surprinzător, echipa a crescut prin plecarea lui Nicușor, frații **Nunweiller** demonstrînd, ca antrenori, calitățile cu care s-au impus pe vremea cînd jucau. Seriozitate și disciplină. Antrenată de doi foști apărători, Dinamo s-a apărat mai bine decît a atacat, deși prezența golgeterului Dudu Georgescu pare să infirme o asemenea judecată. Un singur reproș : subordonarea echipei interesului și capriciilor de moment ale lui Dinu.

Exagerata suspendare, în comparație cu faptele comise și cu sancțiunile dictate altor jucători, a lui Sătmăreanu II a diminuat mult randamentul echipei.

3. A.S.A. TG. MUREȘ. Modest, **Tiberiu Bone** a știut să-și așeze fiecare jucător la locul lui, muncind cu perseverență la croirea unei garnituri de prima mînă, redutabilă în toate compartimentele.

4. SPORTUL STUDENȚESC. Profesorul **Angelo Niculescu,** criticat de mulți pentru „temporizarea" care a ținut pe loc echipa națională în Mexic, admirat de alții pentru încăpățînarea cu care-și urmărește ideile, a demonstrat din nou că se poate conta pe el la o eventuală enumerare a valorilor în perimetrul antrenorilor noștri. A învățat echipa mai mult să nu piardă decît să cîștige, dar pînă la urmă și-a atins scopul, Sportul izbutind o meritată calificare în Cupa U.E.F.A.

5. POLITEHNICA TIMIȘOARA. O pereche de antrenori semănînd la nume, **Rădulescu,** dar total diferiți ca temperament. Costică se agită la un meci cît într-un campionat, Petrică, mai virstnic și mai echilibrat, tace și observă. Primul a adus patima pentru fotbal, cel de-al doilea cumpătarea, simbioză din care a ieșit un cuplu de antrenori cu mari merite în relansarea fotbalului timișorean. O pregătire asiduă de iarnă a condus la susținerea unui ritm neobișnuit în retur, Politehnica dominînd, alături de Steaua și Sportul, a doua parte a campionatului.

6. UNIVERSITATEA CRAIOVA. Un loc în ierarhia fotbalului sub valoarea lotului, pe care **Constantin Cernăianu** n-a știut nici ce să-l învețe din punct de vedere tactic — Craiova, ca să dăm un exemplu, posedă extreme cel puțin la fel de abile și rapide ca cele ale Stelei — nici să-l strunească din punct de vedere disciplinar. N-a muncit suficient cu echipa și nici n-a reușit să-și apropie jucătorii, plîngîndu-se fără încetare de slaba valoare a lotului ?!

7. S.C. BACAU. Poziție în clasament peste posibilitățile lotului, dominat de tehnica lui Aelenei și de puterea de muncă a lui Catargiu. Echipă tînără, alcătuită parcă din juniori, Bacăul a izbutit puncte nesperate în deplasare, grație ochiului versat al antrenorului **Constantin,** om de fotbal complet.

8. F.C.M. REȘIȚA. Unul dintre antrenorii noștri cu vastă experiență, **Ioan Reinhardt,** a părut mai puțin preocupat de antrenamentele echipei, îndeobște în finalul campionatului, dovedind un ciudat și statornic interes pentru postul de conducător de club. În orice caz, indisciplina jucătorilor, în frunte cu căpitanul echipei, Beldeanu, a subminat munca din tur a antrenorului.

9. F.C. BIHOR. Robert Cosmoc. Dotat, pus la punct cu ultimele noutăți în materie de meserie, pătimaș în profesiune, înțelegător cu jucătorii, tehnician de pregătire tactică modernă.

10. F. C. CONSTANȚA. Antrenorii mai vechi, **Comăniță** și **Toma,** au scăpat echipa de la retrogradare abia în final, cu ajutorul prețios al lui **D. Niculae Nicușor,** venit de la Dinamo. Antrenorii, ca și echipa. Inegali, greu de caracterizat, deși rezultatele obținute de Comăniță la juniori îl prezentau drept unul dintre tinerii tehnicieni pe care fotbalul nostru se poate baza. Anul acesta a dezamăgit.

11. F. C. ARGEȘ. Cel mai tînăr lot din prima divizie, numărînd o serie de promovări spectaculoase, menite să dea vigoare unei grupări care a jucat prea multă vreme în umbra marelui talent care e Dobrin. Așadar, curajos, știind să descopere talentul acolo unde alții nu văd nimic, **Florin Halagian** solicită un răgaz pentru a închega o formație restructurată. Așteptăm.

12. JIUL. Profesorul **Ion Ionescu.** Pătimaș al fotbalului, spirit ciudat, comportare de însingurat, om dintr-o bucată, n-o reușit, credem, la Petroșani să dea adevărata măsură a capacității sale, lovindu-se mereu de suficiența jucătorilor și de o concepție oarecum învechită despre fotbal.

13. POLITEHNICA IAȘI. Vechi profesionist, **Ilie Oană** a început campionatul în trombă, Politehnica ocupînd la sfîrșitul turului un surprinzător loc 3. În final, ieșenii s-au zbătut din greu pentru a rămîne în prima divizie, jucînd un retur pe alocuri îngrijorător de slab. Oană a mizat prea mult pe Dănilă, l-a forțat pe Romilă, l-a tolerat pe Costea, a promovat cîțiva jucători tineri care n-au confirmat. Cazul lui Nemțeanu ni se pare cel mai elocvent.

14. RAPID. Ion Motroc sau, cum spunea un suporter al Grantului, mult zgomot pentru nimic. Sufletist, dar inconsecvent și amator de soluții năstrușnice, între care ținerea pe tușă a lui Neagu, în detrimentul unor pseudotalente ca Nohit, Motroc a avut la dispoziție un lot din care putea scoate mai mult, inclusiv o clasare în prima jumătate a clasamentului. O notă nefavorabilă pentru antrenor, faptul că a fost nevoie să vină un jucător nou, Șutru, transferat spre finalul sezonului de la Rm. Vîlcea, ca să lumineze oarecum evoluția echipei. Vorbe multe, neacoperite de fapte.

15. U.T.A. Ca de obicei, cînd formația a intrat în impas, simțind sufiul ultimelor clasate, antrenorul **Nicolae Dumitrescu,** cotat cîndva bine în fotbalul românesc, s-a îmbolnăvit, lăsînd pregătirile baltă!? Venit la cîrma formației într-un moment greu și văzîndu-se nevoit să apeleze din nou la serviciile lui Pojoni, retras oficial din activitatea competițională, **Alexandru Dan** s-a achitat onorabil de ingrata sa misiune, inspirînd mai multă încredere decît predecesorul său.

16. OLIMPIA SATU MARE. Neajutat de conducerea clubului, care n-a știut să pună capăt neînțelegerilor dintre jucători, neajutat de secundul său, aflat încă la abecedarul meseriei, profesorul **Gheorghe Ola** a izbutit puțin.

17. C.F.R. CLUJ-NAPOCA. Un mare pasionat și un bun cunoscător al fotbalului, cu partea lui desfășurată pe gazon și în culise, doctorul **Rădulescu** a așteptat totul de la minunea Țegean. Minunea nu s-a produs.

18. UNIVERSITATEA CLUJ-NAPOCA. Un antrenor recomandat de bune rezultate în munca de promovare a jucătorilor și de fidelitate față de culorile unui club, Metalul București, **Paul Popescu** se află în fața celui de-al doilea eșec profesional consecutiv. După Petrolul Ploiești a urmat Universitatea, unde seriozitatea antrenorului n-a avut cîștig de cauză în raport cu orientarea greșită a conducerii clubului, cu aerele unor jucători și, mai ales, cu valoarea lor precară. Credem că Paul Popescu nu și-a spus încă ultimul cuvînt.

OV. L ■

DREPTATEA RETROGRADĂRII

Anul trecut, cînd Steagul roşu-Braşov a retrogradat — cu un golaveraj pozitiv — comentatorii au fost de acord că plecarea braşovenilor în divizia secundă n-a reflectat exact realitatea campionatului, înclinînd să creadă că o oarecare neşansă şi anumite aranjamente de culise au condus la tulburarea apelor la subsolul ierarhiei. Acum, însă, cînd prima divizie a decis în defavoarea Olimpiei Satu Mare şi a celor două echipe clujene, nimeni n-a mai găsit scuze pentru retrogradare, considerîndu-se, pe bună dreptate am spune, că ele au retrogradat pe merit, ca urmare a evoluţiilor lor cu adevărat cele mai slabe pe întreaga durată a competiţiei.

În cazul Universităţii, argumentarea vine aproape de la sine. 23 de înfrîngeri, 19 puncte, 9 puncte distanţă faţă de penultima clasată, iată tot atîtea dovezi că retrogradarea studenţilor e firească şi plasată dincolo de orice circumstanţe atenuante. Universitatea, să amintim, n-a început rău sezonul din toamna trecută şi a ţinut pasul cu celelalte competitoare pînă spre sfîrşitul turului. Apoi, din cauze mai vechi sau mai noi, studenţii au pierdut total şi definitiv cadenţa, cedînd puncte după puncte pe teren propriu, evoluînd modest şi fără veleităţi, ajungînd în trista situaţie de a nu mai spera mare lucru în ultimele 10 etape, chiar dacă programul le oferea anumite şanse teoretice de salvare. Numeroase şi diverse au fost greşelile ce au condus „şepcile roşii" spre o inexorabilă retrogradare, dar ele au ţinut, îndrăznim să credem, mai puţin de competenţa antrenorilor, care s-au străduit să facă minuni cu un lot precar şi zburdalnic, cît de orientarea falimentară a conducerii clubului, neputincioasă în a găsi soluţii pentru transferuri şi promovări. O garnitură mai mult cîrpită decît întocmită riguros — în care Bataciiu şi Cozarec, fotbalişti modeşti, s-au bucurat vreme îndelungată de statutul unor primadone, cu avantaje pentru ei şi dezavantaje pentru echipă de aici decurgînd, şi în care jocul s-a structurat pe serviciile lui Pexa şi lui Anca, ultimul ajuns se pare la capătul puterilor — nu putea emite alte pretenţii. I-a rămas Universităţii numai meritul de a fi ştiut să moară frumos şi sportiv, apărîndu-şi onoarea pînă în ultima etapă.

A retrogradat, după cum se ştie, şi cealaltă reprezentantă clujeană din prima divizie, echipa ceferiştilor, act de asemenea firesc dacă punem în balanţă valoarea scăzută a ansamblului de jucători şi datele unei rivalităţi pe plan local, pe atît de vechi, pe atît de stranii. De 7 ani pe prima scenă a fotbalului nostru, gruparea ceferiştilor s-a salvat — cu excepţia sezonului 1972—1973, cînd a ocupat onorantul loc 5 — mereu în ultima clipă, lansîndu-se în disperate curse de supravieţuire, încununate de fiecare dată de succes. Salvarea l-a reuşit de 5 ori, uneori şi prin intermediul bunăvoinţei altor formaţii, dar ea nu l-a mai reuşit anul acesta, formaţia antrenată de doctorul Rădulescu ajungînd acolo unde, după opinii unanime, merita. Adică, într-o divizie secundă care-o aştepta de vreo trei-patru ani. În ciuda acestor consideraţii aspre la adresa grupării din Cluj-Napoca, adevărul ne obligă să scriem că perseverenţa ei a oferit un dram de interes luptei din josul clasamentului, silind totodată pe restul competitoarelor să-şi joace şansa cu seriozitate pînă în final. Ceferiştii pot invoca chiar şi o circumstanţă atenuantă, legată de golul ce li s-a anulat, într-un moment decisiv, la Iaşi, unde un eventual rezultat de egalitate ar fi putut da o altă turnură retrogradării, gol pe care mulţi martori oculari l-au apreciat drept perfect regulamentar.

Satu Mare a plecat în divizia secundă la egalitate de puncte cu U.T.A., Rapid şi Politehnica Iaşi, dar cu un golaveraj catastrofal, numărînd un deficit de 20 de goluri. Mediocră multă vreme, Olimpia a părut capabilă să prindă un ultim tren după victoria surprinzătoare de la Arad, dobîndită în faţa unei formaţii de asemenea angajată în cursa supravieţuirii, dar punctele cedate în faţa Reşiţei, pe teren propriu, au condamnat definitiv echipa profesorului Ola la retrogradare. S-a încercat apoi o minune la Constanţa, de unde sătmărenii s-au întors cu o egalitate, dar pînă la urmă departajarea a apelat la criteriul golaverajului, capitol la care Olimpia a stat îngrijorător de prost, plecarea lui Bigan şi Naom la Oradea costînd scump la Satu Mare, unde apărarea n-a făcut faţă cerinţelor primei divizii, primind goluri cu nemiluita. Ca să fim drepţi, nici atacul sătmărean n-a strălucit, soluţiile încercate în disperare de cauză neducînd nicăieri. S-a sperat la un moment dat că introducerea băimăreanului Condruc, adus cu surle şi trîmbiţe, va rezolva ineficacitatea exasperantă a liniei de atac, dar noul legitimat n-a justificat cu nimic investiţia de încredere, acordată în detrimentul unor fotbalişti tineri şi talentaţi, crescuţi în curtea proprie. În plus, în balanţa retrogradării au atîrnat prea desele accidentări, competenţa antrenorului Ola, atîta cît a fost, văzîndu-se în repetate rînduri subminată de fricţiunile din interiorul lotului, divergenţe pe care conducerea clubului s-a mulţumit să le constate şi deplîngă, neopunîndu-le fermitatea necesară.

La bilanţul actualei ediţii de campionat, retrogradarea, repetăm, a fost dreaptă cu cele trei echipe destinate să joace din toamnă în divizia secundă. Plecarea lor ni se pare justificată, singura eventuală argumentare opusă nefiind legată de comportarea lor cît, prin comparaţie, de cea a altor formaţii care, acumulînd un punct mai mult sau înscriind cîteva goluri în plus, au rămas în divizie, deşi retrogradatele de astăzi au jucat uneori mai bine decît ele. Adevărul e că n-ar fi trebuit, poate, să avem numai trei retrogradate ci, judecînd după evoluţiile de ansamblu ale formaţiilor U.T.A., Rapid sau chiar Politehnica Iaşi, ca să le enumerăm aici numai pe cele salvate la golaveraj, mai multe, echipe care au oferit publicului nu o dată prestaţii penibile, fiind adeseori departe de cerinţele diviziei A.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

EVOLUŢIILE ÎN COMPETIŢIILE INTERNAŢIONALE: MAI RĂU NU SE PUTEA!

Cupa campionilor europeni — **Dinamo Bucureşti : eliminată în primul tur** (de Real Madrid)

Cupa cupelor — **Rapid : eliminată în primul tur** (de S.C. Anderlecht).

Cupa U.E.F.A. — **Universitatea Craiova: eliminată în primul tur** (de Steaua roşie Belgrad) ; **A.S.A. Tg. Mureş : eliminată în primul tur** (de Dynamo Dresda).

Campionatul european : **calificare ratată**

Preliminariile olimpice : **calificare ratată**

Bilanţ : **ratări şi eliminări pe toate fronturile !!!**

Mai rău nu se putea.

Sub limita „atînsă" în ultimul an competiţional internaţional nu se putea coborî.

(O excepţie, desigur minoră : Sportul studenţesc mai păstrează şanse în campionatul balcanic.)

Steaua-juniori, campioana României

O IMENSĂ GROAPĂ CU LEI DE HÎRTIE: DIVIZIA B

Al doilea eşalon al fotbalului nostru, competiţie mărunţă, dar nu lipsită de un anume interes, mai cu seamă localnic, cuprinde după cum se ştie un total de 54 de echipe, împărţite în trei serii. Valoarea competiţiei este mai mult decît discutabilă, subminată de interese mărunte, hrănite mai ales la „logica" lui **pe terenul nostru numai noi cîştigăm !** De aici pînă la „acasă nici pasărea nu trece", sau la „decît să plîngă mama, mai bine să plîngă mă-sa !", nu-l decît un pas, îndeplinit cu mare uşurinţă de cam jumătate din efectivul de echipe amintit. Există o mulţime de terenuri în care oaspeţii se simt ca într-o groapă cu lei, într-o selecţie la întîmplare puteai fi numite cele de la Cugir, Borzeşti, Paşcani, Alexandria, Rîmnicu Vîlcea, Giurgiu, Oltenita, Motru, Moldova Nouă, Orăştie şi aşa mai departe. Şi asta pentru că, orice s-ar spune, armele jocului în divizia secundă rămîn adeseori fotbalul aşa-zis în forţă, agresivitatea şi lovitura peste tibie — joc dur, de intimidare, a adversarului, jucătorii-gazde practicînd cu regularitate o mulţime de procedee în afara regulamentului.

Nu trebuie să uităm nici **amabilitatea** arbitrilor, atît de generoşi şi înţelegători cu suferinţele echipelor gazdă. Dacă n-ar fi fost rezultatele „surpriză", înregistrate cu mai mare frecvenţă spre finalul campionatului, probabil că 95 la sută dintre partidele disputate în divizia B s-ar fi încheiat cu victorii ale formaţiilor ce au evoluat pe propriul teren. Mai aproape de adevăr putem fi dacă numim „surprinzătoarele" victorii în deplasare drept **înfrîngeri surprinzătoare**, cu accent deci asupra evoluţiei formaţiei gazdă. Cu alte cuvinte, fără a mai indica din nou acele exemple devenite de-acum „clasice" pentru sezonul care s-a încheiat (unele victorii ale Corvinului la deplasare, înfrîngerile C.S.M.-ului din Borzeşti, salvarea Voinţei şi a Focşaniului etc.), putem spune că această imensă groapă cu lei care vrea să fie a doua divizie naţională este mai cu seamă o groapă umplută cu lei de hîrtie. La propriu şi la figurat.

În aceeaşi ordine de idei, prea puţine formaţii îşi îndreptăţesc prezenţa într-o competiţie de nivel republican. Trăgînd o linie şi adunînd, la socoteală ne ies cel mult 15—16 echipe tocmai bune pentru divizia secundă : F.C.M. Galaţi, F.C. Brăila, F.C. Petrolul, C.S.U. Galaţi (desigur I) şi Glorio Buzău (din seria I). Progresul, Dinamo Slatina, C.S. Tîrgovişte şi Electroputere Craiova, Steagul Roşu Braşov (seria a II-a), F.C. Corvinul, Şoimii Sibiu, F.C. Baia Mare, Gloria Bistriţa (seria a III-a). Restul celorlalte 38 de echipe n-au altceva de făcut decît să lupte din toamnă pînă spre vară pentru a evita retrogradarea — iar principalele mijloace le-am numit deja. Toate aceste ultime formaţii au, după părerea noastră, cam 3—4 valori fotbalistice în lot, ceea ce este, desigur, mult prea puţin pentru o singură formaţie, lucru care asigură în acelaşi timp o diluare deosebită a valorilor, pentru un soccer destul de sărac în fotbalişti de clasă ca al nostru. Vom saluta în acest sens intenţia federaţiei de a reduce simţitor numărul echipelor din eşalonul secund, această „comprimare" a valorilor fotbalistice din divizia noastră secundă putînd prinde viaţă începînd din toamna lui 1977. De la 54 de echipe e vorba să se ajungă la numai 40, împărţite în două serii de cîte douăzeci, număr oricum umflat faţă de posibilităţile actuale ale fotbalului nostru, dar în orice caz mai aproape de valoarea intrinsecă. Retrogradarea însă vo fi, în campionatul care urmează, e luptă pe viaţă şi pe moarte — nu mai puţin de 14 echipe urmînd a lua drumul diviziei a treia ! Totodată, în primul eşalon urmează să promoveze o singură echipă (în urma unui baraj între cele trei cîştigătoare de serii) — un rău, totuşi, necesar ca aerul fotbalului nostru !

d.g. ■

ARBITRAJUL ? LA RĂSCRUCE...

Fără îndoială, sezonul care s-a încheiat a reprezentat un moment dificil pentru arbitrajul românesc. Înainte de toate, la Colegiul central a venit o nouă conducere (de fapt una mai veche, înlocuită şi din nou pusă în frunte, reprezentată de preşedintele Andrei Rădulescu, apoi membrii de frunte ai colegiului, precum G. Gheorghe, C. Ghemigean, I. Berdilă şi alţii. Apoi, să nu uităm că o serie de arbitri, unii chiar fruntaşi, au abandonat pasiunea pentru fluier din cauza virstei, iar alţii au făcut acelaşi lucru numai că fără voia lor...

Sezonul care s-a încheiat, cel de lamă-primăvară, a semănat panică printre arbitri, moment dificil de trecut chiar pentru cei care n-aveau nici un motiv să se simtă cu musca pe căciulă. În atari condiţii, a fost nevoie de un suflu nou, de oameni atît tineri cît şi nepătaţi — o acţiune pe care colegiul a înţeles-o destul de bine dar n-a izbutit s-o ducă decît cu greu pînă la capăt. Promovările s-au dovedit de prea multe ori forţate — aici neputînd fi uitate cazurile unui Moarcăş, care a dat peste cap un meci extrem de interesant (l-am numit pe acel „Poli" Timişoara — Steaua), apoi chiar cele ale lui Cr. Teodorescu, N. Dinescu sau I. Andrei. La polul opus exemplele sînt prea puţine, prestaţiile bune ale unor arbitri încă tineri, precum Fr. Coloşi, M. Moraru, Gh. Ionescu, V. Tătar sau I. Pop fiind din păcate mai mult nişte excepţii.

Greul a rămas astfel tot pe umerii „ultimilor mohicani" ai generaţiei mai virstnice : N. Petriceanu, Gh. Popovici, N. Cursaru, C. Dinulescu, O. Anderco. Revista noastră, unica publicaţie din ţară care s-a străduit să nu lase evoluţiile arbitrilor fără notă — adică fără o **caracterizare** care poate spune, într-o singură cifră, cît o întreagă cronică — a urmărit cu firesc interes şi prestaţiile acestor actori ai gazonului care nu marchează goluri dar al căror aport contează în evoluţia unui fotbal.

După notele acordate, pe primul loc într-un **clasament al arbitrilor** alcătuit de revista noastră se clasează bucureşteanul Marcel Buzea, urmat îndeaproape de laureatul oficial al anului, Nicolae Petriceanu. Iată însă detaliat cum arată acest clasament :

1.	Marcel Buzea	(Bucureşti)	media 8.60
2.	N. Petriceanu	(„)	media 8.55
3.	Gh. Popovici	(„)	media 8.50
4.	Fr. Coloşi	(„)	media 8.30
5.	C. Dinulescu	(„)	media 8.20
6.	C. Niculescu	(„)	media 8.10
7—9.	Gh. Retezan	(„)	media 8.00
7—9.	M. Popescu	(„)	media 8.00
7—9.	Ioan Rus	(Tg. Mureş)	media 8.00
10.	R. Şerban	(Craiova)	media 7.80
11.	M. Moraru	(Ploieşti)	media 7.70
12.	N. Cursaru	(„)	media 7.60
13.	M. Fediuc	(Suceava)	media 7.60
14.	I. Chilibar	(Piteşti)	media 7.50
15.	O. Anderco	(Satu Mare)	media 7.20
16.	R. Stincan	(Bucureşti)	media 7.00
17.	N. Rainea	(Bîrlad)	media 6.70
18.	S. Drăgulici	(Dr. Tr. Sev.)	media 6.50
19.	Gh. Vasilescu I	(Bucureşti)	media 5,20
20.	C. Ghiţă	(Braşov)	media 4.70

Surprinde desigur poziţia avansată a tîrgmureseanului I. Rus, mai surprind poate şi locurile slabe ocupate de „consacraţii" Anderco, Rainea şi mai ales C. Ghiţă, după cum poziţiile ocupate de Gh. Vasilescu I, M. Fediuc sau S. Drăgulici n-ar trebui să mire pe nimeni !

DUMITRU GRAUR ■

C.S.U. Galaţi — finalista Cupei României, o divizionară B superioară multor divizionare A, o anonimă care şi-a cîştigat în numai cîteva săptămîni celebritatea. Fermentul ar. I al competiţiei K.O., echipa gălăţeană şi-a „trimis la podea" toţi adversarii minus unu şi nu ştim ce s-ar fi întîmplat pînă la urmă dacă rafinatul Iordănescu n-ar fi reuşit acea excepţională lovitură liberă de... biliard. Oricum, toată stima şi admiraţia noastră antrenorului Ion Zaharia, jucătorilor Marinescu, Tănase, Georgescu, Kramer et comp.

HOINAR PE MERIDIANE (IV)

Portul Londrei

Dimineața, la 7,15 a urcat pe bord pilotul de pasă englez : subțire, înalt, rezervat, nu mai multe cuvinte decît strictul necesar, părul negru lins, despărțit de cărare, ochelari de soare cu ramă de metal, cămașă albă, imaculată, cravată neagră, costum la două rînduri cu nasturi cazoni, de metal, pantofi negri. De astă dată și „cartul" (secundul Raichici, timonierul Miu, Miki Marinarul și Miluță stagiarul) s-au îmbrăcat „corect" : la uniformă. La 7,30 s-a lăsat, brusc, o ceață opacă, masivă. Etrava navei a intrat ca în vată. Treptat au dispărut prova, magazia nr. 1, 2. bigile, magazia 3, apoi comanda a fost înconjurată de o masă albă și opacă. Vizibilitatea redusă la 0—1 m. Pe lîngă cei doi oameni postați la babordul și tribordul comenzii să asculte semnalele auditive ale celorlalte nave în mare, un marinar a fost trimis la prova ca să semnalizeze prin portavoce. Viteza de înaintare a navei e redusă la 5 mile. Din minut în minut, mugetul prelung al sirenei. Navigăm printre geamanduri în estuarul Tamisei. Dincolo de ceață, țărmurile dantelate ale insulei care încă cu două milenii jumătate în urmă i-au atras pe celți. Au venit apoi galerele romane care — înaintînd pînă după cel de-al 18-lea cot al fluviului — au implintat o piatră dăltuită, un milenar (unul din ele se păstrează și astăzi), și au întemeiat cetatea Londinium... Anglii, saxonii, normanzii au folosit și ei această splendidă cale de apă ducînd spre inima insulei. Pe fondul acestor permanente mișcări de populații, al unor crîncene lupte de eliminare a unor pașnice tendințe de reciprocă asimilare, s-a născut națiunea engleză.

Pe această insulă totul este legat de mare. Ca-n laviurile lui Turner, contururile se diluează în ceturile ușoare. Altădată cînd vizibilitatea e bună, spun marinarii, coastele calcaroase, abrupte în unele locuri ca la Dover, de pildă, învăluite într-o transparentă ceață fumurie, sînt alb-strălucitoare. Iată de ce navigatorii antichității au botezat insula — Albion.

În estuarul Tamisei apa nu-i adîncă. De aceea navigația se face cu multă atenție. În general, dacă apele care înconjoară Insulele Britanice ar scădea numai cu 30 de metri, Anglia ar deveni capul unui istm venind din trupul Europei. În estuarul Tamisei, după ce am depășit întinsul de nisip înaintînd în mare, urcă pilotul de fluviu. Largă aici, de peste 1 300 m, Tamisa va ajunge la numai trei mile (1 milă engleză. = 1 609,34 m) în aval, la Gravesand la o lățime de 731 m, ca la Podul Londrei să încapă, între maluri de granit, în 240 de metri. De aici, de la gura fluviului pînă la Londra, vom străbate 18 coturi, iar dacă am putea naviga pînă la izvoare, pînă la Lechlade (aproape de Oxford) am străbate 180 de mile.

Se pare că filmul pe care am vrut să-l fac „Tamisa naște Londra" cu podurile Londrei, cu clădirile ei istorice de pe maluri, cade din cauza ceții. Păcat. Cum mă voi apropia de orașul despre care s-au „tras" milioane de metri de peliculă ? Caut o altă idee, dar deocamdată n-o găsesc. Iar : City, Soho, West End, East End etc. etc. Iar Turnul Londrei, British Museum, Big Ben, Westminster, schimbarea gărzii, Picadilly Circus ș.a.m.d. De cîte ori încă ?

La 9.30 ceața s-a mai ridicat, parcă se luminează, a fost mărită viteza de înaintare a navei, steagul britanic pe pavilion, prova se vedea acum deslușit. Cine știe poate se ridică! Dealtfel, apele au început să se îngălbenească, verdele deschis al apei canalului prinde o culoare nămoloasă brun-cenușie. Apoi iar brusc, în bloc, masa de neguri, lipicioasă, masivă s-o tai cu cuțitul Soarele, care pînă acum semăna cu luna în haiou, a dispărut brusc, fără urme. Nu se mai aude nici motorul principal, merge la jumătate capacitate, nu mai cunoaștem nici viteza de înaintare : „spada" (o elice fixată pe un suport de un metru jumătate care coboară sub chilă pentru indicarea vitezei) a fost ridicată, nu cumva să dea de fundul nisipos, la radar comandantul se schimbă permanent cu pilotul. Afară, de-o parte a punții, ofițerul II Bică, de cealaltă parte timonierul Anuța. Înaintăm în vată. Pe la 13, ceața a început să se risipească. Apoi, la fel de brusc cum a dispărut — soarele. Puternic, strălucitor În dreapta, ne însoțesc marile rezervoare ale Mobil-oil și Shell, petroliere, butaniere. Malul din dreapta e mai depărtat, nu se vede decît ca o dungă îngustă, în schimb din stînga nave coboară spre estuar. Galben-miloasă, Tamisa are culoarea Dunării în zilele ei mohorîte. Cu toate acestea Tamisa este, astăzi, un riu „curat". Faptul că în canalul de scurgere, în colectorul de ape reziduale de mai ieri, cu ape atît de otrăvitoare încît ucideau și iarba de pe maluri, au apărut azi păstrăvi, e o victorie a omului pe care unii o aseamănă (după părerea mea, pe drept) cu evenimentul aselenizării.

Ne apropiem de malul sting. Ambarcații pescărești, sportive, una cu o imensă velă neagră (lipsește doar steagul cu cap de mort), remorchere, nave de salvare, pilotine, două nave remorcate „la ureche", cargouri, tanchere, șalandre, șlepuri, dragoare. Intrăm în zona industrială a Londrei (coșuri de fabrici, dintre care numeroase fără fum, lupta cu poluanții a devenit aici, o acțiune națională, corpuri imense de hale, estacade, linii de înaltă tensiune), malurile s-au apropiat, siluete decupate în suprafețe unghiulare (Tamisa strălucește ca o oglindă, malurile se scaldă încă în pulberea de argint a ceții), trece enorma navă Philip Mathiesen, un vest-german containerizat, la ora 14 se apropie o pilotină a autorităților portuare, de pe „Port Health Authority" coboară un personaj impozant, parcă ar fi un mareșal, controlul sanitar, medicul. Tillie Lykes, o uriașă, ultramodernă navă americană containerizată, stă în ancoră, la 14,25 sosește o pilotină cu pilotul de port, am pătruns în cartierele de uzine și imense combinate. În dreapta, în nesfîrșite coloane defilarea macaralelor, a gruielor, a instalațiilor portuare, un gigantic terminal de containere, un cuter vest-german o apucă pe diagonală, pilotul calm : „stop-mașină", cuterul trece la jumătate metru de etravă, aceași defilare de industrie. În fața uzinelor Ford sute de mașini de toate tipurile așteaptă să fie îmbarcate în nave... Blocurile noi devin tot mai dese, în stînga apare o autostradă suspendată, la 15.20 răsună cunoscutele cuvinte de ordine : „Prova, pupa, pregătiți parîmele de remorcă", se vede Greenwich-ul, remorcherul „Sun II" se apropie. Cheiul e în față. Miros înțepător de chimicale. Acostăm. Sîntem cam departe de Londra, totuși, la Londra. Am filmat 5 role din estuar, adică din locul în care galerele romane venind pe același drum cu noi au acostat ca să pună temeliile cetății Londinium, voi continua să filmez monumente, cartiere, poduri de pe Tamisa, mă bucur că ideea inițială „Tamisa naște Londra" e totuși realizabilă.

„DOCK KING GEORGE II"

Am crezut că intrăm în port, dar remorcherul ne-a tras într-o ecluză, barcagii englezi, „domni" în cămașă albă, pantaloni negri, prind parîmele, ajută la acostaj. Ecluza se închide, se va umple cu apă, podul din fața noastră se va deschide și de-abia după aceea începe intrarea în port. Un barcagiu ridică spre comandă o prăjină avînd prins în capăt un sul. În sul, instrucțiuni de luptă împotriva incendiilor și două chei : una pentru WC-ul echipajului, a doua pentru ofițeri. Cu aceeași prăjină coborîm cheile toaletelor de pe bordul navei. (Măsuri în legătură cu depoluarea Tamisei). Peste 20 de minute urcă al 3-lea pilot : al portului indiguit. Se oprește circulația, podul ecluzei se ridică, pornim prin labirintul de canale interioare, cu sute de vapoare cu toate pavilioanele lumii, încărcînd sau descărcînd la chei și acostăm între un cargou englezesc și unul iranian. Barcagii în costum și cravată își îmbracă mănușile din piele fină, roșie sau verde, iar după ce leagă parîma de babană, își scot mănușile, urcă în autoturismul parcat pe cheu și pornesc spre o altă acostare.

Sîntem în portul Londrei, întinzîndu-se, de fapt, între Podul Londrei și estuar, pe 73 mile, cu imense depozite, magazii, cheiuri cu echipamente complexe nu numai pe ambele maluri, ci și pe un întortocheat labirint de canale interioare care duc, printr-un sistem de ecluze, spre marile bazine portuare. Portul Londrei cuprinde mai multe grupuri de asemenea bazine (docks) : „Indian și Millwall Docks" situat la punctul superior al Tamisei londoneze este folosit pentru traficul dintre Anglia și Peninsula Scandinavică, Mediterana, Africa de Sud și Est, Marea Caraibilor, Golful Persic și Orientul Îndepărtat. Docurile de aici sînt specializate : în mărfuri de tranzit (avînd magazii la care camioanele ajung pe șosele suspendate, iar descărcarea sau încărcarea se fac alternativ, pe mai multe nivele, cu echipament de cheu de mare mobilitate asigurînd, astfel, o circulație rapidă a mărfurilor), în cerealele descărcate direct în silozurile unei uriașe întreprinderi de morărit construite chiar în port, în fructe manevrate în magazii speciale unde autostivuitoare le sortează și le distribuie rapid sau în vin depozitat în tancuri din fibră de sticlă cu o capacitate de 980 000 galoane (1 galon = 4,54 l) și sterilizat printr-un procedeu special de ultraviolete. Noi acostăm în „The Royal Docks" compuse din bazinele portuare „King George V", „Royal Albert" și „Royal Victoria" cu un total de 52 de dane de mare adîncime. Avînd o suprafață acvatică de 230 acri (1 acru = 2 046,78 mp), aceste bazine portuare sînt considerate ca fiind cele mai întinse docuri din lume, construite de mîna omului. Legate între ele printr-un sistem de canale și ecluze, aceste bazine portuare care ne adăpostesc manipulează mărfuri de import-export în direcția : Australia, Noua Zeelandă, Canada, Peninsula Scandinavică, Africa de Sud, România, Antile, Orientul Îndepărtat și Americile de Nord și Sud. Pe cheu magazii din aluminiu armat, cu un singur etaj, construit fără coloane interioare oferind astfel echipamentelor mecanice mișcarea liberă și posibilitatea manevrării rapide a mărfurilor. La dana nr. 4 de la docul „Royal Victoria" atrage atenția o magazie de dimensiuni cu totul neobișnuite: lungă de 700 picioare, lată de 200 picioare, înaltă de 65 picioare, această magazie oferă un spațiu de lucru pe o suprafață de 140 000 picioare patrate (1 picior = 0.3048 m). În același doc funcționează trei mori particulare cu o capacitate de depozitare de 100 000 tone. Cerealele în vrac sînt descărcate, aici, cu ajutorul unor instalații de aspirare pneumatică. În sfîrșit, al treilea grup de bazine portuare, „Tilbury Docks", a fost în ultimii ani scena unor mari transformări. 30 de milioane de lire sterline au fost investite aici pentru extinderea docurilor, a porturilor terminale, a danelor pentru containere, a digurilor largi, a magazilor, a căilor rutiere și feroviare dar, în primul rînd, pentru înzestrarea danelor cu un echipament ultramodern de manipulare rapidă a containerelor și a mărfurilor constituite în unități de încărcare. Tilbury se configurează, în prezent, ca unul din cele mai bine înzestrate bazine portuare pentru noile tipuri de transport : serviciile containerizate.

Prieteni de bord care „fac" Londra de mai mulți ani, arătîndu-mi numeroase cheiuri goale și magazii nefolosite îmi atrag atenția că circulația portuară se prezintă, comparativ cu alte perioade, extrem de redusă. Este unul din efectele acelei crize prelungite care angrenînd întregul mecanism al occidentului capitalist se materializează în Anglia printr-o inflație galopantă, prin 14 miliarde lire sterline datorii externe, prin 1 300 000 de șomeri și nenumărate semne de întrebare ridicate imperativ pe domenii de activitate sau pe întregul economiei, revendicînd răspunsuri categorice și măsuri eficiente...

Dar atît despre portul Londrei.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Getty I, Getty II, Getty III... (3)

În ce-o privește, Sarah nu va asista la visatul triumf al fiului ei. A murit în 1945. Astfel se punea capăt istoriei familiei lui George-Franklin. Într-un fel, pentru că Getty, fiul, devenise deja un nume printre magnații americani. Este însă adevărat că, fie șocat de moartea tatălui și a mamei, fie din alte motive, acesta începuse să se însoare cît mai des. Prima oară o făcuse în 1923, cînd, fără să-i consulte pe Sarah și George, s-a căsătorit cu Jeannette Dumont, de 18 ani, care-i va naște primul fiu : George-Franklin II. Au divorțat după 18 luni. „Nu e un soț, explica Jeannette, ci o mașină de făcut bani". A urmat Allene Ashby, 17 ani, pe care a întîlnit-o în timpul unei călătorii în Mexic. Mariaj fulger la Cuernavaca. Divorț și mai rapid. Paul comenta astfel episodul : „Desigur, nu ne-am fi căsătorit dacă soarele tropical n-ar fi fost atît de puternic..." Fără comentarii, deci ! Revenit la Los Angeles, s-a ferit cît a putut să vorbească austerilor părinți despre Allene.

Cu Adolphine Helmle, „Fini" pentru prietenii lui, scenariul s-a schimbat. În holul Grand Hôtel-ului din Viena, Paul, care vizita Europa, împreună cu părinții, a văzut-o pe Fini, o nemțoaică, desigur blondă, de 18 ani. După cîteva peripeții, chiar pline de umor, o regăsește pe Fini tocmai la Karlsruhe. Apoi totul decurge rapid și normal. El caută pe doctorul și doamna Helmle, cerîndu-le cuviincios

Sutton Place — ultima reședință a lui J-P. Getty, casă în care au fost instalate telefoane cu fise.

mîna fiicei lor. Avea chiar și consimțămîntul proprilor părinți. Iată, deci, familia reconciliată de surîsul tandru al fetei care nu știm dacă a mai suris aflînd de la Paul că era încă însurat cu Allene Ashby ! Pînă la urmă, Fini și Paul se căsătoresc, în 1928. Curînd Fini îl va naște pe Jean-Ronald De aici, însă, scenariul reintră în normal, intrucît și ea se simte abandonată. Dificultățile familiale apar și se înmulțesc. Fini vrea să divorțeze. Paul, întristat de moartea tatălui (1929), și, mai ales, de ceea ce făcuse acesta în testamentul său, consimte să divorțeze de Fini. Deja o reîntîlnise pe frumoasa brună Ann Rank, devenită starletă, fostă colegă de școală. Vexată, Fini -se răzgîndește brusc. Urmează doi ani la capătul cărora Paul își recapătă libertatea.

Aflînd vestea, Sarah-Catherine va reacționa cu o violență nemaiîntîlnită. Niciodată Ann nu va merge la ea acasă. Cu toate acestea Ann va deveni soția lui Paul ; cu ea va avea doi copii : Paul II și doi ani mai tîrziu, Gordon. Curînd, ca și primele trei soții ale lui Paul, și ea s-a simțit abandonată. Din mai multe motive trecem peste detalii. Astfel că tocmai cînd Paul are nevoie de liniște pentru a cîștiga bătălia cu „Tidewater", Ann divorțează. Generos (? !) Paul Getty oferă 1 000 dolari pe lună fiecărui fiu și ei 2 500 dolari pe lună pentru toată viața. Va mări și rentele altor două soții. Fini și Jeannette.

Se consolează repede, în 1936, cînd o întîlnește pe Louise Dudley Lynch, 18 ani. Calităților estetice li se adăugau și cele materiale. Tînăra avea doi bunici miliardari, ceea ce nu era deloc de lici, de colo. Ea însă dorea cu orice preț să devină cîntăreață de operă și să facă mare carieră. Era drăguță, avea bani, iar vocea, așa și așa. La rîndul său, Paul, pasionat de bel canto, decide să se ocupe de Teddy — porecla Louisei. În fiecare vineri o trimite la Metropolitan. Apoi la perfecționare în Europa. În sfîrșit, se regăsesc la Roma și se căsătoresc repede. Paul o făcea a cincea oară. Avea, deci, experiență și prudență. În ce o privește, Teddy își dorea împlinirea marelui vis. Drept pentru care au încheiat un armistițiu : fiecare să-și vadă de ale lui. Așa că, în chiar seara nunții, Paul pleacă la Neapole. Pentru afaceri, desigur. De acolo, în S.U.A. Teddy rămîne la Roma să-și desăvîrșească și să armonizeze triurile.

Urmează războiul, perioadă în care Paul este pus în cîteva situații foarte delicate. Tristeții morții mamei sale i se adaugă neliniștile pentru Teddy care, rămasă la Roma, în calitate de corespondentă a ziarului „New York Herald", a fost arestată de guvernul mussolinian. Va reveni însă în S.U.A. și, după cîtva timp, îi va naște pe Timothy, care va muri 12 ani mai tîrziu în urma unui șoc postoperator de la o benignă operație estetică.

Tatăl lui nu va asista la funerarii. Stabilit în Europa, unde Teddy n-a binevoit să-l urmeze, Paul Getty n-a putut să-și stăpînească deloc teama ce-l cuprindea la gîndul de a călători cu avionul. A urmat, firesc, al cincilea divorț. Dar nu și o nouă căsătorie. Fie pentru că el s-a convins personal, după cum declara, că nu-i un bun psiholog cu femeile, fie pentru că, în ascuns, ținea seama că în anii douăzeci cineva îi prezisese numai cinci căsătorii, adăugînd că dacă o va face și a șasea oară va muri...

La Sutton Place, Paul Getty a vrut să-și găsească liniștea. Se visa, evident, șef al unei familii unite și armonioase, iubit și venerat de copiii săi, așa cum iubise și venerase el pe George-Franklin și Sarah-Catherine. Realitatea a fost cu totul alta. Certuri numeroase cu fiii săi, care, în plus, nu veneau decît foarte rar să-l vadă. Mai mult, ei nu-l seamănă deloc. Multele lor trăsnăi și intîmplări foarte ciudate au tulburat atmosfera acestui castel englez, rănindu-l sufletește pe bătrînul rege al petrolului.

Incontestabil, prin Paul II, fiul cel mic al Annei Rank și al lui Paul-Jean, scandalul a pătruns în dinastia Getty, căpătînd proporții dramatice. În anul 1966, Paul II se afla la Roma, unde conducea filiala italiană „Getty Oil Co". Divorțat o dată, el se va recăsători cu Talitha Pol, o drăguță artistă fără angajament. Acest cuplu a început o serie de chefuri la care participau cei mai celebri obișnuiți ai faimoasei dolce vita romane.

În 1969, Talitha naște un băiat — Tara Gabriel — numit și Gramophon. Pe atunci, ea frecventa și grupurile de hippy. Treptat se alătură și altor grupuri, are capricii dintre cele mai neașteptate, cărora Paul Getty II nu știe cum să le mai facă față. Dar în iulie 1971 se află cu uimire că tînăra Pol a murit — victimă a unei overdose, o foarte puternică injecție cu heroină. Din nou J.-P. Getty a primit o puternică lovitură.

Dintre toți fiii săi, J.-P. Getty era legat cel mai mult de George, care dovedise adevărate și eficiente calități profesionale, devenind, în consecință, vicepreședinte al „Getty Oil Co", și conducător al filialei americane.

Într-o seară din iunie 1973, acest om de 47 de ani, în plină putere, moare în mod misterios în timpul unui mare banchet pe care-l oferea numeroșilor prieteni. Medicul legist imputa decesul acțiunii masive a somniferelor combinate cu o mare doză de alcool. Ca și la moartea lui Timmy, bătrînul Getty, refuzînd să ia avionul, nu va asista la înmormîntarea acestui fiu, de care se atașase atît de mult. Este dificil de spus dacă bătrînul și singuraticul miliardar a nutrit altuia dintre fii afecțiunea pe care o avea pentru George. Astfel, el nu înțelegea și nu accepta modul zgomotos de viață al lui Paul II. Gordon, ultimul lui fiu, îl decepționase profund cînd l-a dat în judecată reclamînd partea lui din fondul comun stabilit de Sarah Getty. În ce-l privește pe Ronnie-Jean Ronald, fiul Finiei, el conducea filialele europene ale imperiului tatălui său. Însă a renunțat la acest post pentru a-și fonda propria societate de producție cinematografică.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Un gol de zile mari (2)

...Adică atunci cînd Doina s-a dus să le mulțumească părinților lui, pur și simplu, mama lui a întrebat-o dacă nu ar dori să fi devină noră. Astfel, s-au logodit și urma ca la vară, după terminarea campionatului, să se căsătorească. Dacă nu s-ar fi întîmplat ceea ce s-a întîmplat acum patru zile...

..Cea de-a doua repriză a început în și mai mare tensiune. Se juca rapid, îndîrjit, cumva cu disperare, ratîndu-se ocaziile de gol și de o parte și de alta, astfel încît devenea tot mai clar că echipa care va reuși să înscrie un singur gol va cîștiga. Echipa lui avea neapărat nevoie de o victorie, de ambele puncte, ca să nu retrogradeze. După ce Ioniță a risipit cîteva mingi pe aripa stîngă, încurcîndu-se într-un dribling inutil, colegii din echipă au început să îl caute cu pase tot mai insistent. Poate pentru faptul că juca detașat, adică preocupat de frămîntările lui și desprins de emoțiile meciului, era cel mai lucid din echipă și pe măsură ce jocul se apropia de sfîrșit toate speranțele se orientau spre el. A spart sistematic de cîteva ori apărarea adversarilor prin curse care au ridicat tribunele în picioare, dar centrările sale îl găseau pe coechipieri fie prost plasați, ascunși după adversari, fie parcă ar fi avut plumb în picioare. Simțea că un imens fluid de gînduri, de nădejdi se îndreaptă spre el, nu numai dinspre colegii lui de echipă, ci dinspre toți susținătorii care au început să îi scandeze numele cu voci răgușite. Parcă toate fibrele ființei lui s-au încordat la maximum și atunci cînd a întrezărit traiectoria unei mingi pe care o putea intercepta a țîșnit ca niciodată în viața lui, a trecut printre doi adversari simțind cumva ciudat că în încordarea cu care alerga în cursa aceea e concentrată toată viața lui, tot destinul său, că nimic nu îl poate opri, dar, dintr-o dată s-a simțit izbit violent și protectat la pămînt. S-a ridicat greu, stadionul era într-un vacarm, Doru a executat lovitura liberă peste poartă, și dintr-o dată i s-a părut că e nedrept totul, adică e nedrept să fie astfel cosit în afara regulilor jocului, că e nedrept să nu cîștige echipa lui acel meci, fiindcă era mai bună, că e nedrept și mai ales stupid ceea ce i s-a întîmplat lui în urmă cu patru zile. A scrîșnit din dinți ca să nu mai simtă durerile din genunchiul drept și i-a făcut lui Doru semne cu mîinile ridicate deasupra capului. Mai erau doar cîteva minute de joc și abia acum pătrunsese în toată ființa sa febra jocului. Își dorea teribil o minge, dar adversarii pasau la centrul terenului. De aceea a venit în centrul liniei de atac, privind mereu îngrozit spre ceasul stadionului. În sfîrșit, de pe extrema stîngă, Ioniță i-a pus o minge „la întîlnire", a preluat-o expediind-o prin stînga adversarului în timp ce el a țîșnit prin dreapta lui. Și-a dat seama că nimeni nu îl mai poate ajunge, l-a văzut pe portarul advers ieșindu-i în întîmpinare ca să îl blocheze, a tras cu sete și din bară mingea a ricoșat în teren. În plină viteză a executat un salt nebunesc și înainte ca mingea să atingă pămîntul a lovit-o cu capul, schimbîndu-i direcția. Nu a putut-o vedea cum intră în poartă fiindcă s-a izbit atît de tare de pămînt, încît a avut senzația că vede numai negru în fața ochilor. A știut însă că a înscris, fiindcă auzea explozia de bucurie a spectatorilor... Colegii care l-au ridicat de la pămînt, felicitîndu-l, au crezut că plînge de bucurie. Nu știau că plînge cu adevărat, că aplauzele spectatorilor îl dureau la fel cum îl dureau și felicitările lor.

...Ei nu știau că în urmă cu patru zile, după antrenament, după ce a băut cîteva confacuri cu Doru, poate mai multe decît ar fi trebuit, fiindcă el se amețea foarte repede, a vrut să o vadă pe Doina, să îi mai spună o dată că mai sînt doar două săptămîni pînă la nunta lor, dar a rămas ca fulgerat cînd a găsit-o stînd de vorbă în bucătărie, rizînd, cu un băiat. A simțit atunci că în el se aprinde ceva, ca o flacără rea, care îi întunecă mintea. Cînd Doina i-a prezentat pe băiatul acela l-a apăsat de umeri, obligîndu-l să șadă, a scos o sticlă cu coniac, a turnat în două pahare, și în timp ce pe el l-a obligat să bea, ei i-a spus să își împacheteze lucrurile. Cînd băiatul a vrut să îi spună ceva, să se explice, a strigat la el să tacă și l-a obligat să mai bea cîte un pahar cu el. Și Doina a vrut să îi spună ceva, dar și ei l-a strigat : „Taci !" și cînd a văzut-o cu geamantanul în ușă, a simțit că s-a rupt ceva în el, mai ales că băiatul acela s-a apropiat de ea și i-a spus ceva în sensul unei consolări, ceea ce l-a îndîrjit și mai rău și a strigat la ei : „Ieșiți afară ! Ieșiți odată !" Apoi, a băut singur toată sticla de coniac și a plîns. Dimineața, cînd s-a trezit din somn și din beție, s-a gîndit la ceea ce a făcut, și-a dat seama că, în fond, și-a ieșit din fire fără motiv, că băiatul acela putea să fie doar un prieten oarecare, că furia lui a fost stupidă. Apoi, și-a dat seama că a reacționat atît de violent numai văzînd-o că stă de vorbă cu un băiat, poate pentru motivul că a considerat-o prea mult și prea deplin a lui, sau fiindcă o iubea prea mult și gelozia l-a întunecat mințile. A fugit la ghereta unde era ea vînzătoare, dar standul pe care îl deservea era închis și nimeni nu i-a putut da nici o explicație asupra absenței ei. A început să o caute în neștire prin oraș, prin parcuri, la gară, dar în zadar...

...După terminarea meciului s-a grăbit la duș, s-a schimbat la fel de grăbit și a reușit să scape de admiratori strecurîndu-se în mașina unui prieten pe care l-a rugat să îl ducă acasă.

În fața intrării în garsoniera sa îl aștepta băiatul cu care a găsit-o pe Doina, adică cel din cauza căruia a alungat-o.

— Trebuie să mă ascultați !, l-a întîmpinat acesta, într-o atitudine ca și cum ar fi fost gata să primească și palme, numai să poată spune ceea ce avea de spus.

— Poftește înăuntru, i-a spus Sandu deschizînd ușa, însă tînărul a rămas în prag.

— Vreți să mă forțați iar să beau ?... Vă rog doar să mă ascultați.

— Te ascult... Cum vrei, înăuntru, sau afară, pe hol...

— Vedeți scrisoarea asta ?, l-a întrebat tînărul, arătîndu-i un plic și întinzîndu-i scrisoarea pe care o conținea. Doina mi-a trimis-o cînd a ajuns la necaz cu lipsa în gestiune, fiindcă noi am fost ca doi frați, acolo, în orfelinat. De aceea mi-a scris mie, cerîndu-mi ajutorul. Am venit aici cu primul tren, dar nu am reușit să o găsesc. Era la dumneavoastră.

— Da, era la mine, a acceptat Sandu, începînd să întrezărească cu groază ce greșeală teribilă a făcut.

— Aceasta e a doua scrisoare a ei, prin care m-a chemat să vin aici... Citiți-o... Citiți-o, ca să știți adevărul despre vizita mea și despre Doina.

Pe măsură ce parcurgea rîndurile, Sandu avea senzația că încep să îi tremure mîinile, de aceea îi joacă în față cuvintele așternute pe hîrtie, sau că îl tremură tot corpul. Doina îi scria prietenului ei, celui care i-a fost ca un frate în orfelinat, că este fericită, că s-a îndrăgostit de un băiat minunat, de un băiat foarte bun, cu care urmează să se căsătorească și de aceea îl invita să discute o chestiune, și anume, fiindcă la nunta ei nu vor fi decît rudele lui, să vină și el, astfel ca să fie cineva și din partea ei, ca să aibă adică și ea pe cineva din „familia" ei, să nu se simtă singură în cel mai fericit moment din viață, care va fi acela al căsătoriei cu un băiat așa cum și-a visat.

— Unde e acum Doina ? !, l-a întrebat pe băiat cu o voce care parcă nu mai era a lui, prinzîndu-l de umeri.

— Nu știu... După ce ați alungat-o s-a oprit pe o bancă în parc, plîngînd, m-a rugat să mă duc să mă interesez de un tren, dar cînd m-am întors nu am mai găsit-o...

O mulțime de oameni, colegi de echipă, susținători, din conducerea clubului, admiratori, au pătruns pe ușa garsonierei cu sticle și buchete de flori în brațe, ovaționîndu-l, pregătindu-se să îi sărbătorească pentru golul său. Printre ei, tînărul de-abia s-a putut strecura spre ieșire. Grupul de gălăgioși s-a oprit ; uimiți, surprinși să îl vadă pe Sandu prăbușit pe o canapea, cu fața într-o pernă, plîngînd în hohote.

EMIL POENARU ■

RALUCA GRIGORCEA

ANIVERSAREA UNEI INSTITUȚII CARITABILE

Centenarul Crucii Roșii române

ÎNFĂPTUIRI PREMERGĂTOARE

Privind retrospectiv, pe plan internațional, actuala organizație mondială de Cruce Roșie are ca precursor mai îndepărtat pe **Camillo de Lellis** care, în 1586, înființează la Roma Congregația călugărilor „morții celei bune", avînd ca scop ajutorarea răniților de pe cîmpul de bătaie, indiferent de partea cui ar aparține.

În același scop umanitar, mai apropiat zilelor noastre, activează și **Fernando Palasciano**, al cărui nume apare pentru prima dată în 1848, în timpul revoluției declanșate contra dominației casei Bourbonilor în Regatul celor două Sicilii. Făcînd parte ca medic militar din armata acestor Bourboni, în momentul cuceririi orașului Messina, el refuză să execute ordinul ce interzicea îngrijirea răniților inamici.

Generoasa lui comportare l-ar fi costat viața dacă, grație intervenției regelui Ferdinand de Bourbon, nu i s-ar fi comutat pedeapsa în detențiune pe un timp limitat.

După unificarea Italiei, Palasciano se relevă ca propagandist al ideii de a se recunoaște neutralitatea răniților pe cîmpul de luptă și lansează părerea ca, în timp de război, să se organizeze ambulanțe internaționale, cu misiunea de a da ajutor răniților, fără distincție de naționalitate sau religie.

ÎNFIINȚAREA CRUCII ROȘII

Istoricul Crucii Roșii, putem spune, începe la 24 iunie 1859, cînd are loc bătălia de la Solferino, dintre francezi și sarzi de o parte și austrieci de cealaltă parte, înte districtele României comitate secționare" (art. VIII).

Pe baza acestor două ultime articole, membrii „Comitatului provisoriu" mai sus citați, adunați, la 15 iulie 1876, „în întrunirea generală a Societății", au ales „următorul" Consiliu general de 15 : **N. Kretzulescu, D. Sturdza, C.A. Rosetti P. Iatropol, I. Ghica, C. Davila, G. Cantacuzino, dr. Photino, Gr. Cantacuzino, M. Hiliel, dr. Theodori, col. St. Fălcoianu, col. Algiu, dr. Atanasoviei și D. Ghica**, ultimul fiind desemnat președinte.

Dintre acești membri a fost ales comitetul de administrație, precum și restul consiliului compus din trei vicepreședinți, unul era Davila, doi secretari și un casier.

Cu această primă organizare, „Societatea Crucei Roșie din România" începe rodnica sa activitate umanitară, continuată pînă în prezent.

PRIMELE AJUTOARE ACORDATE

Chiar mai înainte de a lua ființă această societate, de la începutul războiului franco-german din 1870, Davila „a conceput planul de a organiza o ambulanță română pe care să o conducă el însuși pe cîmpul de bătaie. Neputînd obține autorizația necesară, plecă singur și „ajuns la Paris, se atașă la o ambulanță internațională" al cărei membri „îmbrăcau uniforma foarte simplă a Asociației internaționale", compusă „dintr-o bluză de pînză groasă, de culoare albastră, o caschetă plată și faimoasa brasardă albă a Crucii Roșii" (**Journal de Bucarest**, din 23 oct. 1870, de sub red. lui Ulysse de Marsillac).

Ambulanța de la Plevna. În fața cortului se află Davila între doi sanitari.

cleștare soldată cu circa 40 000 răniți de ambele tabere.

Asistind la acest înfiorător carnagiu, filantropul elvețian **Henri Dunant** descrie într-o broșură ce a văzut și preconizează unele măsuri de ajutorare a răniților.

În urma ecoului stîrnit de broșură în opinia publică, **Societatea utilității publice a orașului Geneva** numește, la 1 septembrie 1863, o comisiune — al cărei secretar era însuși Dunant — avînd sarcina de a face tot posibilul pentru a se realiza cele preconizate în broșură, anume de a mijloci ca spitalele și toate locurile unde se dau ajutoare medicale în timp de război, ca și personalul sanitar militar, să se bucure de neutralitate și, ca semn distinctiv, să poarte o cruce, nu albă pe fond roșu — emblema orașului Geneva — ci invers, roșie pe fond alb.

Drept urmare, la convocarea guvernului elvețian, reprezentanții mai multor țări, întruniți la 22 august 1864, au semnat „Convenția de la Geneva", pe baza căreia a luat ființă **Societatea Crucea Roșie**, cu sediul la Geneva.

ÎN ROMÂNIA

În urma unui raport, înaintat la 18 octombrie 1874 de **dr. Carol Davila**, România a aderat la „Convenția de la Geneva" iar doi ani mai tîrziu, la 4/16 iunie 1876, un „Comitat provisoriu", întrunit la București, adoptă statutul întocmit de Davila, pe temeiul căruia „se constituie o societate sub denumirea de **Societatea Crucei Roșie din România**" (art. I).

Acest „Comitat" a fost compus din : **D. Ghica, N. Kretzulescu, Gr. Cantacuzino, I. Ghica, D. Sturdza, G. Cantacuzino, C. A. Rosetti, P. Iatropol, C. Davila**, avînd ca secretari pe **N. Cherubach** și **N. Ghica**.

În statutul adoptat, care cuprinde XXIV articole, se arată că „scopul acestei Societăți este de a da, prin toate mijloacele posibile, ajutorul cuvenit, în ambulanțe și în spitale, militarilor răniți și bolnavi de pe cîmpul de luptă" (art. III).

Societatea „aderă la principiile generale coprinse în Convențiunea de la Geneva din 1864, august 22, publicată în Monitorul oastii no. 19 din 1874, iunie 13" (art. VI).

„Direcțiunea acestei Societăți este încredințată unui consiliu general" ce „se compune din 15 membri aleși în adunarea generală a membrilor fondatori, pe timp de 3 ani. Din sînul acestui consiliu se aleg 3 vici-președinți, 2 secretari și un casier" (art. VII). Și tot din „sînul său" se mai alege „un Comitat de administrațiune compus din 5 membri" care „provoacă în toate districtele României comitate secționare" (art. VIII).

Pe baza acestor două ultime articole, membrii „Comitatului provisoriu" mai sus citați, adunați, la 15 iulie 1876, „în întrunirea generală a Societății", au ales „următorul" Consiliu general de 15 : **N. Kretzulescu, D. Sturdza, C.A. Rosetti P. Iatropol, I. Ghica, C. Davila, G. Cantacuzino, dr. Photino, Gr. Cantacuzino, M. Hiliel, dr. Theodori, col. St. Fălcoianu, col. Algiu, dr. Atanasoviei și D. Ghica**, ultimul fiind desemnat președinte.

Dintre acești membri a fost ales comitetul de administrație, precum și restul consiliului compus din trei vicepreședinți, unul era Davila, doi secretari și un casier.

Cu această primă organizare, „Societatea Crucei Roșie din România" începe rodnica sa activitate umanitară, continuată pînă în prezent.

PRIMELE AJUTOARE ACORDATE

Chiar mai înainte de a lua ființă această societate, de la începutul războiului franco-german din 1870, Davila „a conceput planul de a organiza o ambulanță română pe care să o conducă el însuși pe cîmpul de bătaie. Neputînd obține autorizația necesară, plecă singur și „ajuns la Paris, se atașă la o ambulanță internațională" al cărei membri „îmbrăcau uniforma foarte simplă a Asociației internaționale", compusă „dintr-o bluză de pînză groasă, de culoare albastră, o caschetă plată și faimoasa brasardă albă a Crucii Roșii" (**Journal de Bucarest**, din 23 oct. 1870, de sub red. lui Ulysse de Marsillac).

În drum spre Franța, trecînd prin Turnu Severin, Davila propune cetățenilor acestui oraș să contribuie cu bani la fondul de ajutor al răniților din „resbelul francezo-german" și, drept urmare, mai multe sute de franci au fost colectate și trimise lui Davila, la Paris (**Gazetta medico-chirurgicală**, din 25 iulie 1876).

Aceasta este prima contribuție română adusă în spiritul „Convenției de la Geneva" și merită a fi acum relevată.

Apoi, imediat după înființare, izbucnind războiul sîrbo-turc din 1876, „Societatea Crucei Roșie din România" luă inițiativa organizării a două ambulanțe, cîte una pentru fiecare națiune beligerantă

Însă „din corespondența ce se ținu între guvernul nostru și cel turc, s-a văzut că acesta din urmă nu garanta cîtuși de puțin siguranța ambulanțelor române în fața armatei sale nedisciplinate, nerecunoscînd totodată sîrbilor dreptul de beligeranți" și atunci o singură ambulanță „trecu pe teritoriul sîrbesc. Confrații noștri, cei mai mulți doctori din facultatea din București, au crezut de datoria lor a oferi știința și asistența lor suferințelor pe cîmpul de resbel" (**Gazetta...** op. cit.).

După trecerea Dunării, cei doisprezece medici ai ambulanței își începură activitatea în condiții grele.

În aceleași condiții vor activa spitalele și ambulanțele române, purtînd „Crucea Roșie", în Războiul pentru independență cînd, pe lîngă rănitii români, vor alina și suferințele rănitilor turci, căzuți prizonieri.

CRUCEA ROȘIE ASTĂZI

În vederea unirii eforturilor vizînd ameliorarea ajutoarelor acordate rănitilor de război, în 1970 Asociația medicală mondială a luat inițiativa ținerii unei serii de convorbiri la care au participat, printre alte organizații, Comitetul internațional al Crucii Roșii și Liga societăților de Cruce Roșie.

Primul rezultat al convorbirilor a fost elaborarea unor noi principii de deontologie medicală pentru timp de război, precum și stabilirea unor măsuri de protecție a personalului sanitar de toate categoriile.

Desigur că rezultatele convorbirilor, ca și altele survenite ulterior, nu sînt străine celor 28 000 comisii de Cruce Roșie, cu peste cinci milioane de membri, existente în România.

Prof. emerit dr.
CONSTANTIN SIMIONESCU ■

Academicianul Graur și capcanele limbii române

— Tovarășe profesor, din cîte am aflat, lucrarea pe care o aveți sub tipar la Editura Științifică și Enciclopedică poartă un titlu seducător, „Capcanele limbii române". V-am ruga să explicați cititorilor rubricii noastre de ultimă oră la ce v-ați gîndit oprindu-vă la titlul de mai sus.

— La folosirea eronată a unor cuvinte străine, cu amplă circulație în limba română, vorbe care înseamnă cu totul altceva decît lasă să se înțeleagă cei care le folosesc.

— Vreți să ne dați cîteva exemple ?

— În primul rînd, cuvîntul fortuit, pe care mulți îl folosesc cu sensul de forțat. Această utilizare este greșită. În realitate, fortuit înseamnă întîmplător. De asemenea, cuvîntul lucrativ, apărînd tot mai des în presă și chiar pe unele firme cu desemnînd unde se lucrează. Adevăratul lui sens este altul, lucrativ însemnînd ceva care aduce cîștig bănesc. Explicația etimologică nu e prea complicată, căci în latină, de unde provine cuvîntul respectiv, lucru nu înseamnă muncă, sensul din limba română, ci cîștig.

— Tovarășe academician Alexandru Graur, am dori să știm la ce mai lucrați în clipa de față?

— Dincolo de unele sarcini de colectiv, colaborez, de exemplu, la Dicționarul Academiei și pregătesc o temă pentru o lucrare mai vastă ce va apărea la Kiev sub titlul „Internaționalizarea vocabularului", sînt în curs de a definitiva, pentru Editura Albatros, un Dicționar de cuvinte călătoare

— Ce vrea să însemne termenul de cuvinte călătoare ?

— Exact ceea ce se înțelege prin asta, cuvinte care călătoresc, care circulă dintr-o limbă într-alta, ajungînd să facă ocolul pămîntului, schimbîndu-și uneori sensul. Am să vă dau un exemplu. În limba română cuvîntul tarfurie provine din chineză, în care înseamnă, de fapt, fiul soarelui, nume dat în vechime împăratului. Se vede că, demult, chinezii au făcut un porțelan pe care au încrustat chipul împăratului sau pe care l-au botezat cu numele acestuia, în semn de omagiu Cuvîntul a trecut în persană, apoi în arabă, de aici în turcă, din turcă în greacă, iar din greacă a ajuns în română.

— O ultimă întrebare În ce constă contribuția dumneavoastră la lucrarea care se va tipări la Kiev ?

— Voi aborda tema cuvintelor cu etimologie multiplă, împrumutate în limba română din mai multe surse. Astfel, lampă a intrat în limba noastră mai întîi din greacă, sub forma lambă. Apoi din maghiară, franceză, germană și rusă, după contactele diferiților vorbitori sau după zona geografică a țării

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

7,5 milioane lei — spor valoric la întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie"

Inginerul Mihai Popa, locțiitorul secretarului Comitetului de partid al întreprinderii de utilaj chimic „Grivița Roșie" din București, ne-a informat despre remarcabilele succese de muncă ale unității, înregistrate pe primele șase luni ale anului. Astfel, colectivele de muncă ale întreprinderii au îndeplinit planul la zi, la toți indicatorii, obținînd un spor valoric de 7,5 milioane lei. Totodată, s-a înregistrat un spor de 1 milion lei valută la produsele exportate, întreprinderea împlinind astfel, cu șase luni mai devreme, angajamentele anuale Practic, beneficiile s-au realizat prin livrarea în avans a unei cantități de 1 200 tone de utilaj chimic destinat exportului

Impasul toreadorilor

Tradiționalele coride par să atragă din ce în ce mai puțini spectatori în vremea din urmă făcînd zile negre toreadorilor, mai mult fluierați decît aplaudați în actualul sezon Se apreciază că în condițiile scăderii interesului publicului față de luptele cu tauri, în Spania abia 20 de matadori din cei 140 de profesioniști ai capei și spadei mai pot trăi din meseria lor, altădată la mare preț în Peninsula Iberică și în America de Sud. Mulți dintre fostii toreadori s-au îndreptat către alte meserii, iar cei care mai au încă șansa să apară în arene, tot mai rar și riscîndu-și viața, abia dacă pot trăi de pe urma veniturilor dobîndite, marea majoritate a încasărilor ajungînd în buzunarele proprietarilor de tauri sau de arene.

Doi tehnicieni, doi artiști plastici

Biblioteca Centrală Universitară găzduiește, în aceste zile, o interesantă expoziție de artă plastică la care expun doi artiști neprofesioniști : Ștefan Predoiași și Dumitru Anghelescu.

Avînd numeroase participări la expoziții ale artiștilor amatori din țară și de peste hotare, a expus în peste 20 de țări, Ștefan Predoiași e un nume de rezonanță în plastica naiv-populară de o factură cu totul aparte. Dacă majoritatea acestor artiști se caracterizează prin ineditul viziunii și stîngăcia desenului, Predoiași face o pictură de expresie senină, fără amănuntele inutile și fără stîngăciile unor

naivi. E o pictură disciplinată, cu grijă față de valorile culorii, față de prospețimea imaginii și de frustețea ei, inspirată dintr-un univers familiar artistului. Printre cele mai reușite lucrări citățm naturi moarte cu flori și cîteva peisaje, de o riguroasă construcție, bazată pe ritmurile și alternanțele culorii.

Tehnician, ca și Predoiași, dealtfel, Dumitru Anghelescu e un sculptor cu o bogată activitate, participînd nu numai la manifestări ale amatorilor, ci și la un Salon municipal al profesioniștilor și la o expoziție a tineretului profesionist pe țară. El sculptează lemnul cu o bună știință și figurează personaje care se înscriu fie într-o arie de evident umor popular, fie în una de frumoasă stilizare. Astfel, în unele lucrări e mai evidentă tendința spre sculptura mică decorativă, frumos fasonată, cu volume calde și molatice, în vreme ce în altele lemnul este cioplit mai dur, mai dintr-o bucată, cu orientări spre sculptura „statuară", spre monumental.

ION TĂTARU ■

Clay în spital

După recenta mascaradă de la Tokio, Cassius Clay a fost internat în spitalul St. John din Santa Monica — California. Cheagurile de sînge descoperite în piciorul sting sînt superficiale, a anunțat medicul lui, care a vorbit totuși despre „leziuni musculare serioase și o acumulare sangvină în piciorul sting".

„Permanențe ale istoriei poporului român"

În urmă cu cîteva zile, s-a desfășurat în comuna Cucuteni, județul Iași, cea de a șaptea ediție a tradiționalei manifestări de evocare istorică „Cucuteni — 5000", manifestare la care au participat reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, numeroși oameni ai muncii din comună și din localitățile învecinate

Organizate de Comitetul județean de cultură și educație socialistă, manifestările reunite sub genericul „Permanențe ale istoriei poporului român" fac obiectul unui ciclu mai larg de acțiuni evocatoare ale străvechii culturii românești și ale trecutului istoric al poporului român, ale civilizației materiale existente cu mii de ani în urmă pe aceste teritorii ale patriei.

După pelerinajul la locurile unde s-au efectuat cercetări arheologice și de unde s-au scos la iveală incontestabile dovezi materiale și istorice despre continuitatea poporului român pe aceste meleaguri, a urmat un program de aleasă ținută artistică susținut de ansamblul folcloric „Corăgheasca" al căminului cultural Deleni, taraful și soliștii vocali de la Casa de cultură din Tg. Frumos și de un grup de recitatori de la Boureni — Tg. Frumos, care au prezentat montajul literar „Patrie — pămînt de aur", cît și de numeroși poeți, actori și oameni de știință.

M. N. FLORIAN ■

Sat al satelor maramureșene

La Sighetu Marmației, e în curs de amenajare un muzeu în aer liber al satului maramureșean, în care au fost amplasate pînă acum șapte gospodării și amenajări rustice. Zilele trecute, s-a încheiat cu bine transportarea în incinta viitorului muzeu a unei bisericuțe din lemn, provenind din comuna Oncești, care a fost desfăcută bucățică cu bucățică și transportată cu camioanele la Sighet. Operația, desfășurată sub supravegherea unui specialist al Direcției Patrimoniului Cultural Național, s-a desfășurat conform planului, în prezent specialiștii muzeului lucrînd la reconstituirea monumentului.

Seceta face ravagii

„Seceta a ucis orice boare de vînt", spunea, cu formidabila-i putere metaforică, poetul Nicolae Labiș. Aceasta ar putea fi și concluzia la care ajungem citind despre seceta care face în prezent ravagii în unele țări europene, ale căror drame trimit tot mai mult la situația din Africa. Astfel, în Belgia, unde seceta este un fenomen de excepție (plouă în medie 265 zile pe an), acum lipsa apei provoacă drame și griji ce devin tot mai apăsătoare.

În Germania federală, recordul absolut al secetei este deținut de landul Hessa care, marți, a cunoscut a 35-a zi consecutivă fără precipitații. O perioadă atît de lungă fără ploaie n-a mai fost înregistrată din 1880 La Haga, Ministerul olandez al Apărării a decis ca armata să ajute agricultorilor să ude cîmpurile. Iarbă nu mai există practic, iar producția de lapte a scăzut considerabil. În Cehoslovacia, seceta care bîntuie de peste trei săptămîni a provocat penurie de apă într-o serie de regiuni, în special în Boemia occidentală. Pe de altă parte, un acoperiș din poliester din Clermont-Ferrand, Franța, s-a prăbușit, simbătă, din cauza căldurii. Nu s-au înregistrat victime, dar pagubele sînt foarte importante.

160 de neveste!!

Nu glumim și nici nu reproducem vreo glumă, ci citîm ceea ce anunță, luni, presa din Teheran. Un bătrîn iranian, în vîrstă de 88 de ani, Yahia Ali Akbar Beyk Nuri, se pregătește să se însoare cu cea de-a 160-a soție !! Nuri, care nu-și amintește numărul exact al copiilor săi, a dezvăluit și secretul „tinereții fără bătrînețe" : mănîncă în fiecare zi un kilogram de ceapă crudă. N-a fost întrebat dacă o face înainte sau după...masă.

Record de scufundare

În noaptea de vineri spre simbătă, un scafandru turc a bătut recordul duratei unui plonjon în apă : 37 h 3'30". Fostul record aparținea unui olandez care rezistase doar 36 h 3'. Scufundarea a avut loc în piscina Școlii navale din Haybeliada și s-a desfășurat în prezența observatorilor comandamentului fortelor navale turcești care vor adresa raportul de rigoare Federației Internaționale de Sporturi Subacvatice. Noul recordman, Namiu Ekin, 35 de ani, este campion al țării și antrenor al echipei naționale a Turciei, dar la judo ! ?

Vaccin contra hepatitei

După cum a anunțat, recent, profesorul Charles Série de la Institutul Pasteur din Paris, în cursul acestei luni va începe fabricarea primelor cantități de vaccin contra hepatitei virale, destinate ultimelor testări, înaintea eventualei producții de serie. Știrea, care a surprins lumea medicală prin noutatea ei, a fost făcută publică la Toulouse, în cadrul unui Congres al Societății franceze de patologie infecțioasă, ocazie cu care profesorul Série a menționat că vaccinul respectiv reprezintă rodul unei îndelungate cercetări efectuate pe animale.

48 000 — 32 000

Cifră simbol : 78 la sută. Peste patru ani aproape trei pătrimi dintre pionieri vor fi cuprinși în cercurile tehnico-aplicative și științifice. Cifră simbol al structurii rezervelor umane și de muncă ale României la sfîrșitul cincinalului revoluției tehnico-științifice. Despre ce ascunde concret acest simbol vorbește Expoziția Minitehnicus deschisă recent în incinta Muzeului de istorie a partidului în prezența tovarășilor Ioan Ursu, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, și Constantin Boștină, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor. Prezențe de asemenea cu valoare de simbol, deoarece Minitehnicus în ediția sa 1976 nu-și propune numai o orgolioasă trecere în revistă a realizărilor unui an. Ea este mai mult decît atît : este o expoziție garant, un eșantion duios și totodată fantastic din zăcămîntul de inteligență, inventivitate și fantezie pe care organizațiile pionierilor îl zămislesc și-l modelează după chipul Romîniei viitoare. 48 000 de participanți. 32 000 de lucrări. Acestea sînt rezultatele concursului în urma căruia s-au selecționat în cadrul expoziției peste patru sute de lucrări, dintre care 18 invenții, notate astfel de o comisie specială din cadrul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci. O altă comisie de control al materialului didactic studiază în prezent mo-

dalitățile concrete de trecere la producția de serie a ingenioaselor propuneri ale pionierilor, în vreme ce alte comisii — din CENTROCOOP, UCECOM, Ministerul Industriei Ușoare și alte ministere — se pregătesc să facă același lucru cu celelalte produse ale geniului copiilor, în fapt, înșiși copiii lor.

NICOLAE CRISTACHE ■

Șansele ambasadoarelor fotbalului nostru

La Zürich s-a tras la sorți programul primelor jocuri ale noii ediții a cupelor europene de fotbal. Vor juca : F.C. Bruges (Belgia) — Steaua în „Cupa campionilor europeni", C.S.U. Galați — Boavista (Portugalia) în „Cupa cupelor", Sportul studențesc — Olimpiakos Pireu, Dinamo București — A.C. Milan și A.S.A. Tg. Mureș — Dinamo Zagreb sau Partizan Belgrad, ultimele trei întîlniri în Cupa U.E.F.A.

Prin simplă impresie șansele cele mai consistente de calificare în turul II al competițiilor continentale le au Steaua și Sportul studențesc. Asta nu înseamnă că celelalte formații care ne vor reprezenta la toamnă n-au și ele șansele lor.

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Neiu Ionescu Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 83) ; redactor șef — 18 22.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI. 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV NR 28 (1104)
15 IULIE 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

CONSTANȚA, INIMA NOASTRĂ DE SOARE

Constanța, strălucitoarea Constanță, capitala verilor noastre, briliant de prima mărime în colierul stațiunilor litoralului, cetate elină și romană la Pont Euxin, oraș modern al României socialiste, centru industrial, mare port, monument de arhitectură, superb balcon de beton și sticlă ridicat peste zarea țării, rai al florilor sudice, rază a vînturilor sufocată de mireslele tuturor continentelor, rai al pictorilor, pămînt de culoare și nostalgie plastică, golf al soarelui, care ține pînă în soare sau pînă la capătul timpului, dincolo de curbura planetei de unde astrul răsare mereu, e mai cu seamă — și peste toate — **un loc al oamenilor.**

Ce ne atrage, verile, aici? Marea, desigur, cu farmecul ei etern, dar nu numai marea, nu numai soarele, nu numai nevoia de thalasoterapie și helioterapie, ci și o nevoie de frumos, deci un element cultural, deci un element uman. Venim pe litoral pentru mare și pentru soare, venim însă și pentru frumosul arhitecturii și al confortului estival legat de ea, venim să vedem „ce s-a mai făcut la Constanța" (și la Constanța, în fiecare an, se fac foarte multe!), venim să admirăm un oraș românesc și orașele lui satelit în care totul, în panoramele largi ca și în detaliu, stă sub semnul strălucitor și efervescent al noului, al pasiunii și științei de a face din noul veacului o valută diurnă a acestui pămînt. Vocațiile de retragere anahoretică în natură sînt totuși rare, oamenii, de fapt, caută oriunde oameni, mai mult decît pitorescul unei priveliști, mai mult decît nisip și valuri, iar prezența omului, aici, la țărmul de răsărit al ființei noastre, este marcată edificator prin marea construcție a acestor ani. O construcție ca un gigantic mozaic, cu pietre de despărți, strălucări și culori diferite, dar asamblate armonios într-o operă ce înseamnă, deopotrivă, o mare industrie, o mare arhitectură, o mare desfășurare a noului pe multiple planuri.

Sigur, opera omului nu va atinge niciodată frumusețea și măreția mării, frumusețea și măreția mării sînt inaccesibile ca și stelele, dar omul poate face ca frumusețea și măreția mării să nu fie reci, marmoreene, ci vii, ca ale E ceea ce Constanța și litoralul acestor ani oferă din plin.

Constanța — Tomisul de ieri — e, așadar, mai mult decît o fascinantă oază de pitoresc, este o vatră de civilizație și cultură. O vatră nobilă, cu rădăcini ce se pierd în timp. Pitorescul, observa cineva, e o categorie estetică tînără, o foarte recentă descoperire a omului, datînd din clipa cînd a „văzut artistic" natura. Cei vechi nu „vedeau" natura, nu luau act artistic de ea. Cîmpul era frumos cînd era fertil, toamna era frumoasă cînd era bogată, marea era frumoasă cînd se făcea prielnică navigației și pescuitului. La antici, inclusiv la strămoșii noștri de pe țărmul Pontului Euxin, o țară, un oraș, o vatră de viață, existau exclusiv prin oamenii care le locuiau, deci prin civilizația și cultura acelor locuri. Tomisul, cel mai mare centru comercial de pe litoralul Sciției Mici, era admirat de cei vechi tocmai pentru aceasta. Constanța, orașul modern, efervescent și dinamic al României socialiste, e admirată de noi toți — și de cei ce ne vizitează — pentru marea și pentru soarele ei, dar, în același timp, pentru civilizația ei de azi. Ne reîntîlnim deci cu anticii, socotind că o țară, un oraș, o vatră de viață, sînt înainte de toate creația omului, a generațiilor de oameni care le poartă numele pe pămînt.

Recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Constanța, pe șantierele marilor obiective industriale de la Năvodari și Mangalia, dialogul purtat cu cadre de conducere din economie, cu specialiști, cu muncitori și tehnicieni, prețioasele indicații date de secretarul general al partidului privind măsurile de extindere a marilor obiective, de sistematizare a întregii zone, de creare a unor ansambluri arhitectonice unitare, de protejare a mediului ambiant, deschid noi și strălucite perspective, perspective care vor deveni, prin gîndirea partidului, faptă vie, realizată cu pasiune și eroism de oamenii acestor locuri.

Iată de ce, vorbind despre Constanța acestor zile, un elogiu îl vom aduce, în primul rînd, acestor oameni, celor care-au creat-o, celor care-o creează, celor ce-o fac să lumineze tot mai puternic în salba de străluciri a României socialiste.

ILIE PURCARU ■

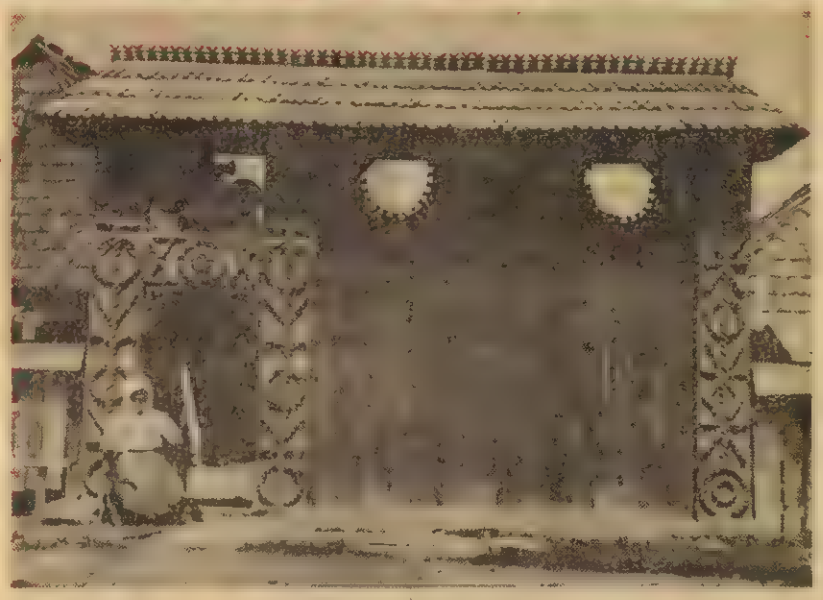

Poartă maramureșeană

MIRACOLUL FELIX

La 9 kilometri depărtare de Oradea — sau, mai exact spus, la 9 kilometri apropiere de Oradea — chiar la încrucișarea paralelei 46°58' cu meridianul 22°02' se găsește un picior de plai și-o gură de rai cu numele Felix, un loc unde omul vine adesea cenușă ca să renască. În cîteva săptămîni, pasăre liberă tărăși.

„Felix" înseamnă „fericit". Omul e fericit, cum se știe, din cele mai diferite motive, simple și complicate, normale și bizare, interesîndu-l numai pe el sau interesînd lumea întreagă.

(Continuare în pag. 11)

TUDOR OCTAVIAN ■

ORE DECISIVE PE FRONTUL PÎINII

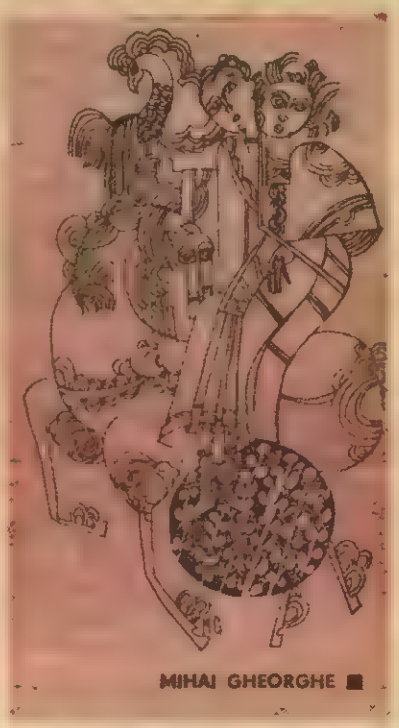

MIHAI GHEORGHE ■

18 studenți iau, pentru prima oară în țară, o sondă de la „firul ierbii", o forează și o dau în exploatare

Este ora zero. Schimbul al treilea, condus de studentul Vasile Șuțu, sondor șef, anul trei, Facultatea de foraj, predă lucrul schimbului următor, care acum este dirijat de studentul Ion Pîrvulescu, anul doi, pe post de ajutor de șef de sondă. Schimbul lui Vasile Șuțu se compune din: Mihai Dobrinescu, student anul întîi, podar; Ene Gheorghe, student anul întîi, sondor unu; Nicu Ion, student anul întîi, sondor doi, și Gheorghe Dumitru Emilian, student anul trei mecanic. Le privesc chipurile prin noapte, minute de tăcere, grave și oarecum obosite. Se bucură că am venit să scriem despre munca lor din practică, dar că o să venim noaptea nu mai credeau. Noaptea adaugă muncii o oarecare greutate, oamenii depun eforturi mai mari și noi am venit acum să constatăm aceasta la fața locului. Notez din raportul de foraj al sondei, ținut la bocșa sondorului șef, următoarele: „am început forajul pe data de 12 iunie, 1976, ora 12 noaptea. Sîntem în a 23-a zi, avem un avans de opt zile și ne apropiem de cota finală. La sfîrșitul lunii iunie am avansat cu 100-120 metri pe zi. Nu e neapărat un record, se avansează și cu 280 de metri pe zi la sondele de mare adîncime, dar pentru noi e un succes totuși. Mai ales că am avut mari pierderi de fluid de foraj".

Schimbul lui Șuțu a săpat 11,50 metri în opt ore. Schimbul lui Ion Pîrvulescu va săpa și el 10 metri. Oamenii lui? Ionel Popescu, anul I, Daniel Dumitrache, anul II, Marin Horia, anul IV, Dumitru Iordache, anul I. Vîrful cel mai de sus al sondei se află la 43 metri înălțime. Se înaintează cu trei metri pe oră. Alteori s-a înaintat și cu jumătate de metru. Stratul de gresie e puternic uneori, nu cedează. Atunci se bagă sapă cu diamante care mușcă din gresie cu trei sute de dinți deodată. Pămîntul se cutremură, rănit parcă în inimă de o săgeată uriașă, apoi cedează ca un bivol plictisit, și din rana aceea adîncă șuie la lumină țițeiul.

(Citiți reportajul în pag. 5)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Pe drumul județean ce duce la stațiunea Bazna, încă de la intrare, începe un „tratament" original : gropile unui drum ce se vrea a fi asfaltat. După o repartizare promptă, ajunși în niște camere care, cred, nu au văzut perdele spălate de ani, cu coridoare murdare, cu interioare mirosind a mucegai — vezi, mai ales, pavilioanele 5,6, ș.a. — spre a nu mai pomeni de apă curentă, care, dacă nu ți-o stringi la timp în cursul zilei, seara riști să rabzi de sete. Activitatea culturală este aproape inexistentă, dar are, în schimb, o mare legătură cu cartela de masă : la sfîrșitul acesteia există o rubrică în care trebuie să existe un autograf — cel al bibliotecarei, cum că ai restituit cărțile pe care, dealtfel, nici nu le-ai împrumutat... Tratamentele corespund de multe ori cu orele de masă, singura distracție este cea de la clubul aflat sub cantină — distracție însemnînd cîteva mese de șah. Din broșura editată de Ministerul Turismului reiese faptul că stațiunea Bazna dispune de un ștrand ; există acest ștrand, dar la ora actuală este închis. Cred că tovarășii de la acest minister ar trebui să-i „stimuleze" pe acei ce au scris această cărțulie, dîndu-le un bilet gratuit la Bazna, pentru documentare. (Nicolae Dan, Tîpîrdea, Pitești)

Adám Barótfi, unul dintre talentații artiști plastici mureșeni, și-a deschis la Reghin prima sa expoziție personală, manifestare care s-a bucurat de un succes deosebit. Alături de aceste succinte rînduri, vă trimit trei reproduceri după sculpturile expuse (Aurel T. Furnea, Tg. Mureș)

Visul (marmură)

Horea (gips patinat) Avînt (ciment)

O minunată expoziție de obiecte de artizanat au deschis elevele din clasa profesorilor maiștri Aneta Sălăgeanu și Ana Lica, de la liceul din localitatea Tîrgu Frumos : costume populare specifice Moldovei, obiecte de o rară gingășie, măiestrit lucrate. Expoziția are un dublu rol : păstrarea și perpetuarea creației populare, pe de o parte — pe de alta, obținerea unor importante fonduri bănești care, prin vînzare, intră în bugetul liceului. (Dumitru Păpușoiu)

Din partea Comitetului de partid al întreprinderii „1 Mai", Ploiești :

„...La scrisoarea tovarășului Vasile Ghimpu, din comuna Puchenii, județul Prahova — prin care solicita sprijin în vederea îndrumării fiului său, Nicolae Ghimpu, vă comunicăm următoarele : după obținerea calificării de sudor electric, N. Ghimpu a fost repartizat în producție la întreprinderea noastră, unde a lucrat corect pînă în noiembrie 1975, cînd a început să absenteze de la lucru fără motive întemeiate — fapt pentru care în nenumărate rînduri a fost avertizat verbal de maistrul Ion Goran, fără a-și schimba însă atitudinea față de muncă... În urma acestei situații, cu decizia nr..... i s-a desfăcut contractul de muncă... Se cunoaște că cel în cauză își induce în eroare părinții în sensul că dimineața pleca de acasă spunînd că merge la lucru, însă își petrecea timpul în orașul Ploiești, în compania unor elemente fără ocupație. Din verificările efectuate se constată că cei în cauză are părinți bătrîni, suferinzi, și suferă din cauza comportării fiului lor. În ziua de 14 iunie a.c. au fost chemați la Comitetul de partid atît autorul scrisorii adresate revistei FLACĂRA, cît și fiul acestuia, hotărîndu-se reîncadrarea în muncă a tovarășului Nicolae Ghimpu, trasîndu-se sarcină organizației U.T.C. din secție să îl ajute spre a deveni un bun muncitor...."

Mă numesc Marin Gherian, din comuna Traian, județul Teleorman. Locuiesc într-un imobil care a necesitat unele reparații. M-am adresat în acest sens cooperativei „Munca colectivă", cu sediul în municipiul Turnu-Măgurele. Am depus cererea respectivă la data de 15 martie a.c. cu numărul de înregistrare 1879, care s-a aprobat, încheindu-se și un contract în acest sens, eu achitînd și avansul de 2 000 lei — chitanța nr. 5211 înainte de începerea lucrării. De atunci și pînă astăzi, împreună cu familia, trăiesc într-o permanentă așteptare : mereu mi se spune că „vor veni mîine". Au venit o singură dată, au făcut o parte din lucrare și... duși au fost.

Din partea Comitetului municipal Sibiu al P.C.R. :

„...privind scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Ioan Opriș, profesor la Grupul școlar „Independența" Sibiu : ca urmare a mai multor sesizări adresate organelor locale de partid, un colectiv al Comitetului municipal de partid Sibiu a analizat întreaga activitate din cadrul Grupului școlar, hotărînd următoarele : schimbarea din funcție a membrilor colectivului de conducere al școlii... sancționarea unor cadre didactice care au contribuit la menținerea unui climat necorespunzător în școală".

Sîntem un grup de cetățeni care facem naveta zilnic din Stănilești către Huși, unde ar trebui să fim cei mai tîrziu la ora 6,30 : din păcate însă, Autobaza Huși a introdus o cursă ce ajunge aici la 7,30—8, ceea ce ne produce mari necazuri, fiind și penalizați uneori pentru întîrzieri. V-am scris aceste rînduri în speranța că ele vor fi citite și de cei în drept de la această autobază, cu atît mai mult cu cît există o astfel de cursă, deveme. spre Oțetoasa, care, întorcîndu-se spre Huși, ne-ar putea rezolva problema. (Mariana Antohi, Stănilești, Vaslui)

Din partea Consiliului popular al municipiului Reșița :

.....La scrisoarea cititorului revistei FLACĂRA, Ion Mitrea — care se plînge de aprovizionarea defectuoasă cu carburant a automobilelor în municipiu — vă aducem la cunoștință că deoarece depozitul vechi din Reșița a fost închis, pentru a se putea efectua lucrările la noul depozit amplasat pe același teren, aprovizionarea cu benzină, motorină și alte produse petroliere se face de la depozitele din Deta, Timișoara, Caransebeș etc. La benzina de CO 98, situația sesizată este reală, în sensul că destul de frecvent nu au fost cantități suficiente, neputîndu-se satisface cererea tuturor cetățenilor, căutîndu-se să se asigure cu prioritate parcul auto de intervenții de la întreprinderile și instituțiile de specialitate. Conducerea Depozitului „PECO" Reșița a preluerat cu lucrătorii stației interdicția servirii preferențiale. Considerăm că situația aprovizionării cu benzină se va normaliza în cursul lunii septembrie a.c., odată cu terminarea construcției noului depozit..."

Vă scriu din Timișoara, mă numesc Romulus Musiețiu, prin ianuarie 1975 m-am adresat și ziarului local, am primit răspuns la sesizare, și totuși, nici pînă astăzi, nu s-a făcut nimic. Pe scurt : în parcul central din orașul nostru se află un monument al ostașilor români, pe care scrie : „Glorie ostașilor români". Sînt aproape doi ani, așadar, de cînd am propus să se modifice grafia în conformitate cu normele ortografice în vigoare Oare chiar să fie atît de greu de făcut asta ?

Din partea Regionalei C.F.R. Iași :

... Ca răspuns la scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către Mircea Petrescu — trimisă nouă spre analiză — vă comunicăm următoarele : din cercetările efectuate a reieșit că numitul conductor de serviciu la trenul 345 din 2 mai 1976 a dat dovadă de lipsă de tact, nu a avut o comportare corespunzătoare, dînd ocazie la reclamații, drept urmare fiind sancționat disciplinar conform Statutului disciplinar C.F.R în ceea ce privește refuzul conductorului de a se legitima în tren la solicitarea numitului M.P., cît și a justifica încasarea sumelor pe parcursul deplasării garniturii, precizăm că personalul de tren nu are obligația de a se legitima, și nici de a justifica sumele încasate, decît la solicitarea unui organ superior de la C.F.R...."

Tramvaiele 6 și 8 din orașul nostru, transportînd, printre alții, angajați ai întreprinderilor industriale din zonă „Calea Buziașului", pierd minute în șir pe traseu, datorită următoarelor motive : la Bulevardul 6 Martie, din lipsă de prioritate, la fel pe strada Cluj : pe ultima parte a traseului, fără nici un motiv, sînt menținute două stații aflate la circa 100 metri una de alta — „Stadion" și „Abator" — de asemenea întîrzînd transportul. Una dintre aceste stații — sînt de părere că „Abatorul" — s-ar putea desființa. (Maria Novac, Timișoara).

Mă numesc Mariana Teică, sînt din București și doresc prin aceste rînduri să aduc mulțumirile mele administrației stațiunii Borsec, unde mă aflu de cîteva zile, pentru modul excepțional în care sîntem cazați noi, cei veniți aici la odihnă, pentru grija cu care este întreținut minunatul decor natural de aici.

Urmare sesizării apărute în revista FLACĂRA nr. 26, sub semnătura lui Constantin Pîrvulescu — ca urmare a unui control efectuat la unitatea noastră din strada Bolintineanu nr. 2, precum și a indicațiilor date, întreprinderea a luat următoarele măsuri : au fost înlocuiți gestionarii Filofteia Dema și Dumitru Ivan ; totodată, Ivan Dumitru a fost sancționat cu reținerea a 10% din retribuția lunară, ca urmare a nerespectării orarului de funcționare a unității.

Din dispoziția întreprinderii județene de gospodărie comunală și fond locativ, o echipă de la secția străzi a ridicat două borduri din beton la intrarea în fundătura Closca, din Calea Bucureștl, în rînd cu cele două laturi ale trotuarului. Prin asta, în mod cu totul anormal, intrarea în parcarea auto din fundătura amintită, aflată la o distanță de 8 metri de Calea Bucureștl, a fost închisă. Cred că este unica parcare din țară — dacă nu din lume !? — care are intrarea închisă

astfel ; pentru a ajunge aici, posesorii de autoturisme sînt nevoiți să se strecoare pe un drum lateral, de șantier, plin de hîrtoape și fiare de tot felul, cale ce ocolește peste 200 metri, distrugîndu-și pur și simplu mașinile prin hopurile și horoalele ce-l fac, practic, impracticabil. Vasile Ionescu, Craiova)

Referitor la sesizarea cititorului Ioan Trifon apărută în FLACĂRA nr. 26 a.c. — prin care acesta reclama faptul că a cumpărat o carte cu defecțiuni tipografice — vă informăm că nu am primit exemplarul defect expediat de acesta, altfel am fi procedat la un răspuns corect. Ne aparține însă vina de a fi ajuns un exemplar cu defecțiuni la cititori, fapt pentru care am luat măsuri tehnico-organizatorice de prevenire a unor astfel de situații în viitor. Ne-ar fi necesar avizul ce conține confirmarea de primire a exemplarului defect, pentru a stabili cine este vinovat de această neglijență. Odată cu scuzele noastre, i-am transmis tovarășului I. Trifon și exemplarul solicitat. (I. Baran, directorul întreprinderii poligrafice Bacău).

Sînt administrator împuternicit la blocul C. 2. din str. Moise Nicoară nr. 38 B — Turturele — sectorul 4. Munca de încasare a cotelor este dificilă, după cum știți și dv. Mă gîndeam cum să fac să încasez restanțele pe patru luni de la doi locatari răi platnici. Astfel, în ziua de 6 iulie a.c. am expus la panoul blocului un anunț în care spuneam că am făcut cunoscut și revistei FLACĂRA numele restanțierilor și greutățile pe care ni le provoacă. Efectul a fost neașteptat : nu numai cei doi, dar și alți restanțieri s-au grăbit să-și achite obligațiile. Iată cum revista m-a ajutat chiar înainte de a vă fi scris de fapt. Sînt încîntat și sper că nici pe viitor nu voi fi obligată să vă scriu în acest sens. (Aneta Aprodu, București)

De peste două luni de zile, în orașul nostru încărcarea unei butelii de aragaz a ajuns un chin. Oamenii pierd șapte, zece zile pe la rînduri, se înfoiesc, își consumă zile din concediu... Se pierde și producție, pierdem și noi vremea, copiilor le lipsește mîncarea caldă, ne consumăm nervii. În tot acest timp, la centrul de distribuire se îngroașă teancul listelor celor care așteaptă butelia. Sînt convins că acei care ar putea interveni pe plan local împotriva acestui haos organizatoric nu stau zile și nopți la rînd pentru o butelie. La fel cum sînt convins că dacă ar exista o mai atentă distribuire, o mai bună planificare a orelor de distribuire pe zone ale localității, oamenii ar scăpa de aceste necazuri. (Virgil Diaconescu, Bocșa, Caraș-Severin)

Muzeul regiunii „Porților de Fier" și-a deschis galeria de artă — eveniment de seamă în viața spirituală a municipiului Drobeta-T. Severin. Încadrate într-o selecție de tablouri reprezentative pentru constelația artistică dintre cele două războaie mondiale, din care nu lipsesc Gheorghe Petrașcu, Nicolae Tonitza, Theodor Pallady, Ștefan Popescu, Francisc Șirato, Nicolae Dărăscu, ponderea galeriei severinene o constituie, firesc, picturile lui Dimitrie Ghiață și sculpturile lui Gh. Anghel. Este un adevărat omagiu adus acestor maeștri ai artei noastre plastice, originari din Mehedinți, de către concetățeni. Iar operele lor prilejuiesc, parcă în compensație, întîlniri cu oameni și locuri oltenești : viața de pe meleagurile natale l-a inspirat mereu pe reputații, artiști care, acum, prin creația lor, au revenit acasă. O amplă expoziție de artă plastică actuală — marcată la rîndul ei de tapiseriile Aureliei Ghiață, soția marelui pictor, ca și de lucrări ale genialul semnate de Mimi Podeanu, Grațiela Stoichiță, Angela Balogh — completează galeria de artă a muzeului severinean, ce se anunță a deveni în egală măsură obiectiv de interes turistic și instituție culturală de mare forță educativă. (Costică Juan, D.T. Severin)

În municipiul Turnu-Măgurele, lîngă parcul orașului, se află o biserică — construcție arhitectonică binecunoscută, reprezentînd o copie a celei de la Curtea de Argeș. De o parte și de alta a ei se află două clădiri. Una a fost utilizată ca poștă și este reținută de trei ani în intenția de a deveni un muzeu. În cealaltă clădire, de format P + 1, se află Biblioteca municipală Turnu-Măgurele. Menționăm că această clădire are ziduri din cărămidă, de 50 cm grosime, și o arhitectură unică în felul ei, dispunînd și de încălzire centrală. Din păcate, construcția nu a fost bine întreținută, din care cauză, pentru repararea și asigurarea unui aspect exterior plăcut, ar trebui să se cheltuiască circa 50 000 lei — o sumă infimă față de valoarea reală a clădirii. Se pare însă că edilii orașului preferă să o demoleze. Deocamdată clădirea mai există doar fiindcă nu s-a găsit alt local pentru bibliotecă. (Gheorghe Ivana, T. Măgurele)

„Sîntem fiii acestui popor" — sub acest generic, un grup de elevi de la Școlile generale nr. 1 și 4 din Hunedoara au organizat o excursie pe traseul Hunedoara — Sibiu — Călimănești — Vidraru — Pitești — Scornicești — Drăgășani — Rm. Vîlcea — Horezu — Tg. Jiu. Este greu să vă reproducem aici, în scris, care au fost cele mai puternice impresii culese de pe aceste meleaguri ale țării, care au fost cele mai frumoase spectacole date de acești elevi împreună cu cei din diversele localități prin care au trecut. Aș dori doar să menționăm o frumoasă exprimare a unei colege în legătură cu complexul marelui Brâncuși : „... trecînd pe sub Poarta Sărutului, am sărutat Patria ; la Masa Tăcerii ne-am înfruptat din bogăția ei, iar cu coloana am urcat treptele istoriei pînă în zilele noastre, răsfoind pagini care amintesc despre eroismul neamului român". (Elisabeta Sîrbu și Dan Constantinescu de la subredacția „TOT INAINTE", Hunedoara)

Vă scriu în numele meu și al tuturor celor care se află în situația mea din municipiul Giurgiu și — nu știu ce mă face să cred — dar nu numai din acest municipiu. De mai bine de 3 (trei !) luni caut TETINE pentru sugari ; poate părea ciudat, dar acest pe cît de mic obiect, pe alît de solicitat de proaspeții părinți, nu se găsește. Mi-a născut soția, copilul are nevoie de biberon, recent am avut un drum la Alexandria, am căutat și acolo, degeaba ! Abia printr-o comandă făcută la București am reușit să obțin cîteva bucăți, dar îmi sînt insuficiente. Este inexplicabil cum un astfel de produs a devenit un obiect „de lux" — cei care sînt în drept să se ocupe de producerea și desfacerea acestor tetine sînt care absolut toți celibatari ?! (Nicolae D. Bunea, Giurgiu)

Poșta redacției

Dumitru Ionescu — Baia Mare. Conform dispozițiilor în vigoare, stabilirea încadrării într-un grad de invaliditate se face prin decizia emisă de comisia de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă. Dumneavoastră vă puteți prezenta la medicul care vă are în tratament pentru a hotărî dacă este cazul de a vă propune la pensie de invaliditate ■ Gabriela Spineanu — București. Am fost informați de către I.C.V.L. că s-a luat legătura cu constructorul pentru efectuarea remedierilor necesare apartamentului pe care l-ați contractat. Lucrările vor fi terminate în cursul acestei luni ■ Petruș Udrea — Focșani. Ne-ați scris că diriginta clasei nu vă motivează absențele de la ore pe perioada participării la campionat și că vă solicită restituirea sumei de 175 lei care reprezintă costul cartelei pe o jumătate de lună. Adresîndu-ne în acest sens Consiliului popular municipal, ni s-a comunicat că vi s-au motivat orele cît ați fost plecat, iar din bursă nu vi s-a reținut nimic ■ Tania Dobrin — Craiova. Inspectoratul școlar al județului a luat legătura cu conducerea Școlii generale Roșieni și a dispus să vi se plătească sumele cuvenite pentru perioada cît ați fost bolnavă (conform certificatelor medicale). Indemnizația de instalare pe care ați primit-o cînd v-ați prezentat la post nu o veți restitui ■ Justinian Sterie — Drobeta-T. Severin. Este în curs de definitivare, de către un colectiv de specialiști, o nouă concepție privind studiul limbii și literaturii române pe baza căreia se vor elabora noile manuale. Propunerile dumneavoastră au fost reținute pentru a fi analizate de colectivul de specialiști. În acest sens, Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a informat că vi s-a răspuns și dumneavoastră, cerîndu-vă și unele date suplimentare.

MARGA NEDELEA ■

Membrii cercului metaloplastie al Casei pionierilor din Satu Mare m-au rugat să vă scriu despre activitatea interesantă a unei grupe de pionieri care s-au constituit în cadrul unui cerc sub genericul „Atelierul fanteziei". Participînd la excursii și drumeții, au cules fructe ale arborilor, pentru a veni în ajutorul colegilor lor din cercul „Micii biologi". Inițiativa de a valorifica aceste fructe s-a născut spontan, copiii executînd minunate obiecte de podoabă, la început în joacă, apoi cu migală și fantezie, trecînd la lucruri mai pretențioase, cum este și jocul de șah pe care vi-l expediem, cu rugămintea de a-l reproduce în revistă ; toți ei au fost primii care au organizat un campionat de șah între grupele cercului, în care s-a jucat cu astfel de piese, construite din ghindă, simburi de caise etc. (prof. Maria Bumbuluț, directoarea Casei pionierilor, Satu Mare)

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai clar, și nu uitați să vă iscăliți!

SUB SEMNUL DIALOGULUI PERMANENT CU ȚARA AL PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

La Șantierul naval Mangalia

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut vinerea trecută o vizită de lucru în județul Constanța. O nouă și obișnuită vizită de lucru a secretarului general al partidului nostru într-un județ al țării, vizită care înseamnă întotdeauna un dialog cu cadrele de conducere din economie, cu specialiștii, cu muncitorii și tehnicienii, înseamnă examinarea realizărilor și a muncii la zi, după cum înseamnă, de regulă, noi direcții de activitate și proiecte pentru viitorul apropiat sau de perspectivă. Ne-am obișnuit să citim în presă despre **dialogul permanent al președintelui României cu țara,** vedem și înțelegem că este un dialog constituit dintr-un șir aproape neîntrerupt de dialoguri, la Oradea și la Cluj-Napoca, la Galați și la Constanța, în toată România, dar permanența dialogului se exprimă, după părerea noastră, mai ales în **legătura continuă,** peste luni și peste ani, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o are, o cultivă cu fiecare loc de țară, cu oamenii lui, cu cît mai mulți oameni ai muncii.

Ca și restul județelor țării, se poate spune că și Constanța înaintează pas cu pas, se întărește și înflorește sub îndrumarea secretarului general al partidului, al cărui aport la dezvoltarea județului este nemijlocit, direct și concret. Cu ocazia lansării la apă a primului mineralier românesc de 55 000 tdw, moment onorat de prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, muncitori și tehnicieni ai Șantierului naval din Constanța mi-au spus că, pînă în ziua aceea sărbătorească a lansării la apă a navei, secretarul general al partidului mai fusese de cinci ori la ei, la intervale de un an sau mai mici, urmărind la fața locului dezvoltarea șantierului constănțean, aflîndu-se în mijlocul specialiștilor, muncitorilor și tehnicienilor la principalele etape de construcție ale navei, dînd prețioase îndrumări și soluții, aducîndu-și o importantă contribuție la mersul lucrărilor. Acesta este, credem, în primul rînd, **dialogul permanent** cu țara al președintelui Nicolae Ceaușescu.

La sfîrșitul săptămînii trecute, secretarul general al partidului a făcut, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o vizită de lucru la Năvodari și la Șantierul naval Mangalia. La Năvodari a revenit după aproape un an, Șantierul naval Mangalia fiind vizitat a treia oară. Importanța acestor vizite de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu o dau caracterul și **conținutul** lor. În luna august a anului trecut, la Năvodari, secretarul general al partidului a trasat sarcina realizării unei platforme industriale unitare care să dispună de dotări comune, asigurîndu-se o ridicată densitate a construcțiilor industriale, o eficiență înaltă a investițiilor. Concluziile — de acum un an — ale tovarășului Nicolae Ceaușescu vizau atît realizarea propriu-zisă a combinatului cît și principiile de concepție a acestui obiectiv, preocuparea pentru realizarea unei platforme industriale organizate în mod științific, cu o dispunere cît mai rațională a fluxurilor tehnologice, valorificarea superioară a produselor rezultate prin procedee moderne, de înaltă eficiență economică. Proiectele pe care vinerea trecută specialiștii le-au prezentat tovarășului Nicolae Ceaușescu au răspuns acestor cerințe. Secretarul general al partidului a studiat pe machetă și în planuri fiecare obiectiv al platformei, interesîndu-se despre detaliile de construcție și de amplasament, recomandînd în același timp ca prin sistematizarea platformei, paralel cu dezvoltările prevăzute în perspectivă, să poată fi construit în zonă și un combinat metalurgic. Apreciind modul de organizare a noii platforme, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat dorința ca primele instalații ale combinatului petrochimic să fie racordate la circuitul productiv în cursul anului 1978. Factorii de răspundere l-au asigurat pe secretarul general al partidului că vor îndeplini această sarcină și toate recomandările ce le-au fost făcute.

În aceeași zi, vineri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat Șantierul naval Mangalia. Aflat pentru a treia oară în mijlocul acestui colectiv — fiecare vizită reprezentînd o etapă decisivă în realizarea importantului obiectiv, din chiar momentul punerii bazelor acestei platforme industriale, în august 1974 — secretarului general al partidului i s-a raportat că indicațiile date au fost transpuse în viață, că termenele stabilite au fost respectate și uneori devansate. Docul de construcție este în momentul de față terminat, cel de reparații se află în plină execuție, hala pentru confecționarea corpurilor de navă fiind și ea într-un stadiu avansat de realizare, primele capacități de producție aflîndu-se acum în funcțiune. Așa cum a cerut secretarul general al partidului, construcțiile acoperite s-au redus la strictul necesar, creîndu-se platforme în aer liber care vor însuma în final 98 000 mp. Scăzînd, implicit, cheltuielile de construcții, s-a obținut o creștere a productivității muncii, a fost asigurat un flux tehnologic mai rațional, putîndu-se trece, paralel cu execuția investiției, la asamblarea primei nave de 55 000 tdw, ce va fi lansată la apă în mai 1977. Subliniind necesitatea asigurării tuturor condițiilor pentru viitoarea extindere a unității, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat sarcină să se dezvolte în așa fel șantierul în perioada imediat următoare încît să fie în măsură să poată prelua în reparație o gamă mai largă de nave.

Mulțumind călduros tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru indicațiile date, pentru noua vizită de lucru pe Șantier, pentru interesul pe care-l manifestă față de activitatea lor, lucrătorii acestui colectiv l-au asigurat pe secretarul general al partidului că își vor face și în viitor datoria, că vor munci mereu mai bine, îndeplinindu-și la nivelul celor mai înalte exigențe sarcinile ce le revin, că își vor aduce, alături de întregul popor, întreaga contribuție la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului.

O nouă și strălucită pagină din istoria muncii acestui popor s-a scris, vinerea trecută, la Năvodari și Mangalia, cu contribuția nemijlocită a președintelui Nicolae Ceaușescu, marele și permanentul nostru exemplu de dăruire și de muncă neobosită pentru înflorirea României.

MARIUS POPESCU ■

La Năvodari, pe locul unde se va înălța cel mai mare obiectiv al chimiei românești din actualul cincinal

Marea bătălie pentru pîine

Luminate de grîu, fețele și sufletele oamenilor luminau ca soarele

N-a fost să fie un cer senin. N-aveam să văd în acea zi soarele ca o limbă de foc deasupra ogoarelor teleormănene. De undeva, dinspre sud-vest, încă de dimineață, de la primele ore, se vedeau bulucindu-se, ca niște întunecate turme de bivoli, nori negri și-amenințători. În lumina picioasă și umedă a începutului de zi, galbenul lanurilor de grîu era lipsit de strălucirea aurului. Misterioase rămîneau doar nesfîrșitele unduiri și foșnetul de sticlă subțire și fragilă a spicelor uscate pînă-n rădăcină.

Goneam, mai bine-zis săream din hop în hop, cu un ARO de mila căruia plîngea șoferul, nea Ilie, neras de trei-patru zile („n-avem timp să ne mai bărbierim, dormim doar patru ore pe noapte, pe unde apucăm, de mîncat, la fel, pe unde apucăm, o bucată de pîine, niște roșii și castraveți, ceva salam și, ca udătură, o sticlă de apă minerală, dar asta este bătălia pentru pîine, trebuie cu orice preț s-o cîștigăm". Părăsisem Alexandria, trecusem prin comuna Buzescu, apoi prin Nenciulești, ne-abătusem pe ogoarele cooperatorilor din Troianu și ne-ndreptam spre C.A.P.-Peretu. Pe ulițele satelor, pustietate. Ici și colo cîte un copilaș, ori doi-trei bătrîni. De-o parte și alta a drumurilor de lan pe care le străbatem, porumbul proaspăt însămînțat pentru cultura dublă — după ce orzul a fost recoltat cu maximum de operativitate — a dat colțul, un verde fraged și crud. Undeva, departe, ca niște corăbii, combinele „Gloria" pluteau la marginile lanurilor de grîu. „Avem prea puține prese de balotat. Dispunem de 1 200 de combine „Gloria" și numai de vreo 650—700 de prese. O „Glorie" seceră cam 10 hectare pe zi, iar o presă balotează paiele de pe 4—5 hectare. Se creează un decalaj. Noroc că în urmă cu două zile a tras un pui de ploaie și în timp ce combinele au fost obligate să stea, presele au lucrat din plin și au mai refăcut ceva din handicap. După prese vin tractoarele care ară, iar în urma acestora vin discuitoarele și fluxul se-nchele cu semănătoarele. După cum se vede, ritmul e accelerat, fiecare oră atîrnă greu în balanța acestei minunate bătălii, cea mai pașnică dintre toate, sfînta bătălie pentru pîine." Cuvintele, mai bine-zis explicațiile de mai sus, aparțin inginerului Gheorghe Apostolescu, directorul Întreprinderii de pajiști semincere. „Sigur că da, continuă dînsul, problema numărul unu o reprezintă acum, la ora asta, grîul, secerișul, dar eu tot am să vă arăt, măcar din fuga mașinii, loturile noastre de semințe pentru lucernă. Sînt o minunăție și au un parfum că nu-ți mai vine să pleci de lîngă ele. V-aș mai arăta și loturile de golomăț, festucă, lolium, sparcetă, apsigă. Poate că veți veni odată, altcîndva, să scrieți și despre plantele astea despre care spuneți că n-ați prea auzit pînă acum și, nu vă speriați, n-au auzit mulți alții. Toate acestea sînt niște furaje excelente și foarte eficiente în refacerea solurilor". Ar mai fi vrut inginerul Apostolescu, un interesant interlocutor și deosebit de amabil însoțitor, să nu mergem la C.A.P.-Peretu, ci în intercoopul Rădoiești, pe care dînsul, din însărcinarea Comitetului județean de partid și al Direcției județene agricole, îl coordonează îndeaproape. „Și la noi lucrările merg în același ritm, totul este bine pus la punct. Nu, nu mă laud, în tot județul campania secerișului a fost bine pusă la punct, singurul moment mai dificil reprezentîndu-l transportul în baze. Vreau să spun că o oarecare deficiență a apărut din cauza celor de la ITA, dar asta nu trebuie să o scrieți, că se supără oamenii pe mine". Și n-aș fi consemnat această deficiență dacă, de exemplu, n-aș fi aflat că trei tractoriști din județul Ilfov au fost amendați (așa cum prevăd dispozițiile desigur !), cu cîte 1500 de lei fiecare. De ce ? Pentru că au trecut pe teritoriul județului Teleorman, de unde, foarte urgent și cu orice riscuri, trebuiau să aducă trei combine care își încheiaseră treaba și erau necesare județului Ilfov. Dispozițiile-s dispoziții desigur, dar organele ITA trebuia să înțeleagă că tractoriștii nu le încălcaseră decît pe baza unui ordin dat în numele urgenței, ai aceste bătălii care va asigura și pîinea lor. Ce amendă li se cuvine lor, celor de la ITA, care trebuiau să trimită la intercoopul Rădoiești 21 mijloace de transport și au trimis numai 3 ? Cum adică, deci, să nu consemnez spusele inginerului Apostolescu ?!

Lăsăm în stînga ogoarele cooperatorilor din Troianu și o apucăm pe un drum lăturalnic. Cu ochii săi ageri, urcat pe capota mașinii, nea Ilie, șoferul, zice că s-ar vedea în dreapta combinele celor de la Peretu. Pornim cu toată viteza pe un drum plin de iarbă și gropi care apar cînd nu te-aștepți. De-o parte și alta, două lanuri de floarea-soarelui și, dintr-o dată, alarmă ! Tretem prin dreptul a cîtorva zeci de stupi și mii de albine se năpustesc spre noi. „Mai bine să nimerești pe un cîmp plin de mine decît, pe jos, pe aici !", constată cu umor nea Ilie. Scăpați și din acest infern hiziltor și plin de ace, urcăm pe culmea unui deal și chiar în fața noastră, la numai 500 de metri, se văd tractoarele cum ară, camioanele pline de baloți, presele cum balotează. În dreapta, semănătoarele alunecă lin pe pămîntul negru, proaspăt arat. Ceva mai spre stînga, într-un nor de praf alb care se detașează contrastant față de întunecimea norilor ce se apropie, numărăm 35 de combine care mănîncă lanul cu grîu. Pornim într-acolo. Colegul meu Ion Predoșanu sare din mașină și-ncepe să fotografieze. Femeile care poartă snopii în dinții furcilor pînă sub burta remorcilor rămîn descumpănite. Celelalte femei, aflate în vîrful remorcii, rămîn de asemeni descumpănite. Una dintre ele, mai tînără, măruntă și brunetă, cu un carnet în mînă, le spune că nu-l vorba de televiziune, ci de niște fotografii. „Hai, mă fetelor (fetele aveau toate cam de la 30 de ani în sus), că tot frumoase ieșiți !"

Femeia cu carnetul în mînă, zîmbind, se apropie de noi. Se numește Ștefania Băltărețu și este șefa fermei numărul 1. Vorbește scurt și precis. „Ferma noastră a recoltat și semănat toată suprafața de orz. Acum ne batem cu grîul. Avem 327 de hectare, am secerat 112 și am arat 40 de hectare. În medie, am obținut cam 4 600 kilograme de grîu la hectar. Bătrînii spun că prin părțile noastre n-au mai fost asemenea recolte. Oamenii sînt bucuroși că ne-am depășit planul cu aproape 1 500 de kilograme la fiecare hectar. Cum e munca ? Foarte grea, dar oamenii au o bucurie în ochi și în suflet, nu se plînge nimeni că e greu. Venim aici, pe cîmp, la cinci dimineața și plecăm seara, pe la ora opt. Rămîn tractoarele, presele și semănătoarele. Ei, bărbații, mai lucrează pînă noaptea tîrziu. A doua zi o luăm de la capăt. Ion Mircescu, șofer la ITA Roșiorii de Vede, îmi spune că în ultimele 7 zile a dormit cel mult 40 de ore. „Sînt atît de obosit că n-am putere nici să dorm, dar nu mă dau în lături orice-ar fi, o asemenea recoltă trebuie să ajungă cît mai repede în bază. Aici e vorba de munca oamenilor și noi n-avem voie să o risipim. Muncesc ei pe ruptele, muncim și noi la fel". Ilie Vasile, colegul său, îl aprobă întru totul. Tractoristul Alexandru Manea, plin de praf din cap pînă-n picioare, de parcă ar fi morar, are o clipă de răgaz. „Aștept să se ridice baloții și intru în lan, la arat, cu viteza întîi." Îl întreb cine sînt tractoriștii care ară ceva mai încolo, spre dreapta. „Băieți de-ai noștri, îmi răspunde, Alexandru Almăjan, Ion Gindilă, Alexandru Dirmină și Ion Moț".

Ne-ndreptăm spre fermele 4 și 3, acolo unde, ca o cortină a unei uriașe scene, praful se ridică pînă la cer. La fel de scurt ca și Ștefania Băltărețu, președintele cooperatorilor din Peretu, Ilie Buzdugan, îmi relatează ! „Am semănat 1350 de hectare cu grîu de toate soiurile, Dacia, Aurora, Bezostaia, Apulicum. În trei zile am treierat 550 de hectare. Depășim cu peste 1 200 de kilograme la hectar planificările noastre. Am arat 180 de hectare după orz și am însămînțat cu porumb boabe, cultura dublă, 140 de hectare. O ducem mai greu cu presele și cu transportul baloților. Despre transportul grîului în bază, nimic de zis, totul merge deocamdată bine. Oamenii au o ambiție cum n-au avut niciodată. Se simte, se vede și toată lumea e convinsă că totul merge ca pe roate, organizarea e pusă la punct ca munca într-o fabrică. Din suprafețele de grîu secerate am balotat peste 200 de hectare și am eliberat, adică am ridicat baloții, de pe 150 de hectare. De arat am arat deocamdată 50 de hectare din cele eliberate. Ce altceva să mai spun ? Asta e cea mai mare producție din toată istoria C.A.P.-ului nostru. Aș vorbi despre nea Ștefan Șocilteanu, șeful fermei numărul 3, care se tot mîră de recolta asta și de fluxul continuu al recoltatului, dar mai bine să vorbesc despre mecanizatori, că ei sînt baza, eroii bătăliei. Numai cuvinte de laudă, fie că-s ai noștri, fie că-s din județele Dîmbovița sau Iași. Eu aș dori, folosindu-mă de prilejul acesta, să le mulțumim unora dintre ei, Mihai Eftimuță și Ion Butuneanu de la S.M.A.-Focuri, Constantin Damaschin și Dumitru Pîslaru de la S.M.A.-Ruginoasa. Moldoveni harnici, oameni de nădejde, ca și dîmbovițenii Marin Dinu și Dumitru Dinu de la S.M.A.-Potlogi. Și de ce să nu-i amintim și pe-ai noștri, cei de la S.M.A.-Peretu, adică Alexandru Tîrnă, Ion Ghinfus, Stelică Ghinfus (nu, nu sînt frați, dar rude mi se pare că da), Anghel Ghinea și Ion Bucică. Și dacă mai aveți loc, eu vă mai dau încă 20 de nume..."

Se făcuse ora 11 și ploaia, care încă de dimineață se tot anunța, începe să cadă cu stropi mari și grei. Lacomele combine care mușcau din lanuri de mama focului se opresc parcă stinghere. În cîteva clipe uriașul stindard de praf alb care se unduia deasupra cîmpului, cade la pămînt. Presele își continuă balotarea, oamenii continuă să-ncarce baloții, tractoarele ară nestingherite, deocamdată, și tot nestingherite, pînă să se moaie pămîntul, semănătorile împrăștie sămînța de porumb pentru cultura dublă. „Aveți ghinion" — îi spun președintelui Buzdugan. „Cum să spun, începe el, avem și nu prea. Anul acesta a fost destul de secetos. Iarnă fără zăpadă și primăvară cu ploaie puțină. Noroc că ploaia care a căzut, puțină cît a fost ea să fie, a venit la timp și ne-a ajutat să avem un grîu așa de frumos. Ploaia asta de-acum ne încurcă zdravăn, dar să tragem nădejde că nu are să țină prea mult. Dacă după ploaie vine soarele și trage o arșiță de două-trei ore, secerișul poate continua fără nici un fel de pierdere. Dacă o privim altfel, pentru porumb, ploaia asta e mai scumpă decît aurul. Atît pentru porumbul pus în primăvară, cît și pentru cel care a dat colțul. Altfel spus, așa cum ziceam, avem și nu prea avem ghinion cu ploaia asta."

N-a fost să fie deci un cer senin, curat ca lacrima, și-n mijlocul acelui cer să ardă soarele ca o limbă de foc, dar frumusețea și eroismul acestei bătălii, cea mai pașnică dintre toate, bătălia pîinii, a luminat aurul lanurilor de grîu cu o lumină mai adevărată chiar și decît cea a soarelui. Luminate de grîu, fețele și sufletele oamenilor luminau ca Soarele.

VICTOR NIȚA ■

Combinele Gloria, „tancuri" ale pîinii, în plin atac !

Practica adevărată, practica eroică!

18 studenți iau, pentru prima oară în țară, o sondă de la „firul ierbii", o forează și o dau în exploatare

Este joi, 8 iulie 1976, și mai sînt cîteva minute pînă la miezul nopții. Am străbătut 300 de kilometri cu trenul și acum ne continuăm drumul cu un ARO portocaliu, pe valea sinuoasă a Trotușului. În stînga, se profilează din întuneric muntele Cireșoaia și timp de o clipă aud parcă strigătul însingerat al românilor care au căzut apărînd cu pieptul acest piept de țară. Alergăm cu o viteză care mă cam neliniștește spre dealul Dărmăneștilor. Lîngă mine, pe bancă, Nicolae Macovei, șef de lucrări la Institutul de petrol și gaze din Ploiești, nu scoate o vorbă. Fire modestă, mi-a spus cîteva vorbe la începutul întîlnirii noastre și acum tace adînc. Tace ca muntele Cireșoaia, plin de taine. La ce-o fi gîndind ? Pe banca din față, fotoreporterul Emanuel Tănjală, colegul meu, își ține în brațe aparatele. La cîte-o curbă, zice „stai așa" și vine peste mine. Șoferul Gheorghe Chenciu își vede înainte de drum. „Am colindat, zice, toate șoselele țării și, să bat în lemn, — observ că nu bate — n-am atins pînă acum nici un delimitator de șosea. Bună mașină, ARO asta".

Ce ne cheamă pe dealul Dărmăneștilor la ora asta din noapte ? Curînd aici se va da în exploatare o sondă care se apropie de 1 000 metri adîncime. Dar nu o sondă forată de un echipaj obișnuit...

★

Odată, la o ședință de consiliu profesoral, rectorul Institutului din Ploiești a întrebat, cu dorința de a căpăta și un răspuns, care este produsul specific al colectivului de cadre didactice și studenți ai facultății. Răspunsul n-a prea fost pe măsură să satisfacă. Nici pe cei care l-au formulat, nici pe rector. Într-o altă ședință, de data aceasta a catedrei de foraj, s-a reluat ideea. „Noi cu ce produse ne prezentăm în fața Școlii românești ?" Pentru că, pînă la data aceea, prin modul în care era organizată practica în producție, studenții Facultății de foraj a Institutului de petrol și gaze din Ploiești nu produceau mai nimic. Integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția nu-și găsise încă simbioza „Să încheiem contracte cu schelele de foraj și să forăm sonde cu echipe formate numai din studenți", a sunat o propunere. Era, într-adevăr, o propunere îndrăzneață, curajoasă. Unii au socotit-o chiar imposibil de aplicat în practică. Forarea unei sonde nu este niciodată o simplă încercare. Dacă de la început nu ești convins de reușită, mai bine nu te apuci. Forarea unei sonde înseamnă cîteva milioane de lei, înseamnă, atunci cînd nu o stăpînești cu mînă de specialist, viață umană pusă în pericol. Iar cînd ai „scăpat-o" înseamnă catastrofă. Judecînd după riscul care plutea în jur în ședința aceea, cei mai neîncrezători se părea că vor cîștiga teren. S-a întîmplat însă atunci, în acel moment de confruntări, ceva : șeful de lucrări Nicolae Macovei, un tînăr de 37 de ani, născut în Piatra Neamț, s-a ridicat și a cerut conducerii facultății să-i aprobe constituirea unui colectiv de studenți, sub conducerea sa, cu care să sape o sondă. Așa ceva nu se mai petrecuse în toată istoria Facultății de foraj. Nu se petrecuse nici în țară. Șeful de lucrări Nicolae Macovei care de 15 ani predase studenților noțiuni despre foraj a insistat și a căpătat aprobarea conducerii facultății să pună în practică propunerea sa. Chiar împotriva acelora care încă mai vedeau în propunerea lui Nicolae Macovei o aventură. Pe bază de voluntariat, s-au înscris 18 studenți din toți anii de studii. Erau tocmai cîți trebuiau să compună cele trei schimburi. Dar care conducător de schelă dă pe mîna unor studenți ambițioși, a unei tinereți dornice chiar și de o aventură serioasă, cîteva milioane, cît costă forarea unei sonde ? Și totuși, cineva s-a găsit : conducerea Schelei de foraj Tg. Ocna, în persoana inginerului Stelian Nicolae. De aceea urcăm acum, la ora aceasta tîrzie, pe dealul Dărmăneștilor. Și iată că undeva, pe vîrful dealului, se zărește deja constelația sondei „Universitatea '76", cum oarecum sentimental și oarecum romantic au denumit-o studenții sondori.

Este ora zero. Schimbul al treilea, condus de studentul Vasile Șutu, sondor șef, anul trei, Facultatea de foraj, predă lucrul schimbului următor, care acum este dirijat de studentul Ion Pîrvulescu, anul doi, pe post de ajutor de șef de sondă. Schimbul lui Vasile Șutu se compune din Mihai Dobrinescu, student anul întîi, podar ; Ene Gheorghe, student anul întîi, sondor unu ; Nicu Ion, student anul întîi, sondor doi, și Gheorghe Dumitru Emilian, student anul trei, mecanic. Le privesc chipurile prin noapte, minjite de țiței, grave și oarecum obosite. Se bucură că am venit să scriem despre munca lor din practică, dar că o să venim noaptea nu mai credeau. Noaptea adaugă muncii o oarecare greutate, oamenii depun eforturi mai mari și noi am venit acum să constatăm aceasta la fața locului. Notez din raportul de foraj al sondei, ținut la boșca sondorului șef, următoarele : „am început forajul pe data de 12 iunie, 1976, ora 12 noaptea. Sîntem în a 23-a zi, avem un avans de opt zile și ne apropiem de cota finală. La sfîrșitul lunii iunie am avansat cu 100—120 metri pe zi. Nu e neapărat un record, se avansează și cu 285 de metri pe zi la sondele de mare adîncime, dar pentru noi e un succes totuși. Mai ales că am avut mari pierderi de fluid de foraj".

Schimbul lui Șutu a săpat 11.50 metri în opt ore. Schimbul lui Ion Pîrvulescu va săpa și el 10 metri. Oamenii lui ? Ionel Popescu, anul I, Daniel Dumitrache, anul II, Marin Horia, anul IV, Dumitru Iordache, anul I. Vîrful cel mai de sus al sondei se află la 43 metri înălțime. Se înaintează cu 3 m pe oră. Alteori s-a înaintat și cu jumătate de metru. Stratul de gresie e puternic uneori, nu cedează. Atunci se bagă sapă cu diamante care mușcă din gresie cu trei sute de dinți deodată. Pămîntul se cutremură, rănit parcă în inimă de o săgeată uriașă, apoi cedează ca un bivol plictisit, și din rana aceea adîncă suie la lumină țițeiul.

Îl rog pe studentul Gheorghe Săndulea-nu, anul trei foraj, ajutor de șef de sondă, să-mi relateze despre o noapte în care s-a dat cea mai aprigă luptă : „Era, zice, pe 27 iunie, ora 2 noaptea. Erau în schimb Doru Macovei, student în anul patru, pe post de podar ; Dumitru Popescu, student anul patru, pe post de sondor unu ; Corneliu Prodan, student anul patru, pe post de sondor doi ; Florin Constantinescu, student anul patru, pe post de mecanic de pompe, și Francisc Martin, student anul întîi, pe post de sondor. Imediat după ce am adăugat prăjina de avansare și am fixat prăjina pătrată în patrații mici ai mesei rotative, am pornit pompa și, în timp ce sondorul șef a lăsat garnitura de foraj pe talpa sondei, toți așteptam ca noroiul să iasă prin spațiul inelar. Dar noroiul nu mai ieșea spre habă, adică spre rezervorul de noroi. Eram cu podarul Doru Macovei și am început să ne neliniștim pentru că nivelul fluidului din rezervor scădea văzînd cu ochii. Se petrecea o masivă pierdere de fluid în straturi. Ce era de făcut ? Imediat ne-am apucat să preparăm din nou fluid de foraj. Toți șase ne-am mobilizat în jurul pilniei de preparare a fluidului, în care am introdus, în nu mai mult de un sfert de oră, 60 de saci cu chimicale și 1 000 de litri de poliacrilamidă, aflată în butoaie de 100 de litri. Evenimentul acesta s-a produs în schimbul nostru și a durat o săptămînă". Timp de 7 zile și 7 nopți, cei 18 studenți sondori s-au înfruntat cu această sete imensă a stratului, cu pierderea imensă de noroi. S-au luptat și s-au bucurat pentru fiecare metru de strat forat. La 7 metri forați s-au pierdut 18 vagoane de fluid. S-a cîștigat însă o mare experiență practică, o deosebită încredere în forțele lor tinere. Gestul lor, al acestor studenți practicanți, poate nu este neapărat eroic. Dar este în măsură să dea un răspuns-replică acelora care n-au prea avut încredere în forțele și priceperea lor. Confruntarea cu asemenea necunoscute, rezolvarea lor, aceasta este adevărata practică în producție. Este, dacă vreți, revoluționarea unei idei. A ideii mai vechi despre practica în producție, cînd studentul era repartizat într-un schimb oarecare și devenea „omul în plus", un practician asistent care uneori sau de cele mai multe ori deranja chiar și prin faptul că mai punea o întrebare, „te ținea de vorbă". „Șeful de sondă — ne spune directorul schelei, Nicolae Stelian — era mulțumit cîteodată dacă studentul nu venea. Desigur, se mai întîmplă și azi la unele schele, și o astfel de practică devine criticabilă. Se mai întîmplă așa din cauză că unii conducători de schele nu vor, chipurile, să se lege la cap pînă ce nu-i doare. Este însă un fel de tactică a strutului. Pentru că dacă nu se leagă acum, o să se lege mai tîrziu, cînd îl vor angaja pe studentul de azi ca inginer și vor fi nevoiți să-i dea în primire și răspundere o sondă. Datoria noastră esențială este, așadar, să participăm cu mare interes la pregătirea, în perioada de practică, a studenților. Nu le facem un favor, ci ne îndeplinim o îndatorire patriotică și politică în același timp".

Șeful de lucrări Nicolae Macovei participă la practică, în fiecare vară, interesat de ce se întîmplă nou în producție. Acum are în subordine 42 de studenți, toți angajați la diferite schele de foraj și extracție. Aleargă din noapte în noapte, participă la rapoartele de producție de dimineață, este atent la toate aspectele pe care le ridică forarea unei sonde de mare sau de mică adîncime. Ia cu el o experiență uriașă pe care timp de un an de zile o transmite apoi studenților. Îmi mărturisește, cu aceeași modestie care îl caracterizează, că practica îl face mai apt la catedră. „Treabă care nu se întîmplă întotdeauna cu ceilalți conducători de practică în producție", constată directorul Stelian Nicolae.

Un sondor șef îmi spunea odată că el simte cu vîrful degetelor cum mușcă sapa din rocă. Și o sapă mușcă scrîșnit cu 300 de dinți deodată. Pune degetele pe tija pătrată și vibrațiile tijei se transmit sondorului care astfel știe cu precizie cum îi funcționează instalația. Alții, am aflat mai tîrziu, lipesc urechea de tijă și o ascultă ca pe un bolnav. Dumneata, Dumitru Popescu, student în anul V, cum simți lucrul acesta ?

— Eu îl văd și îl citesc în aparatura sondei ; în indicatorul de greutate al garniturii de foraj, în aparatele de măsurare a presiunii, în sistemul de circulație al lichidului.

— Crezi că îți va folosi această experiență ?

— Enorm. Dacă în facultate înveți despre toate operațiile, aici începi să le simți, cum spuneați, ca oamenii cu experiență. Înveți pînă și cum trebuie să mînuiești unele scule, instrumente, aparate. De pildă, un clește de 200 kilograme care e suspendat de un cablu trebuie manevrat de un om, o pană de vreo 20—30 kilograme trebuie să o ridici într-un marș complet, de 4 ore, de 120 de ori. Se face, cred, cam de 4 000 de kilograme. Efortul este într-adevăr mare, după două zile începi să-ți simți spatele, dar și satisfacția că pătrunzi în miezul profesiei e mare.

— Cînd ți-a fost mai greu și mai greu ?

— Era luni, 5 iulie, ora 12. Ploua de 6 ore. Am introdus carotiera mecanică pentru recoltarea unei probe de rocă. Operația a decurs aparent normal. După extragere s-a constatat o avarie : o rolă a rămas pe talpa sondei, la 792 de metri. Trebuia scoasă, pentru că altfel forajul nu se putea continua. S-a introdus o freză magnetică să o extragem. La primul marș, care durează 4 ore, nu s-a putut recupera. Am introdus un alt magnet fără pălărie, adică de altă formă, și după 24 de ore de căutări neîntrerupte, rola a fost recuperată. Eram extenuați, dar toți 18 cîți eram atunci la sondă am mai găsit puteri să chiuim de bucurie.

Cred că se apropie zorii. Schimbul unu, de sondori studenți, condus acum de Ion Pîrvulescu, ajutor de șef de sondă, se pregătește de marș, adică să schimbe sapa. Sapă de 6 ore și sapa s-a tocit. A știrbit-o roca de la aproape 1 000 metri adîncime. A fost o noapte limpede, luminată de o spuză de stele. Or fi învățat ceva acești tineri studenți din lumina acestei nopți ?

Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

Pînă la 29 de ani, inginerul Dorel Cernomazu a înaintat 26 de propuneri de invenții. A primit 5 brevete și va mai primi, cu siguranță, altele

Nimerim la Roman, la Secția de utilare confecții și reparații de echipamente electrice ținînd de I.R.E. Bacău, chiar în ziua în care, de la București și de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, sosește al cincilea brevet de invenție purtînd numele inginerului Dorel Cernomazu, semn de recunoaștere a unei inteligențe tehnice remarcabile și a unei pasiuni pentru meserie pe măsură. Avîndu-l alături pe directorul întreprinderii, inginerul Ion Gheorghiu, de douăzeci și doi de ani într-o unitate ce se pregătește, în toamnă, să serbeze un sfert de veac de la înființare, aruncăm un ochi peste datele tehnice ce însoțesc brevetul. E vorba de realizarea unei instalații care semnalizează, acustic și vizual, apropierea unui pod rulant de o zonă periculoasă, în care se efectuează încercări la tensiune înaltă. Pînă la invenția inginerului Cernomazu, procedeele cunoscute limitau accesul podului rulant în zona respectivă prin secționarea liniei de contact de alimentare cu energie electrică, întrerupătoare comandate de la distanță oprind alimentarea podului la intrarea în zonă. Oprirea aceasta presupunea însă unele dezavantaje de detaliu, cel mai flagrant fiind legat de limitarea posibilităților de utilizare a podului, blocîndu-l în perimetrul adiacent standului de încercări la tensiune înaltă. Noutatea tehnică introdusă de tînărul inginer din Roman asigură o mai mare libertate de acțiune a podului rulant, a cărui apropiere de stand este semnalizată acustic și vizual la pupitrul de comandă, conducînd totodată, automat, la deconectarea alimentării standului în cazul unei intrări accidentale a podului în zona de încercări.

La un sfert de oră după sosirea noastră apare inventatorul, bărbat înalt, cu părul căzîndu-i pe frunte, vorbind rar și ușor cîntat, moldovenește, după obiceiul de cînd lumea al acestei părți de țară în care s-a născut și în care trăiește. Pare mai tînăr decît cei douăzeci și nouă de ani pe care-i poartă în buletinul de identitate, dar prezența noastră nu s-ar zice că-i stînjenește. E firesc în cuvinte și în gesturi deopotrivă. Ne spune că invențiile pe care le-a brevetat pînă acum — dintre care cele mai prețioase le consideră pe prima, asupra căreia va reveni, și pe ultima — n-au izvorît atît din cărți și din teorie, cît din necesități practice. Munca de zi cu zi, vizînd probleme ale construcției de mașini electrice și oferind un cîmp larg de acțiune, pe o mare diversitate de aparate, i-a pus în față o numedenie de aspecte, silindu-l să se declare nu o dată nemulțumit de rezolvările cunoscute și determinîndu-l să caute și să perfecționeze. E drept că n-a plecat din facultate cu mîna goală, terminînd ca un student dintre cei mai buni, distins mai ales în disciplina mașinilor și măsurilor electrice, la care l-a avut ca mentor pe profesorul Ion Filipiuc, dar munca din atelier l-a condus către soluțiile invențiilor sale, susceptibile de imediate și vaste extinderi. Deși de mare importanță economică, aparatele concepute și realizate de inginerul Cernomazu sînt mai degrabă simple, dar rezolvînd probleme complexe, iar ideile sale aplicate în toate cele douăzeci și șase de propuneri de invenție, din care cinci au fost de-acum brevetate, iar altele își așteaptă rîndul, nu reprezintă, e convins, spectaculoase descoperiri de Americi, cît îmbunătățiri sugerate de nevoile activității de fiecare zi. Ne dă un exemplu concret, întorcîndu-se la primul său brevet, cel referitor la aparatul pentru verificarea simultaneității. Operație obligatorie în cursul oricărei revizii, verificarea simultaneității atingerii trifazice a contactelor la aparatajul de comutație de înaltă tensiune necesită un timp îndelungat și implica un număr mare de lucrători. A insistat tocmai asupra acestor două laturi, izbutind pînă la urmă, după parcurgerea unei abundente bibliografii și după nenumărate experimentări practice, nu toate încununate de succes, îndeobște primele, să pună la punct un aparat surprinzător de simplu, dar cu parametri tehnici net superiori. Invenția sa, a cărei generalizare e în curs de înfăptuire, exclude montajul, scăzînd implicit numărul lucrătorilor solicitați de verificare, reducînd totodată cu 10% timpul operațiunilor. Aparent, procentul acesta pare să nu spună mare lucru. Chiar așa ar fi dacă l-am raporta la un singur întrerupător. Raportîndu-l însă la nevoile muncii, la mii și mii de întrerupătoare, el capătă alte semnificații, constituind unul din argumentele vitale ce pledează în favoarea extinderii neîntîrziate a primeia dintre invențiile lui Dorel Cernomazu. De altfel, transpunerea în practică a îmbunătățirilor și perfecționărilor tînărului inventator a condus, în cadrul I.R.E. Bacău, pe primele cinci luni ale anului în curs și în activitatea de construcții, la scăderea indicelui producției-marfă cu 50 din 1 000 de lei, ceea ce, după vorbele directorului Gheorghiu, înseamnă mult față de posibilitățile concrete și față de plan.

Inginerul Cernomazu n-a realizat tot ceea ce a realizat pînă acum, un bilanț demn să caracterizeze o viață de om, împlinit în numai șase ani de activitate, numai în cele opt ore de lucru prevăzute de program. Avînd pretențioase sarcini pe linie de producție, Dorel Cernomazu n-ar fi ajuns niciodată la capătul cercetărilor și experimentelor sale dacă la 3 fix și-ar fi închis biroul și s-ar fi dus acasă. Mînat de multă pasiune pentru meserie și perseverent în căutările sale, inventatorul a petrecut în incinta secției zile și nopți întregi, urmărindu-și cu perseverență scopurile. Nu o dată, lucrările i-au eșuat. A luat-o atunci de la capăt, nu înfrînt, ci îndîrjit.

A trecut în dreptul numelui său, pînă la douăzeci și nouă de ani, cinci prețioase brevete de invenție, ispravă cu care nu se pot lăuda mulți specialiști, unii dintre ei cu vechi state de serviciu. Chestiunea asta, capabilă să pună în mișcare orice vanitate, nu-l înfierbîntă. A făcut cîte ceva, recunoaște, dar nu e decît la început de drum. O serie de idei noi îi dau tîrcoale, acaparîndu-i în continuare zilele și nopțile, alte perfecționări îl preocupă, primele legate de problemele sudurii în arc electric. La numai 29 de ani, vîrstă la care alții abia dibuie căile vieții și profesiunii, inginerul Dorel Cernomazu, devenit un nume demn de dat ca exemplu, simte că n-are vreme pentru trecut. Prezentul și viitorul îi oferă suficiente motive de muncă, studiu și cercetare, iar aplicația și seriozitatea sa de pînă acum constituie cea mai bună garanție că va ieși învingător și din încercările care urmează.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Dorel Cernomazu. Născut în comuna Zorleni, județul Vaslui. Absolvent al Facultății de electrotehnică din cadrul Institutului Politehnic Iași, promoția 1970. De la terminarea studiilor lucrează în Secția de utilare confecții și reparații de echipamente electrice Roman a Întreprinderii de rețele electrice din Bacău. A înaintat pînă în prezent 26 de propuneri de invenție, primind 5 brevete :

- **„Aparat pentru verificarea simultaneității atingerii trifazice a contactelor la aparatajul de comutație de înaltă tensiune" ; brevet nr. 59069 din 11 august 1972 ;**
- **„Aparat pentru verificarea simultaneității..." (Același titlu), invenție complementară, brevetată sub nr. 59582, din 20 martie 1973 ;**
- **„Dispozitiv portabil pentru identificarea fazelor în rețelele electrice". Brevet nr. 58939, din 8 iunie 1973 ;**
- **„Aparat pentru protecția motoarelor electrice asincrone, trifazate, împotriva alimentării trifazate inverse" ; brevet nr. 59049, din 17 septembrie 1973 ;**
- **„Instalație de semnalizare a apropierii podului rulant de o zonă periculoasă". Brevet nr. 59691, cu valabilitate de la 16 iulie 1976.**

Membru P.C.R. din 1972 ; căsătorit, tatăl unei fetițe.

Convorbire concretă pe o insulă abstractă

Tehnica și comedia umană. O dihotomie veche dar fără viitor. Cea mai nobilă modalitate de a fi. Ingineri care vor să fie pedagogi. Relația inginer-muncitor nu-i doar tehnică. O experiență care n-ar strica să se răspîndească. Societatea socialistă, o societate educativă.

O mașină electronică poate calcula, în patru ore, retribuția a 10 000 de angajați ; alta conduce aproape total o fabrică ; alta învinge pe campionii de șah ; alta triază scrisorile ajunse la poștă ; alta proiectează case, avioane ori nave ; alta poate compune simfonii ori poate ispăvi Simfonia neterminată a lui Schubert ; alta predă, ascultă și corectează temele cu unul dintre cei mai exigenți și obiectivi profesori ; alta a învins, în cursul unor aplicații, flota engleză condusă de floarea amiralilor britanici ; alta diagnostichează excelent maladiile cordului ; alta... În secolul XIX mașina ne-a înlocuit și depășit, ca forță, mîna, brațul. În secolul XX se pare că vrea să ne înlocuiască și creierul. Un specialist francez în ale electronicii, Louis Armand, avertiza că ele — mașinile — „se răspîndesc, se întind ca o pată de ulei" ; iar Jean-Jack Servan Schreiber, cumva metaforic, cumva trist, spune cam așa : „tehnica se mută în comedia umană".

Și totuși, a fost o vreme — de fapt, față de timpul Istoriei, nu tocmai îndepărtată — cînd studiul umanistic avea primatul, iar cel real era pe loc de rudă săracă. Apoi intelectualii s-au legat mereu mai mult de realitatea imediată, de nevoile materiale cele de toate zilele ale omului și intelectualul de formație umanistică a început să cedeze locul celui de formație reală. Politehnica a devansat Universitatea. A fost — pe plan omenesc, sufletesc — un proces, fără îndoială, și dramatic. Însă un proces dialectic-obiectiv, un proces aparținînd de realitatea, de necesitatea și de adevărul revoluției științifico-tehnice.

Cu gînduri cam de acest fel mă apropiam de una din grandioasele materializări ale culturii, gîndirii, priceperii și artei tehnice, mai precis de impunătorul complex al noului edificiu al Institutului Politehnic din București. Și mă îndreptam spre acest teren, loc, spațiu — absolut — al tehnicii, al studiului real, pentru că mă interesa prezența, acolo, a unei, să o numim așa, insule a studiului umanistic : Catedra de Pedagogie și Limbi străine. În mare, vroiam să aflu cam care-i unul dintre chipurile — adevărate, concrete și la zi — ale relației, cîndva dihotomice, dintre real și umanistic. Întrebările — pe care le purtam, și le purtam nu tocmai comod, în conștiința mea de om cu formație umanistică — și-au aflat răspunsurile mulțumită unui distins dascăl universitar, șeful susnumitei catedre, conferențiarul doctor Nicolae Șipoș :

— Dihotomia cultură tehnică — cultură umanistă cultivată de-a lungul deceniilor și secolelor, cu sublinierea mai apăsată cînd a unei laturi, cînd a celeilalte este în zilele noastre o problemă depășită de evoluția furtunoasă a unei umanități angajate în revoluția tehnico-științifică. Un nou om universal este pe cale de a se crea prin eforturile conjugate ale tuturor domeniilor cunoașterii, un om al unei noi renașteri spirituale, care să nu fie caracterizat prin întinderea și vastitatea cunoștințelor, cît prin amploarea spiritului de sinteză și de interdisciplinaritate. Iată de ce azi nu mai poate părea ciudat nimănui faptul că într-un institut de învățămînt superior tehnic științele sociale, filozofia și economia politică, logica și psihologia muncii industriale, sociologia echipei de muncă, pedagogia și limbile de circulație universală își au locul firesc în procesul de formare a tinerelor cadre ale intelectualității noastre tehnice.

— Teoretic, lucrurile mi-au devenit limpezi ; însă aș vrea să știu ce face concret relativ mica populație a insulei de preocupări umaniste, ce face colectivul catedrei pe care o conduceți ? Că perfecționați și specializați cunoștințele de limbi străine ale studenților politehniști e lesne de înțeles ; dar de ce și pedagogie, de ce cursuri de pedagogie ?

— Pentru că formăm ingineri, dar și profesori. Și aceasta pentru că țara are nevoie de ingineri-profesori. Mai mult, de ingineri-profesori-oameni de calitate. Vedeți, societatea noastră socialistă este prin însăși natura ei o societate educativă, de aici trebuie pornit. De altfel, acest adevăr fundamental a fost subliniat cu tărie în cuvîntarea secretarului general al partidului la Congresul educației politice și al culturii socialiste, manifestare care — ea însăși — este o dovadă în acest sens. Iată de ce formarea de ingineri-profesori pentru învățămîntul tehnic și profesional de grad mediu este, pe lîngă o acțiune informativă și formativă, o întreprindere cu un caracter educațional puternic marcat. Mai precis ! Două milioane de noi locuri de muncă așteaptă tineretul școlar în anii cincinalului afirmării revoluției tehnico-științifice. Pregătirea forței de muncă presupune nu numai formarea profesională a tînărului, viitor muncitor cu calificare superioară sau tehnician, ci și educarea lui multilaterală ca persoană armonios dezvoltată fizic și psihic, educarea ca cetățean conștient, educarea pentru viața socială, ca și pentru viața de familie. Pe această linie, experiența predării timp de peste un sfert de veac a unui curs de pedagogie și acordarea posibilității pentru studenții politehniști ca în urma unei pregătiri complexe, teoretice și practice, să obțină o a doua calificare, aceea de profesor, ne îndreptățește să proiectăm acțiuni viitoare de amploare.

— Poate-s cam pragmatic și chiar chițibușar, însă aș vrea să privim lucrurile și din partea cealaltă, vreau să spun din punctul de vedere al studentului politehnist. Cu ce se alege el de pe urma acestei pregătiri pedagogice, a acestei pregătiri netehnice, a acestei munci în plus ? Eventual, chiar pe puncte !

— De ce nu ? Pe puncte ! Se alege, în primul rînd, așa cum am mai spus, cu o a doua calificare, aceea de dascăl. Calificare pe care institutul o atestă scriptic. În al doilea rînd, cu cea mai nobilă modalitate de a fi a unei persoane umane : aceea de educator — în uzină, în cercetare, în proiectare, în producție, în propria familie. În al treilea, și nu în ultimul rînd, cu posibilitatea de conștientizare și de dirijare a procesului de autoeducație, atît de necesar la vîrsta studenției, vîrstă de tinerețe în care se constituie plenar, pe baza elementelor acumulate pînă atunci, personalitatea umană.

— Sincer vă spun, sună realmente frumos, ba chiar foarte frumos ! Dar, iertați-mă, aveți — dumneavoastră și colectivul dumneavoastră — și rezultate concrete ? Aveți dovezi palpabile ale eficienței muncii dumneavoastră ? Mi-am îngăduit să pun această întrebare pentru că ei — cei care au o formație reală — așa judecă : pornind de la palpabil, nu de la vorbă, ci de la fapt.

— Atunci, acesta ar fi primul argument : faptul că tocmai ei, viitorii ingineri, frecventează în masă cursurile noastre de pedagogie, cu toate că au un caracter facultativ. Mai mult, numeroase sondaje și anchete întreprinse de noi de-a lungul anilor evidențiază înțelegerea de către studenți tocmai a acestei esențiale laturi formative a pregătirii pedagogice și a celei umaniste în general. A căpăta un orizont mai larg asupra lumii, asupra vieții, asupra a tot ce te înconjoară este o dorință firească a vîrstei tinere, căreia îi vin în întîmpinare, potențînd-o, științele social-umane. De pildă, studiind la cursul de pedagogie despre dezvoltarea stadială a copilului și a tînărului, studentul se apleacă și încearcă să cerceteze și să dirijeze și propria sa dezvoltare intelectuală, psihică și morală, să aplice metodele de formare a altor persoane umane asupra propriei sale persoane.

— Revenind la, ceea ce am numit eu, problema „insulei" : care-s raporturile catedrei pe care o conduceți cu institutul ? Sau sarcinile dumneavoastră se limitează la sfera muncii directe cu studenții ?

— A, nu ! Dimpotrivă ! Noile și complexele sarcini ce se pun instituțiilor de învățămînt superior în procesul de integrare cu cercetarea și producția, noua optică asupra muncii productive utile înseși a tineretului patriei noastre presupun și o acțiune susținută de asistență pedagogică în însăși instituția în care funcționăm. Și trebuie să spun din capul locului că aceeași înțelegere superioară a rolului și locului educativ al științelor social-umane care a determinat conducerea primului institut de învățămînt superior tehnic al țării să introducă, să sprijine și să contribuie la amplificarea pregătirii pedagogice a studenților politehniști, o determină acum să solicite tocmai o asemenea asistență în rezolvarea unor probleme de ordin psihosocial legate de activitatea concretă în atelierul, în secția de proiectare sau de producție, în laborator și în practica din uzină. Fundamentarea științifică a procesului de instruire practică, luarea în considerare a particularităților de vîrstă și psihoindividuale ale tinerilor, așezarea unor raporturi de colaborare și de echipă între studenți și cadrele medii tehnice care participă la acest proces de instruire, integrarea firească a studenților în viața de întreprindere sau de șantier în timpul stagiilor practice de vară sînt tot atîtea probleme de prim ordin la care sîntem solicitați și ne străduim să ne aducem contribuția de ordin pedagogic și metodic.

— Îmi îngădui și o întrebare care vă privește personal. Dumneavoastră, om cu formație umanistă, cum vă simțiți — nu singur, însă aproape — printre mulțimea aceasta de oameni cu formație reală ?

— Nu numai eu, ci, cred și colegii mei de la catedră avem sentimentul că sîntem, pur și simplu, oameni cu rost. Închipuiți-vă, într-un climat realmente favorabil creat și științelor umaniste, climat de-acum cu tradiție în acest institut, nouă ne revine sarcina — de onoare, socotesc — să contribuim la formarea de dascăli care să ducă pe tot cuprinsul țării — în școli profesionale, în formele de instruire din uzină — pe lîngă știința pe care o dobîndesc solid la disciplinele de specialitate, și o fărîmă din știința de a fi educatori, precum și din aceea, și mai grea, de a fi oameni. Oameni în sensul plenar al cuvîntului !

— Nici numai oameni-tehnici, nici numai oameni-umaniști

— Cred că ne-am înțeles. „Insula" de la care am început discuția de mult nu mai există.

— În schimb, mai există, cred nevoia apariției ei — nu mă refer la organizare, ci la eficiență și rază de acțiune — în însuși terenul umanisticii, la Universitate vreau să spun. Mă gîndesc că i-ar fi prielnice dezvoltării omului acela plenar — pentru care cu toții, fiecare în felul său, ne zbatem, nu să se nască, ci să se edifice — i-ar folosi să apară — concret, tot așa, printr-un curs de pedagogie — nu numai ingineri-profesori, ci, de pildă, și juriști-profesori. Oricum, mi-ați dat o veste bună : la Institutul Politehnic omogenizarea realului cu umanisticа a devenit fapt. Fapt împlinit și cu tradiție.

NELU IONESCU ■

CU MIHAIL FLORESCU

DESPRE CHIMIE, MUNCĂ, VIAŢĂ

— Cum vedeţi, ca ministru, stimate tovarăşe Mihail Florescu, dezvoltarea industriei noastre chimice ?

— De bună seamă aţi observat harta de lîngă sediul nostru : prezintă industria chimică a ţării. Punînd în paralel datele ei cu cele ale industriei chimice din anul 1948, iese clar în evidenţă considerabilul progres realizat în perioada scursă de la naţionalizare. Aţi putut observa şi răspîndirea industriei chimice pe întregul teritoriu al ţării, drept rezultat al politicii de partid referitoare la ridicarea regiunilor insuficient dezvoltate. Harta atestă, dealtfel, şi faptul că — în conformitate cu Programul partidului şi directivele Congresului al XI-lea — politica aceasta asigură, în viitorul cincinal, propăşirea tuturor judeţelor ţării ; dar nu numai din punct de vedere economic, ci — concomitent şi la nivelul corespunzător — favorizează implicit creşterea nivelului de trai al fiecărei zone în parte. La sfîrşitul celui de-al optulea deceniu vom dispune, practic, de o industrie chimică pe deplin nouă ; harta noastră arată unde anume se înfiinţează uzine şi combinate chimice. Adică tocmai în punctele rămase în urmă ca dezvoltare economică şi nelnzestrate încă pînă astăzi cu nici o întreprindere a industriei chimice.

— Cum se exprimă, în industria chimică, relaţia nivel industrial — nivel civilizatoric ?

— În această ramură industrială modernă — deci în industria chimică complexă şi de înalt nivel tehnic, care produce în diferitele noastre judeţe şi oraşe — activează angajaţi de înaltă preşătire şi calificare profesională, deci bine retribuiţi. De pildă, municipiul Gheorghe Mureş a ajuns ceea ce este azi. În fond, acolo şi-au făcut începuturile toţi specialiştii actualei noastre producţii de sodă — cei ce au construit mai tîrziu, la Govora, o uzină de două ori mai mare, exemplară în privinţa funcţionării. Tot de la Ocna Mureş au venit la Bucureşti specialiştii, spre a participa la dezvoltarea modernă a industriei acesteia. Tot ce s-a realizat pe acest plan în patria noastră se bazează pe proiecte autohtone. N-am cumpărat nici o licenţă străină : totul a fost realizat de către specialiştii noştri — şi poate că e inutil să mai menţionez că de cele mai multe ori ei îşi începuseră activitatea la Ocna Mureş. Mai tîrziu, am început să lucrăm şi pentru alte ţări : am construit şi am pus în funcţiune, cu mult succes, o fabrică în Iran, o uzină modernă, de care beneficiarul este pe drept cuvînt mulţumit. În trecutul apropiat a început să lucreze, de asemenea, în bune condiţii, o altă fabrică de construcţie românească, în Egipt, lîngă Alexandria. În ambele uzine au lucrat numeroşi muncitori şi ingineri de la Ocna Mureş. În prezent, proiectăm pentru Siria o uzină gigantică şi se duc tratative cu mai multe ţări din Orientul Apropiat şi Asia, care doresc să ne lanseze comenzi. Industria sodei este o ramură industrială tradiţională în România, deşi chiar cea mai modernă tradiţie este de scurtă durată în zilele noastre.

— De bună seamă nu lipseşte nici inerţiei dornic de experimentări.

— Faţă de data naţionalizării, astăzi industria chimică are de zece ori mai mulţi angajaţi, inclusiv ingineri şi maiştri. Drumul parcurs pînă aici reprezintă un proces îndelungat şi complex, însă cadrele actuale şi-au însuşit o tehnică într-adevăr complexă şi modernă. Foarte adesea mi s-a pus întrebarea cum avem curajul să-i încredinţăm o astfel de ramură industrială unui contingent de tineri cu destul de puţină experienţă. Cînd am făcut-o, nu aveam, pur şi simplu, altă alternativă. Incontestabil, ritmul şi viteza dezvoltării industriei noastre chimice a ridicat numeroase probleme — căci trebuiau formate cadre capabile să stăpînească, cu deplină siguranţă, noile instalaţii şi utilaje. La urma urmei însă, bilanţul este pozitiv. Pot să afirm că am participat, uzină de uzină, la formarea noilor colective de muncă. Firesc, nu e uşor să formezi oameni familiarizaţi cu o tehnică atît de complicată, să le înlesneşti, încă din prima clipă, contactul intim cu munca lor ; pînă la urmă am reuşit însă de fiecare dată. Avem specialişti foarte bine pregătiţi şi mult apreciaţi datorită cunoştinţelor lor ştiinţifice, tehnologice şi inginereşti, referitoare la chimie. Cea mai bună dovadă este faptul că, în ultimul deceniu, Ministerul Industriei Chimie a executat numeroase construcţii în străinătate. În afară de fabricile de sodă, am construit în Turcia fabrici de acid sulfuric şi îngrăşăminte artificiale — fără a mai pune la socoteală rafinăriile de mai tîrziu. În privinţa petrolului aveam tradiţii valoroase, iar ele au contribuit la dezvoltarea chimiei. Mai ales experienţa acumulată de personalul tehnic al rafinăriilor s-a dovedit a fi extrem de rodnică în problemele petrochimiei. Firesc, baza tehnică de odinioară era una modestă : în schimb, noi ne-am avîntat să construim o industrie de mari proporţii.

Nu trebuie uitat nici faptul că în această perioadă a luat naştere o largă reţea de învăţămînt a industriei chimice, înlesnind în mare măsură formarea cadrelor necesare. În momentul de faţă, industria chimică are 25 centre şcolare cu aproximativ 40 000 elevi, ucenici şi maiştri. Învăţămîntul nostru superior numără trei facultăţi de chimie industrială, în cadrul politehnicilor de la Bucureşti, Iaşi şi Timişoara. Institutul de petrol şi gaze naturale din Ploieşti are o foarte bună facultate de petrochimie.

— Cum s-a organizat cercetarea ştiinţifică în industria chimică ?

— În patria noastră se atestă — încă din secolul al XIX-lea — o activitate independentă în materie de cercetare şi învăţămînt, la această disciplină, precum şi o serie întreagă de cadre universitare, devenite cunoscute datorită unor lucrări de specialitate. În anii construirii socialismului, au contribuit cu toţii, trup şi suflet, la formarea reţelei noastre de industrie chimică.

Întreaga activitate desfăşurată de către institutele de cercetări, centrale şi laboratoare, institute de învăţămînt şi catedre de chimie, este coordonată prin Institutul central de cercetări chimice. Organizarea unitară creează posibilitatea de a folosi totalitar şi raţional întregul potenţial aflat la dispoziţia activităţii de cercetare : cadrele de mare valoare şi, firesc, toată baza materială a cercetării. Trebuie să ştiţi că astăzi munca de cercetare este inimaginabilă fără cele mai moderne instalaţii şi utilaje de fizică, chimie, matematică şi cibernetică. După cum se ştie, Institutul central de cercetări chimice este condus de inginerul academician Dr. Elena Ceauşescu, şi este bine cunoscut aportul esenţial adus de domnia-sa în realizarea actualului sistem al reţelei de cercetări complexe din domeniul chimiei.

— Am văzut mai demult în presă o fotografie în care prezentaţi tovarăşului Nicolae Ceauşescu macheta unei noi fabrici de chimicale. Cum se decide amplasarea unei astfel de noi uzine ?

— Fotografia se referă probabil la prezentarea machetei şi amplasării noului combinat petrochimic din Dobrogea. N-a fost prima ; anterior i-am mai prezentat tovarăşului Nicolae Ceauşescu alte cîteva variante. Nu este uşor să găseşti amplasarea cea mai eficientă, cea mai potrivită, pentru o uzină nouă. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu acordă o mare atenţie amplasării noilor obiective industriale, iar acest lucru este foarte important. O bună amplasare înseamnă succesul ; una greşită poate compromite totul. Nu numai principiul însuşi, căci o fabrică costă foarte mult, iar dacă amplasarea este defectuoasă, funcţionarea uzinei devine prea scumpă încă dintru bun început — şi vă puteţi imagina ce consecinţe economice grave poate să atragă. Din această cauză, partidul nostru şi tovarăşul Nicolae Ceauşescu personal manifestă mult interes pentru amplasarea noilor fabrici. În problema combinatului petrochimic în chestiune, ministerul nostru a studiat în Dobrogea, timp de 5 ani, un număr de 39 variante de amplasare. Toate acestea i-au fost prezentate tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi discutate amănunţit pînă ce am ajuns la această variantă finală, putînd să începem într-adevăr construcţia. Sîntem convinşi că aceste discuţii ne-au îmbunătăţit, fază cu fază, proiectul şi propunerile, soluţia actuală fiind optimă. Aşadar, ceea ce aţi văzut mai demult în clişeul din presă este rezultatul unui îndelungat proces de muncă, precedat de numeroase analize practice făcute machetei, proiectelor, şi în teren.

— Cum se face selecţia pentru munciie de răspundere ?

— Într-adevăr, de cele mai multe ori de reuşita unei alegeri depinde soarta unei activităţi. Trebuie să mărturisesc că în decursul îndelungatei mele experiente profesionale mi s-a întîmplat adeş să nu pot alege omul cel mai potrivit pentru cutare sau cutare loc de muncă. Problema aceasta m-a preocupat mult şi am dicutat-o de nenumărate ori cu colectivul meu de muncă. Noi toţi am obţinut rezultatele cele mai bune atunci cînd în aprecierea oamenilor nu ne-am ghidat doar după fişele personale. Firesc, îşi au şi ele valoarea lor istorică ; poţi să afli într-adevăr cîte ceva din ele, şi îţi ajută să te apropii de cunoaşterea problemei. Dar, pentru a-ţi putea da seama de ce este în stare un om, trebuie să-l pui la lucru. Decizia trebuie luată pe baza rezultatelor obţinute în muncă. Firesc, aceasta este şi o chestiune de timp. Adesea decizia este pripită ; îţi dai seama că alegerea n-a fost bună şi că trebuie s-o schimbi. Atunci însă trebuie să şi acţionezi neîntîrziat, căci altminteri păcătuieşti împotriva colectivităţii şi, în fond, şi împotriva persoanei respective, deoarece necazurile se vor înmulţi şi vor creşte în continuare. Nu este un lucru uşor ; se întîmplă chiar să se creeze situaţii foarte complicate şi delicate. De pildă, am lucrat cu directori care s-au achitat foarte bine timp de cincisprezece ani de îndatoririle lor, însă prin creşterea şi modernizarea fabricii au rămas în urmă. Dezvoltarea rapidă şi transformările industriei, ale tehnicii, ale tehnologiei, ale cercetării pe piaţă sînt necruţătoare faţă de cei ce nu reuşesc să ţină pasul. În astfel de cazuri începe lupta : pe de o parte există niste sentimente, există vechile merite, iar pe de alta, faptul că respectivul bate pe loc. Sînt cazuri dificile şi trebuie să treci peste ele, deoarece interesul colectivităţii primează faţă de oricare factor subiectiv.

— Ce metodă de lucru practicaţi ?

— Una foarte simplă : ceea ce poţi face azi, nu lăsa pe mîine, iar pentru că azi ai mult de lucru, nu te poţi opri decît după ce ai isprăvit şi uite-aşa trec orele în şir, pînă tîrziu. Sarcinile cresc şi, firesc, trebuie soluţionate. Ritmul rapid impune eforturi mari, dezvoltarea rapidă cere o muncă deosebit de intensă. Fără aceasta nu poţi obţine rezultate. Rezişti ritmului, eşti capabil să faci faţă ? Bine. Nu eşti ? Trebuie să-ţi cedezi locul altuia, nu ai încotro, aceasta fiind legea dintotdeauna a muncii.

De unde îmi trag puterile ? Dacă ţineţi neapărat să aveţi un răspuns — deşi aş prefera să nu vorbim despre acest subiect — trebuie să vă spun cu toată sinceritatea că sursa mea de energie este înainte de toate conştiinţa revoluţionară a datoriei. Tinerii obişnuiesc să-mi spună că eu am trăit două perioade ; una realmente revoluţionară şi, acum, perioada construcţiei paşnice. Iar eu le răspund că perioada construcţiei paşnice este tot atît de revoluţionară ca şi munca în ilegalitate sau ca lupta politică şi armată pentru dobîndirea puterii. Pot să afirm că în epoca aceasta eu muncesc mult mai mult decît în perioada anterioară. Firesc, atunci pericolul era mult mai mare, însă sub aspectul muncii azi avem incomparabil mai mult de făcut, pentru că este vorba de înfăptuirea şi de înflorirea unei societăţi cu totul noi, socialiste. Îmi trag puterile din angajamentul faţă de cauză ; munca este pentru mine o bucurie ; or, cînd ceva îţi face plăcere, timpul nu mai contează. Şi e o mare satisfacţie, o mare sursă de putere să simţi că eşti întotdeauna prezent în muncă şi pui în mişcare oameni şi probleme. Cît timp stau la birou ? Există treburi pe care trebuie să le duci la bun sfîrşit aici, dar munca unui ministru nu se poate limita la camera de lucru, deoarece un raport sau un studiu — oricît ar fi ele de bune — nu pot echivala niciodată cu o discuţie, cu o consfătuire purtată la faţa locului, pe teren, cu oamenii cei mai apropiaţi de munca respectivă, de problemele producţiei. Răspunsul, chiar pentru cele mai complicate probleme, nu trebuie căutat în cabinet, ci la faţa locului, unde există întotdeauna maximum de pricepere şi competenţă. Iată pentru ce mi-am propus, la modul obligatoriu, să stau mai mult de jumătate din săptămînă pe teren.

— Ce alte bucurii aveţi, în afară de muncă ?

— O am mai cu seamă pe cea a cititului. Îmi plac foarte mult cărţile referitoare la ştiinţa marxistă. Cîndva, demult, pe vremea internării mele din Franţa, aveam cu mine, în lagăr, versiunea franceză a uneia dintre cărţile lui Engels : **Feuerbach şi declinul filozofiei germane.** În decursul timpului, am recitit de multe ori această scriere, găsind mereu în ea cîte ceva nou. Dacă îţi place ceva, găseşti întotdeauna şi timpul necesar. M-am ocupat mult de studiul ştiinţelor naturale, mai ales cu al chimiei şi, firesc, al fizicii şi matematicii ; m-a interesat apoi întrucîtva astronomia şi biologia, în măsura în care ele ţin de cultura generală a unui om. Am şi o veche „pasiune", la care nu mai poţi renunţa niciînd, după ce i te-ai dedicat : scrisul. Regret sincer că nu am destul timp pentru scris, nu numai în domeniul ştiinţei şi tehnicii, dar şi în al beletristicii. Îmi place foarte mult poezia şi romanul ; poeţii mei preferaţi sînt Eminescu, Coşbuc, Arghezi, iar dintre cei în viaţă Jebeleanu şi Beniuc. Îl ador pe Garcia Lorca, ale cărui poezii m-au însoţit pînă la capăt, pe toate fronturile. Dintre francezi îmi place foarte mult Aragon. L-am citit din doască-n doască pe Hemingway ; îmi e foarte aproape şi mă pasionează. Dintre artele plastice prefer sculptura. Am fost întotdeauna şi rămîn mereu un mare admirator al lui Brâncuşi. La întoarcerea în ţară, primul meu drum m-a purtat pe urmele sale, la Tîrgu Jiu. Mare păcat că mai există încă şi azi, la noi, oameni care nu înţeleg contribuţia sa la crearea sculpturii celei mai moderne, printr-o artă personală de obîrşie populară, care l-a făcut dealtfel celebru în toată lumea. L-am cunoscut bine pe Baraschi şi mi-au plăcut mult fîntînile sale ţîşnitoare.

— Dacă aţi putea să vă luaţi viaţa de la capăt, cum aţi trăi-o ?

— La vîrsta mea, omul priveşte şi înapoi — şi poate că îşi pune şi astfel de întrebări. N-am ce regreta ; mi-am trăit viaţa din plin. Dacă ar fi s-o iau de la capăt, aş parcurge acelaşi drum. Poate cu ceva mai puţine greşeli — după cum spunea, atît de potrivit, la ultima sa aniversare, regretatul tovarăş Emil Bodnăraş. Căci, în viaţă, mai rămîne întotdeauna loc pentru „mai bine". De multe ori mă întreb dacă voi reuşi să duc la bun sfîrşit tot ce aş vrea...

MIKO ERVIN

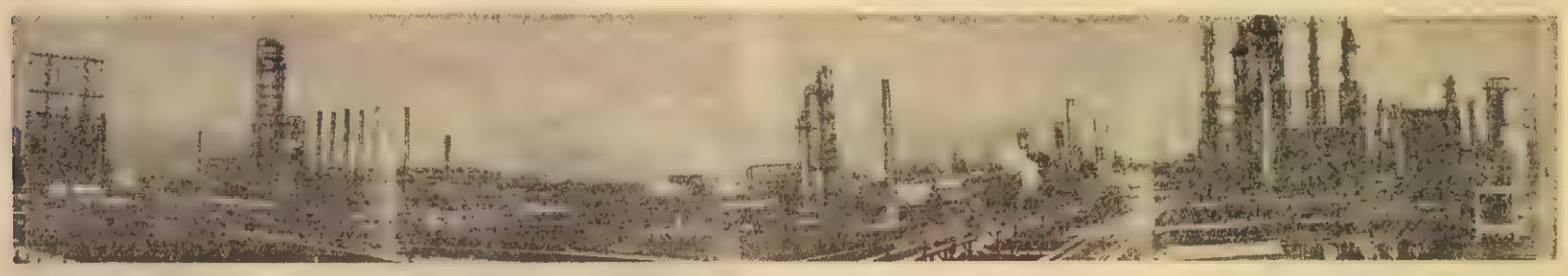

Gheorghiu-Dej se poate mîndri cu faptul că acolo ciştigul mediu lunar pe cap de locuitor este printre cele mai înalte din toată ţara, tocmai pentru că aşezarea aceasta a creat-o şi dezvoltat-o însăşi industria chimică. Or, în această ramură nu lucrează numai muncitori calificaţi, dar şi foarte mulţi ingineri şi în general oameni cu o calificare înaltă. În toate oraşele vizate, industria chimică asigură o considerabilă dezvoltare socială şi economică. Dealtfel, e firesc, deoarece acolo, unde se construiesc marile unităţi ale industriei chimice cresc ca din pămînt întregi cartiere noi, cu apartamente moderne şi reţea şcolară de mai multe grade, care asigură crearea rezervelor de mînă de lucru pentru noile obiective.

— Am văzut foarte multe flori în aceste aşezări...

— Iubim florile şi vrem să vedem multe, cît mai multe, îndeosebi prin locurile acestea. Concomitent cu construirea noilor cartiere, amenajăm zone verzi, parcuri, plantaţii de flori : înfiinţăm crese, cămine de zi, terenuri de sport — căci fără toate acestea nu există o adevărată activitate industrială. În general, am încercat — în toate zonele unde s-au creat obiective noi — să asigurăm o atmosferă şi condiţii cît mai bune pentru oamenii care trăiesc şi muncesc acolo, avînd o înaltă calificare profesională şi studii de grad superior.

Îmi amintesc, în legătură cu aceasta, de un caz foarte interesant şi elocvent, care a avut loc cu doi-trei ani în urmă, cu prilejul vizitei făcute de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Borzeşti. Întreaga zonă industrială era plină de parcuri cu flori şi copaci tineri. Pornind pe aleea principală — lărgă cît un bulevard şi împodobită cu splendide straturi de flori multicolore — secretarul general al partidului a exclamat spontan : să vină aici cine-o vrea, să vadă dacă există poluare : ştiţi prea bine că, dintre toate vietăţile, tocmai floarea reacţionează cu cea mai mare sensibilitate la orice schimbare atmosferică.

— Dar aşezările vechi ? De pildă, Ocna Mureş...

— Ocna Mureş trebuia oricum să-mi rămînă fixată în memorie, căci, practic, a fost cea mai mare uzină chimică a României dinainte de război, iar azi este cea mai veche. De la cele 30 000 de tone cît producea anual Solvay, pînă la producţia actuală de 450 000 tone este un drum lung, iar evoluţia rămîne strîns legată de cunoştinţele profesionale ale tehnologilor noştri, care îşi lubesc foarte mult uzina. Ocna Mureş a cunoscut o serioasă dezvoltare încă în perioada primului plan cincinal — firesle, cu dificultăţile inerente oricărui început. Cunosteam, în acei ani, îndeaproape, un mare număr de muncitori, maiştri, ingineri. Cunosteam populaţia oraşului. Aş putea să spun că ştiam, casă de casă, întregul oraşel. Pe atunci începuse construirea primelor blocuri ; apoi, încetul cu încetul, Ocna

LA AGAFTON, ca peste tot, există bătrîni ai satului dar şi „un sat de bătrîni", o experienţă de gerontologie socială de mare interes

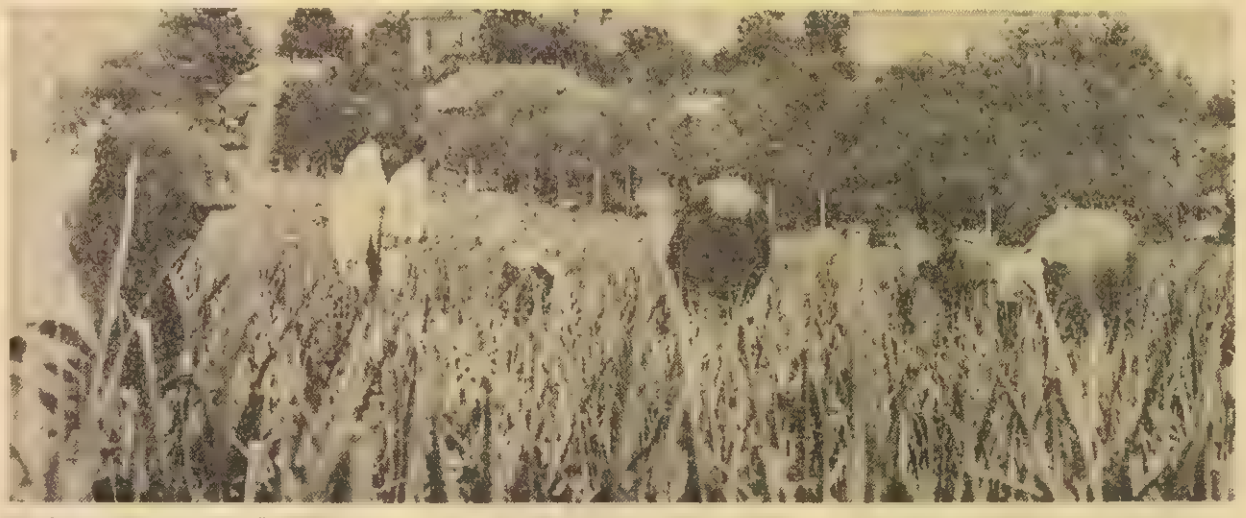

Chiar străin de orice elan liric fiind, odată ajuns la Agafton, sat din coasta Botoşanilor, trebuie să te freci bine la ochi ca să nu crezi că ai adormit, cu o seară în urmă, cu basmele lui Ispirescu sub cap: căsuţe albe cu pridvor, grădiniţe cu flori, toate împrăştiate într-o imensă vale înconjurată de livezi, la răspîntii doi de cîte o bătrînă, ca o Sfîntă Vineri, pigulind cîte ceva sau spunînd „cîţ" unei pisici, un bătrîn stupărind ici, altul strîngînd fîn mai colo. Un peisaj de un bucolism perfect, un decor dulceag pentru piese duloase cu Philemon şi Baucius — presupunînd că cineva ar mai avea chef de ele — numai că această imensă scenă şi tot ceea ce o înconjoară nu sînt invenţie, ci este cadrul aevea al unei realităţi sociale şi al unui experiment ştiinţific totodată, închinate acelui capăt tot mai subţire de viaţă care se numeşte bătreneţea. La Agafton, la Căminul de bătrîni al Ministerului Muncii, se încearcă, de mai bine de 10 ani, a se statornici mediul cel mai propice trăirii vîrstei senectuţii în condiţii de demnitate şi adevărată serenitate, acceptării longevităţii nu ca pe un miracol, ci ca pe o acumulare firească. De fapt, este impropriu zis „cămin de bătrîni", pentru că experienţa de la Agafton îşi revendică tocmai meritul de a fi trecut de la condiţia de cămin la cea de „sat de bătrîni", înzestrat cu structuri cu totul specifice. Este, ne relatează directorul Aurel Tărnăuceanu, o experienţă unică în Europa, după cîte se pare. Oameni înaintaţi în vîrstă, rămaşi singuri, abandonaţi de familie sau mai greu de lăsat în grija rudelor, trăiesc aici fără sentimentul ruperii brutale de căldura şi tabieturile mediului familial. Casa este casă, nu un cămin comun sau un sanatoriu ca atîtea altele: fiecare are rostul lui, o cameră într-o gospodărie tipic ţărănească, cu săliţă şi pridvor, cu toate ustensilele necesare omului pentru un trai lesnicios. Dacă vrea, ia masa la cantină, dacă nu, îşi aduce mîncarea acasă, o mai completează cu ceea ce crede de cuviinţă. Cei mai în puteri — să nu uităm că media de vîrstă este totuşi de 80 de ani! — lucrează de bună voie la grădina de zarzavat, la ferma de porci, la stupărit, fără să acorde nici o importanţă amănuntului că astfel de munci se numesc „acţiuni de ergoterapie". Sînt oameni care au trudit toată viaţa fără cuvîntul „ergo" în faţa ochilor şi dacă forţele îi mai ţin pun mîna cu dragă inimă la treabă. Dealtfel, la vîrsta asta, rotind în jurul a 70, 80, 90 de ani, nici o convenţie din lume şi nici o iscoditură de gazetar nu l-ar mai putea îndemna să întreprindă ceva care nu le stă la inimă. O inimă obosită de cele trăite, îndurate, de depunerea implacabilă a timpului. Pentru că nu se simt rupţi de viaţa de dincolo nu se uită la noi cu ochi curioşi şi cum nu ne trece prin cap să-i întrebăm „ei, cum e cînd ai 90 de ani?", îi lăsăm să ne spună ce le face plăcere, ca unor vizitatori oarecare care le-au călcat pragul. Simţindu-se, într-un fel, ca acasă, bătrînii nu găsesc cu cale să se vaiete, să se considere nedreptăţiţi, să fie circotaşi şi cusurgii (metehne obişnuite ale vîrstei) şi se pare că un prim efect psihologic al experienţei acesteia este redobîndirea unei demnităţi pe care o bătrîneţe consumată în condiţii de hărţuială, nesiguranţă şi de întrerupere a unei ordini firesti o poate pierde.

...Un adevărat slalom printre amintiri vechi de peste o jumătate sau trei sferturi de secol, lăsate să curgă de-a valma: familia Sandovici locuieşte aici de mai bine de opt ani, dînsul are 89 de ani, dînsa — cu 5 mai puţin. Dînsul nu prea mai are ţinere de minte, în schimb soţia doreşte să ne înşiruie, cu exactitate, staţiile de gară al căror şef a fost bărbatul: Dărmăneşti, Vereşti, Roman, Caracal, Braşov. De aici a ieşit la pensie, de la Braşov.

Un fost tehnician agronom care a ţinut să iasă la pensie după ce a pus umărul la cooperativizare, Ion Beznea, este unul dintre consultanţii în problemele de pomicultură de la Agafton şi îi plac, la orice vîrstă, „oamenii potriviţi la locul potrivit", pentru că, spune el, „şi viermele dacă îl scoţi din hrean şi îl pui în sfeclă, moare". Fostului director i-a spus în faţă că este un profan în probleme de administraţie. Nu suportă bătrînii mofturoşi, cei care vor să le înmoi posmagii.

Pe pereţii casei Mariei Miron, alături de splendide scoarţe ţesute de ea, o sumedenie de fotografii de băieţi şi fete. Unii cu chitare în mîini: „Am un cîrd de nepoţi, eu nici nu-i ştiu, îmi tot trimit poze".

Ion Torac, pornit pe 80 de ani şi care susţine că „numai unul e Torac în Romînia", a lucrat mult timp în C.A.P.-ul din satul Bîrla. Făcea treabă bună, după părerea lui, pentru că „era cu interesare". Acum „lucru pe la cămin la ce mă pune şi la ce este nevoie, mai ales la fîn". Are 5 băieţi şi două fete, copii buni, dar fiecare cu ale lor, mai vin să-l vadă, din cînd în cînd.

D-na un alt specialist, de data asta în stupărit, Ion Săndulache, pe care, la cei peste 80 de ani ai săi, l-am găsit cocoţat pe o scară, adunînd un roi de albine, aflu unele amănunte despre timpurile cînd această meserie aparţinea femeilor şi, venind ceva mai încoace, despre starea baionetiştilor francezi în timpul primului război care, se pare, nu era prea strălucită.

— Moş Milieş, te văd drept şi viol, cu toţi cei peste 80 de ani ai matale. Am aflat că citeşti încă în slova veche. Ştii matale un secret ca omul să trăiască mai mult şi mai frumos?

— Unul singur. Să fie calm şi răbdător. Eu am fost învăţător de ţară, niciodată nu mi-am ieşit din fire în faţa copiilor. Am fost şi primar, în comuna Scobinţi, dar din cei aleşi de oameni, nu puşi. Cînd au venit ţăraniştii, au adus ei altul. Cînd am simţit că cineva îmi zdruncină nervii, am fugit; asta era nevastă-mea. Soi rău. Şi acum cînd văd cîte o babă venind lipa-lipa pe cărare, mă închid în casă.

De fapt, ar fi trebuit să încep aceste însemnări cu omul care ne-a deschis poarta la sosirea noastră la Agafton, cu moş Grigoriu, invalid de război din 1916; nimeni nu-l poate hotărî să cedeze locul său de la poartă şi de lîngă telefon, dacă s-ar întîmpla o nenorocire ca asta toată obştea ar crede că nu s-a descurcat cum trebuie şi atunci de unde respect? Are 92 de ani bătuţi pe muchie şi încă vreo 10 de dus, după socotelile sale. Ne roagă ceva: dînsul „a pus o problemă, dar singur nu o poate rezolva" şi anume, insistă să fie publicate mai multe versuri şi cîntece vechi, ca să nu se piardă.

★

Benefic sub raportul utilităţii sale sociale imediate, Căminul de bătrîni de la Agafton oferă şi un interesant cîmp de observaţie cercetărilor din domeniul gerontologiei. Concluzii sistematice nu au fost încă formulate dar, după cum ne-a informat medicul Horia Girlonţa, proaspăt absolvent de la Cluj-Napoca, Institutul de geriatrie a solicitat un schimb de experienţă: 20 de bătrîni să fie trimişi la Bucureşti, iar alţii să vină aici, pentru a se studia influenţa Gerovitalului în condiţiile vieţii de la Agafton. Deja se află sub observaţie cei 20. Totul este să-i convingă să se deplaseze pînă în Capitală. La timpul potrivit, vom relata despre rezultatele studiilor de specialitate.

MAGDA MIHAILESCU ■
Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Literatura și vacanța

De cîteva săptămîni vitrinele librăriilor noastre sînt împodobite cu inscripții mari : „Cartea în vacanță". E într-adevăr momentul potrivit să li se amintească oamenilor că ar trebui să se gîndească și la lecturile lor estivale, ca să-și facă, din timp, aprovizionarea necesară.

Cum inscripția poate fi citită în două sensuri, mi-a trezit niște reflecții cam melancolice, pe care mă grăbesc să vi le împărtășesc :

Sigur că înțelesul imediat trimite la însușirea cărții de a fi un obiect foarte căutat în vacanță. Deci, aveți grijă ca pe lîngă costumul de baie, bocancii sau cutia cu cremă Nivea să luați în geamantan și ce să citiți. Acuma aveți timp liber berechet (dacă nu vă țineți de blestemății) și cartea e amicul cel mai fidel și antrenant.

Inscripția se pretează însă și la alt înțeles : „Există o categorie de cărți potrivite pentru vacanță ; grăbiți-vă să nu le scăpați !" Și, atunci, mi-am dat seama de o întreagă dramă : Se spune „habent sua fata libelli". Dar ce soartă, cînd e vorba de vacanță ? Dacă ne gîndim bine, la acest capitol domnește o cruntă nedreptate în republica literelor. Just ar fi ca bietele cărți, răscititele tot anul, să aibă și ele lunile lor de odihnă. Dar se întîmplă exact pe dos. Volumele necitite, care au trîndăvit toată vremea prin rafturile librăriilor sau dulapurile bibliotecilor, au în continuare parte de un netulburat otium horațian. Cărțile hărtănite, cu cotorul plesnit și „urechi" la colțurile paginilor, o pornesc iarăși la drum. Ele vor fi turtite prin rucsacuri supraîncărcate, tăvălite pe plaje, împrumutate, trecute din mînă în mînă. „Vacanța" lor, să nu mai vorbim, e o perioadă de muncă în asalt ! Și toate astea pentru că sînt interesante și plac.

E o veche inechitate, întîlnită frecvent și prin întreprinderi. Cui trage serios i se dau sarcini în plus, fiindcă pe chiulangii nu te poți bizui. Cineva mi-ar putea obiecta că în vacanță sînt luate cărțile ușoare, distractive. Scrierile solide, substanțiale, instructive și educative rămîn acasă spre a fi citite atent, cu creionul în mînă și caietul de conspectat alături. O anumită justiție, prin urmare, tot ar exista ! Mărturisesc franc că nu cred în ea. Poate trebuie să repetăm azi mai mult ca oricînd un lucru foarte simplu, dar care e, nu știu cum, uitat parcă înadins.

Citim, bineînțeles, manuale și tratate, luptînd împotriva durerilor de cap și somnului, ca să ne instruim, ca să trecem examene, să fim pregătiți într-o îndeletnicire, să ducem înainte știința. Aici se aplică versul lui Virgil : „Labor omnia vincit improbus". Spiritul se îmbogățește în astfel de condiții, sub regimul încordării tenace, chiar cînd e pasionată.

Ne formăm, citind romane, povestiri, poezii sau critică, fără să o simțim, trăind o intensă **plăcere**. Dacă ea nu există tot timpul, poate fi vorba de orice educație în afara celei pe cale artistică. A disprețui distracția prin lectură, adică voluptatea cititului, înseamnă practic a condamna la inexistență literatura beletristică propriu-zisă și a o înlocui cu triste surogate ale ei, oricîte nobile intenții și-ar propune fabricanții lor. Comic e că însăși acțiunea formativă se duce automat cînd plăcerea dispare. Educația pe cale literară cu sila are efecte contrarii țintei urmărite. Cine declară că gustă exclusiv lecturile beletristice „grele", adică la care asudă și își pune după terminarea a jumătate de pagină capul sub cișmea, e un ipocrit. Astfel de inși cară cu ei, în vacanță, oriunde își expun persoana, o operă ilizibilă, reputată însă ca „adîncă", vorba lui Ipingescu. Faceți-le o inspecție inopinată în cameră ; veți descoperi că savurează, cînd nu-i vede nimeni, pe Karl May.

Formula „Cartea în vacanță" (mă întreb dacă librarii noștri s-au gîndit) obligă. Răspunde oare produsul oferit cumpărătorilor calității făgăduite de inscripția așternută asupra lui ? Aruncînd o simplă ochire prin vitrine, tare mă tem că cititorul s-ar arde în multe cazuri, cumpărînd ce găsește ca atractioasă lectură estivală.

OVID S. CROHMĂLNICEANU ■

SCRIITORI ROMÂNI DE AZI

Fănuș Neagu

Unul dintre cei mai importanți prozatori ai literaturii române de astăzi este scriitorul Fănuș Neagu, născut la 5 aprilie 1932, în comuna Grădiștea-de-Sus, din jud. Brăila. Ca om, scriitorul este din toate punctele de vedere simpatic, are cultul prieteniei, iubește poezia, caii, vinul roșu, fotbalul. Cine vrea să-l cunoască însă cu adevărat trebuie să-i citească cel puțin două cărți, **Cronici de carnaval** (1972) și romanul din 1968, **Îngerul a strigat**.

Prima este „o carte cu jucării", o culegere de false cronici sportive, plină de ingenuități și de teribilisme („Personal mă simt ofensat de întîrzierea iernii"), de comparații prețioase, demne de pana oricărui mare poet („Iarna, cînd viscolul intră pe străzile Bucureștilor, perfid ca Richelieu în apartamentele reginei..."), de aforisme și de moralități ironice („Sigur că banul nu e totul, dar e și el pe lume", „cu șprițuri dese și reci nu ajungi să cumperi covor de iută"), de strofe picante, în stilul cîntecelor de lume sau al poeziilor lăutărești din **Spitalul amorului** („Te-ai întors tîrziu acasă, / Primul lucru ce-ai făcut, / Mi-ai ars plapuma și perna, / Patu-n care am zăcut..."). Scriitorul încarcă fraza cu etaje de metafore și de înluminări, dar ceea ce îl salvează de manierism este fantezia și umorul care amintește de multe ori de felul păgubos de a glumi al lui Creangă („...mă umplu de licurici — dușmanii spun : de doamne-ajută — pînă peste urechi și nu mă spăl apoi de păcate nici cu șase săptămîni de iaurt și nu mai ajung în veci să fac carieră").

Îngerul a strigat, din care pînă astăzi s-au publicat cinci ediții, este cartea care îl introduce pe Fănuș Neagu în zona de referință a literaturii române. Pînă la apariția acestui roman, prozatorul fusese considerat un bun povestitor, un autor important de nuvele și de schițe, dintre care, cel puțin trei, antologice, **(Dincolo de nisipuri, Drum întins** și **Acasă)**, un scriitor influențat (mai ales în volumul de debut din 1959, **Nînga în Bărăgan)** de romantismul violent al începuturilor lui Sadoveanu și de realismul folcloric și pitoresc al lui Panait Istrati.

Romanul, care pare să fie mai mult o **poveste cu ramă**, produce, de la prima lectură, o impresie covîrșitoare prin densitatea lui epică ieșită din comun, prin știința de a povesti perfect, prin fondul cînd nastratinesc, cînd tragic al celor mai multe întîmplări. Cu excepția lui I. Negoițescu, care a formulat prudent o rezervă în legătură cu lipsa de psihologie a personajelor și cu absența unei semnificații mai generale a faptelor, critica a făcut cărții, în unanimitate, o primire excepțională. Într-adevăr, **Îngerul a strigat** este o carte ieșită din comun, destinată, ca toate operele adevărate, unei foarte lungi posterități.

I s-a reproșat lui Fănuș Neagu, ca altădată lui Creangă, absența metaforicii, a teoriei în text, și prozatorul a luat în serios această observație. Inițial, romanul trebuia să se intituleze **Satul hoților de cai**, ceea ce, firește, ar fi vorbit numai despre stratul aparent și pitoresc al cărții. După mai mulți ani de meditație, prozatorul a găsit un titlu nou, **Îngerul a strigat**, care a ieșit însă dintr-un fond teoretic adăugat. Era nevoie de acest artificiu ? Prin 1934, 13 familii de țărani din Cîmpia Brăilei sînt strămutate în Dobrogea de prințul Alexandru Șuțu-Buric. Pe drum, niște prăvălii sînt jefuite, bănuiala cade pe Neculai Mohreanu care, încercînd să fugă din arest, este împușcat. Fiul acestuia, Ion Mohreanu, află cine este adevăratul vinovat, dar nu ajunge să-și răzbune tatăl, pentru că cel pe care îl urmărește, un hoț din Brăila, moare de inimă, în timpul unei curse de cai. Peste cîțiva ani, în 1954, Ion Mohreanu este și el împușcat de un necunoscut, într-o colonie de muncă, pentru o delațiune nedovedită. Dar să se observe. Nu o necesitate profundă, nu o decizie imposibil de amînat declanșează exodul celor 13 familii, ci un accident, o toană, un capriciu al prințului Șuțu-Buric, care are nevoie de pămîntul oamenilor pentru a construi pe el un teren de aviație. Nu vinovăția adevărată determină moartea lui Neculai și a lui Ion Mohreanu, ci o eroare „judiciară", o prezumție, o judecată arbitrară și pripită, care ignoră probele și se mulțumește cu ceea ce este aparent. Pitoresc în aparență, romanul este, de fapt, o poveste încordată a dramelor din capriciu și din eroare, în care pot fi implicați, deopotrivă, indivizi și mari colectivități. Cartea nu are nevoie de altă metaforică, de vreme ce conține una adevărată, în fondul ei adînc. În înțelesul acesta, M. Iorgulescu avea dreptate să susțină că cele trei strigări ale îngerului sînt o zorzoană stilistică, un marafet inutil.

Se știe, toate profețiile sînt riscante, și mai ales cele privitoare la scriitori. Dar cum lumea este plină de profeți mincinoși, poate fi loc pentru încă unul. Deși s-a consacrat printr-un roman, vocația adevărată a lui Fănuș Neagu nu este aceea de romancier, ci de povestitor, și în măsura în care **Îngerul a strigat** reprezintă un caz rar de întîlnire a povestirii cu rigorile și mai ales cu aparența romanului, este greu de presupus că prozatorul va mai repeta această performanță. În comparație cu romanul din 1968, **Frumoșii nebuni ai marilor orașe** (1976) echivalează cu un eșec. Rețeta noului roman e aceeași, domeniul povestirii este din nou fascinant, dar judecată în întregime, cartea este excesivă prin sentimentalitatea, prin manierismul și prin finalul ei simbolic pretios. Dacă **Îngerul a strigat** a fost scris, cum s-a sous, împotriva naturii adevărate a autorului, care a reușit să se inhibe, atunci **Frumoșii nebuni...** reprezintă o revanșă. În primul caz cîștigase romanul, în al doilea, romancierul și gustul său ciudat.

FLORIN MANOLESCU ■

Inerția în critică

În critică, inerția se manifestă în primul rînd în modul abordării unor teme și scriitori. Mă refer, bineînțeles, la extreme : abordarea excesivă și neabordarea. Există prea mulți scriitori „ taxați" între contemporanii noștri. Opinia curentă este că Marin Preda și Eugen Barbu, de pildă, sînt autorii unei singure cărți de rezistență : **Moromeții (I)** și **Groapa**. Dar oamenii aceștia abia au trecut de cincizeci de ani. Se pune problema în ce măsură critica a favorizat sau nu evoluția lor scriitoricească.

În cazul marilor scriitori, inerția se manifestă de obicei în evlavie, în atroficrea simțului critic. În cazul tinerilor, inerția se manifestă în neabordare. Nu discut aici recenziile, ci studiile ample, singurele capabile să impună scriitori. De ce n-ar exista, azi, un studiu amplu despre grupul de la **Echinox** ? Revista clujeană a impus poeți și critici de a căror valoare puțini recenzenți se îndoiesc. Dar studiul e lăsat în sarcina posterității. Posteritatea nu va putea decît să analizeze literatura de azi ; noi putem s-o influențăm, incitînd-o. Dar o facem atît de timid...

Critica literară trebuie să facă mai mult pentru scriitorii în viață. Sînt convins că poezia lui Mihai Beniuc, de pildă, este rezistentă chiar pentru cititorii de azi, dacă un critic competent ar întocmi o bună antologie și un studiu critic pertinent.

În același context se înscrie și aplicarea abuzivă sau totala desconsiderare a noilor metode critice sau a unor doctrine estetice moderne. Se cunoaște rezultatul lamentabil obținut de Florin Mihăilescu în **Introducere în opera Hortensiei Papadat-Bengescu** (Minerva, 1975), unde opera scriitoarei servește ca material exemplificator al Esteticii lui Lukács (cam atunci tradusă în românește). Cartea nu servește nici prozatoarei, nici înțelegerii lui Lukács.

O remarcabilă aplicare a unor metode exegetice moderne a făcut colectivul de cercetători care a analizat structurile tematice și stilistice ale romantismului românesc. Abordarea este extrem de utilă, dar abia la poezia contemporană metoda ar fi fost cu adevărat profitabilă. Aplicarea noilor metode la subiecte „clasate" este un alt indiciu al inerției critice. De ce metodele moderne sînt potrivite doar pentru abordarea romantismului sau a folclorului și nu pentru abordarea poeziei lui Nichita Stănescu ?

Cînd vigilența criticii scade, șansele impostorilor cresc. Parafrazînd definiția dată de Blaga conștiinței filozofice, putem vedea în critică o sumă de acte ale literaturii epocii, reflectate asupra ei înșăși, și intrate, firește, în singe, sub înfățișarea unor atitudini bine consolidate. De aici — relația între inerția criticii și inerția literaturii.

MIRCEA SCARLAT ■

CRONICA LITERARĂ

Ioan Alexandru: Imnele Transilvaniei

O carte ca **Imnele Transilvaniei** nu constituie neapărat o surpriză ; poate doar prin dimensiunile ei masive. Ioan Alexandru este același din „Imnele" anterioare. Mai pronunțată, încă de la început, din primul poem, apare tema patriei. Lucru remarcabil însă, nu e vorba propriu-zis de o îngustare a programului poetic. Dimpotrivă, Ioan Alexandru are convingerea fermă că abia acum a descoperit sursa cea mai profundă a lirismului său. Gîndul poetului este mai mult la „patria de acasă", la realitățile cele mai familiare, pe care se străduiește să le ridice la expresie — la cuvînt, zice el — cu mijloacele Poeziei. Așa se face că reînvie, în cele din urmă, un Ardeal mitic, țară a frustrării, dar și a împlinirilor fabuloase. Există mult ritual în poemele lui Ioan Alexandru și nu vedem în asta ceva contrafăcut. După cum tabloul idilic și retorica imnică par firești, ținînd seama de idealul absolut de poezie către care tinde. Ar putea fi încadrat foarte bine în formula tradiționalistă, dacă aceasta, la rîndul ei, n-ar fi devenit cu timpul o prejudecată. Or, am văzut, poetul refuză programatic orice limitare și deci nu e suficient să-l apropiem de Goga, de Coșbuc sau de Blaga. Poezia imnică a lui Ioan Alexandru, cu toată abundența ei, este originală, fie și ca „manieră". Important e că există și încă în chip monumental. În dorința secretă a poetului, cartea aceasta de imne face cît o ctitorie de civilizație românească și nu credem că asteptările au fost înșelate.

Poemele din **Imnele Transilvaniei** stau indiscutabil sub semnul luminii. Elevația cîntului, în nota sa extatică, alungă cețurile și crispările de odinioară. Accentele pronunțat liturgice, ritmica de litanie domoală dau sentimentul vechimii și al unei măreții liniștite. Poetul se simte solidar cu lumea pe care o redescoperă, nu fără uimire și voluptate, în peisajul ardelean, în pomenirea strămoșilor țărani și cărturari, a domnitorilor : ei atinge astfel, poate pentru întîia oară, plinătatea eului, bucuria existenței fericite, edenice. Apare tot mai des increderea în cuvînt, în logos, asociat cu ideea de luptă : „Nu-i decît grîul singurul meu scut". De aici poetul ajunge apoi la starea de grație, cu ecouri din metafizica binelui și a frumosului : „Ce caldă-i lumea, cuib dumnezeiesc / Lucruri și făpturile cu toate / Ne atingem surîzînd ca-n somn / Semne mari de aur luminate / / Și-i frumos și bine...". Revine din cînd în cînd, obsesiv, imaginea pelicanului, tînguindu-se pe coline, metaforă a pribegiei și a jertfei de sine sublimate.

Ioan Alexandru rămîne, în continuare, același liric viguros al elementarului, al pămîntului și al roadelor sale, într-un cuvînt al naturii necorupte. În **Tînguire**, de exemplu, apare oroarea de putreziciune. Ar mai fi de amintit, în plus, visul curat, luminos, aura de spiritualitate ce învăluie lucrurile, cosmarul blînd, ingeresc, starea de contemplație și de tensiune a cunoașterii („Natura firii să o poți vedea"), într-un efort lin — deloc încrîncenat — de limpezire, de trecere prin oglinzi, chiar dacă mai întîlnim unele simbolisme obscure, șarpele bunăoară : metaforă a dorințelor latente ori simbol mantic, după unii.

Imnele propriu-zise (despre Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrîn, Gheorghe Șincai, Mihai Eminescu etc.) sînt compoziții vaste, aglomerări de viziuni concrete și de imagini expresioniste, cu momente de meditație filozofică și de proiectie în toposul originar. Atitudinea mesianică și inesajul liric ne duc cu gîndul la artistul profet. În clipele de mare inspirație poetul se identifică cu colectivitatea, lesnind astfel definitiv din izolare, din eul lăuntric. Toate acestea fac din imne adevărați „psalmi patriotici" (cum se exprimă Eugen Barbu).

Natura este și ea văzută cu ochii viziunarului, adică la dimensiuni colosale. Carpații miros a veșnicie — zice undeva poetul. De fapt, întregul ritual descriptiv este asociat unui cadru geografic etern, pe alocuri istoricizat, ca în finalul imnului despre Mihai Viteazul, cînd trupul eroului „se reîntoarce în holde".

Ioan Alexandru cultivă și imnul cosmogonic, în tradiție arhaică. La el cuvîntul are puteri sacre : „Totul trebuie zămislit din nou". Cuvîntul înseamnă logos, lumină, comuniune. Cu toate acestea, mai persistă încă amintiri escatologice, spaima de întuneric, de prăbușirea în demonie și viciu : „Lanț se țineau din neam în neam / Aceeași ură și același cîntec / Putea istoria de singe putrezit / Al pruncilor uciși la maică-n pîntec". Intuiția poetului cuprinde, așadar, toate extremele, într-o viziune organică, absolută asupra condiției umane și cosmice. Este imposibil să-l receptăm cu un singur simț pe Ioan Alexandru, oricît nota dominantă, în volum, e cea care se anunță din primul poem (cel despre patrie).

CORNEL MORARU ■

românia în lume
lumea în românia

Omagiu lui Brâncuși

Parisul, orașul în care Brâncuși și-a petrecut o mare parte a vieții sale și căruia i-a lăsat prin testament o mare parte din lucrări și atelierul, faimosul său atelier, reconstituit la Muzeul de artă modernă, a omagiat recent, printr-o seamă de manifestări : expoziție de opere, de fotografii, gală de filme, simpozion de comunicări etc., pe genialul sculptor român.

Amănunte despre toate aceste manifestări ne-a furnizat criticul de artă Mircea Deac, comisarul expoziției românești de sculptură deschisă la Paris cu acest prilej.

— Mai intîi de toate, în ce a constat, tovarășe Mircea Deac, expoziția de sculptură românească, mă refer la expozanți și lucrări.

— Expoziția a fost organizată la Muzeul de artă modernă din Paris, ca un „Omagiu al artei românești adus lui Brâncuși". Ea a fost organizată sub înaltul patronaj al d-lui Jean Sauvagneargues, ministrul afacerilor externe al Franței, al d-lui Michel Guy, ministru secretar de stat la cultură, Bernard Lafay, președintele Consiliului Parisului și a d-lui Jean Tauble, prefectul Parisului. Prin alcătuirea expoziției, am ținut să arătăm starea de fapt a sculpturii românești contemporane, multitudinea de talente, de la maeștrii consacrați, la tinerii care s-au afirmat în ultimii ani, larga sferă de genuri abordate, de maniere și de tehnici, imensul cîmp de inspirație. Au expus 56 de lucrări, 24 de sculptori, după cum urmează : Gabriela Adoc, George Apostu, Aurelian Bolea, Cristian Breazu, Boris Caragea, Florica Caragiu, Mac Constantinescu, Alexandru Gheorghița, Ștefan Gherghely, Eugen Gocan, Vasile Gorduz, Gheorghe Iliescu-Călinești, Ion Irimescu, Ion Jalea, Ioanna Kassargian, Ovidiu Maitec, Iulia Oniță, Nicolae Păduraru, Constantin Popoviei, Jenö Szervatius, Paul Vasilescu, Gheza Vida, Ion Vlasiu, și Silvia Radu. La toate acestea s-au adăugat trei sculpturi de Brâncuși : „Prometeu" 1911, „Cap de copil" 1913, și „Muză" din colecția Muzeului de artă modernă.

— După cum s-a anunțat, expoziția a fost urmată de un colocviu, la care a participat și o delegație românească. Care au fost temele dezbătute în acest colocviu-simpozion și cine a participat ?

— Mai întîi, din Franța au participat o seamă de cunoscute personalități ; sculptori, critici de artă și esteticieni, artiști și filozofi. Au prezentat comunicări Augustin Cardenas, Etienne-Martin, Cécile Goldscheider, Paul Marie Grand, Ionel Jianu, Bert Lardera, Jean Laude, iar cu intervenții din sală au participat Jean Cassou, Dora Vallier, Pierre Cabannes. Din partea noastră au participat cu comunicări : Mircea Deac — „Sensul operei lui Brâncuși. De la resursele folclorice naționale la valoare universală", Dan Hăulică, „Brâncuși, plenitudine și puritate", Ion Frunzetti — „Brâncuși, o etapă stilistică necesară a sculpturii mondiale", Mac Constantinescu — „Brâncuși" și Ion Vlasiu — „Mișcarea în opera lui Brâncuși".

— În afară de aceste două manifestări de la Muzeul de artă modernă, ce alte manifestări au mai avut loc la Paris în această perioadă ?

— Institutul Franței, prin Academia de Arte Frumoase, a ținut să omagieze și el pe Brâncuși. Astfel, domnul Louis Leygue, președintele acestei venerabile Academii, a vorbit într-o ședință publică cu numeroasă participare despre personalitatea lui Brâncuși, iar la sediul acestei instituții artistice s-a deschis, trimisă de țara noastră, o amplă expoziție documentară de fotografii, privind opera și viața lui Brâncuși. Să mai menționăm că la Muzeul de artă modernă au fost organizate, zilnic, în această perioadă, cu cîte două proiectări, dimineață și după-amiază, gale de filme documentare consacrate lui Brâncuși sau artei românești. Toate aceste manifestări au avut loc de curînd, ele bucurîndu-se de o numeroasă și aleasă participare a unor personalități din mediul cultural al Parisului, fiind consemnate în presă, care, nu mă îndoiesc, le va comenta mai pe larg.

ION TĂTARU ■

Al XIII-lea Festival internațional al filmului de televiziune de la Praga

Premiul de interpretare masculină : Ștefan Iordache

O gară fără trenuri care vin și care pleacă, își amintește recentul laureat, viață suspendată, mișcare fără mișcare, oameni ieșind și intrînd, așteptînd momentul eliberării și un barman trist și tronic, plin de viață, cel puțin așa l-a interpretat acum doi ani, cînd Nae Cosmescu a filmat după piesa lui Romulus Guga „Speranța nu moare în zori". Despre premiu a aflat de la o vecină care citise mai devreme decît el ziarele și din telefoanele care au urmat.

— Deci, o interpretare de acum doi ani.

— Pregăteam Hamlet...

— Despre care ziarele din Atena scriu teribil de elogios. Vă așază chiar alături de Laurence Olivier și Smoktunovschi...

— Puțin cam exaltați. E un rol care-mi convine. Ca și Barmanul lui Romulus Guga, ca și „Străinul". Pentru „Străinul" am primit mențiunea specială a juriului la Festivalul de la Karlovy Vary.

— Sînteți primul român care primește acest premiu ?

— Primul. Așa cred. După cum vedeți, cehilor le place jocul meu. Și-mi poartă noroc.

— Nu sînteți totuși un obișnuit al filmelor românești.

— Nu știu. Cred că nu-mi place să joc în film. Am impresia că oricine o poate face. Îmi plac mai ales rolurile unde trebuie să muncesc mult, și singur. Pentru Hamlet am muncit un an și jumătate din care șase luni direct pe scenă. De fapt, și acești doi ani de cînd îl joc tot muncă se cheamă. Spectacolul de acum aproape că nu mai seamănă cu premiera. Într-un film e altceva, nu ?

— Să revenim la Praga, ca să zic așa. Bilanțul ar fi următorul : o diplomă care se află probabil la televiziune, numele dumneavoastră (urmat în paranteză de România) bătut de telexurile din multe țări ale lumii, felicitările prietenilor, sincere și mai puțin, și mai ce ?

— Barmanul, de care nu mă voi mai despărți niciodată, prin mine premiul, de fapt, l-a primit el.

Creative Inventions of Young People — An Aid World Unity

Invențiile creative ale tinerilor — un sprijin pentru unitatea lumii. Sub acest moto funcționează încă în 15 orașe ale Japoniei Expoziția realizărilor tehnice ale cooiilor din lumea întreagă. Un fel de repetiție generală, putem spune, înaintea unei întîlniri care va avea loc peste un deceniu, de la care nu cunoaștem decît cîștigătorul : progresul economic și social, civilizația. La această întrecere, **România se prezintă cu un număr record de lucrări admise, 16, din 120 de lucrări selecționate din 27 de țări.** Presa din Japonia apreciază că această nouă participare a României semnifică întocmai saltul impresionant al economiei României în general. Prezentăm cîteva dintre lucrările pionierilor români :

1 — Constantin Tacu, 14 ani : La căderea picăturilor de ploaie ne cuprinde somnul. Aparatul imaginat de pionierul român este inspirat din acest sentiment, și funcționează prin emiterea unor sunete de frecvență înaltă, mijlocie și joasă. Cînd butonul aparatului este rotit în sensul acelor de ceasornic se realizează conectarea și atunci sînt emise sunete asemănătoare căderii picăturilor de ploaie. Aparatul este folosit în somnoterapie sau pur și simplu ca somnifer electronic.

2 — Irena Marchidan, 14 ani : Folosind principiul tangentei, Irena a construit un cîntar electrolitic. Dacă un obiect este pus pe talger, roata de plastic legată de brațul suport se învîrtește proporțional cu greutatea. Cantitatea de curent electric este indicată de un aparat de măsură pentru stabilirea greutății pe baza cantității de electricitate. Cîntarul poate fi utilizat atît în industrie cît și în gospodărie.

3 — Toth Zoltan, 13 ani : Cu ajutorul unei surse de curent de 4.5 V aplicată la un aparat extrem de simplu, alcătuit numai din cîteva piese — ceea ce contează fiind gîndirea, acuratețea judecății — a construit un mecanism care poate fi folosit și în locul unei bule de nivel ce funcționează și pe întuneric.

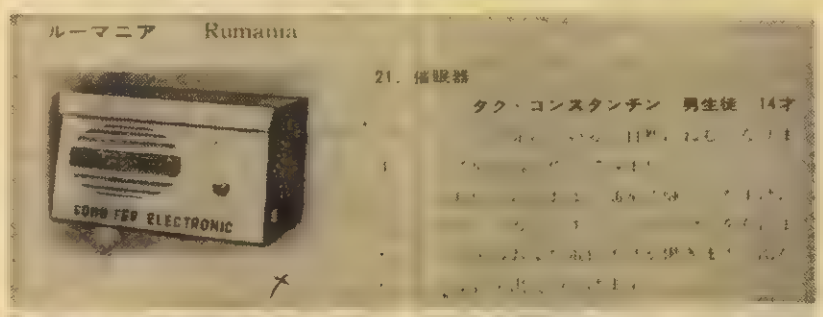

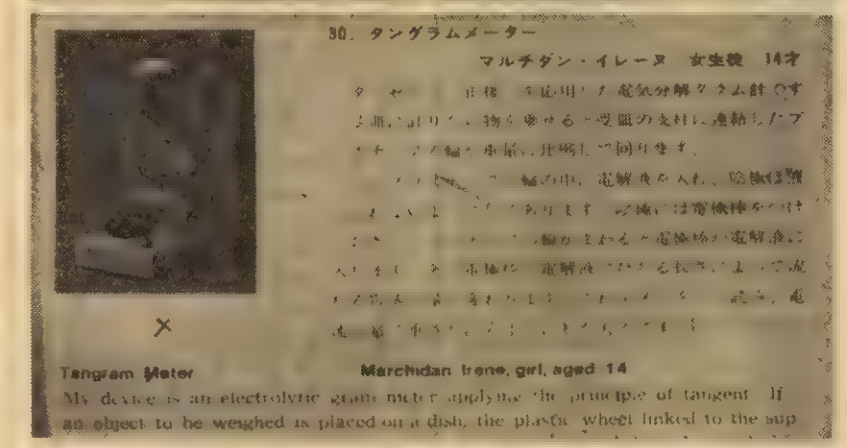

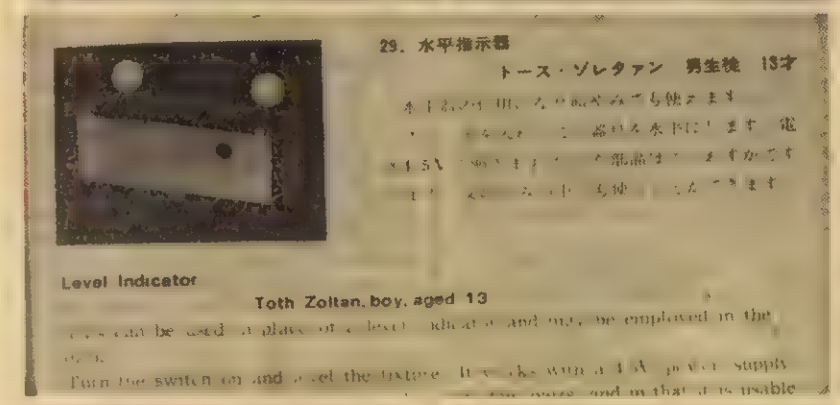

Plasticieni români la manifestări internaționale în R. P. Polonă

În aceste luni de vară, numeroși plasticieni români participă la prestigioase manifestări de artă cu caracter internațional, devenite tradiționale, și care au loc în R.P. Polonă.

Astfel, la recent deschisa „Bienală internațională a afișului", unde noi am avut constante participări, primind și cîteva distincții, au fost admiși de juriu următorii graficieni români : Dan Alexandru Ionescu, Georgeta Pusztai, Klara Tamaș, Peter Pusztai Nicolae Corneliu, Victor Fedorov, Radu Ștefiea.

Bienala s-a desfășurat pe două teme : prima, în care erau admise afișe deja tipărite de diferite categorii, social-politice, culturale, sportive, comerciale etc., și cea de a doua, în care au fost primite numai machete originale pe tema : „L'Habitat", în concordanță cu recentul congres mondial ținut pe această temă.

La cea de-a șasea „Bienală internațională de gravură" deschisă și ea în aceste zile la Cracovia participă un număr de 10 graficieni români : Geta Brătescu, Aurel Bulacu, Adina Caloenescu, Sergiu Dinculescu, Ethei Lucaci-Băiaș, Vasile Pintea, Toma Roată, Alma Rusescu, Radu Stoica, Klara Tamaș-Blaier.

A VII-a Bienală de arte grafice — Brno, R. S. Cehoslovacia

La a VII-a Bienală de arte grafice de la Brno, R.S. Cehoslovacia, care în acest an are ca temă ilustrația de carte din partea țării noastre participă cu lucrări, ilustrații de carte originale, ca și cu cărți ilustrate, următorii artiști plastici : Octav Grigorescu, Geta Brătescu, Done Stan, Magda Ardeleanu, Radu Ștefiea, Damian Petrescu, Val Munteanu, Constantin Baciu, Ethei Lucaci-Băiaș și Silviu Băiaș.

Printre autorii la lucrările cărora s-au făcut ilustrații se numără Mihail Sadoveanu, Abatele Prevost, Ion Creangă, Al. Mitru și alții.

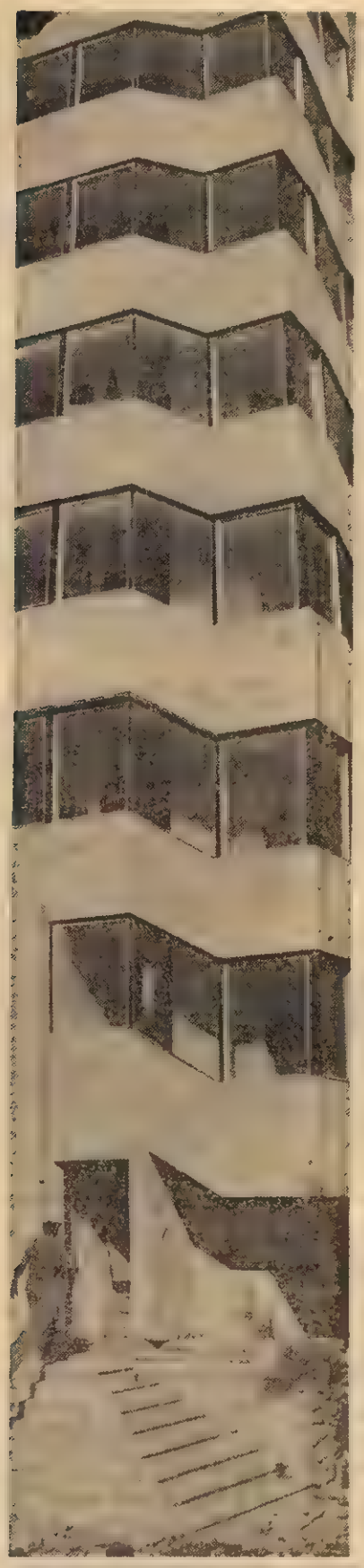

MIRACOLUL FELIX

FACEREA ȘI REFACEREA OMULUI

(Urmare din pag. 1)

La Băile Felix fericirea este o chestiune la ordinea zilei, iar motivele sînt totdeauna simple, normale și colective. La Băile Felix omul este fericit pentru că, venit beteag și cu speranță puțină, pleacă sănătos, cu speranță bogată în întreaga lui alcătuire : trup și suflet.

Stațiunea balneară Felix s-a născut într-unul din buricele calde ale planetei, în unul din acele rare locuri unde pămîntul aruncă afară sucurile sale cele mai bune. Vindecarea cu ajutorul băilor, deși nu este încă o chestiune perfect explicată de științe, se explică, filozofic, în chip extrem de convingător : în apele calde ce spală de mii de ani adîncurile minerale ale scoarței, osemintele noastre trupuri bătrîne — de vîrstă, dar mai ales din cauza condițiilor rele de viață pe care, cel mai adesea, le croim cu frenezie și nepăsare singuri și nesiliți de nimeni — se „mineralizează", se prefac, adică, în trupuri vii. Viața din noi se reașează în albiile ei firești, hrănită îmbelșugat cu fier și calciu, cu sodiu și potasiu, cu soare pur, aer pur și apă pură.

Miracolul Felix începe în urmă cu milioane de ani, odată cu formarea structurilor geologice din această parte a lumii. Apa de ploaie e suptă în adîncuri și, datorită structurii aparte a rocilor pe care le află în cale, revine la suprafață fierbinte și mineralizată. Cercetările cu metoda carbon 14, efectuate în comun de specialiști români și francezi, au dovedit că apele în care tocmai ne-mbăiem au fost cîndva ploi obișnuite. Cîndva, adică exact cu 24 000 de ani în urmă. Din cauza situației termale a regiunii, marile glaciațiuni n-au avut cine știe ce putere aici și, astfel, se păstrează lîngă Oradea o floră străveche. Astfel cresc în România lotușii, precum în delta, caldă și străveche și ea, a Nilului. Localnicii îi zic „dreți", oamenii de știință Nymphaea lotus varietas thermalis. Clima e plăcută, lipsită de agresivitățile iernii și verii de cîmpie. Media anuală a temperaturii este de plus 10,6° C. În ianuarie, temperatura cea mai joasă a fost de minus 1,9° C. Astfel stînd lucrurile dintotdeauna, se înțelege că dintotdeauna oamenii au căutat băile termale de la Felix ca pe o miraculoasă șansă oferită de mama natură în lupta cu bătrînețile și neputința, cu ruina trupului și necazurile spiritului. Unele surse arată că efectul acestor ape era cunoscut chiar cu un mileniu în urmă. În secolul XV, papa Inocențiu al VII-lea voia să construiască pe meleagurile Bihorului un spital. Primul stabiliment termal se clădește între anii 1717—1721. În 1885 se forează în cîteva locuri de unde rezultă captări de ape termale la 49° C. Forajele ultimilor ani au dus la o cunoaștere mai precisă a posibilităților oferite de subsolul regiunii și la captarea unor izvoare cu temperaturi mergînd pînă la 90° C.

★

Medicul primar Octavian Popovici — medic șef al Policlinicii 1 Băile Felix — lucrează aici din anul 1952, de la absolvirea facultății. „După război, spune medicul Octavian Popovici, stațiunea se prezenta într-o stare jalnică. Aici avuseseră loc lupte grele și puținul ce se construise fusese devastat. Primele reamenajări au asigurat tratamentul cîtorva sute de bolnavi anual. Noi a trebuit să facem o operă complexă, de calificare a personalului, de stabilizare, de asigurare a unor condiții de tratament cum zice cartea. Este necesar să subliniez că astăzi școala românească de balneologie este excelent cotată în lume. Eu m-am specializat sub îndrumarea profesorilor Eugen Moraru din Cluj-Napoca, Traian Dinculescu și Oprean din București, a regretatului profesor Sturza, unul din campionii balneologiei românești. Acestea se întîmplau după 1952. Între timp, Felixul devine o stațiune comparabilă cu vestite stațiuni balneare din Cehoslovacia și Franța, iar investițiile cincinalului vor asigura o capacitate de cazare pe serie de 10 000—12 000 de paturi, ceea ce este de-a dreptul fabulos. În 1980, vom putea socoti cîteva sute de mii de pacienți anual. În prezent, numele și mai ales renumele stațiunii ne aduc pacienți din toate cele patru puncte cardinale. Nordicii, îndeosebi, preferă să vină și să rămînă, aducînd cu ei mulțime de alți nordici : suedezi, norvegieni, finlandezi, danezi.

Anul trecut am tratat, pe lîngă zecile de mii de pacienți din țară, și 5 000 de străini. De fapt, nu am putea spune că noi contăm doar pe anume țări, în ce privește fluxul de vizitatori, fiindcă primim loturi organizate de pacienți din R.F. Germania, Anglia, S.U.A., Israel, Turcia. Cît despre cei care vin singuri, datorită bunelor oficii de propagandă ale Ministerului Turismului, precum și a propagandei pe care pacienții înșiși o fac, ne este greu să spunem cîți și de unde sînt. Unii au venit să se trateze de reumatism și de bătrînețe la Felix chiar și din Australia. O vorbă zice că e de ajuns să spună careva de-un miracol, că imediat se găsesc zece oameni dornici să-l vadă și să-l pipăie Ni s-a întîmplat chiar așa, ca un canadian, întors acasă pe propriile-i picioare, după ce venise în România sprijinit și dintr-o parte și din alta, a trimis la Felix alți zeci de canadieni. Chestiunea este că „miracolul Felix" se bazează atît pe efectul apelor termale, cît și pe tratamentele complexe ce se adaugă la băile propriu-zise. Felixul nu e numai o stațiune de cură prin băi, ci și o concepție științifică — la care contribuția românească este remarcabilă. Noi contăm aici pe eficiența factorilor naturali de tratament. În trecut, se făceau doar „scalde" și împachetări cu nămol. În prezent se aplică la Felix 50 de metode de tratament ce cuprind gimnastică medicală, individuală și cu grupul, masaje, termoterapie, electroterapie, aerosol, băi de plante, tratamente cu Boicil forte și Pellamar. Apele Felixului sînt slab mineralizate și, deci, tolerabile dar conțin un număr mare de minerale, lucru foarte important în economia organismului uman. La ieșirea la suprafață, apa este perfect sterilă, astfel că ea are interesante proprietăți bacteriostatice și bactericide. Medicii noștri au contribuții bune la cercetarea multelor, încă, secrete ale apei termale de aici, iar cercetările acestea vor îmbogăți firesc metodele de tratament. Trebuie, de aceea, să citez numele doctorului Florea Atanasiu, al doctorilor Ion Negoescu, Dolfo Frențiu, Elena Silaghi și, aș îndrăzni să zic, pe al subsemnatului. Lumea știe că la Felix „se fac băi". Adevărul este că, deși băile sînt elementul de bază al oricărui tratament, la Felix se face tot ce este nevoie pentru facerea și refacerea omului, îndeosebi al celui vîrstnic. Pentru că, e util s-o spunem, 90 % din pacienții noștri sînt bătrîni. Sau, mai corect spus, bătrîni pînă ce încep tratamentele. Mulți află după cîteva sezoane de băi și tratament la Felix o a doua tinerețe.

★

Stațiunea cu numele Felix este ceea ce se cheamă o stațiune cochetă. Hotelurile noi sînt de mîna-ntîi, serviciile ireproșabile, masa sănătoasă și bogată. Pe pantele dulci ale dealurilor înconjurătoare, policlinicile-hotel își înalță multele etaje albe, străndurile sînt pline din prima pînă în ultima zi caldă a anului. În prezent, complexele Felix 1, Nufărul mare și Nufărul mic, U.G.S.R. precum și vechile pavilioane asigură cazarea și tratamentul unui număr de peste 2 500 pacienți. Schița de sistematizare a zonei — cuprinzînd și localitățile Haieu, Rontău, Betfia și Sîn Martin, — prevede dezvoltările și noile construcții în cincinalul actual. În fața acestei schițe de sistematizare, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit în timpul vizitei sale de lucru în județul Bihor, pe 18 iunie, și a discutat atent viitorul stațiunii Felix și a celorlalte localități. Bihorul are un plan de investiții de 16 miliarde lei. Cîteva sute de milioane vor deveni policlinici și hoteluri. În 1980, acestea — Belvedere (400 locuri), Nymphea (1 300 locuri), Muncelul (1 000 locuri), Poenița (500 locuri) — vor fi de-acum în funcțiune. Din condiția unei stațiuni cochete, Felixul va trece la condiția unei mari stațiuni, cu peste 10 000 de paturi pe serie de tratament. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat tovarășului Ion Cosma, ministrul turismului, și factorilor răspunzători din județ, să accelereze ritmul construcțiilor. Rațiunile politicii de investiții sînt aici evident, direct, foarte direct în slujba sănătății oamenilor muncii. O anchetă efectuată de medicii stațiunii cu un mare număr din foștii pacienți ai stațiunii a dat rezultate, pur și simplu, excepționale. Numărul zilelor de concediu medical la foștii pacienți este, după perioada de tratament, de două ori mai mic decît numărul zilelor solicitate medical de oameni care n-au trecut prin mîinile de aur ale personalului medical de la Felix, preferînd tratamentele obișnuite.

Și atunci, ce este Felix ?

Din numeroasele răspunsuri la întrebare, l-am putea alege pe acela oferit de Ion Chiriac din Manasia, țăran cooperator și, prin voia sorții, reumatic care, după o partidă de duș suedez, primul din lunga spiță a Chiriacilor din Manasia, mi-a spus: „Felix ? Păi, iaca, sănătatea mea, drăguțule, că am înghițit toată viața la hapuri și tot țeapăn mă simțeam și cu toate junghiurile". Sau răspunsul doamnei Irma Hoffman, din Viena, care vine la tratament anual la Felix din 1968, după ce ani lungi și chinuiți de viață își cam pierduse răbdarea cu viața : „După cură, stimate domnule ziarist, viața începe iarăși să aibă un sens și pentru mine. Iar mulțumirea mea pentru apele binecuvîntate ale stațiunii românești, aceasta este : am vorbit tuturor despre Felix ca despre un loc miraculos".

Celelalte răspunsuri la întrebare își află în chip normal rostul între recunoștință și speranță.

Fotografii de ELENA GHERA

CRAIOVA

un oraș bătrîn, ocupat de tineri, o carte cu majuscule arhitectonice vorbind despre prezent și viitor

Sase sute de mii de ani, ne asigură istoricii, despart primii bolovani ciopliți de om, pe terasele înalte ale Oltului, de primele trepte de piatră, îngrijit tăiate, articulate monumental în scara cetăților noastre dacice. O astfel de cetate va fi fost și Palendava, de pe vatra Craiovei de astăzi.

Deci șase sute de mii de ani s-au scurs pînă cînd omul locului a călcat pe dale de piatră, pe niște dale articulate măret și grav, rînduite astfel încît efortul urcușului să se vadă, să se descarce statuar, să se țină minte, să impună pasului o continuitate a-i suirii prin milenii, pentru ca, peste nu multă vreme, aceste trepte de piatră să fie acoperite cu pămînt, același pămînt din care talpa străbunului se desprinsese într-un prim efort edil. Pietrele cetății au dispărut, peste ele a biruit pămîntul. A biruit pămîntul, larăși, pentru încă multă vreme, și a biruit astfel de multe ori, pentru că, din vreme în vreme, am pus temelii, am pus pietre, dar pămîntul și uitarea le-au astupat. Dialogul cu strămoșii a fost mereu întrerupt, sînile întrerupt. Războaie, invazii, incendii, cutremure, revărsări ale apelor, calamități naturale și distrugeri ale istoriei au făcut ca peste aceste locuri, calerul vremii să se rupă adesea, efortul edil să se reia mereu de la cota zero.

S-ar putea vorbi, răsfoind milenara cronică a Craiovei, despre facultatea acestui loc și a oamenilor care l-au populat de a ține imprevizibil, în diferite epoci, fără aparente puncte de sprijin în trecut, de-a dreptul în marea istorie, de-a dreptul pe culmile ei. S-ar putea vorbi despre facultatea acestui pămînt și a celor ce-au dăinuit pe spinarea lui de a renaște mereu din cenușa vremilor, prin salturi nu numai imprevizibile, dar totdeauna spectaculoase. Fiind așa, fiecare din generațiile ce au scris cronica locului e, pe ruina sau pe temelia ei de veac, necraioveană sau antîcraioveană față de cele ce au premers-o, iar, dintre toate, cea care acoperă cel mai deplin paradoxul, prin saltul cel mai spectaculos din întreaga istorie, e generația acestor ultime decenii.

elendava e un punct pe o hartă, pe o fișie de pergament lungă de șapte metri, celebra „Tabula Peutingeriana", unica hartă stradală a imperiului roman ajunsă pînă la noi : un punct ce luminează, desigur, o epocă, dar o și închide, un punct minuscul cît și urma peniței pe pergamentul străvechi, ce a lăsat nerezolvată o ecuație. Ce a fost cu această cetate, care-i istoria ei, cît a durat ? Pietrele s-au răsturnat, peste ele a biruit pămîntul. Craiovei, pe la 1550, i se mai spunea încă „measto", adică „loc" (adică pămînt !), deși, în veacurile ce au urmat, cercetările au scos la iveală bogate dovezi de viață umană în după epoca Aurelian, cu o continuitate neîntreruptă pînă în veacurile medievale ale Banatului Craiovei și ale înfloririi Țării Românești. Mai apoi. în 1582, cînd din pămîntul vechiului „measto" se ridicase numai o generație, Craiova era deja „cretată-veras". Ce strălucire va fi avut acest „measto" în epoca lui Mihai, a lui Brâncoveanu (citorul „Caselor Băniei"), a lui Tudor Vladimirescu, a revoluției pașoptiste, care-a fărîmițat din cetățica bănilor" sediul celui dintîi guvern al ei ? Dar pămîntul biruie tar ciuma ucide într-un singur an (1795) 3 000 de oameni, cinci ani mai tîrziu vin cu turcii lui Pazvantoglu, trec orașul prin sabie, apoi prin foc („de au ars casele pînă la fața pămîntului", scrie un martor al epocii), în 1814 o altă epidemie golește orașul, oamenii fug, vatra rămîne pustie. Între 1814 și 1832, deci pe cuprinsul de viață al unei singure generații, orașul, repopulat, are 20 000 de locuitori. După aproape un veac, în 1944, cifra dezamăgește : doar 50 000 de locuitori.

...Cifra de astăzi, după numai o generație : aproape 250 000 de locuitori !

Cifra de mîine, cea a anului 1990, deci peste încă numai o generație : 350 000 !

Craiova nu e singurul oraș românesc cu o diagramă a dezvoltării atît de contradictorie, uneori petrecîndu-se sub pămînt, subteranâ prin lipsa de notorietate, alteori retezată brutal, aparent refuzată de la ceea ce în mod curent numim „istorie", mereu singurul oraș ce și-a aflat, după multe și grele ocoluri prin vreme, centrul de gravitație istorică și socială prin acea mare și fundamentală reintemeiere a pesajului și a vetii ce poartă numele socialismului. Dar Craiova, capitala Olteniei permanentă, acel oraș de pînă mai ieri à ajuns în ceea ce este astăzi printr-un efort ce a trebuit să refacă nu un fir rupt dintr-o țesătură, să compenseze nu o lacună sau alta a pesajului ori a vetii, ci să avanseze, practic, totul, pornind, pe toate planurile sau pe cele mai multe din ele, de la nimic sau mai nimic Craiova n-a fost un oraș industrial ca Brașovul n-a fost o catedră universitară ca Iașul sau Cluj-Napoca, n-a fost nici măcar un oraș-muzeu ca Timișoara sau Sibiul, ea a avut din toate cîte ceva, a avut și un embrion de industrie (de fapt, un foarte firav embrion : doar 15 întreprinderi, în 1944, cu un efectiv total de 30 de lucrători"), a avut și o viață culturală (printre altele un Teatru Național inființat în 1830 și un liceu, „Nicolae Bălcescu", care e, ca vechime a doua școală de grad mediu din principate cu limba de predare română, după școala de la Sf Sava din București), a avut, chiar dacă nu ca Timișoara sau Sibiul clădiri frumoase cladiri-monumente majuscule arhitectonice marcîndu-i inexpugnabile de fiind ale cărții privilegii. În avut din toate cîte ceva, dar, ca să poată ajunge la ceea ce este astăzi, la ceea ce trebuia să fie, la un destin reclamat deopotrivă de o istorie glorioasă și de exigențele orei socialiste a României, a fost nevoie de efort, de efort de proiecte planurile, de un efort plecînd adesea de la pămînt, de la temelii, de la ceea dintîi cărămidă. spre întocmirea unui edificiu cu totul nou.

Craiova a devenit, în aceste decenii — și cu deosebire în ultimul, deceniul Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului — un mare, redutabil centru industrial al țării, puternic ca și cele de veche tradiție la fel de modern, amplu deschis spre viitor Craiova de astăzi e orașul lui „Electroputere", cea mai mare uzină a electrotehnicii românești, autoarea - consacrată național și internațional — de transformatoare de forță de echipamente electrice complexe, de stații electrice pentru transport și metrou de locomotive diesel-electrice și electrice (e a mai nouă locomotivă diesel, cea de 4 000 CP, e, span specialiștii locului, și nu numai ai locului, un produs ce poate ieși cu fruntea sus în lume, revendicîndu-și un loc de onoare în ierarhia produselor genului), 25,4 la sută din motoarele electrice și 55 la sută din locomotivele diesel și electrice magistrale „Made in Romania" poartă marca Craiovei. 12 procente din producția națională de energie electrică se naște în instalațiile termoelectrice ale Craiovei. Craiova de astăzi este și orașul Combinatului chimic, unul din cele mai mari ale României acestor ani, care dă astăzi 25,3 la sută din îngrășămintele chimice fabricate în țară, care-și exportă produsele în 50 de țări ale lumii și care, în acest cincinal, își va spori producția de 1,8 ori. 15 000 de tractoare anual va livra, la finele cincinalului, întreprinderea de mașini agricole „7 Noiembrie", 7 450 de tone/an de mașini-unelte grele și de alte produse va fabrica, începînd cu anul 1978, Întreprinderea de utilaj greu din Craiova, aflată în prezent în accelerată construcție.

În 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, Craiova e cetate universitară. S-au ridicat, pentru Universitatea Craioveană, construcții impunătoare (un sediu somptuos al Facultății de electrotehnică, plantat pe platforma de la poarta de răsărit a orașului, lîngă „Electroputere"), se vor mai ridica în curînd și altele (chiar în acest cincinal, lîngă noul spital al orașului va fi planiat noul sediu al Facultății de medicină, a cărei primă promoție de absolvenți a cîntat „Gaudeamus" în vara aceasta). În cîteva ani, Craiova universitară s-a cucerit un solid prestigiu în echilibru cu faima Timișoarei urmînd cu pas strîns Cluj-Napoca și Iașul. Populația studioasă a orașului, elevi și studenți numără astăzi peste 70 000 de băieți și fete, deci aproape un șirat din totalul locuitorilor.

Craiova n-a fost un oraș-muzeu, deși nu i-au lipsit nici monumentele arhitectonice, nici clădirile care să-i atragă aici pe cei mistuiți de patima vechimii scrisă în piatră. Restaurate, aceste clădiri-monumente se integrează poetic în vizuinea orașului viitor flancate de o nouă civilizație urbanistică, în rimă cu nevoile, gusturile și exigențele oamenilor acestei epoci. Monumentele de istorie și de artă, chiar cînd absurdă, nu pot compune un oraș (în intelesul Le Corbusier sau Niemeyer, de pildă !) ele pot doar organiza un centru arheologic sau artistic, un vast parc urban în care edificiul vechi pune ici-colo accente prețioase, de artă. Dar în rest ?... Cîndva, Caselе Băniei, ctitorite de Brâncoveanu pe măgura Sf. Dumitru, sau în timpurile mai noi, cîteva clădiri-palate semnate de Ion Mincu, Petre Antonescu sau Paul Gottereau puneau un surprinzător accent de artă peste o urbe unde, dincolo de centru, începeau ulița de pămînt și ocolnicele de pălanită. Accentul de artă a devenit acum priveliște, priveliște urbană. Craiova e flancată de esplanade de blocuri moderne de mari ansambluri arhitectonice, între care, legate ca vertigile unui lanț, articulații ca o coloană vertebrală — ea însăși o podoabă arhitectonică a orașului — se înalță uzinele. În uzinele, fabricile și institutiile de astăzi ale orașului lucrează 110 000 de oameni — aproape jumătate din populație. 80 000 dintre ei — unul din trei locuitori ai Craiovei — trăiesc în apartamente noi, în blocuri construite de stat ; alte mii și mii și-au construit apartamente din fonduri proprii. Procesul reedificării orașului este încă în toi. Unul singur dintre noile cartiere ale Craiovei, „Craiovița Nouă" amplasat lîngă o zonă de agrement întinsă pe cîteva zeci de hectare, va avea în final peste 25 000 de apartamente putînd adăposti o populație de 100 000 de locuitori.

Ing. Vasile Bulucea, primarul municipiului : „Drumul n-a fost ușor, dar la capătul lui se înalță orașul de astăzi, sporind în ritmul accelerat în care crește întreaga țară".

În noul cartier al Gării — o sugestivă poartă spre Craiova de astăzi.
Fotografii de ION PREDOȘANU ■

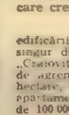

raiova de astăzi e un imens șantier. Craiova de astăzi se reedifică din temelii, Craiova de astăzi, mai mult ca oricînd lucrează cu sentimentul istoriei, deci al duratei, deci al adevărării la scara timpului deci al întoarcerii cu toate forțele cugetului și ale mîinii spre viitor. Acest fapt presupune o anumită de forțe — materiale, tehnice financiare și de consistență, de gîndire constructivă — de o amploare și o intensitate pe care spațiul unui articol nu le poate cuprinde. N-am vorbit despre multe, despre foarte multe din noutățile evenimentiale, faptele pașoptiste cuceriste în suspense sau în crescendo, răsunătoarele actuale din hărțile muncii și ale vieții de azi a orașului, din care nicăieri drumurile spre mîine lasă de semn și de forță ale Craiovei viitorului. N-am vorbit despre noul sediu al Teatrului Național (printre cele mai mari, mai moderne și mai frumoase din cîte se află astăzi în România), despre viitorul sediu al Operetei (fostul local al Nationalului, restaurat și adaptat unor cerințe moderne), n-am vorbit despre marele și romanticul „Parc al poporului", de la poarta orașului (parc care, din nou, ne obligă să apelăm la superlative, să-l numim „printre cele mai mari ale țării", „printre cele mai frumoase"... „printre cele mai"... Parc ce a fost în anii din urmă reamenajat și îmbogățit cu noi podoabe, parc în incinta căruia ei se spune, se va deschide un „Muzeu de artă pelagheră", unic, se pare, în lume). N-am vorbit despre noul Muzeu de istorie, despre mai vechiul Muzeu de artă, despre noua secție „Tucuicuesc", despre mai vechea interesînd ajunsă se pare la o cristalizare, a organizării unui muzeu etnografic în aer liber. N-am vorbit, vorbind despre intenții, despre ideea reconstituirii la Craiova a ateleierului lui Brâncuși din Impasse Ronsin. N-am vorbit, vorbind despre realizări despre noul stadion de 30 000 de locuri. N-am vorbit vorbind despre ideea despre cea (din păcate așteptînd cam de mult în această stare, doar de idee) a decorării cu plăci memoriale a unor case lezate de viața și opera unor bărbați de seamă ai acestor locuri. N-am vorbit despre multe altele, nici despre Casa de cultură (800 de locuri) ce-și va deschide porțile în acest cincinal, nici despre noul și intinsul Complex sportiv din Lunca Jiului, nici despre Șaua sporturilor (3 000 de locuri), aflată acum în construcție, nici despre viitorul cinematograf din „Craiovița Nouă" (650 de locuri), nici despre Satul de vacanță al copiilor (45 de căsuțe, deja predate micilor locatari într-un încîntător decor dintr-o margine înverzită a urbei). N-am vorbit despre rezolvarea problemei alimentării cu apă a municipiului (rezolvare ce se așteaptă la sfîrșitul acestui an), nici despre rezolvarea (în sfîrșit !) a problemei transportului în comun (rezolvare ce se așteaptă în ziua, poate nu tocmai îndepărtată, cînd pe străzile și bulevardele Craiovei se vor învîrti tramvaiele). N-am putut să transcriem întregul pomelnic de date, cifre, imagini și mărturii ce încercuiește viața orașului, avîntul său pe toate planurile, am indicat doar, pe scurt, cîteva dintre ele, cîteva din celulele nervoase ale unui organism în plină și explozivă creștere, celule ce-s-au aprins în atingere cu o mare idee : ideea orașului socialist de astăzi, a orașului comunist de mîine.

Ce ne-a scăpat ?

Ne-a scăpat să mai spunem — deși, credem, asta s-a dedus ușor — că antica Palendavă e un oras foarte tînăr, că populația lui este foarte tînără, că acești 250 000 de locuitori ce-i umplu fabricile, institutiile, facultățile, școlile, străzile, parcurile, blocurile cu multe etaje, reprezentînd nu mai puțin de 40 la sută din populația Doljului și nu mai puțin de 80 la sută din populația sa urbană, sînt, în imensă majoritate, tineri. 70 000, deci peste un sfert, sînt elevi și studenți. Trei șferturi din celelalte trei șferturi sînt, la fel oameni tineri, judecînd după vîrsta medie a colectivelor fabricilor (sub 30 de ani la „Electroputere", sub 28 la Combinatul chimic etc.). Peste 90 la sută din cei 40 000—50 000 de navetiști, locuitori ai zonelor limitrofe, ce intră zilnic pe poarta urbei, devenindu-i cetățeni de o zi, sînt oameni tineri. Deci Craiova, bătrîna Craiovă, a fost ocupată de tineri, a devenit un oraș al tinerilor.

e însemnă Craiova pentru tinerii ei, ce înseamnă tinerii pentru Craiova ? Ce înseamnă să fii tînăr într-un oraș foarte bătrîn și foarte tînăr ?

Adresăm întrebarea primarului municipiului, tovarășului inginer Vasile Bulucea, el însuși un om cu amintirile tinereții încă proaspete (are 45 de ani), tînăr și ca primar (deține functia de vreo trei ani), răspunzător pentru noi, deci pentru tinerețea orașului, deși, ca oltean, ca om al locului, sensibil și la un anume farmec, nostalgic al „Craiovei de altădată", pe care nu-l poți cu toată inima demola.

La prima parte a întrebării — la ceea ce înseamnă orașul pentru tinerii lui — a răspuns, de fapt, mai înainte, dictîndu-ne datele, cifrele, imaginile și mărturiile despre dezvoltarea industrială, culturală și urbanistică a Craiovei. A răspuns, implicit, și la ultima parte, fundică tot ceea ce s-a înfăptuit, se înfăptuiește, se va înfăptui în Craiova este într-o covîrșitoare măsură fapta tinerilor, efortul lor. Sigur, continuă el, mai sînt destule de făcut de către amîndouă părți : sigur, tinerii și orașul se sprijină reciproc, se iubesc chiar, așa ceva nu s-ar fi făcut atîtea pentru tineri, altfel tinerii, la rîndu-le n-ar munci cu atîta onestitate, decizie și ardoare, nu numai în fabrici și instituții, nu numai în școli și facultăți, ci și în orele libere, pe șantierele muncii patriotice, plantînd, de pildă, nu mai puțin de 1 500 000 de arbori și de arbuști în parcuri, grădini, piețe și scuaruri, realizînd în cincinalul trecut lucrări în valoare de 500 000 000 lei, adică 1 000 de lei anual pe cap de locuitor. Sigur. În această relație, cea dintre tineri și orașul lor, pe care o dorim totdeauna rodnică și fierbinte, mai intervin și răceli, uneori una din părți cere mai mult, ceilalți dă mai puțin. Important este însă că totul se face în numele viitorului, deci al tinerilor. Există — a existat dintotdeauna — un viitor pasiv, un viitor al increderii, desigur, dar fără beneficiul personal. Anii socialismului, și mai cu seamă cei ai ultimului deceniu, au făcut activ acest viitor, anexîndu-l în folosul întregii societăți, invațîndu-i pe toți, vîrstnici și tineri, drumul spre el. Constructia uzinei „Electroputere" a început cu tineri brigadieri, Colectivul Combinatului chimic avea, la început, o vîrstă medie de numai 21 de ani, fiind în epocă, spun statisticile, întreprinderea cu oamenii cei mai tineri din România. Apoi, an de an, vîrsta medie a chimiștilor a crescut la 22, la 23, la 24, la 25, astăzi la 28. Ani în care tinerii, muncind cu ardoare pentru prezent, maturizîndu-se la școala lui, au învățat drumul spre viitor. Le-au învățat nu ușor, ci cu eforturi, uneori cu sacrificii, dar la capătul lui se înalță orașul de astăzi, redutabil centru industrial, cetate a științei, oțelon al nostru urbanistic, generînd în ritmul accelerat în care crește întreaga țară, întorcîndu-se el, înălțînd demnitatea celor ce-l locuiesc. Și dacă mai adăugăm — continuă primarul, care-l și el un om încă tînăr — că tînărul acestei epoci, crescut la școala muncii pentru edificarea unui oraș și a unei țări, a învățat să-și includă devenirea să în devenirea celorlalți, astfel încît să poată observa că rîul se mișcă chiar dacă el e cu fața sau cu spatele la curgerea suvoiului, avem încă o dovadă că drumul spre viitor — al lor, al acestor tineri, al orașului lor și al țării întregi — e un drum deschis.

ILIE PURCARU ■

ANCHETĂ SOCIALĂ

Justiția și-a făcut datoria. Și mai departe ?

După ce și-a dat fiul pe mîna miliției, Ilie Bohaciov a început să scrie memorii. La Procuratura generală la Comitetul județean de partid la ziare și reviste, pretutindeni. Pe toți îi trimitea să-l asculte, pentru că fiul lui nu este vinovat, respectiv nu este singurul vinovat, ca și cum în acest fel ar fi ușurat cît de puțin singur. Măreț și trist edificiu al durerii !

Desigur, nici Fănel Bohaciov (fiul) nu este primul minor care fură, nici Ilie Bohaciov nu este primul tată care se zbuciumă, și această constatare nu diminuează nici gravitatea faptei, nici deznădejdea celor din jur. Da, serie Ilie Bohaciov, dar în toate celelalte cazuri există un motiv, o explicație : părinți despărțiți, familie cu antecedente penale, lipsă de ocupație pe cînd un familia noastră respectul față de muncă pentru bunurile altuia sînt aline înrădăcinate ; Fănel învăța bine. Sapte ani permanent, printeni lui cei pe care îi cunoștam, ceau de familie bună, școlari și muncitori. Atunci cum de s-a întîmplat ?

...Și Ilie Bohaciov aranjă întreaga vină pe profesorul de muzică. Cu banii furați, Fănel a cumpărat o întreagă orchestră, întreaga orchestră a restaurantului din centru, pe care a ascuns-o la Casa pionierilor... O descărcare de răspundere previzibilă și de înțeles din partea unui tată care nu știe ce să facă cu atîta durere dintr-o dată ? Fiindcă, totuși, cineva trebuie să fie vinovat ! Fatalitatea trebuie să poarte un nume : familie, școală, mediu, sau anturaj, stradă, masă-media... Cel mai ușor, și cel mai adesea adevărat, e să spunem că fiecare își are partea de vină. Să recunoaștem totuși că nu există și poate nici n-a existat adult care la 17 ani să nu fi visat să fugă de-acasă și să nu fi fost la un pas de clipa inconștientă cînd doar întîmplarea, obișnuim să spunem mai tîrziu, ne-a salvat în ultimul moment. Și totuși prezența întîmplărilor care ne salvează în ultimul moment este infimă mai frecventă decît lipsa lor. De aceea cred că formularea corectă a întrebării nu este „cine este vinovat ? ci care este „întîmplarea" care survine în 99 la sută din cazuri și a lipsit în cazul Fănel ?

Vă amintiți desigur zăpada timpuriu din toamna anului trecut care într-o singură noapte a reușit să blocheze șoselele și să lase în întuneric multe localități. A doua zi, Dan, prietenul lui Fănel, propune pe neașteptate — afirmă Fănel, ca amîndoi să pătrundă în locuința unui bătrîn de 92 de ani, vecinul lui Dan în absența acestuia, treabă ușoară, desigur, și sa-i fure suma de bani pe care locmai o trăsese de la C.E.C. Cît, nu știu. Dan avea un carnet de C.E.C. dăruit de mama lui, de pe care scrisese tot S. voia în acest fel să-l recompletează. Fănel a acceptat. De ce ? Nu știe nici el, nici mama lui, nici tatăl lui, nici profesorii, nici vecinii, nici părinții prietenilor lui. Terifiant ? Un defect din naștere, apropae neobservabil dar defect, și cu siguranță suficient complexe pentru a resenti nevoia de bravadă. De unde oare oarbă, fără de propunerea unui prieten ? În nici un caz. „Eram conștient de ceea ce urma să fac", afirma în penitenciar Fănel. Atunci de ce ? Fănel face în hainele lui vărgate, avînd-o în față pe mama lui, fiindă pe care o iubește cel mai mult. Și pe care n-ar fi vrut s-o mintă niciodată. „De ce, mamă ?" „Nu știu." Sunt sigură că Fănel visa să-și procure cu banii furați orchestra pe care a cumpărat-o pînă la urmă este neîndoială. Habar n-aveau băieții și nici nu mizau pe o sumă atît de mare. De ce atunci cetățeanu Bohaciov ? De ce ai acceptat la 17 ani să prezi un bătrîn de asemenea lui de o viață ? Și după ce ai acceptat atunci cînd ai înfrat cu mîinile și cleștе, folosindu-te și de starea de calamitate din oraș, în locuința unui om singur, nu ai avut nici o reținere, nici un gînd nu te-a împins să au iei pînă la ultimul ban ?...

— NU !

Prezentă pînă în clasa a șaptea, cuminte de o fată pînă într-a opta, iubit și acum compătimit în cartier, Fănel este tipul de băiat de provincie după care, cînd dă buna ziua bătrînele pedante întore privirile de plăcere și invidie pentru că știi care l-au crescut. Cu multă personalitate, tenace și cu o inteligență cu mult peste medie, îl caracterizează profesorul său de matematică. Nadim Baubec. Citea toată ziua și ar mai fi citit și astăzi, afirmă mama, dacă astă-vară n-ar fi intervenit răceala dintre el și tatăl lui, cînd Fănel a mers să lucreze în aceeași întreprindere ca muncitor necalificat. Și poate nu s-ar fi întîmplat nimic dacă la aceeași întreprindere n-ar fi venit să lucreze și Dan, prietenul lui Fănel, care beneficiind de o relație, unchiul lui este contabilul-șef al întreprinderii, n-a fost dat ca și Fănel să execute muncă necalificată, ci distribuitor pe mașini, astfel că Fănel, deși infirm, căra și descărca cele mai grele piese, în timp ce Dan le proteja cu mașina în ce fel poate para un părinte fără pregătire această diferențiere decît ordonînd fiului să tacă ?

— Mamă, tata mă urăște.

— Ești un prost. Cum poți să spui așa ceva ? Pentru cine crezi că munceste toată ziua, bolnav de inimă, cu piciorul anchilozat, dacă nu pentru tine ?

— Mă urăște, mamă ! Că să facă bărbat din mine, mă chinuie la munci pe care nu le pot face. Dan cum poate fi distribuitor tar eu nu ?

— Știi foarte bine care e situatia !...

Știa, dar asa cum tatăl lui, știind, îi ordona să tacă, el se refuza să creadă, cum refuză orice băiat de 17 ani să creadă în neputința părinților.

Începutul școlii coincide cu dezinteresul total al lui Fănel pentru meseria pe care și-o alesese : mecanic naval. Hotărîte care Fănel să se descurce singur în viață, fără ajutorul tatălui său, și împotriva sfaturilor lui, și se gîndește la o meserie ușoară, ca pentru cuiterie lui fizice mai reduse ? Profesorii care-l cunosc afirmă că acest lucru, dat fiind caracterul inchis și tenacitatea băiatului de a duce totul la capăt de unul singur, nu se va ști niciodată. Fănel se înscrie la cercul de muzică de la Casa pionierilor și împreună cu noii săi prieteni frecventează Café-barul și noutile ajunge acasă după ora permisă : 10, ceea ce face ca tatăl să simtă răzvrătirea fiului și să adopte măsurile corespunzătoare temperamentului său : îl bate brutal.

— De ce, mamă ?

— Nu știi cum e tata cînd se enervează ? Ascultă-l, de ce nu faci cum zice el ?

— Nu mă înțelege, mamă !

Acum, după ce școala nu mai mergea și nu mai exista pentru el nici un punct de interes, Fănel simtea apropae nevoia acestei întîlniri, idee ce-i scutea de multe explicații și de procese de conștiință. Și propunerea cîtudată a prietenului său de a intra în locuința unui bătrîn de 92 de ani și a-i fura toti banii pe care-i avea picase pe dispozitia putin favorabilă a întrebărilor de orice fel. Și a acceptat. Fănel a spus mamei că dorm la Dan. Dan a zis că doarme la Fănel și amîndoi s-au dus la un al treilea prieten al cărui părinti erau plecati : spre miezul nopții, sub un pretext oarecare, au plecat anuntînd că se vor întoarce, au mers la locuința bătrînului, au scos lacătul, au intrat în casă, cu mănusi, cu lanternă, cu cleste, cu tot ce trebuia, au spart sertare, au furat toti banii pe care i-au găsit. 45 000 lei, s-au întors la prietenul lor comun, care la început s-a supărat, iar apoi, pentru două mii de lei, a acceptat să nu-i pirască, au împărtit banii pe din două, fără să-i numere, s-au culcat și a doua zi Dan, speriat, l-a rugat pe Fănel să tină la el si partea lui. Fănel a luat toată suma, mai puțin cele două mii date gazdei lor, s-a dus cu ea la Casa pionierilor, a minit că o are de la tatăl lui, navizator, ca să-și cumpere instrumente muzicale, au mers apoi la Café-bar unde s-au întîlnit și în zilele următoare, apoi la restaurant, unde au convenit cumpărarea orchestrei, la școală, binețintelese că nu mai merzea. fiindcă imediat au aparut pe lîngă el binevoitori de diferiumă de tipul Luigi, cu țigări străine și fete și sfaturi și întreg talul de momeli menit să succească gîtul și capul unui adolescent. Santaje, bețiî, visuri, planuri, iar santaje, remuscări de scurtă durată, prieteni dubioși, laude și amintiri, gropi de circiumi, fum și tatăl care, afîlnd, îl bate la singe, cu ceasul desteptător, cu sticla de lapte, și fuge la militie, nestiind ce se întîmplase, să ceară ajutor, să prevină catastrofa. Fănel fuge de acasă, cutreieră orașul în compania celor doi, cumpără care acum îi santajează, acum îi acoperă de laude și momeli și cînd militia îl prinde parcă nici nu asteptase altceva și recunoaște totul pe loc, fără nici o introducere, nuanțat și contrariat că de ușor fusese. Nici o circumstanță atenuantă, nici o scuză, și binețintelese nici o îngăduință. Organele judecătorești acordă pedeapsa maximă. Atît pentru faptași, cît și pentru complici.

„Nu sînt principalul vinovat, spune Fănel. Mi-am distrus viata. Am pierdut un an de școală și școala în general..." Fănel, tuns în cap, un cap mic și plecat, nu e nici trist, nici vesel, nici sfios, nici decis, pare și chiar este un băietel tesit dintr-o încercare peste puterile lui, slcit, înfrînt, care nu are decît o singură dorință : să doarmă atît cît să poată uita și să creadă că nimic nu a fost adevărat. „Vin de la fratele tău, îi spun, Daniel a terminat clasa întîi pe primul loc, ca și tine altădată, el mi-a spus că a mine pînă tru tine doi Calul-popii și un fluture îl te asteaptă ca să-i pui în insectar..." Este singurul stimul care-l face să tresară și întrebarea de la început este singura pe care ți-o poti pune în fata acestui mic dezastru : De ce tocmai Fănel ? Care este acea întîmplare care survine în 99 la sută din cazuri și a întîrziat tocmai în hotărîrea destinului lui ?

Mică desigur, de la început, lipsa de delicatețe, de întelegere, ca și oscilatiea cu care s-a actionat în cazul atît de limpede și previzibil și de obișnuit al prezentării într-o fabrică a doi buni prieteni cărora li se aplică regimuri de viață și muncă diferențiate. Penibilă miople și triste consecințe ! Dar cel mai mult surprinde usurința cu care profesorul de muzică de la Casa pionierilor, a crezut povestea celor 45 000 lei cu care Fănel a cumpărat o întreagă orchestră. Pentru această credulitate, legea juridică nu prevede pedepse. Justiția, cît a putut, și-a făcut datoria. Și mai departe ?

Cum a aflat Ilie Bohaciov de aventurile fiului său ? În primul rînd de la o vecină, o fată tînără, muncitoare, de la tară, care locuia în gazdă la familia Bohaciov, Olaru Valeria. L-a văzut pe Fănel cu un calup de țigări străine și a știut că lucrurl acumpe pe care în mod obișnuit un elev n-avea de unde să le aibă și i-a spus mamei lui Fănel să fie atentă și să controleze cu grijă programul fiului ei. Ce i-a spus ? Că profesorul de muzică, Olaru Valeria ar fi fost aceea care ar fi aflat că Fănel are 45 000 lei cu care vrea să cumpere instrumente muzicale ? Ar fi reusit ea împreună cu părintii să-l determine pe Fănel să ducă înapoi bătrînului banii furați ? În majoritatea cazurilor acest lucru reușește. Cert este că profesorul de muzică, noul idol al lui Fănel, ar fi reusit în acest fel îi condamnăm nepăsarea și indiferența. Oricare dintre noi putem constitui „întîmplarea" decisivă în viața unui alt om, o dată în viată sau de mai multe ori. Un profesor însă are prin statut și jurămînt această menire.

Ceea ce nu reduce vina lui Fănel, nici răspunderea părintilor. Fiindcă, tovarășe Bohaciov, l-am întrebat pe fiul cel mic, Daniel, cînd ati stat împreună ultima oară ? Și Daniel, care este premiant și inteligent, nu mi-a mai răspuns ca altă dată, ci a dat din umeri, a zîmbit foarte trist, de-a dreptul trist, și a rămas mult, descreere ți dorea să răspundă la întrebarea mea, nu voia să cedeze și cînd s-a adus aminte a fost, vă asigur, nesous de fericit : într-o seară, a zis, stăteam la televizor și eu eram cu mîna la fată, se spectează, și tata mi-a dat peste mînă și eu eram să cad și i-am spus că mai vreau, iar el mi-a mai dat o dată și sata. Asa mi-a spus. Și cînd l-am întrebat ce urăste cel mai mult și mai mult știți ce mi-a răspuns ? BĂTAIA.

NICOLAE CRISTACHE ■

Pietrele Daciei vorbesc

Acesta este titlul volumului recent apărut în editura Universității Carolina de Nord, Chapel Hill, Statele Unite ale Americii. Cartea o datorăm profesorului Paul MacKendrick de la Universitatea Wisconsin, din Madison. Pentru a putea realiza valoroasa lucrare, profesorul american a învățat, în primul rînd, românește și a efectuat o lungă călătorie de documentare în România, lucruri care i-au înlesnit, firește, o aprofundată cunoaștere a celor dintîi capitole din istoria noastră precum și studierea „pe viu" a monumentelor arheologice păstrate în numeroasele muzee ale României.

Monumentele arheologice sînt cele pe baza cărora prof. Paul MacKendrick scrie istoria culturii antice. Cartea la care ne referim vine să se adauge altora, ale aceluiași autor, care aveau drept subiect monumentele Greciei (The Greak Stones Speak), ale Peninsulei Iberice (The Iberian Stones Speak), ale Germaniei (Romans of the Rhine), Franței (Roman France). Alegerea monumentelor din România, pentru a întregi istoria culturii pe care o scrie prof. Paul MacKendrick, n-a fost întîmplătoare. Ea își găsește temei în importanța și aportul pe care l-au adus strămoșii noștri daco-geți la tezaurul culturii antice.

Pentru a înfățișa cititorilor americani istoria pămîntului românesc începînd de pe la anul 3 000 î.e.n. pînă la începutul secolului al VII-lea, autorul face o scurtă prezentare a întinderii și așezării geografice, precum și o descriere fugitivă a reliefului, climei și a diferitelor provincii românești.

„Cultura neolitică, spune prof. MacKendrick, **în Europa este pretutindeni revoluționară : marchează trecerea de la viața nomadă la cea sedentară, de la ceea ce un martor cu prejudecăți ar numi sălbăticie la civilizație, la momentul cînd omul pentru întîia dată începe să aprecieze și să creeze frumosul. Dar nicăieri în afară de bazinul Mării Egee acest frumos nu este mai impresionant decît în sculptura și ceramica neoliticului din România".** Autorul își susține afirmațiile prin ample referiri la bogatul material arheologic descoperit pe teritoriul României. Printre acesta figurează și „gînditorul", la care se adaugă minunata ceramică pictată cucuteniană.

Despre „gînditorul" de la Cernavodă, ce se află azi în Muzeul de istorie al R.S. România de la București, prof. MacKendrick spune : **„În afară de realismul arhaic, simplicitatea liniei, pe care orice sculptor modern — un Henry Moore, de exemplu — le-ar invidia, mai există o dimensiune spirituală care n-a mai fost atinsă în artă înainte și rareori după aceea".**

După părerea profesorului american, în istoria culturii preistorice românești au existat două momente de importanță excepțională, cu contribuții esențiale la tezaurul civilizației antice. Primul dintre acestea aparține epocii neolitice, iar cel de-al doilea a avut loc după trei milenii. Este vorba de statul în fruntea căruia s-a situat marele rege Burebista.

Cel de-al doilea capitol al cărții a fost consacrat coloniilor grecești de la Marea Neagră. Sînt prezentate monumentele mai importante descoperite la Histria, Tomis ori Callatis. Se insistă mai ales asupra Histriei, pe care autorul o numește **„Pompeiul românesc"** și unde săpăturile au fost începute încă în 1914 de către marele nostru savant Vasile Pîrvan, pe care prof. MacKendrick îl numește „părintele arheologiei moderne românești"

Pe lîngă monumentele descoperite în cele trei orașe grecești de pe litoralul românesc al Mării Negre, și mai cu seamă pe baza acestora, sînt înfățișate momentele mai importante pe care le-au trăit de-a lungul veacurilor cetățenii acestor colonii. Un loc important este rezervat relațiilor stabilite între noii veniți și băștinașii geți. Sînt prezentate apoi sistemele de conducere politică, instituțiile civile și religioase, educația, cultura, sistemul defensiv etc. Toate acestea, esalonate pe diversele faze din evoluția fiecăruia dintre cele trei orașe.

„Cel mai fascinant capitol al acestei istorii — folosind cuvintele autorului — s-a scris în cetățile — adevărate culburi de vultur — ale statului dac dezvoltat la poalele Carpaților sudici, în Transilvania, dar aceste cetăți au avut importanți predecesori în cîmpie". Prof. Paul MacKendrick se ocupă mai întîi de așezările daco-getice descoperite în Cîmpia Munteniei ; Zimnicea, Piscul Crăsani, Cetățeni și Tinosul, insistînd mai cu seamă asupra bogatei și înfloritoarei așezări, în sec. II—I î.e.n., de la Popești. Aici s-a descoperit o locuință a unui important personaj, cu un complex de încăperi și coridoare care i-au făcut pe descoperitori s-o numească „palat", și să emită ipoteza că, poate, localitatea s-a numit Argedova și că ar fi fost capitala uniunii de triburi dacice anterioare lui Burebista, primul mare rege dac care a mutat-o în Transilvania, probabil cu puțin înainte de anul 80 î.e.n

În evoluția ei, civilizația geto-dacică a absorbit — folosind expresia autorului — mai multe influențe străine : grecești, ilire, romane și celtice, insistînd mai ales asupra celor din urmă. Cu privire la celți, prof. MacKendrick este de părere că aceștia au găsit un **modus vivendi** cu autohtonii daci mai deplin decît au făcut-o cu trei secole mai înainte elita etruscă cu villanovienii din Italia. Cu toate influențele suferite, civilizația daco-getică își păstrează individualitatea și personalitatea distinctă.

Momentul cel mai de seamă din istoria strămoșilor noștri daco-geți l-a reprezentat, fără îndoială, unificarea acestora sub Burebista. Să-l dăm însă cuvîntul profesorului american : **„Așezările dacice, după cum o demonstrează arheologia, încep să prezinte semne ale unei deosebite prosperități în cursul primului secol î.e.n. Cauza umană pentru aceasta, prima personalitate de mare anvergură a istoriei Daciei, a fost regele geto-dac Burebista care, prin geniul său diplomatic și militar, prin convingere și forța armelor, a reușit să unească triburile autohtone, pînă atunci dezbinate, dintre Pannonia și Marea Neagră și în sud pînă în Tracia. El și-a impus fără milă dominația asupra coloniilor grecești de pe coasta Mării Negre. El a fost la fel de sever cu propriul său popor, forțîndu-l să-și stîrpească viile, pentru ca, zice-se, să le înfrîneze regretabila lor înclinare spre băutură. În strădaniile sale din domeniul moralei, el a avut ajutorul marelui preot, Deceneu. Așa după cum am văzut, probabil, cîndva... el și-a mutat capitala de la Popești în Carpații sudici. Fiind cea mai mare putere de la nord de Munții Balcani, el a fost curtat de Pompei care dorea ajutorul său împotriva lui Cezar în războiul civil din 49—46 î.e.n. Dar Pompei a fost învins și Cezar plănuia o expediție împotriva lui Burebista, cînd pumnalele asasinilor l-au răpus în 44. Din nefericire pentru unitatea Daciei, Burebista a fost asasinat în același an de invidioșii șefi de trib nemulțumiți sub domnia lui autocrată. La moartea sa, regatul s-a dezmembrat în patru sau în cinci părți, deși nucleul transilvan s-a păstrat și a rămas împărțit pentru o sută de ani, cînd a fost reunit sub un alt erou al românilor, Decebal.**

Centrul Daciei de la poalele Carpaților sudici, unde și-a mutat capitala Burebista, este înzestrat cu unele dintre cele mai fermecătoare peisaje din Europa". După care urmează descrierea atît a regiunii cît și a măreților ruine de la Costești, Blidaru, Piatra Roșie Fețele Albe și Sarmisegetusa. E de la sine înțeles că autorul a insistat mai mult asupra ruinelor de la Grădiștea Muncelului și, în special, asupra monumentelor din incinta sacră.

Pe lîngă monumentele complexului din Munții Orăștiei, prof. MacKendrick se referă și la alte cetăți, cum sînt acelea de la Bănița, Căpîlna, Tilișca, Piatra Craivii, Bîtca Doamnei, Cozla, Barboși etc., amintind de fiecare dată monumentele și descoperirile cele mai importante.

Următoarele două capitole (cel de-al patrulea și al cincilea) sînt consacrate cuceririi romane și Daciei sub ocupația romană. Autorul își axează considerațiile, în primul rînd, pe cele două mari monumente : Columna lui Traian de la Roma și Trofeul aceluiași împărat de la Adamclisi. În chip firesc, sînt folosite atît textele antice, fie ele narative ori epigrafice, cît și descoperirile arheologice scoase la iveală întîmplător sau pe calea săpăturilor sistematice.

Ocuparea Daciei pe parcursul celor două războaie este urmărită pe baza scenelor de pe Columnă, reprezentări ce pot fi azi bine văzute pe excelentele copii ce se află la Muzeul de istorie al R.S.R. de la București, în Muzeul Victoria și Albert din Londra, ori Muzeul civilizației romane de la Roma. Coniile după Columna lui Traian, din forul de la Roma ce-l poartă numele, sînt cu mult mai accesibile decît monumentul însuși, unde diversele scene urmează ductul coloanei și sînt situate la înălțimi destul de mari.

Viața și petrecerea Viteazului

Verde și rece-i lacrima bradului
Cerul e vînăt, piatra e seacă.
Hei, de-a călare trece Viteazul
oastea vrăjmașă să mi-o întreacă.

Cerbii cei albi cată pe-aproape
urma domnească să nu mi-o piardă.
Abia-și mai ține Mihaiul pleoapele
de neodihnă : veșnic c-o bardă.

Viața mai toată-i alergătură.
Iată Valahia-i pohta lui dulce
Iată Moldova-i fulgerătură
și nu-l adastă să mi se culce.

Ci Alba Iulia mîndra cetate
fost-a aleasă dalbă a domnului
unde trezit-a neamul și legea
din prea adîncul mrejelor somnului.

Și-așa rămas-a în frunza codrului
în valul apei, în muchia dealului
IO MIHAI, Domnul Valahiei
și al Moldovei și al Ardealului.

Că nu e piatră, nu e pădure,
nice fîntînă, nice un plai
să nu foșnească în românește :
Glorie Eroului,
pururea Bravului,
Marelui Domn Mihai.

ADRIAN BUCUREȘCU ■

Le începutul lunii august a anului 106, cel de-al doilea război s-a terminat și Dacia s-a constituit ca provincie romană. **„Dar, spune prof. MacKendrick, viața dacică n-a fost oprită, ea va trăi de-a lungul celor 165 de ani de ocupație romană. Romanizarea a făcut Dacia prosperă fără să-și piardă cultura autohtonă și cînd romanii în anul 271 s-au retras, dacii și-au continuat viața folosindu-se de ceea ce învățaseră de la maeștrii lor romani, vorbind limba latină, care este pînă astăzi rădăcina limbii române, fiind deplin conștienți de moștenirea lor culturală."**

Cu privire la semnificația monumentului de la Adamclisi, pe care-l descrie amănunțit din rațiunea insuficientei lui cunoașteri, profesorul american consemnează toate ipotezele formulate : Traian a pus să fie construit pentru a celebra o victorie majoră obținută în primul său război, ori pentru a comemora pe cîțiva dintre cei căzuți în războiul lui Domițian din 85—89, ori din ambele rațiuni. Evident rămîne faptul că trofeul de la Adamclisi reprezintă cel mai remarcabil monument al artei primitive provinciale din toată lumea romană. **„El este inferior din punct de vedere artistic celui de la Roma. Dar, ambele, mi se pare — spune autorul — comunică același mesaj : armata romană este invincibilă, eroismul dacilor este admirabil, lupta lor este patetică".**

O atenție aparte este acordată populației autohtone, care s-a romanizat și care a rămas pe loc : atunci cînd **„părăsirea sub Aurelian în 271 a fost mai ales a administratorilor și a proprietarilor funciari. Dacii au rămas pe loc, făcînd ceea ce făceau de obicei fără protecția armatei romane, cu tehnicile pe care le învățaseră de la cuceritorii lor. Dacia a fost liberă, dar dacii s-au romanizat. Așa sînt și astăzi și acesta este rezultatul cel mai trainic al dominației romane de-a lungul a cinci generații".**

Într-unul din capitole este prezentată istoria Dobrogei, de la 125 î.e.n. pînă la 275.

Este vorba de perioada elenistică și romană a cetăților grecești de pe litoralul românesc al Mării Negre ; includerea lor în alianța instituită de Mitridate al VI-lea, regele Pontului, supunerea lor de către **„cel dintîi și cel mai mare rege din Tracia"**, cum este intitulat Burebista într-o inscripție de la Dionysopolis (Balcic) și, în sfîrșit, includerea Dobrogei în hotarele stăpînirii romane în cadrul provinciei Moesia.

Un spațiu larg este rezervat procesului de romanizare sub diversele sale aspecte : material și spiritual.

Alt capitol este consacrat **Daciei și Moesiei în perioada imperiului tîrziu,** unde se vorbește despre reînvierea vieții romane de-a lungul Dunării, despre construirea noului pod de către Constantin cel Mare și situația populației romanizate în viitoarea migrațiilor. Sînt comentate apoi mărturiile trecerii la creștinism a populației romanizate. Autorul urmărește dezvoltarea istorică a Moesiei și prezintă unele construcții cu caracter militar legate de apărarea provinciei (Dinogeția, Capidava, Tropeum Traiani, Ulmentum, Tomis și altele). Sînt amintite diverse incursiuni ale migratorilor : goți, huni, avari și slavi. O mențiune aparte o reprezintă faimosul tezaur de aur descoperit la Pietroasa.

Capitolul al șaptelea al cărții lui Paul MacKendrick se încheie cu constatarea că : **„Una dintre moștenirile trainice ale prezenței îndelungate a romanilor în Dobrogea este eleganța latină a limbii române".**

Ultimul capitol este consacrat religiei, artelor și meșteșugurilor. Este accentuată bogăția izvoarelor epigrafice și sculpturale pe baza cărora se prezintă religia cu diversele influențe și culte venite din apus, Orient și din Balcani. Prof. Paul MacKendrick se referă la cele mai reprezentative opere de artă descoperite în Dacia și Moesia, printre care tezaurul de statui de la Constanța, stelele funerare etc.

Subliniindu-se importanța mineritului, sînt prezentate tăbliețele cerate de la Roșia Montană, documente de o inestimabilă valoare pentru reconstituirea vieții economice în Dacia.

La sfîrșitul cărții profesorul american, analizînd importanța și continuitatea culturii autohtone, începînd din neolitic pînă în secolul VII, subliniază rolul romanilor și al romanizării autohtonilor, vitalitatea deosebită a culturii lor și importanța moștenirii ei greco-romane care a adus contribuții de seamă la sporirea tezaurului civilizației antice.

ION HORAȚIU CRIȘAN ■

MIHAI GHEORGHE ■

Operația a reușit, pacientul e mort (temă cu variațiuni)

TEMĂ: Blocul Nr. 1 din Bulevardul Ion Șulea, 66 — București urma să fie dat în folosință, conform planificării, la 8 august a.c. Printr-un admirabil efort comun, Întreprinderea de construcții montaj 1 și Întreprinderea pentru construcția și vînzarea locuințelor reușesc să predea locatarilor blocul „la cheie" la începutul lunii aprilie. Un succes, am putea spune! Dacă trecem peste o seamă de mici neregului, inerente în procesul muncii — cum ar fi, de pildă, faptul că nu merge liftul, că lipsesc gazele, că pereții sînt ciuruiți de „împușcături", că instalațiile sanitare funcționează prost și că în multe apartamente băile s-au deteriorat destul de grav din cauza multelor defecțiuni ascunse în ziduri odată cu montarea coloanelor de apă și canal — succesul ne apare în toată justețea lui.

Pentru că, totuși, locatarii fac oarecare caz de „mărunțișurile" amintite, iată-i, față în față, constructori și beneficiari, cu toate argumentele pe masă.

Variațiuni: Blocul are zece etaje. La probe, liftul s-a dovedit bun. Cetățenii au admirat atît probele, cît și pe cei care le-au efectuat. Admirația față de un lucru sădește în om o serie de sentimente frumoase. Locatarii stau, în continuare, cît se poate de bine în ce privește sentimentele și cît se poate de rău în ce privește liftul. Închipuiți-vă că locuiți în blocul amintit la etajul 10, că aveți o soție însărcinată, o mamă în vîrstă sau copii mici. E firesc să vă adresați I.C.V.L.-ului, ca să lămuriți lucrurile. Legea spune că, începînd cu 1 ianuarie 1976, nici un bloc de locuințe nu se mai predă altfel decît în **stare de funcționare.** (Sîntem îndreptățiți să folosim un termen din domeniul tehnicii fiindcă, la drept vorbind, un bloc de locuințe este o sumă de funcțiuni iar liftul, orice s-ar zice, contează printre cele importante.)

Rog cititorul să ne ierte faptul că ne străduim să explicăm o seamă de lucruri pe care le știu azi și preșcolarii. Dacă o facem este deoarece în discuțiile cu instalatorii, constructorii, personalul tehnic și de conducere din instituțiile interesate în problema acestui bloc am trăit, în cîteva rînduri, impresia stranie că tot ce noi, locatarii, credem a fi important, n-are, în fapt, prea mare importanță. Ținem, de aceea, să-i asigurăm pe constructori că pentru locatar, pentru persoana care strînge bănuț cu bănuț să-și facă un apartament de locuit în condiții civilizate, unele detalii precum acela că are sau nu lift, că are sau nu gaze, că-i merge sau nu instalația sanitară, că apa curge numai pe conducte sau și prin tavan, că pereții sînt, la trei luni de la mutarea în bloc, întregi sau plini de găuri, reprezintă, în orice lună a anului, detalii foarte importante.

Tovarășul Constantin Ioan, din partea I.C.V.L., ne lămurește cum că, din punctul de vedere al întreprinderii sale, chestiunea este limpede: la probe liftul a fost bun. Deci: verificat, predat, adjudecat! Teoretic, situația e clară. Practic, s-a întîrziat darea în funcțiune din cauza I.D.E.B.-ului. O încurcătură cu un post de transformare sau cam așa ceva. Tovarășul Constantin Ioan ne dă speranța că în următoarele zile ascensorul din blocul 1 — Ion Șulea va deveni din lift teoretic lift practic!

Problema gazelor la bucătării urmează a fi rezolvată în viitorul cel mai apropiat. Sînt mai multe blocuri în situația asta, ne spune inginerul Valentin Constantinescu de la I.C.V.L. Cum problema devine dintr-odată importantă, indiferent din ce direcție o cercetezi, și cum am promis să ne ocupăm numai de detalii, vom reveni la unul din ele: finisajul interior. Bunăoară, finisajul apartamentului locuit de familia Ion Șerban. Imediat după predarea cheilor blocului, pereții au început să îmbobocească precum un cîmp cu flori în pragul primăverii. Din unghi pur estetic, lucrul apare mai mult decît interesant. Încercînd să împace frumosul cu utilul, familia Șerban a lipit peste fiecare „îmboboceală" cîte o fotografie decupată din reviste, astfel că acum locuința lor de oameni virstnici și cumpătați are un ciudat aer hippy. Firește, n-au urmărit neapărat asta! La început ei erau convinși că între un perete și un cîmp botezat cu flori există unele deosebiri. Acum nu mai sînt siguri și pentru că lucrătorii T.C.M. 1 întîrzie cu remedierile, tot ce le rămîne de făcut este să aștepte, să culeagă bucățile de tencuială desprinse și să lipească poze.

Trebuie precizat că întreg blocul se bucură din plin de această situație, întrucît pereții se umflă și plesnesc în chip nediscriminatoriu pe toate etajele, în apartamentele de burlaci ca și în cele ale unor oameni cu zeci de ani de căsnicie, în casa scării ca și la subsol.

Mai trebuie precizat că blocul Nr. 1 — Ion Șulea nu are motive să fie prea mîndru de întîmplare, fiindcă mai toate blocurile construite recent aici au pățit la fel. Avem astfel ocazia să vedem cîteva camere într-unul din blocurile vecine, proaspăt finisat: M 30 C. Inginerul Ioan Năstase ne explică, nu fără o anume undă de necaz de tip optimist, că întreaga nenorocire se trage de la var. Varul trebuie lăsat să se macereze cîteva luni în varniță, dar din cauza cererii tot mai mari de material, precum și din cauza capacității reduse a varnițelor Întreprinderii „Granitul", se întîmplă să soseaască pe șantier mari cantități de var încă nestins, de regulă din stațiile „Ecaterina Teodoroiu" și „Vitan Bîrzești". Maistrul Viorel Puiu ne arată un apartament unde constructorii se ambiționează ca, în ciuda soarței vitrege a varului, să lase în urmă numai lucru de calitate. Aici pereții sînt curățați pentru a treia oară. „Nu e vorba de I.C.M. 1 sau I.C.M. 3, zice maistrul Puiu. Noi ne străduim să muncim cum se cuvine, dar dacă trebuie să revenim de

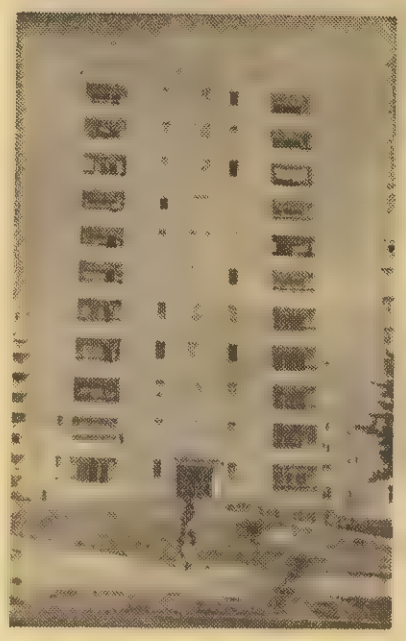

cîteva ori în același loc nu mai ajungem nicăieri".

Inginerul Grigore Oslevschi, șeful serviciului recepție la I.C.V.L., este convins că anul 1976 va opera o adevărată modificare în conștiința muncitorului constructor. „Avem acum o seamă de legi care ne forțează să dăm numai lucru bun. Constructorii, fie că asta le convine, fie că nu, trebuie să respecte legea. În ce privește blocul Nr. 1 din Ion Șulea, vă garantăm că vom discuta cu I.C.M. 1 ca să facă, în anul de garanție, toate remedierile".

Îi întrebăm pe tovarășul Oslevschi dacă toate acestea nu trebuiau făcute cumva înainte ca blocul să fie predat locatarilor. „De regulă așa se procedează, spune, dar pereții au început să se deterioreze abia după predare. Cînd comisia noastră a făcut recepția blocului, împreună cu comitetul de locatari, finisajul nu părea să pună probleme, liftul trecuse cu bine toate probele, de asemeni și instalația sanitară".

Limpede ca bună ziua: în zilele recepției, blocul funcționa! Rămîne de văzut ce are să se întîmple în anii și deceniile ce urmează, dat fiind că nu prea ne putem permite să construim locuințe care să fie bune doar o săptămînă.

În trei luni de zile, instalațiile sanitare, de exemplu, și-au cam făcut de cap. În apartamentul 3 — familia Ilie Gogoașe — tavanul băii este veșnic umed, caloriferele picură sau curg, după dispoziție. În apartamentul 6, baia este, de asemenea, deteriorată din cauza unor defecțiuni ascunse la coloana de apă. În apartamentul 9 — familia Gheorghe Tobă — caloriferele curg, tavanul și pereții băii sînt plini de umezeală. În apartamentul 13 — familia Elena Pascaj — baia reclamă intervenția urgentă a unor instalatori și zidari.

Ce spun despre situația asta instalatorii?

Aurel Sîrbu, șeful echipei de patru oameni care a executat toate lucrările de apă-canal în bloc nu spune nimic. El este de părere că vina o poartă constructorii și locatarii. Instalatorul Jean Croitoru, sosit la insistențele locatarilor să repare defecțiunile din băile apartamentelor 2-6-10-5-11-15, constată că, de fapt, ar avea de lucru și în altele. Ciocănește, bocănește, un ceas, două în cîteva din băile în chestiune și ne asigură că toată vina o poartă locatarii, „care n-au sesizat la vreme apariția defecțiunilor" (Dacă ați uitat datele TEMEI, vă amintim că blocul este predat numai de trei luni și că întreaga instalație apă-canal necesită intervenții serioase și nicidecum munca unui singur instalator de revizie, al cărui program se suprapune perfect cu programul de serviciu al marii majorități a locatarilor. Adică, acesta sosește, de regulă, în orele cînd, firesc, nu e nimeni acasă.)

Inginerul Constantin Peiu, de la baza 43 — I.I.M.I., este și el de părere că cea mai mare parte a vinei o poartă locatarii. Ei nu au grijă să folosească baia așa cum scrie cartea și nu anunță la vreme defecțiunile. Ne dă, pe lîngă aceste explicații, cele mai serioase garanții că va lua toate măsurile pentru remedierea defecțiunilor. Dacă adăugăm că nu cu multă vreme în urmă o întreagă coloană pe cinci etaje a fost, în întregime, „remediată", urmează ca, la intervenția noastră, instalatorii să remedieze remedieri ș.a.m.d.

În fine, inginerul Puiu Petculescu, directorul Întreprinderii de instalații montaj izolații, ne lămurește că la data dării în funcțiune a blocului instalațiile de apă-canal nu au arătat defecțiuni. „Noi nu putem asigura permanent și întreținerea blocului. Există o lege care impune comitetelor de locatari ca în blocurile cu conducte de p.v.c. să angajeze un mecanic de întreținere. În general, defecțiunile care apar în primele luni sînt sau din cauze firești anului de rodaj sau din vina locatarilor" Tovarășul director ne asigură, la rîndul său, că va lua toate măsurile pentru remedierea celor de remediat.

Din ancheta noastră se desprinde, cum se poate vedea, concluzia că, în general, locatarii poartă vina și, deci, răspunderea pentru felul în care funcționează blocul Nr. 1 — Ion Șulea! Pentru că, în urma discuțiilor cu factorii ce au conlucrat la darea în funcțiune a blocului amintit, am înclinat, de cîteva ori, în partea argumentelor domnilor-lor, fiind, la rîndu-ne, convinși că într-adevăr în toate chestiunile cercetate vina principală o poartă locatarii, simțim că este momentul să recapitulăm. Încă o dată, TEMA: la trei luni de la darea în folosință, blocul Nr. 1 din Bulevardul Ion Șulea 66 nu are încă liftul în funcțiune, nu are gaze, prezintă un grad înaintat de deteriorare a finisajului interior și, peste toate, prezintă multiple neregului în sistemul de alimentare cu apă și canalizare. În rest, toate bune.

TUDOR OCTAVIAN ■

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

HAȚURILE, CĂPEȚELUL, ZGARDA ȘI UN CIUCURE

În seara zilei de 23 decembrie, eu aveam calul și căruța în curte la Marin Dorobanțu, vecinul meu. Pe la orele... să fi fost 21, numa ce-l aud pe Marin strigînd: „Costică, mă Costică, scoală că Neculai Dorobanțu ți-a furat hățurile, căpețelul, șreangul și biciul, zgarda și un ciucure; uite-l, doar ce-a intrat în curte la părinții lui". Atunci eu m-am sculat, m-am îmbrăcat și m-am dus acasă la părinții lui Neculai Dorobanțu. Măi, Neculae, zic, dă-mi, mă hățurile, căpețelul, șreangul și zgarda cu ciucure. Dă-le, mă, că ai fost văzut de vărul tău Marin Dorobanțu. Mi-ai lăsat calul gol-goluț. El zice, „vino, mă să ți le dau". Eu, de bună credință, m-am dus. Dar cînd m-am apropiat de poartă, Neculai Dorobanțu împreună cu frații lui m-au tras în curte la ei și m-au luat la bătaie, zicîndu-mi: „na bici, na hățuri, na ciucure". Erau patru inși: Neculai Dorobanțu, Gheorghe Dorobanțu, Florea Dorobanțu, toți frați, și Alexandru D. Dorobanțu, zis Gogu lui Mitu, vărul lor. (Din declarația lui C. E., din Cărpiniș — Ilfov, dosar 1434/1976, Tribunalul Suprem).

ȘI PROPRIA TA ARMĂ POATE DEVENI BUMERANG

Ion T., din Curtea de Argeș, era vînător cu... pușcă. În noaptea de 29 ianuarie 1975 a avut însă un scandal cu socrul său. Cîțiva vecini au sărit să-i despartă. Atunci Ion T. l-a amenințat cu pușca, atît pe socrul său, cît și pe cei care au vrut să-i împace; ba chiar și pe șeful postului de miliție Valea Iașului. În urma unei astfel de întîmplări, Inspectoratul județean de miliție Argeș a dispus retragerea permisului de port armă a lui I. T. și i s-a pus în vedere să o doneze, să o vîndă sau să o depună la magazinul de comercializare a armelor și muniților. Faptul se petrecea la 16 septembrie 1975. La 4 decembrie 1975, I. T. încă mai deținea arma, dar ilegal. Drept care a fost condamnat la 6 luni închisoare. Dovadă că atunci cînd nu te supui legilor propria-ți armă devine bumerang. (Dosar 1411/1976, Tribunalul Suprem).

NU ERA ĂL MAI TARE OM DIN LUME

După ce și-a stimulat curajul cu mai multe... pahare, Viorel Barb, din Băcea — Petreni, județul Hunedoara, a început să se simtă „ăl mai tare om din lume". „Pot să bat pe oricine, se bătea el cu mîna în piept, pentru că am oameni la Deva". „Eu veneam, seara, pe la orele 20, de la ceape; stam de vorbă cu Zelinoi, la lumina becului. Și numa ce vine Viorel Barb la mine — stătuse ascuns după un stîlp — și-mi dă o palmă. De ce dai mă, de ce dai?, îi zic. El, nimic; mă ia în brațe și mă trîntește la pămînt, mă lovește cu piciorul lui peste piciorul meu cel drept, apoi mă lovește cu călciiul, pînă mi-a fracturat ambele oase de la picior". (Din declarația părții vătămate, Romulus Barb, dosar 1433/1976, Tribunalul Suprem). Epilogul? Condamnat la doi ani închisoare, Viorel Barb va avea timp să descopere că nu era atît de mare și tare cum se credea.

MAI STĂRUIE O ÎNTREBARE

— Ce ai în mașină?, l-a întrebat paznicul Întreprinderii de autoturisme din Colibași pe șoferul Alexandru Nicolescu.

— Ce să am? N-am nimic.

Numai că paznicul, intransigent, nu s-a mulțumit numai cu dialogul și la un sumar control a descoperit, sub scaunul lui A. N., șase rotule pentru „Dacia 1 300".

— Mai ai asemenea piese în mașină?

— Nu mai am, zău, nu mai am!

Dar paznicul, neîncrezător, caută și sub perna din spate mai descoperă vreo 300 de rotule.

— De unde le ai?

— De la tehnicianul Gheorghe Popescu

— Dumneata de unde le ai, Gheorghe Popescu?, l-au întrebat pe acesta organele de cercetare penală

— Eu le am de la magazinerul Dumitru Mușat; mi-a zis că le are în plus și mi-a propus să le valorific. Pentru fiecare rotulă dorea 40 lei.

Cu ocazia judecății publice, ținută la 25 mai 1976, la fața locului, adică la Întreprinderea de autoturisme din Colibași, completul de judecată a constatat că, profitînd de sistemul defectuos de circulație a pieselor, inculpatul Gheorghe Popescu a ridicat în intervalul 1—6 decembrie 1975, de la magazia nr. 30, un număr de 644 bucăți rotule, în valoare de 83 720 lei, pe care le-a dosit.

Judecata s-a încheiat, Gheorghe Popescu a fost condamnat la opt ani închisoare, Alexandru Nicolescu la cinci ani, prejudiciul a fost recuperat. Mai stăruie însă o întrebare: celor vinovați de haosul din evidențele primare ce li se cuvin? Ar fi cazul să căpătăm și un răspuns (Dosar 1365/1976, Tribunalul Suprem.)

TOT ÎNAINTE, TOT ÎNAPOI

Ana Scurtu traversează, pe trecerea pietonilor, strada Decebal din Bistrița (Bistrița-Năsăud). Se apropie un autobuz al Întreprinderii de Utilaj Greu, avînd la volan pe Ioan Moldovan. Conducătorul reduce viteza pentru a acorda prioritate pietonului. Deci toate bune și la locul lor. Dar Ana Scurtu se răzgîndește și face cale întoarsă spre trotuar. Ioan Moldovan accelerează. Din nou, toate bune și la locul lor. Dar, din nou, Ana Scurtu se răzgîndește și pornește voinicește spre celălalt trotuar, la care însă nu a mai ajuns, fiindcă a nimerit sub roțile autobuzului. Cercetările continuă.

În mijlocul străzii nu imitați pendulul!...

N. GRIGORE MĂRĂSANU ■
L. NIȚESCU ■

Teatrul național Cluj-Napoca prezintă F.M.Ș.M.L.O. sau Lapte de pasăre de Dumitru Radu Popescu.

VIAȚA-N FILM, DUS ȘI ÎNTORS

Un personaj paratrăsnet

Îmi permit să atrag atenția colegilor mei, scenariști, asupra unui personaj care, prin acumulări și coincidențe, riscă să devină, pe rînd, paratrăsnet și cutia Pandorei, cu toate că prezența lui se bazează, în general, pe intenții lăudabile, cu toate că primul film din serie, comedia **Directorul nostru,** a fost, acum un sfert de secol, o curajoasă promisiune.

Nu-mi propun să discut în acest strimt perimetru gradul de reușită al fiecărui personaj luat separat, separat — adică în contextul unui anume film. Deocamdată, să semnalăm tendința.

În **Instanța amină pronunțarea** avem de-a face cu un proces juridic pe parcursul căruia trebuie să ne lămurim cine poartă vina morții unui om, un miner asfixiat într-o galerie. În boxa acuzării stă, deocamdată, un tip incert și cam gelatinos. În jur foiesc tot felul de siluete și funcții. Cea mai briantă persoană este, la început, directorul acelui important complex industrial. E energic, inteligent, sobru, competent și, datorită lui Mottoi, mai e, pe deasupra, și tînăr și frumos. „Forul superior" — nici nu vrea să-și imagineze „că-l poate pierde". Pentru cei de pe pînză el trece drept „o capacitate", iar pentru cei din fața pînzei el trece, în prima parte a peliculei, drept un director ca-n filme. Idee greșită, aparență înșelătoare, pentru că dincolo de acest paravan strălucitor se ascunde un carierist și nu un carierist oarecare, ci unul care pentru a ajunge — vis suprem ! — la București, calcă peste cadavre la propriu. Iată, deci, cine trebuia să stea în boxă ! Tipul gelatinos nu suflă o vorbă și se lasă acuzat nu din masochism, firește, ci pentru că aici n-avem de-a face numai (dacă pentru așa ceva se poate spune „numai"), deci n-avem de-a face numai cu moartea aberantă a unui om, ci cu un ghemotoc de mari complicități, tactici murdare, strategii abjecte desfășurate în umbră de un director aparent „devotat cu trup și suflet". Care suflet ? Organele în drept îl arestuiesc în final, pe bună dreptate. Directorul fusese, probabil, prea frumos ca să fie adevărat. O asemenea întîmplare e nedorită, dar posibilă.

Să trecem la premiera precedentă : **Mere roșii.** În acest film există un tînăr medic (Mircea Diaconu), splendid în entuziasmul lui candid, dar încăpățînat, gingaș, dar infatigabil. Bineînțeles că drumul unui asemenea romantic în acțiune nu poate fi presărat cu petale de crini. Dificultăți există. Există chiar cineva care le comasează, le întruchipează, le dă autoritate. Cine ? Directorul. E adevărat, este vorba de adjunct, directorul plin lipsind în această perioadă de pe fața locului, din motive binecuvîntate. Acest director, interpretat dealtfel admirabil de Ion Cojar, nu are strălucirea personajului din paragraful precedent, dar are oricum o aparență onorabilă, asortată la mașină (am impresia că Sergiu Nicolaescu a fost singurul director care n-a folosit cali-putere, folosind cai propriu-ziși). Prin urmare, paravanul onorabilității. Dincolo de paravan, un alt carierist și nu un carierist oarecare, un sforar de calibru obișnuit, un dătător de coate de energie medie, ci un director de proporții diabolice de vreme ce din motive de rivalitate profesională îi interzice tînărului și foarte talentatului coleg să încerce să salveze viața unui om, chiar dacă omul era bătrîn și șansa mică ; de vreme ce el, directorul de spital, este capabil să intre în cea mai ignară complicitate cu un individ care se pregătește fără zpor, dar cu har să înfunde mai multe rînduri de pușcării. În finalul filmului procurorul care anchetase cazul ne încredințează, pe bună dreptate, că zilele de hălădulală și ale acestui director sînt numărate.

Să urcăm mai sus pe listă. În **Zile fierbinți** șefului admirabilului conducător de șantier care se zdrobește din zi și pînă-n noapte și, adeseori, din noapte pînă-n zori, sugînd — pe apucate — cîte-o pastilă de nitroglicerină, șefului șefului deci, este un fel de director de la minister care apare pe teren șpilcuit, plictisit, sceptic, dar de un scepticism arogant și agresiv. Toată lumea se dă de ceasul morții să realizeze elicea. Toți cred sau se sforțează să creadă că pot, dar el, șeful-șefului, nu și nu. El o ține una și bună în pofida bunului-simț și chiar al simțului de conservare că el vrea o elice din import. Pentru că el, fiind probabil „de la minister", el nu înțelege. El e „rupt de viață", ca și celălalt, colegul său din **Despre o anume fericire,** tot un fel de director „de la minister" care apare în costum impecabil și dispare în Dacia 1 300 fără să înțeleagă nimic din ceea ce se petrece „acolo, jos".

În **Proprietarii,** directorul interpretat de Octavian Cotescu refuză utilajul nou, sub un pretext principial care ascunde un motiv urît, în schimb în **Trei scrisori secrete,** șeful interpretat de Mircea Albulescu refuză — invers ! — refuză utilajul vechi tot sub un pretext. Alt pretext principial, care ascunde alt motiv urît.

Cînd personalitatea era prea ștearsă, cum era regretatul Vrabie în **Filip cel bun,** acest „prea șters" ascundea ceva ; dar cînd e prea scînteietoare, cum este George Constantin, în **Orașul văzut de sus,** acest exces de personalitate nu-i de-a bună și pînă la urmă te lămurești că neodihna era și ea tot o mască, dincolo de care... etc.

Ar fi foarte regretabil ca din cele spuse mai sus să reiasă că autoarea acestor rînduri jinduiește după directori-heruvimi sau apostoli. Pentru caracterele slabe puterea mare, ca și cea mică, este — se știe — corupătoare. În plus, toate sistemele își au, din păcate, rastignacii lor.

Așa cum spuneam la început, aceste rînduri nu vizează un caz sau altul, ci o tendință. Și nu e vorba de „tendința de înnegrire", pentru că nici unul din filmele mai sus-citate nu prezintă, după părerea mea, nici cel mai mic simptom de sombrism. (Dimpotrivă !). Ceva se întîmplă, totuși, cu „directorul nostru" și acest ceva ar merita discutat sub raport estetic, dar nu numai estetic.

ECATERINA OPROIU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Lucrare de diplomă relativ îngerească

Despre **Acești îngeri triști** — piesa scriitorului contemporan român cel mai cu adevărat dramaturg, **D. R. Popescu** — nu-i aici locul să spun altceva, acum, după cele foarte multe și foarte bune spuse la vremea premierei ei, decît că pe lîngă celelalte calități remarcate mai are una : oferă excelente posibilități de verificare a puterilor unor viitori regizori, scenografi, actori, cînd încă sînt studenți. De aceea bine au făcut studenții anului IV, seria 1975—1976, de la I.A.T.C., alegînd acest text pentru spectacolul lor de diplomă.

Mihai Manolescu, semnatarul regiei, dovedește — din fericire ! — că este înclinat să acorde întîietate locului actorului în spectacol, că în pofida tinereții a înțeles că mijloacele scenice trebuie să nu fie altele decît cele pe care textul piesei le cere, decît cele de care textul piesei are nevoie. (În această privință, de pildă, ideea interpunerii în relația Ion-Tatăl său a unei simple dar incasabile bariere, concretizată într-un banal geam de fereastră, este — prin efectul ei, prin ineditul ei, și chiar prin economicitatea realizării ei — o idee de aur, măsurată în caratele autenticității regizorale).

Anca Cristescu, semnatara scenografiei, dovedește, la rîndul ei, putere de selecție și sinteză, pentru că s-a oprit la posibilitatea scenografică poate cea mai potrivită, ca replică la textul, la ideile piesei : aceea a metaforei care vrea să spună că lumea e un carusel vesel pe dinafară, trist pe dinăuntru și care fatal se-nvîrte ; mai dovedește, de asemenea, pricepere în alcătuirea decorului sub semnul funcționalului și al rentabilității economice ; precum dovedește și ceva mai rar de găsit : umor.

Distribuția actoricească a fost alcătuită din studenții **Dragoș Păslaru, Cristina Radu, Eugen Cristea, Ion Cristian Ștefănescu, Sorin Medelenț, Tudorel Filimon.** Toți au avut neșansa să intre la examen în aceeași serie cu o colegă care — în limbaj de cancelarie profesorală — trebuie numită : un element deosebit. Pentru că **Maria Dogaru,** jucînd, îți dă, ție, spectator, sentimentul că te afli nu în fața unei studente, ci a unei actrițe de mult formată profesional. Repet, toți studenții-actori au avut o neșansă cu care însă — spre binele calității artei actoricești în ansamblul ei dar și a fiecăruia dintre ei în parte — au s-o mai simtă și-n viața de dincolo de școală.

Oricum, trăgînd linia și făcînd bilanțul total, se poate spune fără greș că semne bune anul (IV 1975—1976) are.

Dar, dincolo de toate numele de mai sus, aș vrea să fie înțeleasă această cronică — declarat favorabilă, declarat „bună", declarat optimistă — în primul rînd ca o cronică a muncii celor care asigură continuitatea calității teatrului în România : dascălii de artă de la **Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale".** În speță, de data aceasta, profesorul **Valeriu Moisescu** și asistenta **Cătălina Buzoianu,** ca reprezentanți ai muncii de formare de noi regizori ; și profesoara **Elena Pătrășcanu-Veakis,** ca reprezentantă a muncii de formare de noi scenografi.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Romanță pentru îndrăgostiți

Spectacolul începe încă din holul sălii : iată o formulă nu numai dorită, dar și concretizată chiar de către Ion Iuga, directorul cinematografului de artă „Viitorul" de pe strada M. Eminescu — curățenie exemplară, deservire civilizată, condiții excepționale de vizionare. Aceasta a fost atmosfera în care am văzut „Romanță pentru îndrăgostiți", filmul sovietic care a obținut „Globul de aur" la Festivalul cinematografic de la Karlovy Vary în anul 1975. Un film de excepție ! Ca aproape toate filmele programate la acest cinematograf.

Andrei Mihalkov-Koncialovski nu mai face parte din generația „tînără" a regizorilor sovietici ; nu-l putem trece însă nici în rîndul „veteranilor". Și, totuși, ceea ce este izbitor mai ales la acest film despre dragoste, moarte, fericire — este tocmai tinerețea sa debordantă, ritmul copleșitor în care se desfășoară o acțiune de o dezarmantă și cuceritoare simplitate : doi tineri se iubesc, el pleacă în armată, moare, fata se căsătorește, iată însă că vestea morții lui nu se confirmă, tînărul se reîntoarce, suferă, se căsătorește la rîndul său, va avea mai mulți copii... și cam asta e tot ; asta este absolut tot, dar filmul este copleșitor. Prin frumusețea morală a eroilor, prin **inteligența realizării** (din acest punct de vedere, tu, spectator, ești solicitat la maximum de către regie, regie care nu-ți face nici un rabat — nu-ți vine cu nimic în întîmpinare, spre a te ajuta să urmărești acțiunea, dimpotrivă, secvențele — lungi, dealtfel — au între ele legături abrupte, pe alocuri ilogice, dar numai aparent) filmul se constituie în cele din urmă într-o autentică — și gravă, foarte gravă dezbatere despre viață — într-o pledoarie plină de neliniște, dar și de speranță despre destinul, despre viitorul unor oameni.

„Dacă n-am putea uita tot ceea ce nu ar trebui să uităm, dacă am plînge tot ceea ce ar trebui să plîngem — nu am mai trăi", spune la un moment dat un personaj al filmului. Replica este cutremurătoare prin adevărul ei crud, adevăr ce ne poate revolta, dar — niciodată — nu ne poate face să ne pierdem speranța.

Interpreții sînt magistrali, nu există un plan doi (adică nu există în sensul indeobște folosit — și greșit asta — al termenului), absolut toate aparițiile — deci nu numai „rolurile" filmului — sînt, fiecare în parte, clipe de revelație : într-un rol episodic, cel al trompetistului singuratic — este evidentă, aici, influența din „Privește înapoi cu mînie" — Innokentii Smoktunovski („9 zile dintr-un an", „Hamlet" etc.) devine o prezență de neuitat.

Dealtfel, diferitele influențe — trădînd o vastă cultură cinematografică, și nicidecum o pastișă — ale regiei se simt în permanență, Mihalkov-Koncialovski le folosește aproape ostentativ, există multe cadre „a la Lelouche", altele — în care replicile se dau pe melodie — amintind de „Umbrelele din Cherbourg" ; întreg filmul, dacă vreți, este un fel de „Love Story" în versiune sovietică, și totuși — acesta este marele merit al peliculei — filmul își păstrează o densă, o acută originalitate (spuneam de acea „solicitare" a spectatorului dusă pînă la ultimele limite : există, din acest punct de vedere, cîteva momente în film în care regizorul nu se sfiește să încadreze pe ecran reflectoarele de la filmare, personalul tehnic al echipei etc). În sfîrșit, o imagine de excepție — alternînd între culoare și alb-negru virat în tonalități de gri-uri — în unele clipe amintind (repet : nu preluînd, nu imitînd, ci folosind creator maniera) de regretatul operator Urușevski.

Un film care se constituie, în întregime, abia după prima vizionare. Și pe care poți dori a-l revedea oricînd.

HORIA PĂTRAȘCU ■

INSTANTANEE

Nu, nu e HEMINGWAY ci actorul ERNEST MAFTEI

CORNEL DUMBRĂVEANU, un dirijor cum avem puțini în țară

Și pentru dramaturgul PAUL EVERAC lumea e o scenă

Criticul de film D.I. SUCHIANU și regizorul ADRIAN PETRINGENARU la promenadă

Criticul literar MARIAN POPA pregătește ediția a doua a Dicționarului de literatură română contemporană

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Cînd două linii paralele se întretaie se numește carambol

Fiica eminentă a unei profesoare de matematică pică la examenul de admitere în facultate, se îndrăgostește, se căsătorește (fără știrea mamei), munceste de se spetește, tot fără știrea mamei, pentru ca el, obtuzul contabil șef, să-și facă mendrele de cocoș (actul întîi). Profesoara de matematică soseste, cu ochelari fireste, și aranjează lucrurile în felul lui Spirache din **Titanic Vals** (de fapt știa totul) — actul doi. Contabilul șef nu mai este obtuz (actul trei și ultimul — happy end). În programul care prezintă spectacolul, Ion D. Șerban, autorul farsei, scrie : „Tema tratată în farsa **Carambol** putea fi înfățișată în formă de dramă, poate chiar tragedie, dacă s-ar fi exagerat cîteva trăsături negative." Nu ! Nici așa ! E cazul să ne păstrăm simțul umorului chiar și în cazul farselor. E adevărat că tema este puțin predispusă pentru farsă dar asta nu-i o tragedie. Sala Studio a Teatrului C. I. Nottara este arhiplină, se ride în hohote, se repetă poantele, se prevăd încurcăturile, se aplaudă la scenă deschisă și, pentru ca tacimul să fie complet, la sfîrșit te întrebi de ce ai ris. Dan Nasta realizează o adevărată echilibristică stilul Arlechino se putea întoarce împotriva lui, jos, sub fringhia pe care merge fiind stilul revuistic sau și mai cunoscutul „stil brigadă studențească de agitație", într-o parte, iar în partea cealaltă — lipsa oricărui stil. Punctul de sprijin al regizorului în păstrarea acestui echilibru se numește desigur Mihai Pruteanu. Exuberanței și formidabilei pofte de joc a Ioanei Manolescu, Mihai Pruteanu le contrapune ponderația jocului inteligent, ceea ce face să sporească și mai mult pofta de joc a partenerei sale, magnifică în acest spectacol, fără să cadă nici un moment în facil. Și tot Mihai Pruteanu este acela care prin bunul simț al interpretării sale face loc stîngherelii Andei Caropol, jenată parcă de rolul lesios pe care-l are de jucat.

Și iată că prin jocul actorilor farsa nu mai este ceea ce știm cu toții că este o farsă. Actorii nu mai rămîn pe scenă ca să ridem de ei, iar noi, spectatorii, nu mai rămînem în sală pentru ca actorii să ne facă să ridem. Actorii coboară în sală, în viață, pe stradă, ne propun un fel de a fi, un fel de a ne juca împreună cu ei și apoi între noi cînd rămînem singuri, fiindcă ceea ce rămîne după cădcrea cortinei este un anume fel de a privi viața, cu simțul umorului și cu pofta de a o trăi cu zîmbetul pe buze. Dan Nasta și echipa lui, inclusiv costumierii, scenografii și colaboratorii tehnici, au realizat un lucru minunat, nu numai fiindcă ne place, ci și pentru că îl înțelegem, chiar dacă la un moment dat unul dintre eroi spune : „cînd două linii paralele se întretaie se numește caramboi".

NICOLAE CRISTACHE ■

EXPOZIȚII

Ex libris

La **Căminul Artei** s-a deschis una din cele mai frumoase expoziții de grafică ale Uniunii Artiștilor Plastici. Frumoasă, spunem, pentru că se întîlnesc aici cîteva din cele mai bune criterii ale organizării unei expoziții : temă clară și cuprinzătoare, șoc informațional, operă de calitate. Este vorba de întîia mare manifestare colectivă a gravorilor de „ex libris"-uri în Capitală și, în fapt, cea mai însemnată selecție a genului la noi. Ex libris-ul este, cum se știe, grafica mică pe care omul îndrăgostit de cărți o lipește pe prima copertă interioară a volumelor sale. O chestiune de orgoliu, dar un tip de orgoliu foarte meritos, fiindcă arată voința unor cetățeni luminați de a lăsa urmașilor „strînsură de carte" și semnul unei personalități culturale generoase Inițial, gravorii au lucrat numai la comanda unor reputați amatori de bibliofilie, dar cu timpul s-a născut, cum era și firesc, dealtfel, o specie aparte de colecționari și anume colecționarii de „ex libris"-uri. Cel mai important colecționar roman al momentului este doctorul Emil I. Bologa din Brașov. El posedă peste 20 000 de coliție-gravuri, semnate de artiști români și străini de seamă. Un veritabil tezaur de grafică, prezentat bucureștenilor prin cele mai prețioase piese.

Trebuie spus că există o Federație internațională a societăților de amatori de „ex libris"-uri, federație care organizează congrese și, în toate chestiunile domeniului, procedează cu multă inițiativă, fiindcă slujește interesele înfrățite a trei mari factori culturali : producătorii de cărți valoroase. cumpărătorii acestora, graficienii.

Expoziția de la Căminul Artei este pentru cea mai mare parte a publicului o surpriză. În general, cu excepția filateliștilor și a profesioniștilor gravori, puțini știu ce splendoare de tipăritură poate ieși pe o suprafață de hîrtie adesea nu mai mare de o palmă.

Între cei mai bine de cincizeci de artiști prezenți în expoziție, trebuie să remarcăm pe Lidia Ciolac. Gustav Cseh, Francisc Deak, Ladislau Feszt, Fred Micoș, Vasile Paulovics, Kira Cristinel Popescu, Doina Simionescu, Gy. Szabo Bela.

TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA MUZICALĂ

Retrospectiva stagiunii

Așadar s-a stins și ultimul acord al stagiunii de concerte. S-a lăsat cortina la Opera Română, la Operetă și la celelalte teatre muzicale. Este vremea obișnuitelor retrospective ; la rîndul nostru vom încerca să prezentăm pe scurt „radiografia" stagiunii 1975—1976. Nu avem intenția unei analize exhaustive și nici a unei obiective dări de seamă, pe care, la vremea cuvenită, forurile competente o vor face-o cu mai multă îndreptățire. Vrem doar să arătăm că, din postura noastră de observator mai mult sau mai puțin subiectiv, de martor al citorva momente semnificative din timpul stagiunii, viața noastră muzicală ni s-a părut în acest răstimp extrem de bogată, de variată, că ea ne-a produs adesori bucurii mari, că altădată satisfacția a fost mai mică, dar că întotdeauna ea a trezit interesul nostru și a polarizat atenția marelui public. În lipsa unor evenimente de răsunet internațional pe care nivelul atins de creația și interpretarea muzicală românească le merită și le îndreptățește, indiferent cîte eforturi ar reclama, instituțiile noastre muzicale, muzicienii înșiși și-au arătat măsura posibilităților lor într-o stagiune fără festivaluri ori concursuri, o stagiune ale cărei principale atribute au fost densitatea manifestărilor și nivelul lor artistic ridicat. Au fost seri în care opțiunea pentru un concert sau altul se dovedea extrem de dificilă, atunci cînd simultan aveau loc patru sau cinci astfel de manifestări, aproape toate prezentînd un interes aparte.

S-a cîntat în această stagiune mai multă muzică românească decît oricînd și, motiv major de satisfacție, multă muzică românească contemporană ; la acest capitol însă, preferința pentru creațiile mai vechi, de acum cîțiva ani, ale compozitorilor noștri, în detrimentul unor lucrări mai noi, multe necintate încă și de o valoare adesea mai mare, indicînd mai exact nivelul atins acum de școala noastră compozițională, nu e de natură să producă satisfacție. Am remarcat acest lucru și la Filarmonică, colectiv artistic ajuns la deplină maturitate creatoare și atingînd un prag valoric al execuțiilor pe măsura capacității interpretative individuale a membrilor lui. Melomanii au avut satisfacția aprecierii nivelului atins de Filarmonica bucureșteană atît în concertele dirijate de șefii săi de orchestră permanenți, cît mai ales sub bagheta unor dirijori oaspeți — cîțiva de prima mînă — cu care ansamblul bucureștean s-a acomodat perfect Merită apoi consemnată și activitatea de restituire a unor capodopere, mai rar cîntate, a unor opus-uri de referință din istoria muzicii, cum a fost acea **Missa Solemnis** de Beethoven (lucrări pe care orchestrele și dirijorii noștri le-au evitat în ultima vreme), tot așa cum merită elogiată activitatea camerală a Filarmonicii, în cadrul căreia concertele orchestrei „București", dirijată de Ion Voicu, au însemnat puncte de referință.

Stagiunea orchestrelor radio a semnificat anul acesta, mai mult ca oricînd, transpunerea în practică, cu eficiență și mobilitate, a unui concert de educație muzicală care se încadrează în politica Radioteleviziunii de transpunere a muzicii sub imperative estetice și sociale actuale. Concertele-dezbatere, Tribuna tinerilor soliști și a tinerilor compozitori, Concertele-perpetuum extraordinare, concertele organizate în întreprinderi și instituții împreună cu formațiile de amatori, concertele cu abonament pentru elevi și studenți, toate certifică existența unei extrem de bogate și efervescente activități muzicale ale cărei principale atribute sînt consistența tematică, elasticitatea și varietatea repertorială.

Opera Română, cu cele două premiere de operă, **Hamlet** și **Andrea Chénier**, ultima nesemnificativă din păcate (**Walkiria** fiind programată pentru începutul stagiunii viitoare), și cu cele trei de balet, **Spartacus**, **Esmeralda** și **Miniaturile** Alexei Mezincescu (doar ultima fiind de fapt o creație originală), dovedește că se află încă pe drumul reașezării repertoriului ei sub semnul echilibrului și valorii.

NICOLAE SPIRESCU ■

Tribuna tinerilor compozitori

Recent a avut loc concertul dedicat creațiilor tinerilor absolvenți ai clasei de compoziție a Conservatorului „Ciprian Porumbescu", promoția 1975—1976, concert organizat în colaborare cu Uniunea Compozitorilor și conservatorul bucureștean. Și-au dat concursul orchestra simfonică a Radioteleviziunii și corul Conservatorului „Ciprian Porumbescu", sub bagheta dirijorului Petre Bocotan.

Lucrările prezentate au dovedit nivelul bun de pregătire al absolvenților, însușirea temeinică a tehnicii de compoziție. Acest fapt e semnificativ nu numai pentru tinerii ale căror lucrări le-am ascultat, ci și pentru ilustrarea în general a potențelor considerabile pe care le are astăzi școala muzicală românească, cu atît mai mult cu cît unele din aceste partituri au depășit nivelul unor simple lucrări de școală Ne referim în primul rînd la Concertul pentru violă și orchestră semnat de Costel Pușcoiu (solist Eugen Popescu Doreanu), piesă ce a demonstrat capacitatea de a subordona elementele discursului muzical unei logici a expresiei urmărită consecvent, creionată cu acuratețe și forță poetică

Am mai remarcat capacitatea de a crea atmosferă în partitura semnată de Horia Surianu, sensibilitatea poetică a invențiunilor pentru orchestră prezentate de Ileana Ridzik. Interesante s-au dovedit și lucrările semnate de Horia Rațiu și Lucian Vlădescu. Sperăm că evoluția lor viitoare va confirma impresia bună pe care ne-au lăsat-o acum.

DAN ANGHELESCU ■

CRONICA DISCULUI

Muzicieni din Cluj-Napoca

Noutățile acestei săptămîni sînt două discuri, amîndouă avînd pe coperta înscrise numele unor muzicieni din Cluj-Napoca

Primul disc (**STM ECE 01134**) cuprinde două lucrări concertante de Mozart interpretate de Orchestra simfonică a Filarmonicii din Cluj-Napoca dirijată de Emil Simon. Concertul nr. 4 pentru vioară și orchestră în Re major imprimat pe prima față a discului prilejuiește debutul discografic al unui foarte talentat și tînăr violonist clujean, Andrei Agoston, cadru didactic al Conservatorului „Gh Dima", laureat al concursului internațional „P.I. Ceaikovski" de la Moscova. Concertul nr. 3 pentru flaut și orchestră în Re major al aceluiași compozitor are ca solist pe Alexandru Poduțiu, prim flautist al Filarmonicii clujene și solist cu dese apariții în concerte publice. Artist multilateral, membru al orchestrei de muzică contemporană „Ars Nova" dirijată de Cornel Țăranu, Alexandru Poduțiu a mai cîntat Bach și Ravel pe un alt disc Electrecord și preferă, după cum se vede, zonele extreme ale muzicii : barocul, muzica clasică și muzica contemporană.

Al doilea disc (**STM ECE 01160**) este dedicat creației corale a unor compozitori clujeni de prima mînă : Sigismund Toduță, Tudor Jarda, Adrian Pop, Vasile Herțlian, Eduard Terenyi și Hans Peter Türk. La valoarea muzicală intrinsecă a acestor piese corale, reliefînd din plin atributele școlii compoziționale clujene, se adaugă măiestria interpretativă a unui foarte interesant cor, Cappella Transylvanica condusă de dirijorul Dorin Pop. Aflată la al doilea ei disc (după ce a cîntat pe primul din creația lui Monteverdi) Cappella Transylvanica este una din formațiile de prestigiu în domeniul muzicii de cameră și, ca orice formație de conservator, ea se reînnoiește anual ; e și acesta un merit al dirijorului Dorin Pop care poate menține nivelul ansamblului ridicat, în ciuda fluctuației membrilor săi.

DANA SĂCEANU ■

Citește actrița MONICA GHIUȚA

Actorul ARCADIE DONOS caută data recitalului său

Fotografii de VASILE BLENDEA, EM. TANJALA și SORIN POSTOLACHE ■

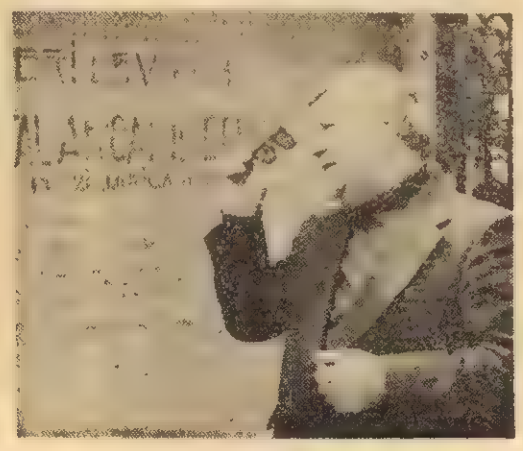

PROGRAMUL CENACLULUI

La ora apariției acestor rînduri, turneul pe litoral al **Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar** este în plină desfășurare. Astfel, după spectacolele susținute la Mamaia, Neptun și Constanța, membrii cenaclului se vor întîlni în această seară, cu începere de la ora 19.45, cu publicul din Costinești, urmînd ca în ultimele două zile ale acestei prime părți a turneului să fie prezenți la Constanța. vineri, 16 iulie — la Sala Sporturilor, iar sîmbătă, 17 iulie — la Grădina de vară. Cronicile spectacolelor acestei săptămîni vor apărea în numărul nostru viitor.

Reamintim că partea a doua a turneului „Litoral '76" întreprins de **Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar** la mare va avea loc între 8 și 14 august, după cum urmează : 8 — Mamaia ; 9 — Neptun ; 10 — Constanța (Grădina de vară) ; 11 — Constanța (Sala Sporturilor) ; 12 — Mamaia ; 13 — Costinești ; 14 — Constanța (Sala Sporturilor).

Biletele se vînd la agenția Teatrului Liric din Constanța (pentru Constanța și Mamaia), la casa Teatrului de vară din Mamaia (pentru Mamaia și Constanța) și la casa Grădinii de vară din Neptun (pentru stațiunea Neptun).

Curier muzical

Eugenia NICULESCU — Cluj-Napoca : 1) Propunerile dumneavoastră de viitori pentru discul **L.P.** cu melodii folk din Cenaclul **Flacăra al tineretului revoluționar** concordă în bună măsură și cu opțiunile noastre. În ipoteza că Electrecordul va accepta ideea, se va răspunde favorabil cererilor multor tineri care ne-au scris pe această temă ; **2)** În cazul în care discul poetului Adrian Păunescu — recitîndu-și propriile sale poezii — s-a epuizat la Cluj-Napoca, vă puteți adresa direct Electrecordului pentru o suplimentare de tiraj ; **3)** Lui Dumitru Fărcaș îi puteți scrie sau îi puteți găsi personal la Casa de cultură a studenților din orașul dumneavoastră unde funcționează în calitate de dirijor al orchestrei de muzică populară și de conducător artistic și ansamblului „Mărțișorul". **Carmen ALBULESCU — Oradea :** Vă mulțumim pentru splendida scrisoare pe care ne-ați trimis-o, „izvorîtă din inimă", prin care vă împărtășiți impresiile de la cenaclu, cadru artistic de care, ne mărturisiți, „...nu mă pot despărți pentru că prin el am învățat să iubesc poezia bună, muzica tînără și, în general, arta adevărată care ni se adresează nouă, tinerilor". Transmitem pe această cale felicitările și călduroșii „La mulți ani !" pe care le adresați în egală măsură cenaclului cît și lui Mircea Bodolan, cu ocazia împlinirii celor „31 de primăveri". **Marcela GHEORGHIȚĂ — Gheorghe Gheorghiu-Dej :** „Nu știu dacă revista Flacăra cunoaște faptul că în orașul nostru a avut loc de curînd un festival de muzică ușoară și populară intitulat „Retorta de cristal" organizat în colaborare cu televiziunea Ca invitați au participat Anda Pellea, Radu Zaharescu, Horia Căciulescu, Silé Dinicu cu orchestra R T V., Stela Enache și... Nargnita. Ei bine, pe estradă ne-a apărut o Nargnită tînără (?) fără veleitățile interpretative cunoscute altădată, lipsită de căldura indiană (?) ce-o caracterizează rece, frigurosă (!?), fără mișcările scenice care au făcut-o celebră. Discuții interminabile, nemulțumiri, vociferări din partea publicului, neîmpliniri; un mucalit care de fapt au fost mai mulți, susținea moartă și această falsă Nargnită e o fetiță din Brăila sau cam așa ceva care a debutat cu cîteva luni în urmă la un Album duminical TV Rugămintea mea este de a-mi comunica adevărul: a fost la noi, în oraș, Nargnita cea adevărată sau o Nargnită improvizată, în curs de devenire ? Și dacă totuși i-ați satisfăcut această dorință, dați-mi cîteva date biografice despre amîndouă Nargnitele, pentru a pune capăt unei discuții ce conține (s.n.) zilnic la nivelul orașului" Vă mărturisesc cu regret că din investigațiile făcute pînă la ora trimiterii la tipar a acestor rînduri nu am aflat încă adevărul: a fost Nargnita sau o dublură ? Vă promit solemn că voi continua cercetările cu asiduitate, pentru a pune odată capăt acestei dileme care împarte orașul dumneavoastră în două Voi reveni.

COSTACHE S. IONESCU ■

Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Bihor, Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale (A T M), revista de cultură „Familia" și Teatrul de stat Oradea organizează în cadrul manifestărilor „CRIȘIA 76" la Oradea, între 22—28 septembrie a.c., Ediția I-a a „Săptămînii teatrului scurt"

Această manifestare urmărește îmbogățirea repertoriilor teatrelor profesioniste cu piese scurte românești cu un profund mesaj umanist și educativ La prima sa ediție „Săptămîna teatrului scurt" va fi axată pe piesa românească contemporană

Înscrierile se pot face pînă la data de 15 septembrie a.c. Organizatorii își rezervă dreptul de a viziona spectacolele înscrise (dacă va fi cazul) pînă la data de 30 octombrie a.c. urmînd ca la data de 1 noiembrie să fie stabilit programul definitiv al manifestării.

ORA INTRĂRII ÎN SCHIMB

La Tîrgoviște: despre timpul cu amănuntul și timpul cu ridicata

Că minutele și secundele pot să ne pară mai lungi sau mai scurte fiecăruia, nu trebuie să ne mire, cunoscut fiind faptul că oamenii nu știu să-și umple toți la fel de bine timpul, ci o fac după împrejurări și după posibilități, vădindu-se în această privință cât se știe, chiar și un semn de superioritate a unora în ce ne privește, am pornit de la ipoteza că la Tîrgoviște cei aproape 30 000 de muncitori ai unităților economice de nivel republican știu bine să-și gospodărească timpul, dovadă și faptul că, în cîțiva ani, au împins acest oraș în față, i-au dat ițe patina de oraș patriarhal, l-au spălat în apă nouă și curată a unui alt destin, în sfîrșit l-au transformat într-un oraș „de actualitate". Firește schimbarea ar fi fost imposibilă, fără buna cunoaștere și evaluare a minutului, a orei și a zilei, iar cei care prin vîrstă au motive s-o spună a unei vieți întregi de muncă. Dar timpul, avînd un preț bine stabilit fiecăruia îi se pare mai mare sau mai mic nu numai după cum trebuie să-l accepte, ci și după cum convine intereselor și felului de om care este.

Mai mare îi se pare, de exemplu, lui Virgil Băcanu și lui Petre Gavrilă, primul C.T.C.-ist, iar al doilea strungar la Întreprinderea de strunguri automate „Saro", amîndoi de fel din comuna Cîndești și prezenți la lucru, în ziua de 28 iunie, la ora 6 fără un sfert, cu toate că lucrau în schimbul I și puteau veni la 7. S-au grăbit, totuși, pentru că altfel pierdeau singura mașină care-i aduce. În fiecare dimineață, la Tîrgoviște. Și, neputînd începe lucrul mai devreme, au fumat pe săturate și au întins afară, în curtea întreprinderii, în aer curat și în decorul răsăritului de soare un joc de cărți nevinovat. Mai norocos decît ei prin meserie este Vasile Stănculescu, timplar de întreținere de fel din Pietrosița, intrat și el cu o oră și ceva mai devreme pe poarta fabricii. Dar, cel puțin acesta din urmă și-a luat ferăstrăul și trusa cu scule și a început să facă ochiul secțiilor ca să-i treacă vremea mai ușor.

Între timp, la poarta nr. 1, ceasurile electrice măsoară implacabile, vremea, fără să știe nici de rudenie și nici de prietenie cu cineva, sub directa supraveghere a pontatoarelor Radu Maria și Elena Păminteanu a căror prezență e absolut necesară — cel puțin oînă se va întrona definitiv ordinea și disciplina în acest colectiv a cărui vîrstă medie nu trece de 23 de ani — deoarece bietele ceasuri, exacte dar fără cap și judecată se lasă uneori păcălite de luteala de mînă a unuia sau a altuia. Dacă îngești de la serviciu, nimic mai simplu decît să rogi pe un prieten să-ți ponteze fișa la intrare și la ieșire, și totul să fie în bună regulă. Pînă ești prins, evident. Odată aflu un tînăr a fost pontat ca prezent, iar el își limita prezența între pereții arestului miliției de la Constanța, unde spărsese un magazin. Dar acesta este un caz mai vechi. Unul mai nou îl constituie aproape de precizia ceasurilor și de vederea excelentă a supraveghetoarelor încercarea lăcătușului Ioan Zăbavă de a-și rupe cu o simplu fișă de pontaj uitînd că respectivul petic de hîrtie reprezintă în fond un act, un document, care-i consemnează orele de muncă și-i justifică banii încasați la sfîrșit de lună. De ceva mai puțin curaj recunoaște pontatoarele a dat dovadă Petre Stroică, muncitor în secția axe și roți dințate, un vechi client și lor care nu rupe și nu face dispărută fișa, ci numai din cînd în cînd încearcă s-o „îmbunătățească" după un orar propriu și cît mai convenabil lui. Ați înțeles, probabil: o modifică. Operează cu atîta dexteritate cu un fus atît de bun și cu o penită atît de bine aleasă încît pontatoarele nu mai au încredere să-l verifice fișa cu ochiul liber ci numai servindu-se de o lupă. Cu toate acestea, zic ele, omul nu e lacom ba e chiar cinstit și corect în felul lui, fiindcă niciodată nu schimbă orele ci doar minutele!

Deoarece de numele de mai sus și de situațiile arătate trebuie reținut și subliniat că la „Saro" se vine și se pleacă în general în bună rînduială, cam cu 15—30 de minute mai devreme, la intrare și toți cu atîtea mai tîrziu la ieșirea din schimb, poate și datorită stricteții unor măsuri administrative — „La 7 și 1 minut s-a tăiat o oră" — dar în mod cert și datorită seriozității unui colectiv care se mîndrește că fabrică strunguri ce nu se mai fac nicăieri în țară și în același timp nu uită, cum spuneam, să-și controleze punctualitatea prin ceasuri electrice.

Punctualitatea, iată o deprindere care, probabil, la Întreprinderea de utilaj petrolier este considerată de mulți un bun cîștigat, întrucît aici, după cum îmi spune inginerul Valeriu Cucu, șeful serviciului producție, de mai mulți ani s-a renunțat la ceasuri. Oamenii trec pe poartă în pas întins și se răspîndesc prin secții și ateliere. Am asistat și noi la intrarea în schimbul 2 fără a întrezări nimic vrednic de semnalat în acest răstimp în afară de faptul că, spre marea cinste a celor care lucrează aici, pe la 15 fără 5 minute nu se mai zărea nici țipenie de om.

Părăsim poarta nr. 1 și intrăm în întreprindere, curioși să vedem cum se ține aici evidența prezenței oamenilor, și nu-i greu să aflăm, încă din capul locului, că o asemenea răspundere intră în atribuțiile maiștrilor care o fac așa cum îi taie capul și cum îi lasă inima. La secția sculărie, de exemplu, muncitorii aduc legitimațiile și le predau maistrului, care le ține apoi, timp de 8 ore, într-un dulap. Cine n-o predă, înseamnă că e absent. Măsura pare să fie bună și pentru că nimeni nu poate să plece mai devreme de terminarea schimbului, deoarece rămîne fără legitimație, iar a doua zi riscă să nu mai poată intra pe poarta întreprinderii. Cu toate acestea, sistemul este greoi. Intrarea și ieșirea din schimb produc prea mare vînzoleală. Pe locul îngust dintre strunguri, oamenii se lovesc unii de umerii altora și își atîn calea, nelalocul lui fiind și faptul că pînă se duce fiecare să-și lase legitimația la maistru și pînă se-ntoarce maistrul la fiecare să-i dea de lucru și să-i spună ce are de făcut în ziua aceea, trece destul timp. Intuind aceste neajunsuri, maistrul de la secția montaj, Dumitru Pieptea, a „optimizat" după o idee a sa procedeul de evidență a oamenilor din subordine, obligîndu-i pe fiecare să-și arunce legitimația într-o urnă construită anume în acest scop. Nici el n-a rezolvat definitiv problema, și nici maistrul Eugen Ploscaru, de la secția mecanică grea, în ciuda eforturilor acestuia din urmă de a se conforma unui cod inventat de el însuși, care consta în a presăra prin registrul de prezență tot felul de cruci, puncte și linii. Fiindcă sistemul lor, dacă este să ne mențînem la capitolul abateri de la disciplina muncii, le exclude pe cele mai frecvente: întîrzierile. Dealtfel maistrul de la mecanică grea îmi spunea cu deplină sinceritate: „Pînă la o jumătate de oră, iert. De la o jumătate de oră în sus, sancționez". Fără îndoială, e bine că maistrul e om cumsecade, dar, ținînd cont că un minut lucrat de un muncitor de la I.U.P. se ridică la un leu și jumătate — valoarea unei ore e de 90 lei —, ne dăm seama că pierderile provocate prin întîrzieri nu sînt chiar așa de mici precum mulți ar fi tentați să creadă. Or, întîrzierile nu pot fi depistate decît prin ceasuri de pontaj. Ceasuri care au existat, după cum spuneam pînă acum cîțiva ani, dar motivul real pentru care „s-a renunțat" la ele este că au fost defectate și nimeni n-a mai catadicsit să le repare. E foarte ușor, se spune, să te răzbuni pe un asemenea ceas: cu o țîrîntură de span. Lăsată acolo unde trebuie, îl reduci la tăcere...

În orice caz, dacă la I.U.P. intrările și ieșirile din schimburi se fac totuși pe poartă și cu legitimația în mînă, la Combinatul de oțeluri speciale se fac și mai simplu. Nici ou e nevoie, adică, să treci pe poartă și nici să ai legitimația la tine. În seara aceleiași zile cînd fusesem la „Saro" și la I.U.P., puțin după ora 22, împreună cu Ioan Bădoi, șeful serviciului personal al combinatului, de care-i rugasem să mă însoțească, ne-am instalat la poarta oțelăriei nr. 2. Curînd aveam să ne dăm seama însă că mulți nu intră și nu ies pe aici, ci prin alte cîteva locuri, mai puțin luminate și nepăzite. Așa se face că am întîlnit acolo, în afară de oameni care veniseră mai devreme la lucru, precum sudorii Gheorghe Nicolae și Vlad Aluaș, prezenți cu trei sferturi de oră înainte de intrarea în schimb, pe unii care fugeau de mama focului prin semîntuneric, prin umbra zidurilor înalte ale oțelăriei, precum pe Valerian Eftinoiu, zidar-samotor, ieșit din schimbul 2 la ora 22.40, deci cu 20 de minute mai devreme. Firește că, la un moment dat, fiind simțită prezența noastră — chiar am auzit, din întuneric, o voce groasă: „vedeți că sînt doi acolo" adică eu și șeful biroului personal al combinatului — fluxul intrărilor și ieșirilor crește vertiginos pe poarta luminată și păzită. Nimic mai simplu decît să revenim și noi aici, unde, cerîndu-i-se legitimația, Nicolae Haralambie, proaspăt absolvent al unei școli de otelari, scoate întîmplător pe lîngă actul cerut și niște cărți de joc care îl fac să roșească brusc, iar pe însoțitorul meu, Ion Bădoiu, om în vîrstă și cu părul alb să i le confiște imediat, să i le rupă și să le arunce într-un coș de gunoi, punîndu-i în vedere că dacă-l mai prinde cu așa ceva a doua oară nu-l mai iartă. La ora 23.15 intrăm în oțelărie, unde vorbim cu maistrul Ioan Bara, care tocmai a definitivat situația prezenței celor 43 de oameni ai săi. Nu lipsește nimeni, n-a întîrziat nimeni. Maistrul ne invită să verificăm. N-o facem. Nu numai pentru că, în vecinătatea oțelului, parcă-ți vine mai ușor să-i crezi pe oameni pe cuvînt, ci și pentru că, preluînd la cele două cuptoare de care răspunde — unul de 65 și altul de 100 de tone — șarje începute în schimbul de dinainte, evident că maistrul n-ar fi avut curajul s-o facă dacă nu i-ar fi venit oamenii.

Coborîm spre ieșire. La poartă, Ioana Comănoiu, care a lucrat în schimbul 2, așteaptă să mai iasă și alții, colege și colegi, unii chiar vecini de bloc, pentru a putea pleca împreună. Singură, spune, n-are curaj să meargă prin lanul de porumb care desparte platforma industrială de cartierul unde stă. Pe aici se întinde drumul cel mai drept spre blocurile de locuințe din micro 9.

Ajunși aici ne simțim datori să facem o paranteză despre mijloacele de transport în comun din Tîrgoviște. Am vorbit, în ziua cînd am fost prin întreprinderile orașului cu zeci de oameni, nu numai cu cei amintiți aici. Și toți, aproape fără excepție, n-au prea avut cuvinte de laudă privind șoferii și autobuzele orașului. Subscriem părerii lor, și ne bizuim pe următorul fapt, care nu are nimic comun nici cu numărul poate insuficient al vehiculelor, nici cu starea lor tehnică, nici cu numărul șoferilor. La o jumătate de oră după ieșirea din schimb, la poarta întreprinderii „Saro" aștepta o mașină în care apucaseră să se urce cîțiva călători. Alți trei mai aveau cîțiva metri pînă la ușa autobuzului, dar n-au mai avut timp să se urce fiindcă șoferul le-a închis ușile în nas și-a demarat cu toată puterea, în ciuda faptului că nu-l păștea primejdia nici unei aglomerații, iar ora de plecare nu fusese depășită. Funcționarul Iancu Nica a reușit să rețină numărul mașinii: 31-DB-3415. „Mașinile le folosesc ca pe proprietatea lor" a bombănit și portarul Mihai Ilie, care nu vedea pentru prima oară o asemenea scenă de rea-voință și la urma urmei de bătaie de joc la adresa oamenilor.

Tot despre transporturi, maistrul Teodor Curlotnicov, președintele comitetului sindical la „Saro", spunea: „Pînă într-o vreme, veneau mașinile și între schimburi, din oră în oră. Acum nu mai vin. Era bine înainte. Mai rămînea omul la lucru, mai muncea o oră, două, trei în plus, mai cîștiga un ban și ieșeau în folos și întreprinderea, și statul. Acum, mulți renunță la orele suplimentare tocmai pentru că n-au cu ce să se-ntoarcă acasă. Și oamenii au dreptate...".

Bineînțeles că au dreptate. Oamenii aceștia, pe cît înțelegem noi, ar fi vrut să-și folosească timpul, ca să zicem așa, cu amănuntul, adică să-i folosească bine și cît mai util, după cum îl lăsa voința și puterea pe fiecare. Precum se vede, însă, cineva îi obligă să evalueze timpul cu toptanul și ridicata. Și e păcat.

DUMITRU ELIADE ■

Portarii controlează plini de zel legitimațiile, dimineața e însorită și întîrziații din cale-afară de grăbiți

În zorii zilei, începînd cu primele curse de la ora 5, tramvaiele și autobuzele transportă șirguincios miile de muncitori ai platformei industriale Dudești. Cum, indiferent de voința și inițiativa omului, într-un tramvai nu încape — știind oarecum drept și oarecum în pictoare — decît un număr limitat de cetățeni și cum, în bună măsură, lucrurile se petrec la fel și în autobuze, miile de muncitori ai platformei vin la slujbă pe rînd. La Întreprinderea de medicamente, de exemplu, cei 4 200 de angajați se grăbesc să ajungă la locul de muncă conform programului secției, al mijloacelor de transport — tramvaiele 19 și 27, autobuzele 65 și 111 — precum și în conformitate cu bunăvoința proprie. O secție începe lucrul la 6.00, o alta la 6.15, sectorul mecanoenergetic la 6.30, sectorul TESA la 6.45. Și pentru că fluxul de muncitori a fost constant și după ora 7.00, nu ne rămîne decît să spunem ș.a.m.d.

Portarii controlează plini de zel legitimațiile, dimineața e însorită, șeful pazei îi controlează, cu zelul în mod corespunzător sporit, pe cei trei portari de serviciu și totul e frumos. Îl întreb pe tovarășul Gheorghe Sima, șeful pazei, dacă aici se poate ști cine vine la vreme la muncă și cine nu. „De fapt, zice dînsul, noi controlăm numai legitimațiile. Cînd se întîmplă să vină, deodată, trei, patru mașini și tramvaie, facem și noi ce putem". Tovarășul Victor Hiciu, secretarul comitetului de partid din întreprindere, zice, în esență, cam același lucru: „Cei care au în mod efectiv controlul prezenței și al întîrzierilor sînt șefii de secții. Cît despre personalul TESA, adevărul este că treburile sînt mai complicate. Contăm, ca să zic așa, pe conștiința fiecăruia. Asta este situația și o să dureze pînă ce va fi pus la punct cum trebuie transportul oamenilor pe platformă. Nu vreau să se înțeleagă un neadevăr și anume neadevărul că muncitorii noștri vin cînd și cum au chef. Producem peste o mie de sortimente de medicamente, predominînd mina de lucru calificată și înalt calificată, șefii de secții și de compartimente au de îndeplinit planuri din ce în ce mai mari, așa că nimeni nu-și poate permite să-și piardă autoritatea asupra oamenilor. O statistică, totuși, a minutelor și orelor întîrziate nu vă putem oferi".

Vizitînd cîteva din secțiile principale ale întreprinderii — sinteză, fiole, tablete — aflăm, foarte repede, motivele pentru a considera cu toată seriozitatea afirmațiile tovarășului Victor Hiciu: o curățenie excepțională, ordine, liniște și, în general, atmosferă de laborator științific. Am parcurs mai multe coridoare fără a întîlni un singur om fără rost. Cît privește secțiile de producție propriu-zise, procesul tehnologic este astfel organizat încît absența unui om este prompt remarcată. Cum afară de impresii — frumoase, e drept, dar pe cît de frumoase, pe atît de greu de măsurat — nu avem ce scrie, concluzionăm că am întîlnit aici una din întreprinderile care neputînd funcționa pe obișnuințele practice ale secolului XX încearcă să le anticipeze pe acelea ale secolului XXI.

În ziua imediat următoare, adică pe 30 iunie, la orele 6.00, sîntem la Ploiești, în fața intrării principale a Întreprinderii „1 Mai", o unitate industrială obligată să trăiască prin toate fibrele ei realitatea acestui secol, a acestui an, în special, și a județului Prahova, în general.

Către orele 6,30, recunoști în înfățișarea preocupată a primilor veniți la lucru pe cetățenii cu responsabilități și, în egală măsură, pe toți cei care simt nevoia să sfințească prin întreg felul lor de a fi locul de muncă. În schimbul I, care începe pentru toată lumea la ora 7.00 fix, lucrează 5 812 oameni. Sau, cel puțin atîția ar trebui să lucreze. Statistica spune însă că, zilnic, 70—80 de muncitori lipsesc nemotivat și alți 200-300 întîrzie. Întreprinderea are 5 intrări, astfel orientate încît între poartă și cel mai îndepărtat loc de muncă drumul să dureze numai cîteva minute. N-ar fi nevoie, prin urmare, decît de cea mai banală punctualitate pentru ca să ajung și aici, la Ploiești, în zodia celor mai plăcute impresii. Din păcate, însoțind cu oarecare discreție munca unuia dintre portari, reușesc să număr între 7,00 și 7.30 un număr de 67 întîrziați, din care 16 temei. Inginerul Mihai Mateescu, șeful serviciului organizarea producției, spune că direcția, ținînd cont de situația aparte a unor familii, a îngăduit cîtorva femei cu copii să înceapă programul cu jumătate de ceas mai tîrziu, urmînd să lucreze, în compensație, jumătate de ceas peste ora 15.00. Apreciind omenoasa inițiativă a direcției, nu putem să nu observăm că cei 51 de angajați în întîrziere n-au deloc înfățișarea unor mame cu copii. O cercetare recentă a sociologului Valeriu Rădulescu ne lămurește cauzele întîrzierilor zilnice, din punctul de vedere al împricinaților: 33% reclamă mijloacele de transport în comun, 15% felurite complicații de familie iar 7%.. îngăduința maiștrilor și a colectivului.

Dacă, raportat la întreg numărul de angajați ai întreprinderii, cele cîteva sute de ore pierdute la intrarea în schimb nu par să spună mare lucru și, deci, nu au darul să perturbeze grav producția, există o serie de cauze care afectează bunul mers al întreprinderii.

Aproape 70% din personalul de la „1 Mai" este constituit din tineri sub 32 de ani. Un studiu sociologic privind fluctuația forței de muncă în județ, întocmit la cererea Comitetului județean Prahova al P.C.R., ne spune cine sînt tinerii care se integrează mai greu și din ce pricini. La „1 Mai" lucrează 4 200 de navetiști de toate vîrstele. Cei trecuți de 32 de ani sînt, în mare majoritate, căsătoriți și doritori să aibă un rost timpede, stabilitate în muncă, o retribuție corespunzătoare pregătirii și vechimii. Tinerii, cei venind din școli profesionale îndeosebi, simt destul de puternic impactul producției. Cînd părăsesc un loc de muncă pentru un altul o fac din dorința apropierii de casă (22%), din cauză că au reușesc să-și realizeze plafonul retribuției (17%), datorită relațiilor necamaraderești pe care le află la angajare (15%), din alte cîteva motive dintre care merită a fi menționate următoarele: părinții sînt dispuși să-i mai țină o vreme pe lîngă casă, mașina la care sînt repartizați pare prea complexă, maiștrii și vîrstnicii arată neîncredere în tineret.

Rezultă că întîrzierile și absențele nemotivate vin pe fondul fluctuației generale a cadrelor, a celor tinere în special. Rezultă că o preparare atentă a integrării în muncă a fiecărui absolvent în parte atît de către școală cît și de către întreprindere ar îmbunătăți mult lucrurile. Ar îmbunătăți adică procentul de 95,52% utilizare a timpului de lucru, cît este în prezent.

TUDOR OCTAVIAN ■

UN ROMÂN LA ASALTUL POLULUI SUD

Expediția „Belgica" îl consacră pe Emil Racoviță ca zoolog de prima mînă în lume

Soarele risipise ultimele cețuri ale zorilor și printre catargele care întunecau orizontul se strecurau fișii subțiri de aur. În mijlocul vaselor ancorate în rada portului Sverdrup se afla și o corăbioară trainică, de felul pescuitoarelor de foci norvegiene, cu trei catarge, ale căror pînze tremurau ușor în vîntul dimineții. Era „Belgica" și în acea îndepărtată zi de august a anului 1897 ea se pregătea pentru o mare expediție la Polul Sud, unde urma să întreprindă cercetări științifice. Pe chei, Adrian Gerlache, comandantul vasului — locotenent de marină belgian și conservator al Muzeului de istorie naturală din Bruxelles, — se plimba agale cu Nansen, Sverdrup, Johansen și alți membri ai faimoasei expediții a „Fram"-ului. Pe bordul „Belgicei" se aflau în afară de secundul lui Gerlache, care era și căpitanul vasului, locotenentul Georges Lecointe, hidrograf în marina de război franceză, Amundsen, cel care avea să se înscrie mai tîrziu cu laurii altor expediții, și cinci mateloți norvegieni, oameni încercați, călîți, obișnuiți cu navigația între ghețuri, pe care părea că nimic nu i-ar putea înfricoșa.

După ultimele recomandări, însoțitorii îi conduseră pe Gerlache pînă la scara corăbiei și, după ce se îmbrățișară călduros, se despărțiră. În timp ce „Belgica" se îndrepta spre Anvers, unde trebuia să-i întîlnească pe ceilalți membri ai expediției, cei de pe dig salutară vasul pentru ultima oară cu stăruitoare fluturări de batistă. Apoi „Belgica" își văzu drum pe marea limpede și vineție și înaintă așa, fără nici un incident, pînă în portul de pe canalul Albert. Aici, în portul anversez, polonezii Arktowsky, chimist, geolog și meteorolog, Dobrowolsky, meteorolog, doi mecanici, nouă marinari și românul Racoviță urcară grăbiți pe puntea vasului și, după ce se strînseră în brațe cu afecțiune, trecură fiecare la posturile lor.

Cum de-a ajuns Emil Racoviță într-o expediție cu un caracter atît de internațional cum îl avea „Belgica"? Mai ales că pe vremea aceea destul oameni din Occident nici nu știau prea bine unde anume vine această Românie, care își cîștigase independența doar cu douăzeci de ani în urmă. Iar Racoviță nici nu împlinise 29 de ani și își luase doctoratul de puțină vreme (1896) la Sorbona, începînd abia să se formeze sub privegherea maeștrilor săi ilustri, Henri Lacaze-Duthiers[1] și Georges Pruvot[2].

E adevărat că sub auspiciile laboratorului „Arago" din orășelul de la poalele Pirineilor, al cărui cetățean de onoare avea să fie mai tîrziu, Racoviță studiase fauna „celei mai frumoase mări din lume" — cum numea el Mediterana —, dovedind existența în această mare a unei faune pelagice foarte bogate și variate, între 400 și 500 specii, dar, deși importanța acestei descoperiri fusese subliniată atunci de către Lacaze, ecoul ei nu trecuse dincolo de cercul specialiștilor. Atunci? Împrejurările și motivele pentru care a fost ales Racoviță naturalist al expediției belgiene ni le dezvăluie Frederick Cook, în cunoscuta lui carte[3]: „S-au făcut sforțări extraordinare pentru a se dobîndi un zoolog competent care să aibă însușirile trebuitoare unui explorator polar, și aceasta s-a dovedit a fi una dintre cele mai mari greutăți. În Belgia și în Franța s-a căutat în zadar, și în cele din urmă a fost găsit Racoviță, care fusese recomandat lui De Gerlache de către maestrul său Lacaze-Duthiers și de Edouard von Beneden[4], membru al comisiei „Belgica", care cunoștea excepționalele lui calități și avea deplină încredere în el. Însă el își făcea serviciul militar și era de temut că intervențiile diplomatice necesare pentru permisia lui să nu meargă prea încet. Din fericire, el a fost însă eliberat pe dată ca să se alăture astfel familiei crescînde a pionerilor".

Pe „Belgica" se afla acum tot statul-major, alcătuit din tineri specialiști în tot felul de ramuri științifice, de care avea nevoie spre a cerceta diferitele condițiuni de viață ce ar putea desluși caracterul ținuturilor de nepătruns ale Poluiui Sud căci, mai presus de orice, scopul expediției nu era atît cucerirea acestui Pol, cît cercetările științifice.

La 16 august 1897, corabia părăsi portul Anvers însoțită de bubuiturile salvelor de tun și ieșind în Oceanul Atlantic se îndreptă spre sud. Dar chiar din prima zi de navigare, echipajul observă că, așa cum ordonase De Gerlache, căpitanul, în loc să îndrepte corabia spre Africa, pe care ar fi trebuit s-o ocolească spre a ajunge la Polul Sud, o apucă pe cu totul alt drum: nu mergea spre Africa, ci spre America de Sud.

Nedumeriți, toți cei de pe punte se întrebau: „Încotro mergem?", dar nimeni nu știa să răspundă. În cele din urmă, De Gerlache își dădu seama de neliniștea oamenilor. Într-o zi, pe cînd echipajul era adunat la masă, le vorbi: „Am observat că sînteți îngrijorați în privința itinerarului nostru. Ei bine, ne îndreptăm spre Capul Horn. Avem tot timpul să ocolim Țara de Foc și să ne apropiem de Pol pe la răsărit. La această latitudine, vara abia începe". Și mai era ceva care determinase ocolul corăbiei. Cînd pornise în marea ei expediție, „Belgica" n-avea medic. Dar cu cîteva zile înainte de a ieși în larg, De Gerlache primise o telegramă din America din partea vestitului explorator polar Cook, care îl ruga să fie primit și el ca membru al expediției. De Gerlache îi telegrafiase îndată să plece la Rio de Janeiro, unde îl va îmbarca, însă despre această telegramă nu aflase nimeni, în afară de căpitanul Lecointe. Așa că la 22 octombrie 1897 „Belgica" acostă la Rio de Janeiro, luîndu-l la bord pe doctorul Cook și, pornind din nou la drum, trecu prin strîmtoarea lui Magellan la începutul lunii decembrie, în plină vară la această latitudine, apoi o luă spre sud, de-a lungul Țării de Foc[5].

Pe vremea aceea, Țara de Foc era puțin cunoscută. De aceea, De Gerlache spera că va face multe descoperiri prin aceste ținuturi. Asta era cauza care-l determinase să nu se prea grăbească spre ținta principală: Polul magnetic de Sud.

„Belgica" navigă cu încetineală de-a lungul țărmurilor Țării de Foc, oprindu-se în fiecare golf. Oamenii de știință culegeau mostre de pietre, studiau viața păsărilor și a animalelor, adunau plante, treceau pe hartă insulele necunoscute și făceau observații meteorologice. Astfel s-au scurs mai multe săptămîni și în cele din urmă „Belgica" trecu de insulele Shetland de Sud și deodată la orizont se ivi dunga de gheață mult așteptată, scînteind în razele soarelui care nu apunea. Era pămîntul Antarcticei, în cuprinsul căruia, undeva, departe, foarte departe, peste ghețuri și zăpezi, se afla Polul Sud.

Stabilindu-și aci cantonamentul, „Belgica" fiind înconjurată de pămîntul unde omul nu pusese nici ochiul, nici piciorul, oamenii de știință de pe bordul ei au continuat să facă cercetări și observații științifice timp de treisprezece luni, în vijîitul vîntului ce le stăpînea auzul, în viltoarea urgiei înghețate ce le mușca trupul, în alba întunecime ce le lua vederile. Cum era și de așteptat, în aceste ținuturi pustii ale Antarcticei, Racoviță — care „iubea toate dobitoacele din lume", cum se exprima chiar el — a început să cerceteze cu cea mai mare atenție cele mai mici urme de viață pe care le-ar fi putut întîlni în această regiune cu munți de gheață. Și tot cum era de așteptat, în aceste ținuturi pustii ale Antarcticei naturalistul român a putut descoperi și o manifestare a vieții vegetale și animale. Cît de săracă însă! Dar să-i lăsăm pe el să ne-o spună, căci nimeni nu l-a întrecut pe Racoviță în evocarea vieții din ținuturile antarctice, a frumuseții peisajului antarctic și în competența cu care a redat cel dintîi rezultatele strălucite ale expediției belgiene.

„Am găsit o singură plantă cu flori, Aira antarctica, o mică graminee ce se ascunde printre mușchi, în scorburile de stînci bine adăpostite de ger și vînt. Nici o ferigă, în schimb mușchi, licheni, alge. Am mai întîlnit în aceste locuri vrăjmașe și cîteva specii de animale. Mai întîi o Podurella, un mic purice de zăpadă negru-albăstrui, apoi o muscă, Belgica antarctica, o biată jivină, micuță, lipsită de atributul însemnat al dipterelor, de vreme ce aripile-i pipernicite nu-i pot sluji la zburat. În sfîrșit, îmi mai rămîne să pomenesc trei sau patru neamuri de acarieni, un fel de păianjeni mititei, care duc o viață de azi pe mîine, printre tufele de licheni și mușchi. Dar tot aci mai întîlnim și alte animale, care nu pot intra în fauna de uscat propriu-zisă, dar care singure mai însuflețesc puțin pămînturile din strîmtoarea lui Gerlache. Sînt păsările și focile, animale superioare care au mijloace de deplasare rapide și vin în aceste locuri de obicei numai vara". Și Racoviță înșiră în notele sale păsările întîlnite, cu toate caracteristicile lor: goeland alb și cenușiu, rîndunică de mare, megalestirs antarctica, acvila acestor ținuturi; ossifraga giganteea, avînd înfățișarea și caracterele unui vultur; pasărea furtunii (Oceanites oceanicus), cea mai mică dintre păsări, un cormoran (Phalacrocorax) și, natural, pinguinii și chionidele. Două neamuri de pinguini populează strîmtoarea lui Gerlache: pinguinii antarctici (Pygoscelis antarctica), înalți de 0,60 m și cu o înfățișare provocatoare și obraznică, și pinguinii papuan (Pygoscelis papua), ceva mai mari decît pinguinii antarctici și cu veșminte mai bogate. Chionidele, alcătuite doar dintr-un gen și două specii: chionis minor și chionis albe.

Apoi cîrduri întregi de foci, care au împresurat „Belgica" aproape în tot timpul șederii vasului în strîmtoarea lui Gerlache, așa că Racoviță le-a putut vedea și auzi ziua și noaptea și deci studia în voie.

„Ghețurile antarctice, va spune el, sînt locuite de patru neamuri de foci. Adevăratul leopard de mare (Ogmorhinus leptonyx) e rar, cele mai comune sînt falsul leopard (Leptonychotes Weddelli) și foca mîncătoare de crabi (Lobodon carcinophaga). Pe cît de blîndă e cea dintîi, pe atît de supărăcioasă e cea de-a doua. Foca lui Ross (Omnathophoca Rossi) n-am întîlnit-o decît vara și-n puține exemplare. Ca și în strîmtoarea lui Gerlache, membrii corăbiei „Belgica" au primit vizita păsării Ossiphraga, care primăvara și vara venea să sfîșie cadavrele focilor din preajma corăbiei. Apoi, megalestris antarctica, mai rare, thallassoeca antarctica și porumbelul de omăt, care a fost un tovarăș credincios în tot timpul cît am stat pe banchiză".

După treisprezece luni în care „Belgica" fusese imobilizată de sloiurile de gheață, în ziua de 15 februarie 1899 vasul izbuti să se despresoare din ghețuri și să plutească spre nord, dar, ajuns într-un anumit loc, nu mai putu înainta, trebuind să mai stea 15 zile prins între sloiuri. În ziua de 13 martie, „Belgica" primi vînt dinspre sud și vasul, împreună cu sloiurile ce-l înconjurau, fu împins cu putere înspre nord, ajungînd, după trei ore, în fața oceanului brăzdat de valuri spumeginde. După 15 zile, corabia — străbătînd aproape 2 000 mile în mare viteză — ancoră în dimineața zilei de 27 martie în portul Punta Arenasa. De aci încolo „Belgica" nu mai avea decît să înfrunte furia valurilor Oceanului Atlantic, dar ele erau o joacă față de lunile nesfîrșite de urgie și frig din Antarctica, unde singurul locșor cald și prietenos în vasta lume înghețată era doar puntea vasului.

„Au fost odată 19 oameni ce au plecat pe un mic și șubred vas, ca să exploreze Polul Sud", va scrie Racovită mai tîrziu, într-una din emoționantele sale cărți despre performanțele epocale, peripețiile extraordinare, viața în mijlocul furtunilor, întunecimii și înfiorătoarei monotonii a Antarcticei. „Ei nu erau nici bogați, nici puternici, nici renumiți — dar conștienți de ceea ce se duceau să facă și știau ce-i așteaptă. Și s-au întors numai 17, zicîndu-și că moartea celor doi sărmani tovarăși și propriile lor suferințe nu vor fi fost cu totul zadarnice, căci au putut adăuga o mică pietricică la edificiul științei. La acel focar de lumină, de adevăr și de dreptate, ce călăuzește omenirea spre timpuri mai bune".

Ei n-au adăugat doar „o mică pietricică la edificiul științei" — cum se exprima atît de modest Emil Racoviță —, ci au adus contribuții care au întrecut tot ce se făcuse pînă atunci în domeniul științei, cartografiei și fotografiei Antarcticii.

În ce-l privește pe compatriotul nostru care — cum s-a exprimat De Gerlache în lucrarea sa, a fost „sufletul expediției prin îndrăzneala sa și prin bogăția colecțiilor sale" — el a stîrnit o adevărată senzație la întoarcerea sa din această temerară călătorie în Antarctica. Conferințele sale ținute la 29 decembrie 1899 la Bruxelles, la 15 și 23 februarie 1900 la Paris și apoi, mai tîrziu, la București, au stîrnit entuziasmul auditoriului și au fost primite cu adevărate ovații.

Într-adevăr, cum se exprimă academicianul Motoș[6], „niciodată moravurile ciudate ale animalelor antarctice n-au fost mai bine observate. Racoviță cîștigîndu-și mai ales un renume mondial prin cercetările sale asupra balenelor. Nimeni pînă la el și nici de la el încoace n-a studiat cu mai multă pricepere și pasiune viața acestor simpatice mamifere pe cale de dispariție. Prin lucrarea sa Cétacée, rămasă clasică, el s-a impus ca unul din cei mai de seamă cetologi ai timpului.

Flora și fauna antarctică nu erau aproape deloc cunoscute înainte de expediția antarctică belgiană. Cunoașterea acestora se datorește strădaniei lui Racoviță, care a adunat cel mai bogat și mai important material științific din cîte s-au adus vreodată din acele regiuni. Colecția sa antarctică cuprindea 1 200 de specimene zoologice și 400 botanice, însă aceste cifre nu reprezintă decît grupe, genuri și specii, numărul indivizilor adusi fiind cu mult mai mare.

Unul dintre cele mai mari merite de explorator și oceanograf ale lui Racoviță și care trebuie să fie subliniat este acela că el a fost primul care a adus exemplare de faună, mai ales marină, care trăiau dincolo de cercul polar austral".

[1] Renumit zoolog francez (1821—1901) (n.a.).
[2] Cunoscut naturalist francez (1852—1924) (n.a.)
[3] „Throug the first antartic night" (Prin prima noapte antarctică), New York, 1900 (n.a.).
[4] Renumit zoolog belgian (1849—1910), membru al comisiei „Belgica" (n.a).
[5] Arhipelag în sudul Americii de Sud, cu un relief glaciar variat, descoperit în 1520 de Magellan (n.a.).
[6] Prefață la „Opere alese" ale lui Emil Racoviță, Editura Academiei R.S.R. (n.a.).

PAUL B. MARIAN ■

Cluj-Napoca: o politehnică într-o uzină

În urmă cu o jumătate de an, șapte ingineri stagiari de la întreprinderea „Tehnofrig" din Cluj-Napoca, veniți de pe băncile facultății cu intenția mărturisită de a cerceta și de a proiecta ceva deosebit, de a contribui astfel la promovarea progresului tehnic, se constituie într-un cerc de creație tehnică. Beneficiind de la început de un sprijin permanent și eficient din partea conducerii întreprinderii, a comitetului de partid, a directorului său, micul colectiv se pune pe treabă. Treptat, crește din punct de vedere numeric, crește și nivelul problemelor pe care și le propune spre soluționare. Se leagă o colaborare strînsă între ingineri și tehnicieni, între ingineri și muncitori. Cei peste 50 de membri actuali ai cercului, ingineri, economiști, fizicieni, muncitori, au prezentat la începutul acestei luni rodul muncii lor în cadrul unei expoziții: **Prototipuri și proiecte de execuție.** Vorbindu-mi despre temele pe care le au în cercetare tinerii cercului, Mihai Banciu — inginerul șef al întreprinderii — afirmă că aceștia se află pe un drum bun și că rezolvînd aceste teme vor cîștiga mult nu numai întreprinderea lor, ci și altele din țară. „Tinerii sînt îndrăzneți și hotărîți să-și aducă o cît mai mare contribuție în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice la promovarea mai rapidă a noului. Trebuie reținut un lucru esențial: ceea ce fac ei, fac în afara orelor de serviciu. Activitatea acestor entuziaști ai „progresului tehnic" nu s-a redus doar la cercetare, proiectare și execuția prototipurilor. Ei și-au propus, în lumina indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite cu ocazia Congresului al X-lea al U.T.C., să contribuie la perfecționarea pregătirii profesionale, în special a muncitorilor. Așa a luat ființă o **politehnică muncitorească**, școală care, peste cîteva luni, va da primii absolvenți specialiști în meserii deosebite, unicate, cum ar fi cea a „rodajului mașinilor frigorifice".

6 iulie a.c. În sala de festivități a întreprinderii „Tehnofrig" se afla un mare număr de tineri și virstnici. Erau invitați la un eveniment deosebit: **înființarea institutului tehnico-științific** (inițial îi numiseră microinstitut), ca rezultat al unificării **cercului de creație tehnică** cu **politehnica muncitorească** într-un organism obștesc cu o coordonare unică. Pe lîngă cercul de creație, institutul are trei catedre: de mecanică, de tehnica frigului, de chimie industrială și metalurgie. Șefii acestor catedre răspund direct de perfecționarea pregătirii profesionale, asigură lectorii în rîndul cărora vor figura și cadre didactice din învățămîntul superior. Ca orice institut, și acesta are un colectiv de conducere: rector, prorector, consilieri. Inginerul Alexandru Cuc — ales rector al institutului („nu pentru că este director, ci pentru că ne-am bucurat permanent de sprijinul său direct", afirmă inginerul Lucian Groșanu, inițiatorul și animatorul institutului) — l-a îndemnat pe tinerii ingineri, muncitori, economiști, fizicieni să fie combativi, să lupte cu pasiune pentru progres, să lucreze cu rîvnă, să nu se molipsească de „microbul rutinei". Să fie adică îndrăzneți în idei, să nu cedeze în fața greutăților inerente, a invidiei, a comodității și inerției.

Privind aspectele formale ale inițiativei, cineva ar spune poate că denumirea acestui for obștesc uzinal nu este cea mai potrivită. Micro sau macro, institut sau cerc, colectiv sau echipă, catedră sau disciplină etc. etc. — denumirea nu prezintă importanță, deși, personal, nu o consider improprie, important e ceea ce își propun oamenii să facă, ceea ce fac în final. Am convingerea că peste un an vom consemna realizări mari. Vom consemna cu siguranță inovații și invenții importante pentru procesul tehnologic de la „Tehnofrig" și pentru industria românească.

ION GOIA ■

RALUCA GRIGORCEA

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Fluturii cenușii

Uneori ne închipuim familia ca pe o corabie. Una dintre nenumărat de multele corăbii care plutesc pe fluviul existenței spre împlinirea rostului vieții. O corabie la bordul căreia pasagerii își împart hrana și apa, soarele și umbra, resimt egal unduirea acelorași valuri și tăria acelorași vînturi, dețin minunata putere de a diminua necazurile, împărțindu-le între ei, și de a înmulți bucuriile, trăindu-le împreună. E, desigur, o imagine banală, dar care m-a urmărit mult timp după ce am ascultat povestea uneia dintre aceste corăbii.

...Veniseră prea devreme la gară. De aceea, așteptau pe peron, tatăl așezind geamantanele unul lîngă altul și la capătul rîndului plasele, de parcă ar fi vrut ca punindu-le în această ordine, după mărime, să fie sigur că nu a uitat nici unul, iar mama jucîndu-se cu Dana, fetița de patru ani care tot voia să încerce colacul din material plastic, și trăgînd cu ochiul spre Dănuț, băiețașul de cinci ani, care s-ar fi tot depărtat, dar era repede readus aproape de chemarea ei. Își spuneau că i-a adus atît de devreme pe peron nerăbdarea copiilor, care tot auzind vorbindu-se despre mare își închipuiau în fel și chip drumul și mai ales „marea" aceea atît de misterioasă pentru mintea lor, astfel că de vreo două zile întrebau numai de plecare, ca în ultima zi pur și simplu să nu mai aibă astîmpăr, mai ales că nerăbdarea lor a fost atițată și de încercarea noilor costumașe de baie și a jucăriilor pentru plajă. Adevărul, pe care nu și-l spuneau, dar pe care în taină îl credea și mama despre tata și invers, era acela că, mai nerăbdători decît copiii, erau ei, părinții. Cînd mama o chema pe Dana să îi încerce pentru a nu știu cîta oară costumașul de baie, sau să îi arate colacul din material plastic albastru și alb, cu cap în formă de delfin, tatăl își spunea zîmbind că atîta neastîmpărul copiilor ; dar, la rîndul ei, cînd Dănuț îi întreba pe tata cum e la mare, sau ce culoare are marea, mama zîmbea ascultîndu-l cum le povestește copiilor despre mare ca despre o țară de vis, ca despre o amintire dragă a copilăriei, de taină, și se bucura, amintindu-și motivul pentru care vorbea copiilor atît de frumos și știind că de fapt așa e amintirea mării în sufletul lui. Dar, ciudat, nu își mărturiseau unul altuia propriul lor neastîmpăr, își atrăgeau atenția reciproc asupra nerăbdării copiilor, ca și cum ar fi jucat în mod inconștient un joc, sau poate nu era un joc, de a-și vorbi prin sufletele copiilor, ei era fericirea că gîndurile și dorurile lor se regăseau în copii. Era un fel de tandrețe, de duioșie și totodată de cochetărie în felul în care nu își mărturiseau direct unul altuia dorul teribil de a revedea marea, spunîndu-și acest lucru doar prin intermediul interpretării gesturilor copiilor.

Nu mai văzuseră marea de șase ani. Mai exact, amîndoi au văzut marea o singură dată, în urmă cu șase ani. Atunci s-au cunoscut, și acolo, pe țărmul mării... Era seară. O seară caldă, dar cumva învăluită într-o ceață umedă, sărată. Cum nu găsise loc la nici una dintre mesele terasei braseriei, el s-a așezat pe parapetul ale cărui blocuri din calcar gălbui erau calde încă. Bindu-și încet sticla de bere, privea spre mare, încercînd să distingă prin perdelele de ceață luminițele vapoarelor. Apoi și-a coborît linia privirii într-un unghi care bătea mai aproape, mai spre țărm, fiindcă i s-a părut mult mai interesant, fascinant chiar, să urmărească liniile albe ale valurilor, cum se desprindeau din întuneric și veneau să se izbească de țărm, liniile acelea de spumă părînd că plutesc deasupra apelor ca aripile prelungi ale unor păsări tainice ale mării.

Rîsul unor fete, care — poate negăsind nici ele loc la mese — s-au așezat în apropierea lui l-a făcut să întoarcă privirile spre terasa braseriei, să se mire încă o dată de roiurile de fluturi cenușii care se roteau în jurul lampadarelor ca niște stupi, și apoi a revenit din nou la priveliștea crestelor acelea albe care se tot izbeau de nisipul țărmului, părîndu-i-se ciudată neputința aceea fără sfîrșit a valurilor de a urca pe plajă.

A fost o pocnitură puternică, a auzit țipătul fetelor, a simțit ceva ca o lovitură fierbinte în cap și, cum se dezechilibrase, în pericol să cadă de pe marginea parapetului, a făcut o mișcare zvicnită și a căzut în interiorul terasei. Nu și-a dat seama ce s-a întîmplat cu el, dar îi înnebunea roiul acela de fluturi cenușii care îi căzuseră în cap, îi simțea pe față, pe gît, bîzîind, tremurînd, intrîndu-i sub cămașă și în nas. A sărit în picioare, încercînd să se curețe de ei și abia atunci și-a dat seama ce s-a întîmplat, adică a plesnit becul lampadarului ce se afla deasupra capului său, și odată cu cioburile sticlei mate au căzut peste el și fluturii aceia care îi deveniseră acum atît de scîrboși, cu puful lor pe care îl simțea pînă și pe buze. Abia atunci le-a observat și pe fete, care se speriaseră și ele, dar fiindcă nu erau așezate exact sub lampadar ca el nu le căzuseră în cap decît unii fluturi răzleți astfel că se curățaseră mai repede decît el, iar una dintre ele, care s-a aplecat să îi ridice sticla de bere care îi sărise din mînă, la mulțumirea lui l-a întrebat dacă nu a pățit nimic. I-a întîlnit privirea, și îngrijorată și amuzată de pățanie, privirea unor ochi rotunzi, frumoși, și în timp ce cu o mînă i-a luat sticla de bere, cu cealaltă i-a despins un fluture care i se oprise în breton. Cum se goliseră și sticla lui de bere și sticlele cu sucuri ale fetelor, s-a oferit să stea la coadă să ia altele și astfel, din vorbă în vorbă, au aflat că au venit din același oraș, mai mult, că lucrează la aceeași mare uzină, bineînțeles la secții diferite și depărtate. Încă din seara aceea, cînd a condus cele trei fete spre hotelul lor, a discutat mai mult cu fata cu breton, căreia îi culesese fluturele din păr, iar celelalte două s-au retras discrete, ca a doua zi, cînd s-au întîlnit pe plajă, să îi lase aproape tot timpul singuri. Colegele ei au înțeles foarte repede că prezența lor e în plus, astfel că au început să își facă program separat. Ei doi au rămas fideli soarelui și mării, venind între primii pe plajă, jucîndu-se în apă cu o plăcere copilărească și rămînînd ultimii. Mai mult chiar decît ultimii, fiindcă rămîneau pe plajă chiar și cînd apăreau femeile în halate, care stringeau resturile, așteptînd pescărușii. Le plăcea să îi vadă cum planează, venind de departe, din necunoscut, din lumea unde se nasc valurile cu nesfîrșita curgere spre țărm, să îi vadă cum își pliază aripile cu eleganță, aterizînd. Ei nu se mișca, pentru a-i lăsa să se apropie, dar ea îi alunga, făcîndu-i să zboare. Cînd a întrebat-o de ce nu-i lasă în pace să ciugulească resturile de pe plajă, ea i-a răspuns că îi e milă de ei, văzîndu-i astfel, legănîndu-se neajutorați pe labele lor de rață, într-o altă înfățișare decît mult mai tristă, decît aceea de săgetători ai văzduhului. Nisipul era între timp grebiat, astfel că atunci cînd părăseau ei plaja, printre urmele lăsate de lăbuțele pescărușilor în nisip, rămîneau întipărite, alături, doar urmele tălpilor lor desculțe. Atunci trăiau senzația că plaja, chiar și marea, chiar și cerul, totul era numai al lor. Seara veneau tot pe malul mării, își alegeseră un loc la capătul unui dig, cît mai avansat în larg, unde ascultau bătia ritmică a valurilor în pietrele umede și acoperite cu mușchi la adîncime.

În ultima lor zi, au intrat de mai multe ori în apă, de foarte multe ori, au renunțat și la masă, și cînd au intrat pentru ultima oară, jucîndu-se cu o minge mare, galbenă, cu buline roșii și verzi, nu se mai săturau de joaca lor, pînă cînd ei a adus-o în brațe spre țărm. Acolo, ea, scurmînd cu degetele picioarelor în nisipul umed și plin de clăbucii valurilor care se retrăgeau, a privit cumva întristată spre zare, murmurînd : „La revedere, mare...", iar el, auzind-o, a prins-o de mînă, l-a întors fața spre el, i-a căutat privirile și i-a spus, tot murmurînd, emoționat, cele mai frumoase cuvinte pe care le pregătise pentru clipa aceea.

Aceasta se întîmplase, deci, în urmă cu exact șase ani. Primele luni după căsătoria lor au locuit separat, adică ea la căminul pentru fete, iar el la căminul pentru băieți. Apoi, ea, fiind gravidă, îi s-a repartizat o garsonieră. Acolo l-au avut pe Dănuț, băiețașul. Apoi a venit și Dana, iar garsoniera aceea cu baia și bucătăria comune în capătul coridorului nu le mai ajungea și cum el era tot mai apreciat la uzină, se înscrisese și la facultate, la secția de subingineri, îi s-a repartizat un apartament. Cheltuielile, ba cu copiii, ba cu amenajarea apartamentului, i-au făcut să amîne vară de vară atît de așteptata și de dorita vacanță la mare. În fine, după șase ani de la vara cînd s-au cunoscut, au reușit să obțină bilete pentru litoral. E adevărat că era în luna lunie, deci nu în plin sezon, dar era mai bine așa, zicea el, tatăl, fiindcă nu e plin de lume.

O melodie semnal, apoi vocea de femeie care anunța venirea trenului așteptat, în termeni profesionali, adică „Trenul numărul... din direcția... în direcția..." și un freamăt care a străbătut printre toți călătorii masați pe peron, înșfăcarea valizelor, stringerea copiilor de mînă, priviri îndreptate în aceeași direcție, în lungul liniilor, unde după cîteva clipe o locomotivă electrică, silențioasă, atingînd cu antenele ei firele de înaltă tensiune, a țăcănit printre macazuri pînă a ales linia ce ducea în fața celor ce așteptau. Mama a luat-o pe Dana în brațe și cu Dănuț de mînă a urcat în vagon după valul grăbiților, știind că doar au locurile rezervate și trenul avea o oprire de opt minute. S-au instalat flancînd doi cîte doi geamul compartimentului, acolo unde își aleseseră, cu zece zile în urmă, locurile, la biroul de voiaj. Abia s-au așezat, că mama a trebuit să și intervină potolindu-i pe Dănuț, care și-a găsit să încerce elasticitatea arcurilor canapelei sărind în sus ca o minge, și apoi pe Dana, care văzînd pe geam un copil cu un cornet de înghețată, și-a găsit să ceară și ea. Cam același lucru a vrut să îi spună și tatăl, adică faptul că au suc rece în termos, dar și-a amintit de hotărîrea pe care o luase în secret ca în timpul acestei vacanțe, pe cît posibil, să le facă tuturor numai bucurii, s-a uitat la ceas și, dîndu-și seama că mai erau cîteva minute pînă la plecarea trenului, a coborît în grabă. A calculat bine, fiindcă a putut cumpăra trei cornete cu înghețată și încă nu se dăduse semnalul de plecare. Nici nu s-a grăbit spre vagon, dar cînd a pus piciorul pe prima treaptă, voind să ferească mîna în care ținea cornetele cu înghețată de atingerea unei persoane care cobora, a făcut o mișcare greșită, poate pe pragul metalic al vagonului era ceva alunecos, și a căzut. A căzut cumva pe spate, fiindcă gîndul lui a fost să ferească cornetele și s-a lovit la ceafă, rămînînd întins pe ciment pe peronul în aceeași clipă trenul s-a pus în mișcare și noroc cu cei aflați în apropiere, că l-au tras la o parte. Mama nu văzuse nimic, fiindcă era ocupată cu supravegherea copiilor, mai ales să o certe pe Dana fiindcă îi făcuse pe tatăl ei să coboare, și abia cînd a simțit că trenul se mișcă a coborît grăbită geamul. A văzut niște oameni cum trăgeau pe cineva căzut de lîngă vagon, și-a dat seama că e sotul ei și a fugit afară din compartiment, și-a făcut loc cu gesturi disperate printre cei care stăteau pe culoar, dar a ajuns prea tîrziu ca să mai poată cobori. La treptele vagonului, s-a aplecat ținîndu-se cu o mînă de bară, strigînd disperată, pînă s-a simțit trasă înăuntru de un călător. Cei din jur au căutat să o liniștească, spunîndu-i că nu s-a întîmplat nimic, doar s-a văzut că soțul ei a fost tras din poziția periculoasă în care căzuse, nu a fost lovit de tren, unii chiar o sfătuiau să își continue drumul spre mare, să îl aștepte pe litoral, fiind sigur că el va veni cu următorul tren. Ea nu își putea stăpîni însă emoțiile, ceva ca o presimțire rea îi scurma în inimă, de aceea a hotărît să coboare la prima stație. A lăsat bagajele la gara aceea și a ieșit în șosea, cu Dana în brațe, cu Dănuț de mînă și făcînd cu mîna liberă semn mașinilor să oprească. Copleșiți parcă de o desfășurare de întîmplări pe care nu le prea înțelegeau, dar îi speriaseră, copiii erau tăcuți, cuminți, privind-o cu ochi mari. Cîteva mașini mici au trecut fără să oprească, unele dintre ele avînd locurile din spate libere. La un moment dat a fost sigură că o Dacie 1300 va opri, dar tipul de la volan, singur, conducînd degajat cu geamul descoperit și cotul stîng rezemat pe portieră, a privit-o cumva examinativ și a accelerat. I s-a părut atît de nefiresc că oamenii aceia treceau fără să oprească, cu toate că vedeau semnele ei, făcute cu un gest expresiv, disperat. Îi trecuse prin gînd să se întoarcă în gară, să aștepte un tren în sens invers, cînd, în fine, o mașină a oprit și bărbatul de la volan, un bărbat cam de 50 de ani, deschizînd portiera i-a spus : „Poftiți doamnă... La Brașov. Nu ?" „Da", i-a răspuns, în timp ce așeza copiii pe banchetа din spate, uitînd să îi spună „Mulțumesc". Cum omul conducea foarte încet, ar fi vrut să îi spună să grăbească, dar s-a temut că îl supără, așa că tot el a fost cel care a rupt tăcerea : „Ce cuminți sînt", referindu-se la copii. Apoi pe ea au podidit-o lacrimile, bărbatul a privit-o curios și a întrebat-o ce necaz are. În timp ce ea îi povestea ce s-a întîmplat, a simțit ca și cum fotoliul mașinii ar împinge-o din spate, a auzit cum cauciucurile scrîșnesc la fiecare curbă, l-a văzut pe bărbat cum se pleacă peste volan încordat și și-a dat seama că a înțeles-o, mai ales că atunci cînd i-a deschis portiera în fața peronului gării i-a spus : „Vă aștept... Poate e mai bine ca să rămînă aici copiii... Le place în mașină...". Numai că bărbatul acela nu se prea pricepea să le facă joc copiilor, și aceștia, cum erau și speriați, ar fi vrut să fugă după mama lor, așa că a trebuit să găsească subterfugii pentru a-i reține, recurgînd în ultimă instanță la invitarea lui Dănuț să claxoneze, ceea ce i-a atras din partea milițianului de la circulație un gest de admonestare. Mama s-a întors însă foarte repede, spunîndu-i că soțul ei este dus la spitalul de neurologie. „Urcați... Știu unde e spitalul...", i-a spus bărbatul acela și, din nou, ajungînd în fața clădirii cu însemnul de instituție sanitară, s-a văzut obligat să rămînă cu copiii. Cum de această dată și-a dat seama că nu mai poate recurge la jocul cu claxonul, fiindcă în fața spitalelor claxonatul e interzis, i-a dus pe copii la o cofetărie din apropiere. Întrebîndu-i dacă nu doresc cîte o înghețată, i-a văzut privindu-l speriați și atunci și-a amintit de povestea cu înghețata care a dus la accidentarea tatălui lor. S-a fisticit în asemenea hal încît a avut noroc cu vînzătoarea tînără, care s-a descurcat mai bine decît el cu copiii. După cam o oră, mama a venit însoțită de o altă femeie (ulterior a aflase că a chemat-o telefonic), o vecină, căreia i-a dat în grijă copiii. „Nu știu cum să vă mulțumesc...", i-a spus femeia cu voce stinsă, palidă. „Soțul dumneavoastră ?", a întrebat-o el. „Nici nu m-au lăsat să îl văd... Și nu vor să îmi spună nimic...". „Să sperăm că va fi bine", i-a spus bărbatul, ca apoi, stînjenit, să continue : „Dacă vă mai pot fi cu ceva de ajutor..." și, la tăcerea femeii, tot el să spună : „Atunci, o să duc acasă copiii cu mașina... La revedere". Femeia era atît de tulburată, încît nu i-a putut răspunde la salut. O clipă i-a trecut prin minte că omul acesta necunoscut, pe care poate nu o să îl mai întîlnească niciodată în viață, a răscumpărat pentru ea pe toți cei care au trecut cu mașina prin fața ei fără să oprească.

S-a întors în decorul alb al coridorului de spital, mai exact în holul secției de urgență, așezîndu-se ca năucă pe un fotoliu din material plastic, cu osatura de metal. O vreme a întrebat pe fiecare medic care trecea prin fața ei, pe fiecare asistentă, apoi, de la o vreme — obișnuită cu răspunsul : „Trebuie să mai așteptați, i-am administrat medicamentație forte și nu puteți vorbi cu el". — nu mai întreba nimic, dar se ridica în picioare ori de cîte ori trecea cineva în halat alb, întrebarea ei rămînînd doar în felul în care îi privea, la fel cum găsea și răspunsul în modul în care bărbații sau femeile plecau fruntea spre pămînt, continuîndu-și drumul. Mai ales o îngrozea forfota aceea grăbită a asistentelor medicale care duceau în brațe ba o cutie metalică strălucitoare, nichelată, ba cutii cu medicamente, ba nu știa ce fel de sticle și garouri. Era poate pe la trei sau patru după-masă, cînd o asistentă șatenă, cu ochi mari, cu gene lungi, frumoasă, zîmbind mereu, i-a adus o porție de mîncare și a așezat-o pe măsuța de lîngă ea. Numai de mîncare nu îi ardea femeii, dar fata aceea, zîmbind mereu, poate obișnuită cum trebuie vorbit cu cei stresați, din vorbă în vorbă a obligat-o să la cîteva îmbucături și să bea o cafea neagră. Numai despre starea soțului ei nu voia să îi spună nimic, în afară de faptul că se va face bine... Desigur, se va face bine. Cineva a strigat-o pe asistentă și a rămas singură. I s-a părut că prin minte îi trec gînduri ciudate. Astfel, mereu se revedea în tren, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, se vedea coborînd ajutată de soțul ei, împreună cu copiii, în gara de la Eforie Sud, desigur acolo copiii întrebau unde e marea, dar se vedea numai ghiolul, era teribil de frumos și ghiolul în asfințit, cu oglinda lui devenită roșiatică, dar ei ar fi zîmbit, le-ar fi spus copiilor să aibă răbdare, s-ar fi instalat în hotel, la „Dina", fiindcă acolo aveau biletele, apoi ar fi făcut o plimbare pe faleză și le-ar fi arătat copiilor liniile și grupările de luminițe puzderie, mai multe chiar decît stelele cerului, le-ar fi arătat cărarea semănată cu licurici a lunii aruncată peste ape, i-ar fi dus pe dig, să inspire și ei aerul acela sărat și umed, să audă clipocitul valurilor și poate el, tatăl, le-ar fi povestit ceva despre neliniștea mării care se aseamănă cu neliniștea a toate și a noastră, a oamenilor, dar care are ceva și din înmărmurirea munților, prin eternitatea ei. Le-ar fi spus multe lucruri de neînțeles pentru copii, dar ea ar fi știut că îi vorbește el, așa cum face atunci cînd spune lucruri frumoase și parcă se jenează să le spună, de aceea și începe totdeauna cu cuvintele : „Așa cum am citit undeva", deși nu citise nicăieri, ci spunea ceea ce gîndea și simțea el. Se vedea astfel regăsind în patru marea pe care au părăsit-o în doi, adică într-o iubire și fericire multiplicată... Se vedea nefiresc de aevea la mare și brusc, cînd cineva a aprins o lumină puternică de neon în holul acela alb, a trăit senzația că s-a prăbușit undeva într-o mare de zăpadă, rece, ghețoasă. A auzit cuvîntul „contravizită", s-a ridicat în picioare, a făcut chiar un pas spre bărbatul în halat alb care se părea că conduce acel cortegiu al halatelor albe, dar din nou acesta a plecat fruntea în pămînt. Cînd s-au reîntors, s-a postat ea în fața lui : „Vă rog... Măcar să îl văd... Oricum ar fi". „Va trebui să ai răbdare... Multă răbdare... Te rog să nu îl vorbești".

L-a văzut. Nu era rănit, nu avea bandaje sau ceva asemănător. Nu dormea. Avea ochii deschiși și totuși nu o vedea. Părea că nu vede pe nimeni. I-a șoptit cîteva cuvinte (uitase de recomandarea medicului), dar se părea că nu o auzea. I-a luat mîna în palmele ei, dar degetele mîinii lui erau inerte. Aveau culoarea firească, le-a văzut mai tîrziu mișcîndu-se, dar le-a ținut între palme ca pe niște degete străine. „Sînt eu...", a șoptit cu disperare, înecată de plîns, dar el a privit-o din nou ca și cum nu ar ști cine e, sau, mai degrabă, ca și cum ar fi văzut dincolo de ea. Apoi, brusc, s-a smucit, și-a acoperit capul cu mîinile, și l-a înfundat în pernă, ca și cum s-ar fi temut de ceva, murmurînd : „Nu-s decît fluturii... Nu s-a întîmplat nimic". Medicul a scos-o din cameră, repetîndu-i că trebuie să aibă răbdare, că vindecarea va decurge încet.

„Răbdare... Răbdare". Mereu i-a fost dat să audă cuvîntul acesta, în fiecare zi, multe zile la rînd, săptămîni, luni. Venea la el în fiecare zi, străbătea drumul spre spital cu aceeași speranță, că o va recunoaște, că îi va adresa vreun cuvînt. Deși doctorul o rugase să nu încerce să îi vorbească, de cîte ori rămîneau singuri începea să îi povestească în șoaptă despre ei, despre ce fac copiii și felul în care cuvintele ei treceau pe lîngă el fără să îl atingă, fără să le recepționeze, i se părea atît de nefiresc (doar era viu !) încît îi venea să strige, să îl zgîlțîie de umeri. Uneori avea senzația că vrea și el să spună ceva, îi prindea atunci cu răsuflarea tăiată mișcarea buzelor, dar nu era nimic altceva decît momentul de început al crizei, cînd se apăra ca de un pericol cu mîinile și vorbea despre fluturi.

I-a povestit medicului întîmplarea de la mare, de atunci cînd s-au cunoscut, cînd odată cu sfărîmăturile becului i-au căzut în cap roiuri de fluturi, acesta a mormăit ceva în sensul că poate îi o legătură cu consecințele căderii lui din gară, terminînd cu precizarea că trebuie să aibă răbdare.

Răbdare... Cît ? Cît poate răbda un om ?, s-a întrebat ea în seara de iarnă cînd a împărțit jucării și bomboane copiilor, în jurul bradului cu luminările aprinse și cînd, la un moment dat, Dănuț, a întrebat-o dacă e adevărat că tatăl lui e mort. Ea i-a spus că nu e adevărat, că tatăl lor trăiește, că e doar bolnav, dar a fost din nou descumpănită de a doua întrebare a copilului, și anume aceasta a întrebat-o de ce tot plînge mereu dacă tatăl lor se va reîntoarce.

(Va urma)

EMIL POENARU ■

MIHAI GHEORGHE

DELICTE PE AUTOSTRADĂ

Cu banii în sacoșă și cu cinstea pierdută pe drum

În dimineața zilei de 5 iulie, în jurul orei 5, un autobuz nou, „Ikarus", este oprit de către un echipaj de control la marginea comunei Adunații-Copăceni. Cu toate că mașina este aglomerată, și în ciuda gimnasticii de dimineață a unor călători, care constă în a se ascunde unii după alții, mai mulți sînt prinși fără bilet și amendați pe loc de către controlorul Florea Dobrogeanu. Unul singur însă, un tinerel sprincenat și ocheș foc, își croiește drum cu disperare și parcurge cu succes distanța, cam jumătate din lungimea autobuzului, pînă pe placa turnantă a acestuia, cînd controlorul îl apucă de umăr și-l întoarce cu fața spre el : „Biletul !". „E la soție". „Și soția unde-i ?" „În față, lîngă ușă". Era o minciună, bineînțeles, recunoscută imediat : „N-am bilet". Desigur, i se cere atunci un act pentru a putea fi identificat. Și tinerelul sprincenat și ocheș foc duce mîna, fără grabă, la buzunarul de la piept al hainei, de unde scoate fulgerător o lamă de cuțit. Numai faptul de a fi fost, poate, un spectator atent al unui anumit gen de filme, la care se adaugă, cu siguranță, unele calități înnăscute precum și puțin noroc, l-au ajutat pe controlor să-i răsucească mîna contravenientului devenit pe loc infractor, pînă cînd acesta a scăpat cuțitul pe podeaua mașinii, iar apoi să-l dea pur și simplu pe ușă afară și să-l conducă pînă la postul de miliție.

Desigur, întîmplarea de mai sus nu-i poate caracteriza în nici un fel pe cei 120 000 de oameni care călătoresc zilnic, pașnic și civilizat, cu mijloacele de transport puse la dispoziție de întreprinderea de transporturi auto Ilfov, unde lucrurile par să se fi reașezat, de o bună bucată de vreme încoace, după cel puțin două din trei puncte de vedere. Astfel, cum ne spunea inginerul State Meroan, șeful biroului călători din numita întreprindere, din cei 2 200 de kilometri, cît reprezintă rețeaua de drumuri a județului, mijloacele auto acoperă peste 1 900. Dacă adăugăm, capitolul cifre știind, că aproape 2 000 de șoferi și taxatori efectuează 4 000 de curse zilnic pe 390 de trasee, ajungem la concluzia că din punctul de vedere al distanțelor parcurse și al densității autobuzelor pe un traseu s-au făcut, într-adevăr, eforturi serioase de a se îmbunătăți situația. Sub raportul calității transoorturilor, însă, mai rămîn multe de zis și de făcut. Este și părerea inspectorilor Mihai Rădulescu și Octavian Mihuț de la serviciul de control al întreprinderii, de la care aflu că în luna iunie au fost făcute mai multe controale, împreună cu miliția, și cînd din 7 464 de autovehicule au fost găsite în neregulă 841. S-au întocmit procese verbale unui număr de 419 de șoferi și 216 de călători găsiți fără forme legale, adică fără bilet. Amenzile aplicate pe loc s-au ridicat la 33 660 lei și despăgubirile civile la 9 994 lei. Mai ales călătorii de pe traseele Bolintin Vale, Călugăreni, Stoienești, Stejaru, dau bătaie de cap, rutele acestea fiind dealtfel considerate în cadrul întreprinderii „scandaloase". Șoferii, în schimb, nu aleg anumite itinerare pentru a fi indisciplinați și a face uitată legea, ci își poartă evident năravul — dacă-l au — protăpit în fața volanului. Toader Petre, de exemplu, șofer pe autobuzul 33 B 9 998, plecat din București cu destinația Govora, a fost găsit transportînd șapte călători cu bilete „prescurtate". A prescurta un bilet înseamnă, mă sumt dator să explic, a încasa bani mai mulți și a elibera un bilet de valoare mai mică și, desigur, valabil pe o distanță mai scurtă. El a prescurtat cinci bilete de la 21 la 9 lei, și alte două de la 13 lei la 6,50. Pentru aceasta, I.T.A. Ilfov i-a prescurtat contractul de muncă de la durata „nedeterminată" la chiar ziua cînd a comis furtul. Mai de curînd, alți doi, Ilie Roșu și Alexandru Tufă, de pe autobuzele 33 B 1 217 și 33 B 6 696, au fost găsiți transportînd mai mulți călători fără bilet și avînd plus în gestiune. Tot cu plus în gestiune a fost surprins și șoferul Cîrstea Gheorghe, de pe mașina 32 B 4 198. Acesta ascunsese banii, destul de ingenios, într-o pungă cu sare aflată la bordul mașinii. Dealtfel, aflam la serviciul de control al întreprinderii, fantezia unor șoferi de a găsi locuri cît mai ferite pentru a-și depozita sumele dobîndite ilicit, de obicei prin refuzul de a elibera bilete, nu are margini.

Aflînd asemenea năzdrăvănii, firește, am devenit curioși să vedem „pe viu" ce se întîmplă pe traseurile întreprinderii, și am însoțit pe inspectorii Mihai Rădulescu și Octavian Mihuț, în ziua de 7 iulie, în ceea ce, potrivit limbajului meseriei lor, se numește un „supracontrol". La 5,30 dimineața, la Bolintin Deal, am întîlnit pe controlorii Ion Sîrbu și Ion Nicolae verificînd autobuzele-navetă care se îndreptau spre București. Totul părea să fie în regulă. Peste o jumătate de oră ne aflăm la Bolintin Vale la sediul unei coloane de autocamioane nou înființate, despre care ni s-a spus că erau plecate la ora aceea — toate — la beneficiari, și în primul rînd la I.A.S. Bucșani, la strînsul grîului. O oră mai tîrziu, cînd am ajuns acolo, am constatat că într-adevăr cele 58 de autocamioane se înscriseseră în programul de lucru. Totul ne-a apărut, așadar, într-o ordine și disciplină desăvîrșită. E drept, inspectorii, intrînd în atribuțiile lor, au constatat în cele din urmă că foile de parcurs ale autovehiculelor nu erau semnate de revizorul tehnic, ceea ce constituia o abatere gravă de la normele de siguranță a circulației. Cu toate acestea, verificate, autovehiculele s-au dovedit a fi departe de a reprezenta un pericol public. Dimpotrivă, funcționau ireproșabil. Foile respective nu au fost semnate, ni s-a spus, deoarece autocoloana, fiind nou înființată, nici nu are deocamdată un revizor. Răspunderea aceasta cade, așadar, pe puțin pînă se va găsi un revizor tehnic. În sarcina șefului de coloană, Ion Petcu. Și omul, precum se vede, n-o face dolce formal și ingăduitor. Am semnalat acest caz, în care aparențele erau împotriva lucrătorilor întreprinderii de transport auto-Ilfov, dar dincolo de ele oamenii munceau, cum am spus, onest și conștiincios, din aceleași motive pentru care uneori raportul e invers : aparențele sînt pentru, dar esența, adică faptele, nu.

DUMITRU ELIADE ■

„Drumurile ne omoară mașinile, aici avem cele mai mari necazuri"

Între orele 4,25, cînd pleacă prima mașină, și 0,25, cînd își încheie cursa ultima — cam 180 de autobuze vin și pleacă din autogara Timișoara, asigurînd transportul călătorilor interesați a se deplasa pe unul sau mai multe trasee din cele 94 deservite pe rute care împînzesc județul. Sigur, în această plasă de pînănjen Timișoara ar putea reprezenta tocmai păianjenul — adică locul central spre care se îndreaptă și de unde pleacă în fiecare zi aproape 25 000 de oameni. „Sînt chiar și mai mulți — îmi spunea Mircea Isac, șeful coloanei a doua din autogară — mai cu seamă în zilele de piață, apoi simbăta și duminica, și de sărbători. Vin tot felul de oameni — mulți navetiști, desigur, dar și țărani cu coșuri, alții cu bagaje grele și toți vor să călătorească, evident, comod, de parcă ar merge cu mașina personală. Facem eforturi în acest sens — de curînd am primit un lot de 25 de autobuze noi Roman-diesel".

Autogara este împărțită în patru coloane, mai mult pe zone geografice : spre Arad, spre Pecaș-Buziaș, spre Deta, spre Jimbolia, în total vreo 380 de curse zilnic, inclusiv transporturile așa-zise „prin convenție", încheiate cu unele întreprinderi pentru naveta muncitorilor. O asemenea activitate, asigurată de munca zilnică a peste 600 de oameni, poate sugera imaginea unei gări, adică o stație de cale ferată de dimensiuni mari, precum aceea a Timișoarei chiar, sau a Craiovei, de exemplu. Cu alte cuvinte, vreau să spun că între o autogară și o gară C.F.R. diferențele rămîn doar exterioare. Cu o singură, dar mare excepție : disciplina ! Există la dispeceratul autogării din Timișoara o tablă neagră, școlărească aș spune, pe care revizorul tehnic nu uită niciodată să scrie cu cretă albă, între alte indicații speciale pentru uzul exclusiv al șoferilor : ORDINE ȘI DISCIPLINĂ ! Cu toate astea, între disciplina gării și cea a autogării se află aproape o prăpastie, explicată întrucîtva de Mircea Isac prin vorbele : „e greu de lucrat cu șoferii !" Un anume Petre Pitu, cunoscut dealtfel pentru repetatele sale abateri, s-a plimbat într-o noapte de pe la ora 20 pînă înspre 1 cu autobuzul pe care trebuia încă de la ora 19 să-l aducă în garaj, oprindu-se abia atunci cînd un pom i-a barat calea spre casa din comuna Giroc. Alertată a doua zi de dimineață, dar nu de șoferul amintit, miliția a găsit la fața locului și un corp delict — o sticlă de vin roșu, pe treisferturi golită. Acum, desigur că și cei care-i controlează pe șoferi, sau ar trebui să-i controleze, pentru că de aceea sînt plătiți drept controlori de trafic de către I.T.A., au vina lor. Ce să spunem însă despre Victor Rațiu, un astfel de controlor, care a condus la volanul mașinii personale, cumpărate de curînd, exact 12 391 (o medie de peste 130 km pe zi!) fără a poseda carnet de conducere ? ! Să ne mai mirăm atunci de ce orele de plecare, dar mai ales cele de sosire nu se respectă de multe ori?

Eforturi însă se fac. Sancțiunile pentru încălcarea disciplinei în muncă sînt poate prea puține, dar străduințele pentru îmbunătățirea transportului pe roți de cauciuc sînt destule. Din 1976, I.T.A. Timiș a deschis 12 noi trasee în județ, avînd totodată grijă să suplimenteze cursele pe cîteva trasee mai aglomerate, precum cele spre localitățile Recaș, Bemetea Mare, Bazoșu Vechi, Sînmihai, Dudeștii Noi, Parța, Foeni etc., ca și între Lugoj și comunele învecinate (pe traseul Lugoj — Coștei sînt astăzi 25 de curse dus-întors !). Noul mers al autobuzelor se străduiește a fi rezultatul unei confruntări mai apropiate de cerințele publicului călător, asigurînd legături bune pe calea ferată, întrarea la timp în schimburi și la cursurile școlare, ca și interesele specifice oamenilor din mediul rural. Călătorii simt pulsul noutăților, se bucură, dar vor ca totul să meargă și mai bine, uitînd repede ce și cum a fost. Sînt desigur și unii care nu apreciază numic, nici măcar necesitatea păstrării unei atmosfere civilizate în spațiul atît de restrîns al călătoriei — cum este fără îndoială Ioan Buț, locuitor al comunei Bazoșu Vechi, care fiind bine ametit a luat inițiativa de a face scandal și pușină bătaie într-un autobuz care transporta peste 40 de persoane. Ceilalți călători au reacționat însă exemplar, imobilizînd scandalagiul și cerîndu-i șoferului să oprească la o secție de miliție, pe parcurs, acolo unde Buț avea să fie amendat cu suma de 2 000 de lei.

La „alte probleme" l-am înscris la cuvînt pe Ion Păunescu, șeful coloanei întîi a autogării : „Drumurile ne omoară mașinile, aici avem cele mai mari necazuri. Dacă nu vă supărați am dori să și scrieți traseele celc mai deteriorate, că poate astfel cei de la Consiliile populare vor auzi și vor lua măsuri. Mai cu seamă spre Iecea Mare Bobda, Tormac, Uivar, Stanciova, Hernecacova, dar și altele, sînt drumuri tare proaste, care ne distrug mașinile, creindu-ne o serie de dificultăți și la revizii atunci cînd sîntem nevoiți să înlocuim o mulțime de piese, și uneori nu avem de unde. Unele măsuri s-au luat, adică s-a adus piatra necesară pentru pavarea drumului — dar acum zace în mormane, ici și colo pe șosea, așteptînd să fie întinsă pe drum și obligînd șoferii să execute un fel de slalom printre mormane și gropi. Am auzit că este de datoria Consiliilor populare să așeze piatra cum trebuie pe drumuri, dar numai prin contribuție obștească. Oamenii se supără deci că n-au drum cum trebuie, dar nici nu vin cînd sînt chemați să-i facă mai bun, pentru că, la urma urmei, tot pentru ei îl fac !"

Despre oameni și despre drumuri se pot spune evident multe lucruri, dar cert este că lucrătorii de la I.T.A. Timișoara se străduiesc să mulțumească pe toată lumea, muncind uneori în condiții eroice cîte 12 sau 14 ore pe zi.

DUMITRU GRAUR ■

„Alt exemplu este cînd ne ia banii, dar nu ne dă bilet"

Una dintre cărțile cele mai groase și greu de citit este „Mersul autobuzelor" care, an de an, ne îndeamnă să folosim cursele interurbane și cursele navetă cînd plecăm sau ne întoarcem acasă. Întîmplător și spre deosebire de „Mersul trenurilor", carte concurentă, ca să zic așa, dar mai puțin voluminoasă, „Mersul autobuzelor" încă se mai vinde la „Bagajele" din autogara Filaret, autogară mare și frumoasă în care, din păcate, între atîtea birouri, nu mai încap și cîteva chioșcuri în care să se vîndă pîine Singurul „bufet" (gestionară, Maria Vasile) vîndea sporadic crenvurști groși cît mina, pentru că produsele de cofetărie se terminaseră într-o oră (!!), iar restul de marfă, printre care și „oranjata", după care se dau în vînt clienții autogării, nu venise ! Fantezia săracă a comerțului cînd e vorba de autogări tinde să devină proverbială și în spatele ei se ascunde, așa se pare, și o neîntemeiată lipsă de încredere, dacă nu chiar desconsiderare față de cei ce se încumetă să meargă cu I.T.A. Și aceasta în pofida eforturilor pe care I.T.A. le face pentru a-și îmbunătăți serviciile, invitația politicoasă de la difuzor de „a poftI în cursa de Noroieni" fiind unul dintre ele și nu ultimul. Cu alte cuvinte, mă aflu în autogara Filaret cît se poate de dornic să ajung cu autobuzul la Rîmnicu Vîlcea, chiar și la Călimănești. Casiera, nu știu dacă așa trebuie sau nu, mă trimite după bilet la șoferul autobuzului și acesta, după ce se chinuiește puțin cu compostorul, îmi dă un petic de hîrtie („biletul") și restul. Este un bărbat solid și roșcovan, poartă ochelari întunecați de soare și pare foarte amabil ori de cîte ori îl întreb ceva, pînă cînd, făcîndu-se ora, pornește mașina. Nu sîntem mulți călători, o familie, tată, mamă și băietel în drum spre băi, un soldat în permisie, Dan Dumitru, dintr-o comună de pe lîngă Pitești, un proiectant, Sergiu Ilie, care a avut treabă la București, și un tinerel vorbăreț pe scaunul de lîngă șofer.

Autobuzul în care mă aflu este confortabil și iute, pierde însă ulei încă de la plecare, așa că la fiecare oprire șoferul, Petre Toader, se lasă pe vine și se uită dedesubtul motorului. Este unul din cutinele (!!) autobuze „de nivel" care, după scrumierele din soățarele fotoliilor a aparținut ONT-ului sau unui club de fotbal, desigur. La Pitești nu stăm mult, numai atît cît să faci totuși coadă la înghețată și să bei un suc, năucit de căldura lunii iulie, căreia nu degeaba i se mai spune și luna lui cuptor, nu ? Iar dacă pe autostradă, în afară de cîteva depășiri, nu se întîmplase nimic deosebit, iată că de la Pitești încolo aveam să oprim de cîteva ori ca să luăm pasageri. Aceștia urcau, plăteau la șofer, primeau biletele și se așezau mulțumiți pe scaunele încinse de soare. Totul corect, și bine, așa cum ne dorim ori de cîte ori călătorim cu autobuzul, parcă în pofida temei reportajului : mașină bună, șofer iscusit și cinstit, peisaje acătării.

— Așa merg ei șoferii de la București, domle, exclamă cu satisfacție Cornel Lăbău din Polovraci, pe mine cînd am fost operat m-a adus unul, Maria Gheorghe, pînă la poartă. Mi-a cărat și bagajele. La „ălălanți", localii, ori pleacă înainte cu o jumătate de oră, ori după ce se ploticosesc oamenii și o iau pe vale în jos. Ai ?

— Ați mers și fără bilet ? Adică ați dat banii și șoferul nu v-a dat bilet ?

— Aha, am mai auzit cazuri dintr-astea, dar eu cer bilet, să știi, de ce să bage ăla banii mei în buzunar și să fure statul, ai, de ce ?

Rîmnicu Vîlcea, un oraș înrămat între dealuri și păduri, este la ora aceea a dimineții curat și limpede, autobuzul oprește la fix în autogară, nu departe de neîmpăcatul bufet unde se vînde berea la botul calului. Mă deconspir, șoferul se sperie pur și simplu. Ce-am făcut' don' inginer ?", îmi arată cum i s-a făcut pielea de găină, se bîlbîie și nu crede că nu lucrez la Centrală, ci la o revistă din București. Îi asigur că n-are de ce să fie neliniștit, a condus bine, a fost corect și serviabil cu pasagerii, așa cum ar fi de dorit să fie și alții.

— Lucru mare este să te respecte ca om, zice Datantihu Gheorghe din Zătreni, acoperindu-și doi dinți de metal cu mîna. Eu de 15 ani lucrez tot ca șofer, acum am făcut o întrerupere să-mi aranjez niște treburi, dar trebuie să explic că la cursele locale tocmai respectul lipsește. Că nu toată lumea are mașini și nici noi toți nu mergem cu o ocazie, că nu știi cu cine mergi și atunci lei autobuzul, plătești și vrei să fii respectat. Și cînd colo...

— De exemplu,

— De exemplu azi (n.n 3 VII), la Marița, casierul dă biletele în ultimul minut, cînd vine autobuzul Și un mos de vreo 80 de ani se suie și cere bilet la șofer, nu știu cum îl cheamă, dar se poate verifica. Și șoferul țiuă la el : „Ce, mă mosule, vii cu banii în mînă la mine, du-te la casierie !" și-l împinge, și mosului îi cade pălăria pe jos.

— Alt exemplu

— Alt exemplu este cînd nu ne ia banii de bilet, ci cît îi dăm noi.

— Și dacă nu-i dați ?

— Atunci ne ia banii, dar nu ne dă bilet. E și înghesuială, nu controlează nimeni, scoate bani f'umoși...

Autogara viermuiește de atîta lume, este dealtfel și simbătă zi în care multora le arde de plimbare, autobuzele se anilează într-o parte cînd ocolesc plateta, Ion Florea din Stoinici suflă într-un saxofon vechi scotînd sunete dintre cele mai bizare, lui Maria Petre i se înmoale în mîini luminările de nuntă, nea Ilie din Săcelcoara a atinit rezemat de cinci sticle de bere goale iar Veronica și Sergiu Iftode, proaspeți căsătoriți, nădușesc amarnic în hainele bune" cu care merg la un botez în Pitești. Mă reîntorc tot cu un autobuz care nu arată însă nici pe departe cum arăta cel cu care venisem. Șoferul Ion Preda, mă întreabă dacă știu cît costă biletul pînă la București el face pentru prima oară cursa asta colegul a avut o pană ieri și nu i-a lăsat nici „sahul" ca să vadă cît costă Dus și înapoi conduce 13—14 ore, avînd o pauză între curse de o oră pentru masă și atît. Mașina este dintre acelea „sărmane" cu zeci de mii de km la bord și mult praf pe scaune, saltă ca o ladă pe șosea Geamurile desigur nu se deschid și astfel ne frigem bine trei sferturi de drum Noaptea, reîntors în Filaret, aduc să văd năpustindu-se în cursă un autobuz pe scările căruia navetiștii atîrnă ciorchine, cu bilet sau fără, așa cum se înțeleg cu șoferul, pentru că în asemenea condiții nici vorbă nu poate fi de control.

IULIAN NEACȘU ■

FĂRĂ PREJUDECĂȚI ȘI FALSE CONVENȚII

Despre fotbalul nostru de ieri, de azi și de mîine

INTERLOCUTOR: ȘTEFAN COVACI

— Stimate Ștefan Covaci, fotbalul nostru a suferit prea mult de boala introducerilor ca să ne pierdem și noi și cititorii revistei Flacăra timpul cu vorbe de intrare în atmosferă, de cadru și chiar vorbe de pregătire a interlocutorului. Vă pun așadar, o întrebare care să intre de la început în miezul problemelor : cum vă considerați propria „etapă federală", perioada de cînd sînteți vicepreședinte al Federației române de fotbal și conducătorul tehnic al loturilor reprezentative ?

— A fost o etapă foarte importantă pentru mine, utilă și necesară muncii mele prezente și viitoare. După 5 ani de absență din fotbalul nostru, am încercat să reintru cît mai repede în subiect, culegînd cît mai multe informații de la colegii mei de federație și de la cluburi, confruntîndu-le apoi pe teren

și ajungînd la niște idei personale pentru a căror transpunere în practică am să depun toate eforturile.

— Sînteți mulțumit de redebutul dumneavoastră pe o poziție de răspundere față de destinul fotbalului nostru ?

— Întrebarea este fără ocolișuri, răspunsul va fi la fel : da. De cînd ocup cele două funcții amintite de dumneavoastră, nu se putea, cred eu, face mai mult decît s-a făcut.

— Nu credeți că echipa noastră olimpică s-ar fi putut totuși califica pentru Montreal ?

— Ba da, dar asta n-ar fi schimbat prea mult datele și problemele fotbalului românesc. Calificarea ar fi însemnat mai mult satisfacerea unui orgoliu al soccerului nostru, ar fi schimbat niței „firma" și deloc conținutul.

— Plecînd de la amărăciunea iubitorilor noștri de fotbal care au părăsit Stadionul „23 August" decepționați după partidele preolimpice cu echipele Franței și Olandei, plecînd deci de la orgoliul lor — lezat — de oameni care iubesc fotbalul nostru și suferă pentru el, îmi permit să nu vă menajez, întrebîndu-vă cît considerați că este cota dumneavoastră de vină în această campanie preolimpică în care este bine știut că ați moștenit un dezastru, cel de la Blois, după care însă teoretic și chiar practic au existat șanse — neexploatate în cele din urmă — de redresare a situației ?

— În ratarea calificării olimpice, am, cred eu, 20 la sută din vină. Restul nu-mi aparține. Reținînd rezultatele, care au afectat, firește, spectatorii, nu trebuie să uităm că jocul reprezentativei a marcat în sezonul de primăvară o creștere calitativă de la un meci la altul și pe mine unul acesta a fost obiectivul care m-a interesat mai mult în cadrul competițional amintit.

— Mărturisind că pînă acum m-am adresat dumneavoastră mai ales în calitatea pe care o aveți de tehnician-antrenor, întrebările mele oprindu-se, fatal, la meciuri, la rezultate, vă propun să vorbim în continuare despre problemele de fond ale fotbalului nostru. Spuneați la începutul dialogului nostru că primul dumneavoastră pas federal a fost o cît mai completă informare, urmată de o confruntare cu realitățile terenului, ale vieții noastre fotbalistice. După acest al doilea pas, ați ajuns, ziceți, la unele idei personale. V-aș ruga să le enunțați. Nu înainte însă de a vă opri, măcar în treacăt, asupra aspectelor care vi s-au părut cele mai semnificative și deci mai demne de luat în seamă în activitatea fotbalistică internă.

— Am întîlnit o excesivă birocratizare a fotbalului. Am să lupt bineînțeles împotriva ei.

Mi-am dat seama că la noi federația, cluburile, antrenorii se ghidează după jucători și nu invers, cum este normal. Voi depune toate eforturile pentru a răsturna acest raport nefiresc și dăunător unei evoluții corespunzătoare a soccerului nostru.

Nu avem la ora asta conducătorii de cluburi de care are nevoie un fotbal hotărît să se afirme pe plan internațional. Cunosc cîteva excepții, dar ele nu rezolvă problema, ci o scot mai mult în relief. Sînt convins că valoarea fotbalului nostru poate crește numai prin creșterea fotbalului la cluburi, dar acest proces este subminat de absența unor conducători-animatori de club, oameni de reală capacitate tehnică și nu doar persoane cu bunăvoință.

Avem prea puțini fotbaliști legitimați. Doar 125 000. Sîntem din acest punct de vedere printre ultimele soccere europene.

— Această constatare vizează, vă dați desigur seama, și activitatea secretarilor de federație, care la acest capitol au tot dreptul la critica dumneavoastră în calitate de vicepreședinte.

— Orașele fotbalului nostru ar trebui să beneficieze de terenuri cu instalații de nocturnă. Este o condiție a progresului. Mai mult, pregătirea tinerilor jucători, a elevilor ține și ea de amenajarea unor terenuri simple prevăzute cu o iluminare. Să nu credeți că mă gîndesc la cine știe ce investiții. Nu. Mulți antrenori de la centrele de copii și juniori mi-au spus că nu pot lucra cu elevii lor, aceștia fiind la școală după-amiezile. Există o soluție. Școala nu poate fi oprită, toți tinerii au nevoie de ea, în schimb, la ieșirea de la cursuri, pe terenuri simple, de dimensiuni pentru tenis, cu porți reduse, cu patru becuri la colțurile spațiului de joc, împrejmuit cu un gard de sîrmă, se poate rezolva nevoia de antrenament. La Timișoara și la Arad au și început amenajările unor asemenea terenuri în unele zone dintre blocuri și toată lumea — părinți, antrenori și elevi — este mulțumită.

— Revenind la Ștefan Covaci conducătorul tehnic al echipelor reprezentative, v-aș întreba cu ce gînduri priviți sezonul de toamnă ?

— Cu gînduri foarte limpezi și precise. Înainte de a ști că echipa Cehoslovaciei va ajunge campioană europeană, mi-am dat seama că reprezentativa țării prietene este, prin valoarea ei de vîrf în fotbalul continental, un partener ideal pentru a ne lămuri cu toții — și noi, tehnicienii, și fotbaliștii noștri — ce am realizat și mai ales ce mai avem de făcut pentru a ne plasa pe orbita fotbalului de performanță internațională. Cele două întîlniri cu echipa Cehoslovaciei, la 22 septembrie și 6 octombrie, le consider în consecință foarte importante, nu atît sub raportul rezultatelor cifrice, cît mai ales din unghiul de vedere al concluziilor pe care ni le vor oferi. Sper să învingem echipa Bulgariei la un scor mai mare de 1—0, cu cît am fost învinși în meciul tur, și vom face toate eforturile pentru a pregăti o formație puternică pentru preliminariile viitoarelor „mondiale", socotind că șansele noastre în fața spaniolilor și a iugoslavilor depind în mare măsură de noi.

— Cu ce nucleu sigur de jucători porniți în noul sezon internațional — la nivel de echipă reprezentativă ?

— Iordache, Dumitru, Dinu, Iordănescu, Sătmăreanu II, Mulțescu, Bölöni, Dudu Georgescu, Lucescu. Pe Sandu Mircea și Zamfir îl aștept să confirme speranțele puse în ei, așa cum aștept și de la Crișan sau Troi evoluții care să-i recomande pentru reincluderea lor în lot. Fiți sigur că nu va mai intra nimeni în națională doar pe baza buletinului de populație ! Adică a numelui fără acoperire în teren. Asta nu înseamnă, de pildă, că jucătorii de clasă, și mă gîndesc în primul rînd la Dobrin, care a fost foarte fair în primăvară și mi-a spus că nu este pregătit cum ar trebui pentru a juca la pretențiile firești față de el în națională, nu înseamnă, repet, că astfel de jucători nu au ușa deschisă în fața lor O ușă deschisă, evident, numai în condițiile unei forme și pregătiri foarte bune.

— Cum priviți sezonul de toamnă al ambasadoarelor fotbalului românesc în competițiile europene ?

— Greu, foarte greu, mai ales pentru campioana noastră, Steaua, care va întîlni un adversar de mare forță și duritate, F. C. Bruges fiind un fel de Feijenoord de acum cîțiva ani, campioana Belgiei jucînd un fotbal fără concesii și artificii de salon, un fotbal total, de tip britanic, cu angajament de sută la sută. Conștientă de greutățile obstacolelor pe care le vor întîlni echipele noastre în competițiile continentale, federația le va ajuta prin angajarea unor partide-test internaționale cu adversari puternici, printr-o asistență tehnică la pregătiri, la care vor participa antrenorii federali.

— Ne așteaptă, e ușor de înțeles, un sezon de toamnă dificil.

— Fără îndoială. Depinde însă de noi să facem din el un sezon bun, frumos, care să ne mulțumească pe toți.

MARIUS POPESCU ■

O nouă tripletă dinamovistă?...

...Nu. Radu Nunweiller, Mircea Lucescu și... Björn Borg s-au întîlnit întîmplător la Snagov, s-au împrietenit și au „pozat" (pur și simplu) împreună pentru Flacăra. Emoționat de întîlnirea cu celebrul tenisman suedez, fotoreporterul nostru Emanuel Tănjală a încercat să-i ia un micro-interviu, n-a fost însă chip, Tănjală știind tot atîtea cuvinte suedeze cîte cuvinte românești știa Borg...

O scrisoare despre un fotbalist

Dați-mi o bere, vă rog. Tresar. Vocea îmi era cunoscută. Întorc capul, în fața mea, un om brunet, slab, cerea cu insistență vînzătorului din piața de vechituri a Aradului o a nu știu cîta bere. Mă uit la el, întrebîndu-mă de unde-l știu, apoi deodată îmi amintesc de unde-mi erau cunoscute această voce și omul acesta ce dorea cu atîta ardoare o bere. Încet îmi trece prin față tot ce știam despre acest om ; l-am cunoscut în anul 1960, cînd lucra ca simplu tractorist. În timpul liber, juca fotbal. Era un om modest, conștiincios, ordonat și îndrăgostit de jocul cu mingea. Juca din ce în ce mai bine, astfel vestea despre el s-a răspîndit în oraș și în împrejurimi, ajungînd la urechile vestitului antrenor al U.T.A.-ei, Petchovschi, care l-a băgat imediat în echipă. Ca jucător, U.T.A. l-a primit repede, mai ales că a devenit în scurt timp vioara întîi a echipei. Dădea goluri, vrăjea tribunele cu dăruirea și fantezia în joc. De multe ori l-am văzut îmbrățișat de antrenorul său atunci cînd, cu tricoul ud, părăsea terenul. Își făcuse o situație în Arad, era stimat și apreciat de toată lumea, nici nu putea fi altfel din moment ce avea un profesor renumit care veghea asupra sa din umbră, acolo unde de fapt rămîne aproape întotdeauna antrenorul. Dar într-o zi o boală necruțătoare l-a îndepărtat pe Petchovschi de stadion.

Iar fostul său elev a apucat pe un drum greșit, a început să bea, iubea traiul dezordonat și nopțile albe. Dispărea din cantonamentele U.T.A.-ei pentru chefuri, o zi, două, apoi revenea la echipă. Era totuși menținut în formație pentru că aveau nevoie de el și poate nu era singurul cu care se proceda astfel. Într-o zi, după ani de suferință, a murit Petchovschi, cel ce înălțase fotbalul arădean și pe jucătorul meu undeva sus. L-au plîns toți acei ce l-au cunoscut pentru tot ce a fost, iar în semn de omagiu i-au înălțat statui, dar pentru jucătorul meu murise cu mulți ani înainte, atunci cînd datorită bolii părăsise echipa. Fostul meu favorit a cutreierat pe la diverse echipe, ca pasăre călătoare. S-a amestecat în diverse aranjamente, pierzînd tot ce mai putea pierde, împrietenindu-se cu așa-ziși prieteni care după meci ademenesc jucătorii prin localuri sau chiar în timpul lui strigă de lîngă gardul de sîrmă „dau o țuică, Vasile", încercîndu-le tăria.

...Mă prezint și întind mîna omului din fața mea. Nu-și mai amintește de mine. Încet și cu răbdare, deschid discuția despre fotbal, unde mai joacă, îmi indică o echipă necunoscută mie unde a fost jucător și antrenor în ultima vreme. Intenționat îi amintesc despre renumitul antrenor care l-a lansat în fotbal. Îmi vorbește stînjenit, cuvintele i se leagă greoi, regretă pierderea antrenorului și a echipei. Pe noi, jucătorii, îmi spune, antrenorul ne descoperă și ne formează urcîndu-ne acolo unde unii dintre noi nici nu visăm, majoritatea însă nu știm să ne menținem, iar ceea ce este mai regretabil nu știm nici să coborîm. Apoi mă întreabă dacă nu servesc o bere. Răspund că nu. Îmi întinde o mînă din fugă, spunîndu-mi „salut".

. . . . . .

Întîmplarea este reală, este vorba de fostul jucător al U.T.A.-ei, Chivu Narcis.

ALEXANDRU SIMINICA ■
Lipova - județul Arad

Ratînd marea finală de la Wimbledon, Ilie Năstase, a cărui prodigioasă carieră cunoaște spectaculoase piscuri, dar și neașteptate căderi (de pe piscuri însă, nu de pe delușoare), ne-a oferit din nou una „caldă". A cîștigat „Turneul celor 4" (așa) — de la Myrtle Beach (Carolina de Sud) — învingîndu-l în semifinală pe vestitul Jimmy Connors și în finală pe au mai puțin renumitul Manuel Orantes.

HOINAR PE MERIDIANE (V)

Prima noapte la Londra

Cele trei televizoare ale bordului transmit, în paralel, două programe ale BBC și un program al televiziunii olandeze. Unora nu ne arde însă de programe televizate. Cu toate că luminile orașului s-au aprins de mult și n-avem bani pentru mijloace de transport (moneda engleză se distribuie de-abia mîine), curiozitatea primului contact cu pămîntul londonez ne dă ghes. Primul grup care se declară „pentru" o raită în cartierul portuar se constituie din Miky Marinarul, fostul timonier al „Transilvaniei", Ion Miu, în primul lui votaj pe un cargou, maistrul lemnar Datcu și „secția restaurant" în întregul ei : bucătarul Gigi Deaconescu, pe care l-aș recomanda cu mîna pe inimă că nu greșesc și celui mai select restaurant bucureștean ; ospătarul Viorel (de fapt, Nicolae Stoica) și mezinul echipajului și al familiei sale, integral îmbarcată pe mare, brutarul Costică Dobrescu.

Sîntem foarte departe de Londra și constrînși să vedem, deocamdată, doar cît ne țin picioarele ; hotărîm să explorăm cartierul din jurul lui „Dock King George V". Ieșim de pe poarta 19 pe un pod de piatră arcuit peste bazine de apă. Spre stînga, o stradă. De o parte corpuri prelungi de ateliere sau magazii cu pereții luminați de felinare cu picior, de cealaltă, case de un etaj-două din cărămidă aparentă. În fața fiecărela sau, mai precis, a jumătății fiecărela cîte-o grădiniță de 2—3 mp, subliniind ideea că „fiecare englez are o casă". Aceste „case" avînd acoperiș comun sînt despărțite una de alta pe secțiuni verticale, astfel că fiecare are parter (de obicei living-room), un etaj-două, un balcon, un petic de verdeață și, firește, intrare separată. Planul construcției e unic. Zid în zid, casele arată uneori ca niște surori siameze, alteori, aparent, n-au nimic comun între ele, fațadele fiind zugrăvite sau finisate după gustul fiecărui proprietar. Chiar și conductele de gaz sînt separate.

E bine știut respectul englezului pentru tradiții. Uncle din ele, reprezentînd un fel de ștafetă a generațiilor, permanentizează virtuți, reguli de viață verificate printr-o experiență seculară, conferă existenței diurne savoare și farmec. Altele, dimpotrivă, revoltă uneori să întîrzie, într-un domeniu sau altul, îmbunătățiri impuse de viața modernă. Toată literatura clasică engleză e martora acelei neobișnuite fidelități a englezului față de „home". „Home", căminul, a devenit pentru el, de-a lungul secolelor, însuși simbolul familiei, al casei. În jurul focului pilpîind, al tăciunilor încinși de cărbune, reflectîndu-se în geamuri, se string doar familia. Acolo se comentează întîmplările zilei și se ascultă glasul molcom al bunicului, în acel loc se cumpănesc hotărîrile care trebuie să se răsfrîngă asupra destinului unuia sau altuia dintre membrii familiei. Cum să te desparți de cămin ? Iar pentru Londra sutele de mii de coșuri de cămin înseamnă și acea ceață compactă de praf fin de cărbune, denumită „smog", considerată, mult timp, un „specific" al Londrei. Acest „specific" a marcat „grafic" întreaga arhitectură londoneză. Din amestecul de funingine și apă de ploaie a rezultat o tentă cenușiu-argintie, aceea pătină care se curăță, astăzi, cu atîtea eforturi. În bătălia dintre „tradiție" și calorifer au fost puse la cîntar toate argumentele posibile. Printre altele și argumentul atît de valabil la englezi al rentabilității. Se știe că față de cantitatea de cărbuni consumați căldura degajată de cămin e de-a dreptul ridicolă. Dar, aici, intervenea în ajutorul vrăjmașilor caloriferului o altă tradiție : „hot water bottle". Dacă o să fie prea cald vom mai putea folosi în pat „sticla cu apă fierbinte..." ? Triumful definitiv al caloriferului a fost întîrziat și de „secționările pe verticală". Caloriferul impunea, totuși, prin prețul de cost, o instalație unică. Or, un singur adept la doi proprietari era, desigur, mult prea puțin... Cînd unul nu vrea, cînd altul n-are bani, e greu să instalezi un calorifer pe toată casa. Și totuși, în bătălia dintre tradiționalism și tendința spre progres, ambele trăsături comune spiritului englez, a învins ultima. Cerul Londrei e astăzi senin, faimosul „fog" londonez, despre care s-au scris întregi biblioteci, a dispărut pentru totdeauna.

Tradiția „fiecare cu casa lui" se menține și la noile blocuri construite din prefabricate. Cele 3—4 etaje sînt secționate pe verticală, fiecare are scară interioară și, firește, peticul de grădină cu iarbă verde, alee de pietricele, bujori și nalbe sau crizanteme, după anotimp. O revoluție în concepția tradițională o reprezintă blocurile turn. Sau ar putea fi și ele secționate ? Nu știu.

Ritmul monoton al caselor de cărămidă roșie, înnegrite de funingine, e din cînd în cînd întrerupt de luminile cîte unui „public-house" (berărie), bodegă sau bar, în care docheri, meseriași, muncitori portuari, iau „lunch"-ul, joacă cărți sau discută la o halbă de bere. După ce am coborît cu un străvechi și încăpător ascensor sub Tamisa, printr-o galerie placată în faianță albă, am trecut, sub fluviu, pe celălalt mal. Străzile Greenwich-ului, mai ales cea comercială, erau inundate în lumină. Majoritatea prețurilor din vitrine erau modificate. Liniî roșii barau vechile cifre deasupra cărora tronau ispititoare cele noi. „Sale". Solduri de toamnă. Numeroase baruri, în unele mici orchestre de maximum trei persoane (baterie, orgă electronică și un solist), în altele doar combine muzicale, dar în toate o atmosferă familială în care toți se salută și toți se cunosc. Se bea bere și se dansează. Alte localuri sînt profilate exclusiv pe tineret hippy în blugi, cu părul pe umăr și privirile cu o bizară fixitate, pierdute undeva foarte departe. În aceste baruri, în ceața albăstrie, mirosind ușor a usturoi, a fumului de marijuana, se beau numai „lichide peste 50°". La ora 11 toate barurile se închid, străzile se animă pentru scurt timp, noi ne îndreptăm spre poarta 19 fără să știm, în această primă seară londoneză, că sacra oră de închidere e valabilă în egală măsură, și-n port... Și-a început nesfîrșita odisee a porților, una după alta ferecate, o noapte întreagă sub zidurile netede de beton de trei metri ale portului și în plus cu sîrmă ghimpată deasupra, pînă cînd, la capătul puterilor, cineva, nu știu cine, era Miky Marinarul sau maestrul lemnar, și-a amintit de un pod de unde am putea sări. Am ajuns mai mult tîrîndu-ne de oboseală decît mergînd și la acel pod, i-am sărit parapetul, ne-am atîrnat de-a lungul brațelor pe zid, și unul cîte unul ne-am lansat în gol. Ne-am adunat sub pod toți întregi, am trecut făcînd echilibristică pe buza unei porți de ecluză și după alți 5—6 kilometri am ajuns la navă. Mîncau zorile. Trecuse prima noapte la Londra. Mai tîrziu aveam să-mi dau seama uluit că poarta căutată o întreagă noapte, singura poartă deschisă în „Dock King George V", era... la treizeci de pași de podul de pe care săriserm !

Știrile de dimineață ale BBC-ului (la ora 7,30 în limba franceză) anunță recrudescența violențelor. O explozie din noaptea trecută într-un magazin de pantofi în Londra reia, după o perioadă de liniște relativă, tulburările irlandeze. Irlanda de Nord se anunță a fi pusă în fața unui nou val terorist. Aseară, cînd am plecat în oraș cu Miu și Miky Marinarul, am remarcat că petele de minium de pe corpul navei îl aseamănă cu un bolnav de rujeolă. Pe la 9, cînd am pornit spre oraș, l-am găsit pe cel doi amici vopsind de zor chila într-un gri-deschis metalizat.

— Am vrut s-o terminăm pînă vă sculați, dar ați coborît prea devreme — îmi spune cu vădit regret Miky Marinarul.

M-au înduioșat. Excelenți băieți !

Inexplicabil, poarta 19 — închisă. Ce se-ntîmplă ? În jur docuri pustii. Tipenie de om nu se vede. Pornesc în direcția unei alte porți. (Acum sînt specialist în topografia lor). Închisă și ea. În sfîrșit, doi trecători (par marinari) îmi explică că sîmbăta și duminica voi găsi deschisă numai poarta de serviciu. După vreo 40 de minute ajung la ea. Lîngă podul cu pricina. Am luat autobuzul 69, am urcat la etaj să văd mai bine orașul prin geamurile panoramice, dar, deocamdată, n-aveam la ce să-mi opresc privirea. Kilometri întregi gonind printre docuri, apoi am schimbat pentru Picadilly Circus cu 15 și Londra a început să defileze în fața ochilor mei avizi de imagini. Cartierul portuar prin care trecem (străbate „Est-Indian dock") are aerul unui orășel de provincie cu case vechi, liniștite, de 2—3 niveluri, de cărămidă roșie, parterul e ocupat de spații comerciale, magazine cu mărfuri ieftine, de calitate inferioară, firmele poartă nume cu rezonanțe asiatice (aici locuiesc foarte mulți indieni, malaezieni, arabi etc.). Din cînd în cînd, după garduri de protecție împestrițate de reclame multicolore, imensele gropi lăsate de V_1 și V_2 rechemă în memorie pagini ale eroicei bătălii pentru Londra. Au apărut blocuri-turn de 10—12 etaje, dar aici, în cartierele muncitorești ale Londrei, la periferie, ritmul noilor construcții e încă lent față de ritmurile înalte ale Centrului. Strada e murdară, pretutindeni hîrtii, ambalaje, saci de gunoaie din poliester negru. Gunoierii vor veni de-abia luni. Un timo ne mai însoțesc canalele mîloase cu apă puțină (marea e scăzută), maidane cu mașini scoase din uz cu prețuri ce-mi par ridicol de scăzute, apoi clădirile încep să-și urce etajele. Se schimbă și culorile. Alături de cenușiul de smirghel așezat pe cărămidă, albul strălucitor al noilor blocuri sau tencuiala prinzînd toate nuanțele pastelului. Casele care, pînă acum, erau înguste și prelungi, încep să evolueze și în lățime (mai ales spațiile comerciale sau clădirile dedicate birourilor), apar tot mai des piețe și stații ale underground-ului (metrou). După piața Altgate apropierea Centrului se simte din ce în ce mai puternic. Edificiile sobre devin impozante, dobîndesc stil, pendulînd permanent între neoclasic și eclectic, biserici, catedrale, coloane, clădiri monumentale, edificii transparente de sticlă și aluminiu, cupola gigantică a Sfîntului Paul cu mormintele regilor și schele redîndu-i albul inițial. Străzile se desfac în bulevarde. Sîntem în City

Dacă Est-End-ul cu străzile sale de cărămidă patinată, uniforme și monotone, cu public-house-urile, cu mîndria muncitorească pentru locurile în care s-au născut sindicatele, prima mișcare a proletariatului — cartismul, Internaționala I, reprezintă „brațele Londrei". City e „buzunarul" metropolei, o imensă trezorerie concentrînd fabuloasele averi ale magnaților finanței și industriei. Aici sînt edificii solide, masive, severe, construite în a doua jumătate a secolului XIX, sînt instalate Banca Angliei (poate singura bancă unde nu s-a furat niciodată dar și singura clădire din lume fără nici o fereastră), Tribunalul, Bursa, Marile Bănci, Pe străzi, klarksi în pantaloni reiați, haină scurtă, neagră, gambetă și umbrelă. Dacă n-ar fi și servieta-diplomat un semn, totuși, al modei ultimelor decenii, ne-am crede printre eroii lui Dickens. Este Londra Forsyte-ilor contemporani. Străzile bătrînului City sînt reglate cu precizia ceasornicului. Înainte de ora 9 dimineața din gurile stațiilor de metrou Bank, St Paul, Kanon Street se revarsă lumea funcționarilor de bancă, a societăților de asigurări, a birourilor. Ora 13 o vei recunoaște după reanimarea străzilor. Fluxul uman se va îndreota pentru o oră de „lunch" la un sandviș, o cafea, o bere neagră în micile bistrouri sau baruri din împrejurimi. În general, englezul respectă orele de masă. El mănîncă puțin dar consistent, în mai multe reprize. La ora 17 va lua ceaiul, vestitul „five o'clock", prinzul „dinner" între 18 și 19, iar „supper", cina, destul de rar. Fleet street este strada redacțiilor. Descifrez în fuga mașinii cîteva firme : „Daily Telegraph" „Sunday Telegraph", „Evening News" etc. Un grifon înaripat așezat pe un soclu-coloană marchează granița dintre City și Westminster. După tradiție este locul în care însăși regina va coborî din caleașcă ca să i se închineze de către Lordul Primar cheia orașului, adică dreptul de a pătrunde în City. Un gest simbolic, subliniind prerogativele prioritare ale City-ului față de celelalte primării ale Londrei.

Din panorama autobuzului 15 cuprinsul e dominat de cupola de 365 de picioare a catedralei St. Paul, de turnul Pompierilor și turnurile Westminsterului. Trecem pe largul bulevard The Strand, au apărut magazine de lux, vitrinele sfidătoare ale magazinelor de bijuterii, parfumeriilor galanteriilor. Obeliscul ridicat în memoria victoriei lui Nelson în celebra bătălie navală cu Napoleon cu patru lei de fontă și firește, mîile de porumbei de rigoare anunță că am ajuns în inima Londrei, la Trafalgar Square. În aceeași piață, Galeria Națională în apropiere, Whitehall, artera miniserelor cu Foreign Office (Ministerul de externe), faimosul Downing Street, locuința oficială a Premierului englez, se oprește la Tamisa în fața Westminsterului (Parlamentul). Următoarea stație : Picadilly Circus. Cunoscutele reclame de Cinzano și Coca-Cola, în mijlocul pieței mîcul Eros de fontă, înconjurat în permanență de turiști, circulație intensă spre Regent Street, spre Coventry Street, spre Shaftesburg avenue, spre Picadilly

Coborînd din etajul meu panoramic, de aici voi căuta să descopăr pas cu pas metropola Marii Britanii.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Getty I, Getty II, Getty III... (4)

— N-am de gînd, explica el gestul într-o zi, de a-mi amesteca tatăl în viața mea de familie.

Luînd această decizie categorică, Ronnie n-a rupt definitiv cu tatăl său. Îl vizita deseori, în special după ce George a murit pe neașteptate.

Terminînd relatarea relațiilor lui Getty I cu fiii, ar urma, firesc, cea a raporturilor cu nepoții. Mai ales că, acum aproape trei ani, unul dintre cei 16 pe care-i avea l-a readus în plină cronică mondenă. Povestea are, pe undeva, elemente rocambolești și o vom descrie în amănunt. Paul II (Getty) avea, din prima căsătorie, un fiu — Paul Getty III — de 17 ani care, după cum nota unul dintre biografi, pentru această virstă era mai degrabă neinteresant. Concret și corect spus, era un hipișor, nu se ocupa de nimic serios și-i plăceau tot felul de tinerele, care mai de care mai ciudate. Într-un scurt bilanț, pînă în momentul răpirii, se consemnau „discuțiile" cu o actriță de peste ocean (32 de ani), cele cu una din Belgia (doar cu zece ani mai mare decît el), altele cu o fată ce făcea pe manechina, de 24 de ani. Evident, nu trebuie uitat că mai stătuse 144 de ore (adică șase zile) la arestul unui oraș din provincie. Colac peste pupăză, tînărelul avea de gînd să realizeze cîteva filme, nu în calitate de producător, ci — atenție ! — de regizor. Se spune că intenționa chiar s-o readucă pe platouri pe celebra Brigitte Bardot, cînd aceasta își anuntase hotărîrea — temporar irevocabilă — de a nu mai face film.

Cam acesta era Paul Getty III cînd, acum trei ani, în seara de 9 spre 10 iulie, după o obișnuită vizită la unul din localurile din preajma pieței Navona din Roma, a fost răpit din piața Farnese. Zilele treceau iar de la autorii răpirii nu se primea nici un semn. Element suficient pentru a alimenta tot felul de supoziții, una mai năstrușnică decît cealaltă. Ba că el și-a înscenat răpirea, pentru a face rost de bănișori pentru filme, ba că s-a asociat răpitorilor, precum Patty Hearst, mai tîrziu, ba că voia doar să vadă reacția familiei și, în primul rînd, a bunicului miliardar al cărui nume îl purta (prea puțin demn, am scrie pe drept). A trecut o zi, au trecut două, trei, cu zecile iar presa italiană și cea internațională emiteau tot felul de ipoteze pe seama acestui caz.

Paul Getty III tot nu reapărea. Într-o zi, cotidianul italian „Il Messagero" a primit un banal colet poștal cu un conținut neobișnuit : o ureche de om despre care un bilet preciza că este cea dreaptă a lui Paul Getty III. A fost gestul prin care răpitorii au forțat negocierea sumei cu care vroiau să-i redea libertatea lui Paul Getty III. La început ei au cerut 10 miliarde lire italiene. Nu li s-au oferit decît 300 de milioane. Au revenit cerînd cinci miliarde. Apoi au lăsat la trei. Etc., etc. Nefiindu-le onorată oferta, au recurs la tăierea urechii drepte a junelui răpit pe care au expediat-o la „Il Messagero". Evident, urmează noi emoții. Prestigioși specialiști analizează urechea, familia (mama) o identifică. De la Londra, mai precis de la 40 kilometri sud de capitala britanică, din Sutton Place, Getty Paul I (care, cu puțin timp înainte, spunea : „Nu voi plăti. Îl iubesc pe băiat, dar nu voi plăti... Mai am 14 nepoți. În consecință, trebuie să veghez asupra siguranței și integrității lor corporale") se înduioșează iar răpitorilor li se oferă circa trei milioane dolari. La 15 decembrie 1973, exact în ziua în care Paul Getty I împlinea 81 de ani, un șofer de camion a întîlnit pe autostrada Napoli-Catanzaro un tînăr obosit, cu purtări cam stranii, care afirma a fi Paul Getty III, ce nu mai fusese văzut în public din noaptea de 9 spre 10 iulie 1973. Dus la poliția din Lagonegro, el a fost identificat și, astfel, prima parte a poveștii neobișnuitei sale răpiri s-a încheiat. În partea a doua a avut loc vînătoarea răpitorilor. După minuțioase și intense investigații, au fost arestate nouă persoane apreciate a fi „răpitori prezumptivi" ai lui Getty III. Procesul lor a început abia la 12 mai a.c. la Lagonegro. Printre ei se află Girolamo Piromalli și doi frați — Vincenzo și Saverio Mammoliti — toți șefi ai unei bande.

Între timp, Getty III plecase la Los Angeles, lucrînd în sectorul relațiilor publice de la „Getty Oil Company". A devenit — se pare — un om liniștit, s-a recăsătorit și are un fiu, primul strănepot al miliardarului Paul Getty I, căruia, însă, nu-i plăcea să se vorbească de răpirea lui Getty III. Mai ales că pentru opinia publică, cea care-i numise miliardarul fără inimă, el s-a purtat și în această afacere conform reputației sale : pe cît de bogat, pe atît de avar. Nu există, oare, printre atîtea anecdote care-l priveau, și acest fapt strict autentic : a mers pînă acolo încît, la reședința sa s instalat un telefon cu fise ?!!

— Înainte, explica el, vizitatorii mei abuzau. Telefonau în lumea întreagă. (Să notăm exact, în garanteză, că vizitatorii erau, de regulă, fiii sau rude).

Recent, anunțase că, la sfîrșitul acestui an ar intenționa să părăsească verzile coline de la Sutton Place și să se retragă la Malibu. Stirea maladiei inimii acestui om secret — cum devenise Paul Getty — nu s-a aflat decît tîrziu. Cînd deja el murise. Atunci, printre alte amănunte, o agenție de presă i-a citat și aceste semnificative cuvinte : **„Există multe lucruri pe care banii nu le pot cumpăra. Nu se poate tîrgui sănătatea, nici afecțiunea, nici o siestă liniștită... De fapt, uneori banii pot constitui un obstacol..."**

Ultima oră. Vom afla, poate, noi amănunte în curînd, cînd îi va apărea cartea de amintiri căreia Paul Getty i-a dat titlul „As I see it" (Cum îl văd). Cît privește testamentul său, lucrurile sînt mult mai simple decît la Howard Hughes — a cărui a — 30-a (!!) variantă de testament a fost depusă, recent, la un tribunal Datat 22 septembrie 1956 și modificat în martie, acum opt ani, testamentul prevede că J. P Getty lasă cea mai mare parte a averii sale (evaluată între două și patru miliarde dolari — potrivit agenției France Presse) acelui „GETTYLAND" — din Malibu. Doi dintre fiii săi — Gordon Peter (mamă — Ann Rork) și Jean Ronald (mamă — „Fini") — și o companie de asigurări din Los Angeles vor fi executorii testamentari. Alți doi fii — Paul jr. (mamă — Rork) și George (mamă — Jeannette Dumont) vor primi o parte din colecția de opere de artă cît și bani lichizi. Urmează sotiile unor prieteni etc., etc.

Paradoxal, dar ultima lui dorință n-a fost respectată ! J P Getty dorise să fie înhumat într-un ranch situat în spatele muzeului din Malibu. Însă, cum chiar și pentru el trebuiau rezolvate cîteva probleme de ordin juridic, a fost înmormîntat „provizoriu" în Forst Lawn Memorial Park, într-o suburbie a Los Angeles-ului.

În sfîrșit, cu toate că știrea pare apocrifă, se spune că, în comunicările trimise moștenitorilor săi, J. P Getty a ținut să fie înscrise negreșit și cuvintele sale, pe care le-am mai citat, și care se referă la multele lucruri ce nu se pot cumpăra orîsicîți bani ai avea — cum sună un slogăr cunoscut. Și mai ales vorbele, atît de adevărate, potrivit cărora de fapt, banii pot constitui un obstacol". Dar, dacă stirea de mai sus nu pare autentică, o alta este cu certitudine Solitaru) miliardar anticipase că moștenitorii nu vor ține seamă de aceste vorbe, după cum demonstrează unele pagini din memoriile sale, în care eroul nostru se dă drept un „delicat și nefericit posesor" al uneia dintre cele mai mari averi din lume pe care, însă, îl pare rău că o lasă „pradă unei nemiloase (!) împărtiri. "

PETRE NICOLAE ■

Un savant în continuă mișcare: academicianul Carafoli

Invitatul de astăzi al acestei pagini este academicianul profesor Elie Carafoli, om de știință emerit, personalitate marcantă a lumii aeronauticii internaționale, membru al mai multor academii și foruri științifice de pretutindeni, savant socotit unul din cei mai autorizați succesori ai marilor deschizători de drumuri care au fost Vuia, Vlaicu și Coandă.

— Tovarășe profesor, deși ați trecut binișor de pragul a șaptezeci de ani, mi-a fost foarte greu să vă găsesc, căci sînteți în continuă mișcare. Am telefonat acasă dis-de-dimineață și mi s-a spus că vă aflați la institut. V-am căutat la Institutul de mecanica fluidelor și constructii aerospațiale și mi s-a comunicat că ați plecat la Academie, de unde urmează să reveniți după prînz. Acesta este ritmul dumneavoastră obișnuit de lucru ?

— Da. Lucrez și astăzi la fel de intens ca pe vremea cînd eram director în Industria Aeronautică Română din Brașov sau mă străduiam să întemeiez, la București, Institutul de mecanică aplicată al Academiei, străduințe încununată de succes în urmă cu aproape trei decenii. Urmez același ritm de lucru, convins că elixirul tinereții fără bătrînețe stă numai în muncă.

— La ce lucrați, tovarășe profesor ?

— Sînt director onorific la I.M.F.C.A., institut în care îmi ocup toate diminețile, avînd de urmărit, împreună cu o echipă de remarcabili colaboratori, un vast program de cercetări aeronautice, un plan bine stabilit la începutul anului, pe care îl urmărim cu asiduitate și-l îmbunătățim. Căutăm ca prin munca și studiul nostru să permanentizăm prestigiul de care se bucură în lume școala românească de aeronautică, vestită încă din perioada de pionierat prin contribuțiile fundamentale ale lui Vuia, Vlaicu sau Coandă. Punînd la socoteală colaborările onorante pe care le întreținem cu oameni de știință de renume și institute de cercetări din țări cu o industrie spațială dezvoltată, cred că munca noastră nu e zadarnică. Îndrăznesc chiar să spun că ea poate fi apreciată drept un succes.

— Din cîte știu, multe dintre cărțile dumneavoastră, „Aerodinamica subsonică", „Teoria aripii în regim supersonic", „Aerodinamica vitezelor mari" sînt cotate ca momente de răscruce în disciplina de care vă ocupați. Ce vă preocupă în clipa de față sau, altfel spunînd, ce înseamnă pentru dumneavoastră, tovarășe profesor, ultima oră ?

— Înainte de toate, vreau să știi că mă pregătesc de vacanță. Pe 20 iulie intenționez să plec cu familia, pentru vreo două săptămîni, la mare, probabil la Mamaia. Pînă atunci și, desigur, și după aceea, am în lucru o nouă carte despre aerodinamica supersonică, pe care trebuie s-o predau editurii în toamnă. Cam în aceeași perioadă sper să fiu prezent la un congres de mecanica fluidelor, în Canada, dar mi-e greu să vorbesc despre viitor în cuvinte sigure.

— Vorbiți-mi despre prezent.

— Față de cele ce-am spus, aș avea de adăugat numai munca de redactare a celor două reviste de specialitate ale Academiei, „Studii și cercetări de mecanică aplicată" și „Revue des sciences techniques, série de mecanique appliquée", al căror redactor responsabil sînt. Citesc, corectez, îndrum sau scriu eu însumi. În general, muncesc cam zece ore pe zi, ritmul acesta susținut dîndu-mi multă vitalitate și oprindu-mă să mă gîndesc la vîrsta ce m-a ajuns din urmă.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

200 000 de bucureșteni la ștrand

Duminică, zi cu soare, bucureștenii au luat cu asalt ștrandurile, administrațiile acestora eliberînd, după informațiile primite de la inginerul Marin Mihăiță, directorul Direcției lacurilor din Capitală, un număr record de bilete. Peste 200 000 ! Întrucît se apreciază că în curînd numărul solicitanților va crește, odată cu ridicarea mercurului termometrelor, direcția amintită are în vedere amenajarea unor noi ștranduri, numărul acestora urmînd să sporească, într-un viitor imediat, cu încă 8, adăugate celor 12 care funcționează în prezent. Noile amenajări se vor da în folosința publicului ca urmare a asanării lacurilor Chitila, Plumbuita, Fundeni și Pantelimon I.

Hurezanii la Muzeul satului

Șapte țărani, artiști, maeștri ai olăritului — Victor Vicșoreanu, Stelian Ogrezeanu, Ion Buclescu, Dumitru Mișcniu, Vasile Vicșoreanu, Victor Ogrezeanu, Ion Popa — au adus la Muzeul satului, în aceste zile, arta Hurezului, într-o expoziție de o impresionantă bogăție, autenticitate și har.

Așadar, celebra ceramică de Hurez, tezaur din tezaurul artei poporului nostru (ea avînd, cum scrie B. Slătineanu, „coloritul propriu celei orientale și finețea spirituală a occidentului latin"), nu a murit. Expoziția de pe malul Herăstrăului o dovedește. Ea dovedește că, atunci cînd este ocrotită, prin depistare muzeală și stimularea artizanului creator de valori, milenara artă a lutului, a acestei îndeletniciri „perimate" azi, se poate ridica, din nou, la o ținută care să definească originalitatea unui spirit ales. Nu numai că această artă nu s-a pierdut, dar memoria produsului rafinat, a autenticului, e — precum se vede în expoziție — încă

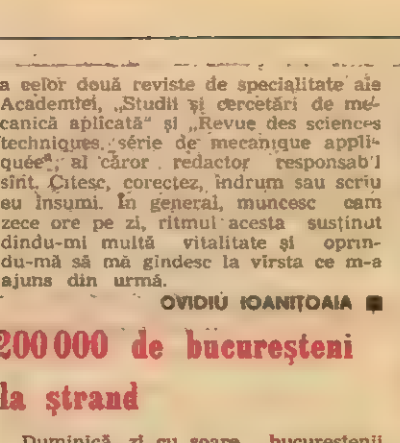

Familia Ogrezeanu, olari vestiți din Hurezu.

vie. E prezent și pregnant aici, în piesele semnate de S. Ogrezeanu, V. Vicșoreanu și ceilalți, un canon artistic filtrat prin secole îndelungi, trecut din mînă în mînă și din generație în generație, ridicat la desăvîrșire prin exemplare de o certă valoare muzeală. O expoziție ce merită văzută.

I. OLTEANU ■

Moara fără noroc

Moara din satul Dorobanți, județul Arad, continuă să stea, în ciuda tuturor demersurilor pe care localnicii le-au făcut la diverse foruri și în special la întreprinderea județeană de panificație și morărit. Se irosesc, anual, vagoane de ulum, se scpt atelajele C.A.P.-ului din localitate pentru drumuri la alte mori, oamenii pierd zile întregi pe drum, dar I.J.P.M. n-are nici urechi de auzit, nici ochi de văzut, ignorînd în continuare interesele sătenilor. Pentru întreprinderea respectivă, problema redeschiderii morii din Dorobanți e grea ca o... piatră de moară !

GHEORGHE TĂUTAN ■

Examenele de admitere la facultăți în plină desfășurare

La ora la care apare revista noastră, se află în plină desfășurare examenele de admitere în învățămîntul superior, încercări la care, după cum se poate vedea în imaginea alăturată, participă cu trup și suflet nu numai candidații,

ci și familiile lor, rudele, vecinii și prietenii. Concurența este, ca în fiecare an, acerbă, dar pînă la urmă cei mai bine pregătiți vor avea cîștig de cauză. Revista „Flacăra" urează tuturor candidaților mult succes !

Nume vechi și nume noi la concursul de la Mamaia

După cum se știe, la 26 iulie se va deschide la Teatrul de vară din Mamaia cea de a XI-a ediție a Concursului național de muzică ușoară, ce va reuni în faza finală cele mai bune creații ale genului. Iată cîteva amănunte de ultimă oră :

● prezentarea va fi asigurată anul acesta de cuplul de actori Aimée Iacobescu—George Paul Avram ;

● vor apărea pe scenă, alături de nume consacrate ale muzicii ușoare românești, ca Margareta Pîslaru, Aurelian Andreescu, Mihai Constantinescu, Olimpia Panciu, Cornel Constantiniu și alții, o serie de tinere talente, aflate în plină afirmare : Angela Ciochină, Mirabella Dauer, Călina Anastasiei (cîntăreața de muzică folk), George Sava, Mihaela Oancea, Viorel Faur ;

● ca acompaniatoare în recitaluri vor evolua și unele formații pop : Romanticii, Depold, Lipan, ultima fiind condusă de exbateristul grupului Phoenix, Ovidiu Lipan-Țăndărică ;

● ca de obicei, partea orchestrală va fi susținută, pe toată durata concursului, de orchestra Radioteleviziunii, condusă de Sile Dinicu ;

● în locul grupurilor vocale Cantabile și Studio 8, cu care ne obișnuiserăm în edițiile precedente, back-ground-ul vocal va fi încredințat formației 5.T. (+3).

Expoziție de pictură a absolvenților

Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu" din București a hotărît ca, în locul unei singure teme, de diplomă, absolvenții să se prezinte cu o bogată selecție de lucrări din ultimul an de studiu, cînd se presupune că au ajuns la o oarecare maturitate artistică și sînt capabili să realizeze creații demne să figureze în expoziții oficiale. Așa se face că, în aceste zile, la Ateneul Român, 13 absolvenți ai institutului, toți din clasa profesorului Gheorghe Șaru, expun cîte opt teme fiecare, realizate în genurile cele mai diferite (compoziții, portrete, naturi statice, peisaje etc.).

Două fapte ni se par cu totul notabile în această expoziție de frumoasă ținută, cu unele lucrări remarcabile și cu expozanți care se anunță ca reale

speranțe ale plasticii noastre. În primul rînd, e vorba de grija cu care pictorul și excelentul pedagog Gheorghe Șaru a știut să asigure dezvoltarea independentă a fiecărui student, ținînd seamă de înclinațiile și particularitățile fiecăruia și, în al doilea rînd, de faptul că ei au fost îndrumați, odată cu însușirea temeinică a meșteșugului, spre o artă net figurativă, inspirată din cele mai diverse dar semnificative aspecte ale realității noastre contemporane. Așa se face că avem expozanți foarte diferiți și personali, dar și lucrări din cele mai diverse ca factură și izvor de inspirație.

Vorbind despre expozanți, în ordinea în care expun și sînt trecuți în catalog, vom reține dispoziția lui Adrian Bubă, cu totul aparte, pentru compoziții dramatice, sensibilitatea pentru peisaj a Rodicăi Pandele, multiplele preocupări ale lui Serghei Niculescu-Mizil pentru portret, compoziție și peisaj, decorativismul geometrizant al Marusei Morcov, construcția solidă a lucrărilor la Cristina Elinescu, frumoasele acorduri de culoare la Doina Munteanu și așa mai departe, toate întregind o inițiativă dintre cele mai lăudabile.

ION TĂTARU ■

O nouă bază de tratament la Covasna

Se află în curs de finisare, după cum se poate vedea în imaginea alătură și după cum ne spunea, marți la amiază, doctorul Benedek Geza, construcția

unei baze de tratament clinic pe lîngă Spitalul de cardiologie din Covasna. De asemenea, în localitate se lucrează intens la clădirea unui nou spital pentru copii, cu o capacitate de 200 de locuri, alături de care va funcționa și o școală, cu 12 săli de clasă, deschisă elevilor veniți la tratament în stațiune.

SORIN POSTOLACHE ■

Cunoașteți regulile fotbalului?

După cum ne anunță gazeta „Munca", mîine urmează să apară prima secvență din cadrul unui interesant concurs, organizat pe tema cunoașterii regulamentului de fotbal. Săptămînă de săptămînă, într-un serial de 12 numere, colegii de la „Munca" vor înfățișa cititorilor cîte o imagine dintr-un meci de fotbal, rugînd să se indice ce infracțiune trebuie penalizată. Să sperăm că printre cititorii care vor urmări concursul se vor număra și vainicii noștri arbitri care în sezonul abia încheiat ne-au dat destule dovezi că au nevoie de o asemenea verificare a cunoștințelor.

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publicști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 83) ; redactor șef — 18 22.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV NR. 29 (1102)
22 IULIE 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

FLOAREA-SOARELUI · desen de GERMAINE STERIAN ■

CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE ESTE ȘI O CHESTIUNE PERSONALĂ A FIECĂRUIA

(pag 4—5)

„Un menestrel la curțile teatrului"

Artist cult, profesionist al scenei, Tudor Gheorghe mimează modalitatea populară, transfigurînd-o, stilizînd-o subtil și valorificînd-o patetic. Actor, el și-a creat un personaj — Menestrelul — pe care l-a impus peisajului nostru artistic cu un firesc cu atît mai valoros cu cît ascunde marea cantitate de efort investită de interpret în conceperea și transmiterea eroului său.

(pag. 17)

Operațiunea Jaluzele

Copilărie, adolescență, tinerețe made în Năvodari și Costinești

(pag. 6—7)

Zborul de vis al Nadiei Comăneci

(pag. 22)

Turel a cîștigat derby-ul

(pag. 22)

Gînd definitiv

Numai vîntul poate să încline
Firul ierbii, legănîndu-l lin
Peste trupul fraged niciodată
N-o să calce cizmă de străin.

Numai riul poate să adune
În adîncuri pietre— împăcat destin —
Pe oglinda apei niciodată
N-o să treacă umbră de străin.

Numai ploaia poate luneca
În potirul împăcat de crin
Nici o floare n-o să lumineze
Cu obrajii tandri, ochiul de străin

De ne-ar trece pragul ros de gînd hain.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Carpați 2000?

De ce oamenii muntelui părăsesc muntele ? De ce pe cele patru milioane de luxuriante pășuni și fînețe ale Carpaților noștri nu ar crește, peste un deceniu sau două, un număr dublu de bovine cu un spor corespunzător mărit de carne și lapte la avuția națională ? De ce, sub aspect turistic, nu am avea pe culmi, și nu numai la poale, mici Elveții sau Tiroluri ?

...Părinții s-au strămutat la oraș și-și trimit vara copiii la bunici, la „moșul de la munte". Flăcăii și fetele aproape că au dispărut în gospodăriile montane, doar cele două extreme au rămas — tinerețea crudă și bătrînețea incertă. Ce va fi peste 10—15 ani ?

(pag. 20)

CISNĂDIE, UN LOC CE POATE FI CITIT CA O CARTE SAU PRIVIT CA UN COVOR

E un oraș al liniștii, învăluit în liniște, drapat în liniște. E un oraș ce tace ca o carte, vorbindu-ne nu cu sunete, ci cu înțelesuri. Diminețile cel puțin, ca și după amiezile, cînd aproape 10 000 din cei 18 000 de locuitori sînt în fabrici (la Întreprinderea textilă, autoare de stofe și de covoare, la „Mătăsea roșie", unde se fabrică țesături tip mătase, la filatura de bumbac „11 Iunie"), liniștea, pe străzile goale, peste casele patinate de secole, îmbracă orașul ca o armură. O sparge doar, cînd și cînd, muzica orologiilor din vechile turnuri, țîșnind de sub zaua tăcerii ca o bătaie de inimă, transformînd văzduhul întreg într-un orologiu. Curînd, această muzică te cuprinde și te domină.

(pag. 12—13)

Iulie 1976, Costinești, vorbesc studenții comuniști:

**Trăiască fiii țării din fabrici și din brazde !
Trăiască demnitatea, partidul, omenia !
Trăiască-n sănătate cîrmaciul țării noastre!
Trăiască libertatea ! Trăiască România !**

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Duminică, 4 iulie, am fost în stațiunea Amara, sperînd că aici să-mi petrec o agreabilă zi de odihnă; privită din autobuzul 2, către sfîrșitul liniei, stațiunea pare într-adevăr încîntătoare. Odată oprit însă, coborînd din autobuz, am avut senzația că vizionez un film absurd al cărui protagonist eram însuși subsemnatul. La ora 9 dimineața, ora sosirii mele, îngrijitoarea vestiarului de pe plajă — și aceasta comun — nu există; există adică, dar făcînd băi de nămol, și abia catadicsind să-mi spună să mă dezbrac în vestiarul acela, că va avea dînsa grijă. M-am dezbrăcat cu senzația clară că voi fi implicat într-un furt, am intrat apoi în apă, iar la trei metri de mal am fost stopat de o plasă din ierburi și bălării subacvatice. Renunțînd apoi la micii serviți de un anume „Costel" — care, înainte de a apuca cu degetele preparatul, și le șterge ritmic de șorțul „imaculat" al halatului — am încercat să iau o barcă. Erau 39 de persoane înscrise înaintea mea, iar pe lac se zărea o singură barcă, pînă și asta aparținînd unei oficialități. Am revenit, neliniștit, la mititei : am așteptat o jumătate de oră pînă să-mi fie serviți, împreună cu o sticlă de bere — total : 17 lei ! Oricum, în tot acest timp, am avut ce privi : un du-te-vino de persoane în haiate verzi, gen aprozar, aitele în halate albe, ba chiar și un ospătar în ținută de gală, costum negru, cămașă albă, papion. E păcat .. ! Stațiunea Amara poate fi un loc excepțional de recreare, cu condiția ca și O.J.T.-ul-omița să dorească asta. (Vasile Birsan, București)

Primim din partea circumscripției 12 miliție, sector 6 București :

„...referitor la scrisoarea unui grup de locatari din strada Lt. Negel nr. 34—36, vă comunicăm : în cursul anului 1974, după executarea unei condamnări, Dumitru Mihalcea a obținut cu forme legale o cameră în imobilul din str...., în care a locuit foarte puțin timp, întrucît pentru săvîrșirea unei alte infracțiuni a fost din nou condamnat. În aceste condiții, fratele său, respectiv Ghiță Vanghele, împreună cu soția sa, au obținut viză de flotant în acest imobil. Întrucît familia Ghiță Vanghele a avut în imobilul respectiv o comportare necorespunzătoare, deseori consumînd băuturi alcoolice, situație în care provoca și scandal, în două rînduri cei doi au fost sancționați contravențional... Pentru aceleași motive s-a luat și măsura anulării vizei de flotant numitului Ghiță Vanghele, fiind obligat să se înapoieze la domiciliul stabil.. "

Necazul meu e și al altor locatari din strada Petru Poni nr. 1 și bulevardul Duca, unde se află — la parterul blocului — o alimentară. Unitatea este bine aprovizionată, însă cei de acolo depozitează de la o vreme active întregi de coșuri și navete goale sub fereastra mea. Locuiesc la parter, nu mai pot deschide geamul de muște și de mirosul degajat de acești „munți" de neglijență și de murdărie. Și mai avem un necaz, cel care locuim aici. Tot în incinta blocurilor, în toamna trecută, s-au făcut niște săpături pentru montarea unor conducte. Au fost montate țevile, dar șanțul nu l-a mai astupat nimeni. Copiii și tinerii care înainte beneficiau de un frumos loc de joc și agrement acum își rup picioarele din cauza altor neglijențe — pentru că tot o neglijență inadmisibilă reprezintă aceste gropi, ca și grămezile de ambalaje depozitate la ferestre. (Ana Voicu, București)

În vara anului trecut, la indicația medicului, mama mea a mers pentru tratament în stațiunea balneară Nicolina. Într-una din zile, ieșind de la baie, s-a dus la garderobă să se îmbrace dar angajata care era de serviciu acolo plecase la policlinică. Mama a fost nevoită să o aștepte pe hol. V-am spus cele de mai sus, pentru că de aici cred că i se trage agravarea bolii, urmare căreia a trebuit să o port prin mai multe spitale. Din păcate, sînt derutat și de faptul că medicii de la Herculane, de pildă, au fost de părere că diagnosticul confraților lor ieșeni — diagnostic cu care le fusese trimisă bolnava — ar fi cel puțin eronat. Nenorocirea este că mama se simte tot mai rău, și că a fost nevoită să se întoarcă tot la medicii de aici. Pe cine să crezi ? Și noi ce să facem ? (Adrian Gălbează, Iași)

Se pot spune multe lucruri foarte bune despre noul magazin universal „Luceafărul" din municipiul Bacău, lucruri ce fac cinste colectivului de muncă de aici ; există însă și unele anomalii care, sînt convins, printr-un minim efort al organelor în drept, ar putea fi îndepărtate : pavilionul de vînzare al televizoarelor și aparatelor de radio, de pildă, este amplasat la ultimul etaj : urci cinci rînduri de scări, ajungi gîfîind și asudat, ca apoi să cobori cu aparatul în brațe. Lifturile sînt destinate în exclusivitate transportului de mărfuri, din cele trei lifturi existente nici unul nu este destinat clienților (Florin Filipreanu, Bacău).

Te uimesc — și au ajuns renumite — lucrările din lut executate cu măiestrie și migală de meșteri renumiți precum cei din Hurezu — Stelică Ogrezeanu, Vicșoreanu, Ion Bucîescu — din Oboga — Grigore Ciungulescu — din Marginea etc., etc. Nu întîmplător Herbert Read afirmă că civilizația unui popor se cunoaște și după ceramica lui. Pentru noi, cei care trăim pe aceste meleaguri, arta olăritului este un meșteșug artistic constant, avînd o vechime de aproape 8 000 de ani. Pentru a avea o imagine permanentă asupra evoluției culturii ceramicii pe teritoriul țării noastre, pentru a da posibilitate publicului larg să ia contact direct cu istoria povestită în lut, considerăm că ar fi minunată construcția — sau amenajarea — unui Muzeu de ceramică românească. Aceasta ar însemna nu numai un mare act de cultură, dar și un mare act patriotic de o deosebită importanță și semnificație istorică (Duță Dumitru și Gheorghe Boaghe, Bechet, Dolj).

Sînt încadrat la cantina I.A.E.I.-Titu și fac navetă cu autobuzele I.T.A. 6 Titu, pe ruta Titu — Pănești. În zilele de marți și vineri autobuzele sînt oprite de tovarășul director al I.A.E.I.-Titu și în loc să plece la ora 16.15 pornesc la 18.15, pe motiv că se țin ședințe. Ședințele se țin, într-adevăr, la unele secții, dar pentru cîteva persoane nu pot pleca acasă alte cîteva sute. Angajații care rămîn la ședință pot merge cu mașinile de la 16.30, 17.20, 19.16 etc. — din păcate, însă, unii șoferi refuză să ne ia și pe noi, angajații cu abonamente, replicînd că avem mașina de 18.15. Oare regulile de transport nu sînt aceleași pentru toată lumea ? (Dumitru Iordănescu, Titu, Dîmbovița)

Vizitînd recent Monumentul de la Adamclisi — a cărui reconstrucție se află în fază avansată — am observat unele interpretări ce denaturează aspectul original al grupului statuar, cei puțin atît cît ni s-a păstrat din documentele istorice. Astfel, în locul statuii zeului Marte, figura dominantă a grupului, se montează o statuie-trofeu, copiată după o lucrare descoperită într-o cetate vecină (sec. III e.n.) ; cele trei figuri de la baza statuii zeului reprezintă personaje din mitologia dacilor ; interpretarea corectă a fragmentelor găsite, pe baza studiilor anatomice, duce la reprezentarea acestora cu mîinile în față și cu capul ridicat către zeu, și nu cu mîinile la spate, în poziție de sclavi, așa cum se procedează acum. Menționăm că în revistele „România pitorească", „Flacăra" și „Săptămîna" s-a atras atenția în legătură cu reconstruirea acoperișului monumentului — șantierul a considerat juste aceste observații, refăcînd acoperișul după modelul lui Gr. Tocilescu. Sperăm că și de data asta sugestiile noastre vor fi luate în considerare. (Constantin Iordache, București)

Recent dat în folosință, „CLUBUL T" — clubul tineretului — din orașul Zalău, județul Sălaj, vine în întîmpinarea dorinței firești a tinerilor din această localitate de a-și

petrece timpul liber în mod plăcut și în condiții civilizate. Grupînd mai multe săli destinate diverselor activități artistice și culturale de masă, „CLUBUL T" reprezintă totodată și o reușită estetică a edililor de aici. (Nicolae Tokacek)

Mă numesc Eugen Popescu, domiciliez în București, pe aleea Lunca Florilor, sectorul 3. Pe timpul nopții locatarii din zona noastră suportă un întreg calvar fonic, deoarece porțiunile dintre blocuri se transformă în locuri de parcare auto : tot felul de bascule, betoniere, cisterne auto, remorci, tractoare provoacă un zgomot de nedescris ; la toate astea se mai adaugă și țipetele și interpelările conducătorilor acestor mașini. Sîntem oameni care muncim, mulți în ture, și este imposibil să ne odihnim.

Ne izbim uneori — destul de neplăcut, firește — de unele anunțuri scrise agramat, uneori numai ilare, alteori de-a dreptul hidoase ; neglijența în a le exprima devine

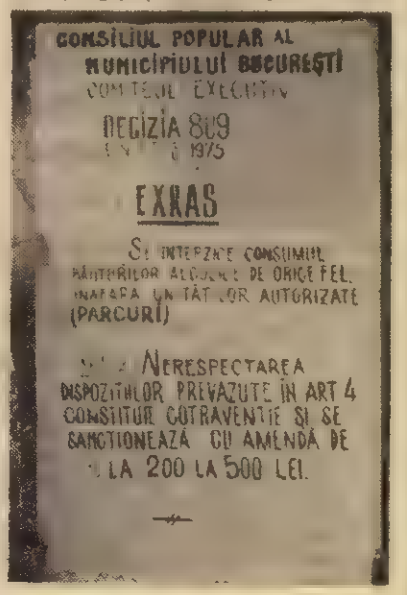

condamnabilă atunci cînd se adresează maselor. La magazinul I.C.L.-Alimentara 8 din str. Pajurei, București, afli cu stupefacție că s-au pus în vînzare : sortimente de „brînză de vaci", „smîntînă", „cărnați", „cracaor" și... „dereții" ! La aprozarul din vecinătate în schimb poți cumpăra „roși", „ciapă", „cartofii" și — de ce nu ?! — PLATAGELE, la prețuri convenabile de 2,60 LEI kilogramul. (Gabriel Enache, Viorel Nictor și Viorel Păraşcu ; foto : T. Nicolae.

Vă aducem la cunoștință că în revista FLACĂRA nr. 26, în articolul „Angajați cu toate forțele în bătălia pentru pîine", s-a strecurat o greșeală cu totul nedorită : este vorba de autorul soiului de orz „Miraj". Autorul articolului îl nominalizează pe autor pe anume dr. Munteanu, cu totul necunoscut în acest domeniu. Ne facem cuvenita datorie de a vă aduce la cunoștință că autorii soiului respectiv, creat în cadrul I.C.C.P.T. — Fundulea, sînt : dr. ing. L. Drăghici, cercetător științific principal, și tînărul său colaborator ing. Alexandru Bude, cercetător științific al aceluiași institut. (Ing. Cr. Hera, director științific al Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice).

Duminică, 4 iulie, în orașul nostru a avut loc un eveniment tragic ; sosit cu o zi înainte în concediu, un tînăr s-a înecat în rîul Lipova, într-un loc pe care localnicii îl știau drept șrand — astăzi, o fostă plajă neamenajată. Oamenii se duc totuși aici, pentru a face plajă. Tînărul de care vă scriu însă nu știa că de o vreme excavatoarele Balastierei Lipova au scos balast din acest loc și că, imediat lîngă malul apei, se căsca o groapă de circa 10 metri adîncime. Reguli simple, reguli umane, reguli de protecție a vieții omului nu au stat oare în vederea celor în drept pentru a marca acest teren prin simpla placă — dar atît de eficientă — conținînd trei cuvinte : „pericol de înec" ? (Ștefan Buriacu, Lipova, Arad)

Mă numesc Mihai Alexandru, sînt din satul Boldești, comuna Poșești, județul Prahova. Pe data de 19 aprilie 1976 am trimis o cerere la Întreprinderea de construcții forestiere-Sinaia pentru a-mi elibera o adeverință de vechime. Pe 31 mai a.c. mi s-a spus că s-a pierdut prima cerere. Am depus alta, cu nr. de înregistrare 21884, în 31 mai 1976. Doresc să știu dacă I.C.F. Sinaia îmi va mai trimite adeverința solicitată, deoarece au trecut deja trei luni de la data depunerii primei cereri prin care solicitam această adeverință ce îmi este necesară pentru întocmirea dosarului de pensionare.

Mă numesc Dan Niculescu, posed un apartament proprietate personală în blocul T.D. 25 din str. Tg. Neamț 14, sector 7, București. Nu reușesc să lămuresc imputernicitul de bloc în legătură cu plata cotelor de întreținere și reparații lifturi. Observînd că la blocurile din jurul nostru cotele de întreținere se împart pe suprafața apartamentului deținut de fiecare proprietar, iar la blocul nostru se împart pe numărul lor, m-am adresat ziarului „Informația Bucureștiului" care mi-a răspuns că într-adevăr cotele privind întreținerea, reparațiile și revizuirea liftului se repartizează proporțional cu suprafața apartamentelor deținute, conform Decretului 404/1969. Cu toate acestea n-am reușit să-l conving pe imputernicitul de bloc, tovarășul Viorel Păsărică, să procedeze în consecință. Poate că voi reuși prin apariția acestor rînduri.

La Mamaia s-a deschis tîrgul de artă populară la care participă aproape 30 de meșteri și creatori populari din sate și comunele cu vechi preocupări în acest domeniu. Printre aceștia se numără creatoarea populară Maria Spiridon din Avrig — Sibiu : Dumitru Sofronea din Drăguș-Brașov ; Constantin Bănacu din Bărbătești-Ilfov și alții. Defilat pe două serii, tîrgul artei populare de la Mamaia prezintă turiștilor români și străini lucrări de ceramică, lemn, piele, împletituri, cusături etc. (Lucian Cristea, Constanța)

Vă relatez o situație care de mai mulți ani ne macină timpul și nervii : îngrășătoria de porci aparținînd Industriei cărnii din județul Mureș — amplasată pe teritoriul satului Sărmășel-Gară, comuna Sărmașu — din nu știu ce motive deversează dejecțiile în șanțurile marginale ale șoselei ce leagă Ludușul de Bistrița, în marginea satului pomenit mai sus, împiedicînd scurgerea apei și, totodată, întreținerea acestor șanțuri. Pericolul se repercutează și asupra sănătății populației — copiii mai ales, care se joacă printre aceste reziduuri — cît și asupra peștilor din crescătoria Zau de Cîmpie, unde se varsă apele din satul nostru ; pe lîngă toate astea este afectată și apa fîntînilor din sat, fapt care pledează odată mai mult pentru luarea unor măsuri de urgență în vederea „asanării" acestei situații. (Valentin Moișan)

De ce nu bat majoritatea ceasurilor din localitățile țării ? Străbatem cu bicicletele un drum de basm, cu locuri de un pitoresc deosebit, cu o natură generoasă, cu oameni de omenie. Spunem străbatem, pentru că acțiunea noastră cicloturistică este abia la început, „Turul R.S.R." urmînd a însuma 2 500 kilometri parcurși în final. Localitățile se înșiră rînd pe rînd pe traseul nostru de vis : Bîrlad-Vaslui-Iași-Flămînzi-Botoșani-Ipotești-Suceava-Gura Humorului-Voroneț-Cîmpulung Moldovenesc-Vatra Dornei-Bistrița-Coșbuc... etc. Dar, în foarte multe localități, ceasurile din turlele edificiilor stau încremenite. Și sînt atît de multe și atît de frumoase ! (Prof. Ioan Florea, conducătorul echipajului cicloturistic „Bîrlad 801 — fete").

Primim din partea Consiliului popular al orașului Corabia :

„La scrisoarea cititorului Ion Radu din Corabia, adresată nouă spre analiză, vă comunicăm următoarele : se confirmă că țipsesc comenzi la atelierul confecții metalice întrucît nu are contracte și nu are asigurate repartiții de materiale prin Uniunea Județeană a C.A.P., care este forul tutelar, însă plan valoric le este repartizat. Din această cauză lucrătorii acestui atelier sînt puși în situația să se descurce la voia întîmplării, sau o parte din angajați să fie detașați la alte secții sau ateliere din cadrul unității... Menționăm că nici unuia dintre angajați nu i s-a desfăcut contractul de muncă... În ceea ce privește contribuția bănească, din cercetările făcute a reieșit că în luna aprilie un număr de 7 lucrători au contribuit cu cîte 70 lei, bani ce au fost folosiți de șeful de echipă Ion Ungureanu în deplasarea făcută la București pentru contractarea de lucrări. Procedeul folosit nu este legal. Față de această situație s-a stabilit ca suma respectivă să fie restituită celor 7 lucrători, iar șeful de echipă Ion Ungureanu, și Traian Vlădescu, șeful șantierului, au fost puși în discuția conducerii și sancționați disciplinar. Apreciem că este o deficiență pornită însă și de la forul tutelar, UJCAP-Olt, care a fixat plan de producție, dar n-a emis nici un fel de nivele pentru materiale și nici beneficiari de lucrări. Pentru îndeplinirea planului stabilit, pentru asigurarea retribuției și menținerea angajaților, conducerea unității a fost nevoită să folosească diferite procedee, pînă a ajuns și la acel descris mai sus..."

Primim din partea Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare :

„În legătură cu scrisoarea membrilor cooperatori din Vișina Veche, județul Olt — publicată în revista FLACĂRA nr. 26 a.c. — cu privire la construcția unui pod peste canalul CDI-2 din sistemul de irigații Terasa Corabia, vă comunicăm : în proiectul inițial podul solicitat nu fusese prevăzut, funcția respectivă preluînd-o un alt pod executat în amonte... necesitatea construirii noului pod a fost sesizată la recepția definitivă din mai 1974. În cursul anului 1975 s-au reglementat formele de obținere a fondurilor... proiectul de execuție se află în curs de definitivare, urmînd ca podul solicitat suplimentar să fie construit pînă la sfîrșitul anului în curs..."

În apropierea orașului Hațeg — mai exact în pădurea Silvuț, județul Hunedoara — există o rezervație naturală în care trăiesc, într-un mediu ambiant ce le convine de minune și mai ales îngrijiți cu pasiune și pricepere, un număr de nouă zimbri (pe unul dintre ei vi-l „trimit" în fotografia alăturată). Mai puțin cunoscut este faptul

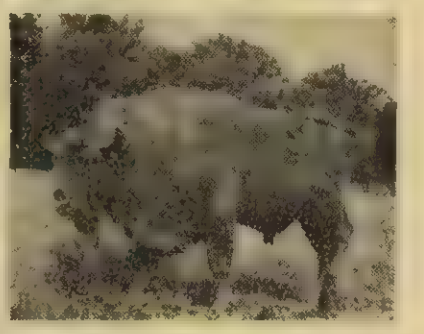

că tot aici s-a amenajat o grădină zoologică în cadrul căreia se mai pot admira și alte animale, precum cerbi lopătari, mistreți, fazani, capre negre, mufloni etc. O invitație, deci, pentru cei ce trec acum, în vacanță, prin atît de pitorestile meleaguri ale „Țării Hațegului". (Nicu Sbuchea, Hațeg, Hunedoara)

„Urmare scrisorii apărute în revista FLACĂRA nr. 25 a.c., referitor la neachitarea la destinație a unui mandat poștal expediat de către cititorul Lazăr Dumitru din Cărpiniș, județul Alba, pe adresa Lazăr Eugenia din Sibiu, vă facem cunoscut : în urma cercetărilor întreprinse s-a constatat că mandatul respectiv s-a pierdut în timpul transportului. La data de 14. 07 a.c. s-a dispus achitarea sumei, pe bază de proces verbal, destinatarei" (ing. Ioan Greavu, Direcția Județeană de Poștă și Telecomunicații Sibiu).

Poșta redacției

Gabriel Teodoru — Cîmpulung Moldovenesc. Admiterea la școlile de specializare post-liceală va avea loc la începutul lunii septembrie. Condițiile de admitere, probele de concurs și programele disciplinelor vor fi publicate într-o broșură care va fi pusă la dispoziția publicului prin centrele de difuzare a presei ■ Mircea Badea — Rîmnicu Sărat. Sîntem informați că ați fost încadrat la Întreprinderea de țigarete din localitate ■ Grup de părinți — Roșiori de Vede. La sesizarea dumneavoastră, Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a comunicat că pentru anul școlar 1976—1977, la Liceul real-umanist nr. 1 din Roșiori de Vede, s-a repartizat o clasă de elevi — anul III — cu profil umanist ■ Otilia Culcea — Brașov. Vi s-a atribuit o garsonieră confort I în cvartalul Mihai Viteazul nr. 96 ■ Colectiv de muncitori — Depoul C.F.R. Craiova. Ministerul Muncii, căruia ne-am adresat, ne-a informat că în urma verificării la fața locului — atelierul de reparații acumulatori electrici — a rezultat că prin montarea instalației de ventilație mecanică condițiile de muncă s-au îmbunătățit, iar noxele nu depășesc concentrația maximă admisă ; deci nu se justifică cererea dumneavoastră de încadrare în grupele 1 sau 2 de muncă și nici acordarea concediului suplimentar ■ Elena Anghel — comuna Adunații Copăceni. De la data de 1 septembrie 1976 veți funcționa ca învățătoare la Școala generală din comună. Am fost informați că în acest sens ați fost și dumneavoastră încunoștințată de către Inspectoratul școlar al județului Ilfov ■ Georgeta Ghețu — București. Sînteți în atenția cooperativei și figurați pe tabelul de locuințe la poziția 4 ■ Nicu Virgolici — Tg. Bujoru, Galați. Apropo de sesizările dumneavoastră în legătură cu faptul că doi caricaturiști — V. Crăița Mîndra și C. Ciosu — ar publica aceeași caricatură în două publicații : ne surprinde lipsa dumneavoastră de spirit de observație în a remarca faptul că desenele din URZICA sînt reproduceri dintr-un Salon al umoriștilor, nicidecum, deci, o autopasișare, sau cum vreți să-i spuneți. Vă așteptăm cu noutăți concrete, demne de luat în seamă.

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți!

SUB SEMNUL PRIETENIEI ŞI AL COLABORĂRII INTERNAŢIONALE

În staţiunea Neptun, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a primit în cursul săptămînii trecute o seamă de personalităţi şi delegaţii străine, primiri în cadrul cărora s-au exprimat convingeri, idei şi puncte de vedere preţioase pentru bunul mers al politicii internaţionale de pace şi colaborare în toate domeniile, pe baza înţelegerii şi a respectului reciproc promovate de partidul şi statul nostru.

Astfel, joi, 15 iulie, după-amiază, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a primit pe tovarăşul Pedro Alves, adjunct al şefului Departamentului Relaţiilor Externe al Mişcării pentru Eliberarea Angolei — M.P.L.A., care face o vizită în România. La această întrevedere, pe durata căreia s-au subliniat cu satisfacţie frumoasele relaţii statornicite între cele două ţări, între Partidul Comunist Român şi Mişcarea pentru Eliberarea Angolei şi s-a reafirmat dorinţa comună de a consolida şi extinde pe multiple planuri colaborarea de pînă acum, tovarăşul Pedro Alves a transmis preşedintelui României un mesaj prietenesc din partea tovarăşului Agostinho Neto, preşedinte al M.P.L.A., preşedintele Republicii Populare Angola, precum şi din partea tovarăşului Lopo do Nascimento, prim ministru al guvernului angolez. Mulţumind pentru mesaj, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a rugat pe oaspete să transmită preşedintelui Republicii Populare Angola şi primului ministru al guvernului un salut prietenesc şi cele mai bune urări.

Sub semnul cordialităţii, în care au loc întrevederile cu prietenii ţării noastre, s-a desfăşurat, în cursul aceleiaşi zile, şi primirea publicistului turc Bedreddin Neidik, director-proprietar al Agenţiei de ştiri Turcia-Europa, autorul volumului „Imaginea de azi a României", apărut recent la Istanbul.

Înmînînd tovarăşului Nicolae Ceauşescu acest volum, publicistul turc a ţinut să accentueze ideea că el constituie un omagiu adus României dar şi un omagiu adus remarcabilei personalităţi politice a preşedintelui român, excepţionalei sale activităţi în slujba poporului. În calde cuvinte de mulţumire, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a remarcat contribuţia pe care cartea o aduce la mai buna cunoaştere a României, ea fiind încă o expresie a bunelor relaţii stabilite între cele două ţări şi popoare.

Vineri, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a primit pe generalul de armată Nikola Liubicici, secretarul federal pentru apărarea naţională al R.S.F. Iugoslavia, care întreprinde o vizită în ţara noastră în fruntea unei delegaţii militare. A participat generalul colonel Ion Coman, ministrul apărării naţionale. Schimbul de vederi care a avut loc a debutat cordial, sub impresia produsă de salutul adresat tovarăşului Nicolae Ceauşescu de tovarăşul Iosip Broz Tito, preşedintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, preşedintele Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia, precum şi de salutul pe care, la rîndul său, preşedintele României l-a transmis, prin amabilitatea oaspetelui, preşedintelui iugoslav. S-a evidenţiat dorinţa comună de a întări şi extinde raporturile de prietenie şi cooperare româno-iugoslave, a fost manifestată satisfacţia pentru rezultatele vizitei secretarului federal iugoslav pentru apărarea naţională, a fost relevată necesitatea înfăptuirii unui sistem trainic de securitate în Europa şi în lume, a promovării unor relaţii de colaborare şi bună vecinătate în Balcani, a realizării de măsuri efective pe plan european şi mondial pentru dezangajare militară şi dezarmare, pentru dezarmarea nucleară, în primul rînd. Întrevederea a decurs într-o atmosferă caldă, tovărăşească.

În aceeaşi zi, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a primit delegaţia Uniunii Tineretului Revoluţiei din Republica Arabă Siriană, condusă de Feysal Simmak, care face o vizită în ţara noastră. Impresiile pe care membrii delegaţiei le-au împărtăşit preşedintelui român la încheierea vizitei au purtat amprenta interesului tinerilor sirieni pentru realizările remarcabile ale tineretului român în toate domeniile. Evidenţiind, cu vie satisfacţie, faptul că tradiţionalele relaţii româno-siriene înregistrează un curs firesc ascendent, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a relevat necesitatea identificării unor noi forme de colaborare între organizaţiile de tineret din România şi Siria, pentru ca tineretul să-şi aducă o contribuţie tot mai importantă la concretizarea programelor economice şi politice ale ţărilor lor. Întrevederea a decurs sub semnul favorabil al rezultatelor concrete ale întîlnirilor şi înţelegerilor dintre preşedintele Nicolae Ceauşescu şi preşedintele Hafez Al Assad. Cu acest prilej a fost relevată necesitatea instaurării cît mai grabnice a unei păci drepte şi trainice în Orientul Mijlociu, pentru stingerea conflictului din Liban pe calea tratativelor şi respectarea independenţei, suveranităţii şi integrităţii teritoriale a tuturor statelor din zonă.

Primirea a avut o desfăşurare caldă, cordială, prietenească.

Vineri după-amiază, preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a primit pe Kwame Yeboah Boafo, ambasadorul Republicii Ghana la Bucureşti, cu ocazia încheierii misiunii sale în ţara noastră. Cu acest prilej a avut loc o convorbire purtată sub auspicii prieteneşti.

În cursul dimineţii de sîmbătă, 17 iulie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit pe ziaristul portughez H. A. Antunes Ferreira, redactor-şef al săptămînalului „Portugal Socialista", redactor-şef adjunct al cotidianului „Diario de Noticias". Cu acest prilej, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a acordat ziaristului portughez un interviu.

Marţi, 20 iulie, la Snagov, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, şi tovarăşa Elena Ceauşescu s-au întîlnit cu tovarăşa Dolores Ibarruri, preşedintele Partidului Comunist din Spania.

Convorbirea care a avut loc pe parcursul acestei întîlniri prieteneşti a relevat satisfacţia înaltă, reciproc exprimată, faţă de adîncirea şi consolidarea continuă a relaţiilor de prietenie şi solidaritate internaţionalistă dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist din Spania. S-a relevat, totodată, importanţa deosebită a contactelor directe, a întîlnirilor şi convorbirilor dintre conducătorii celor două partide, pentru dezvoltarea bunelor raporturi existente, în slujba cauzei unităţii mişcării comuniste şi muncitoreşti, a tuturor forţelor antiimperialiste, democratice şi progresiste.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au reţinut la dineu pe tovarăşa Dolores Ibarruri. Întîlnirea şi dineul s-au desfăşurat sub semnul prieteniei şi al caldei cordialităţi ce caracterizează relaţiile dintre cele două partide comuniste.

TUDOR OCTAVIAN ■

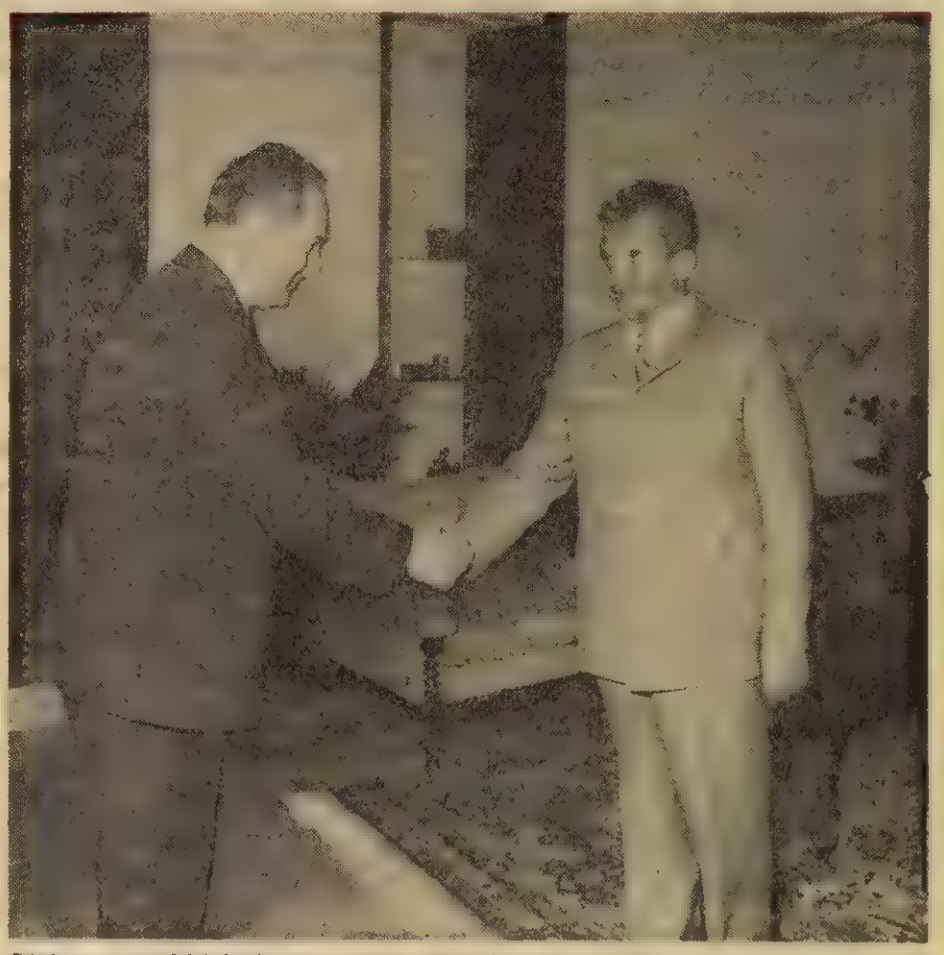

Primirea secretarului federal pentru apărarea naţională al R.S.F. Iugoslavia

Primirea delegaţiei Uniunii Tineretului Revoluţiei din Republica Arabă Siriană

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu şi tovarăşa Dolores Ibarruri, în timpul întîlnirii de la Snagov

CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

Pornind de la adevărul că forța hotărîtoare a realizării întregii dezvoltări materiale și spirituale este omul, va trebui să acordăm o atenție deosebită pregătirii cadrelor, ridicării continue a nivelului lor de calificare, a cunoștințelor tehnico-științifice și de specialitate ale tuturor oamenilor muncii, precum și perfecționării organizării muncii și producției în toate domeniile. Clasa muncitoare, oamenii muncii nu trebuie să uite nici o clipă înaltele îndatoriri ce le revin în dezvoltarea economică a țării, atît în calitatea lor de proprietari ai mijloacelor de producție și de producători ai bunurilor materiale, cît și de beneficiari direcți a tot ceea ce se realizează în societatea noastră.

NICOLAE CEAUȘESCU

Bucur CIOBANU, tinichigiu
la întreprinderea de Transporturi București :

„Ca să țin pasul, am făcut liceul. Apoi m-am înscris la școala de maiștri. Pînă la urmă eu zic că o să urmez și o facultate"

De profesie, cum vă spuneam, eu sînt tinichigiu, adică muncitor calificat, cu diplomă de școala profesională în buzunar. În 1971 am terminat și liceul, la Gheorghe Lazăr, că ce mi-am zis eu, Ciobanule, dacă tot te apuci să faci liceul, că era musai, ca să nu pierd contactul, atunci fă-l, băiete, la un liceu cu renume. Și l-am făcut. Sigur că nu mi-a fost ușor, dimineața la atelier, seara la școală, dar nici prea greu nu mi-a fost, că am simțit eu că numai cu profesionala nu mai merge. Veneau niște copilandri în echipa mea, în atelierul de prototipuri, știau o grămadă de lucruri și mă încolțeau cu întrebările. Așa că m-am luat de școală, iar după liceu m-am înscris la învățămîntul tehnic de maiștri, tot ca să țin pasul. Lucrez la caroserii și la părțile mecanice, facem o grămadă de lucruri noi, nu mai puteam s-o scot la capăt și atunci m-am pus pe citit și pe învățat. Soția chiar s-a mirat într-o zi, lucrează și ea tot la I.T.B., dar la birouri, cît de mult mă ocup eu de cursuri și de tratate, zicîndu-mi că m-a luat tinichigiu și o să mă îngroape academician. Nici chiar așa, i-am răspuns, dar inginer să nu te speri dac-o să mă vezi, căci am de gînd să dau examen la Politehnică. Știința noastră e tot mai la preț, că românul nu e numai muncitor, dar și inventiv, la noi la I.T.B. se fac vagoane de tramvai, V 3 A le spune, am lucrat și eu la ele, care altădată se aduceau din import, iar eu la toată treaba asta cred că cel mai mare merit aparține tovarășului Ceaușescu care, la Congresul al XI-lea al Partidului, a vorbit după sufletul nostru, al muncitorilor, anunțînd că noul cincinal va fi unul al revoluției tehnico-științifice. Minunat gîndit și minunat spus. De ce, m-am calculat eu cu mintea mea, de băiat venit de la țară, alții să poată face lucruri mari și noi nu ? Putem și noi, am demonstrat-o cu V 3 A și o s-o demonstrăm și cu ce lucrăm în prezent, numai că e nevoie de mai multă carte și de mai multă muncă. De muncă, Bucur Ciobanu n-a dus niciodată lipsă, lui i-a plăcut să muncească mereu, nu cu ochii la ceas, ci cu ei la treabă, plecînd acasă numai cînd producția nu mai avea nevoie de el Cu cartea, cum spuneam, stăteam mai prost, dar m-am pus cu burta pe ea, cum se zice, ca s-o birui. E drept că lucrul la atelier și cursurile la școala de maiștri nu-mi mai lasă nici un pic de timp liber, dar nu mă plîng. Eu am un băiat de cinci ani, Ion, pentru el muncesc, ca să ajungă om adevărat, iar sacrificiul ăsta pe care-l fac și care mă duce să-l văd pe puști numai dimineața și noaptea, mai mult dormind, mi se pare în firea lucrurilor. Muncind astăzi cu conștinciozitate, eu gîndesc că muncim pentru viitorul nostru și pentru cel al copiilor, iar treaba asta, nu știu cum să vă spun, mă bucură tare mult și-mi dă putere.

Mihai BREAZU, inginer
la întreprinderea „independența" din Sibiu

„N-avem dreptul să ignorăm nevoile țării"

În unitatea noastră, am asimilat, în urmă cu cîțiva ani, conductele forțate pentru hidrocentralele montane, instalații care altădată se aduceau din import și pe care astăzi le realizăm în mod curent. Aș zice chiar că am îndrăgit noul echipament, punîndu-ne la punct cu unele oțeluri inedite pentru noi și cu condiții de severitate tehnică deosebită, pe care le aplicăm acum la distribuitoare. Cînd ne-am apucat de ele, conducînd un colectiv de sudură din care fac parte, între alții, inginerul Ioan Streza și tehnicianul Florea Mircea, știam ce-o să ne așteptă, dar nu ne-am speriat. Am început cu bibliografia, parcurgînd vreo cincizeci de articole, în toate limbile, împărțind, ca să zic așa, globul. Streza a fost nevoit să învețe rusește, ca să poată citi din limba respectivă, mie mi-au revenit germana și franceza, lui Mircea italiana și așa mai departe. Cînd ne-am cam lămurit cum stau lucrurile pe la alții, ne-am pus pe treabă concretă. Am înaintat noi ce-am înaintat cu tehnologia și au apărut primele greutăți. Avînd formă de pantalon, distribuitoarele însemnau altceva decît conductele cu care ne obișnuiserăm, în sensul că solicitările de presiune erau mai mari, iar regimul de exploatare mai dur. Am început-o de la capăt, rămînînd în întreprindere cu zilele. Am schimbat impresii și ne-am decis să studiem mai amănunțit partea legată de materialele de sudură. La conductele forțate, fluxul îl importasem, dar acum simțeam că sîntem capabili să facem un flux propriu, ba încă la parametri superiori, adaptat nu la oțeluri străine, ci la cele fabricate la Galați. Am zăbovit asupra problemelor complexe, mai întîi dibuindu-le, apoi stăpînindu-le și pînă la urmă pot să afirm că am izbutit. Prima șarjă e mai mult decît promițătoare.

Asta înseamnă pentru mine, concret, cincinalul revoluției tehnico-științifice. Mai multă muncă, mai multă concentrare, mai mult studiu, toate întreprinse, desigur, în dauna timpului liber și al distracțiilor, dar mie îmi place să cred că vremea cea mai indicată pentru distracții e vîrsta de după pensionare. Pînă atunci, vreau s-o țin șnur, adică să termin o cercetare și să mă apuc de alta, țara are nevoie de inteligența și brațele fiecăruia dintre noi, iar noi n-avem dreptul, ca buni români ce ne aflăm și ca adevărați comuniști, să ignorăm nevoile țării.

Maria GOBJILA, inginer proiectant la Institutul de Studii și Proiectări pentru Îmbunătățiri Funciare din București

„Practica pe teren mi-a oferit o sumedenie de soluții"

Pentru mine, revoluția tehnico-științifică a început prin trecerea de la mijloacele de calcul clasice la cele de calcul electronic, pe calculatoare. Nu mai sînt foarte tînără, am terminat facultatea în 1954, așa că n-am de ce să vă ascund că nu mi-a fost ușor. Am fost învățată să lucrez cu rigla și cu compasul, cum se făcea proiectarea pînă mai deunăzi, apoi m-am văzut, în condițiile unui elan extraordinar al tehnicii românești, confruntată cu probleme noi, complexe. Ca orice femeie, îndrăznesc să zic, la început m-am speriat. Apoi m-am apucat de studiu, bătînd bibliotecile și citind ziua și noaptea, fiind ajutată, e drept, și de soțul meu, de asemenea inginer hidroameliorator. Făcusem trei studii tehnico-economice pentru sisteme de hidroameliorații din nordul Dobrogei, încercînd unele metode moderne de investigație și proiectare, dar simțeam că ceva lipsește. Am lăsat atunci biblioteca și m-am dus la fața locului, pe teren. Nu cu orele, nu cu zilele, ci cu săptămînile și lunile, convingîndu-mă acolo că pămîntul, vechi de cînd lumea, cum se zice, e nou la fiecare pas. Practica pe teren mi-a oferit o sumedenie de soluții. M-am întors la institut, îmbinînd cele studiate la cursurile de reciclare și cele aflate în cărți și reviste de specialitate cu cele cunoscute pe teren. Ca șef de proiect la o amenajare hidroameliorativă complexă și vastă, acoperind cîteva zeci de mii de hectare, în zona Izvoarelor Cujmir-din sudul Olteniei, am izbutit, prin intermediul mașinilor electronice de calcul, de care mă speriasem cîndva, o reducere a timpului de studiu al terasamentelor și nivelărilor cu aproape jumătate, calculatorul cu program, la care insistăm acum, oferindu-ne chiar garanții că vom scădea și mai mult timpul de calcul, pînă la 70 la sută.

Fără îndoială că probleme mai sînt. Mă preocupă metoda de tipizare în proiectări, care mai are încă pentru mine unele chițibușuri, dar sînt decisă să le învăț pe toate. Asta înseamnă, desigur, o disciplină a muncii superioară și o perseverență pe măsură, dar complexele mi-au dispărut și ritmul colectivului pe care-l conduc e din ce în ce mai bun.

Gabriel ENE, inginer metalurg
la secția de turnătorie a Șantierului Naval din Galați :

„Fiecare înțelegînd că nu ne făcusem decît datoria"

Pentru colectivul de la turnătoria șantierului nostru declanșarea noului cincinal, anunțat încă de la Congresul al XI-lea al partidului de tovarășul Nicolae Ceaușescu drept cincinalul revoluției tehnico-științifice, a coincis cu realizarea primei elice de 55 000, cea mai mare piesă de neferoase fabricată pînă atunci în țară. Cînd a început lucrul la elicea cea mare, cum îi ziceam noi, abia veniserăm la șantier, de pe băncile facultății. Sigur că știam o grămadă de lucruri, fusesem unul dintre studenții sîrguincioși, dar munca de zi cu zi la turnătorie mi-a așezat în față o complexitate de probleme care, în primul moment m-au depășit. O serie de maiștri și muncitori știau mai multe decît mine, dar lucrul acela n-a avut darul să mă dezarmeze, ci m-a îndîrjit. Zile întregi am rămas peste program, cercetînd îndeaproape munca fiecăruia și primind un ajutor substanțial din partea șefului colectivului nostru, Mircea Roibu. Cu timpul, m-am familiarizat cu producția, contribuind efectiv la realizarea elicei celei mari.

Mi-aduc aminte perfect zilele turnării elicei. Lucram în condiții oarecum improvizate, dar cu multă tragere de inimă și decizi să nu ratăm operația, mîndri chiar că nouă ne revenise onoarea de a face așa ceva. Am intrat în atelier simbătă la șase dimineața și am plecat abia duminică la prînz, pe la două. O zi, o noapte și încă o dimineață, am veghiat metalul, toate cele șaptesprezece cuptoare de două tone și jumătate, căutînd să eliminăm riscul înghețării materiei. Teoretic, ca să izbutim, aveam chiar rezerva de a rata un creuzet, în eventualitatea în care acesta se spărgea Dacă s-ar fi spart două creuzete, turnarea ar fi eșuat, iar noi ne-am fi umplut de ocară. Manevrele au fost însă rapide și nu s-a întîmplat nici un accident, duminică la prînz operația încheindu-se cu bine. Pentru mine finalul acela de săptămînă a fost o lecție de patriotism muncitoresc. Toată lumea a rămas în turnătorie fără să privească la ceas, ci numai la cuptoare. Cînd am reușit, nimeni n-a strigat și nimeni nu s-a bucurat din cale afară, fiecare înțelegînd că nu ne făcusem decît datoria, partea noastră de contribuție la mersul înainte al industriei românești

Cu elicea de 55 000 ne-am angajat, desigur, pe un drum frumos, dar și foarte greu. Dacă am putut atunci, înseamnă că trebuie să putem și în viitor, chiar dacă sarcinile ce ne revin sînt mai pretențioase. Asta implică un efort de muncă și mai considerabil, mai multă perseverență și un efort intelectual și fizic sporit din partea fiecăruia. Am convingerea că nu vom dezamăgi. Personal, avînd soția departe de șantier, mă repezeam uneori la telefon, să mai aflu ce e nou pe-acasă. De-acum și problema asta s-a rezolvat, soția mea a terminat facultatea și va lucra tot aici, șantierul urmînd să devină, nu exagerez, prima noastră casă, locul unde vom sta cele mai multe ore împreună.

Vasile DIACONU, maistru la secția de menaj a Întreprinderii de Articole de Sticlărie București :

„Cincinalul revoluției tehnico-științifice se compune din contribuțiile fiecărui om al muncii"

Cînd am intrat la meseria asta, făceam produsele cu mîna, cu șlanga și cu plămînii. Suflam de ne ieșeau ochii. Astăzi, treaba sticlarului e cu totul schimbată și pentru că nu sînt prea ager la vorbe o să vă dau un exemplu concret de ce înseamnă la noi, la I.A.S.B., revoluția tehnico-științifică. În secția mea, singura care exportă produse, peste jumătate din ce facem, unele chiar în țări avansate, cum ar fi Statele Unite, lucrează vreo treizeci de oameni la o mașină. Treaba merge strună, ne place munca, cum se zice, plus că avem băieți buni și cu tragere de inimă, gata să nu mai plece din fabrică dacă nu-i trimiți la ale lor. Dar am zis noi că se poate mai bine și ce-am făcut ? Am văzut la Dorohoi o mașină care cam stătea, semiautomată, adusă din străinătate, le-am cerut-o și oamenii ne-au înțeles. Am adus-o la București, aici, pe bulevardul Șulea, am întors-o pe toate fețele și ne-am pus cu mintea și cu mîna pe ea. Ne-am apucat și am citit despre asemenea mașini, lumea mai crede că dacă n-avem o diplomă universitară nu știm nici să buchisim bine, dar lumea care gîndește așa se înșală, ne-am dus pe la biblioteci, chiar și la cea a Academiei ne-am înscris, descifrînd mașinăria. După care ne-am pus și-am demontat-o, studiind-o în amănunțime și trecînd s-o îmbunătățim. N-avea documentație deloc și treaba asta ne-a complicat oarecum munca, numai că noi nu ne-am lăsat. Pînă la urmă, am automatizat-o complet și am mecanizat-o pe feeder, i-am schimbat din rădăcini instalația electrică. Mașina, care se alimenta cu mîna, merge astăzi automat, partea de alimentare fiind de la un capăt la celălalt concepută de noi. De puțină vreme, a intrat în producție. Am lucrat pe ea patru sortimente în serie, cu rezultate foarte bune, de s-au minunat cei care credeau că n-o să scoatem nimic din mașină. La început, să fiu sincer, nici n-am șeos, căci utilajul avea unele secrete și nu era ușor de răzbătut, dar nu ne-am lăsat pînă nu ne-am atins scopul. E drept că am muncit din răsputeri, dar asta e datoria noastră față de țară, față de uzină și, la urma urmei, față de noi înșine. Nimeni n-a cîrcnit, toată lumea, chiar și băieții neînsurați, au renunțat la întîlniri și la spectacole, am stat în secție cît a fost nevoie, ca să încheiem treaba. Tinerii cu care am colaborat la transformarea mașinii, utilaj care a ridicat considerabil productivitatea muncii, se numesc Ilie Dumitru, Dumitru Marian, Ion Ciocan și Ion Crăcănescu, cu toții devotați și buni meseriași. Singurul care a mai avut unele avantaje, dacă nu e prea mult spus, a fost Crăcănescu, care urma liceul la seral. Într-o vreme, unii au mai dat cu gura pe la colțuri. Crăcănescu pleca mai repede ca ei, deși un ceas-două după orele de program normal, dar le-am explicat pe rînd, ca unor copii ai mei, că liceul lui Crăcănescu e o treabă bună pentru noi toți, căci lumea se schimbă, revoluția tehnico-științifică din țara noastră a modificat orizontul muncitorilor, determinîndu-i să învețe mai mult și să se perfecționeze necontenit, ca să țină pasul cu mersul înainte al meseriei. Băieții au înțeles pînă la urmă. Crăcănescu a luat bacalaureatul și noi, întregul colectiv, i-am asigurat că-l vom ajuta, după știința noastră și după puterile noastre, să urmeze și facultatea, să iasă inginer. Asta nu înseamnă, știe el prea bine ce e permis și ce nu, că va avea dreptul să se sustragă de la o riguroasă disciplină a muncii și de la efortul întregii secții de a depăși planul și a-și face, în fiecare zi, datoria. Altfel, că tot mă întrebați, eu cred că așa cum producția fabricii noastre se alcătuiește din munca fiecărui lucrător conștiincios, mai importantă sau mai puțin importantă, după locul pe care-l ocupă în economia întreprinderii, tot așa și cincinalul revoluției tehnico-științifice se compune din contribuțiile fiecărui om al muncii, revoluția aceasta fiind nu numai o chestiune a statului și partidului nostru, cărora le datorăm totul, ci și o chestiune personală.

ESTE ŞI O CHESTIUNE PERSONALĂ A FIECĂRUIA

Coriolan DRĂGULESCU, academician profesor doctor, şeful catedrei de chimie organică din cadrul Institutului politehnic din Timişoara, director al Centrului de chimie din Timişoara.

„Nevoia de a munci mai mult şi mai bine"

Dacă regret ceva în viaţă, am dus o viaţă demnă şi vreau să cred că n-am prea multe de regretat, ei bine, îmi pare rău că extraordinarul avînt al ştiinţei şi tehnicii româneşti m-a prins la o vîrstă înaintată, cînd, desigur, experienţa a adunat o sumedenie de date, dar cînd forţele fizice nu mai sînt aceleaşi ca altădată. Asta nu înseamnă că mă dau bătut, ba dimpotrivă, muncesc din răsputeri, pendulînd zilnic între cele două colective pe care le conduc, căutînd să împărtăşesc celorlalţi, colaboratorilor mai tineri şi studenţilor, cunoştinţele adunate de-a lungul unei vieţi. N-aş putea spune că revoluţia tehnico-ştiinţifică m-a surprins în mod deosebit, era firesc ca ea să soseacă, să intervină în istoria unui popor inteligent şi harnic ca al nostru, iar momentul declanşării ei s-a bucurat de mai mulţi factori favorizanţi, dintre care cei mai importanţi mi se par legaţi de tradiţia unei mişcări ştiinţifice şi de înţelepciunea celui ce conduce destinele acestei ţări, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, care, cunoscînd ca nimeni altul realităţile complexe ale vieţii noastre, a simţit exact necesităţile şi posibilităţile prezentului.

Ce înseamnă pentru mine personal această revoluţie a ştiinţei şi tehnicii ? În primul rînd, nevoia de a munci mai mult şi mai bine, dorinţa de a mă autoperfecţiona necontenit. Partea ultimă a acestei afirmaţii poate apărea unora ciudată, date fiind realizările şi vîrsta mea, dar ea corespunde întru totul adevărului. Am şaptezeci de ani, dar asta nu înseamnă că ştiu totul, ştiu chiar foarte puţin, dar caut să aflu şi învăţ mereu cîte ceva, chiar şi de la colaboratorii mei mult mai tineri, cărora le las întotdeauna dreptul la opinie şi cărora le dau dreptate atunci cînd o au, chiar în detrimentul ideilor mele. Pentru a nu fi depăşit, nu există cred dramă mai mare pentru un profesor decît aceea de a nu putea să faci faţă solicitărilor studenţilor, citesc zilnic, conspectez, mă informez pe toate căile, întru în întreprinderi, unde au apărut utilaje şi tehnologii noi, trăiesc un continuu proces de instruire. La fel şi în cercetare, teritoriu pe care consider că nu există cauză pierdută dinainte. Am fost mereu un încăpăţînat al muncii pentru atingerea scopurilor propuse în cercetare, chiar dacă atingerea lor a numărat nu o dată înfrîngeri şi luarea lucrurilor de la capăt. Trebuie să ştii, în cercetare, unde vrei să ajungi şi trebuie să fii pătruns de necesitatea unei activităţi permanente, căci cercetarea nu se încheie niciodată la terminarea orelor de program, ci ea merge cu tine peste tot, acasă, în autobuz. Am avut norocul să formez o echipă de colaboratori dotaţi şi pasionaţi, am să citez doar cîteva nume, convins că fac celorlalţi o nedreptate, Septimia Policec, Ana Maurer, Emil Petrovici, chimişti cu care lucrez, în prezent, la problemele complexe ale coordinaţiei opt, asiduu, perseverent, petrecînd astăzi în laborator mai multe ore decît în anii maturităţii. Ar mai fi o problemă legată de cele ce m-aţi întrebat. Legarea cercetării de învăţămînt şi integrarea acestora cu producţia nemijlocită de bunuri materiale. Pe vremea mea, facultatea însemna numai un lung şir de examene teoretice, completate de unele probe de laborator. Astăzi, ca urmare a unei noi direcţii, impusă cu înţelepciune de partid, studenţii petrec foarte mult timp în producţie, catedra noastră de chimie anorganică avînd, în raport cu producţia, contracte ferme de colaborare, prin care sîntem obligaţi să asigurăm nu numai asistenţă tehnică, ci şi să producem direct, lucru care îi familiarizează pe viitorii tehnicieni cu munca din fabrică şi care le scurtează, după absolvire, perioadele de tatonare, de aclimatizare cu producţia.

Anton CUIBUŞ, şeful serviciului de concepţie-proiectare din Întreprinderea de rulmenţi Alexandria :

„Singura cercetare valabilă e cea care nu conteneşte niciodată"

Întreprindere modernă, ridicată după ultimele cerinţe ale tehnicii mondiale, uzina noastră de rulmenţi utilizează, prin natura operaţiilor, un număr imens de scule, dispozitive şi verificatoare, aduse din import şi plătite cu bani grei. Chiar şi în Japonia, ţară în care am fost la un stagiu de specializare şi de unde am preluat procesele de fabricaţie, consumul de asemenea dispozitive e foarte mare, majoritatea lor fiind eliminate după folosire. Revoluţia tehnico-ştiinţifică din noul cinal prevede, între altele sarcini ce stau în faţa tehnicienilor noştri, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibil şi energie, domeniu în care am hotărît să ne concentrăm forţele, trecînd neîntîrziat la elaborarea unui studiu privind tocmai reducerea consumului de scule, dispozitive şi verificatoare. Am muncit la acest studiu din răsputeri, adunînd experienţa unora cu elanul tineresc al altora, întreprinderea noastră neducînd lipsă de tehnicieni tineri şi entuziaşti, între care mi-aş permite să citez, din colectivul pe care-l dirijez, pe Viorel Cloarec, Mălina Costache şi Nicolae Simionescu. Am parcurs mai întîi o amplă bibliografie, urmărind combinaţii inedite între scule şi dispozitive, trecerea lor în alte variante, recondiţionarea unei părţi din ele, în aşa fel încît acestea să nu se arunce, păgubind buzunarul uzinei. Nu o dată, ne-a prins noaptea şi nu o dată n-am reuşit în încercările noastre. Ce aşterneam pe hîrtie noaptea, testam ziua, greşeam şi o luam de la capăt, fără să ne pierdem cumpătul. Perseverenţa noastră s-a soldat, recent, cu succes. Am încheiat studiul, poate nu ajuns în faza lui ideală, dar prevăzînd, după estimări încă aproximative, o reducere de 20 la sută a consumurilor la un fond de investiţii micşorat, cu alte cuvinte, prevăzînd o economie pentru întreprindere de pînă la 10 milioane pe an.

În cercetare, ca să reuşeşti cu adevărat ceva notabil trebuie să te privezi, în mod deliberat, de o serie de, hai să le zic, comodităţi, pentru că singura cercetare valabilă este cea care nu contenească niciodată, cea care te urmăreşte, la întreprindere sau acasă, ca o obsesie. La mine treaba asta e mai veche, cu un asemenea crez am izbutit să mă afirm în meserie, dar lucrul care mă bucură cel mai tare, cum spuneam, e că şi tehnicienii cei mai tineri ai uzinei, cei abia ieşiţi de pe băncile facultăţilor, au înţeles această raţiune, muncind şi perseverînd cu multă dăruire.

Constantin STĂNCESCU, asistent la Catedra de tehnologia construcţiilor de maşini, Institutul politehnic Bucureşti :

„Un specialist care pierde ritmul, fie şi o singură zi, e un om fără perspectivă"

M-aţi găsit tocmai în perioada de pregătire a doctoratului, pe o temă legată de optimizarea sistemelor de fixare pentru proiectarea şi execuţia dispozitivelor pentru maşini unelte, subiect generos, dar complex. M-am înscris la doctorat nu numai pentru că trebuia, ci şi pentru că simţeam nevoia să încerc să aduc o contribuţie personală cît de mică pe tărîmul reducerilor cheltuielilor de producţie care urmează să scadă, pe ansamblul economiei noastre, în conformitate cu documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., pînă la 7 la sută. Am muncit mult pentru doctorat, căutînd să îmbin chestiunea aceasta oarecum personală cu treburile zilnice, cu munca cu studenţii. Pentru noi, tehnicienii care lucrăm în învăţămîntul superior, cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice a deschis orizonturi noi, dar ne-a pus în faţă şi sarcini mai mari. Ceea ce predăm noi studenţilor n-ar avea nici un sens fără legarea teoriei de practică, prin integrarea învăţămîntului direct în producţie. Deşi n-am terminat de prea multă vreme facultatea, eu n-am beneficiat de practica productivă şi nici n-am avut ocazia să lucrez, aşa cum fac studenţii noştri de azi, la realizarea unor contracte semnate între catedră şi diferite întreprinderi. Colaborăm în prezent cu unităţi de prestigiu ale industriei noastre, cu I.M.G.B., cu Uzina de mecanică fină, cu Centrala de utilaje şi piese de schimb, iar produsele gîndite şi realizate de studenţi, mai ales în cadrul programului numit Disrom, primesc o înaltă apreciere de la beneficiari. Aprecierea asta nu are darul să ne surprindă prea mult, căci ea ni se pare o urmare cu şi firească a atenţiei pe care statul şi partidul nostru o acordă, constant şi cu sprijin material considerabil, integrării învăţămîntului cu practica. Ca student, eu am făcut practică într-un laborator didactic, un fel de simulator, dacă vreţi, în vechiul local al Politehnicii. Studenţii pe care-i îndrum în prezent lucrează direct în producţie, la strung sau la freză, iar volumul lor de practică productivă urmează să se extindă vertiginos din toamnă, ajungînd probabil pînă la şase luni pentru studenţii de anul I. Desigur, învăţătura e foarte bună, dar producţia e şi mai bună, căci ea oferă viitorilor ingineri şansa de a se forma în strînsă legătură cu realitatea, munca lor după absolvire fiind, de fapt, o continuare a muncii din timpul facultăţii.

Ce înseamnă pentru mine toate astea ? Mai multă dăruire în meserie, mai multă atenţie şi nevoie de a studia ca niciodată. Înainte, era suficient să ştii teorie. Astăzi, nu mai ajunge numai cartea, e nevoie să cunoşti maşinile şi tehnologiile noi care apar în fabrică, de unde mai mult timp petrecut acolo, printre muncitori, din ştiinţa şi experienţa cărora găsesc mereu cîte ceva de învăţat. Au apărut o serie de utilaje noi, pe care se cere să le cunoşti, ca să le poţi explica studenţilor despre ce este vorba. La rîndul lor, studenţii sînt din ce în ce mai bine pregătiţi, ceea ce implică o mai bună cunoaştere a problemelor noi apărute pe planul tehnicii mondiale. De aici pînă la multele ore petrecute în bibliotecă nu mai e decît un pas. Al doilea pas îl constituie alcătuirea unei biblioteci proprii. Personal, m-am lăsat de fumat ca să pot cumpăra tot ce apare, dincolo de banii de buzunar pe care, nu-i aşa, mi-i lasă nevasta. Zilele trecute, am luat din librării „Programarea maşinilor unelte" de Emil Botez şi „Fixture Design" de Frank Wilson. Într-un fel, cu engleza mă descurc, dar m-am hotărît să mă înscriu la Universitatea populară, ca să pot parcurge liniştit toată bibliografia în limba engleză. În condiţiile progresului tot mai rapid al tehnicii şi ştiinţei contemporane, un specialist care pierde ritmul, fie şi o singură zi, e un om fără perspectivă. Eu mă străduiesc să-l ţin, chiar dacă asta presupune mai mult studiu şi mai multă muncă. Deşi generală, adică aparţinînd unei înţelepte politici a partidului şi statului nostru, problema cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice mie mi se pare a fi chestiunea fiecăruia dintre noi, pentru că, la urma urmei, noi toţi sîntem cei chemaţi să punem în practică o idee, oricît de frumoasă ar fi ea în teorie.

Grupaj realizat de OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Copilărie, tinerețe
Năvodari

Lipsesc, după cum se poate vedea, găleţile pentru peştele prins. Copiii sînt totuşi lucizi...

Maxi-şah.

În planul al doilea : noul hotel (în construcţie) de la Costineşti.

Vile tip „B" în planul întîi ; vile tip „C" în planul al doilea. Imaginea a fost luată de pe cea mai înaltă clădire din Costineşti : Mini-Hotel.

Năvodari. Tabăra de odihnă pentru copii şi tineret. 15 iulie. 105 hectare înspre Capul Midia, de o parte şi de alta a şoselei, sus, pe terasă, taberele „Perla Vacanţei", „Cutezătorii" şi „Temerarii", jos, lîngă mare, taberele „Albatros", „Delfinul" şi „Pescăruş", 7 000 de copii într-o serie, din care 3 200 de preşcolari (cu tot atîtea oliţe de noapte), 500 de cadre didactice, 50 de medici şi cadre sanitare, cantine, vile, terenuri de sport, plopi, alei asfaltate printre vile, peluze, solarii, o altă imagine decît aceea ştiută cu corturi şi barăci... Şi toate aceste date şi cifre — în timp ce copiii dorm de aproape două ore, vegheaţi de educatoare şi îngrijitoare, în dormitoarele colorate în roz, bleu, oranj şi sus, pe terasă, nu se mai aud decît plopii înalţi şi stufoşi tremurînd galben şi jos, lîngă mare, desigur marea lovind în ţărmul de scoici.

E dimineaţă. E dimineaţă mai ales fiindcă dinspre mare se aud glasuri de bărbaţi : salvamarii verifică bărcile, medicii iau probe de apă, membri ai comandamentului verifică bananele delimitatoare, drapelele şi catargele, starea nisipului, mai precis a scoicilor de lîngă mare, un kilometru de plajă, deocamdată pustie, exclusiv la dispoziţia taberelor, punctele sanitare, parasolurile... Asistentele medicale au pornit spre dormitoare pentru prima trecere în revistă a sănătăţii copiilor în noaptea de 14 spre 15, alţi medici se opresc la cantine pentru verificarea alimentelor şi stabilirea meniurilor, excelente în toate cele 14 alcătuiri, comandanţii de detaşamente, de unităţi şi de tabere, comandanţii-profesori, fireşte — copiii comandanţi sau simpli combatanţi nu s-au trezit încă — completează programele pentru ziua ce n-a început decît pentru ei, activităţi izolate, metodice în peisajul liniştit al taberelor adormite... E şapte fără cinci ; plopii foşnesc şi se aud cum foşnesc sus, în terasă, marea, jos.. cînd din difuzoare răsună, peste 105 hectare şi mult mai departe spre Mamaia şi Năvodari-sat, trompetele pionereşti deşteptarea !

Se alcătuieşte din vile, printre vile, pe alei, peluze, lîngă terenuri de sport şi solarii, sub plopi şi umbrare, pe panta dinspre terasă, în faţa mării şi în spatele comandamentului, printre boschete şi tufişuri imaginea şoc, uluitoare şi nefirească a unui oraş al cărui locuitori liliputani, cu căşti albe, chiloţei de sport şi braţele subţiri, bronzate, au ieşit la ritualul gimnasticii de dimineaţă. La cîteva zeci de metri de mare, o altă mare de mîini pitice ridicîndu-se, coborîndu-se, de două ori la dreapta, de două ori la stînga, în faţă, în spate... Pînă cînd frontul se rupe pentru a irupe spre spălătoare şi dormitoare, cu 12 paturi, 12 dulapuri, noptiere, izolatorul pentru educator, saloane spaţioase, curate, cu multă lumină intrînd prin ferestrele înalte, în dreptul balcoanelor.

Pionierii planton, pionierii la serviciile de zi, paza pe drumurile principale, schimbul unu la masă, schimbul doi, joaca între schimburi, plimbările pe alei, sfîrşitul mesei şi pregătirea pentru adunarea dinaintea marşului spre mare ; fiecare copil îşi cunoaşte locul în detaşament, fiecare detaşament îşi ştie locul în cadrul unităţii şi fiecare unitate are prestabilit spaţiul de mişcare înspre magistrala spre cape din toate colţurile taberei, printre vile, pe alei, şerpuind, se scurg, curg şi se adună şapte mii de copii, 500 de profesori, medici şi educatori, convoi neliniştitor, fără cap şi coadă, încît mişcarea, înaintarea devin imperceptibile, o legănare perpetuă asemănătoare cu valurile unui fluviu cu zeci de braţe înaintea mării, după cum judeţele, taberele şi detaşamentele se dispun pe nisip, de-a lungul acelui kilometru numai al lor, divizat, subdivizat de borne, catarge, drapele...

În faţa lor : marea ; în faţa mării : ei. Sub ei, 7 000 de cearşafuri, peste cearşafuri, mingi, prosoape, slipuri de schimb, sub cearşafuri, nisipul care practic nu se mai vede. Cinci minute pe o parte, cinci minute pe alta, pînă cînd soarele reuşeşte să-i cuprindă în întregime ; pe cap — pălării de soare. Marea, liniştită şi pustie, îi aşteaptă. În spate, mai multe puncte sanitare, catargele, miliţieni în slip, profesori, apoi vilele-pustii, dacă nu ţinem seama de elevii planton, elevii de pază pe drumurile de acces spre tabără, nimeni n-are voie să pătrundă pe plajă în timpul programului, nici un părinte, nici un curios, nici din spate, nici din părţi, deşi puţini părinţi sînt dispuşi să înţeleagă rigorile programului. Pe plajă nu se lucrează cu procente, cu statistici... De felul : Un accident pe serie. Zero unu la sută accidente în doi ani. Pe plajă nu se admit accidente. Şi n-au fost, nu sînt şi sperăm să nici nu existe. Nici chiar un accident la o sută de mii. Răspunderea este aceeaşi, educatorii ştiu că durerea nu se repartizează pe o sută de mii, în caz de accident. Spectrul durerii prezumtive nu înăspreşte programul ; în interiorul lui totul devine o joacă. O joacă frumoasă şi, privită din afară, fără egal şi deci fără putinţă de comparaţie. Fiecare tabără îşi are drapelul ei. Cînd pe catargul central se ridică drapelul unei tabere, accesul în apă este liber în dreptul porţiunii de mare care se cuvine taberei respective. Salvamarii se string şi se aşază baraj în dreptul zonei unde urmează să înceapă baia, pe mal, ţinîndu-se de mînă, profesorii şi educatorii întind un lanţ pe întreaga porţiune a taberei, la cîţiva paşi în spate : al doilea lanţ, alcătuit din elevii mari care ştiu să înoate, copiii se string pe mai în faţa celor două cordoane. Primul cordon intră în apă şi înaintează pînă la geamandură şi bărcile salvamarilor, apoi al doilea lanţ, al elevilor, pe ţărm, copiii strînşi unii în alţii, se incită la baie : „bing, bam, bum, vrem în apă acum..." Nerăbdarea creşte, dealtfel e o nerăbdare pe jumătate provocată, profesorul coordonator abia îi mai poate stăpîni, cordoanele s-au dispus în apă şi sînt pregătite să primească. Lanţul copiilor se rupe, urlă, se desprind rîndurile din faţă, stropii de mare, rîndurile din spate, alţi stropi de mare, alte rînduri, ca într-un rol de muşculiţe sau ca o ţesătură ce se destramă, grosul plutonului se subţiază aproape imperceptibil în comparaţie cu masa pe care o degajă şi o împrăştie în jur. Urletele nu contenesc, marea se acoperă de capete, în vreme ce pe mal altele aşteaptă să le vină rîndul. Unii se opresc lîngă mal, neîncrezători. Sînt dintr-aceia care preferă să rămînă pe nisip, puţini, dar sînt, pentru ca la baia următoare să fie primii cei ce strigă : bim, bam, bum, vrem în apă acum ! Drapelul coboară, cordoanele înaintează prin apă ca nişte greble ; evacuarea se face nu cu urlete, ci cu plesnituri de nisip de pe tălpile ude şi pionjări pe cearşafuri. Ultimul om din cordonul de ordine abia a pus piciorul pe nisip, în urmă marea a rămas pustie şi pe catarg apare alt drapel. Bărcile de salvare o pornesc spre locul taberei al cărei drapel se află pe catargul central. Alte cordoane, alte urlete, alte ieşiri, alte drapele şi din nou cordoane ; imaginea ar putea fi comparată cu mişcarea de spete la maşinile de ţesut ţărăneşti. Unii intră, alţii ies, fără contenire şi totuşi unei tabere nu-i vine rîndul în mare mai mult de trei ori într-o dimineaţă. Dealtfel, tot programul este recomandat şi apoi aprobat de către medici. Profesorii se vaită de picioare, străbat pe zi minimum 15 kilometri de-a lungul plajei, se vaită cu plăcere. Dar toată mişcarea aceasta de trupe n-ar fi poate atît de ritmică, atît de elastică, fără motocicleta profesorului coordonator Tatu, sufletul acestei activităţi, care dirijează, asamblează, armonizează, reface legăturile întrerupte. Roata atinge marea, întoarce, în costum de baie şi cu picioarele goale profesorul coordonator ambreiază, opreşte, strigă, dirijează, în spate copiii s-au apropiat prea mult de zona interzisă, întoarce, din nou ambreiază şi pînă ce aici se lămuresc lucrurile poate da o fugă la capătul celălalt al kilometrului, unde face aceleaşi lucruri care într-o zi, într-o serie, într-un sezon nu se termină niciodată, sau mai exact nu se termină decît odată cu pregătirea pentru masă, ceea ce înseamnă acelaşi lucru ca şi la venire, în sens invers, acelaşi convoi nesfîrşit dinspre mare spre cantine şi dormitoare, ceva mai bronzat numai, şi mai obosit, deşi imediat după masă copiii au o jumătate de oră pentru plimbare şi siestă.

Astăzi, nu ! Astăzi prima tranşă de preşcolari, după 21 de zile, părăseşte tabăra, ajutaţi fireşte de prietenii lor, pionierii din judeţ ; un pionier la un preşcolar ; pionierii duc geamantanele la trenul tras pe linia chiar de lîngă tabără. Sînt îmbrăcaţi festiv, cu cravate şi cămăşi albe,

adolescență, made in și Costinești

decarece după ce depun geamantanele formează, de o parte și de alta a aleii pe unde vin preșcolarii, un culoar viu și — iată ! — „pinguinii", cum îi numește cineva, apar legănîndu-se pe alei, cîntă „la revedere, vacanță...", cu pași mici de parcă nici nu înaintează, vin totuși din toate părțile, în costume de grădiniță sau cămin, cu pălării albe, se pierd printre pionieri, primele grupuri înaintează de-a lungul trenului alcătuit din 20 de vagoane repartizate pe județe (sînt vagoane care pînă la destinație depășesc 24 de ore), urcă cîntînd pentru că și tovarășa cîntă, își ocupă locurile pentru ca apoi să apară la ferestrele dinspre peronul unde pionierii se întind acum de-a lungul vagoanelor fluturînd mîinile, cîntînd și așteptînd să pleacă trenul pentru a putea rămîne pe peron să se joace, puțin sentimentali cum sînt, în orice caz nu atît de sentimentali ca profesorii care rămîn și care, în ciuda experienței, se lasă impresionați de orice despărțire. Este ora 14 : trenul pornește, a doua zi va veni altul, cu o nouă serie și așa mai departe pînă la 13 septembrie.

În timpul pauzei de prînz, odihna este obligatorie, apoi terenurile de sport, întrecerile, teatrele în aer liber, activitățile artistice, excursiile, jocurile organizate și neorganizate, toate astea însă vor continua fără noi...

★

La patruzeci de kilometri de Năvodari și cîțiva ani distanță între generații — Costineștii. Tabăra de odihnă pentru tineret și studenți. O fișie îngustă de asfalt, atît cît să circule o mașină, taie plaja în două înainte de a ajunge la poarta monumentală lucrată de tineri artiști plastici, se continuă dincolo de poartă bifurcîndu-se în sute de drumuri și poteci pietruite și se pierde printre „căsuțe", vile, corturi, Costineștii sînt un eșantion de bun gust, fantezie, imaginație, confort și nu rareori de rafinament. Fiecare metru aspiră la perfecțiune și nu puține sînt cazurile cînd și reușește. Patru mii de tineri, dintre care aproape 900 de studenți, într-o serie. Costineștii satisfac într-o măsură aproape ideală nevoia noastră de perfecțiune. Există locuri unde nu se mai poate adăuga nimic fără riscul de a strica armonia, deoarece ceea ce caracterizează în primul rînd tabăra tineretului de aici este o nemaiîntîlnită armonie a formelor. Vilele, cuburi albe, paralelipipede ridicate pe blocuri de ciment, de-a lungul mării, grupate, camere cu două paturi sau patru, unul în prelungirea celuilalt, pe laturi un spațiu cît să poți trece spre baia cu duș cu apă rece și caldă, adăpost de noapte, refugiu de după-amiază, printre vile benzi asfaltate și o curățenie exemplară, perfectă, fără excepții. O lecție practică de echilibru, de un gust desăvîrșit, inegalabil, unic. Și în fiecare an, acolo chiar unde spuneai că nimic nu se mai poate, nu mai merită a fi modificat, un retuș, o linie, un șezlong, o umbrelă de soare, o masă, altfel așezate, altfel construite, schimbă radical utilitatea și implicit esteticul locului. Simetrie, culori adecvate, discreție în expunerea și exprimarea formelor. Soluțiile cele mai ingenioase și, lucru mai rar întîlnit, cele mai potrivite, singurele potrivite. Originalitatea, acestei stațiuni constă în capacitatea celor ce o gospodăresc de a o face să crească imperceptibil, de a o crea și recrea cu un adaos de valoare numit rafinament ; cu excepția noilor clădiri, Costineștii sînt în mare și la prima vedere aceiași de acum doi sau trei ani și totuși, prin operație care este în același timp o știință și o artă — numită punerea în valoare . Costineștii sînt astăzi o cu totul altă stațiune. Desigur, în aceste condiții, Costineștii trebuie descoperit și redescoperit în fiecare an și dacă n-ar fi decît această descoperire tabăra tot și-ar justifica rațiunea de a fi nu o simplă stațiune de odihnă și agrement, ci prilejul fericit al unei educații estetice, civice și politice, fiindcă în asemenea condiții agreabile și îmbietoare cea care cîștigă în primul rînd este educația politică și civică. Biblioteca cu ziarele împreună cu colțul propagandistului este o mostră de ceea ce înseamnă îmbinarea agreabilului cu utilul. Încăperea însăși fiind o adevărată operă de artă, ferestrele înalte, draperiile în culori ce se asortează canapelelor, canapelele pardosellii, pardoseala mobilierului, mobilierul celui mai exigent gust, linie modernă, simplă, confortabilă... În Costinești atracția spre indisciplină este minimă, nu în primul rînd ca urmare a severității normelor de conduită.

Anul acesta în Costinești n-au mai fost țînțari, nici mușculițe, lacul din apropiere, fostul generator de insecte și broaște și șerpi, în jurul căruia, cu timpul, se formase o atmosferă pestilențială, a fost secat, drenat, amenajat și în el s-a pompat și se pompează periodic apă de mare, sărată, unde se poate înota la fel de sănătos ca și în mare, și unde au apărut, proprietatea taberei tineretului, bărci, biciclete de apă, pe lac, iar în jurul lacului : alei, parasoluri, leagăne, șezlonguri, maxi-șahul, peluze de iarbă, flori, pînă la teatrul de vară, în spatele acestuia, unde în această vară se lucrează pentru ca intrarea principală în stațiune să nu se mai facă ocolit, ci direct din șosea. La capătul opus se lucrează la o altă construcție, menită să confere stațiunii caracterul non-stop, permanența sa, indiferent de anotimp. Este vorba de un hotel altfel decît construcțiile existente, gen „Belvedere" de la Neptun, cu 320 de locuri, cu încălzire centrală, cu sală de conferințe dotată cu aparatură de traducere simultană în opt limbi străine, și unde în aceste zile se lucrează la finisaj.

Am fost la Costinești venind de la Năvodari, în jurul prînzului, teatrul de vară era ocupat de tinerii dornici să-și asigure locuri pentru spectacolul Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, care-și anunțase sosirea peste cîteva ore, jucau șah, citeau, lungiți pe bănci, beau pepsi, răsfoiau reviste sau pur și simplu stăteau la taclale, în căsuțele cu ușile deschise spre peluze, întinși pe paturi, numai în costume de baie — tineri, studenți, odihnindu-se, ascunzîndu-se de arșiță, clubul, meselе de ping-pong sînt ocupate, la fel și sala de jocuri mecanice, șezlonguri largi, balansoare, geometria formelor, liniștea din fața căsuțelor, băncile cu îndrăgostiți, stare pentru unii nouă, plaja, toropeala după masa de prînz, scările, sculpturile, foarte puține pur simbolice, cele mai multe îndeplinind o funcție, răspunzînd unei necesități de odihnă, de divertisment, de plimbare, de refugiu, scaunele din fața minihotelului, fascinația perfecțiunii și a simetriei, aproape o amețeală pentru cine vrea să constate, cei mai mulți uită să constate, folosesc și se bucură fără să înregistreze conștient decît plăcerea, tihna lecturilor la umbra balcoanelor, sub parasoluri, plăcerea folosirii terenurilor multiple de sport, competiția, lipsa aproape totală a personalului auxiliar, cel puțin ei nu se observă decît în locurile absolut obligatorii : cantine, chioșcuri etc. Cu toate că știm că el există, există chiar și un tehnician horticol care concepe și apără tot ce se numește spațiu verde, nu se văd decît rezultatele muncii lui și dacă am adus vorba despre personalul auxiliar am făcut-o și pentru că nevoia de a-l vedea și de a-l afla se ivește la fiecare pas în fața curățeniei, cum am mai spus, exemplare, a ordinii, disciplinei, organizării ireproșabile și, dacă spunem că astăzi Costineștii sînt cu totul și cu totul altă stațiune, mă gîndeam firește și la acest amănunt indispensabil și uneori determinant în asigurarea unei destinderi reale, care se numește organizare și care este atît de bine pusă la punct încît n-o sesizezi decît la sfîrșit, prin buna dispoziție care rămîne.

Furat de impresiile acestei zile am uitat, de fapt n-am găsit răgazul potrivit pentru a aminti pe cei ce în acest an au asigurat continuitatea tradițiilor pionierești, ale taberelor de la Năvodari și Costinești, adăugînd și lăsînd înglobată în amenajările taberelor partea lor de inteligență, bunăvoință și înțelegere. Îi amintesc în ordinea în care i-am cunoscut : Nicolae Predescu, nemulțumit și căutînd fără răgaz altceva, Emil Jurcă, entuziast, mot cu pantaloni scurți și cumpătat, Traian Cartacai, blajin și sever, fără gesturi de prisos, dr. Paul Buhociu, meticulos și sigur de el, Maria Rusu, un adevărat comandant de tabără, Iosif Feteanu, factotum anonim și reținut, Ioan Bari, dezinvolt prin autoeducație și autodisciplină și toți ceilalți, peste șase sute de cadre didactice, medici, personal mediu și de întreținere pe care nu i-am cunoscut decît prin cuvintele de satisfacție și de firesc elogiu ale pionierilor, elevilor, tinerilor cu care am discutat, cuvinte ce vădesc totodată sentimentele de recunoștință pentru condițiile cu totul deosebite de care beneficiază grație grijii părintești a partidului și statului față de generațiile viitoare ale României.

NICOLAE CRISTACHE ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

După ce au cîntat, pot striga în liniște.

Cînd olițele sînt la vagonul de bagaje.

Plecăm acasă !...

Niculae Stoian:

TREBUIE SĂ FACEM, ÎN FAŢA NOASTRĂ ŞI A LUMII, DOVADA CELOR MAI STRĂLUCITE VIRTUŢI DE CREAŢIE ŞI LUPTĂ, DE ÎNCREDERE ÎN DESTINUL NOSTRU DEMN ŞI NEATÎRNAT

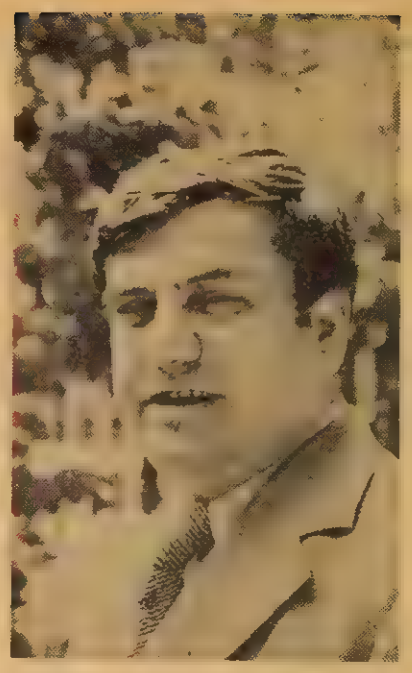

Poetul şi publicistul Niculae Stoian s-a născut la 25 martie 1935 în comuna Dascălu-Creaţa (Ilfov). În prezent este redactor-şef-adjunct la revista pentru străinătate TRIBUNA ROMÂNIEI. Bibliografie : Fierul dracului **(1957),** Fişă personală **(1963),** Pietre de rîu **(1967),** Istorie de veghe **(1970),** Întoarcere la lucrurile naturii **(1971),** 20 de poezii pentru cei mai mici copii **(1972).**

— Dumneavoastră sînteţi chiar Niculae Stoian ?

— Ei, asta-i bună. Spune-mi mai bine de ce ţii să-mi iei un interviu ?

— În definitiv, de ce nu v-aş lua ?

— Interviuri se iau „oamenilor zilei", celor care au de comunicat experienţa vieţii lor sau unor personaje din viaţa publică. Mie în ce calitate vrei să-mi iei ?

— În calitatea dumneavoastră de a fi Niculae Stoian. Dacă, bineînţeles, dumneavoastră sînteţi astăzi il recunoaşteţi pe cel de odinioară. Dacă, de-a lungul anilor, de-a lungul evenimentelor pe care le-a trăit, cel care a ştiut că el este în această lume Niculae Stoian a rămas fidel aceloraşi convingeri.

— Din clipa în care aceste convingeri mi s-au cristalizat, socotesc că ele au rămas aceleaşi şi astăzi.

— Făgaşul pe care a mers viaţa dumneavoastră a fost unul şi acelaşi de la bun început?

— Pas cu pas am simţit ambianţa generoasă a ceea ce un confrate numea „spaţiul de creştere al revoluţiei noastre", ca unul care m-am implicat din cei mai fragezi ani în tot acest clocot al prefacerilor acestei perioade. Pot spune că drumul pe care l-am urmat, un drum în permanenţă în sus — nu din punct de vedere al ierarhiei sociale, ci al demnităţii morale — e un drum pe care mi l-am croit singur.

— Aţi fost deci întotdeauna stăpîn pe destinul dumneavoastră. Cum explicaţi acest lucru ?

— După opinia mea, poate cel mai important drept de care s-a bucurat şi se bucură orice om care se naşte în societatea noastră rămîne dreptul la muncă. Cuvintele par poate prea mari şi prea solemne, însă în realitate întreaga esenţă a devenirii noastre, indiferent de domeniul în care ne afirmăm, stă în posibilitatea de a te folosi de acest drept în mod liber, nestînjenit, demn. De la copilul de la ţară care venea în 1947 la Liceul „Mihai Viteazul" ca bursier — o bursă cîştigată prin concurs — şi ucenicul unei şcoli profesionale electrotehnice din 1950, cînd publicam primele versuri, pînă la ziaristul, scriitorul şi activistul social de azi, tot acest drum e o cheltuire permanentă de energii, puse sub semnul a ceea ce numesc entuziasm revoluţionar, cu o convingere, sper, necontrazisă de fapte şi viaţă.

— Cum doreşte Niculae Stoian să apară în ochii semenilor săi ?

— Mă socot înainte de toate un militant. Un militant care, fiind deopotrivă un activist în organizaţia de tineret sau în cea de partid, publicist şi autor al cîtorva volume de versuri, n-a făcut, în fiecare postură publică a sa, decît să schimbe armele, instrumentele de lucru.

— Cum a devenit militantul Niculae Stoian autor al cîtorva volume de versuri ?

— La poezie am ajuns tocmai pe una din căile pe care le aminteam mai înainte, ca agitator, dacă pot să spun aşa.

— Văd că puteţi.

— În perioada de după Eliberare, la serbările din satul meu sau din satele învecinate, din Cîmpia Dunării, ori mai apoi la ateneele bucureştene, apăream frecvent, nu fără succes, în postură de recitator.

— Ce recita năvalnicul copil de atunci ?

— Poezii de Ion Bănuţă, Dan Deşliu, Victor Tulbure, Mihai Beniuc, Mihu Dragomir. Ţin minte că nu pricepeam, de pildă, de ce o poezie, un apel pentru pace, se numea **1 000 de milioane.**

— Mai ţineţi minte prima poezie publicată ?

— Prima poezie publicată a fost scrisă cu prilejul înfiinţării primei cooperative agricole din comuna Corbeanca, în anul 1950. A apărut în revista **Albina,** semnată Nicolae Vărăşteanu (după numele satului natal) şi însoţită de trei cuvinte lămuritoare : tînăr ţăran muncitor.

— V-a rămas vreun vers în memorie ?

— „Azi în sat e sărbătoare / Steaguri sînt pe înălţimi".

— Aţi debutat sub semnul sărbătorii. Ce-a mai urmat ?

— Tot pe atunci, poeta Nina Cassian mi-a închinat o poezie pe vremea cînd eram ucenic la şcoala profesională : „Elev eşti încă, mă privesti / Cu ochi de fragedă petală. / Eu ştiu ce gînduri mari nutreşti , Visînd în anii tăi de şcoală, / ...Ţi-s căile deschise veşnic / De-o largă zare umple-te / Fii inginer electrotehnic / Şi inginer de suflete."

— Autor de poezii, inspirator al unor poezii. Ce vă mai puteaţi dori ?

— Ideea de a scrie poezii e strîns legată de tumultul revoluţionar care domnea în epocă înainte şi după proclamarea Republicii. Mi-a rămas în memorie primul număr al revistei **Flacăra** din ianuarie 1948, consacrat aproape în întregime evenimentului de la 30 Decembrie 1947. Erau prezenţi, cu poezii, Eugen Jebeleanu, Maria Banuş, Nina Cassian, Marcel Breslaşu. Dacă îmi amintesc bine, prima poezie dedicată proclamării Republicii a fost scrisă de regretatul şi cam uitatul, din păcate, poet, Marcel Breslaşu : „30 Decembrie 1947 / Sfîrşit de an şi început de veac." Pianista Monique de la Brouchollerie îşi aminteşte că în timpul unui concert de la Ateneu cineva a venit în scenă şi a anunţat căderea monarhiei şi instaurarea Republicii, printr-o patetică poezie. Era Marcel Breslaşu. Fiindcă a venit vorba de poezia acelei epoci, cred că fără a face rabat din punct de vedere estetic scrierilor respective, ele trebuie să fie privite circumscrise momentului respectiv, stării de spirit generale a momentului istoric. Adevărul e că o seamă de poezii de atunci aveau o mare rezonanţă printre oamenii care se aflau angrenaţi într-o operă revoluţionară decisivă. Poate că n-ar strica să se încerce realizarea unei antologii din poeziile respective. Sigur, trebuie să excludem acele exagerări, acele reflexe de factură proletcultistă şi să alegem numai ceea ce a rămas valoros, validat de timp. Cînd spun asta, mă gîndesc la o abordare ştiinţifică a fenomenului literar din perioada postbelică şi nu la o retrospectivă care să-i prezinte pe unii autori în viziunea critică din perioada cînd au deţinut anumite funcţii în viaţa literară sau au fost propulsaţi în primul plan al acesteia ca urmare a spiritului de grup. Practică, din păcate, neocolită nici în zilele noastre.

— Profit de faptul că vă trageţi răsuflarea şi vă cer îngăduinţa să spun şi eu cîteva vorbe. Nu de alta, dar trebuie să-mi justific prezenţa.

— Poftim !

— Mulţumesc. Haideţi să vorbim despre Şcoala de literatură.

— „Fabrica de literaţi", cum i se spunea cu ironie, a fost o imitaţie, o localizare a unei întreprinderi care-şi avea pesemne justificarea acolo unde exista. Era pe vremea aceea prejudecata entuziastă că orice ins care a scris un articol la gazeta de perete a şcolii sau la cea locală ar putea deveni literat. Întîmplarea fericită face că vreo cîţiva au şi devenit. Preşedintele Uniunii scriitorilor de atunci, Mihail Sadoveanu, care era foarte sceptic în ce priveşte destinul acestei şcoli, avea obiceiul să invoce o expresie a lui Caragiale, care, precum se ştie, înfiinţase şi el o şcoală de actori. Cînd era întrebat de ce nu ies din şcoala lui actori de talent, Caragiale răspundea : **Ca să iasă trebuie să intre.**

— Cu cine eraţi coleg ?

— Cu Nicolae Labiş, Ion Gheorghe, Gheorghe Tomozei, Doina Sălăjan, Anton Breitenhoffer, Rusalin Mureşanu, Mihai Negulescu, Lucian Raicu, Ştefan Luca, Radu Cosaşu, Ion Grecea, Florin Mugur, Gh. D. Vasile, Al. O. Zotta, Elena Dragoş şi alţii. Mihail Sadoveanu, în încheierea discursului pe care ni l-a ţinut în prima zi de şcoală, ne-a spus : „Vreau ca dintre voi să iasă măcar 5 scriitori buni, dar nu mă supăr nici cu zece". Am privit cu spaimă în jurul nostru. Noi eram vreo 30 în sală.

— Ce aţi cîştigat de pe urma Şcolii de literatură ?

— Dacă multe dintre cursurile ţinute acolo erau puternic marcate de interpretări simpliste, sociologistice, eu cred că am primit totuşi destule sfaturi, iniţieri preţioase pentru noi, învăţăceii de atunci. Faptul că scriitori ca Mihail Savodeanu, Camil Petrescu, Tudor Vianu sau ceva mai tinerii maeştri de pe atunci, Nina Cassian, Mihai Beniuc, Mihu Dragomir au încercat să ne familiarizeze cu marea poezie românească, chiar şi cu aceea care se citea pe atunci pe sub bancă, aşa cum era cazul lui Arghezi, sau al lui Blaga, a fost de bun augur pentru o promoţie literară a cărei admitere în acea şcoală de literatură era legată şi de cunoaşterea pamfletului **Poezia putrefacţiei sau putrefacţia poeziei.**

— O amintire despre Nicolae Labiş pe care n-aţi mai povestit-o pînă acum.

— Deseori, noi, elevii Şcolii de literatură, participam la şezători literare. Odată, împreună cu Labiş şi cu Gh. D. Vasile, am participat la o astfel de şezătoare inedită. Ea trebuia să se desfăşoare la centrele de votare în timpul unor alegeri. Aveam un traseu care ducea pe la o serie de centre de vot din sectorul 1 şi se încheia în comuna Otopeni. Labiş terminase la acea dată unul din poemele sale memorabile — **Marşul celor puternici.** Patosul cu care declama — „Nu vă chem în duruitul darabanei" — atrăgea atenţia oamenilor care, altfel, se grăbeau să ajungă cît mai repede la urna de vot. De la un centru la altul eram transportaţi într-o dubă de cărat piinea, cu uşa din spate care nu se închidea bine, astfel încît şoferul, pentru ca să nu ne piardă pe drum, o încuia cu cheia.

— Aţi susţinut vreodată două opinii contrare, Niculae Stoian ?

— Niciodată.

— E un exerciţiu recomandat în oratorie.

— Ei, dacă o iei şi aşa...

— O iau şi aşa.

— ...trebuie să-ţi mărturisesc că n-am ţinut niciodată să ajung orator. Aşa că nu m-au interesat niciodată astfel de artificii.

— În încheierea lucrărilor Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a atras atenţia că toate măsurile care vor fi luate în urma acestui congres nu trebuie să ducă în nici un caz la o uniformizare a omului. Dumneavoastră aţi fost vreodată în primejdie să vă uniformizaţi ?

— Precizarea pe care a făcut-o cu acest prilej tovarăşul Nicolae Ceauşescu are o mare importanţă principial-teoretică şi practică. Şi aceasta nu numai ca o replică pe care cel mai autorizat exponent al politicii şi filozofiei de viaţă a partidului şi statului nostru a dat-o posibililor răstălmăcitori ai măsurilor de fortificare revoluţionară a conştiinţei oamenilor, de formare a unui om care să întrunească în cel mai înalt grad aspiraţiile umaniste ale poporului nostru, ale celor mai proeminenţi gînditori, creatori şi tribuni ai săi. Este totodată şi o asigurare că în practica noastră, politică şi educativă, sînt şi trebuie abolite tentaţiile uniformizării, ale stas-urilor formative.

— Ar fi poate mai comod să fim toţi la fel. Dar am fi mai fericiţi ?

— Cred că trebuie făcută o disociere între ceea ce înseamnă uniformizare, aplatizare, voită sau forţată, a unui om, mai ales cînd e tînăr, şi o cristalizare stringentă a personalităţii, în funcţie de idealul social căruia te dedici, de cerinţele epocii, de aptitudinile şi aspiraţiile personale, de particularităţile psihice. N-aş putea spune că uneori, în virtutea faptului că am resimţit puternic anumite cerinţe ale momentului, n-am confundat unele tentaţii ale uniformizării cu exigente impuse printr-o convingere sinceră. Ele însă n-au avut consecinţe serioase în formarea mea deoarece prietenii, oamenii care m-au cunoscut în urmă cu un sfert de veac, recunosc în omul matur de azi acelaşi „fierul dracului", cum mă autodefineam în placheta mea de debut. Mi se reproşează, de pildă, uneori, că sînt prea impulsiv, temperamental, predispus la un verb mai bătăios. Sigur că da, uneori această afectivitate exacerbată poate să deranjeze. Dar, pe de altă parte, cred că putem să ne comportăm în viaţa de toate zilele, în relaţiile noastre sociale, cu o ţinută aleasă fără a fi neapărat plicizi, afectaţi, convenţionali.

— Există o concordanţă între spusele dumneavoastră şi gîndurile dumneavoastră ?

— Sînt un om căruia îi place să gîndească cu voce tare, care nu ocoleşte adevărurile oricît de grave ar putea fi consecinţele lor pentru mine. Dacă există cîteva poezii de ale mele care plac publicului, eu cred că ele sînt tocmai rodul unor asemenea atitudini tranşante, sincere, de om care crede totdeauna în ce spune.

— Am auzit că uneori eraţi cam dur pe vremea cînd conduceaţi „Viaţa studenţească" ?

— Da, circulau şi asemenea păreri printre cei care nu cunoşteau nemijlocit realitatea. Dar tocmai într-un asemenea climat de maximă exigenţă, de permanentă impulsionare, de punere la treabă, s-au format acolo o pleiadă de ziarişti şi scriitori care azi se remarcă printre condeiele de nădejde. „Duritatea" poate fi o gravă invaliditate umană — cu atît mai gravă cu cît omul care se face vinovat de ea deţine o funcţie în ierarhia socială — cînd este pornită din lipsa de dragoste, de stimă faţă de om. Or, în ce mă priveşte, cred că tocmai o mare generozitate şi omenie, un entuziasm pentru promovarea a tot ceea ce a reprezentat talent autentic în publicistică sau poezie m-au determinat să fiu necruţător mai ales cu insuficienta fructificare a energiilor de care dispuneau unii dintre colegii mei mai tineri.

— Se aud unele voci care susţin că şedinţele Cenaclului Flacăra al tineretului revoluţionar seamănă cu acele întruniri ale credincioşilor din evul mediu, unde lumea cădea în extaz şi bolborosea cuvinte într-o deplină uitare de sine şi de cele înconjurătoare. Aşa să fie ?

— Mie mi se pare că acest cenaclu, nu numai ca fenomen literar-artistic, dar şi ca fenomen social este un fapt pozitiv. Animatorii lui — în frunte cu Adrian Păunescu — au intuit, cred, o cerinţă vitală a tinerilor, îndeosebi a adolescenţilor, aceea de a se exprima în for, de a avea sentimentul real al intrării lor în viaţă, de a fi în diferitele ipostaze ale formării lor nu numai „spectatori" ci şi „actori". Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar a probat virtuţile patriotice ale unei generaţii, după unii insuficient de preocupată de comandamentele revoluţionare ale momentului de faţă. Apoi, un alt secret al succesului de care se bucură cenaclul este şi faptul că realizarea programelor ţine seama de specificul acestei vîrste. Cu alte cuvinte, deşi aceste manifestări au loc tot într-o colectivitate, ele nu se rezumă la şedinţe aride de care s-a făcut şi se mai face încă abuz în organizaţiile de tineret din şcoli şi facultăţi.

— Ce-i mai lipseşte Cenaclului ?

— Ar trebui, cred, o mai mare diversificare a repertoriului, care nu trebuie redus la cîteva titluri şi la cîţiva autori, o temperare a unor excese gratuite de sensibilizare colectivă, inclusiv o atitudine mai exigentă faţă de public — evident, nu în sensul apostrofării acestuia. Acestea sînt aspecte pe care însăşi conducerea cenaclului, într-o analiză publicată în revista „Flacăra", le viza. Din aceeaşi analiză am înţeles că au apărut şi unele „asperităţi" între membrii cenaclului, dar ele trebuie privite ca dificultăţi inerente de creştere, de maturizare. Cît priveşte apropierea pe care unii inşi răuvoitori — pesemne dintre campionii înţelegerii simplificatoare, dogmatice, a formării tinerilor — o fac între acest cenaclu şi unele scene de extaz colectiv, de esenţă mistică, evident, ea trebuie respinsă ca o calomnie detestabilă.

— Regretaţi că aţi trecut prin anumite întîmplări în viaţă ?

— Nu. Dacă aş avea posibilitatea să reiau toţi acesti ani ai formării mele în aceleaşi condiţii istorice, cred că aş reactiona la fel.

— Eu nu v-am întrebat în legătură cu răspunsul dumneavoastră la evenimente, ci dacă aţi fi vrut ca în viaţa dumneavoastră anumite întîmplări să nu existe.

— Nu. Categoric nu.

— Care este adevărul cel mai de preţ pentru dumneavoastră ?

— Dreptatea. Acest ideal social are o determinare complexă în conştiinţa poporului nostru — „spuneţi-mi, ce-i dreptatea ?" se întreba în tinereţea sa marele nostru poet — un asemenea ideal înglobează toate aspiraţiile fundamentale ale omului, ca persoană, şi ale poporului. Nu întîmplător Bălcescu şi fraţii săi căuzaşi îşi aleseseră drept deviză : „Dreptate — Frăţie".

— Se spune despre dumneavoastră că puteţi scrie despre orice aţi fi solicitat. Că sînteţi o adevărată mană cerească pentru un redactor care are nevoie de un articol.

— Lucrurile nu stau chiar aşa. În genere, nu scriu decît despre lucruri care mi-au devenit foarte apropiate, care s-au transformat într-o cauză personală. Asta nu înseamnă că nu am plătit şi eu tribut „articolelor de serviciu". Cred că e timpul să dăm mai puţin curs verbiajului fără rezonanţă la cititor.

— Ne naştem toţi pe aceeaşi planetă, dar fiecare într-o altă parte a ei şi e bine ca lucrul acesta să se oglindească în conştiinţa noastră. Înainte de a fi un cetăţean al lumii, trebuie să fii un cetăţean al patriei tale. Se mai găsesc unii, pe un meridian sau altul, care socotesc că dragostea de ţară e astăzi o vină. Ce poate răspunde un scriitor român la aceasta ?

— Trebuie să spunem că dacă avem astăzi o literatură, o artă care se integrează în mod justificat în circuitul marilor valori, e pentru că toţi marii cărturari, de la cronicari la scriitorii şi savanţii de astăzi au pus în viaţa şi activitatea lor patria înainte de toate. Marele exemplu l-au constituit în acest sens poezia şi arta noastră populară, atît de intim legate de destinul poporului. A combate, şi nu numai în vorbe, ci şi în fapte, teoriile sterile şi jignitoare la adresa sentimentului naţional al fiecăruia este astăzi o datorie nu mai puţin sfîntă şi cotidiană, ca în epoca marilor elanuri de la 1848. În prezent, trăim unul din acele momente mari ale istoriei noastre, cînd cu toţii, întreaga naţiune, avînd în fruntea noastră pe unul din cei mai mari izbînditori din dăinuirea noastră multiseculară pe aceste meleaguri, trebuie să facem în faţa noastră, şi a lumii, dovada celor mai strălucite virtuţi de creaţie şi luptă, de încredere în destinul nostru demn şi neatîrnat.

GEORGE ARION ■

Fotografie de ION PREDOŞANU ■

OPERAȚIUNEA JALUZELE

Ingrediente — o „Volgă", o secretară particulară și o rugăminte: „Uitați de legea 22!"

Cînd Mircea-Augustin Spătăceanu a pășit marțial pe treptele sediului cooperativei „Mureșul" din Alba Iulia, de undeva, din depărtări, au răsunat misterios primele acorduri ale Simfoniei Destinului. Părea că o nouă pagină s-a deschis în istoria, pînă atunci destul de moicomă, a harnicilor cooperatori. Spătăceanu nu era un fitecine, ci Marele Combinator în persoană, fluturînd în fața conducerii, uimite și extaziate, perspectiva unei ascensiuni vertiginoase în viața economică.

N-am fost de față cînd și-a expus planul, dar, judecînd după cele ce au urmat, presupunem că discursul inaugural s-a dezvoltat cam așa :

— Dragi tovarăși, orice activitate economică fructuoasă presupune un beneficiar, o piață de desfacere, pe scurt, clienți. Să ne punem acum întrebarea : de ce au nevoie, mai întîi și mai întîi, oamenii noștri ? De mîncare și de îmbrăcăminte. Dar asta nu e linia noastră, a cooperativei noastre — sper că-mi permiteți să mă socotesc de-acum al vostru, iar pe voi, ai mei. Acum urmăriți-mă cu atenție. De ce mai avem nevoie cu toții ? De locuință. Toți locuim undeva, mai pe la periferie, mai pe la centru, mai într-o cameră, mai în trei, mai sărăcuțe, mai acătării. De acord ?

— De acord — răsună corul cooperatist.

— Și în camera unde locuim noi, împreună cu onorații părinți, scumpii noștri copii și nepoți, ce avem ?

— Paturi, scaune, dulapuri — răspunse corul, divizat ad-hoc pe trei voci.

Spătăceanu curmă scurt avîntul polifonic.

— Fără scaun, fără dulap și chiar fără pat se poate trăi, la nevoie. Dar fără geamuri ?

— Nu se poate trăi — încuviință corul.

— Aici e aici. Dacă fără geamuri nu se poate, nici fără jaluzele nu se poate. Iată deci ce-i mai trebuie cooperativei „Mureșul" : o secție pentru executarea jaluzelelor, tăbliurilor și rulourilor de lemn pentru geamuri.

Și Marele Combinator expuse un vast program de acțiune : noua secție va confecționa jaluzele pentru Alba Iulia, apoi pentru județul Alba, se va extinde și în județele limitrofe, va îndestula foamea de jaluzele a Transilvaniei, jaluziști experți vor trece munții, vor încheia contracte în Oltenia, Banat, ce mai încoace și încolo, în toată țara, urmînd ca pe parcurs să se studieze și problema exportului. La urma urmei, și colibele din Africa ecuatorială au nevoie de jaluzele pentru a se apăra împotriva soarelui torid.

— Cine va fi șeful noii secții ? — se auzi o voce timidă din fund.

Spătăceanu murmură cu modestie :

— Eu.

Conducerea cooperativei s-a declarat de acord, punînd însă condiția expresă ca ilustrul specialist să se mute cu arme și bagaje din Zalăul natal la Alba Iulia, pentru a conduce operațiunile la fața locului. Spătăceanu s-a conformat și a intervenit la contabilul șef Istudor-Iuliu C. ca să i se confecționeze ștampile și foi de comandă. Acesta din urmă, probabil impresionat de debitul verbal al lui Spătăceanu și uitînd de cea mai elementară prudență — dealtfel impusă de legile în vigoare — a socotit superfluu să mai ceară aprobarea conducerii, spunîndu-și : „Dacă-i bal, bal să fie". Drept care a dat dispoziții să se confecționeze patru ștampile și să se tipărească două mii de formulare, după modelul prezentat de Spătăceanu. Antetul informa că era vorba de „Atelierul de confecționat jaluzele, rulouri, fotopicturi și măriri de tablouri, mandatar Spătăceanu Mircea-Augustin, cooperativa „Mureșul", strada Transilvaniei nr. 10".

Rampa de lansare era, așadar, pregătită. Dar, după cum bine se știe, pentru ca racheta să se plaseze pe orbită un singur om pe sol nu ajunge. Motiv pentru care Spătăceanu îi angajează pe Ambroziu N. și pe Gheorghe Z., pe care îi convinge să semneze convenții „pentru lucrări foto, pictură și măriri de tablouri". Apoi întocmește delegații în numele cooperativei prin care se împuternicește pe sine și pe acoliții săi să achiziționeze comenzi și pe care le semnează „Spătăceanu, șef de laborator", pentru a impresiona mai mult. (Presupunem că de cînd s-au inventat jaluzele pe pămînt, pînă la Spătăceanu ele nu au fost niciodată confecționate în laborator). Mai rămînea problema ștampilei — dar, după cum vă amintiți, Marelui Combinator i se pusese cu generozitate la dispoziție nu una, ci patru ștampile, așa că singura dificultate consta, vorba francezului, în a alege. Spătăceanu l-a mai angajat și pe Viorel C. în vederea întăririi echipei, a obținut primele comenzi și s-a prezentat la cooperativă pentru a face un prim vărsămînt de vreo 2 000 lei (deși încasase 15 265 lei). Apoi s-a lansat în lumea afacerilor.

Lui Eugen Tuzes și Lucreției Lasc din Alba Iulia „șeful de laborator" le-a solicitat avansuri pentru jaluzele din lemn ; față de Alexandru Urcan și Gheorghe Moldan din Luna, Cluj, promisiunile au devenit mai precise : li se vor executa aceste obiecte din lemn de tei — drept care au fost încasate avansurile respective. Apoi achizitorii, în frunte cu „șeful", s-au răspîndit în evantai : în Galda de Jos, Tîrnăveni, Bonțida — Cluj etc. Doar la Cluj-Napoca și în cîteva comune apropiate escrocii au pus în buzunar 8—9 000 lei. Se mulțumeau și cu promisiuni : Ion Rognean din Gherla, care visa de mult jaluzele din lemn de tei, n-avea bani pentru avans. „Nu-i nimic, taică, noi tot te scriem și expediezi suma prin mandat, post-restant, Alba Iulia". Zis și făcut.

Evantaiul se tot lărgea. Detașamente înaintate ale secției fantomă au ajuns în Șimleu Silvaniei (unde Viorel C. a încasat 3 000 de la o singură persoană), au virat spre Sebeș, Cugir, Deva, Agnita, Făgăraș, pînă la Marea Neagră. În adevăr, Viorel C., rămas în pană de formulare, și-a dactilografiat singur foile de comandă, iar în loc de antet a aplicat una din faimoasele ștampile ale cooperativei „Mureșul". Astfel înarmat, el a adus vestea cea bună privind jaluzelele din lemn de tei pînă la Techirghiol.

Între timp se diversificase și oferta, firește, tot pe hîrtie. Celor alergici față de tei li se ofereau jaluzele din pînză, mai ieftine, mai elegante, mai convenabile, trecîndu-se sub tăcere singurul lor defect, adică inexistența lor. Această lipsă era compensată de termenii marțiali în care fusese redactată delegația prezentată pretutindeni, de la Șimleu Silvaniei la Techirghiol :

„Atelier de confecționat jaluzele și rulouri.
Cooperativa «Mureșul»

Mandatar : Mircea-Augustin Spătăceanu.
Bulevardul Transilvaniei 10.

Delegație

Împuternicim pe...

Atelierul garantează atît pentru banii încasați cît și pentru execuția lucrărilor la termenul stabilit.

Rugăm organele de miliție și puterea locală a da tot concursul delegatului nostru pentru realizarea planului de stat.

Vă mulțumim pentru comenzi.

Șef atelier,
Spătăceanu."

Amatorii de jaluzele, cetățeni onești și muncitori, achitau cu frenezie avansul, convinși că astfel realizează un dublu obiectiv : procurîndu-și obiectul jinduit, contribuie indirect — firește, cu mijloace modeste și într-o proporție infinitezimală, dar totuși contribuie — la „realizarea planului de stat".

Operațiunea a luat proporții incredibile, grotești. După cum avea să declare mai tîrziu Gheorghe Z., Spătăceanu colinda întreprinderile însoțit de o prietenă, Ela, afirmînd că are ateliere la Oradea, Salonta, Satu-Mare, Alba Iulia. Drept dovadă a activității economice intense pe care, chipurile, o dirija, o prezenta pe Ela drept „secretara mea". Se pare deci că fata nu-l agrementa numai desele incursiuni în localuri, ci reprezenta un fel de mărturie pe două picioare a respectabilității „Casei Spătăceanu și fiii". Nesatisfăcut doar de prezența unei secretare, a angajat diverși șoferi care să-l plimbe cu mașina în „călătoriile de afaceri". Altă impresie faci dacă, în loc de a descinde din tramvai, cobori dintr-o „Volgă", fie ea mai bătrînoară și ușor reumatică la diferențial...

Acoliților, Mircea-Augustin le promitea marea cu sarea, asigurîndu-i că are 400 000 lei depuși la bancă, că a terminat Institutul de psihologie și că, sub conducerea lui, vor putea cîștiga ușor cinci mii de lei pe lună. Bani nemunciți.

Totul părea că merge pe roate. S-a întîmplat totuși ceva. Mai întîi, Spătăceanu a primit o lovitură sub centură. Ambroziu N. și Viorel C. nu au predat Marelui Combinator, conform înțelegerii, sumele încasate drept avans în expedițiile întreprinse sub gloriosul steag al „Atelierului de confecționat jaluzele, rulouri, fotopicturi și măriri de tablouri", preferînd să le topească într-un chef monstru la Motelul Gilău, unde, într-o singură noapte veselă, au reușit să pulverizeze 7 800 lei.

Spătăceanu și-a revenit cu greu după această lovitură : își pierduse încrederea în Om. Și încă, dacă această escapadă ar fi rămas un fapt izolat. Iată însă că același Ambroziu, de data aceasta secondat de Gheorghe Z., a apucat-o din nou pe căi greșite. În loc să împartă cinstit cu „șeful", cei doi s-au abătut de la drumul drept și au tras pe dreapta, la Motelul Apold.

Acesta nu era decît un palid semn al necazurilor ce se profilau la orizont. Încolțit de reclamațiile cetățenilor impacientați, Spătăceanu s-a adresat la un atelier din Salonta și apoi la „Arta Lemnului" din București, cu care a tratat confecționarea de jaluzele din lemn de brad pentru a satisface, măcar parțial, pe amatorii de... lemn de tei. Dar neavînd bani să achite comenzile, lucrurile mai mult s-au încurcat. Și a mai apărut un factor, defel neglijabil, pe care escrocul nu-l pusese la socoteală : miliția din Alba Iulia. Astfel visul de mărire clădit pe impostură, pe șofer personal, secretară personală și psihologie personală, s-a prăbușit.

Traiectoria finală a avut trei etape : miliția, tribunalul municipal, tribunalul județean Alba, finișul — după cum ne-au informat organele anchetatoare — fiind constituit de o sentință definitivă. Și totuși, cu aceasta, cazul Marelui Combinator nu s-a încheiat.

Mai rămîne să răspundem la o întrebare capitală : cum de a fost posibilă o asemenea tristă farsă — dacă ne putem exprima astfel. „Foarte simplu — ne-au explicat ofițerii de miliție care au cercetat cazul. Totul se datorește lipsei de vigilență a acelor factori de răspundere din cooperativa «Mureșul» care nu au respectat dispozițiile legale privind angajarea gestionarilor. Legea 22/1969 enumeră condițiile de vîrstă și de pregătire școlară pe care aceștia din urmă trebuie să le satisfacă, specifică necesitatea verificării cazierului (Spătăceanu avea antecedente !), precum și a prezentării de către postulant a unor recomandări scrise emanînd de la precedentul loc de muncă ; pe scurt, conform legii solicitanții trebuie să prezinte solide garanții morale și materiale. Cei care îi angajează sau le încredințează ștampile, formulare etc. încălcînd aceste prevederi pot să aibă surprize — eufemistic vorbind — neplăcute".

Aceasta este morala fabulei. Spătăceanu n-avea nimic de oferit. În schimb i s-au oferit lui ștampile și formulare. Din nefericire pentru el „organele de miliție și puterea locală", cum se scria în delegație, nu s-au conformat injoncțiunii și nu i-au acordat „tot concursul".

LIONEL NIȚESCU ■

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Fluturii cenușii (II)

A petrecut noaptea aceea de iarnă întinsă în pat, fără să doarmă, privind prin geam lampadarul din dreptul blocului, unde fulgii ce se roteau păreau asemenea roiurilor de fluturi ce înconjurau becurile terasei de pe malul mării și pentru prima dată a simțit atunci că există o limită a răbdării, că există o portiță pe care se insinuează încet, încet, sentimente de disperare, că, în fond, dacă va rămîne toată viața așa cum e acum, soțul ei este practic un om mort, că nu mai trăiește decît formal, din moment ce nu mai înțelege cuvintele, nu mai cunoaște pe nimeni. Nu mai trăiește, își spunea, decît trupul lui. Ei, sentimentele sale, gîndurile sale, sufletul lui, au murit. Ce a mai rămas din viața ei, din fericirea ei, s-a întrebat, dacă el a murit ? Răspunsul la această întrebare i se părea că nu este decît un gol rece și alb, ca zăpada iernii, ca pereții și halatele spitalului. Dar, tocmai atunci Dana, care adormise în brațe cu ursulețul pe care îl cumpărase pentru seara aceea de sărbătoare, a scîncit în somn și a rîs. S-a ridicat, a venit lîngă patul copiilor, a îngenuncheat lîngă el, privindu-i, sperînd că Dana va mai rîde o dată în somn. Dana nu a mai rîs, dar ea a stat acolo, îndelung, ascultîndu-le respirația, privindu-i dormind senini, cum numai copiii știu să doarmă, îngenuncheată în fața patului lor ca în fața unui altar și jurîndu-și că va trebui să găsească în ea putere ca acești copii să nu simtă lipsa tatălui lor, să compenseze adică ea singură și iubirea și grija tatălui.

Medicul i-a interzis categoric să îi aducă pe copii la tatăl lor. „Gîndiți-vă ce impresie va face asupra lor starea în care își vor găsi tatăl ?" Și-a dat seama că medicul are dreptate. Dealtfel, insistențele copiilor de a îi duce la spital se răreau treptat, poate și datorită strădaniilor ei de a părea totdeauna veselă, de a nu mai fi surprinsă de ei plîngînd. E adevărat că nu totdeauna reușea. Trecuse și primăvara, erau la începutul verii, era o seară frumoasă și caldă, ea se reîntorsese cam obosită, de la fabrică a fugit direct la spital și avoi abia a venit acasă, așa că acum stătea în dreptul ferestrei, privind undeva departe, adică amintindu-și de pregătirile lor de plecare în concediu din anul precedent. „Mamă, iar îl aștepți pe tata ?", a auzit vocea lui Dănuț, pe care nu îl observase că o privea întristat.

Așa a trecut un an, așa au trecut doi, așa au trecut trei, așa au trecut patru. O știau acum foarte bine toți cei din spital, și îi admirau răbdarea. În ce îl privește pe doctor, acesta părea că acum regreta că i-a recomandat mereu răbdare, fiindcă îi spunea că nu e nevoie să vină în fiecare zi, că ei fac totul. Asistenta medicală șatenă și cu ochi frumoși i-a arătat cum îl îngrijește ea pe soțul ei, i-a spus că poate rămîne liniștită acasă în zilele cînd are mai mult de lucru. „Doar ai doi copii mici..." „Nu mai sînt atît de mici", i-a răspuns ea, iar asistenta a privit-o ciudat, parcă numărînd în gînd anii, lunile, săptămînile, zilele de cînd ea vine mereu la spital și privind-o ciudat. „Hai să-ți dau o cutie cu ciocolată pentru ei... Mi-a adus-o un bolnav care a plecat azi..."

Da, copiii creșteau. Nu o mai întrebau nimic. O singură dată i-a surprins discutînd despre tatăl lor. Ea spăla rufe în baie și s-a oprit din lucru, la gîndul că lipsesc cămășile lui, lipsesc rufele lui care miroseau a sudoare, a muncă, a om bun. Atunci a auzit-o pe Dana întrebîndu-l pe Dănuț : „Pe cine așteaptă mama ?..." Întrebarea aceea a durut-o teribil. Adică, și-a spus, imaginea tatălui a început să se stingă în asemenea măsură în mintea copiilor, încît Dana nici nu mai știe pe cine așteaptă ea. Și din nou i s-a părut mai dureros ca niciodată că el a murit. A început să moară până și în amintirea copiilor lui, așa cum se întîmplă cu cei care au fost îngropați.

Brusc, s-a întrerupt din spălat, simțea că va izbucni în hohote de plîns, și-a șters mîinile umede, s-a schimbat și a plecat spre spital. A ajuns tocmai cînd începea contravizita, dar pe ea nimeni nu o mai oprea. Se hotărîse să îi spună doctorului hotărîrea ei de a-i aduce pe copii, orice s-ar întîmpla, fiindcă acum au crescut și altfel se va întîmpla ceva groaznic, adică tatăl lor va muri pentru ei. Așteptîndu-l, s-a așezat pe marginea patului lui. I-a șters sudoarea de pe frunte, fiindcă tocmai trecuse printr-un moment de criză și se lupta cu spaima aceea a lui. Poate pentru faptul că l-a privit cu disperare, că l-a privit așa cum nu l-a privit niciodată în viața ei, ca și cum ar fi vrut să îl readucă înapoi din moarte, și el a privit-o cumva altfel. Îi făcea impresia că gîndurile lui vin spre ochii, spre buzele lui, ca valurile mării care se lovesc mereu de un dig pe care nu îl pot trece, pe care nu îl pot frînge. Și atunci, în clipa aceea, paralizată de emoție, l-a văzut că ridică mîna spre fața ei, că îl atinge obrazul și că o recunoaște. Da, desigur a recunoscut-o, fiindcă din ochi au început să îi curgă lacrimi. A auzit ușa salonului trîntindu-se. Asistenta pe care nu o văzuse în spatele ei a alergat după medic, iar acum îl aducea trăgîndu-l de mînă, lîngă bolnav. Se părea că valurile acelea ale gîndurilor reușeau să depășească digul nevăzut, fiindcă a început să rostească cuvinte cu înțeles. Numele ei, numele copiilor, ca și cum s-ar fi trezit dintr-un somn adînc, ca moartea.

EMIL POENARU ■

RALUCA GRIGORCEA

În prima parte a turneului pe litoral au participat : FLORIAN PITTIŞ şi MIRCEA VINTILĂ, MARCELA SAFTIUC, VALERIU STEBIAN, MIRCEA BODOLAN, EUGEN CRISTEA, MIHAIL ŞTAN, HORAŢIU MĂLĂELE (a participat doar la a doua şedinţă de la Costineşti), VALERIU PENIŞOARA, EVANDRO ROSSETTI, VICTOR SOCACIU, ERIKA JOZSA, KAROL HORVATH şi ALEXANDRU DOBRANSCHI, RADU GHEORGHE şi FLORIN ZAMFIRESCU, GHEORGHE MUREŞAN, NAGY LASZLO, ADRIAN IVANIŢCHI, MIHAELA POPESCU, GHEORGHE GHEORGHIU, MIHAI ONU, SORIN MINGHIAT.

Cronica (166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179)

. **MAMAIA, 11 iulie : Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar,** organizat de C.C. al U.T.C. şi revista Flacăra şi condus de Adrian Păunescu, şi-a început seria de spectacole din prima parte a turneului de pe litoral fiind de faţă următorii membri : Marcela Saftiuc, Florian Pittiş, Mircea Vintilă, Radu Gheorghe, Florin Zamfirescu, Mihail Stan, Eugen Cristea, Erika Jozsa, Karol Horvath, Alexandru Dobranschi, Gheorghe Gheorghiu, Mihai Onu, Mihaela Popescu, Mircea Bodolan, Nagy Laszlo, Adrian Ivanitchi, Evandro Rossetti, Sorin Minghiat, Valeriu Sterian şi formaţia (Iulian Constantinescu şi Gabriel Vulpe), Victor Socaciu.

Ca mai în toate spectacolele ce vor urma, **Imnul** lui Ion Nicolescu şi Nicu Alifantis (absent motivat) îl deschide şi pe acesta, cel de la Mamaia. Un cîntec frumos care şi-a cîştigat o atît de mare audienţă la public încît îşi merită din plin denumirea. **Pămîntul, deocamdată,** = cîntat spre deosebire de primul, de chiar autorul muzicii, Mircea Vintilă, considerat a fi cel mai frumos cîntec al anului 1975 — a fost foarte bine primit şi dealtfel cunoscut de cei aproape 2 000 de spectatori.

Florian Pittiş şi Adrian Păunescu, un sudat cuplu actoricesc, recită poezia **În mai** de Nicolae Labiş. Controversată sau nu, **Mătrăguna** lui Mircea Bodolan întruneşte, judecînd după aplauze, simpatia celor prezenţi care în minutele următoare au prizat cu o mare plăcere fericita coincidenţă ca spirituala poezie a lui Arghezi **Mihniri de tînăr cărturar** să fie recitată de nu mai puţin spiritualul actor Florin Zamfirescu. **Cozma Răcoare,** devenit deja un cîntec al tuturor membrilor cenaclului, deşi; desigur, vocea lui Evandro Rossetti, autorul muzicii, încearcă şi reuşeşte să se detaşeze, a fost cîntat doar de două ori. Ajutat de Sorin Minghiat la flaut, Gheorghe Gheorghiu, cîntăreţ de talent, cîntă emoţionant **Poveste veche.** Momentul următor cuprinde poezia lui Geo Dumitrescu **Inscripţie pe piatra de hotar** (Florian Pittiş şi Adrian Păunescu), **Da, mai avem** (Adrian Păunescu şi sala), **Există o ţară unde e mai bine ?** (Florian Pittiş) şi **Imnul** lui Nicu Alifantis (toţi membrii cenaclului şi sala). În timp ce a fost prezent pe scenă Radu Gheorghe, briza a bătut foarte puternic, ceea ce nu l-a împiedicat să cînte excelent la chitară **Cioroiul Pat** şi **Broasca ţestoasă** şi să execute bine, cu unele lungimi, numărul său cu vioara. Mihail Stan a spus **Minunea,** excelent, lucru care nu mai miră pe nimeni.

Nagy Laszlo, posesorul unei voci frumoase, posesorul unui bun talent, un om care s-a integrat repede şi temeinic în viaţa cenaclului, a interpretat în limba sa maternă, limba maghiară, **Toţi pornim.** Mihai Onu a fost foarte bun atît în **Dor de Moldova** (Cezar Ivănescu) cît şi în **Imn** (Adrian Păunescu). Foarte bine debutează în acest turneu şi grupul condus de Karol Horvath : **Nunta, Pasărea** — interpretate în limbile maghiară şi română — **Cînd o fi să fie mai mare** şi **Noi, muritorii.** Aprecieri asemănătoare merită grupul condus de Valeriu Sterian cu **Problema e una** (versuri Adrian Păunescu), **Amintire cu haiduci, Educaţie prin cîntec, Nopţi** (versuri Valeriu Sterian).

Mamaia este rădăcina afirmării puternice şi, cred, definitive a tînărului cîntăreţ Victor Socaciu din Braşov. El are o voce profund bărbătească, nuanţată şi ştie să compună sau să-şi aleagă texte potrivite, iar prezenţa sa pe scenă nu este una oarecare. În seara aceasta a interpretat compoziţia proprie **Ţintă între rău şi bine** şi **Oltul** pe versuri de Adrian Păunescu.

Toţi membrii cenaclului cîntă celebrul **Vînare de vînt** şi foarte cunoscutul **Ploaia care va veni.**

Prezent hotărîtor la ambele, Adrian Ivanitchi cîntă singur **Amiaza** (versuri Aurel Şorobetea) în jurul orei 23. Cu justeţe ceasurile ar fi trebuit să stea pe timpul cît vocea Marcelei Saftiuc a cutreierat prin trei din cîntecele sale : **Olean dor, Fii lacrimilor tale** şi **Cîntec de vară pentru toate anotimpurile.**

Profitînd de faptul că luna participa şi ea la spectacol, Florian Pittiş a recitat **La steaua** de Mihai Eminescu.

Noul cîntec al Mihaelei Popescu se intitulează **Doină, Dainâ** şi versurile aparţin lui Niculae Stoian. Cel mai popular cîntăreţ folk, Mircea Vintilă, susţine un excelent recital compus din cîntecele **Lordul John, Bade Ioane, Hanul lui Manuc, Mielul, Dulce Românie.**

Cu ajutorul poeziei lui Ion Nicolescu **Cine mai merge ?** Mihail Stan primeşte un răspuns care avea să-l mulţumească : toţi. La puţin timp după miezul nopţii, spectacolul se încheie cu **Pămîntul, deocamdată** şi **Imn ;** mai înainte însă, Eugen Cristea, care la 15 august se va prezenta la post, la Teatrul Naţional din Timişoara, a prezentat pantomimele **În tren** şi **Tehnocraţie.**

NEPTUN, 12 iulie : Spectacolul a început foarte bine, mai ales că între timp au sosit Valeriu Penişoară şi Gheorghe Mureşan, întîrziaţi din motive care la ora apariţiei acestor rînduri pot fi considerate obiective. Atunci, însă, întîrziaseră pur şi simplu.

Recitînd **Inscripţie pe piatra de hotar,** Florian Pittiş şi Adrian Păunescu au deschis un moment de mare frumuseţe, cu puternice şi profunde semnificaţii politice al căror sens major a fost dragostea fierbinte faţă de ţară, faţă de drumul ei, faţă de cîrmaciul destinului naţional, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Momentul a mai cuprins : **Da, mai avem, Există o ţară unde e mai bine ?, Lumină ! Luptă ! Libertate !** şi cîntecele **Hora unirii, Trei culori** şi **Internaţionala.**

Din nou, Mircea Vintilă reuşeşte un recital de virtuozitate. În orice caz, prezenţa lui Florian Pittiş alături de Mircea Vintilă sporeşte foarte mult valoarea amîndurora, deşi, desigur, valoarea fiecăruia este remarcabilă. Personajul Ion din cîntecul **Bade Ioane** este definit impresionant de către Adrian Păunescu : „Un om care de-a lungul istoriei n-a ajuns niciodată la mare, fiindcă în toate verile a fost ocupat cu muncile agricole, cu grîul ţării. Un om care n-a ajuns niciodată la munte, deoarece a trebuit să lucreze la deszăpezirea căilor ferate". Cu alte cuvinte, un om care munceşte mereu, unul din nenumăraţii oameni ai României, omul despre care e vorba în cîntecele celorlalţi membri ai cenaclului din rîndul cărora s-au detaşat Marcela Saftiuc, Evandro Rossetti şi formaţiile conduse de Valeriu Sterian şi Karol Horvath. Un strălucit recital — Radu Gheorghe. A fost dealtfel o seară extraordinar de frumoasă, în care toţi membrii cenaclului s-au dovedit talentaţi şi dornici să reuşească lucruri notabile. În încheierea spectacolului la care au participat peste 1 000 de oameni, Adrian Păunescu a vorbit însufleţitor despre faptul că programul acestui cenaclu îşi trage înţelesul şi izvorul din ideile Partidului în ceea ce priveşte cultura şi arta, din gîndirea profund originală şi profund strălucitoare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, căruia de fapt îi datorăm noi toţi şansa existenţei noii noastre arte.

MAMAIA, 13 iulie — dimineaţa : Nu ştiu cine a fost cu ideea desfăşurării şedinţelor de lucru pe plaja de lîngă hotelul „Internaţional". Cert este că ele s-au desfăşurat zilnic (mai puţin duminică, 18 iulie, şi luni, 19 iulie), dar ele au constituit un excelent şi original mod de a discuta repertoriul fiecăruia, de a populariza cît se poate de direct cele mai reprezentative cîntece ale cenaclului, un fel de a cunoaşte direct dimineţile pe acei care ne urmăresc serile şi nopţile. În prima şedinţă, cea de marţi, 13 iulie, s-au cîntat **Cozma Răcoare, Vînare de vînt, Ploaia care va veni, Noi, muritorii.** A cîntat în engleză un cîntec al lui Donovan, **Dona, Dona,** Marcela Saftiuc. Eugen Cristea l-a parodiat atît de bine pe Evandro Rossetti, încă una din numeroasele Luize acolo prezente i-a spus la plecare „ceau" şi l-a întrebat ceva în limba italiană.

În apă, constituiţi într-un fel de amfiteatru viu (şi desigur ud), s-au cîntat trei cîntece. Temperatura maximă a fost de 32° şi nu s-au înregistrat fenomene de insolaţie.

MAMAIA, 13 iulie : La ora începerii spectacolului, ploua destul de bine. Cu toate acestea, 500—600 de spectatori aşteptau sub umbrele **Imnul** lui Nicu Alifantis cu care auziseră că s-a inaugurat şedinţa de lucru desfăşurată cu două zile înainte, în aceeaşi localitate. La dorinţa noastră expresă, ploaia a stat şi s-a făcut frig. S-a început deci cu cîntecul lui Evandro Rossetti **Cozma Răcoare.** În cadrul unui moment de largă respiraţie, avînd ca interpreţi mai vechi pe Florian Pittiş şi Adrian Păunescu, a debutat şi Valeriu Penişoară cu **Cuvîntul lui Ion Roată la Divan,** foarte bine primit de către sală. Mihail Stan şi Florin Zamfirescu recită foarte frumos **Pace** pe versuri de Dumitru Popescu şi **Hanny** de M. R. Paraschivescu. Nagy Laszlo îşi prezintă noul său cîntec, unul excelent, intitulat **Dansul fetelor de la Căpîlna,** versurile aparţinînd poetului Niculae Stoian.

Radu Gheorghe, în cadrul unui recl-

tal a reușit să treacă lesne de la umor la tonuri grave și semnificative. A avut mare succes cu **Inel, inel de aur** și o suită care a cuprins tangouri sentimentale, cîntece de lume, cîntece country. La baterie însă nu s-a descurcat tot așa de bine. Cu mare priză la public, asta apropo de tonul ridicol de grav al unor articole despre muzica ușoară, Florian Pittiș a citit un text apărut mai înainte în revista noastră la rubrica **Racul.** Marcela Saftiuc cîntă pentru prima dată în cenaclu, în engleză, cîntecul lui Donovan **Dona, Dona.** Gheorghe Mureșan, scăpat în acele zile de tutela lui Dumitru Fărcaș, reușește un recital de mare virtuozitate, cuprinzînd **Rapsodia a doua** de George Enescu, **Căruța poștei** și **Trei culori.** Dacă-l auzi doar, instrumentul din mîinile lui Gheorghe Mureșan nu pare acordeon, ci orgă.

Au susținut recitaluri Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, grupul condus de Karol Horvath și practic, prin tot ceea ce au făcut, Adrian Păunescu și Florian Pittiș.

Trebuie menționată, de asemenea, contribuția lui Eugen Cristea, Mihai Onu, Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu. A fost o seară frumoasă, bine primită de cei aproape 2 000 de spectatori care la miezul nopții cîntau împreună cu noi **Imnul** lui Nicu Alifantis. În drum spre hoteluri, campinguri, moteluri sau în drum spre alte localități de pe litoral, ei au reușit să cînte și singuri deoarece l-au învățat în timpul spectacolului.

MAMAIA, 14 iulie — dimineața: Această ședință a durat 4 ore și au fost ascultate cele mai frumoase și reprezentative cîntece ale cenaclului.

O parte din cîntecele lui Valeriu Sterian și ale lui Mircea Vintilă au fost interpretate de alții deoarece ei nu au fost prezenți. Ca și în spectacolul de seara trecută, se fac remarcați Nagy Laszlo și Victor Socaciu. Adrian Ivanițchi, Evandro Rossetti, Mihai Onu și Eugen Cristea se dovedesc a fi foarte solicitați și utili. Se discută calitatea unor texte cîntate de Gheorghe Gheorghiu și Valeriu Penișoară. Cei doi intră apoi supărați în apă.

CONSTANȚA, 14 iulie: După **Cozma Răcoare,** care a deschis seara, a fost ascultat Dan Pantiș, elev de 9 ani din Baia Mare. Este emoționant faptul că la vîrsta sa cîntecul pe care îl știe cel mai bine și îi place cel mai mult este **Trei culori.** Mihail Stan și Florin Zamfirescu au recitat extraordinar, două extraordinare poezii aparținînd poetului sovietic Leonid Martinov și poetului american Carl Sandburg; primul autor ne-a făcut să înțelegem că nevoia de artă responsabilă este aceeași în toată lumea, iar cel de-al doilea ne-a impresionat profund dînd viață dramei unui popor care refuză arta deoarece într-un moment de delir a crezut că este cel mai mare din lume. Mircea Vintilă își prezintă cîntecul **Crezul meu,** pe versuri de Adrian Păunescu, din care am înțeles cu toții că tinerețea nu este un dar sau o favoare, ci perioada în care poți și ai datoria nu să contempli lumea, ci să participi la munca tuturor. Un moment de o mare cinste, un moment în care simțeai că totul trebuie adresat conștiinței a cuprins **Inscripție pe piatra de hotar, Dulce Românie, În mai, Da, mai avem, Pămîntul, deocamdată, Un cîntec,** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, din nou **Crezul meu, Bade Ioane** și **Copiii de țărani.** Realizatorii lui sînt Florian Pittiș, Mircea Vintilă și Adrian Păunescu.

Marcela Saftiuc, grupul condus de Karol Horvath, Radu Gheorghe și Eugen Cristea obțin notabile succese.

Despre Eugen Cristea, Adrian Păunescu a spus cuvinte frumoase și exacte care se refereau atît la talentul său cît și la frumoasa sa ținută morală de pînă acum. Mihail Stan, Valeriu Sterian, Adrian Ivanițchi, Nagy Laszlo, Mihaela Popescu și Valeriu Penișoară sînt coautori la realizarea unei seri cu adevărat extraordinare. Iată dealtfel reprodus un bilet primit din sală: *„Dragii mei. Vă iubim cu toții. Sîntem un suflet, o voință, participăm la sărbătorirea stindardului țării și partidului. Am dori ca spectacolul să țină pînă vor cînta cocoșii. Și ca un ecou, venit din istorie să ne încununăm și în această seară inimile cu bucuriile oferite de spectacolul Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar. Vrem* Repetabila povară, *chiar dacă Nicu Alifantis lipsește... Numai cu gîndul se mulțumește. Astă noapte am să dorm pe plajă căci sînt de la 30 km distanță... Sîntem cu voi, sîntem o țară, oțelul din mușchii noștri e în slujba țării, a poporului, a unui trai mai bun.*

Vom învinge greutățile cu inima plină de Lumină. Vrem ca Repetabila povară *să fie cîntată de noi toți. Vom deveni oameni mai drepți, mai buni pentru liniștea noastră și pentru fericirea țării".*

MAMAIA, 15 iulie — dimineața: Pe plajă vremea a fost favorabilă atît cît a fost. După aceea s-a făcut timp frumos. În cadrul unei partide de fotbal desfășurate în pauză, Valeriu Penișoară în postura de atacant l-a depășit cu regularitate pe Adrian Ivanițchi, în postura de fundaș și de om care nu se supără. În cadrul ședinței de lucru au cîntat frumos și convingător atît pe uscat cît și în apă Evandro Rossetti, Valeriu Penișoară, Mihai Onu, Nagy Laszlo, Adrian Ivanițchi, Marcela Saftiuc. Au fost comici cît au putut Radu Gheorghe și Eugen Cristea. Au recitat singuri și împreună Florian Pittiș și Adrian Păunescu.

Semnatarul acestei cronici a fost singurul om prezent cu agenda pe plajă.

COSTINEȘTI, 15 iulie: Interesul pentru cenaclu a fost enorm. Pentru a-și păstra locurile, cei 4 000 de participanți au uitat de masa de prînz și ne-au așteptat de la ora 12, deși știau că spectacolul va începe la ora obișnuită: 19,45.

Imn (Nicu Alifantis), **Pămîntul, deocamdată, Cozma Răcoare, Inscripție pe piatra de hotar** au creat, prin participarea extraordinară a tuturor, un cadru tonic desfășurării spectacolului.

După ce a ascultat **Rănitul dintre linii,** micuța Denisa, avînd patru ani, s-a pierdut de mama sa. Din această cauză a stat alături de Adrian Păunescu, care l-a oferit vorbe frumoase și Pepsi-Cola. Din fericire, Denisa a refuzat, spunînd că „eu nu beau nimic". Culmea este că mama ei se afla în sală, o vedea, dar a considerat că este mai în siguranță pe scenă, unde mai era spațiu liber, decît în sală unde nu mai avea loc nici furnica. În asemenea împrejurări, era normal ca Mircea Bodolan să obțină un mare succes de public cu **Dor de mamă.** Susține pentru prima dată un mic recital cîntărețul Victor Socaciu, cuprinzînd **Țintă între rău și bine, Oltul** și **Gruia.** După ce s-a făcut remarcat cu **Cuvîntul lui Ioan Roată la Divan** și **Bătălia de la Vaslui,** Valeriu Penișoară a fost imitat prietenește de Eugen Cristea. Cei prezenți, tineri muncitori și studenți, au aplaudat cu multă căldură cele reușite de Mircea Vintilă, Marcela Saftiuc, Gheorghe Mureșan, Florin Zamfirescu, Radu Gheorghe. Florian Pittiș, Adrian Păunescu. Pentru prima dată se dovedește, în spectacol, legătura puternică, de esență, existentă între cîntecul **Fiii lacrimilor tale** și poezia **Repetabila povară.**

A prezentat în cenaclu frumoasa poezie patriotică **Hotarul de oase** tînărul poet ieșean Mihai Leoveanu. Nimeni din cei prezenți nu a dorit ca spectacolul să se încheie la ora 0,30. Totul s-a încheiat într-o atmosferă în care regretul celor peste 4 000 de oameni ni s-a părut justificat. Dar la Costinești a mai fost un spectacol.

MAMAIA, 16 iulie — dimineața: Vreme în general frumoasă, dar și favorabilă averselor de ploaie. Și-au adus instrumentele doar Valeriu Penișoară și Victor Socaciu și aceasta s-a cunoscut. Glumesc, desigur. Un mare succes obține Marcela Saftiuc cu **Dona, Dona.** Din discuția unui participant cu altul am înțeles că ei, cei care discutau, se gîndesc la posibilitatea ca unele ședințe de la locul lor de muncă să înceapă cu **Cozma Răcoare.** Se refereau, desigur, la caracterul extrem de viu și antrenant al acestui cîntec. Mihai Onu este foarte aplaudat de cei 400 de oameni care ne-au urmărit, pentru lirismul autentic al cîntecului **Dor de Moldova,** pe versuri de Cezar Ivănescu. **Vinare de vînt, Ploaia care va veni** au încheiat fericit și inspirat programul de pe plajă.

Acum, ca și în alte dăți, s-a lucrat la texte, la linia muzicală, au fost corectate traiectorii.

CONSTANȚA, 16 iulie: Cozma Răcoare a deschis programul unei seri care poate fi caracterizată ca foarte frumoasă. În timpul interpretării ei, Adrian Păunescu a speriat niște lumea, așezîndu-se la baterie. N-a cîntat, din motive didactice, cred. Apoi, l-a prezentat în cuvinte calde, frumoase și meritate, pe tînărul cîntăreț Mircea Bodolan, purtătorul unui lirism de cea mai bună factură. Excelent primite de sală și recitate de aceasta sînt **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și **Lumină! Luptă! Libertate!**, ambele aparținînd lui Adrian Păunescu. Participarea sălii a fost extraordinară în tot timpul spectacolului dar mai cu seamă la **Inscripție pe piatra de hotar, Da, mai avem** (noul cîntec al lui Valeriu Penișoară), **Dona, Dona** prezentat și în limba română, din cauza lui Adrian Păunescu care a tradus textul.

Și-a prezentat o nouă compoziție proprie Gheorghe Mureșan: este inspirat intitulată **Seară de dispute.**

Florin Zamfirescu recită absolut impresionant celebra poezie a lui Evgheni Evtușenko **Monologul puiului de vulpe,** motiv pentru care Adrian Păunescu consideră că tînărul actor al Teatrului Giulești din Capitală aspiră legitim la Marele Premiu de vară al cenaclului.

Gheorghe Gheorghiu a cîntat foarte frumos **Poveste veche,** pe versuri de Octavian Goga, avîndu-l alături pe Sorin Minghiat (la flaut) care în această seară a împlinit 22 de ani. Talentatul flautist este un adevărat ferment în cenaclu și i s-a atras atenția că a terminat definitiv cu vîrsta de 22 de ani. Dar și asta este, desigur, o poveste veche.

Mihaela Popescu a primit flori de la trei tineri din Suceava (loc în care întîmplător s-a născut și ea) care semănau izbitor cu trioul DO-RE-MI. Mihai Onu a cîntat **Omul pădurii,** motiv pentru care Eugen Cristea a spus tare **Onu pădurii.** Lumea din sală a rîs puternic. Excelent a interpretat Nagy Laszlo **Cîntec pentru Angela Davis.** Evandro Rossetti și Gheorghe Gheorghiu prezintă noul lor cîntec **O călărire în zori** pe versuri de Nichita Stănescu. Recitalul lui Mircea Vintilă cuprinzînd 8 cîntece a fost absolut impresionant și cîntărețul tinerei generații de cîntăreți folk s-a retras împovărat de aplauze în autocar, unde a și adormit după cîteva minute. Crescînd de la spectacol la spectacol (pe măsură ce numărul cu vioara devine mai scurt), Radu Gheorghe s-a dovedit un actor deosebit de înzestrat și complex. Adrian Păunescu i-a dăruit o petală din trandafirul primit de el de la Mircea Vintilă. Radu Gheorghe a băgat-o repede în sîn.

Adrian Păunescu a recitat poeziile **Manifest pentru sănătatea pămîntului, Copiii de țărani, Între bine și rău.** Această seară deosebit de frumos s-a încheiat, așa cum a și început: cei de pe scenă și cei din sală au cîntat **Imn,** devenit un manifest de conștiință: Trăiască România / Trăiască tricolorul / Trăiască Alma Venus / Măria Sa Poporul.

MAMAIA, 17 iulie — dimineața: Am sărbătorit cu toții împlinirea a 48 de ore de cînd Gheorghe Gheorghiu și-a pierdut cartela de masă. A fost alături de noi arbitrul de fotbal Nicolae Rainea din Bîrlad și nu acorda nici un fel de șansă echipelor noastre participante în Cupele Europene.

Grupul **Catena,** prezent pe litoral deocamdată în calitate de turiste (asupra luării dreptului de a cînta pe litoral ar fi posibil să revenim), a interpretat **Ploaia care va veni** și **Fără petale.** Pe timpul noros ce a fost s-au bucurat de succes în mijlocul celor prezenți Valeriu Penișoară și Marcela Saftiuc.

CONSTANȚA, 17 iulie: Ploua foarte tare cînd am ajuns fără speranță că vom putea ține spectacolul la Teatrul de vară din Constanța. Acolo însă în ploaia care bătea în rafale am găsit o sală întreagă așteptîndu-ne. Este o pildă excepțională de atașament față de arta tînără, liberă și responsabilă și toți cei prezenți acolo o-

(Continuare în pag. 19)

Mai multe din cîntecele cenaclului sînt cîntate de toți membrii săi

Participare spontană, generoasă a publicului — condiție a desfășurării spectacolului

Trăiască România / Trăiască tricolorul / Trăiască Alma Venus / Măria Sa Poporul — Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar la Galați

Mamaia la spectacolul cenaclului cu numărul 166

CISNĂDIE, UN LOC CE POATE FI CITIT CA O CARTE SAU PRIVIT CA UN COVOR

Așezare veche, precum Cisnădie, orașul meșterilor de covoare, de postavuri și de mătăsuri, atestat documentar la 1323, e o ediție princeps de istorie și de artă, ce te invită nu la o insemnare de râlător, ci mai curînd la o recenzie. Cisnădie e o carte cu file de piatră, o carte cu slove enigmatice de metaluri scumpe, cu inițiale sau începuturi de rînd marcate prin monumente, cu însemne sau cu inscrisuri ale epocii noastre care compun nu un final, ci o deschidere fastuoasă de istorie sau de cronică, o fereastră solară spre viitor.

E un oraș al liniștii, învăluit în liniște, drapat în liniște. E un oraș ce tace ca o carte, vorbindu-ne nu cu sunete, ci cu înțelesuri. Diminețile, cel puțin, ca și după amiezile, cînd aproape 10 000 din cei 18 000 de locuitori sînt în fabrici (la Intreprinderea textilă, autoare de stofe și de covoare, la „Mătasea roșie", unde se fabrică țesături tip mătase, la filatura de bumbac „11 Iunie"), liniștea, pe străzile goale, peste casele patinate de secole, îmbracă orașul ca o armură. O sparge doar, cînd și cînd, muzica orologiilor din vechile turnuri, țîșnind de sub zaua tăcerii ca o bătaie de inimă, transformînd văzduhul întreg într-un orologiu. Curînd, aceasta muzică te cuprinde și te domină. Curînd, văzduhul devine doar un reflex muzical de ceasornicărie, cu sunete de gonguri ce se îmbină cu dangăte de clopote de bezilici, cu fosnet mătăsos de arcuri și mașinării delicate ce revarsă peste oraș o ploaie melodică de cristale. Ți se pare că aici, în acest burg transilvan, „oraș țestos și ferecat" ca într-o poezie de Ion Barbu, totul se mișcă încet, deși foarte sigur, după mecanica de ceasornicărie a turnurilor care măsoară zilele, anul, ora. Ți se pare că nu poți să ieși, că nimic n-o să te împingă și nimic n-o să te convingă să ieși, fie și numai o clipă, din ritmul străvechi al orașului, al străzilor și al orologiilor lui, filindcă ritmul acesta s-a constituit în timp, ca și în arhitectura, ca și istoria. Notăm această senzație, lăsînd să ne contrazică însăși Cisnădie, această splendidă cetate transilvană, care, ca toate orașele patriei, revelează astăzi, peste timpul istoric, dimensiunile noi, ample, majore, sub care respiră timpul nostru socialist.

În lipsa tovarășului Vasile Hanzu, primarul orașului, care-i plecat în vacanță, stăm de vorbă cu tovarășul Uwe Fleischer, vicepreședintele Consiliului popular, om tînăr, de vreo treizeci și ceva de ani, absolvent al unei facultăți de construcții, tip „modern" și ca virstă, și ca formație, dar, ca toți cei ai locului, un devorat de patima vechimii inscrise în piatră. Ne propune, înainte de a ne spune ceva, să privim orașul de sus, din fereastra minusculă a unui turn secular, de la înălțimea istoriei, de acolo de unde văzduhul e un uriaș orologiu, înglnind timpul contemporan cu bătăile celui etern sau permanent.

Urcăm în turnul bisericii fortificate a Cisnădiei, construcție multiseculară, restaurată azi, și, din fereastra ce deschide dimineața în oglvă, privim orașul. Vechiul sat al meșterilor țesători, breaslă străveche, cu tradiții atestate documentar în veacul al XIV-lea (tradiții, de fapt, mult mai vechi, arheologii descoperind aici obiecte legate de arta țesutului, precum prisnele de fusuri sau greutăți de războaie, datînd încă din neolitic și epoca bronzului), vălurește, sub solzii de țiglă roșie ai acoperișurilor, țesut compact, pînă departe. Ca și liniștea, acest roșu bătrîn, minerai, patinat de vreme, îmbracă orașul ca o armură. Ca și liniștea, spartă de orologiul turnurilor cu rezonanță de fier sau aramă (chiar lîngă noi, aici, în turn, bate solemn un splendid orologiu, operă a unor meșteri vienezi din veacul al XIX-lea), armura acoperișurilor străvechi e spartă mereu, prin priveliști care, de data asta, revizuiesc orologiile sau le împing acele mai departe, indicînd măsurile altui timp. O sparg, ca pe cămașă de zale, giturile de cocori ale macaralelor, o sparg schelele ca irump de pretutindeni, o sparg marile și modernele hale industriale ridicate în ultimii ani, o sparg halele în construcție, o sparg noile blocuri de locuințe. Satul de ieri, orașul socialist de astăzi, și-a spart de mult carapacea lui seculară, dezvoltîndu-se viguros și puternic peste fruntariile cele vechi. Marea întreprindere textilă „Cisnădie" (a cărei producție, la fiinele anului trecut, indica, față de 1970, o creștere de 155,41 la sută), își anexează, o nouă halo de covoare. Din această șiră de spinare a orașului, care înseamnă marea și moderna sa industrie, se desprind ca niște coaste noile străzi, flancate de blocuri (peste 1 000 de apartamente), de cămine pentru nefamiliști (850 de locuri), construite după ultimele exigențe, deci în rimă cu uzinele (reconstruite, extinse, modernizate și utilate după cele mai noi exigențe). E un oraș fără periferii, lipsesc periferiile, nu lipsește, în schimb, vegetația. Cisnădia e invadată de flori și arbori — nu vegetația mahalalelor de odinioară! — care acoperă toate spațiile disponibile, inclusiv curțile caselor, dar fără să înece sau să înăbușe, ci într-o orînduială savantă, cu știința dozării efectelor, cu o artă ce-o calchiază pe cea a meșterilor de covoare.

Cisnădia poate fi citită ca o carte sau privită ca un covor. Meșterii marii fabrici a orașului țes covoare persane, care se vînd și se caută în toată lumea, arta covorului oriental e alci străveche (în orașul vecin, la Sibiu, Brukenthalul oferă admirației vizitatorului citeva exemplare rarisime de astfel de covoare orientale, numite „de Transilvania", așezate de specialiști printre cele mai valoroase covoare vechi din Europa), ca și arta covorului românesc propriu-zis, care, la fel, a dat în timp o întreagă suită de capodopere. Cîmpul acestor covoare e detașat, împrejmuit, ca și privelștea locului, cu chenare de preț, ca o grădină. Omul locului vede cîmpul frumos ca atare, el îl tratează scump, pe fonduri cu culori gingașe, ca atunci cînd este imprimăvărat. El, om al muntelui, n-are sfiala spațiului gol, ca omul cîmpiei, și de aceea pe cîmpul covorului sădește flori sau podoabe ultizate rafinat, și mai ales strălucit valorate printr-o dispunere aerată, amplă. E un canon estetic pe care îl regăsim și în înfățișarea de azi a orașului, în desenul său urbanistic, în ornamentele sale de flori și arbori.

Nimic nu mai amintește, pe-aici, de satul care a fost cîndva Cisnădie, nici privelștea, nici oamenii, nici viața lor. Faptul că 51,2 la sută din numărul total al locuitorilor sînt populație citadină activă, lucrînd în marile fabrici și în noile instituții ale orașului, este, desigur, concludent, el ne destăinuie nu numai un „oraș" în toată puterea cuvîntului, ci o așezare urbană care, dincolo de aparența sa liniște, are un ritm de muncă și de viață dintre cele mai vii și mai dinamice. Marile mișcări epice ale muncii industriale, zgomotul, tumultul, bubuiturile se petrec în culise, între pereții de beton și sticlă ai marilor fabrici, prim-planul scenei rămînînd deschis frumosului calm, reveriei bătrînelor ziduri, undei sonore a orologiilor istoriei, adică timpului și spațiului de care se reazimă ființa noastră, ascultîndu-se și regăsindu-se pe sine. Și aceasta conferă Cisnădiei — cetate dinamică a industriei noastre — un farmec aparte, o sobrietate aparte, o anume ordine și organizare a vieții, un echilibru la care și nou veniții, proaspeții angajați ai fabricilor, recrutați de prin alte ținuturi, se supun, ni se spune, din prima clipă.

Cîți mai sînt, din vechiul sat, săteni? Statistiile primăriei ne indică o cifră precisă: 528, adică 3,1 din totalul locuitorilor. Acești 3,1 locuiesc în Cisnădioara, sat aparținător orașului. Acești 3,1 sînt membri ai C.A.P.-ului, întemeiat cu două decenii în urmă.

Care e diferența, ca desen al priveliștii, între Cisnădioara și Cisnădie? Nici una. Același asfalt ai șoselei, aceleași case frumoase, aceleași dotări edilitare și urbanistice, aceleași străvechi monumente, astăzi restaurate (printre care o mîndră mînăstire-cetate din veacul al XIII-lea, posedînd cel mai frumos portal în stil vechi roman din cîte se află astăzi în țară), aceleași podoabe de verde și floare. Dacă n-ar fi cel vreo trei kilometri dintre Cisnădie și Cisnădioara, pe care-i străbați printr-o splendidă „plantație intensivă" de meri și cireși, punînd un prag în privelițe, te-ai crede în ultima pe o stradă a primeia. Din asfaltul șoselei, ulițe vechi, întortocheate (dar pietruite toate!) urcă spre curmături de dealuri încărcate de pomi. Intre care, ici-colo, ca într-un peisaj tirolez, se mai țîșnc niște case bătrîne din bîrne groase, ridicate pe socluri de piatră. Livada de meri, de cireși și vișini a C.A.P.-ului ocupă 133 de hectare, o alta, în plină amenajare (o „plantație intensivă", cu o valoare a investiției de 7,4 milioane lei), va ocupa 73 de hectare. Un sector zootehnic puternic (slăbiciunea președintelui C.A.P.-ului, Petru Herbert, care-i de profesie medic veterinar), cu o tabără pentru pășunat alpin cocoțată la 1 300 de metri, pe o culme a Măgurii Cisnădioarei, își disputâ întîietatea veniturilor cu atelierele „ramurilor anexe" ale C.A.P.-ului. Un atelier prelucrează lemn, făcînd „săbii de bătaie" pentru războaie de țesut. În altul se împletesc nuiele, se fac coșuri de toate dimensiunile și de toate formele, în altul se confecționează pălării de paie, în altul lăzi pentru fructe, mai e și un atelier de rotărie, mai e și unul de fierărie, mai e și unul de „pîine de casă", cu un magazin-filială în centrul orașului. Pămîntul de agricultură e puțin, cum faci un pas te primește în brațe pădurea, te primește cortul verde și parfumat al pomilor fructiferi și al arborilor de toate esențele, drept care oamenii locului, cei 3,1 la sută care-și mai zic „țărani", încearcă să smulgă, din cît au, totul, încearcă să depisteze și să fructifice tot ceea ce ar putea să constituie o valoare, o sursă de bogăție, ei plantează pomi, ei cresc vite, ei prelucrează lemnul, ei fac din dealurile și măgurile Cisnădioarei, din ripele pe care nici un tractor n-ar putea să urce, vaste antrepozite de materiale, administrate într-o severă economie. Ei au introdus, în tot ce fac, disciplina muncitorească, rigorile travaliului industrial, opunînd sălbăticiei mărețe a locului civilizația strînsă, avară, de fermă, folosind cu scumpătate, pricepere și inteligență fiecare palmă de loc și fiecare bănuț investit. Ordinea și metoda riguroasei gospodăriri, caracteristice C.A.P.-ului, le regăsești și în curțile oamenilor, în bătăturile strîmte ale căsoaielor de tip săsesc, înțesate de pomi și legume. Grădinile cu cireși sînt colțuri de Japonie, autentice desene pe mătase, lucrate minuțios pe toată întinderea, sînt, mai bine zis, ca niște covoare de Cisnădie, traducînd plastic talentul și vrednicia omului creator al locului. Puse cap la cap, chenar lîngă chenar, aceste grădini și livezi-covoare ne oferă, ca și covoarele, o privelițte panoramică nu numai a peisajului, dar și a științei de a vedea, interpreta și stăpîni natura, proprie oamenilor acestor locuri.

Ne afundăm, împreună cu președintele, în livada de cireși a C.A.P.-ului. Pomii cu coaja lucioasă și netedă, rămuroși ca și niște ulmi, acum despuiați de fructe, se țes strîns, ne acoperă fastuos cu frunzele. N-am încercat pînă acum senzația de a ne acoperi cu o livadă, proiectînd-o deasupră-ne sau desfășurînd-o ca pe-o umbreiă. Căutăm, prin țesătura compactă, o spărtură de cer, dar armura aceasta n-o mai sparge nimic. Primăverile, cînd amătul aerian al florilor umple totul, toate aceste coaste, cu clădirile lor arboroase întinse pe zeci și zeci de hectare, sînt luate cu asalt, de la poale, de mii și mii de vizitatori, în special sibieni, pentru care Cisnădioara e, prin tradiție, un mare parc (i se mai spune și „Insula de cireși a Sibiului"), un loc preferat al week-end-urilor și al plimbărilor de vacanță. Și asta încă nu-i nimic, ne spune Petru Herbert, să vedeți ce-o să fie cînd o să intre pe rod noua plantație intensivă, cea de 73 de hectare, cea care costă (cost unanim aprobat de obștea cooperatorilor!) mai bine de 7 milioane de lei, cea în care densitatea de pomi la hectar va fi de 800 de meri sau 500 cireși ori vișini! Poate că nu e departe timpul, adaugă el, cînd aceste plantații ale Cisnădioarei vor fi decretate „parc național".

N-a fost întotdeauna așa. N-a fost întotdeauna așa pe acest vechi și frumos pămînt, din care astăzi culegi, admirîndu-l priveliștea, un sentiment de certitudine de plinătate, de mîndrie, de elevație în fața operei omului, de civilizație în expansiune. „În cuprinsul burgului, scria cîndva profesorul-scriitor I. Simionescu, numai paznicul reprezintă viața omenească. Pe ziduri crește în voie lumînărica cu zeci de flăcări, alăturea de tufe de cimbrișor și de ghirlănzile de Clematis cu flori argintii. Amintirea vremurilor depărtate, începutul ruinei, natura care pune stăpînire pe truda omului, toate împletesc în jurul cetățuiei (e vorba de mînăstirea-cetate din veacul al XIII-lea, n.n.) o atmosferă mai impresionantă decît la Sighișoara". O atmosferă, de paragină, de „plins al ruinurilor", de declin istoric sau de istorie eșuată, care nu mai avea nimic de spus, ci doar de plins. Pe unda sonoră a vechilor orologii, peste plînsul lor muzical, de cristale, a apărut însă un sunet nou, vibrant și robust. Sunetul sirenelor marilor hale industriale, zumzetul de stup al noilor blocuri de locuințe, ocupate de o populație tînără și dinamică, foșnetul larg, bogat, al livezilor ce înundă dealurile, sunete, ritmuri, cadențe de muncă și viață ce-au apărut, raportate la timpul milenar al locului, parcă într-o singură noapte, parcă într-o secundă istorică.

Cisnădie a devenit un adevărat oraș, nu un oraș-muzeu, ci unul viu, o redutabilă cetate a muncii (vom continua să-i zicem „cetate", deși, prin abuz istoric, termenul, ni s-a spus, începe să supere urechea de azi a localnicului, vom continua deci să-i zicem „cetate", dar cetate a muncii), un oraș care, trezit din somnul de secole, timpezit de nostalgiile poseiste, are în față, mai mult ca oricînd, viitorul. O așezare în care jumătate din populație muncește în fabrici, în uzine, o așezare în care țăranii (3,1 la sută din populație) muncesc și trăiesc „ca la oraș" (pentru ei, pentru acești ultimi și puțini mohicani ai trudei pămîntului, s-au construit, de piidă, în ultimii ani, 50 de apartamente în blocuri), o așezare în care, ni se spune, vor să se mute, la ora de față, mulți sibieni, printre motivele acestei dorințe fiind și acela că Cisnădie „are mai mult asfalt ca Sibiul", străzile așternute numai cu piatră tăzînd să devină aici o raritate muzeală. Ca să facă lac pangllcii de asfalt într-o zonă cum e, de exemplu, actuala stradă a Șipotului, oamenii locului n-au ezitat să mute un deal. Nu-i un exemplu-unicat, ci unul cu valoare de referință

Intorși în turnul fortificat din centrul urbei, contemplînd, de la o fereastră, rosul bătrîn, mineral, al acoperișurilor, peste care se suprapun siluetele noilor edificii, Cisnădia ne apare, din nou, ca o carte, vorbindu-ne nu cu sunete, ci cu înțelesuri. Cu înțelesuri ale epocii noastre ce compun nu un final, ci o deschidere fastuoasă de istorie, o fereastră spre viitor.

ILIE PURCARU

ANCHETA SOCIALA

Ultima treaptă pe scara care duce jos

Sînt absolut convins că băiatul ăsta brunet, subțire, flegmatic și mîndru ca un arc de triumf este persoana pe care o caut de cîteva zile. Un tînăr, pe nume Mihai Niculcea, iute de picior și sigur de sine, deajuns de știut într-ale vieții, încît să poarte privirea aceea, știți dumneavoastră, de om fără grijl și păcate. O autentică privire de vacanță, cu nuanța de rigoare a amantului fatal, lesne de întîlnit, la orele aglomerate, mai cu seamă, prin Piața Unirii, prin fața marilor cinematografe din centrul Capitalei și pe aiurea, prin locurile pe unde banul alunecă ușor dintr-o mînă în alta și uneori pe sub mînă.

Sînt sigur că, printr-una din bizarele potriviri ale sorții, îl aflu întîmplător pe omul după care alerg dinadins de vreo două zile. Și pentru că sînt sigur, mă apropii de el și-i vorbesc. Din păcate, trebuie să recunosc că m-am înșelat. Are, e drept, aceeași înfățișare, același aplomb agresiv, aceeași căutătură grea de gîndire și „mișto" dar n-are numele personalei în chestiune. Merg atunci vreo cîțiva pași pe marginea trotuarului, pe acolo unde o șeamă de băieți bruneți, zveîți și flegmatici reazemă teava balustradei, din zori și pînă-n crucea nopții și învață subtila artă a privirii pe sub pleoape și a cîștigului fără muncă. Nu mai am deloc siguranța ce-o aveam în urmă cu un sfert de ceas dar nu mă îndoiesc că istoriile lor sînt, precum le este și înfățișarea, precum le sînt și obiceiurile, foarte asemănătoare cu istoria lui Mihai Niculcea, adolescentul pe urmele căruia mă aflu.

Mihai Niculcea nu este un băiat atît de al dracului cît vrea el să pară, dar dacă lucrurile or să meargă și mai departe cum au mers pînă azi, are toate șansele să devină. Are chiar șanse să fie un om atît de dat naibii, încît, foarte curînd, doar miliția va mai putea să descurce treburile pe care le-a încurcat în ultima vreme

In ultima vreme, adică în cel patru ani de cînd, în mila notei 5, a terminat școala elementară, băiatul acesta s-a ocupat mai ales cu învirteala. Din pricina unor complicații ivite cîndva în viața familiei sale, Mihai rămîne încărcat cu multă urîă față de moică-sa. Este unul din cazurile clare care arată cum se petrece, în familiile dezbinate, înstrăinarea copiilor de părinți și cum, din ură și înstrăinare, din cozi bune și frumoși les, în cîțiva ani numai, niște adolescenți urîți și răzbunători. Deocamdată, Mihai Niculcea se răzbună pe copiliria lui nesupravegheată de cei mari vagabondînd. Are o filozofie a lui, clădită pe experiența acestor ani fără stăpîn, a deprins repede regulile jocului în fortă. Îi place să fie hăituit și hăituiește, la rîndul său, cu dobîndă oameni ce nu i-au greșit cu nimic. Curajul lui începe, bineînțeles, cu cei slabi, astfel că-și bate mama. Cînd simte că lucrurile amenință să ia o întorsătură proastă, se face băiat cuminte cîteva zile. Cînd e cuminte, caută serviciu. De la terminarea celor 8 clase elementare a lucrat în nenumărate locuri. La „Electrotehnica" a muncit aproape o lună. La magazinul „Cocorul", a muncit o zi. La restaurantul „Debarcader" are de gînd să muncească un ceas. De zece, de douăzeci de ori și-a făcut formele de angajare. De zece, de douăzeci de ori mămica i-a dat bani de buzunar și ce mai avea băiatul nevoie în pragul unui pas în viață atît de important. Pentru că povestea are, oricum, o latură comică și rentabilă, deopotrivă. Mihai Niculcea face în fiecare lună cîte un pas important în viață. Intre doi pași, petrece cu fetele acasă. Fete de-o seamă, firește, zvelte, flegmatice, având privirea aceea atotștiutoare pe care o au iubitele pistolarilor fără dușmani în viață. Umblînd prin lume, ziua dar mai ales noaptea, Mihai Niculcea, s-a îmbogățit". Averea lui, înghesuită toată în sertarul unui scrin, cuprinde două perechi de cărți de joc, din care una cu imagini de fecioare despuiate, o listă de cuvinte italienești de vînturat prin preajma hotelurilor cutreierate de turiști, o agendă cu numerele de telefon a vreo două duzini de prietene, un ciasor cu timbre desperecheate, păstrat probabil din anii aceia ai copilăriei cînd dorul de călătorii în lumea largă nu prevestea nici una din călătoriile sale primejdioase de azi, chitanțe de la restaurantele de unde a primit, cu prilejul muncilor lui de o zi sau de un ceas, uniforme de ospătar, feluri de hîrtii dubioase, printre care vreo douăzeci de rețete medicale și fel de trimitere în alb, cu parafa unui medic oftalmolog bucureștean aplicată deasupra ștampilelor Spitalului unificat Zimnicea, Spitalului clinic Brîncovenesc, Policlinicii Batiștei și Policlinicii din Titu.

Se poate observa că de aici mai departe lucrurile se complică. Ele se complică și mai mult dacă adaug că în averea aceasta a lui Mihai Niculcea am găsit și trei parafe de medic șterpelite, greu de spus cum, chiar din casa medicului respectiv. O anchetă, întreprinsă pe urmele certificatelor medicale și a parafelor arată clar că drumurile zînice ale lui Mihai cel svelt urmează să se intîlnească, foarte curînd, cu drumurile zînice ale organelor de Miliție ale sectorului. Dealtfel, sectoristul i-a aplicat o amendă de 1 000 lei pentru tulburarea liniștii în bloc și pentru scandaluri.

Totăl lui Mihai Niculcea s-a recăsătorit, după divorțul pronunțat în urmă cu opt ani, n-are copii cu actuala soție, este angajat la întreprinderea de confectii București și este perfect convins că, odată cu achitarea mandatului de pensie alimentară legal, s-a achitat de toate datoriile sale de tată. Tatăl ol dorlea. Intîmplnat de la început cu ostilitate de băiat, repară de zor ușile și geamurile sparte de Mihai cel nervos și-și declină autoritatea, cît timp mama, orbită o vreme de dragoste de mamă și, de curînd, îngrozită de agresivitatea fiului, nu-i permite să intervină. Vecinii privesc cu detașare furcurile și așteaptă efectul amenzilor.

Dar Mihai, ce face?

Mihai Niculcea coboară. A ajuns, de-acum, pe ultima treaptă a scării care duce jos. Chestiune numai de timp ca să facă ultimul pas. Asta se poate întîmpla într-o săptămînă, într-un an sau în cîțiva ani Timpul nu contează. Ceea ce contează este numai fapta. E posibil ca lucrurile să se precipite din cauza feluritelor certificate medicale false prezentate de Mihai Niculcea întreprinderii de hoteluri și restaurante „Athenée Palace", al cărui angajat sezonier a fost în mai multe rînduri. Cum la fel de posibil este ca povestea să se înfunde din pricina altor învirteli cunoscute deocamdată doar de Niculcea și amicii săi subțiri, flegmatici și fără splină

Mai există o posibilitate și anume aceea ca Mihai să fie ajutat să-și facă un rost durabil. La muncitor cinstit într-o uzină bucureșteană. In urmă cu un an, Comitetul U.T.C. al sectorului 7 a fost solicitat în acest sens dar n-a făcut nimic în urmă cu un an, situația ar fi avut, probabil, șanse mai multe de limpezire

Cum timpul trece, este de datoria revistei noastre să solicităm din nou tovarășilor activiști ai sectorului U.T.C. o intervenție directă. Mihai Niculcea este pe punctul de a devenl dintr-un vagabond de duzină, uneori simpatic, uneori agresiv, un delicvent. Părinții cred că, intrat într-un colectiv de muncă puternic, bine îndrumat și bine controlat, avînd, deci, îndrumarea morală ce i-a lipsit, Mihai ar ști să-și piardă năravurile proaste și să urce, încet și sigur, treptele spre condiția de om întreg. Codul comunistilor ne îndeamnă să procedăm direct acolo unde trebuie procedat direct.

TUDOR OCTAVIAN

FAPTELE ȘI VORBELE

Ghinionul în literatură

Literatura nu e, firește, o loterie. Ne place să credem că timpul scoate încet dar sigur la suprafață autorii valoroși, nedreptățiți de epoca lor. Cunoaștem o grămadă de exemple : Villon, Büchner, Rimbaud, Lautreamont, Emily Dickinson, Italo Svevo, Kafka ș.a. Obișnuim să spunem că vremea e un judecător infailibil care, pînă la urmă, repară toate injustițiile și face ca orice carte bună să-și afle prețuirea posterității.

Norocul ar fi, prin urmare, exclus în materie de glorie literară durabilă. Profită unul de moment, își construiește statuia din viață, dar abia închide ochii și îl uită toată lumea. Aici nu e ca la loto, nimerești numărul și te alegi cu o mașină. Poți să tragi oricîte lozuri fără folos. Treaba merge altfel ; ca la concursul „cine știe, cîștigă !", cel mult cu o singură diferență : dacă poetul sau prozatorul talentat nu primește mai nimic, cîștigă sigur urmașii săi, care-i încasează drepturile de autor, după ce a fost „clasicizat" postum.

Există, totuși — îmi șuflă diavolul la ureche — și scriitori ghinioniști. Că sînt buni, nu încape îndoială pentru nimeni. Dar neșansa îi urmărește și, cînd să urce și steaua lor, mașinăria cerească se grippează, din tot felul de motive imprevizibile.

Unul e că le lipsesc urmașii interesați care să pîseze editurile. Prin urmare, nu sînt retipăriți și pierd prilejul să intre iar în atenția publică. Tinerii critici au auzit aproximativ de ei, prin școală (?!), dar le-a lipsit atunci răgazul să-i citească, fiindcă nu erau în program și nu se cereau la examen. Astfel de autori ghinioniști zac într-un soi de limburi ale memoriei literare. O vagă stimă le înconjoară numele, dar ea e inconsistentă ca zvonurile, nebazîndu-se pe lectură, ci trăgîndu-și ființa doar din auzite.

Vreți un exemplu ? Vi-l dau imediat : D. Iacobescu, mort în 1913, la 20 de ani ! Puținele versuri pe care a apucat să le scrie, Perpessicius i le-a publicat într-o plachetă, intitulată **Quasi** (1930). Nu știu dacă printre poeții noștri simboliști, după Anghel, Petică, Bacovia și Minulescu, s-a ațins încă altcineva — am curajul să o spun sub semnătură — originalitatea, eleganța și timbrul lui liric sfîșietor. Și-a cîpătat ei oare în Parnas locul pe care-l merita ? Nu s-ar spune deloc ! Dacă ne gîndim și cîți barzi răsufiați ori versificatori minori au cunoscut, între timp, reeditări masive, care le-au adunat pînă și articolele înepte, risipite prin gazete obscure, putem vorbi fără nici o exagerare de ghinionul lui Iacobescu.

Neșansa e că nu poate spera să găsească măcar un amator să-l aleagă ca subiect pentru o teză de doctorat și să fie împins la lumină pe calea aceasta. Biografia poetului se dovedește din capul locului săracă, opera subțirică, lipsește materia de savantlîc, lucrarea ar ieși firavă, iar... remunerația după buget, mică — vorba lui Pristanda.

Ghinionul îl urmărește și pe un scriitor al nostru savuros, comparat cu Anatol France de G. Călinescu. E vorba de Th. Scorțescu, autorul încîntătoarei istorisiri **Popi** și tulburătorului roman ieșean preexistențialist **Concina prădată**. Altfel, cum să ne explicăm că atîta proză nedigerabilă a găsit din belșug hîrtie de stricat și unor scurte cărți fermecătoare nu li se oferă șansa să-și cucerească cititori noi ?

Un autor ghinionist prin excelență ne apare din perspectiva istoriei Ronetti-Roman. „**Manasse** — scrie Lovinescu — e una din cele mai nobile opere ce a onorat literatura română". G. Călinescu, la rîndul său, taxifică piesa drept : „o creație puternică, grandioasă !"

Cînd a fost jucată pentru întîia oară, drama a stîrnit scandal, declanșînd un val de atacuri violente, obtuze și otrăvite. N-a mai fost reluată decît abia după 23 August 1944 și atunci doar o stagiune teatrală. Prin problemele delicate pe care le aduce în discuție, **Manasse** nu e o lucrare dramatică lesne reprezentabilă, fără o anumită pregătire a publicului, ca să o înțeleagă cum trebuie. O tăcere nedreaptă continuînd să-l urmărească pe autor face așa ceva imposibil.

Soarta n-a fost prea generoasă nici cu C. Stere. Neșansa, cum putem constata, îi împiedică și astăzi să-și ocupe locul printre prozatorii noștri interbelici viguroși, alături de Sadoveanu și Rebreanu.

Ghinion înseamnă să ajungi în stație exact o secundă după ce a plecat autobuzul. Sau să ieși la un concurs primul dintre cei neadmiși. Ori să plouă, toate zilele cît ești în concediu, la mare. Ghinionul nu presupune maledicțiune absolută, ci e o ratare a norocului. Treci adică pe lîngă șansă la un fir de păr. Autori ghinioniști sînt virtual scriitori faimoși. O potrivire de împrejurări le trebuie ca să cunoască, brusc, gloria. Acest lucru e de natură să-i consoleze și, cine știe, să justifice prezentul articol.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

SCRIITORI ROMÂNI DE AZI

Ion Caraion

Un scriitor dificil, cu obsesii și gusturi ciudate și cu cititori puțini, dar credincioși, este poetul și eseistul Ion Caraion, născut în anul 1923, în comuna Rușavăț, județul Buzău, „într-un sat ca o buba". Prin momentul debutului, el aparține așa-numitei **generații a războiului** sau a „negativiștilor" grupați în jurul revistelor **Albatros** (1941) și **Gîndul nostru** (1942). S-a mai vorbit despre poeții acestui moment ca despre o **generație de legătură**, care a realizat o adevărată „punte lirică" între două epoci radical deosebite prin stilul de viață și prin arta lor. Iritat, ca toți poeții, de obiceiul criticilor de a pune „etichete", Ion Caraion nu a putut să le respingă cu totul pe acestea, ba s-ar putea chiar spune că din toată promoția sa el a făcut cel mai mult pentru a readuce în discuție o generație aflată la un moment dat pe punctul de a fi uitată. Dar sentimentul de solidaritate, convingerea că aparține unui anumit contingent de poeți, funcționează la el nu atît în legătură cu cei care au reușit să se impună (Ștefan Aug. Doinaș, Geo Dumitrescu, Radu Stanca), cît cu poeții care au trecut cu discreție prin viață, apăsați de soarta de a fi citiți numai din cînd în cînd (C.T. Lituon, Petru Sfetca, Radu Căplescu, Ion Horga, Marcel Gafton, Mihai Zissu). Dealtfel, simpatia literară a poetului a mers întotdeauna către scriitorii singuratici și neînțeleși **(Einzelgänger)**, către autorii de cărți puține, orgolioși și incomozi, dar stăpîni pe opera și uneori chiar pe viața lor, pînă la capăt (Saint-Exupéry, din care a tradus sistematic, Paul Celan, Henry de Montherlant). Pentru un astfel de scriitor, **succesul literar** este o noțiune scandaloasă, demnă de cea mai deplină neîncredere, și așa se explică, probabil, gestul de a fi publicat o carte la **Editura Litera**, pentru un număr foarte mic de cititori, abonați în prealabil **(Deasupra deasupreior — 1970)**, sau pamfletul violent, îndreptat împotriva poetului Ioan Alexandru, în volumul de eseuri din 1974, **Enigmatica nobiețe**.

Același tip de simpatie funcționează și în interiorul poeziei, unde specifică este, de la primele cărți **(Panopticum — 1943, Omul profilat pe cer — 1945, Cîntece negre — 1946)** și pînă astăzi, privirea de sus în jos, de la mare spre mic, ca și cum versurile ar suferi de agorafobie. Viața este un lighean („...ce importă dacă-am plins sau dacă / ne-am culcat prin gropi ori pe gunoi ? / Viața noastră tot așa rămîne : / un lighean cu gulerul de zoi"), cerul e o tavă, aleea parcului o cravată, soarele un ștergar, cerul un tampon de vată, norii sînt bureți uitați pe cer, dealurile — ciuperci de noroi, un vultur seamănă cu o foarfecă, luna atîrnă pe cer ca o tenie, „lumina ia la fereastră / culoarea ciorbei de burtă". Metalele sînt și ele întrebuințate cu insistență de poet, dar nu cele incoruptibile și prețioase, aurul și argintul, ci elementele din clasa de jos, fără prestigiu estetic și fără valoare aparentă. Stelele sînt de zinc și de cupru, păsările de aluminiu, munții de tuci, seara de tablă coclită, apa de metal, păsările de tinichea, fructele de tuci. Selecția aceasta severă, făcută cu un gust aproape justițiar, din voința de a schimba fața poeziei, așa cum alții schimbă lumea, funcționează la toate nivelele, și vom întîlni peste tot cuvinte aspre, nume de plante curioase, **omagul, asmățuiul**, care n-ar fi făcut niciodată figurație în poezia lui Ion Caraion, dacă nu s-ar fi numit astfel, un vocabular cu un sunet special, gutural și bolovănos **(pociumb, hurte, clădărale, ciuciuleți, pomăstîl, a se încherba, pisirat, a aligăli, năloagă)**.

Firește, toată această poezie trebuie pusă mai întîi sub semnul unui temperament. Dar poetul a știut să-și organizeze teoretic predispozițiile, cu o consecvență estetică fără de care ele poate că nu s-ar fi impus. „Literatura frumoasă e un dezastru al timpurilor moderne. O minciună cu ambalaj atractiv, însă goală pe dinăuntru..." **(Scrisul frumos**, 1944).

Cum era de așteptat, temperamentul polemic și insurgent al poetului s-a domolit cu vremea, și ceea ce la început putea să pară o provocare aruncată tuturor a devenit în **Cîntița și aproapele** (1970) sau în **Cimitirul din stele** (1971) o blazare stilizată și în bună parte o poetică. Violența s-a retras mai mult în eseistica din **Duelul cu crinii** (1972) și din **Enigmatica noblețe** (1974), plină de răbufniri polemice, de revendicări justițiare, de neîncredere în valorile literare acceptate astăzi și, mai ales, în critica literară care le-a impus. Erotica dă cele mai numeroase exemple de stilizare a furiei începuturilor **(Obsesie, Carmen saeculare)** și la fel poezia „pentru copii" din **Maria — fata cu povești în palme** (1974) și din basmul simbolic **O ureche de dulceață și-o ureche de pelin** (1976), șlefuit cu o insistență de artizan. Tehnica ocupă un loc din ce în ce mai important în elaborarea acestor poezii, unele versuri sînt tăiate și întrerupte savant, după exemplul lui E.E. Cummings, în fine, **Deasupra deasupreior** este o carte de-a dreptul elegantă, un caiet-manuscris cu ilustrații de Valentina Bardu și caligrame în formă de pasăre sau sugerînd-o pe D-ra Pogany, a lui Brâncuși. Este limpede acum că „urîțenia" poeziei lui Ion Caraion este o **manieră** ca toate celelalte, o figură de stil, un fel de parnasianism întors, care a înlocuit aurul cu plumbul și cu fonta, și cultul frumosului cu acela mai subtil al poeziei urîte. O convenție nouă (poezia „urîtă") a înlăturat-o pe cea veche (poezia „frumoasă"), cu rezultatul paradoxal că atîta timp cît poetul rămîne pe terenul artei, el continuă să scrie „frumos". Metaforic vorbind, poezia lui Ion Caraion seamănă cu Cenușăreasa din poveste și visează să aibă soarta ei. „Urîtă" la prima vedere, ea își pune toate speranțele în posteritate, dar nu exclude totuși posibilitatea ca un prinț lipsit de prejudecăți s-o descopere între timp.

FLORIN MANOLESCU ■

Ce este călinescianismul ?

Poate nici un alt critic român, cu excepția lui Titu Maiorescu, nu a devenit obiectul unor interpretări și polemici atît de contradictorii ca G. Călinescu. Desigur, lectura unei opere beletristice sau critice din variate puncte de vedere, chiar dacă acestea se află în violentă opoziție, este un semn al vitalității operei respective, personalitatea autorului exercitîndu-și influența prin demonia eternității scrisului său. În cazul lui G. Călinescu însă, și a ceea ce s-ar putea denumi prin termenul „călinescianism", se poate observa că invocarea memoriei criticului, referirile la operă, extragerea anumitor citate și dogmatizarea lor constituie, de cele mai multe ori, un pretext care maschează controverse mai adînci ale criticii noastre contemporane. De pildă, mult discutata aripă a criticilor „călinescieni" nu alcătuia, în realitate, nici în urmă cu un deceniu, și nici acum, o tendință metodologică sau stilistică omogenă, care s-ar fi revendicat din sistemul de principii estetice și critice promovat de G. Călinescu. Dimpotrivă, aceștia izolau numai elemente ca : spontaneitate a impresiei, inefabil poetic, inspirație, absolutizarea gustului personal, deformînd, astfel, noțiunea complexă a călinescianismului care ajunge, în mod paradoxal, să fie sinonim cu absența „metodei" necesară judecății de valoare.

Fără îndoială, o asemenea interpretare unilaterală a operei lui G. Călinescu era simptomatică într-un moment cînd critica noastră depășise o etapă dominată de perspectiva deterministă social-economică asupra literaturii. Unei exagerări sociologiste îi răspundea o altă exagerare, care punea sub tăcere atitudinea atît de echilibrată și consecvent estetică exprimată de G. Călinescu în anii de pionierat ai literaturii noastre socialiste. Articolele sale, izvorîte din cele mai aprinse dezbateri teoretice ale criticii literare marxiste, sînt și astăzi o mină de adevăruri și sugestii din care trebuie să degajăm semnificația atît de actuală pentru noi a sistemului metodologic-filozofic și estetic al criticului, în care își află temeinicia interpretările ulterioare aplicate operei literare. Abordînd problemele concrete de creație ale tinerei literaturi socialiste, G. Călinescu nu pierdea viziunea generalizatoare care punea în discuție statutul însuși al unei noi critici și al unei noi metode. De la G. Călinescu avem încă mult de învățat analizîndu-i modalitatea de lucru, de documentare, redactare, organizare a lucrărilor de istorie literară și distribuire a accentelor polemice, care nu rămîn niciodată fără adresă precisă în planul ideologic și estetic.

Ca și discursul liric al lui Mihai Eminescu, în poezie, în critică, discursul teoretic al lui G. Călinescu nu poate fi imitat fără a fi lesne recunoscut. De asemenea, nu e posibilă nici selectarea trunchiată a unor principii schematice asupra poeziei, romanului sau criticii formulate de G. Călinescu. Proaspeții adepți sau detractori nu se pot scuti, astfel, de propria lor muncă de investigație și clarificare lăuntrică a opțiunilor lor teoretice și ideologice.

Astăzi, cînd revistele literare discută despre misiunea educativă și militantă a criticii, mi se pare anacronică, dacă nu chiar artificială, cantonarea dezbaterilor la nivelul unei opoziții convenționale între „metodă" și „creație" în critică.

De aceea, mi se pare necesară precizarea nuanțată a călinescianismului ca metodă critică din perspectiva problematicii actuale a criticii noastre. G. Călinescu devine un critic contemporan cu noi tocmai prin incandescența subiectivității sale critice riguros structurată de principiile obiective care guvernează existența operei literare. Călinescianismul reprezintă, astfel, conștientizarea acestor principii și minuirea lor ca modalități subiective de „trăire" și „recreare" personală a operei, ca dat obiectiv.

ADRIANA MITESCU ■

CRONICA LITERARA

Ion Băieșu: Pompierul și opera

Ultimul volum al lui **Ion Băieșu, Pompierul și opera**, conține schițe umoristice. Așa le consideră și autorul. Aceste scurte narațiuni, de obicei dramatizate, aparțin genului foiletonistic. Totuși, e vorba de un registru mai grav decît cel obișnuit (fără să fie neapărat nevoie să citim în subtextul lor). Ion Băieșu se dovedește, în primul rînd, un bun observator și analist al faptului cotidian. Cînd nu merge direct la satiră, accentul e pus pe umorul involuntar al situațiilor și al dialogului. La baza artei sale stă un proces de reducție. Tipologia este sumară, evident schematică, în ciuda corespondențelor izbitoare cu viața de toate zilele. Absența culorii, tonul rece, incisiv, contrastează (e un procedeu) cu nota de vulgaritate și cinism a personajelor. La acest nivel se produce o confuzie de efect între poziția autorului (dispus și el din cînd în cînd să joace comedia candorii) și eroii săi. De fapt, remarcăm la Băieșu îndeosebi fantezia, verva, dispoziția versatilă și batjocoritoare. Fiecare povestire, chiar cînd pare un fragment de realitate, se constituie într-o compoziție autonomă, conform legilor ficțiunii, ilustrînd — uneori prea demonstrativ — o atitudine sau o idee. Îngroșarea excesivă a detaliilor duce mai degrabă la caricatură. Într-un fel, acestea sînt mijloacele schiței. Autorul mizează încă pe clișeul verbal și pe lecția de morală explicită.

Interesant e că Ion Băieșu nu se proiectează pe sine însuși într-un personaj anume ; ne gîndim la Mitică al lui Caragiale. Dar el este mereu prezent în paginile cărții. Apoi se detașează cu adevărat de lumea pe care a creat-o doar în momentele de satiră. Nu lipsește autoironia, de exemplu în **Personajul** sau **Pompierul și opera**. Aici cartea, adică literatura, e asaltată brutal de realitate. Pe rînd, funcționari de la A.D.A.S., Loto-Pronosport, T.A P.L. etc. protestează împotriva unor pasaje care vizează instituția lor și care bineînțeles nu le convin. Semnificația ar fi următoarea : metafora nu se delimitează în chip absolut de substratul ei real. Întreaga schiță, pe de altă parte, este alegoria, amară și hazlie în același timp, a condiției povestirii de acest fel, a relației artistului cu oamenii, cu adevărul sau prejudecata socială. După un timp, convingerile artistului se clatină. În cele din urmă, înspăimîntat de flăcările care-i cuprind casa, el cedează de tot în fața pompierului și — pînă atunci umilit de alții — se umilește acum singur, adorînd (e un joc, firește) pe cel care i se adresează cu asemenea cuvinte : „ — Ai merita să te las să devii mangal, îmi zice el cu o scîrbă organică. Scriitorule !" O proză ca a lui Ion Băieșu se scrie cu îndrăzneală. Autorului nu-i lipsește desigur curajul, chiar cînd se autopersiflează.

Citeodată povestirea ia forma dizertației, a relatării impersonale. Amintim **Agenda, Dragoste bolnavă, Amor timpit**. Tehnica e aceea a aglomerării de situații compromițătoare, deși eroul afectează inconștiența. Cade repede însă în ridicol.

O fabulă, în sensul propriu al cuvîntului, este **Lupul și năravul**, ce-i drept cu un final destul de convențional. Printre altele, satirizează inteligent demagogia progresului tehnic. Tot o fabulă este **Boul și viței**, cu aluzii (pe alocuri) de o cruzime terifiantă.

Unele schițe se axează pe intuiția absurdului **(În audiență)**. Autorul, de regulă, nu complică prea mult. Preferă expunerea directă, dialogul sec, ținînd la generalizări cît mai verosimile. Proza lui Ion Băieșu are o dublă deschidere : față de realitatea cotidiană, dar și ca discurs, fiindcă aceleași situații, aceleași clișee se pot multiplica la nesfîrșit. Scriitorul (pîndit și de oarecare monotonie) se repetă sau folosește pur și simplu tipare deja cunoscute. Dar, în ansamblul său, **Pompierul și opera** este un volum valoros, care confirmă talentul unuia dintre prozatorii noștri înzestrați de astăzi.

CORNEL MORARU ■

(Urmare din pag. 11)

cupă un loc de seamă în inimile și conștiințele noastre.

Spectacolul a fost unul triumfal, căci el s-a constituit din recunoștința fierbinte față de aceia care ne-au așteptat cu o atît de mare credință. Poate și din această cauză cerul a sfîrșit prin a se însenina. Dar iată un bilet primit din sală, care la început a fost ud : „Vă mulțumim noi, fii ai luminii dinadins, ai revoluției copii, noi, fiii muncii din fabrici și din brazde, cu toții vă mulțumim pentru seara aceasta de muzică tînără și de poezie adevărată. Cu toții vă mulțumim, uniți cu toții într-un gînd și un glas sub pecetea idealurilor vieții tinerei generații revoluționare. **Lumină ! Luptă ! Libertate !**".

Au oferit recitaluri de artă autentică Radu Gheorghe, Eugen Cristea, Valeriu Penișoară, Marcela Saftiuc, Mircea Vintilă, Evandro Rossetti, Nagy Laszlo, Florin Zamfirescu, Mihail Stan, Adrian Ivanițchi, Mihai Onu, Valeriu Sterian, Mircea Bodolan, Florian Pittiș, Adrian Păunescu. Foarte buni, dacă nu chiar excelenți, au fost Mihaela Popescu și Victor Socaciu. A debutat în cenaclu tînărul Lucian Burcă, de profesie mecanic de aviație. A fost prezentat frumos și exact de către Florian Pittiș după care a recitat poezia **Blestem** de Nicolae Labiș. În timpul spectacolului un grup de tineri clujeni care trecînd pe stradă ne-au auzit și au venit să ne vadă au izbucnit în cîntec. **Imn** de Ion Nicolescu și Nicu Alifantis. În acest cadru de fierbinte participare, Adrian Păunescu recită împreună cu sala **Lumină ! Luptă ! Libertate !** și **Un cîntec** pentru președintele Nicolae Ceaușescu. A fost cu adevărat o seară formidabilă.

MAMAIA, 18 iulie — dimineața : Mircea Bodolan prezintă fără succes cîntecul **Condiția umană.** Apoi, tot el împreună cu Evandro Rossetti, face succes cu **Pe cumpănă,** versuri Mircea Dinescu. Apoi, Evandro Rossetti prezintă cîteva cîntece noi pe versuri de Șt. O. Iosif, Gheorghe Tomozei, Dorin Tudoran. Toate foarte frumoase, dovedind reala ținută artistică a acestui om. Adrian Păunescu recită **Noapte la mare** (versuri Lucian Blaga) și cîteva poezii de Esenin, în limba rusă și în limba română.

Poezii de Esenin și Shakespeare recită și Florian Pittiș. Pe timp frumos, lucrurile iau sfîrșit cu **Ploaia care va veni.**

COSTINEȘTI, 18 iulie : Mai întîi ne gîndeam că totul trebuie să se încheie relativ repede, ca și cînd a munci în plus constituie un păcat grav. În al doilea rînd, timp de o jumătate de oră nu am avut curent electric pentru a ne desfășura programul la microfoane cum este normal. Tot 4 000 de oameni au participat la această seară cu toate că anterior lumea fusese înștiințată că nu vom mai veni. Amfiteatrul de la Costinești s-a umplut în cîteva minute. În absența microfoanelor, Florian Pittiș și Eugen Cristea au fost excelenți în cîteva numere de pantomimă. Programul a continuat să fie excelent și după instalarea microfoanelor. A fost o seară în care Adrian Păunescu și-a exprimat cu generozitate dragostea față de oamenii din cenaclul pe care îl conduce. În mod special au beneficiat de prezentarea lui, Gheorghe Gheorghiu și Adrian Ivanițchi, care dealtfel au oferit frumoase recitaluri. Adrian Ivanițchi a dovedit și în această seară că este un adevărat cîntăreț folk, un om cult, remarcabil. Cei prezenți au învățat extraordinar de repede **Imn** (versuri Adrian Păunescu). **Dona, Dona, Cozma Răcoare** (versuri Nicolae Labiș), **Omul pădurii.** Mihail Stan, Florin Zamfirescu, Florian Pittiș și Adrian Păunescu au recitat poezii din repertoriul lor de bază într-o sală atît de liniștită, încît căderea unui ac s-ar fi auzit cu siguranță. A debutat excelent cu poezia **Cîntec de nucă verde** (versuri Geo Dumitrescu) în cenaclul nostru tînărul actor Horațiu Mălăele. De data aceasta n-a mai citit Mihai Leoveanu, căci a prezentat spre lectură 2 poezii lipsite de forță, comune.

Reținem din nou ținuta impecabilă a tînărului actor Nagy Laszlo care face dealtfel în prezent eforturi pentru reînchegarea formației căreia-i aparține. Un superb recital, în prezența surorii sale, a susținut Mircea Vintilă. Prezent și el la spectacol, colegul Nicolae Cristache a apreciat împreună cu noi toți curata voce a Marcelei Saftiuc, aleasa ei sensibilitate, ca și lirismul de substanță, de fiecare dată reținut.

Radu Gheorghe, Mihai Onu, Karol Horvath, Erika Jozsa, Al. Dobranschi și Valeriu Penișoară au fost din nou foarte buni. Mulțumim din nou și pe această cale conducerii Ministerului Apărării Naționale pentru faptul că a aprobat participarea la turneu a actorilor Radu Gheorghe și Florin Zamfirescu, aflați în perioada efectuării stagiului militar.

La ora 0,30, în plin spectacol cînd toți cei prezenți doreau să continuăm, curentul electric de la microfoane s-a întrerupt. Chiar și așa s-a asigurat un final strălucit care a cuprins **Cozma Răcoare, Omul pădurii, Amintire cu haiduci, Eroii, Inscripție pe piatra de hotar, Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și **Pămîntul, deocamdată.** După spectacol păstrăm convingerea că toate obstacolele ne-au folosit, de fapt au fost în favoarea noastră, ne-au ajutat să dăm un nou spectacol triumfal la Costinești. Aci, fără microfoane, Adrian Păunescu a vorbit pe larg despre lupta partidului nostru, a conducătorului țării și partidului, despre programul ideologic al acestui partid, care ne înriurește. Miile de tineri au ovaționat numele țării, al libertății și al președintelui Nicolae Ceaușescu.

GALAȚI, 19 iulie : Fără a ne fi propus la începutul acestui turneu, am desfășurat ultima ședință a perioadei în Galați, într-un oraș cuprins de febra muncii. În fața unei săli pline, cu siderurgiști, Adrian Păunescu s-a referit la cîteva din principiile care guvernează activitatea cenaclului nostru, la faptul că el tinde să se compună din tineri reprezentativi muncitori, țărani, intelectuali. Dealtfel Mihai Onu, tinichigiu de meserie, a fost primit cu o mare simpatie. Cîntecele sale **Dor de Moldova, Ce-ți doresc eu ție...** și **Imn** au fost învățate repede.

Cu mult succes activează Nagy Laszlo, de pildă, un autentic artist de expresie maghiară, un om care s-a integrat perfect într-un cenaclu ce se revendică — cum e și firesc, alături de alte fenomene de cultură — din politica în domeniul culturii a Partidului, atît de viu prezentă în **Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul culturii și al educației socialiste.**

Iată, în cenaclu activează oameni de aleasă cultură și sensibilitate, fruntași ai generației ce o reprezintă. Pe scenă au fost prezenți 4 șefi de promoție — din diverși ani — ai I.A.T.C.-ului : Florian Pittiș, Florin Zamfirescu, Nagy Laszlo, Eugen Cristea.

A sunat atît de adevărat ideea că nu putem vorbi despre muncă în fața unor oameni care muncesc din greu fără ca noi înșine să nu dăm tot ceea ce putem. Să ne uităm oboseala în autenticul oraș muncitoresc care este Galațiul — iată gîndul nostru statornic în timpul spectacolului.

Muncind deci foarte serios, învingîndu-și oboseala celor 9 spectacole și 5 ședințe de lucru, toți cei prezenți s-au remarcat fiecare în parte și în ansamblu. În finalul unui spectacol foarte frumos Adrian Păunescu a reamintit ideea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ideea de la Conferința națională din 1972 : „**În fața unei națiuni apar momente unice, hotărîtoare pentru destinul și viitorul său. Istoria adevărește că nu o dată în fața poporului nostru s-au ivit asemenea momente, dar el a știut întotdeauna să fie la înălțimea vremurilor, să acționeze cu fermitate și hotărire pentru a-și clădi viitorul**". Și se construiește acum prin munca tînără, deci și prin munca celor prezenți în Sala Sporturilor din Galați, angajați în lupta pentru România comunistă.

Dînd spectacolul într-o asemenea sală am simțit emoția că trăim într-o țară care are nevoie de muncă și de o artă tînără, liberă și responsabilă.

Partea a doua a turneului Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar pe litoral va începe pe 8 august.

EUGEN SECELEANU
Fotografii de ELENA GHERA

Cîntecul Cozma Răcoare al lui Evandro Rossetti (versuri Nicolae Labiș) se bucură de succes atît pe apă cît și pe uscat.

Participare spontană, generoasă a publicului — condiție a desfășurării spectacolului.

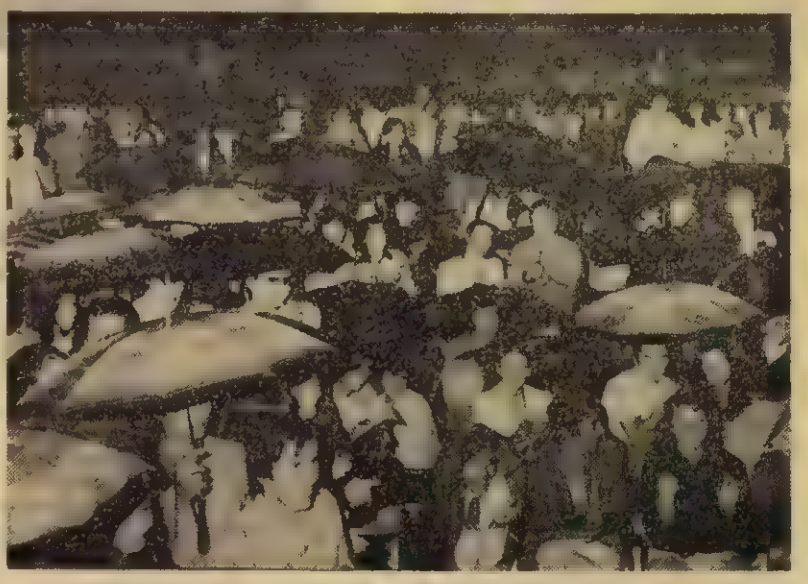

Plouă, dar la Teatrul de vară din Constanța oamenii ne așteaptă.

În aceste condiții a început spectacolul de la Grădina de vară din Constanța

VIAȚA-N FILM. DUS ȘI ÎNTORS

Înțeles și subînțeles

În argoul teatral „ce se taie și nu se fluieră" a rămas ca o maximă a înțelepciunii, dar a unei înțelepciuni defetiste ieșite din ideea : taci gură că nu te mai doare capul. Problema merită să fie abordată și de pe alt versant.

Unul dintre cele mai spirituale filme apărute în ultimul timp sub emblema Animafilm, ba eu aș îndrăzni să spun că acest set alcătuit din șase pilule nonfigurative intitulat **D'ale organigramei** și iscălit de Matty, merită să fie discutat în contextul întregii producții cinematografice (vom reuși o asemenea performanță ? Vom izbuti să aducem în mod curent la aceeași masă care să nu fie a tăcerii, lungul și scurtul metraj ? Vom putea circula ca într-un vagon comun între aceste două compartimente concepute a fi de mărimi diferite, dar cu banchetele la fel, adică nu una învelită în pluș albastru, iar alta din scîndură P.F.L.? Vom vedea din nou ziua în care programele cinematografelor vor anunța, așa cum e și frumos și bine, numele tuturor filmelor din program ? Vom ajunge, cu alte cuvinte, să mergem să vedem **Conversația** de Coppola și **Hidalgo** de Truică, iar nu „Conversația" și „completare" ? Vom putea nu din motive filantropice sau egalitariste, ci din nevoi culturale, vom putea, zic, insufla scurtului metraj prestigiul pe care îl are azi nuvela românească, alături, paralel sau chiar în strînsă legătură cu prestigiul romanului românesc? Dar să închid paranteza), deci una dintre cele mai spirituale pelicule văzute în lunile din urmă mi se pare **D'ale organigramei**. Filmul acesta, mai bine zis acest micro-serial, este un triumf local al laconismului, al contractării artistice, al științei de a spune mult cu puțin. Modestia mijloacelor este, dealtfel, uimitoare, aș spune chiar senzațională. Timp de 6 x 10', deci timp de 60 de minute nu ai în față decît șapte bile și-o acoladă. Autorul își impune această condiție ascetică și rămîne tot timpul înlăuntrul ei, străduindu-se să scoată totul din pămînt, din iarbă verde. O dată în plus, inventivitatea apare din puținătate. Matty mută bilele, le ciocnește una de alta, le turtește la capete sau pe lături și din aceste mutări, ciocniri și turtiri întovărășite de starea de „fără cuvinte" și de zgomotele de rigoare (excelentă banda sonoră semnată de Mihai Darie) scoate un scenariu despre servilism, un scenariu despre cameleonism, un scenariu despre „pîn-la dumnezeu te mănîncă sfinții", etc. etc.

Experiența merită analizată, deși apar unele repetări și chiar pericolul autopastișării. Cum e cu putință ca șapte cerculețe, nimic altceva decît șapte contururi trase în jurul unor monede — șase de 25 de bani și una de un leu — cum e cu putință ca aceste rotocoale monocrome să fie mai amuzante decît cai înaripați și artiștii emeriți ?

Explicația trebuie căutată, cred, în satisfacția pe care un asemenea film o dă intelectului spectatorului. Privitorul e în permanență cointeresat, presat, solicitat, obligat să înțeleagă despre ce e vorba. Trebuie să facă un efort de imaginație, să facă ipoteze, asociații, reconstituiri. Trebuie să bănuiască ceea ce nu i se spune, să vadă ceea ce nu se arată, să guste acea „plăcere a artificialității" despre care vorbea Ralea, artificialitate în sensul forței umane de a se elibera de sub tutela ordinii naturale, sau, dacă vreți, în sensul amintit de Engels atunci cînd spune că vulturul poate să vadă mai departe decît omul, dar că omul trebuie să vadă mai bine.

Filmele noastre în general se adresează cu mare claritate înțelegerii noastre, dar, adeseori, au aerul că ignoră bucuria mai dificilă, dar cel puțin la fel de utilă, a subînțelegerii. De aici senzația pe care o încercăm uneori, de mură-n gură, de hrană spirituală gata mestecată.

Problema nu stă, firește, numai în numărul de cuvinte, dar cantitatea vorbelor de prisos îngreunează păgubitor traficul artistic. Iată de ce mă întorc și zic că acel „ce se taie nu se fluieră" ar trebui reluat și reconsiderat. Tăcerea e ca mierea nu pentru că „cine tace trăiește-n pace", ci pentru că uneori face parte din arta zicerii, așa cum umbra face parte din arta luminii.

ECATERINA OPROIU ■

Premieră la Teatrul de stat din Oradea : LUMPACIUS VAGABUNDUS de Johann Nestroy cu Kakassy Ágnes și Mogyoróssy István

CRONICA SPECTACOLELOR

Datoria noastră față de noi

În a doua zi a lunii mai, la **Sibiu**, cortina Teatrului de stat s-a ridicat și, în premieră absolută, **Dragomara**, legenda străveche imaginată și scrisă de **Radu Stanca**, a căpătat viață scenică.

Faptul, în totul său, îl socotesc tulburător.

Tulburător, pentru că îl mai descoperim o dată — dar cu cîtă întîrziere ! — pe dramaturgul, poetul, regizorul, estetul, pe scriitorul român Radu Stanca.

Tulburător, pentru că **Dragomara** ne amintește că rădăcinile sufletului nostru adaptat la vîrtejul rece-rațional al epocii revoluției științifico-tehnice mai are totuși nevoie de uitata rouă pură a legendelor. Pentru că așezarea de secerători, condusă de Aldar cel înțelept și drept, încă o păstrăm în miezul sensibil al conștiinței noastre, chiar dacă trăim în blocuri de ciment. Pentru că redescoperim că noțiuni ca adevărul, puterea aleasă, cuvîntul obștii, cultul muncii, întrecerea în muncă, respectul pentru spiritul inovator, dragostea cinstită sînt dintotdeauna în morala obștii românești.

Tulburător, pentru că spectacolul a fost croit cu respectul și pe măsura sensibilității și iubirii lui Radu Stanca față de viața țăranilor care am fost și încă, prin părinți și moștenire, mai sîntem, față de înțelepciunea, filozofia, obiceiurile, riturile, melosul românilor (regia **Nicoleta Toia**). Pentru că revedem, ne reîntîlnim cu snopii de grîu, cu porțile din lemn sculptat, cu iile, cămeșile și opincile urmașilor de daci și romani (scenografia **Erwin Kuttler**). Pentru că ne reîntîlnim, reauzim toate acele voci ale satului românesc : cea tandră a fluierului, cea dramatică a tobei, cea de jale a bocetelor, cea puternică a cornurilor și cea a cîlcăturii mersului jucat (muzica **Doru Constantiniu** și **Erik Manyak**). Pentru că timp de vreo două ore, sub vraja ecoului venit din trecutul în prezentul nostru, luciditatea cea contemporană ne mai lasă în pace sentimentalismul cel vetust.

Tulburător, mai ales, pentru că, la sfîrșit, după ce ai aplaudat cu bucurie, revii la luciditatea cea responsabilă și cu mihnire îți dai seama că directorii și regizorii de teatru, față în față cu repertoriile, fac mult prea puțin pentru valorificarea tezaurului dramaturgic românesc.

Cîndva am făcut gestul trădător de a ne tăgădui și ascunde propriile noastre valori. De vreo cîțiva ani buni căutăm să îndreptăm lucrurile. Dar și aici e nevoie de un ritm mai nervos, mai acut responsabil. Obștea românească — fie veche, de secerători, fie nouă, de muncitori industriali și constructori — trebuie să-și rostească adevărurile ei. Acesta fiind, dealtfel, și mesajul lăsat de Radu Stanca prin **Dragomara** sa, prin această românească piesă a noastră : **bățeți-vă pentru adevăr, bățeți-vă cu vigoare !**

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Prizonierul din Manhattan

Fără a fi un film „de zile mari", e un film bun — în primul rînd datorită interpreților principali — un film la care publicul se prăpădește de rîs pînă pe la jumătatea proiecției, după care, unii, pesemne că în virtutea inerției, rîd în continuare, deși nu prea mai e nimic de rîs...

O comedie amară, așadar, despre viața citadină a newyorkezului mijlociu, prins în nebunia ritmului citadin, copleșit de automatismele civilizației de consum — ajuns în cele din urmă terorizat și pe cale de a-și pierde mințile datorită spectrului șomajului.

Adaptare după o piesă de succes ce a ținut afișul timp îndelungat pe Broadway, pelicula semnată de Malvin Frank se înscrie printre acele bune realizări profesionale ale studiourilor Warner Bross, fără foarte mari pretenții, în majoritatea cazurilor, în mai puține dintre ele — cum este cel al filmului de față — stîrnind meditarea.

Revederea lui **Jack Lemmon** la numai cîteva săptămîni după un alt film, și acela tot o ecranizare — calitativ, mult superioară (**„Prima pagină"**) — este nu numai o încîntare : este de-a dreptul o revelație, așa cum o mereu nouă revelație este fiecare întîlnire cu acest uluitor, cu acest actor al cărui diapazon interpretativ este, acum sînt convins, nelimitat. „Prizonierul din Manhattan" este în primul rînd — și poate că **numai** — acest Jack Lemmon : admirabil în momentele comice, tulburător în cele ale personajului devenit schizofrenic, copleșitor, tragic chiar, în momentul înțelegerii vieții drept o experiență crudă, dar față de care **nu ai dreptul** a te da bătut. Acel rîs prins în stop-cadrul din finalul filmului — intenționează, firește, a fi „happy" — la o privire mai atentă îți face părul măciucă !

Texas, dincolo de rîu

„...sau parodia, dincolo de artă. Doi mamuți ai ecranului occidental — Dean Martin și Alain Delon — chinuindu-și talentul și forța (la propriu) într-un „western" cu pretenții de parodie (ne)-realizat de către Michael Gordon.

Singura noutate a prezentării acestui film pe ecrane este aceea că ne aduce aminte că l-am mai văzut transmis la TV acum mai bine de un an... Înțelegem necesitățile de difuzare ale sezonului estival, înțelegem căldura ce înghesuie oamenii în răcoarea (eventual) condiționată a sălilor de cinematograf, oricum însă, prezența acestui „texas" pe ecrane parcă-parcă ne stîrnește pofta vizionării unui film produs de eschimoși... Din nefericire, aceștia nu au — cel puțin pentru moment — studiouri proprii.

HORIA PĂTRAȘCU ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Un regizor, un scenograf și un actor

Pe scena teatrului orădean, trei tineri — regizorul Sergiu Savin, scenograful Petru Voichescu și actorul Mircea Constantinescu — fac din „comedia ridiculoasă" **Fintina Trevi sau Adevărul dat pe față** de Bernini, o reprezentație de excepție.

Sergiu Savin descoperă, într-un text de minimă rezistență la lectură, germenii unui spectacol cuceritor prin prospețimea sa, prin ritmul său de-a dreptul frenetic, prin sensurile morale inventate pe marginea piesei lui Bernini. Judecată în perimetrul spectacolului semnat de Sergiu Savin, această lucrare a genialului arhitect al barocului are o singură și fundamentală virtute : aceea de a fi un excelent pretext pentru un fapt spectacologic în care dialogul, replicile, situațiile, pînă și personajele devin funcții ale mizanscenei. Nu este însă mai puțin adevărat că, grație acestei mizanscene de o rară inventivitate, piesa intră într-o sferă valorică superioară. Ideea centrală a spectacolului formulat de Sergiu Savin este aceea că jocul ou masca încumbă o considerabilă responsabilitate pe planul relațiilor, fiind imoral atunci cînd se substituie chipului uman.

Reprezentația funcționează ca un mecanism bine pus la punct, instrumentația spectaculară cuprinde deopotrivă elemente de commedia dell'arte și de șoc vizual de factură felliniană. (Parada grotescă a măștilor cu un subliniat rol metaforic.)

Foarte tînărul Petru Voichescu a creat pentru acest spectacol dinamic, de o teatralitate declarată, un cadru scenografic redus la esență. Ca spațiu de joc, acest decor este, în schimb, ideal. Platformele așezate la diferite nivele, precum și estrada din centru, cortinetele sugerează o mobilitate de cadru aproape cinematografică.

Covielo-Mircea Constantinescu evoluează în acest decor cu o dezinvoltură extraordinară. El îmbină armonios grația baletului, expresivitatea pantomimei și spectaculozitatea acrobației. În evoluția lui Mircea Constantinescu nici un gest, nici o grimasă nu sînt lipsite de acoperire. Toate giumbușlucurile acestui Puck-Arlecchino servesc exemplar cauza spectacolului, semnificînd atitudini, stări, raporturi.

Sergiu Savin, Petru Voichescu, Mircea Constantinescu, iată trei nume cărora le putem acorda credit de-aici, din fotoliul spectatorului, pentru alte seri de teatru autentice.

AL. COVACI ■

INSTANTANEE

GEO BARTON sau „după o absență îndelungată din nou pe scenă"

Colocviu amical între scriitorii PAUL ANGHEL și PETRU VINTILA

Actorul ALEXANDRU ARȘINEL, veșnic nemulțumit de calitatea textelor de revistă

MIHAELA MIJEA, cîntăreață și dansatoare în același timp, tînără solistă a Operetei, descifrează partitura unui nou rol

Maestrul CORNELIU BABA, un nume de rezonanță în pictura europeană actuală

CRISTIAN TOPESCU speră să ne transmită de la Montreal numai vești bune

Fotografii de : VASILE BLENDEA, ION PREDOȘANU și SORIN POSTOLACHE

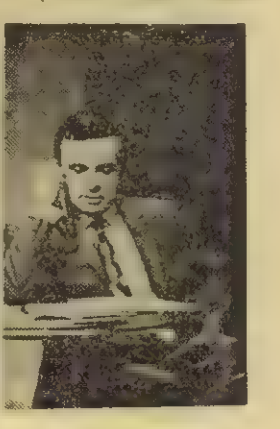

„Un menestrel la curțile teatrului"

Sub acest titlu încredințam cotidianului de tineret, cu șapte-opt ani în urmă, transcrierea unei convorbiri cu artistul emerit Ovidiu Rocoș, veteran al Naționalului craiovean. Retranscriu, aici, o parte din rîndurile acelei întreprinderi publiciste atît pentru o confruntare a pronosticului cu împlinirea cît și, poate, pentru închegarea unui rînd dintr-o posibilă carte de învățătură întru Teatru destinată superbilor ucenici ai Thaliei, proaspeții absolvenți de institut. Iată ce îmi spunea distinsul maestru :

„Am văzut intrînd în teatru multe șiruri de tineri actori. În peste cinci decenii de meserie am văzut născindu-se, rotunjindu-se, dispărînd meteoric, afirmîndu-se exploziv, sau topindu-se lent în cenușiul mediocrității multe destine artistice. Am căpătat, în afara experienței de scenă, dexteritatea de «a cunoaște la om», un «ochi al cîmpului sufletesc» care-mi îngăduie să ghicesc ziua bună a unui tînăr artist după dimineața ei, adică după felul în care tînărul respectiv, proaspăt absolvent de conservator, face primul pas în Teatru... Vin unii cu pieptul și nările umflate și cu umerii dați în lături, încît zici că n-o să-i cuprindă scena. Dar, ajunși acolo, «pe bînă», în lumina de adevăr a reflectoarelor, dispar ca... Omul invizibil. Alții, dimpotrivă, se apropie de Teatru topiți de un fel de dragoste spăimoasă, tremurători, biegi, lăcrămoși, cu glas de pisică și cu vertebre de gumă. Nici aceștia nu fac treabă. Dintre ei se aleg «funcționarii dramatici» de mai tîrziu, înăcriți odată cu trecerea vîrstei, veleitari ascunși, făcînd, cu vicleană umilință, viața grea colegilor cu adevărat buni... Aceștia ? Cînd vin ei spre curțile Teatrului, parcă se apropie Făt-Frumos sub chipul unui Prislea : sînt frumoși nu neapărat prin trăsăturile fizice, ci prin felul de a fi numai și numai ei înșiși, cinstiți în fața noastră, a celor vechi, în fața meseriei și a vieții așa cum va trebui să fie cinstiți — cu arta lor — în fața publicului. Atunci, la primii pași, nu se vede dintr-o dată cît de buni sînt, dar se vede prea bine cît de buni pot deveni. Pentru că ei nu ascund nimic. Nici publicului, nici colegilor, nici lor înșile. Nu-și ascund, adică, nici stîngăciile de ucenici, dar nici nu-și economisesc flacăra harului, care-i va mistui cu foios pînă la sfîrșitul carierei. Și încă ceva : băieții aceștia adevărați aduc, fiecare, Teatrului, ca zestre, cîte un gînd despre artă care este numai al lor, care i-a muncit poate încă de pe băncile liceului și căruia se vor strădui toată viața să-i dea împlinire, jocul lor pe scenă, oricît de valoros și de neobosit, părîndu-li-se un prinos prea mic adus, pe altarul Thaliei, publicului și frămîntărilor lui. Aceștia sînt îndeobște deschizătorii de drumuri și eu m-am învățat să-i aleg de falșii căutători ai noului — căci sînt, vai, și dintre aceștia — prin faptul că nu-și trimbițează nici căutările, nici descoperirile. Ei tac și se chinuie, iar cînd ajung să ofere publicului cîte o minune de îndrăzneață artistică zîmbesc stîngheri de parcă și-ar cere iertare... Un asemenea tînăr actor mă mîndresc să afirm că se află azi printre tinerii cei buni din teatrul Băniței (...) Este vorba de Tudor Gheorghe, un băiat de nici 24 de ani, despre ale cărui succese trainice (...) vei fi citit în cronici. Dar nu despre acestea vreau să-ți vorbesc, ci de gîndul nou despre artă, prezent la Tudor Gheorghe ca la toți actorii adevărați. Acest tînăr, născut și crescut în Podarii unde cîntă Jiul pe sub ferestre, a adus în teatrul nostru gîndul valorificării folclorului, dar nu în ipostaza exotică sau «de expoziție» a tezaurului artistic popular, ci în aceea a convertirii lui în dramă cultă și, sublimîndu-l, modernă. Modernă prin aceea că, în aranjamentul și interpretarea lui Tudor Gheorghe, o străveche baladă populară sau un mănunchi de doine bătrînești vorbesc despre realități spirituale ale omului contemporan, despre frămîntări sufletești de acum și de aici. Și, de asemenea, modernă pentru că tînărul artist a supus chitara — instrument ce părea, în contemporaneitate, numai al ritmurilor și al sonurilor de import, — să slujească, în mod organic, la transmiterea emoției cuprinse în texte și în melodii folclorice românești. Știu, aceasta se numește, în mare, folk și nu este o invenție a lui Tudor Gheorghe. Dar pe el l-am auzit pentru prima oară rostind, cu chitara, celebra «Vară, vară, primăvară» într-o interpretare dramatică în înțelesul mare al cuvîntului, — și nu transformată rudimentar în muzică ușoară, așa cum am avut tristețea să aud, la radio sau la televizor, atîtea și atîtea piese populare luate în antrepriză de diverși «metronomi», «siderali» sau mai știu eu cum le-o zice... Nu sînt un teoretician de artă și s-ar putea, nu zic nu, să nu prindă chiar tot ce este modern în domeniul scenei. Dar știu că distinșii noștri colegi de la «Mali Teatr», care ne-au vizitat recent, atît cei tineri cît și veteranii, l-au ascultat vrăjiți pe Tudor Gheorghe și, în ciuda necunoașterii limbii, au înțeles perfect sensurile demonstrației — încă în stadiu de experiment — întreprinse de el... Știu că Tudor Gheorghe lucrează, în timpul său liber, neștingherind pe nimeni din teatru, la un spectacol în care sper — și eu sînt sigur că va izbuti — să-și valorifice ideea generoasă care-i muncește de atîta vreme. M-am gîndit că un asemenea act pilduitor poate fi popularizat (...) ca o realizare a muncii artistice a unui tînăr actor demnă să stea alături de atîtea și atîtea fapte frumoase ale tinerilor din fabrici și de la sate, din facultăți și din laboratoare. De aceea te-am rugat să-ți notezi cele de mai sus".

Iată un generos monolog despre devenire rostit de un actor septuagenar în avanscena carierei unui tînăr confrate. Un gest care vădește din partea maestrului tinerețe sufletească și înțelept har analitic, „cunoașterea la om" a domniei-sale fiind validată cu prisosință de evoluția ulterioară a evazinecunoscutului învățăcel asupra calităților căruia ni se străgea atenția cu aproape un deceniu în urmă. Urmărită pe etape, din spectacol în spectacol, din recital în recital, din concurs în concurs, din show în show și din turneu în turneu, această evoluție ne-ar putea oferi o diagramă pe cît de pasionantă pe atît de instructivă. Am constatat, de pildă, că între „La curțile dorului" (acel spectacol de început, pregătit și primit sub semnul „experimentului") și recenta apariție a menestrelului, alături de mari interpreți și importante formații ale țării, în monumentalul spectacol care avea să celebreze 55 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, este cuprins un drum luminat la fiecare treaptă de adeziunea publicului și a specialiștilor, a generațiilor tinere și vîrstnice, a pasionaților genului și, deopotrivă, a celor indiferenți față de el.

Dar nu despre succesele lui Tudor Gheorghe, și nici despre binemeritata lui notorietate voiau să vorbesc aici. Cazul se propune meditației din alt unghi de vedere : cel al eticii profesionale și, deopotrivă, al celei civice. Aplaudîndu-l pe Tudor Gheorghe, va trebui să nu uităm că succesul său se bazează, dincolo de talent, pe un bine conturat punct de vedere politic și estetic (dorința valorificării folclorului literar și muzical și a poeziei cult patriotice într-un tot organic în care, de pildă, un Macedonski apare — demonstrat stilistic și emoțional — ca avînd aceeași matrice ca și oricare baladă bătrînească inclusă în program), conjugat cu o sănătoasă concepție asupra trudei artistice. Artist cult, profesionist al scenei, Tudor Gheorghe mimează modalitatea populară, transfigurînd-o, stilizîndu-o subtil și valorificînd-o patetic. Actor, el și-a creat un personaj — Menestrelul — pe care l-a impus peisajului nostru artistic cu un firesc cu atît mai valoros cu cît ascunde marea cantitate de efort investită de interpret în conceperea și transmiterea eroului său. Încît, afirmațiile, spuse sau scrise, potrivit cărora Tudor Gheorghe ar fi „un intuitiv", ar cînta și ar zice „precum pasărea" nu au valoare decît în plan sentimental. În realitate, Tudor Gheorghe are un program ideologic și estetic — modul său de a veni, ca artist și cetățean, în întîmpinarea obiectivelor cuprinse în Programul ideologic al partidului — pe care și l-a afirmat încă de la primii pași pe scenă, pe care și l-a limpezit de-a lungul anilor și pe care se străduiește în permanență să-l valorifice scenic. Tudor Gheorghe culege folclor literar și muzical nu la întîmplare, ci din zone filozofice și artistice care vin în întîmpinarea programului său ; și tot la fel își selectează poemele culte pe care le învestmîntă în muzică populară — prelucrată, parafrazată și nu abordată la voia întîmplării. Iată un argument : i-am semnalat artistului, într-o împrejurare, existența în folclorul gorjean, a unui inedit și expresiv laitmotiv de sulită, care s-ar potrivi întreprinderilor sale artistice (acel „a-la-u-u-băă", lansat de artiștii amatori din Arcanii de lîngă Tismana). Peste cîteva luni aveam să aud laitmotivul respectiv într-un recital al lui Tudor Gheorghe. Dar nu preluat ad-litteram, ci stilizat, „dramatizat" și, fapt semnificativ devenit refren al unei suite haiducești în care nu erau cuprinse piese doar din zona Gorjului. Artistul, aveau să-mi spună arcănenii, fusese în comuna lor, „culesese" cîntecul respectiv, îl confruntase cu alte variante din zonă, schițase chiar la fața locului o posibilă suită haiducească punctată de refrenul lor, o cîntase oamenilor, le ascultase părerea...

Este un mod de a concepe travaliul artistic care definește și onorează o vocație și care, cum spuneam, se propune meditației. Mai cu seamă în acest moment al evoluției vieții noastre artistice, cînd binefăcătoarea aplecare peste izvoarele perene ale artei populare ivește, din păcate, și unele cazuri de abordare facilă a problemei (preluări mecanice, adaptări forțate, contrafaceri în dezacord cu specificul spiritualității noastre, veleitarism, nefast mai cu seamă prin lipsa unei idei directoare, a profesionalismului și a trudei serioase). Tentant, succesul lui Tudor Gheorghe ar trebui să incite amatorii în a-i urma exemplul mai cu seamă în direcția afirmării unui gînd și a unei simțiri autentice, cu adevărat originale, în direcția unei străduinți profunde și permanente care să constituie ea însăși, în primul rînd, expresia unei atitudini înaintate.

Definit sumar, din acest punct de vedere, „cazul" Tudor Gheorghe poate fi cuprins în vorbele : „Refuzul improvizației".

PETRE DRAGU ■

CRONICA MUZICALA

E departe de a fi „nemaipomenit"

De cîteva zile, publicul bucureștean și oaspeții Capitalei sînt invitați să vizioneze noua premieră de la Grădina Boema a Teatrului „C. Tănase" : **E nemaipomenit**, spectacol estival non-stop în 24 de tablouri de Aurel Felea și Puiu Călinescu, muzica de Petre Mihăiescu. Ne-am dus cu cîteva zile înainte de premieră — conform unei frumoase și utile uzanțe — la o vizionare. Am avut surpriza să remarcăm că prezența noastră nu trece neobservată. Probabil că cineva a zis în culise : Fiți atenți, dați-vă silința să lăsă totul bine că e aici X de la Y. În plus, am fost interpelați și — deși întotdeauna ne-am ferit să facem cunoștința artiștilor despre care scriem — a trebuit să purtăm conversație. Am suportat tirul unor întrebări de genul : 1. Ce aveți dom'le cu noi ? 2. De ce nu vă place revista ? și altele asemănătoare. Răspundem : 1. Nu avem nimic cu nimeni, nici chiar cu Cornel Patrichi ale cărui coregrafii am fost întotdeauna convinși că sînt praf aruncat în ochi, cu atît mai ușor de aruncat cu cît ochii sînt mai neștiutori în materie de dans scenic. Adică în lipsa unor coregrafi specializați. În lipsa unui sistem de învățămînt coregrafic **sui-generis** care să-i pregătească, se perpetuează de prea multă vreme o situație tulbure de care profită coregrafii improvizați, cei care poartă cu mîndrie acest titlu de creator de artă fără să fi scornit din capul lor decît „doi pași și-un brînci"; după o expresie plastică și încetățenită. Ni s-a replicat : Bun, Patrichi e slab, atunci dați-ne dumneavoastră alt coregraf mai bun ! Putem risca să sugerăm invitarea în teatrele de revistă, fie și numai cu titlu de colaboratori, a unor coregrafi autentici ca Oleg Danovschi, Vasile Marcu, Alex. Schneider ori Mihaela Atanasiu, care nu se vor rușina, sîntem siguri, să-și pună solidele cunoștințe de dans scenic, inspirația și talentul în slujba edificării unui gen coregrafic de estradă care să inoculască țopăiala de un gust extrem de dubios existentă astăzi, inspirată zice-se din dansurile moderne de salon.

2. Revista în general ne place. Vrem să spunem că sîntem convinși de valențele ei artistice și educative atunci cînd oferă publicului muzică ușoară (ori de dans) nouă și de calitate, umor și satiră la înălțimea paginilor în care excelează o pleiadă de scriitori cum sînt Băiesu, Mazilu, Monciu-Sudinski, precum și dansuri antrenante, ingenioase, inteligente. Înțelegem să nu lipsească în afara acestei trinități absolutizate azi — muzică, dans, umor — numere inspirate din arta circului, din **music-hall** ș.a. Or, ceea ce ni se oferă astăzi este o schemă, de atîția ani aceeași schemă, cu doi-trei cîntăreți — vedete invitate la un ciubuc — cu doi-trei comici-vedete care se întrec pe ei în „cîrlige" și „poante" doar-doar or depăși linia de sare a textului și o trupă de dansatoare în care, cine cunoaște situația, ar putea recunoaște vînzătoarele, coafezele și manichiuristele care au renunțat la meserie ca să îmbrățișeze cu mult, prea mult și nejustificat elan nobila artă a Terpsihorei. Atît și nimic mai mult. Schema. De zece ani aceeași schemă — e drept pe pretexte diferite — cu poante tot mai slabe, cu șlagăre pe care le uiți odată cu aruncarea biletului de intrare la coș, și cu alergătura coregrafică de rigoare. Și atunci cum o să ne extaziem de plăcere în fața acestor surogate ?

Din păcate, schema s-a dovedit atotputernică și în cazul acestei premiere. Pentru că e într-adevăr nemaipomenit să vezi reeditate a nu știu cîta oară veșnicele poante cu chelneri și cu birocrați plasați de astă dată la biroul... gîștelor ! Pe scurt, textele noului spectacol sînt submediocre (sîntem convinși că există texte de brigăzi de agitație mult mai inspirate) ; muzica semnată de Petre Mihăiescu nu depășește nici ea pragul mediocrității (pretenții de șlagăr emit doar două cîntece : **Noi doi**, interpretat de Mihaela Oancea și Aurelian Andreescu, text Ovidiu Dumitru, și **Magnolii** pe versuri de Valeriu Bucuroiu, în care Jean Păunescu insistă să ne convingă că „ard, ard magniliile pe stînci") ; coregrafia lui Cornel Patrichi e parcă mai ambițioasă dar penuria inspirației și interpretarea deslînată o lipsesc de căldură și emotionalitate. Și dacă publicul mai aplaudă și se mai amuză cînd și cînd e pentru că soliștii de muzică ușoară enumerați mai sus își dau silința și pentru că orice ar face și orice ar spune Puiu Călinescu stîrnește rîsul. Zizi Serban și Radu Zaharescu au și ei doztulă prisă la public, iar Paula Rădulescu — cîntînd, dansînd și parodiind — aduce cu ea vervă și undă proaspătă. Orchestra sub conducerea experimentată a lui Silu Dinicu sună într-adevăr corect iar scenografia și costumele semnate de Doina Levinta sînt singurele nemaipomenite prin modernitatea neostentativă, prin bun-gust și funcționalitate.

Spectacolul merită într-adevăr să fie văzut, fie și numai pentru scenografie.

NICOLAE SPIRESCU ■

Excepționalul artist care e GHEORGHE ZAMFIR și-a pus naiul în brîu pentru a-și îmbrățișa mama

Păzea, vine Tanța!

O cheamă, implacabil, Tanța. La vocativ și în refren numele i se durifică pînă în zona impenetrabilului-Tanțo ! Într-un fel este o modestă asasină, căci ea l-a ucis pe celebrul Bălălău. Dar acum, merge și ea pe drumul lui.

S-a ridicat din cartierul de bastină al defunctului — Tei — după o copilărie zbuciumată. De acolo a luat troleibuzul 88 și a ajuns la Intercontinental. La Universitate se jenează, suferind mai de mult de un complex cultural. Ea este cu „partea comercială", cîntată. Cîntată pînă în zările albastre din Șoseaua Giurgiului, frumusețea ei n-are seamăn : „Tanța mea este frumoasă / Că face lumină-n casă / Luminează străzile / Ca și felinarele". Uneori primește scrisori de amenințare : Tanțo cali tăi să moară / de nu te răpesc diseară / C-o mașină americană / În papuci și fără bluză". Este cîntată alteori moralizator : „Tanțo de erai cinstită / Acum erai fericită / Aveai casă și copii / cu bărbatul ăl dintîi".

Ode îi ridică ades soliști pe canalele de difuzare I.T.B. Așa se naște folclorul citadin : întîi unul cu acordeon și căciulă adecvată, voce largă, vibrato specific, prin mijloacele de transport în comun. Urmează apoi restaurantele, ajunge pe estradă Tanța, sub lumina apăsătoare și plină de răspunderi cultural-artistice a reflectoarelor. De aici, la nunți, botezuri, cămine culturale, săli de provincie. Tanța e acum la modă, o cîntă lăutarii, o cîntă și artiștii profesioniști cu atestate categoria I și discuri la Electrecord.

Păzea, vine Tanța !

GEORGE STANCA ■

fără prejudecăți despre

ADMITEREA LA FACULTATE

La capătul răbdării unii vor fi studenți, alții nu.

Am alcătuit — pentru memoria, sufletul și conștiința mea — un catalog, ordonat alfabetic ca orice catalog, al candidaților la examenele de admitere în învățămîntul superior, cînd dați care purtau sinteticе una sau alta dintre problemele celor ce tind s-ajungă studenți, candidați pe care am reușit să-i cunosc umblînd după ei pe la porțile de intrare ale facultăților. Cu îngăduința dumneavoastră, îi voi da citire :

Alexandru — Masiv, parcă tăiat dintr-un bloc de granit ; frunte înaltă, privire inteligentă, dar nu zburdalnică, sprințară, ci grea, profundă ; ochelari de vedere stilizați de simpli ; păr grizonat neverosimil pentru un recent absolvent de liceu. Vorbește rar, fără pic de pripeală, după ce a cumpănit bine ; vorbește precis, concis și toate cuvintele îi sînt încărcate de un tulburător realism. În preajma lui ceilalți devin calmi, ca-n apropierea unui caracter, a unei certitudini, a unui punct de sprijin ferm. Nu mi-l pot închipui decît judecător. Însă nu dă la drept, ci la Politehnică, la Electronică.

Bogdan — Dă la teatru, secția actorie. De-a lungul întregului liceu a fost sufletul serbărilor. Pentru rolul lui Jupîn Dumitrache și-a făcut singur chipiu din carton și hîrtie, veston din doc vopsit și sabie din tablă. Acasă, la țară, în vacanțele de iarnă, el făcea toate măștile trupei Cerbului. Are părul roșu ca o văpaie și creț, e tuns scurt și are pistrui. În plus, e îmbrăcat banal, banal de tot. Se compară cu ceilalți candidați — mulți pletoși, îmbrăcați sofisticat și cu aere de „maeștri" — și se întreabă dacă dragostea lui pentru teatru nu e prea țărănească. Uită însă reneде „problema" și pur și simplu își vede cinstit de visurile lui. Într-adevăr, nu-i șic, dar prea are rădăcini bune ca să nu răzbească. Băiatul ăsta nu-i nici moftangiu, nici papugiu, nici coate goale, vorbele lui Jupîn Dumitrache, ci un artist pe care-l vom aplauda.

Cornelia — A dat examen și anul trecut dar n-a intrat. A terminat liceul într-un tîrg de provincie și a fost mai preocupată de întîlnirea cu Bucureștiul decît de învățătură. A stat la niște rude pe care a vrut să le epateze și cum a ajuns la ele „s-a făcut comodă, punîndu-și un capot lung". Obsedată de provincialismul ei, a făcut gafe la rînd. Iar printr-o ușă rămasă întredeschisă exact cînd nu trebuia, sau poate tocmai cînd trebuia, și-a auzit o vară dreaptă spunîndu-i mătușii sale : „Țăranca asta cu capot își dă ifose, măcar de-ar fi în stare să ia examenul !" S-a întors acasă conștientă că a fost ridicolă. Anul ăsta nu și-a mai bătut mama la cap să-i facă „toalete șoc", a tocit cu inversunare, nu va mai sta la rude și e sigură că va fi studentă.

Dumitru — Dă la Medicină generală. Și-a făcut rost de niște ciolane și toată iarna, cu un cojoc pe el, a învățat anatomie. Are pe chip seninătatea omului temeinic informat.

Elisabeta — Mizează pe decolteul ei frumos și pe picioarele la fel de frumoase croite și la fel de „vizibilizate". Se roagă pe față : „De n-ar fi femei-bărbați în comisie !"

Fănică — A venit cu încredere în știința sa, însă a văzut un tată care și-a adus, cu „Dacia" personală, fiul în București și care, înainte de a se despărți, pentru că tatăl se întorcea acasă, i-a dat fiului „un teanc de sute, uite așa de gros, cum niciodată n-am văzut". Tot atunci a descoperit că părinților săi nu le-a trecut prin gînd nici măcar să-i plătească o oră de meditație particulară.

Ion — Tatăl l-a murit de mult : mama l-a crescut singură, iar acum trebuie să se pensioneze pentru că i s-a agravat o boală veche. El dă la Medicină și trebuie să intre, pentru că-i place medicina și pentru că are nevoie de avantajele materiale asigurate chiar din anii studenției, are nevoie de ele ca să facă el pentru mama ... ce a făcut pînă acum ea pentru el.

Justin — Evident, are multă putere de muncă dar și multă ambiție. E îngrijorat dar zîmbește și rîde tot timpul. Nu fumează, dar are un pachet de țigări la el și servește chiar și necunoscuți, doar așa pentru a-și crea simpatie și popularitate. Glumește, dar adaptînd momentului și situației glume vechi. A transpirat ca să fie tobă de carte (și este) dar a transpirat și ca să fie om de spirit. Și-a asumat multe sarcini și a avut multe funcții. Încă de pe acum are încredere în sine. E pragmatic și ceilalți sînt niște copii dezarmați pe lîngă el. Dar vor intra alături în concurs.

Katalina — Am asistat cînd și-a pus întreaga ei familie la punct cu exact o singură frază : „E clar, aparțin sexului frumos dar — tot clar să fie ! — nimeni n-o să mă convingă că-i mai bine pentru mine să dau la altă facultate decît la Construcții industriale".

Laurențiu — E recidivist, totuși e emoționat. A dat și a căzut de două ori. Anul acesta e obligatoriu să intre. Pentru că el e bărbat și pentru că e căsătorit cu o fată care a intrat la facultate de prima dată și care are și bursă de merit. Între o sesiune și alta, el și-a luat serviciu pasagere, ca să aibă din ce trăi, pentru că nici părinții lui, nici ai fetii, nu vor să știe de ei și dragostea lor ; socotesc că „prea devreme au făcut-o !" (Evident e vorba de căsnicia lor.)

Mihaela — E tot recidivistă, dar e calmă. Are acasă la părinți un spate și de bani și de tandrețe. Mai are și două cereri ferme de căsătorie, din partea unor bărbați cu situație nu glumă și nu vise. În sfîrșit, mai are — spre deosebire de buletinele de identitate ale celorlalți — un pașaport ; fie că intră sau nu „fetița își va face excursia ei în străinătate, excursie care-o cultivă mai mult decît șapte facultăți". (Opinia aparține mamei candidatei și a fost emisă cu neatenție pentru că atenția îi era captată de problema nervozității cățelușei cu păr lung din poalele ei.)

Nae — Nu, nu, el nu s-a înscris și nici n-o să se înscrie cu toate că-i absolvent de anul ăsta. Profesorul de matematici i-a spus să dea neapărat la Politehnică pentru că are talent la matematici, însă — spiritual și optimist — mărturisește : „În afară de talent, eu mai am șase frați, o soră și o mamă bolnăvicioasă". Tatăl i-a spus, fără vreun alt comentariu, că la el la întreprindere ..sînt locuri fără concurs". A venit să-i vadă pe alții cum se înscriu și așa, „să mă călesc, să mă autovaccinez. Poate la anul, la f.f."

Octavian — Transpiră, se agită își frămîntă mîinile și chiar se bîlbîie. Panicard tipic. Recunoaște : „Mi-e frică dom'le, de ce să nu recunosc că-s înnebunit de frică. Tatăl mi-a spus să nu mă mai prindă pe acasă dacă pic. Că ai vecinilor toți au intrat. Ceea ce nu-i integral adevărat !"

Petru — Inteligent, neabdător, nu se lipește teoria de el, dar va fi un excelent practician. Fie că intră sau nu la facultate.

Raluca — Pare star de cinema, nu candidată : „La Arhitectură examenul pe bază de teste, asta mă liniștește !"

Silvestru — Gras, tipicar, e unicul care, chiar la rînd la ghișeul de înscrieri, își recitește, concentrat și indiferent la tumultul înconjurător, schemele personale. Schema cu subîmpărțiri în patru culori. Metodic, despică firul tot în patru, veșnic cu un alt semn de întrebare pe buze. Analitic pînă-n măduva oaselor. Probabil, începînd de la punctul doi de pe bilet, va începe el să pună un val de întrebări comisiei.

Ștefan — Început prematur de chelie și totuși băiat frumos. Talent al dizertației spontane, legături de idei neașteptate. Indiferent de specialitate, ar putea face carieră de profesor. Nu va împărtăși comisiei prea multe informații, însă o va încînta, probabil, cu un val de metafore.

Titi — Ochi mici și veseli, privire poznașă. Băiat de viață dar și cu simț al responsabilității. Sînt patru frați și n-au părinți. El e al doilea. Împreună cu al treilea au avut serviciu, ca să termine cel mare facultatea și al patrulea liceul. Acum el dă la facultate și cel mare împreună cu cel mic vor munci cu să-i țină pe el și pe al treilea în facultăți. I-au promis-o tatălui lor ... țăran cu mare respect pentru carte — înainte de a se pierde. E mai în vîrstă decît toți candidații. Dacă intră va fi „moșul anului".

Așa arată un zece.

Și așa arată un trei, deocamdată.

„N-aveți voie înăuntru, așa sînt dispozițiile".

Tumpf — Nu s-a înscris. O va face în ultima oră a ultimei zile. Nu recapitulează pentru că stă la telefon. O vară de la Cluj-Napoca, o mătușă de la Craiova și un amic din Iași o țin la curent cu toate oscilațiile înscrierilor. Pîndește facultatea cu cota cea mai favorabilă. E vorba de raportul dintre „numărul locurilor disponibile pentru anul universitar '76—'77 și numărul candidaților înscriși la data de...". Pentru ea intrarea în învățămîntul superior e un scop în sine, nu dragostea pentru o anume profesie.

Uțu — Plesnește de superficialitate dar și de umor spontan. Se comportă de parcă listele cu cei reușiți ar fi publicate și numele lui ar fi în dreptul unei medii foarte, foarte mari. Balsam pentru toți cei care își dramatizează momentul. Nu se putea să nu existe un bufon și la curtea șansei. Ce va face oare cînd toți se vor împrăștia și va rămîne singur ?

Vasile — Înalt, slab, iar față de vestimentația tinerească a celorlalți, neverosimil de desuet și rafinat îmbrăcat (costum crem-pal, vestă dintr-o țesătură cu fir metalic, batistă de mătase în buzunarul de la butonieră — de fapt costum recondiționat al unui unchi de aproape 80 de ani). În pofida juneții, intelectual de o întinsă cultură generală. Colegii săi rid respectuos de el, susținînd că știe ce scrie în „Contemporanul" cu o zi înainte de apariție. Părinții i-au fost învățători. Este copleșit de ofensiva tehnostiinței, a realului. În viața omului contemporan și totuși se înscrie la Filologie. Formularul tip de cereri de înscriere îi pare o cumplită criptogramă. Îl ține cu stînga departe de trup iar cu dreapta, tot departe de trup și ridicată în dreptul capului, își poartă stiloul. Umblă de la un ghiseu la altul, de la o masă la alta, fără eficiență, absent și visător. Pare un splendid și inedit Don Quijote. Însă numele său e cu totul altul.

Walewska — Fată a unui țăran get-beget, a unui țăran pe nume Ailoaiei, țăran care însă, exact cu puțin înainte de nașterea fetei, s-a dus la oraș să vîndă pepeni, a pierdut trenul de întoarcere de după-amiază și, ca să-și treacă timpul pînă la trenul de seară, a intrat la cinematecă și a *vizionat* un film. Inițial, Ailoaiei-senior a fost decis să-i spule copilului pe care-l aștepta cu firească mîndrie Napoleon ; dar pentru că el, copilul, s-a încăpățînat să se nască de sex opus, Ailoaiei-tatăl a meditat profund și — spre disperarea de mai tîrziu a fetei care, crescînd, și-a dat seama că prenumele său sună cam prea vesel pentru cei din comuna lor, ba chiar și din cele vecine — s-a adaptat la situație, fără a renunța la punctul său de vedere, evident cult și distins. Dar cum totul se plătește în viață, tovarășul cooperator Ailoaiei trăiește, după ani, marea mîhnire de a constata că Walewska lui nu s-a înscris nici la Istorie, nici la Franceză, ci la Agronomie — secția „cultura mare".

Yuka — Părinții fiindu-i sași, ea, bineînțeles, e înaltă, blondă și în pantaloni. A fost vedeta echipei de handbal din orașul transilvănean de baștină ; și dă la Filozofie.

Zoe — N-a reușit la o primă încercare și a făcut un an de croitorie și de studiu de una singură ; iar acum a venit iar la „hotarul vieții personale să mai dea o bătălie pentru soarta sa tot personală". E revoltată că „unii îi bagă pe toți tinerii în aceeași oală cu aluriții și derbedeii și nu văd că tinerii cei mulți se bat cinstit pentru un salt calitativ propriu".

NELU IONESCU ■

Cînd viitorul tău, viața ta, într-un fel, depind uneori de un singur răspuns

În aceste zile puțini au fost bucureștenii care să nu fie implicați, direct sau indirect, prin copiii lor sau prin copiii rudelor și prietenilor din provincie, în examenul de admitere la facultate, examen de referință care hotărăște, și dacă îl iei și dacă nu, încotro vei merge de-acum încolo. Sînt firești, prin urmare, emoțiile candidaților, dar și cele ale părinților, acestea din urmă chiar mai mari, oricum mai spectaculoase. Am văzut în aceste zile oameni în toată firea așezați pe borduri de trotuare în preajma facultăților, așteptîndu-și copiii să iasă din sălile de examen, am văzut mame frîngîndu-și mîinile pentru un șase sau șapte, calculînd la nesfîrșit șansele în fața panourilor de afișaj, bucurîndu-se de ghinionul altora, ori suferind din cauza propriului lor ghinion.

Sînt la mare cinste și de aceea își dau importanță în zilele de concurs femeile de serviciu de la facultăți, care mai de care mai autoritară cu candidații și cu părinții care umplu, cînd e voie, holurile, dispuse să comunice zile și ore de examen, nume de profesori și asistenți, notele afișate și numele celor care au luat sub cinci la română. Portarul de la Filologie, Constantin Popa, „nea Costică", așa cum i se spune de peste 30 de ani, nu pare însă prea impresionat de temperatura ridicată a concursului („e ca și anul trecut, poate anul ăsta să fi venit ceva mai mulți"), singurul lucru care-l sîcîie fiind faptul că trebuie să facă față la prea multe întrebări legate de concurs. Am observat, dealtfel, că absența panourilor de afișaj afară îi face pe mulți să-și piardă vremea, aminați de la o oră la alta, între două examene și, nu de puține ori, între două trenuri cu care vin și pleacă din București.

Niculescu Mirela este din Ploiești, dar de cîteva zile locuiește la niște prieteni ai familiei, în Băneasa. Deși a făcut „realul", îi place literatura și ar vrea să scrie proză, nota 10 luată la primul examen arătînd o veche și constantă preocupare... umanistă.

— Mi-a plăcut și chimia, zice, aș fi putut da și acolo, însă, vedeți, la mine filologia este o pasiune, îmi plac oamenii, mă interesează psihologia copiilor...

— Și de ce ați preferat „realul"?

— În general clasele de „uman" sînt mai slabe decît cele de „real". De exemplu, noi, cei de la real, am avut cel mai bun profesor de română, pe tovarășul Marinescu Paul.

— ?!

O întreb dacă s-a gîndit ce va face după ce va termina facultatea, presupunînd că va intra. Se știe doar că este nevoie de profesori de română și de franceză nu numai în școlile din București sau din Ploiești, nu?

— O, da, îmi răspunde, unii mi-au și spus să nu dau aici, dar mie îmi place, vacanțele le-am făcut vară de vară la țară, la bunici, așa că persist. Doar dacă vreau să scriu proză, trebuie să mă inspir din ceva, nu trebuie să fug, oriunde aș nimeri după repartiție. Dar pînă atunci...

Pînă atunci Mirela este supărată, nu știe încă ora de la scris, trebuie să piardă vremea 3—4 ore prin oraș și numai de asta nu-i arde („ne-au spus să venim la 12, ca, odată veniți, să ne cheme la 4. Ce bătaie de joc!").

Vreme de pierdut au în schimb doi băieți din Zimnicea, Aurel Dulgheru și Sandu Nicolae. Unul a luat 3 la română-rusă, celălalt 6 la română-franceză, și asta, bineînțeles, după ce au căzut la Teatru.

— E nebunie curată să dai acolo, la Teatru, zice Sandu.

— Mai ales cînd ești lipsit de talent, îl completează prietenul. Cei din comisie se purtau cu noi ca și cum am fi fost în toate mințile, deși eram de fapt puțin scrîntiți.

— Și atunci de ce ați dat?

— Păi noi am jucat în brigăzi artistice, în echipa de teatru a orașului. Dar nici nu se compară.

Nu par prea afectați, ei își ascund necazul cu prîcepere. Dulgheru și-a cumpărat un halat de baie cu gîndul la Dunăre, Sandu, cu gîndul la fratele lui de 10 ani, două cutii de jeleuri, așa, că vine „nenea" de la București.

— Am de gînd, zice Dulgheru, să mă angajez, pentru că văd eu că nu prea e de mine facultatea. Mi-a plăcut literatura, dar la gramatică mi-a picat ceva foarte greu: o propoziție pe care dînșii au apreciat-o drept frază. Și pe urmă, fiind printre ultimii, n-am prea fost ascultat.

Sandu Nicolae, deși a trecut cu 6 la oral, nu mai vrea să continue, se întoarce la Zimnicea și dă la o școală tehnică, nu s-a hotărît la care.

Ceva mai încolo, doi brașoveni, părinții candidatei Chivu Lăcrămioara, își petrec o parte din concediul de odihnă pe strada Edgar Quinet.

— Eh, zice tatăl, noi, brașovenii, sîntem în concediu la munte tot anul, nu? Dacă intră (a luat 9 la oral) și chiar intră, tot la mare mergem, să ne odihnim. Mari emoții, tovarășe, numai să nu fiți și dumneavoastră în pielea noastră.

Emoționat este și Dumitru Măgăreață, timplar din Daia. Fata lui, Elena, este cea mai mică acasă, ceilalți doi, Florentina și Tudor, sînt deja ingineri. Anul trecut, la Craiova, a căzut la examen, dar anul ăsta trebuie să intre, să se facă profesoară în comună, să nu rămînă în urma celorlalți.

— Eu am 7 clase, înainte pe noi ne lega pămîntul, n-aveam bani de taxe și nici eu nu învățam cine știe ce. Am vrut să am copii ingineri, mi-am dat ultimul bănuț pentru asta, a fost greu, dar acum sînt mîndru de copii și, dac-o intra și Lenuța anul ăsta... E înăuntru, aștept să lasă, plec și vin iar mîine-poimîine, cînd o fi examenul.

Doi sibieni, profesori amîndoi, unul de biologie, altul de lucrări practice, au venit cu bălatul și cu fata la concursul de admitere.

— Eram feciori cînd ne-am cunoscut, îmi spune Anghel Cornel, acum avem copii mari, la examen... Adrianei i-au plăcut foarte mult limbile străine, dacă nu intră aici, se angajează unde are calificarea, la „13 Decembrie".

— Al meu, Radu, îmi spune Velica Mircea, dacă nu intră, pleacă la armată, dar eu cred că intră, de doi ani se pregătește pentru Geografie, face și alpinism...

— De ce dau la Geografie ?, întreabă bălatul. Citeodată îți place ceva, fără să spui de ce. Oricum, la mine sînt mai multe motive și nici nu mă gîndesc să renunț.

Pe o treaptă, un tînăr răsfoiește un manual. Îl cheamă Iulian Boeru și este din Lunca Corbului, de pe lîngă Pitești. Aici, în București, nu rămîne noaptea, pleacă înapoi. Cînd a terminat liceul, a dat la o școală de ofițeri, dar a fost respins la vizita medicală, s-a angajat la Uzina textilă, a făcut armata și din februarie urmează un curs de calificare la Combinatul petrochimic, operator cazane.

— Vin de la Pitești în zilele de examen, cînd sînt invoit.

— Nu ți s-a dat concediu fără plată?

— Nu, la început au zis că dau, pe urmă au zis că, fiind la curs de calificare, n-am dreptul.

Boeru Iulian s-a sculat la 2 noaptea ca să prindă trenul de 3. Mai mult nedormit, a dat „scrisul" și acum se verifică în manual. A făcut ceva mai bine decît ieri, dar dacă nu intră, va mai încerca, tot aici sau la școala de subingineri.

Guță Natalia din Tîrgu Jiu este văduvă, de cîțiva ani de zile. Nu s-a mai recăsătorit, a avut grijă de fiica ei, Jana, iar acum nu-și dorește decît să i se împlinească visul: să aibă fata studentă.

— Anul trecut, la Istorie, n-a reușit pentru numai 16 sutimi. Atît i-a lipsit, ca să vezi. Anul acesta... dacă nu, intră în serviciu, unde s-o putea...

Pe strada Pitar Moș nu se stă pe trotuare în fața Institutului de limbi străine. Se stă la ușă, deși rezultatele de la oral sînt afișate înăuntru. O portăreasă fără nume („n-am nume, asta-i") îi împinge pe toți cu o furie gălăgioasă. În virtutea unor dispoziții pe cît de arbitrare, pe atît de absurde. Ar fi firesc să ne întrebăm, văzînd așa și aici și în alte părți, pentru cine sînt afișate listele, dacă tocmai cei interesați nu au acces la ele? Este oare atît de necesar să fii „atent" cu femeile de serviciu ca ele să-ți spună rezultatul alăturîndu-ți numele? În sfîrșit... La engleză, an de an, media de intrare este foarte ridicată și aceasta l-a împiedicat, deocamdată pe Miron Petrol din Deva să fie student. De data aceasta a luat 6 la oral și are șanse, deși majoritatea candidaților sînt bine pregătiți (meditați), mai ales cei de la Liceul de engleză.

— Eu nu m-am pregătit cu nimeni, am învățat istorie și literatură engleză absolut singur.

— Ai învățat engleză în școală?

— Nu. Am făcut „realul". După absolvire am urmat un curs de ghizi interpreți la Arad. După ce am picat prima oară, am lucrat la Călan, muncitor. Aș vrea, dacă intru, să traduc cărți. Dacă nu...

Elenei Radu i-au plăcut, de micuță, limbile străine, însă au pasionat-o și matematicile.

— A învățat singură, ne spune mama ei, fără meditator, nu ne-am putut permite, costă enorm. Păcat că e foarte emotivă...

Dacă reușește, Radu Elena vrea să fie profesoară de engleză (dorință rar întîlnită printre candidați), dacă nu, va da la o facultate tehnică.

Primul dintre băieții foarte puțini care dau concurs la engleză, cu 9,66, este Constantin Șerbu, un tînăr înalt, pasionat printre altele și de fotbal. N-a învățat numai singur, a luat meditații pentru că „ei zic că programa e de bază, dar trebuie să știi și în plus. Ce mi-a căzut mie, nici nu există în carte: „Realitate și aparență în piesele lui Shakespeare". Și asta la Levițchi, care este as în materie."

— De ce sînteți atît de puțini băieți, aici ?, îl întreb.

— Nu știu, dar din cauza asta e mai greu. Unde sînt băieți mai mulți, mediile nu sînt atît de mari. Fetele sînt mai silitoare, urcă notele. Și pe urmă, deși la noi nu sînt mulți pe un loc, concursul este mai selectiv, ajungi să te bucuri cînd altul la o notă mai mică. Așa este concursul! Anul trecut aici, la 3 inși pe un loc, s-a intrat cu 8,31 iar la Drept, cu 14 pe un loc, s-a intrat cu 8.

— Ai emoții, desigur, deși cu 9,66...

— Am. Toți îți spun să n-ai, că intri sau nu intri, tot trebuie să faci ceva, să muncești. Dar cum să nu ai emoții, cînd viitorul tău, viața ta, într-un fel, depind uneori de un singur răspuns ?

IULIAN NEACȘU ■

Fotografii de C. CIOBOATĂ ■

Pămîntul țării

Pămîntul țării noastre e de pîine
Așa cum îl vedem și ni se pare
Un univers poate hrăni de mîine
Lăsat fiind ca să se coacă-n soare.

Trecut adesea prin fiăcări și morminte
Eternul miez neliniștit i-ar zace
Ocrotitor în legile lui sfinte
Din care cresc doar florile de pace.

Cald aburind în marea dimineață
Născută într-o clipă de iubire
Eu știu pămîntul țării ca pe-o viață
Ce și-a găsit un drum de împlinire.

GRIGORE GRIGORE ■

Oraiul îi dau părinții afară.

Totul e să tragi biletul fără pic de emoție. Dar după aceea ?

CARPAȚI 2000

Bătrînii se duc fiindcă sînt bătrîni, tinerii se duc fiindcă sînt tineri. Dar cine le va lua locul?

Fetiția va rămîne în gospodărie sau e în vizită la bunici ?

Intr-un articol publicat nu de mult în „Flacăra" sub titlul „Carpați 2000 — Oamenii munteluî", se puneau o serie de întrebări de mare actualitate. Știm, sorocul anului 2000 pare îndepărtat, dar în zilele noastre istoria se grăbește, al treilea mileniu bate la ușă. În această perspectivă ne întrebam : de ce oamenii munteluî părăsesc muntele ? De ce pe cele patru milioane de luxuriante pășuni și fînețe ale Carpaților noștri nu ar crește, peste un deceniu sau două, un număr dublu de bovine, cu un aport corespunzător mărit de carne și lapte la avuția națională ? De ce, sub aspect turistic, nu am avea pe culmi, și nu numai la poale, mici Elveții sau Tiroluri ? Se schițau, în linii foarte generale, și cîteva soluții — ca bază de discuții : — izvorîte din gîndurile, lucrările și vasta experiență a unui medic veterinar din Țara de Sus, doctorandul în științe Radu Rey din Vatra Dornei, care și-a materializat ideile într-un cuprinzător Proiect-cadru. Cu acel prilej, lansam cititorilor invitația să participe la o masă rotundă sui generis prin mijlocirea revistei noastre.

Ecourile nu s-au lăsat așteptate, unele provenind de la specialiști — profesorul universitar doctor docent Ion Adamesteanu, de la Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" din Cluj-Napoca, arhitectul G. Porumbescu, decanul Institutului de arhitectură din Iași, inginerul Emilian Petrescu, directorul Întreprinderii de industrializare a cărnii Suceava etc. — cît și de la simpli cititori. «Sînt și eu de origine sucevean — ne scrie Alexandru Preda, economist din Bacău, strada Mărășești nr. 80 — și acolo la noi, în nord, dacă mor bătrînii, ușile caselor se bat în cuie... Și în mod firesc se naște întrebarea ; cine va mai crește și va mai îngriji în viitor vitele de la munte, dacă nu se vor lua măsuri".

Recent, pe marginea sus-menționatului articol am avut o lungă, pasionantă discuție cu Ion Adamesteanu, laureat al Premiului Academiei Republicii Socialiste România pe anul 1974, (Premiul Traian Săvulescu), autor a zeci de manuale, cursuri, tratate, precum și al unor lucrări cu un caracter de pionierat pe plan mondial în domeniul patologiei veterinare, cadru didactic cu 40 de ani vechime în învățămîntul superior. El unește competența cercetătorului cu o profundă cunoaștere a oamenilor și a locurilor pe care le-a bătut, adesea cu piciorul, în decursul unei vieți. De fel din Teleorman, din Adamești, deci om de cîmpie, s-a apropiat de munte nu numai din necesitățile profesiunii, ci și din dragoste față de ceea ce el denumește coloana vertebrală a pămîntului românesc.

— A fost leagănul poporului, refugiu și prieten de nădejde, dar și punte de legătură între cele trei mari ținuturi românești. Și apoi, Carpații noștri, cu vitele lor renumite și pădurile seculare, fără a mai vorbi de resursele minerale din adîncuri, reprezintă un izvor de bogăție și pentru viitor. Dar realitatea vieții de azi în zonele montane nu este numai idilică. Te frapează numărul mare de bătrîni. Adevărat, pe lîngă ei vezi și cîțiva copilași, nepoțeii cărora bătrînii le poartă de grijă în timpul vacanței. Părinții s-au strămutat la oraș și-și trimit vara copiii la bunici, la „moșul de la munte". Flăcăii și fetele aproape că au dispărut în gospodăriile montane, doar cele două extreme au rămas — tinerețea crudă și bătrînețea incertă. Ce va fi peste 10—15 ani ? Sînt în joc 4 000 000 hectare de pămînturi binecuvîntate de natură, care ar putea contribui într-o măsură mult mai mare ca în prezent la îndestularea foamei de proteine.

— Să trecem de la general la particular. Evident, muntele îi cunoașteți nu numai din cărți sau din statistici.

— Să mă refer la impresii recente. În ultima perioadă, angajat într-o anumită temă de cercetare științifică, am bătut mult Țara Oașului. De la Negrești în sus, pe la Certeze, prin Valea Mării, pe unde n-am colindat ? Pămîntul e gri-gălbui, ca nisipul. Ce-o fi dînd solul acesta ? — mă întrebam — că de îngrășat nu-l îngrașă nimeni. Cînd și cînd, se înfiripă din depărtări o ființă omenească, un moș sau o babă. Multe case — nu mă refer, bineînțeles, numai la Țara Oașului — zac părăsite. Le-am văzut chiar în această primăvară, cu uși ferecate, cu acoperișuri prăbușite și curți năpădite de buruieni. Bunăoară, dincolo de Negrești, după crescătoria de păstrăvi, n-am întîlnit decît o singură casă locuită, care aparținea unei văduane de la Luna Șes. Ai fi zis, Daniil Sihastru. Ne-a ospătat cu ciuperci uscate, în timp ce eu mă tot întrebam cum de a rămas, singură, cățărată acolo, cu numai cîteva găini, două oițe și o văcuță.

— În rest ?

— Lucrează muncitori la cariera de piatră, care, cu daltа și ciocanul, cioplesc piatră de cladarim de cea mai bună calitate. Dar cariera nu schimbă izolarea vădanei de la Luna Șes. Dincolo de căsuța ei păștea o mînă de oi ale c.a.p.-ului, și apoi nici urmă de om ! Firește, nu trebuie să cădem în extrema cealaltă, să invocăm depopularea absolută a zonelor montane, pe care nici nu pretind că le cunosc în totalitate. Susțin doar că problema ca atare există și că dacă nu se vor lua măsuri din timp fenomenul ar putea deveni ireversibil.

— Vă referiți, desigur, la factorul om, la condiția fizică și la structurile psihice ale muntenilor.

— Întocmai. Să luăm, de pildă, ciobanii. În Oaș și în alte zone am întîlnit așa-ziși ciobani care nu știau să mulgă oile ! ! ! Pare anecdotic, dar e strict autentic.

— Erau, mai curînd, *funcționari cu oile*, decît ciobanii pe care i-am cunoscut sau de care am auzit în copilărie.

— Iar dacă nici măcar nu știu să mulgă, ce să mai spunem de „iscusința" lor de a se apăra de lup sau de urs. Prin contrast mi-aduc aminte că într-un august torid, cu mulți ani în urmă, mă aflam în Gorj, pe Muntinul Mic, dacă nu mă înșală memoria. Primarul îmi dăduse un cioban să mă însoțească. Avea doi cai hutuli mărunți și rezistenți, pe care pusese două tarniță cu sare. În munte, cu un pumn de sare duci toată turma după tine. Am urcat ce am urcat și ne-am tras spre un adăpost pentru odihna de noapte, dar n-a fost chip să închidem un ochi. Urșii ne-au dat tîrcoale toată noaptea. Ciobanul înșfăcase un brăduț de vreo 5 m înroșit la foc și cu această armă ancestrală, ajutat de cîinii care hămăiau fără încetare, s-a luptat cu jivinele pînă în zori. Se știe că unii urși mai îndrăzneți apucă cioata și atunci vai de cel ce o mînuiește ! Noroc că nu s-a întîmplat așa, a învins omul, nu ursul. Ciobanul nu făcuse, de fapt, nimic extraordinar, ci numai ceea ce fusese învățat de mic. De astfel de oameni avem și vom avea nevoie, dacă dorim cu adevărat „să ridicăm animalele în munți, așa cum au făcut-o de veacuri moșii și străbunii noștri", după cum ne îndeamnă secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Or, asemenea ciobani există — e un truism ! — dar trebuie să-i atragem, să perpetuăm o tradiție, s-o dezvoltăm după cerințele și posibilitățile tehnice ale anilor noștri.

— Visați și dumeavoastră, ca doctorul Rey, la ciobani cu atestat, la ciobani specialiști ?

— De ce nu ? Importante sînt și anumite trăsături de caracter. Să vă relatez ce-mi povestea ciobanul alături de care am petrecut acea noapte a bărbaților pe Muntinul Mic. Plecase cu oile de la 13 ani. În 1916 nemții intraseră în Oltenia și au depășit un pîlc de ostași români, care au rămas izolați, neștiuți de dușman, într-o pădure. Ciobănașului i s-a încredințat misiunea să ducă un mesaj, în care se indica poziția detașamentului și se solicita ajutor, la comandamentul românesc din Tîrgu Jiu. În drum, noaptea, flăcăiandrul a fost atacat de lupi. S-a lipit de un pom, pentru a se feri de un atac de la spate și pînă în zori a dat cu ghioaga în lupi. La amiază a ajuns la Tîrgu Jiu. Pare o filă dintr-o carte de lecturi pentru copii (ca să fiu drept, nu știu dacă, în cele din urmă, detașamentul românesc a fost salvat), dar este desprinsă din cartea vieții. Iar ciobanii pe care i-am întîlnit deunăzi și pe care i-am întrebat de ce lasă turma la marginea orașului și nu o mînă în munte, știți ce mi-au răspuns ? „Nu-mi pun viața la rizic". Au răspuns așa nu neapărat fiindcă erau mai fricoși decît alții, ci fiindcă, dacă mă pot exprima astfel, nu erau de meserie. Poate că nici nu iubeau muntele.

— Să rezumăm. Afirmați că, pentru diferite motive, culmile Carpaților nu sînt exploatate suficient din punct de vedere zootehnic. Ce pierde zootehnia cîștigă oare silvicultura ?

— Deși acest ultim domeniu depășește competența mea, să-mi fie îngăduite unele remarci, nu doctorale, ci bazate pe observații personale. Ce se întîmplă uneori ? În anumite condiții, culmile nevalorificate zootehnic se acoperă de arboret și intră în patrimoniul silvic. Inginerii silvici le denumesc „degenerări". „Vor deveni valoroase mai tîrziu, să spunem peste 50 sau o sută de ani ?" — am întrebat. „Pentru aceasta ar trebui îngrijite — mi s-a răspuns — dar nu avem oameni". Așadar, statu quo. La șes ne batem pentru fiecare palmă de loc, în munte avem pămînt berechet, vitele ar putea prospera, dar nu prea are cine să le îngrijească. În schimb, ne alegem cu „degenerări". Asemenea situații am întîlnit în Țara Oașului, în Gorj, în munții Sucevei și în alte părți. Și cînd mă gîndesc la mîndrețea pășunilor carpatine ! Ele ar putea hrăni un număr dublu de bovine față de nivelul actual. O asemenea pășune plantată, o treime, cu leguminoase — bunăoară *sparceta*, care se compară favorabil cu cea mai bună lucernă sau trifoi și două treimi cu pășoase, graminee, *poa dactilis, festuca* etc., este aur curat. Trebuie însă cosită imediat după ce a dat în floare, cînd conține o bogăție de proteine. Cam într-o săptămînă cositul trebuie terminat. Dar cu cine ?

— Păreți pesimist.

— Nicidecum. Faptul că problema valorificării superioare, pe plan agricol, a zonei montane a rămas, pînă acum, la noi, pe planul secundar al preocupărilor se explică prin cerințele dezvoltării marii agriculturi mecanizate. În prezent, o asemenea agricultură există, deci există și premisele pentru a îndrepta atenția cuvenită și asupra muntelui, cu imensul său potențial agricol.

Ce este de făcut ? Ion Adamesteanu consideră ca bază de discuție posibilă, ideile doctorului Rey. Ar trebui revitalizate asociațiile de crescători de vite din zona de munte, foarte puțin sau deloc active în unele județe. Ar trebui ca ele să primească mai mult ajutor și o îndrumare tehnică considerabil îmbunătățită. Există o bună experiență în acest sens, asociația de crescători de animale din Valea Doftanei, Prahova.

— Multe gospodării montane au rămas cu mult în urmă. Subliniez: mă refer la tehnica de producție, nu la becul electric din grajd, care-e și el o realizare dar nu contribuie cu nimic la randamentul economic. Să nu uităm că acest crescător se deplasează puțin, ținutul fiind în gospodăria lui chiar de vitele pe care le îngrijește și care nu cunosc repaus duminical sau concediu de odihnă, fără a mai pune la socoteală că de cel mai apropiat punct locuit îl despart kilometri de drum abrupt. Stă acolo sus în munte cu „Electronica" primită în dar de la fii sau nepoți și visează tot timpul la maxime agricole, pentru care însă nu posedă alte cunoștințe decît acelea moștenite de la părinți. Să luăm, de pildă, problema dejecțiilor lichide ale animalelor. Fiindcă în grajdul de munte nu există gropi betonate, ele nu sînt colectate și se scurg în pămînt. Astfel se risipește unul din cele mai valoroase îngrășăminte naturale din cîte există. Produsele moderne fabrici de îngrășăminte azotoase din Tîrgu Mureș nu vor putea concura niciodată cu această substanță naturală atît de bogată în azotați, azotați etc. Nu înseamnă, firește, că nu am avea nevoie și de cantități tot mai mari de îngrășăminte chimice ; afirm doar că pe vîrf de munte

Unele grajduri montane sînt luminate electric. Din păcate nivelul tehnic al producției este, adesea, contemporan cu becul inventat de Edison.

îngrășămintele naturale, care încorporează o mare valoare economică, se irosesc. Cu amenajări simple ar putea fi colectate și apoi răspîndite pe sol cu un motoraș.

Ultima observație nu e întîmplătoare. Profesorul din Cluj-Napoca subliniază cu vigoare eficacitatea micii mecanizări în zona montană. Cheltuieli minime, beneficii potențiale considerabile. Pentru România socialistă de azi, care construiește giganți energetici, calculatoare electronice, echipament nuclear, producerea în serie a unor motoraşe, micropompe etc. utilizabile pe munte nu ar prezenta nici o dificultate, dar se pare că de această problemă nu se ocupă nimeni în momentul de față.

— Am văzut în Italia un tractoraș cu o singură roată, nu mai mare decît un aspirator de praf. El trage secerători, pluguri mici, urcă și coboară pantele cu ușurință, nu se răstoarnă, fiindcă îl propteşti cu piciorul. Avem și în parcul Institutului agronomic din Cluj-Napoca un asemenea tractor, grație căruia un singur student se îngrijește de tot parcul. Consumul de carburant este redus la minim, tot rezervorul nedepășind dimensiunile unei ulcele. Tot cu astfel de mașini și de motoraşe s-ar putea asigura cositul mecanic, trasul apei din fîntînă sau de la izvor etc., operații simple care, în condiții naturale vitrege, înghit o enormă cantitate de muncă. Or, eu personal, mică mecanizare n-am văzut nicăieri la munte. Doar în parcul Institutului nostru din Cluj-Napoca. Nu credeți că este absurd ?

Un alt aspect evidențiat de Ion Adameșteanu : necesitatea și posibilitatea diversificării producției în zona montană. Sînt acolo, de pildă, excelente condiții pentru albinărit, îndeletnicire practicată de sute și mii de ani în aceste părți, dar neglijată în prezent. Și atunci, la ce straniu spectacol sîntem martori ? Apicultori de la oraș cară la cîmpie, cu „Dacia-1300" sau cu trenul, 40—50 de stupi ; de pildă, coboară de la Cluj-Napoca spre Bărăgan, „mînînd" albinele de la grîu la floarea-soarelui și la alte plante — vorba aceea : din floare în floare — iar toamna urcă din nou stupii în „Dacia" și se întorc în urbea natală.

— Nu critic în nici un fel pe acești apicultori urbani, care fac o treabă utilă, dar mă întreb de ce albinăritul nu se dezvoltă în mai mare măsură și la munte, unde îl așteaptă covoare de flori care azi desfată mai mult ochiul decît punga. Alt exemplu : creșterea iepurilor ar beneficia și ea în aceste zone de condiții prielnice. Am văzut, pe alte meleaguri, munteni care trăiau exclusiv de pe urma iepurilor : vindeau carnea, făceau pălării sau mănuși din blană de iepure. La noi, asemenea activități (contractare, desfacere etc.) s-ar putea organiza pe baze cooperatiste.

— Dar serviciile turistice ?

— Avem mii de gospodării în satele de munte sau chiar în locuri și mai izolate, care, cu amenajări minime — îndeosebi, facilități sanitare — ar putea primi, în perspectivă, mii de vizitatori români și străini. Pentru aceste noi „paturi turistice" nu sînt necesare nici pe departe investițiile reclamate de construirea de hoteluri cu o capacitate echivalentă de cazare. Casele există, și încă într-o ambianță naturală pe care nici cel mai elegant hotel sau motel nu o poate oferi. Deconectare totală, hrană naturală, liniște — trei cerințe majore ale unei vieți stressante pe care muntele le poate asigura din plin — subliniază în încheiere Ion Adameșteanu.

Firește, o asemenea extindere a turismului montan nu s-ar realiza de pe o zi pe alta, dar posibilitățile și alternativele ar trebui studiate de pe acum, în perspectiva mai largă a viitorilor 10—15 ani sau chiar mai mult. Afirmație valabilă, dealtfel, pentru toate sugestiile conținute în articolul de față. Într-o societate planificată ca a noastră, anul 2 000 reprezintă, din multe puncte de vedere, o preocupare a prezentului.

Observațiile și sugestiile interlocutorului nostru nu și-au propus concretețea unui studiu de specialitate și nici noi nu am urmărit un asemenea obiectiv. Diverse aspecte ale problemei fac obiectul atenției organelor de resort ; ele au figurat și pe agenda recentei dezbateri științifice organizate în comun de Comitetul județean Gorj P.C.R., secția de sociologie a Academiei de Științe Sociale și Politice și Universitatea din Craiova. Se studiază, se cercetează. Foarte bine, foarte necesar, problemele fiind deosebit de complexe. Esențial este însă ca într-un viitor nu prea îndepărtat să se depășească acest stadiu, să se inițieze acțiuni concrete, fundamentate științific și, ținînd seama de specificul local, să se experimenteze modele. Experiența, practica vor hotărî ! Pînă una, alta, realitatea aceasta este : în multe locuri iarba de munte trece de brîul omului, dar puțini o folosesc, case se dărăpănează, uși se bat în cuie, bătrînii se duc fiindcă sînt bătrîni, tinerii se duc fiindcă sînt tineri. De ce nu s-ar găsi căi pentru a-i lega pe unii din aceștia din urmă de gospodăria părinților și bunicilor ? La urma urmei, și sihăstria montană suferă mutații în epoca televizorului și a mijloacelor de comunicații moderne. Adevărat, tinerii nu lipsesc cu totul de la apel în gospodărie. Au trimis bătrînilor tranzistoare care să-i desfete cu „La Paloma Blanca". Dar sus în munte pentru cine vor cînta ele șlagărul care va fi la modă în anul 2000 ?

LIONEL NIȚESCU ■

Păstorul cîntă din fluier. Foarte frumos. Dar tot atît de frumos și de important este ca la nevoie, încolțit de lupi sau urși, el „să-și pună viața la risc". Pînă acum nu s-a descoperit păstorit mecanizat.

Atîta timp cît mai există o fărîmă de viață, într-o mînă de oase făcute ferfeniță, medicul GHEORGHE MEGHEA pune un om pe picioare

— Pînă aici, la dumneavoastră, tovarășe medic, m-au adus niște puști care, auzind că întreb de spitalul din Azuga, au ținut să mă conducă ei pînă la tovarășul doctor Meghea, deși eu nu le spusesem pe cine caut. Deduc, firesc, că aici, în vale, vă știu pînă și copiii. De cînd sînteți la Azuga ?

Am aflat, pornind de la această întrebare, povestea medicului Gheorghe Meghea, directorul Spitalului orășenesc din Azuga, căruia i se pare că a descins aici „acum o sută de ani", deși ei sînt „doar" vreo treizeci. A venit aici, bucureștean fiind, pentru un scurt stagiu și, asemenea eroului lui Buzzatti din „Deșertul tătarilor", a rămas o viață.Numai că, spre deosebire de acesta din urmă, medicul Meghea nu a trăit niciodată cu gîndul plecării, ci al despărțirilor mereu amînate, ci al înrădăcinării printre oameni care au avut nevoie de mîna lui de medic și de sufletul lui de om. Aici a urcat treptele unei cariere pe care, dacă ne-am apucat să ne aplecăm asupra ei, ne roagă să nu o întoarcem pe o parte și pe alta, pentru a căuta senzaționalul. Faptul că dintr-o mînă de oase făcute ferfeniță în cine știe ce accident, ce nenorocire, atîta vreme cît mai există o fărîmă de viață, pune pe picioare un om întreg, i se pare datoria oricărui specialist. Colectivul Spitalului din Azuga, pe care îl conduce de ani de zile, și unde și-a început ucenicia, a dobîndit, în ultimii cinci-șase ani, o experiență dintre cele mai viabile din întreagă țară, în domeniul ortopediei și al traumatologiei. Renumele începuse să se consolideze chiar cu mai mult timp în urmă, pe vremea cînd incidența tuberculozei osteoarticulare era mai întinsă (boala este astăzi în regres) și aici, la Azuga, se practica temerarul abord al acestei afecțiuni pe cale transpleurală. „Nu aveam, pe atunci, condițiile unui confort anestezic necesar, își amintește doctorul Meghea, luam bolnavii și-i duceam la Ploiești, la Moroieni, pentru că toată viața am crezut în ideea că nimic nu este imposibil." A deprins rigorile și minuția meseriei lucrînd la două războaie : era deja șeful secției ortopedie, la nici 27 de ani, dar acest amănunt nu l-a împiedicat să facă și chirurgie generală (dimineața una, după-amiaza — alta), sub conducerea altcuiva, ca orice subaltern disciplinat. Chemat la București pentru un curs de specializare în probleme de ortopedie și traumatologie, primul de de acest fel, inițiate de profesorul Alexandru Rădulescu, curs pe care îl termină cu brio, medicul Gheorghe Meghea nu ia în seamă propunerile ce i se fac de a rămîne în Capitală. Le-am spus atunci, ca și mai tîrziu, dealtfel, că am treabă multă acasă, adică aici, la Azuga. Ceea ce nu era doar un fel de a spune, „a avea treabă". Profesorul Rădulescu intuise ulterioara mare importanță pe care avea să o capete ortopedia în condițiile unei vieți moderne ale cărei ritmuri întețite nu pot evita, din păcate, accidentele și își sfătuiește elevul să se consacre cu toate forțele acestei specialități al cărei viitor, printr-un trist paradox, este în floare. Ascultîndu-și profesorul, Gheorghe Meghea își dedică întreaga activitate de cercetare și practică medicală ortopediei și traumatologiei și, la capătul unor ani de observații și experimentări neîntrerupte, relansează, în chip original, o idee de acum cîteva decenii a maestrului său : transplantul costal pe care îl aplică în tratamentul pseudoartrozelor oaselor antebrațului, pe calea unei tehnici personale, imaginate și duse la bun sfîrșit de medicul Gheorghe Meghea, și anume grefa totală de substituție, citată în monografiile de specialitate pentru rezultatele ei de-a dreptul spectaculoase. Desigur, faptul că la Azuga există cineva care, la o adică (Doamne ferește !), ne sudează oasele luînd de colo și punînd dincolo, ca și cum ar lucra cu o materie ce se lasă mlădiată, nu înseamnă că vrem să luăm o piatră de pe inimă amatorilor de zburdălnicii cu volanul pe șosele sau neatenților de lîngă mașina la care lucrează. Dar, cînd vine, să zicem, ceasul rău... M.R., o tînără, a fost adusă la doctorul Meghea cu o fractură a ambelor oase ale antebrațului ; fusese operată în grabă, undeva, n-are importanță unde, fracturile refuzau consolidarea. I s-a aplicat procedeul grefei, după care tînăra și-a văzut de viață exact ca mai înainte, s-a întors la același loc de muncă, s-a căsătorit, are doi copii, pe care îi poate mîngîia cu ambele mîini. Unul dintre prietenii spitalului este conducătorul auto C. Gănțoiu, care aici, la Azuga, a înviat din morți : un accident cumplit, un decedat, patru răniți, printre care șoferul care se

alesese cu fractură porcelară la ambele coapse, deplasări enorme, traumatism cranio-cerebral, hematom retroperitoneal difuz iar restul, vorba aceea, nu mai contează. A stat în spital cîteva luni, a primit cam de 10 ori întreaga masă a circulației sanguine, a fost refăcut bucățică cu bucățică. Astăzi, conduce din nou mașina și vine, din cînd în cînd, cu fetița, care-i mulțumește omului ce i-a salvat tatăl.

— Din cîte înțeleg, pacienții dumneavoastră obișnuiți sînt mai ales victimele accidentelor rutiere și sportive. Unele nenorociri, ba chiar foarte multe, se datorează neglijenței, lipsei de chibzuință a oamenilor. Aș vrea să vă întreb care este reacția particulară a unui medic în fața unui om care, cum se spune, și-a făcut-o cu mîna lui ?

— Dacă i-ați vedea cum vin, ca scăpați dintr-un cataclism ! Primul gest este acela al scoaterii din starea de șoc, al insuflării speranței. Cînd a trecut ceea ce este mai greu, stau de vorbă cu ei, prietenește, le împărtășesc propriile mele experiențe de conducător auto, de schior. În general, un medic din ramura noastră trebuie să fie dublat de un psiholog răbdător, discret, care să nu-i mustruluiască chiar dacă ar avea toate motivele să o facă. Un om care, zdravăn fiind, sănătos tun, se trezește dintr-o dată în plin coșmar, nu poate fi tratat ca un bolnav asupra căruia boala a acționat treptat. Riscăm să vindecăm omul de fracturi, dar să-l îmbolnăvim de nervi.

— Cîte operații faceți într-un an ?

— Puțin sub o mie, mă refer la cele grele, singerinde.

— Dumneavoastră sînteți o speranță aparte și pentru cei în vîrstă, ale căror oase șubrezite se refac atît de greu. Am auzit că la Azuga chiar oamenii trecuți de 80 de ani vin cu încredere...

— Mai sînt locuri unde, în fața unui om care bate dincolo de 80 de ani, se mai dă din umeri, considerîndu-se riscantă o tentativă chirurgicală pe oase. Noi am adaptat tehnica de lucru necesităților vîrstelor înaintate drept care ne trezim cu pacienți încovoiați dar care nu numai că nu se lasă doborîți de nenorocire, ci ne insuflă și nouă curaj : „Maică — îmi spunea deunăzi o țărancă cooperatoare — să n-ai grijă cu mine, eu rezist și la amorțeală și la operație. Numai să mă faci bine, că am treabă acasă".

— Am văzut în curtea spitalului o clădire nouă, ce va adăposti ?

— De această casă este legată una din marile bucurii ale colectivului nostru. Este un sector de recuperare pe care ni l-am dorit de multă vreme și la a cărui construcție ne-au ajutat, prin muncă patriotică, locuitorii Azugăi, cu primarul în frunte. Am insistat mult să avem aici, la noi acasă, posibilitatea unui tratament recuperatoriu balneo-fizio-kineto, să nu mai trimitem bolnavii noștri, după operație, la Eforie. Detest ca pacientul să fie plimbat de colo, colo, chiar dacă tu, medic, ai o acoperire în spatele unei hîrtii. Dacă ne-am apucat să facem o treabă bună la Azuga, atunci am hotărît, împreună cu toți colaboratorii, să o ducem pînă la capăt.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Fotografie de EMANUEL TĂNJALĂ ■

„Cred că fotbalul românesc a ajuns la maturitatea de a nu se mai speria de nici o echipă“

— Gheorghe Constantin, am să încep prin a te întreba ce e mai greu să fii în fotbalul românesc, jucător sau antrenor ?

— Cu siguranță că antrenor. Răspunzi nu numai pentru tine, cum se întîmplă de regulă cu un fotbalist, ci pentru toată lumea, ajungînd nu o dată să plătești oalele sparte de alții.

— Sînt curios dacă mi-ai fi răspuns la fel și pe vremea cînd jucai.

— Probabil că nu, dar ce importanță ar avea.. Tot nu mai putem da timpul înapoi, așa că să trecem la altceva.

— Bine zici, ce-ar fi să-mi spui ce a însemnat pentru antrenorul Constantin prima sa mare experiență din carieră, perioada petrecută la Steaua ?

— O epocă de noroc, aș zice, cît am funcționat ca antrenor secund și una de ghinion, cît am lucrat ca antrenor prim.

— Am o vagă impresie că-ți plac paradoxurile. Se știe că nici un antrenor, mai ales unul provenit dintr-un jucător de superclasă, cum e cazul dumitale, nu visează altceva decît să conducă singur destinele unei formații, cu alte cuvinte să decidă ce și cum. N-o să-mi spui că faci excepție ? !

— Dacă o să mă lași să explic, o să înțelegi că nu-mi plac paradoxurile, dar că așa a stat situația, cum am zis. La Steaua, am fost doi ani secundul lui Covaci și mai apoi al lui Tinel Stănescu, după care am devenit antrenor principal, pentru a ajunge, iarăși secund de data asta sub Teașcă. De la fiecare dintre cei trei am avut multe de învățat, mai ales de la Covaci, care-mi fusese antrenor pe vremea cînd jucam și de care m-am simțit parcă mai apropiat temperamental.

— Știu că nu se obișnuiește să întrebi un antrenor despre altul, dar n-am să mă las prădă unei prejudecăți. Spune-mi, ce crezi despre Teașcă ?

— Am colaborat bine împreună. Teașcă mi se pare un tehnician foarte bine informat, dotat cu o mare pasiune, trăind numai pentru fotbal și gata oricînd să moară pentru el. Excelent antrenor, dar unele manifestări extremiste și o oarecare neînțelegere a jucătorilor l-au împiedicat pînă acum. Îndrăznesc să afirm să-și atingă ecoputile pînă la capăt, scopuri, bag mîna în foc pentru asta, subscrise fotbalului de înaltă performanță. Oricum Teașcă rămîne un mare practician și un mare visător în același timp.

— Să revenim. De ce ziceai că perioada în care ai fost antrenor principal a fost una ghinionistă ?

— Am lucrat la cîrma echipei numai un an, calendaristic și nu competițional, în sensul că am început înaintea returului din 1973 și am lăsat-o după turul din anul următor. Deși am găsit sprijin total din partea clubului și a conducerii ministerului, n-am prea putut munci cum se cuvenea cu echipa, căci întreaga înaintare era accidentată. Dacă-ți mai aduci aminte, Aelenei avea piciorul în ghips Iordănescu suferea de menisc și a fost operat, Pantea acuza o ruptură musculară, iar Năstase nu putea călca decît într-un picior avînd două degete rupte la celălalt

— Dar Dumitru ? Căpitanul de astăzi al campioanei tocmai se transferase de la Rapid. Ei era, nu-i așa, o carte importantă în mîna antrenorului.

— Era, numai că nici el nu s-a acomodat la Steaua cît ai bate din palme. Jocul său a început să meargă abia în campionatul următor, cînd formația a terminat pe locul 3 la sfîrșitul turului, performanță care mi se pare notabilă și astăzi, cînd m-am delașat mai bine de cele ce au fost, ținînd cont că, silit de accidentări, am trimis în teren o înaintare cîudat alcătuită. Pantea-Răducanu-Agud-Sabados sau Amarandei, Răducanu fiind încă junior, ca și mijlocașii Ion Ion și Iovănescu, deatîtei, abia promovați în prima garnitură. Or fi fost, poate, și unele greșeli ale mele, dar repetatele accidentări m-au făcut să calc cu stîngul în meseria de antrenor

— A urmat experiența numită Sport club Bacău. Ce-a însemnat ca pentru un antrenor ce călcase, cum zici, cu stîngul ?

— Recîștigarea încrederii în sine. Mai întîi, Bacăul a revenit în prima divizie, apoi a oscilat mereu între locurile 3 și 4 ale clasamentului pînă în ultimele etape cînd, devenit antrenor secund la echipa națională, n-am mai găsit timpul necesar să mă ocup serios de pregătire, de unde căderea finală și clasarea pe poziția a șaptea a clasamentului. Știam că o echipă nu poate fi antrenată prin corespondență, dar n-am avut ce să fac, în retur petrecînd numai 22 de zile la Bacău, mult prea puțin pentru a păstra ritmul cu care începusem. Nu vreau să par lăudăros, dar am convingerea că, dacă aș fi avut mai mult timp pentru antrenamente, Bacăul ar fi jucat în această toamnă într-una din cupele europene.

— Chiar așa ?!? Mie mi se pare că și locul 7 spune mai mult decît valoarea grupării din Bacău.

— Am mai auzit vorba asta, dar e o prejudecată. Bacăul n-a avut, e drept, mari valori fotbalistice, dar a numărat o serie de jucători foarte utili pentru jocul de ansamblu, băieți cuminți și ascultători, alcătuind o garnitură echilibrată. În fiecare compartiment, am să argumentez, evoluau fotbaliști dotați și modești, ca oameni, nu ca jucători. Coman, spre exemplu, care am auzit că s-a apucat iar de băutură și a terminat-o cu fotbalul, a fost, după mine, cel mai bun portar din țară în toamna anului trecut. Catargiu a jucat foarte bine și eu cred că, pregătit mai atent ar putea deveni un candidat justificat pentru echipa națională. Dutan a adus multă experiență și mult echilibru, știind să paseze și să pună mingea jos. Aelenei a fost mereu în formă. Iar atacul a contat la fiecare meci pe Chitaru și pe Băluță, ultimul folosit mai ales în partidele de acasă, cînd a marcat o sumedenie de goluri, devenind golgeterul echipei.

— Îți propun, profesore, să trecem...

— Nu-mi mai zi așa, m-am dezobișnuit. Cu siguranță că acum vrei să discutăm ceva despre echipa națională.

— Exact.

— Ce-aș putea să spun, mă întreb ? Ștefan Covaci a lipsit din țară aproape cinci ani, s-a întors și s-a apucat să ne întrebe pe noi, antrenorii de acasă, rugîndu-ne să ne dăm cu părerea. Desigur, fiecare a făcut-o în felul lui, după o optică proprie. Covaci

însă a ales calea care mie mi s-a părut cea mai bună, hotărînd să vadă și să se convingă singur. De aici, tendința de a parcurge un număr cît mai mare de jucători, oferindu-se fiecărui fotbalist susceptibil de selecționare șansa de a confirma și de a cîștiga un loc în echipa reprezentativă. Adesea, concepția aceasta a rulării mai multor jucători a fost criticată, dar eu am considerat-o singura eficientă, pentru că a limpezit apele, arătîndu-ne exact pe cine putem conta și pe cine nu.

— În ce fel a limpezit apele ?

— Experiența a validat cîțiva jucători, socotiți acum drept bunuri cîștigate pentru echipa națională. Mă gîndesc la Bölöni, Mulțescu și chiar Koller, fundașul de la Baia Mare, care a evoluat în meciul de antrenament de la Teheran. Pe alții i-a respins sau numai i-a aminat, renunțîndu-se, de exemplu, la timișoreanul Anghel și la Romilă, Radu II urmînd să mai fie încercat, neputînd să ne lămurim exact în numai 15 minute cît a stat în teren.

— Cu echipa asta sau cu alta, care se va contura, ce șanse crezi că are fotbalul românesc în preliminariile viitorului campionat mondial, alături de Spania și Iugoslavia ?

— Sînt convins că nu vom fi ultimii în serie, ceea ce, analizînd lucrurile cu luciditate, ne oferă șanse. Poate nu teoretice, la calculul hîrtiei ambele noastre adversare par mai recomandate pentru calificare, cît practice. Cred că fotbalul românesc a ajuns la maturitatea de a nu se mai speria de nici o echipă și de a nu se mai considera dinainte învinsă. Asta înseamnă, desigur, șansa a doua, dar o ocazie pentru care merită să te bați cu toată convingerea.

— Să înțeleg de aici că fotbalul nostru și se pare mai matur decît, să zicem, pe vremea cînd jucai ?

— Fără îndoială, mai matur și mai bine organizat, dispunînd de resurse superioare, de mai multe înlesniri. Din păcate, trebuie să spun și asta, el are încă o serie de lipsuri, marea lui greșeală făcîndu-se, după opinia mea, la copii și juniori. Acolo problemele sînt tratate cu destulă ușurință, poate și pentru că nu există un sistem clar de evaluare a muncii antrenorilor. Mulți cred că la copii trebuie cizelată numai tehnica, dar mi se pare că ei se înșală. La vîrsta școlii, trebuie învățat jocul în ansamblu, cu toate aspectele lui, de la tehnică și pînă la demarcaj, să zicem, la alergarea fără balon și așa mai departe, lucruri care nu prea se deprind cum se cuvine. Am întîlnit fotbaliști la echipa națională, ca să dau un exemplu, care nu cunosc prevederi elementare ale regulamentului, ceea ce m-a făcut să cred că, uneori, jucătorii noștri ajung la facultatea fotbalului fără să fi aprofundat abecedarul. Treaba asta mi se pare foarte tristă și încă periculoasă pentru destinul fotbalului românesc.

— Gheorghe Constantin, ultima întrebare se referă, nu zîmbi, e chiar ultima, la sezonul de toamnă. Ce viitor prevezi formațiilor noastre în competițiile europene ?

— Mi-e frică numai de Dinamo Zagreb, adversara echipei din Tîrgu Mureș. Nu prea ne prieste nouă fotbalul practicat de grupările iugoslave, curiozitatea asta durînd de ani de zile. Jucăm bine împotriva selecționatei iugoslave și jucăm prost împotriva echipelor de club. În rest, nu cred că sorții ne-au dezavantajat prea flagrant. Bruges nu e o forță deosebită, deci poate fi înfrîntă, mai ales că am aflat, din citite, că a dat drumul cîtorva jucători de clasă, din motive financiare. A.C. Milan e numai umbra garniturii care a speriat cîndva lumea fotbalistică, și apoi stilul de joc italian, economicos, ne convine. Nu știu ce să zic de C.S.U. Galați, aș mai avea nevoie s-o văd de cîteva ori ca să-mi dau seama dacă meciul bun din finala Cupei a fost numai un accident, dar în ansamblu îndrăznesc să spun că vom avea cel puțin trei echipe calificate în turul doi al cupelor europene.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Un zbor de vis

Faptele cu totul deosebite n-au nevoie de cuvinte mari.

Am privit-o cu atîta emoție de parcă era fata noastră sau sora noastră mai mică, a tuturor.

Cînd își făcea exercițiul la bîrnă, tremuram pentru fiecare pas al ei, știind că un singur milimetru mai în dreapta sau mai în stînga ar putea-o prăbuși. Exercițiul l-a terminat fără greșeală, și-a șters cu un gest discret, de copil cuminte, fruntea și a fugit din calea aplauzelor, a fugit lîngă colegele ei, ascunzîndu-se admirației generale.

Ceea ce am văzut la paralele este, credem, demn de un poem. A fost mai întîi Mariana Constantin. Exercițiu foarte frumos, notat foarte bine, urmat de un gest emoționant. Am văzut-o pe mica gimnastă din Ploiești pregătind cu gesturi de școlăriță aparatul pe care urma să evolueze colega sa Teodora Ungureanu. Același ritual simplu și cald după exercițiul apropiat de perfecțiune al reșițencei ; Teodora, una din marile vedete ale gimnasticii mondiale, a trecut și ea, imediat după încheierea saltului final, la... frecatul paralelelor cu talc, ea, vedeta mult aplaudată, făcînd cu superbă simplitate ceea ce face cîte un ucenic în ale gimnasticii.

A urmat ce n-a văzut — niciodată ! — lumea.

A urmat exercițiul Nadiei Comăneci. Aceleași paralele, aceeași temă de lucru și totuși altceva. Am spus că nu vom folosi cuvinte mari, dar în timpul evoluției Nadiei ne-am gîndit că și ele, aceleași bucăți de virtuozitate „sună“ totuși altfel în mîna și vioara lui Enescu sau Menuhin.

Exercițiul a avut două acute copleșitoare. Momentul în care Nadia s-a proiectat dreaptă ca o lumînare, într-o geometrie neverosimilă, pe paralela de sus și mai ales clipa zborului spre pămînt, cînd această extraordinară fată n-a fost cu nimic mai prejos decît o rîndunică sau un pescăruș...

Uluit, entuziasmat, operatorul canadian a ieșit din toate canoanele unei transmisii TV reluînd de 10 ori superbul zbor al fetei din România. Zbor pe care l-am visat noaptea și-l mai visăm și acum.

MARIUS POPESCU ■

Derby-ul de trap a revenit lui Turel

Duminică dimineață pe Hipodromul de la Ploiești s-a consumat derby-ul de trap pe 1976. Cei cinci mii de spectatori care au asaltat cele cinci sute de locuri din tribune au aplaudat și încurajat cei 9 cai angajați în cursa anului. Imediat după plecare, în frunte se instalează, Sirius, conducînd aproape jumătate de tură cursa, în turnanta a doua intră în frunte Hertz și Vltava, care sprintează energic încercînd să se detașeze de pluton ; foarte atent însă Tănase, conducătorul lui Ornament, forțează în turul III și se distanțează puțin, pentru ca în turnanta a treia, și ultima, să atace din spate Turel, care, cu un sprint de zile mari, cîștigă derby-ul cu un cap avans.

EMANUEL TĂNJALA ■

Participanții la derby (sus) și ultima turnantă.

Ornament

Hertz

Rețeta

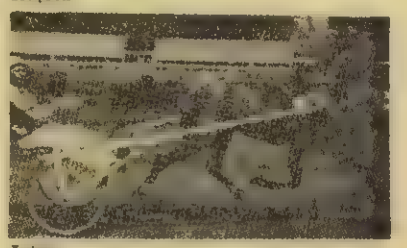

Joben

Frizura

Vltava

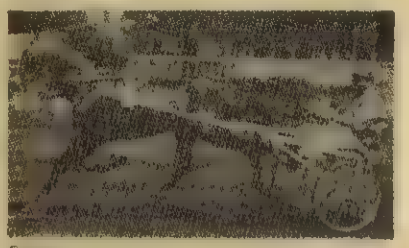

Sirius

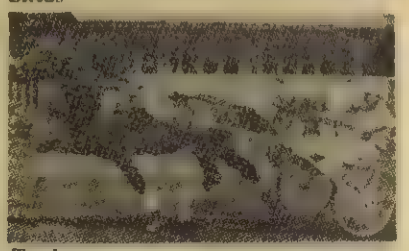

Turdaș

HOINAR PE MERIDIANE (VI)

O schimbare de gardă, Hyde Park, Cavalerul trac

Toată ziua am hoinărit prin Londra fără un scop anume. Mai precis, chiar dacă nu mi-am propus „obiective" de vizitat, voiam flanînd, pur și simplu, să prind ceva din atmosfera Londrei, să încerc să-i simt spiritul. Dar duminica nu e o zi tocmai „tipică". Pentru că în sfîrșitul de săptămînă Londra nu mai aparține londonezilor. Cum aveam să-mi dau repede seama, duminica, Londra devine orașul exclusiv al turiștilor. După statistici, în 1975 Anglia a găzduit 40 de milioane de oaspeți din alte țări. Cred că duminica și străzile își schimbă culoarea. Nu exagerez. E bine știută slăbiciunea englezilor pentru o anumită vestimentație tradițională : soldații de gardă poartă căciuli din blană de urs trase deasupra sprîncenelor, personalul de la Turnul Londrei, costumele epocii elisabetane, în fața barierelor străzilor particulare, portarii — joben și frac în culori pastelate „kiarkși", neapărat, pantaloni reiați și gambetă, universitățile își au semnele distincte ș.a.m.d. Dar englezul de pe stradă e îmbrăcat întotdeauna decent, are o eleganță sobră și de bun-gust. Tot ce e țipător, fistichiu, modă la ultimul răcnet — înseamnă străin. Cu toate acestea, n-am văzut vreun englez întorcîndu-și capul după un trecător, oricît de abracadabrant l-ar fi fost portul (căci, în varietatea bizarei vestimentare, centrul Londrei este cred, inegalabil) deoarece respectîndu-se pe sine, englezul respectă libertatea gusturilor celorlalți. Astfel, la sfîrșit de săptămînă, strada londoneză are o culoare „anume".

La sfîrșit de săptămînă, majoritatea londonezilor sînt plecați în week-end. Ca și sportul cultivat din fragedă copilărie în familie, dar și în școală, în întreprinderi, în universități sau fabrică, prin excelent organizate cluburi sportive, week-end-ul este o altă tradiție a vieții engleze. Dragostea pentru natură e atestată cu brio în imensele spații ale celor peste 170 parcuri și grădini londoneze (unele, ca Hyde Park, Green Park sau Kensington Garden, bucurîndu-se de faima exemplarului) cu verdele ierbii lor strălucitoare, cu lebede albe pe oglinzi de apă și numeroase terenuri de sport, de la golf la rugby, fotbal sau cricket — sportul național al englezilor — cît și în frumusețea micilor grădinițe de flori din fața caselor. Un aspect nu fără importanță al dragostei pentru natură a englezului, descoperind o latură duioasă a sufletului său, este atașamentul său pentru animalele mici : cîini, pisici, păsări de tot felul. Chiar azi dimineață a sosit un funcționar al portului să întrebe : „Ce face, the dog", dacă Pick se simte bine, dacă nu manifestă vreun semn de boală etc. Atașamentul englezului pentru animalele mici s-a materializat, de-a lungul timpului, într-o seamă de legi de protecție. O astfel de lege, votată cîndva, în a doua jumătate a veacului trecut, interzice sub cele mai strașnice pedepse debarcarea pe insula britanică a unor animale mici provenind de pe continent. Astfel, privat pe de o parte de fericirea plimbărilor zilnice pe cheu, Pick se bucură (vorba vine), pe de altă parte, de atenția grijulie a autorităților portuare. Dar să revenim. Week-end-ul ajuns tradiție înseamnă pentru englez „ieșire în natură". Chiar și pe vreme ploioasă, caravanele înzestrate cu întregul tacîm al aerului liber se îndreaptă spre poienile pădurilor, spre văile riurilor, spre vilele din orășelele sfîrșitului de săptămînă

Urmînd, așadar, șuvoaiele grăbite de trecători prin parcul St. James, am ajuns și eu, înghesuindu-mă pentru a cuceri un loc de maximă vizibilitate, să privesc spectacolul pe care nu-l scapă nici un turist care se respectă. La Palatul Buckingham, reședința reginei, a ducelui de Edinburgh și a copiilor regali, se desfășura, cu pompă și minuțiozitate protocolară, riguros statuată de cîteva secole, ca în toate sîmbetile cînd regina se află la reședința sa, la ora 11.30 fix, schimbarea gărzii. Fanfară cu alămuri strălucitoare și cimpoaie, tunici roșii și fustanele scoțiene, pași bătuți în tropot ritmic, comenzi scurte, mișcări aproape mecanice de o sincronicitate perfectă. Și așteptare... Apare, sau nu, regina ? Lumea e mășată în toată piața, poliția călare, om lîngă om, pe soclul monumentului, pe garduri, pe scaune pliante, numai în fața uriașelor porți de fier forjat e interzis să te oprești. Cînd curiozitatea îți va da, totuși, ghes, un polițist se va găsi fulgerător lîngă tine, invitîndu-te să circuli politicos dar energic. Interesant, „spectacolul" acestei mulțimi cosmopolite avide de „spectacol". Pentru mine, aceste mii de fețe venite din toate colțurile lumii, imprimînd o nesfîrșită gamă de stări sufletești care pendulează între extaz, curiozitate și o așteptare obosită (căci e inadmisibil să ajungi acasă fără „să fi văzut"), e inedit și mult mai solicitant decît însuși „spectacolul". Dacă despre centrul Londrei statisticile spun că din 7 trecători numai unul singur e englez, în fața Palatului Buckingham, cînd se schimbă garda, nu vei găsi londonezi decît... călări.

Îi găsești, în schimb, în Hyde Park. Da, aici, șezînd pe iarbă la picnicuri familiale, în fața pavilioanelor în care cîntă fanfare clasice sau grupuri de muzică pop, beat, progresiv etc. la Speakers Korner, în colțul oratorilor, unde vorbitori improvizați elucidează „taina" zborurilor interplanetare, sau a „păcatului originar", caracterizează situația politică din Gabon, militează pentru un club sportiv independent sau caută adepți pentru o nouă religie care să cuprindă toate credințele. În Hyde Park există londonezi și duminica. Se plimbă pe jos sau își plimbă splendidele exemplare de ogari, cockeri sau pudeli (mi-e imposibil să întocmesc catalogul complet al tuturor raselor de cîini plimbați sub teii și tufele de lăsomie ale Londrei), călăresc, alunecă cu bărci pe oglinzi de apă, joacă golf, stau în picioare pe iarbă sau toliniți în șezlonguri. Nu-i același lucru. Poți să vizionezi sau să asculți gratuit în acest parc orice spectacol. Cînd te așezi e altceva. Atunci ți se percepe o taxă. Șezlongurile te ispitesc pretutindeni. Caleidoscopul uman e complet : tineri îndrăgostiți și pensionari, burnus arab și turban indian, copii și guvernante, călăreți, servitoare și militari ; fete bătrîne plimbînd pisici, negustori malaezieni, jucători de golf, studenți negri, funcționari în costum închis, toate vîrstele, toate rasele și credințele își dau, aici, în Hyde Park o întîlnire cît se poate de pașnică.

Am nimerit și la British Museum, acest sanctuar unic al civilizației umane. Reunind Biblioteca Națională (peste 7 milioane de titluri și peste 40 milioane file de documente), Muzeul Național de Antichități și Etnografie și colecția de stampe și desene — British Museum va ocupa încă mult timp, prin **calitatea** exponatelor sale, un loc de frunte printre muzeele lumii. E firesc să cauți, în primul rînd, Piatra de la Rosetta și Biblia lui Gutenberg, Cariatidele de la Erechtheion și craniul aztec din cristal de rocă, figurinele T'ang și mumiile egiptene (prevăzute acum și cu fișe radiografice), orfevrăria persană, olăria etruscă, monumentele asiriene din Ninive, Biblioteca Regală, manuscrisele lui Shakespeare, obeliscul negru de la Salmanasar, obiectele găsite în orașul Ur al Caldeei, sculpturile Partenonului, uriașii lei înaripați din Nimrod, sau cupele de aur ale regilor Franței și Angliei... Le cauți, le găsești, rămîi cîteva clipe înmărmurit și alergi mai departe. La British voi reveni în fiecare zi atunci cînd lumina nu-mi va mai îngădui să filmez. O surpriză în Roman Britain Room. Printre pietre funerare dedicate lui Volusia Faustina, Claudius Catistus etc., mozaicuri (excepțional cel al lui Oceanus), tăvile de argint ale Tezaurului din Mildenhall cu jocuri de centauri, eroi, satiri și nimfe, alături de opaițe de teracotă (aidoma celor găsite la noi) și statuia de bronz al lui Nero, un basorelief în piatră înfățișînd... „Cavalerul trac". Asemănător cunoscutelor reprezentări din muzeele noastre și ale întregului Hemus (l-am întîlnit în atitudine identică și la Muzeul arheologic de la Istanbul și la cel din Sofia) Numai că acel Călăreț cu hlamida fluturîndă, înfigîndu-și lancea în trupul dușmanului strivit de copitele buestrului, a cărui reprezentare sculptată în piatră a fost găsită în Nordul Angliei, la Westmorland, n-avea cum să fie trac. Era, simplu, reprezentarea ecvestră a legionarului roman, a aceluia care a întemeiat Londinium dar și numeroase urbii între Hemus și Carpați.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Onassis, O. P. M., avorca și testamentul său (1)

Presupunînd că ipoteticul tunel al timpului ar permite să ne întoarcem cu o anumită perioadă, s-o facem și noi doar cu exact un an. Pentru a revedea încleștarea neobișnuită și așteptarea atît de înfrigurată cu care, în meridionala Grecie, în Orașul-lumină — Paris, la New York sau în cine știe ce metropolă sud-americană erau așteptate prevederile testamentului scris cu mîna lui, de cel cunoscut sub numele de Aristotel Socrate Onassis. Dar pentru că prenumele — pe care le-a primit, cu siguranță, fără voia lui — îi evocau atît de prestigioasele personalități ale culturii antice — cu care, evident, el, nici ca persoană și nici ca preocupări, nu avea nimic de-a face — și-a spus — și a pretins să i se zică — doar Onassis. Așadar, ce a hotărît să se facă, după moarte, cu banii săi, Onassis — cel al cărui unic principiu de viață, aplicat fără scrupule, a fost, conform propriilor lui cuvinte : „să faci să lucreze banii altora", „Other people's Money?"

Să ne întoarcem, cum spuneam, la 7 iunie 1975, cînd, după formula clasică „cinci coloane pe a-otiia", cotidianul grec „Acropolis" publica fotocopia testamentului lui Onassis, care decedase la 15 martie, la Paris, în spitalul american. Știrile complementare precizează că testamentul redactat în grecește a fost scris, la 3 ianuarie 1974, de Onassis însuși la bordul avionului său personal, pe cînd vestitul armator zbura între Acapulco și

New York. Autorul preciza în articolul 14 — și ultimul — că l-a conceput el însuși între „orele 4 și 10 seara". Jumătate din fabuloasa sa avere armatorul o lăsa „Fundației Alexandre Onassis", ce poartă numele unicului fiu al lui Onassis, mort într-un accident (ciudat, zic unii) de avion, în ianuarie 1973. Sediul fundației va fi la Vaduz, în Liechtenstein, potrivit textului, ea va acorda premii, după concursuri naționale și internaționale, în scopul sprijinirii instituțiilor spitalicești, de învățămînt și cultură, de artă, științe și litere, cît și de ziaristică și studii religioase !" O precizare : pînă în prezent, nu s-a acordat nici un premiu.

Christina Onassis, fiica armatorului defunct, primea totalitatea acțiunilor societății „Victory Carriers" — New York —, 50 acțiuni de la societatea „Beta", 450 de la „Alpha", 61 la sută din cele 90 la sută deținute la „Olympic Airways" și ansamblul bijuteriilor și averii imobiliare". Pînă la moarte, Christina va primi o rentă de 250 000 dolari pe an. „În caz de căsătorie", soțul ei va primi 50 000 dolari pe an, în rentă viageră.

Văduva armatorului, Jacqueline Bouvier, cîndva cunoscută sub numele de Jackie Kennedy, va primi, și ea, 100 000 dolari pe an. Copiilor acesteia (John și Caroline din căsătoria cu John Kennedy, n.n.) li s-au fixat cîte o sumă. Urmează surorile defunctului armator, unii colaboratori etc., etc.

N-a fost uitată nici insula-citadelă Skorpios și n-au fost neglijate nici condițiile în care ea putea deveni „reședință estivală" sau „centru de vacanțe".

În sfîrșit, societățile „Alpha" și „Beta", la care se referă testamentul, nu erau altceva decît două holdinguri ce controlau companiile și societățile ce depindeau de Onassis. Sediul lor ar putea fi — după cum se presupune — în Panama. Un sistem complex, despre care testamentul oferă detalii, asigură controlul de către „Beta" al societăților grupului Onassis, „Beta" fiind ea însăși sub controlul „Alphei".

Cine erau însă moștenitorii armatorului ? Dar, mai ales, cum a ajuns Onassis, utilizînd consecvent principiul circulației banilor altora, la o astfel de avere ? Să încercăm să răspundem în cele ce urmează

Povestirea ar putea începe cu un episod consemnat la Paris, pe Bulevardul Foch, la numărul 88, înregistrat de un ziarist de la „Historia". „Un bărbat scund, cu o figură sarcastică, stă rezemat de un Rolls ce strălucește asemeni unui diamant. Două enorme faruri albe de mașină iar alături două imense lentile negre de ochelari, pe care-i poartă bărbatul cel scund cu părul cărunt

Mă apropii. Bărbatul surîde ținînd în colțul gurii o havană. Îi întind mîna. În clipa următoare, acesta lovește cu putere statueta din argint masiv ce ornează mașina. Sunetul puternic al unui claxon sfîșie liniștea nopții. Cei doi agenți ce-și făceau rondul se opresc în loc. Sînt interzis Statueta revine în poziția inițială, sunetul se întrerupe iar Onassis izbucnește într-o explozie de rîs. Onassis, genialul farseur, întotdeauna prezent la întîlniri :

— Am oroare de hoți... Și-și mîngîie grijuliu statueta din argint. Și dumneata ai venit să-mi furi timpul. În sfîrșit, ai venit la timp..

— Vi s-ar putea fura mașina...

— N-are nici o importanță, este asigurată. Oricum, vom merge puțin pe jos pînă la „Prive" unde vom lua cîte un păhărel"

Aceasta se întîmpla acum trei ani. Și totuși, nu în acea seară Onassis și-a povestit viața lui, pe care, dealtfel, n-a dezvăluit-o nimănui. În timpul scurtelor întîlniri cu el, puțini au avut prilejul de a-i asculta monologînd despre avere, dragoste și moarte. Era un mod de a-și vorbi lui însuși, lăsînd impresia că te ia drept martor. Căci lui Onassis nu-i plăcea să fie intervievat Avea neîncrederea instinctivă a celor cu averi fabuloase : grozav de a fi deposedați de secretul pe care nu-l împărtășesc nici măcar lor înșiși pentru simplul motiv că acest secret îi depășește. După cum declară, de-a lungul existenței sale „nimic n-a fost simplu și ușor". Adevărul este că pentru el totul a început atît de rău încît mulți alții, în locul său, ar fi renunțat înainte chiar de a ridica ancora

Micuțul paria, născut la Smirna în 1906, a primit ca nume de botez Aristotel și Socrate, zadou tradițional pe care orice tată grec trebuie să-i ofere primului fiu. Grecii din colonia Smirna nu duceau o viață prea ușoară. Trăiau într-un cartier urît mirositor. Mirosul dulceag al tutunului din depozitul familiei Onassis nu reușea niciodată să înlăture miasmele ce veneau de-afară. La vîrsta de numai șase ani, Aristotel își pierde mama de care nu va mai vorbi niciodată. Mai tîrziu, Onassis va face adevărate crize de nervi văzînd ortografiat prenumele sorei sale „Artemise", cu un „e" final, cînd, evident, nu putea fi vorba decît de Artemis, sora lui Apollon, fiica lui Zeus și a lui Leto, și nu de regina Artemise I, aliată cu Xerxes împotriva grecilor, pe care Temistocle o va pedepsi cu prilejul bătăliei de la Salamina.

Pentru a-i înțelege pe Onassis, nu trebuie uitat că, grec fiind, la Smirna, era tratat ca un intrus, iar apoi, reîntors printre ai săi la picioarele Acropolei, a fost tratat ca un țărănoi, abandonat de Marea Egee pe alte maluri. De aici și fervoarea sa pentru tot ce privea istoria țării lui, voința ce-l anima, de foarte curînd, de a deveni proprietarul uneia din aceste insule ce nu aparțineau zeilor. Tatăl s-a recăsătorit foarte repede cu o femeie modestă, cu atît mai umilă cu cît n-a știut să-i dăruiască decît două fiice, Merope și Calleroi Bunica dinspre mamă a lui Aristotel se instalează în casa lui Onassis și îngrijește cu multă dragoste cei doi copii. Se născuse la Kaiseri, ceea ce nu contribuia cu nimic la înnobilarea familiei, întrucît, pentru greci, această localitate nu reprezenta decît „un ținut de sălbatici..." Bătrîna doamnă nu vorbea decît turca și, din dragoste față de ea, tînărul Aristotel a învățat această limbă. Oricum, n-avea de unde învăța mai mult. Asemeni tuturor copiilor de origine greacă, lui Aristotel îi era interzis accesul la o altă școală.

Bunica a fost aceea care, pe ascuns, l-a învățat pe micuțul Aristotel literele alfabetului și misterele scrierii turce, desenîndu-i caracterele cu bastonul pe nisipul din pivniță. Aceste clipe, întotdeauna Onassis și le amintea cu profundă emoție. Poate chiar mai mult decît de ziua aceea a anului 1922 cînd armatele au năvălit asupra Smirnei.

Cînd valul de violențe s-a domolit, tînărul Onassis a îndrăznit să se aventureze în căutarea cîtorva pești care să-i potolească foamea. Tatăl său fusese arestat și, astfel, Aristotel devenea, la 16 ani, capul familiei. Pretutindeni — de balcoane, de copaci sau lampadare — atîrnau spînzurații. Trecînd prin fața cafenelei orașului, Aristotel a tresărit: trei bărbați atîrnau spînzurați de capătul unei singure frînghii, oameni pe care locuitorii Smirnei i-au supranumit „inseparabilii"; sinistrul trio erau cei trei unchi ai lui Onassis, morți datorită funestei lor pasiuni pentru domino.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

Academicianul Milcu se pregătește pentru Săptămîna medicală balcanică

Personalitate de prim ordin a lumii medicale românești și internaționale, autor a numeroase lucrări de mare răsunet în disciplina endocrinologiei și director al Institutului de specialitate din București care poartă, ca respectuos omagiu, numele savantului C I Parhon, academicianul Ștefan Milcu ne-a servit drept interlocutor al acestei pagini, răspunzînd solicitării noastre

— Tovarășe profesor, care sînt preocupările dumneavoastră de ultimă oră ?

— Mă preocupă în mod presant finalizarea lucrului la capitolul despre istoria științelor medicale din țara noastră, epoca de după al doilea război mondial pînă în prezent, contribuție ce va fi inclusă în amplul Tratat de istoria științelor din România, programat să apară în librării într-un viitor apropiat.

— Cumva o indiscreție dacă vă întreb cît timp ați lucrat la elaborarea capitolului de care vorbiți ?

— Deloc Documentarea a durat doi ani, iar redactarea mi-a luat un an de muncă

— Evident, fiind vorba de o istorie, veți parcurge viețile și contribuțiile științifice ale unui mare număr de remarcabile personalități ale medicinei românești. Întrebarea ar fi de care din oamenii evocați v-ați simțit mai apropiat?

— Inutil cred, să vă spun că m-am străduit să fiu cît mai obiectiv cu putință, privindu-i pe toți înaintași sau contemporani: mei cu o deosebită stimă intelectuală. Sentimental vorbind, în carte, ca și în viață, dealt(el, mai aproape m-am simțit de profesorul Parhon, care mi-a fost maestru mie și mai multor generații de specialiști români

— Alte noutăți ?

— Pregătesc un raport de participare pentru Săptămîna medicală balcanică, ce se va desfășura anul acesta, în toamnă, la Istanbul Am avut în vedere un studiu consacrat patologiei glandulare în obezitatea comună, problemă adînc controversată în literatura mondială. Observațiile clinice și experimentale efectuate în cadrul institutului nostru pledează pentru participarea sistemului endocrin în declanșarea și evoluția bolii respective.

— Mai exact, tovarășe profesor ?

— Cercetăm intervenția factorilor endocrini în apariția unor forme de cancer. Știința-a demonstrat că hormonii intervin ca factori favorizanți într-o serie de cancere, cum ar fi cel mamar sau cel de prostată, numite în consecință cancere endocrino-dependente. Ne concentrăm studiul în ceea ce privește eventuala participare a elementelor endocrine în toate celelalte forme de cancer. .

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Afiș bogat la Muzeul de artă

În lunile care urmează, Muzeul de artă al R.S.R. va găzdui, după cum ne-a relatat directorul adjunct Petre Oprea, o serie de expoziții extrem de interesante și variate.

Gravura japoneză, în care spiritul nipon poate fi descifrat în multiplele sale aspecte, va putea fi admirată în cadrul selecției de stampe japoneze, ce se va deschide în luna septembrie. Tot în septembrie, se va inaugura și o expoziție de artă bulgară, care va cuprinde opere reprezentative din creația plastică a țării vecine și prietene. În lunile octombrie-noiembrie, va fi prezentată o amplă expoziție de sculptură germană din primele trei decenii ale secolului al XX-lea, cu opere din patrimoniul renumitului muzeu Wilhelm Lehmbruck din Duisburg. Expoziția „200 de ani de pictură la Dresda", care a cunoscut, recent, un deosebit succes la Narodni Galerie din Praga și care poate fi admirată în momentul de față la Albertinum din Dresda, va cuprinde o selecție de tablouri celebre, semnate, între alții, de Bernardo Bellotto zis Canaletto, Otto Dix, Caspar David Friedrich, Christian Friedrich Gille, Anton Graff, Hans Grundig, Erich Heckel, Otto Lange, Emil Nolde, Kurt Qerner, Adrian Ludwig Richter, Karl Schmidt-Rottluff. În ultima lună a anului, o expoziție de artă mongolă va pune în contact publicul bucureștean cu o pictură remarcabilă, dar mai puțin cunoscută la noi. Tot în luna decembrie, va putea fi vizitată și o selecție a pînzelor artistului sovietic Koncialovski, unul din reprezentanții de seamă ai picturii din țara vecină.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Amenajări turistice la peștera Chișcău

Sînt în curs de încheiere lucrările de proiectare a unor amenajări în interiorul și în exteriorul peșterii Chișcău de lîngă Beiuș, județul Bihor, o peșteră devenită celebră anul trecut, cînd s-au descoperit în perimetrul ei mai multe schelete întregi de urși, datînd din timpul ultimei glaciațiuni (15—20 000 de ani în urmă). După amenajarea peșterii, care prezintă un deosebit interes științific și turistic, după cum ne declara prof. docent T. Orghidan, directorul Institutului de speologie „Em. Racoviță" din București, ea va fi pusă la dispoziția cercetătorilor și a publicului. În planul general de amenajări fiind prevăzut, între altele, un hotel cu o sută de camere.

Primele tone de cărbune energetic la Roșia-Jiu

Zilele trecute a început să producă cea mai mare exploatare carboniferă din țară, cea de la Roșia-Jiu, plasată în bazinul Rovinarilor. Au fost excavate primele tone de cărbune energetic, de calitate superioară, pînă la atingerea stratului de zăcămînt minerii de la Roșia-Jiu descopertînd peste 12 milioane de tone de pămînt.

MIHAI ALEXE ■

Medalie de aur pentru ceramica românească la Faenza

Recent, s-a desfășurat, în cunoscuta localitate italiană Faenza, cel de-al 34-lea Concurs internațional de ceramică de artă, la care au participat artiști din numeroase țări. Din țara noastră au participat cu lucrări Costel Badea, Victor Cristea, Eugen Cloancă, Ștefan Biliciu, Radu Tănăsescu, Mircea Spătaru. Artistului ceramist român Wilhelm Fabini (din Sighișoara) i-a fost decernată de către juriul concursului „Medalia de aur" pentru lucrarea „Omagiu lui Paul Celan", cunoscut poet de limbă germană, originar din țara noastră și mort la Paris.

Un nou omagiu adus lui Brâncuși

După capitalele unor țări latino-americane care, prin expoziții foto-documentare, conferințe, simpozioane și comentarii în presă, au ținut să omagieze și să popularizeze opera marelui sculptor român în țările lor, după multiplele manifestări de la Paris, în R. F. Germania se aduce un nou omagiu lui Brâncuși.

În orașul Duisburg, la Muzeul de artă modernă „Wilhelm Lehmbruck", sculptor german contemporan cu Brâncuși și a cărui creație a fost în ultima sa parte influențată de Brâncuși, s-a deschis o amplă expoziție consacrată, după cum menționează organizatorii, genialului sculptor român.

Expoziția cuprinde o seamă de opere de-ale lui Brâncuși împrumutate de la diferite muzee străine și colecții particulare și care sînt, cele mai multe din ele, pentru prima dată expuse în public. După cum tot pentru prima dată ele sînt prezentate în R. F. Germania.

Inaugurarea s-a bucurat, pe lîngă un numeros public și oameni de artă, de participarea unor deputați din Bundestag, a unor personalități ale vieții economice, culturale și politice și a primarului general al orașului Duisburg, J. Krings.

ION TĂTARU ■

Au reapărut lupii în Finlanda

În mica localitate Tihila, din inima Finlandei, copiilor nu le mai este îngăduit să meargă la școală pe jos sau cu bicicleta, primăria comunei luîndu-și obligația de a le asigura transportul cu autobuzul, întrucît elevii ar putea cădea victime lupilor ! ! După o absență de aproape un secol, lupii și-au făcut din nou apariția în regiune, ca urmare a faptului că, fiind amenințați cu dispariția totală, împușcarea lor a fost interzisă în Finlanda acum cîțiva ani, excepție făcînd doar Laponia, unde lupii prezintau un pericol real pentru cirezile de reni. Rezultatul ? Lupii au început să se înmulțească sfîșiind animale domestice și punînd în primejdie viața copiilor, ceea ce a îngrijorat pe țăranii din partea locului. Zoologii, după cum afirmă un ziar danez, socotesc că reacțiile sătenilor sînt însă exagerate, întrucît lupul este un animal inofensiv care, în general, fuge la apariția omului.

Limite — excese — contraste

● **INUNDAȚII** catastrofale în Mexic, Columbia, Nicaragua, Bangladeșh și R.F. Germania

Statul mexican Guanajato a cunoscut ființele trecute inundații „distrugătoare și necontrolabile", în urma cărora 30 de persoane au pierit, iar alte 100 au fost date dispărute Aliate cu ploile torențiale, revărsările au afectat 14 state, provocînd pierderi cifrate la sute de milioane de dolari; în Columbia, la confluența fluviilor Orinoco și Meta, mai multe sate au fost distruse, mii și mii de oameni rămînînd fără acoperiș; la fel în Nicaragua, unde catastrofa a afectat peste 10 000 de persoane; în Bangladesh, calamitatea a lovit peste 6 milioane de persoane, rămase fără adăpost Al doilea val de inundații a provocat moartea a 25 de persoane. În R.F Germania, în nord-est de Lüneburg, o întreagă regiune a fost inundată în urma unei breșe apărute în canalul Elba, inaugurat în urmă cu o lună! Se apreciază că numai duminică s-au revărsat peste 4 milioane de metri cubi de apă, inundînd mii de hectare și impunînd evacuarea de urgență a 170 de case.

● **CUTREMURE** în Insula Bali și în Columbia. După ultimele date furnizate de autoritățile indoneziene, bilanțul cutremurelor din Insula Bali, cîndva un rai al turismului, cifrează la 532 numărul morților și la 4 000 pe cel al răniților Districtul Bululeng, din nordul insulei, și orașul Seririt, din partea centrală, au fost cei mai serios afectate de seism, intensitatea maximă a cutremurelor repetate fiind de 5,6; în Columbia, în apropierea granitei cu Panama, un cutremur, de gradul 7, după scara Richter, a produs, în localitatea Jaque, importante pagube umane și materiale. Un martor ocular declara că a văzut falii imense formate în munți, crăpături ale scoarței pămîntului largi de 3 metri și lungi de cîțiva kilometri.

● **FURTUL SECOLULUI ÎN FRANȚA.** 50 milioane de franci (10 milioane dolari) în monedă, bijuterii, aur și obiecte prețioase au fost furate dintr-o bancă situată în centrul orașului francez Nisa. În sala cu safé-uri golite, gangsterii au lăsat, lîngă cîteva sticle de vin, un bilet : „nici focuri de armă, nici violență, nici ură" Cuvintele erau încadrate cu o emblemă foarte răspîndită: un „y" răsturnat, într-un cerc.

Paznicii, polițiștii au răspuns, la început, printr-un sentiment de totală uimire în fața tehnicii hoților, care au săpat un tunel lung de opt metri pentru a pătrunde în sala celor opt mari case de bani și 200 mai mici pentru a le goli total. „În 34 de ani de poliție judiciară, n-am văzut niciodată o lovitură așa de bine concepută" — a declarat un inspector de poliție. Pînă la închiderea ediției noastre, nici o urmă n-a fost găsită, iar cercetările de amploare continuă.

● **PLOI TORENȚIALE ȘI FURTUNI** în Marea Britanie, Franța, nordul Italiei, R.F. Germania care n-au putut însă înlătura urmările nefaste ale secetei care a bîntuit vreme de două luni. În Marea Britanie și în Belgia s-a trecut la raționalizarea apei potabile, efectele secetei fiind vizibile și în Ungaria, unde au început să apară unele dificultăți în aprovizionarea populației cu legume, fructe, cartofi, carne.

● **NINSOARE** în Brazilia și **FRIG** la Ecuator! Zilele trecute a nins în Brazilia, fenomen necunoscut marii majorități a localnicilor care cunoșteau fulgi de nea mai mult din filme! În același timp, în Kenia, țară traversată de Ecuator, s-au înregistrat cele mai scăzute temperaturi din ultimii ani, mercurul termometrelor coborînd pînă la —15 grade Celsius! În schimb în Belgia și Danemarca s-au semnalat CĂLDURI NEOBIȘNUITE pentru această perioadă a anului, temperatura menținîndu-se, zile în șir, peste 30 de grade; în Iran, în localitatea Aghajari-Kashan, meteorologii au notat la începutul acestei săptămîni o TEMPERATURĂ RECORD: plus 47 grade Celsius!

● **VIKING 1 A AMARTIZAT** în vreme ce laboratorul științific spațial „Saliut-5", remarcabilă realizare a științei și tehnicii sovietice, își continuă experimentele, adunînd prețioase date despre mediul extraterestru. Acum exact șapte ani, la 20 iulie 1969, doi oameni, Neil Armstrong și „Buz" Aldrin, pășeau pentru prima oară pe Lună. Tot la 20 iulie, dar în 1976, consemnăm o nouă premieră spațială: sonda americană Viking 1, care fusese lansată la 20 august 1975, a ajuns cu bine pe Marte. Inițial, amartizarea fusese prevăzută pentru 4 iulie — ziua Bicentenarului S.U.A. — dar s-a aminat pentru 17 iulie și apoi pentru 20.

Mesajul compartimentului de coborîre (Lander) care anunța amartizarea a parvenit la Centrul Spațial Pasadena din California marți la 12h12' g.m.t., la 19 minute după ce sonda ajunsese efectiv pe Marte. Coborîrea începuse la 8h51' g.m.t., cînd „Landerul" s-a separat de compartimentul orbital. Cîteva minute mai tîrziu, mici motoare de control au funcționat timp de 20 de minute, plasînd „Landerul" în poziție bună pentru a putea intra în atmosfera marțiană. După șase minute s-a deschis o parașută care a încetinit coborîrea sondei. În același scop au funcționat cîtva timp și cele trei motoare ale „Landerului" care se afla la 1 400 metri de Marte și avea o viteză de 207 km/h. În sfîrșit, cînd unul dintre picioarele sondei a atins solul de pe Marte, motoarele s-au oprit. Atunci viteza era de circa 8,8 km/h. În timpul coborîrii „Landerul" a procedat la analize științifice ale structurii și compoziției atmosferei „Planetei roșii".

„Landerul" se află în partea occidentală a bazinului „Chryse", la circa 47,4 grade longitudine vestică și 22,5 grade latitudine nordică. Este o zonă plată cu cîteva cratere izolate al cărei sol ar fi format din lavă și sedimente.

Viking 1, în ale cărui principale sarcini se află și analiza solului planetei Marte pentru a încerca să descopere urme de viață, trebuia să facă fotografii la 25 de secunde după amartizare. Acestea vor ajunge pe Pămînt prin intermediul compartimentului sondei rămas pe orbită în jurul planetei Marte. Alte instrumente științifice au început imediat studiul atmosferei planetei și forța vînturilor.

Viking 1 este prima sondă americană ce ajunge pe Marte. O a doua — Viking 2 — este în drum spre această planetă în jurul căreia se va plasa pe orbită la 7 august a.c. Amartizarea ei a fost prevăzută pentru 4 septembrie a.c.

Experiențele de detectare a vieții vor începe abia peste opt zile. Pînă atunci sonda se va limita să analizeze compoziția atmosferică, să măsoare presiunea și temperatura solului să studieze mișcările seismice și să facă fotografii.

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 83) ; redactor șef — 18 22.
Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV
NR 30 (1103)
29 IULIE 1976

ORGANUL COMITETULUI JUDEȚEAN DE PARTID UNITATE SOCIALISTĂ

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Mă numesc **Florea Gușoi**, domiciliez în municipiul Giurgiu, sînt absolvent al Liceului economic nr. 3 din București și pînă la data de 29 aprilie a.c. am fost angajat al I.C.S.M. — unitatea nr. 1 Materiale Construcții-Giurgiu, cînd mi s-a desfăcut contractul de muncă ; iată cum s-au petrecut lucrurile : după întoarcerea mea din concediu, la data de 6 aprilie am fost repartizat — după cum era și firesc, conform pregătirii mele — ca vînzător în cadrul acestei unități. Am activat 12 zile, după care direcția I.C.S.M. mi-a propus să preiau gestiunea în cadrul sectorului Alimentație publică, la depozitul beremăiai. Am refuzat acest lucru întrucît îmi era frică de această gestiune pe care refuzaseră să o primească gestionari cu vechi state de serviciu. Drept urmare, am fost trecut ca încărcător-descărcător de lăzi pe o mașină ce făcea naveta Giurgiu, București, Brașov și retur. Refuzînd acest post cu totul necorespunzător pregătirii mele școlare — pentru care statul a cheltuit bani — am încercat să mă prezint la vechiul meu post, în mijlocul colectivului în care mă încadrasem, un colectiv excepțional. Rezultat : la 29 aprilie, direcția I.C.S.M. îmi desface contractul de muncă pe motiv de „refuz de serviciu". Am încercat în mai multe rînduri să intru în audiență la tovarășul director Silviu Irizea pentru a sta de vorbă cu dînsul, pentru a-i explica greșeala care se face cu mine, a fost imposibil să-l întîlnesc. Iată-mă așadar în 28 de ani fără serviciu, cu o pată pe cartea de muncă, greu de șters, datorită unor motive care îmi scapă — în orice caz, nicidecum pentru că aș fi refuzat să muncesc conform calificării obținute cu atîta trudă.

Primim din partea Oficiului județean de turism Prahova :

„Referitor la articolul **Nu mai avem locuri**, apărut în FLACĂRA nr. 26 a.c., vă informăm că am anchetat în amănunțime deficiențele semnalate și am luat următoarele măsuri : recepționera **Viorica Vișan**, de la hotelul Montana, fiind vinovată de nerespectarea sarcinilor de serviciu, prin lipsa de solicitudine față de clienți, a fost sancționată cu „mustrare" ; recepționera **Rodica Vulpe**, de la aceeași unitate, fiind vinovată că nu a insistat să dea restul clientului care i-a lăsat cei 17 lei, a fost sancționată cu „avertisment"... Conținutul articolului apărut în revistă a fost dezbătut cu colectivele de muncă din toate unitățile hoteliere, luîndu-se măsurile ce se impun față de sesizările cuprinse în acesta"

Sîntem un grup de locatari ai blocului situat în strada Dimitrie Cantemir nr. 3, din orașul Cîmpulung Moldovenesc, județul Suceava. Încă de la începutul anului 1973 am fost asigurați de organele locale că prin construcția noii fabrici de pîine din Cîmpulung vechea fabrică — pe care o vedeți în fotografie — va fi demolată. Dincolo de faptul că mormane de moloz, împiedică intrarea la garajele blocului nostru, un aspect mai grav este acela că vechea brutărie

poluează aerul prin fumul abundent al unui coș insuficient de înalt, odihna fiindu-ne totodată practic imposibilă, datorită zgomotului produs zi și noapte de vechile utilaje. Nu înțelegem de ce organele în drept nu și-au ținut promisiunea făcută, menținînd o astfel de clădire joasă, urîtă, în plin centrul modern al orașului, afectînd, printre altele, și policlinica teritorială, farmacia orașului și un alt bloc turn de 10 etaje. **(Scrisoarea este semnată de responsabilul blocului, împreună cu 12 locatari)**

Fotografia pe care v-o trimit reprezintă noul și modernul centru al orașului Covasna, aflat în construcție, mai exact cele două noi hoteluri, „Cerbu" și „Covasna", încadrînd un complex de tratament. **(Sorin Panseluță, Sfîntu Gheorghe, județul Covasna)**

„Referitor la sesizarea semnată de **Ionel Grivei** din Tg. Jiu și apărută în FLACĂRA nr. 26 a.c. la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", vă comunicăm că din sondajele efectuate a rezultat că între orele menționate de cititorul I.G. există într-adevăr un trafic mai intens în solicitarea prestațiilor P.T.T.R. de către populație. Pentru descongestionarea traficului a fost înființat în cartierul 9 Mai un nou oficiu P.T.T.R. care efectuează serviciul de prezentare a tuturor trimiterilor P.T.T.R. — inclusiv efectuarea de convorbiri telefonice — în perspectivă urmînd a funcționa și alte asemenea unități. Au fost luate de asemenea măsuri ca în orele de vîrf primirea recomandatelor să se facă și la alte ghișee, mai puțin aglomerate, astfel încît timpul de așteptare al beneficiarilor de prestații P.T.T.R. să fie redus". **(A. Popescu, director al Direcției județene de Poștă și Telecomunicații Gorj).**

În nr. 27 al revistei FLACĂRA, cititorul **Al. Străuneanu** din Cluj-Napoca se referă la amplasarea statuii lui Mihai Eminescu în fața Teatrului Național din orașul nostru, adăugînd pe bună dreptate : „...evident, de cealaltă parte a intrării către teatru va trebui amplasată o a doua statuie. Dar statuia cui poate sta la nivelul Luceafărului, la nivelul geniului fără pereche al spiritualității noastre ?" Cred că sînt în asentimentul tuturor clujenilor — și nu numai al lor — cînd afirm, ca un răspuns la întrebarea de mai sus, că de cealaltă parte a Teatrului Național trebuie să fie așezată statuia lui Lucian Blaga, statuie care există, opera sculptorului Ladea, amplasată acum în parcul municipiului, după ce a stat cîtva timp lîngă Casa studenților, semn că nu i se găsise de la început cel mai potrivit loc. Un argument în plus pentru a fi așezată în locul respectiv este faptul că marele poet și filozof a fost totodată autor dramatic și că la Teatrul Național din Cluj-Napoca i s-au jucat în premieră și cel mai mult piesele sale. **(Nicolae Trifoiu, Cluj-Napoca)**

Sub egida Casei corpului didactic din Ploiești a apărut un volum intitulat „Orientări moderne în studiul literaturii române în școala generală și liceu". Printre multele nedumeriri stîrnite de acest masiv volum este și următoarea : ce este **Oltul — riu sau fluviu ?!** Astfel, la pag. 212, citim : „în legătură cu momentul creării Oltului, este semnificativă mărturisirea lui Goga, după care poezia a fost scrisă înainte ca autorul ei să fi văzut vreodată rîul Olt", iar la pag. 220 : „Cum se explică faptul că **fluviul** Olt apare în ipostaze atît de contrastante în poezie ?" **(Virgiliu Condur, Ploiești)**

La magazinul universal VENUS din Craiova lucrează o vînzătoare — fiind și responsabilă în același timp — **Veronica Popescu.** În repetate rînduri aceasta a procedat la lovirea clienților, cînd cu palma, cînd chiar cu pumnul — săvîrșind în același timp frecvente infracțiuni în desfacerea anumitor sortimente de mărfuri, lucru constatat și de organele de miliție. Cu toate acestea, nu i se face nimic, i se dau doar, sistematic, „mustrări verbale". Poate că prin aceste rînduri cei interesați în „cocolosirea" lipsurilor în comportament evidente la această vînzătoare certată cu legile comerțului nostru socialist vor fi treziți la realitate. Pentru mai multe amănunte, pot fi găsit la telef... între orele... etc. **(Grigore Nicolae, Craiova)**

Primim din partea Comitetului județean Vîlcea al P.C.R. :

„Privind scrisoarea adresată revistei FLACĂRA prin care se arată că directorul U.F.E.T. Băbeni, ing. Laurențiu Ciobescu, are o serie de abateri, în urma audierii unui număr de 62 angajați s-a constatat : ing. L.C. nu a fost văzut sub influența alcoolului în incinta unității forestiere ; s-a stabilit că a folosit în unele ocazii un ton mai ridicat în relațiile cu muncitorii... ; a aprobat vînzarea cantității de 77,5 tone de deșeuri-zoburi pentru foc la diverși cetățeni din afara unității ; a folosit autoturismul unității în scopuri personale. Pentru abaterile săvîrșite, ing. L.C. a fost sancționat cu „avertisment" pe linie administrativă. Secretariatul Comitetului județean de partid, în ședința sa din... a hotărît ca Laurențiu Ciobescu să fie sancționat cu vot de blam... Pentru abateri asemănătoare a fost sancționat cu vot de blam și tovarășul Marin Dumitrașcu".

În prima jumătate a lunii mai 1976 am informat în scris și pe bază de semnătură conducerea întreprinderii în care lucrez — Întreprinderea de aviație utilitară cu sediul în București — că la Aerobaza utilitară Tuzla se fac unele nereguli. În zilele de 10—11 iunie situația a fost analizată de către o comisie — în prima zi de către un tovarăș de la Tarom împreună cu tovarășul Constantin Nuțu, din cadrul întreprinderii, stabilindu-se că sesizările mele sînt întemeiate ; în cea de-a doua zi a rămas numai tovarășul Nuțu, care de fapt m-a anchetat mai mult... pe mine. A trecut de atunci mai bine de o lună, nu am primit nici un răspuns în scris la sesizarea mea. În schimb sînt chemat de două-trei ori pe săptămînă pentru a mi se spune să îmi caut un alt serviciu !? Este oare just acest lucru, cu atît mai mult cu cît, inițial, se dovedise că ilegalitățile comise în întreprindere, pe care le semnalasem, erau reale ? **(Ștefan Sălcianu, Eforie Nord)**

REZOLVAREA SESIZĂRILOR OAMENILOR MUNCII — O DATORIE, O EXPRESIE A PERFECȚIONĂRII SISTEMULUI DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

„Toate organele de partid și de stat, organizațiile obștești, unitățile economice și sociale trebuie să respecte în modul cel mai riguros termenele stabilite prin hotărîrile de partid și de stat privind soluționarea scrisorilor, a cererilor, sesizărilor și propunerilor ce li se adresează de către oamenii muncii" — se spune în recenta Hotărîre a C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea activității de rezolvare a sesizărilor, propunerilor și solicitărilor oamenilor muncii.

Ca organ de presă, primim un număr însemnat de scrisori prin care cititorii relevă atît realizări obținute în cele mai diverse domenii de activitate, cît și anumite aspecte negative, stări de lucruri nefirești, greutăți pe care le întîmpină în rezolvarea unor probleme de interes colectiv sau personal. Conform Legii presei, posibilitățile noastre de rezolvare a acestor scrisori sînt diverse ; printre altele, o cale — și o datorie în același timp — este aceea de a ne adresa, atunci cînd este cazul, unor foruri locale competente, în sensul de a fi informați exact asupra celor sesizate, urmînd ca pe baza acestor indicații să facem publice cele constatate, în spiritul hotărîrilor partidului și legilor statului.

Din păcate, unele dintre forurile cărora ne adresăm au manifestat fie tărăgănarea răspunsurilor solicitate, fie superficialitate și formalism în redactare, ceea ce ne-a adus în situația de a întîrzia, la rîndul nostru, răspunsul datorat solicitanților. Au existat cazuri cînd scrisori ale oamenilor muncii adresate revistei FLACĂRA, trimise acestor foruri spre analiză, să nu primească răspunsul cuvenit timp de două, trei, patru luni sau chiar și mai mult. Din acest punct de vedere, recenta hotărîre a C.C. al P.C.R. subliniază încă o dată importanța rezolvării în timp a problemelor ridicate de către oamenii muncii, stabilind în același timp noi și eficiente criterii operative de soluționare a propunerilor sau doleanțelor cetățenilor : o mai bună organizare a audiențelor, respectarea riguroasă a graficelor acestora, înființarea unor comisii speciale de oameni ai muncii, în cadrul întreprinderilor, care să analizeze săptămînal scrisorile, propunerile și sugestiile care se fac.

Datoria revistei noastre rămîne aceea de a milita în permanență pentru aplicarea legalității, a normelor eticii și echității socialiste. Vom continua să fim receptivi față de sesizările cititorilor noștri, în conformitate cu prevederile recentei hotăriri. Sperăm, totodată, că nu vom mai fi puși în situația de a întîrzia răspunsurile datorate cititorilor, din pricina unor inexplicabile tăceri (de pildă : scrisoarea semnată de Marin I. Staicu, trimisă Procuraturii Generale în iulie 1975, ne-a revenit — împreună cu răspunsul forului respectiv — tot în luna iulie, dar în... 1976 !), sau datorită unor răspunsuri formale, redactate — culmea ! — chiar de către cei ce au fost criticați în scrisoare, într-un fel sau altul.

Experiența ne-a demonstrat că înțelegerea, receptivitatea față de semnalele opiniei publice nu pot duce decît la eliminarea neajunsurilor și abuzurilor, la soluționarea problemelor obștești, la creșterea prestigiului organizațiilor de partid, la perfecționarea sistemului democrației socialiste.

În revista Flacăra Nr. 27 din 3 iulie 1976, la pagina 21, este un articol intitulat : „O IMENSĂ GROAPĂ CU LEI DE HÎRTIE : DIVIZIA B" unde se spune textual printre altele : „valoarea competiției este mai mult decît discutabilă, subminată de interese mărunte hrănite mai ales de „logica" lui pe terenul nostru „numai noi cîștigăm". De aici pînă la „acasă nici pasărea nu trece" sau la „decît să plîngă mama, mai bine să plîngă mă-sa", nu-l decît un pas îndeplinit cu mare ușurință de cam jumătate din efectivele de echipe aminitie. Există o mulțime de terenuri în care oaspeții se simt ca într-o groapă cu lei, într-o selecție la întîmplare putînd fi numite cele din Cugir, Borzești, Pașcani, Alexandria, Rm. Vîlcea, Giurgiu, Oltenița, Motrul, Moldova Nouă, ORĂȘTIE ș.a.m.d. articol semnat de d.g.

În calitate de cetățean al acestui oraș și ca un sportiv corect luînd parte la toate jocurile echipei noastre, vă rog a da publicității următoarele rînduri :

— De ce semnatarul acestui articol se semnează doar cu d.g. și acestea cu literă mică și nu are curajul și răspunderea să își scrie numele întreg ?

— Dacă tov. d.g. a asistat la vreum joc la Orăștie „în groapa cu lei" și cînd ?

— Cam cum era groapa cu lei la jocul la care a asistat și dacă echipei oaspete i s-a făcut impresia că la Orăștie joacă într-o astfel de groapă și că la noi „acasă nici pasărea nu trece".

— Dacă arbitrii jocurilor care au condus la Orăștie au avut aceeași impresie sau au consemnat în foile de arbitraj nesportivitatea jucătorilor sau a publicului și cu ce ocazie ?

— La Orăștie au cîștigat în tur „Victoria Călan și U.M.T. Timișoara" fiecare cîte un punct, iar în retur „Moldova nouă" a cîștigat și ea un punct, iar „Șoimii" Sibiu au cîștigat cu 1—0 tot la Orăștie după un joc viu disputat și foarte important pentru ambele echipe, joc arbitrat cu competență de arbitrul bucureștean Manușaride, care este rugat pe această cale a arăta cum a fost „groapa cu lei" de la Orăștie.

— Arătăm doar cîțiva din arbitrii cunoscuți din țară care au arbitrat la Orăștie ca : C. Dinulescu a arbitrat Dacia Orăștie — Unirea Tomnatec, cîștigat de Dacia și C. Manușaride din București a arbitrat Dacia Orăștie — Șoimii Sibiu, pierdut de Dacia Orăștie cu 1—0 și rugăm a se vedea fișe de arbitraj privind comportarea jucătorilor și a publicului.

Tov. d.g. autorul articolului revistei este rugat de noi a trece pe la F.R.F. comisia de disciplină să cerceteze cîți jucători ai echipei noastre au fost eliminați sau au primit cartonașe roșii și galbene ca și să revadă rubrica „comportarea publicului" și să ne comunice tot prin revista Flacăra constatările făcute fiindcă va ajunge la concluzia că ne vom clasa ca una din echipele cele mai disciplinate ale seriei și în acest caz îi întrebăm din nou „unde a văzut groapa cu lei" ?

— Îl mai rugăm pe tov. d.g. să întrebe pe corespondentul ziarului „Sportul" V. Iordache prezent la jocul Dacia Orăștie — Mureșul Deva, joc important pentru ambele echipe și la care au asistat pe lîngă cei 3 000 spectatori localnici și peste 1 000 spectatori veniți din Deva, jocul desfășurîndu-se în limitele sportivității așa cum specifica ziarul Sportul din 5.IV.1976.

— Pe ce se bazează tov. d.g. cînd face afirmațiile din revistă privind jucătorii și publicul nostru, aceasta fiind o palmă adusă orașului nostru și o jignire grosolană adusă pașnicului nostru public sportiv care duminică de duminică urmărește jocurile în cea mai deplină sportivitate cca. 3—4 000 amatori, fără ca să huiduiască echipa oaspe sau pe arbitrii și în cazul în care s-au întîmplat asemenea cazuri să ni se arate cînd ?

De ce tov. d.g. nu are curajul să semneze numele întreg.

— Rugăm arbitrii și echipele care au fost la Orăștie să ne răspundă tot prin intermediul revistei Flacăra cum au văzut „groapa cu lei" din orașul nostru.

În mod informativ arăt că la data de 7.IX.1975 la terminarea jocului Dacia — Metalurgistul Cugir cîștigat de noi cu 2—1 mai mulți cetățeni din Cugir certați cu ordinea și disciplina s-au dedat la acte huliganice dar organele de ordine și de miliție i-au depistat imediat și și-au luat pedeapsa pe loc (a se vedea documentele de la miliție).

Am scris aceste rînduri, nu de dragul de a face polemică cu tov. d.g., ci din spirit de dreptate, pentru ca mîine de cititori ai revistei Flacăra să nu rămînă cu impresia greșită cînd aud numele de Orăștie, că aici ar exista o „groapă cu lei", orașul nostru bucurîndu-se de o reputație recunoscută de toți aceia care ne vizitează, iar din punct de vedere sportiv cele afirmate de tov. d.g. sînt simple invenții. **(Crețu Bebel, Orăștie).**

Sîntem cîteva sute de locuitori din cartierul Berceni 5 care întîmpinăm greutăți la venirea la serviciu din următorul motiv : autobuzul 31 barat întoarce la sosirea lui în cartier în stînga bulevardului Brîncoveanu, acolo unde se termină bulevardul Metalurgiei, într-un loc unde întoarce și alte multe autobuze ale altor linii, în timp ce noi, care locuim pe străzile situate în stînga bulevardului Brîncoveanu, nu avem la îndemînă nici un mijloc de locomoție, trebuind să parcurgem distanțe mari pînă a ajunge la prima stație. Propunem deci conducerii I.T.B. a veni în întîmpinarea doleanței noastre, în sensul de a face întoarcerea autobuzului 31 barat în punctul Roșiori — Piața Reșița, unde e suficient loc pentru așa ceva. **(Catinca Chirițoiu, București)**

Orașul Cîmpulung Muscel are 3 zone distincte : zona de nord, pînă la clubul sindicatelor ; zona de sud și zona „Visoi". Atît zona de nord cît și zona „Visoi" au unități destinate copiilor, unități care fac un bun serviciu părinților, numai zona de sud' — care prin densitatea populației, prin faptul că reprezintă zona centrală a orașului, ar trebui privită mai cu atenție de edili — nu are un asemenea obiectiv. Zona din oraș cu cel mai mulți copii este lipsită de un cămin, solicităm așadar forurilor în drept să se ia măsuri — nu de construire a unui obiectiv nou, ci de amenajarea unui atare obiectiv într-unul din localurile existente, pentru că sînt cîteva ce se pot amenaja în acest sens **(Ion Dobrescu, Cîmpulung Muscel)**

Poșta redacției

Haralambie Izidor — Hunedoara. Ne scrieți că nu sînteți mulțumit de modul în care vi s-a rezolvat sesizarea. Nu înțelegem ! Consiliul popular al municipiului Hunedoara, căruia ne-am adresat, ne-a comunicat că vi s-a trimis carnetul de muncă la domiciliu, iar în prezent sînteți angajat al Cooperativei meșteșugărești Călan !? ■ **Vasile Ungureanu** — comuna Merișani (Argeș). Nu vi se poate acorda spor de șantier pentru că nu ați prezentat o dovadă din care să reiasă că aveți locuință pentru care plătiți impozit sau chirie ■ **Viorica Alda** — București. Am fost informați că vi se onorează obligațiile stabilite în instanța de judecată, privind pensia alimentară, iar acum fostul soț vă ajută material la construcția unui apartament proprietate personală. Care e adevărul ? ■ **Stoica Șurugiu** — comuna Dolhasca (Suceava). Direcția comercială județeană Suceava v-a luat în evidență pentru a vi se repartiza o butelie de aragaz în cursul acestui trimestru ■ **Alexandru Andronache** — comuna Măceșu de Jos (Dolj). Ne scrieți că din anul 1973 ați depus dosarul pentru pensionare și tot de atunci așteptați rezolvarea. Pentru a vă ajuta, vă rugăm să reveniți cu amănunte : care sînt instituțiile implicate, adresele lor și cît timp ați lucrat la fiecare dintre ele ■ **Gheorghe Moneaga** — Bacău. Inginerului Nicolae Constantinescu îi puteți scrie pe adresa : strada Snagov nr. 50, sector 1, București ■ **Onofrei Pascu** — stațiunea balneară Călimănești Ne pare rău, dar scrisoarea dumneavoastră este ilizibilă ; reveniți cu un text mai citeț sau dactilografiat.

Vă relatez două aspecte pe care le-am observat în timpul concediului. Primul : pe o tablă vizibilă și țeapăn bătută într-un perete al cabanei Mădăraș, județul Harghita, o inscripție cu litere de-o șchioapă invită respectuos turiștii „să nu arunce cioburi de sticlă prin pădure deoarece există pericol de... incendiu" (?!). Al doilea : în marea și frumoasa comună Chețani, din județul Mureș, există un magazin modern, o cofetărie, pînă și o cresctorie de ciuperci etc. Nu există, în schimb, nici o frizerie. Ce păr(ere) are conducerea comunei ? **(Traian Furnea, Tg. Mureș)**

MARGA NEDELEA ■

«FLACĂRA» nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți !

VIZITA DE PRIETENIE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN BULGARIA

Marți după-amiază a sosit la Varna tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, care, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, face o vizită de prietenie în Republica Populară Bulgaria, la invitația tovarășului Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președinte al Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria.

Pe aeroportul internațional din Varna, impodobit sărbătorește cu portretele tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, cu drapelele de stat ale României și Bulgariei și cu urări de bun venit în limbile română și bulgară, numeroși oameni ai muncii din Varna, între care grupuri de tineri muncitori în salopete albastre, flutură steguleție române și bulgare, scandînd urări de pace și prietenie veșnică. Pe marile bulevarde ale orașului, impodobite sărbătorește, zeci de mii de locuitori ai Varnei salută cu deosebită căldură pe cei doi șefi de stat, ovaționînd îndelung. În piața centrală a orașului, un grup de tineri în costume naționale oferă tovarășului Nicolae Ceaușescu, potrivit obicelului, pîine și sare. Aceste manifestări de bucurie sînt expresia sentimentelor de prietenie pe care le nutrește poporul bulgar față de poporul român. Dealtfel, această nouă vizită stă sub semnul dorinței ambelor popoare de a dezvolta și mai mult trainicele legături de prietenie și colaborare frățească. Elocvente în acest sens sînt cuvintele rostite de președintele Nicolae Ceaușescu la dineul oferit în onoarea oaspeților români : **„Este adevărat că întîlnirile noastre au devenit tradiționale și că fiecare întîlnire, convorbirile pe care le avem contribuie la dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare între partidele și popoarele noastre. Dar aș putea spune că, de fapt, ele nu fac decît să continue relațiile tradiționale, străvechi dintre popoarele noastre".**

Marți seara, la palatul Euxinovgrad, de lîngă Varna, au început convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Cu acest prilej, cei doi conducători de partid și de stat s-au informat reciproc despre activitatea pe care o desfășoară Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar în construirea societății socialiste și au fost examinate, de asemenea, raporturile de colaborare dintre cele două țări. Manifestîndu-și satisfacția în legătură cu aceste convorbiri, tovarășul Todor Jivkov remarca : **„Fiecare întîlnire a noastră a însemnat pași importanți înainte, în dezvoltarea relațiilor bulgaro-române, aduce noi și noi componente la prietenia dintre partidele și țările noastre. Fără îndoială că și această vizită pe care o faceți acum, convorbirile începute astăzi și pe care le vom continua mîine au o deosebită importanță".**

Totodată, convorbirile au reliefat evoluția pozitivă a relațiilor dintre cele două state, contribuind la prospectarea a noi domenii de colaborare și la extinderea acestor relații în toate sectoarele de activitate. **„Sîntem vecini,** subliniia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **am dus multe lupte împreună, făurim socialismul, construim societatea socialistă — dumneavoastră, societatea socialistă dezvoltată, noi, societatea socialistă multilateral dezvoltată — și este necesar să conlucrăm tot mai strîns și constructorii socialismului din țările noastre să conlucreze strîns în toate domeniile. Acesta este, dealtfel, sensul întîlnirilor noastre, al discuțiilor noastre și ele corespund intereselor celor două partide și popoare, cauzei socialismului în general, a creșterii prestigiului socialismului în lume".**

Remarcînd cu satisfacție **colaborarea bună** dintre cele două partide și popoare, secretarul general al Partidului Comunist Român își exprima speranța că **„și în viitor vom extinde această conlucrare, vom dezvolta relațiile și cu celelalte țări socialiste, cu toate forțele antiimperialiste, pentru a asigura triumful politicii de pace și colaborare, de instaurare a noii ordini economice internaționale, de făurire a unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră".**

La încheierea ediției revistei noastre, vizita înalților oaspeți români în țara vecină și prietenă este în plină desfășurare.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov se îmbrățișează cu căldură (fotografia din dreapta)

Convorbirile oficiale dintre cei doi președinți (fotografia din mijloc)

La dineu (fotografia de jos)

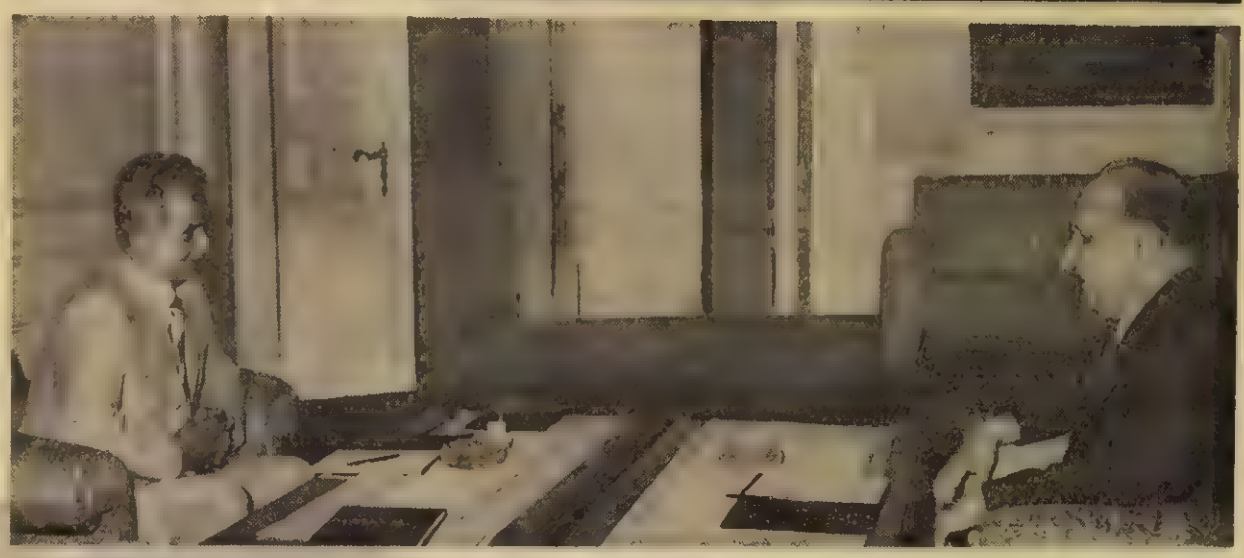

Omul de mîine, constructor al socialismului și comunismului, nu poate fi decît un om cu un larg orizont cultural și științific, cu o solidă pregătire de specialitate; numai astfel el va putea participa în mod conștient, cu întreaga sa energie și putere de muncă, la transformarea societății, la făurirea noii orînduiri.

NICOLAE CEAUȘESCU

LA HUNEDOARA

ÎNVĂȚĂTURA ESTE UN AL DOILEA FOC CONTINUU

La Combinatul siderurgic Hunedoara, peste 1 500 de angajați, majoritatea muncitori, își completează studiile în învățămîntul seral și fără frecvență. Alte mii de siderurgiști urmează cursurile de calificare și de ridicare a nivelului de calificare.

Între 20 iunie și 10 iulie studenții Institutului de subingineri din Hunedoara, secția Furnale-Oțelării, au preluat în întregime, pe trei schimburi, furnalul numărul doi. Șarjele lor de fontă cenușie, o fontă specială și dificil de elaborat, căutată ca pîinea caldă de absolut toate marile turnătorii din țară, au primit din partea celor mai experimentați furnaliști hunedoreni numai note de 10. S-a muncit, așa cum spuneam, pe trei schimburi, sau, ca să parafrazez o părere unanimă, **s-a învățat** pe trei schimburi, la foc continuu. Gîndindu-mă la un reportaj inedit, un fel de replică la practica productivă a studenților de la Institutul de petrol și gaze, care au preluat și au dus la bun sfîrșit forajul unei sonde (reportaj publicat într-un număr trecut al revistei), regretam că n-am fost prezent la Hunedoara în perioada respectivă. Dar, la Hunedoara, despre muncă și învățătură mai sînt încă multe, foarte multe alte lucruri de spus, mai ales despre perseverența celor care timp de opt ore luptă în fața focului și-apoi, după numai două-trei ore de la ieșirea din schimburi, dimineața sau seara, iau drumul școlilor pentru a învăța o meserie, pentru a se perfecționa din punct de vedere profesional, pentru a-și completa studiile generale sau liceale, sau, din 1971, cînd Hunedoara a devenit centru universitar, pentru a atinge treapta cea mai de sus a pregătirii profesionale, ingineria.

„Pînă mai ieri-alaltăieri, îmi spunea inginerul Ion Bimbea, șeful grupei de învățămînt, despre Hunedoara circula o expresie conform căreia această cetate a oțelului ar fi **o adevărată universitate a muncii.** Astăzi, cînd Hunedoara a devenit și centru universitar, metafora are o acoperire exactă și totală.

Ce-ar fi însă dacă ne-am opri asupra următorului aspect: ce vrea să-nsemne, dincolo de promoțiile de ingineri ai institutului, învățătura la Hunedoara?! Răspunsul nu poate fi formulat decît fixînd cadrul general și scopul principal al acestui asalt al muntelui de lumină, adică al învățăturii. Vreau să spun că există o relație directă între actualul cincinal, considerat cincinalul revoluției tehnico-științifice, și procesul de școlarizare care se desfășoară nu numai la Hunedoara, desigur. În ceea ce ne privește, am întocmit un plan de măsuri care vizează creșterea gradului de cultură generală, continuarea în ritm susținut a cursurilor de calificare și organizarea judicioasă a cursurilor de perfecționare și reciclare. **Practic, în decursul acestui cincinal fiecare om al combinatului nostru, indiferent de pregătirea pe care o are, va absolvi o anume formă de școlarizare.** Cu alte cuvinte, vom fi în continuare o uriașă școală cu porțile mereu deschise chiar și pentru alții. De ce chiar și pentru alții? Pentru că n-ar fi lipsit de interes, cred eu, să menționăm că de-a lungul anilor Hunedoara a calificat și pregătit peste 40 000 de oameni, dar a reținut, adică i-au rămas dintre aceștia nu mai mult de 5000—6000. Atunci, mai de demult, prin 1948, cînd Hunedoara s-a lansat cu o teribilă forță în siderurgia românească, s-a simțit aici o permanentă nevoie de oameni și aceștia au început să vină din toate colțurile țării. Nu veneau doar cu zecile, ci cu sutele și chiar cu miile. Veneau direct de la mucile cîmpului. După ce erau calificați într-una din meseriile (electricieni, sudori, lăcătuși, instalatori, strungari), plecau înspre meleagurile de unde veniseră și unde între timp apăruseră o sumedenie de întreprinderi. Iar cînd s-a ridicat Galațiul, au început să plece chiar și oțelarii, furnaliștii, turnătorii și laminatoriștii. Dacă aveam nevoie, să zicem, de 500 de oameni, trebuia să calificăm cel puțin 2000. Privită din acest punct de vedere, munca noastră seamănă oarecum cu aceea a legendarului Sisif, dar, evaluînd la justa ei valoare această afirmație, cred că ajungem la cauza principală care i-a determinat pe mulți să spună că Hunedoara este o universitate. Așa cum spuneam, noi ne-am asumat și în continuare această sarcină de a pregăti cadre calificate pentru toate întreprinderile siderurgice și metalurgice din țară. Desigur, nu este vorba de o sarcină specială, ci de una care derivă din poziția fruntașă pe care o are Hunedoara în comparație cu celelalte cetăți ale oțelului."

În mod concret, pentru perioada 1976—1980 toți muncitorii pînă la 45 de ani (circa 3000) își vor completa școala generală. În sesiunile din ianuarie și aprilie ale acestui an s-au prezentat la examene aproape 1000 de oameni, dintre care 270 au absolvit clasa a VIII-a. În următorii ani procesul acesta de completare a școlii generale va cunoaște o intensificare dublă, numărul absolvenților clasei a VIII-a va fi de 500—600 în fiecare an. Tot pentru ridicarea nivelului de pregătire generală se prevede ca pînă la sfîrșitul acestui an un număr de 500 de muncitori să urmeze cursurile liceului seral. Amploarea acestui adevărat exod către cursurile liceului seral o reprezintă elocvent cifra de 663 de muncitori-elevi, dintre care 189 sînt absolvenți din acest an. În ceea ce privește pregătirea forței de muncă pentru anii 1976—1980, cînd Combinatul va crește cu aproape 9000 de muncitori calificați, **se prevede ca 3200 de muncitori să provină din rîndul absolvenților de școli profesionale și licee industriale, treapta I și a II-a, 4500 vor fi produsul angajărilor directe și al calificărilor la locul de muncă, prin cursuri de scurtă durată, iar restul vor fi tineri care se vor reîntoarce în cadrul Combinatului după satisfacerea serviciului militar.**

— Așa cum spuneam, continuă inginerul Bimbea, noi știm că nu vom ca-

tifica muncitori care să ne rămînă numai nouă. Avem în vedere faptul că se vor construi, ca să dau numai două exemple, două uriașe cetăți siderurgice, una la Călărași și una aproape de noi, la Călan. Cu sau fără voia noastră, mulți dintre ai noștri vor pleca la aceste două combinate. Este deci foarte clar că nu vom avea nevoie doar de 9000 de oameni ! În altă ordine de idei, privind cursurile noastre de perfecționare a pregătirii profesionale, în acest an am avut 76 asemenea cursuri pe care le-au absolvit peste 3500 de oameni. Și dacă mai consemnăm și faptul că avem în vedere calificarea poliprofesională, cuprinderea celor mai buni muncitori în cadrul unor cursuri la capătul cărora cursanții își vor însuși o a doua meserie, cred că aveți o imagine de ansamblu a ceea ce vrea să însemne învățătura la Hunedoara.

În momentul în care i-am cerut inginerului Ion Bimbea să-mi dea și cîteva nume de oameni care au învățat și au muncit, cum spunea dînsul, la foc continuu, am primit un răspuns, mai bine-zis un sfat clar și precis : „În oricare secție și în oricare atelier ați intra, veți întîlni zeci și zeci de asemenea oameni."

Iată-mă, deci, sus, pe platforma oțelăriei numărul doi, unde-l întîlnesc pe Victor Petroiescu, secretarul comitetului de partid al secției.

— Nimic mai simplu, îmi spune, din doi muncitori unul învață. Fie că este elev la un liceu seral, fie că își completează școala generală, fie că se califică, fie că vrea să treacă în altă categorie și deci urmează cursurile de perfecționare profesională, fie că este student la institutul nostru, la cursurile serale. Ba avem oțelari care sînt studenți la fără frecvență în aproape toate centrele universitare ale țării, pregătindu-se și pentru alte domenii de activitate.

Trecem prin fața cuptoarelor în flăcări, pe sub macaralele care-și scuturau nervoase clopotele de avertizare, și-l ascultam pe Victor Petroiescu și, de ce să nu o spun, aproape că nu-mi venea să cred că oamenii aceștia, atît de preocupați de munca lor încît parcă nu văd altceva în jurul lor, ar mai avea timp, după opt ore nu tocmai ușoare, să mai meargă și la școală, unii dintre ei apiecîndu-se deasupra voluminoaselor și pretențioaselor cursuri universitare.

Acolo, pe platforma oțelăriei, l-am întîlnit pe Ion Tiseliță. L-am oprit întîmplător. Mai exact spus el era cel care se îndrepta către noi.

— Eu venisem să stau de vorbă cu nea Petroiescu ; nu să mă faceți erou de reportaj. Asta nu înseamnă că nu vreau, dar acum nu am timp nici să mă picați cu ceară. După ce les din schimb, dacă-l musai, stăm și de vorbă.

Victor Petroiescu suride cu un anume subînțeles :

— Pe Tiseliță ți-ai găsit și dumneata să-l oprești și să-l întrebi, iar eu chiar la el mă gîndeam.

Spusele lui Victor Petroiescu parcă-l mai mulțumeră pe viitorul meu interlocutor care, de voie-de nevoie, mă invită în cabina dispecerului șef. Acolo, în pauzele unui telefon care zbîrnîia din două în două minute, am aflat că Tiseliță, absolvent al Institutului de subingineri, este acum șef de schimb, funcție în care răspunde de o producție de 3 milioane de tone de oțel !.

— Cred că asta, cifra, spune destul. Despre mine, altceva n-ar mai fi de zis. Am terminat liceul la Vișeu, sînt maramureșean din comuna Rozavlea, pe valea Izei, și, ca orice maramureșean, iubesc pădurea. Am și dat de două ori examen la Silvicultură, dar am picat cu succes. Am venit apoi aci, la Hunedoara, am urcat pe platforma oțelăriei, m-am speriat de foc și de muncă, dar n-am fugit chiar de tot, adică am rămas. Asta era prin 1969. Acum am 28 de ani. Apoi a venit nea Petroiescu la mine și mi-a spus să mă pregătesc pentru examene la subingineri. Eu, sincer să fiu, nu prea voiam. De ce ? Pentru că tocmai născuse nevastă-mea și nu vedeam cum o voi scoate la capăt. Nu m-am pregătit ca lumea, adică nu m-am pregătit aproape deloc, și iar am căzut cu succes. Nu mă întrebați ce era în sufletul meu. Am mai dat o dată examen, în toamnă, la sesiunea a doua, dar la zi. Am reușit și după două luni m-am transferat la cursurile serale. A fost greu, al naibii de greu, cu copil mic, singur în tot orașul ăsta în care nu cunoșteam prea multă lume. Patru ani am lucrat numai în schimbul de zi. După servici mergeam repede acasă, mîncam în fugă și fute la institut, pînă seara tîrziu. Singurul mare avantaj era că tot ce făceam noi acolo, la institut, făceam în practică, aici, la oțelărie. Dar iată că s-a terminat totul cu bine, sînt om la casa mea și viața de-abia de-acum începe.

Între timp intrase în cabină un om mai în vîrstă pe care îl întreb dacă a fost seralist. Bineînțeles că mai întîi și-ntîi am făcut cunoștință și-am aflat că se numește Dragomir Stupar și este maistru principal la hala de turnare.

— Nu numai că am fost seralist, dar nu știu cum să vă explic că de la terminarea școlii profesionale din Zalău, asta era prin 1952, și pînă în acest an am tot fost la școală, că parcă mici n-am apucat să trăiesc și eu de-adevăratelea. Cu excepția a doi-trei ani, tot în școli am fost. După școala profesională am făcut niște cursuri de perfecționare, apoi am început liceul la seral, apoi am plecat în armată, apoi am fost trimis la școala de maiștri, după ce m-am întors din armată, bineînțeles. După școala asta, mi-am continuat liceul întrerupt. Am respirat și eu cam doi-trei ani și apoi am făcut institutul de subingineri pe care l-am terminat chiar anul acesta. De ce am făcut și institutul ? Dar de ce să nu-l fi făcut ! Să zicem că se aprinsese în mine o flăcără de vechi seralist, că toată tinerețea mi-am petrecut-o, ca să zic așa, la seral. Nu, nici vorbă de vreun regret oarecare, dimpotrivă. Cine s-a gîndit că eu, copil de țăran din comuna Românași, județul Sălaj, plecat la Zalău să-nvăț o meserie, voi ajunge pînă la urmă subinginer ?! Sigur, vor spune unii, nu-i mare lucru, dar dacă ne gîndim că sînt sute și sute de oameni ca mine, ba chiar și mii, atunci e mare lucru.

Tot acolo, pe platforma oțelăriei, l-am întîlnit și pe Traian Munteanu, maistru principal la secția termotehnică a oțelăriei. Din cîteva vorbe aflu că ar fi putut deveni bucureștean. Uneori chiar se și întreabă ce s-ar fi întîmplat cu el dacă rămînea, după terminarea școlii profesionale de la Electromagnetica, la București, la I.F.A., unde fusese repartizat.

— Am plecat din București pentru că îmi era permanent dor de casă. De loc sînt din comuna Cetea, de lîngă Alba Iulia. Am venit aici, la Hunedoara, mai aproape de casă, și am intrat la oțelărie ca lăcătuș termotehnician. Am mai făcut o școală de maiștri, apoi liceul la seral și-n 1972 am dat examen la institut, tot la seral. Cred că dacă aș fi rămas în București aș fi ales aceeași cale, a învățăturii. Dar asta nu înseamnă că nu știu să apreciez cum se cuvine condițiile de învățătură pe care le-am avut aici, la Hunedoara. Și ceea ce neapărat aș vrea să spun n-ar fi decît o chestiune care nu cred că mă privește doar pe mine. Despre ce ar fi vorba ? Despre faptul că eu, și îmi pare rău că mă dau drept exemplu, sau alți colegi de-ai mei care au tras foarte tare, parcă așa se spune în limbaj sportiv, deși am terminat un institut și sîntem socotiți subingineri încă mai deținem niște posturi de maiștri sau maiștri principali. Unii nici măcar aceste posturi nu le dețin. Pe scurt, nu sîntem cu nimic mai prejos, dar absolut cu nimic mai prejos decît absolvenții de la zi. Revin la situația mea și amintesc faptul că la terminarea școlii de maiștri, deși eram de multă vreme șef de echipă, am rămas în continuare șef de echipă. Devenisem maistru, chiar maistru principal, m-am înscris la institut și, deși am terminat această școală, am rămas pe funcție de maistru. Încă o dată îmi cer scuze că m-am dat pe mine ca exemplu, dar situația mea nu este singulară. Știu că ating o problemă foarte delicată, dar cineva, nu știu cine anume, trebuie să la o hotărîre exactă și obiectivă, în deplin acord cu cunoștințele pe care le avem noi, cei care am terminat la seral, într-o firească și fericită prelungire a ceea ce cunoșteam despre munca și meseria noastră. Consemnați aceste spuse ale mele și veți fi foarte aproape de adevărul a ceea ce înseamnă condiția unui absolvent al cursurilor serale, ce înseamnă, la urma-urmelor, eforturile și sacrificiile noastre, ale seraliștilor, pentru a termina o facultate și pentru a servi în mod exemplar munca.

N-aveam cum să nu fiu de acord cu spusele subinginerului Traian Munteanu și n-am cum să nu nutresc aceeași speranță, ca și el, că niște subingineri care au la ora absolvirii institutului o vechime de cel puțin 10—15 ani, vor fi înțeleși și sprijiniți nu în numele sacrificiilor de care au dat dovadă, ci în numele excelentei lor pregătiri profesionale, și mai ales în interesul colectivului de muncă. Dar iată-mă, ca să zic așa, intrat într-o problematică nu lipsită de interes, care însă face obiectul unui alt reportaj, altul decît cel de față care a vrut să ilustreze că Hunedoara este, într-adevăr, o universitate ale cărei cursuri se desfășoară, ca și epopeea muncii, la foc continuu.

VICTOR NIȚĂ ■

O istorie a inimii

DOUĂ IMAGINI ALE VIEȚII

1. UN ȘEF DE RAION. Nu știu în ce fel omul de care vorbesc ajunsese, prin anii '60, să dețină supremația politică în orașul, în raionul acela. Poate nu era un om al răului, dar, neîndoielnic, între atîția oameni care ajunseseră pe merit ceea ce erau ; el era un om care uitase firescul și buna-cuviință, care avea derizorii cunoștințe despre adevăr și echitate. Pus să se îngrijească de interesele unei colectivități, el era preocupat, ca fiind mai presus de toate, de interesele sale. Urma liceul la fără frecvență. Trecea țeapăn pe străzi și oamenii îl salutau așa cum saluți pe cineva care **poate** totul, a cărui autoritate este nelimitată. Dacă într-o zi zîmbea cuiva și îi strîngea mîna, acela dormea noaptea liniștit și se chema că repurtase o mare victorie personală. Soția șefului de raion mergea pe urmele soțului ei în ceea ce privește rigiditatea, zgîrcenia gesturilor și pașilor, în ceea ce privește încruntarea feței. Cu această mînă (de parcă i se scufundau zilnic zeci de corăbii) venea uneori, rar, și în piață, la măcelărie de pildă : cu condescendență i se deschidea ușa și i se împacheta bucata dorită de carne, sub privirile obosite ale oamenilor care stăteau de ore întregi la coadă. Copilul celor doi, elev în clasele primare, deși manifesta o îndărătnicie evidentă la rezolvarea problemelor de aritmetică, în alcătuirea compunerilor, lua cu regularitate premiul I. În contrast cu modestia vestimentară a locuitorilor orașului, familia acestui personaj era îmbrăcată în haine scumpe și noi, dar care, totdeauna, cădeau prost. Și tot în contrast, de data aceasta cu locuințele celorlalți, locuința acestuia era mult prea mare, adunînd într-un amestec eterogen și ostentativ obiecte tradiționale (carpetă pe perete, de exemplu) și obiecte moderne la care ceilalți nici nu visau pe atunci (televizor, de exemplu)... Dar, sigur, timpul nu a stat în loc, a judecat și a decis — și într-o zi omul acela a fost schimbat din funcție, a părăsit orașul. Locuitorii orașului au vorbit un timp despre el cu ușurare, apoi cineva a adus vestea că acum fostul șef de raion s-a întors la meseria lui — zidăria ; poate fi văzut pe un șantier în orazul Z... Dar cum se pășea deja pe domeniul fabulației, al legendei, nu s-a prea dat crezare faptului și omul de tristă amintire a fost dat uitării.

...De curînd, într-o stație de autobuz, spre seară, l-am revăzut pe el și întreaga familie. Clipa aceea a revederii a fost pentru mine un șoc, imaginea celor trei, într-o seară, acum, după un deceniu și mai bine, n-am s-o uit, mă va urmări toată viața. Era greu de înțeles, dar pînă la urmă, în fața evidenței, am fost silit să accept că un om se poate dovedi atît de lipsit de capacitatea de a deosebi binele de rău, atît de înecat de trufie, de setea de putere ca acela ; știam (deși la un moment dat părea foarte greu ori chiar imposibil) și că într-un tîrziu omul o să cadă, adevărul va învinge, viața va intra în matca sa — bunul-simț. Eram deci pregătit. Și cu toate acestea mintea mea nu izbutea să închipuie că **într-o singură viață, același om** poate avea două înfățișări atît de deosebite, care nu se suportă, se anulează una pe alta : omul acela, așa cum îl cunoscusem eu cîndva, beat de putere și omul din seara aceasta : obosit, frămîntat, cu ochi limpezi de om care muncește, cărînd o sacoșă cu alimente, respirînd ușurat că el și ai lui au prins autobuzul. **Respirînd ușurat că el și ei lui au prins autobuzul.**

2. VIAȚA ÎNTR-UN TREN PERSONAL. Cadrul : un compartiment de clasa a doua al unui tren personal care străbate cîmpia. Văd pe fereastră lanurile de grîu și de orz. Privesc unduirea lor magică — parcă ar fi zbaterea de aripă a unei păsări cosmice. Ascult magica lor foșnire care rupe și, totodată, face și mai pregnantă liniștea. E în aer o tensiune ca și cum din clipă în clipă s-ar aștepta nașterea unui cuvînt colosal. Aici, în spațiul guvernat de neclintire al cîmpiei, mișcarea sevelor prin plante și a luminii prin văzduh, fiind singurele mișcări neînterzise, devine sesizabilă și audibilă. Iată, sînt tentat să poetizez și mi se face rușine, pentru că seamănă a disimulare și sacrilegiu să **te exprimi frumos,** să-ți etalezi **sensibilitatea cosmică** din viteza trenului. Dacă te-ai opri, dacă ai începe să pășești pe drumurile albe, uscate, prăfoase, dacă ai începe să respiri aerul fierbinte, dacă ar fi să te îngrijești tu de lanuri, fervoarea pentru metafore ar pieri. Să muncești sub soarele arzător, cerul gurii să ți se usuce, razele să le simți în spate grele ca pe o piatră de moară gata să-ți rupă oasele și după toate acestea să nu existe nici măcar o mare cu valuri răcoroase, adecvate în care să te arunci — asta pare pentru mulți de neînchipuit. Dar adevărata față a nașterii pîinii e lipsită total de idilism. Fecunditatea cîmpului implică o muncă aspră, fără subterfugii, epuizantă. Adeseori uităm acest lucru. Cum adeseori uităm că există pîine neagră, atunci cînd nouă, zi de zi, ni se servește o pîine din ce în ce mai albă și fragedă. Iar dacă vine cineva și ne spune că da, există, sincer nu ne vine să credem și avem impresia că sîntem ținta unui afront...

...În tren oamenii se cunosc. Mulți navetiști. Își spun pe nume cu controlorul. E vremea crinilor și, faptul îți sare în ochi, trenul e inundat de buchete de crini : crinii sînt duși rudelor sau sînt aduși de la rude ; trenul transportă spre oraș, ca pe un colet care nu intră în calcule, și un munte de crini...

...Vecinii mei de compartiment sînt tăcuți — fiecare prins de grijile și gîndurile sale. M-am întîlnit în tren cu un cunoscut și stăm de vorbă, căutînd subiecte de interes comun. În discuția noastră e proferat numele orașului spre care ne îndreptăm. Atunci, o țărancă în vîrstă care șezuse pe bancheta din față într-o deplină stare de absență intră în vorbă cu noi. Către mine : „Mergeți la oraș ?" ; „Da". „Faceți servici acolo ?". „Nu", îi răspund eu. „Dar de ce întrebi, măicuță ?", intervine cunoscutul meu. Femeia tace îndelung, parcă s-a retras într-o altă viață, unde noi nu avem acces. E îmbrăcată în negru. Lîngă ea, pe bancheță, un coș. Părul îi e îmbrobodit, fața, ca a țărăncilor noastre, brăzdată — între cutele de pe obrazul ei poate se adăpostește timpul. Ochii îi are grei, uzi. În sfîrșit, se hotărăște să vorbească : „Am auzit că a fost un accident de mașină **acolo** — la intersecție, lîngă centrul de pîine... a murit o fată". „Și ?", insistăm noi. Bătrîna tace iarăși, lung, apăsător, îi vine greu să spună ce are de spus. „...Și mă gîndeam că oți ști ceva... Fata mea era acolo vînzătoare, la centrul ăla de pîine... poate ea a fost... atunci, cu accidentul"... Ne ia prin surprindere, căutăm s-o liniștim : „Nu se poate, măicuță". „Ba da, (e tristă și parcă poartă pe umeri un munte) se poate. I-am trimis acum două săptămîni o scrisoare prin cineva și i-am spus în scrisoare să-mi răspundă repede la ce-o întreb — și nu mi-a răspuns nici pînă acum, nici de da, nici de nu"... „De unde veniți ?", o întreb. „De la Goicea Mică și acum mă duc **acolo**, să văd ce-o fi".

De cînd am întîlnit-o pe țărancă aceea plecată să lămurească soarta fiicei sale, imaginea ei s-a depus o dată pentru totdeauna în mine. Așa cum sînt făcut din oase, din suflet, de atunci sînt făcut și din **imaginea acelei femei.** O mai zărisem printr-o Mioriță, printr-un Baltag, iar acum dădeam din nou ochii cu ea în acest tren personal care mă purta spre oraș — contextul era altul, de secol XX, dar bătrîna era mînată de aceeași implacabilă hotărîre, de aceeași ancestrală dragoste care nu se conduce după logică. În Dumneaei, mama plecată să-și afle fiica, eu văd retorta sfîntă în care s-a plămădit ființa cuvîntului **dor.** Și închipui întreaga Cîmpie Română, toate văile noastre și toți munții noștri străbătuți de trenuri ducînd cu ele, asemenea acestuia, mame **tremurînd** pentru soarta copiilor lor. Și în acest **sentiment al mamei, al unui om care se topește de dorul, de grija altui om,** eu văd energia care provoacă și susține viața, care face ca, mereu și mereu, viața să izbucnească victorioasă, imposibil de oprit, infinită și să dea, mereu și mereu, o lovitură de grație neantului.

GABRIEL CHIFU ■

MOȘTENIREA LUI MENUMORUT

ȘI „ȚĂRILE" MEDIEVALE ROMÂNEȘTI DE LA HOTARELE APUSENE ALE ROMÂNIEI

1. Cînd s-a hotărît să plec în Bihor, am regretat că tocmai extremitățile săptămînii (simbătă și luni) mă găseau pe drumuri. **Voi găsi oare pe cine căutam ? Îi voi vedea lucrînd ? Cu informații destul de vagi despre ceea ce urma să scriu — cercetările arheologice conduse de dr. Radu Popa, cercetător științific principal la Institutul de arheologie din București — am ajuns simbătă dimineață la Muzeul Crișurilor din Oradea. Șantierul arheologic la care trebuia să ajung este situat însă la Sinnicolau de Beiuș (comuna Șoimi), în sudul județului, într-o zonă destul de izolată.**

Am ajuns în sat spre seară. Toți sătenii știu unde stă „domnul inginer de la București", adică omul pe care-l căutam. Îl găsesc pe Crișul Negru. Un bărbat viguros, în floarea vîrstei, inițial puțin suspicios dar întotdeauna amabil. Peste mai bine de o oră, carnetul meu rămîne în continuare gol. Distinsul meu interlocutor îmi vorbește cu pasiune despre munca sa, despre oamenii cu care lucrează, despre acest sat în care s-a stabilit pe toată perioada cercetărilor, dar îmi interzice consemnarea oricărui răspuns atîta vreme cît n-am văzut șantierul.

Iată-mă, așadar, simbătă seara, pe șantierul de la Sinnicolau. Este situat pe un deal ce domină ieșirea Crișului Negru din munți. Un turn maiestuos, în stil romanic, se profilează din depărtare. Alături, șantierul propriu-zis. Expunerea arheologului este fascinantă. Lîngă turn, săpăturile au scos la iveală temeliile a trei monumente construite succesiv și indicațiile unei posibile prelungiri a construcțiilor spre latura de nord.

Mă frapează insistența cu care interlocutorul discută despre ansamblul monumentelor medievale din această zonă, despre conformația generală a locului. Explicația o aflu mai tîrziu : „Toată lumea întreabă : «ce ați mai găsit ?» Nu întreabă în ce raporturi am găsit obiectul. Document arheologic este monumentul găsit în contextul lui, fie că e vorba de o monedă de aramă sau de o bijuterie de aur". Bănuiesc secretul succeselor sale în domeniul arheologiei : continua corelare a indiciilor de orice natură (arheologic, toponimic, geografic, antropologic etc.) cu atestările documentare. O gîndire caracterizată prin mobilitate și uluitoare capacitate de a face analogii, unită cu o pasiune exemplară pentru meserie.

A doua zi mergem la Finiș. Cetatea lui Balea este situată pe culmea unui deal mult mai înalt decît cel de la Sinnicolau. Aflu că ceea ce l-a adus aici, la Finiș, ca și la Voivozi, Sinnicolau sau cetatea Bihariei este dorința de a explica problema moștenirii lui Menumorut și a implicațiilor pe care ea le are în istoria noastră. Consemnările fiind făcute de-a lungul a două zile, în locuri diferite, „interviul" ce urmează este de fapt o selecție din notițele făcute acolo.

2. **„Atunci cînd izvoarele scrise își aruncă fasciculul lor de lumină asupra părții apusene a țării, zonă care n-a făcut parte din provincia romană Dacia, dar care a fost totuși puternic romanizată de-a lungul timpului, izvoarele atestă prezența unui «ducat», adică a unui voievodat care se întindea de la crestele Apusenilor spre vest. Acest moment este localizat în jurul anului 900. Deși știrile din cronica Notarului anonim sînt lapidare, trei lucruri trebuie reținute.**

Spune cronica că Menumorut, aflînd că se apropie armatele maghiare, s-a retras în munte, împreună cu soția și fiica.

Putem vedea în această informație sugerarea unor restructurări demografice și mai ales politice, reflectînd deplasarea centrelor de organizare românească în regiunile mai apărate ale munților.

Aceste formațiuni politico-militare românești n-au mai putut să se manifeste în aceleași forme și cu aceeași structură teritorială după începutul secolului al X-lea : procesul cristalizării statale a fost aici vremelnic privat. În noile condiții, românii au trebuit să-și găsească forme noi de adaptare la teren și la realitățile apărute în această parte a Europei.

A doua idee pe care o reținem din cronica Notarului anonim este că după înfrîngerea armatei lui Menumorut la Bihariа acesta și-a dat fata drept soție fiului lui Arpad.

Reținem, de asemenea, din cronică, răspunsul lui Menumorut că nu poate da pămîntul, care nu-i al lui, ci al Împăratului de la Constantinopol. Această idee de apartenență la Imperiul sudic, considerat drept autoritate unică și care se identifica totodată cu organizarea bisericii răsăritene, este o constantă a conștiinței romanității răsăritene".

Cam atît putem afla din izvoarele scrise. De aici încolo și pînă în secolele XII-XIII (cînd se înmulțesc documentele de cancelarie păstrate), singura în măsură a ne ajuta este arheologia. Specializat în problemele arheologiei medievale, dr. Radu Popa și-a făcut o pasiune din lămurirea problemelor începuturilor statelor medievale românești ; aceea a moștenirii lui Menumorut este un aspect particular al acestei probleme. A cercetat, atît cît i-au permis mijloacele, toate monumentele bihorene legate de istoria feudalismului timpuriu.

În jurul anului 1 200 documentele ne prezintă din nou forme de organizare românească, politică, militară, ecleziastică. Pentru a face legătura între una și alta, peste trei secole, poți merge numai pe descoperirea și valorificarea unor documente arheologice .

— Ce alte documente v-au venit în ajutor ?

— După cruciada a patra, în 1205, papa Inocențiu III îi cere episcopului din Oradea să cerceteze care este situația episcopiei ortodoxe din «Țara fiilor cneazului Bela» (Balea), pentru că ar vrea să aducă această episcopie ortodoxă sub ascultarea Romei.

Pentru această țară a fiilor lui Balea s-au propus mai multe localizări. Cea mai plauzibilă este localizarea în Țara Beiușului, pe cursul superior al Crișului Negru. Este o țară cuprinzînd circa 120 de sate românești. Nu știm nimic cert despre ea pînă în secolul al XIII-lea, cînd este dăruită ca un tot unitar episcopiei din Oradea (sînt dăruite veniturile ei, ca obște). De remarcat faptul că nu era scindată între feudali. Cetatea Finișului este cunoscută de către localnici ca «cetatea lui Bela (Balea)». Aici trebuie să săpăm. S-a spus că ar fi fost la început o cetate regală, fundată de Bela al IV-lea. Dar în general nu-i obicelul să se dea unei cetăți numele regelui. Și apoi, castrul regal trebuia să fi fost menționat, ceea ce nu s-a întîmplat. Mult mai plauzibil este să fi fost inițial cetatea cneazului Balea. E posibil ca episcopul de la Oradea, primind-o, să o fi mărit și să fi adus o garnizoană.

— După cum văd, exploatați la maximum puținele informații existente, verificîndu-le pe teren.

— Asta e menirea noastră.

— Ați căutat și în alte locuri moștenirea lui Menumorut ?

— Da. Notarul anonim spune că Menumorut a fugit să locuiască în codru și în munte. Acești munți sînt cei ai Plopișului din dreptul cetății Bihariа, unde pare să se fi aflat principala cetate a lui Menumorut. Am început și în nordul Bihorului deci o cercetare, la Voivozi, în munții Plopișului sau Munții de Aramă, cum se mai numesc.

— Ce surprize ați avut acolo ?

— Există o atestare documentară din 1391 că acolo, în munții Plopișului, pe valea Bistrei, ar exista un centru bisericesc românesc. E vorba de fapt despre un privilegiu patriarhal pe care l-au obținut Drăgoșeștii din Maramureș pentru mănăstirea lor de la Peri, ridicată atunci la rangul de episcopie. În privilegiu, printre diferitele regiuni care trebuiau să țină de această episcopie, este menționat și ținutul Bistrei din nordul Bihorului. Am identificat acolo un complex de locuințe, biserică, urme de sat, complex ale cărui începuturi coboară deocamdată pînă în secolul XII. Materialul antropologic pe care l-am descoperit la Voivozi prezintă, după afirmațiile colegilor mei antropologi cu care colaborez (Ioana Popovici este și aici, la Sinnicolau, alături de noi), trăsături foarte interesante, arhaizante. Aceasta indică o populație foarte unitară și cu trăsături vechi, conservate din mileniul anterior. Se pare că a existat aici o populație care n-a fost afectată de noile sinteze etnice pe care le-au implicat ultimele valuri de migrație. Mă refer la slavi tîrzii, la unguri, la pecenegi și la cumani.

— Din cîte știu, ați acordat mulți ani de cercetări acestor sinteze etnice.

— Istoria feudală timpurie (secolele VIII-XIII) nu poate fi studiată ca etnități izolate. Pentru epoca aceasta este naiv să-ți imaginezi că românii aveau oalele cu buza rotundă iar ungurii oale cu alt profil și că este suficient să găsești cîteva cioburi pentru ca să-i poți identifica pe români, unguri, pecenegi. Trebuie săpate cimitire întregi, și românești, și ungurești, și pecenege, și cumane. Trebuie raportate la teren aceste așezări, înțelese în configurația generală a terenului, a particularităților geografice.

— Caracterul de sinteză al populației de aici vă interesează, așadar, în cel mai înalt grad.

— Sinteză culturală și de civilizație, în primul rînd, apoi și sinteza etnică, atîta cît a fost, mai intensă sau mai slabă în diferite zone. Trebuie să ținem seama că din superioritatea de cultură materială și spirituală a urmașilor daco-romanilor a rezultat și o putere de civilizație sporită și, simultan, o toleranță și o «deschidere» care sînt caracteristice poporului român.

— Fiindcă sîntem aici, între ruinele cetății Finiș, v-aș întreba ce ne puteți spune despre această cetate, comparînd-o cu una mai cunoscută, Neamțul de pildă.

— Este de două ori mai mare decît cetatea Neamțului și cam jumătate din cetatea Sucevei, ca suprafață.

— Cunoscînd un monument ca acesta și văzînd stadiul înaintat de degradare, de ce nu începeți cercetările ?

— În țară există peste 250 de cetăți asemănătoare ca epocă și ca semnificații istorice. La foarte puține însă se fac cercetări și eforturi de conservare.

— Ca arheolog, sumi priviți acest lucru ?

— Ca arheolog, simt o mare tristețe văzînd că avem un astfel de tezaur de informație arheologică iar ritmul cercetării și publicării este foarte lent.

— Ce s-ar putea face pentru ca astfel de monumente să nu se piardă ?

— În primul rînd să fie alocate fonduri locale, pentru că autoritățile locale, ca și locuitorii ținutului respectiv, profită cel mai mult de pe urma unui monument istoric îngrijit, vizitabil. Fondurile centrale nu pot să ajungă la toate lucrurile acestea. Sau vor ajunge tîrziu.

Dar nu fondurile sînt totul. În unele cazuri este mai importantă existența unui capital uman specializat și pasionat. La un monument cum este acesta de la Finiș este nevoie de un colectiv de 5—6 specialiști care să lucreze 3—3 campanii succesiv...

— Cine ar putea ajuta ?

— Facultățile trebuie să facă mult mai mult. Un arheolog se creează foarte greu, fiindcă e nevoie de multă muncă și experiență de șantier. Am investit multă muncă în studenți. Din cei care au lucrat alături de mine în ultimii 15 ani, mulți se pierd văzînd cu ochii din cauza faptului că nu sînt folosiți în direcția în care ar da randamentul maxim din punctul de vedere al istoriografiei noastre.

— Întîlniți și alte greutăți ?

— Arheologia este plină de multe pericole și-n primul rînd de amatorism, diletantism și impostură.

3. Luni am mers pe șantierul arheologic de la Sinnicolau. Aici, cercetările au început în 1971, făcute fiind de Nicolae Chidioșan (muzeograf principal la Muzeul Țării Crișurilor din Oradea) și de Alexandru Avram, de la același muzeu. Ei sînt prezenți și acum pe șantier. Dr. Radu Popa, venit aici în 1972, îmi spunea că de la început colaborează excelent.

Monumentele de aici permit o apreciere realistă și obiectivă a modului în care au evoluat condițiile de istorie politică și socială în Bihor de la sfîrșitul secolului XI pînă în secolul XIV. Aceste monumente au totodată o valoare cu totul deosebită pentru aprecierea condițiilor de legare a artei și culturii de pe teritoriul Transilvaniei la arta și cultura europeană contemporană. Fastuosul turn de aici indică pătrunderea arhitecturii și artei romanice pe pămînt românesc mai curînd decît se știa pînă în prezent.

Interlocutorii meu a ținut să citez neapărat numele tinerilor cu care a venit la Sinnicolau : Cristina Alexandrescu (absolventă a Facultății de istorie) ; Mihai Ecaterina, Bălan Ileana, Beșliu Petru (studenți la Istorie) și Norz Ludwig (elev la Liceul german din București). Motivarea rugăminții este și o profesiune de credință a arheologului :

„Arheologia se învață pe șantiere-școală, în colectiv. Pentru arheologia medievală, un asemenea șantier-școală a organizat regretatul profesor Ion Nestor la Suceava. Începînd cu anul 1951. Noi aproape toți care facem arheologie medievală în țară sîntem direct sau indirect elevii lui. Datoria științifică și morală pe care am contractat-o acolo o «plătim» acum, încercînd să facem din fiecare șantier al nostru un șantier-școală pe care să chemăm cît mai mulți studenți și colegi mai tineri pentru a ne cîștiga o metodologie de cercetare, o tehnică de săpătură unitară și un limbaj de exprimare comun".

Paralel cu săpăturile se face conservarea monumentelor. Cercetările de la Sinnicolau, Finiș, Voivozi s.c.l. se vor materializa atît prin punerea lor în circuitul muzeistic și turistic, cît și printr-o publicare monografică privind problema moștenirii lui Menumorut în întregul Bihor (secolele X-XIV).

MIRCEA SCARLAT ■

Arta monumentală, necesitate a momentului istoric actual

CONVORBIRE CU ARTISTUL POPORULUI, SCULPTORUL ION JALEA

În urmă cu două decenii, în București au fost construite impunătoarele ateliere destinate artiștilor noștri plastici de renume. Aici, bate puternic inima unui mare artist — sculptorul Ion Jalea. Recent l-am vizitat în „Cetatea artei", unde-și realizează idealurile, solicitîndu-i un intermezzo despre gîndurile și preocupările sale pentru **arta monumentală.**

— Mai întîi, v-am ruga, stimate maestre, să ne spuneți ce înseamnă pentru un sculptor o astfel de realizare ?

— Sculptura monumentală înseamnă, după părerea mea, arta de a da viziune umană lucrurilor. Monumentul istoric face parte dintr-un capitol special de realizare a artei monumentale, care reprezintă o datorie artistică de onoare. Față de lucrările obișnuite de compoziție proprie, sculptura istorică este o artă care se face pentru forul public. Ea reprezintă un răspuns la datoria cetățenească a artistului, o semnificație a simțului său patriotic.

— Văd că legați monumentul de istorie. Această sculptură destinată „forului public" vi se pare o particularitate a momentului istoric actual ?

— Nu spun o noutate afirmînd că **arta monumentală este o necesitate a momentului actual.** Astăzi trăim, cu toții, un moment de potențare a sentimentului patriotic. Or, pentru artă, calitatea contează în primul rînd ; la ea sîntem sensibili. Eu cred că la noi s-au făcut multe lucrări destinate cultivării simțului patriotic și ele continuă să apară. Așa cum există o operă literară patriotică sau una muzicală, există lucrări plastice de mare valoare realizate în ultima vreme. Amintesc doar monumentul lui Mihai Viteazul de la Alba Iulia, al lui Ștefan cel Mare de la Vaslui sau al lui Mircea cel Bătrîn de la Tulcea, o statuie ecvestră reprezentîndu-l pe Decebal la Deva, precum și ansamblul de busturi de pe Cîmpia Libertății de la Blaj...

— ...și, am zice noi, și cel al Unirii Principatelor Române, realizat de dumneavoastră la Focșani. Aș vrea să vă întreb ce sentimente trăiți acum, cînd visul dumneavoastră de-o viață s-a împlinit ?

— Monumentul Unirii este opera mea de căpătîi. Împlinirea ei înseamnă realizarea unei părți din așa-zisul „**Tablou istoric al poporului nostru**".

— Oamenii de artă sînt angrenați în realizarea epopeii naționale. Care credeți că este rolul artei monumentale în acest context ?

— Spre deosebire de pictură sau sculptura de proporții reduse, pe care trebuie să le cauți în muzee, monumentul te întîmpină, cum te întîmpină natura cu frumusețile ei. **Un monument bun este o excelentă lecție de istorie,** fie că reprezintă o personalitate, fie că glorifică un fapt măreț, demn de a fi eternizat. Lucru pe deplin înțeles de societatea noastră care, mai mult ca oricînd în decursul istoriei țării, sprijină și comandă sculptură monumentală — **monumente.** Pentru noi, sculptorii, epopeea națională înseamnă o datorie și o împlinire, în același timp. Sîntem datori să întregim chipul istoric al trecutului țării, căruia vitregiile de tot felul nu i-au dat răgaz să și-l contemple. Asemenea subiecte tratate de sculptorii de azi sînt posibilități de împlinire artistică și, totodată, urmă durabilă a istoriei în viitor. Un monument nu este numai o podoabă a orașelor patriei, ci și o adevărată lecție de frumos, cu o mare valoare educativă.

— Pentru ca marele public să poată înțelege opera de artă, care socotiți că ar trebui să fie trăsătura indispensabilă a sculptorului ?

— Pentru ca un sculptor să fie recunoscut de popor, opera sa trebuie să reprezinte poporul. În afară de artă, el trebuie să aibă pe prim plan omul cu preocupările sale. Opera sculptorului trebuie să consemneze viața. Înainte de toate, să exprime optimismul vieții umane. O artă fără optimism nu este artă ! Apoi, opera sa trebuie să fie expresivă, să poată comunica ceva, din primul moment, privitorului care se oprește în fața ei pentru a-i înțelege toate sensurile, toate mesajele.

DUMITRU LAZĂR ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Reflecții după examene

Examenele de admitere la Filologie nu au darul să lase impresii prea plăcute profesorilor care predau literatura și controlează tezele candidaților. Lumea cărților apare adesea, răsfrîntă prin mintea multor tineri, un obiect de „toceală" descurajantă. Operele clasice sînt reduse la povestirea subiectului lor într-o manieră stupidă, cu amănunte de petiție caragialescă. Observațiile și exemplele din manuale revin invariabil, sub forma de repetiție ucigașă : „Ah! Dar-ar Domnul să-mi îndrept / Această mînă ruptă / Să-mi vindec rănile din piept / Iar să mă-ntorc la luptă !" — de aceste versuri ale lui Alecsandri nu mai pot să scap, le aud și noaptea în somn.

Sigur că există și excepții. O categorie a lor e alcătuită din lucrările foarte bune ivite din cînd în cînd și chemate a mai reconforta spiritul abrutizat de mediocritatea strivitoare. Altă serie cuprinde tezele care conțin „perle", adică imbecilități memorabile, în stare să descrețească pînă și frunțile cele mai trudite de lectură. Vreți o mostră ? Iată, de pildă, două versuri din **Miorița** în varianta următoare : „Am avut nuntași / Brazi și **paltonași**..."

Sentimentul deprimant general te învăluie, de obicei, pe două căi principale. Prima : a ideilor critice (și unele știi că-ți aparțin) pe care le regăsești reproduse într-o simplificare grosolană, caricaturală, cu efecte ilariante irezistibile. De unde, gustul amar al zădărniciei unui exercițiu destinat a stimula discernămîntul și finețea. Învățatul papagalicesc reține însă din literatură doar titluri, rezumate și formule goale.

Cînd își spune cuvîntul imaginația și, deci, întîlnim dispoziția către moduri de expunere „originală" (a doua cale !), rezultatele catastrofice sînt și mai frecvente. Aici, clișeele unui anumit stil gazetăresc, de o răsoîndire molipsitoare, fac victime în masă. Un candidat scrie că ar vrea să stea pe genunchii cititorilor neamului, ca să poată mîngîia mustața lui Decebal și să simtă, pe mînă, picurîndu-i otrava din colțul gurii sale. (Nu născocesc absolut nimic.)

Totuși, anul acesta, cu prețul a îndelungi discuții, o inovație fericită a fost obținută. Examenul la Filologie a început printr-o probă eliminatorie orală. Ideea, demnă de toată lauda, a constat în înlocuirea chestiunilor stereotipe reduse la simpla reproducere a titlurilor unor subcapitole din manuale cu scurte texte ale autorilor noștri clasici și contemporani. Pe marginea fragmentelor, candidatul era invitat să răspundă cîtorva întrebări, chemate a-l dovedi aptitudinile filologice (facultatea de a surprinde anumite particularități literare și gramaticale ale frazelor, bogăția vocabularului, simțul proprietății cuvintelor și prioeperea nuanțării lor).

Tinerii într-adevăr dotați se distingeau imediat : ei recunoșteau textul (autorul nu era indicat), prindeau mecanismul exprimării artistice și-l luminau elocvent.

În sfîrșit, după atîția ani, un examen mult mai edificator decît celelalte anterioare ! Păcat că eliminarea nechematților a fost prevăzută doar pentru notele sub cinci. De fapt, proba aceasta ar fi trebuit să aibă o valoare evasidecisivă, înmulțind și o discuție mai adîncită cu candidatul.

Sînt însă lucruri evidente care intră totuși extrem de greu în capetele unor persoane. Studiul literaturii presupune o minimă vocație. Nimănui nu-i trece prin cap să bage la Conservator oameni fără ureche muzicală. Tot așa, se admite că e exclus să poată deveni actor cineva care se bîlțîie cînd vorbește sau umblă ca o momîie.

De ce literatura n-ar presupune și ea asemenea incompatibilități funciare ? Fără afinități cu arta cuvîntului e imposibil să ajungi un bun profesor de literatură. Refuzul înțelegerii acestui lucru simplu împinge către învățămîntul mediu la limba și literatura română cadre didactice lipsite de o înzestrare elementară, spre nenorocirea elevilor cărora le ucid din școală pofta cititului și le strică gustul.

O vocație, trebuie iarăși precizat, nu poate fi măsurată contabilicește, pe puncte adunate, ci doar global. Cineva poate răspunde la toate elementele presupuse ale unei teme, dar să comenteze o poezie ca pe o declarație către fisc. Altul se oprește numai asupra cîtorva lucruri, dovedind însă prin felul cum le tratează o chemare incontestabilă. Drămuirea farmaceutică își construiește o falsă obiectivitate care să pună la adăpost pe examinator de eventuale contestații. Dar, de aici, lese cîștigat crelerul îndopat cu informații, ca ficatul găștii pregătite pentru tăiere, și nu spiritul apt. Iar examinatorul inteligent, învestit cu încredere și răspundere, va da întotdeauna rezultate superioare roboților, infailibili exclusiv acolo unde nu e vorba de imaginație, sensibilitate și expresivitate.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

PUNCTE DE VEDERE

Ce romane ne mai trebuie

Obiectele genului romanesc pot fi încadrate într-un muzeu, dar și într-un fel de tablou al lui Mendeleev. Cînd există suficiente capodopere, atunci se face un muzeu ; cînd nu există, se înlocuiește, în așteptare, capodopera cu opera reprezentativă, ilustrativă pentru o temă, problemă, mediu, stil, ierarhizarea fiind înlocuită cu funcționalitatea. Literatura română actuală s-ar prefa mai curînd la cea de a doua ipostază ; multe căsuțe sînt încă goale. Știm foarte bine ce avem ; să vedem în primul rînd ce lipsește.

Un deziderat al epocii îl constituie realismul sau, mai exact, captarea problematică a realității sociale într-o ficțiune romanescă. Acest lucru s-a realizat parțial printr-o așa-numită acoperire „tematică" : s-au scris romane despre o uzină sau alta, despre șantiere și combinate, inspirate din diferite industrii constructoare și prelucrătoare, asigurîndu-se mai puțin accentul problematic, ca diferență specifică și ca realitate generală a țării. De la o vreme, un asemenea roman este considerat perimat ; aceasta datorită modului eronat în care a fost văzut inițial. Un roman tematic, făcut cinstit și bine, a avut și va avea succes. De cîțiva ani au o popularitate, în Franța bunăoară, și sînt chiar premiate, romane despre țesătoare, spălători de vase sau portari de hoteluri. Realitatea socială poate fi redusă la un aspect prin tematică ; alți autori încearcă să totalizeze într-un roman toate articulațiile sociale. Dar nici una dintre aceste posibilități nu e azi valorificată integral. S-ar părea că există zone tematice delicate și tabuizate : nimeni nu pare a se gîndi că se poate scrie un roman despre gunoieri, țigani sau momîrlani. Lipsește așa-numitul realism al mediilor. Mă gîndesc la plăcerea și interesul procurate de un roman despre zona pieței Sf. Gheorghe sau bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej din București, așa-zisul bulevard al cinematografelor, sau pur și simplu despre Gara de Nord.

Lipsește un roman serios despre cel mai interesant personaj contemporan sub raport social : șantieristul.

Mai trebuie romane realizate în diferite modalități comice. Nu posedăm un roman umoristic, ironic, burlesc, parodic. Singurul reprezentant al romanului satiric e Teodor Mazilu ; dar în satiră se pot face mult mai multe, mai ales că terenul e aproape gol la noi.

Mai trebuie un roman de dragoste. Romanele așa-zise de dragoste, uneori publicate chiar în colecții tematice, se ocupă de alte lucruri sau prezintă un erotism în spiritul unei pedagogii medieval-idealizante.

Mai trebuie romane istorice demistificatoare, despre figurile sau epocile complexe și contradictorii.

Ar mai trebui un roman experimental bine făcut. Ceea ce se cunoaște pînă acum ține de pastișă. Romanul experimental de la Zola la „Noul roman" s-a bazat totdeauna pe o gîndire scientistă : ar trebui deci autori atrași de cele mai noi teorii științifice, și nu de cele mai recente mode.

Pentru a avea romane ilustrative ar mai fi nevoie și de o bună critică profesionistă. Critica actuală are un caracter constatativ și nu orientativ ; uneori lipsită de cultură estetică și chiar de informație literară. Cel mai elocvent exemplu îl constituie ultimul roman al lui Fănuș Neagu, primul roman baroc din literatura noastră, refuzat de toți criticii din opacitate profesională, privit nu din punctul lui de vedere, ci din altele : prin opera anterioară a autorului sau pur și simplu prin absența unui termen de comparație. Nici un autor, descurajat astfel, nu ar mai continua pe un astfel de drum.

Există prozatori dotați pentru toate tipurile de romane ; ar lipsi doar impulsul și curajul sau sacrificiul de a scrie ceea ce ne lipsește fie și pentru un tablou al lui Mendeleev.

MARIAN POPA ■

ACCENTE

Privind peste umărul scriitorului

Scriitorul descrie (analizează, interpretează, simbolizează, caricaturizează, transfigurează etc., etc.) realitatea, criticul — realitatea literaturii. Această distincție extrem de simplă (pusă în evidență pînă și de faptul că într-un text literar ne place să recunoaștem o situație trăită și de noi, însă greu de exprimat în cuvinte, iar într-un text critic — un stil pe care singuri de asemenea nu l-am fi putut defini) este adeseori trecută cu vederea. Diferiți critici se pleacă peste umărul scriitorului și observă din nou ceea ce a observat el, în loc să-l observe pur și simplu observațiile. Este ca și cum cineva, vrînd să înțeleagă natura unui ceasornic, l-ar topi într-un creuzet și ar analiza metalele obținute.

Folosită cu o anumită ingeniozitate și, în orice caz, în deplină cunoștință de cauză, eroarea se poate transforma, temporar, într-un instrument eficient de investigație. Exemplul clasic îl constituie maniera, elegantă și plină de maliție, în care G. Călinescu povestește, în cîteva cuvinte, diferite romane proustiene sau de altă factură pentru a demonstra că arhitectura lor complicată, „modernă" e reductibilă la o schemă banală. Același procedeu are de multe ori în opera sa și un sens constructiv, evidențiind nu precaritatea, ci, dimpotrivă, caracterul elementar și durabil al temei. Dintre criticii de azi, doar Al. Piru conferă în mod sistematic acestei tehnici o funcție critică, însă într-o direcție exclusiv ironică și parodică. Nu întîmplător, în comentariile sale consacrate unor poeți de valoare, rezumarea seacă a poeziilor rămîne fără efect sau, și mai grav, trădează o anumită insensibilitate la lirism.

Confuzia dintre obiectul literaturii și obiectul criticii despre care vorbeam la început se explică, mai curînd, prin convingerea că literatura reprezintă un document enigmatic, care trebuie luat cu pensета, așezat sub lupă, descifrat și reconstituit. Întrebarea „ce a vrut să spună scriitorul ?" se substituie astfel celei legitime : „cum a spus ?"

Iată o mostră. Într-un eseu intitulat **Nichita Stănescu : „Contemplare" și „criză de timp"** și apărut recent în **Tribuna**, Dorina Andreaș povestește cu îngrijorare și cu duioșie, recurgînd la suspense-uri și happy-end, peripețiile prin care trec „sinele", „timpul", „spațiul" și alte personaje de western în cele **11 elegii**. Filmul este palpitant : „«Eu», principiul dinamic prin care potențialitatea trece în act, este pus în fața alegerii între «Da» sau «Nu»... curgerea nu poate fi oprită și «eul» rămîne într-o sferă de vid... «intîia încercare de umblet» fiind făcută, sinele a intrat în existență... orice zid dintre «eu» și lume este sfărîmat... «eul» epuizat se găsește într-o înghețată solitudine demiurgică, ca o consolare a eului însingurat este pregătirea de a se arunca în altceva..."

Admițînd că faptele sînt acestea, să recunoaștem că Nichita Stănescu a istorisit mai inspirat întreaga aventură. Cui folosesc asemenea noi versiuni ?

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Comedia erorilor

Oricine ține un condei în mînă (și vrea, deci, să comunice ceva) trebuie să respecte cu strictețe normele gramaticii și ale logicii elementare. Altfel, pagina scrisă e la fel de elocventă ca un discurs în deșert. Se înțelege că observația e întru totul valabilă și pentru critică. Ba, aș zice că, dat fiind rolul pedagogic pe care ea și-l asumă, aplicarea normelor scrierii e cu atît mai imperioasă. Căci, nu poți fi un model valabil, atîta vreme cît disprețuiești tocmai ceea ce le pretinzi altora. Sînt obligații pe care le cunoaște oricine, chiar dacă nu sînt pomenite în toate împrejurările, dar a căror reluare se impune atunci cînd sîntem nevoiți (și asta se întîmplă destul de rar) să parcurgem texte ce par să-și facă din nerespectarea lor un titlu de glorie.

Ultimul exemplu ni-l oferă volumul **Moștenirea modernilor**, al cărui autor este I. Constantinescu. Iată dovezile : **a) exprimări demne de Racul** : „această demascare presupune însă existența propriei măști" (p. 42) ; „În singura variantă care există a **Epigonilor...**" (p. 50) ; „...la un Clemens Brentano, de pildă, cele două contrarii erau forțe opuse independente" (p. 59) ; „Baudelaire a forțat mereu efortul de a atinge..." (p. 69) ; „eleganța este efemeră, sterilă și perisabilă" ; „...dandyul (sic !), ca antinatural, nu poate supraviețui naturii pe care o neagă" (p. 70) ; **„inexistența** este anterioară vieții, este neträire" ; „existența a făcut posibilă revolta (...), autodistrugerea și posibilitatea de a reveni la inexistență" (p. 74) ; „metamorfoza este numai o metamorfoză a formelor" (p. 37) ; „Cunoscuta frază a lui Balzac — **Molière a creat un avar, eu am creat avariția** — nu este mai puțin inexactă, ca, de altfel, și inversul ei" (p. 163) ; „Don Quijote își domină înfrîngerea printr-un martiriu adînc și mereu (sic!)" (p. 191) ; „Efortul către perfecțiune al lui Faust se dezvoltă înăuntrul (sic !) limitelor individului, pe care le forțează, efortul lui Don Juan, dincolo de ele" (p. 192) ; **„Corabia beată** e prima mare metaforă profetică a viitoarei sale «aventuri»" (p. 221). **b) agramatisme** : „întreaga poezie modernă (...), mereu aplecată asupra ei înseși (sic !)" (p. 25) ; „cum el însuși afirmă o dată (sic !) textual..." (p. 47) ; „Ecoul procesului pentru **florile răului** nu se pierdu-se (sic !) cu totul" (p. 79) ; **„Cîntările lui Maldoror**, (sic !) nu sînt o operă de care poetul..." (p. 96) ; „O solidaritate de suferință, un gust al jertfei, o pasiune pentru cei în suferință, o iubire «creștină» îi unește (sic !) pe cei doi martiri între ei și cu umanitatea" (p. 214) ; „un aer «cathartic», necesar unei naturi **plecată** (sic !) din lumea civilizației" (p. 220). **c) folosirea cuvintelor în sensuri improprii : automatic în loc de în mod mecanic** („prejudecată [afirmată sub diverse forme, uneori automatic]", p. 6) ; **timpi** în loc de **timpuri** („«concurență» a **timpilor** gramaticali", p 54) ; **a complexa** în loc de **a complica** („Peciorin ilustrează acea tipologie a omului de prisos pe care Goncearov o va **complexa**", p. 217) ; **exultantă** în loc de **exultare** („O **exultantă** anima totuși cuplul...", p. 224). **d) apelul la barbarisme : dezesperare** („făcută din melancolie și **dezesperare**", „teritorii ale **dezesperării**", **„dezesperare** a lui", „floarea galbenă a **dezesperării**" etc.), **dezesperant** („comicul este mai **dezesperant** decît tragicul"), **a tenta** („necunoscut spre care **a tentat**"), **denominație** („sensul idealului și **denominația** lui").

E de la sine înțeles că, după toate acestea, nu ne vom mai mira că I. Constantinescu scrie „fin **du** (sic !) siècle" (p. 135), că traduce „mon sacré bouquin" prin „**sacra** mea carte" (p. 93) — cînd înțelesul e tocmai, vorba dumisale, invers — ori „se donner la peine" prin „a-și da suferința" (p. 97). **Ne-am dat și noi suferința** să parcurgem acest **Sacré bouquin** care este **Moștenirea modernilor** și cu atîta am rămas.

AL. DOBRESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Sonia Larian: Biblioteca fantastică

Ideea livrescă de a reuni într-o carte personaje și situații literare nu este nouă. Ea a fost întrebuințată, de exemplu, în literatura științifico-fantastică de americanul Ray Bradbury, în **Usher II**, din **Cronicile marțiene**, unde este reconstruit decorul casei Usher din nuvela lui E.A. Poe, sau în **Exilații**, din **Omul ilustrat**, unde sînt resuscitați, pe planeta Marte, scriitorii și personajele literaturii „negre" și fantastice, interzise pe Pămînt.

Într-un fel asemănător procedează Sonia Larian cu personajele mai multor basme și fabule celebre pe care le convoacă în **Biblioteca fantastică**, și efectul principal al acestei cărți, care pare să fi fost scrisă dintr-o mare dragoste pentru lumea copilăriei, este comparabil cu cel al literaturii științifico-fantastice. În fond, **Biblioteca fantastică** este o carte din categoria celor care ilustrează tema lumilor duble, a universurilor paralele sau a lumilor **emboîtés**. Într-o pădure imaginară trăiesc Lupul din **Scufița Roșie**, Lupul din **Capra cu trei iezi**, Corbul și Vulpea lui La Fontaine sau „animalele" lui Grigore Alexandrescu, Lupul Moralist, Vulpea Liberală, Mierla și Bufnița, Papagalul și celelalte paseri. În general, timpul acestui univers este timpul etern al poveștilor, și Vulpea Liberală este fermecătoare și elocventă „în prima zi", și cît se poate de bolnavă într-a doua („Îmi e rău de aseară, îmi e rău cît se poate"). Uneori, între aceste lumi se pot produce confuzii și se poate întîmpla ca Iepurele lui Gr. Alexandrescu, cel din versul „Pe iepure la vulpe cu un bilet trimise", să ajungă, din greșeală, la Vulpea din fabula lui La Fontaine. Nu este comparabilă această confuzie cu „amețeala" unor personaje din literatura științifico-fantastică ajunse într-un univers paralel fără să-și dea seama ?

În mijlocul acestei păduri se află biblioteca fantastică a Șoarecelui de Bibliotecă, un fel de sediu al animalelor fabuloase și mitologice, Struțocămila, Hidra din Lerna, Harpiile, Grifonul, Unicornul, Himera, Pasărea Fenix și Pasărea Rock. Șoarecele de Bibliotecă, un exemplu de erudiție al acestei lumi, lucrează la un studiu despre Căpcăuni și la o **lotro.lucere în teoria torsului**.

Mai subtilă este lumea animalelor „de sunete", a Lupului-melodie din suita simfonică **Petrică și Lupul**, și a **Carnavalului animalelor**.

O altă „cutie în cutie" este lumea bursucilor și a viezurilor, care trăiesc într-o armonie desăvîrșită, respectînd o sumă de vechi obiceiuri „tribale", dintre care cel mai pitoresc este acela din noaptea Anului nou, cînd se aruncă cu făină și cu sare de bucătărie.

În toate aceste lumi se publică reviste și ziare (**Ziarul corbilor**, tipărit în limba **eronc**, **Revista cangurilor**), se dau rețete la care sînt invitate personaje importante (Lupul Ysengrin și Vulpoiul Renart, din **Romanul Vulpii**), sau pot fi urmărite la televizor superproducții celebre, „cu mari mulțimi de corbi și mari mulțimi de vulpi".

După cum se vede, în ciuda elementelor „de împrumut" cu care lucrează, Sonia Larian a scris o carte plină de fantezie și de subtilități ironice. Finalul „deschis" al **Bibliotecii fantastice** face posibilă o continuare în care este de sperat că vom avea ceva mai multă imaginație epică, ceva mai multă mișcare. Cînd se va întîmpla lucrul acesta, va trebui să ne întrebăm dacă **Biblioteca fantastică** este sau nu o carte pentru copii, și să comparăm rezultatul cu **Alice** sau cu poveștile despre hobbiți ale lui J.R.R. Tolkien.

FLORIN MANOLESCU ■

Reportajul bolii și morții poetului Lucian Blaga

O COBORÎRE LENTĂ SPRE NEFIINȚĂ

În anul premergător dispariției sale, poetul Lucian Blaga se plîngea mereu de o cefalee rebelă, însoțită de insomnii și uneori chiar de palpitații, pentru care se impune în mod obișnuit, printre altele, și controlul tensiunii arteriale. Bănuind însă că o are mărită, nu s-a lăsat niciodată controlat, declarînd întotdeauna că această examinare nu-l interesează. Începuse să fie ușor iritabil, apoi depresiv, așa cum rezultă dintr-o scrisoare

„Viața mea, mai bine de un an, reprezintă doar o coborîre lentă spre neființă".

Un amănunt asupra căruia trebuie să insist acum este faptul că din cînd în cînd apăreau și unele accese tusigene, chiar prelungite, adevărate chinte de tuse, așa cum i s-a întîmplat într-o vizită făcută unor prieteni ce aveau un vecin de cameră cam incomod. I s-a atras atenția cu teamă și insistență cînd au început chintele :

— Lucian, mai încet ! Se aude !

„Coborîrea lentă" — cum își preciza el starea în această perioadă — o mai sublinlază, de astă dată scuzîndu-se, într-o altă scrisoare :

„...chiar în timpul cînd mă găseam la tine, mi-am făcut reproșuri amare că ți-am vorbit de bolile mele. Te rog să-mi ierți gestul. Trebuia să tac și să sufăr (cum știi tu s-o faci, atît de discret) : dacă se întîmplă ceva, se întîmplă și... gata. Așa te-am amărît".

Pe la începutul lui noiembrie 1960, vărul său, compozitorul Augustin Bena, împlinind venerabila vîrstă de 80 de ani, este sărbătorit de către Uniunea compozitorilor. La festivitate iau parte și rudele apropiate, printre care sora lui, chimista Medean și, bineînțeles, vărul său, poetul.

Sora sărbătoritului suferea de osteoporoză, prezentînd un mers greoi, sprijinit în baston, fapt ce l-a făcut pe Blaga — total absent la cele ce se petreceau în jur — s-o supună pe chimistă la un adevărat chestionar în legătură cu durerile ei de la picior și coloană, fiindcă începe să le simtă și el, mai ales cînd se află în „Eutopia" — mîndra grădină — sau „grădina lui Lulu", cum era numit în familie, ultimul loc de creație al poetului.

Durerile erau din ce în ce mai mari, localizate în regiunea lombară, iradiind apoi de-a lungul coapsei piciorului drept, mai ales atunci cînd intra prin gardul ce înconjura „Eutopia" sau cînd cobora în denivelarea ce se afla într-o porțiune dinspre mica colibă unde lucra.

De aici, din colibă, trimite cuiva rîndurile de mai jos, fără a pomeni însă nimic despre boala ce începuse deocamdată să dea mici semnale :

„Scriu la măsuța pe care o cunoști. Nici Eminescu n-a avut o măsuță „mai de brad".

Trebuie să mai treacă vreo cîteva zile pînă să pot învinge criza singurătății. Bătrînețea nu-mi este în nici o privință dascăl. Inima continuă să se dea cîteodată de-a berbeleacul, dar acestor misterioase semnale nu le mai dau prea mare importanță.

E poate mai bine așa."

Pe neașteptate apare acum de rezolvat o problemă financiară ce impunea o călătorie grabnică la București, prilej bun să reia acolo și problema imprimărilor la magnetofon din poezia sa.

Aici și acum se declanșează drama !

Aflat în camera de baie din apartamentul fiicei sale, simte o durere violentă în regiunea lombară, ca o adevărată tăietură de cuțit, care-l doboară. Nu poate ieși din baie decît tîrîndu-se pe parchet și covoare pînă la o canapea din apropiere. Se apelează la medic, care pune diagnosticul de sciatică și îi face obișnuitele infiltrații cu novocaină, fără nici un rezultat însă. Expediază atunci unei familii prietene din Cluj următoarea telegramă :

București, 8 noiembrie 1960
De zile sînt ținut la pat de un grav atac lumbago. Nu știu, încă, cînd mă pot întoarce. Lucian.

Poetul la totuși hotărîrea întoarcerii la Cluj, rugînd-o pe nepoata sa Lelia din București să-l conducă la gară. La despărțire îi spune :

„Nu cred să te mai văd vreodată, fiindcă am convingerea că de boala asta nu mai scap".

Se temea de cancer și încerca, mai în glumă, mai în serios, să alunge „ideea" prin cele două așa-zise teorii ale sale — că oamenii cu părul creț nu fac niciodată cancer și că acesta nu este compatibil cu tuberculoza, boală ce i-a secerat tatăl și o parte din frați.

Sosit la Cluj, reușește chiar a doua zi să vadă familia prietenă, unde este reținut la cină. E complet schimbat, apatic, palid, cu suferința vizibil întipărită. De acum încep consultații, analize, medicamente peste medicamente. Printre atîtea și atîtea sfaturi medicale, dorința lui este să i se aplice un tratament mai tradițional, mai „de casă", să i se pună ventuze pe regiunea dureroasă în suprafața coloanei lombare.

— Oare nu am cumva cancer ?

Este combătut sincer, cu convingere, cu argumente, fără însă ca el să scape de aceste sumbre presimțiri :

— Mă simt în ipostaza „Greerușei" și tare doresc să mi-o recitiți !

Și în timp ce ventuzele încercau să-i aline durerile i s-a recitit, cu emoție greu de stăpînit, poezia dorită :

Greerușa

Greu e totul, timpul, pasul.
Grea-i purcederea, popasul.
Grele-s pulberea și duhul,
greu pe umeri chiar văzduhul.
greul cel mai greu, mai mare
fi-va capătul de cale.
Să mă-mpace cu sfîrșitul
cîntă-n vatră greerușa :
Mai ușoară ca viața
e cenușa, e cenușa.

Durerile persistă însă, cuvîntul cancer nu-l mai pronunță, dar din felul în care vorbea îți dădeai seama că la asta se gîndește. Nu-și spunea gîndul, ca și cînd ar vrea să-l alunge, un fel de teamă față de un lucru pe care nu vrei să-l pronunți ca să nu prindă viață.

Este examinat de un medic cardiolog, care-i găsește o tensiune arterială foarte ridicată de 280/130, pronunțîndu-se pentru o internare imediată în clinică. Iată o scrisoare trimisă cu puțin timp înainte de internare :

„Bine ai venit !
Nădăjduiesc că te-ai odihnit, dacă nu altfel, prin schimbare.
Și eu schimb, dar... internîndu-mă la Clinia I Medicală, mîine. Nu fi deci îngrijorată că nu voi veni. Trebuie să-mi facă niște „analize provocate". Deși cele făcute săptămîna trecută n-au arătat nimic rău, continu să slăbesc.
Regret tot și mai ales că nu te văd. Îți sărut mîinile dragi".

În 30 noiembrie 1960 la orele 14 este internat în Clinica Medicală I (Acad. prof. Moga) pentru dureri în membrul inferior drept, insomnie, iritabilitate, palpitații, formulîndu-se diagnosticul de nevralgie sciatică și, asociat, boală hipertonică cu valori mari (25/13).

NOTA AUTORULUI. Cer scuze cititorilor pentru prezența multor termeni medicali, imposibil de evitat, și mulțumesc celor ce m-au ajutat prin copiile exacte după documente.

În 2 decembrie 1960 radiografia coloanei vertebrale arată fractura vertebrei L.2. În continuare se face consult cu Ortopedia, care pune diagnosticul de fractură spontană pe fond osteoporotic și se decide imobilizarea, aplicîndu-i-se în 15 decembrie 1960 patul gipsat.

Internat în rezerva 15, are tovarăș de suferință pe baritonul Ursulescu, imobilizat în pat de un infarct miocardic, făcut pe scenă în „Carmen". Originar din Lugoj, unde Blaga a locuit un timp la socrii săi, Bredicenii, amiciția s-a legat repede, poetul ajutîndu-l la început ca o adevărată soră, cu încurajări, apă, orele de medicamente, încingîndu-se discuții despre Lugojul vechi, trecînd apoi chiar la poezie, Blaga fiind plăcut impresionat cînd Ursulescu i-a recitat

Melancolie

Un vînt răzleț își șterge lacrimile reci
pe geamuri. Plouă.
Tristeți nedeslușite-mi vin, dar toată durerea,
ce-o simt, n-o simt în mine,
în inimă,
în piept,
ci-n picurii de ploaie care curg.
Și altoită pe ființa mea imensa lume
cu toamna și cu seara ei
mă doare ca o rană.
Spre munți trec nori cu ugerele pline.
Și plouă.

Dar iată că pentru Blaga încep de acum chinurile insuportabile ale corsetului gipsat. Face febră, se plînge de dureri mari. Se interpretează totul ca o congestie pulmonară, scoțîndu-se patul gipsat în ziua de 20 decembrie 1960, după care se începe administrarea de antibiotice. Soția poetului, Cornelia, nu-l mai părăsește nici ziua, nici noaptea, dormind pe o canapea lîngă el. Deoarece mulțimea de vizitatori ai lui Blaga deranjau starea de infarct a lui Ursulescu, se intervine acut pe lîngă conferențiarul Faur, care mută pe poet în rezerva 13 cu două paturi ocupate acum de el și Cornelia. În 31 decembrie, cînd cîntărețul vindecat a părăsit clinica și-a luat rămas bun de la poet care-l îmbrățișează spunîndu-i :

— Te felicit că pleci și că te faci bine, eu însă aici voi rămîne !

Cu o zi înainte, evoluția bolii era următoarea :

Dureri pe traiectul membrului inferior drept. Obiectiv : tumefierea gambei și labei piciorului drept, cu edem palid discret. Pulsul și temperatura, normale. Interpretîndu-se ca o flebită, se asociază și heparină.

În această zi, el adresează din clinică următoarea scrisoare :

„Eu, care într-un fel sau altul mă simt atît de aproape de Moarte, pot să-ți declar că tot ceea ce văd, aud și simt mă interesează, mă impresionează și mă încălzește. Stau uneori la geam și privesc strada, firește, nu fără nădejdea de a zări o siluetă scumpă.
Ei bine, lumea care se grăbește spre oraș, o mamă și un băiețel care duc un brad, copiii unei grădinițe scoși la plimbare, o pată de senin, minunatul cer de ieri și chiar un copac cu crengile pustii așteptînd pe Martie, mă înduioșează și îmi dă impresia că viața mai trebuie trăită. Dar iar am revenit la mine ! Ca să termin acest capitol : am avut o mică stagnare în ameliorarea stării mele clinice și am început acum un nou tratament."

16—20 ianuarie 1961. Afebril. Consultul cu Clinica ortopedică suspectează un eventual abces rece. Se face puncția dar nu se extrage decît serozitate, datorită edemului local prin compresiune în regiunea lombo-sacrală, date de colacul de cauciuc. Mică escară pe regiunea sacrală. Pansament. Se rămîne pe lîngă diagnosticul de osteoporoză.

17—22 februarie 1961. În prezența academicianului Moga se face un nou consult și se pun următoarele probleme :

1) Clinica Medicală I își menține suspiciunea de proces neoplazic, avînd în vedere evoluția trenantă, slăbirea, durerile, atrofiile musculare și propune transferul în Clinica ortopedică.

2) Ortopedia susține că leziunea nu ar fi de natură neoplazică și lipsa de consolidare se explică prin complicațiile intercurente survenite pe parcurs care au împiedicat o imobilizare corectă (flebita, congestia pulmonară). Susține continuarea terapiei conservatoare, cu imobilizare și gimnastică medicală. Nu este de acord cu transpunerea în Clinica ortopedică, din lipsă de condiții corespunzătoare.

Începe să aibă dureri și mai mari, cumplite, insuportabile, mai ales noaptea, ceea ce l-a făcut odată să-i ceară cu insistență Corneliei un revolver.

Tot în acest răstimp și-a cerut iertare Corneliei pentru toate supărările pricinuite, spunîndu-i :

— Ești Maica Precista !

Discuțiile în jurul diagnosticului continuînd fără a se ajunge la o clarificare, se apelează la acad. Alex. Rădulescu din București, chemat de familie, care, în consult cu Medicala I și Ortopedia la patul bolnavului, rămîne la diagnosticul de neoplasm vertebral, fără a se preciza dacă este primitiv sau secundar.

În jurul lui vegheau necontenit Cornelia, verișoara Medean și nepoata Gigi.

— Nu credeți că ar trebui să ne gîndim și la moarte ?

— Tu ești nemuritor, Lulule, i-a răspuns chimista.

A zîmbit. I-a plăcut.

Le-a mărturisit apoi că vrea să scrie un mare poem despre albine, care să fie opera lui de căpătîi, manifestîndu-și dorința de a fi inițiat în tainele stupăritului de Romi Bena, învățătorul din **Hronicul vîrstelor**, din munți, de la Purcăreți, care sosit apoi în grabă la Cluj să-și cerceteze vărul, n-a putut schimba nici un cuvînt cu poetul, cuprins atunci de niște dureri teribile.

Al cui este trecutul trecători
Trecutul e al celor care vin

al cui este trecutul trecători
trecutul e al celor care vin
al cui este pămîntul muncitori
pămîntul e al celor ce-l muncesc

există vreo primejdie pe lume
nu pentru noi nu pentru noi
primejdia e un cuvînt infam
exclus din limba noastră de erol

ION NICOLESCU ■

Se mai iveau însă și scurte perioade optimiste în evoluția bolii, așa cum a fost atunci cînd l-a vizitat filozoful D. D. Roșca, coleg de liceu și facultate, prieten vechi, pe care Blaga l-a asigurat că se va face bine, propunîndu-i să se ocupe amîndoi de poetul romantic Hölderlin, considerat cam neclar în creația sa.

— De ce amîndoi ? — s-a întrebat mereu D. D. Roșca, cîtă vreme Blaga tradusese pe Goethe, Lessing ș.a.

— Și apoi, dragă D.D., vreau să te fac un pic gelos. (Aluzie la Inej).

Sau să-l spună altul bun și apropiat prieten, profesorului Liviu Rusu :

— Are și boala rostul ei, te face să te cauți lăuntric și nu strică !

S-a revoltat pînă la furie pe devotata lui verișoară, D-na Medean, atunci cînd aceasta i-a povestit că posedă un portret făcut ei de pictorul Tasso-Marchini, abandonat însă pentru nemulțumirea și pudicitatea ei de a-și privi umerii și pieptul decoltat.

— Unde este ?

— La Sebeș, într-o pivniță, împreună cu alte lucruri neînsemnate din timpul refugiului.

— Imediat să trimiteți să-l aducă. A fost cel mai mare pictor stabilit la Cluj. ...Și zilnic, zilnic a stăruit să i se aducă, pînă cînd un nepot sosește cu portretul de la Sebeș.

— Ce culori splendide ! Îți promit, cînd mă voi face bine, să mergem prin muzee, așa cum am făcut cu Breazu la Paris, să-ți explic ce înseamnă pictura.

3—5 aprilie 1961. Bolnavul face o stare depresivă, chiar obnubilări și dezorientări în timp și spațiu. Se decide administrarea opiaceelor.

Verișoara îl întreabă într-un moment de liniște :

— De ce nu vrei să scrii la ce te gîndești, Lulule ?

— M-am gîndit destul, a fost răspunsul filozofului.

Îi roagă pe cei din jur să nu mai primească vizite. La această destrămare a tot ce a fost cîndva osatura artistului, cît mai puțini spectatori.

28 aprilie 1961. Afebril, dureri în coloană, stare depresivă. Obiectiv, se remarcă slăbire — emaciere.

1—4 mai 1961. În mod acut devine dispneic, febril, ușor cianotic. Stare generală alterată. Se continuă tratamentul cu morfină și penicilină.

5—6 mai 1961. Persistă febra, dispneea și cianoza. Raluri bronșice umede și uscate diseminate. Aspect clinic de bronchopneumonie dublă. Se telefonează fiicei sale Dorli la București, care sosește în grabă, văzîndu-și pentru ultima oară tatăl.

În dimineața zilei de 6 mai ora 4.30 starea bolnavului agravîndu-se progresiv, sucombă.

Diagnostic : Neoplasm al coloanei vertebrale, boală hipertonică, miocardiopatie cronică, tromboflebită recidivantă, tulburări paroxistice de ritm cardiac, bronchopneumonie.

Autopsiat în ziua de 6 mai 1961 (Nr. 7553/A), necropsia aduce o surpriză și anume, descoperirea unui carcinom bronchopulmonar de mărimea unei nuci, cu metastaze în glandele suprarenale și coloana vertebrală de mărimea unui cap de nou născut.

Moare îngrijit pînă în ultima clipă de Cornelia.

După o oră sosește și nepoata Gigi, care-i cuprinde mîna caldă încă.

Familii apropiate depun buchete mari de irișI.

La morgă, o studentă așază pe trupul marelui dispărut poezia „Cînele din Pompei" iar cineva îi introduce în buzunarul hainei „creionul care scrie singur".

Dr. MIHAI IUBU ■

Un personaj istoric este cu atît mai viu cu cît își simte mai devreme și mai radical timpul, cu cît anticipează, cu cît revoluționează

— În definitiv, ce e cu „anistorismul" criticului Nicolae Manolescu ? Mă uit la dumneavoastră cu îngrijorare. Chiar nu trăiți în istorie ?

— Este o întrebare pe care ți-ai pus-o citindu-mă sau te faci în mod perfid avocatul diavolului ?

— Să zicem că vorbind despre „anistorismul" criticului literar Nicolae Manolescu mă fac ecoul unor opinii care circulă pe seama dumneavoastră. Opinii care, între noi fie vorba, nu au apărut fără să se buzeze pe ceva. Vă reamintesc zicala cu focul și fumul.

— Uite așa se naște și circulă ideile greșite despre cineva — cînd oamenii se fac prea ușor ecoul opiniilor altora. Anistorismul meu, George Arion, este o prejudecată la care, din comoditate intelectuală ori din prostie agresivă, mulți nu pot sau nu vor să renunțe. Cum să trăiești, să gîndești, să scrii în afara istoriei ? Cărțile mele sînt pline de istorie. Maiorescu, Sadoveanu... Nu am scris întîmplător despre ei și scopul meu n-a fost simpla exegeză. Experiența literară (și istorică) mi i-a scos în cale ca pe niște martori semnificativi. Și i-am folosit ca să vorbesc despre condiția criticii ori a literaturii, despre mine însumi, cel de aici și de acum, — într-o măsură poate mai mare decît despre ei înșiși, cei de altădată.

— În Contradicția lui Maiorescu îi prezentați pe marele critic obsedat de dorința de a „inaugura" în cît mai multe domenii : în critică, în oratorie, în ortografie, în polemică... În cartea dumneavoastră, Maiorescu oscilează între vocația sa de „constructor" și activitatea de „demolare" a unor valori care nu mai corespund timpului său. De ce ați prezentat o astfel de teză ?

— Cartea s-a născut dintr-un anumit sentiment care a devenit tema ei interioară. Eu fac o distincție între tema propriu-zisă (care e critica lui Maiorescu, proza lui Sadoveanu) și tema interioară pe care, în cazul cărții despre Maiorescu, o găsești formulată din motto-ul ei, un text al lui E. Lovinescu : „În materie de cultură, evoluțiile nu sînt niciodată perpetui, nici lineare..." Și așa mai departe. Aș zice că am scris o carte despre aprehensiune. Pentru a construi solid în cultură este nevoie de stabilitate. Nimeni nu scrie pentru cîteva luni, pentru cîțiva ani. Nimic nu mi se pare mai străin de creație decît spiritul de campanie : cînd ne echipăm pentru un scurt interval de timp, știind perfect că ne vom dezechipa ca să ne echipăm din nou. În literatură, singura planificare posibilă este aceea pe termen lung.

— De ce ați scris despre Sadoveanu ca despre un autor care, pe măsură ce înaintează în vîrstă, se retrage din fața vieții și devine stăpînul unui univers imaginar, de natură livrească ?

— Ca să polemizez cu o anume mentalitate, cu un anume fel de a citi și de a scrie, cu o idee de literatură.

— Prea clar. Nu vreți să fiți mai nebulos ?

— Am polemizat cu șabloanele, hiperbolele, lozincile, prejudecățile, manualele și, la urma urmei, cu mine însumi. Dar observă, te rog, că am polemizat cu deferență și n-am jignit pe nimeni. Am citat tot ce am găsit interesant și am omis părerile pe care eram silit să le resping. Nu înțeleg unde au văzut unii dintre recenzenții cărții lipsă de respect, iconoclastie etc... Mă și mir la critici frica aceasta de o părere deschisă. L-am coborît pe Sadoveanu ? În realitate, am vrut să-l instalez pe un alt soclu decît acela de pe care rutina noastră cea de toate zilele nu l-ar vrea niciodată dat jos. Cît de solid e acest soclu nu știu, te las să apreciezi singur. Dar de coborît, nu critica îl coboară pe Sadoveanu (sau pe oricare alt scriitor), ci politețea mortificantă a celor care și-l amintesc doar la aniversări.

— Eu am înțeles altfel Sadoveanu, cartea cea mai plină de istorie pe care ați scris-o... Dar, totuși, nu foarte plină. Am înțeles-o ca pe o examinare a răspunsurilor pe care le-a dat marele prozator istoriei atît de frămîntate din prima jumătate a secolului nostru. Mi-a plăcut creionarea discretă a ecranului epocii în care a creat Sadoveanu. Mi-au plăcut fraze ca acestea : „(Ce straniu și tragic lucru : marele Sadoveanu visa la o utopie a cărții tocmai într-un timp cînd cărțile lui — și ale lui Th. Mann, și ale altora, la care l-am raportat — erau arse în piața publică ori despicate simbolic cu toporul de către cei cărora, auzind cuvîntul cultură, le venea să scoată pistolul !)".

— Și ce nu ți-a plăcut ?

— Iată o întrebare care îmi convine ! Mulțumesc ! Nu mi-au plăcut paginile în care se teoretizează prea mult (nu mă refer la valoarea lor), ca, de pildă, toată discuția despre roman din capitolul „De ce nu avem roman". Aceste pagini „sparg" unitatea eseului.

— Crezi ? Eu sînt un teoretician care se folosește de analize. Un om care nu se poate niciodată decide între „plăcerea" literaturii și „ideile" pe care literatura i le pune la dispoziție ca să teoretizeze.

— Teoretizați atunci ! Cum au trăit istoria marii noștri prozatori ?

— Romanul nostru interbelic e, adesea, un roman istoric : Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război, Pădurea spînzuraților, Răscoala. **Fără însă o mare problematizare istorică. Să pornim de la un exemplu :** Zauberberg (Muntele vrăjit, n.n.) **al lui Thomas Mann nu conține, decît în final, imaginea istoriei concrete (primul război mondial), fiind totuși cartea cea mai tulburătoare care s-a scris despre sfîrșitul Europei burghezo-umaniste. În disputa dintre două personaje ale romanului, Settembrini și Naphta, se decide „soarta" moștenirii europene a trei secole de umanism. Regăsim ideea peste tot la Th. Mann, în conferința despre Goethe sau în proză. Dar Pădurea lui Rebreanu ? Imaginea războiului e a Ardealului sub habsburgi, a conflictului ce se dă în sufletul unui român silit să lupte contra românilor, toate acestea se văd, sînt directe și puternice ; dar romanul nu trece dincolo de experiența imediată a lui Bologa și nivelul problematic e departe de a fi impresionant. Cum nu e, vai, nici la Camil Petrescu, spirit mai speculativ decît Rebreanu. Ceea ce lipsește romanului românesc interbelic este teoria : cu alte cuvinte nu istoria, ca temă, ci istoricitatea, ca idee.**

— Faptul că scriind și găsindu-mi în scris manifestarea cea mai deplină și adecvată a personalității eram obligat să-mi asum o răspundere. Cultura, lecturile, conștiința unei continuități (care îmi interzicea naivitatea de a mă crede cel dintîi, singurul ; așadar, raportarea la ceilalți, la un timp și la o societate în care trăiesc și față de care toate acestea îmi ofereau o perspectivă integratoare foarte largă) au consolidat acest sentiment pe care l-am dobîndit scriind.

— Fără îndoială, ce se petrece într-o bibliotecă poate fi extrem de interesant, uneori hotărîtor, pentru mersul istoriei. Să ne amintim cît a zăbovit Lenin în preajma cărților. Esențial este ca lumea cărților să nu te îndepărteze de lumea reală, ci să te facă s-o înțelegi și mai bine. La dumneavoastră însă istoria pare mai curînd o experiență cărturărească.

— Nu e o experiență cărturărească, pentru că scrisul e modul meu de a exista. Prin el, am acces la istorie. Înainte de a scrie, mă găseam în preistoria ființei mele. Scrisul m-a socializat, m-a făcut coerent. Esența specific umană fiind una istorică, eu pretind a o fi dobîndit prin scris (așa cum alții o dobîndesc prin acțiune). Revista „Flacăra" are o rubrică, Faptele și vorbele, **a lui Ov. S. Crohmălniceanu. Titlul (complementaritatea, opoziția) mă face să cred că autorul nu se referă în special la scriitori, ci la oameni care uzează în chip întîmplător de cuvinte și se află de aceea cîteodată în conflict cu faptele lor (e chiar definiția demagogiei). Dar scriitorul uzează în chip necesar de cuvinte, și nu doar uneori, ci tot timpul. La el conflictul acesta nu există, căci el e omul cuvintelor : sincer sau demagog exclusiv în cuvinte, criteriul e interior.**

— Ați scris un eseu frumos și sever despre Procopius din Cezareea, autorul unei „istorii secrete", în care prezintă faptele altfel decît în istoria dată la iveală. Deci Procopius a mințit. De ce nu-l absolviți ? Împrejurările în care a scris l-au silit să adopte o mască. În definitiv, e de admirat pentru că, pînă la urmă, nu a acceptat să scrie numai o versiune mincinoasă (care o fi aceea ?) și s-a simțit dator să spună și adevărul.

— Istoria mincinoasă a lui Procopius este un panegiric comandat de (și închinat lui) Justinian, același care devine erou negativ în istoria secretă. M-a deranjat la Procopius faptul că are două fețe. Un scriitor nu trebuie să aibă decît o singură față.

— Dumneavoastră aveți una singură ?

— Da.

— Surprinzător răspuns. Nu mă așteptam la el. Să trecem însă la altă întrebare. Ce iubiți dumneavoastră cel mai mult din istoria românilor ?

— Revoluțiile. Cu alte cuvinte, aerul proaspăt, vigoarea națiunii noastre, capacitatea ei de a se schimba, de a-și crea instituțiile și ideile necesare, apariția oamenilor de care a fost nevoie, ori de cîte ori a fost nevoie, pentru a se asigura continuitatea, viața. Detest pe conservatori, reacționarismul, istoria devenită muzeu, idolatria. Un personaj istoric este cu atît mai viu cu cît își simte mai devreme și mai radical timpul, cu cît anticipează, cu cît revoluționează. Cită revoluție, atîta istorie.

— Un exemplu de astfel de personaj.

— Bălcescu, un personaj fascinant.

— Ce vă place la el ?

— Intransigența morală. Refuzul tranzacțiilor. Puritatea sufletească. Nimbul eroic.

— Ce personaj din istoria noastră detestați ?

— De pildă, pe Constantin Cantemir, fiindcă a pus să fie omorît Miron Costin. Unul din marii cărturari ai secolului XVII ucis din porunca unui domnitor care abia știa să se iscălească ! A regretat apoi, ni se spune... Dar pe un Miron Costin nici un regret nu ni-l mai putea restitui.

— Care e condiția, după dumneavoastră, ca un personaj istoric să fie viu în conștiința noastră ?

— Condiția e să nu-l privim ca pe un obiect de aniversare. Este o evoluție organică a oricărei culturi care face să se mențină la suprafață tot ce e mai bun, toate ideile morale, tot ce poate constitui un exemplu, toate personajele. Aniversările oficializează. Cînd, în fond, nici nu e nevoie să întoarcem capul spre trecut ca să văd aceste personaje ilustre. Ele sînt aici și acum. Și, dealtfel, eu nici nu am ceea ce se cheamă „sentimentul trecutului". Trecutul e necontenit prezent în mintea mea.

— Ce ați învățat din istoria trăită, din istoria citită ?

— Că totul se repetă și că totul e nou. Că toate greșelile sînt justificabile, dar că nici una nu se uită. Că toți eroii au momente de slăbiciune și toți lașii momente de eroism, dar că pînă la urmă eroii rămîn eroi și lașii, lași. Că nu noi ne stabilim de obicei responsabilitățile, dar că sîntem responsabili de tot ce se întîmplă. Că istoria e o continuă invitație la alegere, dar că nu sîntem totdeauna liberi să alegem.

— Vă invidiez pentru răspunsul ăsta. Nici n-am să-l transcriu. Prea puneți în umbră tot ce am zis eu. Ca să vă iert, să trecem la altceva. Mi-ați spus acum cîteva zeci de minute (într-un trecut care în mintea dumneavoastră e prezent) că astăzi ați scrie altfel despre Maiorescu. Înseamnă că peste alți cîțiva ani ați scrie din nou în alt chip.

— Întocmai.

— Înseamnă că toată viața n-ați scrie decît variantele unei singure cărți.

— Idealul meu este să scriu mereu o altă carte despre mereu același autor.

— Am notat ideea.

— Mă bucur.

— Și eu. Dar cum explicați faptul că respectivele cărți pe care le-ați scrie nu vor semăna între ele ?

— Epoca îmi comandă cartea. În măsura în care o scriu ca pe un răspuns nemijlocit la apelul epocii, ea nu poate fi la fel cu cartea dinainte.

— În cuvîntarea sa la Congresul educației politice și al culturii socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit și la rolul criticii literare în promovarea unei arte revoluționare. Secretarul general al partidului a spus atunci, printre altele : „Trebuie să facem din critica literară o armă puternică de luptă pentru o artă revoluționară, pentru formarea omului nou, cu o concepție înaintată despre lume."

— Sublinierea rolului criticii este totdeauna necesară. Cu atît mai importantă este faptul că această subliniere s-a făcut de la tribuna Congresului educației politice și al culturii socialiste de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. O cultură nu se poate dezvolta fără critică. Literatura noastră socialistă nu poate înflori fără o critică literară afirmată răspicat, pusă în slujba idealurilor revoluției. Aprecierea de către secretarul general al partidului ca fiind deosebit de necesară transformarea criticii literare „într-o armă puternică de luptă pentru o artă revoluționară" deslide concepțiile celor care își mai imaginează critica în chip simplist, ca pe un comentariu parazitar al literaturii. Dacă avem opere, se ne mai trebuie comentarea lor, par aceștia a se întreba. Cu alte cuvinte, fiecare din noi, cei care citim, îndeplinim automat și un oficiu de critic. Ar fi ideal dar, din păcate, nu e și adevărat. Spiritul critic pretinde o educație prealabilă și un exercițiu. Criticul este un profesionist : citind într-un anume fel, învață și pe alții să citească. Sensul educativ, formator, al criticii de aici decurge. Cea mai puțin dificilă (era să zic criptică) operă se cuvine explicată spre a fi înțeleasă cum trebuie : a explica vrea să zică a raporta opera la condițiile social-politice, istorice, în care a apărut : a o compara cu altele ; a-i desprinde mesajul original și mijloacele particulare. Spiritul critic se naște ca urmare a acestui complex proces de explicare, el este o rezultantă și rolul lui începe de aici : în fond, critica există (ca instituție publică) pentru a permite constituirea acestui spirit înțelegător, a acestei viziuni sistematice asupra literaturii. Critica marxistă fiind o ideologie, ea structurează ideologic literatura, dezvăluie ideile ascunse în imaginile poetului ori în reprezentările prozatorului, pune în evidență substructura literaturii, confruntă intențiile și rezultatele, scopurile ideale ale artiștilor și practica scrisului lor. O greșeală este, firește, și aceea (inversă) de a considera această operație critică drept o instrumentalizare a conștiinței publice : cu alte cuvinte, de a furniza de-a gata explicații bune pentru toți în orice moment. Critica trebuie să stimuleze ideea de creație, care e inițiativă, libertate a omului.

— Istoria poate fi vinovată față de un individ, față de un popor ?

— Istoria nu poate fi niciodată vinovată. Ea e așa cum o fac popoare și indivizii.

— Dar invers ?

— Adică dacă un popor sau un individ pot fi vinovați față de istorie ? Tacit povestește, cum știi, despre nebuniile lui Nero. Suetoniu spune că împăratul Caligula ar fi exclamat, în setea lui de crime : „Oh, de ce n-are poporul roman un singur gît !" Ei bine, sînt Nero și Caligula vinovați ? Sînt romanii vinovați că au acceptat cu lașitate tirania unor demenți ? Tacit, în amărăciunea lui patetică, Suetoniu în lapidaritatea lui par a învinovăți și pe unii și pe alții. Dar ei sînt moraliști (mai ales Tacit) ai istoriei. Întrebarea este dacă noțiunea de vinovăție, așa cum o pui, are vreun sens. Eu cred că nu : în istorie contează doar ce s-a întîmplat și a stabili post festum vinovății e a introduce morala în real. Ceea ce nu înseamnă că indivizii ori popoarele nu sînt responsabili față de istorie. E altceva, e o atitudine concretă și contemporană cu evenimentele : toți sîntem responsabili de tot. Și eu cred că e mai firesc să educăm acest sentiment concret, decît să stabilim abstracte vinovății ulterioare.

— Ce preferați : să fiți martor al istoriei sau participant la făurirea ei ?

— Interesează ce sîntem, nu ce preferăm să fim. Îmi place să mă cred un martor implicat. Nefiind oameni politici, ei scriitori, participarea noastră este de un fel anume, indirectă, fără eficiență imediat controlabilă, fără putere de decizie politică. Dar, de vom mai fi citiți mîine, s-ar putea să ni se recunoască un mic rol (nu vorbesc de mine ca individ, ci de noi ca scriitori). Și trecînd la persoana mea : știu eu ? Fericiți cei care știu.

— După cum vedeți, am discutat cu dumneavoastră, cu „anistoricul" Nicolae Manolescu, mai mult despre istorie. Nu e o contradicție ?

— E o contradicție între ce cred eu despre mine și ce cred alții. Spune-mi o alta, eventual mai interesantă.

— Altădată.

GEORGE ARION ■

Criticul literar Nicolae Manolescu s-a născut la 27 XI 1939 la Rîmnicu Vîlcea. În prezent este lector la Facultatea de limba și literatura română din București.

Bibliografie : **Literatura română de azi. 1944—1964 (1965)** — în colaborare cu D. Micu, **Lecturi infidele (1966), Metamorfozele poeziei (1968), Contradicția lui Maiorescu (1970), Teme (1971), Teme 2 (1975), Sadoveanu sau utopia cărții (1976).**

fără prejudecăți despre

...STAREA REALĂ A STAȚIUNILOR BALNEO-CLIMATERICE

SINGEORZ-BĂI :

Subsemnatul, Mustățea Paraschiv, din comuna Tătărești de Jos, reclam următoarele: sînt foarte mulțumit de felul cum sînt consultat și tratat

Indiferent că vii prin sindicat, prin O.N.T. sau particular, la Singeorz-Băi miroase a regina-nopții și a verbină. Expresul oprește aici mai mult decît un minut, într-o gară invadată de sălcii și bănci pentru vilegiaturiști în fapt de seară. Unii se plimbă numărind traversele pînă departe în întuneric, dincolo de semafoare, unde ai impresia că stelele îți cad în palmă. Totul aici se petrece cu discreție : medicii consultă de dimineața pînă seara, pacienții se plimbă liniștiți, fac masaje, dușuri subacvatice, băi cu infuzii de plante, dușuri alternative, dușuri de lumină, raze röntgen, aerosoli cu ape minerale... Dar mai cu seamă se plimbă pe alei degustînd agale, cu o meticulozitate arhaică, sucurile subterane și miraculoase ale pămîntului de la poalele munților Rodnei. Sucuri minerale cărora chimiștii le-au stabilit diagnostice exacte : carbogazoase, bicarbonatate, clorurosodice, calcice, magneziene, slab feruginoase, cu ușoară radioactivitate, bune pentru bolnavii digestivi, pentru reumatici, nevrotici etc... Atmosfera e tranchilizantă. Uneori, seara, strada mare e străbătută de limuzine ultramoderne și de turme de oi patriarhale. Prin difuzoare se scurge o muzică discretă, o muzică pentru buna digestie a lumii. Împrejurările sînt pitorești „elveției", cu munți albaștri și păduri de fag sau de brad, cu mici case de țară aruncate parcă la întîmplare și înăbușite în verdeață. Medicii, spuneam, asistentele medicale și surorile stau retrase în cabinetele medicale și consultă zilnic sute de pacienți. La ora cînd scriem rîndurile de față în Singeorz-Băi se află aproximativ 3 000 de oameni care suferă mai mult sau mai puțin de gastrite cronice hipo și hiperacide, ulcere gastrice și duodenale, colite cronice, colicistite cronice, diskinezii biliare, litiază biliară și se hrănesc, după prescripții medicale severe, din izvoarele care situează Singeorz-Băi la nivelul stațiunilor de la Vichy și Karlovy Vary. Din păcate două dintre izvoare, și anume cele mai frecventate, sînt închise temporar pentru „studii și prospecțiuni !". Dar ceea ce e demn de remarcat aici, în această stațiune cu flux continuu de pacienți și vilegiaturiști, este fantastica uzină culinară, cu 7 regimuri speciale și 14 meniuri, preparate de maeștrii bucătari conduși de Petre Gavrilă, omul care, se spune, nu a reușit încă să prepare o mîncare fără gust, deși, evident, gusturile aici se discută în funcție de regimurile alimentare prescrise. E greu de aprovizionat o familie, o gospodărie și vă închipuiți cît de greu e să aprovizionezi 3 000 de oameni cu o poftă de mîncare devenită folclorică în aerul ozonat și curat, sub efervescența apelor minerale care stîrnesc absurile gastrice. Din păcate, magazinul alimentar din stațiune este catastrofal aprovizionat, în contrast cu pensiunile stațiunii, iar restaurantul este impropriu, înghemuit, aglomerat și asaltat de bețivani, scandalagii și insurgenți. Pînă nu de mult stațiunea avea un aspect eminamente vetust, rural : de curînd s-au recepționat definitiv două hoteluri-mamut, fiecare cu 900 de paturi, care dau așezării, prin arhitectura lor savantă, o înfățișare urbana, deși cu decibelii de rigoare în plus. Condițiile de civilizație sînt acum ireproșabile, oricîte cusururi ai căuta, oricîte noduri în papură ai prinde. Cei aproape 500 de membri ai personalului stațiunii își fac datoria cu conștiinciozitate. Expresivă în acest sens este o însemnare din „Condica de sugestii și reclamații a stațiunii". **„Subsemnatul Mustățea Paraschiv, din comuna Tătărești de Jos (satul Slăvești), județul Teleorman, reclam următoarele : Pentru prima dată cînd vin în stațiunea Hebe din Singeorz-Băi, județul Bistrița-Năsăud, sînt foarte mulțumit de felul cum sînt consultat și tratat, totodată mulțumit de felul cum își face serviciul conștiincios personalul de întreținere al vilei 11. În calitate de muncitor permanent la Stațiunea de mecanizarea agriculturii din comuna mea, voi vizita în fiecare an această stațiune frumoasă. Tractorist Mustățea Paraschiv. La mulți ani !"** (24 ianuarie 1976).

E într-adevăr, reconfortant să-ți petreci zilele de concediu și de tratament în Singeorz Băi și să nimerești sub supravegherea medicilor Mircea Cinguță, Ilie Hampu, Rudolf Sinai, Sergiu Diaconescu... Cînd nu mai ai ce face, cînd începi să te plictisești de atîta plimbare, de somn, de tenis, de cinematograf, de excursii, vizitezi tarabele de artizanat unde se vînd obiecte de prost gust, adevărate coșmare cu pretenții de unicat ! Sau mănînci semințe. Sau culegi fragi, afine și ciuperci. Ca un făcut, valea aceasta e și valea plantelor de izmă, de sunătoare și de coada șoricelului, ideale pentru tratamentul bolilor digestive. Mai puțin reconfortant e faptul că unii pacienți sparg geamuri, lavoare, dușuri, abajururi, ard paturile, cearșafurile sau fotoliile cu țigara, împachetează prosoape, fețe de masă, umerașe, scrumiere dispar fără adresă !

Și se face din nou seară. Soarele apune în plin scandal. O soție și-a prins soțul îmbrățișat cu o „persoană străină" pe o alee din parc ! Teatrul din Turda anunță tocmai bine turneul cu piesa „Ce-aveți cu bibicu ?", de Ștefan Berciu. Ultimele perechi de îndrăgostiți se retrag prin vile, prin hoteluri... Liftur ile, miraculos, funcționează. Telefoanele interurbane sînt defecte.

Și pretutindeni miroase a „regina nopții" și a verbină.

A. DOHOTARU ■

P.S. Sub clar de lună, doi bărbați îmbuteliază clandestin, de la izvorul 3, apă Hebe, renumita apă „Hebe" care oricum nu se prea găsește prin magazine ! O îmbuteliază cum știu, adică rudimentar, și o expediază apoi, contra cost, diferitelor persoane din țară. La urma urmei, ce să facă bieții oameni, dacă apa tot curge, tot curge de cîteva secole, și nimeni nu se gîndește să o valorifice cum se cuvine.

TUȘNAD :

Stațiunea își așteaptă adevărații gospodari ai turismului

Unul din orașele cu cel mai mic număr de locuitori — aproximativ 1600 — stațiunea balneo-climaterică Tușnad este totodată orașul în care încă aproape 2500 de oameni ai muncii descind într-un interval de două săptămîni, veniți din toate colțurile patriei pentru odihnă și tratament, completînd în mod fericit aspectul demografic al acestei frumoase stațiuni montane.

Dar ce înseamnă o zi petrecută la Tușnad ? Ce înseamnă Tușnadul pentru oaspeții lui ? Înseamnă o stațiune pitorească foarte frumoasă, cadru natural incintător în care prin grija statului au apărut și apar noi construcții destinate odihnei și tratamentului oamenilor muncii, încîntați de multe din darurile Tușnadului (care rămîne unul din punctele de mare atracție ale oricărei vacanțe), dar și nemulțumiți de lipsa de grijă a administrației, nemulțumire exprimată în fel și chip. Iată !.

Nicolae Dionisie din București, str. Giulești nr. 42, sector VII : „La izvorul nr. 3 este înfundat canalul și nu se poate folosi . De două săptămîni sînt aici și situația e aceeași, iar la vila nr. 32, camera 20, unde sînt cazat, bagi mîna prin crăpăturile pereților. Dacă nu mă credeți, puteți veni să le fotografiați. Numai pentru fetele de la ionizări pot avea cuvinte de laudă. Nu mă credeți, dar fetele astea nu primesc bacșișuri chiar dacă le-ai tăia..."

P. Stela, angajată a Institutului de proiectări din Oradea : „Am venit în stațiune cu cele două fetițe ale mele, am stat 7 zile dar mîine plec, renunț la bilet. Camerele n-au instalații sanitare, condițiile de cazare sînt poate mai rele decît cele ale cabanelor de pe vîrfuri de munte, cum ar fi cabana Piatra Craiului, Mălăiești etc. Între confort 2 și confort 3 nu e nici o diferență, poate numai faptul că la gradul 2 de confort o cameră are patru paturi, iar la celălalt șase paturi".

Principalul repros pe care i-l face stațiunii și tînărul Mihai Ciobanu, bucureș-te-n țetate", vorba poetului; nu de două săptămîni de cînd stau în stațiune, ci, după cîte am aflat, de ani de zile n-a mai văzut Tușnadul o piesă de teatru, nu profesionistă, ci măcar una de amatori, ori un spectacol de indiferent ce gen, o seară de dans, etc., etc. Notați, vă rog, că în tot Tușnadul nu există decît un singur televizor și acela la Casa de cultură, amplasat într-o sală cît o cutie de chibrituri, unde pot încăpea o mînă de oameni și care abia apucă locuri pe scaune. Cînd funcționează acest televizor, leșini în sală de atîta înghesuială. A început și Olimpiada, vă dați seama ce înseamnă un singur televizor la circa trei mii de oameni ?"

Ce am putut reține ca esențial din discuția purtată cu Carol Bicksak, directorul O.J.T.-ului Harghita, care, culmea, își are sediul la Tușnad : „Stațiunea are 2400 de locuri, oferind condiții pentru tratament, odihnă pentru turiști. Avem cîteva vile noi, unele construite pe temeliile celor vechi, complexul hotelier „Ciucaș", un camping cu 160 de locuri și... cam atît ! Pînă la finele anului viitor se vor da în folosință : o nouă bază de tratament cu 1000 de locuri, se execută lucrările de finisaj la un hotel turistic cu o capacitate de 220 de locuri și ale altuia de 260 de locuri".

De folosirea nejudicioasă a personalului auxiliar (instalatori de apă și canal, lăcătuși etc), de faptul că stațiunea are suficiente locuri de cazare de confortul 2 și 3, diferența de confort nefiind, practic, decît, poate, la preț, grad de confort la care conducerea O.J.T.-ului nu vrea încă să renunțe, cu toate că dintre pacienți unii sînt nemulțumiți de faptul că acest organ de turism nu a reușit să înjghebeze noțiunea de agrement, aici, la Tușnad, pe noi temelii (nici măcar o sală de jocuri mecanice nu există, nu mai vorbim de televizoare instalate în holurile vilelor) și de faptul că unele vile sînt evident neglijate de personalul de serviciu, tovarășul Bicksak nu vrea să discutăm. Nici de „zugrăveală" nu poate fi vorba.

Oricum, n-am avut sentimentul că dînsul înțelege pînă la capăt necesitatea remedierii imediate a atîtor „lucruri mici" care produc însă necazuri mari, necesitatea ștergerii unor pete negre de pe un „tablou" care poate și trebuie să fie în întregime frumos : atît de căutata, de dăruita și binefăcătoarea stațiune Tușnad.

Nutrim speranța că forurile în drept, autoritățile județene și Ministerul Turismului vor lua urgente măsuri pentru ca Tușnadul să-și descopere gospodarii pe care-i merită.

M. N. FLORIAN ■

SĂRATA-MONTEORU :

Un loc unde se poate citi o carte plutind pe spate

Astăzi, ca stațiune, Sărata-Monteoru este desigur mai puțin cunoscută decît, să zicem, Borsec, Olănești sau Herculane, deși numele său legat de o veche cultură descoperită aici, cultura Monteoru, de ceea ce presupune a fi fost un altar dacic, cît și de mina de petrol atît de neobișnuită în lume, are o veche și statornică rezonanță în memoria noastră. De vină au fost și împrejurările nefavorabile care, pînă în urmă cu cîțiva ani, îi ruinaseră încet și sigur faima sa vindecătoare, odată cu vechile instalații termale. Ar fi fost totuși păcat și de aceasta și-au dat seama fruntașii județului buzoian care, în numai 4—5 ani, cu eforturi admirabile, ce păreau să pară unora inutile, au început să-i pună noi temelii, readucînd-o astfel în circuitul balnear.

Stațiune în care reumatismul — această boală atît de puțin spectaculoasă în majoritatea cazurilor, însă tot pe atît de perfidă prin răbdarea cu care așteaptă bătrînețea multora ca să-i lovească — are ca remediu apele izvoarelor de aici cu o extraordinară concentrație de magneziu (peste 90°o), Sărata-Monteoru beneficiază atît de o climă îngăduitoare, cît și de un peisaj odihnitor. Mai mult, pentru cei bolnavi de ochi, aici picură un izvor (în aproape o oră abia se umple o sticlă la jgheab) despre care localnicii, afirmă, dîndu-se pe ei înșiși de exemplu, că „tămăduiește" ochii. Cu aceste calități nu e de mirare că, odată cu revenirea din uitare — după ce străluc ise o vreme la începutul secolului — astăzi, în bazinul central — în care poți să și citești, fără să mai fie nevoie să dai din mîini, atît e de sărată apa ! — aproape că nu mai ai loc să intri. „Numărul celor atrași de stațiune, confirmă șeful complexului-băi Sărata-Monteoru, Valeriu Sîrbu, este an de an tot mai mare și dacă baza de tratament le asigură îngrijirea, nu același lucru se poate spune de posibilitățile ei de cazare.

Într-adevăr, din vechea stațiune mai rămăsese nedărîmat un singur pavilion cînd s-au pus bazele reconstrucției sale. Ceva mai încolo, sub pădure, deși amenințat, un parc secular n-a fost pînă la urmă tăiat. Printre bolovani abia pîlpîia Sărățelul, apă limpede, de munte, care se sărează brusc la intrarea în localitate. Cam atît rămăsese din zestrea, altădată falnică, a stațiunii, cînd buzoienii și-au întors din nou privirile spre ea, mai ales că este foarte apropiată de orașul de reședință al județului. Numai cu forțele lor buzoienii însă pînă acum nu au reușit, desigur, să construiască prea mult și nici construcțiile, exceptînd noul motel „Mina de petrol" (dar cu numai 40 de locuri) nu sînt cine știe ce arătoase, un bloc mic, numit cu prea mare încredere vila „Istrița", pare făcut mai mult din economii, un altul, ceva mai frumos, dar nu mai încăpător, al U.N.C.A.P.-ului, un șirand, cabine pentru băile calde (42) și cîteva căsuțe în campingul motelului. 500 de locuri pe serie, la care se adaugă camerele închiriate la localnici. Cam atît sau, mai bine, gîndindu-mă la cei care vin aici în primul rînd ca să se trateze și apoi să se odihnească, 1000 de băi pe zi.

— Modest, e adevărat, recunoaște tovarășul Valeriu Sîrbu, dar sîntem abia la început.

— Cantina aceea în construcție a cui e ?, întreb, gîndindu-mă că a construi în plin sezon a ajuns un obicei turistic al trusturilor de construcții.

— A U.N.C.A.P. Cantina noastră, deși asigurăm masa la 500 de persoane, nu mai face față, e foarte aglomerată. E bine că se face. Acum ?

— Asta nu știu ce să vă spun, asta o știu cei de la U.N.C.A.P. e a lor. Ce pot să vă spun eu e că nu trebuia făcută acolo ! Și așa n-avem loc de construit, uitați-vă și dumneavoastră...

Mă uit, valea e într-adevăr îngustă, în unele locuri, dacă doi oameni s-ar încumeta să meargă unul lîngă altul, ar cădea fără îndoială în Sărățel. Cantina, acundă și latâ, ocupă un loc unde, mi se spune, ar fi fost mai bine să se facă un hotel mare, cu multe etaje, care să rezolve problema cazării. Întreb și de club, se pare că există unul cu televizor, baza de agrement propriu-zisă este însă parcul unde rulează filmele și pînă acum cîteva zile tot în el s-a desfășurat un festival popular. În rest, mi se spune, se joacă, table, remi... Ei, remi nu prea se joacă, majoritatea celor aflați la tratament, chiar dacă sînt colectiviști, nu-i știu.

— Remi, se miră într-un glas Ionela Mușoiu și Maria Necula consătence din Ghierășeni ? Noi două sîntem începătoare, adică anul ăsta am venit prima oară, deși avem de toate la reumatism. Și la cap, și la picior...

Stau la neamuri, nu plătesc, mănîncă la cantină și sînt mulțumite de masă, „parcă acasă nu mîncăm ce avem, și mai bine și mai rău, așa și aici" Speră ca, măcar dacă nu scapă de afurisitul de reumatism, băile să-și facă efectul.

La cantina stațiunii, deși aglomerația este la fel de mare ca la șirand, totuși mulți reușesc să mănînce în schimbul a cîtiva lei într-un colț, aparte mănîncă doctorii, afară, la grădină, cooiii veniți din satele județului să înoate, fără să se gîndească la reumatism.

— Toată ziua ne jucăm, că doar d-aia am fost aduși aici, este de părere Irinel Tirchilă din Visnești. Cînd am venit, am făcut o baie în șirand și am scăpat de reumatism.

— Aveai ?

— Nu. Dar dacă aveam, nu scăpam ?

Sînt convins că apa de la Monteoru i-a făcut foarte bine lui Irinel, așa că renunț să-l mai întreb cum se simte mai ales că această întrebare este așteptată cu sufletul la gură de toți cei care mă înconjoară.

— Vin de mulți ani, răspunde primul Vasile Stănescu, maistru mecanic în București. Aici e mai ieftin ca oriunde și sîntem serviți foarte bine. Aș putea spune, fără să-l flatez pe tovarășul Sîrbu, că în fiecare an apare ceva nou și treburile merg mai bine

— Cu distracțiile cum stați ?

— Distracția e mai slăbuță, însă tot eu mă întorc și zic : mai bine mai puțină distracție, ca să ne odihnim.

— Sînteți singur ?

— Nu, cu soacra, soția și copilul.

Pe Elena Ciobanu, cooperatoare din Sărățeanca-Merei, n-o omoară drumul zilnic pînă la Sărata-Monteoru. Cele două localități sînt vecine, iar drumul pînă la Buzău (18 km) este asfaltat. O supără însă un picior, ca și pe vecinele ei de cameră, Miorița Vasile, Maria Calen și Floarea Dinu, care, de atîta durere, și-au luat inima în piept și au venit la băi cu bilet de la C.A.P.-urile din Cîndești și Vadu Soreștî.

— Nu prea și-au făcut efect, zice una din ele, sperăm la bine, mergem la oră, așteptăm, eh !

— V-ați lăsat soții singuri ?-

— I-am. Nevoia te face să pleci. Și las' să tragă și ei, că și noi am tras...

Selena Urs din comuna Călățele (Cluj) are, la 36 de ani, 5 copii pe care acum însă îi îngrijește soțul și mama, motiv pentru care nu are de gînd să-și termine cura. Îi e dor

— E bine aici, deși se gătește altfel ca la noi. Noi facem mîncare mai bună.

— Mai grasă.

— Așa, mai grasă. Pe urmă doctorii îs buni, dar mie mi-e dor, nici liniște nu mai am pînă nu plec.

Foarte liniștit și mulțumit de toate este însă Ion Dragomir, pensionar din București, venit pentru a doua oară aici împreună cu nepotul.

— Sînt foarte mulțumit, zice, că nu sufăr de nimic și e liniște. Fac băi și plimbări de bunăvoie, altfel sînt sănătos, și eu și nepotul.

Mulțumiți sînt și alții, în majoritate țărani cooperatori stațiunea făcîndu-și un merit din a le oferi acestora o sănătate și bună dispoziție cu nimic mai prejos decît cele pe care le-ar găsi în alte părți. Iată însă că, pe bună dreptate, Maria Arsenie și Nanu Cornelia sînt indignate de bacșișurile impuse de cele două băiașe, Rada și Steluța, care, dacă nu le bagi cinci lei în buzunarul halatului, ori nu-ți schimbă apa, ori bagă pe alții înaintea ta. Mai mult ele au obiceiul să răspundă : „dacă nu-ți convine, treci tu în locul meu", răspuns care ne face să credem că în locul lor ar trebui să treacă altcineva fie și dintre aceia care nu au venit la Sărata-Monteoru ca să se trateze. Și aceasta, ca și interesul constant al celor în drept pentru stațiune îl atrage în continuare și pe alții. Rămîn însă destul care încă n-au auzit că Sărata-Monteoru este unul dintre puținele locuri din țară unde cei care nu știu să înoate și au reumatism se pot întrece cu cei care știu să înoate, dar nu au reumatism.

IULIAN NEACȘU ■

SOVATA :

O stațiune care a intrat în circuitul propriului său renume

Sovata e un cuib de sănătate așezat la poalele Munților Gurghiului. Urci către el pe strada Trandafirilor, la capătul căreia te lasă mașina, printre vilele de culoarea mugurului crud, tăiate ca niște ferestre în peretele verde, întunecat, al pădurii de brazi și stejari, pînă în pragul dispeceratului și-al biroului de cazare. După ce te asiguri, cum se zice, cu masa și casa, unul dintre primii oameni pe care te simți dator să-i cunoști e medicul șef al stațiunii, doctorul Eugen Țereanu. „Într-adevăr, ne spunea acesta, foarte mulți dintre cei veniți aici numai la odihnă s-au obișnuit să treacă și pe la policlinică, zicîndu-și că dacă tot se află la Sovata n-ar strica să vadă cum mai stau cu sănătatea. Bineînțeles, vizitele lor ne bucură, cu toate că avem mult de lucru chiar și numai cu cei veniți aici pentru tratament. Oamenii sosesc la Sovata nu de azi, de ieri, ci călăuziți de faima uneia dintre primele stațiuni din țară unde s-a lucrat științific și de care și-a legat numele însuși profesorul Mihail Sturza, ctitor al balneofizioterapiei românești. La ora aceasta, Sovata e căutată pentru rezultatele bune în tratarea afecțiunilor reumatologice, mai ales a celor de tip degenerativ Și totuși, profilul medical de bază al stațiunii îl constituie tratarea afecțiunilor ginecologice. Sindicatele eliberează, anual, circa 17 000 de bilete de tratament pentru asemenea afecțiuni, și 15 000 de femei, deci peste 80 la sută din total, fac tratament aici. Multe cazuri sînt impresionante, pur și simplu. Îi vezi pe oameni cum se zbat să scape de singurătate și în speranța asta vin aici, la Sovata, ca în așteptarea unui miracol. Vin de obicei împreună, soțul și soția, și-mi spun : tovarășe doctor, nu mai știm pentru ce muncim. N-avem un țel. Am vrea un copil. Am zis că sîntem tineri, că trebuie mai întîi să ne asigurăm niște condiții materiale bune, dar apoi a fost prea tîrziu. Partea proastă este că multe cazuri vin tardiv, neinvestigate, și atunci este mult mai dificil, fiind nevoiți să le orientăm la cabinetele județene de combatere a sterilității. De acolo femeile trebuie să aducă niște date înscrise pe o fișă, alcătuită pe baza unei observații atente a bolii ! De aici a și venit dealtfel, „ideea unei colaborări, pe care deocamdată am stabilit-o cu centrele de combatere a sterilității din București — Giulești și Filantropia și din Tîrgu-Mureș. Firește, așteptăm să răspundă și alții acestei solicitări".

În felul lor, fotografii din Sovata s-au adaptat repede renumelui stațiunii. Simion Suciu, de exemplu, care stă în calea trecătorilor între un urs împăiat și o barză ținînd în cioc un copil, împarte clienții în două : copii, care vor să li se facă poze numai cu ursul, și adulții, care fac ce fac și se așează în preajma berzei. Unii, cu mai mult simț al umorului, chiar schițează gestul că o imploră să le îndeplinească dorința. În afară de aceste clipe, sortite să rămînă în albumul de familie, viața stațiunii se desfășoară după un program disciplinat, fără să fie riguros, și calm fără să dea urme de plictiseală. Ore și serii bine stabilite la pensiuni, întrări și ieșiri la bazele de tratament conform indicațiilor medicului, și plaja a șirandul lacului Ursu, unic în țară prin calitățile sale helioterme, dar și sursă de discuții cu unii vilegiaturiști care nu înțeleg că lacul trebuie închis cîteva ore pe zi pentru refacerea stratului său protector de apă dulce. Mai departe de aceste discuții și de zarva șirandului, într-o latură a lacului unde nu se încumetă prea mulți, ci doar cei într-adevăr dornici de liniște și de singurătate, Mircea Bradu, tîmplar din Reghin, face două lucruri dintr-o dată, adică se află și în concediu, simțind că se odihnește, și, în același timp, nici nu-și uită îndeletnicirea unei mari pasiuni : sculptura în lemn. A găsit acolo, aproape de mal, un trunchi de copac, și în butucul aflat cu vreo jumătate de metru deasupra oglinzii apei a săpat încet, cu migală și vădit meșteșug, un bust al unui țăran. I-a croit încet forma obrazului și deasupra unei frunți largi, i-a săpat în lemn și o pălărie, să-l apere de vreme rea, astfel încît, dacă ești mai puțin atent, chiar poți crede că un om a intrat îmbrăcat și privește de acolo, cu apa pînă la piept, de-a lungul lacului.

Abia pe seară stațiunea se însuflețește iarăși și strada Trandafirilor, aș zice, dacă ar fi să uităm de decorul în care se află, seamănă izbitor cu Lipscanii Bucureștiului. Și ce nu se poate face la o asemenea oră ? Să cumperi ceva de la alimentare și de la magazinele de legume și fructe, pentru copii care se pot trezi în miezul nopții să ceară mîncare, asemeni Melindei, fiica lui Farkaș Carol din Arad. Să scrii o carte poștală familiei sau prietenilor, să te înscrii la o excursie pe a doua zi la Stîna de Vale, ori pur și simplu să rămîi în fața unei mese de șah la clubul casei de cultură sau să cumperi o ceramică neagră de Corund. Toate acestea, dacă nu te hotărăști să mergi la „Cazino", la „Tivoli", sau la restaurantele noilor hoteluri „Sovata" și „Aluniș", unde se poate mînca un păstrăv de Sebeș și se poate găsi un vin bun, de Jidvei. Firește, pentru ca oamenii să se simtă bine — ceea ce se și întîmplă, dovadă că medicul șef al stațiunii îmi spunea că n-au fost pînă acum decît trei reclamații — cineva trebuie să stea încontinuu de veghe. Și la Sovata, se poate spune, personalul stațiunii lucrează în trei schimburi. Oricine, de oriunde ar veni și la orice oră, este primit, cazat și i se dau toate îndrumările necesare. „Poate tocmai de aceea pentru că Sovata a intrat într-un circuit al propriului său renume, îmi spunea contabilul șef al stațiunii, Florea Mazilu, oamenii se aduc aici unii pe alții. În ce ne privește, desigur, ne străduim să-i primim pe toți. Cele 84 de vile, la care s-au adăugat acum doi ani hotelul „Sovata" iar anul trecut „Aluniș", ne situează printre cele mai mari stațiuni din țară în privința capacității de cazare : 3 200 de locuri, În următorii ani, o nouă bază de tratament, cu 600, și două noi hoteluri, cu 500 de locuri, vor mări capacitatea de primire a stațiunii. Sovata e o stațiune în creștere...".

DUMITRU ELIADE ■

HERCULANE :

Totul e „extraordinar", dar lipsesc medicii...

Ajuns la Herculane, împins de reumatism sau venit pur și simplu la odihnă, de la gară pînă în centrul stațiunii tot cu autobuzul mergi. Iată-mă, deci, după aproape douăzeci și ceva de minute de așteptare, încercînd să-mi fac loc pe scara mașinii, la concurență cu o valiză și doi saci : îmi strecor mîna în buzunar ca într-un exercițiu de yoga și reușesc să întind taxatoarei banii pentru bilet, iar aceasta îmi reface moralul întrebîndu-mă vioi „tu n-ai cincizeci de bani ?" Amiciția subită cu care mă gratulase și care tindea să se perpetueze, precum și amenințarea amintitilor saci, toate într-o zăpușeală de cuptor, m-au făcut să cobor cu o stație mai devreme, adică la piață, unde, întîmplător sau nu, se vindea cu mare coadă și schimburi de amabilități peste viu ! Pornesc liniștit spre centru. Căldură mare. Lume multă, cu și fără treabă, spre pavilioanele cu băi sau înverș, oameni deghizați în beduini sub prosoapele enorme, magazine (adică un complex cu de toate) pline, automobile proprietate personală care-și împrăștie cu dărnicie decibelii și norii de fum prin rîvna țevilor de eșapament ș.a.m.d. Caut biroul de primire, îl nimeresc pe cel de sesizări, mai populat, unde A.I. din Botoșani, calm, se încrîncena să creadă că prima zi de concediu poate fi și frumoasă, numai că... „M-am înscris pentru acest tratament încă din luna mai, cînd am plătit trei bilete, pentru ca de-abia acum, ajuns aici, să aflu că mai am de dat încă 600 de lei. Nu-mi puteau spune cei din Botoșani de treaba asta nimic ?" Ba da, dar n-au spus !

Încerc să mă obișnuiesc cu stațiunea, hoinărind pe aleile parcului central, pe terasele pavilioanelor. Totul este cochet și intim ca într-un decor de operetă, fotografii la minut cu urși și lupi împăiați, afise mari care anunță o întîlnire cu poetul X la librăria din centru, sau spectacole cu Ciupi Rădulescu și Dorin Anastasiu — capete de afiș. Intru pe o ușă pe care stă scris „Direcțiune", curios să afle prin ce se deosebesc Herculanele de celelalte stațiuni balneoclimaterice din țară, chiar din gura propriului său director, Ilie Cristescu. Ionizarea negativă naturală, mă informează acesta cu amabilitate, are aici cele mai ridicate valori din țară, între 2 000 și 2 500 de ioni negativi, valori corespunzînd unei altitudini de 3—4 000 de metri. De pildă, Sinaia, la cei aproximativ 800 de metri altitudine, are în jur de 700 ioni negativi. Lăsînd la o parte arhitectonica deosebită și vechimea băilor, (de aproape 2 000 de ani), întreb :

— Ce capacitate are stațiunea astăzi ?

— 2 700 de locuri (plus 300 momentan scoase din circuit pentru modernizare) repartizate în 8 pavilioane și 3 hoteluri.

— Care sînt ultimele realizări, ultimele investiții ?

— „Hotelul roman", modern complex sanatorial cu o variată gamă de servicii medicale, restaurantele „Hercules" și „Grota haiducilor", noi servicii medicale, acupunctură, cură geriatrică, cură apicolă, modernizarea tuturor arterelor de comunicație și altele.

Într-adevăr, străvechea așezare balneară (la anul va sărbători 1825 de ani de existență atestată documentar), străjuită de culmile munților Cernei și Mehedinți, își sporește de la an la an faima nu numai datorită apelor sale cu proprietăți, zic unii, miraculoase, ci și dezvoltării și modernizării sale continue. Altfel spus după afirmațiile celor cu care am stat de vorbă în stațiune, te vei întoarce oricînd cu mare bucurie la Herculane, convins că odihna este odihnă, tratamentul tratament, iar Valea Cernei, ca întotdeauna, fermecătoare. Ion Miclea, țăran de prin părțile Sibiului, vine pentru a doua oară la Herculane, unde se simte „extraordinar". Mîncarea este „excepțională", iar băile și ultrasunetele, adică tratamentul, te fac să uiți că pe lume mai sînt și rele. Nu se plictisește, face excursii pînă la Dunăre, sau la poalele Godeanului, organizate de stațiune, a ascultat o conferință interesantă despre reumatism și s-a împrietenit și cu dînsul... „Dînsul", tot țăran, dar îmbrăcat orășenește și venit dinspre Botoșani, din comuna Vîrful Cîmpului, se numește Dumitru Honceriu. Doarme în aceeași cameră cu Miclea„ face niște băi foarte bune la bazin și ultrascurte, a fost grozav de bine primit, „de mîncare nu mai vorbesc" și acum doarme liniștit „fără pastile". La „Decebal" sauna este

foarte solicitată. „Scoate toxinele din organism și te simți altul". Nicolae Pătruntaș este reumatic în fiecare an, iar dureri mai scapă doar la Herculane, unde vine de vreo opt ani. Cu un simplu bilet obținut prin sindicat sau ONT, la hotelul „Decebal" poți înnopta lîngă dormitorul Mariei Tereza, iar, cu puțină șansă, la „Traian" poți avea cu numai 42 de lei pe noapte o cameră mobilată modern și trainic cu mobilă din '32 și prevăzută totodată cu un celebru tablou al lui Macek. E o șansă, într-adevăr, și dacă Gheorghe Cacaraci a ratat-o, el, tîmplarul din comuna Viișoara, se simte foarte bine și la Hotelul roman, „la urma urmei, ultimul strigăt în materie" ! Ce-i place mai mult aici ? Organizarea. Toate sînt ceas. El este învățat să se scoale devreme și i-a rugat pe cei de la tratamente să-i permită să-și facă băile la ora 6 dimineața. Ei bine, la 6 punct are tot ce-i trebuie. Și masa și celelalte, la fix. Nici un minut întîrziere.

La complexul U.G.S.R.-ului, aflat ceva mai jos, spre gară, la vreo doi kilometri de centru, de asemenea, lume multă. La cabinetul dr. George Nicolaevici, medic coordonator, așteaptă 4 persoane. Cam de mult, afirmă ele. Sînt „ambulatorii". Adică aceia care nu-și fac la hotelul sanatorial decît tratamentul și care nu intră pînă nu termină cei cu bilete. Dar, ar mai fi și altceva. Hotelului, dotat cu tot soiul de servicii medicale și anexe, nu-i mai lipsește nimic în afară de... medici (dealtfel, un capitol la care este deficitară întreaga stațiune). Sînt doar doi pentru cei 394 de „locuitori" ai hotelului. Numai doctorul Nicolaevici dă, acum, în sezon, în medie, cam 60 de consultații pe zi. La sfîrșitul anului viitor va fi gata un nou hotel sanatorial cu 1 100 de locuri și toată lumea speră că va exista și un număr corespunzător de medici. Pentru că am pomenit de construcția acestui nou hotel, să mai amintim că foarte aproape de el, tot în zona parcului Vicol, încă două construcții aflate într-un stadiu avansat de lucru, vor intra nu peste mult timp în circuitul hotelier al Întreprinderii balneare și de turism Băile Herculane, sporind baza materială a stațiunii. Dar ceea ce mi se pare important, lucru afirmat în unanimitate de cei aflați aici, la tratament sau la odihnă, este calitatea serviciilor, a tratamentelor, solicitudinea personalului. Excepțional, iată calificativul folosit de Răscanu Constantin, cadru didactic din județul Vaslui, și de Onea Ion, salariat la C.F.R.-Deva, de familia Rotaru din Craiova, ca și de mulți, mulți alții cu care am stat de vorbă. În fața atîtor superlative, pînă și faptul că la grădina restaurantului de vară o friptură se lasă așteptată trei sferturi de oră, sau că la ora prînzului, în ziua de 17 iulie, la ospătăria „Dacia" nu mai găseai aproape nimic de mîncare, pot părea doar neglijabile întîmplări remarcate de un reporter chițibușar. Și, într-adevăr, cele două aspecte semnalate mai sus se pierd în mulțimea tuturor celor care vin la Băile Herculane și nu știrbesc cu nimic eforturile depuse de gazde pentru ca, întotdeauna, celui venit, fie și numai pentru o săptămînă, să nu-i lipsească nimic.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

NEREJUL VRANCEI

O VATRĂ ARHAICĂ, UN SAT — MUZEU, O LUME VIE, CU TOATE FERESTRELE DESCHISE SPRE VIITOR

La Nereju, în Munții Vrancei, o străveche familie, numeroasă, stufoasă, cu multe încrengături de rubedenii și neamuri, s-a chemă Badiu. Ei descind, zice cronica locului, din „Badiu Bădoaie, fiul Vrâncioiei". Un neam la fel de vechi și de stufos se cheamă Spulber. Spulber se cheamă și-un sat megieș, roit cîndva din matca Nerejului. Unul din feciorii Tudorei Vrâncioaia, unul din cei șapte feciori-păstori, viteji ai lui Ștefan cel Mare și sprijinitori ai restriștei lui, se chema Spulber.

Nume străvechi, cu genealogie de cronică, spițe de oameni la fel de teferi, de hărăziți dăinuiri, de neclintiți prin secole ca și munții care le poartă numele, cei șapte munți dăruiți de slăvitul domn fecioriior Tudorei, ca să-i stăpînească „din neam în neam, fără vreun amestec și tulburare din partea cuiva". Domnul Moldovei, zic cei ai locului, le-ar fi dat celor șapte, spre întărirea daniei, și un uric, scris cu slove de aur pe piele de viței, și legenda acestui uric, pe care nimeni nu l-a văzut vreodată, dar despre care orice localnic îți va spune sub jurămînt că există, că încă există, vegheat ca o taină, ascuns de ochii intrușilor în vreun sipet bătrînesc de-al Badilor ori de-al Spulberilor, pluteste peste Nereju, peste oamenii lui, peste vietile lor, ca o umbră de aur, ca un polen de haină voievodală, de fluture scump scîlpind din amurgurile istoriei.

La Nereju, în Munții Vrancei, spațiul dintre ipoteze și adevăr, dintre deducție și fapt istoric, dintre legendă și cronică, e mai mic decît un uric, decît pielea unui vițel, decît o umbră de aur, decît aripa unui fluture. Cu un picior pe solul legendei, al credințelor și miturilor arhaice, cu celălalt pe cel al realului, oamenii vin din veac și se călătoresc mai departe fără să șchiopăteze sau să se clatine, cu pasul ferm, calm, egal, sprinten ca o rostogolire de izvoare, ștefuind pietrele timpului cu pe niște cîrne de preț, pasul urmînd ciopoarele de stihuri ale **Mioriței**, pasul ce le ritmează, de cînd se știu, limba grăită, viața și sufletul.

Nereju, comună de 4 000 de locuitori de pe valea Zăbalei, este cel mai îndepărtat, cel mai greu accesibil dintre satele Vrancei și, spun cercetătorii, „cel mai autentic". Un sat în care totul se păstrează, totul durează ca în vechime — peisaj, arhitectură, port, îndeletniciri, obiceiuri, vorbe — așezîndu-se și lustruindu-se sub apa timpului ca în vitrina unui muzeu. E un pămînt cu o memorie istorică fenomenală, e vechiul sat devălmaș al românilor păstrat intact, neschimbat, pînă în pragul vremurilor moderne; e, cum îl decretau prin anii '27 cercetătorii echipelor monografice ale Institutului social român, conduse de Dimitrie Gusti, un „sat-muzeu", o „rezervație de arheologie socială", o Dacie Felix nestirbită de cuceririle timpului, o fereastră deschisă spre abisuri tulburătoare ale vechimii noastre, o lume a etnograficului pur și a psihologiei primordiale. O monumentală lucrare dedicată arhaismului vieții omului din aceste locuri („Nereju, un sat dintr-o regiune arhaică"), cuprinzînd trei volume, cu peste o mie de pagini, avea să scrie în anii următori discipolul și colaboratorul apropiat al lui D. Gusti, profesorul H. H. Stahl, elaborînd, cu acest prilej, nu numai o metodologie sociologică adecvată cercetării istorice, ci și o teorie a satului devălmaș românesc de larg ecou în cercurile științifice de pretutindeni.

Ce revelări fundamentale am avea, ar avea cultura noastră, dacă, în mod ideal, am fi în posesia unor astfel de cercetări emanînd din toate satele, din toate vetrele străvechimii noastre! Ca și cărămizile genetice care asigură construcția infinite de forme, ecourile unor structuri milenare persistă și circulă încă în organismul vast al civilizației moderne, determinîndu-i adesea tiparul, revelîndu-se în întreg și parte, pînă la întruparea majoră în sate-tip sau sate-matrice ale vechimii și dăinuirii noastre, cum este cazul Nerejului.

Așezat, precum am spus, în munți, la o altitudine de 1 300 m. (altitudine), captează izvoare, restaurează sau recreează, prin munca lor, un întreg peisaj, ieri neguros și „arhaic", azi limpezit și modern, orînduit după regulile ce tind să devină ritm.

Sintem, spuneam, pe un sol sărac, pe un sol rece. Verile, pe aici, sînt tîrzii și scurte, la data vizitei noastre (20 iulie) abia înroșeau ciresele, grîul se nevoiește, doar cartoful ce mai răzbate, porumbul se coace greu (acum un an, nu s-a spus, se face spre crepusculul toamnei, spre finele lui octombrie, odată cu bruma sau chiar după căderea ei), pămînturile sînt supuse eroziunii, din cauza barbarelor defrișări de păduri, a imenselor goliști provocate cîndva de topoare nesăbuite, pășunile sînt slăbite, lupta pentru pășuni — lupta, de fapt, pentru existență — stigiază cu sînge toate paginile istoriei. „Miorița" e un ecou al acestei lupte, crudă și cruntă luptă, încendiind cerul cu stele al baladei, cerul lipsit de stele și de lumini al istoriei, luptă în care baciul din Vrancea se unește într-un omor cu baciul de peste munte pentru pășunea mai bură a moldoveanului. Ce s-a făcut la Nereju, ca în toate satele Vrancei, în răstimp nu de secole, ci de ani, pentru fertilizarea pămîntului, a pășunilor, pentru refacerea și amplificarea accelerată a potențialului lor dinamic, pentru smulgerea unui vast teritoriu de sub imperiul stihiei și așezarea lui, ca și a vremii sub cirma omului, în canonul impus de om, e un fapt de istorie cu consecințe de o incalculabilă, covîrșitoare însemnătate pentru viața de azi și de mîine a locului.

Pe acest fond, Nereju, satul „arhaic", lese din vraje enigmaticului de lumini și umbre ce-i aroma și-i învăluia chipul și viața, impunînd, ca toate așezările Vrancei, schimbări pe care ochiul vizitatorului nu poate să nu le remarce. Pentru cei ce i-au gustat farmecul de odinioară, farmecul unui sat cu case din birne, cu mori de apă cernînd timpul ca pe-o făină, cu timpul cernindu-și și socotindu-și clipele pe firul fusului răsucit din furcă sau în pasul turmelor de mioare, Nereju de azi apare altfel, aceiași și totuși altul, ca o fotografie veche pusă în altă ramă. Casele noi (peste 300, ridicate doar din 1960 încoace!), unele încă din lemn, cele mai multe din cărămidă, toate cu prispă, cu antene TV pe acoperișurile de tiglă rău de sîndrilă tăiată sub formă de solzi de pește, toate cu broderie de scîndură traforată la „săceaf" din botul streșinii, toate invadate de nalbă și trandafiri, nu sînt, că prestanță și ca pregnanță în peisaj, cu nimic mai prejos de noile edificii social-culturale ale comunei, precum școlile (3 școli noi!), magazinele, dispensarele, sediile economice etc., arhitecturi moderne, vesele, proaspete, ca o compensatie la monocromia cosmică a acestei străvechi, neguroase și friguroase „țări" de sub munte. În care verile sînt tîrzii și scurte, în care acum, în toi de iulie, abia rumenesc ciresele și abia se îvesc, dintre stînci, primele flori. Flori fragile și viguroase în același timp, flori care, cîndva, în lipsa altor podoabe ale privelștii, își luau doar ele, pe cont propriu, răspunderea de a înviora și înveseli un anotimp mineral dintr-un timp milenar.

Ca să schimbi un timp milenar, ca să transformi peisajul și viața unui sat-martor al străvechimii, rămas arhaic pînă în timpurile moderne, a trebuit săpat în adînc, a trebuit spartă o coajă pietrificată, dură, au trebuit desfăcute, din coerența de rocă a secolelor, energii sau latente de energii ce păreau adormite ca și tăciunii sub o cenușă. Au trebuit săpate către tăciunii aceștia drumuri, ca să se poată ajunge la ei, ca să se poată sufla în ei.

Pînă acum vreo cincisprezece ani, n-avea nici drumuri. Doar poteci prin păduri, doar drumuri de care și de cărute tăind vadul apelor sau urmindu-le, peste prunduri. Întorcîndu-le, ajungînd deci la tinta asemeni apelor, după popasuri lungi, după ocoluri chinuitoare. Cîndva, distanțele dintre Nereju și Focșani sau Nereju și alte localități ale Vrancei se socoteau, ni se spune, nu în lungime, nu în kilometri („kilometrul" era o măsură ce, practic, nu exprima nimic, nu putea spune nimic precis), ci în timp, în „zile de mers". Drumul modern, pietruit, drum ce va fi asfaltat peste scurtă vreme, drumul pe care circulă astăzi autobuzele și autoturismele, legînd Nereju cu restul Vrancei și cu țara întreagă, este opera acestor din urmă ani. Alți 150 de kilometri de drumuri, forestiere deopotrivă, unele cele mai depărtate, mai singuratice, de pe vatra satului, a munților lui, a pășunilor și pădurilor lui, deplasînd în lungul lor viața vie a muncii, sufletul prefacerilor înnoitoare.

Dar au trebuit, înainte de toate, săpate drumuri spre om, spre inima lui și spre vrerile lui. A trebuit ca omul să fie scos din niște obisnuințe, din niște chingi, din niște tarcuri de piatră, dintr-un impietrit arhaism nu numai al vieții, ci și al modului de a înțelege viața. A trebuit găsit un mod nou de integrare și de relație a acestui om cu lumea, au trebuit găsite mijloace noi de omologare a insulei cu grupul, iar prin grup cu ritmurile mari ale firii și ale timpului. Acești insi izolați, care trăiau în case lor de birne cocotate și ridicate pe piscuri, ca niște păsări sălbatice suspendate pe crengi de piatră acești oameni „arhaici", închistați și închiși, cu receptia față de nou inhibată duminecă și cu spaima sau cu disprețul străinilor (ai „cojanilor", cum îi se spune prin partea locului) inculcate de cînd se știau în adîncul ființei, au trebuit, asadar, să se lege cu lumea, au trebuit să se lege cu timpul. Ei nu dădeau niciodată pămînt de zestre fiicelor lor, „ca să nu le aducă străini în casă", împărțeau pămîntul doar feciorilor, ca acesta să rămînă întreg familiei, grupului, cianului. Vechi răzeși, ei erau, după cum notează H. H. Stahl în cartea sa, „un grup închis de oameni ai pămîntului", un grup ai cărui membri, pînă la urmă, fraternizau, erau toți neamuri, un grup în care toate se petreceau sub privegherea bătrînilor, paznici conservatori și inflexibili ai „legii pămîntului", ai arhaității vieții.

Ion Chiriac, primarul de azi al Nerejului, nu-i un bătrîn, ci un om foarte tînăr, poate cel mai tînăr primar al Vrancei: are 29 de ani. Viceprimarul, Sorel Ciupitu, e și mai tînăr, are 27 de ani. În rest, nici unul din celălalt nu-s nerejeni, chiar dacă vin din același pămînt al Vrancei, sînt deci, în optica veche a satului, niște „străini". Dar mai există această optică? Profesorul Stănică Strîmbei, directorul căminului cultural, mare animator al vieții artistice a comunei, e și el un „străin", a venit în Nereju acum 17 ani, dar, de-l întrebi pe orice localnic cine-i cel mai îndrituit și mai prieptit să-ți vorbească despre Nereju, vei căpăta ca răspuns numele tînărului profesor venit de aiurea. Cununa autorității nu o mai poartă vîrsta, deși bătrînii sînt mai departe în prețul inimii, ci competența, iar încrederea satului se îndreaptă, înainte de toate, în chip firesc, spre cei ce fac ceva pentru sat, indiferent dacă unii dintre ei sau au fost adoptați de sat. Noblețea omului (și aceasta, de fapt, este o trăsătură arhaică, pe care epoca noastră a preluat-o, ridicînd-o la o nouă valoare) nu se judecă după nume și după baștină, după nobilele aproximative din veoni pomelnice sau urice, ci după faptă, după ce lasă după ei, după munca și vredniția sa și, nu în ultimul rînd (iarăși o trăsătură arhaică!), după progenitura sa. Sînt respectați, la Nereju, cei cu progenitură numeroasă, cei care știu să facă „oameni" din copiii lor, cei ce, deopotrivă, duc mai departe neamul și-l fac de soi. Luca Spulber, gospodar din cătunul Săhastru, e respectat de obște pentru toate aceste motive. E respectat și fiindcă este un „Spulber", deci un coborîtor din spița Vrâncioaiei. E respectat și fiindcă munceste bine, chivernisește cu cap, crește vite și oi de rasă, are o casă nouă și mîndră, o ogradă-model, o bătătură-grădină. E respectat și fiindcă are opt copii (din care patru „oameni cu carte", calificați în profesii moderne), e respectat și fiindcă, la vîrsta părului abia înspicat, troncează peste un veritabil clan, în care numărul nepotilor trece de 40. E respectat fiindcă a știut să insufle fiilor lui, iar fiii fiilor lor, cultul muncii, răsădit precoce, astfel încît să rodească de timpuriu și robust. Spulber-nepotii, ca multi alți copii ai Nerejului, precum copiii lui Radu Elenoiu (13 copii, toți sub 18 ani!) sau ai lui Pavel Butoi (care-a 14!) învață bine la școală și, după școală, învață zootehnie, pomicultură, agricultură, învață munca, învață viața. La data vizitei noastre în sat, jumătate din „clanul Spulber", adică vreo 20 de nepoți, școlari în clase mai mari, erau plecați. Plecaseră, din prima zi a vacanței, cu sape și cu coase oe umăr, spre I.A.S.-uri și C.A.P.-uri din „țara de dincolo", de la cîmpie, de unde se vor întoarce abia la toamnă, cu librete C.E.C. în buzunare și cu cărute de grîu și porumb.

„Satul-muzeu" al cercetărilor lui D. Gusti și H. H. Stahl e un sat viu, un organism încă tînăr, avid de viață, avid de schimbare, cu ferestrele cugetului deschise, cu o disponibilitate în a primi noutăte — deci viitorul — ce întrece un simplu act social și psihic, o pasă umană de o calitate deosebită. Totul, în satul acesta, se schimbă, se schimbă accelerat și pe planuri vaste, „arhaismul" ce-a dominat pînă mai ieri dispare, rămîn din el doar ecouri, mai persiste aici, ca aiurea, ale unor ritualuri și practici străvechi, convertite astăzi pe planul artei, de o ulmitoare vitalitate și prospețime. „Dansul cu măști" din Nereju, ritual legat de privegheul mortului, este unul dintre acestea, unic la noi. E o „reprezentație" păgînă, de ancestrală filiație, venind către noi din zorii istoriei, din începuturile mentalității colective, din credințele dacice despre viață și moarte. Măștile din coajă de mesteacăn sau păr de oale sînt opera unui meșter-artist al locului, Pavel Tertiu, nume intrat în toate manualele de etnografie și de folclor, măștile acestea înfățișează figuri de bătrîni, dar fețele dinăuntrul lor, fețele celor care aduc „privegheiul" pe scena căminului cultural al Nerejului, transformîndu-l din practică magică în fapt de artă, sînt ale tinerilor de astăzi ai satului.

Ei, generația de astăzi, lubesc tradiția, se mîndresc cu ea, o cultivă, dar nu mai trăiesc în umbra ei, ei vin astăzi în fața lumii — a lumii de azi, care-i lumea lor — nu dinăuntrul cortinei timpului, ci al unei simple cortine de pînză.

ILIE PURCARU ■
Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

ANCHETĂ SOCIALĂ

Bani pentru domnul avocat, ca să se miște și ca să aranjeze

Înalt, în haine de culoare deschisă, cu timpletele ușor albite și emanînd un parfum discret de apă de colonie bărbătească, nu s-ar putea spune că domnului avocat Neagoe Bogza nu-i ședea bine. Era ceea ce se numește o „prezență" și, ce mai încoace și-ncolo, dacă mai punctul la socotează și vîrsta lui, de om trecut de 50 de ani, care-a văzut și cunoaște multe, parcă-ți venea să ai încredere în bărbatul distins care urca solemn, cu geanta sa voluminoasă și elegantă, scările Palatului de Justiție. O umbră ușoară de îndevală puteai avea, ce-i drept, cînd domnul avocat Bogza, rămas între patru ochi cu tine prin vreun ungher sau colțon de culoare, cerea niscai bani, dar dacă te pretindeai om cu ceva tărîe sufletească n-aveai decît să bagi mîna în pungă și să te execuți, gîndind că la urma urmei același lucru îl faci și la frizer, de pildă, și n-are rost să dramatizezi dacă procedeul te va ajuta, prin iscusința domnului avocat, să-ți fie apărate interesele. Așa își va fi zis, probabil, și Tudor Ion Andrei, proprietarul autoturismului 1-B-5056, care, fără să aibă permis de conducere, se instalase într-o bună zi la volanul mașinii sale și plecase razna pe Bulevardul Muncii. Angajîndu-se să efectuezze un viraj, accidentase mortal o femeie, mamă a trei copii minori. După isprava asta, firește, a început să se zbată pentru a găsi un avocat bun. Așa ajunge Tudor Ion Andrei să-i cunoască pe domnul avocat Bogza. Acesta îi promite că-i asigură apărarea, dar „să se pregătească de niște bani". În scurt timp, 10 000 de lei intră în geanta voluminoasă și elegantă a domnului avocat. Peste cîtva timp, Bogza îi mai cere clientului său alți bani, „pentru a se putea mișca". Fiindcă omul voia totuși unele asigurări, Bogza îi transmite „să fie liniștit că a aranjat totul". Peste cîteva zile, Tudor Ion Andrei e arestat și condamnat pentru uciderea din culpă, fiind totodată obligat să plătească celor trei copii rămași orfani 450 de lei pînă la majorat. Furios, probabil, pentru că fusese înșelat, Tudor Ion Andrei face în penitenciar o „autodenunțare" și expune faptele de mai sus.

Se dovedește, cu această ocazie, că avocatul depusese la Biroul de asistență juridică numai 300 de lei Treptat, potrivit probelor, a devenit cert că în calitate de avocat a pretins și a primit de la justițiabili sume importante de bani în afara onorariului legal, precum și alte avantaje materiale, promițîndu-le în schimb, de fiecare dată cît se poate de ferm, că va obține soluțiile cele mai favorabile. Promitea chiar „achitarea". Pentru promisiunile acestea, de la Tudor Ion Andrei a luat 15 000 de lei. De la un anumit Ristea Ion, 8 000 lei. De la un altul, Matei Nicolae, 2 000. Pentru acestea, a fost condamnat la mai multi ani închisoare, suspendarea, pentru un timp, a unor drepturi, și obligația de a plăti statului suma de 25 000 lei, reprezentînd obiectul luării de mită.

Nu se lăsa mituit, domnul avocat Bogza, de oricine, oricînd, oricum. Avea chiar sistemul lui, bine pus la punct, în cadrul cărula de mare importanță erau „intermediarii", cei care-i deschideau drumul și-i purtau înainte, pe tavă, faima de avocat bun, infailibil chiar. Ce putea să însemne un avocat bun, în condițiile arătate, înțelegem din cele ce-i spunea un anumit Păsculescu Mihai lui Ristea Ion, despre Bogza: „E un avocat priceput, are multiple relații". Atît acest Păsculescu cît și un alt angajat în servicul personal al avocatului Bogza, Illescu Mihail, care avea mașină și-l purta pe „patron" pe toate coclaurile, pe la adresele clienților, afirmau într-adevăr, sus și tare, că Bogza dispune de relații. Cît de simandicoase și de eficiente erau relațiile îndelung trîmbițate navilor clienți ne putem da seama din faptul simplu și la îndemîna oricui de observat că domnul avocat era cam ghinionist. Cam pierdea procesele. Este ceea ce l-a pierdut și pe el însuși, pînă la urmă. Clienții săi, pierzînd procesele pe care sperascră să le „cumpere", au trecut la autodenunțări, înștiințînd organele de urmărire penală asupra faptelor lui Bogza.

Între faptele acestea, îmi spunea procurorul de instanță Radu Angelescu, de la Procuratura sectorului 8, desigur că denigrarea oamenilor noștri de lege, a probității și corectitudinii lor, nu e ultimul și nu e cel mai puțin condamnabil. Iată de ce putem zice că, în fond, procesul avocatului Bogza a fost procesul prin care justiția s-a apărat singură...

DUMITRU ELIADE ■

CUMPENE, DESCUMPĂNIRI

Cu ochii închiși

„Într-o splendidă seară de august din anul trecut, mă plimbam pe malul Mării Mediterane, între Atena și Pireu. La un moment dat Crinei i s-a făcut frig și a urcat, mi se pare, să se schimbe. Am rămas singur. Fumînd. Am ridicat privirile de-a lungul etajelor încă luminate ale hotelului, urmărind în gînd pașii Crinei. Eram îndrăgostit. Surîdeam, cred. Eram fericit. Dacă mi-ar fi făcut atunci cineva o fotografie, ar fi avut imaginea exactă a extazului. N-a trecut mult timp și am simțit cum alunecă pe lîngă mine ușor ca desprins din întuneric, un Citroen negru, imens. Mai văzusem mașina asta parcată undeva în apropiere, mi se păreau cunoscute chipurile imobile ale celor doi bărbați aflați pe banchetă din spate, cu ochelarii lor întunecați, cu mustață neagră tunsă scurt și repede. Mașina s-a oprit, cele două portiere s-au deschis aproape instantaneu și dinăuntru s-au desfăcut, ca niște arcuri subțiri, evoluînd cu pași eleganți pe asfalt, cei doi bărbați în haine negre, cu un croi impecabil și cu servietă diplomat. — „Sînteți cumva domnul Dan P ?". a întrebat unul din ei, în franțuzește — „Da" Eram complet interzis. — „Sîntem informați că vreți să rămîneți în occident" — „Sînteți greșit informați" am răspuns. — „Exclus. Avem sarcina să vă facilităm, să vă mijlocim mai bine-zis evadarea. Nu trebuie să știe nimeni nimic despre această întîlnire. Nici măcar doamna cu care erați adineauri. Numai în cazul în care aveți mare încredere în ea și credeți că vă va fi de folos. Dacă nu, dacă nu sînteți convins că vă va urma renunțați imediat la ea. Orice ezitare vă poate fi fatală. Prin urmare, nici un cuvînt în plus" Mi s-a făcut rău. Am început să tremur. Ce voiau acești oameni de la mine ? Nu cumva mă confundau ? — „Sînt dezolat, dar cred că ați greșit adresa — le-am spus. Doamna este într-adevăr femeia pe care o iubesc, dar amîndoi avem acasă soți și copii. Vedeți dar că lucrurile sînt complicate" — „Nu vedem nici o complicație. Aveți o șansă unică : să vă rupeți de tot ceea ce vă încătușează, să rămîneți în occident și să vă luați viața de la început. Nu e cazul să ezitați. Va trebui să treceți prin filiera obișnuită. Veți cere azil politic. Veți suferi privațiunile internării în lagăr, timp în care veți face demersuri pentru a pleca în America și veți aștepta viza americană. Acolo veți lua contact cu imigrația română și veți reveni în Europa, mai precis în Franța, în calitate de cetățeni americani. Din acel moment ne veți putea fi de folos. Pînă atunci noi nu ne vom amesteca decît din umbră în destinul dumneavoastră. Nu e bine să se știe că aveți protectori. Trebuie să păreți curat ca lacrima în ochii tuturor : ca un om care a ales lumea liberă. În ziua în care v-ați hotărît să rămîneți, fluierați sau fredonați la barul teatrului, unde dansați, dar numai după spectacol, melodia „Doamne, domni și domnișoare"... Omul care va răspunde cu aceeași melodie vă va indica persoana de legătură în vederea declarației de azil politic și a cererii de emigrare în S.U.A. Ne-am înțeles ?" — „Nu". — „Tinere, nu fi prost ! (Cel care îmi vorbea a îndreptat degetul arătător spre mine și m-a împins amenințător). Noi nu venim de două ori. Și n-am picat aici din senin. Și nici n-am dori să ți se întîmple ceva,... ceva de nereparat"

Mi-au repetat sfaturile, după care la fel de eleganți și distinși ca în reclamele din revistele de modă s-au retras imperturbabili în limuzina care a demarat imediat."

Așa a început dramatica aventură a balerinilor Dan P. și Crina C. din ansamblul Teatrului „C Tănase", aflat în acele zile splendide de august din anul trecut în turneu la Atena. Sau cel puțin așa pretinde Dan P. că a început. Pentru că, practic, nu avem nici un martor care să-l confirme. Dar e adevărat că la reîntoarcerea din hotel Crina C. l-a găsit pe Dan P. pradă neliniștii și spaimei.

Au urmat zile și nopți de plimbări sinuoase pe străzile Atenei, de melancolice și extatice reverii pe plajele mării, de convorbiri frămîntate, de ezitări în fața promisiunilor obscure ale viitorului în condițiile evadării în necunoscut. Nu e ușor să iei o hotărîre care reteză legăturile tale cu lumea în care te-ai născut și ai crescut. De cîteva ori Dan P și Crina C. sînt gata să fredoneze melodia „Doamne, domni și domnișoare" în barul teatrului unde joacă, dar amînă, amînă de teamă să nu se afle față în față cu irevocabilul. Nu mai sînt copii care trăiesc mai mult în imaginație decît în viața de toate zilele. Dar există ceva, o chemare terifiantă spre necunoscut, care îți face pînă la urmă să abdici, cu orice risc, de la condiția lor socială și politică, să renunțe pînă și la obligațiile față de părinți, față de copii și să mizeze totul pe aventură. O aventură demnă de caracterele fragile, de oamenii cu o morală friabilă, de tinerii fără idealuri și concepție de viață ferme, fără un punct de vedere clar în existent.

Imaginați-vă acum rumoarea culiselor și cabinelor de machiaj, forfota aceea delirantă a actorilor și balerinilor în costume exotice, sub reflectoare proiectînd lumini care invită la evadare din cotidian și uneori la naufragiu. Apoi, imaginați-vă fluxul și refluxul acela miraculos de spectatori care vin și pleacă de la teatru fredonînd o melodie, amuzîndu-se cu un cuplet, lăsînd în urma lor perdeaua de fum a aplauzelor, beția succesului, florile călcate în picioare ale adorației. Publicul duce uneori cu el în noapte visurile bizare ale actorilor. Culisele se umplu după spectacol de prieteni și de admiratori ad-hoc, de oameni veniți parcă de pe altă planetă care țin neapărat la un autograf sau la o strîngere de mînă afectuoasă, la un suvenir, cabinele sînt invadate de curioși emotivi și stîngaci, de nebuni care trebuie împrăștiați cu pulverizatorul sticlei de parfum sau de lac fixativ. Uneori aparițiile în cabină sînt indiscrete și indecente. Protagoniștii spectacolului sînt demachiați, dezbrăcați, obosiți. Intervin oamenii de ordine. Printre cei care coboară în bar să bea o coca-cola și să fumeze o țigară eliberați de aglomerație și de trac se află și Dan P. împreună cu Crina C. Iau loc la tejghea, se întorc spre cei din bar, îi privesc, îi cîntăresc din ochi încercînd să-i ghicească pe acela care le va răspunde la parolă... Dan P se hotărăște să fredoneze melodia cît mai firesc posibil, strîngîndu-i mîna aceleia care urmează să-l însoțească în fabuloasa aventură ce se pregătește în culisele unui spectacol. „Doamne, domni și domnișoare"... Cel care le răspunde cu aceeași melodie este chiar barmanul. Barmanul pe care l-au întîlnit în fiecare seară în local, barmanul pe care l-au servit cu țigări românești și cu țuică românească, cu care au glumit și pe care l-au bătut amical pe umăr. Prin urmare, intermediarul între o lume și cealaltă se află aici, între sticle cu etichete colorate, între băuturi scumpe cu gheață, între răcoritoare distilate și informații discrete privind toaleta sau mersul autobuzelor de noapte. Nici nu se putea altfel : ușa care se deschide spre occident trece adesea printr-un bar. În spatele ușii, iată, se află un ofiter de poliție care știe franțuzește perfect și care le fixează o întîlnire la poliția din Pireu, în prima dimineață după ultimul spectacol

„În noaptea hotărîrii noastre ne-am plimbat mult pe străzi, am rătăcit pe un cîmp din marginea orașului, am cules flori sub lună, am plîns de emoție, de deznădejde, de spaimă și ne-am dat curaj. E ingrozitor de greu să realizezi adevărată dimensiune a gestului pe care-l faci chiar în clipa în care îl comiți. E imposibil să te detașezi. Trăiești ca într-o febră, într-o nebunie. La un moment dat ne-am dat seama că facem o nebunie. Am hotărît chiar să renunțăm. Am visat că ne putem întoarce acasă și că trecînd peste toate piedicile momentane, ținînd de starea civilă a amîndurora, vom întemeia o căsnicie... Dar n-am reușit să ducem gîndul pînă la capăt. Se lumina de ziuă și ne-am trezit undeva în oraș, rătăciți, incapabili să găsim un punct de reper ca să revenim la hotel sau să ajungem la poliție. Țipenie de om. Doar cîntece de păsări și zorile pîlpîind prin ferestre. În sfîrșit, am auzit pe o stradă pașii unui trecător. Ne-am apropiat. I-am spus că vrem să ajungem la poliție. Ne-a întrebat de ce vrem să ajungem la poliție ? I-am explicat că vrem să cerem azil politic. A fluierat de surpriză și a zîmbit trist. Apoi a scos portofelul, ne-a întins 7 drahme, ne-a urat succes și a plecat fără să ne salute. Au fost primii bani cerșiți la Atena. De fapt, n-aveam nevoie de bani, dar am rămas paralizat, cu ei în mînă. Pe la ora 6 am ajuns la poliție. Am fost invitați în sediul poliției, ni s-au servit băuturi, cafele, sandwiciuri, țigări. Pînă cînd a venit ofițerul de limbă franceză cu care tratasem problema. Acesta ne-a izolat într-o cameră păzită, cu un polițist la ușă, cu translator, cu dactilografă etc. Ceea ce m-a impresionat era aerul conspirativ în care se desfășoară ostilitățile de acest gen, și mai ales revolverul pregătit să tragă al polițistului care ne avea sub observație. Oricine dorea să intre în camera unde fusesem izolați trebuia să bată într-un anumit fel în ușă, într-un anumit ritm. Am dat declarațiile care ni s-au cerut. Pe la orele 8 și un sfert sau 8 și douăzeci de minute ni s-a transmis că doresc să ne vorbească oficialități române și reprezentanți ai ansamblului. Polițiștii ne-au dat să înțelegem că e mai bine să-i refuzăm. Dar, ca dovadă că eram încă legați de ceea ce lăsam în urmă, că nu doream să fim interpretați drept transfugi de rînd, că intenționam să rămînem în continuare, și dincolo de granițele țării, niște adevărați români, am cerut să fim duși în camera unde se aflau reprezentanții noștri. La sfatul lor de a reveni asupra hotărîrii luate și de a cumpăni cu maturitate asupra riscurilor ce ni le asumăm și mai ales asupra situației familiilor noastre, a copiilor noștri, eu le-am răspuns că hotărîrea e luată dar că am rămas și vom rămîne aceeași oameni cinstiți care am fost și pînă acum.

După care polițiștii ne-au scos din sediu, ne-au urcat într-un jeep militar și ne-au dus în lagărul de la Paraskivia, aflat în vecinătatea Atenei. Atunci am simțit că îmi fuge pămîntul de sub picioare !"

El a simțit într-adevăr că îi fuge pămîntul de sub picioare. Dar, de data aceasta, pămîntul era chiar țara lui !

Au fost instalați într-o cameră oarecare cu pereți din placaj, cu paturi de campanie, cu așternut de campanie, într-un decor grosolan și cazon. Li s-a pus în vedere că trebuie să păstreze liniștea și că nu au dreptul să se plimbe decît pe o porțiune de cîțiva metri din fața clădirii, numai pe alee, în așa fel încît să nu-i deranjeze pe ceilalți locatari. Primul dejun a constat din 3 vinete coapte, necojite, trintite pe o tipsie, două bucăți de pîine și două felii de pepene. „A fost prima lovitură psihică" — spune Dan P. Au urmat apoi interogatoriile, interogatorii de cîte șapte ore. Interogatorii în care intenționau să le stoarcă cele mai intime resturi de memorie și de personalitate. Dar, pe măsură ce interogatoriile se apropiau de sfîrșit, mîncarea devenea mai gustoasă, mai consistentă. „Erau atîtea microfoane instalate în cameră încît la un moment dat ne amuzam discutînd despre anumite mîncăruri pe care ni le doream, cu siguranța că ele ne vor fi servite imediat. Ceea ce se și întîmpla" — mărturisește astăzi, rizînd, Dan P

Într-una din acele zile ca niște goluri de aer, comandantul lagărului de la Paraskivia a venit personal în camera celor doi transfugi. I-a anunțat că li s-a aprobat „azilul politic" și că de acum încolo trec sub directa supraveghere și apărare a poliției grecești.

Cîtva timp mai tîrziu au fost transferați la hotelul „Arkadia" din strada Marni nr 46, în Atena. Un hotel situat în plin centrul orașului, lîngă Omonia, la cîtiva pași de Palatul telefoanelor, de stația centrală a metroului și de piața principală

Din acest moment existența lui Dan P. și a Crinei C. se desfășoară sub semnul hazardului, al amenințării cu expulzarea din hotel pentru neplata camerei și sub spectrul foamei. Începe cerșetoria în stilul disperat al omului cu șireangul de gît. Și, evident, se găsesc binevoitori. Timp de cîteva luni vor roi în jurul lor o haită de „pisici" pregătite în școli superioare ale spionajului să le smulgă declarații împotriva țării și mărturisiri autobiografice complete. În agenda personală a lui Dan P sînt trecute zilnic numele doamnelor Izmini, Kontas Io, Trifanidu, Glidorides, la care cei doi rătăciți în jungla intereselor obscure luau mereu masa și se pregăteau psihologic de plecare în S.U.A. A fost mobilizat pînă și un unchi al lui Dan P., care trăiește la Paris, să-i subvenționeze pe tinerii din camera 104 a hotelului „Arkadia". În tot acest timp, lui Dan P. i se accentua sindromul de teamă, de neliniște în fața viitorului, suspectîndu-l pe aceia care vin în contact cu el și improvizînd, în plan imaginar, cîte un detectiv, un urmăritor sau un spion. Lucru care nu poate fi exclus dintr-o analiză lucidă a ecuației.

Pînă în dimineața aceea cînd pe aeroportul din Atena, în timpul îmbarcării spre S.U.A., Dan P. va fi reținut de poliție pentru port ilegal de armă. De fapt, pentru portul unui revolver cu capse pentru copii, ascuns, după mărturisirea lui, anume ca să-i deruteze pe proprii săi urmăritori și să le joace o festă celor care credeau că : „sînt atît de ușor de indus în eroare".

Într-adevăr, se pare că Dan P. citise pînă la vîrsta aceea multe romane polițiste și că nu-l părăsise umorul?

Ajunși la New York s-au trezit întîmpinați de un jandarm și două babe cu cernice care mestecau tutun sau opium... Cineva i-a îndrumat la hotelul „Latham", hotel în care locuia de un an și șase luni fostul profesor universitar George Dem. Loghin, hotel plin de gîndaci și de ploșnițe, cu pereții camerei coșcoviți, cu o cadă murdară în baie și cu o fereastră prin care nu se putea vedea dacă afară plouă sau e cer senin. Nemulțumiți de noua lor „reședință", cei doi fac apel la adresele unor români „de vază", recomandați de doamnele Izmini, Io, Trifanidu și Glidorides, spectrele descărnate și elegante din Atena. Și astfel, galeria de personaje sumbre se completează cu figura arogantă și aristocratică a doamnei Costa, celebra doamnă Costa, ființa caritabilă și dezinteresată care le predă în cîteva cuvinte codul modestiei și ascezei. Ulterior, Dan P. și Crina C. fac cunoștință și cu domnul Brutus Costa, șeful așa-zisului partid național țărănist, partid de imigrație care sărbătorește încă solemn 10 mai, ziua venirii dinastiei Hohenzollern pe tronul României, și care cîntă încă la petreceri imnul regal ! Cei doi amfitrioni newyorkezi îi invită la masă pe tinerii transfugi flămînzi, dar se mănîncă o mizerabilă supă de conservă și carne grasă de la congelator, ca la o demonstrație fățarnică de modestie și cumpătare, lecție de viață care trebuie să le servească celor doi naivi drept avertisment. Cu toate acestea, Dan P. și Crina C., care în haosul evenimentelor au uitat de propria lor meserie, dar suferă din ce în ce mai acut șocul despărțirii de copii, emit pretenții, sînt nemulțumiți, li se pare că toată lumea le este datoare cu un nivel de trai la coeficientul venitului pe cap de locuitor al Americii. Dan P. nu admite modestia și asceza. E! a venit aici ca o vedetă. Deocamdată sînt primiți într-un apartament de trei camere pentru care cineva trebuie să plătească 180 de dolari. Cine ? Ocrotitorul lor, „preotul Florin Galdau, care din păcate nu s-a întors încă din concediul petrecut în Florida ?" Proprietarii apartamentului în care s-au mutat par a fi Florin și Zita Mărcol, transfugi și ei : doi oameni rătăciți în jungla New York-ului, zdrobiți de ceea ce se întîmplă zilnic pe stradă. Înspăimîntați de criminalii de drept comun, claustrați zile și nopți în casă pentru că se simt străini și neputincioși. Tîrziu, Dan P avea să afle că adevărații proprietari ai casei nu sînt soții Mărcol, ci alții. Dar, deocamdată, soții Mărcol au sarcina să-i interogheze discret pe cei doi eroiași ai „paradisului terestru", privind destinul lor și rostul lor în America. După primele două săptămîni de regim alimentar ascetic, Dan P. și Crina C. slăbiseră îngrijorător. Noaptea aveau un somn letargic. Nu cumva sînt drogați ? Nu cumva în ceaiul servit în fiecare seară la familia Mărcol se pun droguri ? Mai ales cînd se trezesc visînd că răspund la interogatorii prelungite. Într-o zi apare un anume „preot Gemănaru", pregătit prin școli de spionaj occidental, care îl verifică pe Dan P și îl recrutează, deocamdată în avanpremieră, pentru „școlile de diversionism". Cei doi fac cunoștință cu domnul Apostoliu, despre care în cercurile românești din New York se spune că e profesor universitar. Un bărbat care umblă pe orice vreme cu umbrelă și servietă diplomat. Cîtva timp mai tîrziu avea să afle că profesorul Apostoliu e de fapt paznic de noapte ! Tot astfel cum preotul Gemănaru e șofer de taxi ! Sau cum profesorul George Dem. Loghin e muncitor necalificat la „Swingline Kaps", o fabrică de capsat...

În sfîrșit, se întoarce din concediu preotul Florin Galdau (de fapt Florin Gâldău), om în vîrstă de 78 de ani, recent operat de rinichi, care le promite că le va fi naș și îi anunță că e timpul să se pregătească de o grevă a foamei în fața Națiunilor Unite și de niște declarații la „Europa liberă" Și tot așa, rizînd, bătîndu-i pe umăr, promițîndu-le marea cu sarea. Într-o zi popa Gâldău îi întreabă de ce nu muncesc ca să-și cîștige existența ? Existența ? Nu-și puseseră încă această problemă !

„Uneori, rareori, aveam timp să ridic ochii spre cer Nu cred că am văzut bine cerul în primele săptămîni de New York. De fapt abia îl zăream printre blocuri. Străzile mi se păreau dezolant de pustii. Pretutindeni eram avertizat să mă feresc de hoți, de drogați, de criminali. Eu parcă nici n-am văzut orașul New York pe care-l știam din filme, din cărți, ci o copie a New Yorkului. Am trăit permanent cu senzația că sînt indus în eroare.

A intervenit boala Crinei. Se simțea rău de mai multă vreme. Doamna Costa i-a chemat pentru o consultație pe doctorul Dumitru Marin (transfug și el) care a descoperit că suferă de anemie sub formă gravă și în cele din urmă că are TBC ! Vestea asta ne-a distrus moralul. Totuși nu-mi venea să cred. Pentru confirmare, am apelat la serviciile lui Gemănaru, care ne-a dus la „Vincent-Hospital", unde medicii au infirmat diagnosticul doctorului Marin, dar au descoperit că va avea un copil...

În tot acest timp am lucrat, mai bine-zis am încercat să lucrez (după multe peripeții, după un periplu dramatic pe la toate oficiile de plasare și pe la porțile întreprinderilor). La „Swingline Kaps" (proprietatea preotului Gâldău), ca muncitor la bandă, ca vînzător de ghete într-un magazin, ca paznic de noapte. În ultimul rol n-am rezistat decît 4 zile. Trebuia să păzesc o pivniță imensă care dădea spre River-side. În vreme ce-mi efectuam rondul, închideam ferestrele care — surprinzător — în urma mea erau redeschise larg de către cineva. Și lucrul acesta m-a pus pe gînduri. Mai trebuia să fac și pe liftierul, fără să-mi dau seama că acceptînd angajamentul acesta eram declarat automat spărgător de grevă. Într-o dimineață a venit liftierul aflat în grevă ca să mă vadă Era un negru imens ca un tunel. Cînd și-a aruncat odată ochii în mine, am simțit că mi se face frig. Și-am abandonat uniforma de paznic de noapte, precum și cei 68 de dolari cîștigați

Dar lucrul cel mai groaznic era „răul de mare" pe care-l aveam în plin oraș, pe uscat, din cauza drogurilor. Eram incontinuu drogați. Prin mîncare, prin țigări, prin băuturi. Pluteam ca în imponderabilitate și mi se părea că mă prăbușesc mereu de la ultimul etaj al unei clădiri, deși călcam pe asfalt. Am făcut, din cauza drogurilor, cîteva crize de ficat. Simteam că nu mă mai pot trezi Trebuia să fac ceva ca să ies din starea asta de abulie. Pe deasupra eram urmărit pas cu pas. Ce să fac ? Crina se simțea din ce în ce mai rău. Eu nu mai judecam decît cu o parte din creier Restul era parcă fum. Încotro să mă îndrept ? Nu e nici un român cinstit în orașul ăsta ? Așa am ajuns la misiunea română din New York. Am scăpat de urmăritori, adică de profesorul Apostoliu, de Gemănaru și de Mărcoi și am intrat la misiune. Le-am explicat totul. Oamenii s-au purtat minunat cu mine. Mi-au făcut chiar și legătura telefonică la București, cu tata. Cînd l-am auzit la telefon, mi-a venit să plîng. L-am rugat să facă rost de 16 000 de lei pentru mine și pentru Crina și să-i trimită pe adresa TAROM-ului din New York, pentru bilete de avion New York—București. Și în timp ce funcționarul de la misiune vorbea cu tata, eu, neobișnuit de luni de zile cu atîta amabilitate și solicitudine, m-am speriat. Mi s-a părut că mi-a fost întinsă o nouă cursă. Mi s-a părut că toți cei de acolo erau de fapt români imigranți travestiți ca să mă

verifice, ca să mă spioneze. I-am lăsat pe toți baltă și am ieșit tremurînd de spaimă. Afară mă așteptau, într-un taximetru, Gemănaru și Apostoliu. Am scăpat de ei cu ajutorul polițistului de la poartă. Și din clipa aceea totul se învîrtea în jurul meu ca la circ".

Numai că tinerilor îndrăgostiți le vor trebui încă aproape 2 săptămini ca să se dezmeticească singuri, părăsiți de ceilalți transfugi în labirintul de străzi al New Yorkului și al Washingtonului, fugind mereu, pînă și de umbrele lor, amenințați cu moartea pentru îndrăzneala de a fi călcat pragul misiunii române. Aici ceva nu e clar : dacă amenințarea din partea unor imigranți malefici și trădători pe care i-au cunoscut era reală sau imaginară ? Cert este că perioada ce urmează e relatată de Dan P. ca un film rupt mereu sau întrerupt și lipit greșit ; un coșmar care se desfășoară după toate legile oniricului, într-o dezordine fără margini, unde nimeni nu mai poate limpezi lucrurile.

Dan P. și Crina C. țin minte că au luat nenumărate autobuze și metrouri, că au făcut tot posibilul ca să li se șteargă urma în haosul celor 16 milioane de locuitori ai New Yorkului. Flămînzi, rupți de oboseală, cu picioarele sîngerînd de atîta goană, urmăriți mereu de imaginile citorva români dezrădăcinați și trădători din New York, dormind pe sub scările clădirilor, pe sub poduri și din cînd în cînd într-un hotel mizerabil, biciuiți mereu de spaima că vor fi prinși, învinși de propriile lor halucinații, cei doi eroi de „epopee neagră" vor aluneca tot mai mult pe fundul leșios al apelor tulburi în care au pescuit luni de zile. Își aduc violent aminte de scene grotești petrecute prin holuri de hoteluri unde li se părea mereu că sosirea lor era telefonată. Își aduc aminte că erau mereu confundați cu alții, ca și cum cu o zi înainte ar mai fi trecut prin locurile pe care le străbăteau acum. Și situațiile acestea îi exasperau ! Își aduc aminte de conversații lugubre prin ganguri igrasioase unde au fost amenințați cu moartea și unde s-a încercat — după spusele lui Dan P. — în cîteva rînduri despărțirea lor. Au fost momente în care odată instalați într-un hotel, la auzul unui glas lăuntric, neliniștit, disperat, care le striga mereu : „Fugiți, fugiți, altfel veți muri", se smulgeau din pat și alergau din nou buimaci pe străzi în căutarea unui alt țărm de liniște și de speranțe. „Încă puțin, încă puțin" își spuneau, încurajîndu-se unul pe altul. O dată au dormit într-o pădure din marginea Washingtonului. A fost singura noapte, timp de două săptămini, în care s-au simțit liniștiți, fericiți aproape. După care a reînceput coșmarul demersurilor pe lîngă autorități, cerșitul lipsit de demnitate (dar cine mai poate avea demnitate după ce și-a părăsit țara și simte că va muri de foame ?), explicațiile date necunoscuților, goana din fața urmăritorilor, cu senzația că orașele, străzile, gările prin care trec nu sînt reale, că sînt inventate sau visate de cineva prin somn. Pînă cînd dezagregați, năuciți, se vor întoarce în casa familiei Mărcoi, încercînd o reconciliere. E primul prinz omenesc pe care-l iau. Apoi se retrag pentru somn. Ca prin vis, Crina C. aude sunînd telefonul. Își impune să se trezească deși are impresia că adoarme între o mișcare și alta, între o replică sau altă dată la telefon de gazda lor. Totuși ascultă cu urechea lipită de ușă : „Sînt complet derutați și zăpăciți. Sînt la capătul puterilor. Le-am administrat cantitatea de drog pe care am convenit-o... Nu, acum dorm, acum dorm două zile și două nopți dacă e necesar... Tocmai asta aș vrea să vă spun că nu mai sînt în stare să mă urc la volan și să-i aduc acolo. Am luat și eu droguri azi noapte cînd cu noii veniți și sînt complet amețit. Și mi-e teamă să conduc printre ruinele alea... Mai bine veniți dumneavoastră aici. Putem discuta în pivniță". Auzind acestea, Crina C. îl trezește pe Dan P., les amîndoi pe ușa de serviciu și se lansează într-o nouă cursă, într-o cursă halucinantă. Acum, spun ei, aveau argumentul concret al spaimei și amenințării cu moartea prin care trecuseră. Trebuiau făcuți să dispară ? De ce ? Ca o lecție pentru cei care le-ar fi luat pilda de a se adresa misiunii române din New York și Ambasadei române din Washington ? Greu de presupus. Cu toate acestea, 24 de ore mai tîrziu, vor lua avionul spre patrie, de pe aeroportul Kennedy. Doi tineri extenuați, cu nervii arși ca filamentele de wolfram, prăbușiți în fotolii, nevenindu-le să creadă că aventura lor se sfîrșește aici, temîndu-se încă pînă în ultimul moment că vor fi scoși din avion și aruncați în mîinile urmăritorilor lor. Și astfel, cu toate rudele din străinătate, cu toți unchii din Franța și din Braziliia, Dan P. împreună cu Crina C. se întorc în țară profund zguduiți și dezamăgiți de experiența pe care au trăit-o și profund marcați, poate pe viață, de supliciul la care au fost supuși.

Confuzia în care trăiseră pînă atunci a atins asemenea culmi, încît la coborîrea din avion pe aeroportul Otopeni, Dan P. nu și-a mai recunoscut tatăl !?!

Dincolo de degringolada morală prin care au trecut, nu se poate să nu atragem atenția asupra unui lucru fundamental : patria nu poate fi jucată pe bani de împrumut, pierdută și cîștigată la ruletă sau la bakara : cetățenia nu înseamnă un act mărunt care poate fi uitat undeva, declarat nul la o rubrică de „mică publicitate", recuperat ulterior sau refăcut prin bunăvoință. Viața nu-i iartă pe cei care privesc cu frivolitate propria lor identitate în lume, patria este și rămîne una singură.

A. DOHOTARU ■

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

CÎȚI ANI A AVUT TOTUȘI CALUL ?

„În ziua de 5 octombrie 1975, să fi fost orele 18, mă aflam la Terasa „Feroviarul" din Galați, beam o țuică. Eram cu Toma Sirghi și Constantin Băleanu. La o masă alăturată se afla și partea vătămată, adică Dima Sirghi. La un moment dat, între noi, cei de la masă, s-a deschis o discuție îndirjită cu privire la vîrsta unui cal cumpărat de Gheorghe Stănică. În timp ce beam noi aldămașul, intervine și Sirghi Dima și zice: „Calul e mai bătrîn". „Ba, e mai tînăr", zic eu. „Ba, e mai în vîrstă", ne ironizează partea vătămată. Dacă a văzut Sirghi Dima că eu nu-mi însușesc punctul lui de vedere cu privire la vîrsta calului, și-a manifestat supărarea: „Cum, tu mai tînăr fiind, nu cedezi ?" „Păi de ce să fi cedat dacă știam precis cîți ani are calul ?"

În urma acestei dispute, Dima Sirghi s-a ales cu capul spart, iar Teodor Spiridon cu cîteva luni de închisoare. Și totuși, vîrsta calului n-am putut-o afla. (Dosar 1032/1976 Tribunalul Suprem)

OM CU IDEI, FRUNZULICĂ ĂSTA

Naivul Ion Păun mai era încă, în anul 1972, președintele C.A.P.-Căldăraru (Ilfov). Atunci au venit la el, ca într-o vedenie, trei indivizi însoțiți de o... idee. „Hai să facem o secție anexă de construcții, în cadrul cooperativei, i-a propus unul dintre ei, pe numele lui adevărat Frunzulică; o să aducem mari venituri cooperativei". Naivul Ion Păun a acceptat: „Pe cine punem însă șef ?" „Cum pe cine? Pe Dragomir Mirea, om de-al nostru, bun". Secția a luat ființă, dar cum cei trei afaceriști, pe numele lor adevărat Toma Frunzulică, Dragomir Mirea și Florian Bobocel, aveau toți antecedente penale și case în... București, au început să tragă toată spuza pe cozonacul lor. Adică, prin manopere frauduloase, avînd și un climat propice fraudei, au păgubit membrii cooperativei Căldăraru cu rotunjioara sumă de 250 000 lei. Din această sumă, Frunzulică are partea cea mai mare : 173 088 lei.

Descoperiți în cele din urmă, iată-le și răsplata: Ion Păun, președinte — 12 ani închisoare ; Gheorghe Bărbulescu, șef contabil, cu antecedente — 12 ani; Toma Frunzulică, cu antecedente — 10 ani ; Dragomir Mirea, recidivist — 11 ani închisoare; Florian Bobocel, cu antecedente — 2 ani închisoare. Cu pedepse mai mici au fost condamnați următorii : Ion Toader, Mihai Daneș, Iulian Ursulescu, Constantin Mocanu, Robert Toma, toți din București. (Dosar 1593/1976 Tribunalul Suprem)

PREZICEREA S-A ÎMPLINIT

Aurica Pîrvu, fostă casieră la Cantina I.C.M. Bocșa II, îndemnată, reiese din dovezi, de Tiberiu Traistă, fost administrator, a delapidat suma de 57 044 lei. Cum? În felul următor: dacă primeam, de exemplu, 1000 lei, îi eliberam chitanță, gestionarei, dintr-un chitanțier neînregistrat. După ce pleca, rupeam chitanța și întocmeam alta pentru numai 700 lei. Diferența o încasam și o împărțeam cu Traistă, coinculpatul meu. Dacă Traistă îmi cerea 1000 lei și gestionara venea cu o mie, eliberam o chitanță falsă și-i dădeam toți banii lui Traistă".

Dar cum gestiunea n-a fost o traistă fără fund, celor doi „colaboratori" li s-au dejucat afacerile. Acum, casiera Aurica Pîrvu, trasă pe sfoară, solicită printre alte dovezi și declarația fostei casiere Livia Bătrînu care, la plecare, i-a spus doamnei Doloi: „Doamnă Doloi, eu plec, dar o să vedeți că ceea ce n-a putut să facă Traistă cu mine, o să facă precis cu Aurica — adică cu mine — pentru că ea e bună și proastă". Din păcate avertismentul n-a avut nici un efect și prezicerea s-a împlinit. A cui e vina ? (Dosar 1012/1976 Tribunalul Suprem)

MI-AM DAT SEAMA CĂ NU E LUCRU CURAT ȘI AM ZIS : PE EI, LICĂ !...

După ce a fost judecat de mai multe ori — de comisia de judecată a C.A.P. Dragoș Vodă (Ialomița) — pentru furt de furaje din rația animalelor, Ion Cercel s-a gîndit la un furt mai rentabil : să fure purcei. „Vin și eu", s-a oferit Gheorghe Giscă. Numai că purceluții erau păziți de paznicul Constantin Manciu care i-a întrebat pe cei doi : „Unde vă duceți la ora asta?" În loc de răspuns, paznicul a primit o lovitură peste picior și s-a trezit cu el fracturat. Hoții credeau că n-o să fie văzuți. Dar iată ce declară în legătură cu acest fapt ciobanul Aurică Carpen: „Era miezul nopții. Mutam stîna din satul Bogdan, pe o miriște apropiată. Treceam pe lîngă grajdurile ceapeului. Era nor și fulgera. Ce mai fulgera pe tot cerul! Cu mine aveam și lanterna „Elba focos" și mai luminam și eu cu ea. Aveam baterie nou-nouță și lumina foarte bine. Deodată, văd lîngă o basculă, la vreo 20 de metri de maternitățile de scroafe ale ceapeului, pe Gheorghe Giscă și Ion Cercel. Cu ei mai era unul pe care nu l-am cunoscut. I-am luminat cu lanterna, ei au fugit de lîngă gard și s-au ascuns după basculă. Mi-am dat seama că nu e lucru curat și am zis: „pe ei, Licăi" Lică e clinele meu. A doua zi am auzit că i-au rupt piciorul paznicului pentru că nu i-a lăsat să fure purcei". (Dosar 1595/1976, Tribunalul Suprem)

VIAȚA ÎN ROZ

Șoferul Dan Aurel Bara colinda, într-o după-masă în care era bine dispus, mai multe localuri. La braseria „Ambasador" își face plinul — ca să vorbim în limbajul profesiunii sale — cu vin și cu bere, iar spre seară se mută la „Perla". Pe la 11 noaptea părăsește pe trei cărări acest restaurant bucureștean și, avînd în vedere echilibrul său instabil, se îndreaptă spre cea mai apropiată stație de taximetre. La stație se întîlnește întîmplător cu prietenul său Cornel V., întovărășit de soții Victor și Constantina I. Aceștia din urmă ieșiseră și ei de la „Perla", după ce făcuseră o escală prealabilă la „Băneasa-Pod". Cu alte cuvinte, vedeau și ei... viața în roz.

La început au hotărît să meargă fiecare pe la casele lor, orele fiind înaintate, dar — întîmplare nefericită — le-a ieșit în cale restaurantul „Doina". Cornel V. a fost trimis în recunoaștere să vadă dacă localul mai este deschis și, eventual, să parlamenteze cu ospătarii, iar Bara și soții I. au rămas pe trotuar în așteptare. Apoi, din senin, între Bara și Victor I. se iscă o discuție; ceea ce unui om treaz i-ar fi părut un fleac capătă, datorită fumurilor alcoolului, dimensiuni ciclopice. Bara se enervează și, drept suprem argument, îl pocnește cu pumnul în față pe „oponentul" său care cade și se lovește cu capul de caldarîm. Contuzie cerebrală. Moare în camera de gardă a Spitalului de urgență, înainte de a ajunge pe masa de operație. De pe urma victimei rămîn doi copii mici. Făptuitorul a fost condamnat la mai mulți ani închisoare. Vieți zdrobite pentru un pahar în plus.

„IA UITAȚI-VĂ CUM MĂNÎNC EU ȘI NU AM NIMIC !"

9 iulie, 1976, orele 13 și 45 de minute. Patru oameni ne întoarcem, de pe dealurile Dîrmăneștilor. Vrem să ne astîmpărăm foamea la restaurantul „Oituz" din Tg. Ocna. Ne așezăm la o masă, o rugăm pe ospătara Anișoara Mihăilă să ne servească mai repede, că altfel riscăm să pierdem accceleratul 746, și cercetăm lista de bucate întocmită probabil de responsabilul restaurantului. Toți patru cîți sîntem alegem „ciorbă de văcuță" și o „friptură de porc la tavă". Sînt mîncăruri pe care chiar și ospătara Anișoara Mihăilă ni le recomandă cu destulă încredere. Numai că după ce ajungem la felul doi ajungem și la o neplăcută surpriză : carnea este imposibil de consumat. Este stricată. Ne convingem pe rînd de acest fapt și vrem să o convingem și pe bucătara Teodora Dreptu. Bucătăreasa însă nu cedează cu una, cu două și e gata să ne demonstreze contrariul : „Carnea e bună. Are, ce-i drept, puțin miros, pentru că de cîteva zile frigiderul este stricat, dar carnea se poate mînca. Ia uitați-vă cum mănînc eu și nu am nimic". Și bucătara T. Dreptu, care nu susține o... „cauză dreaptă" este gata să înghită toate cele patru porții de carne, numai ca să... rămînă deasupra.

— Vreți să-l anunțați pe responsabil să vină în local ?, întreb eu pe unul dintre ospătarii de față.

— Dar ce aveți de discutat cu el ?, îmi răspunde cu o întrebare un ospătar cu o mustăcioară subțire sub nas.

— Ce avem de discutat, am dori să discutăm numai cu dînsul.

— Atunci, nu-i.

Și omul îmi întoarce un spate elegant în uniformă visinie.

— Cum se numește colegul dv. ?, îl întreb pe un alt ospătar care poartă o bluză albă, cam murdară, dar fără ecuson

— Nu știu !, sună sec răspunsul acestuia.

Îmi dau seama că nu mai pot continua și-i cer barmanei, Aglaia Strat, condica de sugestii și sesizări. Notăm întîmplarea în condică și o răsfoim. Peste 30 de persoane sesizează fapte asemănătoare. I. Dermengiu, angajat la o întreprindere din localitate, își notează telefonul — 1 31 80 276, sesizează tot despre calitatea slabă a preparatelor, mîncărurilor, a deservirii. Dumitru Țăranu notează în condică despre același neajunsuri.

De la barmana Aglaia Strat mai aflu că ospătarul care își poartă cu destulă aroganță mustața, dar care atunci cînd este întrebat cum se numește, își acoperă ecusonul cu palma, se numește, totuși, Dumitru Ghiurca. Iar responsabilul restaurantului „Oituz" se numește - Ion Mihăilă și „acum zece minute a plecat la confruntare". Așa să fie, dar cea mai mare confruntare a responsabilului Ion Mihăilă rămîne confruntarea cu aceste inadmisibile abateri ale personalului din subordine.

N. GRIGORE-MARAȘANU ■
LIONEL NIȚESCU ■

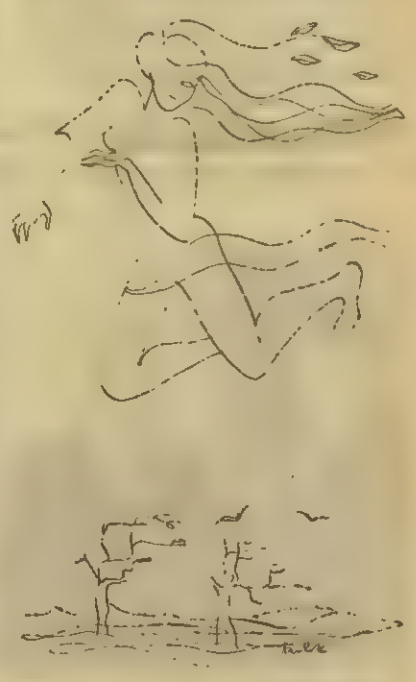

SIMONA POP ■

VIAȚA – FILM. DUS ȘI-NTORS

În medie...

Socotind lumea creatorilor o clasă cu multe specii și subspecii, trebuie să recunoaștem că și aici, ca și în lumea mamiferelor, durata gestației variază după niște criterii pe care, neputînd să le măsurăm cu exactitate, le numim capricioase.

Fellini este, de pildă, un cineast care naște greu și, aproape întotdeauna, cu peripetii. Decolează pufăind îndelung, se plînge des că rămîne în pană de inspirație și alege mult pînă culege. Producătorul său trebuie să aibă stofă de cascador și temperament de martir. Cînd scenariul nu se răstoarnă în ultima jumătate de oră, se triplează devizul. Cînd se cade, în sfîrșit, de acord asupra finalului, primul sfert al filmului este nu furat, ci răpit, ca bijutierul Bulgari. Urmează deci șantajul, tranzacția, povestea cu sacii umpluți cu lire și aduși în camioane — ce să-i faci dacă inflația nu mai permite oamenilor din branșă să lucreze cu mașini-sport și cu servietediplomat ?

Genul vesel nu e nici el scutit de chinuri. Ca să-și orchestreze giumbușlucurile, ca să scoată „Ziua în care va plînge clownul", Jerry Lewis spune că a consumat zece ani de maturitate, trei ani de studiu, șase volume de note, unsprezece luni de pregătire propriu-zisă, patru luni de turnaj, plus lunile mîncate de prospecțiile întreprinse în douăsprezece țări, pentru ca, finalmente, să se așeze la Stockholm unde a lucrat cu 75 de comedieni și 100 de copii, dirijîndu-i prin mimă și pantomimă.

Productivitatea marilor, ca și a micilor regizori este însă o problemă întortocheată care ține — așa cum știm cu toții — nu numai de fecunditatea, de hărnicia de prea marea sau prea mica exigență a insului, ci și de o mulțime de factori mai mult sau mai puțin obiectivi, în orice caz exteriori, pentru că scapă de sub controlul cineastului.

Istoria cinematografiei este, din acest punct de vedere, istoria întîlnirii voinței creatorului cu bunăvoința producătorului.

La noi nu se poate vorbi chiar de „bunăvoință". Producătorul acționează potrivit unui plan, care exprimă gusturi și interese mult mai largi decît cele strict personale. Alci, ca și în altă parte, este însă vorba tot de o consonanță. Cineastul trebuie să vrea, să știe, să poată germina pe tarlaua intereselor mai sus-amintite.

O statistică discutabilă, dar care poate fi luată ca bază de pornire, constată că în cinematografia noastră un regizor face **în medie** un film la doi ani și jumătate. **Media** este satisfăcătoare, dar să vedem ce fac „colegii noștri care nu se așază chiar la jumătatea drumului, acei mai sus sau mai jos de **media** care a inspirat faimoasa anecdotă despre un om care avînd un picior într-un frigider și altul într-un lighean cu apă fiartă stă **în medie** bine, pentru că **în medie** trăiește la o temperatură temperată. Cu alte cuvinte, ce se întîmplă între extremele marcate la un pol de Liviu Ciulei, care din tot felul de motive, obiective și subiective, a făcut pînă acum **în medie un film la trei ani** și la celălalt pol Sergiu Nicolaescu, care bate recordul de iuțeală, iscălind **în medie** (includ aici și activitatea lui peste hotare) aproape **două filme pe an.** (Urmează cei mai productivi regizori români, în ordinea mediilor : Dinu Cocea — un film la un an, Manole Marcus, Mircea Drăgan, Francisc Munteanu, Gheorghe Naghi — un film la un an jumătate)

Un lucru este incontestabil. Directiva de a realiza, deci de a trece ca „sarcină de plan" 25 de filme anual, a marcat în cinematografia noastră momentul unui salt. **Cantitatea** în artă nu este și, să sperăm, nu va fi niciodată un criteriu, dar ea este o condiție. „Multum" se realizează prin „multa".

Raportul dintre cantitate și calitate nu este însă, așa cum prea bine se știe, nici automat, nici constant. Devierile cele mai numeroase de la o condiție ideală sînt produse, cred eu, de următoarea situație : există cineaști buni, dar dificili din punctul de vedere al producătorului (în acest dificil trebuie înglobate toate nuanțele : de la lipsa de „maleabilitate" pînă la excesul de capricii) și există cineaști mai puțin dotați în arta cinematografiei, dar extrem de dotați în știința public-relationurilor, persoane docile și nepretențioase care au făcut o elice din locuțiunea nici nu drege, nici nu strică. În consecință, pe lîngă productivii chemați, apar productivii nechemați, dar iuți de mînă pentru că ei, spre deosebire de Jerry Lewis care are nevoie de șase volume de note și spre deosebire de Fellini, ei nu se consideră niciodată în pană de inspirație. Filmele lor nu sînt acele filme medii de care nu se poate lipsi nici o cinematografie, ci filme mediocre sau slabe. Pentru toți acei care nu cred în minuni, previzibil mediocre și previzibil slabe.

Cred că gabaritul unui producător trebuie stabilit în primul rînd în funcție de acești doi parametri :

1. capacitatea de a nu se descuraja în fața talentelor dificile.

2. capacitatea de a rezista așa-numiților nemofturoși cu gestația rapidă.

ECATERINA OPROIU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Drame organizatorice

Erau în sală 28 de fete și băieți : deci, numărîndu-mă și pe mine, exact 29 de spectatori. În rest, o sală goală, goală. Firește, am vrut să aflu a cui e vina ? Am procedat prin eliminare.

A piesei ? Parcă nu cred ; pentru că lucrarea lui **Cornelliu Marcu Loncanu**, numită **Comoara din deal**, fără să fie un tezaur, o capodoperă, are cîteva merite, cîteva reușite : portretul unui țăran bătăios foarte și care refuză să fie un functionar dintre cei care nu gîndesc, dintre cei care fug de responsabilitate ; o suită de schițe (unele pitorești) de personaje care roiesc în jurul celui principal ; microconflicte care-și duc traiul, nu prea zbuciumat, sub semnul unei bonomii simpatice ; o curgere sprințară care aminteșe de hazul popular al întîmplărilor cu Păcală ; replici în general vesele și primenite dar, pe ici pe colo, și vulgare (pentru exemplu : „ai îmbulinat-o") ; o tiradă frumoasă (aceea a soției primarului Dinoiu, Elisa) și spusă frumos (de actrița Elena Drăgoi) ; precum și un moment al adevărului (acela cînd Dinoiu, încărcat de-o sănătoasă bucurie, spune chiar așa, răspicat, pe românește : „De la Panaiotu, vedea-l-aș primar măcar o vară !").

A regiei ? Categoric, nu. Pentru că **Dan Alecsandrescu** i-a dat acestui text, alcătuit din numeroase tablouri, un tempo și o unitate care demonstrează că poate exista un bun spectacol de teatru și pornind de la piese-scenarii.

A actorilor ? De asemeni, categoric nu. Pentru că **Eugen Tănase** (un cuceritor țăran-primar, un năbădăios dar și înțelept-șiret, Petre Dinoiu) schimbă, pe rînd, ca la moară, replici cu parteneri care, în pofida dimensiunilor cantitative ale rolurilor, și le-au luat în serios : **Elena Drăgoi, Liviu Mărtinuș, Liviu Rozorea, George Șofei, Teodor Faur, Septimiu Pop, Hanibal Teodorescu, Radu Cazan, Sebastian Comănici, Ion Văran, Mariana Müller, Vasile Grădinaru, Ion Costea.**

A scenografiei ? Iar categoric nu. Pentru că **Emilia Jivanov** i-a dat acestei piese și acestui spectacol exact ce-i trebuia : un chenar luminos, rabatabil și modernizat-pășunist.

A cronicarului care n-are gustul personal în acord cu acela al maselor ? Iar parcă nu cred, pentru că ceilalți 28 de spectatori răspîndiți prin sală erau bine prinși în timpul spectacolului și bine dezlegați la comentarii în timpul pauzei.

A organizatorilor de spectacole ? Tot nu, pentru că **Ioan Bocșe**, instructorul cultural cu probleme organizatorice al **Teatrului de stat din Arad** mi-a demonstrat, negru pe alb, că toate biletele fuseseră vîndute.

Și-tot dumnealui mi-a dat răspunsul la întrebarea pe care am folosit-o ca ax-pretext pentru organizarea acestei cronici. Îl transcriu cu fidelitate, cu acea fidelitate la care ne obligă cuvintele oamenilor care au necazuri :

„Planul de încasări se face, dar spectatorii nu vin. Iată, acest spectacol a fost în întregime cumpărat, cedat, cum pudic se spune, unui liceu din oraș. Însă e frumos afară, e duminică dimineața și tinerii au preferat să piardă patru lei și să se ducă în plimbare de-a lungul Mureșului. Cît despre profesori, ați văzut singur, nu era nici unul. Mulți dintre conducătorii de unități la care apelăm gîndesc așa : am cumpărat biletele, ne-am făcut datoria față de teatru. **Eu nu mă plîng de ostilitate, ci de indiferență.** Dăm spectacole, prin sate, primarii sînt înștiințați din timp, dar adesecri găsim sălile neîncălzite și chiar cu geamurile sparte. Unii conducători de unități ori președinți de sindicate ne spun : eu îi anunț pe oameni, în rest nu-i treaba mea. Bineînțeles, sînt și adevărați iubitori de teatru ; datorită lor, avem stagiune permanentă și în comunele Sintana, Șiria, Bîrzava ; datorită directorului de școală Vasile Manu sîntem întotdeauna bine veniți în satul Frumușeni. Nu credeți, de pildă, că la acest spectacol, cu numai 28 de elevi în sală, participarea ar fi fost alta dacă veneau și cîteva cadre didactice ori dacă profesorii de română ar fi dedicat o oră discutării piesei și spectacolului, așa cum se dedică atîtea și atîtea ore discutării diferitelor lucrări literare prevăzute în bibliografia, în programa școlară ?"

Ba da, eu cred. Cred că apropierea de teatru nu se poate face doar plătind citiva lei, doar cotizînd bănește, ci investind și ceva stimă și dragoste. Biletul de teatru are nevoie și de un timbru afectiv. Numai așa poți pătrunde prin porțile teatrului, artei, culturii. Altfel, cheltuiești **dar rămîi tot pe din afară.**

28 × 4 = 112 lei. Deci 14 actori și cam tot atîția colaboratori tehnici au jucat și au muncit, timp de peste două ore, doar pentru 112 lei plătiți cu valuta forte a dragostei pentru teatru. Iată un fapt care obligă la ceva meditație.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Charlot

O informație culeasă din presa centrală : „La Deauville, Franța, va avea loc, în curînd, un festival al comediei în care va fi prezentat în premieră mondială un film al realizatorului Richard Patterson, intitulat **Gentleman Tramp** (Vagabondul-gentleman). Întemeiat pe documente autentice, filmul va evoca viața și bogata activitate a actorului și cineastului de renume mondial Charlie Chaplin. Comentariile sînt asigurate de o altă celebritate a ecranului, Sir Laurence Olivier".

...CHARLIE CHAPLIN. Pe scurt — CHARLOT. Adică una dintre cumile de necontestat ale cinematografiei internaționale, personaj pentru care s-a propus înființarea unui premiu Nobel pentru cinematografie. Recent, Charlot a evoluat și continuă să amuze săli arhipline, cîteva dintre capodoperele cu Charlot — „Goana după aur", „Dictatorul", „Timpuri noi" etc. — s-au prezentat atît pe marile cît și pe micul ecran. Milioane și milioane de hohote de rîs stîrnite de omulețul cu baston și gambetă, veșnic încurcîndu-se în capcanele lumii moderne, veșnic reușind să se descurce, pentru a cădea în altele — rîsul acesta cumplit care înseamnă de fapt Charlot m-a făcut să-mi amintesc, astăzi, că dacă Charlot, personajul, va rămîne veșnic prin intermediul peliculei din celuloid, EL, celălalt, MARELE Charlie Chaplin se apropie de 90 de ani, una dintre ultimele fotografii făcute publice fiind aceea a unui bătrîn cu părul de un alb strălucitor, zîmbind cu greu fotoreporterului, împins din spate, așezat fiind, și paralizat pe jumătate, pe un fotoliu cu rotile...

Pe acesta, pe Charlie Chaplin doar îl mai avem, **încă**, printre noi. Iar acest „încă" sună dureros de adevărat.

Există capodopere printre capodopere, există filme printre filme, pe care le poți viziona la nesfîrșit. Există însă și acești mari creatori, acești oameni „ai universului" ași îndrăzni a-i numi, iar printre ei se află și Charlie Chaplin. **Charlot** este de acum al nostru, definitiv și irevocabil... Charlie Chaplin însă, omul, mai are puțin. Nu știu de ce, dar am în fața ochilor o imagine extrem de clară : aceea a unei lacrimi, a unei singure lacrimi alunecînd pe obraz și obligînd colțul gurii să nască un zîmbet...

Marele maestru al rîsului, marele maestru al tragicului în același timp, marele maestru al speranței se apropie de 90 de ani... În schimb, Charlot e **veșnic !**

HORIA PĂTRAȘCU ■

EXPOZIȚII

Lena Constante — Victor Brauner

(Muzeul Țării Crișurilor — Oradea)

Sub înaltele bolți ale acestui foarte bun muzeu, Lena Constante expune din nou tapiseriile-colaj care, după expoziția din 1974 de la „Orizont", au prilejuit, cum se știe, cu o vehementă unică, atitudini și opinii extreme. Fiindcă timpul nostru lucrează drept. Lena Constante răspunde, iată, invitației orașului Oradea și prezintă publicului din această parte a țării arta sa pilduitor originală. Din zdrențele unor frumoase îmbrăcăminți țărănești, artista leagă petic de petic și idee de idee, construind — în termenii unei mitologii proprii, simple și generoase — tapiserii sau, mai bine-zis, un fel de tapiserii. Efectul asupra publicului de toate categoriile este considerabil și el se naște în savanta și migăloasa alăturare de deșeuri textile. Lucrurile se petrec intrucîtva ca în chimie : din amestecul unor elemente cu un rost bine cunoscut ies, după coacere sau fierbere, terribile parfumuri, teribile explozive, teribile otrăvuri. Chestiune numai de dozaj, de împreunare a componentelor, de putere a flăcării.

În artă, ca și în chimie, contează, se înțelege, proporția părților, tăria arderilor, intuiția curajoasă.

Pe marile panouri din Muzeul Țării Crișurilor colajele acestea își împlinesc cu multă prestanță destinul de cronicar cult și sensibil al unor stări de suflet curat românești. Țăranii zonei Pădurenilor, care au ajutat-o pe Lena Constante să stringă, timp de un deceniu și jumătate, fragmente de broderii decolorate și roase de apă, soare, vînt, port și vreme sînt ei înșiși impresionați de lucrările artistei ca de-o artă nouă. Ei spun : „Dumneavoastră folosiți, în loc de pensule și culori, petice". Observațiile nu numai justă, ci și cuprinzătoare. Se recunoaște creația, inteligența adăugată, filozofica trecere a lucrurilor dintr-o stare în alta.

Tot acum sînt expuse pentru prima oară o seamă din lucrările de tinerețe ale marelui pictor Victor Brauner. Pînzele și desenele ilustrează perioada formației sale, inițiativa și experiența estetică a unui autodidact de geniu, decis să inventeze o artă proprie veacului, în fine, tulburătoarea epocă a avangardismului românesc de după 1920, slujit, între alții, de Gheorghe Dinu (Ștefan Roll), Marcel Iancu, M.H. Maxy, Milița Pătrașcu, Mattis Teutsch, Ilarie Voronca, Jacques Herold, Sasa Pană.

Născut la Piatra Neamț, în anul 1903, Victor Brauner este una din figurile de frunte ale direcției democratice și înnoitoare a creației moderniste la noi și, ca-

INSTANTANEE

Doi critici literari și un romancier : ȘERBAN CIOCULESCU, GEORGE IVAȘCU, AL. I. ȘTEFANESCU

Actrițele DINA și TANȚI COCEA în fața microfonului

DOINA LEVINȚA, autoare a unei scenografii de bun-gust și de o modernitate necontestativă

PROGRAMUL CENACLULUI

Partea a doua a turneului pe litoral al **Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar**, condus de Adrian Păunescu, se va desfășura între 5 și 15 august, astfel :

5 august — **Costinești** (Teatrul de vară) ; 6 august — **Eforie Nord** (Teatrul de vară) ; 8 august — **Mamaia** (Teatrul de vară) ; 9 august — **Neptun** (Teatrul de vară) ; 10 august — **Năvodari** (Teatrul de vară) ; 11 august — **Constanța** (Sala sporturilor) ; 12 august — **Mamaia** (Teatrul de vară) ; 13 august — **Costinești** (Teatrul de vară) ; 14 august — **Constanța** (Sala sporturilor), spectacol cu preț redus pentru studenți și elevi ; 15 august — **Năvodari** (Teatrul de vară).

Ora de începere a spectacolelor este 19,45.

Biletele se vînd la casele grădinilor de vară din stațiunile respective (exceptînd spectacolele din Costinești și Năvodari, unde biletele au fost rezervate), iar pentru Constanța la agenția Teatrului liric și la casa Sălii sporturilor.

tegoric, cea mai însingurată și sensibilă conștiință a suprarealismului. În prima sa expoziție personală de la Paris a expus tablouri a căror substanță — anunțată în cîteva din lucrările aflate astăzi la Oradea — l-a hotărît pe André Breton să-l alăture, pe planul înalt al mișcării, lui Salvador Dali, Yves Tanguy și Max Ernst. Pentru a lumina rolul real jucat de arta lui Victor Brauner pe scena Școlii de la Paris după 1934, anul expoziției sale pariziene, și mai ales după 1938, anul stabilirii definitive în Franța, este suficient să citățm faptul că în 1966 — anul morții — opera sa reprezintă Franța, cu o sală întreagă, la Bienala de la Veneția. Trebuie, de asemenea, amintită marea retrospectivă din 1972 pe care Ministère d'Etat Affaires Culturelles și Réunion des Musées Nationaux i-o organizează la Paris, la Musée National d'Art Moderne.

Muzeul Țării Crișurilor are astăzi una din acele prețioase inițiative, readucînd în discuție opera de început a lui Victor Brauner.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cînd repertoriul de împrumut nu mai salvează situația

În săptămîna concursului „Mamaia '76", așteptînd în special prezentarea celor 30 de piese dar și palmaresul, să ne oprim puțin la muzica de dans. O „consumăm" în restaurant sau la discotecă, o „consumăm" prin toate canalele de largă difuzare, dar și în familie, prin toate mijloacele de redare. Un „consum" public deci și un altul, personal, care nu poate fi controlat direct, poate doar fi influențat prin nivelul de calitate al creației autohtone și străine difuzate. Acest „consum privat", ales după preferințe personale și după posibilități (cred că nu există cămin fără radio, magnetofon, casetă sau disc), include o imensă cantitate de ore de muzică de dans. Accesibilitatea și veșnica „foame" de acest gen de muzică, provocate tocmai de perisabilitatea ei, nu au fost trecute cu vederea de către cele mai apreciate emisiuni de „actualități și muzică", inclusiv de emisiunea „O zi într-o oră". Această muzică de dans este cea mai nepretențioasă muzică, sau așa pare cel puțin mai ales în ultimii ani, în care ritmul, de multe ori percutant și totuși simplist pînă la obsesie, definește subgenuri muzicale (nu peiorativ !). Alteori, alte particularități duc la ceea ce s-a numit „anul Glitter" sau „anul Demis", precum și la zborul acela deranjant de avîntat al „pasărei lomei blanca". Dar asta e situația și n-are rost să închidem ochii pentru a nu o vedea. Nu voi da procente lăsînd pe fiecare să analizeze structura programului pe care-l ascultă zilnic, acasă.

Cu tot drumul ascendent al muzicii noastre ușoare, chiar ținînd cont de eforturile făcute pentru recentul concurs de creație („Publicul va putea audia piese ample, poematice, piese în tempo de vals, în ritmuri moderne de rock sau chiar piese folk..." — din interviul acordat de tovarășul Nicolae Călinoiu ziarului **Scînteia tineretului**), sîntem departe de a spune că Uniunea compozitorilor a asigurat, măcar la „bine", cantitatea și ritmurile cerute pentru dans (nu vorbesc de calitate, pentru că uneori, renunțînd la ea, ajungi la... șlagăr, deci...). Dar să nu dăm toată vina pe creatori (care nici n-au fost stimulați cu un festival-concurs al „muzicii de dans") pentru că la televiziune orice dans modern se execută pe o piesă străină, radioul se descurcă încă bine utilizînd creația autohtonă ca moderator iar Electrecordul, prins între discurile de „autor" și „mozaic", a apelat la forțe interne pentru a realiza o mult căutată și utilă serie „de dans", păstrînd ritmul și limba lucrărilor de circulație internațională. Formațiile bune de local se descurcă în funcție de „atmosferă", iar la nunți, acolo unde muzica populară nu e stăpînă, tot repertoriul de împrumut salvează situația, chiar dacă lista înaintată la viză cuprinde trei sferturi de titluri autohtone. Formațiile pop lucrează în special pentru concert, chiar dacă sînt dansante, piesele lor nu sînt „de dans" (excepție **Romantics** și Horia Moculescu, singurul poate care știe să-l „conducă" pe dansator). Cu atît mai mult nu înțeleg lipsa de colaborare, de atragere (să nu zic... adversitate) dintre Uniunea compozitorilor și formațiile noastre. Mai precizez, pentru că încă este necesar, că muzica folk și progresivă, ca și jazzul modern, nu se dansează.

Desigur că „orice" muzică se poate dansa, desigur că fiecare găsește „ceva" în orice program, dar coborînd „sub vîrsta de 30 de ani" se gustă, uneori cu exclusivism, un anumit gen sau ritm. Din păcate, pentru această categorie „fragedă", cu mare poftă de dans, nu s-au realizat lucrările „lor", lăsînd-o să se descurce singură... și se descurcă (chiar dacă, uneori, pentru copierea unui disc se plătește și 100 de lei ! ?). Or, tocmai aici nu se poate controla sau influența alegerea, atît timp cît „piața oficială" nu propune nimic sau nu ține pasul cu muzica comercială internațională. Există din fericire cazul muzicii pop românești de concert : mii de tineri în sălile de concert nu așteaptă muzică străină pentru că avem **Phoenix** sau **Curtea Veche** sau Vintilă și Doru. Sîntem siguri că o politică muzicală inteligentă, făcută cu răbdare, poate crea o bună muzică de dans autohtonă : creație, interpretare, formații specializate — respectînd specificul muzicii de dans pentru dans.

Cert este că, deocamdată, această muzică de dans care să satisfacă în special milioanele de tineri ne lipsește. Recentele instrucțiuni în legătură cu stabilirea programului de funcționare a unităților comerciale și de alimentație publică, instrucțiuni elaborate de direcția de specialitate din Consiliul Culturii și Educației Socialiste, militează pentru selecția riguroasă și preponderența muzicii românești în programe, utilizarea cu parcimonie a nivelului sonor, costumația adecvată etc. și sîntem siguri că efectul va merge în același sens cu scopul propus. Cu o condiție : să se respecte spiritul legii, fără exagerări, fără măsuri pripite. Să încurajăm muzica de dans autohtonă dar să nu-i asigurăm o viață artificială, care o va face și mai lenoasă. De asemenea, aș reanaliza obligația ca „interpretarea se va face în mod obligatoriu în limba română, sau după caz, în limbile naționalităților conlocuitoare". În prezent, chiar pe litoral, toate șlagărele repertoriului internațional se cîntă cu la-la-la sau cu cuvinte încropite ad-hoc, fără vreo acoperire valorică, dacă nu chiar stupide : „I'm a fire baby" sau „Ai'm à faiă beiby" sau „Sînt un foc iubito" se cîntă... „Ia mai fă soare", iar „Oh dear"... Odată. Atît deocamdată. Și, pentru a fi mai sigur că nu am greșit, îi rog pe cititorii revistei amatori... de dans, să ne scrie cum văd ei muzica de dans și ce ar vrea să găsească în ea.

AUREL GHERGHEL ■

Arsenalul muzicantului modern de muzică populară

Mă aflam de curînd într-un îndepărtat sat de munte hunedorean. Locuitorii, mai cu seamă tineretul, erau în mare fierbere. La nunta ce urma să aibă loc fuseseră „tocmiți" pe bani grei muzicanți de frunte aduși de la mare depărtare.

Ei s-au făcut cunoscuți și și-au cîștigat renumele mai cu seamă prin discurile lor. Între muzicanți se află și talentatul Cap de Cal-junior, ajuns adevărată vedetă atît pentru măiestria cu care stăpînește instrumentele, la care cîntînd pasajele cele mai complicate dă impresia a se juca, cît și pentru recunoscuta-i muzicalitate.

Cu nerăbdător așteptații „artiști" sîntem vechi cunoștințe. Cîntecele bănățene, străvechile „doine", înaripate lor jocuri prindeau viață prin interpretarea savant frazată, cu nuanțări subtile, a acestor demni urmași ai celebrilor muzicanți populari din Banat, ori de cîte ori i-am ascultat.

Pregătirile nunții ce se dorea „ca în basm", după cum fusesem dinainte încunoștințat, se terminaseră. Plutea o îngîndurată neliniște. Mult așteptații artiști se lăsau prea așteptați. Murmur din gură în gură și oftat de ușurare.Cînd nu te mai aștepți, un elegant turism își face gîfîind apariția prin hîrtoapele și noroaiele ploii din ajun. Nepietruitul drum s-a schimbat în adevărat calvar. Pufăind și trepidînd, mașina, încărcată „pînă la refuz" cu tot felul de instrumente muzicale, aparate, scule se oprește în fața casei mireselor. Au străbătut muzicanții noștri cale lungă, tocmai de la Caransebeș. Din cîteșipatru ușile țîșnesc, ușor șifonați, prețuiții artiști înconjurați de mulțimea tinerilor, flăcăi și fete ce îi privesc emoționați, făcînd roată în jurul lor.

Într-o clipită călătorii purced la descărcarea bagajelor. În afara instrumentelor muzicale propriu-zise, din toate ascunzișurile mașinii apar noile „unelte de muncă" ale muzicantului modern, fie el chiar și de muzică populară. O impresionantă „stație" cu difuzoare, microfoane de calitate, sîrme și cîte și mai cîte năsoci ale tehnicii „la zi" încep a fi pe loc instalate, cu dibăcie. Fiecare muzicant își are rolul bine determinat în vederea fixării difuzoarelor, potrivirii microfoanelor stabile și mobile, spre încintarea gurilor-cască, plini de importanța evenimentului, mîndri că în sătucul lor uitat se petrece asemenea minunăție. Muzicanților le este rezervată o cochetă estradă instalată ad-hoc sub un improvizat umbrar. Alături, frumos împodobită și așternută, o adevărată masă „de onoare" este destinată „artiștilor" cunoscuți sătenilor prin intermediul micului ecran. În mici grupuri, fetele chicotesc, roșesc, aruncîndu-le ocheade, iar cele mai curajoase îi întrerup din lucru cerîndu-le autografe. Mă poartă gîndul la timpuri de mult trecute. Mă pomenesc aievea la o nuntă țărănească cu lăutarii de odinioară. La felul cum erau „tratați" aceia... La impresionanta primire „cu autografele" de azi...

Eleganți, spilcuiți și pomădați, muzicanții bănățeni, socotiți oaspeți de onoare care le cinstesc satul, sînt primiți cu respect și admirație. Dealtfel și ținuta extrem de îngrijită și atitudinea lor demnă impun. Cunoscîndu-i pe muzicanții cu care mai de mult am înregistrat la „Electrecord" muzică bănățeană, neașteptata întîlnire pe aceste îndepărtate meleaguri a fost adevărată surpriză pentru ei. Surpriză agreată și de întreg satul, căci, dorind a-mi fi cît mai pe plac, fiecare dintre muzicanți se întrecea pe sine spre a-mi arăta ce știe. Cîntece vechi de o mare frumusețe, au răsărit ca prin minune. Îmi mărturiseau cît le-a fost de utilă „școala" de la București, cînd, cu prilejul înregistrărilor de la „Electrecord", prin indicațiile primite de la specialiștii folcloriști și de la tehnicienii de sunete, au învățat nenumărate lucruri. De atunci își dau osteneala și nu-și mai permit, în nici o împrejurare, să cînte oricum. Într-adevăr, acești cinci muzicanți populari au ajuns la un înalt nivel artistic, atît prin felul interpretării cît și prin repertoriul ales cu mult bun gust și grijă.

La un moment dat, între numeroasele scule ale arsenalului muzicantului modern zăresc și un admirabil magnetofon japonez.

„Ce-i cu ăsta ?", întreb eu.

„Păi, avem înregistrată muzica ce ne-a plăcut mai mult. În acest fel, cînd uităm cîte ceva, controlăm după bandă și ne reamintim. Mai folositor este magnetofonul cînd uneori se ivește vreun cetățean care se pornește pe cîntat ca să-și potolească aleanul. Uneori aflăm cîntece frumoase, nemaiauzite. Le înregistrăm pe loc. Întorși acasă, le ascultăm, le învățăm și ne îmbogățim repertoriul..."

Am admirat felul elevat de exprimare al muzicanților, judecata lor sănătoasă și mai presus de toate interpretarea muzicii populare, străvechi și vesnic noi. Mi-ar fi fost plăcut să fi fost împreună în această minunată zi, cu cît mai mulți dintre cei care sînt îngrijorați de soarta cîntecului nostru popular. S-ar fi liniștit pe loc.

Dar cel mai mult m-a emoționat felul pozitiv în care sătenii au reacționat la muzica bună ce li se oferea. Dovedeau că știu să deslușească frumosul de urît acești oameni „simpli" ai satelor și că știu să se bucure cum se cuvine cînd li se dă ceea ce lor li se cuvine.

HARI BRAUNER ■

Pe cont propriu

Despărțiți, Beatles au început fiecare o carieră separată.

Paul McCartney este în 1969, cu sau fără voie, eroul unui mare scandal, cîțiva detectivi amatori americani aduc „probe", extrase mai ales din discurile Beatles, că, de fapt, Paul ar fi mort încă din 1966, într-un accident de automobil, și că ar fi fost înlocuit cu fratele său. Așezat într-un loc izolat din Scoția, unde compune în liniște, Paul scoate în aprilie '70 primul său album solo, pe care cîntă la toate instrumentele. L.P.-ul care se numește „McCartney" este însă sub valoarea muzicală obișnuită. Un an mai tîrziu, în mai, apare încă un album scos de Paul împreună cu Linda și Dave Spinozza, Danny Seiwell, Hough McCracken, album intitulat *„Ram"*. În vara lui '71, Paul își formează propriul grup, Wings, cu Danny Seiwell la baterie, Denny Laine (ex-Moody Blues, ex-Ginger Baker Air Force) și Henry McCulloch (ex-Grease Band) chitariști, fără a o uita pe Linda la „diverse". În februarie '72, Paul lansează cîntecul angajat „Give Ireland Back To The Irish" (Dați Irlanda înapoi irlandezilor). Discul este însă interzis de postul de radio BBC, nu și de celelalte posturi ale lumii. Legat de casa Apple, Paul lansează, ca producător, pe Mary Hopkins. Tot cu Wings, el mai lansează cîteva singles și albume notabile, cum ar fi „Hi, Hi, Hi", „C Moon" și respectiv *„Red Rose Speedway"*.

George Harrison cîntă și compune în continuare, editînd triplul său album *„All Things Must Pass"* (nov. '70), la înregistrarea căruia au participat prietenii săi Ringo Starr, Eric Clapton, Klaus Voorman. Are, de asemeni, cîteva singles de un imens succes internațional, ca „My Sweet Lord" sau „Bangladesh". În calitatea sa de coproprietar al casei Apple, produce mai multe discuri pentru Hara Krishna Temple, Ronnie Spector, Cilla Black, grup continuator al dulcelui stil Beatles, și chiar pentru colegul său Ringo Starr (single-ul „It Don't Come Easy"). La 1 august 1971, George organizează în New York, la Madison Square Garden, un concert pentru ajutorul populației din Bangladesh, la care participă stele de primă mărime ale pop-ului, ca *Bob Dylan, Leon Russell, Ringo Starr*, sitaristul indian *Ravi Shankar* ș.a. Înregistrările din acest concert dau naștere unui triplu L.P.

GEORGE STANCA ■

Fotografii de **VASILE BLENDEA, ELENA GHERA, EMANUEL TÂNJALĂ, NICOLAE TOKACEK** ■

DANA COMNEA, o actriță plină de sensibilitate și talent, prea puțin prezentă în filmele noastre

MARCEL ANGHELESCU rămîne în orice rol același actor plin de har și vervă

Personalitate de factură enciclopedică, FRANYÓ ZOLTÁN, care împlinește peste două zile 83 de ani, și-a închinat îndelungata sa activitate de scriitor militant idealurilor revoluției comuniste, folosind puterea cuvîntului său în lupta pentru o lume mai bună și mai dreaptă. Remarcabil traducător, el a transpus în limbile maghiară și germană numeroase creații ale poeților români, contribuind astfel la o mai bună cunoaștere a fenomenului liric românesc peste hotare.

La mulți ani, Franyó Zoltán !

Fără prejudecăți și false convenții .

— Convorbire cu Ion Bălănescu —

De la seria Dobrin, Dumitrache, Dembrovschi, Dinu, Lucescu, Domide, Radu Nunweiller, fotbalul nostru nu a mai crescut valori internaționale. De ce?

— Stimate Ion Bălănescu, întrebarea asta ar trebui să v-o pun eu și nu dumneavoastră mie. Nemaivorbind că eu m-aș înscrie în excepție măcar cu un nume...

— ...Dumitru. E adevărat, el este singura apariție de marcă în acest interval. Alții doi, trei jucători mai au mult pînă să convingă. Oricum, datele problemei nu se schimbă. Ne aflăm de 7—8 ani într-o evidentă **secetă** de valori internaționale. De ce și pentru ce ? Cine este de vină ? Ce măsuri trebuie luate — direct, operativ, — astăzi nu mîine ?

— Considerați că v-am pus eu întrebările pe care văd că perseverați în a mi le pune mie. Cerîndu-vă și eu totuși ceva, v-aș ruga să nu ne povestiți Odiseea fotbalului nostru și nici vreun roman științifico-fantastic pe aceeași temă, ci să fiți la fel de direct, de limpede și de unitoc în răspunsuri pe cît ați fost în întrebări.

— Cine e de vină pentru criza de valori de care vorbeam ? În primul rînd și în cea mai mare măsură federația ! Ea se mărginește să repete — **să constate** — că la centrele de copii și juniori nu se muncește cum trebuie, activitatea lor fiind fără randament, dar eu vin și întreb : ce a făcut onoratul for ca să se muncească așa cum trebuie la centre, pentru ca ele să aibă randament ? Vă spun eu : a vorbit și iar a vorbit, dar de făcut n-a făcut nimic. Centrele de formare și lansare a fotbaliștilor continuă să fie niște **refugii**, caracterul lor productiv existînd doar în dosare și dări de seamă sforăitoare. Pe teren nu se vede nimic !

— Pe vremea lansării lui Dobrin sau a lui Dumitrache, era alta situația ?

— Cu totul alta. Întîi și întîi erau **selecționați**... selecționerii copiilor și juniorilor. Aici opera prima sită de competență. Și am să vă dau destule nume : Ianovschi — la Pitești, Dan Alexandru și Farmati — Arad, Iuhasz, Molnar — Oradea, Silviu Avram și Naghi Ștefan — Cluj-Napoca, Scăeșteanu și Iordănescu — Craiova, Hidișan — Brașov, Ghica — Bacău, Costea — Rapid, Klüge — Progresul etc.

— Ce făceau acești antrenori spre a avea rezultate bune ?

— Lucrau în **profunzime**. Scormoneau orașele și satele după copii dotați. Și-i selecționau după criterii moderne de joc. Apoi le urmăreau evoluția și-i girau pînă în clipa afirmării lor. Cercetătorii superficiali ai fenomenului fotbalistic de la noi au încercat să acrediteze **ideea întîmplării** în apariția generației de pe Wembley, răsărită din hazard și din spuma mării ca o **generație spontanee**, noi culegînd ce ne-a dat norocul. N-a fost așa. O seamă de antrenori uniți într-o idee comună, muncind ca niște profesioniști devotați și pricepuți, au scos o serie de valori de clasă continentală. Asta a fost atunci. Și asta nu s-a mai întîmplat de atunci încoace, deși condițiile materiale au existat, mereu mai bune, statul asigurînd centrelor mijloace la nivel internațional.

— Pornind de la un efect flagrant — neapariția jucătorilor de clasă internațională — am ajuns la o cauză de fond. Vă propun să rămînem la această treaptă hotărîtoare a legăturii dialectice și să vorbim despre cauzele principale **care lac fotbalul nostru așa cum este el, cum îl știm cu toții, cu rezultatele lui și cu tot cortegiul de fenomene adiacente ce produc indeobște mai multă bătaie de cap decît satisfacții. Care este după părerea dumneavoastră veriga primordială care trebuie să hotărască progresul fotbalului nostru ?**

— Antrenorul.

— Deci antrenorii noștri sînt principalii vinovați de stagnarea fotbalului ?

— Ar fi dacă ar avea condiții corespunzătoare de lucru. Nu le au însă în multe cazuri. Antrenorii sînt **angajați de cluburi** fără avizul colegiului central de antrenori și sînt **aruncați** de cluburi în aceleași condiții, fără acordul **colegiului, care are exact funcția etichetei la un borcan gol.** Necunoscînd clocotul vieții din cazanul fotbalului nostru, colegiul de antrenori este o instituție fantomă a cărei activitate începe pe hîrtie și se termină pe hîrtie, debutînd la începutul ședințelor din strada Vasile Conta și încheindu-se la sfîrșitul lor, deasupra și în afara vieții fotbalului.

— Alte cause ?

— Medicii echipelor. Pansează jucătorii răniți, aleargă pe teren pentru un prim ajutor după cîte un fault mai violent, au în general **doar o funcție curativă** în loc să participe direct la procesul de pregătire prin stabilirea — împreună cu antrenorii — a curbei de efort optime, corespunzătoare dinamicii și cerințelor jocului modern. Alt domeniu în care aproape că am ajuns de pomină — arbitrii. Ani de zile i-am pedepsit azi pentru a-i ierta mîine, cultivînd mediocritatea după o pedagogie și un sistem de promovare suigeneris. Fructele acestei activități le-am mîncat cu toții, iar gustul a fost de multe ori acru și nu de puține ori amar. Ne-am trezit, se pare, în ceasul al 14-lea. În acest domeniu nu există decît o soluție : război fără menajamente împotriva mediocrității și a toleranței.

— Cum vedeți evoluția actuală și viitoare a echipei naționale ?

— Am auzit de zeci de ori un refren păgubitor. Analizîndu-se jocul echipelor reprezentative, se subliniază, de regulă, dăruirea și mobilizarea în meciul respectiv a fotbaliștilor. Și este un adevăr frumos, băieții se dăruiesc, dar acest adevăr este folosit nu o dată ca o circumstanță atenuantă. „Băieții s-au mobilizat, s-au dăruit, dar nu s-a putut face mai mult..." Păi bineînțeles că nu se poate face mai mult dacă te mobilizezi și te dăruiești **abia** la meci. Jucătorii trebuie să se dăruiască și să muncească foarte mobilizat la pregătiri, acolo apar acumulările cantitative și salturile calitative. La jocuri mobilizezi ce ai, mijloacele și armele de care dispui și te dăruiești cu atuurile pe care le posezi. Cînd nu le ai, te chinuiești de pomană și de ochii lumii. Vreau să spun, cu alte cuvinte, că vom avea echipe reprezentative puternice atunci cînd jucătorii vor veni pregătiți superior de la cluburi. Pînă atunci vom face echilibristică și ne vom fura din cînd în cînd singuri căciula.

MARIUS POPESCU ■

Nadia Comăneci, la sosirea pe aeroportul Otopeni :

„Mi-a fost tare dor de acasă, iar acum mi-e cald și aș vrea să beau o citronadă"

Marți la amiază, imediat după ora 15, cîteva mii de priviri se țintuiesc pe cerul Otopenilor, așteptînd cu nerăbdare și emoție apariția avionului ce va aduce acasă echipa de gimnastică a României, medaliată cu argint la Jocurile Olimpice de la Montreal, sportive, antrenori, arbitri, medic și așa mai departe, în frunte cu tripla campioană olimpică, Nadia Comăneci. Un sfert de ceas după ora anunțată, din înalturi coboară un pîntecos DC 9 al companiei Scandinavian Airlines, botezat Sune Viking, se deschide scara de coborîre, dar gimnastele noastre întîrzie să apară, neavînd practic unde să pună piciorul, pista de aterizare fiind pur și simplu luată cu asalt de mii și mii de oameni, marea majoritate tineri, care vor s-o zărească, fie și o clipă mai devreme, pe Nadia Comăneci, marea eroină mică a Olimpiadei canadiene. În cele din urmă, sportivele noastre apar în ușa avionului, dar cea care întîrzie de data aceasta descinderea este o stewardesă a companiei scandinave, care ține morțiș să se fotografieze alături de Nadia. I se împlinește dorința, stewardesa o îmbrățișează pe micuța noastră campioană și-i înmînează o garoafă, floare care se înmulțește pe pămînt, brațele Nadiei umplîndu-se, în cîteva momente, de uriașe buchete. O placardă urează gimnastelor noastre bun venit, spre disperarea operatorilor de film și televiziune, cărora întinsa bucată de pînză le închide orizontul. Se aude cîntecul dedicat în aceste zile izbîndei olimpice, „Na-dia, Na-dia Comăneci, meritai și nota douăzeci", se aud ovații, trecerile sînt blocate din toate părțile, părinții gimnastelor nu reușesc să ajungă la scara avionului și este nevoie de multă stăruință spre a se face loc Nadiei și coechipierelor ei către holul aeroportului.

Transpirată, zîmbind în toate părțile, abia avînd răgaz să înmîneze mamei sale o păpușă gigantică, împărțind autografe, campioana olimpică răzbate cu greu prin mulțimea de admiratori, protejată de statura uriașă a antrenorului Bela Karoli. E îmbrăcată în uniforma liliachie a olimpicelor noastre, poartă pe mîna dreaptă, ceva mai sus de cot, cele cinci cercuri olimpice și stema României, are părul strîns cu o bentiță galbenă. O urmează Teodora Ungureanu, Mariana Constantin, Anca Grigoraș, Georgeta Gabor, Marilena Neacșu și restul coechipierelor, strecurîndu-se anevoie spre clădirea aeroportului. Aici, la intrare, un cordon viu format din pionieri, colegi de organizație și de vîrstă cu minunatele noastre gimnaste, oferă un oarecare spațiu de acțiune, permițîndu-ne un scurt dialog cu tripla campioană olimpică.

— Nadia, spune-mi, te rog, ce-ți trece prin gînd în acest moment ?

— Sînt foarte fericită pentru medaliile de aur și pentru frumoasa primire ce ni se face. Mi-a fost tare dor de acasă, iar acum mi-e cald și aș vrea să beau o citronadă.

— Ce ți s-a părut cel mai greu la Montreal ?

— Totul mi s-a părut greu la Montreal, dar am muncit mult pentru victoriile de acolo și trebuia să le obțin. Antrenorii mei au merite la fel de mari ca și mine.

— Ce ți s-a părut ușor la Montreal ?

— Totul mi s-a părut ușor la Montreal, știam că voi cîștiga și am cîștigat.

Într-unul din holurile aeroportului, parcă dinadins ales ca să fie cel mai puțin încăpător, se organizează o conferință de presă pe picior. Înghesuiala continuă să fie teribilă, Nadia e rugată să arate fotoreporterilor medaliile dobîndite la Montreal, aurul olimpic strălucește frumos, iar lîngă noi Eugen Radu, elev la Școala generală numărul 16, venit în întîmpinarea gimnastelor noastre, stă gata să izbucnească în lacrimi, cu ochii lipiți de medaliile fetelor. Venit tocmai din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Gheorghe Comăneci își șterge necontenit fruntea de transpirație, în vreme ce bluza sa albastră e udă și boțită. Solicitările vin din toate părțile, „Nadia, zîmbește", „Nadia, cu fața la noi", blitzurile sclipesc nebunește, aparatele de luat imagini zumzăie, confrații nu mai contenesc cu întrebările, deși micuța campioană e vădit obosită. Prindem un al doilea și ultim schimb de cuvinte :

— Cum ai dormit în noaptea dinaintea primei medalii ?

— Am dormit și atunci și mai tîrziu foarte bine. Cred că n-am visat nimic.

— Nici măcar o medalie de aur ?

— Nici măcar o medalie de aur.

— Ai fost cumva emoționată ?

— Poate că aș fi avut de ce, dar n-am fost. V-am mai spus că noi am muncit mult înainte de Olimpiadă, medaliile noastre fiind o urmare firească.

— Care va fi primul lucru pe care-l vei face cînd vei ajunge acasă ?

— Un duș și apoi mă voi culca. Cred că drumul m-a obosit mai mult decît exercițiile de la Montreal.

— Altceva, Nadia ?

— Nimic.

La o jumătate de oră după sosirea avionului, rumoarea s-a stins treptat. Gimnastele noastre au plecat către București. În urma lor au rămas, să mai discute cîteva minute în plus cutare sau cutare exercițiu, miile de iubitori ai sportului românesc, evident mîndri că de aici, de la noi a pornit să fascineze lumea întreagă o fetiță cu păr castaniu și ochi limpezi, despre care se spune, în vorbe răsoicate și exacte, că a deschis o nouă eră în gimnastica mondială.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Copiii — minune ai gimnasticii românești la cîteva minute după aterizarea avionului.

În noaptea în care întreaga planetă o urmărea, am privit-o la televizor pe Nadia Comăneci, împreună cu părinții ei, din casa părinților ei

Cursa Adjud — Ghimeș oprește în stația Gheorghe Gheorghiu-Dej cu o întîrziere de vreo zece minute. Coborîm aproape de ora unspreceze noaptea și ne interesăm de casa Nadiei Comăneci. Prima persoană nu știe decît că familia Comăneci s-a mutat recent de pe strada Oituz la unul din blocurile din centru, dar n-ar putea să spună la care. A doua ne indică strada Tineretului, un bloc cu zece etaje. A treia, un bărbat între două vîrste, se oferă să ne conducă pînă acolo, ocolim cîteva alei pavate cu dale de beton și ne oprim în fața unui bloc turn. Aici e, zice, pierzîndu-se în noapte. Sunăm la parter și întrebăm. Chiar deasupra noastră, vine răspunsul prin ușă, la etajul întîi, apartamentul șase.

La etaj, chiar pe prima ușă, stă scris Gheorghe Comăneci. Apăsăm pe sonerie, o femeie ne privește cuminte, nu pare deloc mirată de vizita noastră, nu trebuie s-o mai lămurim deloc. Seamănă leit cu marea campioană mică, e chiar mama Nadiei, Alexandrina Ștefania după nume, Fănica după cum o vor striga cei ai casei, mai puțin Adrian, mezinul familiei, care o va numi, simplu, mamă. Intrăm în sufragerie, unde un televizor Cosmos 3 își face datoria, transmițînd imagini de la meciul de fotbal dintre echipele olimpice ale Spaniei și R.D. Germane. O cameră rînduită cu gust și cu mobilă Bacău, numele vitrinei și al șifonierului, dar și al județului în care s-a născut și trăiește campioana de gimnastică a Jocurilor olimpice de la Montreal, o încăpere dominată de păpuși, una uriașă, Fragolina, se odihnește pe canapea, și de dovezi despre Nadia. Diploma de maestru emerit al sportului se află la bună vedere. Vitrina e plină de trofee, mai mari și mai mici, iar deasupra televizorului tronează o cupă roșie de cristal, însemnul de campioană a Europei. O fotografie aproape în mărime naturală. Nadia lucrînd la bîrnă, umple jumătate dintr-un perete, posterul realizat de Tony Duffy, după cum scrie în josul imaginii, fiind încadrat de două portrete. În stînga, Nadia înaintea primei zile de școală, cu codițe și fundă roșie. În dreap'a, Adrian, pozat în aceeași împrejurare.

Gheorghe Comăneci, mecanic auto la Unitatea forestieră de exploatare și transport din localitate, urmărește atent fazele meciului de fotbal. Poartă o bluză cărămizie cu dungi orizontale, are patruzeci și doi de ani și, după cum spune, are mari emoții înaintea probelor pe aparate. Privește necontenit la ceas și la răstimpuri egale ne anunță cît a mai rămas pînă la transmisia de gimnastică. A fost sigur, zice, că Nadia va lua o medalie la individual compus, numai că nu era foarte sigur că va fi de aur. I-a mai venit inima la loc după ce, cu vreo două zile în urmă, a primit o vedere din Canada. Ne-o arată. Pe o parte, Saint Joachim Pointe Claire din Montreal, iar pe cealaltă, scrisul ordonat al Nadiei cu litere frumos rotunjite și drepte. Dragii mei, scrie Nadia, să știți că eu sînt sănătoasă, că sîntem cazate la un hotel mare și că aici e foarte frumos. La Montreal e foarte cald, facem antrenamente și ne merge bine. O să vedeți că totul o să iasă cum trebuie. Vă sărut cu drag. Copiem textul și tatăl campioanei simte nevoia să adauge. După ce a sosit vederea, m-am liniștit. Dacă Nadia ne-a scris că o să fie bine, am știut că așa o să fie, căci fetița noastră nu vorbește degeaba. Cînd a plecat parcă nu era în apele ei, nu zicea nimic, dar o vedeam și înțelegeam că ceva o nemulțumește, așa că ne-am temut de ce va urma. Poate să fi fost de vină tracul. Îndrăznim. Poate, răspunde, dar nu cred. Nadia nu știe ce e aia emoție.

Se aude soneria. Deschide mama Nadiei și vine cu o telegramă. **„Sîntem cu toții mîndrii că azi dai lumii un copil minune"**, o felicită lucrătorii Spitalului din Ineu, județul Arad. Gigi, se interesează dînsa, cunoaștem noi pe cineva la Ineu ? Soțul nu știe nimic, un semn de simpatie venit dintr-un colț de țară, de la oameni necunoscuți, o bucată de hîrtie ce face, se vede acest lucru cu ochiul liber, multă plăcere familiei Comăneci. Despăturită, telegrama se rînduiește peste celelalte, primite în cursul zilei și al nopții de la oameni cunoscuți și necunoscuți. Unele oficiale, din partea forurilor sportive ale județului și din partea Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, altele numai sentimentale, venite de la Nicolae Huși, primarul comunei Viile din județul Satu Mare, sau de la Tincuța, atît, Tincuța, o femeie din Oradea despre care familia campioanei nu-și aduce aminte s-o fi întîlnit vreodată.

Mama campioanei dispare la bucătărie, dar pătrunde în sufragerie Adrian, îmbrăcat în pijama, ciufulit, fratele Nadiei, elev în clasa a cincea, din toamnă, se așază sfielnic pe un scaun. Mai e un ceas bun pînă la transmisia de gimnastică și tatăl se simte dator să intervină, trimițîndu-l pe prislea la culcare. Adi se apără, a dormit după-amiază, a citit și trei povestiri din Jules Verne, a cumpărat și piine, a făcut totul pentru a fi lăsat să-și vadă surioara la televizor. O să te trezim la două, vine replica, dar acum șterge-o ! Înțelegînd cum stă situația, Adi caută să cîștige timp stînd de vorbă cu noi, lămurindu-ne că el e băiat mare și că va sta treaz pînă la patru dimineața, așa cum a făcut și de revelion. Lui îi place Donald rățoiul și îi plac halterele, ăla da, zice cu seriozitate, e un sport de bărbați, dar Nadia nu-l lasă o clipă, cînd e acasă, îl pune să facă salturi și „sfoara", îl aruncă în sus. Uitați-vă, ne arată tavanul, degetele alea două de lîngă lustră sînt ale mele. Nadia și cu Teodora m-au aruncat, mie nu mi-a fost frică, cum rîdeau ele, dar eu vreau să mă fac halterofil sau fotbalist. Am jucat și fotbal cu ele, doi la doi, eu cu Cristi Grădinaru și ele împreună. Ie-am tot faultat, dar Cristi a fost un portar slab și ne-au bătut cu 2—1. A trebuit să le plătim noi ciocolata, că jucasem cu miză.

Treaba la bucătărie s-a încheiat, apare capotul roșu al mamei. Adi se chircește pe scaun, dar pricepem imediat că n-are nici o șansă. La culcare, Adi, nu uita că ai avut hepatită și că trebuie să te odihnești ! Bine, mamă, dar eu nici măcar nu pot să dorm, mai încearcă mezinul o portiță de scăpare, înainte de a se întoarce în dormitor. Pe ecranul televizorului apare o fotografie a Nadiei, însoțită de un comentariu din studio și de un citat din ziarul brazilian „O globo" care vorbește despre gimnasta din România ca despre o campioană maximă. Poza asta e de la bîrnă, intervine mama, aparatul ăsta e cel mai greu pentru Nadia, la el a muncit cel mai mult. Bine, ne amestecăm în discuție, dar la bîrnă Nadia a luat zece ? I A luat, sigur că a luat, continuă mama, dar după cîte eforturi la antrenamente. Șase ore pe zi lucra la sală, de la opt și jumătate la unsprezece, dimineața, și de la cinci după-amiaza la nouă și mai tîrziu, n-o vedeam acasă decît ca să mănînce și să doarmă, iar cea mai mare parte a execuțiilor o dedica bîrnei.

Sună din nou, de data aceasta la ușă. E aproape miezul nopții, dar soneria nu pare să-i surprindă pe soții Comăneci. Intră Elena Balcan, o verișoară de-a familiei, s-a întors de la serviciu și înainte de a merge acasă a venit să-l încurajeze pe părinții Nadiei. Stă numai o clipă și iese. De la intrare, Gheorghe Comăneci se repede la telefon. Un grup de muncitoare din Deva, cum ne mărturisește mai apoi, a ținut să-i felicite și a întrebat la ce oră exact va evolua Nadia. Asemenea telefoane primim necontenit, intervine soția. După victoria de miercuri noapte, aproape că n-am putut dormi din cauza telefonului. Mai întîi, ne-a sunat o ziaristă tocmai din America să ne întrebe ce și cum, apoi un unchi din București, Blănaru îi cheamă, o aumedenie de necunoscuți, de la Brașov, de la Craiova și de mai știu eu unde, oameni care au înțeles să fie alături de noi la marea bucurie. Aceeași atmosferă a fost și la serviciu, înțelegem. Pe Alexandrina Comăneci au sărutat-o zilele acestea atîtea colege și necunoscute, pe stradă, cît în toată viața de pînă acum. Pe Gheorghe Comăneci l-au așteptat colegii de muncă de la U.F.E.T. cu flori și felicitări. Gheorghe Oancea și Ion Ciobotaru întîmpinîndu-l chiar la poarta întreprinderii și cîntîndu-i **Mulți ani trăiască.**

Pe nesimțite, se face ora două, fără ca cineva să dea vreun semn de oboseală. Reapare și Adrian care ne anunță de la bun început că el la paralele nu se uită. Are un loc sub fotoliu de unde numai aude, se teme să privească, n-ar putea să ne spună de ce, dar parcă i se face frică. Televiziunea canadiană începe cu proba de sărituri, tata îi șoptește lui Adrian să dea sonorul mai tare, și acesta se conformează. Intră în încăpere un puști din vecini, Augustin Alexa, blond ca un nordic, dar venirea lui trece aproape neobservată. Tatăl ne anunță că Nadia nu va lua nici o medalie la sărituri, și-a făcut dînsul toate calculele, dar mama nu-l crede, și îl invită să tacă. Uite-o pe-a mea, zice la apariția Nadiei, uite-o și pe Teodora, da, da, uite-o pe Teodora, întărește Adi, după care ne explică nouă, cu voce de om așezat, că arbitrele au fost rele cu colega Nadiei, care merita note mai mari.

Previziunea șefului casei se adevărește și mama Nadiei iese din cameră, abia ținîndu-și lacrimile. Emoția în încăpere e extraordinară, batistele fiecăruia sînt înlocuite cu un prosop care circulă de la unul la altul, zăbovind mai ales la Alexandrina Comăneci. Începe paralelele, Adi își ocupă locul sub fotoliu, dar televiziunea comută la natație. De ce-au întrerupt, mamă, se lamentează prislea, spune-le să dea ! Mama tace, dar își frînge mîinile, căutînd aiurea un dram de înțelegere : poate că e mai bine că n-o vedem ; cînd or da din nou gimnastică, Nadia va avea medalia de aur la gît. Vorbește sugrumat, adunîndu-și gîndurile parcă de departe. Nadia a fost întotdeauna un copil zburdalnic, o auzim, se juca mai mult cu băieții, creindu-ne o serie de griji. Cornelia Ender a mai luat o medalie de aur, tensiunea e neobișnuită în sufragerie, dacă s-ar aprinde acum un băț de chibrit cred că încăperea ar lua foc, nu e timp de întrebări, dar noi întrebăm și vine răspunsul. Părinții băieților o reclamau mereu, ba că nu-i lasă în pace, ba că le bate copiii, nu putea să stea o clipă locului și în trei ani am schimbat patru canapele... Sărea pe ele cum sare acum, praf le făcea, așa că pentru noi a fost o ușurare s-o trimitem la sala de gimnastică. Acolo, talentul ei, cu care se zice că s-a născut, a avut norocul să-i întîlnească pe soții Karoli, Marta și Bela, doi oameni minunați, care au ajutat-o să ajungă ceea ce a ajuns.

Imaginea revine la sala Forum și Topescu anunță o nouă medalie de aur pentru Nadia Comăneci. Adrian aplaudă și iese de sub fotoliu, tatăl respiră ușurat, Nadia urcă pe podiumul de premiere și prosopul nu mai pleacă din mîinile mamei, care lăcrimează vizibil, ștergîndu-și colțurile ochilor cu fereală. Adrian anunță că sora lui e o mare campioană, dar va fi și mai mare pentru că va cîștiga și bîrna, sună telefonul și nimeni nu se duce să răspundă. După insistențe, imaginea fiind din nou mutată la natație, Gheorghe Comăneci ridică receptorul. Cineva din Moinești, parcă familia Bălan, se grăbește să-i felicite pe fericiții părinți.

Din nou legătura cu Topescu și din nou titlul olimpic pentru românca ! Mama Nadiei plînge de-a binelea, nemaiascunzîndu-și emoția, soțul ei o privește ca și cînd n-ar vedea-o, frunzărește nervos și fără sens paginile unei cărți alese din bibliotecă la întîmplare. Basme de Clemens Brentano. Adrian topăie de bucurie. La sol, fie ce-o fi ! Avem trei medalii olimpice de aur, n-au decît să mai ia și alții, Teodora a luat și ea două, ce-am visat s-a întîmplat, așa că pot să mă liniștesc, monologhează Adrian.

Mai rămîne ceva răgaz pînă la încheierea concursului. Neprovocat, dar simțind nevoia să vorbească, tatăl campioanei își aduce aminte de campionatele de la Bacău, la care a fost prezent abia în ultima clipă, deși plecase de acasă la timp. Pe drum, microbuzul s-a defectat și au ajuns la sală chiar la festivitatea de premiere. S-a strecurat undeva în tribună, dar cineva l-a recunoscut. Uite-l pe tatăl Nadiei Comăneci, a zis o femeie, iar dînsul, bărbat în toată firea, trecut prin destule în viață, a simțit că nu-și mai poate stăpîni firea și a lăsat să-i cadă cîteva lacrimi.

Urmează, după cum bine știți, bronzul de la sol, dar clipele de mare tensiune trecuseră. În încăpere se aprinde lumina și sîntem invitați să sărbătorim, după datina românească, izbînzile extraordinare ale micuței campioane, ce va împlini cincisprezece ani la 12 octombrie. Din păcate, timpul ne presează. Pierdem trenul. Plecăm la fel de pe neașteptate cum am venit, lăsînd în urma noastră o familie fericită, una din milioanele de familii de români fericite în acele clipe, care familie se numea tocmai Comăneci.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Prin telefon, un grup de muncitoare din Deva se grăbesc să-l felicite pe tatăl campioanei olimpice.

O telegramă, venită la miez de noapte și de la oameni necunoscuți, demonstrează familiei Comăneci că o întreagă țară e părtașă la bucuria ei.

ACUPUNCTURA

TERAPIE MILENARĂ
ȘI LOCUL EI ÎN CADRUL MEDICINEI CONTEMPORANE

Desen după un tratat antic chinez reprezentînd un meridian de acupunctură

Deși acupunctura, ca metodă de tratament, este utilizată în extremul-orient de mai bine de 3 000 de ani, introducerea ei printre metodele occidentale, clasice, ale medicinii, nu a avut loc decît cu 40 de ani în urmă. În ultimele două decenii progresele înregistrate au fost remarcabile. Medicii români au contribuit activ la fundamentarea științifică a metodei, aducînd date noi atît în ceea ce privește particularitățile funcționale ale formelor cutanate utilizate în acupunctură cît și în înțelegerea mecanismului prin care aceasta acționează.

Întrucît numeroși cititori ne-au solicitat unele lămuriri privind indicațiile și eficacitatea folosirii acestei metode terapeutice, precum și asupra contribuției școlii medicale românești în aplicarea științifică a metodei, am apelat la explicațiile unor cunoscuți specialiști care au avut amabilitatea de a ne servi drept ghizi în înțelegerea problemelor legate de o practică milenară, care este în același timp o artă și o știință în adevăratul sens al cuvîntului

ORGANISMUL VIU COMUNICĂ ELECTRIC CU LUMEA ÎNCONJURĂTOARE

Dr. IOAN FLORIN DUMITRESCU, doctor în științe medicale, vicepreședinte al Societății Academice Mondiale de Acupunctură, șeful Laboratorului de electronografie din cadrul Centrului de Protecție și Igienă a Muncii a Ministerului Industriei Chimice : Cred că nu mai este nevoie de demonstrat eficacitatea acupuncturii. Cei peste 4 000 de ani de acupunctură sînt o dovadă grăitoare a viabilității și implicit a eficienței acestei tehnici. Acupunctura reprezintă singura metodă care a rezistat aproape neschimbată de-a lungul mileniilor, în pofida tuturor prefacerilor pe care le-au suferit pînă la ora actuală celelalte metode, și care însumează cel mai mare număr de cazuri rezolvate din istoria practicii medicale, dovedindu-se prin aceasta a fi una dintre cele mai verificate metode, atît prin proba timpului, cît și la scara proporțiilor umane. Mai interesant mi se pare să vorbim despre eficacitatea ei în contextul medicinei contemporane, despre necesitatea și posibilitățile sale de integrare alături de celelalte metode terapeutice. Dacă pînă acum acupunctura a fost privită ca ceva aparte, ca o ciudățenie exotică situată la periferia medicinei, la ora actuală ea trebuie privită ca o disciplină făcînd corp comun cu marele ansamblu al medicinei. Și asta pentru că acupunctura reprezintă nu numai o metodă terapeutică, ci o întreagă teorie medicală capabilă să aducă ceva nou, să restructureze chiar multe dintre conceptiile medicinei clasice, europene

Acupunctura tradițională este fundamentată pe ideea existenței unui echilibru între organism ca entitate funcțională și mediul ambiant cu care acesta se găsește într-un permanent schimb energetic, boala fiind concepută ca o tulburare a acestui echilibru. Acest concept al omului integrat în mediu și în permanență influențat de acesta, concept eminamente modern în contextul medicinei contemporane, își găsește o permanentă verificare prin cele mai moderne metode de investigație. Nu trebuie să omitem în acest sens faptul că ne situăm printre puținele țări din lume care au reușit să evidențieze caracteristicile electrice ale punctelor și meridianelor de acupunctură. Am arătat de asemenea, prin metoda electronografiei, faptul că aceste puncte au rolul unor „porți" în schimbul de energie electrică și informație dintre organism și mediul înconjurător. Putem vorbi chiar de o homeostazie electrică a organismului menținută tocmai de activitatea acestor „porți". Putem afirma deci că organismul viu comunică electric cu lumea înconjurătoare.

— Revista Flacăra a prezentat cititorilor în cîteva din numerele anterioare unele dintre tehnicile de investigație concepute de dumneavoastră. Ce ne puteți spune despre evoluția acestor tehnici și despre rezultatele obținute cu ajutorul lor?

— Primele metode au fost cele cu electrozi de suprafață, metodă ce prezintă însă unele dezavantaje legate de o serie de imprecizii cauzate de însăși natura tehnicii folosite, imprecizii de care trebuie ținut cont în explorare. Cu ajutorul acestor metode am putut elabora o serie de tehnici de diagnostic verificate pe un număr important de subiecți. Dar surpriza ne-a fost furnizată atunci cînd am pus la punct metoda electronografică, cu ajutorul căreia punctele de acupunctură au reușit să fie fotografiate direct, fiind vorba nu de o fotografie structurală, ci de o fotografie funcțională, care reflectă caracteristicile electrice ale organismului uman în general și ale punctelor de acupunctură în special. S-a observat astfel că în stările maladive punctele de acupunctură, sau punctele electrodermice, cum le-am denumit noi, apar înconjurate de un halou specific, evidențiind un bogat conținut de ioni gazoși. Dispoziția, „constelația" acestor puncte, permite un diagnostic funcțional deosebit de precoce. Am reușit, de asemenea, să punem la punct o serie de metode de investigație neurofiziologică, precum și să cuantificăm, cu ajutorul unor aparate de măsurare a reactivității neurovegetative, efectul acupuncturii sub cele două aspecte, tonifiere și dispersie. Putem spune, deci, că rezultatele cercetărilor noastre din ultimii zece ani ne-au condus spre ideea că învelișul cutanat nu reprezintă doar un simplu strat de protecție, ci este o adevărată hartă electrică ce reflectă dinamic permanentele schimbări ce se produc în interiorul organismului uman.

— Am dori să ne spuneți care este ecoul pe plan internațional al cercetărilor școlii românești de acupunctură ?

— Rezultatele cercetărilor românești prezentate cu ocazia unor congrese internaționale, noutatea lor pe plan mondial au confirmat poziția avansată ocupată de țara noastră în efortul unanim de situare a acupuncturii pe baze științifice și a impunerii sale în contextul medicinei moderne. Ca o dovadă a prestigiului de care se bucură școala românească de acupunctură, aș dori să menționez că un mare număr de cercetători din întreaga lume au propus României ca loc de desfășurare a următorului Congres Internațional de Acupunctură, ce se va ține în luna mai a anului viitor

MEDICUL ACUPUNCTOR ESTE UN MEDIC ÎN ADEVĂRATUL ÎNȚELES AL CUVÎNTULUI

Dr. DUMITRU CONSTANTIN-MÎRGHIA, medic specialist neurolog, doctor în științe medicale : „Trebuie afirmat de la început că acupunctura este o disciplină medicală ca oricare alta, cu posibilitățile și cu limitele ei, iar medicul acupunctor este un medic în adevăratul înțeles al cuvîntului. Dacă pînă nu de multă vreme acupunctura era privită altfel, nu este vina ei, ci a acelora care o practicau în mod necorespunzător. Căci au existat exemple de medici care după ce au frunzărit o carte de acupunctură au și început să înfigă ace în pacienți, bineînțeles fără nici un rezultat. Și asta pentru că au omis un mic amănunt : acupunctura, ca dealtfel orice disciplină, nu se învață peste noapte, ci se însușește printr-un studiu temeinic și o practică corespunzătoare. Altfel, rezultatul nu este greu de presupus : denigrarea metodei în ochii medicilor și ai pacienților. Din fericire însă, cei puțin la noi în țară, astfel de exemple se întîlnesc din ce în ce mai rar, iar acupunctura reușește sau, am putea spune, chiar a reușit să-și capete prestigiul binemeritat în cadrul atît de vast al terapeuticii medicale. Căci eficacitatea sa nu mai poate fi pusă la îndoială în zilele noastre, cînd rezultatele cercetărilor unui mare număr de specialiști au demonstrat obiectivitatea și specificitatea răspunsului la tratamentul prin acupunctură. Spre exemplu, printr-un simplu examen radiologic se poate observa o relaxare a sfincterului piloric cu golirea continutului gastric la înțeparea unui punct de acupunctură situat deasupra genunchiului, în timp ce înțeparea oricărei alte zone situate în afara acelui punct rămîne fără răspuns. De asemenea, înțeparea unui punct de acupunctură situat la nivelul încheieturii mîinii poate produce modificări electrocardiografice".

— Care sînt indicațiile tratamentului prin acupunctură ?

— Indicația majoră a tratamentului prin acupunctură o constituie durerile, pornind de la durerile reumatice, la sciatică, nevralgii de trigemen, odontalgii, etc. De asemenea, de tratament prin acupunctură pot beneficia aproape toate bolile funcționale, boli ce evoluează fără leziuni organice decelabile, cum ar fi distoniile neurovegetative, nevrozele, insomniile, bolile alergice, paraliziile funcționale, constipațiile și altele. În ultima vreme rezultate deosebit de promițătoare s-au obținut în tratamentul obezității, în tabagism, în tratamentul alcoolicilor ca să nu mai vorbim de aspectul profilactic, ce trebuie să fie permanent în centrul atenției oricărui medic, indiferent de specialitate, domeniu în care acupunctura dispune de o neegalată tradiție. Nu trebuie uitat însă că acupunctura nu reprezintă un panaceu universal, în aria sa de acțiune neintrînd o serie de boli, cum ar fi cele cu substrat lezional. Altfel spus, putem trata prin acupunctură o gastrită, dar nu un ulcer perforat, a cărui indicație este tratamentul chirurgical. De asemenea, nu trebuie pierdut din vedere faptul că nu toți bolnavii reacționează la fel.

— În ultima vreme se vorbește din ce în ce mai mult despre anestezia prin acupunctură. Care sînt, după părerea dumneavoastră, noutățile și avantajele introduse de această metodă ?

— Termenul pentru care se optează la ora actuală este acela de analgezie prin acupunctură, deoarece prin această metodă se suprimă senzațiile dureroase, păstrîndu-se însă sensibilitatea tactilă. Avantajele rezidă în lipsa de toxicitate a metodei, spre deosebire de anestezia chimică, menținerea pacientului în stare de conștiență, ceea ce conferă posibilitatea cooperării acestuia cu medicul, obținerea de efecte și asupra acelor pacienți care au o reactivitate scăzută la metodele clasice de anestezie, cum ar fi cazul alcoolicilor cronici, comoditatea acestei metode ce o face aplicabilă chiar în condițiile cele mai puțin obișnuite (urgențe, accidente). O noutate constă în faptul că intervențiile chirurgicale efectuate sub analgezie prin acupunctură decurg, de obicei, cu hemoragii mai mici decît în cazul anesteziei chimice, efect obținut probabil printr-un reflex de axon.

PREGĂTIREA PSIHOLOGICĂ A PACIENTULUI DUCE LA SCĂDEREA ANXIETĂȚII, POTENȚÎND EFECTELE ACUPUNCTURII

ILIE PUIU VASILESCU, psiholog : Chinezii folosesc, după cum se știe, pe lîngă tratamentul propriu-zis, prin acupunctură, și o serie de tehnici psihologice prin care pacientul este pregătit pentru actul terapeutic. În vechea practică chineză un loc important îl ocupa informarea pacientului asupra modalității în care urma să fie tratat. Tradus în limbaj psihologic modern, aceasta înseamnă aplicarea principiului conform căruia informarea pacientului duce la scăderea anxietății, avînd drept urmare ridicarea pragului sensibilității dureroase și facilitînd astfel efectul tratamentului. De asemenea, ținînd seama de faptul că în timpul operației cu anestezie prin acupunctură pacientul resimte în loc de durere doar o ușoară senzație de greutate, în etapa preoperatorie subiectul este antrenat psihologic și fizic în vederea acomodării cu acest tip de senzație. Însă problemele psihologice în acupunctură sînt mult mai vaste decît cele care se întîlnesc de obicei tratate în lucrările de specialitate. Și anume, tratamentul prin acupunctură ridică trei tipuri de probleme psihologice principale : probleme ce țin de relația medic-pacient, de relația pacient-metodă și de relația medic-metodă. Voi începe cu prima categorie. Relația medic-pacient este dezvoltată în psihosomatică și în tehnicile de psihoterapie moderne, însă se pare că în acupunctură s-a ținut mai puțin cont de ele. Există o serie întreagă de probleme ce se ridică din relația medic-pacient, mai precis acupunctor-pacient, și care se referă la condițiile speciale în care se desfășoară actul terapeutic în acupunctură. Acupunctura are avantajul că nu mai supune individul uman la o serie de examene excesiv tehnicizate, în care subiectul este redus la un obiect oarecare supus investigațiilor. Pentru că unul din reproșurile pe care psihologii le fac medicinei moderne este faptul că bolnavul este tratat în maniera unui obiect, care este manipulat prin mijloace strict tehnice, iar dialogul se întreține cu tehnica, cu buletinul de analiză, nu cu bolnavul, în timp ce acesta din urmă este „aruncat" în mijlocul aparatelor, dezorientat, înspăimîntat chiar. Personalitatea lui este traversată de aceste mijloace tehnice și în bună parte anihilată. În acupunctură însă, relația medic-pacient are un caracter mult mai direct, în sensul că acupunctorul ține în foarte mare măsură cont de datele subiective, iar în orientarea tratamentului are tot timpul nevoie de acest sprijin pe care i-l oferă pacientul, prin senzațiile pe care le relatează. Aceasta atît în tratamentul obișnuit, cît și în anestezia prin acupunctură, datorită faptului că pacientul nu este într-o stare de conștiință obliterată, ca în cazul anesteziei generale, spre exemplu. O altă serie de probleme care apar în cadrul acestei relații medic—pacient, sînt cele care se referă la fenomenele de transfer și contratransfer, cu rol foarte important în tratament, atunci cînd este corect folosită. În caz contrar, există pericolul ca ele să anihileze chiar efectele specifice ale acupuncturii.

Problemele de ordin psihologic care apar din relația pacient-metodă derivă de cele mai multe ori din faptul că acupunctura nu este încă o metodă chiar atît de des folosită. Aceasta poate determina pe bolnav să aprecieze acupunctura drept o tehnică oarecum exotică, despre care știe că are o vechime de cîteva mii de ani și de care nu pot prea mulți beneficia. Apare deci cunoscutul efect placebo. Trebuie subliniat că efectele specifice ale acupuncturii nu țin de acest efect placebo, de simpla încredere pe care pacientul o are în metodă, fapt demonstrat de o serie de experiențe, cum ar fi spre exemplu experiențele efectuate pe cîini, dar acest efect poate influența pacientul în sens psihosomatic, potențînd astfel acțiunea acupuncturii. O altă problemă importantă este legată de folosirea metodelor tradiționale de tratament, mai precis a acelor. O serie de subiecți dezvoltă reacții anxiogene puternice doar la simpla apariție a acelor, reacții ce nu apar în cazul excitării punctelor cu microcurenți electrici, insesizabili de către pacient. Trebuie avut în vedere însă ca tehnica folosită să nu anihileze caracterul personal al relației, care este unul din avantajele acupuncturii. Apariția unor instalații monstruase de acupunctură ar teroriza subiectul în loc să-l sprijine psihologic.

Din punct de vedere al relației medic-metodă, aș vrea să subliniez două din trăsăturile de personalitate absolut necesare medicului acupunctor și anume : toleranță la disonanță cognitivă, cu alte cuvinte, capacitatea de-a accepta informații puternic discordante cu ideile unanim recunoscute la un moment dat și, în același timp, o capacitate critică foarte dezvoltată.

LAURENȚIU TEODORESCU ■
MARIO-ȘORIN VASILESCU ■

CAPRICII

Mizga

Îți povesteam cîndva, dacă îți mai aduci aminte, de un **viraj** născut din lașitate, din oportunism și din oboseală — și din atîtea și atîtea alte slăbiciuni. Trebuia, atunci, să luăm o anumită hotărîre, în legătură cu un om care avea „spatele tare" — era protejatul unei „case înalte". Pînă la urmă n-am mai luat nici o hotărîre, ne-am muiat și ne-am schimbat, — „să fie bine, să ne fie nouă bine..." Faptul, ca atare, ar fi fost trecut în uitare, dacă nu s-ar fi ivit altele înaintea mea, asemănătoare sau chiar mai strîmbe, avînd toate același izvor : **oportunismul**, care a fost și rămîne, oricîte nuanțări ar căpăta, grețos și scîrbos, strîmb și fioros, deformator în orice caz, mai ales în condițiile noastre, pe care le-a însoțit și le însoțește ca o umbră, în angrenajele cărora a pătruns și pătrunde ca o **mizgă**, ca un ulei straniu, năclăindu-le nu o dată, încetinindu-le mersul, schimbînd fața lucrurilor acolo unde s-a statornicit, ucigînd idei și asasinînd oameni (e vorba de asasinatele morale, bineînțeles, care sînt mai cumplite decît asasinatele propriu-zise). Mă gîndesc, cînd spun lucrul acesta, la o anumită instituție de aicea, dela noi, care a intrat de cîțiva ani buni pe mîna unei găști (îți voi povesti altă dată **cum mor găștile**), care și-a făcut din oportunism un fel de deviză, o „ideologie" chiar, îmbogățîndu-l nemăsurat de mult, nuanțîndu-l și intelectualizîndu-l, împodobindu-l cu cele mai neașteptate „tactici", de proveniență chiaburească, unele, de factură negustorească, altele, de natură ciocoiască, vreo cîteva, fiindcă membrii activi ai găștii respective provin din straturile cele mai diverse și mai amorfe. Norocul e că instituția respectivă nu e productivă (în înțelesul îngust al cuvîntului) și poate că de aceea nu se vede ce zeamă fierbe acolo. În orice caz, eu unul am observat lucrul acesta, l-am simțit, mai bine zis, l-am „mirosit", cum se mai spune, iar acum simțitul și mirositul au devenit atît de acute, încît mi se pare mereu, ori de cîte ori intru în instituția respectivă, că umblu pe mizgă. Știu că nu-i așa, văd cu ochii mei că umblu pe covoare și calc pe marmură — „...Numai și numai pe marmură !" cum se spune într-o anumită carte contemporană — văd pe coridoare oameni distinși, dar senzația amintită nu mă părăsește deloc, dimpotrivă, crește și se întărește, devenind atît de acută uneori, încît îmi vine să mă scutur de picioare cînd ies din instituția aceea, chiar dacă afară e ploaie și zloată — noroi să fie, și tot n-aș scăpa de dorința aceasta, născută, cum spuneam, dintr-o simplă observație...

ION LĂNCRANJAN ■

MILIARDARII ŞI MIZERIA LOR MORALĂ

Onassis, O. P. M., averea şi testamentul său (2)

Banii, precum şi intervenţia unui diplomat străin l-au salvat pe bătrînul Onassis, care a fost amnistiat. Apoi acesta s-a îmbarcat, imediat, pe vaporul de Atena, împreună cu soţia, cei patru copii şi cele trei văduve (ale celor trei spînzuraţi) şi şapte nepoţi. În total 17 persoane, minus bunica, ce n-a vrut să-i urmeze.

La Atena, asemenea încărcătură a devenit un sever handicap pentru bătrînul Onassis. Atunci, potrivit tradiţiei, el a hotărît ca fiul cel mare să plece în lume în căutarea norocului. Fiul cel mare era Aristotel Socrate. Prietenii au contribuit la completarea capitalului (63 dolari şi cîţiva cenţi) acestui tînăr în vîrstă de 17 ani, lipsit de experienţă, care s-a îmbarcat în portul Pireu. Ochii lui contemplau cu o ardoare anume primul vapor din prima sa aventură. Un vechi cargou pe care abia dacă se putea citi din cauza ruginei : „Penelope". Micul grec a surîs şi a jurat, atunci, că în Argentina nu se va ocupa de tapiserii, cum se angajase la plecarea din ţară, ci va face avere.

Abia debarcat la Buenos Aires, Onassis a văzut că nu va fi uşor. Un văr al tatălui său, Nikos Andropoulos, l-a găzduit. Totul ar fi fost simplu dacă bătrînul nu ar fi stat în aceeaşi cameră cu el. Bătrînul Nikos adormea întotdeauna înconjurat de zîre pe care sculpa toată noaptea din cauza unei iritări a gîtului. Un compatriot, Yannis Katopodis, modest vînzător de fructe şi legume, s-a înduioşat de disperarea tînărului Onassis.

En garde : Onassis (dreapta) şi Paul Getty I

„Parcă îl văd şi acum : slab, ca un pisoi jigărit, cu o agerime a spiritului care, adesea, mă neliniştea. În cîteva zile a învăţat spaniola şi a vorbit-o mai bine decît mine care trăiam aici de cinci ani. A lucrat mai întîi într-un magazin, apoi la o centrală telefonică de unde a fost nevoit să plece în urma unui diferend cu şeful centralei. Nu vorbea mult. Cel mai adesea amintea de tatăl său pentru care nutrea o mare admiraţie. Cu atît mai mult cu cît acesta îi prezisese : «Tu eşti destinat să rîcîlădeşti pe mare averea familiei Onassis. Ceea ce un război ne-a luat, un altul ne va da înapoi. Însutit»."

Eu mă supăram pentru că războiul nu e folositor nimănui, dar tînărul Onassis nu vorbea decît de asta, nu visa decît la asta ; «Să vină repede războiul şi voi face avere !» Prezicerea tatălui său îl obseda. Era un adevărat scandal acest băiat, gata să profite imediat de nenorocirea altora. Atunci mi-am dat seama că face parte din grupul celor care reuşeau trecînd peste orice, chiar cu riscul de a trece peste oameni.

Trebuie să recunosc însă că tînărul a fost curajos. L-am cunoscut în anul 1924 la restaurantul **Tres Palabras**, unde, 16 ore pe zi, spăla pahare, ştergea farfuriile în schimbul unei porţii de mîncare şi al cîtorva pesos. Totuşi, aici îl aştepta averea... Acest restaurant, puţin luxos, atrăgea artiştii prin ambianţa lui caldă. Boemii se simţeau ca la ei acasă. Eu cu ochii mei am văzut startul lui Onassis. Mă invitase să beau un pahar la barul de la **Tres Palabras**. Spre miezul nopţii a sosit supervedeta din acea vreme. (De notat că, la 50 de ani după moartea sa într-un accident de avion, el rămînea vedeta nr. 1 la Buenos Aires). Este vorba de Carlos Gardel, regele tangoului. Deci Carlos soseşte, mănîncă pe săturate, bea pe rupte şi începe să cînte. Singur. Onassis iese din bucătărie şi se amestecă printre clienţi. Apoi, cînd Carlos încetează să mai cînte iar ovaţiile se domolesc, în liniştea care s-a aşternut în restaurant, se aude un plînset. Aşezat jos, ţinîndu-şi capul în mîini, Onassis plînge şi se vaită. Emoţionat şi flatat, marele Carlos se îndreaptă spre el, îl îmbrăţişează, îi oferă şampanie şi se interesează de el. Onassis îi povesteşte despre nenorocirile lui, ale familiei sale şi despre dorul de Grecia. Gardel are o idee năstruşnică :

— Ca să-ţi treacă supărarea trebuie să cînţi, prietene. Un cîntec din ţara ta.

Şi iată că Onassis începe să cînte «Hassapikos» — cîntec tradiţional din insula Cipru — să gesticuleze şi să sară ca un ied. Cînta bine şi dansa minunat. Carlos se amuza bătînd ritmul din palme. La sfîrşit, i-a spus : Vei vedea că, într-o zi, dintre noi doi tu vei fi cel mai mare !

Onassis se înroşeşte ca o fecioară. A doua zi el aduce un pachet de tutun din Orient. Din acest tutun, pe care îl prepara tatăl său, el trăgea pe nas pe ascuns în serile lungi. Iată-l oferind pachetul noului său prieten, Gardel. Acesta îşi face o ţigară, aspiră îndelung primul fum şi strigă : «Băiete, este divin, pur şi simplu divin. Nu voi mai fuma decît acest tutun şi la preţul pe care-l vei dori tu...».

Imediat, Onassis telefonează tatălui său, apoi se îndatorează pentru a-şi organiza negoţul cu tutun. Bătrînul Onassis îi trimite mari cantităţi de tutun de Orient şi clientela începe să cumpere din această combinaţie specială, «combinaţie Gardel»". Aşadar, acesta va fi primul pas al lui Onassis spre înavuţire.

Dar bătrînul Katopodis nu spune nimic — sau, mai curînd, nu ştie ? — despre natura loviturii pe care Onassis a dat-o pentru a reuşi mai bine în afaceri : cum concurenţa cu negoţul cu tutun era deosebit de violentă şi pentru că fabricanţii argentinieni dispuneau de instalaţii industriale importante, precum şi de o reţea de distribuire bine pusă la punct, Onassis a recurs la un „procedeu" care i se potrivea de minune — eliminarea acestora. În schimbul unor considerabile sume, şi-a asigurat complicitatea unor persoane ce lucrau în întreprinderile rivale şi pe care le-a dotat cu cîte o seringă încărcată cu o substanţă chimică. Apoi totul decurgea foarte simplu : era suficientă o mică injectare pentru a da unei tone întregi de tutun un gust de-a dreptul execrabil şi pentru a-l face, astfel, de neconsumat. Desigur, fumătorii şi-au abandonat imediat furnizorii pentru a cumpăra ţigările marca „Olympic", produse de nimeni altul decît de Onassis. Prin asemenea metode comerţul său a prosperat într-atît încît în 1928, adică la numai cinci ani după sosirea la Buenos Aires, el sărbătorea, în acelaşi timp, primul său milion de dolari „cîştigat", numirea în funcţia de consul al Greciei în capitala Argentinei şi împlinirea vîrstei de 22 de ani ! În calitatea sa diplomatică, Onassis avea acces la tot felul de documente şi bineînţeles că a profitat de acest fapt pentru a-şi falsifica data naşterii. Îmbătrînindu-se cu şase ani (în 1900 spunea el, cu oarecare trufie, că s-a născut) Onassis a scăpat, astfel, de satisfacerea serviciului militar în Grecia şi în Argentina, de unde şi legenda că arăta mai bătrîn decît era. În realitate, Onassis s-a născut în 1906, la Smirna.

N-a putut totuşi împiedica Grecia să mărească, în 1928, impozitele de export pentru produsele destinate ţărilor care nu încheiaseră contract comercial cu ea. Iar Argentina se afla printre acestea. Onassis riscă atunci să dea faliment. Totuşi, pare paradoxal, dar o decizie luată de Onassis şi contrară intereselor sale, nu avea să facă din el o victimă. În primul rînd a hotărît să anuleze această lege, iar apoi să se ocupe de altceva.

După cum se spune, în fiecare grec zace un Ulise care visează să navigheze. În ce-l priveşte, Onassis a început prin a repune pe linia de plutire un vechi cargou eşuat în rada din Montevideo. Oamenii care aveau să formeze echipajul acestui cargou şi l-a recrutat din cîrciumile cele mai dubioase şi mai rău famate. Credincios total lipsei sale de scrupule, nu le cerea livretul de marinar, ci doar să ştie să înoate.

Apoi, revenit în Grecia, a tratat, la Atena, de la egal la egal, cu ministrul comerţului şi a obţinut cîştig de cauză : de la legea exportului se va face o excepţie în favoarea Argentinei. Şi a lui Onassis, în primul rînd. Era prea tîrziu, într-un anumit sens. Pentru prima oară în viaţă, Onassis nu se putea lipsi de ceva : era vorba de vapoare. Virusul armatorului punea stăpînire pe Aristotel Socrate Onassis. Milioanele aveau să curgă pe lîngă această baliză umană hărăzită să plutească în toate apele lumii. De multe ori chiar şi în apele tulburi...

De-a lungul întregii sale vieţi, Onassis a dorit — şi a făcut totul — ca să tragă cartea cea bună şi la momentul potrivit. Ca şi Paul Getty I (alături de care îl vedem într-o fotografie semnificativă), cînd totul se prăbuşeşte pentru unii, cînd loviturile crunte date de bursă sau de război îi aduc pe alţii în pragul ruinei şi al sinuciderii, Onassis rămîne calm, e preocupat doar de ce să facă pentru a prelua ceea ce ei aveau mai bun. Cînd alţii coboară pavilionul în bernă, lansînd un ultim S.O.S., Onassis continuă să navigheze arborînd cu mîndrie pe catarg pavilionul pe care sînt înscrise literele O.S.A. Aceasta ar putea fi şi deviza lui, ce vine de la verbul francez „oser" (a îndrăzni). De fapt, sînt iniţialele numelui său : Onassis Socrate Aristotel, care, la rîndul lor, vor repune în cauză regulile internaţionale ale navigaţiei.

Prima sa lovitură, Onassis a dat-o în Canada. Izbucnise marea criză economică mondială, iar bursa americană explodase. Vecinul canadian se clătina. În portul Saint-Laurent, şase cargouri de cîte 10 000 de tone erau imobilizate, guvernul de la Ottawa nereuşind să le vîndă. „Generos", Onassis oferă 135 000 dolari — adică exact unu la sută din valoarea lor reală. I se vinde imediat flotila, fiind chiar copleşit cu multe, multe mulţumiri.

Între timp, complexul staturii sale fizice îi provoacă tot mai multe preocupări. Ca urmare, la Buenos Aires, îşi face primii pantofi cu tălpuţe pentru a deveni puţin mai înalt. Apoi, de la înălţimea tălpuţelor, Onassis face o constatare care sună mai mult decît o profeţie : — Aveam capul ascuns sub apă... Acum îl am deasupra şi nimeni, niciodată, nu mă va băga la apă...

Şi-şi va ţine cuvîntul, apelînd cu consecvenţă la puterea sa de convingere ieşită din comun şi, mai ales, la proverbiala sa răbdare de fier.

Dar, cu ce se mai lăuda acest tînăr bogat, lipsit de scrupule, de stil şi de altele ? Se lăuda de a fi violat la 12 ani o tînără guvernantă franceză. Avea tot soiul de aventuri — una mai brează ca alta — care însă nu l-au marcat în nici un fel. Este de netăgăduit faptul că la Buenos Aires a avut un succes deosebit pe lîngă prima dansatoare din faimoasa trupă a Pavlovei. Era atît de acaparator încît însăşi Pavlova a fost nevoită să-i explice prejudiciile grave pe care le aducea întregii trupe reţinerea tînerei dansatoare. Ca de obicei, Onassis nu a cedat nici o secundă. Pentru el, fata era asemeni unui lucru ce-i aparţinea şi la care nu voia cu nici un chip să renunţe. A fost văzut multă vreme cu această frumoasă brună pe care a acoperit-o cu tot felul de blănuri şi bijuterii. Dar vai !, soarta e, uneori, nedreaptă chiar şi cu cei care nu se gîndesc la asta şi fata a fugit fără nici o teamă, luînd cu ea totul. Jignit profund, Onassis n-a uitat niciodată păţania, iar, ca urmare, prudenţa lui în acest domeniu avea să devină legendară.

Onassis Socrate Aristotel ştia că nu-i lipseau decît „mici nimicuri" pentru a deveni om de lume — ceea ce reprezenta un alt mare vis al său. Doar o femeie cu o educaţie aleasă, putea să-l înveţe. A găsit-o în 1933 în timpul unei croaziere între Buenos Aires şi Geneva, la bordul navei „Augustus". Această femeie, pe nume Ingeborg Dedichen, avea să joace un rol esenţial în ascensiunea viitorului miliardar. L-a învăţat şi l-a obişnuit cu ceea ce am putea numi calitatea de „om de afaceri", cu virtutile şi, îndeosebi, servitutile unei atari calităţi.

Ingeborg Dedichen era fiica unui puternic armator din Sandefiord, ce dispunea de impresionante titluri de nobleţe. Familia Klerk era un nume ilustru în întreaga Scandinavie şi în insulele anglo-normande. Timp de 12 ani Ingeborg avea să-l îndrume în lumea nemiloasă a „celor mari". Onassis începe să se ocupe de afaceri diferite dar, în acelaşi timp, participă la dineuri şi cocteiluri. În timpul războiului locuieşte mai mult la New York. Relaţiile sale cu Ingeborg urmează un curs pasionant. Onassis este capricios şi, ca de obicei, sentimentele sale lasă foarte mult de dorit. Vizonul pe care i-l oferă e de ocazie, iar pentru diamantele pe care le-a cumpărat cu preţ redus s-a tîrguit minute în şir ca un negustor. Tot ce vrea să obţină o face numai la preţul pe care-l fixează el. Gînduri de-ale sale ? Iată mostre care nu mai au nevoie de comentarii : „un om este un om, dar un ban este un ban !". Banii îi cheltuieşte ca un om de lume, dar îi economiseşte ca un avar. Personalul său este cel mai prost plătit din lume. Regulă de fier : la el în casă, nimic nu trebuie risipit. Într-o dimineaţă, la ora 6 00 cheamă toţi servitorii în salon şi, pe covorul albastru, de 10 000 de dolari, goleşte lada de gunoi pe care o găsise în stradă.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

HOINAR PE MERIDIANE (VII)

Tamisa naşte Londra

Mă subjugă camera de filmare. Am devenit un rob al unghiului, al Londrei privite prin vizor. Pentru mine, decenii de-a rîndul, visul Londrei se identifica cu British Museum. Ajung la el în fiecare zi, urziu, cînd prea puţin timp mă mai desparte de ora închiderii. Dar cînd a intrat în tine morbul filmului, indiferent de opţiuni, priorităţile le stabileşte fără nici o posibilitate de evaziune „planul de filmare". În Atanasie Bulencea, reprezentant al turismului românesc la Londra, am descoperit un excelent tovarăş de hoinăreală dublat de un nepreţuit cunoscător al capitalei britanice.

Urcînd Tamisa dinspre estuar, ar fi firesc să-mi continuu drumul spre amonte, dar o neregulă tehnică pe care n-am cum s-o îndrept răstoarnă orice logică : soarele stă în „contre-jour". Astfel, sîntem obligaţi să pornim în aval, îmbarcîndu-ne la pontonul de sub podul Westminster, pe o mică navă fluvială de pasageri. Obiectivele, edificii şi monumente, se înşiră de-a lungul ambelor maluri, ca nişte pagini de istorie prinse într-o carte.

Clădirea Parlamentului, sediul celor două camere ale puterii legislative engleze, Camera Comunelor şi Camera Lorzilor, în parte reconstruită în stil gotic după schiţele lui Sir Charles Barry, după incendiul din 1834, întregeşte, chiar dacă unele linii şi detalii ale celor 900 de ani de istorie ai Palatului s-au mai pierdut, fără distonanţe, ansamblul Westminsterului. Noile clădiri încorporează destul de organic Westminster Hall, rămas intact, construit de William Rufus în 1097 ca un adaos la edificiile originale ale lui Eduard Confesorul şi William Cuceritorul. Westminster Abbey, biserica încoronării regilor Angliei, are aceiaşi edili care au ridicat-o în locul unei vechi biserici din secolele VII-VIII. Foişorul lui Henric al VII-lea, într-un gotic flamboiant, reţine atenţia. În acelaşi complex de clădiri, turnul Sf Ştefan, gîrduind, cu clopotele sale care răsună în 13 tonuri, probabil cel mai ascultat orologiu al lumii : faimosul Big-Ben. În faţa Parlamentului, pe cheu, copertine cu dungi roşii şi verzi delimitează cu precizie spaţiile rezervate la ceai pentru conservatori şi laburişti.

În amonte, înainte de a întoarce spre aval, ne atrage atenţia o impozantă clădire medievală, Lambeth Palace, reşedinţa Arhiepiscopului de Cantembury. Este palatul în care a fost judecat înainte de execuţie şi Thomas Morus. Coborîm sub cele 7 arcuri ale podului Westminster, lăsînd în urmă Primăria marii Londre, îndreptîndu-ne spre clădirea care şi-a cîştigat numele de la un palat saxon folosit odinioară de regii Scoţiei : Old Scotland Yard, apoi Ministerul Apărării. Pe malul drept, edificii moderne de artă, Royal Festival Hall, una din cele mai frumoase săli de concerte ale lumii, terminată în 1965, Queen Elisabeth Hall şi, după ce trecem sub podul Waterloo, National Theatre. O navă muzeu din cei de al doilea război mondial : Wellington. Arcada-granită între Westminster şi City. Un al 9-lea pod : Black Frier Bridge. Un edificiu cenuşiu e urcat pe malul drept : adăposteşte cafeneaua în care venea zilnic marele Will. Decupîndu-se pe cer, în stînga, cupola de 365 de picioare a Sf Paul „catedrala imperiului", capodopera lui Christopher Wren. Ne apropiem de podul Southwark. Pe malul drept, lăsăm în urmă o termocentrală de mare capacitate, confruntată de pe malul stîng cu obeliscul numit al Cleopatrei, dar ridicat în 1450 î.e.n. de faraonul Tutmes III şi transportat de Caesar la Alexandria, ca un dar Cleopatrei, de unde va fi adus la Londra la sfîrşitul veacului trecut. Pe lîngă crucişătoare-muzeu, cenuşii şi greoaie, amintind victorii şi catastrofe, nave cu pernă de aer săgetează în ambele direcţii apele Tamisei. Noul pod al Londrei (cel vechi a fost vîndut piatră cu piatră unui miliardar american şi apoi reconstruit undeva pe un lac din Arizona) şi faimoasa columnă a „monumentului", cum îi denumesc, simplu, londonezii, memorialul incendiului din 1666 care a mistuit în flăcări, timp de 3 zile, Londra shakespeariană a caselor de lemn. Au ars atunci 13 000 de clădiri, 436 de acri din City au fost mîncaţi neîntîlnind erudate decît Westminsterul, Turnul Londrei şi cîteva clădiri din Holburn şi Fleet Street. Monumentul are 202 picioare înălţime şi 345 de trepte de marmură albă ce duc spre o platformă care oferă vizitatorului o privire panoramică asupra Londrei şi a suburbiilor sale. În iurul Pieţei de Peşte (de 9 secole în acelaşi loc), macarale ridică noi construcţii acolo unde au fost şi mai sînt gronile săpate de bombele celui de-al doilea război mondial. Apoi, nave vechi la ancoră, cum ar fi crucişătorul Belfast şi două veliere imobilizate la cheu : Malcom Miller şi Winston Churchill.

Trecem de Tower Bridge, ultimul pod al plimbării noastre fluviale, cu o şapcă de marinar în mînă, ghidul navei adună un mic adaos la salariu, o ultimă cheltă printre pasageri, şi coborîm la Turnul Londrei. Fortăreaţă în formă pentagonală, construită pe malul Tamisei, s-o supraveghezi în epoca normandă (turnul central a fost ridicat de William Cuceritorul în secolul XI). Tower a fost cetate, castel, vistierie şi temniţă. Azi e muzeu cu gărzi în tunici roşii şi custozi în costume elisabethane, cu corbi, cu legende, cu casă de bilete pe locul vechiului eşafod şi, ca o trimitere în cea mai fierbinte actualitate, cu percheziţionări la intrare dacă nu cumva ascunzi vreo bombă. Istoria regilor britanici nu începe obligatoriu la Westminster Abbey, ci uneori în Tower. Turnul Londrei şi Biserica încoronării par a fi două feţe ale aceleiaşi puteri. La Tower a abdicat Richard al II-lea în favoarea lui Henric de Lancaster. În Turnul „White Tower" au fost găsite două schelete de copii : ai regelui Eduard al V-lea şi ai fratelui său, Prinţul York. În Tower a fost internnitată cea care avea să devină regina Elisabeta. Încoronat la Westminster Abbey, Carol Stuart moare în temniţa Towerului. Aici s-au stins Anne Boleyn, Thomas Morus, Oliver Cromwell (cel deshumat şi executat după moarte) şi cîte alte strălucite figuri ale istoriei engleze...

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

Înaintea vacanței, academicianul Onicescu parcurge corecturile probabilităților pe algebre boole de evenimente

— Tovarășe academician, v-am căutat de mai multe ori în săptămîna trecută și nu v-am găsit. Ni s-a spus că sînteți plecat în străinătate. Unde anume ați fost ?

— Am participat la Udine, în Italia, la sesiunea de vară a Centrului internațional de științe mecanice, al cărui rector de onoare sînt. Anul acesta, date fiind cutremurele care au zguduit și îndoliat respectiva regiune italiană sesiunea a avut un caracter oarecum excepțional, cursurile fiind profilate pe probleme de seismică și reconstrucție. Ele au fost urmărite, în cadrul unor tematici speciale, de așa-zișii audienți curenți, de ingineri și tehnicieni din regiune, la care s-au adăugat cîțiva specialiști din țările slab dezvoltate, invitați la Udine prin intermediul U.N.E.S.C.O.

— În ce a constat contribuția dumneavoastră ?

— În calitate de rector am condus, ca să zic așa, lucrările, desfășurate la un nivel științific foarte înalt, asigurat de participarea unor reputați specialiști în știință și inginerie seismică. Am conferențiat acolo, între alții, profesorii Shinuzoka din Japonia, Kozin din Polonia, Li Lin din Statele Unite, Grossmayer din Republica Federală Germania personalități marcante ale disciplinei respective

— Tovarășe profesor, ce mai înseamnă pentru dumneavoastră ultima oră ?

— Recent, mi-a apărut în Editura Springer, concomitent la Viena și New York, o monografie în limba engleză intitulată „Invariantive Mecanics", tipărită sub egida Centrului internațional pentru științe mecanice. Evident, cartea aceasta, chiar dacă bine primită în cercul specialiștilor, nu înseamnă sfîrșitul unui drum, în prezent preocupîndu-mă unele dezvoltări și aprofundări ale teoriei mecanice invariantive.

— Aliceva, tovarășe academician Octav Onicescu ?

— La 84 de ani, cred că-mi pot permite o vacanță de cîteva săptămîni, urmînd să plec, chiar zilele acestea, la Olănești. Pînă atunci însă parcurg corecturile unui nou volum, „Probabilități pe algebre boole de evenimente", fructul colaborării mele cu I. Cuculescu, carte care va aduce, nutrim această speranță, unele puncte de vedere inedite în domeniul respectiv.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Din cavaleri ai fluierului, cavaleri ai mitei

Tribunalul sectorului IV — Dosar 4561/1976. Inculpați : Anton Munich, Martin Haimovici, trimiși în judecată pentru infracțiunea de luare de mită la data de 13 aprilie 1974, prin acceptarea ofertei de a li se da cîte 1 000 de lei și primirea, ulterior, a acestei sume pentru a înlesni cîștigarea de către echipa Minerul Oravița a jocului disputat cu echipa Gloria Reșița, cît și Gh. Micloș pentru săvîrșirea a două infracțiuni de luare de mită la data de 13 aprilie 1974, împreună cu ceilalți doi, iar la data de 22 iunie 1975, cînd a pretins și a primit 5 000 lei pentru a influența prin arbitrajul său rezultatul meciului Dunărea Calafat — Meva Drobeta-Tr. Severin. Sentința Tribunalului : Micloș Gheorghe — închisoare 2 ani, 7 luni, 15 zile ; Anton Munich — închisoare 1 an și 10 luni ; Martin Haimovici — închisoare 1 an și 8 luni. Trei așa-ziși cavaleri ai fluierului și-au primit, iată, o binemeritată pedeapsă pentru prejudiciile morale pe care le-au adus mișcării sportive în general, fotbalului în special.

IULIAN NEACȘU ■

Se restaurează mănăstirea lui Constantin Cantemir de la Mera

În aceste zile sînt în curs de încheiere, la Mera, în Vrancea, lucrările de restaurare la care a fost supusă mănăstirea din localitate. Înălțată pe malul Milcovului, în urmă cu mai bine de două secole, de Constantin Cantemir, tatăl lui Dimitrie Cantemir. La vechea ctitorie, după cum ne declara arhitectul Nicolae Diaconu, conducătorul operațiunii de restaurare, elementele artistice și arhitectonice moldovenești, obișnuite în partea locului, alternează cu cele muntenești, intenția întemeietorului fiind, desigur, aceea de a sublinia, și pe cale artistică, legătura indisolubilă dintre cele două principate.

Ilie românești în peste 50 de țări ale lumii!

Recenta prezență în țara noastră a directorului reputatei firme comerciale australiene Trade Action Pty. Limited din Melbourne, Dan Taylor, ne-a oferit ocazia de a afla că firma respectivă, una dintre principalele importatoare de artizanat din întreaga lume pentru piața asiatică, dă o înaltă apreciere produselor românești și, îndeosebi ilor, mult căutate la antipozi. Din tot ceea ce importăm, ne-a spus interlocutorul nostru, considerăm produsele oferite de ICECOOP ca situîndu-se pe primul loc, din punct de vedere al calității, rafinamentului și originalității.

Următorul drum l-am făcut la ICECOOP, unde directorul adjunct, Ion Toanchină, menționa că nu poate spune exact în cîte țări ale lumii se poartă ilie românești, dar cu siguranță că numărul acestora depășește 50, de vreme ce în atîtea locuri se exportă produsele respective, pe baza unor contracte ferme. Prin linia sa, prin croi-

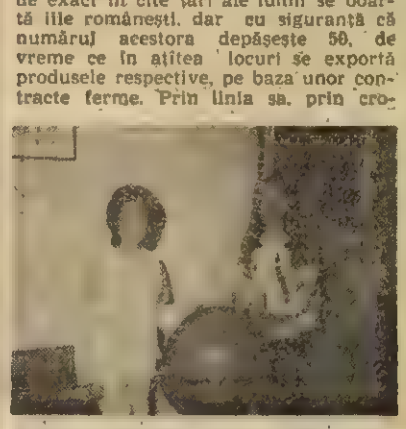

Două dintre prezentatoarele postului de televiziune TBS din capitala Japoniei se înfățișează telespectatorilor, nu o dată, îmbrăcate în superbe ii românești.

iala care permite o mare libertate a corpului, prin eleganță și prin frumusețea de excepție a cusăturilor, ilia, obiect tradițional de îmbăcăminte al femeii românce, a devenit foarte modernă și foarte solicitată în toate colțurile lumii, fiind primite cereri tocmai din Noua Zeelandă sau Trinidad Tobago !

ION TĂTARU ■

Eugen Barbu, cu mîna în ghips...

...dar nu din cauza scrisului, ci a fotbalului ! Aflat în vacanță la Poiana Țapului, reputatul nostru scriitor a luat parte la o „miuță", împreună cu jucătorii Universității Craiova, se pare ultima favorită a iubitorului de fotbal Eugen Barbu, alegîndu-se cu o fractură la mîna stîngă, imobilizată în ghips pentru șase săptămîni !

Din acest motiv, lucrul la redactarea celui de al doilea volum al romanului „Incognito" a fost întrerupt, Eugen Barbu nemaiputînd să bată la mașină și nici

să urmeze ritmul celor 15 pagini programate zilnic. Cu mîhnire și umor, scriitorul ne declara la despărțire : **„Am jucat 30 de ani fotbal și n-am avut nici un accident, dar iată-mă acum cu mîna în ghips ! Nesansa aceasta m-a decis să iau o hotărîre asupra căreia chibzuiesc mai demult. Să mă apuc de un sport mai puțin periculos, de pescuit !"**

ION PREDOȘANU ■

Doi boxeri de viitor amenință ringurile lumii

La un meci de verificare al echipei Nitramonia Făgăraș, disputat la Făgăraș, duminică 25 iulie 1976, pe la orele 12,20, s-a întîmplat un lucru pe care memoria universului l-ar putea reține dacă l-ar și în toată splendoarea lui. Sancționat cu cartonaș roșu de către arbitrul făgărășan Iosif Stoica, jucătorul făgărășan Bobolț s-a întors și i-a ars o palmă arbitrului peste cartonaș, peste mînă și peste tot ce a mai întîlnit în cale, cu toată sensibilitatea lui tinerească. Pînă aici lucrul seamănă cu altele și nu am fi insistat asupra lui, gîndindu-ne că Federația de fotbal măcar atît ar putea să facă și anume să suspende pe sensibilul copil al destinului, Bobolț. Dar, spre stupoarea fără margini a tuturor celor prezenți acolo, arbitrul Iosif Stoica s-a întors spre jucător, arzîndu-i el însuși o palmă și un spit în partea orișicît posterioară. Într-o stare de semileșin, provocată și de nervii proprii, dar și de buna tehnică pugilistică a lui Iosif Stoica, jucătorul Bobolț s-a rostogolit la pămînt, plătind, sărmanul, pe loc, amendă corporală pentru tot ce au greșit jucătorii recalcitranți de-a lungul timpului, de la întemeierea fotbalului și pînă acum. Propunem transferarea cazului la Federația de box, unde se simte nevoia unor pugiliști curajoși. Tandemul Bobolț — Iosif Stoica poate domina mulți ani scena cu ringuri a lumii. Păcat că fotbalul îi pierde, dar ne simțim ușurați sufletește știind că îi cîștigă boxul. Amin.

ITINERANT ■

Limite — excese — contraste

NINSORI ÎN ITALIA !!! La 15 zile după valul de căldură care a afectat întreaga Europă, ninsori abundente s-au înregistrat în nordul Italiei. Ca urmare, șoseaua națională nr. 38 spre Elveția a fost blocată, iar circulația întreruptă pe o distanță de 79 kilometri.

INTOXICAȚIE MASIVĂ LA MÜNCHEN. 175 de locuitori din München și împrejurimi s-au intoxicat luni, deși au mîncat la cantine diferite. Se pare că de vină ar fi vesela. Oricum, zeci de ambulanțe au patrulat toată noaptea de luni spre marți pentru a spitaliza bolnavii.

RESTURI DE FOSILE de maimuțe și ale altor mamifere, care ar putea furniza importante elemente pentru studiul originii omului, au fost descoperite în provincia Yunnan, în sud-vestul R. P. Chineze. Primele analize arată că fosilele, găsite în straturi datînd din pliocen, ultima perioadă a terțiarului, au o vechime variind între 3 și 12 milioane de ani î.e.n

Descoperirile constau în peste 100 de fosile de dinți de maimuță, de un os complet al maxilarului inferior și de fragmente ale maxilarului superior.

DUBLĂ COLIZIUNE. Un petrolier filipinez — Diego Silang — de peste 100 000 de tone se găsește în mare dificultate în strîmtoarea Malacca, la circa 70 km de Singapore, după ce, în noaptea de luni spre marți, s-a lovit succesiv de două petroliere.

GAZUL TOXIC care, la 10 iulie, a fost emanat de uzina chimică „IC mesa" de lîngă Milano a provocat moartea a numeroase animale domestice și a distrus culturile. Mai mulți copii, a căror piele are pete brune, au tulburări gastrice. În întreaga Italie faptul a provocat o vie emoție.

DESPRE POTOP. Potopul a avut într-adevăr loc, afirmă prof. André Capart, directorul Institutului de Științe Naturale din Belgia. Acest eveniment a avut loc acum 8476 de ani, cu 6500 ani î.e.n. El își bazează opinia pe observațiile făcute de savanții belgieni, atît în largul Noilor Hebride și pe coastele mediteraneene, cît și de-a lungul coastelor africane, care atestă că potopul a fost un fenomen ce a avut loc la scară planetară, dar localizat numai în regiunile de coastă. Există urme și azi.

VARA, MODA DE IARNĂ ! Abia ne aflăm la mijlocul verii și faimoasele case de modă pariziene și-au și făcut cunoscute opțiunile de iarnă. Pe scurt, despre moda iernii viitoare : Lola Prussac — preferă lucrurile brodate cu mîna, la Curreges — skiul este „superstar", din zece modele, nouă sînt consacrate acestui sport ; Philippe Venet — tot cu seducătoare mantouri ; Dior propune hanorak dimineața, zibelină și cincila, seara. În sfîrșit, Pierre Balmen prevede o iarnă somptuoasă, cu multe, multe splendori

UN PUI DE GAINĂ CU PATRU PICIOARE a văzut lumina zilei într-o fermă din Ungaria. Fiind femelă, a fost lăsată în viață. Mai tîrziu ouăle sale vor fi date la incubator, iar puii ce se vor crește vor fi trimiși unui studiu la un institut de specialitate.

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Tel. 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Țimbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Proson — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV NR 31 (1104)
5 AUGUST 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

VARA DEPLINĂ

DIN SUMAR:

- Minerii din Motru, acești interpreți ai luminii și iubirii de soare *(pag. 4–5)*
- Fără prejudecăți despre aprovizionarea piețelor *(pag. 8–9–10)*
- O planetă mică, numită RECOOP, cu prea multe legi proprii, în țara unde legea este una pentru toți *(pag. 12)*
- Rucăr, un loc din munții inimii noastre *(pag. 16–17)*

Un om dormind dus

Șoseaua Giurgiului este firește în reparații și în aceste zile și între aceste ore. Pe un maldăr de pămînt doarme dus Ioan Vasile, mecanic utilaj. Odată trezit, ne spune: „Ieri, la ora 18, trebuia să plec la cămin unde locuiesc în apropierea stăvilarului Ciurel. Șeful de echipă, Nae Catargiu, ne-a anunțat tocmai atunci ceea ce de fapt vedeam cu toții: avarie. Așa că am lucrat în continuare, am lucrat și azi-noapte, iar acum, după cum vedeți, am reușit să adorm". Este realmente un fapt de muncă ce merită întreaga noastră stimă.

EUGEN SECELEANU ■

În București, într-o marți după-amiază

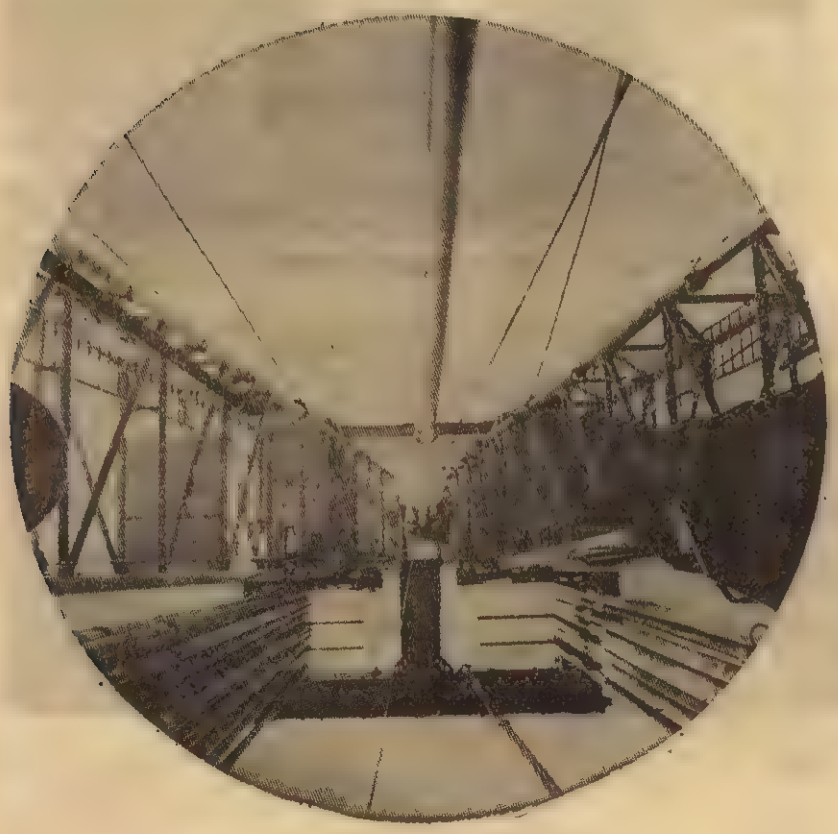

C.A.P. Otopeni: ploaia asta e aur pentru noi

Plouă de patru zile peste comuna Otopeni, acum se luminează a ploaie, ca să zic așa, stropii se mai răresc pentru a relua sarabanda, pămîntul mustește, dar ploaia nu-i împiedică pe oameni să muncească. „După ce am dat un grîu cu bob de aur, vine rîndul porumbului să dea rod, așa că ploaia asta, prima de pe la începutul lunii mai, a sosit la vreme și putem zice că e o ploaie de aur" — ne-a declarat președintele C.A.P. — Otopeni, Vasile Constantin, pe care l-am găsit în poarta sediului. Se scuză că trebuie să plece la Chitila, unde are de urgentat livrarea cărămizii necesare construcției noului grajd, a silozului și a bucătăriei furajere. Rămîn cu șefa fermei legumicole, inginera Pia Pivaș, care tocmai redacta un plan de măsuri privind organizarea și desfășurarea în continuare a lucrărilor agricole de vară. Alături, tehnicianul agronom Ion Nițescu lucrează la situația producției și valorificării legumelor. Ar trebui să fiu în concediu la mare, zice, dar sînt numai la... mare încurcătură, soția vrea soare și plajă, dar nu pot să-mi las tovarășii cu lucrările baltă.

La sere abia se terminase plantatul roșiilor din ciclul II pe o suprafață de două hectare și jumătate. La Valea Pasării, găsim 12 femei tăcute. Se află aici de la ora 7 dimineața și doar Gabriela

(Continuare în pag. 32)

ION PREDOȘANU ■

La maternitatea Steaua a fost ziua băieților

Reportajul nostru la maternitatea Steaua începe la oră de prînz, chiar în stradă, pe Calea Griviței. Un tînăr cu părul ca tăciunele, Vasile și după nume și după prenume, muncitor la întreprinderea Zarea, este de cîteva ceasuri tatăl unui băiat. I se citește fericirea pe față, se agită spre o fereastră, unde tocmai a apărut soția, vrea să-i trimită niște piersici și cîteva sticle de Cico, dar regulamentul nu prea permite, ceea ce cînd îl bucură, cînd îl întristează pe proaspătul tată pe care dacă l-ai ruga să sară într-un picior cu siguranță c-ar face-o. Îl întrebăm cum îl va chema pe băiat, primul copil din familia sa, dar ne lămurim repede că întrebarea i se pare nelalocul ei. Cum altfel să-l cheme, se miră, decît Vasile ?!

Înăuntru, unde e medic de gardă Nicolae Todor, ardelean și mare amator de fotbal, bolnav pe viață cu Universitatea din Cluj-Napoca, domnesc ordinea și curățenia. Tocmai s-a terminat masa de prînz, cu ciorbă de zarzavat, pilaf cu carne și salată asortată, de care se declară mulțumite toate femeile, mai puțin Florica Sterioiu care, la ora prînzului, se afla pe masa de o-

(Continuare în pag. 32)

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL IAȘI

Un Iași vibrant, sărbătoresc, a făcut simbătă o primire deosebit de călduroasă tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu ocazia vizitei de lucru a secretarului general al partidului nostru în județ. Desfășurată în spiritul dialogului permanent cu țara, al contactului de lucru creator, promotor al direcțiilor optime de dezvoltare, întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii muncii din străvechea așezare moldovenească a ilustrat în chip pregnant unitatea poporului în jurul partidului, în jurul secretarului său general, dînd o nouă și convingătoare expresie a puternicului elan cu care națiunea română muncește pentru a da viață hotărîrilor Congresului al XI-lea.

În contextul eforturilor întregului nostru popor care a obținut în primele 6 luni ale actualului cincinal depășiri la producția industrială de aproape 4 miliarde lei, munca și rezultatele locuitorilor județului Iași sînt demne de toată considerația. Județul care a încheiat trecutul cincinal cu 75 de zile mai devreme, înregistrînd în anul 1975 o producție industrială echivalentă cu aceea realizată de întreaga țară în 1938, se află în prima linie a frontului muncii întregii noastre națiuni — front hotărîtor pentru prezentul și viitorul României — realizînd și depășind planul pe 6 luni.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu a coincis cu două momente unice din viața Iașului : inaugurarea lucrărilor de construire a Combinatului de utilaj greu și inaugurarea noului complex de învățămînt-cercetare-producție al Institutului politehnic „Gh. Asachi". A treia platformă industrială a Iașului și cel mai important obiectiv ce se va realiza în acest cincinal în județ, Combinatul de utilaj greu — ce va fi profilat spre producția de piese grele de fontă și de oțeluri speciale, precum și utilaje de mare gabarit și înaltă tehnicitate pentru industria chimică, metalurgică, energetică — își va începe activitatea de producție încă din 1977, printr-un prim obiectiv al său.

La noua platformă a Institutului politehnic „Gheorghe Asachi", situată nu întîmplător în vecinătatea platformei industriale, ci în ideea de a traduce cît mai fidel în viață indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu referitoare la integrarea cît mai strînsă, mai funcțională, a învățăturii, cercetării științifice și producției, secretarului general al partidului i-au fost prezentate atît proiecte de viitor, cît și realizări remarcabile. Astfel, valoarea contractelor de cercetare științifică încheiate de colectivele institutului cu diferiți beneficiari a crescut cu mai mult de 10 ori, iar peste 30 de invenții concepute aici au fost brevetate în țară și în străinătate.

Revelatoare au fost și vizitele la întreprinderea de mașini-agregat și mașini-unelte speciale și la întreprinderea de confecții. Prima întreprindere constructoare de mașini din județ a intrat parțial în funcțiune, cu două luni în avans față de termenul prevăzut, ceea ce permite realizarea unei producții suplimentare de 1 milion lei. De-a dreptul emoționantă a fost vizita la întreprinderea de confecții, unde multe, foarte multe flori le-au fost oferite tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, hala de confecții prezentînd la fiecare loc de muncă — o muncitoare, o floare.

Onorînd acest dialog cu președintele României prin remarcabile fapte de muncă și înfăptuiri, locuitorii Iașului i-au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu o vibrantă manifestare de încredere și prețuire, de dragoste, în marea adunare populară cu care s-a încheiat vizita.

Memorabilă a fost cuvîntarea președintelui României rostită la această adunare, cuvîntare din care mii de ieșeni au putut desprinde, între altele, o mare lecție de omenie : „Știu că sînt multe de făcut, că fiecare dorește să locuiască într-o casă mai bună. Facem totul în acest scop — și pe măsură ce vom dezvolta întreaga economie, vom soluționa și problema locuințelor, vom asigura ridicarea generală a bunăstării întregului nostru popor. Depinde de noi, deci și de dumneavoastră, ca, muncind cu toată fermitatea și hotărîrea, înfăptuind Programul partidului, să ne făurim o viață fericită, de bunăstare !" și o emoționantă lecție de istorie, de fierbinte patriotism : „Cea mai bună cinstire pe care o putem aduce înaintașilor noștri este, în primul rînd, de a face totul, totul pentru a păstra independența, pentru a păstra demnitatea, pentru a face ca poporul nostru să fie întotdeauna stăpîn la el acasă ! În același timp, vom cinsti înaintașii noștri și în istorie, și în lucrările literare și artistice, dar mai cu seamă în munca pentru a realiza Programul elaborat de Congresul al XI-lea, pentru a ridica noi cetăți — desigur nu cetăți de tipul celor ridicate de Ștefan cel Mare, ci cetăți noi ale industriei, ale științei, ale învățămîntului și culturii, care vor face ca, peste veacuri, națiunea noastră socialistă să fie tot mai puternică și tot mai demnă în rîndul națiunilor lumii".

O Horă a Unirii în care s-au prins tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului, a încheiat emoționant printr-o imagine pe cît de caldă, pe atît de expresivă pentru unitatea în jurul partidului, în jurul secretarului său general, vizita de lucru în județul Iași.

MARIUS POPESCU ■

Primire entuziastă la Fabrica de confecții

Dezvelirea plăcii care consemnează un moment deosebit în istoria industriei ieșene

La inaugurarea lucrărilor pe șantierul Combinatului de utilaj greu

O imagine de la adunarea populară din Piața Unirii

Aflat în Uniunea Sovietică, la invitația C. C. al P. C. U. S., pentru a-și petrece o parte a concediului de odihnă

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU S-A ÎNTÎLNIT ÎN CRIMEEA CU TOVARĂȘUL LEONID ILICI BREJNEV

Luni, 2 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a plecat în Uniunea Sovietică, pentru a-și petrece o parte a concediului de odihnă, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., președintele republicii, și tovarășa Elena Ceaușescu sînt însoțiți de tovarășii Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Nicu Ceaușescu, membru al Biroului C.C. al U.T.C., și Constantin Mitea, membru al C.C. al P.C.R., consilier al președintelui republicii.

La punctul de frontieră Albița — Leușeni, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați cu cordialitate de tovarășul Ivan Ivanovici Bodiul, membru al C.C. al P.C.U.S., prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist din Republica Sovietică Socialistă Moldovenească.

În aceeași zi, la sediul C.C. al Partidului Comunist din R.S.S. Moldovenească, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu și ceilalți tovarăși care-i însoțesc s-au întîlnit cu tovarășul I.I. Bodiul, membru al C.C. al P.C.U.S., prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist din R.S.S. Moldovenească, cu membri ai Biroului C.C. al partidului.

După-amiază, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu și persoanele ce îi însoțesc au vizitat Centrala științifică și de producție „Microprovod" din Chișinău, unde se fabrică aparatură electronică. Într-una din halele întreprinderii a avut loc un miting. Au participat sute de oameni, lucrători ai întreprinderii, care i-au întîmpinat pe solii poporului român cu aplauze și aclamații prelungite. În cuvîntul său, I.I. Bodiul, prim-secretar al C.C. al P.C. din R.S.S. Moldovenească, a spus, între altele: **„Dau o înaltă apreciere prieteniei dintre popoarele noastre pe baza unor principii noi". „Noi, oamenii sovietici, ne bucurăm de succesele oamenilor muncii români în construcția socialismului; noi studiem cu atenție succesele dumneavoastră și vă urăm o continuă prosperitate, pace și fericire". „În ajunul marii sărbători naționale a poporului român — 23 August — transmitem poporului român felicitările noastre calduroase și cele mai bune urări în viață și în muncă! Urăm secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și soției sale, precum și persoanelor care îi însoțesc multă sănătate, o ședere plăcută în țara noastră, întîlniri rodnice și, din nou, multă sănătate!"**

Primit cu aplauze îndelungate a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Secretarul general al Partidului Comunist Român a mulțumit gazdelor pentru cuvintele frumoase rostite la adresa poporului român, arătînd că între România și Uniunea Sovietică se dezvoltă relații prietenești, frățești, de colaborare în toate domeniile de construcție socialistă, în activitatea internațională. Aceste relații, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, au o bază solidă, la dezvoltarea lor o contribuție importantă fiind adusă de întîlnirile cu secretarul general al C.C. al P.C.U.S., tovarășul Leonid Ilici Brejnev. **„Desigur** — a spus secretarul general al partidului nostru — **ne preocupăm și conlucrăm strîns cu Uniunea Sovietică, cu alte țări socialiste pentru înfăptuirea securității în Europa, pentru a asigura pacea pe continentul nostru, fiind conștienți că numai o politică de pace poate asigura făurirea cu succes a socialismului și comunismului în țările noastre, în întreaga lume".** Întreruptă în repetate rînduri cu aplauze puternice, prelungite, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a încheiat astfel: **„Aș dori, în încheiere, să exprim încă o dată bucuria pentru întîlnirea cu dumneavoastră, stimate tovarășe Bodiul, și cu ceilalți tovarăși din conducerea republicii, cu colectivul dumneavoastră de muncitori, ingineri și tehnicieni, să vă mulțumesc pentru această amintire plăcută pe care ne-ați dat-o și să vă urez noi și noi succese, multă fericire, multă sănătate!"**

DUMITRU GRAUR ■

Întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Leonid Ilici Brejnev

La 3 august, în Crimeea, a avut loc întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, care se află la odihnă în Uniunea Sovietică, și tovarășul Leonid Ilici Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Conducătorii celor două partide s-au informat reciproc despre stadiul îndeplinirii hotărîrilor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român și Congresului al XXV-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și au dezbătut un cerc larg de probleme ale evoluției colaborării româno-sovietice. O deosebită atenție a fost acordată adîncirii relațiilor dintre cele două partide, întăririi în continuare a relațiilor frățești între popoarele celor două țări.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev au examinat, de asemenea, în cursul convorbirii, o serie de probleme actuale ale vieții internaționale și ale mișcării comuniste mondiale. A fost reafirmată hotărîrea ambelor țări de a continua eforturile active în scopul dezvoltării procesului de destindere pe continentul european pe baza Actului final al Conferinței de la Helsinki. A avut loc un schimb de păreri asupra căilor luptei pentru transpunerea în viață a prevederilor Documentului elaborat de Conferința de la Berlin a comuniștilor din Europa.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev au scos în evidență hotărîrea Partidului Comunist Român și Partidului Comunist al Uniunii Sovietice de a contribui pe toate căile la consolidarea în continuare a coeziunii și conlucrării țărilor socialiste, mișcării comuniste mondiale pe baza marxism-leninismului și a internaționalismului proletar.

S-a subliniat cu satisfacție unitatea tot mai strînsă de vederi în problemele discutate.

Întîlnirea dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, prietenească.

În timpul convorbirilor la C.C. al P.C. din R.S.S. Moldovenească

Minerii din Motru,

aceşti interpreţi ai luminii şi iubirii de soare

Desigur, sala de şedinţe este în realitate sufrageria; anticamera cu biroul secretarei se află în bucătărie şi biroul primarului din Motru, după ce treci prin holul de la baie, este dormitorul. În oraşul Motru, (Gorj), care în acest an, la 24 mai, a împlinit 10 ani de existenţă, toate instituţiile, cu excepţia, firească, a restaurantului, a casei de cultură şi a cinematografului, sînt amplasate în blocuri de locuinţe. Primul cetăţean al noului oraş a fost, este şi desigur va rămîne pentru totdeauna Tănasie Lolescu, gorjean, cetăţean al Olteniei, liber şi mîndru de a şti pe dinafară istoria fiecărui metru patrat de pămînt, a fiecărui bloc şi a fiecărei case, istorie scrisă de mîna lui şi introdusă în sticle pe care le-a îngropat la temelii pentru memoria posterităţii. În calitate de primar, Tănasie Lolescu a eliberat 3 600 ordine de repartiţie, a semnat, pînă la 31 iulie 1976, 1 054 certificate de căsătorie şi 6 384 certificate de naştere. 6 384 de olteni sînt rodul dragostei liber consimţite dintre ardeleni şi moldovence, moldoveni şi muntence, munteni şi bănăţence şi cel mai bătrîn dintre ei n-a împlinit încă 10 ani. Dintre aceştia se vor recruta mulţi dintre viitorii mineri ai celor mai moderne mine din ţară. Cu cîteva mii de mineri, în oraşul Motru se extrage astăzi o cantitate de cărbune comparabilă cu aceea extrasă în întreaga Vale a Jiului şi la sfîrşitul cincinalului, cu acelaşi număr de oameni, cu aceleaşi utilaje, dar cu o voinţă născută dintr-o altă conştiinţă, producţia se va dubla. *Motru concurează, la principalii indicatori tehnici, cu oricare dintre bazinele miniere ale lumii.*

La ieşirea din mina Leurda ne cîntărim: două kilograme de om mai puţin. Coloana fusese condusă de primarul însuşi, contrar recomandărilor conform cărora în faţă e preferabil să meargă cineva înalt, şi colegul nostru, fotoreporterul Ion Predoşanu, la primul cunoştinţă de existenţa barelor de susţinere de deasupra. Chinuitor nu ni se pare mersul în sine, aplecat şi pe dibuite, cît conştiinţa că n-ai voie să te ridici. Pe alocuri apa depăşeşte carîmbii cizmelor. Pe sub apă, traversele şinelor, scînduri... Apa este singurul element natural împotriva căruia nu se poate lupta. Oamenii trec, apa rămîne. Trecem, urmăriţi de ideea fixă că nu avem voie să ne îndreptăm gîturile, de o parte şi de alta a şinelor, pe conurile de lumină ale lanternelor, sprijinindu-ne de pereţii pe care-i simţim reci fără să-i vedem. Un şoarece ni se încurcă printre picioare. Sînt atît de obişnuiţi cu oamenii încît nu se mai feresc. Le cunosc ora de masă şi singura lor zi neagră este duminica. Şoarecii sînt prietenii minerilor. Ei anunţă eventualele surpări şi oamenii le apreciază şi le cultivă simţul de conservare. Nu mai e cald. Transpirăm totuşi, rece. Poate fiindcă sîntem mulţi şi vorbim toţi deodată, drumul, în comparaţie cu cele din Maramureş şi Valea Jiului, nu ni se pare nici greu, nici periculos. Nu urcăm. Nu coborîm. Orizontala e aproape perfectă. Un fel de canal subteran. Nici bezna nu e aşa de supărătoare. Culoarul este îngust şi, cum am spus, puţin înalt. Ne îndreptăm spre abatajul şefului de brigadă Ion Şchiau. Din biroul său, directorul întreprinderii miniere Motru îi somase la telefon pe brigadier: „Măi Şchiaule, vezi că venim cu nişte reporteri de la Flacăra. Curăţă şi tu gioarsa aia de combină..." Gioarsa de combină străluceşte alb, la capătul drumului nostru. Abatajul este de un fel neobişnuit. La Uricani, cu un an în urmă, unul dintre ingineri era de părere că orice nivel de mecanizare nu va putea exclude niciodată din dotarea minerului lopata. Aici nu sînt lopeţi. Nici mineri goi pînă la brîu, negri şi lucioşi. Nici pădurea de bîrne şi stîlpi de susţinere. Nici perforatoare care să zguduie pămîntul

Ion Şchiau : La Băleşti vei face agricultură cu plăcere

Emilian Matacă, directorul întreprinderii miniere Motru : Nu sînt un om dur...

sau roca sau ce o fi... Lung de 30 metri, abatajul e îngust și jos, atît cît să se poată mișca pe șine combina care dislocă lignitul tăindu-l cu două roți enorme, dințate. Banda transportoare preia cărbunele și minerii se numesc mecanizatori, mecanici, electricieni... Ion Șchiau. Ctitor de tradiții în Motru. Primul recordmen. Dealtfel, în Motru, recordurile cad la fel de ușor ca și cărbunele. Motru însuși este rezultatul unui șir neîntrerupt de recorduri. Fire puțin emotivă, Ion Șchiau s-a înființat totuși lunile trecute la directorul întreprinderii cu o scrisoare, ca o invitație la o nuntă, precizează ing. Emilian Matacă, în care conducrea Institutului de medicină din Timișoara îi felicita și-i mulțumea totodată pentru fiica lui care se prezentase excepțional la toate examenele. Nu mai fusese la fel de emoționat de la primirea Ordinului Muncii clasa I, ordin pe care-l primise din mîna secretarului general al partidului. Peste cinci ani, Ion Șchiau va ieși la pensie. Acum are 45 de ani de cînd s-a născut și 18 de cînd lucrează în mină, este scund, mușchiulos și la lumina lanternei mai palid decît în realitate. Are cinci medalii, două ordine, au fost perioade cînd a cîștigat 14 000 lei lunar, s-a retras din Motru la Bălești, și-a construit casă, a pus viță de vie, a pus la punct grădina de legume, și după ieșirea la pensie va face agricultură din plăcere și-și va aștepta fetele care îi iubesc foarte mult și își va cumpăra și mașină, nu fiindcă i-ar plăcea să aibă una, ci pentru că se consideră 99 la sută realizat în viață și mașina i-ar da sentimentul unui procent pe care-l ține în rezervă din spirit de modestie și pentru că viața nu admite ușor procentajul maxim. Ce-ar fi fost Ion Șchiau fără Motru e tot la fel de greu de imaginat ca și reversul întrebării: ce ar fi fost Motru fără Șchiau și ceilalți ca el: Ion Scrieciu, Marian Forlafu, Aristică Săpunaru și alții. Marian Forlafu s-a născut în București, apoi s-a mutat cu părinții la Lupoaia, în timpul războiului, a făcut doi ani de meserii la Baia de Aramă, apoi școala metalurgică din Turnu Severin. A lucrat la Rîșnov, la Tohanu Vechi și la Hunedoara, unde l-au descoperit ziariștii și au făcut din el unul dintre eroii locali, pentru ca mai tîrziu, din motive la care ține și pe care nu le va divulga nimănui, să se întoarcă la Lupoaia, muncitor necalificat, a lucrat apoi în Valea Jiului, s-a recalificat, a avansat șef de brigadă, apoi din nou ziariștii l-au adus în primul plan, a făcut o școală de meserii, a urmat Academia Ștefan Gheorghiu, s-a întors în Gorj activist sindical, l-a descoperit directorul Emilian Matacă și l-a pus șef de brigadă. Pînă în acest an a deținut recordul absolut, dar nu din pricina asta a refuzat să plătească cotizația de simpatizant la clubul „Minerul", ci pentru că nu este un simpatizant al unui club unde nu se încearcă deloc să se formeze talente pe plan local, ci se aduc tot felul de vechituri de la alte cluburi și, cînd directorul a scos zece lei din buzunar ca să plătească și pentru el, n-a primit, „am mai mare leafă decît dumneavoastră, i-a spus, țineți-vă banii, aveți nevoie de ei", nu este de acord cu sistemul, cu asta nu este de acord. Și n-a fost și nici n-o să fie, fiindcă în viața lui a făcut de toate numai de bună voie și cînd va muri chiar așa va lăsa

Un sufletist: Ion Scrieciu

Schimbul doi în fața minei Leurda

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

vorbă să se scrie pe mormînt: AM FĂCUT-O ȘI PE ASTA!

Recordul lui Marian Forlafu a fost bătut de Ion Scrieciu, de loc din Ghidici (Calafat), inovator și cîntăreț și mai ales mare sufletist, de unde îi vin și idelle, fiindcă n-ar fi ajuns niciodată primul numai din ambiție dacă un abataj n-ar fi fost inundat, unul dintre abatajele mari, cu 120 000 tone, și el n-ar fi lansat inițiativa: „Mina — o mare familie". Pentru a salva planul și producția, a propus ca toate celelalte brigăzi, în frunte cu a lui, firește, să realizeze și norma colegilor lor năpăstuiți și au realizat-o nu sfînd după program, ci raționalizînd munca în așa fel încît la sfîrșitul anului au dat și o producție suplimentară de 115 000 tone. N-a fost bolnav niciodată, zice, tot din cauza sufletului lui generos care e atît de mare încît a fost silit să ajungă la suta de kilograme ca să-l păstreze. Ion Scrieciu a fost cu noi în mină, la abatajul lui Șchiau, la fel și Marian Forlafu, cu toate că ei lucrează la alte mine, și după ce am ieșit am aflat că nu întîmplător ne întîlniserăm cu toți acolo, ci fiindcă fără acest triumvirat, cel mai reprezentativ, nu se poate scrie nici un fel de istorie la Motru, care să fie înțeleasă și plauzibilă.

Cînd directorul Întreprinderii miniere Motru își face apariția la gura unei mine, în cîteva minute se știe pînă la ultimul abataj. Minerii au instituit un sistem de semnalizare care face imposibilă orice fel de vizită inopinată și cu toate astea afirmă, foarte convins, că nu e „genul dur", chiar dacă cu cîtva timp în urmă a strîns toți inginerii întreprinderii, le-a dat cîte o foaie de hîrtie și creion și i-a rugat să scrie acolo tot ce-au făcut ei concret în ultimii ani pentru progresul tehnic al exploatărilor de care răspund, concret, fără vorbe și fără explicații de felul „am venit la șapte la serviciu, am muncit și am plecat la trei", nu asta e important, nu acesta este spiritul care a condus Motru pe primul plan al nivelului tehnic în minerit... Și, desigur, cine a avut de scris a scris, cine nu — s-a supărat și s-a simțit ofensat, pentru atît însă Emilian Matacă nu a renunțat la sistemul extemporalelor, ci le-a continuat, sub alte forme, la fel de insistente și la fel de concrete, încît odată inginerii de la mina Roșiuța, ca să încheie orice discuție, au făcut o adresă oficială semnată de directorul Exploatării, ing. Gheorghe Toma: Subsemnatul Toma Gheorghe și colectivul de conducere al Exploatării, ing. Cupă și ing. Criveți, ne luăm angajamentul să dăm 50 000 tone peste plan.

Emilian Matacă nu este mai în vîrstă decît colegii lui, inginerii șefi de exploatări; aici, la Motru, a venit ca inginer stagiar, aici a promovat, aici s-a căsătorit, aici a devenit prima oară în viață director și apoi din director maistru și apoi iarăși director și tot aici și-a luat doctoratul în minerit, un doctorat „stil Matacă", cu o invenție care funcționează, brevetată, introdusă în producție, încercată, verificată, aplaudată și fotografiată, apoi filmată, și la doctorantură s-a prezentat cu filmele și cu aparatul de proiecție; lumina s-a stins și candidatul și-a epatat foștii profesori nu cu fraze și erudiție, ci cu cifre, producții, coeficienți și foamea pentru lucrul concret, practic, simplu și elocvent prin el însuși. Invenția se numește Complexul mecanizat de abataj Modul, ea funcționează la Filipeștii de Pădure și în cîteva abataje de la Motru în vederea generalizării acestui sistem de exploatare, primul realizat aici, de însuși directorul întreprinderii, dar nu și ultimul, fiindcă ceea ce am reținut, mi-a făcut plăcere să reîn, și am fost rugat să reîn este faptul adevărat și puternic al spiritului care se naște, crește și se îmbogățește aici odată cu orașul însuși.

În biroul directorului sîntem serviți cu cafele și apă minerală de o femeie cu chipul blînd căreia Emilian Matacă îi zice „secretara mea". N-a reușit să învețe să citească decît inscripțiile de pe uși, dar nu există hîrtie ori situație pe care directorul să i-o ceară și ea să nu știe imediat unde se află. A venit la Motru după moartea fiului ei, a unicului ei fiu. A venit să-și îngroape fiul și n-a mai plecat. Conform tradiției, peste trei zile, în prima duminică după șase august, se va sărbători în toată țara Ziua minerului și odată cu omagiul pe care-l adresăm tuturor acestor eroi luminoși din străfundurile pămîntului sentimentele noastre de prețuire și gratitudine se îndreaptă deopotrivă spre mamele și soțiile tuturor minerilor.

NICOLAE CRISTACHE ■

Orașul Motru — 10 ani de existență

Lupta cu noi înşine — lupta cu timpul

Pînă să ajung la secţia de locomotive, una dintre cele mai importante secţii ale uriaşei întreprinderi „23 August", tehnicianul Dumitru Dumitrescu m-a sfătuit că, pentru a înţelege mai exact cum se cîştigă, dar cum se mai şi pierde timpul, timpul economic, de producţie, cel mai bine ar fi să încep cu forja. „Acolo, la forjă, avea să-mi spună interlocutorul meu, se dă lupta cea mare pentru cîştigarea timpului. Că aşa stau lucrurile, aş aduce următorul argument incontestabil : dezvoltarea, adică extinderea actuală a acestei secţii care la un moment dat faţă de sarcinile pe care trebuia să le îndeplinească, rămăsese mult în urmă, atît ca modernizare, cît şi ca dotare tehnică ! Apoi, în aceeaşi ordine de idei, pentru a livra la timp, nu numai către secţia de locomotive, mai ales către hala de uzinaj, o cantitate mereu sporită de piese, forjorii s-au văzut puşi în situaţia de a schimba şi de a îmbunătăţi substanţial sistemul lor de organizare a producţiei. În fine, ca să-mi justific sfatul, în urmă cu cîteva săptămîni, între forjori, serviciul tehnologic al sectorului cald, din care fac şi ei parte, şi secţia de locomotive a avut loc o dezbatere cu „cărţile pe faţă" — cum se spune. Iată, ca să zic aşa, numai cîteva lucruri pe care ar fi bine să le urmăriţi începînd cu forja."

Am ascultat sfatul care venea din partea unui coleg de breaslă, tehnicianul Dumitru Dumitrescu, unul dintre redactorii ziarului intern „Viaţa uzinei", şi-n timp ce mă îndreptam spre forjă, am transcris următorul text al unui panou aflat lîngă intrare : „Dacă fiecare angajat al întreprinderii noastre iroseşte zilnic din timpul de lucru un minut, în anul 1976, întreprinderea înregistrează o pierdere de 6 220 000 lei, ceea ce ar echivala cu 15 motoare de 350 cai-putere sau cu 86 de apartamente !"

Inginerul Ion Teodorescu, unul dintre cei trei şefi de secţie ai forjei şi cel mai tînăr şef de secţie din toată întreprinderea, îmi spune că lupta cu timpul se dă pe trei fronturi, al modernizării capacităţilor de producţie existente, al extinderii secţiei şi cel al unei cît mai judicioase organizări a producţiei.

„Se construiesc două noi forje, una de ciocane, aflată în stadiu aproape final, pînă la 23 August vom da şi primele tone de piese forjate la această forjă, şi una de prese care abia a început, se toarnă deocamdată fundaţiile. În ceea ce priveşte dotarea cu utilaje de mare capacitate, am construit aici, în cadrul întreprinderii, un ciocan de 10 000 de kilograme-forţă, l-am dotat cu un cuptor de încălzire, plus o presă de debavurare de 800 tone-forţă. Mai avem o presă de frictiune de 400 tone-forţă sosită din China, un utilaj extrem de gingaş, dar foarte bun, complet automatizat. De asemenea mai avem o presă de frictiune de 140 tone-forţă, produsă de „Progresul" — Brăila, de unde am mai primit şi un ciocan de 3 150 de kilograme-forţă. Specialiştii din Brăila produc ciocane de numai 5 000 de kilograme şi cred că veţi înţelege ce înseamnă, să faci un ciocan de 10 000 de kilograme. Cam asta ar fi zestrea din ultimul timp, vreau să spun noile capacităţi care se adaugă la cele vechi. Între procedeele tehnice mai avansate, care duc la o mare productivitate, ceea ce înseamnă cîştigare de timp, au fost introduse şi îmbunătăţite metodele de forjare prin fibraj şi forjarea prin matriţare. Se cîştigă nu numai timp, dar se fac şi substanţiale economii de metal".

Este acesta un alt aspect al modului în care se desfăşoară lupta cu timpul. Marele pas înainte îl reprezintă însă organizarea cît mai judicioasă a procesului tehnologic, organizare datorită căreia s-a ajuns la o egalizare a schimburilor, la un coeficient de 2,96, ceea ce înseamnă că între cele trei schimburi au dispărut aproape total diferenţele mari de altădată.

„Acum nouă ani, cînd, după terminarea facultăţii am fost repartizat la această secţie, exista un coeficient de 2,3—2,5. Exista o mentalitate conform căreia cei mai buni oameni se află numai în schimbul unu, cînd toate problemele pot fi rezolvate, cînd utilajele pot fi încărcate la limita lor tehnică şi cînd se pot obţine şi chiar depăşi sarcinile de producţie. Nu mai spun că schimburile următoare cam trăiau din depăşirile schimbului unu. Cînd era vorba de egalizarea indicelui de producţie, schimbul unu venea cu tot greul. Am luptat împotriva acestei mentalităţi pe care o reflecta chiar modul de organizare a procesului tehnologic. La ora actuală fiecare schimb îşi rezolvă în totalitate problemele, atît în ceea ce priveşte asistenţa tehnică, întreţinerea, cît şi orice stagnare, indiferent de cauza care o provoacă. Cuvîntul de ordine la noi, la forjă, este să nu stea, nici o clipă, agregatul. Se întîmpla în vechea organizare să apară o defectiune la unul din utilaje. Se aştepta schimbul unu şi-abia atunci se rezolva. Era o imensă pierdere de timp. Acum, indiferent de defecţiune, totul se rezolvă în timpul schimbului respectiv. Sîntem trei şefi de secţie şi ne-am împărţit pe cele trei schimburi. Iar dacă anumite chestiuni nu le pot rezolva decît anumiţi oameni, acei oameni sînt aduşi de-acasă, sau de oriunde ar fi ei. Există în acest sens un document pe care noi l-am numit „foaia de conjunctură" şi unde sînt consemnate nu doar deosebitele evenimente din timpul unui schimb, dar şi măsurile care s-au luat. Un alt domeniu în care a trebuit să luptăm cu vechile mentalităţi, a fost şi este cel al disciplinei. Să pornim de la o situaţie care înainte vreme era o calamitate : absenta un ciocănar, omul care mînuieşte ciocanul de forjă, şi toată echipa stătea. Asta se întîmpla mai ales în schimburile de noapte. Nu spun că la ora actuală ciocănarii nu mai lipsesc. Apar o sumedenie de situaţii — că doar oameni sîntem — şi ni se întîmplă tot felul de lucruri. În fiecare echipă însă există astăzi unul sau chiar doi oameni capabili să-l înlocuiască. S-a ajuns deci la o trecere peste acest fel de neajunsuri, dar, printr-o permanentă muncă de educaţie s-a ajuns şi la o substanţială reducere a absenţelor. Altădată, ca să dau iarăşi un exemplu, dacă se întîmpla un act de indisciplină, nu se execută, să zicem, o dispoziţie, se aştepta schimbul unu şi comisia de disciplină. Acum, prin prezenţa în cadrul fiecărui schimb a unuia dintre şefii de secţie, precum şi a tuturor celorlalte organe din conducerea secţiei, litigiile se consemnează şi măsurile se iau pe loc, fără ca timpul afectat producţiei să sufere vreo întrerupere. Dar toate cele spuse de mine nu trebuie să ducă neapărat la concluzia că totul este perfect, că am înlăturat toate neajunsurile. Se mai pierde timp preţios din cauza unora, foarte puţini la număr, care nu înţeleg să se alinieze la eforturile noastre pentru a face faţă unor sarcini care, cum să spun, deocamdată, din lipsă de capacităţi, nu sînt deloc mici. Se cere şi se acţionează intens pentru creşterea gradului de constiinţă, pentru dezvoltarea simţului şi spiritului de disciplină. Apoi, de ce să nu o spunem, mai sînt multe aspecte legate de aprovizionare, sau de lansarea unor piese la cei mai indicaţi parametri, ajutîndu-i în acest fel pe cei de la locomotive, de pildă, unde am avut o dezbatere pe care dînşii ar putea să o comenteze mai exact, mai ales că dînşii au propus acea dezbatere.

Jos, în hala de ciocane şi prese, consemnez spusele lui Ştefan Şornea de la ciocanul de 4 000 de kilograme : „S-a ajuns, mai ales în ultima vreme, să lucrăm la fel de bine şi-n celelalte schimburi, nu numai în schimbul unu. Sigur că în schimbul de noapte e mai greu, dar cînd totul este bine pus la punct, munca merge şi nici nu-ţi dai seama cum trece timpul. Bineînţeles că datorită noii organizări, şi noi cîştigăm mai bine şi acest lucru nu trebuie deloc neglijat. S-a întîmplat, de exemplu, ca simbătă, în 24 iulie, să se rupă tija de la ciocanul nostru. A fost anunţat maistrul, apoi maistrul principal şi şeful de secţie. În numai 24 de ore a fost rezolvată o avarie care altă dată dura chiar şi cinci zile ! Un lucru asemănător s-a întîmplat şi la ciocanul de 6 000 la care s-a rupt şurubul de strîngere, şi unde deficienţa a fost rezolvată în numai cîteva minute. Mi-aduc aminte că noi am stat pentru o „stricăciune" de asta aproape tot schimbul. Cum de se rezolvă atît de urgent astfel de avarii ? Foarte simplu, acum sînt în fiecare hală cîte un maistru, un maistru-şef, inginerii şi şeful de secţie care pot lua pe loc toate deciziile".

La secţia de locomotive, în hala de uzinaj, unde se preia cea mai mare cantitate de piese venite de la forjă, deci la cei mai mari şi mai serioşi consumatori de piese forjate, aveam să stau de vorbă cu inginerul Mihai Colentuş, şeful secţiei, şi cu maistrul Gheorghe Gabor, loctiitorul secretarului comitetului de partid pe secţie. Consemnez că, din punctul lor de vedere, n-au nimic de reprosat modului în care forja îi alimentează ritmic cu piese.

„Există o colaborare în cel mai deplin înţeles al cuvîntului între noi. Pot ilustra cele spuse şi prin faptul că nu de puţine ori intervenim chiar în procesul lor de producţie şi le indicăm prioritatea pe care să o acorde unor piese, vreau să spun unor comenzi mai deosebite, iar dînşii acceptă o astfel de intervenţie, chiar dacă le dăm peste cap anumite lucruri. Sîntem chiar uimiţi cum de au reuşit forjorii să facă faţă unor sarcini de plan în condiţiile unei subcapacităţi productive. În legătură cu acea dezbatere, pot să spun că totul a pornit de la următoarea stare de fapte : noi primeam de la forjori nişte piese care cereau un mare volum de prelucrare, ceea ce însemna timp irosit şi mult, prea mult metal pentru retopit. Puse faţă în faţă piesele lor şi cele prelucrate de noi, s-a văzut că diferenţele sînt prea mari. S-a mai constatat că lor le trebuia neapărat o matriţă, altfel, desigur, le-ar fi fost peste poate aducerea pieselor prin forjare liberă la dimensiunile pe care le solicităm noi. S-a mai constatat că şi serviciul tehnologic a greşit dimensiuni. În fine, scuza principală era faptul că nu dispuneau dînşii de o matriţă pentru confecţionarea acelor piese. Am arătat că piesele fac parte dintr-o serie mare, deci sînt foarte eficiente din punct de vedere al rentabilităţii, adică am propus proiectarea şi construirea unei matrite chiar aici, la noi, lucru care s-a şi făcut. E-adevărat că pe ici-pe colo unii s-au cam supărat, dar le-a trecut, toată lumea a înţeles că n-avea rost să fim scumpi la tărîţe şi ieftini la făină." (inginer Mihai Colentuş).

„La cele spuse de inginerul Colentuş, privind dezbaterea aceea, aş mai aminti, privind reducerea timpului, numai două dintre autodotările cu care ne putem lăuda : maşina de rotofrezat, un agregat care înlocuieşte mai multe strunguri mari şi un dispozitiv care se adaptează la frezele universale pentru frezarea ebos a danturii rotilor. Se ştie că fenomenul de strangulare a producţiei apărea la noi mai ales la maşinile de danturat care, fiind şi supraşolicitate, se deteriorau destul de repede. Prin acest dispozitiv, extrem de robust, s-a descongestionat unul din punctele nevralgice ale luptei noastre pentru creşterea productivităţii pe om şi agregat. Aş mai aminti, în legătură cu acest proces de ebosare, viitorul agregat de ebosat carcase şi strungurile de ebosat, înţelegîndu-se, cred eu, că am înlăturat una din operaţiunile care ne mîncau timpul. În ceea ce priveşte organizarea, mai bine zis reorganizarea procesului de producţie, există şi la noi aceleaşi preocupări şi aceleaşi rezultate ca şi la forjă, dar eu aş vorbi puţin şi despre cauzele care ne duc la pierderea timpului. Este vorba mai ales despre o deficienţă care se cere de urgentă remediată, transportul uzinal, defectuos din mai multe puncte de vedere şi-n primul rînd, fără să ne ascundem după deget, este vorba despre nivelul scăzut al conştiinţei multora dintre conducătorii de electrocare, oameni care nu vor deloc să înţeleagă că a întrerupe fluxul tehnologic, înseamnă dezorganizarea nu doar a unui utilaj, ci a unei întregi secţii. Se caută şi se încearcă tot felul de procedee şi metode de disciplinare şi supraveghere exactă a acestor oameni care, odată plecaţi cu electrocarul, sînt foarte greu de urmărit, cu toate fişele de pontaj existente, şi care rămîn la latitudinea propriei lor supravegheri". (maistrul Gheorghe Gabor)

Renunţînd, din motive de spaţiu, la o sumedenie de alte amănunte şi date privind lupta cu timpul, lupta pentru creşterea productivităţii şi a calităţii muncii, voi cădea de acord cu spusele maistrului Gabor care considera că, la urma-urmelor, dincolo de aspectele pur tehnice şi organizatorice ale acestei confruntări, rămîne integrarea tot mai deplină şi mai eficientă a fiecăruia în mecanismul intim al colectivului din care face parte, adică un alt mod de a înţelege lupta noastră cu noi înşine, în condiţiile în care timpul este un bun al tuturor.

VICTOR NIŢĂ ■
Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

> Colectivul fiecărei întreprinderi trebuie să acţioneze cu toată fermitatea pentru folosirea completă a capacităţilor de producţie sub lozinca: „Nici o maşină şi nici un utilaj sub randamentul planificat, nici un minut nelucrat!"
>
> NICOLAE CEAUŞESCU

Ştefan Şornea : timpul nu se cîştigă altfel decît muncind şi iar muncind

Electrocarele stau, timpul se pierde, dar şase în cele de la transporturi... merge

Prin intermediul televiziunii am putut vedea cu toții un nou „răsărit de soare moldovenesc" pe meleagurile îndepărtate ale Canadei, în persoana micuței, dar fascinantei Nadia Comăneci. Este de prisos să mai spun că a realizat mai mult decît posibilul, oferind lumii, întregii omeniri, un adevărat festin sportiv. Sînt sigur că propunerea pe care v-o fac acum se poate realiza, și anume aceea de a se executa — eventual la Combinatul Casa Scinteii — o serie masivă de ilustrate în culori reprezentînd portretul incomparabilei noastre gimnaste. Sutele de mii de admiratori ai Nadiei — printre care și cei de vîrsta ei — ar fi, sînt siguri, recunoscători acestui gest, ei reprezentînd totodată un binemeritat semn de omagiu adus micii zîne a sportului românesc. **(Colly Hașcu, Brăila)**

Din partea Consiliului popular al municipiului Oradea :

„În legătură cu scrisoarea cititoarei **Ana Imre** din Oradea (prin care aceasta se plîngea de reaua voință și neglijența actualului proprietar al casei în care locuiește — N.R.), vă comunicăm că, cercetînd situația locuinței ocupate de A.I. în calitate de chiriașă, s-a constatat că aceasta necesită executarea unor lucrări de reparații capitale. În această situație am somat proprietarul locuinței, **Ludovic Kovacs**, să treacă la executarea imediată a reparațiilor necesare conservării clădirii și evitării producerii unor accidente".

Vă scriu în numele unui grup de bolnavi internați la Sanatoriul „Păltiniș" din Sinaia, aflați aici deopotrivă la tratament și odihnă. În ziua de 25 iulie a.c. ni s-au făcut pachete cu hrană rece pentru a doua zi, duminică, deoarece în sala de mese urma să aibă loc o nuntă. Considerăm că astfel de practici sînt cu totul dăunătoare — ce s-ar întîmpla dacă în toate duminicile din cele 20 de zile cît durează o cură aici s-ar organiza nunți sau mai știm și noi ce alte petreceri ? Oare acestor scopuri este destinată sala de mese a unui sanatoriu ?! **(Dr. Nicolae Mazilu, Sanatoriul de nevroze Sinaia, Predeal)**

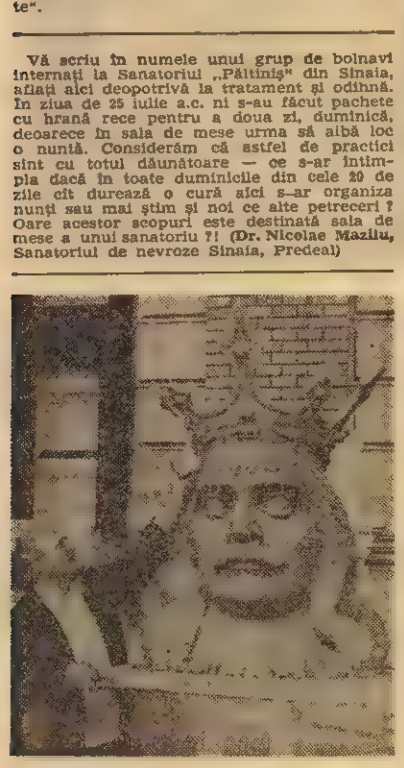

Vă trimit două fotografii reprezentînd macheta viitoarei statui ecvestre a voievodului Ștefan cel Mare — realizare a cunoscutului sculptor ieșean Eftimie Bîrleanu. Avînd în final o înălțime de 8 metri, așezată pe un soclu de marmură de 15 metri decorat cu două basoreliefuri înfățișînd episoade din bătăliile purtate de marele domnitor, statuia va fi amplasată în municipiul Suceava, pe colina din preajma Cetății de Scaun — pentru a cărei reconstrucție se fac lucrări de mare amploare — simbol al permanenței noastre pe aceste pămînturi. **(F. Michitovici, Cîmpulung Moldovenesc)**

Primim din partea Complexului de hoteluri și restaurante „CAPITOL" :

„Urmare apariției articolului **Neliniști și decepții în holurile hotelurilor** (FLACĂRA nr. 36 a.c.), conducerea C.H.R. „CAPITOL" a analizat cele relatate și a dispus următoarele măsuri: recepționera **Eleonora Leoca** de la hotelul „Veneția" a fost înlocuită din funcție ; fochistul **Ion Stan** a fost sancționat cu mustrare și mutat la o altă unitate; recepționera **Aurelia Andrei**, de la hotelul „Palas", a fost schimbată din funcție, dîndu-i-se o altă muncă în cadrul complexului; recepționerul **Ion Chișnoiu**, de la hotelul „Palas", a fost sancționat și mutat la o altă unitate hotelieră. Aspectele semnalate au fost prelucrate cu toți administratorii de hoteluri și toți recepționerii complexului în ședința din 08.07, în așa fel încît pe viitor asemenea aspecte să nu se mai repete".

În aceste zile fierbinți, primim la redacție mai multe scrisori, pline de căldură, despre întîlnirile dintre foștii elevi ai unor școli și licee — astăzi oameni în vîrstă — întîlniri emoționante, firește, dar relevînd în același timp necesitatea revederilor dintre oameni aflați altădată — și la alte vîrste — atît de aproape în începuturile adevăratului și nicidecum ușorului drum către viață, către împlinire ; reproducem, dintre acestea :

„Despre revederi ale diverselor promoții de absolvenți sînt convinsă că s-a mai scris, cea despre care vă relatez însă cred că nu are precedent : este vorba de absolvenții Școlii normale „Costache Negri" din Galați, promoția 1916. Ultima oară se întîlniseră în 1966 la Galați, cînd au răspuns **prezent** un număr de 18 foști elevi... Au mai trecut 10 ani și, iată, în data de 20 iulie — stabilindu-și ca punct de întîlnire peronul gării Ploiești, fiind cu aproximație la mijlocul distanței dintre ei, s-au hotărît a se întîlni, dintre pensionarii în vîrstă de 80 de ani, un număr de 4 foști colegi. Ei se numesc : **Constantin Cursaru**, din Tătăranu, Vrancea ; **Gheorghe Zăpucioiu**, din Priboeni, Argeș ; **Gheorghe Voinea**, Murgești, Buzău și **Gheorghe Enea**, din Călugăreni, Ilfov. Poate că aceste rînduri vor însemna un modest omagiu adus acestor încercați navigatori pe corabia vieții". **(Luminița Popescu, Pitești)**

★

„E.vii din această fotografie sînt foștii absolvenți ai Liceului „Ion Maiorescu" din Giurgiu, promoția 1926, la ultima oară de școală, după care au pornit în viață cu nădejde în viitor și entuziasm. Recent, o parte dintre ei au aniversat la Giurgiu 50 de ani de la absolvire — întîlnire la care au ținut să participe și alți absolvenți mai „noi". Salutați de către actualul director al liceului, profesorul Ion M. Dincă, foștii elevi au luat loc în bănci, apelul fiind făcut de către fostul profesor al celor... prezenți, Mauriciu Kandel. În fapt, dincolo de bucuria revederii celor care au mai rămas dintre noi, întîlnirea de la Giurgiu s-a transformat și într-o veritabilă sesiune de comunicări de interes istoric și civic, documentele prezentate cu această ocazie fiind adunate într-un volum omagial". **(Ion Periețeanu, București)**

★

„Peste 200 de învățători cu părul nins de ani și muncă dusă pe șantierele de suflete ale școlilor s-au întîlnit cu primul și ultimul director al Școlii normale „Ștefan cel Mare" din Fălticeni, promoțiile 1916—1920, prof. univ. dr. Virgil Terupeanu. Este greu de descris bucuria, lumina din ochii colegilor ce s-au revăzut după o jumătate de secol. Vorbitorii au amintit, pe rînd, eroica viață de apostolat ce a însoțit debutul lor în învățămînt, criza anilor 1931—1933, șomajul, salariile neplătite, lupta și dăruirea pe altarul școlii în orașe și sate — ajungînd pînă astăzi, cînd zorii socialismului au deschis învățămîntului perspective noi, luminoase, ca și slujitorilor ei. Au urmat vizite în grup atît ale orașului nou — devenit astăzi, pentru mulți, de nerecunoscut — cît și a caselor memoriale Sadoveanu, Creangă, Gane etc." **(Mihail Spiridonică, Gh. Gheorghiu-Dej, Bacău)**

Vă relatez o măsură luată de către Direcția difuzării presei și care produce iritate : revista FLACĂRA, al cărei abonat sînt de mai mulți ani, în cursul trimestrului II a.c., urmare a modificării formatului, a devenit mai ieftină cu un leu. Pentru ca noi, abonații, să nu fim „păgubiți", în cursul trimestrului III am primit deja pentru a treia oară cîte un exemplar în plus, chipurile pentru compensarea diferenței rezultate, urmare a reducerii amintite de preț. Dacă D.D.P. nu vroia să ne rămînă datoare, n-avea decît să reducă, în trimestrul III, la vechii abonați, taxa de abonament. Fără să caut să jignesc pe cineva, cred că această măsură îmi pare — și poate nu numai mie — cel puțin bizară: ce să fac cu două numere din aceeași revistă?! Repet, nu este vorba de cei cîțiva lei, ci de o anumită judecată. **(T. Cutilc, București)**

Primim din partea Direcției Generale Comerciale a Consiliului popular al municipiului București — I.C.L. Alimentara nr. 7 — următoarea scrisoare :

„Vă facem cunoscut că angajata noastră **Silvia Stoica**, contabil principal la serviciul contabilitate, de peste 2 ani și cinci luni prezintă certificate medicale pentru copii fără a avea în acest interval nici măcar o zi lucrătoare prezentă la întreprindere ; precizăm că peste 90 % din concediile medicale acordate sînt date de către același medic și de către aceeași policlinică. Oare, în această perioadă, în nici o zi copiii tovarășei Stoica nu au fost sănătoși ?! Întreprinderea, prin comitetul de partid și comitetul sindical, a hotărît ca în acest timp să facem vizite la domiciliul angajatei noastre, constatările comisiei fiind elocvente în sensul că întreaga familie a tovarășei Stoica — inclusiv copiii — era complet sănătoasă. Rugăm să rețineți în continuare că de peste doi ani și cinci luni tovarășa Stoica nu a solicitat nici cel puțin concediul legal de odihnă acordat prin lege. V-am scris, dorind a se reglementa această situație, știut fiind cît de greu este pentru o instituție ca un angajat T.E.S.A. să lipsească o perioadă atît de îndelungată de timp". **(Președintele comitetului sindical, Matei Sevastița)**

Din partea Oficiului județean de turism — Vîlcea :

„La sesizarea cititorului **Vasile Prutoanu** din București (prin care acesta se plîngea de modul necorespunzător în care fusese instalat în stațiunea Govora — N.R.), vă comunicăm următoarele : aspectele sesizate sînt juste. Tovarășul Dina Ilie, responsabilul de cazare, nu a verificat faptic dacă locul de confort I de la camera 316 din pavilionul Palas este liber, cazîndu-l pe tovarășul Pruteanu în spațiu de confort II... Pentru acest fapt, responsabilul de cazare, Dina Ilie, a fost analizat în colectivul de conducere și sancționat cu **mustrare**, conform prevederilor Codului Muncii".

Lucrez la întreprinderea de materiale de construcții Brașov, în calitate de mecanic, de paisprezece ani. Pe lîngă întreținerea și repararea mai multor benzi rulante pe care le am în primire, lucrez și la o stație de descărcare a cimentului din vagoane tip Z.C.V. care ne aduc ciment din Fieni, Turda, Bicaz etc. Necazul nostru — căci este al nostru, nu numai al meu — este acela că de la o vreme, cam de un an, aceste vagoane nu mai prezintă piesele necesare — și cu care au fost de fapt dotate din construcție — precum : fluturi pentru strîngerea capacelor, gulere de racordare, în sfîrșit, pentru a nu intra în amănunte tehnice — cu acele piese ce ne sînt nouă absolut necesare descărcării cimentului în silozuri în bune condiții. Datorită acestei neglijențe a unor organe C.F.R. se alterează cantități de ciment, noi sîntem obligați ca în loc să descărcăm un vagon într-o oră, conform baremului, să pierdem timp aiurea pentru a procura piesele defecte — asta nefiind datoria noastră — instituția plătește locații în sume importante etc. Ca muncitori ne este greu să privim cu indiferență această stare de fapt. (Semnează trei mecanici de serviciu : **Ion Munteanu, Dumitru Horhocea și Petre Toderașcu** de la I.M.C. Brașov)

Primim din partea Ministerului Energiei Electrice :

„Urmare articolului **Un liceu sub raze X**, publicat în FLACĂRA din 8 iulie a.c., referitor la Liceul de Electrotehnică nr. 1 din București, un colectiv format din cadre de specialitate din Ministerul Educației și Învățămîntului și Ministerul Energiei Electrice au analizat cu multă atenție aspectele prezentate în articolul menționat... În urma analizei efectuate în școală, la locurile de practică, în centralele electrice, și a discuțiilor purtate cu profesorii și îndrumătorii de practică, specialiști din producție, a rezultat că acțiunile întreprinse pînă în prezent sînt insuficiente. În acest scop, la nivelul direcțiilor de resort din cele două ministere urmează a se stabili măsuri care vor intensifica efortul specialiștilor din învățămînt și producție pentru asigurarea unei mai bune pregătiri a acestor muncitori. De asemenea, vă informăm că la definitivarea programului de măsuri vom lua legătura cu autorii studiului întreprins pentru a ține seama de concluziile și propunerile făcute".

Zilele trecute am vizionat un film, pentru prima dată, la patinoarul „23 August" din Capitală. Impresiile la adresa organizatorilor nu sînt însă dintre cele mai favorabile : de la intrarea în vasta sală ești luat cu asalt de comercianții ambulanți de semințe care își oferă marfa apoi cu voce tare, indiferent că e pauză sau rulează filmul ; afișul privind interdicția de a fuma în incinta patinoarului este cu totul ignorat de unii spectatori ; o altă, sau poate aceeași categorie de spectatori obișnuiesc să converseze cu glas ridicat, folosind un limbaj bogat în picanterii dialectale. Cum proiecția filmului s-a întrerupt de cîteva ori, în sala cu o acustică dealtfel impecabilă, s-a creat un vacarm general de fluierături. La sfîrșitul proiecției, incinta arăta ca după furtună. Se impune o întrebare : cine apără salubritatea morală a acestui lăcaș de cultură ? **(L. Iancovici, București)**

Recent am făcut o excursie în frumoasa zonă din nordul Olteniei. Pe lîngă frumusețile naturale deosebite aflate aici — „Peștera Muierii" — Baia de Fier, Cheile Oltețului etc. — am avut fericita ocazie să admir aceste porți sculptate din Baia de Fier ; am aflat că sînt construite din stejar și că au

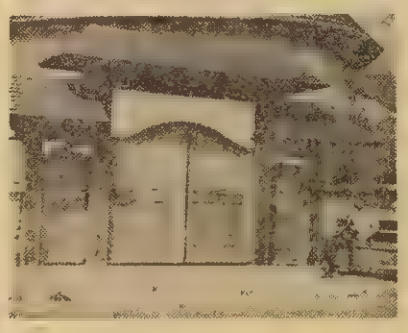

fost lucrate de un singur om timp de peste trei ani de zile. Trimit cele două instantanee drept o invitație pentru cei ce trec pe aici pentru a admira măiestria meșterului anonim. **(Constantin Popescu, Craiova)**

Mă numesc **Alecu Constantin**, domiciliez în comuna Răcari, județul Dîmbovița, și am lucrat la I.N.C.E.R.C. din Șoseaua Pantelimon, București, pe o durată determinată : de la 18.11.1974 și pînă la 17.03.1975 cînd, urmare a unei boli, am fost internat în spital, prezentînd în timp util certificat medical în acest sens. Totuși, întreprinderea a refuzat să-mi onoreze zilele respective. Adresîndu-mă Ministerului Muncii, am primit răspuns scris din partea acestuia — nr. 293665/1.07.1975 — că am dreptul la plata a 65 de zile. Instituția, văzînd acest act, a spus că se va forma o comisie, apoi m-a dus cu vorba și, iată, a trecut un an de zile, și ba mi se promite că voi primi banii, ba că mai rămîne de văzut dacă am sau nu dreptul la ei. Oare de cît timp este nevoie pentru a dispune executarea unei decizii luate de către minister ?

Sînt profesor, aflat la un curs de perfecționare în municipiul Cluj-Napoca — pe care l-am vizitat în mai multe rînduri, ca să nu mai pomenesc de faptul că tot aici, cu ani în urmă, am urmat cursurile universitare. Îi cunosc așadar bine, la fel cum cunosc și tradiționala ospitalitate a clujenilor, buna servire a publicului consumator, rivalizînd cu multe alte centre ale țării. Cu atît mai mult am fost surprins și neplăcut impresionat cînd, în seara zilei de 24 iulie, împreună cu cîțiva colegi, ne-am hotărît să servim cina la restaurantul „Pescarul", de pe strada Universității : aspectele întîlnite aici au fost dintre cele mai stranii. Deși se aflau numai cîțiva consumatori, una dintre puținele mese debarasate și curate, pe care se afla o placă indicînd „rezervat", era ocupată de trei femei în halate albe: lista de bucate, nedatată, era redactată cu inimaginabile greșeli de ortografie ; comanda s-a adus tîrziu și nu cu ceea ce cerusem, am fost nevoiți să rontăim cîteva resturi de pîine uscată aflată în coș și vizitată vizibil de muște ; ușa ce da spre toaletă, veșnic întredeschisă, nu era mascată nici măcar cu o perdea ; după un timp, la masa „rezervată" s-a așezat și bucătarul unității. Fiind om pașnic din fire n-am spus nimănui nimic, nu am cerut nici condica, am plecat însă cu un gust amar în gură, cu impresia unei seri stricate, într-un oraș pe care îl știu că nu poate fi capabil să-ți facă așa ceva. **(Iosif Mato, Tg. Mureș).**

Mă numesc **Ovidiu-Grigore Ioanid**, domiciliez în București, vă scriu aceste rînduri nu pentru a mi se face dreptate într-o situație în care mă consider nedreptățit — aceea a primirii unei amenzi pentru pretinsa folosire a unui aparat de radio la domiciliu fără a avea abonament — repet, nu pentru acest lucru, care, la urma urmei, este o chestiune strict personală — ci pentru modul în care înțeleg unii angajați ai unor instituții să se comporte în public. Mai exact : în ziua de 3 iulie a.c., doi tovarăși de la Oficiul poștal nr. 2 Banu Manta ai căror nume nu l-am reținut, dar există semnăturile lor în procesul-verbal de contravenție nr. 70415 avînd antetul Televiziunii române, pe care vi-l anexez, mi-au pătruns în locuință sub pretextul efectuării unei percheziții ; eu sînt un om vîrsnic și singur, m-am simțit extrem de penibil și neajutorat privindu-i pe cei doi cum treceau dintr-o cameră în alta, fără a cere cea mai elementară permisiune, întorcîndu-mi lucrurile pe dos fără jenă, considerîndu-mă pur și simplu un obiect neînsuflețit. Între oameni, cred, indiferent în ce situații, trebuie să existe relații civilizate, or, felul cum au procedat cei doi angajați a fost cu totul pe dos. La urma-urmei îți poți face datoria — aceea de a cerceta o locuință — și omenește, calm, cerînd permisiunea, și nu numai în mod violent, ca și cum ai fi cercetat un maidan !

Poșta redacției

Veronica Manole — Buzău. Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale a dispus să vi se expedieze prin Oficiul farmaceutic Ploiești medicamentul solicitat. Vi se va comunica farmacia de la care îl veți putea ridica. ■ **Constantin Tătulescu** — comuna Fărcaș, Dolj. Ministerul Muncii ne-a comunicat că nu are arhiva cu cotizațiile fostelor case de asigurări sociale decît pînă la data de 31 decembrie 1948 ; urmează deci să vă adresați direct la unitatea la care ați lucrat. ■ **Constantin Popescu** — Arad. La secțiile serale de subingineri organizate pe lîngă marile întreprinderi se pot înscrie numai cei care sînt recomandați de către conducerile celor la care lucrează. ■ **Gheorghe Cojan** — comuna Sușani, Vîlcea. Ne-ați solicitat sprijinul în obținerea unei butelii de aragaz ; adresîndu-ne forului competent județean, am fost informați că în urma verificării la fața locului s-a constatat că dumneavoastră **aveți** o butelie de aragaz ! ? ! ■ **Ștefan Botovan** — comuna Lunca Mureș, Alba. Volumele pe care le doriți, le puteți obține numai prin Librăria „Cartea prin poștă". ■ **Ion Iova** — comuna Daneți, Dolj. Comisia județeană de expertiză medicală a stabilit că încadrarea dumneavoastră în gradul II de invaliditate respectă normele tehnice de expertiză medicală. Faptul că ați fost internat în spital este o urmare a concluziilor că boala dumneavoastră este parțial vindecabilă. ■ **Tinca Băluță** — Bîrlad. În ședința din 28 iunie a.c. a Comitetului executiv al Consiliului popular municipal vi se repartizase o locuință compusă din două camere și bucătărie, pe strada Republicii nr. 280 ; ați fost căutată pentru a vi se comunica repartizarea spațiului dar — ni s-a comunicat — erați plecată cu întreaga familie la București. Din acest motiv — la fel, ni se comunică — spațiul respectiv a fost repartizat altcuiva.

MARGA NEDELEA ■

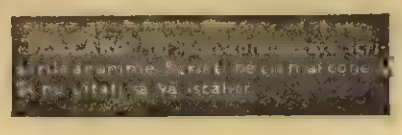

fără prejudecăți despre

APROVIZIONAREA

BRAȘOV: Pe brașoveni îi aprovizionează bine gospodarii veniți din comunele și satele Bărăganului

Aprovizionarea Brașovului depinde în mare măsură de ospeția brașovenilor. Gheorghe Sîrghie, intendentul pieței „M. Kogălniceanu", aflată nu departe de gară și fiind, de aceea, cea mai aglomerată piață a orașului, unde se opresc toți navetiștii și toți călătorii care sosesc sau pleacă din Brașov, îmi spune că vin aici, să vândă, oameni din Vidra, Colibași, Cretești, Sintești, Maia, Brazi, toate comune din Bărăgan, sau de la Seleuș — Arad, Calafat, Turnu-Măgurele, Țifești — Vrancea, Buzău.

Aproape 1 000 de țărani vin zilnic și vînd pe piețele Brașovului. „Ne-am dat seama că depindem în mare parte de ei, îmi spunea Vasile Ciuclaru, directorul Direcției generale comerciale a județului Brașov și președinte al Comitetului județean al aprovizionării populației. Iată de ce am avut grijă ca oamenii aceștia, care contribuie direct la buna aprovizionare a Brașovului, să fie bine primiți aici. Avem, de exemplu, dormitoare unde oamenii acestia se pot odihni. În condiții destul de bune de confort, în schimbul modestei sume de 6 lei pentru o noapte. Un avantaj al faptului că ei vin de departe este acela că se deplasează cu mari cantități de produse, cere ce și face ca piețele Brașovului să fie pline întotdeauna, iar oamenii să poată cumpăra la orice oră a zilei. În cele mai multe cazuri, aș adăuga, mijloacele de transport le asigurăm tot noi". Într-adevăr, așa cum aflam și de la țăranii din Maia, mașinile Întreprinderii de transporturi-auto Brașov vin la București încărcate cu mărfuri industriale apoi se abat prin satul lor, sînt încărcate imediat și pornesc spre Brașov, unde opresc, după preferințele orașului, în piețele „Agrocentral", „M. Kogălniceanu", „Steagul rosu" sau „Tractorul".

Bineînțeles, aprovizionarea cu produse agroalimentare a Brașovului cade și în seama C.L.F.-ului, a Gostat-ului, a Agrocoop-ului. Curios este însă că deși angajații acestor instituții sînt, majoritatea, brașoveni, ei par să pună mai puțină inimă și mai puțin interes în aprovizionarea orașului și în desfacerea unor mărfuri care asigură de fapt belșugul lui zilnic, decît cei veniți aici de departe, din cine știe ce colț al țării. În piața „M. Kogălniceanu", de exemplu, prin geamurile nesterse probabil de săptămîni de zile ale chioșcului C.A.P.-ului Ghimbav, nu se zărea nimic, absolut nimic, decît rafturi goale. Într-un magazin al C.L.F.-ului, în incinta căruia se lăfăia un panou pe care scria „dați zilnic copiilor cît mai multe fructe", nu existau fructe deloc. Tot acolo, pe alt panou, cineva scrisese : „Cartoful constituie un aliment la îndemîna oricui și poate fi folosit la prepararea unui mare număr de feluri de mîncare". În afară de faptul că, precum se știe, cartoful a încetat de mult să mai fie la noi o plantă exotică, îndemnul de pe panou păcătuia în primul rînd prin ironia — altfel cum i-am spune ? — de a nu se găsi cartofi „la îndemîna oricui !" Firește, exemplele pot continua, și printre ele n-ar fi lipsit de interes să amintim nici procedeul folosit în piața acoperită a orașului, „Agrocentral", de a închide unitatea mai devreme decît prevede programul ! Bineînțeles, situația dă naștere la scandaluri în toată regula. În ziua în care am fost acolo, vînzătoarea Maria Orban închisese cu 20 de minute mai devreme. „La cît închideți ?". am întrebat-o pe gestionara Corina Dumitrescu. „La 13", mi-a răspuns. „Și acum cît e ceasul ?". „13 !" M-am uitat, și ceasul dumneaei arăta, într-adevăr, această oră. Era pus cu 20 de minute mai devreme ori mergea cu de la sine putere anapoda ? Bineînțeles, toate aceste neregului trebuie remediate grabnic, fiindcă ele nu pot fi lăsate să stîrbească prestigiul, în materie de comerț, al acestui oraș care — după cum îmi spunea directorul Vasile Ciuclaru — realizează aproape dublul mediei pe țară la desfacerile de mărfuri pe cap de locuitor !

DUMITRU ELIADE ■

GALAȚI: Oamenii vor roșii, ardei, vinete, fasole verde și în piețele de cartier

Despre păduri să vorbească pădurarii, despre peste pescarii, despre piețe gospodinele. Drept care, pentru a ne documenta asupra pieței centrale a Galațiului, „30 Decembrie", ne-am adresat celor mai desăvîrșiți experți în materie, femeile cu sacoșă, plină sau goală, după cum se nimerea. Iată cîteva păreri :

„Se găsesc de toate (Pompilia Donici, casnică) ; „altă dată e, altă dată nu e" (Aurelia Chico, bobinatoare la Filatura B 2) ; „este de toate" (Veta Buruiană, muncitoare la Mase plastice) ; „căpșuni n-am găsit decît o singură dată la sezon, ardei n-am prins niciodată, cartofi sînt berechet, la fel și roșiile, dar fructele pînă acum au fost la pămînt" (Mariana Tufescu, recepționeră la hotelul „Dunărea") ; „piața e bună" (Haritina Tănase, casnică, și soțul ei, Nicolae, sudor) ; „...e bună, dar cam tîrzie, vreau să spun că roșiile, de pildă, au apărut mai tîrziu și au costat mai mult, dar acum se găsesc de toate" (Petrica Pavel, muncitoare la Întreprinderea de conserve „Piscicola").

Așadar, păreri amestecate, totuși, în ansamblu, luînd în considerare și opiniile nemenționate mai sus, din lipsă de spațiu, se desprinde concluzia că, în general, piața centrală a orașului este bine aprovizionată.

Realitatea aprovizionării gălățene îndeamnă, așadar, la optimism, dar în mod nuanțat. Pentru că iată cum ni se plînge profesoara de filozofie Lucia Botez, de la Grupul școlar al Combinatului siderurgic Galați : „În centru e bine, dar piețele de cartier sînt destul de slab aprovizionate. Eu locuiesc în microraionul 19. Avem o piață nouă, cu ghorete bine amenajate, dar din păcate nu totdeauna pline. Mă deplasez de acasă pînă în centru, la „30 Decembrie", ca să cumpăr ardei. Pierd o jumătate de oră cu dusul, o jumătate cu întorsul, plus așteptarea în stație, aproape un ceas și jumătate pentru niște amărîți de ardei ! Și nu uitați că microraionul 19 este unul din cartierele importante ale orașului, iar piața sa deservește și pe cetățenii din microraioanele alăturate, 20 și 21, cîteva zeci de mii de oameni !"

Elisabeta Șerban, studentă în geologie, confirmă aceeași situație, dar cu referire la piața din microraionul 40.

— Acolo găsești corcodușe și zarzăre stricate, piersici necoapte, zarzavat de supă, cartofi, roșii, castraveți. Brînză n-am văzut de nu știu cînd. Cînd își fac apariția — foarte rar — ardeii grași, e sărbătoare. Atunci se încinge Marea Bătălie pentru Ardeiul Gras.

În acest context, l-am întrebat și pe tovarășul Gheorghe Baroga, directorul adjunct al Direcției comerciale județene, ce părere are despre aprovizionarea pieților de cartier.

— Fondul de marfă pentru diferitele cartiere, deci inclusiv alimentele pentru piețe sînt repartizate strict în conformitate cu numărul locuitorilor din zona respectivă. Și producătorii particulari sînt îndrumați încă de la „barierele" orașului, spre diferitele piețe după aceleași criterii. Ne străduim deci, pe baza indicațiilor primite, să asigurăm un echilibru perfect. Nu înțeleg prea bine nemulțumirea cetățenilor din cartierele mai noi. Pînă recent, nu exista acolo nici o piață. Acum s-au înființat. Anul trecut veneau toți în centru și nu făceau nici un fel de discuții, iar acum vor de toate.

Tocmai aci, credem, se află esența problemei. Nu punem la îndoială grija edililor gălățeni pentru asigurarea echilibrului. E îngrijorător însă periplul profesoarei în căutarea de ardei. Dă, oamenii vor de toate — prin „de toate" neînțelegînd luna de pe cer, ci o mai mare grijă pentru aprovizionarea noilor cartiere, unde, vorba Aureliei Chico, „altă dată e, altă dată nu e."

LIONEL NIȚESCU ■

BAIA MARE: „Maladia" aprozarelor cu rafturi goale

Informat fiind că C.L.F.-ul băimărean are pe raza orașului 40 de unități permanente și 12 chioșcuri sezoniere, toate profilate pe desfacerea legumelor și fructelor, mi-am început raidul din piața centrală, aflată la „hotarul" dintre orașul vechi și cel nou. De fapt, nu este vorba de o piață, ci de o... piețișoară, mai degrabă ; mă uit prin rafturile magazinului de legume și fructe al C.L.F.-ului, prin cele ale chioșcului pieței și constat că, în afară de fasole verde, ceapă uscată, ceva dovlecei, cartofi, nu zăresc „nici măcar de leac" o roșie, un castravete, un ardei gras, o vinătă, o pară, o vișină, o... un..., etc. O iau spre tarabele producătorilor. Mai, mai să nu-mi vină să cred : aceste tarabe sînt pline cu tot din ceea ce observasem că aprozarul nu are. Și toate de bună calitate. După ce-mi notez prețurile de pe „tabla de prețuri" din capătul pieței, mă opresc la tarabele cu tomate. Primul producător le vinde cu opt lei kilogramul, al doilea cu șapte, următorul cu șase, toți ceilalți variind prețurile între șase și opt lei kilogramul. „Cine v-a stabilit prețul de opt lei la o oca de roșii, îl întreb pe unul dintre ei ?" „Eu singur, îmi răspunde tălos, și dacă nu îți place marfa mea, cumpără de la aprozar, că tot n-are, ori așteaptă o zi, două, pînă aduce." „Prețul stabilit de Consiliul popular municipal, afișat pe tabla din piață, la roșii, este de 3 lei, cum poți să-l urci pînă la 8 lei ? Asta e adevărată speculă !"

Luni dimineața mă înfățișez în biroul administratorului pieței centrale, tovarășul Florian Adiel, de la care aveam să aflu : „În ultimele zile, C.L.F. Baia Mare nu a avut marfa solicitată de cumpărători (roșii, castraveți, vinete, ardei gras, conopidă, vișine, pere etc.), dar acum puteți vedea că o mașină a C.L.F.-ului a intrat în piață la descărcare. A adus roșii. Dar de toate aceste neajunsuri nu sîntem noi, piața, vinovați ; vina trebuie căutată în altă parte." „Unde ?". „La C.L.F. ori mai departe", îmi răspunde indecis administratorul. Ne luăm picioarele la spinare și plecăm împreună la principalul furnizor de legume și de fructe al pieței, C.L.F. Baia Mare.

Șeful biroului aprovizionare-transporturi, tovarășul Octavian Nicoară, amabil, ne poartă prin toate depozitele C.L.F.-ului, ne arată marfa pe care o are în depozite, iar șeful de depozit, tovarășul Gheorghe Filip, tot așa de amabil, ne înlocuiește cu cifre exclamațiile de genul : „Dar aveți cartofi, roșii, ardei gras în depozit, de ce nu se găsesc aceste legume pe piețele orașului ? Ce stocuri aveți ?"

„În depozit avem, azi, 50 de tone de cartofi (cam 2 zile la desfacere), 35 de tone de roșii, iar 25 de tone ne vor sosi, azi, mîine, vagonabil (la desfacere, cca. 4—5 zile), 4 tone de castraveți, cam 2 tone de ardei gras. De ce n-am livrat punctelor de desfacere aceste produse în zilele de simbătă și duminică ? Pentru că toate, cu excepția cartofilor, ne-au sosit azi-noapte, dar e mai bine să discutați cu tovarășul director"...

Dăm fuga și la inginer Traian Chișu, directorul C.L.F.-ului Baia Mare. Nici domnia-sa nu se consideră vinovat de toate aceste lipsuri. Va trebui să merg în altă parte, deoarece : „Pe perioada 1—18 iulie, ne spune, principalul nostru furnizor de legume și fructe, C.L.F. Arad, la care avem repartiție de 240 de tone de tomate, nu ne-a livrat decît 13 tone ; C.L.F. Satu Mare, din 150 de tone de tomate, nu a livrat încă nimic ; C.L.F. Timiș, din 70 de tone de tomate a livrat... nimic, iar din repartiția de 50 de tone de ardei gras n-am primit nici un gram : Aradul, din 10 tone de ardei gras ne-a dat numai 4 tone, pe cînd C.L.F. Dolj, fără repartiție, ne livrează pe această perioadă 51 de tone de ardei gras și 124 de tone de tomate."

În fine, inventarul furnizorilor buni și răi continuă. De unde s-ar părea că nu se poate emite o sentință aspră nici asupra C.L.F.-ului Baia Mare, vinovați fiind, după cele relatate de către conducătorul acestei unități, numai furnizorii. Oare ? I Și încă o justificare destul de originală, aparținînd aceluiași subiect : „Toți navetiștii se aprovizionează cu legume și fructe tot din magazinele orașului, de aceea nu ajung aceste produse pentru cei din oraș"...

Reluăm cursa, înapoi la piața centrală. Pe drum aflu că în această lună, pentru

PIEȚELOR

abuzuri flagrante de la tarifele de prețuri stabilite de către Consiliul municipal, la produsele vîndute în piață direct de producători, nu s-a dat nici o amendă celor care au fost găsiți contravenienți. Curios ! Toleranță, încurajarea... speculei, despre ce poate fi vorba ? În piață constatăm că producătorii continuă să-și desfacă marfa tot la același „nivel" de prețuri, cu mult umflate față de tariful legal. Se aplică, totuși, în fața noastră, cîteva amenzi de cîte 50 de lei, la cîțiva dintre aceștia. Ce urmează după aceste amenzi ?

Amenințări de genul : „Ne luăm marfa și nu mai venim niciodată la Baia Mare. Să vedem ce le mai vindeți oamenilor ! Dacă n-am fi noi, producătorii ?!... Vă bateți joc de noi cu amenzile astea ! Astea-s roșii să le dăm cu 3 lei, ca la aprozar ?!... Avem certificate de producători !..."

Spre rușinea și lipsa lor de omenie, le amintim numele unora dintre acești nesătuți speculanți ai piețelor : Petre Dică, Mihăiescu Ștefan, Anghel Matei, toți din comuna Teasca, județul Dolj, Oprea Hriștache, din comuna Măgurele, sectorul VI București (?!), Ciobanu Florea din comuna Oinacu, județul Ilfov (? !), Bușu Gheorghe, din comuna Moțăței, județul Dolj, Cîmpan Gheorghe, din comuna Scăloșeni, județul Maramureș.

Acestea sînt numai cîteva nume din cele aproape 50 sub care se ascund asemenea producători din alte județe, descinși la Baia Mare nu neapărat pentru a aproviziona orașul cu legume și fructe, ci pentru a specula populația orașului.

Ce pot spune în acest sens Consiliile populare comunale care le-au acordat certificate de producători acestor speculanți ? Știu aceste consilii că numai unul dintre numiții producători avea adusă la Baia Mare o cantitate de aproape un vagon de roșii și care, vîndut la prețul de speculă, i-ar fi umplut buzunarul în mod ilicit cu suma de 80 de mii de lei ?

M. N. FLORIAN

PITEȘTI: „Cumpărătorii știu ce se găsește pe piață și cer numai ce se găsește"

Ion Dumitru, șeful magazinului I.L.F. nr. 30 din Complexul alimentar „Unic", aflat în centrul Piteștiului, nu știa că replica sa trăgea, de fapt, linie și făcea totalul celor constatate de mine într-un raid de o jumătate de zi prin piețele și magazinele de legume-fructe ale orașului. Și, de asemenea, pe moment, nu și-a dat seama în ce paradox se rătăcea, în ceea ce privește realitatea particulară a magazinului său. Dar să vedem mai întîi ce exprimă acest total. E vorba despre faptul că piteștenii s-a obișnuit cu ce poate cumpăra pe piața „de-acasă" și că n-are rost să ceară lucruri care nu se găsesc. Dar asta nu înseamnă că nu duce dorul acelor legume și fructe pe care nu le află de mai multă vreme, fără să fie neapărat fructe de mango sau mai știu eu ce delicii exotice de pe alte meridiane. Și ce poate cumpăra deocamdată? Indiferent unde locuiește, în centru sau în cartierele noi, Găvana I sau Găvana II, ori în cartierul Smirdan, găsește cu siguranță și din abundență la această oră legumele de bază — roșii, ceapă, cartofi, varză, mai ponderat ardei și vinete. Se pare că acest fapt este un succes pentru Întreprinderea județeană de legume-fructe, statisticile demonstrînd că în anul acesta și în sezonul acesta se înregistrează un progres considerabil în aprovizionarea populației municipiului față de anii trecuți, dacă „vă gîndiți, cum îmi spune directorul întreprinderii, inginerul Constantin Iordache, că avem o bază proprie legumicolă destul de restrînsă și că trebuie să aducem marfă din alte județe".

Cum spuneam, piteștenii nici nu e atît pretențios la trufandale, tocmai fiindcă s-a obișnuit să nu le găsească. Dar e surprins, precum îmi confirmă mulți cumpărători, să nu găsească în acest sezon de vîrf ai legumelor fasole verde, dovlecei și mai cu seamă rădăcinoase, îndeosebi morcovi și verdețuri (care la ora actuală provin din culturile de cîmp, nu din sere) „Mă mir, pentru că dovlecei și rădăcinoase avem în depozit", îmi răspunde tovarășul director Iordache și își exprimă bănuiala că poate gestionarii nu comandă! Iată ce scrie în registrul de inspecții al centrului Big-Găvana inspectoarea Elena Mărășanu, din Inspecția comercială de stat a județului Arges: *„De la raion lipsesc o serie de mărfuri de sezon solicitate de gestionar cu note de comandă și neonorate de depozit, astfel — castraveți, dovlecei, fasole verde, morcovi, fasole uscată și fructe (note de comandă din 27, 28, 29 iunie)".* Răsfoiesc și eu note de comandă mai recente — 23, 24, 25 iulie — ca și borderourile de intrare a mărfurilor în magazin și constat același lucru: nu se onorează comenzile la aceste legume, mai ales la fructe și mai ales pentru magazinele din cartiere în raport cu cele situate central. „La noi e zonă industrială, sîntem alături de o platformă cu patru-cinci întreprinderi mari și cînd oamenii ies din schimb se opresc aici pentru aprovizionare. Dacă nu găsesc tot ce le trebuie, și nu găsesc totdeauna oricîte eforturi am face noi să avem la raft mărfurile solicitate, ei sînt nevoiți să ia autobuzul pînă în Piața centrală ca să cumpere de la producătorii particulari și să piardă o mulțime de timp" — mă informează vînzătorul Constantin Ștefănescu. „Dar de ce în piața centrală ?", întreb, fiindcă aflasem la Direcția comercială că în municipiul Pitești s-au creat, reamenajat și dezvoltat piețe agroalimentare în aproape toate cartierele orașului. „Sînt mai mult cu numele, mă lămurește cumpărătorul Ion Militaru, merceolog la Întreprinderea de încălțăminte; 2—3 mese acolo nu înseamnă piață și producătorii nu vin". De ce nu vin? Un motiv, poate chiar cel esențial, mi-l prezintă cooperatoarea Paulina Anton din comuna Peretu, județul Teleorman, pe care o întîlnim în Piața centrală vînzînd niște ardei ca de expoziție. „Nu prea avem condiții de transport, nu prea știm pe unde vin aceste piețe, apoi dacă venim cu mai multă marfă trebuie mai întîi să pierdem o mulțime de vreme ca să ne căutăm gazdă unde să dormim peste noapte, pe urmă unde să ne lăsăm produsele pînă a doua zi? La noi nu se gîndește nimenea că stăm cîte o noapte în picioare lîngă marfă și ziua următoare cînd ne ducem acasă plecăm în cîmp la muncă și sîntem frînți de osteneală". Sînt asigurată la Direcția comercială că anul viitor producătorii particulari nu se vor mai lovi de aceste greutăți. În jurul pieței mari (deci iarăși piața centrală !), se vor amenaja spații de cazare pentru ei și boxe pentru depozitarea mărfurilor lor.

Dar să revenim la aprovizionarea prin I.L.F., baza și certitudinea în ce privește satisfacerea cerințelor populației. Constat că locuitorii orașului sînt lipsiți de o serie de zarzavaturi existente în general în depozit, pentru că unii gestionari, într-adevăr, nu le solicită, îi se pare lor că nu se mai caută, că le-a trecut sezonul. Astfel, magazinul nr. 1 din Găvana II nu mai comandă morcovi și dovlecei „fiindcă nu se mai vînd, le-a trecut sezonul", îmi spune gestionara Stroescu, în timp ce în piață constat că morcovii și dovleceii sînt căutați cu prioritate față de oricare altă legumă. La „Unic", gospodina Jenica Stoica, pensionară, care gătește zilnic pentru 6 persoane, mi se plînge că nu găsește „fasole verde, dovlecei, ca să nu mai vorbesc că bame proaspete n-am văzut la magazinele de stat niciodată, încît ai senzația că ele cresc așa, gata conservate la borcan. Ca și tarhon, ca și hrean și chiar conopidă și țelină! Și măcar aici ar putea să se aducă, e cel mai mare și mai central magazin din oraș, e dacă vreți și cartea de vizită a aprovizionării noastre". Iată că tovarășul Ion Dumitriu, deși are 18 ani vechime în comerțul cu legume-fructe și e responsabilul magazinului, își subestimează cumpărătorii care, neavînd încotro, cumpără ce găsesc, ce li se oferă. Dacă învățătoarea pensionară Jenica Stoica i-ar cere bame, ori sparanghel ar avea de unde să-i dea? Maria Burlacu, funcționară la Cooperativa Constructorul-Pitești, pe care am abordat-o în piață unde căuta de zor dovlecei pentru umplut, îmi mărturisește că „mesele noastre ar putea fi mult mai variate și nu neapărat pe bază de carne, cum se obișnuiește la noi, dacă am găsi un sortiment mai bogat de legume. Abia m-am întors de la mare și mi-au plăcut grozav în Constanța un soi de dovlecei rotunzi, special pentru umplut, foarte gustoși. Nu știu de ce la noi nu se aduc, ca și multe alte legume și zarzavaturi. De pildă, dacă aș vrea să gătesc tarhon ar trebui să vin la București să-l cumpăr, ca să nu mai spun că noi, gospodinele mai tinere, nici nu știm cum arată în realitate, am văzut doar în pozele din cărțile de bucate, sparanghelul, cresonul, andivele, diferite soiuri de salate, de gulioare... Nu cunosc de ce nu se cultivă și în zona noastră sau, în orice caz, de ce nu se aduc și pe piața noastră?!" „Pentru că nu reușim să-i determinăm pe producătorii de legume, nici din gostat-uri, nici din ceapă-uri, nici măcar pe-ai noștri, ai I.L.F.-ului, să le cultive, îmi explică tovarășul director Iordache. Bame cultivăm, dar o cantitate mică și le trimitem exclusiv la fabrica de conserve. Nu este o cultură pretențioasă, ca sparanghelul, de exemplu, dar cere multă promptitudine și forță de muncă la recoltat, iar cît privește celelalte legume mai rare de care ați pomenit, vom încerca, așa cum s-au dat indicații centralei noastre, să începem a le cultiva pe suprafețe, deocamdată, mici. E adevărat că negăsindu-le pe piață, unele gospodine, cele mai tinere, nici nu știu să le gătească".

Deci, în concluzie, cetățenii municipiului Pitești apreciază și sînt mulțumiți de faptul că anul acesta li se asigură din abundență legumele de bază pentru hrana cea de toate zilele, dar ca locuitori ai unui oraș modern, în dezvoltare, ai unui mare oraș industrial al țării, vor, firește, o gamă sortimentală mult mai variată, o piață mai colorată, mai aromată, și ei știu că acest lucru nu este imposibil.

CICI IORDACHE

ALEXANDRIA: Abundența mărfurilor asigură mulțumirea cumpărătorilor

Fiind singura din oraș, piața din capitala Teleormanului nu are nici un nume. Plasată în plin vad comercial, ea se cheamă, pur și simplu, Piața Alexandriei, dar lipsa vreunui nume nu o împiedică să fie bine aprovizionată și plină cu de toate. La ora vizitei noastre, ceas matinal și mohorît, cu nori grei amenințînd a ploaie, cele 20 de boxe aparținînd I.J.L.F.-ului, Agrocoop-ului și Centrului de desfacere a semințelor, precum și cele 9 rînduri de mese destinate producătorilor particulari, acoperite cu carapace ondulate de plastic, cunoșc o activitate intensă, o febră obișnuită unui astfel de loc, oamenii avînd realmente ce cumpăra. Marfă variată, proaspătă și de bună calitate : roșii arătoase, castraveți și vinete robuste, varză cît un cap de om; ceapă, usturoi, cartofi curați și sănătoși, ouă, miere, brînză moale ca untul, și toate celelalte, iar la intrarea în piață flori și artizanat, ultimul de cel mai prost-gust posibil !

La unul din punctele de desfacere al I.J.L.F.-ului, gestionarul Anghel Ghena ne informează că face vînzări obișnuite de 15 000 lei pe zi, depășind mereu planul, cartofi cu 1,40 lei kilogramul, roșii cu 2,10, vinete cu 3,40, mere cu 2,40, ardei gras cu 3,50, ceapă cu 2,50 ș.a.m.d., legume și fructe de care nu duce lipsă și față de care cumpărătorii au numai vorbe bune, lăsînd deopotrivă goale galanțarul frumos rînduit, cît și coada de sugestii și reclamații. Cazul lui Anghel Ghena nu este singular. Într-un perimetru mereu mișcător, plin de culori și de arome tari, vînzarea merge bine peste tot, în sectorul de stat și în cel particular. Ne lămurim că au o mare căutare piersicile aduse tocmai de la Medgidia și Tg. Mureș, precum și pepenii, al căror preț a ajuns la 3,50 la lubeniță și 5,50 lei la cantalupi, produse în fața cărora se opresc îndeobște copiii, trimiși desigur să tîrguiască altceva, pentru necesitățile imediate ale mesei. La capitolul prețuri, se cade însă să zăbovim. Administratorul pieței, Ion Chenescu, altfel un om neobosit și permanent la datorie din zori pînă-n noapte, recunoaște că nu a mai afișat prețurile maximale de o săptămînă, adică din ziua cînd ele s-au schimbat ultima dată, coborînd. Fără îndoială, scuza e scuză, dar scăparea aceasta, cum o numește, permite unora să vîndă cum îi taie capul și cum le-o cere interesul. După Ion Chenescu, prețul maximal la roșii extra, de exemplu, nu trebuie să depășească trei lei, dar după Elena Bulmac, producătoare din Poroschia, el se menține și astăzi cu un leu mai mult ! E drept, marfa scoasă la vînzare de femeia din Poroschia, lăudată a fi produsă afară și nu în seră, e frumoasă, roșia rotunjindu-se aproape cît circumferința unei mingi de handbal, dar legea-i lege și trebuie respectată de toată lumea. Cînd n-o respecți, bagi mîna în buzunar, plătești și te alegi cu o chitanță, așa cum i s-a întîmplat Paraschivei Petrică din Tuțănești, amendată pentru trei lei ceruți în plus la kilogramul de roșii, Elenei Neg din Alexandria, pedepsită pentru ignorarea mercurialului la vinete, lui Ion Medințu din Peretu, prins cu ocaua prea mică la brînză, și altora, față de care administrația pieței a manifestat o intransigență explicabilă în raport cu banul cumpărătorului !

Chiar dacă, recent, Ștefan Soare, gestionarul boxei de carne, a fost sancționat pentru comportare necuviincioasă față de clienți, Ion Chenescu, vinovat el însuși de neafișarea curentă a prețurilor maximale, consideră că dificultățile cele mai mari vin de la producătorii particulari. Întrucît aceștia sînt greu de strunit, aducînd mărfuri și obiceiuri din întregul județ și de mai departe, Direcția comercială județeană, sprijinită de organele locale, s- a străduit să ridice calitatea produselor scoase la vînzare în unitățile de stat, intenție în mare măsură împlinită, după cum ne spunea unul dintre cumpărătorii întîlniți în piață, arhitectul Costache Negulescu. Ceea ce găsești la producătorii particulari, ai la îndemînă și la I.J.L.F., cu observația că roșiile ultimei unități sînt chiar mai bune și mai proaspete. Lucrul acesta nu este de mirare, căci un comandament de aprovizionare instituit pe plan local, întrunindu-se și analizînd cu luciditate necesitățile pieței în fiecare joi, a dispus ca I.J.L.F., care deține contracte ferme cu peste 150 de cooperative agricole de producție, să elimine etapa tranzit a depozitului, recepționînd legumele și fructele direct pe cîmp și îndreptîndu-le neîntîrziat către șacoșele cumpărătorilor, mulțumiți să găsească astfel marfa mereu proaspătă.

În general, în piața din Alexandria lucrurile merg cum trebuie. Belșugul de produse este evident, mălaiul extra și uleiul de floarea-soarelui se înfățișează la bună vedere, calitatea mărfurilor este constant ridicată, iar nivelul de salubritate este remarcabil, deși pe ici pe colo, mai ales la brînzeturi, riști să ți se cîntărească odată cu telemeaua, așezată doar pe ștergare, neacoperită, și cîteva muște ! Cumpărătorii pleacă de obicei mulțumiți, abundența mărfurilor făcînd uitate cele cîteva neajunsuri, dintre care cea mai flagrantă este cea a depășirii prețurilor maximale.

OVIDIU IOANIȚOAIA

(Continuare în pag. 10)

APROVIZIONAREA PIEȚELOR

BUCUREȘTI: Lume, lume... Piața noastră cea de toate zilele este mai mult decît un punct de aprovizionare, de tranzit cotidian

O mică statistică pusă la dispoziție de administrația Pieței Unirii ne ajută să ne completăm cunoștințele despre cea mai mare piață a Capitalei. Spre exemplu, în dimineața zilei de 28 iulie, la ora 7, erau înregistrați 400 de producători cu 25 000 kilograme de legume și zarzavat și 20 000 de kilograme de fructe, iar sectorul de stat, Gostat și I.L.F., pusese în vînzare 23 500 kilograme de legume și zarzavaturi, 7 400 kilograme de fructe și 18 000 de ouă. Cantități, să recunoaștem, impresionante, menite să astîmpere apetitul sezonier al bucureșteanului din jurul Pieței Unirii.

Forțez puțin rîndurile strînse ale unei cozi la piersici și intru curios într-unul din magazinele Gostatului. Din belșug roșii, ardei gras și morcovi, toate acestea îmbrăcate cu o ușoară crustă de noroi. Castraveții, dovleceii sau vinetele nu beneficiau de acest avantaj pentru că nu existau! Petre Olteanu, responsabilul unității Gostat, și Gheorghe Drutu, vînzător, îmi răspund la unison că n-au dispoziții să vîndă roșiile, morcovii și ardeii curați, respectiv fără noroi. Și nici n-ar fi indicat pentru că, spun ei, marile cantități de marfă pe care le au, odată spălate, nu mai rezistă în timp. Primim, astfel, serioase asigurări că nu vom scăpa de noroiul vîndut la kilogram și, evident, de aspectul urît, cu totul necomercial, al acestor produse, întrucît nici nu este în interesul nostru, al cumpărătorilor!? Cît despre vinete, conopidă, dovlecei, comenzi s-au făcut, însă totul s-a oprit aici, adică la comenzi. De pildă, în ziua de 28 iulie, șeful unității a comandat 1 000 de kilograme de vinete, în 27 iulie, 500 kilograme de vinete și 200 kilograme dovlecei, dar nici pînă azi nu le-a văzut cineva. Castraveți au fost dimineață, peste 1 000 de kilograme și, „poate mai vine ceva...“ Pînă atunci, puțin mai încolo, lipit de Gostat, găsești magazinul I.L.F.-ului, ușor de recunoscut, după numeroasele lăzi goale care zac la intrare sau înșirate pe trotuar. Responsabilul „e puțin în piață“, dar trebuie să vină. Cel care mă informează, observînd că îmi notez ceva în carnețel, răcnește odată din toți plămînii: „Angelo, la măturăniței aici“. Și Angela, plină de rîvnă, mătură și încăperea și trotuarul, căutîndu-l din ochi pe șef, și dacă Valeriu Bătrînu n-ar fi apărut, plescăind ușor cu limba, Angela ar fi măturat toată piața!? De ce zac lăzile la noi? Păi, vă spun eu care e secretul: la noi marfa e ieftină și ambalajul mult, și ca să bagi marfă de 20 000 de lei, înțelegi dumneata, îți trebuie cel puțin trei mașini să ia ambalajul. Înțelegeți? Nu. Întreb altceva, ce ar trebui, de pildă, să găsească omul, acum, într-un magazin de legume și fructe. Păi, ceapă, roșii, varză, cartofi. Sigur, și vinete. Am avut 200 de kilograme, dar știți care e adevărul? Vinetele n-au ieșit încă! — ?! În aceeași piață, joi, 29 iulie, la ora 7,30 nu se schimbase nimic. Aceeași bună aprovizionare, cu excepțiile din ziua precedentă.

În sectorul brînzeturi, ieri pustiu, Ion Dăncilă de pe lîngă Sibiu și-a instalat cele 40 de putinele și, după coadă, are mari șanse să le dea pînă seara. Gheorghe Lăptoi, din Rîmnicul Sărat, a adormit cu capul pe grămada de mere și descurcăreții se ospătează. Moș Ion (Dumitrescu) din Jilava se vaită că nu-i cumpără nimeni roșiile și mă roagă să scriu „la ziar“ treaba asta, în timp ce Marin Prunaru aleargă înjurînd după unul care i-a furat un pepene, la puțin timp după ce șeful pieței, Botgros Ioan, îmi mărturisea că „la noi nu se mai fură, decît cine știe...“ Ei, da, cine știe! — Sergentul major de miliție, Gheorghe Preda, de fel din Găiseni — Ilfov, acum în exercițiul funcțiunii, în piață, ajutat de Ionel Ciovică, elev la școala de miliție, în practică de vară, încerca să afle exact sensul cuvintelor „în principiu angajat la un trust de construcții-montaj“, pe care i le destăinuise Radu Dumitrache, lipsit total de buletin, dar cu familie grea, „nevastă și patru copii“, la Roșiori de Vede. Cît despre Ion Caraiman, pensionar, care mă acuza că vreau să fac „afaceri cu numele său, de parcă el ar fi venit tocmai din Patagonia“, nu s-ar putea spune prea multe. Doar că nu venea tocmai de acolo și ducea o existență oarecum dubioasă în fața pescăriei pieței, unde se strînge îndeobște concurența întreprinderilor de prestări servicii (adică „Dai 300 și te-am mutat“ sau „Cunosc eu un zugrav bun“). Lume, lume... Piața noastră cea de toate zilele este mai mult decît un simplu punct de aprovizionare, de tranzit cotidian.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

BUCUREȘTI: După legume, fructe și pește prin trei piețe

După ploaia din ajun, soarele din această dimineață (ceasul arată orele 5,30) luminează mai viu prin atmosfera purificată de praf, proiectînd puternice accente cromatice peste mesele pe care țăranii își etalează produsele: roșii, ardei grași, ardei iuți, morcovi, castraveți, dovlecei, fasole grasă, în fine, un sortiment care mi se pare bogat și variat.

În Piața „7 Noiembrie“, unde ne-am început ziua de muncă, la puțin timp după ce țăranii își pregătiseră marfa, aproape toate spațiile destinate vînzării de legume sînt ocupate, fapt ce ni se pare relevabil, în comparație cu aspectul obișnuit al acestui loc, prin care, în drum spre casă, unii dintre noi trec zilnic de cîteva ori. Gospodinele nu sînt grăbite. Mai întîi privesc, trec de la o tejghea la alta. Cîteva așteaptă să se deschidă și Agrocoop-ul și I.L.F.-ul. Marfa acestora se poate vedea prin vitrinele magazinelor. „Sînt tot alea de ieri“, ne spune o gospodină vîrstnică, pentru a adăuga, ca pentru sine: „Fac așția un comerț!“ Am dorit să ne și convingem ce fel de comerț... Deci așteptăm, trecînd printre cumpărători, ascultînd, privind și notînd din cînd în cînd. Prețurile sînt afișate și la țărani. Diferite. Roșiile ajung pînă la 3,50 lei. Sînt însă și cu 2,00 lei. La „stat“, cum zice lumea, în mod curent (adică la magazinele I.L.F.-ului și Agrocoop-ului), roșiile oscilează între 1,80 și 2,20. Descoperim primii pepeni galbeni. Tot la țărani. Se caută vinete, dar un singur vînzător, din Urziceni, a adus azi vinete. Doi saci. Se vînd ca pîinea caldă. Lumea nu se enervează că stă la coadă. Numai să ajungă marfa pînă le vine rîndul. „N-avem de ales, ne spune o tînără gospodină, Mihaela Demetrescu, din moment ce un singur țăran are vinete.“

Observăm că la unele magazine din piață nu se oprește nimeni. Ele s-au deschis, vînzători în halate albastre și cu tichii pe cap așteaptă „mușterii“. Roșii la 1,80 lei, cartofi la 1,50 lei, fasole boabe, oțet, ouă, ceapă, varză (urîtă). Luță Pătru, vînzătorul, pare plictisit, ori, cine știe?, obișnuit cu starea de fapt. Adică cu indiferența cumpărătorilor.

— Ce să vă zic? Depinde de cei care contractează marfa. Ăla trebuie să fie de meserie. Nu avem vinete. Ni s-a spus că nu s-au făcut. Țăranul le dichisește. Uitați-vă cum le prezintă.

Într-adevăr, la țărani roșiile, vinetele, ardeii grași strălucesc de curățenie. Roșiile de la „stat“ sînt stropite de noroi sau de praf în cel mai bun caz. Mă întreb, de ce?

★

În Piața „1 Mai“ situația este asemănătoare. Adică: puține legume de sezon, cu excepția roșiilor, cartofilor și verzei (urîtă, adică doar miezul, lăsînd să se vadă că foile de deasupra fuseseră tăiate succesiv), ouă, foarte multe, oțet și fasole boabe. Verdețuri pentru supe și ciorbe — leuștean, pătrunjel, mărar — nici vorbă!

Tovarășul Niculae Băbăligea, responsabilul I.L.F.-ului din Piața „1 Mai“, este de părere că piața arată prost și din cauza lucrărilor de construcție din cartier, că s-a dezorganizat și oamenii sînt în concedii. În luna august vom fi și mai slab aprovizionați. Ce facem cu planul? Asta e o chestie! Ar trebui să vindem de 13—14 mii de lei pe zi. Dar nu încasăm decît între 3 și cel mult 7 mii. Nu este din cauza programului. Oamenii noștri stau și pînă la prînz, lipsesc doar cît mănîncă, deși ar putea închide la 10 ori la 11. Stau pînă vînd. De ce nu vin cumpărătorii și la noi? Ce să le fac? Să-i trag de mînecă? Asta nu pot. Preferă să dea 3 lei și 4,50 lei țăranului. Îi privește.

Magdalena Petcov părăsește piața nemulțumită: „Nu-i o fructă. Nu sînt legume de sezon. Varza e urîtă. O floare nu găsești! Poate din cauza ploii... Nu știu. Dar nu-mi place. Iar prețurile sînt mari pentru luna iulie și începutul lui august. Trebuie să mă duc în Matache Măcelaru, deși stau aici, lîngă piață“.

★

Din nou în Piața „7 Noiembrie“. Pulsul vînzării n-a scăzut. Gospodinele cumpără ca și în primele ore ale dimineții. Maria Sanciali are sacoșele pline. Cunoaște de 40 de ani această piață. Dînsa cumpără numai de la țărani.

— Știu ce iau, mai scump, dar face. Nepoata mea mănîncă roșiile ca pe fructe. Bine că-i plac, că fructe de unde să-i dau? Uită-te și dumneata. Ia să vezi ce roșii am luat. (Și lărgește gura sacoșei. Sînt într-adevăr... frumoase... Dar au costat 5 lei, adică mult peste prețul zilei! I le-a dat de sub tejghea). Gospodinele pricepute au oamenii lor. Eu primesc laptele, smîntîna și brînza acasă. Dar ce lapte? Lapte domnule! O fi mai scump, dar face. Am luat și de la stat roșii. Erau acre și moi. Dintr-un kilogram și jumătate nu m-am ales cu nimic. Uneori am găsit roșii chiar mai frumoase decît cele de la țăran. Am luat imediat. Dar asta e pe nimerite.

★

Într-adevăr, în piața „Mureșul“ din Calea Griviței, verzele se găsesc și la țărani. Dar ce verze! De expoziție! Sînt mulți pepeni galbeni. Unul a adus chiar porumb gata făcut. „E irigat, dom'le, d-aia s-a făcut“.

Este ora 10,05. La I.L.F. cîteva persoane: 2—3 care așteaptă să fie servite. Vînzătorul anunță autoritar: „Nu mai stați, că nu mai servesc. S-a-nchis. Gata!“ Privesc eticheta de pe halatul albastru, îmi notez cum îl cheamă: Marin Oacă. Subit, sînt servite și celelalte gospodine, după care Marin Oacă vine după noi: „Ce-am făcut dom'le, cu ce-am greșit?“

★

Mare agitație în jurul unui chioșc amplasat în mijlocul pieței. Oameni de toate vîrstele, femei și bărbați, așteaptă. Ce anume? Pește. De cînd? „Păi, de trei zile venim mereu. Trebuie să aducă“.

Vorbim cu soții Răduță, care răspund de magazinul respectiv. Oamenii sînt deja prieteni cu clienții. Au avut și timp să se cunoască de cînd cei din urmă tot așteaptă. Ce-i de făcut? Lumea nu vrea să se clintească. Poate vine, totuși. Cineva zice că aseară s-au adus la Piața „Ilie Pintilie“ 4 000 kg de pește. Dar cine, de unde și cînd va aduce și aici acest aliment atît de căutat? Cei doi soți ne explică cum stau lucrurile. Depind de centrala peștelui, adică de Întreprinderea piscicolă București. Aștia au multe lăzuri, peste tot. Dar cînd aduc marfă, nu se știe. În Obor a fost un magazin, cum e acela unde ne aflăm, dar s-a închis! De ce oare? Inexplicabil, dacă se ține seama de faptul că vindeau de peste 30 000 de lei pe zi! Să încercăm un telefon la întreprindere. Să nu stea lumea degeaba. Acolo o găsim pe tovarășa Călimăneanu, pentru că șeful, tovarășul Dincă, nu-i. Ni se confirmă că aseară s-a dat pește la „Ilie Pintilie“. O să vină și la „Mureșul“. Dar pe după-amiază. De unde? De la Bila ori de la Cătuneanca. Da, e sigur. „Am văzut planificarea pe masa tovarășului Dincă“.

Ne întoarcem la magazin cu vestea cea mare. Oamenii nu se clintesc totuși din loc deși li se spune că pînă la prînz nu va sosi peștele. Nimeni nu vrea să piardă rîndul. Dar dacă vine mai devreme? Și asta după trei zile de așteptare...

MANOLE CARȚAN ■

BUCUREȘTI: Agrocoop desface pungi de plastic, în halele Obor, pentru abundența de mărfuri ale producătorilor din piață

Halele Obor, vecine acum cu unul dintre cele mai impozante ansambluri de locuințe și magazine din țară, este vorba de Complexul Bucur-Obor (sau Almo, cum i se mai spune), au fost cuprinse și ele de frenezia transformării, a modernizării. Șantierul s-a întins pînă în inima pieței care, pentru a ține pasul, pentru a nu se trezi într-o bună zi ponosită la chip, a acceptat să se schimbe din mers. Practic, la ora de față, mai bine de jumătate din suprafața pieței — cam 6 000 de metri pătrați — este reînnoită, modernizată, adăpostită sub copertine ondulate, capabile să ofere spațiu de etalare unui număr de peste 1 000 de producători. În ciuda agitației, a dezordinii inerente pe care o aduce cu sine orice șantier, producătorii care alimentează piața Obor nu au părăsit-o, drept care fluxul de cumpărători continuă să fie de 50—60 000 pe zi (cît populația unui orășel), ne informează directorul Aurel Chiran. Sectoarele 2 și 3 ale Capitalei, cu platformele lor industriale, sectorul 4, de aici își fac cumpărăturile, grosul pieței fiind susținut de producătorii și C.A.P.-urile din părțile de vest și de est ale Bucureștiului: Vărăști, Afumați, Dobroiești, Sinești, Gîrbovi.

În ziua vizitei noastre (29 iulie), tonetele producătorilor mai sus-amintiți gemeau de legume (nu și de fructe) multe, de toate, în sortimente variate: tot ceea ce pretinde o bucătărie civilizată, acum, în plină vară, se afla cu prisosință: roșii, de la cele cît ceașca de cafea (3.50 lei kg), specialitatea celor din Dobroiești — vedetele pieței, se pare — pînă la cele pentru supă; vinetele și fasolea verde care acum o săptămînă lipseau cu desăvîrșire (datorită trecerii de la o recoltă la alta, mi se spune), sînt prezente fără zgîrcenie. Idem — ardeii grași, dovleceii, varza albă și roșie, pe alocuri — verdețuri (inclusiv cele aromate, tarhon, cimbru), verdețuri pentru iarnă (legături speciale de mărar, leuștean), murături pentru vară (castraveți acri) etc. Pe cîteva tonete — grămezi de bame fragede, aduse de grădinarii din Dudești-Cioplea, desfăcute la prețuri cam piperate însă, 20 de lei kilogramul, întrucît, mă informează tot directorul pieței, bama este considerată „trufanda“, drept care nici nu este trecută în mercuriale. Ciudată mai este și povestea acestei legume care vara trece drept trufanda, delicatesă, iar iarna, sub formă de conservă, într-un borcan oarecare, se aliniază unei condiții mai puțin spectaculoase.

Din forfota și zumzetul pieței, odată intrați în incinta halelor, acolo unde mărfurile se desfac prin Agrocoop, ne trezim într-o liniște nefirească. Explicația nu se află departe: în afară de roșii — și acelea nu arătoase — varză, ceapă, ouă, conserve — nimic! Ba, pardon — pungi de plastic! Clienți cu țîrlița.

Ocoliți de cumpărători, vînzătorii de la Agrocoop se mulțumesc cu vînzarea pungilor de plastic sau cu prezența vreunui bărbat candid care, trimis de nevastă după cumpărături, la și el ce nimerește.

Ceva mai bine aprovizionați, vecinii de peste drum, cei din sectorul I.L.F., pot scoate la vînzare și dovleceii, ardei grași. Nici unii, nici alții, nu au fructe însă.

Una peste alta însă cumpărătorul, chiar și cel mai circotaș, nu se poate mînia. Ceea ce nu găsește înăuntru, în hale, i se oferă din plin afară, în piață. Marfă de calitate și — un amănunt deloc de neglijat — mult mai curată decît pînă acum: cele 6 noi bazine de spălare a legumelor și fructelor asigură starea de sănătate precum și estetica mărfii.

MAGDA MIHĂILESCU ■

E ora abundenței de legume și fructe. Piețele orașelor parcurse de reporterii noștri sînt în general bine aprovizionate. Principalele elemente care compun mesele noastre de fiecare zi se găsesc la discreție, în special pe tarabele închiriate de țăranii veniți uneori de la sute de kilometri depărtare ca să aprovizioneze piețele marilor și micilor orașe. Și astfel, țara vine cu miresmele și aromele ei pînă în pragul caselor noastre.

Mercurialele pieților așază prețurile roadelor pămîntului sub auspiciile echitabilității, schimbul de valori dintre sat și oraș desfășurîndu-se sub semnul calm al necesității înțelese. Se întîmplă însă uneori ca bunele relații de schimb să fie viciate de speculanți a căror activitate subterană este uneori trecută cu vederea de responsabilii pieților, dar de cele mai multe ori — după cum s-a văzut — asemenea excrescențe și malformații ale comerțului sînt amendate imediat și sever! Rămîne o problemă deschisă aprovizionarea magazinelor cooperatiste și de stat cu sediu permanent în piețe, care expun uneori legume și fructe degradate sau de proastă calitate, și care, citeodată, nu pot oferi cumpărătorilor decît rafturile goale! Ancheta noastră relevă faptul că în majoritatea acestor cazuri cumpărătorii sînt victimele proastei organizări și a incapacității unor responsabili ai comerțului cu legume și fructe. S-a constatat că adeseori nu sînt onorate contractele semnate cu furnizorii, pur și simplu pentru că nu există o evidență precisă și o verificare demnă de un serviciu de dispecerat asupra situației la zi a aprovizionării. De asemenea, criteriile de selecție a mărfurilor nu sînt respectate cu strictețe, fapt care face ca legumele și fructele achiziționate să nu întrunească exigențele cumpărătorilor.

Ca să nu mai vorbim de faptul că în aproape toate piețele vizitate sorturile de legume și fructe sînt aceleași, ceea ce demonstrează că nu a existat o coordonare prealabilă între furnizori și cumpărători privind varietatea produselor de care are nevoie populația. Gama de legume și fructe care se găsesc de cele mai multe ori din abundență pe piață este încă limitată, nesatisfăcătoare în raport cu rețetele culinare, cu necesarul biologic de vitamine al organismului. Există încă prea mult empirism, prea multă improvizație în comerțul care asigură hrana noastră de fiecare zi.

Aprovizionarea populației cu toate elementele necesare hranei zilnice nu e o problemă care să fie tratată cu o rutină de birou, cu imobilism și cu amatorism.

În general însă se poate spune, ținînd cont de cele văzute și de mărturisirile cumpărătorilor întîlniți în piețe la ora anchetei noastre, că piața din anul acesta este mai bine aprovizionată cu principalele elemente culinare.

FAPTELE ȘI VORBELE

Cum se întoarce elefantul

Se spune că elefantul își rotește întreg trupul la 180 de grade, cînd vrea să execute cea mai mică întoarcere. Nu e exclus ca lucrul să fie inexact. Oricum însă, imaginea rămîne sugestivă și a intrat, prin plasticitate, în vorbirea curentă. Ne reprezentăm instantaneu o mișcare fără elasticitate, greoaie și care aduce invariabil pahidermul cu trompa unde-i era înainte coada. A te întoarce ca elefantul înseamnă a trece de la o extremă la alta, fără darul corectării exagerărilor.

Elefantul e un animal simpatic și intențiile lui de a-și schimba poziția sînt, în genere, justificate și rezonabile. Doar execuția actului lasă de dorit și poate mătura din drum, involuntar, pe cine se află prin preajmă.

Spun toate acestea fiindcă apar, nu o dată, și în mișcarea noastră literară unele zvîcniri care au (vai !) grația elefantului. Cu puțin în urmă, ne plîngeam, pe drept, de facilitatea debuturilor scriitoricești. Cum tipărea cineva cîteva poezii într-o gazetă, țuști ! cu ele la editură să-și facă imediat un volum. Dorința găsea îndeobște ușor împlinire, redactorii erau plini de solicitudine, critica aplauda orice baliverne și plachetele debutanților invadau literalmente piața. Anul următor, fostul începător avea gata o nouă operă, dacă nu două, și pretenții de autor, indiferent dacă versurile lui trecuseră absolut neobservate și nimeni nu cumpărase nici un exemplar din ele. Apoi, peste nouă luni (termen fatidic) se năștea volumul al treilea ș.a.m.d. Între timp, harnicul grafoman ajungea membru al Uniunii scriitorilor, intra într-un grup și presiunile lui spre a fi automat editat creșteau considerabil.

Anomalia, în ciuda tuturor protestelor demagogice, trebuia curmată, ceea ce a și pornit a se face. Dar a intervenit, din nefericire, întoarcerea elefantului.

Nu spun că măsurile preconizate pentru o mai serioasă și mai responsabilă selecție a talentelor au fost neindicate. Dimpotrivă ! S-a recomandat (foarte bine) înființarea de concursuri care să îngăduie publicarea unor autori tineri, după ce jurii le-au recunoscut meritele deosebite, premiindu-i. A fost preconizată strîngerea producției debutanților încă necopți pentru volume proprii în caiete periodice de poezie și proză (excelentă idee !). Au apărut în reviste **(România literară, Luceafărul)** rubrici care analizează sistematic calitatea debuturilor (iarăși o inițiativă demnă de toată lauda !).

În ciuda acestor acțiuni binevenite, întoarcerea elefantului, totuși, a avut loc. Nu știu cum se face, dar, practic, un tînăr reușește astăzi extrem de greu să scoată o carte, mai ales dacă are un talent ieșit din comun. Sitele debuturilor editoriale lasă, numeric, să treacă spre tipar destule nume. Dar apariții care să constituie cu adevărat descoperiri memorabile sînt foarte puține și mediocritatea își spune un cuvînt greu cam peste tot. Cum urmăresc de multă vreme activitatea cenaclului Junimea, pot să afirm aceasta, cunoscînd îndeaproape lucrurile. Tînărul și foarte originalul prozator C. Stan (nu e doar părerea mea, ci au avut-o și alții la tipărirea lucrărilor lui prin reviste) se zbate de cîțiva ani cu vreo zece nuvele și un roman, fără a reuși să publice o carte. A încercat și calea concursului, dar bizarerie, n-a fost măcar „preselectat", iar cînd privim lucrurile editate, mecanismul premierii apare și mai straniu, ca să folosesc eufemismele. Alți prozatori neobișnuit de înzestrați (Sorin Preda-Tomșa, Mihai Andrei), adesea mult peste autorii care candidează la intrarea în Uniunea scriitorilor, terminînd facultatea, au plecat prin provincie, fără a izbuti să-și facă măcar reținut numele de vreo editură, care să aștepte ce vor scrie, luînd contact direct cu viața. De poeți renunț să vorbesc, fiindcă în domeniul lor pătrunderea e infinit mai grea. Am să mă opresc însă la altă categorie, aproape tot atît de vitregită. Cunosc numerosi tineri licențiați în litere, autori de strălucite eseuri și studii. Cîțiva dintre ei (Arthur Silvestri, Paul Dugneanu) au fost remarcați de îndată ce au semnat prin reviste diverse articole. Printre lucrările de diplomă ale absolvenților se găsesc anual studii cu totul remarcabile. Dar unde să și le tipărească autorii, dacă sînt ceva mai întinse ? Altădată, **Viața românească** sau **Steaua** puteau să acorde unor asemenea texte spațiul necesar : acum, la volumul lor diminuat e imposibil. Fabricanții de articole improvizate și-au compus cu puțin în urmă volume masive. Astăzi, tinerii mult mai solid pregătiți și mai talentați ca ei suflă din buze a pagubă.

Pe unii elefantul i-a luat cu trompa și i-a cocoțat sus în copaci, unde se află instalați „maeștrii". Altora, sosiți fără vină, cîțiva ani mai tîrziu, le arată un spate masiv, impasibil și de neclintit fără eforturi sleitoare.

OV. S. CROHMALNICEANU ■

DEZBATERI

Sub semnul adevărului

Programul ideologic al partidului, transpus în faptă, înseamnă pe toate fronturile la un mai mare efort de conștiință. Aceasta e și aspirația de principiu a literaturii noastre socialiste. Altfel cum s-ar mai realiza rolul ei de avangardă spirituală, rol prin excelență social și formativ. Într-un context atît de dinamic, arta e obligată să țină pasul cu transformările revoluționare sau să se condamne singură la izolare. Complicațiile formaliste nu-și mai au cîtuși de puțin rostul. Stilul epocii noastre e marcat de un sentiment al urgenței, al afirmației răspicate. Nu e timp de spus altceva decît adevărul. Creația însăși se împlinește numai sub semnul adevărului, adică al sincerității depline. Accentul cade mai mult pe opțiune, dar și pe forța de a investiga pînă la limita posibilului, de a dezvălui cu claritate sensuri ce ar rămîne altfel ascunse pentru totdeauna. Apoi sursa vie a literaturii autentice este realitatea imediată. Firește, e dificil de scris despre lucrurile familiare. Și este și mai dificil de scris pentru contemporani, pe înțelesul lor, de fapt pe măsura lor. Nu absolutizăm neapărat dimensiunea prezentului, dar e nevoie în toate de o perspectivă și aceasta nu poate porni decît de la ceva concret, palpabil.

În aceeași ordine de idei s-a vorbit deseori la noi despre ce ar trebui să însemne „deschidere" în literatură : mai multă transparență și limpezime în expresie ; altfel spus, o revoluționare a cuvîntului. Se pune însă cu acuitate și problema unei deschideri de conținut. Revenind la cele afirmate mai sus, ne gîndim la permanenta apropiere de viață, luată în absolut toate aspectele ei, festive sau prozaice. Nu ne surprinde faptul că documentele de partid atrag atenția asupra unui anume evazionism tematic, recomandînd în consecință cultivarea, în sens major, a ceea ce este normal, obișnuit (la modul esențial și durabil) în realitate. Prea se caută uneori, cu orice preț, situații ieșite din comun sau individi condamnați la singularitate. Or, este evident că se poate face literatură bună, valoroasă și cu oameni simpli, normali, sănătoși, fără a mai supralicita cazurile clinice și de conștiință (de obicei, de conștiință confuză). În această manieră s-a scris într-o vreme o proză interesantă, cu unele succese notabile, pe care nu avem dreptul să le ignorăm, dar e vorba de o formulă deja epuizată, acum anacronică. Istoria însăși, ca personaj, nu e cazul să mai apară la nesfîrșit ca o fatalitate de neînțeles. Nu mai puțin desueți sînt eroii traumatizați sau demonici dintr-un trecut nu prea îndepărtat, dar care prin repetiție s-au banalizat și ei. Există chiar pericolul de a transforma evocarea, în ciuda substanței epice de necontestat, într-o schemă anistorică și, se înțelege, caricaturală, ceea ce vine flagrant în contradicție cu spiritul adevărului. Paradoxal, confuzia nu ni se pare a fi propriu-zis de ordin ideologic (faptele sînt prezentate mai degrabă nuanțat, pe linia documentelor de partid după Congresul al IX-lea), ci mai mult estetic.

E momentul să subliniem că eroul absolut al literaturii noastre (în care să se recunoască și cititorii) nu poate fi altul decît omul nou, constructor al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului. Acesta este un om întreg și trebuie prezentat în totalitatea manifestărilor sale, fie și contradictorii. Vorbeam de perspectivă : aici descoperim fundamentul ei real. Scriitorul român de azi se află prin forța împrejurărilor, dar și prin opțiune (am văzut) în miezul actualității. E așadar mai firesc să încerce să pătrundă în intimitatea vieții curente, sociale, decît să prezinte pînă la exces nu știu ce derută interioară, mai mult sau mai puțin sofisticată. Desigur, ce e scris va fi în același timp și trăit. Aceasta e altă față a adevărului, ținînd chiar de limbajul propriu al operei de artă. În orice caz, cultura noastră a atins un moment de indiscutabilă maturitate. S-a conturat, credem, ideea unui socialism victorios, în mod ireversibil, și în domeniul — clasic totuși ca formulare — al binelui, adevărului și frumosului. Literatura sinceră, curată poate depune cel mai bine mărturie într-un chip convingător, nu tezist despre această victorie. Este un privilegiu, care fără îndoială va fi de-acum și mai intens fructificat. Nu e vorba de a ajusta într-un fel lucrurile, de a simplifica, ci de a face explicit acest sens dominant și profund revoluționar. Responsabilitatea artistului va fi deci cu atît mai nobilă.

CORNEL MORARU ■

Clopote de grîu

În larg se-avîntă mari clopote de grîu
Cîmpia își aruncă trena de mireasă.
Poetul frînge glasul lirei, de genunchi,
Învrednicindu-se la treaba asta serioasă.

Țăranii nu mai stau cu ploile la sfat
Ci smulg ruginei colții din coasa părăsită
Și tot încearcă bobul demonic între dinți
Precum pe o monedă, din secole, găsită.

Nimic despre străinul și dragul meu de sat
N-am să pot scrie-n duminici aprinse de vară,
Căci clopote albastre îmi urcă în trup
Ca un șarpe cu rănile muribunde-nspre seară.

În larg se-avîntă albastre clopote de grîu
Și inima-mi sporește ca pîinea cea de casă.
Mă leg de voi, ca printr-un somn, în fin,
Și ure pe soara lumii precum cu o mireasă.

DORIN SĂLĂJAN ■

CRONICA LITERARĂ

ȘERBAN CIOCULESCU
Itinerar critic (II)

Decanul criticii literare românești și unul dintre cei mai importanți critici și istorici literari români a publicat la **Editura Eminescu** un nou volum, **Itinerar critic (II).** Cartea, care se citește pe nerăsuflate, este o culegere de articole despre Miron Costin, Stolnicul Constantin Cantacuzino, Dimitrie Cantemir, Ion Neculce, M. Kogălniceanu, Ion Codru Drăgușanu, Ion Ghica, Eminescu, Macedonski, V. A. Urechia, Gherea, Ibrăileanu, D. Anghel, Duiliu Zamfirescu, Ovid Densușianu, E. Lovinescu, Paul Zarifopol, Emanoil Bucuța, Al. Philippide, Radu Stanca sau E. Simion, cele mai multe publicate, de-a lungul anilor, în **România literară,** la rubrica **Breviar.**

Cu puține excepții, Șerban Cioculescu nu scrie „de-a dreptul" despre acești scriitori, ci așteaptă prilejul, care poate să fie apariția unei monografii, a unei culegeri de documente sau o aniversare. Atunci criticul înregistrează evenimentul și se folosește de el ca de un pretext pentru a deschide o paranteză memorialistică, pentru a corecta o dată sau o lectiune greșită. Se poate spune, deci, generalizînd, că cel puțin în această carte critica pe care o practică Șerban Cioculescu nu este propriu-zis literară, ci bio-bibliografică și memorialistică. Un **Omagiu lui Al. Philippide** începe cu tabloul Iașilor, la sfîrșitul primului război mondial, lectura cărții lui Ibrăileanu, **Adela,** este însoțită de amintirea unei călătorii cu trenul, la Ploiești, unde, coincidență, criticul o descoperă pe eroină, la un liceu de fete („Am cunoscut-o pe eroina din **Adela**".). Multe cărți sînt conspectate mai întîi din punct de vedere biblioteconomic și descrise ca atare : mari, mici (...prin alte cuvinte, **in-folio, in-octavo**), cu paginile tăiate sau nu, cu ilustrații sau fără. Dintre cărți, Șerban Cioculescu le preferă pe cele memorialistice, biografiile romanțate, romanele autobiografice și, mai ales, „cu cheie", **Istoria ieroglifică** de Cantemir și **În preajma Revoluției,** de C. Stere. Dealtfel, criticul a ținut, prin 1970, la Facultatea de filologie română din București, un curs special pe această temă.

Deși mereu pe scenă, Șerban Cioculescu nu are niciodată trac **(Lampenfieber),** nu cunoaște emoția, indiferent de preopinent, Asachi, „marele bărbat" care zicea **„neființă"** pentru **absență,** Kogălniceanu, Macedonski (cel care în **Rondelul dezastrului mondial** nu a presimțit „zorii unei lumi mai bune"), și chiar Tudor Arghezi. Nimeni și nimic nu scapă de ironiile sale, care pot fi uneori nimicitoare. În **Romantismul românesc,** H. Zalis scrisese la un moment dat că „Dezagregarea civilizațiilor respiră un fior neptunic nemaiîntîlnit la pașoptiști". Criticul nu se sfiește să-și recunoască incapacitatea de a înțelege propoziția și să caute o explicație : „se vede că ei nu beneficiau de ieșirea la Marea Neagră". Exemplul este suficient pentru a înțelege că autorul **Itinerarului critic** este un mare vînător de **mofturi** și de erori, apropiat, din acest punct de vedere, de Titu Maiorescu și de Paul Zarifopol. Este puțină răutate în plăcerea aceasta de a organiza execuții critice, și totuși adagiul latin, pe care mărturisește undeva că și l-a însușit, **Oderint, dum metuant** (să mă urască, dar să se teamă de mine), nu i se potrivește lui Șerban Cioculescu. În pragul talentului, „răutatea" se oprește, și chiar dacă memoria unora e scurtă, el este cel care a semnalat, printre primii, vocația critică a lui N. Manolescu, el a făcut elogiul poeziei lui Adrian Păunescu și, mai recent, al criticii lui E. Simion.

S-a mai observat, criticul detestă **inefabilul** și iubește, mai mult decît orice, **claritatea.** Într-adevăr, plăcerea cea mare a lui Șerban Cioculescu este de a explica totul, ce este un rondel, ce este rima feminină, brocartul, Eliseul. Atlante, dionisiacul, un solomonar. Dacă și-a făcut un ideal din a persifla **inefabilul** și **misterul,** atunci trebuie spus că el a fost atins. Nu există nimic inefabil în critica sa, și multe dintre explicațiile date par să fie, cum spun nemții, **eine Binsenwahrheit.** Dar, se știe, cine se consideră prea important pentru a se ocupa de lucrurile mărunte este adesea prea mic pentru a le rezolva pe cele mari.

În sfîrșit, nu pot încheia aceste rînduri fără a spune un cuvînt despre marele talent de portretist al criticului. Dintre exemplele posibile, îl voi alege pe acela al portretului lui G. Călinescu, pentru că nu s-ar putea afirma că cei doi s-au iubit : „Ca marii actori, umplea scena. Și, ca și dînșii, își putea îngădui orice, pentru că era inimitabil și de neînlocuit. Pînă și finalele cîte unor cuvinte, cîntate în falset, cînd vorbea, erau la el de un efect irezistibil. Îi văd fotografia pe prim-plan, între studenții săi, pe fundal, încremeniți și cu suflarea tăiată. Vrăjea cu privirea, cu jocul mîinilor, cu timbrul său cantabil, de școală italiană, ca și cu spiritul său fecund și paradoxal. Și nu încetează a vrăji cu prezența sa încă vie și tinerească, printre generațiile care se perindă și se ofilesc una cîte una".

Cunoaștem cu adevărat pe cineva atunci cînd îl urmărim făcînd ceva împotriva voinței sale.

FLORIN MANOLESCU ■

sub semnul urgenței

O planetă mică, numită RECOOP, cu prea multe legi proprii, în țara unde legea este una pentru toți

Nimic mai clar decît începutul anchetei noastre, nimic mai tulbure decît mersul ei, în cele cîteva zile lungi în care am realizat-o.

Pe 21 iulie, prin urmare, un cetățean se adresează redacției solicitînd, printr-un memoriu, lămurirea unor situații litigioase petrecute în ultimii trei ani în întreprinderea sa, în ultimele luni, în mod deosebit. Cetățeanul se cheamă Florea Popa și este de profesie arhitect, iar întreprinderea este RECOOP — București.

Deoarece, exact în ziua următoare, avea să aibă loc la RECOOP adunarea generală a oamenilor muncii, unde — între altele — trebuiau să fie discutate și problemele tovarășului Popa, am gîndit că este oportun să participăm la această adunare.

Tulbureala de care aminteam ceva mai sus vine spre seara zilei de 21 iulie. Un anume Achimescu ne caută la telefon să ne spună că vizita noastră la RECOOP va fi cu atît mai instructivă, cu cît vom vedea că, odată anunțîndu-ne, direcția va improviza unele motive să amîne adunarea de a doua zi.

Pe 22 iulie, la ora 13, am cerut tovarășului director Gheorghe Fețeanu îngăduința de a urmări discuțiile din această adunare, interesîndu-ne totodată dacă la RECOOP există un angajat pe nume Achimescu. În chip cît se poate de cordial, tovarășul director ne-a lămurit că nu cunoaște pe nimeni care să se cheme astfel, dar că, fie și în aceste circumstanțe cam bizare, vizita noastră este binevenită. Peste jumătate de ceas însă, tovarășul Gheorghe Fețeanu vine să comunice adunării faptul care impunea amînarea ei pentru o dată ce avea să fie comunicată ulterior. Pricina amînării părea cît se poate de întemeiată: un tovarăș din conducerea CENTROCOOP-ului, care ar fi voit să participe neapărat la adunarea generală a oamenilor muncii de la RECOOP, nu putea să-și respecte dorința din cauza unor treburi urgente și importante.

Astfel stînd lucrurile, am socotit necesar să comunicăm chiar conducerii CENTROCOOP-ului conținutul memoriului arhitectului Popa. În prezența lui Alexandru Dinulescu, secretarul organizației de bază P.C.R. din CENTROCOOP, tovarășul „invitat" din conducerea CENTROCOOP-ului și-a exprimat uimirea față de afirmațiile directorului Fețeanu: nu știa de adunarea generală a oamenilor muncii din RECOOP, nu primise nici o invitație la această adunare. Mai mult: să fi primit chiar o invitație, ar fi fost obligat s-o decline, întrucît o seamă de probleme de o anume importanță reclamau cu prioritate competențele funcției sale.

Drept urmare a momentelor de consternare petrecute se decide ca Ion Ștefănescu, economist principal în Direcția reorganizare și control a CENTROCOOP, și Radu Ion, revizor contabil al aceleiași direcții, să ne însoțească și să se scoată la lumină adevărul, indiferent care ar fi acesta. Revenim, deci, la RECOOP și, împreună cu tovarășul director Gheorghe Fețeanu, cu Maria Ileana Stoian, secretara organizației de bază P.C.R. din RECOOP, cu economiștii Aurel Deacă și George Gavrilescu, precum și cu arhitecții Anton Balasan și Florea Popa, cercetăm la detaliu elementele memoriului în chestiune.

Din cele ce urmează vom vedea că adevărul, unul singur, nu există, că el se amestecă, într-un mod foarte curios, cu neadevărul, ori de cîte ori trebuie să lasă limpede în față și că un fals aduce după sine alt fals. Vom mai vedea că, de fapt, în această istorie nu e vorba numai de prejudicii aduse persoanei, ci și de prejudicii aduse statului. Fie-ne iertată digresiunea asta cam didactică. În confruntarea dintre angajați și direcție am aflat atîta patimă și strășnicie încît sîntem îndreptățiți să conchidem că, în general, treburile nu merg deloc bine aici și că CENTROCOOP-ul este dator să continue ancheta începută în termenii cei mai riguroși ai legii. Este puțin probabil ca altcumva lucrurile să se îndrepte și oamenii să colaboreze. Ne străduim însă să găsim în scrisul nostru un ton sobru și exact, fiindcă altfel ne simțim îndemnați să oftăm odată cu Ion Ștefănescu, la finele celei de-a treia zi a anchetei: „Vă spun sincer, dragă tovarășe, că am participat la multe revizii, dar atîtea treburi urîte ca astăzi nu am întîlnit. Simt nevoia să fac un duș, să mă spăl de ziua de azi".

Iată faptele:

1. În septembrie 1973, arhitectul Popa vine prin transfer de la Suceava în atelierul de proiectare al RECOOP-ului. La sfîrșitul anului, întreprinderea raportează ncreal îndeplinirea planului valoric pe atelier, situație prompt sancționată de Banca de investiții. Cei care procedează la acest fals nu sînt, în nici un caz, arhitecții. Este clar pentru oricine că de problemele planului se ocupă economiștii întreprinderii și că pentru orice fals în probleme de plan tot ei trebuie să răspundă. Totuși, în ciuda celor mai clare prevederi ale legilor în vigoare la acea dată, o mare sumă de bani este reținută din retribuția angajaților atelierului de proiectare. Arhitectul Florea Popa înaintează ierarhic o plîngere împotriva deciziei direcțiunii: mai întîi la comisia de judecată a întreprinderii, unde nu obține cîștig de cauză (Hotărîrea nr. 5/1975), mai apoi la Judecătoria sectorului 3 Municipiul București (Dosar nr. 4339/75).

Printr-un artificiu, de a cărui legalitate RECOOP-ul urmează a da seamă organelor financiare ale CENTROCOOP-ului, în ianuarie 1976 se achită doar cîtorva angajați — dintr-un fond de beneficii obținut din producție suplimentară — niște bani. Artificiul este următorul: se potrivesc sumele din 1976 ca să semene leit cu cele reținute în 1973. Prin aceasta, Întreprinderea consideră că a răspuns sentinței judecătorești.

Tovarășul Ion Ștefănescu, însărcinat de CENTROCOOP cu elucidarea cazului, face următoarele observații: RECOOP-ul nu avea de unde să plătească „producție suplimentară" decît dacă aici s-ar fi lucrat în acord. Pentru producția suplimentară în regie, angajatul primește — după expresia sa — „calde felicitări și i se pune fotografia la gazeta de perete".

Bizareria continuă: contabilul șef Nicolae Mayer, sfidînd legea, decide în scris că hotărîrea judecătorească e *„nulă de drept"* și că, prin urmare, nu e cazul să fie dusă la îndeplinire.

Iețele acestui moment sînt foarte, foarte încîlcite și modul în care a socotit direcția că ele trebuie descurcate ne amintește de logica fermecătoare a unor personaje caragialești. Să recapitulăm scurt: unui număr de 35 angajați ai compartimentului de arhitectură i s-a reținut în 1973 suma de 40 277 lei. Prin decizia internă nr. 193 bis din 12 noiembrie 1974, directorul Fețeanu promite recuperarea reținerilor, dar numai „în cazul în care în cursul tr. I 1975 se va realiza o producție suplimentară" egală cu raportările de plan false din 1973. (Care raportări, cum am văzut chiar din decizia judecătorească, nu pot fi imputate angajaților, ci compartimentului contabilitate-direcție). În 1976, abia, se socoate că s-ar fi realizat producția suplimentară și se achită reținerile din... 1973. Dar numai unui mic număr de persoane din cele 35 penalizate. Pe statul de plată, suma cuvenită arhitectului Popa este blocată, pînă la emiterea hotărîrii judecătorești! Întrebări: de ce i s-au blocat banii arhitectului Popa, dacă ei erau rezultatul producției suplimentare prestate? De ce, adică, trebuia așteptată hotărîrea judecătorească în speță ca să i se plătească niște bani pe care Întreprinderea, prin însăși întocmirea statului de plăți, recunoaște că i se cuvin legal? Dacă, ulterior, cînd i-au fost dați, totuși, acești bani, se consideră că prin achitarea lor s-au îndeplinit condițiile hotărîrii judecătorești, de ce nu i s-au plătit și cheltuielile de judecată? Dacă Întreprinderea socotește, în sfîrșit, întemeiată hotărîrea judecătorească, de ce nu se plătesc cei 40 277 lei reținuți la 35 persoane, aflate exact în aceeași situație cu Popa, cu obiecțiunea neesențială aici că nu au dat cu toții în judecată Întreprinderea? De ce? De ce? De ce? Și, peste toate, o întrebare-cheie: de unde reușește RECOOP-ul să scoată bani pentru producția suplimentară dacă, lucrîndu-se — cum deseori s-a subliniat — în regie, acești bani nu aveau de unde să apară?

2. De la această întrebare începe partea în întregime gravă a situației. Prin decizia 191/R din 3 iulie 1975, directorul Fețeanu și contabilul șef Mayer înștiințează compartimentul de proiectare că încep cu data de 1 iulie lucrul și retribuția se fac în sistemul *acord global*. Din ianuarie 1976 și pînă în aprilie, arhitecții încheie cu direcția RECOOP *cîteva zeci de contracte-angajament* pentru lucrul în *acord global* al proiectelor. Oricine poate constata existența acestor zeci de acte, semnate de director, contabil șef și arhitecți. Tovarășul Ion Ștefănescu și tovarășul Radu Ion, care au cercetat odată cu noi dosarele de *lucru efectiv în acord global*, certifică perfecta lor legalitate. În baza unei hotăriri interne arbitrare, pe care CENTROCOOP-ul are datoria s-o analizeze în toată gravitatea ei, plata retribuției se face tot în *regie*, fapt ce nemulțumește profund pe arhitecții compartimentului de proiectare, întrucît e seamă de proiecte încheiate și acceptate de beneficiar (în sistemul acord global, subliniem) nu sînt onorate, la plată, conform Legii nr. 57/1974. O ilegalitate atît de flagrantă, încît ne este foarte greu să-i evaluăm toate consecințele. Nu-i este permis nimănui să jongleze cum vrea cu legea. După încheierea atîtor contracte-angajament, pe durata a patru luni de zile, contracte pe care se află apăsat semnătura tovarășului Gheorghe Fețeanu, aceleași tovarăș director Fețeanu declară, de față cu toate persoanele amintite la începutul textului nostru, că „de fapt, nimeni n-a ținut cont de aceste *douăzeci (!!!)* contracte, fiindcă ele au fost făcute numai așa, formal, ca să vedem dacă putem să le aplicăm".

Pe lîngă stupefacția pe care acest fel de a privi munca și relațiile cu angajații o provoacă oricui, rețineți, vă rog, că, de fapt, banii obținuți pentru producția suplimentară, de care aminteam mai sus, nu puteau fi obținuți decît în sistemul *„acord global"*. Ceea ce înseamnă că a fost *„acord global"* cînd era convenabil să fie și nu a fost cînd, uite-așa, conducerea a hotărît să nu mai fie.

Nu e de neînțeles că trecerea de la un tip de relații de muncă la altul se face cu unele dificultăți de moment, dar este absolut de neacceptat ca, în dauna producției și a propriilor angajați, dificultățile să se transforme în confuzii iar momentul să dureze aproape un an, doar din cauza indeciziei conducerii unei întreprinderi și a economiștilor ei.

3. Am vorbit mereu de Întreprinderea RECOOP. Pentru lămurirea cititorului este necesar să precizăm că avem de-a face cu, probabil, una din cele mai mici întreprinderi din țară. Doar cîteva zeci de angajați. E uimitor, de aceea, cîte treburi neclare pot exista într-o instituție unde, prin forța lucrurilor, totul poate să fie la vedere, clar, prompt. E uimitor, totodată, cîte hîrtii zboară zilnic de la conducere la angajați și de la angajați la conducere. În fine, cel mai uimitor fapt este chiar existența compartimentului de arhitectură. Aici lucrează 6 arhitecți, un inginer și 4 persoane cu studii medii (din care una este desenatoare numai de formă, în fapt fiind vorba de o dactilografă, angajată ilegal pe post de desenatoare). Vedeți, dar, că proporția studii superioare-studii medii este cel puțin curioasă. Deși arhitecții de la RECOOP consideră că munca lor ar fi mult mai utilă ca direcție sau compartiment într-un Institut specializat în proiectări comerciale, unde complexitatea lucrărilor l-ar pune în fața unor probe profesionale veritabile, deși chiar tovarășii din CENTROCOOP, ale căror nume le-am amintit, sînt convinși că schema compartimentului arhitectură din RECOOP este neconformă cu necesitățile reale ale întreprinderii, direcția RECOOP consideră că schema aceasta este cea mai potrivită muncii în RECOOP. De ce oare? Că nu e tocmai potrivită, vom vedea imediat: arhitecții fac, de regulă, lucrări de care ar putea foarte bine să se ocupe niște proiectanți. Convenind că lucrările executate aici nu pot fi tarifate conform tarifelor CSEAL T-21, în vigoare pentru munca arhitecților din întreaga republică — din cauza multelor obiecții de preț prezentate de beneficiari — se alcătuiesc niște tarife interne. Arhitecții, atîngi direct în condiția profesiei, reclamă insistent atît oportunitatea discutabilă a tarifelor interne, cît și alcătuirea lor incompletă, greșită uneori. Din asta, un întreg șir de adrese și contra-adrese, de precizări contradictorii și de lămuriri ce nu lămuresc nimic. O astfel de adresă, alcătuită de arhitectul Florea Popa și semnată — deci, însușită — de directorul Gheorghe Fețeanu, pleacă pe data de 17. 03. 1976 (nr. 642) către Banca de investiții-Direcția sinteză-metodologie. Se cere o ultimă precizare, în legătură cu legalitatea aplicării tarifelor CSEAL T-21 la RECOOP. Răspunsul băncii (nr. 7 192 / 25. 04. 1976) nu este prea clar. Oricum, nu atît de clar încît să fie un instrument de lucru definitiv pentru tot RECOOP-ul. Drept urmare, arhitectul Popa este trimis din nou de tovarășul Fețeanu să completeze cumva adresa în chestiune. Completarea operată pe original și copie de către Direcția coordonare-sinteză a Băncii de investiții este calificată, printr-o bizară întorsătură a lucrurilor, de către conducerea RECOOP drept o teribilă ilegalitate. Arhitectului Popa i se aduc acuzații de fals și uz de fals, drept care contabilul șef Nicolae Mayer întocmește rapid o notă internă (neînregistrată) prin care propune direcției nici mai mult, nici mai puțin decît desfacerea contractului de muncă. Contabilul șef Mayer mai cere să se ia avizul jurisconsultului Rodica Constantinescu pentru „desfacerea contractului de muncă din inițiativa unității". Pe notă, directorul Fețeanu scrie: Discuție în legătură cu forma legală (n.n.: înseamnă, prin urmare, că directorul nu știe cum stau lucrurile și nici ce este legal sau nu aici), discuție în C.O.M. (n.n.: discuție care n-a avut loc din cauză că, așa cum am văzut la începutul articolului, adunarea generală a oamenilor muncii a fost, pur și simplu, anulată de director), propun ca cel puțin să se aplice retrogradarea sau penalizarea cu 10% din retribuție.

Apar noi și foarte grave întrebări: de ce să fie penalizat arhitectul Popa dacă, pe aceeași hîrtie, directorul spune chiar el că e necesară o „discuție în legătură cu forma legală"? Nu-i mai firesc să fie clarificat la Banca de investiții modul în care s-a operat adăugarea din adresa încriminată? În ce bază legală își permite contabilul șef Mayer să propună desfacerea contractului de muncă, dacă directorul însuși îi trimite pe Popa la Bancă să obțină un astfel de act și, mai ales, dacă nu arhitectul Popa este cel care alcătuiește și semnează adresa Băncii de investiții către RECOOP?

Abuz după abuz, ceartă după ceartă, conflicte lungi, suspiciuni și ilegalități, birocrație și altele asemănătoare într-o întreprindere mică, precum o planetă obscură, pe care o străbați cu pasul, de jur împrejur, într-un singur ceas.

Ce mai urmează?

În zilele ce urmează intră în focul unor grave imputații jurisconsultul Rodica Constantinescu. I s-a reproșat că „ar fi vîndut Întreprinderea în procesul cu arhitectul Popa", cînd, de fapt, tovarășa Rodica Constantinescu nu a făcut decît să respecte legea; i se mai reproșează că ne-a arătat nota contabilului șef Mayer, citată mai sus (notă neînregistrată și perfect tendențioasă în fond și alcătuire), cînd — iarăși — era de datoria ei s-o facă.

Mulțumind conducerii CENTROCOOP și secretarului organizației de bază P.C.R., Alexandru Dinulescu, pentru sprijinul pe care — prin prezența celor doi economiști din CENTROCOOP la ancheta noastră — ni l-au acordat în elucidarea întîmplărilor de la RECOOP, apreciind mult seriozitatea cu care au înțeles să abordeze acest caz, ne exprimăm încrederea că se vor găsi căi și măsuri juste și legale pentru a pune sub semnul legalității întreaga muncă la RECOOP.

TUDOR OCTAVIAN ■

DIALOGURI IMPOSIBILE

Cum ați putut, profesore Fodor?

Vorbeam cu profesorul Octavian Fodor de aproximativ două ore. La un moment dat, stingaci, i-am adresat o întrebare pe care n-ar fi trebuit să i-o pun niciodată.

— Căutînd să vă găsesc, la facultate și apoi la clinică, am auzit zvonul că ați fi foarte bolnav. E adevărat?

— Am auzit și eu zvonul că aș fi bolnav. Și-l aud de vreo 9 ani. Vă rog însă să nu scrieți asta în interviul dumneavoastră (n. a. — apărut acum un an în revista Flacăra). Nevastă-mea nu știe nimic. Mie nu-mi fac rău zvonurile, ei însă s-ar putea să-i facă.

Au trecut cîteva luni și... zvonul i-a făcut rău, ultimul rău care i se poate face unui om, (și) profesorului Fodor. Soției sale însă, profesorul nu i-a spus nimic pînă în ultima clipă.

9 ani în aceeași casă, la aceeași masă, 9 ani în care au vorbit și au povestit de mii de ori, 9 ani în care profesorul știa precis că zvonul despre el nu e zvon, și că boala lui lucrează înainte și nu iartă.

9 ani de luptă cu moartea, fără să spună un cuvînt ființei celei mai apropiate și mai dragi, spre a o menaja, a o ocroti.

9 ani de luptă cu moartea, de unul singur.

Cum ați putut, profesore Fodor?

MARIUS POPESCU ■

Nedespărțirea — pildă

Aveam de mult nedespărțirea pildă —
alcătuirea — patrie-poet;
e o iubire mult molipsitoare
în care pe de-a-ntregul mă repet.

A fost de muncă-n lucruri și-n destine
și-a fost de luptă multă la hotar,
se-amestecau poeții cu mulțimea
într-un poem unic, incendiar;

și ce minuni plătea la timp balanța,
ce așezări triumful în iviri! —
de-aceea poate-avem atîți prieteni
pe-o hartă colorată cu uimiri.

Străveche-n încercări de nemurire,
tu, țară de plugari și de poeți!
tu vii din noi și ești puterea noastră,
partid, ce viitorul ne înveți.

Doi munți

Să ducem brazda pînă-n capăt, deasă
și seceri către spicul infinit
mai curgă șpan — într-adevăr de-ți pasă
că roata-aceea nu s-a potrivit.

Mai ia-ți din somn, din timpul tău de cină,
cînd cade un rănit de pe trăpaș;
dreptatea du-o-n ultimă lumină
balanței dacă-ai fost chemat slujbaș;

și creta n-o lăsa ușor din mînă —
copilul pînă nu s-a dumirit;
nimic din toate astea nu s-amînă,
nu-i loc de lîncezire și glumit.

Mai e-n papirus poate-o juruință,
dar una sigur o-ncălzim sub frunți:
partidului și patriei, credință —
puterea noastră e-n acești doi munți!

PAUL SAN-PETRU ■

NUCUL, un copil al sufletului nostru (2)

În toamna acestui an, peste 150 000 de puieți de nuc selecționați și altoiți, deci viitori nuci de mare productivitate, ajunși deocamdată la frageda vîrstă de numai doi ani, vor părăsi leagănul părintesc al prunciei lor, pepinierele Stațiunii experimentale din Tîrgu Jiu și își vor căuta pe tot cuprinsul țării un cuib definitiv, un loc pe care să-l umbrească și să-l înfrumusețeze cu desfășurarea fastuoasă a viitoarei lor coroane. Dar mai ales aș spune, anticipînd un glas unanim al cercetătorilor de la mai sus-amintita stațiune, că tinerele vlăstare nu-și caută un loc anume pe care să-l umbrească și să-l înfrumusețeze, cît un om sau niște oameni pe care să-i dăruiască din plin cu tulburătoarele lor fructe. Vom reveni desigur asupra acestei idei, însă, pînă una-alta, să reamintesc cifra de 150 000 de puieți din toamna acestui an. Consemnez, deocamdată fără nici un alt comentariu, că în toamna anului viitor stațiunea va livra 350 000 de puieți ! Pînă în 1980, inclusiv, cînd se va încheia prima parte a unei adevărate bătălii pentru refacerea fondului de nuc din țara noastră, bătălie care a început încă din anul 1971 și care, iată, se apropie de momentul hotărîtor (valorificarea integrală și concretă a muncii de cercetare și de producere a materialului săditor de elită în diferite stațiuni, cum sînt cele din Geoagiu, Fălticeni, I.A.P.—Măracineni), contribuția colectivului stațiunii din Tîrgu Jiu va fi ilustrată de peste 1,7 milioane de puieți trimiși către toate județele țării.

Vorbindu-mi despre interesul pe care gorjenii l-au manifestat dintotdeauna pentru nuc, doctorul inginer Dorin Blaja, șeful colectivului de cercetători de la Tîrgu Jiu, îmi relata cum un anume Bodescu de la Urdari, deputat al Divanului ad-hoc, aduse atunci tocmai din Franța, pe la mijlocul secolului trecut, cîteva nuci din soiurile Mayette, Franquette și Parisienne și, cum, cu metode empirice, a obținut arborii de elită care mai apoi au umplut tot Gorjul, adaptîndu-se la condițiile de climă și sol și rezultînd tipurile locale de Pești, Arcani, Novaci, Alimpești, Dobrița, Tîrgu-Jiu și multe altele. „Sau, îmi mai povestea doctorul Blaja, am cunoscut un nuc pe care un oltean de-al nostru, fost prizonier prin Germania, l-a adus, ca puiet, în raniță. Asta se întîmpla pe la sfîrșitul primului război mondial"

Tînărul inginer Ion Ianc, șeful sectorului de înmulțire, un fel de tată al pepinierelor de nuc, își aduce aminte cum în copilăria sa, în satul lui, el fiind de loc din comuna Runc, de lîngă Tîrgu Jiu, oamenii foloseau numai și numai uleiul extras din miezul de nucă.

„Sînt doar cîteva exemple, avea să continue doctorul Blaja, care dovedesc că țăranii de prin partea locului s-au preocupat de adaptări și selecționări, urmărind, desigur, obținerea unor soiuri de mare productivitate, lucru pe care, de ce să nu-l recunoaștem, îl facem de peste 15 ani și noi".

Aflu apoi că de-a lungul celor 15 ani cercetătorii stațiunii din Tîrgu-Jiu au obținut cîteva zeci de tipuri locale din care au reținut însă opt elite, adică 5 — Alimpești, 402 — Novaci, 16 — Tîrgu Jiu, 170 și 172 — Pești și 508, 509 și 549 — Frătești. Două dintre aceste tipuri au o înflorire simultană a florilor femeiești și bărbătești, ceea ce asigură o autopolenizare, aspect deosebit de important pentru menținerea calităților propriu tipului respectiv. Trei dintre aceste soiuri, 5 — Alimpești, 16 — Tîrgu Jiu și 172 — Pești asigură o productivitate record, aproape incredibilă, de 8 000—10 000 kilograme de nuci la un hectar de livadă. Transcriu pe scurt condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un fruct de nucă pentru a fi competitiv pe plan internațional. În primul rînd, o nucă trebuie să aibă cel puțin 45 la sută miez. Toate cele opt soiuri pe care le-au reținut cercetătorii din Tîrgu Jiu au depășit 50 de procente, soiul 16 — Tîrgu Jiu ajungînd chiar și pînă la 57 de procente. Analiza chimică a fructului de la 172 — Pești arată că miezul conține 70 la sută ulei și 20 la sută substanțe proteinice, adică un raport excelent. În ceea ce privește greutatea nucilor, ele trebuie să aibă cel puțin 10 grame. Nucile de Tîrgu Jiu au ajuns la 15 și chiar 16 grame. Să menționăm că recordurile mondiale se află la 18—20 de grame !

Pe inginerii Teodora și Cristea Tetileanu i-am întîlnit în laboratorul de protecție a nucului. Pînă acum un an și jumătate, de protecția nucului s-a ocupat inginerul Cristea Tetileanu, dar a fost atras de un sector pe care el îl consideră de-a dreptul captivant.

„Acum cinci-șase ani a început să mă preocupe problema culturilor îndesite. Paralel cu cercetările mele privind combaterea celor două principale boli ale nucului, bacterioza și pata neagră, sau înnegrirea, am studiat și am demonstrat că în primii 15—20 de ani plantațiile de nuc intensiv pot fi populate, adică îndesite cu alte culturi cu mare viteză de creștere, cum ar fi gutuiul sau vișinul. Rezultatele sînt pur și simplu îmbucurătoare, mai ales că între rîndurile de nuci am plantat în alte loturi lucernă sau cartofi. Am extins aceste preocupări la C.A.P.-uri și, de exemplu, la Arcani au fost obținute în medie 30 000 kilograme de cartofi la hectar. Asta dovedește că în prima fază, aceea de creștere, suprafețele cultivate cu nuc intensiv pot fi rentabilizate pe o perioadă destul de îndelungată. Ba chiar și în momentul în care nucii ajung la maturitate, livezile pot fi transformate, cu ajutorul unor tratamente chimice, în excelente pășuni. Aceste cercetări m-au absorbit atît de mult încît anul trecut l-am sugerat soției mele să preia toată cercetarea privind protecția și combaterea celor două boli de care am amintit. Așa se face că soția mea a părăsit cercetările din viticultură și a venit la nuc. I-am predat bineînțeles toate rezultatele mele de pînă atunci, iar ea, cu ajutorul doctorului Nicolae Zinca de la Stațiunea experimentală viticolă din Drăgășani, a reușit să evidențieze pentru prima dată în țară agentul patogen al bacteriozei. De-acum încolo n-ar mai fi, ca să zic așa, decît un pas, adică stabilirea substanțelor cu care să combatem acest agent".

În drum spre loturile de la Bălănești, inginera Teodora Tetileanu îmi povestea cum anul trecut a trebuit să se împartă între creșterea copilului care a împlinit între timp un an și jumătate și drumurile spre Drăgășani, la profesorul Zinca, pentru depistarea agentului patogen al bacteriozei.

„A fost greu, eram îngrijorată și numai încurajările doctorului Blaja și-ale soțului m-au ajutat să termin cu bine etapa asta deosebit de încordată. Acum, cursa împotriva agentului patogen pare să se apropie de sfîrșit".

La Bălănești, inginerul Ion Ianc, șeful sectorului de înmulțire, după ce-mi arată și-mi explică pe îndelete „școala de puieți pentru altoire", un lot întins cam pe 6—7 hectare, mă duce într-un adevărat galop către cîmpurile unu și doi cu puieți ajunși la doi ani.

„Avem aici peste 150 000 de puieți pe care-i vom livra în toamna acestui an. Pe mine, care cresc acest material săditor, și pe colegul meu, inginerul Stelian Gușiță, care răspunde de sectorul de altoire, ne bucură mai ales lotul acesta de 10 000 de nuci din soiul 172 — Pești. Solul este foarte bun, înregistrează o producție de 300 kilograme de nuci la un singur pom. Iată, mai au două luni și ceva pînă să-i livrăm și au atins deja dimensiunile corespunzătoare, ceea ce dovedește că sînt niște pomi viguroși".

O chestiune care-l frămîntă pe inginerul Ion Ianc, și nu numai pe el, ar fi aceea a felului în care vor fi tratați, adică plantați și îngrijiți, puieții după ce au fost livrați.

„După cîte știu eu, nu după informații, ci după cele văzute de mine la fața locului, adică în teren, puieții sînt plantați în mod neglijent, peste 20 la sută nereușind să se prindă. Așa că spun și eu ceea ce au mai spus și alții, că puieții noștri nu caută numai un loc bun în care să se prindă și să se dezvolte, ci mai caută și niște oameni care să-i ocrotească și să-i îngrijească. Fără acești oameni, care să iubească nucul și să-i prețuiască la adevărata sa valoare, munca noastră este mult diminuată și-i păcat, mare păcat, că un puiet nu se crește cu una cu două pînă la vîrsta de doi ani. Nu, au sînt chiar trist din cauza acestor aspecte, dar nici nu pot să le trec cu vederea, ele sînt niște ofuri ale noastre, ale tuturor celor care trudim nu tocmai ușor la umbra firavă a nucilor tineri.

VICTOR NIȚĂ ■

PORUMBUL ȘI LILIACUL

La Suceava, din cauza condițiilor climatice și a poziției geografice, vezi înflorind liliacul dincolo de jumătatea lunii iunie, atunci cînd la sud, în sudul țării, el și-a scuturat de mult floarea. Aceste condiții deosebite pun în fața cercetătorilor probleme speciale în privința marilor culturi vegetale și tocmai de aceea am căutat să-l cunoaștem pe inginerul Mihai D. Cristea, cel care, de ani și ani de zile, și-a consacrat întreaga sa capacitate de gîndire și muncă ameliorării soiurilor de porumb, adaptîndu-le astfel mediului și pămîntului din nordul țării. O discuție despre porumb cu acest om, care a împlinit 20 de ani de cînd lucrează la Stațiunea de cercetări agricole Suceava, devine pasionantă pentru că el vede în această plantă un univers de fenomene pe care încearcă să le supună voinței sale, necesităților pămîntului bucovinean, prin investigații și informații cît mai amănunțite.

Interlocutorul nostru afirmă că-i este foarte greu să vorbească despre preocuparea lui directă față de ameliorarea porumbului, deși știm că este părintele a trei reușite în materie : primul hibrid l-a realizat încă în 1955, un altul, dublu de data aceasta, l-a creat aici, dîndu-i numele Suceava 1 iar cel mai recent s-a născut chiar în această vară pe cele 65 de hectare experimentale : Suceava 96, din colaborarea sa cu cercetătoru Sofia Reichbuch și Dumitru Fundulianu, urmînd să fie însămînțat anul viitor pe 6 000 ha. „Sînt și eu unul dintre cei care luptă pentru mai mult porumb". Avînd inoculat genetic, cum ne explică în continuare, microbul cercetării, inginerul Mihai D. Cristea a început, îndată după terminarea facultății, experimentele. Mai bine-zis, le-a continuat pe cele din copilărie, făcute alături de tatăl său, dar cu mijloace moderne, acum.

Fără a fi foarte simple, problemele ce i se puneau la început nu puteau, nici pe departe, să le egaleze în dificultate pe cele din nordul țării. Or, Mihai D. Cristea dorea tocmai probleme complicate. Și încă ceva : simțea că-i rămîne dator locului său de naștere. Boloșanii nu aveau posibilități, în schimb la Suceava exista o stație experimentală. Și la numai 35 km de casă ! Aci a întîlnit inginerul Mihai D. Cristea „marele laborator" visat. Și încă unul care să-l stimuleze continuu, întrucît zona respectivă părea ostilă porumbului și tradițional, dar și prin condițiile climatice. Mihai D. Cristea crede cu tărie că porumbul înseamnă totul, adică viață. Cultura obișnuită aci era însă cartofoul. În mentalitatea oamenilor, porumbul nu-și putea găsi locul, nici pe ogor și nici în preocupările lor. Dar Mihai D. Cristea știa foarte exact că zonele destinate cultivării porumbului nu se mai pot, practic, delimita. De ce atunci să nu reușească și în nordul țării ? De ce să se mulțumească doar cu porumbul de siloz, destinat animalelor ? Puțini au crezut în adaptarea porumbului în zonă. Sceptici mai sînt și azi. Datele problemei nu erau într-adevăr încurajatoare. Primul adversar era timpul, pentru că vegetația fiereasă a acestei plante necesită 140—150 de zile, dar la Suceava, ca și în alte zone din nord, ea se reduce cu 30 de zile. Temperaturile la care se seamănă sînt de asemeni scăzute. Știuleții de porumb, cînd se făceau, măsurau între 8 și 10 cm, iar o producție de 800 kg. la hectar constituia o senzație. Vladimir Moșneaga, unul dintre vechii pasionați ai cercetării în agricultură, se luptase, de unul singur, pentru a pune în practică cuceririle revoluționare ale biologiei : consangvinizarea, experimentînd, la Moara Domnească, pe cont propriu, ceea ce pe plan mondial devenise o regulă unanim acceptată. Bătrînul agronom îl încurajează pe tînărul discipol, care-și începe cercetările pornind de la cunoașterea în amănunțime a populațiilor locale de porumb, pentru a le descoperi geneza și a le putea revitaliza, potrivit legii de aur a consangvinizării. Porumbul, ca orice plantă alogamă, se polenizează străin și fiecare individ este un biotip aparte. El trebuie polenizat cu propriul său polen, ceea ce descătușează un fantastic spectacol biologic, descoperindu-i pe toți strămoșii porumbului cercetat, ca într-un film proiectat invers și care ne-ar înfățișa o existență necunoscută, făcîndu-ne să asistăm la descompunerea elementelor care compun viața în treptele ei anterioare, absolut imprevizibile. Apar strămoșii, mai recenți ori mai îndepărtați, cu toate caracteristicile lor, adeseori monstruoase, ca într-o panoplie care leagă trecutul cu prezentul pe un blazon ilustru, prin durata lui în timp, dar care adeseori s-a constituit prin drame. Aceasta este consangvinizarea. Aplicată la plantă ea scoate la iveală, ca o veritabilă și fidelă radiografie, toate slăbiciunile și calitățile predecesorilor, uneori adevărați monștri vegetali, cu frunze de bostan în locul celor pe care le cunoaștem, biotipuri rele dar cu înfățișare atrăgătoare, un univers genetic reînviat peste veacuri. De-abia după aceea se stabilesc soluțiile noilor încrucișări între plante și se fixează schemele... Dar pentru obținerea unei astfel de scheme sînt necesari 10—12 ani. Pentru consangvinizare, 5—6 ani. Practic, acest domeniu de cercetare este nelimitat. Pentru a reduce cît mai mult posibil acești timpi, ing. Mihai D. Cristea a procedat la culturi alternative : un an în cîmp, un an în seră. Astfel, a avut știuleți de porumb, buni de fiert, din seră, cînd afară temperatura era de minus 30 de grade !

— Porumbul este cobahul agriculturii, ne spune ca pentru a încheia pasionanta incursiune în istoria acestei plante atît de banale, aparent, pentru că cei care o consumă nu știu, de obicei, mai nimic din trecutul ei, din munca teribilă a celor datorită căreia porumbul atinge azi producții majore.

Crearea unui hibrid se face deci pe baza unui program de ameliorare de-a lungul anilor. Cu răbdare, cu foarte puține rezultate spectaculoase, cu migală : culegerea de observații, determinări, lucrări de autofecundare, încrucișări diverse, an de an, adică zi de zi pînă ce zilele devin ani, timp în care cercetătorul le execută el însuși, le dirijează și le interpretează, luptîndu-se, adeseori, cu indolația și neprevăzutul. Dar, mai important, poate, este felul în care se duce această muncă pentru că ea se desfășoară pe un front larg și nu se închistează la un singur hibrid deasupra căruia cercetătorul se apleacă permanent și exclusiv.

— Știți cum e ? Ca munca unui croitor. Acesta nu așteaptă să termine un costum ca să se poată apuca de altul, ci lucrează, simultan, la mai multe. Unuia îi coase mînecile, pe altul îi croiește, pe celălalt îi finisează. Lucrînd astfel și cercetătorii din agricultură sînt în situația de-a avea mereu, gata pregătiți, noi hibrizi, din ce în ce mai perfecționați.

Inginerul Mihai D. Cristea, vrînd să fie cît mai obiectiv față de sine, dovedește tocmai ceea ce intenționa, probabil, să ascundă : o mare sensibilitate cu care își inconjoară munca pentru că, atunci cînd activitatea sa părea să se sufoce sub genetică, matematică; biologie, fiziologie, biochime, adică sub rigorile unor științe foarte exacte care exclud visarea, el adaugă : „Efortul nostru este și unul de artă, de frumusețe și sensibilitate care nu se poate exprima în cifre și litere, ci doar în planta creată. Hibridul trebuie să fie nu numai productiv și rezistent, ci și frumos."

Inginerul Mihai D. Cristea dăduse un convingător etalon al pasiunii sale pentru profesia aleasă. Dar numai pasiunea nu i-ar fi fost de ajuns spre a reuși. Nici aliată cu puterea de muncă, cu perseverența, dacă n-ar fi fost și încăpățînarea. Acea sublimă încăpățînare care-i face uneori pe oameni să simtă că drumul ales este cel bun, drumul adevărului. De o astfel de încăpățînare a fost animat inginerul nostru, prin anii '60, cînd consangvinizarea fusese condamnată de un tribunal imaginar al științei. Stațiunea se desființase. Mihai D. Cristea, poate ca și alții, și-a continuat însă cercetările. Prin '64—'65 puteă să se bucure și să se felicite, în sfîrșit, pentru superba lui încăpățînare : nedreapta sentință împotriva consangvinizării avea să fie casată. Soiul de porumb Suceava 1 era ca și născut. Sarcinile economice, mereu mai exigente, trăgeau în sus munca de cercetare. Se cerea realizarea unui soi mai precoce și mai productiv, rezistent la temperaturile scăzute, la umiditate, cu o perioadă de vegetație redusă. Răsfoim reviste de specialitate, programele unor congrese, corespondență. Un plic sosit din Finlanda ne reține atenția. Expediat din orașul Heliko. Hai să-l căutăm pe hartă. Se află în nordul Finlandei, în regiunea Saaio. Ce aflăm din scrisoare ? Că soiul Suceava 1 a fost experimentat la Heliko și că s-a copt ! O altă scrisoare, trimisă de un institut de cercetare din Iugoslavia, laudă calitățile porumbului sucevean.

— A fost o etapă de lucru. Mereu deschidem și închidem cîte o astfel de etapă, pentru că ne preocupă găsirea celei mai fericite combinații. După o muncă de 10 12 ani de cercetare a „populației locale" și a altora, recoltate prin țară, am izbutit să creăm primul hibrid dublu „H. D. Suceava 95", o plantă extratimpurie, care poate da 7 900 kg boabe la hectar, avînd o perioadă de vegetație de numai 110—115 zile. Pînă la nașterea acestui hibrid dublu, la Suceava se recoltau între 1 500—3 000 kg/ha. Vedeți, porumbul are o lege interesantă : așa-numita populație locală, adică plantele cultivate aici în mod tradițional, nu mai poate fi folosită în producția directă, dar ea este indispensabilă realizării hibrizilor dubli, constituind materia primă de bază. Aș zice că se repetă, într-un fel, istoria umană a acestor locuri, unde au trăit dacii, dispăruți astăzi, dar fără a căror prezență aici nu am fi existat nici noi, românii. De aceea, împrumutînd un mijloc al reconstituirii istorice, colectarea de urme materiale ale unei existențe îndepărtate, ale continuității noastre pe aceste meleaguri, trebuie să colecționăm și porumbul, genele sale, martori și izvoare de noi energii pentru această minunată plantă. Multe colecții s-au pierdut, dar există încă suficiente. Personal am strîns, de pe unde am umblat, prin țară, cam 1 000 de soiuri, păstrate aici în condiții speciale, firește, și care reprezintă o valoare deosebită. Este, dacă vreți, o bancă de germoplasmă, de tipul băncilor unde se depun bani și metale prețioase. Nu este o idee științifico-fantastică, ci o realitate și o necesitate, în același timp. O realitate științifică ! Aș dori să văd născîndu-se la noi cît mai multe „sucursale" ale unor astfel de bănci, incluse în circuitul mondial, pentru genele de porumb și de secară, ale acestor valori mai puțin pregnante, poate, decît aurul, dar cu nimic mai prejos de acesta.

MANOLE CARȚAN ■

PAȘCANI: Pe pista de decolare a industriei

La manșă, Eugen Nichifor-Moraru

PLACA TURNANTĂ A MOLDOVEI

Ne însoțim pașii cu ai primarului din Pașcani, Eugen Nichifor-Moraru, născut, crescut aici, dar peregrinînd adesea prin alte meleaguri pînă să fi revenit lîngă matca Siretului, care-i este proprie. Cine poate vorbi mai cu har despre un oraș dacă nu primul său gospodar ?

— Pașcaniul reprezintă placa turnantă a Moldovei, îmi spune primarul, pe care l-am găsit stînd de unul singur în fața unor machete. Era îmbătă după-amiază. La consiliu nu se lucra și el venise să mai studieze aceste machete. Uitați-vă și la hartă, dar eu mă uitam la pieptul lui umflat cocoșește, căci doar de orașul său îmi vorbea ! Mă uitam și la moțul de păr, ce-i cădea pe frunte, și mă gîndeam ce înseamnă să ai o asemenea învestitură, adică să răspunzi de un oraș întreg, fie mare sau mic, pentru că — indiferent de proporții — problemele sînt aceleași, iar oamenii sînt diverși... Nici măcar nu știam dacă o pornisem bine cu acest om necunoscut mie, de la care așteptam să aflu totul. L-am lăsat să hotărască unde vom merge, cu ce vom începe. A închis în grabă sertare și uși, și cu el la volanul „Daciei", am pornit-o prin oraș. Aici e asta, colo e aia, orașul a fost reconstruit după război, am fost refugiați, pînă în '70 s-a pregătit renașterea, s-au făcut planuri, documentații, s-au creat premise, din '71 în '75 am făcut primii pași, în următorii cinci ani vom beneficia de cîteva sute de milioane lei investiții, construcții civile, (anual construim între 700—1 200 m p) de spații comerciale, 13 unități școlare, 11 preșcolare, 2 licee, unul de căi ferate, 4 creșe-cămin, 2 spitale, de stat și C.F.R., altul cu 430 de paturi, încă o casă de cultură, vom deveni un oraș modern, vom avea o industrie diversificată...

Ciulesc urechea.

— Pînă acum un an ne-am pregătit zborul spre înălțimi. Acum ne-am lansat pe pista de decolare. La bord, toate aparatele indică parametrii ceruți... Zburăm !

Cît patos pune acest om în ceea ce spune ! Și cît de plastic și dinamic vede el prezentul, dar mai ales viitorul urbei sale. Și totul legat de înălțimi... Să fie doar o metaforă ?

Primul popas îl facem la „Întreprinderea textilă de tricotaje și perdele".

— Aici, nu ne plouă. Mergem doar prin interior. Într-adevăr ploua des, cu picături mari. Preocupat să notez ceea ce auzeam, aproape nu băgasem de seamă. Sînt chemați — directorul, inginerul șef. Dar Eugen Nichifor-Moraru n-are răbdare să aștepte. Intrăm în prima secție. Explicațiile ropotesc ca ploaia de-afară : investiție 1972, producție în 1973, din '74 cu toate motoarele în plin. Ascult și privesc secția curată ca o farmacie, mașinile silențioase, fetele tinere, tăcute, cu bășmăluțe albe, bluze roșu-închis, salopete bleumarin. Mi se par puține. Firesc : mașinile lucrează cu program.

Apare directorul, ing. Nicolae Agavriloaiei, și ing. șef Marin Balmuș. Primul cu un carnețel și ceva de scris în mînă. Pare distrat, cu gîndul în altă parte. Înțeleg curînd : este creierul inventiv al întreprinderii. Cine știe ce-l preocupă ? Celălalt îl ascultă atent pe primar. Conchide : „Tov. Nichifor știe fabrica pe dinafară". Dar merge cu noi în continuare. Într-o fostă magazie (din beton firește) s-a amplasat, provizoriu, un uriaș urzitor. Să fie alături de secție. Trecem la tricoturi pentru cămăși, la albire, uscătorie, vopsitorie, degresare, fixare, călcare, sute de ventilatoare pitice, fixate în podea (par elemente decorative), procese tehnice închise în mari și misterioase etuve instalații de... kilometraj măsoară continuu (întreprinderea este de mare productivitate), mașină de imprimat magnetică și cu 8 culori, magazia... zăpadă în valuri uriașe, nămeți de pînză albă, din podea și pînă-n plafon. O iarnă de teatru pare montată aici.

Primarul ne anunță : „Și-acum, mergem la terenul de fotbal". Surpriză nedumerită. Unde ? La terenul de fotbal, auzisem bine. Este secția de la etaj, mare cît toată fabrica. Un vast cîmp de ghiocei albi : 600 de capete albe aplecate deasupra celor 600 de mașini electrice de cusut. Un stup uman. Tinere, foarte tinere — media de vîrstă, pe întreprindere, 21 de ani.

În „careul de 16 m", adică undeva în fundul secției, ambalarea în cochete și practice cutii (verzi, albe, galbene), transparente, din polietilenă. Cămășuțe de noapte, furouri, bluze, o garderobă intimă cu destinația pieței naționale, a celei africane, engleze.

Șef de secție, un pui de răzeș devenit, în socialism, inginer : Constantin Gugeanu, al cărui strămoși au înființat satul Gugea, de lîngă Bălțați (județul Iași)). Ne spune ceva despre acordul global, despre „selecția naturală" a cadrelor, prin care fetele din partea stîngă a secției, ajung în partea dreaptă.

Ca într-un eden pămîntesc al muncii !

DACĂ AM VORBI POETIC, CA SADOVEANU...

Pornim mai departe, spre fermele de beton arcuit, pe care se sprijină cerul plumburiu al ploii. Ne apropiem, dar primarul face un viraj scurt :

— Hai la lapte !

— Am mai văzut... Încerc să-l hotărăsc să renunțe, în favoarea șantierelor de la orizont.

— Așa ceva nu. Nu-i fabrică de lapte, e o bijuterie.

Te poți sustrage admirației unei bijuterii ? Intrăm. Prima „nestemată", o tînără care ne zîmbește cu prietenie și ne oferă halate albe. Este laborantă. Tovarășa Bilec Elena. Una dintre puținele femei din fabrică. Aici lucrează, în majoritate, bărbați. Cu gesturi lente, îngreunate de șorțurile mari de cauciuc, nesiguri, ori poate numai prudenți, în cizmele lor, tot din cauciuc, care gliseză pe dalele mari de gresie, spălate cu furtunul la fiecare 30 de minute, muncitorii sînt pilotați de un om în vîrstă, jovial, înalt, cu mîini puternice și îndemînatice care răscolesc prin viitoarea brînză, ca într-un sac cu făină. Este pensionarul bucureștean Nicolae Rusescu, trimis aici „pe linia ministerului" să-i ajute pe păscăneni să valorifice produsele lactate din zonă, să învețe meșteșugul cașului, brînzei albe ori a celei de Moldova. Fabrica e tot atît de proaspătă ca și laptele : a fost recepționată la 31 mai 1976. Bătrînul cu chip jovial, odată provocat la vorbă, se dovedește la fel de harnic ca în numeroșii săi ani de muncă „cu laptele". Vorbește la fel despre el ca și despre miniștrii pe care i-a cunoscut și care nu l-au lăsat să mucegăiască așteptînd să-i sporească pensia. M-au cunoscut toți. Și tovarășii... și tovarășii... Cum să nu mă cunoască, v-am spus că lucrez de cînd lumea ! Trecem de la pasteurizare, la fermentare, gustăm cîte puțin de colo, de dincolo, îndoctrinați de nea Rusescu, în misterele albe ale laptelui surprins în diverse ipostaze.

Vine vorba, natural, despre oi și vaci. Primarul își face simțită prezența.

— Strîngem lapte de peste tot. Cînd plecăm de-aici o să vă arăt șantierul.

Pe centura de beton a Pașcanilor, ne oprim în fața unor stîlpi de beton, legați prin ferme cu deschidere amplă, alături de care o suprafață de pămînt este înțesată cu piloni tot de beton, mai încolo cîteva macarale privesc de sus orașul, în spatele nostru, sub celebra casă Roznovanu, unde Sadoveanu a scris „Venea o moară pe Siret", (clădire destinată azi pionierilor), silozuri de ciment, betoniere, linii de cale ferată etc.

O puternică replică industrială dată cîmpiei pastorale a Siretului de pînă mai ieri.

— Aici puteai să faci un razmut de toată frumusețea și să te ridici tocmai bine deasupra malului Siretului, fără grijă.

Dac-o luăm mai poetic, așa că Sadoveanu, putem zice că după vatra tradițională a Pașcanilor am construit acum mai multe vetre : a industriei alimentare, cu lactate și zahăr, abator și complex animalier la care se vor adăuga altele.

Cam în acest fel vedea secretarul de partid al Pașcanilor metafora poeziei sadoveniene rostită de noul oraș. Și nu cred că era alături de adevăr, pentru că dacă există o poezie a muncii, o poezie a aspirațiilor, o poezie a înfăptuirilor cum există o poezie a imaginii, toate acestea se întîlneau în vocabularul aparent tehnic al comunistului Eugen Nichifor-Moraru, fiindcă pentru el poezia înseamnă, desigur, capacitatea omului de a transfigura realul în cuvinte și imagini, adică artă. Pentru el, cuvintele aride : beton, platformă, panplanșă aveau valoare de simbol și el părea să știe că de la simbol la realitate există o singură punte : munca, tot astfel cum de la realitate la simbol există puntea numită artă.

Cam la așa ceva mă gîndeam, în drum spre citadela tradiției de muncă păscănene : „Întreprinderea mecanică de material rulant".

CITADELA DE FIER

Se trece evident, o pasarelă, ca la orice atelier feroviar ce se respectă.

Sînt două asemenea, care, la orele de schimb, cunosc o animație amețitoare, pentru privitor. În ateliere lucrează cîteva mii de oameni de toate vîrstele. Dacă ceea ce văzusem pînă în acest moment și ceea ce-mi sugerase primarul purta pecetea modernului la superlativ, noul loc vizitat se afla sub semnul tradiției, care ședea la fel de bine și noilor construcții identificate pe o vastă machetă, ca și celor vechi. Aș zice, cu o simpatie profundă, că locul de muncă al ceferiștilor (căci așa se și consideră ei) impune un respect poate inexplicabil la început, dar care ți se dezvăluie treptat. Aici, munca este grea. Fierul, fonta și oțelul, așa cum le știm și cum nu le știm, stăpînesc totul. În afară de om. Dar, omul, învingîndu-le, nu jubilează zgomotos, nu se manifestă dezinvolt, pentru că fierul, fonta și oțelul trebuie supuse zi de zi, într-un prelung și conștient efort, pentru a deveni tampoane, cîrlige, arcuri, boghiuri, roți, vagoane simple (ah, se ușuratic cuvîntul) sau basculante.

Oamenii sînt preocupați. Nu-i vezi vînzolindu-se prin curți. Îi afli doar în hale și ateliere. Șepcile lor, combinezoanele, fețele, mîinile au culoarea fierului, a fontei și-a oțelului. Ei te salută dînd din cap, ușor sau energic, se descoperă scurt și-și văd mai departe de lucru. Tineri și bătrîni, uniți în lupta lor cu fierul, fonta și oțelul. Aceștia sînt urmașii celor care au construit „placa turnantă a Moldovei", celor care au dus greul a două războaie, ei sînt urmașii celor care, la 1907, riscîndu-și viața, au deschis vagoanele — carcere ale țăranilor de la Flămînzi, înfometați de libertate și însetați de dreptate, ei sînt urmașii celor care răspundeau „da" ideilor socialiste, încă înainte de 1900, rămînîndu-le credincioși tot restul vieții : în 1929 ca și în 1933, ca și în 1944, ca și azi. Ei reprezintă nucleul de elită al Pașcanilor, cei care au dorit, pentru orașul lor, industria spre a perpetua vocația lor de generații, pentru a întări, prin faptă, ideile înaintate. Pe putera lor de voință și pricepere s-au altoit profilul de azi, substanța de mîine a Pașcanilor. Urmăm, la început, fluxul construcției de vagoane. Intrăm și în alte ateliere, la forjă, turnătorie, scularie, mecanicul șef (al întregii rețele din transporturi a țării) reparații unelte, secția mecanică, cunoaștem diverși muncitori, activiști de partid, angrenați în producție. Un sentiment propriu marilor uzine se degajă la fiecare loc de muncă. Nu sînt necesare explicații. Ceea ce se vede vorbește de la sine.

PRIMARUL UCENIC

După cîteva ore, reușim să-l întîlnim pe directorul acestei citadele de fier. Nu pare a i se potrivi de fel. Lipsit de orice preocupare vestimentară, este asemeni tuturor muncitorilor întîlniți în ateliere. N-are ceea ce se cheamă „prestanță exterioară". O are în schimb pe cea interioară. Și încă ce prestanță ! Costache Ursuleanu intră în ultimul an al unui sfert de veac de cînd a devenit director aici. A albit prematur și a devenit neglijent cu propria-i sănătate, cu propria sa viață. Uzina l-a uzat și el n-a încercat să i se sustragă. Se vede totul foarte limpede pe fața sa, fără alte urme decît cele ale muncii. N-a devenit inginer, ceea ce nu l-a împiedicat să îndrume atelierele spre o producție de sute de milioane, pornită de la numai 52 ! Nici să conducă un număr de 10 ori mai mare de muncitori decît cel inițial. Nici să hotărască, cu ani în urmă, menținerea cantinei uzinei, cînd celelalte întreprinderi din țară o desființaseră, potrivit unor indicații care nu țineau seama de specificul atelierelor din Pașcani. Este, adică, un tip de curaj. Lucrurile astea le aflu de la alții. Cu directorul Ursuleanu se poate vorbi orice, în afară de persoana lui. Inginerii, tineri sau vîrstnici, sînt respectuoși în prezența lui ; maiștrii și lucrătorii la fel, indiferent de vîrstă și post. Directorul are veșnic în mintea lui uzina.

— Cînd mă gîndesc că pentru alte întreprinderi noi sîntem trecuți la „diverși" mă apucă, nu știu cum. Sigur, ei au producții uriașe, livrări enorme de material. Dar noi să figurăm la „diverși"... Asta mi se pare așa... și din gesturile acestui uriaș, puțin obosit, dar care-și apără feroce oamenii și uzina, se înțelege exact ce vrea să spună.

Angrenat greu la vorbă, răspunde pe scurt.

— Ce-a fost, a fost. Trei ani din cincinalul trecut ne-am simțit bine. După ce a fost la noi tovarășul Ceaușescu, în 1973, ianuarie. De atunci, am devenit o adevărată uzină. Făceam doar reparații de material rulant. Atelier, nu uzină.

Primarul, care, pînă a intra în ateliere, fusese un ghid multivalent, devenise participant, ca și mine. Luînd drumul întoarcerii, peste pasarelă, îi împărtășesc copleșitoarea impresie pe care mi-o făcuseră atelierele, oamenii, directorul. Și adaug : „În uzină nu mai erați primar".

— Acolo am fost ucenic și lucrător. De cîte ori intru pe poartă „pontez" ca altădată și redevin ce-am fost. E, cum să vă explic, aeroportul de bază, de unde pleci și unde te întorci mereu.

La primărie fac cunoștință cu Constantin Simion, secretarul acesteia : un tînăr jurist, provenit și el tot din pepiniera atelierelor ceferiste din Pașcani. Rămași singuri, îl întreb dacă Eugen Nichifor-Moraru, șeful său, are un hobby pentru aviație, fiindcă toată ziua numai în termeni de zbor îmi vorbise.

— N-ați aflat ? Tovarășul secretar a fost timp de 10 ani pilot. Pe supersonice. Cu dînsul la manșă nu ne este frică să decolăm pe pista de lansare a industriei.

Mulțumesc, tinere, pentru titlul reportajului.

MANOLE CARȚAN ■

TABLETĂ DE VACANȚĂ

Mogoșoaia

Cîmpia română, geometrizată de structurile socialiste, păstrează în toiul ei așezarea Mogoșoaia ca pe un parfum al vremurilor vechi. Nu palatul în sine și muzeul păstrează acest parfum : avem în țară destule conace care nu se rostesc. În cazul Mogoșoaiei ni se rostește cea mai pură matrice a stilului brîncovenesc, profund românesc cu toate amestecurile sale italienești sau bizantine. Lăcașul este atît de legat de personalitatea covîrșitoare a lui Brâncoveanu încît de cîte ori îl intru în incintă am halucinația frumoasă că-l văd pe voievod pe terasă sau în foișor, pieptănîndu-și barba albă ca-n balada ce-l veșnicește.

Ca artă, palatul are o amplasare romantică și fericită, dar ca securitate este amplasat cum nu se poate mai rău. La răscruce de vînturi, el era descoperit în fața tuturor atacurilor și jafurilor dinlăuntrul și din afara țării, modestul ochi de apă care e lacul Mogoșoaiei avînd mai mult o funcționalitate lirică decît strategică. Dovadă că, după moartea voievodului, palatul a fost prădui de băștinași, adus în stare de ruină și apoi transformat în han.

Așezarea păstrează încă înfățișarea unei moșii, unei mari latifundii medievale, bunul și aparent blajinul dar atotpedepsitorul voievod avînd 77 asemenea moșii și depășind în venituri fabuloasa avere a Cantacuzinilor. Pe moșie, ca pe multe altele, foiau mulți țigani în stare de robie, pînă ce Kogălniceanu le-a devenit un fel de Monroe al României și l-a sfătuit pe Cuza să le dea libertatea.

Prin mezalianță moșia intră apoi în mîna Bibeștilor ; cavoul de familie pomenește odrasle militare vestite în luptele pentru România ; dar și pentru Franța, cu încrucișări de sînge franțuzești și englezești. Scriitoarea Martha Bibescu, prietena lui Paul Valéry, a venit aici, de la Paris, ne povestea regretatul Tudor Mușatescu, să se întîlnească cu un iubit al ei de la ambasada italiană și să dea ospețe mai celebre chiar decît cel descris de Eugen Barbu în „Princepele".

Acum, deși numai la 17 km, de București și deși dotat cu unități economice moderne, satul Mogoșoaiei duce o viață de dulce liniște, adunat în jurul lacului și al pescarilor cu chip de mucenici.

Modernizată, cu pomi tineri și aliniați după rigorile științei moderne, bătrîna livadă boierească picotește la soare sau odihnește sub zăpadă. Palatul stratifică tăceri muzeale iar în aripa mai modernă, ridicată anume pentru nunta unor odrasle princiare, o ușoară boemă adună la masă toate breslele artistice : actori cu voce de stentor, scriitori cu proiecte magnifice, pictori cu ustensile de rigoare, împărțindu-și gloria între ei ca pe niște felii de pepene pantagruelic. Umbra meditativă a lui Marin Preda cu cea uriaș lirică a lui Fănuș, stăpînesc aleile și mușcelele.

Venite din străvechime pînă la genele clipelor noastre, casele Mogoșoaiei, acum dichisite și încăpătoare, au lingoarea dulce a florilor primitive. Nici o patimă horticolă nu le scoate din tiparele lor primare. Trandafirul simplu ca bună ziua, ruja și crizantima, gura-leului și salvia, cu sfiicinea din poeziile lui Dimitrie Anghel nu sînt stînjenite de exemplare luxuriante. Numai sera „palatului" ridică ifose moderne și vinde flori de stirpe aleasă.

Casele, moderne, dar ascunse de pomet roditor, păstrează și ele o modestie gospodărească. Ca totul să fie rustic deabinelea, un restaurant de tipul hanurilor de altădată, numit Prepeleac, are mese așezate în pomi ca noi, bînd un șpriț, să ne aducem aminte că ne tragem din maimuțe.

Încolo, netezime. Codrii Vlăsiei, în ceea ce a mai rămas din ei ca pielea năpîrlită de pe-o șopîrlă sînt destul de departe. Crescătorii artificiali de păsări domestice aduc venituri și infestează aerul. Pescari cu undițe primitive și călare pe bărci improvizate (niște copăi plutitoare) prind înzecit mai mult pește decît scriitorul Ion Băieșu cu toate sculele lui tîrguite de peste hotare.

Drumul duce, în subsidiar, către Ploiești, umilit și el de noua autostradă ce triumfă în paralelă. Dar e, în schimb, cu asfalt desfundat și te hurducă parcă anume să te scoată din lenea levantină. Și, în plus, este străjuit de pomi roditori.

Paradoxal este că acest sat aparent în plină acalmie este harnic și petrecăreț. Și foarte iubitor de nunți. Are nunți de răsunet (în tot satul !) unde Fănuș e naș mare și se cîntă cîntece de inimă albastră.

Sărbătoare de-o zi sau de-un ceas de popas, Mogoșoaia Bărăganului îți cade în palmă ca o corcoduș obosită de roade. Ca să te duci cu ea pînă la capătul lumii, precum Nicolae Milescu Spătaru, cu pepenele. Și e atît de topită în vreme încît aici istoria se face legendă și legenda istorie, la cam jumătatea de drum dintre Dunăre și Carpați.

AL. ANDRIȚOIU ■

BUCUREȘTI — paradisul pietonilor ?

Un interviu cu dr. JOHN A. WHITTENBURG, psiholog și expert al Oficiului Internațional al Muncii din cadrul O.N.U.

Domnul John A. Whittenburg, expert O.N.U. în probleme de circulație, este venit de cîtva timp în România în cadrul unui plan de colaborare intervenit între I.T.B. și P.N.U.D. Ca urmare a acestui plan și a asistenței de specialitate pe care O.N.U.D.I. o acordă țării noastre, se studiază condițiile înființării în București a unui centru model pentru pregătirea instructorilor din școlile de circulație și a conducătorilor de autovehicule. Noii specialiști formați în centrul model ar urma să formeze, mai departe, cadre pentru școlile de instructori și conducători de autovehicule în țările slab dezvoltate. Dat fiind că domnul John A. Whittenburg a studiat atît problemele de ansamblu cît și cele particulare ale circulației și pregătirii cadrelor în acest domeniu, l-am solicitat un interviu.

— Bucureștiul îmi pare un mic paradis al pietonilor. Vreau să spun că pietonii au adesea aerul că ignorează cele mai elementare reguli ale traficului rutier. De aici, probabil, creșterea numărului accidentelor. În America, cetățeanul este infinit mai circumspect cînd vine vorba să se aventureze peste „stop" sau să se pună la ambiție cu fluxul mașinilor. Comparativ, amenzile care se aplică cetățeanului în România sînt cam la fel cu ale noastre — deși, în treacăt fie zis, la noi poliția nu se prea îndeamnă să sancționeze contravențiile pietonilor — dar fluxul foarte puternic a impus el însuși niște legi, de care pietonul ține cont. Este de așteptat ca în viitorii ani și la dumneavoastră să se petreacă unele schimbări în felul de a folosi strada al pietonului. Am mai băgat de seamă că șoferii de taxi depășesc mult vitezele admise prin lege, atunci cînd socotesc că nu-i nici o primejdie s-o facă. Nu este prea bine că aveți o bandă (dreapta) rezervată începătorilor, întrucît ei sînt astfel obligați la mult mai multe manevre de ocolire sau oprire. Aceste manevre sînt surse de accidente. Multe mașini nu au oglinzi retrovizoare, mulți șoferi folosesc cauciucuri uzate peste măsură. Ar trebui să fie reglementată problema gradului de uzură admis la cauciucuri. Deși este obligatorie protejarea zonei unde se fac marcajele șoselei, nu se pun întotdeauna indicatoarele de protecție necesare. Am observat mulți șoferi excesiv de prudenți, semn că au o pregătire de trafic insuficientă. Aș vrea să fiu înțeles exact : nu afirm că cele spuse mai sus precum și altele ar fi neapărat specifice numai României, ci că sînt surse de accidente și că trebuie rezolvate. Conducerea prudentă este, într-adevăr, un semn de maturitate — și asta se spune și conducătorilor auto din S.U.A. — dar prudența exagerată este un semn de nepricepere. Am constatat că multe accidente sînt atribuite emoției, ori — după opinia mea — emoția nu are ce căuta la volan. Dacă ești foarte emotiv, n-ai ce căuta în trafic, dacă nu ești foarte emotiv dar faci accident într-o emoție momentană puternică, înseamnă iarăși că ești nepregătit. Revenim, deci, la pregătirea psihologică. Dealtfel, în operațiunea de selectare a personalului pentru conducerea vehiculelor de transport în comun, susțin că examenul psihic și apoi pregătirea psihică pentru profesiune sînt fundamentale. Aici răspunderea șoferului este mult mai mare. Este esențial ca instructorii înșiși să aibă o înaltă și complexă pregătire de specialitate. Centrul pe care-l vom înființa la București se va ocupa tocmai de pregătirea instructorilor. În S.U.A. există colegii specializate care dau diplome universitare pentru pedagogie în școlile de conducători auto. Este o soluție bună, fiindcă a dat rezultate bune. În România acest Centru model sau Centru pilot poate spera la o mare eficiență. Trebuie, în condițiile unui trafic rutier în explozivă creștere, acționat în două direcții : în direcția pregătirii cadrelor și în aceea a cercetării complete a accidentelor. La un accident grav trebuie solicitată competența unei echipe formate din medic, specialist în circulație, inginer de drumuri-poduri, mecanic. Analiza completă a unui mare număr de accidente grave petrecute pe drumurile americane ne-au obligat la introducerea centurilor de protecție, la proiectarea unor mașini mai rezistente la șocuri, la verificarea tehnică a autovehiculelor la fiecare 6 luni, la construcția de parapeți elastici pe unele porțiuni de drumuri, la găsirea unor tipuri de asfalt rugos în pante, la proiectarea unor sisteme eficiente de iluminare a șoselelor noaptea. Am ajuns la concluzia că pe timp de noapte conducerea auto se deosebește mult de aceea pe timp de zi. În consecință, în școlile pentru șoferi profesioniști se face o pregătire adecvată pentru trafic intens pe timp de noapte.

— Se constată că, în general, femeile sînt mai prudente la volan. Cele care nu au cunoștințe anterioare de mecanică sau minime cunoștințe tehnice, deprind mai greu cursul dar, în compensație, vădesc un spirit „competitiv" mai redus pe șosele. Aveți unele observații în această chestiune ?

— E drept că femeile se bucură de faima de a fi mai prudente însă, trebuie să subliniez, numai în condițiile unui trafic mediu ori redus prudența lor este, în felul în care se manifestă, lăudabilă. Fiind mai emotive decît bărbații, ele opresc brusc în marele trafic și provoacă mai multe accidente. Înclin să cred că tocmai din cauza cunoștințelor tehnice, în genere mai reduse, precum și a psihologiei feminine deosebite, școlile de șoferi trebuie să pregătească conducătorii auto femei cu unele condiționări speciale. Nu e vorba de o discriminare, să fiu bine priceput, ci de considerarea unor specificități. Am putea conchide că pregătirea conducătorului auto pentru un trafic în mare creștere trebuie făcută mult mai nuanțat decît pînă în prezent, mult mai atent față de alcătuirea psihică a candidaților. În această direcție s-au concentrat studiile mele asupra traficului rutier în România și asupra pregătirii conducătorilor auto, amatori sau profesioniști.

TUDOR OCTAVIAN ■

Autoizoterma...

secerătoare de bicicliști!

La începutul lunii iunie, conducerea Direcției comerciale județene Satu-Mare s-a gîndit că e bine să angajeze un coordonator al parcului său auto, care numără 12 autovehicule, și în consecință pe funcția de impiegat de mișcare din cadrul Biroului comercial și desfacere a fost angajat Nicolae Cățoiu.

Ce fel de om a fost pus să dirijeze mișcarea autovehiculelor și să controleze activitatea șoferilor s-a văzut numai la 6 zile după ce N. Cățoiu „a intrat în atribuțiuni".

În seara zilei de 11 iunie, el intră în garajul unității, descuie ușa unei autodube izoterme, își completează o foaie de parcurs (în calitatea ce o avea dispunea de toate : mașini, cheile lor, foi de parcurs etc.) și pleacă să „lucreze" cu mașina statului, însă pe cont propriu. Întrebat de paznic unde merge cu mașina, N. Cățoiu îi răspunde că „are treburi urgente la Carei". În scurt timp, la volanul autovehiculului sus-amintit eroul nostru se află într-adevăr la ieșirea din oraș pe drumul Careiului. Aci oprește, încarcă un lot de pasageri, după care ajungînd în Carei îmbarcă al doilea lot de călători. Nemaifiind loc în cabină, îi urcă direct în izotermă, avînd însă grijă să nu pună în funcție sistemul de răcire. N. Cățoiu era foarte atent cu călătorii săi pe care nu voia să-i descarce congelați. Autoizoterma nu parcurge decît 7 kilometri de la ieșirea din Carei și acroșează din pricina nepăstrării distanței laterale suficiente pe bicicletul S.P., în vîrstă de 42 de ani. Șoferul însă nu oprește autovehiculul și nu acordă primul ajutor victimei. Își continuă impasibil drumul pînă în centrul satului Ghenci, unde „taxează" o parte din pasagerii care coboară din mașină. Episodul următor se petrece la aproximativ 400 de metri de la locul opririi mașinii. Aci N. Cățoiu mai „seceră" doi bicicliști care rulau corect, în șir indian, la limita dreaptă a șoselei, proiectîndu-i în șanțul din dreapta șoselei. Unul este rănit ușor, iar al doilea omorît. Dacă vă imaginați că măcar de această dată N. Cățoiu a oprit, vă înșelați ! Nu, el și-a continuat drumul pînă la Tășnad, unde a dat jos și restul pasagerilor, încasîndu-i conform tarifului ce și l-a fixat : cîte 8 lei pentru cei urcați la Carei și 10 lei pentru călătorii îmbarcați la Satu Mare. Nu a făcut nici o pauză la „capul liniei" și înapoi către Satu Mare.

În timp ce se întorcea cu dezinvoltură spre „bază", a fost identificat și reținut de către organele de miliție, cu sprijinul

cetățenilor, care l-au recunoscut pe șoferul cu pulover roșu, alias impiegatul de mișcare.

La fel de dezinvolt s-a comportat și mai departe, susținînd că posedă permis de conducere pentru autoturisme și autovehicule grele, dar că nu are documentul asupra lui.

În final, conducerea unității sus-amintite află un lucru pe care trebuia să-l știe încă de la angajarea lui N. Cățoiu (făcută contrar legii, fără avizul miliției) și anume că respectivul nu posedă de fapt nici un fel de permis de conducere.

N. Cățoiu este arestat pentru comiterea a nu mai puțin de 5 infracțiuni : furt de autovehicul în dauna avutului obștesc, conducerea unui autovehicul fără permis, ucidere din culpă, părăsirea locului accidentului fără încuviințarea organelor de miliție, dar se pun, firesc, întrebări în legătură cu factorii care au favorizat comiterea faptelor respective și care se desprind din lectura aventurilor lui din seara zilei de 11 iunie. Întrebări la care se impun răspunsuri.

Colonel VICTOR BEDA ■

RUCĂR

UN LOC DIN MUNȚII INIMII NOASTRE

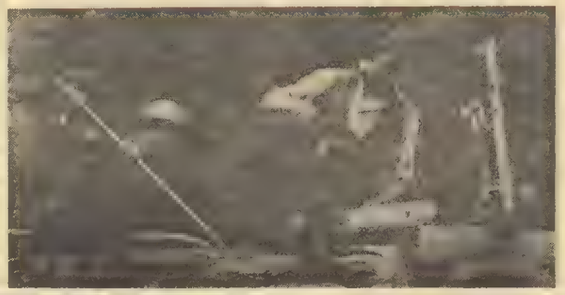

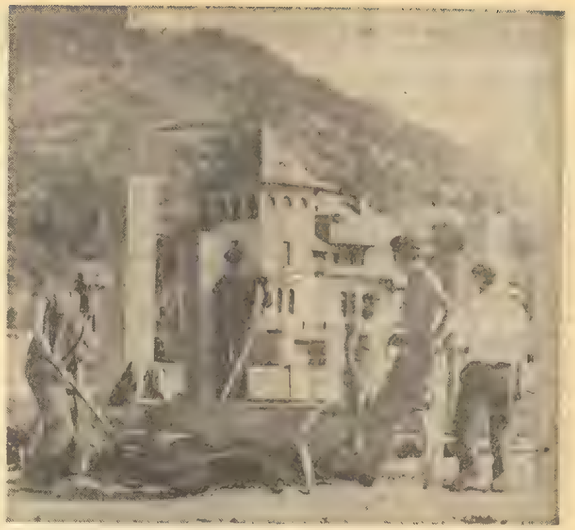

Prin Rucăr, pe sub poala de codri bătrîni a munților Muscelului, ce se înging cu zările sau cu vesnicia, pe drumul spre Bran sau spre Câmpulungul Dîmboviței, trec, vara, mii, zeci de mii de turiști, și mulți dintre ei rămîn aici. Văzut de sus, de pe culmi, tabloul satului, în aceste zile, e derutant, șocant, capătă alte culori, alte ritmuri. Mulți ani, poate, de acum încolo, emancipată de sursă, plutind totuși pe orbita ei, ca și un corp ieșit din gravitația terestră. În fiecare ogradă a defugat o „Dacie", printre stîlpii ca niște gigantice sculpturi ai pridvoarelor se țesu orășeni în pantaloni, femei în sorțuri, platourile cu turme de oi și căsuțe-sălașe suspendate la răspîntii de cer sînt invadate de corturi multicolore, se aud claxoane, acordeoane, aparate cu tranzistori, lădițe aparatelor fotografice, bizile aparatele de filmat, urlă copii răzgîiați, crescuți în blocuri, satul, de fapt, e sub ocupația orășenilor, ocupație ce va ține pînă la toamnă, cînd ploile grele de munte îl vor aliena intrușii și vor spăla privelîștea, restaurînd-o în formele, liniile, culorile și materialele ei incoruptibile.

Rucărul e un rai al vacanțelor. Rucărul e o vatră de munți, de liniște, de ierburi înrourate și flori albine, totul ocîndult ca într-o stampă, ca-ntr-un covor, ca pe un străvechi și arhitecturi eterne, transportă cotidianul în legendă și mit, te face să calci aceste ulițe (azi asfaltate !) cu un pas istoric.

Așezat în inima țării, ca loc de trecere către Transilvania, pe drumul istoric, comercial, diplomatic care lega Brașovul cu primele noastre cetăți de scaun, cu Cîmpulungul și cu Tîrgoviștea, satul, sub un nume latin („Ruffa Arbor"), e atestat într-o diplomă din 1377, el era încă de pe atunci un important punct de vamă, dar frunzărirle vietii sale se pierd în timp, în neîntrerupt unei istorii ce se confundă, cu și geografia, cu veșnicia. Țărina pe care o ia în copite calul ciobanului local, cînd urcă spre munți, sună pe dedesubturi a piatră veche, a cărămidă romană, a smalț de oale, a lut de vatră, vîlvătaia înșală din vechile vetre mistuite aschii din toată istoria, propagîndu-și jeraticul pînă la tălpile vremii. În lumina ei eclipsez ziduri de castru (castrul din punctul Scărișoara, datat de istorici în epoca lui Traian), cîteva văpăi aurese ruinele, ce se văd și astăzi, ale „Cetății Dîmboviței", acel „castrum munitissimus" pomenit într-un document din 1231, un fascicul provocă răscolirii de praf sub copitele cailor lui Negru Vodă, ce, spune cronica, ar fi trecut pe-aici, dînd vitejilor ce l-au ajutat „tot hotarul satului Rucăr și drepturi ca moșneniilor cîmpulungeni". Istoria, pe aici, curge prin struna timpului necurmată, firele cădrilului ei nu se rup niciînd, ele se împletesc în toate marile răsuciri ale neamului, în evenimente ce decid epoci. Pasionații acestei istorii (precum profesorul Gh. Pârnuță, distins fiu al satului, autorul unei foarte complete și excelent redactate monografii a Rucărului, tipărită acum cîtiva ani) anexează cu îndrăzneală cucerirea științifică, ipoteza, legenda, noutatea de orice fel, transformîndu-le în frotea. Pe vatra Rucărului, așa e, în punctul care se cheamă și astăzi „Posada". ar fi fost Posada marii victorii a lui Basarab întemeietorul împotriva lui Carol Robert, tot aici, în punctul numit „Roșiile" („Roșinul"), foc mlaștinos, de sub umbra Munticlui Coltii Plesii, ar fi fost Rovinele lui Mircea. S-a țesut astfel, peste istoria documentelor, o istorie a legendelor, s-a țesut, peste geografia reală, o geografie spirituală a acestui pămînt, cu entere de document. La această imagine au concurat și literatura, prin descrierile și însemnările despre Rucăr ale lui Alexandru Vlahuță, Titu Maiorescu, Nicolae Iorga, și artele plastice, prin pînzele lui Nicolae Grigorescu („Rucăreanca") și Vermont („Șosea de la Rucăr"), și muzica, prin cei ce s-au inspirat din folclorul locului, într-o competiție de verbe, culoare și sunet ce tes o unică și somptuoasă imagine, o țesătură în fir scump, împletită de meșteri mari, suprapusă peste desenul real al satului. În Rucăr s-a născut poetul Ion Barbu, prin Rucăr, cred că și în locului, ar fi trecut și Eminescu (cel ce avea să scrie : „În orice mocan din Săcele ori din Rucăr e mai multă noblețe de rasă omenească"), au trecut și s-au minunat de aceste locuri și Cosbuc, și Slavici, și Delavrancea, adăugînd fiecare o sîmbă, un fir de aur, o zecimală de geniu, o străluce de piatră scumpă la acest zăcămînt al „memoriei Rucărului", cu valoare de tezaur la îndemîna celor ce vor veni. Aceste mari umbre au creeat și vaste umbreri din țeritoriul Rucărului, astfel încît, liniștit, scutit de eforturi descoperirli cu ochi propri, călătorul poate spune : aceasta e „indicațiatoarea vale" descrisă de Vlahuță, aceștea sînt sumbrele parfumate ale „orîlor" văzute de Delavrancea, acestea sînt casele „impodobite cu scoarțe românești și stergare" din „Însemnările zilnice" ale lui Maiorescu, acestea sînt rucărencele lui Grigorescu, acestea sînt soselele lui Vermont.

Dar să încercăm să pătrundem, totuși, în geografia reală !... Să încercăm să ieșim dintre rafturi, să încercăm să călcăm tărîna uscată a dimineților Rucărului cu talpa goală, să încercăm să înțilnim (nu e greu !) chiar și buruiana sau spinul care să ne deștepte din reverîa cărții, din stampă și din pastel. Să încercăm să ieșim (nu e greu, Rucărul nu ne invită s-o facem !) din acea „slavă statătoare" a poeziei lui Barbu, să încercăm să descoperim ceea ce Rucărul, ca toate satele românești, imbune astăzi ca marcă și ca simbol, ca suveran condiție a înțelegerii sale, ca definitie însăși a ființialui și a vieții sale : mișcarea, prefacerea, înnoirea, edificarea dinamică a prezentului, cuprinderea largă a civilizației viitorului.

Rucărul, vatra legendelor, pămîntul închis în sînul lui, între rădăcinile de grădini fericite, ca o oază sau ca o insulă a lui Euthanasius, e un pămînt pe care daca miscarea, istoria deci, sînt mai vii astăzi ca niciodată, restaurînd firul eroic, străvechi, care cronicii, ajutînd timpului vechi să se lege cu timpul tînăr într-o magnifică bătaie de artere.

Rucărul, ne spune primarul comunei, Gheorghe Milos, va deveni, în acest circiual, orașul. Ce aduce el — satul acesta, minune al cărui nume, cînd îl pronunți, trosnește ca o bucată de lemn sănătos pus pe foc, răspîndind miresme de codri străvechi, cu fruntarii pierdute în zări fantomatice, în care cringuri de cerbi, oameni, turme de oi, herghelii de cai petrec și cutrelerâ nemărginiri de spatii, viscolite de arsitele și omăturile istoriei — ce aduce satul acesta atît de „sat", atît de neaos, atît de al nostru și al veșchiului nostre, la intîlnirea cu o nouă civilizatie, cu noul timp, cu un nou tipar al acestui timp ?

El aduce, deopotrivă, o traditie a vechimii, a vesniciei, și o traditie, constituită de-acum, a noului. El vine la intîlnirea cu viitorul cărînd pe spinările munților turme de mii și mii de oi, cirezi de boi și de vaci, el vine cu păsunile sale model de pe Muntele Căpitanului (păsuni la care, în anii din urmă, poți urca și ciobanii chiar azi, cu autoturismul, pe drumuri săpate pe culmi altădată de ape, dar astăzi sale modernizate, fertilizate, de pe culmile Văii Vladului sau ale Gruiului Andreiasului, el vine la scaunul orașului cu dărui de bozăite, de vredniciei și înțelepciune al unor îndeletnicriri milenare, trecute din tată în fiu, ajunse la fii ce nu se dezmint. El vine cu tehnici și meșteșugurl arhaice (femeile Rucărului, constituite într-o „secție meșteșugărească", tes covoare care se vînd în toată lumea, în toate casele se aud războaiele de țesut, pe apa Dîmbovițel bat încă pive și dîrste pentru abale, dimii, velințe, scoarțe), covoarele rucărene au fost admirate, se spune, de Talleyrand, cusăturile naționale de Rucăr, „motivele rucărene" aplicate pe rochii, se purtau, la începutul veacului, la Viena, Paris, Cairo, New York, grație expozițiilor deschise acolo prin grija unei fiice a Rucărului, Maria Fărcășanu, la moartea căreia Nicolae Iorga a scris vibrantă pagină închinată, deopotrivă, femeii-artiste și artei locului. Rucărul vine la întîlnirea cu viitorul cu gîndirea zestre a trecutului său, dar și cu aceea, nu mai puțin impresionantă prin cuprinderea sa și prin ritmul în care a fost făurită, a prezentului său, a anilor săi din urmă. Rucărul și-a creat, în acești ani, pe lîngă economia sa pastorală o economie modernă, o industrie. Întreprinderea de exploatare și industrializare a lemnului, care-și întinde raza activității pe un teritoriu de 85 000 de hectare, patronînd, printre altele, la Rucăr, o fabrică de prelucrare a răsinoaselor, ocupă, în profesii calificate, peste 1 400 de localnici, ieșiți din cercul tradiției pastorale, deveniți oameni ai noii tehnici. Alți muncitori și meșteri calificați lucrează la Atelierul metalurgic din Rucăr, un atelier-șantier, aflat în plină extindere, un atelier care, recent, a preluat de la Uzina de autoturisme Pitești o serie de repere pentru „Dacii" și camioane. Alții, în număr de peste 1 500, lucrează la Uzina mecanică din Cîmpulung, la Combinatul de materiale de construcție de sub muntele Matelsaului, la Pitești, la Bascov etc. Alte sute de oameni ai locului au luat, în ultima vreme, drumul în autocare ale amenitoare printre creste cu brazi și văi feerice cu păsuni și pajiști care duc la Pecineagu, la șantierul marelui baraj al viitoarei hidrocentrale de lîngă Cheile Dîmbovitei. Alți rucărenii, cu îndrumarea specialiștilor, au devenit restauratori ai naturii, ei au amenajat, în ultimul timp, capriciosul bazin hidrografic al zonei, prin baraje, indiguiri și regularizări de torente (o investiție de multe milioane de lei, care ați, pentru prima oară în istoria Rucărului, fereste satul de revărsările ce făceau ravagii). Rucărul vine la întîlnirea cu viitorul alinînd faote noi lîngă cele vechi, făcînd fonctiunea între două capete ale veniei, fiecare din ele mutate prin monumente, evenimente, isprăvi ce dau sens și culoare cronologiei, privelistii. vietii omului. Rucărul, satul-minune care-l incintă pe călătorl fiindcă rămîne, peste toate, Rucărul fiindcă nu și-a pierdut personalitatea. Înfățisarea, arhitectura, vraja, misterul de „țară veche", noptile sale cu lună și privelistî fantastice, electrizate walpurgic de tradierile cerului munților sau ale vetrei sale ce pîlpîie necurmat, de secole și milenii, în adîncuri de flintă și de istorie, incorporează, la ceasul de față, în structura sa intimă, în privelistea sa și în viata sa, tot ce e nou, toi ce înseamnă civilizatie, tot ce grăbește întîlnirea cu viitorul. Sutele de case noi, păstrînd croiul arhitecturii traditionale, ca și casele ce-au rămas din bătrîni, lumină electrică (satul e racordat la rețelele tensiuni înalte), au băi (sînt în sat peste 300 de case cu băi), televizoare (580, spun statisticile din noul local al Postei), au telefoane (peste 300 de abonați), au apă potabilă (conducta de apă are 18 kilometri, aprovizionînd toate gospodăriile), au canalizare, au confort cînd e nevoie, îngă toate acestea, vaci cu lapte, cotețe cu porci și păsări, grădini cu flori, livezi cu poame. În Rucăr poți trage la orice casă, au-ți va lipsi nimic, poți trage la noile hanuri-motel (în număr de trei, unul în centrul satului, celelalte la punctele Brusturet și Dealul Sasului), în Rucăr poti să-ți cumperi tot ce vrei (cooperativa zonală patronează nu mai puțin de 29 de magazine și baze de desfacere și de servicii), poți apela la servicille disponsarului, ale spitalului (19 medici, 122 de saturi), poți vedea ultimul film, poti asculta un cor străvechi. Întemeiat în 1898, poți asista la ședințele Societății culturale „Ion Barbu", poți asista, primăverile, la festivalul folcloric „Floarea de stîncă", care adună artiști populari din toată țara, poți, vizitînd noile școli, printre care un mare liceu industrial, sau biblioteca publică (peste 10 000 de volume), sau căminul cultural (sală cu 400 de locuri, sală de club, de bibliotecă, statie de radioamplificare, aparat cinematografic), să-ți dai seama că vatra Rucărului este o vatră de cultură, un argument în plus, cu rădăcini istorice, pentru meritata întîlnire cu viitorul. Ciobanii rucărenl, în transhumanțele lor, colportau cartea, o aduceau sub sarici, ei, spune cronica și spun urmașii, au adunat cu osîrdie, peste veacuri, tot ce-a ieșit mai frumos din tiparnițele Brașovului sau Cîmpulungului, cu o sete a noutății ce-l poate face invidios pe bibliofilul modern. Vamă domnească încă din veacul al XIV-lea, Rucărul trebuia să fi avut, de pe atunci, stiutori de carte, care să poată citi dispozițiile stăpînirii. În 1532, la numai 11 ani de la scrisoarea lui Neacșu din Cîmpulung, un Radu Logofătul și un meșter pietrar încrustează, la Rucăr, pe o cruce de piatră care se vede și astăzi în Valea Poenii („Crucea Lăncii", îi spun localnicii) o inscripție cu text slavonesc și românesc. Mai presus poate decît nevoia culturală era o nevoie, în vesc, de afirmare, embrion al unui apostolat național și social. Satul de oieri ai Rucărului se încheagă în timp, aici, în inima țării, între Valahia și Transilvania, ca un centru de spiritualitate românească, cu iradieri peste vale și peste munti. Prin rivna și prin vocația sa, traduse azi pe o treaptă superioară, impulsionate și sorîinite, el nu putea să nu reprezeasă această zestre maioră a spiritului.

Rucărul vine la întîlnirea cu viitorul cu acești oameni ai săi, vechi oieri și stăpîni ai munților, vechi truditori în vatra munților, vechi truditori în cea a spiritului, lume robustă, teafără, setoasă de afirmare, recentivă la nou, trecînd dezinvolt de la îndeletniciri seculare la profesii moderne (cărora se vechi plutași, cărăuși ai bustenilor pe apele Dîmbovitei, ei au înțeles de mult importanța drumului, ei au făcut istoria Rucărului, tăietori de lemne, mereu mîndri soferi, tractoristi, instalatori de funiculare ai întreprinderii de exploatare a lemnului), dar păstrînd nestrîbite niște valori, niște legi, niște credințe și niște temeiuri morale care le guvernează. Încă din ele mustește prin tenta. Există aici un cult al strămoșilor și. derivat din el, un respect al bătrînilor ce nu pot scăpa nici unui ochi. Rar, la Rucăr, fecior sau fată care „să lasă din vorba tatălui", chiar dacă nu știe precum un Gheorghe Dăncilă sau Ion Țăras, e cioban la oi, în timp ce fii și fiicele sînt agronomi, muncitori de înaltă calificare, tehnicieni și profesoare. Un Mihai M Pârnuță, fost plutaș, azi inginer la întreprinderea forestieră, fruntas al muncii, „nu poate pentru ca să-și permită", zice el, decît să fie asa, adică frumtas, ca unul care coboară din niste „bătrîni vestiti", dintr-un neam cu genealogia de cronică, dintr-un „mos", ca anume Pârnută Moise, al cărui urmasi sînt în număr de 767 Gheorghe Milos, primarul, se străduieste mereu cu bătrînii satului, fie că-i vorba de împlintri ale obstii, de noi construcții, de deschideri ale viitor, fie că-i vorba de greutăti ori necazuri, de rînduieli ce s-au învechit, de lucruri ce trebuie abrogate. Nimic nu se face fără stiinta bătrînilor, fără sfatul lor, fără „avizul" lor. „Jurămîntul bătrînilor", ca element precumpănitor în luarea unei decizii, e aici o veritabilă institutie, păstrată pînă în timpurile moderne. Prin 1946, într-un proces al obstii cu rucărenele cu un anume Ion Ilor, centru o sîntre o hotarnică, înscrisă, venită la fața locului, și-a formulat decizia după acest jurămînt, rostit de bătrîni „ca în vechi", cu capetele descoperite și crengute de brad în mîini.

Rucărul, un sat bătrîn, o așezare tînără, o vatră a neamului înțghebată de-a dreptul în noi, în sufletul nostru. Între munții inimii noastre, în cîteva văile noastre de respiratie și de viată. Rucărul, o definitie a eternității noastre și a setei noastre de înălțimi și de puritate.

Rucărul, o efigie a noului

ILIE PURCARU

Fotografii de ELENA GHERA

ANCHETĂ SOCIALĂ

Concedii plătite pentru anul 2500

— Și așa, pleci în concediu. La păstrăvi tragi, te știu eu.

— Care păstrăvi, tovarășe contabil-șef, că mie nu de pescuit îmi arde, ci de pirdalnica de sciatică. „Pescuitul" l-am făcut la Băile Felix.

— Cum, l-ai și făcut ? Vrei să spui, anul trecut..

— Ba anul ăsta. Nici o lună n-a trecut de cînd m-am întors.

— Nu pricep nimic. Ia citește aici.

Și omul, uimit, își citește propria-i cerere de concediu, jos, semnată în original... Numai că aici era tot cîrnelul : au urmă semnată în original.

Cam în acești termeni și cu acest epilog s-a desfășurat discuția dintre contabil-șef al Cooperativei meșteșugărești „Constructorul" din Alba Iulia și unul din cei opt sute de membri ai ei, care, pe nepusă masă, s-a trezit proiectat pe orbita concediului legal de odihnă pe anul în curs, deși pe aceeași orbită mai fusese lansat doar cu cîteva săptămîni în urmă.

A urmat nu aselenizarea, ci aterizarea în realitatea plată, la care a contribuit, nu în mică măsură, miliția din Alba Iulia, care a scos la iveală o istorie fantasmagorică.

Știam noi că avem și lipsuri, că avem și gură-cască, dar nici chiar așa. Or, tocmai de la premisa că sînt și gură-cască de mare gabarit a pornit toată escrocheria. „Mare e grădina lui... — și-a fi spus Jenica Leulescu, fost contabil principal la lotul Teiuș al cooperativei, și faptele l-au dat dreptate !

Cooperativa mai sus-amintită construiește școli, blocuri și locuințe individuale pentru sectorul socialist și cel particular, avînd un plan de cîteva zeci de milioane de lei anual. La Teiuș lucrările contabile le efectua Jenica Leulescu, ajutată de casieră. Cea dintîi, în calitate de contabil principal, întocmea și formele pentru acordarea concediilor de odihnă. Mersul hîrtiilor era următorul : cererea de concediu a celui în cauză era contrasemnată de șeful de lot, apoi era trimisă la centru, la Alba Iulia, la Biroul Organizarea muncii și la Biroul personal, care trebuia să verifice dacă solicitantul a mai beneficiat sau nu de concediu în acel an, să constate dacă au fost respectate toate prevederile legale și, în caz afirmativ, să calculeze prestațiile bănești cuvenite. Hîrtia, împovărată de avize, semnături, contrasemnături și parafe trăgea, în cele din urmă, la chei. Se alcătuia statul de plată, pe care astemea Jenica o semnătură mina vigilentă a functionarului însărcinat cu controlul financiar preventiv, apoteoza constituind-o semnătura contabilului-șef și cea a președintelui. După care se întorcea în afere mai puțin înalte, respectiv la casiera lotului Teiuș, care efectua plățile.

Acest circuit complicat, dar pe deplin justificat, face imposibilă orice manipulare incorectă a fondurilor. Cu o singură condiție : controlorii și verificatorii să nu fie gură-cască. „Și totuși, dacă sînt ?" — s-a întrebat Jenica Leulescu, care n-a lăsat întrebarea să pluteasă în imperiul speculativ-filozofic, ci a recurs la o formulă veche de cînd lumea : „Pe încercate". Și, după ce a semnat în fals o cerere de concediu din partea unui cetățean oarecare, a așteptat, nu fără emoție, urmarea. Ei bine, nu s-a întîmplat nimic. Șeful de lot a contrasemnat, deși lucrul nu-l nas în nas cu omul respectiv, care mai fusese în concediu (cel real) doar cu putină vreme înainte, Biroul Organizarea muncii a calculat, Biroul personal a verificat, controlul financiar preventiv a binecuvîntat, contabilul-șef a blagoslovit, președintele a sancționat și contabila din Teiuș a încasat !? A urmat o avalanșă de cereri de concediu care, toate, s-au înscris pe aceeași traiectorie. Se pare că unii membri ai cooperativei au fost astfel trimiși de opt ori în concediu în același an ! Ei, bieții, trăgeau la rîndea sau cu mistria, în perioada în care, dacă ar fi fost să dăm crezare statelor de plată, înspirau oxonul fortifiant al codrilor carpatini sau sforăiau pe plajă la Eforie Nord. Și poate că dacă n-ar fi avut loc fatidicul dialog reprodus la început (decoarece nimeni nu l-a stenografiat atunci, nu garantăm autenticitatea literală, ci sensul lui adînc), poate și azi bravii cooperatori din Alba Iulia și-ar fi păsărat preeminența pe plan mondial ca beneficiari și antemergători ai legislației muncii din anul 2500 : opt concedii pe an. Deocamdată însă, singura beneficiară a unui concediu prelungit pe socoteala statului este Jenica Leulescu.

Miliția din Alba Iulia nu s-a mulțumit cu atît, a dorit să știe cum de a fost posibil ca timp de patru ani Jenica să dea pildeze, în toată liniștea, 138 000 lei ! Drept care, semnatarii au fost întrebați : „De ce ?" Șeful de lot a răspuns : „Pentru că de la Organizarea muncii au răspuns : „Noi am semnat fiindcă au semnat cei de la Personal", cel de la Personal au replicat : „Noi am semnat fiindcă au semnat cei de la Organizarea muncii", contabilul-șef a explicat că nu poate verifica totul, iar președintele — mai precis, fostul președinte, că acum nu mai e — a declarat că a semnat fiindcă era președinte. Omul de la controlul financiar preventiv nici nu a mai fost întrebat.

Acum, după pronunțarea sentinței penale definitive, vechiul președinte, contabilul-șef, șeful Biroului Organizarea muncii și alți șefi mai mititei plătesc din buzunarul lor concedille pe anul 2500.

LIONEL NIȚESCU

DIRECTORUL A CONFUNDAT ÎNTREPRINDEREA „SA" CU O DACIĂ - 1300

— Profesiunea dumneavoastră?
— Director.
— V-am întrebat de profesiune.
— Director.

Și chiar așa s-a consemnat în procesul verbal de ședință, la insistențele inculpatului, deși judecătoarea a dat nedumerită din umeri. Se cunosc cele mai diverse meserii și profesiuni; de-a lungul secolelor, oamenii s-au specializat în cititul în stele și în microelectronică, în dresura leilor și în degustarea șampaniei, în sanscrită și în cosmobotanică — profesiuni vechi și noi, atestate de școli și institute de mai mare sau mai mic prestigiu, care au înfruntat asaltul vremurilor sau, dimpotrivă, au sucombat, dar, oricum, profesiuni. Numai meseria de director nu a figurat niciodată și, nicăieri ca atare. Dar dacă inculpatul insista, mă rog, avea tot dreptul.

Dialogul de mai sus nu era întîmplător. Ștefan Mușunoiu se considera predestinat ca să fie director, ceea ce, în concepția lui, echivala cu a considera întreprinderea „sa" drept un soi de Dacie-1300 de proporții mai mari.

Încurcate au fost firele procesului. Faptele s-au petrecut ceva mai de mult, dar abia acum, după ce s-a pronunțat și Tribunalul Suprem și după ce apele s-au liniștit, aceste ițe merită descîlcite. Cînd ne-am prezentat la Tribunalul județean Galați pentru a ne informa asupra afacerii Mușunoiu, am fost întrebați dacă avem nervii tari și dacă dispunem de săptămînile necesare pentru a parcurge întreaga documentație. Întrebarea nu era superfluă, fiindcă dosarele respective acoperă o masă de dimensiuni mijlocii, iar ca număr de pagini se apropie de acela al operelor complete ale lui Alexandre Dumas-tatăl. Numai că aci nu este vorba de coliere și inele princiare care trec din mînă în mînă — inclusiv prin mîini necinstite — ci despre prozaice anvelope, cuțite de debitat cauciuc, clești de sudură, truse de turnătorie, cuțite de strung, care s-au prins într-un dans infernal, în care au fost atrași și... Dar să nu anticipăm.

Totul a debutat în Întreprinderea județeană de industrie locală Metal-Chimie din Galați numără cîteva sute de angajați, care lucrează în diverse sectoare, secții și subsecții, de profil divers, sub conducerea unor maiștri și brigadieri. După una din reorganizări, sub oblăduirea I.J.I.L.-ului a intrat și așa-numita secție de scule Toflea, din comuna Brăhășești, Galați. Să nu v-o închipuiți sub forma unei hale nou-nouțe, lucind în bătaia soarelui și plină de strunguri cu comandă-program. Secția ca atare de fapt nici nu exista. Era vorba de cîteva zeci de meșteșugari care au deprins meseria din tată în fiu și care lucrau la domiciliu, cu lăudabilă îndeminare, diverse scule și unelte. Aceștia își aveau drept purtător de cuvînt și reprezentant de afaceri pe Gheorghe Avram, ale cărui metode de lucru aminteau, întrucîtva, pe cele ale isteților reprezentanți ai firmei Lockheed, în goana lor după contracte grase. Firește, cifra de afaceri era diferită, dar o oarecare asemănare subzista. Pînă și în deznodămînt. Din acest punct de vedere, atît gigantul aviației de peste ocean, cît și firma „Avram și Fiii" s-au poticnit.

Pentru claritate, să expunem faptele în ordine cronologică, nu în ordinea importanței. Cînd I.J.I.L. a preluat secția Toflea, ca brigadier al celor circa o sută de angajați a fost desemnat Gheorghe Avram, în care calitate el trebuia să țină evidența lucrărilor și să efectueze plățile. În materie de plăți se putea lăuda cu oarecare experiență, dar în ceea ce privește evidența se simțea handicapat de o mică lipsă a sa: nu știa să scrie și să citească. Ceea ce nu l-a împiedicat să aibă mașină în proprietate personală și șofer cu simbrie, în persoana lui Ioan Nicolau. Angajarea șoferului se explică prin aceea că neștiința de carte s-a dovedit pentru Avram un obstacol de netrecut în calea obținerii unui permis de conducere.

Între Gheorghe Avram și Ștefan Mușunoiu s-au înnodat solide legături de afaceri, primul prezentîndu-se cu piroane, al doilea acceptîndu-le cu entuziasm. Într-o bună zi, Avram și-a zis: „Prima condiție a succesului este mobilitatea. Pentru ca să fii mobil trebuie să ai automobil. Automobil am, cauciucuri n-am, că s-au uzat". Drept care, la o ședință a I.J.I.L.-ului s-a plîns că, pe timp nefavorabil, nu poate face față multiplelor sarcini de producție din pricina stării deplorabile a cauciucurilor autoturismului său. „Cer să fiu sprijinit!", a exclamat, patetic. Și Mușunoiu l-a sprijinit. I-a convocat pe contabilul Ion Galea și pe șeful serviciului aprovizionării, Constantin Moțoc, cărora le-a dat dispoziția să emită o notă de comandă și de plată, din fondurile I.J.I.L.-ului, pentru Avram. Totul s-a efectuat cu forme aparent legale, s-a întocmit un referat de necesitate, Moțoc a redactat comanda nr. 1759 și delegația nr. 1994, iar actele semnate de Mușunoiu, Galea și Moțoc îl împuterniceau pe Avram să ridice cauciucurile de autoturism pentru secția Toflea. Totul perfect legal, un singur lucru șchiopăta: secția Toflea nu avea în dotare nici măcar un singur autoturism! Funcționarei Aglaia Stepu, care a îndrăznit să-i atragă atenția lui Mușunoiu că operația era ilegală, directorul i-a tăiat-o scurt: „Aglaio, vezi-ți de treburile tale!"

Procurarea de cauciucuri n-a constituit decît un aperitiv; marile afaceri abia se conturau la orizont. Încă înainte de trecerea secției Toflea la I.J.I.L. — Galați, „brigadierul" obținuse de la Centrala industrială de anvelope și mase plastice („Danubiana") din București o comandă masivă, pentru 6 000 cuțite de debitat cauciuc tip M.T.D. și M.T.L. Prelucrarea lor reclama un înalt grad de tehnicitate, toleranțe sub o zecime de milimetru la centrare, planeitate perfectă etc. Or, la Toflea se lucra în condiții meșteșugărești, cu cleștele și hîrdăul, cu femeile și copii schimbîndu-se la foale și la căratul apei, cu plata retribuției în casa lui Avram, lîngă o găleată cu vin. Cam greu de presupus că în aceste condiții se putea realiza planeitatea mult visată.

— Ce ne facem? — s-a plîns Avram lui Mușunoiu. — Ne-am ars cu cuțitele. Conform contractului, în fiecare zi de cinci ale lunii trebuie să livrăm cîte cinci sute de cuțite și pe noi nu ne țin balamalele. Dar banii i-am păpat.

— Nu te amărî, Avrame, se aranjează, oameni sîntem — l-a asigurat Mușunoiu.

Și directorul a dat dispoziții ca aceste cuțite să se execute, noaptea, într-unul din atelierele I.J.I.L. — Galați, deși scriptic se executau la Toflea. Și astfel s-a făcut că secția a putut livra „Danubianei" peste cinci mii de cuțite M.T.L. și M.T.D.

Dar Mușunoiu nu era bunul samaritean, dorea să fie răsplătit pe pămînt și nu în cer pentru serviciile sale. Ce a urmat reiese dintr-o declarație a lui Gheorghe Avram nu lipsită de savoare, dar, în fond, atît de întristătoare:

„Pentru faptul că Ștefan Mușunoiu, inginerul Gheorghe Chitic și contabilul-șef Ilie Nichita mi-au înlesnit confecționarea pieselor avute în secție, mi-au pretins sume de bani... I-am predat lui Mușunoiu într-un plic 3 000 lei, iar acesta mi-a aruncat plicul spunîndu-mi că e prea puțin pentru efortul făcut și am fost nevoit să-i mai pun 1 000 lei în plic... În două rînduri au venit la secția Toflea, Ștefan Mușunoiu și Ilie Nichita și mi-au pretins să le fac rost de un vițel, iar eu am spus că nu am de unde, nu am nici vite, nici bani, iar ei mi-au spus că mă privește, căci altfel nu primesc lefurile".

Citești și te minunezi. Directorul unei mari întreprinderi se tîrguiește ca un precupeț, pe banii statului, cu utilajele statului, cu retribuțiile statului, pentru un vițel. Iar dacă vițelul nu se prezintă la apel, nu plătește retribuțiile. Scurt și cuprinzător. Oricum, amenințarea și-a făcut efectul și Avram a furnizat vițelul. A bătut o depeșă sau a telefonat (nu se știe): „Veniți urgent automobil, procurat marfa". Și tot el descrie ce a urmat:

„Era noapte. Ei (Mușunoiu și Nichita) nici nu au coborît din mașină. Cred că erau aproximativ 60—70 kilograme carne de vițel pe care aceștia nu mi-au plătit-o pînă azi. Și nici nu a fost vorba să mi-o plătească". (Ce ingratitudine!) Avram a încercat să revină asupra acestei declarații, dar faptele sînt încăpățînate, tribunalul reținînd din afacerea cu cuțitele că „Ștefan Mușunoiu a prilejuit plăți nelegale cu titlu de manoperă prin aprobarea șlatelor de plată care nu prezentau realitatea, iar Gheorghe Avram a contribuit la plăți nelegale prin întocmirea pontajelor în care a înscris executarea tuturor operațiilor de către muncitori din subordinea sa, deși parte din operații au fost executate mecanic de alte persoane. S-a plătit manoperă în valoare de 123 027 lei, dar cu valoarea reală de 18 551 lei". (O altă expertiză aprecia prejudiciul la o cifră ceva mai mică, apropiindu-se însă și ea de 100 000 lei.)

Colaborarea de afaceri dintre Mușunoiu și Avram a îmbrăcat și alte aspecte, dintre care unul cu adevărat neașteptat, și anume, de ordin estetic. Secția Toflea a executat, la un moment dat, clești de sudură pentru Șantierul Naval Galați. Deoarece însă, după cum am arătat, la Toflea nu se lucra decît manual, cleștii produși acolo nu arătau prea strălucit. Treaba o făceai, dar te cuprindea jalea cînd îi luai în mînă. Sudorii erau deprimați, simțul artistic și mîndria profesională ale lui Gheorghe Avram sufereau.

„Se aranjează" — l-a liniștit Mușunoiu, care a recurs din nou la procedeul verificat. A dat dispoziții ca o serie de repere — dintre care unul ne-a reținut îndeosebi atenția, datorită denumirii ginga șe: fluturele — să se execute mecanic la Galați, în timp ce în scripte apăreau ca fiind realizate manual la Toflea. Normele de timp pentru execuția integral manuală nefiind revizuite, secția Toflea primea, așadar, o sumă mult mai mare decît i se cuvenea. Mai precis, s-au executat 10 471 clești automat și nu manual, cu un prejudiciu pentru stat de 47 840,50 lei.

De ce directorul Mușunoiu și contabilul-șef Nichita au acceptat să patroneze o asemenea operație? De bună seamă, carnea de vițel fusese consumată, trebuiau găsite, pentru a-i convinge, alte argumente.

Într-o bună zi, Nichita a apărut fudul cu un ghiul de aur dăruit de Avram. „Bun băiat, Avram ăsta!" Sufletul duios al contabilului a fost impresionat și de un pachet de obligații C.E.C. Soția lui Nichita a confirmat la proces că acesta a adus acasă, nu se știe de unde, obligații în valoare de 2 000 lei. La anchetă s-a elucidat de unde. Istoria are un caracter grotesc.

Casiera Ioana Grigore a fost luată de acasă, după program, de Avram și transportată la sediul I.J.I.L., fiind astfel silită a-și lăsa sarmalele pe foc. După cîtva timp a sosit la sediu și Nichita, care i-a spus casierei să aștepte. Între Avram și contabilul-șef a urmat un conciliabul discret, în care au jucat un rol major obligațiile C.E.C. Apoi Nichita a ordonat casierei: „Faceți plățile!" Ulterior, Avram l-a mai înmuiat — la propriu și la figurat — pe Nichita și cu alte argumente, dăruindu-i niște damigene cu vin. Șoferul Ioan Nicolau se referă, într-o declarație cam alambicată, dar de o plastică expresivitate, la: „relațiile pe care Gheorghe Avram le avea cu angajații I.J.I.L., la cadourile de vin, rachiu... la transporturile de păsări și carne pe care le făceam cu mașina lui Avram și pe care odată ajunși la Galați le lăsam în mașina parcată în incinta întreprinderii".

La un moment dat, sfera de acțiune a faimoasei secții Toflea a cuprins și C.F.R.-ul. S-ar fi zis că secția era predestinată să exercite o acțiune dizolvantă asupra anumitor șefi și șefuleți.

În cadrul regionalei C.F.R. Galați ființa un atelier așa-numit E.C.T. al cărui șef era inginerul Anton Gogulenco. Un fost coleg de facultate, Gheorghe Chitic, care, vă amintiți, lucra tot la I.J.I.L.-Galați, s-a înfățișat la Gogulenco.

— Măi frate, nu ai nevoie de truse de turnătorie? Băieții de la Toflea au confecționat atîtea că n-au ce face cu ele.

— Mersi, n-am nevoie.

— Poate că totuși...

— Cît iese din asta?

Cînd a aflat că-i „iese" ceva, s-a înseninat:

— Atunci se schimbă treaba.

Pentru a-și liniști conștiința, Gogulenco l-a chemat pe turnătorul Eugen Bălan.

— Bălane, avem sau nu nevoie?

— Nu, tovarășe inginer.

— Știi, s-ar putea să primim doi lei pe bucată.

Bălan, om cinstit, nu i-a dat nici o atenție, iar la proces a declarat că în acel moment i-a considerat pe cei doi „neserioși". În instanță Gogulenco și Chitic au afirmat — pentru a se eschiva — că totul nu fusese decît o glumă, dar le-a pierit pofta de rîs cînd li s-a explicat că „fapta inculpatului Anton Gogulenco... întrunește elementele infracțiunii de luare de mită prevăzută de articolul 254 Cod Penal" și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani.

Cu aceasta, episodul Gogulenco nu s-a încheiat. După truse au urmat cuțitele.

În atelierul pe care-l conducea, Gogulenco avea opt strungari care-și confecționau singuri cuțitele și totuși inginerul a comandat de la Toflea nu mai puțin de 2050 cuțite, adică 250 de cuțite de fiecare strungar. O adevărată ploaie de cuțite părea că s-a abătut asupra E.C.T.-ului, sub privirea blajină a lui Gogulenco.

— Ce ne facem cu atîtea cuțite, tovarășe inginer? — s-a plîns Bălan.

— Stai în banca ta că ești prost, eu știu ce fac, am pregătire specială, tu nu te pricepi.

În adevăr, turnătorul nu se pricepea la matrapazlicuri și nici nu-și dorea o asemenea calificare, în schimb Gogulenco era gata recîclat. Așa că a făcut două note de comandă pentru cuțite, pe care le-a dat la aprobare separat, pentru ca să nu bată la ochi cifra prea mare, creînd un stoc supranormativ și provocînd un prejudiciu de peste 70 000 lei. Abia la proces i s-a dovedit acestui om — care-și punea în punct subalternii repetînd că numai el știe ce face, avînd diplomă în regulă, în timp ce simplii muritori nu trebuie să-și bage nasul unde nu le fierbe oala — că singura diplomă care contează este cea a cinstei nepătate. Iar pe aceasta nu o eliberează Politehnica, ci viața însăși. Chiar și în fața tribunalului, inginerul părea a cere socoteală judecătorilor: „Vreți să faceți din mine un ratat!" Ca și cum judecătorii erau de vină că un inginer care trebuia să dea exemplu altora a ajuns pe banca acuzaților pentru că nu-l interesa decît: „Cît iese din asta?". Cu această ocazie i s-a răspuns și la întrebare: ies șapte ani închisoare. Și pentru ceilalți inculpați au ieșit cam tot pe atît: nouă ani pentru Mușunoiu, nouă ani pentru Avram, șase ani pentru Nichita etc., pentru faptele citate și pentru altele pe care nu le-am menționat. Așadar, plicurile cu hîrtii albastre („pentru efortul făcut", vorba lui Mușunoiu), vițelul încărcat, noaptea în mașină, ghiulul de aur, obligațiile C.E.C., damigenele, totul s-a spulberat.

Și totuși, cum s-a putut întîmpla o asemenea tristă istorie? „Ștefan Mușunoiu lucra de unul singur — ne explică președintele completului de judecată, Vladimir Nicolescu, din Tribunalul județean Galați. În spatele excesului de autoritate de care-i plăcea să facă paradă, se ascundea un om necinstit, care nu visa decît avantaje personale. Pentru aceasta și-a ales drept colaboratori oameni slabi, supuși, pe care i-a antrenat în afaceri necurate. În fosta conducere I.J.I.L. munca colectivă nu funcționa decît pe hîrtie. Avram a descoperit adevărata fire a lui Mușunoiu și s-a înțeles de minune cu el. Și mai trebuie subliniat și concursul involuntar al unor gură-cască. Mă refer, de pildă, la cei care au aprobat cu ușurință „achizițiile" lui Gogulenco. Este trist, desigur, că oameni ca Mușunoiu — conducătorul unei întreprinderi cu sute de angajați, pe care el însuși trebuia să-i educe! — oameni cu studii, ingineri, economiști au putut abdica de la cele mai elementare îndatoriri morale și profesionale. Această prăbușire a fost însă facilitată de pasivitatea colectivului, care a observat... și a tăcut".

Concluzia se impune de la sine.

Am fost informați că la judecată ușile sălii de ședință s-au rupt din cauza afluenței de public, care dorea să vadă cu proprii ochi cum se împarte dreptatea. Și, fără a se ține seama de rang, de patalamale, de studii sau de orice alt considerent, dreptate s-a făcut.

LIONEL NIȚESCU ■

Desen de DANIEL TOLCIU ■

MEDICII

La fel ca despre oricare dintre oameni și oricare dintre zei, și despre medici și morala lor poți auzi ori spune și bune și rele.

Iată, de pildă, cîteva mostre de vorbe rele :

Mă amuză vanitatea — cultivată și predată ca o ștafetă din generație în generație — de a-și spune, reciproc, încă din anul I de facultate, „domnu doctor" ; mă amuză, spun că are iz de mentalitate de castă, dar recunosc că are și eficiență, chiar pentru bolnavi.

Mă dezgustă cînd aflu istorii de felul aceleia pe care mi-a împărtășit-o un bărbat în vîrstă : „Am fost cu nevastă-mea la un doctor. I-a spus, fără să-i facă vreo probă științifică, vreo cardiogramă sau mai știu eu ce, că e bolnavă de inimă și i-a prescris un tratament intens care i-a provocat o stare de slăbiciune, tot intensă, încît a început să cadă din picioare. Odată a căzut în geamul unei uși, s-a tăiat la frunte, atît de puternic încît a rămas cu o cicatrice. Am întrerupt tratamentul, soția mea și-a revenit și ne-am dus la alt medic — nu profesor, nu distant și nu grosolan ca acel dintîi — dar ceva mai conștiincios, care a constatat că ea nu suferă cu inima, că tratamentul a fost total greșit și, cu un alt tratament mult mai simplu, pe măsura adevăratei boli, mi-a pus femeia pe picioare. Am rețeta semnată de cel dintîi, deci dovada incapacității sau superficialității lui, dar nu vreau să fac vorbă. Pentru că ei țin unul cu altul iar noi sîntem bătrîni și avem nevoie de medici. Știți, și tacuisses, philosophus mansises". Respect dorința interlocutorului meu mă prefac că n-am priceput jocul de cuvinte din dictonul invocat și nu scriu numele doctorului cu pricina, însă nu mă pot opri să nu spun că istoria aceasta, ca și altele, mi-a amintit de un alt joc de cuvinte, al lui Heine, bazat pe cuvintele profaxen și faxen, primul cuvînt însemnînd profesor universitar, iar al doilea farsor.

În sfîrșit, văzînd copii de medici, copii care au de pe la 18 ani, în paralel cu părinții lor, autoturism, nu mă pot opri să nu constat că și medicii contribuie la alcătuirea categoriei aceleia, bizare și cam cinice pentru starea masei societății noastre.

Dar să le lăsăm pe cele rele deoparte și să trecem la cele bune, pentru că acestea au ponderea, greutatea ; pentru că acestea reprezintă regula. Și să trecem, la cele bune, în chipul cel mai concret.

Iată, de pildă, închipuiți-vă că vă aflați într-un salon de spital și că un om îmbrăcat într-o pijama peste care are un halat din diftină groasă — un bolnav — un om simplu, preocupat de ceea ce spune și nu de cum spune, vă mărturisește :

„Am avut ocazia să cad ca un copac. Acum 11 ani. În urma unei noxe. Intru foarte ușor în comă. Prima dată, am stat 200 de zile internat și medicii nu mai știau ce să-mi facă. Îmi reveneam și iar cădeam, îmi reveneam și iar cădeam. Apoi, m-au adus aici și m-am trezit la capul meu cu o doamnă care mi-a spus : drăguță, în 4 zile te pun pe picioare. Și chiar așa a fost. Boala tot o am, dar îmi știu tratamentul, vin singur periodic aici și în rest îmi pot duce viața normal. Nu vă puteți da seama ce înseamnă asta !".

Scena s-a petrecut la **Iași** și mărturisirea notată mai sus o privea pe **conf. dr. docent Vera Pencea, șefa secției de endocrinologie din Spitalul nr. 1.**

Sau, tot de pildă, închipuiți-vă că aflîndu-vă în cabinetul unui medic — deci al unui reprezentant al acelei bresle bintuite în asemenea măsură de pizmă, încît, încă din antichitate, a apărut o expresie care o privește în chip cu totul special : invidia medicorum — și că îi auziți pe acel medic, el însuși un specialist remarcabil, spunîndu-i unui pacient exact aceste vorbe : „Dacă sînteți în tratamentul doctorului Ovidiu Popovici ați avut o șansă deosebită ; nu înțeleg de ce ați mai venit la mine ?!".

Replica aparține doctorului **Adrian Ciorăscu, medic primar oncolog la Spitalul „Colțea"** din București și se referă la doctorul **Ovidiu Popovici, medic primar, șef de secție clinică la Institutul oncologic București, membru corespondent al Academiei de Științe Medicale din R.S.R.**

În sfîrșit, mai închipuiți-vă, de asemenea de pildă, că în Drumul Taberei, cartier din București cu proporții de sector, o policlinică a fost transformată dintr-un loc de speranță dar și de spaimă într-un loc numai al speranței și al unei liniștitoare ambianțe, pentru că doctorul **Ioan Alexandru Boanchiș, medic șef** al acestei policlinici, muncind cu obstinație — și ajutat și de colectivul său și mai ales de doctorul **Claudiu Tănăsescu** — a împodobit-o cu numeroase lucrări de artă.

Așa, tot dînd exemple, am lămurit, implicit, și de ce tocmai la acești medici am căutat răspunsul la o întrebare, singură dar sintetică :

Ce înseamnă morala profesională pentru dumneavoastră ? Însă nu teoretic, ci cît se poate de concret !

E momentul în care nu-mi rămîne decît să tac și să vă las, pe dumneavoastră, cititorii, în fața celor trei răspunsuri. Dar nu înainte de a-mi spune propria mea concluzie despre medici și conștiința lor profesională : tot niște oameni cu probleme, cu frămîntări ; tot niște oameni care au și ei uneori slăbiciunea să se îmbolnăvească. Iar atunci, ceilalți, oamenii bolnavi, rămîn singuri.

Dr. Vera Pencea : La Cacica nu se iodează seara cît trebuie.

Iar un endocrinolog se formează complet în vreo 10 ani.

— „Ați abordat o problemă deosebit de vastă care, mult discutată din toate timpurile, nu va putea fi desigur epuizată în acest scurt dialog. Fără îndoială că relațiile dintre medic și bolnav trebuie să se desfășoare pe multiple planuri, în condițiile celei mai depline și exigente morale. Dar morala nu epuizează decît unele din fațetele acestei realități. Astfel, prima cerință, care poate fi considerată dealtfel ca aparținînd moralei, o constituie, pentru un medic, **competența profesională.** Consider că din acest concept derivă toate celelalte. În zadar ne vom sacrifica timpul, puterea de muncă, în zadar vom avea toată bunăvoința de a vindeca bolnavul, dacă acestea nu sînt dublate de o înaltă calificare, de un larg bagaj de cunoștințe generale și de specialitate, ținut constant la curent cu cele mai recente achiziții ale științei.

Pregătirea profesională temeinică a unui medic capătă însă sens și valoare numai dacă este aplicată **sub semnul dragostei față de om, față de nevoile și suferințele sale, debarasată de interese mărunte și eliberată de aspecte birocratice.** Fiecare dintre noi știe ce semnificație are, pentru cursul vieții lor, sănătatea. Nimic nu poate fi mai înălțător decît să poți da semenilor tăi această prețioasă sănătate și consider că nimic nu poate depăși satisfacția de a vedea scînteia de fericire din ochii unui om pe care l-ai ajutat să învingă boala".

După aceste puține cuvinte, tovarășa doctor Pencea a ținut să părăsim cabinetul ei și să mergem să văd direct cum sînt îngrijiți bolnavii în secția pe care o conduce. Nefiind de specialitate, impresiile mele, frumoase dealtfel, n-ar avea decît valențe afective, încît prefer să reproduc o parte din replicile, din meditațiile dumneaei, care, de fapt, tot despre grijile, despre obsesiile responsabilității medicale, tot despre morala profesională concretă fac dezvăluiri :

„Trebuie să fim atenți cu profilaxia gușei. La Cacica nu se iodează sarea cît trebuie. Plec pe 9 la salină. Doctorul Nicolae Reuț de la Suceava nu-i mulțumit cum se lucrează cu stropitorul ăla cu iod. Dacă vă interesează problema, apelați la doctorul Ioan Negoescu, directorul Institutului de endocrinologie, are mult mai multe date decît noi".

„Nu-s specialiști destui. Noi, toți din clinică, dăm consultații și la policlinică. Dar în viitor ? Se aude că se vor face endocrinologi din generaliști. Colectivul secției e alcătuit din oameni foarte bine pregătiți ; noi tot facem cursuri de perfecționare, vineri plec pentru asta la Huși ; se citește foarte mult ; studenții buni sînt ; numai că un endocrinolog se formează complet în vreo 10 ani".

Dr. Ovidiu Popovici : Înainte de orice să verific și să elimin posibilitatea existenței unui cancer ; iar cu celelalte eventuale boli ne mai descurcăm noi.

— Profesia de medic implică — pentru omul, pentru individul viitor medic — niște particularități chiar de la începutul formării sale. Niște particularități pe care trebuie să le cultive o viață întreagă pentru că trebuie să răspundă la două mari solicitări, la două mari nevoi ale omului bolnav : **să aibă o competență profesională deosebită și să mai aibă și anumite calități intrinseci umane.** Iar forța rezultată din suma acestor două cerințe-calități trebuie permanent folosită — înaintea fiecărui bolnav — pentru a creea o legătură, o relație specială care, mai ales prin finalitatea ei, să însemne, să fie : **încrederea și faptic, colaborarea bolnavului la actul medical.** Nu-i ușor să găsești coarda sufletească sensibilă a fiecărui bolnav în parte și totuși trebuie să o descoperi de la început pentru că numai așa poți beneficia — și tu, medic, și tu, bolnav — de puterea acelei aș numi-o enzime, care este colaborarea.

Însă dincolo de relația personală medic-pacient, dincolo de această relație individuală directă repetată de n ori, dincolo de imperativele morale pe care am spus că le implică, tot de morala profesională a medicului aparține și **participarea** sa **la rezolvarea problemelor de sănătate care se pun în fața întregii populații,** participarea — adică munca, dăruirea, de dorit efectivă și integrală — **la rezolvarea problemelor sociale cu care, inevitabil, se confruntă o națiune** care-și schimbă destinul printr-un efort colectiv, o națiune **care aspiră și se luptă concret pentru a ajunge la un alt grad de bine,** de civilizație, o națiune care — obiectiv, ca urmare a proceselor de industrializare, de aglomerare urbană a populației, de intense mișcări de populație și toate celelalte — se găsește în fața unor probleme, inclusiv de ordin sanitar, medical, cu care nu s-a mai confruntat. Este domeniul, aș zice frontul, în care responsabilitatea conștiinței medicului trebuie să facă pasul de la particular la general ; concret, pasul de la lupta cu efectele individuale la lupta cu cauzele generale ale bolilor ; pasul de la tratament la prevenire ; pasul de la starea de ignoranță sanitară a omului nebolnav dar pîndit de boală la starea de cultură sanitară a lui, pas realizabil de către medici prin muncă de educare și prin exemplu personal ; pasul de la o activitate strict medicală la o activitate social-medicală.

Dr. Ioan Alexandru Boanchiș și dr. Claudiu Tănăsescu

Și-acum, să mă opresc — așa cum mi-ați cerut — la domeniul meu de activitate. De fapt, voi exemplifica, voi concretiza tot ideile de mai sus. Iată, noi, cei de la Institutul oncologic din București, ne străduim să prevenim și să combatem o boală cu care se confruntă întreaga omenire : cancerul. Iar dacă rezultatele luptei împotriva cancerului nu sînt la nivelul dorințelor și posibilităților noastre, aceasta se datorește printre altele și insuficientei atenții acordate unor factori din mediul înconjurător, a unor obiceiuri și habitusuri (fumatul, băutul alcoolului, lipsa de igienă etc.). Azi se apreciază că — în circa 80 la sută din cazuri — în apariția și evoluția unui cancer intervin unul sau mai mulți factori din mediul exterior. De aici decurge, se impune **necesitatea luptei pentru diagnosticul precoce ;** o necesitate considerată astăzi ca problema numărul unu spre a cărei rezolvare trebuie să se îndrepte eforturile tuturor specialiștilor, o necesitate de care depinde însăși eficiența combaterii tumorilor maligne. (De pildă și în paranteză fie spus, examenele prin citologie exfoliativă — pentru depistarea cancerelor sferei genitale feminine — examene practicate la noi, ne-au dus, pe acest plan, al depistării precoce, la rezultate de un randament apreciat și-n alte țări.).

În țara noastră, dîndu-se o atenție specială rolului prevenirii și combaterii cancerului, se fac, acum, eforturi deosebite pentru a se creea — printr-un **program național** — un cadru eficient de combatere a acestei boli, o coordonare a tuturor forțelor astfel încît să se poată răspunde — la nivelul cunoștințelor, al achizițiilor științifice actuale din lume — tuturor problemelor ridicate de această maladie cu aspect social.

Această luptă — concentrată, vizînd esențele și folosind mijloace de calitate superioară — presupune, firește, o pregătire pe măsură, o pregătire continuă a întregului corp medical ; presupune o participare directă atît a unităților de asistență cît și a celor de cercetare, atît ale unităților Ministerului Sănătății cît și ale unităților altor departamente, precum și a celor de învățămînt medical.

Însă nu trebuie uitat că **baza diagnosticului precoce o constituie examenul clinic,** abia după care se apelează, pentru precizare, la investigațiile paraclinice sau de laborator. Trebuie mizat pe **simțul clinic** și trebuie cultivat simțul clinic. Pentru că este de-acum cunoscută eficiența **consultației oncologice obligatorii și sistematice pentru toți bolnavii care se adresează unui cabinet medical, indiferent de acuzele sau suferințele pe care le prezintă.** Dacă — odată cu cele peste 20 de milioane de consultații care se fac anual în țară — s-ar face și o investigație sumară dar mai complex orientativă, atît în domeniul de activitate al specialistului solicitat de pacient dar și în general, mult mai multe cancere ar putea fi descoperite în stadii curabile decît se face azi. Deci fără cheltuieli — însă cu bun-simț, cu bunăvoință, cu responsabilitate morală profesională și, bineînțeles, cu o orientare oncologică serioasă — ar putea fi ajutați enorm de mulți bolnavi. Medicul de orice specialitate, cînd se află în fața unui caz nou, a unui pacient nou, indiferent de patologia pe care o prezintă, așa ar trebui, foarte pragmatic dar foarte înțelept, să gîndească : Înainte de orice, să verific și să elimin posibilitatea existenței unui cancer ; să folosesc deci șansa de a acționa cît mai devreme, iar cu celelalte eventuale boli ne mai descurcăm noi !

Totodată, e stringent necesar ca noi, medicii, să ne consacrăm o parte din activitatea, din munca, din timpul nostru, educației sanitare a maselor, a educației sanitare în general, educației oncologice în special. Oamenii trebuie convinși că nu atît boala omoară, cît neglijența.

Dr. Ioan Alexandru Boanchiș : Igienizarea se poate face și prin artă.

Policlinica aceasta deservește o populație de circa 200 000 de locuitori adulți la care se adaugă încă 25 000, asistați la locul de muncă. Ea cuprinde 21 circumscripții medicale, comasate în trei dispensare, 13 circumscripții de întreprindere, 2 centre stomatologice, cu un total de 15 unități de lucru. Avem asigurate și asigurăm majoritatea specialităților medicale. În această policlinică, indicele de aglomerare este — față de normele Ministerului Sănătății — aproape dublu. Am ținut să încep cu acești concreți parametri cantitativi pentru că numai așa, de la acest temei informativ, se poate înțelege că — deontologic privite lucrurile — colectivul policlinicii nu poate face față acestui volum de muncă decît prin **abnegație.** Colectivul nostru reprezintă o mină de oameni care-și dedică tot timpul lor cauzei sănătății acestei mari mase de pacienți.

Și-acum — tot în cadrul deontologiei noastre concrete — despre grija pentru bolnavi prin folosirea a ceea ce ați numit medicamentul-artă. Mai întîi, istoria ideii. Eram și sînt medicul curant al foarte multor artiști plastici ; iar, pe de altă parte, eram conducătorul acestei policlinici găzduite într-o clădire spațioasă, aerată, luminoasă, frumoasă, dar cu pereții goi. M-am gîndit că aș putea folosi cele două, nu puteri, ci șanse ale mele, în folosul pacienților. Și mi-am propus ca în paralel cu îmbunătățirea condițiilor igienico-sanitare să **căutăm să umanizăm cît mai mult această instituție,** unde numărul pacienților fiind foarte mare și așteptarea este foarte mare. Să facem — așteptarea — mai plăcută și chiar instructivă, educativă. Și am reușit ! Cum ? Prin obiectele decorative din jurul policlinicii, obiecte donate de artiști plastici, precum și prin expozițiile de pictură, de acum numeroase. Inițiativa ne-a aparținut, însă la rezultatele de azi n-am fi ajuns dacă Octavian Olaru n-ar fi dăruit policlinicii și implicit colectivității cetățenilor din Drumul Taberei „Ginditorul" său ; dacă Dumitru Rădulescu n-ar fi dăruit „Fintina" sa ; dacă Bodea Costel n-ar fi dăruit ceramica sa denumită „Inima" ; dacă Florin Dinescu, directorul întreprinderii „CESAROM", unde s-au executat o parte din lucrările amintite, nu ne-ar fi dăruit înțelegerea sa bună chiar și un sprijin material ; dacă pictorul Vasile Celmare și același director Florin Dinescu nu m-ar fi înțeles, nu s-ar fi entuziasmat și nu ar fi dăruit din timpul lor pentru ca, împreună, toți trei, să definitivăm întregul concept de decorare a policlinicii — încît, astfel îmbogățită cu obiecte ceramice și mozaicuri, cu subiecte medicale, ea să dobîndească și un rol în bătălia pe care o ducem pentru educarea sanitară a pacienților. Mi-am îngăduit să spun că am reușit pentru că, iată, policlinica a devenit centrul cultural al Drumului Taberei ; lumea din acest cartier vine aici și ca la o galerie de artă. Oamenii se comportă în incinta policlinicii mai cu grijă, mai cu respect, așa ca într-un muzeu, ori un templu al sănătății și artei. Prin artă am obținut igienizare. **Oamenii au reacționat, mă refer atît la pacienți cît și la însuși colectivul nostru.** Iar constiința mea profesională, mărturisesc, a înregistrat o bucurie, o împlinire. Dar, acum, tot ea, mă obligă la noi planuri, la noi acțiuni. În laboratorul nostru se fac 500 de analize pe zi, a fost nevoie de spații de lucru mai mari și le-am găsit. Cu mijloace proprii am realizat o stație de radioamplificare prin care, de cîteva ori pe zi, se transmit informații despre diferite boli și se dau sfaturi medicale. N-avem ortoped, endocrinolog, neurolog ; oamenii fac radiografii la noi și se duc cu ele, încă ude, să le interpreteze specialiști aflați prin alte colțuri ale Bucureștiului. Am lansat teste de opinie, atît în rîndul pacienților, cît și în rîndul cadrelor medicale ale policlinicii ca să aflăm ce mai trebuie de făcut și în ce ordine de urgență pentru ca activitatea colectivului policlinicii să fie mai eficientă, mai bună. Pe scurt, am rezolvat probleme, rezolvăm probleme și vom rezolva probleme. Conștiința profesională nu-i tocmai comodă.

Nelu IONESCU ■

VACANȚA, UN TEMEI AL MUNCII

La cota 1976, Bușteni a devenit omologul montan al Costineștilor și a împlinit 25 de ani de cînd o paradisul vacanțelor copilăriei

Se pare că anul acesta studenții au acaparat pur și simplu Bușteniii. Stațiunea care a împlinit un sfert de veac de cînd e paradisul vacanțelor copilăriei, al coloniilor de preșcolari și al taberelor de elevi — care își au deja zonele lor bine stabilite în perimetrul orașului, încît au dat denumiri atîtor locuri, vile și străzi — a devenit omologul montan al universului solar de la Costinești. *Floricica, Brădet, Scărișoara, Piatra Craiului*..., 17 vile, toate de pe artera principală a orașului și toate vilele ce străjuiesc drumul spre cabana Gura Diham sînt ale studenților din toate centrele universitare din țară. Ale celor mai buni, ale celor care au merit peste șapte. Cîte 400 pe serie, între 7 iulie și 7 septembrie, cu un sejur gratuit de 12 zile, studențimea domină anul acesta stațiunea, fiind, după Costinești, cea mai mare tabără destinată ei, dar nu singura tabără montană. (Numai pe Valea Prahovei este secondată de taberele de la Sinaia, Pîrîul Rece, Predeal și urcînd mai departe pe hartă îi găsim pe beneficiarii amfiteatrelor universitare la Brașov, la Balvanyos în județul Covasna, la Izvorul Mureșului din Harghita, și mai departe la Suceava și în alte locuri pitorești din țară). Tabăra de la Bușteni, timp de trei serii, este patronată de centrele universitare Timișoara și Petroșani, iar în continuare va fi condusă de centrul de la Cluj-Napoca. Formația „Corindon" a Casei de cultură a studenților timișoreni, ca și „Discoteca" Facultății de inginerie chimică au fost, volens nolens, trimise în deplasare trei ori douăsprezece zile la Bușteni pentru seriile cultural-distractive ale taberei. Se dansează strașnic serile, chiar dacă ziua s-a escaladat vîrful Omu, chiar dacă s-au stabilit recorduri de traversat versanți sau de înconjurat Platoul Bucegilor, cu febră musculară, cu purtatul fetelor în circă... Serile lor de poezie sînt de rafinat gust, serile lor de dezbateri sînt grave și consistente în idei și în informație, zilele lor de muncă patriotică la Fabrica de hîrtie sau altundeva sînt zile de muncă adevărată. Iar cînd plouă — dar cum plouă la Bușteni ?!, nimeni n-a observat că din 12 zile, 6 chiar a plouat de-adevăratelea — pe stadionul orașului tot s-au disputat pasionante meciuri de fotbal între centrele universitare. Între tabere, și, desigur, de sub umbrele, fetele au făcut galerie — ce păcat însă că în această serie sînt prea puține fete, oftează băieții —, și tot s-a făcut măcar un tur pînă la cabana Gura Diham și înapoi. „Bușteniului", gazeta taberei, în ediții speciale și de lux, stă expusă în fereastra Cantinei nr. 1. Și chiar dacă nimeni, nici măcar filologii, n-a făcut măcar aluzie dacă nu analogie cu „Bușteniarii", avangardista revistă a tinereții lui Bogza, nu e mai puțin lipsită de curaj, ori mai puțin serioasă. Dar azi, 29 iulie, nu fiindcă plouă, ci fiindcă e ajun de sfîrșit de serie, e vremea măștilor. Se stă în camere și Colombinele își pregătesc costumele pentru tradiționalul carnaval.

★

Tabăra de școlari și pionieri e în ziua de relax, ziua de curățenie, cînd vilele sînt pregătite să-și primească alți oaspeți, dar sînt în plină activitate taberele speciale ale Inspectoratului școlar al municipiului București de la cabanele Gura Diham și Căminul Alpin care, împreună, totalizează pe serie peste 260 de elevi. Serii scurte de o săptămînă, așa fel încît tot mai mulți școlari bucureșteni să se bucure de frumusețea muntelui și de neuitatul foc de tabără din mijlocul brazilor, de sub răcoarea serii, în șipotul izvorului care le cîntă cîntece de leagăn din dosul ferestrelor cabanei. Ei, plus alți 200 de copii ce poposesc cîte 14 zile în tabăra tradițională a elevilor și pionierilor din toată țara, ei, cei de vîrsta cercului, ca și cei de vîrsta ursuleților din pluș, ei, coloniile de preșcolari sînt nu rareori insomniile și neliniștile gospodarului stațiunii, Marcel Dospinescu, omul care aleargă și cîte 12 ceasuri zilnic ca să le asigure 5 mese pe zi, cu cît cinci meniuri la prînz, să le asigure zarzavaturile cele mai proaspete, fructele cele mai bune, carnea cea mai bună... Numai copiii și tinerii din stațiune consumă zilnic o tonă și jumătate de legume și de zarzavaturi, iar de cînd s-au deschis coloniile de preșcolari, adică de la 15 mai (și vin cîte 550 odată, și au poposit pînă acum șase serii, sejurul lor fiind de 21 de zile), au consumat o tonă le miere de albine. Și singura lor obligație față de bunul bunic Dospinescu este să înghită neapărat 600 grame de lapte pe zi. Aici nu se admite nici o excepție.

Aproape de poala muntelui Zamora, albă și construită din unghiuri și linii frînte de parcă ar fi un desen de copil, stă, printre alte 14 vile cu destinația colonii pentru piticii între 3 și 6 ani, vila Zambila. Vila unde vine de 20 de ani Grădinița cu orar normal nr. 27 din Ploiești, adusă de directoarea ei, Olga Socol. Ca de obicei, a venit mai întîi ea singură, cu cîteva colege educatoare, ca să pregătească ambianța micilor locuitori de 21 de zile ai vilei. Intransigentă în materie de pedagogie, ține foarte mult la adaptarea rapidă a copilului la noul mediu. De aceea a adus fiecărula jucăria pe care o iubea cel mai mult și i-a așezat-o pe pătuțul pe care urma să doarmă, le-a adus tuturor hăinuțele cele mai dragi, le-a adus pentru „1001 de seri" televizorul de la grădiniță, le-a adus-o, mai ales, sau în primul rînd, pe tanti bucătăreasa, pe Veronica Constantinescu, și pe Georgeta Tănase, ajutoarea ei, care nu acceptă nici măcar prăjiturile să le facă altcineva, să le ia cumva de la laboratorul central al stațiunii. Ele știu că o altă obsesie, tot atît de pedagogică, a directoarei sînt caloriile. Dacă nu le asigurăm minimum 3 000—3 500 zilnic, e scandal mare. „Dar așa se face că piticii mei au luat în greutate cîte 800 grame în două săptămîni, de cînd am venit aici".

Sosind mai de departe, neputînd veni cu tot inventarul, cam tot atît au luat în greutate și piticii din Constanța, ca și cei din Satu Mare, aflați acum în sejurul lor estival la Bușteni, în stațiunea care de 25 de ani îi primește părintește pe toți copiii țării.

CICI IORDACHE ■

„Din inimi iubim primăvara, noi creștem odată cu țara"

Teribil de gravi pot fi acești copii ! „Nu, tovarășe, n-ați înțeles. Este adevărat că la noi în sat copiii știu să schieze de la patru-cinci ani, că schiurile sînt confecționate în sat, dar la școală nu mergem pe ele. Știți cum sînt azi drumurile : cu mașini și zăpada nu e uniformă peste tot. Cu schiurile ne dăm pe dealurile Lăpușului..." Și Claudiu Zaharia, pe care l-aș fi putut întreba mai întîi ce înălțime are, nefiind mai răsărit de o șchioapă, îmi povestește cu mîinile încrucișate pe piept cum a fost delegat la Forumul din acest an : „Nu, n-am nici o funcție, am luat cuvîntul și la conferința județeană, ca și la școală, și le-am vorbit despre cum organizăm noi la Fîntînele și Rohia activitățile pionierești..." Zic : „Liber ?" „Ce liber ?" „Adică ai vorbit liber ?" „La noi nu citesc decît profesorii ; noi n-avem voie". Ieri, adică miercuri, 28 iulie, avusese loc depunerea mandatelor. Locțiitorii președintelui Consiliului Național al Organizației Pionierilor și unii dintre membrii Consiliului, cei ce și-au luat rămas bun de la pionierie raportaseră liber, după cum afirmă Claudiu Zaharia, despre cum își îndepliniseră mandatele obținute la precedentul Forum. Acum, coborînd din mașinile ce i-au adus de la acțiunea de muncă patriotică de la I.A.S. Tulucești, în dreptul restaurantului din pădurea Girboavele, unul din capetele convoiului se pierde mai jos, în serpentină, pe după mașinile miliției și ale Salvării, celălalt coboară de undeva din vîrful dealului, coloană ordonată ce ascultă de comenzile prin port-voce ale comandantului. Albastrul șepcilor se dizolvă în pădure pentru a se readuna în fața autodubelor unde se împarte hrana rece : ouă, ardei grași, roșii, șnițele, șuncă ; pachetele se desfac pe mese, cîte încap, apoi pe pajiștea din față, pe pantele apropiate și mai sus, în pădure. Trompetele care nu se văd, ci se aud din pădure, sună adunarea ; echipa de ordine adună hîrtiile rămase și după ce coloana s-a adunat în șosea, pretutindeni, în pădure sau pe mesele restaurantului nu se mai găsește o singură hîrtie ! Direcția: satul de vacanță ce poartă numele pădurii în care ne aflăm.

Îl întreb pe Veniamin Cobzaru dacă știe de unde a căpătat numele de Veniamin ; nu știe. Tatăl lui e muncitor la Uzina de țevi din Roman, mama muncitoare la C.A.P. Săbăuani (Neamț) iar el n-a avut decît un singur 9 (nouă), la Fizică, pe trimestrul III. „Te-a ajutat tata ?" „Tata ? Nu !... Nici n-are timp". „Ești cel mai bun, zic". „Sînt cel mai bun, recunoaște, dar nu mă laud, fiindcă la noi toți sînt foarte buni, deși nu atîți de buni ca mine și vara lucrăm la două microceapeuri și rezolvăm și alte probleme..." Probleme ? „De pildă, amenajarea Parcului din centru, fiindcă noi vom deveni oraș și avem și Casa pionierului". Îl mai întreb dacă o să ia cuvîntul în Forum. Ceea ce nu știe încă. I-a plăcut o idee a unui pionier care zicea că elevii nu trebuie apreciați după numărul de note pe care le au, chiar dacă sînt bune, fiindcă elevul respectiv, zicea pionierul, poate că a învățat lecția păpagalicește, ci după calitatea răspunsului, chiar dacă n-a răspuns decît o singură dată... Veniamin e tot la fel de înalt ca și Claudiu, abia ajunge pînă la cureaua mea, lușează ușor și aproape că tîrîie pe pămînt o sacoșă la fel cu a celorlalți pionieri. „Ce-ai acolo ?". Îl întreb. „Costumul de pionier. În satul de vacanță va avea loc un foc de tabără și înainte ne schimbăm..."

Stejarii sînt tineri, cu frunza mică și coaja subțire, cu brațe viguroase de care se leagănă hamacurile peste iarba rară, arsă de soare, cu toate că este stropită zilnic de către pionieri. Aici, în părțile Galațiului, n-a mai plouat de atîta vreme încît azi, cu toate că în satul de vacanță a fost organizat, după cum zicea Veniamin, un foc de tabără, norii ce se adună ca niște armate sînt priviți mai degrabă cu duioșie, firește nu de pionieri. Aceștia n-au ajuns încă, s-au oprit în drum să viziteze grădina zoologică și hamacurile sînt deocamdată goale ; sub ele, dalele de piatră presărate în cărări, peluzele în forme geometrice, printre ele căsuțele cu acoperișurile tuguiate, fereastra pentru aerisirea de noapte de deasupra, alte două ferestre dispuse în stînga și în dreapta ușii de la intrare, cu perdele colorate, opt paturi suprapuse cu lenjeria albă. Aleile pietruite duc, străjuite de stîlpi de beton și becuri de neon, la pavilioanele centrale : cinematograful, teatrul în aer liber, cantina, chioșcul de răcoritoare, pavilionul-spălător... Fiecare întreprindere, uzină și unitate economică din Galați a construit aici, din fonduri proprii, o căsuță, un pavilion, pe care le-au încredințat administrării unei școli din oraș și, ceea ce e foarte important, nu s-au declarat cu misiunea încheiată ; în limbajul cu care ne exprimăm de obicei despre calculatoare am putea spune că satul de vacanță Girboavele a ajuns la generația numărul trei sau chiar patru. Cînd ideea inițială nu s-a dovedit cea mai potrivită, un perete a fost modificat, pînza de cort a fost înlocuită cu tablă gofrată albă, apoi cu scînduri sau invers, s-a mai adăugat o instalație, s-a modificat o „dispunere" de către aceleași întreprinderi care le-au conceput, încît, astăzi, Girboavele, unul dintre cele mai vechi sate de vacanță din țară, au afirmă tovarășul Nicolae Bojan, șeful Comisiei organizatorice din cadrul Consiliului Național al Organizației Pionierilor, un grad apropiat de „perfecțiune funcțională" și chiar așa arată din foișorul de lîngă pavilionul-spălător, ca o grădină unde fantezia unui artist-grădinar s-a jucat judicios, folositor și pe placul copiilor.

Vin participanții la Forum. Pionierii-gazde se adună pe două rînduri, de o parte și de alta a aleii de la intrare, mai întîi compact, apoi rîndurile se răsfiră ca să se stringă din nou ; lîngă mine o pioneră întreabă cuprinsă de panică: „Noi ce cîntăm ?", și ridică din umeri ca după o poznă. Ei vor aplauda. Cîntă participanții la Forum, în rînduri de cîte patru, printre ei, desigur, prietenul nostru Veniamin, tîrîndu-și sacoșa cu costumul de pionier. N-aș fi crezut că e în stare să se emoționeze numai fiindcă, în bluze albe și fuste albastre, cu cravatele roșii la gît, două șiruri de fete îl aplaudă pe el trecînd țanțoș, urmat de Claudiu și de toți ceilalți patru sute de participanți. La fel de emoționați sînt și profesorii, unii pentru prima oară la o astfel de manifestare, prima oară în Galați, ca să nu mai vorbim de deltă, bronzați, în sandale și tricouri ușoare, dar cu ochii, de ce să nu recunoaștem, umezi. Trece în aplauzele pionierilor gălățeni coloana în ținută de muncă patriotică și, cu tot hazul pe care-l provoacă acum contrastul dintre veșmintele lor arătînd că după un marș forțat în deșert și aerul lor grav, marțial, noi, cei cîtiva reporteri de față, aplaudăm nu mai puțin îndulcoșați.

Trompetele, careul, dranelul... „Din inimi iubim primăvara / Noi creștem odată cu țara".

— Ai mai participat la vreun Forum ?

— La vreun Forum cu n-am mai participat.

L-am ales pe Doru Ginfăleanu din mijlocul copiilor adăpostiți în pavilionul-cantină învățînd un nou cîntec, deoarece, după cîte puteam să-mi dau seama, e afon.

— Ești obosit ?

— Păi ce-am muncit ? Patru ore...

— Acasă ce-ai fi făcut ?

— Scoteam capra... O duceam la căprar... Pe urmă, la C.A.P. a ieșit ceapa, și-o ajutam pe mama. Tata e tractorist. L-am ajutat și pe el, acum are însă „Gloria" și nu mai pot... Eu sînt din comuna Horia. .

— Tulcea ?

— Da. Și avem mult de muncă. Dar aș fi mers și la școală. Eu am multe idei. La tema despre curaj l-am chemat pe tovarășul milițian din satul nostru și el ne-a vorbit din experiența sa personală. Nici unul nu se mai gîndise la asta, fiindcă ei se gîndeau la profesori sau la tovarășul primar. A ieșit frumos. Și aici sînt tot fiindcă am idei și le spun...

Astăzi, 5 august, cînd apar aceste rînduri, Forumul pionierilor are zi dedicată colaborării dintre Organizația Pionierilor și Uniunea Tineretului Comunist care, printre altele, prevede două dezbateri : Forme și modalități de întărire și îmbunătățire a conlucrării între Organizația Pionierilor și Uniunea Tineretului Comunist, la care vor participa toți pionierii și membrii consiliului elevilor, și Dezbaterea pe probleme ale conlucrării între U.T.C. și Organizația Pionierilor, cu prezența instructorilor uteciști delegați la Forum. De asemenea, tot astăzi după-amiază, va fi prezentat Salutul Uniunii Tineretului Comunist și vor fi înmînate carnetele U.T.C. pionierilor care în acest an și-au încheiat perioada pionieriei. După ce în zilele următoare participanții la Forum vor fi oaspeții muncitorilor de la Combinatul siderurgic și Șantierul naval, duminică, ultima zi, vor avea loc alegerile pentru noii membri ai Consiliului Național, pentru noii locțiitori ai președintelui Consiliului Național și tot astăzi, 5 august, putem afirma cu temeiurile pe care le cunosc toți părinții din această țară că această organizație a pionierilor este mărturia concretă a faptului că toate certitudinile viitorului le făurim astăzi și le făurim bine.

NICOLAE CRISTACHE ■

Unu, doi trei, start spre munte ! Directoarea Grădiniței nr. 27 din Ploiești, Olga Socol, își scoate piticii în drumeții în fiecare dimineață.

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

Aer de Covasna

Da : nici tratament balneologic de Covasna, nici ape minerale de Covasna, nici mobilă de Covasna, nici stofă de Covasna, nici brînzeturi de Covasna, ci AER DE COVASNA, dacă semnul suprem al utilității unui lucru e de a fi indispensabil vital **ca aerul.** Fără a anula în nici un fel celelalte reputații ale Covasnei, aerul, în accepțiunea simbolică a acestui termen, se pare că este elementul ei forte. Și aceasta nu numai pentru că, precum observa cineva în glumă — dar nu fără dreptate — în meniul oferit unui turist după fiecare fel ar trebui să se indice o porție de aer. Nici pentru motivul deloc neînsemnat că, datorită pădurilor de conifere care flanchează această localitate, ca un fundal totdeauna verde, aerul e puternic ionizat de-ți întinerește plămînii. Dar iată, an de an — și sînt vreo cîțiva — de cînd, timp mai îndelungat sau pur și simplu în trecere, mă aflu prin acest colț de țară, aud invariabil această remarcă : ce aer bun se respiră la Covasna !

Niciodată, poate, expresia aceasta nu mi s-a părut mai încărcată de ozonul adevărului vieții ca duminica aceasta, prima duminică și, coincidență, prima zi din august, cînd, potrivit tradiției foarte vechi și mai nou consolidată, în amfiteatrul de la Voinești, la capătul dinspre răsărit al Covasnei de azi, își dau întîlnire, într-o viguroasă nedeie, ciobanii — unul mai ortoman decît ceilalți — descinzînd aici de pe picioarele de plai ale maicii noastre Miorițe. Vin aici, desigur, și tovarășii lor de trudă din fabricile și șantierele din preajmă, lucrătorii pădurilor — ce vor fi ei înșiși gazde la o nedeie tradițională de la cumpăna toamnei —, numeroși turiști din țară și străinătate. Gazdele însă, mocanii din Voinești, își văd liniștiți de tradiție, fără să pozeze după un stas folcloric al reclamei turistice și fără să-și dea importanță, spre a atrage atenția asupra frumuseții milenarului lor ritual. Ei pur și simplu trăiesc, cu forța telurică a înrădăcinării lor în acest sol, un moment la fel de firesc precum învierea frunzei în codru, răsărirea ierbii sau văpaia lunii ridicată peste creștetul de brazi al munților. Tinerii acestia care se iau la trîntă pentru a-și demonstra virtutea străveche — al lui Guiu, al lui Cojanu, al lui Kocsis — nu fac demonstrații sportive, ci pur și simplu își încearcă cinstit dar ambițios puterile. Cum Ion Mircea, tînărul acesta chipeș din Voinești, nu ține să ne impresioneze prin însuflețirea, pregnanța, naturalețea și umorul cu care rostește o splendidă oratie de nuntă, înnobilată cu multe nuanțări locale. Cum stă pe „Ditipalul" său — așa e numit în oratie calul ca un Ducipal — parcă e bădica Traian în scări înălțat încît pe bună dreptate, cum glăsuiește versul, cheamă pe cineva să-i citească vechea lui carte latinească. Un ritual de nuntă în ambianța acestei nedei ar părea o inițiativă mai recentă, menită să confere o notă mai spectaculoasă sărbătorii, dar iată cîțiva bătrîni din Voinești îmi spun că această nedeie marca odinioară sorocul începerii nunților. Flăcăul plecat cu oile în munte din primăvară cobora abia acum, după ce gătise cu principalele griji ale păstoritului — întărcarea mieilor, tunsul oilor, strîngerea celei mai mari părți a produselor lactate — să arate părinților și mai ales fetelor că l-a venit vremea de însurat : sîngele arde cu flacără în vine, e om în putere.

Hora sau chindia care se încing în poiană într-un ritm și cu o grație care nu s-au deprins de la nici un maestru de balet sau instructori de dans. Iar dacă cineva i-a învățat pe acești tineri să-și poarte la chindie pașii spre stînga și spre dreapta, fetele zvîcnind numai ușor piciorul drept înainte iar flăcăii, dimpotrivă, aruncîndu-l cu putere, atunci aceștia nu pot fi decît lelea Maria și badea Matei, care trebuie să-l fi jucat mult acest joc la viața lor de mai arată la bătrînețe ce puteau la tinerețe.

Dar cîte nu se întîmplă în acest spațiu natural al petrecerii : pe o scenă se cîntă în românește și ungurește, într-o poiană se rumenește, răsucit pe o prăjină, un batal, doi lăutari trag de mama focului o vioară și un acordeon împreună cu prietenii lor, sub poale de codru verde, rechemîndu-i din baladă pe bravii haiduci. Bun e vinul și gustos, cînd îl bei c-un om frumos, mai ales dacă e adus de peste munte, din podgoriile Vrancei, de unde s-a adus dintotdeauna.

Soarele începe să se rostogolească la vale, dincolo de codrii Păpăuților, arămind apele lacului de la Reci, și în poiana din Valea Zînelor începe refluxul către stînile și pichetele forestiere de la Comandău, către fabricile de la Covasna și Tîrgu Secuiesc, către hotelurile stațiunilor balneologice. De bună seamă, dacă discipolii profesorului Benedek Geza de la Sanatoriul cardiologic din vecinătatea Văii Zînelor ne-ar supune la cîteva probe medicale ar ajunge la concluzia, deloc de neluat în seamă, că în mod unanim, indiferent de vîrstă sau de posibile afecțiuni, am petrecut o zi de sănătate intensivă. Există însă o sănătate nepusă în evidență de aparate și teste științifice, acea sănătate morală pe care am simțit-o cu toții pulsînd în ființele noastre. Adică acea bucurie de a trăi într-o intimă comuniune cu noi înșine și cu semenii noștri, indiferent de graiul învățat din leagăn, cu munții și pădurile, după obiceiurile și după legile noastre de viață, mai vechi sau mai noi. Simțămîntului acesta, pentru că răzbătea din întreaga noastră trăire în această duminică de nedeie, i-am spus aer de Covasna. Un aer care e cu atît mai dătător de viață cu cît poate fi respirat în fiecare zi.

NICULAE STOIAN ■

Vacanța de vară — „al patrulea" trimestru al școlii

Neîndoielnic, 15 iunie a devenit o dată însemnată în calendarul școlar : clipe de împliniri și bucurii la sfîrșit de an școlar, dar și momente cînd se nasc noi proiecte pentru „al patrulea" trimestru școlar — VACANȚA MARE.

Între reperele stabilite de Comandamentul județean Timiș pentru organizarea vacanței — împreună cu Comitetul județean U.T.C., Comitetul județean al organizației pionierilor și Inspectoratul școlar al județului Timiș — notăm desfășurarea unor susținute activități de muncă patriotică, de practică în producție, în întreprinderi industriale, pe șantierele unor obiective social-economice și culturale.

Bunăoară la Dudeștii Vechi, pe șantierul județean de muncă patriotică, în această vacanță de vară peste 2 000 de elevi vor realiza — prin lucrări de hidroameliorații — un **beneficiu** de circa 600 000 lei, scoțînd de sub apă peste 30 hectare de teren arabil destinat culturilor diverse.

În municipiul Timișoara, zilnic, 500 de școlari, ajută cu pasiune și dăruire la realizarea unor obiective, cum sînt cele sistematizate în șantierul Muzeului satului bănățean, la Grădina botanică sau la șantierul hidroameliorații Ronat — un nou cartier al municipiului. Tot pionierii realizează, de astă dată în cadrul microcooperativelor de producție — pe o suprafață de peste 530 hectare — stringerea unor cantități însemnate de cereale, legume etc. ; totodată, pînă la sfîrșitul anului ei s-au angajat să strîngă peste 60 de tone de plante medicinale.

Odihna propriu-zisă, odihna activă a școlarilor timișoreni, se concretizează prin mai multe aspecte : 5 000 de locuri sînt oferite tinerilor în taberele de la Bogda, Poieni-Sat, Poieni-Strîmbu, iar alte 800 îi așteaptă pe litoral, la Năvodari. De asemenea, prin Biroul de turism pentru tineret, urmează a se organiza o serie de excursii tematice, ca de pildă : „Pe urmele dorobanților", „Căutătorii de comori" etc.

O acțiune inedită, în sfîrșit : Începînd din 15 august, la Bogda, se va organiza o tabără națională a membrilor cineclubului pionierești — însoțită de un festival al genului — una dintre primele acțiuni de acest fel realizată în țară.

PETRE NOVAC DOLANGA ■

TABLETĂ DE VACANȚĂ

Valea Oltului, un peisaj care ne iubește

Nu știu dacă multe dintre stațiunile balneoclimaterice ale României, inclusiv cele mai mari, inclusiv cele supermari, inclusiv cele ale litoralului, cu prestigiul celor de la Mediterana sau Atlantic, se pot mîndri cu o construcție cum este noul hotel de 400 de locuri de la Călimănești-Căciulata, predat vacanților Văii Oltului în vara acestui an. De la arhitectura modernă și inspirată, de la armonia, diversitatea, varietatea cromatică și mai ales intimitatea într-adevăr „de vacanță" a tabloului el, de la eleganța interioarelor, înzestrate cu toate subtilitățile tehnicii, la serviciile care (cel puțin deocamdată !) sînt executate irepro-sabil de un personal exigent cu sine, această nouă „dotare", cum i se spune, a Văii Oltului legitimează cel puțin o exclamație de surpriză și încîntare.

Prin această nouă „dotare", cum i se spune, aliniată celorlalte construcții ale acestor ani, Călimănești-Căciulata concurează la premiul pentru cea mai frumoasă și mai modernă stațiune a vacanțelor noastre. Ea este, oricum, cea mai frumoasă și cea mai modernă a Văii Oltului. E un fel de nod sau de urdiniș al bogățiilor și frumuseților acestei văi. Dacă aș fi albină nu m-aș mai muta de aici, fiindcă aș avea Oltul la picioare, ca un covor somptuos de floare seacă, iar în jurul meu munții, acoperiți cu blănuri grele de flori alpine. Dac-aș fi pescar lenes, m-aș culca îmbătat de miresme pe tărmul rîului și aș visa la un pescuit fabulos. Dac-aș fi pictor n-aș mai visa tărmuri sudice, m-aș îngropa de viu între culorile acestor locuri, lăsîndu-le să-mi picteze singure pînzele. Dac-aș fi colecționar de ilustrate, aș alcătui un album cu munții, cu Oltul, cu izvoarele, cu hotelurile și vilele stațiunii, cu noutățile ei și ale întregii văi, album pe care, gelos și avar ca și colecționarii de bijuterii, mi l-aș dărui mie însumi.

Sînt multe noutăți, în vara aceasta, nu numai aici, la Călimănești-Căciulata, ci pe întreaga Vale a Oltului, acest vechi și încîntător drum turistic, ultat deseori (inclusiv de reporteri) în folosul Bucegilor și al Mării Negre, noutăți pe care nu le pot acoperi instantaneul unei fotografii și spațiul unei tablete. O discuție cu Marin Sandu, directorul coordonator al Oficiului de turism al județului Vîlcea, ne oferă impresionante cifre privind construcțiile, dotările, extinderile, modernizările, noile baze de tratament medical, noile vile, pavilioane, hoteluri, noile valorificări de izvoare de ape termale și minerale, amintindu-ne, printre altele, că, în acest cincinal, unitățile O.J.T.-Vîlcea cresc cu 4 400 de locuri (aproape 3 000 în hoteluri sanatoriale), alte 1 500 de locuri fiind construite de organizațiile sindicale, obștești, U.N.C.A.P. Noul hotel de la Călimănești-Căciulata, de pildă, face parte dintr-un „complex de vacanță" care va număra, în final, 1 300 de locuri, la același nivel de modernitate, eleganță, confort, pe care l-am consemnat la începutul acestor rînduri.

Să nu uităm, deci, în vacanțele noastre, Valea Oltului ! Să nu uităm această străveche, frumoasă, magnifică vale a riului-rege al românilor, cîntată, pe toate gamele exclamațiilor, de călătorii tuturor timpurilor, ce ne-au lăsat drept mărturie pagini pe care istoricii și geografii le folosesc adesea drept argument despre nobletea peisajului nostru. (Le-ar putea folosi mai convingător ca argument, pe aceste pagini ca și pe altele, și inițiativele care se ocupă cu activitatea turistică în țară. Cei de la Vîlcea au început s-o facă, ei au tipărit nu demult o frumoasă plachetă cu text și fotografii consacrată celor 125 de ani de existență a stațiunii Călimănești-Căciulata, plachetă din care aflăm, printre altele, ce credeau despre apele Căciulatei și despre frumusețile ei Kogălniceanu și Carol Davila, Al. Odobescu și O. Goga, Emil Loubet, președintele Franței, arhiducele Leopold Salvator al Austro-Ungariei etc., etc. Pe cînd o astfel de carte-album sau carte-argument turistic despre Mamaia ?).

La Călimănești-Căciulata, ca și la Olănești sau la Govora, pe întreaga această vale a riului-rege al românilor, pe tărmul căruia se construiește impetuos, după exigențe moderne, dar în consens cu cadrul, cu personalitatea geografică și istorică a acestor locuri, cu măreția lor și cu intimitatea lor (Valea Oltului, printr-un secret ce ține de vraja sau taina naturii ei, e deopotrivă măreață și intimă, impresionează fără să copleșească, din uriașa ei panoramă îți poți tăia ușor orizontul ce te exprimă), în consens deci cu munții, cu Oltul, cu izvoarele, cu albinele și cu fluturii, poți exclama ca și Luchian despre locurile pe care le nemurea pe pînză : „Simt că priveliștile acestea mă iubesc".

„Simt că priveliștile acestea mă iubesc", nota Luchian despre niște priveliști ale acestei țări, iar gîndul lui ne exprimă. Ne exprimă oriunde în România acestor ani. Precum aici, pe Valea Oltului, unde opera naturii și cea a omului își dau mîna într-o fericită îngemănare de duh ales și piatră scumpă.

ILIE PURCARU ■

Fotografie de **ION PREDOȘANU** ■

VIAȚA – FILM. DUS ȘI-NTORS

Harfa și lebăda

Am notat într-un caiet următoarea frază găsită la pagina 21 în „Jurnalul" lui Renard : „ar trebui să fie sancționat cu pîata unei amenzi sau chiar cu pedeapsa închisorii orice scriitor modern care împrumută vreo comparație din mitologie, vorbește de harpă, de lîră, de muză, de lebede. Sau chiar de berze".

Trec peste alergia la mitologie pentru că, exceptîndu-l pe Icar, invocație relativ frecventă în comentariile noastre despre „omul care...", exceptîndu-l pe Anteu care a făcut furori într-o anume perioadă, exceptîndu-l și pe Prometeu cu derivatele respective, în ceea ce ne privește, mitologia trebuie scoasă din cauză. Spun acest lucru cu oarecare părere de rău, căci în anumite contexte un pic de livresc face bine. De pildă, cînd îți trece metroul prin pivniță, ai creierul pe moațe și acostezi hesperidele cu : ciao șmecherie cu difuzor ! În rest, apelul lui Renard rămîne în picioare chiar dacă în filmele noastre harfele sînt mai rare decît zimbrii, iar în locul lebedelor au fost aduși cai, nu cai pe care nu vrea să-i fure Nilă Moromete, plăvanul, cu fruntea mare, iată, „cu carne groasă pe ea", ci bidiviii cu cozi arcuite și stufoase, ca la statuile ecvestre, armăsari à la Delacroix, filmați de preferință cu încetinitorul. De la „Les animaux" de Rossif, cineaștii au rămas cu ticul ăsta : le place să filmeze „au ralenti", herghelille în buiestru. Efectele descompunerii imaginii sînt, adeseori, remarcabile. Ierbivorele fiilfîind prin maree sau lucernă par un sobor de îngeri patrupezi căzuți din pomul cunoașterii.

Supărător nu este însă un motiv care s-ar repeta exagerat, cum era pe vremea lui Renard harfa sau lira, cum e în vremea noastră răsăritul soarelui, dacă acțiunea se petrece la mare și apusul, dacă e vorba de o scenă lirică, consumată în afara peisajului urban. Supărător nu e ceva concret, ci, dacă pot spune astfel, ceva abstract. Adică :

Am văzut de curînd un documentar, nici prea nou și nici prea vechi, care are neprețuita calitate de a fi memorabil. Pelicula se numește „Emoțiile au crescut", este iscălită de Paula și Doru Segal. Formula ei nu e inedită. Cineaștii și teleaștii au avut în cîteva rînduri ideea să se întoarcă pe urmele propriilor pași. De astă dată se reia un film de acum 11 ani, un reportaj despre o serbare la o grădiniță și ne arată ce-au devenit în răstimp micii sîsîiți, peltici, știrbi, pistruiați, chilugi, aluriți și, în ultimă instanță, irezistibili. Nu vreau să pun în discuție farmecul, pentru că ar fi un gest lipsit de fair-play. În cinematografie nimeni nu poate concura cu cățeii care dau din coadă și cu copiii care sînt filmați fără s-o știe. Formula, cum ziceam, nu frapează, dar frapează și devin „de neuitat" tot felul de detalii : un țiști-biști încercînd să se îmbrace singur și încurcîndu-se cu foc în mînecile pardesiului ; o mamă, dulce mamă, din asistență care, se vede bine, nu mai poate suporta să-și vadă piciul în pană de memorie și s-apucă și de păr și de suflat ; o voce pițigăiată anunțînd în fața cearșafului-cortină cu o punctuație verbală de netranscris : „tovarășele mame de la rîndunele să poftească să-și îmbrace fetițele". Banda sonoră e plină de șușoteli, de forfotă, de aparteuri, de glasuri fără dicție, de sfaturi pe-nfundate : „fără botișor ! fără botișir !" E adevărat, secvențele filmate după 11 ani mai pierd din must, dar fără să deshidrateze substanțial întregul. În consecință, impresia generală este de prospețime, de adevăr, „de nu poți să nu-i crezi".

Filmele noastre de lung sau scurt metraj suferă, adeseori, de acest deficit de credibilitate. Povestirile nu sînt fantasmagorice, personajele sînt posibile, cadrul este din ce în ce mai apropiat de cel real. (Splendidă, de pildă, senzația de nefardare în „Mere roșii". Tîrgșorul cu multe străzi în pantă, doctorașul pe bicicletă nenichelată, surorile de la spital ducînd baloturile de rufe pe creștet,salonul cu paturile de fier și băiatul cu bandeiolă croșetată, halatul de pe umerii medicului de gardă și scara pavilionului unde stă noaptea ca să vorbească „cu ea", chicoteala de dincolo de ușă, cînd ușa se deschide lăsînd să se vadă o fracțiune de secundă cîteva june infirmiere cotcodăcind și probînd cămășuțe de nailon — detalii, detalii, fiecare minut e plin-ochi de aceste observații „rupte din viață". Fără ele filmul ar fi fost ratat. Fără acest „rupt din viață" ar mai fi existat neorealismul ?) Cum ziceam, mai sus, adeseori cu toate că subiectul, decorul, eroii sînt, pe hîrtie, verosimili, în fapt, adică pe celuloid, devin neverosimili. Cu alte cuvinte, oamenii au oase, dar n-au mușchi, casele au pereți, dar n-au ibrice, tigăi, cîrpe de șters pe jos, miorlăit de pisică, vecini cu aparate de radio, bicicletă pe balcon. Pe numele mic aceste mărunțișuri se numesc detalii. Pe numele de familie se numesc semnificanți.

Renard dorea să dea afară din literatură harfa și lebăda. Noi trebuie să ne muncim să evacuăm nu un obiect, ci o stare, pe care aș numi-o : starea de generalitate, de abstracție. Heruvimismul.

ECATERINA OPROIU ■

Cine sîntem noi, oamenii ? Iată întrebarea la care încearcă să răspundă piesa lui Vercors, **Zoo sau Asasinul filantrop**, pusă în scenă de curînd de Teatrul național în regia lui Mihai [illegible]

EXPOZIȚII

Dumitru Cușa — Horia Roșca

În sala mică a galeriei ORIZONT, Cenaclul tineretului al U.A.P. prezintă, în ultima sa expoziție, sculptura lui Dumitru Cușa și pictura lui Horia Roșca. În sala aceasta au debutat mulți absolvenți de valoare ai institutelor noastre de artă și tot aici o seamă din ei au confirmat manifestările din anii de învățătură în gloria, mai mult sau mai puțin autoritară, a unor dascăli reputați. Cînd se va scrie, odată, istoria Cenaclului, va fi limpede că opera pe care, uneori, am primit-o cu îngăduința cordială ce-o arătăm noutății a fost operă de ținută. E neîndoios în cenaclu că linia calității nu s-a mișcat niciodată atît de sinuos pe cît se mișcă ea în galerii și chiar în sala mare de la ORIZONT.

Sculptura mică a lui Dumitru Cușa ține să impună, cu o anume discretă vehemență, farmecul unor atitudini extatice. Printr-o frumoasă translare prin timp a formei, vedem cum reprezentarea unui copil care privește iluminat înainte ori a unui om ce urcă o greutate (parcă chemat de această greutate de jos, din haos spre înalt și clar) pot să aibă magnetismul unor sculpturi arhaice din Asia Mică și Egipt. Dumitru Cușa gîndește accentuat în simboluri și din asta, se înțelege, nevoia de a afla legături peste vreme cu opere apăsat simbolice. Interesul cu totul surprinzător al sculpturii sale este produs de taina și modestia temelor. Cușa stăruie să cuprindă în lucrările sale, de dimensiuni mici și medii, monumentalitatea plină de melancolie a atîtor fapte și forme neluate în seamă.

Îmi plac artiștii care arată la debut acest soi de vinovată rezervă, dispuși, s-ar zice, să plătească ei prețul grabei ori al ignoranței noastre. Sculptura lui are un halo atît de intens încît în orice expoziție va atrage atenția, indiferent de mărimea operelor din vecinătate.

Un energic și un ambițios este, evident, Horia Roșca. Are multe calități de pictor bun și e cît se poate de probabil să dezvăluie curînd chiar calități de foarte bun pictor. Ce intrigă și, pînă la urmă, neliniștește este tocmai această putință a lui de a fi deodată așa și altfel, urmînd convingător o direcție și, deopotrivă, opusul ei. Totul în forță, însă cu o bravură a lucrăturii de care nu știu cîți oameni din generație sînt în stare. Ceea ce face tonul, totuși, aparte al picturii lui este voința aspră pe care o pune în construcția tabloului. Tipul de construcție nu este nou (unele rime la metoda lui Ciucurencu, la aceea a lui Brăduț Covaliu, la metoda unor meșterii ai artei nonfigurative europene), dar este pasionant de văzut cum reușește Horia Roșca să reia în mai multe rînduri tema și să obțină din ea efecte proaspete, cu mult frumos personal. Din cele aproape treizeci de tablouri expuse acum — peisaje și naturi statice — pot alege cîteva, nu prea mari, ce încap cu onoare în orice colecție de ținută. Tablouri foarte sigur compuse și remarcabil colorate.

— TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Fără rampă

Un actor, **Răzvan Ștefănescu**, tînăr foarte dar și entuziast foarte, a avut o idee simplă și frumoasă : să întocmească un colaj dramaturgic alcătuit din scene din piese diferite, scrise de autori diferiți, la răstimpuri diferite, însă privind unul și același personaj, scene care să fie nituite între ele cu citate despre teatru, citate aparținînd unor mari personalități. Personajul ales a fost **Electra**, scenele alese au fost din piesele lui **Sofocle, Eugen O' Neill, J. P. Sartre** și **J. Giraudoux**, iar citatele, de asemenea alese (la propriu și la figurat), aparțin unei multimi de oameni de teatru atît de numeroase încît n-am spațiu tipografic să le notez numele, iar alți șase actori — **Natalia Arsenie, Neofita Pătrașcu, Andra Teodorescu, Ion Gh. Angheluță, Mircea Mușatescu, Marius Toma** — și o regizoare. **Ileana Cîrstea** — cărora li s-au mai alăturat cîțiva alți entuziaști — **Dan Cioca**, scenografia, **Lucian Ionescu**, ilustrația muzicală, **Suzana Badian** și **Maria Mitrache**, mișcarea scenică — l-au înțeles pe Răzvan Ștefănescu și, în holul **Teatrului „Ion Creangă"**, au transformat colajul de texte într-un autentic și, în bună măsură, inedit spectacol.

Sigur, asupra selecției textelor pot fi făcute obiecții (n-au fost alese, așa cum, cred, pretindea un recital de „Arii celebre", numai cele mai dramatice, numai cele mai intens conflictuale scene) : cum, de asemenea, pot fi făcute obiecții asupra duratei spectacolului (scurtat cu vreo 20 de minute ar fi fost mai șocant, ar fi lăsat pe spectator cu senzația de „mai vrem" și nu cu aceea de sațietate, de „prea plin") ; ori, cum mai pot fi făcute obiecții și asupra ordinii logice a înșiruirii textelor ; însă, în acest spectacol, nu amănunte de felul celor de mai sus au importanță, pentru că primează și mobilizează altceva, și-anume o întrebare : care idee și ce sentiment și ce forță adună într-un mozaic unitar replici scrise în antichitate și replici scrise în secolul XX, fragmente de texte dramatice și fragmente de eseistică teatrală, actori de diferite vîrste care nu tocmai se suprapun cu acelea pretinse de personajele întruchipate ?

S-ar crede că răspunsul e dragostea de teatru. Dar răspunsul cel adevărat e cu mult mai dramatic : **foamea de teatru.**

Spectatorului venit la acest act de dăruire totală nu-i sînt create condiții de confort : el stă pe cîteva bănci îngrămădite lîngă un petic de loc liber, însă stă în imediata apropiere a unor actori care **pentru un mare rol,** pentru un mult visat rol, se lasă priviți în tot adevărul lor.

Le-am văzut grima și transpirația, le-am auzit respirația și emoția, le-am simțit încordarea fizică și cea a voinței, le-am cîntit meșteșugul ca într-o carte ținută la o palmă de ochi, le-am văzut, în cel mai cumplit prim plan, îndoielile, spaimele, eforturile, înverșunările și chiar și calitatea țesăturilor ieftine cu care regește sînt îmbrăcați.

Cu toate că e intitulată **Subiectul aparține tuturor**, să nu vă duceți la această întîlnire cu oamenii scenei decît dacă dumneavoastră, ca spectatori, vă judecați și, cu onestitate, hotărîți că aparțineți cu adevărat acelei minorități de oameni care-a bolnăvii de teatru.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Capriciile Mariei

...sau cele ale distribuitorilor noștri de film de sezon de vacanță. Ce poți face ? ! Între „Piedone la Hong Kong" și „Capriciile Mariei", preferi ultima variantă — unde este și distribuită la PATRIA, cinematograf ce și-a cîștigat de mult, și mai ales pe drept, renumele de gazdă desăvîrșită a unui spectacol.

Așadar, un film de Philippe de Broca, trecut — se pare că destul de recent — de la filmul de cap[illegible] și spadă (sau „scară și pradă", cum vreți să-i spuneți), la filmul cu subiect cel puțin **aparent** contemporan. Ce poți face ? ! ...

Înnebunit de căldură — sau ud leoarcă, după cum e cazul și mai ales după cum sînt „capriciile" acestei veri — vezi, așadar, o colorată poveste privincială, admiri, pentru că nu se poate altfel, trupul — și uneori chiar și talentul — Valentinei Cortese, tresari foarte rar la cîteva replici de un umor aproximativ de valoare, ca să te pleoștești imediat — scuzați formula — văzînd un mare actor cum e Philippe Noiret chinuindu-se îngrozitor într-un rol care nu-i poate da decît șansa de a fi înduioșător de penibil. Ce poți face ? ! ...

Povestea frumoasei și naivei „copile" din provincie, dornică să reușească la un concurs de frumusețe, să „vadă lumea", să înnebunească mințile unui miliardar june care ajunge să transporte întreg orășelul micuței peste ocean, putea fi un prilej de satiră virulentă. Nu este. Pe ici, pe colo, parcă-parcă s-ar fi încercat ceva (un cadru memorabil : peste o panoramă matinală a New York-ului, văzut dinspre ocean, țîșneste, brusc, în banda sonoră, cucurigul strașnic al unui cocoș...!) ; în rest : penibila senzație pe care o ai vizionînd unul dintre acele filme occidentale caracteristice unei „mode" anume — cea a împăcării unor intenții vădit „sexy" cu puritanismul distant al producătorilor. Un hibrid, așadar, cu oarecari pretenții.

Ieși gîmbind de la film, uiți filmul înainte chiar de a-ți trece zîmbetul, iar dacă a început și ploaia, nu mai zîmbești deloc. Dimpotrivă...

Ce poți face ? ! ...

HORIA PĂTRAȘCU ■

INSTANTANEE

O confruntare prietenească între istoricul literar **ALEXANDRU BALACI** și poetul **RADU BOUREANU.**

Poetul și criticul **VICTOR FELEA**, un adept al echilibrului

— O mare campioană, **LIA MANOLIU**, vicepreședinte al Comitetului Olimpic român.

— **ANA BLANDIANA** sau voluptatea eseului.

— **CONSTANTIN GURIȚA**, în așteptarea promovării examenului de conducere auto.

LA MAMAIA E NEVOIE DE AER PROASPĂT

S-a încheiat încă o ediție a Concursului național de muzică ușoară de la Mamaia. Ediția 1976. Iubitorii muzicii ușoare au avut parte de întîlnirea cu unii dintre cîntăreții preferați, au putut cunoaște stadiul gîndirii artistice a unora dintre compozitorii și textierii noștri. Fără nici o îndoială strădania multora dintre cei implicați în ediția 1976 a concursului merită elogiată. Au fost unele momente în concurs în care s-a putut auzi și muzică și chiar din cînd în cînd unele cuvinte se legau în chip de vers. A fost evidentă încercarea de a fi abordate teme majore. Teme ! Însă temele singure nu fac arta. Pe ansamblu, însă, Mamaia 1976 nu mi se pare a fi reușită. Luînd cunoștință de rezultatele concursului, cu ochii, cu urechile și conștiința omului muncitor, analizînd, din perspectiva exigențelor programului ideologic al partidului, roadele acestei săptămîni de muzică ușoară, vom fi încercați de insatisfacție și vom găsi cu greu cuvintele pentru a exprima starea sufletească de care sîntem cuprinși, situată între stupoare, jenă și revoltă.

Să ne înțelegem de la bun început. Sîntem partizanii declarați și incoruptibili ai unei arte militante, patriotice, revoluționare. Credem în forța mobilizatoare a versului clar și a liniei melodice curate. Ne sînt sfinte, ca tuturor cetățenilor români cinstiți, ideea de țară, de libertate, ideea de partid, de istorie națională. Aderăm fără nici o șovăire la teza menirii educative a artei. Omul poate și trebuie să se educe printr-o artă adevărată. Dar, pentru că ținem la toate acestea ca la ochii din cap, ni se pare că e de domeniul lipsei de responsabilitate și al indiferentismului confortabil să nu luăm o atitudine critică, revoluționară, comunistă, în deplină conformitate cu bunul simț, față de cîteva — din păcate prea multe — subproduse ale acestui concurs, încununate din păcate (din rațiuni care ne scapă) cu premii glorioase.

S-o luăm treptat, așa cum treptat ne-au fost prezentate rezultatele concursului.

Capitolul *Mențiuni* se deschide cu cîntecul „Azi, aici, acum". Nici la cea mai bunăvoitoare poștă a redacției nu pot fi citate pozitiv versuri ca acestea „azi în țara mea străbună / se înalță temelii / peste veacuri — mărturii".

„A înălța temelii" — iată o formă involuntar absurdă din care rezultă cu claritate, pe de o parte că autorii nu cunosc ce e munca reală și, pe de altă parte, că le lipsește tocmai talentul despre care ei afirmă în zadar următoarele „aici este prezentul / căruia îi dăruiesc / și puterea și talentul". Care talent, oameni buni ? Prezentul României socialiste n-are nevoie de asemenea talente, omul nou nu se construiește din pleonasmele unor asemenea veleitari găunoși.

Mult mai agresiv în surîsul său larg, atît de larg de crezi că îți s-a dereglat televizorul, este Mihai Dumbravă, autor și în același timp interpret. Numitul comite versuri de o stupiditate înfiorătoare, conștiința sa aflîndu-se într-o stare permanentă de beție de cuvinte. Departe de a gîndi la ce poate dărui el însuși, Dumbravă declară gîlgîind „iubesc prezentul / cu tot ce-mi poate dărui / în orice zi". Penibilitatea e mare dar aici nu e deloc ipocrită. E sinceră. Pentru că, se pare, acesta e punctul de vedere din care iubește Mihai Dumbravă prezentul, cu ce-i dăruie acest prezent, cu ce-i poate dărui și nu o dată pe lună ci *în orice zi*. Gura textierului adevăr grăiește.

În alt cîntec, „Carnaval pe litoral", individul bolborosește în somn ca un oligofren rebel. Folosind cuvinte dragi nouă tuturor pentru a denumi o stare la care bineînțeles nu ia parte decît verbal. „Valuri mii scaldă țărmul românesc /dar pe mal febra unor pregătiri". Ce vorbești dom'ne ? Febra unor pregătiri ? Bineînțeles că astă seară nu-i nimeni *solitar* și ce credeți că mai face marina noastră după părerea lui Dumbravă ? Iată : „În portul Tomis se întrec / toți marinarii în ghidușii". Acest mod de gîndire dovedind o igrasie ideologică, această subdezvoltare a simțirii nu m-ar indigna dacă n-ar fi fost privite cu îngăduință de un juriu din care făceau parte personalități cunoscute. Ghidușiile marinarilor reprezintă una din capodoperele banalității și, sigur, am insista, mai mult asupra ei dacă lucrurile n-ar continua cam la același nivel.

Iată un cîntec, „Drumul", mai curat, cu o linie melodică mai acceptabilă și ne pomenim cu „Străzile". Un nimic virbul ! „Străzile ce mult s-au mai schimbat / teatrul e un palat / școala mea are chip frumos și tineresc / aici în parc am spus primul te iubesc". Banalități lipite cap la cap și difuzate cu condamnabilă ușurință pe postul național de televiziune.

Venim și la premii.

Unul din cîntece, „Părinții mei", se deosebește de multe dintre celelalte prin faptul — lăudabil în acest context — că are un înțeles. Sigur, la aceasta ajută și vocea foarte frumoasă a lui Aurelian Andreescu. Și cîntecul acesta este dominat în mare măsură de banalitate, dar autorii lui vor ceva și mi se pare că în raport cu celelalte cîntece premiate acesta merită mai multă atenție. (Cînd am auzit refrenul, ne-a plăcut mult. Dar l-am auzit mai demult, cînd s-a lansat cîntecul „Butterfly". Fredonați refren lîngă refren și vă veți convinge !). Sigur, o mai mare atenție trebuie acordată tuturor cuvintelor cîntecului. Căci iată ce aflăm „taicămeu, maică-mea, mi-au dat viață să iubesc / neamul meu, țara mea / și tot ce-i românesc". Chiar tot !? Ni se pare o exagerare și ne exprimăm dezacordul de principiu cu asemenea idei conform cărora tot ce-i românesc trebuie iubit numai pentru că e românesc. Patriotism nu înseamnă să iubești tot ce-i românesc numai pentru că e românesc, ci să desparți binele de rău, să iubești cu toată puterea binele românesc și să urăști cu toată puterea răul din cuprinsul acelei fapte la care te referi. Punctul de vedere revoluționar nu poate rămîne o vorbă goală și noi nu putem iubi tot ce-i românesc în mod fatalist și cu accente de regionalism jenant. În acest context mi se pare că a lăuda de exemplu un cîntec de muzică ușoară de la Mamaia numai pentru că e românesc ar fi un act ilogic și împotriva culturii naționale.

Am mai ascultat un cîntec, „Definiție", plin de cuvinte de parfumerie-mercerie, și cu o linie melodică bineînțeles mai curățică. Un morman de vorbe și zgomote insuportabile ne-a pus în față cîntecul „Spune-mi țara mea, povestea ta, să-mi spui". Iarăși un fel de dialog, ca-ntre colege de internat, între Angela Similea și țară, iarăși un rezultat nul în conștiința publicului, plictisit la culme și neînțelegînd cum pot organizatorii să îngăduie impietăți ca acestea și ca altele în care numele țării este luat în ușor. Apoi, un cîntec neutru „Dorul", dorul care pornește în zbor și zboară hoinar, dorul care nu stă-n loc, na, na, na, na.

A urcat apoi în scenă, plîngăcioasă și cu un aer de înțelepciune bine fardată, Margareta Pîslaru și mirosul de artă scoasă de la naftalină s-a accentuat. În cîntecul „România" comunicat de Doina Badea am auzit versuri valabile pentru orice țară și pentru orice concurs fără criterii. Versuri lipsite de fior și gravitate, versuri făcute parcă să sfideze sufletul căruia ar fi trebuit să i se adreseze. Cum se poate scrie oare despre țară astfel ? „Țara mea cu codri verzi / cu cîmpii și ape / parcă-n trupul meu te pierzi / și te simt aproape".

Dar, doamne iartă-mă, ce consideră autorii că este țara de-i atribuie calitatea de a se pierde în trupul unei interprete ? Ridic cu hotărîre glasul împotriva ușurinței cu care se dă permis de liberă rostire a numelui țării, pentru unii oameni lipsiți de orice talent și, am impresia, de orice scrupul. O insalubră cacofonie muzicalo-literară în care descoperim cu surprindere și fără nici o motivație lăuntrică o parte din sintagma lansată la Conferința Națională a Partidului din 1972, „Spre comunism în zbor".

Sînt cetățean al patriei mele, sînt comunist român și de aceea cred că recurgerea într-un cîntec prost la nume dragi istoriei naționale nu mai trebuie îngăduită pentru că nimeni nu are dreptul să se atingă de ideile mari în scopuri meschin-comerciale cu totul străine de concepția noastră despre artă și mai ales străine de idealul de om întruchipat de acele nume. Dar, firește, culmea erorii rămîne premiul întîi atribuit lui George Grigoriu pentru două cîntece — „De-ar fi fost să fiu" și „Cei 100 de ani".

Primul cîntec e un ridicol subprodus de factură tipic burgheză, în care muzica și textul sînt prea banale pentru a mai merita și alte adjective. Pînă într-un punct raporturile unor autori cu dragostea lor îi privesc, așa că ne vom referi mai cu seamă la cîntecul „Cei 100 de ani", cîntat de Cornel Constantiniu și compus de George Grigoriu. Rareori ne-a fost dat să ascultăm un cîntec mai sarbăd, plin de clișee îngălbenite, cu o muzică mai rea, „Ca un fluviu năvalnic acest timp / timp al neamului românesc / timp în care furtuni sau nouri negri / sau nouri negri / n-au reușit / să-i schimbe drumul / drumul drept vitejesc. / Acest timp, fluviu năvalnic / mii de ani de cînd acest pămînt există / se-ncununa cu-ale Carpaților flori / se-ncununa cu ai Carpaților brazi / cu oamenii de azi / cei o sută de ani / de istorie și neam / scrie-n spațiul carpatin / drum de glorie și însorit destin". Și așa mai departe, mulțumim pentru discursul demagogic.

Poeți lipsiți de orice har s-au mai găsit și se mai găsesc, dar juriii atît de lipsite de exigență mi-e greu să aflu, chiar în istoria zbuciumată a acestui concurs de la Mamaia.

Este inacceptabilă ideea că niște oameni responsabili au putut lăsa teme dragi, cum e independența de stat a României, subiecte în care sîngele generațiilor e încă fierbinte, pe seama unor cetățeni lipsiți de har și, mai ales, lipsiți de scrupule.

Aceasta să fie muzica acestui timp ? Ne putem oare mulțumi cu acest bilanț ? S-au întrebat organizatorii cu ce cîntec au plecat oamenii muncii în suflet, odată cu încheierea concursului ?

Preocuparea de a dărui oamenilor cîntecele de care au nevoie nu poate rămîne doar o preocupare superficial-tematică, ea trebuie să anime resorturile adînci ale conștiinței artiștilor, ale tuturor și mai ales ale artiștilor adevărați, pentru a cînta cum se cuvine și în acest domeniu al artei pe Eroul României de azi. Un aer proaspăt se cuvine să scuture scena concursului de la Mamaia pentru ca în viitor el să se poată numi cu îndreptățire concurs *național*. Ne-am fi așteptat ca, în esența lui, concursul să cînte divers și nuanțat pe acest om de azi, pe cel ce construiește nu lozinci, nu vorbe, ci o țară concretă. Ne-am fi așteptat la un efort mai serios al compozitorilor și textierilor de a cuprinde viața sufletească a constructorilor socialismului, o viață atît de complexă și nu lipsită de accente de dramatism, firești dacă ne gîndim la marea acțiune la care sînt chemați toți oamenii muncii. Monotonia nu are, nu trebuie să aibă, nimic comun cu această operă dificilă și plină de măreție. Ne-am fi așteptat ca „Mamaia" să însemne și o încununare a legăturii de ideal dintre compozitorii talentați și oamenii de litere talentați. Atîtea poezii ale literaturii române își așteaptă muzica ! Ni se pare că, în genere, beneficiarul operei de artă, omul muncii (muncitor, țăran, intelectual) nu se poate declara mulțumit în nici un chip de felul în care uniunile de creație — și Uniunea scriitorilor, și Uniunea compozitorilor — au contribuit la sporirea avuției spirituale a țării la concursul din acest an. Scriitorii, compozitorii au o mare răspundere față de poporul lor. Ideea aceasta nobilă, ideea la care partidul nostru ține atît de mult, ar trebui să determine conducerea uniunilor de creație să acționeze în profunzime, pentru ca oamenii muncii să fie priviți cu mai mult respect de către cei care li se adresează cu așazise opere de artă. Să nu se uite nici o clipă că omul muncii din România acestui timp este și un om al celei mai profunde și angajante munci și un om inteligent, cultivat, că el reprezintă fără doar și poate una din variantele cele mai apropiate de model ale omului nou pe care îl construiește o întreagă societate *Mamaia* se cade a fi forma cea mai largă de difuzare a unei muzici și a unei poezii bune, curate, neuniformizatoare, care să continue tradiția noastră durabilă, neuitînd nici o clipă cît e ceasul în lume, ceea ce place realmente omului modern.

Cum e posibil ca folclorul nostru, apreciat în întreaga lume pentru vigoarea și capacitatea lui de a cuprinde gama întreagă de sentimente — de la fericire la durere — cu o neîntrecută forță expresivă, să nu ofere măcar un reper valoric, dacă nu un model artistic, compozitorilor și textierilor ?

Sînt destule lucruri de spus despre organizare. De ce într-un concurs național să fie prezent cu mai multe titluri un compozitor ? E, oare, atît de mic numărul compozitorilor și textierilor de trebuie să se acorde premii, an de an, acelorași oameni, care deseori se premiază între ei, fiind cînd în juriu, cînd laureați ? Este, credem, vina organizatorilor că nu au procedat la o largă inițiativă culturală, capabilă să stimuleze creația valoroasă, profundă, cu șansa de a dura, a cît mai multor talente autentice, din toate generațiile. A surprins neplăcut absența multor compozitori vîrstnici de valoare, ca și a *tuturor* reprezentanților muzicii tinere. Să nu ni se răspundă că de absențe răspund absenții, concursul fiind deschis teoretic tuturor. Era obligația organizatorilor să creeze o largă bază de masă acestui concurs, atrăgînd treptat, exigent și sistematic, toate forțele artistice capabile să conlucreze pentru realizarea unui concurs de ținută națională.

Aceste lucruri, toate, ni se pare că rămîn valabile și pentru vremea ce vine. În presă au fost exprimate și unele opinii pozitive despre Mamaia, n-avem nimic de obiectat. Lucrul e firesc, după cum în ordinea firescului e, credem, și să fie exprimate opinii critice, de felul celei pe care o încredințăm noi tiparului. Dar mai presus de gustul unuia sau altuia dintre noi, contează opinia oamenilor muncii. Așteptăm ca această opinie să se exprime și nutrim speranța că din această dezbatere vor ieși în cîștig nu unul sau altul dintre compozitori, ci muzica noastră și poezia noastră, precum și marele public.

Sînt cîteva din exigențele mari pe care, credem, le așază orice om de bună credință în fața unui concurs menit să încurajeze arta adevărată, într-adevăr patriotică și revoluționară, artaizvor din izvorul poporului.

Să nu uităm ideea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat-o vorbind despre artiști și anume că ei trebuie să se adreseze izvorului, nu ulciorului. Am avut impresia că gustul stătut, sălciu, al unei ape de mult timp neîmprospătată a fost prea prezent la Mamaia.

Viața, cu bucuriile, luptele și durerile ei nu a ajuns în acest an la Mamaia.

Și tocmai de viață are nevoie o artă care se adresează direct omului. Și nu oricărui om.

ADRIAN PAUNESCU ■

PREMIUL I : „Cei 100 de ani" (muzică și versuri George Grigoriu) **și „De-ar fi fost să fiu"** (muzica George Grigoriu, versuri Andreea Andrei).

PREMIUL II : „România" și **„Un roman de dragoste"** (ambele de Temistocle Popa, pe versuri de Aurel Storin și respectiv Mihai Dumbravă), **„Spune-mi, țara mea"** și **„Dorul"** (ambele de Vasile Vasilache, pe versuri de Gh. Vîlcu).

PREMIUL III : „Definiție" (muzica Florin Bogardo, versuri Sașa Georgescu), **„Părinții mei"** (muzica Horia Moculescu, versuri Mihai Maximilian).

MENȚIUNI : „Străzile" (muzica Andrei Prosteanu, versuri Romeo Iorgulescu), **„Drumul"** (muzica Vasile Șirli, versuri Corina Brăneanu), **„Carnaval pe litoral"** și **„Iubesc prezentul"** (ambele de Ion Cristinoiu, pe versuri de Mihai Dumbravă), **„Coloana infinitului"** (muzica Ramon Tavernier, versuri Mircea Blok), **„Azi, aici, acum"** (muzica Gelu Solomonescu, versuri Mircea Blok).

O realizare care face inutile umbrelele de la ultimul etaj

Om teribil de ocupat, prin natura funcției sale de director al Întreprinderii de construcții, reparații și administrarea fondului locativ „Herăstrău" din București, inginerul Petrică Ciubotaru recunoaște că invențiile sale, chiar dacă brevetate și aplicate în vremea din urmă, s-au născut cu ani în urmă, pe cînd lucra, ca cercetător, la INCERC, din idei proprii și, într-o măsură demnă de luat în considerare, din prețioase colaborări. Ideea primei invenții i-a venit, cum zice, într-o duminică, la o cicăleală a nevestii. Urmau să plece într-o vizită și bazinul din baie curgea, făcînd zgomot, distrugînd instalația sanitară și irosind o mare cantitate de apă. Petrică Ciubotaru s-a urcat pe un scaun, a constatat defecțiunea, băsica de tablă din rezervor ruginise și căzuse la fund, și-a dat seama că singura șansă e s-o înlocuiască, dar n-a găsit nimic la îndemînă decît capul unei păpuși pe care tocmai o făcuse fetiței sale, o bucată din polistiren expandat.

Au trecut cîteva zile și rezervorul n-a mai curs. De la întîmplare, inginerul Ciubotaru a trecut la analiză. Înlocuise așadar băsica de tablă cu un plutitor improvizat din polistiren expandat, un material anorganic, ușor, care nu absorbea apa, putînd să disloce un volum mic, dar să aibă o putere de acțiune mare. A chibzuit ce-a chibzuit și a început un studiu metodic de laborator, încercînd diferite variante, folosind ca înlocuitor materialul plastic, renunțînd la el din cauza tehnologiei complicate și oprindu-se în cele din urmă tot la polistiren expandat, ușor și leftin. Socotind că un metru cub din materialul respectiv cîntărește abia douăzeci de kilograme și nu costă, la un calcul economic riguros, mai mult de trei sute de lei, a proiectat și realizat un procedeu de obținere a unor plutitoare destinate robinetelor cu ventil, superior ca performanțe tehnice și siguranță mijloacelor folosite pînă atunci, aplicarea noilor plutitoare la instalațiile sanitare conducînd la importante economii de apă și la funcționarea mai bună a sistemului. Cu timpul, procedeul a fost extins la castelele cu apă și în alte sectoare industriale, peste tot unde polistirenul, material anorganic cu porii închiși, neabsorbant, nu intră în contact cu derivați ai petrolului, substanțe capabile să-l dizolve.

Privită numai așa, ca un plutitor plasat în baie, înlocuind vechea băsică de tablă din rezervorul de apă, invenția inginerului Ciubotaru, realizată în colaborare cu Ștefan Dinescu, pare să nu spună mare lucru, ea fiind un fel de ou al lui Columb. Punînd însă la socoteală cheltuiala inutilă de apă pe care o permiteau elementele înlocuite într-o singură locuință și înmulțind această cantitate irosită cu numărul imens de instalații defecte, ajungem la cifre astronomice care pun într-o altă lumină invenția amintită, oferindu-i o importanță economică deosebită.

A doua invenție de care este legat numele inginerului bucureștean Ciubotaru, absolvent al Facultății de construcții civile și industriale din Cluj-Napoca, promoția 1968, este mai nouă, reprezentînd consecința firească a unor preocupări mai vechi, avute pe vremea lucrului la INCERC, și a unor necazuri mai noi, din vremea cînd, devenit director la ICRAL „Herăstrău", Petrică Ciubotaru s-a găsit nu o dată confruntat cu problemele complicate ale hidroizolațiilor în construcții. Ca să ajungă la îmbunătățirea sa, astăzi aplicată cu succes în cadrul întreprinderii pe care o conduce și amplu solicitată în întreaga țară, a parcurs mai întîi o vastă bibliografie, studiind în amănunt metodele de hidroizolații cunoscute. Acestea ar fi, la o trecere sumară, structuri constructive alcătuite din mai multe straturi distincte de materiale impermeabile discontinue, avînd în componerea lor carton de celuloză, împisliturі sau țesături din fibre vegetale, din sticlă sau sintetice, bituminate sau simplu impregnate, lipite între ele la cald cu bitum topit, simplu sau filerizat ; structuri formate din două straturi de pînză bituminată, lipite între ele la rece, cu o suspensie apoasă din bitum filerizat, peste care se aplică un strat de chit, realizat din aceeași suspensie apoasă, avînd și deșeuri celulozice.

Altfel spus, în limbajul cel de toate zilele, pentru hidroizolarea unei terase, să zicem, la un bloc cu zece etaje, procedeele așa-numite clasice implicau topirea smalaiei, operație care se efectua, de regulă, la nivelul solului, necesitînd apoi transportarea la înălțime, cu mari pericole pentru muncitorii respectivi. În plus, materialele folosite la armare erau putrezibile, asigurînd o impermeabilitate redusă în timp, în vreme ce topirea smoalei provoca poluarea mediului înconjurător, necesitînd totodată o anumită temperatură atmosferică, în condiții de frig realizarea hidroizolației fiind practic imposibilă.

Inginerul Ciubotaru și colaboratorii au gîndit și conceput o prelată unistrat de grosime uniformă, modelată după forma întregii suprafețe pe care se aplică, ale cărei avantaje față de metodele obișnuite de hidroizolare sînt următoarele, așa cum ne-au fost ele înfățișate de un panou cu care inventatorul s-a prezentat la diverse expoziții :

1. se realizează o hidroizolație pentru construcții civile și industriale cu o durată îndelungată de exploatare și consum redus de materiale ;

2. se poate executa pe orice timp, inclusiv pe frig ;

3. prin calitățile de elasticitate și plasticitate rezistă la toate solicitările, preluînd deformațiile de întindere și contracție datorate variațiilor climatice ;

În dreptul numelui inginerului bucureștean Petrică Ciubotaru stau înscrise două brevete de invenție, ambele realizate în colaborare. „Procedeu pentru realizarea plutitoarelor destinate robinetelor cu ventil", brevet numărul 50 024 din 5 septembrie 1967, împreună cu Ștefan Dinescu ; „Procedeu și structură armată pentru hidroizolații în construcții „brevet numărul 59 067 din 5 noiembrie 1974, în colaborare cu inginerii Vasile Luca, Niculaie Nedelcu și Marin Florescu, precum și cu profesorul doctor inginer Alexandru Negoiță.

4. asigură economii de combustibil și elimină total poluarea atmosferică ;

5. reduce la zero accidentele de muncă.

Toate aceste caracteristici însoțesc, bineînțeles, produsul final, nefisurabil, obținut parțial și din deșeuri, puțin costisitor, dar pînă la realizarea lui drumul n-a fost nici foarte drept, nici foarte simplu. La început, mai ales, încercările au eșuat, lipsea cîte ceva din compoziție și tehnicienii nu știau exact ce, treaba se relua de la capăt și rezultatele nemulțumeau din nou, eșecurile s-au repetat, dar specialiștii o-au dat înapoi, izbutind pînă la urmă să pună la punct noul procedeu și compoziția structurii armate avînd o grosime maximă de 12 milimetri de la placa de beton, fiind alcătuită dintr-o amorsă, două straturi intercalate de împlisitură de sticlă nebituminată și vopsea hidroizolantă, precum și din chit bidroizolant.

De anul trecut, în cadrul unității pe care o conduce și cu sprijinul Direcției generale pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe, a celor social-culturale, precum și pentru administrația locativă, titularul brevetului, inginerul Ciubotaru, a aplicat în practica de fiecare zi noutățile invenției sale, constatînd rezultate dintre cele mai îmbucurătoare și reducînd considerabil numărul reclamațiilor care vizau proasta hidroizolație a teraselor blocurilor din București. Evident, vestea invenției a umblat repede [illegible] noastră la ICRAL „Herăstrău" coincizînd cu primirea de către unitatea respectivă a solicitării cu numărul 56, venită din partea T.C.I.F. Timișoara, exprimînd interesul și prețuirea de care se bucură noul procedeu în rîndul specialiștilor români din întreaga țară.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Un om nu îndrăznește să-și numească ideile invenții, le spune „sarcini de serviciu" chiar după ce primește pentru ele Marele premiu „Europa"

Dacă ne-am putea imagina, cu acuitate, viața viitoare a cuvintelor noastre scrise în pagina de ziar, poate că am fi mai grijulii în momentul în care le dăm drumul în zbor, le-am acoperi cu o plasă făcută din prevederi și circumspecții, pentru a le feri de artileria zîmbetelor ironice cu care sînt citite, peste timp, unele din vorbele ce se vor definitive. Realitatea, dinamica ei, ne strivește frazele și singura consolare rămîne credința că atunci, la timpul potrivit, ele și-au făcut datoria. Cu acest sentiment citesc o notă de ziar de acum aproape 10 ani, redactată cu o pedanterie și gravitate de comandant militar: „În noaptea de 22 spre 23 mai s-a terminat execuția celei mai înalte construcții industriale din țara noastră, coșul de fum din beton armat de la centrala electrică de termoficare din Craiova..." Mai departe, se anunță performanța înălțimii, aproape 200 de metri, și **„ritmul rapid de glisare, 2,20 m. pînă la 3,80 m. pe zi"**. Dacă eu, ziaristul care, orice s-ar spune, de-a lungul vieții nu m-am ocupat numai cu ritmurile de glisare, zîmbesc, știind că înălțimea atinsă astăzi la noi este de aproape 300 de metri, iar viteza medie de glisare 3,50 m., vă puteți imagina chipul inginerului care mă pune în temă, înarmîndu-mă cu amănuntele proaspete: viteza medie poate ajunge pînă la **5,50 metri** pe zi! Și pentru că în aceste zile de olimpiadă tot am adormit cu recordurile mondiale sub cap, să facem efortul de a-l reține și pe acesta, socotit record mondial și el, dar pe care, din păcate, odată ajunși pe crestele giganticelor noastre coșuri de fum, amețiți (la figurat) de performanța înălțimii, noi, ziariștii, uităm de cei care, pe pămînt, la masa de lucru, cu creionul și rigla în mînă, dau startul unor astfel de performanțe.

Inginerul Iosif Brad de la Trustul Energoconstrucția, coautor principal al unei tetralogii de invenții care au înlesnit aceste recorduri, brevete medaliate cu Premiul „Europa" la Salonul internațional de la Nürnberg, s-a împăcat, într-un fel, cu acest anonimat, dar deslușești în sousele sale ușoara, nemărturisita amărăciune a celui care trudește în umbră și pare a fi uitat acolo.

— Tovarășe Brad, neprofesioniștii care se duc la Turceni, șantierul celei mai înalte construcții industriale românești în ceasul de față, rămîn uimiți de avîntarea spre cer a coșului de fum de 280 de metri. Superlativele se opresc însă în fața aparent complicatului mecanism interior de glisare, care permite atît viteza record de înaintare, cît și perfecta verticalitate. Este chiar atît de greu de priceput ? Sau, s-o luăm altfel, cum se lucra pînă la aplicarea invenției dumneavoastră (denumită, exact, „Instalație de glisare folosind cofraje pentru executarea construcțiilor în formă de turn sau cu pereți înclinați și secțiune variabilă") ?

— Mai greoi, mai bătrînește. Se monta un cofraj, astăzi, să zicem. Se lăsa să se usuce, pe îndelete, betonul, mîine se demonta și așa se pășea mai departe, de aceea și metoda se chema „prin pășire". Eu am trăit o viață de om în preajma coșurilor de fum, sînt din Hunedoara și m-am gîndit dacă nu am putea aplica, în interiorul coșului, tehnica cofrajelor glisante, folosite în alte construcții. Drept să vă spun, cînd am elaborat proiectul nu m-am gîndit că el ar putea fi socotit cîndva chiar o invenție. L-am purtat multă vreme printre hîrtiile mele, și numai odată cu trecerea la atacarea unor coșuri de mare înălțime a devenit posibilă aplicarea lui. Treburile nu sînt deloc atît de complicate pe cît spuneți dumneavoastră că apar celor care nu se pricep la construcții. Imaginați-vă o secțiune printr-un coș: între grinzile radiale am făcut să circule niște cărucioare purtătoare ale unor montanți care, la rîndul lor, susțin panourile de cofrare suprapuse în formă de solzi. Pe măsură ce lucrul înaintează, pe verticală, tot acest sistem nu mai trebuie demontat și remontat mai sus, cum se făcea înainte, „prin pășire" ; fiind mobil, se deplasează singur spre interior, autoadaptîndu-se secțiunii din ce în ce mai mici. Se asigură, în acest fel, o înaintare permanentă, fără nici un timp mort.

— Din cîte știu, această invenție este capul de serie a ceea ce numeam, mai sus, o tetralogie. Ce aduce nou următoarea, închinată „Metodei de asigurare a verticalității elementelor de construcții, cu secțiune circulară, realizate cu cofraje glisante". În presa de specialitate se vorbește de folosirea laserului pentru dobîndirea unei perfecte verticalități, pentru a nu face din coșurile de fum tot atîtea turnuri din Pisa ?

— Laserul este prea costisitor, dar nici firul cu plumb, credincioșul fir cu plumb al zidarului, el singur, nu mai poate avea puteri cînd înălțimea bate către 300 de metri. Distanța prea mare dintre „locul citirii", locul unde cade firul cu plumb, care se află pe pămînt, și zona eventualei abateri care se găsește undeva, prin cer, cum vă place dumneavoastră să spuneți, face imposibilă o redresare corectă. Trebuia imaginat un sistem care să semnalizeze eroarea acolo, la fața locului, nu să o transmită jos, la pămînt ; de aceea am îngropat în beton patru ghidaje care se montează rînd pe rînd, pe măsura ridicării cofrajului glisant. Menirea lor este ca, de fiecare dată cînd se ivește o abatere, să se încline și ele, dar în sens invers, avertizînd în acest fel constructorul că trebuie să readucă la loc cofrajul. Foarte apreciată, această invenție a fost brevetată în R.F. Germania, U.R.S.S., Algeria.

— La intrarea în instituția unde lucrați, Trustul Energoconstrucția, am văzut o machetă uriașă a unei secțiuni printr-un coș de fum, cu toate amănuntele de care mi-ați vorbit dumneavoastră. Mă gîndesc că trebuie să fie o bucurie să vă începeți ziua de muncă avînd în față acest memento. Aș vrea să vă întreb, în deplină sinceritate : în afară de inerția unora care se îndoiesc de viitorul unei idei noi, ce altceva poate întuneca viața unui inventator ?

— Invidia. Cu atît mai mult te doare cu cît tu ești convins că nu ți-ai făcut din acumularea invențiilor un scop în sine.. V-am mai spus, mi se pare, că unele proiecte le-am ținut în dosar ani de zile. Altora nici nu am îndrăznit să le spun invenții. Ziceam că sînt sarcini de serviciu. Alții mi-au băgat în cap să le brevetez.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Șapte frați pentru doi părinți

toarce acas
parcă zburam
spune. Doctoru
și-ascultă uimi
tatălui său, pe care, de fapt, mi-o face
mie ca reporter. Uimit că nu i-a vorbit
niciodată despre asta, dar nu uimit că
tatăl său a făcut «excursia» din Colentina în Berceni ca să se convingă cu
ochii și cu urechile sale. Dintotdeauna
a făcut cam așa bătrînul. S-a interesat
de ei din umbră, i-a urmărit la orice
vîrstă, chiar și maturi, și găsea liniștea
numai cînd vedea singur, se convingea
singur ce fel de oameni sînt băieții lui.

Băieții lui : Ion, 43 de ani, economist în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini ; Paul, 41 de ani, economist, șef serviciu în Ministerul Metalurgiei ; Ștefan, 38 de ani, psiholog, lector universitar la Academia Militară ; Dumitru, 35 de ani, inginer proiectant la C.N.E.F.S. ; Nicolae, 33 de ani, medic specialist ; Vasile, 31 de ani, inginer chimist la Întreprinderea de mase plastice ; Cristian, 25 de ani, mecanic. Băieții lui care «de învățat, au învățat

cu
li
n
ii
a
t
p
l
n
c
c
f
p
p
A
a
m
e
a
fi
b
m
în
b
ș
l
«
c
a
p
c
«
d
d
d
c
t
n
a

turitate ieșite din comun, copilul-ucenic de la «Malaxa» atrage bunăvoința unui contabil, om de omenie, fără copii, care începe să-i ocrotească, să se ocupe de ei, să-i sfătuiască. După 1944, mai apoi după 1948, după marile mutații ale istoriei noastre la «Uzinele Republica» (foste uzine «Malaxa») adolescentul Paul Popescu începe să înțeleagă viața, iar sfaturile mentorului său capătă forme, din vis și ideal trec în realitatea trăită, în fine, ajung viață proprie. Întîi învață. Apoi, învață. Face liceul la seral, după care facultatea. Ajunge, la rîndu-i, mentorul spiritual al fraților săi. Vrea să fie pentru ei ce fusese pentru el bunul contabil, extraordinarul om Cornel Popa. Ba, ceva mai mult, fiindcă el le dă și bani, îi hrănește, le cumpără haine. Cel mai aproape se simte — fiindcă îi despart doar doi ani — de fratele Ion. Se roagă să-l urmeze, să facă la fel ca el. Ion începe și el liceul la seral, muncind ziua în fabrică, iar nopțile, învățînd. Devine și el, curînd, student la Academia de studii economice.

— Dintre toți, doar Ștefan, psihologul, și Nicușor, doctorul, și-au făcut studiile la zi, îmi mărturisește bătrîna mamă. Ceilalți i-au ajutat, însă și ei au fost modești. Mi-aduc aminte, cînd Fane era elev la «Mihai Viteazul», că i s-au rupt pantofii. N-avea decît o pereche. Tată-său l-a trimis în cipici la școală și s-a dus, n-a zis nimic, deși eca și el băiat mare, adolescent.

Dumitru a făcut mai întîi o școală profesională, apoi o școală tehnică, apoi liceul la seral, apoi Institutul politehnic. Dacă ne gîndim bine, mulți dintre frați, cînd au ajuns la vîrsta maturității, jumătate din anii trăiți au învățat ca elevi, ca studenți. Destinul lui Vasile este cel mai grăitor în acest sens. După școala generală intră la Întreprinderea de mase plastice. În 1958, cînd au început să se producă prima oară în România mase plastice. Se încadrează ca muncitor necalificat, ca manipulant. Se califică la locul de muncă, reglor, apoi mecanic, apoi își face liceul la seral, mai urmează o școală tehnică, devine tehnician, se înscrie la facultate și urmează Chimia industrială.

— Dintre toți, singur doctorul, îmi povestește mai departe mama, a lucrat în afară de București, departe de casă. A stat cîțiva ani, în stagiu, într-o comună din Oltenia. Eu nu m-am dus să-l văd acolo, am îmbătrînit și sînt cam bolnavă. Dar s-au dus băieții — Paul, Mitică, Fane...

S-au dus și au găsit de fiecare dată un medic respectat și apreciat de țăranii din Botoșeștii Doljului și un om, un tînăr, fără duminici, aproape fără nopți, fără timp liber. Sîmbătă, duminică-luni dădea consultații în sat, celelalte trei zile din săptămînă se afla la Spitalul din Craiova, unde își netezea drumul spre chirurgie, specialitate în care a visat să ajungă. Iar nopțile învăța. Pentru acest ideal, pentru examene, pentru concursuri. Nu e chirurg, dar e foarte aproape de chirurgie, anestezia și reanimarea fiind nu doar ajutoarele ei, fiind total dependente de ea. Un eșec ? Nu. Spiritul familiei, spiritul înțelepciunii, spiritul de a te face util, necesar, de a te depăși pe tine însuți acolo unde viața te așază, l-a ajutat să treacă repede peste regretul de a nu-și fi realizat un vis, chiar dacă e vorba de profesia definitivă.

...Viața fiecăruia dintre cei șapte frați poate fi un reportaj de sine stătător sau un roman, ca și viața celor doi părinți. Fiindcă îi cheamă Popescu, mărturisesc sincer că am fost ispitită să profit de acest fapt. Șapte oameni, oameni în fața cărora ne putem scoate reverențios pălăria, purtînd unul dintre cele mai populare nume românești, pot desigur circumscrie oricînd un prototip de om și de familie. Șapte destine tipice pentru aproape un popor întreg. Dar, de teamia jocului de cuvinte și a facilului n-am dat curs tentației.

Acolo, în Colentina, în strada Barbu Brădescu nr. 35, am poposit în ziua cînd se împlineau 47 de ani de la căsătoria celor doi părinți, Alexandrina și Anghel Popescu. O zi în care amintirile se năpustesc în sufletul oamenilor și cînd, prin ele, viața se trăiește de la capăt. Ei nu reproșează nimic vieții, îmi spun cu sinceritate, chiar dacă nu au avut întotdeauna destulă pîine pe masa copiilor. În nopțile sale de insomnii bătrîna mamă se scoală și umblă prin camerele unde dormeau copiii, și unde mai dorm și azi trei dintre ei, se gîndește, se întreabă la nesfîrșit dacă le-a dat întotdeauna destulă dragoste, și cuminţenie, și bunătate, tărie și cinste și experiența ei de viață care să-i ferească de greșeli și de necazuri. În rest, e fericită că ei sînt așa cum sînt.

CICI IORDACHE ■

Paraziții orașului

Vara, stoluri-stoluri, colorate, lustruite și ciripitoare, bișnițarii bat din aripi și se răspîndesc din cuibul lor din strada Covaci, planînd în jurul marilor hoteluri bucureștene, Lido și Athénée Palace. Vlăjganii cocoțați pe tocuri și infoiați precum cepele, netunși sau tunși cu gratii, stau ca niște semne de întrebare, cu palmele întinse și limbile înnodate zdravăn, în holuri și pe trotuare, ațintind calea turiștilor în văzul tuturor, inclusiv al recepționerilor și portarului. Aroganți cu „băștinașii", în coate și pe genunchi în fața turiștilor, își poartă ca niște momîi pungile de plastic în care au strîns ce a fost de găsit în coșurile de gunoi ale cameristelor hotelului. Ei, bișnițarii, dacă îi întrebi ce gîndesc, își încordează brațele, dacă îi pui să scrie, se sprijină în creion, iar dacă le ceri să muncească „fac valuri" la Lido. Și tot ei, ziua în amiaza-mare, cînd „bișnița" stă, macină treptele Ateneului Român cu zarurile, iar seara își mută ciolanele lîngă Cina și Lido, la pîndă trecătorilor. Le foșnesc mîinile de sute, își iau și își dau norocul la barbut, injură și amenință în chiar centrul Capitalei, mirați și ei de a nu fi prea băgați în seamă de cei ce ar trebui s-o stropească și să-i mature din stradă, odată cu celelalte.

IULIAN NEACȘU ■
Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ ■

27 DE MEDALII OLIMPICE PENTRU

J. O. de la Montreal, un moment de referință în viața sportului nostru

Mii, sute de mii de români au avut în ultimele două săptămîni program de somn redus, un program consimțit cu dragă inimă din motive binecunoscute. Micul ecran le-a făcut una din marile bucurii ale anului, aducîndu-le acasă, în familie, o Olimpiadă strălucită, în care, spre marea lor mulțumire, au strălucit nu de puține ori purtătorii tricolorului românesc.

Prima jumătate a Olimpiadei le-a dat chiar, pe alocuri, sentimentul că trăiesc un vis frumos, într-atît de excepțională a fost evoluția Nadiei Comăneci, fetița noastră gimnastă a cărei evoluție se confunda adeseori cu perfecțiunea — și caracterizarea nu ne aparține, ea fiind făcută de specialiștii aflați acolo, la fața locului, martori la cel mai uluitor recital de gimnastică văzut vreodată. Și bucuria noastră a fost cu atît mai deplină cu cît Nadia Comăneci a fost secondată de o altă mare valoare, de Teodora Ungureanu, și de o întreagă echipă de mici „zîne ale gimnasticii" (nici aceste cuvinte nu ne aparțin) care au uimit tehnicienii din întreaga lume.

Au trecut zilele concursului de gimnastică, s-a încheiat Olimpiada și retrospecția acelor frumoase momente ne invită la considerarea lucidă a realizărilor, izvorîte nu dintr-o minune, ci dintr-o muncă extraordinară, dusă cu mijloace științifice (de antrenorii Karoli), în condițiile excepționale asigurate sportivilor de statul nostru.

Pregătirea superioară, la parametrii metodici internaționali, munca pasionată, dăruirea au fost premisele majore și ale succeselor dobîndite de luptătorii români, de boxeri, de maeștrii caiacului și canoei.

Nu este mai puțin adevărat că între marile noastre bucurii și-au făcut loc și cîteva insule ale decepției și insatisfacției, între care atletismul (excepție — sulițașul Megelea), tirul și chiar handbalul, discipline care au promis mult înainte și au oferit mult prea puțin după.

Firește, în numele obiectivității care ne face să nu fim furați de numeroasele lumini ale evoluțiilor olimpicilor noștri, remarcînd și umbrele, cîte au fost ele, trebuie să subliniem că participarea României la J.O. de la Montreal a însemnat un deosebit succes, depășind evident nivelul tuturor participărilor olimpice precedente, dar aceeași obiectivitate ne obligă să recunoaștem că, chiar la Montreal, se putea realiza mai mult, nu cu noroc, ci cu o pregătire mai atentă la toate disciplinele.

Acestea fiind zise, și privind **participarea la J.O. din Canada ca pe un moment de referință din viața sportului nostru,** se cuvine să spunem că pregătirea pentru următoarea ediție a J.O., de la Moscova, **începe din ziua aterizării avionului de Montreal pe pista Aeroportului Otopeni.**

Aplaudînd succesul remarcabil al olimpicilor noștri, nu înseamnă că sîntem solidari cu exagerările în aprecieri găzduite de ziarul de specialitate, care publică, pe prima pagină a ediției de luni, un clasament evident nerealist (România pe locul 5, după numărul total de medalii), ignorînd faptul că Japonia — locul 6 — a obținut 9 medalii de aur, că Polonia — locul 7 — a obținut 7 medalii de aur, iar noi am obținut 4 asemenea medalii. Clasamentul pe medalii de aur (prezentat de alte ziare) este evident cel mai sportiv și mai real. Și-n acest ceas al bucuriei e cazul să păstrăm măsura, să fim lucizi și să nu uităm că frumosul de la sine nu are nevoie să fie „zugrăvit" și mai frumos.

Realizările, reușitele sportivilor noștri trebuie consolidate, după cum nereușitele, defecțiunile, pot și trebuie să fie eliminate printr-o muncă organizată pe baze științifice, întărind considerabil baza piramidei competiționale, sportul de masă, marele rezervor al performerilor olimpici de mîine.

Subliniind remarcabila reușită a sportului românesc la Montreal, se cuvine spus că, mai presus de cele 27 de medalii cucerite, sportul nostru a cîștigat în numele României atenția și stima, prețuirea și simpatia opiniei publice mondiale.

MARIUS POPESCU ■

	Aur	Argint	Bronz	Total
Montreal 1976	4	9	14	27
München 1972	3	6	7	16
Mexic 1968	4	6	5	15

Medaliile sportivilor români la ultimele trei ediții ale Jocurilor Olimpice

Echipa de handbal masculin, medalie de argint.

Dan Grecu, medalie de broz la inele

Gheorghe Danilov – Gheorghe Simionov, medalie de argint la canoe dublu.

Sulițașul Gheorghe Megelea, medalie de bronz

Larion Serghei – Policarp Malihin, medalie de bronz la caiac dublu

GLORIA SPORTIVĂ A ROMÂNIEI

Simion Cuțov, medalie de argint.

Ladislau Șimon, medalie de bronz la „libere".

Roman Codreanu, medalie de bronz.

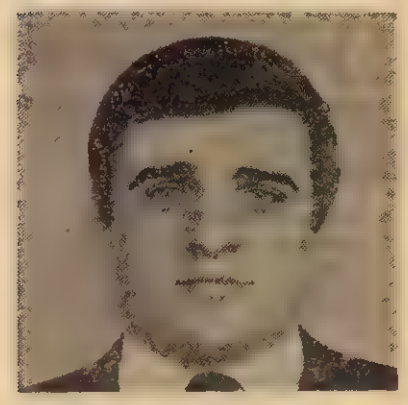

Stelian Morcov, medalie de bronz.

Mircea Simon, medalie de argint.

Luptătorul Ștefan Rusu, medalie de argint.

Nicu Gingă, medalie de argint.

Costică Dafinoiu, medalie de bronz.

Boxerul Alec Năstac, medalie de bronz.

Echipa de sabie a României, medalie de bronz.

VASILE DÎBA: Prima medalie de aur la caiac, într-un sport care a adus țării 20 de medalii olimpice în 20 de ani!

Fără nici o îndoială, se muncește bine în sportul caiacului și al canoei. În această muncă remarcabilă, organizată cel puțin 9–10 luni pe an într-un cadru de „izolare", ferită de ochi și tentații lumești, aici, deci, se găsesc o mulțime de argumente care pot explica rezultatele constant bune ale vîslașilor români la cele mai mari competiții mondiale.

Începînd din 1956, la Jocurile Olimpice desfășurate la Melbourne, atunci cînd Leon Rotman cucerea prima medalie de aur pentru România, flotila noastră de aur și-a adus cu regularitate o contribuție însemnată la recolta de medalii olimpice cucerite de sportivii români. Acum exact 20 de ani, canoiștii noștri dobîndeau trei medalii de aur, prin Rotman (dublu campion olimpic) și cuplul D. Alexe–S. Ismailciuc. În 1960, la Roma — o medalie de bronz. În 1964, la Tokio, două medalii de argint, alte trei de bronz. La Mexico, în 1968, o medalie de aur (canoe dublu – cuplul Covaliov, Patzaichin), una de argint, una de bronz. La München, în 1972, o medalie de aur (Ivan Patzaichin), două de argint, una de bronz. Iar anul acesta, la Montreal, medalia de aur a lui Vasile Dîba, apoi cea de argint a cuplului Gh. Danilov — Gh. Simionov, și cele două de bronz, cîștigate de caiacul lui L. Serghei și P. Malihin, și din nou Vasile Dîba. Cu totul, în șase ediții ale Jocurilor Olimpice, **6 medalii de aur, 6 de argint, 8 de bronz : douăzeci de medalii în total !**

Cu alte cuvinte, la bilanțul celor 20 de ani în care s-au disputat șase Olimpiade, caiacul și canoea aduc României 20 de medalii — fiind sportul olimpic, alături de lupte (tot 20 de medalii, adunîndu-le pe cele șase de la Montreal), cu cea mai bogată participare la recolta de medalii de la Jocurile Olimpice.

Vasile Dîba, ultima stea a caiacului românesc, nu s-a născut deci peste noapte. El este produsul unei **școli** remarcabile, care practică o muncă asiduă de mai bine de două decenii, un urmaș demn al lui Rotman, Alexe, Ismailciuc, Vernescu, Covaliov sau Patzaichin. Interesant este că laureatul probei de sprint a caiacului (caiac simplu — 500 m) nu a cunoscut prea bine în copilărie barca. Este născut într-adevăr în deltă, la Jurilovca, dar adolescența l-a împins mai aproape de alte sporturi, între care și fotbalul. Abia acum patru ani, antrenorul Igor Lipalit l-a remarcat și l-a împins spre caiac — acum 4 ani Dîba privind probabil la televizor minunata izbîndă a lui Ivan Patzaichin la München! Un an mai tîrziu, Vasile Dîba devenea campion european de juniori, la Snagov, și după încă un an, în 1974, devenea dublu campion mondial în Mexic, cîștigînd proba sa favorită, 500 metri, dar contribuind de asemenea substanțial la titlul dobîndit de ștafeta 4x500 m, în care a concurat în ultimul schimb al ștafetei române. Anul trecut, la Belgrad, maghiarul Geza Csapo și-a redobîndit titlul pierdut la Mexico, Dîba sosind al doilea, dar, iată, revanșa caiacistului român a fost în această vară deplină, el învingînd în cea mai importantă competiție mondială, Olimpiada.

Într-un fel, Vasile Dîba este urmașul lui Vernescu — cel care a condus aproape un deceniu **caiacul amiral** al flotilei noastre. Aurel Vernescu, sportiv de excepție în galeria marilor campioni români, n-a reușit însă niciodată să cîștige medalia de aur la Olimpiadă, o îzbîndă pe care și-a dorit-o cu multă ardoare, dar pe lîngă care a trecut în 1968, cînd a cîștigat doar argintul în proba de 1 000 metri. Vernescu a fost tot un specialist al **sprintului pe apă**, al probei de 500 metri, devenind campion continental și mondial în nenumărate rînduri — însă proba era pe acea vreme neolimpică. Anul acesta, cînd proba de caiac simplu pe distanța de 500 metri a fost introdusă pentru prima oară la Olimpiadă, Vasile Dîba l-a recompensat într-un fel și pe Aurel Vernescu, care i-a fost dealtfel o vreme antrenor, aducînd prima medalie de aur pentru caiacul românesc, într-un sport în care pînă la Montreal apanajul laurilor olimpici părea că aparține canoei...

DUMITRU GRAUR ■

Doi boxeri de argint

Ambițiosul boxer cu părul blond și ochi albaștri, care în numai cinci ani de pugilat și-a făcut din nume un renume, n-a putut transa în favoarea sa disputa cu americanul Howard Davis, poate cel mai complet boxer al Olimpiadei de la Montreal.

Pe lîngă titlurile de campion european de juniori (1972), dublu campion european de seniori (1973—1975), vicecampion mondial (1974), Simion Cuțov adaugă acum pe cel de medaliat cu argint la cea de-a XXI-a Olimpiadă de la Montreal. Analizînd succesele boxerului român, pe plan internațional, din anul 1972 încoace, observăm că acest temerar pugilist a manifestat o formă ascendentă constantă, ceea ce este un lucru mai mult decît îmbucurător pentru un sportiv de performanță, deoarece una este să concurezi în țară cu adversari cunoscuți și studiați și alta este situația cînd, în careul magic, te trezești față-n față cu un sportiv despre care, în cel mai fericit caz, ai auzit cîte ceva.

Poate nu este lipsit de importanță să subliniem faptul că de cînd și-a început cariera sportivă, Simion Cuțov trăiește boxul din dublă ipostază : prima, cînd este pe ring, a doua, cînd urmărește cu sufletul la gură evoluțiile fratelui său Calistrat. Aceste situații constituie pentru Simion Cuțov un surplus de consum nervos, de griji și de emoții. Părerea noastră este că și acolo, la Olimpiadă, frămîntările și grijile lui Simion au fost amplificate ori de cîte ori evolua fratele său. Poate că la începutul Jocurilor, cînd a aflat că o altă pereche de frați urcă în ring, Michael și Leon Spinks, Simion Cuțov nutrea neexprimata speranță de a cîștiga cîte o medalie, atît el cît și fratele său. Dar înainte de jumătatea turneului, Simion s-a văzut singur, în timp ce americanii cîștigau meci după meci. Dar să dăm Cezarului ce-i al Cezarului și să subliniem încă o dată faptul că o medalie de argint cîștigată la Olimpiadă înseamnă foarte mult și că în acest maraton pugilistic Simion Cuțov și-a luat revanșa la sovieticul Solomin, boxerul care i-a făcut de-a lungul anilor atîtea necazuri. Nu trebuie să uităm că, făcînd apel la umoru-i caracteristic, Simion declara cîndva că acolo unde lovește Solomin parcă arde.

Aurul olimpic, Simion Cuțov nu l-a obținut nu pentru că nu era pregătit pentru cucerirea lui, ci pentru că adversarul său H. Davis, boxer urmînd să opteze, probabil, pentru profesionism, a fost mai bun decît el. Legile în sport sînt simple, cîștigă cel mai bun, iar Simion Cuțov cunoaște perfect această lege. El este încă tînăr, viitorul îi stă înainte și cu siguranță că de multe ori va fi obligat să bea din cupa victoriei, ca și din cupa amară a înfrîngerii. Avem convingerea că el va mai avea, mulți ani, de spus un cuvînt atît pe plan intern, cît și internațional, pentru că boxul la Simion Cuțov nu este o întîmplare, ci o pasiune, consolidată printr-o muncă disciplinată și asiduă. El mărturisea cîndva că pentru a deveni boxer și-a trădat prima pasiune, pescuitul, remarcînd că-i mai ușor să boxezi decît să pescuiești. Oricui va avea curiozitatea să-l întrebe pe Simion Cuțov de ce?, acesta îi va răspunde: „Pentru că în box n-ai timp să stai pe gînduri".

Cel de-al doilea medaliat cu argint la Olimpiadă, greul Mircea Simon, s-a găsit pentru prima oară în fața celui mai puternic și mai de temut adversar, cubanezul Teofilo Stevenson. Sarcină foarte grea, cu atît mai mult cu cît toți adversarii precedenți ai cubanezului au fost scoși din luptă înainte de limită. Lui Mircea Simon nu i se poate reproșa nimic, tactica pe care a adoptat-o s-a dovedit bună, însă ineficientă în confruntarea cu marele boxer cubanez. Mircea Simon este încă tînăr pentru categoria sa și el poate, prin perseverența și seriozitatea cu care se antrenează, să se mai afirme și cu alte prilejuri la această categorie.

DAN BÎRLĂDEANU ■

Strălucirea de aur a unei medalii de argint

La Montreal, Gheorghe Berceanu, cel mai mic luptător din garnitura României, concurînd la greutatea de 48 de kilograme, n-a reușit decît medalia de argint. Performanță excepțională pentru alții, clasarea pe locul doi a olteanului din Dunărenii Doljului n-a mulțumit, poate, pe unii, pe cei care puneau la socoteală palmaresul abundent în titluri al luptătorului român, dublu campion mondial și dublu campion european, faptul că, în Canada, Berceanu avea de apărat aurul cucerit la ediția anterioară a Jocurilor, la München, în 1972.

Și totuși, lucrurile nu stau așa, medalia de argint dobîndită de Berceanu la Montreal avînd o semnificație aparte, ea dovedind încă o dată, prin raportările pe care le implică, nu numai marele talent al campionului născut la 28 decembrie 1949, cît și o putere de muncă și o ambiție absolut remarcabile, căci Berceanu și-a apărat renumele în Canada nu doar la patru ani după victoria de la München, ci și la doi ani și jumătate după o boală perfidă care, de regulă, înseamnă ieșirea din perimetrul adevăratei performanțe.

În toamna lui 1973, luptătorul de buzunar, cum e alintat Berceanu de mai robuștii săi colegi de echipă, a suferit de hepatită, un reportaj publicat de revista noastră la vremea aceea sublinia starea lui fizică precară, pericolul care-i pîndea cariera sportivă și viața deopotrivă. Ca să nu ne folosim numai de amintiri, iată un citat din reportajul respectiv :

„Dar Berceanu nu iese din casă. Mai mult dormitează, bea numai citronadă și mănîncă numai rasol fără sare... Hepatita l-a biruit, l-a prins de sub centură și l-a așezat cu umerii pe saltea, pe salteaua aceea pe care olteanul viu și puternic n-a simțit-o, de fapt, niciodată în concurs. „Și cum a fost ?", îl întreb ; oftează, și oftez și eu, simțindu-mă stînjenit de întrebare. Cum să fie, cînd omul a zăcut 32 de zile în spital, cînd a slăbit ca un ogar și cînd nu știe ce va fi mîine, peste o săptămînă, peste un an, căci asta este boala, nemiloasă și perfidă."

Încetul cu încetul, dotat cu un organism rezistent și dotat cu o voință de fier, Berceanu s-a refăcut pentru viață, devenind un om cu analize normale, un student ca oricare altul al Institutului pentru educație fizică și sport din Dealul Spirii, dar de aici și pînă la salteaua de concurs drumul rămînea lung, cu atît mai lung cu cît, chiar în țară, apăruse un alt luptător de valoare, Alexandru, devenit în timpul convalescenței lui Berceanu campion al continentului. Pînă și antrenorii au început să cadă pe gînduri, neștiind să aleagă între forma excepțională a noului campion și numai promisiunile celui vechi, incapabil multă vreme, din cauza bolii, să reintre în circuitul valorilor de primă mînă.

O victorie directă a lui Berceanu și un nou titlu de campion al țării au complicat și mai mult socotelile, specialiștii fiind puși în dilemă, avînd din nou de ales, o alegere, desigur, dificilă, punînd în balanță tinerețea lui Constantin Alexandru, pe de-o parte, izbînzile lui în fața unor adevărați corifei ai saltelei, și revenirea în formă, înceată, dar sigură, a lui Berceanu, pe de alta, sportiv cu o perseverență și o capacitate de concentrare devenite proverbiale.

După multe ezitări, care s-au întins pînă în preajma Jocurilor Olimpice, antrenorii au decis pentru Berceanu, trimițîndu-l pe ambițiosul oltean să apere culorile țării la cea mai prestigioasă competiție a sportului, în limitele categoriei celei mai mici. Alegerea lor s-a dovedit fericită. La Montreal, Berceanu s-a arătat din nou marele luptător de clasă, luptător după disciplina la care evoluează și luptător după temperamentul său vulcanic, aducînd sportului românesc o onorantă medalie de argint ce vine să completeze una dintre cele mai prodigioase cărți de vizită din istoria luptelor.

Chiar dacă n-a avut șansa să urce pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere, fiind învins la puncte, 6—10, de sovieticul Șumakov în lupta decisivă pentru titlul olimpic, Berceanu a avut la Montreal o comportare exemplară, aruncînd în joc toate cunoștințele sale, cheltuind multă energie și multă ambiție, demonstrînd că rămîne un sportiv de excepție, minunat în tot ceea ce întreprinde. Chiar desfășurarea întîlnirii cu Șumakov, în fața căruia campionul român avea de luat o revanșă după înfrîngerea de la Universiada din 1973, a probat calitățile deosebite ale lui Gheorghe Berceanu care, deși deținînd un avantaj de 4—0, n-a tratat lupta cu pasivitate, așteptînd fluierul final al arbitrului, ci s-a angajat cu încrîncenare și cutezanță în bătălia pentru medalia de aur. Pînă la urmă, cum se știe, Berceanu a pierdut meciul, căzînd victimă tocmai cutezanței sale...

Cum spuneam, argintul lui Berceanu va fi avut darul să nemulțumească pe unii, pe aceia care s-au obișnuit în a-i cere campionului mereu poziția cea mai de sus în ierarhie. Nouă, care am avut ocazia să-l vedem pe Berceanu bolnav de o maladie periculoasă și grea, neputincios și slăbit pînă la ultima limită, clasarea pe locul secund în teribila încleștare de la Montreal ne apare ca o victorie, obținută cu prețul unor aproape neomenești eforturi și cu prețul unei ambiții demne de un mare campion.

Judecată numai prin prisma palmaresului lui Berceanu, medalia de argint

de la Olimpiadă poate părea numai o jumătate de izbîndă, dar judecata asta ni se descoperă pripită și neadevărată, căci e bine și drept, gîndim, ca în spatele fiecărui sportiv intrat în competiție să vedem omul. Iar omul Berceanu a fost, numai în urmă cu doi ani și jumătate, grav bolnav, lovit de o maladie care, cel mai adesea, interzice dreptul la marea performanță, iar recent, cu puțină vreme înaintea deschiderii Jocurilor, a suferit un accident la picior, care l-a ținut departe de salteaua de antrenament aproape o lună.

Așa analizînd lucrurile, argintul dobîndit de Gheorghe Berceanu la Montreal ni se recomandă nu doar ca victoria consecutivă în fața a patru adversari, ci ca o izbîndă a omului cu el însuși, cu limitele sale, biruite prin ambiție, muncă și încredere.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Schiful de 4 + 1 vîsle al României, medalie de bronz.

ANCHETA NOASTRĂ DE FOTBAL

referitoare la problemele fierbinți ale campionatului ce se pregătește de start. Reprezentanții echipelor din prima divizie, conducători de cluburi, antrenori și jucători, răspund la 3 întrebări :

1. CARE ESTE NECESITATEA CEA MAI ACUTĂ A ECHIPEI DUMNEAVOASTRĂ LA ACEASTĂ ORĂ ?

2. CE LOC V-AȚI PROPUS PENTRU VIITORUL CAMPIONAT ? CINE CREDEȚI CĂ ARE CELE MAI MARI ȘANSE LA TITLU ? CINE VA RETROGRADA ?

3. CUM ABORDAȚI NOUL SEZON ? CU CE FORȚE, CU CE GRIJI, CU CE INTENȚII ?

Iată cele 54 de răspunsuri primite :

STEAUA

● **Alexandru Florescu, șeful secției de fotbal :**

1. Lipsa posibilităților de a verifica echipa în confruntări internaționale serioase, spre a ne lămuri exact ce înseamnă pe planul fotbalului european creșterea semnalată la Steaua. Am mai vorbit despre acest lucru, chiar în revista „Flacăra", dar, din păcate, nu s-a întreprins nimic, federația nu ne-a sprijinit concret și în prezent n-avem nimic perfectat.

2. Vom încerca să apărăm titlul de campioni și sperăm să reușim. Nu pot spune cine va retrograda, e prea timpurie orice presupunere.

● **Ion Dumitru, căpitanul echipei:**

3. Echipa mi se pare mai maturizată, mai echilibrată, lucru firesc dacă ținem seama că s-a scurs un an de cînd jucăm cam în aceeași formulă, cu aceeași conducere tehnică. Campionatul trecut a apropiat antrenorii de jucători, rezultatele s-au văzut, dar e loc și pentru mai bine. Principala grijă e legată de faptul că n-avem nici un turneu deosebit înaintea Cupei campionilor europeni, antrenîndu-ne cu echipe pe care le cunoaștem, în vreme ce viitorii noștri adversari, Bruges, am citit, au asigurat un program de pregătire de 13 meciuri, urmînd a întîlni, între alții, pe Eindhoven, Ajax, Hajduk Split, Tottenham și C.F. Barcelona!

Lotul echipei

STEAUA: Iordache, Moraru, Anghelini, **Nițu, Fl. Marin,** Sameș, Vigu, Ion Ion, Dumitru, Iordănescu, Stoica, Florea, Troi, Năstase, Răducanu, Zamfir, **Aelenei,** Agiu, Zahiu, **Eliseî.**

DINAMO

● **Gheorghe Turtureanu, vicepreședintele clubului :**

1. Să se pregătească mai bine decît anul trecut, să joace un fotbal de o calitate superioară, să contribuie într-o măsură sporită la impunerea fotbalului românesc pe plan internațional.

2. Cîștigarea titlului de campioni.

● **Mircea Lucescu:**

3. Locul 2 de anul trecut ne obligă la locul 1 în viitorul campionat, obiectiv pentru care ne-am pregătit cu maximă seriozitate. S-a renunțat la antrenamentele de la munte și s-a urmat un program de pregătire foarte strict. Prin plecarea lui Radu Nunweiller, echipa n-a pierdut doar un mare fotbalist, ci și îndemnul spre un anumit stil de joc. Noii veniți, în mare majoritate jucători tineri, dornici de consacrare, vor impune probabil un alt stil, mai rapid, mai puțin elaborat, de unde unele probleme de adaptare. Nu e așa de simplă nici problema unui vîrf de atac, post pe care concurează Roznai și Vrînceanu, deocamdată mi se pare mie cu șanse egale, dar campionatul încă n-a început. Dorința noastră cea mai mare e ca Dinamo să recîștige titlul.

Lotul echipei

DINAMO: Ștefan, **Eftimescu,** Cheran, Dobrău, G. Sandu, **Ghiță,** Lucuță, **I. Moldovan, Al. Moldovan,** Sălmăreanu II, Custov, Dinu, D. Georgescu, Lucescu, **Roznai,** Vrînceanu, **Chiaru, Ene, Georgescu,** I. Marin.

A.S.A. TG. MUREȘ

● **Gheorghe Pintilie, șeful secției de fotbal :**

1. Aducerea echipei într-o formă cît mai bună la începerea campionatului. Turneul din R.D.G., așezînd în fața jucătorilor noștri, adversari redutabili, a arătat că A.S.A. se prezintă bine la capitolul pregătirii fizice. Problema omogenizării nu prea se pune la noi, lotul e cam același, s-au mai alăturat doar Unchiaș, revenit de la Iași, și Fanici, fost la Unirea Focșani, ultimul fiind vîrf de atac, post la care formația noastră e deficitară.

2. Socotind că Steaua și Dinamo, principalele pretendente la titlu, au loturi mai bune și mai echilibrate ca al nostru, ne-am propus repetarea clasării de anul trecut, adică locul 3. Nu mă pot pronunța asupra retrogradării.

● **Ladislau Bölöni :**

3. Pot aprecia că, în general, stăm mai bine decît anul trecut la aceeași oră, cele trei meciuri din R.D.G., cu adversari de primă mînă, dezvăluind capacitatea echipei. Dar și carențele, asupra cărora vom insista pînă la 15 august. Va trebui să găsim o soluție pentru omul de gol.

Lotul echipei

A.S.A. TG. MUREȘ: Nagel, Solyom, Gligore, Szollősi, **Unchiaș,** Ispir, Onuțan, Pislaru, Varodi, Bölöni, Hajnal, Fazekaș, **Fanici,** Both II, **Dodoș,** Marton, Kiss, N. Naghi, Popa, Kortesi.

SPORTUL STUDENȚESC

● **Viorel Kraus, vicepreședintele clubului:**

1. Chestiunea cea mai acută au fost transferările, dar Sportul n-a reușit, neajutată fiind, să aducă jucători pentru pretențiile echipei. Am legitimat doar 4 fotbaliști, toți din afara diviziei A, portarul Bunea de la Alexandria, pe Cățoi de la Autobuzul, pe Nițâ de la Tîrgoviște și pe Vlad, crescut la Steaua și fost la Oradea. Cam puțin, nu-i așa? În rest, cea mai mare bătaie de cap ne-o dă baza de antrenamente de la C.A.M., foarte veche, demodată, la reamenajarea căreia I.P.C. Ilfov bate pasul pe loc de multă vreme, depășind cu un an termenele prevăzute în contract.

2. Obiectivul nostru — un loc mai sus de locul 4, ocupat în ultimii ani. Steaua mi se pare prima candidată la titlu, iar Politehnica Timișoara și Dinamo principalele contracandidate. La retrogradare prevăd zile grele pentru noile promovate.

● **Mircea Sandu, căpitanul echipei:**

3. Abordăm noul sezon cu un plus de experiență, mai multă maturitate și mai multă voință. Sperăm să aducem la București trofeul Cupei balcanice, singura distincție internațională care ar veni să onoreze fotbalul românesc într-un an mai sărac. Pentru asta am muncit mai serios ca în alți ani, urmează să vedem rezultatele.

Lotul echipei

SPORTUL STUDENȚESC: Răducanu, **Bunea,** Tănăsescu, Ciugarin, Grigore, Olteanu, Cazan, Manea, **Cățoi,** Cassai, Rădulescu, Munteanu, Petreanu, **Nițâ,** M. Sandu, Grosu, Marica, O. Ionescu, **Vlad,** Predeanu.

POLITEHNICA TIMIȘOARA

● **Costică Rădulescu, antrenor:**

1. Mai vechea noastră problemă, omul de gol, ne dă și în prezent dureri de cap. Anghel are piciorul fracturat, cu Șerbănoiu am mai încercat și vom mai încerca, să vedem ce va aduce nou tînărul Nucă, legitimat recent de la Nitramonia Făgăraș.

2. Timișoara va rămîne între primele 6 formații ale campionatului, pe care înclin să cred că-l va cîștiga tot Steaua, mai ales că garnitura militară s-a mai maturizat cu un an. Ehe, dacă-aș ști eu cine va retrograda...

● **Ion Maier, căpitanul echipei:**

3. Am convingerea că vom începe mai bine ca anul trecut, cînd ne-am găsit cadența mai greu. Formația s-a omogenizat, s-a familiarizat cu exigența și stilul antrenorilor, gîndim fotbalul într-un mod uniform. Logic ar fi ca, după un sezon de tatonare, rezultatele să fie superioare, dar turneul din U.R.S.S. pe care tocmai îl inaugurăm zilele care urmează, cu trei jocuri, ar putea să ne lămurească mai exact. În orice caz, în vara asta, la Timișoara s-a lucrat foarte serios și foarte disciplinat.

Lotul echipei

„POLI" TIMIȘOARA: Catona, **Bathori I,** Mioc, Păltinișan, Mehedințu, Maier, **Baraa, Vișan,** Dembrovschi, Lața, Belanov, **Nucă,** Șerbănoiu, Istrătescu, Floareș, Petrescu, Anghel, Cringașu, Nadu, Cotec.

UNIVERSITATEA CRAIOVA

● **Constantin Teașcă, antrenor principal:**

1. Echipa trebuie să învețe să joace ceea ce își propune. Definitivarea primei garnituri reprezintă la ora actuală o problemă complicată, lotul numărînd mai multe indisponibilități.

2. Ne-am propus un loc mai bun ca cel de anul trecut. Cît despre cine va cîștiga campionatul, am convingerea că echipa campioană se va recruta dintre beneficiarele articolului 5 din regulamentul de transferări, grupare care și-a întărit rîndurile mai mult decît celelalte competitoare. Nu mă pot pronunța asupra retrogradării. Urmînd să ne întîlnim cu toate echipele pe care, eventual, le-aș indica la retrogradare mi-aș face dușmani degeaba.

● **Ion Oblemenco, căpitanul echipei:**

3. Echipa e mai bine pregătită ca anul trecut, din toate punctele de vedere. Băieții sînt dispuși la orice fel de efort, muncesc mult la antrenamente, disciplinați și serioși, gata să respecte indicațiile conducerii tehnice. Socotind că avem în lot doi jucători noi foarte talentați, Beldeanu și Țarălungă, sperăm la un sezon mai bun decît precedentul.

Lotul echipei

UNIVERSITATEA CRAIOVA : Purcaru, Lung, Negrilă, Constantinescu, **Tilihoi**, Deselnicu, Purima, Berneanu, Donose, Ștefănescu, Balaci, **Beldeanu**, Crișan, **Țarălungă**, Oblemenco, Cămătaru, **Cîrțu**, **Călin, Irimescu**, Marcu.

S. C. BACĂU

● **Corneliu Costinescu, președintele clubului :**

1. Necesitatea cea mai acută se leagă de găsirea unui coordonator de joc, sarcină pe care, în mare măsură, o îndeplinea Aelenei, reîntors la Steaua. În turneul din Polonia, echipa a susținut 3 jocuri, s-au încercat mai multe variante, dar căutăm în continuare. În atac, locul lui Chitaru, plecat la Dinamo, va fi luat de Zamfir, dar nu atît linia ofensivă ne pune pe gînduri, cît lipsa unui coordonator de joc. Căutăm în continuare cea mai bună soluție.

2. Sperăm la o clasare între locurile 8—10. După loturile de care dispun, Steaua, Dinamo, Timișoara și Craiova par să aibă cele mai mari posibilități de a ataca titlul. Cine va retrograda mi-e greu să spun, dar mi se pare că va fi un campionat foarte dificil pentru toate competitoarele, tratarea noilor promovate ca pe niște victime sigure însemnînd, după opinia mea, o greșeală.

● **Ion Catargiu, căpitanul echipei :**

3. Ne-am pregătit într-un regim foarte intens, dar n-aș putea să fac comparații exacte cu forma și forța dinaintea campionatului trecut, să zicem. Abia încep amicalele, după aceea îmi va fi mai ușor să mă pronunț, în orice caz antrenamentele au fost tari, iar băieții s-au comportat cum se cuvine, serioși și disciplinați.

Lotul echipei

S.C. BACĂU: **M. Constantinescu**, Ursache, Lunca, Pruteanu, Catargiu, Volmer, Margasoiu, Cârpuci, Șoșu, Sinăuceanu, Florea, Dușan, **Zamfir**, Botez, Băluță, Pană, Panait, **Munteanu**, Timofi.

F.C.M. REȘIȚA

● **Gheorghe Bologa, președintele clubului:**

1. Problema omogenizării echipei mi se pare cea mai stringentă la această oră. Am legitimat doi jucători noi, Porațchi și portarul Windt, am renunțat la pregătirea la munte, rămînînd în localitate, depunem toate eforturile pentru aducerea echipei la un nivel de pregătire corespunzător.

2. La lotul de care dispunem, nu ne-am propus decît locul 9—10, dar n-ar fi rău dacă ne-am clasa pe 6—7. Cred că Steaua va fi viitoarea campioană, iar despre retrogradare nu mă pot pronunța.

● **Arsenie Hergane, căpitanul echipei:**

3. Avem griji, firește, ca la orice început de campionat, dar stadiul de pregătire atins, superior celui din ultimii ani, ne permite să anticipăm o comportare bună, pe măsura seriozității și disciplinei de care a dat dovadă întregul lot. A plecat Beldeanu, dar lipsa lui cred că nu se va resimți.

Lotul echipei

F.C.M. REȘIȚA: **Windt**, Ilieș, Filip, **Porațchi**, Chivu, Kiss, Hergane, Filipescu, Boțonea, Căprioru, Portik, Jacotă, Bora, Gabel, Atodiresei, Tănase, Bojin, Florea, Uțiu, Grigore.

F.C. BIHOR

● **Romică Pașcu, președintele clubului:**

1. Problema cea mai stringentă este omogenizarea liniei de atac, în care reintră, după prelungi absențe, Kun și Suciu, și unde speră titularizarea tînărul Lupău, extrema dreaptă a reprezentativei de juniori, recent transferat de la Baia Mare. Alți 5 fotbaliști, veniți pentru prima oară sau reveniți la Oradea, depun mari eforturi să prindă echipa, ei fiind Petrovici de la Gloria Bistrița, Fildan de la Tomnatic, Foale de la Moldova Nouă, Naghi de la Oltul Sfîntu Gheorghe și Kun I, reîntors de la Timișoara. Turneul întreprins în R.P. Chineză a contribuit, desigur, la omogenizarea lotului, dar mai sînt destule lucruri de făcut. Fostul nostru antrenor secund, Staicu, se află în prezent la cîrma Olimpiei Satu Mare.

2. Ne-am propus un loc între treptele 1 și 5 ale clasamentului din primăvara viitoare. Cred că Dinamo va ieși campioană, iar Galații, Hunedoara, Progresul și Constanța vor decide pe cele 3 retrogradate

● **Attila Kun, căpitanul echipei :**

3. Noul nostru lot e mai echilibrat, pregătirile au fost mai serioase ca oricînd, turneul din China a adus un plus valoric și a rodat întregul lot, toate aceste considerații permițîndu-mi să afirm că vom avea un sezon deosebit de fructuos.

Lotul echipei

F.C. BIHOR : Albu, Vidac, P. Nicolae, **Lucaci**, Bigan, E. Naghi, Popovici, Naom, M. Marian, Al. Naghi, **Petrovici**, Florescu, **Kun I**, Kun II, Georgescu, **Foale**, Z. **Naghi**, Ghergheli, Fildan, Suciu.

F.C. CONSTANȚA

● **Constantin Mareș, președintele clubului:**

1. Problema cea mai acută... sînt două ! Rezolvarea coordonatorului de joc și a extremei drepte. L-am transferat pe Mateescu de la Dinamo cu gîndul de a-l folosi drept coordonator, dar se pare că el va rămîne tot fundaș. Încercăm alte soluții, cu tinerii Petcu și Livciuc, de asemenea noi în lot.

2. Cu scuzele de rigoare, mă abțin.

● **Dumitru Antonescu, căpitanul echipei:**

3. Ne-am pregătit mai bine ca anul trecut, echipa fiind ceva mai tare decît la începerea sezonului încheiat. La munte, la Valea Leșului, antrenamentele au fost mai intense, iar băieții au răspuns cum se cuvine. Toată grija noastră e să începem sezonul bine, între primii, sperînd chiar să rămînem acolo. N-ar fi exclus ca F.C. Constanța, care și-a fixat un obiectiv mai modest, să atace în campionatul care începe. A putut Craiova, de ce n-am putea și noi?!

Lotul echipei

F.C. CONSTANȚA : Popa, Ștefănescu, Gătej, **Mustafa**, Antonescu, Nistor, Bălosu, **Mateescu**, Petcu, **Dragnea**, Livciuc, Hoffmeister, Sălceanu, Mărculescu, Peniu, Turcu, Lică, **Buduru**, **C. Popa**, Codin.

F.C. ARGEȘ

● **Florin Halagian, antrenor principal:**

1. Ne îngrijorează mijlocul terenului, unde n-am reușit să-l legitimăm pe băimăreanul Chivescu, aflat în lotul nostru, și unde Iovănescu nu participă la pregătire, fiind accidentat la gleznă, cu ghipsul abia scos.

2. Ne-am propus clasarea în primii 8, lupta pentru titlu urmînd să se dea între Steaua și Dinamo. În rest, nu fac nici un fel de pronosticuri.

● **Nicolae Dobrin, căpitanul echipei:**

3. Lotul Argeșului s-a întărit, mai ales atacul, în care au mari șanse să joace noii legitimați Doru Nicolae și Leșeanu. În plus, coechipierii mei mai tineri, recent promovați, Cristian, Bărbulescu, Dumitrescu, Radu II și alții, s-au mai experimentat, așteptîndu-se de la ei un an mai bun, chiar și de la Radu II, care, deși a ajuns în echipa națională, e capabil de mai mult.

Lotul echipei

F.C. ARGEȘ : Cristian, Speriosu, Bărbulescu, Zamfir, Olteanu, Dumitrescu, Stan, Ivan II, Mustețea, Dobrin, Toma, Stancu, **D. Nicolae**, Radu III, Roșu, Radu II, **Leșeanu**, Ancuța, **Chivescu**, **Țălnar**.

JIUL PETROȘANI

● **Mircea Pascu, vicepreședintele clubului:**

1. Integrarea noilor jucători sau, mai bine zis, integrarea fotbaliștilor într-un stil de joc, ținînd cont de faptul că, din cei 20 de componenți ai lotului, 10 sînt abia transferați. Față de cele ce se știu, plecarea lui Tonca la Corvinul, a lui Roznai și Moldovan la Dinamo, venirea în bloc a dinamoviștilor Dumitrache, Augustin, Bucurescu, Cavai și Deleanu, s-a renunțat la Stocker, transferat la Lupeni. Problema numărul 1, în cadrul amintit mai sus, se leagă de sudarea unui cuplu de fundași centrali, compartiment în care vor evolua alți doi jucători decît în campionatul trecut.

2. Obiectivul nostru e locul 8, în cel mai rău caz. Steaua și Dinamo vor lupta pentru titlu, iar noile promovate, cu excepția Corvinului, mi se par prea fragile pentru divizia A.

● **Ion Mulțescu, căpitanul echipei:**

3. Față de sezonul trecut, Jiul are un lot mai echilibrat, cu fotbaliști de mare valoare, Dumitrache și Deleanu fiind primele argumente. După partida amicală de la Deva, unde am învins cu 5—0 pe Universitatea Cluj-Napoca, Dumitrache marcînd 2 goluri, sînt încredințat că atacul va fi punctul nostru forte. Să vedem cum vom rezolva problema fundașilor centrali, capitol la care am stat mai prost în campionatul încheiat. Personal, mă voi strădui să transform în certitudine selecționarea mea în echipa reprezentativă.

Lotul echipei

JIUL PETROȘANI : **Cavai**, Homan, Niculescu, Rusu, **Bădin**, **Doboș**, **Ciupitu**, **Deleanu**, **Stoica**, **Augustin**, Mulțescu, Sălăjean, Stoichiță, **Dumitrache**, **Bucurescu**, Covaci, **Dugulan**, **Moga**, **Varodin**, Toma.

POLITEHNICA IAȘI

● **Costică Herman, vicepreședintele clubului:**

1. Linia de fund ne crează încă probleme, deși ne-am străduit să asigurăm cîte 2 jucători pe fiecare post. Candidează pentru titularizare în linia de fund Sofian, Mureșan, Anton, Ciocîrlan, Ciobanu, Toacă, Ursu și Micloș, ultimul venit de la Steagul roșu. Cealaltă achiziție a noastră se numește **Trandafilon**, fost la Șoimii Sibiu.

2. Țintim un loc foarte bun, între pozițiile 1—6. Dinamo va cîștiga campionatul, iar Hunedoara, Galați și U.T.A. vor avea zile grele la retrogradare.

● **Vasile Simionaș, căpitanul echipei :**

3. Turneul din U.R.S.S. a arătat că echipa e în creștere de formă, deși jucătorii au nivele inegale de pregătire, ei reluînd antrenamentele la date diferite, în funcție de programarea examenelor.

Lotul echipei

POLITEHNICA IAȘI : **Naste**, **Bucu**, Sofian, **Coman**, **Toacă**, Anton, **Micloș**, Banu, **Ursu**, Romilă, Simionaș, Simionov, **Trandafilon**, D. Ionescu, Dănilă, Costea, **Șerbănică**, Mureșan, Ciobanu, Ciocîrlan.

RAPID

● **Liviu Mihăilescu, vicepreședintele clubului:**

1. La capitolul pregătirii lotului, stăm bine, necesitatea cea mai acută ținînd de faptul că n-avem dreptul de a juca pe teren propriu, ca toate celelalte adversare. Prin plecarea lui Florin Marin, linia de fund apare slăbită, dar pînă la începerea sezonului antrenorii vor găsi, cu siguranță, cele mai bune soluții.

2. Ne propunem o poziție în mijlocul ierarhiei, pînă la locul 10. Steaua, Dinamo, Timișoara și Sportul studențesc vor lupta, după părerea mea, pentru titlu, iar Hunedoara, Bacăul și Iașul vor trebui să facă mari eforturi spre a nu retrograda.

● **Alexandru Grigoraș:**

3. Echipa e mai tînără și bine pregătită. Savu, Leșeanu, Iordan, Bartales și Angelescu au plecat, venind în schimb Doru Popescu, Telespan și David. Cred că Telespan va rezolva problema aripii drepte, fiind foarte ambițios și muncitor.

Lotul echipei

RAPID: Ioniță, Pop, Niță, Sîrbu, Popa, Grigoraș, Ad. Dumitru, Șutru, Rișniță, M. Stelian, **D. Popescu**, Neagu, Carangea, Rontea, **David**, Manea, **Țeleșpan**, Constantinescu, Nohit.

U.T.A.

● **Gheorghe Ivan, vicepreședintele clubului:**

1. Necesitatea numărul 1 e legată de punerea la punct a echipei cu pregătirea fizică, mereu neglijată la noi în ultimii ani. Avem și probleme de omogenizare, Domide se pare că a renunțat la fotbalul de performanță, neprezentîndu-se la pregătire, iar noii veniți, Jivan, Ologeanu, Nedelcu II, Gaspar de la Brăila, Bitea de la Petrolul, Leac și T.sa, reveniți de la Rapid Arad, trebuie încadrați în stilul de joc al echipei. S-a renunțat la Biro și Axente.

2. Cele mai mari șanse la titlu le vor avea Steaua, în primul rînd, apoi Dinamo, Politehnica Timișoara și Sportul studențesc. Avem convingerea că U.T.A. nu va retrograda, sperăm chiar un loc în mijlocul clasamentului, dar cine anume va retrograda nu pot spune.

● **Ladislau Broșovschi:**

3. Vom începe campionatul mai bine ca anul trecut. Am muncit mai serios, personal am slăbit cîteva kilograme, lotul pare mai omogen și mai dispus la efort. Grija noastră se leagă de jocul extremelor, posturi la care sîntem cam descoperiți. Intenții ? U.T.A. 1976 să redevină garnitura din epoca Feijenoord!

Lotul echipei

U.T. ARAD: **Jivan**, Iorgulescu, **Gaspar**, **Ologeanu**, Pojoni, Kukla, Cocoș, Sima, Leac, Bedea, Broșovschi, Schepp, Cura, **Tisa**, Urlecan, **Nedelcu II**, Giurgiu, **Bogdan**, **Bitea**, Domide.

F.C.M. GALAȚI

● **Gheorghe Nuțescu, antrenor principal:**

1. N-avem trei titulari în garnitura pe care vrem s-o aliniem în prima etapă, cele două aripi și vîrful de atac. Vom încerca cu improvizații sau cu fotbaliști de al căror randament nu sîntem mulțumiți. Fosta aripă dreaptă Ion Ionică e în continuare indisponibil, obligîndu-ne să-l folosim pe postul lui pe Voichia, de felul său vîrf de atac. Pe stînga, Tolea pare să fie titular sigur, iar pentru centrul liniei ofensive, ne mai gîndim.

2. Am fixat ca obiectiv, la lotul de care dispunem, salvarea de retrogradare. Chiar și locul 15 ar fi bun. Campionatul bănuiesc că-l va cîștiga tot Steaua, dar de retrogradat, cine știe?! Sper că nu F.C. Galați.

● **Ion Morohai, căpitanul echipei:**

3. Stăm mai bine ca anul trecut, dar mi-e greu să spun dacă acest calificativ, raportat la divizia A, înseamnă mare lucru. Căutăm să compensăm lipsa de tehnicitate printr-un volum sporit de muncă, echipa noastră reluînd prima pregătirile, încă de la 1 iulie. Au venit o serie de jucători noi, Dan Radu de la Brăila, Constantin de la Vîlcea, Oană tot de acolo. Nuțescu de la Sportul studențesc, Gherghe de la Brașov, Strat de la Tecuci și Constantinescu de la F.C. Constanța, dar i-am pierdut pe Bezman și Enache. Singura noastră cale de a rămîne în divizie e să alergăm mai mult decît celelalte formații și să fim mai ambițioși.

Lotul echipei

F.C.M. GALAȚI : Hagioglu, **Oană**, Nedelcu I, Stoicescu, **Frunză**, Morohai, Halduc, I. Nicu, **Nuțescu**, **I. Constantinescu**, **Strat**, **D. Radu**, Ene, **N. Constantin**, **Țolea**, **N. Dumitrescu**, Vochin, Gherghe, **Popescu**, Orac.

PROGRESUL

● **Viorel Mateianu, antrenor principal :**

1. Integrarea jucătorilor noi în relația concepție-sistem-tactică, problemă de care am întors-o pe toate fețele la Poiana Brașov, dar la care mai avem mult de muncit. Trei dintre noii legitimați, fostul internațional Sătmăreanu I, mijlocașul Iorgulescu, venit de la Sportul studențesc, și atacantul Libra, descoperit la Progresul pe vremea junioratului, mi se par mai aproape de stilul de joc al echipei, anunțîndu-se ca titulari, dar ei mai au destule de învățat în ceea ce privește sistemul de joc al Progresului.

2. Ne-am propus unul din primele 6 locuri. Cred că tot Steaua are cele mai mari șanse, ea avînd o garnitură de acum omogenă, în vreme ce Dinamo va avea nevoie de un an, zic eu, de rodaj. Nu mă pot pronunța în privința retrogradării.

● **Emilian Tevi :**

3. Echipa a crescut mult, mai ales pe planul încrederii în sine, promovarea, pe care prea puțini susținători o anticipau, demonstrînd deosebitele resurse ale jucătorilor. Desigur, divizia A va însemna o probă mult mai exigentă, dar cred că o vom trece cu succes. Ne-am pregătit minuțios, acumulările nu pot întîrzia. Progresul n-a revenit în A doar ca să facă un simplu act de prezență, deși, firește, temerile noastre nu sînt puține.

Lotul echipei

PROGRESUL : Giron, Ploscaru, **Sătmăreanu I**, D. Ștefan, Badea, Grama, Tichigiu, Condurache, **Moraru**, Dragu, Dumitriu II, Nignea, Fl. Mihai, **Libra**, I. Sandu, Tevi, **Roșu**, **Frățilă II**, Apostol, **Iorgulescu**.

CORVINUL HUNEDOARA

● **Ilie Savu, consilier tehnic:**

1. Ne preocupă închegarea unei echipe care să joace același lucru, adică un fotbal de calitate, lucru normal dacă ținem seama că dintre titularii care au evoluat în divizia B își vor păstra locurile numai 4, Bologan, Vlad, Jurcă și Șurenghin. Restul sînt fotbaliști nou veniți, 6 din prima divizie, Miculescu, Tonca, Angelescu, Dumitriu IV, Aqud și Iancu, precum și Economu, de la Tîrgoviște. Aducerea stilurilor lor de joc la un numitor comun reprezintă principala noastră țintă.

2. Vom lupta să supraviețuim în A. Fără doar și poate că Steaua va cîștiga campionatul, iar la retrogradare văd amestecate, dincolo de cele 3 promovate, pe U.T.A., Jiul, Constanța și Politehnica Iași.

● **Remus Vlad, căpitanul echipei:**

3. Comparațiile cu anul trecut nu prea au importanță la noi, căci începem noul sezon cu o altă echipă. Cu siguranță că noua garnitură e mai tehnică, mai capabilă să reziste pe scena primei divizii. De asemenea, gabaritul, marea noastră lacună, s-a îmbunătățit substanțial, Corvinul deținînd suficientă forță spre a juca de la egal la egal cu multe dintre grupările de renume din fotbalul nostru.

Lotul echipei

CORVINUL HUNEDOARA : Bologan, **I. Gabriel**, **Miculescu**, **Tonca**, Vlad, **Jurcă**, **Dumitriu IV**, **Angelescu**, **Economu**, **Aqud**, Șurenghin, Șumulanschi, **Iancu**, Georgescu, **Gruber**, **Pintea**, **Banciu**, Dina, Savu, Bucur.

● **N. R. : Numele subliniate reprezintă jucătorii noi în cadrul echipelor respective.**

Anchetă realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA
DUMITRU GRAUR

MILIARDARII ŞI MIZERIA LOR MORALĂ

Onassis, O.P.M., averea şi testamentul său (3)

Printre deşeurile menajere se aflau fructe pe care el le „vede" proaspete, o jumătate de felie de friptură, cîteva bucăţi de pîine şi două cutii de lapte concentrat pe jumătate pline. Onassis face un scandal nemaipomenit, dă afară tot personalul nu înainte de a reţine fiecăruia „partea" sa de vină.

„Cînd îl priveam — mărturisea cineva — Onassis îmi făcea întotdeauna impresia unui om care îşi uscase hainele lîngă o sobă, într-atît erau de ponosiţi pantalonii şi vesta". Şi totuşi, nu numai că Aristotel Onassis avea un croitor personal, mai mult chiar, îşi schimba lenjeria de corp de cîte două sau trei ori pe zi.

Legătura sa îndelungată cu Ingeborg Dedichen a durat, fără îndoială, atît de mult din cauza unui „incident" semnificativ. La capătul a şapte ani fatidici pentru un cuplu, Onassis, specialist în contracte de orice gen, se aruncă la picioarele unei încîntătoare actriţe franceze. În faţa acestei adorabile femeibebe, Onassis se consuma iremediabil. Drama a fost de neînchipuit în momentul cînd unul dintre admiratorii nemîngîiaţi ai superbei actriţe l-a înştiinţat că aceasta îşi împărţea graţiile în toate părţile. Zguduit, Onassis a ridicat ancora şi a albit înainte de vreme! Prea puţin pentru el. Onassis a început să se gîndească la căsătorie!

În casa lui Sophodis Venizelos, un om politic grec care se afla în exil, Onassis a fost prezentat regelui armatorilor, Stavros Livanos. Fanatic jucător de pocher, acest gigant se amuza văzîndu-i pierzînd la masa sa pe cei doi „puşti". Aceştia erau Stavros Niarchos şi Aristotel Onassis. Ceea ce nu ştia el însă era că cei doi „puşti" se făceau într-adins că pierd pentru a-i intra în graţii, mai ales că cei doi erau şi nişte trişori redutabili. A constatat, în schimb, că aceştia se detestau...

Livanos avea două fete, Eugenia şi Tina. Curios este faptul că, în 1946, Onassis şi Niarchos şi-au amintit în acelaşi timp de cele două fiice. Nu mai puţin curios e şi faptul că amîndoi au ales-o pe mezină, Tina. Tina era un diminutiv considerat ca foarte irevereţios de la Atena, fiica lui Zeus, zeiţa înţelepciunii şi a artelor.

De prisos să mai scriem că tatăl ei o idolatriza. Astfel, la vîrsta de cinci ani, îi oferise o colecţie de păpuşi din 132 de ţări din întreaga lume!

La şapte ani, el i-a „comandat" un serviciu de masă şi a primit un serviciu autentic de Delft. De furie, Tina a zdrobit de pămînt toate cele 108 piese. Şi mai elocvent pentru gustul opulenţei lui Niarchos ni se pare acest episod, relatat chiar de Tina.

— Ştiţi pentru ce n-am avut niciodată un cîine, deşi, în copilărie, mi-l doream? Pentru că-mi spuneam că dacă îi voi cere unul lui papa, el îmi va oferi o grădină zoologică...

Stavros Niarchos a început să-i facă Tinei curte, acoperind-o de diamante şi orhidee. Era felul lui de a fi romantic.

Nici Onassis nu s-a lăsat mai prejos. Cu o garoafă la butonieră, a încercat s-o distreze pe Tina. Întîmplările n-au rămas fără urmări. Niarchos a început să relateze tot felul de lucruri despre el: unele, sigur, adevărate; altele, cine poate şti? Cert este că de atunci datează primele sale denigrări sistematice. Este acuzat de cele mai grave fapte: de a fi scufundat vechi nave în Oceanul Atlantic împreună cu echipajele lor şi, mai mult chiar, de a fi traficat lucruri ce nu trebuiau traficate; de a fi utilizat cerneală simpatică pentru a semna contracte de mare anvergură, de a fi făcut, în sfîrşit, să dispară documente din seifuri...

Într-o zi, Aristotel, care fusese dat afară din casă în ajun, căci Livanos voia, mai întîi, s-o căsătorească pe fiica cea mare, cumpără tăcerea unuia dintre lacheii acestuia, îmbracă livreaua servitorului pentru a-şi petrece ziua servind-o pe aleasa inimii lui. Desigur, Tina se amuză copios de extravaganţele lui Onassis. Primul pas este făcut... A-desea este suficient să faci o femeie să rîdă pentru a risca mai tîrziu s-o faci să plîngă... spunea Onassis.

Tina, care avea doar 17 ani, este sedusă total de dezinvoltura cu care Aristotel, mult mai în vîrstă, o tratează şi o înconjoară, indiferent de situaţia în care cei doi se află. În ce-l priveşte, Livanos urlă, se enervează, dar treptat îşi dă seama că nu se mai poate face nimic: tînăra Tina este îndrăgostită de Onassis şi aşa va fi toată viaţa.

Astfel, bătrînul lup de mare se dă bătut, iar o parte din vapoarele sale trec în posesia lui Onassis. Este zestrea Atenei. „Ari" — cum i se zicea în intimitate lui Onassis — se căsătoreşte cu Tina în decembrie 1946.

Stavros Niarchos, nebun de furie şi de necaz, se căsătoreşte imediat cu sora mai mare a Tinei. Este a treia căsătorie a sa şi un mod al său de a avea avans faţă de Onassis.

Stimulată de o cruntă gelozie, între cei doi bărbaţi continuă cursa înnebunitoare spre măreţie şi spre putere nemăsurată. Cursă care începe prin cumpărarea companiei americane „Liberty's Ship", la sfîrşitul războiului, de către Onassis.

Pentru a ascunde adevărata natură a activităţii lor şi pentru a scăpa de fiscul american sau grec, navele lui navigau sub pavilion liberian sau panamez, prin intermediul societăţilor de tranzit.

Importanţa flotei lui Onassis devine atît de mare încît va avea onoarea de a purta război cu Peru: flota sa este atacată pe mare şi în aer sub acuzaţia de a fi distrus balenele şi focile... Era adevărat. Apoi, Onassis (urmat îndeaproape de Niarchos) începe să cumpere tancuri petroliere, tancuri gigant, supertancuri gigant, în final semnează un acord cu guvernul japonez care începuse să construiască noi şantiere navale unde vor putea fi construiţi aceşti monştri ai mărilor de cîte 500 000 de tone.

— Dacă una dintre nave se zdrobeşte în timpul unei furtuni, ea va polua complet Oceanul Atlantic şi va pune în pericol omenirea întreagă, declară iritat celebrul Jacques Cousteau.

Onassis este hotărît să facă toate acestea pentru a-i mulţumi astfel Tinei

Onassis în (prima) familie

de a-i fi dăruit cei doi copii: Alexandru şi Cristina. De aceea, nu încetează nici o clipă să creadă în petrol. Într-atît, încît joacă cea mai mare carte din viaţa sa: îşi oferă toată averea pentru exclusivitatea livrării petrolului din Arabia Saudită. Sedus, regele Saoud încuviinţează. Alertaţi, americanii fac de îndată ordine.

Onassis strînge din dinţi şi începe să-i deteste. Dar la 5 februarie 1954 va fi arestat în sala restaurantului „Colony", fiind acuzat de a fi creat societăţi americane cu oameni de paie, deci de a fi comis fraude de proporţii. Sub aceeaşi acuzaţie, un anume Al Capone fusese, deja, închis la Sing-Sing...

Dar Onassis nu este un gangster, ci un armator şi avocaţii săi încearcă totul spre a obţine eliberarea sa. De data aceasta, Onassis declară răspicat că îi urăşte pe americani şi jură că-i va umili şi că se va răzbuna. Gîndul va deveni o adevărată obsesie pentru el.

Aşteptînd, se amuză cumpărînd societatea „Bains de Mer", devenind pentru moment „Stăpînul Monaco-ului". Cum? Dorea să închirieze un etaj al acestei societăţi. Cum a fost refuzat, s-a mulţumit să cumpere... tot imobilul şi 52 la sută din acţiunile societăţii. De reţinut că, pentru aceasta, Onassis a solicitat ajutorul cumnatului său, Niarchos, care îi varsă 250 000 de dolari.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

HOINAR PE MERIDIANE (VIII)

Windsor

Ultima zi la Londra. Am noroc. Prietenul Bulencea trebuie să conducă pe cineva la aeroport şi, pentru că direcţia este aceeaşi, e de acord să ne prelungim drumul pînă aproape de izvoarele Tamisei. Gonim, deci, cu 120 km/oră pe autostradă, lăsăm în urmă ecluzele Tamisei, ne continuăm drumul pe o şosea secundară, ne îndepărtăm tot mai mult de Londra şi iată-ne alunecînd paralel cu un rîu necunoscut, cu un curs liniştit, calm, oglindind în ape curate, sub bolta verde a sălciilor plîngătoare, ţesături albe de lebădă. Totul e verde crud, strălucitor, în jurul acestei Tamise de început, iarba, coroanele arborilor, crîngurile de arini, pîlcurile de sălcii. Şalupe şi bărci, vile cochete, bungalovuri, sate de ieri, oraşele de vilegiatură de azi, cu acoperişuri ţuguiate şi uliţi strîmte, grădini în terase, branişti de vînătoare şi, din cînd în cînd, cîte un han sau un motel.

La hanul „Belles of Ouzeley" (Clopoţeii din Ouzeley) sau la „Leul roşu" intri direct în decorul lumii dickensiene. Numai turismele de ultimul tip confirmă metamorfozele staţiilor de diligenţă. În interior, cu tot confortul modern, mobilierul sculptat, georgian sau autentic „Tudor" (ca la „Leul roşu"), lemnăria şi toate detaliile pînă la tacîmuri sau veşmintele amfitrionilor recreează o atmosferă de epocă, specifică. Fiecare han are, firesc, o legendă eroică cu vreun rege sau o istorioară cu umor despre aventurile galante ale cîte unui cavaler cu nume de rezonanţă.

Drumul trece pe lîngă colegiile celei mai vechi universităţi engleze, Oxford, risipite pe aleile de linişte ale unui parc secular. În apropiere, faimoasa închisoare Reading, readucîndu-ni-l în memorie pe Oscar Wilde.

Pe malul drept al unei Tamise verzi şi blînde, cu ziduri groase de cetate, turle şi donjoane crenelate, Windsorul, acest Versailles englezesc, reşedinţă de vară a reginei, te aşteaptă ca o invitaţie în epoca marelui Will. Ca o butaforie de proporţii gigantice, cetatea pare decupată dintr-o tragedie shakespeariană şi, intrînd în joc, sentinelele neclintite cu căciula de urs pe frunte aşteaptă parcă apariţia Umbrei.

Oraşelul cu turle şi acoperişuri de olane în pantă e plin de legende, de curiozităţi şi locuri populate de umbrele prestigioase ale regilor, ale favoriţilor sau scriitorilor evului de mijloc. E şi firesc. Windsor trăieşte din turism. The Old Kings-Head, birtul, păstrînd după hangiu „totul neschimbat" de cînd a fost deschis în 1525, e renumit pentru orgiile lui Henric al VIII-lea. Majoritatea clădirilor vechi, prelungi, pastelate, cu bîrne transversale încrucişate, de cîte un cat şi mansardă, îşi leagă existenţa de o personalitate mai mult sau mai puţin a istoriei, dar intrată solid în gloria orală. Şi englezul, respectîndu-şi tradiţiile, are un adevărat cult al istoriei, consumă aceste legende cu credulitate şi desfătare.

În incinta castelului există o capelă a regilor, o aripă destinată locuinţelor de generali veterani, un turn cu apartamentele reginei, cu un steag fluturînd vestindu-i prezenţa, un palat al regelui Carol al II-lea, mai multe săli muzeale, curţi interioare, terase, metereze, porţi grele, gărzi schimbate în pas de paradă şi alte accesorii indispensabile atmosferei.

De pe terasă — şerpuind strălucitoare că o panglică de argint, idilică şi pastorală, printre arborii uriaşului parc secular — Tamisa. Tamisa care va naşte Londra. Cu toată industria ei.

Noaptea am făcut manevră părăsind docul King George V, prin canale şi ecluze, ca să acostăm cu o jumătate de milă în aval, pe Tamisa, la un cheu specializat în descărcări şi încărcări de laminate. Cînd m-am trezit şi mi s-au înfăţişat ochilor miraţi malurile neobişnuit de înalte şi o bună parte din albie cu nămol umed, mi-am dat seama că manevra de noapte nu era cum crezusem ca să începă imediat descărcarea, ci pentru că dimineaţa, din cauza refluxului, nu mai puteam trage în acel loc.

De oraş eram foarte departe, trebuiau schimbate vreo două autobuze plus metroul, cîţiva băieţi din echipaj au plecat să-şi facă ultimul shoping, eu am pornit-o pe jos să caut o cutie poştală. Vreo jumătate de oră am trecut printre rezervoarele lui Texaco şi printre uriaşele şi interminabilele hale de montaj şi parcuri de expediţie ale uzinelor Ford.

La ora 14, cu pilotul la bord, am plecat din Londra spre Anvers cu un sentiment de plinătate şi, totodată, de insatisfacţie faţă de cîte n-am reuşit să văd. Cert este însă că în propria ierarhie a frumosului, printre oraşele prin care am trecut, pe care le-am admirat, şi le-am îndrăgit, Londra a trecut, poate, chiar pe primul loc. N-am găsit în Londra un oraş, ci o lume. Stări sociale, pături profesionale, rase, naţiuni din Commonwealth, sever stratificate (chiar pe cartiere), colaborînd strîns într-o ierarhie bine definită; un orizont ireductibil la monodimensiune; o lume pendulînd între obsesia porno din Soho şi gambeta din City; între cultul lui Shakespeare şi patima drogului, între tradiţionala schimbare a gărzii la Buckingham şi fenomenul hippy din Piccadily Circus, cursa preţurilor şi stabilitatea instituţiilor şi, în sfîrşit, o imensă deschidere spre lume, spre valorile ei esenţiale de cultură şi civilizaţie, o intoleranţă intrinsecă, organică, cu zîmbetul în colţul buzelor, neiertător, faţă de tot ce este intoleranţă.

Nostromul, „şeful de echipaj" Gheorghe Toma (într-un fel tiz-ul meu), şi băieţii sînt în magazii eliberîndu-le de ambalaje, stinghii, cartoane, murdărie, ca totul să fie lună.

— Nu ştiu cum o să facem cu mierea — mi-a spus cînd a urcat în careu — zeci de kilograme scurse peste geamuri, peste rulmenţi, jos, au format o bultă vîscoasă, neagră, de Dumnezeu mai ştii ce e. Ne rămîn pantofii în ea.

Bomba zilei este răspunsul la mult dezbătuta, mult aşteptata şi divers pronosticata întrebare: Ce facem după Anvers, după ce am descărcat ultimii baloţi de marfă? De unde şi cu ce marfă ne întoarcem în ţară? Profesorul, mizînd pe un ingenios calcul al probabilităţilor, opina pentru Nord, Marian bazîndu-se pe precedentul „Plopeni" care a luat cherestea din Finlanda (deci, n-a găsit marfă la Anvers) presupunea aceeaşi direcţie, o discuţie între mecanici alterna posibilitatea între plută din Portugalia şi bauxită din Grecia (auleo, vom merge la Tulcea şi o să ne ţină două săptămîni în radă) numai comandantul tăcea sec neluînd parte la... prononavlu. Bomba a explodat la ora cinci. Marian receptase o dispoziţie care punea capăt tuturor disputelor. După Anvers vom pleca în Olanda, la Delfzijl de unde cu sarea încărcată, prin canalul Kiel sau ocolind Danemarca (depinde de pescajul navei), vom urca în golful Botnic la Oulu, de aici, după descărcarea sării, la dana unei fabrici de prelucrare a lemnului, mai departe, lîngă Cercul polar, la Kemi şi Veitsiluoto unde vom încărca cherestea tocmai pentru Tripoli-Liban. După optimişti o prelungire a călătoriei cu încă o lună, după pesimişti ne va prinde pe mare şi revelionul. Adevărul este că la Tripoli se cam face radă, şi pe vremuri liniştite; în plus, la numărătoarea zilelor care vor prelungi călătoria se adaugă şi faptul că din Tripoli nu s-a luat niciodată marfă pentru ţară. Deci, încă un port de încărcare. Din nefericire poziţia navelor româneşti nu mă poate încuraja cu nimic. Nu vom întîlni la Anvers nici o navă românească în drum spre Constanţa. Deci, vrei, nu vrei, o prelungire.

Nu după 24 plus două ore am sosit la Anvers, ci dimineaţa la 5. Eroare de calcul? Sau o glumă? Am intrat, deci, pe canalele din fluviul Schelde cu luminile aprinse, cît vedeai cu ochii, galben-roşcate cu iod pentru ceaţă şi altele, apropiate de lumina zilei, navigînd pe canale întortocheate, sub poduri rulante, printre magazii, hambare şi docuri de toate calibrele.

La 8, echipa de docheri flamanzi a început, cu precizia secundelor, descărcarea la magazia nr. 1: rulmenţi, oglinzi, fasole boabe, placaj. Tabla se va descărca la un alt doc: la noapte, probabil, o altă manevră, iar mîine plecarea. Mă gîndeam că va trebui să filmez astăzi, nu mai am timp de prospecţie, Catedrala, Casa lui Rubens, Piaţa Mare... Măcar atît. Dar vine la bord reprezentantul Navromului, R. Nedelcu, şi ne anunţă că sîmbătă şi duminică nu se lucrează, deci, plecarea — luni după masă. Aşadar, azi voi bate străzile cu atît mai mult cu cît cerul atîrnă greu şi întunecat, nici o rază de soare nu se strecoară prin perdelele de plumb.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

În Bucureşti, într-o marţi după-amiază

Un ascensor pentru al nouălea cer

Strada 13 Decembrie 31.

Urcăm în lift. Blocul are zece etaje. La etajul unu opreşte o femeie în vîrstă care se încurcă în plase şi în baston. Cineva se repede să-i deschidă uşile. Femeia mulţumeşte şi se strecoară în întunericul de pe culoar. Etajul trei. Un bărbat subţire şi cărunt, cu ziarele mototolite sub braţ şi cu ţigara între degete, neaprinsă. E aşteptat acasă. Din hol răzbesc mirosuri apetisante. Pînă la ora asta (ne consultăm cronometrul : 13,00) s-a plimbat prin Cişmigiu, sub umbrela „mister Chamberlain", a conversat cu prietenii despre moartea ultimului profesor de liceu în vîrstă de 97 de ani, a băut o cafea la Nestor răsfoind presa, răsfoind lumea agitată de pe stradă şi se întoarce acum acasă vindecat de „vagabondaj", vorba consoartei sale. Închidem uşile. Omul din faţa mea e bine îmbrăcat, miroase a lavandă tripă, are mustăcioară şi butoni de aur. Mapa sa e subţire ca o coală ministerială. Apasă pe clapa din dreptul etajului 7. Ne privim. Tuşeşte. Se studiază în oglindă şi îşi potriveşte freza. Apoi ridică ochii şi citeşte — a cîta oară? — inscripţia care atrage atenţia asupra faptului că liftul nu suportă mai mult de patru persoane în greutate totală de 320 kg. Cabina se zguduie ca un dulap vechi, zgîriat de copii pe dinăuntru şi ticsit de inscripţii. Ultimul nostru însoţitor coboară. Abia intră în hol şi de undeva, dintr-un apartament, se aude un cîine de salon lătrînd familiar. Cînd să închid uşa, sînt apostrofat de o arătare osoasă, scăpată parcă acum 50 de ani de pe platourile de filmare ale lui Charlie Chaplin sau Buster Keaton, într-o rochie neagră, de catafalc, cu o mască de pudră şi de vopsele care intoxică brusc atmosfera, şi aşa leşinată, din lift. O întreb : „Coboriţi ?" Mă priveşte ca şi cum aş fi insultat-o. „Cum o să cobor ? Eu urc la etajul 10, la madam Zaharescu. Sînt invitată la dejun sau la cină, nu-mi dau seama exact, că e aşa întuneric afară..." Replica aceasta mi-e adresată mie în timp ce „bătrîna doamnă" caută cu ochelarii împinşi înainte clapa pe care urmează să apese. Urcăm. „N-am mai mers cu liftul... şi nici n-am mai ieşit din casă de cînd nu mai ţin minte. Nu-mi mai face nici o plăcere să ies din casă" — oftează femeia. Oprim la ultimul etaj. Dar „bătrîna doamnă" nu schiţează nici un gest că ar dori să coboare. „Am ajuns" — îi spun. „Am ajuns !" — ridic tonul. Tresare. „Mi se pare că am uitat ceva !" Se controlează. „Da, da, am uitat cutia cu bomboane. Coborîm !" Mă simt ca un birjar. Coborîm. Din nou la etajul 7. Mă roagă s-o aştept. Urmează strigăte ca dintr-un tunel : „Liftul ! Liftul !" Apăs pe clapă şi alunec în gol. Jos, la parter, sînt aşteptat de cîţiva oameni impacientaţi. Urcă patru persoane. Sîntem deci contravenienţi ! O femeie tînără îmbrăcată excentric, blondă, mirosind a Chanel, ne priveşte cu ochi grei ca dintr-o casă cu storurile trase. Se studiază discret, pentru ultima oară, în oglindă. Se deschid uşile pe dinafară. În hol un bărbat tînăr în bluzi, cu un păr bogat şi lung, revărsat pe umeri ca o protuberanţă, o întîmpină cu un surîs şi cu o pedantă sărutare de mînă. La etajul următor coboară un individ care fumează ţigări pestilenţiale. Cele trei femei care au rămas cu mine în lift oftează uşurate făcîndu-şi vînt cu mîna. „Uf, nici în lift nu poate fără mahorcă !" — spune una dintre ele şi împinge uşa ca să se aerisească înăuntru. „La urma urmei, nu călătorim numai noi în lift ! Parcă ar fi o locomotivă, pufăie, pufăie şi pe urmă se miră că fac cancer !" „Fereaşcă-ne dumnezeu, tuşesc, fumează, duhnesc a tutun de nu te poţi apropia de ei, citesc ziarul şi-şi iau viaţa în serios de parcă s-ar duce la război ! Oh, bărbaţii ăştia !" Cele trei femei coboară pe rînd la etajele patru şi cinci. Urc la şapte. Nu e nimeni. Bătrîna doamnă o fi uitat că mai trebuie să urce. Nu cheamă nimeni liftul. Rămîn un timp la etajul şapte. Bărbatul elegant, mirosind a lavandă tripă, deschide uşa şi dă cu ochii de mine. „Ah, pardon !" Apoi revine scos din sărite. „Cine eşti dumneata ? !" „Aştept pe cineva..." „Şi ce, n-ai unde să aştepţi decît în lift ?" În urma bărbatului apare o femeie de acelaşi calibru, cu o înfăţişare îngrijită. „Aşa ne trezim că pînă la urmă ni se defectează liftul !" „Se defectează des ?", risc o întrebare aproape profesională ca să aplanez conflictul. „Din păcate, cam des" — intervine femeia. „Cît de des ?" „Destul de des." Coborîm. „Şi pe urmă trebuie să apelăm la tot felul de tertipuri, cum am auzit că se procedează ca să răspundă prompt deranjamentele : ba că s-a blocat în lift o femeie gravidă, ba că au rămas între etaje nişte copii, ba că refuză uşa să se deschidă şi înăuntru e prizonier un bătrîn cardiac ! Că altfel, la cazuri banale, nu vin !" La parter, îi lămuresc pe interlocutorii mei din lift de ce nu cobor şi mai fac un drum pe verticală cu identitatea deconspirată faţă de noii pasageri. „N-aveţi idee cîţi străini vin şi se plimbă cu liftul nostru. Sîntem chiar aici, în plin centru, şi cine n-are ce face hodoronc-tronc în liftul nostru ! Se plimbă de plăcere, se plimbă ca să-şi astîmpere nervii..." „Vin foarte mulţi îndrăgostiţi, mai ales cînd e vreme urîtă afară, intră în lift şi urcă şi coboară de ţi se face leşinate ! Odată, bărbatu-meu i-a prins pe unii şi i-a dat pe mîna miliţianului din colţ !" „Altădată, un ceasornicar, vecin cu mine de apartament — a şi murit săracul — a stat trei ore în sicriul ăsta pînă au venit să-l repare. Se adunase lumea ca la circ !" „Şi meseriaşii cei buni s-au dus, s-au dus... Nu oricine se pricepe la ascensoare !" „Şi apoi copiii — vedeţi ? — scriu tot felul de porcării pe pereţi şi se joacă de-a cosmonauţii !"

Jos, la parter, trei bărbaţi în salopete. Parcă mă aşteaptă. Sînt mecanicii care fac de două ori pe lună revizia ascensorului : Teşileanu Grigore, Constantinescu Constantin şi Moşeica Ion. Trei bărbaţi care iau liftul în primire, îl ascultă, îl desfac, îl plimbă de sus în jos, îi verifică „frînele", „suspensiile", pentru ca locatarii blocului numărul 31 din strada 13 Decembrie să se catapulteze liniştiţi pe verticală, fără teamă că se vor prăbuşi în vid sau că vor rămîne prizonieri între al optulea etaj şi al nouălea cer !

Este ora 14.00. Pe uşa liftului s-a aţîrnat deja celebra şi inevitabila inscripţie a civilizaţiei moderne : „Ascensor în revizie".

A. DOHOTARU ■

Primul zbor al lui Răzvan Blaga

Aerogara Băneasa este neobişnuit de liniştită. Nu vin şi nu pleacă maşini, ca de obicei, în holul alteori neîncăpător, doar cîteva persoane. La ghişee, feţele zîmbitoare ale tinerelor care dau informaţii, se vizează biletele, se oferă taloanele de călătorie. Chioşcul de ziare, etalează reviste mai noi ori mai vechi (mai multe)

Ce se întîmplă ?

Se aşteaptă sosirea aparatelor de la Constanţa şi Timişoara (acesta din urmă a plecat din Bucureşti ceva mai tîrziu, din cauza condiţiilor atmosferice de la Timişoara), vor decola peste o oră şi jumătate cursele spre Cluj-Napoca, Baia Mare, Oradea. Traficul s-a desfăşurat absolut normal. Starea vremii nu a impacientat pe nimeni. Nici un călător nu a returnat biletul. Cu aceste informaţii primite, caut pasageri. Printre cei mai prevăzători, tînărul Simion Blaga şi soţia acestuia. Familia Blaga (soţul balerin la Teatrul „C. Tănase" din Bucureşti, soţia fostă agentă de transport în cadrul TAROM-ului şi stewardesă, acum casnică, dar nu pentru mult timp) se deplasează la Cluj-Napoca, în vacanţă, la părinţii soţului. Motivul este foarte simplu : se merge la aer curat pentru Răzvan. Cine este Răzvan ? Privim spre chioşcul de ziare, alături de care, într-un cărucior, Răzvan Blaga doarme înaintea primului său zbor din viaţă.

Îşi va aduce oare aminte vreodată de acest debut ?

MANOLE CIRTAN ■

Păgubitoare schimburi de experienţă în plină campanie agricolă

Însoţit de locotenentul major Vasile Manea din Batalionul de circulaţie al Ministerului de Interne, întreprindem un raid fulger prin Obor şi locurile apropiate. La un loc de parcare interzisă stau maşinile 31-B-4985, condusă de Ion St. Petre şi Vasile Mareş, şi 23-B-3793, condusă de Gheorghe Rizea. Primii doi s-au întors din R.F.G. (maşina este un TIR) După cumpărături prin Obor, cu maşini aparţinînd statului, sînt Vasile Fiţ (21-B-2357), Mihai Stanciu (1-IF-8956) şi un TV aparţinînd SMA-ului Condeeşti. În această ultimă maşină era pînă în urmă cu două ore şi inginerul Victor Manolache, venit de la un schimb de experienţă din comuna Hotarele. Ni se pare destul de ciudat ca în plină campanie agricolă să se organizeze schimburi de experienţă, după cum atitudinea conducătorilor comunei de a trimite una din cele două maşini în acţiuni de agrement este de neînţeles. Menţionăm că nici una dintre maşinile întîlnite nu avea foaie de parcurs completată.

EUGEN SECELEANU ■

Mureş Vasile, şofer pentru transporturi internaţionale, s-a întors din R.F. Germania şi a aflat că, întocmai ca înainte, parcatul nu este permis oriunde. Nici măcar în faţa casei prietenului său.

Ora 13 : pentru a „sprijini", parcă, reportajul nostru, autobuzul 31 R 7275 loveşte din imprudenţă maşina din faţa sa.

Sfîrşitul plimbării mult visate

În chiar maşina în care mă aflam — 31 R 7275 — s-a petrecut un lucru care se poate înscrie cu uşurinţă în tema reportajului redacţional : ignorînd faptul că plouă, şoferul I.T.B. Petre Bran a lovit autoturismul Skoda cu nr. de înmatriculare 4-B-3654. Din acesta a coborît Nicolae Cherăscu care ne-a declarat că astăzi, 3 august, fiind ultima zi de concediu, unchiul său Valeriu s-a decis să-i împrumute maşina pentru o plimbare prin oraş.

Iulian Popescu, paltonul dumitale a împlinit 5 ani!

Croitorul particular Ion Achim ne spune : „Mă gîndesc că Popescu Iulian nu şi-a ridicat paltonul pe care i l-am făcut de cinci ani ; tot de cinci ani o aştept pe Badea Elena să-şi ridice un splendid mantou negru. Cît despre Cocoş Nicolae, continuă Ion Achim, nici nu ştiu ce să mai zic. M-a rugat foarte mult să-l ajut cu nişte pantaloni evazaţi, i-am făcut dar iată-i".

Mă uit, îi văd, observ că atelierul este cît o cutie de chibrituri, pe care o plăcuţă îl domină autoritar : „Nu ne ţineţi de vorbă".

În București, într-o marți după-amiază

C.A.P. Otopeni: ploaia asta e aur pentru noi

(Urmare din pag. 1)

Vasile este mai guralivă. Înveselindu-și suratele. Asta nu-l ploaie, o auzim, e doar o stropeală de vară, că de dimineața pînă seara ne și plouă, ne și usucă.

Vorbind despre recoltat, se cere să vorbim și despre transportul legumelor din cîmp, operație care nu merge chiar pe roate, ci greu, datorită ploii abundente, dar nu numai ei. În Otopenii de Jos două echipe sortează și două recoltează, adică aproape o sută de femei. De aici, primul transport a fost ridicat la ora 8.30, iar acum se încarcă al doilea, într-un camion Bucegi, a cărui capacitate e completată cu varză. Despre peripetiile drumului, al cărui punct final a fost, în zori, piața „Ilie Pintilie", ne vorbește Tania Constantin, delegata I.L.F.-ului. „Adineauri am fost scoși cu tractorul, dar dimineață a fost și mai rău. Mașina parcă dansa prin nămol, s-a împotmolit și cît vedeți Buceagul ăsta de hărăbaie a fost nevoit să-l tragă din mocirlă cei doi cai roibi ai lui nea Mitu, care cară varză cu căruța".

La maternitatea Steaua a fost ziua băieților

(Urmare din pag. 1)

perație. Intervenția, din care tocmai a ieșit doctorul Todor, a durat aproape o oră, bolnava a fost operată de ruptură de perineu, operație reușită. Încercăm să aflăm unele amănunte de la medicul de gardă, dar acesta n-are timp de noi, este rechemat în sala de expulzie, la o nouă naștere, a șasea din această zi. Așteptăm dincolo de ușă preț de cîteva minute, naște Iolanda Ilie, 22 de ani, lăcătuș la I.F.M.A., se aude țipătul nou născutului și doctorul Todor anunță cu glas emoționat : băiat, 2 500 de grame

Alături, în sala de travaliu, cea din care gravidele trec doar o ușă pentru a naște, e plină. Stela Rizea, asamblatoare la o uzină chimică, se află la prima naștere, durerile îi dau tîrcoale, nu se teme și nici nu are nici o pretenție. Fie ce-o fi, zice printre gemete, eu vreau fată, iar soțul vrea băiat, așa că orice o fi, o să fie bine, numai să se nască sănătos. Aureliana Popovici e obișnuită cu copiii, lucrează ca infirmieră la Casa copilului, pînă acum a îngrijit de băieți și fetele altora, începînd de astă-i, va naște probabil într-un ceas, va avea să îngrijească și de-al său, pe care-l vrea băiat. Își așteaptă rîndul la sala de expulzie profesoara de română din comuna Dițești, Prahova, Mariana Simionescu și inginera Anamaria Pavelescu, încovrigate de durere, gemînd sub povara celei mai frumoase dintre durerile lumii, la capătul căreia se încheagă o nouă viață

În secția de nou-născuți nu se poate intra. Prin geam, zărim copii născuți în această dimineață, înfășați, aliniați ca niște păpuși ceva mai mari sub privirea atentă a asistentei șefă, Elena Dulă. Îmbrăcați în halate, ne strecurăm pe culoare. Miros tipic de spital, cu arome de alcool și iod plutind prin aer. Liniște. Curățenie. La parter, în dreptul telefonului public aflat în incinta maternității, cîteva femei se înșiră una după alta, fiecare dorind să anunțe acasă, fie și o clipă mai devreme, că familia a căpătat, de cîteva ore, un nou membru. Tot la parter, o întîlnim pe Eugenia Savu, inginer agronom în comuna Pianu de Jos, județul Alba. A pierdut pînă acum 5 sarcini, de fiecare dată mai disperată, căci atît dînsa, cît și soțul, de asemenea inginer agronom, doreau tare mult un copil. Acum e în luna a opta, îngrijirile și tratamentul aplicate la maternitate au fost încununate de succes, de data asta va avea, în sfîrșit, un copil, pentru care a înțeles să se sacrifice enorm, încă înainte de a-l aduce pe lume. De 4 luni stă în spital, ar mai sta 4 și încă 4 dacă ar fi nevoie, numai să nască, inginera Eugenia Savu nutrind convingerea că o casă fără copii, oricît de îmbelșugată ar fi ea, tot pustie rămîne, lipsită de bucurii. Nicolae Todor e chemat la internări. O urgență. Revine repede, dar își cere scuze. N-are timp de conversație, Aureliana Popovici stă să nască dintr-un moment într-altul. Urcă scările în fugă și dispare. De undeva, de dincolo de perete, se aude un scîncet de copil. La telefonul public nu mai e nimeni. Ieșim. Afară plouă mărunt, mocănește. Vasile Vasile s-a tras sub un pom și așteaptă. I-a promis nevasta că va mai ieși la geam să schimbe cîteva vorbe.

„Vînd cățel șoricar, birou Solca"

La Agenția de publicitate de pe Intrarea Zalomit nr. 2 se primesc anunțuri pentru **Mica publicitate.** Interior posomorit, ca un anunț de parastas. Pereți neîngrijiți, împovărați de afișe, și modele de formulare, ca într-un hol de gară în paragină de la o margine de lume. La vechimea clădirii se adaugă vechimea hîrtiilor, a meselor, ca și încetineala multora din cei care își caută cuvintele între grija lor și tariful agenției. În hol un început de anunț : „ATENȚIE ! Vă rugăm să rețineți :" ...dar nu mai urmează ce trebuie reținut. Prima secvență a unui serial publicitar ? N-ar fi exclus. Sîntem doar în casa publicității. Pe celălalt perete, o oglindă stă la îndemîna vizitatorilor. Probabil ca să-și controleze expresia feței cînd intră. Unii mai uită pe drum să-și păstreze o atitudine în concordanță cu conținutul textului. Nu poți aduce zîmbitor un anunț funebru, chiar dacă e pentru vecinul care nu suporta să-ți vadă automobilul cu roțile umflate.

Tariful funcționează ciudat asupra unora. Vorbirea se scleiază pentru... ieftinătate. Aici bucuriile, dramele, grijile, se exprimă în cea mai stăruitoare formă a concizie : „Caut urgent fată internă pentru fetiță" ; „Vînd pechinez alb, doi ani" ; „Latină, română, meditează profesoară" ; „Caut cameră, acces sau garsonieră" ; „Caut persoană, internă, externă, îngrijire copil" ; „Fiat 850 perfectă stare vînd roșu" ; „Pensionar caută post bloc ca îngrijitor" ; „Vînd cățel șoricar, birou Solca". Agenția are oameni care se îngrijesc anume de forma textelor, altfel aici vin multe...

DORIN GHERGHINESCU

Nevoia de criterii

O femeie plînge pe toate coridoarele pe unde merge să-și caute dreptate, la toate ușile care i se deschid. Ea plînge situația fiului ei și, sigur, nu este singura femeie de pe lume înduioșată pînă la lacrimi de o întîmplare sau alta petrecute cu un fiu sau altul. Să parcurgem însă memoriul pe care această femeie ni l-a trimis, trimițîndu-l totodată și altor oameni de la care așteaptă un răspuns :

„Subsemnata Chelaru Ecaterina, domiciliată în București, sector 6, str. Dr. Lister nr. 3, et. 1, vă rog să aveți bunăvoința de a aprecia cele expuse mai jos.

Fiul meu Chelaru T. Costin-Iustin, în vîrstă de 19 ani, a luat examenul de admitere în Institutul Medico-Farmaceutic București — medicină generală — cu media 8,54 și se află primul pe lista celor respinși, situație în care, imediat după ei, în ordinea mediei de la materia principală (anatomia și fiziologia omului), mai sînt și alți cinci tineri. (Boncota Dan, Abordiencei Veronica, Andrei Carmen Mioara, Ștefănescu Floriana, Tudor Angela).

Chiar în ziua afișării rezultatelor am depus o cerere la comisia de admitere, fără nici un rezultat.

Mă adresez dumneavoastră, cu convingerea că veți înțelege încercarea prin care trecem și că veți găsi o modalitate de a rezolva această situație. La capătul unui efort mare depus pentru pregătirea acestui examen greu, a nu fi admis cu o medie cu care alți 19 tineri (doi incorporabili și șaptesprezece neincorporabili) au fost admiși — este o încercare deosebit de grea, atît pentru ei, cît și pentru familiile lor.

În cazul nostru situația este cu atît mai gravă cu cît avem condiții deosebit de dificile în familie : soțul meu Chelaru Teodor a avut recent un al doilea infarct și, după o spitalizare de mai mult de o lună (aprilie a.c.) la Ascar Fundeni, se află acum acasă într-o convalescență problematică. Fiica noastră mai mică, în vîrstă de 12 ani, este victima unei encefalopatii infantile și, cu toate îngrijirile pe care i le dăm, rămîne irecuperabilă. În fiul nostru Costin ne-am pus toate speranțele, iar el, cu toate dificultățile prin care a trecut împreună cu noi, s-a străduit la rîndul său, să învețe bine pentru acest examen de admitere și notele obținute (9,37 la fizică, 8,87 la chimie, 7,37 la anatomie-fiziologie) o dovedesc. Menționez că pe lista admișilor neincorporabili, al 525-lea admis are la anatomie numai 7,25. Reluarea acestei bătălii de la capăt, după decepția de acum și după o perioadă de școlarizare în altă formă de învățămînt, ar fi deosebit de grea atît pentru el cît și pentru noi"...

Ecaterina Chelaru

În privința admiterii am primit încă și alte plîngeri, unele îndreptățite, altele pur subiective și exprimînd regrete care cîteodată ar putea rămîne în familiile ce le aduc la cunoștință publică. Aceasta pe care o încredințăm tiparului ni se pare cu totul altceva : o plîngere îndreptățită. Nimeni nu poate lua dreptul unui om tînăr de a continua instruirea sa, cînd notele pe care le-a primit sînt aceleași cu ale altor tineri admiși în facultate. Nu ni se pare un criteriu plauzibil considerarea notei la anatomie drept decisivă pentru că nu ne închipuim că în stabilirea obiectelor de examen pentru facultatea de medicină au fost incluse obiecte lipsite de importanță. Dacă erau lipsite de importanță, ce căutau în programa de examen ? Și apoi cum este posibil ca un admis, întîmplător neincorporabil, să aibă la același obiect — anatomie — nota 7,25, în timp ce candidatul neadmis are la același obiect 7,37, băiatul neavînd decît vina că este incorporabil.

Părerea noastră este că un criteriu, fie el și fals, își capătă oarecare autoritate dacă rămîne valabil pe toată durata actului la care este aplicat. Or, chiar dacă noi nu sîntem de acord cu situarea anatomiei drept probă decisivă despărțitoare de destine în viața unor tineri, ne-am înclina cu neputință în fața situației în care acest criteriu ar rămîne singurul valabil. Nu se întîmplă așa. Practic, viața unui om tînăr este frîntă fără să știm dacă la anul ea va putea fi reluată de aici de unde a fost frîntă. Stă în puterea conducerii Ministerului Educației și Învățămîntului să ajute pe acești oameni să-și continue drumul pe care au arătat că merită să se afle. Nu este o favoare pe care o solicităm în numele unei compasiuni mărunte, ci ni se pare un drept pe care etica și echitatea socialistă îl dau tuturor celor merituoși. Așteptăm soluția în timp util a acestei probleme. Poate că de această soluționare la vreme va depinde într-o zi viața unui om pe care un tînăr medic o va salva.

ADRIAN PĂUNESCU

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Tel. 17 60 10, 17 60 20. Interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV NR 32 (1135)
12 AUGUST 1976

DRUMU-N SUS

PE CARE-N AUGUST L-AM ALES

Una-mie-nouă-sute-patruzeci-și-patru,
August-luna, ziua-a douăzeci și-treia...
Răspund în timp, ca într-un amfiteatru,
Astfel dar a fost să-nceapă epopeea...

Astfel dar! Adică, cum știm noi, românii,
Dè la Ștefan-Vodă, de la Domnul Tudor,
Să ne fim la ceas de cumpănă stăpînii,
Fără cnut în ceafă, nici pe cap vreun tutor!

Și făcurăm epocă din oră
La răscrucea crîncenă-a restriștii,
Cînd ne-am pus brasarda tricoloră,
Semn c-am fost cu țara una — comuniștii.

Un neînfricat „Acum, ori niciodată!",
Ca-n același august, la Călugăreni,
Mărășești și Griviția ingenuncheată,
Fost-am iar, cu toți, o țară de oșteni.

August, al atîtor mari izbînzi stegar,
Bătălie-n veacuri ne-ntreruptă,
Fiecare zi ni-i piatră de hotar,
Sărbătoare într-un calendar de luptă.

Greu plătite-s toate cîte sînt
Libertățile-ncercatei noastre nații,
Nu din cer, ci de pe-acest pămînt,
August s-a ivit precum din mări Carpații.

Pe Carpați și Dunăre, de-aceea,
Pe acest pămînt podit cu oase,
Tot în august, ziua-a douăzeci și treia,
În o-mie-nouă-sute-șaptezeci-și-șase,

Facem legămînt solemn cu viitorul,
Neștiind ce-i darea înapoi nicicînd,
Ca stindardul roșu și cu tricolorul
Demn, deasupra frunții noastre, fluturînd,

Să le implintăm atotbiruitoare
Pe hotaru-nalt dintre milenii,
Ca popor egal între popoare,
Vrednic de titanice dîrzenii.

Va-nflori, eternă, patria, străbuna,
Cum stă scris în Carta Marelui Congres.
Drumu-n sus, o dată, pentru totdeauna,
Prin partid, în August, astfel l-am ales.

NICULAE STOIAN ■

Desen de TRAIAN VASAI ■

23 August 1944 1976

MUNCA NOASTRĂ
ȘI SĂRBĂTOAREA
NOASTRĂ NAȚIONALĂ

APELE VII
sau grădinile din nisipuri

Viorel Popescu este astăzi inginer agronom, Viorel Popescu are 29 de ani și este președintele cooperativei agricole de producție din comuna Apele Vii, județul Dolj.

Străbatem împreună, în dimineața toridă de august, ca să tăiem mai de-a dreptul spre tarlalele de porumb, pădurea satului. Pădure bătrînă, deasă, compactă, stejari și salcîmi înfipți cu vîrfurile stufoase în cer, trunchiuri masive și grele înconjurate și înecate de lăstărișuri fremătătoare, labirint de tăceri și de umbre din care, o clipă, ți se pare că n-o să mai poți ieși. Îl urmez pe tînărul călăuz (înalt, subțiratic, alură sportivă, negru de soare pînă-n albul copilăros al ochilor), care pășește sigur spre o cărare știută. Îi descoperă firul, se prinde de el, atinge cărarea știută, cărare veche, cu piciorul gol al unei alte vîrste. Cel ce pășește în fața mea, cu capul în jos, răstrînt în roua rece a frunzelor sau în apele vii ale amintirii, este un altul, un necunoscut este de fapt copilul de demult, dar pe senzațiile proaspete ale cărnii, urmărite prin ani, pot pune temei, dîndu-le chiar tărie de document.

Ce s-a schimbat, pe aici, din 1952 și pînă astăzi ?

ILIE PURCARU ■

(Citiți reportajul în paginile 12—13)

O UZINĂ ÎN LUPTĂ CU CANCERUL INDUSTRIAL
(Pagina 4)

Orașul urcă
la moți,
moții coboară
la oraș,
părinții
modelează tulnice,
copiii —
turboreactoare
(Pagina 10)

Vila-capcană
(Pagina 21)

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Primim din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

„Urmare sesizării grupului de cadre didactice adresată revistei FLACĂRA și trimisă nouă spre analiză, privind unele neregului în activitatea Școlii generale Voinești, județul Iași, vă facem cunoscut: se confirmă faptul că, în anii menționați în scrisoare unele eleve au avut o frecvență foarte slabă, iar pe unele trimestre li s-a încheiat situația școlară în mod artificial. Falsificarea situației școlare a avut ca scop evitarea cunoașterii realității în domeniul școlarizării de către organele de partid și de stat. Înscrierea notelor și mediilor false s-a făcut cu participarea tov. Ecaterina Stafie, fosta directoare a Școlii generale Voinești, care a încetat la fals, și alte cadre didactice. Cercetîndu-se documentele școlare s-a constatat că în ultimii ani numeroși elevi au rămas în afara școlii prin scoaterea din evidențe școlare a celor care au avut eșecuri școlare, sau care nu au mai vrut să frecventeze cursurile. Pe parcursul cercetărilor, inspectoratul școlar s-a convins de vinovăția tov. Ecaterina Stafie și a luat măsura de a o destitui din funcția de director al școlii. La Școala generală Lungani, normarea postului de îngrijitor a fost eronată, imputîndu-se suma de 16 792 lei tovarășului Mihai Stan, directorul școlii, și îngrijitoarei respective... Modul de valorificare a produselor rezultate de pe lotul micrecooperativei agricole de producție a fost defectuos. Documentele care stau la baza repartizării burselor nu au fost întocmite în conformitate cu legislația în vigoare. Ca urmare a celor constatate, au fost sancționate 13 cadre didactice, dintre care 6 cu avertisment și 7 cu mustrare, deasemenea a fost sancționată și secretara școlii cu avertisment".

Aminteam în numărul 37 al revistei FLACĂRA de un grup mai mare de stînci cu aspect ciudat din masivul Ciucaș. Dintre acestea vă trimit acum fotografia „GEMENILOR", piesă de mari dimensiuni, aflată în imediata apropiere a singurei poteci turistice care străbate această culme. (Prof. Călin Turcu, Vălenii de Munte, Prahova)

În anul 1971 Regionala C.F. Timișoara a început lucrările de construcție a unei clădiri urmînd să aibă ca destinație instalarea aici a haltei C.F.R. Petriș din județul Arad — inițiativă pe deplin justificată dacă se are în vedere că actuala clădire nu mai corespunde cerințelor, halta respectivă deservind transportul cetățenilor spre 5 localități. Iată însă că deși noua clădire a fost terminată în 1973, ea nu s-a dat nici pînă astăzi în folosință, faptul ducînd, evident, la deteriorarea construcției: uși și ferestre descompletate, instalația electrică defectă, sobe de teracotă în ruină etc., etc. Nu este oare păcat de zecile de mii de lei cheltuiți astfel în zadar ? (Vasile Hotăriș, primarul comunei Petriș, județul Arad)

Pe străduța unde locuiesc — Călimănești, nr. 35 din Craiova — doi vecini s-au certat, cearta pleclnd de la folosirea conductei de apă. Pentru acest fapt, un angajat al Întreprinderii de gospodărie locală-Craiova, tovarășul Vasilescu, a închis conducta de la strada principală, pedepsind astfel, pentru cearta celor doi, un număr de 40 de oameni. De cîteva săptămîni umblăm cu gălețile prin vecini rugind oamenii să ne dea apă, uneori deranjîndu-i, ca să nu mai spun de cei virstnici, mai lipsiți de puteri. Nu pot înțelege: locuim de circa 20 de ani pe această străduță, ne-am achitat întotdeauna obligațiile față de I.G.O., măsura luată de către aceasta prin angajatul său cred că este mai mult decît exagerată. (Maria Popescu).

Am fost tentat de titlul unui film și, zilele trecute, m-am dus în pasajul „Eforie" pentru a cumpăra bilet la grădina de vară a cinematografului „București"; rîndurile acestea le scriu cu regret, dar și cu firească revoltă pentru ceea ce am întîlnit în acest loc din plin centrul Capitalei: în jurul orei 17,30 — așezat la o coadă de circa 150 de persoane — un grup numeros de derbedei, cunoscuți și răscunoscuți drept „bișnițari", ne-au terorizat pur și simplu, o parte înghesuindu-se prin față la casă, cumpărînd nu unul sau două bilete, ci cîte 20 !, alții „apărîndu-și" colegii de gașcă de reacția firească a celor ce stam la coadă în mod civilizat. Cineva a dat telefon anunțînd organele de miliție, a venit un tovarăș milițian, indivizii au dispărut ca prin farmec, dar la nici zece minute de la plecarea organului de ordine, și-au făcut reapariția. La ora șapte, la casă nu se mai găsea nici un bilet, în timp ce acești tineri certați cu educația și munca cinstită, ofereau în gura mare bilete cu 10—20 lei bucata. Este inexplicabil cum nu se găsesc încă mijloace de asanare veritabilă, și nu numai prin vorbe, a unor astfel de aspecte penibile. (Marin Păun, București)

Din partea Procuraturii județului Dîmbovița :

„Urmare articolului publicat în revista FLACĂRA nr. 9 a.c. prin care se semnalau unele încălcări de lege ce au loc în unele unități din sistemul alimentației publice din orașul Găești, vă comunicăm că organele noastre au efectuat o acțiune de verificare, cu ocazia acesteia constatîndu-se un număr de 20 de încălcări ale legii cu privire la angajarea gestionarilor, disciplina de casă, gestionarea valorilor materiale și bănești, regulile de comerț, normele de igienă alimentară și de disciplină a muncii. S-a constatat printre altele că unii angajați din rețeaua de desfacere cu amănuntul nu afișează prețurile legale, expun mărfuri cu termenul de valabilitate depășit, de asemenea s-a constatat că Mariana Matei, de la Ospătăria-Piață, vindea preparate culinare sub gramajul legal, fapt pentru care a fost trimisă în judecată și condamnată definitiv la 4 luni închisoare".

Pe șoseaua Afumați, la numărul 167, se află un centru PECO care este închis de peste trei ani; motivele invocate sînt diverse, se pare însă că cel real ar fi lipsa unui gestionar. Pentru acest simplu fapt — sau neglijență ?! — cei ce au nevoie de serviciul acestei stații sînt nevoiți să se deplaseze circa 7 km, socotit dus-întors, pînă la prima stație care funcționează. Mai ales acum, vara, în plin sezon, cînd și circulația este mai intensă, necesitatea ca și această stație PECO să funcționeze este mai evidentă. (Petre Cîrlig, București)

Într-un pliant foarte bine realizat din punct de vedere grafic editat recent de Ministerul Turismului, intitulat „Comori de artă din Bucovina", sînt prezentate prin ilustrate și texte bisericile și mănăstirile din județul Suceava, dar despre comorile de artă populară din muzeele județului nu se spune nimic; pe harta ce completează acest pliant sînt marcate toate popasurile turistice: hoteluri, moteluri, restaurante, stații PECO, autoservicii, agenții de turism etc. — nici un muzeu însă nu figurează, deși județul are nu mai puțin de 8 muzee și cîteva case memoriale care adăpostesc, printre altele, comori de artă bucovineană. Nu este de mirare deci că grupurile de turiști ce trec prin Rădăuți poposesc aici numai pentru a servi masa la restaurantul situat la numai 50 metri de muzeu — cel mai vechi muzeu etnografic al Moldovei, dar și cel mai nou prin expoziția sa de bază recent inaugurată, profilată pe tema unor tehnici populare bucovinene: olăritul, cu ceramica neagră de Marginea care o continuă pe cea geto-dacică, frumoasa ceramică de Rădăuți și Kuty, prelucrarea fibrelor vegetale și a firii, coloritul vegetal, instalații tehnice de măcinat etc. (Dragoș Cusiac, muzeograf la Muzeul Rădăuți)

În cartierul Bercenl din București, mai exact pe Aleac Țebea, lîngă blocul D. 12, Alimentara din Bulevardul Brîncoveanu și-a amenajat un original depozit de ambalaje în .... aer liber. După cum se vede din fotografia pe care v-o trimit, unii beneficiază

de umbra acestui „depozit" pentru a-și parca motocicletele. Toate sînt bune, mai puțin părerile locuitorilor acestei zone moderne, a cărei estetică este vizibil alterată de originalul procedeu al Alimentarei în cauză. (Nicolae Tokacek, București)

„N-am primit hîrtie fotografică", „S-a primit hîrtie la BEGA, dar nu s-a fixat prețul", „Bucureștiul nu ne dă hîrtie", „Ba ne dă, dar e cea de la BEGA, care nu are preț" etc., etc. — acestea sînt răspunsurile unității MODEX din Timișoara, care mi-a preluat comanda pentru un set de fotografii color după diapozitive, în valoare de 252 lei, la 16 iunie, cu termen de ridicare la 29 iunie a.c. Dacă vreau banii înapoi, trebuie să umblu cu demersuri la Centrala cooperativei. Paradoxal, MODEX-ul preia însă în continuare noi comenzi, pentru a-și justifica... retribuția angajaților, în sensul de a avea realizări. Care realizări ? Chitanțele ?! (Viorel Olteanu, Timișoara)

Ne numim: **Alexandru Lazăr** (muncitor la Fabrica de ciment Turda) și Romulus Proța (proaspăt absolvent al Liceului de chimie nr. 1 din Turda). Ne-am angajat să parcurgem pe jos traseul armatelor române din anul sărl ce va avea loc în anul care vine — 1977, în semn de omagiu adus marii aniversăcentenarul războiului pentru Independența națională. Plecarea am făcut-o din Turda în ziua de 1 iulie, itinerarul fiind următorul : Alba Iulia, Deva, Hațeg, Petroșani, Tg. Jiu, Filiași, Craiova, Calafat, Bechet, Corabia, Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Ruse, Nicopole, Rahova, Vidin, Smirdan, Pievna, Griviția, Turtucaia, Giurgiu, Oltenița, București, Buzău, Focșani, Bîrlad, Vaslui. Intenționăm — cu ajutorul Comitetului municipal Giurgiu al U.T.C. — să ducem cu noi o coroană la Mauzoleul Ostașilor Români, iar la întoarcere să depunem o alta la Vaslui. Acțiunea noastră — care durează pînă la 10 septembrie a.c. — este sprijinită, deocamdată, de organele locale Turda și județene Cluj ale P.C.R., U.T.C., precum și de C.J.E.F.S. Sperăm ca prin publicarea acestor rînduri să cîștigăm și interesul celorlalte organe în drept de pe parcursul drumului nostru, în încercarea noastră de a stimula interesul tinerilor din județul Cluj și din întreaga țară pentru evenimentele petrecute în anul 1877, an de glorie al istoriei patriei noastre.

În legătură cu dispozițiile în vigoare privind folosirea cît mai eficientă a spațiilor comerciale: în comuna Voluntari, aparținătoare de sectorul 2 al municipiului București, există o unitate — cea din str. Buzău, situată pe șoseaua Afumați — care a fost inițiat un fel de anexă de bufet. Treburile mergînd pesemne bine, a fost transformată și extinsă devenind „Bufetul Căprioara" ; după renovare, a apărut drept „Cofetărie" iar apoi, după o scurtă perioadă de inventariere, s-a transformat în „Alimentara" — alimentară care și astăzi are ușile închise, fără a fi afișat măcar un anunț, așa cum se obișnuiește. (Marin Istrate, Voluntari, București)

Sînt unul dintre miile de oameni ai muncii care își petrec concediul de odihnă în splendidul cadru natural al Băilor Tușnad. Dacă natura și-a revărsat din abundență frumusețile pe aceste meleaguri, contribuind efectiv la recuperarea fizică și psihică a organismului, cei ce se ocupă cu administrația stațiunii refuză colaborarea cu natura, atenuînd în mare măsură efectele concediului petrecut aici. Singurul magazin alimentar din localitate este aprovizionat sub orice critică, la fel farmacia; magazinul de produse industriale nu posedă cele mai elementare obiecte necesare pentru astfel de ocazii: pahare, farfurioare, bidonașe din plastic; singurul mijloc de transport în comun este un tractor cu două remorci la care achitînd taxa, primești în schimb un bilet de spectacol al Teatrului din Deva ; comercianții ambulanți în schimb prosper ; cu oribilități gen „amintiri de la Tușnad" etc., etc. Este dureros, este păcat de-a dreptul ca o astfel de stațiune, repet, atît de binecuvîntată de natură, 'să nu-și găsească oameni competenți, pe măsură, să o protejeze și îngrijească gospodărește. (V. Postăvaru, București)

Primim din partea Consiliului popular al județului Bihor:

„La sesizarea cititorului **Valentin Blaga** din Oradea, privind vinzarea de carne cu preferință practicată de lucrătorul gestionar **Vasile Gligor** de la unitatea nr. 167 din strada Depoului, vă comunicăm că pentru abaterea săvîrșită numitul gestionar a fost sancționat cu avertisment și mutat disciplinar la un alt magazin".

În blocurile A, B și C din strada Gării de Nord, prin nu știm ce „idee" arhitectonică, gurile de scurgere confecționate din tablă ale crematoriilor au fost instalate la un metru și jumătate de ferestrele oamenilor. Vă imaginați ce zgomot infernal produc gunoalele aruncate, atît ziua cît și noaptea, dar mai ales noaptea de către persoane certate cu cele mai elementare norme de conduită. Toți cei care am încercat a le atrage atenția, am primit invariabilul răspuns : „dacă nu-ți place, mută-te !" Este inadmisibil, s-au afișat regulamente și legi cum ar fi cea care interzice intrarea în crematorii sau provocarea de zgomot după orele 21, degeaba. Nu înțelegem : ce fac responsabilii de bloc ?! Nu se poate găsi o soluție ca, totuși, să nu mai fim nevoiți să sărim din pat în miez de noapte neștiind în primele clipe ce s-a mai întîmplat, se dărîmă blocul sau ce ?, plecînd a doua zi la serviciu cu ochii roșii de nesomn. (Un GRUP de locatari al celor trei blocuri, București).

Poșta redacției

Florea Tache — comuna Radomirești, Olt. Dumneavoastră nu puteți fi retribuit la venit garantat pentru că funcția de merceolog, în conformitate cu prevederile Legii retribuirii muncii în C.A.P., este plătită la norme de muncă în proporție de 65—75% din retribuția de bază lunară calculată pentru funcția de președinte ● Ștefan Matei — comuna Amara, Ialomița. S-a dispus Consiliului popular comunal, de către forurile județene, să vă elibereze adeverința necesară ● **Maria Ochișel** — Pitești. Reanalizîndu-se situația dumneavoastră, pe baza documentelor medicale prezentate, s-a constatat că ați fost corect încadrată la pensie gradul II pentru boală obișnuită ● **Lucia Matiaș** — Cluj-Napoca. Am fost informați că vi s-au acordat drepturile bănești ce vi se cuveneau pe perioada cît ați fost angajată la AGROCOOP Cluj-Napoca ● **Simion Pîrva** — comuna Buchin, Caraș-Severin. Direcția generală de poștă și telecomunicații a dat dispoziție Direcției județene de poștă și telecomunicații să vă plătească de urgență orele suplimentare pe care le-ați efectuat în condițiile art. 118 litera „B" din Codul Muncii. În acest sens vi s-a trimis și dumneavoastră o comunicare.

MARGA NEDELEA ■

SCRISORI COMENTATE

„Ghici, cine vine la cină?!"

Ziua de 21 mai s-a-ntîmplat să fie o zi frumoasă, cu o seară minunată, de primăvară, așa cum sînt primăverile Bucureștiului, și Ștefan Siminică, angajat la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în telecomunicații, tocmai se pregătea, împreună cu soția și copilul, să o închele asemeni altor altor familii, în tihna unui cămin fericit și starea aceea pe care numai luna mai o aduce, de a fi împăcat și mulțumit de toate ale vieții. În jurul orei 21,30 oamenii se retrăseseră în fața televizorului...

„În seara aceea — spune Ștefan Siminică în scrisoarea adresată redacției noastre — un autocamion „Bucegi", proprietatea Autobazei 6 ITA, aparținînd Centralei Auto din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, a pătruns din stradă, prin gardul de scînduri, în casă, distrugînd complet peretele, care s-a prăbușit peste noi. În ajutorul nostru au sărit vecinii, care au dat la o parte cărămizile și scîndurile căzute peste noi, scoțîndu-ne afară, apoi au anunțat salvarea și miliția".

În procesul verbal al miliției, întocmit în aceeași zi, la ora 24, se scrie:

„Autocamionul este intrat în imobil prin spargerea zidului pînă la nivelul din spate al cabinei, axul cu puntea din față și roțile fiind în interiorul camerei. Ca urmare a tamponării zidului, acesta s-a dărîmat în interior, distrugînd mobila și acoperind toată camera cu un strat gros de moloz... Din cele relatate de cei în cauză, cît și de martori, rezultă că din cabina autocamionului, după oprire, au coborît doi tineri care s-au repezit prin cele două geamuri ale camerei în grădină, apoi, prin escaladarea unui gard au pătruns în altă curte și au dispărut".

Soția, Elena Siminică, grav accidentată, este internată de urgență la spitalul „Prof. dr. Gh. Marinescu". După cîteva zile, prin grija doctorilor, ea se află în afara oricărui pericol. Dar, cu aceasta, necazurile lui Ștefan Siminică nu iau sfîrșit. Casa, veche de peste o sută de ani, zdruncinată serios în urma accidentului, devenise nelocuibilă. Pereții rămași prezentau fisuri, erau nesiguri, putînd periclita oricînd viața celor ce locuiau acolo...

„La ADAS am fost pe 24 mai a.c. A doua zi m-am dus iar, la 7 dimineața, și i-am rugat să vină la fața locului. Ei au refuzat să vină, motivînd că nu aveam procesul verbal de la miliție. Am făcut o copie după procesul verbal cerut și m-am prezentat la camera de „Daune-construcții", unde am

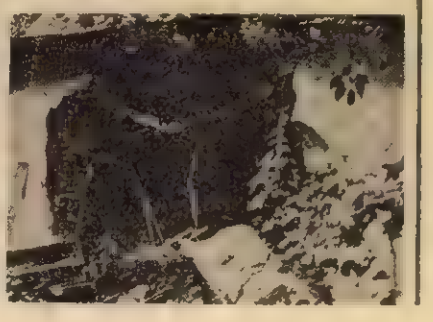

aflat că mașina fiind furată, ADAS-ul nu poate să-mi plătească daunele."

În fața acestei noi întorsături a lucrurilor, Ștefan Siminică, socotește necesar să se adreseze Centralei de transporturi auto, unde depune o cerere înregistrată cu numărul 406/257 din 28 mai, în care face cunoscut tot ceea ce i se întîmplase. Pe 13 iunie primește răspunsul. Iată-l:

„La actul dv., prin care solicitați plata unor despăgubiri civile, vă comunicăm:

Pagubele pe care le-ați suferit au fost provocate prin fapta culpabilă a unor persoane care după ce au furat autocamionul „Bucegi" nr. 21-B-6360, datorită modului defectuos în care l-au condus, au provocat un accident de circulație. Întrucît aceste persoane nu sînt prepuși săi, ITA-București nu răspunde de fapta lor. În vederea recuperării daunelor urmează să vă îndreptați împotriva persoanelor vinovate, fie prin constituire de parte civilă în procesul penal, fie direct pe calea unei acțiuni civile".

Fără îndoială, răspunsul Centralei AUTO pare să fie corect și legal. Nici răspunsul ADAS-ului nu pare să fie altfel. Și cu toate acestea, ceea ce trebuia rezolvat în limita tot a corectitudinii și a respectului față de lege, n-a fost rezolvat. Fiindcă Ștefan Siminică mai bate încă multe drumuri și mai deschide încă ușa multor autorități, aproape zi de zi, timp de vreo două săptămîni, pînă să găsească înțelegere și pînă să primească ajutor în urma nenorocirii care se abătuse, din senin, peste casa și peste familia lui. Se dusese între timp primăvara, venise vara, se apropia iulie, iar el umbla zadarnic, știind precis un lucru: că avusese casă, iar acum n-o mai avea. Pînă într-o zi, cînd viața i se păru iarăși frumoasă și lumea plină de oameni înțelegători...

„Ca urmare, etc. etc., am primit o locuință compusă din două camere și dependințe în strada Constantin Caracaș nr. 39, sectorul 6. Repartiție provizorie (sublinierea noastră) pînă îmi repar casa. Cînd m-am dus la fața locului am constatat însă că locuința respectivă este ocupată, iar locatara nici nu mi-a dat voie să intru să văd cum se prezintă apartamentul. Ba, mai mult, m-a amenințat cu un cîine care era în curte și m-a somat să nu mă apropii de ușă".

Asta-i mai lipsea omului: să mai plece și șchiopătînd de la adresa unde se dusese cu atîta speranță. Va-să-zică, pentru a recapitula: casa dărîmată, soția bolnavă, drumurile lungi și obositoare, în urma cărora e sfătuit să umble pe la tribunale, ca și cum de asta i-ar arde, sau e amenințat că vor fi puși chiriii pe el.

„Dormim în prafui pe care-l bate vîntul din dărîmăturile provocate de către mașină. Credeți că eu pot să mai stau mult în mizeria pe care v-am descris-o ? — ne întreabă Ștefan Siminică. Aștept cu încredere ajutorul din partea dumneavoastră..."

Așteptăm și noi, cu aceeași încredere, ajutorul cuvenit acestei familii. Dar mai repede, fiindcă vine toamna. Și fiindcă povestea aceasta a început, să nu uităm, în primăvară, într-o seară, la cină...

DUMITRU ELIADE ■

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și nu uitați să vă iscăliți.

AFLÂNDU-SE ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ, ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, PENTRU A-ȘI PETRECE O PARTE A CONCEDIULUI DE ODIHNĂ, LA INVITAȚIA C.C. AL P.C.U.S.,

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A VIZITAT OBIECTIVE ECONOMICE ȘI CULTURALE DIN R. S. S. UCRAINEANĂ ȘI R. S. S. GRUZINĂ

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat, joi dimineață, colhozul „Prietenia între popoare" din comuna Petrovka, una dintre cele mai mari unități agricole din Crimeea. În drum spre această comună, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut o scurtă vizită în orașul-erou Sevastopol, unde au fost întîmpinați de Nikolai Karpovici Kiricenko, membru supleant al C.C. al P.C.U.S., prim-secretar al Comitetului regional Crimeea al P.C. din Ucraina, Trofin Nikolaevici Cemodurov, vicepreședinte al Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.S. Ucrainene, președintele Comitetului executiv al Sovietului regional Crimeea, de alți conducători ai organelor de partid și de stat sovietice, care le-au urat un călduros „bun venit" în orașul de pe malul Mării Negre.

În continuare, oaspeții români au vizitat colhozul „Prietenia între popoare", la sediul căruia au fost salutați cu deosebită căldură de gazde. La despărțire, tovarășul Nicolae Ceaușescu a felicitat conducătorii colhozului, întregul colectiv pentru bogatele realizări obținute, le-a urat noi împliniri în dezvoltarea producției, în creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii.

După trei zile de odihnă la Pițunda, frumoasa stațiune de pe litoralul nordic al Mării Negre, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat colhozul „Ordjonikidze" din comuna Ahalisopeli și orașul Suhumi, această „perlă a Mării Negre", înalții oaspeți români sosind luni, 9 august, la Tbilisi. La aeroportul din capitala R. S. S. Gruzine, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost salutați cu deosebită cordialitate și urarea de bun sosit la Tbilisi de tovarășii Eduard Amvrosievici Șevardnadze, membru al C.C. al P.C.U.S., prim-secretar al C.C. al P.C. din Gruzia, Zurab Aleksandrovici Pataridze, președintele Consiliului de Miniștri al R. S. S. Gruzine, de alți conducători ai organelor de partid și de stat. În după-amiaza aceleiași zile, la sediul Comitetului Central al Partidului Comunist din Gruzia, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit și au avut convorbiri cu tovarășul Eduard Amvrosievici Șevardnadze, membru al C.C. al P.C.U.S., prim-secretar al C.C. al P.C. din Gruzia, și alți membri ai conducerii partidului și guvernului gruzin.

În cursul convorbirilor, tovarășii Nicolae Ceaușescu și E. A. Șevardnadze s-au informat reciproc despre activitatea desfășurată și despre preocupările Partidului Comunist Român și Partidului Comunist din Gruzia, ale poporului român și ale poporului gruzin privind construcția noii orînduiri sociale, dezvoltarea economiei naționale, învățămîntului, științei și culturii, ridicarea nivelului de trai, material și spiritual. În acest context a fost exprimată dorința comună de a intensifica schimbul de experiență dintre cele două țări și partide și, totodată, de a dezvolta pe multiple planuri colaborarea româno-sovietică și de a da în acest cadru noi dimensiuni tradiționalelor legături dintre România și Gruzia care, în anii socialismului, au fost ridicate pe o treaptă superioară și au cunoscut un progres continuu.

După convorbirile de la C.C. al P.C. din Gruzia, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat Academia de arte din Tbilisi. Oaspeților le-au fost prezentate lucrări de artă plastică de înaltă ținută realizate de foști și actuali studenți și profesori ai acestei prestigioase instituții de învățămînt. Rectorul academiei, profesorul Gheorghi Totibadze, a dat glas sentimentelor de bucurie și recunoștință ale profesorilor și studenților pentru onoarea de a avea în mijlocul lor pe înalții oaspeți români.

De la Academia de arte, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, însoțiți de conducători locali de partid și de stat, s-au îndreptat spre străvechea parte a orașului, ruinele Palatului Metehi, străjuite de impunătoarea statuie a lui Vahtang Gorgosali, ctitorul cetății Tbilisi, la sfîrșitul secolului al V-lea. Oaspeții au fost invitați să viziteze singura clădire din Palatul Metehi care a supraviețuit vremii și unde funcționează în prezent un teatru experimental de tineret. Pe originala scenă din interiorul colinei, un grup de tineri a executat în cinstea înalților oaspeți români un scurt program de cîntece din bogata creație muzicală gruzină. La sfîrșitul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urat tinerilor artiști noi succese în activitatea lor.

Marți dimineață, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat Uzina metalurgică din orașul Rustavi, important obiectiv al industriei grele a R.S.S. Gruzine. La intrarea în uzină, tovarășul Nicolae Ceaușescu este salutat cu deosebită căldură de tovarășii Lenari Gheorgadze, membru al C.C. al P.C. din Gruzia, secretarul Comitetului orășenesc de partid Rustavi, Otar Șuladze, membru al C.C. al P.C. din Gruzia, directorul general al uzinei, care i-au urat un călduros bun venit. Se vizitează marea secție a cuptoarelor Martin și secția laminoarelor de țevi. La sediul conducerii uzinei, directorul ei, Otar Șuladze, a exprimat bucuria și recunoștința întregului colectiv de 12 000 de oameni ai întreprinderii pentru cinstea de a-l avea ca oaspete pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Exprimîndu-și satisfacția de a vizita o uzină care întreține o strînsă colaborare cu întreprinderile similare românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urat colectivului uzinei să obțină rezultate cît mai bune și o colaborare tot mai strînsă cu întreprinderile din România.

Tot în dimineața zilei de marți, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat străvechiul monument istoric al Gruziei, Givari, situat pe vîrful unui munte din apropierea capitalei. Oaspeții români au vizitat apoi un alt monument legat de istoria poporului gruzin, mănăstirea Svetiștohveli, construită în secolul al VII-lea. În cursul aceleiași zile, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat Expoziția realizărilor economiei naționale a R.S.S. Gruzine. Expoziția, situată în unul din frumoasele parcuri ale orașului, reprezintă o grăitoare ilustrare a realizărilor dobîndite de R.S.S. Gruzină în dezvoltarea economiei naționale și ridicarea nivelului de trai al poporului.

Marți seara, tovarășul Eduard Amvrosievici Șevardnadze, prim-secretar al C.C. al P.C. din Gruzia, a oferit un dineu în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. În alocuțiunea rostită cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mulțumind călduros pentru primirea deosebit de cordială de care s-a bucurat în Gruzia sovietică, a toastat pentru dezvoltarea bunelor relații de prietenie și colaborare dintre Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică și, în cadrul acestora, pentru progresul și înflorirea tradiționalelor legături dintre poporul român și poporul gruzin, pentru o colaborare strînsă între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, în sănătatea secretarului general al C.C. al P.C.U.S., tovarășul Leonid Ilici Brejnev, pentru Comitetul Central al P.C. din Gruzia și în sănătatea primului său secretar, tovarășul E. A. Șevardnadze, în sănătatea tuturor celor prezenți la dineu. De asemenea, tovarășa Elena Ceaușescu a toastat pentru bunele relații care există între poporul nostru, poporul gruzin și popoarele Uniunii Sovietice, pentru sănătatea și fericirea femeilor sovietice, pentru femeile mame din România socialistă și Uniunea Sovietică. În timpul dineului, care s-a desfășurat într-o ambianță plină de cordialitate, a fost prezentat un frumos program de cîntece și dansuri interpretat de artiști de seamă ai R.S.S. Gruzine.

RĂZVAN BARBULESCU

În timpul vizitei la colhozul din comuna Petrovka

În timpul convorbirilor la C.C. al P.C. din Gruzia

La Academia de arte din Tbilisi

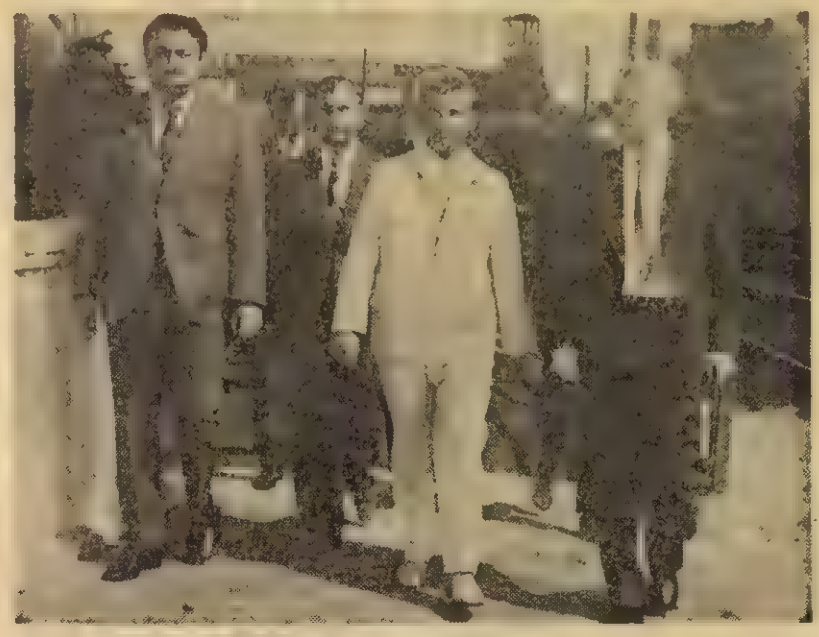

La Uzina metalurgică din Rustavi

O uzină în luptă cu CANCERUL INDUSTRIAL

În 1786, Benjamin Franklin îl atrage, într-o scrisoare, atenția lui B. Vaughn asupra efectelor picăturilor de ploaie care cad pe tabla de plumb cu care erau acoperite, pe atunci, casele. În 1788, un alt semnal de alarmă : savantul englez Austin previne asupra pericolului reprezentat de coroziune, demonstrînd că alcalinitatea apei este modificată în contact cu metalul. Omenirea află, astfel, că asemeni ei, piesele, conductele, mașinile, uzinele își au viața lor și că, întocmai ființelor, îmbătrînesc și sînt amenințate de moarte. Ca și omul, coloșii industriali sînt atacați de agresivitatea mediului natural, de presiuni interne, de modificări previzibile și imprevizibile cu care vin în contact, direct sau indirect. Astfel, începe lupta îndîrjită împotriva „cancerului industrial" reprezentat de coroziune. Astăzi se știe că pierderile în greutate, din cauza rugini, sînt colosale : în atmosfera rurală un metru patrat de fier-tehnic scade cu 150—200 de grame într-un an iar în atmosfera industrială cu 600—620 de grame ! Literatura de specialitate face afirmații uimitoare în privința forței de distrugere a coroziunii, prezentîndu-ne exemplificări ce par de necrezut. Astfel, pierderile provocate de coroziune pe plan mondial se cifrează la 25% din volumul total al instalațiilor industriale !

Ei bine, în acest peisaj dramatic creat de coroziune, primul reflex de apărare apare, în țara noastră, în anul 1954 ! Mai întîi un atelier, apoi, după doi ani, o întreprindere, iar astăzi una, specializată, desfășurată pe o suprafață de 12 000 mp, întreprindere animată de efortul de gîndire și muncă al unui colectiv de muncitori și tehnicieni, cărora li se adaugă numeroși cercetători din cadrul ICECHIM și din uzina instalată la capătul Bucureștiului, acolo unde sfîrșește Bulevardul Ion Șulea și încep terenurile agricole din jurul Capitalei.

CINCI LITERE IMPLICATE ÎN VIAȚA COTIDIANĂ : I.P.A.U.S.

Ce are viața noastră comun cu coroziunea ?

Întreprinderea de produse anticorosive și utilaje speciale : I.P.A.U.S., poate face o strălucită demonstrație.

Să începem cu coroziunea atmosferică la care sîntem supuși. Ne-am acomodat cu mediul în care trăim și nu băgăm de seamă cum lucrează el asupra organismului nostru, dar specialiștii au început să studieze, în ultima vreme cu o deosebită băgare de seamă, coroziunea microbiologică pe care o suportăm.

Viața unui turn de granulare, dintr-un combinat de îngrășăminte, lung de circa 100 m și gros de vreo 10 m n-ar depăși un an de zile de existență, prăbușindu-se ca și alte instalații de beton sau metal, dacă n-ar fi apărate de substanțele anticorosive. Conductele, ori marile recipiente și rezervoare în care se desfășoară, ascunsă privirilor, alchimia secolului XX, în industria alimentară sau în cea farmaceutică, de pildă, lipsite de apărarea anticorosivă ar impurifica produsele care ne hrănesc sau care ne ajută să redevenim sănătoși.

Complexa locomotivă Diesel produsă la Craiova adăpostește în structura ei atît de savantă materialele chimice protectoare care îi conferă o siguranță împotriva scurt-circuitelor, a descărcărilor electrice de orice fel ; numeroase piese, vitale pentru funcționarea colosului metalic, au fost presate la adăpostul altor substanțe, grație cărora li se asigură o imunitate dielectrică.

Ați văzut așa-numitele iaz-bataluri ? Sînt niște bazine săpate în pămînt și din care apele uzate nu mai trec în pînzele freatice ale solului, puțind să ne pericliteze astfel sănătatea prin otrăvirea pînzelor de apă potabilă. Această securitate se realizează tot printr-o apărare datorată I.P.A.U.S.-ului : pereții bazinelor sînt protejați printr-o peliculă extrem de subțire de cauciuc. Grosimea lui : 1 milimetru ! Corespondentul capacității sale de impermeabilizare este egal cu acela al unui strat de argilă gros de 10 metri !

Chitul, atît de banal ca nume și folosință casnică, indispensabil în industria automobilelor, participă (în formule diverse) la peste 800 de obiective industriale din țara noastră. Chiturile livrate de către I.P.A.U.S. acoperă o suprafață de 3,8 milioane metri patrați !

LA ÎNCEPUT A FOST CAUCIUCUL

Cînd alarma produsă de știrile privind coroziunea a cuprins lumea științifică și pe cea industrială, s-a apelat la cauciuc. De la cel natural, scump și desigur limitat ca sursă unică de protecție, s-a trecut la ebonită, la bachelită, la cauciucul sintetic. O revoluție avea să se producă în acest sector atît de important odată cu apariția rășinilor sintetice. Astăzi, formulele chimice sînt atît de complexe încît cu greu pot fi descifrate de cei neinițiați, iar denumirile lor ne pun în dificultate. „Bunicul-cauciuc" aproape că se sufocă sub adăugirile pe care i le-a adus chimia modernă, el putînd fi : policloroprenic, acrilbutanienstirenic, alfametilstirenic ; noua onomastică îi conferă și calități superioare, în ceea ce privește rezistența sa calculată, pentru unele sorturi, la temperaturi cuprinse între minus 273 de grade și plus 600 de grade !

După cum se știe, țara noastră fabrică de mai mulți ani cauciucul sintetic și o serie de produse din rășini sintetice. În prezent, noul cincinal, aflat sub semnul revoluției tehnico-științifice, ridică noi și importante probleme în fața cercetătorilor și a lucrătorilor din sectorul produselor anticorosive, atît pentru a răspunde necesităților actuale cît și pentru prevederea celor de perspectivă. Între teorie și practică, barierele sînt din ce în ce mai subțiri, cele două tendințe unificîndu-se adeseori, întrucît progresul nu mai poate fi posibil fără o solidă bază teoretică și tehnic-experimentală.

Înțelegînd aceste comandamente ale epocii, în condițiile în care România realizează îndrăznețul său plan de dezvoltare multilaterală, și sensul real al cuvintelor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, care arăta că „Dezvoltarea economiei depinde într-o măsură tot mai mare de ridicarea potențialului științific și tehnologic, de capacitatea de a introduce în practica economică și socială cuceririle științei și tehnicii", colectivul de oameni care lucrează sub inițialele I.P.A.U.S. a asimilat și a creat noi produse destinate luptei cu coroziunea. În întreprindere, din cele 320 de produse, numai o singură grupă, cea a poliesterului, lucrează pe bază de licență. Peste 50 de brevete românești sînt aplicate aci tocmai ca o consecință a punctelor tot mai numeroase și mai solide care s-au stabilit între cercetătorii de la ICECHIM și cei ai uzinei. Iată de ce l-am înțeles foarte exact pe secretarul comitetului de partid, Grigore Iosif, cînd ne-a spus, simplu, așa cum îi place să se exprime : „Un om în coroziune nu se face de la o zi la alta".

Într-adevăr, aceasta credem că este o altă trăsătură tipică a „portretului" uzinei : competența colectivului, adeziunea lui la problemele dificile ce i se adresează. Acești oameni nu se mulțumesc să reducă importul, ei o fac în mod strălucit, dînd soluții tehnice care să suplinească cel puțin în parametri egali, dacă nu superiori, produsele importate în trecut.

„Trebuie spus însă — ne informează ing. Traian Urs, directorul tehnic — că succesul nostru depinde în mare măsură de verificarea în exploatare a produselor. Se știe că în materie de produse chimice, fie ele lacuri, vopsele sau materiale de protecție anticorosivă, se lucrează sub cel mai strict secret în ceea ce privește formulele, rețetele, condițiile tehnologice. De aceea, concluziile nu pot fi edificatoare decît după experimentare. Mai există însă unități industriale care privesc cu insuficientă încredere produsele noastre, apelînd, prea repede și fără motive temeinice, la import. Am avut astfel de situații cu niște cuve instalate la două întreprinderi. Ulterior, s-a demonstrat că materialele românești sînt superioare celor străine. Dar ne sînt necesare, pentru a stabili acest adevăr, colaborarea și înțelegerea partenerilor și clienților noștri. Degeaba vom produce, dacă nu vom putea experimenta !"

Cu toate acestea, din ce în ce mai multe sectoare de activitate din industrie apelează la serviciile colectivului de la I.P.A.U.S. pentru a le pune la adăpost de efectele coroziunii.

„Portretul" uzinei este conturat de necesitate și actualitate, modernitate și eficiență economică, preocupare pentru găsirea de soluții noi, colaborare cu cercetătorii, cu beneficiarii, permanentă căutare a noului și, în ultimă analiză, adeziunea totală la sarcinile majore pe care țara le atribuie, în folosul colectivității, celor care muncesc și gîndesc în secțiile și atelierele, în laboratoarele și birourile de pe cele 12 hectare de pământ din marginea Bucureștiului, puse sub semnul celei mai avansate industrii chimice.

MANOLE CÂRȚAN ■

O NOUĂ ROMÂNIE PITOREASCĂ

Crișior

Drumul, acum asfaltat, taie Munții Apuseni de-a curmezișul și ne conduce pînă la marea cea mare. Pe caleidoscopul drumului acestuia, Crișiorul este o oază paradiziacă cu livezi și ceramică, venind de demult, din lumi ancestrale, să se mire și bucure de minunile civilizației moderne. Crișiorul de Jos și Crișiorul de Sus, adică îndoita așezare în plai a comunei, avînd la hotar o frumoasă fîntînă a turmelor. Apoi drumul se împăienjenește cu ramificări spre zonele aurifere, spre Muntele Găina cu celebrul tîrg de fete, sau coboară spre păstrăvii din pîrful Crișiorel. Umbrele lui Horia și Iancu plutesc peste meleag.

Sîntem de fapt în curburile dulci și împăcate ale Apusenilor unde nici un pisc ascuțit nu distonează cu armonia întregului. La hotarul Țării Moților și în cel mai avansat punct de troc între moți și crișeni, unde moții aduceau ciubere și căzi pentru fructele ce aveau să dospească în așteptarea țuicii contra fructelor uscate (poame) și vaselor de ceramică. Intrarea în sat se face, dinspre Cărpinet, printre dîmburi sterpe de argilă, fără nici o prevestire a livezilor de mere frumoase care ne duc cu gîndul către grădina Hesperidelor.

Ce s-a întîmplat aici ? Din vremuri nedefinite omul a făcut pact cu natura darnică și a statornicit soiuri alese de mere pe care albumele de specialitate le pun în prim plan. În vremuri în care nici un tratat de pomicultură nu propovăduia despre îmbunătățirea și încrucișarea raselor, ci numai empiric, ca-n „Georgicele" lui Vergiliu, omul își înnobila fructele. Mai sus de Crișior, peste Dealul Marea, un alt sat, Groși, este gura de rai a cireșelor mari și cărnoase, roșii sau albe sau negre, în descinderea spre o altă vale cu păstrăvi și lipan, cea a Leucei.

La Crișior, ionatanul, batura, parmenul auriu și alte soiuri autohtone sau aduse de aiurea îmbogățesc botanica dulce și înmiresmată a livezilor. Am tras, odată, în ospeție la una din multele familii Groza ale locului și am intrat în livadă printre miile de mere risipite prin iarbă, pe care abia le puteam ocroti cu piciorul. Un peisaj al abundenței pînă dincolo de vis. O risipă, un desfriu al culorilor. Merele căzute sînt tăiate felii și uscate în cuptor, dar cu grijă și cu o minuție care atinge pe cea a cuptoarelor electrice prevăzute cu termometre speciale. Tăierea mărului are eleganța de care vorbea Geo Bogza în „Țara de piatră". Merele tefere sînt culese din pom cu aceeași grijă și eleganță, în gest pictural și princiar. Ele sînt apoi păstrate în fîn, comercializate prin cooperative. Dar și cu căsuțele acoperite de coviltire ca-n epocile gentilice, prin pietele apropiate sau îndepărtate sau la drumul mare, în fața drumeților întîmplători. În toiul lui iulie, cînd e sorocul „Tîrgului de fete" de pe Muntele Găina, iarba plaiului mioritic de pe munte este pictată pe viu cu belșugul merelor din Crișior.

Îmi amintesc că-n copilărie vedeam cum se scurg, prin fața casei mele, convoaie de căruțe care duceau „prin lumea mare" mere, ceramică sau var, de la Crișior și satele mărginașe. Acesta e unicul lor avut. Agricultura este aici puțină și palidă, așa că din cele trei îndeletniciri băștinașii și-au făcut o artă perfectă lăsată urmașilor ca pe-o brățară de aur, sub pavăză testamentară. Regimul nostru a imprimat artei alură științifică iar în olărit a încurajat ucenicia pentru ca această meserie de la obîrșii să nu se stingă. Turiștii străini, la întoarcerea din vilegiatură, își umplu portbagajul mașinilor cu ulcele și ulcioare, solnițe și scrumiere, strachini și farfurii încondeiate cu smalț în culori, cumpănite de-un rafinament pizmuit. Ei deplîng standardizarea, industrializarea ceramicii din țările lor și duc cu ei ca pe un memento ceramica de Crișior care, deși neexpusă în celebrul muzeu universal de la Faenza, devine astfel mai cunoscută și mai stimată prin prezența ei în tot mai multe case de pe mapamond.

Pastelul Crișiorului este desigur bucolic și georgic, natura primînd ca într-un principiu rousseauist, dar fiind totodată reliefată și îmbărbătată de roadele artificiale ale civilizației. Cum spuneam, pomicultura îmbogățește tradiția și o ridică în planul superior al plantațiilor bine chibzuite. Casele, odinioară mici jucării patriarhale în pitorescul cărora înfloreau însă boli cumplite, sînt acum, toate, absolut toate, în sistemul vilelor cu încăperi, uneori mai mari și mai luminoase decît cele ale orașelor. Și-au pierdut ele oare stilul tradițional, folcloric ? Aici nu, pentru că aici nu exista un stil ca în Gorj, în Vrancea sau în Mărginimea Sibiului. Și nici măcar stilul moțesc al caselor cu acoperișuri foarte țuguiate. Există totuși o fantezie în felul în care crițiorenii își alcătuiesc casele, își înfloresc cu cuie tabla porților, își cioplesc stîlpii și grinzile. Interioarele, prevăzute cu mobilă modernă, amestecată, nedistonant, modernitatea cu ștergare și alte alesături tradiționale și, firește, cu ceramică. Bunăstarea este asigurată și de alte meserii ale localnicilor : mineritul, lemnăritul, prezența lor în fabricile și uzinele din apropiere.

Voluta pe care o face drumul asfaltat dintre hotarul din vest și mare, la Crișior deschide panorama livezilor terasate de natura mumă și oprește călătorul într-un popas de adevăr și vis, cu ecou în memorie și cu ispita de-a mai reveni să respire aerul proaspăt al unei liniști primordiale.

AL. ANDRIȚOIU ■

INDUSTRIA SÎRMEI CÎMPIA TURZII

MAREA UZINĂ A UNUI ORAȘ, MICUL ORAȘ AL UZINEI

La drept vorbind, orașul acesta este numai un orășel. Un orășel de provincie tipic, am putea zice, sau o comună ardelenească tipică, potrivit de mare ca să se cheme, la o adică, oraș. Din cauza industriei, orașul Cîmpia Turzii are, se înțelege, întreg tipicul urban, dar o urbanitate bine temperată de condiția din vechime țărănească a locului.

După naționalizare s-au petrecut, știm bine, schimbări radicale în Industria Sîrmei, schimbări ce ar fi trebuit, logic, să-l schimbe radical pe localnic. Aceste modificări s-au și petrecut, dar cu o corecție. Prea sigur se alcătuiseră tiparele unui mod de viață ca el să se schimbe peste noapte. Apoi, să vedem că naveta fiind lesnicioasă și cîștigul mereu mai bun, condiția de muncitor-țăran sau mai bine zis de orășean fără gustul orașului mare era cît se poate de convenabilă. Azi este evident că oamenii au gîndit potrivit interesului adînc al firii lor, deoarece Cîmpia Turzii devine un tipic oraș rezistență al unei mari industrii. El, orașul acesta aparte, nici nu se va dezvolta prea mult, cu toate că industria va prospera. În următorii ani, Industria Sîrmei construiește — pe 38 de hectare — o oțelărie gigantică și un laminor pe măsură. Industria va acoperi o suprafață de teren mai mare decît a orașului, dar numărul de angajați va spori doar cu 3—4 000. Explicația paradoxului o ai chiar în halele unde se fabrică sîrma. Sînt hale unde aproape că nu vezi picior de om — la secțiile de zincare și cositorire, de exemplu, la marele laminor în flux continuu nr 3, în alte cîteva secții. Lucrează mașinile, omul numai alimentează cu materiale și supraveghează mersul mașinilor. Cîteva statistici ale Industriei din Cîmpia Turzii vorbesc foarte lămurit despre împrejurările interesante în care se desfășoară aici munca. Fluctuația cadrelor este atît de mică încît, practic, nu dăunează procesului de producție. Sînt numeroase familiile de români, unguri și sași care au ajuns la a treia generație de muncitori angajați, dîndu-și meseria din mînă în mînă, modelîndu-și conștiința muncitorească, fiul de la tată și nepotul de la tată și bunic. În ultimele două decenii, cu angajarea unui număr însemnat de femei, s-a ajuns ca să lucreze la „Sîrma" familii întregi. Vedeți că scriu mult despre muncitor și puțin despre inginer ori tehnician. Este firesc. Prin mecanizarea intensivă a muncii, s-a ajuns ca mai mult de 90% dintre muncitori să folosească mașina. În multe hale procentul este mai mare. Reversul situației: Industria Sîrmei a reușit să reducă personalul TESA pînă la un procent de sub 10%. În condițiile unei tehnicități atît de categorice a muncii, este limpede că inginerii au avut un rost clar și viguros, dar baza o constituie cu o evidență programatică tocmai *clasa muncitoare*.

Procesul de producție este fascinant și nu degeaba operatorii de film și televiziune vin cu aparatele la mașinile care „trag sîrma". Sînt situații — la laminorul de oțel și cupru, de pildă — unde, la cîteva mașini mai vechi, munca atinge o virtuozitate rară. La gura mașinii de laminat, muncitorul prinde cu un clește lung capătul barei de metal înroșit și cu o voltă de balerin îl întoarce prin aer spre gura altei mașini. Nu mulți sînt în stare să facă figura asta, e nevoie de reflexe bune, de viteză în execuție, de o anume periculoasă dragoste pentru metalul incandescent. La mașinile mai vechi — dar care beneficiază de transport mecanizat prin sistemele de conveiere — se vede cel mai bine relația specială prin care omul din Cîmpia Turzii se leagă de metal. Spuneam că se produc în Industrie 15 000 și mai mult de sortotipodimensiuni, ceea ce înseamnă că doar foarte puține lucruri — în acest domeniu al laminării firelor — nu se pot face aici. Cuprul, bunăoară, se trage în fire subțiri de 0,15—0,10 mm. În condiții de industrie specializată în probleme de mare finețe a trefilării, se produc în lume chiar fire de cupru de 0,05 mm — adică jumătatea grosimii firului de păr — însă cantitatea și calitatea produselor de bază ale Industriei Sîrmei din Cîmpia Turzii puține industrii din Europa le dau. La laminorul 3 — unde în capătul unei hale mai mari de 400 m în lungime intră țaglele de oțel, iar în celălalt capăt ies vălătucii de sîrmă — mi s-a povestit istoria, plină de mîndră ironie, a montării instalațiilor. Sînt instalații importate, mai bine zis comandate unei firme străine pentru un flux de producție gigant. Pentru că furnizorul trebuia să le dea în funcțiune cu ajutorul unor specialiști din țara sa, a condiționat darea în termen a halei, într-un chip destul de țanțoș, de următorul lucru: inginerii și muncitorii uzinei nu aveau voie să se atingă de laminor decît după ce el va fi ieșit din probe. Foarte bine, au zis ai noștri, dați-i drumul, dar grăbiți-vă fiindcă de marfa asta avem mare nevoie. Pentru furnizor era o chestiune de ambiție să pună singur în funcțiune instalația, deși nici el nu avea o experiență directă la asemenea dimensiuni pentru bunul motiv că livra pentru prima oară o astfel de linie. S-a întîmplat că treaba nu le-a ieșit deloc bine și s-a mai întîmplat că ai noștri au fost solicitați cu mare tacîm de politețe să-și dea cu presupusul. Ce este realmente frumos este că noi am pus la punct linia, care merge perfect și că domniile lor ne-au spus fraza aceea pe care am început s-o auzim adesea: *„Aveți niște oameni foarte dotați pentru tehnică"*. Nu vreau să se înțeleagă de aici că fac caz de reușita românilor pentru că, uite-așa, sîntem români și sîntem deștepți. Vreau doar să subliniez că în materie de laminate noi avem un fel de școală românească, iar în ce privește sîrma — care este și sîrmă pentru motoare electrice, și pentru cablurile și sîrmele sistemului energetic național, și pentru fierul-beton al construcțiilor și pentru, în fine, mii de alte cazuri și necesități — *avem la Cîmpia Turzii o mare școală*, cu atît mai prețioasă cu cît oamenii de aici nu au avut cum să încerce și altceva. De nevoie adică, sîrma a devenit o lege a vieții lor și nevoia s-a transformat în voie, în necesitate, în dragoste.

Industriei, oamenii îi zic „Sîrma". Cutare merge la „Sîrmă", cutare vine de la „Sîrmă". Fiul lucrează la „Sîrmă" ori învață la școala profesională a „Sîrmei".

Fiind atîtea lucruri clare în conștiința muncitorească a Industriei Sîrmei din Cîmpia Turzii, e clar că planul se face fără opinteli. Noile investiții vor asigura un grad total de integrare a producției, fapt ce spune că, practic, „Sîrma" își ia toată responsabilitatea pentru nevoile de produse din acest domeniu ale țării, fabricîndu-și singură materia primă.

În întreprindere se fac, în zilele astea, pregătiri pentru festivitatea de la 23 August, de la direcție și de la cei cu care stau de vorbă în cursul orelor lungi petrecute în hale notez că ziua marii aniversări va fi întîmpinată muncitorește, cu o producție de calitate înaltă și cu gînduri de prosperitate — pentru „Sîrmă" și pentru familiile lor de muncitori. Ceea ce, în chip comunist privind lucrurile, este firesc, adică așa cum se cuvine să fie într-o întreprindere unde comuniștii alcătuiesc puternica majoritate muncitorească.

TUDOR OCTAVIAN ■

Pledoarie pentru parcuri ale fizicii și matematicii

Cu toate progresele spectaculoase ale medicinei, afirmă ing. Mihai Nagel Mitulescu, durata tinereții unui om va rămîne încă multă vreme nemodificată, în timp ce fluxul informațional pe care trebuie să-l asimilăm în această perioadă continuă să crească vertiginos. Dar nu omul modern în general și nici neliniștile duratei tinereții îl țin treaz de șase ani încoace pe inginerul Mihai Nagel Mitulescu. Tînărul timișorean nu este nici filozof, nici viitorolog, nici sociolog, nici autor de ambițioase prezideri (pseudo)științifice. Mihai Nagel Mitulescu este inginer, are o mamă care-l așteaptă în fiecare zi cu masa în jurul orei trei și care bineînțeles este îngrijorată că băiatul ei în loc să se mai distreze și să umble cu prietenii se așază zi de zi la masa din camera lui și rămîne aplecat peste schițe și proiecte mult după miezul nopții. După terminarea Institutului politehnic din Timișoara căruia îi consacrase adolescența — iată sînt zece ani de atunci! — proaspătul licențiat exclamase cu surprindere: „Deci asta a fost tot!" Din tot ce asimilase cu rîvnă și cofeină și un început de gastrită, la noul loc de muncă nu folosea decît o cantitate infimă de cunoștințe. Ca să le păstreze pe celelalte și să dobîndească altele noi, stagiarul depunea un efort considerabil care deocamdată nu era decît unul de simplă depozitare, în condițiile cînd volumul de cunoștințe se dublează și se primenește aproape în întregime la fiecare zece ani. A procedat la un calcul al cheltuielilor suportate de stat pentru instrucția sa școlară și rezultatul obținut l-a comparat cu aportul său productiv și mai ales cu ce ar fi putut reprezenta acest aport dacă știința pe care și-o însușise n-ar fi fost numai un obiect de studiu și un efort deliberat de asimilare, ci și o obișnuință, o deprindere, așa cum este de pildă folosirea frigiderului sau a aparatului de televiziune. Ce va deveni, s-a întrebat, societatea în care pînă și copiii preșcolari vor fi obișnuiți, încă înainte de a învăța să citească, cu teoria mulțimilor sau cu creșterea patratică, posibilitate, avea să constate, extrem de simplu de realizat. S-a entuziasmat apoi de mișcarea Minitehnicus, pe care a studiat-o și, în 1974, într-o după-amiază, ascultînd la televizor cuvîntarea secretarului general al partidului la Conferința cadrelor și activului de partid din învățămîntul superior, a înțeles că integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția înseamnă mai mult decît cooperarea, mai mult decît însumarea simplă, înseamnă retopirea acestor activități într-o singură unitate organică, unică și indivizibilă, și astfel a apărut ideea unui parc al fizicii și al matematicii. Adică, pe scurt, parcurile pentru copii să nu mai fie ca acum o sută de ani, ci concepute astfel (concepție la care lucrează în prezent) încît mediul ambiant al copiilor să-i ajute încă de mici să constate, să înțeleagă și să deprindă limbajul și noțiunile elementare de fizică și de matematică. Copiii de azi nu mai sînt asemenea nici măcar copiilor de acum zece ani. Întrebările lor sînt legate direct de epoca revoluției științifice și tehnice, dar cîți pot primi răspunsurile lămuritoare? Se pierd milioane de întrebări, milioane de emoții rămîn în stadiul embrionar datorită faptului că nu există nici măcar la elevii mai mari posibilitatea de a le formula și de a le înregistra. Cunoștințele elementare de fizică, chimie, matematică sînt predate eșalonat și abia în ultimii ani de liceu un elev poate formula în întregime o idee nouă presupunînd că între timp nu a uitat noțiunile învățate în primii ani de studiu. Între cheltuielile pe care poporul le face pentru instrucția noilor generații și perioada cînd ele se amortizează (și mai ales măsura în care ele se amortizează) distanța este ineficientă, nerentabilă și nedorită. Fiecare leu cheltuit pentru instrucție, consideră Mihai Nagel Mitulescu, poate fi și trebuie să fie roditor imediat și într-o creștere progresivă, necontenită și fără limite.

EXPUNERE DE MOTIVE

Au dispărut din mediul înconjurător, în mare parte, fîntînile cu cumpănă, scripeții, balanțele zarzavagiilor, cercurile, zmeele copiilor, un șir întreg de obiecte care, dacă ne gîndim bine, alcătuiau un mediu ambiant adecvat înțelegerii noțiunilor elementare de fizică și a principiilor generale ale tehnicii de acum, să zicem, cincizeci de ani. În mod paradoxal, perfecționarea și sporirea gradului de tehnicitate lasă mult mai puțin spațiu antrenamentului nostru tehnologic. Trioda, de exmplu, era mult mai didactică decît tranzistorul, iar tranzistorul este el însuși mai didactic decît un circuit integrat. Cert este că lumea tehnică de astăzi este mult mai puțin deschisă descompunerii fenomenelor complicate ale științei în elementele primare care ar ajuta înțelegerii și asimilării lor. Un elev de clasa a 6-a elementară este obișnuit cu zborurile în cosmos și este foarte puțin pregătit ca să înțeleagă fenomenele simple de alunecare, frecare, pîrghii, aburii, presiune... Zborul cosmic este un dat, ca și televizorul, telefonul, laserul etc. Pe de o parte, avem nevoie de vîrfurile care să participe pe culmile cele mai de sus la revoluția științifică și tehnică, iar pe de altă parte avem nevoie de o bază omogenă de lucrători de întreținere și operatori de înaltă calificare care să le folosească rezultatele. Și într-un caz și în celălalt, fizica, matematica, chimia, biologia trebuie să devină experiențe de viață, experiențe personale și în acest scop întreg mediul ambiant trebuie să devină funcțional, nimic să nu fie numai de dragul de a fi, ci să corespundă unor nevoi de înțelegere, să fie, cu alte cuvinte, conform cu gîndirea noastră de-acum.

Parcurile fizicii și ale matematicii ar avea menirea de a integra experiența științifice personale legile și noțiunile elementare ale științelor. O alee obișnuită dintr-un parc, cu pietrele dispuse într-un anume fel ar putea sugera creșterea patratică, tot la fel coridoarele școlilor. Leagănele obișnuite construite în scară ar putea sugera frecvența de oscilare și așa mai departe. Încît fizica ar putea fi parcursă de la un capăt la altul încă din copilărie fără ca pentru asta copilul să facă un efort special de înțelegere.

MOD DE FUNCȚIONARE

În Revista de fizică și chimie nr. 10 din 1975, Mihai Nagel Mitulescu explică pe larg principiile și modalitățile de alcătuire a unui asemenea parc, din care reținem: „Parcul fizicii are proprietatea de a se putea dezvolta treptat, pornind de la cele mai modeste dotări. Totuși, pentru a se cunoaște rapid configurația acestuia și pentru a se ajunge mai repede la avantajele pe care le poate oferi, e necesar să apară o colaborare tip „cenaclu", cu caracter tehnic și literar, între oameni de cele mai diferite profesii, profesori, învățători, ingineri, arhitecți, muncitori, elevi, studenți etc. Parcul fizicii va fi plin cu fel de fel de instalații, rampe de lansare de diverse tipuri, piste speciale, se vor simula unele condiții din natură etc. etc. De pildă, pentru a sugera copiilor noțiunea de defazaj, de bătăi, se vor construi piste în formă sinusoidală. Vîrsta propice pentru prima intrare în Parcul fizicii este aceea la care copilul începe să fie cuprins de febra descoperirii vieții, cînd are o oarecare experiență de viață obișnuită. Pentru anatomie s-ar putea construi o inimă vizitabilă, lucrare ce s-a realizat undeva. Un copil ar fi încîntat dacă în toiul unui joc s-ar putea ascunde bunăoară în ventricolul drept. Mărirea la scară nu exclude folosirea în continuare a miniaturilor. Fabricile de jucării ar putea relua modelele din parc și ar putea concepe și altele: în mod sigur copiii se vor juca și le vor găsi cu mult mai interesante și utile.

ÎN LOC DE ÎNCHEIERE

De doi ani de zile, inginerul Mihai Nagel Mitulescu, după ce alți patru ani i-au fost necesari pentru fundamentarea teoretică a ideii sale, își consacră întreg timpul liber găsirii acelor modalități care se potrivesc cel mai bine cu gîndurile sale. Zeci de planșe, mii de calcule pentru ca fiecare principiu al fizicii sau matematicii să poată fi reprezentat printr-un joc de copii. Multe i-au reușit. Multe doar crede că i-au reușit. Multe i-au reușit și nu știe că i-au reușit. Nu ține la paternitatea ideii. Nu aspiră la avantaje materiale. Cedează gratuit cei șase ani de muncă tuturor instituțiilor și oamenilor de bine din această țară care doresc să-l ajute și sînt, ca și el, animați de aceeași dorință de înnoire.

NICOLAE CRISTACHE ■

FAPTELE ȘI VORBELE

O revendicare didactică imperioasă

Unul dintre cele mai bizare produse ale epocii noastre de revoluție tehnico-științifică este „savantul analfabet", așa cum l-a definit Lucien Goldmann. Explozia informatică reclamă o specializare foarte adîncită ; dar pregătirea satisfăcătoare într-un domeniu nu se poate face adesea fără sacrificiul altora, chiar elementare, pe restul tărîmurilor culturii. Așa apare „savantul analfabet", adică omul care poate rezolva probleme foarte înalte de fizică nucleară, dar n-a citit niciodată „Odiseea" sau e la curent cu ultima ipoteză asupra originii virușilor, însă, cînd cineva pomenește numele poetului Valéry, crede că președintele Franței scrie versuri.

Se înmulțesc, prin urmare, matematicienii, economiștii, atomiștii și biologii eminenți, fără o fărîmă de cultură umanistă. Ei nu se rușinează că sînt tîmpiți în materie de mitologie, filozofie, litere sau arte.

E firesc azi ca aprofundarea unei discipline să ceară enorm mai mult timp decît ieri, iar instruirea în anii școlii să presupună renunțarea la o serie de lucruri care privesc prea puțin viitoarea specializare. Se recunoaște, totuși, că există și aici margini de netrecut, fără primejdia de a umple societatea cu „savanți analfabeți".

Din păcate, cum a reieșit și la recentul Congres al culturii și educației socialiste, limba și literatura română sînt disciplinele cele mai repede și ușor sacrificate, ori de cîte ori vine vorba de redus orele în programa școlară. Argumentele aduse sînt la mintea cocoșului : limba maternă o știe toată lumea de acasă. Iar o literatură națională, pentru ce să mai o studieze ? Oricine găsește printre cărțile părinților măcar un volum de Alecsandri, de Creangă, de Eminescu, de Caragiale, de Coșbuc și pune, cît e copil, mîna pe el. Harap-Alb îl citește bunica, mai aude cîntîndu-se prin familie, la vreo masă aniversară, către sfîrșit, „Steluța"... Cu ăștia contemporani se descurcă apoi el și dacă-i ignoră nu e chiar așa o mare nenorocire !

Raționamentul convine într-adevăr minții cocoșului. Toate sînt bune, doar că semnțele educației patriotice, școala le sădește în sufletul copiilor și mai cu seamă la orele de predare a limbii, literaturii și istoriei naționale.

Dacă refuzăm să înțelegem atîta lucru, să nu ne mire apoi că unii tineri hipertehnicizați, „din fragedă pruncie", ajung să-și „aleagă" țara după calitatea frigiderelor și a mărcilor de mașină.

În Facultatea de filologie s-a introdus acum o justificată și utilă dublă specializare. Altfel zis, licențiatul trebuie să poată deveni, conform cerințelor locale, profesor de două limbi și literaturi. Măsura, bună, lasă loc și unei anomalii nepreväzute. Nu puțini studenți aleg, de la intrarea în facultate, două limbi străine, franceză și italiană, engleză și germană, rusă și spaniolă. Devin astfel literați care au doar vagi cunoștințe liceale (și acelea, azi, foarte reduse) despre autorii patriei lor. Dacă în clasă elevii sînt împinși să-i apropie pe Baudelaire de Arghezi și să ceară profesorului lămuriri, e primejdie ca el să se compromită, nestiind ce să le răspundă. Pot fi imaginate ușor și alte situații penibile.

Tinerii, buni cunoscători ai unor limbi străine, se întîmplă să ajungă chiar în străinătate, cu misiuni culturale, pe lîngă ambasadele noastre. Mulți sînt folosiți ghizi la O.N.T. Cineva mi-a povestit o întîmplare perfect autentică, trăită în calitate de martor direct. În R.F.G., un emisar al nostru cultural, diplomat în două limbi străine, purta o discuție cu o nemțoaică interesată de literatura română. S-a ivit o contradicție și comic sau jalnic e că ea avea dreptate, cunoscînd mai exact lucrurile ca licențiatul nostru, rămas în privința autorilor clasici autohtoni la informații vagi și lecturi fragmentare din școala primară.

Să ne închipuim și ce propagandă putea el să facă pentru scriitorii contemporani, deși aceasta intră în atribuțiile sale !

Orice filolog al nostru, indiferent de ce specializare își alege, cred că ar trebui să posede și un minimum de pregătire universitară în limba și literatura română. Altfel riscă să devină o specie de pasăre care piere tocmai pe limba ei. Și cît respect ar merita proverbul, nu e deloc onorabil un asemenea spectacol.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

SCRIITORI ROMÂNI DE AZI

Ion Brad

Transilvania, dealurile cu vii de pe valea Tîrnavelor („În mijlocul primăverii, pe dealuri lîn arcate, / Ce dragi mi-s podgoreniii cu vermorelu-n spate..."), sentimentul familiei și al țării, Blajul cu Mitropolia, Grădina botanică și Cîmpia Libertății, amintirea originilor și a satului („Mai sînt plugari care mereu se plîng, / Rizînd cu ochiul drept, / Plîngînd cu ochiul sting..."), umilința și sărăcia retrăite la timpul trecut, acestea sînt motivele tematice și decorul rezistent al poeziilor prin care Ion Brad supraviețuiește deceniului șase, în care și-a început activitatea, ca un continuator mai disciplinat și mai liniștit al lui Emil Isac. Poetul s-a născut în anul 1929, în satul filologului Timotei Cipariu, Pănade. Primele volume, **Cincisutistul** (1952) și **Balada împușcaților** (1955) sînt un fel de mici romane în versuri, construite după un proiect riguros, ca blocurile din prefabricate. După o experiență eșuată de emigrant în America, la fabrica Ford din Detroit, Ilie Gabor, din satul Someșeni, se întoarce în România și participă ca mecanic de locomotivă, la grevele din 1933 de la Cluj. După război, el se angajează în opera de prefacere economică și socială a țării, hotărîndu-se într-o sedință de lucru să devină „cincisutist", adică să parcurgă cu locomotiva cel puțin cinci sute de kilometri în 24 de ore. După cum se vede, specia preferată de poet în această perioadă (**Cu sufletul deschis**, 1954, **Cîntecele pămîntului natal**, 1956) este „poemul epic", balada, care relatează de obicei un eveniment înțeles nu ca întîmplare, ci ca situație tipică prin caracterul ei istoric sau social. În măsura în care vorbesc despre destinul unei generații de poeți și, mai general, despre relația individului cu istoria, toate aceste texte (**Tînărul mecanic**, 1954, **Balada poștașului**, **Balada unui plugar și a unei foi de hîrtie**, **Balada ceasornicului bătrîn**) sînt mai tulburătoare astăzi ca document, decît ieri ca poezie : „Puteți lăsa tăcerea, dacă vreți, / Să-și ningă peste mine, lin, zăpada : / Toți ne-am născut în iarnă, ca poeții, / Cînd genul preferat era balada..." Poetul a înțeles primul dificultățile acestui fel de a concepe literatura, pe care și le-a asumat bărbățește și despre care a vorbit nu numai în **Orga de mesteceni** (1970). („Cine nu vede, cine nu știe : / Sînt prea mulți poeți de hîrtie !"), dar și în **Cîntecele pămîntului natal** : „Mă tot înjură unii c-aș fi proletcultist, / Că nu am rime rare și, poate, că exist..."

După versurile inedite din culegerea antologică **Ecce tempus** (1968), volumul cel mai bun de pînă acum al poetului este, desigur, **Orga de mesteceni**. Simplitatea dintotdeauna a poeziilor lui Ion Brad s-a transformat aici într-un rafinament muzical, care amintește de ultimele poezii ale lui Blaga, neliniștite fără crispare, precum cercurile apelor pe lac. Alături de amintirea bunicului, „ostașul chezaro-crăiesc", reapare și aici, ca la Cosbuc sau la Emil Isac, motivul obsedant al mamei, prezentă dincolo, ca un ultim refugiu, în pericol să se piardă încă o dată, în amintire. Dispoziția discret elegiacă, prudența în durere, ca și, altădată, în entuziasm, nelinistea stilizată și ținută astfel sub control par să fie trăsăturile specifice ale celor mai bune poezii din **Noapte cu privighetori** (1973).

Superioare poeziilor sînt cele două romane, **Descoperirea familiei** (1964) și **Ultimul drum** (1975), deși unitatea de personale și de univers, altfel spus unitatea de operă, este, în cazul lui Ion Brad, desăvîrșită. În **Descoperirea familiei**, doi țărani din satul Zăpadia, de lîngă Blaj, refuză să mai lucreze în cadrul gospodăriei agricole. Primul, Octavian Borcea, pentru că este convins că președintele, Ion Cîrea, vrea să-l facă „ciurdar", ca să-l umilească, al doilea, Vasile Dodu, de supărare că nu a fost numit șeful unei echipe legumicole. Un al doilea conflict al romanului se consumă în cadrul familiei Borceștilor. Sotia lui Octavian, Silvia, a murit cu mai mulți ani în urmă, cei șase copii s-au împrăștiat prin țară, nemulțumiți de asprimea tatălui lor, care i-a crescut mai mult cu bătaia. Acesta s-a supărat pe toată lumea, pe sat, pe familie, pe gospodărie, fără să fie însă, în fond, un om rău. În final, Octavian Borcea își readuce copiii acasă, cu prilejul parastasului mamei lor, se împacă cu toată lumea și acceptă ca unul dintre băieți, Artimonut, să se însoare cu Lelia, fata „dușmanului" său, Ion Cîrea. Familia s-a consolidat, pentru că (aceasta este tema latentă a cărții) ea se identifică cu satul și cu gospodăria colectivă.

Ultimul drum este într-un fel o continuare a **Descoperirii familiei**. Personajele sînt aceleași, numai timpul și, firește, întîmplările sînt altele. Sîntem în 1973—1975, la aproximativ zece ani după acțiunea din **Descoperirea familiei**, Octavian Borcea s-a recăsătorit cu Luvia, o văduvă cu șase copii, unitatea familiei este pusă din nou în discuție, dar de data aceasta nu copiii sînt principalii nemulțumiți, ci bătrînii, tatăl și mama lui Octavian, Artimon și Maria, care se tem că prin noua căsătorie a fiului lor își vor pierde toate drepturile. În primul roman, familia se reunea simbolic cu prilejul unei nunți ; în cel de-al doilea, moartea bătrînului Artimon reface pentru o clipă iluzia unității. Dar familia s-a destrămat, copiii s-au răspîndit prin toate colțurile țării, satul nu mai există pentru Borcești decît incidental. În sens propriu, **Ultimul drum** este, desigur, ultima revedere a celui mai mare dintre fiii lui Octavian, inginerul Petre Borcea, cu bunicul său de 90 de ani, Artimon. În chip simbolic însă, călătoria aceasta poate fi interpretată ca un ultim drum spre sat. Pentru bătrînul Artimon, „o țară fără sate e ca o mamă fără copii... Îi seacă izvoarele...". Dimpotrivă, sentimentul acesta de pierdere a legăturilor originare este dublat la Petre Borcea de o senzație de forță. „Un sat devenea pentru el o țară". În diferența aceasta de mentalitate și de păreri stă conflictul adevărat al cărții, tema în legătură cu care romancierul ne propune să medităm. Realizat cu ajutorul acelorași elemente, **Ultimul drum** este mai plin de întîmplări omenești, mai exact și mai profund decît **Descoperirea familiei**. Romancierul nu a făcut din tema cărții sale o dramă, dar viața despre care ne vorbește este adevărată și, de acces, dramatică. În proză, ca și în poezie, noutatea ține la Ion Brad de sinceritatea și de profunzimea reinterpretării, nu de experiment. Ca și în cazul lui Beniuc, ceea ce dă forță operei sale este tocmai puterea de a relua motivele vechi.

FLORIN MANOLESCU ■

Scriitorii și critica

Mai demult, sau poate anul acesta, am citit într-o revistă literară un articol în care autorul, un scriitor cunoscut, A. D. Munteanu, spunea că ar da toate cărțile de critică pe o singură pagină din Dickens. Citez din memorie, deci aproximativ, dar ideea asta era ; e adevărat că mai pomenea și alte nume dar l-am reținut numai pe al lui Dickens gîndindu-mă imediat că, oricît de genial, autorul lui **Pickwick** și al lui **David Copperfield** a scris totuși, în alte cărți, mult mai mult decît o singură pagină despre care tot ce se poate spune mai amabil este că ar fi putut lipsi fără pagubă ; dacă tocmai pentru una din aceste pagini am sacrifica altele din Sainte-Beuve, De Sanctis, Lovinescu sau Călinescu, nu văd ce am cîștiga. Problema e deci, dacă e vorba de o „singură pagină" din cutare sau cutare autor, pe care anume să o alegem. Și dacă cineva ar alege tocmai bine una din **Port-Royal** sau din **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** ar greși mai rău decît altul care și-ar fi ales-o din **Micuța Dorrit** ? De fapt și unul și altul ar greși, pentru că nici o singură pagină, oricît de sublimă, nici o singură carte, oricît de genială, nici un singur autor, fie chiar Shakespeare, nu pot înlocui toată literatura din care, vrînd-nevrînd, face parte negreșit și critica, gen literar ca și celelalte. Reducționismul acesta are un aer de superioritate și de extremă exigență, în fond însă nu exprimă altceva decît lenea minții. Lenea minții are un implacabil inamic, aceasta e critica. Ea nu e reductie nici preferință ; e, dimpotrivă, amplificare, aprofundare, înțelegere, deci admiratie, nu extaziere. Înlătură non-valorile, dar nu are preferințe între valori, chiar dacă le ierarhizează ; nici numărul mare al acestora, nici inepuizabilul fiecăreia, nu o obosesc. Nici preferință, nici oboseală : antidotul lenei așadar. A prefera e o atitudine necritică și subiectivă, deci leneșă ; nu trebuie confundată cu a distinge și a alege, operațiuni obiective, ale spiritului liber de orice prevenire.

În fond însă ideea care m-a reținut în acel articol al lui A. D. Munteanu (autor dealtfel a nu puține articole de critică, din care a dat și un volum) nu era alta decît că existența criticii parazitează creația propriu-zisă și o acoperă de superfetatori glose și subtilități. Li se întîmplă citeodată scriitorilor să-și piardă cumpătul și să vitupereze contra criticii, dar acestea nu-s decît manifestări de umoare pe care nu trebuie să le luăm ad **litteram**. Dacă memoria nu mă înșeală, Marin Preda spune undeva despre critici că sînt niște canibali (sau ceva asemănător) deși **Imposibila întoarcere**, pe care o asez alături de **Moromeții** și de **Întîlnirea din pămînturi**, adică foarte sus, e în felul ei și o carte de critică ; cred că n-o spunea serios, sper în tot cazul că nu. Scriitorii adevărați nu fug de critică și sigur că nu pot dori dispariția ei, asta nu atît din setea de laude (prea omenească și mai ales prea scriitoricească), cît din setea de inteligență, fără de care un scriitor nu e decît un scrib.

Se pare că Sadoveanu ar fi declarat cîndva că nu citește ce se scrie despre cărțile lui. Cred că nu numai un mare scriitor, ajuns la culmea gloriei, dar chiar și unul de mai restrînsă consacrare, nu mai aleargă, ca un debutant, după fiecare cronichetă despre el și poate ignora multe din ele. Dar că-l poate fi indiferentă critica, asta nu e de crezut. Nu din vanitate ci din conștiință artistică trebuie să-l intereseze critica, și nu atît laudele cît înțelegerea și obiectiile argumentate, pe care chiar dacă eventual nu le acceptă trebuie în tot cazul să le admită. Și nu numai critica despre sine, ci critica în sine e normal să-l pasioneze pe un scriitor. Cum să nu-l pasioneze tot ce privește arta literară ? A nu citi critică înseamnă a nu se sinchisi de literatură și a întoarce spatele inteligenței

Dar cînd un scriitor, ametit de glorie (care chiar pe deplin meritată poate fi în bună măsură și efectul unor împrejurări extraliterare) ajunge să nu mai asteapte de la critică decît servicii de presă și tămîieri continue, sărind ca ars, fără elementară decență, la orice obiectie sau rezervă, cum nu rareori avem tristul prilej de a vedea, acela are toate șansele să fie defunct ca scriitor și are, ca atare, parte să-și audă oratiile funebre în panegiricele ce-i încîntă.

AL. PALEOLOGU ■

CRONICA LITERARĂ

Ion Gheorghe: Noimele

Unele poeme din această carte țin oarecum de maniera poeziei de cunoaștere. Avem în vedere nu atît elementul de speculație (implicat sau doar presupus, în afara textului), cît ambiția de a descifra hieroglifele existenței țărănești, proiectată în mit. Un vers ca acesta nu e deloc întîmplător : „țăranii prin lume sînt semnele mele pe care zeul însuși mi le trimite". Poetul e preocupat în tot ce scrie de tiparele vieții arhaice, mergînd pînă la arhetipul folcloric. În schimb, cultivă tot mai rar sonoritățile misterioare (**Istrița ! Istrița !**) și sîntem departe de complexul „tracic" de odinioară. Apar totuși destule figuri de basm și mitologie, care circumstanțializează cît de cît, prin autohtonizare, construcția lirică : „țăranul Dionyse", zeul Calolan, Zburătorii, Muma-Cailor, Țugulea, Deucalion și Pirha.

«Noimele», la rîndul lor (titlul unei poezii duce la exces formularea : **Noima noimelor**), trimit la o concepție populară, naivă despre logos. Aceasta, bineînțeles, pe fondul unei vitalități explozive și al unei fantezii plastice prodigioase. De remarcat că întoarcerea la mit nu e lipsită de oarecare anxietate. Versurile sînt în continuare dure, neșlefuite. Înclinația către parabolă și retorica neînfrînată duc la dilatarea enormă a poemelor ; lucruri, de asemenea, cunoscute. În **Ursul**, ca și în **Noima arborelui** (o fabulă), poetul dovedește un simț epic remarcabil.

Ideea cărții e cuprinsă toată în aceste versuri, pe care le extragem din poezia semnificativ intitulată „Totem" : „Sînt fiul Cerului și al gliei Mume — / stirpe de meteorite plesnind în propria-i cenușă și zgură, / un zburător a roit cu-o țărancă firea noastră pe lume, / de ni se tînguie sufletul în amfora cu piatră pe gură". Este surprinzătoare aici prezența motivului folcloric, într-un context de mitologie romantică și viziune arhetipală. E vorba însă, la Ion Gheorghe, de un adevărat program liric. În **Fustnicul citim** : „cartea ce-o întocmise în slujba unei patrii și a mai multor hegemoni / asupra lucrării pietrelor în oameni și-n semănături". În altă parte cîntă „viețile pietrelor de închinare". Se știe că obsesia pietrei, a materiilor dure, bolovănoase e mai veche la Ion Gheorghe. O întîlnim în **Megalitice** bunăoară.

O asemenea poezie este expresia unei drame de interes mai larg : poetul își asumă un destin colosal. De unde, nota de gravitate și, în același timp, de crispare, necunoscută în poezia tradiționalistă propriu-zisă, mult mai placidă. Spaima de neantul vegetal (într-un volum anterior iarba amenința orașele) sau de excesele civilizației („acest secol de elogiu vulgar") țîșnește dintr-un strat ceva mai adînc decît al simplei confesiuni lirice. Lumina ne vine din afară, de la origini, vrea să spună poetul. Chiar și sensul existenței noastre a fost înscris cu mult înainte în formele neinsuflețite, aparent grosolane, ale materiei. Noimele însesi sînt de fapt niște stihii care preced creația. Redescoperindu-le, nu facem decît să ne reașezăm într-o altă ordine, sacră și mult mai viguroasă. De aceea considerăm că Ion Gheorghe oscilează între o poezie de investigație a miturilor străvechi și o poezie de reprezentări senzuale.

Altfel, viziunile lui Ion Gheorghe au un substrat patriotic, limpede exprimat. Poetul evocă undeva „patria de demult" ; iar cînd se teme de „răfuielile istoriei" nu înseamnă că fuge de prezent. Elogiul adus țăranilor are semnificația unui adevărat eveniment de conștiință. Mai ales că folosește un registru liric extrem de variat, de la notația suavă („ciorapii țăranului — mirositi de toți aștrii și desmierdați") pînă la remarca politică fără ocolișuri („Astfel îi țin ei de urît și-o apără de-ntocmiri viclene — / (...) și-i merge bine patriei, lăsată pe seama acestor capete de țărani").

Noimele este fără îndoială una dintre cele mai bune cărți de poezie ale anului.

CORNEL MORARU ■

LA I.M.M.R.-GRIVIȚA ROȘIE, NU NUMAI CUVINTELE DAR ȘI FAPTELE OAMENILOR PORNESC DIN INIMĂ

MUNCA NOASTRĂ ȘI SĂRBĂTOAREA NOASTRĂ NAȚIONALĂ

Oltean din partea stîngă a Oltului, după cum îi place lui însuși să-și spună, și lucrînd de douăzeci și trei de ani aici, în „groapa cu lei" a Bucureștiului, după cum îi place iarăși să zică, adică printre giuleșteni, Alexandru Preda, inginer-șef al Întreprinderii mecanice de material rulant Griviția roșie, are 48 de ani cu totul, un renume de om autoritar și exigent și, asemeni comandanților militari sau medicilor de urgență, înfățișarea aceea aspră și decisă a tuturor celor ce, într-un fel sau altul, răspund de viața oamenilor. Noi, cei care ne îmbulzim la casele de bilete ale agențiilor de voiaj și ale gărilor, datorăm într-adevăr, în mare măsură, confortul, tihna și securitatea călătoriilor noastre celor de la I.M.M.R.-Griviția roșie. „Reparăm aici, îmi spune inginerul-șef, vagoane moderne de călători. După un an de funcționare, vagonul intră în așa-numita reparație periodică. După șase ani, în reparație generală, iar după șaisprezece în reparație capitală. Înlocuim sau reparăm ușile, ferestrele, capitonajul și verificăm toate subansamblele și instalațiile care asigură rularea vagonului. Avem în vedere mai ales boghiurile. Dacă e cazul, demontăm vagonul pe bucăți și schimbăm piesele uzate. După ce-l refacem, îl punem pe standuri și-l supunem unei verificări foarte minuțioase. La urmă are loc și o probă de parcurs. Trenul merge gol, bineînțeles. Dacă totul a ieșit bine, vagonul e liber să plece în lume. Cam asta e tot. Dar e destul loc să îmbătrînești făcînd toate lucrurile astea".

Două alei cu nuci bătrîni de o parte și de alta, încărcați de rod, dînd un aer familiar locului și parcă liniștea unei gospodării de țară, despart zgomotul uzinei de cel al străzii. În atelierul de tratamente termice, în apropierea unui cuptor în care se zbate turnul incandescent al unei flăcări avide de aer, forjorul Petre Nicolae și inginerul proiectant Nicolae Benedek discută, dar nu despre „Rapid", cum ar putea crede cineva din afară judecîndu-i după gesturi și mimică, și nici despre locul unde vor merge în concediu anul acesta, ci despre reperele pe care le mai au încă de asimilat.

Alături, în atelierul boghiuri, se lucrează parcă numai pe partea dreaptă, cum intri. În stînga, îmi spune inginerul-șef, au fost băile degresoare. Boghiul era introdus într-o asemenea baie și spălat, curățit, în circa 4—5 ore. Acum operația aceasta se face în cinci minute, cu ajutorul unui tunel construit de muncitorii întreprinderii într-o latură a atelierului. Locul vechilor băi va primi o altă destinație. Am făcut astfel, adaugă inginerul Alexandru Preda, economie de timp și economie de spațiu. Între atelierele de tîmplărie și de tapițerie se construiește un altul, pentru lăcătuși. Pereții exteriori ai atelierelor vechi au devenit pereții interiori ai atelierului nou. În felul acesta, întreprinderea a devenit compactă, monobloc. Secțiile se țin lanț, treci dintr-una în alta simplu, deschizînd o ușă, și nu ca înainte, ocolind cîteva colțuri de clădiri. Din această raționalizare, aș spune, a geografiei întreprinderii, fluxul producției a ieșit, bineînțeles, substanțial îmbunătățit. I.M.M.R. — Griviția roșie seamănă acum cu un fagure în mijlocul căruia, pe un platou imens, cu zeci de linii ferate și de peroane, se înșiruie garnituri întregi de vagoane. E o gară ciudată, în care nu vin și nu pleacă oameni, ci vin și pleacă trenuri goale, în liniște, pentru că zarva uzinei nu pătrunde pînă aici, și într-o atmosferă stranie, pe care lumina răsfirată de tuburile de neon din plafonul uriașei hale nu face decît s-o sporească. Doar cîțiva oameni se mișcă încoace și-ncolo, după treburi. Maistrul Dumitru Burlacu, din acest atelier numit de „decapare-vopsitorie", îmi spune că, pînă nu demult, pentru a da jos vopseaua de pe vagoane, oamenii întindeau cu bidineaua peste pereții vagonului o soluție de var și sodă caustică, apoi așteptau ca vopseaua să cadă. Așteptarea asta dura cam 24 de ore. Acum, prin jeturi, și cu o substanță mai adecvată, operația nu depășește 4 ore. În același timp, îmbrăcarea vagonului într-o altă culoare s-a redus, ca durată, de patru ori, prin folosirea procedeului nou de vopsire în cîmp electrostatic.

Desigur, oricîtă grijă s-ar pune în folosirea cu maximă chibzuință a spațiului, curtea întreprinderii trebuie să lase loc suficient ca vagoanele să fie manevrate, la sosire și la plecare. Acolo, afară, unde așteptau alte zeci de vagoane să intre în reparație, printre șinele de cale ferată de-a lungul cărora creștea îmbelșugată iarba hrănită din plin de ploile ultimelor zile, inginerul șef tocmai zărise un om culcat la cîteva zeci de metri în umbra unui vagon. „Doarme! Ah, ce nu pot să-i sufăr eu pe ăștia!" — a zis, și a luat-o repede într-acolo. N-avusese totuși dreptate. Intrat pe jumătate sub vagonul nr. 20622, electricianul Marian Ionescu nu dormea la umbra lui, ci îi demonta servomotoarele. Împăcat, inginerul Alexandru Preda m-a condus apoi la noua turnătorie, pe care special, mi-a zis, a lăsat-o la urmă, pentru că ea este lucrul cu care deocamdată cei de la I.M.M.R. — Griviția roșie se mîndresc cel mai mult. Și au și de ce: au făcut-o singuri. „Cu turnătoria veche nu mai puteam lucra, ne asfixiam, avea o capacitate prea mică. Pînă la șase sute de tone de piese turnate anual. Era prea puțin. Ca să vă spun că ne-am apucat noi așa, peste noapte, și-am făcut-o pe cea nouă, bineînțeles că ar fi o copilărie. Adevărul este că am muncit toți, fără preget, timp de mai multe luni de zile. N-am fost condiționați de alții cu forță de muncă sau repartiții de materiale. Și aș adăuga numai atît: dacă am fi făcut-o prin fonduri de investiții, ne-ar fi costat cam un milion și jumătate. Construind-o singuri, n-am depășit însă suma de 300 000 de lei".

Realizarea acestui obiectiv, pe care constructorii lui nu se sfiesc să-l numească drept unul „de anvergură", a fost dedicată zilei de 23 August. În turnătoria nouă, o hală lungă de 70 de metri, înaltă, luminată și bine aerisită, vorbesc cu Constantin Cristescu, șeful echipei specializate în confecționarea pieselor din fontă. „Ne-am mutat de curînd aici, îmi spune el. Utilajele au fost montate succesiv, asta însemnînd că producția n-a încetat nici o clipă. Lucrăm mai cu spor, în condiții tehnice mai bune. Putem turna piese din fontă de două ori și jumătate mai mult decît în hala veche. Și n-am înregistrat nici un rebut de cînd ne-am mutat în turnătoria nouă! Bineînțeles, nici n-am vrea să avem vreodată un asemenea necaz".

Tot în cinstea marii sărbători de la 23 August, muncitorii de la I.M.M.R. — Griviția roșie și-au propus să dea în folosință un nou stand electric pentru testarea instalațiilor vagoanelor etajate și ale celor cu seria 21 000. I-am găsit muncind la această uzină electrică în miniatură pe ajustorul Mircea Tudor și pe electricianul Petre Moraru. Montau filtrul la transformatorul mare, care va ridica rețeaua de la 380 volți la 7 000, urmînd ca după aceea să fie făcută comutarea de pe vechea instalație pe cea nouă. Alături, pe ușa unui vagon, cineva scrisese cu creta: „Petrică, vezi că mîncarea e în sertarul meu. Titi". Petre Moraru rîde încurcat, un văr al lui i-a lăsat „biletul" ăsta, zice, dar el n-are timp să se plimbe astăzi prin uzină, trebuie neapărat să termine ce a început. Nu de alta, dar standul — care, dacă ar fi fost cumpărat, ar fi costat un milion lei valută — trebuie să intre neîntîrziat în funcțiune.

Avem meseriași foarte buni, îmi spune inginerul-șef. Profilul întreprinderii cere foarte multă manoperă, multă migală, multă precizie și finețe. Ca să nu mai spun că trebuie să înlăturăm în totalitate riscul unor lucrări de calitate necorespunzătoare. În plus, cei de la I.M.M.R. — Griviția roșie au un nume pe care se simt datori să-l apere. În cadrul centralei, ei se situează pe locul 1. Pe primele șase luni ale anului, planurile la producția globală și producția marfă au fost îndeplinite în proporție de 104 la sută, și tot în aceeași perioadă prețul de cost pe întreprindere a înregistrat o reducere — la 1 000 de lei producție marfă planificată — de 11 lei. Economiile realizate astfel s-au ridicat la peste două milioane de lei. Și aceasta pentru că — după cum spunea inginerul-șef — aici există „tot oameni unul și unul". De la director la ultimul angajat ai întreprinderii. Directorul Vasile Nadin, îmi spunea inginerul Preda, convins că nu pot da o interpretare nepotrivită cuvintelor sale deoarece au venit amîndoi, acum 23 de ani, în uzină, și au rămas prieteni, este „un om foarte energic, cu multă inițiativă, cu vederi largi, într-un cuvînt un om cu care te simți bine să lucrezi". Iar muncitorii la fel, adăuga el, sînt cei pe care i-am văzut și cu care am vorbit. Oameni, de fapt, ai unor mari cutezanțe și-ai unei mari dăruiri, alcătuind un colectiv solid și prestigios, de faptele căruia se leagă atîtea amintiri ale istoriei noastre, pe care o regăsim vie ca într-o oglindă în ziua marii sărbători de la 23 August, întîmpinată, la I.M.M.R. — Griviția roșie, din inimă, și cinstită prin fapte care depășesc modestia cuvintelor.

DUMITRU ELIADE ■

CAPRICII

E bine, dacă poți

E bine, dacă poți, să fii bun, să tinzi mereu spre bunăstare, să te bizui, fără sminteală, numai pe muncă și pe cinste — să fii drept dar să nu fii dur, să fii intransigent, dar să nu fii grosolan, să fii cum ești în adevăratul tău cuget, cum trebuie să fii, fiindcă nu vei realiza niciodată ceea ce vrei să realizezi — o operă — dacă nu te vei edifica pe tine însuți pe parcurs, pe parcursul edificării propriu-zise, în procesul muncii. Cel din urmă zidar se schimbă și devine alt om, pe măsură ce își însușește tainele meseriei. Orice om poate să realizeze lucrul acesta, cu foarte puțin efort și cu foarte multă răbdare.

E nevoie și de renunțări, pe drum, e nevoie și de sacrificii, vor fi greutăți multe de învins, greutatea cea mai mare constînd, totuși, în a te învinge pe tine însuți, nu în sensul anulării, ci în sensul unei adevărate regăsiri, al scoaterii în lumină a adevăratei esențe, care e unică, așa cum e unic sufletul fiecărui om, țelul său de a fi, fiindcă fiecare om e o mare și nedescifrată personalitate.

Exemple sînt destule dar eu îți voi aminti acum numai de doi bărbați celebri, de Brâncuși și de Tolstoi, pentru că ei doi s-au apropiat cu adevărat de marea simplitate, fiecare în felul său, căutîndu-se mereu în sine însuși, cel dintîi, revărsîndu-se în afară, cel de al doilea, nu pentru spectaculozitate, cum s-a spus, căutînd în fond aceeași lucru, aceeași esență umană, care există în fiecare om, cum există opera de artă în blocul de marmură sau de piatră. De aceea aș îndrăzni să spun că fiecare om poate să fie pentru sine însuși ceea ce e sculptorul — marele sculptor — pentru statuia din piatră, un artist, un dezvăluitor de forme și de esențe.

E nevoie, e adevărat, de anumite condiții, — e nevoie de libertate și de o anumită stabilitate materială, de un climat favorabil afirmărilor și dezvăluirilor plenare — dar condițiile sînt, în ultimă instanță, cele pe care și le creează omul singur, fiindcă nu există împrejurări care să-l poată opri din drum pe cel bun și puternic, oricît ar fi ele de dificile, așa cum nu există, la extrema cealaltă, situații gata făcute, din care să se nască numai zei și semizei, ca într-un miracol, din care să scoți, după ce ai introdus acolo indivizi de toată mîna, numai eroi pozitivi, oameni perfecți pentru totdeauna.

Îndemnurile acestea ale mele sînt născute dintr-o nostalgie care mă încearcă din ce în ce mai des, pe măsură ce înaintez în virstă, sînt rodul unei dorințe care a pus și pune stăpînire din ce în ce mai mult pe mine, pe care nu se putea să nu ți-o împărtășesc, fiindcă „e bine, într-adevăr, să fii bun și drept, e bine să fii așa, să fii cu adevărat om de omenie, să poți spune în final (sau în pragul finalului) că ai construit ceva în viață, te-ai construit pe tine însuți, dăruindu-te altora, ai fost un om l..."

ION LĂNCRANJAN ■

Vara participării noastre

Cei maturi, bărbați și femei între două vîrste, dacă simt o nostalgie copleșitoare auzind binecunoscutul cuvînt — vacanță, mai bine să n-o simtă. Nu de altceva, dar vacanțele tinereții lor se deosebeau în multe privințe de cele ale fetelor și băieților de astăzi. E drept, nu lipsea perspectiva unor participări la cîte un șantier de muncă patriotică sau petrecerii cîtorva săptămîni în tabere de odihnă sau în diferite stațiuni. Problema era în primul rînd a concepției generale prin care s-au organizat verile de odinioară. Astfel, posibilitatea participării tinerilor la acțiuni de muncă sau la odihnă era mai mult accidentală și nici pe departe nu cuprindea acel număr impresionant de elevi care beneficiază astăzi de posibilități multiple de a petrece o vacanță plăcută, utilă, constructivă. Practic, astăzi, aproape toți elevii patriei participă, într-un fel sau altul, într-un cadru organizat, avînd la dispoziție condiții materiale excelente, la refacerea puterilor creatoare pentru anul de învățămînt ce urmează. Cîteva săptămîni într-o tabără sau într-un șantier de muncă patriotică (căci le găsim cu duzinile într-un flux continuu în fiecare județ), să-ți călești un pic fizicul obișnuit cu șezutul în bancă, sau în taberele de instruire pentru membrii activelor U.T.C. din școli, tabere în care pe lîngă programul de instruire redus la minimul necesar găsești timp berechet pentru munci utile, cultură, excursii, sport sau distracție — sînt doar două posibilități din cîte există pentru majoritatea copiilor din țară. Desfășurînd în fața noastră harta patriei, găsim pe ea localități ca Năvodari, Costinești, Nedeia-Măceșu, Tîrgoviște, Homorod, Izvorul Mureșului, Chirui-Băi, Sibiu, Tulcea și încă multe, multe altele, care pentru elevii noștri de azi nu sînt doar niște simple denumiri geografice, ci izvoare ale unor experiențe adevărate de viață și de muncă, care într-adevăr vor merita nostalgia lor viitoare.

Tînăra generație de astăzi se călește prin efectul reconfortant al muncii și al distracției utile, printr-o gamă bogată de acțiuni educative. Mi se pare cu totul nefondată „grija" unor părinți sau pseudoeducatori, care văd în acest nou sistem de a petrece vacanța un pericol care paște „sănătatea copiilor". Să-ți cunoști patria, să guști din plin nu numai din piinea și roadele sudorii oamenilor muncii de la orașe și sate, dar și din plăcerea de a le realiza cu propria ta mînă, să te călești în aer liber, în nopțile răcoroase ale munților noștri, scăldîndu-te fără frică în apele proaspete ale piriurilor noastre, să legi prietenii trainice cu colegii tăi de generație indiferent din care colț al țării ar fi venit, indiferent de limba lor maternă — toate acestea nu numai că sînt departe de a periclita sănătatea tinerilor, dar sînt niște lucruri absolut necesare.

În zilele trecute mi-a căzut în mînă o poezie scrisă de un poet nu demult încă tînăr și el, poezie în care domnia-sa exprimă sentimentele sale de adîncă tristețe pentru faptul că școala, „această tainică cetate a tinereții", rămîne părăsită în timpul verii, asemenea unei ruine uitate. Nostalgia lui mi s-a părut anacronică văzînd, de pildă, efortul cu care elevii din municipiul Odorheiu Secuiesc, constituindu-se într-un șantier de muncă patriotică, organizat pe mai multe serii, s-au îngrijit de construirea cît mai grabnică a cetății tinereții lor. Tineri români și maghiari, într-o frăție firească, au dat dovadă de cel mai înalt atașament posibil în timp de pace: înălțau într-un ritm demn de remarcat zidurile de cărămidă ale propriei lor școli. De aceea, nostalgiile pentru vacanțele de odinioară eu le consider ca fiind niște regrete tîrzii în fața exemplelor grăitoare ale verii participării noastre.

CSEKE GÁBOR ■

LA RUGINOASA, SUB SEMNUL TRIUMFAL AL STĂRII DE ȚĂRAN

Ruginoasa, invitată la un examen al superlativelor, e o comună ce-și ajunge sieși lar singularitatea ei porneste. aidoma aceleia a castelului lui Cuza. de la faptele locuitorilor ei. de la conștiința fericirii satului și de la o economie a fericirii obținute zi de zi, ceas de ceas.

Hăt tirziu. cînd drumurile satului încep să se stingă. se întoarce la primărie și primarul. Are 40 (și ceva) de ani, gesturile îi sînt simple, ca și vorbele cu care însăilează o discuție. zîmbește cu un zîmbet nu prea mare. mărunt chiar, dar privește cu o pupilă sigură. Îl privesc. vrînd să-mi dau seama dacă este un om fericit pentru că. de ce n-aș spune-o ?. am plecat din București spre a cunoaște fericirea oamenilor acestei comune. chiar dacă acest cuvînt exprimat curent reprezintă o imagine ștearsă a ceea ce înseamnă fericirea în realitatea satului contemporan. Florin Gidea, „mai marele satului", e ca și pămîntul. are ucenicia răbdării : faptele nu se încheie de tot niciodată. satul trebuie să trăiască o continuă separare între ceea ce este vertical, autentic, necesar și ceea ce e sinuos, fals, obscur, căci numai așa fericirea satului stă dreaptă în fața vieții. a obștii. și nu-i deloc ușor să te renaști din ruine și din mai nimic !

. Dar ce s-ar întîmpla dacă apele ar spune : pe aici, se trece greu. Ocolim ! Dacă munții ar zice : în picioare. am ostenit Renunțăm ! Ce s-ar întîmpla ?. se întreabă primarul ; n-ar mai fi existat în prezent în comună 4 școli generale noi, totalizînd 30 de săli de clasă în care învață 1 300 de elevi. în fiecare sat nu s-ar fi clădit grădinițe cu un total de 300 de locuri comuna n-ar fi avut 3 cămine culturale. 3 cinematografe sătești, o centrală telefonică proprie cu peste 100 de abonați particulari. un dispensar uman cu o casă de nașteri și stațional pentru copii o farmacie. un cabinet stomatologic. un cabinet de științe sociale. o bibliotecă cu peste 16 mii de volume. 3 magazine universale noi. Ruginoasa n-ar mai fi una din comunele din județul Iași cu centrul civic termoficat.

Numai în ultimii 5 ani s-au construit peste 500 de case noi iar în ultimii 10 ani randamentul pămîntului s-a mărit de 11 ori, ca urmare a extinderii mecanizării, chimizării și irigării. a efectuării lucrărilor agricole la timp de bună calitate și, toate acestea, sînt monumentele noi ale satului, gloria lui.

FIȘE LA UN ITINERAR SENTIMENTAL

Comună formată din 4 sate
Populație ? mii de locuitori
1596 satul este pomenit ca datînd de pe vremea lui Eremia Vodă Moghilă dar. de fapt. primii lui locuitori s-au așezat aici încă din vremea lui Ștefan cel Mare
sec. al XVI-lea construirea hanului din piața satului. distrus în cel de-al doilea război mondial
1805 manufactura domenială de produse textile. prima de acest fel din Moldova
1811 construirea castelului de către familia Sturza
1862 Cuza cumpără castelul de la familia Sturza (circa 8 000 de hectare)
1864 prin decretarea Legii rurale, Cuza a improprietărit. la Ruginoasa. țărani cu 3 554 de hectare
1873 moare Al. Ioan Cuza și este înmormîntat la Ruginoasa
1878 se construiesc calea ferată Pașcani-Iași și gara satului
1907 răscoala țăranilor din Rugi-

FIȘE DIN PREZENTUL COMUNEI

Producție globală : 60 de milioane lei. din care 21 de milioane de lei producție agricolă a C.A.P.-ului ; realizată semestrul I în proporție de 105 la sută.

Nu, nu e vorba de un loc comun faptul că. și la sat. s-a produs în fizionomia tuturor faptelor și. implicit. a fericirii. un fenomen de respingere a retoricii. a apretajului. a solemnității găunoase. Primarul își anulează dreptul activ la automulțumire, pronunță cu oarecare larghețe cuvîntul intelectual (comuna are 200 de intelectuali), pentru că aici nuanțele lui sînt plurale : de om al pămîntului și de dascăl al lui.

Ruginoasa. Adăugați la succintul ei profil și o spațioasă baie comunală. artizanatul ce se lucrează în ceape. în jur de 2 milioane de lei anual. artizanat ce-i face faimă Ruginoasei ; pe cei 100 de studenți pe care comuna i-a dat patriei în ultimii ani ; dar abecedarul de căpătîi al satului tot pămîntul rămîne, gramatica grîului. a porumbului, a macilor albi. a barabulei. se învață aici cu mare sîrg, pe cele 3 mii și ceva de hectare de pămînt arabil.

Inginerul șef al ceapeului, Petrică Alexe, un tînăr sub 28 de ani, e furios că „nu plouă. toarșu. nu plouă !, dai cu sapa la rădăcina porumbului ca-n beton, barabulele is buni". O ia la vale și face un zgomot tare ciudat călcînd pămîntul, încît am impresia că pămîntul e o nucă goală pe dinăuntru iar tălpile lui o lovesc metodic, nici prea tare s-o spargă, dar nici prea încet, să nu-l trezească rezonanțe. E tînăr, și nu știu dacă pămîntul ceapeului se termină în făptura lui ori din ea pornește. Îmi zice față de alții, „dînsul". și-aș fi vrut să nu-mi mai zică așa, adică. „dînsul" mie, „dînsul". la tractor, „dînsul" la pămînt, dar ei nu mă ia în seamă și, în afară de asta, sînt și eu tot cu un fel de „dînsul" pentru agronom, ca și pămîntul ăsta pregătit pentru culturile duble despre care agronomul zice că și-a pus toate nădejdile și sudoarea în „dînsul" ; aș fi vrut să semăn cu el. pentru că-mi plăcea cum îl ascultă pămîntul și cum vorbește cu ureiele. cu tractoarele. cu tufele de barabule cu macii ăia albi ai ceapeului. „Ceva ploaie ar fi ca soarele pentru ziuă. Lucerna e bunișoară. de-ar avea ploaie ! Sistemul nostru de irigație acoperă numai vreo 200 și ceva de ha".

Îmi mai notez ceva în carnet: ceapeul are 1 000 de capete de vaci, 2 000 de oi, la lapte ajung pînă și peste 3 000 de litri pe cap de vacă furajată „Ăștia de la I.A.S.-ul din comună au o fermă de vaci de elită. ne concurează producțiile de lapte. dar nici noi nu ne lăsăm cu una, cu două".

Undeva, la marginea pădurii dinspre satul Vascani. de cîteva săptămîni s-a născut un nou sat", da, și se cheamă „satul de vacanță", fiind încă una dintre originalele inițiative ale primarului comunei, o „așezare" formată dintr-o clădire spațioasă, dotată cu cele necesare, începînd cu apa, lumina electrică și sfîrșind cu taberele de corturi așezate în incinta satului, sat în care își petrec vacanța cei 1 300 de elevi ai școlilor din comună.

Mai adăugați la fericirea Ruginoasei și faptul că, începînd cu 1971, comuna a obținut locul I și II pe județ în fiecare an, pentru înfrumusețarea localității iar în anul 1973 a primit „Ordinul Muncii cl. I".

Biografia unui sat începe cu faptele oamenilor lui iar fericirea, înălțimea și puterea oamenilor lui se pot măsura numai după numărul piinilor din care e făcută cimpia, rioicind fericirea locuitorilor satului la puterea economică a faptelor lor.

M. N. FLORIAN

Țăranii

Cînd plouă, țăranii nu poartă umbrele
ei trec printre stropi cu fumul pîinii de gură
smulgînd pălămida cu solzi de oțele
și porii și pielea le sînt arătură.
triumfuri rădăcinile cărnii în care
apa-n amestec de trăsnete și curcubeie
chiuie-n revoluția holdei spre soare
și-n ritmuri solemne, de epopee...
Cînd ninge, țăranii nu poartă umbrele
ei trec prin zăpezi șoptind către vară
cuvinte fierbinți care cresc viorele,
cuvinte doinite și de ocară
pentru leneșa trufie a grîului
ce așteaptă prea mult să-ncolțească,
pentru lipsa de bărbăție a riului
ce-așteaptă primăvara să-l nască...
Cînd e soare, țăranii nu poartă umbrele
ei trec sub vipii cu pieptul păros,
cu pielea ruginită și arsă de stele
și cu privighetori cîntîndu-le-n os.

ION IANCU LEFTER

Viața și moartea la Vîrfurile

CUM SE PLĂTEȘTE O POLIȚĂ MAI VECHE

— Era noaptea pe la 11. Stăteam de vorbă cu mama, care venise din satul ei, Nădlac, să vadă cum m-am aranjat în primul meu loc de muncă — dispensarul din Vîrfurile. Pe cînd vorbeam liniștite, se aud bătăi puternice în ușă și dă buzna înăuntru un bărbat care atît apucă să spună : „Copilul se taie !". adică, are convulsii, trage să moară. Am plecat. M-am întors în zori, sleită. Mama nu se culcase. mă aștepta. Nu mi-a zis nimic, dar în ochi îi citeam o întrebare. Am murmurat : „Din brațele morții l-am smuls" Mama n-a răspuns. Știți, cînd eram mică aveam un frățior care, la șase luni, a murit de bronhopneumonie. S-a stins în cîteva ceasuri. Atunci am hotărît să mă fac medic pediatru Tata era zidar la Nădlac.

Să întrerupem pentru o clipă firul povestirii Ecaterinei Orban și să deschidem „Dicționarul enciclopedic român" la cuvîntul **melodramă**, caracterizat prin „...efecte patetice și violente, lovituri de teatru neverosimile, momente de sentimentalism ieftin, în scopul de a impresiona cu orice preț..." Desprinse din context, cuvintele de triumf murmurate atunci în zori de tînăra doctorită din Vîrfurile apar, poate. melodramatice. Și totuși, nu. În această îndepărtată comună de munte a județului Arad, oamenii nu au nici timp, nici înclinație pentru sentimentalismul ieftin, le este organic străină goana după efecte tari. Aci, viața ca și moartea se petrec pe tăcute. Dealtfel, cînd povestește, fata nu-și ascunde temerile. spaimele, ezitările, recunoaște că nu știe destul, că oamenii așteaptă de la ea. uneori, miracole, dar că ea, fiica zidarului din Nădlac și proaspătă absolventă în medicină, nu poate face minuni. ea își face datoria.

— Și totuși în noaptea aceea... ?

— Fusesem chemată la un copil de un an. Caz grav de bronhopneumonie. Abia sufla. Am încercat respirația gură la gură, fără mare succes ; micuțul vărsa mereu, se sufoca. Atunci am început cu injecțiile, am băgat în el — greu de crezut ! — 45 de fiole de glucoză, ser fiziologic, vitamine, hemisuccinat și altele. Da, 45 de fiole, una după alta, într-o fărîmă de om. Dar n-aveam de ales, spitalul era departe. totul atîrna de mine, de ce făceam eu acolo, în acel moment. Apoi copilul a dat ochii peste cap și credeam că sosise sfîrșitul. M-am pierdut cu firea, am început să tremur, am intrat în panică. Eram — și mă aflu încă — în primul an de activitate profesională. Văzînd că mă pierd, soțul — și el medic, dar nu pediatru — mi-a luat locul, a făcut masaj cardiac, a reluat respirația gură la gură, apoi l-am schimbat eu, după ce mi-am revenit. În zori, bătălia era cîștigată. **Din brațele morții l-am smuls !**

Numai că viața adevărată nu e totdeauna frumoasă, eroică, înălțătoare. alături de gînduri înaripate și nobile idealuri supraviețuiesc superstiția și obscurantismul, care cîteodată dau mai mult de furcă decît bacilii.

... Satul Lazuri, care aparține tot de Vîrfurile, se află cocoțat pe un vîrf de deal ; casele se răsfiră, se tupilează prin unghere pe unde ai jura că nu găsești suflare de om. O gravidă din Lazuri este internată la maternitatea din Gurahonț. Să nască la spital — după cum sună instrucțiunile Ministerului Sănătății ! Nouă. orășenilor. acest fapt ne apare atît de banal, încît nici nu mai merită consemnat, dar în așezări izolate lucrurile se cam schimbă.

Soțul gravidei i-a convins pe medicii din Gurahonț să-i dea drumul femeii acasă. „doar pentru trei zile". Deoarece nașterea nu părea iminentă, rugămintea i-a fost îndeplinită. „E greu în gospodărie fără femeie — spunea omul — sîntem chiar în vîrf." „Numai trei zile!" — au avertizat medicii. „Sfînt !" Dar bărbatul n-a mai revenit, avea copii mici și voia ca femeia să-i îngrijească pînă în ultima clipă. Și-o fi spus: „Poate să nască și acasă, ca mama și bunica ei."

La 8 ianuarie se pornise prin Vîrfurile un viscol cumplit. Cineva bate la geamul doctoriței : „Degrabă la Lazuri." Ușor de spus „degrabă". Cărările spre Lazuri dispăruseră sub nămeți. zăpada trecea de briu și. culmea, doar cu cîteva zile înainte, prin împrejurimi, lupii sfîșiaseră o învățătoare. Și atunci, în noapte, o stranie procesiune se înfiripă ; în față, oficiantul sanitar, urmat de moașă și de doctoriță, în spate, soțul acesteia din urmă, înarmat cu... fiole de benzină. cu care să dea foc unui par dacă ar fi să apară lupii. Alcătuirea „convoiului" nu tusese întîmplătoare : în avangardă și în arîergardă se aflau bărbații, la mijloc femeile, pentru a fi mai apărate înainte de a începe urcușul. Ecaterina are un moment de ezitare, se gîndește că doar cu elicopterul ar putea ajunge la timp în vîrf. Dar pînă să obții legătura telefonică și aprobările necesare s-ar putea să fie prea tîrziu. Și au urcat piepteș prin nămeți.

Să nu se înțeleagă din aceasta că am considera o asemenea comportare cu totul ieșită din comun. Sute de medici de țară au trecut prin experiențe similare și tocmai aceasta le conferă adevăratele dimensiuni umane

— Sus, în căsuța de la Lazuri, ni se înfățișa o priveliște tristă. Copilul se născuse pe paie, într-un mediu infect și infectat. Îmi venea să plîng de ciudă : statul îi pusese la dispoziție — dacă mă pot astfel exprima — un spital întreg, dar tatăl a preferat pentru copilul său paie putrede ! Încă mai îngrijorătoare îmi părea situația mamei : nu-i ieșise placenta. se afla în stare de șoc. Și eram pierduți undeva în noapte, pe o culme înzăpezită... I-am spus omului : „Trebuie transportată urgent la spital, nu i-a ieșit **sălașul.**" „Apoi, trageți-i dumneavoastră afară, că d'ala sînteți doctoră". N-aveam timp de argumentat, retenția de placentă dură de cel puțin 12 ore, pericolul de infecție creștea minut cu minut. „Urgent, o sanie!" „N-am sanie ! — a mîntuit omul. Cereți la secretarul din Lazuri." Am fugit iute în grajd. „Uite sania, uite caii." Coboritul a durat infinit de mult, cel puțin așa mi se părea mie, care, cu urechile lipite de inima nou-născutului, îi supravegheam bătăile rare. Femeia se văita, viscolul se întețea. A fost o noapte de infern, în care, la Lazuri, două vieți au atîrnat în grea cumpănă. Mama și copilul au scăpat cu viață, dar fuseseră la un pas de moarte. Dintr-o **prostie** !

Cîteodată în calea salvării de vieți omenești se ridică nu numai baricadele ignoranței, ci și obstacole de o cu totul altă natură.

Nu de mult, Ecaterina Orban s-a dus într-o comună apropiată, la Hălmăgel, în vizită la o prietenă. Se gîndea cu plăcere că va petrece o după-masă liniștită, schimbînd impresii domestice și rețete de prăjituri. Iată că un localnic aleargă într-un suflet la ea, cu același, mereu același, refren : „Veniți degrabă !" Medicul de la Hălmăgel fiind plecat la un pacient, s-a făcut apel la doctorița care întîmplător se abătuse pe acolo

Era vorba de un sugar în stare gravă (ulterior s-a diagnosticat meningita). Doctorița s-a aruncat într-o autosanitară și s-a îndreptat spre dispensarul cel mai apropiat, care s-a nimerit să fie „dincolo", adică în alt județ, în Hunedoara Acolo l s-a spus :

— Sînteți din județul Arad, vedem după numărul mașinii. Mergeți la spitalul din Arad.

— Pînă la Arad sînt aproape 200 km și aici e vorba de minute. copilul abia respiră.

La acel dispensar, care oricum, nu dispunea de un serviciu de reanimare, nu mai era chip de stat ; și apoi — poate vorbim cu păcat — oamenii își păzeau statisticile. Dacă. Doamne ferește, moare sugarul — care, fatalmente. ca orice sugar, se înscrie în rubrica însemnată cu roșu : „sub un an" ? Și nici măcar nu era din județ !

Mașina o luă în goană, în șuieratul sirenei, spre Deva, aflată la vreo 40 km depărtare.

Starea de șoc a micuțului refuza să cedeze. În asemenea cazuri, manualele de pediatrie dau indicații prețioase și sigure : frecții cu apă rece și fierbinte. injecții cu mykoren, karion și multe altele. Dar ce te faci cînd te afli fără trusă, fără tub de oxigen, fără nimic, într-o rochie de stradă, strîngînd la piept un copil muribund ?

— Am deschis geamul și l-am scos gurița afară, în speranța că aerul sub presiune, din goana mașinii, va servi drept balon de oxigen sui-generis. Mă uitam tot timpul în ochii lui, îi urmăream reflexele. Mai trăia ! Așa am ajuns la spitalul de pediatrie din Deva. Portarul nu s-a lăsat impresionat de echipajul nostru, a refuzat să ne lase înăuntru, observînd sec : „Sînteți din alt județ." Atunci l-am mîntuit, spunînd că mă înțelesesem cu medicul de gardă, deși, în realitate, pe acesta nu-l văzusem și nu-l întîlnisem niciodată. Copilul a fost salvat.

Așa trec zile și nopți în dispensarul de la Vîrfurile, cu reușite și eșecuri, cu dureri și bucurii, cu satisfacția datoriei împlinite și cu gîndul la o veche poliță care trebuie plătită „doamnei cu coasa".

LIONEL NIȚESCU

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

Să nu te temi de întrebări

Eram pe o stradă de la marginea orașului, cu căsuțe ale căror camere s-au înmulțit treptat, prin adăugiri succesive, pentru turiști și, mai ales din cauza turiștilor. Cu toate că fusese recent asfaltată, strada își păstra aerul de cartier, de sat chiar, prin straturile de flori semănate în lungul trotuarelor și, mai ales, prin băncile pentru taifasul de seară din fața porților, dintre care cele de construcție mai nouă erau modernizate, adică pliante. Curtea casei în dreptul căreia mă oprisem, dominată de doi caiși mari, era plină de flori „regina nopții", care, fiind spre seară, se deschideau, albe-catifelate, ca și cum ar fi ridicat căpăcelele unor recipiente cu parfum greu, care părea că se ridică de deasupra pământului în straturi, în valuri, ca o ceață, ca o fumegare din ritualul de seară al plantelor. Doi bărbați tineri, pe care îi văzusem încă din capul străzii că discută ceva în fața acelei porți, la apropierea mea, păreau că s-au hotărît, au deschis poarta unui gard din lețe de lemn vopsite verde. Primul dintre ei, blond, înalt, părea mai hotărît, cel de al doilea, brunet, mai scund, părea că ezită, s-a oprit chiar cînd a văzut că le ieșe în întîmpinare un bătrîn. M-a surprins dialogul ce s-a legat între bătrîn și tînărul blond.

— Iar ați venit ? — a întrebat bătrînul nici supărat, nici ostil, nici bucuros, ci cumva amărît, indispus.

Bărbatul blond i-a răspuns cu un ton la fel de ciudat, ca și cum ar fi reluat un dialog mai vechi, un dialog căruia i-ar ști în continuare replicile :

— Da, am venit... Credeam că...

— Ce credeați ? — l-a întrebat bătrînul. Ce credeați ?

— Că poate..

— Nimeni nu îl mai poate ajuta cu nimic... Nimeni...

— Ne gîndeam, ne-am tot socotit...

— Nu aveți ce vă mai socoti...

— Totuși, credeam că dacă am încerca să discutăm... a insistat bărbatul blond, mutîndu-și stingherit centrul de greutate de pe un picior pe altul.

— Doar ați mai încercat...

Vocea bătrînului era exasperant aceeași, cu pauze între cuvinte, ca și cum ar fi rostit fraze într-un ritual. I-a mai privit o clipă tăcut, apoi i-a indemnat, de această dată cu oarecare blîndețe în voce :

— Plecați !... Dacă vine nevastă-mea și vă găsește, știți că strigă la voi... Mai bine, plecați...

Blondul părea că dorește să mai insiste, dar brunetul, bărbatul ceva mai scund, care s-a menținut tot timpul în spatele primului, tăcut, s-a și întors spre poartă și astfel au trecut amîndoi pe lîngă mine cu capul în pămînt, ca și cum nu m-ar fi văzut. Cum eu nu știam dacă aceea era strada și casa pe care o căutam, m-am adresat brunetului cu : „Nu vă supărați, aș vrea să vă întreb...", însă nu mi-am putut continua întrebarea, fiindcă a ridicat spre mine o privire speriată și a grăbit pasul. La fel a procedat și celălalt. M-am uitat în urma lor, ulmit, și cînd am întors privirile am observat că bătrînul a venit la gard. M-am simțit obligat să explic :

— Am vrut să îi întreb dacă aceasta este strada...

Bătrînul părea că nu aude ce îi spun, a reținut doar că e vorba de o întrebare și mi-a răspuns ciudat :

— Ei se tem de întrebări... Se tem de întrebări...

— Se tem de întrebări ?

— De cînd lumea, oamenii îi tot întreabă ce i-au făcut lui Radu și ei se tem de întrebări...

Am vrut să îl întreb cine e Radu, dar am văzut venind pe cărarea din curte, spre noi, un bărbat tînăr, frumos, cu părul complet alb-argintiu. Era un om ciudat, mai ales prin felul în care privea, părînd că nu vede, totuși, nimic. Aș zice că semăna cu un orb cu ochii deschiși.

— Cine a fost ? — l-a întrebat pe bătrîn, uitîndu-se însă la mine, sau dincolo de mine.

— Nimeni... i-a răspuns bătrînul. Apoi, a continuat : Hai să ne uităm la televizor. Începe programul...

Tînărul cu părul alb a plecat spre casă, urmat de bătrînul care abia după cîțiva pași și-a amintit de mine și mi-a spus, oprindu-se o clipă :

— Noi nu primim niciodată turiști. Nu poate fi aici adresa.

În adevăr, nu aceea era adresa căutată de mine, dar, așezîndu-mă în apropiere, m-am străduit să aflu povestea tînărului cu părul alb-argintiu.

... Printre marinarii vasului ce urma o rută îndepărtată se aflau și cei trei tineri, blondul înalt, brunetul mai scurt și Radu, pe atunci un băiat cu părul castaniu. Erau prieteni din copilărie, erau legați de același vis al drumurilor mării. Cînd vasul lor se desprindea de la țărm, ei erau totdeauna fericiți, asemeni copiilor pe care îi bucură totdeauna orice călătorie. Acum se aflau la prima lor călătorie cu adevărat lungă și parcă ceva din veselia lor copilărească începuse să se erodeze. Mereu același nesfîrșit albastru, sau verzui, sau cenușiu al apei și al cerului, de nici nu mai știai unde se oprește apa și unde începe, la orizont, cerul. Mereu aceleași zile, cu același program, cu aceleași preocupări, printre care amintirile se insinuau tot mai insistent. Printre discuțiile lor reveneau mereu teme legate de ce e acasa, de cum e acasă, de ce fac cei dragi. În felul în care suportau depărtarea de casă era ceva ciudat. Radu, cel care se logodise înainte de plecare, cel care, știau cu toții, era teribil de îndrăgostit de o fată cu ochi mari, negri, cu codițe lungi pînă spre brîu, părea că e cel mai liniștit, cel mai stăpîn în tot ceea ce face. Or, așa cum credeau ceilalți doi, el ar fi fost firesc să se topească de dor. Mai ales brunetul era intrigat. Pe el nu îl așteptau la țărm decît părinții și frații, nu avea o logodnică, și cu toate acestea parcă nu mai avea stare, parcă prea se lungiseră zilele și nopțile acelea pe mare, parcă prea era departe țărmul. Îi venea mereu în minte figura unei fete pe care voise să o uite, pe care, de fapt, o și uitase, și de care, evident, nu merita să își aducă aminte. Era o fată pe care o întîlnise pe străzile din preajma portului, o fată despre care lumea spunea că e o „stricată" și de fapt așa și era, dar era stricată într-un fel ciudat, adică înnopta mereu pe la diverși bărbați, dar nu fiindcă ar fi primit bani sau cadouri, ci fiindcă îi plăcea să fie rugată. Dacă un băiat se purta cu ea frumos și o ruga să vină cu el, nu îl putea refuza. Doar că pe fiecare îl întreba dacă are radio. Îl întreba doar, fiindcă dacă cel întrebat se codea să răspundă, ea preciza : „Să știi că fiindcă m-ai rugat frumos eu tot vin cu tine, dar dacă nu ai radio plec înainte de ora opt. Nu pot să pierd „Melodia preferată". Astfel, de la o vreme nimeni nu mai știa cum se numește în realitate fata aceea, fiindcă toți îi spuneau „Melodia preferată". Singura legătură sentimentală din viața brunetului a fost cu fata aceea, de care i s-a făcut teribil de milă, pentru care ar fi vrut să facă ceva frumos, ceva înălțător, i-a și vorbit în acest sens, dar a doua zi, cînd trebuia să se întîlnească cu ea, fata era deja cu altul, și după cam o lună a aflat că a ajuns rău de tot.

Blondul se îndrăgostise vara trecută de o fată care vindea înghețată la un automat în Mamaia, lîngă plajă. Mereu își făcea de lucru prin preajma ei, îi plăcea să o vadă cum își servește zîmbind pe copii, cum ține foarte curat locul din preajma automatului ei, măturînd și stropind din cinci în cinci minute, îi plăcea zîmbetul ei, halatul ei alb apretat, banda albă cu care își lega părul blond. Cînd a văzut-o prima dată, a crezut că are părul vopsit și chiar s-a mirat că o fată atît de tînără, care nu se fardează, și-a vopsit părul, dar apoi și-a dat seama că aceea era culoarea naturală a părului ei, ceva între culoarea razelor de soare și a holdelor coapte. A trebuit să cumpere multe zeci de înghețate, pînă, în fine, a reușit să îi vorbească. Cum nu făcea plaje, avea pielea albă, și cu părul ei blond și halatul alb ca zăpada părea atît de deosebită de fetele care foiau pe plaje, grăbindu-se să se înnegrească și să se fardeze în fel și chip. Numai că lucrurile nu au mers prea departe, fiindcă fata l-a preferat pe un inginer agronom de la stațiune viticolă din inima Dobrogei, om mai în vîrstă, dar, așa cum l-a explicat fata, un om serios, care a dovedit că o iubește. Nu a făcut o dramă din această întîmplare, ba, ziua următoare, cînd la același automat a cumpărat înghețată de la o grasă cu halat pătat cu suc de zmeură, a rîs. Dar, acum, pe mare, mereu îi revenea în minte zîmbetul sincer, curat, al fetei aceleia cu halat alb. Ciudat, nu își mai aducea aminte bine cum arată, dar de zîmbetul ei își amintea, ori de cîte ori, dimineața, privea razele soarelui.

Radu, cel logodit înainte de plecarea pe mare, cel mai îndrăgostit dintre ei, era însă vesel, mereu zîmbind, senin, ca și cum pe el despărțirea și depărtarea nu l-ar afecta. În fiecare seară, și, mai ales în nopțile cînd marea era liniștită ca o oglindă peste care se întindea cărarea lunii, el cînta la chitară. Cînta cîntece știute și, de la un timp, cîntece pe care atunci le auzeau prima dată. Astfel, de exemplu, cînta despre un tînăr care, plecat fiind departe, pe mare, în fiecare dimineață trimitea iubitei lui un pescăruș alb-argintiu și în fiecare seară aprindea stelușele unui vaporaș și îl trimitea spre ea luminat ca de sărbătoare. Ceilalți doi și-au imaginat că el poate suporta așa de ușor despărțirea fiindcă chitara aceea, cu melodiile ei, îi umple viața. Și-au dat seama că s-au înșelat în serile în care l-au văzut stînd fără chitară, privind doar cărarea cu licurici lansată de lună peste ape.

Privindu-l astfel, într-o zi, în mintea brunetului a încolțit un gînd rău. I-a spus că știe cu certitudine că logodnica lui nu îl mai așteaptă, că a rupt logodna, încurcîndu-se cu altul. Îngrijorarea s-a văzut pe fața lui Radu așa cum flăcările luminează uneori chipul ostenit al unui om. Nu a crezut, dar a intrat și blondul în acel joc stupid, confirmînd și dînd diverse amănunte, bineînțeles false.

Cînd s-a apropiat ziua întoarcerii în port, poate la gîndul că pe ei nu îi așteaptă nici o fată, cei doi prieteni i-au spus lui Radu că îi garantează că nici pe el nu îl va aștepta nimeni, că așa sînt toate fetele din lume, necredincioase. În sinea lor erau însă convinși că Radu se va bucura, va rîde de glumele lor cînd o va vedea pe logodnica lui așteptîndu-l. Surpriza a fost însă mare pentru toți trei, cînd pe Radu nu l-a așteptat nimeni. Cei doi au încercat să se explice, să îi spună că totul nu a fost decît o glumă a lor, dar ce mai puteau spune, din moment ce fata nu era la chei ? Radu, bătaul care nu a băut niciodată peste măsură, în noaptea aceea s-a îmbătat în așa hal încît a dormit într-o curte străină. Între timp, cei doi s-au speriat, s-au dus acasă la fată și acolo au aflat că era internată în spital, operată de urgență. Au fugit acasă la Radu să îi spună vestea, dar cînd l-au văzut s-au ingrozit. Radu avea părul alb și nu mai lega cuvintele.. De atunci, întrebarea „Ce i-ați făcut lui Radu ?" — care le-au pus-o o vreme oamenii — și acum răsună în ei ca un fel de ecou ciudat al unei pesteri ce s-a surpat în adîncul sufletului lor...

EMIL POENARU ■

Studenții gălățeni lansează pe piață noutăți care sînt pe cale să-și dobîndească un renume

Citim cu curiozitate, cu interes, cu amuzament, poate, pronosticurile privitoare la hrana viitorului, la pastilele care ne vor asigura, dintr-un singur hap, necesarul de vitamine și proteine dar, pînă una, alta, nu pierdem nici un prilej de a da o raită prin Piața Amzei, să ne încărcăm sacoșa cu o orătanie. Care, după ce i s-a venit de hac, a fost afumată ingenios într-o plăsuță de sfoară, condimentată în fel și chip, spre deliciul amatorilor de rafinamente culinare. N-are nici un rost să ne ascundem, mai mult decît bucătăria viitorului îndepărtat, cu toate promisiunile ei mai mult sau mai puțin năstrușnice, ne interesează cea a zilei de mîine : dorul de sarmale nu poate fi, cel puțin deocamdată, astîmpărat cu nici un complex de proteine. Aceasta este și părerea profesorilor și a studenților de la Facultatea de industrie alimentară a Universității din Galați. Temele de cercetare științifică studențească nu se consumă doar între pereții laboratoarelor, finalizarea lor nu este aminată sau înminată specialiștilor cu vechi state de vechime ; în laborator se trece de la vorbă la faptă, ceea ce poate să însemne, uneori, tranziția de la formulă la... mașina de tocat carne. Date fiind primele rezultate, nu este de mirare că studenții lucrează, astăzi, în contract cu prestigioase întreprinderi de resort.

— Ceea ce vedeți dumneavoastră aici, la tehnologia cărnii, îmi spune profesorul Constantin Banu, de la Catedra de biologie și tehnologie alimentară, toate aceste mașini, Wolfere, Cutere, instalații termice de fierbere și afumare, erau, anul trecut, niște fiare vechi. Puse la punct de către studenți și profesori, ele au însumat o economie de utilaj de peste 300 000 de lei.

Profesorul Banu îmi înșiră apoi noutățile, bucate din a căror enunțare doar un neaoșism moldovenesc le lipsește pentru a crede că am nimerit în plin festin sadovenian. Dintre contractele predate de laborator, notăm : realizarea a 5—6 sortimente de supe lichide concentrate, valorificarea superioară a șoricului de porc (îl vom găsi sub formă de „pufuleți" condimentați !), obținerea a 5 sortimente de salamuri crude, de tip Sibiu, cu un proces de maturație scurtat. Practic, în curînd, o masă care rivnește un grăunte de fantezie și inedit culinar nu va mai putea ocoli specialitățile studenților gălățeni, delicatesc care, se pare, înainte de a avea un nume, sînt pe cale de a-și dobîndi un renume.

Cu cîteva zile înaintea vizitei noastre la Galați, studenții au dat pieței locale „Biovitul", o făină nutritivă obținută din germenii de porumb, eliminați, după cum se știe, la măcinarea făinii și care, deși plini de vitamine, se duceau, pînă acum, pe apa simbetei. Recuperați, au fost transformați într-un produs omologat pe piața națională, destinat, în mod special, alimentației copiilor.

Dacă primii noștri interlocutori, specialiștii în industrializarea cărnii, nu și-au bătut deloc capul cu botezarea produselor lor, atît de apetisante, dacă vecinii lor au găsit, inspirați, denumiri precum „Haiduc", „Tonic-Gal", colegii de la „Lactate" și-au imaginat un nume chiar și pentru firma stației lor : „Unilact", „uni" venind de la universitate, mi se atrage atenția. Ca în orice laborator de tehnologia laptelui ce se respectă, fie el de proporții locale sau naționale, cuvîntul la ordinea zilei se cheamă „proteine", asupra cărora oamenii de știință nu încetează să ne atragă atenția să fim mai grijulii, să nu le irosim inconștient, dacă vrem ca mîine problema proteinelor să nu o urmeze pe cea a energiei. Calul de bătaie al celor de la Unilact este obținerea unor concentrate proteice prin valorificarea superioară a subproduselor laptelui (zer, lapte smîntînit).

Noul an universitar, îmi spunea asistentul Grigore Langulescu, va însemna o etapă de muncă febrilă : cei de la Unilact s-au angajat într-o misiune dificilă pe care trebuie să o ducă la capăt cu răbdare, răbdarea de a aștepta rezultatele finale care, în acest domeniu al studiului concentratelor proteice, nu pot ține spectaculos. Uneori, ele cer ani de zile de cercetări. Oricum, pentru anul universitar 1976—1977 startul a fost deja dat : s-a predat toată documentația pentru temele considerate de pionierat pe care studenții și profesorii gălățeni s-au încumetat să le treacă în propria răspundere.

MAGDA MIHĂILESCU ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

I-au pedepsit... albinele!

Adepții motorizați ai lui Bachus reprezintă un pericol grav pentru ceilalți participanți la traficul rutier, acest fapt fiind unanim recunoscut. Opinia publică reacționează tot mai prompt față de acei care confundă noțiunea de circulație rutieră cu cea de petrecere, care nu înțeleg că alcoolul plus benzina reprezintă un cocteil periculos.

Pentru bețiv, mașina se transformă într-o armă extrem de primejdioasă. Deși accidentele din pricina alcoolului sînt în regres, numărul celor care conduc după ce s-au înfruptat din diferite genuri de licori este încă destul de ridicat. O bună parte dintre ei sînt dați jos din mașinile devenite arme, depistați fiind de cetățeni, cursa altora e întreruptă de lucrătorii de miliție, și unii și alții fiind sancționați conform legii.

Se înregistrează și cazuri cînd șoferii bețivi se autopedepsesc, pierzîndu-și viața ori rănindu-se grav în urma accidentelor suferite.

Iată însă un caz mai aparte în care pedeapsa a fost foarte originală aplicată șoferului aflat sub influența alcoolului. Înainte de a simți rigorile prevederilor Regulamentului de circulație, conducătorul auto în cauză a simțit rigorile... înțepăturilor albinelor. Să derulăm filmul întîmplării. Nu demult, într-o seară, pe la orele 22.00, șoferului **Alexandru Birsu**, din satul Dumbrăveni, comuna Independența, județul Constanța, i s-a făcut poftă de un șpriț, dorință nevinovată dacă ea nu s-ar fi asociat cu aceea de a-l bea în cursul unei escapade cu mașina. Îi invită la plimbare pe inginerul E.S., iar în centrul comunei se urcă în autoturism și O.C. Împreună se îndreaptă spre Cobadin. Aici zăbovesc la restaurant, ce-i drept cam multișor. Se hotărăsc, în sfîrșit, bine dispuși cu toții, inclusiv șoferul, să pornească spre casă. Multor conducători auto după ce au băut, și cele mai dificile curbe li se par abordabile cu viteze cît de mari. Așa s-au întîmplat lucrurile și cu eroul nostru care, „atacînd cu curaj" un viraj, a avut nu numai nesansa să se răstoarne, dar pe deasupra să nimerească într-o prisacă, tulburînd tihna harnicelor insecte. Rănile cu care s-a ales șoferul n-au fost prea grave în comparație cu „lecția" pe care i-au administrat-o albinele, a căror activitate a fost întreruptă atît de inoportun de mașina care, întorcîndu-se cu roțile în sus, a răsturnat și o bună parte din stupi.

Înțepat zdravăn de albine, șoferul a fost transportat la spital, aflîndu-se acum, după un tratament forte, în afară de orice pericol.

O lecție bună pe care Alexandru Birsu nu o va uita curînd !

Colonel VICTOR BEDA ■

TARA DE PIATRĂ '76

ORAȘUL URCĂ LA MOȚI, MOȚII COBOARĂ LA ORAȘ, PĂRINȚII MODELEAZĂ TULNICE, COPIII — TURBOREACTOARE

Iarna trecută, într-o bună dimineață, cînd învățătoarea din satul Ghețar, Elena Hristea, a deschis fereastra, s-a trezit în fața unui zid alb : zăpada trecuse de streașină. Învățătoarea s-a dus totuși în clasă, la ora fixată, în ideea că dacă totuși un copil se va aventura prin imensitatea albă trebuie să găsească pe cineva în clasă.

Părea incredibil ca vreun pici să se avanturezze prin omătul înalt de 2 m, totuși incredibilul s-a produs : din depărtări au prins să se miște în zig-zag, atîrnate în neant, două minuscule puncte negre. Evident, nu puteau fi micuții, care s-ar fi pierdut cu totul în zăpadă. Punctele erau vîrfuri de căciulă : tații croiau drum, în ariergardă gîfîiau Marian Lazea din a IV-a și Corina Pasca din a II-a, care, în acea zi, au format efectivul total al școlii de opt ani din satul Ghețar, comuna Gîrda, județul Alba.

— Și ce lecție ați făcut cu ei ?

— Între altele, am citit „Iarna pe uliță". Copiii oftau ; tare le-ar fi plăcut să se dea și ei cu săniuța.

Cînd zăpada moale trece de streașină, nu de săniuță ai nevoie, ci de elicopter. Dar sînt bune și schiurile. În multe după-mese de iarnă elevilor li se dă drumul cu o oră mai devreme, pentru ca să poată ajunge acasă, cu schiurile, înainte de căderea nopții. În acest scop se sare din program ora de educație fizică. Dar dacă ne gîndim că pînă acasă micii schiori parcurg kilometri întregi, sus pe deal, jos pe deal, sus pe deal, jos pe deal, ajungem fără nici o dificultate la concluzia că aceasta tot educație fizică se cheamă — ba chiar la pătrat — și integritatea programului de învățămînt apare salvată.

De neînchipuit izolarea școlii din Ghețar. Adevărat, însăși prezența învățătorilor și a medicilor, a școlilor și a dispensarelor pînă în cele mai depărtate unghere ale Țării Moților este încărcată de semnificații pentru mutațiile survenite în ultimii ani. Orașul a urcat la moți... Dar înnoirile nu pot face abstracție de cadrul natural, de faptul că în această Țară de piatră — cum scria Geo Bogza — viața continuă să se depene sub zodia munților aspri cu crestele lor ascuțite în bătaia vîntului și că raporturile dintre om și munte rămîn și ele tot de cremene. Moții au casele lor atît de împrăștiate încît, dacă între o casă și alta nu-i decît un kilometru, stăpînii lor își spun vecini **dulci**, adică apropiați.

La Ghețar, unii elevi, de pildă Aurelia Matei din clasa a VIII-a, nu au văzut în viața lor un tren, alții au zărit doar de departe caleașca de foc, cînd au coborît în cîmpie cu părinții și ciuberele lor. Alții nu și-au format o imagine clară despre un bec, o stradă, un trotuar, o vitrină, care, pentru ei, reprezintă încă noțiuni abstracte.

Părinții modelează tulnice, copiii — turboreactoare.

— Cîte filme ați văzut în ultimul an, tovarășă Elena Hristea ?

— Două, pardon, unul. Cînd s-a dat al doilea am avut de spălat. Aci, în munte, nu avem nici electricitate, nici televizor, nici telefon, nici nimic. Pentru cinema, eu și copiii de la școală mergem la Gîrda, vara, că iarna, cînd cade zăpada, nu mai e chip.

— Și ce film ați văzut ?

— În decurs de un an, „O floare și doi grădinari".

— Încotro se îndreaptă copiii după ce termină cele zece clase — opt la Ghețar și restul la Gîrda ?

— Pleacă la oraș, la liceul mecanic din Petru Groza, la liceul electrotehnic din Cugir, la liceul de chimie din Baia Mare, la liceul forestier din Blaj. Cred că nici unul nu se va mai întoarce în satul lui. Doar în vacanță.

— Aceeași situație am întîlnit-o și în Arieșeni.

— Numai învățătorii rămîn — atît timp cît vor mai fi copii la școală. Profesorii cu facultate își fac stagiul și nu știu cum să fugă mai repede. Nici unul n-a stat aci trei ani. Sînt tineri, învățați cu moda, cu televiziunea, cu orașul. Cu noi e altceva. Soțul meu, directorul școlii din Ghețar, e din partea locului, cum să nu-i placă să lucreze printre moții lui ? În Albac îl cunosc toți. Întrebați de Severian Hristea al lui Hristea Tovi .

...Distanțele în Țara Moților nu se măsoară în kilometri. Ce înseamnă, bunăoară, 10 km ? O clipită în goana trenului, o glumă în goana autobuzului, o adiere de vînt în goana saretei. La Arieșeni aritmetica distanțelor este cu totul alta.

În această circumscripție sanitară se încrucișează 50 km de drum forestier, 16 km de drum național și nestiute drumuri de deal și de munte, pe care, toate, medicul trebuie să le bată cu piciorul, fiindcă de alt mijloc de transport nu dispune. Dumitru Bozdog are în grija lui șapte școli, trei cabane forestiere, cătune dispersate și căsuțe răzlețe. Azi ca și ieri, moțul și-a făcut casă tocmai pe deal, nu fiindcă e cam **„bolund"**, cam nebun adică, ci fiindcă „acolo își are locul". Marea schimbare constă, între altele, în faptul că azi, alături de moțul răzlet, își află locul și medicul.

Dumitru Bozdog :

— Taică-meu a fost cioban în Poiana Sibiului și treptele medicinei le-am urcat cu trudă. Mai întîi am fost asistent medical, abia după aceea am mers la facultate. Îmi iubesc profesiunea, nu mă tem de singurătate, de greutăți. Cît despre circumscripția mea, mi-ar trebui o săptămînă ca s-o parcurg cu piciorul. Pînă la Casa de Piatră sînt 26 km de drum forestier și 16 km pe potecă. Apoi la Hodobana peste deal, la școală, 6 km. Deci o zi întreagă pentru Casa de Piatră, să văd sugarii, elevii, gravidele. A doua zi, Cerbu și Cobleșu, 8 km pe jos, două școli ; a treia zi,

Bubești, 8 km ; a patra, Pătrăhăiteștí, 8 km.

Și nu uitați că acești kilometri, care nu par prea mulți pe hîrtie, nu sînt kilometri de bulevard, ci de urcuș și coborîș, vara ca și iarna. Și apoi, cînd spui, de pildă, 8 km pînă la satul cutare, lași de o parte faptul că acesta este la rîndul lui împrăștiat, o casă pe un deal, o casă pe altul, și în fiecare dintre ele se poate afla un copil, o femeie sau un bătrîn care trebuie vizitați de medic.

— La fel și în zilele următoare : o zi pentru Dealul Bajului, încă una pentru Șturu, Căpleștí, Pintești. Și așa s-au adunat șase zile, de dimineața pînă seara. Dar, conform dispozițiilor, trebuie să fiu prezent și la casa de nașteri, să dau consultații la dispensar, să țin ședințe cu personalul sanitar mediu pe probleme de igienă, boli transmisibile etc. Plus vizitarea gurilor forestiere, unde oricînd se pot întîmpla accidente. Odată a venit la mine la dispensar, fiindcă eu nu aveam cum să mă deplasez acolo, un muncitor forestier de la Vîrciorog căruia îi căzuse pe mînă un butuc de la funicular. Dublă fracturâ. Și omul a mers 7 km cu dubla fractură, afișiat de dureri care n-au cedat decît la morfină. Pe drum l-au însoțit patru tovarăși. Nu-l puteau ajuta cu nimic, au venit cu el doar așa, ca să nu se simtă singur.

Poate există dificultăți obiective pentru ca medicului din Arieșeni să i se procure un mijloc de transport, fie și o simplă șaretă. Oricum, nu e vorba de cine știe ce cheltuială. Cu atît mai mult cu cît investițiile cele mai mari au și fost făcute pentru sănătatea acestor moți despre care se spunea, cu doar trei, patru decenii în urmă, că, secătuiți de boală, sînt puși pe picior de egalitate cu restul lumii și intră în cercul civilizației nu numai prin felul lor de viață, ci și prin felul în care îi asaltează moartea. Azi la Arieșeni medicul nu duce lipsă de nimic, de la piramidon la medicamente scumpe, de import, la soluții macromoleculare, substituenți și aparate de perfuzie sigilate. Toate acestea semnifică, pe plan medical, o realizare de mari proporții pentru Țara de piatră.

— Și totuși ne poticnim la o șaretă — continuă Dumitru Bozdog. Alte dispensare mai apropiate de Cîmpeni, unde se află spitalul nostru — de pildă, Horia, Albac, Avram Iancu — posedă I.M.S.-uri, autosanitare, șarete, iar noi, la 42 km de oraș, nu avem nimic. Nu mă plîng de muncă, uneori se întîmplă să lucrez 24 de ore, chiar 48 de ore la rînd. Am făcut și preinfarct, dar tot nu m-am lăsat.

Fiul de cioban din Poiana Sibiului nu se laudă cu nimic. E un om aspru și dîrz, ca moții în mijlocul cărora trăiește. Într-un colț al cabinetului i-am zărit diploma : „Dumitru Bozdog : promoția 1973, Tîrgu Mureș. Media 10". Pur și simplu, ar vrea să facă mai mult. Simte că pentru moți nota 10 nu e destul !

...Tînăra învățătoare Lucreția Cloară este de fel din Bucerdea Vinoasă, Alba, iar liceul pedagogic l-a urmat la Abrud. Cînd, în drum spre Abrud, privea prin geamul autobuzului căsuțele moților cocoțate în deal, își spunea că nici oamenii, nici casele nu au de ce să se deosebească de microuniversul satului ei natal. Abia cînd și-a luat în primire primul post, a descoperit că, deși nu trecuse de fruntariile județului, a pășit într-o lume nouă.

Iată cum și-a luat în primire primul loc de muncă în Țara Moților : „Am urcat de la șosea pe la Dosul Plaiului ; aveam în față Munții Bihariei și Curcubita ; apoi am tăiat prin pădure, prin iarba dealului și, în sfîrșit, am ajuns în sat. Școala era instalată deasupra unui grajd. Într-o singură cameră, fiindcă în cealaltă locuia proprietarul, Avram Barteș. În cea de a doua se afla, așadar, școala, patru clase cu nouă copii. Sub noi fornăiau doi cai, iar prin podea, printre scînduri, strengarii puteau băga degetul. Cînd am văzut școala pentru prima oară am simțit că mi se taie picioarele. M-am așezat pe iarbă și mi-au dat lacrimile. Proprietara casei cosea finul. S-a apropiat de mine, m-a mîngîiat și mi-a spus „Domnișoară dragă, nu e de dumneata aici, ești tînără, firavă ; aici nu trebuie să vii pe jos, ci călare, așa cum făcea fosta învățătoare, Marta." Dar am rămas, cineva trebuie să-i învețe și pe copiii aceștia ! Abia după aceea am aflat că localul școlii, deasupra grajdului, nu fusese ales la întîmplare. Casa lui Avram Barteș era cea mai bună din sat."

Cînd noua învățătoare l-a întrebat pe elevul Ioan Stan din Plai care-i sînt vecinii, i-a răspuns doar atît : „Vetuța." Aît vecin în afară de această copilă, pur și simplu, nu cunoștea, atît de depărtate sînt gospodăriile una de alta. Au existat și situații ca aceasta. Tatăl, văduv, pleacă vara în munte cu „noua" femeie, din Poiana Vadului, și cei cinci copii ai ei. Copiii din prima căsătorie, de 8, 10 și 12 ani, rămîn în Plai. Nu aveau nici de unele. Obștea, profesorii, toți i-au ajutat. Directorul școlii l-a luat la el pe Emil, i-a cumpărat hăinuțe, Doina a locuit la secretarul de la consiliu, Zenovia a găsit adăpost la o femeie din vecini. De la consiliu a fost trimis un om în munte, la Călineasa, unde se afla tatăl, ca să-i spună de copii. Tatăl l-a ascultat și s-a mirat : „Doar le-am lăsat făină să-și facă pîine !" Apoi s-a întors în Plai, și-a luat copiii și i-a dus cu el în Călineasa.

Firește, este vorba aci de un caz extrem, caracteristic pentru așezări izolate — la care ne-am referit în exclusivitate pînă acum — care nu oglindește întreaga complexitate actuală a vieții din Țara Moților — dar el ilustrează, totuși, o anumită mentalitate, o anumită izolare care nu e numai geografică, dăinuie și în concepții, și ele aflate sub zodia munților aspri cu crestele lor ascuțite în bătaia vîntului.

În centrele de comună, la șosea, noul izbucnește, firesc, la tot pasul. Dacă pentru Ioan Stan universul uman din afara familiei se reduce la Vetuța — iar cînd vede un străin se ascunde după tufe — preșcolarii de la grădinița din Girda o întreabă pe educatoare dacă și avioanele au volan, ca „Dacia" parcată în fața consiliului, se inițiază în mecanismul mașinilor de spălat, modelează tuinice și turboreactoare în miniatură, simțindu-se contemporani cu viitorul.

Pentru Ioan Stan din Plai, Aurelia Matei din Ghețar și atîția alții, o așezare modestă ca Girda îmbracă virtuțile unei metropole moderne, cu viață clocotitoare, mașini de spălat și vitrine luminiscente. Ce se va întîmpla mîine cu acești copii ? Vor pleca și ei la liceul mecanic din Petru Groza, la liceul electrotehnic din Cugir, la școli din Baia Mare, Blaj, București, vor urca treptele institutelor și universităților. Migrația spre oraș, magia tehnicii, a noilor meserii și profesiuni reprezintă și pentru moți o condiție a progresului. Dar o migrație dusă la exces ar implica transformări structurale — peste un deceniu sau două — care nu ar avea doar efecte favorabile. Adevărat, exploatările forestiere, minele, ele nu se mută la oraș și vor continua să-i lege pe acești oameni de pămîntul lor, dar, fatalmente nu vor putea oferi de lucru decît unui număr limitat de oameni. Ar trebui găsite soluții și pentru gospodăriile răzlețe, bătute de vînturi. În locurile unde ele vor dispărea, Țara Moților va fi o țară fără moți !

Nimeni nu propune conservarea aritmetică a tuturor cătunelor, a tuturor căsuțelor izolate, permanentizarea unor tehnici de producție arhaice, a unei agriculturi închistate în trecut. Dar pare posibilă frînarea unei eventuale depopulări prin valorificarea complexă a acestei zone montane, prin îmbinarea unei agriculturi modernizate cu producția meșteșugărească la domiciliu, și ea modernizată, precum și cu unele servicii turistice — care nu presupun nicidecum construirea de hoteluri costisitoare sau de cabane cu mititei și bere Radeberger. Acționarea pe linia celor preconizate în cele două articole anterioare, publicate sub titlul „Carpați 2000" — evident luîndu-se în considerare specificul, posibilitățile locale — ar oferi, credem, o alternativă rezonabilă. În prezent, situația din așezările mai depărtate pare să fie aceea pe care, acum cîteva zile, moș Petru Avram ne-o rezuma astfel în fața gospodăriei sale din Arieșeni :

— Toată lumea la meserie, toată lumea domn, cu sapa nimeni nu mai dă !

— Și baba unde e ?

— La munte cu vitele.

LIONEL NIȚESCU ■

DIALOGURI IMPOSIBILE

Janes

L-am cunoscut pe Janes într-o împrejurare cu început hazliu. De pe geamul de la bucătărie al unei familii locuind la parterul blocului, a dispărut, în timp ce era pus la răcit, un imens drob de miel. O jumătate de oră după consumarea evenimentului știa tot blocul, iar în fața lui se adunase un mic grup de curioși care căscau gura la perorațiile înflăcărate ale gospodinei păgubașe, oratoare pitorească de factura Hyde Park-Popa Nan. „Să-mi facă mie una ca asta, să-mi fure frumusețea de drob, cu farfurie cu tot ! Abia de-l pusesem cu cinci minute înainte pe geam și a dispărut ! Cine putea să facă una ca asta ? Cine ?" Din rîndul spectatorilor a țîșnit o idee. „Treaba asta numai Janes putea s-o facă ! Copilul ăsta a speriat lumea !" De la idee la faptă a fost puțin. Un grup expeditionar ad-hoc de gospodine revoltate, în frunte cu cea mai revoltată dintre ele, păgubașa drobului de miel, a intrat în curtea școlii de vizavi, scotocind toate tufișurile în căutarea vinovatului. Gînd inspirat, Janes se afla într-un tufiș, împreună cu corpul delict, cu drobul de miel, sau mai bine zis cu urmele lui, peste care micul hoț tocmai își trecea limba plescăind de plăcere. Încolțit ca o fiară, băiatul a dat să fugă, dar mîinile a trei amazoane cu basmale pe cap l-au înșfăcat cu strășnicie, spulberînd orice speranță de scăpare. A urmat o judecată scurtă.

— Mă nenorocitule, mă, de ce ești tu al dracu', mă', c-ai speriat tot cartieru', mă, păcătosule, ce vrei să facem noi cu tine, mă ?

— ...(Nici un răspuns, în afara lacrimilor lui Janes care a început să-și șteargă ochii și nasul cu dosul mîinii).

— De ce ai furat drobul de miel ?

— Am crezut că-i o prăjitură...

— Și de ce l-ai mîncat ?

— Mi-era foame...

— Tu n-ai, mă, mîncare acasă ?

— N-am.

— Cum n-ai mă, derbedeule, nu-ți dă maică-ta, taică-tu să mănînci, pe cine prostești tu ?

— Mama e bolnavă și tata a căzut luni de pe o casă, că era coșar...

— Și ce face tat-tu acum ?

— A murit.

— ...

De atunci l-am revăzut pe Janes de două ori. O dată a trecut pe lîngă mine ca un glonț, alergînd de mama focului cu un cîine mărîcel în brațe și m-am lămurit despre ce este vorba cînd am văzut la colțul străzii apărînd duba hingherilor, iar a doua oară l-am întîlnit într-o dimineață, pe la ora cinci și jumătate, mă duceam la gară iar dumnealui se întorcea de la piață. Era încărcat cu două plase pline cu sticle cu lapte. Zărindu-mi privirea mirată, s-o fi gîndit că e cazul să-mi explice ce-i cu el.

— Știți, atunci m-au iertat doamnele. Și acum eu fac aprovizionarea la tot blocul.

MARIUS POPESCU ■

Litoralul — un grandios spectacol al culorilor proaspete

Referindu-se la litoral, prospectele noastre publicitare, pline de imaginație, cum ne-au obișnuit, informează atrăgător cam așa : „Mamaia, celebră pentru plaja sa imensă, Eforie Nord și Sud cunoscute stațiuni balneare, Constanța, cel mai mare port al României, oraș plin de numeroase vestigii antice și numeroase obiective turistice, constelația noilor stațiuni — Neptun, Venus, Jupiter, Saturn — moderne, cochete, confortabile". Noi înșine, după puteri, ne extaziem în fața numeroaselor forme grațioase și pline de gust ale hotelurilor sau modernelor construcții de pe malul Mării Negre, concluzionînd constant : splendid, extraordinar. Și trebuie să recunoaștem că atunci cînd vorbim despre litoralul nostru cel de toate verile și nu numai, a devenit un loc comun să metaforizăm asupra fanteziei arhitecților, asupra spectaculosului pe verticală din sticlă și beton, asupra a tot ceea ce este mai modern în materie de turism internațional. Într-adevăr nimic nu este exagerat în risipa de superlative și figuri de stil privind schimbarea la față a țărmului dobrogean. Numai că, paradoxal, aprecierile îl nedreptățesc. Prin omisiune. Pentru că litoralul românesc nu este doar un triumf al arhitecturii sau o „oază de sănătate" ci, cu riscul de a cădea și noi în păcatul formulărilor banale, o imensă grădină. Un grandios spectacol al culorilor proaspete. Faptul nu este neobișnuit, veți spune, pentru o țară unde verdele constituie una dintre bogățiile naturale cu care a fost din abundență înzestrată. Foarte adevărat. Însă, pentru țărmul românesc acest regal de verdeață, această victorie a omului dedicată frumosului constituie de fapt cealaltă latură a renașterii litoralului, făcînd din el, cum spunea cineva, un pămînt al făgăduinței. Pentru că de la „ierburile stepei" ce păreau „fosforescente, pline de o uimitoare lumină roză" și mirosind „delicat și umed", cum copleșit de admirație le descria marele geograf George Vâlsan, cu cincizeci de ani în urmă, și pînă la magnoliile care înfloresc azi cu o dezinvoltură ce ar putea atesta tradiția, de la fosta pădure Comorova (singura din aceste locuri) și pînă la încîntătoarea pădure-parc de la Neptun-Olimp, consecință a peisagisticii moderne, totul este biruință. „Orașul, îmi mărturisea prim-vicepreședintele Consiliului popular al municipiului Constanța, Ilie Georgescu, nu este numai al vizitatorilor, ci și al nostru, cei care trăim aici, și de fapt nu numai al nostru, cei de azi, ci și al celor de mîine. Pentru că orice așezare, ca să poată răzbate în timp, pe lîngă foarte multe lucruri, are nevoie de natură. Într-un secol în care poluarea a devenit o problemă mondială, antidotul nu poate fi decît această mînă de ajutor întinsă naturii, de fapt întinsă nouă înșine". Dacă n-am fi atît de preocupați în plimbările noastre, dacă n-am fi încredințați că totul trebuie să arate astfel, sau dacă n-am crede că totul a fost așa dintotdeauna, ne-am întreba, poate, cum au ajuns palmierii, moliziii argintii sau magnoliile pe aleile din jurul complexului Raluca, din stațiunea Venus. Prin ce minune bradul, duglasul verde și laricele au părăsit colinele înalte și liniștite și plini de o forță și o încăpățînare, pe care numai muntele le poate da, rezistă vînturilor aspre ale acestor tărîmuri? Muntele a venit la mare, parcurile publice ajung veritabile grădini botanice, iar încetul cu încetul, dar totuși nu prea încet, Constanța, de pildă, va ajunge orașul teilor, tot așa cum Brăila este al salcîmilor iar Brașovul al paltinului. Adică va avea un specific, o particularitate distinctă. Și ceea ce vedem azi pe bulevardul Lenin, sau pe bulevardul care duce spre Mamaia, tei de douăsprezece ani, nu este decît un început.

De la Mangalia și pînă la Năvodari, în limbajul exact al cifrelor, suprafața de spațiu verde (formulare cu totul inexpresivă, dar statisticile nu dispun de alta), amenajată de edilii și gospodarii litoralului, este de 900 de hectare dintre care 300 în Constanța, restul aparținînd stațiunilor turistice. Și tot conform statisticilor comparînd cifra de 900 de hectare pe suprafața normată pentru fiecare locuitor, rezultatul dezvăluie pentru constănțeni un deficit de spațiu verde de 50 de hectare. „Denotă de aici, afirmă inginerul Ștefan Mihail, coordonatorul problemelor de spații verzi, pe municipiu, preocuparea noastră de a îmbogăți decorul natural în primul rînd al stațiunilor. Evident, nu este vorba numai de plantațiile de arbori. Orașele și stațiunile nu vor avea numai tei sau nuci, aleile și parcurile nu vor rămîne „pradă" doar coniferelor. Litoralul va fi și o patrie a trandafirilor, a arbuștilor floriferi și a nenumărate alte specii de flori pe care nimeni nu le bănuia „capabile" să crească în condițiile climaterice specifice acestor locuri. Bineînțeles, v-ați convins și dumneavoastră și se conving în fiecare zi oaspeții noștri, amenajările au început mai demult, numai pentru sezonul actual am plantat peste 30 000 de trandafiri și în jur de un milion de flori din diferite specii cum ar fi lalele pitice, cane, salvii, glicine și altele. Noutatea sau noutățile, dacă vreți, țin în cea mai mare parte de estetic, de peisagistică. Vom renunța la stilul clasic, la mozaicurile de flori bazate pe ideea geometriilor simetrice, rigide care, la un moment dat, devin monotone, obositoare. Acest stil clasic și-a trăit epoca. Stilul modern presupune un joc de linii și de culori care să sugereze mai mult și să nu obosească privirea. Nicăieri în țară nu s-a realizat așa ceva. În sezonul viitor litoralul oferindu-le oaspeților săi o primă imagine a peisagisticii moderne. Succesele noastre ? Variațiile de forme din parcul gării, în Constanța, sau cele din Neptun, variațiile de culori remarcate pe șoseaua de acces spre Neptun, unde combinațiile de specii florale încîntă de fiecare dată pînă și pe un obișnuit al locurilor". Ce înseamnă pămînt al făgăduinței ? După performanțele celor care au schimbat fostul țărm arid al mării nu numai pentru ei, nu numai pentru noi, nu doar pentru azi, un pămînt al făgăduinței au devenit și nisipurile marine foarte sărace unde azi găsești umbră, un pămînt unde nimeni nu îndrăznea să creadă că s-ar putea amenaja vreodată o grădină botanică cu variate specii de la noi și de aiurea, un pămînt care poate rodi trumos. Și cînd mă gîndeam la toate acestea, mi se părea că lipsa unei meserii cum este aceea de peisagist, invocată de gazde, este doar un simplu moft (în realitate nu este cîtuși de puțin un moft) atîta timp cît există un primar care iubește florile, avînd parcă și un nume predestinat, Gheorghe Trandafir, atîta timp cît un proiectant principal la Institutul județean de proiectări, Veronica Chiriacescu, om de fantezie și cu evident „har floricol", pregătește totul pentru noi, pentru cei-lalți. Iată cum litoralul românesc iese din tipare, din neinspiratele și incompletele formulări „publiuristice" sau din inerția unor metafore leneșe, obligîndu-ne să-l vedem altfel, la adevăratele sale dimensiuni estetice.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

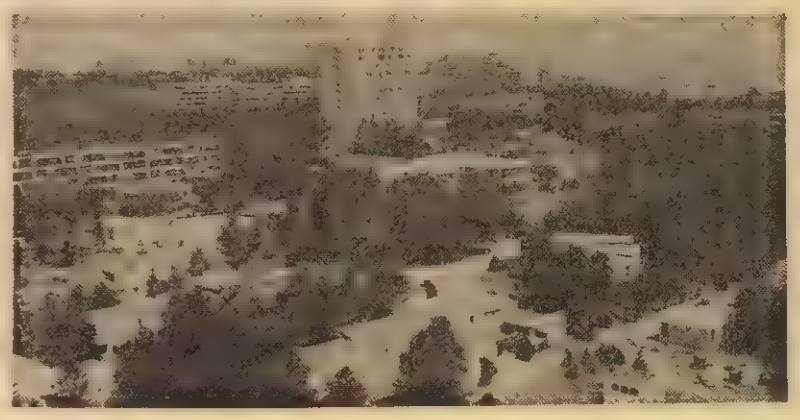

APELE VII

sau grădinile din nisipuri

În 1952, cînd s-a întemeiat cooperativa agricolă de producție din Apele Vii, județul Dolj, Viorel Popescu avea cinci ani. El, deci, abia se prepara, pe atunci, cu un mare frison al întregii lui ființe, pentru o eroică expediție, pentru o strania aventură, pentru cea dintîi mare, copleșitoare răscumpănire din viața lui de copil al satului : pășcutul gîștelor.

Viorel Popescu este astăzi inginer agronom. Viorel Popescu are 30 de ani și este președintele cooperativei agricole de producție din comuna Apele Vii, județul Dolj.

Străbatem împreună, în dimineața toridă de august, ca să tăiem mai de-a dreptul spre tarlalele de porumb, pădurea satului. Pădure bătrînă, deasă, compactă, stejari și saleimi înfipți cu vîrfurile stufoase în cer, trunchiuri masive și grele înconjurate și înecate de lăstărișuri frematătoare, labirint de tăceri și de umbre din care, o clipă, ți se pare că n-o să mai poți ieși. Îți urmezi pe tînărul călăuz (înalt, subțiratic, arsă sportivă, negru de soare pînă-n albul copilăros al ochilor), care păsește sigur spre o cărare știută. Îl descoperă firul, se prinde de el, atinge cărarea știută, cărare veche, cu obiceiul gol al unei alte vîrste. Cel ce păsește în fața mea, cu capul în jos, răsfrînt în roua rece a frunzelor sau în apele vii ale amintirii, este un altul, un necunoscut, este de fapt copilul de demult, dar pe senzațiile proaspete ale cărții, urmărite prin ani, îți poți pune temei, dîndu-le chiar tărie de document.

Ce s-a schimbat, pe aici, din 1952 și pînă astăzi ?

A trecut peste Apele Vii, ca peste toate satele românești, nu un număr de ani, ci o epocă. O epocă palpitantă, frenetică, frămîntată, dramatică, un roman încă nescris, în care personaje, conflicte, evenimente s-au ciocnit, s-au înlănțuit, s-au întretăiat, s-au aglomerat și s-au adunat în creșteri pline de tensiune, în etape de bornă sau de răspîntie ce-au modificat, de la an la an, uneori de la un anotimp la altul, relațiile din întregul tablou. S-au schimbat munca, rostul ei, s-au schimbat oamenii, vechile lor, s-au schimbat satul, cadrul său, s-au schimbat, fapt unic, paradoxal în geografia fizică a țării, chiar și pămîntul Apelor Vii, chiar și apele din acest pămînt.

Începem cercetarea vieții satului, a istoriei sale contemporane, plecînd de la acest însolit detaliu. Cînd Viorel Popescu avea cinci ani, apa, în Apele Vii, era rară și scumpă. Pînza freatică și răcoroasă se afla la mari adîncimi, oamenii, ca s-o afle, săpau puțuri pînă la 30—40 de metri în măruntaiele scoarței. Sursa de apă a Craiovei (Apele Vii sînt la 25 km de Craiova) se află pe-aici, prin această zonă, or sub prin conductele lui „sugea", zic oamenii, apa, apa scădea, fugea, se pitea în adîncuri. Acum, setea Craiovei se adapă din Munții Gorjului. Poate că din această pricină, zic oamenii, poate din altele (specialiștii cziță să se pună mîna, problema, ni se spune, „e încă în studiu"), Apele Vii încep să se umple de apă. Apa umflă pămîntul că pe-un burete, pînza freatică a ajuns la 3—4 metri, izbește o dată și cîteva cu țîrnăcopul și fîntîna e gata. Apele Vii plutesc pe apă, ca o corabie cu odroanele smulse, apa crește... Cît va mai crește ?

Sec, fără apă, aflat chiar la hotarul care desparte cernoziomul oltean (zona nordică) de nisipurile din sud (faimoasa „Sahară oltenă", teritoriul vreo 200 000 de hectare de nisip zburător), satul, pînă nu prea demult, se oferea privirilor călătorului ca un colț de Siție sau de Corsică. „Pe aici-zic satului nu se află nici un fir de iarbă, ar plouă — dimpotrivă — după cădere. Iși face norocul firișoarele de nisip", scria, prin anii '30, un cercetător al Arhipelor monografice ale Institutului social român, fapt care, adăuga același, avea și partea lui bună. Satul fiind „înșirit cu desăvîrșire de noroiul ce îngreunează în comunele vecine circulația". Noroi nu-l nici astăzi, satul, în ultimii ani, a fost asfaltat, circulă prin el ca-ntr-un oraș, în schimb vegetația irumpe de pretutindeni, abundentă, luxuriantă, rigolele străzilor sînt covoare undulțoare de iarbă tinără, case — tapițerii florale, curțile — peluze multicolore. Iarba și florile stau cu rădăcinile-n apă, apa e chiar sub coasa solului, apa, astăzi, la Apele Vii, hrănește acest miracol de vegetație care transformă satul într-un gigantic parc.

Apele Vii... Ce nume frumos, ce nume de poveste !, îi spun președintelui, dar de unde oare acest nume într-un sat din hotarul nisipurilor, într-un sat în care apele se pitiseră-n adînc ca șerpii ? Numele, zice el, ar veni, după unii, de la multimea de lacuri (vreo 13) aflătoare în partea de nord a satului, acoperind cu ape și stufărișuri o suprafață de peste 150 de hectare. După alții, numele ar veni de la bogăția podgorîilor (C.A.P.-ul, de pildă, are 150 hectare de „viță modernizată", nobilă, întinsă pe spaliere de beton, iolurile cooperatorilor sînt și ele, de regulă, vii: vița-de-vie se împletește în bolți peste toate curțile, ca niște tunele de umbră, nelăsînd cerului decît dungi subțiri). Apele Vii, ce nume frumos, ce nume tulburător, ce nume intim. Intim ca o cană de lut cu apă rece, lurnată pe mîini și pe față sub arșița acestui august. Tulburător ca un pămînt al vrajei, din care un țîrnăcop de diamant ar face să sară aschii lichide de ametiste și de safire. Apele Vii, numele acesta îți ia ochii, îți ametește pînă la beție (o beție cu ape vii !) fantezia, te face să lunecî pe niște unde de vis pînă în fundul pămîntului, te face să te întrebi ce-o fi având în sipetul său în taina lui pămîntul acesta al Apelor Vii. Pămîntul Apelor Vii, seria cercetătorul-sociolog citat mai sus, „a uitat ce are", numeni, cu alte cuvinte, nu mai tinea minte de cînd el își pierduse tinerea lui de minte. Pămîntul Apelor Vii nu mai avea decît numele.

Și totuși, numele e totul... Numele cu magetismul lui tulburător. Am înțeles aceasta în prima noapte a vizitei mele cînd m-a prins luna plină între dealurile cu vii de la Apele Vii, între oglinzile celor 13 lacuri, între cernozioamele întinerate din mazăcoapte și nisipurile care schipeau fosforescent spre miazăzi, cînd pămîntul, de fapt sarcofagul de diamant în care se află cuvîntul acesta — Apele Vii — se logodea cu muntii Lunei.

Și mi-am spus atunci că Apele Vii au virsta Lunei.

De fapt, coborînd în geografia reală, va trebui să notăm că satul acesta e foarte tînăr. Prima atestare asupra lui se află într-un hrisov din 1680. Obștea se sfătuia frățește în tot ceea ce-i privea pe toți și satul, cu oamenii lui, arăta frumos, fiindcă sufletul lui era frumos, fiindcă oamenii lui erau mulțumiți. Satul se mulțumea cu ce avea, cu pămînturile pe care le cuprinsese între nisipuri, păduri și lacuri, știa ce puteau ele să-i dea. Nu jinduia mai mult nici era mulțumit că trăiește, că n-are boeri, că duce n-o duce chiar boiereste, n-o duce totusi nici prea calic, că face grîu (prin anii '30, cam 8—900 kg la hectar), că face porumb (cam 5-600 kg la hectar), că vița-de-vie prinde, că pădurea, da lemn pentru pluguri, că bălțile-duce vestea că zona e soare, că noaptea e lună, că primăverile ploaie, că toamnele poli culege. Ce sfaturi puteai dori mai multi niste rumani" ?

Cooperativa agricolă de producție s-a născut fără prea mari frămîntări sau drame. (Ele aveau să vină mai tirziu !) Oamenii, auzind de cooperativizarea pămîntului, deci și truda, în parte dreaptă, ei, oricum, trăiau între ei frățește, chibzuiau împreuna tot ce-i privea. Ce s-ar fi putut dori decît o mai bună și mai chivernisită gospodărire a lor ? Și sub speranța de a făptui și — de se poate — de a avea mai mult ? Și muncească de la începput împreună, ei își unească în toate puterile (nici bordeiele, primele lor bordeie, nu și le făcuseră de unul singur, grînzile ascestora, spun arheologii care le-au descoperit, sînt atît de groase și de grele încît, pentru a fi fost puse la locul lor, a trebuit, pentru fiecare, cel puțin șaptezeci bărbați vaimici) : ei deci, acum, treceau în și somn dintr-o istorie într-alta, fără să bănuiască frămîntările, marile frămîntări neimpăcări și nemulțumiri ce aveau să vină.

Toate cele trăite, știute, pipăite, măsurate, înrădăcinate în fapte de o incapătînare nedezmințită, devenite tradiție, sau istorie, așa-zi bevedă astăzi, sînt îndemînare, ori strimte. Prin noile ordini și ordonanțe ale muncii, Apele Vii au trecut de-a dreptul din era chibritului — suedez și a plugului cu cormană de lemn în era — electronicii, a tractorului (din 1961), a chimizării agricole (inclusiv cu ajutorul ecopcrturilor), a mecanizării intense și intensive (S.M.A.-ul de-acum, construcție de proporțiile și arhitectonica unei fabrici moderne, are, după cum ne informează directorul său, inginerul Marin Pavau, un „fond" de peste o sută de tractoare !), descumpănindu-se o întreagă istorie, descumpănindu-se și pămîntul, atacîndu-se tiparele înghețate ale naturii, clibrindu-se dinți de stînci străvechi și forme vegetale neoperate, atacîndu-se, implicit, starea de mulțumire cu „ce este", năzuindu-se mai mult. Omul de-aici e un orgolios al vetrei sale și-al faptei sale, ca unul ai cărui strămoși, ocupînd un pămînt pustiu și amanunchi, înnobilat și el imodnicit, el e, de asemenea, un receptiv, ca unul deprins să privească spre toate zările spre a afla un loc cît mai bun pentru întemeierile munciî și ale vieții sale. Drept care, confruntîndu-se cu noul, el nu s-a lăsat depășit, nici zăpăcit, nici invins, ci, dimpotrivă, a pătruns în cinul acestuia. În tagma lui, l-a ocupat nevoind să lase altcuiva dreptul de a fi stăpîn pe el, de a-l conduce. Prin aceasta a devenit un nemulțumit. A devenit un ros de nemulțumire, de acea mare și arzătoare nemulțumire creatoare din care se naște totul.

C.A.P.-ul Apelor Vii scoate, de cîțiva ani, recolte de orz de 3 500—4 000 de kg la hectar, recolte de grîu de 3 000—3 300 kg/ha, de porumb de 3 500—4 000. Viile s-au extins, s-au înnobilat, apa lacurilor dă nu numai pește, ci e pusă să ude, cu ajutorul motoarelor și al pompelor, grădina de zarzavat a obștii, obstea, pe lîngă culturile „clasice", a introdus în anii din urmă și plante noi, printre care tutunul (200 ha cu tutun, cu un venit la hectar de 20 000 lei), printre care fasolea și soia (alte 200 hectare, care, îerbicidate în primăvara aceasta, atrag prin prietenia lor, prosperi tăți întregi de gospodarii din satele vecine). Ei cultivă pașuni (au cultivat vreo 90 de hectare, flindcă satul, pe vremuri, n-avea izlaz, gospodarii păscindu-și vitele în pădure), ei cresc oi, cresc vaci, cresc albine, cresc păsări (au o hală industrială cu 50 000 de păsări).

În noaptea care m-a prins aici, între dealurile cu vii și oglinzile lacurilor, între cernoziom și nisipuri, sub luna gigantică a cîmpiei, am simțit, către zori, mișcarea păsărilor, zbaterea lor spre lumină, am simțit cum acrul devine greu de această mișcare, tumultuos și material, l-am simțit clocotind de aripi, ca niște surde vijîituri de rachete încingînd în ostroave și bălți o forfotă de cosmodrom lunar. Și mi-am spus din nou că Apele Vii au virsta Lunei. (Mi s-a mai spus că de cînd satul abundă în vegetație, nemaifiind un colț de Siție sau de Corsică, ci un mare parc, alte păsări, cele ale vadurilor (și dau întîlnire, aici, cu râsmille, odată ce primăvara, între-o anală și frenetică sărbătoare ce ține zile și nopți în șir, la o răscruce aeriană cît ocupă, întinsă pînă dincolo de zenit, E, desenînd în văzduh o altitudine mediă, împlinind parcă noua arhitectură a satului, un grandios spectacol de nuntă, ce bună e primăvara, pe care vin să-l vadă oameni din multe locuri.)

Deci omul locului a devenit un nemulțumit, el vrea mai mult, el cere mai mult. Îi cere pămîntului, lui cere sieși. Ce terî a fost bun, azi nu mai merge. Ca și în sport (nu mare lucru ca pămîntul cea mai formidabilă competiție ?), cine rămine în urmă e bun rămas. Cine îmbătrînește, cine iese din rînd, cine-și pierde sufletul, merită dreptul, respectul vîrstei, respectul vechilor titluri și recorduri, dar în această mare, grea, vitală competiție cu pămîntul va fi preferat cel dinamic, cel iscusit, cel apt să-i tragă inaintea pe toți. În februarie, obștea cooperatorilor a ținut adunarea generală a noului cel vechi, mulțumit că „cît cuprinsese", nu s-a atins. Vreo 80 hectare sînt de „nisip producțiv" (pe ele, tenacitatea și știința de azi a localnicului s-au exersat cu vigoare, inițial experimental, cu metode care au căpătat ulterior extindere a practicii curente), dar mai sînt și vreo 200 de „nisip zburător", așa cum mai sînt, într-un alt hotar, cele 150 de hectare de stufăriuri și bălți, spații ale nevieții, ale neroditului, locuri pe care omul cel vechi le-a ignorat, locuri cee pe omul de azi îl supără, le resimte ca pe un soin în coasta satului și a vieții sale, ca pe un sfredel-sarpe purtat în sîn, răsucindu-i ambiția, incitîndu-i nemulțumirea.

Nisipurile și stufăriurile vor deveni cîmpie, vatră de sămînță, de puteri ale omului. Un mare sistem de irigații și desecări, unul din cele mai mari ale Olteniei, va corecta, peste puțină vreme, acest pămînt, lucrarea făcîndu-se, ni se spune, cu participarea nemijlocită a largă a oamenilor din Apele Vii. Ce va rezulta ? O mare crestere a recoltelor și, lîngă ea, o modificare substantială a geografiei și deci a microclimei, care se va îmblînzi, se va îndulci, va deveni și mai umană. Nu se va stirica un echilibru al naturii, ci abia se va crea. Cînd din nisipul mort, răscolit și învălmășit de vînt, va erupe spre cer vegetația, cerul Apelor Vii se va umple și mai intens de păsări. Cînd păsările își vor face de existență unui nou punct geografic, făcîndu-și-l loc de popas, înseamnă că natura l-a votat, i-a acceptat definitiv

Și oamenii Apelor Vii, acești vesnici nemulțumiți, nu se vor opri, desigur, aici.

Flîndcă dumnul lor, ca al tuturor satelor noastre, duce, cu tot mai largi deschideri de orizonturi, spre viitor.

ILIE PURCARU
Fotografii de VASILE MANECAN

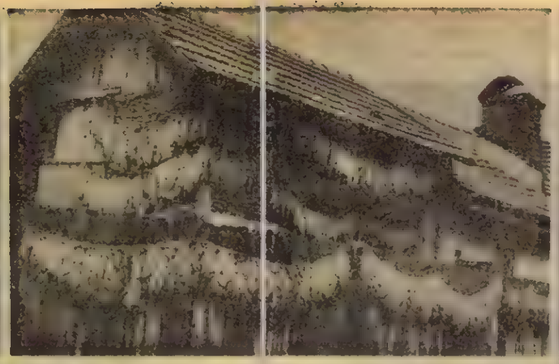

ANCHETĂ SOCIALĂ

Desființezi o armată ca să păstrezi generalul...

Aproape toți oamenii cu care am stat de vorbă ne-au atenționat că problema ar fi teribil de complicată, că ea există numeroase substraturi, că aparențele sînt înșelătoare și-așa mai departe. Nu spunem că nu așa stau lucrurile, dar am constatat că muncitoarele atelierului de pirogravură n-au manifestat o atît de ciudată circumspecție. Dimpotrivă, vorbind toate deodată, la început, apoi în mod organizat, susțin că nu este vorba doar de un conflict între Ion Cismarik, șeful secției de artizanat lemn din cadrul Cooperativei meșteșugărești „Arta populară bănățeană" din Timișoara, și Ion Țîrlui, colegul lor de atelier, ci, din punctul lor de vedere, este vorba de un conflict între Ion Cismarik și toți membrii atelierului de pirogravură. Acest conflict, spuneau dinsele, a fost, în baza unor documente, aplanat, dar, lucru pe care aveam să-l constat eu fiind perfect real, conflictul se continuă și se pare că va avea un sfîrșit contradictoriu din mai multe puncte de vedere.

Dintre zeci de momente asupra cărora ne-am oprit, după ce-am trecut prin tot felul de culoare, colloane și înfundături ale acestei probleme ce ne-a fost adusă la cunoștință printr-o scrisoare adresată redacției de către Ion Țîrlui, în numele colectivului secției de pirogravură, am ales scena ce-a avut loc în ziua de 5 ianuarie a acestui an.

În acea zi, care pentru foarte mulți dintre noi a fost, dacă bine ne-aducem aminte, prima zi de muncă din acest an și în care mai toți oamenii, neintîlnindu-se, și-au făcut cuvenitele urări de-nceput de an nou, Ion Cismarik a ținut să-și ingroape subalternele, adică muncitoarele atelierului de pirogravură, într-un maldăr de insulte și injurături pe care multe nu ne permite să le reproducem. Menționăm că numitul Ion Cismarik nu se afla la prima sa ieșire de acest gen, numeroși muncitori au fost injurați și bătuți de Cismarik (una dintre muncitoarele de la pirogravură a fost tîrîtă literalmente de păr și s-a mărturat atelierul cu sînge), ultimele sale două isprăvi, după acea zi de 5 ianuarie, fiind lovirea muncitoarei Viorica Jurcan și a tînărului Mircea Doroiman care, între timp, ca multi alții, a și părăsit cooperativa. Mai pot fi amintiți în acest sens încă vreo cinci sau șase oameni care, în urma tratamentelor aplicate de către Cismarik s-au văzut obligați să părăsească secția. Același mod de comportare al lui Cismarik a determinat conducerea cooperativei să-l sancționeze cu numeroase avertismente. După cîte se vede, ele au fost inutile. Dar să mă reintorc la acea zi de 5 ianuarie. Revoltate și indignate de comportarea șefului de secție, muncitoarele s-au adresat conducerii cooperativei. Acesta, considerînd că este vorba de o altă faptă a mai vechiului conflict dintre Cismarik și Țîrlui, nu la nici o măsură. Se cuvine să menționăm că, în legătură cu acest mai vechi conflict, conducerea cooperativei a luat, după cele intîmplate în 5 ianuarie, și în urma unor referate ulterioare, o hotărîre, dîndu-i-se cistig de cauză lui Cismarik. Neprimind nici un răspuns din partea cooperativei, muncitoarele s-au adresat forului ierarhic superior, adică Uniunii județene a cooperativelor meșteșugărești. Aflînd că a fost înaintat un memoriu și către U.J.C.M.-Timiș, conducerea cooperativei, prin persoana vicepreședintei Barbara Baciu Radu, a dat curs memoriului primit și a analizat (acesta este un fel de a spune) situația. De ce minimalizăm în paranteză analiza efectuată ? Pentru că tovarășa Barbara Baciu Radu nu numai că a fost de acord, ca și în alte dăți, cu comportarea lui Cismarik, dar le-a anunțat pe muncitoarele atelierului că vor fi sancționate, lucru care s-a și intîmplat. În această situație, simțindu-se nedreptățite, dar mai ales amenințate, muncitoarele s-au adresat și Comitetului municipal de partid. S-a hotărît efectuarea unei anchete și s-a, stabilit că reclamația atelierului de pirogravură este întemeiată, motiv pentru care sancțiunea redactată împotriva muncitoarelor a fost anulată, iar Cismarik a fost admonestat cu un nou avertisment pe linie de producție, primind pe linie de partid un al doilea vot de blam. Se părea că tot conflictul a fost, cum spuneam, aplanat, dar muncitoarele atelierului constată zi de zi că, fiind aduse în discuție tot felul de argumente, uncle reale, altele interpretate, conflictul a continuat, colegul lor Ion Tîrlui transformîndu-se într-un fel de tap ispășitor pentru tot ceea ce s-a întîmplat. Cea mai nedreaptă dintre decizii, spuneau ele, ar fi aceea prin care Țîrlui a fost transferat disciplinar cu munca la domiciliu. Că măsura are un caracter disciplinar, nu există nici un dubiu, și că s-a încălcat astfel regulamentul și statutul cooperatorilor, unde scrie că un cooperator nu poate fi mutat disciplinar cu munca la domiciliu, este iar foarte clar. Și mai ciudată pare, și chiar este, privită în lumina regulamentului, punerea în discuția adunării generale pe secție a lui Țîrlui pentru a fi exclus din rîndul cooperatorilor, fără ca Țîrlui să fi fost anunțat cu cinci zile înainte, și fără ca Țîrlui să participe la acea adunare. Împotriva interiei conduceri cooperative care voia neapărat să-l evcludă pe Țîrlui, considerînd că rezolvă astfel conflictul dintre pirogravori și Cismarik, muncitorii secției n-au votat suprema sancțiune. Am fost asigurați că dacă mutarea cu munca la domiciliu a lui Țîrlui ar fi fost pusă în discuția muncitorilor din atelier, ea n-ar fi fost acceptată. Am insistat asupra acestei mutări cu munca la domiciliu pentru că exista intenția, alît din partea tovarășei Radu cît și a vicepreședintelui U.J.C.M., tovarășul Iosif Kuhn, ca tot atelierul să fie mutat, din aceleași motive disciplinare, cu munca la domiciliu ! În esență, cu alte cuvinte, aceasta este rezolvarea acelui conflict din 5 ianuarie, adică, preluînd ideea tovarășului Kuhn, conforme cărela a pleca Cismarik însemnă dispariția sau moartea secției, se preconizează desființarea armatei și menținerea generalului, cînd, în lumina adevărului, ar fi trebuit să se procedeze de multă vreme exact invers, Cismarik neflind omul care să întrunească nici pe departe calitățile unui șef de secție.

Se cuvine să se facă o adevărată lumină în acest labirint al ambițiilor deșarte și-al protecției nejustificate.

VICTOR NIȚA

SĂ NE ÎNTOARCEM DIN CÎND ÎN CÎND LA SARMIZEGETUSA!

Într-un ținut de legendă e bine să pătrunzi cu pasul, fără grabă și mai ales cu ochii larg deschiși. Munții Orăștiei reprezintă un astfel de spațiu încărcat de semnificații profunde, un ținut de istorie concretă la tot pasul. Oriunde calci aproape, pămîntul mustește de istorie, fiecare pisc, terasă sau cetate povestind cît o carte de istorie — trebuie doar să știi să asculți graiul monumentelor lăsate peste milenii de strămoși, ca un nesecat izvor de cunoaștere a cărui „apă" curge încă prin memoria noastră. Valea rîului Grădiște, pe care-l urcăm înspre izvoare, are în ea un fabulos care e departe de a se limita la pitoresc — este drumul pe care dacii l-au apărat cu strășnicie, construind cetăți de apărare, precum cea de la Costești, apoi Blidaru, Bănița, Piatra Roșie, pe lîngă care trecem mai mult simțindu-le prezența, intuindu-le locul și rolul strategic de odinioară. Valea se închide și se strînge ca într-un clește, de jur împrejur dominîndu-ne întunecate profiluri de dealuri cu pante extrem de abrupte, înecate de vegetație, amenințătoare. Ceea ce s-a numit centrul satului dac se întinde pe o zonă de circa 1 800 de km pătrați, cuprinsă între culoarul Mureșului mijlociu, Valea Streiului, Pîrîul Bănița, rîul Jiu, rîul cel mic al Cugirului și culmea muntoasă numită Vîrful lui Pătru. Este un spațiu așezat aproape 70 la sută în peisaj de munte, acoperit în proporție de 90 la sută de păduri seculare. Un teritoriu mai restrîns — aproximativ 150 km pătrați — a fost declarat încă din 1955 rezervație arheologică, un drept cîștigat în urma tot mai numeroaselor descoperiri, care atestau cu limpezime și vigoare etnogeneza poporului român. Așa se face că aici nu există om al locului care să nu fi participat într-un fel sau altul la cercetări — fie cu un sfat, cu o părere asupra locurilor unde, cunoscînd cine știe ce legendă, ar fi fost bine de săpat, fie punînd chiar umărul la lucrări, adică mîinile pe lopată — cu alte cuvinte prea puțini, poate doar copiii, nu i-au cunoscut personal pe cercetători și nu au „furat" cîte ceva din cunoștințele lor.

Țară de legendă, peste care s-au născut și au murit douăzeci de generații de arbori, ieșiți la lumină spre a ne bucura ochii și mîndria.

La Costești, de exemplu, sat de păstori pînă acum cîteva decenii, aparținător de comuna Orăștioara de Sus, am cunoscut oameni ale căror cunoștințe de istorie, de istoria specifică locului în care trăiesc, ne-au uimit, ba chiar umilit aproape. Primarul comunei, Vasile Pantiloiu, apoi Viorel Manolescu, directorul școlii generale, și chiar Toma Metzner, responsabilul cabanei turistice din apropiere, alături de Octavian Bogdan, directorul Casei de cultură a sindicatelor din Deva, și arhitectul Liviu Oros, de la Institutul de proiectări al județului Hunedoara, un fel de specialist în sistematizarea comunelor din perimetrul spațiului dacic — ne-au fost ghizi și îndrumători prețioși pe potecile pe care am urcat... spre istorie. Cu atîția ghizi prin preajmă, pentru că nu trebuie să-l uităm nici pe Mihai Alionescu, șeful sectorului de exploatare forestieră, nu e de mirare că am ascultat o mulțime de lucruri interesante, demne de a fi notate aici.

Primarul Vasile Pantiloiu, un primar care este totodată profesor de română la școala generală, vorbește cu mîndrie atît despre locurile legendare pe care călcăm, și pe care le cunoaște pe dinafară, pentru că e născut în Costești, cît și despre comuna pe care o conduce, satul de păstori de acum cîteva decenii, astăzi o comună cu putere economică reală și cu trai îmbelșugat pentru locuitorii săi. „Să fi fost, cred, cel mult două-trei case acoperite cu țiglă, în afară de școală și biserică, acum vreo 30 de ani — ne spune. În 1944 numai preotul avea aparat de radio, azi sînt peste 200 de abonamente la radio și vreo 50 la televizor, apoi și mașini de spălat, și aragaz cu butelie, ca să nu mai vorbim de acoperișurile de țiglă — pentru că și casele sînt majoritatea noi, cu fundații din beton, case de cărămidă, unele chiar cu parter și etaj. La Costești, de exemplu, din cele 700 de suflete, aproape 300 sînt navetiști la întreprinderile din Orăștie, iar retribuția lor nu e numai bună, e chiar excelentă, pentru că se cam știe că județul Hunedoara are o medie de retribuție pe cap de locuitor printre cele mai ridicate din țară. Mai sînt și o serie de contracte — de carne, lînă, lapte — ca și întreprinderea forestieră, aparținătoare de industria locală. Vreau adică să spun, dacă vreți să notați, că după părerea mea urmașii dacilor de aici trăiesc bine! Știu că ar dori să vină toți românii să vadă cu ochii lor unde sînt strămoșii lor, să vadă și să admire — să vină dar cu o condiție: să nu degradeze! Au fost mulți care au venit și au luat ba cîte un ciob, ba un colț de piatră, alții căutau aur sau pietre prețioase, alții pur și simplu dădeau drumul pietrelor la vale, să vadă cum se rostogolesc pe pantă! Cred că avem aici un tezaur pe care ar trebui să-l păzim ca pe ochii din cap, nu să-l distrugem, sau să-l lăsăm pradă ploilor și vîntului, ceea ce cam același lucru înseamnă. Țin minte că bătrînul profesor Constantin Daicoviciu tare nemulțumit era cînd venea în vara anului următor la săpături și vedea că nu mai sînt toate pietrele exact așa cum le-a lăsat el. Și zicea că poate mai bine nici nu le-ar mai fi dezgolit, că sub pămînt erau mult mai bine apărate, protejate de oricine și orice. Avea dreptate, și-am să vă spun și de ce: chiar și azi, cred că jumătate din pietrele de tocilă din Costești sînt luate de la sanctuarul de la cetatea cu același nume! Apoi, casa primarului din Boșorod, îmi spunea cineva, are temelia făcută pe jumătate din pietrele de la cetatea dacică de la Piatra Roșie..."

Viorel Manolescu este un director de școală care abia a împlinit vîrsta de 30 de ani! E licențiat în istorie și arheologie, deși, cum spune, „la arheologie nu există diplomă de luat în facultate, ea se dobîndește pe șantier, la săpat". A lucrat într-adevăr cu cercetători de renume, precum Ion Horațiu Crișan, Ștefan Fereczi, Hadrian Daicoviciu (este prea tînăr pentru a-l fi cunoscut pe „bătrîn"). Specialitatea sa se numește „istorie veche", iar lucrarea de diplomă și-a intitulat-o „Sisteme de fortificație la geto-daci". Se pregătește să-și dea doctoratul! A condus în 1969 expediția pionierească locală (echipajul „Sargedava"), care a efectuat drumul Sarmizegetusa Regia—Sarmizegetusa Ulpia Traiana, trecînd peste Munții Retezat. Cu această ocazie cei zece copii între 11 și 13 ani au descoperit o nouă cetate dacică, Luposaia, care era doar bănuită pînă în acel moment. Expediția a primit „Busola de aur" și marele premiu decernat de revista Cutezătorii. În 1970 echipajul condus de Viorel Manolescu a primit de asemenea un premiu pentru expediția din Munții Orăștiei, iar în 1972 profesorul Manolescu a alcătuit două echipaje, cu care a încercat să găsească drumul pe unde s-a infiltrat Cavaleria maură, condusă de generalul Lucius Quietus, în timpul celui de-al doilea război daco-roman. Pregătește și pentru vara aceasta o nouă expediție — dacă între timp nu o fi plecat cu copiii săi spre țara visurilor și legendelor. „Copiilor le spunem o mulțime de lucruri la școală, chit că o parte dintre ele le știu probabil dinainte. Le spunem mai cu seamă că alți copii din țara noastră învață lucrurile acestea numai din carte, în vreme ce ei le și văd și le simt prin preajmă — adică vreau să spun că așa le stimulăm sentimentul responsabilității istorice. Am vrea totodată să vină cît mai mulți copii, și chiar mai vîrstnici pe la noi, să vadă și să admire locurile, să vibreze în ei sentimente și simțiri de respect și gratitudine față de strămoși, de mîndrie națională. În fiecare an la Costești se organizează, de către Comitetul județean Hunedoara al U.T.C., festivalul denumit „Întîlnirea tineretului cu istoria", la care iau parte de fiecare dată peste 20 000 de tineri. Cînd trăia, bătrînul Daicoviciu venea întotdeauna și le vorbea tinerilor; azi același lucru îl face Hadrian Daicoviciu. De asemenea, se bucură de ceva renume tabăra pionierilor, organizată la Costești de vreo cîțiva ani, mai întîi prin cazare în autobuze dezafectate și deci transformate în autobuze dormitor, iar de anul acesta prin cazare în căsuțele, foarte confortabile dealtfel, care au fost date de curînd în folosință. Alte cîteva sute de copii deci intră în contact direct cu istoria, ei luînd parte activ la săpături, la lecții „pe viu", de cele mai multe ori, făcînd chiar istorie fără să-și dea seama. Și totuși, zic eu, sînt mult prea puțini... În general, și nu cred că o să mă contrazică cineva, există prea mulți oameni în țară care confundă încă Sarmizegetusa Regia, cea de lîngă Grădiștea Muncelului, de aici de lîngă noi, cuibul de vulturi cum i-a spus Herodot, adică adevărata „cetate de scaun" a dacilor, cu Sarmizegetusa Ulpia Traiana, orașul de reședință a stăpînirii romane de mai tîrziu, aflat pe șoseaua Hațeg — Caransebeș! Este poate și mai comod să te duci acolo — pentru că amfiteatrul, de exemplu, se află chiar lîngă șosea, dar confuzia este uriașă, strigătoare la cer chiar! Mai mult, am auzit că la concursul numit „Concursul emblemelor", la Deva, nici unul din cei prezenți nu a putut localiza cetățile dacice din Munții Orăștiei, lucru care, la drept vorbind, nici nu e așa de simplu, dar se poate învăța dacă îți dai interesul... Există fără îndoială la ora actuală o modă a mănăstirilor moldovene — ceea ce nu e în nici un caz rău, pentru că și vestigiile amintite fac parte din zestrea noastră de perenitate, de continuitate și bogăție istorică, dar oare n-ar trebui să se bucure cel puțin de un interes similar locurile acestea din leagănul istoriei poporului român?"

Toma Metzner, responsabilul cabanei turistice din Costești, este ca să zicem așa... unicul reprezentant al Oficiului național de turism prin aceste locuri. Cabana pe care o conduce, nu prea mare dar frumos îngrijită, poate fi considerată drept ultimul bastion al civilizației urbane pe drumul — mai mult ipotetic, veți vedea de ce — al turiștilor spre Sarmizegetusa. Dar mai sînt 21 de kilometri de la Costești pînă la cetatea lui Burebista și a lui Decebal, cale străbătută pe drumuri grele de munte, sau cu drezina muncitorilor forestieri care trece prin fața cabanei de cum răsare soarele... „De cele mai multe ori la noi vin oameni care au mașină proprie — ne spune responsabilul Metzner. Mănîncă și înnoptează aici, dar cînd află cît de greu ar putea ajunge pînă sus, la cetățile pe care ar dori desigur să le vadă, renunță aproape toți. După cum vedeți, șoseaua asfaltată se oprește aici, în fața cabanei — mai departe nu se poate ajunge decît cu greu, și mai ales fără mașină. N-am să-i uit niciodată pe cei doi turiști francezi care, sosind cu mașina, m-au întrebat unde se află drumul accesibil modernizat pînă la Grădiștea de munte, care figura pe harta ce-o aveau în față! S-au supărat pe mine cînd le-am spus că nici vorbă nu poate fi de un asemenea drum, și chiar nici n-au mai vrut să stea de vorbă — ei aveau harta, tipărită cred în străinătate, și credeau mai mult în ce vedeau că scrie acolo! Ba în hartă se specifica și existența unor cetăți în care a locuit Vlad Țepeș, zis Dracula, probabil pentru a se stimula interesul acela de gust mai mult decît îndoielnic al unei părți a publicului de cinema din alte țări, obișnuit cu filmele de groază și dornic de a se întreține o eroare istorică! Zona este însă de o frumusețe rară — și ar merita fără îndoială sprijinul organizațiilor de turism, pentru valorificarea dar și pentru protejarea acestor locuri în care își are înfipte rădăcinile poporul nostru. Despre importanța cetăților dacice, aflate însă în pericol de degradare, n-ar mai trebui să pomenesc. Mai sînt apoi o serie de rezervații naturale, precum peșterile Șura Mare, Cioclovina, Tecuri, apoi rezervația de zimbri de la Hațeg, arboretumul de la Simeria, dealul Cetății de la Deva, pitorescul locuri din Munții Orăștiei, Sureanului, Paringului — care toate ar putea fi cuprinse într-un complex turistic de mare valoare, cu întinderе remarcabilă. Nu trebuie uitate nici cetățile și castelele feudale și țărănești, bisericile fortificate, piraiele pline cu păstrăvi, văile cu păduri de fag și rășinoase și așa mai departe. Deocamdată

A face istorie „la fața locului", așa cum procedează învățătorul Ion Șerban.

însă, prea puțini se încumetă să vină singuri într-o zonă pe care o admiră încă dinainte de a o vedea, în imaginație, dar pe care o cunosc prea puțin, și sînt ajutați și mai puțin să o cunoască !"

★

Am luat pieptiș panta abruptă de pe dealul de la poalele Sarmizegetusei, drum de jumătate de oră pe gîfîite. Cînd pădurea a început să se rărească, în lumina caldă a soarelui de amiază, în fața noastră a apărut deodată Sarmizegetusa, în întreaga ei splendoare după aproape două milenii de așteptare în tăcere. Primii au ajuns aici,spun mărturiile scrise, căutătorii de comori — în urma unor descoperiri întîmplătoare a cîtorva monede de aur, oamenii neizbutind însă în nici un fel să-și explice la vremea aceea (sfîrșitul secolului XVIII, începutul celui de-al XIX-lea) rostul construcțiilor „ciclopice" pe care le întîlneau. Dar monede de aur se găseau, și încă din belșug — lucru care a atras o adevărată migrație, după anul 1800, spre **spațiul dacic** abia descoperit. S-au folosit sape, lopeți, topoare — răsturnîndu-se fiecare piatră care putea fi clătinată, răvășindu-se în **goană după aur** aproape tot, de jur împrejur. În 1872 cîțiva aventurieri veniți special de la Viena distrug complet, cu ajutorul dinamitei, poarta de est a cetății !

Cercetările organizate au început mult mai tîrziu, abia de prin 1949, căpătînd tenta oficială pe care o meritau de multă vreme. Campaniile de săpături, efectuate în fiecare vară, au scos la iveală o mulțime de noi mărturii, vestigii arheologice care completează adevărata cronică cioplită în piatră și cartea de vizită a acestor munți depozitari de istorie. De multe ori sîntem tentați să rămînem impresionați de realizările arhitectonice ale altor popoare antice. Dar ar fi bine să știm că din întreaga cantitate de piatră folosită la construcția cetății de lîngă Grădiștea Muncelului (transportată dealtfel de la distanțe de zeci de kilometri, cariera „dacică fiind situată probabil la Dealul Măgura, pe Valea Streiului, aproape de Simeria) s-ar putea ridica azi, bineînțeles folosind complicate mijloace moderne de construcție, un zid — înalt de un metru și lat de jumătate de metru — în lungime de 38 de kilometri. Se apreciază că s-au folosit pentru ridicarea Sarmizegetusei circa 53 700 de pietre în medie de 70 de kg fiecare, lucru care ar fi egal cu o cantitate de piatră în greutate de aproape 4 000 de tone ! După părerea arheologului I.H. Crișan, la Sarmizegetusa s-a folosit o cantitate de piatră cu mult mai mare decît cea inclusă în multe dintre piramidele faraonilor egipteni !

Acestea sînt construcțiile cu adevărat „ciclopice" care au început să fie dezvelite de stratul de humă protector. În folclorul oral localnic se întîlnea pînă nu demult o poveste care îi numea pe stăpînitorii cetății **uriași**, oameni care aveau o asemenea talie încît n-a fost de mirare atunci cînd fiica cea mai mică a stăpînului cetății a adus acasă în poala rochiței un țăran cu plugul său și boii înhămați la el, cerînd permisiunea tatălui de a se juca cu **piticii**... Oricum, la fața locului nu l-am mai găsit decît pe Vasile Floran, om de 52 de ani care de 14 ani îndeplinește **funcția** de paznic al cetății, un țăran mucalit pe care, pentru că este îmbrăcat numai în straie albe tradiționale, însoțitorii noștri l-au botezat dacul. Ne spune că vin, totuși, în jur de 1 500 — 2 000 de oameni în fiecare vară la Sarmizegetusa, și mai toți întreabă de hărți, pliante ghiduri — lucruri care le-ar putea explica mai pe înțelesul lor ceea ce văd dar și **ceea ce ar trebui să vadă**, lucruri care însă, bineînțeles, nu are cine să le dea. Pe un stîlp al cabanei unde locuiește Vasile Floran — o dărîmătură de casă din argilă peste care a mai căzut și un copac în primăvară — cineva s-a semnat „Decebalus per Marin, Băleștí" — aluzie la celebra inscripție descoperită de Constantin Daicoviciu care purta însemnele **Decebalus per Scorilo** (lucru tradus cu aproximație „Decebal, fiul lui Scorilo") ! Arbori puternici și-au înfipt rădăcinile chiar pe ziduri, strîngînd ca într-un clește pietrele milenare. Impresia este de fastuos și în același timp de simplitate, o simplitate pe care însă concretul istoric, prezent la fiecare pas, o întregește și îi dă dimensiuni cu totul excepționale. Vasile Floran scormonește pămîntul cu mîinile sale bătucite de țăran învățat cu coasa și lopata, îl caută parcă de vreo comoară ascunsă sub lespezile groase de piatră, în locuri numai de el știute. Scoate în cele din urmă un pumn negru de pămînt, reavăn, dar ne spune că-i... grîu — și este într-adevăr, vom vedea și mîngîia în palme **grîul dacic**, înnegrit și ars sub pămînt în cele două milenii de așteptare în hambarele distruse de războaie și uitate de ceilalți stăpîni ai cetății. Îi vom vedea mai bine abia după ce Vasile Floran va spăla pumnul de pămînt la un izvor abia susurind din apropiere.

Am coborît cîteva ceasuri mai tîrziu, cu părere de rău dar în același timp cu un sentiment de mulțumire, de a fi fost printre prea rarii vizitatori ai acestor locuri. Din păcate ! După părerea noastră n-ar trebui să ne fie numai obligatoriu să pornim spre izvorul ființei noastre naționale, dar să ne și întoarcem mereu la acel spațiu de istorie concretă la tot pasul, purtîd nume de legendă : Sarmizegetusa Regia !

DUMITRU GRAUR
Fotografii de EMANUEL TĂNJALĂ

În locul omului „bun la toate" și descurcăreț" — omul potrivit la locul potrivit

Tovarășul X, operator chimist la „Policolor" București, este un tovarăș admirabil. Are o mare agerime vizuală, are acuitate cromatică, percepe în timp orice problemă, oricît ar fi de grea, e principial, talentat la calcule, scrie frumos și, orice s-ar zice, are cultură generală. Colegul său, tovarășul Y, stă foarte prost cu agerimea vizuală, n-are cine știe ce dar la socoteli, nu percepe problemele în timp, n-are cultură generală. Y este numai un tovarăș punctual, meticulos, ordonat, conștiincios. Și cam atît. E drept că poate să privească opt ceasuri în același loc fără să obosească. Are, e adevărat, mare stăpînire de sine, mișcări precise precum și o mare rezistență la factori nocivi. Un om inteligent, fără doar și poate. Cum am spus însă, există o seamă de indici unde X n-are rival. Cu toate acestea, Y este mai bine apreciat și, în consecință, remunerat mai bine. Se înțelege că, dat fiind cultura sa generală superioară, lui X îi e foarte ușor să pună problema într-o ședință și să arate unde greșește conducerea întreprinderii față de oameni. Ascultîndu-l, lumea înclină să-i dea dreptate. Chiar și tovarășul director tehnic, inginerul Silviu Istrătescu, începe să manifeste unele îndoieli în ce privește meritele lui Y. În clipa în care X pare să aibă simpatia întregii adunări, ia cuvîntul inginerul Adrian Adamoiu. El este autorul unei cercetări care se cheamă CICLUL OM, cercetare realizată în baza unei experiențe de opt ani de muncă la șefia Secției rășini, unde lucrează X și Y. Observînd că „accentuarea caracterului industrial al producției diferitelor sectoare din industria chimică ridică în anii ce vin unele probleme specifice", inginerul Adamoiu conchide că cea mai specifică dintre ele este problema OM. Inginerul este ceea ce se cheamă un om al producției. El respectă felul de a fi al fiecăruia, dar cînd e vorba de munca la reactoarele de sinteză dă dovadă de mult realism și spune : „Oamenii care ne trebuie în secție arată așa și așa, conform criteriilor din ancheta aceasta a mea. Chimia modernă cere oameni de un fel anume".

Prin urmare, problema este următoarea : ce fel de oameni cere chimia ?

— Culoare este tot ce se află în jurul nostru, spune inginerul Istrătescu, și din ea, mare parte produsă la „Policolor". Ce ar fi omul fără culoare, nu e cazul să discutăm acum. Vă pot spune însă destul de exact ce pierderi are economia fără o bună industrie de lacuri și vopsele. Vă mai pot povesti o seamă de lucruri extrem de interesante despre cercetările întreprinse la noi și în lume pentru producerea unor lacuri și vopsele cu proprietăți superioare care, izolînd obiectele de agenții exteriori, le prelungesc considerabil existența. „Policolor"-ul este un mare centru al chimiei așezat pe o suprafață de 34 de hectare. Vă faceți o imagine despre tipul de muncă ce-l obișnuim aici dacă adaug că pe aceeași suprafață de teren alte industrii lucrează cu 8 000—10 000 de oameni. Noi nu avem nici un sfert din acești oameni. Distanțele ne obligă să comunicăm prin radio, prin aparate la purtător. Cît despre oameni, sîntem realiști. Asta înseamnă că renunțăm repede la un operator care una a învățat la școală și alta face la locul lui de muncă. Nu este nici un secret că la noi munca se desfășoară în condiții de securitate foarte aspre. Un exemplu: oamenii trebuie să poarte numai îmbrăcăminte de bumbac și lînă. Îmbrăcămintea din materiale sintetice se încarcă, în chip periculos, cu electricitate statică. De cîrnd, o fată care, în ciuda tuturor avertismentelor și a științei ei de carte, a venit îmbrăcată pe sub rochie cu un furou din țesătură sintetică, a avut un accident ce-i putea fi fatal. Furoul acesta a dat un scurtcircuit care a aprins un vas cu lichid inflamabil. De aceea, noi prețuim îndeosebi oamenii cu un înalt grad de responsabilitate, conștiincioși, ordonați, punctuali.

Deci, o morală foarte clară a locului de muncă. Studiul inginerului Adamoiu ar putea să contrarieze în unele puncte ale sale. În locul omului „bun la toate" și „descurcăreț" el arată necesitatea omului potrivit la locul potrivit. Bine, bine — se poate reproșa — dar dumneavoastră cum vă ocupați de educația profesională a oamenilor ? Ne ocupăm, răspundem de educația profesională a celor dotați pentru munca de operator. Dacă mergeți în Secția reactoarelor de sinteză, vă va fi limpede de ce vorbesc astfel.

Merg, firește, în Secția reactoarelor de sinteză însoțit de inginerul Ion Cocan. În secție îl cunosc pe șeful ei, inginerul Toma Palade. Un om calm, conștiincios, ordonat, punctual etc. Prima impresie este că avem de-a face cu prototipul luat în considerație de Adrian Adamoiu în anchetă. Reactoarele sînt fiecare un fel de uzină cu un ciclu de funcționare special. În esență, operatorul chimist are toate responsabilitățile pe care le are directorul unei întreprinderi. Se fabrică aici peste patruzeci de tipuri de rășini sintetice — liantul și, în fapt, cheia procesului de fabricație al lacurilor și vopselelor. Sinteza e condusă de trei persoane: de operator — care trimite de trei-patru ori pe ceas probe la laborator — de cel care analizează proba și de șeful laboratorului, care decide ce-i de făcut cînd apar erori. Contează, prin urmare, punctualitatea, ordinea, calmul. Cultura generală, cum se vede, prea puțin, dacă nu deloc. Nu vreau să spun că meseria asta n-are nevoie de oameni culți, ci că, fiind vorba de producție și, mai ales, de o producție atît de pretențioasă, e bine să punem lucrurile în ordinea importanței lor.

Cînd spui „lacuri și vopsele" nu spui, de fapt, nimic. Greu afli industrie care să nu ceară produsele „Policolor". Industria mobilei, industria auto, industria construcțiilor, industria tipăriturilor de tot felul.

Într-un deceniu, „Policolor"-ul a reușit să aducă industria de breaslă în rîndul celor mai eficiente industrii ale noastre. „Ciclul om" a fost și este, în industria chimiei, foarte scurt. Și foarte realist. Un tip de realism caracterizat perfect de directorul tehnic Istrătescu : „Lacurile și vopselele pe care le fabricăm sînt bune. Or, cum se știe, lumea are obiceiul să comenteze numai lucrurile ori foarte rele, ori excepționale. Sîntem prea tineri și prea frumos dotați ca să dăm lucru rău. Nu ne rămîne atunci decît să facem din „Policolor" o marcă de renume".

TUDOR OCTAVIAN

VIAȚA — FILM. DUS ȘI-NTORS

Aici soarele răsare de mai multe ori pe zi

Copiii sînt, în general, o adevărată mascotă pentru filmul documentar. Exceptați adesea printr-un fericit consens de la legile platizării, ei se bucură de mult mai mare îngăduință din partea autorilor : li se dă șansa să fie imprevizibili, speciali, mucaliți, uneori chiar fantaști.

Cu cine vreți să semănați voi ? — li întreabă Eugenia Gutu într-un documentar-anchetă. Unul vrea cu Leonardo da Vinci, „pentru că vreau să pictez frumusețile neasemuit de frumoase ale naturii", altul cu „tetea Florea", de profesiune strungar ; altul vrea să devină Mihai Viteazul, altul zidar — „fiindcă e muncă grea și primesc leafă mare" ; altul — arheolog, „ca tovarășul director și călușar, ca fratele meu dintr-a șasea" ; altul — „aviator ca Aurel Vlaicu și în viața particulară ca Dudu Georgescu". Un pici zice că orice s-ar întîmpla el se face marinar ca părintele lui și ca părintele părintelui. El, sincer să fie, ar vrea la cazan, jos, în burta vasului. Tata îl lasă să plece pe mare, dar nu-i lasă „jos". „Zice că el a fost destul la munca de jos".

Craiova văzută din car, de Titus Mesaroș, animă un set de fotografii „de ficțiune", dacă se poate spune așa. Filmul este o vizualizare ingenioasă a cunoscutelor versuri ale lui Marin Sorescu. Un pui de om se urcă de cu noapte în carul cu boi ca să meargă cu mama în capitala Banilor (pentru el), a banilor(pentru femeie). Trebuie să-și comande „pe mălai" fotografii 3 pe 5. Mama și băiatul sînt încredințați că tot viitorul lor atîrnă de aceste poze. Încercarea de a obține mișcare din static e un succes. Ion Caramitru citește cu un haz subțire, fotografia „are viață", filmul e proaspăt, nostim. Un foarte reușit scherzo.

Universul lor (regia Jean Petrovici), de o intimidantă delicatețe sufletească, culoarea de o splendidă exuberanță a lui Jean Michel, și comentariul sclipitor al unei Eva Sîrbu care refuză cu încrîncenare standardizarea și găsește resurse, uneori acrobatice, să păstreze timbrul vocii sale chiar și acolo unde mulți confrați lasă cișmeaua să curgă, filmul, zic, este „o comandă a televiziunii" pe care, sper din toată inima, telespectatorii noștri o vor păstra și pentru vremurile viitoare cînd micul ecran va beneficia de culoare, căci a vedea această peliculă în alb și negru este ca și cum te-ai uita la un curcubeu-sepia. Filmul e un reportaj „într-un sat în care soarele răsare de mai multe ori pe zi", la Vulturești, vezi bine, pentru că acolo, la școală, în atelierul de pictură s-a deschis acum cîțiva ani o fabrică de sori. În domeniul scurtului-metraj nu cunosc o piedoarie mai emoționantă despre familie decît acest amestec de chipuri de copii puse față-n față cu viziunile lor circulare, pentru că „familia e ceva rotund", ca și natura dealtfel, pentru că „ce altă să fie natura dacă nu noi sub formă pomi, flori, stele ?", ca și pămîntul, care este și el „un om, mai exact o mamă pe care noi o străbatem în lung și lat", ca și cosmosul, care e, firește, mama pămîntului. Optimist pînă-n măduvă, dar fără goarnă ; duios dar de o dulceață acrișoară, nu din aceea care face să ți se apleace ; original nu prin insolit, ci tocmai prin cramponarea de firesc, prin încăpățînarea de a vedea prin firesc și dincolo de firesc.

Am dat numai trei exemple, dar repertoriul Studioului Sahia ne-ar da posibilitatea să aducem și alte argumente legate de aceleași întrebări : de ce în această zonă există infinit mai multe adevăruri despre „omul nou" decît în peliculele dedicate în mod special acestei teme ? De ce odată crescut, adică devenit mai inteligent, acest om nou încetează brusc să mai aibă haz, se crispează, se ascunde după strunguri și după raboteze, se pierde printre blocurile multelor panoramice, începe să vorbească așa cum vorbesc reporterii în zilele lor ploioase sau — și mai grav — nu vorbește deloc, lăsînd această grijă doar în sarcina unei voci din off, care repetă, repetă pînă la sațietate și uneori dincolo de ea, că viața merge mai departe sau că — vorba cîntecului — sîntem tineri îndrăgostiți de lună și de soare ?

Joubert, secretarul lui Diderot și sfătuitorul lui Chateaubriand, spunea dealtfel cam ceea ce spunem și noi, și anume că cei mici au mai multă nevoie de modele decît de critici. Sînt unele împrejurări, cum ar fi cea descrisă mai sus, în care se vede bine că modelatorii n-ar face rău dacă ar învăța de la propriii lor modelați cîte ceva. De pildă, curajul de a fi cel puțin atît de personali pe cît sînt copiii din Vulturești sau puștii din acel „Cu cine vreau să semăn".

ECATERINA OPROIU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Se făcea că sînt cu mine, într-o noapte la proces

Cu vreo 400 de ani în urmă, un artist al penelului a umplut o mare parte din suprafața exterioară a unui perete lateral al bisericii mănăstirii Sucevița cu o metaforă — aflată și în pictura altor asemenea monumente vechi — metaforă care mai dă de gîndit și azi celor care ajung s-o vadă : Scara virtuților. E vorba de-o scară pe care pînă la urmă tot omul trebuie să urce și care are darul justițiar să-și facă dispărută o treaptă sau alta, în funcție de păcatul, deci de virtutea absentă a celui care o urcă. Încît, absolut omenește, mai mulți sînt cei care cad de pe ea decît cei care o urcă pînă la capăt. Metafora privește însăși unitatea contrariilor ființei omenești în continua sa evoluție, este diavolesc de sintetică și are putere de avertisment moral. De aceea, în esența sa, nu-i și nu va fi, cam pentru multișoară vreme, desuetă. Și — bănui — tot de aceea, asemenea multor artiști ajunși la înțelepciunea de maturitate a gîndirii lor filozofice, **Paul Everac** a simțit nevoia să-și spună propria sa metaforă — variantă materialistă și modernizată a celei de mai sus — despre lupta crîncenă pe care omul (de calitate) o duce (chinuitor dar înălțător progresist) cu el însuși. Înlocuind fusele scării de lemn cu rotițele cu cifre ale unui contor, înlocuind spaimele iadului cu neputințele, dezamăgirile, nedreptățile, bolile și celelalte spaime ale existenței omenești, schimbînd termenul judecății de apoi și stabilindu-l în cursul vieții omului, în sfîrșit, înlocuindu-i chiar și pe judecător, Paul Everac — acest profund intelectual dramaturg — ne-a mai dat o piesă — numită **Armistițiu cu diavolul** — și ne-a mai adresat un dramatic apel moral.

Pentru cea de a șaptea concretizare scenică a acestei metafore — scrisă cu adîncime, dar și atractiv — regizorul **Eugen Mercus** — ajutat de scenografu **Helmuth Stürmer** și de zece actori ai **Teatrului dramatic din Brașov**, actori bine potriviți pe roluri și mai ales bine făcători de roluri : **Nicolae C. Nicolae, Mircea Andreescu, Zoe Maria Albani, Mircea Breazu, Luminița Blănaru, Geta Grapă, Dona Cotrubaș-Breazu, Victor Ionescu, Mihai Bălaș-Jujucă, C. Voinea Delast, George Maier** — a creat, la rîndul său, o complexă metaforă, pe care aș numi-o a atmosferei. Luptei de guerilă a omului cu necunoscutul din jurul său, dar mai ales cu necunoscutul din el însuși, i-au fost date anume draperii și boazerii, anume umbre și lumini, anume culori, anume apariții și dispariții ale actorilor, anume ritmuri și alternanțe în joc, anume pauze, într-un cuvînt i-au fost date acele elemente (socotite de unii vetuste dar, din fericire, socotite de alții simplu clasice) care îi luminează negurile și-i limpezesc sensurile, îi relevă profunzimile și-i aprofundează dramatismul, o fac spectaculoasă și-i amplifică puterea de a-i mobiliza pe spectatori la ceva meditație, introspecție, autoconfruntare.

Actorul **Nicolae C. Nicolae**, în rolul acelui biet om obosit și care ar vrea și el să mai zburde dar căruia îi fac mizerii și vîrsta și o conștiință mai mult îngerești decît a dracului de principială, are meritul de a nu-și lăsa personajul să-și desprindă tălpile de scindurile scenei, de a-l păstra pe pămînt, adică de a-l face să se comporte, chiar în condiții de bombardamente ale imaginației, tot firesc, ca oricare dintre noi, cei care-i urmărim luptele intestine de la curtea conștiinței sale. În replică, actorul **Mircea Andreescu** — excelent pentru un diavol flegmatic în tăceri și caustic în vorbe — are în jocul său un cusur : nu suferă și el cînd suferă omul pe care el îl chinuie cu bisturiul adevărului și cu focul intransigenței. Or, Anteros, chiar dacă ponderează excesele de amor (în speță, fie pentru magistrale, fie pentru studente la Arhitectură), chiar dacă toarnă lucidități peste pasiunile lui Eros, îi rămîne acestuia frate bun și copărtaș la zbucium. În spațiul vieții interioare, cînd ești Costache poți să zburzi, dar cînd ești diavol mai trebuie să și suferi. Mai precis : vina actorului se rezumă la faptul că — numai prin joc, pentru că replici nu i-au fost date — n-a încercat, pe scenă, să forțeze niște limite de înțelegere a personajului, limite ale însuși creatorului său pe hîrtie.

Totuși, pentru happy-end, bucuria așezată a unei împliniri rotunde : **Sevasta Jinga**, frumos rol, și **Geta Grapă**, frumoasă interpretare.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Pisicile aristocrate

DA, de data asta : un film într-adevăr de vacanță — și nu numai atît, un film de calitate — programat inteligent la principalele săli ale Capitalei ; un film care încîntă, care potolește setea de imaginație atît a celor mici, cît și a maturilor. Un film care demonstrează încă o dată — dacă mai era nevoie ? ! — că numele lui Walt Disney nu poate fi șters de pe firmamentul cinematografiei mondiale, că după dispariția sa a rămas o veritabilă școală a desenului animat, că „zeomorfia" (procedeu atît de hulit de „noile valuri" ale animației pentru că și în animație trebuie să existe niște „valuri" mai mult sau mai puțin noi, nu-i așa ?) nu numai că rezistă, dar se și perfecționează, ducînd chiar la performanțe în domeniul lungului metraj, așa cum este filmul de față.

Cu ani în urmă, un alt lung metraj american de desene animate, „Parinul vesel", oferea publicului o sclipitoare și inteligentă parodie a melodramei de proastă calitate. Poate că nu atît de reușit ca acesta în ceea ce privește subiectul, povestea. „Pisicile aristocrate" este superior ca realizare, atît ca diversificare a tipologiei eroilor (îi putem numi astfel !), cît și ca mișcare — lucru deosebit de important la un lung metraj animat.

Un vis de copii coborît în realitate, o feerie colorată, cu vagi nuanțe moralizatoare — totodată o peliculă de un comic aparte, atingînd pe alocuri (vezi secvența urmăririi, de pildă) comicul nebun al burlescului din Marele Mut.

Un veritabil și mai ales demn descendent al lui Pluto, amintind intenționat delicioasele mișcări sau năstrușnicele reacții ale acestuia, traversează pelicula, alături de simpaticele pisicuțe sau de șoricelul Sherlock Holmes, de pisoiul vagabond, sau de „gașca pisicilor burlace" adunate într-o orchestră pop. Sînt doar cîteva dintre personajele acestei lumi de iluzii, fantezie și gust.

În sfîrșit, în banda sonoră, vocea celui care a fost Maurice Chevalier — de data asta cîntînd în limba engleză — aduce parcă un plus de fior, de nostalgie a peliculei, de la care ieși, după o oră și jumătate de vizionare, înviorat, gata să lei din nou la piept viața noastră cea de toate zilele.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Scurte întîlniri

Cabana se află la marginea drumului. Pe cea mai bătătorită șosea internațională din țară. Neîntrerupt furnicar de mașini. Strălucitoare turisme. Rulote cu înflorate perdelițe la ferestre. Trec, dîră de curcubeu, „Dacii"-le abia ieșite din fabrică, liniștit suprapuse pe imense platforme metalice.

Mai lesne afli locul întrebînd de „nea Ilie" decît indicînd numele cabanei. Căci nea Ilie, popularul nea Ilie, prețuit pentru vrednicia sa, a ajuns cunoscut tuturor din partea locului în cei 18 ani de cînd a luat în primire conducerea cabanei „Timiș".

Bufetul bogat aprovizionat, restaurantul de la etaj strălucind de curățenie, numerosul personal — cu precădere tinere — îmbrăcat în alb imaculat te primesc de la intrare cu promițător zîmbet și curtenitoare vorbă bună, îmbietoarea mîncare, bucătăria la vedere cu sclipitoarele vase dînd impresia unui laborator, toate acestea și încă multe altele fiind opera omniprezentului nea Ilie, care nu-și dorește decît un singur lucru : să se simtă bine omul de cînd i-a călcat pragul.

În puținele zile hărăzite odihnei noastre, nea Ilie ne-a confirmat adevărul zicalei : omul sfințește locul.

La nea Ilie se opresc șoferii, călătorii, muncitorii din împrejurimi după terminarea lucrului, din cînd în cînd făcîndu-și apariția și „stegarii" (cum sînt numiți lucrătorii de la uzinele „Steagul roșu" din Brașov).

Tînărul inginer mă face părtașul fericirii sale din acea zi. În brigada lui de la „Steagul roșu" lucrează, de ani, un muncitor liniștit, modest, mai retras, care pare lipsit de personalitate. Neangajînd discuții cu colegii, inginerul nu ajunsese să-și facă nici o părere despre el. Tocmai din această pricină surpriza a fost mai puternică astăzi, cînd a aflat că ambii săi flăcăi au trecut cu succes examenul de admitere la două facultăți foarte grele : „Închipuie-ți matale, doi copii ai unui modest muncitor, cărora li se deschid perspective atît de minunate... cînd oare ar fi fost, în trecut, cu putință așa ceva ?... mă întreb cum de m-am putut înșela asupra acestui om,

INSTANTANEE

VASILE REBREANU, autorul romanului „Iubirile cașcadorului" și directorul studioului de radio și televiziune din Cluj-Napoca.

HORAȚIU MĂLĂIELE este nu numai un caricaturist talentat (HOVAL), ci și un actor de comedie pe care mulți regizori și-l doresc în distribuție.

Sculptorul NICĂPETRE, pictorița GINA HAGIU și GRIGORE, nepotul lui Brâncuși, la Hobița.

ION BAIEȘU și NICOLAE VELEA, și la bune și la rele, prietenii nedespărțiți.

care veghea mereu asupra copiilor, cărora, împreună cu soția, a știut să le dea o educație deosebit de aleasă !"...

M-au impresionat ochii înlăcrimați de bucurie ai inginerului Mocanu, fericit de reușita fiilor unuia dintre tovarășii săi de muncă de parcă ar fi fost vorba de propriii săi copii. M-a mișcat profund această binecuvîntată omenie, care din fericire nu e pasăre rară pe meleagurile noastre.

Inginerul... nea Ilie... și cîte n-ar mai fi de spus și despre omenia muncitorilor din apropiata cabană forestieră „Vlădiț".

Este aceeași omenie pe care mi-a dezvăluit-o dintotdeauna muzica ce și-a creat-o acest popor spre a-l însoți mereu la bine și la rău.

În restaurantul liniștitei cabane lipsesc gălăgiosul tonomat, radioul, televizorul. Astăzi însă inginerul „stegărist" își dorește să sărbătorească cum se cuvine fericirea din familia tovarășului său de muncă. Tocmai de asta și-a adus de acasă magnetofonul. A apăsat pe buton. Din obișnuință profesională, ciulesc urechea : muzică populară. Lăutărească. De voie bună și de inimă albastră. Mă intrigă faptul că deși cunosc cîntecele, nu știu ca ele să fi fost răspîndite vreodată prin radio, prin TV sau discuri. La privirea-mi nedumerită, aruncată peste mese, plin de mîndrie, inginerul mă lămurește : „Le-am înregistrat singur de curînd, la o nuntă la care cînta Gabi Luncă cu taraful el".

Iată cum, pe nebănuite, locurile ce le evitam odinioară, socotindu-le nepriel-nice pentru preocupările mele, mi-au prilejuit o constatare de care trebuie să țină seama cel interesat de soarta muzicii noastre populare.

Problema vehiculației melodiilor, a felului prin care ele se răspîndesc, făcîndu-și drum, a format și formează un însemnat capitol pentru înțelegerea realităților muzicale.

HARI BRAUNER ■

Artă sau divertisment facil pe litoral?

Pe litoral sezonul e în toi și prognozele meteorologice pentru luna august — lună de vîrf a turismului — sînt favorabile timpului frumos. Se speră în continuare pe o afluență sporită de turiști. Ce le oferă agenția A.R.I.A.-litoral în materie de artă, în general, și de muzică, în special, acestor zeci de mii de oameni, dornici nu numai de soare și de apă dar și de o muzică bună la restaurant, de un program de bar atractiv, deconectant, inteligent și, nu în ultimul rînd, de un spectacol de teatru ori muzical la grădina de vară a stațiunii ?

Greul spectacolelor muzicale — cel mai des programate de organizatori — îl duc iarăși instituțiile specializate din Constanța. Teatrul liric și Teatrul de revistă Fantasio au stagiuni non-stop și toată vara afișele lor pot fi întîlnite pe întreg litoralul. Ce păcat însă că eforturile atît de lăudabile ale acestor solicitate colective artistice se dovedesc adesea superflue, atunci cînd ponderea cea mai mare a spectacolelor o au două operete cîntate într-o germană aproximativă **(Noapte la Veneția și Voievodul țiganilor)** și eterna comedie muzicală a litoralului, **Săracul Gică**, asociată spectacolului de revistă **Superfantasio.**

Ca niciodată, parcă, afișul de spectacole al stațiunilor se dovedește atît de sărac în genuri și stiluri abordate. Sînt preferate în continuare exclusiv spectacole de divertisment, genurile ușor digerabile — comedii muzicale, comedioarele, varietățile — în virtutea aceleiași concepții potrivit căreia la mare nu merg spectacolele mai „grele", muzica elevată. Astfel că Opera Română din București nu are nici anul acesta programat nici un turneu pe litoral și, tot așa, nici alte instituții specializate în muzică simfonică ori dans scenic ș.a. Teatrele care efectuează tradiționalele turnee pe litoral preferă un repertoriu care să nu pună probleme, axat exclusiv pe comedioare și piese ușoare. Greșită concepție, pentru că de la preferința acordată repertoriului ușor și titlurilor care nu pun probleme oînă la improvizație și șușanea nu-i decît un pas. A sosit, credem, timpul renunțării la această concepție vătămătoare și al inițierii unui plan de stagiune estivală pe litoral care să răspundă tuturor imperativelor estetice și educative ale actului artistic, indiferent de locul și timpul unde se manifestă. Am sugera de aceea agenției A.R.I.A.-litoral, șefului ei, Sebastian Tașcă să manifeste mai multă exigență în alcătuirea repertoriilor de turneu ale teatrelor care vin „în vizită" pe litoral, să nu cedeze preferințelor acestora pentru titlurile lejere, astfel încît fiecare turneu al unui teatru să fie realmente reprezentativ pentru nivelul artistic al acelui colectiv și nu prilejul unui voiaj plăcut pe litoral.

Aceeași greșită orientare se manifestă și în angajarea orchestrelor care cîntă în restaurante, precum și în elaborarea programelor artistice ale barurilor de noapte. Astfel că deși anul acesta cîntă pe litoral unele dintre formațiile de frunte ale muzicii noastre tinere (**Sfinx**, la restaurantul Aurora, **Progresiv TM** la Albatros, **Depold** la Dorna, **Magic** la Dacia, toate în Mamaia, **Romanticii** la Perla, **Eforie** Nord, tînăra formație **Lipan** la barul Acapulco, Eforie Nord), toate cu programe substanțiale, alternînd piesele proprii cu șlagăre internaționale, am observat lipsa pe litoral a unor formații de jazz, de exemplu, de café-concert, care și-ar fi găsit, sîntem siguri, ascultătorii lor. Multă, mult prea multă muzică pop ! Și tot la acest capitol amintim diriguitorilor muzicii de pe litoral că formațiile noastre nu practică în mod sistematic muzica de dans (așa cum o face, de exemplu, formația Horia Moculescu la restaurantul Marea Neagră). Or, tocmai acesta fiind rostul prezenței lor alături de ringul de dans, recurgerea la un repertoriu internațional e firească și utilă ! Numai că în selectarea muzicii ușoare naționale și internaționale e necesar să funcționeze criterii cu adevărat culturale și artistice, să nu se difuzeze prin stațiile de amplificare surogate și imitații. Noi nu putem permite promovarea muzicii facile, a muzicii și textelor care nu spun nimic, care exprimă stări de spirit halucinante, abdicări de la bunul-simț și de la bunul-gust, nocive în educație și poluante. Nu ne putem permite să preluăm „tale-quale" cîntece străine numai după așa-zisul criteriu al modei, al faptului că muzica ușoară este — după unele opinii pedante — oricum destinată a fi superfluă, a fi uitată cît mai repede. După cum nu ne putem permite să jignim cetățeanul român, de orice virstă, cu pretinse „șlagăre" prin care se difuzează uneori un erotism morbid și chiar pornografii. Eliminînd maimuțărerile, pantomima după modele strîmbe și idoli falși, nu trebuie, pe de altă parte, să cădem automat în etichetarea greșită a unor texte numai pentru că sînt interpretate într-o limbă străină. Sensul educației prin cîntec se realizează printr-o selecție atentă, competentă — nu pripită, superficială — a acelor cîntece care transfigurează sentimente profund omenești, cu rezonanțe adînci în conștiința noastră de cetățeni ai planetei. Important e : CE ANUME ALEGEM ? Important este să creăm un asemenea repertoriu care să rezume în mod exemplar gîndurile și sentimentele oamenilor ce trăiesc și muncesc pe acest pămînt. Important este ca fiecare cîntec să se constituie într-un act de cultură, într-un simbol artistic, într-un sens educativ, desăvîrșind și în acest fel comunicarea între culturi.

Cît privește programele artistice de bar, aici lucrurile stau și mai rău. De mai mulți ani se perpetuează în barurile de noapte ale litoralului (ca dealtfel și în București ori aiurea) o situație tulbure în care responsabilitățile sînt neclare, în care responsabilul barului ori directorul de I.H.R. —se pricep, nu se pricep — se simt datori să intervină în angajarea personalului artistic și în alegerea repertoriului. O singură condiție au de îndeplinit și ei: ca orice „artist" care se produce în bar, fie el cîntăreț, dansator, acrobat, ori instrumetist să aibă... atestat. Asta-i buba! Pentru că țopăie prin baruri multe, prea multe amatoare ale vieții sub clar de lună, dar cu atestate în regulă ! Tot așa se miorlăie în microfoane cîntărețe respinse la preselecția Stelei fără nume, însă tot cu... atestat. Ar trebui, credem, să se înțeleagă odată că și estrada barului e o scenă artistică unde trebuie să se manifeste aceleași exigențe artiste și ideologice, mai ales cînd o mare parte a spectatorilor o formează turiștii străini, pentru mulți dintre ei un asemenea program reprezentînd poate singurul spectacol românesc vizionat. Ar fi bine, de aceea, ca în barurile litoralului să cînte unii dintre cei mai buni cîntăreți și nu numai Liliana Mușa, Clara Anton, ori Acvilina Severin. Tot așa am dori să vedem dansatori autentici, mai puțini, dar mai buni, în locul păsărilor de noapte înarmate cu atestate (cine, la urma urmelor, acordă aceste atestate ?).

La Melody-bar, cel mai mare și mai frumos **night club** de pe litoral care-și onorează reclama prin deosebita sa dotare, curățenie și prin calitatea excepțională a serviciilor, și o onorează mai puțin prin programul său artistic ! Nu e de vină coregraful Nicolae Sever, specializat în astfel de programe. Dar ce să faci cu o trupă de dansatoare improvizate cu care mai ești obligat să prezinți și 2-3 numere folclorice în costumase de nailon ! ? Cît timp au dansat aici Viorica Ch:s și Păstorel Ionescu, alături de Fănică Lupu, solistul Teatrului liric din Constanța, și de ex-solistul Operei Române, Ovidiu Stoica, nivelul artistic al programului a fost pe măsura exigențelor Mai ales că tot atunci a cîntat și Gil Dobrică, vizibil handicapat însă de interpretarea lui Ray Charles în românește. La Hanul Piraților, tot în Mamaia, a trebuit să se recurgă la serviciile unui ansamblu folcloric, **Banatul**, din Timișoara, pentru a pune în scenă și numere moderne !? În schimb la Acapulco (Eforie Nord), pretențiile de music-hal nu sînt nici pe departe onorate de evoluția total neconvingătoare a ansamblului Fantasio în coreografia lui Cornel Patrichi. Doar cu două dansuri solistice care nu poartă semnătura Patrichi (ne referim la cuplurile Iacob și Gina Varga — Militi Tătaru) nu se poate face un program atractiv! Clara Anton, care sacrifică o inspirată piesă a lui Moculescu, „Singurătatea mea", și Dumitru Caramitru cîntă și el mediocru. Iar la Paradis (Jupiter), din programul mai curat dar modest, semnat de Ion Alexe, lipsesc capetele de afiș, cîteva numere mai „tari" care să justifice prețul de intrare.

În general, aceste programe artistice păcătuiesc prin improvizație și diletantism. Apoi prea „seamănă" între ele ! Aceleași dansuri fals „sud-americane", aceleași „șlagăre" obosite ! E adevărat, pe litoral, arta se înclină în favoarea divertismentului, iar divertismentul este adeseori facil.

NICOLAE SPIRESCU ■

Muzica de dans și nu numai ea

Cel care a urmărit această pagină de revistă va înțelege mai bine rîndurile următoare, rînduri ce au în vedere, în mod special, muzica de dans destinată tinerilor. Pentru o mai mare limpezime, mă voi referi la ceea ce numim muzică de discoteca (deși o întîlnim și în alte locuri și localuri, mai ales la „ceaiurile" tinerilor, și încă nu la acelea de la ora 5). Această muzică se dansează la o înaltă intensitate sonoră, spre disperarea vecinilor ; se dansează, ore în șir, aceleași ritmuri obsedante și lipsite de personalitate, care pe vecini îi scot din sărite, dar, se pare, pe dansatori îi relaxează (sau îi obosesc ? !). Și — culmea — sînt preferate doar lucrările care ating extremele (sau, cumva, tocmai din această cauză sînt îndrăgite ?) : fie lente, lascive chiar, fie puternic ritmate dar monotone în înlănțuirea lor.

Această uniformitate acustică duce la o monotonie a mișcării de dans, chiar dacă aparențele înșală : fiecare face ce vrea și ce poate, rar perechile ating un consens al gesturilor. Și mai rar, în acele șiruri — unul de băieți, altul de fete ce stau față în față — mai știe cineva ce gîndește partenera sau, eventual, cum o cheamă. Cu vreo 15 ani în urmă, o suită rapidă de dansuri complicate, ciudate, poate nu lipsite de frumusețe, erau lansate la intervale foarte scurte : rock, twist, madison, houla-hop, fiecare cu ritmul și ritualul său specific. Astăzi...

De fapt, cu toate că mă aflu mereu în mijlocul acestor tineri, fie în case de cultură, fie în case de locuit, nu știu exact pe care anume parte a baricadei mă aflu. Mulți condamnă tinerii și dansul lor, părinții încearcă să-i înțeleagă și nu prea pot și atunci îi acceptă așa cum sînt, școala este nepregătită, în acest domeniu, de asemeni și activul caselor de cultură, care se mulțumește doar cu controlul încasărilor făcute. Chiar și acești tineri, dealtfel inteligenți și energici, perfect încadrați în învățătură, în muncă și în viitorul lor, nu găsesc un răspuns, sau nici nu-și pun întrebări legate de această temă : dansul și muzica de dans. Nu, nu este vorba de o modă și, poate, este păcat că **nu există o modă.** Sau poate că această problemă este atît de neînsemnată, încît mai bine să o trecem și noi cu vederea.

Receptarea unui act artistic reprezintă, ca și creația artistică, una din ipostazele preferențiale ale libertății spirituale a omului. Iar acest transfer de emoție nu trebuie să se facă sub semnul spontaneității oarbe, ci tocmai prin **voință conștientă și internaționalitate.** Chiar în acest domeniu, al **muzicii și dansului de consum,** trebuie să urmărim victoria ființei culturale asupra impulsului și reflexelor biologice. Or, tocmai aici funcția formativ-educativă a fost neglijată. Casele de cultură raportează și răspund pentru zeci de acțiuni diverse, dar ce se întîmplă joi sau simbătă la „dans", acolo unde de regulă participarea este foarte numeroasă, nu mai interesează pe nimeni. **Dansul și muzica** sa există și noi trebuie să acceptăm o evidență, poate o modă. Dar noi le putem influența, adaptîndu-le spiritului și sufletului nostru. **Sociologul și muzicologul** trebuie să analizeze fenomenul și atunci **activistul cultural și muzicianul** vor putea asigura căile ce duc la spiritualizarea „atmosferei de dans". În acest proces este necesară, nu în ultimul rînd, intervenția tinerilor, a beneficiarilor acestor dezbateri și măsuri. O dezbatere largă în spiritul democrației și educației noastre socialiste va clarifica multe semne de întrebare. Respectînd **specificul** muzicii de dans, vom găsi și drumul pe care trebuie să mergem : creație autohtonă, legături cu poezia adevărată, sprijinirea formațiilor și a interpretării în general, lansarea și difuzarea preferențială a lucrărilor de calitate etc. Apoi, materiale de educație socială și muzicală, accesibile, realiste și la obiect.

AUREL GHERGHEL ■

Ecouri la „Mamaia '76"

În urma Concursului de muzică ușoară de la Mamaia, pe adresa redacției au sosit nenumărate scrisori care exprimă diverse puncte de vedere la adresa calității textelor și muzicii interpretate. În rîndurile care urmează, spicuim cîteva opinii.

„În contextul ideii exprimate în articolul „La Mamaia e nevoie de ser proaspăt", publicat în revista „Flacăra" din 5.08. 1976, mă îndeamnă gîndul să-mi exprim opinia referitor la problema abordată, mai ales că în cea mai mare parte, dacă nu în întregime, mi-a dat o satisfacție și o ușurare sufletească, împărtășind aceleași simțăminte pe care le-am nutrit și eu. Mă numesc Andrieș Ioan și sînt de profesie inginer, astfel că în materie de muzică, poiezie sau alt gen al artei mă socotesc cam profan. De aceea nu pot să-mi permit să aduc critici sau laude la adresa operelor de artă îndreptățite, ci doar opinia unui om al muncii, beneficiarul artei, a celui care face parte din mulțimea căreia i se adresează.

Din cele două stări sufletești, stupoare, jenă, create nu numai de rezultatul concursului, ci și de concursul privit în ansamblu — eu aș alege-o pe ultima. Spun asta pentru că mă abate gîndul la Eminescu :

„E ușor a scrie versuri
Cînd nimic nu ai a spune
Înșirînd la vorbe goale
Ce din coadă au să sune".

Dacă textierii au fost hiba cea mai mare a unor cîntece care s-au prezentat la concurs, mă întreb de ce compozitorii nu apelează la poeții merituoși de astăzi ? Dar probabil nici ei nu s-au ridicat la un nivel compatibil cu cerințele zilei de azi. Pentru că liniile melodice — dacă m-am exprimat bine — nu semănau nici unui gen muzical. Fie muzică de operă, corală sau alt gen de muzică. Am impresia că a fost ceva de domeniul pur comercial, fiecare urmărind cu orice chip premiul, prin orice mijloace. Pentru asta, atît pe textieri cît și pe compozitori nu i-a interesat altceva decît ca în melodiile lor să apară pe undeva, fie la început, mijloc sau sfîrșit, cuvîntul țară, pentru ca juriul să fie înhibat și scos din domeniul rațiunii. În ce privește compozitorii care au fost absenți la acest concurs, au meritat ceva mai mari decît cei prezenți, eu toate că nu-i atitudinea cea mai plauzibilă de a-ți ascunde „lipsa de inspirație". În ce-i privește pe cei tineri, nu i am înțeles, pentru că sînt mulți din cei care, după mine, s-au afirmat cu reale calități. Tot o neîmțelegere este și faptul că nu am văzut nici o formație sau cîntăreți de muzică folk (Mircea Vintilă, Nicu Alifantis ș.a.) în acest concurs, care au îmbrățișat stiluri și idei aparte care se încadrează minunat în ceea ce se cere astăzi, în ceea ce cere publicul astăzi".

Ing. IOAN ANDRIEȘ — Tg. Neamț

„Am citit cu multă atenție articolul din revista Flacăra nr. 31 referitor la Concursul de muzică ușoară Mamaia 1976 și cred că este foarte drept. Adică eu stau și mă gîndesc, din 136 de melodii compuse pentru acest festival cele prezentate (30) să fi fost cele mai bune ? Rămîn la impresia că se face artă pentru bani, ca să nu mai spun că figurile care s-au perindat pe micul ecran timp de cîteva zile nu mi-au zimbit nici una — ararcerii ritmul și melosul mai puteau aduce cuiva aminte că sîntem la un festival al muzicii ușoare. Prost inspirați, nu am putut da tineretului ce-i al tineretului — muzica ușoară.

Ar fi bine ca pe viitor, tuturor acestor creatori de artă ce se numește „muzică ușoară" să li se înlesnească ieșirile pe șantiere, între tineri, să vadă ce le place acestora și ce nu. Pentru că munca în țara de azi înseamnă : Efort-Zimbet și Calitate — ceea ce la Festivalul nu s-au văzut".

ALEXANDRU DOBRESCU — Brăila

„Am citit cu multă satisfacție impresiile privitoare la Concursul de muzică ușoară de la Mamaia ediția 1976, deoarece trebuia spuse mai de mult niște păreri reale și nu niște dulcegării care se spun de ani de zile, încurajînd în acest fel unele creații de gust îndoielnic. Se pare că de cîțiva ani la festivalul de la Mamaia primează spiritul comercial și nicidecum cel artistic, așa cum normal ar trebui să fie.

Personal găsesc că de la un festival de muzică ușoară, auditorii ar trebui să rămînă cel puțin cu o melodie pe care s-o fredoneze și care ulterior să devină șlagăr, dar mă întreb cu ce melodie vor rămîne după acest ultim festival ? Dacă la festivalul de anul trecut s-a lansat „Balada", care a plăcut și place, în acest an nu văd nici o melodie care să se poată lansa. Vinovați de această situație nu sînt numai compozitorii, ci, după părerea mea, juriile care încurajează astfel de creații. Cînd din 30 de melodii prezentate sînt premiate jumătate, atunci compozitorii sînt foarte îndreptățiți să nu-și schimbe optica mercantilă a creației lor.

În privința textelor, și acestea rămîn, așa cum s-a semnalat în articolul revistei Flacăra, sub orice critică.

Sînt probleme pe care ni le punem în dorința ca la viitoarele festivaluri să se manifeste mai multă exigență din partea juriilor, care acordă premii, atît pentru melodiile prezentate, cît și pentru texte, iar atunci cînd nu este cazul, să nu se acorde nici măcar mențiuni.

Prof. GH. ENACHESCU — Galați

fără prejudecăți și false convenții

Constantin Teașcă: „N-am sacrificat niciodată principiile ca să păstrez coloniile..."

— Stimate Constantin Teașcă, ți s-a dus faima că ești un om de poantă, de calambur, cu o existență dominată de umor voluntar sau involuntar, o mitralieră de glume, un om a cărui primă natură este hazul. Chiar și hazul de necaz. Este, cred eu, o falsă impresie, cultivată și acreditată mai ales de adversarii dumitale, dominanta existenței și activității fotbalistice a lui T.T. fiind dramatismul ei constant, consecință a unei suite de împrejurări dependente sau mai ales independente de voința dumitale. Ești de acord cu acest punct de vedere ?

— De fapt și de drept faima mea — dacă o am cumva — ar trebui să pleacă de la faptul că, deși am lucrat mai totdeauna cu echipe de la periferia clasamentelor diviziilor A sau B, nu am retrogradat pe nici una. În schimb, după plecarea mea de la cîrma altor echipe, ele au cîștigat imediat campionatul (poate și pentru că eu le fusesem antrenor) ; în sfîrșit, toate echipele antrenate de mine au jucat un fotbal fabricat în lumina concepției ofensive, spectaculare, construind colectiv jocul.

Dacă aș accepta, totuși, pentru acest început de dialog, că sînt „om de poantă", de calambur etc., cum se împacă această optică cu cealaltă etichetare și anume că sînt dur, sînt inabordabil, că nu accept să mă adaptez „moralei" fotbaliștilor (și nu a fotbalului !) ș.a.m.d. ? De bună seamă că este vorba de reaua credință a unor „amici", cu atît mai mult cu cît mă număr printre puținii antrenori români care și-au făcut din fotbal un crez, care au rămas în linia I a frontului fotbalului românesc la bucurii (mai puține) ca și la necazuri (mai multe) și care vor ieși la „pensie" cu gradul de antrenor.

— Judecat ca un Sisif sau ca un Manole care nu-și termină niciodată proiectul, ai terminat într-adevăr — în raport cu îndelunga dumitale activitate — prea puține lucruri începute. Ai promovat-o în divizia A pe Dinamo Bacău, ai lansat la Graz — în 1967 — o echipă de tineret de excepție — cu Dumitrache, Lucescu, Dembrovschi, Dinu, Răducanu — și cam atît. De ce ? Care a fost vina celorlalți și care a fost vina dumitale în construcțiile abandonate la jumătate, la etajul doi sau chiar la acoperiș ?

— Dacă aș fi urmărit să „păstrez coloniile, acceptînd să pierd principiile" poate aș fi văzut mai multe edificii așa-zis terminate. Numai că în fotbal longevitatea este condiționată de tot felul de factori, iar în fotbalul nostru de foarte mult subiectivism. Dacă în 1958 (după o perioadă de trei ani și ceva) nu aș fi fost trimis la „plimbare" din funcția de antrenor de stat cu problema juniorilor fiindcă l-am selecționat pe Raczi (atunci ședea prost cu dosarul... familial), poate că și acum eram angajatul federației. Așa că a trebuit să încep să plec pe teritoriu, peste puțin timp aîți oameni m-au vizat pentru „funcția supremă" și din nou — în 1962 și 1967 — am fost una ca selecționer unic pe cîte... trei luni ! De ce pentru un asemenea scurt timp, mă veți întreba ? Pentru că fotbalul nostru, neavînd conducători de specialitate la timpul oportun, s-a schimbat „lunar" la cîrma federației, nemaivorbind de cluburi (ca sacii la moară), ceea ce a rămas mereu fiind mentalitatea „Capul lui Motoc"!.

Și eu știu că o mare echipă, cu un fotbal elevat, se face în circa 5—6 ani, cu condiția însă să nu se înlocuiască justețea prin abuz, să nu se aștepte — cum se întîmplă înainte — în fiecare dimineață la „ghișeul" cu sarcini și indicații de la oameni limitați în cunoștințe de specialitate și care pe deasupra n-aveau nici timpul disponibil pentru fotbal decît în ziua jocului, oameni care n-aveau răbdare să creeze mijloacele eficienței, cerînd să cîștigi mereu (indiferent cum), condamnîndu-te să învingi fie în numele muncitorilor constructori ori feroviari, fie în numele studenților studioși ș.a.m.d. Totuși, uneori am găsit și autentice personalități conducătoare în fotbal, dar, cum sînt un om „norocos" din fire, după un an, maximum doi, acești oameni au primit alte însărcinări și m-au lăsat... orfan.

În final aș vrea să rețineți că și într-un caz și în altul faptele trebuie să confirme valoarea și nu numărul anilor consumați pentru a-ți dovedi prețuirea — deși se spune că „prețuirea cere timp și pasiunea suflet". Apoi că nimeni nu m-a taxat pînă acum ca incompetent, ci numai dumneavoastră, ziariștii, m-ați etichetat ca inconsecvent. Deși prima mea calitate este consecvența, încăpățînarea, dacă vreți, de a dovedi că antrenorul trebuie să fie un om moral, un ghid inteligent, un orientator profesional, un responsabil social și nu o marionetă !

— Aproape orice om dorește să încheie ceva deosebit în existența lui, ceva care să se cheme opera sa de o viață. Ai un asemenea proiect ?

— Da ! Să văd un stadion acoperit pentru a se lucra zilnic fotbal, terenuri de fotbal la fiecare școală a echipei din orașul unde lucrez, lume la meciuri ca la miting, lume care să savureze spectacolul furnizat de echipa mea ; iar dacă acest festival al satisfacțiilor este ocazionat de o finală europeană, atunci înseamnă că într-adevăr am reușit și eu o operă !

— Ai putea să definești rolul antrenorului în fotbalul nostru ?

— Antrenorul ?! Un ins care nu-și cunoaște valoarea, căci aprecierea ce i se dă diferă enorm de la angajare la... concediere ! Personaj lipsit de strălucire la succesul echipei, dar plin de „strălucire" la eșecurile ei, căci în timp ce jucătorii sînt exemple la victorii, antrenorii sînt victime la înfrîngere. În timp ce jucătorii nu-și joacă cariera socială în aproape nici un meci, unii antrenori — chiar și după numai cîteva luni de activitate la o echipă sau un lot — pentru un eșec al echipei o iau de la cap... dar fără „cap" căci le-a fost tăiat !

Antrenorul — indiferent ce fotbalist a fost și cît de bine a jucat fotbal — trebuie să ne dea prin echipă măsura priceperii sale și nu prin ce a fost.

Îmi este greu în schimb să definesc antrenorul model, fiindcă uneori sînt cotați superior antrenorii severi, alteori cei diplomați ș.a.m.d. Pe mine însă m-a fascinat antrenorul comandant, insistent și convingător, omul de cultură care transpune cu eficiență în practică acumulările societății. Și să nu uităm esențialul : pentru a fi un excelent antrenor, trebuie să ai vocația pentru această meserie, să fii, cu alte cuvinte, dotat. Apoi să fii perseverent, entuziast, pasionat...

— De ce întîrzie să se dezvolte fotbalul nostru (măcar) la nivelul condițiilor create ?

— Frîna fotbalului nostru a constituit-o atît existența raporturilor anormale între **ce se face și ce trebuie făcut**, cît și lipsa de autoritate a federației care a ajuns pînă acolo încît a schimbat pînă și formula de campionat pentru că o oarecare echipă retrogradase, dovedind că performanța la noi depinde uneori de capricii și nu de valoarea competitorilor. Condițiile privilegiate asigurate fotbaliștilor noștri n-au fost onorate pînă acum, cu rare, foarte rare excepții.

— Ai visat vreodată să cîștigi un campionat național ?

— Am visat un... campionat european.

— Cum crezi că apar marile echipe ?

— Ca o consecință firească a marilor personalități conducătoare de cluburi care se dedică cu pasiune și pricepere acestei opere. Dacă antrenorii se pot schimba (și trebuie să se schimbe după 3—4 ani), șefii de cluburi rămîn la cîrma acestor unități chiar și pe viață. La noi nu se poate vorbi de o asemenea longevitate a acestor arhitecți, deoarece, cu foarte mici excepții, promovarea și retrogradarea lor din funcția de președinte sînt consecința unui rezultat, de regulă a unui eșec. Spontaneitatea, rapiditatea cu care se schimbă președinții în asemenea ocazii constituie cea mai evidentă mărturie că în fotbal s-a lucrat la noroc, pe bază de hazard și nu cu rațiunea impusă de o organizare științifică.

— Stimate Constantin Teașcă, la începutul convorbirii noastre contestai caracterizarea unora care văd în dumneata o mitralieră de glume. Sper că n-o să mă contrazici atunci cînd susțin că de fapt dumneata ești o mitralieră de critici. Nu ierți nimic.

— Știu că la Flacăra se practică adevărul.

— Tocmai în numele adevărului, vreau să te întreb dacă nu găsești în fotbalul nostru și lucruri pe care le apreciezi, elemente constructive care să ne susțină speranțele într-un viitor fotbalistic românesc mai bun, așa cum merită țara asta și numeroșii iubitori ai acestui minunat joc ?

— Să ne înțelegem : eu critic pentru că fotbalul nostru actual nu are în nici un caz nevoie de laude — nici nu le merită, dealtfel — și are în primul rînd nevoie de idei, de critici și evident de fapte. Asta nu înseamnă că nu văd și eu și nu apreciez pașii pe care în ultima vreme federația de specialitate îi face spre a ieși din impasul valoric al fotbalului, spre a construi în sfîrșit ceva viabil. Este de bun augur tendința spre fapte, spre muncă pe care o cultivă în ultima vreme organul nostru federal. Vreau să cred că a apus perioada promisiunilor mari și a vorbelor goale, semne există, federația nu mai conduce mișcarea fotbalistică din birou, s-a mutat în teren, s-au luat măsuri contra antrenorilor și a jucătorilor care mai păcălesc fotbalul, jucătorii sînt pe cale să aibă un statut care să le definească, în sfîrșit, condițiile, cluburile încep să se bucure de un sprijin mai real din partea federației etc. Consider că este un lucru bun și faptul că la nivelul reprezentativelor s-au creat structuri limpezi, la echipa de seniori, de tineret, de juniori. Firește, problema este să se ducă totul la capăt cu seriozitate, fără concesii, fără compromisuri, proiectele care au început să prindă viață. Mă opresc aici, să lăsăm mai departe să vorbească faptele.

— Constantin Teașcă, ai de gînd să-ți stabilești la o echipă, să reziști tuturor valurilor și să ajungi (măcar) la un țărm pe care antrenori mai puțin dotați ca dumneata l-au atins ?

— M-am dus la Craiova ca să rămîn. Îmi plac oamenii, sînt inimoși și ne potrivim și la ambiție. Eu sînt hotărît să pun totul pentru a face ceva deosebit. Sper să fie și jucătorii la fel de hotărîți. Prin muncă, sacrificii și iarăși muncă, Universitatea poate să depășească în viitor țărmurile atinse de fotbalul nostru de club, adică se poate situa la parametrii internaționali. Acesta este scopul meu. Trebuie să ieșim odată și odată — și nu oricum ! — în marea arenă internațională cum trebuie, zic eu, să nu ne mai mulțumim cu victoriile din curtea casei noastre.

MARIUS POPESCU ■

FOTBALUL ROMÂNESC 1976 — 1977

TURUL CAMPIONATULUI DIVIZIEI A

ETAPA I (22 august)

București	Steaua	F.C. Constanța
Arad	U.T.A.	S.C. Bacău
Timișoara	Poli	Dinamo
Galați	F.C.M.	Jiul
București	Progresul	Univ. Craiova
Tg. Mureș	A.S.A.	F.C. Argeș
Hunedoara	Corvinul	Sportul stud.
Iași	Poli	F.C.M. Reșița
București	Rapid	F.C. Bihor

ETAPA A II-A (28 august)

Bacău	Sport Club	A.S.A. Tg. M.
Craiova	Universitatea	Steaua
București	Sportul stud.	Poli Iași
Constanța	F.C.	Progresul
Petroșani	Jiul	Corvinul
București	Dinamo	U.T.A.
Pitești	F.C Argeș	Rapid
Oradea	F.C. Bihor	Poli Timiș.
Reșița	F.C.M.	F.C.M. Galați

ETAPA A III-A (1 septembrie)

Hunedoara	Corvinul	F.C.M Reșița
București	Sportul stud.	Progresul
Oradea	F.C Bihor	A.S.A. Tg M.
București	Dinamo	Steaua
[illegible]	Sport Club	F.C.M Galați
București	Rapid	Jiul
Timișoara	Poli	Univ. Craiova
Constanța	F C.	U T.A
Iași	Poli	F.C. Argeș

ETAPA A IV-A (5 septembrie)

Arad	U.T.A	Rapid
Craiova	Universitatea	Poli Iași
București	Steaua	Corvinul
Tg Mureș	A.S.A.	Poli Timiș.
Petroșani	Jiul	F.C. Bihor
Galați	F.C.M.	Dinamo
Pitești	F.C. Argeș	F C. Constanța
Reșița	F.C.M	Sportul stud.
București	Progresul	S.C. Bacău

ETAPA A V-A (11/12 septembrie)

Timișoara	Poli	F.C. Argeș
Bacău	Sport Club	Corvinul
București	Rapid	F.C.M Galați
Petroșani	Jiul	F.C.M. Reșița
Tg. Mureș	A.S.A.	Steaua
București	Sportul stud.	Univ. Craiova
Iași	Poli	Progresul
Arad	U.T.A.	F.C. Bihor
București	Dinamo	F.C. Constanța

ETAPA A VI-A (19 septembrie)

Oradea	F.C. Bihor	Sportul stud.
București	Dinamo	Rapid
Timișoara	Poli	Poli Iași
Hunedoara	Corvinul	A.S.A. Tg. M.
Reșița	F.C.M.	Univ. Craiova
București	Steaua	Progresul
Constanța	F.C.	S.C. Bacău
Pitești	F.C. Argeș	Jiul
Galați	F.C.M.	U.T.A

ETAPA A VII-A (25/26 septembrie)

Pitești	F.C. Argeș	F.C.M. Galați
Arad	U.T A	Jiul
București	Progresul	A S.A. Tg M.
București	Sportul stud.	Poli Timiș.
Hunedoara	Corvinul	Dinamo
Iași	Poli	S.C. Bacău
București	Steaua	F.C.M. Reșița
Craiova	Universitatea	Rapid
Oradea	F.C. Bihor	F.C. Constanța

ETAPA A VIII-A (10 octombrie)

Petroșani	Jiul	Progresul
Craiova	Universitatea	Corvinul
București	Rapid	Poli Iași
Galați	F.C.M.	F.C. Bihor
Constanța	F.C.	Sportul stud.
Tg. Mureș	A.S.A.	F.C.M. Reșița
București	Dinamo	F.C. Argeș
Timișoara	Poli	U.T.A.
Bacău	Sport Club	Steaua

ETAPA A IX-A (16/17 octombrie)

Constanța	F.C.	Univ. Craiova
București	Sportul stud.	Dinamo
Pitești	F.C. Argeș	S.C. Bacău
Petroșani	Jiul	A.S.A. Tg. M.
București	Progresul	U.T.A
Galați	F.C.M.	Poli Iași
Oradea	F.C. Bihor	Corvinul
București	Rapid	Steaua
Reșița	F.C.M.	Poli Timiș.

ETAPA A X-A (24 octombrie)

Tg. Mureș	A.S.A.	Dinamo
Bacău	Sport Club	Univ Craiova
București	Steaua	F.C. Bihor
Timișoara	Poli	Rapid
Iași	Poli	F.C. Constanța
București	Sportul stud.	Jiul
Arad	U.T.A.	F.C.M. Reșița
Pitești	F.C. Argeș	Progresul
Hunedoara	Corvinul	F.C.M Galați

ETAPA A XI-A (31 octombrie)

Iași	Poli	Jiul
Galați	F.C.M.	Steaua
București	Progresul	Poli Timiș.
Craiova	Universitatea	F.C. Bihor
București	Rapid	A.S.A. Tg M.
Hunedoara	Corvinul	F.C. Argeș
Reșița	F.C.M.	F.C. Constanța
București	Dinamo	S.C. Bacău
Arad	U.T.A.	Sportul stud.

ETAPA A XII-A (7 noiembrie)

București	Steaua	Sportul stud.
Pitești	F.C. Argeș	F.C.M. Reșița
Craiova	Universitatea	U.T.A
București	Progresul	Rapid
Timișoara	Poli	F.C.M. Galați
Petroșani	Jiul	S.C. Bacău
Oradea	F.C. Bihor	Dinamo
Constanța	F.C.	Corvinul
Tg Mureș	A.S.A.	Poli Iași

ETAPA A XIII-A (14 noiembrie)

Oradea	F.C. Bihor	Poli Iași
Reșița	F.C.M.	Progresul
Hunedoara	Corvinul	Poli Timiș.
Arad	U T.A.	A.S.A. Tg M.
Bacău	Sport Club	Rapid
București	Steaua	F.C. Argeș
Constanța	F.C.	Jiul
București	Dinamo	Univ. Craiova
București	Sportul stud.	F.C.M. Galați

ETAPA A XIV-A (21 noiembrie)

București	Rapid	F.C.M. Reșița
Iași	Poli	F.C. Constanța
Arad	A.S.A.	Sportul stud.
Timișoara	Sport Club	F.C. Bihor
Tg. Mureș	F.C.M.	Univ. Craiova
Bacău	Poli	Dinamo
Galați	U.T.A.	F.C. Argeș
București	Progresul	Corvinul
Petroșani	Jiul	Steaua

ETAPA A XV-A (1 decembrie)

Craiova	Universitatea	A.S.A. Tg. M.
București	Progresul	Dinamo
Reșița	F.C.M.	S.C. Bacău
București	Rapid	Sportul stud.
Pitești	F.C. Argeș	F.C. Bihor
București	Steaua	Poli Iași
Hunedoara	Corvinul	U.T.A
Petroșani	Jiul	Poli Timiș.
Constanța	F.C.	F.C.M. Galați

ETAPA A XVI-A (5 decembrie)

Galați	F.C.M.	Progresul
Arad	U.T.A.	Poli Iași
Hunedoara	Corvinul	Rapid
București	Dinamo	Jiul
Constanța	F.C.	A.S.A. Tg. M.
Craiova	Universitatea	F.C. Argeș
Timișoara	Poli	Steaua
București	Sportul stud.	S.C. Bacău
Oradea	F.C. Bihor	F.C.M. Reșița

ETAPA A XVII-A (12 decembrie)

Iași	Poli	Corvinul
Tg Mureș	A.S.A.	F.C.M. Galați
București	Progresul	F.C. Bihor
Bacău	Sport Club	Poli Timiș.
Pitești	F.C. Argeș	Sportul stud.
București	Rapid	F.C. Constanța
Petroșani	Jiul	Univ. Craiova
Reșița	F.C.M.	Dinamo
București	Steaua	U.T.A.

TURUL CAMPIONATULUI DIVIZIEI B

Seria I

ETAPA I (22 august)

F.C. Petrolul Pl.	— F.C. Gloria Buzău
Relonul Săvinești	— C.S.U. Galați
C.S. Oltul Sf. Gh.	— C.F.R. Pașcani
C.S.M. Borzești	— F.C. Brăila
Olimpia Rm. Sărat	— Metalul Plopeni
Celuloza Călărași	— Unirea Focșani
Portul Constanța	— C.S.M. Suceava
Minerul Gura Hum.	— Ceahlăul P. Neamț
Victoria Tecuci	— Prahova Ploiești

ETAPA A II-A (29 august)

C.F.R. Pașcani	— Relonul Săvinești
F.C. Gloria Buzău	— Olimpia Rm. Sărat
C.S.U. Galați	— F.C. Petrolul Pl.
Unirea Focșani	— Victoria Tecuci
F.C. Brăila	— Celuloza Călărași
Prahova Ploiești	— C.S. Oltul Sf. Gh.
Ceahlăul P. Neamț	— C.S.M. Borzești
Metalul Plopeni	— Portul Constanța
C.S.M. Suceava	— Minerul Gura Hum.

ETAPA A III-A (5 septembrie)

Metalul Plopeni	— Unirea Focșani
F.C. Petrolul Pl.	— Celuloza Călărași
Portul Constanța	— Ceahlăul P. Neamț
Relonul Săvinești	— Prahova Ploiești
Minerul Gura Hum.	— C.S. Oltul Sf. Gh.
Victoria Tecuci	— C.S.U. Galați
C.S.M. Suceava	— C.F.R. Pașcani
C.S.M. Borzești	— F.C. Gloria Buzău
Olimpia Rm. Sărat	— F.C. Brăila

ETAPA A IV-A (12 septembrie)

Prahova Ploiești	— C.S.M. Suceava
Ceahlăul P. Neamț	— Metalul Plopeni
F.C. Gloria Buzău	— Victoria Tecuci
Minerul Gura Hum.	— F.C. Petrolul Pl.
C.S.U. Galați	— Olimpia Rm. Sărat
C.S. Oltul Sf. Gh.	— C.S.M. Borzești
Celuloza Călărași	— C.F.R. Pașcani
F.C. Brăila	— Relonul Săvinești
Unirea Focșani	— Portul Constanța

ETAPA A V-A (19 septembrie)

Victoria Tecuci	— C.S.M. Borzești
Portul Constanța	— F.C. Gloria Buzău
Relonul Săvinești	— Olimpia Rm. Sărat
C.F.R. Pașcani	— C.S.U. Galați
F.C. Petrolul Pl.	— Metalul Plopeni
Unirea Focșani	— Ceahlăul P. Neamț
C.S.M. Suceava	— C.S. Oltul Sf. Gh.
Celuloza Călărași	— Prahova Ploiești
F.C. Brăila	— Minerul Gura Hum.

ETAPA A VI-A (26 septembrie)

Metalul Plopeni	— C.S. Oltul Sf. Gh.
C.S.M. Borzești	— Celuloza Călărași
Prahova Ploiești	— Portul Constanța
Victoria Tecuci	— F.C. Brăila
F.C. Gloria Buzău	— Relonul Săvinești
C.S.U. Galați	— C.S.M. Suceava
Minerul Gura Hum.	— C.F.R. Pașcani
Olimpia Rm. Sărat	— Unirea Focșani
Ceahlăul P. Neamț	— F.C. Petrolul Pl.

ETAPA A VII-A (3 octombrie)

Relonul Săvinești	— Unirea Focșani
Metalul Plopeni	— Prahova Ploiești
F.C. Brăila	— C.S.M. Suceava
Celuloza Călărași	— Ceahlăul P. Neamț
Portul Constanța	— C.S.M. Borzești
F.C. Petrolul Pl.	— Olimpia Rm. Sărat
C.S. Oltul Sf. Gh.	— F.C. Gloria Buzău
C.S.U. Galați	— Minerul Gura Hum.
C.F.R. Pașcani	— Victoria Tecuci

ETAPA A VIII-A (10 octombrie)

Ceahlăul P. Neamț	— F.C. Brăila
C.S.M. Suceava	— F.C. Gloria Buzău
C.S. Oltul Sf. Gh.	— Victoria Tecuci
C.F.R. Pașcani	— Olimpia Rm. Sărat
Unirea Focșani	— Minerul Gura Hum.
Prahova Ploiești	— C.S.U. Galați
Portul Constanța	— F.C. Petrolul Pl.
Celuloza Călărași	— Metalul Plopeni
C.S.M. Borzești	— Relonul Săvinești

ETAPA A IX-A (17 octombrie)

Victoria Tecuci	— Portul Constanța
C.S.M. Borzești	— C.F.R. Pașcani
F.C. Brăila	— C.S.U. Galați
F.C. Petrolul Pl.	— Prahova Ploiești
Minerul Gura Hum.	— Celuloza Călărași
Relonul Săvinești	— Ceahlăul P. Neamț
Unirea Focșani	— C.S. Oltul Sf. Gh.
Olimpia Rm. Sărat	— C.S.M. Suceava
F.C. Gloria Buzău	— Metalul Plopeni

ETAPA A X-A (24 octombrie)

C.S.M. Suceava	— C.S.M. Borzești
C.S.U. Galați	— Unirea Focșani
C.S. Oltul Sf. Gh.	— Portul Constanța
Metalul Plopeni	— Victoria Tecuci
Olimpia Rm. Sărat	— Ceahlăul P. Neamț
Celuloza Călărași	— F.C. Gloria Buzău
C.F.R. Pașcani	— Prahova Ploiești
F.C. Petrolul Pl.	— F.C. Brăila
Relonul Săvinești	— Minerul Gura Hum.

ETAPA A XI-A (31 octombrie)

C.S.U. Galați	— Celuloza Călărași
Ceahlăul P. Neamț	— C.S.M. Suceava
F.C. Gloria Buzău	— F.C. Brăila
C.S. Oltul Sf. Gh.	— F.C. Petrolul Pl.
Prahova Ploiești	— C.S.M. Borzești
Metalul Plopeni	— Relonul Săvinești
Unirea Focșani	— C.F.R. Pașcani
Victoria Tecuci	— Minerul Gura Hum.
Portul Constanța	— Olimpia Rm. Sărat

ETAPA A XII-A (7 noiembrie)

Olimpia Rm. Sărat	— Victoria Tecuci
F.C. Gloria Buzău	— Prahova Ploiești
Ceahlăul P. Neamț	— C.S. Oltul Sf. Gh.
Minerul Gura Hum.	— Metalul Plopeni
C.S.M. Suceava	— Celuloza Călărași
Portul Constanța	— C.F.R. Pașcani
F.C. Petrolul Pl.	— Relonul Săvinești
C.S.M. Borzești	— C.S.U. Galați
F.C. Brăila	— Unirea Focșani

ETAPA A XIII-A (14 noiembrie)

Prahova Ploiești	— Minerul Gura Hum.
Metalul Plopeni	— F.C. Brăila
C.F.R. Pașcani	— F.C. Gloria Buzău
C.S.U. Galați	— Ceahlăul P. Neamț
Olimpia Rm. Sărat	— C.S.M. Borzești
Unirea Focșani	— C.F.R. Pașcani
Celuloza Călărași	— C.S. Oltul Sf. Gh.
Victoria Tecuci	— C.S.M. Suceava
Relonul Săvinești	— Portul Constanța

ETAPA A XIV-A (21 noiembrie)

C.S.M. Suceava	— Relonul Săvinești
C.S. Oltul Sf. Gh.	— Olimpia Rm. Sărat
F.C. Brăila	— Prahova Ploiești
Celuloza Călărași	— Portul Constanța
F.C. Gloria Buzău	— Minerul Gura Hum.
Ceahlăul P. Neamț	— C.S.U. Galați
F.C. Petrolul Pl.	— Victoria Tecuci

ETAPA A XV-A (28 noiembrie)

C.F.R. Pașcani	— Metalul Plopeni
Relonul Săvinești	— Victoria Tecuci
C.S.U. Galați	— C.S. Oltul Sf. Gh.
C.S.M. Suceava	— F.C. Petrolul Pl.
Olimpia Rm. Sărat	— Celuloza Călărași
Minerul Gura Hum.	— C.S.M. Borzești
Portul Constanța	— F.C. Brăila
Prahova Ploiești	— Ceahlăul P. Neamț
Unirea Focșani	— F.C. Gloria Buzău

ETAPA A XVI-A (5 decembrie)

F.C. Gloria Buzău	— C.S.U. Galați
Olimpia Rm. Sărat	— Prahova Ploiești
Unirea Focșani	— C.S.M. Suceava
Victoria Tecuci	— Ceahlăul P. Neamț
F.C. Brăila	— C.S. Oltul Sf. Gh.
Portul Constanța	— Victoria Tecuci
Celuloza Călărași	— Metalul Plopeni
C.S.M. Borzești	— Portul Constanța
Minerul Gura Hum.	— C.F.R. Pașcani

ETAPA A XVII-A (12 decembrie)

C.S. Oltul Sf. Gh.	— Relonul Săvinești
C.S.U. Galați	— Portul Constanța
C.F.R. Pașcani	— F.C. Brăila
Minerul Gura Hum.	— Olimpia Rm. Sărat
C.S.M. Borzești	— F.C. Petrolul Pl.
Celuloza Călărași	— Victoria Tecuci
Ceahlăul P. Neamț	— F.C. Gloria Buzău
C.S.M. Suceava	— Metalul Plopeni
Prahova Ploiești	— Unirea Focșani

Seria a II-a

ETAPA I (22 august)

Tehnometal Buc.	— Chimia Tr. Măg.
F.C.M. St. roșu Bv.	— Chimica Tîrnăveni
Metalurgistul Cugir	— Flacăra Moreni
S.N. Oltenița	— C.S. Tîrgoviște
Electroputere Cv.	— Metalul București
F.C. Șoimii Sibiu	— F.C.M. Giurgiu
Unirea Alexandria	— Dinamo Slatina
Chimia Rm. Vîlcea	— Tractorul Brașov
Voința București	— Nitramonia Făgăraș

ETAPA A II-A (29 august)

Flacăra Moreni	— Chimia Rm. Vîlcea
Tractorul Brașov	— Tehnometal Buc.
C.S. Tîrgoviște	— Unirea Alexandria
Chimica Tîrnăveni	— Voința București
Nitramonia Făgăraș	— S.N. Oltenița
Metalul București	— Metalurgistul Cugir
F.C.M. Giurgiu	— Electroputere Cv.
Chimia Tr. Măgurele	— F.C.M. St. roșu Bv.
Dinamo Slatina	— F.C. Șoimii Sibiu

ETAPA A III-A (5 septembrie)

F.C.M. St. roșu Bv.	— Nitramonia Făgăraș
Chimia Tr. Măgurele	— F.C.M. Giurgiu
Tehnometal Buc.	— Flacăra Moreni
F.C. Șoimii Sibiu	— C.S. Tîrgoviște
Chimia Rm. Vîlcea	— Metalul București
S.N. Oltenița	— Chimica Tîrnăveni
Voința București	— Tractorul Brașov
Dinamo Slatina	— Electroputere Cv.
Metalurgistul Cugir	— Unirea Alexandria

ETAPA A IV-A (12 septembrie)

Metalul București	— S.N. Oltenița
Metalurgistul Cugir	— Chimia Rm. Vîlcea
Tractorul Brașov	— Dinamo Slatina
Nitramonia Făgăraș	— Tehnometal Buc.
F.C.M. Giurgiu	— F.C.M. St. roșu Bv.
Unirea Alexandria	— Chimia Tr. Măg.
F.C. Șoimii Sibiu	— Tractorul Brașov
Electroputere Cv.	— Metalurgistul Cugir
Flacăra Moreni	— Voința București

ETAPA A V-A (19 septembrie)

Chimica Tîrnăveni	— Nitramonia Făgăraș
Unirea Alexandria	— Flacăra Moreni
F.C.M. St. roșu Bv.	— F.C. Șoimii Sibiu
C.S. Tîrgoviște	— Metalurgistul Cugir
Tehnometal Buc.	— Voința București
Electroputere Cv.	— Tractorul Brașov
Metalul București	— F.C.M. Giurgiu
S.N. Oltenița	— Dinamo Slatina
Chimia Rm. Vîlcea	— Chimia Tr. Măg.

ETAPA A VI-A (26 septembrie)

Voința București	— Chimia Rm. Vîlcea
Dinamo Slatina	— Metalul București
Chimica Tîrnăveni	— C.S. Tîrgoviște
Tractorul Brașov	— S.N. Oltenița
F.C.M. Giurgiu	— Unirea Alexandria
F.C. Șoimii Sibiu	— Metalurgistul Cugir
Flacăra Moreni	— F.C.M. St. roșu Bv.
Chimia Tr. Măgurele	— Nitramonia Făgăraș
Tehnometal Buc.	— Electroputere Cv.

ETAPA A VII-A (3 octombrie)

Metalurgistul Cugir	— Dinamo Slatina
C.S. Tîrgoviște	— Flacăra Moreni
Electroputere Cv.	— F.C. Șoimii Sibiu
F.C.M. St. roșu Bv.	— Chimia Rm. Vîlcea
Nitramonia Făgăraș	— Tractorul Brașov
Unirea Alexandria	— Voința București
Chimia Tr. Măgurele	— S.N. Oltenița
F.C.M. Giurgiu	— Tehnometal Buc.
Metalul București	— Chimica Tîrnăveni

ETAPA A VIII-A (10 octombrie)

Tractorul Brașov	— Metalul București
Chimica Tîrnăveni	— Unirea Alexandria
Voința București	— Dinamo Slatina
C.S. Tîrgoviște	— F.C.M. Giurgiu
F.C. Șoimii Sibiu	— Chimia Tr. Măg.
Tehnometal Buc.	— F.C.M. St. roșu Bv.
Chimia Rm. Vîlcea	— Nitramonia Făgăraș
Electroputere Cv.	— Flacăra Moreni
S.N. Oltenița	— Metalurgistul Cugir

ETAPA A IX-A (17 octombrie)

Chimia Tr. Măgurele	— Electroputere Cv.
Voința București	— C.S. Tîrgoviște
Metalul București	— Tehnometal Buc.
Nitramonia Făgăraș	— Metalurgistul Cugir
F.C.M. Giurgiu	— Chimia Rm. Vîlcea
Flacăra Moreni	— F.C. Șoimii Sibiu
Unirea Alexandria	— Chimica Tîrnăveni
Dinamo Slatina	— Chimia Tr. Măg.
F.C.M. St. roșu Bv.	— Tractorul Brașov

ETAPA A X-A (24 octombrie)

C.S. Tîrgoviște	— Tractorul Brașov
F.C.M. St. roșu Bv.	— Unirea Alexandria
Flacăra Moreni	— F.C.M. Giurgiu
S.N. Oltenița	— Chimia Rm. Vîlcea
Chimica Tîrnăveni	— Electroputere Cv.
Chimia Tr. Măgurele	— Dinamo Slatina
Metalurgistul Cugir	— Tehnometal Buc.
Metalul București	— Nitramonia Făgăraș
F.C. Șoimii Sibiu	— Voința București

ETAPA A XI-A (31 octombrie)

Chimica Tîrnăveni	— Chimia Tr. Măg.
Voința București	— F.C.M. Giurgiu
Tehnometal Buc.	— F.C. Șoimii Sibiu
C.S. Tîrgoviște	— Metalul București
Tractorul Brașov	— Metalurgistul Cugir
Dinamo Slatina	— F.C.M. St. roșu Bv.
Nitramonia Făgăraș	— Flacăra Moreni
Chimia Rm. Vîlcea	— Unirea Alexandria
Electroputere Cv.	— S.N. Oltenița

ETAPA A XII-A (7 noiembrie)

Nitramonia Făgăraș	— F.C. Șoimii Sibiu
S.N. Oltenița	— Tehnometal Buc.
F.C.M. St. roșu Bv.	— Voința București
Metalurgistul Cugir	— Electroputere Cv.
Metalul București	— Flacăra Moreni
Unirea Alexandria	— Tractorul Brașov
Chimia Tr. Măg.	— C.S. Tîrgoviște
F.C.M. Giurgiu	— Chimica Tîrnăveni
Dinamo Slatina	— Chimia Rm. Vîlcea

ETAPA A XIII-A (14 noiembrie)

F.C. Șoimii Sibiu	— Unirea Alexandria
Voința București	— Metalul București
Chimia Rm. Vîlcea	— Tehnometal Buc.
S.N. Oltenița	— F.C.M. St. roșu Bv.
Tractorul Brașov	— Chimia Tr. Măg.
Flacăra Moreni	— Chimica Tîrnăveni

Seria a III-a

ETAPA I (22 august)

Minerul Lupeni	— Mureșul Deva
Ind. sîrmei C. Turzii	— Dacia Orăștie
„U" Cluj-Napoca	— F.C. Olimpia S. Mare
C.F.R. Timișoara	— Gloria Bistrița
Minerul Cavnic	— C.I.L. Sighet
F.C. Baia Mare	— U.M. Timișoara
Victoria Călan	— C.F.R. Cluj-Napoca
Armătura Zalău	— Sticla Turda
Aurul Brad	— Rapid Arad

ETAPA A II-A (29 august)

Sticla Turda	— „U" Cluj-Napoca
U.M. Timișoara	— Minerul Cavnic
Rapid Arad	— Ind. sîrmei C. T.
Mureșul Deva	— Armătura Zalău
C.F.R. Cluj-Napoca	— Minerul Lupeni
Dacia Orăștie	— Victoria Călan
C.I.L. Sighet	— C.F.R. Timișoara
F.C. Olimpia S. Mare	— Aurul Brad
Gloria Bistrița	— F.C. Baia Mare

ETAPA A III-A (5 septembrie)

C.F.R. Timișoara	— F.C. Baia Mare
C.I.L. Sighet	— Rapid Arad
Dacia Orăștie	— Minerul Cavnic
Minerul Lupeni	— Sticla Turda
Aurul Brad	— Mureșul Deva
„U" Cluj-Napoca	— Armătura Zalău
F.C. Olimpia S. Mare	— Gloria Bistrița
Victoria Călan	— U.M. Timișoara
Ind. sîrmei C. Turzii	— C.F.R. Cluj-Napoca

ETAPA A IV-A (12 septembrie)

Minerul Cavnic	— Victoria Călan
Aurul Brad	— Dacia Orăștie
C.F.R. Cluj-Napoca	— Sticla Turda
Armătura Zalău	— C.F.R. Timișoara
Rapid Arad	— Gloria Bistrița
Mureșul Deva	— F.C. Olimpia S. Mare
Ind. sîrmei C. Turzii	— Minerul Lupeni
F.C. Baia Mare	— „U" Cluj-Napoca
U.M. Timișoara	— C.I.L. Sighet

ETAPA A V-A (19 septembrie)

F.C. Olimpia S. Mare	— Ind. sîrmei C. T.
C.I.L. Sighet	— F.C. Baia Mare
Armătura Zalău	— Victoria Călan
C.F.R. Timișoara	— C.F.R. Cluj-Napoca
Sticla Turda	— U.M. Timișoara
Mureșul Deva	— Rapid Arad
„U" Cluj-Napoca	— Aurul Brad
Gloria Bistrița	— Minerul Cavnic
Minerul Lupeni	— Dacia Orăștie

ETAPA A VI-A (26 septembrie)

Dacia Orăștie	— Gloria Bistrița
„U" Cluj-Napoca	— C.F.R. Cluj-Napoca
Minerul Cavnic	— F.C. Olimpia S. Mare
C.F.R. Timișoara	— U.M. Timișoara
F.C. Baia Mare	— Armătura Zalău
Ind. sîrmei C. Turzii	— Sticla Turda
Victoria Călan	— Mureșul Deva
Minerul Lupeni	— Rapid Arad
C.I.L. Sighet	— Aurul Brad

ETAPA A VII-A (3 octombrie)

C.F.R. Cluj-Napoca	— C.I.L. Sighet
Armătura Zalău	— F.C. Olimpia S. Mare
U.M. Timișoara	— „U" Cluj-Napoca
Aurul Brad	— Victoria Călan
Ind. sîrmei C. Turzii	— C.F.R. Timișoara
Gloria Bistrița	— Minerul Lupeni
Rapid Arad	— F.C. Baia Mare
Mureșul Deva	— Dacia Orăștie
Minerul Cavnic	— Sticla Turda

ETAPA A VIII-A (10 octombrie)

Sticla Turda	— Rapid Arad
Minerul Lupeni	— Aurul Brad
F.C. Olimpia S. Mare	— C.F.R. Cluj-Napoca
F.C. Baia Mare	— Minerul Cavnic
Dacia Orăștie	— Armătura Zalău
Victoria Călan	— C.I.L. Sighet
Gloria Bistrița	— U.M. Timișoara
„U" Cluj-Napoca	— Ind. sîrmei C. T.
C.F.R. Timișoara	— Mureșul Deva

ETAPA A IX-A (17 octombrie)

U.M. Timișoara	— Armătura Zalău
Mureșul Deva	— Ind. sîrmei C. T.
Victoria Călan	— Minerul Lupeni
Rapid Arad	— F.C. Olimpia S. Mare
Metalurgistul Cugir	— F.C.M. Giurgiu
C.S. Tîrgoviște	— Dinamo Slatina
Electroputere Cv.	— Nitramonia Făgăraș

ETAPA A X-A (24 octombrie)

C.S. Tîrgoviște	— F.C.M. Giurgiu
F.C.M. St. roșu Bv.	— Dinamo Slatina
Nitramonia Făgăraș	— Tehnometal Buc.
Voința București	— Metalurgistul Cugir
F.C.M. Giurgiu	— S.N. Oltenița
Chimica Tîrnăveni	— Chimia Rm. Vîlcea
Chimia Tr. Măgurele	— Metalul București
Tehnometal Buc.	— Flacăra Moreni
F.C. Șoimii Sibiu	— Electroputere Cv.

ETAPA A XI-A (31 octombrie)

Chimica Tîrnăveni	— Chimia Tr. Măg.
Voința București	— F.C.M. Giurgiu
Tehnometal Buc.	— F.C. Șoimii Sibiu
C.S. Tîrgoviște	— Metalul București
Tractorul Brașov	— Metalurgistul Cugir
Dinamo Slatina	— F.C.M. St. roșu Bv.
Nitramonia Făgăraș	— Flacăra Moreni
Chimia Rm. Vîlcea	— Unirea Alexandria
Electroputere Cv.	— S.N. Oltenița

ETAPA A XII-A (7 noiembrie)

Nitramonia Făgăraș	— F.C. Șoimii Sibiu
S.N. Oltenița	— Tehnometal Buc.
F.C.M. St. roșu Bv.	— Voința București
Metalurgistul Cugir	— Electroputere Cv.
Metalul București	— Flacăra Moreni
Unirea Alexandria	— Tractorul Brașov
Chimia Tr. Măg.	— C.S. Tîrgoviște
F.C.M. Giurgiu	— Chimica Tîrnăveni
Dinamo Slatina	— Chimia Rm. Vîlcea

ETAPA A XIII-A (14 noiembrie)

F.C. Șoimii Sibiu	— Unirea Alexandria
Voința București	— Metalul București
Chimia Rm. Vîlcea	— Tehnometal Buc.
S.N. Oltenița	— F.C.M. St. roșu Bv.
Tractorul Brașov	— Chimia Tr. Măg.
Flacăra Moreni	— Chimica Tîrnăveni

ETAPA A XIV-A (21 noiembrie)

F.C.M. St. roșu Bv.	— C.S. Tîrgoviște
Tehnometal Buc.	— Unirea Alexandria
Nitramonia Făgăraș	— Dinamo Slatina
Voința București	— Metalurgistul Cugir
F.C.M. Giurgiu	— S.N. Oltenița
F.C. Șoimii Sibiu	— Metalul București
Electroputere Cv.	— Chimia Rm. Vîlcea
Chimia Tr. Măgurele	— Chimica Tîrnăveni
Flacăra Moreni	— Tractorul Brașov

ETAPA A XV-A (28 noiembrie)

F.C.M. St. roșu Bv.	— C.S. Tîrgoviște
Tehnometal Buc.	— Unirea Alexandria
Nitramonia Făgăraș	— Dinamo Slatina
Voința București	— Metalurgistul Cugir
F.C.M. Giurgiu	— Flacăra Moreni
Chimia Rm. Vîlcea	— Chimica Tîrnăveni
Voința București	— S.N. Oltenița
Unirea Alexandria	— Metalul București
F.C. Șoimii Sibiu	— Tractorul Brașov
Chimia Tr. Măgurele	— Metalurgistul Cugir

ETAPA A XVII-A (12 decembrie)

Metalurgistul Cugir	— F.C.M. St. roșu Bv.
S.N. Oltenița	— F.C. Șoimii Sibiu
Chimica Tîrnăveni	— Tehnometal Buc.
C.S. Tîrgoviște	— Chimia Rm. Vîlcea
Metalul București	— Chimia Tr. Măg.
Nitramonia Făgăraș	— Unirea Alexandria
Tractorul Brașov	— Flacăra Moreni
Dinamo Slatina	— F.C.M. Giurgiu
Electroputere Cv.	— Voința București

ETAPA A XVI-A (5 decembrie)

Flacăra Moreni	— Dinamo Slatina
Tehnometal Buc.	— C.S. Tîrgoviște
F.C.M. St. roșu Bv.	— Electroputere Cv.
F.C.M. Giurgiu	— Nitramonia Făgăraș
Chimia Rm. Vîlcea	— Chimica Tîrnăveni
Voința București	— S.N. Oltenița
Unirea Alexandria	— Metalul București
F.C. Șoimii Sibiu	— Tractorul Brașov
Chimia Tr. Măgurele	— Metalurgistul Cugir

ETAPA A XVII-A (12 decembrie)

Metalurgistul Cugir	— F.C.M. St. roșu Bv.
S.N. Oltenița	— F.C. Șoimii Sibiu
Chimica Tîrnăveni	— Tehnometal Buc.
C.S. Tîrgoviște	— Chimia Rm. Vîlcea
Metalul București	— Chimia Tr. Măg.
Nitramonia Făgăraș	— Unirea Alexandria
Tractorul Brașov	— Flacăra Moreni
Dinamo Slatina	— F.C.M. Giurgiu
Electroputere Cv.	— Voința București

ETAPA A XIV-A (21 noiembrie)

F.C.M. St. roșu Bv.	— C.S. Tîrgoviște
Tehnometal Buc.	— Unirea Alexandria
Nitramonia Făgăraș	— Dinamo Slatina
Voința București	— Metalurgistul Cugir
F.C.M. Giurgiu	— Victoria Călan
Chimia Rm. Vîlcea	— Tractorul Brașov
Chimica Tîrnăveni	— Metalul București
Flacăra Moreni	— F.C. Șoimii Sibiu
Electroputere Cv.	— Chimia Tr. Măg.

ETAPA A XV-A (28 noiembrie)

Minerul Cavnic	— „U" Cluj-Napoca
C.F.R. Cluj-Napoca	— F.C. Baia Mare
Aurul Brad	— C.F.R. Timișoara
Sticla Turda	— Gloria Bistrița
Dacia Orăștie	— Rapid Arad
Minerul Lupeni	— „U" Cluj-Napoca

ETAPA A XI-A (31 octombrie)

Gloria Bistrița	— Aurul Brad
„U" Cluj-Napoca	— C.F.R. Timișoara
Rapid Arad	— C.F.R. Cluj-Napoca
U.M. Timișoara	— Minerul Lupeni
C.I.L. Sighet	— Ind. sîrmei C. T.
F.C. Baia Mare	— Dacia Orăștie
Sticla Turda	— Mureșul Deva
Minerul Cavnic	— Armătura Zalău
Victoria Călan	— F.C. Olimpia S. Mare

ETAPA A XII-A (7 noiembrie)

Minerul Lupeni	— C.I.L. Sighet
Ind. sîrmei C. Turzii	— F.C. Baia Mare
„U" Cluj-Napoca	— Victoria Călan
Mureșul Deva	— C.F.R. Cluj-Napoca
F.C. Olimpia S. Mare	— U.M. Timișoara
Aurul Brad	— Minerul Cavnic
Armătura Zalău	— Gloria Bistrița
Dacia Orăștie	— Sticla Turda
C.F.R. Timișoara	— Rapid Arad

ETAPA A XIII-A (14 noiembrie)

Rapid Arad	— U.M. Timișoara
C.F.R. Timișoara	— F.C. Olimpia S. Mare
F.C. Baia Mare	— Aurul Brad
Victoria Călan	— Ind. sîrmei C. T.
Gloria Bistrița	— „U" Cluj-Napoca
Armătura Zalău	— Minerul Lupeni
Minerul Cavnic	— Mureșul Deva
C.F.R. Cluj-Napoca	— Dacia Orăștie
Sticla Turda	— C.I.L. Sighet

ETAPA A XIV-A (21 noiembrie)

F.C. Baia Mare	— Sticla Turda
Victoria Călan	— Gloria Bistrița
C.I.L. Sighet	— F.C. Olimpia S. Mare
Minerul Cavnic	— Rapid Arad
Ind. sîrmei C. Turzii	— Armătura Zalău
U.M. Timișoara	— Dacia Orăștie
Aurul Brad	— C.F.R. Cluj-Napoca
Minerul Lupeni	— C.F.R. Timișoara
„U" Cluj-Napoca	— Mureșul Deva

ETAPA A XV-A (28 noiembrie)

C.I.L. Sighet	— „U" Cluj-Napoca
Dacia Orăștie	— C.F.R. Timișoara
Sticla Turda	— Victoria Călan
Mureșul Deva	— F.C. Baia Mare
C.F.R. Cluj-Napoca	— Minerul Cavnic
Rapid Arad	— Armătura Zalău
Gloria Bistrița	— Ind. sîrmei C. T.
U.M. Timișoara	— Aurul Brad
F.C. Olimpia S. Mare	— Minerul Lupeni

ETAPA A XVI-A (5 decembrie)

Ind. sîrmei C. Turzii	— Aurul Brad
Gloria Bistrița	— C.I.L. Sighet
F.C. Olimpia S. Mare	— Dacia Orăștie
C.F.R. Timișoara	— Sticla Turda
„U" Cluj-Napoca	— Rapid Arad
Mureșul Deva	— U.M. Timișoara
Minerul Lupeni	— Minerul Cavnic
Victoria Călan	— F.C. Baia Mare
Armătura Zalău	— C.F.R. Cluj-Napoca

ETAPA A XVII-A (12 decembrie)

Minerul Cavnic	— C.F.R. Timișoara
F.C. Baia Mare	— Minerul Lupeni
C.I.L. Sighet	— Mureșul Deva
Dacia Orăștie	— „U" Cluj-Napoca
Sticla Turda	— F.C. Olimpia S. Mare
Aurul Brad	— Armătura Zalău
C.F.R. Cluj-Napoca	— Gloria Bistrița
U.M. Timișoara	— Ind. sîrmei C. T.
Rapid Arad	— Victoria Călan

Triste, regretabile devieri de la legea morală a societății noastre — munca

PORTRETE ALE UNUI GOL DE AER

1 Constantin Petre își ține banii și actele ascunse „la ciorap" pentru că n-are buzunare, după moda italiană !

2 Marin Preotu se află de mai mult timp prin București ca să se angajeze, dar și-a anulat buletinul pentru că devenise „impracticabil"

3 Birlogeanu Nelu are numai 12 ani, dar pe ziua de 4 august a furat 3 000 de lei, s-a plimbat cu taximetrele și s-a „înțolit" cu hainele în care este fotografiat

4 Enache Victor se odihnește „clandestin" prin dormitoarele unor întreprinderi, după ce a ieșit din închisoare și a promis că se va încadra din nou în muncă

5 Florea Ilie vagabondează într-un fel aparte și de foarte mulți ani : face negoț clandestin

6 Labiș Adriana... „de la cinci ani visez să mă mărit cu un italian !"

7 O imagine inedită a lui Mimi Gică de profesiune „fără"

8 Ursu Cornel a scăpat dintr-un institut de reeducare

9 Tatăl și fiul cu același nume, Zeletineanu, stau unul lîngă altul. Tatăl vagabond, fiul hoț de biciclete „cu care voiam să merg la bunica, la Huși"...

10 Anton Bălașa, de profesiune, după cum mărturisește, „colportor", adică, mai pe românește, cerșetor !

11 Un neidentificat care a venit pe strada Covaci să vîndă o pereche de cercei de-ai nevestei : „fiindcă ne-am certat" !

Îi întîlnim pe la colțuri de stradă, acolo unde norii de praf se ridică în aer de parcă ar fi împrăștiați de trecătorii care pierd vremea la ora primului schimb din fabrici. Îi întîlnim prin pasaje publice, prin pasaje subterane, unde se pun la cale șantaje și găinării. Plini de zaț, de praf și pulbere, plini de păcate mascate uneori cu abilitate. Societatea nu își mai poate permite să-i tolereze ! Societatea nu își mai poate permite luxul de a întreține paraziți în atmosfera generală de muncă eroică, de muncă angajată, dăruită, în sensul progresului. În numele eticii, al echității, în numele bunului-simț, în numele civilizației pe care o edificăm !

CONSTANTIN BARCAN (str. Zborului nr. 3) are candoarea unui adolescent juvenil, un ușor surîs nonșalant de prinț al castelelor de nisip și e în fond un vagabond domestic, un vegetativ de tip oblomovian, fost elev de școală profesională în tehnica ascensoarelor și autorul unui viol pentru care a fost condamnat la 3 ani și 8 luni închisoare ! Tristețea lui se ghicește chiar în surîsul arborat cu atîta dezinvoltură. În expresivitatea aceasta ambiguă, de mare actor de film, se infiltrează drama unui adolescent tîrît într-o aventură oribilă și eșuat, acum, în fața biroului „forțelor de muncă", în căutarea unui serviciu, poate chiar în meseria sa : în tehnica ascensoarelor.

— Am citit în ziar declarația unui director care afirma că nu există destui specialiști în reparații de ascensoare și din cauza asta nu pot fi remediate la timp avariile semnalate de cetățeni. Ei bine, cînd m-am prezentat să muncesc la «ascensoare», am fost refuzat. Poate pentru că am o condamnare penală...

VASILE DUDUI (str. Papazoglu nr. 16) e un vlăjgan cu o figură periculoasă, de gang ; privește pe sub pleoape, pe sub sprîncene, ca și cum ar detona trinitrotoluen. Identitatea lui ascunde un odios vagabond subteran care pervertește copii sub șapte ani, îi pune să fure, pentru că sînt „nejustițiabili" și operează în marile aglomerații, în Piața Unirii, pe Lipscani, pe Calea Victoriei. Nespălat dar elegant, împrăștiind duhoarea localurilor stătute, a „expreselor" pe unde colcăie bețivi și cartofori, Vasile Dudui își amintește că a lucrat cîndva, de mult, cîteva zile, la Industria bumbacului, apoi într-un Gostat, la Arta mobilei și la Arta lemnului, dar nu poate face dovada exactă a trecerii lui prin timp...

— Am douăzeci de ani. Am fost condamnat pentru vagabondaj și pentru furt. Încă de cînd eram minor. La școala de corecție am învățat meseria de tîmplar... Da, am un fel de nevastă. Vinde flori... Are 15 ani. Pe copii eu îi învăț să trăiască, nu-i învăț numai să fure (! !).

NELU BÎRLOGEANU a furat ieri, 4 august, 3 000 de lei, s-a îmbrăcat de sus pînă jos, s-a plimbat cu taximetre, a străbătut Bucureștiul în lung și-n lat, a mîncat la restaurantul Budapesta, a fumat țigări Kent, a băut whisky și la vîrsta de 12 ani (!) e reținut pentru a cincea oară în secția de miliție nr. 7. Azi, 5 august, Nelu Bîrlogeanu, vagabondul „cu ieșire spre bulevard", are o asemenea tehnică a subtilizatului banilor din poșete, din portmonee, din buzunarele hainelor încît poate da lecții de furt cîtorva generații. Din trei mii de lei nu i-a rămas nimic altceva, în 24 de ore, decît gumă de mestecat, o mulinetă, o fotografie în care pozează fumînd (tot Kent) cu un fel de sombrero pe cap și 100 de lei mototoliți ca o hîrtie aruncată la coșul de gunoi.

— De cînd n-am mai fost la școală, la mine, la 102 ? Nu știu. Nu-mi aduc aminte exact. «Nenorocirea puștilor ăstora de teapa lui Nelu Bîrlogeanu, nume de hoț celebru, e nu numai că fură — îmi spune căpitanul de miliție Șelaru — ci că înnebunesc oamenii lăsîndu-i fără acte, aruncîndu-le într-un canal sau într-un W.C. public».

VICTOR ENACHE e un vagabond păgubos, figura lui de pușcăriaș, proaspăt tuns, proaspăt eliberat din penitenciar, bate la ochi imediat. Îl poți remarca dintr-o mie. E șifonat și murdar, doarme prin cămine și prin pensiuni unde e primit clandestin ; ai impresia că trăiește din aer, dar miroase discret a băutură și plătește cu bani peșin. Meseria lui de „lăcătuș mecanic" e căutată. Locul lui de baștină e comuna Bărcănești, județul Ilfov, dar el nu vrea să lucreze nici la Giurgiu, nici la Oltenița, nici la Alexandria, nici la Slobozia, el s-a obișnuit să „lucreze" în Capitală și se încăpățînează să obțină un post la I.S.I.M., unde nu mai este primit. A trecut o lună de la ispășirea pedepsei și, năclăit de praf, aburit de căldură, mărturisește că n-a reușit să ajungă la „forțele de muncă" pentru că : „am un tată orb și a trebuit să am grijă de el pînă cînd mi-a spus că nu mai are din ce să mă țină, și m-a trimis să-mi caut de lucru..." (! ?) Pumnii lui, brațele lui vînjoase sînt tocmai bune de muncă dar, din păcate, și de acte nesăbuite !

PETRE CONSTANTIN (zis Lili) (str. Zăgazului nr. 8) e parcă fugărit dintr-un jurnal de modă italian, are pantaloni fără buzunare, din care motiv ține banii (cîteva sute) într-un ciorap iar actele în celălalt, și mai are o cămașă ca o plasă neagră de pescuit. E spălat, ras și frezat, blond cu ochii negri, jovial și în același timp „cuminecat" și spășit ca o primadonă de la operetă cu operație estetică. Are brațele tatuate, probabil într-o noapte de coșmar, și așa, zgîriat cu cerneală, Petre Constantin nu face altceva decît să se plimbe prin intersecții cu bișnițari și prin localuri cu un nivel ridicat de alcool pe „cap de locuitor". Altfel, e simpatic și știe să se facă simpatic, își joacă rolul de tip surprins de împrejurări, picat din Lună, cu o putere de convingere care ar fi în stare să dea gata chiar și comisia de admitere la Institutul de artă teatrală și cinematografică !

— Sigur, am făcut puțină pușcărie, de la un scandal public, dar asta acum cinci ani. Am și uitat de ea, a fost un mizilic.

ADRIANA LABIȘ (domiciliată în Sinaia), cunoscută sub numele de Francisca, locatară clandestină și perseverentă a hotelului Bucegi, a fost descoperită atentînd la pudoare, umblînd adică goală pe culoare, între camere închiriate unor străini, distribuindu-și gratiile pe săpunuri Lux, pe deodorant Rexona, pe ciorapi, pe combinezoane... Cu fața ei șifonată, umflată de nesomn, cu o cicatrice pe obraz de la un autoturism Fiat 125 cu număr urgent de Italia, dezordonată și guralivă mai mult decît o încape imaginația, Francisca s-a îndreptat spre „pensiune" turnîndu-și pe corp sticlele de parfumuri „Lady Gray" și o sticlă întreagă de whisky !

— De la cinci ani visez să mă mărit cu un italian ! Toate prietenele mele au plecat în Italia. Și tocmai mie să mi se întîmple una ca asta, să nu pot, să nu reușesc !

MIMI GICĂ (comuna Poroschia, județul Teleorman), „căsătorită legitim" cu un individ care are o „deceptie la cap", se consolează în același hotel, în același mod, preferînd efebii de culoarea abanosului, fapt pentru care s-a vopsit blondă și umblă îmbrăcată într-o bluză cu specific local.

CORNELIA BRÎNZĂ (domiciliată în Sinaia) e victima Franciscăi ; ea vagabondează însă în vacanțele școlare și desigur numai întîmplarea face că a fost descoperită clandestin în același hotel Bucegi, într-o postură demnă de un nou Decameron ! Vîrsta ei : 16 ani !

Este evident că acest raid-anchetă nu se termină aici. Într-o societate care se desăvîrșește prin muncă, parazitismul e un fenomen social împotriva căruia trebuie luate măsuri. Viața nu iartă disprețul față de muncă și în cele din urmă îl anulează pe om ca individ al comunității ! Umanismul legilor noastre se explică prin aceea că nu permite omului să renunțe la esența sa, la muncă nu ca un scop în sine, ci la muncă drept o împlinire a personalității sale. La urma urmei, munca a fost aceea care l-a creat pe om ! Prin urmare s-ar putea spune că toți aceia care refuză să muncească — vorba poetului — „nu s-au tras încă bine din maimuță !"

Deci, ancheta noastră nu se încheie aici. Mulți din eroii acestui reportaj s-au ales în cele din urmă cu sancțiuni. Pentru că refuzul de încadrare în muncă duce inevitabil la acte antisociale. Cînd refuzi să te încadrezi în legile societății, te poți aștepta să înregistrezi în orice moment un fenomen de respingere din partea societății ! Finalul anchetei noastre rămîne deschis. Pentru că drumul firesc și obligatoriu al celor care deocamdată pierd vremea, deocamdată se numesc „pierde vară", „taie frunză la cîini", „moftangii" sau „liber schimbisti" este încadrarea în muncă, este munca, în folosul societății, în folosul oamenilor, în folosul lor înșiși.

A. DOHOTARU ■

Fotografii de **ELENA GHERA** ■

„ULTRACENTRAL, vînd mică vilă, încălzire gaze, curte, liberă la înțelegere. Căsuța agenției 9165".

VILA — CAPCANĂ

De ce să nu mărturisesc că tentația de a scrie un reportaj cu suspens, cu derulare de film polițist mi-a dat de multe ori tîrcoale, în timp ce anchetam acest caz, unic cred, de parazitism social. Nu o dată, deși citeam, cercetam acte oficiale, dosare de executare judecătorească, ascultam mărturiile unor oameni păcăliți și disperați, un „eu" al meu tot se mai îndoia, tot mai spera că poate nu e adevărat, că nu e posibil să se petreacă, în fapt, o escrocherie de asemenea proporții. Înlătur însă tentația în numele acestor oameni frustrați nu numai de bani, dar și de încrederea în semenii noștri, oamenii, în numele convingerii lor — ca și a noastră — că pînă la urmă faptele de înșelăciune săvîrșite metodic vreme de peste cinci ani de zile de către Ioana și Jean Ciocoiu vor fi pedepsite de lege. Deci, iată direct faptele : aparent onorabila „doamnă" Ioana Ciocoiu, în momentul de față „fără profesie", persoană cultă și distinsă, cu vocabular ales care face impresie, cu soț artist — cîntăreț la Operă, și mamă a trei copii, a „împrumutat", în decursul acestor ani, de la cele mai diverse persoane din București, Ploiești, Bușteni, din comuna Budești, sume între 2 500 și 50 000 de lei, ajungînd pînă la debitul cert de 200 000 lei — dar, se pare, există dovezi că în realitate totalul atinge aproape 400 000 lei — din care nu a restituit pînă acum, deși i s-au sechestrat și vîndut la licitație bunurile mobile ce prezentau valoare, nici a zecea parte. Cu toate acestea, familia Ciocoiu stă mai departe liniștită și „onorabilă" fiindcă deocamdată are siguranța invulnerabilității sale juridice ! Cum a împrumutat ? De ce este invulnerabilă ?

★

Strada Antim. Cartier central, cum știe tot bucureșteanul, stradă silențioasă, cu vile frumoase. La nr. 38, străbatem curtea unei vechi vile și în spatele ei, ascunsă de privirile trecătorilor, cu zidurile acoperite de covoare verzi de iederă tînără, cu un nuc bătrîn în față, cu o grădiniță mirosind a iarbă crudă, a gazon, mica vilă-momeală ! Vila-capcană, locul unde s-au imaginat cele mai inimaginabile metode, sisteme, maniere de a cîștiga bani, mulți bani, fără muncă. Parter și etaj, cu scară interioară, la parter — bucătărie, salon și o cameră, sus alte camere și baie. Intrăm cu greu în acest lăcaș al ambițiilor, în care se află totuși și trei suflete nevinovate, trei candori, trei copii între patru ani și un an și vreo opt luni. Deschide stăpîna casei, o ușă ferecată, de parcă s-ar afla în Vestul sălbatic ; știe ea ce știe, experiența e mama înțelepciunii. Asaltată mereu de creditori, unul mai disperat n-a amenințat-o pe „buna mamă" că o străpunge cu cuțitul dacă nu-i dă banii ?! În blugi strînși pe coapse, cu o bluză mulată pe tors, cu plete brune pe spate, cu un ten creol înfrumusețat de bronzul sănătos al soarelui și de aerul vacanței de peste o lună de zile din care abia s-a întors cu toată familia (fără să-i pese de creditorii care umblă cu lacrimi în ochi prin sălile tribunalelor, învoindu-se de la serviciu, și care nu-și permit liniște și vacanțe), un chip calm de femeie mă apostrofează : „Sînteți doamna Adam ?!" „Ca-n filme !", îmi zic și confirm că sînt într-adevăr Adam de la revista Flacăra, gîndindu-mă la „sinceritatea" avocatului Vasile Olaru cu care făcusem cunoștință dimineața în tribunal. (Apărătorul cuplului Ciocoiu în acțiunea judecătorească de executare silită pentru punerea în vînzare la licitație publică a vilei, punere în judecată instituită la Judecătoria sectorului 6.) Avocatul susținuse că nu mai știe nimic despre clienții săi, că se prezintă în instanță în virtutea angajamentului, a obligațiilor sale profesionale, că n-a mai luat legătura cu ei de luni de zile, pînă și de dînsul se ascund.

Onorabila persoană feminină condiționează că ne primește doar cîteva minute în bucătărie, fiindcă trebuie să-și culce copiii și mă poftește să-i spun repede pentru ce o deranjez. Rog să vină, să fie prezent la discuție și Jean Ciocoiu, cîntărețul din corul Operei, piosul enoriaș dirijor al corului de la biserica Boteanu, să fie prezent nu numai pentru că afacerea cea mai consistentă, din cele cîteva zeci, îi aparține, afacerea de 50 000 lei, ci pentru că a jucat vești nic rolul nevinovatului și neștiutorului a ceea ce face soția sa, în timp ce dînsul se află la teatru. (Cînd nenumărați creditori se duceau la Teatrul de operă și balet ca să vorbească cu el, se dezvinovățea mereu ori surprins : „Mi se pare că soția mea are ceva încurcături financiare, dar nu știu exact despre ce este vorba. Rezolvați cu ea, ei i-ați dat banii !"). Pînă la urmă cele cinci minute s-au prelungit în cîteva ceasuri de discuții aprinse în care gazdele s-au străduit să-mi explice și să mă convingă, mai cu duhul blîndeții, mai cu asprime, că de fapt ei nu sînt cu nimic vinovați. La un moment dat, îmi spun, au intrat într-un cerc vicios de datorii, pe care le-au făcut ca să-și poată construi această „căsuță". Neșansa lor a fost că au dat peste acești oameni veroși — cu mult peste douăzeci la număr —, necinstiți, pasibili de pedeapsă penală, fiindcă le-au împrumutat bani cu dobînzi pînă la sută la sută. Spus direct, le-ar fi împrumutat cu cămătă. Deși știau că nu este legal, bieții soți Ciocoiu, „presați" de alți datornici și de alte obligații, ca și de construirea casei la care mai trebuiau materiale, n-au avut încotro și au acceptat. Și au tăcut. Înțelegeți stratagema ?! Acum, cînd i-au încolțit creditorii, cînd chingile se strîng din ce în ce mai tare în jurul lor, cînd încep să se dea cărțile pe față, iar cortina ce acoperă de ani de zile tot felul de afaceri și aranjamente dubioase începe să cadă, au găsit un colac de salvare. Din vinovați, se erijează în victime. Deși nu au dovezi și probe consistente, ei acuză, direct și pe față, fără scrupule, pe toți cei înșelați din 1971 și pînă acum cîteva luni, deci pe zeci de oameni, de înșelăciune, de cămătărie, de încălcarea legilor statului. Lăsînd la o parte faptul că soții Ciocoiu, care dovedesc de atîta vreme că au un bagaj de cunoștințe juridice destul de bogat, uită că și calomnia se pedepsește de lege — să acceptăm că dînșii au dreptate. Că au intrat în acel cerc vicios de datorii, că, luînd dintr-o parte ca să acopere în alta, la un moment dat nu s-au mai putut descurca. Dar cercetarea dosarelor de executare judecătorească, precum și declarațiile tuturor implicaților și ale martorilor, ca și dosarul aflat în tribunal pentru vinderea la licitație a imobilului, ca și cel aflat la Circa 12 Miliție, atestă clar că nu au restituit nimănui nici un ban. Cu excepția banilor recuperați prin sechestru și vînzare a cîtorva bunuri mobile din casă ce puteau fi licitate — un covor, un frigider, un tablou.

★

Și totuși Ioana Ciocoiu este și acum convinsă că jocul său este perfect. Că nu este încă demascat. Culmea e că are întrucîtva temei. Aparent, este în afara oricărui pericol de a fi încadrată în vreun text de lege pentru a putea fi pedepsită, chemată în fața instanței. Cum, de ce ?, vă veți întreba. A lucrat, spun fără teamă că greșesc, **cu mănuși juridice.** Faptele sale de înșelăciune în stil mare sînt blindate juridic, acoperite de o formulă strictă, care o face de atîta vreme invulnerabilă. În toate cele 21 de dosare — 20 ale Ioanei Ciocoiu și 1 al lui Jean Ciocoiu — aflate la Executorii judecătorești de pe lîngă Judecătoria sectorului 6 al Capitalei, există titluri notariale, declarații și chitanțe de împrumut autentificate și timbrate la notariatele de stat, cu taxe în regulă plătite la CEC, acte oficiale care cuprind sacramentala formulă juridică : **„În caz de neachitare la termenul stipulat, creditorul meu este îndreptățit să investească prezenta declarație cu formula executorie, să mă urmărească și să mă execute fără chemare în judecată sau altă formalitate".** Citiți bine și rețineți : „FĂRĂ CHEMARE ÎN JUDECATĂ". Iată capcana în care au căzut atîtea victime. Ceea ce socoteau că este siguranța lor s-a dovedit a fi capcana lor, transformată în siguranța soților Ciocoiu. Cum „să-i urmărească și să-i execute creditorii ?" Adică, în caz de neplată a sumei la termenul stipulat, păgubitul să le întocmească „formula executorie", să se ducă și să facă plîngeri la Executorii judecătorești care întocmesc niște acte și efectuează niște proceduri ce durează destulă vreme — e vorba mai întîi de puneri în vedere, de somații către debitori și numai apoi de acțiunea extremă : sechestru pe bunurile materiale mobile, excluzînd, cum zice legea, strictul necesar. Ce-or fi rîs soții Ciocoiu după fiecare chitanță semnată!?!

★

Problema de fond rămîne : **cum au ajuns soții Ciocoiu să ia „cu împrumut" atîtea sute de mii de lei, de la tot felul de necunoscuți ? Cum au ajuns aceștia la ei și cum au ajuns să-i păcălească ?** Pe scurt, răspunsul ar fi : printr-o gamă fantastică de procedee, metode, curse. Folosindu-se invariabil de o sursă unică : **Mica publicitate din România liberă.** Iată un exemplu. La 11 noiembrie 1973, publică anunțul — **„Ultracentral, vînd mică vilă, încălzire gaze, curte, liberă la înțelegere. Căsuța agenției 9165".** Stratagema n-a reușit. La căsuța agenției nu se prinde nimic. După 10 zile, la 22 noiembrie, repetă anunțul — cum îl vor mai repeta încă de multe ori — **„Ultracentral, mică vilă, curte, gaze vînd. Tel. 31 55 34 (45068)".** „Am citit anunțul, începe să-mi povestească inginerul Viorel P., și noi aveam strînși niște bani de mașină. Dar cum era conjunctura crizei mondiale de petrol și cum se auzea că se va scumpi și la noi benzina, ne-am deplasat gîndul de la mașină spre o casă, spre un apartament mai mare. Aveam doar două camere, iar între copiii noștri, fată și băiat, este o diferență mare de vîrstă. Ne-a tentat anunțul și am dat telefon. Mă rog, cum se obișnuiește, ne-am dus, am văzut casa și nu ne-a convenit. Atunci, gazda a început să se vaite că nu vinde din plăcere, ci din disperare, că e în prag de iarnă și o să rămînă cu fetițele pe drumuri, în stradă, fiindcă au multe datorii de la construcția casei, iar creditorii nu-i mai așteaptă și o să le vîndă forțat locuința. Ne-au întrebat dacă n-am putea să le împrumutăm niște bani ca să-i scăpăm de necaz. Au circa 25 000 datorii stringente și le-ar mai trebui încă vreo 25 000 ca să termine partea de sus și să poată lua un preț mai bun pe ea ; în total, ar fi vorba de vreo 50 000 lei. Ei, de fapt, vor avea acești bani într-o perspectivă foarte apropiată, circa o lună, două, fiindcă mama dînsei are o casă, la Vălenii de Munte, pusă în vînzare. Le-am spus că noi nu putem să acceptăm așa ceva și am plecat. A urmat apoi războiul psihologic al telefoanelor. Ne dădeau telefon zilnic, de cîte trei-patru ori pe seară, și invocau mereu povestea cu mama și casa de la Vălenii de Munte (despre care nimeni n-a aflat pînă astăzi dacă e sau nu reală — n.a.). Și într-o seară ne-au spus că dacă n-avem încredere în dînșii, să ne ducem la notarul șef al Notariatului de stat al sectorului 7, de care aparțineam noi cu locuința, care-i cunoaște bine și poate să ne dea relații despre ei. A treia zi, ne pomenim cu ei la noi acasă, cu formularul tip de la Notariat în alb, și ne spun că ne așteaptă notarul să autentificăm actul, chitanța de împrumut, continuînd cu aceleași văicăreli și scene de disperare cu copiii care rămîn pe drumuri. Ea își scoate de la gît lănțișorul de aur, chipurile să-l ofere soției mele ca recompensă pentru mărinimia noastră, soția nu-l ia, firește, dar ce mai, ne-au înmuiat inimile". Inginerul, om serios și în toată firea, ia cu sine zece librete C.E.C. a cîte 5 000 fiecare (se poate controla că i-a scos exact în ziua cînd a încheiat chitanța de împrumut cu Jean Ciocoiu) și pleacă la Notariat. Notarul de atunci (notarul Stoica, azi condamnat pentru luare de mită) îi dă asigurări și omul cade în cursă. Dă banii. Pe 28 noiembrie 1973 numără în palmele lui Jean Ciocoiu 50 000 lei și dînsul bagă în buzunar o chitanță. Cu asigurarea că în șase luni și-i va recăpăta. Nu i-a primit nici în ziua de azi. „De-atunci pot să scriu un roman, cît am umblat, cîte uși am deschis, cîte petiții am făcut, în cîte audiențe m-am dus, cît timp am pierdut, cîți nervi. Soția mea este la pămînt, cu o nevroză foarte acută. Aș scrie un roman pe care l-aș intitula : «Oameni buni, nu dați bani cu împrumut !»". Cazul lui Viorel P. este doar o mostră, un gen de lucrătură a soților Ciocoiu. Dacă vreți să acceptăm paradoxul, acesta este chiar un „împrumut curat", însă celelalte sînt tot felul de împrumuturi trucate, dubioase și abjecte, furturi mascate, specularea unor nevoi, visuri și necazuri omenești.

Totul era ca omul să ajungă, să intre, în vila-capcană. Acolo se propuneau și altfel de afaceri. De pildă, Ciocoiu povestea cum că are un frate în R.F.G. — arăta chiar și niște scrisori — de la care urmează să primească în cîteva zile o mașină și o vinde lui X, aceluia care a dat anunț „cumpăr mașină...." sau o vinde altcuiva și-i va restitui banii pe care-i **solicită cu împrumut ca să achite vama.**

★

...Altă momeală era traiectoria inversă din **„Mica publicitate".** Dădea Ioana Ciocoiu telefoane. Citea anunțuri. Și avea oricînd, pentru oricine dădea un anunț, ceea ce solicita în materie de locuințe. Garsoniera ultracentrală dorită de Tatiana I. din strada Maria Rosetti, apartamentul de care avea nevoie Iulia C., schimbul care îl interesa pe inginerul Gheorghe P. din strada Brezoianu, apartamentul pe care dorea să-l cumpere profesoara Iliescu M. din strada 13 Decembrie, garsoniera sau apartamentul de închiriat pentru tinerii căsătoriți transferați din provincie în București... Dar pentru asta pretindea ! Pentru serviciul făcut, pentru filodormă, pentru un tovarăș de la Spațiul locativ, pentru cheltuieli diverse, „în interesul persoanei pe care o servea", de la caz la caz, sume între 2 500 de lei și 26 000 de lei, cel mai frecvent barem fiind de 10 000 de lei. „La 29 noiembrie 1975 îmi apare un anunț la România liberă, își începe povestea ei pensionara Tatiana I. „Caut garsonieră mare, ultracentral, cu încălzire". Țin minte că era o sîmbătă. Duminică primesc un telefon de la o persoană pe nume Ioana Ciocoiu și-mi spune că „eu aș putea să vă servesc. Am o garsonieră așa cum doriți dumneavoastră". Urmează mai multe convorbiri telefonice și apoi o invitație la ea acasă, spunîndu-mi că nu se poate deplasa fiindcă are copii mici". Și Tatiana I. se duce, deși i s-a părut cam bizară ora tîrzie la care a fost invitată. Se duce și ascultă aceeași poveste des uzitată în multe situații de intermediara de ocazie, cu mătușa de 84 de ani, internată la Institutul de geriatrie, care are un apartament de trei camere și vrea să-l vîndă. „E cineva care-l cumpără. Îi spune Tatianei I., și lasă în loc exact ce vă interesează pe dumneavoastră. Dar să știți că vă costă. 9 000 de lei. Nu vă iau zece fiindcă ziceți că sînteți pensionară și aveți pensie mică. Veniți mîine seară cu o parte din bani, cu cinci mii de lei, cu o cerere către Spațiul locativ al Capitalei, unde e omul meu care aranjează, aduceți repartiția pe locuința dumneavoastră, talonul de pensie și se face". A doua zi, Tatiana I. se prezintă cu carnetul de C.E.C. pe care nu avea decît 2 600 de lei și cu 400 de lei bani lichizi pe care-i avea în casă, de mîncare. Se întîlnește cu Ioana Ciocoiu. Aceasta se uită pe acte, îi spune că nu-i bine făcută cererea, că i-o face ea, și-i cere banii. Cînd a auzit numai de 3 000 de lei, nici n-a vrut să stea de vorbă. Tatiana I. se duce noaptea la o prietenă a sa, la farmacista Ecaterina C., și o imploră să o împrumute cu 2 000 de lei. Aceasta se lasă greu convinsă, fiindcă nu-i spunea scopul, dar pînă la urmă o servește. Pe la zece seara se întoarce în strada Antim nr. 38 și dă Ioanei Ciocoiu cei 5 000 de lei. „Începînd de a doua zi, o pistonez să mă ducă să văd garsoniera. Tot seara, „lucra" mai mult la ore tîrzii, mă duce la o persoană, A.L., din strada Eforie 2, dar nu mi-a convenit garsoniera. Era prea mică. A.L. dăduse și ea un anunț la ziar și primise la fel ca și mine telefon de la Ioana Ciocoiu, precum și aceleași propuneri și asigurări că-i face rost de casa dorită. Ca să aflu ulterior că a luat bani și de la dînsa. Mă mai poartă pe la cîteva adrese, în Brezoianu 55, în 13 Decembrie — adrese pe care am aflat mai tîrziu că tot din România liberă le depistase, iar acolo dăduse de asemenea telefoane, propunînd apartamentul-fantomă al mătușii-fantomă. Apartamentele respective erau prea mari pentru mine, o persoană singură. În plus, știam că nici nu voi căpăta repartiție pentru vreunul, dar Ioana Ciocoiu mă asigura că de asta să nu-mi fac eu griji, totul e să-mi placă apartamentul și să fiu mulțumită. Am început să întru la bănuieli, i-am spus că renunț și că o rog să-mi restituie banii. Atunci mi-a propus formula cu împrumutul, avea deja în poșetă chitanța pentru 5 000 lei, dar cînd a văzut că nu accept, mi-a spus că mi-o refăce pentru 10 000 lei — și chiar s-a apucat s-o scrie, în plină stradă, pe un stîlp electric, numai să o mai păsuiesc, să i-i las o vreme ca împrumut, deoarece are niște încurcături financiare. „De ce zece mii ?", o întreb mirată. „Ca să aveți încredere !" — îmi răspunde. Cînd ne-am dus la Notariat pentru autentificare, eu am ținut neapărat pentru chitanța de 5 000 lei, cît îi dădusem în realitate, atunci s-a făcut că o rupe pe cea de 10 000, a mototolit-o în fața mea, ca pe urmă s-o văd reconstituită, lipită pe un celofan și depusă la Miliție, alături de declarația ei, după ce eu am sesizat, susținînd în scris, în declarația sa, că eu sînt cea care am umblat cu escrocherii, cerînd cămătă de leu la leu".

★

Fiecare dintre zecile de cazuri are povestea lui. Unele foarte dramatice, dureroase, ca în cazul Iuliei C., de 57 de ani. În mai 1972 a fost atrasă de anunțul **„Închiriez două camere mobilate"** cu numărul de telefon al soților Ciocoiu.

CICI IORDACHE-ADAM ■

(Continuare în pag. 22)

EMIGRAT ÎN AUSTRALIA... ȘI ÎNTORS LA TIMP

Cînd a urcat în avion, pe aeroportul din Istanbul, Aurelian G. a simțit că se întîmplă cu el o mare surpare, un cutremur, o rupere de nori, o erupție vulcanică, un taifun, ceva de nedescris, de neimaginat, ca moartea și ca dincolo de moarte. Obișnuit să strîngă în el, să adune cu un calm aparent toate nemulțumirile, toate loviturile destinului, consumîndu-se pentru fiecare privire aruncată pieziș, pentru fiecare cuvînt otrăvit sau rostit neglijent, acum, pe aeroport, a simțit nevoia să geamă, să plîngă, să oprească pe cineva, să-l ia de guler, să-l înfunde într-un fotoliu și să-i spună toată durerea care-l apasă, tot regretul care-l încearcă, părăsindu-și țara, părăsindu-și familia, părinții, frații, soția, prietenii, cunoscuții și chiar necunoscuții care vorbeau aceeași limbă... Urcînd treptele avionului cu destinația Melbourne, Aurelian G., un modest tehnician principal de recepție de la o bază de aprovizionare și desfacere, își dădea seama că saltul său la antipod îl poate costa viața, că depărtarea îl poate înstrăina și mai mult de ai lui, că reîntoarcerea este aproape imposibilă. Australia e țara promisiunilor din reclamele turistice, țara care acordă imediat drepturi egale de muncă tuturor rătăciților de pe mapamond, dar cine îi putea garanta lui Aurelian G. că Australia e și țara în care va fi fericit, din moment ce sentimentul înstrăinării îi simțea ca o greutate în suflet, ca o povară, ca o boală incurabilă ! Fusese justificat gestul lui de a rămîne în Turcia dintr-o călătorie turistică ? Ce anume l-a împins să nu se întoarcă, în dimineața fixată plecării, la autocar ? Doar faptul că prietenul Erdal făgăduise să-i aducă cele 200 de lire pe care i le datora și întîrziase de la întîlnire ? Să fim serioși ! Întîlnirea fixată chiar în dimineața plecării, cînd cu cele 200 de lire turcești oricum nu ar mai fi avut timp să-i cumpere cadouri soției, era un pretext, un pretext de care se agățase în ultimul moment, ca să aibă o justificare. Și întîrzierea lui Erdal, turcul acela care vorbea perfect românește și care lucra pentru un magazin de mărunțișuri, servea, poate involuntar, unui plan studiat timp de luni de zile, cu minuțiozitate, în tăcere deplină, în secret : de a fugi în lumea largă, departe de neînțelegerile de serviciu, departe poate de monotonia existenței sale limitate și searbede. Era împins de o pornire lăuntrică spre necunoscut, spre aventură, pornire pe care și-o temperase cu grijă, și-o dresase în așa fel încît nimeni să nu-l poată bănui, să nu-l adulmece. Și, într-adevăr, fuga lui a fost o surpriză pentru toți cei care l-au cunoscut... El savura, uneori, seara, plimbîndu-se pe cheiurile răvășite ale Bosforului, lovitura pe care le-o pregătise tuturor. Fusese învinuit pe nedrept, se simțea nevinovat pentru lipsurile descoperite într-un depozit de materiale pentru care răspundea, legea îi dăduse dreptate, dar rămăsese în el o mare rană : aceea de a fi fost suspectat măcar și pentru o fracțiune de secundă ! Lunile de zbucium sufletesc, printr-un Istanbul torid sau cutrierat de ploi torențiale, biciuit de brize, îndeplinind același ritual comod și monoton : micul dejun, plimbări pe cheiul Bosforului cu turlele bisericilor poleite, răscolind cu ochii ultimele vestigii ale Bizanțului speculate de amatorii de suveniruri, dejunul, somnul de după-amiază (cinci într-o cameră), plimbarea de seară, cina, somnul ca de plumb sau, dimpotrivă, plin de coșmare... Internat într-un „camp de refugiați", printre mulți alți naufragiați din Europa, din Asia, acolo, la încrucișarea aceea de vînturi, încărcată de minarete și de bazaruri, Aurelian G era mai ales obsedat de faptul că nu se putea întoarce în țară. Îi era alimentată „frica" de întoarcere cu imaginile halucinante ale unor pedepse și torturi inventate de transfugi care încercau, în disperarea jocului de-a viața și de-a moartea, să găsească argumente pentru a-și aproba gestul evadării, pentru a se absolvi de vină în fața conștiinței lor ultragiate, pentru a-și găsi un rost în viitorul nesigur, pustiu ca plajele Bosforului în plină iarnă. Nu era singurul român dintre transfugi care optase pentru Australia. Nu știa nici o limbă străină și se străduise să învețe, ca odinioară, din abecedar, semnele și sunetele bizare ale unei limbi necunoscute, cu o istorie și cu o rezonanță străine. Era sîrguincios. Se poate spune că Aurelian G. a fost sîrguincios în acest periplu sinuos, aleatoric în care intrase odată cu formele întocmite pentru plecarea în Australia, și pînă aproape de ultimele luni ale rătăcirii sale pe mări și oceane, în căutarea unui țărm unde să se simtă bine. Și nu s-a simțit bine nicăieri.

„Nimeni, niciodată, în toți acești ani, transfugi și emigranți din lumea largă, n-a fost în stare să-mi spună, într-o singură clipă măcar, că e fericit, că e liniștit, că-i e bine !" Da, Aurelian G. a fost sîrguincios pentru că așa a fost dintotdeauna, ascultător și muncitor, în aparență monoton și tăcut, dar inteligent, deschis la ceea ce e nou, la viața dimprejur, înregistrînd evenimente și întîmplări, idei și imagini cu o acuitate surprinzătoare pentru pregătirea sa.

Bărbatul acesta cu trăsături frumoase, de luptător greco-roman, brunet și cu ochi negri, catifelați, cu sprîncene stufoase și rebele, elegant chiar și într-o haină banală, agil și sănătos, rîzînd cu o dantură strălucitoare, se lansa, urcînd treptele avionului pe aeroportul din Istanbul, într-o cursă nebună cu destinul. Călătoria a fost fascinantă : Instanbul, Atena, Kuweit, Bangkok, Singapore, Sidney, Melbourne. Împotriva fuselor orare. Cei cîțiva transfugi din avion, care își părăsiseră în unele cazuri soții cu doi sau trei copii, pluteau ca într-un vis urît, cu senzația că nu vor mai atinge niciodată pămîntul cu picioarele, străini și bîntuiți de teama necunoscutului. Meseriași corupți de mirajul echivoc al cîștigurilor la marea loterie a vieții, în bani peșin. Uitînd că toate aceste cîștiguri nu fac doi bani pe lîngă o singură mîngîiere, un singur cuvînt al oamenilor dragi, într-un moment de cumpănă.

Melbourne e un oraș tentacular, un oraș industrial a cărui respirație trepidantă se simte pe stradă, în instituții și în întreprinderi, ca și cum oceanul care-l scaldă și-ar continua zbuciumul, subteran, supunînd clima unor schimbări violente și supunîndu-i pe oameni unui efort de adaptare dureros. Aurelian G., abia instalat, de cîteva ore, în hotelul „Springwale" dintr-o suburbie a metropolei, e vizitat de un transfug fanatic care îi face propunerea de a ieși pe stradă cu ocazia zilei de 10 mai, odinioară zi de sărbătoare oficială a instaurării dinastiei de Hohenzollern în România. „M-am uitat la el. Să fi avut patruzeci și ceva de ani. Aș fi înțeles poate să-l aud vorbind așa pe un om vîrstnic, plecat din România de mult, obișnuit cu vechile tabieturi, dar pentru un transfug de cîțiva ani din țară, mi s-a părut ridicol. «Uite ce e — i-am spus — la mine să nu mai veniți cu aiureli dintr-astea, că eu n-am nimic comun cu foștii regi din România și cu atît mai puțin cu o demonstrație de stradă la Melbourne pentru dinastia de Hohenzollern !»"

Din clipa aceea, cînd regalistul acela mofluz a fost dat afară din camera 400 a hotelului „Springwale", lui Aurelian G. i s-a spus în unele cercuri românești din Melbourne „comunistul".

N-a așteptat decît două zile și a fost angajat într-o uzină Volkswagen, apoi în uzina Companiei „General Motors", unde a devenit curînd șef de echipă și a fost retribuit pentru munca sa cu 160 de dolari australieni pe săptămînă. Era un muncitor exemplar. Conducea un echipaj de muncitori care montau întreaga instalație de bord a limuzinelor de sub celebra etichetă americană. Muncea, e adevărat, 11—12 ore pe zi pentru că se temea de timpul liber, aflat la „discreția" amintirilor. Făcea ore suplimentare, se întorcea acasă tîrziu, noaptea, refuzînd orice gînd despre țară, ca să nu înnebunească. Într-o seară a auzit la radio un program de muzică populară și a plîns zbuciumat, incapabil să oprească aparatul, dînd frîu liber amintirilor, visînd că atinge nu numai cu piciorul pietrele străzilor din București, dar chiar și cu fața, cu buzele, pipăindu-le și sărutîndu-le, în genunchi, ca în temple. Din seara aceea, cînd s-a spart în țăndări liniștea sa aparentă, expresia sa împietrită care nu lăsa să răzbată în afară nici un sentiment, din seara aceea de prăbușire lentă, sentimentală, de răzvrătire împotriva destinului pe care și l-a ales, Aurelian G. a început să se apropie mai mult de românii emigrați în Australia. Știa că îi întîlnește la biserica unde oficia un preot tînăr, trimis de mitropolia din România, un bărbat sever și inteligent în jurul căruia se strîngeau toți oamenii de bunăcredință din Melbourne. S-a dus acolo nu din bigotism, ci din nevoia de a auzi vorbindu-se românește și vorbindu-se despre țară. Era printre românii care se „descurcaseră" bine în Australia, era apreciat la „General Motors", cîștiga mulțumitor, era bine văzut pentru că învățase treptat limba engleză și își însușise la perfecție, în cîteva zile, procesul tehnologic al secției în care lucra ; de aceea era și invidiat și curtat, i se căuta compania, i se adresau invitații la onomastici, la nunți, la botezuri și chiar la petreceri de familie unde se vorbea, se cînta și se dansa românește. Toate acestea îl bucurau dar îi și amplificau singurătatea, dorul. A înaintat formele pentru venirea soției. Un singur lucru nu a făcut, nici în ruptul capului : n-a vrut să renunțe la cetățenia română ! Și gestul său a fost privit de anumite grupuri de transfugi cu suspiciune.

„Cea mai mare parte a timpului liber mă plimbam singur. Duminicile erau ucigătoare. Nu vă doresc asemenea lungi duminici de singurătate. Duminici nesfîrșite. Ca zilele de spital, cînd nu are dreptul să te viziteze nimeni. Și cine să te viziteze ? De ce să te viziteze ? Ca să deschidă răni ascunse uneori cu prețul unor mari eforturi ! ?"

Cu banii pe care-i cîștiga ar fi putut, poate, trăi fără griji. Se mișca însă mereu printre oameni triști, nemulțumiți. Melbourne e un oraș de străini veniți din toată lumea, bîntuiți de nostalgii. Un fel de Babilon pierdut la „mica publicitate" ! Un Babilon ultramodern, e adevărat, dar pustiu sufletește — spune Aurelian G. „Eu am lucrat aproape 14 ani ca instructor în ergoterapie, la Spitalul nr. 9 „Gheorghe Marinescu" din București, și-i cunosc foarte bine pe alienați și pe arierați. Ei bine, n-am văzut nicăieri în lume mai mulți oameni bolnavi de nervi, de plămîni și de inimă ca în Australia. Ulterior constatarea mi-a fost confirmată și de statisticile internaționale. Am avut prieteni care au înnebunit și au fost internați definitiv în spitale de boli mintale, am avut cunoscuți care au murit de tuberculoză și de infarct miocardic. Clima acolo e insuportabilă, diferențele de temperatură sînt atît de mari încît organismul nostru cedează într-un fel sau altul. Iar ca să pleci din Australia, ca să te întorci, îți trebuie bani mulți, enorm de mulți, pe care nu ți-i dă nimeni împrumut ! Și atunci rămîi și mori acolo ca un cîine, uitat într-un spital, aruncat într-o groapă oarecare, sau incinerat... Gîndul că aș putea să rămîn acolo, că aș putea să mor acolo, fără ca părinții mei și cei șapte frați de lîngă Vîlcea și soția mea din București să știe, mă cutremură. Iată de ce visam să fug din Australia".

După 12 luni de muncă toridă, cu bani de drum dus și întors, dar hotărît să nu se mai întoarcă niciodată la Melbourne, simulează că pleacă într-o excursie în America. Zboară deasupra Atlanticului, are lumea sub picioare, își împlinește visul de a face înconjurul lumii și, vlăguit, trist, îmbătrînit, secătuit, coboară din avion la Chicago, orașul lui Al Capone din lecturile proaste de „15 lei" ale copilăriei. Un oraș ca un abator, un oraș terifiant prin care Aurelian G. trece ca un somnambul. Nu-l mai interesează nimic altceva decît întoarcerea în România. Alunecă pe străzi ca un turist intangibil, incapabil să intre în viltoarea dramelor omenești terminate cu crime, sinucideri prin împușcare sau prin plonjon de la ultimele etaje ale zgîrie-norilor. Umblă pe străzi, vagabondează, face autostopul, se amestecă printre tineri hippy care consumă halucinogene, printre vînzători de ziare și de bilete „loto", printre pasagerii grăbiți ai metrourilor de unde i se fură o dată niște bani, vizitează așezări aruncate la margini de șosele, unde parcă lumea a încremenit într-un lung apus de soare și de pulbere... Se oprește la Detroit printre românii de acolo, ia parte la ritualurile vieții lor frămîntate, la nostalgiile lor, se lasă prins de viața încărcată de griji mărunte a bărbaților și femeilor care-și cresc copiii, care își învață copiii să lupte „cu ghearele și cu dinții" pentru „a avea succes în viață, a face avere și a deveni cineva" ! O lume blocată parcă în lift, o lume care bate mereu în uși, între etaje, care urlă să fie eliberată și care nu mai ajunge niciodată la destinație, pentru că se înecă și tușește în fumul greu al uzinelor „General Motors" sau „Ford" ! Aurelian G. trece în Canada, nu înainte de a fi văzut Honolulu, așa-zisul paradis al havaienelor care scot sunete ca lacrimile și al femeilor creole cu ochii oblici și cu o delicatețe de bibelou. Nu înainte de a privi o dată Niagara ! Traversează Canada și ia avionul din Toronto spre München. Lucrează în Freibug, în Kaiserslautern, lucrează ca salahor, și se întoarce la Istanbul. Pașaportul său a expirat ! Trebuie schimbat de autoritățile turcești, care i-au dat viză spre Australia. Turistul Aurelian G., cu nervii aprinși, cu nervii arși, gata să moară în urma unei viroze în Kaiserslautern, răvășit de cîte suferințe a întîlnit, de imaginile crimelor pe la colțuri de stradă, ale spargerilor de bănci și de magazine cu bijuterii, întors pe dos de drama șomerilor, el însuși somat să părăsească Republica Federală Germania „pentru că nici muncitorii noștri, germani, nu mai au unde munci !", se prezintă la Consulatul român din Istanbul. Cere să se întoarcă în țară.

„O lume nebună, o lume care gonește spre ceva, dar nu știe anume spre ce, o lume ca un spital de bolnavi mintal. Eu, ca unul care a lucrat ani de zile într-un spital de nebuni, pot să spun că privirile oamenilor, ale multor oameni de pe pămînt, sînt disperate și sumbre. Nicăieri n-am întîlnit oameni mai sănătoși ca la noi, mai normali, vreau să spun. Să nu mă înțelegeți greșit. Pretutindeni există oameni buni, oameni de omenie, dar la noi oamenii nu-și sapă mormîntul unii într-alții !"

A fost o aventură ? A fost un eșec ? Viața lui Aurelian G. între 18 august 1973 și 10 iunie 1976 a fost, desigur, o evadare din orice morală. Aurelian G. a încercat să forțeze destinul, fugind dintr-un loc într-altul, fugind de sine. Experiența lui, nu știu de ce, mi se pare de compătimit. Nu-l pot condamna iremediabil, pentru că de fapt nici legile nu-l condamnă, dar nici nu-l pot ierta. El s-a întors să trăiască printre ai săi pentru că în urma unei existențe întrerupte a ajuns la concluzia la care au ajuns toți oamenii fără să repete neapărat experiența lui: viața adevărată o trăiește omul numai acolo unde este locul său !

Oficialitățile polițienești din Istanbul l-au pus, la întoarcere, să-i vorbească unui transfug român care încerca să repete experiența lui, în ideea de a-l convinge să renunțe la „cererea de azil politic". Aurelian G. i-a vorbit...

„N-am să uit niciodată privirea lui rătăcită după ce i-am spus cine sînt, prin ce-am trecut și unde-am ajuns. Nu știu dacă l-am convins. Dar cred că pe acolo pe unde-l vîntură viața acum își va aduce aminte de cuvintele mele și se va întoarce !"

A. DOHOTARU ■

Vila-capcană

(Urmare din pag. 21)

iu. Fiindcă locuia cu o mamă infirmă și bolnavă de inimă într-o casă igrasioasă, s-a prezentat pentru a închiria. Ioana Ciocoiu i-a cerut drept chirie 1 000 lei pe lună. Femeia i-a răspuns că nu poate să-i dea la remunerația sa și i-a spus că ar prefera camere nemobilate. Atît i-a trebuit Ioanei Ciocoiu. A și întins capcana. „Vă fac eu rost de un apartament la stat, din care pleacă cineva care și-a construit proprietate personală". Și, culmea, era adevărat — nu se știe de unde și cum afla Ioana Ciocoiu asemenea treburi care nu mai apar în România liberă. Dar îi trebuiau neapărat 15 000 de lei pentru persoana de la Spațiu care-i asigura repartiția. Iulia C. vede apartamentul, îi place, e fericită. Deși în prag de pensie, fiindcă n-avea cei 15 000 lei, face un împrumut la C.A.R. pe care-l restituie timp de doi ani și-i dă banii Ioanei. Apartamentul nu i se repartizează, nelocuind în Sectorul 6, iar Consiliul popular respectiv avînd prioritățile sale. Îi cere Ioanei banii înapoi. Aceasta o amînă. Iulia C. o împinge și atunci, gata, varianta cu titlul de împrumut, cu chitanța notarială. De atunci, din 1972, Iulia C. aleargă și ea cu disperare, ca atîția alți oameni, după banii săi, ca după o fata morgana. A obosit, îmi spune. Nu mai speră că îi va recăpăta, dar speră din toată ființa sa că într-o zi cineva va da la iveală și va pedepsi toată îndelungata și abominabila înșelăciune a acestor paraziți sociali. Și că, de asemenea, organele în drept vor lămuri și cercul vicios strîns în jurul „micii vile" care nu se poate vinde încă, prin nici un sistem legal, deoarece nu se eliberează autorizația de înstrăinare, și nu se eliberează, deocamdată, fiindcă s-a construit tot sub semnul fără-de-legii, al aranjamentelor, a tot felul de încurcături nedezlegate încă.

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Onassis, O. P. M., averea și testamentul său (4)

După această lovitură, Onassis, simțindu-se stăpîn pe situație, refuză orice control al lui Niarchos asupra asociației. De unde și o nouă relansare a „războiului rece". La început Onassis întreține bune raporturi cu prințul Rainier și prințesa Grace. În ziua căsătoriei acestora, la 12 aprilie 1956, de pe yachtul său — celebrul „Christina", despre care vom vorbi mai tîrziu — sînt trase cele mai uimitoare focuri de artificii văzute vreodată pe Riviera, care desenează pe cerul înstelat inițialele tinerilor căsătoriți...

Un cer care în curînd se întunecă, pentru că nu se mai știa prea bine cine „domnea" pe această stîncă...

Onassis a abdicat și și-a cumpărat un regat care să-i aparțină numai lui : insula greacă Skorpios.

Pentru a face naveta între insula „lui" și restul lumii, Onassis avea yachtul său „Christina". Această veche fregată a marinei din timpul războiului canadian are o lungime de o sută de metri și 12 metri lățime, fiind echipată cu două grupuri de mașini, ceea ce-i dădea posibilitatea să nu fie niciodată în pană. 27 de oameni asigurau manevrele yachtului. Pretutindeni, în interior, Tina Onassis este prezentă. În living-room, portretul său pictat de impresionistul italian Pallastrelli. În biroul stil Ludovic al XV-lea al lui „Ari" se află o splendidă fotografie a Tinei, îmbrăcată într-o rochie roșu cardinal. Cabina Tinei este decorată în venețian pe fondul căruia domină culorile alb și bleu.

În anexele biroului său, echipate cu toate mașinile și telexurile posibile, cu radio pe unde scurte și radio-telefoane, Onassis își continuă munca istovitoare. Seara, în loc să-i spună Tinei „Te iubesc", îi mărturisește : „Știi, de acum înainte voi încasa cel puțin 100 milioane de franci pe zi".

Nimic nu-i rezistă acestui om care nu numai că a învățat totul, dar este în continuare capabil să afle totul. În legătură cu aceasta, Ingeborg Didichen povestește (în cartea cu un titlu atît de sfîrșitoare Tina și Onassis divorțează. Lansat în irezistibila cucerire a oceanelor, preocupat de petrolierele sale gigantice, Aristotel face tot mai rare escalele lîngă soția lui. Separările îndelungate, preferința Tinei pentru Paris — căci se plictisește la Monte Carlo —, vîrsta ei care poate o împiedică să înțeleagă preocupările unui om ce luptă nemilos în universul finanțelor mondiale, au slăbit treptat această căsătorie. Încetul cu încetul au devenit străini unul pentru celălalt și nici măcar Alexandru și Christina nu reușesc să-i apropie pe cei doi părinți. Tentativa lor era dealtfel sortită eșecului. Aristotel întîlnise pruna sa mare pasiune : era Maria Callas, acea femeie cu profil demn de tragediile Greciei antice, a cărei voce tulbura lumea melomanilor și nu numai a lor. La rîndul ei, ea este cucerită de acest om al cărui caracter îl vede asemănător cu al său. Și unul și celălalt aparțin mitologiei moderne. Niciodată Onassis nu s-a simțit atît de îndrăgostit și în mai multă siguranță ca alături de această femeie impulsivă și tandră. Pe cît era de anglicană Tina, care-și făcuse studiile la Londra și apoi trăise într-o mînăstire canadiană, pe atît de grecoaică rămăsese Maria. Pentru el, Maria divorțează de un industriaș italian, Meneghini, și toți cei ce află de aventura lor sentimentală se așteaptă ca aceasta să se termine printr-o căsătorie.

Așadar, în 1960 Tina obține desfacerea căsătoriei. Dată fatidică. Pierzîndu-o pe Tina, Onassis nu știa încă faptul că a pierdut un lucru esențial. Pentru a-i umili, Tina se căsătorește cu marchizul Blandford și devine ducesă de Malborough, precum și verișoara lui Winston Churchill.

În ce-i privește, Onassis declară că se află încă într-o etapă a vieții în care „ascensiunea trece inevitabil... prin solitudine". Așa că lumea întreagă află cu stupefacție că legătura dintre Maria și „Ari" s-a rupt. E o despărțire de-a dreptul dureroasă. Dar, pînă la urmă, cei doi, prea asemănători pentru a putea trăi împreună, vor păstra totuși sentimentul nou care-i unește : prietenia. Lipsea însă ceva atotputernicului Onassis care, la fel de disponibil, se atașase de o primadonă. Era și aceasta tot plăcerea unui parvenit. Toată lumea știa că Onassis adormea la Scoala din Milano. Era prietenul multor personalități, dar rămînea un armator norocos.

Cînd Aristotel Onassis află de stupida asasinare a președintelui Kennedy — 22 noiembrie 1963 — trimite o telegramă de condoleanțe. Este gestul unui om de lume.

Skorpios, insulă de vis, unde Onassis o va aduce în cele din urmă pe Jaqueline Kennedy

tor „Onassis, dragostea mea") o anecdotă uimitoare. Adevărată virtuoasă în arta interpretării la pian, prietenă a celor mai mari soliste, Ingeborg stă toată ziua în fața pianului, avînd o predilecție deosebită pentru „Inven țiile" lui Johann-Sebastian Bach, o bucată muzicală care pune în dificultate muzicieni reputați. Onassis își imploră prietena să-l învețe să interpreteze una dintre „Invenții". Știind cît este de încăpățînat, ea îi învață poziția degetelor pe pian, cum să ridice mîna... Onassis nu pusese niciodată mîna pe un pian. Totuși, datorită încăpățînării ce-l caracterizează, perseverenței, voinței, neslăbite, reușește atît de bine încît, într-o zi, întîlnindu-l pe Arthur Rubinstein, cu aplombul său obișnuit, discută de o asemenea manieră despre muzică încît acesta îl întreabă în cele din urmă :

— Domnule Onassis, sînteți muzician ?

— O, nu, n-am această pretenție. Cînt cîte puțin la pian. Acum am o adevărată pasiune pentru „Inven țiile" lui Bach...

— Sînt sigur că veți putea să interpretați această bucată !

Desigur, Onassis face pe modestul, se lasă chiar rugat pînă în momentul în care Rubinstein îi instalează aproape cu forța la pian, curios să vadă cum se poate descurca un amator cu o bucată care-i face să transpire pe mulți profesioniști...

Onassis n-are altceva de făcut decît să cînte singura bucată pe care o cunoaște. Dar o face aproape perfect. Rubinstein este copleșit în fața „măiestriei" lui Onassis. Un lucru e sigur, Onassis nu cunoaște muzică.

În ce-o privește pe Tina, într-un anumit sens muzica este cea care a pierdut-o. În anul 1960, lumea întreagă află că Apoi se hotărăște să meargă la înmormîntare. De data aceasta, este vorba de demersul unui vînător. La înmormîntarea președintelui asasinat — la 24 noiembrie 1963 — el nu este decît un mic anonim pierdut în mulțime. În fața lui merg suveranii și șefii de stat, împăratul Etiopiei, generalul de Gaulle, prințul Edimbourg. Onassis nu este decît un negustor îmbogățit, despre care se spune că n-avea ochi decît pentru Jackie Kennedy, sanctificată de tragedie. „Nu mai este femeia frivolă a cărei ușurință era adesea blamată, ci o regină de legendă, încă acoperită de sînge, dar deja transfigurată de istorie. Iar Aristotel Onassis, obosit de legătura sa cu celebra cîntăreață Callas, are nevoie de o «regină» în jocul său pentru a deveni el însuși egalul regilor" — scria o revistă occidentală despre acest episod atît de controversat.

Într-adevăr, Onassis făcuse totul pentru a o atrage pe Jackie Kennedy spre locurile averii și puterii sale. Fără un scop bine definit, fără îndoială, ci mai curînd din instinct, căci ea reprezenta ceea ce el nu avusese niciodată. Jacqueline și Aristotel se cunoscuseră în 1953. Jackie era în vacanță în sudul Franței împreună cu soțul ei care în acea vreme nu era decît senator de Massachussette. Onassis ancorase în rada de la Monte Carlo yachtul „Christina" din „O mie și una de nopți" ; cu robinete din aur, săli de baie în marmură de Siena, cabine acoperite cu lemn prețios, 42 de linii telefonice și tablouri de El Greco. La bordul yachtului, Onassis avea un invitat de seamă, Winston Churchill. De pe atunci clanul Kennedy deja simboliza tinerețea, inteligența și viitorul. Drept pentru care Onassis îi invită pe senator și pe soția sa la un ceai.

Apoi, Jackie și Aristotel s-au revăzut deseori. Amîndoi făceau parte din lumea vedetelor și valorilor care urcă. Amîndoi aparțineau marelui circ zgomotos de la „Jet Society", unde ei caută un surplus de influență, iar ea un surplus de mondenitate. Onassis ducea o adevărată și amplă ofensivă pentru a intra în grațiile lui Kennedy. Dar vechiul clan bostonian rămînea neîncrezător : Onassis a fost inculpat de Departamentul de justiție din Statele Unite pentru că a semnat contracte de transport maritim false, iar numeroasele probleme pe care le avea cu fiscul american erau bine cunoscute. Dar Aristotel este un adevărat maestru. Adoptă o strategie mai insinuantă. El atacă „dușmanul" în punctul cel mai slab : prințesa Radziwill, sora lui Jacqueline, cel mai straniu personaj din clanul Kennedy. Ea are farmecul și eleganța aristocratică, ce convin cercurilor înaltei societăți, dar nu și voința tenace a surorii sale. Rolul său va rămîne ambiguu. A fost ea, oare, o intermediară abilă care i-a permis lui Jacqueline să domnească asupra imperiului mărilor lui Onassis ? Sau, poate, a fost folosită de acesta pentru a o aduce pe Jacqueline în imperiul său ? În orice caz, cert este că familia Kennedy — pe atunci John era președinte al Statelor Unite — afirșește prin a crede că se pregătește căsătoria dintre Lee Radziwill și Onassis. Se alarmează cu toții și Jackie acceptă chiar o invitație la bordul yachtului „Christina" pentru a împiedica această căsătorie despre care clanul crede că va aduce prejudicii intereselor sale. Jacqueline era atunci prima doamnă a Statelor Unite, primise omagiile lui de Gaulle și ale altor șefi de state și nici o poartă nu îi era închisă.

(Va urma)

PETRE NICOLAE ■

HOINAR PE MERIDIANE (IX)

Orașul cu două dimensiuni

Portul Anvers se numără azi printre cele mai bine înzestrate în lume. Fluviul Schelde îi oferă 5,5 km cheu de apă adîncă (echipamente moderne, magazii, macarale, linii de cale ferată etc.). Dar suprafața portului este mult mai vastă. El se împarte în trei zone bine distincte : prima o formează vechiul sistem portuar datînd din perioada 1811—1907, cu opt bazine folosite, îndeosebi, de navele costiere și continentale. A doua zonă, cu o suprafață acvatică de peste 566 ha, este utilizată de nave de mare pescaj. Accesul în aceste bazine se face prin ecluzele Rogers, Van Canwelaert și Baudouin. A treia zonă — noul bazin nordic — se întinde pînă în granița cu R.F. Germania pe o lungime de 5,5 km. Legătura cu rîul Schelde se face prin ecluza Zandvlief. Această ultimă zonă aparține în special transporturilor uzinelor construite în perimetrul ei. Iată cîteva date esențiale în stare să ofere o imagine a portului. Lungimea danelor de acostare pentru navele maritime (petroliere, miniere și cargouri) ajunge la 100 de km. Spațiul acoperit afectat pentru înmagazinarea mărfurilor totalizează peste două milioane metri pătrați, iar cel neacoperit peste opt milioane. Lungimea șoselelor portuare : 270 km. Lungimea liniilor de cale ferată portuară : 800 km. Portul Anvers dispune de : 545 macarale de cheu din care numeroase cu o putere de ridicare între 30-100 tone ; 44 macarale plutitoare din care 4 cu o putere de ridicare de 100-200 t ; 192 macarale mobile. Pentru operațiunile de încărcare-descărcare a containerelor — numeroase macarale-portal între 30 și 53 tone ; 17 docuri uscate, 88 remorchere, 9 nave de salvare completează tabloul utilajelor.

În 1974 au intrat în portul Anvers 18 755 de nave. Tonajul mediu e în continuă creștere, ca rezultat al frecvenței mărite a numărului tancurilor petroliere și miniere depășind 70 000 tone.

Aproximativ 300 de linii de navigație regulată folosesc Anversul ca port de escală sau de reședință, astfel că, practic, între Anvers și porturile lumii dintr-o parte și alta a oceanului există legături directe și permanente.

Deși dezvoltarea continuă a instalațiilor portuare are o importanță primordială, există cîteva probleme nerezolvate care limitează, în momentul de față, activitatea portului constituind una din preocupările portuarilor. Printre ele necesitatea adîncirii unor bazine în măsură să poată primi petroliere și mineraliere de orice dimensiuni. O altă problemă, de egală pondere este modernizarea comunicațiilor interioare. Rinul și Meusa sînt, astăzi, principalele rute ale transportului continental dintre litoral și zonele industriale. Un acord dintre Belgia și Olanda prevede construirea unui nou canal care va lega Anversul de Rin. Alte planuri prevăd modernizarea și lărgirea canalului Albert.

Iată cîteva preocupări legate de activitatea unuia din cele mai mari orașe ale mării. Al unui port în care tonajul total al navelor comerciale depășește, anual, 65 milioane de tone.

Anversul (pronunțîndu-se S), în flamandă Antwerpen („aen de werpen" adică „la șantiere"), cel mai important port și centru comercial al Belgiei (600 000 de locuitori cu suburbii), este așezat într-un arc de semicerc pe o secțiune a fluviului Schelde (în franceză, l'Escaut). Autentificarea documentară — anul 726, apogeul dezvoltării — epoca lui Carol Quintul, cînd comerțul înfloritor atrage, aici, cele mai mari case de negoț din țările maritime (Fugger, Tucher, Welser, Hansa etc.) și artele se bucură de o deosebită protecție. Decăderea începe în timpul închiziției spaniole (la sfîrșitul secolului al XVII-lea, din 125 000 locuitori n-au mai rămas decît 50 000) ; tratatul de la Westfalia — 1648, stipulînd închiderea fluviului pentru corăbii, definitivează actul de deces al orașului care părea să fie destinat să joace un loc de frunte în comerțul mondial. Revirimentul se produce în urma Revoluției Franceze, cînd navigația se deschide. Napoleon inițiază construcția primelor bazine portuare. De atunci, așezarea și portul ei sînt într-o continuă și neîntreruptă dezvoltare.

Orașul este așezat, deci, în semicerc, avînd ca bază fluviul Schelde cu faleza și cheiurile sale, la cealaltă extremă situîndu-se, ca o centură ce-i înconjoară în arc de cerc, ultramoderna autostradă E-3 (cu 4 culoare în fiecare direcție, în mai multe puncte suspendată pe piloni, cu o circulație pe trei nivele etc.), construită, în parte, pe locul unor vechi bazine portuare. Între aceste două extremități, un bulevard larg, urmînd același arc de cerc, apărut pe locul vechilor ziduri de incintă (Bulevardul Americii, continuînd cu bulevardele Angliei, Franței și Italiei), se constituie în limita exterioară a vechii vetre care, coborînd spre fluviu, cuprinde majoritatea monumentelor de istorie și artă. Perimetrul dintre autostradă și marile bulevarde e rezervat unei bune părți a bazinelor portuare, zonelor industriale, orașului nou cu ultramodernele sale cartiere de locuit și întinsele spații verzi ale parcurilor sau ale grădinii zoologice.

Să începem plimbarea noastră prin Anvers de la fluviul Schelde. Două faleze domină docurile și antrepozitele aliniate de-a lungul fluviului (într-o direcție sînt scări de pe cheiul Van Dyck, în cealaltă, de pe cheiul Jordaens), oferind un belvedere magnific spre spectacolul fluviului, cu nave urcînd și coborînd, sobre animația portuară cu operațiuni de descărcare și încărcare : spre cealălalt mal, cu iahturi, strandul și modernul său oraș Sf. Ana. Cele două maluri sînt legate prin trei tunele subfluviale : Waasland, Sf. Anna și tunelul J.F Kennedy, ultimul străbătut și de Autostrada E-3 cu direcția Gent-Bruges-Oostende. Ultima panormă care ni se oferă de pe faleză este însăși vatra veche a orașului cu turnul Catedralei, Piața Mare și Piața Verde. Extremitatea din amonte a falezei e marcată de „Poarta lui Schelde", construită în 1624, după planurile lui Rubens. Nu departe, producînd un efect straniu printre instalațiile portuare ale secolului XX, o fortăreață de piatră cu turnuri de observație, creneluri și bastioane. Rămășiță a unui castel din secolul X, modificat și reconstruit în mai multe rînduri, cu un rol de tristă memorie în timpul inchiziției, Steenul închide, astăzi, printre zidurile sale groase, exponatele unui interesant muzeu al navigației.

Urmînd strada Suikerrui printre mici restaurante cu mese în stradă, animate și pline de culoare, după cîteva sute de metri ajungem în piața centrală a orașului vechi : Groen Plaats (Piața Verde). Avînd în mijloc statuia de bronz a lui Rubens, Piața Verde concentrează în ea cele două dimensiuni esențiale ale orașului : cea comercială și cea artistică, spirituală. De o parte „Marele Bazar" — un supermagazin, cît un întreg cartier de magazine, reprezentînd marca Anversului comercial, și de cealaltă parte cea mai mare Catedrală a Belgiei, lăudîndu-se și cu capodoperele rubensiene „Ridicarea pe Cruce". „Coborîrea de pe Cruce" și „Înălțarea Fecioarei". Piața Verde este și locul îndrăgit al marilor serbări populare, trageri cu arcul și bere cu guler de patru degete în zilele de sărbătoare, pieței orașului răsună de veselie. Simbătă 6 și duminică 7 septembrie, ele au devenit de nerecunoscut. Pe estrade se schimbau fanfare și orchestre școlare sau sindicale îmbrăcate în uniforme vioi colorate, cu pompoane, vipușcă și galoane ; în Grote Markt parada fanfarelor militare ale armatelor care au participat la eliberarea Anversului ; pe podiumul central, competiții de dansuri populare ; într-un colț, în splendide costume de epocă, întreceri de tragere cu arbaleta. În altul, de tors lîna la tradiționalul fus, mici grupuri de muzicanți rătăcesc prin mulțime cu lăuta și flautul, cu draailer (fîșnetă rotativă avînd pe ea și cîte-o maimuță) și bombas (instrument cu coarde montate pe o băsică de porc). Jur-împrejur, mese lungi la care stau familii întregi, beau cîte-un pahar de bere sau vin, înfulecă plăcinte, cîte o oală de orez cu lapte și praf de scorțișoară sau „worsten", într-o atmosferă de bucurie frustă, colectivă și de fast totodată.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU ■

Călătorie spre o zi de vară în personalul 8016

Oglinda galbenă a peronului Gării de Nord, viscolită de lumina neonului, rămîne în urmă. troienită în noapte, și trenul personal8016,cu plecarea la ora 0.25, de la linia petru, înaitează prudent, alegîndu și drumul prin hățișul șinelor care se ramifică și se întretaie, roțile pocnesc și scîrțîie jalnic la macazuri pînă la Podul Constanța, peste care personalul de noapte trece huruind a gol și după aceea se aruncă spre răsărit, în Bărăgan, cu toată viteza. Între timp, pe culoare se umblă de colo-colo, unii merg spre locomotivă, adică spre Constanța, alții spre ultimul vagon. O sacoșă tirită în răspăr îmi clatină genunchii în dreapta, cotul cuiva a luat coastele mele drept punct de sprijin în univers și, deodată, în goana aceasta după locuri, apare o siluetă bolovănoasă, într-o rochie gri, cu o mină încleștată pe minerul unui uriaș geamantan cărămiziu și cu cealaltă ținînd o poșetă albă, lăcuită, încercînd să înlăture perdeaua care i-a acoperit fața și flutură în curent ca veșmintele unei stafii. În sfîrșit, din perdeaua cu însemnele C.F.R.-ului apare figura unei femei între două vîrste, purtînd o mustăcioară tocmai potrivită unui absolvent de liceu. Avansează împlacabil, evacuînd în folos personal culoarul și punîndu-i pe toți în alternativa de a sări pe geam sau de a se retrage pe lîngă pereți. Firește, toți aleg ultima soluție. În urma geamantanului demn de un hamal cu mușchi de oțel și a rochiei gri, transpirate, parcă se face mai mult loc decît fusese înainte.

Abia s-a potolit zarva și am ajuns la Lehliu. Ureă puțini aici. Un bărbat, ducînd niște plase și un bidon de plastic, sare iepurește peste linii. În urma lui, gîfîind, o femeie cu un copil în brațe. Copilul strigă, deznădăjduit, după o „mamaie" care nu se vede. Dispar cu toții pe treptele unui vagon care se pune în mișcare.

De la Lehliu în sus îl însoțesc pe șeful de tren, Marin Albu. Cei mai mulți călători au adormit deja. Conductorul e nevoit să-i trezească și să le ceară biletele. Bulmaci, oamenii se conformează. Alții deschid ochii fără nici o expresie și se întorc pe partea cealaltă. Marin Albu insistă, n-are încotro. „Așa e întotdeauna cu trenurile astea de noapte, zice. Nu trebuie să le superi pe oameni. Dorm, nu fac nimic rău. Chestiunea e să nu-i deranjeze pe alții. Uite, ca dumnealui". Lungit, încălțat, pe bancheta din față, Marin Necșoiu din Bîrlad ocupă locul a două persoane. Inginerul Alexandru Covaci din Sighișoara, care ședea la capătul vagonului, în picioare, și fuma țigară de la țigară, îmi spune că l-a observat pe somnoros, dar că s-a sfiit să-l trezească.

În trenurile de noapte apare, într-adevăr, un anumit egoism. Instinctul de conservare sparge gheața convenienței și, riscînd pierderea oricărei politeți și a bunului simț, îi împinge pe unii să se instaleze cît mai confortabil în dauna odihnei și a liniștii celorlalți. Iar 8016 oferă asemenea scene. La clasa întîi, cufundată și ea în beznă, doarme cel puțin fiecare pe locul lui. Doar un singur călător, observ, a rămas de veghe cu o carte deschisă pe genunchi. Este profesor la Tr. Măgurele, spune, se numește Laurențiu Diaconescu și merge la Constanța, la părinții logodnicei sale. În toamna aceasta se vor căsători. Acum, mărturisește, se gîndea la planurile de viață pe care le va face cu viitoarea soție. Iată, așadar, cum trenul de noapte prilejuiește și gînduri de viitor...

La Ciulnița oprim la 1.30 și rămînem trei minute. La această oră, medicul veterinar Ioan Irimie den Poeni — Teleorman, plecat cîteva zile la mare cu băiatul său, Gabriel, care a trecut în clasa a șaptea, profită de ocazie pentru a-l mai învăța cîe ceva. Oricum, mai frumos decît o face în vagonul alăturat Teofil Iancu, de profesie zugrav, din Bolintinu din Vale, care-și îndeamnă copilul, un băiețaș slab, să cînte „Bălălău". Tatăl are o sticlă de rom în buzunarul hainei, cu care-și sporește cheful la răstimpuri. Dar copilul, gîndind după înfățișarea lui, n-ar vrea decît să se culce. „Cîntă, mă, îl repede taicăsău, că ai voce, mai ceva ca Robertino cînd era el ca tine. Cîntă, să audă lumea". Dar lui Dumitru Iancu, la cei 11 ani ai săi, puțin îi pasă de spectatori. Dealtfel, nici nu-i are. Lumea-i ignoră. Bărbații și-au tras pălăriile pe ochi, femeile și-au pus jachetele pe genunchi și dorm.

După Feteșți, unde a oprit lîn ca o parașută în fața gării, și a pornit apoi icnind, scrîșnind, fluierîndu-și frînele la cîteva semnale, 8016 a înaintat tăcut și întunecat de-a lungul șinelor, semănînd de-a binelea cu un tunel pe roți. Trenul s-a cufundat în liniște. Pe partea dreaptă, din sud, luna plină varsă în compartiment o lumină slabă, tremurătoare. Un expres fluieră strident și trece ca o fantomă alburie pe la ferestre, pierzîndu-se în urmă, spre București. Podul de la Cernavodă răsună sub roțile lui 8016 ca o tobă infernală în noapte. Oamenii se trezesc, unii realizează mai greu unde se află, apoi cad iarăși în toropeala somnului. Perpendicular pe Dunăre, ca o săgeată, bravul 8016 se dezlănțuie cu motoarele în plin.

Este ora 3.

Exact după o oră și patru minute ajungem la Constanța. Un pescăruș rătăcit țipă deasupra gării. La ieșire, pe Bd. Republicii, către mare, cerul s-a împurpurat.

Începe o zi de vară.

DUMITRU ELIADE ■

A înflorit „Albizia" în București

La Grădina botanică din Capitală a înflorit zilele trecute **Albizia,** arbore ornamental originar din insulele Malayeziene, adaptat cu succes de către botaniștii noștri la condițiile de sol și de temperatură din România. Florile acestui arbore tropical sînt atît de frumoase încît specialiștii susțin că ele întrec mimozele. Astfel se explică, ne spunea cercetătorul principal Vasile Diaconescu, de la Grădina botanică din București, că primăriile mai multor orașe din țară (Craiova, Mangalia, Simeria ș.a.), precum și numeroase instituții sau școli din Capitală au solicitat puieți în vederea plantării arborilor din specia **Albizia julibrissin** în parcuri, scuaruri sau grădini.

Porumbeii s-au întors acasă, cu 140 km pe oră!

Peste 3 000 de porumbei voiajori, aparținînd membrilor unor asociații de columbofili români, au fost lansați, într-una din zilele trecute, la Przemel, în Polonia. După cinci ore și jumătate, primele păsări au început să „aterizeze" la București, parcurgînd, în linie dreaptă, bineînțeles, o distanță de 750 km. Acum urmează omologările de rigoare și împărțirea premiilor. După acest concurs, va avea loc în curînd un zbor pe o distanță și mai mare : Varșovia—București.

Berbecii cu lînă de aur

Specialiștii Stațiunii de cercetări pentru creșterea ovinelor de la Palas-Constanța au obținut — după cum ne declară doctor inginer Aurelian Calotoiu, director adjunct — o seamă de succese. Iată cîteva : greutatea medie corporală a berbecilor Merinos de Palas ajunge acum la 100 kg, cu maxime care urcă la 140 kg, record atins azi de foarte puține țări crescătoare de oi. (greutatea oii-mamă este de 65 kg). Lîna, (deosebit de fină, 22 de microni diametrul fibrei), obținută în medie pe cap de animal este de 10.4 kg, dar sînt berbeci care se distanțează puternic, ajungînd la 26 kg.

Caraimanul va fi escaladat în 15 minute

Caraimanul va putea fi escaladat cu telecabina de pe ambele versante. Concomitent cu linia teleferică (cu telecabină) Bușteni-Babele (altitudine 2 207 m), aflată în construcție, au început recent lucrările în vederea construirii unei linii teleferice tot cu telecabină, care va continua traseul de la Babele, deci de pe platoul Caraimanului, pînă la peștera Ialomicioarei. S-a și turnat în fața peșterii fundația pentru primul pilon, un mastodont înalt de 79 metri și greu de aproape 80 de tone. În acest fel, călătoria cu telecabina de la Bușteni pînă la peștera Ialomicioarei, peste Caraiman, nu va dura mai mult de 15 minute : 11 minute de la Bușteni pînă la Babele și doar patru minute, cu o altă telecabină, de la Babele la peșteră.

Un crater lunar pe nume Spiru Haret

Explorarea tot mai amănunțită a Lunii a ridicat, între alte probleme, și pe aceea a găsirii unor nume potrivite pentru noile forme de relief descoperite. Format special în acest scop, Grupul de lucru pentru nomenclatura lunară, înființat în 1967, în cadrul Uniunii internaționale a astronomilor, și condus de profesorul D. H. Mentzel de la universitatea americană Harvard, a dat recent unui crater situat pe partea ascunsă a Lunii numele marelui om de știință român Spiru Haret. În motivarea onorantei alegeri, se menționează că numitul crater, situat pe coordonatele 59 sud și 176 vest, va purta numele românului Spiru Haret drept omagiu pentru teoria sa privind variabilitatea axelor mari ale orbitelor planetelor, considerată ca un element de bază al evoluției astronomiei moderne.

14 artiști români la bienala de la Veneția

În cadrul celei de a 36-a Bienale de la Veneția, manifestare tradițională pentru artele plastice europene, expun, între alții, și 14 sculptori români : Vida Gheza, Ion Vlasiu, Constantin Lucaci, Grigore Minea, George Apostu, Aurelian Bolea, Petre Bălănică, Constantin Popovici, Cristian Breazu, Mihai Buculei, Napoleon Tiron, Florin Codre, Silvia Radu și Ion Condiescu.

Fiind dedicată raporturilor dintre artă și mediul ambiant, Bienala a solicitat sculpturi integrate în mediul natural sau urban. Drept urmare, cei 14 sculptori români, din toate generațiile și din toate zonele țării, s-au străduit să demonstreze, într-un limbaj comun dar în stiluri diferite, că sculptura noastră contemporană se integrează armonios în spațiul ambiant al omului și în peisajul citadin.

Îmblînzitorul din Conop

Auzind că în India există o mulțime de îmblînzitori de șerpi, Ionel Ursulescu din comuna Conop, județul Arad, a căutat și el un șarpe, nu atît ca să-l domesticească, cît pentru a demonstra lumii cît e el de curajos. După ce a băgat spaima în consătenii săi. Ursulescu a hotărît să găzduiască reptila chiar acasă. Numai că, tocmai cînd intra pe poartă, șarpele s-a arătat... șarpe și l-a mușcat. A început atunci o cursă contracronometru pentru salvarea vieții imprudentului îmblînzitor, încheiată la spital, unde — numai prin eforturile prompte ale medicilor — Ionel Ursulescu a fost pus în afară de orice pericol.

C. S. U. Galați — turneu în Italia

Reprezentanta noastră în competiția europeană „Cupa cîștigătoarelor de cupe", echipa de divizie secundară C.S.U. Galați, a perfectat un turneu de pregătire în Italia, turneu compus din trei jocuri. Gălățenii vor pleca în Italia la 25 august, după prima etapă de campionat deci (22 august), unde vor juca în compania echipelor Napoli, Ascoli și a unei echipe din Roma, Lazio sau A. S. Roma. Reamintim că la 15 și 29 septembrie, C.S.U. Galați va întîlni în cadrul „Cupei cupelor" echipa portugheză Boavista Porto.

Spiru Chintilă

La Galeriile de artă ale municipiului București, pictorul Spiru Chintilă prezintă cea mai bună selecție din pictura sa de pînă acum : peisaj industrial, peisaje românești din regiunea Dobrogei, naturi statice. Nenumărate sînt căile cubismului încă și mîndru apostol al acestei estetici sta-va, de bună seamă, ani buni mai departe pictorul, cum ani destui a stat și pînă azi. Artei sale timpul îi prieste. După nenumărate compoziții solemne și circumstanțiale, în care el ne arăta îndeosebi dificultatea de a împăca — școlărește spus — **fondul** cu **forma**, pictorul Chintilă lasă deodată poteca mărginașe a unui cubism cam prea categoric și, de acea, cam rebarbativ și află drumul echilibrului, al unei analize pătrunsă de sensibilitate. Un cubism bine frămîntat de sentimente : iată noutatea ! Predomină și în lucrările recente plăcerea de a cerceta vizibilul în lumini filtrate parcă prin multe prisme inalte, dar impresia generală este de plauzibil, nu de arbitrar. Metoda analizei sale este firesc întemeiată pe realitate. O astfel de artă, ivită din excesiv rationalism, poate să plictisească dacă nu este turburată în culmea sau, mai bine zis, la maturizarea ei de unele muri indoielnice, dacă artistul nu umblă să revadă însăși rațiunile ce au dat-o. Vîrsta și experiența grea a stăruinței sale l-au învățat pe pictor să fie mai îngăduitor cu formele, mai dispus la armonie, la mișcarea liniei curbe, la reacția publicului — în general puțin receptiv la excesele cubismului, chiar și în anii înfloririi lui europene. Trecînd de cinzeci de ani, Spiru Chintilă este inspirat și dă o expoziție frumoasă, convingătoare, la care ne putem referi. Ce vedem azi în expoziție nu e de mirare ca rezultatul ei. Lucru important de reținut : mulți artiști nu ajung să atingă această adîncă și simplu

TUDOR OCTAVIAN ■

20 de flori pentru fiecare timișorean

„Statistica arată că fiecăruia dintre noi, locuitorii Timișoarei, îi revin 28 de metri pătrați de zonă verde. Să mai precizăm și că în acest an s-au plantat aproape un milion de flori, ceea ce înseamnă că fiecare timișorean are acum rezervat un buchet format din 18—20 de flori !" Astfel începe comentariul filmului de scurt metraj numit **„Hainele orașului"**, aflat la al doilea... episod, film de educație civică, film care își dorește să contribuie la creșterea respectului și atenției timișorenilor față de frumos, ordine și curățenie citadină, față de civilizația stradală. Realizat sub egida Consiliului județean Timiș al Frontului Unității Socialiste, după o idee în premieră pe țară, **„Hainele orașului"**, „episodul" al doilea dintr-un ciclu ce se speră a fi permanentizat, rulează de cîteva zile la primul cinematograf al municipiului Timișoara, „Capitol". Pelicula, în fapt o anchetă socială în plină stradă cu privire la îngrijirea orașului, devine un adevărat **cinc-verité** în concepția autorilor filmului — ziaristul **Mirel Brateș** (scenariul și comentariul) și operatorul **Carol Szelhegyi** (imaginea).

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Tel. 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV NR 33 (1106)
19 AUGUST 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE COMITETUL UNITĂȚII SOCIALISTE

MUNCA NOASTRĂ
ȘI SĂRBĂTOAREA
NOASTRĂ NAȚIONALĂ

TRĂIASCĂ LIBERTATEA, TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

JUSTIFICAREA TRICOLORULUI

Dă-mi, țară, semnul tău să mă-nfășor
Ca-ntr-o armură binefăcătoare
Să-mi flutur steagul inimii în zare
Roșul drapel și steagul tricolor.

Ne cere dreptu-acestui vechi popor
De-a fi de comunism cu toți în stare
Noi nu venim cu vorbe-nșelătoare
Sînt lupte vechi, sub steagul tricolor.

Acest pămînt nu a căzut dator
Și n-o cădea cît mai avem suflare,
O margine de astru tot tresare
Sub cei care pe românește vor.

De ne-a fost traiul greu sau mai ușor
Am scos pentru prieteni grîu și sare.
De bun străin și strîmbă așezare
N-a fost și nu nu-i neamul doritor.

Dă-mi, țară, semnul tău să mă-nfășor
Ca-ntr-o armură binefăcătoare
Și dus cu steagul inimii în zare
La orele de august să cobor
S-arăt spre luare-aminte tuturor
Că n-avem tricolor din întîmplare.

ADRIAN FRĂȚILĂ ■

Nadia Comăneci, Bela Karoly și Teodora Ungureanu la Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar.

PRIN MUNCĂ, SPRE FERICIRE

Nu este nici o îndoială, șansa tuturor patriilor a fost eroismul. A fost și rămîne eroismul. Iar eroismul nu este decît o cantitate mai mare de muncă într-o unitate de timp în care îndeobște încape mai puțină muncă. Eroismul este munca la superlativ. Șansa tuturor patriilor este munca. Muncă e îngrijirea pămîntului, muncă e progresul industriilor, muncă e zborul aviatorilor, muncă e cinstea dascălilor, muncă e dăruirea pentru cauza cea mare a tuturor activiștilor, muncă e inspirația curată și expresivă a poeților, muncă e, cum spunea poetul, cîntecul privighetorii și, tot poetul spunea, roua este sudoarea acestei privighetori care a ostenit toată noaptea cîntînd. Munca este piinea din toate brutăriile țării în dimineața cînd mamele merg să o ia pentru copiii lor și pentru familiile lor. Nu categoriile muncii sînt pînă la urmă de discutat ci dăruirea cu care muncește fiecare categorie de oameni. Aceasta este problema de bază : să ne facem cu toții datoria la locurile de muncă. Sînt rezerve extraordinare în fiecare braț și în fiecare creier. Se poate trăi cu viteză minimă, se poate trăi cu viteză maximă. (Sigur se poate și altfel, se poate trăi cu viteză minimă și se poate vorbi cu viteză maximă.) Nu există munci superioare și munci inferioare, există de fapt muncă făcută bine și muncă mințită. Cum este și firesc, în societatea noastră dezvoltarea cere muncă. Mie mi se pare că a nu munci nu mai este o chestiune profesională ci una care ține de domeniul moral. Cîtă vreme, din punctul de vedere al necesității dezvoltării, România se află în stare de necesitate morală orice abdicare de la muncă este asimilabilă cu o trădare, orice om sănătos trebuind să rămînă, în linia aptitudinilor și posibilităților sale, la dispoziția patriei. Nicăieri omul nu a dus-o mai bine, muncind mai prost. Sigur nu totdeauna muncind mai bine o duci mai bine. Sînt triste dar existente cazurile în care omul a muncit dar nu s-a ales nimic din munca lui. Vorbim aci însă despre necesitatea muncii **tuturor** într-o patrie a tuturor cetățenilor ei. Ziceam că sînt energii în rezervă în mințile și brațele noastre. De acest lucru ne-om putut convinge mai cu seamă în momentele de înfruntare cu natura, cînd aparentele energii adormite ale unui oraș, de exemplu, au izbucnit cu un entuziasm aproape furios, oamenii devenind rapid și exemplar ostașii sfintei cauze a salvării. Dar trebuie, oare, să ajungem față în față cu catastrofele pentru a da tot ceea ce putem da colectivității, cetății, țării ?

Se mai naște o problemă : cînd trebuie să înceapă omul să învețe să muncească ? Dacă vom absolvi în continuare școala dogmei din amintire, vom afla că trebuie să începem să învățăm munca după 25 de ani, că pînă atunci învățăm. Învățăm ce ? Nu învățăm nimic dacă nu învățăm să muncim. Serii întregi de absolvenți de liceu puteau rămîne blocate într-o clasă, în trecutul nu prea îndepărtat, pentru că rareori unul dintre elevi știa să desfacă o clanță de ușă. Acest proces de imburghezire a copilului nu a fost întîmplător. El reflectă o anumită concepție mai adîncă și mai gravă conform căreia noi ne cam aflăm cu chirie în țara noastră și deci ne comportăm ca niște chiriași, daunele urmînd să le plătească proprietarii. De fapt, noi eram proprietarii și, ori nu ne învățasem cu ideea, ori nu ne lăsau unii teoreticieni și filozofi gîjîiți să credem în energiile noastre creatoare și în drepturile noastre. Munca trebuie deprinsă de copil încă de cînd înțelege primele lucruri ale lumii. Pe undeva printre primele cuvinte ale vocabularului inocenței trebuie să se afle lîngă **mamă**, lîngă **patrie**, lîngă **dragoste**, cuvîntul **muncă**. Mi se pare falsă și periculoasă ideea că un copil trebuie să-și trăiască — așa zicînd — liber de muncă toată copilăria, că are el destul timp cînd se face mare. Adevărul este că ferit de muncă pînă la 20 de ani copilul va privi munca după 20 de ani ca pe o pedeapsă corecțională a maturității, ca pe un blestem pe care i l-au lăsat părinții și trebuie să-l ispășească. Învățînd munca zi de zi, încă de cînd este mic, sufletul tînăr nu va mai avea nici un șoc atunci cînd se va afla în fața responsabilității muncii sale de om de sine stătător. Munca rămîne singura soluție împotriva spiritului de imburghezire ce poate cuprinde pe un om tînăr care nu are cum să-și plătească datoria față de societate. Am să mă explic :

(Continuare în pag. 10)

ADRIAN PĂUNESCU ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Vă scriu în numele mai multor locuitori ai satului Unimat, comuna Aciș, județul Satu-Mare. La noi în sat există un magazin de desfacere a mărfurilor existente în comerț cît și a produselor alimentare. De la 1 mai însă — dată la care fostul gestionar Simion Ardelean a ieșit la pensie — acest magazin este închis. Sîntem nevoiți să ne deplasăm prin alte localități pentru a cumpăra cele ce ne sînt strict necesare, și asta tocmai acum, în timpul campaniei agricole. Putem cumpăra tutun și țigări, de la o bodegă, considerăm însă că nu la aceste două produse se reduc necesitățile noastre. (Ioan Petran)

N.R. — Bine că măcar găsiți și țigări și tutun. Dacă se găseau numai țigări ?

Primim din partea Consiliului popular al municipiului București — Întreprinderea de instalații montaj și izolații :

„Referitor la articolul apărut în revista FLACĂRA nr. 28 sub titlul „Operația a reușit, pacientul e mort", privind blocul nr. 1 din Bulevardul Ion Șulea 66 (prin care se semnalau deficiențe de construcție — N.R.), vă comunicăm următoarele : organele noastre C.T.C. au verificat deficiențele semnalate în articol și au constatat temeinicia lor. S-au luat imediat măsuri de remediere a acestor defecțiuni, drept pentru care sîntem în posesia adeverinței eliberate de președintele asociației pe care o anexăm în copie. Cu această ocazie vă mulțumim pentru sprijinul acordat prin acest articol și vă asigurăm că vom da mai multă atenție lucrărilor pe care le executăm".

N.R. — Mulțumind și noi instituției în cauză pentru răspunsul primit amintim că actul pomenit mai sus — respectiv copia în cauză — promis, nu ne-a parvenit în ziua de astăzi.

Spre satisfacția — sîntem siguri — a locuitorilor din județul Hunedoara, cît și a celor din alte părți ale țării, Consiliul popular al județului a hotărît ca, pînă în anul 1978, să amenajeze trei sate turistice în localitățile SARMIZEGETUSA, GEOAGIU-BĂI și VADUL DOMREI. În acest fel se vor pune în valoare minunatele elemente ale arte noastre populare din aceste zone, tr[illegible] locale, spre satisfacția deplină a numeroșilor turiști din țară și din străinătate. (Nicu Sbuchea, Hațeg)

Vă trimit un instantaneu din frumoasa stațiune Slănic Moldova, adăugînd că — în urma petecerii concediului meu aici am fost plăcut surprins nu numai de împrej[illegible] cu totul impresionante ale localității [illegible]

de bună deservire a celor sosiți la odihnă, de înaltul grad de civilizație și confort, de interes civic, pe care le întîlnești la fiecare pas. (Nicolae Fokacek, București)

Mă numesc Cristea Constantin [illegible] dent în anul III al Facultății de mecanică din Galați. Cred că nota defecțiunii să vă scriu a fost următorul fapt: între 1 și 5 august am fost cazat la motelul „Agapia", județul Neamț, având un liliet la odihnă luat prin O.J.T. Având nevoie de un film foto, l-am cumpărat de la raionul „electrice" al complexului de deservire situat la parterul motelului. Timp de o săptămînă întreagă am căutat să cuprind în cele 36 de poziții ale filmului cele mai plăcute amintiri, cele mai frumoase împrejurimi ale așezării. Intîi însă că odată întors în Galați, aflu, de la unitatea foto de pe strada N. Bălcescu, că filmul meu era gata [illegible] lovarășul de la Agapia care-mi vîndu[illegible] filmul îmi dăduse unul deja folosit. Din cîte am auzit tot așa la cooperativă, se pare că nu sînt singurul din Galați care s-a păcălit în acest fel. Dimpotrivă, pe care vi-l anexez la scrisoare, cuprinde una și aceeași poziție repetată de „n" ori — care posesorul inițial al filmului a „făcut fum" cu zerciți? Iar dacă da, atunci pe banii cui?

Din partea Regionalei de Căi Ferate București :

„Ca urmare articolului „Dosarele alcoolului", etc., publicat în revista „FLACĂRA nr. 24 a.c., vă facem cunoscut următoarele : pedagogul **Puiu Alexandru** se face vinovat că nu a asigurat supravegherea elevilor din cămin, nu s-a sesizat de faptul că portarul **Gheorghe Enache** a deschis porțile din dreptul căminului pe care era interzis ieșirea elevilor, și pentru faptul că în momentul cînd elevul Ionel Susciuc a fost lovit de cei doi elevi, nu era prezent în cămin și nici nu a informat imediat conducerea liceului despre acest caz. De asemenea, inginerul **Nicolae Pietraru**, profesor, care era ofițer de serviciu pe liceu între orele 14.00 și 20.00 în ziua respectivă nu și-a exercitat sarcinile de control în liceu și cămin conform indicațiilor date, rezultînd că în timpul incidentului nu era prezent în școală. Ca urmare, pe baza propunerilor Serviciului personal învățămînt, Conducerea Regionalei C.F. București a aprobat sancționarea disciplinară cu **desfacerea contractului de muncă** a paznicilor **Enache Gheorghe, Constantin Stanciu** și a pedagogului **Puiu Alexandru**, iar inginerul **Nicolae Pietraru** a fost sancționat cu **avertisment**"

Într-un timp, la noi în municipiu se înrădăcinoase un obicei, acela de a deschide diferite expoziții — pictură, desene etc. — în holul cinematografului „Republica". Se părea că această inițiativă se va extinde, posibilități de expunere oferind și cinematografele „Popular" sau „Argeșul", din păcate astfel de expoziții au dispărut cu totul. După părerea mea, cred că deschiderea unor astfel de expoziții în holurile cinematografelor este mai eficientă decît în cele ale hotelurilor, așa cum se încearcă astăzi, unde accesul marelui public este, evident, mai restrîns. (Lucian Cristea, Constanța)

Încă din anul trecut revista FLACĂRA a inserat în paginile sale o dorință a cetățenilor din cartierele „Chitila C.F.R." și „Traian", ținînd de comuna suburbană Chitila a municipiului București : aceea de a avea și ei o piață aprovizionată cu legume, zarzavaturi și alte produse agroalimentare, ca și un centru de distribuire a laptelui. La sesizarea respectivă, Comitetul executiv al Consiliului popular al comunei Chitila a luat inițiativa construirii unui aprozar, care a fost făcut prin contribuția cetățenilor și prin activitatea susținută a deputaților ; mesa era mulțumită, se găseau de toate legume, păsări vii etc. Din păcate, de [illegible] timp inițiatea respectivă s-a încetățenit [illegible] fel cum s-a procedat și cu chioșcul pentru ziare. Care pentru fiecare înființare [illegible] ființei de oameni e nevoie de repetate sesizări ? (Ioan Vinea, București)

Aș dori pe această cale onor C.P.L. [illegible] II cherhanaua Brăila, str. Făcliilor nr. [illegible] bonul C.T.C. 2 din ziua de [illegible] fost, să-mi [illegible] cherhanari pe care am cumpărat-o [illegible] ute de la debitul din micro IX Tirgo[illegible] am să găsesc în cutie și... cherhanale recipiente. Acestea lipseau însă cu desăvîrșire. (Grigore Diculescu, Tîrgoviște)

N.R. — Prea multe pretenții din partea dv.

Din partea I.L.P.P. „PECO" — Timișoara :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către cititorul **Virgil Diaconescu** din orașul Boca, județul Caraș-Severin, care sesiza anumite neajunsuri privind aprovizionarea cu butelii cu gaze lichefiate a orașului, apărută în numărul 23 al revistei, vă comunicăm, cele sesizate corespund realității, în sensul că în orașul Boca s-a creat o rămînere în urmă cu onorarea comenzilor de butelii din cauza lipsei mijloacelor de transport, mașini defecte și [illegible] lucrări de suplimentare a numărului de butelii, astfel că în prezent comenzile cetățenilor sînt onorate la zi".

Revin la inițiativa revistei FLACĂRA de a publica fotografiile unor firme sau texte publicitare mai mult sau mai puțin [illegible] mice, trimițîndu-vă această „frontieră" aflată pe frontispiciul unei pavilion situate în bulevardul G. Coșbuc, mai marii întreprinderii

— respectiv **M.A.I.A.S.A.** Centrala vinului și vinului, Întreprinderea de vinuri și șampanie București [illegible] — fel de mașini. (Sandru Ostop, București).

Aș dori să, pensionar [illegible] Contrar vreau să mă bucur de o „bătrînețe liniștită" Morcovul : umblu încă pe drumuri pentru a-mi primi niște drepturi [illegible] vremea cînd lucram în mai 1974 am fost transferat în interesul serviciului de la Cooperativa economică sunată de consum Pg. Jiu a Cooperativ[illegible] localități. Conform legii în vigoare, la retribuția de încadrare brută să mi se adauge și spor de vechime. Totuși, pînă la pensionare — februarie 1976 — nu am primit acest drept. M-am adresat în repetate rînduri [illegible] cooperativei, [illegible] fost îndrumat să acționez prin comisia de judecată a Consiliului [illegible] 1976. Recent [illegible] mi-a trimis o adresă în care [illegible] mi-a [illegible] ce [illegible] Sînt afectat să aștept această. Precizez că [illegible] timp de o săptămînă. Termen în care hotărîrea în speță, redactată în formă definitivă, îmi va fi trimisă prin poștă. Au trecut aproape cinci luni de atunci și eu încă aștept. (Adrian N. Novac, Tg. Jiu)

Subsemnatul **Voicu F. Constantin**, arbitru de fotbal în cadrul Colegiului județean de arbitri Ilfov, aduc la cunoștință următoarele :

Sînt arbitru de fotbal, promoția 1963-64, deci de 13 ani, perioadă de timp în care, din martie pînă în decembrie, indiferent de timp, adică pe ploaie, vînt, soare, frig sau îngheț am fost prezent la toate jocurile la care am fost delegat, căutînd în același timp să-mi îndeplinesc în cele mai bune condițiuni misiunea incredințată, nesuferind deci nici un fel de sancțiune pînă în prezent. Din 1973, odată cu intrarea mea în totul divizionar C, am fost delegat duminică de duminică la jocurile celei de-a treia divizii, avînd observatori competenți, ca tovarășii Mitran, Constantinescu-Grecu, D. Ionescu, Bogolea și alții, care au apreciat după criteriul valorii practice, arătată pe teren, competența fiecărui arbitru în parte. După turul campionatului 1973—74, notele obținute îmi dădeau speranțe pentru viitor, fiind și un arbitru tînăr, deci de perspectivă (aveam 35 de ani). La 31 III 1974 am fost la linie în meciul Sirena — Laromet, în urma căruia lueru doi observatori (Al. Popescu și N. Cristi) m-a notat cu nota 9. Aici am început așa-zisa „ascensiune" a mea [illegible] de-acum mai mult lucrul la centru în divizia C, notate cu note bune și foarte bune, și chiar la linie pentru divizia B unde de asemenea apreciez că m-am comportat bine. La unul din jocurile din divizia C, Dinamo Focșani — Petrolul Telejen, am fost anunțat că tovarășii observator la acel joc are o delegație din partea F.R.F., semnată de tov. I. Alexandrescu, prin care se arată că, Colegiul central de arbitri mă consideră că fac parte din „lotul larg" de perspectivă". Dar, probabil că notele și aprecierile bune obținute pînă atunci au început să-i deranjeze pe unii tovarăși din conducerea colegiului de atunci, care aveau alte preferințe pentru promovare în arbitraj. Cîteva lucruri mi-au ținut cu desăvîrșire — între care diferențieri unor rapoarte de observare (cele cu notații bune, între care și cel de la Focșani !), cu și disparițiia mea de pe „tabelul de perspectivă". Am fost nevoit să umblu mult pentru a scoate adeverință, obținînd o copie după raportul de observare trimis la F.R.F. din partea Colegiului județean de arbitri Vrancea și după delegația trimisă de F.R.F. la [illegible] la 18 septembrie 1975, tovarășii Petre Tătar și I. Cristea l-au dezinformat pe [illegible] Ion Alexandrescu, secretar al [illegible] general S. Stăicu să elucideze această nedreptate, spunînd că n-am figurat nici odată în lotul de perspectivă și nu s-a trimis nici o notă pentru o observație specială în cazul unui arbitraj de-al meu. Văzînd însă acte doveditoare pe care le posedam n-au găsit să mai spună decît că ar fi fost... **o greșeală !** Au urmat numai jocuri „tari" pentru mine, numai partide cu mize [illegible] probabil în speranța că voi da peste cap vreunul. Am scăpat totuși cu bine, nedînd satisfacție celor care ar fi dorit să mă marginească. La începutul anului 1976, iar s-a schimbat colectivul de conducere al Colegiului central revenind în fruntea sa tovarășul Andrei Radulescu. Din nefericirea pentru mine, secretar al colegiului a rămas [illegible] P. Tătar, care se pare că are criterii personale de promovare a arbitrilor de fotbal. Cu asemenea criterii P. Tătar l-a promovat cu adevărat fulgerător pe un arbitru care abia în toamna 1975 obținea categoria I de arbitraj. Nume e acestui arbitru este Vasile Tătar, fiind cu secretarul Colegiului central, și delegarea sa a ajuns pînă la divizia A (în acest an da linie). Pe cînd în lotul F.R.F.A., pentru după [illegible] divizie ? ! ! Ce te, se întreabă și cu acel arbitru așa-zisă „talentat", cel care poți fi văzut aproape zi de zi la sediul din str. Vasile Conta, avînd acces la documentele de delegări, care se fac cu cîteva săptămîni înainte de jocuri completînd foi de arbitraj, sau chiar de barouri pentru toate categoriile de jocuri ale fotbalului nostru. Această **muncă voluntară** a fost dezmă de fructuoasă, deoarece tot acestia au fost nevoiți să suporte dezmă, de regulă „șocul promovărilor în categoriile superioare. De ce nu se apelează în acest gen la cei [illegible] arbitri cu rezultate [illegible] arbitraj, cum ar fi V. Dumitrescu, T. Pigoreanu, V. Pădureanu și alții, care nu mai au tangențe [illegible] activitatea practică de arbitraj ? Sînt cîteva aspecte pe care am dorit să le semnalez în dorința ca opinia publică [illegible] cunoască aceste cazuri pentru mărunte, care mai există în arbitrajul românesc [illegible] aproape generale în rîndurile [illegible] de fotbal.

Sîntem un grup de locuitori ai comunei Mușetești din județul Botoșani, comună situată la aproximativ 18 kilometri de municipiul Botoșani. Mulți dintre noi posedăm bureți [illegible] al căror interes nu trebuie să-l subliniem. Este [illegible] cunoscut tuturor persoane care percep o leafă variind între 2[illegible] și 5[illegible] lei de bureți. Am dori ca prin aceste rînduri să atragem atenția organelor în drept să ne ajute în rezolvarea acestei probleme, de pildă prin înființarea unei curse de două ori pe lună care să ne schimbe buteliile în acest caz noi îngajîndu-ne să suportăm și cheltuielile de transport (În numele mulțimii nemulțumite, Dorin Damian)

[illegible] care domiciliază pe strada Al. Cuza în [illegible] numerele 2[illegible] 2[illegible] sînt anulați zilnic, acasă. În perioada sezonului cald, de [illegible] de mușteriu [illegible] afară, mărturisim, nu le mai putem face față pe [illegible] care dumnezeu. Și după părerea noastră, și a [illegible] o verbalizăm, și mai ales extrem de periculoasă poluare sonoră, pe care o reflectăm mai ales la copiii noștri — o reprezintă îngrădirea de animale amplasată aici. În apropierea gospodăriilor noastre, bălegarul pe [illegible] [illegible] [illegible]

PENTRU SECURITATE ȘI ASIGURAREA UNEI PĂCI TRAINICE PE PLANETA NOASTRĂ

S-a mai spus și este de necontestat faptul că etapa cea mai fertilă din istoria contemporană a României o reprezintă ultimul deceniu, perioadă în care destinele partidului, ale poporului nostru, de peste 20 de milioane, sînt conduse cu înaltă înțelepciune, cu fermitate revoluționară de cel mai iubit, mai respectat fiu pe care l-au dat părinții acestui minunat popor românesc : secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Omul a cărui muncă neobosită, a cărui pricepere și omenie au fost de la început închinate acestui scop. Și este firesc ca toate atributele unei personalități să poată fi oglindite de realitățile spațiului și timpului în care conduce destinele unei națiuni. Exemplul vieții președintelui Nicolae Ceaușescu în tot ceea ce o compune este înalt. Pilda celui din frunte seamănă cu siguranța dar și cu lumina pe care le iradiază un promontoriu și de care toți cei care navigăm prin existență dorim să ne apropiem, cu toate eforturile pe care le implică acest suiș. Fericit poporul care știe să aleagă și să așeze în fruntea sa pe cel mai vrednic, mai priceput dintre fii, pe cel care înțelege că în totalitate viața sa merită să fie închinată poporului pe care în tot locul îl reprezintă. Atunci, timpul bogat al țării va semăna cu viața bogată în fapte a conducătorului ei.

Conducerea partidului și statului a sărbătorit simbătă, într-un cadru festiv, pe tovarășul Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim- ministru al guvernului, cu prilejul împlinirii vîrstei de 60 de ani.

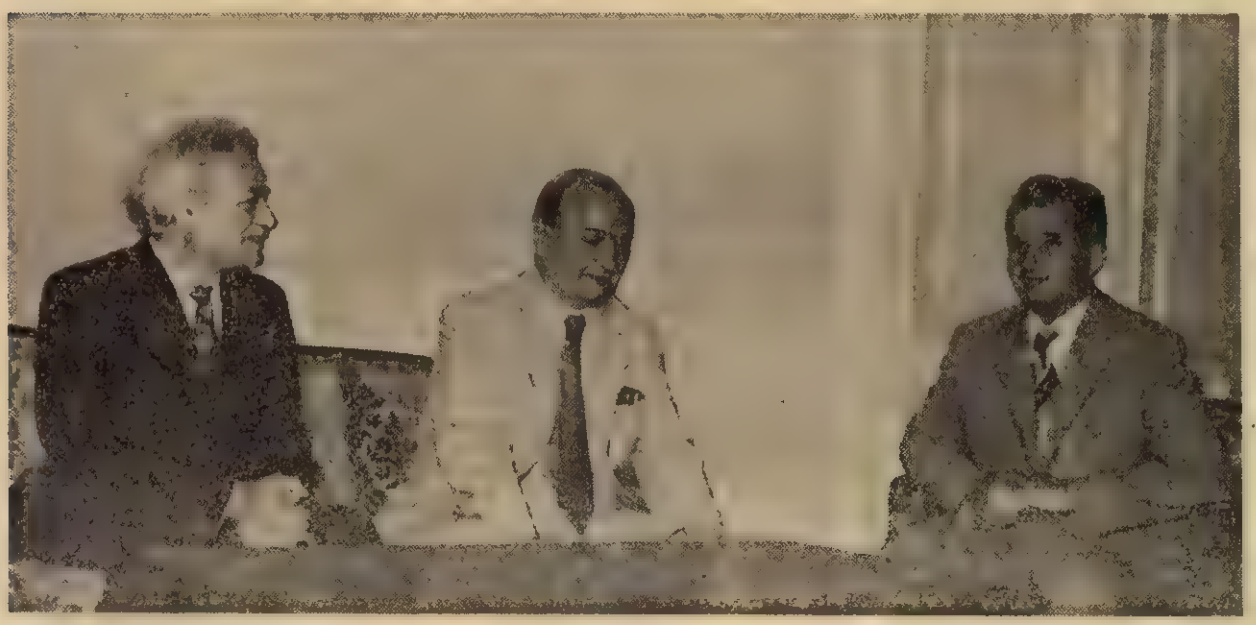

Aspect din timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Ilias Iliou, președintele Uniunii Democratice de Stînga — E.D.A. —, și Manolis Glezos, membru al Comitetului Politic și al Comitetului Executiv ale conducerii E.D.A. din Grecia.

În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea, în cuvîntul său, rostit simbătă, 14 august, cu ocazia împlinirii de către tovarășul Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, a vîrstei de 60 de ani : „Desigur, e de la sine înțeles că este important să reușești să trăiești atîția ani și să mergi mai departe, dar mai important este să poți spune ce ai făcut în 60 de ani și cum ți-ai trăit viața. Atunci cînd poți spune că în acești ani ai servit într-o anumită măsură interesele partidului, ale patriei, ale întregului popor, această sărbătorire poate să capete alte semnificații". Semnificațiile unei astfel de vieți sînt de esență eroică, pătrunse de un profund umanism.

Dealtfel, umanismul, și în special umanismul socialist, este unul dintre atributele esențiale ale politicii noastre interne și externe. Dorința noastră este ca să nu mai existe țări sărace și nici oameni săraci în lume. În acest sens, în mesajul său adresat Conferinței la nivel înalt a țărilor nealiniate de la Colombo, la care România a fost invitată prin consens de Conferință să participe la toate activitățile țărilor nealiniate, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : „O problemă de însemnătate vitală a lumii contemporane o constituie lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace — urmare a îndelungatei exploatări imperialiste, colonialiste — și crearea unei noi ordini economice internaționale. Aceasta reprezintă astăzi condiția sine qua non a realizării unei adevărate securități și instaurării unei păci trainice pe planeta noastră... țara noastră a militat și militează neobosit pentru instaurarea unor relații noi, de egalitate deplină între state, care să permită accesul țărilor în curs de dezvoltare la cuceririle științei și tehnicii moderne, la binefacerile civilizației contemporane, care să creeze condiții pentru progresul tuturor statelor și în special al țărilor rămase în urmă".

Sub acest semn, al bunelor relații, al aprofundării conlucrării pașnice dintre țările, dintre popoarele lumii, s-a desfășurat și întîlnirea de marți, 17 august, dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Ilias Iliou, președintele Uniunii Democratice de Stînga — E.D.A. — din Grecia, și Manolis Glezos, membru al Comitetului Politic și al Comitetului Executiv ale conducerii E.D.A., care se află în țara noastră la invitația C.C. al P.C.R.

Este doar o scurtă imagine a activității politice, din aceste cîteva zile, a primului bărbat al țării. Urmîndu-i forța exemplului personal; în faptele noastre, vom trăi cu plenitudine sentimentul că sîntem și noi realizatorii acestei înțelepte politici de propășire a patriei. Atunci, precum poetul, vom putea spune împăcați: „Fericită e patria care se înalță pre Sine, prin strigătul brațelor !"

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

„ȚARA SÎNTEM TOȚI“

Fapte de muncă, de luptă, de viață, de umanism, de civilizație, obișnuite și neobișnuite, din campania lunii august 1976. Fapte transcrise de reporteri aflați în epicentrul evenimentelor, pretutindeni în țară, la ore fierbinți, la altitudini geografice și spirituale tulburătoare. Întotdeauna luna august a fost o lună de vîrf, lună de pisc a eforturilor noastre simultane în îndeplinirea sarcinilor de muncă, de viață, lună de bilanț, lună de referință biografică, lună în care competiția pentru valoare și pentru calitate declanșează ambiții și descătușează energii noi. Pretutindeni oamenii acestei țări muncesc, schimbă destinul unor locuri, al unor întîmplări, al unor elemente de civilizație. De pretutindeni ne vin informații despre noi recorduri ale orei pe fluxurile tehnologice, despre noi performanțe ale gîndirii și acțiunii în marea emulație a întrecerii socialiste, la care toți oamenii conștienți și de bună-credință, toți comuniștii răspund : Prezent ! Sîntem aici, cu toții, la datorie !

O mină veche pentru oamenii de la Șotînga și o „ștafetă nevăzută“

Pe prispa de pămînt, calm boltită, unde straturile geologice au o rezonanță atît de intimă auzului nostru dinspre istorie — Sarmațian, Dacian sau Pronțian — desfășurată între albiile străjuite de livezi ale Ialomiței și Dîmboviței și căușul de văi adînci te larg între dealuri. Exploatarea minieră de la Șotînga-Dîmbovița trăiește a doua sa tinerețe în ritmurile intense ale muncii temerare din subteran. A doua tinerețe, pentru că în acești ani de esențiale mutații socialiste, vechea mină a cărei obîrșie se pierde în veacul trecut, înregistrează în toate cele trei sectoare ale sale înnoiri tehnologice fundamentale, pentru că însăși așezarea își schimbă fizionomia odată cu oamenii. Stau de vorbă cu directorul exploatării, ing. Alexandru Gigel, care și-a „transplantat“ aici experiența agonisită de decenii în multe mine ale țării, bucurîndu-se că a întîlnit și pe acest meleag oameni dintr-o bucată, hotărîți, așa cum dealtfel sînt toți minerii.

— Ptinea asta a industriei, cum i se spune cărbunelui, trebuie scoasă la lumină din „vetrele“ de sub pămînt mai repede, mai bine, mai multă.

— Și cum se exprimă acest mai repede, mai bine și mai mult ?

— Cum este firesc, printr-un înalt nivel tehnic al înzestrării cu utilaj modern. În sectoarele Șotînga și Gheboieni lucrează acum două complexe mecanizate de abataj. De asemenea, atacăm cu combine de înaintare P.K.S. adaptate la condițiile noastre, în stellerul central al exploatării. Dar dincolo de aceste date tehnice sînt oamenii. Acești oameni cu chipuri aproape dure, purtînd parcă săpate în liniile frunții ecourile depărtate ale erelor geologice, dar și dîrza încăpățînare a unei dăruiri și pasiuni greu de așezat în cuvinte. Vasile Soare, Constantin Andrei, Mihai Enache, Vasile Drăgusinoiu, Ion D. Nicolae sau Pantilimon Panait, împreună cu brigăzile pe care le conduc cu răbdarea și iscusința unor strategi ai bătăliilor din subteran sînt cîtiva dintre „campionii“ realizărilor și depășirilor de plan în sectoarele I Șotînga și Gheboieni. Ar mai fi multe de spus despre colectivul acestei exploatări miniere dîmbovițene al cărei oameni nu ostenesc gîndind și împlinind tehnologii originale. Cum oamenii adîncului învață și se depășesc pe sine, în ofensivele declanșate cu nobilă sudoare în abataj, cum învață și se depășesc pe sine purtînd la lumina lămpașelor „ștafeta nevăzută“ a experienței și demnității muncitorești.

GEORGE COANDĂ ■

Toți sînt mecanizatori iar fabrica noastră, condusă după toate legile rentabilității, este cîmpul

La această oră, comuna Ștefănești-Vîlcea are 20 de noi meseriași. Sînt mecanizatorii. Cu salopetele lor adesea pline de ulei și motorină, prezenți întotdeauna acolo unde se deschide recolta, bătuți de ploile primăverilor sau ale toamnelor și arși de soarele lui cuptor, această nouă categorie de țărani s-a așezat la loc de cinste, prin muncă, în viața satului lor. „Cei 20“ ară, seamănă, discuiesc, împrăștie îngrășăminte chimice și ierbicide, prășesc, recoltează, transportă recolta la hambare. Grîul a devenit, prin mecanizarea integrală, o cultură a lor. Așa cum a fost grîul acestei veri, cel mai curat grîu pe care l-au avut vreodată, cum spun ei, și cu care „au bătut“ toți anii. De curînd au primit și o combină românească de recoltat porumb. Curtea secției S.M.A. este, dealtfel, plină de mașini a căror întreținere scapă nespecialistului. Flindră mecanizatorilor îi se poate atribui, fără îndoială, numele de specialiști, într-un domeniu în care munca este deseori aspră și pune greu la încercare rezistența omului. Dacă adăugăm și faptul că mecanizatorii sînt acei oameni atenți întotdeauna la semnalul cîmpului, tradus, simbolic, în splendoarea trecerii spre galben auriu a lanurilor, înțelegem de ce numai țăranii și numai fiii de țărani ajung să îmbrățișeze această meserie. Aicătuind o categorie omogenă în viața satului, devenind muncitori, ei au rămas în același timp țărani. Dintre ei, 18 și-au construit case noi în Ștefănești. Tot atîția sînt însurați, au familii și copii, au viețile lor, au grijile și rosturile lor. Copiii, s-a nimerit așa, sînt majoritatea fetițe : 19 fete și 11 băieți. O clasă întreagă de fii de mecanizatori !

S-ar mai cuveni să adaug că ei cunosc foarte exact importanța meseriei lor. Mecanicul secției, Ion Tănase, îmi spunea că „mecanizarea tuturor lucrărilor agricole, cum prevede Programul partidului, va atrage micșorarea substanțială a numărului celor ocupați în agricultură. Fără îndoială, îmi spunea el, într-un viitor nu prea îndepărtat toți țăranii vor trebui să stăpînească tractoarele și mașinile agricole. Toți vor fi mecanizatori iar fabrica noastră, condusă după legile rentabilității, va fi cîmpul“.

LUCIAN AVRAMESCU ■

Omul care a semnat primul „certificat de calitate“ al polistirenului românesc

În 1961 soluția lui Gheorghe Floca dărîma prejudecăți, deschidea un drum. Soluția lui era primul „certificat de calitate“ al polistirenului românesc, lansat într-o dură competiție, pe care puținî o bănuiau vreodată, cu parteneri cu o mare experiență. Pentru ei, pentru șeful de secție de la ILCHIM din Timișoara azi n-a mai rămas decît latura romantică a aceior ani : „Birourile erau într-o fostă bucătărie, în pivniță depozitasem materialele, iar acasă la mine, pe aragaz, polimerizam. Beam lapte și cîteva cafele sănătoase iar noaptea stăteam cu burta pe carte, numai cu practica nu mergea“ Dacă ar putea, ar rămîne 24 de ore în fabrică, spune lumea. Își bagă nasul peste tot, se înhamă la toate, nu și-a pierdut nici curiozitatea și nici nu-l încîntă locul călduț. Altfel, n-ar fi realizat pînă azi atîtea zeci de invenții și inovații — cine le mai știe numărul — dar „segmenții de frînă“, dacă ne-aducem bine aminte, au echipat pînă acum peste 180 000 de „Dacii“.

Să-l întrebi ce-și dorește mai mult în viață ? Cine îl cunoaște, știe. Nu s-a dezmințit niciodată. Să aibă împrejur numai inimoși, încăpățînați și aspri, cum are azi la fabrică : băieți care nu fug, care nu dezertează. Să-l vadă că vin la el cu tot sufletul, cu tragere de inimă, pentru că are ce le da și ce le spune, chiar dacă multe le vor descoperi singuri.

MIREL BRATEȘ ■

Nu dintr-o ambiție locală, ci din ambiția, marea ambiție a civilizației

„Apă bună de băut — ne mărturisește primarul din Brîncovenești, Mureș, Constantin Partenie — n-a fost niciodată aici în fîntînile oamenilor din această parte a localității. De amar de vreme ei au săpat fîntîni doar ca semne ale ospitalității. N-aveau utilitate prea mare, ci mai mult o semnificație simbolică, pentru a marca orgoliul îndreptățit al bunului gospodar“.

Primarul se oprește o clipă cu brațul întins, lîngă un proaspăt rond de flori, în direcția acelei părți a Brîncoveneștiului, vitregită de un element esențial, vital — apa potabilă.

Acolo, în locul numit „Dîmbul de sare“, izvoarele limpezi erau doar dorite. Dar oamenii, într-o credință statornică și-au durat și acolo gospodării. Undeva, la marginea satului, spre pădure, puțurile cu apă sărată ca niște ochi oțeloși, mai dăinuie și azi, amintind de zilele de demult cînd veneau aici oamenii satelor din jur după lichidul sărat, transformat apoi, pe plitele din case, în sare. Era destinul acestor oameni, al caselor așezate pe sărătura întinsă, pînă departe spre Ideciu Băi, Habenița, Sovata, Praid. Aduceau apa de băut de la Ciurgău, șipotul pitit sub poala castelului care pare un transatlantic cu coșurile implintate în albastrul cerului, izvor întîlnit și azi lîngă drumul național, în vecinătatea bătrînilor nuci. Dimineața, la amiază, seara, în toate anotimpurile, cu căni, găleți, ulcioare, sătenii traversau satul. Acesta era prețul apei...

Oamenii au hotărît să declanșeze bătălia pentru apa bună. Nu, nu era vorba pînă atunci de o paralizare a voinței, de neputință în dorința de a scoate lucrurile din matca lor obișnuită. Era, într-un fel, un pact, o autoimpăcare cu o situație moștenită. Oamenii cred că a venit vremea să umple un gol în perimetrul de viață al comunei. Au înțeles că în inevitabilul profil rural atins azi, amănuntul se înscrie printre imperativele cotidiene, în perpetua dorință de a se înălța. Alături de școală, de modernul magazin universal, de cinematograf și cămin cultural, introducerea apei constituie încă un cîștig la capitolul civilizație.

Au fost întocmite documentații, executate lucrări. Dacă aici va curge apă la robinet și a fost schimbat ceea ce de secole a dăinuit, primarul Constantin Partenie crede că meritul e al deputaților Ioan Pop, Ilie Tălmăceanu, Lazăr Rusa, Ilie Stoica, Szabo Ioan, Nagy Ecaterina, al tuturor locuitorilor. Pentru că satul, în ciuda exodului spre oraș, a sutelor de navetiști, a mutațiilor la care este martoră viața, satul Brîncovenești, pe care un confrate îl numea „anticamera orașului“, își continuă o viață a lui. Nu-i o ambiție locală ceea ce fac ei, ci una generală, împletită cu interesele colectivității sătești atît de firești azi.

LAZĂR LADARIU ■

Cinci femei care au răsturnat o tradiție în satele galicene

Cine n-o cunoaște pe Filomita ? Puțini știu că o cheamă de fapt Elena. Elena Stănoiu. Lucrează în C.A.P. Galicea — Vîlcea din prima zi a înființării. Zi de zi, „permanent“, așa cum spunea ea. Patru ani a fost îngrijitoare la zootehnie, apoi alți zece a fost șefă de atelaj.

— M-am hotărît să mă calific mecanizator agricol pentru că mi-a plăcut mie munca asta

Au trecut trei luni de ucenicie. A învățat să execute reparații, să conducă tractorul, a arat, ba a și lucrat cu combina „Gloria“ la recoltarea grîului. Duminică, spre exemplu, numai ea a recoltat cu „Gloria“ cinci hectare. E drept, a trebuit să înfrîngă împotrivirea soțului — și el tot tractorist, și care zicea că e meserie grea, nu-i pentru femei, că mai bine ar face să stea la locul ei, să nu se facă de rîsul satului. Nici cei doi fii — tot mecanici-auto — n-au îndemnat-o să îmbrățișeze meseria grea, de mecanizator, pe care, știu ei, o pot face numai bărbații

Și-a luat inima în dinți și a pornit la drum. Acum nimeni, nici cei mai sceptici nu mai pot spune că meseria de mecanic agricol e rezervată doar bărbaților. Iată, a învățat multe și stăpînește ca un bărbat zecile de cai-putere ai tractoarelor. „Învrtește“ pe ogor agregatele cu siguranță cu care muncesc și ceilalți mecanizatori.

Floarea Popescu a lucrat în C.A.P. pînă s-a căsătorit și au venit copiii : două gemene, Mihaela și Gabriela, au trecut într-a cincea ; Amelia are zece ani ; prislea, Constantin-Eliade, va merge și el în toamnă la școală. Bunica are grijă de gospodărie iar mama urmează cursurile de calificare, de opt luni, pentru a deveni mecanic agricol Șotul, Constantin, e sudor, tot aici la S.M.A. Bun meserias ! Și-a îndemnat soția să facă ceea ce, la un moment dat, nici ea nu credea că e în stare. I-a dat curaj, este alături de ea cînd e mai greu. Acum pragul a fost trecut, singură se descurcă.

Alte trei tinere cooperatoare — soții și mame — sînt eleve la cursurile de mecanici agricoli. Nu le-am întîlnit, erau plecate în alte ferme, la arat, la discuit, pentru a însămînța a doua recoltă Iată însă numele lor : Filofteia Rizea (soțul ei este mecanic de întreținere în secția Galicea a S M A.-ului), Elena Burc (soție de electrician), și Ileana Preoteasa — soția șefului secției de mecanizare a cooperativei agricole Galicea.

Ele, cele cinci femei, viitoare tractoriste, au adus din senin „furtuna“ în viața satelor galicene, au răsturnat o părere despre o anume meserie.

MIHAI POȘIRCĂ, IOAN BARBU ■

Scafandri și telefoniști, pe albia Dunării, restabilesc circuite întrerupte

Kilometrul 153 amonte de Galați : fluviul crește spre mare. Prea liniștit pentru cîtă neliniște, cîtă frămîntare se consumă în adîncuri. Un cablu telefonic care leagă Dobrogea de Galați s-a rupt. Unde ? De ce ? Pe cîtă porțiune ? Întrebările vor un răspuns precis și repede. Și scafandrii coboară în adîncuri, în lumea neagră și învolburată, deci nici melodioasă, nici albastră cum o știm dintr-un cîntec.

Vapoarele se află într-un du-te-vino pe Dunăre. Din adîncuri se comunică mereu: vira, vira... acum și iarăși de la capăt, o dată și încă o dată. Încordare, tăcere. Dumitru Ivănuș — nea Ivănuș, scafandrul, — comunică prin telefon: se scoate un bușteanu... un prim indiciu către cablul pe unde nu mai circulă vestile de pe un mal pe altul al Dunării în adîncuri, un om sărbătorește douăzeci de ani de meserie ; pe șalupă se află în legătură cu el cîțiva tineri, viitori scafandri. Dar acest moment de bucurie a fost aminat pentru clipa cînd prin cablu telefonic se va putea din nou comunica.

Pe poziții, acolo, la kilometrul 153, navele de intervenții sînt mobilizate de mai bine de 56 de ore : specialiștii telefoniei împreună cu navigatorii caută, se confruntă, se ajută.

Kilometrul 153 amonte de Galați. Fluviul crește spre mare, prea liniștit pentru cîtă neliniște se consumă în adîncuri. În ore lungi, parcă fără sfîrșit, oamenii muncesc pentru ca pe albia fluviului — măturată de curenți puternici — Dobrogea să poată transmite prin cablu telefonic bucuriile și vestile sale, mai întîi prin telefon, Galațiului și de aici mai departe, în toată țara.

CORNELIU MIHAILESCU ■

Noi n-am vrut să fim plătiți, nici să ni se zică inventatori

Nu peste mult timp maistrul Paul Pop de la secția întreținere a I.M.M.U.M.-Baia Mare va sărbători un sfert de veac de muncă în aceeași întreprindere.

— Vă mai amintiți de început, meștere Pop ?

— Cum să nu-mi amintesc... parcă a fost ieri. Tata era cărăuș, purta piatră la fundația uzinei. Eu am venit în concediu din armată și m-a luat cu el să-l ajut. Cînd m-am lăsat la vatră am venit la uzină și aici am rămas.

Acest om statornic al uzinei este mereu frămîntat, mereu dus cu gîndul să născocească ceva în meserie. Cu alte cuvinte este un inventator. El nu se socotește. Ceea ce face numește simplu: raționalizare. Poate acesta este limbajul muncii. Are mînă acum în jur de 20. Îmi desface un sul cu schițe pe care se poate citi : dispozitiv pentru decuplarea motorului principal cînd utilajul merge în gol, realizat în colaborare cu electricianul Gavril Pop.

— Noi n-am vrut să fim plătiți, nici să ni se zică inventatori, dar facem pentru că ne ușurează munca noastră, ne spune maistrul. Este un om care-și iubește meseria, se bucură de lucrul mîinilor lui, trăiește în slujba meseriei fără prea mult zgomot. După cum se destăinuia el, acum cînd viața te-a învățat multe, important este să lași celor tineri ce cunoști. Pentru el, tinerii sînt continuarea meseriei.

— Îi ajut pe toți și-s mulțumit că oriunde mă văd îmi zic „bună-ziua". Asta mă bucură.

Acum, cînd lîngă el se află și băiatul lui, Nicolae, și ar vrea să-l aducă și pe Mircea, maistrului Pop îi va fi continuat numele în uzină.

GHEORGHE PÂRJA ■

Dacă nu ați fost niciodată pînă acum la Maldaoci, e timpul să mergeți

„Ați fost vreodată la Maldaoci-Mureș ?" Nu. „Nici la Siniacob ?" Nici, răspund ușor mirat... Primarul Emil Jeler mă privește semnificativ. Știam doar că sînt două sate, două cătune mai bine spus; unul în coasta Aținților, altul spre Cecălaca, aproape de hotarul județului, la care ajungi pe drum de costișă. Două așezări despre care peste vreo 15—20 de ani se va vorbi la timpul trecut. Mulți din locuitorii de azi ai Maldaocului și Siniacobului, din afara vetrei satului, își vor face noi case în Aținți și Cecălaca, așa că nu peste mult timp comuna care azi se întinde pe 22 de kilometri pătrați, cu șase sate, Aținți, Cecălaca, Botez, Ițihaza, Siniacob, Maldaoci, va cuprinde cu două așezări mai puțin. Este un act firesc al vremii și voinței oamenilor. În 1975 la Aținți au fost construite 14 case noi, eliberate multe autorizații de construcție, o bună parte pentru cei ce vor veni din afara vetrei satului, din cele două așezări amintite. Evident, primii pași sînt mai mici. Dar e începutul, și fiecare început vine cu ezitările lui. Ștefan Bucur, locuind pînă nu demult în cîmp, la podul Cecălăcii, Mago Francisc, Pál Ioan au acum case noi, Jakab Ioan a părăsit și el Maldaociul pentru a se stabili în Cecălaca. Tinerii au urmat școli și au plecat. Bătrînii ? Unii au rămas, mulți s-au mutat la copii. O așezare, un loc, trăiesc și dăinuie prin oamenii care-i hotărăsc destinul, supunîndu-se, în final, semnelor și imperativelor vremii. Căci dincolo de arhitectura rurală și nota de pitoresc se află prezentul cu elementele lui de confort și comoditățile lui. Cînd ești gazdă trebuie să-ți primești oaspeții cum se cuvine. Celor 5 cămine culturale, 5 biblioteci, 5 școli cu peste 450 de elevi și 26 de cadre didactice li se va alătura pînă la sfîrșitul lui august o nouă grădiniță cu 60 de locuri. Năbădăiosului piriu, care mătură totul cînd venea mare, i s-a creat o albie dreaptă și adîncă pe vreo 8 kilometri, fiind redate agriculturii 40 de hectare de teren altădată nefolosit, iar pe ulițele satului 5 cișmele te îmbie cu apa bună și rece pe care nu peste mult timp sătenii o vor avea la robinete, în casă. Toate acestea se cheamă sistematizare, perspectivă, înseamnă a gîndi în viitor. Pentru că satul de mîine, trebuie să o recunoaștem, nu va mai fi satul arhaic, patriarhal, al basmelor, trecînd ca un cîntec bătrînesc, ci un sat nou, conservînd în calea viitorului bruma unui timp.

LAZĂR LADARIU ■

Luni dimineață ei urcă anevoios pe liniile albe ale drumurilor forestiere și se risipesc prin păduri

Trudnică și aspră a fost munca tăietorilor de pădure din țara Dornelor. Cu joagărul și țapina copacul era doborît, cepuit, apoi tras cu caii pînă-n malul apei și trimis cu plutele spre fabricile de cherestea. Catargele albe, de brad, coboară și astăzi de sus, de la Șesuri și Cîrlibaba ori de la Coșna și Dornișoara, spre a-și continua miraculoasa metamorfoză industrială. Dar altul e drumul acestui început de spirală ce trece mai întîi prin pînzele gaterelor din Vatra Dornei. Pădurea este împînzită de rețele rutiere, de mașini, motoare și remorci, iar utilajele preiau tot mai mult asupră-le efortul fizic al oamenilor. Însuși procesul de pregătire a copacului nu mai este cel de acum cîțiva ani. Arborele este preluat de ghearele atașate tractorului, în întregime, cu coroană cu tot, în așa fel încît să nu sufere nici o pierdere. Într-adevăr, în prezent, din trunchiul unui copac intrat în halele unei fabrici nu se mai pierde nici o așchie. Chiar banalele deșeuri își au o destinație sigură : trimise la Suceava sau Fălticeni, ele devin celuloză sau plăci fibrolemnoase.

Ion Ursache, Ion Gheorghiță, Elisei Todașcă, Gheorghe Condrea, și toți cei care lucrează aici, au case și familii risipite prin satele de pe coastele muntelui. Luni dimineața ei urcă anevoios pe liniile albe ale drumurilor forestiere și se risipesc prin păduri. Rămîn acolo, peste săptămînă, în împărăția cetinii și a izvoarelor limpezi. Seara, cînd uneltele tac, din loc în loc se aprind luminile cabanelor. Pe urmă se lasă liniștea odihnei binemeritate după o zi de muncă. Atunci, mai ales, în acel ceas în care oamenii își simt umerii furnicați de oboseală plăcută și par împăcați la gîndul lucrului bine făcut, își deschid sufletele și sînt mai darnici la vorbă. Parcă sînt desprinși dintr-o pagină de Sadoveanu. Cuvintele, numai, cînd și cînd, sînt altele : plan, modernizarea producției, mii de metri cubi de „masă lemnoasă" orientați spre circuitul economiei naționale...

ION BELDEANU ■

Liniștiți, siguri pe ei, cu fețele arse de vînturi și soare

...Dar pe unde nu i-am întîlnit în aceste zile de vară aurie ! Mai întîi pe curelele de asfalt țopit din sudul județului. „De unde veniți ?" Răspundeau printr-un gest larg cu mîna, care înseamna : „De departe. Din nord. Din capul județului". „Din Mureș", răspundeau alții. Și pluteau ca niște corăbieri grăbindu-se parcă să se întîlnească cu Dunărea cea adevărată. Liniștiți, siguri pe ei, cu fețele arse de vînturi și soare. I-am întîlnit apoi peste valurile de aur ale Corabiei, și mai sus, peste toate pămînturile care coc cu un ceas mai devreme decît în alte părți pîinea nouă. Am stat de vorbă cu mulți oameni de-ai locului, cu președinți de C.A.P., cu ingineri agronomi, cu cooperatori din Ianca Vădăstrița, Tîia Mare, Rădea și din alte localități despre ei. „Sînt niște oameni anume făcuți să învingă toate greutățile acestei campanii fierbinți — secerișul — îmi mărturiseau la unison. Pentru că niciodată nu i-am văzut neliniștiți. Nici la vederea norilor, nici cînd soarele cădea țopit peste brațele lor și nici cînd defecțiuni neprevăzute îi tăvăleau peste peria aspră a miriștii. Niciodată".

Cînd magaziile au început să trosnească peste greutatea sănătoasă a grîului cules, „corăbierii" lanurilor coapte și-au întors mașinile cu fața spre locurile de unde veniseră. Spre Nord, unde lanului pîiguț îi sosise rîndul înălțătoarei căderi sub lamele fierbinți ale combinelor. La Cungrea, bunăoară, reveniseră cei patru plecați să-și ajute prietenii din comuna Ștefan cel Mare. Cu cele patru „Glorii" gata de lucru, cu cele trei prese de balotat, cu atelierul mobil, cu remorcile. Neobosiți și, ca întotdeauna, liniștiți. I-am rugat pe Iosif Călinescu, primarul comunei, și pe Ion Radu, președintele ceapeului, să-mi spună cîteva nume. Îi știau pe toți, dar le-au venit în minte mai întîi Marin Rusu, Ilie Sanda, Ion Mielcioiu, Aurel Voicu. „Ce v-am putea spune despre ei ? Nimic altceva decît că nu i-am văzut niciodată obosiți. Oamenii aceștia se odihnesc muncind".

În primele zile ale lui august o veste mare a străbătut satele județului : grîul de pe întreaga suprafață a fost recoltat. Grîul anului '76 se odihnește acum în marile hambare ale țării.

C. DÎRNESCU ■

Acest grupaj a fost realizat cu concursul unor redactori de la ziarele județene : „Steaua Roșie"-Tîrgu Mureș, „Dîmbovița"-Tîrgoviște, „Viața nouă"-Galați, „Orizont"-Rîmnicu Vîlcea, „Pentru socialism"-Baia Mare, „Oltul"-Slatina.

CUM SE CÎȘTIGĂ MILIOANELE

MUNCA NOASTRĂ
ȘI SĂRBĂTOAREA
NOASTRĂ NAȚIONALĂ

În Brașovul industrial, potențialul întreprinderii de radiatoare și cabluri poate că nu este chiar unul de șoc. Pentru anumite ramuri economice întreprinderea reprezintă însă o forță de prim rang și, dacă vorbim metaforic, plămînii tuturor motoarelor românești oriunde ar fi acestea instalate, pe un autocamion, turism, tractor etc. Recent, întreprinderea, angajată firesc în întrecerea care cinstește istoricul act revoluționar, a raportat cîteva dintre succesele colectivului său. Pe scurt : 33,7 milioane lei la producția globală peste plan ; 300 tone cabluri și 2 000 de radiatoare livrate suplimentar. Cum ?

Am văzut un loc de muncă. Banda de montaj aeroterme, cu flux continuu, cu utilaje de productivitate bună, reținea totuși atenția în mod curios la capitolul disciplină. Adesea fără un motiv bine precizat unele montatoare plecau de la bandă, șușoteau pe la colțuri. În fața acestei situații, colectivul însărcinat cu ergonomicizarea liniilor tehnologice a introdus aici noi surse de lumină și mănuși moi de protecție, de culoare neagră.

— Ținîndu-le în mănușile acestea de culoare închisă, piesele mărunte le distingem mai ușor ; în plus, mai e ceva : în tablele subțiri ale capacelor ne mai zgîriam palmele și noi, femeile, țineam un pic să avem și mîini îngrijite.

Declarația mi-o făcuse o tînără montatoare care nu întîrzia apoi să-mi arate, să-mi demonstreze mai bine zis, cît de repede poate monta în noile condiții, cu mănuși, ansamblul de piese de pe masa ei de lucru. Și într-adevăr, la banda de montaj productivitatea muncii crescuse cu 18 la sută, și aici nu se mai înregistrau acele dese abateri de la disciplina obișnuită de muncă.

În altă secție, inginerii Virgil Roșca și Panait Niculescu au constatat că amplasarea inițială a mașinilor nu se înscrie în logica circuitului tehnologic. Constatării i-au urmat planul reutilării și firește înfăptuirea urgentă a lui. Efectul ? Eliminîndu-se traseele inutile a crescut productivitatea muncii. De fapt măsuri asemănătoare au fost luate pretutindeni. A existat încă de la începutul anului un plan care a cuprins cele mai bune propuneri făcute de către oameni, în cele mai diverse împrejurări. Spun „diverse împrejurări" deoarece am avut în vedere nu doar acele ședințe unde se pun întrebări gen : ei, ce facem în cutare problemă ? și din care citeodată ies la iveală și propuneri interesante, ci mai ales consultările individuale între muncitori și ingineri. Datorită unui asemenea dialog ale cărui fraze au făcut înconjurul uzinei întocmai unei anecdote cu tîlc și care par a fi sunat cam așa : ce mai e nou, mai aveți vreo propunere ?; păi ce să fie, veniți și întrebați-mă cînd lucrez în schimbul III fiindcă noaptea îmi vin mereu idei și n-am cu cine să mă sfătuiesc, s-a atras atenția asupra faptului că în schimburile II și III lipsește asistența tehnică. Problema a fost dezbătută în consiliul oamenilor muncii și așa a apărut hotărîrea de a fi asigurată asistență tehnică în toate schimburile de producție, hotărîre care se și aplică.

În planul de care am amintit și poartă sonorul nume „me-te-o", un capitol esențial se referă la auto-utilare. Adică realizarea în atelierele proprii a unor mașini și utilaje de înaltă productivitate. Elisabeta Dănilă și Atila Zoltan, ingineri, au reușit, de pildă, să creeze o mașină pentru ștanțarea automată a unor aripioare pentru radiatorul de tip MAN. De reținut că verbul a crea a fost conjugat de foarte multe ori și nu numai la plural. Inginerul Constantin Crețu îmi povestea chiar despre o coincidență fericită a emulației creatoare. „Vine la mine — zicea dînsul — un mecanic de la întreținere și-mi demonstrează cum pot fi reduse staționările datorate reparațiilor la utilaje dacă se folosesc mici ansamble mecanice dinainte confecționate. S-a defectat mașina ? Vii cu ansamblul gata pregătit, îl înlocuiești pe cel bolnav și gata. În atelier să stai apoi și să tot repari. În aceeași zi vine un alt mecanic de la o altă secție și-mi vorbește cam la fel. Înțelegeți deci că această metodă se aplică acum în toată întreprinderea."

Mergînd pe urma celor 33 de milioane se poate vorbi, fără îndoială, și despre alt gen de fapte dar cu același rezultat final. Atitudinea din ce în ce mai colectivă față de ridicarea calificării și întărirea disciplinei, sau față de buna gospodărire a materiilor prime. Se mai poate vorbi, tot fără nici o îndoială, de faptul că sub cele 33 de milioane n-a fost trasă nici o linie și oamenii continuă frămîntările care pot conduce la sporirea sumei. Am încă în memorie o parte din emoția vocii maistrului Ștefan Picu de la atelierul de filtre răcitoare.

— Sînt 85 de țevuțe pe care montatorul trebuie să le introducă una cîte una în ramele de montaj. O muncă migăloasă, timp mult. Abia aștept să fie instalată mașina care automatizează operația. Am construit-o noi toți, aici.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Cîntec de August

Mato : Sîntem ca iarba : cînd vîntul bate
Se apleacă în semn de salut.
Oricîte vînturi o vor străbate,
Rămîne dreaptă ca la-nceput.

Ca viața noastră să fie vară
Și ochii veșnic de soare plini
Atîta pace am strîns în țară
Că le-ar ajunge și la străini

Deși pămîntul știe prea bine
Ce ne mai doare — ce ne-a durut
Cu cîtă trudă peste ruine
Aripi de aur ne-am petrecut

Iar cel ce-ar trage spre noi dușmănia
Aibă-n vedere, ne-am pregătit
Dacă-i nevoie în România
E luna August la infinit

GRIGORE GRIGORE ■

CE PROFEȚIM, CE PROFESAM

Sentimentul istoriei, sentimentul viitorului

A avea sentimentul istoriei însemna odinioară a păstra viu în inimă chipul trecutului, a reträi marile momente din devenirea neamului tău. Forța de combustie a unei bune părți din elanurile romantice a și constat în această întoarcere în trecut, fie ca o reacție negativă față de prezent, fie ca o readucere în actualitate a unor figuri și evenimente încărcate de aura istoriei. O asemenea viziune este cultivată nu numai de poeți ci, nu o dată, chiar de gînditorii sociali. Astfel, Marx și Engels, comentînd una din lucrările cunoscutului istoric și critic englez Thomas Carlyle, contemporan al lui Bălcescu, intitulată „Past and Present" („Trecut și prezent"), observau cu clarviziune : „În timp ce în trecut el admiră cei puțin epocile clasice ale unei anumite faze sociale, prezentul îl duce la disperare, iar viitorul îi îngrozește. Acolo unde apreciază revoluția sau chiar o idealizează ea se concentrează pentru el într-un individ izolat, într-un Cromwell sau Danton. Lor le dedică același cult al eroilor pe care l-a propăvăduit, ca pe o religie nouă, în „Lectures on Heroes and Hero-Worship" („Prelegeri despre eroi și venerația eroilor") — ca singurul refugiu din prezentul care poartă în sine germenele disperării".

E de remarcat însă că, deși romantismul românesc a proliferat și el poezia ruinelor, aproape totdeauna cu scopul de a trezi conștiința națională, iar icoana luminoasă a unui trecut atît de eroic și glorios ca al nostru a fost nu o dată proiectat asupra prezentului, ca într-o însuflețită dioramă, raportul trecut-prezent nu numai că nu i-a dezarmat pe gînditorii și revoluționarii români, ci dimpotrivă el a fost orientat vizionar și activ către viitor. Puține națiuni, cred, au cunoscut în epocile lor decisive un mai acut sentiment al viitorului ca forță de propulsie a istoriei lor. Cele două fețe ale filei — viitorul și trecutul — invocate de Eminescu în acea „Glossă" de multiple semnificații fuseseră cu discernămînt distinse de înaintașii săi de la 1848, într-un emoționant elan vizionar neîndoindu-se o clipă de împlinirea credinței lor în viitorul poporului român. Chiar cînd evocă o asemenea figură din panteonul marilor bărbați ai neamului, „cum e Mircea cel Bătrîn; testamentul acestuia nu poate fi decît o chemare la faptă în numele viitorului ca în această pe drept mereu citată poemă a lui Bolintineanu, „Mircea și solii" :

„Apoi către curte domnul se îndreaptă.
— Fericirea țării de la noi s-așteaptă.
De deșarte vise să nu ne-nșelăm :
Moarte și sclavie la străini aflăm.
Viitor de aur țara noastră are,
Și prevăz prin secoli a ei înălțare.
Însă mai 'nainte trebuie să știm
Pentru ea cu toții martiri să murim !
Căci fără aceasta lanțul ne va stringe
Și nu vom ști încă nici chiar a ne plînge !"

Nu visele deșarte, dar „visarea de-o viață", înzeita libertate, a cărei zi au crezut cu tărie că va veni, a devenit cauza atîtor martiri și luptători, de la revoluționarii pașoptiști și militanții socialiști la neînfricații comuniști și patrioți care au săvîrșit crucialul act istoric al insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944. Mereu viu, simbolic pentru toți acești entuziaști patrioți revoluționari, rămîne chipul îndreptat spre viitor al lui Bălcescu, atît de pregnant conturat de marele său frate căuzaș, Ion Ghica: „Printre acei apostoli ajunși de-abia în primăvara vieții lor, Nicolae Bălcescu era unul din cei mai convinși, din cei mai înfocați, din cei mai cu abnegare. Presimțind viitorul României, el cercă a găsi propășirea românilor către acel viitor, purtîndu-le pe la ochi prestigiul strălucitor al gloriei strămoșești și făcîndu-i să pătrundă în sufletul lor glasul fermecător al istoriei trecutului. Pe fruntea lui largă și curată se vedeau trecînd gînduri mărețe ; în ochii lui limpezi și negri lucea o flacără tainică, ce părea a înota într-o rouă de lacrimi la cuvintele de patrie, glorie și independență națională !"

Ce măreț, ce ideal portret, în care ar trebui să ne recunoaștem fiecare, dacă nu pe de-a-ntregul, măcar în cele mai nobile trăsături, luminate de acea putere lăuntrică pe care numai abnegația patriotic-revoluționară ți-o poate insufla ! Dinamismul unor asemenea conture rezultă tocmai din puternica lor proiectie în viitor, din faptul că ele sînt învigorate de forța de atracție a viitorului așa cum valurile mării au în flux nostalgia mișcătoare a lunii.

De ce un asemenea lung preambul pentru definirea ideii enunțate în titlu ? Pentru că sentimentul viitorului ca sentiment al istoriei nutrit de fiecare contemporan al nostru are el însuși un mare trecut, reprezintă un cadru de gîndire și de acțiune națională clădit temeinic în ființa noastră. Transformînd treptat acest cadru virtual în faptă de istorie nemijlocită, de prefacere revoluționară a vieții, creației, gîndirii, sensibilității, operă care coincide cu durata celor mai bine de trei decenii, conferim sentimentului viitorului, ca dimensiune a istoriei, o perspectivă nouă, o dialectică infinit îmbogățită calitativ.

Fără îndoială, s-ar putea ridica întrebarea că o asemenea dimensiune istorică nu constituie deloc ceva ieșit din comun, într-o lume a prognozelor, obsedată de șocul viitorului. Este o mare diferență însă între operația prospectivă, scientisto-tehnologico-administrativă, și această puternică trăire în viitorul patriei sale hărăzită fiecărui cetățean. Nu teroarea cifrelor și parametrilor, a scadențelor semnalate expres de computere, ci conștiința zilnică, fortificatoare din punct de vedere moral, că istoria la făurirea căreia iei parte este expresia vie nu numai a unui mare trecut, ci și a unui viitor sigur. Actul de la 23 August 1944 își reliefează tot mai mult dimensiunea istorică tocmai pentru că el s-a dovedit, cu timpul, actul unei inegalabile propulsionări în viitor. Poporul nostru și-a cîștigat prin fapta sa istorică din acel August revoluționar nu numai dreptul legitim de a fi demn de înaintașii săi, de glorioasele lor lupte, ci a căpătat curajul neistovit de a-și scruta destinele viitoare. Și un asemenea curaj sălășluiește în capacitatea partidului comuniștilor, minunat reliefată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a privi, ca Făt-Frumos, totdeauna spre viitor, pentru a rămîne mereu tînăr în țara tinereții fără bătrînețe.

Fie că împlinim temerarele planuri economico-sociale de plasare a României pe orbita civilizației moderne, depășind istoricul decalaj de dezvoltare, fie că ne fortificăm gîndirea revoluționară, fie că facem operă durabilă din comandamentele epopeii naționale, dimensiunea viitorului rămîne cap-compasul istoriei ce se scrie prin noi și pentru noi, sub ochii noștri. Însăși clarvăzătoarea definire a abnegației față de patrie a omului contemporan drept patriotism revoluționar are în vedere permanenta raportare a întregii noastre trăiri la viitor. Ce fel de patriot-revoluționar poți fi dacă clipă de clipă nu zămislești prin lucrarea ta viitorul ? Se poate spune că azi e valabilă deopotrivă și reciproca devizei cronicarului : cu cele viitoare pricepem mai bine cele prezente și trecute. Viitorul trebuie să fie conținut de fapta noastră prezentă precum fructul de floare. Venerîndu-l pe înaintași, continuîndu-le opera trebuie să ne simțim totodată una și cu urmașii, să ne pătrundem de răspunderea pe care o avem față de ei. Sentimentul viitorului ca sentiment al istoriei e o chemare vie la acțiune.

NICULAE STOIAN ■

MUNCA NOASTRĂ
ȘI SĂRBĂTOAREA
NOASTRĂ NAȚIONALĂ

Acestor munți le-am zis părinți

Acestor munți le-a fost sortit să pară
O graniță zidită între frați,
Cînd se știau o inimă de țară,
Mărețul lanț al Munților Carpați.

În jurul lor, prin veacuri, consimțit
S-au apărat de hoardele nomade ;
Și tot aici, o străjă de milenii,
Ni-e graiul viu și versul din balade.

Acestor munți le-au fost doinit păstorii
Din buciume și fluiere de piatră,
Cînd turmele pășteau în dalbe zori
Iarba sub rouă — lacrimă curată.

La umbra lor vorbiră-n dîrze fapte
Cei ridicați de Doja și de Horia
Și glasul lor a răsunat în noapte,
Dar viu și-ntreg ni l-a păstrat istoria.

Acestor munți le-am zis părinți și bunî,
La greu ne-au stat aproape și la bine,
Cu ei simțind adîncul din genuni
Și-naltul clar al culmilor senine.

În ei ne-aveam tăria și puterea
De-a ține piept la orice apăsare,
Ca într-un gînd să-și împlinească vrerea
Poporu-ntreg în Augustul cel mare.

De-atunci e țara-n jurul lor cunună
De flori involte și de spice grele,
De brațe și de grăiuri împreună,
Scăldată-n nopți de-o horbotă de stele.

VLAICU BÎRNA ■

Eroi de ieri, eroi de azi

Maistru sau Erou al Muncii Socialiste, eu sînt, în primul rînd, un om al fabricii...

...Îmi spunea, la începutul cunoștinței noastre, unul dintre cei mai tineri Eroi ai Muncii Socialiste din țară, Dinu Paul, maistru bobinator și șef de atelier la Uzinele „Electroputere" din Craiova. Am reținut nu numai vorbele ci și argumentele concrete cu care își dovedea identitatea care, de-a lungul unei vieți trăite exemplar, i-a fost și i-a rămas cea mai dragă, aceea de om al fabricii : „Eu port în permanență, la mine, două salopete de muncitor și un halat de maistru. De douăzeci de ani. Dacă o zi nu îmbrac salopeta, nu simt că sînt în fabrică."

Pe Dinu Paul l-am întîlnit, prima dată, la „Electroputere", într-o după-amiază în care carnetul meu de note s-a umplut de MVA-uri și KV-uri, însemnele unor transformatoare realizate pentru prima dată la noi, produse de concepție românească, și de al căror nume se leagă, în fapt, întreaga activitate a maistrului bobinator : primul transformator de 200 MVA, 220 KV în 1963—1964, în 1969 — primul transformator bloc de 190 MVA, 242 KV pentru Porțile de Fier, în 1970 — autotransformatorul de 400 MVA, 400 KV. Pentru ele nu s-a deslipit, uneori, din fabrică, zile și nopți în șir, încît un vecin l-a și zis o dată : „mă, cînd te-oi duce și tu pe acasă, nu or să te mai recunoască nici cîinii".

Numele maistrului craiovean aveam să-l aflu, mai apoi, pomenit de oamenii Lotrului, sus, la Voineasa, de cei care își aduc aminte cum a venit Eroul Muncii Socialiste de la „Electroputere" cu un transformator de mare clasă după el, opera lui și a colegilor, cum a ținut să vadă, cu ochii lui, cît de bine îi izbutește montarea, care montare nu era una oarecare, ci o pătrundere de 2 kilometri în inima muntelui. Se mai știa acolo, la Lotru, nu numai tenacitatea de stîncă a bobinatorului, ci și momentul cu totul și cu totul emoționant al acordării titlului de Erou al Muncii Socialiste, cum au fost propuși doi pentru înalta distincție, un muncitor aflat în prag de pensie și el, maistrul atît de tînăr (nu avea încă 40 de ani), cum, în adunarea deschisă, oamenii l-au ales pe el, pe tînărul care venise la „Electroputere" în 1950, ca elev. Asa li s-a părut lor că este drept, în firea lucrurilor. Știam și eu povestea dar mi-a făcut plăcere să o mai aud o dată de la oameni pe care Dinu Paul îi mai ține minte, sau poate că nu, dar care erau vădit bucuroși să-mi dea de înțeles că acolo sus, în munți, ei pun la treabă acele complicate mașini care au trecut prin mîinile unuia dintre cei mai tineri Eroi ai Muncii Socialiste din țară.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Niculae Mărculescu: „Vocația vieții mele a fost să mă înrolez la munca cea mai grea"

„Am venit la Hunedoara în 27 martie 1948, îmi spune Eroul Muncii Socialiste, maistrul furnalist Niculae Mărculescu Plecasem din Vălenii de Munte, Prahova, unde mă născusem, la București. Eram săraci, ca orice familie de oameni simpli cu 12 copii, și ne-am împrăștiat care încotro, să supraviețuim. Partidul îmi oferea o șansă în schimbul muncii și cinstei mele. Aveam o meserie, de mecanic, dar o făceam pe unde apucam M-am înrolat în Brigăzile reconstrucției : refacerea Căii Griviței, Agnita-Botorca, linia ferată Snagov-București APACA și, în fine, Hunedoara, cel din urmă șantier. Aveam 20 de ani. Hunedoara a fost școala și universitatea vieții mele. U.T.C.-ul ne învăța că tot ceea ce se făcea atunci era pentru viitorul fiecărui de mîine. Aceasta era ideea. Lozinca : „dacă ortacul tău muncește mai bine decît tine trebuie să-l întreci".

M-am acomodat mai greu cu sătucul de atunci care se chema Hunedoara. Veneam doar din București și eram ploieștean. Lucram ca ghiftar, nu știți ce-i aia, că meseria asta a dispărut azi. Munca era disperată. Am devenit, apoi, ajutor de încărcător. Lopata era scula cu care se făcea totul. Acum, cu greu mai găsești în combinat o lopată. O folosim doar pentru curățenie. Eram cînd sus la încărcare, cînd jos la tipare. Furnalist aveam să devin din întîmplare, într-o noapte, de sărbători, cînd cîțiva oameni de la țară nu veniseră la lucru. Dar și din curiozitatea pe care mi-o stîrnise schimbarea bulgărelui de pămînt în fontă ca și ideea că, prin această profesie, aveam posibilitatea să mă realizez. Munca de furnalist îți insoțră încredere pe zi ce trece și te face să gîndești în perspectivă. Munceam fără plată, doar pentru dormit și pîine, adică mămăligă, pentru că asta era baza. Tinerii de astăzi nu mai știu, din păcate. Alții au uitat prea repede... Locuiam în barăci, băieți și fete laolaltă și cînd m-am însurat cu Nuți ne-am separat de ceilalți printr-un cearșaf atîrnat între paturile suspendate. Aceasta a fost prima noastră casă în Hunedoara".

Mai tîrziu ne-am găsit o cămăruță din paianță la un om din Răcăștie, un sat dispărut și el ori, mai bine-zis, transformat într-un cartier al orașului nou. Unde este acum secția mare a furnalelor, erau barăcile. Pe maidanul unde jucam fotbal cu Tripșa, Munteanu Abel, cu Roman și cu frații Bejan, cu Grigoriu, de la oțelărie, cu Adrian Mihai, Eugen Damianoiu și alții, acum pensionari, s-a construit școala profesională. Din cei veniți în brigăzi, o sută am rămas. Cu 17 dintre ei m-am reîntîlnit în mai, acum doi ani, cînd a intrat în funcție cel de al 2-lea furnal de 800".

MANOLE CÂRȚAN ■

PANTELIMON — POARTA SOARELUI

Bucureştiul şi-a cucerit în imaginaţia tuturor un renume : acela de oraş deschis. Îi lipsea totuşi ceva. Porţile. Nu pentru a-l claustra ci tocmai pentru a-i sublinia disponibilitatea sa multiplă, ampla sa deschidere spre ţară şi lume. În ultimii cîţiva ani aceste porţi au fost înălţate la dimensiunile epocii şi astăzi oraşul îşi întîmpină cetăţenii şi oaspeţii cu largi bulevarde, artere viguroase ale unui organism citadin ce se vrea descoperit dintr-o dată. Astfel, oraşul devine familiar din primul moment anulînd orice inhibiţie posibilă, incitînd de îndată curiozitatea, dorinţa de integrare în fluxul uman al străzii. Una din aceste porţi imaginare şi reale totodată a devenit vechiul şi fetidul Pantelimon despre care Tudor Arghezi scria : „O cîmpie de şandramale peticite ţine spaţiul în loc şi întinderea acoperişelor evocă maidanele gunoaielor menajere din depărtările de dincolo de periferii, zdrenţele, tinichelele, oasele, sticlăria murdară, vata, pansamentele, cioburile şi toate resturile prînzului de umplutură municipală, purulent, din care nici scaietele nu creşte".

Dar asta a fost cîndva...

. . . . . : : : :

Venind dinspre Şoseaua Iancului simţi ritmurile şantierului pînă la întretăierea cu Şoseaua Pantelimon cînd perspectiva noii magistrale aruncă o punte între ipostazele timpului cărora le spunem trecut, prezent sau viitor.

★

Dintre cei trei arhitecţi : Gheorghe Nadrag, Ghelman Rene şi Dinu Hariton, care s-au ocupat de proiectul Pantelimon-Iancului, l-am găsit disponibil doar pe cel din urmă cu care am făcut un tur prin zona respectivă. În cadrul Institutului Proiect Bucureşti, arhitectul Dinu Hariton, singur sau în colaborare, mai realizase şi alte proiecte cum sînt cele pentru Drumul Taberei, Ansamblul I.T.B. Obor-Lizeanu-Maşina de Pîine-Colentina, locuinţe în Valea Jiului, Hotelul „Intercontinental" şi altele. Ce poate aduce nou în munca unui arhitect, mai ales a unuia experimentat, un cartier ca Pantelimon ?

— Să zic că este o problemă pasionantă, cu enorme implicaţii, mi se pare o chestiune de bun-simţ. Orice ansamblu de acest gen are o legătură intimă cu viaţa oamenilor chiar prin fenomenul de înnoire pe care-l aduce, înţelegînd prin asta o perturbaţie a unui mod de viaţă, mai mult sau mai puţin tradiţional. Faptul că Pantelimonul reprezintă şi o intrare în oraş amplifică întreaga problemă. Ca mesiaşi am fi fost tentaţi să atacăm întreaga zonă şi mai în adîncime decît s-a făcut, adică spre Fundeni şi chiar spre Stadionul „23 August", Vergului. Începutul a fost modest, blocurile Cosmos şi 305, dar continuarea mi se pare interesantă şi ea ne-a prilejuit o serie de noutăţi. Sigur că s-a ţinut cont de latura practică a tipizării şi industrializării materialelor, ceea ce l-ar fi satisfăcut în cel mai mare grad pe Constructor, dar ne-am gîndit că o asemenea lucrare nu se face pentru un an-doi, ci pentru mult timp, şi ne-om străduit să le facem frumoase. Lumea începe să se convingă tot mai mult că estetica nu este doar o vorbă goală, aruncată în vînt. Aş zice : cum e casa e şi omul şi cum e omul e şi casa, adică un raport direct între spaţiul folosit şi comportamentul social. De aceea în „pana" dintre Iancului şi Pantelimon, spre strada Avrig, vom merge pe clădiri de parter cu 3—4 etaje, cu apartamente flexibile chiar şi în blocurile mai înalte, care vor permite locatarilor să modifice spaţiul interior după fantezia lor sau după nevoi. Decretul 68 din 1975 ne-a dat o mai mare mobilitate nouă constructorilor, o mai largă perspectivă. Se trece la proiecte de apartamente cu 5—6 ca-

Am ajuns chiar pe Pantelimon. Magazinele sînt mari, spaţioase, au firme atractive, balcoanele blocurilor ţes o dantelă de-a lungul drumului.

— Într-adevăr, am fost mai preocupaţi de tratarea plastică a acestei artere, acordînd volumetria frontului construit cu ritmul şi culoarea materialelor, a firmelor, de fapt noutatea constă în aceea că, chiar în cadrul aceluiaşi bloc, am alternat secţiunile tip alegîndu-le din serii diferite, la fel în privinţa travelurilor, a faţadelor, iar prin blocurile de completare am folosit o nouă structură dînd astfel un ritm străzii. Aceasta este particularitatea Pantelimonului. El nu mai seamănă cu un tunel, cu o galerie între două şiruri de blocuri. Sigur că „jocul" pe verticală plus celelalte elemente despre care am vorbit şi cărora le adaug placajele ceramice, sticla, metalul, aluminiul la vitrine, geam ştefuit care nu mai deformează imaginile, împlinesc construcţia. Dar mai sînt încă multe de făcut. Se lucrează deja la cele două mari parcuri, de cîteva hectare fiecare — Hăţişului şi Morarului — cu luciu de apă şi alte dotări ; în general spaţiile verzi sînt abia în curs de fixare. Pentru a „mobila" strada vor apare şi alte noutăţi : stîlpii de iluminat, chioşcurile, băncile — probleme care au fost studiate chiar la catedra de design a Institutului de arhitectură. Există o preocupare atentă pentru microclimatul favorabil vieţii oamenilor care populează deja în număr mare cartierul, dar care vor deveni, chiar în acest an, şi mai numeroşi. Mult ajută şi amenajările sportive existente, printre care Parcul „23 August" cea mai mare bază a Bucureştilor. N-am vorbit nimic despre latura afectivă a unei astfel de realizări ? Păi eu zic că dacă tot ceea ce facem şi se vede, se adresează oamenilor, vieţii, am atins cotele maxime ale afectivităţii.

MANOLE CARŢAN ■

PANTELIMON — FIŞĂ BIOGRAFICĂ

Născut : în neolitic, potrivit urmelor de Cultură Tei găsite în raza sa ;

Date istorice : luptele pentru tron ale lui Matei Basarab la 1632 ;

Monumente (vechi) : mănăstirea Mărcuţa datînd din a doua jumătate a secolului XVI — arhitectură veche românească;

Priorităţi în învăţămînt : prima şcoală de agricultură românească (sec. XIX) condusă de P. S. Aurelian, nucleul viitoarei Facultăţi de agronomie ;

Profil industrial : cea mai importantă zonă a Bucureştiului cu unităţi puternice : întreprinderile „23 August", „Republica", Filatura română de bumbac, Postăvăria română, „Granitul', „Acumulatorul", „Electroaparataţul", „Metaloglobus", Întreprinderea de cabluri şi materiale electroizolante, Fabrica de pompe, Întreprinderea de maşini-unelte şi agregate Bucureşti, „Neferal", Întreprinderea de mase plastice Bucureşti, Întreprinderea de mecanică fină, Filatura de lînă pieptănată, Fabrica de încălţăminte „Progresul", Întreprinderea de confecţii metalice şi aparataje;

Institute de cercetări : Institutul de cercetări şi proiectări maşini-unelte, Institutul de cercetări pentru construcţii (INCERC), IPROLAM — Institut pentru proiectarea laminoarelor, ISPH — institut de studii şi proiectări hidroenergetice ;

Apartamente date în folosinţă în perioada '73—'76: 14 500;

Populaţia mutată în ansamblul Pantelimon-Iancului : 43 500 (un oraş în trei ani) ;

Apartamente ce se vor construi în acest cincinal: 14 000 ;

Populaţie estimată pentru noile apartamente : 40 000 ;

Suprafeţe comerciale date în folosinţă între '73—'76: 33 893 m.p. în 96 de magazine ;

Suprafaţa comercială ce va fi dată în exploatare în 1977 : 25 785 m.p. în 64 de magazine.

GRANITUL este ceea ce spune cuvîntul:

o fabrică de case trainice

Exact cu patru ani în urmă aici era capătul Bucureștiului. Cît despre capătul pămîntului, el trebuia să se găsească pe undeva, prin apropiere. E adevărat că din locul unde se întîlneau șoseaua Vergului și a Pantelimonului pornea un tramvai, dar cum mergea el tîptil și scîlciat, ținînd malul unui lac precum fusta mamei, nu putea să fie decît tramvaiul-dorință, țintind neostenit spre marginea planetei. Din tramvaiul acesta 28, plin cu oameni de toată mîna, jumate orășeni, jumate sătenî ; vedeai cu oarecare surprindere firma unei fabrici. O fabrică sau, mai exact spus, o întreprindere care se chema — atunci ca și acum — „GRANITUL". Tramvaiul înota în praf, iar praful acesta mirosea a uliță comunală, nu a pilitură de granit, astfel că firma întreprinderii părea să fie doar opera unui tovarăș cu gustul marilor simboluri. Lucru întărit și de faptul că niște metri mai încolo, o bază sportivă cu țăruș de maidan se numea „Luxor". Și de la Luxor, la Teba și piramide, se știe, sînt numai cîțiva pași... Între timp, Bucureștiul a împins un pinten de blocuri în inima comunei subu bane Pantelimon, baza sportivă și-a păstrat triumfalu-i nume, „Granitul" a propășit și a intrat bine de tot în conștiința bucureșteanului, fiindcă jumătate din casele cu multe etaje ale Capitalei se fabrică în serie industrială la „Granitul".

Intrarea în întreprindere este mai degrabă modestă : gard de țeavă și fier beton spoit în verde, ghereta portarului. O clădire cu înfățișare de cantină ori de club pe șantierul cine știe cărei hidrocentrale este clădirea direcției ; cîteva femei în salopete pline de ulei și rugină, una mușcă haiducește dintr-o pîine albă, un tînăr cu o jalbă reazemă ușa, mai toate ușile sînt deschise, nu de căldură, ci pentru că e un du-te-vino pe coridoarele clădirii încît nu face să te ostenești să mai închizi ușile. Amănuntul care intrigă și te îndeamnă să iei cu rezervă primele impresii rămîne patul de beton pe care calci. Betonul spune că modesta intrare în întreprindere este și ea o figură de stil și un simbol. Oamenii simt nevoia să păstreze unele lucruri la scara lor acolo unde o seamă de alte lucruri par să lasă din scară. De fapt, din stradă nu se vede mai nimic. Dacă aveam de-a face cu o uzină zgomotoasă am fi remarcat desigur imediat întinderea ei, înălțimea halelor. Iată, hala unde se fabrică panourile mari și planșeele pentru locuințe nu e mai prejos decît oricare altă construcție industrială. Atîta doar că e silențioasă. Cînd intri înăuntru, te izbesc, e drept, periodic, niște trepidații, urcînd parcă seismic din inima pămîntului. Durează însă prea puțin ca să le iei drept zgomote caracteristice

Inginerul șef al Întreprinderii de prefabricate, Dinu Sorin, pare animat de toată buna-cuviință aceea rece pe care o au oamenii presați de timp cînd li se cere, pe neașteptate, tocmai timpul prețios al zilei de muncă. Îi explic că, la rîndul meu, vin la „Granitul" animat de toate întrebările și speranțele cetățeanului de rînd care vrea să știe ce garanții de soliditate, funcționalitate și, în definitiv, de calitate îi oferă casa lui de proveniență „industrială". Mă însoțește pînă în secția 1, conversînd plin de convingere, cu ajutorul unei stații de emisie-recepție de mărimea unui radio de buzunar cu meșterii și inginerii din subordine. E ciudat cît de firesc e dialogul acesta la distanță și ce reținută energie pune inginerul Dinu Sorin în dispozițiile pe care le dă. Ciudat, pentru că omul merge și face impresia că vorbește singur, interpretînd cu mare firesc un rol. Într-un sfert de ceas, cît sîntem împreună și încearcă să mă convingă — încă reținut — că o fabrică este o fabrică și că, prin urmare, produsele ei n-au cum să fie altfel decît solide, funcționale și de calitate și că cetățeanul e dator să se informeze și să știe că industrializarea construcțiilor de locuințe este singura soluție potrivită pentru ca Bucureștiul să rezolve, pînă în 1980, problema cererilor de locuințe, în acest sfert de ceas simt în aparatul de emisie-recepție viața agitată a întreprinderii. Cineva anunță că un transport de planșee nu a sosit la timp, altcineva reclamă un număr de panouri. Îmi exprim părerea că aparatele rezolvă în mod ideal o seamă de treburi. O părere, ca să zic așa, de bun-simț. Inginerul confirmă. Trebuie să recunosc că persoanele entuziaste, cînd vine vorba de munca lor, mă pun de regulă pe picior greșit în discuție. Pe un entuziast nu face să-l contrazici. Oricum, nu-și va schimba felul de a fi. Trebuie, totodată, să recunosc că Dinu Sorin este unul din foarte puținii oameni al căror ton sec și exact nu m-au descurajat. Am treptat convingerea că îmi va spune esențialul, chiar dacă n-o va face cu zîmbetul pe buze. „Noi dăm cam 5—6 000 apartamente anual, spune. Proiectele sînt bune, fabrica este bună, oamenii sînt muncitori. Chestiunea este că una e să vrei să muncești și alta să știi să muncești bine și ușor. În același timp, oricît am mecaniza fabricarea panourilor și planșeelor tot vom avea o anumită cantitate de muncă grea. Producția industrializată rezolvă o chestiune importantă în cazul construcției masive de locuințe, așa cum o practicăm noi. Nu e atît vorba de cantitate, cît de faptul că, dîndu-i constructorului elemente multe de montaj, eliminăm riscurile ce le prezintă „meșteșugăreala" pe metrul patrat, făcută adesea în grabă și fără o conștiință profesională dezvoltată".

Hala de fabricație are două linii paralele de conveiere-transportoare pe care, la înălțimea genunchiului, circulă paletele de formare. Acestea sînt niște platforme metalice pătrate, grele și, în același timp, ușoare. Depinde de unde privim lucrurile. Dacă vedem cum sînt luate platformele de macaraua de construcție specială care le etajează în șeturi de cîte șapte bucăți (înainte de a băga panourile ori plăcile la coacere în marele cuptor al halei), atunci putem să socotim greutatea lor drept rezonabilă. Pentru muncitorii care urcă pe paleți cofrajele de metal grele de zeci și sute de kilograme, un kilogram în plus sau în minus poate să fie un noroc sau o nenorocire. Vreau să spun astfel că banii cu care ne plătim apartamentele au acoperire în muncă și orice s-ar zice, nu într-o muncă ușoară. Iată niște femei care curăță, cu ajutorul unor dălți lungi și incomode, resturile de beton de pe cofraj. Oricît de bine ar fi unse fierul cu chimicalele ce-l fac să nu se lipească de beton, piatra se prinde zdravăn de metal și mașini care să lustruiască formele de turnare ori nu sînt ori, deocamdată, sînt prea scumpe. Ar fi prea complicat să povestesc cum se așază armătura și ce migală cer toate aceste greoaie panouri de fațadă. Vedeți, muncitorii sînt cei despre care spuneam la începutul reportajului că merg cu tramvaiul 28, în comunele suburbane din jurul lacurilor Pantelimon, iar unii vin chiar de la țară. Oameni care nu prea au măsurat strict lumea din jurul lor cu gramul și centimetrul. Gramul și centimetrul sînt niște abstracții și ca să ai respect pentru abstracție trebuie să ai școala și meserie multă. Se întîmplă de aceea ca, în ciuda tuturor controalelor, cadrul de metal al golului de fereastră să fie montat doi-trei centimetri mai sus, într-o parte sau alta. Din asta, un lanț de necazuri. Și tot din asta, supărarea cetățeanului care, cu toată silința constructorului de a corecta suceala ferestrei — ori curbura planșeului — își vede apartamentul plin de linii strîmbe.

Odată betonul turnat, odată elementele izolante montate în masa de beton, cîțiva muncitori netezesc cu o sculă de lemn suprafața plăcii. Maistrul Mircea Ichim — om exigent și atent cu detaliile — mi arată că netezirea aceasta poate fi făcută mai cu spor altfel, numai că oamenii sînt cam îndărătnici. El zice o vorbă mare : „E tare greu să-l înveți pe om munca aceea care te odihnește și-ți dă pe mai departe chef de lucru. Eu aș introduce în școlile elementare niște lecții de tehnica muncii sau cam așa ceva. Astfel ca muncitorul să caute și să aleagă permanent soluția cea mai economicoasă și cea mai eficientă. Pe omul care nu-și pune cerul cu chimicalele ce-l fac să nu se lipească de beton, piatra se prinde zdravăn de metal și mașini care să lustruiască formele de turnare ori nu sînt ori, deocamdată, sînt prea scumpe. Ar fi prea complicat să povestesc cum se așază armătura și ce migală cer toate aceste greoaie panouri de fațadă. Vedeți, muncitorii sînt cei despre care spuneam la începutul reportajului că merg cu tramvaiul 28, în comunele suburbane din jurul lacurilor Pantelimon, iar unii vin chiar de la țară. Oameni care nu prea au măsurat strict lumea din jurul lor cu gramul și centimetrul. Gramul și centimetrul sînt niște abstracții și ca să ai respect pentru abstracție trebuie să ai școala și meserie multă. Se întîmplă de aceea ca, în ciuda tuturor controalelor, cadrul de metal al golului de fereastră să fie montat doi-trei centimetri mai sus, într-o parte sau alta. Din asta, un lanț de necazuri. Și tot din asta, supărarea cetățeanului care, cu toată silința constructorului de a corecta suceala ferestrei — ori curbura planșeului — își vede apartamentul plin de linii strîmbe.

Odată betonul turnat, odată elementele izolante montate în masa de beton, cîțiva muncitori netezesc cu o sculă de lemn suprafața plăcii. Maistrul Mircea Ichim — om exigent și atent cu detaliile — mi arată că netezirea aceasta poate fi făcută mai cu spor altfel, numai că oamenii sînt cam îndărătnici. El zice o vorbă mare : „E tare greu să-l înveți pe om munca aceea care te odihnește și-ți dă pe mai departe chef de lucru. Eu aș introduce în școlile elementare niște lecții de tehnica muncii sau cam așa ceva. Astfel ca muncitorul să caute și să aleagă permanent soluția cea mai economicoasă și cea mai eficientă. Pe omul care nu-și pune

tura blocului și racordate la rețeaua de apă și canal precum și la rețeaua electrică. Încă o tentativă de a preîntîmpina accesele de proastă dispoziție ale instalatorilor și constructorilor.

TUDOR OCTAVIAN ■

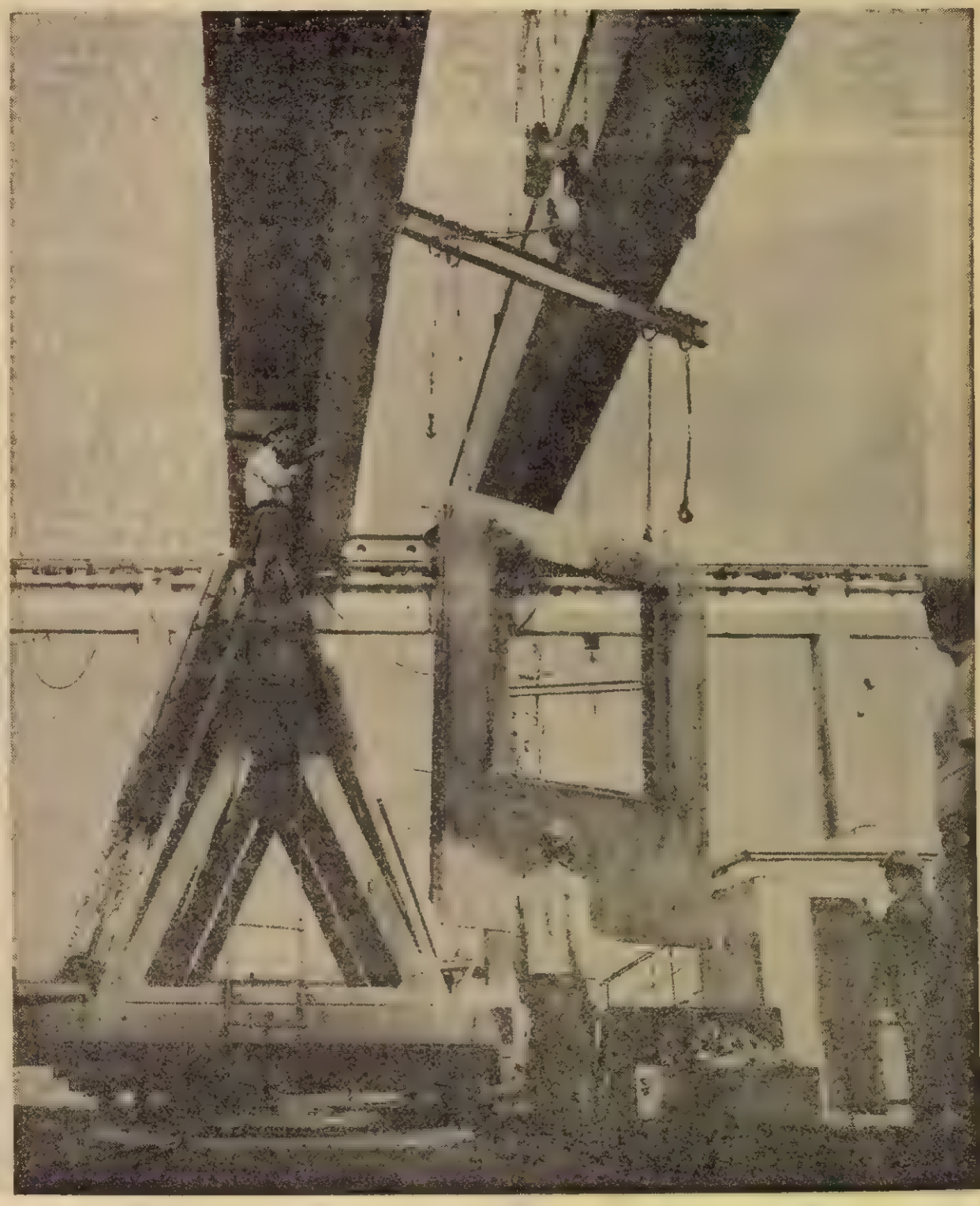

PRIN MUNCĂ, SPRE FERICIRE

(Urmare din pag. 1)

nemuncind 20 de ani, tînărul începe să creadă că așa este normal și că munca este anormală. Cum o să fie munca normală, zice el, din moment ce pot să trăiesc, fără să muncesc, 20 de ani ? Și ce muncă este aia, zice el, cînd eu sînt elev ori student ? Am să repet o poveste pe care o spun mereu tuturor celor care văd Statele Unite ale Americii ca pe ceva strălucitor în permanență, ca un fel de continent de vacanță al tuturor pribegilor. Băiatul unui senator (funcție din cele mai importante în statul american), din statul unde m-am aflat la un moment dat, era ziarist ; deși tînăr — în vîrstă de numai 9 ani — el era ziarist, dar ziarist în sensul că aducea ziare pe un ger înfiorător, dimineața, înainte de a merge la școală, studenților dintr-un cămin situat la 6 kilometri de casa tatălui său. Ce făceau studenții de nu își luau ei singuri ziare ? Păi studenții erau ocupați cu munci mai potrivite cu vîrsta lor și anume : erau chelneri într-un local, vînzători într-un magazin, muncitori calificați sau necalificați la un mare combinat frigorific, șoferi de taxi, și, desigur, studenți. Dar orice om poate citi biografii ale unor personalități din lume pentru a vedea că într-o anumită perioadă a vieții lor acești oameni au făcut munci aspre și nu între 20—25 de ani, ci de mici. Este și una dintre căile prin care oamenii învață ce este banul. Că după aceea pot folosi acest învățămînt în alte scopuri decît cele umaniste este o altă poveste. Nu este de vină dragostea de muncă pe care le-au sădit-o în conștiință părinții lor. Dar exemplul cel mai viu pentru noi, românii, este satul românesc, colectivitatea de oameni ai muncii, de aici de la noi. Din tată în fiu la noi munca a fost o lege morală. Întors de la școală, tînărul s-a apucat întîi de treabă, lîngă tatăl său, lîngă mama sa și apoi cu cheful pe care i-l dădea munca vie și concretă pe care o făcuse și-a făcut lecțiile. Din păcate unii și-au închipuit că în socialism, munca devenind o obligație a tuturor, nu mai este o obligație a fiecăruia. Să zicem că 200 de oameni purtînd o bîrnă pe umeri, pentru a ridica acoperișul unei case, cinci dintre ei s-au aplecat mai jos și s-au eliberat de povara bîrnei, lăsînd toată treaba pe ceilalți 195, că tot nu se prea simte. Ei bine, nu este în regulă. Programul partidului cere riguros muncă. Cîrmaciul destinului nostru național, exemplu eroic de muncă dăruită țării, insistă fierbinte asupra nevoii de muncă a tuturor și a fiecăruia. Unii dintre noi sînt dispuși, de exemplu, ca la o performanță sportivă să vadă numai ultima zi în care se obține această performanță. Am să povestesc un lucru care m-a cutremurat. Întoarsă de la Montreal, minunata Nadia Comăneci, care ar fi meritat o odihnă bogată, a fost, împreună cu Teodora Ungureanu și cu vajnicul arhitect al succeselor lor Bela Karoly, la **Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar.** Ei bine, prezența lor s-a desfășurat între ore bine calculate și, cînd am întrebat de ce, mi-au răspuns că mîine au trei antrenamente, ca și ieri. La antrenamentele Nadiei, ca ale tuturor performerilor, nu participă mai nimeni. De aceea unii sînt dispuși să nici nu vadă munca de la temelia fiecărei mișcări grațioase care înfrumusețează universul. Dar sute și poate chiar mii de ore de trudă se depun tăcute la rădăcina unei singure mișcări superbe, înșurubindu-se docil în cele cîteva minute de zbor...

Șansa noastră în lume — în această clipă repede care ne întreabă cum ne numim și nici nu așteaptă să îi răspundem — este Munca. Eminescu zicea „Libertatea care se cîștigă prin muncă". Așa și este. Și libertatea și fericirea și demnitatea se cîștigă prin muncă. Ele există ca drepturi teoretice ale omului dar omul trebuie să și le cîștige concret muncind. Nici un parazit, de orice orientare, nu are dreptul să folosească ideile mari — demnitate, fericire, libertate — atunci cînd este întrebat „Ce faci ?"

Șansa noastră rămîne — va trebui tot mai mult accentuat acest adevăr — munca noastră. În brațele și în mințile noastre stă salvarea de orice primejdie, de orice umilință. Stă înflorirea. Socialismul este puterea oamenilor **muncii,** adică societatea cea mai dreaptă a **muncii,** căreia ziua libertății îi restituie întreaga lumină. Să nu uităm vechea lozincă a mișcării muncitorești : „Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă!"

Prin muncă, spre fericire !

MĂGURA — Ediția a VII-a a taberei de sculptură

Simbătă, 14 august, un grup de 16 sculptori a sosit la Măgura Buzăului pentru ediția 1976 a taberei de creație cunoscută de-acum, de bună seamă, de toată țara. Unele lucruri se știu. Artiștii care vin aici sînt, în marea lor majoritate, tineri. Vreme de o lună ei taie în piatra de calcar a vechii cariere Ciuta o operă și această operă rămîne, ca preț al străduinței și talentului fiecăruia, în muzeul în aer liber de pe dealul Măgurei. S-au adunat astfel aproape o sută de statui. Timpul le-a patinat repede. Vînt ce le-a bătut, ploi ce le-au udat... și dacă la începutul filmței lor sculpturile arătau albe și de o factură foarte personală, astăzi par toate străbătute de o idee unică și de voința întoarcerii în natura-mamă.

Pe seama împlinirii, an de an, a ansamblului statuar de la Măgura putem scrie multe frumoase metafore, fiindcă locul însuși e născător de metafore. Ne îngăduim, totuși, ca la cea de-a VII-a ediție să vorbim de cîteva din rezultatele practice — dacă ne este permis să le zicem astfel — ale taberei, deoarece experiența Măgurei trebuie să intereseze și alte județe. Cu o cheltuială modestă, Comitetul județean de cultură și educație socialistă Buzău în înțelegere cu Uniunea artiștilor plastici a reușit cea mai îndrăzneață inițiativă culturală locală în domeniul artelor plastice la noi, inițiativă care, continuată și-n anii ce vin, va aduce, de bună seamă, o celebritate internațională Buzăului. (Se cunosc situații cînd — peste ocean, mai ales — statul a încurajat programatic afirmarea unor generații și grupuri de artiști tineri, compensînd inteligent puținătatea sumelor investite — în comparație, desigur, cu sumele oferite de către stat, în același ani unor maeștri — printr-o publicitate susținută și, cum s-a văzut mai apoi, extrem de eficace).

Nu ne sfiim, deci, să punem programul pentru artă monumentală imaginat, finanțat și, dincolo de cele bănești, sprijinit într-o toate, și mai ales sufletește, de forurile locale de partid și culturale din Buzău alături de programe mari de artă străine, pentru că rezultatul de șapte ani ai taberei îngăduie cea mai înaltă comparație. Dealtfel, dacă muzeul județean al Măgurei poate fi un excelent prilej pentru o carte de mare tiraj și pentru un film mare de artă, trebuie spus că și în direcția asta Buzăul a dat frumoasă pildă de inteligență și interes. Dovadă stau cataloagele ediților precedente — pentru care Uniunea artiștilor plastici merită elogii egale — dovadă modul cum s-a lucrat pentru a îndrepta atenția televiziunii și a presei tipărite către Măgura.

Dacă susținem încă necesitatea unei cărți de o anume cuprindere despre sculptura creată la Măgura, este pentru că am avea grupate, sub o înțelegere unică, toate lucrările ca să vedem, cu multă claritate, cum acționează tradiția culturală a zonei și a țării întregi, cum pot fi înțelese formele sculpturii contemporane — și ale celei tinere, îndeosebi — pornind din teme și sugestii ale vechii cioplituri românești în piatră.

Nu avem spațiu să notăm numele artiștilor care au pus la Măgura una din pietrele de temelie ale carierei lor artistice. Pentru tinerii absolvenți ai institutelor de artă invitația la luna de tabără de aici echivalează cu o primă recunoaștere a calității gîndirii lor, pentru sculptorii avînd cîteva expoziții la activ ea este semnul unei respectuoase, al unei măgulitoare aprecieri. Pentru toți **Măgura** va fi pe viață **Măgura,** adică locul unde s-a petrecut cea mai subtilă competiție a sculptorilor români. Sîntem îndreptățiți să vorbim de o întrecere, de o selecție aparte a valorii întrucît multe sculpturi reușesc curînd să domine pe altele și, de aceea, multe să se piardă parcă într-un sol de anonimat demn, în slujba celor dintîi.

Să notăm numele sculptorilor ediției a VII-a : Gheorghe Coman, Vasile Aciobăniței, Teodora Kițulescu, Mihai Marcu, Nicolae Pascu, Rodica Ungureanu, Cristian Bedivan, Adrian Ioniță, Dumitru Juravle, Liviu Rusu, Leonard Răchită, Florentin Tănăsescu, Gheorghe Zărnescu, Iosif Kopandi, Andrei Tornai, Gheorghe Adam.

TUDOR OCTAVIAN
Fotografii de VASILE MĂNECAN

Orice tabără se deschide la Măgura prin tragerea la sorți a blocurilor de piatră.

Așa dar, a VII-a ediție...

Tabăra, așa cum au văzut-o artiștii sosiți aici în august, 1976.

O ŞANSĂ UNICĂ ÎN VIAŢA UNUI ARHITECT — SĂ ÎNALŢE UN ORAŞ DE LA ZERO

23 August 1944 1976

MUNCA NOASTRĂ ŞI SĂRBĂTOAREA NOASTRĂ NAŢIONALĂ

Arhitectul este **Adelina Iojică**. Oraşul este **Orşova** I Orşova nouă. Oraşul-grădină. Zvicnind din gura golfului Cerna, albă şi cu forme perfecte, după o lină derulare în linie dreaptă, se caţără apoi în trepte, pe terase de stincă, cufundindu-se în pădurile de coline ale munţilor, de unde ţi se deschide ameţitor în faţă — panorama Dunării la Cazane. Orşova-nouă este şi rămîne pentru noi nu numai o incontestabilă reuşită urbanistică, dar, precum ar zice sociologii, un veritabil experiment economic şi social. Ea s-a construit cînd în lume se vorbea despre oraşele noi ca despre computere şi calculatoare, erau catalogate pe generaţii şi se aprecia că oraşele noi din generaţia a III-a s-ar afla abia în proiect, pe planşetele unor arhitecţi vizionari din Anglia. Dacă am privi din acest unghi strict sociologic desigur nimic nu ne-ar împiedica să socotim noua Orşovă a face parte din generaţia a treia a oraşelor noi din România, construite în ultimii 25 de ani, avînd în urmă experienţa localităţilor urbane, absolut noi, ivite pe harta ţării, ridicate pe foste cîmpuri, sau în vatra unor foste sate, cum sînt oraşele Petru Groza, Victoria, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Moţru, Călan şi altele. Dar Orşova are destinul ei aparte. Pasărea Fenix care a murit ca să renască. Desigur, manualele de istorie ale viitorului apropiat vor consemna treptele strămutării lui din vechea vatră, din vatra ridicată pe ruinele unei cetăţi romane, suprapuse, la rîndu-i pe viaţa, istoria şi moartea arhaicei aşezări dacice — Dierna, atestată documentar ca staţiune vamală la Dunăre încă din anul 157 al erei noastre. „Ştergerea" vechiului oraş, strămutarea lui pe o altă vatră, nu prea îndepărtată de cealaltă a fost, precum ştim, un sacrificiu necesar pentru înălţarea celei mai mari porţi de lumină de pe pămîntul românesc, pentru Hidrocentrala de la Porţile de Fier, întrînd în perimetrul lacului de acumulare. Construirea noului oraş (un oraş fără periferii şi mahalale, cu un grad de urbanizare de invidiat de către multe mari oraşe) a început în 1966, exact acum 10 ani. Orşovenii şi-au ales ei înşişi noua vatră a comunităţii lor. În 1965, un an întreg, echipe de sociologi, sistematizatori, ecologi, economişti, activişti de partid şi de stat, au efectuat studii şi anchete sociale privind amplasamentul, modul de habitat, genurile de locuinţe în care doreşte să trăiască, în noile condiţii, populaţia unei străvechi aşezări. Şi orşovenii n-au vrut să se despartă mai ales de apă. Din cele cinci variante de amplasare care li s-au propus l-au ales pe acela care le lăsa aproape, cît mai aproape Dunărea. Dar fişia de pămînt era atît de îngustă încît, cu toată întinderea ei, ar fi fost imposibil să se dea oraşului şansa de a se dezvolta în viitor. Şi tocmai acest fapt a fost cel mai greu examen pe care l-a dat în viaţa sa de arhitect, Adelina Iojică de la Institutul judeţean de proiectări din Timişoara. Ea trebuia să conceapă de la început un oraş pentru peste 15 000 locuitori, deşi în momentul cînd s-a demolat avea împreună cu populaţia comunei suburbane Eşalniţa doar vreo 8 800, trebuia să lase loc pentru locuinţele prevăzute a se construi pînă în anul 1980, un oraş pentru o viitoare istorie milenară şi multimilenară. „Aşa cum medicii fac legămînt cu jurămîntul lui Hipocrat, noi, arhitecţii, ar trebui să jurăm că nu vom bate oraşele în cuie. Poate e stîngace metafora mea, dar mă gîndesc la datoria noastră de a nu obliga generaţiile următoare să gîndească şi să trăiască după tiparele noastre. Farmecul tuturor oraşelor din lume nu stă tocmai în faptul că fiecare epocă şi-a adus prinosul ei ?!" Dar atunci nu era vreme de reflecţii prea îndelungate, era nevoie de acţiune, de intervenţie rapidă şi de o gîndire rapidă, atotcuprinzătoare şi vizionară totodată. În martie 1969 „s-a petrecut înundarea". Apele Dunării şi Cernei, scoase din matca lor, s-au năpustit cu furie peste molozul şi ruinele a ceea ce fusese pînă ieri un oraş plin de viaţă. S-au zbuciumat o vreme peste aceste straturi de istorie, au vuit, apoi s-au liniştit. Dincolo de ele, de marea ce se formase, de semicercul unui veritabil golf, la picioarele lui, se înălţa cu aceeaşi repeziciune, cu aceeaşi furie — oraşul. Oraşul pe ale cărui străzi, pe ale cărui case, pe ale cărui monumente, parcuri, stadioane, faleze, terase, şcoli, cofetării, întreprinderi, pe detalii, ca şi pe întregul ansamblu de azi cu farmecul său deosebit, ce-ţi poartă gîndul mai curînd spre un San Michele, se poate pune numele : **arhitect Adelina Iojică** şi **inginer Tiberiu Fichter**, cel care a condus proiectele de execuţie. Îmi mărturiseşte că la început, cînd i s-a încredinţat acest proiect, proiectul nu al unei case, nu al unui singur edificiu şi nici măcar al unui cvartal, ori microraion de locuinţe — cu aşa ceva era obişnuită —, ci al unui oraş întreg pe care să-l înalţe de la zero pînă la cota viitor îndepărtat, au trecut-o fiorii. Nu de bucurie, cum s-ar crede, nu de plăcere — oricum, se oferea o şansă unică pe care o generaţie întreagă de arhitecţi n-o poate avea, dar unul singur, şi mai ales azi cînd nici măcar o locuinţă nu mai poate fi socotită opera unui singur om — ci de teamă. Nu fiindcă n-ar fi fost sigură pe meseria ei, altfel n-ar fi fost aleasă, dintre atîţia alţi arhitecţi foarte buni şi foarte talentaţi pe care îi are I.J.P. Timişoara şi nici de teama că aşa ceva înseamnă muncă pînă la epuizare şi pînă la uitare de sine — şi cu aşa ceva este obişnuită, este chiar un fel de a fi al său, un fel de a-şi sluji profesia. Dar ? Dar de grija răspunderii pentru o comunitate de oameni cu o istorie fantastică şi de teama pentru viitorul cu care arhitectul este mereu în relaţie şi în raport de care este mereu judecat. „Lucrarea asta a venit în institutul nostru cu o grabă extraordinară. Acum, după atîta timp, pot să vă mărturisesc fără a crede că mă dezvinovăţesc de eventuale nereuşite. Lucrările hidrocentralei avansau, urma să se facă înundarea, iar colectivul însărcinat să realizeze sistematizarea a tărăgănat cam mult. Era de doi ani pe planşetă şi mai era doar un an din timpul acordat pentru finalizarea întregului proiect al oraşului. Pe deasupra planul iniţial de sistematizare a fost respins.

— Deci aţi pornit-o de la zero, pe toate direcţiile, cum s-ar spune ?

— Poate e mai convenabil aşa pentru un arhitect, îşi poate concepe integral lucrarea. E adevărat că a fost o perioadă crîncenă pentru mine. În paralel am făcut sistematizarea pe un teren dat — şi acela — cum aţi văzut foarte accidentat şi îngust, neavînd unde să mă desfăşor cu clădirile, în paralel am conceput oraşul, aşa cum oricine îl poate vedea azi, şi concomitent s-a lucrat la proiectele de execuţie şi s-a deschis şantierul. Sigur, nu a fost un mod ideal de lucru, dar astea erau condiţiile. Totul era să facem o treabă bună cu datele pe care le aveam. În plus, mai erau şi probleme de ordin sentimental. Oricît ne-ar socoti pe noi lumea ca pe medici — iertaţi-mi iarăşi analogia —, insensibili la durere şi că tăiem în trupul oraşelor ca chirurgii în plagă, fără milă, înălţam nu orice oraş, ci unul copleşit de istorie. Mai înainte de casele lor, oamenii au întrebat unde vor fi aşezaţi strămoşii lor, ce se va întîmpla cu monumentele cu peste 3 000 de morminte, unde vor fi transplantate cele cinci cimitire, cu facturi de cult diferite. Poate n-o să mă credeţi, dar la ele m-am gîndit şi am lucrat cam tot atît cît pentru centrul civic, la care am ţinut să aibă personalitate.

— Şi totuşi, care a fost dificultatea cea mai mare în concepţia şi proiectarea oraşului şi pe care socotiţi că aţi rezolvat-o fericit ?

— Cum vă spuneam : **sistematizarea**. Pînă am găsit soluţia de a desfăşura mai întîi localitatea pe fişia îngustă de la poalele golfului, dintre apă şi munte, şi apoi s-o urc în terase pe înălţimea terenului stîncos, aducînd cu această soluţie exact farmecul Orşovei de azi. Şi aş zice eu că am reuşit să-l individualizez, să-i pun şi alte accente care să-l deosebească de oricare alt oraş nou al ţării.

Dealtfel, este inutil s-o pun pe arhitecta Adelina Iojică să-mi descrie un oraş pe care îl cunosc atît de bine, pe care atîţia oameni îl cunosc şi-l vizitează ca pe o celebră staţiune turistică. Primul lucru pe care îl vezi cînd soseşti aici pe drumul naţional nr. 6 este exact această „mare" cu bărci cu pînze, cu tot felul de ambarcaţii nautice, plutind pe luciul ei, cu băieţi care pescuiesc pe maluri, cu tineri care se plimbă agale pe o faleză imensă inundată de fiori. În dreapta, dincolo de ea, şerpuieşte bulevardul larg străjuit de blocuri masive ce adăpostesc locuinţe şi mai ales edificiile social-culturale. Mai sus, acolo unde bulevardul face o curbă amplă, cotind spre munte, începe zona rezidenţială a unor vile confortabile, colorate sobru — locuinţele proprietate personală construite cu ajutorul statului ale orşovenilor care au spus că nu se vor putea adapta „la bloc". Iată că nici un detaliu social n-a uitat Adelina Iojică. Această întindere tîlnită, curată şi înverzită — Orşova nouă este un oraş complet nepoluat — şi nu va fi niciodată, deşi nu este o staţiune sezonieră pentru vilegiaturişti, este în primul rînd un oraş industrial şi un oraş al orşovenilor. Dar reuşita arhitectei Adelina Iojică stă şi aici, în felul cum a amplasat zona industrială.

Opera sa se finaliza cînd autoarea împlinea vîrsta maturităţii, împlinea 40 de ani. Şi exact atunci, în 1973 pentru această operă, care ea singură poate rămîne opera vieţii unui arhitect ce se poate defini pe deplin realizat, i s-a decernat Ordinul Tudor Vladimirescu clasa a V-a. O recunoaştere şi o recompensă a meritelor unui om care ne lasă moştenire unul dintre cele mai frumoase şi mai personale oraşe noi ale ţării. Ale unui artist care mai are încă multe de spus în arhitectura noastră şi pe care planşeta îl mai aşteaptă tot cu fiori în fiecare zi. Aceeaşi planşetă la care lucrează de 20 de ani. Orşova a fost doar o etapă, doar o lucrare. De la ea a trecut la alta. La întinerirea staţiunii Buziaş, pentru care a gîndit casa rotitoare, ca să-i spun aşa, un colos de sanatoriu bainear ale cărui ferestre nu se află nici la sud, nici la nord, nici la răsărit, nici la apus, ci mereu între cele patru puncte cardinale. „Am luat fiecare felie de cameră şi am cotit-o cu 30 de grade ca să fugă mereu după soarele moderat convenabil celor ce vin de obicei în cură la Buziaş. Buziaşul fiind staţiune cu profil cardiologic. Totodată s-a creat şi automat un element de compoziţie mai deosebit cred, pentru faţadă". Talentul şi ingeniozitatea arhitectei se resimt oriunde şi ori de cîte ori este la planşetă, acolo unde se simte cel mai bine fiindcă „profesia mea sînt plăminii mei. Plăminii care îmi dau aerul necesar ca să trăiesc".

CICI IORDACHE ■

Un reportaj de anticipație:

ISTORIA PREZENTĂ A FERMELOR AGRICOLE DIN PREJMER

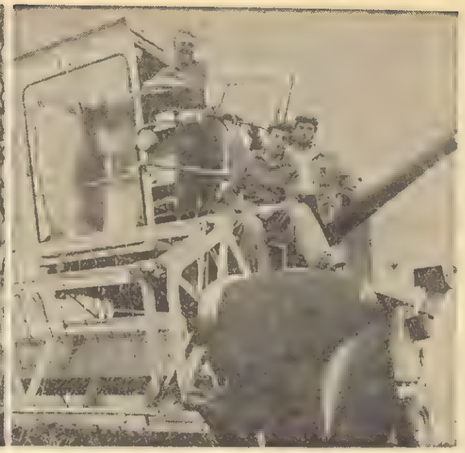

MUNCA NOASTRĂ ȘI SĂRBĂTOAREA NOASTRĂ NAȚIONALĂ

Afară plouă liniștit și-n casă arde — în miez de vară — focul. O parodie tristă a lunii lui cuptor, care, aici în Țara Bîrsei, i-a obligat pe săteni să îmbrace mai devreme decît se așteptau pulovere groase și încălțări solide. Cu primele semne ale înserării, ogoarele și ulițele satelor au devenit pustii. Injurînd ploaia și vîntul ce coboară în rafale de sub cupola de nori a Ciucașului, oamenii s-au retras fiecare la casa lui. E simbătă, spre ora cînd și toată lumea așteaptă în tihna sfîrșitului de săptămînă noile aventuri ale locotenentului Columbo și recitalul gerontologic propus de Gică Petrescu. Pe o asemenea vreme, altceva mai bun nu se găsește...

Pentru inginerii, tehnicienii și muncitorii întreprinderii agricole de stat din Prejmer — Brașov, capriciile vremii la această dată nu înseamnă însă numai ratarea unui așteptat week-end. Aici ploaia nedorită s-a pornit să cadă din păcate peste cele 1 400 ha semănate cu orzoaică, cultură cerealieră aflată în plină campanie de recoltare. Ploaia nu constituie un musafir așteptat nici pentru celelalte principale culturi ale întreprinderii (porumbul furajer și cartoful), dar aici lucrurile se pot repara în timp. Acum principalul rămîne recoltarea grabnică a orzoaicei, hrană indispensabilă fabricilor de bere.

Am fost martorii acestei activități febrile, pornită sub semnul urgenței, într-o continuă stare de alertă. La ora 19 am asistat la obișnuita teleconferință (ale 5) a întreprinderii, deschisă și condusă de două ori pe zi (dimineața și seara) de inginerul Ioan Toma, director la I.A.S. Prejmer. O ședință de lucru operativă, desfășurată prin intermediul undelor hertziene, cu participarea necondiționată a celor 14 șefi de ferme, aflați la zeci de kilometri unul de altul. Așezați în fața aparatelor de emisie-recepție, cei 14 ingineri raportează la centru starea de fapt, se sfătuiesc între ei, fac propuneri. De data aceasta în aparate răsună rapoarte și comenzi lapidare, întrebări și răspunsuri scurte care, prin încărcătura lor dramatică, amintesc comunicatele de front. Se întocmește un plan de bătaie, se pun la punct toate măsurile prin care se va proceda la noua și prompta confruntare cu averșele de ploaie. În apropiere de sediul gospodăriei, protejate de preiate uriașe, așteaptă orînduite, ca niște care de luptă, zeci de mașini agricole. Se primesc ultimele informații de la institutul meteorologic, se recepționează mesajele sosite prin telexul instalat la secretariat. Se examinează apoi munca din fermele de animale, iar participanții la ședința „electromagnetică" află în continuare cum merg treburile la păstrăvărie și la ferma de nurci, cum se desfășoară activitatea în cele trei unități industriale ale întreprinderii : fabrica de spirt, fabrica de mezeluri și fabrica de produse lactate.

Mă apropii de fereastră pentru a privi încă o dată cîmpia largă, împărțită pînă sub orizont în imense patrate și dreptunghiuri perfecte. Pretutindeni, tarlale geometrice cu porumb furajer și cartofi, mărginite de drumuri pietruite, la fel de largi, la fel de drepte, totul ca pe o tablă de șah, ca pe un plan ingineresc trasat cu rigla și echerul. O imagine tulburătoare, derutantă. În conflict cu toate amintirile noastre agreste, dar o imagine care anticipează și ea viitorul unei agriculturi care — așa cum s-a precizat în documentele de partid — va ajunge să devină o nouă ramură industrială a economiei naționale.

Revin de lîngă geam și cer cuvintul în cadrul ședinței pentru a anunța o veste sosită din înaltul cerului. Deasupra munților s-au spart norii și a apărut lumina apusului de soare. Noutatea preschimbă pe loc atmosfera sumbră a consfătuirii. Fața directorului se luminează, așa că aflu momentul potrivit pentru a-i solicita un interviu.

*

A cere interviu unui director de I.A.S. în timpul presant al campaniei de recoltare e ca și cînd ai încerca să pofticști la dans santinela de la Westminster sau te-ar apuca cheful să tragi de mînecă un dansator pe sîrmă. În primul moment, directorul Ioan Toma ne refuză cu amabilitate, dar în cel de al doilea ne propune o nouă întîlnire, fix la ora 15. „Atunci pot fi o oră la dispoziția dumneavoastră".

Am discutat, într-adevăr, o oră încheiată, timp prețios răpit din programul de lucru, dar perfect recuperabil pentru un om ca Ioan Toma, obișnuit de foarte multă vreme să-și împartă viața, de la o zi la alta, pe ore și minute. La Prejmer nonșalanța bucolică și orele de gumilastic au dispărut de foarte multă vreme, deoarece de foarte multă vreme știința agricolă, convertită în practica zilnică, a impus disciplinarea muncii și planificarea sarcinilor după modelul științelor exacte, al proceselor de producție mecanizate și automatizate. La Prejmer se cultivă cartofi, sfeclă și porumb furajer, orzoaică, se cresc vaci cu lapte, nurci și păstrăvi, dar nici una din muncile prestate aici nu-ți mai amintește agricultura tradițională.

Vizitatorul fermei constată nu fără uimire că între straturile de cartofi nu există — de-a lungul a kilometri întregi — o singură buruiană, sau că vacile cu lapte arată la orice ceas al zilei de parcă ar fi ieșit de cinci minute dintr-un institut de cosmetică. Elementele de senzație sînt însă cuprinse, pentru orice musafir avizat, în cifrele ce oglindesc producțiile agricole. La Prejmer s-a recoltat în medie în anii trecuți cîte 30 de tone de cartofi de sămînță la hectar, 4 000 de kilograme orzoaică la ha, 70 tone porumb siloz la hectar, iar anul acesta se scontează să se obțină de la cele 4 000 de vaci, 3 500 litri de lapte pe cap de vacă. (Întreprinderea are cei mai mare efectiv de vaci dacă e să o comparăm cu toate fermele de stat din țară). Am mai aflat că eficiența economică a unui singur hectar de cartofi este de 35 000 lei (bani curați !).

— **Sînt realizări notabile**, recunoaște directorul Toma, **care pot invita la meditație și pot sluji drept exemplu confraților noștri din fermele agricole de stat sau cooperativizate. Dar rezultate bune și foarte bune nu sînt numai la noi. Ne-am obișnuit să consemnăm cifre mari, știind că ele sînt cu adevărat mari numai dacă le comparăm cu cele ale agriculturii antebelice. Am vizitat de curînd ferme agricole din California, am văzut acolo lucruri admirabile, dar tot de curînd am avut prilejul să revăd Dobrogea noastră și să constat cu emoție ce admirabilă agricultură se face astăzi în această zonă a țării. Ne-am obișnuit, vreau să spun, să obținem an de an recolte frumoase de cereale, de plante furajere, de fructe, de produse lactate, dar aceste cifre (producțiile la hectar) devin de îndată astronomice dacă e să le punem alături de cele ale trecutului. Acest lucru a fost posibil numai prin înfăptuirea zecilor de mii de parcele într-un mare ogor, deci prin socializarea agriculturii, deoarece numai terenuri întinse, lipsite de hățuri, pot beneficia de concursul mecanizării, de ajutorul chimiei, agrotehnicii, sistemelor de irigații, de intervenția cadrului de specialitate.**

Industrializarea treptată a agriculturii, convertirea unor îndeletniciri milenare în meserii noi, necunoscute pînă foarte decurînd omului de la țară, reprezintă un fenomen ireversibil și căruia îi vom fi cu toții martori și beneficiari într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat. Acest vast și emoționant fenomen tehnico-științific și psihosocial poate fi observat cu ochiul liber chiar în ziele prezentului. La I.A.S. Prejmer peste 70 la sută dintre muncitorii angajați lucrează pe mașini agricole. În cele trei fabrici amintite se prelucrează, cu alte cuvinte, toată carnea de porc, și de vită și tot laptele recoltat din fermele întreprinderii. Colectivul marii întreprinderi agricole brașovene a înfăptuit astfel cu un ceas mai devreme una dintre prețioasele recomandări făcute unităților socialiste de către secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Dacă ați lua-o de la început, cu ce ați începe, tovarășe director ?

— **Dacă ar fi să-mi încep meseria de agricultor, deci să vin să muncesc la Prejmer așa cum am venit aici în urmă cu 18 ani, cred că m-aș gîndi în primul rînd să caut un bucătar bun. Dragostea de muncă trece și prin stomac. Condițiile civilizate de muncă și viață, numeroasele apartamente confortabile ce le-am construit pentru muncitorii și tehnicienii noștri, excepționala cantină de care dispunem în ultimii ani — toate acestea ne-au permis să stabilizăm forța de muncă. Majoritatea muncitorilor noștri lucrează la noi de peste 10—15 ani.**

Cantina este într-adevăr excelentă și merită să fie pomenită între factorii stimulatori ai activității cotidiene. În ziua de 15 august (data sosirii noastre la I.A.S. Prejmer), responsabilul ei, Marele Ovidiu (așa-l cheamă, fără nici o glumă) a întocmit următoarea dietă alimentară : la dejun ceai sau lapte, brînză, slănină, ouă și cîrnați, la prînz: o ciorbă de porc și lahnie de fasole servită în fericita companie a unei imense bucăți de carne de porc afumată. Seară, două feluri, din care obligatoriu o porție respectabilă de carne la grătar. Și totul la prețul de 13 lei. Să tot trăiești.

Beneficiind de un larg colectiv, alcătuit din muncitori, ingineri și tehnicieni cu vechi state de serviciu la Prejmer, întreprinderea a putut să procedeze și la instituirea permanentă a unor cursuri de calificare și recalificare, de modernizare a metodelor de lucru, de strictă specializare a unor angajați. Acest lucru a permis și abordarea unor meserii mai deosebite cum sînt cele necesare prelucrărilor de producție din fabricile de mezeluri, spirt și produse lactate. Cursuri de specializare au solicitat și înființarea păstrăvăriei și fermei de nurci.

La ora actuală un hectar de luciu de apă produce aproximativ 43 tone peste (cam 200 000 de păstrăvi de 200 grame), iar datorită furajării speciale, un păstrăv crește aici într-o lună cît crește colegul său liber în 9 luni ! Helesteiele artificiale beneficiază de apă curgătoare, curată și oxigenată ca apa de munte, deoarece specialiștii fermei au avut ideea și îndrăzneala de a capta în acest scop apele freatice ce-și trag obîrșia din izvoarele montane ale Carpaților.

Cu nurcile, altă poveste. Nurcile sînt niște carnivore simpatice, originare din nordul Americii și care în captivitate n-au altă menire decît de a-și vinde blana la prețuri fabuloase în folosul elegantelor din țară și străinătate (cînd am auzit că un palton din blană de nurcă ajunge la 50 000 lei, m-a apucat amețeala). Evident, se poate trăi bine pe lumea aceasta și fără acest articol de lux, dar vanitatea omenească este nesfîrșită și — remarcă directorul Toma — „atîta timp cît vor exista femei elegante vor exista și crescătorii de nurci". Oamenii cu bani vor paltoane și căciuli din pielea lor, iar pentru I.A.S. Prejmer această slăbiciune omenească s-a dovedit o afacere extrem de rentabilă.

*

Anul acesta, agricultorii de la I.A.S. Prejmer speră să realizeze cele mai mari beneficii din întreaga istorie a întreprinderii. Dar chiar de nu va fi așa, chiar dacă, să zicem, capriciile naturii îi vor obliga să obțină realizări ceva mai modeste, chiar și în această situație, activitatea și realizările acestei unități agricole anticipează emoționant imaginea agriculturii socialiste din România viitorului. Imaginea imensei mîne agricole prefigurată cu claritate, cu rigoare și romantism în măsurile și cifrele de plan înscrise în documentele celui de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

LIVIU TIMBUS ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

ANCHETA SOCIALĂ

Copii care fug de proprii lor părinți, dar mai ales părinți care fug de proprii lor copii

Toma Cornel Marin, George Giurea, Visti Maria, Iacob Stoica, Nicolae Plăcău nu se cunosc între ei. I-am adunat noi, în această pagină scrisă, pentru că, dincolo de vîrsta lor (variind între cifrele întîmplător simetrice 26 și 62 de ani), dincolo de meseriile lor, de culoarea ochilor, sînt însemnați cu același numitor comun : au transformat titlul de părinte în acela, degradant, de părinți ai unor copii abandonați. Mi s-a părut, întotdeauna, că vina unor astfel de exemplare rătăcite în spețe noastră umană este de două ori abominabilă : o dată, pentru că își îngăduie să-și împrăștie copiii precum păpădia puful în vînt ; a doua oară, pentru că speculează, fără scrupule, umanismul celor din jur, al societății în care trăiesc. Chiulul lor de la o datorie sfîntă are acoperire în fața conștiinței (dacă tot așa se va fi numind conștiința, în limbajul lor) : ei știu că astăzi, la noi, nici un copil nu poate rămîne în drum, drept care, cei care consideră calitatea de mamă și de tată o întîmplare oarecare a vieții lor, hălăduiesc pe cărări străine, aminînd necugetat data luării în primire a răspunderilor. Așa cum fac, printre alții, și cei cu care ne-am început rîndurile de față...

...Tacticile abandonului sînt cunoscute. Una dintre ele este cea a pășărit călătoare. Fuge de ici colo pentru a i se pierde urma.

Toma Cornel Marin, mai grijuliu, a luat-o din loc încă înainte de nașterea băiețelului Ion, venit pe lume în luna martie a.c. Tatăl a dispărut din decembrie, lăsînd-o pe Paula Toma, lucrătoare în două schimburi la Întreprinderea de transport București, să se descurce cum o știi, singură, să se scoale în noapte pentru a ajunge în zori la cap de linie, cu frica celui mic rămas acasă, într-o cameră închiriată. Prin grija autorității tutelare a sectorului 8, băiețelul a fost încredințat Leagănului de copii numărul 1 și, ne gîndim că, dacă acestea rînduri vor cădea sub ochii tatălui — despre care, tot ceea ce se știe e că ar fi șofer pe undeva, pe un șantier din Constanța — probabil că prima lui reacție nu va fi una de ascundere în pămînt, ci o răsuflare ușurată.

Cunoaștem, din păcate, cazurile copiilor abandonați la colț de stradă, într-un tren, în spatiul de joacă al unor mari magazine. Dar, cum spuneam, există părinți a căror liniște este confecționată strimb, hidos, din însăși grija legiferată a statului față de viața cetățenilor ei și, în consecință, nu mai apelează la metodele de la Cuore, ci își abandonează copiii direct la creșă. Revolta este cu atît mai mare cu cît, în unele situații, acest gest barbar este urmarea unui act de conivență între ambii părinți : Ion, de pildă, ce și-au inscris copilul cu acte în regulă, se face că aduc o jucărie, o napolitană — ce îl lasă inima și calculul meschin — după care dispar amîndoi, din casă, din cartier, din oraș. Realitate cutremurătoare, suprapusă în dosarele Consiliului Popular peste fraza oficială : „la apelul nominal nu s-a prezentat nici o persoană". Nici o persoană înseamnă tatăl și mama care, în cazuri precum cele pe care le vom relata mai jos nici nu aveau cum să își facă apariția. Fenia și George Giurea, din București, strada Muncirisului numărul 25, nefiind de găsit, nicăieri, cu toată străduința organelor de miliție, au simulat sentimentele de tată și de mamă, au profitat din plin de legile noastre privind ocrotirea copiilor pentru a-și lăsa copilul la Creșa săptămînală „Jiul", confundată cu o instituție filantropică obligată să accepte abonamente pe viață. La fiecare sfîrșit de săptămînă, cînd alți prichindei sînt luați de părinții lor pentru a-și petrece sîmbăta și duminica în „familie, micuțul George Giurea, acum în vîrstă de doi ani, este dus de îngrijitoarele cresei la Spitalul Caraiman. De curînd, autoritatea tutelară a decis incredințarea celui părăsit Leagănului de copii numărul 5. „Hotărîrea se va anunța părinților prin afișaj", se specifica în acte. Ne întrebăm, cum ar trebui să arate acest afișaj și unde ar trebui el instalat, poate în înaltul cerului, scris cu litere de foc, pentru a putea ajudui inimile a doi... părinți de ocazie. Colegi de suferință cu băiețelul George Giurea este și minorul Gabriel Țîțu, fiul Mariei și al lui Dan Țîțu, abandonat și el la aceeași creșă, prin aceeași complicitate netrebnică. Nimeni, vecinii, colegii, nu știu pe unde își caută norocul cei doi — și ce fel de noroc ! — în timp ce Gabriel se află bolnav, la Spitalul Caraiman. ...Există abandonuri și abandonuri. Realitatea ne obligă, din nefericire, să consemnăm nu numai existența lor ci și o anumită varietate a formelor, expresii diferite, dar ușor depistabile, ale uneia și aceleiași alterări a esenței umane : abandonărilor frontale, dacă acceptăm să le numim astfel pe cele de mai sus, li se adaugă părăsirile deghizate, al căror autori nu fug chiar de tot de la locul crimei, ci se ascund doar ceva mai încolo. Într-o casă liniștită, de pe strada Barbu Delavrancea, la numărul 57, locuiesc, împreună cu mătușa lor — Elena Neuvirt, două fetițe, două adolescente drăguțe, cuminți și care îau cartea în serios : Luminița și Elena Iacob. Poate numele lor nu ar fi apărut niciodată într-o revistă, poate ei nu ar fi apărut cu alt prilej, dacă acum doi ani nu s-ar fi abătut peste ele o tragedie : și-au pierdut mama. Desigur, nu avem dreptul să răscolim durerea de atunci a tatălui, Iacob Stoica, să stabilim proporțiile răsfrîngerii, în sufletul lui, a acestei nenorociri, dar avem dreptul să-i amintim obligația de a fi rămas să vegheze drumul în viață al celor două fetițe pe cînd traumatizate. Ar fi trebuit, dacă nu să-și ia asupra-i, grijile și afecțiunea mamei dispărute, cel puțin să-și fi dus la timan îndatoririle sale. Dar ce face Iacob Stoica ? Își reține, pentru uz personal, pensia de urmaș a copiilor ! Banii nu-i frig mîinile, nu-i ard buzunarele ! Le lasă pe Luminița și Elena în grija exclusivă a mătușii, iar de cîteva luni a dispărut definitiv de acasă... Poștașul vine degeaba, nu poate lăsa pensia nimănui, singurul primitor legal fiind el, tatăl, care, se vede treaba, a făcut rost de bani din altă parte. Pe bună dreptate, mătușa refuză a cerut să i se încredințeze ei ființa nepoatelor, care trebuie să-și trăiască adolescența și la umbra altui gînd decît al aceluia auzit de ele de la oameni mari, cum că o nenorocire nu vine niciodată singură.

...Mai îndrăznește decît Iacob Stoica, Plăcău Nicolae, condamnat de două ori pentru abandon familial (București, strada Căderea Bastiliei, numărul 17), își revendică drepturile de părinte în gura mare ! La propriu. Pensia de întreținere datorată fiicei sale, Corina, elevă la Școala generală numărul 9 (elevă foarte bună, note de 9 și 10), au a plătit-o niciodată. În ciuda cîștigului de croitor cu atelier particular (venit anual, declarat, peste 18 000 lei). În schimb, face dese incursiuni, în stare de ebrietate, la școlile unde a învățat fiica sa, chipurile, fiind nemulțumit de profesori ! Spunem școlile, pentru că speriați de apariția gălăgioase și indecente ale așa zisului tată, familia unor unchi al eleve, inginerii Paul și Marilena Niței, care, dealtfel, vor să o înfieze pe Corina, au fost siliți să o mute de colo colo, pentru a scăpa de urma tatălui.

Un fel de carusel jalnic al lipsei de răspundere și de demnitate pare a fi acesta, în care mame și tați doar cu numele fug de copii, în care copiii preferă, uneori, să fugă ei din calea tatălui, dacă tot ceea ce le poate oferi acesta este doar spectacolul unor abdicări lase.

MAGDA MIHĂILESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

Despre mentalitatea unor „copii mari"

Există căi pe care ajungi să cunoști un popor, fără a-i vizita neapărat țara. Mihai Ralea afirma, jumătate glumeț, jumătate serios, că poți ghici firea francezului, bînd șampanie, temperamentul spaniolului gustînd un pahar de Malaga ori Xeres și sufletul neamțului consumînd bere.

Nu știu cît adevăr se păstrează în astfel de butade. O carte însă, apărută de curînd e în stare mai mult ca oricare alta să vă familiarizeze cu psihologia nepoților Unchiului Sam : e vorba de volumul „Gratica americană" al lui Iordan Chimet, scos în Editura „Meridiane".

Cîteva factori contribuie la acest miracol, să citești niște pagini, să privești o serie de reproduceri, mgenios alese — și să ai, după o vreme, impresia că te-ai afla transportat peste Ocean.

În primul rînd, neîndoios, facultatea graficii americane de a mijloci un contact foarte direct și intim cu spiritul lumii din mijlocul căreia a răsărit ea. Gravurile inspirate de epopeea Vestului sălbatic, Mickey și Donald-rățoiul, benzile desenate și „the cartoons", furtunosul Flash Gordon, doctorul Mandrake și dulcele Snoopy ne permit să înțelegem ușor în ce constă — cum s-a spus — mentalitatea unor „copii mari". Nu lipsește însă nici o formă proprie de sofisticare pe același fond infantil. La stranium Saul Steinberg, terorizantul Edward Koren, ori în jocuri cu literele alfabetului ai lui Otto Soglow. E perceptibil îndată și un soi de definitoriu de „tare à l'oeil" : în somptuozitatea ilustrării aventurilor extraordinare prin care trec Tarzan, Spectrul, Superman și alte personaje de o alură asemănătoare.

În al doilea rînd, ne ajută să prindem sufletul pentru și creionului textul foarte inteligent și informat, niciodată însă dificil ori pretios, mereu inspirat și alert. Observații subtile sînt aruncate în treacăt, fără insistența obositoare : trimiteri socio-istorice intervin neconținut, făcute cu pricepere și concretete convingătoare; o notă de umor subtire corectează orice tendință de alunecare în pedanterie.

În sfîrșit, cuceritoare e și punerea în pagină, compunerea întregului volum. Senzația inițierii în sufletul american nu rămîne străină nici de această aranjare sugestivă. Editura „Meridiane" săvîrșește încă un act de serioasă cultură cu asemenea cărți. (Să notăm, la repezeală, că e a șasea dintr-o serie exemplară : „Cabinetul de stampe").

Ca toate acestea să fie cu putință a trebuit să vină însă un om care are inestimabilul dar de a revela sufletul fascinant copilăros, oriunde vrăjia lui se exercită pe ecran, printre rîndurile scriitorilor gravi, în grafică. Hărăzitul e poetul Iordan Chimet, prea puțin în atenția criticii, datorită excesivei lui modestii.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Semne ale profesionalizării romancierilor

Dacă toată lumea e de acord că epoca interbelică a fost o epocă „de aur" pentru romanul nostru, să nu uităm totuși că aceia ce au fost nemijlocit implicați în viața literară a vremii au avut, nu o dată, opinii severe despre evoluția prozei. Nu e nevoie să invocăm celebrul articol, mereu citat, al lui Mihai Ralea, cu brutalul titlu : „De ce nu avem roman ?" Să reamintim însă cîteva din părerile exprimate de cei ce a fost poate cel mai exact diagnostician al literaturii de atunci și anume Pompiliu Constantinescu. Iată-l mai întîi consemnînd obstacolele pe care a trebuit să le învingă romanul românesc în calea împlinirii sale : „În evoluție spre o supremație aproape îndeplinită, romanul nostru a avut să lupte în contra două mari impedimente : documentul pitoresc sau pur înregistrator și lirismul ce marea mai adesea un tendențiosism transformat în pledoarie socială, cînd nu era mărturia directă a lipsei de creație obiectivă". Prin urmare, „ceea ce numim momentul românesc al creației autohtone (...) este (...) o etapă importantă a spiritului creator evoluat de la lirismul sămănătorist la o intelectualitate mai densă ca și la o capacitate mai mare de contemplație obiectivă". Dar unul din riscurile pe care le aduce ecloziunea genului este acela al inflației, al fabricării în serie după rețete „sigure" : „Scriitorul nostru epic și investigator psihologic — spune în continuare Pompiliu Constantinescu — are o experiență rudimentară. Operele au început prea mult să semene între ele, nivelul s-a uniformizat, ambiția comercială a devenit lege supremă. Cititorul de romane, existent astăzi, în bună măsură în literatura noastră este de la un timp mistificat. A voit romane, romane ! se servesc". Pe de altă parte, romanul mai are încă de înlăturat sechelele sociologismului și ale naturalismului: Romancierii noștri au, incontestabil, o experiență a vieții : însă au o experiență externă : văd mersul societății, global pe grupe : o experiență internă ar fi cînd într-un individ s-ar oglindi o formă a generalului. Problematica romanului nostru e schematică, unitară (...). În societate, individul interesează ; intrizieme într-o tază naturalistă, determinată a romanului". „Concluzia" inevitabilă (pe care o desprindem din alt articol, citatele de mai sus constituind dealtfel un fel de „colaj" din diferite intervenții ale criticului) este că „emancipat de sociologie, romanul românesc va intra în categoria universală, prin autonomia internă a personagiilor".

Nu am reamintit aceste opinii în scopul de a arăta că istoria se repetă ; dar e incontestabil că multe din problemele care frămîntau conștiința literară interbelică rămîn și astăzi în actualitate. Perioada 1965—1975 a însemnat, pentru romanul românesc, o perioadă fastă, marcată de afirmarea unor noi generații și de o salutară diversificare tematică și stilistică. Este o situație radical diferită de cea din deceniile imediat anterioare, din care se pot reține cîteva opere de excepție, dar în care producția curentă s-a aflat la un nivel inacceptabil astăzi. Despre evoluția genului în ultimii treizeci de ani s-ar putea vorbi apropape în termenii folosiți odinioară de Pompiliu Constantinescu : a fost depășită etapa pur înregistratoare, naiv (dar nu inocent) tendențioasă, rudimentar documentară, mergîndu-se către o autenticitate de substanță, către o interpretare nuanțată a realului. Un deziderat rămîne însă existența acelei (exprimarea poate părea paradoxală) **bune** producții **medii**, a acelor romane care, cantitativ dar și calitativ, imprimă mișcarea generală și dau tonul evoluției epicii. Un an literar poate fi judecat nu după aparițiile excepționale și, firește, nici după cele sub orice critică, ci după valoarea producției curente, aceea care este oferită publicului, acel public care „cere" romane. O bună producție medie este și un semn al profesionalizării romancierului, al stăpînirii uneltelor și secretelor epicii, este, pe scurt, un semn de maturitate : o bună producție medie înseamnă și un prilej de confruntare pentru scriitori și unul de „sondare" a gustului public ; o bună producție medie este, în fine, „apanajul" unei literaturi care și-a creat și și-a fructificat o tradiție și care nu mizează doar pe marile personalități sau pe apariții meteorice. Este o exigență la care romanul românesc, ce are de acum o tradiție, poate să răspundă. Nu proliferare de însăilări facile, urmărind succesul imediat, ci o producție solidă, care să formeze publicul și să reziste judecăților de valoare, oricît de severe. Poate că aceasta ar fi cel mai frumos omagiu pe care romancierul român l-ar putea aduce cititorului matur și serios de astăzi.

AL. CALINESCU ■

ROLUL CRITICII (I)

Adevărul „înzorzonat" nu convinge

Despre rolul criticii documentele de partid s-au pronunțat în termeni care nu mai lasă nici un dubiu : „Trebuie să facem din critica literară o armă de luptă pentru o artă revoluționară, pentru formarea omului nou, cu o concepție înaintată despre lume". Este nevoie, cu alte cuvinte, de o critică luptătoare, activă. Firește, făcînd o astfel de afirmație, nu vizăm doar temperamentul sau dispoziția de moment a criticului. Această din urmă poate fi bătăios sau ironic, optimist sau sceptic, sever cu inteligență sau numai cu umoare. Ne-am situa pe terenul purei fatalități psihice. Problema se pune în alt context : oricum, la scară socială. E vorba de cultivarea unui gust cu adevărat nou și a unui unghi de percepție totalizant, practic nelimitat. Totul trebuie regîndit în proporție de masă, urmărind și zguduirea unei anumite mentalități, mai mult sau mai puțin învechite. Are loc deci o supradimensionare a perspectivei critice. Mai este de actualitate, în acest caz, inventarea unei alte retorici sau a unei noi apologii ? Așa ceva ar părea cu totul desuet. Dimpotrivă, e de așteptat esențializarea la maxim a limbajului critic. Se impune, de asemenea, apropierea de filozofie și sociologie, de unde pot fi preluate puncte de vedere inedite, cu accent pe aspectul funcțional și formativ al literaturii.

Socializarea actului critic nu este o vorbă goală, ci un imperativ. Iată, spre exemplu, solidarizarea în actiune a criticilor, în sensul apariției unor echipe sau a unor grupări în jurul revistelor mai importante. Fapt în aparență banal, dar cu urmări notabile. E posibilă, în aceste condiții, o amplă retotalizare a metodelor și „stilurilor" moderne sau tradiționale, avînd în permanență certitudinea întregului (prin parcurgerea completă a domeniilor). Se realizează cît de cît și un consens valoric. Se știe că singularizarea excesivă, în critică, duce la fragmentarism, ceea ce provoacă, de obicei derută: opiniile bătîndu-se cap în cap, cititorul nu mai înțelege aproape nimic. De regulă, subiectivismul e însoțit de obscurizarea limbajului critic. Or, critica și-ar îndeplini mult mai eficient rolul (de astă dată, educativ) folosind un limbaj cît mai deschis. Preluînd asupra ei acuta nevoie de sens și rationalitate a omului nou, critica tinde către un veritabil umanism.

Condiționată foarte strîns de propriul său obiect, critica admite oarecum de la sine întîietatea creației, a literaturii constituite. Dar chiar așa stînd lucrurile, critica la rîndul ei direcționează literatura. Ceea ce înseamnă că, pînă la un punct, ea devansează creația însăși ; nu oferind rețete artistului, ci întreținînd un climat moral și de principii. Este dreptul criticului să aspire și el, în felul său, la opera posibilă, fie dintr-un sentiment firesc de frustrare, fie dintr-unul de exigență valorică. Pe de altă parte, ceea ce literatura conține mai mult ca sugestie sau doar implicit (limbajul ei specific nu admite, știm prea bine, teza) este de competența și de datoria criticii să lumineze în noțiuni clare și accesibile. Critica de azi nu face abstracție de valorile de conținut și extraestetice (am mai spus-o) ; ea veghează, printre altele, și la implinirea ideologică a operei în conștiința cititorilor.

Dar să nu uităm esențialul : critica susține și promovează arta revoluționară. Sînt de făcut aici cîteva remarci (la concret). Revoluționară, în literatură, este întotdeauna afirmarea noului. Propoziție la îndemîna oricui, dar greu de transpus în operă. Cu atît mai mult cu cît în viața socială afirmarea noului presupune nu o dată un proces îndelungat și dureros. Scriitorul, în ce-l privește, se află mereu în căutarea celei mai complexe formule artistice. Între vechi și slăvire mai sînt o mulțime de nuanțe. Îndeosebi acestea nu trebuie ignorate. Revoluționară este deci și preocuparea pentru simplitate, pentru destrămarea tuturor iluziilor și a oricărei utopii despre existență. Adevărul „înzorzonat" nu convinge. Formă a conștiinței sociale, spune un estetician (Ion Ianoși), arta este și conștiință a formei. Efortul de autodepășire (alt element revoluționar) se manifestă ca atare la toate nivelurile creației.

Revoluționară este, de asemenea, literatura care nu se depărtează de aspectele contradictorii ale vieții. Bineînțeles nici nu le absolutizează în chip metafizic. Vedem alci sursa unui realism radical. Solufionarea propriu-zisă a contradicțiilor depășește puterea și misiunea artei. În schimb, atmosfera de ansamblu trebuie să fie veridică, să convingă și să șocheze conștiința cititorilor. Artistul revoluționar se ferește mai ales de compromisuri. El merge cu tot riscul pînă la capăt. Face întotdeauna ceva îndrăznet și durabil.

Critica, pledînd pentru un asemenea ideal de artă, va fi ea însăși o critică profund angajată, militantă.

CORNEL MORARU ■

CRONICA LITERARA

Ion Horea: Măslinul lui Platon

Calitatea principală a poemelor lui Ion Horea este „lipsa de originalitate". După ce a scris aproximativ zece volume, după ce a pătruns în cîteva sinteze critice sau cărți de istorie literară, poetul a rămas și în **Măslinul lui Platon** (Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1976) un tradiționalist și un clasicizant, care lasă impresia că ignoră orice fel de inițiativă poetică, orice inovație, scriind mai departe ca Ion Pillat și uneori ca Fundoianu, și folosind, fără complexe, formele fixe ale poeziei mai vechi, rondelul și sonetul, versificația cu bătaie metronomică și cezură fermă, eneasilabul dublu sau alexandrinul românesc : „Numai un colț de mare, pădurea de măslini. / Ameițitor, pe vale, un spațiu-n care parcă / Mai zace cîte-o umbră a zeilor elini. / Ca din senin, o armă, departe se descarcă / ... / Pe ce cărări de munte veneau, și căror ținte / Li se-arăta la drumuri pîndite de năluci ? / Parcă sînt sclav acestui tărîm de-nvățăminte / Și mi-am lăsat asinul departe, la răscruci. // Stau și-mi aștept stăpînul, la poartă, pe alee, / Pe-un capăt ros de vremuri, din pragul ce trecum. / Din cînd în cînd cu ochii întorși după-o femeie. / Și rătăcit prin nouri, pe urma ei de fum !" (**La Delfi**).

În timp ce alți scriitori fac crize grozave de megalomanie și se cred fără egal, Ion Horea se visează sclav în vechea Grecie, pe care o străbate, ca altădată Ion Pillat, în **Țărm pierdut** și în **Scutul Minervei**, tresare, ca Perpessicius în versurile solemne din **Ce tîntirim eminete...**, la presimțita apropiere a podarului de pe Acheron (...La capătul acestei zile ce mai putem să botărîm ? / Podaru-i gata să ne treacă oricînd spre nu știu ce tărîm / Unde-s pădurile de singer și cringurile de răchiți / Prin care oameni fără umbră se-mperechează fericiți"), sau se înarmează cu „optimismul" lui Candid, vechi de două sute de ani („La ce să mai repeți povestea și vorbe spuse să mai vinturi ? / Mai bine curăță rugina de pe hîrleț, cu filozofii. / Și sapă-ți cît mai poți grădina și ieși afară la pămînturi / Unde te-așteaptă frunza-n mugur și-n cuiburile lor cartofii !").

Față de curajul celor mai mulți dintre poeții de astăzi, de a părăsi tinerele tradiționale ale poeziei, curajul de a rămîne în tovărășia celor vechi este la fel de mare.

Există, totuși, cîteva „crezi", cîteva momente de încordare modernă, de precipitare și de surpriză în poezia de echilibru clasic a lui Ion Horea, mai întîi cuvîntul popular, neobișnuit (**mieziuă, furdulaș, fișca, oamenie, brugi, șteoane, gruieți**), montat ca o piatră solitară, în centrul poemului („Sînt întrebări ce cad ca bruma tîrzie peste-un furdulaș, / Pe urma cărora ne ducem cu sufletul după căruță ! / În praful drumului, cu-o sfoară legat, neputincios și laș. / Lovit cu pietre ca un cîine pe care nimenea nu-l cruță"), apoi rima cu nume proprii și compusă, pentru a-i spori dificultatea (afla-i-or / Maior, vite-i / Hobiței, pădure-și / Mureș, ferestre-i / Clitemnestrei, priceput-o / Pluto, care-auzi-s / Eleuzis. Într-acolo-s / Poros, te miri ce / Circe, cer, a / Cytera, lăsat-o-n / Platon, racle-s / Heracles, Matusalem ne / semne)

A doua calitate a poemelor lui Ion Horea este **discreția**, înțeleasă, firește, ca **Stimmung**, ca fel special de a tempera temele mari ale poeziei, pentru a le opune demagogiei : „Cu iubirea de moșie, / Unde sînt acei bărbați ? / Unde-i zarea singerie / Peste umeri de Carpați ? / / Cronicarul tot mai scrie, / Drum de țară tot mai bați. / Cu iubirea de moșie / Unde stat acei bărbați ? // La Rovine în cîmpie, / Ori în codrii cei comați / Ai Cosminului să fie ? / Spune, Maică Românie, / / Unde sînt acei bărbați ?" (**Cu iubirea de moșie...**).

În ciuda impresiei de relief uniform, pe care o lasă poezia lui Ion Horea, există în **Măslinul lui Platon** mai toate sentimentele esențiale, dragostea, teama de moarte, iubirea de țară, dar exprimate cu discreție. Dacă versurile ar putea fi judecate cum se judecă oamenii, atunci ar trebui să spunem că poezia lui Ion Horea „are caracter".

FLORIN MANOLESCU ■

Revista presei

— **Contemporanul, nr. 31** (1551). Ca de obicei, revista se ocupă aplicat de probleme de ideologie, de politologie, filozofie, estetică, biologie, cultură de masă etc. Amplă și responsabilă ancheta „O critică literară demnă de epoca noastră" la care participă Ov. S. Crohmălniceanu, Mihai Ungheanu, George Dimisianu, Laurențiu Ulici, Daniel Dimitriu și Dumitru Micu.

— **Săptămîna, nr. 297.** Un număr viu, exploziv, care debutează cu un eseu despre Cronica lui Stavrinos și al cărei erou este Mihai Viteazul. Continuă „Istoria polemică și antologică a literaturii române de la origini pînă în prezent" cu cel de al XII-lea fragment dedicat lui Caragiale. Autor Eugen Barbu. Dinu Săraru se ocupă de „Orașele de provincie și stagiunile permanente". În rest, cronici și articole scrise cu nerv și aplomb, legate de realitatea culturală și artistică, informații prețioase, ghid eficient în ansamblul de spectacole și de manifestații de cultură și artă.

— **Romînia literară, nr. 33.** Un număr sobru, în care predomină, sînt articolele și cronicile de istorie și de critică literară. Demnă de interes ancheta „Natura și formele conflictului literar". Admirabile versurile semnate de Florin Eugen. Cronica lui Nicolae Manolescu la „Dicționarul de rime" al lui M. Eminescu exprimă între altele speranța oricărui intelectual că într-o zi vom avea ediția completă a caietelor lui M. Eminescu.

— **Steaua nr. 7.** Apariție grafică excepțională. Un sumar bogat și divers. Eseuri interesante asupra realismului, a condiției umane în artă, asupra „barocului istoriei hieroglifice" asupra teatrului lui Horia Lovinescu și asupra literaturii americane. O proză rigurosă semnează Ion Lăncrănjan (Moștenirea).

Luceafărul nr. 29 (748) arată echilibru și stabilitate. Luceafărul dă un exemplu de măsură în cultivarea spiritului critic, gazdă generoasă a literaturii tinerilor. În „Spiritul polemic" — un text-platformă pentru politica opiniei literare practicate de „Luceafărul" — se definește foarte exact ce mod polemic vrea să urmeze redacția și ce folos cultural urmărește prin ei : „Este usor de demonstrat, cu date de istorie literară faptul că epocile cele mai fertile din punct de vedere artistic au fost traversate de polemici majore, angajînd mințile cele mai lucide și scriitorii cei mai responsabili".

Despre „Semnificațiile artei adevărate" scrie Dan Cristea. Un „Drum în Dobrogea" și în adîncul originalității gîndirii natiei noastre întreprinde (în „Jurnalul de poet") Ioan Alexandru. Critica notior apariții (Mihai Ungheanu, Dan Laurențiu, Valentin F. Mihăescu, Doina Uricariu, Al. Piru), proză (Sorin Titel, Ioan Dan), poezie (Matei Gavril, Gheorghe Istrate, Doina Sterescu, Ion Murgeanu, A. I. Zăinescu), cronica spectacolelor, eseu și istorie literară (Eugen Simion, Gheorghe Grigurcu), atelier literar (Geo Dumitrescu), Note de călătorie și interviu (Aurel-Dragoș Munteanu, Sănziana Pop) — iată reperele afirmației noastre de început. O adăugim, subliniind stabilitatea acestui echilibru care, evident nu așteaptă trecerea anilor ca să se manifeste.

Cum cîntă Oltul

Un festival folcloric de ampioare (anul acesta : participanți din opt județe) și de tradiție (anul acesta : a opta ediție) se desfășoară, de niște ani, în prag de august, pe Valea Oltului, în vatra Vîlcei. Se cheamă **Festivalul folcloric „Cîntecele Oltului"** și merită consemnat pentru cel puțin cîteva rațiuni.

Una ar fi că e un festival ce „rezistă" (cîte din festivalurile noastre folclorice au izbutit să ajungă la opt ediții ?), n-a obosit, nu s-a blazat, n-a intrat în colbul obișnuinței, în mecanica inerției, ci, dimpotrivă, s-a străduit să facă din fiecare ediție un popas semnificativ în înflorita și străvechea geografie a folclorului Văii Oltului, îmbogățindu-se succesiv cu noi elemente, fără să uite o clipă motivele prime, codul prim de culori și sunete, scopul sub semnul căruia s-a născut. El și-a propus, și s-a ținut de cuvînt, să ofere publicului (anul acesta : peste zece mii de spectatori) nu numai o suită de cîntece și de jocuri, oricît de frumoase, de memorabile, nu numai o paradă a portului, ci o sistemă de definiții ale spiritului popular, revelat în cîteva din trăsăturile lui cardinale, prin transpunerea scenică a unor datini și obiceiuri ale românilor (nunta, șezătoarea, clacа, „cununa" recoltei etc.) a unor ceremonii legate de munca și viața omului, martore, deopotrivă, ale vechimii și solidarității spirituale ale oamenilor acestui pămînt, păstrînd fără știrbire memoria unității prime, pe care au argumentat-o printr-o amplă varietate de ritmuri, de sunete, de culori, de motive. Ar mai fi de notat, și nu în ultimul rînd, că acest festival, pe lîngă manifestările artistice de pe scenă, prilejuiește la fiecare ediție întîlniri și colocvii științifice și metodice, cu o largă participare a specialiștilor domeniului. Ar mai fi de notat, și nu în ultimul, ci în primul rînd, **autenticul** și **originarul**, vegheate cu grijă pe scenele festivalului, efortul de legitimare înapoi, de întoarcere la obîrșii pentru a spori frumusețea zilei de azi, ar mai fi deci de notat, și ne luăm îndrăzneala s-o facem, faptul că la acest festival se aude, într-adevăr, cum cîntă Oltul, se aude, într-adevăr, vocea strămoșilor.

Cum sună glasul strămoșilor noștri în veac ? Ce înseamnă cîntecul și jocul nostru arhaic ? Cîntecul și jocul nostru popular, observa un specialist al domeniului, sînt și proaspete, și străvechi, spontane dar și canonice pînă la limită, arheologia lor confundîndu-se cu perpetua naștere, pînă la încintarea sau deruta cercetătorului. Cîntecul nostru popular are situația paradoxală, prin vechime și noutate, a statuietelor de lut sau de lemn fabricate de norocelele inocente care produc, sub ochii noștri, un specimen curios și incitător de artă arhaică, după un model arhaic pierdut. Cîtă vechime, se întreba respectivul specialist, este în crestătura pe care cutitul african o provoacă în carnea crudă a lemnului, sau cîtă inocență spontană în leitmotivul unui colind de la noi, înginat sau imaginat de copii ? .

Emoția de a auzi acest glas pururi proaspăt al cîntecelor și al jocurilor noastre străvechi ne-a fost adusă, la festival, de toate ansamblurile și grupurile folclorice participante, în rîndul cărora notăm prezența fluierașilor din Vaideeni (județul Vîlcea), a călușarilor din Slăveni (Olt), a cîntăreților și dansatorilor secui din Armășeni (Harghita), a artiștilor populari din Blăjelul Sibiului, din Logigul Mureșului, din Țara Făgărașului etc. O notă maximă Ansamblului „Miorița" din Vaideeni (distins, dealtfel, de către juriul festivalului, prezidat de prof. dr. doc. Mihai Pop, cu premiul I), condus de profesorul-folclorist Vartolomei Todeci, om al locului, prezent el însuși, pe scenă, cu fluierul, printre consătenii săi. De mai mulți ani, profesorul Todeci, conducătorul ansamblului și al căminului cultural din Vaideeni, a angajat pe cont propriu o adevărată expediție de arheologie muzicală, poposind, nu ca un profan pelerin, ci ca un cunoscător al tainei melosului și al tainelor locului, lîngă toate fluierele din sat ce încă grăiesc, încercînd să regăsească toate firele, uneori rupte, sugrumate între secole, ale trecutului, și să ni le redea strălucitoare, întinerite. A reușit. Spectacolul nunții păstorești din Vaideeni (materialul folcloric și conducerea muzicală : Vartolomei Todeci, scenariul : Ion Șt. Lazăr, coregrafia : Maria Constantinescu și Adam Popa, conducerea artistică : Gheorghe Desconu) a stîrnit furtunoase aplauze în cadrul festivalului, a supus în repetate rînduri asaltului locurile în care el s-a produs.

Pentru acest moment, ca și pentru celelalte, multe felicitări artiștilor, animatorilor și organizatorilor festivalului !

ILIE PURCARU ■

P.S. Am aflat, la acest festival, dintr-o foarte interesantă comunicare ținută de cercetătorul Ion Moanță de la Institutul de cercetări etnologice și dialectologice din București, un tulburător fapt de istorie, revelatoriu pentru tradiția (precum vom vedea, străveche și glorioasă !) a ceea ce, astăzi, numim „mișcarea artistică de amatori" sau „de masă". Faptul, descoperit într-un studiu al lui Ion Muslea (revista „Transilvania", anul 1927), este următorul : în 1596, la castelul lui Sigismund Bathory de la Cricău, de lîngă Alba Iulia, serbările date în cinstea familiei lui Mihai Viteazul se bucură de participarea a o sută de dansatori de peste munți, în frunte cu Baba Novac, ce execută, spune cronicarul ungur Dozsa, citat de Muslea, un original dans „al stilpilor"; dans care, din descrierea cronicarului, se dovedește a fi o „adaptare scenică" a Călușului. Deci călușarii conduși de Baba Novac (desigur, olteni) se produc în fața publicului din Transilvania într-un veritabil turneu artistic ! Unitatea ce va fi cucerită de voievod cu sabia e precedată, deci, de un schimb cultural, de unitate spirituală, de comuniune pe planul artei. Este și sensul de astăzi al valorificării folclorului, văzut nu numai ca expresie a talentului nostru artistic, ci și a legăturilor inextricabile din care se zidește ființa noastră, deci ca mijloc de educație patriotică.

ILIE PURCARU ■

Un sat, uitat cîndva de toți, izolat și temător, se învecinează astăzi cu lumea

Alexandru Sin, bărbat cu vorba blîndă și părul cărunt, profesor la școala din sat, s-a născut și a crescut aici, în Nenciulești Teleormanului, pe malul Vedei și la vreo cinci kilometri de neasfalt pînă în șoseaua Roșiorilor. Cunoaște, firește, locurile cu amănunțime. Le-a învățat, cum zice, pe de rost, lipsind de acasă numai cît a fost la facultate, așa că poate povesti destinul satului de demult, din biografia sa și a moșilor săi, răsculați în 1907, cînd au dat foc conacului moșierului Capră, sătui de asuprire și de mămăligă.

Plasat, cum spuneam, cam peste mînă, Nenciulești au fost multă vreme o așezare uitată de toți, lipsită de cele necesare și obligată să facă zilnic drumuri la Mavrodin, centrul de comună, sau chiar la Alexandria, centrul de județ, să cumpere cîte ceva, să se caute de sănătate sau să-și dea copiii la învățătură. Căile Nenciuleștilor, cu mulți locuitori purtînd numele de Desculțu, după lipsa de încălțări a oamenilor, pe cît de truditori pe atît de mereu nevoiași, se închideau de regulă la Alexandria, la tîrgurile de vite sau la bîlciurile anuale, cînd nenciulestenii își așezau căruțele la barieră și se înfundau în circiumi, să mănînce doi mici sleiți și să bea o rachie, plătind cu banii mototoliți din batistă.

Astăzi, continuă profesorul Sin, drumurile Nenciuleștilor sînt altele. Ele nu se mai termină nici măcar la granițele țării, ci se îndepărtează către toate zările. Uneori, tot mai des în ultimul timp, nenciulestenii se duc să mai vadă cum se desfășoară viața prin Europa, se înscriu la O.J.T. și se urcă dezinvolți în tren, Budapesta sau Varșovia nemaipărindu-li-se prea departe. Fiii celor ce, în urmă cu nu mulți ani, umblau cu ghiociul tras de măgar, acesta fiind animalul tradițional al Teleormanului, unde, o spunem ca o curiozitate, există chiar și o pistă specială pentru circulația respectivelor animale, marcată regulamentar de organele de miliție, posedă astăzi mașini și carnete de conducere. Sînt la Nenciulești vreo 30 de Dacii 1100 și 1300, într-una din ele, recent, Ștefan Lacoviște îmbarcîndu-și soția și plecînd să viziteze Bulgaria.

Casele nenciuleștenilor sînt pline astăzi nu numai de toate cele, adică de televizoare, frigidere și mobilă arătoasă, ci și de vederi. Vederi primite din toate colțurile țării și de mai departe, de la neamuri și vecini plecați la odihnă sau la plimbare, căci orizontul satului s-a lărgit și oamenii și-au făcut un bun obicei din a nu se mai speria de distanțe, drumurile lor către stațiunile de odihnă cele mai căutate devenind o obișnuință. Exemplele de plecări la băi, cum le numește profesorul Sin, cu bilete oferite de C.A.P. sau de Consiliu, sînt cea mai semnificativă dovadă a grijii față de om, manifestată într-un sat ca oricare altul al țării, plasat cam peste mînă și uitat cîndva de toți. Ilie Delcea s-a tratat de reumatism la Herculane, iar Florea Răduca la Băile Felix, întorcîndu-se acasă, pe malul Vedei, mai tari în oase și mai dornici de muncă. Stan Manda a fost la Pucioasa, iar Tache Manda, care nu e nici un fel de rubedenie cu cel de mai sus, s-a întors recent de la Tușnad, unde a locuit la vila Mimoza, pe care a avut norocul s-o găsească chiar într-o vedere, informîndu-l exact pe ai săi unde stă și cum se simte. Exemplele pot continua. Radu Mihăiță s-a îngrijit la Slănic. La fel și Lidia Desculțu, în vreme ce Tanța Șerbănescu și-a domolit durerile din articulații la Ocna Sibiului.

Grija față de omul nou se manifestă nu numai așa la Nenciulești, ci ea este prezentă în toate domeniile, vrînd să însemne școală nouă, dispensar medical abia tencuit, cofetărie și grădiniță de copii, înlesniri care-i scutesc pe localnici de drumul, altădată zilnic, al reședinței de comună, cale de trei kilometri pînă la Mavrodin. Casele satului seamănă cu orizontul lui. Altădată pitice, tocmai înalte cît să sară broasca pe fereastră, ele au căpătat în ultima vreme voluptatea etajului, una dintre ele, cea a tehnicianului veterinar Traian Mihail, aflată încă la roșu, deschizînd centrul satului, dominat cîndva numai de biserică. Mereu ponderat, gata să caute și să găsească prilejuri de laudă, dar și conștient că la Nenciulești mai sînt o grămadă

de lucruri de făcut, profesorul Alexandru Sin, nenciulestean prin naștere și prin vocație, se înfierbîntă cînd ajungem cu discuția la școala cea nouă, a doua a așezării. Dinsul a buchisit abecedarul într-o magherniță, igrasioasă de la apa strecurată viclean a Vedei, în vreme ce fiii de astăzi ai satului, elevii săi, vor primi din toamnă o clădire modernă, aflată acum în faza de finisare, dotată cu șaisprezece săli de clasă și două laboratoare, așa cum nici în vis n-a sperat să vadă la Nenciulești.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

din dosarele miliției, ale procuraturii, din sala tribunalelor

LIPSĂ DE DISCERNĂMÎNT

După ce a furat, la date apropiate, de la sediile unor cooperative, unități comerciale, de la Biroul de publicitate al Monitorului Oficial etc. : o sticlă cu vin, un stilou, două perechi de pantofi, o agendă de birou, un batic de voal, un aparat de telefon, două draperii, un costum, un balonzaide, un pardesiu, un sacou din tergal, trei chitanțiere-tip, un stilou, un pix, un halat, o rochie, altă rochie, două pulovere, o pereche de papuci, o ascuțitoare, un briceag, o pereche de sandale, un pachet de cărți de joc, o mapă de piele, 110 pungi de plastic, un radio cu tranzistori, un cuțit, o lingurită, un balonzaide de damă, un stilou, alt stilou, o scrumieră, trei perdele de stofă, un cojoc, un pulover, o ruletă metalică, un halat (alt halat, nu cel mai sus-menționat), un pix (alt pix), două ciocane, un metru etalon, o cutie de tablă, 103 pungi de plastic, o ploscă din lemn, două servete artizanat, o traistă artizanat, un patent, o cheie franceză, o sticlă cu vin (alta decît cea pomenită mai sus și pe care o băuse între timp), o ruletă, un radio cu tranzistori, zece cartușe de țigări, Ion Deme, zis Nelu, din Cîmpul, Vrancea, a fost arestat și deferit justiției.

Nelu s-a apărat astfel în fața instanței : „Fiind suferind, am discernămîntul abolit"

Tribunalul nu a fost de acord cu acest fel de a privi lucrurile și a dat o sentință, rămasă definitivă, în care simpla înșiruire a articolelor din Codul Penal încălcate de inculpat ocupă două pagini dactilografiate la un rînd.

Pe plan juridic, totul este clar. Recitind însă lista obiectelor subtilizate de Nelu, te gîndești, fără voie : poate că totuși a fost ceva adevărat și cu lipsa de discernămînt.

LUNGUL DRUM ÎN NOAPTE

La restaurantul „Brotăcel" din București s-a întîmplat o dandana, deși totul a debutat cu muzică, antren, veselie. În această atmosferă destinsă, un chefliu a făcut și o poantă enigmistică : ce e caș, ca *valul* trece — poantă de rău augur, fiindcă de la cașcaval s-a tras dandanaua.

La un moment dat, la „Brotăcel" s-au ivit organele de miliție, care, din curiozitate profesională, au început să cîntărească porțiile, pentru a stabili în ce măsură gramajul legal este viu și natural și pe farfurie. S-a constatat că cele 150 g de cașcaval din lista de bucate cîntăreau doar 100 g pe farfurie, iar la măsurarea conținutului a trei pahare de coniac s-a observat, la fiecare 100 ml, o lipsă de 6, 9 și 10 ml.

A fost luată la întrebări Aurica Gotea, ajutoarea de ospătar, despre care s-a crezut mai întîi că este un agent secret al Ligii antialcoolice.

Aurica a explicat : cașcavalul cîntărește mai puțin, fiindcă, dornică de a preveni posibile gastrite ale scumpilor consumatori, l-a descojit înainte de a-l servi — explicație respinsă de mai mulți clienți care au afirmat că în cele 100 g fusese inclusă și o coajă de zile mari !

Cît privește coniacul — a afirmat ajutoarea de ospătar — acesta s-a vărsat, drumul de la bar la mesele din grădină fiind lung.

După ce au ascultat-o cu atenție, milițienii au invitat-o pe Aurica Gotea să facă un drum și mai lung.

O P N.

La Neptun, în fața restaurantului „Popasul căprioarelor", autoturismul condus de Romeo Șerban din Brașov a lovit un O.P.N., adică un Obiect Pămîntean Neidentificat, care, fiind „turtit" pe șosea, scăpase atenției omului de la volan. „O fi vreo căprioară culcată pe drum" — și-a zis acesta, hipnotizat de numele restaurantului. S-a dovedit apoi că nu era vorba de nici o căprioară, ci de tînărul Emanoil Chiriță din Scheiești, Vaslui, muncitor zilier la I.A.S. Mangalia, care, după o libație babică, își făcuse culcuș în mijlocul șoselei pentru a trage un pui de somn. N-a lipsit mult ca să-i fie culcușul de veci.

MUSSET NU AVEA DREPTATE DECÎT PE JUMĂTATE

Constantin Bărbulescu din Sfîntu Gheorghe, Ialomița, a fost eroul unei spargeri ca în filme. Să vezi și să nu crezi.

Într-o noapte a escaladat gardul întreprinderii textile „Producția", s-a furișat în curte, a spart un geam, a intrat în boiangerie — unde a „cercetat" mai multe dulapuri fără a găsi nimic de valoare — a pătruns în laborator, unde, de asemenea, a spart un dulap, după care a ajuns în atelierul mecanic. Aici și-a procurat o rangă de fier și alte scule, cu ajutorul cărora a îndoit grilajul de la ușa camerei în care se găsea casa cu bani și a forțat broasca ușii. Cînd s-a aflat, în sfîrșit, în fața obiectivului mult visat și se pregătea să-și încerce puterile cu ușa seifului a observat cu stupoare că aceasta era *deschisă*. Hoțul — descumpănit de faptul că uitucul casier l-a lipsit de ocazia să-și manifeste măiestria profesională — nu i-a mai rămas altceva de făcut decît să vire în buzunar hîrtiile albastre.

Evident, prezența lui Constantin Bărbulescu la rubrica de față dovedește că nu i-a fost dat să cheltuiască în liniște bancnotele.

În secolul trecut, Alfred de Musset a scris o piesă intitulată „O ușă trebuie să fie deschisă sau închisă". Casierii sînt rugați să rețină doar a doua jumătate a titlului.

„ZÎMBIȚI, VĂ ROG !", DAR N-A ZÎMBIT NIMENI

Un autobuz din Turda transporta elevi de la o școală din acel oraș într-o excursie. Șoferul Arpad Baco a oprit vehiculul în pantă, a coborît cu profesorii și elevii pentru o fotografie. Unul din copii a rămas însă în autobuz și a atins frîna de mînă. Gest nesăbuit, suficient pentru ca mașina să pornească singură pe șosea și să accidenteze mortal pe Doina Cristina Nicoară, de opt ani.

I s-a explicat lui Arpad că nu trebuia să oprească în pantă, că regulile de circulație interzic acest lucru. Din păcate, această explicație vine prea tîrziu pentru șofer. Și pentru Doina. Cel puțin să servească și altor amatori de fotografii care părăsesc vehiculul fără să se asigure. S-ar putea să nu zîmbească nimeni !

HORA CU FURTUNUL

Vasile V., Ion P., Ion S., Dumitru N., Tudor P., Mihai P., Constantin A. din comuna Voluntari s-au înțeles să nu-i mai lase pe tinerii bucureșteni să vină în comună la hora moldovenească organizată la căminul cultural, întrucît cu o săptămînă înainte unii din aceștia din urmă loviseră doi tineri din Voluntari. În acest scop „răzbunătorii" s-au ascuns în boschete, profitînd și de faptul că localitatea era cufundată în întuneric din cauza unei defecțiuni de curent. În momentul în care, din autobuze, coborau tineri care nu erau din comună și care se îndreptau voioși spre horă, cei ascunși în boschete își făceau apariția. Îi fugăreau pe „străini", îi luau la bătaie, lovindu-i cu pumnii, cu picioarele, cu bețe, ba chiar și cu un furtun de cauciuc umplut cu sîrmă împletită. Scandalul a durat trei ore și s-a desfășurat concomitent pe Șoseaua Ștefănești, Șoseaua Afumați și strada Avram Iancu.

Întristătoare această afacere care, deși soluționată recent pe plan juridic prin pedepse cu grijă drămuite (cea mai grea : 3 ani și 10 luni închisoare), ridică serioase întrebări privind eficiența, mai bine zis ineficiența, muncii de educație în colectivele în care respectivii tineri munceau sau învățau : Vasile V. este timplar, Ion P. mecanic auto, Ion S. electrician, Dumitru N. strungar, Tudor P. elev etc.

Și mai există o morală, pe care susnumiții au ignorat-o, dar pe care amatorii de senzații tari ar fi bine s-o rețină : hora moldovenească — și nici un fel de horă, în general — nu se dansează, niciodată cu furtunul !

LIONEL NIȚESCU ■

VIAȚA — FILM, DUS ȘI-NTORS

Un erou care „nu poate să vadă sînge"

De vreme ce serialul a devenit o parte din alimentația noastră săptămînală este, cred, cazul, să nu-l privim doar ca pe o gumă de mestecat pentru creier. Spectacolul cu „va urma" poate să spele circumvoluțiunile, dar poate, în felul lui, să le și irige. Anchetînd așa-zisa anucidere, perfect regizată, a unui doctor septuagenar, prima întrebare pusă de Columbo izbește, așa cum numai bunul simț știe s-o facă : de ce ar înghiți un somnifer un om care are intenția să-și ia viața peste cîteva minute ? Din acest punct de vedere un bun serial poate fi un agreabil exercițiu socratic, o amuzantă revelație în trepte a „minții cocoșului". Poetul ar spune : „Puică, vezi ce proastă ești! Nici măcar nu te gîndești ?"

Serialul poate fi interesant nu numai ca o gimnastică pentru mlădierea istețimii, ci și ca un mesaj. În momentul în care îi descifrezi codul plăcerea se dublează. De pildă :

În **Vedeta uitată** pentru care Peter Falk a primit Oscarul televiziunii, premiul Emmy, Columbo bate recordurile de mototolală zăpăcită. Capul limpede e ciufulit rău de tot, atît pe-afară cît și pe dinăuntru. Locotenentul pare atunci trezit din-tr-un somn cu vise încîlcite. El se prezintă la fața locului, fără acte, cu trenciul mai bolțit decît a fost vreodată și se miră singur cum de n-a sosit „direct în pijama". Aici, poate mai mult ca oriunde în altă parte, apar foarte citeț trucurile umanizării personajului. E foarte clar că autorii acestui Sherlock Holmes din epoca post-watargateană vor să construiască un detectiv care să întoarcă pe dos mitul acreditat de o Americă prea sigură de sine și de echipamentul ei, mitul detectivului superman : memorie electronică, fințaș-computer, polițistul-gadget, caruța olimpică etc. Agenții din familia 007 înmagazinează tone de cifre și pot recunoaște un număr de telefon doar din zumzetul aparatului ; Columbo nu e nici măcar în stare să țină minte să-și ia un carnețel de notițe. Zero-zero-șeptii nu se despart de arma cu lunetă, dar de Columbo se trage cu silă ca să fie adus la poligon, fiindcă locotenentul pare cu totul descalificat la capitolul tir, mai exact spus subdotat. E clar că omul n-are și pace „bucuria bărbătească a coltului", adică îi lipsește trăsătura specifică, semnul tradițional al cow-boy-ului sau ne-cow-boy-ului american intrat în gloria legendară, ca un prestidigitator al trăgaciului. Columbo nu seamănă, ba chiar pune destul de multă ostentație în dorința de a se deosebi de acest erou tipic, ajungînd pînă la a-și mitui colegul ca să-l convingă să se ducă în locul lui, la exerciții, să-l ponteze, ei, Columbo, preferînd să lase pistolul în sertar la birou și să-și ia în misiune doar cîinele, care nu e citușî de puțin polițist, ci doar un simpatic cotei amator de înghețată. Cît privește gadget-urile și aici e cît se poate de limpede că un detectiv fisticit în fața unui pix —„cum merge creionul ăsta al dumitale ?" — este sau vrea să fie la antipodul eroilor de serial care manipulează o stație de emisie-recepție doar în butonul de la manșeta stîngă.

Structura morală este și ea aranjată după un tipar invers. Spurgătorului de bănci consumind sportiv și igienic în fiecare colț al pămîntului altă frumusețe platinată îi se opune un soț de modă veche, cu aerul, ba chiar cu voluptatea de a fi sub papuc. Din trei în trei replici apare o aluzie la „soția mea" : „soția mea zice"... „soției mele îi place"... frîze de natură să vestejească elanul tuturor cunoștințelor feminine, mai mult sau mai puțin întîmplătoare. În locul alurii de boss, al siguranței de sine, al dezinvolturii de vedetă la Columbo apar o sfială oarecum urîtă într-o casă prea somptuoasă, o tulburare, o mică surescitare în fața unui star, o bunăcuviință, care nu e nici amabilitatea semnorului, nici politețea omului de lume, în relația cu personalul de serviciu. Admirabilă replica: „aveți puțină cafea în casă?" spusă pe tonul unui veșm de paher, mereu în pană cu aprovizionarea. Aici însă este întrebată o cameristă dintr-o monumentală reședință particulară. Autorii pun mîzga mare pe astfel de fraze, pe astfel de reacții, pentru că din aceste gesturi mici se creează senzația de „om ca oricare altul". Pe linia celor spuse mai sus, locotenentul îl întreabă pe valet dacă „n-aveți cumva o scrumieră ?"; cînd întîlnește un doctor încearcă să-l ciupească din mers o consultație în legătură cu „niște bătăi de inimă care-l supără și care..." În locul unui super-erou cu nervi de oțel avem de-a face cu un fel de profesoraș de provincie. Se plînge că nu se poate lăsa de tutun și fuge, ca din pușcă, cînd chirurgul îl invită să vadă o operație. „Nu! Nu, doamne ferește. Eu nu pot suporta să văd sînge !"

Un erou de serial polițist care nu poate suporta să vadă sînge marchează nu numai o variație, o tactică de marketing, ci și o schimbare de perspectivă. James Bond-ul naturalizat yankeu este emanația unei cinematografii exaltate de starea de super-putere. Super-puterea vrea super-erou. Columbo este în peisajul serialului american un moment de blîndă autocontestație. Sinceră sau nu, această autocritică merită ascultată și, dacă se poate, discutată. Nu sîntem pontifeși, dar privind mai atent în măruntaiele multor seriale se pot face unele prezicen.

ECATERINA OPROIU ■

Teatrul Ion Creangă din București, spectacolul „Andersen": text scurt, conceput ca un dialog cu copii, explicații-foto fluente ; cuceritoare fotografiile realizatorilor (în general zimbitori, doar vor fi priviți de copii, numai regizorul Andrei Brădeanu, copleșit de grijile legaturii sale cu Andersen și Creangă, își aprinde, crispat și uitînd de copii, așa ca un june prim de serial cinematografic, o țigară) ; pluant și formatul mic-mic ; foarte reușit, păcat că redactorul a avut modestia să nu-și semneze munca.

Teatrul Ion Creangă din București, spectacolul „Scufița cu... trei nezi": cîteva fotografii din spectacol și o fotografie nefericită a Danielei Anencov (cu bustul tras înapoi și îmbrăcată larg de parcă ar fi gata să nască) ; o nereușită și, repet, păcat că autorul programului nu-și semnează nici exigența.

Teatrul Nottara din București, spectacolul „Barbarii", redactor **Florica Ichim** : texte frumoase, paginile din mijloc reușite, culoare de fond în ton cu aceea folosită în scenografie, dar macheta e banală.

Teatrul de Nord din Satu Mare — secția română, spectacolul „Martin Luther" și „Thomas Munzer", redactor **Claudia Pintescu**: conținut variat, format mare; în general ambițios : o reușită umbrită de o chestiune de formă : scrisul, tot spectaculos dar greu lizibil.

Teatrul dramatic „Bacovia" din Bacău, spectacolul „La margine de Paradis": prezentarea autorului (debutant) și bune urări din partea unui prieten ; coperte albe, frumos-simple, la rest un șalet cuminte, machetat banal.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Filiera II

...sau cum, pe bune și pe drept — conform titlului original — pelicula ar fi trebuit numită : **FILIERA FRANCEZĂ, partea II-a.**

Graficienii noștri dau însă dovadă de o deosebită aplicație spre „chemarea onor publicului spectator"; la SCALA de pildă, firmamentul cinematografului în cauză — cinematograf devenit ospitalier prin tradiție, dar de cîte ori să repetăm asta ? ! — anunță cu litere de-o șchioapă: **„GENE HACKMAN în FILMUL POLIȚIST... regia John Frankenheimer".** Și pe undeva acești graficieni au dreptate : atît rețin din film — magistrala interpretare a acestui extraordinar actor care e Gene Hackman ! Pentru că la rest — chiar dacă filmul demonstrează încă o dată profesionalismul relativ al timpurilor regizor (n. 1930) — satisfacția, în final, e aceea de în...

Ameținți de succesul incontestabil al „FILIEREI FRANCEZE" — sau perfect conștienți de ceea ce aveau să vină ! — producătorii americani de la „20 Century Fox" dau buzna pe piață cu acest produs-continuare, lăsînd mai la o parte caracterul strict documentar al primei pelicule, mizînd în schimb pe spectaculosul cinematografic dus aproape pînă la incredibil (vezi, de pildă, secvența incendierii hotelului cu un bidonaș de benzină al cărui conținut nu se mai termină ; sau cea a urmăririlor om-autobuz-yacht ; sau cea care se desfășoară într-un imens laborator ultramodern de preparat droguri instalat în... mansarda unei căsuțe cît o cutie de chibrituri ; sau... etc.). Mizînd așadar pe selea, pe pofta de ficțiune a spectatorului capabil, zice-se, să „înghită" orice ! Este — totuși ! — prea mult.

Trenînd pe alocuri, alteori — dar mai rar — captivant în sine (mai ales că tema la care se referă — cea a dificultăților reale produse în lumea occidentală de traficul cu stupefiante - „se poartă"), filmul place, ba chiar și amuză uneori, nu însă suficient, pentru ca odată ieșit din sală să uiți satisfacțiile de moment înbîndu-te de spectatorii ieșiți din... filieră, striviți și strivindu-se de cei care abia intră, tăiați în două de coada celor care așteaptă la casă în speranța că poate vor... găsi înțelegere și vor obține bilete în picioare !

Mda, cam atît despre film...

. . . . . : : :

Pomeneam, la începutul acestor rînduri, de GENE HACKMAN. Este absolut uluitor cum un mare actor poate nu numai salva, dar și duce un film, în întregime. Pentru specialiștii în materie, filmul „FILIERA II" va rămîne, cu siguranță, material de referință în ceea ce privește interpretarea tocmai datorită acestui om : figură aparent șterșă, inexpresivă, dar care umple ecranul în cel mai crud, dar și atît de dorit, sens al cuvîntului. În extrem de lunga secvență a dialogului dintre el și Fernando Ray (un al doilea interpret de valoare aici), acel dialog ce se consumă într-o celulă și în care personajul interpretat de Hackman încearcă să evite criza firească a dezintoxicării de droguri (secvență care nu are, de altfel, nici o legătură cu restul filmului, dar în care replicile sînt sclipitoare !) poți avea satisfacția unei revelații : un actor trecînd, fulgerător, din zona comicului în cea a tragicului, și invers, cu o dezinvoltură numai aparentă, însemnînd, de fapt, o imensă muncă — un înalt profesionalism, calitate absolut necesară marilor învingători — prin supraviețuire — ai lumii din celuloid.

HORIA PATRAȘCU ■

În concurs, prologul (1)

Cu foarte rare excepții, toate spectacolele de teatru sînt precedate de un prolog publicistic : **caietul program.** Din lipsă de spațiu tipografic n-am putut să-mi îndeplinesc datoria de cronicar în chip complet, adică față de munca tuturor celor care, într-un fel sau altul, pun umărul la alcătuirea spectacolului de teatru în întregimea sa. Acum, în acest răgaz, între două stagiuni, încerc să îndrept lucrurile. Voi începe cu o fișă-inventar, urmînd ca, la sfîrșit, să notez și niște observații generale.

Teatrul Mic din București, spectacolul „Dosarul Andersonville": text variat și de foarte bună calitate (prezentarea autorului, definire a momentului istoric al acțiunii piesei, relevare a legăturii cu prezentul, citate, versuri) ; mozaic de argumente grafice (stampe de epocă, hărți) care trezesc interesul ; macheta — semnată de **Mihai Mădescu** — pur și simplu frumoasă ; meritî din plin banii.

Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, spectacolul „Slugă la doi stăpîni", redactor **Mircea Zaharia**, prezentare grafică **Vasile Jurje** (scenograful spectacolului) : text informativ bogat ; ilustrat cu schițe ale costumelor și decorului ; hîrtie bună, colorat, prețul 2 lei.

Teatrul Național din Iași, spectacolul „Căderea păsării de seară" redactor **Mircea Filip**; text și informații și sentimental, fotografii care — prin alăturarea pozitivului și negativului — „fac bine" prezentării unei piese polițiste.

Teatrul dramatic din Constanța, spectacolul „Sinziana și Pepelea": texte docte dar cam didactice și în hălci prea mari și, implicit, nedigerabile, fotografii ale actorilor, fotografii din spectacol, deci nimic nou ; gratuit, pentru popularizare, dar cam oarecare.

Teatrul dramatic din Constanța, spectacolul „Nebuna din Chaillot": unul dintre texte, cel al regizorului Ion Maximilian, este scris cu sensibilitate ; un expresiv prim-plan al actriței Ileana Ploscaru (rolul titular) ; coperte desenate în peniță și cu haz.

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

O piesă, opt autoare și moda „travesti" la Ciumăfaia

Nu știu dacă hărțile de uz școlar marchează existența satului Ciumăfaia din județul Cluj. Nu știu dacă ați auzit de acest nume insolit de localitate rurală. Sau dacă veți căuta, așa, din curiozitate, și veți afla că are, totuși, un cod poștal : 3 433. Atunci, ce caută Ciumăfaia la această rubrică ? E simplu : acolo am văzut cel mai fascinant și extraordinar spectacol de teatru naiv, popular în sensul strict și autentic al cuvîntului. Piesa, dacă bine îmi aduc aminte, că nu existau afișe și programe de „sală", se numea **Comoara din cufăr.** Era scrisă, regizată și interpretată de Maria Crișan, Nastasia Domocoș, Eugenia Jecan, Raveca Mocan, Ana Morar, Cecilia Morar, Maria Rus și Nastasia Rus. **Toate opt — țărănci din Ciumăfaia.** Inspirată din întîmplările și respirația momentului rural, ca substanță dramatică și atitudine față de cotidian, urmînd canoanele teatrului naiv, **Comoara din cufăr** este replica artistică a afirmării noilor valori morale și criterii de cucerire a prestigiului în spiritualitatea satului românesc contemporan. Ideile, dialogurile, situațiile au fost culese „pe viu", cu migală reporterească, din „gura satului", și „potrivite" unitar în lungile seri de iarnă, cînd se transformă în studio de creație casa uneia sau alteia dintre autoare. Trama — în spiritul tradiției populare, cum era și firesc — atinge sublimul simplității : împotriva iubirii sale, o fată de măritat este obligată

INSTANTANEE

Două mari actrițe ale teatrului Național : CARMEN STĂNESCU și MARCELA RUSU într-o atmosferă festivă anunțînd parcă un nou început de stagiune...

Coticul de artă DAN GRIGORESCU arborînd un surîs pentru toți aceia care-l citesc și îl apreciază.

Un actor unic : VIRGIL OGĂȘANU cîntînd, evident, din Marin Sorescu.

Violonista ANGELA GAVRILĂ DIETERLE cîștigătoarea mai multor concursuri internaționale, anunță o stagiune bogată în concerte.

să-și „aleagă" un soț impus de maică-sa. „Alegerea" are un substrat precis. Vitorul socru păstrează într-un cufăr vechi o misterioasă și rivnită comoară. Alianța acceptată, din răzbunare sau tînjind după adevărata dragoste, nora va face multe zile „fripte" socrului, pînă acesta își dă „obștescul sfîrșit". Atunci, primarul comunei deschide cufărul și nu află decît... o funie, care, probabil înnodată, va trebui să pedepsească răutățile nurorii. În final, depășind parabola teatrului absurd, eroii piesei își vor mărturisi partea de vină în alungirea unei iubiri !

Că, odată scrisă, **Comoara din cufăr** era și memorată, femeilor din Ciumăfaia li s-au părut un lucru foarte normal : doar ele gîndiseră fiecare cuvînt și rostul replicilor. Distribuția venise de la sine, după temperamentul și verva scenică a interpreților. Artistele care jucau în „travesti" aveau experiență dintr-un spectacol mai vechi pentru care n-au găsit bărbați amatori de teatru ! Acum n-au mai avut nevoie de ei ! În cîteva repetiții, cu un dezvoltat bun-gust moral și estetic, au „retușat" aluziile prea directe la consăteni care pun încă deștul preț pe „zestre bună" și „averi mișcătoare". Apoi, primăvara, satul s-a întîlnit, umit, cu satul de pe scenă. Succesul a fost total, cum rar îl întîlnesc însăși profesioniștii marilor teatre.

Am văzut la Ciumăfaia o lecție — dacă n-ar putea, obligatorie — pentru „făcătorii" de piese într-un act, uzate înainte de a „îmbogăți" repertoriul amatorilor. Fără a diminua, existența unei echipe talentate de artiste amatoare, pasiunea lor pentru scenă și efortul constant de a provoca acte de cultură implicate, cu mesaj, cred că Teatrul din Ciumăfaia are și semnificații profund sociale. Asemeni pieturi naive, cîntecului folk de sorginte populară sau dansului tematic, el ne vorbește într-un limbaj inedit — virtuțile artistice ale **Comorii din cufăr** stau mărturie — despre accesul nelngrădit al semenilor la bunurile spirituale, despre conștientizarea gestului cultural și, nu în ultimul rînd, despre căile multiple de împlinire complexă a personalității umane. Teatrul popular, reînvie civilizația jocului semnificant, care dezvăluie, precum oratia și datina rituală odinioară, omenia din om ; venerația pentru cuvîntul adînc, armonios de pe această platformă poate fi judecată, dealtfel, ca și tendința omului de a se reprezenta pe sine.

ION ARCAȘ ■

Cîntăreți care se caută încă pe sine și nu se găsesc

Un concurs de muzică ușoară la Mamaia nu este numai o trecere în revistă a calităților afișate de compozitori, ci și un maraton al cîntăreților care adeseori susțin partituri dificile (de multe ori „catastrofale") și de ultim moment. Admirabil acest efort conjugat al tuturor forțelor interpretative ale muzicii ușoare românești în confruntarea de la Mamaia. (Cu singura condiție că aceste eforturi meritău o soartă mai nobilă). Înțelegem cu toții cît de greu le-a fost mai ales cîntăreților să concureze vedetele olimpice transmise la televizor în fiecare seară după ultimele acorduri ale festivalului.

Dincolo de judecățile de valoare emise de juriu, de specialiști, de forurile tutelare, și mai ales de marele public, se cuvine să subliniem risipa de energie care a dus la lansarea ultimelor șlagăre. Iată de ce, aplaudînd cum se cuvine orchestra și dirijorii, ne-am oprit mai atent de data aceasta asupra cîtorva cîntăreți de muzică ușoară care își desfășoară activitatea în mod obișnuit între un restaurant, un teatru de estradă, un concert extraordinar sau, în unele cazuri, o șușanea ! Îi luăm la întîmplare, transcriind imediat observațiile prilejuite de apariția lor pe ecranul concursului.

Adrian Romcescu : Cîntăreț care se exprimă cu un vizibil efort, care dă senzația că îndură un supliciu la fiecare apariție în scenă ; cîntăreț cu defecțiuni de impostație și cu grave erori de dicțiune (în mod curent la Adrian Romcescu vocalele se... degradează). Vocea sa amplă, baritonală „bate" în aproape toate registrele și creează senzația că e înregistrată pe discuri ondulate de un iluzionist. În scenă se mișcă stereotip. Gesturile sale nu exprimă decît efortul de a cînta, ele nu completează, nu modelează interpretarea.

Olimpia Panciu : Cîntă cu aplomb, cu sinceritate, cu poftă ; atacă vertical, fără trac acordurile înalte sau de înaltă frecvență. E expresivă, convingătoare, patetică. E în același timp plină de nerv, de bună dispoziție, tonică, molipsitor de tonică. E degajată pe scenă, cu o bună plastică a mișcării. Uneori se agită inutil, nejustificat în raport cu precaritatea textelor și lipsa de fantezie a liniei melodice.

Corina Chiriac : Excentrică, epatantă, recondiționînd accesorii de vestimentație și rochii din garderoba cabaretelor, cîntăreața are o voce strălucitoare, amplă, insinuantă, copleșitoare la momentul potrivit. Cîntă lejer, chiar detașat, arborînd un surîs ironic (parcă la adresa unor colege de breaslă care se exprimă mai greu), lăsîndu-și pleoapele să cadă peste ochi, rizînd ca și cum ar ține între buze mai multe țigări care se aprind dintr-o dată.

Cornel Constantiniu : Iată un cîntăreț care are ambiția de a întrepreta mai ales ceea ce îi refuză coardele vocale. Potrivit pentru cîntece cu atmosferă discretă, de cameră, cu iz romantic și tandrețe, el abordează un repertoriu eroic care îl proiectează pînă acolo unde nu se mai aude nimic și unde totul devine ridicol. Din acest motiv, efortul de a cînta este atît de vizibil încît, chiar în calitate de spectator, simți uneori nevoia să-l ajuți, să-l suplinești. Ca prezență scenică, acest actor e, paradoxal, stîngaci și speriat. Îl terorizează probabil „acutu" aceea din final care se poate auzi ca un... geam spart.

Aurelian Andreescu : Cu Aurelian Andreescu ne aflăm permanent la limita unui falset. Vocea sa caldă, răscolitoare, sună din ce în ce mai nefiresc, mai nenatural. În ultima vreme, cîntă cu un ochi închis și cu o expresie neîngrijită, șifonată. Fiind vorba de un cîntăreț de muzică ușoară și nu de operă, pretențiile asupra înfățișării fizice, estetice, pe scenă, sînt ca pentru o vedetă de film !

Doina Spătaru Olinescu : Voce tumultuoasă dar tremolată. Cîntă defectuos. Își stăpînește cu greu debitul și își potrivește cu dificultate sunetele sub „vălul palatin". Cîntă cu un joc al mușchilor feței și gîtului, dezagreabil. Altfel, cîntăreața se exprimă cu multă forță și vibrație.

Margareta Pîslaru : Voce caldă, amplă. Fără strălucire. Vocea sa are mai mult calitatea brocartului decît a perlelor. Glasul său e bine studiat. Cîntecele sale sînt îngrijit șlefuite. Pare însă obosită. Și fără entuziasm.

Cam acestea ar fi gîndurile prilejuite de trecerea în revistă a cîtorva din soliștii care au apărut pe scena Concursului și festivalului de la Mamaia. Avem cîteva cîntăreți buni dar progresele lor sînt frenante, nesatisfăcătoare, mai ales din cauza atmosferei generale, de inerție, de limonadă veche care domnește în muzica ușoară. Unii dintre ei riscă să-și piardă vocea datorită faptului că nu sînt bine îndrumați și datorită faptului că nu-și respectă și nu-și cultivă cu seriozitate calitățile. Pe de altă parte, foarte puțini dintre ei au reușit să-și găsească un stil, să-și impună personalitatea față de textierii de muzică ușoară și față de compozitori. Se merge încă foarte mult la minima rezistență. Iar critica se lasă ușor pradă extazului în fața mediocrității și amatorismului.

A. DOHOTARU ■

Ecouri la „Mamaia '76"

„Mă numesc **Simion Buta** și sînt militar în termen. Aș vrea să le transmiteți din partea noastră poeților textieri și compozitorilor că ne-am săturat să tot ascultăm ani de-a rîndul aceleași melodii de prost gust, compuse ca după oboseală și nesomn. Păcat de frumoasele titluri: Părinții mei, Să fii învingător, Coloana infinită și altele...

★

„Se dau premii cu ghiotura, se premiază în rotație și în familie, calitatea textelor e la pămînt, iar melodiile nu devin șlagăre pentru că nu prind la tineri. Ce este de făcut?" **(ing. Emil Costoiu, București).**

★

„A aborda, cu niște versuri facile și fără nici un fel de valoare, într-o melodie oarecare, o temă majoră ca împlinirea a 100 de ani de la cucerirea independenței de stat a României, mi se pare nu doar o sfruntare a acestui eveniment de o importanță epocală pentru istoria noastră națională, ci și o impietate" **(Laurențiu Ștefănescu, Huși, județul Vaslui).**

★

„De multă vreme eram sătul de astfel de muzică și texte scrise fără nici un fel de gingășie și căldură sufletească, o ingrămădire de cuvinte repetîndu-se de 7—8 ori în același text, ca în „Carnaval pe litoral". Dacă din cele 180 de piese prezentate s-au selecționat (!!!) 36, iar dintre acestea multe cu prea multă indulgență, să ne imaginăm ce conțineau cele respinse !

Ar fi cazul să se pună capăt acestui comerț cu cuvinte". **(Constantin Giurgea, București).**

★

.. gata! S-a terminat cu dragostea, iubirea a fost detronată, luna și stelele s-au banalizat, sentimentele umane s-au epuizat, tinerețea este inexistentă sau cîntată în contratimp, natura cu tot arsenalul ei a fost impachetată și acoperită de praful uitării. Surselе tradiționale de inspirație care ne înveseleau inima și care ne împrospătau viața au fost anulate. Metamorfoza a schimbat definiția muzicii ușoare într-un ce necunoscut, neagreat, plin de nedumerire și de indiferență. Sînt primele mele sînduri după concursul național de muzică ușoară „Mamaia '76". Ceea ce mi se pare mai grav este felul în care înțeleg unii compozitori să dispună de teme patriotice, național-istorice, încadrîndu-le în creații facile, fără conținut, abuzînd de termeni ca: țara mea, pămîntul țării mele, România mea.

Protestul meu îl vreau pe deplin înțeles. Patriotismul nu este și nu poate fi o noțiune încadrată de prost gust, o alabala-portocala. Dacă apelăm la muzică pentru problema fundamentală a sensului nostru de a trăi, de a exista ca popor, atunci seriozitatea cu care tratăm astfel de teme ar trebui să dea mai mult de gîndit. Ceea ce am ascultat la Mamaia a fost un talmeș-balmeș fără valoare și fără succes. Se pot dansa melodiile ascultate ? Se pot ele reține ușor ? Pot fi fredonate după prima audiție ? Au fost ele bisate, sau măcar aplaudate ? Nu. **(Ileana Reccan, București).**

★

„Cine dispune oare de difuzarea bilbiielilor, a grimaselor și a bîțîielilor lui Mihai Dumbravă pe ecranele TV și la microfoanele posturilor noastre de radio ? Autor prolific, dar nu și talentat, și profitor al producțiilor sale, numitul Dumbravă a compus, a interpretat și înregistrat, la numai 2—3 zile de la succesul Nadiei Comăneci la Montreal, un cîntec stupid și jenant din care citez: „Nadia, Nadia Comăneci / Meritai și nota douăzeci".

Talentul Nadiei Comăneci, modestia sa, au devenit, iată, sursă de profit pentru Dumbravă". **(Viorel Stan, București).**

★

„Întrebarea majoră este următoarea: Cu ce cîntec au plecat oamenii muncii, după încheierea acestui concurs de la Mamaia? Răspunsul meu și al tuturor prietenilor mei este: Cu nici unul. Și ar fi bine dacă ar fi numai atît. Spectatorii și telespectatorii au rămas cu un gust amar datorat mediocrității profesionale, meschinăriilor comerciale, demagogiei și irresponsabilității unor oameni pe care nu-i înțeleg. Le recomand, tuturor acestor **domni** să-și facă puțin drum prin fabrici și prin șantiere, să-și cunoască, nu în pantofi de lac și cu cravată, țara și oamenii ei. Altfel, pentru domniile-lor țara va rămîne acel buget din care dînșii iau zilnic ceea ce nu li s-ar cuveni, deși Mihai Dumbravă, din acest punct de vedere, nu-și face probleme, el iubind prezentul tocmai din această cauză". **(Vlad Gheorghe, tăbăcar, Cluj-Napoca).**

★

„Nu ne putem juca cu cuvintele mari, cu amintirea scumpă a înaintașilor mizgălind cu destulă stîngăcie paginile și portativele. Am fost la Mamaia în zilele concursului și m-a durut că citesc pe fața a sute și chiar mii de oameni al muncii dezamăgirea cea mai deplină. Mult visatul șlagăr n-a apărut. Oare autorii cîntecelor, textieri și compozitori au văzut acea dezamăgire ?! Am acordat oare noi dreptul cuiva să facă vreo concesie la subprodusul artistic ? Cine a vorbit în numele nostru ? Știm că nu e ușor să creezi. Știm că șlagărele și marile cîntece nu se nasc într-o săptămînă, dar am ciudatul sentiment că dincolo de cortinele Festivalului se mai aflau și alte cîntece, care răspund mai convingător chemării Partidului de a face educație prin artă". **(Profesor Florentin Caian, Drobeta-Turnu Severin).**

★

„Temele, într-adevăr, nu fac arta, dar fac premii. Onoratul juriu a premiat mai ales melodiile cu temă. Ce și-au spus dînșii: „Vai, cum să nu premiem un cîntec cu un titlu așa sublim „România"?! și astfel au fost premiate melodii care nu fac nici doi bani. Dar vinovat nu este numai juriul. Îmi aduc aminte cum la un început de an nou, George Grigoriu îi îndemna pe poeți și compozitori să compună cîntece pe teme majore. Chiar el a dat și o mostră: „Cîntecul și veselia / Umple zările în România!" Îndemnul, după cum se vede, a prins rădăcini. Există, ca să zic așa, o adevărată modă a cîntecului patriotic în muzica ușoară. Dar între intenții și realizare, distanța este egală cu infinitul, sau, mai exact, cu diferența dintre talent și impostură. Moda a prins chiar și în muzica populară, din care citez: „Foaie verde foi de fin / Mă mîndresc că sînt român". Acuma, că mi-am spus și eu ofiul, doresc să fiu astfel înțeles: iubesc țara în care m-am născut, iubesc poporul din care fac și eu parte. Nu pot suporta să văd oameni cu... re-și bat joc, speculînd fără jenă și scrupule aceste sentimente ale noastre". **(Nicolae Burghelea, elev, Rîmnicu Vîlcea).**

★

„Am așteptat acest concurs cu speranța că serile lui ne vor delecta ne vor educa, ne vor scoate din obișnuit. Adică am așteptat cîntecele pe care le merită tot omul muncitor din patria noastră. Cu ce ne-am ales ? Cu o teribilă derută. Aș spune că publicului i-au fost aduse daune morale. Nu se poate spune cu nici un chip că s-au înșelat toți componenții juriului? Nu se poate spune că n-au fost drepți? Noi trebuie să credem că nu ne pricepem?!" **(Ana-Iulia Banescu, Tîrgoviște).**

Aceasta este scenograful HELMUT STURMER intr-un decor... natural.

În sfîrșit, după attea emisiuni de televiziune, cineva a reușit să-i dea un șah ELISABETEI POLIHRONIADE !

MATTY ASLAN, celebru pentru rubrica sa „una pe zi" din România liberă, explicîndu-și poantele.

Cîntărețul de muzică populară GHEORGHE TURDA vine de fapt din... Maramureș.

GH. DOBRICĂ, un cîntăreț prea puțin cunoscut.

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

MUNCA NOASTRĂ ȘI SĂRBĂTOAREA NOASTRĂ NAȚIONALĂ

Cum a fost (180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194)

În condițiile în care spectacolele Cenaclului Flacăra ai tineretului revoluționar s-au ținut în marea lor majoritate în aer liber, firește că starea timpului a jucat un rol decisiv. Propriu-zis corect este să spunem „ar fi jucat" căci în ciuda ploilor și frigului am înregistrat din nou, cu bucurie, excepționale dovezi de atașament față de arta tinără angajată, liberă și responsabilă. La Mamaia în special, la primul spectacol, cel din 6 august, s-a înregistrat unul din lucrurile cu care noi, membrii cenaclului, ne-am cam obișnuit, dar de aici nu rezultă că ei și-a pierdut din frumusețe și autenticitate. Atunci cînd peste sala plină ochi, sală păstrînd ceva din pavoazarea cu care a fost prevăzută cea de-a XI-a ediție a Festivalului național de muzică ușoară, s-a abătut o ploaie torențială, nimeni nu a plecat și cei care au încăput s-au urcat pe scenă (în partea unde nu ploua) și acolo, șuiți pe niște vechi lăzi cu recuzită, Adrian Păunescu, Nagy Laszlo, Balint Peter, Valeriu Penișoară au cîntat ca și cînd timpul ar fi fost cel anunțat de buletinul meteorologic. Adică frumos, fără descărcări electrice, fără averse de ploaie, izolate sau împreună. Apoi lumea și-a reocupat locurile deja ude și s-a reușit un spectacol cu adevărat extraordinar. Dar despre acest spectacol, pe larg, la timpul potrivit.

Merită relevat de asemenea un fapt de natură să dovedească omogenitatea și forța cenaclului, faptul că după aproape trei ani de existență el se înfățișează ca un colectiv în care contribuția fiecăruia este necesară nu numai la spectacolul propriu-zis. Iată de pildă acum, în această a doua etapă a turneului de pe litoral, cînd excepțind afișele și anunțurile prin presa scrisă sau vorbită am dorit până de nerăbdare să anunțăm lumea că sîntem prezenți, ei bine, într-o asemenea situație tinerii Eugen Cristea (actor la Teatrul Național din Timișoara) și Valeriu Penișoară (profesor în comuna Duda — Vaslui) nu s-au sfiit să străbată străzile Mamaei pe capota unui ARO și să anunțe că da, sîntem aici, spectacolul va începe la orele 19.45 și, lucru cu adevărat emoționant, să afirme : „Vor fi prezenți Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Marcela Saftiuc, Radu Gheorghe, Florin Zamfirescu și alții". Poate cuvîntul altruism nu este cel mai potrivit pentru gestul acestor doi tineri. Dar ne mîndrim cu faptul că în bună parte ei sînt formați la școala morală a acestui cenaclu și ne mai mîndrim cu faptul că mai vechea noastră afirmație „nu se poate să cînți autentic despre muncă fără să muncești" își are o nouă acoperire în fapte.

Au fost din nou spectacole, întîmplări literar-artistice (o expresie pare-se mai adecvată pentru ceea ce se întîmplă în cadrul cenaclului nostru), în care avîndu-se la bază poezii valoroase, ale tuturor generațiilor spirituale din România, poezii patriotice și nu patriotarde, texte a căror substanță reflectă exact aspirațiile pentru împlinirea acestui neam, melodii dacă nu perfecte în orice caz proaspete, autentice și originale, s-au reușit fapte de artă cu care, sperăm, dragostea de frumos a celor prezenți a fost în ceea mai mare parte satisfăcută. Și de astă dată preponderente au fost cîntecele și poeziile inspirate din realitatea durabilă, realitate prezentată ca o luptă aspră și continuă pentru construirea noii Românii, proces deloc ușor dar posibil din moment ce fiecăruia i se pretinde „muncă și muncă încă". Au fost numeroase momentele în care cu mijloacele specifice artei tinere au fost omagiate gîndirea excepțională și faptele de asemenea excepționale ale cîrmaciului destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Revendicîndu-se direct și nemijlocit din programul ideologic al Partidului, din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul culturii și al educației socialiste, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar reunește în momentul de față tineri reprezentativi din toate mediile sociale, tineri care cîntînd și în limbile lor materne, diferite, se exprimă într-un singur grai, acela ce vorbește despre poporul român angajat erou și biruitor pe calea făuririi României socialiste multilateral dezvoltate, o țară puternică, demnă, liberă și fericită.

★

COSTINEȘTI, 5 august : Este ora 16,30. Autocarul așteaptă cîteva minute în fața porții taberei, deși cei doi portari ne privesc cu destulă simpatie. După ce se consultă între ei decid că da, noi sîntem Cenaclul și ne dau drumul. La minihoteiul unde vom fi găzduiți aflăm că, datorită unei neînțelegeri, în această seară vom susține întîmplarea literar-artistică odată cu Teatrul Mic din București. Așa că la ora 19,30 cele două trupe își încep reprezentația : Teatrul Mic în singurul amfiteatru din tabără, iar noi pe singurul ring de dans din tabără. Cum-necum, ringul se lărgește și ne privesc peste 6 000 de ochi, ceea ce la modul normal judecînd ar însemna peste 3 000 de spectatori. Cum deocamdată stația nu este instalată, membrii cenaclului interpretează cît îi ține plămînii **Omul pădurii.** Apoi pe marginea scenei avînd lățimea cu 3 mm mai mult decît bîrna pe care a făcut-o celebră Nadia Comăneci, Eugen Cristea interpretează pantomima **În trea.** Se aud risete și din copaci, căci în absența locurilor cîțiva și-au adus aminte de locul de unde au reușit să coboare cu "impul. Pînă a traversa printre vagoane, prietenul său Valeriu Penișoară anunță un posibil tren și firește în dorința de a-i ajuta spune Faltișeni în loc de Fălticeni. În cea de-a doua pantomimă, **Tehnocrație,** tînărul actor Eugen Cristea interpretează convingător ambele personaje : atît acela cu șapcă, cît și acela fără. Dar apropo de tehnocrație, microfoanele încep să funcționeze ! Adrian Păunescu și Florian Pittiș interpretează aplaudați mai tot timpul **Inscripție pe piatra de hotar,** poezie aparținînd lui Geo Dumitrescu. În minutele următoare **Cozma Răcoare, Pămîntul, deocamdată** și **Ploaia care va veni** îi fac pe cei prezenți să simtă că într-adevăr Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar se află printre ei. Excelentul actor Florin Zamfirescu (la ora apariției acestor rînduri tuns între 0 și 1), avînd o superioară știință a improvizației și o naivitate din greu mucilă, spune una din poeziile lui M.R. Paraschivescu în care umorul se împletește cu tragicul : **Hanny.** Nagy Laszlo și Balint Peter sînt autorii răscolitorului **Cîntec pentru Angela Davis** în care la urma urmei numele eroinei a devenit astăzi mai puțin important. Important rămîne faptul că este un strigăt de revoltă împotriva segregației rasiale și a victimelor ei. Mihaela Popescu, posesoarea unei voci extraordinare, cea mai tînără membră a cenaclului, cîntă **Caloianul** al cărui text este după cum se știe o patetică invocație a ploii. Primul mare succes îi aparține lui Radu Gheorghe, strălucitor atît la chitară, cît și la vioară, în pantomimă și într-un extrem de spiritual dialog cu publicul. Mari succese obțin Marcela Saftiuc (**Dona, Dona,** în limba engleză și în limba română **Cîntec de vară pentru toate anotimpurile**) și Erika Jozsa și Karol Horvath (**Nunta, Cînd o fi să fiu mai mare**). Este lansat noul cîntec al lui Victor Socaciu, **Un punct de vedere** pe versuri de Adrian Păunescu. Deși mai nou, Nicu Alifantis cutreleră țara cu grupul Gimnazion, grup, din cîte am aflat, specializat în balet și cimilituri, **Imnul** este cîntat cu căldură de membrii cenaclului. După ce Adrian Păunescu recită împreună cu cei prezenți **Lumină ! Luptă ! Libertate !,** Victor Socaciu cîntă pentru a doua oară **Un punct de vedere,** pentru că din punctul nostru de vedere este bine să fie cunoscut de către cei care sînt tineri.

Mihail Stan, marele artist de poezie, recită **Minunea,** iar Adrian Păunescu, omagiindu-l, impresionat și impresionîndu-ne, spune un lucru grav, folosindu-se de cuvinte puține : „Fără Marin Sorescu lumea ar fi mai tristă și noi de asemenea". Proaspăt căsătorit, Valeriu Sterian obține un prim mare succes în întîmplarea literar-artistică din această seară cîntînd straniu de frumos **Cu iubirea de moșie** (versuri Ion Horea) și **Om bun** (Dan Andrei Aldea). Evandro Rossetti lansează, propriu-zis relansează, **Cîntec** pe versuri de Șt. O. Iosif. Cîntecul este mai vechi dar autorul muzicii ocupat să adune toată gloria de pe urma lui **Cozma Răcoare** l-a făcut uitat timp de aproape doi ani. Pe scena luminată corespunzător apare din nou Mihaela Popescu care cîntă **Nu cred că lumea** (versuri Ion Nicolescu) obținînd un succes deplin, deși ne îndoim că autorul poeziei ar fi scris versul „o lume mai veșnică", așa cum a cîntat ea.

Solicitat atît de bilete cît și de cereri verbale, Radu Gheorghe revine în scenă și obține un foarte mare succes cu **Broasca țestoasă, Ciorobul Pat** și un cîntec **Country** în care improvizațiile sale au atins cota maximă a inteligenței și prezenței scenice. Și tot ca urmare a solicitărilor cei peste 3 000 de oameni se înlănțuie din nou cu Valeriu Sterian (**Nopți**), Eugen Cristea (parodia filmului **Cu mîinile curate**) și Valeriu Penișoară (**Da, mai avem**). Finalul serii este unul bine elaborat, lucru care face ca spectacolul fără a fi strălucitor să obțină după părerea noastră calificativul „mediu". El a cuprins : **Lordul John** (cîntă Mircea Vintilă și execută pantomimă Florian Pittiș), **Hanul lui Manuc, Mielul, Dulce Românie, Bade Ioane** (recunoașteți desigur cîntecele lui Mircea Vintilă), **Există o țară unde o mai bine ?** (poezie de Claudiu Iordache recitată de Florian Pittiș) și **Noapte la mare** (Lucian Blaga, recitată de Adrian Păunescu).

COSTINEȘTI, 6 august, dimineața : Cum este și normal, ședințele pe plajă au continuat și în această a doua etapă a turneului pe litoral, deși între plaja de la Costinești și cea de la Mamaia rămîn deosebiri considerabile. Nagy Laszlo și Balint Peter, un cuplu din ce în ce mai sudat, interpretează **Scoarță românească, Dansul feților de la Căpîlna, Lunca țipă, lunca zbiară** (text folcloric culeș de V. Alecsandri) și noua compoziție **Bedanul Grivițel** pe versurile lui Adrian Mierlușcă. Profitînd de faptul că este doar o ședință de lucru, cei doi valoroși interpreți exagerează la primul cîntec cu la, la, lucru care ne aduce aminte de cei de-al XI-lea Festival de muzică ușoară de la Mamaia, iar la cel de-al doilea și-au îngăduit să uite a doua jumătate a textului. După primele trei cîntece ale lui Valeriu Penișoară (**Da, mai avem, Povestea eroilor, Cuvîntul lui Roată la Divan**) începe o ploaie care nu ne mai lasă nici o speranță. Cine are umbrelă sau curaj merge la masă, cine nu așteaptă pînă în jurul orei 13 cînd ploaia se liniștește doar pentru a-și lua un nou avînt.

COSTINEȘTI, 6 august, seara : Fără nici un fel de obligație și fără a fi fost planificat, susținem cel de al doilea spectacol la Costinești, de astă dată în amfiteatru. Deși convocați prin port-voce de către Adrian Păunescu, Florian Pittiș și Mircea Vintilă les foarte tîrziu din cameră și vor face deplasarea nu cu autocarul, ci pe jos. Este adevărat că au de străbătut doar 65 m. Ajunși acolo printre picături se cîntă **Amintire cu balduci** și **Cozma Răcoare.** Spunem printre picături, referindu-ne la picăturile de ploaie. Balint Peter și Nagy Laszlo devenii rapid, grație științei alegerii repertoriului, talentului și frumosului comportament moral dintre care integrarea în viața și cerințele cenaclului ni se par lucruri principale, membri reprezentativi ai Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, susțin un recital format din cinci cîntece dintre care în premieră este **Fata morgana,** interpretat în limba lor maternă, limba maghiară. Important este, spune pe bună dreptate Adrian Păunescu, nu numai faptul că ei le cîntă frumos, original, ci și acela că au ales texte semnificative, texte vorbind convingător despre faptele de muncă și de viață ale României înțeleasă ca teritoriu spiritual al tuturor celor care indiferent de naționalitate luptă pentru construirea unei țări fericite și a unui om nou. Spunînd expresia „om nou" consemnăm cu regret că Gheorghe Gheorghiu în ciuda eforturilor noastre nu se încadrează în această categorie, uzurpînd prin manifestări de vedetism, printr-o existență în ultimul timp parazitară și printr-o suficiență mic-burgheză titlul de membru al Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar. Este motivul pentru care se hotărăște excluderea sa din cadrul cenaclului.

Din păcate, din cauza ploii microfoanele nu merg, dar sîntem un cenaclu pregătit

Eugen Cristea și Valeriu Penișoară iubesc extraordinar de mult Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar din care fac parte.

Pe scenă, alături de membrii cenaclului, lotul de gimnastică feminină al României.

Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar se află din nou la Costinești. Și, după cum se vede, nu singur.

pentru orice vreme și pentru orice anotimp. Așa se face că, lipsiți de microfoane, Adrian Păunescu și Florian Pittiș recită fiind auziți excepțional poezie a lui Geo Dumitrescu **Inscripție pe piatra de hotar**. Apoi tot ei recită în lipsa microfoanelor poezia lui Nicolae Labiș **În Mai** și cea a lui Adrian Păunescu **Decomandată, nu.**

Ploaia cade în continuare amenințînd integritatea textului lui Nagy Laszlo și Balint Peter. Ud, Eugen Cristea interpretează **în tren** adăugînd și un episod nou, cel în care surprins fără bilet de către controlor plătește o amendă substanțială. A doua zi văzîndu-i cerecum amărît i-am atras atenția că totul s-a fost decît teatru și că banii i-au rămas în buzunar.

Pe ploaie se cîntă pînă și **Ploaia care va veni.** Florian Pittiș, un adevărat mentor spiritual și moral al mai tinerilor colegi din cenaclu, spune nu întîmplător o tabletă de Radu Cosașu, un cutremurător pamflet împotriva războiului, căci iată azi, 6 august, s-au împlinit 31 de ani de cînd asupra orașului japonez Hiroshima a fost aruncată bomba atomică. Ne dăm încă o dată seama de excepționalele posibilități ale artei tinere de a face, parafrazînd textul lui Dorin-Liviu Zaharia, **Ploaia care va veni,** fără trombone și canoane, educație politică, revoluționară tinerețului din această țară. Splendid legat ca esență de tableta lui Radu Cosașu, cîntă Adrian Ivanițchi **Amiaza pe versurile** tînărului poet Aurel Șorobetea. Este și această poezie o violentă negare a ororilor războiului. Dar iată refrenul acestui splendid cîntec : „Pîine melodios doamnele cu voal / Bărbații din primul / Și fiii / Din al doilea mondial". Observați desigur că din păcate cele două războaie au intrat atît de mult în conștiința omenirii încît despre primul „mondial" și cel de al doilea „mondial" se vorbește uneori atît de lejer, de parc-ar fi vorba de o oarecare competiție sportivă. De astă dată într-o formă foarte bună, semn că-și ingrijește vocea, Mihai Onu cîntă excelent **Dor de Moldova** (versuri Cezar Ivănescu) și **Imn** (versuri Adrian Păunescu). Cu al său **Un punct de vedere** Victor Socaciu se situează la nivelul recitalurilor reușite de Marcela Saftiuc, Erika Jozsa și Karol Horvath. Alături de aceștia din urmă, în lipsa lui Alexandru Dobranschi, sosit motivat cu cîteva zile mai tîrziu, cîntă la vioară cu bune rezultate Radu Gheorghe. Marii actori de poezie Florin Zamfirescu și Mihail Stan obțin notabile succese cu care ne-am obișnuit dealtfel. Invocată de cîntecul **Cîntarea** lui Mihaela Popescu, pleoia pune capăt spectacolului nu înainte ca Valeriu Sterian și Radu Gheorghe să fie de-a dreptul sfîșietori în ceea ce fac de astfel vreme. Cu **Imnul** lui Ion Nicolescu și Nicu Alifantis se încheie un nou spectacol foarte bun în mijlocul unor tineri care ne-au primit cu dragoste și prețuire. Nici de astă dată organizatorii nu au fost prezenți, lucru care cinstit vorbind a încetat să ne mire.

COSTINEȘTI, 7 august : Destul de ultimii de timpul trecut, am ținut această ședință de lucru pe plaja de la Costinești. Au lipsit Radu Gheorghe și Mihaela Popescu. A fost prezent în schimb, prezență activă și generoasă, celebrul profesor universitar prof. dr. Constantin Arseni, în cele trei ore cît a durat programul au fost spuse poezile reprezentative ale cenaclului și au fost aurite cîntecele sale reprezentative. Adrian Păunescu spune cu patos **Lumină ! Luptă ! Libertate !** și cu un dramatism nereținut (avîndu-l alături pe profesorul Arseni) **Manifest pentru sănătatea pămîntului.** Programe aproape complete susțin Mircea Vintilă, Erika și Karol și Valeriu Penișoară. Florian Pittiș, aflat într-o excelentă formă, de-a lungul întregului turneu, își poate îngădui să spună în fața unor oameni care-i cunosc deja complexitatea talentului și **Scrisoarea III** (varianta de interpretare) și trei strofe de folclor orășenesc. Eugen Cristea îi imită din nou pe Nicu Alifantis, își execută numerele de pantomimă, mai puțin în tren, căci prin Costinești trec și așa destule. A cîntat bine și Mihai Onu, deși noi ne-am așteptat să o facă excelent.

MAMAIA, 8 august : Cum spuneam la început, Valeriu Penișoară și Eugen Cristea au străbătut înaintea spectacolului străzile Mamaiei anunțînd spectacolul de la ora 19,45

Este ora 19,45. La unul dintre microfoane, avînd în spate decorurile de la cel de-al XI-lea Festival național de muzică ușoară, Adrian Păunescu face o profesiune de credință atît a sa, cît și a cenaclului pe care-l conduce. „Sîntem aici încercăm să fim, de fiecare dată, cenaclul unor mari idei, o formă de a participa la autentica viață spirituală a țării și ne străduim să fim cît mai departe de ifosele stupide și lipsa devenită legendară a unor triști clubuceri". Mihail Stan reușește în această seară să spună în premieră și cea mai lungă poezie de pînă acum din cenaclu, **Sentimentul mării** (de Ioan Alexandru), cît și cea mai scurtă aparținînd lui Mihai Ursache. Pe aceasta din urmă o putem și cita : „Un om din Tecuci avea un motor / dar nu l-a folosit la nimic".

Ca și la alte spectacole a început să plouă. Împreună sau separat Florian Pittiș și Adrian Păunescu au recitat totuși mari poezii ale literaturii românești contemporane. Din sală nu a plecat nimeni însă și perseverența ne-a fost răsplătită. Mai mult decît atît, s-au cîntat în semn de sfidare probabil două cîntece cu trimiteri directe la climă : **Ploaia care va veni** și **Vînare de vînt.** Lansat în prima etapă a turneului pe litoral chiar aici la Mamaia, căci în cenaclul Flacăra se lansează în permanență oameni noi, Victor Socaciu reprezintă la ora de față o autentică speranță a muzicii tinere. Interiorizat în **Tînță între rău și bine,** el este cu adevărat elocvitor în cîntecul nou **Un punct de vedere.** Un foarte bun recital compus din cîteva cîntece susțin Nagy Laszlo și Balint Peter, ale căror seriozitate profesională și superioară modestie ne îndeamnă la stimă și respect. Foarte bine cîntă și Mihaela Popescu, trei cîntece dintre care ultimul, **Ioan Pămîntul,** are versurile scrise de un tînăr sucevean, cu care din cîte am înțeles părinții ei sînt de acord. Dealtfel în zilele următoare ea s-a purtat atît de frumos pe scenă încît Adrian Păunescu a fost nevoit să o ierte din nou. Nu trebuie să uităm însă că a venit în cenaclul nostru la 17 ani, că acum are 18 și vocea sa cu adevărat extraordinară trebuie să o determine să bată cu mai mult curaj la ușa pe care scrie : **Muncă, Efort, Conștiință.** Ne-am bucura dealtfel ca aceasta să fie titlul unui nou cîntec al ei. Excelente recitaluri susțin Valeriu Sterian (**Om bun, Cu iubirea de moșie, Amintire cu haiduci, Nopți și Educație prin cîntec**), Marcela Saftiuc (**Balada lunii mai, Trăim atîta vreme, Vînt de seară și, firește, Doua, Doua**), Florin Zamfirescu, Florian Pittiș și Adrian Păunescu. Mircea Vintilă, care de atît de mult timp duce pe umeri în cel mai propriu sens al cuvîntului gloria acestui cenaclu, și-a bucurat numeroși simpatizanți (toți cei prezenți la spectacol) cu **Lordul John, Constantin și Veronica, Hanul lui Manuc, Mielul, Dulce Românie** și **Bade Ioane.** Mihai Stan a spus și parodia lui Marin Sorescu : **O seamă de textieri** și fiind la Mamaia am înțeles cu toții aluzia. Cîteva cuvinte despre Evandro Rossetti — nedreptățit nu de puține ori în cronica noastră. Autorul citorva cîntece cu adevărat excepționale, **Cozma Răcoare, Cîntec** (pe versuri de Șt. O. Iosif), **Plîngere** (pe versuri de Gheorghe Tomozei), **Cîntec pentru România** și **Dacă te afli cumva în Europa,** el de mai mult timp participă inspirat și chiar decisiv la reușitele colegilor săi de cenaclu. Iată, de pildă, în lipsa lui Nicu Alifantis el cîntă **Imnul** pe versuri de Ion Nicolescu, însuflețind spectatorii, lucru care vorbește de la sine despre probitatea morală față de țara care-l găzduiește. Cu adevărat excepțional a fost Radu Gheorghe al cărui registru de interpretare este unul foarte larg de fiecare dată, convingător și minuțios elaborat. Aici, în această noapte la Mamaia, și-a adăugat în repertoriu și poezia **Prietena defunctului** din romanul **Eternitate locală.** Fiind autorul acestei parodii pot spune că interpretarea sa a fost atît de bine gîndită încît am avut momente cînd am tresărit speriat că el este autorul cărții.

Caracterizăm această seară-noapte ca fiind extraordinară pentru că am prezentat oncet cele mai frumoase lucruri ale noastre, pentru că nu am trișat publicul și pentru că acum și niciodată clubucurile spiritual-financiare ne sînt și ne vor rămîne străine.

NEPTUN, 9 august : „Numai odată cu creșterea avuției naționale, cu dezvoltarea forțelor de producție pe întreg teritoriul țării se creează și condițiile pentru dezvoltarea învățămîntului, științei, culturii, artei — ceea ce asigură cadrul corespunzător pentru manifestarea plenară a omului în toate domeniile de activitate. Fără industrializare, fără agricultură, fără o bază tehnico-materială puternică nu se poate vorbi nici de o politică națională justă ! O egalitate în sărăcie nu este egalitate ! Egalitatea este atunci cînd oamenii pot să trăiască din plin, să se bucure în mod egal de bunurile materiale și spirituale create prin munca lor unită, sub conducerea comuniștilor" (Din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară de la Oradea din 13 iunie 1976).

„Fără îndoială că în activitatea educativă trebuie să avem permanent în vedere faptul că fiecare om are individualitatea și personalitatea sa bine distincte. De aceea, înarmîndu-i pe oameni cu cele mai înaintate cuceriri ale cunoașterii, trebuie să dezvoltăm valorile morale și virtuțile umane specifice fiecărui cetățean, în strînsă concordanță. Lasă cu gîndirea filozofică și etica socială revoluționară, caracteristice orînduirii noastre noi, socialiste și comuniste. Trebuie să existe deplină claritate : nu ne propunem și nu ne putem propune uniformizarea omului. Aceasta ar fi o absurditate, un nonsens. Noi acționăm pentru formarea unui om de omenie, cu o pregătire multilaterală, a unui comunist de omenie. Urmărim crearea condițiilor celor mai propice ca omul să se poată manifesta plenar în toate domeniile vieții sociale, fiecare cu capacitățile, personalitatea și felul său de a fi, în spiritul comun întregii societăți, al dragostei de dreptate și adevăr, al curajului și cinstei, al simplității, al hotărîrii de a lucra împreună cu semenii săi pentru fericirea proprie, pentru fericirea întregii societăți" (Din Expunerea cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste).

Programul de la Neptun s-a înscris sub semnul acestor idei ale secretarului general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, idei profunde, originale și realiste, idei pline de o adîncă generozitate față de fenomenul artistic autentic din țara noastră. S-au bucurat de un mare succes, în cadrul unui program dens și variat, atît consacrații Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Marcela Saftiuc, Valeriu Sterian, Evandro Rossetti, Erika Jozsa, Karol Horvath, Alexandru Dobranschi, Mihai Stan cît și tinerii Victor Socaciu și Valeriu Penișoară. Grupul compus deocamdată doar din Nagy Laszlo și Balint Peter își susține întreg repertoriul și menționăm încă o dată ștințța alegerii textelor. Căci acestea sînt cîntece în care speriul la înțelegerea exactă și prețuirea istoriei românilor, lupta împotriva rasismului sînt frumos și exact comunicate cu mijloacele specifice artei tinere. La urma urmei spunem artă tinără, gîndindu-ne la vîrsta celor care o fac și nicidecum la faptul că ea ar fi superioară în vreun fel unei alte arte.

Un moment cu adevărat emoționant a fost acela creat de către Mircea Vintilă și Florian Pittiș și Adrian Păunescu, moment care a cuprins **Inscripție pe piatra de hotar** (versuri Geo Dumitrescu), **Dulce Românie** (Adrian Păunescu), **Bade Ioane** (Tudor Arghezi), **În Mai** (Nicolae Labiș), **Cîntecul zilei din Mioritada** (Ion Nicolescu), **Lumină ! Luptă ! Libertate !, Crezul meu** și **Eroii** (Adrian Păunescu) și încheiat cu **Imn** (versuri Ion Nicolescu, muzica Nicu Alifantis). Momentele de mare umor ale serii, umor a cărui șansă artistică constă în dorința de mai bine și de mai frumos, au fost susținute de către excepționalii actori Florin Zamfirescu și Radu Gheorghe și de mai tînărul lor coleg Eugen Cristea, angajat temeinic, am spune decisiv, pe drumul obținerii aceluiași calificativ. A fost omagiat atît de public cît și de conducătorul cenaclului tînărul profesor Valeriu Penișoară și iată, remarcăm și cu acest prilej cît de important este faptul că într-o comună oarecare din România (Duda) doi tineri intelectuali, ei, Penișoară, și Ioan G. Pricop, autorul celor mai multe din textele sale, au avut patriotismul concret și scînteia talentului concentrate în fapte de artă cu adevărat răscolitoare. Este și aici o ilustrare a cerințelor secretarului general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, potrivit cărora intelectualitatea are trebuie să fie cu adevărat purtătoarea, prin muncă, a cerințelor programului ideologic al partidului, a necesităților spirituale ale oamenilor.

Au fost foarte multe lucruri frumoase, diverse cum spuneam, toate contribuind la crearea unui spectacol extraordinar, caracterizat printr-un continut riguros revoluționar și patriotic obținut nu prin lozinci false ci prin capacitatea de transmitere a artei tinere, libere și responsabile. Tîrziu spectacolul se încheie totuși deși reacția publicului și biletele primite ne îndemnau să așteptăm răsăritul soarelui aici.

Deplina obiectivitate de care sîntem convinși că dăm dovadă de fiecare dată în redactarea acestor cronici ne îndeamnă să menționăm și buna contribuție a lui Mihai Onu, Mihaela Popescu, Mircea Bodolan, cît și a lui Adrian Ivanițchi deși practic ni s-a părut că frumoasele vorbe ce i-au fost adresate de conducătorul cenaclului au fost născute și din temeiuri care țin mai mult de știința alegerii repertoriului și nu de forța emoțională sau de caracter a cîntărețului menționat.

NĂVODARI, 10 august : Ne-au așteptat aici peste 5 000 de elevi, lucru mai mult decît emoționant și dacă e cazul să comparăm spectacolul de aici îl vom compara cu acela de la Costinești din prima etapă a turneului de pe litoral. Vom participa cu sîrg la modelarea sufletelor dumneavoastră tinere, a spus Adrian Păunescu și cînd tîrziu, foarte tîrziu, spectacolul a fost oprit (căci tot ca și la Costinești și aici s-a recurs la prea puțin originala metodă de a se opri curentul electric), elevii trimiși forțat la culcare își manifestau decent dorința de a mai rămîne, am înțeles că am procedat întocmai. A fost o participare extraordinară la **Imnul** lui Ion Nicolescu și Nicu Alifantis despre care la ora aceasta se poate spune că a fost o mare victorie a muzicii tinere și la **Cozma Răcoare** ale cărui versuri au fost scrise de Nicolae Labiș, un mare poet al generației tinere, poet a cărui viață a fost din păcate atît de scurtă. **Cuvîntul lui Rostă la Divan, Cîntec pentru Angela Davis, Scoarță românească** și **Dansul feteler de la Cîplina ; Inscripție pe piatra de hotar, Da, mai avem, În Mai** și **Lumină ! Luptă ! Libertate ! ; Pămîntul, deocamdată, Bade Ioane, Amintire cu haiduci, Cu iubirea de moșie** și **Educație prin cîntec.**

Desigur autorii versurilor și interpreții vă sînt cunoscuți și bucuria noastră este deosebit de mare că și tinerii prezenți au dovedit cunoștințe exacte și profunde în domeniul literaturii române, la urma urmei în domeniul vieții spirituale care a început deja și pentru ei : Elena Rodica Oprișan din Cluj-Napoca, de pildă, a recunoscut imediat autorul versurilor cîntecului intitulat chiar **Cîntec** și a desluși și motivul mioritic al acestuia. Dealtfel, cenaclul a avut și un caracter didactic în sensul că Adrian Păunescu a insistat asupra multor numere ale întîmplării literar-artistice de la Năvodari, ajutînd pe cei prezenți să recepteze exact multiplele sensuri ale artei tinere, libere și responsabile pe care o facem noi, membrii Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar. A fost emoționant să auzi aceste mii de voci tinere recitînd împreună cu Adrian Păunescu **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și este un titlu de mîndrie pentru noi că paragraful citit de Adrian Păunescu din Expunerea cu privire la activitatea politico-ideologică și cultural-educativă de formare a omului nou, constructor conștient și devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, prezentată la Congresul educației politice și al culturii socialiste s-a adresat exact cui trebuia: „De asemenea doresc să folosesc acest prilej pentru a adresa de la tribuna Congresului, un apel tinerei noastre generații care își îndeplinește în mod minunat îndatoririle ce-i revin în toate sectoarele de activitate și care răspunde cu înflăcărare sarcinilor stabilite de partid. M-aș adresa în primul rînd copiilor, pionierilor, întregii noastre tinere generații ; să nu uitați niciodată, dragi tovarăși tineri, că aveți, în primul rînd, îndatorirea de a face totul pentru însușirea și dezvoltarea celor mai înalte virtuți ce caracterizează poporul nostru — dragostea de adevăr, vitejia, pasiunea pentru muncă, hotărîrea fermă de a asigura ridicarea națiunii noastre pe noi și noi culmi de progres și civilizație ! Munciți și învățați neobosit pentru a vă însuși cele mai noi și minunate cuceriri ale științei și cunoașterii din toate domeniile. Numai așa veți deveni oameni cu adevărat culți, în stare să înțelegeți schimbările revoluționare ce se produc în natură și societate, să cunoașteți și să stăpîniți legile naturii și societății, să acționați în mod conștient pentru a le pune în slujba fericirii, libertății și bunăstării omului."

Ar fi imposibil să facem un inventar a tot ceea ce s-a întîmplat aici la Năvodari dar vom menționa și contribuția de excepție ale actorilor Eugen Cristea, succesul robust al lui Victor Socaciu și al grupului Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranschi și promițătorul talent al lui Mihaela Popescu care încă la cei 18 ani ai săi putea fi înscrisă în porție cu bune rezultate alături de cellalți elevi aflați în această tabără.

NAVODARI, 11 august : Oprindu-se spectacolul anterior în condițiile arătate, am promis celor prezenți că vom reveni și am și făcut-o azi, 11 august. A fost un program frumos care a cuprins cîntece și poezii reprezentative ale cenaclului : **Un cîntec,** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **Lumină ! Luptă ! Libertate !, Imn** (Adrian Păunescu — Mihai Onu ; Ion Nicolescu — Nicu Alifantis), **Cu iubirea de moșie** (Ion Horea — Valeriu Sterian), **Educație prin cîntec** (Valeriu Sterian susținut prin știri din ziarele zilei, ca de altfel în tot timpul turneului, de către Adrian Păunescu), **Vînare de vînt** (Bob Dylan), **Cînd o fi să fiu mai mare** (Erika Jozsa și Karol Horvath), **Cozma Răcoare** (Nicolae Labiș — Evandro Rossetti), **Cuvîntul lui Roată la Divan** (Ioan G. Pricop — Valeriu

(Continuare în pag. 20)

Și pe plaja de la Năvodari a avut loc o ședință de lucru a cenaclului.

(Urmare din pag. 19)

Penișoară) și Pămîntul, deocamdată (Adrian Păunescu — Mircea Vintilă). A fost alături de ei și, dealtfel, de toți membrii cenaclului, marele actor Florian Pittiș.

Din cauza timpului prea puțin favorabil întîmplarea literar-artistică nu s-a putut sfîrși cu o baie în mare. A fost vînt, valurile se spărgeau puternic la mal dar — fapt emoționant — cîntecele interpretate de către Alexandru Dobranschi, **Tricolorul** și **Hora Unirii**, s-au auzit foarte bine.

CONSTANȚA, 11 august : Au fost și **406** de locuri goale și un spectacol apreciat de noi ca mediu (de fiecare dată ne raportăm la succesele noastre anterioare și nu la ceea ce înțeleg unii prin succes) în Sala sporturilor din Constanța. Că lucrurile stau așa și nu altfel, că este vorba de autoexigență ne-o dovedesc și două bilete primite din sală pe care le reproducem integral : „Ne aflăm aici, în sală, un grup de elevi ai unui liceu industrial din localitatea Cugir, județul Alba. Ne simțim fericiți să luăm parte la acest mult stimat „Cenaclu F.[illegible]cărа al tineretului revoluționar" și avînd această minunată ocazie dorim din tot sufletu. să transmitem cele mai sincere felicitări acestui grup pe care-l iubim mult, atît din partea noastră, cît și din partea întregului oraș Cugir, asigurîndu-vă de întreaga noastră stimă, de alăturarea, de asemenea, a tuturor forțelor noastre tinerești pentru cauza P.C.R. Vă mulțumim încă o dată pentru minunata seară petrecută pe litoral" (Dorina Meteșan). „Avem rarul privilegiu de a revedea după Sibiu cenaclul Flacăra. Salutăm în membrii cenaclului pe mesagerii artei angajate, autentice ; salutăm lipsa de rutină, absența conformismului și spiritul profund democratic de desfășurare a ședințelor. Credem că cenaclul Flacăra a adus un imens serviciu întregii generații tinere a țării, formîndu-i și călăuzindu-i gustul spre poezia și muzica tînără, ca să nu mai amintim modul simplu, spontan în care ne încendiază inimile de cel mai cald patriotism. Mulțumim poetului Adrian Păunescu pentru contribuția substanțială la noua configurație a revistei „Flacăra", revista cea mai citită, credem, de către tinerețul nostru. Mulțumim pentru seara foarte agreabilă, așa că nu regretăm „Discoteca Colibri" (Un grup de elevi de la Liceul mecanic Cugir, Alba).

Marele succes al serii l-a aparținut lui Doru Stănculescu, revenit printre noi după o absență care ni s-a părut a fi foarte lungă. El a cîntat cu adevărat emoționant, s-a dovedit a fi un virtuos și de neegalat în **Al-hai, Fără petale și Balada de copilărie** (primele două, versuri proprii, iar a treia pe versuri de Adrian Păunescu). Un foarte mare succes, o recitare cutremurătoare a poemului **Tot mai des vises Pămîntul** de Ion Gheorghe, ne-a oferit actorul Mihail Stan. Adrian Păunescu a organizat seara pe recitaluri și trebuie menționate cele oferite de Nagy Laszlo și Bulint Peter, Marcela Saftiuc (cuprinzînd și cîntecul nou **Traim atîta vreme** pe versuri de Nicolae Labiș), Florin Zamfirescu (un actor perfect dotat atît pentru tonurile grave cît și pentru cele comice), Evandro Rossetti, Valeriu Sterian, Mircea Vintilă (în prezența tatălui său), Florian Pittiș, marele actor și mai nou său coleg Adrian Păunescu au recitat împreună **Inscripție pe piatra de hotar, Da, mai avem și** — în prezența unui public pe care îl cunoaște foarte bine — a făcut succes și **Scrisoarea III** (variantă de interpretare) și cele trei strofe de folclor orășenesc. Foarte bun și recitalul lui Radu Gheorghe chiar dacă **Prietena defunctului** a avut uncle părți mai puțin reușite. Dar autorul textului (E. Seceleanu) își le asupră-i întreaga vină întrucît atunci cînd a scris poemul nu s-a gîndit să-l facă mai scurt. Cu succes la pubile Mihail Stan a spus **O seamă de textieri** de Marin Sorescu. Bine au cîntat Adrian Ivanițchi, Mircea Bodolan, Mihaela Popescu și Mihai O[illegible]. A făcut din nou mare succes Eugen C[illegible]ea și într-o pauză ne-a mărturisit că în toamnă va învăța 10–15 poezii și va scrie muzica pentru 5–6 cîntece, aceiași lucru promițîndu-l și Valeriu Penișoară, colegul său de cameră.

NĂVODARI, 12 august : Prima dintre întîmplările literar-artistice ale zilei a avut loc tot aici la Năvodari. Căci orice fel de cenaclu ce reprezintă tineretul revoluționar nu se poate dezlipi bucuria întîlnindu-se cu un public a cărui medie de virstă este 18 ani. Căderi, veniți cu 10 minute întîrziere, pe o atmosferă de-a dreptul înghețată. 3 000 de elevi și fostul elev Adrian Păunescu ne întîmpină cîntînd **Imnul** lui Ion Nicolescu și Nicu Alifantis. Am aplaudat cu toții c[illegible]cul astfel constituit. Nu ne este deloc greu să desfășurăm un program străluciților ce esență, frumos artistic în care din nou s-au detașat Doru Stănculescu, Evandro Rossetti, Valeriu Sterian (aici s-a desfășurat mai mult ca în trecutele două întîlniri), Nagy Laszlo și Bulint Peter, Eugen Cristea, Valeriu Penișoară, Victor Socaciu. De excepție au fost, considerăm, recitalul lui Mircea Vintilă, cuprinzînd șapte cîntece, cele reușite împreună și separat de către Adrian Păunescu și Florian Pittiș, precum și frumoasele efecte ale muzicii folk pe care o practică de atîta vreme și cu atîta succes **Marcela Saftiuc, Mihail Stan a spus** de asemenea extraordinar poemul **În capul trebii** de Marin Sorescu, făcînd să rîdă un public care, neavînd vîrsta căsătoriei, s-a amuzat totuși de Nae Bănță, cel cu cinci neveste. În treacăt remarcăm că din 1974 de cînd îl popularizează Mihail Stan, Nae Bănță n-a mai divorțat, rămînindu-i fidel celei de-a cincea neveste. Dar să vedem ce va aduce anul 1977. Obișnuit deja cu noi, sau poate obosit, publicul nu a avut aceeași participare extraordinară, lucru remarcat rapid de către Adrian Păunescu : am ajuns la concluzia că ziua nu se pot realiza seri extraordinare.

Aici s-a petrecut din păcate și un lucru urît, soldat, cu aprobarea tuturor membrilor cenaclului, cu excluderea din cenaclu a lui Adrian Ivanițchi. Dar iată faptele : „Eu nu pot să am niciodată un recital, nu pot să am succesul pe care îl merit, pentru că aici în cenaclu cîntă și n-ar trebui să o facă Doru Stănculescu, Valeriu Penișoară și Balint Peter și alții". Adrian Păunescu : „Doru Stănculescu ? Da, eu aș fi reușit mult mai bine dar ei a avut un cuior mai bun". Cei care citesc aceste rînduri i-au auzit pe cei citați de către Adrian Ivanițchi, așa că ne abținem de la comentarii. Vom menționa că A. Ivanițchi s-a făcut vinovat și de încălcarea normelor de disciplină din tabăra de la Costinești și vom mai menționa că ni se pare cumplit de trist că el, care a cîntat de atîtea ori frumosul text al lui Florin Liviu Zaharia **Ploaia care va veni**, s-a înregimentat moral — și sperăm că doar momentan ! — în tabăra celor egoiști, meschini, setoși de gloria altora, a celor care nu au drept scop „construirea unui pămînt fără păcate".

Nagy Laszlo și Balint Peter cîntă atît de bine **Dunul fetelor de la Căpîlna** (versuri Nicolae Stoian) și **Cîntec pentru Angela Davis**, încît pentru o clipă am fost convinși că în memoria noastră Angela Davis va deveni, alături de Ana, Elena și Sevastița, o obișnuită fată a Căpîlnei. Cîntă mediu Valeriu Penișoară și stă mult prea în față, avînd în vedere deocamdată fragilul său repertoriu, Mircea Bodolan. Foarte frumos recitalul Marcelei Saftiuc. În cadrul lui s-au spus și **Repetabila povară** și **Copiii de țăran**. Se despart de noi în această seară, pierzînd spre cîmpul de instrucție, excelenții actori Radu Gheorghe și Florin Zamfirescu. Fiecare dintre ei a reușit lucruri cu adevărat extraordinare între care amintim **Mihnirі de tînăr cărturar** și **Cioc, cioc, cioc** (Florin Zamfirescu) și parodierі ale cîntecelor „C[illegible]" cîntece **Country**, un formidabil step, **Furnica, Cîrolul Pal, Balada lui Fărămiță Lambru** și **Prietena defunctului** (Radu Gheorghe). Mulțumim călduros comducerii Ministerului Apărării Naționale pentru înțelegerea plină de generozitate arătată, pentru marele sprijin adus de fiecare dată bunei desfășurări a activității Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar.

A cîntat ca la începuturi, cu o voce pură, tinără, avînd totuși forță, cu o ironie demnă de toate laudele, Valeriu Sterian care, dealtfel, a avut un mare succes în multe spectacole ale turneului. În spiritul deplinei obiectivități trebuie să spunem că lucrurile uneori tari la adresa unor colegi de cenaclu nu i-au dispărut cu desăvîrșire deși prudie față de prima parte a turneului de pe litoral el s-a schimbat considerabil în bine. În repertoriul său a intrat o nouă piesă de succes : **Anticarbonica** (versuri Adrian Păunescu). Un amplu și excelent recital a susținut și Mircea Vintilă avînd și două noutăți : **Comertul imposibilii**, precum și interpretarea în engleză și refrenului din **Pămîntul, deocamdată**, poezie și traducere datorate lui Adrian Păunescu. Succese notabile : Doru Stănculescu, ajutat decisiv de flautistul Sorin Munghiat, Mihai Stan, Erika Jorza, Karol Horvath și Alexandru Dobranschi, Florian Pittiș (participare efectivă și aplaudată la aproape toată întîmplarea literar-artistică), Victor Socaciu, deja o speranță a muzicii noastre [illegible] Eugen Cristea, un foarte bun tînăr actor al cărui mare talent nu-l împiedică să ajute colegii săi să se trezească la timp și să fie respectuos chiar și cu aceia mai mici decît el. Bine pentru Mihaela Popescu, Mircea Bodolan și Mihai Onu. Acesta din urmă trebuie să se ia mai în serios căci useori regres din ultima vreme nu ne mulțumește, cu atît mai mult cu cît ne este aproape de inimă și continuăm să-i dorim o continuă reușită. Cu poemul **Lumină ! Lupță ! Libertate !** și **Imnul** lui Ion Nicolescu și Nicu Alifantis se încheie o întîmplare literar-artistică deosebit de frumoasă. Este ora două noaptea și în autocarul cuprins de insomnie și de somn ne gîndim, și nu ne sfiim să mărturisim aceasta, la ce face și pe unde sînt Tudor Gheorghe, Anda C[illegible]anu și Nicu Alifantis. Nu găsim o c[illegible] potrivită pentru acesta din urmă.

COSTINEȘTI, 13 august : Am avut bucuria participării la spectacolul din această seară a lotului de g[illegible] Românici, condus de Bela Karoly care avea în dreapta pe Nadia Comăneci și în stînga pe Teodora Ungureanu, desigur nu întîmplător. Fetițele acestea, căci la urma urmei nu sînt altceva, împodobite de aurul, argintul și bronzul ultimei Olimpiade, ne-au impresionat puternic mai ales atunci cînd, după cele două ore de spectacol ce le-au fost dedicate, s-au urcat pe scenă și au ascultat cuminți corul format din mii de persoane : La mulți ani cu sănătate / Să vă dea viața tot ce doriți / Sănătate pentru Nadia / La mulți ani să trăiți. Numai după ce au obținut aprobarea profesorului emerit Karoly, care ne mărturisea că este extraordinar de emoționat de adevărata școală de educație patriotică pe care o reprezintă cenaclul, Nadia Comăneci a spus la microfon : „Trăiască tricolorul / Trăiască România !" și a cîntat împreună cu Teodora Ungureanu și tot cenaclul. Au plecat apoi de lîngă noi ca gloria însăși parcă și deși păstrăm mîndria că este primul spectacol pe care au dorit să-l vadă întoarse de la Olimpiadă am rămas puțin triști. Fericit se poate considera Eugen Cristea. Întrebată de Adrian Păunescu ce notă îi acordă, Nadia a răspuns după cîteva clipe de gîndire : nota 10.

În continuare a susținut un excelent recital de poezie nu mai puțin excelentul actor de poezie Mihail Stan : **Tot mai des vises Pămîntul** (Ion Gheorghe), **Minunea** (Marin Sorescu), **Cine mai merge** și destul de laconicul poem al lui Mihai Ursache pe care din lipsa spațiului tipografic nu-l mai reproducem

Au fost excelenți în tot ceea ce au făcut Florian Pittiș, grupul condus și în această perioadă a turneului de Karol Horvath, Doru Stănculescu și Marcela Saftiuc. Și-a plins **Repetabila povară** Adrian Păunescu. A susținut un recital de o aleasă sensibilitate Victor Socaciu. Au cîntat împreună și au reușit un recital de mare valoare Valeriu Sterian și Evandro Rossetti. Salutăm unirea lor pe plan artistic dar le atragem și pe această cale atenția că după au ca și pînă acum datoria de a contribui la unitatea acestui cenaclu, la păstrarea unei atmosfere corecte și frumoase față de toți membrii cenaclului, inclusiv față de Mircea Vintilă, tînăr cîntăreț deosebit de talentat a cărui aleasă sensibilitate trebuie înțeleasă și menajată. Dealtfel, în urma unor altercații între cei trei, Mircea Vintilă s-a retras din spectacol, asta ca să folosim un eufemism, și tot din această cauză nu a fost prezent la întîmplarea literar-artistică de la Eforie Nord. Oricît de mult l-am iubi pe Mircea Vintilă, faptul lui intră în sfera indisciplinei și o consemnăm ca atare. A cîntat foarte slab, cu flagrante greșeli de dicție, Mihaela Popescu, căreia îi aducem aminte pe această cale că fumatul a distrus și voci celeste. Asta pentru că vorbim doar despre fumat. Splendidul spectacol, căci s-au spus și s-au cîntat toate lucrurile noastre frumoase, a mai fost umbrit de un fapt comunicat în scris de un grup de studenți : „Cu un penibil sentiment de jenă vă aducem la cunoștință nemulțumirea unui grup de studenți timișoreni : aceea de a plăti cu 5 lei intrarea în tabăra Costinești. Pentru tabăra celor a tineretului comunist din România, atunci de ce această măsură ? Propunem intrarea pe bază de carnet de student sau U.T.C.". Propunem să se dispună.

EFORIE NORD, 14 august : 331 de spectatori plătitori. Stația de amplificare venită tîrziu. Mircea Vintilă venit nu. Ploaie robustă după o oră de la începerea întîmplării literar-artistice. În aceste condiții, Adrian Păunescu întreabă pe cei prezenți : Vă restituim banii și stăm cîtva timp de plăcere, sau biletele rămîn valabile și stăm conform planificării pînă la ora 17 ?" Fapt emoționant și semnificativ pentru ceea ce înseamnă cenaclul, la ora actuală : cei prezenți au optat pentru a doua variantă. Au cîntat bine Mircea Bodolan (deși la **Despărțire de o garoafă roșie** a făcut abuz de la, la, la și na, na), Mihai Onu, Valeriu Penișoară, grupul condus de Karol Horvath. A fost nemulțumenit Florian Pittiș atît în numerele grave, cît și în cele de umor. Lucruri noi : **Mai dă-mi o sticlă** și un sifon (Doru Stănculescu). **Cu altfel de cuvinte** (Marcela Saftiuc). Fo[illegible] cenaclului lui Valeriu Sterian, [illegible] setti. Victor Socaciu și emoționant faptul că din cauza ploii am stat strînși unii în alții pe o scenă făcută parcă să găzduiască 351 de spectatori plătitori.

CONSTANȚA, 14 august : Ne-am deplasat apoi la Constanța la Sala sporturilor pentru a susține spectacolul promis, cu preț redus, elevilor și studenților din municipiu. Au fost prezenți, fără să plătească intrarea, și marea majoritate a celor care au participat la întîmplarea literar-artistică de la Eforie Nord. Din cauza prezenței lor autobuzul 42 a fost atît de aglomerat încît doar cei imbrobonați au scos bilet. Primii scoși pe sc[illegible] cela Saftiuc, Mihail Stan, N[illegible] Bulint Peter, reușesc aproape fără [illegible] seamă să fie excelenți. Le urm[illegible]plul Eugen Cristea, Valeriu Penișoară și grupul condus de Karol Horvath, astfel încît Adrian Păunescu este nevoit să se ridice în picioare și să spună „Este o seară foarte frumoasă și constituți un public excelent". După aceea, Florian Pittiș este întrebat ce este muzica folk și cînd a luat ea naștere. Răspunsul său surprinde și prin laconism : „Nevoia de frumos a orașului". Este nevoit să răspundă Adrian Păunescu : „Varianta simplă, directă de comunicare a poeziei române, e muzică a dezlănțuirii morale și spirituale". Se înțelege de la sine că muzica folk a luat naștere cu mult timp în urmă. Încercarea lui Adrian Păunescu de a opri spectacolul la ora 23 nu a reușit din cauza publicului care l-a determinat să fie de acord cu el însuși : „Bine, atunci mai ținem două ore". În acest timp, Evandro Rossetti și Valeriu Sterian susțin din nou un recital de excepție, Mihaela Popescu și Mircea Bodolan cîntă foarte bine de astă dată, Doru Stănculescu, avîndu-l cînd în dreapta, cînd în stînga pe Sorin Minghiat, ne face să simțim că sîntem cu toții muritori. Recuperat, Mircea Vintilă stîrnește ropote de aplauze atît pentru că a revenit, cît și pentru că a cîntat la nivelul anului 1975, an în care, se știe, a primit titlul de cel mai bun cîntăreț folk. Un moment final deosebit de emoționant realizat de Adrian Păunescu și Florian Pittiș **(Inscripție pe piatra de hotar, În Mai, Repetabila povară, Imn de** Ion Nicolescu și Nicu Alifantis) a încheiat un program și de fapt o zi care putea fi de plajă dar nu a fost.

NĂVODARI, 15 august : Și de această dată organizatorii s-au acoperit de o trăsnă gorie. La ora începerii întîmplării literar-artistice, destul de mulți tineri din tabără nu fuseseră anunțați că vom veni, pe scenă, ca și la cabine, nu era nici măcar un singur bec. Pînă la aducerea reflectoarelor (de către noi și nu de către gazde) Adrian Păunescu a avut ideea să prezinte pe membrii cenaclului la lumina farurilor autocarului care ne adusese. Reflectoarele am avut după cîteva ore. Originalul sistem de prezentare, fază-lungă — fază-scurtă a fost, ce-i drept, aplaudat, dar nu de asemenea aplauze simțim nevoia. Cei mai iubit cîntăreț folk al generației sale, Mircea Vintilă, a avut un recital plin de căldură, de aleasă sensibilitate. Au cîntat din nou împreună, lucruri frumoase, robuste. Valeriu Sterian și Evandro Rossetti. Din nou excelent (alt cuvînt nu cunoaștem) Doru Stănculescu. Sîntem siguri că la ora actuală virtuozitatea și complexitatea talentului său nu mai pot fi puse la îndoială. Contribuții remarcabile au, din nou, Marcela Saftiuc, Florian Pittiș, Mihail Stan, Eugen Cristea, grupul condus de Karol Horvath, Valeriu Penișoară, Mihaela Popescu și Bulint Peter și Nagy Laszlo. În locul obișnuitului calificativ, iată reproduse conținutul bilețului trimis de către profesorul Al. Doltea : „Oamenii sînt ceea ce faptele lor sînt. Printre cei care au fericirea să fie martori la acest impresionant cenaclu, la această magistrală acțiune cultural-educativă, patriotică, cetățenească, revoluționară, etică se află și un grup de copii de pe frumoasele meleaguri harghitene — români și maghiari. Ei potrivit chipului de neuitat pe litoral și sînt convinși că trebuie să crească, să se dezvolte și să se formeze ca oameni cu o înaltă conștiință, care să fie în măsură să ducă nealterate tradițiile, virtuțile nobile ale poporului nostru, să dea semnări și dimensiuni măreței pămîntului, muncii creatoare a țării numită România. Vă rugăm în numele celor 180 de elevi, în cazul că doriți, să ne oferiți încă un moment muzical și poetic pe care dv. îl considerați firesc». Și li s-au oferit două : unul creat de către Florian Pittiș, Mircea Vintilă și Adrian Păunescu, și altul aparținînd prestigiosului grup Erika Jozsa, Karol Horvath și Al. Dobranschi.

NĂVODARI, 15 august : După întîmplarea literar-artistică, noaptea tîrziu s-a făcut o analiză succintă a acestui turneu și s-au schițat cîteva din lucrurile de perspectivă. „Cenaclul acesta rămîne în continuare deschis tuturor tinerilor talentați, indiferent de naționalitate și de profesiune, tuturor acelora care iubesc România, care iubesc revoluția, care iubesc Partidul și pe cîrmaciul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tuturor acelora capabili să facă o artă autentică, liberă și responsabilă. Cenaclul rămîne deschis și pentru aceia care, dintr-un motiv sau altul, l-au părăsit, pentru că trebuie să credem pînă la capăt în posibilitatea de perfecționare a omului. Atrag însă atenția foarte serios lui Mircea Bodolan, Evandro Rossetti și Valeriu Sterian asupra responsabilității fiecărui gest pe care îl fac pe scenă și în spatele scenei, căci nu sînt particulari, ci membri ai Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar. Sîntem hotărîți să renunțăm la toți aceia care nu înțeleg pe deplin sensurile profunde ale cenaclului, rolul său — acela de a vorbi, cu mijloacele specifice artei, despre omul real al României, despre problemele cu adevărat importante ale planetei Pămînt. Nu vom tolera abateri de la rigorile cenaclului nimănui, nu vom îngădui să cînte despre muncă unor inși cu o existență parazitară. Sîntem de acord cu punctele de vedere diferite în artă pe care o facem, susținem diversitatea, dar pe scenă. Sînt unii care nu știu ce e munca și duc o viață confortabilă, întemeiată pe munca altuiora. Fără a fi maeștri ai cîntecului folk, își îngăduie să fie un fel de Domni Goe, răsfățați în nu puține dintre situații", a spus Adrian Păunescu. Turneul a primit, cu excepțiile consemnate obiectiv în cronicile noastre, calificativul de extraordinar, lucru care ține de justețe.

EUGEN SECELEANU
Fotografii de ION PREDOȘANU

Aspect de la întîmplarea literar-artistică numărul 161.

Timp în ultima perioadă obișnuit pentru cenaclu : Plouă. Și și ?

„Restul a fost muncă, muncă și iar muncă, iar rezultatul de la Montreal îl cunoașteți"

Dialog cu doi uriași, ambii măsurînd aproape doi metri, discuție fragmentată de desfășurarea ultimelor probe din prima zi a campionatelor naționale de atletism și deranjată de ploaia care s-a dezlănțuit peste stadionul Republicii. Așezați pe bancă, interlocutorii reporterului, antrenorul Alexandru Bizim și elevul său Gheorghe Megelea, cel dintîi atlet român care a urcat pe podiumul olimpic, dobîndind medalia de bronz la aruncarea suliței, au înălțimea unui om obișnuit. Megelea e îmbrăcat în trening, tocmai s-a întors de la festivitatea de premiere, a cîștigat titlul național cu 82,16, cu exact 5 metri mai puțin decît la Montreal, dar lungimea aruncării n-are darul să-l nemulțumească prea tare pe antrenorul său. Era firesc, zice, ca după Olimpiadă să intervină o relaxare, în plus ploaia a influențat rezultatul, iar lipsa adversarilor pe măsură și-a spus cuvîntul.

Deschid dialogul cu o întrebare de rutină, interesîndu-mă cum a ajuns Gheorghe Megelea la atletism. Oarecum din întîmplare, vine răspunsul, prin renunțarea la alte discipline la care tînărul elev din Reșița, astăzi în vîrstă de numai 22 de ani, dovedise o îndemînare neobișnuită, ajungînd chiar în lotul de juniori ai țării la tenis de masă. Dată fiind statura sa, încercase mai multe jocuri sportive, baschet, handbal și volei, pînă într-o zi, cînd antrenorul Daniel Maier i-a pus o suliță în mînă. A aruncat-o în joacă, dar a aruncat-o departe, dimineața aceea însemnînd începutul unui drum lung și anevoios, presărat cu decepții și cu bucurii, între care cea mai mare este, desigur, medalia de la Montreal. Nici nu se apucase bine de suliță și a trebuit să renunțe pentru un an. Aflat într-o tabără de pregătire cu colegii săi de la Școala sportivă din Reșița, la Predeal, Megelea a avut ghinionul să se taie cu o lamă la cotul drept, adînc, fiind silit să întrerupă multă vreme. Acum rîde de întîmplarea aceea tristă. Pur și simplu, zice, un prieten folosise lama la ras, apoi o uitase, cine știe cum, în pat, eu am venit să mă culc, m-am tăiat pînă la os și gata.

La reluare, a trebuit să depună un efort sporit să-l ajungă pe ceilalți din urmă, dar îndemînarea sa, despre care Alexandru Bizim crede că e neobișnuită, „orice sport ar fi făcut Megelea, tot s-ar fi numărat printre campioni", i-a permis să recupereze. A venit, în 1973, la București, s-a antrenat mai bine de un sezon de unul singur, „sperам să ajung un campion autodidact", glumește, apoi a avut norocul să nimerească sub ochiul lui Alexandru Bizim, primul sulițaș român care a aruncat peste 80 de metri. Restul a fost muncă, zice, muncă și iar muncă, iar rezultatul de la Montreal îl știți.

Îi spun că, pentru noi, cei care urmăream Olimpiada pe micul ecran, medalia sa de bronz a fost o surpriză. Megelea recunoaște că și pentru el, plecase la Montreal în ultima clipă, desemnarea lotului de atletism s-a făcut foarte anevoios, numai cu speranța unui record național. La mai mult nu prea visa. Alexandru Bizim e de altă părere. Înaintea plecării, îl aud, la Poiana Brașov a aruncat mai multe serii peste 80 de metri, lucru care nu se mai întîmplase și care m-a pus pe gînduri. Apoi, am avut ocazia să citesc în ziarul maghiar „Nepsport" un interviu al finlandezului Siitonen, cel clasat al doilea la Montreal, în care Megelea era inclus printre favoriți. În primul moment mi-am zis că Siitonen vrea să pară interesant, apoi am stat și am privit lucrurile pe toate părțile și mi-am dat curaj singur, spunîndu-mi că se poate. Și s-a putut.

Fotografie de ELENA GHERA

Îi rog să povestească, în amănunțime, cum a fost la Montreal.

Înainte de toate, vine răspunsul, a găsit o suliță mai bună decît cea cu care arunca în mod obișnuit, înlocuind Sandvick-ul său de acasă cu un Apollo. Apoi, antrenor și elev au hotărît ca prima aruncare să fie decisivă, căci așa se obișnuiește la suliță, mărturisește Bizim, să începi în forță, prima ta aruncare foarte bună avînd darul să taie concurenților nu numai elanul, dar și picioarele. A izbutit 87,16, cu doi metri și jumătate peste recordul național stabilit la Balcaniada de la Celje, dar de ce i-a fost frică n-a scăpat. Maghiarul Nemeth a adoptat aceeași tactică, reușind din prima încercare un fantastic record mondial, cu 94,58. Pînă la urmă i-a rămas numai bronzul, dar oricum bucuria a fost foarte mare, ținînd cont că Gheorghe Megelea, născut la 14 martie 1954, la Herculane, a devenit primul atlet din istoria sportului românesc dobîndind o medalie la Jocurile Olimpice.

Cît de mare a fost bucuria ?

Atît de mare, zîmbește Bizim, încît seara, în apartamentul nostru din satul olimpic, am trecut peste toate exigențele obișnuite, deschizînd o sticlă de țuică de turț adusă de acasă. Am băut fiecare cîte un fund de pahar și am stat de vorbă pînă dimineață. Mă interesez despre ce au vorbit. Pe Megelea l-a sunat de la București redacția de sport a radioului, dar n-a găsit prea multe cuvinte, descoperindu-se deodată teribil de emoționat. Dacă n-ar fi fost diferența de fus orar, adaugă campionul, aș fi telefonat acasă. M-ar fi bucurat enorm să pot auzi glasul mamei care, în clipa cînd am urcat pe podiumul de premiere, trebuie să fi fost cea mai fericită femeie din lume. A trebuit însă să renunț, dar am adormit foarte greu, luînd mai întîi un diazepam.

Peste stadion continuă să plouă cu înversunare. Cei doi mă ascultă, dar ochii le fug adesea la întîmplările de pe gazon. Înțeleg că trebuie să închei, nu înainte de a întreba ce va urma.

Gheorghe Megelea, afirmă antrenorul său, va fi primul aruncător român de peste 90 de metri, performanță ce va fi atinsă probabil pînă sau în timpul campionatelor europene din 1978. Asta presupune un volum de muncă sporit și, traducînd în limbajul specialiștilor, îmbunătățirea vitezei de execuție cu cîteva sutimi de secundă. Cu cîteva sutimi de secundă ?!, mă mir. Exact, soseste răspunsul, la ultimii doi pași dinaintea aruncării va trebui să mai lucrăm, cu perseverență și seriozitate, fiindcă de acolo mai putem smulge cîțiva metri.

Peste stadion continuă să plouă.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Ce e nou în Divizia B?

Numai trei zile ne mai despart de startul noii ediții a campionatului republican de fotbal. Intrucît în unul din numerele trecute v-am prezentat o anchetă în rîndul antrenorilor și conducătorilor din divizia A, de această dată am efectuat pentru dumneavoastră, stimați cititori, un sondaj fulger cu privire la ultimele noutăți în a doua divizie de fotbal a țării — nume noi în formații, opinii asupra luptei pentru promovare, necazuri de ultimă oră, obiective de realizat.

În seria I, F. C. Petrolul Ploiești pare principala favorită pentru primul loc — deci pentru promovarea în prima divizie, întrucît, deși nimic nu s-a comunicat oficial, despre așa-zisa modificare a sistemului competițional treducerea numărului de echipe în toate eșaloanele, în primul rînd), nu se mai aude nimic, sau mai exact nici nu se mai vorbește ceva. Deci, statu-quo. Valentin Stănescu, conștient probabil de valoarea submediocră a seriei, ca și de întărirle produse în sînul echipei sale (mai puține „valori" cunoscute, dar o mulțime de fotbaliști de valoare din mai multe echipe divizionare ale județului), declara nu demult că, pentru echipa sa, „locul al doilea nu există !" Ultimele trei partide de verificare au însemnat tot atîtea victorii, frumoase, ale petroliștilor (3—1 cu Steaua, 2—1 cu L.K.S. Lodz, 2—0, în deplasare cu Chimia Tr. Măgurele). Va fi sezonul Petrolului ? La Brăila, un posibil contracandidat, clubul local de fotbal a încercat să angajeze un nou antrenor în persoana lui V. Blujdea, dar organul federal s-a opus, pe bună dreptate, amintind că lui Blujdea nu i-a expirat contractul cu Gloria Bistrița ! La cîrma echipei a fost instalat în cele din urmă Nicolae Tătaru (fost la C.S. Tîrgoviște). La Suceava, antrenorul Ion Ionescu, fostul internațional rapidist, a completat lotul cu cîteva frumoase achiziții — portarul Stana (de la F.C. Constanța), Grosaru (Politehnica Iași), Cosma (Progresul), Radu (C.F.R. Pașcani), Neacșu (Relonul Săvinești), Ene (C.S.U. Galați) și Codreanu (F.C.M. Galați) — lucru care aduce lotului sucevean, între altele, și mai mare... înălțime, practic neexistînd jucător mai scund de 1,76 m. Se așteaptă la un loc între 1 și 5, dar I. Ionescu mărturisește că Petrolul rămîne primul candidat la promovare. În schimb, la Galați, studenții de la C.S.U. par preocupați mai mult de o bună reprezentare a țării în „Cupa cupelor" decît de obiectivul competițional intern (un loc între primele patru clasate). O singură noutate, Angelescu, de la Petrolul, echipă care, ne spunea secretarul clubului gălățean, asistentul universitar Doru Crișan, cu greu va putea fi contracarată în lupta pentru titlu. Învinsă la sfîrșitul săptămînii trecute la Iași, de Politehnica (0—4 !), C.S.U. se pregătește pentru turneul de trei jocuri în Italia, care va începe în ziua de 25 august. Unirea Focșani s-a antrenat la Soveja, sub pregătirea antrenorului Gheorghe Fămuș, fostul secund al lui Constantin Teașcă la Galați, sperînd într-o evoluție mai liniștită în noul campionat. O victorie trumoasă (1—0 cu Selecționata Sîrieî), anunță ceva... Gloria Buzău, anul [redacted] cu speranțe la promovare, a efectuat în vara aceasta, sub bagheta antrenorului Alexandru Pall, o impresionantă operație de întinerire, renunțînd între alții la Grozea, Iuhasz ș.a. Va reuși însă Gloria să țină pasul cu eterna sa rivală, Petrolul ?

Seria a II-a are în componența sa, începînd din această vară, un nou club de fotbal, F.C.M. Steagul roșu Brașov. Tovarășul Borbil, noul președinte angajat al clubului, ne-a declarat că se bucură de sprijinul echipei Dinamo, cu ajutorul căruia a reușit să transfere trei jucători (Enache, Mincu, Anghel), dar că, în general, ca la oricare început, lucrurile merg mai greu. Clubul brașovean pare să plîngă plecarea lui Micloș la Politehnica Iași, neanunțînd transferări spectaculoase decît la „capitolul" antrenori — unde locul lui N. Proca (acum la C.S. Tîrgoviște) a fost luat de fostul internațional dinamovist Traian Ivănescu. Între adversarii de temut, Steagul roșu se simte îngrijorată mai cu seamă de echipa Șoimilor sibieni, și mai apoi de Chimia Rm. Vîlcea. Aici, la Rîmnicu Vîlcea, formația locală are un nou președinte de club și un nou antrenor, Marcel Pigulea, fundașul argeșean și reșițean, care a antrenat în ultimul sezon pe Minerul Motru. Echipa l-a pierdut pe Bortz (la Baia Mare), și pe Telespan și Șutru (ambii la Rapid), dar a primit în schimb în rîndurile sale pe rapidiștii Savu, Roșca, Bartalcs, Stanca și Iordan, ca și pe Ivan (Unirea Tomnatic), Carabageac (golgeterul de la Minerul Motru) etc., simțindu-se mai întărită decît în sezonul precedent. Adversara cea mai puternică, spunea M. Pigulea, rămîne F.C. Șoimii Sibiu. Ștefan Coidum, antrenorul echipei Electroputere Craiova, se declară mulțumit dacă formația sa se va clasa între primele cinci locuri ale clasamentului final. Au plecat la Universitatea Cîrțu și Călin, au venit în loc Dașcu și Strîmbeanu, ca și Bălan, de la Jiul. St. Coidum ar dori pentru campionatul care începe, în primul rînd, să aibă parte de arbitraje mai corecte, nu ca acelea, cîteva, din campionatul trecut, care au văduvit echipa sa de puncte importante !

Seria a III-a rămîne, probabil, cea mai disputată. În afara lui F.C. Baia Mare, aspirantă anul trecut la primul loc, acum aceleași aspirații le ridică și Olimpia Satu Mare și C.F.R. Cluj-Napoca, ambele retrogradate din prima divizie. O surpriză, Universitatea Cluj-Napoca, unde, după cum ne spunea noul său antrenor, Constantin Rădulescu (fost la C.F.R.), „se speră numai atît : să jucăm mai bine decît pînă acum !" E și greu altfel, întrucît „U" a pierdut într-un singur intersezon vreo 7—8 jucători : Porațchi, Batacliu, Vaczi, Vesa, Barbu, Bichescu, Duha, Coca și alții — ultimul, plecat la C.F.R., fiind în fapt schimbat (lucru fără îndoială în premieră mondială !) cu antrenorul C. Rădulescu... În schimbul acestor jucători, aproape nimic în loc ! „Vom face o echipă tînără, spunea doctorul Rădulescu, jumătate copii, vreo 2—3 „bătrîni", și luăm totul de la capăt !" De cîștigat, este părerea lui C. Rădulescu, va cîștiga probabil C.F.R. — o echipă unde a stat zece ani de zile, „dînd tot ce aveam de dat"... Chiar și astăzi, mărturisea Rădulescu, mai trece din cînd în cînd pe la antrenamentele conduse de fostul său secund, I. Chirilă. Un rezultat îndreptățește afirmația lui C. Rădulescu : C.F.R.—A.S.A. Tg. Mureș 4—1 ! La Satu Mare, altă mare candidată la revenirea pe prima scenă a fotbalului românesc, așa cum ne spunea Mircea Lupan, președintele clubului, pregătirile s-au efectuat numai în vederea dreptei promovări în „A", și cu condiții de A, nu cu cele specifice diviziei secunde ! Dintre jucători, au plecat Bathori I („Poli" Timișoara) și Iancu (Corvinul), dar au fost „împrumutați" pe cîte un an Smarandache (Steaua) și Berețchi (Victoria Carei). Sătmărenii se tem cel mai mult de F. C. Baia Mare, și abia apoi de C.F.R. La Baia Mare, așa cum ne-a declarat Vasile Treiti, vicepreședintele clubului, antrenor rămînea, pînă la noi dispoziții, Ioan Bartha, de la centrul de copii, dar se așteptă de azi pe mîine acordul unui alt antrenor, mai cu firmă, al cărui nume V. Treiti nu ni l-a spus (este probabil vorba de Florin Halagian, al cărui contract cu F.C. Argeș a expirat și nu a fost deocamdată reînnoit !). În aceeași serie, două echipe mai modeste, Mureșul Deva și Rapid Arad, ambele cu speranța de a se clasa în partea de mijloc a clasamentului, pe locurile 5—6. La Deva, în locul lui Ladislau Vlad (plecat la Corvinul Hunedoara), a venit antrenorul Laurențiu Munteanu, fost pînă nu demult la Sticla Turda. Mureșul are astăzi o echipă tînără (medie în jur de 22 de ani), un colectiv dornic de muncă și afirmare. Părerea lui Laurențiu Munteanu și a lui Savu Dodu, secretarul clubului, este că mai ușor pare să cîștigi seria decît să eviți retrogradarea. Candidează la promovare, după părerea dinșilor, cele trei retrogradate din „A", dar și U.M. Timișoara ! Toma Jurcă, antrenorul Rapidului arădean, pare mulțumit de condiția echipei sale, un rezervor aproape permanent de jucători pentru prima echipă a orașului. U.T.A. Anul acesta U.T.A. a luat de la Rapid pe Cura, Leac și Tisa și i-a dat înapoi pe Axente, Gall și Iuhasz, dar, într-un recent meci amical, echipa lui Jurcă i-a dat un frumos 2—0 U.T.A.-ei ! ! Pentru la anul, zicea Toma Jurcă, încă doi tineri vor fi pregătiți, gata să fie aruncați în focul luptei din prima divizie într-un alt meci, duminică, Rapid Arad a întrecut la Timișoara pe C.F.R., arătînd resurse încă nebănuite. În privința promovării în „A", Toma Jurcă n-are nici o îndoială — va fi Olimpia Satu Mare !

Duminică, deci, începe campionatul și în divizia secundă. Visurile, amintite în parte aici, vor trebui deci să înceapă a prinde viață. Dealtfel, în chiar prima etapă se remarcă două derbyuri extrem de interesante : F.C. Petrolul Ploiești — Gloria Buzău și „U" Cluj-Napoca — Olimpia Satu Mare. Deci, start !

DUMITRU GRAUR

Un transfer cu cîntec

Primim din partea Asociației sportive Metrom din Brașov :

„Vă adresăm prezentul memoriu cu rugămintea de a face publică ilegalitatea transferului efectuat jucătorului nostru de fotbal Adrian Furnică pentru Clubul sportiv Tîrgoviște, ilegal din următoarele motive :

— Asociația sportivă „Metrom" nu a acordat nici un fel de dezlegare Clubului sportiv Tîrgoviște și totuși acesta a prezentat, în cadrul dosarului Furnică, o dezlegare falsă, a cărei proveniență o explicăm în continuare :

Pe data de 22.02 1976, la invitația Clubului sportiv Tîrgoviște, am susținut un loc de verificare la Tîrgoviște în condițiile asigurării de către dînșii a cazării și mesei pentru o zi. Pentru justificarea acestor cheltuieli, tov. Titi Ionescu, delegatul Clubului sportiv Tîrgoviște, ne-a pretins două coale de hîrtie ștampilate de asociația noastră pentru a încheia minuta, fiecare din părți urmînd să posede un exemplar. În seara zilei de 21 februarie 1976, cînd se servea masa, tov. Titi Ionescu a solicitat tov. antrenor Grosaru și tov Soare Ștefan, delegatul secției noastre, cele două hîrtii în alb, urmînd ca a doua zi să fie bătute la mașină cu conținutul minutei. Mergîndu-se pe încredere și respect reciproc, au fost înmînate aceste hîrtii persoanei respective.

A doua zi, după terminarea jocului, tov. Ionescu susține că, nevenind dactilografa clubului, nu s-o putut bate la mașină minuta și că dînsul ne va trimite ulterior prin poștă un exemplar. Din nou delegatul nostru a greșit, acceptînd primirea ulterioară a unei copii de minută, care în final nu a mai fost trimisă ! ! Pe tot parcursul perioadei ce a urmat din februarie și pînă în prezent, s-a vorbit telefonic cu Clubul sportiv Tîrgoviște, atît cu tov. Ionescu cît și cu tov. Rădulescu, rugîndu-să ne parvină copia minutei. De fiecare dată ni s-au făcut promisiuni, dar în final cu ele am rămas.

În vara aceasta, după terminarea campionatului, jucătorul Furnică Adrian, legitimat la asociația noastră, a plecat la Tîrgoviște cu promisiuni ferme din partea clubului din Tîrgoviște că va fi transferat în baza noului regulament de dezlegări.

Verificînd dosarul sportivului Furnică, decus la F.R.F. de către C.S. Tîrgoviște, am constatat că transferul acestuia are la bază o dezlegare din partea As. Sp. Metrom, despre care la Brașov nimeni nu știe nimic neaprobînd-o și nesemnînd-o !

Iată deci cum Clubul sportiv Tîrgoviște, dintr-o hîrtie ștampilată în alb de asociația noastră pentru întocmirea minutei care să justifice cheltuielile cu ocazia unui joc amical, a confecționat, în mod fraudulos, o dezlegare ! ? !

Menționăm deasemenea că această dezlegare falsă nu poartă semnătura președintelui de asociație sau a vicepreședintelui, singurii în drept de a aproba asemenea acte. Deși am înaintat din vreme un memoriu similar Federației, aceasta a respins cauza noastră, aprobînd transferul ilegal al jucătorului Furnică, susținînd că pentru dînșii hîrtia respectivă este valabilă așa cum e !

Semnează ing. Vasile Soare, președintele A.S. Metrom.

BUCUREȘTI — FELDKIRCH VIA VIENA SAU

Autopsia unui bluf

Ca să ajungă la Feldkirch, unde se afla începînd din luna decembrie a anului 1972 soțul ei — Radu I., fost sportiv de performanță și de notorietate internațională, Ileana Felicia I. a întreprins tot ce era omenește posibil. A bătut la toate porțile cu o încăpățînare uneori agresivă, a scris memorii peste memorii, a implorat, a somat, a strigat, a plîns. De cealaltă parte, soțul ei a făcut demersuri incredibile, a lansat o campanie zgomotoasă și bombastică în presa de scandal, a vorbit pe ton ultimativ la postul de radio „Europa liberă", a intrat în greva foamei. Participanții la ultima olimpiadă de la Innsbruck își amintesc desigur trista figură a fostului campion de patinaj artistic, actualmente profesor de educație fizică într-un Centru de handicapați mintal din Feldkirch, postat în fața stadionului olimpic, dedesubtul unei inscripții care atrăgea atenția asupra „dramei" sale. Care dramă ? De fapt, drama de a fi rămas în străinătate, într-o împrejurare delicată care a implicat o condamnare penală, părăsindu-și în mod deliberat, deci nesilit de nimeni (!), mama grav bolnavă, soția și copilul !

Ziarele și revistele de scandal l-au folosit, desigur, pe Radu I., în scopul unei campanii calomnioase, din nevoia de a dezmorți rubricile de fapt divers și de a arunca în cușca leilor încă un rebel fără cauză.

Uneori, oamenii intră într-un fel de delir ai himerelor. Așa s-a întîmplat și cu Ileana Felicia I. ! Profesoară de educație fizică la o școală din București, femeie altfel domestică și cu bun-simț, ascunzînd într-o tăcere lacrimogenă drama propriilor părinți despărțiți în urma unor neînțelegeri, a amplificat întîmplarea destrămării căsniciei sale. Cînd a auzit că soțul ei a cerut azil politic în Austria ea nu și-a mai pus problema că atitudinea soțului constituie un act de trădare nu numai la adresa țării, dar și la adresa familiei sale pe care o părăsea în voia soartei, ci a judecat exact invers, adică a cerut să meargă la el pentru reîntregirea familiei ! A intrat în derivă și pentru că se temea să nu repete romanul trist al părinților, dar și pentru că dorea, pe bună dreptate, să-i restituie fetiței, Adina Irene I., tatăl firesc, tatăl de drept, tatăl iubit.

Iată că după lungi tratative și deliberări s-a trecut peste condamnarea suferită de Radu I. și, în scopul reîntregirii familiei, mama și fiica urcă în expresul de Viena îndreptîndu-se spre Feldkirch, un orășel de munte cochet și deschis, de la granița Austriei cu minusculul stat Lichtenstein. „Eram fantastic de fericită ! N-aveam nici un motiv să pun sub semnul întrebării viitorul nostru. Ne înțelesesem foarte bine și înainte de gestul său impulsiv de a rămîne în occident și nu vedeam la ora aceea nici un impediment în calea fericirii noastre. Desigur, îmi închipuiam că ne va fi greu la început, că vom suferi și unele privațiuni mai ales de ordin economic, dar în nici un caz nu bănuiam că pînă la urmă plecarea mea va fi un bluf !"

Radu I. și-a întîmpinat familia într-una din gările Vienei. Fără reporteri și fără fotoreporteri declanșînd aparatele lor frivole în căutare de subiecte de senzație. Pentru toți aceștia Radu I. și familia sa nu mai reprezentau un subiect de scandal ! Din moment ce familia era întregită destinele celor implicați în drama familiei I. erau... neinteresante ! Deci, Radu I. și-a întîmpinat familia fără publicitate, modest, obscur și îmbătrînit. Bărbatul și-a îmbrățișat femeia. Și-a ridicat copilul în brate. Femeia a plîns. Copilul a plîns. Peroanele gării erau pline de oameni agitați, grăbiți, neatenți, brutali, de emigranți reîntorcîndu-se acasă în urma concedierilor masive din industria occidentală, de emigranți din Turcia, din Grecia, din Orientul Mijlociu, cărîndu-și bagajele, strigîndu-se, apostrofîndu-se, despărțindu-se unii de alții cu zgomot, călcîndu-se în picioare și urîndu-și cu tristețe „drum bun".

Familia s-a urcat în alt tren. Un tren plin de oameni obosiți și nervoși. În întunericul din compartiment, bărbatul și femeia s-au privit lung, apoi și-au aruncat ochii pe fereastră (ca să nu-și ghicească ezitările), în primăvara întunecată de afară. Erau doi străini care nu mai știau să-și vorbească. Radu I. a amestecat de la început cîteva cuvinte germane în dialog, ca și cum ar fi uitat să vorbească românește. Fiica sa i-a răspuns în limba germană ca o elevă silitoare a unei școli de limba germană din București. Apoi totul s-a amestecat cu tăcerea greoaie din compartiment și cu respirațiile oamenilor răsturnați în somn. Privindu-l în ochi femeia și-a dat seama că bărbatul ascunde ceva. Era ceva neclar, fals în tăcerea sa, în neliniștea sa, în gestul nervos cu care își aprindea țigară de la țigară, în felul irascibil de a i se adresa, de a o îndepărta. Și dintr-o dată femeia și-a dat seama că plutește pe un pămînt nesigur, a avut presimțirea coșmarului în care alunecă fără să se mai poată opri.

În apartamentul mărunt din Feldkirch, închiriat la un preț exorbitant, Ileana Felicia I. a realizat că lumea de dincolo e total indiferentă la ceea ce se întîmplă în spatele ferestrelor, că orîncotro ar striga după ajutor mai mult de o consultație medicală sau de o privire plină de reproș nu ar putea culege. Și-a dat seama că bărbatul ei e dator vîndut, că bea peste limitele tolerabile, că fumează pînă la intoxicație, că sînt zile în care nu are ce mînca și că mașina Toyota-Corola e cumpărată pe credit. Acolo a înțeles că s-a petrecut cu soțul ei o metamorfoză tragică, a înțeles că din fostul campion, din bărbatul victorios, încrezător, optimist și tonic a rămas un exaltat de cafenea, un bețiv, un dezechilibrat. Șocul a fost paralizant pentru Ileana Felicia I. și pentru fiica sa aflată la vîrsta la care poate deja sesiza și discerne unele nuanțe ale comportamentului uman. Cine era de fapt în ipostaza sa austriacă acest Radu I. ? Un umil profesor de educație fizică alergînd între o catedră înjumătățită de noile restricții privind emigranții și o jumătate de normă într-un Centru de recuperare a handicapaților mintal. Cînd Ileana Felicia I. l-a văzut pe fostul campion, pe fostul asistent universitar de la I.E.F.S., lucrînd în condiții de dezintegrare psihică printre ființe practic irecuperabile, ființe aflate la celălalt capăt al evoluției antropoidelor, Ileana Felicia I. a stabilit exact dimensiunile dramei prin care trece soțul său. Pretutindeni în jur se „bălăngăneau" (expresia îi aparține) copii cu malformații congenitale, cu excrescențe monstruoase, copii care se dădeau cu capetele de pereți, care lingeau podeaua, care mîncau pămînt sau pur și simplu urlau ca într-o grădină zoologică. Peisajul era dezolant. Cu atît mai mult cu cît pînă la urmă Ileana Felicia I. a fost obligată să se angajeze ca îngrijitoare chiar în acest centru de handicapați mintal, de unde tocmai plecase o femeie de serviciu care încercase sinuciderea ca unică soluție de ieșire dintr-o stare depresivă.

Lovitura de grație a primit-o însă Ileana Felicia I. în noaptea în care Radu I. a anunțat-o că nu mai pot trăi împreună, că e timpul să se despartă, deoarece în perioada petrecută în singurătate la Feldkirch a cunoscut o altă femeie de care nu se mai poate desprinde.

„Să locuiești într-o cameră, închisă, practic claustrată pentru că nu cunoști pe nimeni și pentru că nu are nimeni nevoie de tine, pentru că nu interesează pe nimeni problemele tale oricît de importante ar fi, să nu ai cui te destăinui, să nu ai cui te plînge, să te droghezi ca să dormi, să visezi la un pumn de droguri ca unică alternativă la disperare" — iată pe scurt aventura trăită într-un apartament de pe o stradă oarecare din Feldkirch în lunile martie, aprilie, mai, iunie, iulie ale acestui an de o femeie vinovată de a-și fi urmat orbește soțul.

Atunci oare de ce întreg scandalul declanșat de Radu I. în jurul „reîntregirii familiei" ? De ce această enormă provocare la adresa opiniei publice ? De ce această sinistră farsă jucată unei femei și unui copil de bună-credință ? Din nevoia de a atrage atenția asupra sa ? Din nevoia de a-și face în acest fel publicitate și de a obține o jumătate de catedră într-un Centru de handicapați mintal ? Dar poate că la urma urmei Radu I. a fost doar instrumentul unei calomnii amplificate cu bună știință de unele mijloace de informare în masă pînă la proporțiile unei bombe cu explozie întîrziată. E clar că a avut interesul cineva să fie provocată opinia publică iar cazul celor doi soți a servit drept momeală.

Familia a rămas totuși în camerele aceluiași apartament ; soții trăiau ca doi străini obligați să conviețuiască de situația imposibilă în care se aflau, înecîndu-și fiecare în felul său amarul acestei dureroase experiențe de viață, unul în băutură, altul în tranchilizante.

Înfloreau teii și Adina Irene I. ar fi vrut să se plimbe, să vadă lumea. Fetița avea să înțeleagă adevărul relațiilor dintre părinții săi și avea să regrete insistențele depuse pe lîngă mama ei de a porni în căutarea tatălui rătăcitor. O călătorie cu mașina pînă în Elveția s-a dovedit a fi o escapadă plină de reproșuri și de invective !

Apoi, Radu I. a început să se poarte ciudat, să vorbească singur, să plece cu mașina la ore tîrzii din noapte, să gonească pe autostrăzi fără nici un sens, fără nici o direcție. Apăsînd pe accelerator pînă la refuz, provocînd accidente, plătind la nesfîrșit amenzi contravenționale. Însoțit de femeia aceea excentrică, extravagantă care subjugase iluziile fostului campion. Sînt, iată, oameni care nu pot supraviețui propriilor performanțe, propriilor victorii, și care alunecă pe nesimțite de la sublim la abjecție !

Cînd i s-a pus întrebarea : de ce a apelat la clauza reîntregirii familiei de vreme ce totul aici este dezagregare și disperare, Radu I. a răspuns că a făcut-o „de dragul copilului" și „din caritate" pentru soția sa, oferindu-le astfel posibilitatea de a ajunge în occident. „În occident ?! Pentru ce !? Eu nu am venit la Feldkirch pentru că e în occident, ci pentru că aici ești tu, tatăl copilului meu !"

La urma urmei, Feldkirch e un oraș frumos care îi amintește Ilenei Felicia I. de Sinaia. Un oraș în care merită să fii fericit. Cunoscuții din țară o sfătuiau să-și ascută răbdarea „că pînă la urmă Radu va renunța la aventura sa și se va întoarce la copil". Pe de altă parte aceleași sfaturi le primea și de la primele cunoștințe făcute la Feldkirch. Pretutindeni trăiesc oameni și nimeni nu poate rămîne insensibil la drama oamenilor de alături. Chiar dacă acești oameni dau impresia că nu se interesează decît de propriul lor tub digestiv și de carburatorul limuzinei proprietate personală. A încercat să-i asculte. A încercat un compromis în acest peisaj sufletesc dezolant, a încercat să treacă peste aventura soțului ei, să se dedice educației copilului. Dar au podidit-o amintirile, părinții, prietenii, cunoscuții și chiar necunoscuții, cei întîlniți doar întîmplător pe stradă cîndva, străzile, casele... Uneori memoria oamenilor devine de nesuportat ! Ți se face dor pînă și de telefonul care sună — să zicem — la miezul nopții, din greșeală. Uneori, printr-un telefon, te simți mai aproape de oameni, simți că nu s-au rupt chiar de tot relațiile tale cu lumea.

„Amenințată că nu-mi dă copilul înapoi decît dacă trec peste cadavrul lui, am fortat o reconciliere, o tentativă reală de întregire a familiei, nu așa cum o planificase soțul meu. I-am propus să ne mutăm în alt oraș, cît mai departe de acest naufragiu pe care nu-l mai puteam controla, sau să renunțe la cealaltă femeie. N-a vrut nici una, nici alta. Epuizasem toate mijloacele raționale de luptă împotriva propriei noastre degringolade. Omul din fața mea se schimbase atît de mult încît uneori aveam impresia că a fost substituit sau că a înnebunit. După zile și nopți de nemîncare, de nesomn, după zile și nopți de „grevă a foamei și nesomnului" la propriu, nu la figurat cu tam-tam și cu fotoreporteri, după zile și nopți de domiciliu forțat, domiciliu pe care ni l-am impus noi, adică eu și fetița, soțul meu a fost de acord să ne întoarcem în țară. Mi s-a părut chiar că împinsese anume pînă la paroxism puterea noastră de înțelegere și rezistența noastră fizică, pentru a-i smulge în mod umilitor cererea de grațiere și de eliberare din mica noastră penitență. A sfîrșit chiar prin a fi fericit că plecăm... Nu știu, n-am înțeles și nu înțeleg nici astăzi gestul lui de a ne chema cu atîta disperare și publicitate lîngă el !"

Ileana Felicia I. și fiica sa au primit imediat viză de întoarcere în țară. E un om profund marcat de umilințele prin care a trecut. E ceea ce a mai rămas dintr-o femeie tînără și frumoasă. Pînă la urmă, desigur, rănile acestei experiențe dramatice, care se putea încheia tragic, se vor vindeca și Ileana Felicia I. își va reveni. Viața i-a dat însă o lecție dură pe care a primit-o pentru că a venit în întîmpinarea ei cu o naivitate și o candoare împinse pînă la melodramă. Dar oare pînă unde putem condamna o femeie care a vrut la urma urmei, cu orice chip, ca fiica ei să-și recapete tatăl ? De condamnat sînt în primul rînd toți aceia care sub paravanul unor principii umanitare, într-un limbaj profund demagogic și perfid, pervertesc destinele oamenilor, însală buna lor credință și-i aruncă în pragul catastrofei. Reîntregirea familiilor se bazează în primul rînd pe respectarea demnității oamenilor. Dar ce demnitate mai pot avea aceia care își trădează patria ?

A. DOHOTARU ■

APRICI

Urmele suferinței

Suferința nu se transmite din neam în neam, ca o boală. O umbră a ei însă tot se întinde peste cei ce vin din urmă. În sat la noi, de pildă, a existat o familie care a fost roasă de niște certuri mari și cumplite, mai ceva decît cele pe care le pomenești tu în „Cordovanii". Trei frați au stat în centrul acestor frămîntări, voinici și întregi toți. Dar nu despre ei aș vrea să vorbesc, și nici despre părinții lor, cu care s-au certat și s-au bătut, pe care i-au scos pe drumuri, ci despre copiii lor, despre urmași. Sînt vreo nouă, șapte băieți și două fete, și sînt atinși toți, de mici, de un fel de melancolie. Sînt triști, cei mai adesea, și poate că ei nici nu-și dau seama de asta, că sînt triști și melancolici. Nici eu nu mi-am dat seama, la început. Îi vedeam pe cîte unul și-l zăream, altădată, pe altul, trist sau petrecut cu firea, stins. Și mă întrebam ce-o fi cu ei, de ce sînt necăjiți mereu ?! Cearta trecuse, baza ei, pămîntul, pierise, se topise în tarlaua colectivei. Iar părinții lor, cei trei frați, se împăcaseră, cumva, după ce muriseră bătrînii. Lucrurile intraseră în normal, numai pe deasupra însă, fiindcă pe dedesubt mocneau și fierbeau, bubuind îndelung, spărgîndu-se în sufletul urmașilor în explozii surde și sure. Asta pentru că ei, urmașii, se născuseră și crescuseră în umbra măcinării aceleia cumplite, își văzuseră părinții afișîndu-se, înfugurîndu-se și bătîndu-se, însingerați și murdari de pămînt, văzuseră cum umblaseră bunicii lor buni pe drumuri, plîngînd și scrîșnind, înjurîndu-și copiii și blestemîndu-și soarta, înjurîndu-i și blestemîndu-i și pe ei, pe nepoți, în loc să le spună povești, cum s-ar fi cuvenit. Ei înșiși, copiii acestor copii, urmașii, fuseseră scoși pe drumuri și prin grădini, dormind între oi sau în grajd, așteptînd cu un fel de nedumerire să se isprăvească odată cu dezmățul acela chinuitor și greoi, care se spărgea și se sfărîma în sufletele lor curate, năclăindu-le. Dar cearta nu se mai isprăvea. Pe urmă, cînd s-a isprăvit, înmuindu-se mai întîi, ca un foc greu, ei erau mari și erau atinși, toți, de tristețea aceea cenușie și densă, fără nume...

ION LANCRĂNJAN ■

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Onassis, O. P. M., averea și testamentul său (5)

Totuși, după cum scria cineva, controversata Jackie „nu rămîne insensibilă în fața banilor lui Onassis pentru că este o putere liberă căreia nu-i pasă de opinia publică. Funcția ei, în schimb, o obligă să asiste la serate sufocante și plictisitoare, să se supună unei rutine făcută din interdicții și frustrări și mai ales să se supună mitului puritan al fericirii familiei americane". Dacă ar fi să căutăm originile acelui „da" al lui Jackie spus lui Onassis, ar trebui poate să ne ducem cu gîndul la croaziera din îndepărtatul an 1963, cînd fusese, iarăși invitată pe iahtul „Christina".

În 1963, Jackie pierduse al treilea copil. Două luni mai tîrziu, soțul ei, John Kennedy, fusese asasinat. Onassis a invitat-o, atunci, să vină pe iahtul „Christina" în speranța că ea va mai uita durerile pricinuite de evenimente și, mai cu seamă, de tragica moarte a lui John. Între timp, se află că, ceea ce toată lumea aștepta, o căsătorie Onassis-Maria Callas (care slăbise special pentru aceasta cu 20 de kilograme) nu va avea loc. Cei doi mai sînt văzuți împreună și fotografiați cînd la Veneția, cînd la Capri, cînd pe iahtul amintit.

Așadar, în primăvara anului '68, Jackie spune „da" lui Onassis. Aflînd vestea, clanul Kennedy ține de urgență un consiliu larg la Hyannis Port, reședința familiei. Se încearcă să se obțină din partea ei o

amînare de cîteva luni, pînă după Convenția democrată din august, care, mai mult ca sigur, îl va desemna pe Bob, fratele lui John Kennedy, candidat la președinția S.U.A. Fără succes. Atunci, clanul recurge la cardinalul Cushing, [illegible] în 1953, binecuvîntase căsătoria dintre John Kennedy, senator de Massachussets, și Jacqueline Bouvier, ziarista din Franța. Dar Cushing se recuză și e chiar de acord cu Jackie. Dar, în iunie 1968, Bob Kennedy este ucis și el, la Los Angeles. Cîteva luni mai tîrziu, la 20 octombrie, Jackie și Onassis se căsătoresc în insula Skorpios. Sau mai exact pe iahtul „Christina". Ea avea 39 de ani, iar el 68. Pretențios cum era, Onassis a ținut ca fastul nunții sale căsătorii să depășească pe cel imaginat în cîte ne scrieri orientale. S-au mai consemnat și cîteva mărunte incidente cu vestiții „paparazzi" — fotografii — avizi să obțină cele mai insolite imagini de la ceea ce și numiseră „nunta secolului". Chiar așa să fi fost ? Comentînd alegerea făcută de Jackie, ziaristul francez Jean Cau scria într-o revistă pariziană : „Dacă aș avea plăcerea de a o cunoaște pe d-na Jackie Onassis i-aș spune că umbra pe care o poartă pe acest pămînt este gigantică, aceea a unei femei careia fost soția președintelui Kennedy și rămîne mama copiilor lui. A fi fost «Jackie Kennedy», aceasta nu este ca o etichetă de care s-o smulgi de pe o haină sau ca un diamant pe care-l poți demonta, el este un crin, doamnă, care ar fi trebuit să vă marcheze pentru totdeauna. Memoria unui om ilustru și iubit era o onoare și, de asemenea, indiferent ce s-ar fi întîmplat, o obligație. Abia fusese împușcat John Kennedy și dv. ați vrut să trăiți. Obligație nerespectată, era dreptul dv., dar nu vă mirați atunci cînd nu mai sînteți evocată pentru efectiunea, amintirile dureroase și respectul pe care-l purtați lui John, ci datorită acestui fabulos contract de căsătorie, pentru rochiile și bijuteriile ce vi le-a adus...? Edificator, nu ?

Despre mire nu s-au spus prea multe. Prea era cunoscut ca un om capabil de orice pentru a mai vorbi pe larg și despre el. Doar că avea nevoie de Jackie pentru a-și perfecționa imaginea. Pe scurt, averii lui, ea îi aducea un anume prestigiu (putin șifonat ?) și, mai presus de orice, multă, multă publicitate. Între timp, proaspătul cuplu s-a retras să petreacă în liniște cîteva zile de miere. Cîteva zile pentru că mirele nu-și putea permite nici acum o absență îndelungată de la cîrma imensei sale nave, mai ales că concurența devenise tot mai acerbă. Acolo, în insula Skorpios — 250 de hectare, 10 km de drumuri, cu 46 de servitori, apărată de o flotilă de vedete, străbătută de paznici înarmați și cu o liniște tulburată de vreun foarte inventiv și îndrăznet fotograf în costum de scafandru — Jackie se dovedește o excelentă companioană a trăsnăilor noului ei soț. Mai mult, îi redescoperă meseria și face excelente fotografii lui Onassis care, în culmea fericirii, e un neobosit jucător de sirtaki — faimosul dans popular grec — sau îl imită cum poate pe actorul său preferat, Charlie Chaplin. Lîi se alătură și prințesa Lee Radziwil, sora lui Jackie, care, pentru a nu veni cu mîna goală, aduce de la San Francisco îmbrăcămintea tip hippy. După cîtva timp, fiecare revine la ale lui : Onassis la afaceri, iar Jackie la nenumăratele călătorii. Cuplul se reface doar din cînd în cînd și pentru scurt timp.

La rîndul său, Tina nu poate suporta acest afront și divorțează de marchizul Blandford, punîndu-se la dispoziția zeilor pe care îi somează să se răzbune. Și răzbunarea zeilor cade mai întîi asupra sorei sale, Eugenia, cu care Niarchos se căsătorise pentru că nu putuse să facă acest lucru cu Tina și apoi pentru a nu lăsa întreaga avere a lui Livanos în mîinile intrigantului Aristotel Onassis.

Niarchos, căruia nu-i displăcea, nici lui, să alerge după fuste, păcea a se fi îndrăgostit de Charlotte Ford, fiica regelui automobilului, dar Eugenia refuzase cu îndîrjire să divorțeze. Între cei doi soți izbucnește o ceartă violentă, iar a doua zi Eugenia este găsită moartă.

— Abuz de somnifere, declară medicul familiei.

— A fost lovită cu piciorul în stomac și apoi strangulată, afirmă un mărunt judecător din Pireu, un anume Xenakis.

Culmea culmilor, măruntul judecător Xenakis se ridică împotriva atotputernicului Niarchos, îl convoacă pe acesta, îl interoghează îndelung ca pe un autentic suspect. Evident, pentru întregul clan, Niarchos devine un ciumat. Cine va mai îndrăzni să-l revadă sau să-i vorbească ? Doar Tina, încîntătoarea Tina de pe vremuri, îi cere iertare lui Niarchos. Apoi, pentru a demonstra lumii întregi nocența fostului ei cumnat, se căsătorește cu acesta în 1971, chiar în ziua comemorării morții sorei sale și jură că-și va consacra întreaga viață celor patru nepoți. În sfîrșit, Tina Livanos, ex-Onassis, devenită Niarchos, s-a răzbunat. Știind că singurul om care-l poate înfrunta pe Onassis în ce privește afacerile, îndrăzneala, averea și cuceririle era Niarchos, ea se va servi de acesta ca de un foarte util instrument. Jackie Bouvier, ex-Kennedy, acum Onassis, putea mult și bine să domnească asupra insulei Skorpios sau iahtului Tina avea mai mult chiar : stăpînea insula Spatsopoulos, mai mare, mai luxuriantă decît Skorpios, precum și iahtul „Atlantis", și mai luxos decît „Christina". Fără să mai vorbim de cabana sa de la Saint-Moritz sau de hotelul particular din strada Chanaleilles, Paris.

(Va urma)

PETRE NICOLAE

HOINAR PE MERIDIANE (X-XI)

Orașul cu două dimensiuni

Culoarea de epocă e pigmentată de numeroși halebardieri cu platoșă și coif, cavaleri cu pelerine largi, burghezi cu colane de sur pe piept, cu dantele la mînecă și guler tare, jupînițe în fustanele și șorț, cu bonete albe, scrobite, pe cap sau „doamne" cu rochii lungi de catifea cu mîneci umflate... În acest timp, în Piața Verde se alternează fanfarele, frații din Țările de Jos ai lui Till Eulenspiegel trag cu arcul, grupuri de trecători opriți în fața unui panou cu un complicat desen, în stil medieval, învață să cînte în cor de la actori în costume de cîntăreți populari. „Adevărata și sîngeroasa istorie a lui Van Gulentop". Iar micile restaurante, înconjurînd piața, și-au scos toate mesele în stradă.

Turnul Catedralei (sec XIV-XVI) de 132 metri înălțime, îngustîndu-se spre vîrf, în trepte succesive, dominînd Flandra și Brabantul — remarcabil mai mult prin eleganță și îndrăzneală decît prin puritatea stilului (stil flamboyant) — este punctul de orientare vizibil din orice colț al orașului. Construită în etape, de-a lungul a aproape două secole, cu intervenția unui incendiu și a stricăciunilor nu mai puțin grave ale iconoclaștilor, Catedrala de 117 metri lungime și 52 metri lărgime oscilează stilistic între gotic și baroc.

Din păcate, laturile ei dinspre Piața Verde și Piața Mare sînt mascate de rînduri de case. Interiorul e însă monumental : arcurile boltei de 40 metri înălțime, susținute de 125 de pilaștri, o splendidă perspectivă de adîncime și uimitoarele efecte luminoase ale vitraliilor produc o impresie de ansamblu copleșitoare. Chiar dacă am face abstracție de cele trei capodopere rubensiene, emoția artistică se declanșează într-un lanț interminabil : deasupra unui mormînt de marmură (al unui episcop) sculptat de Quellyn cel Tînăr, o splendidă „Cină" a lui Otho Venius, maestrul lui Rubens, în capela a 3-a, cea mai îndepărtată, singura care a scăpat de jaful din timpul Revoluției Franceze, cînd o bună parte a tezaurului artistic a dispărut, întîlnim un altar primitiv (altădată, se găseau 32 de acest fel), cu două excelente tablouri de Pepyn ; alte tablouri de Diepenbeck, Franeken Bătrînul, sculpturi în marmură de Van der Neer, vitralii de Didron, sculptură în lemn de Geerts. De Boeck și Van Wint, se spovedesc în frumusețe o orgă în 90 de registre pe care am văzut-o doar (din păcate, n-am putut s-o ascult), catedrala umplîndu-se pînă la refuz cu mult înainte de începerea slujbei), ascensiunea în turnul celor 40 de clopote și o vedere panoramică asupra orașului și a împrejurimilor, pînă în 80 de kilometri depărtare, încheie vizita noastră la Catedrală.

În apropiere — trecînd prin vechiul Tîrg de pește — biserica Sfîntului Paul (1533—1573) armonizînd cu succes o arhitectură a goticului celei de-a treia perioade, cu o decorație interioară barocă. Înainte de a intra în biserică, lîngă capela „Sacrorilor negre", o curte plină de statui și de stînci savant ritmate, reprezentînd Calvarul. În interior, un perete cu tablouri de mari dimensiuni : „Scene din viața lui Isus", „Cele 15 taine ale mătăniilor", „Purtarea Crucii" sînt semnate de Van Dyck, „Crucificarea" și „Învierea" de Jordaens. Alte tablouri poartă iscăliturile lui Crayer, Cels Teniers Bătrînul (mențul tablou al acestuia din urmă, intitulat „Cele șapte opere ale înfăptuirii", tulbură și impresionează prin „urît". Cred că întreaga pictură flamandă, pînă la Teniers cel Bătrîn, luată împreună, n-are atîția schilozi, mizerabili și alte fărîmături omenești cîte a îngrămădit pe o singură pînză acest mare predecesor al expresioniștilor. Două capodopere de Rubens încununează această splendidă galerie a Școlii Flamande : „Fînarea" dintre primele și cele mai reușite tablouri ale maestrului, integral pictate „sau manu" și „Adorația păstorilor". Confesionalele cuprind numeroase statui în lemn lucrate în stilul Renașterii, de Verbruggen și alți cunoscuți sculptori flamanzi. Dealtfel, prezența noului concept stilistic pe care-l aduce epoca se face puternic simțită și în amprenta renascentistă a turnului.

În aceiași perimetru se află și dreptunghiulara Grote Markt (Piața Mare), având pe latura vestică Primăria, și pe alte două laturi (Nord și Sud) rînduri de clădiri din secolele XVI-XVII. Cea de-a patra latură, estică, e doar parțial ocupată de case, din ea deschizîndu-se Kaostraat. Piața e bordată de edificii înguste, pe patru nivele, încheindu-se spre vîrf, în trepte, în stilul Renașterii flamande în fața Primăriei, un monument alegoric reprezentîndu-i pe Brabo, căpitanul lui Caesar aruncînd în fluviu mîna tăiată a gigantului Antigon care, locuind pe malul lui Schelde, vămuia corăbiile în aur. Din această legendă derivă numele Antwerpen de la Hand (mînă) și werfen (a arunca). Grote Markt respiră o atmosferă unică, de epocă. Cu atît mai mult, cu cît cu prilejul aniversării eliberării Antwerpenului, ea e împodobită sărbătorește. Pe fațada Primăriei flutură steagurile coaliției anti-hitleriste, pe străvechile edificii flamurile decolorate ale corporațiilor iar pe un postament de pavilioane, lîngă monument, steagurile provinciilor belgiene. Jur-împrejurul pieței dreptunghiulare sînt ridicate tribune acoperite de pînză colorată. Primăria cu nenumărate registre de pilaștri și coloane, în centru cu o construcție triunghiulară cu o nișă purtînd statuia Fecioarei, patroana orașului (de o parte figura alegorică a Justiției, de cealaltă Înțelepciunea), a fost ridicată în 1564 de Corneille de Uriende, fratele pictorului, în stilul clasic al Renașterii. Unele din casele corporațiilor, toate datînd de la începutul secolului al XVI-lea, sînt remarcabile mostre ale renașterii flamande în arhitectura civilă. La nr. 36 se află Casa Țesătorilor, la 40 Casa Tapițerilor, ambele cu basoreliefuri ; la nr. 4 e Casa patală a lui Van Dyck și, în sfîrșit, Casa Frantiriorilor Bătrînei Arbalete, despre care unii spun că ar fi casa lui Carol Quintul, poartă în vîrful frontonului statuia ecvestră, de 4 metri înălțime, a Sfîntului Gheorghe. Dealtfel, multe din aceste edificii sînt încoronate cu statui de sfinți, patroane, mucenici, vulturi ș.a.m.d. În spatele Primăriei, într-un labirint de ulicioare — strada Măcelarilor cu „Vechea Măcelărie" din veacul al XIV-lea cu două rînduri de ferestre înalte și înguste intercalînd trandafiri decorativi cu turnuri ascuțite la colțuri, adăpostește un muzeu al artelor industriale.

Acasă la Rubens

La cîțiva pași de aici, ajungem far în Groen Plaats, de unde, prin Eirmarkt sau Schoenmarkt, ajungem pe Meir care, ca și Piccadilly la Londra, nu este nici „straat", nici „lei", nici „plaats", nici „markt". Ci, simplu, Meir, pentru că face cît toate la un loc, cît străzi, bulevarde și piețe concentrînd istorie și contemporaneitate, magazine de lux și palat regal, expoziții internaționale de artă, bănci și supermagazine. Piața Meir este locul de la care, dacă nu ni s-ar fi impus o anumită rigoare în a ordona prezentarea orașului pe o anumită direcție logică, sentimental, am fi fost obligați să începem. Căci este locul de unde a pornit aceia fără de care orașul, oricît de mare port ar fi devenit, nu s-ar fi putut ridica niciodată la statutul de spiritualitate, caracterizîndu-l. De-abia acum, așternînd pe hîrtie aceste rînduri, îmi dau seama că nu cunosc emblema Anversului. Dacă ar fi să i-o constitui, aș pune evident lîngă o ancoră, simbolizînd activitatea portuară, și o paletă de pictor. Pentru că Rubens și Școala Flamandă reprezintă acea dimensiune a permanenței care, alături de navigație, au dus numele acestui oraș pe toate meridianele. La Anvers e casa în care s-a născut, a trăit și a creat Rubens și tot aici, în biserica Sf. Jacques, în capela Rubens, sub una din ultimele sale creații — „Maria cu copilul înconjurată de sfinți". — un tablou de altar, remarcabil prin compoziție, mișcare, expresia individualizată, adînc psihologică a fiecărui personaj și strălucirea culorilor — își doarme somnul de veci. Tabloul este interesant : toți cei reprezentați pe el dorm în cripta familiei. Se spune că bătrînul ar purta trăsăturile bunicului Rubens, că Sfîntul Iosif ar fi portretul tatălui său, Fecioara și Maria Magdalena ar purta chipurile celor două soții, Isabella Brant și Hélène Fourment, micul înger ar fi și fiului său, iar Sf. Gheorghe, într-o altitudine eroică, ar fi însuși Rubens.

Casa Rubens din piața Meir a fost construită încă de părinți în 1567, dar gustul pictorului i-a adus, prin amenajări succesive, schimbări mai ales de ordin artistic. Astfel, au apărut fațadele din curtea interioară, cu nișe și busturi de Renaștere, cornișe, ghirlande, statui, basoreliefuri, un somptuos portic. Cu toate că nu-ți cere nimeni să îmbraci papuci, atmosfera intimă, de familie, de locuință e atît de bine păstrată, încît, fără voie, calci în vîrful picioarelor. Totul e viu, parcă ieri a pus cărbuni în șemineul cu faianță de epocă, s-a așezat la lunga masă sculptată sub candelabrul olandez de alamă ; pe perete, o natură moartă a lui Frans Snyders, cu țepure, fazan și coșul cu struguri : iată-l trecînd prin cabinetul de artă, oprindu-se îndelung sub pînzele contemporanilor săi, oprindu-se pentru o clipă în sanctuarul de casă cu nișe de marmură purtînd busturile unor zeități cline sau împărați romani ; urcă apoi scara interioară de lemn spre dormitor, încă o privire spre „Martiriul Sf. Marcus" al lui Veronese și iată baldachinul cu catifea verde pal și lemnul sculptat, alături — parcă vie — Hélène Fourment te privește din tabloul prietenului Jan van Boeckhorst ; camera de familie și apoi cele două ateliere : sus, ai elevilor, jos, cu paleta încă strălucind de culori, al său. Pe un perete „Venus deplîngînd moartea lui Adonis", pe celălalt „Adam și Eva în Paradis". Te-ai aștepta să-l vezi, așezat alături de tineri și virtuozi pe scaunele pliante, care nu mai sorbină acum pereții ascultînd în liniște muzică de epocă sau vreun conferențiar savant vorbind doct și pedant despre „miracolul artei rubensiene".

În grădină e soare — peluze cu nebidee, begonii, azalee și totdeauna tineret. Ar fi și nefiresc rîndurile să nu se ceară singure pe hîrtie :

Soare de septembrie
grădina lui Rubens
centauri și nimfe în marmură dorm
colierul Helenei pe atlas purpuriu
fotoliu din piele cu ținte de-alamă
în catifea verde baldachinul
ultima noapte a Maestrului

Soare de septembrie
grădina lui Rubens
portița de lemn deschide alei
culori zburătoare petale și fluturi
havuzuri cu arcuri de-argint
și viță sălbatică pergole de umbră
peste urme de pași

Soare de septembrie
grădina lui Rubens
lumină de șofran
ca pielea Evei din Paradis
văzduhul acorduri de clavecin
aripi de păsări gîngurit de fecioare
din Atelier

Îmi place această grădină de
cucubee
bănci de piatră cheamă reverii
și intenția verticală a plopilor
să acopere cazemate de sticlă
ca insula tăcerii să fie a fluturilor
și a celor văzînd în argintul oglinzii
aburul Chipului

Îmi place această grădină de
cucubee
să-mi fau rămas bun
de la ultimul soare de septembrie
de la ultimul soare
dinaintea Nopții Polare.

(Va urma)

TOMA GEORGE MAIORESCU

O nouă prioritate științifică românească

Doi specialiști de la Spitalul clinic de urgență din București, directorul Andrei Firică și medicul primar Octav Trolanescu, au realizat nu demult o inedită metodă de tratament și un nou instrumentar de aplicat în fracturile de femur, primind din partea Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci certificatul de prioritate numărul 17 680. Deși reprezentînd numai o îmbunătățire substanțială a unor tehnici cunoscute, datorate în mare măsură medicului austriac J. Ender din Steyr, prioritatea amintită a constituit punctul de atracție al unei mese rotunde organizate, recent, la Viena, în cadrul Congresului comun al societăților austriece și franceze de ortopedie și traumatologie.

Fotografii de GHEORGHE AMUZA ■

— Tovarășe doctor Firică, invenția dumneavoastră este, desigur, una de ultimă oră. Cu atît mai mult v-am ruga să ne spuneți despre ce anume e vorba.

— Despre o tehnică chirurgicală nouă, care rezolvă întreaga patologie a fracturilor de femur, permițînd intervenții eficiente la toate nivelele osului, oferind soluții pe care tratamentul clasic nu le cuprindea, contribuind totodată la sistarea importului unor tije metalice, folosite pînă acum, complicate ca tehnologie și foarte costisitoare

— Practic, în ce constă noutatea ?

— Prioritatea noastră se cheamă osteosinteza în arc metalic secant, ea reprezentînd o perfecționare a tehnicii medicului austriac Ender care, de asemenea recent, a utilizat o astfel de tijă, numai la bolnavii bătrîni și numai la fracturile pertrochanteriane de femur. Metoda noastră, modificînd dimensiunea tijelor și poziția lor, a rupt bariera de vîrstă și limitarea la un singur fel de fractură, secantele putînd fi folosite pe întreaga gamă a fracturilor de femur.

— Care sînt avantajele pentru bolnav ?

— În primul rînd, operația este foarte restrînsă, ea menținînd țesutul biologic în condiții bune și neafectînd sistemul fascular periosos. Sîngerarea este minimă, excluzîndu-se despicarea, în unele cazuri, pînă la coapsă, iar refacerea bolnavului devine mai rapidă. De regulă, vindecările prin noua metodă se rezolvă în maximum o lună, față de trei, cît prevedea terapia clasică.

— Cîte fracturi ați tratat pînă acum după noua metodă ?

— Peste treizeci. Experiența lor am adunat-o în punctele de vedere expuse la Viena, iar rezultatele lor au fost, păstrînd chiar măsura implicată de o cercetare științifică, entuziasmante, tinerii putînd să meargă după douăzeci și patru de ore, căpătînd independență în mișcări la două săptămîni după intervenție.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cu 500 de metri pe oră!

Un spectacol puțin obișnuit se desfășoară pe străzile Bucureștiului în aceste nopți : un convoi greu, compus din trei remorchere (2 Magirus și o Tatra), transportă cîteva utilaje, realizate la Uzina de utilaj chimic „Griviția Roșie", destinate Rafinăriei de la Pancevo, Iugoslavia. În ce constă particularitatea acestui fapt ? Gabaritul coloanelor realizate la „Griviția Roșie" este impresionant atît ca tonaj, cît și ca înălțime : două piese cîntăresc, fiecare, peste 80 de tone, iar una depășește 100 de tone, înălțimea lor fiind de peste 7 metri ! Platformele portante, realizate la Auto Dacia Brașov, au cîte 48 de pneuri. Pentru a nu bloca circulația orașului pe străzile pe unde trece convoiul, acesta se deplasează doar în cursul nopții și este precedat de mașini care emit semnale luminoase pentru a atrage atenția. De asemenea, pentru a putea traversa liniile de tramvai și troleibuze, echipe speciale taie firele și cablurile electrice și le refac pînă dimineața.

Aflăm astfel că utilajele trebuie să ajungă la Brăila, unde vor fi îmbarcate pe un vas iugoslav. În oraș, viteza de deplasare este de circa 500 m pe oră, iar pe șosea, în condiții de drum liber, de 10—12 km pe oră.

Gheorghe Zamfir, în drum spre Hațeg

Zilele trecute a revenit la București, după un lung periplu european încărcat de satisfacții, marele virtuos al naiului, Gheorghe Zamfir. Ca de obicei, seria de concerte susținute în Franța și Olanda a fost încununată de strălucitoare succese, iar numărul discurilor cu compoziții ale artistului român vîndute, numai în 1976 și numai în cele două țări amintite, a depășit 800 000 !

— Care e cea mai puternică impresie cu care Gheorghe Zamfir s-a întors acasă din ultimul turneu ?

— Întîlnirea cu marele dirijor de origine română Sergiu Celibidache care mi-a declarat cu lacrimi în ochi, că de multă vreme n-a mai avut ocazia să

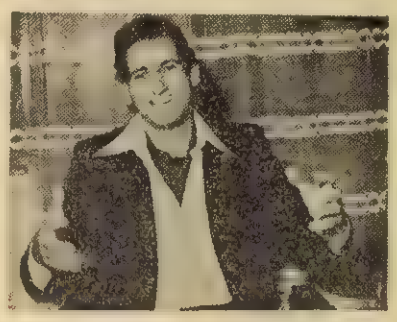

asculte o muzică românească așa de curată și frumoasă.

— Care e programul dumneavoastră în săptămînile care urmează ?

— Ar fi onorant pentru mine să pot cînta în cadrul Festivalului „George Enescu" din această toamnă, lucru care deocamdată e numai pe jumătate sigur. De asemenea, mă pregătesc ca între obligațiile cărora trebuie să le fac față la București, să mă deplasez măcar o săptămînă în zona Hațegului, spre a lua un nou contact cu minunatul folclor al acestei străvechi regiuni românești.

EMANUEL TÂNJALĂ ■

Din ornamentica română

Așa se cheamă un **Album de broderii și țesături românești**, tipărit recent la Sibiu, în editura revistei Transilvania și care este chiar reeditarea celebrului Album artistic din 1904, scos la Sibiu, în condiții grafice excepționale, de secretarul „Reuniunei Române de Agricultură" local, Dimitrie Comșa. Acest Comșa a fost unul din luminații intelectuali sibieni memorandiști care au ținut ca trecerea prin lume să le fie însoțită de o mare idee, iar ideea să le fie luată în seamă cu orice preț. Prețul plătit de agronomul pasionat de ornamentica populară pentru luminile formației sale de român și de patriot a fost mare, dacă ne gîndim că el a stat niște ani în temnițe, dar iată, astăzi noi vedem că lucrul lui este neprețuit și că numai astfel iau ființă operele însemnate. Și o vedem în reeditare — în tiraj de 10 000 de exemplare — cele 40 de planșe color conținînd 284 modele de broderii țărănești, vechi și străvechi, strînse de Dimitrie Comșa în 19 foste comitate transilvane.

Vom sublinia în noua ediție calitatea remarcabilă a tipăriturii, utilitatea reactualizărilor operate de Rodica Irimie-Foca, pasiunea îngrijitorului de ediție Ștefan Tancou, colaborarea dintre revista Transilvania și Întreprinderea Poligrafică Sibiu, precum și amănuntul că această ediție a fost mai întîi gîndul de bine al unui om al cărților, librarul Reimar Alfred Ungar.

Moș Drăghia vrea s-o vadă, la ea acasă, pe Nadia Comăneci

Călare pe bicicleta sa, botezată simbolic Dor de ducă, împreună cu care octogenarul, șofer pensionar de mai bine de două decenii, a parcurs 100 000 de kilometri, moș Drăghia s-a întors de la Montreal. După ce, în 1973, Alexandru Drăghia a traversat în șa Bulgaria, Grecia, Turcia și Italia, la 17 iunie, anul acesta, s-a încumetat să plece către Montreal, spre a asista la cea de a XXI-a ediție a Jocurilor Olimpice.

După un drum plin de peripeții, început pe bicicletă, continuat cu vaporul care l-a transportat de la Constanța la New York, și terminat la Montreal în ziua deschiderii Olimpiadei, călătorul neobosit și bicicleta sa au constituit un punct de atracție al cullselor Jocurilor.

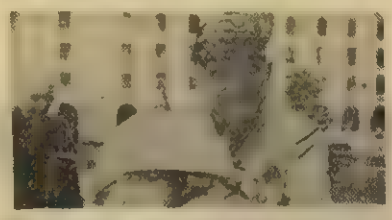

Revenit acasă, octogenarul ne-a declarat că nu se simte obosit și că abia așteaptă s-o ia din loc. Primul drum îl va face, după revizia tehnică de rigoare, către municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, unde vrea s-o vadă, la ea acasă, pe Nadia Comăneci, ale cărei minunate evoluții la Montreal l-au încîntat pe moș Drăghia pînă la lacrimi.

6 mașini cîștigate la C.E.C. în 5 ani

Auzind Gheorghe Pîrvu din Turda că norocul e după cum și-l face omul, a pus ban lîngă ban și i-a depus la C.E.C., pe librete cu dobîndă și cîștiguri în autoturisme. În 1972, seria libretului lui Gheorghe Pîrvu, lucrător în comerț, a ieșit cîștigătoare la tragere, omul întrînd în posesia unei Dacii 1 300. Pîrvu s-a bucurat, dar a continuat să depună mai departe și nu peste multă vreme norocul l-a ghicit din nou, venind la Turda tot pe patru roți. Altă Dacie 1 300, după care, în anul următor, alta, apoi un Moskvici 407, urmate de alte două autoturisme Dacia 1 300, cu toate 6 mașini cîștigate la C.E.C. în răstimp de 5 ani ! !

CURIOZITĂȚI — LIMITE — EXCESE — CONTRASTE

„Cauzele fluctuațiilor climatului sînt, în general, determinate de interacțiunile dintre atmosferă, ocean mondial și ghețuri polare... Anul în curs s-a caracterizat printr-o schimbare bruscă a temperaturilor, dar aceasta nu presupune o schimbare a climatului" — așa sună, în rezumat, opiniile specialiștilor pe marginea fenomenelor meteorologice neobișnuite din această vară În vreme ce meteorologii se străduiesc să găsească explicații, consemnăm prin lume:

● INUNDAȚII catastrofale în India, Venezuela, Mexic, S.U.A., Afganistan etc. datorate în special ploilor torențiale. În India, unde ploile musonice au făcut ravagii, 250 de persoane au fost date, recent, dispărute, iar pagubele materiale s-au cifrat în peste 76 de milioane de dolari. 14 morți în Afganistan și 40 în S.U.A., în zona localității Loveland, statul Colorado, unde rîul Thomson s-a revărsat, inundînd o regiune întinsă.

În timp ce în anumite zone ale globului plouă prea des, la Moscova s-a înregistrat recent un record pluviometric, 40 mm în 12 ore, în altele nu plouă deloc! SECETA s-a extins din Europa, unde a cauzat pagube incomensurabile, în America de Sud, silind Brazilia, cea mai mare producătoare de cafea din lume, să importe sute de mii de saci de cafea, recolta proprie fiind compromisă din cauza efectelor lipsei de apă. În același timp, în Franța, Italia, R.F. Germania și Elveția, serios afectate de secetă, în această săptămînă a început să ningă ! ! În Anglia, după ziarul Daily Telegraph, s-a semnalat „cea mai secetoasă vară din 1727 încoace". Ca o primă măsură, s-a interzis folosirea apei pentru udarea celebrului gazon englezesc, nici iarba de pe stadionul Wembley nefăcînd excepție ! În sudul Țării Galilor, apa curentă este furnizată consumatorilor numai 13 ore din 24.

● INTOXICAȚII, iată o coloană, nouă la această rubrică! În Brazilia, 2 000 de persoane din orașul Salvador suferă de pe urma intoxicației datorată unei scurgeri de clor, de care se face răspunzătoare o mare uzină chimică din zonă. Bilanț mult mai tragic la Seveso, în Italia, unde, nu cu multe zile în urmă, dioxina ieșită pe coșurile uzinei chimice ICMESA a contaminat o regiune foarte întinsă din Lombardia. 13 persoane au fost spitalizate, mii de animale domestice au murit, culturile de cereale au fost definitiv compromise, peste 700 de localnici fiind evacuați din zona sinistrată, fără să li se dea vreo asigurare cu privire la data aproximativă cînd vor putea reveni la casele lor.

● DIVERSE. Un puternic cutremur a fost detectat în regiunea Tangșan-Tengran din R.P. Chineză, apreciat drept cel mai mare seism înregistrat în lume în ultimii 10 ani. Cîteva zile mai tîrziu, un cutremur catastrofal, în sudul Filipinelor ● Recent, s-a prăbușit cel mai vechi pod vienez întins peste Dunăre. Reichsbruecke, care a supraviețuit bombardamentelor ultimului război. Pagube — 80 de milioane dolari. ● În sudul Franței, 400 de pompieri au încercat zadarnic să localizeze un incendiu, ale cărui efecte s-au făcut simțite pe o suprafață de peste 14 000 de hectare.

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33 Tel 17 60 10, 17 60 20. Interioare : reportaj (A Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Țimbuș — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Margo Nedelea — 17 67) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreporter — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV NR 34 (1107)

26 AUGUST 1976

ORGANUL C.C. AL P.C.R. AL FRONTULUI UNITĂȚII SOCIALISTE

SĂRBĂTOAREA PATRIEI, SĂRBĂTOAREA SOCIALISMULUI, SĂRBĂTOAREA LIBERTĂȚII

Am sărbătorit ziua de 23 August într-o atmosferă de vibrant entuziasm, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Am păşit odată cu țara în cel de-al 33-lea an al celui mai strălucit, tulburător și pasionant capitol din istoria națională a poporului român. S-au împlinit 32 de ani de cînd socialismul, orînduirea dreptății, demnității umane și civilizației prospere, a prins viață sub ochii noștri, de-a lungul unei istorii făurită conștient prin armele rațiunii și practicii sociale, sub îndrumarea unui partid care reprezintă astăzi pentru întreaga suflare a României autoritatea supremă, forța socială și politică cea mai înaintată, tezaurul înțelepciunii colective, trup din trupul clasei muncitoare, al țărănimii și intelectualității poporului nostru.

Cea de a 32-a aniversare a eliberării patriei de sub dominația fascistă, act revoluționar ce a marcat intrarea ireversibilă a României în evul său socialist, a prilejuit, ca în fiecare an, în orașele și satele patriei, o largă și vibrantă manifestare a dragostei și atașamentului față de politica Partidului Comunist Român, o emoționantă retrospectivă a drumului parcurs, o prospectare lucidă a unui viitor luminos, prefigurat cu rigoare și clarviziune în documentele celui de al XI-lea Congres al partidului.

Sînt 32 de ani de cînd am ajuns să păşim cu fruntea sus, să devenim noi înșine, să ne bucurăm de farmecul, cîntecele și roadele acestei țări cum nu e alta în lume. Am înfăptuit revoluția și marile transformări economice și sociale pe trupul țării și în sufletul națiunii noastre, corelînd și integrînd legic un fenomen al dezvoltării sociale în istoria milenară a poporului nostru, fructificînd bogatele tradiții revoluționare preexistente, împlinind un gînd străvechi despre o Românie a civilizației și democrației plenare, visată sau anticipată cu realism de atîția precursori de seamă, patrioți înflăcărați, oameni de știință și învățați de seamă.

Am fost cu toții martorii, creatorii și beneficiarii acestor ani eroici, ai unei dezvoltări fără precedent, dar prefigurată cu realism și rigurozitate și realizată în concordanță strictă cu posibilitățile concrete ale României. Treizeci și doi

(Continuare în pag. 3)

LIVIU TIMBUS ■

TÎRG DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM BUCUREȘTI '76 AL 7LEA

GALAXIA BUNURILOR DE CONSUM

Deschis, în fapt, în ziua de 15 august, al 7-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum nu poate fi judecat fără a aminti mai întîi de un eveniment major, care l-a precedat cu o lună și jumătate — ședința comună a C. C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, desfășurată în ziua de 1 iulie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului. La acea dată, fiind pus în discuție Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, s-au aprobat o serie de măsuri vizînd producția și desfacerea produselor agroalimentare și a bunurilor de consum, pe baza cărora urmează să se asigure, față de prevederile inițiale ale Directivelor Congresului al XI-lea, condiții mai bune pentru satisfacerea, la un nivel calitativ superior, a cerințelor oamenilor muncii, corespunzător dezvoltării economiei noastre, a venitului național.

În acest context, vizitarea Tîrgului de mostre, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a prilejuit o examinare directă a modului în care s-a trecut la înfăptuirea Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976–1980.

Organizată în spiritul indicațiilor date de secretarul general al partidului, actuala ediție a tîrgului ilustrează cu pregnanță înfăptuirile obținute de producătorii bunurilor de consum, realizările lor în asimilarea tehnicii moderne în acest domeniu, oferind o imagine cuprinzătoare asupra potențialului atins în prezent de industria noastră, a structurii variate și bogate a fondului de marfă ce va fi pus în viitor la dispoziția populației.

Într-un fel, al 7-lea Tîrg de mostre (eveniment care, prin Decret prezidențial, a fost decis să aibă loc de acum înainte, cu regularitate, în fiecare an) reprezintă o adevărată sinteză a economiei românești, cu accent desigur pe industria producătoare de bunuri de consum. Inaugurat în preajma celei de-a 32-a aniversări a zilei festive de 23 August, Tîrgul de mostre prezintă celor (cifră estimativă) 600 000 de vizitatori, între care o treime vizitatori din alte localități ale țării, peste 150 000 de exponate — dintre care 45 la sută produse noi sau modernizate. Sînt expuse mostre din toate domeniile producției bunurilor de larg consum: produse agroalimentare, țesături, confecții, încălțăminte, articole de menaj, produse electrotehnice și electronice, mobilă, articole pentru copii, articole cultural-sportive etc. Între preocupările actuale cele mai notabile trebuie să amintim valorificarea superioară a materiilor prime indigene, folosința unor tehnologii românești îmbunătățite, extinderea sortimentelor de artizanat și cu specific tradițional, diversificarea producției industriei locale, ca și, lucru deloc de neglijat, preocuparea pentru contractarea în totalitate a exponatelor prezentate în rețeaua de desfacere către populație. De altfel, în toate pavilioanele vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit cuvinte de apreciere la adresa colectivelor din industria bunurilor de larg consum prezente cu frumoase realizări la această prestigioasă manifestare economică.

Astfel, al 7-lea Tîrg de mostre a căpătat un evident caracter de lucru, mai puțin de eveniment decorativ, propunîndu-și realizarea unei mari părți din fondul de marfă destinat pieței interne pentru anul 1977, ca și perfectarea unor contracte de comerț exterior și a schimbului direct de mărfuri cu partenerii străini, lucru pentru care peste 600 de firme străine din 81 de țări și-au trimis reprezentanți la București. Se estimează la 90—100 de miliarde de lei valoarea contractărilor în urma desfășurării actualului Tîrg de mostre, din cele 150 care vor forma fondul de marfă al anului viitor. Astfel, această a șaptea ediție a tîrgului va înlocui obișnuitele acțiuni de contractări, dispute uneori nerentabile între furnizori și contractanți, în cadrul cărora un simplu merceolog putea refuza o anume marfă pentru un întreg județ, numai prin necunoașterea adecvată a pieței de desfacere. Publicul vizitator este de această dată în măsură să participe cît mai direct la mai buna fundamentare a necesarului de fond de marfă și a sortimentelor supuse contractării. Există o serie de chestionare la care vizitatorii sînt rugați să răspundă, apoi interviurile și discuțiile directe la standurile de expunere, prezentările de modă, ca și studiile organizate de Institutul de cercetări comerciale, cu ajutorul a 60 de studenți de specialitate. Prelucrarea tuturor datelor astfel izvorîte se va face pe calculator electronic!

Indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — ne spunea tovarășul Ion Mazilu, directorul Tîrgului de mostre — este, după cum se știe, de a nu se mai organiza expoziții de felul celor la care publicul privește și încearcă apoi să uite, ci tîrguri, adică forme concrete de expunere a mărfurilor pentru care există condiții de livrare pe piața internă, acțiuni de muncă efectivă în folosul populației.

În acest fel se realizează un vechi deziderat, ca angajarea fondului de marfă să se facă în prezența și cu participarea directă a viitorului beneficiar, populația. Dialogul industrie-comerț, purtat în fața întregii game sortimentale, cu posibilitatea cunoașterii pe loc a caracteristicilor tehnico-funcționale, a parametrilor calitativi ai produselor, compararea operativă a necesarelor cu oferta, stabilirea posibilităților de sporire a acestela la nivelul solicitărilor — sînt cîteva elemente care argumentează plasarea intereselor populației în centrul atenției și al preocupărilor. Cu alte cuvinte, putem spune că ediția a 7-a a Tîrgului de mostre de bunuri de consum, desfășurată în primul an al cincinalului 1976—1980, marchează, cu puterea de convingere a faptelor, o nouă etapă, superioară, în ridicarea nivelului de trai al întregului popor, țel suprem al politicii partidului și statului nostru.

DUMITRU GRAUR

(Urmare din pag. 1)

de ani din scurgerea cărora atenția noastră se oprește în mod deosebit asupra ultimului deceniu. Acordăm această prioritate nu obligați de prospețimea memoriei, ci datorită marilor semnificații pe care le-au avut în destinul colectiv al poporului nostru Congresul al IX-lea al partidului, Congresul al X-lea și cel de-al XI-lea Congres al partidului. Un deceniu cu totul memorabil prin vigoarea și dinamismul progresului multilateral, prin transformările înnoitoare petrecute în toate sferele vieții economice și sociale, prin ritmurile fără precedent ale întregii dezvoltări a țării. Am trăit cea mai fertilă, cea mai bogată împlinire din întreaga istorie a României, o țară cu un remarcabil prestigiu internațional, înconjurată cu admirație, prețuire și îndreptățită speranță pentru promptitudinea, justețea și înțelepciunea politicii sale interne și internaționale.

Un deceniu al cutezanței, al maturității, al înaltelor virtuți care, în conștiința poporului nostru, rămîne indisolubil legat de activitatea prodigioasă, neobosită, pătrunsă de pilduitor patriotism și pasiune revoluționară desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru partid.

Animat de asemenea gînduri, poporul nostru și-a exprimat plenar sentimentele de mîndrie și recunoștință participînd la marea demonstrație din ziua de 23 August. Am avut din nou în fața ochilor imaginea unui popor stăpîn pe destinele sale, tabloul atotcuprinzător al unei epoci de reînnoire istorică, am revăzut cu ochii minții uluitoarea redescoperire a României, proces amplu și ireversibil făurit prin marea capacitate a comuniștilor de a transforma în fapte vocația unui întreg popor, prin ridicarea la scara realității a celor mai nobile virtuți ale socialismului.

Au trecut prin fața tribunelor gărzile patriotice, demnii urmași ai eroilor de odinioară, ai celor care, la chemarea comuniștilor, au schimbat unealta cu arma, înfăptuind, împreună cu armata, insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944.

Au defilat apoi, într-o tulburătoare explozie de prospețime, reprezentanții celor mai tineri dintre noi, mesagerii celor două milioane de pionieri ai țării, schimbul de mîine al României socialiste.

Au urmat talazurile nesfîrșite ale colectivelor de oameni ai muncii, muncitori, intelectuali, țărani, marea armată pașnică a țării, constructorii unei societăți fără precedent, autorii și stăpînii marilor realizări, au trecut raportînd partidului, țării, succesele dobîndite în cinstea marii sărbători naționale a României, reafirmîndu-și hotărîrea de a lupta cu eforturi sporite pentru îndeplinirea noilor sarcini din economie, agricultură, pentru înflorescența științei, artei și culturii, într-o luptă continuă cu inerția și necunoscutul, pentru perfecționarea și înnobilarea celui mai prețios capital : omul societății socialiste multilateral dezvoltate.

Au urmat parada și demonstrațiile de curaj, eleganță și virtuozitate oferite de sportivi ale căror succese de prestigiu sînt astăzi cunoscute și respectate în întreaga lume.

Ca de fiecare dată, marea sărbătoare a poporului român s-a impus inimii și cugetului nostru nu numai prin solemnitatea momentului, ci prin larga sa retrospectivă istorică. Ziua de 23 August înseamnă deopotrivă o lucidă și severă analiză a drumului parcurs cît și, la ora bilanțului, un nou și puternic demaraj cu ample propulsări în toate compartimentele vieții noastre economice și sociale. Sîntem în cea de a patra zi a celui de al 33-lea an al erei socialiste și succesele înregistrate de colectivele de oameni ai muncii reafirmă o dată mai mult hotărîrea lor de a transforma în fapte vastul program elaborat și aprobat la cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. Un viitor grandios la temelia căruia partidul a materializat axioma civilizației contemporane : crearea unei economii stabile și prospere bazată pe o consecventă concepție de industrializare a patriei, o armonioasă împletire a criteriilor eficienței economice cu cele de ordin social și politic, în lumina înaltului umanism socialist, al egalității între toți membrii societății noastre, al unui program de revitalizare, de înflorire a tuturor județelor și localităților patriei.

La capătul acestui impresionant drum, țelul prim și ultim al socialismului, prezent în gîndurile și activitatea partidului nostru de la 23 August 1944 și pînă astăzi: îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață ale poporului nostru, creșterea gradului de civilizație și bunăstare a națiunii socialiste, obiectivul suprem al partidului comuniștilor, rațiunea întregii sale activități, obiectivul central al construcției socialismului și comunismului. Un deziderat nobil pentru înfăptuirea căruia a fost reafirmată, și cu prilejul recentei sărbători, voința unanimă a cetățenilor țării noastre, tineri și virstnici, bărbați și femei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, a unui întreg popor grupat în jurul partidului, al celui mai credincios fiu al său, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Dispunem de tot ce este necesar — sublinia secretarul general al partidului la ședința comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — avem o clasă muncitoare minunată, o țărănime și o intelectualitate minunate, un popor hotărît să nu precupețească nimic pentru înfăptuirea politicii partidului nostru. Avem un partid puternic, care a demonstrat că știe să acționeze cu hotărîre pentru realizarea programului pe care și l-a propus".

Un trecut, un prezent și un viitor clădite pe piatra de temelie a gloriosului August 23 și care sintetizează și asimilează într-un chip magistral marea zestre de valori acumulată vreme de milenii, dînd o nouă semnificație și strălucire însușirilor tradiționale ale poporului nostru : curajul, omenia, stima și respectul pentru ființa și crezul altor popoare, opțiunea lui totală pentru un climat de pace și progres, hărnicia, talentul și înaltul său patriotism, ospitalitatea, voința de colaborare pașnică cu toți vecinii săi direcți, cu toate popoarele lumii.

ACTIVITATE NEOBOSITĂ ÎN SLUJBA INTERESELOR ȚĂRII

În ziua de 18 august a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român. Cu acest prilej Comitetul Politic Executiv a examinat, printre alte probleme, modul cum s-a îndeplinit planul privind introducerea progresului tehnic în economia națională pe primele șase luni ale anului, precum și raportul cu privire la corelația dintre producție, fondul de retribuire, numărul mediu de personal, productivitatea muncii și retribuția medie, în principalele ramuri ale economiei naționale, în semestrul I/1976. Apreciind rezultatele bune obținute în aceste domenii, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru înlăturarea unor neajunsuri care mai persistă în activitatea economică.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a prezentat o informare cu privire la întîlnirea și convorbirile purtate cu L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., în cadrul vizitei făcute, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Uniunea Sovietică, unde și-a petrecut o parte a concediului de odihnă, la invitația C.C. al P.C.U.S. Comitetul Politic Executiv a relevat cu satisfacție — și de această dată — cursul ascendent al relațiilor de prietenie și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, la care o contribuție esențială au adus-o și o aduc întîlnirile și convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Ilici Brejnev. Noua întîlnire constituie încă o expresie a relațiilor de prietenie, colaborare și solidaritate dintre P.C.R. și P.C.U.S., dintre România și Uniunea Sovietică, dintre popoarele celor două țări, a hotărîrii lor de a dezvolta și adînci pe mai departe aceste raporturi, pe multiple planuri, servind totodată cauzei socialismului, conlucrării și solidarității țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor antiimperialiste și progresiste.

În dimineața zilei de miercuri, 18 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au primit pe Harry W. Morgan, președintele Fundației „Ambasadorii prieteniei" (A.F.F.), cu soția, Cappy Morgan, director executiv al A.F.F. Oaspeții au adresat vii mulțumiri tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru sprijinul acordat programului de călătorii al grupurilor de studenți și elevi americani în țara noastră și au ținut să sublinieze interesul deosebit cu care sînt urmărite în cele mai diverse cercuri ale tineretului și populației din S.U.A. realizările României moderne. Subliniind importanța acestor vizite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat faptul că ele contribuie la adîncirea relațiilor de prietenie și colaborare statornicite între România și S.U.A., arătînd, totodată, că schimbul de vizite stimulează o largă circulație a ideilor, o mai bună înțelegere reciprocă, dorința tinerei generații din cele două țări de a sluji împreună idealurile dreptății, păcii și colaborării între popoare.

În ziua de 20 august la palatul Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe Khamphevane Tounalom care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Democrate Populare Laos în țara noastră. În cursul aceleiași zile, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe ambasadorul Tailandei la București, Sanong Nisalak, în vizită de rămas bun cu ocazia încheierii misiunii sale în țara noastră.

Tot vineri, 20 august, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe noul director al Centrului de informare al O.N.U. la București, Abdel Salam Dajani, în legătură cu preluarea misiunii sale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit simbătă, 21 august, pe tovarășul Horst Sindermann, membru al Biroului Politic al C.C. al P.S.U.G., președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Democrate Germane, care își petrece concediul de odihnă în țara noastră. În cadrul întrevederii au fost evidențiate cu satisfacție bunele raporturi statornicite între partidele, țările și popoarele noastre, relevîndu-se faptul că realizările obținute de România și R. D. Germană în construcția socialistă constituie o bază sigură pentru dezvoltarea conlucrării bilaterale pe multiple planuri și creează noi posibilități pentru o colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică fructuoasă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

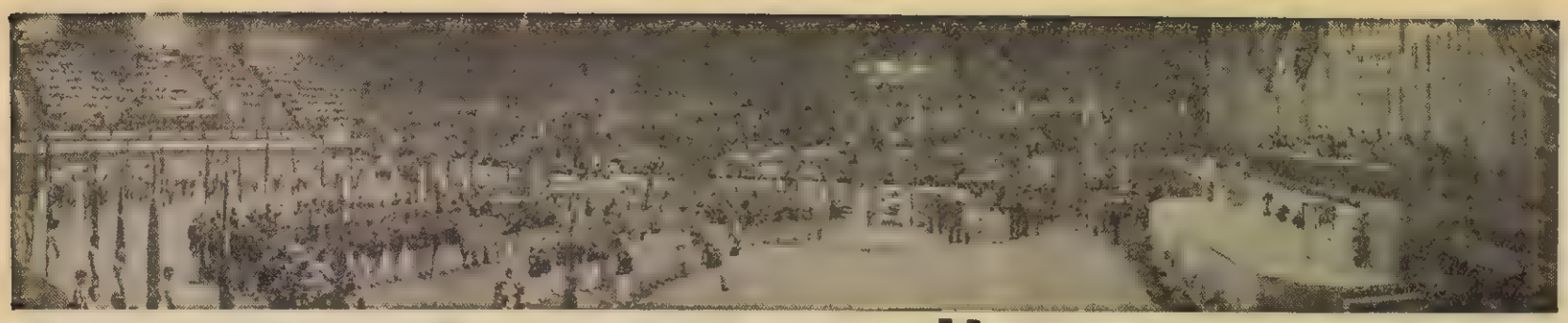

Ordinul de zi al sportului românesc:

MUNCĂ, TENACITATE, HOTĂRÎRE

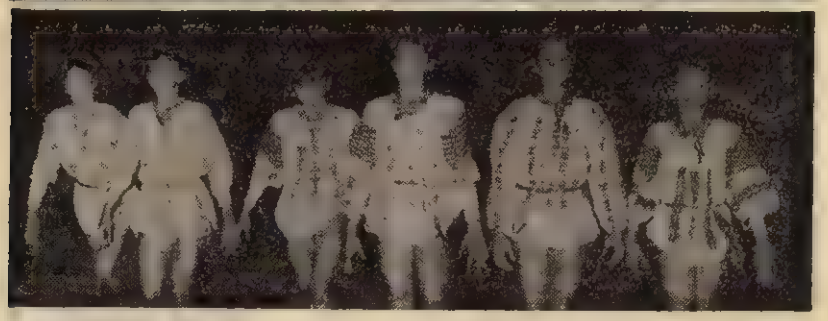

Medaliile obținute de sportivii români la Montreal și-au sporit valoarea și semnificația prin înaltele distincții ale Republicii Socialiste România pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele țării, le-a înmînat în ziua de 19 august, în cadrul festivității care a avut loc la Palatul Sporturilor și Culturii. Astfel, pentru a da numai un singur exemplu, de fapt cel mai reprezentativ, minunata noastră gimnastă Nadia Comăneci dobîndește cu această ocazie a patra medalie de aur — Medalia de aur „Secera și ciocanul", alături de foarte prețiosul titlu de „Erou al Muncii Socialiste" — distincție așezată cu egală mîndrie și onorantă cinstire pe pieptul gimnastei din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej. Dar, după cum avea să spună în cuvîntul său de mulțumire, rostit în fața unei săli arhipline și a milioanelor de telespectatori din România, pentru tripla noastră campioană olimpică nici o medalie și nici un titlu din lume nu valorează cît distincția pe care și-o acordă țara ta, din mîna celui mai iubit fiu al României socialiste, părintele îndrăgit al tineretului patriei noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cadrul festivității, în prezența tovarășei Elena Ceaușescu și a celorlalți tovarăși din conducerea Comitetului Central al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a înmînat aproape 150 de ordine și medalii sportivilor care au dobîndit gloria olimpică, antrenorilor și specialiștilor care i-au ajutat să urce pe podiumul învingătorilor sau să obțină rezultate valoroase, reprezentînd cu demnitate și onoare culorile patriei la Jocurile Olimpice de la Montreal.

Primit cu vii și îndelungi aplauze, cu urale și ovații, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, a adresat sportivilor noștri, odată cu aprecierile pentru rezultatele obținute, o înflăcărată chemare la performanțe demne de climatul spiritual și material de afirmare a omului în socialism : „Doresc, în primul rînd, să adresez cele mai calde felicitări Nadiei Comăneci, care a știut să demonstreze în mod minunat măiestria gimnasticii românești, faptul că un tînăr liber, stăpîn pe destinele sale, un tineret care trăiește într-o țară socialistă pot să aspire la cele mai înalte succese în sport, ca și în toate domeniile de activitate".

Astfel, înalta distincție primită de Nadia Comăneci recompensează, într-un fel, întregul nostru tineret, al cărui demn reprezentant și întruchipare Nadia a devenit în ochii tuturor iubitorilor de sport din lume, pe toți tinerii din țară, angajați conștient, prin mijloacele specifice ramurii în care lucrează — industrie, agricultură, artă sau chiar sport ! — în măreața operă de edificare a noii societăți. „Avem deci, începînd de astăzi, *rostea tovarășul Nicolae Ceaușescu,* în rîndurile Eroilor Muncii Socialiste o eroină tînără, dar care și-a cîștigat pe drept, prin muncă, tenacitatea și hotărîrea sa acest titlu" — *dar fără îndoială aceste aprecieri înalte au avut ecou în inimile tuturor tinerilor din țară, ale întregului nostru tineret, care a ascultat astfel un îndemn limpede pentru a-și îndeplini cu cinste, cu abnegație, îndatoririle, pentru a servi patria, aidoma Nadiei Comăneci, și a-și însuși cele mai înalte cunoștințe în toate domeniile de activitate !*

Se cere ca succesele Nadiei Comăneci, ale colegelor sale de echipă, ca și ale celorlalți membri ai lotului olimpic prezent la Montreal, să aibă darul să impulsioneze mișcarea sportivă românească, să o împingă spre noi succese. Tovarășul Nicolae Ceaușescu invita în cuvîntarea sa pe conducătorii mișcării sportive să tragă cele mai utile concluzii și învățăminte, atît din lucrurile bune, cît și din cele mai puțin bune, din lipsurile care s-au manifestat. Să se treacă la o mai bună organizare a activității de educație fizică și sport, în toate sectoarele acesteia. „Avem în vedere — *spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, anunțînd desigur un plan de măsuri exemplare pentru îndeplinirea doleanțelor amintite* — ca, în următorii ani, să intensificăm activitatea sportivă în școli, să facem în așa fel încît să nu existe școală fără puternice echipe sportive, de gimnastică și în alte domenii de activitate. Să întărim activitatea cluburilor școlare, a cluburilor universitare, cluburilor muncitorești, cluburilor sătești, în așa fel încît mișcarea noastră sportivă să se transforme într-o puternică mișcare de masă care să cuprindă practic întregul tineret al patriei".

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, subliniată în repetate rînduri de aplauzele puternice, îndelungate ale asistenței a fost salutată, în încheiere, de uralele și ovațiile miilor de participanți la marea sărbătoare a sportului românesc. Într-o atmosferă de puternic entuziasm, toți cei prezenți au ovaționat îndelung pentru Partidul Comunist Român, pentru Comitetul Central, pentru secretarul general al partidului și președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Mica Olimpiadă de la București

S-au retras trompeții, au dispărut tinerele fete fluturînd eșarfe tricolore, iar podeaua de un verde stins a Palatului Sporturilor și Culturii a rămas pentru o clipă neacoperită de oameni, ci numai de covorul de culoarea clorofilei pe care, cîteva minute mai tîrziu, Nadia Comăneci și colegele ei de sport și de școală vor încheia o minunată demonstrație, plasată la limita dintre posibil și vis. Au apărut atunci handbaliștii, de patru ori consecutiv campioni ai lumii, pașind între ei mingea ca într-o poveste frumoasă, dar întreaga lor demonstrație, în spatele căreia se ascunde nu numai mult talent ci și multă muncă, nu ne-a îndepărtat de regretul că, la Montreal, Birtalan și ceilalți n-au izbutit decît medalia de argint, după cum, cu părintească și omenească dojană, cîteva minute mai devreme, într-o cuvîntare de excepțională importanță pentru realitățile și destinele sportului nostru, le reproșase însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dar lacrimile cu care, fericit și emoționat deopotrivă, Cristian Gațu primise, în prima jumătate a acelei seri de neuitat, nu doar o onorantă distincție, semn al unei cariere sportive fără cusur, ci chiar îmbrățișarea primului bărbat al țării, ne convinseseră că reproșul auzit va avea să însemne nu numai atît, ci un îndemn fără egal pentru cucerirea medaliilor de aur peste patru ani.

Pe ringuri mobile sau pe saltele improvizate au făcut apoi demonstrații pugiliștii și luptătorii întorși de la Montreal cu o bogată zestre de medalii, rod al unei seriozități și al unei discipline exemplare, dar și urmare firească a minunatelor condiții de care practicanții disciplinelor respective, asemenea tuturor sportivilor din țara noastră, s-au bucurat și se bucură datorită

tă grijii permanente a statului și partidului. Ne-am adus aminte, revăzîndu-l pe salteaua de concurs pe multiplul campion Gheorghe Berceanu, plecat dintr-un sat oltenesc și ajuns pe cele mai înalte culmi ale sportului mondial, de angajamentul său vibrant, luat în numele membrilor lotului de lupte, de a face totul, prin muncă, seriozitate și dăruire, pentru a apăra și mai departe cu cinste și demnitate culorile scumpe ale patriei, cu gîndul la o participare mai valoroasă la Jocurile Olimpice viitoare.

Cea mai frumoasă seară din istoria sportului românesc a fost încheiată de o repriză de gimnastică. Sala și-a ascuțit simțurile, privind cu o nesfîrșită dragoste la Nadia Comăneci, Teodora Ungureanu, cea atît de nedreptățită de notele acordate la Montreal, și la colegele lor, mari sportive și simple eleve în același timp, privind cu sufletul la gură miraculoasele lor exerciții, cizelate prin mii și mii de ore de muncă, convingîndu-se că fetițele venite de pe Trotuș există aievea, în carne și oase, nefiind ele doar niște invenții ale micului ecran capabile să aducă, așa cum au făcut-o cu prisosință, bucuria și mîndria în casele noastre de români așezați în fața televizoarelor. Ca întotdeauna, birna Nadiei Comăneci, campioană pe care minunatele distincții primite chiar din mîna președintelui țării au avut darul, după cum ea însăși declara, s-o emționeze mai mult decît toate medaliile sportului strînse laolaltă, s-a dovedit din nou exactă ca o matematică pretențioasă învățată pe de rost, probînd iarăși că afirmația despre exercițiile ei, notate cu prima notă de 10 din istoria Jocurilor, nu se însoțește de nici o exagerare, reprezentînd cel mai adevărat dintre adevăruri.

Înainte de final, gimnastele au îmbrăcat peste costumele lor superbe ii românești și au executat, toate de parcă ar fi fost una singură, un căluș, așa cum sala îl știa din bătrîni, ritmat și majestuos, ultimul semn de omagiu dintr-o seară de omagiu cu care ele au ținut să cinstească prezența în mijlocul sportivilor a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale cărui vorbe pline de înțelepciune s-au constituit într-un îmbold unic adresat mișcării noastre sportive, într-un îndemn fără precedent către sport, către mișcare, către sănătate.

Încheiată cu o demonstrație de cea mai bună calitate, seara aceea, cea mai frumoasă din istoria sportului românesc, s-a arătat bogată în sensuri și semnificații dintre cele mai adînci, comportarea delegației sportive române la Montreal demonstrînd, prin cucerirea unui număr fără precedent de medalii în istoria Jocurilor, că era noastră socialistă a deschis tineretului nostru, din rîndul căruia s-au ridicat campioni mîndri ca Nadia Comăneci, proaspăt Erou al Muncii Socialiste, minunate perspective de bunăstare, fericire, de situare pe cele mai înalte culmi în toate domeniile de activitate.

OVIDIU IOANIȚOAIA

LIA MANOLIU :

Întotdeauna Olimpiada viitoare este cea mai grea!

— Tovarășă Lia Manoliu, dumneavoastră ați slujit sportul românesc de-a lungul a nu mai puțin de șase Olimpiade, din 1952 — la Helsinki, pînă în 1972 — la München, și îl slujiți cu aceeași pasiune în continuare, acum cînd sînteți vicepreședinte al Consiliului național pentru educație fizică și sport. Drept pentru care, vă rog să-mi spuneți ce a simțit fosta campioană Lia Manoliu în timpul solemnității de decorare desfășurată la Palatul Sporturilor și Culturii, onorată de înalta prezență a secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, și cum se simte angajat actualul vicepreședinte a C.N.E.F.S. în viitorul sportului românesc ?

— Am fost prezentă, într-adevăr, din 1952 încoace, la toate solemnitățile prilejuite de participarea sportivilor români la Jocurile Olimpice. De această dată însă totul a fost fără precedent — onoarea pe care ne-a făcut-o secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, distincțiile acordate, atmosfera generală de mare sărbătoare... Cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele țării, vor avea fără îndoială darul să stîrnească o emulație nemaiîntîlnită în sportul nostru, să-l poarte spre noi trepte, superioare, de dezvoltare. Mă gîndesc în primul rînd la nenumăratii copii, și chiar părinți — dacă vreți, mai ales părinți ! — care au urmărit la televizor solemnitatea desfășurată săptămîna trecută, și care, sînt sigură, vor privi de acum înainte cu alți ochi sportul în sine, onorat astfel de președintele țării! Avem încă foarte multe de făcut, în special în sectorul sportului de masă — așa cum aprecia, în memorabila sa cuvîntare, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu —, cu accent pe sportul școlar, sportul muncitoresc, sportul universitar și sătesc. Se știe desigur că sportul de performanță nu este decît un corolar, o sinteză a activității generale de educație fizică și sport a unui popor. Nu poate exista mare performanță într-un anumit sport fără o bază largă de practicanți ai ramurii sportive respective, așa cum — pe de altă parte — sportul de performanță, prin campionii săi, prin stimulul moral care-l constituie, devine un factor esențial pentru dezvoltarea sportului de masă, pentru atragerea tineretului în activitatea de educație fizică, în sport. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a indicat formarea unui tineret viguros, sănătos — sarcină de bază a educației fizice și sportului în țara noastră. Desigur, nu se poate face totul numai bătînd din palme — vor trebui depuse eforturi mari pentru reconsiderarea atitudinii față de sport, îndeosebi în învățămînt, sector în care sîntem încă mult la urmă. Pe de altă parte, așa cum s-a văzut, Jocurile Olimpice au devenit o chestiune de prestigiu internațional. Avem de apărat pentru viitor o poziție grea, cea cîștigată la Montreal, o poziție pe care trebuie s-o consolidăm, dacă nu chiar s-o depășim. Încă de cînd eram sportivă știu că întotdeauna viitoarea Olimpiadă este cea mai grea — dovadă rezultatele cu adevărat uimitoare înregistrate de la o ediție la alta a Jocurilor. Avem însă acum, după acest moment de răscruce al sportului românesc, marcat de atenția deosebită arătată de conducerea partidului, o cu totul altă bază de plecare în pregătirea viitoarei Olimpiade. Este o bază infinit superioară, stimulent și în același timp obligație, confirmate la marea sărbătoare a sportului românesc, desfășurată la Palatul Sporturilor și Culturii. Vom ști să onorăm angajamentele luate cu acest prilej!

CRISTIAN GAȚU :

Cred că viitorul handbalului românesc aparține tot subtilității tehnice și fanteziei

— Cristian Gațu, în calitate de căpitan al echipei naționale de handbal ai simțit de datoria ta să resteși angajamentul echipei de a transforma medalia olimpică de argint în cea de aur, cu prilejul Jocurilor Olimpice de la Moscova, în 1980. Acum cîteva zile, totuși, ai împlinit 31 de ani ! Vreau să te întreb unde va fi Gațu în vara anului 1980 — la Moscova, luptînd cot la cot cu Birtalan, Voina, Licu și ceilalți pentru medalia de aur, sau acasă, în fața televizorului, strîngînd pumnii pentru foștii coechipieri ; și, în același timp, dacă handbalul românesc are suficiente rezerve pentru titularii de mîine ai reprezentativei ?

— În 1964, înainte de a se retrage, Ivănescu și-a luat angajamentul în numele echipei naționale că handbalul românesc va rămîne la același nivel. Și așa a fost. În 1970 căpitan de echipă a fost Oțelea, căruia i-a venit de asemenea rîndul să se angajeze pentru atacarea titlului olimpic, după care însă s-a retras din activitatea de jucător, devenind antrenor ! Vorbele lui Oțelea le-am auzit cu toții și ne-am străduit să le împlinim. Acum cred că a venit rîndul meu, drept căpitan al echipei reprezentative de handbal, să angajez lotul nostru, întreg handbalul românesc în fața tovarășului Nicolae Ceaușescu, a conducerii de partid, pentru disputa supremă, pentru medalia de aur de la Moscova — deși, la drept vorbind, nu știu dacă voi mai putea face față, în cei patru ani care urmează, eforturilor mari necesare înaltei competiții. Am însă deplină încredere în noua generație, a handbalului nostru, în cei care așteaptă poate ca noi, Gațu, Licu sau Chicid, să „ne lăsăm" odată ! Nu cred însă că ar fi nevoie să modificăm stilul nostru românesc de joc — această frumoasă îmbinare între jucătorii înalți, puternici și alții mai scunzi, cu tehnicitate deosebită — numai pentru a imita alte echipe, formate din adevărați coloși. Cred că viitorul handbalului aparține tot subtilității tehnice, fanteziei și abia la urmă forței — nu exclusiv înălțimii și jocului brutal... Sînt însă de părere că trebuie să facem mai mult pentru popularizarea handbalului în țara noastră, chiar dacă încă de pe acum se poate vorbi despre o rivalitate, de popularitate desigur, între handbal și fotbal în rîndul tineretului nostru. Dar trebuie să introducem și mai mult jocul în sate, să sprijinim încercările unor asociații cît de mici. La Fierbinți există, o spun numai pentru a exemplifica, o competiție căreia localnicii i-au spus „Cupa Gațu", și care adună în fiecare an reprezentanți din șase județe. Am participat de fiecare dată în echipa locală, iar succesul — de public, dar fără îndoială și cu urmări în atragerea spre sport ! — a fost mai mult decît frumos. Nu se poate spune că handbalul la noi este un „sport de seră", dar sînt convins că se poate face mai mult pentru lărgirea bazei sale de masă. Ca să nu mai vorbim despre necesitatea formării mai multor echipe de club valoroase, cu un cuvînt de spus în campionatul intern — și aici trebuie urmat cît mai curînd exemplul echipei Handbal-Club Baia Mare, ale cărei eforturi organizatorice sînt pe cale de a fi pe deplin recompensate.

MARIA SIMIONESCU :

Pentru a cîștiga medalii la 14-15 ani trebuie să începi gimnastica la grădiniță

— Fără îndoială, sînt prea puțini aceia care știu că ideea creării Liceului cu program de gimnastică din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej vă aparține dumneavoastră, tovarășă antrenoare federală Maria Simionescu. A fost într-adevăr o idee îndrăzneață, desigur și pentru că pe atunci, în 1969, asemenea idei nu prea circulau în sportul nostru, dar și pentru că v-ați arătat atît de convinsă de posibilitățile gimnasticii românești. Astăzi, succesele Nadiei Comăneci și ale colegelor sale de școală și echipă vă aparțin întrucîtva și dumneavoastră — răsplată binemeritată pentru o muncă inteligentă și susținută. Vreau să vă întreb ce așteptați de la viitorul gimnasticii românești, ce fel de forme și metode gîndiți în perspectivă pentru creșterea valorică a acestui sport, pentru perfecționarea școlii românești de gimnastică ?

— Onoarea pe care ne-a făcut-o președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cinstirea celor mai buni sportivi români la Montreal, cuvintele atît de calde și de frumoase ne-au umplut sufletele cu bucurie, cu mîndrie și ne-au făcut în același timp să ne simțim și mai obligați în fața conducerii de partid, a țării întregi. Povestea Liceului cu program de gimnastică, ideea de a-l înființa și sprijini, începe de fapt cu cîțiva ani înainte de 1969 — poate chiar de la rezultatele slabe ale gimnasticii românești într-o anumită perioadă și de la numărul mic de gimnaste pe care le puteam alinia la concursurile internaționale. A fost o idee fără îndoială curajoasă, dar mai cu seamă o idee românească. Ne-am gîndit în primul rînd că tot copiind pe alții nu vom ajunge niciodată să avem competitivitate pe plan internațional, să contăm în lupta pentru primele locuri. Dacă noi făceam un pas, copiind metode poate de-acum abandonate de ceilalți, adversarii făceau doi... Trebuia să ne gîndim la ceva nou, să aducem noutăți care să surprindă și să depășească, în cîțiva ani, chiar și progresele așteptate, scontate, ale celorlalte echipe. Înființînd liceul de la Gh. Gheorghiu-Dej am făcut de fapt un pas dublu : am creat o bază națională, centralizată, pentru învățare și perfecționare, dar am introdus și specializarea timpurie, cunoscîndu-se faptul că de la vîrsta de 14 ani se poate participa la marile competiții. Or, pentru a cîștiga medalii la 14—15 ani, înseamnă că trebuie să începi gimnastica de pe la 6—7, dacă nu chiar de la grădiniță, așa cum am procedat noi. Această idee și metodă românească ne-au adus, cum se vede, laurii așteptați. Ca să fiu sinceră, cred că la Montreal puteam obține mai mult. Ne chiar așteptam, după socotelile noastre, la mai mult — o dispută mai echilibrată în proba pe echipe, o medalie de aur pentru Teodora Ungureanu la sol și încă una, la sărituri, pentru Nadia... Ne așteaptă și de acum înainte multă muncă. Vom răscoli, cum se spune, țara — pentru că sîntem convinși că mai există o mulțime de alte Comăneci în România, fete care nu cunosc încă gimnastica, sau nu se pot antrena în ritmul Nadiei și Teodorei. Trebuie să organizăm o serie de concursuri de depistare, pentru elevele și elevii din clasele I—IV și chiar de la grădiniță. Așteptăm confirmarea, prin rezultate, a muncii frumoase desfășurate în alte centre, precum cele de la Liceul nr. 4 Galați, Școala sportivă Sibiu, S. C. Bacău, Petrolul Ploiești, C.S. Baia Mare. Mă gîndesc de asemenea că trebuie să înființăm cît mai curînd un liceu cu program de gimnastică pentru băieți — poate la Timișoara, Pitești sau Buzău, de fapt oriunde se vor găsi și oferi condiții mai bune, bază materială și cadre de specialitate. Va trebui să facem și cîteva centre zonale de gimnastică, puternice, care să grupeze mai toate speranțele unui județ, sau ale mai multor județe. Sperăm, cu ajutorul Ministerului Educației și Învățămîntului, să putem dota sălile școlare cu mai multe aparate de gimnastică și saltele, dar ne gîndim de asemenea la necesitatea înarmării profesorilor și chiar a învățătorilor cu noțiuni de bază din gimnastică, pentru pregătirea chiar elementară, extrem de folositoare viitorilor campioni. Nu văd nici un impediment acum, cînd conducerea partidului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, au acordat atîta atenție educației fizice și sportului, să nu găsim nu numai alte gimnaste de talia Nadiei Comăneci, dar chiar și băieți de valoarea ei !

ȘTEFAN COVACI :

Întreaga sferă a fotbalului nostru este astăzi depășită

— Tovarășe Ștefan Covaci, fără îndoială că absența fotbalului, a reprezentanților săi, de la marea sărbătoare a sportului românesc, prilejuită de acordarea unor înalte distincții Nadiei Comăneci, colegelor sale, altor componenți de frunte ai lotului olimpic, vă doare și la drept vorbind ne doare pe toți. De fapt, fotbalul românesc absentează cam de multă vreme de la marea performanță — de la campionatul mondial din Mexic, în 1970 — iar rezultatele sale nu i-ar da nici pe departe dreptul la o recompensă ; dimpotrivă ! Ca vicepreședinte al federației de specialitate, vă rog să ne spuneți cum înțelegeți dumneavoastră, întreaga conducere a F.R.F., exemplara cuvintare a tovarășului Nicolae Ceaușescu de la festivitatea amintită, care ar fi direcțiile viitoare la care vă gîndiți pentru redresarea fotbalului la noi ?

— În primul rînd vreau să accentuez că absența de care ați pomenit mai înainte ne rușinează și în același timp ne obligă. Dar oare cine este de vină de absența fotbalului nostru, a echipei sale naționale de la Olimpiada '76, dacă nu chiar noi, cei care reprezentăm întreg fotbalul românesc ? Trebuie să spun în primul rînd că este vorba de o ștachetă prea joasă pe care echipele noastre încearcă să o sară —, jucînd numai după criteriul **noi cu noi** și nu **noi cu echipe valoroase** din Europa și din lume. Există și o expresie care face de rușine acest sport, expresia **a păcăli fotbalul** — ori prea adesea ne păcălim unii pe alții, prin toate mijloacele, uneori chiar nepermise. Echipele românești sînt mai ales obișnuite să se **păcălească** unele pe altele, nu să învingă în competiția sportivă ; ori păcăleala o tragem în cele din urmă fotbalului românesc ! Un trofeu poate mulțumi un oraș, un cartier în nevoie, sau un departament — dar este mult prea puțin pentru lansarea soccerului nostru în marea arenă internațională, în confruntarea cu cele mai bune echipe ale continentului. Anul trecut, se știe, toate cele patru reprezentante ale noastre în competițiile europene au fost eliminate în primul tur — ceea ce ne-a adus ultimul loc în clasamentul alcătuit de revista franceză „France Football"... Va trebui deci să ridicăm această ștachetă invizibilă, demonstrînd că a cîștiga un titlu este mai mult o obligație decît o onoare — obligația de a face față cu deplin succes întîlnirilor internaționale oficiale. Fotbalul românesc suferă mult și de pe urma lipsei de disciplină, ca și a mentalității învechite care se păstrează. Va trebui să aruncăm ceea ce este învechit și dăunător la lada de gunoi, să accentuăm educația generației tinere, să reținem numai munca, modestia, dăruirea pentru culorile clubului și ale patriei. Întreaga sferă a fotbalului nostru este astăzi depășită — antrenori, conducători, jucători de asemenea. Un statut mai exact al jucătorului de fotbal este o problemă esențială pentru a nu mai pluti în apă tulbure, definitivînd obligațiile și drepturile jucătorului, calificarea, profesia și ce urmează să facă după încheierea vieții de jucător activ ! Sînt convins că nu există sportiv în țara noastră care să nu fi fost mișcat de atenția acordată de conducerea de partid, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, laureaților olimpici, mișcării noastre sportive în general. Ceea ce urmează nu trebuie să fie invidie, pentru că am auzit și astfel de opinii, ci „mobilizare generală", cunoscîndu-se că **numai munca duce la performanță** ! Va trebui, din punctul nostru de vedere, să acordăm o mai mare atenție fotbalului școlar, înființînd licee de profil puternice — de ce nu după modelul celui de gimnastică ?! Ne-am gîndit deja la cîteva orașe cu tradiție, puternice centre muncitorești cum ar fi Hunedoara, Oradea, Ploiești, Timișoara, Bacău, Reșița, Satu Mare. Sînt dealtfel și prea puțini jucători de fotbal în țară — hai să spunem vreo 125 000, lucru care însă ne situează din nou printre codași în Europa ! Selecția s-o începem de pe la 6—7 ani, din prima clasă a școlii, nu mai tîrziu, iar pentru dotare nu trebuie să mai amînăm crearea acelor mini-terenuri pe lîngă fiecare școală, unele cu instalații simple de nocturnă, unde elevii să se poată antrena chiar de la sase la opt seara. Altfel, nu se poate. Fotbalul nostru are mai puțină nevoie acum de stadioane, ele există peste tot, la fiecare echipă aproape — el are nevoie ca de aer în primul rînd de acele mini-terenuri amintite, care să-i poată lărgi cum se cuvine baza de masă. Numai în acest fel vom aduce redresarea dorită de toată lumea și — cine știe ? ! — poate că vom fi și noi prezenți la festivitatea de premiere a Olimpiadei 1984 sau 1988...

Grupaj realizat de
DUMITRU GRAUR

MARMURA

Depozitul, ca o tablă imensă pe care zaruri ciclopice s-au rostogolit sfidînd zorții într-un singur număr și au rămas apoi neclintite, bine înfipte în cele patru muchii. Un pod rulant își plimbă umbra pe deasupra lor din cînd în cînd. Blocurile de marmură, de cîte trei metri cubi și de cîte nouă tone fiecare, sînt smulse lin de brațul metalic și purtate cîteva zeci de metri în interiorul fabricii, către sala gaterelor. Ancorate pe niște piedestale solide, asupra lor se abate curînd un stol de ferăstraie din oțel laminat. De sus, o tubulatură complicată asemeni aceleia a unei orgi picură incontinuu apă, ca niște streșini sub o ploaie îndelungă de toamnă. Dacă nu s-ar turna apă, mi se spune, toată curtea Întreprinderii de marmură „București" ar pluti într-o ceață albă, din pulbere de marmură. Dispozitive speciale închipuite în acest scop așază în calea pînzelor gaterului o pudră fină de nisip cu un procent considerabil de cuarț, deci cu duritate mare, pentru ca mișcarea de tăiere să prindă în carnea albă a marmurei și să aibă spor. Și ferăstraiele se îngroapă încet în inima pietrei, ca într-un lemn uscat. Alături, la secția mașini-tăiat și prelucrare, plăcile în care s-a desfăcut blocul sînt fragmentate în dimensiunile cerute de comenzi, cu ajutorul unor discuri diamantate. Alții preiau piesele corect dimensionate și le șlefuiesc în mașini adaptate operațiilor acestei faze de lucru. Se lucrează cu cinci corpuri abrazive — avînd o granulație din ce în ce mai fină — care nu sînt altceva decît niște discuri ce se învîrtesc cu o viteză amețitoare pe suprafața albă. Porii cedează și se pierd într-o masă sticloasă, asupra căreia, dacă te apleci, îți vezi răstrîntă fără cusur imaginea. Aflu că aproximativ 70 de oameni, deci majoritatea tăietorilor și șlefuitorilor, sînt din comuna Crivina, din Prahova. Unii au cîte 20 și 25 de ani în întreprindere și au venit aici, în grup, mi se spune, fiind aduși de Ion Nenciu, muncitor de nădejde, aflat acum aproape de pensie și primul din satul lui care a pășit în fabricii. Oamenii au fost mulțumiți de meseria pe care au învățat-o aici, s-au calificat, s-au perfecționat și, printre altele, aflu de la ei, de la Florea Constantin și Florea Băjenaru, de pildă, că lucrînd într-un număr atît de mare aici, faptul n-a rămas fără urmări pentru satul lor, unde marmura a pătruns demult ca material de construcție. O mulțime de deșeuri, de resturi au fost cumpărate de cei din Crivina și folosite la pietruirea aleilor din curțile lor sau pentru a-și îmbrăca în brîuri albe și strălucitoare, casele. Crivina a devenit astfel, spun oamenii, în bună parte un sat de marmură.

Ultimul atelier, în ordinea locurilor pe care le-am vizitat în întreprindere, dar primul, după prioritățile oarecum sentimentale pe care le stabilesc ei înșiși, oamenii care lucrează în marmură, este cioplitoria. Tehnicianul principal Dumitru Andreescu, șeful atelierului, care ține în mînă șaizeci de oameni și se îngrijește să aibă toți de lucru, crede că felul în care a învățat el meseria este pilduitor nu numai pentru voința și ambiția lui sau a altor cîteva zeci de oameni de vîrste apropiate cu a lui, ci și pentru a vedea cum o meserie cunoaște creșteri și căderi, după cum vremurile o cer și după cum oamenii o caută, uneori mai mult, alteori mai puțin. „După război, zice el, meseria noastră decăzuse. În primii ani ai deceniului șase s-a trecut însă, după cum se știe, la construirea unor importante edificii : Casa Scînteii, Teatrul de operă și balet etc. Dintr-o dată a fost mare nevoie de oameni care să știe să lucreze marmura. Tot ce mai rămăsese era cîțiva meșteri, foarte buni, oameni extraordinar de pricepuți, repet, dar puțini, din păcate, și ajunși la o vîrstă destul de înaintată. Atunci au fost create cîteva clase care pregăteau meseriași în marmură iar elevii au fost recrutați de la școli profesionale cu diferite profile. Acolo am fost coleg cu actualul director adjunct al întreprinderii noastre, Matei Gheorghe, care a făcut apoi Politehnica, sau cu Constantin Zamfir care a făcut ulterior, ca și mine, o școală de tehnicieni. Vă vorbesc despre noi, cei care avem acum în jur de 40 de ani, întrucît noi sîntem generația care la ora actuală răspundem și purtăm greul lucrului, în marmură, în țară. Și n-aș vrea s-o luați ca pe o lipsă de măsură și de modestie !"

Unul dintre muncitorii mai tineri, Dumitru Dae, îmi vorbește despre ceea ce lui îi place să numească un „complex al lemnului", pe care-l au, sau pe care ar trebui să-l aibă, toți lucrătorii întreprinderii. Nu înțeleg și-l rog să-mi explice. „Iată, dumneavoastră ne-ați întrebat, văzînd că știm să facem coloane și capiteluri, dacă am stat să vedem mai pe-ndelete, din albume și reproduceri, coloana grecească. Cea care este de mai multe feluri, după cum știm. Mi-a plăcut mult întrebarea. Răspund la ea afirmînd că știu în materie atît cît poate ști un om la vîrsta mea, 23 de ani, și cu pregătirea mea, liceul. Îmi dați voie să zic, totodată : cine va sta să treacă în marmură tot ce a lucrat țăranul român în lemn, tot ce a acumulat el ? Toată gîndirea și sufletul și măiestria aceea ? Eu știu, Brâncuși însuși a făcut-o, dar el a fost un mare artist. Alți sculptori, astăzi, merg pe drumuri deschise de el. Problema este însă, cred, de a face această trecere la scară mare și, să nu uităm, mă refer la domeniul nostru, acela al construcțiilor. E mult de vorbit, desigur, despre acest lux, despre această necesitate : marmura".

Dumitru Dae a citit „Bietul Ioanide" și mărturisește că l-a rămas foarte aproape de suflet arhitectul care visa piețele orașului scăldate în faldurile de apă ale fîntînilor arteziene, într-o risipă de idei pline de grandoare și măreție. De cînd a citit această carte, spune, cel mai mult și mai mult i-ar plăcea să lucreze la o asemenea fîntînă și să-și lege chiar numele de ea. Asta nu-l împiedică, desigur, să lucreze cu conștiinciozitate și să fie remarcat printre cei mai buni muncitori care fac, în afară de piese pentru pardoseli sau plăcări verticale, măsuțe de cele mai diferite tipuri și dimensiuni, vaze din marmură, servicii de birou, lavoare pentru hoteluri etc. Marmura albă de Ruschița, marmura neagră și roșie de Moneasa sau marmura galbenă de Alun țin sub mîinile lui și ale celorlalți 60 de lucrători ai atelierului cele mai variate forme, se înnobilează treptat, cu migală și printr-o mare răbdare a oamenilor, care pun suflet în ceea ce fac, deși nu uită niciodată că lucrul ieșit din mîna lor e destinat să răspundă unor utilități cît se poate de precise. Dacă punem la socoteală și activitatea de export a întreprinderii, putem zice fără teamă de a greși că ei au lucrat, în partea care le-a revenit, o piață la Buzău, decorată cu prize din marmură și granit, o anumită clinică la Praga, cutare hotel la Beirut, și altele, multe, foarte multe, fiecare însă cu același sentiment de a fi făcut nu numai un lucru trainic dar și frumos și original. Construcții care să înfrunte timpul și să dăinuie.

DUMITRU ELIADE

700 de oameni în alertă într-un oraș adormit

Joi, în jurul orei 19, Bucureștiul începuse să înoate în apă. Gonite de vînt, aversele care bătuseră cu furie munții coborîseră spre cîmpie și bombardau vertical marele oraș scurtînd cu un ceas lumina zilei. Ne-am strîns pe lîngă televizoare, am închis ferestrele, am aprins lumina. Cu o cadență mai mică, ploaia a continuat aproape toată noaptea. Și în timp ce noi ne odihneam, „specialiștii apei", oamenii de la I.C.A.B., în plină alertă, asigurau trecerea potopului la vale prin albiile canalelor și riurilor.

De fapt, alerta începuse încă din dimineața acelei zile undeva la marginea Capitalei, la stațiile de tratare, adică acolo unde se asigură apa potabilă și industrială a orașului. De la postul de observare aflat la Voinești, sus spre izvorul Dîmboviței, se comunicase că rîul este în creștere și cota normală se triplase. (Există un întreg sistem de observare și alarmare cu puncte lîngă riurile și riuțele care curg spre București). S-au luat primele măsuri de protecție. Decantoarele și filtrele aflate în lungul a mii de metri deși își duc „viața" în apă ar suferi stricăciuni grave dacă furia apelor ar trece de baraje. Iar oprirea lor, oricît de scurtă, ar însemna, păstrînd proporțiile, o catastrofă. Puțini știu, de pildă, că fără apă orașul ar fi lipsit și de energia electrică ce o furnizează termocentralele de la periferii. Așadar, la stațiile de tratare au apărut imediat echipele de primă urgență. Au rămas acolo gata să înalțe digurile cu saci de nisip, să înlăture aluviunile.

— Cum au fost mobilizați acești oameni ? — l-am întrebat pe tovarășul Mircea Ranetti, secretarul comitetului de partid al întreprinderii.

— Există la aceste stații niște sirene puternice prin care oamenii sînt chemați atunci cînd este nevoie. Dar ele n-au sunat ; oamenii locuiesc prin împrejurimi, și-au dat seama după vreme că poate fi nevoie de ei și n-au mai așteptat să fie alarmați.

Fără nici un alt comentariu trebuie spus că acest fapt exprimă spiritul de înaltă răspundere al celor care se îngrijesc de apa orașului. Ei au rămas acolo în ploaie și în noapte pînă cînd totul s-a liniștit și cotele riurilor au revenit la normal.

În București alerta începuse ceva mai tîrziu, cuprinzînd, în special, echipe cu utilajele necesare unei bune circulații a apei prin sistemul de canalizare. La ora 20 cînd l-am căutat spre a nota ce măsuri au fost luate, directorul I.C.A.B.-ului, inginerul Vasile Mureșan, era la Consiliul municipiului unde, în cadrul unei scurte consfătuiri, relata că întreprinderea poate face față situației cu forțele proprii. Și a făcut. Toată noaptea, de la sediul central cît și din dispecerate, a continuat spre echipele mobile de intervenții, prin radio și prin telefon, fluxul de informații necesar pentru mobilizarea rapidă și eficientă a forței umane. La ora unu, în zona Bulevardului Metalurgiei și a străzilor Luică și Dumitru Petrescu, deversînd din sistemul de canalizare, apa a întrerupt circulația. Oamenii apelor au lucrat în apă să desfunde gurile de scurgere, au instalat moto-pompe. Ceasuri de încordare în care sudoarea s-a amestecat cu ploaia care depășise echipamentul de protecție. Așa au lucrat toți, toată noaptea ; la inundația din strada Teiuș, la cea de pe bulevardul Cantemir, în pasajul din dreptul Lipscanilor, pe Oltenița sau Calea Călărași. În loc de 200 prezenți în mod obișnuit, în noaptea de 19 spre 20 august, I.C.A.B.-ul a avut la exploatare și canalizare 700 de bărbați.

Pe directorul întreprinderii l-am întîlnit vineri dimineața la sediul întreprinderii unde venise să bea un ceai (care-l aștepta rece de mai multe ore), să semneze cîteva dispoziții urgente și să încuie în birou radio-telefonul portabil. Era ultimul om ce părăsea terenul unei lupte încheiate, o luptă de-o noapte, în care 700 de bărbați, semnaseră o pagină de muncă fierbinte, datorită căreia a doua zi orașul avea să rămînă același, tramvaiele să circule normal, trotuarele să fie curate, apa să curgă la robinete. O noapte dramatică despre care bucureștenii n-au știut nimic.

VICTOR CONSTANTINESCU

EXISTĂ BĂRBAŢI, DAR, MAI ALES, EXISTĂ FEMEI

De fapt, există nu o Cale a Rahovei ci două : prima își ține cu o anume fudulie vechea înfățișare negustorească, a doua e retrasă și, de la Chirigiu încolo, mai ales, e o Cale a feluritelor întreprinderi industriale. La numărul 240, la capătul unei ulicioare lungi și bine ascunse de privirea trecătorului se află Întreprinderea textilă „Aurora", mai precis secția „A". O construcție pe trei etaje, semănînd mai mult a institut de proiectare. La intrare e foarte multă curățenie, în halele de producție curățenie mare, războaiele fac zgomot, e drept, dar impresia generală este de tehnică și civilizație. De muncă bine chibzuită. Este mai mult ca sigur că înfățișarea aceasta de gospodărie bine îngrijită a întreprinderii se datorează femeilor, multelor femei care lucrează aici. Aș putea spune că încă de la poartă se simte grija mîinii de femeie pentru casa ei.

Războaiele sînt noi — cu programare prin cartele — o muncitoare lucrează la 4—6 sau 8 mașini, nu după pricepere, ci după dificultatea programului mașinii. Țesăturile sînt colorate și mătăsoase, se țese mai ales material de cămăși fine și batiste, pentru țară și pentru export. În aer e puțin puf de bumbac — în fapt bumbac amestecat cu fire sintetice — muncitoarele, chiar și cele mai vîrstnice, par tinere. Poate halatele lor albastre sînt cauza, poate siguranța ce le-o dă meseria lor frumoasă și totdeauna prețuită. La unul din războaie, Ioana Nițu de 19 ani lucrează astfel : cu mîinile pe fire și pe mașină, cu ochii privind în jur, la munca celorlalte. La secția de broderie, Maria Tătaru lucrează, la două linii absolut noi de mașini de brodat, litera „F" pe seturi de batiste în culori cafenii. La aceste mașini se poate executa, practic, orice fel de broderie, la un preț mai mult decît mulțumitor, pentru întreprindere dar și pentru cumpărător. În zilele astea tocmai se pregătește lotul de 5 000 de batiste brodate pentru deschiderea marelui magazin „Unirea" iar „F" poate să însemne — zice Maria Tătaru — Florica sau Florin. La atelierul de proiectarea produselor — 50 de oameni, producție, în consecință, mare și, mai presus de asta, foarte variată — se pregătesc modelele pentru comanda unui partener de peste ocean. La secția ajustaj fac cunoștința Elenei Scripcaru, femeie frumoasă și mîndră la port, ca emblema femeilor române de pe coperta unor almanahuri de demult, iar la secția canetat cu o altă Elenă, care e secretara de partid a schimbului. Meseria ei este primitor-distribuitor — muncă importantă într-o întreprindere unde organizarea e totul — iar numele întreg Elena Iancu. Ele mă asigură că merită să scriu despre mașini, dar mai mult merită să scriu despre muncitoarele „Aurorei". Le invit, deci, să-mi spună ele cine sînt femeile muncitoare din țesătoriile „Aurora".

„...Foarte bine, să vorbim despre femeile care muncesc la noi. Anul trecut, la pomul de iarnă, am pregătit daruri pentru 4 400 de copii.

Vedeți, avem unele probleme cu genul substantivelor și chiar cu stabilirea proporțiilor. Mai corect ar fi să spunem totuși că 25% din angajații întreprinderii sînt bărbați. Dar nici așa nu merge. Din foarte multe puncte de vedere, nu e prea simplu să vorbești despre femeile muncitoare de la „Aurora". Pînă și scriptele contabile și organizatorice tot pentru munca bărbaților sînt alcătuite. Dar aici, nu bărbații contează, ci femeile. Cei 4 400 de copii sînt crescuți, bineînțeles, de către mame. Socotind atent, vedem că muncitoarele țesătoare fac zilnic trei meserii distincte, deloc ușoare, deși industria unde lucrează ele se cheamă „ușoară". (Un nume dat, desigur, de bărbați). Femeile sînt țesătoare — muncind, bărbătește, în schimburi — apoi ajung acasă și sînt mame și soții, apoi, tot acasă, sînt gospodine. Foarte puține sînt muncitoarele noastre care nu cresc doi copii. Și nu puține au trei, sau patru, sau cinci copii. Maria Copoeru, de exemplu, crește cinci, dar nimeni nu are ce-i reproșa la locul ei de muncă, fiindcă de aproape douăzeci de ani, de cînd tot țese pînză, este un model de conștiinciozitate și de omenie. Pentru fetele tinere și pentru femeile de-o vîrstă. Nu e singura, bineînțeles. Copii au acasă și Roza Stanciu, și Elena Bodeanu, și Aneta Vasluianu, și Ioana Petrescu. Iar cînd încheie treburile de acasă, treburi care nu se sfîrșesc niciodată, vin la războaie și sînt încă o dată mame, fiindcă au grijă de noile venite, ca să învețe meserie, să învețe să trăiască, să-și croiască viața demn și cu ambiție. Și știți ce vrea femeia muncitoare pentru munca aceasta care nu contenește? Vrea doar puțină înțelegere".

E greu de explicat ce este aceea înțelegere, dar să luăm un exemplu. Să luăm chiar exemplul pe care ni-l dă Vasilica Nistor, mamă a doi copii, muncitoare țesătoare de 13 ani și una din cele mai cunoscute activiste pe linie de partid și pe linie obștească din întreprindere: „În secție la noi lucrează aproape 250 de femei. Mare parte din acestea, s-o spunem pe față, nu prea au înțelegere de la soț. Ea, femeia, trăiește în secolul XX dar bărbatul, uneori, a rămas, fie-ne iertat, cu un picior în secolul trecut. El vrea musai să mănînce ciorbă, cînd vine de la muncă, dar nu face piața. El vrea să aibă copii frumoși, curați și sătui, și pentru asta dă banii în casă, dar nu prea știe bine la ce școală învață copiii. Treaba femeilor, școala și educația, nu-i așa? Femeile noastre vin la comitetul sindical și la comitetul de partid să vorbească, pur și simplu cu cineva. Nici nu cer ceva precis, cel mai adesea. Vor înțelegere, asta vor. Nu trebuie să se priceapă de aici că este cazul general. Eu mă refer doar la acei soți, poate o sută, poate numai cîteva zeci, care stau pe marginea aleii ce duce la intrarea în întreprindere în ziua cînd soțiile lor iau remunerația, ca să-i ardă, cu banii, un chef pe cinste. Eu mă refer la soții care nici măcar n-au încercat să afle cum arată munca aceasta „ușoară" pe care o fac soțiile lor în schimbul I, în schimbul II și așa mai departe. Mă mai gîndesc și la bărbații care ne telefonează că prea le ținem nevasta în ședințe și treburi de-astea", fără să se intereseze care sînt treburile pentru care femeile întîrzie în întreprindere. Avem activitate culturală, facem cursuri de ridicarea calificării, femeile au reușit să ducă lucrul pînă la capăt ca să avem o creșă — prin care am rezolvat toate cererile — tot ele au rezolvat, prin construirea unui cămin de nefamiliști, cererile de casă ale noilor angajate. Cît despre ședințe, ele se fac numai cînd este nevoie. Cît despre seriozitatea celor discutate în ședințe, e bine să se știe că aici discutăm chiar și probleme medicale".

Tovarășul director al Întreprinderii de țesătorie „Aurora", inginerul Anton Proca, deși pe un ton mai puțin patetic decît Vasilica Nistor, discută chestiunile sociale ale fabricii femeilor foarte atent și foarte sensibil: „N-aș putea afirma că la «Aurora» avem cel mai select grup de muncitori-femei din toată industria. E cinstit să spunem și că multe femei trec prin fabrică precum lebăda prin apă. Stau cîteva luni, apoi pleacă: se mărită și-și urmează soțul, caută o meserie mai comodă, nu se împacă bine cu munca etc. De aici, marea fluctuație de cadre. O realitate pe care trebuie s-o luăm în seamă. Și o luăm în seamă, deoarece noi calificăm mereu mînă de lucru deși nu beneficiem de toată mîna de lucru calificată aici. Acum am angajat 40 de fete din Huși, 36 din Bîrlad, fete din alte județe. Le pregătim pentru secții care trebuie să intre în funcțiune în anii următori, fără a avea garanția că aceste fete rămîn la noi.

Dar sînt și femei care ies la pensie, muncind zeci de ani la războaiele „Aurorei". La aniversarea recentă a celor 40 de ani de la înființarea fabricii, o muncitoaree cu părul alb, care lucrează de 29 de ani în țesătorie, a cîntat un cîntecel compus de ea care a emoționat toată asistența. Nu-i vorbă că femeile se și emoționează ușor. Deducem din cele zise pînă acum cîteva din dificultățile organizării muncii într-o întreprindere de acest tip, dar și avantajele situației. Sînt foarte ordonate femeile întreprinderii noastre, nu lasă niciodată treaba neterminată, au o grijă deosebită pentru mașini. De aceea mai și găsiți la „Aurora" cîteva mașini ce funcționează de 40 de ani aproape fără întrerupere. Le schimbăm foarte curînd cu

războaie de mare productivitate, păstrînd totuși o undă de respect și melancolie pentru războaiele cam primitive, e drept, pe care s-a țesut pînza cămășilor noastre pe vremea cînd nu ne puteam permite să cumpărăm țesături fine și extrafine".

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografie de VASILE MĂNECAN ■

S.O.S. — Apele minerale!

„Cu beneficiarii de ape minerale se-ntîmplă niște lucruri de-ți stă mintea în loc"

P. S. la articolul intitulat „Cine se teme de apa minerală" din nr. 23 al săptămînalului „Flacăra" :

Telegramă nr. 258/10 iulie 1976, expediată de I.C.R.A. Galați „Vă rugăm să livrați urgent 8 vagoane de apă minerală. Stop. Este foarte necesară. Stop. Vă mulțumim. Stop".

Textul acestei telegrame este identic cu toate celelalte texte a încă 5 depeșe de acest gen ale aceluiași expeditor, adresate Întreprinderii de îmbuteliere a apei minerale „Zizin" din jud. Brașov.

Precizare : I.C.R.A. Galați este unul dintre numeroșii „cumpărători" de ape minerale care au refuzat inițial să contracteze acest produs la nivelul planului furnizor.

„Cu beneficiarii de ape minerale se întîmplă niște lucruri de-ți stă mintea în loc, ne spune ing. Ludovic Fülop, directorul Întreprinderii de îmbuteliere a apei minerale „Zizin". Revista „Flacăra" a consemnat cîteva secvențe ale acestui „război" al contractărilor de ape minerale și mă gîndesc că ar fi putut spune și mai multe".

Ce s-a făcut practic după episodul contractărilor ?

„La noi la «Zizin», continuă tovarășul Fülop, cu chiu, cu vai, am reușit să contractăm la începutul anului, cu diverși beneficiari, întreaga producție planificată, adică 11 milioane de sticle de un litru. Dar, efectul imediat al refuzului de a contracta, manifestat uneori în mod oneros de către unii beneficiari, își găsește explicația reală acum, în plin sezon estival, prin zecile de solicitări de livrare a unor însemnate cantități de ape minerale peste contract, solicitări repetate insistent tocmai de către acei ce-au refuzat inițial să contracteze apă minerală la nivelul planului lor de desfacere.

Un exemplu de asemenea optică a acestor beneficiari este și I.C.R.A. Craiova de la care am primit cîteva telegrame, toate avînd același conținut : «Vă rugăm, foarte urgent, livrați»".

Dar, spectacolul cererii și ofertei, început la Piatra Neamț, acum circa 8—9 luni, n-a luat sfîrșit și, contrar așteptărilor beneficiarilor „bursa" apei minerale merge, cotele solicitărilor tardive cresc vertiginos, arena I.C.R.A. vuiește în transă, o ilariantă corespondență, toată telegrafică, migrează de la beneficiari la furnizori, da, pentru că cererea la început nu a vrut să acopere oferta, cerere care, acum, neistovită, dă asalt după asalt asupra bunăvoinței furnizorilor de ape minerale, ca într-un turnir medieval.

La drept vorbind, telegramele trimise cu acel S.O.S. „trăznet" sînt consecințele eschivelor de a contracta. Bătălia beneficiarilor pentru apa minerală refuzată a fi preluată la contract are loc sub o optică îndoielnică : „Dă-mi ceva peste contract, nu mă lăsa, n-am apă pentru populație".

În acest crescendo al solicitărilor de apă minerală peste contract, Întreprinderea de îmbuteliere „Zizin" și-a suplimentat planul, față de cifrele contractate, cu încă 750 de mii de sticle de un litru, angajamentul restrînsului colectiv de aici fiind de a îmbutelia cantitatea de 12 milioane de sticle de apă minerală de un litru cît și încă 3 milioane de „Deit-Zizin", peste cotele planificate, cu toate că, la capacitatea medie zilnică de îmbuteliere care nu depășește 60 de mii de sticle, angajamentul luat depășește cu mult posibilitățile existente de realizare.

Chiar dacă situația contractărilor de ape minerale părea deplorabilă, miza numai pe subiectivitate și falsa interpretare a obiectului contractelor și-a dovedit ineficacitatea deoarece, numai aici la „Zizin", pe semestrul I al anului acesta, s-a înregistrat o realizare a livrărilor în proporție de 114% din care, circa 500 de mii de sticle de un litru peste contract.

„Așa stînd lucrurile — mai aflu de la tovarășul Fülop — noi am dat în funcțiune de curînd o nouă secție de apă minerală și răcoritoare cu o capacitate de 5 500 000 de sticle anual, „mîna" de oameni ai întreprinderii, pentru darea urgentă în exploatare a noii secții, numai pe prima jumătate a anului, a executat aproape 3 000 de ore de muncă patriotică".

Mai aflu că în curînd se va introduce, pe lîngă ecranele de control existente și un sistem de lupe cu ajutorul cărora suprafața sticlei se mărește de peste trei ori, lupe ce vor da o mai înaltă funcționalitate acestor ecrane de control, privind puritatea sticlelor cît și cea a apei minerale îmbuteliate.

Dar iată că tocmai acei care se temeau la începutul anului de apa minerală, tocmai ei care-i denigrau calitățile au nevoie, mare nevoie de ea ! Mă gîndesc că, poate, cine știe, și beneficiarii desfacerii apei minerale în toată țara au dreptate citeodată, dar, între zgomotul justificărilor improvizate ale unora și refuzurile prezumțioase ale altora, acest joc de pîrghii subiective neavînd alt suport decît prejudecățile, superficialitatea și orgoliile comode, adevărul despre necontractarea în cantități satisfăcătoare de ape minerale trebuie recunoscut altfel de către beneficiari.

M. N. FLORIAN ■

PREȚUL ARDERII

Mă aflu deci într-un schimb de noapte, la laminorul unu al Întreprinderii „Republica". Stau de peste o oră la cuptorul de încălzire a țaglelor, cu vatră rotativă, unde lucrează o parte dintre laminoriștii maistrului Sabin Cristea : un om îndesat, cu voce puternică (să te poți auzi, aici, trebuie să strigi din răsputeri la urechea celuilalt), care abia a împlinit 40 de ani. 20 din ei i-a trăit în laminor. Îl observ cum trece grăbit pe la toate punctele de lucru, lăsînd fiecăruia o dispoziție, o indicație, cum ajunge la laminorul propriu-zis, apoi la „duo" — locul pînă unde țevile laminate și-au „încorporat" cam toate dimensiunile și caracteristicile staa-urilor. Aici, în laminorul unu, se depune cel mai mare, mai spectaculos efort din întreaga întreprindere. Săptămîna în care notez aceste rînduri a fost declarată, prin consens, record, și vă puteți ușor imagina, cam cîtă încordare capătă gesturile lor. E o întrecere dusă parcă pe platourile olimpiadelor, purtată de oameni care știu să lupte cu fiecare secundă, să-i confere valoare. Răsfoiesc raportul de tură și aflu că oamenii maistrului Ion Stoian, înlocuiți acum două ore, au laminat 20 de tone de țeavă peste plan. Maistrul Cristea face un calcul sumar și devine chiar mai optimist decît mi se părea. Zice : „Dacă terminăm calibrul ăsta, adică sortimentul de țeavă la care lucrăm acum, și dacă la schimbarea sculelor cîștigăm un sfert de oră, înseamnă că noi vom lamina 50 de tone în plus. Ce zici, nea Varga, le facem ?" Nea Varga, un om cu părul albit, dar cu alură încă atletică la 50 de ani ai săi, dă afirmativ din cap : „Am laminat noi și mai mult ; parcă nu știi ?". De se este consultat nea Varga ? Influența lui, a echipei sale, asupra întregului flux tehnologic e hotărîtoare. Se ocupă de aprovizionarea cuptorului cu țagle, de încălzirea lor pînă la aproape 1 300 de grade, și după cum acestea părăsesc incendiate cuptorul, tot așa ritmul impus întregului flux tehnologic este mai mare sau mai mic. Constantin Căprioară, Tudor Cantaragiu, Ion Răducanu și Constantin Chelaru care abia a terminat școala profesională, dar e considerat om de bază în echipă, sînt răspunzători de viteza de rotație a acestei planete, așa încît, în goana ei centrifugală, să arunce cît o gură de foc, o țaglă, care ajunge prin rostogolire pe o spinare metalică, într-un uluc, și de acolo, pe un drum al focului, la primul laminor. Așa apare în imaginația mea de acum cuptorul cu vatră rotativă : o planetă a focului ce parcurge în două ore și jumătate o rotație completă în jurul axei sale, adică realizează un ciclu de încălzire a țaglelor, complet. În zile bune, cînd oamenii depun eforturi maxime, cînd organizarea se impune la toate punctele de lucru și aprovizionarea e bună, cînd parcă totul, chiar și lumina zilei, contribuie la nașterea unor recorduri, se nasc recorduri. Adică, focul cuptorului, strunit de oamenii lui Iosif Varga, mestecă chiar și 240 tone de oțel în 24 de ore. Foamea aceasta a focului, ne amintește, este declanșată de foamea de laminate a economiei. Acesta e prețul arderii umane aici, la laminorul unu de la „Republica".

Desigur, marele efort îi obosește chiar și pe acești laminoriști cu trupuri atletice, cu fețe pămîntii, cărora doar privirile le mai păstrează înfățișarea dinainte de intrarea în șut. Dar atunci cînd obosesc, la fel ca în unghiul de zbor al cocorilor, locul celui din față e preluat de unul mai odihnit, în cele mai dese cazuri de unul mai tînăr. Maistrul Cristea îmi povestește un caz : „Nea Ghiță mai are șase luni și se va pensiona. Munca noastră ne obligă la 50 de ani să ieșim la pensie. El vreo 30 de ani i-a muncit aici. Așa că, vă dați dumneavoastră seama, și-a adus un obol bunuior la zestrea țării acesteia, pe care o vrem mai bogată. L-am văzut uneori pe nea Ghiță că nu prea mai putea. Ce m-am gîndit : la să-i iau, zic, pe Ghiță Silviu, e o simplă coincidență de nume, că e tînăr, are numai 26 de ani, are școală profesională, și să-l dau pe lîngă nea Ion Ghiță, să rămînă în locul lui. Așa am făcut. După două luni, Silviu Ghiță a ajuns unul dintre cei mai buni șefi de echipă din laminor". La cuptor, aflu, Constantin Căprioară, 46 de ani, din care 26 în laminor, o să-l înoculască pe Iosif Varga, și el un candidat la pensionare. Pe Căprioară l-a adus în laminor tatăl lui, cînd avea 18 ani. La dus întîi la reductor. „Am lucrat împreună un timp, apoi, pentru că unii colegi credeau că mă ajută prea mult tata, am cerut să lucrez singur. De 14 ani, tata s-a pensionat din laminorul ăsta și s-a reîntors în comuna Covrigi, județul Gorj. O viață a muncit în București, avea buletin de Capitală, dar nu s-a gîndit o dată să rămînă. Aici a locuit cu chirie. Pentru el a fost bine așa. Eu mi-am cumpărat casă și am devenit bucureștean".

Așa se preia ștafeta meseriilor în laminorul unu. Din mers, fără popasuri, fără ca ritmul impus de necesitățile acestui timp să încetinească. Este unul din modurile în care se cresc oamenii, se realizează schimbul necesar de cadre.

★

Aflu că afară încă plouă, nu cu intensitatea de aseară, că a trecut, cu vreo trei ore, peste miezul nopții. Peste frunte, simt zgura și prafui așezîndu-se, pătrunzîndu-mi în piele, ca niște gingănii minuscule. Mă cam rușinez de un gînd, de a termina cu documentarea în încăperea aceasta infernală, unde aburii și praful exploziilor plutesc pe deasupra ca în niște cazane închipuite, unde temperaturile, în cuptor, ajung la 1 400 de grade, unde, la doi pași, o sirenă sună din cinci în cinci minute și simt că îmi perforează timpanele, și unde pămîntul joacă sub noi, cu pași primordiali.

Îl privesc pe tînărul Constantin Prosie : are 31 de ani și stă la un post înalt, adică de categoria a V-a, acționînd patru manete, la pupitrul de comandă al laminorului. E tocmai de la Bacău și îl întreb cum de a ajuns laminorist la „Republica". Zice : „Un loc de muncă trebuie să găsească fiecare în țara asta. Eu mi l-am găsit aici, unde a fost nevoie de mine". Îmi place răspunsul lui Prosie. Locul lui de muncă nu e deloc „călduț". E chiar prea fierbinte, de vreme ce prin fața lui, la numai doi pași, trec, în opt ore, cam 120 de tone de țevi incandescente. E fierbinte și greu. Prosie face cam 2 000 de mișcări pe schimb. Manevre necesare pentru a perfora și a scoate din laminor țevile. Sistemul, pe care îl acționează el, e o săgeată lungă de oțel, cu un fel de con în vîrf, (laminoriștii îi spun dop) care se plimbă înainte și înapoi pe un fel de batiu, pătrunde în țagla încălzită la 1 200 de grade și o perforează cu un zgomot asurzitor. În mîinile lui Prosie ai impresia că oțelul țipă pur și simplu. Sistemul acționat, fireste automat, seamănă bine cu acel „berbec" pe care armatele romane, sau cele vikinge îl foloseau la dărîmarea cetăților. Prosie îl acționează singur și e obligat să privească fiecare țeavă. Ochii lui, ca și ai celorlalți, adună atîta dogoare, cît poate să încapă în laminor. Privindu-i, ai impresia că luminează, spun toți, că și aici și dincolo de ei există un foc imens. Vorbesc despre pasiunea grea, istovitoare a oțelului.

HRANĂ, ENERGIE, VITAMINE. PE GRATIS. DE UNDE? DIN CEEA CE SE ARUNCA PÎNĂ ACUM

La Iași s-a început, în această primăvară, aplicarea primelor rezultate ale unor cercetări întreprinse, nu demult de către Institutul de cercetări pentru industria și chimia alimentară, I.C.I.C.A., din București, cu care, atît specialiștii ieșeni în materie cît și cei interesați practic de noile descoperiri au stabilit un strîns și permanent contact. Rezultatele pozitive nu au întîrziat să apară și să declanșeze o lărgire a sferei preocupărilor pe plan local, astfel încît oamenii de știință bucureșteni beneficiază, la rîndul lor, de o nouă stație-pilot, în afara celor puse de ei la punct, atît în cadrul institutului amintit cît și la Periș. Experimente asemănătoare s-au mai întreprins și în județele Arad, Suceava și Pitești, la o scară mai restrînsă.

Directorul științific al I.C.I.C.A., Valer Stoica, ne prezintă, în puține cuvinte, platforma de lansare a noilor idei pe care dorim să le înfățișăm cititorilor noștri.

— Mobilul acestei preocupări nu este unic și, din această cauză, ei se cere explicat măcar în cele două dimensiuni majore care au declanșat atenția noastră și ne-au îndrumat spre cercetare : valorificarea unor noi surse de energie și depoluarea. În plan organizatoric, trebuie notat că, încă de acum aproape doi ani, s-a încheiat cu C.N.S.T. un contract de colaborare în problemele de fermentație și de valorificare a unor produse vegetale enzimatice, institutului nostru revenindu-i misiunea de coordonator al întregii acțiuni. Menționez aceasta întrucît și noi am apelat la colaborarea altor instituții și institute de cercetări, cum sînt cel de nutriție animală de la Balotești, Facultatea de tehnologie alimentară din Galați, I.P.S.C.A.I.A., București, și chiar Institutul politehnic. Ceea ce ați văzut în județul Iași reprezintă, la o scară mai amplă, ecoul tuturor acestor colaborări, în care, bineînțeles, cercetătorii moldoveni își au partea lor de contribuție. Acolo exista deja o preocupare față de rezolvarea problemei resturilor menajere, de filtrarea apelor reziduale, concretizate în realizarea unor stații de ardere a celor dintîi și de epurare a celorlalte, astfel încît adoptarea noilor cercetări studiate în cadrul institutului nostru, venea să completeze fericit acțiunile practice îndreptate atît spre depoluare cît și spre obținerea de noi surse de energie, ale celor de la Iași.

Să reintrăm, deci, în incinta complexului de îngrășare a porcilor de la Tomești, pentru a lămuri „misterul" prezenței gazului aici. Ne însoțesc doi medici veterinari : Adam Radomir și Vasile Vasilescu, directorul instituției. În cadrul unității intercooperatiste din Tomești, în care sînt asociate 7 C.A.P.-uri, se rulează, anual, 123 000 de porci, care dau o producție de 6 000 tone carne în decursul aceluiași interval. Dejecțiile acumulate constituiau o problemă cu mai multe necunoscute : transportarea lor, depozitarea și, mai ales, anihilarea efectelor poluante pe care le aveau. S-a calculat că 200 000 de porci poluează cît un oraș cu 1 milion de locuitori ! Adică, numai complexul de la Tomești amenința natura de cîteva ori mai mult decît întregul Iași ! Studiile întreprinse de către I.C.I.C.A. demonstraseră că aceste dejecții, în urma unor măsuri despre care vom aminti, pot deveni surse de gaze, deci de energie calorică, încetind, în același timp, de a mai fi poluante.

— Se știa, ca pretutindeni, dealtfel, ne spune cercetătorul Mircea Vintilă, de la Institutul de cercetări pentru nutriție animală de la Balotești, unul dintre principalii colaboratori ai proiectului, că una dintre problemele fundamentale ale zootehniei este hrana, calitatea, mai ales, a acesteia. De asemeni, se știa că organismul animalului, în special al celui supus la îngrășare forțată, nu poate digera și

Inginerii Ion Galaczi, 35 de ani, și Mihai Popescu, 29 ani, care lucrează în acest schimb de noapte, mă conduc peste o schelărie metalică, spre cel mai greu punct de lucru, de data aceasta din laminor : agregatul „duo", unde dopurile se fixează cu cleștele, adică manual. Țevile își urmează drumul devenirii lor, de la laminor la acest agregat unde sînt alungite, aduse la dimensiunile stas-ului. Oamenii de aici sînt cei mai aproape de foc. Între trupurile lor și țeava incandescentă, lungă de 10 metri, rămîne o distanță de 20—30 centimetri. Cît o lungime de clește. Să nu se ardă, își protejează trupurile, de la briu în jos, cu șorțuri și jambiere groase din piele. Stan Tudor, 47 de ani, de 15 ani în laminor, prinde un dop de 15 kilograme, îl fixează repede în dispozitiv și țeava a și fost prinsă de agregat. Mișcările lui au linii precise, trebuie să se încadreze în timpi ficși. Apoi, țeava este împinsă afară, el fixează alt dop, și țeava mai parcurge o dată drumul prin acest al doilea laminor. De fiecare dată, Sandu Florea, un tînăr care nu depășește 25 de ani, s-a apropiat de ea, a prins-o în clește și a rotit-o la 90 de grade. „Să nu se depună zgura", îmi spune șeful de echipă Ștefan Ganea. Acum îmi explic și desele explozii pe care le auzeam, ca pe un front : tot pentru a înlătura zgura depusă pe dop, oamenii folosesc sarea. Aruncă un căuș de sare în interiorul țevii, sarea se topește fulgerător și se produce o explozie ca pe țeava unui tun. Și suflul exploziei aruncă în aer tot ce poate fi ridicat...

Șeful de echipă Ștefan Ganea, de loc din prin Oltenița, lucrează de 20 de ani numai aici. A luat-o de la clește. În ciuda tuturor adversităților, a durității și asprimii muncii și-a păstrat fața luminată, zîmbetul intact, inima la fel de deschisă către oameni. Munca nu l-a abrutizat, pentru că i-a înțeles totdeauna necesitatea și a făcut-o cu plăcere. Are o fetiță la liceu și un băiețel în clasa a V-a. Muncește pentru ei, dar și pentru nevoia imperioasă de oțel a economiei naționale.

Îi rog pe Ștefan Ganea să facem un calcul pe care el zice că nu l-a mai făcut : un laminorist de la „duo" ridică, pentru o singură țeavă, un total de 15 kilograme, de patru ori. Fac 60 de kilograme. În opt ore se laminează cam 800 de țevi. Ori 80, fac 48 000 kilograme. Deci, trei oameni ridică în opt ore, 48 de tone. De aceea la „duo" vin mulți și rămîn puțini. Pe cel care rămîne, nu-l mai poți însă suspecta de dragoste pentru meserie. Sandu Florea îmi spunea că se simte mai bărbat aici. Alții că se simt legați cu rădăcini de multe ori inexplicabile de severitatea locului.

Cei care muncesc la un loc cu Ganea, la fel ca el, se numesc : Alexandru Coșereanu, unul din cei mai pricepuți laminoriști, omul de aur al întregului schimb, Ion Marinescu, Stan Tudor, Sandu Florea, Florea Dobre, Lucian Stanciu și Petre Burcan. Fiecare lucrează cîte o jumătate de oră și o oră se odihnește. Altfel s-ar sprinde. Numai Mihai Ionașcu lucrează șapte ore. La un pupitru asemănător cu acela în care stă Prosie, muncește de două ori cît acesta. Brațele lui manipulează șase manete. Le acționează cu atîta rapiditate încît, privindu-l mai mult, ți se pare că nici nu la mîna de pe ele, că din piept îi mai cresc șase brațe. Cu aceste opt brațe, Ionașcu execută cam 5 000 de manevre în 7 ore. Îl privesc cam de la 20 de metri și îmi trece prin minte să-l numesc omul-caracatiță. Goi pînă la briu, contopiți în acest dans superb al focului, omul-caracatiță domină întregul laminor.

Am scris despre mulți oameni care muncesc în alte locuri dificile, am scris; spuneam, chiar și despre laminoriști, dar niciodată n-am simțit mai puternic justificarea, acoperirea prin fapte a rîndurilor de față. Poate și pentru că noaptea se muncește mai greu fără laminor. Poate și pentru că într-o săptămînă record eforturile sînt evident mai mari. Poate și pentru că atunci cînd un om muncește ca să-și cîștige pîinea cinstit, spunem cu toții că e cinstit. Dar cînd același om, sau mai mulți oameni muncesc și pentru pîine, dar mai ales conștienți de nevoia efortului lor, a bunurilor pe care el sau ei le produc, iar pe deasupra și în condiții mult mai grele decît cele obișnuite, gestul lor este mai mult decît cinstit. Pentru că, orice am spune, un sacrificiu există ; unul în timp. Iar cînd un om acceptă, fie și într-un laminor, să se sacrifice pentru ceilalți, adică să muncească unde este mai greu, la „duo", în mină, la 300 metri, suspendat în centuri de siguranță, înseamnă că este pătruns de un înalt sentiment patriotic, și atunci, gestul lui devine eroic.

Mă gîndesc că, în asemenea momente, prin efortul unui om poți simți și vedea cum se înalță o țară. Dar prin efortul unui popor ?

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Un om și un lut de Oboga

Unul dintre puținii țărani-artiști care mai practică vechea artă a olăritului — și unul, credem noi, dintre cei mai mari ai acestei țări — este Grigore Ciungulescu din Oboga Balșului.

Are 42 de ani, lucrează olărie de la 13 ani. „Pune cîte-un cuptor" („un cuptor" însemnînd cam 4-500 de plăsmuiri din lut) la o lună-o lună și jumătate. A fabricat pînă azi, după un calcul pe care-l aproximează la rece, lîngă cuptorul încins la o mie de grade, cam o jumătate de milion de oale, străchini, talgere, chiupuri, ulcioare, ulcioare de nuntă, ulcioare decorate cu relief înalt, vase pentru păstrat oțetul, pentru fiert laptele sau bătut untul, ploști, câni, cești, figurine, fluiere.

E un maestru, spun specialiștii, al formei și al decorului vaselor, e mai cu seamă, spun aceiași, un colorist, a, peste toate și prin toate, un mare artist. Care, ca toți marii artiști, rămîne un caz, și nu o școală.

E un inovator. Ce face el nu face nimeni, nici în Oboga și nici aiurea. El nu inovează peste canonul tradițional — nu se depărtează „încotro cu încotro" de tradiție — ci are ambiția să pătrundă în înfrarealitatea ei, în esențe. El ornează străchini și talgere cu „Pomul vieții" — un motiv ce s-a pierdut de secole ! — tratat într-o manieră care-i a lui, rafinată, modernă, originală. El caută modele, motive, izvoade (răsfoia, cînd l-am vizitat, planșe cu piese ceramice muzeale, desprinse din „Ceramica românească" a lui B. Slătineanu), ei se întoarce mereu și mereu, ca orice mare artist, la viziunea folclorică, dar, ca orice mare și autentic artist, el face asta din nevoia unei confruntări. El nu îngînă, el se confruntă. El are, față de canonul clasic, o atitudine deloc sentimentală, ci supremă culturală, rafinată, meditativă. El e un „autentic" prin spirit și nu prin literă.

În evoluția artei ceramicii la români, Gr. Ciungulescu a pus o cenzură proprie, printr-un gest care, cu ani în urmă, într-o Oboga cu zeci de cuptoare și zeci de meșteri, a stîrnit vîlvă, provocînd un frison mimetic, dacă nu în durată, cel puțin în cuprindere spațială. Experiența, patentul artistic al meșterului nu s-au putut însă fructifica. Prin ușa deschisă de Gr. Ciungulescu, urmărind labirintul fascinant al desenelor, formelor și culorilor lui, novicele nu nimerește într-o perspectivă revelatorie — singura care poate fonda o școală ! — ci strict în laboratorul artistului, între hieroglifele gîndirii sale plastice. Acestea nu l-au putut servi decît pe G.C., ele nu se pot împrumuta, ele sînt inutile ca niște măsuri vestimentare prea strîmte sau prea largi pentru o serie.

Cele mai frumoase piese ale lui, de cîțiva ani, i le fură fiu-său, care are 18 ani, care e ajutorul lui, care, cu aceste piese sustrase ochiului cumpărătorilor, a împodobit un perete al casei, aranjîndu-i ca pe-un muzeu. Impresionează, privind aceste piese, pe lîngă motivul decorativ, și poate mai mult decît el, culorile, arta alegerii și a folosirii lor, a armonizării și a ritmării lor, arta alegerii, folosirii, armonizării și ritmării verdelui (numit la Oboga „toval"), a roșului (numit „rușală"), a albului de humă și a galbenului, a acelui galben de un efect aparte, specific Obogăi, obținut dintr-un amestec de „rușală" și humă albă. Altminteri, culorile folosite în olărie nu se pot amesteca, ele avînd la bază oxizi metalici și provocînd, la arderea în cuptor, reacții imprevizibile. Instrumentele meșterului — roata, cornul, pensula — pretind anume riguroase norme, impun o condiție tehnică de un fel special. Spre deosebire de pictor, care are în față dreptunghiul static al pînzei, meșterul ceramist urmărește un obiect mișcător, „învîrtit pe roată", un obiect ale cărui suprafețe sînt curbe, circulare, oblice, nepermițînd o migăloasă speculare a detaliilor, nici retușuri sau reveniri. Folosind instrumente străvechi, primitive, folosind o gamă de culori restrînsă (restrînsă, firesc, prin însăși rusticitatea materialului supus decorării), el pictează avînd în minte imaginea vasului terminat, închipuindu-și, de fapt, chiar în timpul lucrului, după cum ne mărturisea Gr. Ciungulescu, strălucirea tonurilor ce vor împodobi după ardere, vasul.

Am pus o farfurie semnată de Ciungulescu lîngă altele, „de serie", purtînd marca (sau lipsa de marcă !) a cooperativei ceramice din Oboga, patronată de UCECOM. Alăturarea tipa, ca tabloul unui maestru lîngă niște picturi de gang. Am repetat experiența cu vase semnate de Ion Răducanu, alt ceramist celebru al locului. Același efect. (Nu e vina meșterilor cooperatori : ei nu lucrează, precum cei doi, „la inspirație", ci „la normă". Vina, fiindcă totuși există o vină, este a celor care oferă cumpărătorului drept „obiecte de artă" aceste produse evasistandardizate, lucrate în grabă, lipsite de har și de mînuția elaborării.)

Și m-am bucurat că la Oboga mai există oameni ca Ciungulescu sau Răducanu, pentru care vasul de lut, chiar „made in 1976", nu înseamnă o marfă, ci o podoabă, un unicat de inspirație și de meșteșug, îmbogățind tezaurul milenar al acestei arte.

ILIE PURCARU

asimila întreaga cantitate de proteine introdusă în alimentație din care elimină circa 7—8%.

Aruncate, ele constituie surse de poluare a apelor, solului, aerului. Această realitate, cunoscută și pe plan mondial, fusese dezbătută și în cadrul Consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R. din 17 octombrie 1975, prilej cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu arătase că „Se impun măsuri hotărîte pentru a soluționa rapid și problema bazei furajere. În unele țări întregul gunoi de grajd se pune în silos și se redă în consumul animalelor. Paiele și cocenii de porumb nu se lasă pe cîmp".

Impulsul dat de către forurile politice superioare a aflat o imediată și puternică reflectare în activitatea cercetătorilor. Mircea Vintilă studiase aproape cinci ani de zile diverse rețete alimentare, în care erau incluse și resturile animaliere. Preocupările sale erau aceleași cu ale celor de la Iași, astfel încît corelarea lor avea să ducă la rezultatele pozitive de azi, după experimentarea lor în cîteva unități agrozootehnice din județul moldovean.

Principalul factor al noutăților îl constituie fermentația. Cît trebuie să dureze, ce amestecuri se cer făcute ? Alte întrebări, alte zile și săptămîni, ori chiar luni de zile de experiment.

Așa s-a făcut că în primăvara anului 1976, în incinta complexului intercooperatist de la Tomești, un rezervor metalic de 20 000 l era îngropat și apoi umplut cu dejecțiile recoltate de la porci, în amestec cu alte substanțe : rumeguș, făină de oase, mîl de riu, mangan, săruri de fosfați, cu un anume grad de umiditate. Baza erau însă, se înțelege, dejecțiile porcine : 2/3. S-a instalat contorul de gaze și s-au așteptat rezultatele fermentației anaerobe declanșate în interiorul rezervorului. Aveau să se înregistreze mari degajări de bioxid de carbon ; s-a intervenit cu un adaos de apă încălzită, la o anume temperatură, iar după o lună de zile, încă de la primele încercări, s-a constatat prezența bio-gazului care arzînd dădea și un răspuns ferm tuturor speranțelor și îndoielilor de pînă atunci ! Bioxidul de carbon devenise „hrana" unui alt fel de fermentație: cea metanică, a cărei durată este de 40—45 de zile. După care, eliberate de noxe și de gaz, resturile redevin hrană pentru animale. Desigur, în amestec cu alte furaje, mai mult sau mai puțin tradiționale : făină de ciocălău, paie tocate etc. Bineînțeles că noul produs alimentar nu se folosește ca atare tocmai pentru a nu fi dăunător. El este „tamponat" cu acid clorhidric, astfel încît „pH"-ul să ajungă la 43%, tot atîta cît este și cel al sucurilor gastrice ale rumegătoarelor. Aceasta pentru ca flora patogenă să nu reziste. Printr-o fermentație de 40—100 de zile se realizează un procent de amino-acizi, iar proteina brută se dublează.

Aflasem însă doar cîteva prime informații. Simțeam nevoia unor „martori" mai fideli. Dr. Adam Radomir mi-i procură. Ne deplasăm la C.A.P.-Lețcani, unde se fac observații pe două loturi de animale. La intrarea în grajd, observ fără dificultate că cele cîteva bovine din partea dreaptă sînt mai grase și mai frumoase decît cele din partea stîngă. Mi se confirmă direct rezultatul unor experiențe. Cel din stînga este lotul „martor", pentru care s-a folosit o hrană tradițională, dar de aceeași valoare cu a lotului supus experiențelor, adică 7,4 unități nutritive. Pornindu-se de la o greutate egală inițială, dar cu rații diferențiate (lotul martor a primit 300 g de proteine în plus, 1 kg de concentrate și circa 60 kg masă verde sau echivalentul în lucernă în decurs de 24 de ore, iar lotul supus experimentului 8 kg siloz cu dejecții, 1 kg de concentrate, 20 kg masă verde și 840 g albumină digestivă) s-a constatat că sporul în greutate al primului grup a fost de 320 g pe zi, iar al celuilalt de 540 g ! Desigur că cea mai bună hrană rămîne tot cea a concentratelor, dar acestea costă foarte mult, scumpind și prețul cărnii, în timp ce noul produs necesită cheltuieli aproape neglijabile, deoarece baza hranei este, practic, gratuită. 1 kg de concentrate costă 2 lei, iar 1 kg de furaje astfel tratate cu dejecții, costă 0,20 lei. Prin analize de laborator se urmăresc nu numai valoarea nutritivă și „acuratețea" alimentației dar și alte obiective. Astfel, după încă o lună de zile, unele animale vor fi sacrificate și se va proceda la analiza biochimică a cărnii, la examene bacteriologice, la studierea unor eventuale modificări morfologice ale principalelor organe : ficatul, rinichii, creierul, astfel încît, pe de o parte, cercetătorii să-și fundamenteze cît mai solid presupunerile lor, iar consumatorul, cel care va primi în alimentația lui carnea, să se știe în afara oricăror neplăceri. Pentru că, pe lîngă toate celelalte, mai este de învins o anume mentalitate opozabilă oricărei noutăți. Cei care au dat primele răspunsuri pozitive au fost înșiși beneficiarii noului sistem de alimentație : animalele care au confirmat ceea ce oamenii de știință au stabilit, prin analize, privind aciditatea hranei, valoarea ei nutritivă, calitățile gustative, primind cu plăcere rațiile zilnice atît de minuțios stabilite și transformîndu-le în sporuri de greutate remarcabile.

Ceea ce s-a spus pentru resturile animaliere provenite de la porcine este valabil și pentru cele ale păsărilor. Aci s-au constatat pierderi și mai substanțiale ale proteinelor, prin incapacitatea de asimilare a organismelor înaripatelor, pentru că 38% din alimentația lor zilnică rămîne nedigerată. De la 500 000 de găini se obține o cantitate de 180 de tone de dejecții, care sînt antrenate, spre a fi transportate și prelucrate, cu ajutorul apei. De asemeni, întregul proces este supus analizelor permanente iar constatările de laborator arată că nu există nici un pericol de salmoneloză, de colibacili ori alte „oze" periculoase. Dintre anaerobi a fost izolat clostridiumul, care este nepatogen.

În prezent, vrednicii gospodari ieșeni sînt preocupați de generalizarea experiențelor în întregul lor județ. Astfel, pe lîngă Tomești și Lețcani s-au realizat acțiuni asemănătoare, încununate cu rezultate dintre cele mai frumoase, la C.A.P. Dumești, Holboca și Bivolari, Complexul intercooperatist de la Tomești își procură sursa de energie calorică prin... autoutilare, scoțînd biogazul din resturile animaliere de la porci, astfel încît există premise ca în viitorul nu prea îndepărtat să poată fi folosit pentru încălzire acest biogaz. Cantina Uzinei de fibre sintetice din Iași folosește la rîndul ei biogazul astfel procurat. S-a calculat că o cantitate de resturi animaliere, recoltată de la 10 porci, timp de un an, este suficientă pentru a produce energia necesară încălzirii unui apartament cu trei camere, baie și bucătărie, pe timp de 6 luni de zile. Institutul național de creație științifică și tehnică „INCREST", din București, a și realizat, pentru C.A.P. Ciurea, jud. Iași, modulul de captare a gazului-metan. Prin urmare : se cercetează, se calculează, se aplică, se trag concluzii. Și acestea se înmulțesc mereu, deschizînd și mai larg orizontul celor care se preocupă de noile probleme. Printre cele mai surprinzătoare a fost aceea că dejecțiile se dovedesc bogate și în vitamina B, aproape întreaga gamă, de la B 1 pînă la B 12 ! Ceea ce, spun specialiștii, are un important efect asupra regenerării sistemului nervos al animalelor dar și asupra dermatozelor.

Pasionatul cercetător Mircea Vintilă ne informează că la sfîrșitul lunii iunie și începutul lui iulie a avut loc, la Iași, o consfătuire de lucru la care au participat specialiști din 10 județe ale țării, unele din afara Moldovei (Tulcea, Constanța, Ialomița, de pildă), dar încă puțini față de importanța problemei și de succesul experimentelor. Timp de o săptămînă, șefi de ferme, directori de mari complexe zootehnice au ascultat comunicările ce li s-au făcut, au mers în C.A.P.-uri, au luat contact cu cei care aplică nemijlocit experimentele, au verificat și și-au notat observațiile promițînd să aplice, la rîndul lor, noile metode.

— Am dori, conchide Valer Stoica, aflînd despre această consfătuire, ca din ce în ce mai mulți să fie aceia care să beneficieze de cercetările inițiate în cadrul institutului nostru, astfel încît întreaga noastră agricultură și însăși natura plaiurilor noastre minunate să poată beneficia din plin de munca noastră și a altora. Cu toate problemele tehnice și tehnologice care mai sînt de pus la punct, marele adevăr s-a impus prin demonstrația făcută mai întîi la I.C.I.C.A. și apoi la Iași : ceea ce am gîndit se poate realiza. Restul este doar o chestiune de timp.

MANOLE CĂRȚAN

fără prejudecăți despre

PROSTUL GUST

Pretutindeni împrejurul nostru se muncește, se creează valori materiale și spirituale indispensabile vieții de fiecare zi. Elementele civilizației noastre sînt gîndite și realizate cel puțin din două perspective : a utilității lor și a frumuseții lor. Aspirațiilor spre desăvîrșire ale omului le corespunde în planul vieții imediate aspirația spre frumos, concretizată în galaxia de elemente, de obiecte care ne înconjoară. Pe zi ce trece un anumit loc al orașului, al comunei, al satului sau al cătunului în care trăim se schimbă, devine mai frumos, o anumită expresie a existenței noastre cotidiene renunță la obscuritate și se luminează sub reflectoarele inteligenței, ale muncii de creație. Din păcate însă unele elemente ale civilizației noastre rămîn în urma evoluției exigențelor individului ! Uritul e încă agresiv, ne agasează, pe stradă, dintr-un gang, dintr-un cinematograf, dintr-o vitrină. Există o mentalitate comodă, vicioasă care dă gir uritului, care prezintă uneori uritul drept frumos și care nu admite replică în numele ignoranței, incompetenței sau amatorismului. Principiul „omul potrivit la locul potrivit" funcționează și în artă ca și în viața de toate zilele ! Despre implicațiile acestei mentalități încercăm să vorbim în rîndurile ce urmează.

Consignațiile și contrafacerile

Este adevărat că în fiecare din noi stau și se ceartă veșnic doi oameni : unul trage la nou, celălalt la vechi, unul e chibzuit, celălalt mînă spartă, primul ține la gustul subțire și la obrazul corespunzător, al doilea se îndeamnă la marfa proastă și fudulă. Nu vreau să spun că acest al doilea om din ceea ce sîntem are, neapărat, toate relele dar multe, puține cîte sînt, părțile lui rele pot fi lesne norocul de fiecare zi al speculanților și hoților de toată mîna. De ani de zile prostul gust atacă al doilea om din alcătuirea noastră, cel inocent și cam burghez în obiceiuri, prin... Consignația ! La ce aberații s-a ajuns în acest sens se vede imediat, la o vizită pe strada Covaci a Capitalei. Aici, la numărul 3, de exemplu, se află un magazin de „Mobilă-Artă". Mobila comercializată prin magazin are o istorie. „arta" atîrnată insolent pe înaltii pereți ai prăvăliei, altă istorie.

Să ne înțelegem : nu este vorba de cîteva „făcături", trecute din neglijență prin mîna prețuitorului la vînzare, ci de o veritabilă industrie de copii, falsuri, contrafaceri de toate calibrele și „gang"-urile, industrie a particularilor ziși „mici meseriași" ce livrează lunar Consignațiilor sute de lucrări al căror preț merge de la cîteva sute de lei la cîteva mii. În aceste zile, de exemplu, cumpărătorul naiv, dar dispus să pună în casă ceva „artă" și dacă se poate niște „copii originale", află în strada Covaci „un Grigorescu" (Nud pe plajă în Bretagne) la prețul de 3 452 lei, „Un Tizian" la 4 830 lei, „un Delacroix" la 2 873 lei și altele asemănătoare !?

Logica achizitorului e foarte simplă : marfa e cerută, noi o vindem sporind prețul pînă la punctul unde oferta echilibrează cererea. Logica lui este bine potrivită pe Instrucțiunile M.C.I. 135/S din februarie 1965, astfel că orice exces, atît în ce privește prețul obiectului cît și prezența în magazin a obiectelor în chestiune poate fi justificat printr-unul din paragrafele citatelor instrucțiuni.

La prima vedere s-ar putea să pară că obiecțiile noastre merg numai spre căile prin care intră triumfal în casa cetățeanului fără gust dar cu ceva parale picturi proaste și falsuri grosolane. Treaba însă este mai complicată și cuprinde cam tot comerțul prin consignații (mobilier, covoare, artă decorativă, mașini și piese auto, porțelanuri, icoane și artă populară etc).

Dacă prețul articolelor tehnice este fixat prin comparație cu prețul articolelor similare existente în comerțul de stat, la mobilier, covoare, porțelanuri, tablouri-icoane prețul mărfii urcă sau coboară în funcție de ofertă. Cum odată cu apariția Legii patrimoniului icoanele, de pildă, au încetat a fi considerate cu un interes particular de către stat, bursa speculațiilor cu icoane — prosperă pînă atunci — a suferit o mare lovitură. În consecință, prețul la icoane a scăzut sensibil. Foarte puține icoane mai pot fi scoase peste hotare, numărul colecționarilor „de sezon" a scăzut. Dar au început să prospere autorii de contrafaceri. Atît Consignația cît și o seamă de alte magazine, specializate în comerțul de artizanat, sînt invadate de sute de falsuri și copii. Aici trebuie spus că, nicăieri în lanțul de magazine al Consignației, cumpărătorul nu este prevenit asupra condiției reale a obiectului tranzactat. Nu se specifică nicăieri că, bunăoară, cutare tablou este o **copie, o interpretare după autorul X,** o lucrare **anonimă** sau aparținînd **școlii** cutărui artist sau, pur și simplu, **o reproducere** banală, executată, e drept cu pensule și vopsele, dar numai reproducere. Aceste specificații sînt absolut obligatorii în comerțul de artă, fiindcă altfel trebuie să presupunem ori incompetența celui care vinde ori intenția de a obține un preț mai mare decît cel pe care-l merită obiectul negociat. Ce iese din — să-i zicem, pînă una, alta, neglijența prețuitorului și a gestionarilor de profil — se vede imediat : cel care cumpără din Consignație tablouri, icoane, vase, covoare și chiar mobilier stil, cumpără, de fapt, cu ochii legați și — în cazul picturii — plătește cît nu face, cel care oferă marfa spre vînzare (adică falsificatorul) are de profitat. Un calcul simplu ne spune că un astfel de autor de pictură de gang ridică mai multe mii de lei pe lună de la casieria Consignației, bani care sînt muncă ușoară plătită în cozonac. Am fi foarte curioși să știm însă de cîte ori prețuitorii Consignației au solicitat miliția economică în legătură cu producătorii de falsuri !

Se mai petrec și alte lucruri care trebuie să dea de gîndit Ministerului Comerțului Interior. Există persoane care s-au specializat într-un soi de comerț semiclandestin-semilegal. Acestea vînd prin Consignație obiecte de proveniență dubioasă, acestea cumpără de la Consignație stocul de obiecte căutate și le revînd cu preț de speculă adesea chiar Consignației — cînd cererea de asemenea obiecte se vădește în creștere. Un fel de bursă, am putea zice, la care, atît prețuitorii cît și contabilii numitei instituții asistă neputincioși fiindcă afacerea este greu de controlat și, fiind greu de controlat, iese de sub incidența imediată a legilor comerțului nostru.

Mai trebuie spus că prețuitorii Consignației, adică acele persoane care spun „acesta este prețul real al mărfurilor oferite spre vînzare", sînt angajați după următoarele criterii : studii medii plus oarecare vechime în comerț. Deci, nici un criteriu strict profesional. Se consideră, îndeobște, că experiența ar putea să compenseze lipsa de cunoștințe de specialitate în domeniul picturii, de pildă, al mobilierului, al porțelanurilor, al covoarelor. Că nu o compensează, vedem chiar în magazinele Consignației, unde lucrul de calitate stă alături de făcătură, unde prețul copiei mizere se bate cu prețul unor opere originale de neîndoielnică valoare culturală. Mai vedem sectoare întregi unde prosperă fabricanții de olărie (un tip odios de oale din lut amestecat cu vopsea de ulei de care s-ar speria pînă și ciocanul pus să le sfărîme), fabricanții de artizanat (de o condiție cu totul ordinară), fabricanții de țesături și fabricanții de fel de fel de mișmașuri. Astfel că pentru un beneficiu de 15 la sută din vînzări, magazinele Consignației au ajuns să fie vadul de trai dulce al unor indivizi necinstiți, dispuși să vîndă marfă proastă la preț mare, sub oblăduirea gestionarilor, a prețuitorilor, a contabililor acestei instituții, a instrucțiunilor după care angajații Consignației își duc munca.

Iată deci o instituție unde criteriul „vandabilității" trece în fața tuturor criteriilor pe care ne străduim să le impunem în munca de educație a gustului public. Situația se complică și mai mult în ultimii doi ani, fiindcă dacă pînă la apariția Legii patrimoniului o comisie a Muzeului de artă al Republicii opera, săptămînal, un filtru al calității obiectelor oferite spre vînzare în folosul statului (respectiv al unor muzee), astăzi comisia nu mai operează.

Consingnația a pierdut deci pe singurii experți (cu o certă pregătire de specialitate) și, fapt absolut important, pe singurii prețuitori care puneau în munca lor o reală, evidentă, exigentă conștiință profesională.

„Vedeți, ni s-a spus în discuțiile cu lucrătorii Consignației, noi refuzăm numai lucrurile care lezează simțul moral al cumpărătorului, ori lucrurile care sînt prea deteriorate pentru a mai interesa pe cineva. În rest, luptăm să ne facem planul de vînzări și să primim numai mărfuri vandabile. Aceste instrucțiuni, după care ne ghidăm din 1965, sînt depășite și adesea ne împiedică să lucrăm cum trebuie. De exemplu: cînd sîntem solicitați să vedem la domiciliu o garnitură de mobilă, noi trimitem acolo un prețuitor. Or, cel mai adesea, cel care ne cheamă nu vrea decît să aibă o părere autorizată despre prețul garniturii ca s-o poată apoi vinde prin „Mica publicitate". Expertiza, adică, nu ne este plătită, fiindcă nu avem nici o dispoziție în acest sens. Încă ceva : cînd primim în magazin televizoare sau magnetofoane, cerem obligatoriu și adeverința vamală — dacă provin din alte țări. Dar sînt o seamă de produse — ca de pildă casetofoanele — care în 1965 nu se fabricau curent și, de aceea, nu figurează în instrucțiuni. Din asta comerțul intens, pe față și pe dos, practicat cu aceste casetofoane, din asta forfota afaceriștilor de toate soiurile rele de pe strada Covaci".

Ce rezultă din cele spuse pînă acum ? Rezultă lucrul simplu și logic că e necesară o legislație a Consignației, pusă în acord cu interesele Legii patrimoniului cultural național și în acord cu interesele majore ale educației socialiste a omului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Iată o profesiune pentru care nu e nevoie nici de experiență, nici de știință, nici de talent : prețuitor de tablouri la Consignația. Pentru asta e nevoie doar de o dispoziție a conducerii. Drept urmare, tovarășul Eduard Tănase, care este, în fapt, prețuitor la secția „mobilier" îl înlocuiește, pe durata concediului, pe tovarășul Gheorghe Bădulescu. Cum o face ? Foarte simplu : ia tabloul în mînă, se uită o dată lung, lung la el și zice cu mult, mult aplomb : aceasta e marfa, acesta e prețul !

Călărețe de circ care se revendică de la „Commedia dell'arte" dar care nu reprezintă decît jalea unei arte

În fotografia de mai sus poate fi văzut un Grigorescu — care nu e un Grigorescu, un Luchian — care, firește, nu e un Luchian, un Vermeer — care nu este un Vermeer, fiindcă dacă ar fi, s-ar povesti — precum și o seamă de alte copii, interpretări și variante, sub semnătura unor distinși neajutorați într-ale artei, a căror producție de „făcături" este stăruitor comercializată prin mai toate magazinele de profil ale „Consignației".

O singură virtute nu i se poate contesta kitsch-ului, și anume — puterea de a nu se da bătut, ba mai mult — de a prospera, de a înflori sub ochii oblăduitori, îngăduitori, încărcați de cele mai curate intenții ai celor care îi dau drumul în lume, ai celor care și-l aduc în casă fără să stea prea mult pe gînduri. Am văzut cutremurată cum o tînără femeie, de curînd instalată în oraș, a aruncat o frumusețe de bilă pictat, vechi de peste o sută de ani, întronînd, în locul lui, o călărească de circ cu contururi incerte și surîs chinuit, plăsmuită din alabastru de citiva lei, din seria îmbelșugată a acelora care se răsfață, de la o vreme, în vitrinele cu bibelouri ale unor magazine din țară. Invazia de balerine cu grații de elefant, de fetițe cu fustița ciugulită de giște, de cățel (de preferință — Caniche Roval, că nu se poate altfel), am găsit-o multiplicată, revărsată în forme de o varietate ce-i drept, inimaginabilă, în atelierele și depozitele întreprinderii de industrie locală din Făgăraș, unde sînt zămislite aceste, în aparență nevinovate, mostre ale prostului gust. Povestea lor este tristă și ceva mai complicată decît s-ar putea crede ; tristă — cu atît mai mult cu cît acolo, la Făgăraș, lucrează oameni inimoși și care cunosc ei înșiși, cu destulă siguranță, unde sfîrșește frumosul, unde începe domnia urîtului. Cu mai mulți ani în urmă, un muncitor întors din Italia aducea cu el cîteva matrițe — din cauciuc izoprenic — reprezentînd reproduceri după opere sculpturale celebre: David, Moise, Pietà, Sărutul, Venus din Millo etc. Animați de cele mai frumoase gînduri, și nu fără multă străduință, cei de la I.I.L.-Făgăraș obțin copii miniaturizate, din alabastru imitînd marmura, ale nemuritoarelor statui, unele dintre ele, dintre aceste reduceri, neființd lipsite de interes, mai ales dacă avem în vedere posibilitatea oferită unora de a lua un prim contact cu valori ale artei universale. Venus de la Făgăraș nu poate rezista însă — la desfacere — concurenței produselor Ministerului Industriei Ușoare — etalate în magazinele Stirex (sinceri să fim, unele dintre acestea fiind de un gust mult mai îndoielnic, a se vedea „vagabondul din parc" care costă și apreciabila sumă de 5 000 de lei !). Azi așa, mîine așa, importul de matrițe din Italia, bine susținut de un producător abil, se îmbogățește cu modelele descrise la începutul acestor rînduri și care mai pot fi întîlnite prin tarabele sordide ale unor piețe italiene, acelea unde sînt ademeniți turiștii naivi, în căutare de „suveniruri". Marchizi și contese tolăniți în gondole, dansatori de tarantelă, muschetari, cruciați, femei à la Mae West în celebra ei fotografie cu cei doi ogari, nenumărate animale și păsări cu grația stinsă în matrițe grosolane, toate pictate și colorate în nuanțe de bomboană fondantă, erau pregătite, în cantități industriale, pentru piață. Care piață a fost și ea prospectată cu conștiinciozitate, ba după studii de adevărat marketing local pînă și culorile sînt mai stinse sau mai aprinse. În funcție de cererea cumpărătorilor dintr-o zonă sau alta. Inginerul Traian Gavrilă, șeful serviciului desfacere Anton Moldovanștiu că marfa pe care o au în față, respinsă dealtfel de către Comisia tehnico-artistică a M.C.I. nu face casă bună cu frumosul, că amăgește cumpărătorul cu iluzia intrării în posesia unui bibelou contra unei sume de numai cîtiva lei, că astfel de produse sînt solicitate în general, de către cei aflați abia la începutul deprinderii unor noțiuni de estetică, dar... ce pot face ? Astea sînt modelele, asta produc. Cînd matrițele din cauciuc izoprenic vor fi produse în țară (oare ce greutăți insurmontabile or fi la mijloc?), atunci s-ar putea angaja un creator care ar lansa modele originale, inspirate de tradițiile artei noastre populare, din care ar fi excluse, de la bun început, imixtiunea grotescului. Producătorul italian, cu care am stat de vorbă încearcă să mă convingă că figurinele cu pricina au legături îndepărtate cu personajele naive ale commediei dell'arte dar argumentul cu care, probabil că a ademenit pe cîtiva mai slabi de înger, nu poate sta nicicum în picioare. Oricît ne-am strădui, o Venus cu ochi de gheișă, mingîiată de două căprioare și sprijinind cu capul o ghirlandă de trandafiri, nu ne-o putem imagina alături de vreo Colombină sau de un Arlechin.

MAGDA MIHĂILESCU ■

FAPTELE ȘI VORBELE

„Umanistul troglodit"

Un cititor mi-a comunicat telefonic că găsește foarte îndreptățită ultima parte a articolașului meu de acum două săptămîni dar începutul cam trage spuza pe turta literaților. Chiar termenul „savant analfabet" conduce gîndul cititorilor exclusiv către o singură categorie de intelectuali: cei care se ocupă cu disciplinele exacte. El însuși fiind profesor de fizică — mi-a explicat — citește, totuși, multă literatură, merge des la concerte și simte o vie atracție pentru pictură. Nu există însă atîția literați care, întrebați: ce e curcubeul ?, ar da niște răspunsuri hilare, prin crasa lor ignoranță?

Într-adevăr, lucrurile stau așa: articolașul meu bătea cam într-o parte, o recunosc! Ce mai încoace, încolo, era scris „pro domo" fiindcă voia să atragă atenția asupra unei chestiuni care ne doare pe noi, profesorii de limbă și literatură română.

Neîndoios, există și tipul, să-i zicem, al „umanistului troglodit", oricît de straniu ar suna expresia. Întîlnim azi inși foarte pregătiți în cîmpul literaturii și artelor, ba chiar și în cel al limbilor vechi sau moderne, dar nenăscuți parcă în secolul XX! Vorba lui Arghezi, ei „se spală, fără să se revolte în odaia hotelului, în două ape din părete, una rece și alta caldă". Dacă le-ar cere explicația miraculoasei comodități, ar ridica disprețuitor din umeri. La fel, apasă pe diverse comutatoare și au despre electricitate exact cunoștințele unei babe din Cioflingari, nu astăzi, ci cu cinci decenii în urmă. Ce să mai vorbim de televiziune, polimeri și penicilină!

Într-un cuvînt, împrumutînd iar plasticitatea cuvîntului arghezian „esteții, a căror versibilitate a pîntecului este tot atît de vie ca și a brutelor integrale, și-au pus mațele la adăpost, în tren, ocolind din toate puterile factorul și căruța", dar disprețuiesc civilizația, tehnica și științele pozitive. „Umanistului troglodit" nu-i crapă obrazul de rușine cînd dă dovadă că ignoră elementele fizicii, chimiei, matematicilor sau biologiei moderne.

O cucoană care ne tot invață din străinătate, pe calea undelor, ce e aia veritabilă cultură, fiind emerită a „touche à tout" cum zice francezul, specialistă în muzică, literatură, teatru, cinematografie, plastică, filozofie, teze și antiteze, avînd o veche deprindere să dea lama prin Rolland Barthes, Stravinski și Haidegger, îi administra deunăzi niște aspre mustrări lui Popescu-Gopo.

Cu această ocazie, pentru a nu spune ca proștii, legătură neîntreruptă, permanență sau continuitate pur și simplu, a folosit întreaga emisiune formula mai elevată: „soluția de continuitate".

Biata pluriliteratâ habar n-avea că sensul expresiei, luată din fizică, înseamnă exact contrariul de ceea ce voia dăscălitoarea noastră voluntară să zică. Pînă și în Micro-Robert putea găsi: SOLUTION (de continuité) n.f. Interruption (dans la continuité); rupture.

Umanistul troglodit nu roșește cînd calcă în străchini științifice. Ba se simte și bine; asta dă distincție știut fiind că tehnica și civilizația sînt îndeletniciri joase, pe unde, umblînd, te umpli de ulei și-ți murdărești mînile.

O scuză finală pentru unilateralitatea pledoariei mele anterioare. Disciplinele tehnico-științifice n-au nevoie de apărare. Practica vieții le impune inexorabil, oricîtă cerneală scîrbită ar vărsa „umaniștii troglodiți" împotriva lor.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

PUNCTE DE VEDERE

Poezia, acum

Se încheie o etapă din istoria poeziei, mai ales prin încheierea unor cariere de excepție. S-ar părea că și din alte puncte de vedere se poate vorbi azi de sfîrșitul unei etape; poate chiar de una din ultimele etape.

Un semn al declinului poeziei sau că măcar ceva nu e în regulă, așa cum am mai afirmat, e invazia de poezie bună, remarcabilă, dar diversificată. Avem poeți buni, remarcabili, specializați în cîte ceva, ca orice profesioniști. Și toți sînt remarcabili. Faptul că poeții sînt remarcabili dar nu prezintă nici un ecou nu mai trebuie explicat însă prin opacitatea unui public contemporan, ci prin ineficacitatea cronică a poeziei, indiferent dacă e bună sau rea. Așadar, poeți remarcabili sînt Doinaș, Caraion, Mircea Ivănescu, Mihai Ursachi, Emil Brumaru, Mircea Dinescu, Ion Mircea, Ioanid Romanescu, Ovidiu Genaru și alte cîteva zeci sau sute, majoritatea tot așa de valoroși, deși deocamdată nu considerați importanți ca Al. Philippide. Desigur, avem cea mai bună poezie din lume. Dar exact în momentul cînd poezia în forma tradițională nu mai interesează pe nimeni.

Un alt fenomen semnificativ este renunțarea la poezie a celor mai importanți poeți tineri, renunțare totală sau camuflată. Se știe că poezia nu ține seama de vîrstă: o epocă de aur a poeziei române s-a consumat prin Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu. Acum, acești poeți s-au orientat către altceva: activitate social-culturală, călătorii în străinătate, premii, studiul limbilor moarte, paleontologie spirituală. Aceasta nu înseamnă că lor le-a scăzut valoarea, ci numai că etapa lor istorică s-a încheiat. Au intrat în constiința epocii, valoarea lor va crește, indiferent dacă vor mai trăi sau nu, dar în sensul în care au scris pînă acum.

Într-o mare măsură, poezia ultimelor două decenii s-a bazat pe ilustrare. Uimiți sau încîntați, poeții au descoperit domenii și discipline pe care le-au poetizat. S-a poetizat logicul, filozoficul, istoricul etc. Dar poezia este oarecum altceva. Aceasta s-a constatat cînd disciplinele date au fost stoarse de ceea ce era util momentului. S-au epuizat teme și motive. S-au epuizat, după mine, posibilitățile istoriei în funcție de viziunea actuală, de la metaforele protoistoriei la contemporaneitate, de la substrat la suprastrat. S-au terminat posibilitățile de manevră în poetizarea absolutului, nedeterminatului, infinitului, care a constituit poate cea mai caracteristică trăsătură a deceniului ultimilor cincisprezece ani. Complementar acestui fenomen de epuizare, s-a dezvoltat profesionalismul, care substituie trăirea profundă cu procedeul, adeseori rafinat pînă la excepție: de la St. Augustin Doinaș pînă la colaboratorii „Echinoxului".

Un semn al declinului este prosperitatea ironiei în poezia.

Poetul a fost totdeauna și o prezență concretă prin act, sau pur și simplu prin simpla prezență fizică în epoca sa. Azi, el rareori mai este. Poetul a devenit un cetățean anonim, așezat, remunerat, pensionar al Uniunii sale, uneori puțin după vîrsta majoratului, consecvent debitor la Fondul literar, care la ceremonios cuvîntul la adunări și dezbateri.

Românul s-a născut poet. Poate tocmai de aceea, poezia este bine remunerată. Dar mă întreb dacă el n-ar deveni prozator sau dramaturg, cînd lucrurile s-ar schimba. E cazul să ne mai întrebăm: dacă tot românul poate fi poet, și tendința editurilor este de a demonstra acest lucru, atunci ce rost mai are poezia, și mai ales ce rost mai are să fie remunerată? N-ar fi mai bine să se pună un impozit pe ea? Am de mult o bănuială că și poezia excelentă, remarcabilă, nu e produsă numai dintr-o organică pornire.

Opinia mea este că poezia actuală mai poate exista doar ca act politic. Dar fac distincția între poezia de ilustrare politică și poezia ca inițiativă politică. Anii 1848, 1877 și alte cîteva momente au dat poezie în acest sens. Dar, aceasta a fost o poezie a prezentului și prezenței...

MARIAN POPA ■

Critica literară și chirurgia estetică

De curînd, cineva m-a întrebat de ce, scriind sau vorbind despre cărți, mi-am pierdut entuziasmul, căci fără entuziasm — a zis sentențios respectivul — nu convingi pe nimeni. Excepțiile sînt prea puține pentru a infirma regula. Și nu e vorba atît de entuziasm, pentru că entuziasmul e o probă de sănătate morală, e vorba mai ales de spiritul exaltat sau insinuant al tămîierii. Cum apologia și frenezia sînt lucruri care cer efort și, pe deasupra, sînt bătătoare la ochi, cei mai mulți se vor decenți și, ca atare, se manifestă mai puțin energic. Adică, „una pe față, una pe dos", tricotează cuvintele în tot felul de formulări amabile, care dau liberă trecere, către public, mediocrităților. Un critic „bine crescut" nu este niciodată tulburat de nulitate, ei are talentul să găsească (sau să inventeze) și în cea mai nesemnificativă carte ceva care să-i motiveze bunăvoința. De fapt, e aici e ipostază caricaturală a criticii creatoare, în realitate o expresie a mistificării ultrarafinate. A sfida, a trata cu indiferență, cu calm englezesc nonvaloarea e un lucru de înțeles pînă la un punct, în timp însă o asemenea atitudine devine un pericol public și...

Concret: cine anume a procedat sau procedează așa? Recitind cele ce am scris în ultimii ani despre o carte sau alta am rămas lung pe gînduri; am ajuns la concluzia că scriitorimea română în viață — așa cum o văd eu — numără cîteva zeci de genii și alți cîțiva îndreptățiți aspiranți la Premiul Nobel. Scriitorii ceva mai mititei, care aduc totuși foloase, contribuții etc. la evoluția literaturii nici nu pot fi socotiți așa, cu mintea, pentru o asemenea operație complicată trebuie să facem apel la mașinile de calcul. Și, imaginați-vă, ce recoltă bogată de scriitori ilustri avem dacă îi luăm pe toți criticii care au judecat și judecă astfel, pentru că, fie ei din Cluj-Napoca, București, Timișoara sau Constanța, au, fiecare, geniile lor locale sau centrale și propunerile lor, numeroase, pentru Academia suedeză.

Se spune că e mai greu să scrii o carte proastă decît una bună, ceea ce, zic și eu, e foarte adevărat. Orice volum oferă cititorului atent un procentaj de lucru fără cusur. Dar asta nu schimbă cu nimic datele problemei în discuție, adică ale mediocrității inatacabile de care dau dovadă atîtea și atîtea cărți, primite de mulți dintre noi cu înțelegere, chiar cu entuziasm. Detectarea și izolarea unor reușite întîmplătoare (de multe ori nu e vorba decît de supralicitarea unor aspecte minore, nevinovate), măsurarea lor cu rigla sau cîntărirea cu balanța farmaceutică sînt abuzuri, abateri de la probitatea și etica actului critic. Sînt critici specializați în asemenea intervenții de chirurgie estetică, critici care, speculînd niște accidente fericite dintr-o carte mediocră, au harul de a le lăți și înălța, transformîndu-le în paravan, un paravan care ascunde defecte de esență. Procedeul critic al „stoarcerii lămîii" cunoaște tehnici avansate, tertipuri dibace, la realizarea cărora se consumă inteligență și perspicacitate, amîndouă demne de o cauză mai bună, dar, peste toate, se relevă, în ultimă instanță, o foarte dichisită și păgubitoare ipocrizie, o dezolantă lipsă de personalitate.

Cine are răbdarea să parcurgă presa noastră culturală din ultimii ani va avea, făcînd o evaluare generală, sentimentul „tonifiant" al succesiunii capodoperelor și cărților meritorii, ceea ce e la fel de fals și nociv ca și imaginea răsturnată a realității literare de azi de la noi, imagine în care peisajul literar e văzut arid, fără proeminențe și repere. Dar — ideea nu e nouă — excesiva politețe, altfel spus cădelnițarea impetuoasă sau discretă, e mai nocivă decît necuviința acră și negatoare. O carte respinsă pe nedrept, într-un anume moment, de către cutare critic nu este o carte desființată, anulată, căci, mai devreme sau mai tîrziu, nedreptatea va fi corectată de zece critici lucizi. Mai grav e atunci cînd se creează un curent de opinii favorabil la jurul mediocrității; în acest chip impunem mediocritatea ca etalon de apreciere iar corectarea unei asemenea erori e un lucru foarte anevoios și de durată.

DANIEL DIMITRIU ■

„13 Rotonde 13" — o provocare a documentelor

A apărut de curînd o carte unică în felul ei, cum unică este și experiența care a generat-o: serile de evocări literare, care s-au succedat lunar în cursul anilor 1970—1975 în incinta Muzeului literaturii române și prezidate de acad. Șerban Cioculescu. Transpare, din opiniile cu care se deschide volumul, că „rotondele" s-au născut nu numai ca un prilej de destăinare și de plăcere colocvială — plăcere pierdută astăzi, în bună măsură — și nici numai din dorința comunicării — de partea celor care au avut ceva să comunice — sau dintr-o indiscreție vulgară — de partea celor ce s-au mărginit să asculte — ci ca un fapt, ei însuși, de „istorie literară pură" (Zoe Dumitrescu-Bușulenga), prilejuind confruntări lucide și analize critice care au dus la stabilirea și de multe ori la restabilirea cît mai aproape de obiectivitate și adevăr a unor momente de istorie literară și de cultură românească. „Rotondele" invită să zăbovim o clipă din mersul și grijile noastre diurne pentru a ne reîntoarce la pilde, la cuvinte înțelepte, la oameni care au fost. Într-un sens, cum spune cineva, „rotondele" sînt o „masă a umbrelor". Faptul e adevărat, desigur. În același timp se cuvine să arătăm că ele și-au creat din capul locului o atmosferă care prin evitarea sentimentalismelor n-a încurajat ceea ce numim hagiografie literară, îndulcșările și tămîierile postume. Atmosfera festivă a fiecărei seri dintre acestea n-a împiedicat să se treacă, atunci cînd a fost cazul, dincolo de pragul cuviințelor frumoase și să se procedeze la o adevărată provocare a documentelor. Academicianul Iorgu Iordan spune, dealtfel: „În manifestările Muzeului intitulate „Rotonda 13", eu văd un colaborator serios la întocmirea unei istorii a literaturii române, nu numai bogată, ci și, pe cît posibil, completă din punctul de vedere al informației".

DUMITRU ELIADE ■

CRONICA LITERARĂ

I. Mocanu: Moartea sorei Agatha

Dincolo de succesul de tiraj, Moartea sorei Agatha face impresia unei cărți polițiste deosebit de interesante. Apreciem în primul rînd acuratețea povestirii și a conflictului etic. Autorul ar fi putut să scrie foarte bine un roman, cu materialul avut la dispoziție. A preferat însă compunerea scurtă, pentru a puncta mai bine esențialul, renunțînd (pe cît posibil) la detalii și culoare. Fiecare din cele zece piese, cîte alcătuiesc serialul, dezvăluie pînă la urmă un „adevăr". Narațiunea nu are firește ca scop decît acest adevăr, de obicei însoțit de o faptă ieșită din comun și, se înțelege, plină de învățăminte. Ideea de roman persistă însă. În multe povestiri se menține oarecum același decor și revin aceleași personaje. Memorabil este mai ales ofițerul detectiv Matei Irimia, un ins foarte simpatic, deschis, bun profesionist. Arma lui nu e suspiciunea ci inteligența. Are umor, prezență de spirit, este cinstit și modest, ca mulți alții, deși nu pare să fie tocmai un anonim. Într-un cuvînt, este văzut la proporții juste. Evident, intenția aici — ca și în alte situații — nu e de a demitiza, ci de a prezenta lucrurile cu mai mult bun simț, în raport cu canoanele genului, care invită mai degrabă la risipă de imaginație și mijloace. Așa se face că povestirea, oricît de simplă (pînă la naivitate), merge direct la inima cititorului. Lucru demn de subliniat, deoarece o astfel de carte e destinată unei lecturi de masă.

Prozele lui I. Mocanu sînt scrise curat, sobru, aproape fără stil. Maniera aceasta ține în principiu de reportaj, deși aparența este de basm modern. De cele mai multe ori autorul se identifică chiar cu protagonistul detectiv. În măsura în care acesta din urmă nu-și inventează victima, nici prozatorul nu abuzează de ficțiune. E ca și cum ar relata numai întîmplări trăite și, mai mult ca sigur, la baza povestirilor stau fapte reale. Ce-i drept, elementul spectacular nu lipsește, dar el aparține nu atît artei, scriitorului, cît „profesiunii" eroilor.

De un dramatism autentic e povestirea ce dă titlul volumului. E vorba de Moartea sorei Agatha, care nu intră propriu-zis în nici o schemă polițistă mai cunoscută. În plus, are un final inspirat, fără nici un fel de emfază. Sora Agatha face parte, o vreme, din ordinul ursulinelor. Claustrarea îi educă în special calitățile morale și voința, împinsă din păcate pînă la fanatism. Totuși relațiile cu pater Iulius devin la un moment dat ambigue, „la limita păcatului". În primele pagini povestirea avansează lent, iar tonul e pe alocuri ironic. Perioade mari din viața eroinei sînt rezumate în stilul succint de care am mai vorbit. Ca element de referință rămîne în permanență istoria. După război au loc transformările cunoscute. Pater Iulius Gessner fuge în străinătate, ordinul ursulinelor e și el desființat. Curios, aceste evenimente o apropie tot mai mult pe sora Agatha de oameni. Nu mai e așa orgolioasă și regretă sincer că și-a respins cu atîta ușurință fratele, pe Francisc, singurul supraviețuitor din familie. Își face în continuare datoria (lucrează la spital), trăiește simplu, cu demnitate. Viața ei capătă un alt sens, dispare și corectia ironică din partea povestitorului. Crede și acum tot cu fanatism, dar numai pentru sine și nu are nici un resentiment față de rînduiala cea nouă, socialistă. Ajunge la un oarecare echilibru, care se va dovedi însă curînd foarte fragil. Fiindcă de istorie nu se poate face abstracție și nici de „trecut". Acesta reapare brutal în persoana unui infractor foarte periculos, care o obligă să-și trădeze patria, în numele „credinței" și al transfugului pater Iulius. Deliberarea și mai ales gestul din final (Agatha este ucisă, dar ea acceptă sacrificiul, pentru a nu zădărnici acțiunea autorităților) sînt pătrunse de fior tragic. Opțiunea în acest moment nu mai e doar problemă de conștiință. Pusă într-o situație limită, eroina nu mai are de ales, și sfîrșește în acest fel, care o înalță totuși. Nicicînd, în volumul de care ne ocupăm, sentimentul patriotic nu este mai vibrant.

Celelalte povestiri, toate cu subiect de spionaj politic sau economic, sînt axate pe producerea unui „flagrant delict". După începutul întotdeauna derutant, detectivul își vine repede în fire, domină cu dezinvoltură faptele, gîndind cu mult înaintea celorlalți, constringîndu-și adversarul să acționeze așa cum vrea el și obligîndu-l să se deconspire la timp. Un final mai neprevăzut are Aventură în port, cînd Matei este grav rănit.

Ca orice carte bună, Moartea sorei Agatha e greu de prins într-o singură formulă. Adăugăm în plus lecția morală și patriotică, susținută cu un mijloc eficace: talentul. Firește, o asemenea carte se recomandă singură unei lecturi agreabile și instructive.

CORNEL MORARU ■

LIMANU un liman al speranțelor

Limanu e un nume pe o hartă, pe harta geană a Dobrogei, un nume scris cu conden de piatră — piatră albă de Dobrogea — între stepele negre, între lerbăriile calcinate de soare, între umbrele sumbre ale gorganelor veghind pe zări, între Dunăre și Munții Măcinului, între mare și lacul Mangalia. Limanu e o comună cu vreo 4 000 și ceva de locuitori, o comună despre care se știe mult, despre care totuși se știe încă puțin.

Se știe mult. E vizitată, vara, de mii de oameni. Are pe vatra sa două sate, 2 Mai și Vama Veche, care-s un paradis al vacanțelor. Un paradis al vacanțelor pentru cei (încă mulți !) cu vocația retragerii anahoretice în natură, departe de hoteluri de lux, de plaje sufocate de trupuri, de larma claxoanelor, de ringuri de dans. În Limanu e un singur restaurant (cu arhitectură, mobilier și bucătărie de „tip dobrogean"), nu-l nici un hotel, sînt, în schimb, din iunie și pînă-n septembrie, mii de turiști (cam 8—9 000 pe sezon, spun statisticile primăriei), ocupînd, din zori, străzile albe, pavate cu calcar, deci cu osemintele munților Dobrogei, ce coboară radial de pe coline lenoșe, dulci, pînă la apa mării. Mii de turiști, risipiți pe o plajă imensă (6 kilometri de mare, pe bokarul de răsărit al satului). Mii de turiști ocupînd casele albe și scunde, învelite cu olane roșii, case invadate de nalbă, măghiran, trandafiri, izmă și busuioc, case împrejmuite cu garduri groase de piatră, case acoperite cu ceruri vaste, cu suspin de harmonică (la 2 Mai sînt mulți lipoveni), cu un ser dulceag și strălucitor, cu parfum de plante de apă, cu liniște.

Se știe totuși încă puțin despre Limanu, fiindcă viața acestui sat de pe țărmul mării este acoperită de vuietul mării, de larma vacanțelor, fiindcă ea, această viață a satului, e, pentru o duzină turiștuși, indiscernabilă sub acest vuiet și sub această larmă. Ca s-o descoperi, trebuie să vii pe-aici odată cu toamna. Dar și atunci, ea se destăinuie cu zgîrcenie. Scuturat de turiști și de „Dacii", limpezit de viziunea scînteietoare a vacanței, peisajul capătă o anume tristețe, tristețea parcului care așteaptă pietoni sau care e părăsit de pietoni. Satul, ai zice, e mort, satul acesta nu trăiește decît în vacanțe, nu trăiește decît prin ele, nu trăiește decît pentru ele.

Dar satul acesta are o viață a lui, despre care merită să se știe.

E unul din satele cele mai tinere ale țării, scris cu condei de piatră albă — piatră străveche — într-un ținut în care, de cite ori poposim, ne simțim bătrîni. Oriunde, aici, în acest ținut cu ruine antice și munți în ruină ne simțim bătrîni, uneori ni se pare că sîntem chiar foarte bătrîni, că nu numai ruinele cetăților elinești sau romane, dar și munții sau coastele horstuluí dobrogean s-au tocit de pași omenești, că niște trepte care n-au mai ajuns la cer. Munții aceștia tociți și țeșiți, deveniți coline, sînt, spun geologii, poate cei mai bătrîni din lume. De ce n-ar fi la fel și oamenii din preajma lor ? Că să ajungă niște blajine dealuri de piatră, din care cei din Limanu își extrag materiale pentru construcții, ei trebuie să fi îmbătrînit odată cu oamenii, cu oamenii ce suiau mereu spre zenitul unui inexorabil timp, pe măsură ce munții scădeau. Cei mai viteji dintre oamenii locului vor fi atins cîndva, cu siguranță, soarele, în vreme ce munții, pășind invers, au ajuns cum sînt astăzi. Relieful ținutului e, deci, ca și cel al cetăților de demult, un templu căzut în ruină, un sanctuar străvit sub pașii pelerinilor, o piramidă cu virful ras de soarele unui sud torid, de vînturile unor ierni sarmatice, de iradierea unor temperaturi ale gîndirii ce l-au surpat în sine, așa cum surpă prea multă înțelepciune, ce roade ca și grăuntele de radium. Vom fi avut, deci, pe aici, și piramide, o piramidă a vechimii noastre — geologice, dar și istorice, deci umane — și, dac-ar fi să-l fixăm în timp, pe axei, am putea-o face, pe-aici, oriunde, inclusiv la Limanu.

Dar Limanu, în acest vechi și străvechi ținut, pe ruine de munți măcinați și pe ruine de vetre istorice, este, spuneam, un sat foarte tînăr. A fost cîndva, în timpuri îndepărtate, o așezare mică, un cuib de oameni. Sol aspru, împlcit de pietre și mărăcini, sol ce-a trebuit defrișat și destelenit cu eforțare de sînge, sol decalcifiat de secetă (Limanu, spun agronomii, e „polul secetei", media de precipitații e de numai 300 ml pe an, deci e cea mai scăzută din țară), sol fără apă (pînza fluidă se ascunde la mari adîncimi, la 35—40 metri, de unde era scoasă odinioară cu roata învirtită de oameni sau de măgarușî), sol pe care omul de ieri, lipsit de vite și de unelte, prefera adesea să-l lase pîrloagă, păstorind o turmă de oi.

Moș Diogene Bițan are 80 de ani. S-a născut aici, la Limanu, într-un sat care abia începea să devină sat, pe un pămînt pe care abia se-apucau să-l defrișeze cu focul și să-l despietrească din greu cu șapa părinții lui și alții ca ei. Moș Bițan are doi copii, unu-i învățător la Mangalia, altul e pictor, pictorul Ion Bîtzan (cel din a cărui inițiativă, sprijinită de forurile locale, s-a născut la Limanu un foarte frumos muzeu de artă. Dar și despre asta vom mai vorbi). Moșul e singur, doar el și baba, pustnici albiți ai unei case pustii, dar, deși chemați de copii, disputați între Mangalia și București, nu vor să plece, nu vor să-și părăsească satul și casa. Moș Diogene e, evident, un filozof, înțelepciunea, zice el, cum zicea și celălalt Diogene, e să trăiești în natură, el plecă din zori la cîmp, el muncește încă la C.A.P., el face, serile, lungi preumblări prin sat, învăluit ca într-o mantie într-o frumoasă dimie țesută în casă, el nu cere nimic altceva pentru sine decît să nu i se ia ceea ce nu i se poate da, adică lumina sau cerul acestui loc. Străsnici acești bătrîni ai Limanului, buni să-i pui la încoană, să li te-nchini, buni să-i pui la rănile tuturor neputințelor, instabilităților, plictiselilor și acrelilor noastre, străsnici, unici, tulburători acești bătrîni ce s-au legat cu toată ființa de un meleag deloc prielnic, nu prin filiație ancestrală, ci prin truda mîinilor și a vieții lor ! Copiii lui moș Bițan au plecat din sat, așa cum pleacă, astăzi, mii de feciori ai satelor, chemați de școase, de industrii și școli, dar mulți alți feciori, născuți aici, au rămas aici. Chiar și cei care pleacă, în zori, spre fabricile și șantierele Mangaliei, Constanței, Năvodarilor etc. (zilnic, numai din satul de reședință, spun statisticile Consiliului popular, pleacă aproape 450 de tineri, spre nu mai puțin de 32 de întreprinderi ale județului !), se întorc seara la casa lor, în satul care-l al lor doar de o generație sau de două. Spre sfîrșitul secolului zideau case la Limanu familiile Tudor Păun, Vilău, Drăgoi și Gigea. Tudor Păun a avut cinci copii, mai trăiesc doar doi, Ilie (astăzi de 79 de ani) și Stan (76 de ani), care, ca și părinții și frații lor petrecuți în lut, n-au părăsit niciodată Limanu (doar Ilie, povestește, a făcut prin 1938 „o scurtă vizită" în satul strămoșilor din Bârca Doljului) și ai căror copii, la rîndu-le, trăiesc aici. Ilie Păun, de pildă, are trei feciori, cel mare, Mircea, a fost contabilul-șef al C.A.P.-ului din Limanu, acum e pensionar, stă cu părinții, mijlociul, Ilie, e tractorist, cel mai bun tractorist al Limanului, și-a durat în Limanu o casă mare, frumoasă, cu șase camere, casă de vești, casă de dăinuire pentru el și pentru urmași, cel mic, Ion, e maistru la secția de mecanizare Limanu, încă n-are o casă a lui, dar își va face. Acești Păuni sînt, la Limanu, niște oameni cu o aureolă, cu o faimă a lor. Nu le-au dat-o arborele genealogic (ei sînt doar frunzele acestui arbore, desprinse din trunchiul oltean ca să piuitească în vînturi și colbul fierbinte al Dobrogei), nu le-au dat-o strămoșii, faima, aici, nu se judecă după faima celor ce te-au premers, după numele din pomelnice sau tablouri votive, fiindcă acestea lipsesc, faima și prețuirea, aici, se judecă după fapta de azi — cel mult de ieri — a omului, după ceea ce a făcut și face el pentru sine și pentru obște, după munca lui și, evident, după copiii lui, după soiul pe care-l lasă viitorului. Nobilețea, aici, se judecă după munca omului, după și numele pe care omul și l-a însemnat (sau poate că, prins cu treaba, a uitat sau a ignorat să și-l însemne) pe un ghizd de fîntînă, pe un fronton de casă, pe un pămînt smuls paraginii, fiecare din aceste întreprinderi fiind, pe solul acesta atît de vitreg și de vrăjmaș cu omul, o veritabilă operă de creație. N-a exustat, din păcate, nici un Vasari care să scrie viețile ilustre ale acestor Păuni, Vilăi sau Bițani, poate fiindcă viețile lor n-au fost nicicum ilustre, ci s-au tenguit anonim în ziduri — ziduri de piatră albă, pe fondul cîmpiei goale — ca în legenda meșterului Manole.

Ei s-au legat de acest pămînt cu niște fire de nerupt. „Eu am făcut școala profesională de mecanizatori agricoli, am făcut apoi școala de maiștri și, fiindcă le-am terminat cu bine (profesionala am absolvit-o cu media 10, școala de maiștri cu 9,60), am fost oprit la Constanța, la Direcția agricolă a județului : am lucrat acolo vreo două luni, pe urmă am cerut să vin acasă, eu voiam să muncesc în sat"... ne povestește tînărul președinte (în vîrstă de 26 de ani) al C.A.P.-ului din Limanu, Nicolae Crăciun. Firul ce-l leagă pe cei de demult, de cei de astăzi, care „vor să muncească în sat", care sînt oamenii unor neclintite statornicii, nu pare dintr-o dată limpede, nu bate cu evidență la ochi, deși el curge natural, biologic am zice, după cum și se pare a regăsi cu greu firul ce leagă vechiul sat, pe care-l zideau Păunii, Bițanii, Crăciunii, de Limanul de astăzi, de înfățișarea și viața lui de acum.

Sat frumos, mare, bogat, sat la care, s-ar zice, istoria a lucrat nu niște ani, ci niște secole. Acești niște sau cîțiva ani, anii cooperativizării agriculturii, au restructurat în chip impresionant și pămîntul, și satul, și viața omului, așezîndu-le pe rosturi ce țin de civilizație și cultură, de o altă vîrstă a unor străvechi indeletniciri. Pămîntul, smuls din domnia stihiei și integrat sistemelor de irigații care fac faima și bogăția de azi a Dobrogei, lucrat modern (Limanu beneficiînd de servicitile a două sectii mecanizare, cu aproape 100 de tractoare), dat în ultimii ani recolte mari de grîu, de orz, grîu de sămînță, a dat și în pentru fibră, hrănește și oi (sînt în sat peste 5 000, Limanul avînd și o „fermă republicană" pentru reproducția faimoșului „merinos de Palas"), hrănește și vaci, dă și miere, și poame, dă și struguri de vită nobilă, crește în hale industriale păsări, umflă năvoade cu pești din mare, din lacul Mangalici și din lacul Tașaul. În satul acestor din urmă ani au apărut sute de case noi (în curînd va apărea și primul bloc de locuințe), s-au sistematizat ulițe, s-au scos bolovani și s-a întins asfalt, s-au construit, ca pretutindeni, școli noi, magazine, dispensare, a apărut lumina electrică (inclusiv cea fluorescentă), deci radioul, televizorul (peste 1 000 aparate TV, la 1 200 de gospodării !), s-au construit 2 cămine culturale, s-a construit chiar și un mare parc (două hectare) și chiar și un muzeu de artă în care pot fi văzute pînze de Ion Bîtzan, Ion Gheorghiu, Ion Pacea, Ion Nicodim, Ion Sălișteanu, Spiru Chintilă, Brăduț Covaliu, sculpturi de Ion Irimescu, Petre Balogh și alții. Toate acestea, ne spune primarul Limanului, Teodor Vînciuc, s-au făcut cu eforturi, cu cheltuieli, prin grija statului dar și prin dragostea oamenilor pentru acest liman cîndva vitreg, acum înfiorît. Cînd au înființat, cu ani în urmă, C.A.P.-urile, țăranii, ciobanii și pescarii Limanului, oameni ai Dobrogei, români, tătari, găgăuzi și lipoveni, nu dispuneau de nimic în plus decît de un mare dor de viață, de o viață mai bună, mai dreaptă, mai luminoasă, de o viață ca-n basme, în care să nu mai fie nici sărăcie, nici nedreptate, nici întuneric. Și-au pus în comun, la început, ce-au avut, ce-au agonisit, ce-au moștenit, și-au pus în comun, mai apoi, ce-au cîștigat, ce-au agonisit, ce-au moștenit, și-au pus în comun, în cele din urmă, ce-au învățat, ce-au aflat, ce-au descoperit, ce-au inventat, ce-au creat. Și-au pus în comun, în sfîrșit, și ce-au visat, ce-au dorit, ce-au sperat, ce-au iubit. Și-au pus în comun, în sfîrșit, și ce-au suferit, ce-au îndurat, ce-au răbdat, ce-au îndurerat, ce-au îndurat, ce-au răbdat, ce-au îndurerat, ce-au îndurat, ce-au răbdat, ce-au îndurerat

CUM SĂ URĂȘTI VIAȚA ?!

Fragmente din romanul „CLIPA" de DINU SĂRARU

NOTA : Fragmentele fac parte din capitolul 11 al romanului „Clipa". Eroul romanului, comunistul Dumitru Dumitru, pe care îl întîlnim și în romanul „Niște țărani", se află acum, reabilitat și redat luptei de Congresul al IX-lea — după o tragică experiență, cînd a trebuit să sufere nedreptatea unei inscenări oportuniste și criminale și a unei condamnări — în funcția de prim-secretar al unuia din județele nou înființate. Momentul desfășurării acțiunii este anul 1970.

— Mă uitam la el — zise Petre Nobilu — mă uitam la el și el era cum îl știam eu, cum îl știam de douăzeci de ani și mai bine, însă nu-l mai cunoșteam. Înțelegi ? Stătea la birou, rezemat hotărît de spătarul scaunului înalt, impozant, cine intra la el și îl vedea cum se reazemă de spătarul scaunului și cum privește de sus, pe deasupra maldărelor de dosare și de hîrtii și mai era și drumul de la ușa biroului pînă la el. Îți dai seama că îngheța. Însă eu nu veniseм la el cu probleme, vream să-l văd, să văd ce mai face, dacă a mai albit, dacă a mai slăbit, dacă s-a mai omenit, că știi că era un fel de Robespierre, n-avea tată, n-avea mamă, n-avea rude, nu cunoștea decît principiul și eu l-am și admirat într-o vreme. Nu poți să spui că nu era un om cinstit și un om devotat, să fi avut noi mulți ca el, nu era rău..

— Da — confirmă Dumitru Dumitru — a început bine, curajos și cinstit, și eu am avut încredere în el. Însă ura viața...

— Ce făcea ? — întrebă Măria. Cum ura viața ?... Cum să urăști viața ?

— Așa e, — încercă Petre Nobilu să-și reia firul — ura viața... Îi era frică de ea și o ura... Măria se uita la ei nedumerită și ei surprinseseră chinul pe fața ei, care avea limpede culoarea pămîntului iar ei care erau țărani cunoșteau această culoare, gălbui-maronie, cum arată o arătură cînd a fost secetă și, tîrziu, a venit o stropeală de ploaie fără putere și mușuroaiele din iurul porumbului se fac pămîntii..

— Mă uitam la el și el stătea impozant, rezemat de spătarul înalt al scaunului, însă n-avea greutate pe scaun, și cu mîna dreaptă mîngîia telefonul scurt, nu mereu, rar, ca și cînd și-ar fi adus aminte de ceva. Vorbea cu mine, îmi povestea că trebuie să se însoare, că s-a pus neapărat problema, fata sau femeia fugise de la bărbas-o de un an și ceva, cam așa am înțeles, acum era însărcinată, o prietenă a ei trimesese o anonimă, și eu cred că era în înțelegere cu ea, dracu să-i știe... În orice caz, zicea că urmează să se însoare, îmi povestea ce îmi povestea și pe urmă întorcea capul spre „scurt" și punea mîna pe receptorul lui, însă nu suna nimeni.

— Ce e ? — zic eu — aștepți vreun mesaj special, aștepți ceva, fiindcă îți spusei, făcea ce făcea, zicea ce zicea și odată întorcea capul spre „scurt" și punea dreapta pe el și controla dacă e receptorul bine pus în furcă...

— Cum ura viața ? — întrebă iar Măria — dacă zici că urma să se însoare. Nobilu surise înțelegător și niței ironic.

— Aveți măi, fraților, răbdare — zise el — un moment. Nu v-am spus, un moment..

— N-a sunat cît am lipsit eu ? — a întrebat el secretara în loc să-mi răspundă mie. Asta, secretara, era o amărîtă, un fel de, cum să-ți spui eu — se chinui Nobilu să si-o închipuie și să le-o descrie — domnule, aveam noi la raion, dacă mai îți tu minte, o proastă, văduvă de război, una guralivă, vorbea singură și întrebată și neîntrebată, spunea numai prostii și cînd am venit eu am găsit-o deputată rațională și pe urmă a venit anonima aia că vaca el, de acasă, pe care o mulge ea pentru cei șase copii o are ca despăgubire din timpul războiului, captură de război și pînă să se lămurească lucrurile am scos-o noi din deputăție, mai îți minte ? Nu se poate să n-o știi, domnule, păi ce politică faci dumneata ? Te-ai ramolit ? Cum dracu o chema ? Nu știi, domnule, că vorbea la adunări și spunea că l-au luat bărbatul în război și că în locul lui, după ce a murit, l-au dat o vacă furată de la dracu-n praznic ?

— Veta ? — întrebă Dumitru Dumitru — Veta lui Mîndră de la Cornul Caprei ?

— Ei — zise Nobilu, murind de rîs cu rîsul lui de cenușă — Veta. Așa era secretara ăstuia și el iar o întrebă :

— Nu m-a sunat nimeni, tovarășă, cît am lipsit, ați fost atentă ?

— Da — zice proasta — am fost, păi dumneavoastră nici n-ați lipsit mult, cît ați ieșit pe-afară... mai mult n-ați lipsit.

— Mulțumesc — zice el — și ea iese din birou și el începe să se vaite către mine.

— N-ai, tovarășe Nobilu, nici o încredere în ăștia tineri... și iar cu mîna pe „scurt", să vadă dacă e pus receptorul bine în furcă. Înțelegi ?

— Și ? — zise Dumitru Dumitru.

— Și două ore cît am stat la el în birou, fiindcă am stat două ore, am băut o cafea, se făcuse opt și jumătate, dacă nu nouă, seara, și el tot cu ochii pe scurt.

— Mă băiete — zic eu — nu te mai cunosc, ești la fel cum te știam eu, te-ai mai înciochinat și tu că de, anii n-așteaptă aprobare ca să treacă, văz că acum vrei să te și însori, văz că ești gata să ieși la nuntă și cu botezul, să fii sănătos, însă nu te mai cunosc... Cum zic „nu te mai cunosc", el pune iute mîna pe scurt și zice către mine :

— A sunat sau mi s-a părut mie, că au obiceiul de sună încet telefoanele astea ?...

— N-a sunat — zic eu — apoi el apasă pe sonerie și iar vine proasta aia cocăind de somn și ei o întreabă :

— Nu m-a căutat nimeni ?

— Nu — zice ea — pot să plec ? și ei face din cap că nu...

— Auzi ? — întreabă Nobilu — înțelegi ?

— Mai stai ? — întreb și eu — că văz că s-a făcut destul de tîrziu...

— Dracu știe — zice el — nu înțeleg de ce nu sună...

— Cum adică nu sună ?

— Nu sună ! Nici ieri n-a sunat, nici alaltăieri, însă alaltăieri am fost eu la tovarăși și am vorbit cu ei, dracu știe ce s-a întîmplat.

— Și ? — întrebă Dumitru Dumitru înveselit de poveste.

— Și n-a sunat și eu am plecat și el a rămas să mai aștepte și la ușă, plecase și secretara, l-a dat drumul, pe la nouă, amărîtei, la ușă zice :

— Nene Nobilule, am ajuns să păzesc scurtul, Dumnezeul meu e scurtul, nu știu ce dracu s-a întîmplat cu mine, însă cînd sună scurtul mă trece apa și cînd nu sună mi se usucă limba în gură și gîtul și...

— Și cine sună, mă, băiatule, la tine, pe scurt, de mori tu așa de grija lui că și eu am în birou trei scurturi și nu mai mor...

— Ece — zice el — dumitale îți convine, te-ai făcut inginer, ai meserie, măsori cu metrul, metrul are o sută de centimetri, nu poate avea mai mult, n-ai cum să-l lungești, n-ai cum să-l scurtezi, fi pui, măsori, atîta e, atîta face, însă la mine nu e metru, eu n-am metru. Vine la mine cine cu gîndul nu gîndești și zice domnule, tovarășe, dacă nu poți, punem pe altul care poate. Pricepi ?

— Păi să pute — zic eu — de ce să mori tu de frică, cu mîna pe telefonul scurt, să pui.

— De-asta ura el viața, cum zici tu ? — întrebă Măria.

— De-asta și din toate — confirmă pe gînduri Dumitru Dumitru — din toate...

Ședeau la masă toți trei, la Dumitru acasă, într-o vilă a județenei ascunsă sub Capela, pitită sub brazi bătrîni și înalți, crescuți cu crengile de la pămînt, cum cresc în vîrful muntelui, și văduvită de lumina soarelui care pătrundea rar și greu printre crengile împreunate pînă la ferestrele cu obloane galbene. Dumitru ocupa un apartament din cele două care împărțeau vila în parter și etaj, și el stătea la etaj, însă în afară de el nu mai locuia nimeni în vilă și Nobilii fuseseră cazați jos, unde îl și așteptaseră o dupăamiază întreagă, fără nici un semn, din partea lui, după care plecaseră în oraș lăsînd vorbă că se întorc seara, spre opt.

— Însă la început a fost un om curajos și cinstit — adăugă Dumitru părînd să nu se poată desprinde de povestea aceluia. Măria îl cerceta atentă cu ochii ei mari și aprinși — ca de o febră și în care viața se strînsese cu toată puterea ei de parcă din ființa acestei femei împuținate, ca din senin, cum i se părea lui Dumitru, numai ochii o mai puteau adăposti.

. . . . . .

— Apoi a urmat drumul pe care îl știți, puțini au avut ascensiunea lui... Cînd te-ai întors tu, el era secretar cu propaganda la regiune, a venit odată la mine pe șantier unde eram eu director și l-am primit frumos și atent, m-am bucurat văzîndu-l, a ținut și un fel de discurs, nu vorbea rău, însă era mereu grăbit și agitat, tot ce fusese în el îndatoritor și chiar slugarnic cum mi se păruse mie, poate cu răutate la început, se făcuse putere și curaj și cruzime și nerăbdare și mi-am zis : nu e rău. Aveam o problemă mai complicată pe șantier, un inginer se despărțise de soție, era epoca aia cînd le fugeau inginerilor și tineri și bătrîni soțiile de pe șantiere, era cam mizerie, ce e drept, lumea nepregătită pentru sacrificii, noi încă nu convinsesem, destul, cu cauza noastră și cu ambiția noastră de a ne sacrifica pentru mai tîrziu, în sfîrșit, inginerul era membru de partid, n-a avut răbdare să-l asculte pînă la capăt, a luat principiul în brațe și l-a trăsnit cu un vot de blam pe nenorocit care mai purta și coarne. Asta s-a petrecut la a doua lui vizită la noi pe șantier, venise și Tudor Cernat de cîteva luni, iar eu lipseam, fusesem chemat la Comitetul Central, urma să devin secretar organizatoric și în ședința cu votul de blam, Cernat, cum e el și cum era și atunci, a sărit la el la beregăți, că nu e drept, că nu e principial, însă el a bătut cu pumnul în masă și a impus votul de blam. Pe urmă am fost împreună colegi, ca să zic așa, eu secretar organizatoric, el secretar cu propaganda și am încercat să dreg prostia pe care o făcuse mai ales că nici Cernat, care rămăsese director în locul meu, nu mă slăbea. Eu, atunci, dacă mai îți tu minte — îl întrebă Dumitru pe Nobilu — am avut un moment de slăbiciune, nu l-aș spune de lașitate, fiindcă m-am judecat mult după aceea, am fost slab, nu las, nu știu dacă tu poți face deosebirea asta — încercă el să afle iar părerea lui Nobilu.

— Nu — zise Nobilu — nu pot s-o fac, sînt cam otova, tu știi foarte bine, cînd ești slab, ești și laș, pentru că eu te întreb limpede : „Ce politică ai făcut dumneata, domnule, în cutare caz ?" și tu, atunci, nu poți să-mi spui că, tovarășe, e cazul să facem o deosebire între slab și laș. Efectul nu e tot ăla ? Ascult !

— Eu rămîn să cred că am fost slab, nu laș — zise Dumitru după o clipă de ezitare. Nu l-am convins, l-am explicat că sînt situații cînd viața e mai puternică decît noi și uneori imprevizibilă, și atît de neașteptată încît pînă ne dezmeticim, se petrec multe alte lucruri nebănuite.

— Pe mine — zice — nu mă interesează viața, tovarășe Dumitru, pentru mine viața e ziua de azi, e clipa de față, e da sau nu, acum. Nu-i fac față clipei, nu-i fac față vieții, am terminat. Cine are timp, acum, de viață ?

— Dar de ce ? — îl întreb eu, care mi-aduceam aminte cum vorbeam chiar eu mai la început cînd nu mă însurasem, cînd nu-mi plînsese nevasta de bucurie în brațe, cînd nu mi se îmbolnăvise fetița de a trebuit să-l țiu chiar eu, care eram ateu, luminările, cînd nici nu împlinise trei ani, cînd nu murise tata...

— A murit cu zile — interveni de lîngă ușă sora lui Dumitru — el a murit cu zile, iar tu ai venit prea tîrziu, știi bine, cînd ai venit tu el se hotărîse să moară, vrea el să moară, nu-i mai păsa, îți minte ?

— Țin — zise Dumitru — însă acum vorbim de altcineva...

— Tu mereu vorbești de altcineva, Dumitre, mereu și numai de altcineva — spuse ea, însă glasul ei n-avea în el răutate, era un glas senin și curat de patimă, cuvintele cădeau singure, unele după altele, fără răutate, însă o tristețe se ghemuise în ele și în înțelesul lor.

Dumitru se întoarse către Nobilu și către Măria cu o dulce vinovăție în privirile obosite...

— Ura viața — zise el — nu iubea nimic și pe nimeni și cînd l-a făcut ministru adjunct, l-am chemat la mine în birou și i-am spus : „Îmi pare bine, meriți, ești curajos, ești ambițios, ești tînăr, însă ai grijă, fiindcă ești singur și nu iubești pe nimeni și viața e mai puternică decît noi".

— S-a însurat ? — întrebă Nobilu — tîndcă nu mai știu mare lucru despre el.

— S-a însurat, nevasta i-a adus și un copil care pînă la urmă s-a dovedit că nu seamănă deloc cu el, însă nici cu ea, ca să poată avea vreo explicație măcar pentru lume, acum copilul e mărișor, la școală, el n-a putut să se apropie de copii în nici un fel, mama copilului nu s-a putut nici ea apropia de el, de bărbas-o, au început să trăiască singuri, unul lîngă altul, era o femeie interesată, vrea cu orice preț să fie nevastă de ministru și a început să se mulțumească cu avantajele unei lefi mai bune și ale unei mașini cu șofer, o viață rîncedă și searbădă și cretină — zise Dumitru.

— Și el ? — mai întrebă Nobilu, urmărit cu un interes surprinzător de Măria, care ținea ochii pe el și nu-l slăbea și vrea să citească pe fața lui ceva ce numai ei îi era dat să citească, iar el se simți dintr-o dată ca și cînd l-ar fi părăsit din senin puterile, învins de acești priviri lacome să afle un adevăr ce trebuia sau nu să se petrească și să se confirme în viitor.

— El — răspunse Dumitru — el s-a închis în birou și între acte și între telefoane și între rezoluții și între decizii...

— Ca tine — zise din colțul ușii, unde stătea rezemată de tocul înalt al acesteia, sora lui Dumitru și cînd toți trei întoarseră capul către ea, ea nu lăsă privirile în jos cum s-ar fi așteptat ei, ci îl prironi pe Dumitru de data asta cu o răutate uscată și netedă.

— Mă pedepsești ? — zise Dumitru încercînd să treacă peste replica sorei lui cu o veselie forțată.

— Singur te pedepsești — răspunse aceasta — și pedepsești și lumea din jur, fiindcă n-ai cum să înțelegi suferința dacă nu suferi și nici bucuria dacă nu te bucuri.

Dumitru vru iar să răspundă, însă sora lui se strecură din încăpere afară și nu mai reveni, ei rămaseră o vreme în tăcere apoi Măria înnodă firul discuției și cînd Dumitru crezu că povestea care îl privea pe el se închelase, glasul ei stins, cu o bunăvoință dureroasă în el, îl trezi și i se înfipse chinuitor în creier și multă vreme după aceea îl urmări ca o sentință neașteptată și fără drept de apel, iar într-o noapte se și visă ca și cînd ar fi fost din nou arestat și era în lagăr și cineva îl chemase la comandant și acolo îl aștepta Măria. Însă Măria era cea de acum, slabă și mică și numai ochii mai rămăseseră din ea și pielea obrazului ca foița și mîinile ca de copil cu degetele subțiri și nevinovate. Se vedeau și vinele și oscioarele prin foița pielii și ea îi arăta cu mîna unde să stea însă nu se vedea nimic altceva decît o lădiță de lemn la picioarele Măriei și el a rămas așa cum era, lîngă ușă.

— Dumitre — zise ea, exact cu aceleași cuvinte din seara întîlnirii lor — Dumitre, viața ta nu e adevărată. Viața ta e seacă și veștedă, unde e bucuria ta și suferința ta și nădejdea ta și credința ta ?

— Cum unde sînt — zisese el încremenit lîngă ușă — cum unde sînt ? Nu știi tu, Mărie, că am avut și eu, ca toți oamenii, o nevastă care m-a părăsit la greu, că am avut și eu un copil care s-a stins înainte de a fi învățat să rîdă și să se bucure că are un tată ? M-am bucurat și am plîns ca toți oamenii, însă mai repede decît toți. Ce vrei tu să fac eu acum ?

— Domnule — s-a auzit, atunci, glasul lui Nobilu, însă el nu era acolo, numai glasul era, și se auzea ca și cînd ar fi fost Nobilu de față — domnule, politica pe care o faci dumneata e seacă și veștedă, noi nu construim lumea cu călugări și nici cu schimnici, ci cu oameni sănătoși și puternici !

Așa spusese Petre Nobilu și în seara aceea însă acum el nu se mai vedea, numai glasul lui se auzea și era un glas rău și dușmănos și amenințător, pe urmă Măria plecase și ei rămăsese singur, în încăperea de la comandantul lagărului și nu știa ce să facă.

Pe urmă intrase în încăpere Tudor Cernat, înalt și tînăr și frumos cum era el, ca un sportiv, însă acum era negru la față și supărat și îl căuta pe el, pe Dumitru.

— Aveți timp și pentru mine — întrebase Cernat — cîteva minute, neoficial, cîteva minute de viață și să nu vă gîndiți nici la funcția mea, nici la funcția dumneavoastră, nici la nimeni pe lume. Aveți ? — iar ei îi făcuse semn din cap că nu, deocamdată nu avea timp, nu avea timp nici pentru el, pentru viața lui și ieșise din încăpere și se trezise iar în lagăr. Era el tînăr acum, abia trecuse de treizeci de ani și totul era exact ca atunci cînd ajunsese el în lagăr. Stătea pe treptele barăcii cu capul în mîini și încerca să viseze viața lui de pînă atunci și să vadă unde greșise el și de ce greșise.

— Iar n-aveți somn ? — îl întrebase Năiță Lucian care ieșise și el din baracă și se așezase jos pe trepte, lîngă el.

— Formidabil — își spusese Dumitru, în somn, ca și cînd ar fi fost treaz și visul se scurgea fără el și independent de el, iar el asista la acest vis ca la o proiecție de cinematograf, numai că el suferea la tot ce se întîmpla, cum suferise atunci, cînd se petrecuseră de fapt lucrurile și faptele pe care le visa acum.

— Formidabil, uite-l și pe Năiță Lucian, este exact ca atunci. L-au luat și pe el, n-au așteptat mai mult de o lună după arestarea mea și l-au luat și acum uite-l aici, lîngă mine, în lagăr. El stă cu mine aici în lagăr, și pentru el eu sînt tot tovarășul Dumitru, primul secretar. Au trecut doi ani și jumătate de cînd stăm aici, amîndoi, și el îmi zice mie tot „dumneavoastră". Un cer înalt, nesfîrșit, spuzit de stele ca de un pojar de argint, tremura deasupra capetelor lor. Era toamna, tîrziu, însă nu era frig, o toamnă lungă, uitată de Dumnezeu pe aceste pămînturi care nu mai conteneau să răsufle diminețile în aburii groși ai căldurii de peste vară și să nască soarele într-o baltă de sînge crud și mustos.

Năiță Lucian se așezase lîngă el, pe treptele barăcii și fuma liniștit fără să aștepte răspunsul lui.

— Așa stătea tata — își zise Dumitru furîndu-i cu coada ochiului pe Năiță Lucian. Se scula noaptea și se așeza pe treptele de la intrare și fuma rar, singur, pe urmă stingea mucul scuipînd pe el și călcîndu-l cu călciiul pe el pînă se împreuna cu pămîntul.

— S-a prăpădit — zise Năiță Lucian ca și cînd ar fi citit în gîndurile lui Dumitru.

— Acum un an — clătină Dumitru din cap cu un aer vinovat. Nici un an nu e, anul trecut mai exact. Ce sîntem acum ?

— Aprilie — răspunse Năiță Lucian.

— Cum aprilie ? — se miră în sinea lui Dumitru. Cum aprilie ?

Cînd mi-a povestit mie Năiță Lucian războiul lui era toamna, tîrziu, era octombrie, noaptea, cînd stăteam amîndoi pe treptele barăcii. Însă are dreptate, își spuse el, acum e aprilie, cînd visez eu visul ăsta. Atunci era octombrie, în lagăr. Acum e aprilie, are dreptate Năiță Lucian, se liniști singur Dumitru Dumitru și se lăsă iar în voia visului.

Bătrînul stătea în pat, în casa veche, de birne, grătărite și tencuite, pe care o ridicase el cu mîinile lui, stătea în pat și la capul lui, pe un scăunel, într-o ulcică, îl aprinseseră o luminare. Se făcuse seara, bătea un vînt nevăzut, clătina lin crengile prunilor ca niște caiere albe, era în săptămîna mare, începuseră deniile, mirosea a pelin amărui și a frunză de fag. Bătrînul ședea întins, cu capul ridicat pe un pui înflorat de pernă și căuta cu ochii ușa deschisă și cînd intrase Dumitru dăduse să se ridice și mai sus, însă nu izbutise și atunci Dumitru se aplecase spre el să-l ajute să se mai înalțe.

— Nu e nevoie — zise bătrînul — mă ridic eu, și chiar se ridicase în capul oaselor pe marginea patului și Dumitru încercase să-l ajute iar, să stea mai bine rezemat de ceva și căutase un căpătîi de pat ca să-i pună în spatele lui.

— Vezi de treabă — se apărase bătrînul — vezi de treabă că nu mor acum. Mai încolo, aveți nițică răbdare — zisese el și apoi se ridicase în picioare făcîndu-i semn lui Dumitru să-l lase să lasă afară. Era îmbrăcat ca de lucru, cu pantaloni de dimie sănă și cu vestă de dimie peste cămașă fiindcă nu-i plăcea să zacă dezbrăcat în pat, ca un bolnav.

Căica descuiț, cu grijă și ferit și parcă nițel ametit, însă mergea bine și trecu pragul ușii abia ținîndu-se de ușorul ei vechi și ieși pe prispă.

Sora lui Dumitru și fratele acestuia, cu nevasta, veniră iute înaintea lui, ieșind din cunia mică de vară unde și începuseră să gătească pentru pomană, așa cum le ceruse ei, de dimineață.

— Mă — zisese el — vedeți că eu mai spre seară am de gînd să mor și dacă e săptămîna mare și azi e miercuri nu mă mai puteți ține trei zile, că e păcat să mă înmormîntați odată cu Domnul nostru Isus Cristos, așa că să vă apucați să gătiți pentru pomană de azi, ce se poate, de post, ca să nu mă înjure lumea.

Și ei nu avuseseră încotro, puseseră oalele la foc și le păzeau drăcuiești. Către prînz bătrînul simțise o sfîrșeală și se așezase în pat, liniștit, iar ei aprinseseră o luminare și o lăsaseră lîngă el la capătul patului într-o ulcică.

Pe urmă fratele lui Dumitru telefonase la regiune, unde acesta era secretar organizatoric, și îl anunțase că „tata s-a

hotărît să moară azi" și să vie și el ca să se ierte cu al bătrîn măcar acum, la sfîrșit.

— Ai venit cu mașina ? — îl întrebase bătrînul văzînd automobilul oprit la poarta măruntă a casei.

Dumitru înclinase capul tăcut.

— Umblați mult cu mașina — zise bătrînul, însă în sufletul lui era bucuros că un copil al lui venise să-l vadă în ziua morții cu mașina, însemna că se ajunsese și el, ieșise în lume, se căpătuise. Nu mai părea supărat pe Dumitru, tot ce fusese între el și îi despărțise aproape douăzeci de ani de cînd nici nu mai vorbeau, se topise în sufletul acestuia și el nu mai ținea minte acum nimic. Nu mai ținea minte nici cum îl blestemase că s-a înscris el la comuniști, nici cum îl dezmoștenise, nici cum se închisese el în casă cînd Dumitru venise să-i ceară fiindcă se certase și cu celălalt copil și cu sora lui care nu vrusese să se mărite cu cine hotărîse el și atunci el o gonise și nici nuntă nu-i mai făcuse iar ea trăise și ea cum putuse cu un om care se prăpădise în cîțiva ani exact cînd strînseseră și ei niște bani ca să facă, totuși, o nuntă — nu mai ținea minte nimic și nu-l mai supăra nimic.

— Voi umblați cam mult prin mașini și nu prea vedeți ce e prin viață, nu mai umblați nici deseuri, nici mărăcinii nu mai știți cum sînt, nici roua cum arde, nici bruma cum ustură..

Dumitru nu zise nimic. Ceilalți, din curte, rămăseseră la picioarele scărilor, iar sora lui Dumitru încerca să ferească la spate lingura mare cu care mestecase în oalele puse la foc pentru pomană, așa cum le ceruse el și ei nu vroiseră să-l supere.

— Păi ce-ați pus pe foc ? — întrebase el, stînd în capul scărilor de piatră, niște rezemat de stîlpul porții uitată deschisă și pe care se strecurase cîinele și se lipise colac lîngă bătrîn și cu botul cuibărit pe piciorul lui gol.

— Fasole — zise nora bătrînului înțelegînd ea cu răspunsul înainte — fasole întîi, fiindcă dacă e în postul mare și în joia mare și...

— Și cartofi — mai zise și sora lui Dumitru ferind lingura din care ieșeau aburi — și sarmale cu orez și... mălai și mîncare de prune... Mai vrei, dumneata, ceva ? — întreabă ea, spășită și curioasă sincer să afle ce i-ar mai fi lui poftă să fie pe masă la pomana lui.

— Bine — zise bătrînul — însă mălaiul să-l dospiți cu făină de grîu și să nu vă zgîriți că nu mai e așa mult și într-o lună, două, se face grîul ăl nou.

Se uită la cîinele încolăcit la picioarele lui, trist și fără nici o tragere de inimă, apoi încet și îndepărtîndu-l iar pe Dumitru care vrusese să-l ajute, se așeză jos, pe pragul foișorului și se căută în buzunar de o țigară iar ei se bucurară toți văzîndu-l că pofțește să fumeze.

Sora lui Dumitru se repezi în cunie și îi aduse un cărbune și el aprinse jumătate de țigară găsită în buzunarul vestei cu mîinile tremurînde

Stăteau toți patru, acum, în mijlocul curții, în fața scărilor, și se uitau la el în tăcere. Bătrînul sorbi adînc din țigară însă fumul care ieși fu puțin, un fuior străveziu cît un pai de fîn fără floare și ei simțiră mirosul lui iute și usturător trecînd peste boarea amăruie pelinie a vîntului plăpînd de primăvară timpurie.

— Să vă împărțiți cum se cuvine și, cum vă meritați — zise el — și tu, Dumitre, să le iași lor mai mult și amăriței ăsteia, care să rămînă în casă, fiindcă ea n-are pe nimeni și mai e și singură.

— Bine — încuviință Dumitru și în sinea lui se mira cum nici unul dintre ei nu spune nimic ca să-i arate bătrînului că ei nu pot crede că el va muri și cum nici el nu are curajul să scoată nici un cuvînt din care să se înțeleagă că nici el nu crede, măcar de formă...

— Nici tu nu te-ai mai însurat ? — observă bătrînul urmărindu-l pe Dumitru ca să vadă dacă acesta este de acord cu felul cum împărțise el ce rămînea după urma lui.

— Și tu ești singur ! — întări el observația cu mîhnire. Dumitru nu zise nimic.

— Voi nu mai aveți timp să vă însurați, nu se pare. Nu mai aveți timp să faceți copii și să îi creșteți voi, pe acești copii. Fugiți mereu cu mașinile

— Aici — zise bătrînul după un timp, încercînd zadarnic să mai tragă un fum din jumătatea de țigară care se stinsese și ce mai rămăsese din ea

— Aici — zise el, uitîndu-se cu un zîmbet trist la chistocul stins și udat de saliva lui — a fost prea scurtă, constată el, tot zîmbind, însă ochii lui nu mai puteau ține în el zîmbetul, deveniseră albicioși și tulburi — aici — repetă el, revenind la ce vrea să spună — la colțul casei am vrut eu să sădesc un pui de cireș negru și m-am luat cu viața și n-am mai apucat. Să-i puneți voi, pentru cine o mai apuca, să mănînce din el, să rămînă ceva, să-i puneți săptămîna asta că e primăvara roditoare și se prinde Și să facă cineva dintre voi un copil să nu să stîrpească viața fiindcă nu e bine. La ăla se stîrpește, la ăla se stîrpește și cine mai trăiește ?

Se ridică încet, cu o grijă mărunță pentru fiecare gest, se uită la curte, la gard, la acoperișul bucătărioarei de vară, pe coșul căreia se învălea în caiere fumul și se întorsese în celar

— Măi, copii — se auzi glasul lui, dar acum nu mai era al lui, un glas ca de copii de școală, fără nici o pecete — măi copii, s-a stins luminarea asta în ulucă, să aprindeți voi una nouă, însă nu întîrziați că am ostenit...

Cînd sora lui Dumitru veni cu luminarea, el se uită la toți patru cum stăteau ei în jurul lui și cu mîna ceru lumina-

— Dumitre — zise el — mi s-a urît singur — însă nu mai apucă să termine ce începuse. Bătea o toacă de lemn pentru denie și tocănitul ei se auzea des și repezit și din ce în ce mai tare și lor li se păru că paracliserul bate toaca pe prispă la ei, iar Dumitru chiar se gîndi cum a ajuns el să toace la ei pe prispă, însă nu era sunet de toacă, parcă ar fi fost o talangă sau o toacă de fier și se auzea tare de tot, îl asurzea și atunci Dumitru ieși afară să vadă ce e, și afară stătea Năiță Lucian pe treptele de la intrarea barăcii lor și asculta în picioare cu mîna la gură cum fac țăranii cînd rămîn nedumeriți de cîte ceva.

— Bate de alarmă — zise Năiță Lucian — s-o fi întîmplat ceva, ori ne scot iar noaptea la muncă, și atunci se roti peste ei un proiector și lumina îl orbi pe Dumitru și el duse mîna la ochi.

Se făcuse ziuă de mult, soarele năvălise pe ferestrele vilei de sub Capela strecurînd nemilos razele lui printre crengile brazilor bătrîni, iar Dumitru simți lumina ca pe un cuțit înfipt în creier și în primele clipe nici nu știu ce îl săgeta, această lumină sau stridența telefonului așezat lîngă pat pe o măsuță care ținea loc și de noptieră.

Întinse mîna după receptor ținînd mai departe ochii închiși și se ridică din pat așezîndu-se pe marginea lui.

— Alo — spuse el abia dezlipind buzele, încît la celălalt capăt al firului se auzi același alo, însă strigat tare și nervos.

— Da — spuse iar Dumitru — eu sînt, căci în pîinie fusese întrebat dacă ci este la telefon. În sfîrșit, izbuti să deschidă ochii și să fure discul ceasului de mînă și să vadă că nu era decît șase fără un sfert dimineața.

— Dumitre — auzi el limpede, acum, glasul lui Nobilu — eu sînt, mă auzi ?

— Te aud, cum să nu ? — răspunse Dumitru — ce este, ce s-a întîmplat ?

— S-a prăpădit — veni stins acum și dogit glasul lui Nobilu și în receptor mai stărui o secundă ceva ca un hohot înăbușit.

— Cum se poate ? — strigă în pîinie Dumitru ridicîndu-se brusc în picioare și repezindu-se la ferestre să tragă storurile căci soarele, ca niciodată pînă atunci, de cînd se instalase el aici, nu izbucnise atît de fericit și atît de vesel pe ferestrele vilei și nu rîsese cu atîta poftă de viață ca acum.

— Cum se poate ? — strigă el iar, neizbutind să ajungă la storuri căci firul era scurt și nu-l lăsa. Cum se poate ? — strigă el iar prostește și cu mîna liberă încercă să se ferească de lumina de oglindă vie a soarelui primăvăratic.

— S-a prăpădit — hohoti Nobilu — s-a prăpădit și am rămas singur Dumitre, am rămas singur.

— Dumnezeu s-o ierte — se pomeni Dumitru spunînd ca un țăran ce era, apoi rămase mut cu pîinia telefonului lipită de buze, nu știa ce să mai spună și aștepta un semn din partea cealaltă însă nici de acolo nu se mai auzi nimic, nici un cuvînt.

Cînd intră în birou, secretarul îl informă că s-a telefonat de la Comitetul Central și că este chemat urgent acolo, i s-a fixat oră la unsprezece.

— Înainte de a veni dumneavoastră a telefonat și tovarășul care conduce brigada de control la Grup și s-a interesat dacă nu l-a căutat nimeni pe scurt. Nu l-a căutat.

. . . . . .

— Poftește-l pe șeful brigăzii la șapte și jumătate. Pînă atunci n-am venit.

N-avem timp — se gîndi Dumitru — mereu n-avem timp — unde dracu o fi timpul ăsta care nu ne mai ajunge. Și atunci am venit tîrziu, se certă el, am venit foarte tîrziu și eram toți obosiți și mai ales ea. Numai rămăseseră decît ochii din ea și ea mă aștepta pe mine să mă judece cu dragostea ei fără margini pentru mine, iar eu am fost și atunci grăbit. M-am apucat să le povestesc accidentul de la Grup și povestea lui Cernat și cearta lui cu Aristică Tetoianu venit în control și povestea lui Aristică și cu ea n-am apucat să vorbesc mare lucru iar ea pentru mine venise. Dimineața, el se trezise în zori, nici nu se luminase bine și ieșise în curtea vilei. Repede după el coborîse și Nobilu care n-avea nici el somn.

— Nu mai pot să dorm — începuse Nobilu. Se plimbau amîndoi prin curtea mare, ca un parc, a vilei, plină de brazi cu crengile pînă la pămînt și cu alei întortocheate. se strecurau pe sub crengile lor și ieșeau în luminișuri de unde se vedea panglica Oltului șerpuind pe sub maluri albe de calcar. și sclipind stins acum, în lumina tulbure a zorilor Era răcoare, dar o răcoare plăcută, orașul se desena pașnic la poalele Capelei, acoperișuri de țiglă roșie și de ardezie și de tablă veche, ruginită de vreme și coșuri de fum, nenumărate coșuri de fum, însemnau cercul lăptos, pe care aluneca obosită o lună de cilti ca o umbră albicioasă, o jumătate de lună, cu marginile rupte, ferfenițite și pe măsură ce te uitai la ea se topea și ea în cerul care se făce albastru-verzui.

— Nu mai pot să dorm — zise Nobilu Stau lîngă ea, pînă adoarme ea, adoarme ușor ca un copil și nici n-a mai rămas din ea decît un copil, pune mîinile împreunate sub obrazul pungit și adoarme cît ai clipi și zîmbește și eu stau lîngă ea și o păzesc și îmi trece toată viața mea cu ea pe dinaintea ochilor și mă gîndesc că nu știu cînd a trecut, și ea dacă mai are de trăit o lună de zile. Ea nu știe — mai zise el, văzînd că Dumitru nu-l întreabă nimic — nu i-am spus, nici copiilor nu le-am spus, însă citeodată ea rămîne cu ochii pe mine, la masă, rămîne uitată și eu simt ochii ei parcă m-ar cuprinde cu privirile să mă țină minte mai bine și cînd o întreb :

— Ce e ? ea spune :

— Nu e nimic, mă gîndesc și eu cum a trecut timpul pe lîngă noi, cînd am fost tineri n-am știut, cînd am fost cu minte n-am avut noroc, cînd am ieșit la lumină, ne apropiem de sfîrșit...

— Am dus-o la doctorul ăla ca un viezure, cum îi zici tu, a ascultat-o, i-a citit analizele, a zis că e bine, să se mai odihnească, să se mai bucure, apoi mi-a făcut mie semn să mă întorc la el cînd oi putea, fără ea.

Cînd m-am întors, l-am găsit frecîndu-se pe mîini, așezat la biroul pe care îl știi, în clinica unde a fost patron. Se freca pe mîini și se uita la un tablou cît o palmă, în ramă aurie, bogată, parcă îl văd, exact cum l-ai descris tu, cu botișorul ăla de șoricel, mustăcea viclean și se freca pe mîini.

— Poftiți — zice — luați loc, vreau să vă bucurați și dumneavoastră de o operă de artă, și cu mîinile lui mici a ridicat tabloul ca să-l văd și eu. Era un ulei înfățișîndu-l pe Cristos răstignit, pe un fond verde întunecat, o miniatură de fapt, însă eu nu puteam să fiu atent.

— Cu ce vă pot fi de folos ? — mă întreabă el, observînd că eu nu am răbdare pentru icoana lui. Și îi întind analizele spunîndu-i, știți, am fost la dumneavoastră ieri, și mi-ați spus să revin singur...

— A, da — zice el — frecîndu-și iar mîinile fericit, negustorește, așa este.

— Ia să vedem — și desface plicul cu analize — sigur, zice el, sigur, nu puteam să vorbim ieri, doamna, știți,... cel mult două luni, însă nu cred, acum e prea tîrziu, sînt astfel de cazuri cînd declanșarea se produce cu o violență deosebită, însă nu va suferi decît în ultimele zile, se produce o asfixiere lentă, îmi pare rău.

— Nu se poate — izbucni Dumitru și cu mîna dreaptă îl prinse pe Nobilu de piept — nu se poate, ce spui e o grozăvie, ești nebun, nu se poate.

Nobilu îi puse mîna pe mîna lui și se uită la el fără putere. Pe fața lui cu obraji rotunzi, bucălați, de om cumsecade și bun, în ochii lui înroșiți de nesomn, cu privirile fără lucire, obosite, ca o cenușă, se citeau neputința și înfrîngerea. și Dumitru înțelese că Petre Nobilu nu mai avea nici puterea să se împotrivească absurd.

— Nu mai am somn și nu mai pot să dorm cînd mă uit la ea și îmi aduc aminte verdictul doctorului și număr zilele și mi se pare că dacă aș dormi mi-aș răpi clipele, cît mai am să o privesc și îmi dau seama că eu n-am făcut pentru ea nimic, nu i-am adus niciodată nici o bucurie deosebită, numai eu m-am văitat la ea și numai eu m-am plîns, cerîndu-i să mă înțeleagă și acum cînd am ajuns să ne bucurăm...

— Nu se poate — spuse Dumitru din nou, zguduindu-l pe Nobilu — nu se poate, trebuie să o mai vadă și alți doctori, nu trebuie să ne oprim la nemernicul ăsta ..

— Am fost — zise Nobilu — inutil, nemernicul are dreptate și nici nu știu dacă este nemernic...

— Și ea ? — întrebă Dumitru.

— Ea ? Ea nu știe, deși de vreo cîteva zile mi se pare că a început să bănuiască... Atunci a zis să venim la tine și să te judecăm... Ea are o mare dragoste pentru tine.

— Știu — zise Dumitru. Știu.

— Ea crede în tine și mereu vorbește de tine, nu ți-am spus. Mereu spune că oamenii trebuie să fie ca tine, să se poată înălța deasupra suferințelor cum te-ai înălțat tu. Și pe mine m-a iubit mai mult de cînd ți-am luat apărarea atunci cînd ai fost tu exclus din partid și mi-aduc aminte că într-o iarnă, eram lucrător la ferma lui Bazacopol, el era iarăși director, eu iarăși slugă, veniserm noaptea tîrziu, degerat, copiii dormeau, locuiam la fermă într-o cămărută toți patru, o cămărută cu sălită și în sălită țineam lemnele și unul din copii s-a sculat și a zis, tremurînd de frig :

— Mai știi, mamă, cînd aveam telefon acasă ? Nu știu de unde i-a venit lui asta și eu m-am trezit că încep să-mi curgă lacrimile pe obraji. Mi-am nenorocit și copiii mi-am zis, și pe mine și nevasta și copiii și ea parcă m-a citit.

— Ai făcut bine, Petre, ai făcut bine, ai stat drept lîngă un om drept și copiii cînd s-or face mari or să te iubească, ai făcut bine.

. . . . . .

Cînd ridică privirile cu care căuta absent în hîrtiile de pe birou întîlni silueta desirată și uscată a lui Aristică Tetoianu și chipul acestuia chinuit să pară bine dispus dimineața și în același timp important căci și funcția pe care o deținea acum echivala cu accea de ministru adjunct de care se despărțise nu de mult în cadrul unui amplu proces de schimbări organizatorice „binevenite", cum le socotea Dumitru, însă el, Aristică Tetoianu fusese agățat de mecanismul acestor schimbări și continua să urce trepte ierarhice cu o inconștiență care îl paraliza și îl sufoca.

Pe umerii lui slabi și înguști plutea un cap de om bătrîn, foarte bătrîn, și într-adevăr sentimentul era că plutea, că nu aparține corpului deasupra căruia se rotea cu o continuă curiozitate bănuitoare susținut de un gît subțire cu pielea pergamentoasă și plină de vinișoare umflate în care tot timpul se zbătea ceva odată cu mișcarea maxilarelor ca și cînd el ar fi mestecat în neștire.

Pînă și obrazul și fruntea și buzele și pleoapele, nu numai părul lins cu cărare perfectă, erau albe, un alb ca de var, iar el umbla îmbrăcat în haine bleumarin croite cu o vizibilă eleganță și din mînecile vestonului ieșeau afară, bogate, manșetele și îi arătau și mîinile uscate la fel ca și capul, albe și ca de om bătrîn, cu vine groase, însă nu albăstrii, sau de un albastru spălăcit, murdar.

O cravată bleumarin cu cîteva buline mici, de un roșu putred înflorea albul cămășii sub gîtul lung și subțire și întărea sentimentul atît de ciudat că numai o întîmplare face să se rotească deasupra acestui corp un cap de bătrîn.

— E o întîlnire cam matinală — spuse Aristică Tetoianu stringînd mîna ce i se întinsese și care i se păru indiferentă, în orice caz nu întîlni nimic bărbătesc și cordial în gestul primului secretar al județului, ci mai curînd reflexul unei absențe.

— Nu e chiar atît de matinală — răspunse Dumitru, instalîndu-se și el în scaunul biroului, Pentru nenorociri, adăugă el, tot absent, niciodată nu este prea de dimineață.

Aristică Tetoianu ridică privirile ochilor lui albicioși surprins și încercînd să citească pe chipul primului secretar motivul acestei primiri și mai ales al replicii de neînțeles.

— Bănuiesc că nu vă referiți la concluziile brigăzii noastre — insistă el să afle o explicație a acelei replici ce i se părea de neadmis.

— Nu e nici o plăcere — adăugă el — să tragem astfel de concluzii și nici să ajungem la astfel de concluzii cu privire la cadrele noastre.

— Nu te înțeleg — se arătă acum surprins Dumitru Dumitru, care încă nu reușise să stabilească o legătură foarte logică între prezența în biroul său a lui Aristică Tetoianu și ceea ce spunea acesta acum.

— Am ținut — zise Aristică Tetoianu — să discutăm noi, înainte, cîteva aspecte ale situației care nu este deloc simplă, înainte de a ne întîlni cu activul Grupului industrial și cu brigada aici, la dumneavoastră

— Spune-mi, tovarășe Tetoianu, dumneata îi cunoști pe Petre Nobilu ? — veni întrebarea lui Dumitru neașteptată și fără nici un sens pentru omul din fața biroului său.

— Sigur — răspunse totuși omul, nedumerit — sigur. Apoi pe fața lui se ivi semnul unei bănuieli pe care repede ținu să și-o verifice. Sigur, cum să nu. Vă gîndiți la dînsul ca la o soluție !

— Ce fel de soluție ? — întrebă Dumitru.

— Pentru înlocuirea lui Tudor Cernat la conducerea Grupului.

— Cine să-l înlocuiască pe Tudor Cernat ? — întrebă dintr-o dată calm și neobișnuit de liniștit Dumitru Dumitru, iar Aristică Tetoianu simți florul acestui calm de gheață și își aminti ce însemna acest calm din perioada cînd lucraseră împreună la regiune, nu era prea demult, și nu putuse să uite liniștea cu care Dumitru întîmpina ceea ce nu-i convenea și felul cum punea el întrebările lămuritoare, rar, fără grabă, ca și cînd nimic nu l-ar mai fi interesat din tot ce se petrecuse pînă atunci sub ochii lui, și cum lăsa el să se înțeleagă că ascultă totul fără patimă și fără prejudecată și cum întreba el :

— Aceasta e o hotărîre în care se poate crede ? În care dumneavoastră credeți ? De care dumneavoastră nu vă e teamă în fața constiinței ? Cu care vă puteți întîlni mai tîrziu și o puteți justifica ? Cu care slujim cauza sau *conjunctura* ? Și apăsa negru, însă tot calm, pe *conjunctură*. „Pentru că noi sîntem puși să slujim cauza nu conjunctura — mai zicea el — așa am înțeles eu într-o viață în care a trebuit să plătesc nu pentru cauză, ci pentru conjunctură".

. . . . . : :

— Firește — zise Aristică Tetoianu — urmează să ne sfătuim și cu dumneavoastră. Ne consultăm și pe scurt și cînd intrăm în ședință știm totul dinainte.

— N-am înțeles — păru Dumitru ispitit de formula lui Tetoianu

— Ne consultăm și pe scurt — repetă Tetoianu — și intrăm în ședința de concluzii cu decizia luată.

— Și dacă cealaltă parte nu este de acord ? — întrebă Dumitru. Dacă se apără și are argumente ?

— Odată ce am luat o decizie, înseamnă că...

— Ce poate să însemne ? — întrebă iar Dumitru.

Pe ușă intră șeful de cabinet.

— Îmi permiteți — se scuză el — tovarășul Tetoianu este chemat pe scurt.

— Poftim — zise Dumitru, ridicînd receptorul unuia dintre numeroasele telefoane care așteptau tăcute pe o măsuță lîngă biroul său. Poftim — zise el — invitîndu-l pe Aristică Tetoianu, care se și ridicase în picioare fluminat de această veste și care se făcuse parcă și mai înalt decît era, iar capul lui alb pluti odată cu trupul deșirat, cu umerii înguști spre receptorul întins de Dumitru.

— Da — spuse Tetoianu — ascult, și pe fruntea lui apărură broboane mici de sudoare, albe și ele ca și fruntea care lăsa impresia că fusese pudrată intens. Da — zise el — ascult, apoi ca un mecanism repetă ceea ce auzea în pîinia de ebonită cenușie. Nu m-a căutat nimeni. Da, mulțumesc ! — și lăsă receptorul să cadă în mîna lui Dumitru. Am rugat secretara să-mi spună dacă nu m-a căutat nimeni pe scurt. Broboanele de sudoare se uscaseră, arse ca de o febră care înroși obrajii și fruntea acestui om slab și neobișnuit de înalt.

— Stai — zise Dumitru. Te rog — adaugă el îndatoritor.

Pe ferestrele biroului năvălise soarele scăpat deasupra zidurilor noului sediu al județenei și acum fusese retezat în două de aripa macaralei înalte, în cabina căreia se auzea un hohot de ris sănătos.

— Șapte — se auzi glasul macaragiului. Nivelul șapte. În două săptămîni terminăm — strigă el cuiva de jos. Nivelul șapte. 27 aprilie. Notează !

— Te-am întrebat dacă-l cunoști pe Nobilu ? — zise Dumitru Dumitru.

— Da — se repezi aiurit de răspunsul primit la telefon Aristică Tetoianu.

— Pentru că azi-noapte — continuă Dumitru Dumitru — a murit soția lui, Măria. A murit fără să-i fie frică și fără să ia aprobare pe scurt.

★

VIAȚA — FILM. DUS ȘI-NTORS

Un climat

Arta nu trăiește numai din operele propriu-zise, ci și dintr-un climat.

Neorealismul nu a fost numai capodopera **Roma, oraș deschis** (care intre paranteze fie zis a inregistrat la timpul ei in Roma o cădere destul de spectaculoasă) el n-a fost numai **Pămintul se cutremură**, numai **Vinătoarea tragică**, numai **Hoți de biciclete**. Înainte de a deveni filme el a fost o stare de spirit, a fost cazanul care fierbea in cămărușele revistei „Cinema", a fost discursurile „subversive" ale criticului Umberto Barbaro, nopți albe și discuții tumultuoase. prietenii veșnice puse la incercare de intrebarea : preluăm sau renunțăm la Giovanni Verga ? Inainte de a fi un curent estetic el a fost nostalgie, neliniște, febră, săbii incrucișate pe de-asupra filmelor populiste ale lui Blasetti și Soldati, transfuzie de singe și de idei provocată, de pildă, de ucenicia lui Antonioni la Carné, la **Les visiteurs du soir** și de ucenicia lui Visconti la Renoir, discursuri și conferințe, imprecații și pledoarii, patimă și fraternizare, furiile justițiare ale „papei" Zavattini, predicile „profetului" De Sica, animație, surescitare, dăruire, microbism.

Am privit nu de mult la televizor o emisiune intitulată „Pasiuni pe 16 mm". O jumătate de oră ne-am plimbat pe fața invizibilă a cinematografiei noastre, poate invizibil e un termen prea tranșant, să spunem fără nici o inflexiune pejorativă in zona ei marginală, adică dincolo de marea rețea, dincolo de apetitul degustător de la Cinemateca, dincolo de tot ceea ce ar putea fi numit centru sau subcentru al atenției generale. Cu alte cuvinte era vorba de cinecluburi, de activitatea „cineclubistă", de filmele, citeva dintre ele apărindu-ne remarcabile, chiar numai din citeva fragmente analizate de Florian Potra cu o evidentă plăcere de a problematiza pe marginea unor producții care și-au cîștigat dreptul de a „ridica probleme", probleme de interes general, cum ar fi, de exemplu, ideea „asumării cotidianului", cotidianul, apărind in aceste pelicule, așa cum bine observa criticul, mai somptuos, mai intens și mai dens.

Cine trecea la ora aceea in fața televizorului era cu neputință să nu se crispească să-l audă pe D. I. Suchianu afirmind cu vorba, cu mimile, cu măruntele și delicioasele sale clipiri, in stilul său galopanto-fascinant, intr-o formă de junețe in atac lipsită cu desăvirșire de orice concurență : „cred in cinecluburi, cred in cineamatori".

Imi aduc aminte de regretatul nostru Victor Iliu. Se spune că cimitirele sint pline de oameni de neinlocuit, dar după atitia ani de la prea timpuria sa plecare nimeni n-a mai putut umple golul lăsat de acest om despre care dicționarele spun — și au dreptate — că a fost un foarte talentat regizor, uitind, pe nedrept, că a fost concomitent și poate mai presus de orice, un animator, un mentor, una din acele puține personalități-locomotivă. Inaintind, ele trag după ele vagoane de idei, de sentimente, de elanuri, de speranțe. Existind, ele creează in jurul lor o stare de efervescență. Un climat.

Cinematografia noastră are, firește, nevoie de filme, din ce in ce mai bune, dar are, in egală măsură, nevoie și de climat. De rețea propriu-zisă, dar și de o rețea de filiații. Un centru de producție, dar și de centre de interes neproductiv. Maeștri, firește, pe cit de posibil, dar și animatori, care sint ei, dacă vreți, tot maeștri, dar niște maeștri care au nu atit vocația gloriei strict personale, cit vocația reușitei generale, a urnirii tuturor, talentul de a sufla mai puțin in iaurt și mai mult in pinzele corabiei colective.

Mișcarea de cineamatori, prea puțin cunoscută și poate prea fărimițată posedă in momentul de față o cantitate de elan din care nu pot să spun dacă vor ieși capodopere, dar sint convinsă că pot ieși suporterii, „microbiștii", visătorii, fără de care nu se poate imagina un climat.

ECATERINA OPRIȘ ■

CRONICA FILMULUI

Pintea

Deschiderea stagiunii cinematografice din acest an — eveniment care, orice s-ar spune, „apasă" destul de greu pe umerii autorului — i-a revenit de astă dată tinărului regizor **Mircea Moldovan**. Un veritabil indrăgostit al satului, al autenticei vieți de la țară (chiar și numai atit cit a mai rămas din acest termen, astăzi, cind transformările civilizației moderne îi dau un parfum anume), M. Moldovan realizează o peliculă de referință in ceea ce privește genul : cel al filmului cu haiduci, așadar istoric și mai ales strict național din foarte multe puncte de vedere.

PINTEA pleacă de la o realitate absolută : eroul a existat, istoricește vorbind, și există in contemporaneitate, in conștiința poporului ; maramureșenii — cei in mijlocul cărora a trăit, a luptat și a murit, intr-un început de secol luminat de figura unuj Mihai Viteazul — i-au preluat numele răspindindu-l prin generații și generații de familii, se păstrează zalele, i s-a păstrat pină și părul, undeva cu sfințenie, care este mingiiat, de Sinziene, de către degetele fetelor sosite aici, lingă Baia Mare, cu „Dacia 1300". Dincolo de mit așadar, dincolo de legendă, Pintea este un simbol al românilor ; al setei lor de libertate, de dreptate socială, de convietuire pașnică și muncă fără constrîngeri din afară. Sarcina autorilor a fost, deci, nu numai destul de grea, dar și delicată, știut fiind că filmul cu haiduci tentează indeobște in ceea ce privește partea spectaculoasă a povestirii.

Iată insă că — spre bucuria noastră — avem de a face cu un film gîndit cinematografic. Care — deși cu anumite lungimi — incintă.

Începind cu un generic de excepție, PINTEA reține atenția spectatorului prin sobrietatea (aș zice, modestia in sensul cel mai bun al cuvintului) realizării. Secvențe intregi — cum sint : „morțile" haiducilor, masa flămînzilor, a țăranilor eliberați din beciurile habsburgilor, dar care refuză să mănince bunătățile inșirate pe masă ; moartea lui Pintea in final (gloanțele pătrund trupul eroului prăbușindu-se in spasme — filmat cu incetinitorul — fără insă a se auzi zgomotul impușcăturilor, banda sonoră fiind inundată de cintec maramureșean), așteptarea femeilor-icoane lingă pereții bisericii ; prinderea flăcăilor cu arcanul, pentru a fi luați la oaste etc. — secvențe intregi, repet, demonstrează preocuparea autorilor pentru „demonstrație cinematografică de pretext istoric", și nu invers, cum, din păcate, am avut ocazia să mai vedem uneori pe ecrane.

„Tipuriturile" din nordul țării — uneori neprelucrate, alteori stind la baza excepționalei muzici de film semnate de **Liviu Glodeanu** — impreună cu „tăcerile", filmic gîndite, reprezintă o altă reușită a coloanei de sunet (pe cind, dimpotrivă, de pildă, limbajul **voit colorat al localnicilor conține uneori stridențe !).**

Pomeneam la inceput de lungimi : PINTEA are lungimi. Este inexplicabil de ce filmul a fost conceput in două părți, chiar dacă lungimile acestea sint mai ușor de suportat datorită operatorului Ion Marinescu. Important este insă, iarăși, repet, faptul că avem de a face cu un film gîndit cinematografic (de aici, poate, acei nervi pe care ți-i faci zărind greșeli elementare, cum ar fi aceea in care prin vitraliile sălii de ospăț, filmată — conform scenariului și cadrelor prealabile — nocturna, alături de palida lumină a sfeșnicelor pătrunde lumina crudă, albă, a zilei in plin soare... !).

Oricum, dincolo de aceste slăbiciuni — poate inerente unei munci colective in care nu toți partenerii sint egali ca talent, interes etc., etc., — PINTEA rămine un film creat in cea mai mare parte cu talent, cu bun simț față de spectatori și de insăși profesia pe care o practică autorii.

HORIA PĂTRAȘCU ■

DIN FOTOLIUL SPECTATORULUI

Erupție de vulgaritate într-o piesă picată din lună: „Ce-aveți cu Bibicu'?"

„Ce-aveți cu Bibicu ?" — se lamentează din cinci in cinci minute protagonistul piesei omonime a lui Ștefan Berciu, pe scena constănțeană. Și zău, nu știm de ce ne-ntreabă el pe noi, bieții posesori vremelnici ai unui fotoliu de spectator, mai indicat fiind ca noi să-i punem aceeași intrebare dramaturgului. Desigur, iubim teatrul de pe malul mării, cunoscindu-i activitatea demnă de toată stima, activitate in care spectacolul „Ce-aveți cu Bibicu' ?" — văzut de noi intr-o seară de vacanță — este ca o erupție de vulgarități.

Rar ne e dat (slavă domnului !) să ascultăm debitindu-se atitea enormități ca in acest spectacol, rar ne e dat să vedem o paradă atit de completă a prostului gust care se desfășoară fără complexe, timp de două ceasuri și cova. Este aproape incredibil ce replici se dau in piesa lui Ștefan Berciu, presărate cu denumirile uzuale ale unor obiecte cu destinații intime, cu descrierile amănunțite ale maladiei numită cretinism. In fine, „Ce-aveți cu Bibicu' ?" are de toate, ca un pom de iarnă, două lucruri lipsindu-i cu desăvirșire : decența și hazul !

Poate că spectacolul in cauză, probabil un regretat accident repertorial al Teatrului Dramatic, n-ar merita atita atenție pe cit îi dăm. Vorba ceea, nu tragi in țintari cu artilerie grea. Dar in seara cu pricina, in afara celor citiva adulți rătăciți, eocheta sală de pe Tomis a fost plină pină la refuz de copii, veniți cu profesorii lor cu tot (dintr-o tabără, cum băgarăm de seamă) să vadă teatru. Se distrau cutezătorii, temerarii și cireșarii de minune ! Mai ales cind un personaj a apărut schimonosindu-se, schițind gesturi grotești pentru a ilustra cit mai limpede cu putință o anumită nevoie biologică. Curios, cupletul de la inceputul spectacolului emite presupunerea cum că in sală s-ar afla și copii. Dar după aceea intervine un val ciudat de amănunte și lucrurile se derulează ca atare.

O vorbă bătrinească zice că-n orice rău e și un bine. Poate că totuși „Ce-aveți cu Bibicu' ?" va constitui un moment de reflecție pentru actorii teatrului constănțean care pot intreba, la unison cu spectatorii : „In fond, ce-avem noi cu Bibicu așta ?!"

AL. COVACI ■

CRONICA SPECTACOLELOR

În concurs, prologul (II)

Teatrul A. Davila din Pitești, spectacolul „Cafeaua actriței" : textul caietului-program, semnat de **Gabriela Cerchez**, este un mic poem care-ți face bine cind îl citești ; tipărit pe hirtie de impachetat, mare cit un afiș, simplu și ieftin (1,50 lei) — reprezintă nu numai o reușită, ci și o dovadă că și in acest domeniu imaginația și munca pot naște noutăți.

Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, spectacolul „Vara trecută la Ciulimsk" : text amplu și variat ; grafică frumoasă, care arată de ce este in stare colaborarea (**Dimitrie Sbiera** — autorul costumelor, arh. **Dan Jitianu** — autorul decorului, **Paul Findrihan** — redactor).

Teatrul de Stat din Sibiu, spectacolul „Tineri căsătoriți caută cameră" : copertă modern gîndită (suită de fotografii din timpul lucrului la spectacol și folosirea in grafică doar a alb-negrului) ; in rest, fotografiile actorilor (scoși in drum și la iarbă verde) iar in loc de explicații, poezii ; un tot liric care alunecă optim conținutul spectacolului ; produs frumos dar nu-i notat numele redactorului.

Teatrul Municipal din Ploiești, spectacolul „Tineri căsătoriți caută cameră", prezentare grafică, scenografa **Anca Florea** și regizorul **Mihai Langeanu** : spațiu mult (6 pagini mari ca de revistă) dar invenție cam puțină. Oricum, nu-i stereotip precum cele multe și de rind.

Teatrul Ion Creangă din București, spectacolul „Pinocchio" : textul are forma unei scrisori care incepe cald și mobilizator cu „Iubiți copii..." ; se depliază și copiii sint rugați să coloreze o scenă din spectacol, folosind culori cit mai apropiate de acelea folosite de scenograf ; reprezintă un exemplu de cum trebuie să arate un program pentru spectatorii-copii.

Teatrul de Stat din Sibiu, spectacolul „Dragomara" : caiet banal, copilul unei sarcini de serviciu.

Teatrul de Stat din Arad, spectacolul „Comoara din deal" : cu coperți tari, gratuit, insă oarecare.

Teatrul Dramatic din Brașov, spectacolul „Armistițiu cu diavolul", redactor **Dimitrie Roman**, secretarul literar al teatrului : o publicație concepută unitar, cu rubrici permanente. Parcă se ține un jurnal al vieții teatrului, parcă i se scrie cronica. O muncă responsabilă și nu de moment, ci cu perspectivă in ambele sensuri ale timpului. Interesant și bun pentru schimb de experiență.

Și acum, doar citeva observații pe marginea acestei modeste treceri in revistă a citorva caiete-program, doar observații pentru că, tocmai numărul lor redus nu ingăduie să fie trase concluzii generale :

— caietele suferă de monotonie (mai ales a machetei) ;

— caietele in a căror grafică pun semnul și scenografii spectacolelor sint mult mai reușite ;

— un paradox : cele mai aspectuoase caiete sint totuși mai ieftine ; deci reușita depinde de altfel de investiții decit cele bănești ;

— in unele, chiar multe, caiete nu se spune numele autorului sau autorilor lor ; se presupune că e vorba de secretarii literari, insă precizarea numelui ar obliga la un plus de responsabilitate și ar fi și drept-stimulatorie. O muncă, o strădanie cu efecte publice este indeobște apreciată tot pe căile publicității ; secretarii literari au — cred și susțin — dreptul la această bucurie impovărătoare.

NELU IONESCU ■

INSTANTANEE

MINA CASSIAN sau starea de veghe a poeziei

PAUL ANGHEL, un scriitor preocupat mereu de istorie, în calitate de reporter, de istorie literară și de [illegible]

Scenă dintr-un spectacol a cărui premieră am anunțat-o de mult : „Răscoala" de Maria Sorescu.

Istoricul și criticul literar AL. OPREA, directorul Muzeului literaturii române și al revistei „Manuscriptum"

MARIANA MIHUȚ, o actriță care poate face dintr-o singură replică [illegible]

O perlă de cultură

În anul 1929 am fost numit profesor de muzică la liceul „Sf. Haralambie" din Turnu-Măgurele.

Profesorii mei din Conservator, Constantin Brăiloiu și G. Breazul, alături de Sabin Drăgoi și alții încă, reușiseră printr-o campanie dîrză, să impună în învățămîntul liceal muzica, privită pînă atunci drept simplă dexteritate, dîndu-i un rol mai însemnat decît cel de cenușăreasă. Pînă la acea dată dascălii de muzică funcționau ca simpli maeștri. În urma reformei intervenite, celor cu studii universitare li se recunoștea titlul de profesor, acordîndu-li-se remunerare și drepturi egale cu cele ale colegilor lor. Noua reformă a învățămîntului muzical urmărea ca în afara noțiunilor de scriptic muzical să pregătească viitorii absolvenți ai liceelor spre o mai bună înțelegere a fenomenelor artistice, adică să le ofere cît mai multe noțiuni de cultură generală.

Din acest motiv, în cursul superior a fost introdus și studiul istoriei muzicii.

În acea vreme, la sfîrșit de an se puteau prezenta la examenul de stat și elevii pregătiți „în particular". Pînă atunci, aceștia nu prea acordau însemnătate muzicii, făcînd doar simplu act de prezență la examene.

Pentru a-i ușura am organizat, din proprie inițiativă, în preajma examenelor, cursuri speciale de inițiere muzicală, destinate candidaților pregătiți „în particular" obișnuit mult trecuți de vîrsta învățămîntului liceal).

Răspunsurile, la examene, ale unora dintre candidați erau de multe ori atît de fanteziste încît, comunicîndu-le profesorului Brăiloiu, acesta le-a dat drept exemplu într-una din conferințele sale la proaspătul Radio, în scopul de a înfățișa nivelul scăzut al elevilor. Adevăratele „perle", pe lîngă hazul dezlănțuit, au fost binevenite căci au pus pe gînduri pe cei ce aveau să hotărască de soarta învățămîntului muzical la acea vreme.

Îmi reamintesc cîteva din răspunsurile primite. Era vorba de analiza unei piese muzicale. Solfegiul, avînd nelipsitul fa diez la cheie, era în tonalitatea sol major. Întreb candidatul în ce tonalitate este solfegiul ce urmează să-l cînte. Sigur pe el, satisfăcut, lunganul — cu cîțiva ani mai mare decît mine — răspunde: „Într-o tonalitate foarte potrivită, dom-le profesor"...

Le vorbisem înainte candidaților despre instrumentul muzical cunoscut încă din vechime sub numele de orgă hidraulică. Eleva de clasa a V-a de liceu primise, în anul acela, și noțiuni de chimie. Spre a mă impresiona, răspunde cu emfază: „orga hidraulică este cea care merge cu H_2O...".

În fine, o a treia perlă de care îmi reamintesc. Unul dintre solfegii purta înaintea sfîrșitului indicația italiană „perdendosi" cerînd ca, de la locul indicat pînă la final, intensitatea sa se piardă din ce în ce. Cunoașterea denumirilor tehnice muzicale în limba italiană era cerută de programa analitică. La întrebarea mea candidatul rămîne mut, cu ochii ațintiți pe solfegiu. Și cu mare greutate reușește să silabisească: per-den-do-si, neînțelegînd nimic. Dar deodată, brusc, iluminat, exclamă: „**Perdendoși**, asta e, dom-le profesor: **Și-perdendo**, adică și pe din dos pe românește". De data asta nu mai înțeleg eu nimic și atunci primesc explicația: „dom-le profesor, se cîntă întîi de la cap la coadă și apoi de la coadă la cap, e foarte simplu: **și pe din dos...**".

★

Simbătă, 14 august 1976. Programul radio-televiziunii anunță pentru ora 14.10 noua emisiune UN DISC PE 625 DE LINII.

Elementara obligație profesională îmi cere să stau la ora respectivă cu urechile ciulite și ochii ațintiți pe micul ecran.

Crainica anunță cu zîmbetul cuceritor: „Și acum MUZICĂ FOLCLORICĂ cu **Angela Moldovan** care va cînta „Țară, țărișoara mea" (sau așa ceva, n.n.), muzică de... Temistocle Popa".

Fie-mi iertat, dar rog să fiu crezut că printre relele învățăcelor mei de odinioară nu mi-a fost dat niciodată să ascult una mai boacănă.

Unde mai pui că altădată „relele" îmi erau „servite" de umili elevi provinciali, între cei patru pereți ai unei clase. Aveam putința de a le discuta cu cei de față spre a-i lămuri, în vreme ce deunăzi asemenea „perlă" a zburat nestingherită pe undele unuia dintre cele mai însemnate instrumente de cultură care are drept scop inițierea și educarea milioanelor și milioanelor de telespectatori.

HARI BRAUNER

CRONICA MUZICALĂ

Estradă, revistă, varietăți, circ sau folclor poluat în barurile bucureștene?

După apariția articolului din numărul trecut privind divertismentul pe litoral, am fost întrebați de ce nu ne ocupăm în această pagină și de situația muzicii și a artei în barurile bucureștene unde, am fost asigurați, lucrurile stau mult mai rău decît la mare. Am fost așadar, cîteva seri la rînd, pentru a viziona programele artistice oferite de cele patru localuri de noapte bucureștene deschise în această vară: Athenée Palace, Continental, Doina și Lido. Prima constatare care se impune în urma vizionării celor patru microspectacole se referă bineînțeles la nivelul artistic foarte scăzut al acestor programe în ansamblu, la caracterul lor eteroclit în care primează „numerele" picante, de un gust discutabil și cu efecte uneori, poluante. Am încercat să găsim și cauzele. Am stat de vorbă cu realizatorii celor patru programe. Aceștia ni s-au plîns de existența unor cauze „obiective" care condiționează ștacheta coborîtă a artei vehiculate pe estradele de bar. Ni s-a vorbit în primul rînd de exodul pe litoral al celor mai buni cîntăreți și dansatori (?!). Ni s-a mai spus că acum cele mai multe dintre dansatoarele liber profesioniste, avînd oarecare cunoștințe în domeniul acestei meserii, au fost convinse de directorul circului să conlucreze cu această instituție în turnee peste hotare și că barurile au rămas „descoperite". S-a amintit și despre o măsură mai demult luată de biroul muzical al O.N.T.-ului (for care răspunde de programele artistice din baruri) măsură care abia în ultima vreme este aplicată mai rigid. Izvorîtă din rațiuni disciplinare, zice-se, recenta măsură se referă la interdicția muzicienilor și a oricăror alți artiști cu atestate legale de a colabora cu una și aceeași instituție artistică ori unitate comercială mai mult de șase luni. Adică, de exemplu, dacă la restaurantul X cîntă formația Y, după șase luni, după fix șase luni, răstimp în care orchestra respectivă și-a făcut, cum se spune în limbaj comercial, vad, **volens-nolens**, ea trebuie să se mute la alt restaurant, iar în locul ei să vină orchestra Z. Cum conduce această mutare continuă, acest dute-vino între orchestre, la sporirea disciplinei și la ridicarea nivelului lor profesional și artistic, asta numai biroul muzical al O.N.T.-ului știe să răspundă! Preocuparea pentru măsuri birocratico-administrative a acestui for în detrimentul inițiativelor vizînd alcătuirea unui repertoriu reprezentativ din muzica românească și străină, a unui control selectiv și riguros privind conținutul și calitatea programelor muzicale și artistice prezentate în baruri — unde cel mai adesea lipsește orice idee regizorală, cadrul scenografic specific etc. — denotă o ciudată optică din partea biroului muzical al O.N.T.-ului, care se reflectă în caracterul improvizat, facil al spectacolelor.

Lipsa de stabilitate a cadrelor artistice din unitățile de alimentație publică se repercutează bineînțeles în primul rînd asupra calității a repertoriului programelor artistice. Coregrafii au fost siliți să renunțe la dansatorii profesioniști și să angajeze alții noi, adică să-i formeze repede (am văzut din ce medii se recrutează indeosebi) și să-i propună comisiei de atestare. Astfel că programele din baruri au acum un caracter eteroclit; ele nu sînt nici music-hall, nici estradă, nici varietăți, nici circ, sau revistă deși cel mai adesea au cîte ceva din toate într-un amestec fără nici o noimă, de unde nu lipsește bineînțeles folclorul poluat, prezent îndeosebi sub forma unui trio călușăresc din care pînă la urmă unul dintre dansatori se dovedește a fi o fată (!?) Păcat, cu atît mai mult cu cît și Viorica Cîșmigiu (Athenée Palace) și Mihai Diaconu (autentic talent, dar cu un nume mai puțin „strălucitor" decît al lui Cornel Patrichi, ori al Adrianei Dumitrescu) sînt coregrafi capabili să ne ofere, în sfîrșit, acele micro-spectacole de bar, atractive, inteligente, pline de fantezie și de bun gust pe care publicul sătul de atîtea improvizații, continuă să le aștepte și să... spere!

NICOLAE SPIRESCU

O voce strălucitoare a muzicii ușoare românești: CORINA CHIRIAC

ALEXANDRU TATOS, un regizor de mare talent care schimbă cu ușurință scena cu platoul de filmare sau cu studioul de televiziune

VARGA VILMOȘ, actor al Teatrului de stat din Oradea recitînd din Villon

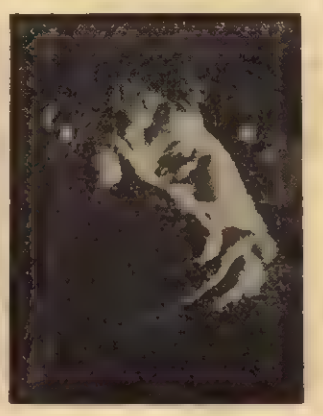

Eufonii românești la Vence

În poeticul orășel francez *Vence*, situat în apropiere de Nisa și Monte Carlo, orchestra simfonică a Radioteleviziunii române, sub conducerea dirijorilor Iosif Conta și Emanuel Elenescu, a susținut cu succes un apreciabil număr de concerte, din care nu au lipsit creațiile compozitorilor noștri contemporani. În acest oraș, unde au pictat cu har Matisse și Chagall, unde Mistral a scris poeme în care se resimt aromele narcotizante ale unui sud fierbinte, dominat de silueta elegantă a palmierilor și de coloritul răscolitor al florilor de leandru, s-a desfășurat cea de a cincea ediție a Festivalului de muzică simfonică și de cameră, sub îndrumarea eminentului violonist Ivry Gitlis, fost elev al lui George Enescu, prieten al muzicienilor români și mult apreciat de publicul nostru. Manifestările artistice au avut loc la 1200 de metri înălțime, în plin vîrf de munte, în aer liber, în timp ce împrejur se putea vedea Coasta de Azur, cu acea mirifică imagine a peisajului mediteraneean.

Se cuvine a releva că în acest climat spiritual elevat și-au adus contribuția artiști de notorietate mondială ca Victoria de Los Angeles, Richter, Igor Marckevitch, Pierre Fournier, Ivry Gitlis, Daniel Wayenberg, Martha Argerich și alții.

Iată doar cîteva extrase din ziarele pe care le-am avut la îndemînă, credem semnificative:

În **Nice Matin** din 21 iulie: „orchestra română este o orchestră de reputație și de talie mondială, formată din o sută de muzicieni excelenți..."

...„Festivalului de la Vence îi lipsea o mare orchestră simfonică, iat-o. Ea este de foarte bună calitate, cu un tușeu sonor compact și cu o mare bucurie de a cînta. Sub direcția lui Iosif Conta, orchestra a fost încîntătoare în **Rapsodia română**... Dar ceea ce era mai puțin evident apriori a fost reușita din **Daphnis și Chloe** de Ravel: rînd pe rînd suplă, fină, detaliată, orchestra a sunat cu totul în spiritul francez..." (Nice Matin din 22 iulie, André Peyregne).

...„Orchestra română a demonstrat că reputația sa este întemeiată. Sub strălucitoarea conducere a lui Iosif Conta ea a dat un concert care era o veritabilă minune. Publicul a rezervat numeroase ovații orchestrei... care este de o rară calitate și muzicienii ce o compun cîntă cu o deosebită căldură. Desigur, nu vom mai avea așa de curînd ocazia să ascultăm un ansamblu de asemenea talie..." (Nice Matin, 22 iulie, J.P.L.).

Spațiul restrîns ne oprește să vă oferim declarațiile multor muzicieni de prestigiu, în legătură cu aceste izbutite concerte. Dar pentru noi — cei care iubim cîntecul românesc — pe prim plan se situează faptul că operele enesciene, ale lui Paul Constantinescu și Tiberiu Olah au răsunat cu o rezonanță tulburătoare, datorită dirijorilor și orchestrei Radioteleviziunii, în peisajul de legendă al Mediteranei și în memoria unui public internațional.

DORU POPOVICI

Visul unei nopți de vară pe bandă de magnetofon

Iată, în sfîrșit, am putea spune, o stagiune estivală bucureșteană bogată în manifestări artistice! Publicul a remarcat însă, parcurgînd rubrica de spectacole a oricărui cotidian, că, în această vară, majoritatea titlurilor „estivale" oferite de teatrele bucureștene o formează spectacolele de sunet și lumină. Așadar, în fiecare seară ori chiar în miez de zi, Filarmonica „George Enescu" prezintă spectacolul „Ateneul — palat al culturii muzicale românești", Teatrul Mic — „Sînt suflet în sufletul neamului meu", iar Teatrul Giulești — „De la străbuni pînă la tine" — toate desfășurate neapărat sub titulatura „spectacol de sunet și lumină". Este, dacă nu ne înșelăm, un record absolut al Capitalei noastre în materie. Trei ori chiar patru-cinci spectacole de sunet și lumină pe zi! Ce repede trece timpul! Parcă mai ieri citeam în Contemporanul o pledoarie fierbinte și argumentată în favoarea acestui gen de spectacole inițiat încă din 1952 de Paul Robert-Houdin, conservatorul castelului Chambord de pe Loara (**Virgil Petrovici, Sunet și lumină — de ce nu și la noi?, Contemporanul nr. 11 (1066), 17 martie 1967**). Și iată — astăzi — amatorii unor asemenea spectacole au de optat între trei variante oferite simultan! E mult, e puțin? Nu aceasta ne interesează. Ne interesează cum sînt aceste spectacole.

Din păcate, trebuie s-o spunem de la bun început, în ciuda unor veritabile momente de artă, de emoție rezultată din efectul fuziunii cuvîntului, cu imaginea și muzica, în ciuda, mai ales, a unor splendide versuri de esență patriotică din creația celor mai mari poeți ai noștri, recitate de actori talentați, ori în ciuda ideii salutare de a prezenta o istorie sonoră și în imagini a lăcașului de cultură care e Ateneul, — toate aceste trei titluri nu recomandă spectacole de sunet și lumină, în acceptia încetățenită a termenului. Sînt orice altceva doriți: proiecții de diapozitive cu muzică, muzeu cu fond sonor, seară literar-muzicală în aer liber, dar nu „son et lumière". Ceea ce oferă Ateneul este o proiecție pe diapozitive ale diverselor personalități care au cîntat ori dirijat sub cupola sa, pe un text foarte documentat semnat de Radu Gheciu și cu o ilustrație muzicală dintre cele mai fericit alese, deși am fi dorit mai multe fragmente în interpretări precise, diferențiate și nu prezentate ca un fond sonor neutru. Urmate de recitaluri instrumentale, aceste proiecții de diapozitive nu depășesc o valoare strict documentară iar atmosfera proprie receptării informațiilor cu greu poate fi raportată la aceea a unui spectacol de sunet și lumină, cu toate că două-trei proiectoare încearcă timid, în spatele ecranului, să pună în valoare cîte ceva din arhitectonica clădirii.

O improvizație total nereușită o semnează Teatrul Giulești în Lapidariumul Muzeului de Istorie în care spre frizele Columnei lui Traian sînt îndreptate static cîteva proiectoare... pe lumină de zi, în acompaniamentul monoton al unei benzi magnetice pe care actorii teatrului interpretează texte cunoscute. Lipsește atmosfera de spectacol, lipsește fiorul emotional care ar fi putut rezulta din interacțiunea sunet și lumină în acest loc de mărturie al începuturilor istoriei noastre; spectatorii (cîți sînt, adică vreo cinci sau șase (cîți erau miercuri 18 august, la orele 12) privesc, se învîrtesc și... pleacă.

Cel mai apropiat de regulile și exigențele genului e spectacolul Teatrului Mic de la Rotonda scriitorilor. Lumina pune în valoare chipurile marilor noștri scriitori în timp ce banda magnetică deapănă în versuri mesajul lăsat moștenire spiritualității noastre. Muzica folk (Tudor Gheorghe și Mircea Vintilă) se integrează organic în discursul sonor dar... neajunsurile se fac și aici resimțite. Lumina e puțină, fără nuanțe cromatice și de volum care să potențeze efectul emoțional, mijloacele tehnice reduse și insuficient puse în valoare sărăcesc conținutul și expresia spectacolului. Și atunci se naște legitim întrebarea: de ce aceste trei spectacole? Ca să suplinească absența unor spectacole reprezentative? Ca să avem ce raporta la sfîrșitul stagiunii estivale? Imposibil. Publicul nu poate fi păcălit de cîteva proiectoare și de o bandă sonoră într-o vară abundentă în precipitații și secetoasă ca activitatea artistică. Ar fi vrut măcar un singur spectacol în stil, un autentic spectacol de sunet și lumină, făcut după toate regulile, într-unul dintre locurile scumpe memoriei noastre afective, un eveniment artistic care să ne emoționeze profund.

RADU AVRAM

RESTAURANTE MARI, RESTAURANTE MICI

BUCUREȘTI: „Dați și dumneavoastră cinci lei, să nu zică oamenii de la alte mese că n-ați plătit"

La 12.30 cerem nota de plată. Gheorghe Dinu, adjunctul șefului de unitate de la berăria „Cărăbuș", ridică mîinile și spune un cuvînt care are darul să ne înmărmurească :

— Săru'mîna. Se poate, tovarășii ?!

N-am mîncat decît o friptură, am băut un pepsi și o cafea, creier, inimă, ficat, rinichi nu erau, „avem mereu, numai astăzi nu", ne declarase cu omenească mîhnire în glas Gheorghe Dinu, insistăm să primim nota, dar nu sînt prea multe șanse. Pînă la urmă găsim o soluție, pe care i-o oferim chiar șefului de unitate, Nicolae Neacșu, tocmai întors de la aprovizionarea cu castraveți și tocmai așezat, grijuliu și sfătos, la masa noastră. Noi trebuie să decontăm, tovarășe Neacșu, așa că vă rugăm să ne faceți nota.

Tovarășu' înțelege. îi face un semn discret ospătarului Iordan Tănase — același care ne informase, foarte sigur de dînsul, că într-o berărie nu se servește pepsi, ca pînă la urmă, după vederea carnetului nostru de însemnări, să scoată cîteva sticle, și încă de la gheață — Iordan Tănase rupe o bucată de hîrtie, scrie ceva și o înmînează șefului.

— Douăzeci și cinci de lei și treizeci de bani. Dați și dumneavoastră cinci lei, să nu zică oamenii de la alte mese că n-ați plătit.

— Bine, tovarășe Neacșu, dar cine va achita nota noastră ? Plătiți dumneavoastră din buzunar ?

Șeful ne privește mirat, uluit chiar, atît de vizibil că, pentru o clipă, simți nevoia să fugi repede pînă la o oglindă să vezi dacă nu cumva te-ai murdărît de funingine pe față. Apoi încheagă un gest larg, părintesc, arată spre local și zice :

— Unitate mare, tovarășe, optsprezece mii de lei pe zi, zece la sută peste plan, păi, zău așa, se cunoaște ?!

Plecăm, cu nota de plată în buzunar și cu un gust amar. Vrînd să vedem cum se mănîncă prin alte unități, fiind de-acum ora plină a prînzului, intrăm la bufetul „Năvodari", aparținînd tot de I.A.P.L. Segarcea. Nu există nici un loc, toată lumea bea bere, nimeni nu mănîncă pentru simplul motiv că nici n-ar prea avea ce. Galantarul de la bufet e plin cu lămîi ?! Ne interesăm în stînga și în dreapta pînă ne intercepteză responsabilul Constantin Pișcanu în halatul său din cale afară de mototolit. E adevărat, n-au mîncare gătită, pentru că nu sînt condiții, nu există nici fripturi, pentru că magazia n-are lumină și n-au avut de unde să se aprovizioneze, se servește din produsele de ieri sau de alaltăieri. Bucătăria poate să facă, la cerere, omlete sau alte minunăți, dar lumea, încearcă responsabilul să ne convingă, n-a venit aici să mănînce, ci să bea, iar băutură e, slavă Domnului...

Iată-ne, după zece minute, la restaurantul „Dunărea". Vad bun, mesele ocupate ochi, circulație rapidă a ospătarilor, chiar dacă doi dintre ei, numai pe jumătate ascunși de ochii consumatorilor de o ușă mai mult deschisă, cea spre bucătărie, sînt ocupați cu propriul lor dejun și cu băutul direct dintr-o sticlă de bere. Meniul care ni se prezintă e variat și abundent, 16 sortimente la capitolul supe, ciorbe și creme, 4 la pescărie, 4 la minuturi, 14 la mîncăruri, plus specialitatea casei și a bucătarului șef, listă din care tot omul are ce să aleagă, să mănînce și să se scoale mulțumit de la masă.

Deși, din cele văzute de noi și din cele aflate de la clienți, șeful de unitate ar avea toate motivele să fie mai mulțumit de mersul treburilor decît colegii săi vizitați pînă atunci, Constantin Roșu nu este. Magazinerul de la I.A.P.L. Amzel, de care aparține restaurantul „Dunărea", e în concediu, ne spune, îi ține locul un bătrînel, care nu prea face față, din care cauză nouă nu avem la vînzare cașcaval, șuncă și alte cîteva produse. Cu mărfurile de sezon se descurcă fiecare cum poate, zice, s-a dat aprobare de la întreprindere, fiecare se orientează și cumpără din piață. Asta înseamnă, desigur, o muncă în plus, dar Constantin Roșu nu pare să se sperie de ea, se scoală din zori și, cum repetă, se orientează, nu atît spre mulțumirea sa, cît a consumatorilor care pleacă de regulă mulțumiți din restaurantul pe care îl conduce.

Structura vînzării s-a schimbat și aici, mîncarea începe să capete tot mai multă greutate, mai ales de cînd sortimentele au devenit mai variate, axate îndeobște pe legume și produse de sezon, dar amplasarea unității, care nouă ni s-a părut ideală, în plin centrul orașului, îi dă bătaie de cap lui Constantin Roșu. Avem, zice, în stînga o plăcintărie și în față un chioșc cu crenvurști, lumea se satură acolo și pe urmă intră la noi să bea o bere. Regulamentar, n-avem voie să condiționăm vînzarea băuturii fără mîncare, dar vă spun cinstit că o mai facem. O bere, hai două, îi mai dai omului fără nimic altceva, dar mai multe nu. În general, însă, probleme n-avem și cred că ne descurcăm bine.

Pentru masa de seară, hotărîm să alegem pentru raidul nostru o unitate mare, un restaurant de categoria I, cu remiză, muzică și toate cele. Trecem pe la „Minerva", unitate recent deschisă pe bulevardul Ana Ipătescu, unde o fată, pe ecusonul căreia stă scris „gazdă", te întîmpină de la intrare, conducîndu-te la masă și înmînîndu-ți lista de bucate, extinsă și variată, și unde șeful de sală, Teodor Turlui, a întronat o ordine și o disciplină exemplare, pentru a ne opri, în preajma orei 22, la „Riviera", restaurant inaugurat nu demult în parcul „23 August".

Aflăm că se cheamă „Riviera" de la ospătarul Marian Nedelcu, pentru că, afară, nu există nici un fel de firmă ! Doar pe geamuri scrie RR, ceea ce înseamnă, desigur, un bun indiciu pentru rebusiști. De la același lucrător aflăm și ce se poate mînca, numai friptură de porc și ficat, eventual și mici, „numai că nu v-aș sfătui, căci sînt cam vechi". Înțelegem greu vorbele ospătarului, în restaurant cîntă, după o ureche cam fudulă, Anca Dimitriu foarte la moda melodie „Mustafa", vrem și ceva de băut, dar nu prea avem noroc. Bere nu se servește decît pe terasă, deși ne vom convinge ceva mai tîrziu că navete întregi blochează coridoarele dinspre bucătărie. Pepsi nu există, doar 4 feluri de vinuri, între care, bineînțeles, Murfatlar și Cotnari. Cerem apă minerală, spre deziluzia ospătarului care, cu asta, ne-a etichetat definitiv, nemaiacordîndu-ne decît atenția unei porții triple de castraveți murați, neceruți și luați înapoi cu priviri sumbre. Ne exprimăm dorința de a mînca o salată de sezon, dar dorința noastră nu coincide cu posibilitățile restaurantului — nu merită uitat acest amănunt — de categoria I, cu 10 la sută remiză !

Terminăm masa și încercăm să stăm de vorbă cu Aurel Cazacu. Nu e ușor. Șeful unității are probleme cu un consumator, taximetrist la I.T.B., care pretinde, pe bună dreptate, după cum afirmă unii martori oculari, că i-a fost încărcată nota de plată cu 200 de lei, iar sănătatea cu o bătaie bună administrată de un colectiv unit de ospătari. Pus în fața dilemei de a da inițiatele uneia din părți, responsabilul tranșează repede, dumneata, se adresează reclamantului, ești chiar sănătos la cap ?!, după care se întoarce către noi, vădit nemulțumit că l-am deranjat de la o masă cu prietenii, servită cu amabilitate după ora legală, și ne lămurește că „asta e situația".

— Care ?, ne facem că nu pricepem.

— Vindem ce avem, tovarășe.

— Numai friptură de porc și ficat parcă e prea puțin pentru pretențiile unei unități cu pretenții, replicăm.

— Asta ne dau, rela, asta vindem.

— Dar de cerut, ați cerut și altceva ? Alții cum au și dumneavoastră nu aveți ?!

Ne privește nemulțumit, dă din mînă și pleacă. Pentru Aurel Cazacu, discuția s-a încheiat, poate nu și pentru superiorii săi care au datoria să se abată mai des pe la „Riviera", restaurantul fără firmă și fără mîncare, dar la care abatorile, de la lipsa ecusoanelor pînă la osînzile care chefuiesc cu clienții, se comit în fiecare cîlnă, spre nemulțumirea marii mase de consumatori veniți la local să petrecă o seară plăcută și, mai ales, să mănînce de banii pe care înțeleg să-i plătească.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

SUCEAVA: Nu căutați elefanți

— Românul nostru, vorbesc de omul de pe stradă, subapreciază întrucîtva munca medicului igienist, deoarece consideră toxiinfecțiile alimentare drept un pericol imaginar. Doar dacă acest pericol ar ajunge la dimensiunea unui elefant, care s-ar prezenta : „Sînt stafilococul cutare", poate doar atunci i s-ar acorda mai multă atenție.

Aceasta este părerea, purtînd pecetea unei explicabile deformații profesionale, a directorului Centrului sanitar antiepidemic al județului Suceava, doctorul Miron Fleșieru.

Să intrăm în bufetul „Dorna". Deviza localului pare să fie „Gil-gil-gil" ; se servește însă și mîncare caldă și rece. Spre deosebire de gustările datînd din epoca terțiară, sau, în cazul cel mai bun, din zorii cuaternarului, pe care te aștepți să le întîlnești — și le întîlnești, în adevăr, în asemenea „bombe" — aci totul este proaspăt : brînza, beringii cu ceapă, pasta de pește, iar paharele se spală nu numai cu arătătorul, ci și cu bromocet.

La „Casa bucovineană" specificul local este reprezentat atît prin ambianță, mobilier, ornamentarea pereților, portul ospătarilor, cît și prin meniu. Figurează la loc de cinste tochitura suceveană, sărmăluțele bucovinești, zeama bucovinească, ciorbele bucovinești, alături de alte 20 de feluri obișnuite, care la ora 18 se aflau și pe farfurii, nu numai pe o listă de bucate barată cu furie („este, dar s-a terminat"). Meritã subliniatã prezența multor mîncăruri de regim, lactate, legume, verdețuri, salate, compoturi. În bucătărie — frigidere cu graficul temperaturii luat din șase în șase ore, de parcă te-ai afla la căpătîiul unui bolnav ; registrul de control poartă viza asistentului sanitar sau a medicului de circumscripție care, în ultima vreme cel puțin, au vizitat zilnic localul. De subliniat că, deși bucătăria și anexele sînt strîmte și personalul lucrează înghesuit, în condiții grele, circulația alimentelor proaspete și preparate, a vaselor murdare, a gunoiului etc. este strict reglementată, asigurîndu-se un maxim de protecție sanitară. Nu este o simplă impresie, ci și observația medicului igienist Lucia Popescu, de la Centrul sanitar antiepidemic, care m-a însoțit în raidul-anchetă.

La „Bucovina" aceleași îmbucurătoare constatări.

M-am întreținut și cu numeroși consumatori, tineri și vîrstnici. Doar la „Central" am vorbit cu îmtîmplări în mobilă Ion Gireade, Constantin Sprinceană, Dumitru Scutaru („noi avem în concepție să nu ne îmbătăm"), proiectanta Coca Rusu, Dumitru Chilici (e bucătar la „Bucovina", dar în timpul liber nu la masa printre ai săi, pentru ca să schimbe aerul și să tragă cu ochiul la „concurență"), tehnicianul Wilhelm Szipka și soția ș.a. Nu am auzit decît cuvinte bune despre calitatea serviciului, care se desfășoară sub semnul invitației : „Poftiți, să vă fie di bini, mai viniți pi la noi !"

Firește, sînt și lipsuri, fiindcă dacă n-ar fi nu ne-am afla la Suceava — de fapt nici pe pămînt — ci în empireu, unde însă lipsesc cu desăvîrșire unitățile de alimentație publică, acolo ambrozia servindu-se gratis la domiciliu, pe norul de reședință.

O încălcare flagrantă a legii o constituie servirea de băuturi alcoolice unor consumatori „făcuți". Dialog la „Dorna" între căpitanul de miliție în civil Ghiță Istrate și un chefliu :

— Ospătara v-a servit rom, deși vă aflați sub influența alcoolului. Legea interzice acest lucru. Cine sînteți dumneavoastră ?

— Cine sînt eu ? Nu știu, sînt tare de cap.

Pînă la urmă clientul se domolește, îi revine și memoria, cînd își dă seama că de fapt barmana Elena Bucătar este cea incriminată. Aceasta primește pe loc o usturătoare amendă de 1 500 de lei. Legea 76/1975 este, pe drept, foarte severă în asemenea cazuri, aparent minore, care pot avea consecințe tragice, imprevizibile.

Adevărat, nu toți ospătarii suceveni sînt la fel de „îngăduitori". La „București" un cetățean turmentat reclamă insistent un Cotnar fiindcă — mărturisește — are un necaz.

Ospătarul Aurel Știrbu nu se lasă însă înduplecat, tot așa cum nu-l clintesc la ora 23,20 nici insistențele unui mecanic de la Combinatul pentru prelucrarea lemnului, venit cu toată brigada „să ne bucurăm de o dragoste de la alimentația publică. Una mică, măcar un rachiu".

Alt tablou la „Casa bucovineană", unde ospătara Viorica Puiu, fără să cricnească, servește o baterie unui tînăr care se leagănă ca pendulul bunicii. În plus, la un control asupra încasărilor din acea zi, i se descoperă un plus nejustificat de peste 150 lei. Nu e rău, dacă ne gîndim că intrase în tură doar cu patru ori înainte.

La „Birtul popular" păhărelul de 100 ml rom special, pe care barmanul Emilia Botoșan tocmai îl servea unui client, s-a dovedit și el special, deoarece marca doar 91 ml cînd operația de cîntărire a fost repetată, din curiozitate profesională, de către căpitanul Istrate.

La barul-discotecă „Arcașul", căruia intimii îi mai spun „Groapa cu lei", alături de tineri perfect onorabili ahtiați de decibeli, am întîlnit și personaje ceva mai puțin venerabile. O tînără fără ocupație, trăind din expediente și cu o condamnare anterioară pentru scandal, este însoțită de doi bărbați mai vîrstnici, dornici de cuceriri ușoare. Unul se recomandă : „Știți cine sînt eu ? Eu am făcut infarct din cauza unei femei !", iar al doilea, căsătorit, cu trei copii, electrician, întrebat cum se va prezenta a doua zi la lucru, la șase și jumătate, dacă la unu noaptea se bîțîie încă la „Arcașul", răspunde : „Ieșisem doar după țigări". „Și nevasta, acasă... E ora unu." „Nu e geloasă, știe că sînt bătrîn."

La „Bucovina" aflăm cu stupoare că proiectantul acestui restaurant arhi-ultra-extra prevăzuse ca pe aceeași rampă unde se descarcă alimentele proaspete să se evacueze și gunoiul : că utilajul tehnic al barului menit să astîmpere setea a trei sute de consumatori se situa la nivelul unei bodegi dintr-o haită din Bărăgan ; și că grătarul uriaș al bucătăriei avea un coș de evacuare care, în loc să aspire fumul, îl refula, de parcă ar fi fost un coș de locomotivă, după cum se exprimă șeful restaurantului, Radu Dan. De trei luni, arhitecți, bucătari, medici igieniști și personalul de deservire își bat capul să remedieze aceste defecțiuni și în prezent, datorită unor improvizații ingenioase, situația s-a mai îndreptat.

Bilanțul total rămîne însă, repetăm, pozitiv. În restaurantele din Suceava nu căutați elefanți. Cei mulți, cîțiva lei amăriți în groapa de la „Arcașul".

LIONEL NIȚESCU ■

BACĂU: Depășirea planului de încasări nu este incompatibilă cu o servire exemplară într-un cadru civilizat

Duminică, 1 august. Seara, la restaurantul „Parcul Libertății" erau două nunți. În interior și pe terasă, iar în grădină se bea bere și se mîncau semințe. De dovleac. Cu plăcere sau cu îndîrjire, toată lumea, la unison, era mobilizată ca la un adevărat concurs „cine mănîncă și împrăștie mai repede". Atita dăruire, mărturisesc sincer, impresiona. Și organizarea. Moderna unitate pusese la dispoziția amatorilor, evident în limita posibilităților, farfurioare pentru coji. Părăsindu-ne o clipă extazul, constatăm cu toată seriozitatea că după două-trei-patru ore farfurioarele deveniseră cu totul neîncăpătoare și nu numai ele, ci și fețele de masă și grădina și..., ca într-o imagine de coșmar, albele coji ajunseseră să acopere totul. Altfel, unitatea era bine aprovizionată cu „fripturi, antricoate, organe", dar cine mai avea timp de ele ? ! Restaurantul este modern, Parcul Libertății frumos, plin de semințe și sticle de bere, goale, primele datorate numeroșilor „furnizori" de toate vîrstele, și de ambele sexe, dar de aceeași culoare, iar celelalte — rod al inițiativei unității de a vinde bere oricui și oricum, cu sticla și cu lada, în parc sau în picioare, în grădină.

Ceva mai tîrziu, la „Moldoveanca", toată lumea bea. Încet, cumpătat, moldovenește. „Dacă nu-i dai unuia de băut fără mîncare, te bate de te smintește sau îți umple condica de minciuni", mi se confesează Florica Lupaș, care-i ține locul responsabilei, plecată în concediu. Localul mic, dar cochet, îngrijit, v-ați dat probabil seama după denumire, este unul cu specific local și oferă la prețuri de categoria a doua cîteva dintre invențiile culinare moldovenești, însă în seara asta are foarte puțini amatori. Absolut firesc. Ca să știi să prețuiești binele trebuie neapărat să ai de-a face cu răul. De pildă, la restaurantul „Decebal" ! Drumul spre interiorul restaurantului, cel mai modern din Bacău, o adevărată oază de liniște, civilizație, bun-gust și bună servire, trece prin infernul grădinii unde trebuie să faci un veritabil slalom printre numeroșii amatori de bere, care la ora aceea sprijineau tot ce găsceau : stîlpi, coloane, scări. Pentru că și aici, berea, pe lîngă cea servită cît de cît civilizat și prompt la mese, se vindea în două colțuri cu coadă și scandal, în picioare. Tot „Decebal", tot categoria I, dar altă optică asupra comerțului.

Luni, 2 august, îi însoțesc pe dr. Dan Alexandrescu și pe unul dintre asistenții Inspectoratului sanitar într-un scurt raid de dimineață prin cîteva unități ale Trustului de alimentație publică din Bacău. Constatările pe scurt. La „Popas"-Gherăești, într-un local care așteaptă renovarea, sălile de consumație, dichisite cu o recuzită de la revelion, erau aranjate cu grijă, dar pereții erau murdari și pe alocuri scorojiți, covoarele atît de pătate și de murdare încît nu le mai puteai ghici culoarea, iar bucătăria, în materie de muște, tindea să stabilească un record.

Restaurantul „Nord" „lucra" numai cu grădina și cu o încăpere profilată pe produse de tip „Gospodina", despre care responsabilul Gheorghe Melinte avea numai cuvinte de laudă, dar căreia tocmai în dimineața aceea i se defectase instalația frigorifică, termometrul arătînd în jur de + 13 grade. „Micul restaurant", unitate ieșită zilele acestea din renovare și propusă, într-un viitor apropiat, pentru demolare, n-are, fie și pentru această scurtă existență, o vitrină frigorifică, produsele crude și preparate (de care unitatea nu duce cîtuși de puțin lipsă) fiind ținute „la vedere" sub o foiță de celofan. Oricum, dacă nu se vînd, se strică. În continuare, ne impresionează plăcut unitatea cu autoservire „Macul Roșu", îngrijită și bine gospodărită, „Lacto-vegetarian"-ul cu o încăpere pentru copii și o încărcată listă de bucate sau bogatul sortiment culinar al restaurantului „Bistrița"

Seara, pe cont propriu, în calitate de consumator, aștept 20 de minute să vină un ospătar, sau să debaraseze cineva masa înzestrată cu pahare murdare, scrum de țigară, o față de masă, mă rog, o masă care nu se deosebea cu nimic de celelalte libere. Într-o atmosferă de certă nesiguranță, pîndit de dă-

feriți individ în libertate prin bucătărie sau prin locul de acces al oaspătarilor, încerc să descopăr măcar responsabilul, prezent conform programului, dar absent conform voinței proprii și logicii barmanului Georgeta Dobrescu : „are și el treabă, n-o să stea tot timpul aici !" Și uite așa, renunț la mîncare, îmi piere și foamea, singura grijă fiind să mă îndepărtez cît mai repede de privirile „amicale" ale celor cîțiva magnifici cu echilibrul instabil. Am vizitat numeroase restaurante din Bacău. Mai mari și mai mici, ale T.A.P.L.-ului și ale O.J.T.-ului și o remarcă s-a impus imediat : la Bacău se mănîncă bine. Adică unitățile sînt foarte bine aprovizionate, preparatele sînt numeroase și prezentate într-o gamă culinară largă, sorturile de vin sînt din cele mai bune, bere (cel puțin cît a durat ancheta noastră) s-a vîndut din belșug. Firesc, cei ce răspund de aceste treburi, respectiv conducerile T.A.P.L.-ului și O.J.T.-ului sau diferiții responsabili de unități cu care am stat de vorbă, sînt mîndri de încasările lunare, de planurile „de vînzare" depășite. Firesc, pentru această bună aprovizionare trebuie să alergi, să te zbați, să sondezi, să n-aștepți pentru că nu-ți vine de nicăieri de-a gata un vin bun, de pildă. Dar acest aspect nu este singurul. Și aici se impune o a doua remarcă : desigur, vîndem, dar cum ? Este de fapt și concluzia anchetei noastre. Nu vedem nici o incompatibilitate între depășirea planului de încasări și o servire exemplară într-un cadru civilizat, o dovadă în acest sens, pe lîngă cele menționate anterior, fiind restaurantul „Parcul trandafirilor". O față de masă curată, un aer care se poate respira, un serviciu prompt, o orchestră discretă sînt numai cîteva dintre atributele unui local civilizat, indiferent dacă este mare sau mic și patronat de T.A.P.L. sau O.J.T.

RAZVAN BÂRBULESCU ■

înainte de a citi directivele IJECOOP-ului, s-au dezinteresat de satul de vacanță. Pe cît de multe sînt cauzele pe atît de multe sînt și motivele. Realitatea însă este una singură. După ce au aparținut un an județelor, casele lor construite cu atîția bani sînt departe de a le reprezenta altfel decît decorativ. Să mai fie acesta un sat sau pur și simplu un șir de tarabe ale IJECOOP-ului Constanța ? Pentru că este greu de închipuit că numai cu farfurii iscălite Vaslui, Iași sau Buzău asigură acea „bucătărie tradițională, preparate după specificul fiecărei zone geografice". Hălcile de carne se aruncă în tigaia de pe aragazul la care lucrează „maestrul bucătar" — de cele mai multe ori un elev practicant sau o gospodină-rudă — se dă Tîrnavă la Vaslui, Murfatlar peste tot și țuică. Personalul este mai ales din Dobrogea, angajat prin anunț, iar cei cîțiva veniți din județe fac față cu greu. Este limpede că în aceste condiții satul de vacanță, după cum declară Cornel Nădrag, șeful complexului, își va restrînge numărul caselor, transformîndu-le pe multe în magazine, ori spații de cazare cu o rentabilitate mult mai mare. Va mai fi acesta un sat de vacanță ! O idee excelentă, în absența principalilor săi beneficiari, județele, tinde să ajungă pînă la urmă o amintire pitică în umbra valurilor din Mamaia. Aici cale de mijloc nu mai există. Ori se respectă condițiile inițiale care asigurau responsabilitatea fiecărui județ în parte reprezentat (aprovizionare, personal), ori acest sat de vacanță va înota din ce în ce mai departe pe „Lacul tăbăcăriei" renunțînd la firmele sale prestigioase pentru altele mai pașnice cum ar fi : magazin cofetărie, shop etc. Între aceste două căi trebuie să se scalde deocamdată cei care răspund de satul de vacanță.

IULIAN NEACȘU ■

CLUJ-NAPOCA: Marile dar, mai cu seamă, micile restaurante. Restul e tăcere

Există acum în oraș șapte-opt restaurante mici care servesc o masă excelentă, pentru toate buzunarele și pentru toate gusturile, fapt pentru care I.A.P.-ul clujean merită, fără rezerve, atît mulțumirile noastre, ale celor care — în trecere prin urbe — ne îndemnam cîndva să mîncăm repede un prinz ori o cină la niște expresuri veșnic înundate-n bere precum și mulțumirile localnicilor.

Silvia Maier, șefa noului „bistro", specializat în preparate din ciuperci, spune că actuala unitate 20 (fostă bufetul „Odobești" și „Butoiul bătrîn") era cea mai „ordinară" bombă a municipiului, miasma ei plutea, spre seară mai ales, peste casele a vreo patru străzi. Cîteva circiumi rele tot mai sînt în orașul Cluj-Napoca (bufetul „Bucegi" din strada Horia, restaurantul familial „Dunărea" din strada Dacilor) dar ar fi nedrept să insistăm asupra lor fiindcă regula în oraș o dau rotiseria (restaurant) „Bulevard" — cu specialități de pasăre și ouă, cele două renumite mici restaurante de „Păstăioase" și „Vărzărie", zise cu îndreptățire „Unic", pentru că sînt unice în felul acesta la noi și pentru că servesc numai mîncare bună, cochetul „Lacto-vegetarian" din centru, Bufetul-expres nr. 19—Opera, unitatea profilată pe aperitive și care se cheamă, în consecință, „Aperitiv", alte încă două-trei restaurante mici și mărunte din preajma celor citate. Voi mai aminti aici cazul rotiseriei „Ciobănașul", din marea Piață Mihai Viteazul pentru felul ingenios în care știe să împace frumos, prompt și ieftin pe clientul de toată mîna al pieței. Rotiseria aceasta — condusă de Margareta Nemeș — servește pui prăjit și cîntărit sub ochii clientului, cartofi prăjiți și — rețineți ! — cîntăriți tot așa, ca să nu fie garnitura cu vorbe, apoi ficat de pui, „csabay" fiert, friptură turda și salate. Vinul se vînde numai la pahar. Astfel că, deși te-ai aștepta să treci cu jenă pe lîngă acest restaurant — avînd, se înțelege, duioasa experiență a cîtorva bodegi din piețe mari și mijlocii — afli, cu surpriză, o ospătărie curată și cinstită, să fie model și la altele, în oraș și pe aiurea.

Cu totul excepțională este ambianța ce-o oferă restaurantul „Bulevard". Ghinea Margareta — și aici vă rog să remarcați că șefii micilor restaurante din Cluj-Napoca sînt femei — și-a ales fetele după niște criterii clare : să fie frumoase, curate și amabile. Criterii care pot fi discutate — dat fiind că frumoase sînt toate fetele, cînd întreaga lor înfățișare respiră zîmbet și curățenie — dar de a căror eficiență nu ne putem îndoi nici o clipă. Fetele au grijă să fie zilnic flori pe toate mesele, uniforma le este proaspătă, mîncarea ce-o servesc gustoasă și bogată. Pe undeva, pe un perete, scrie că unitatea este de categoria a II-a, precizare care privește, evident, doar prețurile, deoarece nu am băgat de seamă nimic „de categoria a II-a" la „Bulevard". Lista de bucate arată 30—35 feluri de preparate de pui și ouă din care merită să notăm cîteva : borș de pui (ca în Muntenia, zice Ghinea Margareta, cu borș de casă, făcut de noi, nu cu sare de lămîie), roșii umplute cu ou, cricală ardelenească, piept de pasăre cu ouă, pui cu ciuperci, pui à la Feleac, anghemachi de pui și alte minunății pe lîngă care adăugăm șapte feluri de omletă și șapte feluri de garnituri la friptură. Pe lista de bucate stă scris gramajul și caloriile și dacă veți mînca vreodată aici e recomandabil să cereți papricaș de pui cu gălușe sau papricaș de pui cu mămăliguță fiindcă realizați, dintr-un singur fel, 1045, respectiv 1220 calorii. În plus, puteți mînca nepoluat, deoarece fumatul este interzis. Vă mai recomand supele casei, făcute din pui cu tăiței de casă și, în general, vă recomand să renunțați, cel puțin pe timpul verii, la mîncărurile de porc. E ciudat că avînd un restaurant de o asemenea condiție, clujeanul caută, totuși, mîncarea înecată în grăsime și bere, în fum și cocleală. Sau poate că n-o caută cu tot dinadinsul, dar nu este încă în stare să aprecieze noutatea restaurantelor de acest tip. „Dacă am vinde fripturi și mîncare de porc, zice Margareta Ghinea, am dubla precis încasările. Oricum, sîntem foarte mulțumiți că avem de-acum o clientelă a noastră, de oameni serioși. Mai înainte, localul vîndea mai mult băutură și, cu toate că tot eu eram șefă, nu dovedeam cu ordinea și curățenia".

Ar mai fi de scris despre calitatea patiseriei de la „Aperitiv" dar și de prețurile acestora, puțin cam prea condimentate, despre lunga listă a mîncărurilor cu ciuperci de la noul restaurant cu specific — listă care dă o șansă bună chiar și celui mai mofturos client — precum și de interesantele bucate scrise în lista restaurantelor de vărzărie și păstăioase : supă de agrișe cu smîntînă, ciorbă de varză cu smîntînă, conopidă poloneză, gulaș secuiesc, lucicoș cu carne de porc, vargabeleș, ciolan cu carne de porc și caseletă cu cîrnați afumați și multe altele ce te trimit cu gîndul la salatele din grădina ursului și la bucătăria casei părintești.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cam multă lume străină în bucătăria de la „Riviera" !

REȘIȚA: Meniul prea multor... „de ce"-uri și al răspunsurilor fără noimă

La berăria „Ciclova" barmana Maria Stoia, după ce face o reală demonstrație de... nesiguri pași de dans (părea destul de... obosită la ora 17.00 cînd am vizitat unitatea), îmi aduce, cu chiu, cu vai, o coală de hîrtie, care, zice-se, ar fi reprezentat meniul. „Șefa lipsește. de la orele 12—19, este liberă", îmi zice dînsa, după ce-mi trîntește „pirita" foaie pe masă. Observ că i se împleticește limba în gură. Mă gîndesc că poate o fi... emoționată. „De ce n-aveți tot ce scrie pe această listă ?" Răspunsul vine cam greu articulat : „Păi, le cam avem pe toate ! Noi nu servim mîncăruri calde, „minuturile" sînt... specialitatea noastră". „De ce e atît de murdar restaurantul ?"

Răspunsul la această întrebare cît și la celelalte „de ce"-uri (de ce fetele din sală sînt atît de... „distrate", de ce în condică sînt numai reclamații și nici o mulțumire, și toate reclamațiile vizează lipsa de spațiu, de scaune, de mese, de etică profesională a personalului etc.), sînt sinonime cu vechiul dicton „n-am cuvinte să mă bîlbîi". O las pe tovarășa Maria Stoia nedumerită și bucuroasă că a scăpat de mine, să-și vadă mai departe de... băuturile ei și mă opresc la bufetul expres din apropierea gării, unitate ce aparține tot I.S.C.A.P.-ului. Atmosfera neprietenoasă a localului cît și a unor consumatori care, deși sînt în stare de ebrietate, sînt serviți în continuare cu băuturi, care nu sare în ochii nimănui ? Și aici, „șeful" lipsește. Cele cîteva femei care duc greul unității dau neputincioase din umeri, cuvîntul „murdar", odată rostit, nu le mai sperie. „Asta este situația ! Noi ce putem face ? De ce e așa și nu e altfel, întrebați-l pe șefu'".

De aici, ajung la restaurantul „Cărășana". În aceeași clădire, la etaj, își are sediul și I.S.C.A.P.-ul Reșița. Tovarășa Ana Bălășan, bucătar, la întrebarea „Unde este responsabilul unității ?" îmi zice, fără ocoliș : „E la meci. Joacă ai noștri cu nu știu cine" (?!) „Cînd se întoarce la serviciu ?" „Nu știu. Cred că seara, tîrziu !".

Repet chestionarul : de ce curățenia lasă motive de discuție, de ce nu aveți cutare și cutare preparate, de ce le-ați trecut, totuși. În meniu, sînt întrebări la care, practic, nu am primit nici un răspuns franc. Toți, fără nici o excepție, inclusiv directorul I.S.C.A.P.-ului, tovarășul Petre Davițoiu, vor să vorbim numai de lipsa de spațiu a unităților dar, de calitatea acestora nu prea se arată doritori să deliberăm. Că nu sînt spații corespunzătoare, așa este, vinovați sînt proiectanții, cît și acei care au fost de acord cu amplasarea acestor unități în spații minime de funcționare.

Petre Vacenovschi, responsabilul braseriei „Nera", mi se destăinuie, dar tot interogativ : „De ce n-avem, în toată Reșița, un specialist bucătar, de ce n-avem ospătari, bucătari, barmani bine pregătiți profesional, m-am întrebat și eu. Oamenii sînt așa cum sînt. Unitatea pe care o conduc are clientelă, dar ce folos că servim numai „minuturi" și acelea la calitatea pe care ați văzut-o. Colegul de jos (este vorba de restaurantul „Nera", responsabil de unitate Mircea Mihăilescu), duce lipsă de consumatori, deși are cel mai frumos local din tot orașul, și nu știu de ce ! ?"

La restaurantul „Semenic", aparținînd O.J.T.-ului Caraș-Severin, singurul pe care îl are această instituție în oraș, fum să-l tai cu cuțitul, orchestranții și-au amplificat difuzoarele la maxim, de nu se mai înțelege... pahar cu pahar ! Ora 0,15. Greu, organele de miliție reușesc să-i evacueze din local pe ultimii consumatori. Greu, zic, și de ce ? (Doar legea e lege !). Pentru că barul, deși trebuia să închidă la ora 23,00, a mai preluat comenzi și la 23,30. „De ce ?", o întreb pe barmana, Ana Cochiș. „Erau niște cunoștințe de-ale noastre", zice dumneaei, cu carecare dezinvoltură.

„De ce nu zugrăviți interiorul unității ?", încerc să aflu de la responsabila bufetului „Lunca". „De trei ani și mai bine nu s-a mai zugrăvit, nu numai la noi, mai în toate unitățile ; întrebați conducerea, vă rog" (?!).

M. N. FLORIAN ■

La bufetul „Năvodari" se așteaptă un loc pentru o halbă de bere. Nimeni nu mănîncă pentru simplul motiv că nici n-ar avea ce

La restaurantul „Modern", eleganța localului nu poate înlocui inconsistența meniului

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

CONSTANȚA: Un sat de vacanță în vacanță

Ideea cooperației de a face un sat de vacanță în care „se poate cunoaște bucătăria tradițională românească, sănătoasă, variată, economică, proaspătă, după rețete specifice fiecărei zone geografice și transmisă din generație în generație... peste 200 preparate, realizate de meșteri bucătari din zonele respective, a fost excelentă. Să adăugăm celor de mai sus „băuturile de asemeni specifice preparate din fructe și esențe, din plante, după rețete numai de localnici știute, precum și vinurile din renumite podgorii în majoritatea lor distinse cu aur la prestigioase concursuri internaționale" (reclama). Nu putem cita atîta, fără a sublinia sfîrșitul din aceeași reclamă : „La satul de vacanță al cooperației de consum este sărbătoare în fiecare zi. Sărbătoarea satului românesc, a vestitei ospitalități românești !"

Toate aceste cuvinte, care mai de care mai acătării, se înșiruie și azi în reclama RECOOP-ului și bineînțeles că ele numai atunci cînd au apărut exprimau aproape un adevăr. De fapt, ce s-a întîmplat din 1972 și pînă acum ? După numai un an (chiar mai puțin, gîndindu-ne că aici, pe litoral, un an este scurt cît un sezon) casele țărănești ale județelor, construite în stilul arhitectonic al fiecăruia, cu numele lor încrustate pe firmă, trec sub „mîna" Universal-coop-ului și nu după multă vreme ajung subalterne la IJECOOP Constanța. S-ar putea spune deci că în scurt timp toate aceste construcții materiale și verbale care îmbrăcau o idee frumoasă încep treptat să-și piardă luciul, să se șteargă, ajungînd în numai cîțiva ani să reprezinte doar o idee de comerț banal. Mai mulți factori obiectivi din care au răsărit firește și o mulțime de factori subiectivi au făcut din unele case (Ilfov, Teleorman) magazine, iar din casa de Bihor, cofetărie ! Odată scăpate de grija lor IJECOOP-urile județene, fie din lipsă de „patriotism local", fie din prea mare „colegialitate" față de IJECOOP-Constanța și ignorînd faptul că turistul citește firma

Cu picioarele ei scurte, e greu ca minciuna să urce pînă sus, pe scările de marmură ale justiției

Era o seară frumoasă, de august, și pe trotuarul din fața restaurantului „Minerva" din Bucureștii Noi se profilau umbrele lungi, din asfințit, ale parcului „Nicolae Bălcescu". Era liniște și dincolo de ferestre trecea rar cîte un pieton sleit de canicula și de oboseala zilei. Constantin Cireașă băuse acolo, la restaurantul „Minerva", puțină „tărie", apoi o luase în sus, spre capătul tramvaiului 6, trecuse prin parc și se oprise în strada Miercani, la poarta unei căsuțe aparținînd părinților Marianei Pahoni, o tînără care plecase împreună cu fiul lui, Ion, într-o excursie la munte. După planul stabilit, tinerii trebuiau să sosească în acea seară. Constantin Cireașă se dusese să-ntrebe dacă nu i-a venit băiatul, despre care, firește, presupunea că va fi aflt de politicos încît să-și conducă prietena acasă. Dar tinerii nu s-au întors în seara aceea Dacă s-ar fi întors atunci, povestea de mai jos nu s-ar mai fi întîmplat. Pentru că, în așteptarea lor, Cireașă se duce din nou la „Minerva" și bea. Peste cîtva timp revine în strada Miercani, nu află noutăți, iarăși intră în restaurant, așa de cîteva ori, trecînd de fiecare dată prin parc, pe unde era drumul mai scurt, pînă în jurul orei 21,30, cînd pe una din alelle parcului izbucnește scandalul. În loc să ajungă acasă la el sau la părinții viitoarei sale nurori, Cireașă ajunge la miliție ca infractor înconjurat de o victimă și de niște martori.

Cine era victima, cine erau martorii ? Petre Țole, Ion Țenea, Costel Oprișan, Tomică Stoicescu și Petrache Popa. Toți, autori ai unei înscenări destul de abil ticluite, după cum s-a văzut pînă la urmă. În seara aceea, grupul condus mai ales de Țenea care obișnuia uneori să spună că merge „să facă plata în Gara de Nord" și de Stoicescu, căruia i se dusese faima de bătăuș, l-a studiat îndelung pe Cireașă, urmărindu-l atent în incursiunile sale de la restaurantul „Minerva" pînă pe strada Miercani și înapoi. Și au întocmit pe loc un plan în două variante : să-l imobilizeze și, dacă nu apăreau oameni, să-l jefuiască și să dispară fiecare, pentru ca grupul să se recompună ceva mai tîrziu, în formația inițială, mobilul acestei acțiuni fiind „să facem un chief la restorantul Minierva". Dacă apăreau totuși oameni la locul faptei, se trecea imediat la a doua variantă. Și chiar așa s-a întîmplat. Țenea, urmat îndeaproape de ciracii săi, se repede și-i lovește pe Cireașă cu mîna pe care o avea bandajată în ghips, iar omul, în urma loviturii, fiind și năucit de băutură, precum am zis, cade pierzîndu-și cunoștința. „Bă, l-am luat ceasul", zice, cu voce groasă, același Țenea. Dar bucuria e scurtă, fiindcă omul cu tîmplele cărunte, întins pe alee, părea să fi murit de-a binelea. Unul dintre ei cheamă un om al ordinii și, în drum spre circa de miliție, huliganii strecoară în buzunarul lui Cireașă ceasul și cei 10 lei pe care-i scoseseră din același buzunar cîteva minute mai devreme. În cîteva momente rolurile se definesc : minorul Petre Țole afirmă că a fost atacat de Cireașă pentru a avea raporturi de perversiune sexuală, iar ceilalți, care-l și pedepsiseră, chipurile, pe infractor, joacă rolul de martori. Și-l joacă destul de bine, contribuind decisiv la deschiderea dosarului penal împotriva lui Constantin Cireașă.

Acesta din urmă afirmă, sus și tare, că este nevinovat. Procurorul Radu Angelescu, de la Procuratura sectorului 8, anchetatorul cazului, cunoștea, bineînțeles, destul de bine tertipul. Cireașă arăta copleșit de ceea ce i se punea în seamă și părea pur și simplu distrus sufletește. Așa cum era de așteptat, acțiunea procurorului pentru dreptate și adevăr a repus, inflexibilă, termenii și proporțiile dramei în limitele firești și cuvenite prin lege. O serie de nepotriviri privind locul și modul de acțiune și de desfășurare al faptelor a determinat reluarea anchetei. Victima adevărată a fost scoasă de sub urmărire penală iar cei cinci au fost arestați și trimiși în judecată pentru infracțiunile de tîlhărie și denunțare calomnioasă, revenindu-le împreună, am făcut acest calcul pentru a da numai o cifră, 19 ani și 8 luni închisoare. „Eu m-am hotărît să declar adevărul la Procuratura sectorului 8 — scria unul dintre făptași, Petre Țole — întrucît mi-a fost milă de acel cetățean care nu era vinovat și despre care auzisem că are un copil mare ca mine"... Să nu ne lăsăm totuși înșelați. N-a mărturisit din „milă", ci în primul rînd pentru faptul că procurorul l-a pus în fața evidenței faptelor pe care trebuia să le recunoască pentru că-i aparțineau.

Același anchetator, Radu Angelescu, ne relatează un alt caz.

E vorba de dosarul nr. 435/II/10/75, cu un rechizitoriu datînd din 17 mai anul curent. Inculpatul Cosma Stuparu, barman la bufetul „16 Februarie" din sectorul 8, a vîndut bere încasînd sume mai mari decît cele legale, iar în ziua de 12 II 1975, cînd i s-a făcut control comercial de către inspectorul Marin Băjenaru, de la Inspecția comercială a municipiului București, fiind depistat că pentru fiecare sticlă de bere la 6 lei în loc de 3,50, a refuzat să predea actele de la bar, l-a insultat pe inspector, l-a îmbrîncit și calomniat, făcîndu-l escroc. Pentru fapta sa, i s-a desfăcut contractul de muncă. Dar, ceva mai tîrziu, la Judecătoria sectorului 8, folosindu-se de martori mincinoși, Stuparu a reușit să conteste această decizie și să se dispună reîncadrarea lui pe aceeași funcție. Continuîndu-se însă, paralel și separat, ancheta penală, s-a dovedit că martorii Dumitru Dogaru și Alexandru Simion au depus mărturie mincinoasă, inducînd în eroare organele de justiție. Ei au recunoscut, dealtfel, acest lucru, afirmînd în plus că au fost îndemnați de către inculpat să mintă. Barmanul a fost arestat și trimis în judecată pentru ultraj cu violență, abuz în serviciu în dauna cumpărătorilor și instigare la mărturie mincinoasă.

— Dacă declarațiile martorilor, îmi spunea procurorul Radu Angelescu, constituie un important mijloc de probă în procesul penal, în schimb valoarea probelor pe care le conțin aceste declarații e extrem de variabilă, începînd de la deplina încredere pînă la cea mai serioasă suspiciune.

— *Ce mobiluri îi animă ?*

— Adesea, cîștigul nemuncit, așa cum și dv. ați remarcat, în cazul Cireașă, referitor la tinerii care voiau să facă un chef la „restaorant". Alteori mobilul e mai bizar, deși nu mai puțin blamabil. Am avut un caz din acesta, de exemplu, în care erau implicați cîțiva muncitori sezonieri ai fermei nr. 3 zootehnice a I.A.S.-ului Mogoșoaia. Un anumit Canahai Olimpe trăia în concubinaj cu Gabor Liza, care la rîndul ei întreținea relații cu Constantin Fandarac. Într-o seară, în timp ce concubinul se afla în grajd, Gabor Liza invită în cameră pe Fandarac. Fiind surprinsă de Canahai, aceasta simulează că Fandarac s-ar fi făcut vinovat de tentativă de viol. Pentru a-și convinge concubinul depune plîngere penală împotriva acestuia și se înțelege cu Rodica Lusca și Rozalia Lascu să susțină că au auzit-o strigînd după ajutor și că a fost bătută nu de concubinul Olimpe — cum se întîmplase în realitate — ci... de același Fandarac. Învinuitul a fost arestat preventiv iar la stabilirea adevărului, pe bază de ordonanță, s-a dispus punerea lui în libertate, fiind arestați în schimb și trimiși în judecată cei care jucaseră pînă atunci rolul de martori. Prin sentință penală au fost condamnați : Gabor Liza la 2 ani închisoare, Canahai Olimpe la 3 ani, Rodica Lusca, 1 an și 6 luni, iar Rozalia Lascu, 8 luni. Revin la împrejurările în care s-au comis faptele : în vecinătatea ușii acelui grajd se afla o cameră în care locuiau Canahai și Gabor Liza. Acolo se strîngeau mai mulți, între care și Fandarac, și consumau băuturi acoolice. Mediul, terenul erau prielnice apariției unei infracțiuni. Și aceasta nu a întîrziat să apară !

DUMITRU ELIADE

„Om sărac și element bolnăvicios" pentru unii, traficant de influență pentru alții

La o vîrstă la care ar fi putut să-și pună capul liniștit pe pernă, la vîrsta pensiei, timișoreanul Nicolae Blînzeanu s-a gîndit la o altă tihnă decît aceea de a trăi de pe urma muncii de o viață ; tihna de a cheltui banii smulși acelora pe care îi amețea cu ideea marilor sale „relații" din București oameni care leagă și dezleagă totul. Abil, traficantul de influență și-a recrutat prada din rîndurile acelora care aveau depuse cereri de plecare definitivă din țară : asupra calității umane a acestora din urmă nu este cazul să ne pronunțăm aici, dar că naivitatea lor se învecinează cu prostia nu încape nici o îndoială În ce nori o fi plutit, preț de o viață, capul unui K.B., al lui I.G., de vreme ce, în loc să aștepte rezolvarea oficială a demersului de plecare, s-au lăsat îmbrobodiți de Nicolae Blînzeanu care, nici mai mult, nici mai puțin, i-a convins că este prieten la toartă cu „șeful pașapoartelor" din București (așa sună declarația păgubiților) ! În schimbul unor sume substanțiale, acesta urma să le pună în palmă actul respectiv. Pentru a face credibile efortul și stăruința sa întru îndeplecarea „șefului" și urgentarea formalităților, maestrul combinațiilor s-a lansat într-o adevărată cursă de-a șoarecele și pisica, fiecare întîlnire dintre părți soldindu-se cu mărirea sumelor pretinse anterior. Pe scurt, spectacolul degradant al tranzacțiilor s-a desfășurat după următorul program : Blînzeanu, avînd timp berechat pentru regizarea escrocheriilor, se făcea că pleacă la București (uneori chiar se deplasa, bani avea doar !) pentru perfectarea tranzacțiilor. Fiecare întoarcere însemna îngroșarea prețului cu încă vreo cîteva mii — de !, viața în Capitală nu este floare la ureche „colegu" (astfel îi spunea Blînzeanu pretinsei cunoștințe) nu poate fi invitat la orice restaurant, el doar la Intercontinental, și apoi, și taxele pentru eliberarea pașapoartelor s-au scumpit etc. etc. Ba, o dată, escrocul l-a luat și pe K.B. cu el în București, chipurile să i-l prezinte pe „mai marele", numai că, precum într-o comedie polițistă de duzină, victima avea să fie lăsată într-o cameră de hotel — luxos, ce-i drept — să aștepte mult și bine ! Om de lume ce era, Blînzeanu mai trimitea uneori din voiajurile sale și cîte un mesaj, o vedere sau chiar o scrisorică de reînnoire a încrederii păgubașilor și de punere a lor pe drumuri : „Tovarășe K. — scrie el la un moment dat — veniți în 25 august la Reșița, hotel Semenic, orele 10. Totu s-a rezolvat cu bine, în 25 august vine și colegu la Reșița, întrucît merge la Crivaia, să rezolvăm acolo. Eu plec astăzi la Brașov și de aceea nu pot veni pînă în 25, întrucît așa am stabilit cu colegu". Semnat — fratele !!! Una peste alta, „fratele" a izbutit să stoarcă aproape 20 000 de lei de la I. G. și 40 000 de la K.B.

Declarațiile de la tribunal ale lui Nicolae Blînzeanu, amestec penibil de văicăreală și de insolență („sînt un om sărac, un element bolnăvicios... De ce să mă apăr eu, să dovedească ei că mi-au dat acești bani !"), sînt, ele însele, o jalnică biografie morală a celui care și-a făcut o tîrzie meserie din traficul de influență.

MAGDA MIHĂILESCU

Ei, care îmbîcsesc atmosfera cu cinismul și filozofia lor de două parale

Într-o seară obișnuită de august am depistat în numai două ore și jumătate, în diferite împrejurări pe care eufemistic le numim doar dubioase, 41 de persoane (26 de femei și 15 bărbați), dintre acestea numai 14 putînd dovedi că au și statut de angajați stabili ai vreunei întreprinderi. Ceilalți, obișnuiți ai localurilor, ai tribunalelor sau, în cel mai bun caz, ai miliției, departe de a presta o muncă retribuită și mai ales departe de a avea de gînd s-o facă, îndeosebi pe meleagurile natale, pentru că mai trebuie menționat că numai 7 din cei 41 aveau domiciliul stabil în Constanța.

Tofan Elena — 36 de ani. Ne privește într-un fel ciudat, animalic, ceva între ură și nebunie ca să ne convingă probabil că este operată „cranian", fapt pentru care este și pensionată medical, basca o foarte gravă boală de inimă la fel „atestată de hîrtii". În realitate duhnește a băutură, este o veche clientă a miliției și a Decretului 153, de patru ori candamnată pentru acostare de persoane. Este din Valea Grecului, județul Vaslui, toacă pensia alimentară pe care o primește pentru fata ei de 16 ani și care zilele acestea se mărită, și ea din Constanța nu pleacă orice ar fi.

Osman Sabatin — 16 ani. O politețe șmecheră, las' că-i „întorc io și p-ăștia" plus o uimire de nevinovat, „da' ce-am făcut dom' maior ?", gradul ofițerului filat, firește, locotenent major. Are numai 2 (două) clase primare și multă experiență în bișniță („ce e aia dom' maior ?"). Este îmbrăcat în blugi „originari", o bluză de la „niște străini, mi-au dat-o așa pe nimic, două sute de lei acolo". Și pantofii „tot așa", iar în buzunare n-are nici un ban afară de „suta asta" pe care i-a dat-o mama să cumpere țigări străine pentru doctorul care o îngrijește, că e bolnavă de inimă și tată n-are. Dar el d-aia a venit (mai exact a fost adus), să-i dea cineva o notă să se angajeze undeva.

Durduc Stanca — 25 de ani, pentru moment nu lucrează. A fost ajutor de șofer la Trustul de construcții industriale Constanța, dar de două luni a plecat de acolo. Înaltă, voinică și plină de voioșie ca la un spectacol de estradă. Este cunoscută la miliție din desele „vizite", nemaipunînd la socoteală și cele șase luni de detenție pentru atragere de persoane De fel din Buzău, lar aici flotantă, da'napoi nu se mai întoarce că n-ar putea trăi cu soțul legitim în același oraș. Trăiește din expediente și bani are pentru că „părinții sînt cooperatori și-mi trimit cîți vreau și mai am și un cumnat...".

Mircea Avramescu — pare ieșit dintr-un roman al lui Dickens, unul dintre acei „pickpockets", pușți drăguți, murdari, cu părul mare vîlvoi, ușor speriați. După ce și-a încercat norocul toată dimineața, prin diferite buzunare, seara pe la șase un portofel doldora (de rujuri) l-a fost fatal. De ce a furat ? Simplu. Nu mai avea bani. Venise de trei zile în Constanța, dormise în subsolul unui bloc și n-avea bani nici de întors acasă, la Tg. Jiu, unde mama lui este profesoară de economie politică, iar tatăl tehnician. Primul său furt l-a comis în ziua în care a împlinit 15 ani. Au urmat centrul de reeducare, reintoarcerea acasă, iar acum... Este dureros, cumplit de dureros să-l asculți povestind pe un ton simplu, firesc, să nu-i surprinzi regretul pentru faptă, ci pentru că a fost prins, este dureros să-i privești acel zar tatuat pe mîna stîngă („legămîntul hoților", îmi explică locotenentul major Arion Nicolae) ca o condamnare pe viață, este dureros să-l auzi răspunzîndu-ți „n-am ce să fac, așa s-a-ntîmplat, m-au prins doar".

Leca Elena — declară că are 20 de ani, dar fața obosită, violent fardată și vocea răgușită de țigări și băuturi, fie ele și fine, te fac să-i mai adaugi cinci-șase ani. Este un monument de cinism și indiferență. Cu un aer vădit plictisit, debitează grăbită (n-are timp, trebuie să plece la Galați, de fapt trimisă de miliție spre a fi luată în evidență acolo) : „...sînt din Reșița, dar părinții sînt la Galați. Am avut trei condamnări cu avantaj (pentru neinițiați, amnistieri, n.n.), sînt căsătorită legitim de patru ani, despărțită însă de trei ani dar nu divorțată. Am un băiat de doi ani și jumătate și nici o calificare. Nu lucrez nicăieri Acum plec la Galați și văd eu". Scurt, n-are timp de pierdut, n-are pentru ce să se rușineze și întreabă dacă poate pleca.

Guciana Elena — este angajată la hotelul „Midia" din Mamaia, lenjereasă, dar serile, prin restaurante, speră să-i mai cadă vreun chilipir. „Nu este adevărat, am ieșit să beau o cafea. Nu mai fac așa ceva, dealtfel nici nu se mai merită să umbli cu străini, acum un an, doi mai zicea, da' acum, vă spun eu, nu se mai merită". Are 34 de ani și ochelarii îi dau un aer serios, de profesoară. Este îmbrăcată fără extravaganțe, demn și nimic nu te lasă să ghicești morala-i sinistră, filozofia ieftină conform căreia la 34 de ani și cu un copil (dintr-o legătură care n-a durat prea mult) n-ai ce să mai aștepți de la viață, nu-ți mai poți întemeia o familie. Pentru care nici nu încearcă să facă ceva.

Calniciuc Gelu — beat, într-o seară a spart un chioșc, a luat napolitane, țigări și drajeuri și a ajuns la penitenciar. Acolo l-a cunoscut pe Pletea Mihail, intrat pentru un furt din avutul obștesc, și amîndoi, după eliberarea din detenție, au plecat să se angajeze la Constanța. Au trecut cu cîteva zile în urmă și pe la Oficiul forțelor de muncă și, cum n-au găsit nimic care să le placă, vagabondau. Și iată cum Calniciuc se va întoarce iar în comuna Șipote, județul Iași, iar Pletea chiar în Iași, str. Bucșinescu, fără ca marea să le fi priit prea mult.

Sînt doar cîțiva dintre cei cu care îmbătă seara am stat de vorbă timp de mai bine de trei ore. Indivizi potoliți sau amenințători, clătinîndu-se de băutură sau spășiți cu capul în palme, ele plictisite sau neliniștite, agitîndu-se pentru „timpul pierdut" aici sau pur și simplu enervate de atîtea întrebări, ei toți amînteau de fauna tavernelor insalubre, de umbrele ce se tîrau odinioară pe lîngă viață, ei amintesc de o altă lume, străină de a noastră, ei îmbîcsesc atmosfera cu cinismul și filozofia lor de două parale și din alte vremuri, potrivit cărora munca cinstită e pentru proști, pentru cine nu se poate descurca în viață, ei, pentru care alții, și mă gîndesc la cei care le-au dat viață, muncesc și roșesc, plîng și iartă, ei „sînt isteți, au-l' o problemă".

RĂZVAN BARBULESCU

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

„INSTALAȚIA AUTOMATĂ DE DIRIJARE A APEI ÎN APARTAMENT" ȘI IMPLICAȚIILE EI JURIDICE

„Este stabilit astfel din declarațiile martorilor Augustin P., Maria I., Constantin L. cît și chiar din declarația martorei propuse de inculpat în apărare, și anume Niculina A., declarație ce se coroborează cu relatările părții vătămate Constanța D. și chiar cu unele recunoașteri ale lui Ionel P., că acesta, în perioada arătată, a început să producă diferite zgomote după orele 23—24 noaptea, în scopul vădit de a-și împiedica vecina să se odihnească. Aceste zgomote au fost produse prin lovituri cu ciocanul și cu alte corpuri dure în țevile instalațiilor de gaz, precum și prin trîntirea unor obiecte pe pardoseală. Mai mult, este stabilit că inculpatul și-a pregătit un recipient denumit chiar de el «instalație automată de dirijare a apei», instalație care, ori de cîte ori partea vătămată folosea baia sau w.c.-ul la orele la care el nu a înțeles să-i acorde consimțămîntul, uda tavanul Constanței D. Dealtfel, chiar inculpatul, în declarația existentă la dosar, a recunoscut cele menționate, afirmînd însă că el este cel deranjat de către Constanța D. În aceste condiții, vinovăția lui Ionel P. apare stabilită". (Din decizia penală nr. 320/1976 a Tribunalului Municipiului București, secția a II-a penală.)

Ionel P. a fost condamnat la 5 000 lei amendă. Acum umblă pe la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci pentru ca să breveteze „Instalația automată de dirijare a apei", destinată proprietarilor care doresc să facă sînge rău chiriașilor. Speră că prin comercializarea invenției va recupera amenda.

CÎINELE MIC RĂSTOARNĂ MAȘINA PROPRIETATE PERSONALĂ

Pe drumul județean 119, în dreptul comunei Salard, Bihor, un autoturism condus de Alexandru Bereczki gonea fără nici o grijă. Nici un nor la orizont, nici un vehicul advers pe șosea. Deodată țîșnește un cîine... cu nume necunoscut, care traversează șoseaua. Căutînd să-l evite, șoferul virează în șanț. Trei răniți. Primele cercetări au stabilit vinovăția conducătorului auto, care a circulat neatent și fără să folosească sistemul de frînare, pentru a putea opri la timp autovehiculul. Patrupedul nu se face vinovat de nici o încălcare, din moment ce el însuși era cît pe ce să fie călcat!

DE UNDE SE VEDE CĂ BĂTAIA NU E RUPTĂ CHIAR DIN RAI

Dintr-o cerere adresată președintelui comisiei de judecată a unei comune din județul Argeș:

„Subsemnata Elisaveta B. chem în judecată pe Maria D. pentru următorul fapt:

Venind la școală, unde am fost chemată pentru anumite cazuri și mergînd spre casă împreună cu cei doi copii ai mei, fiind însoțită și de femeia Stan A., care era cu copilul la dînsa, în drum, la circa 100 m pînă la casa mea, văd pe susnumita Maria D. așteptînd cu o bîtă mare în mînă cum ajungea în dreptul ei, se răpede cu bîta la băiatul meu pe nume Ion și îl croiește în cap bătîndu-l peste tot corpul pînă cînd s-a rupt bîta și strigă «Hoțul dracului și hoitul dracului cu sămînța ta și cu a lui minciună, că tot te omor eu pe tine». Rog să i se aplice cea mai drastică pedeapsă și să fie obligată de a răspunde de orice se va mai întîmpla, întrucît, dacă în fața mea a săvîrșit aceasta, dar cînd îl prinde singur poate să-i iasă bărbatul său înainte și să-l omoare sau să-l schilodească. Elisaveta B. Onor muncii socialiste".

— Și de ce s-au luat la bătaie? — l-am întrebat pe președintele comisiei de judecată, un țăran bătrîn.

— Fiecare își părtinește odorul, eu pe al meu, tu pe al tău.

Și cînd te gîndești că dacă „escalada" continuă, dintr-un fleac ar putea să iasă tragedie nu glumă. Noroc că femeile s-au împăcat, cel puțin deocamdată, în fața comisiei de judecată. S-a dovedit că obiectul contondent n-a fost ciomag, ci un băț mic!

„EU NICIODATĂ NU I-AM PROMIS AȘA CEVA SOȚULUI MEU"

„Nu știu cine l-a lovit în cap pe soțul meu; nici cine l-a sugrumat. Eu niciodată nu l-am promis așa ceva soțului meu! Despre piatra care se vorbește în rechizitoriu, ce să vă spun? O țineam în casă și fixam ușa cu ea, să nu se deschidă. Nu-mi pot explica de unde se aflau urme de sînge pe fusta mea plisată. Poate m-oi fi murdărit atunci cînd m-am întors acasă și am început să-l spăl și l-am dat cu pudră. Credeam că așa îl fac să-și revină. Pe urmă am mers acasă, la fiica mea, să dau la porci de mîncare. N-am anunțat medicul, nici miliția, pentru că nu am știut că trebuie făcut acest lucru. Cînd l-am spălat, afară, pe stradă ardeau becurile. Cine l-a omorît, sufletul să-i fie încărcat!"

(Din declarația inculpatei Iuliana Ardeleanu, născută Fechete, la 11 ianuarie 1915, în comuna Sănislau, județul Satu Mare, trimisă în judecată pentru omor calificat. Dosar 918/1976, Tribunalul Suprem.)

UN SCHIMB DE CUVINTE CU LAMPA

După ce am comandat licheurul, Corchiș ne-a chemat la masa lor. Am mers, am continuat să consumăm băutură pînă în momentul în care olutonierul Cîmpeanu a lovit lampa cu capul. În cădere, lampa l-a tripf pe Cîmpeanu și acesta a aruncat-o spre Corchiș. Corchiș a avut un schimb de cuvinte cu Cîmpeanu, în care am intervenit și eu, apostrofîndu-l pentru cele ce a făcut. Acesta mi-a răspuns cu cuvintele pe care eu le-am arătat în declarațiile pe care le-am dat în fața organelor de procuratură. I-am răspuns și eu cu aceleași cuvinte. Apoi l-am prins de piept. M-a prins și el tot de piept și nu știu în ce împrejurări, eu am fost tăiat la mînă adică la dreapta. (Am citat din declarația inculpatului I. Petrușel, dosar 979/1976, Tribunalul Suprem.)

LIONEL NIȚESCU
N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Un adevărat „business" al ciubucului: reparațiile mașinilor proprietate personală

Din întîmplare, la Oradea, căutînd să cunosc, cel puțin din fugă, orașul, am ajuns la Atelierul Autobazei 1, atelier care execută reparații curente la autocamioanele propriI autobazei. Pînă aici, totul se pare a fi cît se poate de firesc, numai că, în acest atelier, reparațiile curente programate a se executa, durează, în loc de maximum două zile, 10—20, și de ce? Pentru că personalul angajat și neangajat (?!) — a se citi „ciubucari" — al atelierului, execută, în mod frecvent, reparații la autoturismele particulare ale unor diverși „clienți" din oraș, cu toate că aceste reparații au fost interzise printr-un telex al conducerii centralei industriale de resort.

Totuși, cum este posibilă o asemenea situație, și cine sînt „ciubucarii", mai mari și mai mici, ai acestei originale surse de venituri ilicite, aveam să aflu intrînd în „secretele rețelei" ilegale a reparațiilor de autoturisme proprietate personală. La data cînd am făcut prezentele constatări se aflau în atelier trei autoturisme particulare, complet demontate, iar la alte cîteva se lucra în curte. Locțiitorul șefului de atelier, subing. Geza Csikai, susținea sus și tare că: „cele trei autoturisme proprietate personală se repară pe bază de comenzi, comenzile sînt înregistrate la I.T.A., deci au forme legale pentru reparațiile care li se fac". Întreb pe cîțiva muncitori care lucrează la reparațiile acestor autoturisme, dacă știu ale cui sînt, dar nici unul dintre ei nu-mi poate da un răspuns edificator. Același subinginer, probabil ca să salveze situația, ori „simțindu-se cu musca pe căciulă", se explică: „Tovarășul director al întreprinderii, ing. Anton Nițescu, știe de aceste reparații particulare. (?!)... Bineînțeles că reparațiile se plătesc de către beneficiarii lor dar plata și întocmirea formelor de plată se fac după efectuarea reparațiilor solicitate". „Dar, zic, aceste calcule, devize de lucrări și de plată, după cîte știu, se întocmesc înainte de începerea lucrării, în situația cînd atelierul ar fi fost autorizat să execute asemenea lucrări și la autovehiculele particulare. Nu se contravine, în mod flagrant, legii?"

Șeful contabil al I.T.A., tovarășul Ioan Grozea, ne informează franc, fără ocolișuri: „În acest atelier s-au efectuat în mod curent reparațiile la autoturismele particulare dar nu s-a încasat nici un ban de pe urma acestor reparații. Desigur, ar fi trebuit să se întocmească, pentru fiecare autoturism intrat în reparație, un deviz post-calcul"

Singurul „act" pe baza căruia se efectuau diverse reparații la autoturismul „Skoda" 1-BH-818, îl aflăm la atelier și este o... fițuică scrisă de mînă și neînregistrată (în situația cînd și fițuicile de acest fel ar trebui înregistrate) dar, zice același subinginer: „Este semnată de către tovarășul director al întreprinderii, ing. Anton Nițescu." În fițuică scria negru pe alb că ar fi vorba de „retuș vopsea" și nu de reparațiile care, în realitate i se fac. Pentru „Ford-Taunus"-ul cu nr. de circulație 1-BH-6 522, cît și pentru un „Moskvici-407", complet demontate, la care se lucra cu sîrg, nu am mai găsit nici o altă... fițuică din care să aflăm numele proprietarului, iar la „Moskvici" nici numărul de circulație nu l-am putut afla.

„Una dintre ele, continuă să ni se destăinuie tovarășul Geza, a intrat în reparație capitală (Ford-Taunus-ul) dar, fără știrea mea, de celelalte două știam și eu, le-am dat acordul meu pentru că aveam aprobarea tovarășului director Nițescu. (Personal — subliniază el). Nu! N-avem nici norme de lucru și nici de calcul pentru orele și manopera aferentă unor asemenea reparații. Dar cred că devizele de lucrări se fac după!..." (?!) Oare?

Inginer Ioan Zoica, șeful autobazei Comerciale 1 Oradea, dărîmă, pur și simplu, toate „zicerile" lui Geza Csikai: „Știu de existența telexului prin care se interzic asemenea soluri de reparații la autovehiculele particulare, de către atelierul I.T.A. Comenzi, calcule și devize pentru acest gen de lucrări, în consecință, nu există! Autoturismele din atelier au fost introduse în mod abuziv și fără știrea mea. (?!) Nu am dat aprobare pentru repararea nici unui autoturism!"

Curioase afirmații, și tot atît de subtile concluzii! Ne gîndim totuși că aceste reparații clandestine se efectuează nu de o oră, ci de luni de zile; toată lumea vede ce se întîmplă în acest atelier al I.T.A., numai șeful autobazei nu vede, nu aude nimic, nu-l interesează ce se întîmplă în spațiile de producție direct subordonate. Ce se întîmplă cu munca efectivă a angajaților, ori e un fel de... optică în a-i ajuta să se „spele pe mîini" urgent de orice răspundere? (Pe străzile laterale, grupuri de mecanici, angajați ai acestui atelier, repară și acordă asistență tehnică la mașinile particulare în orele lor de program.)

În zilele următoare, mecanicii atelierului au schimbat tactica: n-au mai introdus turismele în atelier, dar nici n-au renunțat la ciubuc, ci au trecut la repararea lor direct pe străzile din jurul atelierului. Că „procedeul" afectează în cea mai mare măsură bunul mers al reviziilor și reparațiilor autovehiculelor autobazei este un lucru cert, dar „Nea Țurlea, și atît", pensionar, „mîna dreaptă" a șefului atelierului (Stelian Berlea), încearcă să ne convingă de contrariul: «„Skoda" are aprobare și, pentru noi, ordinul șefului e lege. Eu recunosc semnătura directorului Nițescu, și nu am dreptul să-l verific...! Nu sînt angajatul I.T.A.». A se reține că Nea Țurlea nu are calitatea de angajat. El minuiește toate sforile ciubucului din acest atelier!

Că ordinul șefului e lege pentru subalterni, nu zicem ba, dar, ce fel de ordin poate fi acela scris pe o fițuică neînregistrată nicăieri, și pe care scrie „retuș vopsea" și nu confecționare de aripi noi, cum, de fapt, i se făcea acelui vehicul particular? Și ne mai întrebăm, tot în baza acestei fițuici se eliberează materialele și piesele de schimb pentru reparațiile ilegale, de către magazia atelierului? Tot pe această semnătură a directorului? Și la justificarea materiei prime și a pieselor consumate, ce reale reparații se trec pe fișele de consum? Multe porți și uși ilegale pot deschide oare semnăturile acestui director?

Paznicul atelierului ne confirmă că „reparații d-astea, cu ciubuc, se fac multe și mereu în acest atelier. Nu se înregistrează nici intrarea și nici ieșirea mașinilor din atelier. Mașinile astea nu le-am înregistrat, ca de obicei, pentru că mi-a dat ordin tovarășul Stelian Berlea, șeful atelierului, să le dau drumul înăuntru fără acte, și tot dînsul a dispus să se parcheze mașinile angajaților în incinta atelierului..."

În curtea atelierului se afla un „Mercedes" cu nr. de circulație 1-BH-808, pregătit pentru reparații mai mărunte... La insistențele noastre, Nea Țurlea revine asupra deciziei și continuă lamentabil: «Din moment ce la mine nu are comandă, înseamnă că nu are acte!... La mine vine, aduce comanda,... deci nu este înregistrat „Mercedes"-ul».

„N-are acte, zice locțiitorul șefului de atelier, intră destule mașini aici, abuziv..." „Abuziv?!, accentuăm noi, Cine abuzează? Cei de pe stradă? Ori angajații atelierului? Dumneavoastră, ce păziți? Doar toate acestea sub ochii dumneavoastră se întîmplă! Oare ar trebui să vină cineva din afară ca să vă arate tot ce se întîmplă în această adevărat „Împărăție a ciubucului"? Și mai ales să vă demonstreze că angajații atelierului nu-și fac datoria?"

Un mecanic își repara mașina personală în timpul programului cu toate cele necesare reparației luate din atelier. Mașina sa era ridicată cu macaraua pe rampă și omul își vedea liniștit de treabă, ca și cînd ar fi fost în timpul lui liber, nu în programul pentru care era plătit de autobază. Atelierul statului parcă ar fi fost al său personal! Întrebat, acesta îmi spune că are o zi liberă, tocmai azi, dar mîncîuna se dovedește a fi ușor reperată deoarece, în condica de prezență a atelierului, omul nu numai că figurează prezent, dar a și semnat la intrarea... în serviciu. De dimineață, de la intrarea în program, mecanicul acesta își înlocuia doi segmenți la mașina proprie (constatarea s-a făcut în jurul orei 13.00), frustrînd întreprinderea de aproape șase ore de muncă, plus cei doi segmenți, plus...

„Cum rămîne, tovarășul Geza, cu aprobările pentru repararea acestor turisme?" „S-o fi pierdut aprobarea pe... drum", bate el în retragere. „Tovarășul director Nițescu e în concediu legal, că v-ar fi spus dînsul că au aprobare..."

S-o fi pierdut și răspunderea față de lege?! Tăcere!

Cu toate că acest atelier e profilat pe revizii și reparații curente ale parcului I.T.A., în virtutea acestor veritabile abuzuri, cca 20 la sută din capacitatea atelierului a fost imobilizată în revizii și reparații la autoturismele particulare, numai în cursul lunii iulie; lună de maximă solicitare a autocamioanelor autobazei, pentru campania agricolă a județului Bihor. Parcarea în incinta atelierului a turismelor particulare nu este decît o portiță a ciubucului. Că de aceste practici ilegale, atît de frecvente, are cunoștință și directorul întreprinderii, ing. Anton Nițescu, nu mai încape discuție, deoarece... prietele fițuici, în virtutea cărora se oficiază acest păgubos... ritual al ciubucului, sînt semnate de către domnia-sa, firește, pe fiecare trecîndu-se „magnificul diagnostic" - retuș vopsea. Cert este și faptul că mecanicii atelierului fac zilnic ciubuc sub ochii impasibili ai șefului de atelier. Așa stînd lucrurile, ne gîndim și la acea mult comentată „parte a leului" pentru că altfel, situația nu ar putea exista și mai ales, nu ar căpăta o asemenea amploare Practic, pentru toți cei incriminați în această anchetă, cît și pentru cei rămași pe dinafară, atelierul acesta s-a transformat într-un adevărat „business" al ciubucului, într-o... originală „moșie" a surselor de venit ilicit. Căci Nea Țurlea, pensionar, neavînd calitatea de angajat, unul dintre cei mai mari „șefi" ai ciubucului de aici, este tolerat, admis chiar să primească unele comenzi pentru atelier! Directorul întreprinderii să nu știe, oare, cui îi sînt adresate aceste fițuici pentru „retuș vopsea", și cine execută în atelier lucrările? Să nu fi trecut domnia-sa, de cînd este director al I.T.A. prin acest atelier? Să nu fi știut dînsul de circulara prin care se interzice orice reparație la autovehiculele personale? Atunci, dacă o știe, cum de-și permite să o încalce, și nu numai o dată, emițînd asemenea dubioase hîrtuțe? Să-i fie și acestui director, atelierul întreprinderii, tot un fel de „business" al ciubucului? La oraș, lumea vorbește — că așa e gura lumii, și dacă nu faci foc nu iese fum) — că atelierul I.T.A. a devenit, în ultima instanță, „o latifundie a directorului"...

Așa să fie oare? Faptele, după cît se pare, probează aceste afirmații. Vechiul dicton „Peștele de la cap se strică" este aici adeverit de faptul că directorul procedînd la comiterea frecventă a unor asemenea ilegalități, mecanicii atelierului abuzează și ei de... climatul propice ciubucului „en gros"?

Interesant ar fi să aflăm ce are de gînd să întreprindă concret Centrala industrială de resort, pentru a curma definitiv aceste practici ilegale.

M. N. FLORIAN

MILIARDARII ŞI MIZERIA LOR MORALĂ

Onassis, O.P.M., averea şi testamentul său (6)

Vestea avea să cadă ca un trăznet asupra lui Onassis. „Ari" înţelegea, în sfîrşit, că ce era mai rău i se întîmplase. Pentru un grec ca el, prima soţie, mamă a fiilor săi, contează şi pînă la moarte tot ea va rămîne soţia, cu litere mari. Cel mai groaznic este să o ştii pe cea pe care ai iubit-o întotdeauna în braţele celui mai mare rival...

Cunoscînd-o bine pe Tina şi ştiind că a umilit-o prea mult pentru ca aceasta să nu meargă de acum înainte pînă la capăt, Aristotel Onassis se simte neputincios, pentru că presimte dezastrul. Niciodată nu avusese vreun secret faţă de Tina şi îşi dă seama că ea s-a căsătorit cu Niarchos numai pentru a-i oferi „trucurile" acestui creier de precizie cum îi plăcea lui Onassis să se numească, acel creier care mai bine decît o maşină electronică, voia să prevadă totul, să calculeze multe cu cea mai mare precizie. Umilinţa este totală. Înfrîngerea este definitivă. Inima încetează să mai bată cum trebuie şi Onassis se prăbuşeşte. Infarct. Era primul.

Cu aceasta şocurile nu s-au isprăvit. În anul 1973, Onassis este iarăşi lovit, dar în punctul său cel mai vulnerabil. Alexandru, moştenitorul său, fiul iubit are un groaznic accident de avion. Textul telegramei care l-a ţintuit pe Aristotel Onassis sună astfel : „Alexandru Onassiv grav rănit. Accident de avion pe aeroportul internaţional din Atena". În momentul primirii ei, în apartamentul său imens din New York, de pe Sutton Square, nr. 18, Onassis se pregătea să dejuneze împreună cu Jackie.

Omul cu faţa suptă, cu ochii înroşiţi de oboseală şi surescitare, nici nu vede pe unde calcă pe culoarele spitalului atenian Kifissa, pentru a ajunge mai repede la patul unde fiul său agonizează. Nu mai este armatorul atotputernic. Este un tată

zdrobit care-şi face mii de reproşuri, care nu se mai interesează deloc de imperiul său financiar, de petroliere, de cursul bursei ca şi de atitea altele. În spatele lui, discretă ca o umbră, Jackie, în doliu, avansează maşinal ca şi cînd ea ar fi obişnuită de cînd lumea cu aceste scene ale disperării, durerii şi neînţelegerii.

Nu era prea îndepărtată vremea în care Onassis îşi descoperise, iubise şi stimase fiul său. Alexandru, care începuse prin a iubi, în rîndul lui, jocurile de noroc, soarele şi marea. Se născuse în 1948 la New York, întrucît un cosmopolit ca Onassis nu concepea ca „fiul unui miliardar grec să nu aibă naţionalitate americană" (!?) La zece ani, cu cravată neagră, el lua ceaiul cu Winston Churchill. La 16 ani, devenise un mic tiran, insuportabil ca toţi tiranii. La Monte Carlo conducea Ferrariul său de aşa manieră încît se înmulţiseră pariurile privind felul cum va sfîrşi : într-un copac, într-o prăpastie, în mare şi în cine mai ştie ce locuri mai atractive vor fi pe acolo. Poliţiştilor care încercau să-l tempereze le răspundea scurt : „Sînt Alexandru Onassis"

Iată-l, însă, încheind brusc epoca plimbărilor plicticoase între New York, Londra, Paris şi instalîndu-se la Atena în al zecelea etaj al hotelului Hilton. Onassis care nu privea numai pe covorul verde al mărilor ci şi pe cel albastru al cerului, i-a încredinţat fiului său conducerea companiei „Olympic Aviation", o filială a companiei aeriene „Olympic Airways". I-a spus atunci „Marea este cea care ne permite să zburăm". Plasîndu-l pe Alexandru în fruntea acelei „Olympic Aviation", cel căruia nu-i plăcea să împartă cu nimeni puterea, arăta lumii că fiul său este demn să-i fie moştenitorul de mai tîrziu.

Atent cu toate acestea Alexandru nu mai este copilul teribil de altă dată, ci un tînăr timid, serios şi punctual. Dimineaţa la opt intră pe uşa biroului, iar seara revine la hotelul Hilton, unde-şi are reşedinţa. Se spune că se refugiase în aviaţie şi că fără ştirea tatălui aducea, adesea, la Atena sărmani oameni bolnavi, răniţi sau rătăciţi în insulele pierdute ale arhipelagului...

...Ajuns la spitalul Kifissa, Onassis este supus la o nouă încercare : Alexandru nu murise imediat. Medicii aveau nevoie de aprobarea lui Onassis pentru a pune capăt existenţei lui Alexandru care era menţinut în viaţă doar artificial, creierul fiindu-i complet zdrobit. Onassis spune da. Disperată, Tina, mama băiatului şi prima soţie a lui Onassis, strigă : „Tu l-ai ucis..." Şi acest reproş îi face rău lui Onassis.

În octombrie 1974, Tina este găsită moartă în hotelul său particular din Paris. Deşi uluită de veste, fiica ei, Christina, nu poate crede în moartea naturală a Tinei. Cînd faci parte din clanul Atrides-Livanos-Onassis, şi chiar Niarchos, nimic nu-ţi pare natural, doar, poate, să jonglezi cu miliardele — spunea, pe drept, cineva. Christina înaintează o plîngere împotriva tatălui ei vitreg — Niarchos — şi cere procurorului Republicii Franceze să efectueze o autopsie. — Moarte naturală datorată unui endem fulgerător al plămînului, declară experţii.

Ultima mare dezamăgire a lui „Ari" Onassis va fi fost aceea că marele său rival, Stavros Niarchos, nu-i va permite să asiste la înmormîntarea celei ce fusese prima sa soţie — Tina. Aristotel Onassis, care, pînă atunci, nu fusese decît o maşină de luat decizii şi care se lupta în felul lui pentru a cîştiga cît mai mult, simte greutatea vîrstei. În jurul lui, lumea întreagă se schimbă şi el nu mai are puterea să-i acorde atenţie. O afecţiune gravă a ochilor — „myasthenia gravis" — îl va obliga curînd să folosească plasture pentru a-şi putea ţine ochii deschişi. El, regele mărilor, care zărea de departe venind miile sale vapoare... Dar mai ales, Onassis ştie că un imperiu fără moştenitor nu va supravieţui morţii fondatorului său. Ştie că nu va lăsa în memoria oamenilor decît un nume care va fi uitat repede. Şi-a strîns o avere pe tranzacţii la bursă, o avere fragilă. Ştie că n-a construit nici spitale şi nici fundaţii. Atunci, va accepta să moară singur, aşa cum, în fond, trăise.

Ştie că nimeni nu vaI mai închiria anual pentru el un apartament la Plaza, în Buenos Aires. Şi nu mai ştie ce se va alege de vila ce şi-o construise la Montevideo care, pe atunci, era un fel de Monte Cristo al Americii de Sud. Sau că nu va mai descinde la San Francisco la hotelul Mark Hopkins, la New York, la Londra sau la Paris, în jos, pe Avenue Foch. Adică, acolo unde mergea să vadă sau să revadă cine ştie ce iubită, dar, mai ales, pentru a încheia o afacere importantă şi de pe urma căreia să cîştige cît mai mult, chiar totul dacă se putea.

Omul acesta care de pe vremea cînd flirta cu micile staruri de la Holywood căpătase obiceiul să-şi camufleze ochii în spatele unor mari ochelari negri îşi dădea tot mai mult seama că după moartea lui, în lipsa unui moştenitor precum Alexandru, vor ieşi la iveală multe. Desigur nu toate pe care le făcuse el cu cunoscutu-i singe rece.

În mintea lui, acest armator — înnăscut sau devenit, nimeni nu ştie exact — revedea şirul de petroliere şi vapoare care navigau sub tot felul de pavilioane insolite dar care, în secret, purtau unul şi acelaşi pavilion : „O.S.A. — Onassis Socrate Aristotel", „Amiralul" Onassis nu putea şi nu voia să creadă că cele 100 petroliere, 10 cargouri nu vor mai putea fi comandate de el, doar de el. În ultimele lui zile, repeta ceea ce mai spusese de atitea şi atitea ori. Odată, fiind întrebat ce ar vrea să devină dacă n-ar avea această avere, el a răspuns : „Pot să trăiesc ca în prima tinereţe, să ajut iarăşi la descărcarea vapoarelor".

— Şi ce-aţi vrea să fiţi dacă aţi reîncepe viaţa ? a mai fost întrebat.

— Armator, a fost scurtul său răspuns.

După moartea survenită în spitalul american Neuilly de lîngă Paris s-a încercat să se calculeze incalculabilul. Adunîndu-se valoarea petrolierelor gigant, a companiei aeriene „Olympic Airways", a reşedinţelor de lux, a faimosului building „Olympic Tower" s-a ajuns la aproximativ un miliard de dolari. Numai esenţialul era răspîndit într-o multitudine de societăţi, unele mai anonime decît altele, pe care nici măcar însărcinatul cu afaceri principal nu le cunoştea în întregime. Cu atît mai mult misterioasele sale investiţii. În cercurile de afaceri se admite totuşi că Onassis a murit înainte de a-şi fi realizat obiectivul — două miliarde de dolari — dar că nu era departe de el. Totuşi, cine poate şti exact ?

(Va urma)

PETRE NICOLAE

HOINAR PE MERIDIANE (XII-XIII)

Magia unui muzeu

Există încă, în vechea vatră a oraşului, cîteva locuri memorabile. Printre ele : Muzeul „Ridder Smidt" van Gelder expunînd într-un interior somptuos de vilă patriciană din secolul XVIII remarcabile colecţii de porţelan antic şi de Sèvres : Muzeul „Plantin-Moretus" unde, într-o casă burgheză, flamandă, vom putea admira tapiseriile de Flandra, mobilă în stilul renaşterii flamande, portrete de familie, unele purtînd semnătura lui Rubens, o librărie, o sală de gobelinuri, o cameră a corectorilor şi una a comozitorilor, o tipografie a timpului, săli cu incunabule, coperte, miniaturi, gravuri în acvaforte şi alte capodopere ieşite din teascurile unor tipografi celebri. Merită să treci şi pe la Muzeul de folclor Încercînd, prin numeroasele sale colecţii (mobilă, articole de menaj, obiecte de cult etc.), să dea o idee despre obiceiurile şi moravurile populaţiei flamande. Vei găsi mari satisfacţii artistice în operele de artă răspîndite în bisericile St. André (1529), a iezuiţilor (1814), a capucinilor, dar suprema revelaţie o vei avea vizitînd cea mai bogată pinacotecă a Belgiei, unul din remarcabilele muzee ale lumii şi primul pe mapamond în ceea ce priveşte operele Şcolii flamande : Muzeul de Arte Frumoase.

De obicei, vizitînd vaste colecţii, te opreşti cu preferinţă la anumite lucrări. În general, capodoperele se pierd printre hectarele de variante sau pînze ale contemporanilor marilor artişti, lucrări mai puţin izbutite sau nefinisate ale meşterilor înşişi. La Muzeul de Arte Frumoase din Anvers este imposibil să aplici acest procedeu pentru simplul motiv că lucrările sînt selectate pe criterii estetice atît de riguroase, încît fiecare pînză expusă este o capodoperă. Fără exagerare „non multa sed multum". operează, aici, fără rabat, cu toate că şi „multa" este atît de „multum" încît cîteva bune zile ţi-ar fi insuficiente să te opreşti cît ar fi necesar nu pentru studiu, ci doar pentru o laconică punere în temă. Pe Rubens, de pildă, îl aveam proaspăt în memorie de la British Museum. „Lovitura de lance" şi „Vînătoarea de lei" în sepia, acel atît de trist „Triumf a lui Caesar" — cortegiu de elefanţi, vite, berbeci şi, mai ales, de chipuri lipsite de orice bucurie, cele trei zeiţe rubiconde privind spre Paris arătîndu-le în mîna întinsă mărul ales („Judecata lui Paris"), „Răpirea Sabinelor", „Peisajul de toamnă" sau portretul Susanei Lunden, sînt Rubens, desigur, aceeaşi mînă de maestru, acelaşi studiu al compoziţiei, aceeaşi expresivitate, aceleaşi culori strălucitoare. Dar adevărata dimensiune universală a lui Rubens, întreaga măsură a genialităţii sale n-o poţi realiza decît la Anvers. Colecţia Muzeului de Arte Frumoase (Galeria Regală de Arte), întregită de pînzele din biserici oferă o nouă viziune asupra artistului. Chiar şi cantitativ. Dar şi cantitatea poate trece, uneori, în calitate. De pildă, pînzele rubensiene de mari dimensiuni se găsesc în muzeele lumii ca unicate. La Muzeul de Arte Frumoase e sală întreagă le expune colosale, copleşitoare. Ce forţă hipnotică a culorii şi a expresivităţii transmit aceste pînze pe care, în vaste compoziţii, personajele întrec cu mult măsura reală a omului ? Şi cît de savant sînt compuse aceste imense scene de viaţă, cu cîtă aplecare asupra nuanţei e lucrat fiecare detaliu. De pe aceşti pereţi ai muzeului se degajă o adevărată magie magnetică. Ca un fluid trece prin tine vraja rubensiană. Clasicele teme biblice sînt tratate de Rubens ca reale teme ale vieţii umane în care suferinţa, speranţa, înfrîngerea, naşterea, dorinţa, jalea, moartea, bucuria, jertfa, devin stări existenţiale. Fiecare personaj e individualizat nu numai prin anatomie, prin catifeaua pielii, dar şi prin vestimentaţie, prin textura materialului, prin falduri, prin amănunte de mare forţă sugestivă. „Venus Frigida" ; „Trinitatea" ; „Sfînta Familie" ; „Adoraţia Magilor" ; „Educaţia Fecioarei" ; „Sfîntul Dominic" ; „Triptic" ; „Crist pe cruce" ; „Crist între cei doi borfaşi" ; „Coborîrea de pe cruce" ; „Comuniunea Sf. Francisc de Assis" — sînt numai cîteva din categoria amintită. Dar mai sînt, aici, şi Jordaens şi Van Dyck, Snyders, Boejermans, Teniers sau de Vos, mai sînt, aici, reprezentate în colecţii de excepţie, Şcoala olandeză cu Rembrandt (de notat „Evreul bătrîn", „Portret" şi „Portretul soţiei sale, Saskia van Uilenborg") şi Vouwermans, Franz Hals şi Ostade, Van Mieris, Jan Steen sau Brakenburg ; Şcoala belgiană cu Van Lérius, Veriat, S. de Vriendt, Robert Fleury, Wappers, Cosemans, de Keyzer sau, independent de şcoli naţionale, Tizian, Breughel cel Tînăr, Lukas Cranach...

Middelheim şi revoluţia spaţiului

Al treilea perimetru al oraşului s-ar situa între centura de bulevarde de pe locul vechiului zid de incintă al cetăţii şi autostrada E-3. Centrul acestui perimetru e ocupat de impozantul edificiu al Gării Centrale, spre care se ajunge prin largi şi animatul bulevard de Keyser, cu numeroase hoteluri, cafenele, baruri, night-cluburi. Pe străzi dosnice — lupanare. Se pare că prostituţia este interzisă în Belgia, se fac razii, fetele aflate pe stradă se ascund repede în localuri sau intră în primul gang, numai cele din geamurile-vitrină stau mai departe, picior peste picior, răsfoind, impasibile, reviste porno. Poliţia nu poate trece pragul casei. Ceea ce se întîmplă înăuntru este afacerea privată a fiecăruia şi oficialitatea n-are dreptul să intervină.

Cel de-al IV-lea perimetru al Anversului, punctat de transparentele biocuri-turn (arhitectură şi procedee constructive rapide, pentru 3 decenii) beton-sticlă-aluminiu, identice la Londra, Bruxelles sau alte mari oraşe occidentale, este spaţiul rezervat marilor ansambluri de locuinţe dar şi numeroaselor parcuri. Chiar în spatele Gării Centrale se întinde Grădina Zoologică (cu acvarii, delfinariu, spaţii publice de dresură etc.), una din cele mai bogat înzestrate stabilimente ale genului, cunoscută în Europa atît pentru cercetările ştiinţifice ce se efectuează aici, cît şi pentru anualele sale vînzări de animale rare. Spaţiile verzi abundă : în formă de triunghi echilateral, mărginit de bulevarde, purtînd numele unor artişti de renume (Rubens, Van Eyck, Quinten Matsys), Parcul Municipal se întinde pe locul unor vechi fortificaţii cu fosele devenite lacuri de agrement, Parcul Regele Albert repetă în mic forma triunghiulară a primului. Spaţiul verde de cea mai mare întindere, cu păduri, terenuri de camping, amenajări sportive, pînze acvatice sau muzee în aer liber, depăşind perimetrul oraşului ca să se întindă şi dincolo de autostrada E-3, se numeşte Nacht Egalen Park. Acest parc mă atrăgea şi pentru o particularitate a sa. În partea numită Middelheim au loc faimoasele Bienale de sculptură modernă, constituindu-se, în cei 25 de ani de existenţă, în cel mai vast muzeu de sculptură în aer liber de pe mapamond. Middelheimul a început, ca experienţă, cu o expoziţie internaţională organizată în 1950. Însăşi ideea unei expoziţii în aer liber, fără tradiţionalele „nu atingeţi exponatele" sau „păstraţi tăcerea", scontînd, dimpotrivă, pe participarea consumatorului de artă, pe dezbateri directe, la faţa locului, cu expozanţii, a înregistrat un succes răsunător. Ecourile de presă ca şi cei 100 000 de vizitatori au impus organizatorilor să se gîndească la continuitate. Aceasta s-a materializat sub forma Bienalelor de la Middelheim. Şi iată că în mijlocul covoarelor multicolore de flori, al oglinzilor de apă cu poduri suspendate şi bărci, al terenurilor de sport, al cringurilor şi cavalcadelor, al împărăţiilor celor mici, printre lebede şi veverite, un spaţiu rezervat, exclusiv, artei. Astfel, e constituită o comisie reprezentativă de specialişti (printre care prof. dr. R. Palluchini, secretarul general al Bienalelor de la Veneţia, U. Apollonio, Conservatorul de la Archivo Storico d'Arte Contemporanea din Veneţia, sculptorii Henry Moore şi Ossip Zadkine) şi prima Bienală îşi deschide porţile peste un an, în 1951, cu participarea artiştilor plastici belgieni. În 1953 spaţiile de expunere sînt dedicate italienilor în frunte cu Medardo Rosso ; în 1955 expun sculptorii francezi, în 1957 prima Bienală colectivă în care se întîlnesc artişti plastici din mai multe ţări : R. F. Germania, Austria, Elveţia. Bienala din 1959, reprezentată de sculptura britanică, inaugurează o nouă etapă a acestei manifestări din ce în ce mai apreciată în lumea internaţională a artei : încep marile dezbateri de teoria şi practica artei. Colocviile despre funcţia socială a sculpturii, despre relaţia dintre sculptura modernă şi arhitectura contemporană sînt deschise de cunoscutul teoretician de artă engles Herberi Read. De atunci, bienalele se ţin cu regularitate la doi ani, avînd un program prospectiv îmbinînd latura expoziţională cu cea teoretică. Bienala din 1975 e consacrată Orientului. În jur de şaizeci de opere sculpturale din Japonia, treizeci din India şi cam tot atîtea din Turcia, în ciuda tradiţiilor diferite ale spaţiilor de proveniţă, reuşesc să ţină pasul, în expresie şi tehnici, cu evoluţia pe plan mondial a sculpturii moderne, aducîndu-şi aportul, atît ca ansamblu naţional cît şi ca experienţă individuală, la dezvoltarea generală a artelor plastice contemporane.

„Cercurile mişcătoare" — patru hiperboloide nichelate creînd într-un anumit ritm iluzia optică a zborului lin — ale japonezului Ito Tachamichi, „Sculptura nr. 1" a indianului M. Dharmani, sugerînd din curbe, goluri şi plinuri, din metal şi marmură, o senzaţie de echilibru indiferent, şi „Păsările" turcului Sadi Valik, impresionînd prin sugestivele îmbinări de unghiuri şi planuri, născînd remarcabile forme spaţiale, reprezentă, expresiv, această tendinţă de specificitate şi universalitate. Totodată sînt folosite, aici, materialele cele mai diverse : piatra, fierul, alama, marmura, lemnul, sticla. O caracteristică a ultimului an — suprafeţele perfect lustruite. Vizitatorii se plimbă printre sculpturi de diferite orientări stilistice, pe nelimitatul diapazon dintre real şi abstract, prin spaţii în care limitele programatice ale suprarealismului au fost împinse dincolo de figurativ, dincolo de constrîngerile convenţiei, căutînd un nou echilibru, se plimbă pe iarbă (în aceste parcuri iarba e pusă tocmai să se calce pe ea), privesc, îşi exprimă acordul sau dezacordul, intră în pavilioanele experimentelor sau trec şoseaua în Muzeul de sculptură în aer liber unde, în acelaşi cadru liber, în poieni, pe alei umbrite sau pe malul oglinzilor de apă vor întîlni sculpturi întrate de mult în conştiinţa publică prin valoarea lor, cum ar fi sculpturile lui Rodin, ale italianului Medardo Rosso, ale belgianului Meunier, „Profetul" lui Pablo Gargallo, „Meditaţia" lui Marcel Mazy, „Primarul L. Cracybeackx" de Vic Gentilis sau „Regele şi Regina" lui Henry Moore). Toate tendinţele şi toate personalităţile importante ale sculpturii moderne sînt admirabil reprezentate în cele 270 de statui din parcul Middelheim, iar cadrul fără egal, spaţiul şi lumina, contribuie la o valorificare estetică superioară a acestor opere născute ca o căutare de sens şi loc a sculpturii în spaţiul revoluţionat, o îmbucurătoare amplificare la un diapazon contemporan a celei de-a doua dimensiuni, spirituale, a Anversului, A oraşului port, a oraşului lui Rubens.

TOMA GEORGE MAIORESCU

Primim din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Alexandru Sovici** (prin care acesta se interesa de unele aspecte legate de primirea burselor de către studenți — N.R.), vă facem cunoscut că în baza HCM nr 382/1964 studenții bursieri primesc bursă pe toată durata practicii. Așa cum prevede art. 11 din Decretul nr. 14/1976, privind integrarea învățămîntului superior cu producția, valoarea manoperei prestate de studenți în timpul activității practice se virează instituției de învățămînt superior. Din aceste sume studenții pot fi stimulați în raport cu rezultatele obținute, cu pînă la 20% din valoarea manoperei realizate. În conformitate cu prevederile HCM nr. 831/1969, în perioada vacanțelor universitare, studenții de la învățămîntul de zi pot fi angajați în muncă, la cererea lor, de către unitățile socialiste. În această situație, studenții primesc retribuție pentru lucrările executate, sau după funcția îndeplinită, dar nu primesc și drepturile de bursă, care se acordă — așa cum prevede HCM nr. 1054/1962, republicată în anul 1967 — pe perioada anului școlar, exclusiv vacanțele".

În satul Mioarele din Argeș, gospodarii comunei au ridicat un nou sediu pentru Consiliul popular, un cămin cultural, și una din cele mai frumoase școli din județ. Are 10 săli de clasă, are laboratoare și, cu cele trei nivele ale sale, este — în acest vîrf de deal unde e așezată comuna — o dovadă minunată a hărniciei oamenilor. Un magazin modern — în construcție — se va adăuga curînd la zestrea edilitară a comunei. **(Ion Dobrescu, Cîmpulung Muscel)**

Sîntem locuitori din patru comune, aproape 600 de oameni, care facem naveta către și dinspre Baia Mare. De mai multă vreme am sesizat organele C.F.R. de un neajuns pe care îl avem în Halta C.F.R. Fersig, județul Maramureș : acela că fiind foarte slab luminată, ne chinuim la luarea biletelor, la număratul banilor, iar uneori riscăm chiar accidentări pe peroane. Regionala C.F.R. Cluj-Napoca ne-a promis că se va introduce iluminarea normală a stației în cursul primului trimestru al anului în curs. Totuși nici pînă astăzi acest lucru nu s-a realizat și vă scriu aceste rînduri în speranța că cei în drept vor lua măsurile ce se cuvin, cu atît mai mult cu cît atîtpul de la care se poate trage curentul este la numai 30 de metri de clădirea haltei. **(Gavrilă Beneteanu ș.a., comuna Fersig, județul Maramureș)**

Iubesc florile și, mărturisesc, am o pasiune deosebită pentru cactuși. Vă trimit această fotografie a unui exemplar la care au înflorit 4 flori deodată. Nu știu dacă aceasta

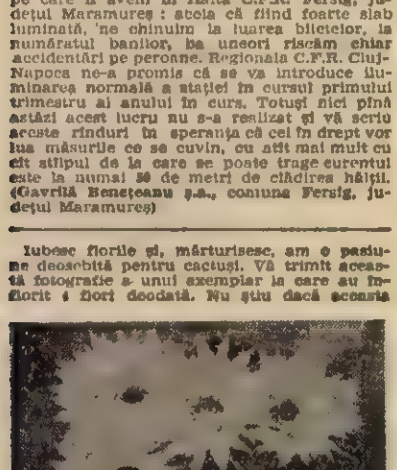

este o „performanță" în materie, mărturisesc, nu sînt un specialist ci doar un pasionat, sper însă că frumusețea florilor să justifice publicarea fotografiei. **(Octavian Uță, Pitești)**

Mi-am petrecut o parte din concediu în comuna Sfîntu Gheorghe din județul Tulcea. Într-una din zile — 8 august — fiul meu în vîrstă de 11 ani a făcut febră mare. M-am prezentat la medicul circumscripției din localitate, dr. Nechit Vinereanu, care, după ce l-a consultat pe copil, mi-a eliberat o rețetă, pe care v-o trimit alăturat. Medicamentul prescris : piramidon. Locul de procurare : orice farmacie din Tulcea !... Cu alte cuvinte, două zile pierdute — lăsînd la o parte cei și lei transport C.F.R. dus-întors. M-am întrebat, și am întrebat medicul respectiv, dacă nu puteam primi acest medicament direct de la dînsul. Răspunsul — dincolo de orice spirit umanitarist — a fost negativ. Este oare posibil ca un om ce se consideră cadru medical să lase așa, în plata domnului, un copil bolnav, cu temperatură — cu atît mai mult cu cît era vorba de o simplă pastilă ? **(Aixinia Anton, Rugi-noasa, județul Iași)**

Apropo de articolul „Cine se sperie de apa minerală ?", apărut în FLACĂRA nr. 25 a.c., vreau să vă spun că și în municipiul Drobeta-T. Severin adesea rafturile stau pline de sticle cu apă minerală învechită datorită aprovizionării la întîmplare, cu sorturi pe care bolnavii sau vegetarienii nu le caută. Propun ca aprovizionarea magazinelor să nu se mai facă fără nici o socoteală, ci în baza unor testări prealabile pline de grijă a cererii consumatorilor statornici. Pentru că indicațiile medicale pe care le urmează omul nu sînt în funcție de diversitatea etichetelor din rafturi ; dimpotrivă, rafturile trebuie să răspundă cererii consumatorilor, mulți dintre ei suferinzi de boli pe care nu și le aleg singuri și, mai ales, nu și le aleg după capriciul comercianților care, de multe ori, evită pur și simplu un articol atît de leftin, din comoditate și dintr-o grijă cam prea „comercială". **(Nicolae Ghițulescu, Dr. T. Severin).**

În FLACĂRA nr. 22, la pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" era inserată și scrisoarea a doi tineri, **Alexandru Lazăr** și **Romulus Praca,** proaspeți absolvenți ai Liceului de chimie din Turda, porniți să refacă — pe jos — traseul parcurs de armatele române în timpul Războiului de Independență. Zilele trecute ne-am pomenit cu cei doi temerari călători șosind la redacția revistei. Dincolo de plăcerea surprizei pe

care ne-au făcut-o, am aflat cu satisfacție că și-au încheiat cu bine vizita în Bulgaria și că intenționează să ajungă, cît mai curînd posibil și tot numai pe jos, la Vasilul, unde vor depune o coroană de flori. Vom reveni mai amplu în paginile revistei după ce drumul lor va lua sfîrșit, dorindu-le în continuare succese în frumoasa și patriotica lor inițiativă. **(Vasile Mîncean)**

Primim din partea Consiliului popular al sectorului 1, București :

„Urmare scrisorii **Asociației locatarilor din Aleea Someșul Rece** privind unele neregului în funcționarea Autobazei Băneasa, vă comunicăm următoarele : s-a pus în vedere Centralei de transport auto — prin adresa 51675/976 — să ia măsuri urgente pentru organizarea activității, curățeniei și diminuării elementelor poluante generate de funcționarea Autobazei Băneasa".

Deși mi s-a repartizat o cameră în strada Vîrful cu Dor la nr. 44, spațiu pentru care am încheiat contractul de închiriere nr. 40339 din 15 III 1976, nu pot locui acolo nici azi.

După ce că am primit cheile abia la 5 VIII a.c., am găsit camera blocată de un colocatar, care a instalat acolo o cetățeancă. Aceia ședea la parter de opt luni fără repartiție, dar mi-a spus că va obține repartiție pe toată casa. E drept că a doua zi a obținut repartiție (nu știu cum !), dar numai pe camera de la parter în care locuia.

Eu sînt împiedicată în continuare să intru în spațiul pentru ca plătesc deja chirie.

Poate că, dacă veți publica aceste rînduri, le va citi cine trebuie, iar eu voi avea prilejul să primesc revista „Flacăra", de-atunci încolo, la adresa mai sus menționată, unde pînă acum doar aciele îmi dau dreptul să consider că este domiciliul meu. **(Scorțeanu Vivian-Maria, București)**

Îmi pare rău că trebuie să vă scriu la supărare. Mai ales că supărarea mea e provocată de incorectitudini din domeniul sportului — domeniu care s-ar cuveni să ne încetenească fruntile mai rar. Și cu atît mai mult cu cît aceste incorectitudini țin nu de sportul propriu-zis, ci de alambicările administrative, uneori brambura, datorate inaltilor săi funcționari. La începutul anului competițional 1975—76, regulamentul diviziei școlare de volei prevedea că la sfîrșitul competiției vor retrograda echipele care se vor clasa pe ultimele două locuri. Pînă acum nu s-a publicat nici un clasament. Ceea ce nedumerește însă și intrigă, este că la 6 mai 1976 se anunța un proiect de regulament — aprobat de biroul Federației române de volei — care prevedea retrogradarea ultimelor patru — nu două ! — echipe din fiecare serie. De ce nu se hotărăște la timp și definitiv un astfel de lucru ? E corect să se schimbe regulamentul unei competiții după ce ea s-a terminat ? Cui servește această joacă de-a regulamentele și de-a hotărîrile Biroului Federației române de volei ? **(D. Neagoș, Bistrița-Năsăud)**

Din partea Ministerului Educației și Învățămîntului :

La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA prin care cititoarea **Elisabeta Matei** din București arăta că fiica sa, elevă la Școala generală nr. 17, a fost lovită de învățătoarea Lucia Chendreanu, vă facem cunoscut că Inspectoratul școlar al municipiului București a cercetat cele consemnate și a luat măsurile corespunzătoare".

N. R. — Care măsuri, stimați tovarăși ?

Primim din partea I.T.A. Dîmbovița, Autobaza Titu :

„Urmare scrisorii publicate în revista FLACĂRA nr. 28, prin care notați o serie de necazuri ale unor cetățeni cu privire la transportul lor la domiciliu și de la domiciliu la I.A.E.I. Titu, vă comunicăm : astfel stau lucrurile în fiecare marți și vineri, datorită faptului că o serie de secții — destul de numeroase — au ședință de analiză în afara programului de lucru, amînînd plecarea unor curse pe diferite trasee, aprobînd — cu acordul organelor locale — plecarea în cursă odată cu terminarea ședințelor de analiză. Tovarășii care cer să plece mai devreme, respectiv semnatarul scrisorii, au posibilitatea să plece. Dacă se adresează la noi, le creăm condițiile necesare".

Vă scriu în numele celor care fac naveta între Comănești și orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Pentru schimburile I și II avem trenuri potrivite, dar în schimbul III ne chinuim din cauza unor trenuri al căror orar ne prelungește drumul cu ceasuri întregi. Personalul 2008 nu duce cu o oră și un sfert mai devreme de intrarea în schimb, iar dimineața trenul 5147 — pe care și așa trebuie să-l așteptăm de la ora 7 pînă la 8.30, ora normală de plecare — de cele mai multe ori pleacă abia după ora 9. Și, ca și cînd n-ar ajunge aceste întîrzieri care ne consumă nervii și timpul, mai călătorim și în niște vagoane a căror curățenie lasă de dorit. Am putea fi ajutați prin reînființarea unei curse potrivite cu orele de intrare și ieșire din schimbul III, cu atît mai mult cu cît sîntem un însemnat număr de muncitori navetiști în această situație. **(Nicolae Ineobuță, Comănești, Bacău)**

Recent a avut loc o dublă întîlnire de fotbal între selecționatele B... de arbitri ale județelor Suceava și Bistrița Năsăud. În ambele meciuri au condus arbitrii aleși dintre reprezentantele sexului frumos. Sportivitatea a fost la înălțime și la același nivel s-a situat și arbitrajul fetelor. În imaginea pe care v-o trimit : arbitri și jucători la intrarea pe stadionul din Bistrița. Brigada de arbitri : Mărioța Petlcaru-Ghcrine, în

centru, (Cîmpulung Moldovenesc) ajutată la tușe de Iulia Maziiu (Kălțiconi) și Teodora Nistor (Suceava). **(Ion Mîndrescu, Suceava)**

Mă numesc **Constantin Marian,** domiciliez în Pitești și doresc să vă aduc la cunoștință următoarele : de la data de 10 mai 1976 și pînă la 25, aceeași lună — altfel spus 12 zile lucrătoare — am muncit ca sezonier la I.A.S. Pitești, comuna Ștefănești, județul Argeș, ferma zootehnică nr. 4 Dobrogostea. Încă de la începutul lunii trecute am trimis o scrisoare prin care solicitam conducerii fermei să-mi elibereze o adeverință în sensul că am lucrat acolo zilele respective. Nici pînă astăzi nu am primit răspuns. Cererea mea poate părea minoră, avînd în vedere însă că am nevoie de acest act pentru completarea vechimii în carnetul de muncă, socotesc că întîrzierea de care dau dovadă organele solicitate de mine nu are nici o justificare.

Sîntem un **GRUP de părinți din Craiova,** poate că prin publicarea acestor rînduri rugămintea noastră va fi ascultată : copiii noștri — pionieri și școlari — ajung foarte obosiți la tabăra de la Năvodari : mă refer la cursele speciale ale trenurilor destinate în acest sens, curse care nu au mers accelerat, așa cum, credem, ar fi necesar. Copiii noștri merg totuși la odihnă, poate că se va găsi o soluție ca aceste curse să parcurgă distanța pînă la Năvodari într-un timp măcar apropiat de cel al trenurilor accelerate normale.

În revista FLACĂRA, la pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", am citit relatarea cititorului T. Cultic din București care semnala faptul că — după apariția în nou format al revistei — primește cîte două exemplare din același număr. Mie mi s-a întîmplat altceva : timp de cîteva săptămîni am primit cu regularitate revista LUMEA, deși neîncetat abonat la această publicație — în schimb n-am primit FLACĂRA, la care eram abonat. Oficiul nostru poștal, la care am apelat pentru a înțelege ce se petrece, mi-a comunicat telefonic că probabil este o greșeală a factorului. Cum, adică ?! Este doar vorba nu numai de nemulțumirea mea, aceea că nu am primit revista la care eram abonat, dar și de cea a celuilalt abonat, la LUMEA, care — bănuiesc — nu și-a primit revista respectivă. **(N. Garal. Comănești, județul Bacău)**

Primim din partea Comitetului județean Iași al P.C.R. :

„Cu privire la scrisoarea cititorului **Constantin Gherasim** din satul Fîntînele, comuna Focuri, județul Iași — adresată revistei FLACĂRA, prin care aceasta cerea să fie ajutat în legătură cu încadrarea sa în muncă : față de cele solicitate, s-a luat legătura cu tovarășul secretar al Comitetului comunal de partid Focuri, care ne-a comunicat că susnumitul C.G. a fost angajat la o întreprindere de construcții".

Primim din partea tovarășului Mihai Safta, directorul C.E.C. Sucursala de Credite a Municipiului București : „Urmare scrisorilor adresate revistei „Flacăra" și trimise nouă spre analiză — întrucît problemele ridicate sînt de larg interes cetățenesc — vă comunicăm : art. 12 din Legea nr. 4.1973 și art. 8 și 10 din Legea nr. 5/1973, modificate prin Legea nr. 4 din 18 martie 1975, prevăd că statul sprijină în mod deosebit persoanele încadrate cu contract de muncă și pensionarii care au venituri medii lunare pe membru de familie mai mari de 1 500 lei și care doresc să-și construiască sau să-și cumpere o locuință proprietate personală prin acordarea de credite. Angajații și pensionarii cu un venit mediu lunar pe membru de familie sub 1 200 lei și care nu au altă locuință proprietate personală vor beneficia de dreptul de a li se închiria locuințe din fondul de stat, cu plata chiriei prevăzute de Lege. Unitatea ce acordă creditul este obligată să vireze organizației care se ocupă cu contractarea și vînzarea locuințelor proprietate personală suma contractată în cuantumul prevăzut de lege, în contul beneficiarului solicitant. Solicitantul este obligat să ramburseze lună de lună suma înscrisă în planul de rambursare sau în contract prin virarea sumei respective în contul unității ce a acordat creditul, de către unitatea sau instituția la care beneficiarul își are locul de muncă (în cazul pensionarilor de către Oficiile de Pensii). Întrucît asumarea obligațiilor de rambursare prevăzute în contract reprezintă exprimarea liberă a voinței angajaților sau pensionarilor, întreprinderile, instituțiile și oficiile de pensii sînt obligate să respecte întocmai cele înscrise în contract. Mai trebuie menționat faptul că prin semnarea adeverinței de venit, conducerile întreprinderilor și instituțiilor s-au angajat să rețină lună de lună ratele prevăzute în contract la nivelul la care sînt stabilite acestea prin acordul dintre cele două părți pe baza prevederilor Legii nr. 4/1973."

SCRISORI COMENTATE

Dintre atîtea neliniști

De obicei, în scrisorile prin care ni se adresează, cititorii vorbesc despre bucuriile, dezamăgirile sau îngrijorările lor. Dar nu întotdeauna se întîmplă așa. Mai sînt și oameni care pun mîna pe condei ca să ne roage să-l ajutăm pe altul, un cunoscut, un coleg. Și mărturisesc, între sprijinul pe care uneori izbutim să-l dăm celui necăjit și gestul acesta de adîncă și caldă omenie, al celor care încearcă să facă ceva pentru a-și ajuta un tovarăș de muncă, intervenția noastră are parcă mai puțin merit.

Nu de mult primeam la redacție o scrisoare în care **Ion Weiss** din București spunea printre altele : „Sînt tîmplar și lucrez împreună cu **Petre Florea,** un tîmplar mai bătrîn. Omul acesta lucrează în aceeași unitate de circa douăzeci de ani și este muncitor model. Acum 14 ani i s-a repartizat un apartament cu două camere, pentru că avea un singur copil. De atunci, omului i-a crescut familia dar, evident, nu și apartamentul. Acum are patru copii între paisprezece și șase ani. Stau toți în cele două camere, și vă dați seama cum... Menționez că Petre Florea a trecut pe listă la întreprindere de ani și ani, dar încă nu i s-a dat o locuință corespunzătoare. Am ajuns noi, colegii, să ne îngrijorăm de dînsul..."

Zilele trecute, Consiliul popular al sectorului 3 — căruia ne adresasem — ne-a trimis în copie răspunsul expediat lui Ion Weiss, din care cităm : „...S-a luat legătura cu conducerea întreprinderii, care ne-a comunicat că la solicitarea susnumitului (Petre Florea — n.n.), comisia socială a verificat situația locativă a acestuia și, în urma celor constatate, a fost trecut pe lista de priorități a întreprinderii la prioritatea I, poziția 5, apartament cu 4 camere..."

Cînd grija pentru altul, sau pentru alții, nu vine din obligație, ea este — dintre toate neliniștile care ne pot viscoli — cea mai încărcată de omenie. De caldă și limpede omenie. De aceea, cînd am citit scrisoarea că răspunsul Consiliului popular al sectorului 3, cu îmbucurătorul răspuns la demersul lui I. W., singurul gest firesc pe care aș fi putut să-l fac era să-i mulțumesc acestuia din urmă pentru neliniștea și pentru grija lui... Mai ales că — așa cum nu chiar întotdeauna se întîmplă — acestei griji i se răspundea destul de repede — cum, de asemenea nu se întîmplă întotdeauna. Scrisoarea lui I. W. căpăta astfel „o rezolvare favorabilă", apropo de unele pilcuri oficiale prin care sîntem înștiințați sec : „cererea n-a putut fi rezolvată favorabil". Ca și cînd, în rugămintea unui om, un răspuns nefavorabil ar putea însemna, pentru el sau pentru oricine, o rezolvare.

Între liniște, birocrație, neomenia celor care gîndesc și lucrează astfel, ba mai și scriu cu seninătate negru pe alb, între această opacitate la necazurile altora și neliniștea de care vorbeam mai sus, este o distanță la care ar trebui, cred, să ne gîndim mai mult. Și nu numai să gîndim.

Prin scrisoarea lui, tîmplarul Ion Weiss a făcut mai mult decît credea. Dincolo de ajutorul pentru colegul său, ne dă tuturor un sentiment cald, o certitudine tonifiantă : oamenii, oamenii adevărați, nu se neliniștesc numai pentru necazurile lor ; sînt bîntuiți adesea și de alte neliniști. Și, dintre toate, cea care vine, firesc — fără obligații și comenzi exterioare — din grija pentru altul, are florul și lumina celei mai adînci omenii.

DORIN GHERGHINESCU

Poșta redacției

Ștefan Andrieș — comuna Vidra, județul Vrancea. În urma anchetei sociale efectuate, minorul Ștefan Andrieș v-a fost încredințat spre creștere și educare ; întîrzierea o-a dotorat faptului că dumneavoastră v-ați adresat revistei noastre fără a aștepta stingerea litigiului ; Procuratura generală ne informează în acest sens că nu a fost agadar vorba de un refuz al Anicăi Coman ■ **Valentin Bologa** — Oradea. Consiliul popular al județului Bihor se informează că în urma sesizării dumneavoastră referitor la Vasile Gligor, care vindea carne cu preferință, acesta a fost sancționat cu avertisment și mutat disciplinar la alt magazin ■ **Anica Mîncu** — Brașov. Cooperativa economică de consum oraș Rîmnicu Sărat, județul Buzău ne anunță că vi s-a eliberat încă din luna iulie adeverința solicitată necesară pentru stabilirea vechimii în muncă ■ **Traian Adam** — Iași. În urma sesizării dumneavoastră prin care arătați nepăcările pe care le-ați avut în timpul excursiei în R. D. Germană datorită neglijențelor în serviciu ale ghidei Natalia Pițigoi, Ministerul Turismului ne comunică hotărîrea luată, aceea ca respectiva ghidă să nu mai fie folosită în acest gen de excursii ■ **Petre Călinescu** — Mangalia. Doctoruiui Mihai Iubu îi puteți scrie pe adresa : Spitalul Orășenesc Turda, județul Cluj. ■ **Aurel C. Enescu** — comuna. (?) județul Ialomița. Pentru a vă putea veni în ajutor, vă rugăm să reveniți precizînd cîteș numele comunei în care domiciliați.

H. P. ■

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, Și numai cele cu adresă!

Noua ediție a campionatului a început cu stîngul!

Debut

Așteptat cu mare nerăbdare, noul campionat de fotbal nu a adus nici o noutate în prima sa etapă. Au ieșit și mai ușor în evidență **subțirimea** formațiilor și anonimatul unor jucători promovați în prima divizie aproape fără voia lor. O mare penurie de înaintași se simte pretutindeni. Cei ce posedau cîte ceva din marfa asta scumpă constată cu durere că puținul care exista se rarefiază. La **Steaua**, de pildă, o extremă percutantă anul trecut, impusă rapid în națională, Zamfir, arată ca un popă care a fost cu **Boboteaza** prin mahala, manifestînd un dezinteres (așta s-a observat și la meciul cu echipa aceea grecească, de pomină, al cărei nume nici nu trebuie rostit) ce-l va împinge rapid într-o uitare tot atît de frumoasă cum a fost aceea care l-a învăluit pe Dumitrache (prezent și el în formația **Jiul** și despre care nici radioul și nici ziarul de specialitate n-au scos un cuvînt). Mai grav este faptul că echipele care ne vor reprezenta în cupele europene (dacă excepțăm pe **Sportul studențesc**, oarecum și pe **A.S.A. Tg. Mureș**, care cîștigă regulat acasă și pierde la fel de precis în deplasare) arată o anemie pe care nu știm cum o vor remedia pînă la primele întîlniri. **Dinamo** a pierdut lejer la Timișoara unde scorul real a fost de 4—1 în favoarea lui **Poli**, arătînd că agonia, începută cu vreo trei ani în urmă, continuă. Așa-zisele **„plombări"** în formație nu-mi fac impresia a marca vreun reviriment al fostei campioane. Cu un Lucescu obosit și cu o extremă improvizată (Moldovan, care e jucător de mijloc, de construcție) și cu un Rosznai ce nu mai are în spate niște halfi care-l serveau, **Dinamo** se numește că nu posedă înaintare la ora de față, Dudu Georgescu rămînind încă o enigmă pentru noi...

La **Steaua** încă de la sfîrșitul sezonului trecut se putea observa cu ușurință că **„acumulările Teașcă"** sînt pe isprăvite. Mai ales partida cu echipa braziliană a dovedit că, fizic, campionii noștri sînt cu mult sub ceea ce se strînsese cu un an și jumătate înainte. Nu scorul sever la care au pierdut pe teren propriu **roș-albaștrii** ne îngrijorează, cît lipsa de îndrumare tactică atît de evidentă de pe margine. De pildă, în meciul acela, pe ploaie, Jenei, pentru care am mare stimă, putea să spună jucătorilor că pe un teren desfundat mingea nu se joacă **la picior**, iar duminică un ochi cît de cît avizat ar fi văzut că Zamfir a ocupat toată repriza întîi mijlocul terenului unde nu avea ce căuta, ușurînd și mai mult jocul apărării constănțene. La **Steaua**, mai grav mi se pare că problemele ridicate de șubreda sa apărare rămîn deschise. Anghelini este în continuare o extremă și nu un fundaș și pe partea lui se pătrunde ca la mama acasă. Despre Sameș ne-am spus de nenumărate ori părerea. O statistică ar arăta că la ora de față el este liderul celor care-și marcă în propria poartă, începînd și acest sezon cu un autogol în meciul cu brazilienii. Sameș ocupă pe nedrept locul unui foarte sîrguincios jucător — l-am numit pe Agiu, care ne-a dat multe satisfacții în sezonul trecut. Acesta **nu este văzut** de Jenei din aceeași incapacitate de anticipare a antrenorului care începe să mă îngrijoreze. Cît îi privește pe Marin Florin, el mi se pare că era foarte bun la **Rapid** unde jocul lent al întregii echipe îi camufla temperamentul leneș. Florin greșește cam prea mult acolo unde fiecare eroare înseamnă un gol. Dar să mai avem răbdare cu el. Deci **Steaua**, ca să zic așa, are un singur om pe linia de fund : pe bătrînul Vigu care rămîne în continuare un mare fotbalist.

Aș vrea să vorbesc puțin și despre celelalte **„bucureștene"** pe care le-am văzut în meciurile de antrenament ce au precedat deschiderea campionatului. Dintre cele trei rămase, sigur că **Sportul studențesc** oferă cele mai multe garanții. Dar, gîndindu-mă că și această echipă ne va reprezenta în competițiile internaționale de mare importanță, îmi aduc aminte de jocul ei căznit și nu o văd mai departe de turul doi și asta cu mare optimism. Cît privește pe **Rapid**, aici se petrece o dramă pe care o știm cu toții și al cărei deznodămînt nu-l cunoaștem încă. Un antrenor ambițios și fără simțul prevederii s-a debarasat, poate din bune rațiuni, de jucători care reprezentau cît de cît ceva. Cei veniți în locul celor plecați nu-mi spun — cel puțin pînă la ora de față — mare lucru. Dacă adăugăm la toate acestea că **Real Giulești**ul joacă fără foștii săi fundași centrali (unul plecat, altul operat) care țineau **mitropolia** ceferistă pe umeri, avem — să nu se supere suporterii acestei echipe — probleme ! Dincolo, la **Progresul**, lucrurile stau și mai prost și asta o afirm nu din cauza înfrîngerii de duminică la un scor atît de sever (**„treaba"** o pun pe seama fanteziei lui Matetanu, care joacă cu trei fundași — și asta nu de ieri de azi — dintr-o încăpățînare care-i va fi fatală). Al doilea lucru care ne umple de îngrijorare este faptul că afară de Apostol și Tevi nu vedem jucători de A acolo, în stare să ne facă să credem că **Progresul** nu va fi retrogradată încă de la sfîrșitul turului. Și, pentru că am ajuns aici, iată că și **F.C.M. Galați** și **Corvinul**, ca și **Progresul**, au pierdut pe teren propriu. Să fie asta un semn că între diviziile A și B există o prăpastie de netrecut, valoric vorbind ? Nu. E mai degrabă vorba de o **criză de jucători** pe care o resimt mai toate formațiile. **U.T.A.**, de pildă, are o înaintare anonimă. Pe **F.C. Bihor** am văzut-o la București, nici acolo lucrurile nu stau mai bine. În sfîrșit, ca să inventăm **vedete** peste noapte este imposibil. Să sperăm că noile măsuri disciplinare luate de federația de specialitate, precum și **angajamentul jucătorului de performanță** vor hotărî pe mulți să nu mai cadă în ghiarele ratării.

Un cuvînt și despre **Universitatea Craiova** care, la București, fără Marcu, fără Crișan, fără Oblemenco și fără alții, cu un jucător numit Cîrțu, de care acum auzim prima oară, a reușit să ne arate că **totuși calul contează**, vorba lui Țopescu, prin **cal** înțelegîndu-l pe Teașcă ! Nu mă arăt prea optimist nici în ceea ce privește această formație care, trebuie spus de la început, e necesar să-și găsească de pe acum o formulă a fundașilor centrali, mai puțin fragilă ca aceea de duminică. Să nu se-mbete oltenii cu apă rece și să creadă că duminică, la Craiova, **militarii** vor fi o pradă ușoară. Jucătorii care l-au mîncat ficații Piticului la București vor încerca să-l demonstreze și-n capitala Băniei că n-au uitat să-i plătească polițele pentru cît l-a chinuit, în fond pentru ca să-i facă să cîștige campionatul de anul trecut. Așa că...

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 22 august

IAȘI : Politehnica — F.C.M. Reșița 1—1 (1—0), după un meci de slabă calitate, semănînd mai mult cu o partidă de vacanță. Gazdele au jucat mai bine prima repriză, ratînd prin Ursu, singur cu poarta, șutînd în bară prin Costea, cel mai periculos atacant al lor, marcînd un gol, la o fază plecată dintr-un fault inutil al fundașului Boțonea ● Romilă, care a evoluat liber, a simulat execuția, Ursu l-a pasat lui Simionaș, acesta a șutat, mingea a fost deviată de Gabel în plasă ● După pauză, Iașul a slăbit ritmul, netrăgînd nici un șut pe spațiul porții, ceea ce s-a întîmplat și cu oaspeții, care au izbutit totuși să egaleze, meritat, la un șut-centrare al lui Tănase ● A arbitrat foarte bine o brigadă bucureșteană formată din Fr. Coloși, Gh. Vasilescu II și V. Ivanovici. **(Gheorghe Amuza) TIMIȘOARA : Politehnica — Dinamo București 3—1 (1—1)** ● Meciul s-a decis la mijlocul terenului, unde Dembrovschi, Roșca și Cotec, cărora li s-a adăugat Covalcic, și-au dominat adversarii, primul evoluînd fără greșeală. Ca o consecință firească, timișorenii au deschis scorul, min. 20, Șerbănoiu, pentru ca dinamoviștii să egaleze, șutul lui Sătmăreanu II fiind fără replică pentru Catona ● După pauză, gazdele s-au înfrînat parcă pe sine, apărarea bucureștenilor fiind, în mai multe rînduri, la un pas de k.o., situații speculate de Cotec, autor a două goluri în min. 48 și 58 ● S-a mai remarcat arbitrul Rainea care a anulat, fără motiv, dar la semnalizarea tușierului Săndulescu, un gol perfect valabil înscris în poarta lui Ștefan. Minute în șir meciul a degenerat, un spectator, Ilie Strîmbu din comuna Curtișoara, intrînd în cîmpul de joc, spre a-i „saluta" personal pe arbitrul din Birlad ! ● Nicolae Rainea, la centru, a arbitrat satisfăcător, ajutat foarte slab de V. Săndulescu (Vaslui) și satisfăcător de P. Silvestru (Focșani). **(Cornel Ionescu) TIRGU MUREȘ : A.S.A. — F.C. Argeș 2—0 (0—0).** Început liniștit de partidă, dominat teritorial de mureșeni care vor reta prin Böllöni și Fazekaș ● După pauză, gazdele atacă în trombă și deschid scorul imediat, min. 48, prin Böllöni. În continuare disputa e frumoasă, cu faze rapide și nivel tehnic bun, mureșenii izbutind încă un gol, prin Varodi, inspirat introdus în teren în locul lui Fanici, abia transferat de la Unirea Focșani. Varodi s-a aflat la capătul unui frumos schimb de pase, mingea trecînd cu abilitate pe la Böllöni, cel mai bun jucător de pe teren, și Fazekaș ● A arbitrat un trio bucureștean — foarte bine, la centru, C. Manușaride, ajutat de D. Isăcescu, satisfăcător, și C. Biznichi, slab, vinovat de o sumedenie de semnalizări eronate. **(Radu Mircea) GALAȚI : F.C.M. — Jiul Petroșani 6—1 (0—0).** Dacă s-ar fi punctat ca la box, e aproape sigur că nici unul dintre judecători n-ar fi atribuit victoria oaspeților, ci ar dominați vreme de un ceas, sufocați în propriul careu și salvați de trei ori, ca prin minune, de instinctul lui Cavai, și o dată, în minutul 65, de bară, la o mingé deviată de Ciupitu ! ● După o oră de joc, cu fața la care tribuna a țișnit de mai multe ori de sub umbrele strigînd gol, apărarea eroică a Jiului a avut cîștig de cauză în fața unui atac legat parcă la ochi, subtilitatea lui Multescu a cîștigat lupta cu alergarea de maratonist a lui Constantinescu, oaspeții trecînd la cîrma jocului, înscrîind un gol, Bucurescu, minutul 60, și ratînd alte două ocazii clare ● Gălățenii, susținuți de o galerie pe alocuri frenetică, au muncit mult pentru cele două puncte, dar atacul lor, în care numai Vochin a prins o zi bună, s-a mulțumit cu douăzeci de cornere și cu o sumedenie de mingi înalte, respinse repetat de fruntașe lui Bădin și Ciupitu. Cînd ei au izbutit mai mult, s-a opus golului inspirația fără cusur a portarului Cavai ● A arbitrat satisfăcător Romeo Stîncan, ajutat foarte bine de Ilie Urdea (ambii din București) și slab de Alexandru Ghigea (Bacău), absent de la lecțiile despre ofsaid. **(Ovidiu Ioanițoaia) BUCUREȘTI : Steaua — F. C. Constanța 1—0 (0—0)**, după un meci destășurat vreme de 65 de minute sub semnul, dacă nu al echilibrului, în orice caz al neputinței steliste de a marca în poarta lui Popa ● F.C. Constanța a părut o echipă cuminte, stoică în a suporta presiunea continuă a gazdelor, în dorința de a scăpa cît mai ușor. Putea dealtfel să scape nespărat de ușor, adică cu un 0—0 oarecum meritat, dacă neinspiratul fundaș Gătej nu-și păcălea, în minutul amintit mai sus, toți coechipierii, pasînd la întîmplare în careul propriu — întîmplare peste care s-a nimerit Ion Ion, de unde golul nu a fost decît o formalitate ● De notat nu mai rămîn decît bara de la șutul formidabil al lui Dumitru (min. 50), dar și ocazia rarisimă a lui Buduru, care în loc să aducă egalarea s-a speriat și i-a lăsat balonul lui Iordache ● A arbitrat bine Nicolae Cursaru, ajutat foarte bine de N. Moroianu și satisfăcător de Al. Avramescu — toți din Ploiești. **BUCUREȘTI : Rapid — F.C. Bihor 2—0 (1—0).** Cel mult un sfert de oră de emoții pentru suporterii giuleștenilor — vreme în care Bihorul s-a arătat o echipă solidă și aparent ambițioasă, dar care a pierdut vizibil din viteză după înscrierea primului gol rapidist. ● Orădenii și-au creat în această perioadă o ocazie rarisimă (ei nu vor avea însă de cît două în tot meciul, inclusiv cea ratată de Kun în min. 55), la care însă s-a opus aproape miraculos Ioniță (min. 12) ● Echipa bucureșteană a părut în creștere de formă față de ultimele (și penibilele) sale apariții din finalul campionatului trecut și chiar din partidele amicale disputate în inter-sezon. Rișniță a înscris un gol frumos (min. 31), dar în urma unei mari greșeli de apărare a oaspeților, care l-au lăsat nemarcat la marginea careului, după care Rapidul a jucat din ce în ce mai bine, arătînd încă o dată că rămîne o echipă de elan. Posibilitățile echipei lui Moiroc rămîn încă, după părerea noastră, a fi confirmate ● A arbitrat bine Otto Anderco (Satu Mare), ajutat slab de V. Caianu (Carei) și foarte bine de Gh. Jucan (Mediaș). **BUCUREȘTI : Progresul — Universitatea Craiova 1—5 (1—3)**, sau „senzația etapei" ! ● Craiovenii au servit echipei bucureștene o frumoasă lecție, cea a contraatacului în primul rînd, dar și a apărării. Viorel Matetanu, antrenorul Progresului, are, după cum se știe, o teorie aparte a jocului în apărare, jucînd cea mai mare parte din timp cu numai trei fundași, „stil" care l-a adus și victorii în sezonul trecut, în a doua divizie a țării ● De această dată însă, Universitatea s-a apărat atent și a marcat de cinci ori (patru goluri Balaci, unul Cîrțu), de fiecare dată pe contraatac, în fața unei apărări cu ieșire spre bulevard ! Victoria oaspeților devine astfel pe deplin meritată, chiar la acest scor, dar nu trebuie să uităm că elevii lui Constantin Teașcă au jucat aproape fără adversar, în așa măsură a fost de slabă replica jucătorilor din str. Dr. Staicovici ● Craiova s-a schimbat destul de mult la față în comparație cu sezonul trecut — spectatorii bucureșteni regăsind o Universitate mai grupată pe joc colectiv în atac și întrajutorare în apărare, mai tehnică parcă (aproape perfectă integrarea lui Beldeanu, Cîrțu și... Țarălungă în jocul echipei), ba poate chiar mai simpatică, judecînd după stilul de joc. ● Progresul n-a reușit decît două lucruri în acest meci : o bară prin Tevi (min. 13, la singura acțiune mai coerentă a gazdelor) și un gol din ofsaid clar, prin Dragu (min. 45) ● A arbitrat bine Ioan Rus (Tg. Mureș), ajutat slab de N. Barna (Tîrnăveni) și foarte bine de O. Streng (Oradea). **(Dumitru Graur) ARAD : U.T. — Sport club Bacău 0—0.** În prima repriză, după ce a faultat tot ce a întîlnit în cale, mai puțin, desigur, pe coechipieri, noul arădean Ologeanu s-a autoaccidentat, fiind înlocuit cu Kukla. Cum a primit mingea, Kukla a rămas într-un picior, acuzînd o întindere, dovada cea mai concludentă că fotbaliștii din Arad nu stau pe roze cu pregătirea fizică ! ● După pauză, gazdele au atacat mai insistent, dar aglomerarea jocului pe centrul terenului le-a micșorat șansele de a înscrie, chiar dacă Domide și Cura au fost pe punctul de a deschide scorul. ● Meci mediocru, cu puține faze frumoase, dar cu multe trageri de timp, cu vociferări și lufturi ● A arbitrat foarte bine o brigadă bucureșteană alcătuită din C. Bărbulescu, la centru, respectiv Gh. Manta și Gr. Angheluță. **(Ion Predoșanu) HUNEDOARA : Corvinul — Sportul studențesc 0—1 (0—0).** Pentru gazde, revenite după 15 ani în prima divizie, emoțiile au fost tot atît de mari cît pentru o finală de cupă europeană, motiv pentru care înaintarea lor s-a bîlbîit enorm, ratînd cîteva bune ocazii, mai ales prin tînărul Șurenghin ● De consemnat jocul slab al celor-laiți doi atacanți hunedoreni, Iancu și Agud, aduși cu mari sacrificii care, după felul în care au jucat, n-ar avea loc nici într-o echipă de județ, pînă într-atît au destrămat, cu regularitate, intențiile formației lor ● Cu excepția celor doi figuranți, Corvinul a jucat uneori chiar mai incisiv decît valoroasa sa parteneră, la care a surprins plăcut, mai ales, continua mișcare a tuturor jucătorilor. Unicul gol al partidei a fost înscris în minutul 32 de către Casai care a executat impecabil o lovitură liberă de la 20 de metri. Corectă sancționarea acestei lovituri, dar arbitrul Ghiță n-a avut nici un temei să acorde oaspeților un 11 metri, în min. 42, pe care Octavian Ionescu îl va rata, sau, mai bine zis, portarul Bologan, cel mai bun de la Corvinul, îl va apăra. Dealtfel, între Constantin Ghiță și H. Nicolau, arbitrul de margine, au fost numeroase nepotriviri, de parcă fiecare arbitra după alt regulament, motiv pentru care primesc calificativul nesatisfăcător. Din brigada brașoveană a mai făcut parte și Gh. Ionescu, satisfăcător. **(Victor Nițu)**

DIVIZIA B : 22 august

PLOIEȘTI : F. C. Petrolul — Gloria Buzău 2—0 (1—0). Meci urît, cu numeroase greșeli tehnice etalate cu nonșalanța proprie unui sfîrșit de campionat, la care a contribuit, în mare măsură, și terenul foarte alunecos ● Un gol oarecum norocos, realizat de petroliști în primul minut al meciului (State, direct din corner, cu aportul esențial al portarului buzoian, foarte slab tot meciul), lăsa să se întrevadă un „festival" petrolist, însă Simaciu a ratat copilărește goluri aproape făcute ● Arbitrul Tudor Andrei (Sibiu), satisfăcător. **(Răzvan Bărbulescu) OLTENIȚA : S.N. — C.S. Tîrgoviște 1—0 (0—0).** Numeroși spectatori au rămas pînă la urmă mulțumiți numai de rezultat, nu și de jocul practicat de localnici, a căror adepți de trogloștenii, oaspeții au tactică, gîndind mai repede și mai adînc jocul, mai ales ex-brașoveanul Furnică, cel mai abil la mijlocul terenului ● Deși au atacat mai mult, gazdele au făcut-o haotic, lovind un gol — șut de la 16 m al lui Răducan în mîinile stîngului, de unde mingea i-a ocolit pe fostul internațional Coman intrînd în plasă — pe care l-au apărat cu strășnicie pînă la fluierul final ● Foarte bun arbitrajul lui Ion Braun (Buzău). **(Cornel Cătană) CLUJ-NAPOCA : Universitatea — Olimpia Satu Mare 0—0,** rezultat echitabil, după un joc desfășurat mai mult la centrul terenului, în care oaspeții, mai bine organizați, s-au aflat parcă mai aproape de victorie ● Sătmărenii au înscris chiar un gol, în min. 3, la un șut al lui Both din marginea careului mare, dar arbitrul pitești Chilibar l-a anulat, pe bună dreptate, sancționînd poziția de ofsaid a lui Goia, aflat pe traiectoria balonului ● Bun arbitrajul lui Ioan Chilibar. **(Dumitru Constantinescu) CĂLAN : Victoria — C.F.R. Cluj-Napoca 1—1 (0—0).** Meci greu pentru localnici și pentru oaspeți care, în prima repriză, au jucat reținut, cu circumspecție ● În această perioadă, mai insistente, gazdele s-au apropiat de poarta lui Budușan și în minutul 16 au înscris chiar și un gol, anulat însă, just, de către arbitrul Victor Roșu, pentru fault la portar ● În repriza a doua am notat patru lucruri mai importante : înlocuirea lui Jigmont cu Urmeș, ceea ce a dus la slăbirea echipei gazdă la mijloc ; golul realizat de oaspeți, prin Popa ; intervențiile salutare ale portarului Budușan care a salvat pe puțin două goluri ca și făcute, dar și gafa aceluiași Budușan care, în ultimul minut de joc, nu ajunge la o minge căzută exact în fața sa, de unde Goia, pe fază, egalează ● Arbitrul Victor Roșu a condus bine acest meci. **(Victor Nițu)**

ULTIMA ORĂ

PRIMUL CENACLU JUDEȚEAN AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Joi 2 septembrie 1976, la Sibiu se constituie Cenaclul județean al tineretului revoluționar Sibiu. **Manifestarea se va desfășura la Casa de cultură a sindicatelor, începînd de la orele 19. În aceeași sală și la aceeași oră (dar cu două zile înainte, marți) cei ce doresc să devină membri ai Cenaclului vor participa la o preselecție. Fiind vorba de un cenaclu de poezie și muzică, sînt așteptate participări în acest sens ale tinerilor poeți, actori, muncitori, studenți, țărani, elevi etc., din întregul județ Sibiu.**

La manifestarea inaugurală vor participa membri reprezentativi ai Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra", și condus de Adrian Păunescu.

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Tel. 17 60 10, 17 60 20. Interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 16) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV NR 35 (1108)
2 SEPTEMBRIE 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

IN PAGINILE NOASTRE :

● O lume arcaică

● Ce părere aveți despre următoarea afirmație a lui Gheorghe Zamfir din amănunțita sa destăinuire din pagina 17: „L-am văzut pe Năstase pierzînd la tenis. A plecat capul învins. Eu nu pot să-mi plec capul. Eu dacă plec o dată capul în pămînt îmi pierd condiția. Naiul e singurul instrument cu direcția șuvoiului spre cer, spre stele. Eu cînt cu ochii pe cer, nu în pămînt"

● Un gînd la care avem dreptul

● Dulcea povară a tradiției ● Oameni din nordul țării ● Doctorul Boici s-a reîntors la clinică ● I.T.B. contra scepticismului ● Enescu văzut de Miliția Petrașcu ● Flacăra literară ● O scrisoare din Satu Mare despre Uzina „UNIO" ● Jina, dincolo de culmi ● Un reporter de la Flacăra s-a angajat la GETAX ● Capricii de Ion Lăncrănjan ● Un articol despre curajul de a te isăli citeț scrie și iscălește Ecaterina Oproiu ● Patru anchete despre birocrație ● Din dosarele miliției, procuraturii, din boxa acuzaților ● O zi întreagă urmărind un parazit ● Emil Poenaru își reia rubrica de „Educație prin amintiri" ● Victimele lui Onassis, adică ultimul episod din serialul nostru ● În pagina 24 Eugen Barbu spune adevărul despre meciul „Universitatea Craiova" – „Steaua" ● În pagina 11 un redactor al revistei noastre spune adevărul despre Eugen Barbu. Cum se vor împăca adevărurile acestea? ● Redactorii revistei noastre martori oculari ai Campionatului de fotbal

● Dorim să demonstrăm tuturor că Montreal '76 nu reprezintă decît un început ● Flacăra la dispoziția dumneavoastră ● Nimic nu se pierde, totul se transformă, totul se cîștigă ● Procurorul cere recurs ● Formația „Phoenix" privită din alt punct de vedere ● Coperta noastră, fotografie de Gh. Vințilă, reprezintă o statuie de Anton Șbarwon, amplasată la Costinești

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Intr-unul din numerele din luna mai ale revistei ați publicat o scrisoare în care spuneam în ce situație neplăcută, intolerabilă, sîntem puși — locuitorii din Bocșa I — datorită întermitenței apei care se cheamă totuși apă curentă. Nu v-am mai scris pînă acum pentru că am tot așteptat măsuri de remediere. Acestea însă nu s-au luat nici pînă azi și nu sînt semne că cineva se gîndește la asta. Datorită faptului că apa nu curge continuu, în țevi se depun aluviuni, fapt constatat de organele sanitare care au interzis utilizarea apei pentru gătit. Și, ca și cînd n-ar fi destul — nu se știe din a cui neglijență — zile întregi, la blocurile A, B, C și D nu este deloc apă, locatarii fiind nevoiți să și-o care cu găleata, la etaj, de pe unde pot. (V. Cloacă, Bocșa, județul Caraș-Severin)

Tatăl meu, Niculescu Constantin, a fost internat la spitalul Fundeni, fiind bolnav de „polipoză recto sigmoidiană". Am apelat la ajutorul unor medici din spital care îl cunoșteau boala și care l-au recomandat profesorului Sediacec și doctorului Ion Cristea. În urma unui consult, au hotărît să-l opereze. Nu ni s-a spus că sînt riscuri și nu s-a cerut consimțămîntul familiei, așa cum se procedează în cazuri în care șansele de reușită sînt îndoielnice. Intervenția s-a efectuat. După 14 zile, timp în care a stat la reanimare și ni s-a interzis cu desăvîrșire să-l vedem, ni s-a spus că a decedat. Nu am fost anunțați nici cei puțin în ultimele clipe. N-aș fi vrut să moară singur. În ziua în care m-am dus la spital să-i iau lucrurile, am încercat să aflu amănunte în legătură cu împrejurările care au dus la acest deznodămînt atît de rapid. Tovarășul doctor Ion Cristea — participase la operație în calitate de anestezist — mi-a spus : bolnavul a decedat ca urmare a unei insuficiențe respiratorii și hepato-renale, ou toate că analizele anterioare nu semnalau nici un pericol din acest punct de vedere. L-am întrebat — fără nici o umbră de îndoială în capacitatea profesională și bunele sale intenții — dacă era o maladie canceroasă. Am fost întrerupt cu replica „vă pricepeți ?!" Am tăcut. N-am vrut să-i mai spun că discuția nu se poartă între doi specialiști, ci între un medic și fiul celui decedat. Apoi a adăugat : „polipoză precanceroasă". Nici de data aceasta n-am vrut să-i spun că la autopsie nu se constatase „prezența celulelor de natură malignă în piesa operatorie", așa cum mi s-a relatat la serviciul necropsie. Mi-a reproșat, în schimb, că „familia nu a luat legătura cu mine înainte de operație ; i-aș fi spus că acest caz prezintă multe riscuri". Atunci l-am întrebat : și v-ați asumat dumneavoastră acest risc ? S-a ridicat în picioare, să țipe și să-mi spună : „Ieși afară ! Cine ești ? Să ieși afară !" Am rămas, uimit, pe scaun. Nu înțelegeam nimic. Nu găsesc nici o explicație și nici o scuză. A trîntit ușa și a plecat. N-am aflat nici un răspuns la aceste simple întrebări. Tatăl meu murise iar eu eram dat afară pe ușă. Pentru că „îndrăznisem" să vreau să știu de ce a murit. Ținînd lucrurile lui în mînă, coboram scara, auzeam din nou cuvintele necruțătoare rostite de un om îmbrăcat în alb. (Bujor Nedelcovici, București)**

Primim din partea Inspectoratului general al miliției — Direcția circulației :

„Cu privire la cele sesizate de **Magdalena Sobaru** în scrisoarea adresată revistei FLACĂRA, vă comunicăm : verificările efectuate au stabilit că accidentul ușor de circulație în care a fost angajată petiționara se datorește relei credințe a conducătorului auto de pe troleibuzul 84, în sensul că acesta, deși a observat autoturismul oprit în intersecție și avea spațiu suficient de trecere, intenționat l-a acroșat... Neaprofundînd circumstanțele producerii accidentului și neaudiind pe loc martorii oculari, agentul constatator — Paul Leicanu — a reținut în mod eronat culpa numitei Magdalena Sobaru și, în consecință, i-a reținut permisul de conducere și a aplicat amendă... Față de neglijența dovedită de agentul constatator, împotriva acestuia s-au luat măsuri disciplinare, petiționarei i s-a restituit permisul de conducere iar conducerea I.T.B. a fost informată cu privire la comportarea necorespunzătoare în trafic a unor conducători auto de pe mijloacele de transport în comun".

Iată încă una din stîncile ciudate ale masivului Ciucaș — FAUNUL — situată pe un pinten ce coboară spre sud-est din culmea principală a Munților Bratocea. Se află destul de departe de poteca turistică, dar

poate fi admirată după ce, urcînd, depășești Pietrele Bratocei și îți îndreptă pașii spre Țigăile Mici. (Călin Turcu, Vălenii de Munte, județul Prahova)

Mă numesc **Carol Neuhauser** și locuiesc în cel mai mare cartier al Brașovului — Steagul Roșu V. V-am mai scris și altădată cînd sesizam neajunsurile legate de asistența medicală. Ni s-a promis că această problemă va fi rezolvată la începutul anului 1976. Nici pînă azi însă nu s-a schimbat nimic. Continuăm să facem — cînd este nevoie — peste trei kilometri pînă la circumscripția sanitară nr 18, deși lîngă noi, la cîțiva metri, se află circumscripțiile nr. 19 și 20. Un nou necaz mă face însă să vă scriu din nou. Acum un an, în cartierul nostru s-a dat în folosință o clădire care fusese inițial destinată unei creșe. În loc de creșă însă s-a deschis acolo o grădiniță. Celor cu copii mici ni s-a promis atunci că în următorul an vom avea și creșă. În adevăr, s-a ridicat o nouă clădire dar am aflat cu stupoare că și acolo tot grădiniță va fi. Sînt aici foarte multe familii cu copii sub trei ani, pe care — pentru că mai ducem lipsă și de mijloacele de transport necesare — trebuie să-i purtăm în brațe dimineața doi-trei kilometri. Vă dați seama ce înseamnă pentru noi asemenea dimineți, mai ales toamna și iarna ? Celor care ar trebui să se gîndească la asta nu le pasă însă. Pentru că nici la grădinița înființată anul trecut nu s-a întrunit numărul de copii peste trei ani. Nu s-ar putea să știm și noi cine încurcă lucrurile ?

Din partea Întreprinderii Produse Lemn Mobilă (C.P.M.B. — G.I.L.L.) :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către cititoarea **Dorina Ciobanu** : tovarășa D.C., absolventă a școlii profesionale de trei ani, s-a angajat la noi ca timplar la bătuit, pe data de 8 decembrie 1975. La 3 februarie a.c. s-a îmbolnăvit, internîndu-se în spital pînă la 7 martie. Între 1 și 15 iunie, avînd în vedere starea sănătății angajatei, conducerea întreprinderii i-a aprobat un concediu fără plată pentru refacerea capacității de muncă, iar la recomandarea medicului, schimbarea locului de muncă. Tovarășa D. C., nefiind mulțumită de această schimbare, nu s-a mai prezentat la serviciu, deși noul loc de muncă era caracterizat prin lipsă a noxelor și efort fizic mic. Începînd cu 15 iunie i s-a desfăcut contractul de muncă pentru absențe nemotivate. A încercat să se angajeze la I.T.B. dar n-a reușit. După aceea a revenit la întreprinderea noastră unde, atît pentru că este calificată într-o meserie direct legată de profilul întreprinderii noastre, dar mai ales datorită faptului că este bolnavă, la cererea făcută de dînsa, a fost repartizată pe data de 28 iulie ca timplar la zăuit. În momentul de față nu s-a prezentat la locul de muncă. Vă informăm că în spiritul umanismului nostru socialist colectivul de muncă la care a fost repartizată o așteaptă și s-a angajat să-i dea tot sprijinul pentru a-și putea desfășura activitatea de producție în mod corespunzător." **(Ing. A. Petrescu, director)**

Vă scriu în numele locuitorilor din satul Ilteu, comuna Petriș, județul Arad. Pînă acum cîțiva ani, la noi în sat funcționa un punct sanitar. Acum însă am rămas numai cu clădirea. Nu știm din ce motive la acest punct sanitar nu mai este încadrat nimeni. Se spune că noi sîntem deserviți de circumscripția sanitară din Petriș, dar foarte rar vine cineva de acolo la punctul de care vorbeam. Pentru o injecție, omul trebuie să meargă pînă la Petriș șapte kilometri. **(Liviu Marc, Ilteu, județul Arad)**

Doresc să-mi exprim sentimentele de amărăciune și nemulțumire față de modul în care este îngrijit monumentul lui Mihai Viteazul de la Șelimbăr, situat pe un traseu turistic principal. Am avut ocazia să constat vineri, 13 august a.c., dezaprobarea unui grup de turiști români și străini față de dezinteresul manifestat pentru monumentul aceluia care a înfăptuit prima oară unirea celor de grai românesc. Inscripțiile sînt aproape invizibile iar în fața monumentului, buruieni și dezordine. **(Tudor Bădescu, Slatina, județul Olt)**

În numărul 30 al revistei FLACĂRA am citit un articol privitor la deficiențele semnalate în stațiunea balneoclimaterică Tușnad. Luasem deja bilete atît pentru mine cît și pentru fetița mea de cinci ani pentru Tușnad. Articolul amintit m-a cam pus pe gînduri, dar totuși ne-am urcat în tren. Am ajuns noaptea. În gară, nimeni care să ne îndrume sau să ne ajute să ajungem la locul de cazare. La biroul de primire ni s-a vorbit revoltător, de parcă am fi cerut un serviciu gratuit. Nu erau locuri, a trebuit să așteptăm în hol pînă a doua zi la ora 10. Nu mai spun ce noapte am petrecut, într-un hol insalubru și friguros. Am fost găzduiță la vila nr. 4. Aici, alt necaz : responsabila de vilă era plecată după cumpărături. Încă aproape o oră de așteptare. Aveam bilet de confort A, dar ce murdărie, ce mizerie am întîlnit în cameră, nu pot să descriu. La cantină ne așteptau alte necazuri. Pe lîngă monotonia meniului, servirea a fost sub orice critică. Aproape că îți se trintea mîncarea în brațe. Ca să nu mai vorbim de alte neajunsuri din localitate. Amintesc doar că seara orașul nu este iluminat, dar de pe la orele 22 pînă dimineața la șase-șapte ard luminile ca la carnaval. Am făcut și două excursii organizate. De fiecare dată — ghizi improvizați, care nu cunoșteau traseul. Ulterior am aflat că dintre cei datori a se îngriji de stațiunea respectivă o bună parte locuiesc în Miercurea Ciuc, făcînd aici naveta doar ; să ne mai mirăm, în cazul ăsta, că lucrurile merg așa cum merg ? **(Gabriela Iancu, București)**

Pe cînd, cei care se ocupă cu imprimarea traducerii textelor din filmele străine vor găsi o soluție rezonabilă ? Este atît de neplăcut ca în timpul programelor T.V. sau la un film pe ecran mare să nu poți urmări traducerea din cauza scrisului alb pe alb. **(Carmen și Rodica Apostol, Pitești)**

Mă numesc **Ionel Raț** și fac parte din echipa de fotbal „Tineretul Unirea II" din județul Alba. Echipa noastră a reușit promovarea în campionatul județean, unde s-a comportat bine. Activînd în mediul sătesc a participat regulat la competiția de bază în acest mediu. „Cupa tineretului la sate". La ultima ediție desfășurată — faza pe județ — am cîștigat locul I. Am fost anunțați că anul acesta finala pe țară a „Cupei tineretului la sate" se va desfășura în județul Alba. Noi ne-am pregătit, dar, stupoare : am fost lăsați pe dinafară chiar de conducătorii activității sportive din județ. Aceștia au selecționat jucători care acționează în campionatele diviziilor B și C — normal, cu buletin de sat — și au format o echipă care să cîștige finala. De la divizionara „Soda Ocna Mureș", de pildă, au fost luați trei jucători : Gal, Lesha și Ghermann... Și mai vorbim de spirit de întrecere, de onestitate — nu-i așa, tovarăși de la Alba ? Oare nu ne furăm singuri căciula ? Pentru că : ori e albă, ori e neagră ? — și aici nu e vorba de capitala de județ !

Locuiesc în Constanța, strada Cișmelei nr. 4, bloc J 3, apartamentul 1 — Tomis V. Nu demult a început execuția unei construcții, cu destinație comercială, la numai 2,6 metri de blocul nostru. Toți proprietarii apartamentelor din acest bloc am încercat să convingem organele în drept că nu e nici normal, nici omenește să se înghesuie astfel clădirile, dar ni s-a răspuns că nu se mai poate face nimic pentru că „proiectul este aprobat". Deși în jur mai sînt în trei locuri unități comerciale, știm și noi că sînt bune cît de multe, dar aici este vorba totuși de altceva. Eu locuiesc la parterul blocului, exact pe partea nouii construcții. În spatele unității comerciale vor fi depozitate ambalaje, lăzi cu gunoi : nu voi mai putea deschide fereastra. Apoi, aprovizionarea se va face la ore foarte matinale și în tot cursul zilei. Vom sta aici mereu. Și mereu ar urma să nu avem liniște. Eu am acum părinții bătrîni : voi avea copii. Și specialiștii, și nespecialiștii spun că e o greșeală de amplasare, dar acum, că a început lucrarea, nimeni nu mai îndrăznește să o oprească. (Elena Florescu)

Mă numesc **Constanța Vișan** și am absolvit anul acesta, la Pitești, Liceul de chimie industrială. Cum n-am intrat la facultate, la 10 august m-am prezentat, ca și alți colegi, pentru repartizarea în producție. Ni s-a spus că repartizarea se va face în ordinea mediilor. După această ordine, între colegii mei de specialitate eram a doua. Repartizările le-a făcut de fapt tovarășul inginer Ganea, deși au mai fost și alți tovarăși. La unitatea la care am fost trimisă împreună cu alții, locurile s-au ocupat după alte criterii decît cele declarate. Mie mi s-a propus să lucrez într-un loc de muncă pe care celălalți îl refuzaseră. M-am dus la tovarășul inginer Ganea să-i spun că nu merg nici eu acolo unde nimeni n-a acceptat, dar mi-a răspuns așa cum nici nu mi-aș fi închipuit : dacă nu-mi convine, să-mi caut în altă parte. Ce vor să ne învețe oamenii aceștia ?

„Minerul Cavnic" — „C.F.L. Sighet" : 0—0 ! Sau o fază din etapa I, seria a III-a, a Diviziei B de fotbal. Un început așadar de

sezon, pe un nou stadion — cel al gazdelor — din care vă trimit instantaneul acesta. (Nicolae Tokacek, București)

SCRISORI COMENTATE

— Un gînd la care avem dreptul —

Departe de noi gîndul de a pretinde că ne stă în posibilități să facem minuni pentru cei care ni se adresează la ananghie și ne roagă să-i ajutăm. Dar, mărturisesc, ne este destul de aproape alt gînd : că atunci cînd, la cererea revistei, un for oficial constată că omul care ni s-a adresat cu o plîngere are dreptate, și cînd acel for hotărăște — avînd îndrituirea aceasta — să i se facă dreptate, într-un astfel de caz, oricum, cred că omul acela poate să fie, în sfîrșit, liniștit. Iată însă că între noi și un asemenea gînd — la care avem dreptul ! — se interpune cineva, ne taie drumul spre el, sfidînd cu brutalitate omenia și legea.

Să ne explicăm. Treizeci și doi de cetățeni din Capitală — semnînd toți — ne scriu printre altele : „În urma publicării în revista FLACĂRA nr. 32/1976 (pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" — n.n.) a articolului cu privire la atelierul „TRAFAG" din București, șoseaua Chitilei nr. 1—3, care ne crecază nouă, locuitorilor din această zonă — peste 80 familii — mai multe impedimente prin poluarea aerului, a solului și mai ales prin poluare sonoră, în loc să procedeze la dezafectare, respectîndu-se astfel o decizie (nr. 1742/968) a Consiliului popular al municipiului București, sîntem expuși în continuare la noxe care conduc la cel puțin o boală sigură : nevroza zgomotelor. Mai mult decît atît, după o lungă perioadă de reconciliere, s-a trecut la fel de fel de acte de intimidare. Astfel, șeful atelierului „TRAFAG", inginerul Ion Lucian, ne-a amenințat că, dacă mai facem demersuri pentru dezafectarea unității, n-o să ne fie bine, întrucît muncitorii știu cine a făcut sesizarea la presă, astfel că ne vor lua cu asalt, vor veni peste noi acasă în grupuri de 20—30 de inși (...) Lansează în cartier, intenționat, zvonuri care alarmează oamenii (...) În dimineața zilei de 12 august a.c., la o zi după apariția în cotidianul SCÎNTEIA a articolului „În liniște, despre... zgomotul orașului", tovarășa Săndulescu Paula, angajată a unității „TRAFAG" — locuind multă vreme pe această stradă și făcînd uz de prietenii și cunoștințe — a strîns cîteva semnături de la diverși cetățeni, arătînd că nu-i deranjează noxele datorate atelierului în cauză. În ultima vreme, pe lîngă chinul zgomotelor pe care îl suportăm, sîntem amenințați în fel și chip, apostrofați, insultați cu cuvinte de nereprodus de către unii angajați ai unității „TRAFAG". Noi nu cerem altceva decît dreptul la liniște și odihnă în locuințele noastre și, în ultimă analiză, respectarea legilor țării".

Ce să mai adaugi, ce să le mai spui acestor stăruitori în eroare ? Pentru că, oricum, dacă e omenește să greșești, apoi, conform aceluiași dicton, „...perseverare diabolicum". Atîta doar că, aici, nici nu e vorba numai de o eroare, de o neatenție, de ceva scuzabil. Dincolo de sentimentele pe care le provoacă situația cetățenilor care ni s-au adresat, avem de-a face cu acte oficiale, cu formulări ferme ale unor foruri competente și responsabile, care nu doar pe bază de sentimente le dau dreptate cetățenilor asediați de zgomote, de grosolănie și abuzuri. Iată ce răspundea la 6 iulie, unei sesizări, Centrul sanitaro-antiepidemic al municipiului București : „La sesizarea dumneavoastră privitoare la întreprinderea „TRAFAG" (...) vă comunicăm că, deși Centrala de exploatare a lemnului — forul tutelar — a aplicat o serie de măsuri pentru reducerea poluării (...), totuși problema nu a fost rezolvată, fapt verificat și la ultimele noastre determinări de laborator de la sfîrșitul lunii mai a.c. Față de această situație, s-a emis încheierea de suspendare a activității nr. 122/iunie 1976 a acestei unități".

Dar, nici în urma acestei decizii nu se întîmplă nimic. Adică **nimic, în sensul aducerii ei la îndeplinire.** O nouă sesizare era urmată (la 5 august) de următorul răspuns al aceluiași for : „Unității „TRAFAG" i-a fost emisă încheierea de suspendare a activității cu termen executoriu 15 iulie a.c. Forul tutelar și conducerea unității au făcut întîmpinare în termenul legal prevăzut, întîmpinare care însă a fost respinsă motivat. Hotărîrea a fost comunicată celor în drept la 2 august. Pentru abaterea constatată s-a aplicat și sancționarea cu amendă".

Amenzile, totuși, se pare că nu-i sperie pe cei care nesocotesc deciziile legale amintite mai sus. Este cel puțin ciudat însă că aceștia își pot manifesta nestingheriți — sau prea puțin stingheriți deocamdată — recalcitranța față de organul local al puterii de stat (C.P.M.B.) și că, pe deasupra, și mai puțin stingheriți (ÎNCĂ !), supun cetățeni pașnici la diverse presiuni condamnabile. După ce îi otrăvesc de atîta timp prin poluarea aerului, ca și prin (mai ales) poluare sonoră, acum mai aduc împotriva acestora un nou tip de poluare — a nervilor — prin abuzuri, grosolănii și amenințări.

Mărturiseam la început încrederea în ideea că oamenii cărora li se dă oficial dreptate pot să fie, în sfîrșit, liniștiți după un necaz pe care nu-l meritau. Ei bine, încrederea aceasta nu mi-o pot lua cei care fac destule — și cu suficientă stăruință în abuz și bădărănie — ca să demonstreze că se poate și altfel. E drept că, din păcate, încetineala și un lăbărțat duh al blîndeții cu care sînt aduse la îndeplinire decizii oficiale — judicioase și lipsite de orice notă de echivoc — dau ocazia unor slujbași certați cu normele noastre de morală și cu legile țării să creadă că pot să-și permită orice. Evident, pentru o vreme. Sperăm, cît mai scurtă vreme ! Pentru că abuzul, de orice fel, în țara aceasta e specific altor vremuri, vremuri pe care poporul nostru a luptat destul să le așeze definitiv în raftul cu cărțile trecutului care nu se mai întoarce. Dincoace, la noi, în prezentul pe care îl umplem cu viețile noastre, onestitatea și dreptatea exciud, au exclus de mult, șansa oricăror strîmbe porniri.

DORIN GHERGHINESCU ■

Poșta redacției

Florentin Popescu — Brezoi, județul Vîlcea. Întreprinderea minieră al cărei angajat sînteți a înaintat o adresă către Comitetul executiv al Consiliului popular al orașului Brezoi în sensul ca, în conformitate cu prevederile articolului 23 din Legea 5/1973, să hotărască evacuarea celui care a ocupat fără contract de închiriere spațiul repartizat dumneavoastră, urmînd să fiți pus efectiv în drepturi ■ **Georgeta Istrate** — satul Țuțcani, comuna Măluțeni, județul Vaslui. Sîntem informați că deja ați fost angajată pe post de contabil la C.A.P. Fălciu ■ **Nic Troparu** — satul Palanca, comuna Floroști-Stoenești, județul Ilfov. V-ați adresat exact cui trebuia : Judecătoriei sectorului 7, București. Aceasta, în conformitate cu dispozițiile articolului 34 din Legea 32/1968, trebuie să soluționeze plîngerea. Ați fost pus inutil și inexplicabil pe drumuri. În consecință, ceea ce aveți de făcut este să vă adresați din nou Judecătoriei sectorului 7, anexînd copia procesului verbal și prima cerere cu care să dovediți că ați introdus plîngerea în termen legal ■ **Maria Nicoriciu** — satul Gornovița, comuna Balta, județul Mehedinți. Oficiul forțel de muncă Reșița din cadrul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Caraș-Severin ne înștiințează că puteți merge la Reșița în vederea calificării pentru întreprinderea de confecții ■ **Elena Zugravu** — Cluj-Napoca. Cel mai bun lucru este să vă adresați direct doctorului Mihai Zavergiu Theodoru, pe adresa : București, strada Caragea Vodă 21 (telefon 51 83 40)

HORIA PĂTRAȘCU ■

DIN AGENDA DE LUCRU

A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

Noi, oamenii care alcătuim o întreagă țară, această țară a noastră, am început o săptămînă cu o zi de luni de mare sărbătoare : 23 August sau ziua întîi a unei patrii și a unei vieți libere, 23 August sau ziua de început a unui nou ev pe pămîntul sfînt al patriei noastre strămoșești.

Am sărbătorit — așa, ca în toate poveștile neamului românesc — trei zile și trei nopți, apoi — așa, ca-n întreaga istorie a neamului românesc — iar ne-am suflecat mînecile și ne-am continuat munca de construire a unei vieți mereu mai îmbelșugate și mereu mai drepte, aici, între hotarele noastre și — atît cît ne țin puterile dar și infinit cît ne este voința — mereu mai îmbelșugate și mai drepte pe întreg pămîntul oamenilor.

Și în acest an nou al nostru, într-o nouă săptămînă de lucru, secretarul general al partidului și președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a continuat munca de conducere a unui întreg popor, prin exemplar concrete acte de muncă. Iată, reluăm informații care, firește, vă sînt cunoscute :

Miercuri dimineața, primire la tovarășul Nicolae Ceaușescu : Ahmed Abdel Halim, membru al Biroului Politic al Uniunii Socialiste Sudaneze, asistent pentru Relațiile Externe și Informații al secretarului general al U.S.S., și Amin Abu Sinaina, membru al C.C. al U.S.S., ministru de stat pentru industrie. În cadrul întrevederii s-a trecut în revistă stadiul relațiilor bilaterale, exprimîndu-se satisfacția pentru evoluția lor favorabilă, dorința de a amplifica raporturile de colaborare dintre România și Sudan, dintre P.C.R. și Uniunea Socialistă Sudaneză, de a acționa pentru realizarea în cele mai bune condiții a acordurilor și înțelegerilor stabilite cu ocazia întîlnirilor și convorbirilor dintre șefii celor două state, în interesul ambelor popoare, al înțelegerii și cooperării între națiuni. În cadrul schimbului de păreri s-a subliniat, de asemenea, semnificația întăririi conlucrării dintre România și Sudan pe plan internațional, pentru promovarea unei politici noi, întemeiată pe egalitate, respect al independenței și suveranității tuturor țărilor, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru făurirea unei noi ordini economice internaționale.

De asemenea miercuri dimineața, primire la tovarășul Nicolae Ceaușescu : Youssouf Traore, membru al Comitetului Militar de Eliberare Națională din Mali, comisar pentru arbitrajul de stat. În timpul convorbirii a fost exprimată satisfacția pentru dezvoltarea continuă a relațiilor dintre România și Mali și a fost reafirmată hotărîrea comună de a intensifica raporturile politice, de a extinde și diversifica cooperarea în diferite domenii economice și în alte domenii, conlucrarea pe plan internațional, în interesul cauzei păcii, al instaurării unei noi ordini economice mondiale.

Și tot miercuri dimineața, primire la tovarășul Nicolae Ceaușescu: R.E.A. Kotei, membru al Comitetului Militar Suprem din Ghana, ministrul Informațiilor. În timpul întrevederii s-a relevat cu satisfacție cursul pozitiv, ascendent, al relațiilor româno-ghaneze și a fost manifestată dorința de a intensifica colaborarea pe multiple planuri între țările și popoarele noastre, în folosul reciproc, al cauzei păcii și înțelegerii în lume. S-a apreciat că extinderea și aprofundarea raporturilor politice, economice, tehnico-științifice, culturale dintre România și Ghana, întărirea solidarității și conlucrării lor pe planul politicii externe sînt de natură să sporească contribuția ambelor țări la înlăturarea definitivă a vechii politici imperialiste, colonialiste și rasiale, la instaurarea noii ordini economice și politice internaționale, la statornicirea unor relații între state întemeiate pe egalitate și echitate, pe respectarea independenței și suveranității naționale, pe dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta.

În aceeași zi de miercuri, oamenii muncii au răspuns faptelor de muncă ale președintelui lor, tot cu fapte de muncă. În agricultură, a fost încă o zi de intense pregătiri în vederea însămînțărilor de toamnă. În industrie, a fost încă o zi de mobilizare în vederea reducerii cheltuielilor materiale de producție. În investiții, a fost încă o zi de bătălie pentru scurtarea termenelor, deci pentru producție suplimentară.

Iar a doua zi, joi — firește, doar spicuim din mulțimea de vești — oamenii muncii din industria județului Hunedoara, precum și aceia din industria județului Vaslui și-au îndeplinit, cu cinci zile mai devreme, planul pe 8 luni. De asemenea, constructorii de la Întreprinderea de mașini grele din Capitală au trăit bucuria elaborării celei de a 20 000-a șarje de oțel din istoria unității lor productive. Pe de altă parte, consiliile populare ale țării au mai transformat în zi-fapt o zi-prevedere din cel mai vast plan de investiții sociale dintre toate care le-au avut de îndeplinit pînă acum.

Vineri, 27 august — după ce în cursul dimineții a primit pe ambasadorul Finlandei la București, Pentti Suomela, în vizită de rămas bun, în legătură cu încheierea misiunii sale în țara noastră, și, după ce a primit și pe publicistul francez Edouard Guibert, reprezentantul editurii pariziene „Stock" — tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut — împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu — o vizită de lucru în județul Tulcea, vizită care a continuat și în cursul zilei de sîmbătă, 28 august.

Pretutindeni la Tulcea — fie în unitățile combinatului metalurgic, fie pe locul unde se construiește șantierul naval, fie în fața Comitetului județean de partid unde s-au adunat mulțime de locuitori ai orașului, fie de-a lungul arterelor urbei — și pretutindeni la Sulina — fie pe chei, în fața clădirii Administrației fluviale a Dunării de jos, unde localnicii s-au adunat într-un număr impresionant, fie în zona în care se construiește portul de tranzit, fie în noua hală a secției de reparații navale, fie la bordul traulerului de pescuit oceanic „Galați", fie pe străzile orașului, fie la bordul navei „Mihai Viteazul" — tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost primiți și salutați cu deosebită căldură, cu manifestări de profundă stimă și prețuire.

Pretutindeni, întîlnirile directe ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii muncii au însemnat fapte de muncă. Pentru că au fost analizate, în chip concret, probleme de importanță majoră ale dezvoltării județului și municipiului, probleme ale realizării optime a importantelor investiții alocate, probleme de sistematizare și înnoire urbanistică a municipiului Tulcea, probleme de dezvoltare economică și socială a orașului Sulina și, totodată, pentru că au fost date indicații de largă semnificație pentru activitățile din toate sferele economiei naționale.

Acest nou dialog de lucru constituie — prin conținutul său — o nouă exprimare a politicii partidului de repartizare armonioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, a politicii partidului de ridicare continuă a nivelului de trai al poporului.

În județul Tulcea, secretarul general al partidului nostru a făcut observații, a criticat, a dat indicații, a lăudat. Însă, dincolo de toate cuvintele privind un aspect sau altul al concreteței construcției socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a spus, ne-a reamintit, de-acolo, de la Tulcea, și un adevăr general :

„...societatea socialistă multilateral dezvoltată pe care o edificăm presupune atît dezvoltarea forțelor de producție și ridicarea nivelului de trai material, cît și creșterea nivelului de conștiință al omului, astfel ca fiecare cetățean să devină un participant conștient la realizarea mărețului Program elaborat de Congresul al XI-lea al partidului".

Să nu uităm, deci, că, în această primă săptămînă a anului 33 al evului socialist al României, Președintele nostru ne-a cerut încă o dată să ne mobilizăm — pentru cauza țării și a viitorului nostru comunist — acea forță subtilă, însă uriașă, care se numește conștiința noastră.

NELU IONESCU ■

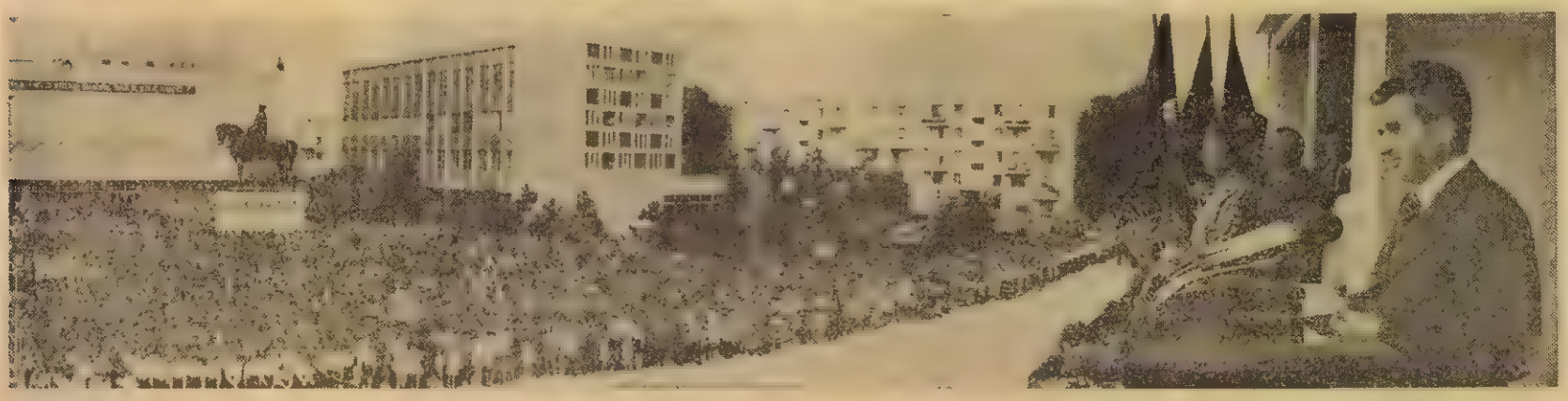

O LUME EROICĂ PRIVITĂ PRIN STICLA DE COBALT

Urc spre platforma cuptoarelor. Acolo unde s-a elaborat oțelul pentru cel mai mare lingou din țară. A cîntărit 135 tone. Din el s-a fabricat rotorul alternator al primei turbine de 330 Mw, instalată la Rovinari. Inginerul Vasile Moldovan, un tînăr de aproape doi metri, merge în față și îmi este o bună călăuză. Este șeful oțelăriei la I.M.G. București. Mai încolo, o să vă povestesc despre el un fapt deosebit care i-a zguduit pentru un timp existența. Acum, pe măsură ce ne apropiem de cuptoarele electrice, zgomotul ne învăluie tot mai mult și abia de-l mai aud : „Rolul nostru, zice, e să asigurăm celelalte secții ale întreprinderii cu oțelul necesar fabricării pieselor-gigant, de mare performanță". În sistemul de organizare al Întreprinderii de mașini grele din București, secția oțelărie — de unde secretarul comitetului de partid, inginerul Sergiu Iliescu, a ținut mult să scriu acest reportaj — ocupă un loc esențial. Este locul fierbinte unde se întîmplă acel fascinant act zămislitor al oțelului, izvorul care nu trebuie să sece niciodată. Oamenii celorlalte secții prelucrătoare îl așteaptă precum o cîmpie însetată așteaptă ploaia ; să-l prelucreze, să-i confere prin truda muncii valențe tot mai mari. De aici pleacă pulsul uzinei. Înțelegeți de ce îmi trece prin minte să-i compar pe oamenii de aici cu firele de apă ale izvorului inițial. Cu venele care, adunate într-un ochi subteran, nasc forța necesară izbucnirii spre lumină. Iată cum se întreține acest nesecat izvor.

Macaragiul Nicolae Tronea, tronînd la pupitrul unei macarale impresionante, alimentează fiecare cuptor cu cîte 65 tone de fier vechi. În cuptor, trei faze electrice a cîte 35 000 amperi fiecare dezvoltă o temperatură de aproape 2 000 de grade. În limbile unui astfel de foc mistuitor, barele de fier vechi ard ca paiele. Dar temperatura arcului electric ajunge chiar la 4 000 de grade și mă gîndesc că sub incidența unui asemenea foc se topesc pînă și munții, cît sînt de munți. Oamenii nu se topesc ! Ei sînt prometeii, stăpînii acestui foc. La cuptorul doi lucrează acum echipa condusă de Dan Zamfir. Este formată din Grigore Burnichi, Aurică Burcică, Victor Călinescu, Nicolae Stancu și operatorul Gheorghe Cârstea. Șeful de echipă Dan Zamfir are 38 de ani, 20 din ei i-a petrecut în uzină. S-a născut în comuna Mozăceni Deal, județul Argeș, și drumul lui spre acest loc pe care se naște oțelul mi se pare semnificativ. „Eram copil, zice, aram, grăpam și seceram. Cînd mi se strica plugul, mergeam să-l repar la atelierul ceapeului, unde lucra unu Bimbirel. Și nu știu ce-i venea uneori lui Bimbirel ăsta că începea să povestească atît de frumos despre felul în care se prepară oțelul, încît noi, necunoscătorii, îl ascultam cu sufletul la gură. Eram șase frați, sîntem și acum tot șase, și eu, mai mic, am venit la București și am căutat o oțelărie. M-am calificat la Întreprinderea „23 August", la locul de muncă și pe urmă am început să sui din categorie în categorie, pînă la cea mai înaltă : a șasea.

— Aurică, frate, ai carbon la placă ?

— Am, nea Dane.

— Atunci, dă-i oxigen să ardă !

Întrerupînd brusc discuția, șeful de echipă, Dan Zamfir, mă obligă să-mi îndrept privirea către cel mai tînăr oțelar, Aurică Burcică. Dar în aceeași fracțiune de timp, mă fulgeră gîndul că drumul lui Dan Zamfir este drumul unei armate întregi de țărani care au suit pieptiș dintr-o clasă în alta.

Burcică are 26 de ani și e din Teleorman. Stă împreună cu Victor Călinescu aplecat pe o țeavă prin care oxigenul este împins în cuptor. Prin arderea aceasta supravegheată îndeaproape se înlătură elementele care trebuie să dispară din compoziția oțelului. Fosforul și sulful, de pildă. După un timp, Burcică rămîne singur la țeavă și, apărat de un scut metalic, întreține un fierbinte duel cu focul. Un duel aparent inegal, pentru că Burcică rămîne totuși un simplu om, iar flăcările cuptorului sînt ucigătoare. Cu toate acestea, omul din fața cuptorului domină duelul cu focul prin rațiune, calcul și prudență. Și cu cît forța pe care el o stăpînește este mai mare, cu atît strălucirea geniului uman este mai mare.

Aflu de la Viorel Enduseschi, șef de echipă la cuptorul unu, că șarjele celor două cuptoare vor mai fierbe cam o oră și jumătate, apoi vor fi evacuate. Pînă atunci urc o scară care mă poartă spre cabina operatorului Gheorghe Cârstea. Este omul cel mai necesar din oțelărie. După ce mă atenționează că numele lui se scrie cu â din a, îmi zice că nu are timp nici să moară. Eu cred că nu are dreptul să moară pentru că, la fel ca și ceilalți, este un om indispensabil locului său de muncă. Viorel Enduseschi îmi spunea chiar că se cam simte lipsa oțelarilor. „Atunci, un om bun devine cu atît mai prețios, mai de neînlocuit". „Deși noi, completa secretarul comitetului de partid, inginerul Sergiu Iliescu, ne ocupăm tot mai mult de pregătirea oamenilor, pentru a nu ajunge la situația în care un om să devină „de neînlocuit". Adică, ne străduim ca fiecare la locul său de muncă să fie un foarte bun muncitor, inginer, funcționar".

Cârstea ține cuptorul în mîini. Adică îl manevrează cum vrea, ca pe o dihanie îmblînzită, în funcție de faza de elaborare a oțelului, de regimul tehnic stabilit. Pe zi face cam 3 000 de manevre. Chiar și acum, cînd stau de vorbă cu el, ochii îi veghează la panoul de comandă, iar urechea e atentă la comenzile primului topitor.

— Cârstea, schimbă treapta pe 9, îl strigă de jos Dan Zamfir. Și Cârstea acționează repede un buton. „Să nu se supraîncălzească oțelul", îmi explică.

Șarjele au pornit la ora opt și acum este ora 12. De patru ore, deci, oțelul s-a topit și colcăie ca o magmă în oul acesta primordial. Și oțelarii lui Vasile Moldovan încă nu-i dau pace. Iau probă după probă și, pînă nu-l găsesc limpede, conform stas-ului, nu-l lasă să treacă în lingouri. Scot capul prin porțiunea decupată în peretele metalic al cabinei și flacăra ridicată la cîțiva metri mă obligă să mă retrag. Burcică stă însă tot acolo, cu trupul încordat în efort peste țeavă și mă mir cum de n-a luat foc pînă acum. Parcă e o flacără vie !

Revin, cum v-am promis, la inginerul Vasile Moldovan. Are 37 de ani și de loc e din Cîmpia Turzii. A fost mai întîi oțelar, apoi a plecat la facultate cu o bursă muncitorească de 850 lei, a devenit inginer metalurgist și a fost repartizat la Hunedoara. Doi ani a lucrat acolo ca șef de schimb la oțelăria electrică. Apoi, a fost chemat la I.M.G. București și a venit pentru că era nevoie de el. A venit împreună cu soția, și dînsa inginer metalurgist. A fost și aici șef de schimb, inginer tehnolog și acum șef de secție. În 1966, într-una din zile, supraveghea cu alți oțelari o șarjă. La un moment dat, nu se știe cum, o flacără tăioasă, ca un laser, a țîșnit din cuptor și l-a învăluit... A stat șase săptămîni în spital. S-a vindecat și a venit în uzină. I s-a propus să treacă într-un alt compartiment, la control. Cei mai mulți se gîndeau fără răutate că o să rămînă complexat, cu o mare teamă de flacăra cuptorului. Spre surprinderea tuturor, tînărul inginer Vasile Moldovan a cerut să fie lăsat să lucreze tot la cuptoare, adică în locul pentru care se instruise ca student bursier. Acum, știți, e șeful oțelăriei. Îi privesc urmele discrete ale arsurilor care nu l-au urîțit, ci l-au făcut parcă mai sever, îi conferă un aer superior. Seamănă cu un erou rănit, ale cărui răni s-au vindecat și pentru care ai o mare admirație. Flăcările, spun oamenii din jurul său, i-au ars trupul, dar nu i-au putut arde sufletul, curajul, într-un cuvînt nu l-au înfrînt. Și admirația aceasta, prețuirea oamenilor față de șeful lor se simt plutind parcă în spațiul acesta fierbinte. Iar mie îmi sugerează încă o dată tăria și superioritatea morală a oamenilor care se află astăzi pe frontul acesta al industrializării și care vor, chiar și cu sacrificiile cele mai înalte, să propășească o țară.

De șapte ore Tronea n-a coborît pe pămînt. Stă sus, la vreo 30 de metri, în cușca metalică a macaralei și hrănește cuptoarele. El simte cel mai mult aburul, praful și dogoarea cuptoarelor. El și Ioniță Dumitru care, pe o macara asemănătoare, asigură evacuarea cuptoarelor și deservesc oamenii maistrului Nicolae Munteanu de la turnare. „Dar de cîteva zile, mai precis de cînd echipa de fotbal „Progresul" a fost întrecută cu 5 la 1 de „Universitatea Craiova", glumește maistrul Dumitru Dănescu, lui Ioniță nici nu îi e foame, nici nu îi e sete. E galben la față, nu are poftă de mîncare și ne tot ocolește. Se duce tîrziu în bale să nu rîdă colegii de el. Ioniță e om harnic, dar sportivii pe care îi iubește și îi susține el în fiecare duminică l-au făcut de rîs". Lui Tronea în schimb i s-a făcut sete. Strigă la cei de jos să-i aducă apă. Tronea coboară o sfoară, Nicolae Mircescu leagă un sifon de ea și Tronea îl trage sus. Bea...

Fire blîndă, Nicolae Mircescu. Are 28 de ani și, împreună cu Niță Constantin, Gheorghe Dumitru, Trăian Chirilă și operatorul Ilie Constantin, face parte din echipa condusă de Viorel Enduseschi, de la cuptorul unu. Cămașa lui are pe ea pete mari de sare. „Am transpirat", spune ca și cînd s-ar scuza. El și Grigore Burnichi, 26 ani, și el cu doi copii ca și Mircescu, sînt pe posturi de șticari. Lucrează, adică, la gura de evacuare a cuptorului, unde este mai greu și mai periculos .

La ora 13 și 10 minute aud sirena. Se anunță evacuarea șarjei de la cuptorul doi. În momentul următor, Grigore Burnichi ia o rangă (oțelarii îi spun scafă) și scoate magnezita. Mă urc lîngă el, pe platforma jghiabului de scurgere, și Burnichi mă roagă să mă îndepărtez. Îl ascult. El rămîne acolo și, atent, înțeapă cu un șpiț orificiul de evacuare. Îi urmăresc fiecare mișcare și mi se pare că trupul lui Burnichi are acum în el toată încordarea tensională a unui arc voltaic. Dacă un artist i-ar nemuri această încordare, ați putea constata că gestul lui conține acel ceva de esență eroică ! Burnichi mai lovește o dată, și... sînt orbit de incandescența oțelului eliberat. Un moment, am avut impresia că pe Burnichi l-au înghițit flăcările. Acum e lîngă mine însă și îmi împrumută sticla lui de cobalt să privesc spectacolul oțelului. Jetul izbucnește impetuos și superb. Alunecă fantastic în oala de turnare și nu știu de ce în minte îmi apare splendoarea Bărăganului Mai precis, pompele acelea uriașe care sorb apa din Dunăre și o revarsă în lungile canale de irigații, să crească grîul, să sporească pîinea. Rămîn la o metaforă consacrată și înțeleg că și aici, în oțelărie, truda aceasta este tot o competiție a pîinii. Căci cu ce poate fi comparată nevoia imperioasă de oțel, decît cu nevoia imperioasă de pîine ?

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

Un „Buletin statistic al oțelului în Europa", informa că, în 1972, producția de oțel a unor țări se realiza, în cea mai mare parte a ei, prin retopirea unor deșeuri feroase și a fierului vechi. În Anglia, de pildă, producția de oțel se realiza, în proporție de 73 la sută, din deșeuri feroase, în Italia 70 la sută, în S.U.A. 65 la sută. Urma, în această statistică, România cu 58 la sută, Suedia, Cehoslovacia și R.F. Germania cu aproximativ 55 la sută.

Vă invit să citiți din nou și foarte atent cifrele de mai sus. Ele ne arată, cu o claritate pe care doar cifrele o pot avea, uneori, că industria modernă nu este numai o mare consumatoare de metal, cum se consideră îndeobște, ci și un consumator extrem de chibzuit, care nu pierde nimic sau aproape nimic din materia sa primă. Ea o transformă, o reciclează, o gospodărește atent și numai gospodărind-o, inteligent și prevăzător, se cheamă cu temei industrie modernă.

În 1976, procentele s-au mai modificat, dar, în esență, lucrurile stau cam la fel. Astăzi, cam jumătate din oțelul românesc se face din metal reciclat; oțel recuperat, mai bine-zis, de la furnale și oțelării, din industriile prelucrătoare de metal și, un procent abia din toată cantitatea de deșeuri feroase și fier vechi, de la populație. De problema recuperării și aprovizionării, mai departe, a oțelăriilor, furnalelor și turnătoriilor de fontă cu deșeuri și fier vechi se ocupă Centrala pentru prelucrarea și colectarea deșeurilor metalice—București. În anul 1975, prin decretul 106 se hotărăște cu precizie locul și sarcinile fiecărei industrii în sistemul, foarte complex, al recuperării metalului. Și cum industriile lucrează cu oameni, în decretul 106 se stabilește rostul acestor oameni în procesul reciclării oțelului și al altor deșeuri metalice-feroase și neferoase. Dintr-o discuție cu doi din conducătorii centralei, directorul general Mihai Boteșteanu și directorul general adjunct Sorin Buligescu, am notat chestiunile anului, chestiunile zilei și, rezultind din acestea, chestiunile cincinalului în ce privește metalul recuperat: „Dat fiind că centrala noastră se ocupă cu recuperarea deșeurilor metalice și redistribuirea lor — după ce bună parte au suferit o seamă de procese de sortare, spargere, balotare, tăiere etc. — eficiența activității ce-o prestăm se vede limpede în industrie. Și tot acolo se simt, în forme uneori acute, atît lipsurile noastre cît și lipsurile industriilor prelucrătoare de metal. Este foarte ciudat cum unele întreprinderi industriale deși arată multă preocupare pentru aprovizionarea cu materie primă și materiale, neglijează tocmai punctul de pornire al acestui proces, punct aflat chiar în întreprinderile respective.

Să intrăm puțin în amănunte ca să vedem cum aceeași conștiință muncitorească ori de conducător de întreprindere funcționează corect într-un sector de activitate și nesatisfăcător în altul; sectoare altfel strins legate între ele. 15—20 la sută din totalul deșeurilor provine de la laminoarele degrosisoare. E un procent normal, comparabil cu așa-numitele „căderi" de metal din țări cu o industrie a oțelului avansată. În laminoarele finisoare — sau de prelucrare mijlocie — mai cad încă 10—12 procente. Alte 10 procente deșeuri înregistrăm în industriile prelucrătoare (șpanul). Cîteva procente provin din casarea utilajelor și a mijloacelor fixe. În sfîrșit, abia 1 sau 2 procente înseamnă fierul vechi rezultat de la populație. Ajungem, astfel, la totalul de 50 la sută deșeuri feroase și fier vechi în producția oțelului și a fontei. După 1980, căsările vor reprezenta un procent mai mare fiindcă, datorită uzurii morale și fizice, multe utilaje din anii 1965—1966 vor intra în topitorii. Problema este că toate aceste deșeuri ar trebui să plece direct sortate încă de la locul de muncă al muncitorului strungar, ori frezor, din hala de prelucrare, în fine, din tot locul unde se petrece „căderea" de metal. Unele întreprinderi sînt ceea ce se cheamă întreprinderi integrate. Adică, deșeurile metalice nu mai ies din perimetrul lor și reciclarea se face acolo. Simțind foarte direct efectele negative ale muncii neorganizate la colectarea deșeurilor, ele au fost nevoite să-și pună repede la punct un sistem propriu de reciclare. Vă închipuiți că deșeurile nepuse la vreme în circuit stingheresc procesul de producție, ajung în oțelării amestecate cu impurități, degradează șarjele. Aici, conducătorul producției simte pe propria-i piele, dacă se poate spune astfel, că munca bună începe cu sfîrșitul, cu gospodărirea deșeurilor. Cînd e vorba însă de întreprinderile care expediază deșeurile centralei noastre, ele sînt mai puțin exigente. Oricît am voi-o, noi nu avem atîția oameni ca să sortăm sute de mii de tone de deșeuri metalice, chiar milioane de tone uneori. În prima categorie, deci la „exemple pozitive", intră Întreprinderea de rulmenți din Bîrlad, cea din Alexandria, Fabrica de osii și boghiuri Balș. Apoi „Steagul roșu" și „Tractorul" Brașov. La Bîrlad, de exemplu, s-a pus la punct, în halele unde se face prelucrarea la mașini a oțelurilor, o rețea de canale subterane prin care șpanul este antrenat, împreună cu lichidul de răcire, într-un colector. Apoi șpanul este uscat, mărunțit, trimis la retopit. Toată lumea știe, credem, că „o tonă de deșeuri feroase echivalează efortul necesar pentru procurarea a două tone minereu de fier, plus o tonă calcar, plus o tonă cărbune cocsificabil sau jumătate de tonă cocs". Dar, deși toată lumea poate să spună frumos ce avantaje aduce reciclarea deșeurilor metalice, foarte puțini oameni se ocupă, efectiv, de problemele de amănunt ale colectării și refolosirii deșeurilor. Iată un „amănunt" care merită să ne dea de gîndit, iar pe miile de colaboratori ai centralei noastre să-i facă să se gîndească serios la căile reale de acoperire prin inițiativă românească a unor nevoi ale economiei: noi colectăm anual cam 250 tone alpaca. Cum se știe, alpacaua conține nichel — o treime din cantitate — și cupru — celelalte două treimi. Nichelul și cuprul sînt metale neferoase scumpe și care cer valută multă la import. Pentru că nici unul din consumatorii noștri de nichel nu a încercat să pună la punct un procedeu de separare a nichelului din alpaca, noi exportăm... alpaca și importăm nichel. Alteori, vedem cum o idee, lansată fără o preparare corespunzătoare, discreditează ideea economisirii metalului. S-a luat, într-un timp, măsura ca magazinele electrice să ceară de la populație un bec electric ars la cumpărarea unuia bun. Asta pentru recuperarea wolframului. Foarte bine, dar cum să scoți wolframul din bec, fiindcă în clipa cînd becul se sparge, firul de metal e antrenat de explozie și se risipește. Mai mult: un calcul simplu ne spune că nu este deloc rentabil să cheltuim atîta mînă de lucru pentru cîteva kilograme sau zeci de kilograme de wolfram. O altă problemă o constituie și colectarea fierului vechi de la populație. E adevărat, acel 1 la sută fier vechi, care vine din bunăvoința cetățenilor și din munca patriotică a uteciștilor înseamnă într-un an o sută de mii de tone de metal. Dar aici se ivesc uneori alte încurcături. Noi avem autocamioane de 5 tone, de exemplu, și ni se cere uneori să venim să ridicăm cîteva sute de kilograme de fier vechi. Un lucru mult prea costisitor pentru noi. Insistăm ca rețeaua națională de centre pentru recuperarea hîrtiei și a sticlei să preia și sarcina colectării fierului vechi. În unele țări există o „zi a economiei". Dacă am statua o astfel de zi, vă asigurăm că industria ar avea numai de cîștigat. Un exemplu și aici: posesorii de automobile pot vinde acumulatoarele uzate pentru suma de 30 de lei. Cîți însă își consumă mașina și benzina ca să caute centrul care cumpără aceste acumulatoare uzate? Sîntem convinși că bine pregătită din vreme, cu argumente de natură să convingă tot omul de faptul că bucățică lîngă bucățică se face tona de oțel „ziua națională a economiei" ar rezolva o parte din necesarul de fier vechi. Insistăm asupra fierului vechi, deoarece tendința siderurgiei noastre spre modernizare se vede cel mai bine în proliferarea oțelăriilor electrice. Oțelăriile Tîrgoviștei cer de-acum numai fier vechi bine sortat. Avem, de asemenea, oțelării electrice la I.M.G.B., la „Industria sîrmei"-Cîmpia Turzii, la „23 August" și „Oțelul roșu" precum și în multe alte locuri. În 1980, planurile noastre de dezvoltare economică prevăd ca producția de oțel electric să fie cam o cincime din oțelul produs în țară. Evident, nu trebuie să așteptăm anul 1980 ca să perfecționăm sistemul de colectare al deșeurilor metalice și al fierului vechi. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, în mai multe rînduri, că buna gospodărire a oțelului românesc nu este doar o chestiune a unor ministere, ci una din principalele puncte ale zilei de lucru a muncitorului din industriile producătoare și prelucrătoare. Pentru aceasta, trebuie de urgență să procedăm la o informare corectă și chiar la educarea cadrelor din industriile consumatoare de metal în sensul sprijinirii centralei noastre. E regretabil că este așa, dar trebuie să spunem că nu puțini tovarăși cu responsabilități în sistemul național al oțelului gîndesc că Centrala pentru recuperarea deșeurilor metalice trebuie să fie un fel de D.C.A. de pe vremuri și pentru că asta cred, răspund ca atare tentativelor noastre de a-i îndrepta pe calea realității. Și fiindcă am început discuția cu elemente de statistică, o vom încheie, normal, tot cu o precizare statistică: în anul 1974, dintr-o tonă de oțel elaborat, cam 75 la sută a fost oțel laminat. În 1980, procentul acesta va crește la 81—82 la sută. Crește productivitatea, scade cantitatea de deșeuri. Corespunzător, corelînd informația cu aceea care spune despre sporirea capacității și a numărului de oțelării electrice, va fi necesar să sortăm mai bine deșeurile, să le preparăm mai bine înainte de a le retrimite în cuptoare. Corespunzător cu această nevoie, trebuie ca industria constructoare de mașini să răspundă mai prompt și — am spune — cu o înțelegere mai clară a propriilor interese solicitărilor ce le adresăm pentru producerea în țară a unor mașini specifice precum graifăre electro-hidraulice, automacarale dotate cu electromagneți, poduri rulante cu eletromagneți de mare putere, prese de balotat, foarfeci-ghilotină hidraulice și altele. În cincinalul în curs centrala noastră își va tripla fondurile fixe. E nefiresc să alergăm pentru fiecare mașină la export, cînd ne stă în puteri să ne construim singuri mașinile necesare procesului de reciclare a deșeurilor metalice".

TUDOR OCTAVIAN ■

O zi întreagă urmărind un parazit

Ora 9 dimineața.

Își termină cafeaua și plutește către ieșire. Privește în stînga și în dreapta preț de cîteva secunde, pornind apoi fără grabă către „Scala". Își ferește cu grijă, cu mare grijă, pantalonii aproape noi, bine călcați, bălțile de la ploaia recentă punîndu-i, evident, probleme. Se întoarce brusc, amintindu-și parcă ceva anume și se îndreaptă hotărît către „Romană". Traversează la fel de hotărît spre „Eva", merge mai departe în direcția Pieței Amzei și intră într-o plăcintărie. Nu stă mult, cît pot dura o plăcintă și un Ci-co!? Parcă se mai însenînează puțin, s-a făcut ora 10, iar viața după o plăcintă te face mai optimist, îți vin și idei. De pildă, o iei pe Nicolae Golescu, te uiți la ceas, grăbești pasul, de la „Unic" la Universitate nu-i decît o stație de mașină, dar cînd ai un scop în viață poți să dai patruzeci de bani. Și, bineînțeles, prinzi și completarea de la „Luceafărul". Către ora prînzului tînărul nostru, a cărui plină și agitată existență ne făcuse atît de curioși, își urmează cursul în același tempo viol, de data aceasta în sens invers. Trece de „Lido", privirile aprinzîndu-i-se pentru o clipă, își privește ceasul și pornește către halta următoare: magazinul „Eva". Ne gîndim că n-are rost să-l deranjăm încă. N-avea rost într-adevăr să-l deranjăm traiul plin de „neprevăzut" lui Dumitru Adrian, din București, strada Frasinului 8, cu atît mai mult cu cît știam că va da o raită, e drept, ora n-o bănuiam, și pe la Hotelul „Lido". Între timp, își fac apariția trei băieți bine. Bine îmbrăcați și înzestrați fizic, nemaisocotind accesoriile: lanț de aur la gît, ghiuluri, ceasuri de „scafandru". Mă rog, tot ce poate oferi bișnița sau „shop"-ul, mai puțin buletinele de identitate. Tintirescu Emanuil din Sighișoara își poate „permite", totuși, să ne arate un act de naștere, scăpat parcă dintr-un incendiu, care să ne informeze că junele brun a văzut lumina soarelui pentru prima oară la Sighișoara, la 14 octombrie 1951, dar în ultimul timp, e drept, pe-acasă, e mai mult în tranzit. A lucrat ceva în vara asta pe litoral cu el, și ni-l arată pe Popeancă Cristache, singurul posesor de buletin cu grupă sanguină cu tot. Altfel, „amîndoi băieți buni", jură pentru ei al treilea, Didea I., marele ghinionist pentru că „nu știu cum, mi-au furat toate actele, tot dom-le, al dracului, pînă și pe cele de la mașină. Dar, vă jur, pentru Popeancă bag mîna în foc, pe Tintirescu îl cunosc de mai puțin timp, dar și pentru el cred că pot să bag mîna..." „Pentru tine cine bagă mîna?", risc eu o întrebare. „Cum cine (intrigat), ei!" Evident, băgau toți trei mîna, pentru că trăiau din bișnițăi, expediente, treburi mai mult sau mai puțin curate, acoperiți de servicii-fantomă, alții acoperiți de adeverințe-fantomă la „umbra" cărora manevrează dolari, mărci sau, mai nou, guldeni. E adevărat, cei trei n-aveau așa ceva asupra lor în ziua aceea, «„dar cîți nu găsim noi, la „Lido", sau la „Athénée Palace"»... Cum ne așteptam, pe Dumitru Adrian l-am găsit la „Lido". În căutare de... serviciu, spune el, sau mai exact, îl căuta „pe nea Petrică, recepționer aici, care mi-a promis un serviciu, acum..." Cît îl căuta pe nea Petrică, nu știm exact, și mai ales nu înțelegem cum îl putea ajuta cetățeanul italian pe care-l însoțea plin de afecțiune. În privința serviciului promis „acum", adică la o lună după ce a părăsit penitenciarul, frecventat pentru niște „neînțelegeri" din avutul obștesc, cît lucrase ca ospătar la Hotel Parc, ei bine, în privința serviciului, amicul nostru, care o dimineață întreagă tăiase frunză la cîini, nu ne putea mărturisi mare lucru. „De obicei mă scol pe la zece, zece și ceva. Am fost și la forțele de muncă..." Și?, ne arătăm noi curioși „Nu-i de mine, muncitor necalificat! Cunosc engleza și franceza, mă descurc și în italiană, ospătar da! De fapt mă angajez zilele astea la un restaurant, la Măgurele, uitați, am și formele de angajare! Cum să n-am chef de muncă?! Să stau ca bișnițarii?!" Pînă una, alta, n-are. Luna asta, „de cînd sînt liber", a stat pe capul părinților, „e normal, ce dacă sînt pensionari?", mai un film, mai o bere, să treacă timpul pînă pică ceva. Zilele trec, sezonul la fel, și iarna cîntă greierii la pensiile furnicilor. O zi din viața lui Dumitru Adrian, a lui Didea, Popeancă și alții, o zi la fel de goală și de searbădă ca multe altele pînă la 19, 20 sau 25 de ani, o zi de „fluture", umplută de o cafea, un film, așa, să miște ceasul, mărunte afaceri și mult fum de țigări scumpe (pentru unii), o zi mai puțin într-o existență cu viză de flotant.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

DULCEA POVARĂ A TRADIȚIEI

Pe marginea unei cărți, trăită înainte de a fi scrisă

Deși fusesem primul care într-o publicație pentru străinătate prefiguram una din istoricele aniversări din acest an ale învățămîntului nostru, respectiv împlinirea a 150 de ani de la înființarea „Școlii naționale de limbă românească" din Craiova, a cărei tradiție o continuă cu strălucire actualul colegiu „Nicolae Bălcescu", sărbătoririi propriu-zise din luna mai i-am rămas dator. O apariție editorială recentă consacrată acestui eveniment, cartea profesorului emerit și directorul acestei celebre instituții de învățămînt, Nicolae Andrei, intitulată „Ani de lumină" și avînd ca subtitlu „Istoria Liceului Nicolae Bălcescu" din Craiova, 1826—1976, îmi prilejuiește astfel nu numai să relev o monografie școlară de excepție și un autor notoriu în materie, dar totodată să și evidențiez o experiență plină de învățăminte pentru cultivarea tradițiilor învățămîntului românesc ca expresie a educării patriotice a tinerei generații. O primă variantă a acestei lucrări sub forma unei „Contribuții", altfel depășind cu brio titlul modest pentru care optase autorul, apărută cu mai mulți ani în urmă, îmi era oarecum familiară, ea reflectînd rezultatele cercetărilor întreprinse pînă în 1966, cînd școala împlinea 140 de ani de la înființare. Fiind la acea dată oaspetele vechiului liceu craiovean și apreciindu-i activitatea, secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, consemnase în Cartea de onoare : „Vizitînd liceul „Nicolae Bălcescu", lăcaș de vechi tradiții culturale ale Olteniei și ale întregii țări, prima școală românească din Craiova, cinstim generațiile de cărturari și oameni luminați care și-au închinat cu pasiune și patriotism viața și opera lor cauzei progresului științei și culturii românești, slujitorilor aspirațiilor poporului.

De numele acestui vechi edificiu este legată amintirea unor oameni de seamă ca : Nicolae Titulescu, George Țițeica, Gogu Constantinescu, Traian Demetrescu și mulți alții.

Apreciem grija și dragostea dascălilor acestui liceu pentru continuarea tradițiilor progresiste ale înaintașilor, străduința cu care pregătesc generațiile de viitori constructori ai socialismului și comunismului".

Nu se puteau alege, într-adevăr, cuvinte mai definitorii drept moto pentru această carte decît această minunată și exactă caracterizare pe care secretarul general al partidului și președintele statului nostru, cu statornica-i dragoste și prețuire pentru tot ceea ce e tradiție vie în trecutul nostru, spiritual, o face liceului din Craiova, unul din cele mai puternice focare de cultură, inteligență și militantism social pe care le-a cunoscut România modernă încă din zorii prefacerilor sale. Nu un simplu beneficiar al acestor prefaceri, ci un avanpost al ideilor și mișcărilor revoluționare, nu un turn de fildeș pentru o cultură de salon, a elitelor, și o căutare sterilă, ci o școală a caracterelor viguroase, luptătoare, destinate slujirii marilor aspirații populare, un creuzet în care s-au forjat, în nucleu încă, idei care au fertilizat literatura și artele, au revoluționat gîndirea științifică și tehnică, au ars etape ale progresului nostru în aceste domenii.

Cuvinte alese pentru un moment festiv ca acela care a prilejuit apariția cărții de referință a profesorului Nicolae Andrei ? Nicidecum ! Căci nu e puțin lucru ca un liceu, fie el și al doilea ca vechime după Colegiul „Sf. Sava" din București, să fie bastionul și tribuna guvernului revoluționar format la Izlaz în 1848, să rămînă imortalizat pentru vecie ca reper al Unirii de către chiar unul din elevii săi, Theodor Aman, în celebra pînză a Horei Unirii la Craiova, al cărei fundal îl constituie clădirea de atunci (din 1857) a colegiului craiovean ? Războiul de independență din 1877, ca și glorioasa epopee de la Mărășești — Mărăști — Oituz din 1917 au, de asemenea, în profesorii și elevii acestui liceu patrioți de nădejde. Tradițiile progresist-democratice, sprijinul de care s-au bucurat mișcările sociale din secolul nostru, între care marea răscoală țărănească din 1907, pregătiseră terenul pentru receptarea luptei comuniștilor, astfel că printre elevii liceului Uniunea Tineretului Comunist își formează în plină ilegalitate o celulă viguroasă, angajată curajos în activitatea remarcabilă a Partidului Comunist Român. Tot din fața acestui liceu, unde s-a desfășurat mitingul hotărîtor, în februarie 1945 au pornit oamenii muncii craioveni și turnuseverineni, în frunte cu comuniștii, pentru a lua cu asalt prefectura din apropiere și a instaura astfel o administrație democratică, revoluționară.

Dar dacă școala craioveană se înscrie cu o contribuție atît de solidă în lupta maselor din acest colț de țară pentru libertate socială și națională, este lesne de înțeles că aportul ei la dezvoltarea științelor și literelor românești, la formarea unor cărturari patrioți, la crearea unui climat cultural elevat în acest oraș cunoaște o amploare dintre cele mai impresionante în întreaga istorie a culturii noastre. Este de ajuns să enumerăm aici, extrem de selectiv, pe o seamă dintre elevii și profesorii care de-a lungul celor 15 decenii au ilustrat în diferite domenii de creație, în învățămînt și viața social-politică, marea tradiție cărturărească la izvoarele căreia au deprins primele învățături. Să-i amintim dintre profesori, unii dintre ei urmînd tot aici ca elevi, pe Grigore Pleșoianu, Stanciu Căpățîneanul, Aaron Florian, Ioan Maiorescu, Grigore Mihăescu, Constantin Lecca, George Marin Fontanin, Alexe Marin, Mihail Strajan, Gh. P. Constantinescu, G. Busilă, Elie Georgescu, Vasile Mihăilescu, Nicolae Bănescu, C. D. Fortunescu, Gib. I. Mihăescu, Ștefan Ciuceanu, Gh. Tomescu, Cristea Mateescu și încă mulți alții. Cît privește pleiada marilor personalități care și-au făcut studiile liceale dacă nu în întregime cel puțin în parte pare de-a dreptul de necrezut că un singur liceu să fi dat științei și culturii românești nume ca acestea : Theodor Aman, Gh. Chițu, Al. Macedonski, I.G. Bibicescu, N. Nicoleanu, Traian Demetrescu, Sabba Ștefănescu, Ludovic Mrazec, Grigore Gabrielescu, Nicolae Coculescu, Gh. Țițeica, I. Popescu-Voitești, Dimitrie Gerota, Charles Langier, Nicolae Titulescu, C. Rădulescu-Motru, Gogu Constantinescu, Eustațiu Stoenescu, Traian Lalescu, Duiliu Marcu, Caton Theodorian, N.M. Conndiescu, Simion Stoilow, Traian Gheorghiu, George Vîlsan, Eugen Angelescu, C. S. Nicolăescu-Plopșor, Constantin Bobescu, Titus și Mihai Konteschweller, Mihai Macavei, Ștefan Voitec, I.M. Marinescu, Traian Nasta, Ion Vasilescu, Ion Țuculescu, Romald Bulfinski, Dumitru V. Combiescu, general Teodor Grigoriu, Petre Pandrea, Nicolae Petrulian, Ion Popescu-Puțuri, Ilie Murgulescu, Ștefan Milcu, Petre Vancea, Al. Balaci, și lista, deși selectivă, ar putea continua.

De ce acest amplu tablou de onoare, care ar fi putut cuprinde în mod obligatoriu o sută de nume ? Pentru că simpla invocare a fiecăruia dintre zecile și zecile de profesori și elevi care au făcut gloria nepieritoare a acestei școli spune mai mult decît cuvintele noastre și ne ajută totodată să ne formăm o idee despre situația dificilă, de o responsabilitate greu de apreciat, în care s-a aflat profesorul Nicolae Andrei în dubla sa ipostază, mai întîi de director timp de peste 15 ani (dacă mi-aduc bine aminte) al acestui liceu și în al doilea rînd de istoric, misiune ce și-a asumat îndeosebi de un deceniu încoace. Din păcate, trebuie s-o spunem cu toată francheța, istoricul a fost mult prea discret în ce privește activitatea celui ce în perioada din urmă a reînviat tradiția, a înnobilat-o cu noi valențe și a făcut ca ea să acționeze cu o forță stimulatoare uriașă într-un moment cînd vechiul liceu craiovean, ca toate școlile românești de toate gradele, e angajat într-o vastă mișcare de revoluționare și modernizare, de racordare la cerințele vieții, ale producției, ale progresului științifico-tehnic contemporan. Ne îndeplinim o datorie de conștiință, ca unii care am cunoscut acest liceu în ultimele două decenii, să relevăm contribuția decisivă pe care colectivul de dascăli din această perioadă, magiștri cu o experiență bogată sau tineri care abia debutau la catedră, uniți într-o aceeași năzuință de inițiativele, elanurile și ideile acestui excelent pedagog și conducător de școală care este profesorul emerit Nicolae Andrei, au reușit să imprime an de an în rîndurile cadrelor didactice și ale elevilor conștiința responsabilă că sînt moștenitorii unei mari tradiții. Chiar în acest liceu, unde ținuta teoretică înaltă a pregătirii se îmbină armonios cu deprinderea practică a cunoștințelor în cele peste 15 laboratoare și cabinete de specialitate, iar microîntreprinderea „Hărnicia", prin producția pe care o livrează își justifică din plin numele, mi-a fost dat să discut cu profesori și elevi și să aflu rezultate, pentru unii neverosimile, în ce privește procentele aproape de sută la sută ale promovării sau intrării imensei majorități a absolvenților la facultăți. Și pentru asemenea performanțe n-au trebuit decît să întroneze legea fundamentală a tradiției : dăruirea totală în muncă.

Este necesar să relevăm această operă complexă de racordare activă la tradiție tocmai pentru faptul, subliniat încă o dată de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste că „în decursul unei importante perioade de timp, în organizarea învățămîntului și a vieții culturale nu s-a ținut suficient seama de experiența și tradițiile înaintate ale țării noastre, copiindu-se în mod mecanic forme și metode din alte țări, care nu corespundeau realităților noastre concrete, specificului dezvoltării istorice a poporului, cerințelor sale spirituale".

Cît de bogată, deși istoricește scurtă în raport cu țările europene avansate, este această tradiție, cît de organic izvorîtă din nevoile exprese de luminare și progres ale poporului nostru, ne-o dovedește din plin cartea atît de substanțială a profesorului Nicolae Andrei Dacă înainte de a ne pronunța despre modul cum e scrisă am insistat oarecum pe ceea ce reprezintă în această carte conținutul inestimabil de experiență prodigioasă de ani-lumină, ca și de retrăire a tradiției pentru a o continua într-o situație nouă e pentru că îmi stăruie în minte mărturia pe care mi-a făcut-o într-una din discuțiile noastre : „Nu e deloc ușor să duci mai departe dulcea povară a tradiției". Din felul cum e trăită această carte, nu s-ar putea spune că autorul ei, ca dealtfel întregul colectiv pe care-l conduce, conștienți de o asemenea dificultate și onoare, nu știu să fie la înălțime. Cît îl privește pe cercetătorul, istoricul și publicistul Nicolae Andrei, vom avea prilejul să ne pronunțăm în foiletonul următor.

NICULAE STOIAN ■

Baladă pentru o nouă ordine pe pămînt

Istoria e dură, în clipa cînd se face
n-are nimic feeric, desfătător în ea
de-abia tîrziu și-n tihnă citim prin cărți, ne place,
la adăpost de-riscul a tot ce se-ntîmpla
ciudat mai e și veacul acesta l evul mediu
îl înțelegem, parcă, mai mult decît pe el
pe-atunci, de pildă, lupta la cîte un asediu
se mai sfîrșea cu-un dulce, cavaleresc duel

chervane lungi cu mărfuri se-nvolburau de vrajă
din Țarigrad spre Indii sau Lipsca și-napoi
o blîndă lîncezeală vedeai cum se degajă
din creierul planetei spălat de vînt și ploi
musteau, ce-i drept, războaie și erezii și crime
vai, nu ne duce mintea cît sînge-a mai țîșnit !
haiduci cu săbii strîmbe tăiau în nobilime
și-aceasta în norodul cel sfînt și obidit

toate acestea, însă, sînt doar o mică rană
cicatrizată-n trupul istoriei, pe veci,
ea n-a pus dinamită sub specia umană
precum o poate face azi veacul douăzeci
cît de bizare vremuri trăim ! urcăm spre stele
pe umerii atîtor flăminzi — un miliard,
or plăsmuim noi aștri din elemente grele,
în timp ce frați de-ai noștri cu cremenea mai ard

citim cu toții, zilnic, ziare și ne scapă
cîte un sens în lucruri, cît sîntem de isteți :
de ce se-aruncă tone de alimente-n apă
cînd s-ar putea cu ele salva atîtea vieți ?
de ce mai mor copiii de maladii pe care
prin alte părți chiar moartea, ea însăși, le-a uitat ?
accesul la cultură, la viață, prin urmare,
de ce doar lumii, culte deja, îi este dat ?

o să pricepem, poate, aceste ciudățenii,
aceste jocuri stranii de umbre și lumini,
săpînd o copcă-n fluviul cel înghețat al vremii
la pagina mînjită de coloniști streini
priviți-i, cruzi și lacomi, cu albele caschete,
nici n-au habar că-i vede prin timpuri cineva
sătui precum căpușa ei biciuiesc schelete
în minele de aur, prin codrii de cafea

secătuiesc pămîntul de oameni și de vlagă
spre gloria coroanei, cea groasă de obraz,
și undele acestor mari furturi se propagă
ca un enorm cutremur al foamei, pînă azi
istoria e justă și nu admite, iată,
prescripții sau uitare pentru așa hoții
dați înapoi — rostește — un strop din seva luată
voi, care vă pretindeți civilizați a fi

și tot mai multe glasuri se-nalță, se agită,
— mari vulturi de lumină prin beznă străbătînd —
și ele spun planetei ce prost e rînduită,
și ele cer o lege mai dreaptă pe pămînt
înfăptuiți, popoare, aceste țeluri sacre
astfel ca veacul nostru să fie înțeles,
de cei ce vin, nu numai prin două mari masacre
ci, mai ales, prin pace, și pîine, și progres !

CORNELIU VADIM TUDOR ■

Intrarea în marea familie

Intru pentru a nu ştiu cita oară în incinta celei mai mari şi reprezentative întreprinderi din municipiu şi judeţ şi mă încearcă, şi acum ca de fiecare dată, dealtfel, sentimentul ciudat şi inexplicabil al pionieratului. Aceasta, deoarece, dacă stau bine şi mă gîndesc, fiecare nouă venire a mea la Uzina „Unio" din Satu Mare a însemnat, realmente, o nouă experienţă de viaţă : una strașnică, bărbătească, greu de egalat în altă parte. E, probabil, senzaţia ce te încearcă la intrarea într-o mare şi adevărată familie.

Instantaneu privirile mi se opresc la mîinile acestor oameni, la efortul îndîrjit pe care acestea le degajă, la produsele ieşite din mîinile acestor bărbaţi adevăraţi căliţi la şcoala muncii, şi îmi reîntregesc convingerea, din nou şi din nou, că pentru lucrul trainic, de durată, este nevoie de sudoare şi efort, de aplecată pasiune, de trudă şi migală, dar şi de înţelepciune şi perseverare în autodepăşirea ta şi a semenilor cu care, vrînd-nevrînd, ne aflăm într-o competiţie serioasă a muncii pentru piine, şi a piinii, prin muncă.

De anul 1950 se leagă, dealtminteri, un nou început. Începutul producerii de utilaj minier care, cu timpul, va deveni profilul distinct al întreprinderii. Sînt abia 25 de ani de la acea dată. În aceste zile, numărul locomotivelor de mină a atins cifra impresionantă de 2 750; maşinile de încărcat minereu (M.I.S.-urile) se cifrează la 2 200. Cifrele în sine sînt uluitoare, darmite materializate în maşini şi utilaj greu ? Poate o exemplificare la fel de pilduitoare ar fi binevenită în acest context : puse cap la cap, transportoarele de mare capacitate realizate în uzină ar acoperi distanţa dintre Satu Mare şi Leningrad.

O uzină care, la valori comparabile, realizează în mai puţin de 6 ore şi jumătate întreaga producţie a anului 1948 ; o uzină care a participat la dotarea economiei noastre naţionale, în cincinalul trecut şi pînă în prezent, cu utilaje de diverse tipuri depăşind valoric 5,3 miliarde lei ; o uzină în care productivitatea muncii a crescut simţitor, cu 14,5 procente ; o uzină în care valoarea unei tone de metal prelucrat a crescut de la 5 250 lei per tonă, în 1950, la 27 230 lei/tonă, o uzină care la sfîrşitul acestui an îşi va dubla producţia faţă de anul 1973. O astfel de uzină, credem, nu comportă termeni de comparaţie sub aspectul saltului valoric în timp şi al perfectibilităţii sale, căci astfel de exemple, cum sînt cele mai sus enumerate, vorbesc de la sine.

Discut cu muncitori tineri şi cu specialişti tineri. Discut cu maiştri tineri şi cu ucenici la locul de muncă. Din totalul angajaţilor, tinerii pînă la 30 de ani depăşesc, procentual, 70 la sută. În anul trecut de învăţămînt şcolar, peste 980 de tineri erau înscrişi şi frecventau diferite forme de învăţămînt, de la cel seral, la cel tehnic, de la Facultatea de subingineri, din municipiu, la alte facultăţi din ţară. În meseriile de bază de strungar, lăcătuş, frezor, forjor, sudor, prin cursurile de mai scurtă sau mai lungă durată, anual se califică 250—300 de tineri, exceptînd, firește, cele 5—6 clase ale „Grupului şcolar profesional", afiliat al uzinei. Forţa de „absorbţie" de personal a uzinei este de domeniul incredibilului.

La realizarea transportoarelor, a utilajului complex şi tehnologic pentru industria chimică, la subansamble şi utilaje miniere ce se fabrică aici: locomotive de mină, troliuri şi maşini de încărcat am întîlnit tineri lucrînd, cum se spune, la o foarte mare tensiune... Mulţi erau cîştigătorii unor concursuri profesionale, faze pe judeţ sau pe ţară. Alţii erau cotaţi ca tineri destoinici, săritori, remarcaţi în iniţiativele tinereşti, cum sînt : realizarea muncii voluntar patriotice în sprijinul producţiei, predarea schimbului din mers, realizarea unor „zile" şi „săptămîni-record", toate în cadrul întrecerii uteciste „Tineretul — factor activ în realizarea cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice".

Credem că ne vom face o tovărăşească datorie dacă le vom încredinţa numele, citorva, memoriei trecătoare a scrisului jurnalier. Iată numele unora dintre ei : **Nicolae Negreanu, Dumitru Indrea, Pamfil şi Milian Brînduşan, Alexandru Dihenes, Mircea Cristea, Gheorghe Tănase, Gheorghe Robotin, Ştefan Şepler, Ioan Bumb, Ştefan Török, Ioan Vida, Gheorghe Bauer, Ioan Munteanu** şi foarte mulţi alţii.

Ne interesăm de condiţiile de cazare şi masă ale tinerilor. Aflăm că majoritatea sînt abonaţi ai cantinei şi că mîncarea este bună şi îndestulătoare. Prin cele 3 (trei) cămine de nefamilişti, li s-au asigurat condiţii nesperate de odihnă şi cazare tinerilor uzinei. Sigur că mai sînt încă solicitări. Mai sînt urgenţe. Cu rîndul, cu vremea, ele se vor realiza, aşa cum s-au realizat toate, aici, într-un timp întrecînd precizia ceasornicelor. Mai sînt de făcut eforturi pentru autogospodărirea căminelor, hotărît lucru. Nici clubul uzinei încă nu este folosit la capacitatea sa maximală, deşi noua conducere a făcut eforturi salutare să redreseze atît activitatea educativă, cît şi cea recreativ-distractivă a tinerilor, insistîndu-se pe acţiuni comune cu întreprinderile din industria noastră uşoară, unde numericeşte domină fetele. Aceste acţiuni ale tinerilor muncitori şi muncitoare, ale tinerilor muncitori şi elevi sînt menite să ducă la cimentarea unor prietenii trainice, la cunoaşterea reciprocă, la petrecerea în mod util şi plăcut a timpului lor liber.

Pe coala de hîrtie îmi apar acum, mai clar ca întotdeauna, într-o viziune, parcă, introspectivă, dansul sugrumat al ciocanului pneumatic şi limbile lungi de foc, de la sudură, strungurile uriaşe, ca nişte coloşi, şi transportoarele zvelte înălţîndu-şi gîtul lor metalic spre un univers parcă familiar.

În memorie îmi stăruie şi azi, ca ieri, şi ca în alte dăţi, mîinile, palmele acelea aspre şi butucănoase, înşfăcînd metalul rece şi inert şi dîndu-i, firesc şi necesar, alte forme şi alte dimensiuni, într-un timp în care şi el, timpul, aleargă, nevrînd să se supună, parcă, unor dimensiuni rigide, arhiştiute.

DORIN SĂLĂJAN ■

OMUL POTRIVIT LA LOCUL NEPOTRIVIT

Cum devine electronist un biofizician, sau: în cît timp se învaţă scrierea unui bon de materiale

„Nici nu vă pot mărturisi cît de emoţionat eram. Am fost primit însă cu atîta gratitudine încît emoţia a devenit o imensă bucurie. În primul birou, în care am intrat, doi oameni s-au ridicat întru întîmpinarea mea : sînteţi absolvent ? Excelent, vă aşteptam, fiţi binevenit, ce specialitate aveţi ? Da, e foarte bine, avem un loc de producţie cu acest specific, dar vă puteţi alege şi altceva, unde doriţi dumneavoastră, vă propunem să vizitaţi întîi fabrica, să staţi de vorbă cu oamenii, dealtfel pe dumneavoastră, noi veniţii, vă aşteaptă tovarăşul director care doreşte să vă cunoască personal, să vă ureze cele cuvenite, apoi vom merge să vedeţi căminul nostru, este nou, confortabil, vă puteţi instala imediat..."

Cu Ştefan Berta, proaspăt inginer electronist, repartizat pentru stagiatură la IEMI — Bucureşti, nu s-a petrecut nimic din toate acestea ; el şi-a închipuit multe, şi-a dorit mai bine-zis, dar realitatea i-a depăşit într-un mod brutal. În primul rînd, după venirea în întreprindere, la sfîrşitul lunii iunie, a umblat de colo pînă colo prin birouri administrative, primit cu răceală şi aminat de pe o zi pe alta, ca pînă la urmă să fie repartizat la o secţie cu alt profil decît al specialităţii sale. Nimeni nu l-a întrebat ce doreşte, nimeni nu l-a sfătuit ceva precis.

— Am avut aşa, o senzaţie că sînt o... greutate pe capetele unor tovarăşi, iar ei ămi dau ceva de lucru ca să scape de mine. Am primit să lansez în producţie nişte repere şi după ce am alergat mai multe zile cu nişte hîrtii am aflat că s-a renunţat la produsul acela. Acum sînt trecut la alt produs. Umblu cu bonuri pe la magazia de materiale sau mă duc să obţin semnături pentru derogări. Ca viitor constructor de aparatură medicală, proiectul meu de diplomă a fost al unui aparat care să determine concentraţia de oxigen în singe. Aici, la IEMI, am aflat eu, pe lîngă producţia de bază sînt realizate şi cîteva tipuri de aparate medicale dar din păcate eu n-am fost repartizat acolo unde se fabrică acestea. Poate pînă la urmă mă va ajuta totuşi cineva. M-aţi întrebat cum m-am acomodat cu restul problemelor. Foarte greu. În căminul fabricii, am încercat, nu se poate locui ; deşi construcţie nouă, el este aproape insalubru. Plătesc o gazdă care mă sperculează la singe. La prînz trebuie să mănînc la restaurant fiindcă întreprinderea n-are cantină. Vă daţi seama cît cheltuiesc zilnic ? Nu ştiu cînd va fi gata fabrica din Cluj-Napoca, unde voi lucra eu după stagiatură, dar vă spun drept, aş pleca şi azi de-aici. Pierd timp şi bani.

Pentru Ernest Andone, inginer proiectant SDV, împrejurările angajării şi repartizării sale în producţie la aceeaşi IEMI au fost asemănătoare.

— Există, mărturisea el, o concepţie potrivit căreia noi, stagiarii, trebuie să fim lăsaţi la început să ne izbim cu „capul" de toate pragurile pentru a ne descurca mai tîrziu în orice situaţie. N-ar fi aceasta o idee chiar foarte rea dacă ar avea o bază reală. Noii veniţi sînt lăsaţi şi uitaţi pur şi simplu fără nici o treabă într-un sector productiv, ori sînt puşi la treburi administrative. Bonuri de materiale şi derogări de materiale. O jumătate de an am umblat prin birouri cu asemenea hîrtii şi hîrtiuţe. Şi de ce ? Mi se spunea că trebuie să cunosc şi modul cum se scrie un bon şi se eliberează nişte materiale de la magazie pentru atunci cînd eu voi conduce producţia. Perfect, trebuie să cunosc, mi-am zis eu, şi o treabă ca asta, dar aflaţi un mic secret, ea se poate învăţa în cîteva minute, vă pot dovedi pe loc. După părerea mea munca depusă de mine în perioada primului an de stagiatură nu a justificat leafa pe care o primeam. Mă simţeam umilit, nefolositor.

La CONECT şeful atelierului de cercetare-proiectare, inginerul Constantin Ruţă, mi-a vorbit despre situaţii asemănătoare:

— Dacă îi veţi întreba pe tinerii ingineri din atelierul nostru ce obiect au în cercetare, dacă se ocupă de îmbunătăţirea vreunui produs, unii dintre ei vor ridica din umeri. Spun unii, dar de fapt cei mai mulţi, vă dau şi nume, de pildă inginerul Constantin Stoica, cei mai mulţi deci fac dispecerat în aprovizionarea cu materiale pentru diverse secţii, ca nişte simpli cărăuşi. Întrebaţi-i deci de scule, matriţe, poansoane, şi da, vor şti să vă răspundă, chiar vă vor indica locul precis al acestora în rafturile magaziilor. Dar cum să vă spun ? Nu pentru asemenea muncă a cheltuit statul bani cu ei şcolarizîndu-i.

Aşadar, o primă constatare în cadrul anchetei noastre despre integrarea profesională, anchetă întreprinsă la IEMI şi CONECT, ambele din platforma industrială Pipera : unii tineri specialişti nu sînt folosiţi încă de la început după capacitatea şi pregătirea lor profesională. După 16 ani de învăţătură şi circa 60 000 lei investiţi pentru pregătirea lui, un tînăr inginer sau subinginer vine în întreprindere şi completează bonuri de materiale sau, şi mai rău, nu face nimic. Firește nu se întîmplă aşa chiar cu toţi, unii dintre ei, mai perseverenţi sau poate mai norocoşi, îşi încep sub alte auspicii activitatea şi reuşesc să capete adevăratul lor statut. La IEMI, în secţia a IV-a, l-am cunoscut pe Ion Czipczer, un proaspăt absolvent care se documenta, se poate citi lucra chiar în specialitatea sa. Inginerul care conducea secţia i-a încredinţat cîteva produse la capătul unei benzi de montaj : „demontează-le, montează-le, măsoară-le, strică-le dar repară-le, vino şi întreabă-mă orice şi oricînd şi după două săptămîni să le cunoşti pe dinafară şi să mă ajuţi la îmbunătăţirea tehnologiei de fabricaţie". Cel în cauză, mi-a şi mărturisit, va putea trece la astfel de fapte nu după două săptămîni ci chiar după zece zile.

La CONECT inginerul şef încredinţează cîte unui stagiar sarcina de a rezolva cîte o problemă în cîte o secţie : o gîtuire, o întîrziere de ordin tehnologic etc. Inginerul stagiar Lorin Stoica, pus într-o asemenea situaţie, a reuşit să se familiarizeze repede cu problemele de producţie din atelierul de prelucrări mecanice şi astăzi conduce munca colectivului de acolo.

Am oferit aceste exemple nu atît pentru a repeta sloganul potrivit căruia „excepţia confirmă regula", ci mai ales dorind să subliniez cît de valoroase pot fi asemenea preocupări şi deci cît de greşit este faptul că ele nu îmbracă o formă organizată generală şi rămîn doar ca atitudini ale unor oameni de bine.

O altă concluzie din ancheta noastră este aceea că o parte din noii veniţi sînt mutaţi de colo pînă colo fără nici o raţiune de ordin economic, sau mai bine zis fără nici o raţiune. Este cunoscut cazul tinerei inginere Eldorina Oblu de la IEMI care a fost angajată prin decizie la secţia a III-a dar lucra în realitate la alta, care a fost apoi transferată la serviciul autoutilare, de acolo la un alt serviciu, ca în final să ajungă la cel de investiţii. În nici unul dintre acestea, inginera în cauză n-a lucrat în specialitate. Aceste schimbări s-au petrecut în decurs de şase luni, după care E.O. şi-a luat, cum se spune, „lumea în cap" şi a plecat să-şi caute singură, la altă întreprindere, locul potrivit de muncă. Aici, la IEMI sau chiar la CONECT, uneori asemenea situaţii devin obiect de ilaritate generală. „Îl vezi pe ăla, e electronist, dar face stanţe şi matriţe". Sau : „Tratamentistul ăsta este cel mai bun specialist în materie de consum specific" (şi evident că de consumul specific trebuie să se ocupe un economist).

Discutam la început că oamenii noi veniţi sînt primiţi cu răceală, li se acordă prea puţin credit, prea puţin sprijin în rezolvarea problemelor din afara sferei de producţie, dar în faţa cărora întreprinderea are totuşi unele obligaţii. Inginerul stagiar Ioan Czipczer care se bucură de faptul că va putea conduce curînd singur o formaţie de lucru reclamă alături de colegul său Berta că la căminul întreprinderii se locuieşte ca într-o baracă cu acoperişul rupt. Secretarul Comitetului U.T.C., de faţă la discuţia noastră, ridică din umeri.

— Ştim, aşa este, dar întreprinderea n-are nici o vină. Constructorii sînt vinovaţi.

Şi cu asta basta !

Subinginera Alexandrina Dimitriu, o tînără stagiară căreia unii tovarăşi din conducerea CONECT-ului îi aduc cuvinte de laudă pentru faptul că a reuşit „să pună pe picioare" atelierul de turnat sub presiune, n-avea unde locui. A cerut sprijin, a bătut pe la toate uşile birourilor întreprinderii, dar nimeni n-a ajutat-o. A trebuit să ajungă în audienţă la primarul Capitalei pentru a primi ceea ce i se cuvenea — o locuinţă.

Aspectele integrării, sau mai bine zis ale neintegrării profesionale, sînt multiple. Nu există o preocupare permanentă şi bine ordonată pentru folosirea noilor specialişti, pentru acomodarea lor rapidă de la ritmul muncii pe băncile şcolii la cel al producţiei. Este neglijată astfel una dintre cerinţele comandamentului major privind valorificarea superioară a inteligenţei tehnice. Departe de a găsi în specialiştii mai vechi ai întreprinderii, în cadrele ei de conducere, continuatori ai celor mai buni profesori din facultate, stagiarii încearcă adesea sentimentul inutilităţii, al neputinţei de adaptare rapidă şi eficientă, uită gîndurile şi idealurile făurite în anii de învăţămînt. Şi cînd totuşi ajung să lucreze în specialitatea pentru care s-au pregătit, ajung să producă ceva, să se simtă folositori, după un an sau doi, constată că le lipseşte totuşi ceva, că nu sînt totuşi cei mai buni, mai ales cei mai informaţi. Se ştie că uzura morală în industria electronică se petrece într-un timp foarte scurt, se ştie de asemenea că această industrie, electronica, este de vîrf printre ramurile economiei naţionale, că ritmul de dezvoltare este foarte ridicat. La CONECT, de pildă, creşterea indicelui producţiei globale cunoaşte în acest cincinal o triplare. Se ştie că IEMI este din ce în ce mai solicitată cu produse noi, în tehnologii ultramoderne. Se cunosc bine toate acestea, dar în întreprinderile amintite reciclarea inginerilor este de multă vreme o problemă „în studiu", o problemă „ce va fi rezolvată".

— Sînt de la înfiinţare la IEMI — declara inginerul Nicolae Drăgulănescu — şi de atunci pînă astăzi nu s-a organizat nimic concret pentru reciclarea inginerilor. Am dorit să avem în mijlocul nostru specialişti mari în electronică, cadre universitare, să beneficiem de cicluri despre design, marketing, am discutat între noi dar la nivelul acesta de preocupare obştească nu s-a putut realiza nimic. Unii dintre noi încearcă firește să ţină pasul cu ceea ce este nou şi o fac cum pot, pe cont propriu, la vreo bibliotecă, căutînd cărţi şi reviste de specialitate.

„Căutînd", spune interlocutorul, dar ce te faci cînd nici măcar nu ai unde căuta ? La CONECT, filologa Marieta Dorobanţu, absolventă a secţiei de franceză, a primit din anul trecut sarcina de a organiza o bibliotecă tehnică. Rafturile, dealtfel frumoase, sînt încă goale, şi în consecinţă caută dacă ai unde. Absolventa secţiei de franceză este plină de bunăvoinţă, socoteşte că pe lîngă postul ei de traducătoare, sarcina pe care o primit-o este în plus, dar nu se plînge, şi speră ca în curînd să sosească revistele şi cărţile deja comandate. Sigur, mai bine mai tîrziu decît niciodată, dar de ce tocmai un om care nu are nici o pregătire de ordin tehnic să se ocupe de o treabă atît de însemnată privind informarea de specialitate a inginerilor şi muncitorilor ?

Şi, în fine, după toate aceste cauze şi efecte prezente în întreprindere vizînd deficienţele integrării profesionale a tinerilor specialişti, apar şi elemente exterioare care aruncă umbre asemănătoare peste ceea ce se numeşte eficienţă. Subinginera Cornelia Tomoşoiu, absolventă a Institutului din Timişoara, în specialitatea electrotehnică, a fost repartizată în producţie la IEMI ca electronistă. După un foarte scurt timp a constatat că mai nimic din ceea ce ştia ea nu-i folosea concret. A început să lucreze ca un simplu muncitor calificat şi să înveţe pe cont propriu electronica. A reuşit, dar putea să nu reuşească şi să rămînă cu un nivel submediu de cunoştinţe necesare producţiei. Este bucuroasă pentru ceea ce lucrează astăzi dar se întreabă încă dacă cei trei ani petrecuţi în institut îi vor mai putea folosi din plin, vreodată.

— Pentru CONECT, declara statisticiana Maria Redigan, au fost repartizaţi anul acesta şase ingineri electronişti, deşi noi am cerut tot atîţia ingineri specialişti în T.C.M. Ce vor face aceşti electronişti la noi nu ştiu şi nu cred să ştie cineva. Asemenea anomalii create de forurile tutelare ale întreprinderilor ating uneori sublimul. La IEMI, în atelierul de oscilatoare, lucrează cu repartizare oficială, ca electronist, biofizicianul Horia Vais. L-am cunoscut la masa de montaj depanînd un circuit imprimat.

— Văd că aveţi succes în electronică. Cum v-aţi descurcat la început ?

— Foarte greu, a trebuit să învăţ începînd cu alfabetul acesteia.

— Mai aveţi puţin şi terminaţi stagiatura ; veţi putea trece în munca de cercetare la specialitatea dumneavoastră, biofizica. Electronica învăţată aici vă va fi de folos ?

— Ceea ce am învăţat ca electronică îmi poate folosi sută la sută, oricînd. Dar cu biofizica e o problemă. Şi încă una gravă : cei trei ani de stagiatură reprezintă o întrerupere irecuperabilă pentru specialitatea mea. Nu ştiu ce voi face în viitor.

La despărţire, privirea semnificativă a interlocutorului putea înlocui oricare comentariu posibil.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Oameni din nordul țării

CÎMPULUNGENII

ÎN LOC DE MOTO :

Atenţiune ! Intrarea vizitatorilor în pădurea seculară este permisă numai însoţiţi de pădurarul secularei.

Nu pot să scriu despre Bucovina pentru că ea este o metaforă a naturii, o metaforă de fapt care bagatelizează, compromite, face de prisos orice metaforă de cuvinte. De aceea, în disperare de cauză ori din bun-simţ, mă abţin de la descrierea locurilor şi am să vorbesc despre cîţiva dintre oamenii Bucovinei. Doar vreo cincisprezece şi numai dintre cei care trăiesc în oraşul şi zona Cîmpulungului sucevean, Cîmpulungului moldovenesc. Deci, un reportaj onomastic. Un reportaj despre oameni priviţi separat, cu intenţia de a sugera — cît de cît — portretul unei colectivităţi : aceea a românilor cîmpulungeni, păstrători, apărători şi înfrumuseţători ai secularei. Ai ideii şi adevărului existenţei noastre seculare.

Ion Tărnicelu : prim-secretar al Comitetului orăşenesc de partid şi primar al oraşului Cîmpulung, de şase ani încoace. În relaţiile cu oamenii se poartă simplu, firesc ; iar eu unul am convingerea că tocmai situaţia de şef verifică şi dovedeşte calitatea oamenilor. Mi-a spus multe şi cu căldură despre oraşul şi oamenii de care răspunde ; cele ce urmează nu-s decît o parte din gîndurile rostite tot simplu şi firesc, rostite aparent de-a valma de dumnealui, dar de fapt unite prin acelaşi numitor comun : frămîntările unui om de bună-credinţă, ales primar :

„Ne preocupăm să schimbăm faţa locului. Sînt lucruri urîte — poate pe unele le-aţi observat şi dumneavoastră cu toate că sînteţi doar în trecere — dar încă nu le putem înlătura, ca atunci cînd faci o curăţenie acasă. Mai trebuie timp şi răbdare ; pentru că unul cere iar altul n-are încă de unde să-i dea, chiar dacă vrea. Oricum, acum sînt mai puţini cei care cer, iar primăria poate da mai mult decît chiar numai cu cîţiva ani în urmă.

Asfaltăm oraşul ; şoferii ştiu cîte amortizoare le-au stricat drumurile de aici. Facem blocuri, înmulţim numărul apartamentelor. Peste douăzeci de ani nimeni nu va mai sta ca acum. În octombrie centrala telefonică automată, la care aţi văzut că se lucrează, o să intre în funcţiune. În curînd va fi gata depozitul de legume şi fructe ; atunci, ca să spun aşa, vom scoate în bună măsură comerţul din maghernițe. Am îndiguit rîul Moldova ; am încheiat apărarea malurilor. Acum urmează faza a doua : consolidarea digurilor.

Avem industrie dar nepoluantă : o fabrică de prelucrare a laptelui, una de mobilă, o filatură şi altele. Şi în continuare avem grijă să fie tot nepoluantă : se construieşte o fabrică de încălţăminte. Economia ne-o dezvoltăm mereu, dar nu ca la început, sub presiunea nevoilor şi necazurilor.

Ne străduim să valorificăm frumuseţile noastre, spun eu, inegalabile ; şi, să ştiţi, am fost şi prin străinătate, încît n-o spun cu ochii închişi. Turismul s-a dezvoltat serios de tot. Staţi la hotelul „Zimbru" şi aţi văzut ce reuşit este, cum îi primirea şi ce du-te-vino de turişti străini e acolo. La anul, B.T.T.-ul începe noi construcţii. Iar la băi de cetină vor veni şi tineri, şi bătrîni. Pe Rarău s-a construit un hotel ultramodern. Dar — cred eu şi chiar pun problema pe unde pot, doar-doar oi vedea-o realizată mai repede — Rarăul şi Pietrele Doamnei şi toate frumuseţile alea de-acolo au nevoie, pentru a fi pe deplin valorificate, măcar de-o telecabină.

Oamenii de aici sînt buni, harnici, cuminţi. Trei mii cinci sute dintre noi sînt comunişti, membri ai partidului. Toate unităţile noastre şi-au depăşit angajamentele luate. Avem cadre calificate şi se menţin, nu pleacă.

Ne mîndrim în special cu populaţia noastră şcolară : peste patru mii de elevi, care dispun de patru licee, dintre care trei de specialitate, de patru şcoli generale, de două cămine, de cinci grădiniţe de copii. Am asigurat încălzirea centrală la şcolile generale şi la licee. Am construit şi mai construim ateliere şcolare. Am creat condiţii pentru cuprinderea în învăţămîntul preşcolar a copiilor de 3—5 ani. De asemenea, avem două creşe noi şi la încă una se lucrează. Dar, la acest capitol, eu, şi nu numai eu, am un of : socotesc că drept este să revină institutul de silvicultură la noi. Aici i-au fost începuturile iar judeţul nostru are, faţă de Braşov, o suprafaţă împădurită mult mai mare.

Consiliul popular n-are margini în muncă. Numai strada principală are 10 kilometri. Deci 20 de kilometri de trotuare de întreţinut. Ne ocupăm pînă şi de turiştii sălbatici, cum le spunem noi celor care vin neorganizat. M-am trezit cu unii care mi-au telefonat noaptea acasă şi mi-au spus : n-am vrut să vă deranjăm dar nu găsim locuri la hotel. Ori vin şi ne întreabă : ce să facem, ni s-au terminat banii ? Ce putem face, le mai dăm nişte bonuri la cantină, dar altceva ?

Citeodată tip, dar nu cu gînduri rele. Şi oricum nu ţin minte neînţelegerile ; un om de conducere n-are voie să ţină minte neînţelegerile. Că altfel nu mai este urmat. Iar un primar care nu-i ascultat, care nu-i urmat, mai bine să dea locul altuia. Cred că asta, de primar, e cea mai grea dintre toate meseriile. Îţi trebuie multă răbdare. Mai ales cu cei politicoşi, cu cei care nu-ţi spun te omor, ci vă omor. Glumesc eu, dar cred că vorbele mele au un sîmbure şi de necaz, şi de adevăr.

Era înainte, aici, o localitate de oameni foarte rustici. Cu douăzeci de ani în urmă se puteau număra hainele nemţeşti, adică astea orăşeneşti. Acum, bătrînii menţin tradiţia. Hainele din străbuni nici nu mai sînt rentabile. O bundiţă costă cinci-şase mii de lei, deci bani cu care poţi să-ţi iei cinci-şase costume nemţeşti. Că tot bundiţa noastră e mai frumoasă, asta e altceva !"

Doina Tăutu : elevă de liceu — trecută în treapta a doua — în Cîmpulung dar, de loc, din satul de la porţile de cetină, şi de farmec, şi de mister, şi de natură lăsată în pace ale codrului multisecular Slătioara. Nu frumuseţe locală ci frumuseţe cu specific local. Vrea să ajungă medic. Încă n-a ieşit la nici o nuntă ; dar o fată „de pe celălalt pîrîu" are nuntă pe 23 August şi crede c-o să lasă atunci. Se înroşeşte cînd i se spune că-i frumoasă şi susţine că nu ea ci mătuşă-sa, Elvira, a fost în tinereţe cu adevărat frumoasă ; atît de frumoasă încît geologii cartatori care au venit cu ani în urmă pe acolo au botezat un pîrîu cu numele ei. Adevărul e că Bucovina mai are ceva fete frumoase dar piraiele şi chiar şi fineţele au fost de acum numite.

Alexandru Avasilcăi : om de suflet, medic priceput şi cu răbdare ; cu alte cuvinte, destule motive care să-i justifice popularitatea de care se bucură. Mulţi dintre cei care nu au o muncă intelectuală mi-au spus că nu se poartă cu ifos şi că ei îl simt ca pe unul de-al lor. Cu toate că profesează într-un loc îndepărtat de Capitală şi departe de Iaşi, centrul universitar cel mai apropiat, are masive preocupări ştiinţifice de cercetare. În luna mai, de pildă, a participat cu cinci comunicări — făcute în colaborare cu colegi de la clinica de psihiatrie din Iaşi — la conferinţa privind probleme de psihiatrie socială organizată de filiala din Timişoara a Uniunii Societăţilor de Ştiinţe Medicale. Mai ales una dintre comunicări — aceea privind expertiza capacităţii de muncă şi recuperarea bolnavilor psihici — a fost foarte bine primită şi apreciată. Iar în iunie, tot de pildă, a participat, de asemenea activ, la simpozionul organizat de secţia de psihiatrie a filialei din Bucureşti a uniunii. Îşi dă doctoratul sub conducerea profesorului Petre Brînzei şi păstrează legătura de colaborare cu colegii de la clinica universitară din Iaşi. Lucrările sale tratează, în special, probleme de ecologo epidimiologie psihiatrică, pornind de la aspecte observate şi urmărite în zona teritorială în care lucrează ; sînt deci îndreptate spre o finalitate concretă, practică.

Vasile Cotlarciuc : baci de stînă, 66 de ani, 13 copii, 15 nepoţi ; venerabil dar şi hîtru. Mi-a vorbit despre bucuriile vieţii dumnealui : „N-am făcut prostii, nici porcării ; m-am împăcat foarte bine cu femeia mea, cu Maria, numai vorbe bune am avut toată viaţa ; am 13 copii care-s pe lîngă mine". Mi-a vorbit şi despre nemulţumirile dumnealui : „La stînă, e vorba de cea a satului Paltin, am 200 de oi şi 200 de vite. Sînt păscători, adică locuri de păscut, dar vitele n-au destulă mîncare. Unde s-au făcut defrişări şi s-au făcut şi reîmpăduriri, după trei ani s-ar putea da drumul, pentru că animalele nu mai pot strica puieţii care-s de acum destul de crescuţi. Cum e parcela de pe Muntele Prislop, ăsta din faţa noastră. Dar ei dau drumul abia după cinci ani şi n-avem păscători". În sfîrşit, mi-a mai vorbit şi despre înţelepciunea care poate fi adunată într-o viaţă : „Numai să fi făcut bine ! Şi dacă ai făcut şi faci bine, ai să ai şi tu bine. Să nu porţi minciună şi să fii om cinstit şi de încredere".

Dumitru Tăutu (Dorel) : „Îs scăpat di şcoală ; acu-s la strungărie la Cîmpu. Calificarea o am din primăvară, dar mi-o dat liber pe strung de la patru luni. Lucrez la fabrica mixtă de industrie locală „Rarău" şi fac piese pentru excavatoare care se fac la Brăila, pentru export. Lucrez în acord şi cîştig cam 1 500 de lei pe lună". Vine duminica acasă, în sat şi, dacă nu-i altceva de făcut, atunci cuţităieşte, bate, calcă, geluieşte şi rosteşte draniţă, ca să fie pentru cînd s-o mai strica acoperişul. Flăcăul acesta are un chip atît de deschis încît ai sentimentul cînd îl cunoşti, că te-ai reîntîlnit c-un frate bun.

Vasile Carpiuc : medic, director al Spitalului unificat ; om căruia munca — a sa proprie cît şi a celor care alcătuiesc colectivul pe care-l conduce — i se pare firească, nespectaculoasă, încît mi-a vorbit despre ea cu acea frumoasă sfială a omului de bun-simţ :

„Să pornesc de la specificul zonei noastre. Pe aici gospodăriile sînt împrăştiate la distanţe mari unele de altele. Unui cadru aici îi trebuie mult mai mult timp şi efort ca să urmărească zi de zi cazurile care-i revin. Şi totuşi reuşim să ne facem munca. Iată, de exemplu, nişte rezultate în privinţa ocrotirii mamei şi copilului : de doi ani nu avem nici un deces-mamă şi aceasta pentru că depistarea gravidelor reuşim s-o facem (în proporţie de 100% pentru oraş şi de 93% pentru zonă) în chiar primele trei luni; de asemenea mortalitatea infantilă este în general infimă iar în ultimele trei luni este zero pe zonă ; în fine, copiii se nasc în proporţie de 100% în unităţile sanitare. Adevărul e că acum rezultatele nu mai depind exclusiv de munca noastră, a cadrelor sanitare, ci şi de contribuţia oamenilor care au nevoie de noi. Sînt din '51 aici şi-mi dau seama de evoluţia lucrurilor : pe de o parte, ca urmare a îmbunătăţirii nivelului de trai, fondul biologic este mai sănătos, iar pe de altă parte, ca urmare a lungilor şi greilor ani în care noi am tot fost în chip intens pedagogi sanitari, nivelul de cultură sanitară a crescut într-o asemenea măsură încît nici nu mai suportă comparaţie. Atunci noi ne duceam după oameni şi ei ne evitau ; azi oamenii ne cheamă. Iar mamele coboară singure de pe munte şi vin să nască în unităţile sanitare.

Condiţiile deosebite de trai ale muncitorilor forestieri şi ale minerilor, condiţii care implică îmbolnăviri profesionale, ne-au obligat la măsuri speciale în această privinţă ; din cele cinci

dispensare de întreprindere, două le revin forestierilor și unul minerilor. Iar în aceste sectoare există medici zi și noapte, în și pentru trei schimburi. De asemenea mai avem și cinci staționare. Morbiditatea este în scădere iar îmbolnăviri recente nu prea mai sînt.

Alte satisfacții de pe urma muncii noastre ? Avem mulți donatori voluntari de sînge, încît vom ajunge să nu mai dăm bani pe sînge. În policlinică dăm zilnic vreo cinci sute de consultații. Am reușit să-i lămurim pe primarii unor comune să dea bani din contribuția populației și pentru asigurarea bazei materiale sanitare. De doi ani nu avem nici o reclamație împotriva medicilor din colectivul nostru. Medicii nu pleacă de aici, ci cer să vină.

Doleanțe ? Apa și un nou spital. Dar ambele sînt în curs de rezolvare".

Ca să-l înțelegeți mai bine pe doctorul Vasile Carpiuc mai adaug doar un, să-i spunem, amănunt : nu a vorbit de sine și nu și-a lăudat vreunul din actualii colegi. În schimb, a ținut să mă ducă să văd dispensarul comunal din Sadova — realmente o bijuterie strălucitoare de curățenie și de bună organizare — și a ținut să spună că tot ce văd acolo e rodul muncii doctoriței Mariana Marinescu, acum plecată, după soț, pe alte meleaguri ale țării.

Mihai Zăgan : judecător, bărbat de 40 de ani, bine și frumos clădit ; îmi închipui că așa trebuie să fi arătat răzeșii Domnului Ștefan. În două cuvinte îmi sintetizează specificul local al județului : „Pe-aici dacă nu cunoști zdravăn dreptul civil, n-ai ce căuta. Doar cițiva inspectori din minister se pot descurca în dosarele noastre".

Maria Cotlarciuc : una din fetele baciului Vasile ; 19 ani, om de munte, viguros, încrezătoare în viitor, exploziv veselă. A absolvit secția de filatură a unei școli profesionale și tocmai își făcea formele de încadrare la filatura din Cîmpu. E dintr-un sat din apropiere, din Paltin. Îmi răsounde la întrebări dintr-o suflare : „Pînă în prezent nu m-am mărîtat pentru că încă vreau să fiu o bună muncitoare și să-mi creez singură, de fată, o viață cu temelie. După un timp, dar nu prea îndepărtat, vreau să ajung o mamă ideală, vreau să am copii pereche — o fată și un băiat — și o viață cît mai frumoasă. Îmi doresc ca soțul să fie blond, de statură potrivită, calm, înțelegător". Plecă așa cum a venit : brusc, zvicnind în lumea ei, ca un mînz care zburdă de vreme frumoasă și de bine. Tonică întîlnire !

George Istrate : profesor la Liceul militar „Ștefan cel Mare" și, din '73, doctor în biologie. Lucrarea sa de entomologie forestieră, intitulată „Insecte dăunătoare molidului din nordul Moldovei și dușmanii lor naturali", însumează cîteva sute de pagini dens științifice ; este prima monografie cu acest subiect ; nu-i doar un studiu de bibliotecă, ci pornește de la observații proprii și are aplicații, eficiențe practice ; a fost apreciată ca remarcabilă de către profesorii de la Universitatea din Iași și i-a declanșat trimiterea, în august '75, ca participant la al 8-lea Congres internațional de protecția plantelor, la Moscova. Dovedește că și un profesor de liceu poate fi un excelent cercetător.

Aglaia Tăutu : gospodină din Slătioara, nevasta lui Aurel, muncitor forestier. Ca să înțelegeți cam cum îi arată gospodăria și casa, închipuiți-vă că în fața treptelor scării casei sînt puse crengi de brad, iar pe cerdac calci pe-o blană, maro cu alb, de vițel. Și-amintește de anii cînd s-a căsătorit și-a început să-și dureze gospodărie : „Atunci făceam și casă, și copii, și-mi trăiam și bucuriile. Acum ? E bine și-acum. Un alt fel de bine. Ai alți ochi pentru griji. Ți se par mai mari pentru că nu mai ai puterea de altădată să le dai de o parte. Bărbatul are o sciatică și mi-e în spital. N-am terminat finul, mai am pe deal ; nu-i tîrlit, nu-i gunoit. Anu ista o fost și frig".

Gheorghe Toxin : profesor de desen la Școala generală nr. 4 și la Casa pionierilor. E în concediu dar lucrează la renovarea încăperii în care-și desfășoară activitatea cineclubul Casei pionierilor. Este sufletul acestui cineclub care, înființat în '68, a luat — cu diferite pelicule — în '69 marele premiu la festivalul de la Sibiu, apoi, pînă azi, cu excepția unui singur an, a tot cîștigat mari premii și premii întîi. Cineclubul a fost invitat și în străinătate și, deși al pionierilor, a fost invitat să participe și la festivaluri ale adulților. În cadrul său au fost abordate toate genurile și toate tehnicile de film. Alături de profesor am găsit doi dintre mulții dumnealui elevi : **Sorin Șerban** și **Dănuț Sabie** care, deși abia în clasa a opta, și-au făcut un nume în lumea pionierilor creatori de filme.

Nicolae Vasile Fercal : unul din nepoții baciului Vasile ; 12 ani, elev în clasa a șaptea. Acolo, la stîna de pe coastă de munte, la stîna înconjurată de păduri, la stîna de pură scenografie strămoșesc-dacă, parcă neverosimilă pentru anii revoluției tehnico-științifice, acolo, în inima de românesc spațiu mioritic, băiețașul acesta — tăcut și retras, însă încordat, atent și sensibil — i-a dăruit sufletului meu, bolnav de urbanism, o jumătate de oră de întoarcere la miezuri și rădăcini : a cîntat din șapte fluiere tăiate de el și dintr-un flaut, a cîntat — cu gîtul parcă gata să-i plesnească — cîntece românești-românești. Iar la sfîrșit, tot întrebat de mine, și-a îngăduit și risipa cîtorva cuvinte : „Îmi place muzica, îmi place să cînt la clarinet. Am avut profesor pe Gheorghe Șerban. Sîntem șase copii din comuna Moldovița care cîntăm la clarinet. Îmi doresc să fiu muzicant și cioban. Acum, dacă am numai 50 de vite, răspund de ele ; altfel le încurc". Îl priveam cu respect și mă întrebam cîți copii de 12 ani din București și-ar asuma cu fermitatea lui Nicolae o responsabilitate echivalentă cu aceea a păzirii a 50 de vite în poienile unui codru pustiu de oameni.

Mircea Mihaies : profesor de istoric, locțiitor al primului secretar al Comitetului orășenesc de partid, președintele Comitetului de cultură și educație socialistă al orașului, președintele Consiliului orășenesc al pionierilor, director al Casei pionierilor (de 20 de ani încoace, adică de la înființarea casei). Soția dumnealui îl caracterizează mai rapid și mai exact decît ar putea-o face cel mai experimentat gazetar de pe lumea asta : „Da, e în concediu, dar nu-i acasă. E la casă. A pionierilor, bineînțeles. Un inspector l-a găsit făcînd parchetul. Acolo. Aici niciodată. Nu știu cum o să-l găsiți dumneavoastră". L-am găsit, împreună cu alți profesori, toți dăruiți — dincolo de orice normă de timp de lucru — cauzei copiilor. Mai concret, pregătind casa pentru reîntoarcerea din vacanță. Mi-a spus o istorie frumoasă despre pasiune, devotament și oameni care uită de ei înșiși :

„S-au strîns aici numai oameni pasionați. Iar unde-s oameni pasionați, găsești și talente. Or, mai precis, le cultivi. Copii care erau cotați ca răi la școală au fost aduși aici și-au dovedit că-s buni. I-am descoperit. Profesorii de aici sînt profesori la școli, încît îi cunoaștem pe copii în diferite ipostaze și-i putem îndruma cum e mai bine pentru ei. Vreo 1 200 din cei 1 500 de pionieri ai orașului vin și activează aici. Avem vreo 16 cercuri, pentru toate gusturile, pentru toate înclinațiile, pentru toate aspirațiile. Și, iată, pionieria de la noi a obținut succese : în '74, cel de-al treilea Forum național al pionierilor a avut loc la Cîmpulung ; am primit Ordinul Steaua Republicii clasa a V-a și am obținut diferite distincții la diverse competiții : ale cineclubului, ale aeromodeliștilor, ale celor din cercurile de turism. Dar, mai presus de toate avem satisfacția că facem ceva în viață. De aici, profesorii au plecat doar prin promovare. Iar din opt profesori, cinci sînt foști elevi care au activat în cercurile casei. Un exemplu e tovarășul Ioan Catargiu, aici de față. Pasiunea te obligă la consecvență, la continuitate. Știu că m-ați căutat și ieri, dar ieri am fost cu un geolog pe Rarău să facem un marcaj turistic".

Elisabeta Mihaila Dragu și Petru Piticar : o ea și un el din Cîmpulung — fierbe tineri, fierbe ea frumoasă, fierbe el bărbătește emoționat — pe care-i cununa chiar primarul (cînd îl căutam pentru un prozaic interviu). Le-am urat atunci și-o repet acum în scris : multă fericire și chiar ceva înțelepciune conjugală !

ÎN LOC DE CONCLUZIE SAU DE MORALĂ

Pe-o tăblie prinsă de un brad scrie exact așa : „Codrul secular Slătioara care prin frumusețea virgină a peisajului și bogăția sa floristică este declarat monument al naturii. Aici, alături de arbori seculari, găsim elegante orhidee, Papucul Doamnei și multe alte rarități".

Le-am recitit cuvintele astea și la plecare și mi-am amintit de niște vorbe care parcă n-au nici o legătură cu cele despre codrul secular. Niște vorbe ale primarului Cîmpulungului : „Avem industrie nepoluantă ; și în continuare avem grijă să fie tot nepoluantă".

Precum mi-am amintit și de niște vorbe ale unei fete cu cel mai frumos nume, nu de apă, ci de cîntec românesc ; niște vorbe spuse sfătuitor dar cu umor ascuns : „Chiar dacă nu vi-e sete, beți puțină apă de aici. Noi, la Slătioara, avem știubeie cu apă adevărată și rece ca spirtul. Prin Cîmpu bagă clor". Așa se face că pe loc m-am hotărît să-mi încep articolul cu motoul cu care am și început.

NELU IONESCU ■

DOCTORUL BOICI S-A REÎNTORS LA CLINICĂ

După ce, ani la rînd, a alinat durerea din oasele a mii și mii de pacienți, tratîndu-le reumatismele cu medicamentul gîndit și realizat de el la Timișoara, doctorul Vasile Boicl a devenit el însuși pacient, ajungînd pe masa de operație.

— Tovarășe doctor, v-aș ruga să ne povestiți ceva despre perioada petrecută în spital.

— Operația în sine a durat patru ore, calculul biliar care a fost înlăturat avînd mărimea unei nuci. Totodată, s-a extirpat vezica biliară și au fost extrase mai multe pietricele migratoare care amenințau blocarea canalului coledoc. Conferențiarul Petre Rădulescu care m-a operat, la Clinicile noi din Timișoara, a condus intervenția cu multă măiestrie profesională.

— Ce-a urmat ?

— Cinci zile le-am petrecut la reanimare, după care m-am reîntors în salon pentru trei săptămini. Alte trei săptămini am rămas acasă, mai mult în pat, iar de cîteva zile m-am prezentat din nou la lucru, la Centrul experimental care funcționează, după cum știți, pe bază de Boicil.

— Cum vă simțiți ?

— Încă slăbit pentru că, în ultima lună, am pierdut aproape șase kilograme.

— Cum ați regăsit Centrul experimental ?

— Vorba cîntecului, cu lucruri și mai bune și mai rele. Numărul pacienților care îl solicită continuă să fie mare, bolnavii provenind din toate colțurile țării și de mai departe. Astfel, în ziua reîntoarcerii mele, am internat primul nostru pacient din Irak, un tînăr de douăzeci și șase de ani, Ghadhab Shakir, muncitor la o rafinărie din Bassrah. Suferă de neuromialgii, iar primele infiltrații cu Boicil par să-i amelioreze durerile, deși pînă la a ne pronunța definitiv trebuie să mai așteptăm.

— Vorbeați de unele aspecte mai puțin plăcute.

— Continuă să ne incomodeze în muncă lipsa unui personal calificat, specializat în administrarea Boicilului, după metoda originală, brevetată. În plus, am găsit la Centru un munte de scrisori sosite de pretutindeni, multe din Mexic și Venezuela, țări în care presa a făcut în vremea din urmă o deosebită popularizare noului medicament românesc.

— Altceva, tovarășe doctor ?

— Aștept cu nerăbdare apariția broșurii despre Boicil, scoasă prin grija C.N.S.T. și prin strădania doctorului Radu Ozun din Ministerul Sănătății. Ea va explica personalului medical neșcolarizat, în amănunțime, modul de folosire a medicamentului și a metodei de injectare, Boicilul fiind, din păcate, administrat în prezent prea adesea după ureche, spre deserviciul lui și, mai ales, al bolnavilor.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

O replică dată scepticismului de către I.T.B.: expoziția „I.T.B.-ul în primul an al cincinalului revoluției tehnico-științifice"

Stăm de vorbă cu tovarășul Ion Oprean, directorul Exploatării transporturi electrice, devenit ad-hoc custode al expoziției.

— Tovarășe director, I.T.B.-ul a fost adeseori o adevărată „mană cerească" pentru gazetari. Și mai bune, și mai rele, toate se stringeau la activul întreprinderii „mamut", cum a fost frecvent numită, datorită miilor de angajați ai ei, acreditîndu-se ideea că „noul" la I.T.B. este un fel de copil vitreg. Iată însă că această expoziție are darul de a spulbera prejudecățile și reaua-credință, deși lipsesc miniaturile, machetele, în fine, recuzita obișnuită care să-i dea „sarea și piperul". Deci, ce reprezintă această expoziție pentru bucureșteanul care nu posedă încă automobil proprietate personală ?

— Realizarea unui vis frumos, acela de a călători mai repede, mai sigur și mai confortabil.

— Perspectivă, desigur, ametitoare, gîndindu-ne că nu de promisiuni ne-a lipsit întreprinderea de transporturi...

— Nu-i vorba de promisiuni ci de certitudini. Priviți acest nou tip de tramvai „Electroputere" modernizat, pe boghiuri silențioase V3A. Cum V3A-ul este deja o „obișnuință", mai rămîne să adaug că noul tip nu mai are articulații, ci două vagoane încăpătoare, cu o capacitate de 340 de locuri, iar viteza de circulație între două stații este de 52 kilometri pe oră în condițiile reducerii la jumătate a nivelului de zgomot. Acest tramvai de mare capacitate împreună cu cel existent, V3A vor înlocui pînă în 1980 vagoanele mici și zgomotoase pe care le întîlnim încă pe liniile 11, 3, 20, 22 etc.

— Observînd piesele expuse într-una dintre încăperi mi-am amintit de dificultățile întîmpinate de întreprinderi, dificultăți datorate absenței unor asemenea piese, fapt care greva o bună parte din parcul de vehicule, iar de-aici o veșnică poveste...

— Numai anul acesta, în primul semestru, s-au asimilat 230 de piese din cele 430 propuse pentru 1976. Dealtfel, asimilările și noile tehnologii vor permite în următorii 2—3 ani realizarea a peste 80 la sută din piesele care la ora actuală se mai importă.

— Partea aceasta a expoziției mi se pare mai puțin spectaculoasă pentru un ochi neavizat...

— Pentru un necunoscător, poate ! Însă efectele acestor noi tehnologii înseamnă practic o îmbunătățire a stării tehnice a parcului și deci o creștere a numărului de vehicule. De pildă, metalizarea, un procedeu nou, fiind printre primii în Europa care l-am aplicat, adică depunerea de metal pe suprafața uzată a unei piese duce la reconditionarea multora dintre ele. Arborele cotit de la autobuzul Ikarus, expus aici, este reconditionat...

— Mulți văd, puțini cunosc...

— Altfel spus, 33 de bucăți din această piesă, reconditionate pînă la 15 august, repun în drepturi, adică scutesc de obișnuita pauză pe butuci, 33 de autobuze, din tipul amintit, iar economiile se cifrează la aproximativ 425 000 lei. Și pentru că tot vorbim de noutăți, aveți în față fotografia unei instalații automate de spălare a vagoanelor și, imediat în dreapta, figurează un procedeu pentru vopsirea automatizată în cîmp electrostatic, metodă care reduce noxele și micșorează prețul de cost, reducînd astfel utilizarea materiilor prime din import.

Privirea îmi este atrasă de o imagine alăturată care redă un capăt de linie modernizat cu trei peroane, trei semafoare și un mini-pupitru de comandă, menit probabil să ducă, printre altele, la instaurarea unei riguroase discipline a sosirilor și plecărilor de la capăt de linie. Ai venit, stai pînă se aprinde culoarea verde și pleci, sistemul nepermițînd nici un fel de întîrziere. Simplu, eficient, și... imbucurător.

— Sistemul se va extinde, pentru că de fapt el a fost aplicat, imaginea pe care o vedeți fiind luată de la capătul de linie de lîngă întreprinderea „23 August". Dealtfel întreg controlul și dirijarea circulației se vor îmbunătăți prin extinderea sistemelor moderne ca, de pildă, sistemul de televiziune pe circuit închis și el introdus pe unele porțiuni de traseu.

— Remarcasem adineaori niște diagrame referitoare la gradul de poluare în diferite puncte ale Capitalei și reținusem cotele cele mai ridicate în Piața Romană, la Universitate sau garajul „Intercontinental". Deci poluarea nu este o problemă serioasă numai la alții ?

— Deși la noi nu este o situație alarmantă, problema, evident, ne preocupă. Sub diagramele la care vă referiți, ați observat poate un nou procedeu de reducere a poluării și consumului de carburanți, aplicat la taxiuri. Ei bine, procedeul amintit reduce poluarea cu 40 pînă la 100%.

— Peste tot în lume, pentru că ați pomenit de reducerea consumului de carburanți, se gîndesc diferite variante de vehicule care să utilizeze energia electrică. Bănuiesc că nici cercetătorii noștri nu stau cu brațele încrucișate...

— Preocupări intense există și la noi, în cadrul întreprinderii, iar rezultatele nu vor întîrzia prea mult să apară. Să trecem însă totul la capitolul surprize.

Deci, modern, rapid, confortabil, economic. Economie de timp, nervi, carburanți, totul cu o singură destinație : o viață mai bună pentru noi, cei care azi mai avem un „dinte" contra I.T.B.-ului. Și lăsînd la o parte prejudecățile și cum spuneam, reaua credință, să recunoaștem că una dintre cele mai mari întreprinderi de transport din lume (a treia după Londra și Paris, criteriul fiind numărul de angajați) face vădite eforturi ca transportul bucureștean să devină o adevărată călătorie de agrement. Și dacă mai notăm, de pildă, cîteva cifre, din acceași expoziție, că bunăoară numărul autobuzelor Roman-Diesel în 1980 va crește de peste trei ori, iar numărul de taxiuri se va dubla aproape, dacă mai notăm că se va circula mai repede și în deplină liniște și siguranță, realizăm faptul că această expoziție constituie „replica" întreprinderii de transport București dată acelora care într-o stație de autobuz sau de tramvai așteaptă încă neconsolați.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

George Enescu văzut de Milița Petrașcu

Milița Petrașcu l-a cunoscut pe G. Enescu prin intermediul soțului ei, Emil Petrașcu, care făcuse temeinice studii de pian, fiind un interpret apreciat în cercurile artistice și de cronicarii de specialitate. Emil Petrașcu a renunțat la activitatea artistică, dedicîndu-se electrotehnicii și devenind unul din principalii inițiatori ai radiofoniei naționale. Nu a părăsit însă niciodată sălile de concerte, cunoscîndu-l îndeaproape pe Enescu încă din 1918. Împreună cu soțul ei, Milița Petrașcu asistă la concertele Enescu-Bartók din octombrie 1924, după care între ea și marele compozitor și interpret se statornicește o aleasă prietenie artistică. Portretistă redutabilă, autoare a peste două mii de creații, în cea mai mare parte portrete, Milița Petrașcu a fost atrasă în primul rînd de marile personalități ale culturii românești, realizînd și numeroase schițe, efigii, busturi ale muzicienilor și interpreților George Georgescu, M. Jora, Alfred Alessandrescu, Th. Rogalski, Em Ciomac, Sabin Drăgoi, T. Brediceanu, Maria Tănase, Monique de la Bruchollerie, Emilia Guțianu-Alessandrescu și ale altora.

Dar, cel mai mult a impresionat-o personalitatea lui G. Enescu, despre care ne mărturisea că „era o adevărată forță de concentrare și captare pentru mine. După Ion Vinea, a fost cel mai bun prieten al sufletului meu, apropiindu-ne foarte mult și prin vîrstă". Iar lui Petru Vintilă, cînd elabora cartea sa, i se destăinuia : „Decenii întregi m-am obișnuit să-l văd pe George Enescu animat de moldoveneasca sa blîndețe meditativă, de liniștea aceea superbă și superioară, care mă făcea uneori să cred că nimicirea sa fizică este imposibilă și imprevizibilă. În portretele și efigiile pe care i le-am consacrat, am vrut ca muzica să fie un ecou omniprezent și victorios, o rapsodie a triumfului setei de a trăi frumos, de a nu muri niciodată". (P. Vintilă : **Milița**, Editura Eminescu, 1972, p. 53).

Așa se explică de ce George Enescu i-a inspirat un șir întreg de opere, începînd cu o schiță pregătitoare în creion și continuînd cu șase creații sculpturale.

Cea dintîi realizare plastică este un triptic ca de icoană străveche, în mijloc fiind turnat în bronz profilul marelui muzician. Lucrarea reprezintă omagiul adus de Uniunea intelectuală română lui George Enescu cu prilejul sărbătoririi vîrstei de 50 de ani, la 19 august 1931. Cea de-a doua operă, un basorelief monumental, a fost inspirată de un gest al lui Enescu. „Venea ades în atelierul meu ; se așeza la pianul lui Emil și interpreta, înălțîndu-se parcă odată cu muzica în sfere de adîncă gîndire filozofică, de diafană puritate și calm. Odată, cînd și-a luat rămas bun, știind că se desparte de noi pentru mai multă vreme, ne-a făcut cu mîna într-un fel unic. Ei, acest Salut l-am prins eu ca o caracteristică de bunătate și umanitate a lui „Enescu". Compoziția, realizată în ghips patinat, era proiectată pentru a fi turnată în bronz și așezată la Tescani-Bacău.

Urmează o mască în marmură, pe un soclu tot de marmură, realizată în iarna 1944—1945 care a figurat la expoziția „Căminul artei". A patra lucrare este un bust masiv, cioplit în marmură, datînd din aceeași perioadă. A cincea lucrare este tot o mască, de data aceasta din lemn (35 cm), așezată pe o placă de marmură. În sfîrșit, ultima operă, un bust monumental, îl reprezintă pe Enescu ținînd vioara în dreptul inimii și se află la Tg. Mureș.

Celui mai mare muzician român i-a fost consacrată o întinsă creație plastică, îndeosebi sculpturală, din care se detașează monumentele lui Gh. Anghel, Ion Jalea, Ion Irimescu. Milița Petrașcu l-a văzut nu atît în monumentalitatea sa, cît „din interior", surprinzîndu-i acea flacără a geniului care a străbătut Europa și lumea, pentru a așeza muzica românească între marile valori universale. Masca lui Enescu este imaginea omeniei.

VICTOR CRĂCIUN ■

Un episod eroic din luptele pentru cucerirea redutei Griviția în anul 1877

30 august 1877, o zi ce se anunță ploioasă, posomorită. Înaltul Comandament al Armatei Române decide să pornească un nou asalt asupra redutei Griviția, atacul urmînd să fie efectuat de 4 batalioane. În preajma lor se mai afla și o coloană de flanc alcătuită din tot atîtea batalioane, precum și diviziile III și IV.

Luptele pentru cucerirea redutei au fost deosebit de înverșunate și sîngeroase, armata română dînd dovadă de o vitejie legendară, ce a fost recunoscută de corespondenții de război străini, în special englezi, francezi, italieni și austrieci.

Reduta Griviția nr. 1 a fost cucerită în urma celor trei asalturi vijelioase întreprinse de dorobanții și vînătorii noștri, victorie plătită cu un dureros tribut de sînge, dar prin care a fost nimicit întregul dispozitiv de apărare al inamicului. „Monitorul oficial" din 7 septembrie 1877 apreciază aceste strălucite fapte de arme arătînd că „trupele noastre au mers la atac cu un elan și într-o ordine admirabilă".

Printre ostașii care s-au acoperit de glorie se numără la loc de cinste neînfricații vînători ai batalionului II, care s-au distins în mod deosebit prin calitatea pe care o aveau de avangardă a coloanei de atac.

Comandant al batalionului fusese numit cu puțin timp înainte maiorul Al. Candiano Popescu, unul dintre primii absolvenți ai școlii militare din București, înființată în anul 1851 de Știrbei Vodă.

Ultimul asalt desfășurat cu o deosebită vigoare către orele 19,30, bătălia începînd la orele 15, a făcut ca dîrza rezistență a inamicului să fie înfrîntă, iar reduta Griviția să capituleze.

Strălucite fapte de arme au fost înscrise în istoria Războiului pentru independență și de trupele regimentelor 14 și 16 de dorobanți și 5 de linie, care împreună cu batalionul de vînători amintit au dus la victorie acest asalt, determinînd slăbirea rezistenței inamicului, capitularea necondiționată a întregului complex de fortificații și căderea Plevnei, apărată după cum se știe cu tenacitate de Osman Pașa.

Este, să amintim aici, un episod eroic, ce pune în relief vitejia bravilor vînători din batalionul II.

Este vorba de fapta de arme a ostașului Grigore Ion care a izbutit, făcînd dovada unui curaj deosebit, să smulgă steagul cel verde al armatei otomane din mîna inamicului, după o încleștare sîngeroasă. La cucerirea acestui trofeu au mai contribuit sergentul Stan Gheorghe și caporalul Nica Vasile din aceeași formație de vînători, care au lovit de moarte pe cei care săriseră în ajutorul osmanlîului.

Odată cu această captură au mai ajuns în mîinile românilor și trei tunuri.

Pentru comportarea sa vitejească, Grigore Ion a fost avansat la gradul de sergent și decorat în mod excepțional cu ordinul „Steaua României", deoarece această distincție nu se acorda decît ofițerilor. Ostașului român i-a mai fost conferită de asemenea înalta decorație a armatei rusești, «Ordinul crucea Sf. Gheorghe».

În timpul luptelor pălăria de vînător a sergentului Grigore Ion a fost străpunsă de trei gloanțe dușmane, iar mantaua pe care o purta, ciuruită de proiectile.

Drapelul turcesc cucerit a fost prezentat în ziua de 1 septembrie 1877 comandantului suprem al trupelor româno-ruse, în semn de omagiu de cel care l-a capturat, iar tunurile au fost transportate la București, unde două din ele au fost amplasate ca trofee de război la statuia lui Mihai Viteazul. Steagul verde al profetului a fost depus la Arsenalul armatei. Din păcate, după 18 ani de la desfășurarea acestor momente eroice sergentul Grigore Ion (originar din comuna Mălăiești, județul Prahova) a trebuit să suporte grava jignire adusă de un impostor ce a încercat să-i răpească prestigiul faptei sale eroice, adevărul istoric a fost restabilit și drept despăgubiri morale sergentul Grigore Ion a primit 20 000 lei, obținuți prin subscripție națională.

PAUL C. LUCESCU ■

O carte pasionantă a lui Eugen Barbu

Poezia română contemporană, **primul volum din O istorie polemică** și antologică a literaturii române de la origini pînă în prezent (lucrare proiectată să apară în 15 volume !), a tulburat apele destul de calme ale vieții noastre literare. Cartea lui Eugen Barbu a subjugat pe unii prin atitudinea sa tranșantă, lipsită de complexe, față de creația poeților români din ultimele trei decenii (de fapt se examinează parțial și fenomenul liric românesc din deceniile anterioare), prin verva sa polemică, după cum altora le-a stîrnit reacții violente, bineînțeles, în primul rînd autorilor analizați necruțător, precum și unora dintre critici, pomeniți fără simpatie (între ei și „gîngăniile de pe margini decretați critici peste noapte de confrați la fel de săraci cu duhul"). În orice caz, ea nu a lăsat indiferent pe nimeni dintre cei care au citit-o, pentru că se parcurge ca un adevărat roman cu multe peripeții care te ține cu răsuflarea tăiată, așteptînd să vezi ce mai urmează. Și, desigur, se citesc cu febrilitate nu numai capitolele vitriolante. Mai mulți soldați și Păcatele poeților : deliranți, impostori, aventurieri, inegali, fabricatori, în care, din nefericire, figurează pe nedrept și unii poeți valoroși (Ana Blandiana, Ileana Mălăncioiu etc.), după cum, în alte secțiuni ale cărții, Nichita Stănescu, Marin Sorescu nu sînt deloc tratați cu blîndețe. În această carte fermecătoare există unele injustiții, precum și unele erori de informație. Comentatorii s-au grăbit să observe că Eugen Barbu nu a prezentat în paginile volumului său o seamă de poeți importanți pentru literatura română contemporană (dar unele omisiuni aparțin omului Eugen Barbu și nu cercetătorului literar Eugen Barbu), că nu întotdeauna a transcris fidel datele de apariție ale unor cărți, că ierarhiile literare pe care le propune nu coincid cu cele stabilite de critica literară. Dar toate acestea nu spun nimic despre spiritul primului volum din O istorie polemică... Eugen Barbu nu a compus o lucrare didactică pentru uzul elevilor și profesorilor de liceu, nu le-a pus aceștora la îndemînă un instrument de lucru riguros din care să își informații exacte și complete despre diferiți autori. El a scris o carte plină de viață, care are ca ilustru model, după cum s-a remarcat, Istoria... lui G. Călinescu, „divinul critic", cum frumos îl numește Eugen Barbu.

Autorul Principelui este „lacom de poeme frumoase", așa cum singur o mărturisește, și în acest volum întîlnim antologate sute din cele mai tulburătoare versuri ale poeților noștri de azi. Dar, în același timp, autorul Poeziei române contemporane nu uită niciodată că este un prozator și în loc să comenteze distant volume el creionează admirabile portrete („Nichita Stănescu rămîne în continuare un poet plin de surprize, încărcat de meșteșuguri străni, un Cagliostro al nostru, impodobit cu bijuterii și amulete lirice, un șaman trăind în corturi roz-prăzuite, păzit de pisici mistice care devin hiene cînd te apropii de rezidența magului, sub oriflama căruia se adună deopotrivă ereți și cucuvele, prigorii și acvile imperiale, condori cu aripile arse, într-un cuvînt Nichita Stănescu e un diavol !"), evocă scene de la cenaclul Luceafărul sau din redacția revistei Luceafărul, prezintă comportamentul unor poeți în diverse împrejurări, descrie veșminte sau interioare. Ca într-un roman cu întîmplări palpitante, în carte foiesc o sumedenie de eroi, fiecare cu destinul său, mai mult sau mai puțin fericit, și care, deși îi putem întîlni pe stradă, le putem vorbi, îi putem asculta cum își recită poemele, au căpătat parcă aura unor personaje fictive. Nu știu cîți au citit poeziile lui Miron Georgescu, Vasile Vlad, Vasile Zamfirescu, George Mehedinți și ale altora, dar cu siguranță că aceștia au fost reținuți de cititori mai curînd din cartea lui Eugen Barbu, în urma tratamentului aspru pe care acesta l-a aplicat versurilor lor. Zadarnic încearcă autorul să ne convingă că a căutat „să păstreze ținuta unui arbitru într-un foișor singular", el este în permanență prezent în paginile pe care le scrie, unde domnește o agitație grozavă, fiecare cuvînt așternut de el pe hîrtie fiind rezultatul unor violente combustii interioare, deoarece autorul Principelui disprețuiește scrisul lipsit de participare sufletească : „Nu mințea cine spunea că e mai bună destrămarea cuvîntului decît absența temperaturii lui". Poezia română contemporană e opera unui mare romancier, de o evidentă și declarată subiectivitate, dar de o subiectivitate care ține de domeniul artei. El urmărește destinul eroilor cărții sale, se bucură atunci cînd ei izbutesc (adică scriu bine), îi răsplătește cu generozitate în cuvinte alese (de pildă, pe Ioan Alexandru, Ion Gheorghe), sau îi mustră, îi ocărăște minios atunci cînd îi înșală așteptările, le exclude orice drept de supraviețuire literară, după care, citeodată, se înduioșează, le iartă greșelile și le mai acordă mărinimos o șansă de reabilitare.

Unele din paginile Poeziei române contemporane aduc în memorie paginile altor cărți ale lui Eugen Barbu. Capitolul Baicanici și bizantini amintește indiscutabil atmosfera romanului Principele, după cum atunci cînd face inventarul universului poetic al lui Petre Stoica ne aducem aminte voluptatea cu care scriitorul numea rînd pe rînd obiectele din magazinul de antichități al doamnei Smaranda Robescu, eroina din Incognito. Pretutindeni, redescoperi apetența pentru cuvîntul concret, pentru exprimarea cît mai plastică și mai directă a autorului marelui roman Groapa.

Eugen Barbu se lamentează citeodată în fața încărcărilor de volume de poezie proastă, precum odinioară eroicarii cînd istoriseau faptele cumplite din vremurile lor. Dar tonul polemic al cărții nu înseamnă o denigrare a poeziei noastre contemporane, dimpotrivă, autorul crede că prin reprezentanții săi de seamă ea ocupă un loc de frunte în poezia europeană de azi.

În fond, Poezia română contemporană este o meditație despre creația poetică, despre succesele și înfrîngerile ei, meditație susținută cu mijloacele de expresie ale unui romancier. Scrisă de unul din marii noștri scriitori de astăzi care a avut entuziasmul și răbdarea să parcurgă sute de volume, unele excepționale, destul de multe penibile, ea pune întrebări, oferă răspunsuri, incită la discuții pasionante și își așteaptă replicile. Acestea — cum spunea Adrian Păunescu — nu pot fi doar opiniile favorabile sau negative ce le-a provocat, ci alte cărți despre același material literar.

Dar asupra primului tom din O istorie polemică... apariție din păcate singulară în peisajul literaturii românești contemporane, un eveniment al vieții noastre literare, revista noastră speră să mai revină.

GEORGE ARION ■

O situație paradoxală

Este într-adevăr o situație paradoxală că **Istoria literaturii române** de G. Călinescu, poate cea mai importantă lucrare a istoriografiei și criticii românești, se află de mai bine de trei decenii în afara circuitului cunoașterii obștești, de care tocmai ea avea toate motivele să beneficieze. Existență, după cîte înțelegem, în două versiuni, cea din 1941, și alta, intrucîtva diferită și foarte inegal dezvoltată, la care autorul a lucrat pînă în clipa morții — editorii par a fi în nehotărîre asupra soluției : care din două ? Mai degrabă credem că e vorba de unul din acele cazuri de mare amor, în care obiectul devine și victimă, sufocat pînă la urmă de prea pasionatele și nedoritele îmbrățișări.

Dar **Istoria** lui Călinescu trăiește... Deși s-a tras în numai o mie de exemplare și constituie o raritate pe piața cărții, ea este necontenit citată și, spre mirarea cititorului mai virstnic, e cunoscută chiar și de cei mai tineri critici, care nu o „utilizează" numai ca punct de referință, dar dovedesc că i-au asimilat substanța în cel mai profund înțeles al cuvîntului.

Nu vrem să spunem că, așa stînd lucrurile, ea poate să nici nu mai fie reeditată, pentru că și așa o cunoaște toată lumea. Dimpotrivă, socotim că ambele versiuni trebuie publicate, pentru că diferența eventuală dintre ele ne-ar apărea ca foarte semnificativă pentru ideile autorului. Să nu uităm că atunci cînd îi apărea această carte, el abia împlinise patruzeci de ani și că în sfertul de veac următor el a revenit, și-a revizuit unele opinii critice, le-a nuanțat. Scrisul lui presupune etape ale înțelegerii și trebuie înțeles ca atare : materialul acestei judecăți se înșiruie pe o distanță destul de lungă, din care editorii au fost mai generoși cu articolele dispărate.

O carte despre această carte ar constitui o pasionantă încercare, de care ne mirăm că nu își pune inițiativa vreunui istoriograf mai tînăr. În ea, urmărirea destinului ei în critica actuală ar constitui un capitol deosebit de copios și de dificil. Căci, ani de zile, **Istoria** lui Călinescu a fost textul de referință fundamental în judecarea unei întregi literaturi. O bună parte din ceea ce s-a scris în critica actuală e o replică, o dezvoltare, o încercare de aprofundare a intuițiilor călinesciene.

...Și cînd nu i-au ținut puterile să facă mai mult, unii s-au mulțumit numai s-o „ciugulească". Iată un exemplu, din mai multe.

Vorbind de lipsa de ecou a filozofiei lui Conta în străinătate, Călinescu scria în **Istoria...** sa (ed. 1941, p. 384) :

„Cartea nu întîmpină printre gînditorii cărora li se trimise decît civilități. Spencer răspunse printr-un formular, iar Haeckel speră să găsească vreme de a-i citi opera".

Iar Al. Piru, în capitolul despre Conta din **Istoria literaturii române**, III, 1973, Editura Academiei, p. 72 :

„Cît despre ecoul peste hotare al acestei filozofii, el a fost mai mic. Herbert Spencer chestionat răspundea printr-un formular, Haeckel spera să găsească timp spre a-i citi".

Nu ar fi normal ca frazele, dacă nu și ideile lui Călinescu să apară în contextul lor firesc și sub semnătura adevăratului lor autor ?

ALEXANDRU GEORGE ■

PUNCTE DE VEDERE

Preferință și direcție

Citind în **Contemporanul** din 13 august o dezbatere despre critică mi-am dat seama că micul meu articol apărut în **Flacăra** exact cu o zi înainte sub titlul **Scriitorii și critica** are nevoie de o precizare ; afară de asta aș vrea să spun și eu ceva în legătură cu tema acelei dezbateri care era „critica de direcție".

Mai întîi precizarea. Spuneam că „a prefera" e o atitudine capricioasă și subiectivă, incompatibilă cu critica și că un critic adevărat nu reduce universul valorilor la preferințele sale ; vorbeam acolo de alegere și ierarhizare, prin urmare nu pledam pentru indiferență. Valorile reale, foarte mari sau mai puțin mari, sînt practic în număr nesfîrșit, iar criticul, deși evident nu le poate cuprinde pe toate, nu are în principiu dreptul să excludă nici una : valoarea în sine e, ca și viața, un miracol „ontologic". Așadar, nu numai Homer și Shakespeare, dar și Flaubert, dar și Mérimée, și alții, mai mari sau mai mici.

Un critic trebuie să aibă două compartimente ale gustului : pe lîngă gustul său intim, de simplu cititor, care-și poate avea, firește, preferințele, el e obligat să aibă și un al doilea gust, să zic așa „general", obiectivat, capabil să înțeleagă și să aprecieze orice valoare reală. El poate de pildă să nu fie amator de literatură fantastică, dar trebuie s-o înțeleagă și să facă abstracție de gustul său intim dacă scrie despre ea. E adevărat că orice critic are domenii și autori despre care scrie mai interesant și mai pătrunzător decît despre altele, dar asta e o stare de fapt, nu ideală ; afară de asta, ca orice scriitor, un critic își are temperamentul propriu, care intră în alcătuirea talentului său literar ca atare. Este adevărat că în critica numită „impresionistă" temperamentul se manifestă adesea în dauna celui de-al doilea gust lăsînd prea mult cîmp liber „preferințelor", dar atunci nu e vorba de critică propriu-zisă ci, în cazul bun, de o eventual delectabilă literatură (de exemplu, Jules Lemaitre) ; în alte cazuri, „impresionismul" nu e altceva decît motorul prim, declanșator al reflexiei critice, susținută de consecvență, rigoare, cultură, ca de pildă la un Robert Kemp ; impresionismul, prea mult hulit (pe negîndite, din modă scientistă și din lenea minții) nu e deloc necompatibil cu știința, cu studiul răbdător, cu criterii temeinice și gîndire coerentă : aș spune, dimpotrivă, că îndeamnă la ele și le extrage esențele infinit suculente.

Recuzînd „preferințele" am acrul de a preconiza un fel de neutralism, pe care evident că nu-l poate adopta critica „de direcție". Aici țin să fac o distincție : critica de direcție are opțiuni, nu preferințe. Nu e același lucru, opțiunile fiind deliberate și decurgînd din poziții teoretice.

În discuția din **Contemporanul** mi s-a părut că D. Micu lărgește excesiv sfera criticii de direcție, spunînd : „Funcția orientativă fiind un implicat definitoriu al activității critice, e clar că toți practică, în acest sens larg, o critică de direcție". Nu totdeauna „implicatul" acesta se face simțit, bunăoară în critica exegetică și heuristică : ce „funcție orientativă" au de exemplu eseul lui Tudor Vianu despre Ion Barbu, cele cinci volume despre Eminescu ale lui George Călinescu, studiile lui Georges Poulet asupra timpului la cîțiva mari scriitori sau ale lui Bachelard asupra elementelor arhetipale în psihea poetică ? Chiar și cu o orientare clară, cum ar fi raționalismul normativ al lui Serban Cioculescu, critica nu este încă prin aceasta, una „de direcție", fie și „în sens larg". Nici afirmația lui Ov. S. Crohmălniceanu, cum că ar exista în critică și „direcții nedeclarate", nu-mi pare acceptabilă deoarece o tendință latentă în critică nu-i poate defel atribui acesteia caracterul de direcție. Critica de direcție decurge dintr-o ideologie literară explicită, cum foarte just ați arătat în aceeași discuție L. Ulici și G. Dimisianu. Dar și aici apare o aporie, în întrebarea pe care și-o pune L. Ulici : „la noi astăzi există o unitate a ideologiei literare și rămîne de văzut dacă înăuntrul ei e posibil să existe mai multe critici de direcție". Asta ar putea chiar explica absența astăzi la noi a criticii de direcție, asemenea critică neexistînd decît împotriva altei direcții și avînd esențialmente un caracter polemic. Totuși unitatea ideologiei nu exclude existența mai multor „direcții", de exemplu „tradiționalism" și „modernism", care au existat și în trecut, într-o cu totul altă structură social-economică și pe care, bineînțeles **mutatis mutandis**, le putem discerne și acum. Direcțiile acestea nu se bucură încă, în actuala lor resurgență, de foarte explicite critici de susținere, dar ne putem aștepta ca acestea să se definească și să se constituie. Se bucură însă cel puțin de cîte un eminent poet care le reprezintă cu strălucire : Ion Gheorghe și Nichita Stănescu.

Direcția nu criticul o creează, e bine să amintim aceasta, iar un critic care s-ar sili să inventeze una ca să-și aroge un rol de șef n-ar fi decît un personaj de comedie. Critica de direcție apare acolo unde (și atunci cînd) anumite date reale și specifice ale culturii determină direcții diferite și durabile, cu motivări serioase. A crede însă că ea reprezintă în sine o calitate superioară celei de critic pur și simplu e o superstiție dogmatică și denotă o deficiență a simțului critic.

AL. PALEOLOGU ■

CRONICA LITERARĂ

Texte pentru Phoenix

O carte admirabilă, **Texte pentru Phoenix**, tipărită și scrisă cu mult gust, semnează Șerban Foarță împreună cu Andrei Ujică. Poemele sînt destinate muzicii, dar nu numai muzicii. Autorii nu sînt firești niște simpli textieri și mai ales nu fac poezie de ocazie. Surprinde, ce-i drept, colaborarea, fiind vorba totuși de poezie. Compoziția urmează însă regulile stricte. Chiar variația de registre e mai mult aparentă, încît poemele pot fi intonate cu aceeași voce, mereu egală cu sine, aproape impersonală, dar cu un timbru distinct și nu mai puțin învăluitor. Aceasta e poezia canonică prin excelență, fie și numai „în spirit", cum afirmă cei doi poeți în **Antet**. Mai semnalăm sugestia mitologică din titlu sau de aiurea. Altcum, cînd nici nu te aștepți, jocul verbal (altfel, savuros) face loc simbolului și alegoriei. Acesta e reversul grav al cîntecului. În tot volumul, esențială e tema morții și a regenerării prin foc. Piesa ultimă se numește **Pasărea Phoenix** și dă sens întregii viziuni : „Iată că se-ntoarce cel ce, singur, harul / are de-a renaște, curățit prin jarul / rugului extatic ; cel hrănit cu-ambrozie, / la Livan, de Duhu'; pasărea cea roșie". Ritualul, e limpede, antrenează nu numai cuvintele, ci și „ideea". Melodia vine din adînc.

E firesc să ne întrebăm în ce măsură o asemenea poezie este originală. Sînt vizibile mai ales ecouri din baladele lui Ion Barbu. Nu e mai puțin adevărat că pastișa inteligentă și tonul solemn, ușor patetic (niciodată bilar) dau un produs subtil și inimitabil. În culori tari sînt evocate animale fabuloase, din literatura veche, precum Dulful (adică delfinul), Inorogul, pasărea Calandrinon, Vasiliscul etc. Afectarea naivă a versului aduce un farmec în plus. Ca și dulceața limbii. Harul cîntecului topește uneori toate clișeele. O veritabilă sinteză lirică apare în **Invocație**. Alături de ritmuri folclorice stau secvențe în maniera Dosoftei, Miron Costin și bineînțeles Ion Barbu.

Curios acest amestec de improvizație ludică și intenție riguroasă. Poetul pare mereu dublat de critic. Imaginația este limitată doar la cîteva teme. Și acelea extrase din tradiție. De la început pînă la sfîrșit se exersează același mod liric. Cum ce particularizează compunerile e finețea interpretării și vivacitatea limbii. Mai adăugăm că procedeele preferate sînt parafraza și variațiunea pe tema fixată. Așadar, o poezie atent elaborată, cu mijloace fastidioase : ruperi de rîtm, versul sau strofa în trepte, rime rare, dislocări și fragmentări etc.

Interesul e susținut și de regia ansamblului. Cartea se deschide propriu-zis cu niște „cantafabule". Dintre ele **Pasărea Calandrinon**, ritmată extraordinar, trimite direct la **Floarea Darurilor**. Pasărea aceasta are puteri supraomenești și prosimte moartea. Știma casei conține, de asemenea, elemente de magie populară. E vorba de șarpele sacru, păzitor al căminului. Mai încolo **Vasiliscul și Aspida**, subintitulat „alegorie și simbol", dispune o serie de incantații în schema epică din **Riga Crypto și lapona Enigel**. Deja în **Norocul Inorogului** cadrul simbolic se estompează brusc. Invocația către meneștrel și frăgezimea unor imagini (cu reminiscențe din Eminescu) aduc o notă suavă și discretă. Sînt și unele accente de elegie foarte elevată, la fel ca în **Pasărea Calandrinon** și ca în atîtea alte poeme. Ai zice că toate aceste făpturi de vis, atît de inocente, vorbesc mai mult despre moarte decît despre viață : „A pseudofiarelor cînd viața-neviața". **Serenadă** iese din tiparele de pînă acum, subliniind un moment de pură virtuozitate. Este și poemul cel mai canonic structurat. Cu **Delfinul, dulce Dulful nostru** revenim iarăși la ritm și limbaj. **Zoomubia**, poem de proporții, alternînd versurile cu proza, descriptia fantezistă cu reflecția nu e străin de unele sonorități latine de efect și nici de inventii verbale de tipul: „se rățoiau, / se asturzeau, / se cocostîrceau, / se mult-egretau, / se înorogau. // Îi așteptau pre Finics !" Ultimul vers anunță poemul final, **Pasărea Phoenix**, despre care am mai vorbit. Mai consemnăm doar niște vocabule din recuzita alchimistă („matrice", „athanor"), pe o temă din Ion Barbu, cel din **Oui dogmatic**. Am rezumat astfel întreg volumul, uimitor de unitar prin concepție și prin motivele fundamentale.

Texte pentru Phoenix marchează un debut matur.

CORNEL MORARU ■

DINU SĂRARU a predat Editurii Eminescu noul său roman
Caricatură de **SORIN POSTOLACHE**

JINA, DINCOLO DE CULMI ȘI DINCOLO DE VEACURI

LA PORUNCI, în singura zi din săptămînă cînd oamenii risipiți pe munții lor ajung să se vadă la față, nimeni nu poruncește nimănui

O secure, două oi, un pui de măgar, un cățel alb, se caută ciobani, se caută bâcițe, un microunivers de muncă, omenie și cinste — toate acestea se regăsesc într-un registru gros, cu scoarțe tari și mirosind parcă a iarbă de munte și fîn cosit. Este registrul „La Porunci" în care, săptămînă de săptămînă, an după an, se așternn chemările satului, ale acestei așezări de ciobani din inima Carpaților, din inima țării, Jina cea dincolo de culmi și dincolo de veacuri. **„Așijderea și noi, în puterea acestui înscris** — citim într-un act de la magistrul Sas al Sebeșului dat în 1396 unor români — **le-am dat voie să-și găsească loc unde le va plăcea și de voia lor și-au ales culmea dealului Jinei, aproape de munți, loc înțelenit și plin de pădure, pe care, după ce îl vor curăți cu osteneala lor și îl vor lucra, să nu-i poată scoate alții".** Și, în adevăr, de-a lungul veacurilor, jinarii au curățat munțele cu osteneala lor, l-au lucrat și nimeni nu i-a scos de acolo.

Așa cum s-a statornicit din bătrîni, în fiecare duminică obștea se adună, în fața primăriei, La Porunci. De fapt, nimeni nu poruncește nimănui. Oamenii află noutățile, ce se mai întîmplă prin țară, ce legi au mai ieșit și apoi prinde a se desfășura un soi de mică publicitate vorbită, ale cărei urme se regăsesc în catastiful de care vorbeam și care, în cuvinte telegrafice, evocă întreaga viață a acestei comune din județul Sibiu. Duminica, singura zi din săptămînă cînd jinarii risipiți pe munții lor ajung să se vadă la față, La Porunci ține loc și de ședință, și de adunare populară, și de ziar.

...Beschiu Dumitru din Pripon a găsit o săcure. O publică pentru a doua oară... Moga Dumitru, nr. 233, a găsit două oi albe. Anunță pentru a doua oară... Dacă a găsit cineva un pui de măgar, să anunțe pe Beschiu Ilie de la 760... Vlad Dumitru de la 1099 a găsit un miel și tot el are unul pierdut...

Un om a găsit în munte o secure. Și în fiecare duminică se înfățișează La Porunci, caută pe păgubaș cu încăpățînare, o „publică" întîia oară, a doua oară, a treia oară, pînă s-o găsi. Iar cel care a pierdut un miel și a găsit un altul nu se liniștește nici el, nu admite în ruptul capului acest schimb care, valoric, ar fi poate acceptabil, dar poartă în mod vădit pecetea necuratului.

Și mica publicitate continuă. Nu e vorba de Fiaturi uzate, de schimburi de garsoniere, tot confortul, bloc central el, așa cum se cuvine în inima muntelui, de o secure, două oi, un pui de măgar și un cățel alb.

...Dan Dumitru de la 293 a pierdut un cățel alb. Dacă l-a găsit cineva să spună omului... Banciu Pavel anunță că a pierdut patru măgari. Dacă l-a văzut cineva, omul este printre dv... La Rotaru frizeru se găsește un ciine ciobănesc... Pierdut iapă Italia...

Ciudat, ce fel de iapă o fi ? Să se fi dus cumva un jinar la Roma în excursie, călare pe o iapă, și acolo, în iureșul traficului, a rătăcit-o ? Realitatea este însă mult mai simplă. Astăzi, caii și iepele jinarilor se exportă și în Italia.

Uneori strigările capătă rezonanțe stranii.

...Inscrierea în munți se face luni și marți. Cine nu se prezintă, se dau munții la alții...

Senzațional. Dacă nu te prezinți în ziua fixată, munții se dau la alții! Multiseculara istorie a acestei așezări montane este astfel brusc proiectată în contemporaneitate. În aceste părți ale Carpaților s-a constituit, cîndva, compania a 5-a a regimentului 1 valah de graniță. De la stăpînire locuitorii au primit atunci un ținut care se întindea din Munții Sebeșului pînă către Valea Lotrului. Pe acești munți urcă ei de veacuri cu oile.

În fiecare primăvară se face aci așa-numita înscriere în munți, se alcătuiesc tovărășiile de oieri și se numește cîte un cap de munte. Capul și muntele. Apoi cu toții urcă pe Hanes, Gungurez, Șerbota, Gropata, Marginea lui Man, Oașa.

Toamna, după ce coboară din nou în Jina, oierii se string în casa capului, unde fac „aruncările" : cît s-a cheltuit, cît s-a cîștigat, cît ia fiecare, fiecăruia după munca sa. Ceea ce nu exclude, ci dimpotrivă presupune, cea mai strînsă întrajutorare. Cînd cade năpasta pe un gospodar, bunăoară cînd trăsnetul îi lovește turma și o nimicește printr-o dramatică electrocutare în lanț, toți pun mînă de la mînă ; sătenii îi dau, fiecare, cîte o oaie, bani, tot ce are nevoie, și astfel omul simte permanent sprijinul obștii. Întrebați-l, de pildă, pe Sava Ion zis Ion al lui Toma cum a simțit el umărul obștii, nu demult, într-o asemenea împrejurare.

În această lume de oieri, la mare preț este meșteșugul femeilor, care fac brînzeturile cele mai alese, în timp ce în alte așezări sibiene, la Rășinari, Orlat, Sălișle, acestea sînt preparate, de regulă, de bărbați. Aiurea, femeile merg la piață cu untul, brînza, cașul, urda, în timp ce la Jina bărbații sînt acei care vînd brînzeturile preparate de femei. Această faimă a jinarilor s-a tot lățit, drept care La Porunci vin oameni de la zeci și sute de kilometri în căutare de bâcițe dar și de ciobani.

...Munteanu Toader din Porumbacu de Jos are nevoie de o bace care știe să facă numai caș. Omul se găsește printre noi... Neagu Nicolae din Poiana are nevoie de o bace în Banat. Oi sînt 250 mînzări... Un C.A.P. de lîngă Caransebeș are nevoie de ciobani... Se poate vorbi cu șeful de fermă. Este printre dv. ...

Toamna, după ce dă bruma, scurt popas în Jina, apoi, din nou la drum cu oile către șes, spre Bărăgan sau spre Cîmpia Banatului.

Și iată că anul trecut s-a anunțat La Porunci cum că oile vor trebui transportate spre locurile de iernare cu trenul sau cu autocamionul. Această dispoziție primită pe linia forurilor agricole de resort era perfect justificată, fiind vorba de un sistem modern aplicat cu succes și în alte țări, și avînd între altele avantajul de a proteja culturile. Numai că în viață nu totul se petrece exact ca la carte. Cînd mulți jinari s-au dus la I.T.A. din Sebeș pentru a obține cuvenitele camioane, li s-a spus :

— Stați, fraților, să facem mai întîi o socoteală. Cîte oi aveți ? 12 000. Bun. Cîte încap într-un camion ? 35. Să împărțim 12 000 la 35... Maică, măiculiță, păi v-ar trebui un șir de camioane cam din Sebeș pînă la Lună. N-avem.

Au alergat jinarii la Miercurea Sibiului, după vagoane. Cînd le-au aflat prețul, ceteriștii nu au fost prea fericiți.

— V-ar trebui garnituri întregi. Unde mai punem că multe vagoane se află în dezinfecție, că spălătoria este defectă. Regretăm dar...

Unii jinari s-au mai descurcat ; Iancu Sterp zis Brădeanu a izbutit să trimită o turmă motorizat ; alții au luat-o tot pe jos, ca pe vremea magistrului Sas al Sebeșului ; cîțiva, puțini, au vîndut oile. Zicea unul :

— Le-am vîndut la o cooperativă agricolă din Banat. Sînt bătrîn, nu mai pot să iau frigul Bărăganului cu măgarul după mine.

Au mai rămas însă destule oi la Jina și cei tineri nu se sperie să ia frigul Bărăganului cu măgarul după el. Cît despre necazul cu transhumanța pe roate, așa-i la început, orice lucru nou își are surprizele lui. Sperăm că în toamna aceasta se vor lua din vreme toate măsurile ca să-și găsească rezolvări și pentru aceste probleme de tipul : „Dacă niște oieri au 12 000 oi și într-un camion încap 35, de cîte camioane are nevoie I.T.A. Sebeș pentru ca toată lumea, inclusiv oile, să fie mulțumite ?"

Din nou La Porunci.

...Începînd cu anul școlar 1976—1977 la școlile de șoferi profesioniști se primesc numai absolvenți a zece clase...

„Pierdut iapă Italia".

Zeul Automobil nu a putut ocoli nici acest colț pierdut al Carpaților. Tehnica nouă bate la ușă. Fiește, nu numai sub chipul școlilor de șoferi profesioniști. Peste 40 de jinari au absolvit, în ultimii ani, institute de învățămînt superior, majoritatea devenind ingineri sau profesori. Curios, nici măcar un singur medic printre ei ! Cînd vin acasă în vacanță, ei își ajută părinții la muncă. Tatăl îi scrie fiului, inginer la Mediaș : „Copile, să-ți iei concediu în iulie, că avem nevoie de tine la coasă și la strînsul fînului". Și astfel se continuă, în ipostaze moderne, un meșteșug și o tradiție.

— La noi — ne spune directorul școlii de opt ani, profesorul Dorin Bogdănel, el însuși localnic — nu există părăsiți școlari. Nici măcar unul singur, pe raza întregii comune, care are sate și cătune pe distanța de 30 km. Tot omul se scoală la 3 dimineața, iese la coasă sau la altă muncă. Și copiii, și bătrînii ajută în gospodărie. La noi se coseșle pînă înghețată apa în tioc, adică în vasul în care cosașul își poartă gresia. Comuna înflorește. Oamenii își fac băi, unii umblă să-și instaleze un sol de încălzire centrală, mai mult de jumătate din case au fost construite în ultimii ani. Această bunăstare doar prin trudă se ține. Adevărat, la noi în munte munca e de un fel deosebit, dar dacă te gîndești bine, aceeași este peste tot.

Într-adevăr, munca, omenia, cinstea aceleași sînt pretutindeni.

...Beschiu Dumitru din Pripon a găsit o săcure. O publică pentru a doua oară.. Tovărășia de la Hanășu merge la tuns marți... Cine vrea să dea două vaci în mulsoare la Fintinele poate da și două sîrpe cu ele. Să stea de vorbă cu Fundu Dumitru factorul... Dacă a găsit cineva un pui de măgar să anunțe pe Beschiu Ilie de la 760... Inscrierea în munți se face luni și marți. CINE NU SE PREZINTĂ, SE DAU MUNȚII LA ALȚII...

S-ar putea ca omul cu coasa să fie inginer la Mediaș. Nu vă mirați. Cei 40 absolvenți de institute de învățămînt superior, cîți numără azi Jina, această comună pierdută din Munții Sibiului, primesc asemenea scrisori : „Copile, să-ți iei concediu în iulie, că avem nevoie de tine la coasă".

LIONEL NITESCU ■

OPINIA PUBLICĂ ÎN ACȚIUNE

Procurorul cere recurs

După cele aflate am încercat, pentru o clipă, în mod stupid și absurd, gîndul că pe lumea asta totul e posibil și că regulile de trai sînt iluzorii, că viața însăși se poate prăbuși peste tine, ca un dulap, strivindu-te.

Și veți vedea de ce.

Nu cu mult în urmă, la Procuratura sectorului 8 s-a înfățișat Lucreția Drăghici, împreună cu fiica sa, Maria. Aceasta din urmă, într-o stare de agitație și confuzie, a povestit că fusese victima unei încercări de viol. În sensul celor spuse, prezenta o dovadă, certificatul semnat de medicul legist : pe trup și pe membre, semne de violență. Lovituri și mușcături.

Procurorul de serviciu a deschis cercetarea întocmind dosarul cu numărul 106 pe 1976. Au urmat declarațiile scrise ale victimei, ale părinților acesteia, a fost audiat martorul principal, Niculaie Gheorghe. Povestind, scrînd și semnînd, el a certificat faptul că numitul Ion Papuc o atacase cu violență pe Maria Drăghici și doar apariția sa curmase agresiunea. În fața acestor evidențe Ion Papuc, chiar dacă nu recunoștea și nu recunoștea faptul, urma să fie trimis în judecată și probabil condamnat. Cum îi era obiceiul și cum era și foarte firesc, procurorul s-a aplecat cu atenție asupra fiecărui din actele adunate în dosar. Îi stăpînea și următoarea întrebare : Ion Papuc, vecin cu familia victimei, un om care, după vîrstă, putea fi tatăl Mariei, era capabil să comită asupra acesteia un asemenea act brutal cum este violul ? Și chiar în holul blocului unde locuiesc ? La un moment dat în declarația martorului principal Niculaie Gheorghe procurorul a găsit două aspecte ce suscitau reevaluarea acesteia. Niculaie Gheorghe locuia în același bloc cu victima dar la altă scară ; la 5.30, ora agresiunii, nu era încă deschis complexul alimentar unde se vinde lapte și de unde declara că vine el, martorul. De aceea Niculaie Gheorghe a fost invitat să-și reînnoiască declarația. Lovitură de teatru. De data aceasta martorul principal a făcut cu totul altă declarație : „Am făcut o mare greșeală și am acceptat să fac acest gest declarînd la miliție în mod mincinos că în dimineața zilei de 17—I—1976 aș fi asistat la încercarea lui Papuc Ion de a o viola pe Drăghici Maria".

A fost reluată ancheta penală. Citez din noua declarație a Lucreției Drăghici : „...De mai multă vreme aveam neînțelegeri, familia mea cu familia Papuc Ion, care locuiește deasupra noastră. Pentru a-l intimida și a-l speria pe acesta, în înțelegere cu soțul meu Drăghici Vasile, am hotărît să înscenăm un viol comis de Papuc Ion asupra fiicei noastre Drăghici Maria. În consecință am aranjat cu soțul meu care a fost la tribunal unde un avocat l-a făcut plîngerea ca din partea fiicei noastre pentru tentativă de viol comisă, chipurile, de Papuc Ion. I-am arătat plîngerea fiicei noastre și în acest fel am pus-o în fața faptului împlinit și am determinat-o să colaboreze la înscenarea aceasta.

Apoi eu, Drăghici Lucreția, într-o seară, am lovit-o pe fiica mea, pe Drăghici Maria, cu un făcăleț și am mușcat-o de sîni și de coapse cu scopul de a-i produce urme care să fie folosite ca probe".

Oroare ! Ce alt sentiment decît cel de cumplită oroare poate să nască în suflet imaginile acestei scene, povestită aici ?! Dumneavoastră, cititorii, nevenindu-vă să credeți, veți lectura din nou textul. Poate, încercînd să alungați oroarea, veți chema spre suflet imaginea cotidiană a mamei care își alăptează copilul, a mamei gospodine care odată cu tacîmurile așază pe masă un buchet de flori albe cumpărate în ceasul dimineții, a mamei devotate care veghează nopți febre unui prunc. Oricum, faptul petrecut în familia Drăghici și apoi pe sălile tribunalului, ne rănește adînc. În numele jignirii aduse sentimentelor noastre, al moralei socialiste, a intervenit justiția. Imediat după ce Ion Papuc, presupusul vinovat, a fost achitat, procurorul, care anchetase cazul, a redeschis dosarul trimițînd în judecată pe membrii familiei Drăghici. Toți trei au fost condamnați.

Niculaie Gheorghe, martorul fals, care în schimbul „unor gustări și băuturi. servite înainte cît și după prima mărturie" depunînd de bunăvoie la restabilirea adevărului a fost achitat din punct de vedere penal și se află, cum se spune, bine mersi. „Asemenea oameni ignoranți sau lipsiți de simțul onoarei, pe lîngă imensul prejudiciu ce-l pot aduce celor în cauză, îngreunează foarte mult munca noastră — declara procurorul șef al procuraturii locale din sectorul 8, tovarășul Ion Pandrea. Multi dintre ei nu fac delimitarea necesară între o greșeală umană, mărunță, și un fapt penal vicînd începutul activității de justiție, obligîndu-ne să pierdem un imens timp".

VICTOR CONSTANTINESCU ■

AM FOST O NOAPTE ȘOFER DE TAXI

Așadar, aveam să fiu pentru o noapte șofer de taxi. Știrea mă amuza și mă emoționa totodată. Primul contact și... investitura s-au produs în locuri diferite: la Direcția generală I.T.B., unde inițiativa revistei noastre a fost primită cu bunăvoință de la început. „În fond experiența se poate face în două sensuri, dintre care unul interesant și pentru noi", avea să-mi spună Dumitru Stoian, conducătorul întreprinderii bucureștene, îndrumîndu-mă spre Garajul „Galați" de care urma să aparțin, timp de 12 ore.

Ing. Ștefan Cumpătă, șeful acestei baze, este ceea ce noi zăriștii numim „un tip" și sub aspect fizic (o statură impunătoare, degajînd o forță legendară, de Porthos reîncarnat după secole dar îmbrăcat „nemțește" ca tot omul, desigur pentru circumstanță), un chip întunecat totuși, mereu preocupat (și are de ce, slavă domnului !), dar cu o atît de fermă prezență încît pare că întreaga instituție se sprijină pe umerii săi colosali, pe inteligența sa rapidă, pe luciditatea sa care-i dictează, instantaneu, deciziile, un om de acțiune legat prin firele răspunderii și participării de locul său de muncă unde l-am văzut primind, pentru a nu lipsi nici un minut, chiar îngrijirile medicale necesitate de un tratament serios, zilnic. Lucrează într-un birou insignifiant, din care parcă năvălește mereu în afară, fiind prea strîmt, în raport cu

șina magazinului pieței o umbră și o umbrelă se reped spre mașină. Nu am timp să cobor. Deschid neîndeminatic ușa și o femeie, la 40 de ani, în rochită de vară, se strecoară trăgînd după ea o umbrelă fragilă. Respiră ușurată, ca scăpată de o mare primejdie. „Iute la aeroport. În zece minute soseste soțul de la Cluj". Linia tramvaiului, intrată sub pneurile mașinii, o face să vireze într-un ușor derapaj. Femeia tresare. „Ce este ?" „Nimic, așa alunecă piatra". Tramvaiele s-au oprit. Pe șoseaua Kiseleff troleibuzele se tîrăsc mai mult decît înaintează. Destinsă, femeia pare fericită să stea de vorbă cu cineva. Este maistru la „Eprubeta" și-mi explică în ce constă munca pe care o face. Îmi povestește cum s-a dezvoltat întreprinderea. „Sînt de 20 de ani la «Eprubeta», mă înțelegi, au ?"

O NUNTĂ CA-N POVEȘTI

La aeroportul Băneasa nici un taxi. Sînt binevenit. Un grup de cîteva persoane mă solicită. Uit să trec kilometrii, să întorc aparatul de taxat, uit tot, cărînd valize, ajutînd celor doi bătrîni și copilului să urce. Apoi comanda : „Drumul Taberei". Aveți vreun traseu preferat ? Nu, mergi pe unde-ți convine și știi mai bine. Făcînd abstracție de șofer, cei patru încep să-și povestească. Tinerii veneau de la mare, din concediu, bătrînii fuseseră la o nuntă. Ferestrele se aburesc. Dau drumul caloriferului. „Lăsați geamul deschis. Fetiței i-a fost cam rău în avion". Aducîndu-și aminte de șofer, tocmai cînd să aprindă o țigară, pasagerul din dreapta îmi oferă amabil un Kent. Mulțumesc și-l pun deoparte. Regulamentul nu dă voie șoferului să fumeze în timpul cursei ! Mai ales pe o astfel de vreme. Apoi, șoferul este dat din nou uitării și ca în fața unei judecăți supreme, oamenii se destăinuiesc. Aud (asta regulamentul nu-mi mai interzice) cum tinerii au mîncat pe timpul vacanței în stațiunea Jupiter cu numai 18 lei pe zi, la un ospătar prieten, dar nu ciorbe și aiureli, ci numai fripturi, fructe și prăjituri. Mai aflu care a fost „bursa" țigărilor, a vodcăi și ce anume provizii și-au făcut oamenii acolo. Bătrînii povestesc și ei despre nuntă. A fost lume multă, multă. Sute de mii de oameni ! (desigur o exagerare... conștientă, dar exemplele se dau în mare pentru a fi reduse la justele lor proporții, așa încît, accept, în gînd, c-au fost chiar sute de mii...). Cît a ieșit ? Ei zic că 55 de mii, da' io cred că peste 75, că n-a dat nimeni mai puțin de 300 și mîncare au avut slavă Ăluia de sus, că au tăiat un porc, un vițel și-a doua zi încă un tăuraș. Vinul s-a băut numai din sticle de trei sferturi iar apă minerală așa bună n-am băut pînă atunci niciodată. Cine-o fi făcut un astfel de bairam și unde ? Întreb discret și mi se răspunde : „Primarul din Cornii Mari. Și-a însurat băiatul. Singurul copil, trebuia să facă față !"

MAREA AVENTURĂ

Cînd în taxi s-au urcat cele două tinere și băiatul acela înalt, cu o figură atrăgătoare, purtînd pe brațe ca pe un copil un radio imens cu tranzistori din care izbucneau ritmuri de muzică populară, n-am știut că voi trăi alături de ei două din cele mai penibile și grele clipe din viața mea. La început mi s-a cerut să aștept. Apoi să mă mișc cîțiva metri mai încolo. Pe urmă să revin, să facem iar un tur și, așa mai departe pret de 42 de lei, fără să parcurgem în fapt, mai mult de o stație de troleibuz, în ambele sensuri. Cei trei — dintre care băiatul cel frumușel și una dintre fete păreau a fi în luna de miere, iar pasagera ocazională într-una de fiere, judecînd după invectivele vulgare care-i împodobeau

gabaritul său și cu sarcinile profesionale. Un du-te vino de șoferi, mecanici, milițieni, procurori, juriști, care se perindă prin acest spațiu minor unde se intră cu un semn de întrebare și se iese cu o soluție. Totul stă aci sub semnul unei acute eficiențe. Ne înțelegem din trei vorbe și jumătate... Fusese anunțat de direcție, convocase pe cei necesari rezolvării : ing. Gh. Fiera, șeful de atelier, Octavian Hiriciu, șeful biroului exploatare, și pe tehnicianul Moise Mircea.

— Luați-l în primire ! Știți ce-aveți de făcut, nu ? Proces-verbal de predare-preluare, instructaj, probe, acte, la treabă !

Devenisem unul din sutele de șoferi de taxi ai Garajului „Galați".

Pînă la orele 18,45 mai erau 3 ore. Acasă, încerc să adorm. Pulsul îmi este însă mai puternic și mai rar, patul mi se pare străin, alături, pe măsuța de noapte ecusonul cu nr. 50 751 pe care scrie „Șofer I.T.B." mă iradiază cu neliniști și ajung la gară cu 15 minute înaintea intrării în schimb.

Ies pe poartă odată cu ploaia care se năpustește violent asupra orașului. Sînt 9-B-6 350, stația 763.

PRIMA CURSĂ, O PRIMĂ EXPERIENȚĂ

Două siluete îmi fac semn. Primul reflex : acela de a nu opri. Uitasem că sînt pe o mașină publică. Stopez. Ambele uși se deschid febril, două umbre abia distincte, din cauza plumbului ce se revărsase din înalt odată cu ploaia, pătrund în mașină. Una în spate, alta lîngă mine. „Piața Buzești, strada Dr. Felix". Aud comanda și învîrt comutatorul aparatului de taxat. Parcă sună altfel decît atunci cînd eu mă aflam în dreapta șoferului. Acum îmi înregistrează munca ! Încerc să înfiripe o discuție, dar pasagerii mei sînt foarte reținuți. Chiar între ei schimbă numai frînturi de propozițiuni. Efortul meu pare și el sufocat de potopul de-afară și pînă la urmă, cu ton de scuză, întreb : „Nu vă plac șoferii guralivi ?" Clientul din dreapta, privindu-mă atent : „Nu, pentru că nu-și văd de volan și-mi par indiscreți". La destinație opresc aparatul, fac lumină pentru a primi banii și a da restul. Pasagerul din spate nu este altcineva decît un coleg de breaslă din altă redacție, cu care în chiar dimineața respectivă stătusem de vorbă fumînd o țigară pe holul „Casei Scînteii". Mă privește din față, își primește restul, dar nu mă recunoaște. O bluză albastră, un număr pe un ecuson metalic și un volan de taxi mă cufundaseră în anonimat. Pasagerul de lîngă mine, cunoscutul critic Dinu Kivu.

Șoferul de taxi nu este deci decît o noțiune, poate un simbol, mai puțin un om anume...

UN DRUM LA AEROPORT ȘI CRONICA UNEI ÎNTREPRINDERI

Ploaia nu este ploaie, ci pur și simplu un val rostogolit în hăuri puternice de apă care invadează parbrizul, pe care ștergătoarele abia îl pot face utilizabil. Mai mult zăresc, decît văd. Circulația este paralizată. Strada întunecoasă. Nimeni nu îndrăznește să iasă din adăpostul găsit cine știe pe unde. E tocmai vremea în care un taxi echivalează cu un imperiu. Ideea de profesionist mă animă și mă face să risc. Ajung în Piața „1 Mai" unde aud, la aparatul de radio legat cu dispeceratul I.T.B., că se solicită o mașină. Acolo sînt 4—5 care se învîrt fără a oori. Intru în stație și de sub streaal și tu puțină inimă". Nici n-apuc să cobor să văd ce se întîmplase și, într-adevăr, o femeie, aceeași care se aruncase înaintea mașinii, se ridică și se suie direct în brațele pasagerului din dreapta mea. Încep discuții și urlete, lamentări și reproșuri de gelozie, amestecate cu declarații de dragoste, din partea femeii, se vorbește despre un copil, despre căsătorie, înșelăciune și altele. Primele două pasagere au devenit suspect de tăcute. Este rîndul „șefului" că așa i se spune și nu degeaba întrucît, cum aveam să aflu, el era șeful acelei unități comerciale în care lucrau toți ceilalți și, indiferent de relațiile particulare la care asistam îngrozit, el rămînea persoana în jurul căreia gravitau interesele, pasiunile și respectul... Dar „șeful" avea să recurgă la același vocabular indescriptibil pe care-l folosise subalterna sa, mai devreme. Taxiul însă trebuia să circule și mi se comandă direcția Ciurel. Aștept să întîlnesc un echipaj al miliției, să văd o sectie a acestei instituții, să-i duc acolo pe toți. Femeia în roșu refuză să meargă la spital, zice : „n-am nevoie, mai bine muream, ori mă aruncam de la etaj, la miliție vreau". Dar acolo nu vrea „șeful" și restul colectivului. Totuși, ajunși în Piața Cringași, o unanimitate de vederi se instaurează în taxi odată ce virez la dreapta, exact în fața sediului circumscripției nr. 15 miliție. Subofițerul de serviciu este dezolat, dacă nu chiar revoltat că i-am adus pe „ăștia" pe capul lui și-mi reproșează că nu i-am lăsat la secția din Drumul Taberei, dacă acolo s-au întîmplat faptele. Pînă la urmă, prin venirea unui ofițer superior, maiorul Ion Pralea, moldovean molcom la vorbă, începe un prim interogatoriu care sfîrșește cu sfaturi părintești de împăcare, cu discuții în cadrul familiei etc. „Șeful" este foarte mulțumit. Soția sa descumpănită (femeia în rochie roșie) ! Se trece la legitimări și se constată că, de fapt, cei doi nu sînt căsătoriți, dar au un copil pe care „șeful" l-a recunoscut. În timp ce pretinsa sa soție este de fapt căsătorită cu altcineva. „Te bag la spital fă, nu vezi că ești nebună ?!" — asta este concluzia „șefului". Numele lui : Macovinschi Ioan. Al femeii : Marioara Văcuță. Cele două pasagere din taxi dispăruseră. Una dintre ele, cea preferată acum de „șef", nu era însă alta decît sora Marioarei Văcuță !? Aceasta fuge de una singură pe străzi, în ciuda propunerii mele de a ne duce la un spital, iar cei doi bărbați, scăpați de încurcături (deocamdată), mă pilotează pe o străduță, de mahala tihnită și coborî la nr. 14. Din umbra copacilor apar și vechile mele pasagere. Se face plata și toți dispar în altă curte decît cea în fața căreia oprisem. Marian Ciulin mă sărută frățește și-mi lasă o diferență de 5 lei. Mă reîntorc pentru a distinge numele străzii. Ne aflăm pe strada Mînăstirea Văratec !

NOAPTEA, CU-ALE EI MISTERE...

Revin spre oraș ținînd dreapta, așa cum mă sfătuise șoferul Ion Pene, titularul mașinii pe care lucram, pentru a vedea mai bine clienții și a nu-i scăpa. E aproape 11 noaptea. Un bătrînel înalt și suplu plimbă de zgardă un șoricar roșcat...

Plouă statornic, asfaltul umed înghite întreaga lumină a farurilor. Stația de radio, care transmite comenzi, e în plină activitate, se dau adrese, se repetă apelul centralistei de a nu mai fi bruiată, se cer lămuriri asupra cartierelor și străzilor mai puțin cunoscute, se mai face și cîte o glumă. Mașina mea străbate Bucureștiul din Cringași la Piața Sudului, de aici în Ferentari, apoi pe Bulevardul Aviatorilor și iarăși în șoseaua Olteniței, Piața 1 Mai, Drumul Taberei... Transport un șofer beat turtă, care avea cursă la Giurgiu. În dimineața aceleiași zile, o pereche între două vîrste și ascult îndrumările de traseu, reproșurile făcute „Dacici", fac cunoștință cu „Fane papă-lină" care acum e gras și bun și-mi zice : „Bă șoferule" ca să mă informeze că el a fost balerin la Savoy. „Nu te uita bă șoferule la burta mea că și acu' sînt ager, dar sînt asupra unui chef și hai du-mă tu în Lizeanu că eu nu mai știu să mă întorc, dar lucrez la butelii și mîine fac un drum lung, lasă dreapta, n-avea grijă, întră tare că-n dreapta mă uit eu". Omul este doar în papuci și în cămașă, afară plouă și-l duc din Oltenî în Lizeanu, adică mult mai încolo, într-un cartier mărunt și adormit unde, la o poartă, stînd pe bordură, două femei îl așteaptă ca să-i dea 15 sticle de bere frapate (una mi-a fost dăruită s-o beau după serviciu). „Fane papă-lină" e băiat bun și e întrat într-o băutură de „cursă lungă" ! E cu prestanța ambiției să-i arate responsabilului de la „Izvorul Rece" care n-a vrut să-l mai servească, că el are de unde bea chiar și la două nopțile.

ORELE GRELE

Stația de radio a amuțit. Cînd și cînd, cineva o mai solicită pe centralistă. Clienții sînt din ce în ce mai puțini. Văd orașul aprovizionîndu-se. Odată cu lumina, care a venit îmbrățișată de ceață în această dimineață, ca într-o zi de toamnă veritabilă, orașul se trezește. În fața tribunalelor apar primii oameni cu încurcături, lungi șiruri se formează în dreptul chioșcurilor de ziare, tramvaiele și autobuzele părăsesc depourile, sînt plimbați cîței de diferite rase și taxiurile reintră în actualitate. Un student pleacă la mare cu iubita sa. Mergem pe strada acestuia. El mă previne : „Încet, s-o luăm pe fata cu pantaloni galbeni". O văd legîndu-și șireturile. Opresc dar... era o altă fată cu pantaloni galbeni. Cea căutată aștepta mai departe... Din Piața Pulaltului o pasageră mă solicită s-o duc repede pînă la „Electrotehnica" în Drumul Taberei. Este responsabilă la un lacto-bar și trebuia demult să deschidă, dar și-a uitat cheile acasă. „Să vezi acuma cum așteaptă lumea la lapte și la chefir. Îl beau dom'le parc-ar fi bolnavi de visuri".

MANOLE CÂRȚAN ■

„Dorim să demonstrăm tuturor că Montreal '76 nu reprezintă decît un început!"

Interviu cu generol-locotenent MARIN DRAGNEA, președintele Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport și al Comitetului Olimpic Român.

— Tovarășe general-locotenent Marin Dragnea, ca președinte al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport și al C.O.R., ați avut frumoasa cinste de a raporta, în cadrul unei manifestări de neuitat, președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, participarea onorantă pentru culorile țării a delegației olimpice a României la Jocurile Olimpice de la Montreal, unde reprezentanții noștri au înregistrat, cum se știe, cel mai bun bilanț al participărilor românești la Olimpiadă. V-aș ruga să ne spuneți în ce context situați această participare, ce reprezintă ea pentru sportul românesc în general?

— A XXI-a ediție a Jocurilor Olimpice, trebuie spus de la început, s-a desfășurat în condițiile unei dezvoltări generale fără precedent a sportului în lume, fiecare națiune participantă acordînd pregătirilor un sprijin de o amploare considerabilă, prin care s-a recunoscut implicit acceptarea angajării prestigiului național într-o competiție cu caracter sportiv. Astfel, după părerea mea, Olimpiada canadiană a fost cea mai puternică ediție de pînă acum a Jocurilor Olimpice — și trebuie desigur remarcat că și în aceste condiții delegația sportivă a României a reprezentat cu cinste culorile patriei, obținînd rezultate bune, care au situat țara noastră pe un loc fruntaș în ierarhia sportivă mondială. Rezultatele înregistrate pot vorbi, cele mai multe, aproape singure despre nivelul întrecerilor. Este vorba de probele în care etalonul valorii îl formează lupta cu centimetrii, gramul sau secunda — adică în atletism, haltere, înot, caiac-canoe etc. — unde s-au înregistrat rezultate valoroase, de cele mai multe ori recorduri mondiale, recorduri olimpice sau europene, și ceea ce e interesant, vechile recorduri erau bătute nu numai de cîștigători, ci și de următorii 2—3 sportivi. De asemenea și sporturile în care valoarea este apreciată așa-zis subiectiv, cum ar fi boxul, gimnastica, luptele etc., au arătat o creștere valorică deosebită; mai cu seamă gimnastica a arătat un salt calitativ impresionant, arbitrii fiind nevoiți să acorde note foarte mari atît la fete (cele șapte note de 10 ale Nadiei Comăneci, desigur), dar chiar și în întrecerea băieților. La scrimă, de asemenea, să amintim că echipa noastră de sabie a fost eliminată din cursa pentru medalia de aur în semifinalele probei, avînd număr egal de victorii cu echipa Uniunii Sovietice, dar un tușaveraj inferior cu... o singură tușă: 62—61! Ceea ce vreau să susțin este că s-au dus acele timpuri în care majoritatea probelor aveau un învingător detașat, iar acordarea medaliei de aur rămînea o simplă problemă organizatorică. Trebuie să amintim aici faptul că în urma Hotăririi Plenarei C.C. al Partidului Comunist Român din februarie-martie 1973, cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului, a fost trasată ca o sarcină prioritară în sportul nostru pregătirea olimpică la cel mai înalt nivel. Efectele acestei pregătiri s-au arătat printr-o creștere de ansamblu a sportului românesc în anii 1974, 1975, 1976 — ani cu adevărat buni, în care sportivii noștri au cucerit o mulțime de titluri europene și mondiale (să amintim de Campionatul european de gimnastică de la Skien, C.E. de box, C.E. de lupte, campionatul mondial de handbal etc.), rezultate care ne-au încurajat și mai mult, arătîndu-ne că sîntem pe drumul cel bun. De asemenea, Mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu, adresat participanților la Conferința pe țară a mișcării sportive, din martie 1975, a constituit un stimulent cu totul deosebit, mișcării sportive din România, slujitorilor săi fiindu-le încredințată datoria de onoare de a contribui prin succesele ce le obțin în întrecerile internaționale la păstrarea și sporirea înaltului prestigiu de care se bucură România socialistă pe plan mondial. Acum, cînd bilanțul de la Montreal este un fapt, trebuie să spunem că gîndul nostru se îndreaptă cu recunoștință spre conducătorul încercat al societății noastre socialiste, partidul comuniștilor, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. La 19 august, în acea zi de neuitat în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut bunăvoința de a cinsti personal succesele obținute de sportivii români, acordînd foarte tinerei dar merituoasei Nadia Comăneci înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste și Medalia de aur „Secera și Ciocanul", apoi alte ordine înalte și medalii ale Republicii Socialiste România unui mare număr de sportivi, antrenori și tehnicieni — în acea zi întreg sportul românesc, toți tinerii din țară au simțit vie, lîngă inima lor, chemarea secretarului general al partidului, la continuă perfecționare, la eforturi și mai mari pentru a putea ocupa și în viitor locuri tot mai bune în competițiile mondiale. Acest lucru, aș zice, este unul dintre cele mai de seamă cîștiguri pentru mișcarea noastră sportivă, pentru sportul românesc, așezînd activitatea de educație fizică și sport în rîndul ramurilor de mare interes național, pentru care conducerea superioară de partid și de stat acordă toată atenția. Acel moment solemn în care tovarășul Nicolae Ceaușescu, în prezența tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți conducători de frunte, i-a felicitat și îmbrățișat părintește, i-a sărutat pe sportivii medaliați ai delegației noastre, începînd cu Nadia Comăneci, Teodora Ungureanu, Vasile Diba și ceilalți, a trebuit să fie înțeles ca o înaltă cinstire mișcării noastre sportive în general, întregului nostru tineret.

— S-a spus că participarea delegației române la Jocurile Olimpice de la Montreal a îmbogățit substanțial experiența metodică a specialiștilor noștri, care au avut, prin rezultatele obținute de sportivi, cea mai bună apreciere a activității lor. V-aș ruga să vă referiți în continuare la principalele direcții viitoare de dezvoltare a sportului în țara noastră.

— Cu prilejul recentei festivități de la Palatul Sporturilor și Culturii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a rostit — adresîndu-se întregului tineret și mișcării sportive — prețioase, mobilizatoare indicații pentru activitatea noastră viitoare. Sportivii români, antrenorii, profesorii de educație fizică, ceilalți specialiști ai sportului vor trece astfel, neîntîrziat, la pregătirea noilor competiții, punînd un accent deosebit pe ridicarea la o treaptă nouă, superioară, a muncii de selecție, de pregătire și educație desfășurată în școli și în toate asociațiile și cluburile sportive. Vibrantele cuvinte ale tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă pentru noi un adevărat **Program** — din care nu ne rămîne decît să extragem ideile generoase ce vor duce la un avînt fără precedent al sportului românesc. Mă gîndesc în primul rînd la dezvoltarea sportului de masă, fiind bine știut că întreaga activitate de performanță, pentru a fi viabilă, trebuie să se sprijine pe o reală bază sportivă de masă. Mișcarea noastră sportivă trebuie astfel transformată încît ea să cuprindă, în diferite forme, întregul tineret al patriei — să aibă în vedere sănătatea, peste ani, a poporului. Ne gîndim să mai înființăm cîteva centre de învățămînt și sport, după tipul și asemănarea celui profilat pe gimnastică din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, dar ne gîndim în același timp, poate chiar în primul rînd, să întărim activitatea sportivă a preșcolarilor și a copiilor de vîrstă mică, încă de la grădiniță și din clasele mici. Pentru noi a devenit evident că specializarea sportivă școlară este forma cea mai convenabilă sistemului nostru de învățămînt și sport. Astfel, succesul gimnasticii feminine la Montreal, nefiind deloc întîmplător, trebuie să devină cît mai curînd o experiență extinsă în cît mai multe domenii. Trebuie să acționăm pentru specializarea înaltă a unor cluburi și unități școlare, care să devină adevărate selecționate de tineri valoroși, grupați împreună încă de la grădiniță. Ei trebuie să se bucure de condiții deosebite, în care să-și poată desfășura atît procesul de învățămînt cît și pregătirea sportivă înaltă. Să profilăm chiar orele de educație fizică pe anumite ramuri de sport, în funcție de condițiile materiale ale școlii respective și de specializarea profesorului.

— După cîte am înțeles, pregătirea participării la a XXII-a ediție a Olimpiadei moderne, cea de la Moscova, a început aproape imediat după încheierea Jocurilor Olimpice de la Montreal. Unde va fi situat sportul românesc peste patru ani, în 1980 deci, la sfîrșitul unui nou ciclu de pregătire olimpică și de dezvoltare superioară a mișcării de educație fizică și sport?

— Pregătirea viitoarei Olimpiade începe prin două momente esențiale. În primul, așa cum ne-a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, se efectuează analiza amănunțită a comportării fiecărei discipline olimpice la Montreal. Sînt angrenați un număr mare de specialiști, care discută, într-un real spirit critic și autocritic, toate învățămintele și concluziile care se desprind din participarea ramurii respective în Olimpiadă. Vom fi deosebit de exigenți cu analizele efectuate la acele sporturi care au înscris la capitolul **neîmpliniri** ale participării noastre la J.O. '76 — precum tirul, canotajul, atletismul, floreta fete și încă altele. Sperăm ca aceste analize să fie transformate în judecăți profunde, lucide ale posibilităților viitoare ale fiecărui sport analizat, cu propuneri și inițiative de îmbunătățire a metodicii antrenamentelor. Avem de gînd să sprijinim orice inițiativă valoroasă care din sporturile care ne-au dat mai puține satisfacții în ultimul an sau chiar în întregul ciclu olimpic trecut, pentru a reface potențialul valoric al unor probe atletice în care stăm mai slab — ramuri pe care am dori să le putem de asemenea prezenta la viitoarea ediție a Jocurilor. Al doilea moment îl constituie alcătuirea planului de pregătire olimpică în vederea Olimpiadei din 1980 — care însă nu este de fapt decît un capitol, desigur cel mai important, al unui **plan general de dezvoltare a sportului românesc pînă în anul 1980.** Sîntem în momentul de față în faza punerii lui pe hîrtie, iar la 15 septembrie acest plan trebuie să fie deja gata, urmînd a fi difuzat în toate unitățile sportive din țară. Pentru Olimpiada anului 1980 plecăm de la premisa certă că nici celelalte națiuni competitoare nu vor sta pe loc, ba chiar, destul de sigur, vor lua o serie de măsuri în speranța de a recupera terenul pierdut. Obiectivul nostru principal este acela de a consolida mișcarea sportivă din patria noastră. Avem de gînd să trecem la profilarea și mai accentuată, din punct de vedere sportiv, a unor județe pe ramuri de sport — așa cum Bacăul s-a specializat în gimnastica feminină, Harghita în hochei pe gheață, Tulcea în caiac-canoe, Brăila în box. Neamț în atletismul feminin, Timiș în canotaj și handbal fete și așa mai departe. Este foarte important să creștem volumul de muncă, dar ne-am convins că numai atît nu este suficient — astăzi contează mai mult ca oricînd și **calitatea** acestui volum de muncă, desigur crescut, exigența sportivilor și a antrenorilor față de munca pe care o fac împreună. Numai muncind astfel, adică și mai mult dar și mai bine, vom putea demonstra tuturor, dar în primul rînd nouă, celor 21 milioane de români, că bilanțul obținut la Montreal în 1976 nu reprezintă decît un început pentru ridicarea activității de educație fizică și sport din România pe cele mai înalte trepte de dezvoltare. Un lucru este însă cert: pentru a te menține la aceeași valoare, deci a confirma și a-ți consolida poziția, trebuie să crești tu însuți! Asta înseamnă că la Olimpiada din 1980 sportul românesc trebuie să cîștige un număr și mai mare de medalii, deci că bilanțul trebuie să devină și mai bun! Este un obiectiv foarte greu, dar pe care — așa cum ne îndeamnă secretarul general al partidului, președintele Nicolae Ceaușescu — nu ne este teamă să-l abordăm. Am deplină încredere că sportivii noștri, tineri sau consacrați, toți slujitorii mișcării sportive din România vor ști să muncească pe măsură, răspunzînd astfel cu recunoștință și devotament grijii deosebite arătate de conducerea partidului și statului condițiilor de activitate pe care le au la dispoziție.

Interviu consemnat de
DUMITRU GRAUR ■

CAPRICII

Circotașii

Există, într-adevăr, și asemenea oameni, o specie aparte, cărora nu le place nimic, niciodată, care injură și critică, critică și injură, orice, de dimineața pînă seara, acasă, la coadă (la ziare sau la alimentara), în autobuz sau la serviciu (cînd au vreme, iar cînd nu au își fac), cercetează și analizează mereu, birfesc, de fapt, pentru că ceea ce au făcut și fac dumnealor nu-i cercetare, nici analiză nu-i, nici critică, e birfă curată, e văicăreală, e un fel de plîngere în flux continuu: „Vai de mine, ce ne facem, nu mai sînt ziare, nici măcar ziare nu mai sînt!..." „Și nici reviste, înainte vreme, chiar și în ziua de azi, pînă ieri-alaltăieri, dar acuma, mă rog!..." „Și zahărul, acum este, dar am auzit că nu va mai fi deloc, începînd de săptămîna viitoare!..." „Și chibrite, ia apucă-te dumneata și numără-le, să vezi dacă se respectă numărul, asta-i, că nu se respectă, iar unele bețe sînt mai subțiri, e o înșelătorie la mijloc, e o tîlhărie!..." „Totul e înșelătorie, totul e tîlhărie!..." „Totul, totul, totul!.."

Dacă se adună trei sau patru birfitori la un loc, dacă încep ei să foarfece, în cinci minute isprăvesc cu lumea întreagă, care e pe ducă, s-a ticăloșit și se ticăloșește, s-a poluat și se poluează, — „În proporție de masă!..." — s-a înmulțit și se înmulțește, — „În proporții catastrofale!..." — s-a înarmat și se înarmează mereu, — „Stă pe un butoi de pulbere!..." — nu-și dă seama încotro merge, orbește, — „...e în ultimul hal de decădere!..." — lucrul ăsta se vede foarte bine după oameni, după felul cum sînt ei, — „Noi, de-o pildă!..."

Ei, sau dumnealor, cum vrei să le zici, nu dau semne de pieire, sînt rumeni și destul de încliftiți, unii, alții sînt mai prăpădiți, e adevărat, fiindcă asemenea combatanți se recrutează de obicei din rîndurile celor care nu s-au realizat, din motive obiective sau subiective, nu discutăm asta, acum, dar izvorul acesta e, din cauza asta birfesc și foarfecă ei, — „Totul, totul..." — pentru că ei nu e critică, să fim înțeleși, critica e altceva, se întemeiază pe dreptul inalienabil al omului care a făcut și face ceva pentru societate, se întemeiază pe cinste și pe cutezanță, pe o judecată dincolo de care stă grija pentru ceea ce se împlinește sau nu se împlinește în jur. Pe cînd la dumnealor, la circotași, nu e nimic **dincolo,** la ei nu e decît cleveteala și plăcerea cleveteli, — „...fiindcă lumea, în ziua de azi, degeaba tot zic unii c-așa și pe dincolo, e dusă, e pierită!..."

De multe ori, circotașii trec brusc de la critici și de la injurături la laude și la osanale, ceea ce înseamnă că sînt și duplicitari, — sînt ca niște roiuri de muște și-ar fi bine dacă n-ar mai fi deloc, cu toate că mușteie, din cîte se știe, au și ele un anumit rol în echilibrul biologic al lumii...

ION LĂNCRĂNJAN ■

O valoroasă pledoarie pentru promovarea eticii profesionale în medicină

Recenta lucrare, apărută sub semnătura medicului Radu Ozun și a doctorului în științe juridice Emil Poenaru, reprezintă cel de al doilea volum al unei trilogii ce-și propune să abordeze problemele medicinei din unghiul examenului etic al acestei profesiuni. Ea continuă astfel, în planul ideilor și al unui concept-program, cartea „Responsabilitatea socială și profesională a medicului" (1973).

Cel de al doilea volum, la fel ca și primul, se adresează deopotrivă publicului larg și specialistului în materie; problemele de etică profesională și deontologie fiind abordate printr-o vastă și pasionantă retrospectivă istorică, a luptei inconciliabile dintre bine și rău, dintre adevăr și injustiție. Cartea — ține autorii să se explice încă de la început — este mai puțin o lucrare de propagandă sanitară și mult mai mult o revizuire critică a unei istorii dramatice, a momentelor de răscruce care au iluminat drumul acestei nobile profesiuni.

Urmărind evoluția fundamentală a adevărului în medicină, autorii ne invită să parcurgem drumul sinuos dar mereu ascendent pe care l-a urmat știința lui Esculap în strădania ei de a se apropia de chemarea și responsabilitatea socială cu care este astăzi investită, de ceea ce înțelegem astăzi prin terapeutica și asistența sanitară: o luptă pentru asigurarea sănătății — condiție primară, determinantă în afirmarea personalității umane, a potențialului ei creator.

În descifrarea antinomici bine-rău, autorii propun documente și argumente desprinse din întreaga istorie și preistorie a omenirii. Sînt prezentate vremurile în care lupta împotriva bolii se confunda cu visul despre nemurire; ne este desfășurată o întreagă epocă în care medicina tinde să-și desprindă haina ritualului mistic pentru a deveni știință; ne este sintetizată marea epopee a științelor medicale a ultimelor veacuri.

Larga prezentare din perspectiva istorică este marcată de elogiile pe care autorii le aduc nenumăraților eroi jertfiți pe altarul științei, celor care, vreme de secole, au fost nevoiți să devină victimele ingratitudinii, ignoranței, relei credințe celor care, îndurînd privațiuni și sacrificii supraomenești, au creat drum adevărului în lupta cu șarlatania, impostura și mercantilismul.

Discutînd misiunea ce revine în prezent științelor medicale apreciată drept o activitate omenească consacrată păzirii și asigurării plenitudinii fizice și intelectuale a omului, autorii insistă și asupra unui alt adevăr al acestei profesiuni: medicina reclamă și astăzi, ca întotdeauna, dăruire, pasiune și o conduită etică exemplară. Medicul este în optica autorilor personajul care trebuie să fie în primul rînd convins de marele și nobilul rol al profesiunii sale, de importantul rol pe care îl deține prin meserie, comportare și exemplu în cadrul organismului social. Întreaga lucrare se impune ca o valoroasă pledoarie pentru promovarea eticii profesionale, o pledoarie deosebit de bogat argumentată, plăcută la lectură, chiar dacă uneori autorii sînt copleșiți de plăcerea de a înșirui multele exemple istorice și de unele digresiuni anecdotice.

Pledoaria lor pentru adevărul medicinei este, fără doar și poate, convingătoare și instructivă. Cartea se distinge între aparițiile ultimilor ani și își merită numele: medicină și adevăr.

LIVIU TIMBUS ■

VIAȚĂ – FILM. DUS ȘI-NTORS

Curajul de a te isăli citeț

Plutesc în jurul nostru toate cuvintele lumii, dar dintre toate Shakespeare și le-a ales pe ale lui. Toți dormim și spunem : am dormit, toți visăm și spunem : am visat, toți murim și nimeni nu mai spune nimic, doar el, singur, a spus : „a muri, a dormi, a dormi poate a visa ; aici stă totul"

Se preling pe lîngă noi toate culorile, dar dintre toate Miró a luat violetul ca să-și încercănească luna și Tuculescu a luat oranjul ca să dea foc oceanului său răscolit de o conștiință cu milioane de ochi.

Păstrăm pe limbă toate gusturile : gustul mierii, gustul tăcerii, gustul paradoxului, gustul de moină și gustul de oboseală. Între pămînt și cer există tot. Ce alegem ? Ce culori ne exprimă ? Ce cuvinte ni se potrivesc cel mai bine ? Ce gust ?

Fără ezitare, trezită din somnul cel mai bulmăcitor, am să răspund : gustul adevărului. Al adevărului în infinitele lui forme de existență : etern și cotidian, absolut și relativ, subiectiv și obiectiv, imuabil și vesnic tremurător, gol-golut sau ascuns după zorzoane, tunător, șoptit, integral, ciung, dar durîndu-l mîna tăiată, descăpățînat, dar privindu-ne în ochi prin ventricul.

Tînăra istorie a cinematografiei românești este istoria, mai mult sau mai puțin secretă, a luptei dintre fior și lacrima de glicerină, dintre model și statuia lui de ceară, dintre „realitatea-reală" și starea de carnaval. Este o situație specifică tuturor epocilor insctate de mai multă lumină.

Malraux, se știe, a pus să se spele monumentele Franței acoperite de fumul care le năclăia contururile, dar pe care atît de mulți contemporani îl iubeau cu patimă pentru că acest fum reprezenta noblețea vechimii, o ceață ciudată așezată între om și creația sa, o fascinație numită **patină**. Lupta lui Malraux pentru a scoate de pe operele de artă propria lor patină a rămas în istorie și deși mulți nu l-au înțeles, această operă de curățare a frumuseții de propria ei zgură rămîne în istoria artei un fel de cruciadă pentru recucerirea sincerității. Dealtfel, se știe, cînd parizienii și-au revăzut monumentele spălate, cu formele lor dintîi strălucind ca în prima zi, cînd au văzut în sfîrșit fața adevărată a capodoperelor pe care le stăpîneau fără să le știe, au fost recunoscători acelui care a îndrăznit să elibereze opera de artă de prejudecata patinei. Cînd fumul secolelor s-a scos de pe Tintoretto, admiratorii pictorului au rămas înmărmuriți. Ei îl credeau posac, umbros, tern, tenebros și dintr-o dată, iată, Tintoretto spălat nu-i posac, e exuberant. Nu-i umbros, e amator de cele mai sclipitoare culori. Nu-i tenebros, e vesel. E o explozie de sentimente multicolore.

Se întîmplă cu sentimentele noastre ceea ce s-a întîmplat cu monumentele lui Malraux și cu pînzele lui Tintoretto. O artă tînără trebuie să dezoosebească ce simțim cu adevărat de ceea ce ni se pare că trebuie să simțim într-o anume împrejurare. Există în această cojire a sentimentelor omenești nu pornirea cinică de dezîncîntare, de miniaturizare, ci aspirația de a cunoaște culoarea inițială a sentimentelor noastre, conturul lor nedeformat de patină, strălucirea nevestejită de așezarea fumului, rutinei, prejudecăților.

Omul simplu — spunea cineva — este acela care are curajul să se iscălească cîteț. Succesul Dragăi Olteanu în **Patima** are ca punct de plecare lipsa de fasoane a unei femei care are curajul să pară ceea ce este. Tandrețea inspirată de doctorașul din **Mere roșii** este, mai ales, emoția de a descoperi o ființă normală în tot, chiar și în micile ei ciudățenii. Trucul lui Blaier în **Prin cenușa imperiului** este „verosimilizarea" unor întîmplări extraordinare. Eșecurile vin aproape toate din lipsa de credibilitate, din morala care nu respiră prin toți porii, ci doar pe o nară sforăitoare ; din monumentalitatea construită ca o fațadă impunătoare, dar fără ceilalți trei pereți, adică o fațadă fără edificiu.

Toate cuvintele lumii plutesc în jurul tuturor. Diferența dintre noi și Shakespeare — zicea cineva — este că el le-a aranjat altfel.

ECATERINA OPROIU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

În căutarea sării

Spectacolul se derula, eram conștient că, tehnic, nimic nu-i reprosabil, că totul merge cu exactitate, că nu sînt cusururi și totuși nu mă prindea, nu mă mobiliza afectiv absolut deloc. La sfîrșit am aplaudat alături de întreaga sală, dar numai cu decență, fără entuziasm. Apoi, pentru că totuși țineam să ajung la cauze, am început să judec spectacolul pe compartimente.

Să fie vinovat textul ? **„Marie-Octobre"** (rebotezată pro-causa cea financiară, **„N-am ucis !")** — piesa lui **Jacques Robert**, în principal și a coautorilor **Julien Duvivier** și **Henri Jeanson**, în secundar — a fost publicată și jucată, în premieră, prin '62, deci cu vreo 14 ani în urmă. Era adaptarea scenică a unui roman de succes, s-a făcut după ea un film de succes și ca însăși, ca piesă-piesă, a avut succes. Și astăzi ea înseamnă un text moral, bine scris dramaturgic, care privește probleme rămase, din păcate, contemporane, și un text care ține spectatorul ; și totuși, simți așa de-a lungul lui, că l-a cam vestejit pala de toamnă a desuetudinii, a vîrstei. E întrucîtva trist, dar au mai pățit-o nu numai lucrările oamenilor ci chiar și oamenii înșiși. Mai precis, cred că perimată nu-i tematica piesei — pentru că setea de adevăr a omului nu va fi niciodată potolită. În schimb, bănuiesc că am început să ne cam simțim saturați de formula pieselor anchetă, a pieselor pseudo-polițiste. Ceea ce nu-i de mirare, pentru că, mai ales în ultimele două decenii, pretextul acesta a fost folosit și răsfolosit. Inspectorul de poliție al lui Priestley, de pildă, cînd și-a făcut prima vizită, prin '48, era destul de singuratic. Acum, în dramaturgie, bîntuie conștiințele care vor să-și facă mai atractive adevărurile lor folosind tehnologia, procedura anchetei detectiviste. Iubesc genul acesta de teatru și suflu cînd văd c-a fost subminat prin repetare. Însă realitatea îndeobște e concretă și te dezbară de amăgeli oricît de plăcute și chiar dragi ți-ar fi ele.

Să fie vinovată regia lui **Silviu Purcărete** ? De ce ? Doar a făcut totul cu măsură. Ori poate în asta o fi vina ? Că n-a pus pe cîntarul ăla farmaceutic al profesiei și o fărîmitură de nebunie.

Să fie vinovată scenografia **Eugeniei Tărășescu-Jianu** ? Nu, cel puțin din două motive : pentru un spectacol sortit turneului a înălțat o construcție scenografică spectaculoasă : a folosit din plin o culoare care așterne un fundal foarte nimerit pentru o dezbatere menită să dezvăluie luminile adevărului și care denotă și rafinament : albul, pur și simplu albul.

Să fie vinovați actorii ? Adică **Ileana Ploscaru, Valentin Bucur, Sandu Simionescu, Lucian Iancu, Jean Ionescu, George Stancu, Longin Mărtoiu, Constantin Guțu, Emil Sassu, Romeo Mogoș, Viorel Popescu** ? Parcă nu, pentru că — în pofida egidei „spectacol de turneu", ori „spectacol estival" — reprezentația artiștilor constănțeni nu numai că n-are nimic comun cu o șușanea, ci este un act profesional îndeplinit cu corectitudine.

Atunci ? Eu bănuiesc că lipsa de sare. De acea sare numită poftă de joc. Ori participare. Ori ardere. Ori uitare de sine.

Firește, starea e criticabilă, dar iar mă întorc și zic : de ce le pretindem actorilor să aibă vesnic, în munca lor, un grăunte de nebunie și altul de sacrificiu ? De ce-i socotim zei și nu oameni ? Probabil pentru că munca lor se cheamă artă.

NELU IONESCU ■

Premieră la Teatrul Național din Iași cu AMFITRION de PETER HAKS.

Fotografie de VIRGIL GHEORGHIU ■

CRONICA FILMULUI

Fără film (II)

Dintre cele 39 de filme programate pe ecranele Capitalei în săptămîna care a trecut, un număr de 14 au fost producții românești ; în săptămîna aceasta rulează 35 de filme, din care românești — 9 (nouă).

Fluctuațiile pe ecrane pot fi — și sînt, la urma urmei — justificate prin introducerea în circuit a unor pelicule în premieră ; așa cum este cazul și în situația de mai sus, dar numai în parte. Pentru că, socotesc, dacă este îmbucurător faptul că ponderea producțiilor naționale continuă să se mențină la o cotă ridicată, proporțional cu numărul total al filmelor care **joacă** pe ecrane, nu același lucru poate fi reținut atunci cînd ne gîndim **cu cît** — proporțional — s-a îmbogățit repertoriul ?

Ultimul film românesc, „PINTEA", a marcat debutul, sub bun augur, al noii stagiuni cinematografice 1976—1977. În așteptarea următoarei premiere însă („OSINDA", după cîte încearcă să ne convingă reclamele), ecranele bucureștene continuă să fie primenite nu îndeajuns de satisfăcător : avem senzația că stagiunea „estivală" își păstrează încă, nejustificat, caracterul de „ușor", de „las' că merge, pentru că altceva nu-i !" — caracterul de improvizație, așadar, cu care ne-am obișnuit din păcate an de an.

Chestiunea poate că nu ar fi atît de gravă dacă slabul nivel calitativ al filmelor în premieră (firește că sînt și excepții, în vara asta însă ne-am cam săturat să înghițim orice peliculă anostă numai de dragul de a revedea un actor de excepție !), nu ar greva destul de neplăcut asupra **conjuncturii** artistice în care se consumă premierele filmelor noastre ; mai concret : un film ca „PINTEA" merge la concurență cu „Cei 13 de la Barletta", acesta din urmă readucînd la interval de numai două săptămîni, pe ecrane, figura ex-actorului popular care se numește Bud Spencer pe genericele coproducțiilor italo-franco-germano etc. și care face deliciul unor spectatori străini de cultura cinematografică cea mai elementară, ca să nu spun de bun-simț.

Nu știu de ce dar cred că cei responsabili cu programarea și difuzarea filmelor ar putea fi mai receptivi la dorința firească a cetățeanului de a vedea filme bune, chiar dacă acest cetățean abia a venit din concediu sau abia se pregătește să plece. Oricît ar dura o vacanță — chiar și cinematografică fiind — dacă tot ți-ai propus să deschizi noua stagiune cu un film românesc în premieră, atunci — cu atît mai mult — acest lucru nu-ți mai permite să îndeși pe ecrane producții mediocre, sau sub...

HORIA PĂTRAȘCU ■

EXPOZIȚII

Nică Petre, Cela Neamțu

Despre sculptura lui Nică Petre — sau Nicăpetre, cum, cu umor moldovean obișnuiește să-și spună artistul — s-a scris frumos și, uneori, cu temei estetic. O seamă de lucruri sînt evidente și ele au fost, în primul rînd, remarcate : bărbăția tăieturii pietrei, desenul elegant și laconic al formei, suflul fabulos al operei, indiferent dacă aceasta stă în tipare geometrice pure sau află chipul a ceva „din natură". În fine, legătura tainică ce pune firesc o sculptură din tinerețe lîngă una de la maturitate. Nu s-a zis, totuși, foarte franc adevărul că cele de mai sus nu sînt niște însușiri rebele care țes în relief, mai mult la o lucrare și mai puțin la alta, ci elementele unui întreg, armonios clădit. Ne exprimăm convingerea că Nicăpetre semnează unul din cele mai autentice capitole ale creației sculpturale contemporane românești și că autenticitatea adînc românească a operei sale ne dă putința să-i cercetăm recenta expoziție de la Galeriile de artă ale municipiului București cu sentimentul unui fapt care lasă urme. În catalogul expoziției Constantin Prut atrage atenția, cu justețe, asupra „îmbinării volumelor geometrice cu forme ale realului, în articulații subtile, mizînd, uneori, pe surpriza pe care o produce diferența dintre abstract și concretul natural"... Este o observație cu adevăr și ea îndeamnă la o discuție folositoare despre noul ce-l aduce în arta sculpturii o combinație de materiale reci și calde, bunăoară, sau noul rezultat din conlucrarea a două stări poetice contrastante. În opera lui Nicăpetre coexistă o stare de „cumințenie a pămîntului" cu starea sonoră, pură, solară — provocată de construcția clară și sobră a statuii. Peste toate, însă, vedem în opera lui Nicăpetre o morală a creației plină de austeritate, solemnă chiar. Sîntem într-o expoziție unde artistul plastic spune deschis ce vrea de la operă și ce vrea de la public. Mai trebuie adăugat că înainte de a fi aduse în galerie, pietrele acestea au stat cîțiva ani sub cerul liber, în arșiță, ploaie și vînt, astfel că au primit o patină care ne face să le mîngîiem cu plăcere, cu privirea dar și cu palma.

Tot aici mai prezintă tapiserie Cela Neamțu. De fapt, tapiserie tradițională și obiecte din fir și țesătură. Cela Neamțu este o artistă foarte ingenioasă și, luate în parte, lucrările ei fac impresie. Ansamblul produce oarecare nedumerire, fiindcă prea multe priceperi la un artist ne fac să fim prudenți. Selecția arată că Cela Neamțu trece lesne de la un mod al tapiseriei la altul, dar ce anume știe ea și numai ea, astfel ca opera să fie **semnată** și în absența semnăturii propriu-zise, e greu de precizat.

TUDOR OCTAVIAN ■

INSTANTANEE

AUREL RĂU, un poet al echilibrului, un umanist

Scriitorul **OCTAVIAN PALER** printre gimnastele lotului olimpic la una din ședințele Cenaclului „Flacăra"

FLORIAN PITTIȘ merge la izvoare

Pentru **LUMINIȚA COSMIN** cîntecul nu este numai o amintire

Un marinar din filmul **TOATE PÎNZELE SUS : ION BESOIU**

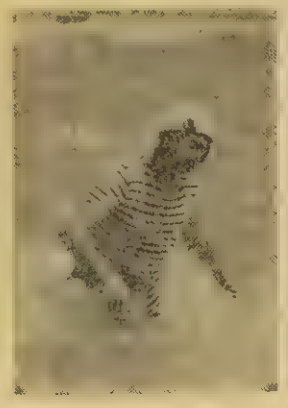

GHEORGHE ZAMFIR: „Eu sînt dator țării și neamului meu tot ceea ce știu și tot ceea ce cînt"

Gheorghe Zamfir nu e monumental, nu e un tip extatic. Impresionează ca o furtună, ca un taifun care smulge totul din rădăcini pe unde trece. Și trece cu o viteză amețitoare. Vorbește convingător și expresiv, fără poticneli, fără pauze studiate, fără complexe lingvistice. Și e fermecător. Este una din cele mai interesante personalități pe care le poate aborda un reporter într-o carieră fierbinte. Este interlocutorul ideal pentru că înțelege fără eforturi sensul fiecărei întrebări și răspunsurile sale, uneori prețioase și disconfortante, curg fluviu, ca niște poeme. Iată de ce autorul acestui interviu (? !) a considerat în cazul de față întrebările sale parazitare și a transcris doar răspunsurile aceluia care este la ora actuală considerat drept unul din cei mai mari instrumentiști ai lumii (după cum spunea chiar Pablo Casals) și despre care celebrul dirijor de origine română Sergiu Celibidache a afirmat: „Dumneata, Gheorghe Zamfir, ai atins perfecțiunea, eu nu am ajuns nici pînă la jumătatea ei; tu faci muzică cum vrei, cînd vrei și unde vrei. Eu am depins întotdeauna de o orchestră care nu știa decît să citească. Tu însuți ești mai mult decît o orchestră și decît dirijorul ei".

Nici eu nu sînt în cea mai fericită zi din viața mea și nici dumneavoastră probabil nu sînteți cel mai fericit om din lume la ora asta. Viața mea nu e un zbor de pasăre, nu e o nălucire, nu mă simt visat de nimeni prin somn și m-am trezit foarte rar călcînd în imponderabilitate de prea multă fericire. Dar știu că atunci cînd vreau să mă retrag în mine însumi, cînd vreau să evadez din lumea de zgomote și de meschinării, întotdeauna, obligatoriu, mă aflu față în față cu mine. Nu sînt un simplu lăutar, nu sînt un om oarecare, cred despre mine că am un destin de excepție, iată de ce mă doare, mă rănește indiferența sau agresivitatea unui funcționar de la „spațiul locativ", de la ghișeele de unde trebuie să obțin o adeverință, de la o audiență unde trebuie să-mi apăr un punct de vedere etc... E deprimant să te izbești mereu de mici funcționari intransigenți și simetrici care îți cenzurează pornirea spre sublim și care vor cu orice preț să te trintească la pămînt ca să se fotografieze cu piciorul pe trupul tău pentru o revistă ilustrată dintr-o vacanță în Africa. Am cunoscut mulți învingători de acestia, cu profesii obscure, roși de invidii mărunte și otrăviți de mediocritate. Noroc că îmi găsesc refugiul mai ușor în zonele reflecției, studiului și creației, acolo unde mi se pare că lucrînd și meditînd cuceresc Everestul. Căci fiecare dintre noi are un Everest al său...

Viața mea e o viață de luptător. Eu sînt un luptător sfîșiat pe dinăuntru, un luptător cu trupul de purpură. Pentru mine tot restul lumii e o ureche imensă pentru care cînt, o ureche atentă, sensibilă, care îmi ascultă pulsul, respirația, mișcările, pașii, dar mai ales cîntecul, foșnetul limpede al cîntecului meu, cu tuburile sonore ale naiului meu prin care se pot privi lucrurile ca printr-un binoclu.

Sînt interesat în primul și în primul rînd de muzică și de ce pot face eu pentru muzică. Îmi place să văd, să simt, să aud muzica, să o pipăi și să urlu: este! Îmi place să-i aud pe oameni respirînd în sală, tulburați de muzica mea care vine din sîngele meu și din sîngele strămoșilor mei și al strămoșilor strămoșilor mei. Eu duc la buze cîntecul românesc și prin ei respir în văzduh pe deasupra tuturor catedralelor lumii, pe deasupra tuturor dramelor care zguduie pămîntul nostru rostogolit în marele circ sentimental al planetelor.

Dar eu sînt, cum v-am spus, un luptător. După sute de kilometri parcurși la volanul mașinii, prin ploaie, prin vînt, prin ninsoare, prin arșița furibundă, seara cobor în arene, în săli de concerte, în biserici și cînt din tuburile naiului meu ca și cum aș duce la buze izvoarele tuturor apelor țării mele și gustul mugurilor care se desfac în primăvară. Eu nu pot fi indiferent la zvonurile lumii. Îmi fac planuri de bătălie. Am cucerit cu acest nai miraculos jumătate din Europa. Vine rîndul celeilalte jumătăți și apoi rîndul Angliei, Americii, Asiei, Africii... Pînă cînd toate mările și oceanele lumii vor purta pe coamele valurilor cîte un nai. Așa visez eu. Pentru că eu zic că nu există instrument mai simplu și mai complex, mai complet, mai perfect, mai divin, mai aerian, mai cosmic, mai pur decît naiul. Naiul e, după opinia mea, primul instrument muzical în ierarhia tuturor instrumentelor muzicale din istoria omenirii. Pentru că este natura însăși. El a apărut înaintea omului. Dintr-o trestie. Primul care a rupt o trestie și a suflat în ea a fost vîntul. Am urcat în munți la noi și am pus naiul împotriva vîntului, l-am lăsat suflat de vînt și vă asigur că acolo, pe creste, am ascultat cea mai frumoasă simfonie, plină de șoapte, de murmure, de suspine, de gemete, din cîte mi-a fost dat să aud.

Nu, viața mea nu e ușoară, nu e desfătare și parfum. Eu nu trăiesc pe roze, deși nu-mi doresc aici, la mine acasă, decît o locuință în care să nu-mi sparg timpanele cîntînd la nai și unde să mă întorc în liniște, cu degetul la buze și în vîrful picioarelor de teamă să nu trezesc pe nimeni din somn. Eu muncesc zi și noapte, studiez și compun muzică pentru nai. Instrumentul acesta a fost prea mult timp dat uitării. A trebuit ca românii să-l ridice din sarcofagul îngropat în Oltenia și să-l ducă la buza lumii. Eu vreau să dau o nouă viață naiului. Scriind partituri pentru nai, concerte pentru orchestră și nai. Am compus nu demult prima operă din istoria muzicii universale pentru nai, orgă, cor și orchestră, interpretată de corul Madrigal, de Orchestra simfonică a radioteleviziunii și răspîndită în lume prin Casa de discuri „Philips" Nu, nu sînt membru al Uniunii compozitorilor din România. Din motive care mă depășesc. Dar sînt membru onorific al Uniunii compozitorilor francezi și al Uniunii compozitorilor din R. F. Germania. Nu sînt profesor la Conservatorul din București, de asemenea din motive independente de voința mea, dar am 3 studenți în Elveția și 4 în Franța. Eu aparțin acelei categorii de artiști despre care oamenii spun că sînt fericiți, dar care în fond sînt zbuciumați și neliniștiți, meniți unui destin chinuit, sălbatic și vorace.

Adevărul e că eu îmi cunosc bine destinul, eu știu exact care e misiunea mea: ca toți înaintașii, ca toți contemporanii mei, care au simțit și simt datoria lor față de România, eu merg mai departe cu naiul prin lume, încercînd să duc pretutindeni cîntecul românesc. Pentru că eu am convingerea că la ora asta viitorul este al muzicii românești. Am cîntat prin țări în care muzica apune, muzica e în declin. Muzica românească răsare acum. Eu este luceafărul muzicii universale. Pentru că în străfulgerările istoriei și timpului aici au zăngănit cele mai multe săbii și iatagane, s-au încrucișat popoare din cele patru vînturi, s-a vărsat cel mai mult sînge, s-au strigat cele mai tragice strigăte de luptă și cele mai curate chiote de bucurie, aici au cîntat cele mai multe fluiere din lume, s-au văzut cele mai multe turme de oi, de capre, s-au revărsat rîuri de lapte, de miere și s-au copt cele mai rîvnite fructe din lume. Eu sînt dator țării și neamului meu tot ceea ce știu și tot ceea ce cînt. Pe oriunde umblu, oricît de departe aș fi, rădăcinile mele, sufletul meu, viața mea aparțin poporului meu. Nici o singură clipă nu fac asta numai în numele meu, ci în numele celor pe care îi reprezint. Eu mă simt ambasadorul cîntecului românesc și al școlii muzicale românești.

Fără îndoială România are la ora asta, de pildă, cel mai puternic jazz de pe pămînt. Nicăieri nu se cîntă mai frumos, mai virtuos la saxofon, la trompetă, la clarinet ca în satele din Banat. Acolo am auzit primele „cutremure" provocate de aceste instrumente. Ascultam pe bărbații aceia cu fețele sparte în țăndări de vînt cîntînd din saxofon, din trompetă și din clarinet ca și cum ar bea apă, ar săpa, ar ara, ar privi cerul. Îi ascultam și plîngeam, și rîdeam, și jucam, și cîntam, și îngenuncheam în fața lor și mă simțeam la picioarele lor ca la picioarele lui Homer. Cu cîteva sute de saxofoniști, trompetiști, clarinetiști, violoniști, taragotiști români cucerim toată lumea în cinci ani! Pentru că avem cîțiva artiști care fără să se intereseze de Bach, Mozart, Beethoven, Wagner, cîntă din razele de lună și de soare, scăldați în mirul lumii! Asta este doar părerea mea!

Mie nu-mi poate lua nimeni naiul. Nu-mi poate lua nimeni naiul ca să-l dea altuia sfătuindu-l să cînte ca Gheorghe Zamfir. Pentru că nici eu nu cînt ca mine, ci ca naiul. Pentru că naiul m-a învățat să cînt. Eu doar am dus la buze naiul și muzica a țîșnit prin tuburile lui prin care s-au scurs ploi, puhoaie, migrații, conflagrații, oști scăldate în sînge, păsări, vînturi... Și soarta asta naiul mi-a dat-o mie! De aceea nu-mi place să fiu comparat cu lăutarii de bilci și de restaurante. Nu-mi place să mi se spună: „Uite-l pe ăla care cîntă la nai". Să știe toată lumea că eu nu sînt „naistul" Gheorghe Zamfir, ci sînt mesagerul unei arte, sublime, sînt mesagerul muzicii românești, sînt sclavul naiului, după cum naiul e instrumentul prin care mă exprim eu cel mai bine în lumea asta plină de atîtea zgomote și tragicomedii. Bătălia mea e de fapt cîștigată. Naiul cucerește lumea. Mai trebuie puțin timp ca să se audă ecourile lui mai departe. Merg ca un învingător. Muzica noastră n-a pierdut nici o bătălie. Și nici nu avem dreptul să pierdem. Dacă, de exemplu, eu aș pierde, cum m-aș mai întoarce acasă de rușine? L-am văzut pe Năstase pierzînd la tenis. A plecat capul învins. Eu nu pot să-mi plec capul. Eu dacă plec odată capul în pămînt îmi pierd condiția. Naiul e singurul instrument cu direcția suflului spre cer, spre stele. Eu cînt cu ochii pe cer, nu în pămînt.

Vor mulți străini să mă cumpere. Să mă cumpere cu totul. Își trimit emisari, samsari, afaceriști, impresari, manageri. Nu le vînd nimic. Nici cel mai mic tub de la nai! Pentru că acolo se află cele mai strălucite cîntece de ciocîrlii.

Doamne, cîte cîntece au rămas necîntate la nai și cîte genii s-au stins fără să fie cunoscute... Mă gîndesc la Nea Vasile. Îngropat în cimitir cu toate cele 3 000 de cîntece ale sale pe care nu le-a auzit nimeni. Eu port cîntecele lui. Pun urechea pe pămînt și mormîntul îmi spune prin larbă toată soarta și durerea lumii. Numai să știi să asculți și ascultînd să înveți și învățînd să cînți. Restul e tăcere.

Și dacă va fi să mor, să-mi pună un nai pe mormînt, să bată vîntul prin mădularele lui și să murmure, să șoptească, să geamă, pînă dincolo de mine însumi...

A. DOHOTARU ■

Palatul Sporturilor și Culturii organizează, începînd de duminică 5 septembrie, **„Spectacolele cinematografice de la orele 18".**

În seara inaugurală, ca și în cele următoare, filmul american în avanpremieră „Aeroport 75".

Sala care de atîtea ori a găzduit și manifestările Cenaclului nostru își dezvăluie

noi virtuți: poate deveni și un excelent cinematograf. 3 600 de locuri, aparatură de proiecție modernă, aer condiționat stau la dispoziția bucureștenilor, și în special a celor din zona sudică a orașului. Se răspunde astfel și numeroaselor solicitări ale locuitorilor din Berceni, Nițu Vasile, Văcărești, Bellu și Magistrală.

O inițiativă pe care ne grăbim să o salutăm cum se cuvine.

Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar (195)

Manifestarea cu numărul 195 a **Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar** a avut loc în ziua de 23 August 1976 la tabăra pentru elevi și școlari din comuna Sălișteș, județul Sibiu. A fost o manifestare aproape spontană, în care Mircea Vintilă, Florian Pittiș și Adrian Păunescu au recitat, au cîntat, împreună cu două mari grupuri de elevi din județele Teleorman și Ialomița, aflați împreună în frumoasa Sălișteș. Elevii, mai cu seamă cei din Ialomița, s-au dovedit buni cunoscători ai poeziei și muzicii contemporane și cu toții au arătat o reală sensibilitate ce merită în continuare atenție. A 196-a manifestare a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar are loc azi, joi, 2 septembrie 1976, orele 19, la Sibiu la Casa de cultură a sindicatelor, unde un nucleu al Cenaclului va desfășura o ședință a sa, după ce se va fi constituit, așa cum am mai anunțat, primul **Cenaclu județean al tineretului revoluționar** în primitorul oraș Sibiu. Va fi un cenaclu de poezie și muzică la care pot participa tineri poeți, actori, muncitori, studenți, țărani ș.a. și elevi din întregul județ Sibiu.

La manifestarea inaugurală vor fi prezenți membri reprezentativi ai **Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar**, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, și condus de Adrian Păunescu.

I. DUMITRESCU ■

La Sălișteș, într-o vale luminată a Munților Carpați

fără prejudecăți despre

MAGLAVIT,

locul în care a trăit și trăiește, alături de alți 7000 de săteni, Petrache Lupu

Nu departe de locul în care întinsa cîmpie olteană și-a propus, ostenită de atîta nesfîrșenie, să se întîlnească spre odihnă cu Dunărea, admir casele din Maglavit. E ceas de dimineață, maglavicenii sînt la cîmp sau la Calafat, unde lucrează la conserve sau la textile, ca primii din neamul lor deprinși la industrie, iar femeile lor iau cu asalt camionul care tocmai a adus butelii de la Craiova, mai multe ca de obicei, dar încă puține față de nevoile localnicilor, ținînd seama că, oftează primarul Dumitru Constantin, nu există autobuz care să oprească la Maglavit fără ca din el să coboare, împachetat cu grijă, un nou aragaz, numărul acestora depășind cu mult cifra de o mie.

Case zdravene, populate ca viță-de-vie. Cu așternuturi imaculate scoase la aerisit, să prindă văzduh, cum zice careva, să se îmbibe de mireasma trandafirilor crescuți de maglavicenî cu aceeași grijă cu care își cresc copiii. A fost o vreme, aflu, cînd comuna era stăpînită de duzi. O alta, cînd duzii au fost înlocuiți de vița-de-vie, necesitățile prezentului, cu care maglavicenii, oameni aprigi la muncă și la vorbă, mîndri purtători de pălării închise și de perfect simplu, vor să fie în ritm, necesitățile prezentului, zic, orientînd cultura locală mai mult spre legume. Care vinete, care ceapă și care ardei au multă căutare nu doar pe mesele maglavicenilor, ci și la oraș, de unde se întorc în comună bani buni, chibzuiți cum se cuvine. Vorbă adevărată pînă la capăt dacă punem la socoteală faptul că Maglavitul de astăzi se află, prin construcțiile și înlesnirile epocii socialiste — școală cu opt săli de clasă și laborator, magazin universal, dispensar, cămin cultural și așa mai departe — mai aproape de condiția de oraș decît de cea de sat.

Pe una dintre liniile comunei, în dreptul unei fîntîni și la numai o poartă distanță de trei femei care torc, una dintre ele legănînd cu piciorul un cărucior în care se află Mariuca, la numărul 119, locuiește Petrache al lui Lupu, pe care localnicii, care cu firea lor de oameni așezați nu l-au luat niciodată în serios, continuă să-l numească ironic „sfîntul". Personal, am auzit de el din povestirile de demult ale bunicii care, țintuită pe laviță de reumatism, s-a sculat în urmă cu vreo patruzeci de ani din pat și s-a grăbit la o biserică din Ploiești, să primească atingerea celui ce susținea că, în iulie 1935, l-a văzut pe dumnezeu, primind de la acesta însărcinarea de a mîntui pămîntenii. Că mingiierea „sfîntului" nu l-a adus bunicii nici o alinare, asta e o poveste, dar extraordinara popularitate făcută la vremea aceea lui Petrache Lupu de autorități, în scopuri de diversiune și cîștiguri de pe spinarea credulilor, asta e o altă poveste, mai puțin cunoscută de generațiile mai tinere, dar demnă de reluat pentru caracterul ei de jalnică inscenare. Primarul de astăzi al Maglavitului, Dumitru Constantin, era copil pe atunci, dar își aduce bine aminte de ziua în care, aflîndu-se la scăldat cu o ceată de băieți, s-a dus veste că lui al lui Pîrpie, numit așa pentru bîlbîiala sa, I s-a înfățișat dumnezeu, lucru de care și copiii au rîs cu gura pînă la urechi, dar din care au făcut repede o afacere, ungîndu-l pe ciobanul neștiutor de carte drept trimisul pe pămînt al celui mai mare peste împărăția cerurilor. A urmat o propagandă deșănțată, Petrache Lupu devenind repede omul zilei, vizitat de mii și mii de creduli, bine alimentați de presa vremii cu alte vedenii, s-au adunat pelerini veniți din toate colțurile țării să se facă bine de boli incurabile, în fața căruia, chiar pe izlazul unde își păștea turma, cocoțat într-un amvon, ciobanul ținea lungi și împiedicate la vorbă predici făcătoare de minuni.

Acum, la un ceas la care soarele s-a ridicat în sulițe deasupra Maglavitului, Petrache Lupu nu e acasă. Una dintre nurorile „sfîntului", cea care ține pe Lixandru, în prezent muncitor la o turnătorie din Băilești, ne invită înăuntru și ne tratează, după ospitalitatea sfîrșitului de vară, cu o bucată de lubeniță. Mîncăm și tragem cu ochiul. Casă arătoasă, mobilă nouă, două televizoare, un tranzistor „Albatros", cărți, un geamantan uriaș așezat pe dulap, o naiadă de ipsos, dintre acelea ce se cîștigă la iarmaroc, și o mulțime de fotografii îngălbenite de vreme, arătîndu-l pe Petrache Lupu în exercițiul funcțiunii, pe vremuri. Ba predicînd în fața a două sute de mii de peferini adunați claie peste grămadă pe izlazul Maglavitului, ba slobozind o fîntînă, ba în dialog cu nu știu ce notabilitate a timpului, ba inaugurînd o lucrare, ba împărțind sănătate suferinzilor, între care o oarecare Doina a ținut să se fotografieze cu „sfîntul" la Otto Bönig din Calafat, scrîind cu un haz fără margini în josul imaginii : „lui Petrache Loupou și familiei sale cu smerită dragoste".

Nimic din ce vedeți aici, în afară de fotografii, o auzim pe noră, nu provine din epoca de „sfînție" a lui tata. Nu s-a ales cu ceva de atunci, doar că nu i-a fost ușor să dea piept cu atîta lume și să facă față la toate prostiile ce i se cereau, între care, zîmbește femeia subțire, să aducă ploaie sau să facă femeile sterpe să nască. Casa asta, astăzi drișcuită cum se cuvine și așezată în rînd cu a celorlalți maglaviceni, era de bolovan, de stătea să cadă pe noi. Abia acum vreo trei ani am învelit-o și mîndrit-o, prin munca noastră, a copiilor, și prin munca lui la via colectivului, unde se află și în prezent. El s-a ales doar cu canapeaua aceea de-o vedeți în marchiză. Nu doarme nimeni pe ea, doar mai torc eu din cînd în cînd sau fac vreo velință.

Plec și mă învîrt prin comună. Larma de la butelii s-a mai terminat, pernele s-au întors între așternuturi, e lume numai în stația de autobuz, de unde cursa de prînz urmează să la alți maglaviceni amestecați în treburile industriale de la Calafat. Așa-i, zice primarul, iar oamenii din jur încuviințează din pălăriile lor neapărat negre. Petrache Lupu și satul nu s-au ales decît cu praful de pe tobă din toată minciuna aceea sfruntată. S-a făcut la Maglavit abia o biserică din blane, care s-a năruit repede, s-a înălțat o baie pe izlaz, că se umpluse locul de păduchi, iar maglavicenii n-au avut decît de tras. Văzînd ei că lumea se înghesuia buluc să-l audă pe „sfînt", oamenii s-au gîndit să se apuce de birjărit de la gară la izlaz, drept pentru care și-au dus boii, moșteniți din tată-n fiu, la Craiova, schimbîndu-i pe cai. N-a ținut mult minunea, a venit războiul, caii au fost rechiziționați pentru nevoile armatei și maglavicenii au rămas cu degetul în gură, fluierînd a pagubă. S-au îmbogățit doar cîțiva indivizi dubioși de la București, care manipulau banii strînși de la predicile lui Petrache, niște negustori care vindeau mici și cîrnoți chiar pe izlaz, în coșmelii pe care le-a luat primul vînt, ceva samsari și călugări. În rest, numai amăgire, la propriu și la figurat.

Dăm ocol comunei. Așezare arătoasă; case trainice, durate parcă pentru eternitate, care se înmulțesc cu fiecare zi și care au căpătat, de la o vreme încoace, gustul etajului, căci maglavicenii, altădată desculți și obișnuiți să aibă la masă un singur fel de mîncare, pîine cu mujdei, s-au deprins să vadă lumea și de la balcon. De sus, cum zic ei numai pe jumătate în glumă, parcă viața se vede mai frumoasă. Adevărul e că au toate motivele s-o vadă așa. Aproape toate casele au televizor. Numărul Daciilor cu care localnicii se plimbă prin comune sau prin județ a depășit, după statistici riguroase, optzeci. Maglavitul are trei brutării și magazine de tot felul, clădirea în care se adunau altădată, cu sacul, galbenii de pe urma predicilor „sfîntului" devenind atelier de reparat televizoare. La căminul cultural rulează „Piciul" lui Chaplin. La magazinul universal se găsesc tot felul de mărfuri, mai puțin mobilă, nu pentru că garniturile cele mai frumoase n-ar fi venit, ci pentru că cererea e foarte mare, oamenii așteptînd nu doar cu răbdare, ci și cu numere în regulă, după cum s-au înscris pe listă.

Deși Maglavitul trăiește în plină cîmpie, o oarecare poluare industrială se simte în aer, venind dinspre fabrica de teracotă care produce o sută de mii de plăci pe

Lubenițe de Maglavit, crescute frumos pe pămîntul bogat al Olteniei, una la șapte kilograme și șapte la sac !

on, dinspre cea de cărămidă sau dinspre grajduri, unde localnicii îngrijesc vreo șaizeci de mii de porci și tot atîtea vaci, ca să fie carne nu doar în comună, ci și la Calafat și Craiova, ba chiar mai departe. În cîmp, la această oră de după prînz, la care o spuzeală de ploaie purcede să se cearnă peste Maglavit, munca e în toi. Se adună roșiile din ultima cultură și pepenii, uriași, abia de-i poți ține în brațe, om în toată firea aflîndu-te. Maglavicenii nu se sperie de ploaie, își văd de treburi ca și cînd nimic nu s-ar întîmpla, camioanele așteaptă să fie înduite cu lăzi de roșii, iar mîinile femeilor aleargă repede, deși planul zilei a fost împlinit încă de la ora unsprezece dimineață.

Ne întoarcem la numărul 119, la casa lui Petrache Lupu. Omul a venit și ne primește în poartă. Are șaizeci și nouă de ani pe care-i arată. Ochi albaștri, ușor apoși, mîini bătătorite de munca de la vie, vorbă la fel de împleticită ca pe vremea cînd era pus să predice din amvon. Intrăm în casă și ne apucăm de discuție Nu vrea, înțeleg pe dată, să dezgropăm morții și să vorbim de cele ce au fost, nu m-am ales cu nimic, îl aud, doar cu un nume prost, dar treburile cu care m-am luat la colectivă și cei doi feciori mi-au bucurat bătrînețile. Pe copiii mei, continuă, îi cheamă Lixandru și Mihai, primul a lucrat ani de zile la Reșița și s-a tras de curînd pe bătătură, iar Mihai e dus la Craiova, în casa nevestei. Am și nepoți, lonică s-a însurat anul trecut, o să viază și strănepoți, toate sînt bune, a venit și ploaie multă vara asta, așa că o să fie vin sănătos și lumea mulțumită.

Pe vremea cînd era socotit sfînt, vorbă pe care i-a scos-o lui, cioban ce nu știe nici azi decît a iscăli, mai mult popa Bobin, a circulat prin țară, chemat cu forme, zice, luat de delegați să aducă ploaie, să boteze copii sau să vorbească, pe front, răniților, să-i îmbărbăteze. Apoi, temîndu-se ca oamenii să nu-l ia în batjocură, căci oamenii s-au luminat, n-a mai plecat niciunde, pînă acum doi ani, cînd a fost la Reșița. Cu trenul, să-și cunoască nepoții. I-a plăcut tare mult că a putut să vadă lumea, ba chiar l-a luat cu frig la toate minunățiile, case ca niște palate, cum aveau pe vremuri numai bogătanii și, la Maglavit, unul al lui Stănescu, de ținea hotel mare în București, poduri, lume civilizată și îmbrăcată în fiecare zi ca la paradă. Cel mai mult și mai mult i-a plăcut la Orșova, acolo unde, așteaptă de la noi o încuviințare, s-a mutat Dunărea și unde s-a făcut o fabrică mare de curent electric. E convins că toate astea s-au realizat prin muncă, după cum prin muncă, a lui și a feciorilor, și-a întărit casa, a adunat două televizoare și toate cele, sperînd ca nu peste multă vreme, poate chiar la anul, cînd s-o coace agurida, Lixandru să-și ia o Dacie. Să-l ducă și pe el la Craiova, la mezin.

S-a încălzit la vorbă, deși limba nu-i aleargă prea repede și nici auzul nu-i prea ajută. Cînd l-a văzut pe moșul, cum zice, în pădure, de fapt, cum susțin maglavicenii, cînd l-a văzut pe popa Bobin acoperit cu un cearceaf și mirosind, după cum era felul preotului, a colonie, s-a făcut bine de gură și de auz, ceea ce smulge zîmbetele primarului Constantin, de față la discuție, dat fiind faptul că „sfîntul" de altădată vorbește cum vorbește și aude cum aude.

Nea Petrache, îl întreb, e adevărat că pe matale te chemau ca să aduci ploaie ?

Da, întărește, mă chemau, că aveam eu o părere despre ploale și în 1936 a fost secetă mare. Nu-mi era mie totuna să umblu prin lume. un prăpădit de cioban, dar mă duceam, cînd la Găești, cînd la Gătaia, lîngă Timișoara. Eram un tînăr nepelin, adică nu mă opuneam la oameni, chiar de mă băgaseră în fel de fel de comitete, ba de orfani, ba de cucoane, așa că mă duceam.

Și ploaia venea ?

Repet întrebarea ca să mă audă. Fața suptă i se destinde într-un zîmbet și zice doar atît. Dacă era să vină, venea, dacă nu, sigur că nu venea.

Mă interesez ce s-a făcut cu toți banii aceia ce s-au strîns la Maglavit de pe urma „miracolului". Nu știe. Lui nu i s-a întors nici un bănuț, deși lumea dădea, recunoaște, că era proastă și credea în cele ce spuneau călugării instalați pe izlaz. Se vede, reia, că i-a furat primarul de atunci, unul Dulămea, de avea sufletul ca numele, inimă de dulău, dat afară din armată, gata să pună caii pe oameni. Mai erau unii care veneau de la București, șoimănit, cu buzunarele goale și plecau cu ele pline, dar el nu s-a ales cu nimic. Doar cu patul din marchiză. Ce-a fost pe vremea aceea, povestește mai departe, a rămas pentru Petrache Lupu floare la ureche pe lîngă ceea ce a avut de pătimit de pe urma legionarilor. Un huidumac îmbrăcat în cămașă verde, al lui Filipache, a venit într-o noapte însoțit cu un altul, al lui Marinaș, cerîndu-i „sfîntului" să susțină mișcarea. El n-a vrut și atunci l-au bătut măr, l-au dat cu capul de pereți și i-au învinețit ochii. Pe amîndoi, zice, întristîndu-se și plecînd de la masă, să dea un ocol fără rost încăperii.

Ploaia de afară a contenit. Mă ridic să plec, dar Petrache Lupu îmi face semn să mai rămîn, să mai vorbim despre prezent. Pe vremuri, arată către fotografiile în care vorbea mulțimii de naivi, satul ăsta era sărac lipit pămîntului, iar oamenii abia aveau ce să îmbuce, muncind o vară întreagă pentru o dublă de porumb. Acum stăm bine, ca niște maglaviceni ce ne aflăm zdraveni, după pămîntul și după munca noastră. Mie-mi place să mă uit la televizor, mai ales la copii care joacă de-ale noastre, olținești, viu de la vie și întorc butonul să casc gura. Lixandru deschide cutia mai ales la jocul ăla cu mingea, dar eu nu prea pricep cum devine el și-atunci mă trag pe dormează, la somn. La noi în sat, continuă, toți și-au rostuit case, uite, Fanache al lui Preda erau cei mai sărăcani din Maglavit, iar acum au o cetate de casă, iar vița lor din bătătură e a mai mîndră din uliță.

Nea Petrache, îl întreb în poartă, dac-ai avea matale puterea să faci o minune, ce minune ai face astăzi la Maglavit ?

De unde atîtea minuni ?! ride.

Să zicem c-ai avea.

Socotește pe degete. Doctori avem, șosea avem, case avem, magazin avem, oia avem, oia avem... Aș face canalizare, zău așa, canalizare aș face, că asta ne lipsește. Dar o să vină și asta. Răbdare. O să vină și fără mine.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Construcția unei noi case la Maglavit a ajuns la parter, iar oamenii care o înalță au ajuns la ora mesei. Adună puteri ca să treacă la ridicarea etajului, căci maglavicenii s-au deprins să privească lumea de sus.

Bărbații la cîmp, femeile la tors și împletit.

A sosit camionul cu butelii !

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

DESPRE BIROCRAȚIE

N-aveți un sigiliu în plus?

Să vă povestesc o istorie cu trei gări și o singură morală.

Proverbul spune: toate lucrurile bune sînt trei. În cazul Vicovului de Sus (Suceava), cele trei lucruri bune sînt gările Gura Putnei, Bivolărie și Vicovul, grație cărora comuna se înscrie, poate printre puținele din țară, cu o triadă ceferistă. Mulți din cei 12 000 locuitori lucrează la Suceava sau la Rădăuți, iar pentru cuvenitele abonamente de tren ei trebuie să prezinte o adeverință de la întreprinderea la care sînt angajați că fac naveta spre Suceava sau Rădăuți, după cum e cazul. Perfect normal. Iată însă că în plus li se cere o dovadă de la Consiliul popular Vicov în care să se specifice de la care anume gară din raza comunei respectivul se urcă în tren. De aci, o năvală periodică la consiliu după adeverințe și tabele ștampilate, o goană după semnături, deoarece, din fericire, conducerea nu-și face veacul doar la birou, mai merge și pe cîmp, în campania agricolă, deci n-are cine semna. De ce toată această alergătură? Pe întreg întinsul țării singura dovadă valabilă și perfect clară a domiciliului este buletinul de identitate. Și totuși se pare că pentru unele oficialități un sigiliu sau o ștampilă în plus nu strică. Pentru autenticitate.

Probabil tot din dorința de superautentificare apare și pretenția unor birouri C.F.R. ca acei cetățeni care solicită un vagon pentru a-și transporta mobila să prezinte adeverință — firește, tot de la Purtătorul Marelui Sigiliu, adică de la consiliu — că și-au schimbat domiciliul. Poate vorbim cu păcat, dar ne întrebăm — presupunînd că ambiția omului este să-și pună mobila pe roți și că plătește C.F.R.-ului bani buni pentru ca acest vis al lui să se împlinească — ce rost mai are adeverința de mutare. Un tovarăș de la Consiliul popular județean Suceava care se străduia să zăgăzuiască năvala de cereri de adeverință spre consiliile populare și care a întîlnit această situație la Moldovița, l-a rugat pe funcționarul de la ghișeul C.F.R. să-i arate actul normativ pe care acesta din urmă își baza cererea. A primit răspunsul: „Act normativ nu avem, dar asta-i legea pentru noi". Cum spuneau, în situații ceva mai grele — nu cînd își strămutau penații — strămoșii noștri romani: „dura lex, sed lex".

Magia sigiliului de la consiliu se exercită, se pare, și asupra ocoalelor silvice, împuternicite să vîndă cetățenilor anumite cantități de lemne, care, altfel, ar fi supuse degradării. Oamenii plătesc, conform legii, și pleacă mulțumiți. Iată însă că ocoalele silvice Falcău, Brodina, Suceava cer celor care au nevoie de lemne adeverință de la consiliu că au nevoie de lemne. Dar dacă n-ar avea nevoie de ce ar mai bate drumul spre Brodina? Ca să facă mișcare și să le scadă colesterolul?

Mai cumplit decît toți, A.D.A.S. din Rădăuți a solicitat unor deținători de polițe de asigurare, de pildă celor din Frătăuții Vechi, adeverințe de la consiliu cum că X este soțul lui Y (deși X prezenta actul de căsătorie cu Y)! Aceasta, probabil în ideea că dacă solicitantul are toate actele necesare, e bine, dar dacă a vizat și consiliul, e și mai bine, deși, la drept vorbind nu e bine deloc, acest organ avînd și așa suficiente atribuții, fără să mai fie însărcinat și cu Operațiunea Un Sigiliu În Plus.

Și iată acum o altă fază a acestei palpitante operațiuni: de la angajații care reclamă drepturi bănești pentru copii, sporuri de șantier etc. unele întreprinderi solicită adeverințe (ați ghicit: tot de la consiliu) privind componența familiei. Or, în cartea de muncă a fiecărui angajat figurează o rubrică specială: soție, copii. Se pare deci că respectivele întreprinderi manifestă mai puțină încredere în propria lor evidență decît în cea a consiliilor populare. Și apoi, e mult mai comod așa...

Unele organe judecătorești cer ca soții despărțiți în fapt de mai mult de cinci ani și care doresc să-și regularizeze juridic situația, prin divorț, să aducă eterna dovadă de la consiliu cum că etc. etc. Drept care, la rîndul lor, cetățenii cer consiliului dovada că etc. etc.

Astfel, V. S., tehnician din Suceava, arată într-o petiție: „Soția a stat cu mine o lună de zile, în 1959, după care mi-a spus că se duce pînă acasă la ea la Focșani și nu a mai venit înapoi. Cînd m-am dus la ea la Focșani mi-a spus să-mi văd de treabă". Ceea ce V. S. a și făcut. În 1967 el a cunoscut-o pe J. B., la care s-a mutat și cu care are un copil de șapte ani, pe nume Dorel. „Vă rog să binevoiți a-mi elibera o adeverință din care să rezulte că nu convietuiesc cu prima soție din anul 1959".

V. S. are pe buletin mutația, reînnoită timp de zece ani, la noul (și actualul) domiciliu și posedă certificatul de naștere al copilului — dovadă grăitoare la propriu, fiindcă Dorel, la șapte ani, vorbește. Pe certificatul de naștere scrie clar că mama lui este J. B. și nu fosta soție a lui V. S., care, acum aproape 20 de ani, „a spus că se duce pînă acasă" și n-a mai venit.

O cetățeană, părăsită de soț acum 13 ani, și-a făcut un nou cămin, are doi copii, de 7 și 3 ani, certificatele lor de naștere, mutația etc. Degeaba, trebuie adeverință de la consiliu! Or, în asemenea situații clare, legea acordă — și pe bună dreptate — înlesniri speciale, care vin în sprijinul tuturor părților, și nu în ultimul rînd al copiilor. Dealtfel și decizia nr. 10 de îndrumare a Tribunalului Suprem, datînd încă din 1974, precizează: „În legătură cu despărțirea soților de cel puțin 5 ani, prin notiunea de înscrisuri cu caracter oficial urmează a se înțelege orice dovadă scrisă care emană de la biroul executiv al consiliului popular comunal sau orășenesc, de la comitetul executiv al consiliului popular municipal sau de sector, de la organul de miliție, precum și de la orice alte organe de stat ori obștești, fișa de imobil și alte asemenea". Și totuși nu. Unele instanțe cer adeverință de la consiliu, anchete sociale etc. Dar ce pot constata oare funcționarul de la consiliu și cei patru membri ai colectivului de sprijin care fac aceste anchete și care, de regulă, pierd astfel o jumătate de zi sau chiar o zi întreagă, decît ceea ce viața și **actele doveditoare** au constatat demult? Revenim deci la efectul liniștitor al Marelui Sigiliu al Consiliului Popular. Nu e nevoie, dar să fie. DE CE?

Tovarășii care ne-au comunicat aceste date și care se întreabă și ei DE CE sînt Dumitru Alexa, șeful secției administrației locale de stat și secretariat a Consiliului popular județean Suceava, Costache Achițel, șeful Oficiului administrației locale și autoritate tutelară din Consiliul popular județean Suceava, Maria Tudurută, secretar al Comitetului executiv al Consiliului popular municipal Suceava.

Iar cel care nu a putut răspunde la acest DE CE este

LIONEL NIȚESCU ■

Pe banii cui ne jucăm noi, la urma urmelor, de-a actele

Fără să facă haz de necaz, economistul Iulian Diaconescu, șeful serviciului de aprovizionare cu piese de schimb al marelui Combinat siderurgic Hunedoara, avea să-mi spună, din capul locului, că jumătate din părul său albit se datorează în principal războiului surd al adreselor și paraadreselor, al revenirilor și pararevenirilor, război pe care dînsul l-a catalogat drept un birocratism al producției foarte dăunător. „Ce se ascunde în spatele acestui du-te vino al hîrtiilor de tot felul, dispoziții, adrese, înștiințări, comunicări, acceptări, refuzuri și altele? O tergiversare intenționată pentru neexecutarea unor piese după care nouă, combinatului, ne crapă buza, nu alta. De ce se amînă și se tot amînă realizarea unor piese, unele mai dificile, din punct de vedere al execuției, altele mai puțin dificile? Pentru că, în cazul primelor piese, cele dificile, există un anume risc pe care unii nu vor să și-l asume. Ar fi vorba despre o fugă de răspundere, deși pînă la urmă, după îndelungate manevre în care sînt antrenate foruri competente dintre cele mai mari, cineva tot trebuie să-și ia inima în dinți și să treacă la treabă. Și în astfel de cazuri e firesc să ne întrebăm la ce bun atîta timp pierdut, atîta energie cheltuită degeaba? Pe banii cui ne jucăm noi, la urma-urmelor, de-a actele? Să zicem că, mă rog, altfel nu se poate, asta e nașterea unor piese dificile, deși eu nu sînt cîtuși de puțin de acord cu o astfel de optică. Fără nici un fel de temei se prezintă situația la piesele mai puțin dificile, care sînt tratate, în virtutea inerției, după același sistem — că nu se poate, că nu avem cu ce să le facem, că nu am făcut niciodată așa ceva — chiar dacă noi le arătăm clar, negru pe alb, că se poate, că au instalațiile necesare, că ei au mai făcut respectivele piese".

Am notat, după cum se vede, cuvînt cu cuvînt spusele economistului Iulian Diaconescu, urmînd ca argumentele, adică exemplificările să le primesc din partea tehnicianului Ion Matei despre care, mai în glumă mai în serios, aveam să aflu că, tot umblînd de peste șase ani de zile, de cînd lucrează în cadrul serviciului de aprovizionare cu piese de schimb, cu o mapă veșnic plină de documente, sau călcînd pe urma a zeci și sute de acte, a ajuns să-și cunoască țara mai bine decît un specialist în geografia economică. Față de șeful său, care, ca să zic așa, se simțea cum fierbe pe dinlăuntru, Ion Matei e de un calm imperturbabil.

— Nu știu dacă din fire am fost întotdeauna așa de calm, dar pentru că eu sînt unul dintre cei care merg la fața locului, adică la diverse întreprinderi cu care tratăm, m-am deprins să fiu liniștit, să nu arăt că mă enervez, să nu ridic tonul, să zic da, chiar dacă trebuie să spun nu. Cu liniștea asta îmi rezerv dreptul pentru un nu de mai tîrziu, cînd vin cu argumente și rugăminți. Vreau să spun, cu alte cuvinte, că există o adevărată școală a tratativelor, un adevărat limbaj, deosebit de politicos, plin de tot felul de ocolișuri, de simulări, de aluzii. Ca să te bați cu birocrația și cu tot felul de obstacole pe care ți le pun tovarășii în față, cele mai multe sub forma unor obligativități absolut legale, zice-se, și pentru multe alte situații, îți trebuie o pregătire cu adevărat diplomatică, o dexteritate pe care nu o poți dobîndi cu una, cu două.

Dincolo de această oarecum succintă introducere în temă și prezentare a cîtorva amănunte, am consemnat, ca să zic așa, și argumentele, lăsîndu-mă păgubaș să mai merg pe urmele documentelor care, prin numărul lor enorm, mă depășeau întrutotul. Concret, de peste patru ani de zile se tot poartă hîrtiile pentru confecționarea, adică turnarea batiului de foarfecă de la laminorul de 750 de milimetri, cel existent la ora actuală fiind unicul și într-o avansată stare de uzură. S-a acționat, cum spunea economistul Diaconescu, pe toate canalele, la toate nivelele și sub toate formele posibile. Cei de la I.M.G.B. susțin că n-au cu ce să facă piesa respectivă, că îi depășește din punct de vedere tehnic, deși ei fac piese de o sută de ori mai complicate, mai dificile. „Batiul nostru ar fi, spunea tehnicianul Matei, ca o bicicletă pe lîngă o rachetă. Asta ca să fac o comparație între ceea ce cerem noi și ceea ce pot ei să facă. Putem aminti, în același sens, și chinurile noastre de a lămuri pe cineva, că la I.M.G.B. nu avem nicicum succes, să ne facă paleta cu bucșă conică pentru laminorul de 1 300 de milimetri. Aici trebuie să menționăm că s-a renunțat la importarea ei pe motiv că ea poate fi executată și în țară, lucru perfect adevărat. Dar iată că întreprinderea nu vrea să se înhame la treabă. Mai bine să circule hîrtiile, să se paseze responsabilitățile, să se deconeze competențele și așa mai departe?! Bucșa aceasta a fost forjată la „Progresul" Brăila, noi am eboșat-o în combinat, urmează o rectificare pe care o refuză toată lumea. Singurii care pot să facă această operație, pentru că au chiar și mașini speciale pentru astfel de lucrări, sînt tot cei de la I.M.G.B. Ar face-o într-o lună! Noi de 6 ani stăm cu ea în depozite și nu avem nici o paletă de rezervă!

Vorbindu-se numai despre aceste două piese, mi s-au arătat zeci și sute de hîrtii, mi s-au povestit cu lux de amănunte zeci de întîlniri între reprezentanții hunedoreni și cei de la I.M.G.B. Un aspect cu totul și cu totul ieșit din comun este cel legat de roțile dințate de la mașinile de astupat furnalele. Aceste mașini cu care sînt dotate furnalele Hunedoarei, ale Reșiței și ale Galațiului, au fost executate la I.M.G.B. Hunedorenii și, probabil, ceilalți au piesele de schimb respective, adică și le-a turnat fiecare, dar ele se cer și danturate. Cei de la I.M.G.B. susțin că li s-a defectat mașina de danturare în V, dar nu există nici o scuză pentru neglijența de a nu se asigura piesele de schimb mai greu de confecționat. Pînă la urmă, aceste piese au fost încredințate Întreprinderii „1 Mai" din Ploiești, dar aceasta este suprasolicitată, așa că hunedorenii au apelat la specialiștii din Turda unde, pare-se, au găsit înțelegerea cuvenită. Nu știu ce vor face cei din Reșița și Galați, dar hîrtiile și tergiversările de tot felul sînt în plin avînt, documentațiile circulă de la o întreprindere la alta, precum moaștele sfintei Paraschiva. O situație la fel de ciudată este și cea privind roțile dințate pentru laminoarele de benzi, roți necesare reductoarelor. De 6 ani, cifră plină de mister (din punct de vedere birocratic!), roțile stau ebosate în depozitele combinatului hunedorean. Este adevărat, se cere efectuată o danturație mai specială, de tip elicoidal, dar acesta n-ar fi nicidecum un motiv pentru amînarea la nesfîrșit a executării acestei danturații.

— Și dacă pentru aceste tatonări ale noastre, avea să-mi declare Iulian Diaconescu, prin care încercăm să găsim întreprinderi unde să se accepte, sub formă de contract, executarea respectivelor piese, întîmpinăm o înțelegere de **frați vitregi**, să vă explicăm ce se întîmplă cu asimilările. Piesele pe care noi le solicităm *sînt*, în mare parte, asimilate, adică sînt posibilități de execuție. Ni se indică foarte exact furnizorii, dar cînd ne adresăm acestora, începe un adevărat carnaval al hîrtiilor, un fel de „lasă-mă să te las". Noi scriem adrese peste adrese, ei ne răspund cu alte adrese, noi le trimitem documentația, ei o studiază și ne-o retrimit invariabil cu același răspuns, că nu se poate și tot așa, trec anii cum trec clipele. Urmează faza a doua, discuțiile la fața locului cu specialiști. Apoi discuțiile la nivel de ministere cînd se hotărăște să se treacă totuși la treabă, dar apare din nou cîte ceva și iar începe caruselul hîrtiilor pînă

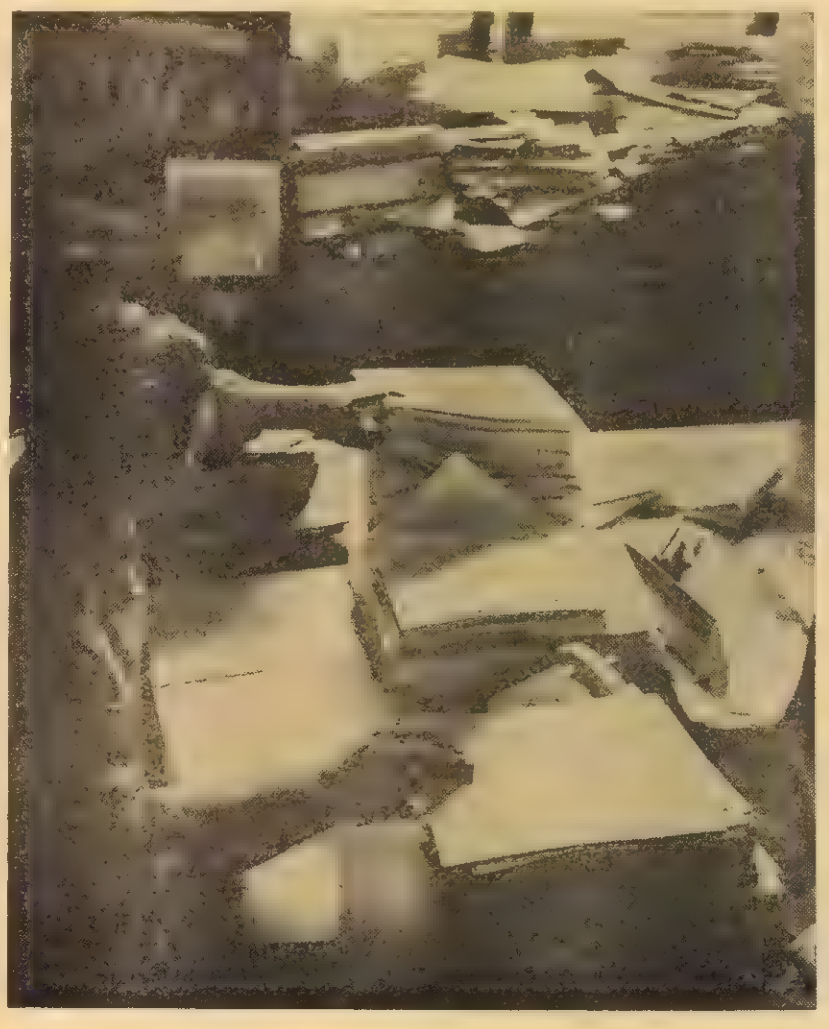

cînd îar ajungem la ministere. Așa cum spuneam, există o tergiversare intenționată pentru neexecutarea unor piese, chiar și cînd acele piese sînt asimilate. Culmea e că, pînă la urmă, cînd ajunge, cum se spune, cuțitul la os, aceiași oameni care au refuzat sistematic să execute respectivele piese își vor asuma riscul de care vorbeam.

Mi s-a arătat în acest sens că din cele 15 poziții de bare cardano-telescopice de la laminoare au fost executate 3. În spatele acestei performanțe care a durat cîțiva ani, au circulat atîtea hîrtii că s-ar umple cu ele două dulapuri mari! Vor mai trece încă vreo cîțiva ani pentru celelalte 12 poziții de bare pe care la anul, adică în 1977, le vor solicita cu maximum de urgență laminoarele din Cîmpia Turzii, Oțelul Roșu, Reșița, Buzău și altele.

— Pentru evitarea acestui fenomen de birocrație care afectează producția, au fost inventate penalizările, iar dacă mă întrebați cine anume plătește aceste penalizări, am să vă spun că nimeni sau, dacă vreți, am să vă spun că ele intră în prețul de cost al pieselor pe care, pînă la urmă, le vom obține, totuși, după stingerea completă a imensului virtej de hîrtii inutile. Numai că, privite din aceste puncte de vedere, penalizările respective ne afectează pe noi toți, fie că avem sau nu o legătură directă cu mormanele de hîrtii care ajung să ne îngroape la modul cel mai concret posibil.

VICTOR NIȚĂ ■

O odă a birocrației, la 10 (zece) lei bucata

Situația pe care o voi povesti pare scoasă dintr-o carte de satiră și umor. Dacă, în ce privește satira, ea apare limpede, atît pentru cel împricinat cît și pentru cei care vede istoria de la distanță, umorul umblă discret și iese deasupra abia din cînd în cînd.

Serviciul de traduceri al Notariatului Municipal București, din strada Știrbei Vodă, 115, solicită pentru traducerea din românește în alte limbi — și invers — a unor acte de toate felurile prețuirea autorizată a unor colaboratori externi. Acest serviciu are cîțiva angajați pentru limbile de mare circulație. Există însă și colaboratori, oameni amabili și silitori, chiar dacă toată știința lor este socotită la numai 10 (zece) lei pagina dactilografiată.

Vine, deci, grăbitul cetățean și, fiindcă are mare nevoie de varianta românească a unui act, se adresează notariatului. Aici i se spune că, da, desigur, există un traducător ce-i poate fi util. Atunci, se stabilește un ceas în care, solicitantul și traducătorul se întîlnesc în prezența ceremonioasă a funcționarului de la Serviciul de traduceri. Solicitantul lasă actul și se îndreaptă spre prima unitate C.E.C. unde, stînd frumușel la rînd un timp, depune, cu toată ceremonia cuvenită unei tranzacții financiare, cei zece lei în cauză. Traducătorul ia actul în chestiune acasă, îl dă pre limba cealaltă, se întoarce la notariat, dă hîrtia și ia chitanța de 10 (zece) lei, fuge la C.E.C., caută locul la rînd, lăsat moștenire de partenerul său de afaceri, scoate banii.

O treabă frumoasă, rotundă, am putea zice, în care cîteva persoane lucrează de zor mai multe zile, urmînd calea pe care ar recomanda-o cu multă căldură orice profesor de logică. Evident, sistemul, sperăm, va fi îmbunătățit. Să ne imaginăm, deci, că vor avea loc următoarele îmbunătățiri: se va face o confruntare între traducător și solicitant în prezența unei comisii complexe, confruntare în care cei doi vor da o declarație scrisă. Din declarație trebuie să rezulte că sînt ferm hotărîți să se întîlnească pentru a perfecta traducerea unei jumătăți de pagină la o dată pe care, fie că o stabilesc pe loc — dar fără a indica ora și locul întîlnirii — fie că o discută mai apoi, în cadrul unei noi întîlniri preliminare, fără a preciza, bineînțeles, locul întîlnirii. Cînd lucrurile par a intra pe un făgaș convenabil, e anunțată unitatea C.E.C. cea mai apropiată pentru a comunica dacă are capacitatea de a prelua tranzacția. Cei 10 (zece) lei sînt depuși într-un seif special, care poate fi deschis numai dacă traducătorul aduce de la Serviciul de traduceri o dovadă — la care trebuie atașat un timbru fiscal corespunzător — că este apt, din punct de vedere medical, să facă drumul pînă la C.E.C. În caz că poate, e anunțat urgent cetățeanul care a cerut traducerea, ca să se bucure. Abia după aceasta, cei doi, solicitant și traducător, se pot vedea la față fără complexe, își pot vorbi, își pot povesti viața și, după caz, pot bea un pepsi.

O variantă atrăgătoare ar fi aceea prin care, pentru realizarea unui incognito perfect, pentru nevoile Capitalei ar fi solicitați traducători din provincie și viceversa. Cum însă asta presupune o discuție contabilă aparte, cu alertarea întregului sistem C.E.C. și a vagoanelor poștale cu pază pentru transporturile de bani, nu insistăm.

TUDOR OCTAVIAN ■

Vino mîine, aici, poate fi un adio pentru totdeauna

Gogu Mihai își mută bastonul pe brațul sting, așază grijuliu plasa cu cumpărături lîngă ușă, își aburește ochelarii, îi șterge cu o batistă mare și albă. Și-i spînzură pe nas și începe să citească afișele colorate prin care sînt anunțate excursiile organizate de către Casa de ajutor reciproc a pensionarilor din sectorul IV. După aceea intră la tovarășul președinte. Radu Claudiu, fără să bată la ușă, pentru că ușa era deschisă, și zice :

— Aș vrea să plec și eu la băi.

— Unde ?

— Unde e loc. N-am pretenții, zice, oriunde.

Cererea odată ajunsă în curs de rezolvare, bătrînul salută respectuos (dealtfel, președintele în afară de funcție, are 70 de ani) și pleacă fără să-și uite plasa, după ce se mai uită o dată la afișe, de data aceasta cu mai multă încredere.

— Este una dintre problemele curente ale membrilor care vin la mine, iar eu și ceilalți din consiliu îi ajutăm cît putem.

— Cam cît ?

— La băile de nămol de la lacurile Techirghiol și Băneasa, noi plătim timp de 15 zile și baia, și tratamentul, iar la stațiuni dăm de la o sută pînă la o sută șaptezeci și cinci lei sub formă de ajutor, chiar și cînd pensionarii capătă bilete gratuite.

În afară de bani, pensionarii din sectorul IV care fac parte din „casă" (peste 20 000 din cei aproape 50 000 cîți sînt) își iau tot aici tensiunea și își verifică respirația înainte de a pleca la băi. De la o vîrstă încolo, de la zeci de ani și..., problemele personale, mai ales cele legate de sănătate, ajung cele mai importante, chiar dacă mulți dintre pensionarii pe care i-am cunoscut nu vor să recunoască acest lucru. Mai mult, ei își desfășoară activitatea (medici, juriști, croitori, depanatori etc.) în cadrul asociației lor cu o vigoare și o energie demne de invidiat chiar și de către tinerii ce astăzi au uitat să alerge.

— Și care sînt orele de audiență ?

— N-avem, îmi răspunde președintele, și așa se zice că noi avem timp berechet, chiar și să inspirăm cărți. A venit odată cineva și mi-a spus să afișez pe ușă orele de audiență. Le-am pus, dar unii nu știau, alții nici nu voiau să le citească, așa că vin la mine toată ziua. Pe aici, zilnic se perindă între 400—500 de oameni bătrîni. Fiecare cu ale lui.

— Cu ce, de exemplu ?

— Cu tot felul de probleme, de la cereri de împrumut (numai azi am aprobat peste 100 000 lei), de butelii, dar pe acestea nu le putem rezolva, deși bătrînii care se mută la confort diferențiat au nevoie de ele. Înainte primeam 800—1 000 pe an și toți eram foarte mulțumiți, acum nici una. Tocmai cînd ni se reamintea că o butelie se vinde la negru cu 3 000 lei, între acest preț și pensie fiind o diferență apreciabilă, în biroul președintelui intră o femeie în vîrstă, foarte emoționată de cele ce avea să spună :

— Tovarășe președinte, știți că băiatul meu a avut unele necazuri, are doi copii, n-are cu ce să se îmbrace dar așteaptă să ia servici. A venit la mine să-l ajut, așa că v-aș ruga să mă amînați cu rata pe luna asta. Numai pe luna asta, vă rog. Trebuie să fac și un puț în curte, că n-am apă. Și particularul îmi cere 1 500 de lei, iar dacă nu-i dai banii te face de rîs.

Cererea se aprobă verbal, aici hîrtiile neîmpiedicînd la preț și nici ștampilele.

— Mai vin unii, continuă președintele, și-mi spun de cineva care zace bolnav, n-are ajutor de la nimeni și atunci îl înscriem la cantina noastră, îi dăm ceva bani, ne ducem să-l vedem. Uite pe o bătrînă care a venit la mine plîngînd, ce-am întrebat-o ? Unde stă ? Și ce credeți că mi-a răspuns ? Că stă în Gara de Nord, dată afară de copii. Am intervenit, s-a rezolvat la cămin. Pe urmă, în caz de decese, într-o jumătate de oră facem tot ce trebuie. La noi, nu vă speriați, toți știm că dînd șase lei pentru alții, contribuția lunară de decese, le vine rîndul și altora să dea pentru noi..

Fost consilier juridic, Nicolae Nițulescu este indignat de pretențiile oneroase ale unor șoferi de la O.N.T. care la sfîrșitul excursiilor umblă cu șapca în mînă pe la pensionari cerîndu-le bani fără rușine. Îl mai frămîntă și construirea sau cumpărarea a două case de odihnă, una la Slănic Prahova și una în Covasna, case atît de binevenite pentru bătrînii bolnavi care nu reușesc să obțină bilete de tratament pe celelalte căi.

— Ne lovim de multe rezistențe și nu avem nici un sediu ca lumea — la etaj sînt doar trei chiriași — dacă ar pleca am face un club să nu mai stea atîția în Cișmigiu.

Pe Sofia Ochert n-o interesează sediul, cît cantina de ajutor popular unde a solicitat cu succes să i se dea un bon. A fost în audiență și a depus actele pentru un ajutor bănesc. Are pensie mică și și-a fracturat o mînă în septembrie. Fără ajutorul imediat al casei, Duma Zinca și soțul ei, paralizat de patru ani, ar fi fost în impas. Acum sînt, atît cît se poate fi într-o asemenea situație, ceva mai mulțumiți. Și ca ei sînt destui cei care datorită indiferenței rudelor, a prietenilor de altădată sau a vecinilor s-ar fi simțit în afara lumii, singuri și neajutorați în clipele lor cele mai grele.

— Nouă n-avem nevoie de hîrtii — mi se spune — pentru noi amînările contează! N-avem timp să întîrziem, sîntem oameni în vîrstă, la celălalt capăt al vieții. Dacă eu le-aș cere răbdare altora, s-ar putea ca această răbdare să nu mi-ajungă nici mie, nici lor. S-ar putea ca mîine să nu mă mai găsească ei pe mine sau eu pe ei.

Cuvinte pe cît de zguduitoare, pe atît de adevărate și demne prin curajul vîrstei.

IULIAN NEACȘU ■

din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

DANDANAUA DE LA INTRAREA BINELUI

La Întreprinderea de legume și fructe din Intrarea Binelui nr. 1 A din București trudea, pe modestul post de calculator, Paul-Petre Constantinescu din Călărași. În dorința de a nu rămîne mereu la parterul administrativ și a urca pe scara ierarhică el aspira la funcția de statistician — aspirație, dealtfel, perfect onorabilă. Numai că... Dar să nu anticipăm.

Așadar, cînd postul jinduit a devenit vacant, Paul-Petre a alergat într-un suflet la biroul Personal strigînd : „Iată-mă-s ! Mai ales că sînt și absolvent al Facultății de drept, taină dragă sufletului meu, pe care și vouă v-am ținut-o ascunsă. Am și examen de stat !" Impresionați de această ultimă precizare, mai marii lui l-au uns statistician „en chef", iar cînd a devenit vacant un loc de economist, pentru care se cereau în mod expres studii superioare, tot pe Constantinescu l-au ales. Drept care a încasat și un spor de retribuție pentru faptul că îndeplinea condițiile de studii, și toată lumea era mulțumită.

Iată însă că, efectuîndu-se un control de rutină la dosarele personale, se descoperă în locul copiei legalizate a respectivului examen de stat o frumoasă foaie albă. „Juristul" nu s-a pierdut cu firea și a promis că va aduce neîntîrziat diploma. Și a prezentat o foaie dactilografiată „Examen de stat etc., etc.", pe care figura mențiunea „conform cu originalul".

Documentul era, în adevăr, conform cu originalul, numai că nu cu originalul care trebuia. Cînd s-a cercetat mai îndeaproape, s-a constatat că documentul fusese copiat după diploma lui V. S., absolvent al Facultății de litere. Cu aceste precizări de detaliu, și anume că la origine diploma nu era în Drept, ci în Filologie, și că nu aparținea lui Paul-Petre Constantinescu ci altuia, totul era în perfectă regulă.

În prezent, P.-P. C. se află tot pe post de statistician. Calculează cîte zile i-au mai rămas de executat din cele 18 luni de închisoare la care a fost condamnat pentru măsluirea unor acte publice. A dobîndit măiestrie în asemenea calcule, fiindcă înainte de a poposi în Intrarea Binelui mai fusese condamnat la 6 luni închisoare pentru furt, 6 luni închisoare pentru fals, 4 ani închisoare pentru delapidare, 5 ani închisoare pentru altă delapidare, 8 ani închisoare pentru înșelăciune. După cum se vede, în aceste domenii, în care nu avea nici un fel de studii de specialitate, era un perfect autodidact.

UN COTOI DE TRISTĂ FAIMA

Un autofrigider condus de Nicolae Cotoi gonea de la Carei spre Tășnad, Satu-Mare. Nu departe de Ghenciu el a lovit doi bicicliști care circulau în aceeași direcție și i-a proiectat în șanț. Unul din bicicliști a decedat, celălalt a fost grav rănit.

Pînă aci, în ciuda bilanțului tragic, accidentul nu pare cu totul ieșit din comun. Din păcate, lucrurile nu stau chiar așa. Primele cercetări au arătat că numitul Cotoi a realizat un record multiplu, comițînd concomitent patru grave încălcări ale regulilor de circulație. În adevăr: 1) el conducea fără permis; 2) a executat o depășire neregulamentară ; 3) în momentul accidentului efectua o cursă nelegală, în scop personal ; 4) după ce i-a proiectat pe bicicliști în șanț a părăsit locul faptei fără să anunțe miliția. A gonit mai departe pe șosea ca și cum n-ar fi făcut moarte de om. Ceea ce, dealtfel, nu l-a ajutat la nimic, fiindcă a fost identificat după întoarcerea de la Tășnad, pe baza urmelor lăsate pe vehiculul său de ciocnirea cu bicicliștii. Iată-l deci pe Cotoi cvadruplu campion de tristă faimă.

BUJIILE LUI MALNES

Iosif Malnes, fiul lui Iosif și Berta, din Miercurea Ciuc, județul Harghita, a fost pînă nu demult gestionar la magazinul nr. 113, din localitate. Într-o zi, a venit la magazin numitul Ștefan Marton, fiul lui Ștefan și Elisabeta, tot din Miercurea Ciuc:

— Am venit să facem un tîrg, i-a propus Marton lui Malnes ; uite, eu am vreo 50 de bujii, 10 bobine de inducție, mai multe injectoare și alte piese. Ți le vînd și tu îmi dai în schimb bani și alte piese de care eu am nevoie.

Iosif Malnes a scos bani din tejghea, i-a plătit ceva lui Marton, i-a mai dat și piese și prima lor afacere cu bujii și injectoare s-a terminat. Dovedindu-se rentabilă pentru amîndoi, afacerea a continuat cîțiva ani, pînă cînd bujiile n-au mai „funcționat". Adică, au venit să le verifice organele de miliție. În sarcina lui Iosif Malnes s-a reținut o delapidare de 115 334.50 lei, „răsplătită" cu 9 (nouă) ani de închisoare. Ștefan Marton, care a profitat mai puțin de pe urma acestei afaceri, a fost condamnat la un an și șase luni. (Dosar 1720/1976, Tribunalul Suprem).

BEȘLEAGĂ ÎN IPOSTAZA DE GLUMEȚ...

„În ziua de 29 decembrie, în jurul orei 16 și 30 de minute, am fost cu concubinul meu, Leon Teotoc, la numitul Preda Alexandru, poreclit Rașpon. Pe Rașpon îl-am cunoscut cu circa trei săptămîni mai înainte, prin Leonică, concubinul meu. Menționez că Rașpon locuiește în Pantelimon, dar nu țin minte strada. La acest prieten, eu am stat de vorbă cu concubina lui, despre munca mea de filatoare. În acest timp concubinul meu, Leonică, numitul Rașpon și concubina acestuia, Didina, celălalt nume al Didinei nu-l mai știu, precum și un cetățean, Bețleagă, care din informații ar avea proprietate personală, la un etaj din Balta Albă, și pe care l-am găsit la domiciliul lui Rașpon, au servit un litru de licheur sau coniac. Băutura, cred eu, era a lui Rașpon. Eu nu am participat la băutură, deoarece nu suport băuturile tari. Atunci cînd am intrat în casă, acel Bețleagă, om între două vîrste se bărbierea în fața oglinzii și avea pe cap, prinse cu clame, trei sau patru sute de lei, de hîrtie, făcînd pe glumețul. Mai pe urmă am aflat că sutele nu erau ale lui, ci ale concubinei..." (Din declarația martorei Zamfira Bunea, din București, dosar 1293/1976, Tribunalul Suprem).

N. GRIGORE MARAȘANU ■
LIONEL NITESCU ■

„TE-AI GÎNDIT CĂ ÎNTRE NOI E O BARIERĂ DE NETRECUT?“

Ioana a aranjat buchetul de bobocі roșii în vaza de pe măsuța așezată între două fotolii. Apoi, și-a rotit privirile prin cameră. Totul era curat, aranjat după gustul ei, de o eleganță simplă. S-a privit apoi în oglindă, zîmbindu-și sie însăși, ca și cum ar fi dat „Bună ziua“ unei ființe dragi, ca apoi, privindu-se astfel, zîmbetul să i se stingă, regăsind în oglindă doar tristețea discretă și adîncă din privirea ei.

A tresărit auzind soneria. Știa că e la ușă bărbatul pe care îl aștepta, un inginer deosebit de capabil, cumpărat, curtenitor, îndrăgostit de ea. Știa și pentru ce vine, fiindcă aluziile lui din ultimele zile au fost cît se poate de clare. În timp ce a traversat camera și holul, amintindu-și de scopul venirii lui, a avut o senzație ciudată, ceva ca o strîngere de inimă, ca un fior de neliniște. Poate de aceea, cînd a deschis, s-a fîstîcit ca o fetișcană, mai ales cînd a văzut că bărbatul pe care îl aștepta era însoțit de un bătrîn, pe care l-a prezentat: „Tatăl meu“. În fine, l-a poftit înăuntru și, după clipele de stinghereală, discuția a început să se lege vioaie, mai ales că ea se străduia să o alimenteze cu fel și fel de subiecte, într-o pornire inexplicabilă de a evita să se treacă la motivul acelei vizite, ca și cum ar fi sperat în adîncul sufletului că ceea ce aceptase, că ceea ce știa că se va întîmpla, totuși, nu se va produce. Jocul cu cuvintele a mers pînă în clipa în care bătrînul a tăiat discuția care pluteа în banalități cu: „Apăi, fată dragă, îi vremea să îți spunem pentru ce tîrgulaiă de suflet am venit.“

La aceste cuvinte, bărbatul tînăr s-a ridicat în picioare și i-a spus ceremonios că îi cere mîna. A spus aceasta cu alte vorbe, frumoase, ticluite din timp, dar pe care ea nu le-a auzit, fiindcă inima a început să îi bată în piept așa cum în copilărie a simțit că îi pulsează în palmă un pui de vrabie speriat. În clipa următoare trebuia să răspundă „Da“, sau cîteva cuvinte frumoase de acceptare, așa cum se hotărîse, așa cum era logic și firesc, dar o îngrozea senzația că ceva mai presus de voința ei o oprește. Se hotărîse doar pentru această căsătorie, îl aprecia foarte mult pe omul din fața ei, aproape că avea senzația că îl iubește chiar și, cu toate acestea, acum avea senzația că ar săvîrși o trădare față de sine însăși dacă ar da răspunsul așteptat, ba, mai mult, că s-ar minți nu numai pe sine însăși, ci și pe omul din fața ei, care acum, cumva caraghios și surprins, o privea rugător.

A simțit atîntită asupra ei și privirea bătrînului și cu efort a rostit: „Iertați-mă...“ Bărbatul tînăr părea că nu a înțeles cuvintul și în privirea lui acum se citea nu numai implorare, ci și disperare.

De aceea, a repetat: „Iertați-mă... iertați-mă. Nu pot...“

„Ioana... Te rog. Nu se poate...“, a murmurat bărbatul tînăr cu vocea copleșită de emoție, neștiind ce să facă cu cutiuța cu verighete, pe care o ținea în mînă, încleștîndu-și degetele în jurul ei.

Pentru o clipă i-a trecut prin minte gîndul de a vorbi evaziv, de a vorbi despre o amînare doar, dar își dădea prea bine seama că nu se va putea căsători niciodată cu acest om, că ar fi perfid să îl mintă din acest moment înainte, de cînd și-a dat seama de adevăr, că e un om prea bun și prea corect pe care ar fi păcat să îl amăgească, așa cum s-a amăgit o vreme pe sine însăși, că trebuie deci să îl facă să înțeleagă ceea ce înțelege ea în acel moment, și anume faptul că niciodată nu îl va putea iubi cu adevărat, că între ei doi mereu va sta zidul amintirilor ei, că nu va putea fi, deci, niciodată soția lui.

Nu era capabilă să îi explice, și ar fi fost teribil de greu o explicație, de aceea s-a rezumat să repete aceleași cuvinte de iertare că nu poate primi cererea lui. A avut impresia că el ar fi insistat, dar tatăl lui s-a ridicat din fotoliu și i-a întins mîna, spunîndu-i: „Dacă-i [illegible] să fie cu iertare“, și din vocea lui și-a dat seama în ce situație penibilă a fost pus bătrînul. S-a bîlbîit, a spus niște cuvinte pe care le-a rostit doar din buze, fiindcă nu mai găsea în minte frazele potrivite, și, dealtfel, orice ar fi spus, nu ar fi putut diminua mîhnirea cu care au plecat cei doi oaspeți ai ei.

În zilele următoare, cînd colegii ei de la institutul unde era angajată ca desenatoare tehnică au observat că la plecare nu o mai așteaptă inginerul acela cu Dacie 1300 albă, că nu mai primește în fiecare zi telefon exact la ora 11, au avut un fel de satisfacție rea. Poate nu era atît de egoistă și de rea cît părea satisfacția lor de a o vedea iar singură, fiindcă această revenire a ei la singurătate li se părea ca o întoarcere la statutul ei firesc. Doar așa o știau de mai mulți ani, de cînd s-a angajat la ei, venind la serviciu întotdeauna singură, plecînd la fel, refuzînd discret, cu delicatețe pe toți cei ce au încercat să îi facă curte, pînă cînd, din acel institut, nimeni nu a mai încercat. Imediat după ce a fost angajată, a circulat în legătură cu ea un zvon ciudat, că ar trăi cu un bătrîn, dar nimeni nu știa nimic exact și cu timpul ea a devenit cu simplitatea, amabilitatea și blîndețea ei colega apreciată a tuturor, fiecare căutînd să îi întîlnească privirea odihnitoare, sincera și zîmbetul plăcut, în fiecare zi. Aproape că se asemăna cu un obiect de artă pe care toți îl priveau cu plăcere și respect, pe care îl considerau ai lor, ai tuturor, apariția inginerului care s-a insinuat în viața ei părîndu-li-se o impietate, așa că satisfacția cu care, acum, priveau revenirea ei la situația de mai înainte nu era atît de meschină pe cît s-ar părea.

Dar parcă nu totul era exact ca mai înainte. Din cînd în cînd, o vedeau rămînînd în fața planșetei de desen ca împietrită, cu privirile pierdute prin geam spre albastrul cerului, ca și cum ar fi urmărit o pasăre îndepărtată care se estompa în lumină, ca și cum ființa ei s-ar fi contopit cu pasărea aceea. Își spuneau despre ea că visează și căutau ca ea să nu vadă că și i-au observat rătăcirea de cîteva clipe, cînd, revenind cu gîndurile, ea privea cumva jenată în jur, zîmbind a iertare. Nici unul dintre colegii ei nu putea bănui însă cît de viu retrăia în acele clipe amintirile ei.

Își amintea în acele clipe de un om bătrîn, bătrîn mai ales în raport cu ea, fiindcă era cu 25 de ani mai în vîrstă, bolnav, fiindcă era pensionar de invaliditate, din cauza unei miopii atît de grave, încît chiar și cu ochelari abia distingea figurile și obiectele din fața lui.

Îl știa de mică pe acel om singuratic, fiindcă locuia într-o garsonieră în blocul unde locuia și ea cu familia ei. Se întîlneau deseori, se salutau, dar prima dată au discutat abia cînd ea devenise elevă în ultimul an de școală. A fost vorba de niște porumbei care veneau zilnic pe balconul garsonierei lui și pe care a încercat și ea să îi ademenească pe balconul apartamentului lor, dar nu a reușit, deși le oferea cu regularitate mîncare. Ei i-a explicat că o prietenie cu porumbeii, așa cum are el, aceștia ciugulindu-i boabele din palmă, cere timp îndelungat pentru consolidarea încrederii, fiindcă din cauza oamenilor care le fac rău porumbeii au devenit, pe drept cuvînt, temători, bănuitori, depărtîndu-se la cel mai mic gest care le-ar sugera dușmănie, primejdie. Apoi, de cîte ori se întîlneau discutau împreună, astfel a aflat că era arhitect, mai exact că a fost, și că acum își alunga singurătatea lucrînd sculpturi în lemn.

Într-o zi l-a spus că dorește să îi vadă lucrările și a rămas surprinsă de mulțimea sculpturilor mari și mici care umpleau garsoniera. Erau sculpturi ciudate, care nu reprezentau anumite figuri, nu aveau adică forme care să imite pe cele pe care le vedea obișnuit, și la întrebările și nedumeririle ei la sculptura abstractă el i-a dat o explicație ciudată, în sensul că sculpturile lui sînt povești, mai exact întîmplări din viața lui, amintiri dragi, spunîndu-i că așa cum un scriitor istorisește o întîmplare reținînd liniile ei esențiale, cu scopul de a stîrni în cititor un sentiment anume, o stare de spirit, așa și el, decantînd mereu în gînd amintirile sale, reține doar ceea ce a rămas ca un suflu în sufletul său, ca un parfum, încercînd să dea contur, formă tocmai acelor sedimente.

RALUCA GRIGORCEA

Ea nu înțelegea, totuși, acele sculpturi și l-a rugat să îi povestească amintirile sale. O vreme s-a codit, apoi, ținînd în palme cîte una dintre acele sculpturi, ca și cum ar fi vrut să confere lemnului căldura mîinilor sale, a început să îi povestească un episod sau altul din viața lui. Astfel, despre o sculptură ciudată, ce parcă avea două elemente componente, două înfățișări, două dimensiuni, i-a povestit că reprezintă amintirea celei mai frumoase zile din copilăria lui și a celei mai triste. Nu și-a cunoscut tatăl, astfel că fericirea copilăriei lui a fost legată de dragostea mamei, și cea mai frumoasă zi a fost aceea în care i-a putut face acesteia o mare bucurie, iar cea mai tristă atunci cînd, în urma unei boli, a pierdut-o. Ioana i-a întrebat de ce aceste amintiri sînt atît de alăturate încît le-a reprodus în aceeași sculptură, iar el i-a vorbit despre fețele vieții, ale existenței noastre, despre legătura dintre ceea ce numim fericire și durere, dintre bucurie și tristețe. I se părea firesc ca atunci cînd este vorba de amintiri ele să se alăture, să se îmbine.

Astfel, în fiecare zi, discutînd despre cîte o piesă sculptată, ele nu numai o povestire din viața lui, ci și modul în care în cugetul său aceste întîmplări trăite s-au transfigurat în sentimente și înțelepciune. Mai bine zis, într-o anumită bunătate sufletească și liniște. Era, desigur, și o mare tristețe. Tristețea de a nu mai putea munci, de a se simți însingurat, în afara pulsului vieții.

Într-o zi, Ioana l-a întrebat despre sculpturile care reprezintă amintirea femeii, sau femeilor pe care le-a iubit. A evitat un răspuns la această întrebare, Ioana a insistat și cu altă ocazie, pînă ce într-o zi l-a spus că nu are în minte armonia formelor, liniile pentru ceea ce a rămas în sufletul său legat de femeia pe care a iubit-o, care i-a devenit soție, dar care, după ce el, avînd un accident pe un șantier, părea că va rămîne orb pentru toată viața, l-a părăsit. „Poate — îi spunea el — pentru sentimentul de iertare pe care îl am acum față de ea aș găsi liniile de expresie, dar mai greu cu sentimentul de milă, nu știu cum aș putea exprima sentimentul de milă pe care îl am față de ea, față de soarta ei, fiindcă o ființă care a făcut față de mine un asemenea gest, care a fost capabilă să mă părăsească la necaz după ce mi-a jurat fidelitate și credință de o viață, se pierde și pe sine însăși, își pierde frumusețea, interioară, acum în sufletul ei trebuie să fie regrete, să fie un zbucium, fapta ei va fi ca un blestem care o va urmări mereu, or, mie totdeauna mi-a fost teribil de milă de oamenii care regretă propriile lor fapte. Sînt oameni nefericiți“.

Ioana ar fi vrut să îl întrebe dacă el a fost vreodată fericit, sau dacă acum, el mai știe ce este fericirea, dar s-a simțit tulburată. A fost prima dată cînd și-a dat seama că omul acela blînd și bun a intrat în gîndurile ei ca un fel de prezență liniștitoare, ca o certitudine, că a început să îl viseze mereu, să dorească să îl vadă, să îl urmărească gesturile de miop care semănau atît de mult cu gesturile copiilor, să îl audă vorbind, să fie împreună cu el.

Într-o zi, părinții ei i-au atras atenția că prietenia ei prea strînsă, vizitele ei prea dese la omul acela singuratic nu sînt tocmai potrivite, că pot să „lase vorbe“, că e mai bine să fie mai atentă. Era într-o dimineață de vară, ea tocmai se întorsese de la el, după ce i-a povestit cum a fost la examenul de bacalaureat, nu a răspuns nimic părinților, fiindcă și-a dat seama că aceștia aveau dreptate, mai ales că nu își putea defini sentimentele față de omul acela. A plecat în vacanță la o bunică, dar și-a scurtat șederea acolo, fiindcă simțea că nu poate suporta depărtarea de el. Atunci, cînd s-a reîntors și a observat că și pe el îl bucură întoarcerea ei, i-a sărit de gît și l-a îmbrățișat.

S-a înscris la o școală de desenatori tehnici și a reluat vizitele zilnice la el, cu toate că a început să aibă mereu discuții cu părinții ei care îi reproșau că nu se gîndește că acel om este mai bătrîn decît ea, că nu este decît un om bolnav, sfîrșit, că astfel, rămînînd în preajma lui, nu poate cunoaște alți tineri, nu se gîndește la viitorul ei, la faptul că a sosit vremea cînd trebuie să se gîndească și la căsătorie.

Da, și-a spus, trebuia să se gîndească și la căsătorie, trebuia să își împartă viața cu un om, dar ea simțea cine este acel om, își dădea seama de la o zi la alta tot mai mult că îl iubește pe omul acela singuratic și bun. Numai că el devenise cumva rezervat față de ea, cumva temător, închis în carapacea singurătății sale. Într-o seară, cînd era la el, i-a spus brusc că îl iubește. A avut senzația că el s-a tulburat, aproape că au început să îi tremure degetele, a oftat, apoi a privit-o lung și i-a spus că nu e bine. Parcă ar fi vrut să o privească în adîncul ochilor, să îl poată explica ceva din priviri, așa că, miop, și-a apropiat fața mult de fața ei, iar ea l-a sărutat și a plîns. Nu știa de ce plînge la pieptul lui, dar simțea că trebuie să plîngă și i s-a părut că îi dureau lacrimile ei, fiindcă i s-au umezit ochii și, rugînd-o să nu mai plîngă, vocea lui a dobîndit inflexiuni mai calde și mai adînci ca niciodată.

În zilele următoare a observat că purtarea lui dobîndea note de voioșie falsă. Astfel, i-a arătat marele lui secret, și anume dosarele cu lucrările pe care le întocmea în pofida interdicției medicale de a lucra, proiecte de clădiri frumoase, în linii suple și elegante, i-a arătat și o adresă prin care i se confirma că unul dintre proiectele lui a fost acceptat, voia să îi dovedească faptul că se bucură de orice fleacuri, de orice întîmplări din viața lui, că adică își are fericirea lui în singurătate. Ba, mai mult, și-a cumpărat și un televizor, cu toate că lui îi era interzis să privească micul ecran, spunîndu-i că i-a cumpărat pentru prietenii lui, pentru cei ce vin la el în vizită.

A sosit însă și clipa în care nu a putut evita discuția deschisă, fiindcă, brusc, după o discuție banală, ea i-a spus că îl iubește și că vrea să se mute la el. „Cum adică, să te muți aici?“, a întrebat el surprins. „Foarte bine, a răspuns ea, să fiu cu tine. Poate nu vrei să te căsătorești cu mine, nici nu îți cer asta, dar vreau să fim împreună... Dacă mă primești.“

„Te-ai gîndit că între noi e o barieră pe care nimic nu o poate frînge?“, a întrebat-o el. Nu este vorba numai de faptul că sînt un infirm, deși este o prostie din partea ta să îți legi viața de un om ca mine, dar trebuie să te gîndești la cei 25 de ani care sînt între noi... Timpul nu îl poate frînge, nimeni și nimic... Dacă am putea opri timpul sau l-am putea inversa, am deveni nemuritori, dar nu sîntem...“

„M-am gîndit la toate...“, i-a răspuns ea și a fugit din camera lui.

În ziua următoare el a rugat-o să asculte o poveste. I-a spus că într-o vară, fiind pe malul mării, a văzut doi oameni, mai exact două umbre, pe țărm. Erau ciudate acele umbre, fiindcă era noapte, peste cer treceau cîțiva norі, care tocmai făceau ca lumina lunii să se scurgă ca un șuvoi de raze numai asupra unui singur cerc din largul apelor, unde înscria o pată aurită. A văzut cum acei oameni s-au îmbrățișat, atunci și-a dat seama că de fapt erau un bărbat și o femeie și apoi l-a văzut pe bărbat cum intră în mare și se pierde în depărtare, printre liniile albe, mișcătoare, ale crestelor înspumate... „Am aflat apoi, a încheiat el povestea, că bărbatul acela era foarte bătrîn, iar soția lui era tînără și, fiindcă a fost foarte fericit cu ea, acum, cînd își dădea seama că trebuie să îi lase deschis drumul vieții, să nu o mai țină legată de el, s-a hotărît să plece spre neființă...“

„Nu! Nu poate fi adevărată o asemenea poveste! — a strigat Ioana. Nu poate fi adevărată, ai inventat-o tu!“

Fiindcă îi venea din nou să plîngă a plecat de la el și nu l-a mai căutat două zile. A treia zi, cînd a venit la el, a simțit ca o înțepătură în piept, cînd lîngă butonul de sonerie al garsonierei a găsit prinsă o carte de vizită cu un nume străin. Nu l-a venit să creadă, a sunat, i-a deschis un bărbat tînăr, care i-a explicat că s-a mutat de ieri și că fostul locatar a plecat... Nu, nu știa unde a plecat, nu și-a lăsat adresa.

Ioana a terminat școala de desenatori tehnici, s-a angajat la institutul de proiectări din oraș și a trăit mai mulți ani singură. Apoi, mai mult la insistențele părinților ei, a acceptat curtea unui inginer, om foarte de treabă și respectat. Cînd a sosit ziua să fie cerută în căsătorie, părinții ei au plecat de acasă, ca să nu o încurce. Părea că Ioana a uitat, se va căsători, iar ei se bucurau. Dar i-a fost imposibil să facă acel pas. De aceea părinții ei o priveau cu tristețe, le era milă de singurătatea și tristețea în care trăia, cu toate că prin zîmbetul ei, prin amabilitatea și toată purtarea sa nu lăsa să se întrevadă ce e în sufletul ei.

La institutul unde lucra se tot vorbea despre un proiect foarte interesant și foarte chibzuit, pe care îl avizaseră toate comisiile de specialiști. Ca mînată de o presimțire, a cerut să vadă și ea dosarul acela și, alături de numele celui care l-a întocmit, a putut citi și adresa. Omul singuratic, miopul, care fugise ca să îi deschidă un alt drum în viață decît acela alături de el, se mutase într-un orășel din apropiere.

Era duminică dimineața și trenul cursă de persoane era plin de călători care făceau excursii, de școlari în grupuri, de oameni veseli. Într-un compartiment alăturat un tînăr cînta la chitară. Cînd trenul s-a pus în mișcare, și-a rezemat fruntea de geamul rece, privind cum prin fața ochilor ei încep să se deplaseze spre trecut, în urmă, stîlpii de telegraf, cîmpurile, casele, iar ei i se părea că se smulge dintr-o existență și trece în alta, că abia acum face primul pas într-un început de viață.

Apoi s-a așezat pe banchetă și a tot repetat în gînd frazele pe care urma să i le spună, explicațiile ei despre faptul că nu putea trăi fără el, că mai presus de bariera timpului, mai presus de moarte chiar, există ceva ce aparține de viață, de frumosul din noi, ceva ce este de tărîmul fericirii, și acel ceva este iubirea. Urma să îi povestească despre faptul că s-a simțit aproape de fericire numai atunci cînd a fost alături de el... Dar, atunci cînd s-au întîlnit, nu i-a putut spune decît: „Să nu mă alungi...“

EMIL POENARU ■

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

Victimele lui Onassis (7)

După moartea survenită la spitalul american Neuilly din Franța, a fost transportat la Atena. De acolo, l-a preluat o vedetă pe care mai erau un popă și patru coriști. Pe insula Skorpios, ultimul său refugiu, îl așteptau cîțiva oameni. Printre ei : John-John și Caroline (copiii lui Jackie), Ted Kennedy, Artemis, sora lui, Christina, fiica lui, și alții. Ca și în ziua în care se căsătorise cu Jackie, o ploaie fină estompa acel peisaj familiar care, pentru el, era atît de scump. Și la propriu, și la figurat. Cosciugul foarte modest (? ! — încît nici nu se credea că ar putea fi al lui Onassis) era acoperit de garoafe și crini albi. După o ceremonie scurtă, strict intimă, a fost depus într-o capelă, lîngă Alexandru, fiul său, cel care trebuia să preia cîrma acelei, imense nave.

Firește, ca în alte atîtea cazuri, cel mai tensionat episod care a urmat în această superproducție financiară a fost cel al testamentului. Cît va primi Alexandru ? Dar Artemis ? Dar Jackie ? Suspens-ul a fost risipit repede și despre conținutul testamentului am vorbit pe larg la începutul foiletoanelor noastre. Tot cam atunci au apărut așa-zisele necroloage — punctate cu tot felul de amintiri al căror erou era fostul miliardar Onassis. Astfel, cineva povestește că a petrecut împreună cu „Ari" o noapte întreagă la un club particular parizian. Veselie, scotch, dansuri. Dimineața la cinci au plecat pe jos spre Avenue Foch (unde-și avea reședința pariziană Onassis — n.n.), Rolls-Royce-ul îi urmărea, le ralenti, în spate. Onassis a fost, între altele, întrebat dacă nu i se pare prea mult să-și petrecă toate nopțile astfel. Atunci, „Ari" a răspuns cu o voce puțin stranie : „Nu ! Îmi place să stau treaz pentru a visa mai bine la acest lucru extraordinar : soarele nu apune niciodată pe navele mele".

Fără a fi deloc original, răspunsul comunica o realitate. O realitate pînă la a cărei împlinire Onassis recursese la tot soiul de metode, trucuri și subterfugii. Toate acestea au fost pe larg analizate sub grăitorul titlu „Victimele lui Onassis" în martie 1975 de revista „Le Nouvel Observateur", din care vom reproduce cele mai importante lucruri, chiar dacă unele par a repeta cele spuse anterior.

„«Banii altora. Să faci mereu să lucreze banii altora». Acest principiu financiar poartă un nume în cercurile de afaceri internaționale. Este «principiul lui Onassis». Datorită acestui **Other People's Money (banii altora)** pe care-l aplica mai bine ca oricine — datorită lui O.P.M., cum spunea el familiar — bătrînul aventurier grec și-a adunat averea. Armator fără scrupule, dar nu fără idei, el a păcălit multe guverne dintre care nici unul, nici chiar cel atenian, nu era al lui. Nicăieri n-a plătit vreodată cel mai mic impozit. Toată viața el n-a respectat legile care guvernează în mica lume a salariaților mării. Iar compatrioții săi n-au beneficiat niciodată de cîștigurile sale obținute din isprăvile maritime și financiare.

Trăia în lux, pe cheltuiala contribuabililor din locuri unde el nu punea aproape niciodată piciorul, ocupat mereu să profite cît mai mult de vreo nenorocire care-l făcea și mai bogat. Gata a lovi în momentul în care alții ezitau. Îi plăcea, lui, un **self made man**, să trăiască în compania celor puternici, bogați și celebri, și a femeilor, afișîndu-se peste tot pentru a trece mai ușor neobservat, pentru a se uita mai ușor cum făcuse averea. O asemenea «reușită» care este cea a capitalismului cel mai sălbatic merită o autopsie".

În continuare, revista evocă momentele principale ale copilăriei lui Onassis pe care cititorul le-a aflat în numerele trecute. Apoi ea scrie : „Trei motive explică reușita deosebită a lui Aristotel Onassis : pariurile sale tehnice s-au dovedit juste ; nu avea nici un fel de scrupule ; își cultiva cu grijă rețeaua de relații.

Mai întîi pariurile sale tehnice. Primul — care i-a și hărăzit destinul maritim — l-a făcut la începutul marii depresiuni din anii 1930. Pe atunci se afla în Argentina. Industriaș, puțin comerciant, fabricant de țigări și vînzînd cîte puțin din toate. Făcuse deja avere datorită comisioanelor obținute prin vînzările de tutun oriental. În jurul lui totul se prăbușea, dar afacerile lui prosperau. Iar antrepozitele sale erau prea mici. Să le mărească sau să cumpere una din aceste vechi nave ce se puteau procura pe nimic în această perioadă de criză și care putea deveni un excelent doc plutitor ? Onassis își face rapid socotelile. Poate găsi o navă veche de 10 ani (mai are, adică, 10 ani de trăit) la prețul unui automobil Rolls-Royce : aproape 30 000 de dolari. Este de șapte ori mai puțin scump decît un antrepozit cu aceeași suprafață. Cumpără.

Dar, de ce să se oprească la o singură navă ? Ar fi o prostie prea mare. Se gîndește că într-o zi afacerile vor redemara, comerțul se va dezvolta iar, atunci, lumea va avea nevoie de nave. Cel care va cumpăra vechi nave — la aproape trei la sută din valoarea pe care o aveau la ieșirea din șantier — va obține toate încărcăturile disponibile fixînd sistematic prețuri mai mici decît proprietarii de vapoare cumpărate înainte de criză. Și cumpără acele nave de la Canad an National Steam Ship, imobilizate în ghețurile portului Saint Laurent. Ne aflăm în 1932. Doi ani mai tîrziu începe dezghețul comercial. Cîștigase

A doua alegere a proaspătului armator : mizează pe petrol, un produs nou care, către 1935, începe să capete importanță în schimburile internaționale. Vechii armatori greci nu cred în petrol. Era prea speculativ. Preferă cărbunele, cerealele, oțelul. O adevărată breșă pe care o făcuse Onassis. Și mai face un pariu colosal : dacă se va dezvolta comerțul cu petrol, așa cum se gîndește el, atunci viitorul aparține categoric marilor tancuri petroliere pentru că pe acestea tona transportată va fi mult mai ieftină. Prima sa navă „Ariston", prima fabricată special pentru el și din indicațiile lui, va avea 15 000 tone. Era un record pentru acea vreme (1938). În 1953 va fi lansat primul superpetrolier din lume, „Tina-Onassis", care avea 26 000 de tone.

Era epoca în care liderii companiei „Shell" spuneau în mod serios : „Niciodată nu se va merge dincolo de 50 000 !" Azi, supertancurile ajung la 500 000 de tone („Batillus", lansat recent în Franța, are 540 000 tone). Dar aceste petroliere din ce în ce mai mari trebuiau umplute în mod constant, așa cum trebuia să li se găsească încărcătură celor 16 „Liberty Ships" cumpărate de Onassis de la marina americană. Atunci armatorul inventează o formulă pe care apoi toată lumea o va copia : contactele părți. Obține de la „Mobil" (care, pe atunci se numea „Socony Oil Company") ca ea să-i garanteze marfa pentru o anume perioadă. Înarmat cu această promisiune și aflat într-o bună dispoziție, el recurge atunci la „Metropolitan Lifel Insurance". I se împrumută 40

Macheta renumitului „Olympic Building", ce se va construi în cartierul Manhattan din New York

milioane dolari cu care poate comanda — la Bethlehem Steal — tancurile petroliere gigante de care are nevoie. Mereu această folosire a banilor altora. Credit, mereu credit, chiar cînd el are în cele 217 conturi în bancă de zece ori mai mult decît împrumutase.

La fiecare cotitură a «fabulosului destin» al lui Onassis te întîlnești cu războiul, criza, frauda. Cînd marinarii și docherii sînt aruncați în stradă de șomaj, el cumpără nave devenite inutile. Cînd soldații pleacă spre frontul japonez, el le transportă hrana. Și, de fiecare dată, cînd i se cere să-și plătească partea de impozit, fuge spre un alt paradis fiscal.

Prima activitate — prima fraudă. Era în 1929 în Argentina, unde ridicase o manufactură de tutun. „Manufactură" este adevăratul cuvînt, doi băieți oameni instalați în spatele unei prăvălii rulează pentru el toată ziua țigări pe care le va vinde sub marca «Bis». De ce «Bis» ? Pentru că exista deja o marcă cu acest nume ale cărei țigări erau printre cele mai vîndute. Atunci de ce să se jeneze ?

1954 : Onassis e în închisoare. I s-a reproșat că a vrut să înșele administrația de la Washington făcînd-o să creadă că navele militare cisternă T-2, pe care le cumpărase, vor rămîne americane. Guvernul american voia această garanție : Onassis, evident, n-a avut altceva de făcut decît să constituie o societate americană în care el apărea drept minoritar dar căreia îi împrumutase banii pentru a cumpăra acele T-2.

Guvernul de la Washington și-a dat seama de afacere abia cinci ani mai tîrziu. Între timp, T-2 făcuseră înconjurul lumii de mai multe ori și aduseseră destui bani. Pe măsură ce reveneau în porturile americane, autoritățile americane le sechestrau. În final, afacerea s-a clasat. Onassis a acceptat să repună cele 20 T-2 sub pavilion american. Nimic mai ușor : a constituit un trust controlat de doi cetățeni americani, proprii săi copii, Christina și Alexandru, care aveau naționalitate americană...

Războiul din Coreea — 1950 — cînd își oferă navele guvernului american. Șase ani mai tîrziu, după o primă închidere a Canalului Suez, petrolierele trebuiau să ocolească Africa. Tarifele cresc. Bine plasat, datorită acelor „castele de mare", Onassis cîștigă o nouă avere. Peste 70 de milioane de dolari, potrivit specialiștilor. În 1967 — a doua închidere a canalului. Cîștigurile — de astă dată — nu mai sînt cifrabile. La început, Onassis își plasase o parte din flotă sub pavilion grec. Acest fapt făcea plăcere Atenei — și nu era prea jenant. Cel puțin așa gîndea el. Într-o bună zi, unul din vapoarele sale este imobilizat la Rotterdam. Bucătarul era bolnav. „Să fie debarcat și înlocuit cu un olandez". Imposibil. „Cum vine asta, imposibil ?" Onassis merge la fața locului. Nimic de făcut. Sindicatele sînt ferme : nu există bucătar grec ? Nu avem autorizație să ne pregătim de drum ! A doua zi, toată flota lui Onassis trece sub pavilion panamez.

Exemplul va fi imitat. Astfel, Onassis se va afla și la originea fantasticei dezvoltări a navigației sub pavilion de complezență. Toate navele sale avînd un total de 5 milioane tone sînt înmatriculate în Liberia, țară africană de mai puțin de două milioane de locuitori care «posedă» cea mai mare flotă comercială a lumii. Există cîteva țări (Panama, Cipru, Singapore, Somalia, Costa Rica) care acceptă să înregistreze nave ce aparțin armatorilor americani, italieni, greci sau vest-germani. Onassis duce pînă acolo rafinamentul încît creează o societate pentru fiecare navă. Este o societate cu responsabilități foarte limitate : în caz de litigiu financiar nu poate fi luat nimic altceva decît vaporul. În caz de accident nu mai există nici vaporul.

Această complezență se întinde și asupra reglementărilor de securitate. Acum trei ani, două petroliere liberiene au intrat în coliziune la Capul Bunei Speranțe. Anchetă. Șapte din cei opt ofițeri de la bord nu aveau diplome. Al optulea avea una. Dar era falsă. Desigur, Onassis recruta ofițeri competenți pentru o mare parte a petrolierelor sale și îi plătea bine. Nu dădea asemenea nave pe mîinile oricui. Dar nu făcea la fel cu personalul de execuție. În special pentru acele nave ce transportau încărcături una peste alta și care reprezentau 15 la sută din flota lui Onassis. Acolo se găseau indieni, pakistanezi, filipinezi gata să lucreze pentru orice preț. Cînd unul dintre ei se îmbolnăvea era debarcat în primul port. Urma ca el să se descurce, să se îngrijească etc. Voia să protesteze împotriva desfacerii abuzive a contractului de muncă ? Trebuia să se ducă pe banii lui tocmai în Liberia. Legea era clară : nici o acțiune nu putea fi întreprinsă decît în țara unde nava este înmatriculată.

Astfel, cînd se caută să se recenzeze victimele lui Onassis nu trebuie uitați cei nouă milioane de compatrioți greci. Motivul este ceea ce el le-a luat și ceea ce nu le-a dat. Cînd utiliza pavilioane de complezență și cînd își stabilea societățile în «paradise fiscale», vechiul pirat scăpa de impozitul asupra beneficiilor societăților sale și de impozitul asupra venitului personal.

Dar poate nu acestea vor fi simțite cu amărăciune de greci. „El nu va lăsa după ei decît publicitate zgomotoasă", declara Taxis Thomopoulos. Și Dimitri Tsekenis, un alt om de afaceri grec, adăuga : „N-a construit o singură școală, un orfelinat, sau un spital..."

În Grecia, Onassis nu era decît o stea de a doua mărime. Acolo nu stătea decît cîteva zile pe an, iar «politica», pentru el, n-avea niciodată alt sens decît al unui mijloc de a-și aranja afacerile și de a cîștiga mai mulți bani. Dealtfel, a mizat succesiv pe toate tablourile, a ocupat, în general, zonele eliberate de marele său rival și cumnat Stavros Niarchos, armator și acesta. În măsura în care, înainte de 1967, acesta din urmă mizase pe familia regală și pe dreapta, Onassis se apropiase de centru. După venirea la putere a coloneilor, se simțea atras de liderul lor. Dar avea împotriva lui majoritatea juntei pentru că era genul de om de care în mod cert trebuie să te debarasezi. Armatorul a încercat puțin și navigația aeriană. A obținut în 1956 monopolul exploatării liniilor aeriene grecești în condiții deosebit de avantajoase : fără taxe de aeroport, posibilitatea de a exporta în fiecare an (în devize) 12 la sută din beneficiile companiei sale „Olympic Airways", subvenție anuală de 10 milioane de franci. Nu era de ajuns. În cursul primelor opt luni ale anului 1974 a «pierdut» echivalentul a 175 milioane de franci în afaceri. Și-a denunțat acordul din 1956. Premierul grec Caramanlis a decis, imediat, naționalizarea companiei „Olympic Airways". Dar era un gol. Nu exista companie. Nimic decît birouri și contracte. Din 30 de avioane, 27 aparțineau unor societăți străine — controlate de Onassis — precum „Victoria Carriers" sau „Central American Ships" care le închiriau companiei „Olympic Airways". Era ultima fraudă a bătrînului armator !"

Așa se încheie relatarea despre victimele miliardarului Onassis, cel care se odihnește pentru totdeauna în austera capelă de pe Skorpios și pe care cineva ar fi vrut să scrie și niște vestite cuvinte ale lui Montaigne : „Degeaba ne urcăm pe catalige pentru că tot pe picioarele noastre ne sprijinim. Și chiar și pe cel mai înalt tron din lume tot pe fundurile noastre sîntem așezați".

(Sfîrșit)

PETRE NICOLAE ■

PE TEME DE CIRCULAȚIE

„Cînd te îndoiești că poți depăși în siguranță, renunți la manevră!"

Un I.M.S. care intenționa să vireze la stînga și să intre de pe drumul național pe o șosea comunală, a renunțat la manevra respectivă și s-a tras cuminte mult pe dreapta, cînd șoferul a observat că un autotren se angajează în depășirea sa. El a devenit și mai prudent cînd a sesizat că din sens contrar direcției de mers a autotrenului se apropie la mică distanță, circulînd regulamentar, un autocamion. Pomenindu-se literalmente în fața cu mastodontul, șoferul autocamionului s-a aflat într-o situație extrem de dificilă. Trecuse doar cu cîțiva metri de o intersecție cu un drum secundar care i-ar fi creat posibilitatea printr-un viraj la dreapta să se ferească de coliziune sau cel puțin să evite o catastrofală tamponare frontală.

Părăsirea părții carosabile, intrarea pe acostament și de aici pe cîmp, a doua soluție salvatoare, s-a dovedit, de asemenea, inaplicabilă din cauza înălțimii mari a taluzului (peste 4 metri), sectorul de drum unde începea să se deruleze filmul accidentului aflîndu-se în apropierea unui pod unde șoseaua se înălța pronunțat față de zona înconjurătoare. Nu-i rămînea decît să reducă cît mai mult viteza, să se replieze pe dreapta atît cît să nu răstoarne autocamionul în care se aflau oameni și să privească ce va face autotrenul.

Acesta nu a încăput printre I.M.S. și autocamion. El a lovit cu partea stîngă față în aripa din stînga a autocamionului și apoi cu semiremorca a izbit puternic caroseria acestuia. Nu a crutat nici I.M.S.-ul pe care l-a „șters" smulgîndu-i roata de rezervă.

Lovită cu o forță deosebită, caroseria autocamionului s-a dezmembrat, oamenii care ocupau băncile din stînga fiind striviți ori aruncați pe asfaltul drumului. În aceste împrejurări, trei persoane au decedat pe loc și una la spital după cîteva ore. Alți șase oameni au fost răniți grav.

Vinovatul : șoferul Viorel Puiu în vîrstă de 22 de ani, angajat al Autobazei 1 Marfă Brașov, a fost pus să efectueze curse interurbane de mărfuri — în pofida puținei sale experiențe și a faptului că în urmă cu mai puțin de un an a avut permisul reținut timp de o lună tot pentru o depășire neregulamentară.

Nu era oare firesc ca V.P. să acumuleze experiența necesară unor asemenea curse dificile, lucrînd pe distanțe mai scurte, în oraș, unde și posibilitățile de control și îndrumare din partea șefilor sînt mai mari ?

Depășirile neregulamentare de genul celei de mai sus, ori efectuate în locuri unde dublarea e interzisă, au provocat numai în lunile iulie și august moartea a 84 de oameni și rănirea a peste 150 de persoane. Chiar în ziua cînd pe D.N. 13, în apropiere de Brașov, s-a întîmplat acest deosebit de grav accident, la numai cîțiva kilometri, pe alt drum, șoferul unei autobasculante, efectuînd o dublare în stil la fel de „agresiv", a intrat în plin într-un autoturism Dacia 1300 omorînd pe loc doi oameni (șoferul și pasagera din dreapta).

Efectuarea depășirii, manevră care poate crea pericole deosebite atunci cînd e efectuată cu ușurință, trebuie (o spunem fără exagerare) calculată minuțios și acest calcul e necesar de multe ori să fie făcut în cîteva secunde.

O înțeleaptă zicală șofierească spune : „Atunci cînd te îndoiești că poți depăși în siguranță, renunță la manevră". Dacă șoferii ar ține seama de acest sfat, numărul accidentelor generate de dublări riscante ar fi infinit mai mic.

Mai ales șoferii mașinilor grele cărora, din pricina demarajului redus și a lungimii mari a vehiculelor, le este necesară pentru depășire o distanță mult mai mare, trebuie să fie deosebit de circumspecți înainte de a se angaja în dublare.

Deși le este evident că nu vor putea efectua în condiții de siguranță depășirea, în multe, foarte multe cazuri, șoferii autovehiculelor grele încep totuși manevra bazîndu-se : pe prudența celorlalți, pe masivitatea mașinilor conduse, cu care îi „înlătură" din calc pe cei ce se „încumetă" să circule din sens contrar și nu rareori pe faptul că în cel mai rău caz pe drum încap și trei mașini.

Accidentul prezentat în acest articol demonstrează cît de falimentară este această concepție.

Colonel VICTOR BEDA ■

Groapa cu lei

Bineînțeles că am fost la Craiova ca orice om care iubește o idee. Numai că în capitala Băniei ideea n-arată la ora asta cît un curcan, ci ca un biet pui de găină care dă din aripioare. Aproape 60 000 de oameni s-au strîns pe **Centralul** Olteniei pentru a vedea minuni ce nu trebuiau așteptate încă de pe acum. Oricum, o astfel de mulțime fanatizată de balonul rotund merita o soartă mai bună dar Deselnicu n-a dorit-o și, poate a fost și-un pic de ghinion la mijloc. Cronicarul trimite de-aici un salut fierbinte celui mai fierbinte public din lume, publicul de la Craiova ! Peste un an de zile, dacă cumva oameni nerăbdători nu-l vor alunga pe Teașcă din Craiova sau el însuși nu-și va face bagajele — cum îi e obiceiul — stadionul acesta va trebui să aibă 200 000 de locuri. Nici unul mai puțin. Deci, omagii acestui public minunat și, răbdare și tutun, pentru că drumul e lung și ne aflăm abia la început !

A cîștigat, cum era de așteptat, echipa **Steaua** pe care noi am criticat-o pentru meciurile de dinaintea celui de la Craiova, pe bună dreptate, și pe care am vrea s-o lăudăm acum tot atît de excesiv ca și atunci cînd am criticat-o. Un zîarist mi-a atras atenția înaintea meciului că am făcut un foarte rău serviciu echipei **Universitatea Craiova** lăudindu-i pe Teașcă și scăzîndu-i meritele lui Jenei. Nimic mai neadevărat, dar a trebuit să dăm Cezarului ce-i al Cezarului ! Actualul antrenor al echipei **Steaua** are merite incontestabile și titlul de campioană, cucerit de echipa sa, are la temelie și munca lui Jenei. El a știut, după ce a trecut „uraganul Teașcă" să apeleze la înțelepciunea de a-i ruga pe jucători să joace la înălțimea talentului lor și a reușit. Dovadă că și duminică jucătorii **Stelei**, cum era firesc, l-au iubit mai mult pe Jenei decît pe Teașcă și au jucat așa cum au jucat de multe ori anul trecut, adică excelent ! M-a bucurat foarte mult că **Steaua** m-a infirmat pe mine, dar un meci este un meci ! Să vedem și restul. Vreau să spun că **roșii-albaștrii** au fost extraordinari din toate punctele de vedere : de la așezarea în teren (iată o idee excepțională a lui Jenei) pînă la voința ficărui jucător de a învinge. Dacă aceste calități ale **Stelei** vor fi cultivate și mai departe vom avea o echipă mai bună decît **C.C.A.**, lucru pe care l-am dori cu toții în frunte cu mine. Eu îl iubesc pe Teașcă, dar iubesc mai mult fotbalul românesc și asta îmi dă dreptul să-l judec foarte aspru mai ales pe cei pe care-i iubesc.

Și-acum să trecem la explicația partidei cîștigate **pe drept** (o spun din tot sufletul) de militari. Am fost în cabina jucătorilor înainte de a începe partida (e vorba de **Universitatea Craiova**). Domnea o crispare evidentă. Miza era prea mare. Echipa care învinsese pe **Progresul** la București avea o misiune de două ori mai grea decît într-o duminică obișnuită. În primăvară, cînd **Steaua** trăsese toate cartușele, pierduse aici cu 2—0. O judecată simplă - spunea clar că craiovenii nu pot să piardă. Dar joia trecută, scriesem tot aici că **Steaua** nu va fi **Progresul** și mai ales că universitarii din Bănie nu au doi fundași centrali în stare să le asigure securitatea necesară, lucru perfect dovedit încă din minutul cinci, cînd Deselnicu l-a „însoțit" 40 de metri pe Troi pe care numai că nu l-a invitat să tragă la poartă unde dorește. Adăugați la toate acestea ratarea lui Balaci, a acelui **unsprezece metri** care ar fi schimbat cu siguranță moralul acestei echipe în proces de reintinerire. Ceea ce nu știe publicul mare e faptul că Oblemenco fusese trecut pe lista de rezerve și că a refuzat să se echipeze. Al doilea lucru pe care puțini îl cunosc e faptul că totdeauna în echipele românești se formează o „familie" care vrea de la început să impună antrenorului formația. Din **familia** lui Oblemenco fac parte — cel puțin cît știu eu — Deselnicu și Tarălungă. Că mai există **„mine"** în această echipă o să afle antrenorul mai tîrziu. Pe această stare de încordare, formația din care lipseau Marcu și Crișan, dacă e să comparăm cu **unsprezecele** de anul trecut și chiar Oblemenco, a intrat pe teren. O echipă matură ca **Steaua** avea oricum o șansă. Meciul, spre surprinderea celor care nu l-au văzut, a fost, din punct de vedere spectacular, unul dintre cele mai frumoase la care am asistat în ultimul an. Fără golul absurd din minutul 5 nu garantez că **Steaua** ar fi cîștigat. Emoția de început și-a pus pecetea pe jocul lui Cîrțu (om de mijloc și de construcție, nu extremă, post în care — din lipsa altcuiva — Teașcă a fost nevoit să-l întrebuințeze) și mai ales a strecurat plumb în genunchii lui Constantinescu (fără perspectivă, jucător de o mediocritate perfectă). Adăugați la asta și faptul că Negrilă s-a accidentat după un sfert de oră și a continuat să joace rănit, iar Cămătaru a jucat numai un minut, clacînd ; mai puneți la socoteală și ieșirea din teren a aceluiași Constantinescu, autoaccidentat și aveți imaginea unei echipe care, în orice caz, n-a jucat la potențialul ei. De ce a fost atunci partida atît de frumoasă ? Pentru că, cu toate **găurile** din apărare, **Universitatea Craiova** a știut să desfacă jocul scăzînd aglomerarea din fața porții stelliste. De trei sau de patru ori **șvungul** lui Balaci era cît pe-aci să se termine cu goluri. Dar un singur jucător într-o apărare aglomerată nu poate face nimic. La dreptul său, din **unsprezecele craioveun**, în afara blondului contru înaintaș (și el pe un post improvizat) numai Donose m-a mulțumit și, poate-poate, Boldeanu, care a avut dispariții repetate din joc. Tarălungă a jucat în stilul său obișnuit, centrînd cam la întîmplare, dar știind apărarea **roș-albastră** să fie în gardă. În rest, linia fundașilor craioveni, mai puțin Negrilă care are acuzo, și Purima oarecum, a fost ușor de străpuns mai ales din cauza jocului lui Deselnicu, care e un jucător de modă veche în epoca rachetelor. Acest jucător fără viteză, dribleur de meserie, cară mingea din fața porții sale pînă în 16 m al adversarului unde, sfîrșit, cade ca o primadonă ucisă de cuțitul vicontelui. Într-un sistem cum e acela impus de Teașcă, jucătorul numit o ca un taraf la mort. Să sperăm că micuțul Napoleon ne va scuti să mai vedem penibilele **„eschive"** pe care craioveanul ni le-a oferit, din motive pe care le știe și el și le știm și noi. N-aș vrea să uit nici pe portarul Lung care a apărat excepțional. Cele două goluri (în special cel al lui Dumitru) n-ar fi putut fi parate nici de Zamora în zilele lui de glorie.

Dincolo, la **Steaua**, aș remarca toată echipa pentru dăruirea cu care a obținut această victorie și, în special, pe Dumitru, pe Troi, pe Ackenel și pe acest Agiu, scos de la naftalină și care ne-a arătat încă o dată că poate juca orice.

Arbitrajul lui Ghiță — excepțional, deși a fost indus în eroare de cîteva ori de steagul tușierului de pe partea tribunei oficiale al cărui nume îmi scapă. În concluzie, o partidă care a meritat atenția celor care s-au deplasat la Craiova și care a dovedit că 60 000 de oameni au știut să primească demni înfrîngerea, nehuiduindu-și echipa care pleca de pe teren cu un 2—0 pe care sîntem siguri că-l va răzbuna vreodată. Și cu asta am spus tot.

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 29 AUGUST

CRAIOVA : Universitatea—Steaua 0—2 (0—1). Au înscris Troi (dintr-o pasă foarte exactă a lui Deselnicu) și Dumitru. A arbitrat foarte bine o brigadă alcătuită din C. Ghiță (Brașov), ajutat la linie de piteștenii I. Chilibar și Fl. Anutescu. **(Ovidiu Ioanițoaia). PITEȘTI : F.C. Argeș — Rapid 1—0 (0—0).** Apărîndu-se cu disperare, 33 de mingi aruncate în aut și 26 de fauluri, rapidiștii s-au ultat zadarnic la ceasul stadionului din Trivale să vadă cît a mai rămas de jucat. Ceasul stadionului n-a funcționat. Atacurile gazdelor, în care Dobrin, la trei zile după împlinirea vîrstei de 29 de ani, a fost vioara întîi, s-au precipitat mereu, negăsind cel mai scurt drum spre poartă, permițînd contraatacului rapidist chiar trei faze periculoase în care Telespan, Bertales și Neagu au fost la un pas de gol. ● Victoria firească a gazdelor s-a concretizat tîrziu, fiind „opera" bucureșteanului Zalupca, autor al unui autogol de toată frumusețea ! ● Au arbitrat foarte bine M. Fediuc, ajutat de M. Abramiuc (ambii din Suceava) și V. Popovici (Botoșani), ultimul debutînd cu succes în divizia A. **(Gheorghe Amuza). PETROȘANI : Jiul — Corvinul Hunedoara 1—1 (0—1),** după un meci între „două echipe sindicale, vecine și prietene", după cum scria în programul partidei, și după cum au evoluat cele două garnituri. Un spectator mucalit mergea chiar mai departe, afirmînd că și o partidă între două formații de cartier ar fi fost mai disputată și mai frumoasă ! ● În prima repriză Jiul a șutat de 7 ori la poartă, iar Corvinul o singură dată, în gol, prin Angelescu, restul fazelor fiind lipsite de vigoare și angajament. ● La reluare, minerii au atacat mai mult, dar hunedorenii s-au apărat strict, recurgînd la dese trageri de timp, care nu i-au salvat însă de egalare : Deleanu a centrat și Dumitrache a reluat cu capul în gol (min. 60). La 1—1, nimeni n-a mai insistat, ambele echipe fiind mulțumite. ● Foarte bun arbitrajul bucureștenilor Marcel Buzea, la centru, C. Ionită I și C. Ionită II, la linie **(Ion Predoșanu). BUCUREȘTI : Dinamo — U.T.A. 7—0 (5—0),** galop de sănătate al echipei din Șos. Ștefan cel Mare. ● Au fost șapte goluri (4 D. Georgescu, două Lucescu, unul Dinu), dar am mai numărat vreo 5—6 ocazii foarte mari de gol, conclazia meciului fiind scorul de-a dreptul **mulțumitor** pentru echipa oaspete ! U.T.A. a părut că alimează mai mult niște „jaloane" în fața unei echipe dinamoviste, extrem de ambițioase, combative, care ține să șteargă proasta impresie a meciului de la Timișoara ● La dinamoviști întregul angrenaj s-a mișcat foarte bine, arătînd aceeași disponibilitate tehnică și subtilitate tactică, virtuți care au fermat ani de-a rîndul **nota personală** a echipei dinamoviste. Excelent au jucat Lucescu — deși pe un post oarecum nou pentru el, acela de vîrf de atac cu sarcini mai ales constructive, ca și Dudu Georgescu — căruia i-a revenit, se pare, apetitul de gol. ● A arbitrat slab, deși la un meci cu foarte puține probleme, Al. Ene (Craiova), ajutat satisfăcător de S. Podaru și C. Pîrvu, ambii din Brăila. **BUCUREȘTI : Sportul studențesc — Politehnica Iași 3—1 (1—1).** Fără îndoială că echipa bucureșteană este la ora actuală una dintre formațiile cu jocul cel mai modern din fotbalul nostru Necazul poate însă veni tocmai de la faptul că și jucătorii săi au aflat de această lăudabilă afirmație, ajungînd să forțeze prea puțin jocul în sine, pentru a se mulțumi să aștepte o scăpare generală a echipei ● Astfel, după golul înscris lesenilor în numai 10 minute (lovitură cu capul a lui O. Ionescu, la centrarea lui Manea), Rădulescu, Cassai, Grosu ș.a. au imprimat echipei lor o certă notă de plezirism, de prea puțină eficacitate în acțiuni, Mircea Sandu (min. 53 și 79), a înscris parcă dintr-o „răzbunare" personală cu cei trei cavaleri ai fluierului prezenți pe teren... Ceea ce, dealtfel, este un mod perfect regulamentar de a-ți vărsa nervii ! A arbitrat satisfăcător Mihai Moraru (Ploiești), ajutat slab de I. Braun și bine de V. Pîrvescu, ambii din Buzău. **(Dumitru Graur). ORADEA : F.C. Bihor — Politehnica Timișoara 1—0 (0—0).** Pe o vreme prea călduroasă pentru fotbal, cele două echipe au oferit un joc sub așteptări, tipic de campionat, calitatea tehnică și spectaculară fiind lăsate pe plan secundar. ● Timișorenii s-au apărat cu succes pînă în min. 68, cînd a marcat Gherghelt, la o gafă a lui Mehedințiu, dorința lor de a pleca cu un punct de pe maiurile Crișului fiind dovedită de abordarea partidei cu două linii defensive și cu Șerbănoiu retras în fața apărătorilor ● Naom, introdus în repriza a doua, a reușit să distribuie cu mai multă adresă și calm mingi utile înaintașilor care au devenit mai periculoși, dar care s-au întrecut în greșeli și ratări, fiind necesară „bilibiala" lui Mehedințiu spre a despărți cele două echipe ● Au arbitrat foarte bine C. Bărbulescu la centru, S. Stănceseu și I. Pop la linie, toți din București **(Dumitru Constantinescu). RESITA : F.C.M. — F.C.M. Galați 4—1 (3—0).** Evoluția bună a lui Fiorea, Bora și Atodiresei în atac, ca și a lui Hergane și Porțilchi (cei mai bun de pe teren) în apărare a făcut din F.C.M.-ul reșițean un cîștigător detașat, în cele din urmă, la o diferență la care contribuția portarului gălățean Oană a fost deosebit de importantă. ● Singura schimbare a oaspeților a aparținut mijlocașului Ion Constantinescu, care a transformat imparabil o lovitură liberă de la aproape 25 de metri. ● După meci, antrenorul gălățean Gheorghe Nuțescu, puternic afectat de a doua înfrîngere a echipei sale în tot atîtea meciuri, spera să vină cît mai curînd acea zi în care să-i poată folosi pe toți cei cinci indisponibili din lotul gălățean : Ghirca, Radu Dan, Ion, I. Ionică și Gherghe ● A arbitrat bine N. Georgescu, ajutat foarte bine de T. Iatrate și bine de Gh. Rozan, toți din București. **(Cornel Ionescu). BACĂU : Sport Club — A.S.A. Tg. Mureș 1—0 (0—0),** după o confruntare în care scorul putea fi egal, adică 0—0, 1—1, dar și 4—0 pentru gazde ! Cu alte cuvinte, gazdele au ratat de trei ori prin Băluță, Botez și Zamfir, iar oaspeții au ratat, cînd scorul încă era alb, prin Both II care a trecut de puțin, cu capul, pe lîngă o minge ideală trimisă de Fanici. Pentru a completa „filmul meciului", consemnăm și cele două faze de autogol create de Ispir și intervenția salutară a lui Bölöni, care a scos de pe linia porții, în minutul 62, un șut care-l depășise pe Solyom ● Golul a fost înscris de Zamfir în minutul 73, la o pasă cu capul trimisă de G. Munteanu, introdus în teren la pauză. ● Tot la pauză a intrat în echipa oaspete, înviorînd atacul inexistent pînă atunci, Fanici, în locul lui Fazekaș care a fost oprit cu regularitate de cel mai bun jucător de pe teren, fundașul Lunca ● N-a fost deloc ușoară sarcina arbitrilor care au sancționat numeroase faulturi și poziții de ofsaid, dat fiind jocul în linie al ambelor apărări. În aceste condiții, pe care brigada de arbitri bucureșteni, condusă de către Maximilian Popescu, ajutat la margine de D. Ghețu și Gh. N.colae, n-a știut să le depășească, calificativul ce li se cuvine este satisfăcător **(Victor Niță). CONSTANȚA : F.C. Constanța — Progresul 0—0.** Meci nu lipsit de ambiții, dar complet vădaviț de virtuți. Probabil că echipa constănțeană miza foarte mult pe „originala" formulă de apărare a oaspeților care, în etapa trecută, a adus bucureștenilor o „zestre" de cinci goluri. Credința echipei de pe litoral în această ipoteză a fost atît de mare, încît gazdele n-au vrut, în ruptul capului, să vadă că tot meciul Progresul s-a apărat în cinci, șase și, adeseori, mai mulți oameni ! Arbitrii, Radu Șerban, ajutat la linie de V. Ciocîltcu (ambii din Craiova) și P. Tatar (Hunedoara), au condus bine. **(Răzvan Bărbulescu).**

DIVIZIA B : 29 AUGUST

BISTRIȚA : Gloria — F.C. Baia Mare 1—0 (1—0). Gazdele își datorează victoria piusului de insistență și deciziei cu care au atacat în prima repriză, precum și ușurința și vitezei superioare în manevrarea balonului, dar și jocului dur și unor decizii părtinitoare ale arbitrului ● Antrenorii Gloriei, Virgil Blujdea și Ladislau Covaci, explicâ scăderea potențialului echipei lor în repriza secundă prin faptul că 3 jucători s-au căsătorit recent ! ● Președintele bălmărenilor, Vasile Treiti, i-a acuzat vehement pe arbitri, afirmînd că au favorizat repetat echipa locală. Adevărul este că Alex. Ghigea (Bacău) a căzut în capcana semnalizărilor eronate ale tușierilor băcăuani, M. Feciorescu și I. Storoj, toate în defavoarea oaspeților. **(Dumitru Vișan). GIURGIU : E.C.M. — Electroputere Craiova 2—0 (1—0).** După un nesperat meci egal, realizat în urmă cu o săptămînă la Sibiu, gazdele au dominat de la un capăt la altul meciul cu Electroputere, echipa antrenată de fostul internațional Ombiie arătînd o îmbucurătoare creștere de formă. ● Deși l-a pierdut pe Buduru, transferat la Constanța, în divizia A, F.C.M. l-a rocsitigat pe Sandu, ex-băcăuanul, originar din Giurgiu, coordonînd inspirat jocul de la mijlocul terenului. Au înscris Preda, min. 11, și Ciocan, min. 52. ● Bun arbitrajul gălățeanului Ov. Constantinescu **(Andrei Georgescu). SLATINA : Dinamo — F. C. Șoimii Sibiu 1—0 (1—0).** Un stadion plin (aproximativ 10 000 de spectatori) a fost nevoit să asiste la o partidă de slabă calitate, în care au abundat faulturile (am numărat cu totul 36 !) și cartonașele galbene : trei pentru sibieni, două pentru gazde ● În min. 27 Fiorea l-a deschis pe Frățilă II, acesta a driblat întreaga apărare a oaspeților și a deschis scorul. Tot echipei gazdă îi stă în continuare cîteva ocazii bune mai cu seamă prin Frățilă II și prin junioral Fiorea, de la sibieni putînd fi remarcat doar portarul Neagu, care și-a salvat echipa din cîteva situații foarte grele ● A arbitrat bine bălmăreanul Valentin Trifu **(Radu Mircea).**

O suspendare exagerată

La 13 iunie 1970, pe cînd echipa de fotbal Olimpia din Rîmnicu Sărat se afla încă în divizia C, dar cu o zestre de puncte liniștitoare în vederea promovării în B, promovare care s-a și produs, meciul Foresta Gugești — Olimpia a dat naștere la incidente nedorite care au condus, după judecata Comisiei de disciplină, la suspendarea terenului din... Rîmnicu Sărat pentru 4 etape în campionatul următor !

Un amplu memoriu trimis pe adresa redacției de asociația rîmniceană contestă dimensiunile pedepsei, arătînd, între altele, că organizatorii din Gugești au încălcat dispozițiunile în vigoare vinzînd vin și bere la mirarea în stadion, favorizînd astfel comiterea incidentelor care au culminat cu întreruperea meciului în minutul 86. Pledînd pentru adevăr și pentru întronarea unei atmosfere responsabile pe stadioanele noastre, le pentru întreceri sportive și nu pentru scandaluri și răfuieli între jucători sau spectatori, avem datoria să nu acordăm credit întregului memoriului amintit. Olimpia Rîmnicu Sărat fiind, nu-i așa, una din părți. Dar de aici și pînă la a suspenda terenul din Rîmnic, fără a lua vreo măsură împotriva echipei din Gugești, ni se pare un drum lung și complicat, pe care Comisia de disciplină s-a angajat cu pripeală și lipsă de discernămînt. Noi promovată în B, gruparea din Rîmnic ar urma să joace pe teren propriu abia la 17 octombrie, dat fiind faptul că în etapele a 7-a și a 8-a Olimpia e programată în deplasare, program care ar putea să influențeze, decisiv, soarta echipei în campionat !

Stadionul din Craiova a fost plin de duminică dimineața

FLACĂRA Redacția : București Piața Scînteii 1, sector 1 căsuța poștală 4112, oficiul 33 Tel. 17 60 10, 17 60 20. Interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Margo Nedelea — 17 67) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 16) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV NR 36 (1109)
9 SEPTEMBRIE 1976

ORGANUL CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

„Noi, românii, trăind pe pămîntul locuit, muncit și apărat odinioară de un mare popor, de oameni viteji și drepți, dorim să facem totul pentru ca în această zonă geografică, în Europa și în întreaga lume să domnească pacea și cooperarea frățească, bunăstarea și fericirea popoarelor".

NICOLAE CEAUȘESCU

„Cvartetul inginerilor"

reportajul publicat în pagina a 4-a a revistei noastre, sub genericul „Cultul muncii, cultul valorii, cultul curajului", prezintă 4 ingineri ai întreprinderii „Electroputere" din Craiova, care au proiectat cîteva din marile transformatoare ale energeticii românești.

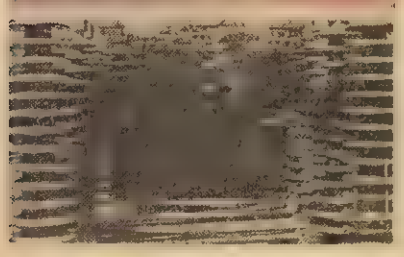

EFIGIE

Nu doar cu anii, meșterii, vicleni,
Ne măsurăm durata de-nceput,
Nici chiar cu secole și cu milenii
Scrise pe fruntea noastră ca pe scut,
Ci mai ales cu conștiința clară
Că dacii și-au ascuns curaju-n noi
Ca pe-o imensă, aprigă comoară,
Din care-și cer o parte înapoi
Și că romanii măsurîndu-și drumul
Pînă la moarte iar l-au potrivit
Să nu se-mpleticească precum fumul
Și praful de copite la zenit,
Ci sufletului nostru ca o rană,
Din care-nmugurește nou altoi,
Să-i dea cadența lui daco-romană,
Urmată zilnic, controlată-n noi,
Pe care chiar tăgăduind-o unii
Nu dau mileniilor un alt sens.
Curajul nostru-i fiul rațiunii
Scăldat într-un izvor curat, imens.

ION BRAD ■

Imagine de la una din ultimele repetiții pentru Festivalul „George Enescu"

SUMAR TELEGRAFIC ● Fără prejudecăți despre... CINE NE FACE SĂ PIERDEM TIMPUL ? (pag. 8–9) ● Realitatea românească — LA REȘIȚA NINGE 35 DE ZILE PE AN, DAR FOCUL NU SE STINGE NICIODATĂ (pag. 12–13) ● Operațiunea filtru total — DELICTE PE PARTEA CAROSABILĂ A VIEȚII (pag. 18–19) ● Reportaj anchetă — MILIONARUL DE PLASTIC (pag. 20–21) ● Foaie săptămînală de avangardă nr. 115 — RACUL (pag. 22) ● Serial SAMURAI ÎN VARIANTĂ NOUĂ (pag. 23)

Reproducerea de pe copertă reprezintă o tapiserie de Vladimir Șetran.

Voal de mireasă de la Capul Bunei Speranțe

De vreo doisprezece ani românii s-au obișnuit cu ideea că s-au înscris între flotele de pescuit oceanic ale lumii, că în geografia fremătătoare a patriei avem un nou *port la Ocean:* TULCEA. Iar trecătorul pe la gurile Dunării — ștergîndu-se uimit la ochi în fața noului chip al bătrînului Aegysus — are toate șansele să zărească *într-unul din porturile portului* (pentru că sînt acum, practic, cinci porturi: NAVROM, mineralier, pescăresc, cel al Centralei Deltei și cel al Flotei oceanice !) — siluetele zvelte ale pescadoarelor noastre. Niciodată multe, pentru că cele 30 de nave robotesc la depărtări de multe mii de kilometri de țară, pe întinderile Oceanului — aici la Tulcea sosesc doar să-și descarce pe rînd dovada hărniciei pescărești. Și să lase scară, spre casă, spre familii, miilor de fețe surîzătoare, întotdeauna surîzătoare atunci cînd coboară de pe vapor spre năframele soțiilor, năframele albe ale acelui „bine ați venit !", visat în fiecare noapte de sub constelațiile mișcătoare ale Atlanticului...

Citiți în paginile 6–7 reportajul „Voal de mireasă de la Capul Bunei Speranțe".

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Tovarăşe redactor şef, mă numesc Alexeale Florin, sînt din Iaşi şi vă scriu în numele mai multor tineri din municipiul nostru ; am în faţă ultimul număr al revistei FLACĂRA şi observ că aţi ajuns cu şedinţele cenaclului la impresionanta cifră de 195 ! Felicitări ! Dar vreau să subliniez faptul că, după cîte îmi amintesc, ultimele şedinţe ale cenaclului în oraşul nostru purtau numerele 93 şi 94. De atunci nu aţi mai revenit printre noi. Atît eu cît şi colegii tineri în numele cărora vă scriu, dorim să vă vedem mai des în mijlocul nostru. Dorim să revedem la lucru pe Florian Pittiş, Radu Gheorghe, Mihail Stan, Valeriu Sterian, Mihai Onu, Mircea Vintilă, Mihaela Popescu, Marcela Safciuc şi pe toţi colegii membri ai cenaclului. Dorim să vă revedem, să vă auzim, cu atît mai mult cu cît aşteptatul dumneavoastră disc lansat la începutul lunii iulie nu a apărut nici acum în oraşul nostru.

În revista FLACĂRA numărul 29, Lucian Raicu readuce în atenţia cititorilor preafrumoasa operă a maestrului Geo Bogza, „Cartea Oltului" — pe drept cuvînt numită „o carte în care bate sufiul eternităţii". Evocările ei îmi redeşteaptă amintiri dragi. În 1934, împreună cu fratele meu, am străbătut într-o călătorie temerară pe atunci întreg cursul Oltului, pe jos sau cu căruţa, de la izvorul acestui rîu pînă la vest de Ciceu, de unde am continuat călătoria pe apă folosind barca cu rame pînă la vărsarea Oltului în Dunăre şi mai departe apoi, pînă la Brăila. Elanul vîrstei de atunci, dorinţa de a împărtăşi tinerilor impresiile de călătorie, cunoştinţele dobîndite, bibliografia consultată în pregătirea temerarei noastre încercări, m-au îndemnat să tipăresc în 1935 o carte intitulată „1200 km cu barca pe Olt şi Dunăre". Modestele-mi însemnări nu s-au vrut a fi literatură, ci numai un jurnal de bord în care am descris călătoria, toponimia locurilor, oamenii cunoscuţi, întîmplări şi obiceiuri... În anii din urmă am revăzut lucrarea şi, cu corecturile de rigoare, am revizuit-o pentru o eventuală reeditare. Din păcate edîturile la care m-am adresat, „Meridiane" şi „Stadion", nu mi-au dat un răspuns ferm. De ce v-am scris toate acestea : pentru că astăzi mişcarea sportivă a luat un avînt deosebit şi tinerii ar putea încerca performanţe similare refăcînd călătoria noastră de acum 42 de ani, sau pornind să descifreze alte trasee turistice. Ineditul unor astfel de călătorii, cunoştinţele ce vor acumula, vă asigur, ar fi numai şi numai în folosul lor. **(Antachi Ionescu, Cîmpina)**

Din partea Consiliului popular al judeţului Brăila :

„Urmare scrisorii cititorului **Gheorghe Duma** din Brăila (prin care acesta se plîngea redacţiei noastre de unele neajunsuri întîmpinate de soţia sa, la serviciu, în urma unui tratament medical — N.R.), vă facem cunoscut : cele relatate de cititorul G.D. cu privire la starea sănătăţii soţiei sale Victoria Duma sînt reale... Este de asemenea adevărat că pentru afecţiunea de care suferă, lui V.D. i s-a amînat timp de două zile internarea, aceasta din cauza unei deosebite aglomerări a cabinetului de obstetrică-ginecologie din policlinica municipală... Pentru a evita pe viitor astfel de nemulţumiri din partea bolnavilor, s-a dat dispoziţie policlinicii municipale ca — indiferent de solicitări — angajatelor trimise de dispensarele de întreprindere să li se acorde prioritate, amînarea făcîndu-se numai în cazul în care afecţiunea este cronică".

Marea majoritate a blocurilor din oraşul nostru foloseşte pentru încălzire gazul metan. Un număr mic de blocuri însă foloseşc combustibil convenţional care, faţă de gazul metan, se distribuie la un preţ mult mai ridicat, din care cauză plata întreţinerii diferă ; ca exemplu, la asociaţia de locatari vecină, nr. 20, unde se foloseşte pentru încălzire gazul metan, pentru o lună de vîrf a acestui an s-a plătit 152 lei pentru un apartament confort II cu 3 camere şi 4 persoane ; la asociaţia noastră de locatari, pentru aceeaşi lună şi în condiţiile aceluiaşi apartament plătindu-se 362 lei. După cum costul de lumină electrică, apă, canal, salubritate este acelaşi pentru toate imobilele, propunem găsirea unei soluţii echitabile şi pentru locatarii asociaţiei noastre care numără 355 familii. **(Gheorghe Dascălu,** preşedinte, **Liviu Stroescu,** preşedintele comisiei de cenzori, şi **Constantin Paliţa,** membru — **Asociaţia de locatari nr. 24, str. Aleea Ulmilor, Piatra Neamţ)**

Mă numesc Tudor Mandiţa, domiciliez în Ploieşti. În luna martie a.c. mi-am procurat un autoturism „Dacia 1 300" prin I.D.M.S.— Bucureşti, culoare **Alb-14.** La livrare, în cutia cu vopsea eşantion am găsit însă culoarea **Gri-80** ; m-am adresat imediat I.D.M.S. — Bucureşti care mi-a răspuns că „uzina constructoare nu le-a pus la dispoziţie rezerva de vopsea **Alb-14"**, adică a autoturismului livrat. Adresîndu-mă uzinei, aceasta nu mi-a dat un răspuns satisfăcător, îndrumîndu-mă în schimb către „POLICOLOR—Bucureşti" ; „POLICOLOR"-ul îmi răspunde că asemenea vopsele se fac numai pe bază de comenzi şi contract, şi mai ales numai de la 10 litri în sus (? !). Eu am nevoie doar de maxim 100 ml, pentru mici retuşuri. Ca să le fac e nevoie să comand kilograme ?

Au trecut aproximativ cinci luni de cînd în revista FLACĂRA a apărut o sesizare a mea în legătură cu poluarea aerului cartierului în care locuiesc de către bufetul „Alunişe", actualmente „Cibinului", instalat în staţia I.T.B. Chirigiu din Calea Rahovei. Am sperat că organele în drept vor lua măsuri pentru ca funinginea, mirosul şi fumul să nu ne mai invadeze casele după un program bine stabilit, dar speranţa a fost zadarnică : nu numai că nu am primit nici un răspuns de la forurile respective, dar birtul îşi continuă acţiunea de îmbîcsire a cartierului prin trombele de funingine care curg realmente peste tot ce întîlneşte în cale. Revin deci pe această cale, nădăjduind că poate totuşi se va face ceva, se vor găsi mijloace pentru a determina conducerea birtului să schimbe soluţia de încălzire a preparatelor, pentru a ne bucura şi noi de aer şi curăţenie. **(Gheorghe Pîrvan,** Bucureşti)

Sala sporturilor şi bazinul de înot din Baia Mare : un peisaj modern, pe un

fost teren de periferie. **(Nicolae T.,** Baia Mare)

Am revăzut de curînd, după mulţi ani, gheţarul de la Scărişoara, acest minunat monument al Munţilor Apuseni, vestit de-acum peste mări şi ţări, „cea mai mare peşteră de gheaţă din ţară", după cum afirmau M. Bleahu şi S. Bordea în lucrarea „Munţii Apuseni — Bihor, Vlădeasa" (Bucureşti, 1967). Am regăsit totul aşa ca înainte. Aproape că prea aşa ca înainte. Şi dacă am trăit emoţiile fireşti revederii acestui monument superb, nu pot să nu-mi exprim insatisfacţia faţă de unele aspecte reprobabile. Scările ce duc în interiorul gheţarului oferă deplină securitate vizitatorilor pînă la ultimele două dintre ele, adică la cirea 38 metri, restul transformîndu-se într-un sol de nedorit „derdeluş" din zăpadă udă, pe care alunecă, nici celor mai tineri neflindu-le uşor să coboare ; iluminatul în interior se face cu aceleaşi făclii ca altădată ; magazinul sătesc din apropiere este aprovizionat cu totul nesatisfăcător — or, aici vin zilnic mii de oameni ! ; cabana Scărişoara este de mult depăşită, cei doi autori pomeniţi mai sus o considerau depăşită încă din 1967. Etc., etc. Se cere doar un dram de înţelegere din partea autorităţilor pentru a da aspectului turistic de aici frumuseţea pe care o are însuşi obiectivul vizitat. **(Gheorghe Tărcuş,** Arad)

În oraşul nostru există o singură unitate alimentară cu autoservire. Acesta încă nu ar fi cel mai grav aspect, dar unitatea este închisă mai întotdeauna pe motivul că se primeşte marfă sau se încarcă ambalajele în maşini. Rare sînt zilele cînd uşile alimentarei sînt deschise, intră cine vrea, în schimb nu se vinde nimic : regim de muzeu ! Credem că scrîie ceva, sau cineva, în mecanismul comercial al unităţii. **(Prof. Dan Bosoancă,** Vînju Mare, Mehedinţi)

Primim din partea Direcţiei pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale a Consiliului popular al judeţului Ilfov :

„În anul 1975 cetăţeanul ILIE DOMINTE, domiciliat în Iaşi, şi-a internat fiul, GEORGE DOMINTE, în căminul pentru copii din oraşul Buftea, judeţul Ilfov, părăsindu-l definitiv. În momentul de faţă băiatul a împlinit 18 ani şi nu mai poate rămîne în această unitate de asistenţă socială. Ne-am adresat tatălui cerîndu-i să-l transfere într-una din unităţile de asistenţă socială pentru adulţi din judeţul Iaşi, obligaţie care îi revine dar de care nu s-a ocupat şi nici nu se ocupă... Un alt aspect pe care vrem să-l mai semnalăm — cu rugămintea să fie informat colectivul şi conducerea instituţiei unde lucrează — este că, deşi contribuţia de întreţinere a copilului, raportată la veniturile părintelui, este de peste 700 lei lunar, acesta nu contribuie decît cu 200 lei lunar. Posedăm informaţii că ILIE DOMINTE lucrează ca şef al corpului de inspectori la Banca Naţională a Republicii Socialiste România — Iaşi ; rugăm şi pe aceasta cale să ne ajutaţi în a-l convinge să vină să-şi vadă propriul fiu, să-şi aducă contribuţia materială prevăzută prin lege şi să se ocupe de existenţa lui". **(Director, Victor Cojocaş)**

Cetăţenii comunei Bîrsana-Maramureş au sărbătorit zilele trecute aniversarea a 650 de ani de atestare documentară a frumoasei lor aşezări de pe valea Izei. Această sărbare a coincis cu tradiţionala întîlnire a fiilor satului cu cetăţenii comunei. Un convoi de călăreţi şi care alegorice, care au scos în evidenţă frumosul port popular local, au precedat programul festivităţilor. Adunarea festivă populară — la care au participat peste 8 000 de cetăţeni, unii veniţi din comunele şi satele învecinate — s-a ţinut pe arena sportivă. O sesiune de comunicări cu subiecte privind istoria comunei, precum şi un program cultural-artistic au împlinit această sărbătoare. **(Petre Bîrseanu)**

Primim din partea Comitetului de partid pe Combinatul chimic Rîmnicu Vîlcea :

„În urma scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către **Petre Buleteanu, Georgeta Buleteanu, Constantin Tabacu, Nicolae Toader, Nicolae Zamfira** şi **Ion Drăghici,** muncitori la Combinatul chimic Rîmnicu Vîlcea, prin care aceştia sesizează unele abuzuri în serviciu săvîrşite de **Popa Ion,** tehnician mecanic C.T.C. — şi trimisă nouă spre analiză — vă comunicăm : din cercetările făcute de tovarăşul Pantelimon Ungureanu, secretar al Comitetului de partid pe Combinatul chimic Rîmnicu Vîlcea, a reieşit că (...) tehnicianul Popa Ion a comis unele abuzuri în serviciu, fapt pentru care a fost sancţionat disciplinar conform art. 100, litera „C" din Codul Muncii cu retrogradarea unei gradaţii pe timp de trei luni. Întrucît unele abateri intră în competenţa organelor de miliţie, aceste aspecte au fost înaintate spre cercetare în acest sens".

Vă scriu în numele şi la rugămintea cetăţenilor din două sate vecine — Copăceşti şi Slobozia — aflate la 4 kilometri de Adjud. De la 7 august a.c. s-a desfiinţat cursa I.G.O. Adjud—Vrancea, care ne era foarte folositoare. Culmea, nu numai noi am fost nemulţumiţi, dar şi reprezentanţi ai I.G.O. E adevărat că sătenii din Slobozia ceruseră prelungirea traseului chiar pînă în satul lor — circa un kilometru în plus — după cum e la fel de adevărat că satul Slobozia ţine de judeţul Bacău, dar se vede că era aşa de greu ca nişte hîrtii, aprobări şi înţelegeri să circule de la un judeţ la altul, încît funcţionarii care trebuia să se îngrijească de acestea au preferat să întrerupă circulaţia autobuzului. Acum, satul Slobozia a rămas izolat, iar cei din Copăceni, ca să ajungă la Adjud, fac 18 kilometri în loc de 4 : asta e ruta singurului autobuz pe care îl mai pot folosi. Se înţelege că există şi o diferenţă de cost, pe lîngă cea de kilometraj şi timp. **(G. Varman, Adjud, Vrancea)**

Poşta redacţiei

Ştefan Marin — Bucureşti. V-aţi adresat revistei noastre pentru că de la secretariatul staţiei C.F.R.-Cîţelu vi s-a spus că nu veţi mai primi în continuare alocaţie pentru copii. În acest sens, Regionala C.F. Bucureşti, analizînd scrisoarea dumneavoastră ne-a asigurat că s-a luat legătura cu staţia, indicîndu-se secretariatului unde a greşit în interpretarea textului de lege ; în consecinţă sînteţi trecută în continuare pe tabelul celor ce primesc alocaţia pentru copii ■ **GRUP mecanici depou Ciceu, Harghita** — Scrisoarea dumneavoastră a fost trimisă spre analiză Procuraturii Generale la data de 25 mai a.c. Aşteptăm răspunsul ■ **Florea Blaga** — Bucureşti. Potrivit articolului 4 din Decretul nr. 68/1976, propunerile privind încadrarea în muncă cu schimbarea domiciliului din alte localităţi în oraşele declarate — potrivit legii — oraşe mari, se face numai dacă necesarul de forţă de muncă nu poate fi asigurat din oraşele respective sau din localităţile situate la o distanţă de pînă la 30 kilometri de acestea, cu posibilităţi pentru ca toţi cei încadraţi în muncă să efectueze zilnic naveta ■ **GRUP muncitori, Fabrica de pangilici Zimnicea, judeţul Teleorman; Vasile Cristescu, Bucureşti; Anghel Voicu, Botoşani** — Ne pare rău, dar nu putem da curs scrisorilor dumneavoastră atîta vreme cît nu sînt semnate şi nu poartă o adresă completă ; nu ar fi etic ■ **Eva Ferenczi** — Bernut, Mureş (s.a.). Redacţia noastră nu are posibilitatea de a vă expedia numerele dorite ale revistei ■ **Al. Ionescu** — Craiova. Doctoriţei Tina Covaliu îi puteţi scrie pe adresa : Spitalul clinic P.T.T., strada Măndineşti nr. 2 Bucureşti.

HORIA PĂTRAŞCU ■

FLACĂRA [illegible] scrisorii anonime. Scrieţi-ne, numerotînd, semnînd şi dînd adresa voastră reală!

Adresîndu-se redacţiei, Ioan Posa, angajat al Fabricii de industrie locală-Hunedoara, ne relata, pe lîngă necazurile lui şi stări de lucruri negative din unitate, o serie de abuzuri şi incorectitudini ale directorului fabricii care : „(...) a încercat să formuleze apărarea că dacă şi-a făcut casă a făcut-o cu banii săi, 20 000 de la C.A.R., 30 000 şi săi şi 7 000 de la un prieten. Dar nimeni pînă acum nu a luat o sumă aşa de mare de la C.A.R. Pentru dînsul a fost o excepţie ca director. (...) Apoi a spus că a folosit oamenii fabricii pe care i-a plătit. Numai că sînt unii care declară invers. Dar de ce era nevoie să-i folosească pe aceştia cînd în Hunedoara este un trust de construcţii cu meseriaşi buni. (...) Demolarea unor clădiri din ordinul său a dus la vînzarea materialelor la preţ derizoriu, care au fost cumpărate tot de domnia-sa şi de alţii. Casa domniei-sale a fost ridicată în 3—4 luni, în schimb hala de confecţii metalice stă neterminată de cîţiva ani. Asistăm apoi la tragerea la răspundere a celor care l-au criticat în şedinţă. Tovarăşului Mateica, preşedinte al sindicatului, i s-a imputat că n-a criticat într-un cadru mai restrîns ; comunistului Alexandru Dragai i s-au cerut explicaţii pentru criticile aduse. (...) Însuşi directorul Pavel Cara a recunoscut că datorită neînţelegerilor în luarea unor hotărîri, comitetul oamenilor muncii nu a pus de acord, din care cauză el a hotărît de unul singur (...)"

Faţă de cele de mai sus primim din partea Comitetului judeţean Hunedoara al P.C.R. :

„La adresa dv. cu privire la scrisoarea adresată revistei de către Posa Ioan din Hunedoara, alăturat vă înaintăm referatul de cercetare şi rezolvare.

Totodată vă restituim scrisoarea petiţionarului".

Urmează „RĂSPUNS la scrisoarea..." în care se spune printre altele :

„Privind împrumutul primit de la C.A.R. : tov. Cara Pavel, directorul întreprinderii, fiind membru al C.A.R. de la F.I.L.-Hunedoara din luna ianuarie 1974, a făcut împrumut de 20 000 lei în condiţii legale, avînd o cotizaţie de 7 000 lei la data împrumutului, suficient necesară pentru suma solicitată.

Privind construirea casei personale : se confirmă că tov. Cara Pavel şi-a construit o casă în anul 1974 şi că pentru construirea ei a cumpărat materiale de la F.I.L.-Hunedoara şi a folosit, în timpul lor liber, angajaţi. Potrivit actelor verificate tov. Cara Pavel a cumpărat, în perioada anilor 1974—1975 de la F.I.L.-Hunedoara materiale în valoare totală de 25 146 lei cu acte legale. De asemenea unii angajaţi de la F.I.L.-Hunedoara au prestat muncă la construcţia casei în afara orelor de program, iar plata acestora s-a făcut în numerar, personal de tov. Cara Pavel.

Se confirmă de asemenea că la construcţia casei au fost folosite materiale cumpărate de la demolări. Este vorba de un pavilion, tip baracă, ce a fost preluat de la EGCL-Hunedoara de către F.I.L.-Hunedoara, în septembrie 1970 şi amenajat ca atelier pentru covoare, fiind folosit, în acest scop, pînă în anul 1974. Extinzîndu-se producţia de covoare a fost construit, în acest scop, un nou spaţiu pentru secţia covoare unde funcţionează şi în prezent ; în acelaşi timp pavilionul respectiv a intrat în zona de sistematizare a oraşului, fapt ce a dus la demolarea lui. Pentru demolarea pavilionului s-a dat autorizaţie şi s-au întocmit forme legale de casare, aprobate de Întreprinderea judeţeană de industrie locală-Deva care avea această competenţă. Comisia de valorificare a materialelor a stabilit că valoarea pavilionului este de 10 436 lei. Pentru cumpărarea materialelor din demolări s-au înregistrat două cereri, una a lui Cara Pavel şi una a lui Costescu Virgil, inginer la I. F. Hunedoara, ambele fiind aprobate de consiliul oamenilor muncii şi avizate favorabil de Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Hunedoara. Ca urmare, Cara Pavel a cumpărat jumătate din materialele reieşite din demolarea pavilionului pentru care a plătit suma de 5 218 lei. (...) Din discuţiile purtate cu tovarăşii care au luat cuvîntul în adunarea oamenilor muncii din februarie 1976 şi au criticat unele aspecte negative din activitatea F.I.L.-Hunedoara nu se confirmă că aceştia ar fi fost persecutaţi sau traşi la răspundere de către cadrele din conducerea întreprinderii, ca urmare a acestor critici. (...) În ce priveşte afirmaţia din scrisoare, potrivit căreia Posa Ioan, de cînd a sesizat aspecte negative din F.I.L.-Hunedoara, ar fi persecutat şi urmărit, nu este reală. Conducerea unităţii, aşa cum a reieşit din cercetarea făcută, a luat unele măsuri împotriva abaterilor tov. Posa, încă înainte ca acesta să fi scris revistei FLACĂRA sau altor organe centrale pentru nerespectarea disciplinei în producţie şi alte abateri. În general s-a constatat că Posa Ioan se află în relaţii nefireşti cu unii colegi de muncă şi cu cadre de conducere, datorită poziţiei sale de multe ori jignitoare sau chiar neprincipiale despre care vom arăta mai departe.

Problemele rezultate din analiza făcută au fost dezbătute în ziua de 10 mai a.c. într-o şedinţă comună cu comitetul de partid, consiliul oamenilor muncii, comitetele de sindicat şi U.T.C. de la fabrică, la care au participat secretarii organizaţiilor de bază P.C.R., cadrele de conducere şi Posa Ioan.

A reieşit cu prilejul analizei că în Fabrica de industrie locală-Hunedoara sînt încă neajunsuri în ce priveşte ordinea, disciplina, respectarea legii la angajarea personalului. Astfel s-au constatat neajunsuri privind organizarea producţiei şi a muncii, încălcări ale metodologiei de aplicare a acordului global, abateri la pontarea lucrărilor efectuate de lucrători, cazuri de incorectitudine din partea unor maiştri şi şefi de echipe în domeniul remunerării, deficienţe în conservarea şi folosirea unor utilaje, în depozitarea unor produse.

Plenara Comitetului municipal de partid Hunedoara, analizînd în şedinţa din 10 august a.c. răspunderile tov. Cara Pavel, a hotărît sancţionarea sa cu „vot de blam". De asemenea, Popa Ioan, secretarul comitetului de partid pe fabrică, a fost înlocuit din funcţie ca necorespunzător.

În cadrul discuţiilor din şedinţa de la 10 mai precum şi cu prilejul cercetărilor făcute în fabrică au reieşit o serie de aspecte negative care privesc caracterul şi comportamentul lui Posa Ioan, lucruri despre care n-a scris nimic în scrisoarea adresată revistei FLACĂRA.

Posa Ioan a lucrat mai întîi la Combinatul siderurgic Hunedoara de unde l s-a desfăcut contractul de muncă şi a fost exclus din partid pentru abateri. Încă de la angajarea sa la F.I.L.-Hunedoara — începutul anului 1971 — ca lăcătuş la atelierul de confecţii metalice, a căutat să agite muncitorii împotriva maiştrilor şi şefilor de echipe care, chipurile, nu le-ar asigura cîştigurile cuvenite. Căuta pe această cale să găsească motive pentru ca unii maiştri să fie schimbaţi din funcţie cu scopul ca el să le ia locul. A fost mutat din secţia respectivă în anul 1973, mai mulţi muncitori cerînd acest lucru. Posa Ioan este cunoscut ca un om nemulţumit, ros de ambiţii personale. S-a arătat în şedinţă că, în septembrie 1975, fiind şef de echipă la atelierul de strungărie, a ţinut locul maistrului care era în concediu şi a cîştigat peste 5 000 lei pe acea lună faţă de 3 586 lei cu o lună mai înainte. (...)

Asemenea aspecte şi altele care au mai existat au dus la crearea unei atmosfere necorespunzătoare de lucru, de neîncredere, discuţii şi certuri între oameni, fapt ce a determinat ca în octombrie 1975 consiliul oamenilor muncii, pe baza concluziilor şi propunerilor colectivului care a cercetat abaterile amintite mai sus, să sancţioneze pe Posa Ioan cu „mustrare", iar din luna decembrie 1975 a fost mutat, din funcţia de şef de echipă de la atelierul de strungărie la secţia turnătorie de fontă. De la data mutării lui Posa Ioan în alt loc de muncă, colectivul de la strungărie reuşeşte să-şi îndeplinească sarcinile de producţie într-o atmosferă bună de lucru.

În raporturile cu oamenii din unitate se manifestă agresiv, ameninţător şi jignitor, ceea ce face să nu fie agreat. I s-a recomandat lui Posa Ioan să manifeste o poziţie constructivă, să fie ordonat şi disciplinat, să se apropie de colectiv dacă vrea să redevină membru de partid. Este bine că dezvăluie neajunsurile din unitate, că critică fenomenele negative, dar să dea şi ei dovadă de corectitudine, să respecte şi ei normele eticii socialiste.

Problemele de la Fabrica de industrie locală din Hunedoara vor sta în continuare în atenţia Comitetului judeţean de partid, a Consiliului popular judeţean şi a organelor de partid şi de stat municipale Hunedoara.

PENTRU PROGRES GENERAL, PENTRU PACE ÎN LUME

Tovarășul Nicolae Ceaușescu taie panglica inaugurală a marelui magazin „Unirea" din București

Vizita secretarului general al Partidului Comunist Român la magazinul „Unirea" — un prilej de a analiza unele probleme legate de comerțul nostru socialist

Aspect de la întrevederea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Rodney Arismendi

Întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și dr. Misael Pastrana Borrero

Întîlnirile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, le-a avut în primele zile ale lui septembrie cu o serie de reprezentanți ai altor state, cu ambasadorii unor țări au reafirmat hotărîrea României socialiste de a contribui cu toate mijloacele la instaurarea în viața politică internațională a unor raporturi cu adevărat echitabile între state, la statornicirea unei noi ordini politice și economice mondiale, la abolirea politicii imperialiste și neocolonialiste, de asuprire și dominație, la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, la promovarea în arena internațională a cauzei păcii, democrației și înțelegerii între națiuni.

La 1 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe Atsu Koffi Amego, membru al Biroului Politic al Uniunii Populare Togoleze, președintele Curții Supreme a Republicii Togo. În timpul întrevederii s-a remarcat evoluția relațiilor dintre Republica Socialistă România și Reoublica Togo, dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Populară Togoleză, s-a exprimat dorința reciprocă de a se căuta noi căi pentru o cooperare fructuoasă între cele două state, între cele două partide, în folosul ambelor popoare, pentru cauza păcii în întreaga lume.

În aceeași zi tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit la Palatul Consiliului de Stat pe Antoine Bangui, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Ciad în țara noastră.

În ziua următoare președintele Republicii Socialiste România a acordat un interviu lui Gino Nebiolo, trimis special al Radioteleviziunii italiene (RAI-TV).

În cursul întrevederii pe care tovarășul Nicolae Ceausescu a avut-o vineri, 3 septembrie, cu Milorad Birovliev, membru al Consiliului Executiv Federal al Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, președintele părții iugoslave în Comisia mixtă româno-iugoslavă de colaborare economică, s-au pus în evidență rezultatele pozitive obținute în domeniul colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice între România și Iugoslavia și s-a relevat totodată rolul care revine și în viitor comisiei pentru lărgirea ariei de cooperare, pentru descoperirea unor noi modalități de conlucrare între cele două popoare, în scopul accelerării construcției socialiste în cele două țări.

Tot vineri secretarul general al partidului nostru l-a primit pe ambasadorul Uniunii Sovietice la București, V. I. Drozdenko.

În aceeași zi tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut o întrevedere desfășurată într-o atmosferă cordială, prietenească, cu Vinzenz Przypolski, președintele coloniei române din Austria, și cu Ștefan Loghigan, vicepreședinte al coloniei. Președintele României a apreciat faptul că cetățenii austrieci de origine română doresc să-și aducă contribuția la extinderea și aprofundarea relațiilor de prietenie dintre România și Austria.

Secretarul general al Partidului Comunist Român s-a întîlnit în ziua de 4 septembrie cu tovarășul Rodney Arismendi, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Uruguay. În cursul convorbirii pe care au avut-o, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Rodney Arismendi au relevat relațiile de strînsă prietenie și colaborare dintre P.C.R. și P.C. din Uruguay, dorința de a le dezvolta în continuare, în interesul ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii în lume.

Secretarul general al partidului nostru a afirmat că Partidul Comunist Român, poporul român vor sprijini în continuare lupta dreaptă a Partidului Comunist din Uruguay, a tuturor forțelor progresiste, democratice, patriotice, pentru restabilirea drepturilor și libertăților democratice, pentru încetarea represiunilor și eliberarea deținuților politici uruguayeni, pentru apărarea drepturilor oamenilor muncii. Totodată, în timpul întrevederii s-a reliefat necesitatea conlucrării pe plan național și internațional a tuturor forțelor revoluționare, progresiste, democratice, și s-a subliniat sarcina care revine partidelor comuniste și muncitorești de a milita pentru întărirea unității lor, în scopul intensificării luptei lor pentru triumful cauzei păcii, democrației, libertății, independenței naționale și progresului.

Sîmbătă dimineața tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe Pak Zung Guc, ambasadorul R.P.D. Coreene la București.

La începutul acestei săptămîni tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut o întrevedere cu dr. Misael Pastrana Borrero, senator, fost președinte al Republicii Columbia. În timpul convorbirii s-a relevat datoria care revine fiecărei țări, indiferent de orînduirea ei socială, deci și României și Columbiei, de a contribui la statornicirea unor relații între state bazate pe egalitate și echitate, la făurirea unei lumi în care fiecare națiune să poată dispune nestingherit de bogățiile sale naționale, să se poată dezvolta potrivit voinței și aspirațiilor lor.

Tot în cursul zilei de luni tovarășa Elena Ceaușescu a avut o convorbire cu doamna Cristina Pastrana, soția fostului președinte al Columbiei.

La dejunul care s-a desfășurat după întrevederi, într-o atmosferă de cordialitate și prietenie, tovarășul Nicolae Ceaușescu și dr. Misael Pastrana Borrero au rostit toasturi. În toastul său tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: **„Țările noastre, împreună cu toate țările în curs de dezvoltare, vor trebui să-și intensifice colaborarea și eforturile pentru a obține rezultate cît mai bune în realizarea acestor obiective de importanță hotărîtoare nu numai pentru dezvoltarea lor economico-socială independentă, dar și pentru progresul general, pentru pace în lume."**

În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe Gamal Oteifi, ministrul culturii și informațiilor al R.A. Egipt. Printre problemele abordate cu această ocazie s-au numărat și cele referitoare la actualitatea internațională, îndeosebi cele privind soluționarea grabnică, pe cale politică, a situației din Orientul Mijlociu, instaurarea unei păci trainice și drepte în această zonă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit în ziua de 7 septembrie pe Shamay Cahana, care și-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de ambasador extraordinar și plenipotențiar al statului Israel în România.

În aceeași zi tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut o convorbire cu Hanna Semer, redactor-șef al ziarului „Davar" din Israel, editoarea volumului în limba ebraică „Ceaușescu al României". Înmînînd președintelui României volumul omagial, Hanna Semer a arătat că a editat această lucrare ca expresie a prețuirii de care se bucură peste hotare politica țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate marcantă a vieții politice internaționale.

★

Joi, 2 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a inaugurat marele magazin „Unirea" din Capitală. Cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat, împreună cu factori de răspundere, o serie de aspecte legate de activitatea comerțului socialist, de modul cum se realizează sarcinile stabilite de conducerea partidului și statului cu privire la sporirea fondului de produse și mărfuri pentru consumul populației, construirea de noi spații comerciale, modernizarea procesului de servire a populației, în scopul creșterii permanente a bunăstării întregului popor, a nivelului său de trai.

★

În aceste zile se desfășoară în Capitală al II-lea Congres internațional de tracologie, precum și cel de-al 43-lea Congres internațional de turnătorie. O dovadă a interesului pe care România îl acordă acestor manifestări o reprezintă cele două mesaje adresate participanților la congrese de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România.

În mesajul adresat participanților la cel de-al II-lea Congres internațional de tracologie se spune printre altele: **„Noi, românii, trăind pe pămîntul locuit, muncit și apărat odinioară de un mare popor, de oameni viteji și drepți, dorim să facem totul pentru ca în această zonă geografică, în Europa și în întreaga lume să domnească pacea și cooperarea frățească, bunăstarea și fericirea popoarelor".**

Adresîndu-se participanților la cel de-al 43-lea Congres internațional de turnătorie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a afirmat: **„Mai mult ca oricînd trebuie făcut totul pentru punerea minunatelor descoperiri ale gîndirii științifice și tehnice în slujba perfecționării producției, a progresului și bunăstării popoarelor, pentru instaurarea trainică a unui climat internațional de securitate și pace, a unei noi ordini economice și politice internaționale, care să favorizeze progresul mai rapid al tuturor popoarelor, să înlesnească accesul neîngrădit al fiecărei națiuni la cuceririle civilizației contemporane".**

GEORGE ARION ■

CULTUL MUNCII, CULTUL VALORII, CULTUL CURAJULUI

CRAIOVA — „ELECTROPUTERE"

CVARTETUL INGINERILOR

Acum cîteva numere de revistă, maistrul Dinu Paul, Erou al Muncii Socialiste, se confesa raporterului că întreaga sa muncă de bobinator la Uzinele „Electroputere" din Craiova se leagă, de fapt, de fabricarea transformatoarelor și autotransformatoarelor de mare putere, realizate pentru prima oară la noi în țară, produse de concepție românească. Numai că renumitul maistru nu și-a dus confesiunea pînă la capăt și nu ne-a dezvăluit faptul că aceste agregate-premieră care au evitat cumpărarea de licențe străine, aducînd economii de multe milioane de lei valută și totodată o confirmare a capacității specialiștilor noștri în domeniu au fost concepute chiar acasă, la „Electroputere" sau mai exact spus la Institutul de cercetări și proiectări al Centralei de mașini și aparataj electric cu sediul nu departe de hala unde au fost fabricate și de unde maistrul Dinu Paul „nu s-a dezlipit zile și nopți în șir". Și că în acele zile și nopți i-a avut drept confrați „de suferință" cînd pe unul, cînd pe altul, cînd pe toți cei patru autori ai acestor transformatoare de mare tehnicitate care au luat drumul colosilor noștri de energie și lumină — Porțile de Fier, Craiova, Turceni, Rogojelu, Lotru, Brăila. „Grupul celor patru" cum a fost supranumit cvartetul de ingineri proiectanți Constantin Gaciu, Costin Rădulescu, Gheorghe Toma și Constantin Treschin cînd au început concepția acestor agregate nici pe departe nu s-a gîndit că ele pot ajunge invenții. De fapt și de drept, între specialiști cei patru nu mai erau de mult anonimi. Pînă la momentul transformatoarelor de mare putere, ei mai dețineau trei brevete de invenții, de care însă mă roagă să nu mă ocup, fiindcă „ele au fost depășite și abandonate chiar de noi, precum mă asigură inginerul Constantin Gaciu. Ele au fost aplicate în producție, la produse de mare serie, și-au trăit viața și au îmbătrînit. Azi, viața unei invenții e în general scurtă și ar fi absurd să rămîi la ea, chiar dacă este copilul tău iubit". Totuși insist să o luăm cronologic și să fac cunoștință chiar cu acești „copii" repudiați. Atunci, inginerul Constantin Treschin scoate dintr-un dulap un folio și din el șase dosare pe care, după ce le răsfoiește, le așază într-o anumită ordine. Îl deschide pe primul. Conține „Certificatul de autor" nr. 43 337 emis de O.S.I.M. la 25 noiembrie 1965, acordat autorilor inginer Constantin Rădulescu, inginer Ilie Năzdrăvan, inginer Constantin Treschin pentru invenția **„Procedeu și comutator de conectare și reglaj-serie paralel (fără sarcină) pentru transformatoare de putere".** Geneza ei — o cerință a beneficiarului, a Ministerului Energiei Electrice, într-un moment — 1963 — cînd în țară se făcea trecerea de la o clasă de tensiune la alta, de la rețelele de joasă tensiune de 5 și 6 kilovolți la 10 și 12 kilovolți. Energeticienii întreabă la „Electroputere" „n-ați putea să ne livrați un transformator care să se poată cupla la ambele rețele, fără să mai fie scos din cuva lui de montaj și rebobinat ?" Desigur uzina solicită proiectarea, în speță atelierul de transformatoare. „Pentru noi la acea oră important era să rezolvăm cît mai eficient o problemă stringentă a economiei. Transformatorul respectiv a intrat repede în producția de serie și, unde mai există asemenea rețele, funcționează și astăzi", îmi spune inginerul Constantin Treschin. În decursul aceluiași an, aceluiași transformator îi aduc o perfecționare importantă care se dovedește și ea a fi patent propriu. Prin „Certificatul de autor" nr 42 338 **„Comutatorul de conectare și reglaj stea triunghi (fără sarcină) pentru transformatoare de putere"** este brevetat ca invenție. Deschide al treilea dosar : „Certificatul de inventator" nr. 52 980 emis la 8 iulie 1969. Este vorba despre un **„Bobinaj întrețesut pentru transformatoare de mare putere".** Și această invenție este legată de un moment concret din economia țării. De data aceasta de unul de răscruce, de un salt foarte mare în energetica românească. Era în preajma Congresului al X-lea al Partidului și noi ne-am angajat să asimilăm în producție românească, fără licență, transformatoarele de mare putere și în special autotransformatorul de 400 Megavați-amperi, M.V.A., și 400 kilovolți — un prag al tehnicii și la ora actuală. Am început cercetările, tatonările, studiile. Am făcut modele și chiar un prototip. Între timp s-a ivit necesitatea unui transformator de 220 kilovolți pentru echiparea centralei de la Porțile de Fier. Ministerul Energiei Electrice a organizat pentru el o licitație la care s-au prezentat firme europene de renume și cu tradiții în fabricarea de transformatoare de putere. Am participat și noi cu o ofertă. Ca randament, precizează inginerul Treschin, ne-am prezentat la nivelul celor mai bune firme străine". A fost cumpărat modelul conceput de proiectanții de la „Electroputere", evitîndu-se astfel importul fie al agregatului, fie al unei licențe care ne-ar fi costat milioane de lei valută. Cu un an mai tîrziu același lucru s-a petrecut și cu transformatorul de 400 KV și 400 M.V.A. Și de data aceasta, proiectanții craioveni se prezintă la licitație și ofertează modelul lor. Cumpărat și acesta și introdus în producție. Dar, dincolo de un angajament onorat și de înscrierea României printre țările producătoare de transformatoare de mare putere, aceste agregate de concepție Gaciu — Rădulescu — Toma — Treschin aduc în structura lor cîteva soluții originale, recunoscute și brevetate ca invenții.

În fața mea se deschide dosarul al patrulea cu brevetul nr. 54 618 din 1970 privind **„Sistemul de impachetare a miezurilor magnetice pentru transformatoare de mare putere"**, invenție care, precizează autorii, ține la propriu și la figurat de „miez", de partea cea mai intimă și mai importantă a agregatului. Soluția lor avînd nu numai originalitate, pecetea gîndirii lor, ci în primul rînd avantajul conservării la maximum a energiei și al economiei de materie primă, tabla silicioasă atît de scumpă din care se confecționează plăcuțele magnetice, acest miez al transformatoarelor. Dosarul al cincilea cuprinde „Certificatul de inventator" nr. 54 205 din 25 august 1970 acordat acelorași autori pentru **„Ansamblu constructiv de piese izolante folosit la execuția bobinajelor de tip continuu pentru transformatoarele de putere".** Tot o soluție proprie legată direct de nașterea transformatorului de 400 KV, și care urmărește mărirea duratei lui de viață. Să-i asigure o longevitate cît mai mare de funcționare, în termenii de ultimă oră, mărirea fiabilității produsului. Al șaselea dosar și al șaselea brevet acordat de O.S.I.M. celor patru ingineri colegi și prieteni la 25 I 1971 consacră ca invenție **„Schema de conectare și reglaj pentru autotransformatoarele de putere".** Pe aceasta autorii o socotesc invenția-creier, rezolvînd cu maximă siguranță o problemă de cea mai mare actualitate pe plan mondial : economia de energie, conservarea ei, evitarea cît mai mult posibil a pierderilor. Din multiple cauze, în rețelele de transport a energiei electrice tensiunea poate să varieze între limite extraordinar de mari, ceea ce poate să provoace veritabile catastrofe în industrie unde, de obicei, procesele tehnologice au nevoie de tensiuni constante. E prea bine știut că o scădere de tensiune poate să paralizeze pentru mult timp producția unei uzine, să haotizeze instalații întregi... Sistemul de reglaj adoptat de inginerii Gaciu — Rădulescu — Toma — Treschin, așa numitul reglaj mixt, sau bivalent — longitudinal și transversal — se efectuează doar printr-un joc al comutatoarelor unui singur transformator. Din cînd în cînd inginerul Constantin Treschin îmi reamintește să nu uit să precizez totuși în articol că „Nu fuga după invenții e meseria noastră, ci să asigurăm economiei țării ceea ce are nevoie la un moment dat. În rest e și o chestiune de orgoliu, de a dovedi că avem capul pe umeri și diplome de ingineri în buzunar".

Și totuși să facem o recapitulare și un calcul. Dacă în 1963, în România se trecea de la rețelele de joasă tensiune de 5—6 kilovolți la cele de 10—12 kilovolți, numai în zece ani ajungem la rețelele de cea mai înaltă tensiune de 220 și 400 kilovolți și totodată ajungem producători nu numai de mari puteri energetice dar și de transformatoare de mare putere. Și dacă în 1973 se realiza industrial autotransformatorul de 400 mega-vați-amperi, acum, în 1976, la „Electroputere" se află pe standurile de probă transformatoare de mare putere pentru piața externă, solicitate la export. Și nu putem uita că în toate aceste acumulări se află și numele, munca, viața și creația proiectanților de la „Electroputere".

CICI IORDACHE

IAȘI — „TEHNOTON"

Conștiința și fapta au exactitatea unui micron

Un „Tehnoton" tînăr, condus de tineri. Toți șefii de formații — și sînt multe formații : Pescăruș, Cora, Alfa, Pacific, Albatros etc., fiecare formație purtînd denumirea radioreceptorului ori a instalației de televiziune pe care le execută — sînt sub 24 de ani, și aceasta nu e un lucru ușor pentru ei care n-au decît un an, doi, de activitate în meserie, pentru că, zic, a fi electronist și a conduce o formație de lucru de 15—30 de oameni nu e tot una cu a fi șef de sală într-un restaurant, la aceeași vîrstă, nu !

— Dacă vreți, sînt niște copii minune ai Iașului, îmi continuă gîndurile tînărul secretar U.T.C., economist de profesie, Dinu Chirculescu. Argumente ? Destule ! 80% sînt absolvenți ai liceului industrial al întreprinderii, ceilalți fiind înscriși la liceul seral, iar dintre primii, 100 sînt studenți ai centrului universitar Iași. Nu pot să ocolesc un adevăr al vieții multora dintre ei și anume acela că unii dintre acești virtuoși specialiști de azi, înainte de nașterea Tehnotonului „tăiau frunze la câini" pe străzile Iașului ori aiurea. Da, se potrivește perfect această vorbă cu ceea ce erau unii dintre ei acum 3—4 ani, încercînd o dată ori chiar de mai multe ori să ia un examen de admitere la facultățile din Iași și nereușind, așteptînd să li se întindă o mînă spre a-și defini personalitatea, spre a-și însuși o profesiune pe măsura aptitudinilor. Pentru că aici, la Tehnoton, fără aptitudini profesionale nu se poate intra, chiar dacă ești „tare" la matematică și la fizică. Aproape pentru toți tinerii electroniști întreprinderea este primul lor loc de muncă, primul lor loc de educație prin muncă, pentru muncă.

Nu ne ferim să spunem — exemple sînt destule — mai ales fetele, unele dintre ele, ajunse la vîrsta de 18 ani, erau certate cu educația și implicit cu regulile de conduită ale vieții; în majoritatea cazurilor aceste fete erau provenite din familii destrămate de timpuriu, lipsite de un sprijin moral și material strict necesar din partea ambilor părinți, erau fete care într-un interval de timp relativ scurt s-au transformat în tinere cu nobile calități morale și profesionale.

— Nu ne e rușine să ne confesăm, declară destul de tînărul director coordonator al întreprinderii, inginer Emil Păvăleanu, că în ceea ce privește oamenii am plecat de la zero. Se impunea înființarea unui grup școlar care a luat profilul de astăzi, cu treaptă profesională și cu liceu industrial. Noi toți cei răspunzători de destinele întreprinderii învățam noaptea iar ziua veneam și le predam viitorilor specialiști ceea ce acumulam, adică făceam pe profesorii, mai bine-zis, și nu a fost ușor ! Acum avem 540 de tineri care sînt la primul lor loc de muncă, 450 la cursurile postliceale și 450 la liceul seral, iar 1145 de tineri sînt calificați prin cursuri de scurtă durată, de 6—8 luni, cu scoatere din program.

Un aspect care poate fi luat oricînd drept superlativ, dealtfel și tinerețea reprezentînd tot un superlativ al omului, mi se pare a fi și faptul că anul acesta întreprinderea nu a avut nici un refuz, atît la desfacerea pe piața internă a produselor fabricate aici, cît și la export, și se face export masiv, aș putea zice, nu numai în țări mai puțin dezvoltate în ale electronicii, cum sînt : Peru, Albania, Senegal, Sudan, ci și în Japonia, R.D.G., S.U.A. La acest superlativ contribuie, cred, și faptul că, din angajații uzinei, numai 5% sînt muncitori necalificați. Dar șirul superlativelor poate fi continuat : tot ce se face aici, în afară de producție, tot, zic, plecînd de la montarea utilajelor pînă la noile construcții interioare, totul se execută prin muncă patriotică. Poate și de aceea la comitetul U.T.C. al întreprinderii nu se ține o evidență strictă a acestor ore, fiecare tînăr fiind angajat permanent într-un nobil și efervescent voluntariat.

„Primii în muncă, primii în disciplină" e deviza formației „Alfa" — aceasta e una dintre zecile de devize tinerești asumate în totalitate de tineretul Tehnotonului, devize care se reflectă definitoriu într-o producție globală realizată pe 5 luni în procent de 101,6 la sută și o producție marfă de industrie electronică în proporție de 104 la sută. Dintre premierele anunțate, amintim : radioreceptoarele Robot, Jupiter, un nou tip de electrofon etc.

În timpul inundațiilor, la ora cinci dimineața, cînd apele s-au năpustit asupra Iașului, relatează directorul coordonator, apa în fața întreprinderii ajunsese pînă peste brîu, o priveam îngrozit că o să ne ia cu asalt halele ; așteptam schimbul întîi, îl așteptam pe oameni și, deodată, primul om care s-a apropiat, de-a lungul străzii, venind spre noi, era de fapt o fată: umbla prin mijlocul străzii, cu poalele rochiei ridicate pînă în brîu, le lăsa și le urca după cît de mare era apa, ferindu-se probabil să nu apară într-o postură indecentă în fața oamenilor, cu pantofii în mînă, udă din cap pînă-n picioare, venea la lucru. Imaginea aceasta n-avea nimic de rîs în ea. De ce n-ai rămas acasă, pe o vreme ca asta?, zic. Sînt învățată cu apele astea blestemate, îmi întoarce ea vorba. Sînt de lîngă Prut și mai mereu ne-neacă apele astea, cine să lucreze în locul meu ?

Nici o picătură de apă nu a intrat în întreprindere datorită faptului că din toți angajații uzinei numai o sută au lipsit, adică navetiștii care n-aveau cu ce veni la serviciu, toți ceilalți au fost prezenți, zi și noapte, aici.

Toți tinerii aceștia au ceva de eroi, nu, nu este vorba de o afirmație gratuită. Nu demult, cu cîteva luni în urmă, se defectase instalația de încălzire a întreprinderii, era iarnă, ger de Polul Nord. Asta se întîmplase într-o sîmbătă. Echipa de sudori a lucrat continuu, peste 40 de ore, într-un ger năprasnic, că dacă stăteai afară un ceas îți îngheța răsuflarea în jurul gurii, zice același director al întreprinderii, tovarășul Emil Păvăleanu. Și cînd luni dimineața s-a intrat în primul schimb, întreprinderea era încălzită de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat.

Tehnotonul nu este numai o întreprindere, ci și o stare de spirit, dacă înțelegem prin această stare o continuă efervescență creatoare care îmbracă atributele intrinseci ale educației prin muncă și pentru muncă și al noului generic al întregului proces de producție : ritmic, maxim, eficient !

Conștiința și fapta au aici exactitatea unui micron !

M. N. FLORIAN

SIBIU — „ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ"

O MIE DE DRUMURI ÎNTR-O CARTE

Drumurile acestea se întîlnesc, de fapt, într-o singură carte și ea se chemă „Din ornamentica română". Un album, mai bine zis reeditarea unui celebru album scos la Sibiu, în 1904, de un anume Dimitrie Comșa. Cele 40 de planșe reproduc 284 broderii și țesături țărănești originale, din 19 foste comitate transilvane și sînt depozitul unei spiritualități seculare, așa cum s-a manifestat ea, în culoare și desen, pe feluritе tipuri de țesături.

Reeditarea albumului are o istorie și încă una pasionantă.

Cu un an în urmă, librarul Reimar Alfred Ungar a văzut într-un anticariat un exemplar din „Ornamentica română". Asta se întîmpla în august 1975. Nu știa prea bine la ce-i putea folosi cartea abia cumpărată, dar simțea — cum simte fiecare om, măcar o dată în viață — că sensibilitatea lui la carte este pe cale să dea o idee mare. Citind prefața vechiului album, frumos îngălbenit de vreme și de mîinile sătencelor, cîte copiaseră din el modele de brodat românește îmbrăcămintea și tot ce-i de brodat în casa țăranului, cetățeanul Ungar a aflat că la tirajul inițial de 600 exemplare, profesorul Comșa și Comitetul reuniunii agricole române din Sibiu, care-i încredințase lucrul cărții, aveau o pierdere în bani destul de mare. Dimitrie Comșa spunea în prefață, cu nostalgia intelectualului care speră o soartă bună pentru opera lui, că numai timpul va ști să plătească, la prețul adevărat, strădania sa și a celor care l-au ajutat. Trebuie să știți că n-a fost deloc ușor pentru Comșa să stringă modelele de țesături. Actul lui precum și al țăranilor care și-au scos, cum s-ar zice, cămașa de pe ei ca să-l slujească, venea într-o vreme cam tulbure din punct de vedere politic. Comșa era un „memorandist" care pentru ideile sale luministe și patriotice stătuse și prin temnițe.

Ungar a fost pînă în 1970 tehnician de investiții în comerț. Singura lui legătură cu viața cărții — scriere, tipărire, difuzare — era cititul. Făcînd o facultate de comerț la fără frecvență, se gîndește să-și schimbe meseria și să se ocupe de comerțul cu tipărituri. Este numit director al Centrului de librării din Sibiu, datorită priceperii dovedite pînă atunci în chestiuni contabile și, tot din anii acestei numiri, Ungar își dă pe față întreaga, tăinuita dragoste pentru carte, traducînd cărțile altora. În acești cinci-șase ani de muncă la Centrul de librării a reușit să realizeze o seamă de idei comerciale bune, astfel că vînzarea cărții în județul Sibiu s-a dublat, ajungînd la cea mai mare creștere procentuală din țară. Librăria „Dacia" din Sibiu a fost prima librărie cu autoservire din țară cu expunere frontală, iar noile rafturi au fost proiectate chiar de directorul Ungar. El a tradus din Arghezi, D.R. Popescu, Fănuș Neagu, pregătind, totodată, o monografie despre vestitul economist sas din Sibiu, Karol Wolff. Ungar este sas și el și anume unul din sașii care-și știu părinții pe vreo cinci secole în urmă și a cărui familie a durat în oraș legături trainice cu familiile românești. Reimar Alfred Ungar gîndește și simte, cu cea mai bună parte a ființei lui, românește. Ideea care a dus la reeditarea albumului „Din ornamentica română" s-a născut atunci cînd a citit că acest album a fost tipărit în secția tipografică înființată la Sibiu — pe lîngă vechea, străvechea tiparniță locală — de economistul Karol Wolff. Librarul, simțind cum am spus, peste vremuri, un fel de îndemn și un fel de obligație față de înaintași, cere sprijinul revistei „Transilvania". Frumos este că-l și găsește. La Mircea Tomuș, redactorul șef, la Titu Popescu, la Rodica Irimie-Fota. Este momentul să spun că o reeditare ca aceasta cere bani mulți și, drept urmare, are nevoie de cumpărători siguri ai ediției. Ea se justifică la un tiraj de peste 10 000 de exemplare sau, mai bine zis, la cererea a cel puțin 10 000 de oameni, din toată țara care, la rîndu-le, simt nevoia să citească frumusețea autentică a unor țesături țărănești de altădată și să continue cu truda muncii lor, frumusețea asta. Reeditarea trebuia să conteze nu atît pe interesul comercial al ideii cît mai cu seamă pe înțelesul ei adînc patriotic.

Reimar Ungar avusese prilejul să se convingă de faptul că țăranul ține la ornamentica părinților lui, că e avid să afle cărți cu ornamentică. Distribuise, nu cu multă vreme în urmă, un album de „Cusături din Prejmer" prin poștă. Avusese cam 15 000 de cereri din toată țara. S-a gîndit că poate conta, în primul rînd pe acești oameni. Ei să fie, adică, cei ce vor împlini visul de odinioară al lui Comșa. Intuiția a fost bună, fiindcă azi sosesc la Sibiu valuri de scrisori, nu numai de la cetățenii care au cerut „Cusăturile din Prejmer" ci și de la alții, vecini, prieteni, profesori de școli sătești, femei ce vor să-și învețe fiicele să țină minte lucrurile frumoase ale țării.

Ideea lui Ungar, preluată de revista „Transilvania", face partizani mulți la Întreprinderea poligrafică, unde este director tipograful cărturar Mircea Oprișiu. Reeditarea nu a fost deloc simplă. Nu se știa exact care a fost tehnica tirajului din 1904 și ca să iasă astăzi un tiraj mare de o condiție grafică egală celui dintîi, era nevoie, nu atît de o dotare tipografică specială, cît de o dotare sufletească specială. Era nevoie, mai întîi, de un îngrijitor de ediție care să lucreze la cartea nouă ca un artist și ca un tată la bunăstarea fiului său și el a fost găsit în persoana lui Ștefan Tancou. Mai era nevoie de niște muncitori din toate secțiile ofset capabili să „simtă" rostul cărții și să-l slujească. Ei nu puteau fi decît fiii și nepoții muncitorilor tipografi, care, cu șapte decenii în urmă lucraseră la album. La Poligrafia sibiană există asemenea dinastii muncitorești care merg, fără exagerare, pe durata unui secol ori două, dacă nu și mai multe. Se împlinesc în 1978 patru secole și jumătate de tipar sibian. Numele Simtion, bunăoară, ar trebui trecut pe toate cărțile tipărite aici fiindcă există un Nicolae, zețar, un Petre, mașinist tipar înalt, un Ion, retușor ofset, fiindcă mai sînt femeile familiei, Geta și Maria, la legătorie, apoi din nou Maria, soția lui Ion, și Ghiță, fratele Mariei, și au mai fost, ca-n sfintele cronici de voievozi, Simtion bătrînul și, la rîndu-i, bătrînul lui tată și, tot ca-n cronici, să mai zicem de dinastiile muncitorești Bart și Nițescu, de Schuster și Moldovan, de Wagner și Trifu și Chera, de Oleksik și Brici, cu frații, surorile, nevestele și copiii lor, cu bunii și străbunii.

De cîteva săptămîni, albumul a început să meargă în țară. La centrul de librării Sibiu, sosesc scrisori de comandă de-la lume fel de fel. Pe scrisoarea tip, pusă la dispoziție de chiar acest centru unii cumpărători simt nevoia să explice de ce cumpără cartea. Notez un singur text, compus cu mînă tremurată, de femeie deprinsă mai bine cu sapa decît cu scrisul : *„Vreau să vă spun dumneavoastră că eu cumpăr cîte o carte în fiecare an, s-o las avere fetei mele, să știe și ea ce a văzut frumos în viață măicuța ei. Eu am văzut că tot ce-i mai drag în cusăturile noastre se află în carte și atîta mă țin ochii, ca să mai cos și vreau să nu se piardă darul meu la cusut, să-l știe și fetița mea și copiii ei. Vă sărut mîinile că ne-ați dat carte frumoasă".*

TUDOR OCTAVIAN ■

ORADEA — „COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI"

MOBILA SE NAȘTE ÎN APUSENI

Întreprindere mare și respectată, reunind șase fabrici, scoțînd pe piață exact trei sute optzeci și șase de produse specifice și exportînd o parte însemnată din producția unui an, Combinatul de prelucrare a lemnului de la Oradea nu putea, ca să înfățișăm adevărul, să apară pe loc gol. Chiar dacă la naționalizare se produceau aici abia trei garnituri de mobilă pe lună, cam cît se produce astăzi pe zi, într-o singură secție, existau în partea locului o tradiție și o îndemînare purtate din tată-n fiu, primele căi ferate ale Bihorului avînd la bază traverse confecționate la Tileagd, la începutul secolului, ateliere care se specializaseră, între altele, în producerea de bastoane pentru catargele corăbiilor, cerute cu insistență și primite cu promptitudine de armatorii englezi.

Înțelegînd că bunul renume al combinatului ține, înaintea oricăror argumente, de munca și seriozitatea lor, oamenii care fac mobilă la Oradea, pentru casele lor și pentru ale altora, aceștia din urmă locuind nu o dată la mii și mii de kilometri de Criș, în Japonia, Statele Unite sau Libia, s-au străduit și se străduiesc să învețe și să se perfecționeze, iar rezultatul acestor strădanii n-a întîrziat să apară. Mai întîi, prin autoutilare, a intrat în funcțiune în fabrici un agregat de utilaje format dintr-o mașină de lustruit cu șase cilindri și una de calibrat, apoi inginera Gizela Seresz a depus pe masa directorului Vladimir Oros o inovație, „Turnarea plasticului în cauciuc siliconic", aducînd mare sprijin acțiunii de ridicare a productivității muncii ; după toate aceste îmbunătățiri recente arhitectul Ștefan Toth a realizat o altă inovație de mare eficiență economică, obținînd o imitație de furnir pe bază de hîrtie pelur, procedeu repede extins și aplicat la alte unități cu același profil. Numai asimilarea mașinii de șlefuit cu bandă orizontală, de exemplu, a condus, după spusele inginerului Oros, la reducerea spațiului de producție cu patruzeci la sută, la micșorarea consumului de metal cu treizeci și cinci la sută și, ca o consecință firească, la scăderea prețului de vînzare cu tot atît, specialiștii combinatului fiind convinși că produsele lor au datoria să fie nu numai de remarcabilă calitate, dar și accesibile oamenilor muncii.

Facem mobilă, spunea maistrul Carol Huniadi, nu atît pentru expoziții sau tîrguri internaționale, la care, în paranteză fie spus, sortimentele produse la Oradea s-au bucurat mereu de mare succes la contractare, cît pentru casele oamenilor și nu există bucurie mai mare pentru mine decît, aflat în concediu sau în interes de serviciu prin țară, să intru într-o sufragerie, la București sau aiurea, și să găsesc mobilă produsă la Oradea, fie că este ea de tip „Dacia", „Padiș", „Pietroasa", „Beiuș" sau „Felix".

Pronunțînd dînsul numele garniturii Pietroasa, mobilă rustică, purtînd încrustate superbe motive folclorice specifice zonei Bihorului, am avut curiozitatea profesională să aflu cum s-a ajuns la fabricarea ei în serie. Am fost condus la atelierul de concepție, unde am găsit întinse pe mese, înaintea inginerului Emil Hajbok, a tehnicienei Daniela Păcală și a proiectantului Andrei Marec, o sumedenie de schițe și o sumedenie de cărți. Schițele fuseseră trasate după îndelungi căutări pe teren, inginerul Hajbok tocmai se întorsese din comuna Budureasa, unde făcuse un studiu amănunțit privind lăzile de zestre arse și gravate aflate în casele țăranilor, iar cartea „Nicolae Grigorescu, maturitatea și ultimii ani" de G. Oprescu se găsea deschisă la pagina 46. Nici tratatele de artă populară și nici repetatele vizite la Muzeul Crișurilor din Oradea, îl aud pe inginerul Hajbok, nu valorează pentru noi cît parcurgerea satelor din zonă, mai ales de lîngă Vașcău, unde se păstrează aproape intacte vechi motive folclorice pe lăzile de zestre, pe blidare sau pe porți, lucrate cu cele două unelte de bază ale țăranului. Compasul și dalta. Cioplite și nu sculptate, dar de o frumusețe neasemuită. Le studiem și le aducem aici, în atelier, unde încercăm să adaptăm motivele admirate pe teren la tehnologia mobilei.

Ca să se ajungă aici a fost nevoie, înțeleg, nu numai de exemplele mai vechilor prelucrători de lemn ai Bihorului, între care, la loc de cinste, trebuie trecuți ciubărarii Apusenilor, ci și de multă muncă și seriozitate, de o disciplină profesională fără cusur, calități pe care colectivul combinatului, meșteri români și maghiari muncind într-o stare de spirit minunată, le demonstrează nu prin vorbe, ci prin produsele ieșite de sub mîinile lor pricepute, sortimente care alcătuiesc cam un sfert din exportul întregului județ.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

VOAL DE MIREASĂ DE LA CAPUL BUNEI SPERANȚE

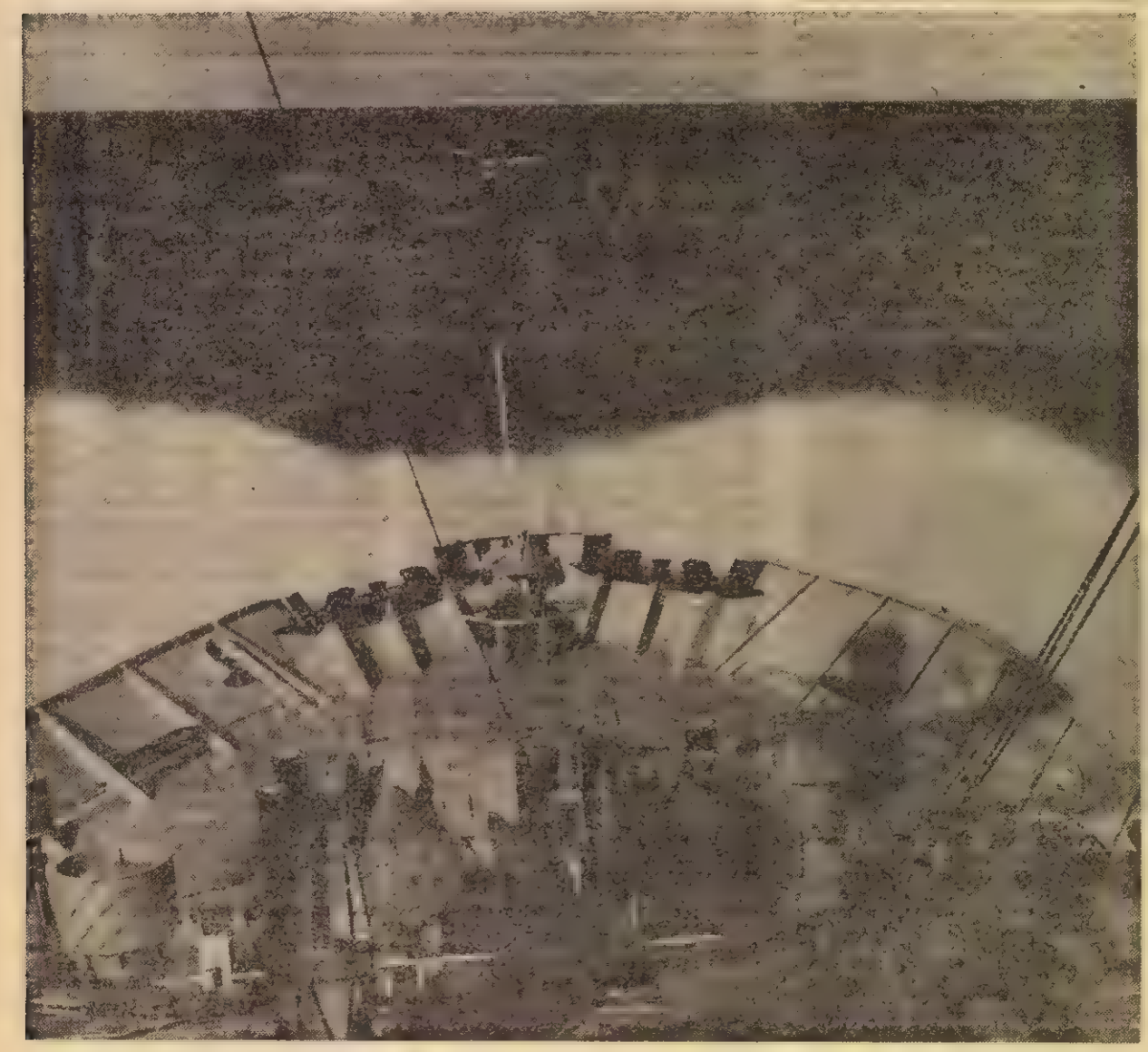

„Nava-colectoare POLAR II se află sub operațiuni de deseăcreare în portul Tulcea, unde a sosit recent dintr-o nouă cursă în Oceanul Atlantic. Această navă a adus în țară peste 3 000 de tone de macrou, stavrid, sardină și alte specii de pește."

România liberă, 27.VIII.1976.

...22 mai 1976. Atlantic, cam pe la 7° longitudine vest. Nava-colectoare POLAR II alunecă prin imensitatea albastră. O hulă largă, hula de fund — cum îi spun marinarii — a transformat aceste ape ale Golfului Guineei, mare cît o foarte mare mare, într-un podiș lichid. În marș spre sudul Africii, nava e acum la vreo trei zile și trei nopți de țărm. Cu excepția oamenilor aflați în „cart", echipajul se odihnește · după botezul din ajun. Vreo 20 din cei 75 de marinari au trecut ieri, pentru prima oară, Ecuatorul, ieri a fost veselie mare pe bord : cu Neptun ieșit din valurile Oceanului, însoțit de draci, de „docto" și de celelalte nemaipomenite personaje ale tradiționalului botez, care — ungîndu-l din cap pînă-n picioare pe neofiți cu vaselină, vopsea și motorină, — le-a încredințat acestora, fiecăruia în parte, cîte un certificat care-i dă dreptul celui ce l-a dobîndit să se numească veritabil „lup de mare"...

Îl văd pe Săndel Paraipan transpirat, aplecat peste aparatele de emisie-recepție, privind în fața sa teribil de concentrat un punct care nu există, în timp ce mîna tremură în ritmul, neînțeligibil pentru mine, al codului Morse. Îmi face semn peste fereastra deschisă larg, căci e îngrozitor de cald, deși un alizeu se joacă între catarge, îmi face semn : o clipă !

— Felicită-mă !

— La mulți ani ! — îi strig. Că doar nu-i ziua ta ? !

— Nu. Azi mă-nsor !... — adaugă el, și zîmbetul i se topește — ...adică azi ar fi fost să fie...

Își pregătiseră ai lui, acasă, în Racoviții din ținutul Buzăului, încă din primăvară, toate cele necesare : zeci și zeci de tacîmuri, vecinii de la care să împrumute surplusul de mese și de scaune, alimentele, vinul — vreo cîteva sute de litri de vin ! — doar o dată se însoară Săndel cu Viorica, nu ? ! Se cunosc de copii. Gata — în mai, pe vreme frumoasă, sau chiar cu oleacă de ploicică, să fie spornică familia cea tînără — mare nuntă mare ! Ei, mirele, chipeș ofițer de marină. Ea, frumoasa logodnică, lucrînd la o modernă uzină bucureșteană. Totul era pregătit, cînd în aprilie o telegramă îl anunța sec pe logodnic : prezentați-vă de urgență la Tulcea, pleacă nava în voiajul numărul 10 !...

— Și ce s-a ales de toate pregătirile ? Alimentele, vinul, tacîmurile împrumutate...

Săndel ridică din umeri :

— Doar nu era să se piardă bunătate de pregătire ! Am un văr, cam de-o vîrstă cu mine, era și el pe picior de căsătorie, toate erau pregătite — ține ! — a intrat el în acțiune ; și s-a însurat el, cu o fată pe care o și cunosc dealtfel, să-i fie într-un ceas bun... Felicită-mă, azi, pentru el măcar...

— Și mireasa ta ? Nu s-a supărat ? !...

— Păi ea, sărăcuța, doar știe că-s marinar ! Lasă, Viorică dragă, — i-am spus auzind că merg pînă la Capetown — că ai naibii să fiu eu, Săndel, dacă nu-ți aduc ce n-are nici o mireasă ! O să stăm vreo trei zile la Capetown, și-o să-ți aduc voal de mireasă de la Capul Bunei Speranțe, așa, ca să fie de-un simbol !

...Era în 22 mai, nava alunecă harnică înspre sud.

Exact trei luni mai tîrziu la Racoviteni era nuntă mare, mare de tot, anunțată cu tot dichisul de invitațiile tipărite cu literă aurită, pe care poșta le-a dus în toate colțurile țării, pentru că zîmbetul bun al lui Săndel are în toate colțurile țării prieteni : „D-na și Dl. Stănica și Ilie Grecu au onoarea a vă face cunoscută căsătoria fiicei lor VIORICA cu dl. SĂNDEL PARAIPAN, și vă invită să luați parte ! Felicitările, masa și dansul vor avea loc la casa mirelui din comuna Racoviteni, jud. Buzău". ...Numele socrilor mari, Anicuța și Vasile Paraipan, apoi cele ale nașilor. Un singur lucru uitase tipograful invitației să noteze : „Frumoasa mireasă va purta un voal de la Capătul Lumii..."

...Multă fericire, tînără pereche !

NOSTROMUL CU VOCEA RĂGUȘITA

La început, Ion Dumbravă, șeful de echipaj de pe POLAR II — în verde limbă marinărească : „nostromul" — credea că-i o nimica toată : m-a tras curentul, mîine-mi trece răgușeala !... Și-a văzut liniștit de treabă, pregătea cu oamenii „invenția" : un nou tip de tranchet. Pentru ca două nave să acosteze reciproc, „bord la bord" — așa cum procedează de regulă pescadoarele cu navele colectoare, în mare liberă (citiți în mare continuu agitată !) — uriașele corpuri de oțel ale vapoarelor utilizează niște „tampoane", niște uriașe mingi de gumă umplute cu aer. Împreună cu comandantul Iordan, Dumbravă a alcătuit la bordul navei, din lemn și anvelope uzate, un nou tip de „tranchet", menit să înlocuiască tranchetii de import, foarte scumpi și foarte repede uzați de marea greutate a navelor.

— Asta ca să mai punem și capul la contribuție, nu numai spinarea ! — surîde, răgușit, Dumbravă.

...„Eram un puști de vreo unsprezece ani, dintr-o comună dobrogeană, și dacă a văzut taica, așa că zic că merg la frate-miu, la Tulcea — n-a zis nu. Acu' ești mare, du-te. Și m-am dus. Am locuit cu frate-miu, dar el s-a însurat, a plecat din Tulcea și eu am rămas al nimănui. Camera lui frate-miu n-o puteam păstra, mi-a luat-o „spațiul", că eram minor, nu puteam fi titular. Și eu ce fac ? ! Păi, te duci înapoi, la ai tăi — mi-au spus oamenii, judecînd **normal**. Dar în viață nu totdeauna lucrurile merg așa, **normal** : eu acasă nu mă puteam întoarce, era o situație **anormală**, ar fi prea multe de spus... Eu voiam să rămîn să învăț la Tulcea, eram elev bun, îmi plăcea tare cartea. Acu, — era prin octombrie — nu mai aveam nici unde să mănînc, nici unde să dorm, noaptea mă pripășeam prin port, pe-o punte de bac. La școală mergeam în fiecare zi, n-am spus nimic, de ce veneam cu ochii umflați și clătinîndu-mă de foame, n-am spus — așa, **din mîndrie**, ce să le spun : c-am rămas al nimănui ? ! Portul, — port, mde, tot felul de oameni, mi-era tare frică să nu ajung să întind mîna la ce nu e al meu. Și-atunci — găseam eu și casă și masă, la vreun institut de reeducare, mă-nțelegeți ? — dar una ca asta nu puteam s-o pățesc eu, Nelu Dumbravă... **Din mîndrie.** Îmi ziceam așa : toți oamenii sînt la fel construiți, da' ce-i deosebește, vasăzică, este destinul, de ajung unii una, alții alta. Și dacă mie-mi place cartea, înseamnă că destinul lui Nelu avea compas. Nu rideți, așa-i spunem noi, marinarii, la busolă : compas. Eu așa-i spun de atunci, că nu puteam pieri : m-au primit niște oameni tare de omenie, marinari militari, pe o vedetă. M-au întrebat ce caut eu pe lume și al cui sînt, la prima am putut răspunde, la a doua au răspuns ei, au cerut oficial să mă recunoască copii de trupă, și din ziua aia — ziua mergeam la școală, noaptea dormeam și mîncam la navă. „Te facem marinar, pușiule !" Și, la prima ieșire în mare, m-au luat cu ei. „Hai să te botezăm ca lumea, să nu zici c-a fost de mîntuială !" — și, cum era mare rea, furtună de toamnă, m-au legat la prova cu o saulă, să nu mă pierdă, că balansa de mama focului, vreo două ore, cît a fost aplicația aia a lor, am băut la apă de mare cît un tanc de balast ! Așa mi-a fost mie scris — la prova. Anul trecut, pe coasta americană, am prins o furtună din care multe nave străine s-au dus la fund. Iadul pe apă, nu alta. Locul meu, cînd se scoate ancora, știți unde este — la prova, acolo stă nostromul. Valurile cît casa, cum ne izbeau, cum înghețau — că erau vreo minus douăzeci de grade. Mă uitam în urmă, între prova și comanda POLARULUI era un zid de apă, hait ! — ziceam, din trei în trei minute, gata, acu' sîntem pe fundul mării... Am stat acolo cu Barbu, lemnarul, și încă un coleg, vreo oră, nimeni nu voia să creadă, decît ăștia de pe navă, care ne-au frecat vreo trei ceasuri cu spirt, după aia, să înviem. Dar tot am scos ancora, care se înțepenise a naibii, dacă n-o scoteam nu mai era decît moartea, așa că am scos-o... Era primul meu voiaj de „nostrom", eu la 29 de ani țin funcția care se dă în marină bătrînilor foarte prieceputi. Da' uite, la asta nu m-am gîndit pîn-acuma: te pomenești că răgușeala să aibă vreo legătură cu răceala de-atunci ? !... Nu se poate, doar ați văzut la plecare ce voce aveam ? ! Și-acum mă ține așa, răgușit, de-o lună — păi ce nostrom e ăla, care nu „se-aude" ? !... Nu mă întrebați pe cine am pe pămînt, că nu vă spun. Am, firește, că am. A încercat el, pămîntul, să mă țină bine, — milităria așa a fost, că n-am putut-o face la marină, deși eram marinar de mic ; pe urmă am fost pămîntean, chiar și șofer, adică pămîntean prin definiție, dar dacă destinul meu e scris cu apă de mare, înseamnă că definiția mea e alta: corect ?! Da' ce fac eu cu răgușeala asta să-mi spuneți, că mă înnebunește. Ah, să fi avut doctor la bord! La Capetown, doctorul englez a clătinat din cap, după ce mi s-a uitat în gît — cum e ? ! — am întrebat ; n-a răspuns nimic, mi-a dat niște siropuri și mi-a zis să mă las de fumat, da' eu nu mai fumez din prima zi de răgușeală !"...

...În „careul marinari", adică sala în care echipajul la masă, e „program Dumbravă" : nostromul, încruntat nevoie mare, deasupra mustății mexicane, distribuie sarcinile pentru ziua în curs : Cernenco, tu vopsești vinciul numărul trei, nea Sterliu și nea Prus — la prînz să fie gata bigile bărcilor, înțeles ? !

Marinari cu tîmple cărunte, răspund scurt, supuși :

— 'țeles !

— Cei trei din echipa trancheților, la prînz vin să văd ce ați făcut !

— 'țeles !

...I-am întrebat pe oamenii ăștia cu tîmple cărunte, de ce răspund așa, militărește, cînd tînărul din fața lor este, oricum, mult mai tînăr.

— Ca să-l creștem ! Să avem nostrom bun.

VIRA TRAULUL ! Vinciurile și calfornele de pe puntea dreaptă, tăiată oblic la pupa, formînd „slipul" pe care alunecă tras de cabluri uriașul năvod, încep să urle amenințător. Pescarii s-au retras cu grijă, la o parte: vaierele, adică acele cabluri de sîrmă răsucită, vibrînd, vijiind de întindere, sînt un pericol real, nava are vaierele uzate peste 50%, chit că normele prevăd maximum 35%... Un vaier care se rupe, retează totul în calea lui. Au fost și întîmplări tragice cîndva, pescari care au plătit cu viața lipsa de prevedere. Și vaierele acestea vibrează amenințător de cîteva ori pe zi, de cîteva ori pe noapte, de fiecare dată cînd masivele rotoare electrice înfășoară, înfășoară parcă la infinit cablurile care aduc plasa...

Capete se întind curioase, ochi privesc parcă hipnotizați înspre șlip, să vadă gura traulului, ei — pescarii — știu după cum se saltă gura traulului dacă „fundul sacului" e plin sau gol. Victor Voicu, ofițerul II de pe INĂU, care comandă acum „traulul din cartul său", s-a aplecat mult, nefiresc de mult, peste fereastra comenzii, privind la fel, fix, dureros de fix, înspre pupa... Se apropie; acolo, în urmă, sub șirajul navei.... Sute și sute de pescărușl, albatroși, fregate înfigîndu-se cu amețitoare picaje în valuri, însoțesc traulul care vine, vine.

Dar — vine plin, ori vine gol ? ! ...

De cîteva zile pescuitul în zona Walvis Bay, acum la sfîrșit de sezon, merge slab. Sondele ultra-son, care semnalizează bancurile de pește din jurul navei, țiuie mereu, zi și noapte, dar aparatele înregistrează cu „scriptorii" de grafit aceleași zigzaguri, fie că-i vorba de un banc de macrou, fie că-i vorba — cel mai adesea ! — de-un cîrd uriaș de „mărunțiș". Or, pescuitul oceanic își are STAS-urile lui... E posibil, mereu e posibil ca sondele să te păcălească: tresari cînd vezi semnalele, pui mîna pe telefon, îl anunți pe comandant, pe inginerul tehnolog, dom'le, veniți să vedeți ce „semnal" am, o grozăvie !... Și cînd traulul iese pe punte, privesc toți încruntați „captura": o tonă de meduze sau o tonă de peștișori cît degetul cel mic.

Acum au ieșit și cei de jos, de la „prelucrare", oamenii care sortează și congelează peștele: după atîtea zile „negre", poate că astăzi...

Sînt zile în care traulul trebuie să fie, pur și simplu, tăiat — pentru ca, ușurîndu-se de prea greaua povară a multor tone în plus, să poată fi ridicat pe punte. Sînt „traule" de cîte 30—40 de tone, traule care...

Dar nu astăzi. Nici astăzi. Deși INĂU este nava care prinde aici de trei ori mai mult pește decît oricare pescador al flotilei românești din SUD-AFRICA...

Victor Voicu ridică din umeri. Înfrînt :

— Pe cuvîntul meu că era macrou ! Știi ce macrou aleargă pe-aici ?! Enorm: patru-cinci kilograme bucata... Dar ăsta aleargă, nu glumă ! Și noi n-avem viteză suficientă. Tușește motorul. El, sigur că nu sîntem ca băieții de pe CONSTANȚA, uite — pescadorul acela din stînga... La ei tristețea e obiect de inventar: cea mai veche navă a flotei, nu face nici trei noduri la traulare, în clasa lor macroul are tot timpul să intre, să vadă ce mai e pe-acolo, și să iasă, bai-bai !... și s-auzim de bine !... Noi „prindem" și cinci

noduri, de-ala mai prindem și pește. Cum adică „de ce sînt trist" ? ! Păi ăsta de-acum e... traul ?! E o rușine, nici să nu te uiți. Acasă, la baltă, dacă n-ai avut noroc la pescuit, mai treci pe la magazin și cumperi acolo, un pește, doi. Uite, pot să jur că intră căpitanul Drăgan, în cartul lui și prinde ! Prinde macroul meu... pe care l-am alergat eu. Eu îl obosesc, și el îl prinde... și-atunci ce să fac, să rîd cu gura pînă la urechi, bine, poftim — rîd: ha !...

Îl înțeleg pe Voicu, îi înțeleg pe toți acești marinari-pescari care se luptă cu greutățile în ape atît de pline de pește. În fond, aici e vorba și de propriul lor cîștig, pentru că la leafa de bază ei beneficiază de un spor calculat proporțional cu valoarea peștelui prins, calitativ și cantitativ. Nu-i tot una dacă, după ce-ai stat șase luni între cer și apă, la întoarcere ai un plus de 10 000—15 000 lei din „cotă", sau — dimpotrivă ! — îți admiri fișele de penalizare pentru neîndeplinirea planului... Necazul — în cea de a doua alternativă — e tocmai: pește era, prinderea ești, dar utilajul îți joacă festa pentru că n-a fost reparat la timp și bine !

Nu e suficient — îmi spunea unul din tinerii comandanți de pescadoare, Adrian Voiculescu, pe CONSTANȚA — să armezi niște nave și să le trimiți la pescuit. Esențial e ce se întîmplă acolo. Navele noastre sînt moderne, bine făcute, într-un cuvînt excelente, — dar în cazul nostru, din pricina unor defecțiuni nerezolvate la timp, zile întregi, zile lungi care ar putea să fie zile bune, aproape că „stăm". Și-atunci, cheltuielile de producție sînt, evident, mai mari decît valoarea producției. Și nu e drept. Exact același lucru îl nemulțumea pe tînărul Ion Angelescu, la 31 de ani comandant coordonator al flotilei SUD-AFRICA, ales pentru această funcție tocmai datorită verificatei sale priceperi. E vorba aici de inscrierea, de dorința înscrierii în marele marș al economiei românești, în continuă autodepășire. Chiar dacă se află la mii de kilometri de patrie, sau poate cu atît mai mult, navele și oamenii aceștia aparțin aceleiași concepții economice.

— Nu-i vorba doar să aducem, oricum, cu orice preț, pește oceanic în țară, cît vreme PUTEM să-l aducem mult mai ieftin și mult mai mult ! Că doar n-am plecat să ne plimbăm pe mări și pe oceane... ! E o sarcină pe care ne-a trasat-o partidul, țara ; și nu-i suficient să răspundem „prezent !" Acum însă, cînd la conducere a venit comandantul Mărășescu (n.n. — din mai, C.F.P.O. TULCEA are un nou comandant) — se vor schimba multe, veți vedea că se vor schimba multe: contează nu numai ce se vede PE PĂMÎNT, ci și ceea ce se vede, mai ales, PE MARE. Tovarășul comandant Mărășescu e vechi navigator, aici, în „zonele de pescuit", cunoaște perfect și izbînzile și neîmplinirile, și cîte feluri de s-au întîmplat multe: în primul rînd că a venit, acasă, la Tulcea, primăvara. Pe urmă Dănuț, fiu-meu, care are cinci ani, i-a spus maică-si, într-o zi, într-o împrejurare unde era necesară prezența mea : mamă, mă duc eu că sînt bărbat ! Să nu rideți, nouă ne e dor de ai noștri în fiecare zi, aici, în pustietatea asta... Eu, cel puțin, aflu că și alor mei le-a fost dor de mine, în fiecare săptămînă... Mă necăjeam uitîndu-mă la scrisoarea unui marinar, de-aici, de pe INĂU: era o singură scrisoare, în patru luni... Îi scria soția ceea ce scrie de obicei : că-i vine greu fără el, că-i este dor... Dar scrisoarea era scrisă în 10 februarie. Pînă în mai, omul meu n-a mai primit nici una. Ce contează că, dacă erau zece, le primea pe toate odată ?! Ar fi aflat că soției îi era dor și la 10 februarie, și la 16, și-n 30, *la fel de dor*. Dor — și-n martie, și-n aprilie. S-ar fi-ntilnit dorul de-aici cu dorul de-acolo... Omul, un marinar de vreo treizeci și cinci de ani, cînd a venit nava SINOE și lui nu i-a adus nici o scrisoare nouă, mînca din ochi scrisorile celorlalți, care se ascundeau prin colțuri, să și le citească a zecea și a douăzecea oară, apoi i s-au umezit ochii, a zis „și eu aveam, știu eu că aveam, dar s-a pierdut"... și s-a dus la pupa, era noapte, nu-l vedea nimeni acolo, credea că nu-l vede nimeni, și a plîns, om de treizeci și cinci de ani, ca un copil... Îmi venea să iau una din scrisorile soției mele, s-o bag într-un plic, să-i scriu numele și să i-o duc, măcar așa — de ochii celorlalți, „uite, măi frate, ți s-a găsit scrisoarea: este!"...

A venit atunci POLARUL din Capetown, cu alimente, combustibil. Ne-a anunțat prin „U.K.V." — avem scrisori pentru voi. Era noapte, gemea marea de furtună, pe asemenea mare navele nu se pot apropia una de alta, ar fi însemnat să ne întîlnim cu POLARUL peste două zile, în golful Walvis Bay. Ni se terminaseră și alimentele, pentru că n-am vrut să părăsim pescuitul, prinseserăm niște zile grozave, era — cum să vă zic eu? — neapărată nevoie să luăm atunci, în noaptea aceea, și alimentele și combustibilul. Sau să răbdăm pînă peste două zile. Tot echipajul, ca un singur om, a declarat că rabdă. Dar să lăsăm barca la apă, să luăm de pe POLAR scrisorile... Asta nu se mai putea răbda pînă poimîine, nu se mai putea pur și simplu, pentru că nu mai văzusem scrisoare de vreo două luni. Știți ce înseamnă o barcă lăsată la apă pe o asemenea vreme ?! Ți se face părul măciucă atunci cînd te uiți cum tălăzuiește întunericul. Cum să ordoni ca doi oameni să riște apropierea de POLAR ? ! S-au oferit vreo douăzeci de voluntari: mă duc eu! De ce ? Pentru ca să citească sau măcar să simtă în buzunar cu cîteva minute mai devreme scrisoarea aceea, a lui...

Pentru că sîntem ancorați, absolut toți, definitiv, în pămîntul nostru de acasă, oricît ne-ar purta drumurile albastre încolo și încoace...

Acolo jos, sub CRUCEA SUDULUI, era plină iarnă australă. Acasă, la Tulcea, sau pe plaiul Buzăului, sau la Timișoara, la București și Cluj-Napoca, venise vara. Venea oricum, după calendar. Dar a venit cu adevărat numai în clipa în care, într-o noapte cu mare rea, marinarilor soțiile le scriau că e așa cu adevărat. Spre deosebire de calendar, în scrisori vara vine de fiecare dată, alt fel...

ÎNFRÎNGERE ? ...POLARUL II a părăsit Las-Palmas, la ceas de noapte. Insula Gran Canaria a rămas în urmă, la început o salbă de lumini, apoi o coroană de steluțe, apoi o amintire. Duduia strașnic motorul principal. În cartul 0—4, la „mașină" a intrat Zamfir Beraru. Încă de pe culoarul cabinelor a ciulit urechea, ascultînd partitura unei muzici numai de el, mecanicii, înțeleasă... Motorul mergea bine. Nava, purtînd în cele patru magazii moderne peste 3 000 de tone de pește, mergea așadar, „întins" — fără oprire adică — spre țară...

Ofițerul I Beraru este unul din numeroșii tineri a căror virstă determină semnificativ media virstei marinarilor flotei: 29 de ani. Este virsta ataculul decisiv al maturității. „Omul, — zice Zamfir Beraru — arată între 30 și 40 de ani ce poate cu adevărat. În voiajul următor probabil că voi fi șef mecanic pe un pescador. Aci rămîne nea Popescu".

Nea Popescu este... opusul lui Săndel Paraipan. Este cel mai virstnic om al navei, la binemeritata virstă a pensiei, dar după ce a colindat o viață întreagă pe mări și oceane, refuză să „ancoreze":

— Cît timp sînt util, cît simt eu și ceilalți că lupul de mare n-a albit încă, n-ar fi o pagubă, și pe dinafară, — la vapor, și pe dinăuntru — la suflet adică, să stau pe cheu și să fac „tai-tai!" cu basmaua, pe urma navei, în rînd cu nevestele?!...

Pe Beraru l-am cunoscut cu adevărat abia atunci cînd mi l-a prezentat, în termeni „tehnici", nea Popescu. Știam că nava a plecat cu necazuri la motoare, și în multe rînduri Beraru și motoriștii au stat schimburi lungi, prelungite, în „mașină", reparînd mereu, ciocănind, redînd practic viață motorului, fără să le pese, sau fără să spună că le pasă, deși jos, la motoare, acolo pe Ecuator, temperatura era de peste 45 de grade !

— Băiat ex-cep-țio-nal ! — spune nea Popescu cu mîndrie, trecîndu-l astfel în rîndul elevilor săi, sau dorindu-și-l așa. Reparațiile pe care le-a făcut sînt „de șantier", el și ceilalți copii (pentru nea Popescu toți sînt, la urma-urmei, copii!) au asigurat, să știi, voiajul ăsta! La noi e o vorbă, „merge mașina — merge marina!" Uite c-a mers, deși e motorul „în pioneze"...

Zamfir a jucat fotbal, în divizia C, și l se prevedea mare viitor pe gazon. Dar s-a făcut ofițer de marină și în cîțiva ani și-a echivalat studiile cu cele de inginer mecanic.

— Vrei să... treci „pe pămînt"? Undeva, în șantierul Constanța, sau Tulcea, sau viitorul important șantier de la Sulina?

— Ei,aș! ... Cum asta?! Păi la mai puteam rămîne oricînd, nu sînt pe navă numai pentru că am un contract! Eu, dacă vreți să știți, — aici, pe POLAR, m-am virit peste tot, la propriu, zău, am intrat pe unde nici n-ai crede că încape un om, prin conductele din cală, prin... Nu era nevoie, ca ofițer mecanic al cartea tehnică a navei, planul, citești, judeci și pac! pui diagnosticul... și repari. Deși noi sîntem personal de întreținere și exploatare, nu de reparații. Dar poți altfel? Chestie de „microb"...

Veselul, întotdeauna veselul Zamfir, nu-i un om cu care viața să se fi purtat cu mănuși. „Microbul" mărit, dragostea de meserie, lungile voiaje pe absolut toate tipurile de nave de pescuit și colectoare au cerut sacrificii. Uneori dureroase. Nu știu dacă felul în care arată cabina unui marinar este, într-adevăr, oglinda dragostei lui pentru vapor. Dar pe POLAR, cabina lui Beraru este categoric cea mai frumoasă. Cu bibelouri din trupuri de mărgean, sculptate de mîna lui. Cu perdelițe curate. Întotdeauna. Cu patul făcut întotdeauna. Zamfir **nu intră încălțat** în cabina sa... Și totuși el se laudă cu motorul.

— Ei, vedeți cine pe cine a înfrînt? Ați văzut că merge, că ajungem acasă la data la care ne-am angajat să ajungem?

A mers motorul trecînd porticul Coloanelor lui Hercule, pășind în Mediterana. A trecut duduind prin dreptul Siciliei. A ris cu glas profund și egal de valurile Mării Egee. Și a gemut în cele din urmă, înspăimîntător, în Dardanele.

În clipa aceea, pe la trei noaptea, s-a trezit tot echipajul, alergînd pe culoare — acum aplecate straniu — ieșind pe punte, clipind, neînțelegînd: la o sută de metri de punte, luminile malului, parc-am fi fost pe Dunăre! Motorul, care a duduit mereu trei luni și jumătate, tăcea. În liniștea nefirească, s-au apropiat repede două remorchere turcești, dînd ocol acestei mari nave din România. Alb, de-o paloare pentru care nu există cuvinte, Petrea, ofițerul II, coboară repede scara. Apare, îmbrăcîndu-se din mers, Liviu Budău, ofițerul secund. Proverbialul său calm izbucnește o clipă, o singură clipă:

— Și v-am spus doar, de trei ori v-am rugat să mă treziți cînd intrăm în Dardanele!...

Apoi, cu glas egal, ferm, evident stăpînit, ca să inspire calm, îl chemă pe Dumbravă:

— Sonda de mînă. Măsurăm adîncimea din zece în zece metri. Rapid, băieți!...

Marinarii treziți din somn nu pot înțelege cum de ne-am „pus pe uscat" : e limpede, nava e înțepenită într-un banc de nisip, îngrijorător de aproape de țărmul drept.

Explicația comandantului — defecțiunea radarului. Nu avem pilot la bord, prin Dardanele nu se ia de obicei pilot. Nava a părăsit drumul cel bun, prin noapte, intrînd adînc cu prova într-o „întinsură". Singura soluție — dacă rezistă motoarele — să ne smulgem înapoi din capcana de nisip... Dar motorul tace. A gemut adînc, supraturat, apoi a tăcut...

E grav, e foarte grav.

Cobor la motoare, unde, sînt absolut toți ofițerii mecanici, electricieni și motoriști, Zamfir Beraru și-a acoperit fața cu palmele. Ai zice că doarme. Ridică brusc capul, rotește ochii în jur, spre fețele colegilor. Are fruntea îmbrobonită de sudoare. Se ridică, iese, intră între motoare. Revine, mă vede, o clipă înțeleg că și-a amintit de orgolioasa mărturisire... Apoi nu mă mai vede. M-a uitat. Vede motorul chipurile colegilor.

— Hai să riscăm ! Dacă l-am reparat bine la Ecuator, ține el !... Uite, cu mîinile astea l-am reparat !

Acum văd că are mîinile, umerii, halnele, pline de ulei.

Apucă receptorul :

— Comanda ! Toaș' comandant, îi dăm drumul !... Se poate ? !

...Sînt pe punte acum. Motorul începe să duduie, în pîntecele vaporului, într-o ultimă încercare. Acum geme, urlă. Parcă ar plînge. Elicea se învîrte sub pupa, într-o învîltoșire grozavă de apă, alge și nisip. Motorul se opintește, simți cum se opintește ca o ființă vie care-și urlă durerea, și atunci, cînd toate capetele s-au ridicat așteptînd — ce ? — poate o explozie, sau plesnetul asurzitor al oțelurilor rupte, oftînd adînc, adînc de tot, nava **pornește înapoi**, smulgîndu-se din strînsoarea nisipului...

Sunt o mînă pe umăr, mă întorc :

— Nu se putea să mă înfrîngă, nu se putea ! — șoptește o față neagră, unsuroasă, și-abia după o clipă înțeleg că aceea e Zamfir Beraru, ofițerul-inginer mecanic.

TIMOTEI URSU ■

5 ore de tensiune înaltă și de tensiune arterială

În 1882, la New York, Edison punea în funcțiune cea dintîi centrală din lume ; doi ani mai tîrziu, la Timișoara, se realiza pentru prima dată în Europa iluminatul electric al străzilor. În București iluminatul electric al marilor săli bulevarde începea în anul 1889. Fuseseră instalate lămpi cu arc, ceva asemănător cu lămpile de proiecție din cabinele actualelor cinematografe. Erau aprinse manual de către oameni specializați numiți aprinzători. Astăzi, salba de lumini a marelui oraș se aprinde fără intervenția nemijlocită a omului. O celulă fotoelectrică instalată pe una din clădirile I.D.E.B.-ului surprinde înserarea și comandă în cascadă conectarea modernelor lămpi fluorescente.

Eram lîngă inginerul dispecer de serviciu, Docea Dumitru, cînd s-a primit semnalul că în stația de 110 kV de lîngă Casa Scînteii „se încălzește un contact de separator".

— Vor rămîne fără energie electrică tocmai colegii mei ? — am întrebat eu puțin alarmat. În acest moment rotativele sînt în plin... chiar și Flacăra se tipărește acum

A ridicat un deget în sus, adică un moment, a zîmbit apoi și, după cîteva manevre în fața aparatelor, mi s-a adresat :

— E exclusă o asemenea ipostază : întreruperea. Nu avem voie ! Pentru asta sînt inginer și pentru asta sînt aici. Am separat ceula unde se poate produce defectul introducînd pentru continuitate circuitul vecin și voi trimite prin radio o echipă de intervenție.

Mai tîrziu, cam peste o oră, aflîndu-mă într-o mașină de intervenții am auzit prin stația de radio comunicarea: am înlocuit contactul, puteți trece tensiunea pe vechea poziție.

Ce înseamnă de fapt o echipă de intervenții ? I-am văzut pe oamenii ei smulgîndu-se de pe scaunele acelea în care fumau în tăcere. I-am văzut aruncîndu-se cu tot calabalîcul tehnic în mașinile acelea albastre cu antene de radio-telefon pe acoperiș. Era ora unu cînd maistrul Ioniță Marin, în mașina cu indicativul radio — 35 s-a îndreptat spre punctul de alimentare 628 unde decuplase un echipament de protecție. Întrebarea : unde este porțiunea cu defect ? Înainte de a ajunge în zonă prin stația de radio deschisă maistrul a aflat că abonații casnici semnalaseră telefonic întreruperea iluminatului electric în două blocuri din Toporași — Giurgiului. Pe harta cu zona respectivă defectul a fost localizat cu precizie. După o jumătate de oră deranjamentul a fost remediat și cînd oamenii din echipa de intervenții s-au reîntors la sediu, încăperea aceea de regrupare, cu pereți ce aveau nevoie de var și bidinea, încăperea cu scaunele acelea urîte și grele, mi-a apărut nespus de intimă, de primitoare.

— Dacă se ivesc însă deranjamente sau incidente mai multe decît pot opera echipele prezente ? — l-am întrebat pe inginerul Victor Lazaride, șeful serviciului de programare.

— Sînt extrem de rare aceste cazuri dar noi nu contăm pe hazard și avem organizate conform unui grafic alte echipe din oamenii aflați la domiciliile lor. Aceștia își văd de treburi, dar trebuie să stea acasă, să poată fi găsiți în orice moment cînd dispeceratul are nevoie și trimite mașina după ei.

— Dumneavoastră să nu credeți că munca noastră este organizată doar așa ca un serviciu pompieristic, foarte prompt, care intervine atunci cînd este nevoie, declara directorul I.D.E.B.-ului, inginerul Teofil Deaconu. Firește, tindem să reducem timpul mediu al deranjamentelor și s-a ajuns acum la circa 40 de minute. Este un timp bun în condițiile actuale cînd orașul mai are încă o parte însemnată de rețele cu cabluri foarte vechi, cînd lucrările de dezvoltare ale zonelor de locuit sînt foarte vaste, cînd pe unele șantiere se fac săpături fără a se ține seama de planul rețelelor noastre etc. Avem asigurate măsuri complexe tehnico-organizatorice, vor fi luate altele în continuare. Dar dincolo de toate acestea desfășurăm o permanentă activitate de prevenire. Volumul acesteia este foarte mare și cuprinde toate compartimentele profesionale. Față de anul trecut deranjamentele au scăzut cu 6 la sută iar incidentele cu 10 la sută. Și e de notat că activitatea de prevenire se desfășoară fără a întrerupe alimentarea cu energie electrică.

Am văzut o asemenea activitate. Într-o stație de conexiuni și transformare o echipă specializată lucra, sub îndrumarea inginerului Teodor Firican, la revizia unei celule de 110 000 V. Peste o sută de operații executate în trepte, astfel încît la cererea dispecerului energetic național instalația să fie refolosită în mai puțin de 30 de minute. Se lucra acolo sub cablurile de înaltă tensiune cu o sută sau două sute de mii de volți, în liniște, și doar din cînd în cînd se auzea, ca la bordul unui avion, enunțul operației și confirmarea acesteia : „deschid supapa pompei numărul unu", „deschide supapa pompei numărul unu". Apoi, zgomotul ușor al obiectelor în mișcare.

Asistam la o muncă ce înmagazina uriașe răspunderi umane și o tensiune mai mult decît arterială.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

fără prejudecăți despre

CINE NE FACE SĂ PIERDEM TIMPUL?

Cine sparge în... țăndări timpul oamenilor?

Rezumativ, un lucru e sigur despre „eroii" acestui reportaj: imaginea lor este aidoma unor grosolane greșeli de ortografie ori de exprimare. Oameni pestriți, de un gust al echității dubios, frizînd adesea lipsa de omenie, acești uzurpatori ai timpului oamenilor muncii devin nocivi în sectoarele de activitate unde pot fi întîlniți. Sărăcia „mijloacelor lor de lucru", cît și a orizontului moral merg, din păcate, paralel cu o crescîndă mulțumire de sine, neclintită, paralizantă.

La Policlinica nr. 2, stomatologie, din Oradea, este de serviciu medicul Atena Tărău. Un om de-al locului, Aliz Maior, se prezintă la dînsa, pentru tratament, dar nu este primită pe motiv că... nu mai are seringă sterilizată (?!). Pacienta, a doua zi, nemaiputînd suporta durerile, se învoiește de la serviciu și vine din nou la „doamna doctor" Tărău, unde are să afle de la asistenta acesteia: „doamna doctor vine imediat". După o jumătate de oră, apare într-adevăr „doctorița" cu o sacoșă plină de cumpărături și-i zice că la ora aceea (era în jur de 11,30) nu mai primește pe nimeni. După trei zile, avînd mereu dureri, Aliz Maior vine din nou la policlinică și, culmea ghinionului, dă tot peste medicul stomatolog Atena Tărău. Intrînd nechemată (după o jumătate de oră de așteptare), se făcuse deja ora 18,00, știind că în cabinet nu mai sînt și alți pacienți, medicul respectiv îi spune: „Ai venit din nou, a treia oară, fără număr? Ieși afară, imediat!" Demn de reținut este și faptul că în toate cele trei cazuri, triajul policlinicii nu a eliberat bonuri pentru stomatologie, afirmînd că se fac consultații fără asemenea numere de ordine, iar în cele treizeci de minute de așteptare nici un pacient nu a venit la consultație. Poate de aceea medicul Atena Tărău scria o scrisoare, nepăsătoare la gîndul că se poate afla cineva în sala de așteptare a cabinetului. Că soția lui Teodor Brișcan a fost consultată, deși nici dînsa nu avea număr de ordine, asta e o altă chestiune. Cînd să discutăm cu „doctorița" o aflăm... „plecată în concediu!"

Tot la această variantă a „birocraților în alb", a celor care sparg în țăndări timpul oamenilor, amintesc și un alt episod petrecut la Policlinica de copii. Floarea Roșoga, din strada General Magheru nr. 38, din Oradea, observînd la copilul ei unele pete roșii ce amenințau să-i acopere corpul, se prezintă la policlinica de copii, fără nici o altă „trumitere" decît starea destul de gravă a copilului. Sora pediatră M. Toth însă nu-i dă voie să intre la medicul de serviciu, zicîndu-i să-și prezinte copilul la circa de care aparține (cu toate că era obligată să-l consulte imediat și să-l izoleze pînă la anunțarea medicului). Cu chiu, cu vai, mama copilului reușește să intre în sala de așteptare a cabinetului medicului pediatru Marta Földesy, sală în care nu se mai afla nici un pacient. După vreo zece minute de așteptare, medicul respectiv lese în ușa cabinetului și, în loc să-i acorde imediat asistență copilului, o bombardează pe mama acestuia cu inutile întrebări (că de ce i-a dat voie de la „triaj" să intre, că ea, medicul, nu crede că ar fi intrat cu copilul pe la „triaj", că de ce nu merge la circa de care aparține etc.). În final, după destule tergiversări birocratice, medicul îi stabilește totuși copilului diagnosticul de varicelă (boală contagioasă, nu una oarecare). Pînă aici, toate aceste lucruri le știe și mama copilului. Ce ar mai fi trebuit să știe este și faptul că, în acea zi, medicul respectiv era ocupat, pînă peste cap, nu numai cu obligațiile de serviciu, ci și cu... sărbătorirea zilei de nastere a directorului policlinicii, și că între două pahare de șampanie ori de coniac, mai da fuga și la cabinet să vadă dacă nu îi deranjează cineva... week-end-ul.

M. N. FLORIAN ■

Nu trebuie să te preocupe modul în care se pierde timpul, ci modul în care poți cîștiga timp

Problema, tovarășe director Ioan Șerban, este următoarea: am vrut să discut despre timpul directorului cu doi conducători ai unor unități industriale sibiene și amîndoi mi-au cerut să revin după 1 septembrie. Se încheie luna, oamenii sînt preocupați de fluxul tehnologic și n-au timp de conversații. Nici măcar pe tema timpului pierdut din cauza altora. Sînteți deci al treilea director căruia îi solicit o jumătate de ceas. Aici este Întreprinderea textilă „Libertatea" și sîntem tot în 31 august, zi de socoteli și bilanțuri. Dumneavoastră aveți sau nu aveți timp?

— Jumătate de ceas putem găsi.

— Dar un ceas întreg?

— Și un ceas întreg.

— Foarte bine. Să discutăm astfel: cît timp din cele opt ore de program ale dumneavoastră afectați cu folos maxim chestiunilor întreprinderii și cît se irosește în treburi care, în fapt, n-ar fi în resortul directorului?

— Nu pot da un răspuns în procente, deoarece cazul meu e puțin aparte și merită să-l cercetăm. M-am angajat ca țesător la „Libertatea" acum 18 ani. Întreprinderea m-a trimis la facultate, iar mai apoi am lucrat șapte ani și ceva la Comitetul județean al P.C.R., în consiliul de control muncitoresc și în comisia economică. Practic, am fost timp de șapte ani, zi de zi, în toate întreprinderile industriei ușoare din județ și cunosc activitatea și caracterul a 24 de directori din județ. Cum e și normal, cel mai bine cunosc situația de la „Libertatea". Director sînt numai de un an, dar cu ce-am înțeles din metodele de conducere ale altora cel puțin atîta pot să afirm apăsat: nu-mi asum sarcini care nu mă privesc și nici nu transfer din sarcinile mele colaboratorilor decît, se înțelege, în perioadele cînd nu sînt în întreprindere. Fiecare din cei 24 de directori amintiți mi-au dat cîte o lecție de care țin cont. În plus, „Libertatea" este o întreprindere cu multă stabilitate în toate compartimentele. Aici, în Sibiu, se produc stofe prin metode industriale de 125 de ani. Vă imaginați că tradiția joacă un rol decisiv în formarea și în continuarea a unui anume tip de conștiință muncitorească. Să exemplific: noi, practic, nu avem fluctuație de cadre. Există numai o fluctuație normală, dată de plecarea tinerilor la școli, de căsătorii și schimbarea domiciliului în alte localități. Oricum, un procent care nu ne dă bătaie de cap. Cu cele trei cămine pentru nefamiliști — cu 300 locuri — pe care le-a construit întreprinderea, s-a rezolvat întreaga cerere de locuințe și, odată cu aceasta, unul din cele mai dificile puncte din agenda zilnică a conducerii. Mergeți la o întreprindere cu mare fluctuație de cadre și vedeți acolo cu ce se ocupă în fiecare zi directorul: cu probleme sociale mari, mijlocii dar, mai ales, mărunte. Nu este eficient să rezolvi, una cîte una, problemele sociale ale angajaților. Trebuie să rezolvi mulțumitor mari categorii de probleme. Abia atunci oamenii se ocupă, în timpul orelor de producție, de producție. Iată cîteva din lecțiile celor 24 de directori pe care nu le uit: la o fabrică de încălțăminte, unde directorul — cam virstnic — nu avea studii inginerești, toate problemele, indiferent de importanța lor, se concentrau la direcție. El insista să se ocupe personal de toate. Ar fi putut să pară un om cu un simț al responsabilității peste normal. În realitate, omul se temea al naibii de colaboratorii imediați și ei, ce-i drept, își dădeau toată silința ca să-l bage la... păreri. Unii directori se tem să nu le ia adjunctul scaunul și din asta ies complicații foarte bizare. Te întrebi care-i cauza, de ce nu merg lucrurile bine. Aceasta este cauza: directorul nu-i lasă pe oameni să-și dea, fiecare în funcția lui, măsura competenței sale întregi. Alt exemplu: fostul director de la „13 Decembrie". Dorea ca totul să plece de la el, nu din cauza scaunului de director, ci din motive profesionale. Interesele lui majore mergeau nemijlocit spre chestiunile pur inginerești. Împreună, eu și cu acest inginer sută-n sută, numit cam pripit într-o funcție unde nu se simțea bine, am adus din minister un coleg al său care, după doi ani, i-a luat locul. Fostul director este un perfect inginer-șef și sîntem în relațiile cele mai cordiale și acum.

— Sînt directori care-și fac un motiv de orgoliu din faptul că „ușa biroului lor este deschisă permanent pentru oricine".

— Concediile, schimbarea locului de muncă, îmbunătățirea încadrării și altele sînt treburi de secretariat. Și la mine e „ușa deschisă", dar pentru problemele de care nu e cazul să mă ocup personal, se ocupă diferitele servicii ale întreprinderii. Toate hîrtiile ajung la semnat la mine numai cu un aviz al celui care trebuie să rezolve efectiv hîrtia.

— Totuși, sînt atîția oameni care țin neapărat să vorbească numai cu directorul. Ei vă iau timp și timpul directorului costă mult mai scump.

— În ce privește angajații întreprinderii — care, vă asigur, știu bine cînd e cazul să mi se adreseze și cînd nu — problema e simplă: e sigur că merită să stăm de vorbă. Nimeni nu stăruie la ușa biroului tău dacă nu e musai nevoie. Dealtfel, nici nu e cazul să vorbim atît de „biroul directorului", fiindcă oamenii mă văd de-ajuns prin secții, fără un protocol deosebit.

— Ați avut totuși probleme cu timpul în primele luni ale anului de cînd sînteți director aici?

— Una din lecțiile de care aminteam la început ar putea fi rezumată într-o frază: nu trebuie să te preocupe modul în care se pierde timpul — al tău și al celorlalți — ci modul în care poți cîștiga timp în orice întreprinzi. Cînd am fost numit director, nu m-am gîndit mai întîi la felul în care voi colabora cu directorul tehnic ori cu cel comercial, fiindcă ne cunoaștem bine dinainte. Mă gîndeam însă cum trebuie să mă port cu acele cadre de mare experiență, cu zeci de ani de muncă la „Libertatea". În relațiile mele de serviciu nu țin să am ultimul cuvînt deoarece nici nu-l pot avea înaintea lor, în mod real. Soluția a fost și este următoarea: caut să stimulez capacitatea omului cu experiență, să colaborez cu el. Eu decid, este adevărat, dar numai în funcție de ce-mi zice experiența bătrînilor. Toate acestea sînt capitole de știința conducerii. Sînt legi ale unei științe. Mulți le cunosc dar fiindcă nu le-au văzut niciodată efectele, întîrzie să le aplice. Eu le cunosc și caut să le aplic.

TUDOR OCTAVIAN ■

Ziua are totuși 24 de ore

Viața lumii moderne impune, printre altitea altele, și o tot mai riguroasă drămuire a timpului. Nu spun o noutate: omul de pretutindeni grăbește pasul. Ritmul existenței s-a accelerat. Oamenii schimbă multe lucruri după interesele lor, dar ziua continuă să aibă 24 de ore. E firesc deci ca orice pierdere de timp să ne coste din ce în ce mai mult. Pierzînd timp, mai ales cînd nu sînt vinovați de asta, oamenii se enervează: alt plan în care tot ei sînt păgubașii. Iar scurgerile sicîitoare, absurde, de timp le întîlnești aproape la tot pasul.

Cei care așteaptă autobuzul în stație mai mult decît trebuie — pentru că mașinile circulă uneori brambura — plătește, din vina altora, un impozit nedrept din timpul, din existența lui, la fel cu cel care trebuie să facă repetate drumuri ca să obțină un act, o ștampilă, o semnătură. Minuscule adesea dar multe, pierderile de timp ne agasează cu stăruință rară. Dar pentru că sînt, așa cum ziceam, de multe ori minuscule, găsim destui oameni prea ocupați ca să le ia în seamă. Există un fel de-a fi important și preocupat de problemele „mari" pe care-l poartă destui, care se gîndesc cel mult la timpul lor. Contează însă timpul fiecăruia. Contează fiecare picătură din acest lucru nevăzut și netrecut în inventare. Cred că ar trebui să ne sfiim mai puțin să vorbim pe șleau — ca despre atîtea lucruri — de mărunte și nenumăratele fisuri prin care o mulțime de „mici" neglijențe ne fac să pierdem timpul. După cum se cuvine să trecem o dată și definitiv peste susceptibilitatea florală a celor cărora li se pare un afront adus directorului I.T.B. orice critică la adresa întîrzierii autobuzelor în stație. Pentru aceștia contează probabil mai puțin faptul că acest adevăr supărător consumă timpul și nervii citorva sute de mii de oameni zilnic, ca și faptul că nu directorul e vinovat în fond și nici nu are nimeni nimic cu el. Se înțelege că raționamentul e valabil în cazul oricărei instituții. Cînd funcționarul de la ghișeu sau operatoarea de la 031 îți răspunde țîfnos și prea tîrziu, la ce trebuie să te gîndești întîi: să taci, ca să nu se supere șeful (mai ai nevoie de ceva vreodată, sau aștepți instalarea telefonului), ori să ceri răspicat să nu îți se consume timpul inutil?

Zilele trecute, la unitatea nr. 19 GEAMURI din șoseaua Mihai Bravu nr. 22, un om purta cu el o ramă de fereastră. Venise mai multe sute de metri dintr-un bloc, de la etajul IX, să înlocuiască un geam spart. Atîta doar că la adresa de mai sus, sub impozanta firmă, doar se vind geamuri. Se vînd și cuie, dar geamul nu ți-l bate nimeni în... sus-numitele cuie. Nu-i vole. Așa sînt dispozițiile. Omul a fost îndrumat la altă unitate. Alt drum, altă plimbare cu fereastra în spate, apăsat și de nedumerire și de supărare. Dar sînt oare singurele „dispoziții" care ne consumă timpul?

În aceeași zi am sunat la ușa unui apartament din blocul ALMO 3 — șoseaua Mihai Bravu nr. 3, scara 3, etaj 5, ap. 100. Locuiește acolo P. Tărăpoancă, un tînăr inginer cu familia. Au „intrat" de un an. „Timp — ni s-a spus — ne consumă nejustificat mai multe lucruri. Pentru unii, probabil, acestea sînt lucruri mărunte, dar pentru noi... Nu mai vorbim de stratul de moloz pe care l-am găsit la început peste linoleum. Dar iată, între altele, ceva cu totul ciudat. După ce încheiasem deja contractul cu I.C.V.L., am fost somați să mai plătim un supliment de 3 156 lei. Fără nici o explicație. În două rînduri ni s-au trimis niște înștiințări în care ni se spunea că, dacă nu plătim în trei zile, ni se **anulează contractul** (?!) Evident, am refuzat să dăm bani fără să știm pentru ce. Cu atît mai mult cu cît I.C.V.L. sector 2 din strada Barbu Văcărescu 12 refuză să ne prezinte lista finisajelor interioare — cum ar trebui, conform contractului — și mai ales că avem motive să nu fim mulțumiți de aceste finisaje".

Deocamdată „părțile" se luptă **în hîrtii.** Oamenii consumă timp și... își consumă nervii.

Alături, un bloc nou la intrarea căruia citim: Bloc 1, Ziduri Moși, Aleea Cîmpul Moșilor nr. 3. În apartamentul nr. 18 stă, de foarte curînd, Viorel Tulici. „Cada am găsit-o zgîriată, ne spune. Lipsea etajera din baie, ca și sifonul de la chiuvetă, prize și altele. Ca să nu mai pierd timp și să nu-mi mai otrăvesc sufletul, am cumpărat ce lipsea. Sigur că toate costă bani, și nu m-au costat puțin, dar mă credeți că n-aveam timp?"

Unele neglijențe, indiferențe, inerții sau incorectitudini ne consumă timpul și nu numai timpul. În stația de tramvai sau la un ghișeu, în „dueluriie" cu birocrația, într-un fel sau altul, într-o mie de feluri, cîte cineva ne fură din timp, din ziua care se încăpățînează să aibă pentru toți, **mereu,** aceleași egale și **numai** douăzeci și patru de ore. În fond ni se fură din timp. E un fel de hoție pe care nu prea am luat-o în seamă și indiferența aceasta o plătim mai scump decît s-ar crede. Stă însă în puterea noastră să luptăm cu succes împotriva acestui furt bizar. Dar mai întîi trebuie să ne învingem sfielile și să vorbim deschis despre „mărunțișurile" pe care le plătim la suprapreț.

DORIN GHERGHINESCU ■

Uneori pierdem vremea așteptînd la o coadă interminabilă un bilet de cinematograf. Fotografii de RADU CONSTANTINESCU ■

Alteori, în toată piața vind pepeni doar doi producători...

În unele cartiere se pierd încă minute prețioase pentru predarea hainelor la curățat și mai ales pentru valorificarea sticlelor goale!

Somn și nervi la 09

De mai multă vreme ne vin semnalări că în unele orașe din țară serviciile de telefoane interurbane nu-și fac datoria cum trebuie sau și-o fac atunci cînd vor telefoniștele. Cercetînd situația am ajuns la concluzia că există și greutăți obiective pe care cetățeanul mai puțin informat nu are de unde le cunoaște, că sporind mult numărul de solicitări se creează firești stări tensionale, nemulțumiri și o sursă permanentă de reclamații. Ar fi bine poate ca în această privință diriguitorii serviciilor de telefoane să spună cu mai multă claritate realitatea pentru ca oamenii să fie, încă din clipa cînd fac o solicitare, în măsură să știe cum și cînd se va rezolva acea solicitare. Sigur, eforturile ministerului respectiv și ale direcțiilor județene respective sînt extraordinare și de exemplu în privința convorbirilor interurbane s-au rezolvat lucruri care păreau posibile abia mult mai tîrziu, prin automatizarea multor linii, prin calitatea în mai tot timpul zilei a convorbirilor etc. Ceea ce nu s-a rezolvat încă este calitatea umană a unor lucrătoare de la telefoane. Duminică seara, 5 septembrie, de la orele unsprezece fără un sfert, la unsprezece și douăzeci m-am aflat la Sibiu și am sunat la telefonul 09, încercînd preț de 35' să iau legătura cu telefonista de serviciu. Am încercat să o reclam, pentru că nu răspunde, la 04, la supraveghetoare. Nici acolo nici un răspuns. Atunci mi-am luat inima în dinți și am format 03. Tăcere și acolo. Unul dintre redactorii de la „Flacăra", Ion Predoșanu, s-a adresat atunci inginerului Greavu din conducerea serviciilor respective. Foarte amabil la început, acesta și-a adus aminte ceva mai tîrziu că este tîrziu și că problemele de care răspunde dumnealui se vor rezolva mîine, căci seara doarme. Ceea ce este profund adevărat și normal, dar îi atragem atenția și dumnealui și tuturor celor care au răspunderea acestor servicii că un somn bun se asigură mai ales dacă subalternii își fac datoria, pentru că zeci și zeci de telefoane încearcă zadarnic să smulgă răspunsul serviciilor de telefoane 09, 03 și aceștea nu răspund. La ore cînd oamenii încă au nevoie de ele. În plus, puse la treabă de inginerul Greavu, telefonistele de la 09 m-au sunat supărate în noaptea aceea și mi-au făcut un perdaf ca la grădiniță. Am încercat să le explic dar tumultul infernal. Și bineînțeles vinovatul eram tot eu. Dacă în seara aceea mi-am suportat vinovăția, este bine ca acum pe lumina zilei să se clarifice motivele pentru care la Sibiu și în alte părți sînt deficiențe în servirea oamenilor în această uneori arzătoare treabă.

I. DUMITRESCU ■

În „curtea pașilor pierduți" multă lume pierde vremea

Luni, 30 august a.c., încă de la primele ore ale dimineții, Judecătoria municipiului Pitești gemea de lume. O zi grea pentru judecători, procurori, grefieri, avocați, asesori... 200 de procese, 200 de dosare împărțite pe cinci complete de judecată, revenind cam 40—45 de cauze pentru fiecare, ceea ce depășește cu mult, aproape dublu, norma recomandată de Ministerul Justiției, dar „ce să-i faci, e o perioadă foarte aglomerată pe care n-ai cum s-o prevezi, și în plus mulți judecători se află în concediu, urmînd ca unii colegi să preia și lucrările lor", ne mărturisește judecătorul Vasile Guță, președintele judecătoriei. Să facem însă o socoteală simplă. La 200 de procese înseamnă cel puțin un reclamant și un pîrît, deci 400 de persoane, la care se adaugă un minimum de 2 martori pentru fiecare dosar, ca să nu mai spunem pentru fiecare dintre părțile implicate. Așadar, un total de peste 800 persoane se află, la prima oră, în curtea judecătoriei. În majoritate oameni maturi, cu înfățișări serioase, angajați în diferite întreprinderi și instituții, ori cooperatori din comunele județului Argeș, toți lipsind, de data aceasta, de la lucru. Îi privești și cu o instinctivă compasiune te întrebi : oare ce necazuri și ce împrejurări nefericite ale vieții lor îi aduc în fața instanței ? !

Din cele 42 de dosare pe care le are pe rol judecătorul Gheorghe Pristavu, majoritatea lor covîrșitoare sînt „injurii", „calomnii", „loviri", cum se numesc juridic. La 17 mai a.c. Florea Gheorghe îi ia la bătaie pe consăteanul și vecinul lui, Marin Mihai, pentru un motiv tulbure. De la înaintarea acțiunii — întemeiată pe o cauză destul de gravă — pînă acum au mai avut trei-patru înfățișări. L-au mai tîrît după ei și pe consăteanul lor Gheorghe Șt. Tudorache, făcîndu-l pe om să-și piardă ziua de lucru din întreprinderea unde lucrează. Ținînd cont că și cellalți doi sînt angajați, iată dintr-o dată trei oameni și trei zile pierdute, e adevărat, pentru o cauză nu tocmai minoră dar... „Vă împăcați ?", formulează judecătorul întrebarea. „Nu, onorată instanță !", răspunde șocat și pătimaș Marin Mihai. Și cum unul dintre ei a avut grijă ca procedura să nu fie completă, se mai dă încă un termen. Deci, încă „niște viitoare" învoiri de la lucru.

Două femei în toată firea, cu timpiele cărunte, mame a unor copii mari. Ana Dumitrașcu și Gherghina Diaconu din comuna Poiana Lacului, se bat și se ceartă zdravăn pentru pricina că vaca uneia ar fi păscut pe lotul celei de-a doua. Se dau reciproc în judecată, nu cumva una să rămînă mai prejos decît cealaltă, își aduc ca martori fiii, cumnații, frații, mătușile și tot felul de rubedenii. Cînd judecătorul încearcă împăcarea, orgoliile dau pe-afară, ambiția de a triumfa una asupra celeilalte le duce la scene penibile. Se lau la harță în fața instanței, măcinînd timpul și nervii magistraților. Aurelia Boțescu din Topoloveni își aduce fiica, pe Maria Nasta, la o vîrstă foarte tînără, în judecătorie după ce mai înainte a dus-o la medicul legist, ca parte vătămată de calomnia Ioanei Popescu. Din 18 februarie a.c. de cînd s-au certat, ca altădată la mahala, într-o stație de autobuz, cam din trei în trei săptămîni vin la judecătorie. Ce contează zilele pierdute de Maria Nasta și de Ioana Popescu de la serviciu, ce contează orele de nervi, de oboseală ; orgoliul e o miză mult mai mare.

Reclamantul Gheorghe Ștefan, 28 de ani, mecanic la Stațiunea utilaj-transport Pitești, de fel din comuna Săpata de Sus, cheamă în judecată pe vecinii mamei sale, recalcitranții Gheorghe Bănică și Elena Bănică, pentru un gard surpat de aceștia din toamna trecută. Cu toate că se află la cea de-a treia înfățișare nu cedează nici unii, nici alții. Ștefan Gheorghe a plătit cursa dus și întors martorilor săi și în finalul procesului întinde cu nonșalanță judecătorului, pentru a-i fi semnată, o cerere de motivare a zilei lipsite de la lucru. „Te-am pus noi să-i dai în judecată pe Bănică ? Atunci de ce să-ți motivăm noi absențele de la întreprindere ?" E absolut surprins, uluit de refuz, i se pare că i se face o nedreptate, și așteaptă pînă la sfîrșitul tuturor proceselor, doar-doar o să obțină semnătura și ștampila

De fapt, cîți martori și inculpați au întins asemenea cereri către masa juriilor, în ziua de 30 august ? Foarte mulți. Poate o sută. Și chiar dacă aceste zile nu se plătesc, ele înseamnă pentru întreprinderile respective destule pierderi, fiind totuși zile nelucrate de angajații respectivi. Și pentru ce ? Pentru niște cauze prea mici, pentru niște orgolii prea mari, pentru ambiții prea meschine, pentru comportamente care nu-l onorează pe om. Dar cu asta n-am spus totul despre timpul care se pierde în judecătorii atît de către magistrați cît și de restul părților implicate. Mică sau mare, din nefericire această „cauză" se judecă nu rareori cîte 5—6 luni în șir, ba chiar un an, printr-un mare număr de termene și înfățișări, deși există, în general, obligația juriștilor de a soluționa un dosar pe parcursul a 3 luni de zile. De ce ? Datorită așa-numitei, în termeni de specialitate, „proceduri incomplete", procedură care deseori ajunge un labirint în care o dată intrat nu mai poți să ieși ușor. Părțile învață repede acest joc „diabolic" de a se sicana, de a se aduce unii pe alții pînă la exasperare și chiar pînă la spitalul de nevroze. Ce contează timpul dacă efectul final este cel scontat ? ! Întîi nu se prezintă o parte, apoi nu se prezintă un martor, apoi altul, pe urmă se cere încă un termen din lipsă de apărare, și încă unul pentru administrarea de probe și încă unul pentru a se solicita relații de la o terță întreprindere, și uite așa, perpetuum mobile..., unii o duc tot în procese pînă la adînci bătrînețe.

Alături de procesomani, categoria cea mai virulentă a mîncătorilor de timp în justiție o alcătuiesc martorii care nu se prezintă niciodată. Judecătorul Gheorghe Pristavu a fost nevoit să aplice numeroase amenzi unor asemenea oameni care întîrzie rezolvarea proceselor aflate de foarte multă vreme pe rol. Fiindcă din cele 42 de dosare pe care le-a avut spre judecare pe 30 august nici trei n-au rămas în pronunțare, deși mai toate aveau vechi stagii în judecătorie.

CICI IORDACHE ■

Oamenii vin, își spun oful, așteaptă sfaturi, cer soluții.

G.S., mecanic de întreținere la un cămin de copii, își compune o figură și un glas pline de tristețe. Ceva de smecheraș, de om convins că se descurcă el, că-i păcălește pînă la urmă pe toți. Încearcă să te înduioșeze cu o situație familială tristă, cu un destin mereu potrivnic, pozează în victimă, lăsîndu-te chiar să bănuiești că la un moment dat în viața lui, însăși justiția l-a nedreptățit. Are pe alocuri inflexiuni și gesturi amintind de clovnul mizerelor trupe de circari de pe vremuri, un patetism debordant, menit să-ți deschidă sufletul. Este arsenalul unui om de peste 50 de ani, care îți se plînge sfîșietor că a fost dat afară din căsuța pe care „cu bănișorii mei, munciți de mine, am făcut-o acum 20 de ani în urmă". Ești intrigat, pentru ce a fost un om dat afară din casă, despărțit de familia sa, în așa fel încît astăzi este singur, doarme pe apucate „și poate găsiți ceva și pentru mine, dom' vicepreședinte". După ce te trezești puțin din avalanșa cabotinului, reușești să afli că de fapt și-a părăsit familia, și-a părăsit serviciul, a fost condamnat pentru abandon familial, că nu vrea să mai muncească într-o fabrică, găsindu-și un locșor mai bun și o pline mai dulce însoțită și de cîte un păhărel, chiar destul de des. A fost singurul său moment de adevăr, mastica mică luată în dimineața asta, făcîndu-l o singură dată convingător. Audiența sa, tot acest circ, a durat peste 20 de minute. Aproape jumătate de oră a răpit din timpul altora G.S., aproape jumătate de oră prim-vicepreședintele Consiliului popular al sectorului 7, Gheorghe Preda, s-a străduit cu mult tact și (prea) mult calm să afle adevărul și să-l lămurească pe „strengarul de peste 50 de ani" că primăria nu este o instituție de binefacere pentru descurcăreți, chiar dacă acestia se apropie de vîrsta pensionării.

Din cei 22 de cetățeni înscriși într-o zi de luni în audiență la prim-vicepreședintele sectorului 7, 20 cereau pe diferite tonuri și tonalități să li se rezolve probleme de spațiu locativ. Și nu întîmplător am început rîndurile noastre cu istoria lui G. S., ci datorită faptului că acesta este tipic pentru o anume categorie de solicitanți ce se deosebesc doar prin... recuzita verbală. R.C. stă cu familia, 5 persoane, într-o singură cameră. A ieșit acum din penitenciar, se angajează zilele astea dar pînă atunci... sigur, situație deloc de invidiat dar de unde să-i dea primăria locuința solicitată, din moment ce atunci, în urmă cu 2 ani și ceva, nu i-a luat-o. Apoi, soția are serviciu, unul dintre copii cîștigă bine la Getax, nevasta acestuia la fel. Și atunci, pentru ce trebuie să umble R. C. după locuință pentru toată familia ? Pentru posibilitățile sale mai mari de a înduioșa ?. Trist. Omul insistă, promite că se va duce „mai sus" dar, sîntem siguri, legea rămîne și acolo tot lege. G. M., student la Politehnică, și-a strîns toți banii pentru o garsonieră, dar centrul universitar îl trimite la primărie iar primăria, pe bună dreptate (și conform legii), îl trimite înapoi. Este drept, are și centrul universitar greutățile și prioritățile sale dar nici punerea pe drumuri a bietului student nu-i o soluție. Diferitele situații la care am asistat sînt care mai simple, care mai complicate și, recunosc cinstit, în marea lor majoritate, cum arătam mai sus, departe de a stîrni invidii. Astfel, S. C., angajat la „Semănătoarea", a plecat de doi ani de acasă (lăsîndu-și doi copii) de frica nevestei, spune el, care i-a promis „că-l omoară", că-i pune „otravă în mîncare". Omul, în salopetă, învoit pentru o oră de la locul său de muncă, se plînge că a fost bătut și alungat. Comic sau trist, sau și una și alta, adevărul poate fi și acesta. Însă cine-l poate înzestra pe S. C. cu un spațiu, chiar o simplă cameră, din moment ce, conform legii, locul său este acolo, lîngă copii, în casa pe care, împreună cu soția, a primit-o în urmă cu mai bine de 15 ani de la întreprindere, cînd își întemeiase un cămin. Sigur că da, inginerii stagiari P. C. și M. N. au dreptul la locuință, iar întreprinderea de utilaje și piese de schimb, unde sînt angajați cei doi, trebuie să se îngrijească de treaba asta.

Peste 4 ore de audiență, timp în care calmul și înțelegerea nu l-au părăsit o clipă pe primul vicepreședinte Gheorghe Preda. Locatarilor din str. Iedului le va face zilele acestea o vizită, asigurîndu-i totodată că pînă în toamnă vor sta în case noi (respectiva stradă fiind în plină sistematizare și ajunsă astăzi „cu un capăt în noroi iar la altul cu blocuri noi"). D. D. din Bolintin Deal va primi în două zile butelia solicitată, familiei E. B. i se va aproba extinderea, dat fiind spațiul mic în care stau 3 persoane, iar G. M. a greșit sectorul, trebuia să se ducă la 6, lucru pe care îl destăinuie după o poveste de vreun sfert de ceas și... așa trec orele de audiență de care pomeneam mai sus. Sau dacă vreți, așa au decurs zilele de audiență ale acestui an. Cîte din solicitările și sesizările acestor cetățeni au fost rezolvate pînă astăzi ? Practic, nu există caz nerezolvat, nu există timp pierdut. Explicarea unei legi, îndrumarea atentă a cetățeanului către serviciul sau instituția obligată să-i rezolve în mod legal cererea, soluționarea problemelor edilitar gospodărești, omenia arătată unui om aflat în dificultate precum și ajutorul real, efectiv, iată cîteva dintre rezolvările la care am asistat într-o zi de luni la cabinetul primului vicepreședinte al Consiliului popular al sectorului 7.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU ■

DULCEA POVARĂ A TRADIȚIEI

Pe marginea unei cărți, trăită înainte de a fi scrisă

Dacă titlul comentariului nostru, inceput în numărul anterior, reprezentînd însuși cuvintele autorului cărții în discuție*), ni s-a părut relevant pentru modul în care profesorul emerit Nicolae Andrei, ca director de peste 15 ani al Colegiului „Nicolae Bălcescu", a știut să se aplece asupra tradiției și împreună cu colegii săi de profesorat, cu întregul șir al promoțiilor de elevi, să se adape de la „izvorul ei pururea reîntineritor", cu atît mai justificat ne apare un asemenea titlu acum cînd încercăm să evidențiem știința cercetătorului, discernămîntul pedagogului experimentat, capacitatea de cuprindere a istoricului, talentul publicistului de a ne oferi o succesiune de tablouri vii ale existenței de 150 de ani a unei școli ca aceea din Bănia Craiovei. Tradiția pe care o are de investigat și de prezentat în această carte profesorul craiovean e într-adevăr o imensă povară. O povară dulce însă, pentru că temerarul autor nu s-a eschivat din fața materialului vast pe care-l ascundeau izvoare mai mult sau mai puțin cercetate. Dimpotrivă, nu numai valorificînd o bogată literatură în materie în care s-au ilustrat o seamă de autori craioveni (Ilie Popescu-Teiușan înainte de toate), despuind arhive locale, extinzînd cercul de interes la lucrări și documente privind învățămîntul din întreaga țară, cercetătorul și istoricul cultural Nicolae Andrei și-a asigurat o bază documentară extrem de generoasă. Bogăția izvoarelor transpare la fiecare pagină, citatul fiind folosit nu numai ca indice al autenticității, ci și ca material de construcție a tablourilor școlare de epocă.

Refuzînd de la început tentația de a scrie o monografie școlară de interes strict local, de a exacerba valorile relevate de acest liceu, făcînd abstracție de ce se întîmpla în planul general al învățămîntului românesc, profesorul Nicolae Andrei ne propune o operă complexă. Cartea este, într-adevăr, o istorie a liceului craiovean aniversat în luna mai a acestui an, dar o istorie care fixează fenomenul școlar atît de reprezentativ din această veche vatră de cultură în cadrele generale ale școlii românești. E cu alte cuvinte o fereastră care ne permite să realizăm „o repede ochire", cum se spunea odinioară, asupra întregii construcții școlare din ultimele două veacuri la nivelul întregii țări, și cu atît mai mult la nivelul Craiovei și al Olteniei în ansamblul ei. Desele trimiteri la reformele generale promulgate de domnitori și Eforia școalelor, prezentarea regulilor unanim valabile, a programelor și planurilor școlare, a manualelor facilitează evaluarea drumului străbătut de școala craioveană în contextul evoluției întregului învățămînt românesc.

Autor care și-a probat printr-o seamă de lucrări și disponibilitățile pentru literatura didactico-pedagogică, între care o carte în colaborare, apărută în două ediții, despre activitatea dirigentului, profesorul Nicolae Andrei se arată foarte interesat în această istorie de sistemul de învățămînt și metodele de predare, de aspectele examinării elevilor, de modul cum erau conduse școlile și cum se ținea evidența pregătirii. De la primele încercări de reglementări școlare, anterioare chiar înființării „Școlii naționale de limbă românească" din Craiova (20 mai 1826), la concepția complexă după care se călăuzește învățămîntul nostru în etapa actuală, sîntem astfel familiarizați cu diferitele stadii prin care a trecut procesul instructiv-educativ în școala românească. Descoperim cu acest prilej marea vocație a pedagogilor noștri de a ști să dea fiecărui „metod", începînd cu cel lancasterian, o eficientă orientare și funcționalitate românească. Deși foarte tînără, școala noastră în general și cea craioveană în particular sînt prezentate prin prisma capacității lor de a se racorda la progresul pedagogic, îmbinîndu-se în mod adesea lucid mobilitatea cu stabilitatea. Din acest punct de vedere, urmărind întregul proces de înnoire, remarcăm cu și mai mare claritate că una din sursele de revoluționare a școlii românești de azi o reprezintă tradiția însăși.

Desigur însă că patosul cel mai viu îl pune autorul în urmărirea drumului străbătut de școala craioveană în toată amploarea, eroismul, patriotismul și clarviziunea arătate de oameni care au creat și consolidat această glorioasă tradiție. Știind bine că un asemenea stadiu superior l-au reprezentat „Școalele de științe pe limbă românească (care) s-au deschis în Craiova de Stanciu Căpățineanul, profesor național, la 1826, mai 20", după cum este notat pe foaia de titlu a unei cărți aparținînd celui de-al doilea ctitor, Grigore Pleșoianu, profesorul Nicolae Andrei face o incursiune în istoricul școlar al Craiovei și Olteniei pe parcursul a 100 de ani înainte. Edificatoare pentru nivelul atins de unele din aceste școli — în primul rînd de acela de la biserica Madona Dudu și mînăstirea Obedeanu — sînt cuvintele lui Petrache Poenaru citate de autor, cuvinte rostite la una din serbările școlii centrale craiovene din 25 iulie 1844: „Îmi aduc aminte cu plăcere și recunoștință că la școalele acestui oraș am dobîndit și eu cele dintîi învățături, căci am cunoscut cea dintîi patronie a mă pregăti pentru această carieră, care, astăzi, îmi dă prilej a grii (Petrache Poenaru era pe atunci director la Eforie — nota noastră) de-aproape de îndeletnicirile tinerimii studioase și a simpatiza cu ale ei interesuri. Astăzi, simt că se preînnoiește înlăuntrul meu acest entuziasm care caracterizează anii cei plini de vioiciune ai vîrstei noastre".

Pornind de la însești etapele pe care ca organizare și finalitate a procesului de învățămînt le-a parcurs școala, autorul împarte cartea în următoarele capitole: **Lumini din începuturi** (epoca anterioară înființării școlii), **Școala națională de limbă românească** (1826 -1830), **Școala centrală din Craiova** (1851—1864), **Colegiul (Gimnaziul din Craiova)** (1851—1864), **Liceul din Craiova** (1864—1898), **Liceul din Craiova**, cunoscut mai ales ca Liceul „Carol I" (1898—1948) — durată împărțită la rîndul ei în trei perioade, **Colegiul craiovean în anii de după 1948.** Cartea se încheie cu o extrem de binevenită suită de portrete, „Figuri luminoase din istoria liceului", ale unora dintre profesorii și elevii ilustri (18 dintre cele mai proeminente personalități).

Departe de a face o înșiruire de date, invocări de nume și citări de documente, întreaga expunere a evenimentelor și prezentare a oamenilor implicați în ele se constituie ca o frescă vie, ca o dioramă în lumina căreia totul trăiește, plin de culoare și dinamism. Cenzurîndu-și tentația aureolării trecutului, profesorul Nicolae Andrei mi-i prezintă pe colegii săi înaintași de acum un veac și mai bine în tot dramatismul luptei lor patriotice, suferă alături de ei cînd trebule să-i înfrunte pe ostilii boieri divaniți, cînd bat depeșe peste depeșe la Eforie sau la ministerele de mai tîrziu pentru a se asigura reparațiile și încălzirea școlii, pentru a li se da salariile sau a se acorda burse copiilor de oameni nevoiași. Un puternic entuziasm, o secretă mîndrie oltenească răzbate din verbul său cînd ne evocă succesele școlare ale unui Titulescu sau Gheorghe Țițeica, îndeosebi „figurile luminoase" care încheie cartea — ca o dovadă că ceea e mai durabil în tradiție, ceea ce-i conferă valoare sînt oamenii înșiși — îmbină în modul cel mai plăcut și instructiv informația substanțială cu capacitatea de a sinteza liniile definitorii ale unei activități și de a portretiza o mare personalitate. Dacă unele din aceste figuri, îndeosebi cele mai apropiate de noi, ne sînt mai familiare și marele efort al portretistului s-a concentrat spre evitarea locului comun, unele portrete (Pleșoianu, Constantin Lecca, Alexe Marin, Elie Georgescu, Mihail Strajan, Nicu B. Locusteanu) au avantajul de a ne reînvia în fața ochilor chipuri mai puțin cunoscute.

Mijloacele de expresie de care uzează autorul sînt dintre cele mai diverse, dezvăluindu-ne, din acest punct de vedere, un publicist experimentat, care știe să treacă de la expunerea exactă, conținînd informațiile și argumentele elocvente, la observația vie, de culoare și evocarea patetică, de un lirism sobru. Poate că din perspectiva acestei experiențe n-ar fi lipsită de interes încercarea de a relua în evocări mai ample, tipărite separat, unele din medalioanele care susțin ca niște viguroase și expresive cariatide întreaga arhitectonică a cărții.

Dar poate că virtutea cea mai de seamă a acestei scrieri complexe este sufluI patriotic care conferă o căldură contaminantă fiecărei pagini, îndemnînd la lectură și la reflecție pe cititorii de azi. Aproape că nici nu observăm de acea faptul că într-un capitol se insistă asupra unor aspecte cu caracter pedagogic și istoric sau se relatează inițiative exemplare ale elevilor de azi ai liceului, tot timpul fiind atenți la această permanentă strădanie — eroică, inteligentă, adesea plină de fantezie — a slujitorilor și discipolilor acestei școli de a fi demni de destinul pe care și l-au asumat în fața istoriei, a înaintașilor și a urmașilor. Autorul însuși simte această mare responsabilitate, a cărei acoperire în fapte stă în însăși activitatea sa cotidiană de profesor și director, și tocmai de aceea povara tradiției pe care o evocă și o continuă e dulce, și nu apăsătoare. Pe scurt, o „carte cu învățătură", care merită să fie citită deopotrivă de dascăl ca și de învățăcel, de tot omul care vrea să cunoască astfel cum în istoria de 150 de ani a unei școli se reflectă, în ciuda tuturor vicisitudinilor, permanenta devenire spre demnitate, conștiință de sine și împlinire de virtuți a unui popor.

NICULAE STOIAN ■

*) *Nicolae Andrei, Ani de lumină. Istoria Liceului „Nicolae Bălcescu", Craiova, 496 pagini, Editura „Scrisul românesc", 1976.*

Desen de SABIN ȘTEFĂNUȚĂ ■

SCRISORI COMENTATE

Despre formalism, despre o scrisoare și despre alte încă două, trei lucruri

„...soluționarea scrisorilor oamenilor muncii și buna organizare a audiențelor se înscriu ca preocupări permanente ale partidului și statului nostru pentru întărirea continuă a legăturilor cu masele, pentru consultarea sistematică și multilaterală a acestora în vederea soluționării optime a problemelor edificării societății socialiste, a dezvoltării și perfecționării cadrului instituțional de manifestare largă și efectivă a cetățenilor în întreaga viață socială".

Am citat aici cîteva din argumentele recentei Hotărîri a C.C. al P.C.R. cu privire la îmbunătățirea activității de rezolvare a sesizărilor, propunerilor și solicitărilor oamenilor muncii, argumente puse la temelia celor zece paragrafe clare, precise și importante ale Hotărîrii. Sutele de scrisori care ne sosesc săptămînal la redacție, miile de scrisori sosite zilnic pe adresa redacțiilor celorlalte publicații din țară, precizia, claritatea și importanța opiniilor, sesizărilor și sugestiilor cuprinse în aceste scrisori, arată foarte nuanțat cum se constituie opinia de bine a unei colectivități. Ea se cheamă opinia publică. Un răspuns formal la o sesizare, fie ea cît de neînsemnată, în aparență, nu privește interesul cetățeanului care scrie, ci interesele mari ale opiniei publice. Acesta este un lucru cît se poate de limpede. Un răspuns formal este cu mult mai păgubitor decît unul recalcitrant la sensul sesizării. Cu cele clare știi întotdeauna cum să procedezi. Cu cele confuze, sucite ori ipocrite este întotdeauna greu de lucrat. Spusa trebuie să fie faptă iar fapta trebuie să fie temeinică și dreaptă. Așa ne învață partidul, așa ne vorbește codul comuniștilor. Cînd răspunsul la o sesizare este formal, în umbra dulce a vorbelor — degeaba exemplul rău dospește și prinde curaj.

În „Flacăra" nr. 19, din 13 mai a.c., publicam, în pagina poștei, răspunsul prompt al Inspectoratului școlar al județului Brașov cu privire la unele nereguli petrecute la Liceul agro-industrial din Făgăraș. Se confirma, astfel, justețea celor scrise nouă de către unul din angajații liceului în chestiune: „...referindu-ne la sesizarea privind abaterile directorului și ale unor cadre didactice — zice răspunsul Inspectoratului școlar — s-a dispus luarea următoarelor măsuri: a. — solicitarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a înlocuirii tovarășului inginer Morjan Ion din funcția de director al liceului... b. — sancționarea tovarășului Morjan Ion cu „avertisment"... c. — retragerea avizului Comitetului orășenesc U.T.C. Făgăraș dat tovarășei Sîrghi Galia la angajarea sa în funcția de pedagog școlar, urmînd să revenim la momentul oportun pentru a vă informa asupra finalizării cercetărilor..."

Din mai în iulie au avut vreme să se petreacă vreo cîteva bune momente oportune, date fiind seriozitatea și, am putea spune, solicitudinea ultimelor rînduri ale adresei citate mai sus. În acest timp se puteau cerceta, din perete în perete, nu numai întîmplările regretabile petrecute în Liceul agro-industrial ci și folositoarele sugestii ale corpului profesoral, ale tuturor angajaților întru instaurarea unui climat sănătos de muncă și viață în liceu. În fine, în două luni și jumătate, multe s-au petrecut frumoase și drepte în țară, multe se puteau petrece și la școala făgărășeană.

Ce-i acela „formalismul" și cît de viclean lucrează el ne arată, într-o nouă scrisoare, tovarășul Viorel Popa, om al muncii din județ și persoană cu un foarte exact simț al limbii române. Pentru tovarășul Popa, cuvintele „oportun", „înlocuire", „abatere", „sancțiune", ca dealtfel și pentru noi, au un înțeles foarte bine lămurit. Nu poți să sancționezi, de exemplu, pe cineva pentru o abatere dîndu-i la sfîrșitul anului școlar o primă de 1 000 lei. Nu este admisibil, adică, să pedepsești un om de două ori pentru aceeași vină și să propui ministerului înlocuirea tovarășului Morjan din funcția de director și, în același timp, să-i tulburi profund conștiința premiindu-l și, mai grav decît toate, să pui sare pe rană, adăugînd și un „avertisment". Că treburile, în loc să se simplifice, s-au complicat o dovedesc următoarele: tovarășul Viorel Popa este dat afară din ultima ședință de alegere a consiliului de conducere a liceului. Tovarășul Popa ne relatează și alte cîteva capricii ale directorului, ca efect direct al „finalizării cercetărilor" Inspectoratului școlar. Unele privesc administrația fondurilor liceului, altele relațiile cu o seamă de angajați, unele atingînd probleme curente ale didacticii, altele problemele, mult mai importante, ale procesului educativ și profesional.

Fiindcă prima scrisoare a tovarășului Viorel Popa a fost adevărată, e firesc să dăm tot creditul și celei de curînd sosite. Cît despre oportunitate, sugerăm Inspectoratului școlar că, iată, este momentul să-și continue ancheta și să decidă o seamă de măsuri pentru ca Liceul agro-industrial din Făgăraș să-și poată deschide larg porțile atît elevilor săi cît și relațiilor cinstite între oameni, încrederii și, de ce nu?, unui nou director, mai generos dotat pentru o funcție de conducere, mai convins că ,totuși, ceea ce contează într-o școală este colaborarea și munca tuturor, indiferent de funcție și știință de carte, în folosul școlii.

Cum nu avem înțelepciunea împărătească a celui care observa că dreaptatea poate veni, la un moment dat, din trei părți deodată, solicităm Inspectoratului școlar al județului Brașov un răspuns, prin care atît noi cît și personalul Liceului agro-industrial din Făgăraș să pricepem efectele măsurilor luate. În urmă cu mai bine de două luni de zile. Altfel, fără efect, orice măsură — oricît de severă ar putea să pară — este formală.

TUDOR OCTAVIAN ■

ROLUL CRITICII

Uneori a fi normal cere mai mult efort decît a fi excentric

Mai întîi o constatare. În ultimul timp sfera discuției despre artă s-a lărgit considerabil și tendința e de a se lărgi în continuare. Tonul îl dă firește tot creația, mult mai receptivă la social și la problemele existenței. Critica, la rîndul ei, și-a modificat sensibil criteriile de apreciere, deși obsesia pentru metodă n-a dispărut cu totul. Un impuls mai sănătos vine și din partea publicului : literatura de angajament moral (îndeosebi romanul politic) trezește un tot mai mare interes. Au fost compromise, în felul acesta, multe prejudecăți. Nu înseamnă că de acum totul a reintrat în normal. Criticul scrie și pentru inițiați, și pentru cititorul obișnuit (nu facem literatură pentru snobi). Cum este și firesc, unii sînt pasionați mai mult de aventura formei, a stilului ; ceilalți de evenimentul simplu, cotidian sau de conștiință. A fi pe gustul tuturor nu e probă de inconsecvență, din moment ce opera poate fi secționată aproape simultan la mai multe nivele de semnificație. Se înțelege, e necesară o extraordinară suplețe de gîndire și expresie. Apoi, criticul mai scrie și pentru artist. A sancționa lipsa talentului (faptul cel mai imoral cu putință) constituie prima urgență. A fi cu adevărat constructiv în analiza operelor, a doua. Desigur, un scriitor se recunoaște la nevoie și într-o caricatură, nu numai într-un portret. E de preferat însă ultima alternativă. Acest multiplu dialog al criticii, cu cititorii și artistul, se realizează cu dificultate, integral niciodată. Un lucru se impune înainte de orice : slăbirea exigenței, într-o direcție sau alta, duce la fenomene care nu au nimic comun cu orînduirea noastră socialistă.

De altfel, ca să ne formăm o idee lucidă despre climatul literar de azi, fie și cu riscul de a simplifica puțin, e suficient să pornim de la principii ; de la cel etic, în primul rînd. O societate dinamică, în care nou se învechește relativ repede, are nevoie de o literatură avansată, ea însăși capabilă de înnoire. Un echilibru fecund între afirmație și negație nu e lucru ușor. Mai mult ca oricînd se impune afirmarea explicită — la timp — a acelor adevăruri ferme (nu inflexibile), care să orienteze în chip luminos creația, dîndu-i astfel un sens major. La fel, spiritul critic nu poate fi lipsit de clarviziune principială. În ce măsură meritul aparține și scriitorilor sau criticilor, nu ne propunem să dezbatem acum. Semnalăm deocamdată consistența problemei.

Revenind la principii, acestea pot fi resimțite uneori ca niște restricții. Tot ce e posibil, dacă ținem seama că libertatea fără lege produce haos, este antisocială. O soluție nu e nici prudența excesivă, teama de a nu greși cu orice preț. Fiindcă de regulă, în astfel de situații nu se sacrifică adevărul decît adevărul și arta (de dragul unei poziții liniștite, confortabile). Dogmatismul a mistificat, sub aparența dialecticii, tocmai latura spontană, inițiativa în actul de creație. Artistul creator de viață (nu de iluzii sau de utopii mai mult sau mai puțin monumentale) răzbate dincolo de orice prescripție teoretică și mai ales dincolo de orice legislație rigidă. Altfel spus (reluînd o idee mai veche) opera antrenează principiul fără voia lui. Știm prea bine, literatură foarte bună se face cu talent enorm. Iar talent înseamnă, mai presus de orice, vocația muncii, a efortului curat ; optimismul nostru nu poate avea o altă justificare mai realistă.

Și acum, cîteva cuvinte despre moralitatea artei. Formula nu e de ultimă oră. Numai că exigența socială, care aparține — am văzut — epocii noastre, o pune într-o altă lumină. Există neîndoios un spirit al timpului modelator, vizibil cu pregnanță în orice creație. Precipitarea istoriei, avalanșa mutațiilor rapide a făcut ca relația etică să iasă din tiparele obișnuite. Scriitorii au complicat-o, poate și din dorința de a produce mai multă tensiune artistică. În atîtea romane domină problema puterii. Nu este neapărat un exces ; un temei real, concret oferă istoria însăși. S-a ajuns totuși, uneori, să se trunchieze adevărul, ipostaziind cu ostentație (și voluptate) îndeosebi latura rea, demonică a vieții. Călăul și victima se înfruntă parcă nu pe această lume, ci într-o înscenare cosmică a binelui și răului. Cum îi se atribuie și aceeași logică, aproape același limbaj și aceleași frămîntări de conștiință, e greu să-i mai distingem unul de altul. Satira devine ambiguă, tragismul impur. Confuzia vocilor, în roman, trebuie să dea serios de gîndit. Mai puțin spectacol și mai puțină cazuistică, mai mult adevăr. Nu pledăm pentru o rezolvare călduță a conflictului etic. Nimic mai nepotrivit decît a scrie în maniera fabulei moralizatoare — formulă simplistă, esteticește eronată. Nu putem însă admite ca de dragul efectului să se denatureze cauza, adică sursa, realitatea. A fi normal pur și simplu, în artă și viață, cere deja mai mult efort decît a fi excentric.

CORNEL MORARU ■

Dacă am trece în revistă personajele unor romane și volume de proză apărute în ultimii ani am constata că majoritatea sînt medici ilustri, savanți, profesori universitari, directori de instituții, întreprinderi sau șantiere, scriitori, procurori, juriști, anchetatori, ziariști care caută adevărul, voievozi, principi... Observația este valabilă și pentru cinematografie. Într-un film pe care l-am văzut în această vară eroii erau un magistrat incoruptibil, o pictriță care traversează o criză deopotrivă în creație și dragoste și un inginer cu alură elegantă și sportivă, care știe să iubească foarte cinematografic dar care este în același timp și un as în profesie, lucrînd pentru ca valorarea și seriozitatea lui în muncă, deloc previzibile, să fie și mai evidente, undeva, nu se știe de ce, foarte în adînc, s-ar zice tocmai în fundul pămîntului. Să mai adăugăm în plus că atît magistratul cît și pictrița locuiesc, deși nu au venituri ilicite, amîndoi zbătîndu-se să facă rost de o sumă nu prea mare, în niște apartamente somptuoase, „americănești". Nimic nu este de obiectat, firește, în faptul că asemenea profesiuni, demnități și categorii sociale sînt larg reprezentate în proza (și respectiv cinematografia) actuală. Nu e cazul să facem comparații aici. Dar, trebuie subliniat faptul că în consens cu tradiția literaturii noastre din secolul trecut sau de la începutul acestui veac, dar și cu cea dintre cele două războaie mondiale, categoria oamenilor (ziși) simpli, a celor care muncesc din greu și cinstit, adesea în anonimat, fără să se laude și să facă mare caz de faptele lor, care nu sînt totuși la îndemîna oricui, trebuie reflectată cu mai multă atenție în cărțile prozatorilor noștri. S-ar zice că asistăm la o „aristocratizare" a personajului literar, ales aproape exclusiv dintre intelectuali și, ca să spunem astfel, „șefi". Desigur, și unii și alții sînt cît se poate de necesari într-o societate organizată, dar temelia acesteia rămîne, și în noua orînduire, masa țăranilor, a muncitorilor, a „micilor" orășeni. Socialismul nu poate fi dealtfel conceput și realizat decît în numele acestor oameni, cu ei și pentru ei. Literatura anilor noștri nu poate de aceea „neglija" o asemenea vastă categorie socială și într-adevăr nu lipsesc scriitorii (deocamdată însă prea puțini) care se inspiră din (sau și din) peisajul ei uman. Un Nicolae Țic sau în parte un Sorin Titel, dintre prozatorii cu o îndelungată experiență literară, un Monciu-Sudinski sau un Tudor Octavian, din cei mai tineri, arată, cu rezultate adeseori remarcabile, un interes viu, care s-ar dori împărtășit și de alții, pentru oameni obișnuiți. Aceștia nu au nimic de-a face cu o minoritate pasivă, amorfă, egoistă și obtuză, ce e drept existentă și ea. Oamenii pur și simplu constituie nu numai baza materială a unei societăți dar și instanța ei morală supremă. Orice societate, întotdeauna, a trebuit să obțină confirmarea acestei instanțe. Omul obișnuit nu devine deci „anacronic" nici în noua orînduire. Că lucrurile stau astfel o arată și literatura altor țări socialiste. „Resurecția" personajului, simbolică, este și a unui tip literar. Literatura română are tradiții solide în înfățișarea omului simplu, a bogăției sale sufletești, a capacității sale de muncă creatoare, a valorilor sale morale, perene. Proza actuală trebuie să continue și aceste tradiții.

VALERIU CRISTEA ■

O „aristocratizare" a personajului literar?

ESEU

Perspectiva istorică

Să ne imaginăm că am uita deodată trecutul lucrurilor care ne înconjoară. Cum ni s-ar înfățișa lumea ?

În primul rînd am pierde capacitatea de a prevedea, fiindcă, necunoscînd ceea ce s-a petrecut, ar rămîne neidentificabil sensul proceselor și nu am putea stabili ceea ce se va petrece. N-ar fi exclus ca despre un arbore să credem în egală măsură că va crește sau se va retrage în pămînt, dar cel mai probabil este că starea lui de la un moment dat ni s-ar părea eternă.

În al doilea rînd, obiectele produse de oameni ar avea, pentru noi, o valoare nediferențiată sau, altfel spus, n-ar avea nici o valoare, pentru că tocmai în trecutul acestor obiecte, care ne-ar fi inaccesibil, se află, ca principală cauză a apariției lor, scopul căruia urmează să-i servească și, implicit, **importanța** lor particulară. Nestiind ce roluri dețin, le-am clasifica cel mult în funcție de forme și culori — de exemplu, am include vaporul în aceeași categorie cu clădirile fabricilor și barca în aceeași categorie cu căzile de baie — și aceasta în cazul fericit că, în afara ideii de evoluție, de transformare, am reuși totuși să păstrăm ideea de similitudine (ca să știm că un oval seamănă cu un cerc trebuie să știm că un oval poate rezulta dintr-un cerc ș.a.m.d.).

Perspectiva anistorică anulează, prin urmare, nu numai trecutul — așa cum se crede — ci și viitorul și, în plus, eliberează lucrurile de funcțiile lor. Ea se apropie de modul infantil de „înțelegere" a lumii și nu întîmplător este adoptată, atunci cînd este adoptată, mai ales de poeți, pe care îi tentează irezistibil posibilitatea de a crea iluzia unei cunoașteri pure, neintermediate. De ce să vedem mereu în floare o recuzită a reproducerii și în automobil un mijloc de transport — par să spună ei — cînd floarea și automobilul pot fi privite ca realități în sine, neclasificabile și nesubstituibile ? Dacă prin „realitate în sine" înțelegem, cum am mai spus, iluzia unei realități în sine, n-avem de ce să-i contrazicem : G. Călinescu însuși a demonstrat că un asemenea ceremonial al cunoașterii, chiar și atunci cînd se desfășoară în gol, are darul de a întreține tensiunea lirică, efectul fiind de aceeași natură cu cel produs de cadența oraculară a Glossei lui Eminescu. Dacă însă ne-am însuși ideea în sensul ei grav (neludic) și am încerca s-o susținem, ne-am convinge repede că e de nesusținut. Desprins de trecutul și de funcția sa, un lucru vine într-adevăr imediat în prim plan și se impune conștiinței noastre cu o pregnanță alarmantă, dar aceasta nu înseamnă nici pe departe că își dezvăluie esența. Își dezvăluie oare esența un nor despre care uităm că e o pulbere fină de apă sau o locuință despre care nu mai vrem să știm că e un adăpost construit de oameni împotriva intemperiilor ? Să ne amintim, de pildă, locuințele descrise în cărțile lui Alain Robbe-Grillet, scriitor care, ca și alți promotori ai „noului roman", refuză perspectiva istorică. Camerele văzute asemenea unor stranii spații prismatice în care lumina se cerne egal, mobilele înfățișate ca o îmbinare de suprafețe lucioase deasupra cărora s-a așezat (sau, mai exact spus, pare așezat dintotdeauna), în tente variind infinitezimal, stratul subțire de praf, hainele făcute parcă din lavă împietrită, adică toate acele elemente surprinse de o privire-privire, în absența gîndirii, nu se pot constitui niciodată ca o realitate și cu atît mai puțin ca o realitate în sine. Să recunoaștem că mult mai aproape de esența realității am fi dacă — fie și retrăgîndu-ni-se darul de a vedea cu atîta precizie — ni s-ar spune că locuința este o peșteră ameliorată, în care oamenii își aduc prin țevi apa riurilor și, prin alte țevi, căldura unui foc arzînd departe de ei.

Perspectiva istorică, transformînd fiecare lucru într-o etapă a unui proces, face transparentă plastica opacă de care sîntem înconjurați. Iar a regreta faptul că, drept urmare, pierdem din vedere această plastică este similar cu a regreta că, învățînd să citim, nu mai vedem literele, cu configurația lor ciudată, ci o realitate de dincolo de ele.

Are „eficiență" estetică o asemenea perspectivă ? Lăsînd la o parte argumentele de ordin teoretic — imperativul călinescian al revelării universalului în particular, posibilitatea unei reprezentări vizionare a realității ș.a.m.d. — putem folosi ca argument pentru un răspuns afirmativ însăși consecvența cu care marii scriitori o adoptă. Și nu e vorba doar de construcții explicit istorice — așa cum e **Cintare omului** — ci de un mod de a gîndi care poate fi recunoscut și în cea din urmă particulă a operei. Cine a recitit, de pildă, de curînd **Cartea Oltului** își aduce aminte că într-un pasaj Geo Bogza înfățișează munții ca valuri enorme ale greoiului ocean teluric. Este evident că valoarea unei asemenea imagini, departe de a rezida în funcția ei decorativă, constă în forța de revelare a istoriei munților și, implicit, a esenței lor.

Posibilitatea de a compara direct consecințele estetice ale perspectivei anistorice cu cele ale perspectivei istorice ne este oferită de romanul **Intrusul** al lui Marin Preda. Cea mai mare parte a cărții cuprinde confesiunea naivă a lui Călin Surupăceanu care, fascinat de culori și sunete, de chipuri și de gesturi, se lasă mult timp absorbit exclusiv de prezent. Un șoc îl trezește însă pe personaj din ceea ce s-ar putea numi o bețe fenomenologică și îl determină să caute adevărul și posibilitatea desăvîrșirii acestei lumi în însăși originea ei. El își imaginează că, asemenea legendarului Adam, este cel dintîi locuitor al pămîntului și concepe diferite mijloace prin care, în această ipostază de întemeietor, ar putea imprima un alt curs evoluției umanității, pentru a elimina radical, încă din momentul genezei, răul. Dintr-o dată și textul devine mai dens, mai dramatic, mai „vizionar", astfel încît pe drept cuvînt se poate spune că respectivul capitol — un impresionant poem sociogonic — concurează, ca valoare, întregul roman.

E de înțeles, în concluzie, că a scrie cărți inspirate din „trecutul istoric" nu înseamnă a accede deja la o perspectivă istorică. Un roman în care totul se limitează la reconstituirea exactă a unei epoci oricît de vechi poate fi chiar lipsit de-o asemenea perspectivă, în timp ce altul în care realitatea, fie și imediată, apare ca o sinteză și ca o etapă a evoluției societății are toate motivele să și-o revendice.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

CRONICA LITERARA

Cornel Regman: Colocvial

Cornel Regman publică la **Editura Eminescu** o nouă culegere de cronici literare, de articole, foiletoane și interviuri, apărute de-a lungul anilor în **Viața Românească**, **Săptămîna**, **Ateneu**, **Luceafărul** sau **Tomis**. În ciuda titlului (**Colocvial**), cartea e seacă, greu de citit, și este aproape sigur că nici un „neprofesionist" nu va găsi răbdarea s-o parcurgă în întregime. Autorul este incapabil să explice despre ce fel de cărți vorbește și ce se întîmplă în ele. Stilul este uscat și greoi, presărat, din cînd în cînd, cu inflorituri grotești („terminologie jebeleniană", „analitism geodumitrescian", „poezie doinașiană"), cu stropșeli neaoșiste (**prețăluitor**, **flux năboitor**, **minie zăcașă**) sau militărești („ordine de bătaie", „flanc descoperit", „tinere detașamente", „tabără", „curățire a teritoriului", „lichidare a pungilor și enclavelor inamice"). Nu sînt psihanalist, dar mă tem că, în copilărie, criticului i-au lipsit acele jucării indispensabile, care ne permit ca la maturitate să fim sociabili și să ne înhibăm agresivitatea.

Un singur lucru reiese limpede din critica lui Cornel Regman : că mai toate cărțile despre care scrie sînt rele sau măcar pline de imperfecțiuni și de defecte. Critica lui Eugen Simion, din **Scriitori români de azi**, căreia i se analizează mai mult **Sumarul** („o capodoperă de trucaj"), ar fi concesivă și egalizatoare, Romulus Guga este „mult-prea grăbitul Guga". **Delirul** lui Marin Preda nu este o carte „peste așteptări", dar, totuși, „promițătoare", **Repetabila povară**, poemul lui Adrian Păunescu, este melodramatic. **Poezie și modă poetică** de Ștefan Aug. Doinaș este o carte „stimabilă", ca și „**Gîndirismul**"... lui Dumitru Micu, în fine, **Poezia unei generații**, de Ion Pop, este o încercare „utilă și prețioasă". Multe dintre aceste articole sînt un fel de referate de editură, în care cărțile sînt tocate pe pagini și criticul seamănă cu un copil pe mina căruia a încăput un ceasornic. Incapabil să privească sintetic o carte, interesat mai mult de defecte, Cornel Regman practică o critică a minimalizărilor și a reproșului. El numește cu mîndrie tipul acesta de lectură, **critică lucrătoare** și „critică purcezînd din nemulțumire" (**Sfînta mare nemulțumire**).

Firește, **nemulțumirea** poate fi, în cazul artiștilor, o calitate. Dar redusă la atît, critica se transformă în curată sicilială. Cornel Regman pare să nu știe că un critic, ca și oamenii, în viață, este interesant în măsura în care este complex. Un critic adevărat are nevoie nu numai de severitate, dar și de erudiție, de idei, de umor, de ironie, ca și de multe alte calități. Fără toate acestea, el va fi incapabil să așeze un scriitor sau o carte, nu numai într-un context de cultură mai larg, dar și într-unul de viață.

Nivelul exact și valoarea criticii pe care o practică Cornel Regman pot fi stabilite în cele șase dialoguri cu Al. Protopopescu, reproduse din revista **Tomis**. N-o să-i reproșez criticului că ceea ce publică aici nu-i aparține în exclusivitate și n-o să-i număr paginile. Ar însemna să împrumut ceva din stilul său care, o recunosc deschis, îmi displace. Dar inspirația de a publica aceste dialoguri s-a dovedit a fi rea. Criticul s-a introdus, fără să-și dea seama, într-o comparație care îi este întru totul defavorabilă. Cel care impune trena dezbaterilor, cel care introduce în discuție ideile, făcînd, de cele mai multe ori, dovada unei mai fine orientări și informații literare este mai tînărul interlocutor. Autorului cărții, lipsit de inițiativă și de idei, nu-i rămîne decît să provoace, ca de obicei, inutile și plictisitoare obstrucții, încetinind dezbaterea prin reveniri, prin „precizări" și printr-un fel de a fi, cum spune el, **procedurist** (!) : „O disjungere mai hotărită e necesară pentru discuția noastră, concomitent cu... încetinirea vitezei". Într-o parte a dialogului avem un critic mai inventiv și mai fin, care profită de tinerețea lui, făcînd exces de ceremonie și de politețe, de cealaltă parte, un critic fără fantezie, incapabil să simtă ironia acestei politeți care i se adresează și, mai ales, să iasă din trena impusă de interlocutor, pentru a stabili el alta. Toate aceste defecte sînt suplinite de Cornel Regman prin... nemulțumire, prin agresivitate și printr-un caraghios aer „de sus". La teatru, personajele care își atribuie virtuți cu mult mai mari decît cele adevărate sînt ridicole sau comice. În critică, pentru a evita această postură, este nevoie să vorbești de la nivelul, pe cît posibil exact, al propriei vocații și, mai ales, autorității.

FLORIN MANOLESCU ■

LA REȘIȚA NINGE 35 DE ZILE PE AN, DAR FOCUL NU SE STINGE NICIODATĂ

Dacă n-ar fi Carpații traversînd ca un arc istoria românească, Reșița s-ar vedea ca o vatră de foc. În 1950 Reșița dădea aproape jumătate din producția națională de laminate fiind, în începutul veacului socialist, principalul furnizor de metal al țării. Ea singură participase la marea campanie antihitleristă cu echivalentul a trei bugete românești anuale, după ce pierderile totale înregistrate aici pe urma conflagrației europene și mondiale se ridicau la o sumă zguduitoare privind țara, practic, de 12 bugete anuale.

Reșița nu a fost, pentru noi, un leagăn al măririi străbune și e de-a dreptul bizar să vezi cît de simplu s-au clădit dedesubtul ei marile straturi ale istoriei. Ea aduce în arterele românești puterea proprii sale temelinici și o ridică prin sine la demnitatea unei tinereți fără moarte. Dacă pulsul Reșiței se frînge un ceas și dacă ritmul ei s-a dezmembrat cu o singură bătaie, intră în alertă întregul sistem industrial din harta patriei și noi resimtim dereglarea ca o secetă bruscă și inexplicabilă sau ca o criză de aer.

Cînd s-a pus problema trecerii țării la o dinamică viață modernă, toată lumea s-a întors și cu fața spre Reșița, deoarece unele din primele răspunsuri trebuia să vină de aici. Cetatea de foc și de fier a istoriei românești bătea ca o inimă tînără sub coastele Semenicului și noi am știut atunci măreția ei și a noastră cum ne-ar îmbărbăta ca steagurile fîlfîind într-o cetate de șcaun. De fapt Reșița era o cetate de șcaun — a siderurgiei românești, răspunzînd cu aceeași glorie sublimă dintr-un alt orizont al istoriei naționale, altul și același sub care vibrau clopotele Sucevei și sabiile Călugărenilor de demult. Laminatele Reșiței stînd neclintite în temeliile combinatelor siderurgice din Galați și din Hunedoara, ale întreprinderilor de țevi din Roman și de rulmenți din Birlad, ale uzinelor de mașini grele din București și de aluminiu din Slatina, ale uzinelor Tractorul și Steagul roșu din Brașov sau Electroputere din Craiova, formînd gigantica rețea de fier pe care s-a înălțat construcția țării.

★

Cu două sute de ani în urmă, cînd se amenaja primul cuptor la poalele Dealului Crucii, așezămintele societății românești mai purtau pe blazon semnele tacite ale imperiului habsburgic. La Reșița se montau atunci primele forje, cu marile lor ciocane cu batîu de lemn acționate prin roata hidraulică, evocînd îndelungata tradiție a tehnicilor de morărit rurale. Dar metalurgia reșiteană nu reprezintă nici pe departe metalurgia bănățeană, ca vechime. La 3 iulie 1771, cînd a avut loc inaugurarea oficială a siderurgiei resitene, se aniversau de fapt 50 de ani de la construirea primului furnal și a primei turnătorii de pe Birzava, puse în funcțiune la Bocșa, unde mulți fixează nucleul originar al marii istorii siderurgice.

În dorința fixării cît mai exacte a priorității lor, nu putem scăpa semnele de vechime aduse pînă la noi fără documente parafate cu pașuri imperiale, urmele rămase direct în pergamentul fără uitare al pămîntului. Lîngă cuptoarele Reșiței și ale Birzavei, dăm astfel de puzderia cuptoarelor medievale și chiar romane, săpate adînc în malurile apei de vetrele fără număr și fără nume ale epocilor trecute, atestînd taina ciudată a minereurilor acestor pămînturi.

Acolo la Ocna de Fier și la Dognecea, pe Doman și la Ogașul Popii sau la Tilva Țapului, dacă nu la Bocșa și în toate bocșeriile ce împînzesc pădurile Banatului, acolo trebuie să căutăm stigma unui început așa de prolific.

Mai tîrziu, cînd noxele de cărbuni nu se mai transportau din păduri pe spinările cailor și cînd nu se mai transportau nici între scîndurile carelor cu boi, cînd apele Birzavei înopsărcă să fie adaptate nevoilor de transport și de energie industrială, abia atunci Reșița începea să fie un centru de vitalitate chemat să slujească istoria lumii și să modeleze el însuși tiparul istoriei. Căci evoluția Reșiței nu poate să fie închipuită numai în sine, adică izolat de industria lumii. Produsele al coboară de timpuriu cărările Orșovei, pentru a călători mai departe pe drumurile fără pulbere ale Dunării, pînă în Rusia țarilor și, dincoace, în aria întreagă a marilor granițe imperiale sau pînă pe canalele Veneției.

Francesco Griselini vine aici ca ilustru învățat al Italiei și ca simplu învățăcel dodat a raporta cu creionul minunile unor întocmiri atît de solide. El spune cum se scotea din munți fierul și cum se aducea în cuptorul cel mare al Reșiței, cum se bătea cu ciocanele în dungi și cum se înroșea mai apoi în cuptoarele cu vatră specială, pentru a se izbi din nou cu muchia ciocanelor în timp ce aburii cu apă îi muscau buza încendiată de arșită. Nu mai erau cei 200 de lucrători și cei 48 de cărăuși de la întemeierea furnalelor, acum se fabricau aici sobe de gătit, căldări și topoare pentru gospodăriile bănățene, dar se făceau și obuze, mortiere și tunuri pentru marile ambiții imperiale.

Nimeni nu mai poate socoti azi ce s-a tot supt din pîntecele munților bănățeni realmente ciuruiți azi de galerii, cîte tezaure scoase aici au umplut pivnițele Romei și Vienei, și ale Istanbulului, îmbogățind împărății și capitale, investmintind în aur palatele Europei și în zale de fier, uneori, oștile ei furioase.

Doar inima mută a Reșiței poate mărturisi, cum ar doini din fluierele lor subțiri paltinii de sub Nemanul și cum ar legăna cu sufletul țaragoatele pădurile de fagi de sub Piatra Groznei.

Pînă atunci Reșița a venit spre noi cu finisaj ei constructivă, experimentînd virtuți tehnice care aveau să intervină decisiv în formarea destinului modern al României. Aici se pune la punct procesul revoluționar al înlocuirii manganului cu cărbuni de pămînt la elaborarea fontei, și anume încă din primele decenii ale veacului trecut, cînd numai în Franța și în Belgia se înregistrau încercări asemănătoare ; se folosește cocsul cu mult înaintea încercărilor din bazinul Ruhr, pentru ca obținerea oțelului de fuziune prin procedeul Bessemer să se înregistreze încă la 1868, iar prin metoda Martin în mai puțin de 8 ani. E punctul în care contribuția Reșiței bate recordul și înscrie puncte de referință în universalitate, marcînd cu devotamentul sufletului său anonim, din nou, acte ce vor trebui așezate cu stimă în dosarul progresului uman, așa cum s-a manifestat ei în secolul XIX și în pragul secolului XX, în viața economică a Europei.

★

Însă nu putem înțelege destășurarea exactă a perspectivelor acestei reașezări, dacă nu știm că Reșița fabrică pentru țările Europei sine de cale ferată încă în 1851, din 1870 bandaje de cale ferată, iar din 1872 — locomotive. Să ne aducem aminte cum s-a aprovizionat cu metal resițean secole de-a rîndul viața modernă a lumii și să vedem cîte din marile circuite de cale ferată construite la sfîrșitul veacul XIX și la începutul veacului XX au fost bătute în atelierele de la cotul Birzavei. Cîte briuri de argint au strîns ca niște chingi de fier pămînturile României, Austriei, Cehoslovaciei, Iugoslaviei sau Ungariei, legînd între ele sate cu sate și orașe cu orașe, peste capitale și granițe de țară, să se cunoască și să stea laolaltă într-o lume tot mai aglomerată și tot mai grăbită. Pentru sine și pentru lumea în care trăia Reșița a făcut atunci drumuri de fier fără praful poștalioanelor, reducînd distanțele și condensînd bateriile timpului cu devotamentul strămoșilor săi din țara Iorgovanilor. Zeci de mii de kilometri s-au legat în cîteva decenii de-a lungul și de-a latul pămîntului european, mijlocind trecerea așezărilor românești și din lume la un ritm de civilizație nou, abia intuit de cele mai cutezătoare anticipații asupra viitorului. Reșița veche venea așadar în fața istoriei, servind nevoile unei lumi și modelîndu-le cu voința și cu puterea ei de creație.

Există, în albumele Reșiței, o fotografie unică. Pe un drum de țară greu, tîrînd decorul unor cîmpuri arîde, 30 de perechi de boi se opintesc din răsputeri să urnească prima locomotivă cu aburi construită aici din fier tăbăcit, mai negru ca pielea unui bivol sălbatic. Convoiul trage bolidul peste dealuri la vale — aintem în 1873 — țăranii bat cu bicele aerul chiuind de parcă o fiară fantastică ar fi căzut în prinsori și ei o tîrăsc acum legată necruțător, să o predea lumii și vremii. Locomotiva va fi urcată în șlepuri și dusă pe Dunăre pînă la Viena, unde va face faima uriașei expoziții internaționale deschise aici. Dar locomotiva aceasta nu va rămîne un act izolat în istoria construcției de mașini resițene ; ea va inaugura aici o școală anume, dezvoltată an de an, în raport cu circuitul de idei european, pînă la tipurile de locomotive cu ecartament normal și, mai tîrziu, pînă la tipurile diesel, navigînd prin gările lumii contemporane. Ceea ce înseamnă că Reșița nu se oprea la formele cele mai simple ale progresului industrial, ci ataca cu îndrăzneală domeniile de maximă solicitare în timp, oferind totodată mijloacele noilor ritmuri de locomoție.

E ciudat într-un fel, dar chiar fără locomotivele și fără materialul rulant al Reșiței valoarea contribuției sale în transporturile moderne s-ar fi remarcat cu atît decisiv. Adevărul acesta se impune numaidecît dacă știm că în cetatea de foc a Reșiței s-au fabricat încheieturile marilor poduri metalice aruncate peste văi și peste rîuri, lezînd mai de mai sociele și drumurile de fier pe care se năpustesc trenurile închipuite pe nicovalele Reșiței. Aici s-au făcut podurile peste Mureș la Arad, peste Cris la Oradea, peste Someș la Cluj, peste Birzava la Reșița (primul pod sudat în țară), peste Dunăre la Cernavodă, dar și toate podurile pe linia Zsiska-Praha și toate pe linia Bratislava-Szombathely, peste Dunăre la Ujpest, peste Tisa la Segedin și la Tokay, peste Raba la Győr, peste Drina la Brod și peste Sava la Belgrad, adică zeci și sute de poduri de cale ferată și de șosea în România, în Europa centrală și de sud-est, uriașe încrengături metalice fără de care toate autovehiculele noastre rapide s-ar împotmoli neputincioase în vadurile apelor și în crestele muntilor.

Cum s-a știut întotdeauna foarte bine, sufletul Banatului n-a fost niciodată numai metalurgie. Cum nici apele Birzavei n-au prăvălit peste căldările Reșiței numai valuri de aur. Într-un anume fel se poate spune că aici inteligența umană a înfrînt îndărătnicia naturii și a civilizat-o, progunind lumii un exemplu de adaptare de o tărie mistuitoare. E tocmai cazul acestei ape subțiri, a Birzavei, desfășurată ca un arc întins peste cîmpia Banatului, din crierii Semenicului, aproape de platforma 1 000, și pînă în vadul Dunării bătrîne, pe o lungime de 111 km de albia românească. Riul izbucnește precipitat ferestruindu-și un defileu ascuțit în stînca abrupță a Carpaților, se prăvale apoi furios la vale pînă în barajele de la Văliug, pentru a cobori cu forță domoală printre culmile tărîgănate ale pădurilor de deasupra Reșiței. De aici brîul apei se rupe ca hergheliile unei ploi strivite în portițe casele și alunecă mai departe prin trestiile cîmpiei, pînă se împotmolește extenuat în propriile aluviuni.

Deși atît de mic în tabloul hidrografiei naționale, riul Birzava a prezentat multă vreme imaginea celui mai intens utilizat bazin de ape. Zeci de ani debitul lui a fost condus cu zgîrcenia gospodarului pe îngheburile înguste ale Reșiței, ca să participe la procesele elaborării metalului. Zeci de ani el a furnizat întreaga energie necesară acționării multiplelor instalații organizate pe principii hidraulice, zeci de ani el a asigurat și într-o mică măsură, mai asigură încă o parte din energia orașului, verificîndu-se totodată ca unul din cele mai ieftine mijloace de transport din cîte au putut născodi pînă azi nevoile omului. N-ar fi vorba, prin urmare, de un rezervor de bogății nemaipomenite, încredințat de legendă zeiței ce aici zeii ar fi spart și ar fi risipit cornul abundenței. Mai degrabă un tinut ostil și un pămînt capricios l-au făcut pe om să se întoarcă și să caute în sine însuși izvoarele unei bogății rivnite.

Acum nu mai este nimeni aici și pe plai, clima s-a înmulat și ea în cîmpia Banatului, topită de duhul respirației mediteraneene. Au început să înflorească smochinii și migdalii în grădinile de sub barajele Reșiței, se zbat castanii ca niște orchestre de coarde și fluturii dorm în cupele florilor de magnolia. Învătătii spun că aici zăpada stă numai 35 de zile pe an. E adevărat, această margine de țară nu e numai industria. Stă mărturie arta fantastică a frumuseților ei naturale, coborînd în terase din Semenic pînă în granița Dunării, cum ar cobori pe stîlpii lor nevăzuți paradisurile suspendate ale antichității. Pe sub rariștea lor fără nume se răsfiră pe platuri nourul alb al doinelor, printre cele mai curate și mai frumoase din bogatul fond al muzicii naționale, încît nu e de mirare să se fi impus odată constelației naționale prin ritmurile unice ale Anei Lugojana și altădată prin studiile rafinate ale lui Bartok și ale lui Bredicianu, care au înfiorît cu pulberi stelare zodiile muzicii românești.

★

Să ne aducem aminte de toate minunile acestea din cînd în cînd, măcar ascultînd ecourile unui taragot din Banat, sau cînd trecem spre „Fabrica de fiori", cum spunea un reporter, și urcăm aleile șerpuind printre pinzele verzi ale Dealului Gol, să intrăm în uzinele Reșiței. Să ne aducem aminte pentru că viața acestor meleaguri n-a fost numai poezie și muncă și s-a zbătut mereu sub flacăra sfîntă a dreptății. Documente zguduitoare mai păstrează și azi drama unor conflicte sociale cum au fost răscoalele antifeudale nenumărate, revoltele armate de la Oravița și de la Bocșa, din primele decenii ale veacului XVIII, sîngerînd și înnegrite de foc ale anului 1848.

Nu era o întîmplare că între întemeierile de început ale Reșiței, cînd nu se aflau acolo decît un cuptor și cîteva case, bunul împărat a ridicat un han și o circumă. După 75 de ani, cînd veniturile împărătiei atingeau valori substantiale din rezervatiile Reșiței și cînd se punea la punct sistemul militarizat al Stegului, în perioada 1848—1856 durata medie de viață a muncitorimii resitene stătea ca un semn de acuzare deasupra istoriei : 22 de ani ! Din 100 de copii între 0—10 ani, mureau 25, alții cădeau vlăguiți de munca istovitoare în fumul uzinelor și în aburul greu și cald al fierului fumegînd înrosit în ape clocotitoare.

★

Reșița de azi a preluat puterea furnalelor și a dat țării sale elitea savanți. Inima ei muncitorească și revoluționară bate astăzi profund în divizia metalurgică a prezentului, nu numaidecît prin laminatele și prin scheletele de metal ridicate, prin ele și prin oamenii ce i-a dat în mai toate straturile industriei române, de la forjorii și de la strungarii plecați din școlile sale pe toate platformele industriale, pînă la directorii unor mari unități economice din București, din Călan sau din Cîmpia Turzii, la conducătorii unor catedre și instituții de învățămînt superior și ai unor mari tribune politice și de presă. Dacă s-ar întoarce într-o zi în cetatea din luncile Birzavei toți fiii Reșiței, ca la o casă părintească, abia atunci s-ar putea înțelege adevărul că vatra Reșitei arată ca un cuib de tară și ca un neam de întemeietori care au deschiecat în zorile viitorului românesc, legîndu-i în oțel fără moarte planșeele.

În sine, proliferarea fenomenului resitean răspunde unor deslașări de structură tipice vremurilor moderne. La întemeierea din 1771 Reșița număra 300 de locuitori, după 100 de ani dezvoltarea atinge 6 300, iar în 1948 — 25 700. După 20 de ani Reșița înregistra deja o modificare explozivă — 67 000. Prin urmare, în prima sută de ani Reșița a crescut cu 6 000 de locuitori iar în a doua sută creșterea a fost de 60 000, din care în ultimii 20 de ani s-a înregistrat o accelerare mai mare de 40 000. Ce se va întîmpla în a treia sută de ani ?

Fireste, Reșița de azi s-a priment pe sine pînă în piatra tare a temeliilor. Confortul ridicat din apartamentele cartierelor noi, benzile de asalt ale școlilor, dotațiile social-culturale și, mai presus de toate, condițiile de înaltă civilizație la care se desfășoară munca propriu-zisă, toate mărturisesc această prescriptoare hotărîtoare de stiluri. Nu e prea demult de cînd Friedrich Engels spunea că mersul „Transilvaniei românești" nu poate fi oprit de imperii și monarhii, iar astăzi mersul acesta străbate istoria, parcă ar zidi sub grinzile timpurilor prezente tronsoanele marilor aeroporturi din viitor.

Cît timp a trecut de cînd Reșița expedia piese de vapor în Anglia și în Rusia, pînă astăzi, cînd Reșița are portofoliu de colaborare cu toate marile puteri industriale ale lumii, din Japonia pînă în Anglia, și cînd înregistrează mai mult de o inovație pe zi, cu o putere de adaptare la noul în stare să asimileze peste 80 de mărci noi de oțeluri în cuva ani ? Toate tramvaiele Bucureștiului circulă cu motoarele Reșiței, cum șarjele noi de oțeluri consolidează simetriile autoturismelor „Dacia 1300". Utilajele petroliere și scheletele metalice ale marilor șantiere, uriașele macarale, statoarele și rotoarele pentru diverse generatoare electrice la Piatra Neamț și la Pîngărați, la Rîmnicu Vîlcea și pe Lotru — toate au pe carcasă emblema de siguranță a Reșiței contemporane. Marile hidrogeneratoare de pe Dunăre și marea turbină hidraulică de tip Kaplan de la Porțile de Fier poartă în moleculele lor sîngele Reșiței, ca și motoarele diesel de la locomotivele electrice și de la motoarele cu propulsie navală de 1 500—4 000 cai putere, aflate azi pe benzile de fabricație ale uzinelor din Banat. Modificările produse de pulsul Reșiței nu se reiera, desigur, la cîteva expresii de volum, ci se referă și la contribuția vechiului centru siderurgic, la transformările petrecute înăuntrul societății românești. În 1938, de pildă, la secția 200 a UCMMA lucrau trei femei. Nimeni nu mai știe azi care și-a trăs mai întîi peste chip viziera măștii de sudor. Azi 30 la sută din muncitorii acestei secții sînt femei și aspectul nu se poate să nu surprindă ochiul străin. Dacă analizezi însă cîtă răbdare și atenție, cîtă precizie și finețe, de fapt cîtă gingășie feminină s-au introdus în operațiile de producție înțelegi acomodarea ca pe o nevoie expresă a vieții moderne, chiar cînd nu mai stii foarte exact dacă necesitatea aceasta a absorbit femeile sau, dimpotrivă, tocmai intervenția lor a provocat-o. Iată, așadar, altă cucerire a timpului actual, una de real interes pentru mișcările lumii de mîine.

În mod categoric, astăzi nimeni nu poate deschide foarte exact toate trasee prin care vibrează flacăra Reșiței și nu poate calcula exact viteza inscrierii sale în istoria prezentului. Pentru Reșița, spre exemplu, prezentul se află acum pe benzile de rodaj cu motoarele diesel navale ale flotei romane de mîine, cînd pentru prezentul nostru informația pare încă expresia unei formule stilistice operînd în dicționarul poeticilor moderne. Cînd noi de-abia începeam să vorbim despre complexul hidroenergetic de la Cazanele Dunării, Reșița construise deja mare parte din utilajele lui. cum fiecare schelet metalurgic, nou pentru noi, este vechi pentru pistele de montaj ale Reșiței. N-ar fi vorba de altceva, prin urmare, decît de o diferență de ritm și de un avantaj în timp, unul aparat ase de bine încît tara i-a conferit Reșitei Ordinul Muncii clasa I. Ca și cum, de la toate drumurile viitoare ale conștiinței românești, ne-am îmbarca pentru viitor și în navele Reșitei.

IOAN ITU ■

ANCHETĂ SOCIALĂ

Unul mare și tare care se ocupă și de spațiul cosmic, și de spațiul locativ

Mircea Bogdănescu și Alexei Rogaci erau prieteni la cataramă, amiciția lor fiind pecetluită dincolo de gratiile unui penitenciar în care își petreceau amîndoi „concediul de odihnă". După eliberare, au hotărît să pună bazele firmei „Bogdănescu & Co.", în vederea desfacerii, în condiții avantajoase, a unui produs care, din păcate, își mai găsește unii cumpărători. Veți afla îndată despre ce marfă e vorba.

Bogdănescu îl întîlnește pe un oarecare M.V., pe care-l vede cam abătut.

— Ce ai, nene ?

— Am nevoie de spațiu, asta am.

— Spațiu cosmic ?

— Nu, de locuit.

— Nici o grijă, cunosc eu pe unul mare și tare de la S.G.L.

A doua zi l-i prezintă lui M.V. pe Rogaci.

— Uite, ăsta are în buzunar tot S.G.L.-ul, pe toți îi joacă pe degete.

M.V., fericit, destăinuie mărimii segeliste visul său : un apartament în bloc nou pe bulevardul Cantemir. Omul nostru de la S.G.L. își destăinuie și el visul : urgent, patru mii de lei. Cei doi fac schimb de visuri, Rogaci încasează miarele și dus a fost.

După un timp, lui Bogdănescu i se plînge de spațiu și un anume I.S. Spațiu cosmic avea și el berechet, cu locuința o ducea mai greu. Și se repetă întocmai ritualul precedent : comedia prezentării celui mare și tare de la S.G.L., schimbul de visuri, epilogul. Doar suma a variat : trei mii de lei.

Odată, Bogdănescu acostează un trecător grăbit în Piața Unirii.

— Văd pe față dumneavoastră că aveți nevoie de tablă galvanizată.

— Formidabil ! Cum ați ghicit ?

— Cunosc oamenii. Dar mai cunosc și pe unul care de cînd s-a născut numai în tablă se lăfăie. Vi-l aduc mîine.

Ați ghicit, desigur, că magnatul tablei galvanizate nu era altul decît Rogaci al nostru, care, probabil, se transferase de la S.G.L. anume ca să-i servească pe Omul în Căutare De Tablă Din Piața Unirii.

A doua zi, Alexei Rogaci, arborînd o mină de om de afaceri în plină și furtunoasă ascensiune, perfectează tranzacția : va livra 200 kg la 22 iulie la prețul de 2 000 lei. Serviciu prompt și conștiincios. A uitat însă să precizeze în luna iulie a cărui an va livra marfa. Amatorul de tablă galvanizată își face mari speranțe pentru anul viitor, căci anul acesta a așteptat zadarnic la 22 iulie.

Și G.F. l-a adresat lui Bogdănescu o cerere personală. Soția lui a avut o încurcătură — ca să spunem așa — cu justiția și trebuia să execute o pedeapsă. Poate că s-ar putea face ceva... Oameni sîntem.

— Dragă, afacerea este ca și aranjată. Cum ? Coana Vetuța la zdup ! ? Iartă-mă, vreau să spun, la ananghie ? O ajutăm noi să scape mai ieftin în doi timpi și trei mișcări. Și mișcarea cea mare o va face unul pe care-l cunosc eu și care îi invirtește pe toți pe degetul mic.

Și uite așa, Alexei Rogaci s-a făcut că intră pe poarta mare a justiției, nu numai pe ușa din dos, însoțit de un milițian, așa cum obișnuia el. Pe scurt, s-a jurat în fața soțului îngrijorat că va pulveriza pedeapsa nevestei năpăstuite, în schimbul modestei sume de cinci mii lei. Acceptă și plata în rate, numai să nu fie prea multe.

— Două, e bine ?

— Perfect.

Firește, pînă la urmă, Vetuța tot a executat pedeapsa. Și nu în rate. Soții care au vrut să păcălească justiția au fost ei înșiși păcăliți.

Între timp, firma „Bogdănescu & Co." își extindea sfera de afaceri. Se prezintă la șeful firmei un anume E.D. care solicită o locuință elegantă, cu o suprafață locativă mult mai mare decît cea la care avea dreptul în mod legal. Ei, dar să nu ne uităm la fleacuri... Poate vreo cîteva bancnote albastre vor face ca viața să arate mai în roz.

Bogdănescu răspunde evaziv, pentru a-și da mai multă importanță.

— Să vedem, să mă gîndesc, poate ar fi o cale. Este unul care... Dar e foarte greu.

Și abia după două zile (l-a lăsat pe „client" să fiarbă 48 de ore în suc propriu, pentru ca să poată fi mai bine prelucrat) l-i prezintă pe Rogaci, îmbrăcat cu o servietă impresionantă :

— Dumnealui este inspector șef la I.C.R A.L., sectorul 7.

„Inspectorul șef" își prezintă și ei tariful :

— Pentru o garsonieră 4 000 lei, pentru un apartament cu două camere 6 000, pentru trei camere 8 000

În acest punct scenariul cunoscut nu se mai repetă, schimbul de visuri tarifate nu se mai înfăptuiește E.D strigă că nu se va lăsa „jupuit", „inspectorul șef" se face roșu ca racul, se burzuluiește, fiecare promite celuilalt că o să-i arate el cu cine are de-a face și treaba se încurcă rău de tot. Ițele s-au descîlcit abia la tribunal, unde a avut loc, ca să spunem așa, revederea generală.

În prezent, Mircea Bogdănescu și Alexei Rogaci sînt din nou împreună. Au o garsonieră, ce-i drept cam lipsită de confort, pe care însă au primit-o nu în schimbul sumei de 4 000 lei, după tariful „inspectorului șef", ci gratuit din partea statului.

LIONEL NIȚESCU ■

ANCHETĂ SOCIALĂ

Roiul de muște

Pentru mulți dintre noi Hotelul „Ambasador" este pur și simplu decorul inevitabil al somnului și odihnei vilegiaturiștilor, un edificiu cu arhitectură monumentală, firmă cu vocale și consoane care amintesc demersuri diplomatice. Ferestre cu storurile trase, ferestre cu storurile ridicate, perdele umflate de vînt, autocare enorme din care coboară șifonați dar volubili turiști cu bagaje doldorate, hol cu irizări de acvariu și cu telefoane care sună glacial, restaurant în care liniștea e de plus, braserie parfumată cu bere și un batalion de bărbați și femei roind la toate nivelurile, pînă în subterane, mișcînd la buna digestie și la buna dispoziție a tuturor.

Directorul acestui impozant cartier general cu apartamente și camere de lux, cu oficii improvizate în garsoniere, unde totul e aparent tranchilizant și somnolent, era un bărbat acordat perfect la firmă, înalt, masiv, cărunt și frumos, un om cu maniere elegante, distins, îmbrăcat după ultimele telegrame ale modei, altfel impulsiv, coleric și chiar mitocan cu personalul auxiliar. Manierele lui semănau cu manierele unui patron, intransigența și severitatea erau împrumutate din meniul marilor hoteluri și restaurante de afurea. Avea sub directie și supraveghere, sub organizare și control, sub tutelă și sub jurămînt sute de bucătari, cofetari, cheineri, picoli, femei de serviciu, electricieni, instalatori de apă și de gaze, magazioneri, tîmplari, tapițeri, recepționeri, lift-boy, șoferi, contabili, revizori contabili, funcționari, telefoniste, secretare, cîntăreți de bar, orchestre etc. Începînd din Hotelul „Ambasador", continuînd prin subteranele de la Melody-bar, prin restaurantul „Rapid", prin restaurantul „Parcul privighetorilor", prin campingul de la Băneasa, prin „Hanul Vlăsiei", prin „Snagov-sat" etc., etc. Un adevărat trust al confortului, al delicatesei culinare, al serilor de caviar, dans și antren, cu muzică de café-concert și cu muzică de scuricîrcuit, cu petreceri pantagruelice și chiolhanuri pe malul lacului, cu vin la gheață și pește prins pe loc, mă rog, cu tot ce-și poate imagina și dori un om ca să se distreze și eventual să o facă și iată !

Directorul era „patron" aici din 1955 (o să vedeți că folosim absolut intîmplător titulatura de pe cartea sa de vizită : aceea de director) și își cunoștea întreprinderea pînă în cele mai mici amănunte de inventar, de la lenjerie pînă la lavabou, de la subsol pînă la horn, pînă la funingine și pînă dincolo de vestele albe, imaculate ale cheinerilor, pînă în portmoneele lor și în fișele lor de sănătate. Viața lui era o viață de... „Ambasador". Viața lui era zdrobită de această uriașă uzină de mîncare și de somn, cu ore de închidere mai mult sau mai puțin exacte, cu ore de deschidere mahmure pe la mese neîncepute, la vremea breakfast-ului și a aperitivelor cu măsline. Era adică un director cu vechime, priceput, autoritar și respectat.

Pînă în ziua în care un revizor contabil îi comunică la un ton de manevră pe căile ferate că la „magazia" de la Snagov se înregistrează un minus de circa 100 000 de lei, dar operația de inventariere se află abia în prima fază. O delapidare în decorul spumos și umbros de pe malul lacului verde, unde oamenii vin la plajă și se plimbă cu barca, într-o atmosferă romantică ? Imposibil ! Patronul declară textual : să nu afle miliția, procuratura și organele de presă ! După care zîmbește protocolar nou veniților de pe alte meridiane, răspunde calm la telefoane, trece în revistă cu priviri de rutină culoarele hotelului. Apoi îl cheamă la el pe unul din subalternii de încredere, pe nume Alexandru Dochițu, adus cu mari sacrificii de la tratamentul reumatismului în piscinele fierbinți ale Băilor Felix, și îl atrage atenția că trebuie făcut ceva pentru acoperirea acestui prejudiciu, pentru a nu compromite întreprinderea. Acesta întocmește, într-o cameră de la Snagov-sat, împreună cu Smid Iuliu, responsabilul complexului de pe malul lacului, „o fișă de recepție pentru cantitățile lipsă urmînd ca pe parcurs să se recupereze produsele sau contravaloarea lor". Operațiunea aceasta îi este raportată imediat și discret „patronului", în aceeași seară, la Melody-bar. Valoarea exactă a fișei de recepție nr. 14 048 este de 106 596.85 lei. (Observați deci cîtă pedanterie într-o întorsătură de condei !)

Dar iată, după 10 zile se constată că absențele din gestiunea de la Snagov-sat urcă la 200 000 lei. Apoi la 300 000 lei. Și chiar la 400 000 lei ! Cine e autorul ? Un biet popicar dezordonat și nebun, murat de băutură, organizator de petreceri obscure, de petreceri de noapte pe malul lacului, în concert de broaște și în țipete de bufnițe și cucuvele, un „prinț șasiu", lunatic și gargaragiu, un inconștient care desfăcea magazia și împărțea pe gratis sau pe bani tot ce găsea ca și cum ar fi primit o moștenire grasă de la un unchi mort în America, putred de bogat. Numele său: Viorel Andreescu.

Se mai constată apoi, de data aceasta chiar în incinta cartierului general, la restaurantul „Ambasador", „înscrierea în notele de plată prin viramente a unor plusuri de alimente (produse de bucătărie) cu valoare mai mare decît valoarea totală a mărfurilor marcate, diferență care a dat posibilitatea diminuării numerarului ce s-a încasat din vînzarea cu bani a produselor ridicate de la bar". La toate acestea se adaugă „cumularea (ilegală — n.n.) a marcajelor mai multor ospătari într-un singur borderou, pentru ca astfel, în cazul depășirii marcajului de către un ospătar prin viramentele întocmite de acesta, faptul să treacă neobservat", ca și „încărcarea valorii notelor de plată pe viramente prin includerea unor produse neservite, în scopul de a se crea posibilitatea înlocuirii valorii numerarului încasat". Și toate acestea în afara „exagerărilor conștiente" la nota de plată a clienților, care erau un mizilic !

S-a ajuns pînă acolo încît — motivînd că vara încasările de la restaurantul „Ambasador" sînt foarte mici deoarece clienții preferă terasele altor restaurante — într-o zi s-a raportat o încasare de... 1 leu. Un singur leu ! Dar, e adevărat, un leu ca-n filme, un leu Metro-Goldwin-Mayer, care a atras după sine o adevărată anchetă cinematografică...

Ancheta a constatat printre altele că „onorabilul" (fost) director al Întreprinderii de hoteluri și restaurante „Ambasador" dădea tonul, poate fără să vrea, tuturor acestor concerte de fraude și delapidări. Avea nevoie directorul de cîteva camere pentru prieteni în hotel ? Camerele se aranjau ! Avea nevoie directorul de 15 calupuri de țigări străine pentru întreținerea „obrazului subțire" ? Calupurile apăreau ca din senin, gratuite și nicotinizate, prin intermediari, dar din rafturile strălucitoare ale întreprinderii. Avea nevoie directorul de 1 000 de lei împrumut pentru reparația mașinii proprietate personală ? Se găseau în buzunarul subalternului său Dumitru Pasmangia, dar nu se întorceau niciodată de unde fosniseră întîi, decît sub formă de... prime din bugetul statului. Și iată cum. Subalternul Dumitru Pasmangia este premiat doar în cîteva luni dintr-un an (evident depășit acum de calendar) după cum urmează : ianuarie — 400 lei, martie — 500, aprilie — 500, mai — 500, iunie — 1 000 și apoi 500, iulie — 250 și mai tîrziu — 600, septembrie — 1 100, decembrie — 700 ! (Iată că oamenii puteau fi premiați și de două ori pe lună !) Același Pasmangia semnează de primirea unor prime, după cum urmează : mai — 400 lei, iunie — 400, august — 800, septembrie — 400, noiembrie — 400, dar e obligat să înmîneze banii secretarei directorului, și anume Silviei Măracine, femeie cu minte ascuțită care cunoștea toate secretele serviciului, femeie cu precizie de ceas elvețian. Același lucru s-a întîmplat și cu Vasile Isac, Gheorghe Sarcină, Dumitru Lavrov, Yani Xinos și Aurel Petrescu, trecuți de director la prime aproape în fiecare lună și în unele luni de două ori sau de trei ori !

Altădată, cînd se mărită fiica unui fost adjunct de ministru, directorul pune la dispoziția nuntașilor contra unei sume „oficiale" (334 lei ? !), vila „Gențiana" de la campingul Băneasa, în plină iarnă, cu doi bucătari, doi ospătari, doi picoli, instalatori, șoferi, instalații de preparat mîncărurile, mese, scaune, tacîmuri, veselă, radiatoare, o lustră demontată de la restaurantul „Parcul privighetorilor" etc. în valoare de fapt de mii de lei ! Diferența de bani fiind suportată de întreprindere, precum și lefurile celor sustrași de la muncă, din restaurant, timp de două zile !

Un singur lucru nu s-a putut verifica : afirmația lui Alexandru Dochițu că, săptămînal, fiecare șef de unitate al întreprinderii (și erau mulți !) era obligat să-i înmîneze „patronului", evident fără martori, suma de 500 de lei ca tribut al continuității lor în funcție.

Dar, oricum, „patronul" ținea la ei ca la ochi din cap și dacă erau prinși cu prejudicii în avutul obștesc, nu-i elimina, ci îi muta de la o unitate la alta, în aceleași posturi, după sistemul rocadelor la șah.

Pînă în ziua în care s-a blocat și ascensorul său de la „Ambasador" !

Procesul a durat cîțiva ani. Un proces cu 40 de inculpați. Pentru unii procesul nu s-a încheiat nici astăzi. Printre primii condamnați s-a aflat și fostul director, elegant, distins, fermecător, Ilie Polizache. Între timp, după ultima grațiere, intervenită în timpul documentării noastre, a fost eliberat. S-a întors acasă, sub umbrarul vilei sale de pe str. Dr. Lister nr. 48.

Ilie Polizache și-a încheiat detenția. El are acum ocazia să îndeplinească o muncă utilă, cinstită și demnă. Dar cazul său (cazul Polizache), cazul unui director abuziv, care a confundat bugetul întreprinderii cu propriul său portmoneu, nu trebuie trecut ușor cu vederea. Poate că omul se va reabilita. Societatea îi acordă această șansă sublimă. Pentru gravele lui abateri de la etică și echitate socialistă rămîne să-și facă în continuare procese de conștiință.

A. DOHOTARU

BRAȘOV

REPORTAJ DE STRADĂ

Parazitii ca parazitii, dar semiparazitii ?

Faptul divers și chiar senzațional este de totdeauna „pîinea" ziaristului în căutare de teme noi. Se știe că una dintre capodoperele lui Stendhal, „Roșu și negru", subintitulată „Cronica anului 1830", s-a inspirat de la un fapt divers care alimentase rubrica respectivă a ziarelor Departe de mine gîndul că acest subiect ar putea fi o temă de roman, și totuși...

Ispitit de tematica acestui raid, observ în autobuzul 17, în apropierea stației de la Întreprinderea de autocamioane din Brașov, un om trecut de prima tinerețe care scoate de sub brat un halat și-l îmbracă la repezeală, apoi, zîmbind, ...nevinovat, coboară, îndreptîndu-se hotărît spre poarta întreprinderii. Este ora 12... Îl rog pe portar, care l-a lăsat să treacă, să-l cheme înapoi. „Eu îl cunosc pe tovarășu'. D'aia l-am lăsat fără să-l legitimez !"

- Citesc pe ecusonul „tovarășului" : inginer Dan Gereanu, metrolog șef. Îl întreb unde a fost. „Pînă dincolo de drum". Îi probez, cu martori, că a fost în autobuzul 17. Începe să o scalde : ba la Policlinica județeană, ba la „metrologie", pe Cuza Vodă, unde avea o sarcină de serviciu care însă nu era presantă. Bilet de voie ? „Păi halatul este biletul meu de voie !..."

Comentariile sînt de prisos. Un om, chemat să conducă, să fie el însuși un exemplu pentru muncitori, pleacă aproape trei ore din întreprindere, sub acoperirea halatului, sau mai bine-zis, a ecusonului „de șef". Incitat de această nouă tematică, mă urc în troleibuz și descind în Uzina de tractoare. În parculețul interior din fața cantinei uzinale, trei tinere controloare de calitate aparținînd secției șasiu (N. Rozalia, M. Lucia, M. Tereza) stăteau tolănite „la iarbă verde", la cîțiva pași de ele, doi tineri muncitori le țineau isonul. Ora 13.30 Cînd au observat că vreau să-i fotografiez, cei doi au ...intrat în pămînt parcă, iar tinerele controloare au dat să se ridice și ele și să dispară printre brăduleții parcului. Reușesc totuși să le imortalizez pe peliculă ad-hocul lor „radioșanț". „Vă odihniți ?" „Nu, stăm și noi puțin de vorbă", mă ...corectează una dintre ele. „Sînteți toate trei controloare de calitate la aceeași secție, acolo nu ați fi putut discuta pe șleau aceste lucruri ? Ori discuția comportă un ...cadru adecvat ? Nu cumva „iarba verde" vă predispune la ...chiul ?" „Fiți îngăduitori !", încearcă una dintre ele să-mi spună. Îngăduitori ? Cu cine ?

În dreptul unei secții, doi muncitori fumau, frunzărind un număr al revistei „Lumea". Îi observasem de cînd am intrat în uzină. Cînd aud că vreau să știu în ce secții lucrează, cînd îmi cer permisiunea să le văd ecusoanele (pe care, probabil, le țineau ascunse în buzunarele salopetelor), unul dintre ei dispare de lîngă mine. Rămîn cu celălalt. Observ că nu are ecuson și că nu vrea, nici în ruptul capului, să-mi spună cum se numește și unde lucrează. După o jumătate de oră de așteptare, îmi aduce la cunoștință că „De la ora 9 stau degeaba. Mașina pe care lucrez este stricată și n-am de lucru". „Bine, dar în atelier, ori în secția respectivă, maistrul dumneavoastră nu vă poate folosi și la alte lucrări ?" „Nu, pentru că sînt muncitor de calificare" (?!)... „Și stați, stați degeaba, pe banii statului, de la ora 9 pînă la ieșirea din program ? Vă convine, nu ?" „Bineînțeles ! Dar nu vă spun cum mă cheamă și unde lucrez, pentru că, probabil, vreți să fiu criticat !"

Îmi dau seama că tînărul „muncitor" este lipsit de orice responsabilitate față de propriile lui fapte și cuvinte și, nevăzînd altă soluție, declanșez aparatul și-i fac o ...poză. Poate serviciul de cadre și învățămînt al uzinei, văzînd chipul acestui ...redutabil chiulangiu, îl va și identifica și va dispune măsuri pe potriva ...calibrului lui. Sper !

Ies din uzină și îmi continui raidul prin noul și modernul complex agroalimentar „Brașovul". La una dintre tarabele producătorilor, observ că tovarășul care vinde nu prea arată a ...producător. De unde am dedus acest lucru ? Era îmbrăcat în halat ...de uzină (n-avea, în schimb, ecuson). După ce-l caut pe administratorul pieței, care îmi confirmă că omul vizat de mine nu este nici angajat al aprozarului, ori al agrocoopului, nici producător, îl rog pe ...necunoscutul meu interlocutor să-mi spună unde, de fapt, este angajat. În fața microfonului și a magnetofonului, falsul „vînzător" al aprozarului se bilbîie puțin, apoi își descarcă sufletul : „Mă numesc Ioan Ivan și sînt angajat al Uzinei de tractoare, ca electrician, la fel ca și colegul meu Emil Șuteu care, momentan, nu se mai află în piață, deoarece este plecat după ...aprovizionare". „Cum este posibil să fiți și angajat într-o întreprindere și să vîndeți și zarzavat în piață, de dimineață pînă noaptea ?" „Știți, încearcă Ivan să mă lămurească, eu sînt angajatul «Tractorului» dar totodată sînt și angajatul unor ...neamuri de la țară. Vînd legumele și zarzavaturile produse de ei. E rentabil !" „Atunci, cu serviciul cum rămîne ?" „Sînt în concediu medical de două luni, și eu, și Emil Șuteu". „Și de ce nu stați acasă dacă sînteți amîndoi bolnavi ?" „Păi sîntem buni de muncă, dar nu de cea din uzină. Altă gîscă în altă traistă ! Eu am avut un incident cu cei de la pază, am fost bătut, am brațul drept complet paralizat iar pe stîngul mi l-au zăpăcit ăia. Nu pot lucra în uzină...".

Pînă să-l cunosc, am văzut că își mișca normal ambele brațe manipulînd cu multă ...dexteritate zarzavatul și cîntarul cu ambele mîini ; curioasă afirmația neputinței lui de a munci, nu ? „De ce nu vă întocmiți dosarul de pensionare ?" „Urmează ! Urmează !", îmi aruncă el răspunsul în față, sigur de sine. „Ceea ce faceți, știți, e o faptă ilegală și uzina are dreptul să vă anuleze la amîndoi certificatele medicale, să nu vă plătească, evident, concediile medicale respective pe două luni și, în plus, poate să vă desfacă contractele de muncă !" „N-au dreptul !... Avem certificate medicale în regulă. Îi dăm în judecată și îi cîștigăm. Vă rog, dacă mai aveți ceva de întrebat, că mă așteaptă ...clienții". „Certificat de producător aveți ?" „Da ! Dar nu e al meu. E al unei rude. Dar e valabil !" Îl verific. Certificatul de producător e eliberat pe numele de Petre Roșca, din comuna Colibași. Mă fulgeră un gînd să mă îndoiesc de autenticitatea lui. „E valabil, ripostează el, doar nu cresc asemenea certificate pe străzi !" „Ce diagnostic scrie pe ultimul dumneavoastră certificat medical ?" „Cum dracu'-i zice la boala asta ? !... Nu se compară munca de la uzină cu cea de la piață ! Mă înțelegeți, cred ?... Mă voi judeca cu toți, dacă nu-mi plătește concediile medicale... He, he !" „Cînd vă prezentați la serviciu ?" „Miercuri, dacă nu mai fac rost de ceva concediu medical, că sînt bolnav, doar !..." „Credeți că n-ați putea fi pedepsit de lege ?" „Euuuu ?"...

Cazul îmbracă nu numai hainele chiulului de rînd, ci și pe acelea ale chiulului cu acte în regulă. Dar, și în această situație, legea își spune cuvîntul

Toate exemplele însă sînt, în primul rînd, un aviz pentru activitatea de educație care se desfășoară în întreprinderi, pentru că verdictul nostru nu poate fi altul, decît același cu al lui Nenea Iancu Caragiale : „Curat murdar" !

M. N. FLORIAN

Cele trei controloare de calitate ale secției „șasiu" de la Uzina de tractoare. „La iarbă verde".

Un anonim chiulangiu pe care, desigur, colegii săi îl vor recunoaște la timp.

Ioan Ivan, electrician la „Tractorul" dar și angajat al... neamurilor, cărora le desface legumele și zarzavaturile în piață, în timpul concediului său medical.

LA SIBIU S-A ÎNTEMEIAT PRIMUL CENACLU JUDEȚEAN AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Tinerii din Sibiu cîntă pentru oamenii acestui timp.

Într-un mare oraș al spiritului, Sibiu, Casa de cultură a sindicatelor a devenit joi, 2 septembrie 1976, încă o dată de cultură și oamenii au declarat atunci dragoste deschisă poeziei și muzicii.

În acea zi, în acea sală și în fața a peste o mie de tineri entuziaști, s-a constituit primul Cenaclu județean al tineretului revoluționar. La manifestarea inaugurală au fost prezenți, dar nu numai prezenți, ci și participanți activi, membri reprezentativi ai Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de Adrian Păunescu. Cenaclul sibian s-a constituit din tineri poeți, actori, muncitori, studenți, țărani și elevi din întregul județ și este în continuare deschis acelor tineri care cred în vocația lor și al căror gînd este să confirme speranțele unui public competent care a umplut pînă la refuz sala, încă înainte de orele 19. Cenaclul Flacăra s-a întîlnit deseori cu oamenii acestor locuri avînd împreună multe „întîmplări" artistice, dar cea din seara zilei de 2 septembrie nu este o întîmplare și nu se mai poate petrece decît în alte județe. Cu emoție și cu convingere poetul Adrian Păunescu, în cuvîntul său de inaugurare și salut, mărturisea celor prezenți că se dovedește încă o dată nevoia tinerilor de a avea o artă a lor, care să fie departe de veleitarismul zadarnic al unor așa-zișî profesioniști, mai precis **tinerii vor să cînte de-a dreptul pentru oamenii acestui timp.**

Prima parte a fost rezervată gazdelor, care înainte de a încerca să cîștige sala cîștigaseră încrederea Marcelei Saftiuc și a lui Doru Stănculescu, aflați cu cîteva zile înainte în fruntea unui juriu care a făcut o preselecție, cei doi „maeștri" ai muzicii tinere dovedindu-se de astă dată abili descoperitori de talente și lucizi mentori de cenacluri. Danielei Barna, o tînără asistentă medicală din Mediaș, i-a revenit mîslunea de a deschide seara și învingîndu-și timiditatea dovedește certe calități vocale și forță de convingere în **Cîntecul cel vechi al Oltului** de George Coșbuc și **Copii suavi** de Vasile Versavia. Primită foarte bine de o sală superbă, ea este apreciată de Doru Stănculescu drept o cîntăreață remarcabilă și care are ceva de spus, amîndouă compozițiile fiind reușite. Din sală se ridică tînărul St. Pîrvu, își recunoaște încîntarea sa față de liniile melodice adecvate textelor și-i recomandă în continuare emoție pentru a putea emoționa. Hociung Peter, manipulant din Mediaș, cu **Inima de** Octavian Goga și **Mamă Țară** de Tudor Arghezi are două interpretări izbutite fiind o prezență interesantă, ceea ce a făcut-o pe Marcela Saftiuc să declare : „Cîntă cu o sinceră căldură piesele sale și creează o atmosferă puțin obișnuită și la cei mai cunoscuți cîntăreți folk".

Un instrumentist, Codruț Voiculescu, de loc din Sibiul propriu-zis, a cîntat fără strălucire un solo de chitară clasică și **Somnoroase păsărele** pe versuri de Mihai Eminescu. Studentul Adrian Ana a recitat **Don Juan** de Marin Sorescu și **Mistrețul cu colți de argint** de Șt. Aug. Doinaș cu talent. Un moment aparte a creat Grupul de (25) fluieraș din Sadu dirijat cu dibăcie de Dumitru Nițurad, secretarul Consiliului popular. Dovedind o pronunțată tinerețe spirituală au interpretat doina **Dragu-mi-i să merg ja munte**, o **Învirtită bătrînească** și **Purtata fetelor din Sadu**, iar împreună cu solistul vocal Ioan Dăncănet cîntecele **Cît e munțele de sus, Jieneasca, Fluieraș, Briul** și **Băieșița**. Prezența acestor oameni, dintre care mulți au intrat în schimbul trei după primirea cuvenitelor aplauze, într-un cenaclu al tineretului revoluționar trebuie privită ca un semn al prețuirii față de rădăcinile pe care cenaclul se cuvine a nu le uita, întîmplările folclorice străvechi nefiind altceva decît manifestări ale spiritului veșnic tînăr.

După acest scurt intermezzo, formația „Folk-Grup Dacia" a prezentat **Balada păcii** pe versuri de Dumitru Cristănuș și **Pasăre cu nepăsare** pe versuri de Dan Dănilă. Despre cei trei membri ai grupului : Orban Gabriel (laborant), George Molnar (bibliotecar) și George Spătăceanu (elev) s-au exprimat trei opinii foarte autorizate. Lui Florian Pittiș i-au plăcut mult și le dorește să-și descopere muzica proprie în muzica tînără românească, felicitîndu-i totodată pentru frumosul gest de a recurge la versurile unor poeți locali. Adrian Păunescu recunoaște că e bine să vină la suprafață și poeți necunoscuți, dar important este sensul versurilor și nu sursa lor. Din sală, Valentin Mureșan crede că se impune o mai bună armonizare între text și muzică și trebuie să se vadă rodul colaborării muzicienilor din grup, recomandîndu-le să aibă în atenție exprimarea ideilor.

Formația Sibiu-Transilvania-Folk alcătuită din Nelu Lupu, Ioan Herișanu și Popa Romanino s-a dovedit mult mai experimentată și a fost răsplătită cu aplauze, la care adăugăm aplauzele noastre scrise și cîteva opinii favorabile pentru a sublinia succesul de care s-au bucurat. Din sală Simion Cloțan spune: „Mi-au plăcut alternanța de tonuri și felul discret în care interveneau instrumentele de percuție, cred că ar fi păcat ca de acest grup să se știe doar pe plan local". Actorul Mihail Stan e de părere că grupul e solid alcătuit, are compoziții interesante, teme și improvizații muzicale bine realizate, iar prîza la publicul din această seară se poate repeta și în altă parte. Acest succes a fost obținut cu numai două compoziții : **La răscruce neagră** pe versuri de Ov. Densusianu și **Doina** pe versuri de Adrian Păunescu, dar grupul mai are și alte compoziții.

O mai veche cunoștință a noastră, elevul de 17 ani Nicolae Tilea, continuă să fie răsfățatul publicului, dar nu din pricina vîrstei ci a valorii pieselor prezentate: **Mormînt de miei** și **Calul căzare**, amîndouă pe versuri de Adrian Păunescu.

Actorii prezenți în prima parte a cenaclului sînt de la Teatrul de stat din Sibiu și așa cum declara poetul Adrian Păunescu „ei nu au nevoie de laudele noastre, ne bucură că au fost aici, ei au șansa lor și conving publicul că la Sibiu sînt artiști înzestrați și mai ales pasiuni care pot sluji un reviriment general". Au recitat : Radu Basarab (**Bună ziua !** — fragment de M. R. Paraschivescu), Geraldina Basarab (poemul în proză **Scufița Roșie** de D. R. Popescu), Iulian Vișa (**Hoț de ser** de E. Jebeleanu și **Eroul** de M. Beniuc) și Nicolae Călugărița (poemul **Pindar** de poetul francez J. Troufier). În încheierea primei părți a cenaclului tînăra poetă din Mediaș Monica Zgărcu a recitat din creația ei, Ioan Moga, rapsod popular din Apoldul de Jos, a interpretat cîteva balade, iar Cvartetul instrumental de jazz, condus de Radu Grizășan, a însemnat prima prezență a unei formații de jazz într-un cenaclu de la noi. Au plăcut în mod deosebit **Lăutăreasca, Răscruce de vînturi** și **Confidențe**. Prof. Ioan Chindea, discipol al lui Dumitru Fărcaș, a cîntat la oboi, așa cum o face maestrul său la taragot, **Hora Unirii, Trei culori, Marșul lui Iancu**, acompaniat la acordeon de Mircea Cosma. Top-ul alcătuit pe baza opțiunilor primite din sală a instalat pe primele două locuri formația Sibiu-Transilvania-Folk și pe Nicolae Tilea, iar locul trei a revenit Danielei Barna. Prima parte a avut un pronunțat caracter de lucru, interpretările alternînd cu afirmarea unor opinii, în permanență a existat un dialog sincer între membrii cenaclului sibian, sală și membrii cenaclului Flacăra, dialog plin de învățăminte pentru gazde care promit mult și care în această seară au împrumutat multe din experiența Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar.

Partea a doua a spectacolului, rezervată membrilor reprezentativi ai cenaclului Flacăra, începe cu **Cozma Răcoare** pe versuri de Nicolae Labiș, compusă și interpretată de Evandro Rossetti, care face din nou mare succes. Adrian Păunescu și Florian Pittiș recită **Inscripție pe piatra de hotar** de Geo Dumitrescu și **În Mai** de Nicolae Labiș. Primul recită cu sala și cu patos revoluționar **Da, mai avem,** iar Florian Pittiș o poezie patriotică a poetului Claudiu Iordache, **Există o țară unde e mai bine ?** Foarte sensibilă Marcela Saftiuc cu **Dona, Dona, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile, Cu alt fel de cuvinte** și **Fiii lacrimilor tale.** În ideea de a aduce în fața tinerilor și poezii din creația universală, Mihail Stan recită pe lîngă parodia **O sumă de textieri** de Marin Sorescu, spumoasă critică a textelor de muzică ușoară, și poemul revoluționar **Nu vă speriați, nepăsătorilor,** aparținînd poetului sovietic Robert Rojdestvenski. Unele din crezurile celor care vor să contribuie la crearea unei lumi mai bune și mai drepte se regăsesc în acest poem. Membrii cenaclului Flacăra cîntă și li se alătură sala la **Un punct de vedere,** cîntec lansat în această vară de Victor Socaciu, pe versuri de Adrian Păunescu, versuri-manifest împotriva îmburghezirii și a inerției spiritului. Fiecare apariție ridică și mai mult valoarea spectacolului, Florian Pittiș face un număr de pantomimă **Lordul John,** acompaniat de Evandro Rossetti, care cîntă această bucată a lui Mircea Vintilă. Tot Pittiș, dar singur, oferă o variantă de interpretare a unui fragment din **Scrisoarea III** de Mihai Eminescu. Mihai Onu cîntă **Imn** pe versuri de Adrian Păunescu și **Dor de Moldova** pe versuri de Cezar Ivănescu. Egal cu sine și foarte bun Doru Stănculescu în **Baladă de copilărie, Cum se naște un mit, Ai, hai** și **Fără petale.** Evandro Rossetti cîntă cu multă sensibilitate compoziția **Amintire cu haiduci** a lui Valeriu Sterian, **Cîntec pentru România,** cîntecul italian **Vadovia, Cîntec** pe versuri de Șt. O. Iosif și participă alături de Pittiș la **Ploaia care va veni,** pe versuri de Dorin Liviu Zaharia. Lor li se alătură Doru Stănculescu, Sorin Minghiat și Marcela Saftiuc, cu toții realizînd o interpretare în limbile română, franceză, italiană și engleză a cunoscutului refren din cîntecul **Vînare de vînt.** Poetul Adrian Păunescu recită **Manifest pentru sănătatea Pămîntului** și primește o scrisoare din partea Victoriei Cociș care mărturisește că : „Sînt pentru a patra oară la un spectacol al cenaclului Flacăra și am să vin ori de cîte ori am prilejul. Aș dori să vă spun că în luna iulie, împreună cu un grup de la întreprinderea „Balanța" am fost într-o excursie în Bulgaria, iar la Plevna, ca un omagiu adus ostașilor români căzuți acolo, am improvizat un mic „spectacol" deschis cu **Imn**-ul lui I. Nicolescu și Nicu Alifantis și cuprinzînd și alte cîntece din cenaclul al cărui conducător sînteți. Vă mulțumim pentru tot ceea ce faceți, luptînd pentru arta revoluției de azi din România". În numele cenaclului Flacăra, Adrian Păunescu salută tînărul cenaclu și-i urează să fie un cenaclu care să îndrăznească așa cum se îndrăznește la vîrsta tînără. Cu cenaclul sibian arta românească va fi mai bogată, el nu apare ca un capriciu, el ca o necesitate, ca o expresie a libertății responsabile, el se va revendica de la Programul ideologic al partidului. Acești tineri încearcă să facă lumea mai bună cu un cîntec, cu o poezie. „Acest prim Cenaclu județean al tineretului revoluționar din Sibiu apare la puțină vreme după Congresul educației politice și al culturii socialiste. El reprezintă rodul fericit al colaborării Comitetului județean al U.T.C., ziarului Tribuna Sibiului, revistei Transilvania cu Cenaclul Flacăra al tineretului revoluționar care va acorda ajutorul său de cenaclu național tuturor cenaclurilor județene care se vor întemeia. Cenaclul din Sibiu apare într-un climat deschis, în care nevoia de artă e resimțită de generațiile tinere în postura dublă de „adresant și expeditor" al actului artistic. Iată că, într-un climat de libertate responsabilă, la trei ani de la data de 17 septembrie 1973, cînd s-a întemeiat cenaclul Flacăra, are loc prima ședință a unui cenaclu județean. Faptul este emoționant și semnificativ. N-am străbătut o cale ușoară dar spiritul tînăr a învins, pentru că n-a uitat nici o clipă că izvorul său e programul revoluționar al partidului și sufletul cinstit, nepervertit al oamenilor muncii, al oamenilor revoluției.

E cazul să mulțumim Comitetului județean al P.C.R., primului secretar al județului, tovarășul Richard Winter, pentru tot ce au făcut pentru ca la Sibiu să se întemeieze acest prim cenaclu județean al tineretului revoluționar. Așteptăm ca și din alte județe să aflăm că forțele tinere ale artei intenționează să se unească, îndrumate și controlate permanent de organele și organizațiile de partid, pentru a făuri cenacluri sănătoase, puternice, creatoare și propagatoare de artă nouă. Vom răspunde cu bucurie tuturor solicitărilor din județe, pentru a construi împreună aceste cenacluri. La Sibiu s-a desfășurat acest cenaclu-gong, care a sunat bine, armonios, fertil.

Să avem permanent în conștiințe și în inimi ideea care ne-a adus pe lume, să nu uităm a pune cîntec lîngă cîntec și poem lîngă poem pentru a consolida spiritul tînăr, în Luptă, în Lumină, în Libertate !"

Ca un omagiu adus de către membrii celor două cenacluri unii altora, sala recită poemele **Un cîntec, Lumină ! Luptă ! Libertate!** și cîntă binecunoscutul **Imn** pe versuri de Ion Nicolescu, muzica Nicu Alifantis.

Așa se încheie una dintre foarte bunele ședințe de lucru ale Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, la aproape trei ani (în 17 septembrie) de la constituirea sa.

ION PREDOȘANU ■

„Veteranii" Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar, Marcela Saftiuc, Florian Pittiș și Doru Stănculescu, într-un moment culminant al manifestării.

Înainte de a intra în schimbul trei fluierașii au primit cuvenitele aplauze și prețuirea cenaclului.

Daniela Barna, o cîntăreață cu certe calități vocale, aflată pe locul trei în top.

Ioan Chindea și Mircea Cosma cîntînd în stilul maestrului lor, Dumitru Fărcaș.

Sibiu-Transilvania-Folk, o formație, și Nicolae Tilea, un cîntăreț, care au cîștigat primele două locuri în top-ul spectatorilor.

VIAȚA – FILM DUS ȘI-NTORS

Arta nu-i politicoasă Da-i cuviincioasă

Intr-o scrisoare, Alain — numit, pe bună dreptate, „un Montaigne trecut prin Descartes și prin Marea Revoluție" — îl mustră fin pe André Maurois. După ce îi face cîteva complimente anestezice, folosind întrebarea socratică și un vocabular catifelat, îi pune totuși un diagnostic literar foarte dur : „...Nu cred că astfel de sentimente sînt absente în **Climats** dar poate că sînt ascunse de o prea fină politețe. Un scriitor trebuie să fie oare politicos ?" Maestrul îi reproșa deci discipolului discreția, eleganța, distincția, însușiri minore plăcute, dar în exces moleșitoare, derizorii—„feminine" să adăuga folosind acest adjectiv, în accepția lui tradițională, arta „feminină" fiind considerată în trecut. În mare măsură pe drept, o subspecie superficială dar grațioasă, pomponată dar nostimă, cu observații de detaliu istete și duioase dar înaptă de sinteze care să smulgă lumea din țîțîni

Prea multă „politețe" a făcut și face încă destul de puțin bine și filmului și criticii cinematografice și cînd spun acest lucru se poate, eventual, interpreta felurit, dar ar fi greșit să se confunde politețea cu buna-cuviință, politețea fiind o ascundere, o prelingere, o efasare a omului în spatele unor ritualuri, iar buna-cuviință fiind, mai degrabă, o lupă pusă peste un caracter Un om cu adevărat cuviincios — spunea același filozof — va fi în stare să se poarte aspru, ba chiar violent cu un ticălos. Asta nu-i bădărănie Lingușirea drămuită nu e bună-cuviință. Buna-cuviință se leagă numai de cele făptuite pe negîndite și care spun ceva ce nu urmăreau să spunem

Lăsînd la o parte considerentele generale aș vrea să remarc un film plin de bună-cuviință, dar deloc politicos, care se prezintă la data alcătuirii acestor rînduri la Scala. Spectatorii sînt destul de răzlețiți la o zi-două după premieră, poate — zice cineva — pentru că în vitrina de la intrare nu este poza niciunui actor celebru, dar, fără îndoială, și pentru că, noi, criticii n-am făcut încă tot ceea ce trebuia să facem pentru a deschide apetitul corespunzător Este vorba de producția bulgară **Petrecere la vilă**, traducere oarecum improprie, dat fiind relativa somptuozitate pe care o sugerează în limba noastră cuvîntul vilă. Aici este vorba de un cartier de căsuțe foarte dichisite, cu grădinițe pigulite, cu stăpîni care au dus pînă nu demult o viață necăjită, dar iată-i acum ieșind la liman, iată-i vopsindu-și proprietatea personală cu vinaceț — „eu nu accept decît tencuiala de vinaceț" — iată-i pregătind sărbătorirea junelui care trebuie să plece în armată : mormane de carne tocată, piramide de chifteluțe și mititei, purcelul cu lămîia-n gură, damigene gîlgîitoare, stive de șorțuri pentru femei și de prosoape pentru bărbați, care se vor împărți musafirilor în totul chiolhanului, pentru că părinții sînt iubitori și ambițioși, ei nu vor să se spună că „un copil au și n-au fost în stare să...", ei vor „să dea o masă" mai grozavă decît a fost a lui cutare, ei au invitat în acest scop și pe tovarășul N. ...funcție de răspundere", tatăl unei fete nespus de dulce și n-ar fi deloc de mirare ca pînă la urmă fata tovarășului N și fiul lor să... Filmarea nu are întotdeauna destulă fluiditate, dar tipurile umane sînt atît de expresive, adică atît de potrivnice stilului politicos, gesticulația pregătirii agapei e atît de „de-acolo", e atît de mult adevăr psihologic și social în dinamica acestui chef pornit în stinghereală, dezlănțuit într-o stare de exaltare bahică, deturnat de poftă de harță a unui conviv care a hotărît că acum e clipa cînd trebuie să regleze contul cu dușmanul lui de moarte, „sanitarul care l-a otrăvit viața", terminat în lacrimile provocate de fiul nerecunoscător, care nu vrea și pace s-o iubească pe fata tovarășului N. el avînd o Sneja lui, și peratat de doiana unui bărbat solid cu părul alb Bătrînul stă la masa goală, cu farfuriile sleite, se uită la scaunele pe care stătuseră prietenii săi și spune doar atît : „ne-am construit vile și barăci, dar am rămas aceiași...".

Replică dură care nu trebuie citată mot à mot pentru că proba că „n-au rămas aceiași" stă în tot acest film care s-ar putea numi film-reproș. Un reproș nepoliticos, dar plin-ochi de bună-cuviință

ECATERINA OPROIU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

În avanscenă, problema fundalului

Zoo — comedia judiciară, zoologică și morală — a lui **Vercors**, la **Teatrul Național din București**. Un spectacol despre care în oraș umblă vorba c-ar fi nereușit. Zvonul nu-i întemeiat. Spectacolului îi lipsește doar rafinamentul. Și nici acela chiar de tot Dar să judecăm ceva mai pe îndelete, ceva mai răspicat, ceva mai argumentat

Fără îndoială că spectacolul și mai ales spectaculosu· spectacolului începe cu scenografia **Elena Pătrășcanu-Veachis** a transformat însăși Sala mică a teatrului într-o sală de tribunal, într-un amfiteatru, într-un forum, într-o cameră de dezbateri Boazeria arhitecturii sălii este continuată de aceea a arhitecturii scenografice Și este continuată unitar, adică fără granițe evidente E adevărat, faptul a fost posibil într-o variantă optimă și datorită concepției arhitecturale a sălii, ale cărei posibilități abia încep să fie concret descoperite. Dar meritul artistei scenografe nu se oprește la contopirea scenei, a spațiului, a locului actorilor cu sala, cu spațiul, cu locul spectatorilor, ci el consistă și în înțelegerea profundă a rostului decorului față de acest text. Iar textul lui Vercors — texi dominat de spiritul dezbaterii și de ironicul replicii — exact de un asemenea fundal scenografic avea nevoie : deșănțat-vast, ridicol-sobru, prețios, încărcat de ifos și inutilitate cît o orgă mută. Decica să vorbim în limbajul piesei, un excelent decor talisman al textului.

Tot o reușită a spectacolului o constituie și jocul — abil dirijat — al luminilor Semiobscuritatea permanentă creează un alt fundal de eficient folos și, de asemenea, spectaculos, pentru crearea unei atmosfere propice unei dezbateri care tinteste spre eliminarea umbrelor și spre facerea luminii în dilema esențială — pentru tropiți, ba chiar și pentru oameni — a hotarului dintre om și animal

Din păcate însă directorul artistic al spectacolului — **Mihai Berechet** — n-a înțeles altceva : că textul lui Vercors — dominat, repet, de conflict, de discuță și de tronie, de un umor de bună calitate — avea nevoie de exact două măsuri regizorale : pe de o parte, să i se amputeze scenele epice frenante, care „fac burtă", care par lipite chiar și-n romanul din care s-a extras, s-a sintetizat piesa) și în felul acesta i s-ar fi făcut un serviciu chiar și lui Vercors, care s-a lăsat furat de insolitul și atractivitatea în sine a unor scene adiacente dezbaterii ; iar, pe de altă parte, să fie rostit simplu, sec, fără proptele (grimase, gesturi și toate celelalte) de care textul nu numai că n-avea nevoie dar i-au și dăunat, într-un cuvînt să fi fost tratat cu încredere și reverență.

Textul lui Vercors trebuia încorsetat, redus la părțile lui de ceartă și lăsat liber de-a lungul și de-a latul părților lui ironice. Pentru că valoarea sa constă în intensitatea conflictului și dilemei și pentru că — e elementar — umorul de mare calitate trebuie spus cu seriozitate. Acesta-i fundalul care servește cel mai fericit poanta. Or, lucrurile, în varianta Mihai Berechet, se petrec cam alt fel. Din lipsă de spațiu, dau doar două exemple. Primul. Scenele din tabăra cercetătorilor — absolut nenecesare, pentru că replicile esențiale puteau fi rostite și la tribunal, în cadrul procesului — au fost nu numai lăsate, ci și îngroșate cu fosfor și gust artistic de nivelul programelor de bar. Al doilea. Judecătorul Draper, care dispune de o partitură încărcată de umor sec (de umor care amintește pe acela al unui alt personaj-judecător : generalul Burgoyne din „Discipolul diavolului", piesa lui G.B.S.), este lăsat să se scarpine în perucă. Firește, ideea de a vedea austera, sobra justiție britanică scărpinîndu-se țărănește la ceafă e nostimă în sine ; dar replicile judelui aveau nevoie de un alt fundal : acela al seriozității, preferabil exagerat grave.

Concluzia generală e una : mult le mai sînt datori regizorii, actorilor. Pentru că ceea ce nu i-a fost limpede lui Mihai Berechet i-a fost lui **Florin Vasilin** — care se contorsionează grotesc ca siluetele lui Daumier, dar în fața jocului căruia nu poți nici măcar zîmbi, pentru că arta sa e străbătută de umorul cel mai frumos și cel mai cumplit : umorul dramatic ; precum a mai fost limpede și celorlalți semnatari de frumoase portrete care sînt **Celia Dima, Tanți Cocea, Al. Demetriad, Matei Gheorghiu, Al. Hasnaș, Constantin Stănescu, Marcel Anghelescu, Iulian Necșulescu.** Pentru acești actori și pentru tristețea comediei lui Vercors, țin să revăd acest spectacol.

NELU IONESCU ■

CRONICA FILMULUI

Nebună de legat

Realizat după un roman care a obținut relativ recent premiul pentru cea mai bună carte polițistă a anului, filmul lui Yves Boisset întrunește cele mai evidente calități ce pot face din acest gen — atunci cînd valoarea scenariului se împletește cu cea a realizatorului — o certă reușită. Adăugînd la aceasta și prezența unei fer-

Vedere de pe pod de **Arthur Miller** face parte și din repertoriul secției maghiare a Teatrului de stat din Oradea.

pilă), important este însă — iar acesta e marele merit al regizorului Yves Boisset — că filmul solicită gustul și inteligența spectatorului, fără false pretenții, fără false superiorități, dar și fără false menajamente. Îi solicită intelectual, moral, îi solicită gustul plastic și, dacă vreți, auditiv. Îi solicită capacitatea de descifrare oferindu-i un veritabil labirint al intrigii, și nu folosind drept intrigă un pretext cu pretenții de labirint. Jocul de șah, jocul cavaleresc — **duelul** — dintre ecran și sală este deschis pînă în final, deznodămîntul năucește plăcut ; setea de rezolvare, dorința de a descoperi „cheia" inciticitei povești este satisfăcută pe deplin. Nu există nici o fisură în acest film condus admirabil, nici o „făcătură" dintr-acelea ce apar mai întotdeauna cînd un realizator mediocru reușește să înnoade o poveste, dar nu mai știe să o și deznoade logic iar atunci intervine cu satirul, spre greața noastră estetică...

În această „Nebună de legat" (titlul original era „Folle à tuer" — mult mai aproape de intențiile autorilor), pelicula singulară în actualul peisaj al filmelor polițiste care rulează pe ecranele noastre, violența nu mai este un produs al **sorții de a arăta violentă** (mizerie artistică aceasta demonstrînd nimic altceva decît **lipsa** de respect față de spectator, ca și cum plesnindu-i ochii cu o găleată cu vopsea roșie „eastman", i-ai și convinge că a asistat la pe puțin trei duzini de crime !), e o anexă firească — și deloc exagerată — a jocului de care pomeneam : un joc în care sînt amestecați psihopați și criminali, candizi și diabolici, fermecători și stupizi, inteligenți și cinici — un joc din care, firește, cei buni (și îndrăgiți de noi, pe parcurs) nu ies neapărat învingători — dar scanâ !

Peisaje de vis uneori, alteori imagini deosebit de dure (repet însă : niciodată ieșind din zona firescului, dimpotrivă, chiar și în cele mai dure dintre ele remarcîndu-se grija autorilor de a da un maxim de autenticitate, de verosimil, de **posibil**), momente de un rafinat comic, sau de candoare dusă pînă la acea limită care o face să atingă pasiunea (vezi scena dintre eroină și copii în finul din podul grajdului, excepțională demonstrație a ceea ce se poate scoate, filmic, dintr-un dialog sclipitor !), sînt cîteva dintre elementele ce susțin permanent interesul spectatorului la acest film polițist, de „suspence", sau cum vreți să-i spuneți. La acest foarte frumos film.

HORIA PĂTRAȘCU ■

INSTANTANEE

AUREL BARANGA, un mare dramaturg pentru care umorul are gravitate

Poetul ROMULUS VULPESCU și graficianul BENEDICT GANESCU pătimași după cărți în haine de sărbătoare

MIHAI FOTINO, actorul tuturor posibilităților

Indiferent de dispoziția lor sufletească, actorii JEAN CONSTANTIN și AUREL GIURUMIA au făcut să rîdă mii de oameni

Septembrie Enescu

Un festival internațional „George Enescu" este, bineînțeles, un omagiu adus marelui nostru compozitor. Cea mai însemnată sărbătoare muzicală românească este însă și un omagiu adus dorinței noastre de elevare spirituală.

Stagiuni de concerte, spectacole, opere, balete, educă ani la rînd noi generații, sedimentează straturi de cultură, modelează sensibilități și conștiințe. Criterii diverse, complexe, de la educațional la eficiență financiară, de la menajamentele unor susceptibilități personale la concesii făcute unui gust îndoielnic — dacă mai pot fi numite și acestea criterii — formează sau deformează profilul unor stagiuni. În fața unui festival internațional rămîne vie numai dorința ridicării noastre pe treptele celei mai pure arte. Și, o sărbătoare trebuie să conțină elemente de excepție, exemple de calitate interpretativă, capodopere de creație. Un festival internațional românesc trebuie să conjuge valorile noastre cu cele ale întregii lumi, consonînd, în cel mai propriu sens al cuvîntului, în slujirea Muzicii.

Muzica lui Enescu a fost prezentă permanent, de la Rapsodii la Simfonia de cameră, de la lieduri la copleșitorul Oedip, polarizînd interesul în echilibru cu alte creații de seamă ale unor compozitori marcanți ai generației sale : Hindemith, Stravinski, Schönberg, Bartok, Webern, Prokofiev ș.a. Uneori, la ultimele ediții ale acestui festival, Enescu a rămas cîteodată izolat între clasici și romantici, într-un festival cu creații mult prea consacrate din secolele trecute, și mult prea cunoscute de public din alte împrejurări, în raport cu care întreaga serie de opere enesciene a putut părea unora doar o politețe convențională, o formă organizatorică. Muzica lui Enescu nu poate fi desprinsă din contextul artei secolului nostru, nu poate fi înțeleasă separat ; Enescu nu-și va primi locul meritat în galeria marilor creatori decît împreună cu marile personalități ale generației sale. Să nu uităm aceste adevăruri.

Desigur, un unic festival internațional nu poate să cuprindă multe coordonate, să înfățișeze și capodopere clasice și creații recente, și virtuoși de talie mondială și tinere talente românești.

O anume orientare se impune însă a fi marcantă : cea de prezentare a școlii românești de compoziție pe care Enescu a sprijinit-o de-a lungul întregii vieți, pentru care s-a străduit să organizeze el însuși un concurs, cu mijloace materiale proprii, al școlii românești de compoziție din care el însuși făcea parte. Acel omagiu pe care generațiile următoare de compozitori l-au adus marelui creator de școală a fost continuarea spiritului enescian, înflorirea unei arte muzicale la nivelul celei din România de astăzi. Or, această artă trebuie făcută cunoscută ascultătorilor din țară și din străinătate, nu numai printr-un concert de lieduri sau cameral, nu înșirînd într-o panoramă amorfă piese cît mai multe, cît mai scurte, cît mai vechi iar în concerte simfonice ici colo doar cîte o mult prea uzată bucată de deschidere.

Un festival internațional din România, care are loc o dată la trei ani, trebuie să înfățișeze lumii, cred, și cele mai valoroase lucrări românești ale celor mai reprezentativi compozitori, create în acest răstimp.

Ediția a VII-a, care își va desfășura curînd mirajul de sunete, nu va împlini toate dezideratele consemnate aici, dar oricînd reascultarea muzicii lui Beethoven și Mozart, Ceaikovski și Brahms — în interpretări ca acelea pe care ni le vor oferi Sviatoslav Richter, Victoria de Los Angeles, Elisabeth Schwarzkopf, soliști și dirijori români dintre cei mai prestigioși — va constitui o sărbătoare.

LIVIU GLODEANU ■

Cînd îl aud cîntînd pe Mircea Vintilă, îmi face impresia că în sufletul meu au coborît tainic ninsorile

George Enescu definea cîndva tinerețea ca o **stare a spiritului.** În virtutea acestei aserțiuni, bătrîn este acela care nu se mai entuziasmează, care nu mai luptă împotriva uriceniei, care nu mai are revelația noului. Altfel spus, un om resemnat, fără acea vibrație nobilă pentru adevăr și frumos, în cele din urmă, se transformă „într-un pensionar al propriei reputații" — ca să utilizăm o expresie a maestrului Eugen Barbu.

O muzică tînără presupune o bogată inspirație și o melodicitate pregnantă, care să ne ardă sufletul... o ritmică plină de fantezie și toate acestea tălmăcind cu măiestrie bucuriile și durerile celor mulți. Într-o asemenea ambianță înălțătoare s-au născut imnurile orfice ale olimpiadelor din străvechea Eladă, cîntecele de truveri și de trubaduri — închinate unei dragoste profunde cu rezonanțe pînă foarte departe în apele limpezi ale omeniei — oratoriile lui Bach, Simfonia a IX-a de Beethoven și multe alte lucrări identificate cu veșnicia.

În epocile de crepuscul au apărut artiști mai puțin talentați, uneori rafinați, dar fără vigoare, cu inteligențe speculative, mai interesate de felul cum se exprimă creatorul și aproape deloc de ceea ce spune el în fond.

Și în secolul nostru s-au conturat asemenea tendințe. Și nu atît la noi în țară, cît într-un occident alexandrin, străin de acea înțelepciune a unui clasicism solar și cu un profund caracter educativ. Parafrazîndu-l pe Lucian Blaga, am spune că orișice am gîndi despre lume și viață, inimile noastre, prin bătăile lor, aplaudă cu seninătate minunata existență umană !

Ca o reacție împotriva postexpresionismului occidental, care a dus la atematism, atonalitate, la tălmăcirea unui climat predominant pesimist și plin de anxietate — uneori realizat cu plasticitate sonoră, dar pe plan general conceput, păcătuind prin monocromie — a apărut o nouă avangardă, care cerea și cere cu insistență întoarcerea spre melodia inspirată din folclor, impregnată de acea apă cristalină, înmiresmată, vie, de tinerețe fără bătrînețe...

În ramura muzicii așa-zise grele s-au reliefat compozitori ce au înțeles că oamenii sînt dornici de o artă simplă și cu profunde semnificații patriotice. În genurile cele mai accesibile — am numit și muzica folk — fenomenul respectiv are o dimensiune uriașă ! Această nouă orientare exclude cu desăvîrșire textele facile, vulgare, fără revelația metaforelor și fără un mesaj adînc. Trecînd peste unele stîngăcii muzicale din Cenaclul **Flacăra**, putem evidenția cu o legitimă satisfacție nenumărate aspecte demne de o **nobilă apreciere.** S-au detașat melodii ancorate în folclorul românesc, game populare ingenioase, care nu au nimic comun cu major-minorul occidental — dealtfel, străin muzicii noastre populare, în foarte mare măsură — și, nu în ultimul rînd, ritmuri realizate cu har, în concordanță cu ritmul vulcanic al vieții noastre de toate zilele.

Se cristalizează o eufonie a unui tineret care vrea ceva cu adevărat nou, în consonanță cu semnificațiile luminoase ale unei arte angajate. Am întîlnit teme majore precum dragostea de țară, ideea păcii, ideea prieteniei între toate popoarele lumii, la care am adăuga acerbe critici îndreptate împotriva nedreptăților sociale din țările capitaliste, cu alte cuvinte, texte literare profund realiste, în armonie cu freamătul timpului nostru. **Se pare că de la această simplitate simbolică și fecundă începe un nou ciclu în istoria muzicii mondiale !** Dacă astăzi admirăm simfoniile lui Beethoven, trebuie să nu uităm și să admitem că ele își au undeva rădăcinile în melodiile miilor de muzicieni înaintași, mai puțin maeștri, uneori chiar mai simpliști, mai puțin siguri pe tehnica componistică și aceasta adesea neconvingătoare chiar. Dar important este că ei au posedat din plin acea vigoare contaminantă și acel lirism cald, cu puritate de rouă. Și apoi se pune întrebarea, oare nu este mai bine ca acești oameni să beneficieze de lumea mirifică a poeziei și a muzicii, decît să stea prin baruri și în tot felul de locuri contaminate de morala burgheză ?

Gîndindu-mă la mii de tineri care simpatizează cu ceea ce este expresiv și grandios în Cenaclul **Flacăra**, mi se conturează ca-n vis imaginea trubadurului Mircea Vintilă, și parcă-l aud cîntînd emoționantul „**Bade Ioane**", pe versuri de Tudor Arghezi. Și îmi face impresia că în sufletul meu, tainic, au coborît ninsorile.

DORU POPOVICI ■

Totuși, prea multă muzică ușoară!

Răsfoiți un catalog al Casei „Electrecord" și încercați să vedeți în ce raport se află titlurile de muzică simfonică și lirică și cele de muzică ușoară...

Intrați într-un magazin de discuri și numărați înregistrările de muzică ușoară...

Urmăriți spectacolele muzicale speciale organizate de Agenția română de impresariat artistic...

Priviți avizierele caselor de cultură. Parcurgeți pe afișele unor cluburi temele discuțiilor. Ascultați programele centrelor de radioficare. Fiți atenți la semnăturile compozitorilor de pe genericul filmelor noastre de lung metraj. Opriți-vă în lectura unor reviste de prestigiu național și la coloanele dedicate artei sonore. Amintiți-vă intonațiile folosite în domeniul ilustrației de film, de teatru.

Muzica ușoară devine tot mai mult stăpîna fondului sonor în care trăim. De pe toate afișele orașelor ne întîmpină surîsul vedetelor întrate peste noapte în zonele artei.

Ne hrănim, vrînd-nevrînd, spiritul cu efemeridele muzicii ușoare, trăim, vrînd-nevrînd, într-un ocean de muzică ușoară, iar înversunații apărători ai poluării sonore își apără muzele prin apeluri la statistici sau la superficiale concluzii ale unor sondaje sociologice.

Indiscutabil, fiecare om are nevoie de un anumit fel de artă sonoră, și am fi desigur ridicoli, contestînd faptul că muzica ușoară trebuie să rămînă genul predilect al unora dintre noi, după cum cred că în anumite prilejuri ale vieții, avînd nevoie de muzică, nu putem „apela" decît la „serviciile" acestui gen... Dar asemenea „funcționalități" nu ne pot permite totuși a transforma muzica ușoară într-un „panaceu estetic", nu ne pot permite să creăm condițiile, pentru ca, zi de zi, să nu putem ieși dintr-un fond sonor dominat adeseori de facilitate, de vulgaritate și prost-gust.

Oricîte spații tipografice vom oferi dezbaterilor în legătură cu necesitatea ridicării calității textelor, făuririi unei minime concordanțe între cuvînt și muzică, ridicării nivelului de măiestrie componistică, anulării șabloanelor și exclamațiilor stupide, muzica ușoară tot muzică ușoară rămîne. Oricîte spații vom acorda în reviste de cultură discutînd drumurile muzicii ușoare, genul nu a intrat și nu va intra, cred, niciodată în teritoriul culturii... Cîntăreții de baruri pot fi idolii unor categorii de oameni dar nu pot intra în conștiința unor epoci !

În urmă cu ani, G. Călinescu se ridica într-un articol special împotriva avalanșelor muzicii ușoare, ce poate deveni, după părerea sa, o școală de trivialitate și de pervertire a simțului tinerei generații.

Călinescu era un pătimaș apărător al gravității artistice și rîndurile sale sînt poate exagerate. „Cînd furnalele suieră de flăcări și apele torențiale gîlgîie — scria Călinescu — îi cred pe muncitori mai sensibili la muzica gravă fără absconzități. Pentru voioșie, muzica populară bine selectată și o producție de chanson și muzică de dans moderată și aleasă cu simț critic e ceea ce ne trebuie, cu înlăturarea pletorei de muzică trivială gresit numită muzică ușoară".

Călinescu exagerează anulînd în cîteva cuvinte valoriile unui gen, dar tableta sa trebuie recitită în momentele în care unii organizatori ai vieții artistice încearcă să formeze conștiința estetică a generațiilor cu tone de siropuri ambalate în banale pachete de ritmuri.

Într-o lume în care timpanele noastre trebuie să se adapteze tehnicii tranzistorilor, pe lîngă muzica ușoară au drept cel puțin egal de existență și genurile marii muzici.

Tinerii ce stăpînesc calculul integral, tinerii pe care îi învățăm să se gîndească permanent la problemele existenței și conștiinței umane nu pot fi priviți pe plan muzical în primul rînd cu facilități, indiferent de subiectivitățile unor organizatori ai vieții artistice străduindu-se să pună muzica ușoară în fruntea ierarhizărilor estetice.

Și să nu uităm un fapt de mare semnificație... În ultimele stagiuni, structura sălilor de concert nu mai vine nicidecum în sprijinul apărătorilor continuului bombardament al urechilor noastre cu banalitățile muzicii ușoare... Mii de tineri, în dorința unui contact focund cu marea muzică, iau cu „asalt" sălile de concerti, bineînțeles atunci cînd știm să le oferim programe de înaltă încărcătură emoțională și intelectuală. La fiecare concert din ciclul „Bach — muzicianul poet" sute de tineri au rămas în afara sălii de concert pentru că Ateneul era neîncăpător.

Tocmai de aceea mi se pare acum oportună inaugurarea unei discuții capabile să ducă la instaurarea în viața noastră artistică, în activitatea de răspîndire a valorilor noastre artistice **a unui raport normal între genuri, o discuție capabilă să-i facă pe organizatorii vieții artistice să înțeleagă că pentru a îndeplini marile comandamente spirituale pe care ni le propunem, pentru apărarea și dezvoltarea patrimoniului cultural, în nici un caz nu trebuie să fim de acord cu acela care promovează cu abnegație cele mai facile zone artistice.**

IOSIF SAVA ■

AVANPREMIERĂ LA FESTIVALUL GEORGE ENESCU

ION VOICU, un violonist care a dus faima școlii interpretative românești în toată lumea

IOSIF CONTA, un dirijor romantic

O voce care s-a auzit pînă departe : CORNEL STAVRU

Un solist pentru care vioara nu mai are taine : ȘTEFAN RUHA

Discreție și culoare la pupitru : LUDOVIC BACI

DELICTE PE PARTEA CAROSABILĂ A VIEȚII

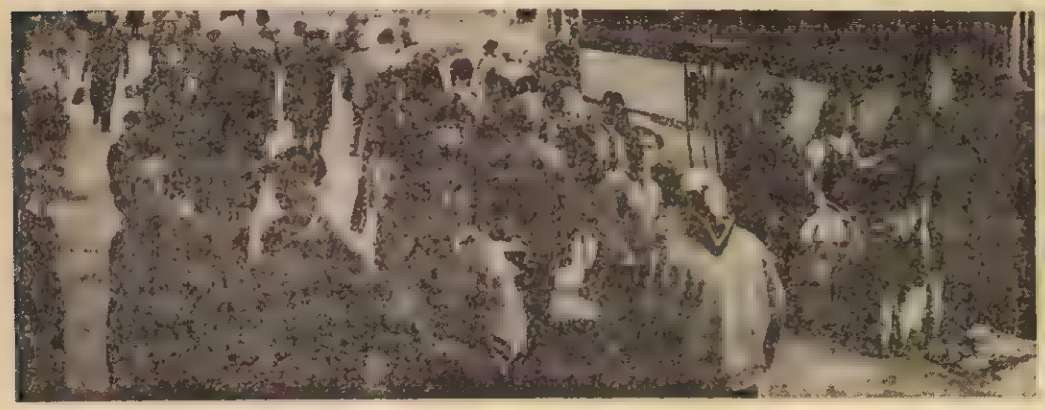

CONSTANȚA: Unde taximetrele sînt defecte, altele merg în zigzag și cele mai multe ajung la destinație

Constanța, oraș cu trafic automobilistic intens, adevărată capitală estivală, are și o dezvoltată rețea de transport urban: autobuze, troleibuze și taximetre, administrate fiecare de o întreprindere de transporturi. Desigur, în plin sezon mijloacele de transport ale amintitei întreprinderi sînt foarte solicitate, motiv pentru care poți ușor pierde o zi de plajă, un tren, o cazare, un pontaj sau o condică, uitat fiind într-o stație a autobuzului 8 sau a troleibuzelor 41 și 42 la orice oră din zi, fără preferințe. Și dacă mai notăm că nici noaptea mijloacele cu pricina nu se omoară cîtuși de puțin cu firea, ajungîndu-se acolo încît un șofer să poată dormi la capăt de linie, fericit ca un prunc, cu foaia de parcurs completată pînă a doua zi dimineață, cum în deplină pace i se întîmplă lui Dumitru Crăciun (șofer pe autobuzul 32) în scurta noapte de 28 spre 29 august a.c., cînd a fost brutal trezit la ora 2,22 și nemilos trimis să-și continue cursele... ei bine, ajungi la înțelepciunea că un taxi nu poate fi decît salvator! Asta teoretic pentru că... Dar să relatăm cele notate cu prilejul raidului-anchetă efectuat împreună cu organele de miliție constănțene în 28 și 29 august, raid care, deși va dezvălui în principal abateri de la o circulație normală, conform unei discipline și unor norme îndeobște cunoscute, mai vizează și alte aspecte legate de transportul urban (și citeodată interurban) constănțean. La gară, în absența taxiurilor. Pană Mistode, proprietarul Moskvici-ului 1-CT-2605, umple golurile. Concurența-i mare, nea Mistode? Mare tovarășu', că nu face față taximetrele. Acum e drept s-a cam terminat sezonul, da'n urmă c-o lună, ăhă...

— Ăhă, adică trai nu alta! Pe șoseaua spre Mangalia, în dreptul casei cu numărul 101, trona în mijlocul trotuarului taxiul 1-CT-8482. După 10 minute apare și șoferul Alexandru Bilibonică. M-am oprit și eu să mănînc ceva, zău, și foaia n-am avut timp s-o completez, dar pe cuvînt că o fac imediat. Altfel, eu abateri n-am, de fugit nu pot să fug pentru că nu-i directia prea bună, n-ascund nimic, vedeți... Atunci cum ați ieșit cu mașina din garaj? Păi, mai merge, însă mîine o las la verificare.

Din verificarea făcută ad-hoc de plutonierul Vasile Pletea reiese că jocul prețurilor este prea mare și geanta din față prea strîmbă. Garajul nu știe nimic, dar, vă rog, mai lăsați-mă pînă mîine că planu-i mare și piese de schimb nu se găsesc.

Întîrziem pentru un sfert de oră la autogara I.T.A. unde Daud Kemal, șofer pe autobuzul 31-CT-8663 (Constanța-Independența), nu mai prididea să la banii nereușind însă să păstreze același ritm și la eliberarea biletelor, reducînd astfel din eficacitatea instrucțiunilor privind eliberarea biletelor numai de la casă! Ne îndreptăm spre punctul de control situat la kilometrul 5 pe șoseaua Constanța—Eforie, unde doi automobiliști îl anunțaseră îngroziți pe agentul de circulație că din spate venea „tare" un taxi în zigzag. Apare și minunea. Milițianul îl lese înainte, fluieră și abia mai are timp să se ferească și să privească înspăimîntat. Bolidul nu poate fi oprit decît după o jumătate de oră cu ajutorul a două echipaje. Tănase Atanase își transformase taxiul (1-CT-8481) în bar ambulant, invenție de care beneficiase primul, apreciind-o în mod deosebit. Pe drumul de întoarcere, în centrul orașului, pentru ca tacîmul să fie complet, reușim în ultimul moment să evităm troleibuzul (nr. de circulație 259), condus de Radu Simion, care se zbenguia vioi pe benzile de circulație fără să se asigure și mai ales fără să semnalizeze!

Testele întreprinse în ultimul timp de organele de circulație ale miliției municipale și județene Constanța relevă numeroase abateri de la regulile de circulație, o bună parte din ele fiind opera vehiculelor I.T.C.-ului. Astfel, numai în noaptea de 29 august „radarul" a depistat 45 de cazuri de depășire a vitezei (majoritatea taximetre), dintre care 4 cu defecțiuni la sistemul de lumini! O mică statistică dovedește că problemele legate de transport în Constanța nu se datoresc numai sezonului estival, cum încerca să ne convingă cineva...

RĂZVAN BARBULESCU ■

BACĂU: Sîmbătă, 28 august, a fost să fie, întîmplător, o zi ploioasă și rece atît pentru șoferi, cît și pentru controlori și pietoni

La Bacău și în împrejurimile Bacăului, sîmbăta din 28 august a fost să fie, întîmplător, desigur, o zi ploioasă și rece, ca de mijloc de toamnă. Dar pentru transportul în comun, atît în interiorul orașului, cît și pe drumurile efectuate cu autobuzele I.T.A., acea sîmbătă, ca oricare altă sîmbătă, avea să fie, nu întîmplător, o zi grea, o zi de vîrf, o zi în care foarte mulți oameni, parcă toți oamenii, călătoresc, și călătoresc, și iar călătoresc.

Într-o astfel de zi, dorind să fim martori oculari ai acestui du-te-vino pe patru roți, maiorul Nicolae Manea, din cadrul Inspectoratului județean al Miliției, ne-a încîntat cu următoarea idee: „Dumneavoastră veți fi lăsat de către un echipaj al nostru într-unul din autele prin care trec autobuzele I.T.A. spre Bacău. Veți aștepta un timp, va veni un autobuz și veți urca în el ca un călător obișnuit. Echipajul nostru vă va aștepta în drum spre Bacău. Veți consemna atmosfera și evenimentele de dinaintea controlului, controlul propriu-zis și cele de după control".

Fac cunoștință cu tînărul și simpaticul locotenent Aurel Popescu și iată-mă în drum spre comuna Traian, la 15—20 kilometri de Bacău. Rulăm pe șoseaua DN2F, spre Vaslui. La o intersecție fac cunoștință și cu ceilalți membri ai echipajului, plutonierul Vasile Sava, sergentul major Grigore Traian și controlorul de trafic din partea I.T.A., Nicolae Marin.

Echipajul mai sus-amintit primește instrucțiunile de rigoare, iar eu mă-ndrept spre comuna Traian, consemnînd, pentru autenticitatea ambianței, spusele locotenentului Popescu: „Un anume șofer, în urmă cu două zile, suflînd în fiolă, avea să spună că: «e bine cînd bei, dar tare-i rău cînd sufli în fiolă!» Sînt lăsat în stația de la Traian și voi urca în primul autobuz pe care îl aștept timp de o jumătate de oră. De partea cealaltă a drumului, cîteva afișe anunță că duminică, 29 august, Căminul cultural va găzdui numeroase spectacole de muzică ușoară și populară cu participarea dansatorilor de la „Brîuletul" din Traian. Spectacolele urmau să se desfășoare între orele 13—15, iar în continuare, timp de două ore, adică pînă la 17.00, o „horă de cinci lei". Dar iată că vine și autobuzul dinspre Ciuturești și urc împreună cu alți trei călători. Remarc un bătrînel cu două găleți pline ochi și frumos acoperite cu ștergare. În autobuz, lume puțină. Taxarea se face repede și fără probleme. Liniște. Ne apropiem de intersecție și-l aud pe șofer exclamînd neutru: „Uite-l și pe Marinică!" Dar călătorii se impacientează. „Control pe-o vreme de asta?! Lasă, dom'le, că e bine să fie și controale! N-aș vrea să fiu controlor pe un timp ca ăsta. Cred că sînt uzi din cap pînă-n picioare! Uite că e miliția cu ei. Și-acum, ce facem? Stăm pînă termină, sau fac controlul în timpul mersului? Ce, crezi că sîntem la C.F.R.?".

Organele de control salută călătorii, preiau actele șoferului și încep controlul biletelor, iar locotenentul Popescu verifică starea tehnică a autobuzului. Totul e în regulă, mai puțin beculețul lipsă de deasupra numărului și un gemuleț despre care șoferul de pe 31-BC-1310 susține că sînt „două piese ce nu se găsesc la magazie". Organele de control salută, iar noi ne continuăm drumul spre Bacău. „Bine c-am ieșit bine", constată ca pentru sine șoferul, „chiar azi dimineață mi-am verificat mai atent mașina. Oare ăștia de la circulație n-au altă treabă pe un timp ca ăsta? I-ați văzut ce uzi erau și cum s-au băgat chiar și sub mașină?"

Ne reîntoarcem la intersecție, concentrîndu-ne atenția asupra mașinilor care transportă muncitori. De ce? Pentru că respectivele camioane s-au dovedit a fi încărcate, mai ales sîmbăta, cu fel de fel de materiale pe care unii le sustrag de la locurile lor de muncă. Dintr-un camion al Întreprinderii „Partizanul" este coborîtă o legătură de cercuri de butoi, despre care nimeni nu știa nimic, și un pachet de 16 leațuri, marcate cu dungă albastră, semn clar că proveneau dintr-un depozit de șantier, dar proaspătul lor proprietar, Aurel Stoleru, muncitor la „Partizanul", susține sus și tare că le-a cumpărat din piață, deși în piață nu se găsesc nicicum astfel de produse, prelucrate și marcate așa. În tractorul cu remorcă 41-BC-2472, plin cu muncitori, s-a găsit un coș cu peste 20 de kilograme de castraveciori de calitatea I, despre care tractoristul Anton Farcaș spune că nu știe cum de-au apărut în remorcă, apoi afirmă că probabil i-a uitat cineva acolo, adică ar fi uitat să-i mai descarce; în cele din urmă aflăm de la Petru Pascaru, șef de echipă, care îi însoțea pe muncitori, că respectivul coș a fost luat de către tractorist chiar de pe cîmp și-ar fi trebuit să-l lase la fermă, dar omul i-a „uitat" în remorcă și îi duce acasă la el! Ultima afirmație a tractoristului Farcaș a fost aceea că el a cumpărat acei castraveți, că nu l-a furat cum, din păcate, sîntem noi înclinați să credem. Camionul 21-BC-4030, proprietatea C.A.P.-ului din comuna Onceșți, a fost închiriat pentru nunta lui Teodor Apetroaiei cu fata lui Ion Sofronea. Dezlegarea, șoferul a primit-o din partea contabilului Gh. Curteanu și a președintelui Ion Hîncu. Nuntașii au plătit 320 de lei, valoarea transportului, dar legal trebuiau să plătească suma respectivă către I.T.A., singura în drept să efectueze astfel de transporturi!

VICTOR NIȚĂ ■

PETROȘANI: Pasagerii uneori nu au pe unde urca sau coborî, în vreme ce la dispecerat s-a deschis un salon de coafură

Exploatarea de gospodărie comunală Petroșani are o secție auto care se ocupă numai cu transportul în comun, este deci un mic „I.T.B.", condus de ing. Dieter Fissgus. Comparația cu marele nostru „I.T.B." nu este întîmplătoare, ne-am permis-o avînd în vedere întinderea municipiului Petroșani pe vreo 70 km lungime și 30 km lățime, deci mult mai mult decît suprafața Capitalei. Ca dotare, petroșănenii dispun de 125 autobuze din care 6 își așteaptă pensionarea întrucît au deja norma de casare. Și aici numărul șoferilor e insuficient, s-au făcut cursuri de calificare și se speră acoperirea necesităților, dar din cei 26 de cursanți, 5 au picat. Șoferii care deservesc cele 12 trasee au mare răspundere, mașina care costă și vieții le celor 2 800 000 pasageri pe lună, pasageri transportați spre locurile lor de muncă, la piață, la gară sau în alte locuri.

Transportul în comun din Valea Jiului este demn de remarcat nu atît prin ceea ce nu are, cît prin ceea ce are: în primul rînd prin regularitate. În nici un moment al zilei „mersul autobuzelor" nu dă senzația că se face întîmplător. Programarea acestor autobuze nu ține de bunăvoința conducerii E.G.C.: ea se realizează în urma unor sondaje pe trasee cunoscute sub numele de „operațiuni flux", la care au participat cele 12 controloare, taxatoarele și, evident, călătorii. Privit mai de aproape, cu ajutorul agenților de circulație Antoniu Mustață și Gh. Dumitra, plutonieri la Miliția municipiului Petroșani, acest transport în comun ne dezvăluie și „aspecte negative". Aici nea din mijloc a renunțat la binecunoscuta hîrtie liniță, pe care scria „defect" și a fost blocată prin hotărîrea conducerii întreprinderii care vrea astfel să micșoreze numărul celor care circulă fără bilet (?!), mărind numărul de minute afectate staționării pe traseu și numărul accidentelor. Cum a fost cazul bătrînei Suzana Kiss, care a suferit o fractură, din vina șoferului Florea Albăstroiu, care a plecat din stație înaintea coborîrii pasagerilor. Prieteni de-ai lui Bachus sînt puțini printre șoferii Văii Jiului: în tot acest an doar Gh. Tarasof a fost găsit întrînd în cursă sub influența alcoolului. Din fericire pentru el și pentru călătorii a fost prins la timp și sancționat. Și pentru ca registrul infracțiunilor să fie complet, Ionescu Mihai de pe autobuzul 31-HD-4378 a fost găsit garînd la domiciliu: Victor Popescu de pe 31-HD-3954 a fost surprins neacordînd prioritate: Lancu Iatcovski cu autobuzul 31-HD-810 neasigurîndu-se la depășire a provocat un accident... fără victime! Dintr-o verificare tehnică din 7 autobuze 5 au fost găsite cu defecțiuni la frîne, direcție, iluminare, închiderea ușilor, șoferii acestora — Mihai Grădinaru, Paul Cernescu, Mihai Vass, Mircea Galea și Ștefan Neacșu — fiind sancționați.

Ar mai fi de semnalat atmosfera de la biroul dispecerei Cornelia Dobrițan, unde era veselie mare. O sticlă de bere goală, una plină, un borcan folosit drept pahar, o poștăriță, o altă persoană străină care vorbea la telefon, un copil și... senzația dimineții (era ora 10): o taxatoare pe numele ei Irina Bîtu căreia tovarășa dispecer îi prindea nici mai mult, nici mai puțin, decît bigiuliuri în păr, ca într-un veritabil salon de coafură.

Și pentru a ne convinge cît de mult deplîng în transporturi, de șoferi, amintesc în final că Marin Vulpe, șofer pe singura salvare de serviciu a Spitalului municipal Petroșani a parcat-o duminică această aproape o oră, învoit, locul lui fiind de fapt cu totul în altă parte, unde o viață omenească se afla în pericol!

ION PREDOȘANU ■

CRAIOVA: „Zburătoarele astea, care sînt niște gîște, nu merg la meci, dar aparțin lui Florică"

Autocamionul poartă numărul 31-DJ-6279, iar conducătorul lui, Ionel P. Dudu, poartă niște priviri foarte triste și foarte vinovate la întîlnirea cu căpitanul Grigore Fugaru, din serviciul de circulație al Inspectoratului județean de miliție. Prezintă actele și coboară din cabina în care rămîn doi copii, un băiat și o fată, care ar fi, după spusele șoferului, un fel de verișori. Desigur, are talon, are carnetul de conducere în regulă, dar n-are foaia de parcurs completată, ceea ce vrea să însemne că

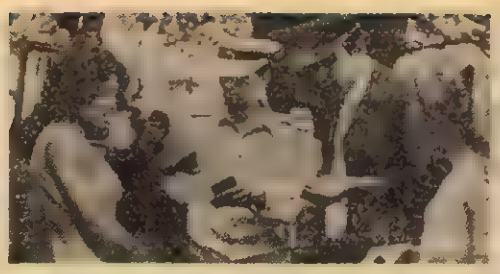

Ionel P. Dudu și mașina sa de 5,5 tone efectuează un transport nejustificat, pe banii statului. Vine de la Seaca de Pădure, unde locuiește și unde a transportat, aseară, azotat, merge la Ișalnița să lase camionul și să se întoarcă la Craiova, la meci, regretă cele întîmplate și promite să nu mai facă.

Căpitanul Fugaru se urcă pe roata din spatele mașinii și cercetează platforma, despre care aflasem, cu o clipă mai devreme de la șofer, că e goală. Nu era goală. Cîteva giște, un sac cu boabe, un altul cu dovlecei, ceva floarea-soarelui, niște usturoi, varză și alte alea țineau loc încărcăturii de 5,5 tone. Ionel P. Dudu explicînd, cu glas coborît, că l-a rugat un prieten, tot șofer, să-i facă un serviciu. În folosul unui porc pe care acela îl are, dar pe care, oftează Dudu, mai bine nu l-ar fi avut, că nu justifică banii de amendă.

— Dar cu zburătoarele alea ce e ?, se interesează lucrătorul de miliție.

Omul prins nu cu mîța în sac, ci cu gîsca în autocamion se scarpină în cap și lămurește că „zburătoarele astea, care sînt niște giște, nu merg la meci, dar aparțin lui Florică, prietenul cu purcelul".

Gluma e glumă, dar amenda e amendă, lucru pe care Ionel P. Dudu de la Autobaza 3 Înșelnița, prins în timpul unui transport nejustificat prin acte — adică încălcînd H.C.M.-ul 1361 din 1974 cu privire la folosirea mașinilor statului — îl va înțelege pe dată, băgînd mîna în buzunar, scotind două hîrtii albastre de cîte o sută. Amenda asta e floare la ureche pe lîngă ce plătește, o jumătate de oră mai tîrziu, Florea Rădulescu, angajat într-o altă cursă ilegală, netaxată, cu TV-ul frigorific 31-DJ-1583, aparținînd I.J.E.C.O.O.P., în a cărui mașină nu se află altceva decît... mobila unui prieten care a primit apartament de la stat și care, firește, trebuie să se mute ! ! În interiorul microbuzului, doi bărbați stau pe un pat, iar Florea Rădulescu, originar din comuna Ostroveni și flotant în Craiova, pe Drumul Ungurenilor, numărul 1, stă pe ghimpi, arătîndu-se gata să plătească cît mai repede numai să scape. Ceea ce se și întîmplă, chitanțele de la 991 935 la 991 940 consemnînd o amendă de 350 de lei, achitați pe loc de fericitul proprietar al noului apartament !

La fel de senin scoate banii, din geanta soției, aflată pe șaua din spate a unei motociclete IJ cu ataș, 47-B-5155, trecînd prea grăbit prin fața radarului, Ioan Cristea din București, intrarea Ion Șulea 4, mecanic la întreprinderea de încălțăminte „Dimbovița". În ataș se află instalată fetița sa, lucru care nu l-a determinat pe omul de la ghidon să domolească viteza măcar pînă la limita admisă, depășită cu 9 kilometri la oră, după cum nu l-a determinat nici faptul că e încă începător în ale condusului, posedînd carnet abia de o lună !

— Am început concediul cu stîngul, zice, plătind prima amendă chiar înainte de a ajunge la Băile Herculane, unde vom sta două săptămîni, dar poate că e mai bine așa, să-mi fie învățătură de minte și să nu mai gonesc. Chiar dacă vom ajunge la destinație un ceas mai tîrziu, să ajungem sănătoși și să ne bucurăm de tratamentul contra reumatismului !

Plasat pe Calea Severinului, la intersecția cu strada Macului, de plutonierul Silvian Covăsală, radarul a înregistrat, în două ore de funcționare, 20 de autovehicule circulînd cu viteză depășită ! Dar despre astea, altădată.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

TIMIȘOARA: Unii șoferi cad la examene din primul foc, deși conduc mașinile de cîțiva ani

De regulă, accidentele cu deznodămînt dramatic sînt însoțite de regrete tardive, de care nimeni nu are nevoie pentru că nu servesc la nimic. Pentru a nu se ajunge aici, mai-marii transporturilor au reglementat organizarea la fiecare doi ani a testării profesionale a conducătorilor auto care execută transporturi de persoane, transporturi interurbane. Acțiunile menite să contribuie la prevenirea accidentelor sînt mult mai dese în ultimul timp. De numărul și eficiența lor depinde scăderea riscului de accidente. O astfel de testare privind cunoașterea regulilor de circulație au făcut lucrătorii serviciului circulației din cadrul Miliției județului Timiș. Din cei 161 șoferi ai Autobazei 3 călători, doar 112 au obținut peste 40 de puncte, pentru ceilalți 49 fiind necesare repetate reexaminări. Asta înseamnă că toți cei 49 dacă ar fi trebuit să obțină carnetul de șofer ar fi căzut cu succes. Și numărul de 3—4 reexaminări necesare e de-a dreptul alarmant, avînd în vedere că rebuturile profesionale ale șoferilor de autobuze pot să însemne pierderi de vieți omenești ! Nici la transporturile în comun ale municipiului Timișoara situația nu e mai roză. Dintre cei 116 șoferi de pe autobuzele ce mișună pe străzile acestui oraș, 32 n-au corespuns, iar la taximetre 53 din 221. Ceea ce ne face să avem totuși încredere în oamenii de la volan sînt foarte rarele încălcări ale regulilor de circulație înregistrate de ei și inexistența cazurilor limită, a accidentelor grave. La șoferii bănățeni care execută transporturi de persoane.

Cu toate acestea, agenții de circulație continuă munca de prevenire interesîndu-se în același timp de alte aspecte legate de transportul de călători, aspecte la care am fost martori și din care vom derula cîteva urmărite de ochii scrutători ai locotenent-colonelului Carup Constantin, ai locotenentului major Gh. Popovici și ai locotenentului Kassay Ioan. Obiectul controlului l-au constituit 40 de autobuze ale Autobazei 3 călători, la 12 dintre ele șoferii fiind surprinși cu neregului care privesc legalitatea transporturilor. În autobuzul Timișoara — Dudeștii Noi (plecarea, ora 20.20) au fost depistați fără bilete cîțiva călători printre care Georgeta Ienci, Hanne Wambach, Ana Muth care se scuzau : „Am dat banii șoferului, dar nu am primit bilete" și dîndu-le crezare înseamnă că șoferul Pavel Gaidi și-a însușit cîte 5 lei de la respectivii, primindu-și în final o amendă de 500 lei și sancțiuni administrative pentru fapta comisă. În aceeași situație s-au aflat șoferii : Ștefan Bacoș cu 5 călători fără bilet, plus 50 litri benzină în autobuz, periclitînd vietile tuturor călătorilor, Cotuna Liviu cu 4 călători, Ene Ioan, Arenz Iacob, Jenei Ioan, Schanner Adam, Torz Gh., Joldes Gh., Jelezogh Ioan și Leval Petru. Am întîlnit și șoferi cărora nu li se poate reproșa nimic. Ei se numesc Laszlo Lazăr, Păutză Ion, Gligor Ion, Borcilă Gh., Laszlo Emerich și Nistor Porczan, nu-și doresc decît să fie sănătoși, să poată munci pentru că... restul vine de la sine. N-au avut accidente în mulții lor ani de șoferie.

ION PAVELESCU ■

BUCUREȘTI: Un șofer fuge de la locul accidentului, o căruță nimerește cu oiștea în troleibuz, alții apasă pe accelerator pînă la refuz

Pe Vlăsceanu Marin, originar din comuna Redea (Ilfov), dar angajat al unei mari întreprinderi constructoare din București, a trebuit să-l căutăm vreo două zile. S-a prezentat în cele din urmă singur la miliție, motivîndu-și dispariția de la locul accidentului cu : „mi-a fost frică să nu mă bată șoferu !" — dar nu credem să greșim susținînd că a fost mai curînd vorba de o altă... teamă care se numește fiola probatoare, atît de cunoscută consumatorilor de alcool. **Accidentul :** simbătă spre ora 19,30, în intersecția din fața Institutului de inframicrobiologie, Marin Vlăsceanu și-a rotit plin de neatenție tractorul, de care se afla atașată o remorcă grea, dar goală, lovind mai întîi taxiul cu numărul 2-B-7940 (care a izbutit totuși să evite lovitura în plin) și oprindu-se în cele din urmă în roțile tramvaiului cu numărul 3424, de pe linia 26, condus de Gheorghe Dudilă. În urma șocului, cuiul care ținea atîrnată remorca de tractor s-a rupt, iar tractoristul, văzîndu-se astfel eliberat, a ambalat motorul în plin și... p-aci îți-e drumul ! **Urmarea :** încărcata linie de tramvai de pe Șoseaua Mihai Bravu a fost blocată cel puțin o jumătate de oră, un tramvai a fost scos din funcțiune pentru cîteva zile, vor trebui efectuate însemnate lucrări de reparații la șasiul tramvaiului și la aripa din față a Daciei 1300. Marin Vlăsceanu nu a fost însă sancționat decît cu o amendă de 300 de lei, ceea ce conferă o surprinzătoare interpretare legală... fugi de la locul accidentului !

Pe Elena Sloter, șoferiță pe troleibuzul nr. 4420 de pe linia 86, am găsit-o însă imediat după accident, aproape plîngînd... **Accidentul** (stupid) : din neatenția conducătorilor, căruța lui Marian și Constantin Hanaș s-a proptit cu oiștea drept în partea din spate a troleibuzului oprit în stație. Tabla care protejează motorul electric s-a îndoit frumos... în urma acestui eveniment. Cum s-ar zice, căruța lui Marian și Constantin Hanaș nimerise cu oiștea-n troleibuz ! **Urmarea :** amendă pentru cei doi conducători ai căruței (consum de alcool ! !), veniți tocmai pînă la stadionul 23 August după... iarbă, dar și o mulțime de călători care au așteptat blestemînd probabil I.T.B.-ul, prin stațiile liniei 86, pînă la lămurirea incidentului .

În schimb, Lucrețiia Vătafu, conductoare a troleibuzului nr. 4753, aparținînd liniei 88, aștepta de peste 40 de minute imobilizată într-o intersecție, dealtfel cu mică vizibilitate, de pe strada Icoanei. Se strîngea lumea, se vorbea, se comenta, se ajungea la concluzia că e vina șoferului troleibuzului, dar nimeni nu se grăbea să ajute. Cînd, în sfîrșit, a sosit mașina de intervenție, s-a constatat că nu e nimic grav, că troleibuzul poate pleca, dar cu întîrziere. Cu întîrziere a plecat și Elena Sloter, care a fost nevoită să-și explice de ce a oprit în stație, de ce a blocat circulația, de ce a întîrziat. Și-a explicat, dar nu a fost crezută. Nu a fost crezută nici cînd a spus că a oprit în stație pentru că a văzut în oglinda retrovizoare că un autoturism gonește în spatele troleibuzului, nu a fost crezută nici cînd a spus că a oprit pentru că a văzut în oglindă că un autoturism gonește în spatele troleibuzului, nu a fost crezută nici cînd a spus că a oprit pentru că a văzut în oglindă că un autoturism gonește în spatele troleibuzului. Nu a fost crezută pentru că nu a fost crezută.

— Mi-a fost teamă să nu mă bată, a recunoscut în cele din urmă Marian Hanaș.

— Mi-a fost teamă să nu mă bată, a recunoscut în cele din urmă Constantin Hanaș.

— Mi-a fost teamă să nu mă bată, a recunoscut în cele din urmă Elena Sloter.

Și-au fost teamă să nu fie bătuți de cine ? De șoferul troleibuzului, de cel care a fost nevoit să oprească în stație, de cel care a fost nevoit să oprească în stație pentru că a văzut în oglinda retrovizoare că un autoturism gonește în spatele troleibuzului, de cel care a fost nevoit să oprească în stație pentru că a văzut în oglindă că un autoturism gonește în spatele troleibuzului, de cel care a fost nevoit să oprească în stație pentru că a văzut în oglindă că un autoturism gonește în spatele troleibuzului. De cel care nu a fost crezut pentru că nu a fost crezut.

Cu toții au fost teamă să nu fie bătuți de

Milionarul de plastic

MOTO : „Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit". (Patima pentru bani creşte în raport cu cantitatea lor).

● „Nu spargeţi uşa, că vă dau cheia" ● Prinzul milionarului : o chiflă şi un iaurt ● De unde au „ambulanţii" atita poliester ? ● Un apartament de 300 000 de lei cumpărat „în acte" cu... 35 000 ● Trustul gablonz-ului se clatină, dar, deocamdată, nu se dărimă.

Îmi place să cred că primul avar din lume a murit de foame, deşi avea un dinozaur în cămară, după ce toată viaţa economisise pietre. În urma acestuia un lung şir de urmaşi, tot punînd deoparte şi strîngînd altceva, au asigurat gloria acestei spiţe atrăgîndu-şi de-a lungul timpului o tristă celebritate. Nu mai departe decît în secolul al XVI-lea, în Italia, a fost creată, dacă ar fi să-l credem pe Ráth-Végh István, autorul „Istoriei culturale a prostiei omeneşti", o asociaţie imaginară a avarilor, **Compagnia della Lesina**, în care erau primiţi cei care respectau următoarele obligaţii : să nu-şi schimbe cămaşa vreme de 45 de zile, să-şi taie unghiile de la picioare pînă la carne, ca nu cumva să le găurească ciorapii şi, desigur, să nu pună punctul pe „i" ca să cruţe cerneala, să nu-şi achite datoriile, să se toemească pentru fiecare părăluţă, să nu dărulască nimic şi să nu fie cu adevărat fericiţi decît atunci cînd obţin ceva pe gratis. De-atunci şi pînă astăzi au fost destui aceia, vii sau literari, care ar fi putut face parte din această „asociaţie" fată de care se manifesta un colosal dispreţ alături de milă şi chiar compasiune. Este sigur că nici Suchar Liubarschi, dacă ar fi ştiut, nu s-ar fi dat în lături să intre în rîndurile ei, mai ales că i se potrivea cît se poate de bine rolul. Iată, posesor a circa 2 000 000 (două milioane) de lei în bani, cecuri şi bijuterii, Suchar Liubarschi, zis şi Soni, zis şi Cotonogu, zis şi Kikinoclu (ce o fi însemnînd ?), părea că se stinge de foame şi de mizerie pînă mai zilele trecute cînd, „îndulosaţi" peste măsură, ofiţerii de la biroul economic. Circa 8 miliţie, sector IV, l-au silit să mănînce „la umbră". Şi ca totul să fie de la început cît se poate de limpede, trebuie să vă spun că Soni nu ar fi fost cu nimic vinovat dacă ar fi găsit cele 2 000 000 (două milioane — la o asemenea sumă merită să treci banii în litere) pe stradă, într-un loc pe linga care noi am fi trecut neatenţi, cu gîndul de a nu întîrzia acasă sau la serviciu. Nuuu... Kikinoclu (?) a strîns toţi aceşti bani făcînd afaceri pe picior mare cu gablonz-uri ! Şi aici, zic eu, este bine să ne amintim de cîte ori, trasi de mînă de copiii noştri, de soţiile noastre sau chiar de noi înşine, nu ne-am oprit în faţa unei tarabe pline de sclipici pe care străluceau fals inele, cercei, brăţări şi ecusoane ieftine, de alamă, ochelari, piepteni, agrafe, bile de prins părul, fluiere, trompete şi celelalte mărunţişuri de plastic, băgînd mîna în buzunar. Şi de cîte ori nu am aruncat cîţiva lei pe tarabă, privindu-i cu milă pe vînzătorii ambulanţi de obiecte de prost gust, care, băieţii, cîştigă şi ei o pîine... Dar ce pîine ?! Albă ca lacrima, nu altceva, altfel de unde atîţia „muritori de foame" împînzind oraşele mici şi mari cu tarabele lor pe care uritul şi prostia se lăfăie cu nerusinare. Dar despre vînzătorii ambulanţi arşi tare de soare şi despre autorizaţiile lor, altădată. Deocamdată reproduc cele scrise de un „asociat" al lui Kikinoclu (?) pe o vedere trimisă din Predeal, lui şi concubinei lui, Maria Enache :

„Dragii mei,

Primiţi dragi salutări şi sărutări din aceste frumoase locuri. Eu stau binişor, dar să vedem ce va mai fi, Dragă Soni, am avut un succes enorm cu jucăriile ■■ care ai avut amabilitatea să mi le dai şi îţi mulţumesc. Dar n-am reuşit să rezolv totul, aşa că acum îţi fac eu o comandă adevărată (s.a.). Te rog să-i duci lui Boris 20 inimioare şi 20 cireşe care îmi trebuie să închid nişte guri pe aici (s.n.) **şi îţi le achit. Vă sărut cu drag, Petrişor".**

Limpede ca bună-ziua. Dar să ne întoarcem la „adrisant", la acest alt drag Soni, zis Cotonogu, dacă nu chiar şi Kikinoclu (?) care are, nu ?, dreptul de a străluci în rolul principal pe care l-a scris cu talent şi stăruinţă un tînăr locotenent-major de la Circa 8 miliţie, Constantin Salitră. Personajul (om nu a fost, nu este şi nici nu va fi) este dickensian, milionarul apărînd în viaţă ca unul dintre cei mai amăriţi şi lihniţi de foame cetăţeni, aşa cum arăta el, bărbat de 50 de ani, mărunt şi lemnos, şchiop, în haine roase, tîrşîindu-şi pantofii rupţi, fără şireturi, în umbra zidurilor. De mîncat, mînca te-miri-ce, un iaurt, ● chiflă, un borcan cu Supco, două cornuri, îi mai dădeau vecinii şi de milă... Somaţiile de achitare a restanţelor curgeau : **„Vă facem cunoscut că din verificarea rolului dv. nr. 1091 de la circ. 3 rezultă că aveţi de plată următoarele debite... Pentru a evita urmărirea silită (sechestru şi vînzare mobiliară, poprire) vă rugăm să vă prezentaţi imediat la Inspecţia de impozite şi să achitaţi sumele scadente de mai sus şi majorările legale"** ; sau : „Potrivit impuneri pe anul în curs figuraţi în evidenţele noastre cu un debit restant de lei 900. Vă punem în vedere să achitaţi debitul mai sus arătat pînă la data de 29 iunie 1971. Contrariu vom lua măsuri de anulare a autorizaţiei de funcţionare" ; sau : „Vă punem în vedere că n-aţi achitat cotizaţia la asigurările sociale..." ; sau „Soni, dă şi tu o bere. Bere ?! Şi bani ?". Săracul Soni, în faţa atîtor somaţii, ce să facă, dacă nu să ceară milă şi îndurare, compunînd cu migală contestaţiile. Iată una în două variante, prima scrisă „din suflet", iar a doua, cea oficială cu nr. 7099 la 30 I 1973, evident de un specialist : 1) „Tovarăşe şef, Subsemnatul Liubarschi Suchar, cu atelier podoabe şi artizanat în strada Labirint nr. 3 A fac contestaţie împotriva procesului verbal de impunere pe anul 1973 stabilit la un venit impozabil de lei 27 000 pentru următoarele motive. Veniturile realizate — condiţiile de exercitare a meseriei şi modul de desfacere a produselor nu sa îmbunătăţit cu nimic faţă de anii precedenţi. Datorită puterii de muncă reduse, poziţiei dosnice şi a lipsei unui punct de desfacere, **am** trebuit să depun eforturi mari pentru ami putea cîştiga existenţa şi plăti impozitele la zi. **Deacela** găsesc de cuviinţă că în mod nejustificat mi s-a majorat impunerea. Ca urmare a celor de mai sus rog a se face revizuire **impuniri şi ami** scădea suma de lei 2 568". 2) „Tovarăşe şef, Subsemnatul Liubarschi Suchar, cu atelier în strada Labirint nr. 3 A, sectorul 4, fac contestaţie împotriva impunerii cu diferenţa ce mi s-a făcut cu procesul verbal nr. 90449 din 30 decembrie 1972, pentru următoarele motive : **Nu am realizat venitul de 27 000 lei la care am fost urcat, dimpotrivă am realizat mai puţin de 21 000 lei, venit conform impuneri pe 1971 (s.n.),** deoarece aşa cum dovedesc cu buletinul medical anexat de la Dispensarul TBC, analize, reţete etc... am fost bolnav începînd cu data de 1 noiembrie 1972 pînă la 25 decembrie 1972. Sînt suferind TBC şi infirm de piciorul drept, în urma paraliziei infantile de care am suferit. Anexez o copie după certificatul medical. Pe lîngă cele de mai sus, am **căzut din cauza piciorului de care sufăr,** ştiu toţi vecinii că am fost nevoit să stau în pat, la locuinţa mea din strada Pitar Moş nr. 27. Vecinii mi-au spus că şi organele fiscale m-au căutat de mai multe ori. Pe mine m-au găsit abia la sfîrşitul anului cînd am reînceput activitatea. Nu am ştiut că trebuie înainte să fac cunoscut ca impozitul să fie scăzut, **ca acum să mă pomenesc cu impozitul chiar majorat** (n.n. sfînta indignare :). Ca urmare, vă rog insistent să fiu dat la scădere cu suma de lei 2 568 ce mi s-a adăugat. 30 I 1973".

Cum se vede, cele două variante se deosebesc : nu numai că prima, scrisă de mîna milionarului, este agramată, iar a doua, bătută la maşină de o dactilografă, nu, ci, evident, prin motive. În cea oficială Kikinoclu (?) cere milă şi compătimire pentru sănătatea lui atît de şubredă, ameninţată şi mai rău de nopţile petrecute în atelierul clandestin din pivniţa celui autorizat ! Organele financiare nu-i admit contestaţia în ciuda acestei văicăreli sinistre, **dar de ar fi ştiut** inspectorii că însemnau cei 2 568 de lei impozit faţă de milioanele lui Soni, s-ar fi luat cu siguranţă cu mîinile de cap. Avea zile în care cîştiga nu mai puţin de 20 000 de lei, avea însă şi grijă ca în acest timp să fie trecut cu întermitenţă şi în evidenţa Cooperativei de invalizi „Cartonajul", unde figura ca făcînd pungi de plastic la domiciliu (?!). Cîte pungi a făcut, rămîne să ne spună cei de la „Cartonajul", pentru că Soni nu a fost niciodată atras de munca plătită cinstit, deşi era un meseriaş (matriţer) bun. De altfel, chiar de ar fi vrut să mai muncească (în pivniţă avea destule utilaje, materiale), nu mai avea nici voie (i s-a anulat autorizaţia în 1973), dar mai ales nici timp pentru asta. Cîştiga banii mult mai uşor speculînd en-gros cu articole de podoabă pe care le cumpăra la preţuri derizorii ca să le revîndă cu un beneficiu de peste 50% vînzătorilor ambulanţi din toată ţara. Continua astfel... tradiţia familiei ! Pentru că aici este momentul să spunem că la începutul Liubarschi Suchar — Kikinoclu (?) lucrase gablonz-uri în asociere cu unchiul său care avea un atelier pe Şerban-Vodă. După ce unchiul a murit, cărase tot în strada Labirint 3 A unde pînă acum trei ani a şi locuit. În urma acestor „rude comersante", din pură întîmplare, în pivniţă (iar pivniţa !) sînt descoperite peste 200 de proiectile sustrase în timpul celui de-al II-lea război mondial din capacele cărora unchiul şi nepotul făceau inele şi brăţări ! Vă jur că şi eu am trecut prin ce treceţi şi dumneavoastră acum, stimaţi cititori, adică mi-au ieşit ochii din cap cînd am auzit de treaba asta. O asemenea alcătuire de abjecţie şi cinism este totuşi rară, în faţa lui Kikinoclu(?) ar păli pentru o clipă chiar şi stelele ! Cum se spune însă, în fine, mă rog, milioanele nu se string în faţa bisericii, iar cei care le au sînt departe de a fi cersetori chiar dacă schioapătă cît mai apăsat cînd traversează strada. Revenim, mai bine zis ne revenim puţin, ca să nu ne scape firul atît de alunecos al vieţii milionarului nostru de pe linia tramvaiului 23. Răsucit din cauza piciorului de care sufăr, ştiu toţi vecinii că am fost nevoit să stau în pat, la locuinţa mea din strada Pitar Moş nr. 27. Vecinii mi-au spus că şi organele fiscale m-au căutat de mai multe ori. Pe mine m-au găsit abia la sfîrşitul anului cînd am reînceput activitatea. Nu am ştiut că trebuie înainte să fac cunoscut ca impozitul să fie scăzut, **ca acum să mă pomenesc cu impozitul chiar majorat** (n.n. sfînta indignare :). Ca urmare, vă rog insistent să fiu dat la scădere cu suma de lei 2 568 ce mi s-a adăugat. 30 I 1973".

Cum se vede, cele două variante se deosebesc : nu numai că prima, scrisă de mîna milionarului, este agramată, iar a doua, bătută la maşină de o dactilografă, nu, ci, evident, prin motive. În cea oficială Kikinoclu (?) cere milă şi compătimire pentru sănătatea lui atît de şubredă, ameninţată şi mai rău de nopţile petrecute în atelierul clandestin din pivniţa celui autorizat ! Organele financiare nu-i admit contestaţia în ciuda acestei văicăreli sinistre, **dar de ar fi ştiut** inspectorii că însemnau cei 2 568 de lei impozit faţă de milioanele lui Soni, s-ar fi luat cu siguranţă cu mîinile de cap. Avea zile în care cîştiga nu mai puţin de 20 000 de lei, avea însă şi grijă ca în acest timp să fie trecut cu întermitenţă şi în evidenţa Cooperativei de invalizi „Cartonajul", unde figura ca făcînd pungi de plastic la domiciliu (?!). Cîte pungi a făcut, rămîne să ne spună cei de la „Cartonajul", pentru că Soni nu a fost niciodată atras de munca plătită cinstit, deşi era un meseriaş (matriţer) bun. De altfel, chiar de ar fi vrut să mai muncească (în pivniţă avea destule utilaje, materiale), nu mai avea nici voie (i s-a anulat autorizaţia în 1973), dar mai ales nici timp pentru asta. Cîştiga banii mult mai uşor speculînd en-gros cu articole de podoabă pe care le cumpăra la preţuri derizorii ca să le revîndă cu un beneficiu de peste 50% vînzătorilor ambulanţi din toată ţara. Continua astfel... tradiţia familiei ! Pentru că aici este momentul să spunem că la începutul Liubarschi Suchar — Kikinoclu (?) lucrase gablonz-uri în asociere cu unchiul său care avea un atelier pe Şerban-Vodă. După ce unchiul a murit, cărase tot în strada Labirint 3 A unde pînă acum trei ani a şi locuit. În urma acestor „rude comersante", din pură întîmplare, în pivniţă (iar pivniţa !) sînt descoperite peste 200 de proiectile sustrase în timpul celui de-al II-lea război mondial din capacele cărora unchiul şi nepotul făceau inele şi brăţări ! Vă jur că şi eu am trecut prin ce treceţi şi dumneavoastră acum, stimaţi cititori, adică mi-au ieşit ochii din cap cînd am auzit de treaba asta. O asemenea alcătuire de abjecţie şi cinism este totuşi rară, în faţa lui Kikinoclu(?) ar păli pentru o clipă chiar şi stelele ! Cum se spune însă, în fine, mă rog, milioanele nu se string în faţa bisericii, iar cei care le au sînt departe de a fi cerşetori chiar dacă schioapătă cît mai apăsat cînd traversează strada. Revenim, mai bine zis ne revenim puţin, ca să nu ne scape firul atît de alunecos al vieţii milionarului nostru de pe linia tramvaiului 23. Răsucit

UN FOST ŞOFER DE TIR, O ÎNCERCARE DE CONTRABANDĂ PRIN EUROPA ŞI UN ESCROC DE DRUMUL MARE

Într-o zi friguroasă de septembrie, exact cu şase ani în urmă, o enormă maşină purtînd inscripţia TIR, aparţinînd I.T.I.A. — Întreprinderea de transporturi internaţionale auto — se îndrepta spre unul dintre punctele de graniţă ale Suediei. Costică B. conduce fără incidente pînă la Götteborg, descarcă marfa (castraveţi) la firma X şi, grăbit, încearcă să-şi plaseze cele 40 de sticle de coniac, ascunse cu grijă printre lăzi. Absorbit cu totul de operaţie, nu observă rîvna vameşilor suedezi care în scurtă vreme, ţinînd cont de legile prohibiţiei şi de infracţiunea de contrabandă, îl predau poliţiei. Pe scurt, evenimentele se precipită. Costică B. este reţinut o lună de zile pentru cercetări într-o celulă de două persoane, în liniştitoarea apropiere a unui suedez care îşi strangulase soţia, iar după pronunţarea sentinţei pleacă pentru încă o lună într-o colonie de muncă aflată într-un sătuleţ nu departe de Götteborg. Trece şi luna asta şi, pe 8 noiembrie, zi geroasă de iarnă nordică, Costică B., îmbrăcat sărăcăcios, cu un palton uzat, căpătat de la un localnic plin de milă pentru cei 59 de ani ai săi, este liber să se întoarcă în ţară. Dar fostul şofer al I.T.I.A.-ului este cuprins de teamă şi cum o prostie nu vine niciodată singură, Costică B., cu puţinii bani pe care-i are, nu se îndreaptă spre Stockholm, spre ambasada română, ci ajunge la Travemünde, declarînd că vrea să se stabilească în Germania Federală. Pasul fusese făcut. Momentul de teamă, de laşitate, îi dăduse „oribilul statut de transfug". De aici încolo, timp de aproape cinci ani, pentru Costică B. începe marea aventură care la vîrsta lui avea să devină un coşmar. Expeditivi, cei din Travemünde telefonează la Lübeck unde se află un centru de triere pentru refugiaţi şi pînă unde o maşină militară îl duce într-o jumătate de oră. A doua zi, cu o scrisoare de recomandare şi cu paşaportul vizat este depus în lagărul de la Zirendorf, de lîngă Nürnberg. Un fel de puşcărie fără pază strictă. Atmosferă deprimantă, priviri halucinante şi buimace dînd impresia că nimeni nu este normal. Pluteşte pe toate feţele spaima pentru ziua de mîine, pentru aventura periculoasă în care se află. „Dacă atunci te ia cineva de mînă şi-ţi dă bilet de tren către ţară, îi săruţi mîna şi te întorci". Aici totul moare. Demnitate, speranţă. Un preot de origine română aflat la München îi îndobitoceşte, predicindu-le miracolul „occidentului", alimentîndu-le teama, tîrîindu-i în misticism. O mînă, o simplă mînă de ajutor l-ar putea salva, dar cine să mai facă gestul ? Costică B. nu mai suportă atmosfera de apocalips care te putea face pe viaţă pensionarul unui ospiciu. Cu formele încheiate, reuşeşte să găsească în ziar un post de şofer la o firmă de „izolaţii", din Darmstadt. Are totuşi noroc cu o meserie căutată, neîmpărtăşind soarta multor străini : munca grea, adeseori privită cu dispreţ (80% din măturătorii străzilor sînt străini !). În decembrie '70 se hotărăşte şi scrie ambasadei române dar teama îl opreşte iar din drum. E singur, cu nervii bicluiţi şi în starea asta este descoperit de un anume Ieşeanu, fugit cu ani în urmă din ţară, una dintre lichelele care împroaşcă ţara cu noroi şi venin. Odios, Ieşeanu, care caută să-l racoleze în rîndul huliganilor de profesie, îl repugnă. El n-are nimic de revendicat şi n-are pentru ce să participe la aşa-zisele manifestaţii. Se smulge. Fuge de singurătate, încearcă să scape de senzaţia apăsătoare că este „slugă". „Cînd te vezi slugă şi cînd întrezăreşti o şansă să nu mai fii, cînd ţi se oferă o licărire de speranţă, te îndrepţi disperat spre ea. Depinde însă cine ţi-o oferă". Şi astfel începe pentru Costică B. „coşmarul A.", „licărirea de speranţă", „pomul de An nou", care la adăpostul unei firme-fantomă de import-export escroca neajutoraţii ! Fugit din ţară în 1966, Nicolae A. administra naivii, plin de bunăvoinţă, milă şi pasiune. Timp de patru ani, Costică B. s-a hrănit cu iluziile oferite mărinimos de „generosul afacerist", plătindu-l cu micile sale economii, într-un salariu a cărui singură virtute era modestia.

Dar pentru cei patru ani care urmează, să dezvăluim corespondenţa trimisă de multe ori săptămînal de sufletul caritabil, corespondenţă relevantă pentru caracterul personajului şi ilustrativă pentru rolul jucat de acesta în existenţa lui Costică B., pînă la întoarcerea în ţară.

Frankfurt/Main
13 ian. 1971

„Dragă B.,

Mai întîi este normal ca dumneata să treci printr-o stare morală proastă, dar prin ea trec toţi cei care rămîn aici şi aceea trebuie să fii tare şi să ● depăşeşti. Cît priveşte schimbarea locului de muncă, patronul tău are, desigur, un gol de producţie. Cînd mă vei vizita, vom discuta ce este de făcut pentru ca această situaţie să nu se prelungească. (...) În privinţa afacerii la care lucrez nu stau (îi propusese lui Costică B. să deschidă împreună un restaurant. A. cu capitalul, iar B. cu organizarea, însă, pînă una alta, pentru început, B. era cu amîndouă, n.n.). Şi luni, şi marţi, şi ieri am alergat, am văzut şi cîteva localuri goale, m-am sfătuit cu cunoscători în meserie, căci este bine să cunoşti şi experienţa altora".

9 martie 1971

„Dragă domnule B.,

(...) Celor ce îţi scriu mai jos n-aş vrea să le dai nici un fel de interpretare şi nici să-mi ceri lămuriri asupra lor acum. Le vei avea mai tîrziu. Te rog să-mi trimiţi, imediat ce primeşti această scrisoare, suma de trei sute mărci, prin poştă, în aşa fel încît eu să am aceşti bani joi sau vineri dimineaţa. La primirea sumei eu îţi voi trimite ● chitanţă, ca şi cum suma mi-ai împrumutat-o mie personal. Te mai rog ceva : fii mai puţin descurajat, mai încrezător (motive avea, slavă domnului, n.n.) şi nu uita că în mine ai şi un prieten sincer care te ajută oricînd". (Mai tîrziu „ajutorul" va fi mai substanţial, cînstitul amic cerîndu-i cu aceeaşi nonşalanţă şi duioasă grijă sume mai mari, n.n.).

12 martie 1971

„Dragă domnule B.,

(...) În starea morală grea prin care treci azi, ai dreptul să bănuieşti orice, căci prin această stare cîndva am trecut şi eu. Cu acel local eu am făcut cercetări foarte multe şi în Frankfurt şi pe lîngă. Sînt destule neînchiriate. Dar nici dumneata, nici eu nu sîntem de meserie. Riscul de a cîştiga puţin şi a cheltui mult, de a munci din zori pînă noaptea, este prea mare şi în mod inevitabil ar duce la ceartă între noi. (...) Problema cu maşina de transport am

mas singur. Soni năvălește în marea piață a șciipiciurilor, reușind în scurt timp, ca un alchimist norocos, să transforme plasticul, alama și aluminiul în aur. Sistemul, desigur, era pe cît de simplu, pe atît de necruțător: cumpăra en-gros de la diverși meseriași neautorizați („cei autorizați, îmi spune locotenent-colonelul Teodor Onea, țin la preț, ceilalți, dacă sînt strînși cu ușa că vor fi demascați dau marfa numai ca să scape de ea") cercei, inele, cocuri, agrafe, mărgele, piepteni, bile de păr, insigne, fluiere, hopa-Mitică, ochelari, etc. din plastic sau din metale comune. Aceasta, toamna sau iarna, cînd unii meseriași, binecunoscuți ca petrecăreți și leneși, rămîneau fără bani și vindeau marfa la prețuri de nimic. Primăvara, cînd începea sezonul, o revindea micilor de vînzători ambulanți din toată țara. Un singur exemplu: lua o pereche de cercei cu 0,30 lei și o revindea cu 3—4 lei ambulantului autorizat, care la rîndul lui îi desfăcea la Predeal sau la Mamaia cu 8—10 lei bucata. Înmulțiți perechea cu o sută, două, trei... de mii și veți afla singuri cît cîștiga Kikinoclu(?), fără a ignora însă și cîștigul ambulanților — cum mai fac unii dintre cei ce le fixează veniturile! Dar cu ochelarii, eheî... Și noi, naivii, care plăteam cu atîta dezinvoltură fleacurile astea, desconsiderîndu-i, nu-i așa?, pe acești milionari deghizați, disprețuindu-i chiar. Ce o fi fost în sufletul lor și al lui Kikinoclu în astfel de momente, ce să mai vorbim? Cum arătam și cum (din păcate) mai arătăm noi în ochii acestor „mici" milionari e bine să n-o spun. Dar, vai, cel care își încheia cererile de ajutor implorînd mila noastră aproape că murea de foame închis în vizuina lui, deși pentru mici retușuri avea întotdeauna bani cu care să-și plătească lucrătorii. Aici sînt absolut necesare trei întrebări și trei răspunsuri. Unu: din ce trăiesc legal neautorizații? Doi: de unde au ei atîta poliester, dat fiind că acesta se vinde numai unităților de stat, nu și particularilor? Trei: vecinii lui Soni s-au lăsat chiar atît de ușor și vreme îndelungată duși de nas, nevăzînd și neauzind nimic din ce se petrecea la atelierul clandestin din curte? Sau...? Și dacă la prima întrebare legea recentă răspunde clar, de-acum încolo, pentru celelalte două ar fi de dorit să răspundă întreprinderile producătoare de mase plastice și buna-credință a tuturor celor care l-au cunoscut pe „Cotonogu". Între aceștia din urmă și cei care au acceptat contractul de vînzare-cumpărare a apartamentului de 4 camere, hol, de lîngă „Patria" (strada Pitar Moș nr. 27) la o valoare fictivă de 35 000 (!) de lei, valoarea reală a acestuia depășind 300 000 de lei!? Aceasta s-a întîmplat în 1973, cînd Soni, zis și Liubarschi Suchar, s-a mutat la această adresă, păstrînd atelierul și pivnița, subînchiriate de la un chiriaș de stat. Se crede însă că ar mai avea un apartament în Drumul Taberei, după cum se știe că și concubina sa (se putea altfel?!) Maria Enache, muncitoare la o cooperativă, și-a cumpărat bijuterii de 30 000 de lei și un apartament cu împrumutul... de stat!

Cum locuia milionarul? Din cele 4 camere (avea și chiriași, fictivi însă) 2 erau complet goale, iar în celelalte un pat, o masă, un șifonier, televizor, radio și... două geamantane. Ce mînca am văzut. De fapt nu-l interesa nici una, nici alta, toată viața — avea să spună — a stat sub pămînt ca o cîrtiță adunînd bani. Și-a adunat, nu?

Casa din strada Labirint nr. 3 A este veche, se intră pe un gang, se ajunge într-o curte interioară care ieșe în altă stradă. În ea locuiesc multe familii, printre care și familia Dobre (soțul, Stroe, mecanic fochist la Caritas, soția, Florica, muncitoare, și doi copii mici). La această familie își avea atelierele (cel de deasupra și cel de dedesubt) plătind o chirie de 30 de lei pe lună Kikinoclu(?).

— Părea sărac de tot, mînca un corn și de multe ori dormea în atelier cu capul pe masă, zicea Florica D. La ăștia mici le dădea cîte un fluier și ăla de cea mai proastă calitate.

— Vai de capul lui, sare Olimpia Costache, o vecină care se mai împrumuta cu o sută din cînd în cînd de la el. Mînca tăiței cu lapte și umbla rupt de tot. Dacă știam...

Vecinii sînt buimăciți. Între ei, lui Dumitru Bratu, mecanic, cel care a asistat ca martor la numărarea comorii, pare că nici acum nu-i vine să creadă.

— Am dormit cu milionul la cap, zice, podul avea peretele chiar la mine. Cu milionul am dormit, zău așa, speculantul naibii...

Singura mai abstractă, scormonind prin vechiturile care zac în curte înainte de a fi băgate într-o boxă și sigilate (e greu de închipuit cît de „păstrător" era acest avar milionar), este o bătrînă, „doamna Garoafa", preocupată să găsească niște cartoane pe care „să-și picteze imaginația". Alături de ea copiii din curte țopăiau de bucurie în fața zecilor de fluiere și trompete ajunse la îndemîna lor. Sînt scoase afară 6 (șase) butelii de aragaz, dar nu prea sînt luate în seamă față de ce s-a găsit pînă acum: 924 000 lei numerar, cecuri cu parolă, obligații în saci și pungi de plastic ascunse într-o boxă, peste 8 000 de dolari în pod, peste 1,5 kg aur lucrat îngropat în pivniță sau sub dușumele și mărfuri în valoare de peste 500 000 de lei. Toată această comoară, într-un decor de o mizerie de nedescris, dintr-acelea în care n-ar putea lucra nici măcar un gunoier, în mijlocul unor oameni pe care nu-i dau afară banii din casă. Și ca să nu creadă nimeni că în fața acestui „dezastru" milionarul și-a pierdut capul, merită să-l las pe cel care i-a descoperit „comoara", locotenentul major C. Salitră, să povestească:

— Dimineața l-am așteptat la atelier. N-avea autorizație, însă era plin de „marfă" și evident că nu-i aparținea lui ca lucru. „De unde ai asta și asta?", l-am întrebat, „Le-am lucrat", mi-a răspuns, „Atunci ia, hai, să luăm matriță pentru fiecare". „Nu mai luăm, a zis, le-am cumpărat". „Boxa asta este a dumneavoastră?" „Nu". Am chemat toți chiriașii să-și recunoască boxele din pivniță, a rămas a lui, dar tot nu recunoștea. „Dă-mi cheia", l-am cerut. „N-am", a zis. „Atunci sparg ușa, dacă nu-i a nimănui". „N-o spargeți (grijuliu), că vă dau cheia". Am căutat, am săpat pînă noaptea în acest talmeș-balmeș de vechituri și utilaje, pînă am găsit „tezaurul din Labirint". E un om tare ascuns. Și, ca să vezi, se apleca pe lîngă noi culegînd un cercel, o agrafă, o punea în pungă și o punea bine, pentru viitor! Ce om...

Ce om? Doar pentru că vorbește, cineva nu trebuie să fie neapărat om. Și cînd vorbește, ce credeți că spune? „Bine că nu mi-ați luat mîinile, mă refac eu cînd ies". Teribilă amenințare în situația lui, dar care, prin măsurile care se impun în acest „comerț parazitar", sperăm că nu va fi decît o vorbă goală și că strigătul multimii de vînzători ambulanți „le roi est mort"... nu va fi urmat de celălalt. Deocamdată pentru „le roi" Liubarschi Suchar — Soni — Cotonogu — Kikinoclu (?!) jocul cu milioanele s-a închis, chiar dacă „marfa" lui se mai întinde încă pe tarabele supușilor. „Marfa" lui și a altora ca el pe lîngă care noi, cei care prețuim banul în muncă și nu în hoție și speculă, nu mai avem cum trece cu vechea și lenească indiferență de mai înainte. Pentru că valorile îngropate în pămînt sau spînzurate în pungi de plastic în pod ne aparțin, pentru că banii aceia mototoliți în sacoșe, împiedicați să circule, ne-au lipsit, pentru că la urma urmei banul în sine, neechivalat cu ceea ce ne este nouă, tuturor, de folos nu înseamnă nimic.

IULIAN NEACȘU ■

P.S. Prin Liubarschi Suchar „a căzut" numai un singur „rege al inimioarelor" de bilci și nicidecum toți regii de ipsos, de plastic ori de sîrmă eloxată din „trustul gablonz-ului".

„Milionarul de plastic", Suchar Liubarschi, printre milioanele sale

---

găsit-o mai bună și de aceea m-am deplasat și mă voi deplasa de cîte ori va fi nevoie la Stuttgart. În privința banilor dați (B. reproșîndu-i că l-a escrocat, n.n.), țin să-ți spun că nu aveam nevoie să mă duc nici la München, nici la Paris. Am făcut-o pentru dumneata (sic! n.n.) care mi-ai spus că faci orice și m-ai rugat cu lacrimi în ochi să te ajut. Regret că gestul meu nu este apreciat de dumneata, ci dimpotrivă plătit cu bănuieli (și cu mărci, totuși, n.n.). (...) Ești venit numai de patru luni într-o țară în care eu trăiesc de cinci ani. Sinceritatea este o condiție esențială în raporturile dintre noi și față de ceilalți". (Impresionantă lecție de morală a transfugului cu vechime, n.n.)

8 aprilie 1971

„Dragă domnule B.,

Înțeleg necazurile și îndoielile dumitale și îți repet: n-are sens să ne certăm pentru nimic (ei, chiar nimic nu era, dar e adevărat că lui A. o ceartă nu-i venta cîtuși de puțin, n.n.). Este o copilărie să crezi că eu am căutat să speculez ceva de la dumneata. Îți dau cuvîntul meu că nu voi face vreun transport sau o afacere de transporturi fără dumneata. Că vrei să te întorci în țară este o problemă personală. Dar la aceasta trebuia să te gîndești de la început cînd erai în Suedia, la închisoare (lucru pe care B. îl știa dealtfel foarte bine, n.n.). Zici că nu vrei să fii aici și mai bine pleci dincolo, lîngă familie. Ce pot eu să-ți dau însă mai mult decît promisiuni, aici unde nimeni nu-ți dă un pfennig?" (Cuceritoare franchețe, nu? n.n.).

25 iulie 1971

„Dragă B.,

(...) Nu am fugit, nu te-am uitat. Cu mașina nu se poate face nimic deocamdată (deci a căzut și afacerea asta, n.n.). Am o altă idee: un post ambulant de înghețată. Este multă muncă, dar dacă este bine plasat se cîștigă foarte bine. (Și acum, atenție la modalitatea foarte subtilă prin care A. încerca să nu-l piardă pe Costică B., n.n.) Din țară am vești foarte proaste... Nu vreau să exercit nici o influență asupra dumitale, dar nu te sfătuiesc să te întorci acasă. Mai bine gîndește-te la diverse posibilități de afaceri, am o totală încredere în cinstea și puterea dumitale de muncă. Eu așa singur și fără să mă omor am intrat într-o participație la o afacere, unde sper să-mi renteze cel puțin o sută de mii anual. Iată pentru ce am plecat 3—4 luni din Frankfurt". (Mai exact, dispăruse undeva pe Valea Rinului de teama creditorilor, și se făcuse chelner, poate-poate mai încropea cîte ceva, n.n.).

Aici întrerupem puțin șirul răspunsurilor pentru a selecta cîteva din reproșurile lui Costică B. dintr-o scrisoare de 12 pagini și un sfert: „În scrisoarea dumneavoastră îmi recomandați ca ori pe unde voi fi, să fiu corect. Vă mulțumesc pentru recomandare. Toată viața mea am fost corect, cu atît mai mult cu dumneavoastră în care speram să văd omul care mă va naște a doua oară. Speranță și iluzie dureros prăbușite. V-ați bătut joc de mine, ba mai mult, ați fost atît de rău încît ați mai pus-o și pe soția mea (A. promițîndu-i c-o va aduce în R.F.G., n.n.) să umble pe la bancă să-și deschidă cont, lucru pentru care au rîs și s-au crucit cei de la bancă, din România. Pentru povestea asta mi-ați cerut 300 de mărci. Cum rămîne cu cinstea dumneavoastră imaculată? Și prostul de B... cu sufletul lui corect și cinstit credea, credea, credea și pînă la urmă a rămas cu... credința! Regret din tot sufletul că tocmai din partea unui român, și încă un român intelectual *de talia dv.* să primesc o astfel de lovitură".

Tonul melodramatic, frecvența cuvintelor cinste, corectitudine, umorul lor involuntar, toate ne aduc în plin Caragiale. Inconștiența cu care personajele respective țin patetice lecții de morală uitîndu-și statutul cu totul imoral în care se mișcă nici măcar nu mai au puterea să revolte ci stîrnesc doar compasiune. Dar să revenim la existența lui Costică B. care în această perioadă, după cinci luni lucrate la Dortmund, se mută la Frankfurt, șofer la firma „Junger" care făcea afaceri cu blănuri. Caută imposibilul, adică o locuință mai ieftină și tot ce găsește nu-i decît o cameră mansardată, cu accese și cu 200 de mărci pe lună undeva pe Liebigstrasse, una din acele străzi nemțești cu o arhitectură rece și monotonă, și din cînd în cînd cu un bloculeț-plombă colorat vioi. Pleacă lunea dimineața cu marfa și se întoarce la sfîrșitul săptămînii, muncind mult și încercînd să nu se lase doborît de disperare, în parte alimentată și de escrocheriile singurului „suflet" dispus să-l ajute: Nicolae A. Astfel ajungem în septembrie 1971, cînd acesta îl „asigură" pe Costică B. că el (d-l A., n.n.) este „un om de o altă calitate și de un alt nivel". În continuare, relațiile dintre cei doi, cultivate cu grijă de „sincerul prieten", cunoscînd din nou o perioadă „ascendentă" datorată în parte speranței lui Costică B. de a deveni „coproprietar" și pe de altă parte „stringentei lor necesități" ce aveau drept sursă afacerile mai mult sau mai puțin reale ale „finului intelectual". Și în timp ce sîmbăta sau duminica seara Costică B. își plîngea amarul pe malul Mainului, caritabilul domn îi trimitea sprințare scrisori și vederi din Roma și Bologna, din Lecce sau Brindisi prin care-l anunța că se spetește muncind, evident pentru viitorul lor, neuitînd totodată să ceară să-i expedieze prin poștă sau diferiți intermediari mizere sume de cîteva sute de mărci. Toate pînă în ziua în care întreprinzătorul asociat (devenit zarzavagiu), ce trimitea în luna decembrie conopidă la München, părtaș fiind la o afacere sub firmă italiană, îi cere „protejatului" din Frankfurt să-și lase postul de la „Junger" și să pună pe picioare un „camion sănătos", temelia fericirii lor viitoare, camion pe care-l va plăti el cînd va găsi pe cineva să-i finanțeze. Costică B. o ia de bună și pe asta, ajungînd în scurt timp muritor de foame și cheltuind cu multă zgîrcenie cele 20 de mărci trimise mărinimos de dl. A. „Știu că dumneata vrei să te muți (de fapt era pe punctul de a fi evacuat, n.n.), îi scrie acesta în octombrie 1972. Eu cred că nu te va da nimeni afară din casă. Dar cînd cineva vrea să facă ceva mai mult și mai mare trebuie să și riște. Și te rog să mă crezi, eu vreau să te ridic de la meseria de șofer nițel mai sus". O altă scrisoare înduioșătoare prin participare sufletească, blîndețe și spirit de solidaritate reflectă stadiul de bunăstare la care ajunsese Costică B. „Îți mulțumesc pentru rîndurile dumitale pline de obiectivitate. Cînd vrei să-ți impui, nu ești nici nervos, nici impulsiv, deși rabzi de foame, mai mare rușinea! Îți pun în plic 20 de mărci să mai poți rezista pînă vin eu" (cerîndu-i, în schimb, după cîteva luni, o altă sumă la fel de neînsemnată ca și cele anterioare, n.n.).

Istoria mai continuă țîrîș-grăpiș pînă la sfîrșitul lui '74 cînd Costică B. nemaiputînd suporta nesiguranța, traiul pe apucate, manevrele lui Nicolae A., singurătatea, depărtarea de familie, înaintează cererea de grațiere. I se aprobă venirea în țară dar are ghinion: plecat pentru o vreme din Frankfurt, trimis de firmă, comunicarea nu-l găsește acasă. La întoarcerea în oraș nu are cine să-i dea de veste. Continuă, exasperat, să aștepte și după zece luni se hotărăște să încerce din nou la ambasada română, unde află stupefiat că aprobarea lui avea deja o vechime de un an! Trecuseră aproape cinci ani de care nu mai vrea să-și amintească nimic, cinci ani uriți care n-au fost ai lui, cinci ani pe care i-a pierdut din lăcomia de a vinde prin contrabandă cîteva sticle de coniac, din frică și lașitate. Cinci ani în care s-a întîlnit cu lăcomia și egoismul feroce, ani în care a fost în permanență bolnav, cu frecvente stări depresive și sufocări de care n-a scăpat decît întors acasă. Bucurii? N-a avut pentru că sufletul său bolnav nu se putea bucura nici măcar în rarele momente de uitare pe malurile Mainului, sau pe străzile străine ale Frankfurtului, hrănindu-se doar cu iluzia reîntoarcerii, privind trenurile în gara orașului.

RĂZVAN BARBULESCU ■

RACUL

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 113

Amorul divin sau o singură leafă

Am cunoscut recent o tînără pereche proaspăt căsătorită. Trăiau cu maximă intensitate bucuria omologării juridice a pasiunii lor primăvăratice. Suspinele, soaptele de iubire, mirosul îmbătător al teilor, clarurile de lună deveniseră legale. Ceea ce pînă cu o zi-două înainte era o nebunie, o născocire a vinturilor de miazăzi, acum devenise trăinicie, legalitate. Ca să nu mai lungim vorba, cei doi primiseră botezul nuptial al ofiterului Stării civile al sectorului 7

Fericirea altora emoționează pe toți ceilalți oameni. În această stare de pioasă euforie m-a trezit mărturisirea brutală a soției recent legitime :

— Noi doi sîntem o singură leafă.

Mărturisesc că nu mă așteptam la o comunitate atît de perfectă. Pretențiile mele erau infinit mai modeste. Mă așteptam conform indicațiilor pe care ni le dăduse cîndva Platon, să fie o singură ființă, sau măcar, dumnezeu cu mila, un singur trup. Nu, ei depășiseră cele mai romantice aspirații ale tuturor filozofilor și poeților. Ei atinseseră perfecțiunea, erau o singură leafă.

M-am resemnat și cu această ipostază. Iubirea cunoaște nenumărate forme de exprimare, și la urma urmei poate că și din două retribuții se poate naște o iubire eternă. Nu poți ști de unde sare țepurele pasiunii. Dar foarte curînd primii o lovitură și mai cruntă. De data asta lovitura mi-o dădu el, mirele, foarte voinic, foarte corpolent, foarte cu mult simț practic

— Leafa e destul de bună — recunoscu el cu tristețe orgolioasă — avem și spor de vechime. Însă trebuie să cîștigăm și ceva pe deasupra

Am rămas îngrozit de această spovedanie făcută la începutul unei căsnicii. Amîndoi se legaseră prin jurămînt sub clar de lună să fure cît mai mult, la locul lor de muncă, pe măsura posibilităților.

Și eu, dintr-un sentiment de culpabilitate sau din respect pentru iubirea lor nebună, tînu să-și mănînce unghiile și să precizeze :

— Noi niciodată, absolut niciodată n-o să înșelăm statul, ci doar clienții.

Și nici acum nu înțeleg de ce s-au supărat pe mine cînd am spus că n-am să vin la nunta lor de argint. Nu mi-e teamă că legătura lor conjugală s-ar putea destrăma. Dimpotrivă, tocmai vesnicia acestei monstruoase coaliții mă deprima

TEODOR MAZILIU ■

ANTON DRAGOȘ ■

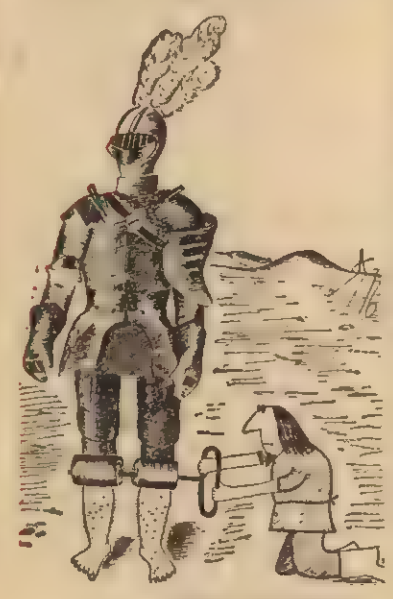

ADRIAN CURSARU ■

RIDENDO

Ruptă din viață

Am să vă spun o întîmplare care pare într-un tot neverosimilă, dar care este într-un tot autentică, vă asigur de asta pe cuvîntul meu de onoare. Dealtfel, eu folosesc foarte puțin imaginația atunci cînd scriu, prefer să vorbesc despre lucruri întîmplate aievea, trăite, îmi place să rup cu mîna mea fapte din viață și să le pun pe hîrtie, așa cum rupi fructe dintr-un pom și le pui pe masă. Dar iată întîmplarea despre care vă spuneam că e strict autentică, deși pare atît de neverosimilă.

Într-o zi, pe plajă apare un tip solid, înalt, ras proaspăt, cu figură de angajat cu muncă de răspundere în domeniul alimentației publice. Îmbrăcat elegant, cu cravată, tipul se dezbracă, rămîne în slip și intră în apă. Era foarte cald, deși se apropia asfințitul, bărbatul resimțea din plin binefacerile apei de mare, se bălăcea, dădea din mîini și din picioare, înaintînd fericit printre valuri. Tot așa, zbenguindu-se singur, individul ajunge la circa douăzeci de metri de mal. Fiind destul de gras și sedentar el obosește la un moment dat, vrea să pună picioarele pe pămînt, dar pămîntul nu mai era sub el. Începe să dea din mîini și din picioare, panicat, simte că nu mai are putere să răzbească pînă la mal și strigă ajutor. Pe mal nu era mai nimeni, doar un bărbat foarte tînăr, foarte frumos, chiar foarte zdravăn, îmbrăcat cu un tricou pe care scria Salvamar. Tînărul, culmea, citea o carte. Mai precis, un roman polițist. El aude cuvîntul ajutor, ridică privirea, vede despre ce e vorba și continuă apoi să citească. Tipul din domeniul alimentației publice care se afla pe cale să se înece înghite o gură de apă, gustul apei îl îngrozește și mai mult, ideea de a muri burdușit cu cîteva vedre de astfel de lichid crîncen îl scoate din minți și urlă cu ultimele sale forțe :

— Tinere ! Salvează-mă ! Nu mă lăsa ! Am doi copilași !

Tînărul ridică ochii din carte, enervat :

— Domnule, zice, sînt în timpul liber, lasă-mă în pace.

— Păi, mă înec !

— Te îneci ? Păi, de ce nu spui așa ?

— Păi, dumneata nu vezi ? Salvează-mă.

— Bineînțeles. Te salvez imediat. Fii atent. Dai din mîini și din picioare și tii aerul în piept cît mai mult. Hai !

— Păi, nu mai pot.

— Păi, trebuie să poți. Altfel ai încurcat-o. Dă-i bătaie. Așa ! Așa !

Tipul din alimentația publică face cîteva eforturi supraomenești, dă cu disperare din mîini și din picioare și scapă de pericol. Adică pune picioarele pe pămînt, lese pe plajă, se trîntește pe nisip, respiră adînc vreme de cinci minute și-și revine. Apoi se uită uimit către tînărul salvamarist.

— Dom-le, zice el, dumneata chiar ești de la Salvamar ?

— Bineînțeles, răspunde acesta. Dar de ce vă mirați ?

— Păi, dacă ești de la Salvamar de ce n-ai intrat după mine în apă să mă salvezi ?

— Ca să fi intrat după dumneavoastră în apă ar fi trebuit să fiu un timpit.

— De ce să fii timpit ?

— Păi, dacă intram în apă puteam să mă înec.

— Păi, nu știi să înoți ?

— Nu știu.

Tipul din domeniul alimentației publice rămîne buimac. Asta era prea de tot : să lucrezi la Salvamar și să nu știi să înoți !

— Dom-le, zice el, asta e prea de tot. Asta e culmea.

— Nu e deloc culmea. Aflați că mă descurc foarte bine. Din moment ce am la dispoziție o barcă și un colac nu văd de ce nu m-aș descurca. Ba am fost și evidențiat pentru faptul că nu am avut pînă acum nici un înecat în zona mea

— Și cine te-a angajat ?

— Șeful serviciului personal de la trust. Poate o să vă mirați, dar dînsul avea o obligație față de unchiul meu care este șef la barul de noapte. Adică o nepoată a respectivului șef de personal face prezentarea programului în bar, deși e bîlbîită. Și-atunci m-a angajat și el pe mine. Că n-avea încotro. Înțelegeți ? Așa se fac escrocheriile — l-a păcălit el pe unchimiu, l-a păcălit și unchi-miu pe el.

— Tinere — zise tipul răgușind brusc — eu sînt șeful serviciului personal.

După care îi strînse mîna puternic, îi aruncă o privire colcăind de ironie și scîrbă, și plecă cu bainele la subsuoară.

— Să fiți sănătos, i-a răspuns salvamaristul și, fără să se sinchisească de ironia din privirile lui, se apucă să citească mai departe romanul polițist.

Vor fi unii (poate mulți, poate puțini) care vor spune că întîmplarea e neverosimilă. Păcat. Ea este, realmente, ruptă din viață.

ION BĂIEȘU ■

Din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților

UMOR NEGRU

Oprea C. a vizitat nu demult, însoțit de fratele său, magazinul „Cocor" din București. S-au dus glonț la raionul de confecții bărbați, unde cei doi au executat Operațiunea Pantaloni. Oprea a înșfăcat o pereche de pantaloni de la autoservire, fără să-și piardă prea mult timp cu studiatul liniei, fasonului etc. (știa el ce știa) și s-a dus valvîrtej în cabina de probă, unde l-a îmbrăcat. Pe cei vechi și ponosiți l-a dat fratelui, care i-a virît într-o sacoșă, și amîndoi s-au îndreptat în grabă spre ieșire, fără să se uite nici în dreapta, nici în stînga. I-au oprit la timp vînzătorii cărora nu le-a scăpat strania metamorfoză... pantalonistică.

La tribunal Oprea a declarat că, de fapt, au avusese intenția să fure ceva. A urmat acest dialog, consemnat de grefier :

PREȘEDINTELE : Spuneți că totul a fost fără intenție. Totuși, ați ieșit cu pantaloni noi îmbrăcați pe dv. și nu i-ați plătit. De ce ?

ACUZATUL : Am ieșit îmbrăcat cu aceștia fără să-mi dau seama.

NU NUMAI PISICA NEAGRĂ ADUCE GHINION

Se spune că întîlnirea cu o pisică neagră poartă nenoroc. Un cetățean din Tîrgu Frumos, Toma Militei, propune o adăugire : cînd îți iese în cale un porc e de jale !

Pe cînd gonea spre Iași, în volanul autoturismului său, venind dinspre urbea natală, lui Militei i-a apărut în față, pe nepusă masă, un porc. Patrupedul a guițat îngrozit, crezînd că va sfîrși nu așa cum îi era scris lui și fraților săi, adică pe tavă, ci sub roțile „Daciei". Conducătorul auto, vrînd să evite animalul a intrat în șanț. S-ar părea că totul n-a fost decît un fel de glumă, dar n-a fost așa. A fost rănită Elena Chersan din Tîrgu Frumos, care se afla în mașină. În categorisirea miliției — un accident grav. Să fie de învățătură și la alții, fiindcă asemenea accidente se întîmplă din conducere neatentă. Nu dați vina pe patrupezi !

CONCEDIU DE ODIHNĂ

După ce s-a întors din vacanță, Niculina G. a descoperit că i s-au furat toate lucrurile din casă. S-au întreprins cercetări, care au dovedit că făptașul era... soțul Niculinei, din Ploiești.

Deși nu am dat numele întreg, din motive lesne de înțeles, rugăm să fim crezuți pe cuvînt că așa s-au întîmplat lucrurile. Dacă totuși nu ne acordați credit, puteți citi cu folos decizia penală 80/1976, Secția a II-a penală Tribunalul Municipiului București.

GHICI CINE VINE LA CINA

Vasile Crețu din comuna Nicolae Bălcescu, județul Constanța, se destindea în curtea casei sale cînd a primit o vizită neașteptată : un autobuz întreg încărcat cu turiști din Piatra Neamț, aflați în drum spre litoral. Halta Crețu nu figura în itinerar, ea a fost introdusă, după cum au arătat primele cercetări, de către șoferul Vasile Iancu de la I.T.A. București, care a circulat cu curbă cu viteză exagerată. Un cauciuc a explodat și autobuzul a intrat într-un stîlp, pentru ca în final să aterizeze în gospodăria cetățeanului. Toți s-au ales doar cu spaima, afară de șofer, care s-a ales și cu altceva în plus.

Un caz oarecum similar, dar cu un sfîrșit tragic, s-a întîmplat la Cluj-Napoca. Paraschiva Szopos a împrumutat autoturismul lui Iozsef Hadnagy pentru a face o raită prin oraș. Faptul că nu prea știa să țină volanul în mîini și că nu poseda permis de conducere nu a tulburat-o prea mult. Iată însă că la o intersecție a pierdut controlul mașinii și, după un drum în zigzag, a trupt în curtea imobilului din Strada Dunării 23. Eduard Biro, de patru luni, a fost omorît pe loc. Nu putea ghici, bietul, cine va veni la cină.

HAI ACASĂ, EVELINA, I-AM ZIS,

Recunosc, sînt stăpînit de viciul beției și din cauza aceasta aveam discuții dese cu soția. La 1 februarie 1976 urma să mergem la un botez. Dar eu m-am îmbătat, dînsa s-a supărat, ne-am certat și a plecat de acasă. Eu o iubesc mult însă, sînt gelos și am dorit să mă împac. În acest scop, la 12 februarie, am băut trei sferturi de țuică, am luat un cuțitaș de bucătărie și m-am dus la locul ei de muncă.

— Hai acasă Evelina, i-am zis.

— Nu merg, îmi răspunde ea.

— Hai, că a sosit o telegramă de la părinții tăi, de la țară, care ne spun că ne-a murit copilul. Am zis așa pentru că vroiam să o determin să vină. Ea însă n-a înțeles nici de data aceasta. Beat fiind, am scos cuțitul și am vrut s-o amenință numai. Adică am lovit-o puțin lîngă ureche. Nu am avut, se înțelege, intenția să o omor. Dacă aș fi avut-o, puteam s-o realizez cu multă ușurință, datorită meseriei mele de măcelar. Așa că, vă rog să mă înțelegeți, toată această activitate a mea a fost făcută cu intenția ca Evelina să se întoarcă acasă.

Cu toate că Evelina s-a întors acasă, inculpatul Constantin Ghindulet, din București, a fost condamnat la 5 ani închisoare. (Dosar 1578/1976. Tribunalul Suprem)

ÎN APĂRARE, CONVENȚIA CU BUNICUL ȘI CONTRACTUL CU VIȚELUL

Anița Morar, profesoară, a fost pînă la 1 septembrie 1975 și directoarea Școlii generale de 10 ani din comuna Budacul de Jos, județul Bistrița Năsăud. Nu mai este. De ce ? Avea sarcina să adune de la cadrele didactice cotizațiile și ratele cuvenite Casei de ajutor reciproc. Dar Anița depunea totdeauna mai tîrziu aceste sume. Folosea banii în unele scopuri personale. „Este adevărat, declară ea, că inițial am dat în fața organelor de miliție o declarație scrisă cu mîna proprie, în care recunoșteam că am folosit banii la cumpărarea unei case. Dar nu e adevărat. Am declarat astfel, gîndindu-mă să acopăr întîmplarea din vara anului 1974, cînd mi-au dispărut vreo 3000 lei din cotizații. În apărare solicit confruntarea cu Eugenia Papin, voi depune convenția încheiată cu bunicul la Consiliul popular, cer audierea lui Leon Lolici să recunoască singur că i-am vîndut mobilă și voi căuta și contractul pentru predarea vițelului".

Cu toate aceste probe solicitate în apărare, Anița Morar a fost condamnată la 6 ani și 6 luni închisoare. (Dosar 1667/1976, Tribunalul Suprem)

LIONEL NIȚESCU ■
N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

„Ce mi-ai făcut Lică ?" dar Lică fugea mîncînd pămîntul

Ioan Pop ieși trîncîndu-din gară. Trebuia să ajungă încă în dimineața aceea la Sebeș-Alba și nu-i mai rămînea decît să prindă o ocazie. Traversează șoseaua din fața gării, căutînd cu privirea. Un „Bucegi" cu număr de București pare a fi o șansă. Șoferul are de făcut un drum la Podul Olt și apoi pleacă spre Sebeș, dacă vrea... N-are ce face, altă mașină nu găsește și oricum în vreo două ore și jumătate ajunge la unitatea forestieră. „Buceagul" înaintează greu. Patinează, derapează și chinuit urcă panta de la Tălmaciu. Ajuns sus, parcă ușurat, șoferul încearcă să-și aprindă o țigară. Nu e momentul, își spune Pop, și el vechi în ale șoferiei. Nu-și termină bine gîndul, și mașina, rămasă o clipă de capul ei, derapează. Totul se precipită. Puștiul se pierde, smucește disperat volanul și mișcarea lui Pop este tardivă : camionul se apleacă mult la dreapta... Se trezește după cîteva momente în camionul răsturnat. Își duce mîna la cap, îl doare îngrozitor. Ajutorul șoferului, înghesuit în el, încerca să iasă, strigînd disperat : „Lică, ce mi-ai făcut Lică ?". dar Lică sărise cu puțin înainte și fugea năuc peste cîmp. Pop nu reușește să iasă, are piciorul drept prins în ușă și durerea îl birui. Ajuns afară, ajutorul face semne disperate. În interval de 10 minute, opresc într-o doară, două „Dacii" și un IMS. „Înștiindu-l" cu promisiunea că vor anunța de la primul telefon miliția și salvarea. Le explică disperat că un om trebuie scos de sub mașină și dus la spital. „Ce putem face noi doi ?, îi răspunde cineva ; poate vine un camion cu muncitori". Noroc cu autobuzul de Boița. Au sărit oamenii, l-au scos pe Pop, cu piciorul drept atîrnînd, l-au urcat într-un atelier mobil cu număr de București. Șoferul a întors imediat, lăsîndu-și treaba și s-a îndreptat spre Sibiu. Traumatism cranio-cerebral și fractura femurului drept. „Trebuia adus mai repede, lucrurile se puteau complica", spun medicii. Este de atîția ani șofer, dar așa ceva nu mai pomenise. Ajutase pe mulți, se-ntîmplă atîtea pe șosele, e o lege nescrisă... „Bine că s-a terminat și așa". I-ar mulțumi șoferului care l-a adus, dar de unde să-l mai ia ! Îi știe numele și numărul mașinii : Radu Stoica, 34-B-1232, ar vrea grozav de mult să-i mulțumească.

★

Dumitru Cătană, șofer la ITA-Sibiu, își ia prietenul, pe Ilie Iuga, și petrec seara împreună. Se face tîrziu și sînt cu chef. Ilie mai puțin, Cătană în schimb... Un taxi i-ar mai scoate din povestea asta. Aproape noapte, se vede prost. Mașina prinde viteză, la o curbă derapează și se izbește cu putere de un pom. Cătană își pierde cunoștința. Este singurul rănit. Acum, după o săptămînă, stau de vorbă cu Ilie Iuga. N-are cum să uite. Își amintește perfect detaliile, replicile, așa ceva nu se poate uita. Trecuseră patru mașini mici, două camioane și două „IMS"-uri. Încetiniseră trei șoferi, opriseră patru și nu-i ajutase nici unul. Ultimul, „prudent", ocolise. Lui Iuga nu-i venea să creadă. Le explicase că omul lovit își pierduse cunoștința, că poate fi ceva grav și pînă la spital nu fac mai mult de zece minute. Degeaba ! „Ați băut și ați luat pomul în brațe. Las' că vă treziți și ajungeți ușor, ușor !". Altul zice : „Poate vă trimit eu o salvare". Sau : „Cum ați ajuns frate în copac ?" I se spune că înăuntru este un om lovit. „Așa, păi să vă trimit întîi miliția, cine știe ce-o fi ?" Îmi venea să urlu, îmi spune Iuga. Unul, care nici măcar nu se apropiase de taxi, îmi spunea : „Trebuie dus imediat, poate are noroc și nu-i lovit prea tare, dar eu nu pot, sînt așteptat undeva și deja am întîrziat. Prindeți voi o mașină, trec atîtea, ce Dumnezeu !". Ultima mașină, un Volkswagen. S-a apropiat omul de noi, l-a văzut pe Cătană și n-a spus decît „repede la spital". Era un bărbat între două vîrste care n-a vrut să-și spună numele.

Și Dumitru Cătană ajunge la spital după trei sferturi de ceas, cu trei fracturi și cîteva lovituri zdravene la cap.

★

Două cazuri pe marginea cărora ar fi lesne să divagăm, fixîndu-ne drept repere noțiunile de **omenie, responsabilitate, egoism, prostie, lașitate.** O mică statistică pusă la dispoziție de Spitalul județean Sibiu, unde l-am întîlnit și pe accidentatii amintiți, ne ajută să calificăm, prin contrast, în primul rînd lipsa de omenie. În 1975, la acest spital, 680 de oameni au donat 170 de litri de sînge, acoperindu-se astfel jumătate din necesitățile secției de chirurgie, unde, în același an, s-au făcut 1 600 de transfuzii pentru 692 de bolnavi. Evident, cifrele sînt reci, dar ele exprimă o realitate, o atitudine, mai mult decît atît, ele pot fi o definiție, din foarte multele posibile, a omeniei sau o replică cu valoare de simbol dată contrariului ei.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

SAMURAI
în variantă nouă.

Invocîndu-se cîteodată numele unuia sau altuia dintre miliardari, li se asociază brusc și numele unei țări. De regulă, aceasta este America. Dar, în cazul de față asocierea ar fi cu totul hazardată. Pentru că acești Tsutsumi, nu prea cunoscuți, sînt japonezi și controlează un imperiu financiar imens, considerat ca unul dintre primele trei ale acestei țări. Cineva i-a și numit samuraii capitalului.

O femeie director al unui cazinou din Franța ? Încă de acum cîțiva ani, bărbații care se înghesuiau într-un club foarte închis, acela al caiților jocurilor de noroc, ar fi găsit — incontestabil — ideea foarte caraghioasă. Dar iată că și acest bastion cu totul bărbătesc a căzut : odată cu cazinoul „Lydia", navă imobilă în bazinul de carenaj din Languedoc — Roussillon, o femeie își făcea o spectaculoasă intrare în lumea destul de tenebroasă a ruletei și bacaralei. O circumstanță și mai insolită: ea este japoneză !

Deși mărită cu un francez, Kuniko Tsutsumi-Neret a păstrat toate trăsăturile femeii nipone. Frumoasă, discretă, întreprinzătoare, este moștenitoarea unui puternic și celebru trust și a unei enorme averi care, fără îndoială, reprezintă cea mai importantă avere personală din Japonia.

În schimbul autorizației de a deschide — și de a gira — acest nou cazinou, trustul ei a investit într-adevăr sume foarte mari și a ridicat multe construcții în Languedoc — Roussillon. A investi, a construi și a urmări profitul, iată formula cheie a unei familii a cărei reușită, prin dimensiunile ei, îi face să viseze pe occidentali. În interiorul acelui așa-zis miracol japonez, prodigioasa ascensiune a clanului Tsutsumi, proprietar al unui macrotrust, este mai mult decît impresionantă : o singură viață de om — precum și precipitarea evenimentelor — au fost suficiente pentru a realiza — pornind de la un mic birou de poștă provincial și de la o agenție de îngrășăminte chimice — ceea ce avea să fie apreciată drept cea mai mare afacere particulară japoneză, una dintre cele mai importante rețele de distribuire a bunurilor de consum de pe planeta noastră și una din cele mai mari averi familiale din lumea capitalului. După cum scria unul dintre puținii cunoscători, pentru a înțelege cum s-a constituit și ce reprezintă clanul Tsutsumi, „trebuie să-ți ajustezi spiritul la dimensiuni, ierarhii și relații de cauză și efect speciale". Pe scurt, dacă Japonia și-a schimbat chipul, structurile care comandă viața locuitorilor ei au rămas aceleași. Or, secretul principal al clanului a fost acela că a speculat o atare stare de fapte. Astfel, firma nu s-a mulțumit să vîndă bunurile de consum, ci a inventat un sistem care „oferă" soluții pentru problemele de consum pe care le poate avea un client.

Pînă la un anumit punct, grupul a preluat ștafeta considerată a fi de esență „divină" (!) „infailibilă și capabilă să tranșeze orice problemă". Folosind intoxicarea totală de publicitate, recurgînd la reclame mai puțin atractive cît foarte șocante, firma a devenit mai mult decît o marcă — un mod de a trăi. Așa se face că de la casă și pînă la cel mai mărunt obiect de uz casnic, inclusiv produsele alimentare, transporturile și distracțiile, japonezul poate să și le achiziționeze de la firma clanului Tsutsumi. Oriunde va fi, în străinătate sau în țară, una dintre cele 99 de societăți ale grupului îi va furniza tot ce are nevoie. O atare diversificare reflectă în primul rînd caracterul gigantic al grupului : cifrele de afaceri ale diferitelor departamente se numără cu miliardele de yeni și valoarea investițiilor descurajează orice încercare de evaluare.

Printre societățile suplimentare ale acestui monstru comercial sînt citate, complet la întîmplare și într-o manieră neexhaustivă, societățile de import de petrol, precum „Arabian Oil Co" din Japonia, societăți imobiliare, societăți de construcții de autostrăzi, uzine chimice, ferme model, uzine de produse alimentare, centre de recreare, hoteluri, companii de elicoptere. Una din ultimele realizări ale grupului în Franța este acest cazinou „Lydia" la Port-Barcarès (în Languedoc — Roussillon), pe care fiica fondatorului l-a „inventat" din toate piesele înainte de a lua conducerea cazinoului din Trouville !

Imensa afacere financiară și comercială a luat naștere acum mai bine de cinci decenii... într-un mic birou de poștă din provincie. Un tînăr, fiul unui fermier prosper din estul Japoniei, Yasujiro Tsutsumi, anticipînd viitorul comunicațiilor, își convinge tatăl să facă investiții în centrul poștal pe care cîțiva francezi tocmai îl reorganizaseră. În același timp, tînărul Yasujiro hotărăște să dezvolte un sistem de vînzare a îngrășămintelor chimice și să construiască o linie de cale ferată. Succesul acestor inițiative îi va permite să cumpere terenuri pe care le va pune, aproape imediat, în valoare... prin noi linii de cale ferată, mici unități de vînzare a bunurilor de consum și imobile.

Așa se face că, în timp, întreaga schemă a evoluției și ascensiunii grupului Tsutsumi se află în acest proces : de acum înainte, promovat la rangul de financiar, Yasujiro Tsutsumi achiziționează fără încetare pămînt (va merge pînă acolo încît să străpungă munții și să rambleze estuare), pe care ridică blocuri, le unește prin linii de cale ferată și le vinde la prețuri deloc modice, creîndu-și, astfel, clienți pentru tot mai multele produse ale sale. În momentul Pearl Harbor (7 decembrie 1941, ziua în care Japonia a atacat navele americane din Pacific, determinînd intrarea în război a S.U.A.), care a reprezentat o cotitură în istoria țării sale, el era deja proprietarul unui imens teritoriu care pornea din estul țării și urca spre Tokio, dispunînd de o avere considerabilă ; ceea ce nu l-a împiedicat, contrar obiceiurilor din Japonia, să facă o carieră politică.

În drama înfrîngerii în cel de-al doilea război mondial el reprezintă un fel de oază, este stabil, sigur, este înțelepciunea uitată de semenii săi. Către el se îndreaptă tot mai multe priviri și speranțe. Justificat, într-un fel. Averea nu consta atît în acei bani lichizi cît în bunurile imobiliare, terenuri și altele de care era cu timpul tot mai multă nevoie. În același timp, Tsutsumi își reia funcțiile publice. În noua „eră a negustorilor" care începe în Japonia, Tsutsumi va deveni repede un lider. Rolul său în spectaculosul miracol japonez din anii '50 este esențial. Găsește cu ușurință capitaluri în străinătate, chiar și pe lîngă banca din Indochina. Pune la punct — cel puțin după părerea adversarilor săi — subtile combinații financiare care îi permit să păcălească fiscul. Iată, deci, un nou loc identic cu alte atari explicații ale ascensiunii miliardarilor. Neobosit și dotat cu o vitalitate prodigioasă, el n-a încetat să dezvolte afacerile grupului său.

— Cînd plecam în călătorie cu tata, declara fiica sa, Kuniko, tremuram cînd ochii i se opreau pe un munte sau pe o colină. „Cumpărați-l", spunea el. Și ordinele sale erau prompt executate.

Tsutsumi călătorea mult. Printre alte consecințe, această dispoziție i-a permis să dea naștere multor descendenți care, după criteriile europene (și nu japoneze), ar fi considerați nelegitimi. Dar în Japonia legitimitatea n-are același sens. De la singura sa soție „oficială" n-a avut decît doi copii : un fiu, Seiji, azi președinte general al grupului, și o fiică, Kuniko, căsătorită cu un francez, Gilles Neret. Ceilalți copii ai lui Tsutsumi, numiți în fruntea a numeroase compartimente ale grupului, i-au permis acestuia, în pofida monstruozității trustului, să păstreze caracterul familial chiar și după moartea creatorului său.

Marele Tsutsumi a murit subit în 1964 după ce a publicat o carte de mare răsunet, „Un pod pe deasupra Pacificului", un fel de testament rezumat al eforturilor sale de a apropia Japonia de America. Cîteva zeci de mii de persoane au asistat la funeraliile sale. Printre acestea se aflau chiar și cei mai redutabili adversari.

Între timp, puternica ascensiune pe care au cunoscut-o întreprinderile de-a lungul întregii sale vieți n-a scăzut deloc. Așa se face că marile magazine ale trustului țîșnesc aproape pretutindeni : de la Djakarta, de exemplu, pînă în Asunscion. Hoteluri ale firmei se ridică în Canada, în Scandinavia, Franța, în Spania. După metodele cunoscute deja, marile averi sînt bine implantate și răspîndite cu grijă în diverse țări și continente. Proprietatea funciară a grupului crește în continuare în Japonia și în lumea întreagă, precum și societățile de transport, de import-export și mulțimea de centre de vînzare. Marele magazin al firmei din Tokio, punctul terminus al unei căi ferate (și aeroport), se află la cea de-a 23-a refacere a sa ! Este tot formula de început: a stabili clienți, a le construi locuințe și a-i transporta... pînă la centrele de vînzare ale casei. Cu siguranță, banii vin cu timpul și cît mai mulți. Investițiile grupului în industria chimică, industria grea, informatică, cercetări etc., cresc în mod regulat. Concurența puternică — atît internă cît și externă — obligă la atari decizii. În Franța, unde s-a stabilit doamna Kuniko Tsutsumi-Neret și de unde aceasta controlează și inspiră expansiunea în afara frontierei, firma a făcut recent importante investiții. Fără să mai vorbim de milioanele de etichete ale firmei sale care dețin exclusivitatea pentru Extremul Orient. Destul de recent, sub influența lui Gilles Neret, grupul s-a interesat de arta europeană sub formele ei cele mai diverse (Gilles Neret a cumpărat și condus revista „L'Oeil" cu o ediție în Japonia și care face parte din grupul de publicații al firmei). Nici prospectiile nu lipsesc : sub numele firmei funcționează cîteva centre de cercetări, îndeosebi în domeniul sateliților. Într-adevăr, te poți întreba ce nu-l interesează pe urmașii fabulosului Tsutsumi : un cuceritor înveterat de noi piețe și hotărît, el prinsese cheag în Filipine, în Hawaii. Urmașii săi nu se abat de la aceste obiceiuri. Nu e nici o îndoială, constată o publicație de specialitate, „asistăm la un act de cucerire, în stilul marilor aventuri ale tradiționalilor samurai". Doar armele s-au schimbat : noii cuceritori și-au pus în cui săbiile ; de-acum înainte ei folosesc cercetarea pieței, calculul rentabilității, managementul, creierul electronic și telexul. Se spune că există un telex chiar la picioarele patului doamnei Kuniko Tsutsumi-Neret. Și, dacă se poate, evaziunea fiscală.

DUMITRU CONSTANTIN ■

DIVIZIA A : 1 ȘI 2 SEPTEMBRIE

ORADEA : F.C. Bihor — A.S.A. Tg. Mureș 1—0 (1—0). Pînă la eliminarea orădeanului Florescu, cartonaș galben și injurii la adresa arbitrului, lucrurile au urmat cursul firesc al unui meci de campionat. Bihorul a deschis repede scorul. Kun, în minutul 2 s-a instalat în atac, dar n-a găsit, cu jucători lenți și pitici, drumul spre poartă. Oaspeții, ceva mai agresivi și mai bine așezați pe picioare, au stăpînit mijlocul terenului, declanșînd contraatacuri rapide și derutante ● Eliminarea lui Florescu a răsturnat raporturile din teren. Temătoare, gazdele l-au chemat pe Gherghelt către defensivă, împingîndu-l înainte, la bătaie, numai pe Mircea Marian, Kun rătăcind pe toată suprafața terenului, așezarea în apărare, aflată cu lipsa de prevedere a fundașilor mureșeni, urcați către poarta lui Albu, permițînd lansarea a două contraatacuri sclipitoare în care golul a fost ratat de puțin, de Suciu și Kun ● Mureșenii, fără Hajnal, aflat în tribună, venit de la Felix, unde urmează un tratament mai îndelungat, au jucat, paradoxal, mai bine împotriva a 11 orădeni decît împotriva a 10, neștiind să forțeze, mulțumindu-se cu o dominare teritorială fără orizont ● Bun arbitrajul lui N. Raab (Cîmpia Turzii), debutant în divizia A, cu excepția îngăduinței față de intrările prea bărbătești ale oaspeților. La linie, buni T. Gabor (Cluj-Napoca) și I. Ștefăniță (Hunedoara). **(Ovidiu Ioanițoaia) TIMIȘOARA : Politehnica — Universitatea Craiova 1—0 (1—0).** Desfășurat în prima zi a anotimpului reexaminărilor, meciul dintre cele două echipe studențești a constituit pentru combatanți un bun prilej de a încerca să-și refacă moralul, șifonat în etapa a doua ● Singurul gol al meciului a căzut în minutul 16 și a fost înscris pe contraatac de Floareș, echipa oltceană fiind surprinsă pe picior greșit de arbitru care, cu cîteva zeci de secunde mai înainte, fluierase un ofsaid imaginar la Țarălungă, scăpat singur spre poarta lui Catona. Dealtfel și în repriza a doua au mai fost oprîți din acțiune, nejustificat, craiovenii Beldeanu și Pițurcă, pentru ofsaiduri văzute numai de arbitri ! ? Adăugînd la acestea ratările copilărești ale lui Oblemenco și Țarălungă — min. 60, șut afară de la 2 m din fața porții goale, avem imaginea înfrîngerii nemeritate a oaspeților care au fost mai mult în atac, gazdele făcînd o a doua repriză foarte ștearsă ● Foarte slab, pe alocuri chiar părtinitor, arbitrajul brigăzii bucureștene alcătuite din C. Manușaride (la centru), V. Constantinescu și V. Măndescu. **(Ion Predoșanu) CONSTANȚA: F.C. — U.T.A. 3—0 (0—0).** După o parudă dominată de gazde, învingătoare clare în fața unei echipe care pare să știe să joace orice fel de joc, mai puțin fotbalul ! Doar cu Domide încercînd cîte ceva, între care, la Constanța, un șut foarte frumos izbind bara, la scorul de 0—0, U.T.A. pare pe marginea prăpastiei, neîzbutind, după trei etape, să înscrie vreun gol ! ● Victoria Constanței, absolut meritată după aspectul jocului, s-a conturat totuși tîrziu, fiind nevoie de o incursiune a lui Antonescu și de un picior nefericit al fundașului Kukla pentru ca, prin intermediul unui autogol, gazdele să deschidă scorul. La 0—1, arădenii au capotat definitiv, și socotelile s-au încheiat fără probleme ● A arbitrat bine o brigadă ieșeană — la centru T. Balanovici, ajutat de I. Ciolan și D. Arndt. **(Andrei Georgescu) BACĂU: Sport Club — F.C.M. Galați 5—0 (2—0).** Galop de sănătate al unei echipe altfel de valoare medie, cea băcăuană ● La ce nivel a situat evoluția formației gălățene este astfel lesne de priceput... F.C.M. Galați a cîștigat detașat, sezonul trecut, seria I a diviziei secunde dar — aproape sigur — nu același lucru s-ar fi întîmplat și anul acesta, într-atît de grave sînt „găurile" din moralul, disciplina și chiar valoarea echipei gălățene. După acest meci F.C.M -ul avea să se despartă de antrenorul Gh. Nuțescu — găsit vinovat în cearta cu jucătorul I. Constantinescu ● Sport Clubul băcăuan și-a văzut însă de treabă, jucînd mai mult un meci de antrenament și înscrînd cinci goluri simple, după o evoluție care a mulțumit spectatorii. Au marcat T. Zamfir, Munteanu, Pană și Botez de două ori ● A arbitrat bine R. Șerban, ajutat foarte slab de V. Gheorghe (ambii din Craiova) și bine de M. Fediuc (Suceava). **(Dumitru Graur) IAȘI : Politehnica — F.C. Argeș 3—0 (1—0).** În raport cu ocaziile avute, în primul sfert de oră Argeșul ar fi putut conduce cu două goluri, dar Dobrin și Radu II ratează cu seninătate ● După aceste două faze mai deosebite, jocul se echilibrează și în minutul 45, cînd parcă se juca „la pace", Romilă fructifică o gravă greșeală a lui Olteanu, foarte bun pînă în clipa cu pricina, și înscrie un gol de șansă ● Imediat după pauză, chiar în minutul 46, Dănilă majorează scorul și toate temerile ieșenilor se risipesc, echipa joacă din ce în ce mai bine, în timp ce oaspeții nu mai rădică nici o pretenție ● Partida se animă spre sfîrșit, cînd argeșenii parcă mai prind ceva curaj, dar Costaș și compartimentul său, din care îi remarcăm pe Anton, sînt la post, așa că nu se va înscrie nici un gol ● În altă ordine de idei, printr-un joc mai legat, cu o linie de mijlocași mai activi, remarcîndu-l în acest sens pe tînărul Ursu, umbra lui Dobrin, și cu un plus de ambiție pentru adjudecarea victoriei, ieșenii, mai ales după înscrierea primului gol, au meritat cele două puncte puse în joc. A arbitrat bine o brigadă de arbitri bucureșteni avîndu-i la centru pe Gh. Betezan, ajutat la margine de Gh. Fodor și V. Roșu. **(Victor Niță) BUCUREȘTI : Rapid — Jiul Petroșani 3—0 (2—0).** Victorie meritată și muncită a gluzeștenilor, mai insistenți și mai bătăioși, uneori chiar în sensul strict al cuvîntului, decît adversarii lor, o garnitură lipsită de vlagă, aflată încă în curs de închegare ● Meritată, cum spuneam, victoria rapidistă s-a rotunjit cu largul concurs al arbitrului sibian Andrei, vinovat la primele două goluri. La primul, a trecut cu vederea un ofsaid, semnalizat de la margine, după care mingea a ajuns la Manea, iar șutul-centrare al acestuia l-a scăpat, copilărește, lui Cavai din bătae. Al doilea gol bucureștean s-a realizat din penalty, transformare Rișniță, la o minge lovită cu mîna în careu de Sălăjan, fără intenție și fără să-și fi creat vreun avantaj. La strigătul tribunei, Tudor Andrei a dictat 11 metri, inventînd practic un gol ● A mai înscris Sutru, iar petroșenenii, cu Rusu foarte muncitor și cu Mulțescu șters, au expediat de două ori mingea în bară, Stoica și Covaci nereușind să înscrie, deși au dominat teritorial mare parte din repriza secundă ● Foarte slab și în favoarea Rapidului arbitrajul sibianului Tudor Andrei, ajutat bine la linie de L. Vințan și slab de P. Baban. **(Ovidiu Ioanițoaia) HUNEDOARA : Corvinul — F.C.M. Reșița 6—1 (2—0)** ● Victorie obținută de gazde la o diferență de goluri greu de pronosticat înaintea partidei, cînd suporterii localnici se gîndeau și se declarau mulțumiți și cu un succes la limită. Linia de mijloc a hunedorenilor, alcătuită din Angelescu, Dumitriu IV și Economu (cel mai bun jucător de pe teren) și-a asigurat o superioritate netă în zona de construcție a atacurilor, ocaziile la poarta reșițenilor fiind triple în comparație cu golurile marcate ! ● Arbitrul de linie Gh. Popa (Pitești) — asupra căruia se găsea foaia de arbitraj — a sosit la cabine cu numai 10 minute înaintea fluierului de începere a jocului, coborînd dintr-un autoturism cu număr de Caraș-Severin, ceea ce a prilejuit gazdelor un energic și justificat protest. Întîmplarea (doar ea ?) a făcut ca respectivul arbitru să semnalizeze greșit o poziție de ofsaid a extremei Bucur, „centralul" Ion Chilibar (a arbitrat bine) acordîndu-i credit și nevalidînd, astfel, golul realizat, Faza a trecut fără urmări, exceptînd fluierăturile și dezaprobările de rigoare, pentru că în acel moment scorul era 3—0 ; dar dacă era 0—0 ?... ● Celălalt arbitru al întîlnirii, I. Răileanu, a semnalizat cînd și cînd ce trebuia. **(Dumitru Vișan) BUCUREȘTI : Sportul Studențesc — Progresul 6—0 (4—0).** Un meci plicticos, fără tensiune, deși s-au marcat patru goluri. În fotbal golurile salvează mult din spectacol, dar în meciul acesta pînă și golurile au fost plicticoase. În fața nevinovăției copiilor de la Progresul nu mai era nimic de făcut. Nici golurile nu mai erau goluri oricît ar fi fost ele. Prea era multă neputință ca să nu te apuce un soi de milă pentru zbaterea celor de la Progresul. Băieții lui Mateianu nu au avut în acest meci decît multă, multă bunăvoință. La box, într-o asemenea situație meciul este oprit pentru inferioritatea adversarului. Au arbitrat foarte bine : N. Petricescu, la centru, ajutat de D. Isăcescu și V. Ivanovici la linie (toți din București) ● **Dinamo — Steaua: 5—2 (3—1).** Un meci cum ne-am dori mai des să vedem. S-a jucat cu dăruire, de ambele părți, fără menajamente, fără blazări, cu orgolii de mari echipe și mari jucători Au fost goluri multe au fost și multe greșeli, dar peste tonte a fost un joc frumos, captivant. Meciul a arătat cam tot ce poate la ora actuală fotbalul nostru, cu bunele și cu relele lui la un loc. S-au înfruntat două echipe cu stiluri de joc diferite O echipă, Dinamo, mai calmă, cu un joc mai elaborat, și o alta, Steaua, mai spumoasă, mai spectaculoasă și improvizînd din talent. A cîștigat absolut pe merit Dinamo, dar nu se poate spune că a învins unul din stiluri, pentru că în teren nu erau numai două echipe cu stiluri diferite ci și două echipe cu stări diferite Dinamo robustă nu numai fizic, ci și psihic, Steaua, consumată nervos și nerefăcută după meciul ei cu Țeașcă, de la Craiova ● În repriza a doua, Dumitru a fost eliminat din joc pentru duritățI și injurii aduse arbitrului. Dar jocul lui nervos se trădase încă din primul sfert de oră al meciului. Dumitru nu mai era Dumitru din jocul de la Craiova și, nervos, el n-a mai reușit să controleze meciul. Starea lui s-a transmis și altor coechipieri (Anghelini, Ion Ion). Calmul, rezistența nervoasă erau apanajul dinamoviștilor ● Au fost în acest meci și două goluri dubioase, cîte unul de ambele părți. Dar nu aceasta îi reprosăm arbitrului C. Dinulescu ci faptul de a fi intervenit tardiv la jocul dur practicat de Dumitru. Un cartonaș galben în prima repriză ar fi reprimat din vreme aceste porniri și ar fi evitat, sîntem siguri, momentele penibile care au dus la eliminarea căpitanului echipei Steaua ● Au arbitrat bine C. Dinulescu la centru, D. Ghețu și N. Gheorghe la linie (toți din București). **(Traian Prosan)**

Primim din partea Asociației sportive C.F.R.-Timișoara următoarea scrisoare, pe care o publicăm așteptînd ancheta federației de specialitate : „În cadrul etapei a II-a a diviziei B, seria a III-a, echipa noastră a jucat la Sighetu Marmației cu echipa locală C.I.L. Cu ocazia acestui joc, încheiat cu rezultatul de 2—0 pentru gazde, s-au petrecut o serie de fapte incompatibile cu etica sportivă și chiar cetățenească. Chiar în prima repriză au primit îngrijiri medicale, lipsind temporar din teren, juniorul Trifan, ca și Volaru și Cioculescu, jucători ai echipei noastre. Gazdele s-au năpustit asupra noastră (faulturi intenționate, obstrucții, țineri cu mîna etc.), fiind ajutați destul și de arbitrul de centru, ploieșteanu Moroianu, care a acordat gazdelor 4 lovituri indirecte în careul nostru și 16 lovituri libere pentru faulturi imaginare, la marginea careului de 16 m. Pe măsură ce trecea timpul, mai cu seamă în repriza a doua, adversarii au început să facă uz tot mai des de loviri cu picioarele, ba chiar și cu pumnii, fie că era prin apropiere sau nu mingea, lucruri deloc băgate în seamă de arbitrul partidei ! Mai mult, în min. 75, cînd portarul nostru a prins mingea și gazdele au reclamat 11 metri, jucătorii din Sighet l-au lovit și pe arbitru, cerîndu-i în continuare, prin injurii și amenințări să acorde penalty. Jocul a continuat în același fel pînă în minutul 88, cînd, la o centrare care se îndrepta spre careul nostru, jucătorul Volaru a sărit la minge, însă a fost împins din spate cu mîinile. În cădere, pentru a nu se dezechilibra, fundașul nostru a mișcat brațele deasupra capului, dar mingea a trecut la mare depărtare de ei, fiind apoi respinsă cu capul de jucătorul Cringașu. Spre marea noastră surprindere, arbitrul Moroianu acordă (scorul fiind în acel moment 0—0 !) lovitură de la 11 metri ! După această fază în teren au intrat circa 20—30 de spectatori, care împreună cu jucătorii localnici au început să-i fugărească pe jucătorii noștri, lovindu-i cu pumnii și cu picioarele. Apoi, cam prin minutul 97, socotind și întreruperea, gazdele au înscris și al doilea gol, dar acest lucru nu ne-a ajutat prea mult pentru a putea părăsi stadionul, fiind necesară intervenția a trei lucrători din organele de miliție pentru a putea ajunge, prin porumb, la locul de parcare al autobuzului. Față de cele relatate vă rugăm să ne ajutați pentru scoaterea la iveală a adevărului și pedepsirea vinovaților." Semnează AUREL HUMĂILĂ, vicepreședinte al asociației sportive.

A plouat cu fotbal

În ultimele opt zile a plouat cu fotbal cît într-un sezon întreg ! Începînd cu derbyul **Dinamo—Steaua**, care a ilustrat previziunea noastră că **un meci este un meci** (vreau să spun că în următoarele două, campionii naționali, surmenați de efortul fizic și psihic de la Craiova, plus unele absențe notabile în meciul cu **Corvinul**, s-au resimțit), și terminînd cu neașteptata victorie a **Progresului** în fața **S.C. Bacăului** (echipă care venea după două victorii și un meci nul, neprimind încă nici un gol) totul a demonstrat cît de labil este fotbalul nostru. Sigur că o promisiune pentru acest sezon o constituie echipa **Dinamo** care, în meciul de miercuri, și-a depășit net adversara eternă la 3 goluri diferență, cîștigînd după aceea și la Galați, unde se pare că va pierde numai cine va dori. Cîteva cuvinte despre meciul de pe 23 **August** pe care-l comentez mai tîrziu decît alții din motive binecuvîntate. **Dinamo** a cîștigat pe merit, după un joc ambițios (cum jucase **Steaua** la Craiova), ținînd să cîștige acolo unde militarii n-au mai cîștigat de mulți ani. Cineva numea jocul **roș-albaștrilor** un joc romantic. Chestiunea e numai o figură de stil pentru că **Steaua** joacă de mai bine de doi ani un fotbal modern pe care l-am văzut în sfîrșit în meciul de miercuri și la **Dinamo**. Ce înțeleg eu prin joc modern ? Înțeleg că toți jucătorii caută un loc unde să poată respira în teren, demarcîndu-se continuu, că este preferat jocul în adîncime celui lateral (Dinu, cel care a inventat pasa lungă în urmă cu zece ani în România, știind să-și reamintească procedeul după vreun an de eclipsă). Aș mai nota aici și jocul pe aripi (la **Dinamo** lipsind una din extreme și Lucescu fiind la o vîrstă a tehnicității și nu a vitezei, această virtute se vede mai puțin ; Moldovan, cel roșcat, suplinindu-l pe Nunweiler VI. în jocul cu dublă sarcină : mijlocaș și extremă). La **Steaua**, unde Troi a rămas singura extremă (Zamfir fiind suspendat, iar **improvizațiile** : Aelenei, Răducanu și Năstase servind de paleativ) jocul pe aripi schiopătă de asemenea. Dar în meciul de miercuri nu elanul, nu tehnica au fost cele care au hotărît, ci alți factori : oboseala **unsprezecelui** militar și prospețimea echipei dinamoviste care venea după un meci de antrenament (7—0 cu U.T.A.) ; absența unei linii de fund solide (lucru care s-a văzut și în meciul cu **Corvinul**) a echipei **Steaua**. În sfîrșit, incapacitatea de a periclita poarta adversă a lui Năstase care de doi ani de zile se ascunde de balon și alături de Anghelini și Sameș constituie trei găuri în bocancul militarilor. Ar mai conta în special la scorul stabilit și nervozitatea lui Dumitru care, dînd totul la Craiova, a greșit de la început mai toate pasele și tot nervozitatea l-a dus acolo unde încă de la primul balon aruncat în tribune trebuia trimis : pe tușă. Cu Dumitru în teren, la scorul de 3—2 pentru **Dinamo**, rezultatul s-ar fi putut întoarce întrucît aportul acestui jucător rămîne decisiv în balanța victoriilor campionilor. Menționez că la scorul de 1—0 pentru **Dinamo**, Năstase a ratat o ocazie mare cît roata carului, pe care numai ei o putea rata, și chiar la 2—1, bilbiielile înaintării știelste au hotărît soarta meciului. Iordache, care rămîne un portar inegal, a contribuit și el cu două goluri la înfrîngerea militarilor. Dar cauza principală a acestui 5—2 o constituie de fapt prezența lui Anghelini în formația din Ghencea. De multe meciuri publicul poate să observe cu ușurință lipsa de orientare în teren a acestui inimos jucător care formează o primejdie pentru echipa sa, pentru plasamentul său absolut defectuos. Mai amintiți-vă și luftul lui Sameș din repriza întîi cînd campionul autogolurilor din România era să-și încarce pasivul cu încă o „boabă" care-ar fi rămas antologică precum și cele din anii trecuți și din anul acesta. O propunere : treceți-l pe Sameș la înaintare pentru că acolo, dacă greșește în fața porții, va greși în dauna adversarilor ! Toate aceste lucruri nu vor să scuze echipa **Steaua** și să micșoreze meritele echipei **Dinamo**. Mi-ar plăcea să știu această ultimă echipă la potențialul de miercurea trecută, dar se pare că nouă ne este dat să vedem fotbal adevărat numai în cuplajele interbucureștene. Așa a fost și așa va fi și de aici înainte.

★

Acum, cîteva cuvinte despre niște întîmplări curioase. O anchetă în curs de desfășurare la Deva ne amintește multe alte lucruri ciudate în legătură cu unele echipe. Să așteptăm însă rezultatele cercetărilor pentru a ne spune cuvîntul, dar mie mi se pare că se merge cam departe cu pasiunea pentru fotbal. A-ți viri adversarii în spital este ceva prea grav pentru a putea fi îngăduit. Aud că în alte locuri sunt întrebuințate metode și mai și : macarale de mare tonaj care sunt puse să lucreze în nopțile cînd în hotelul din vecinătate dorm jucătorii unor echipe bucureștene, numai pentru a nu-i lăsa pe aceștia să se odihnească sau, și mai și, organizarea unor nunți cu fanfară la motelurile unde alte echipe își caută refugiu ; manevre tot atît de dubioase și cu aceleași scopuri pentru a scoate din luptă pe cei cu care trebuie să te înfrunți. Credem că observatorii federali trimiși în orașele din provincie pentru a supraveghea meciurile de acolo ar trebui să aibă în vedere și aceste lucruri pe care noi le semnalăm de aici, sancțiunile putînd să meargă pînă la pierderea meciurilor pe teren propriu ale echipelor gazdă care nu știu să-și onoreze cum se cuvine obligațiile față de adversari.

Cît privește calitatea jocurilor văzute, trebuie spus că o mediocritate aproape totală patronează aceste partide. Echipa **S.C. Bacău**, aureolată cu neprimirea nici unui gol în trei meciuri la patru la București de la o echipă sfîrșită, aproape de pragul disperării. Iată ce rămîne de neînțeles : nu vreau să descurajez pe cineva, dar este mai mult ca sigur că numai o minune poate salva echipe ca **Galațiul, U.T.A.** și **Progresul** de la retrogradare. Dintre noile promovate, **Corvinul** ne-a convins la București că poate spera la un loc de mijloc întrucît acolo se vede ceva, de pildă, jucătorii : Angelescu, Bologan, sau Șurenghin care s-au mișcat foarte bine în partida cu **Steaua**. Aș mai saluta la **Rapid** masiva întinerire a echipei care, suntem siguri, va da rezultate mai tîrziu, dar actul curajos ca atare trebuie salutat. Apar mulți juniori pe terenurile noastre și asta este foarte bine. Să-i urmărim cu interes și să-i impunem atenției publice. Dacă merită și dacă nu-și vor vinde cinstea pe rușine.

EUGEN BARBU ■

DIVIZIA A : 4 ȘI 5 SEPTEMBRIE

BUCUREȘTI : Progresul — S.C. Bacău 4—2 (2—0). Bucureștenii și-au apropiat victoria pentru că au dorit-o mai mult și au muncit mai serios pentru cele două puncte, știind să speculeze, mai ales Tevi, greșelile apărării la ofsaid a oaspeților ● Apărările au fost, dealtfel, punctele vulnerabile ale celor două garnituri, jucînd naiv și inexact, de unde și explicația numărului mare de goluri, care au mulțumit publicul la capătul unui meci sportiv, cu puține iregularități în consecință ușor de arbitrat ● Din păcate, biriădeanul Rainea și-a creat probleme singur tiind copios fluierat de spectatori în ultimele 20 de minute ale confruntării. El n-a acordat penalty la un fault comis asupra lui Tevi, pentru ca mai apoi, în compensație, să anuleze Bacăului un gol valabil. Ca atare. N. Rainea (Birlad), slab, ajutat la fel de slab de P. Mărășescu (Iași), vinovat de nesemnalizarea ofsaidului din care Apostol a ridicat scorul la 2—0, și de F. Silvestru (Focșani). **(I.Neacșu). GALAȚI : F.C.M. — Dinamo 0—2 (0—2).** Rar ne-a fost dat să vedem o echipă cu o apărare atît de naivă, fără intenția măcar de a aplica vreo umbră de marcaj jucătorilor adverși, așa cum joacă F.C.M. ● Jocul, astfel, a fost o încîntare pentru dinamoviști, care au putut combina — pentru că știu i — complet liberi, pasînd și demarcîndu-se în voie, de parcă ar fi fost singuri pe cîmpul de joc. Bucureștenii s-au desprins repede în cîștigători, marcînd în numai 21 de minute cele două goluri ale partidei (Dudu Georgescu, prin voleu de la 12 de metri, și Dinu, cu capul), apoi ratînd alte două mari ocazii ● În rest — meci fără probleme pentru oaspeți, de acum dezinteresați de scor și de joc ofensiv, neputință a gazdelor de a învinge șocul psihologic pentru a amenința mai mult poarta lui Ștefan. Și totuși, gălățenii n-au jucat rău fază de construcție și poate cu ceva noroc ar fi putut să și înscrie (cea mai mare ocazie a lor — bara lui Ene, în urma acțiunii lui Țolea din min. 40), evoluînd, prin comparație, cu mult peste ceea ce a jucat, de exemplu, Progresul în meciul cu Sportul studențesc ● Fără să forțeze, Dinamo a mai ratat încă vreo patru ocazii, în special Vrînceanu părînd incapabil să introducă o minge în poartă de la numai cîțiva metri de linia vărută ● A arbitrat bine I. Rus, ajutat slab de A. Szilaghi (ambii din Tg. Mureș) și N. Barna (Tîrnăveni). **(Dumitru Graur) ARAD : U.T.A. — Rapid 1—0 (1—0).** Partidă de tradiție, ce a putut fi urmărită și pe micul ecran, meciul a plăcut mai cu seamă datorită dîrzeniei și ritmului de joc, mai puțin prin execuțiile tehnice ● U.T.A. venea după 0—10 în numai două deplasări, ceea ce a făcut din meciul cu Rapid o obligație vitală a victoriei. Arădenii au cîștigat în cele din urmă cu numai 1—0, dar lucrul acesta nu trebuie pus numai pe seama ratărilor la înaintare, ci și pe seama jocului precis al apărătorilor gluieșteni, între care s-au remarcat tinerii fundași centrali Zalupca și Pîrvu. Antrenorul Motroc a prezentat la Arad, în plus, încă un debutant (David), lipsindu-i Rișnița (bolnav) și, bineînțeles, Grigoraș, în timp ce Manea a jucat atît de șters încît nu părea să știe că a început campionatul ! Greul jocului l-a dus deci apărarea, care n-a cedat decît o singură dată, în min. 27, cînd Broșovschi, superficial marcat, a reluat centrarea lui Ullecan ● La sfîrșitul meciului, fiecare în felul său, cei doi antrenori se declarau mulțumiți de joc : arădeanul Manolache pentru obținerea celor două puncte; rapidistul Motroc pentru confirmarea adusă de tinerii lansați curajos în primă echipă a Giuleștiului ● A arbitrat bine o brigadă ploieșteană avînd la centru pe N. Cursaru și la linie pe V. Gligorescu și N. Moroianu. **(Cornel Ionescu) PETROȘANI : Jiul — F.C. Bihor 2—1 (0—1),** o partidă în care oaspeții au jucat mai bine, în special din punct de vedere tactic, dar pe care gazdele au cîștigat-o, mai cu seamă prin forcingul din ultimele 20 de minute ● Orădenii au deschis scorul prin Kun (șut frumos, de la 20 m) și au părut foarte siguri de victorie în prima jumătate a reprizei secunde ● La gazde n-am remarcat în această perioadă decît neînțelegerea evidentă dintre Dumitrache și Mulțescu, ce par mai mult că se încurcă ● În min 71 Dumitrache avea să marcheze cu capul din centrarea lui Sălăjan, dînd semnalul ofensivei necondiționate a Jiului. Bihorul a greșit retrăgîndu-se în apărare, a scăpat nesperat de gol la un penalty ratat de Mulțescu (sau... apărat de Albu), dar avea să încaseze golul înfrîngerii cu cinci minute înainte de final, cînd Mulțescu și-a spălat păcatele, reluînd în plasă centrarea lui Stoichiță ● Disputat pe un timp de noiembrie, meciul a mai încălzit spectatorii prin discuțiile purtate la pauză, avînd ca temă dacă „o fi intrat sau nu Dumitrache la facultate, secția topografie minieră ?!" Se așteaptă afișarea rezultatelor ● A arbitrat foarte bine Fr. Coloși, ajutat bine de I. Roșoga (ambii din București) și Al. Izvernaru (Bocșa). **(Gheorghe Amuza) PITEȘTI : F.C. Argeș — F.C. Constanța 2—0 (0—0)** 75 de minute au alergat fotbaliștii pitești după această victorie, 75 de minute formația constănțeană a crezut în obținerea unui scor egal, deși ambele formații trecuseră pînă atunci pe lîngă șase două puncte ● Meciul a avut de toate : faze spectaculoase, purtate în viteză, momente de plictiseală, dominate de greșeli tehnice, dar, mai ales, numeroase ratări, majoritatea aparținînd echipei gazdă. Golul lui Olteanu (min. 76) a fost urmat de un oftat de ușurare în tribunele care, odată cu scurgerea timpului, deveneau din ce în ce mai sceptice în privința învingătorului ● Victorie tîrzie, datorată în mare parte lipsei unui coordonator lucid (ne-am gîndit la Dobrin), precum și apărării aglomerate a oaspeților, iar, în ultimă instanță, zilei foarte bune prinse de portarul Popa, fără vreo vină la cele două goluri, al doilea fiind marcat de Leșeanu, inspirat introdus pe teren, la începutul reprizei a doua ● Au arbitrat bine : M. Buzea, în centru, E. Svitlec, D. Rădulescu, la linie (toți din București). **(Răzvan Bărbulescu) BUCUREȘTI : Steaua — Corvinul 2—0 (0—0).** Corvinul a venit la București să se apere și s-a apărat. S-a apărat (în prima repriză) împotriva unei echipe jucînd într-o singură aripă, și aceea recalcitrantă și nemulțumită — Troi, cu un fundaș dreapta impetuos și în afara jocului — Anghelini și cu un Năstase rătăcitor, sperlindu-se, ori de cîte ori se afla în posesia mingii, de propriul său curaj ● A deschis scorul, în repriza secundă, Vigu, sigur și sobru ca întreg jocul său din acest meci. La 2—0, obținut de Răducanu prin transformarea impecabilă a unei lovituri de la 11 metri, corect acordată, Steaua renunță la tactica jocului la întîmplare realizată satisfăcător de Aelenei, Stoica și Fiorea, deschide jocul pe extreme (Fiorea), cursele lui Năstase (excelent în partea a doua) și Troi (în pelușa a doua în picioare, în timp ce Răducanu pune sare și piper, ratînd din toate pozițiile și punîndu-i în valoare pe portarul Bologan ● Simplu, eficace și elegant, debutul lui Nițu ● Corvinul, nici chiar după acel 0—0 la pauză, n-a crezut în meci nul și nu l-a obținut ● Foarte bun arbitrajul lui Mihai Fediuc (Suceava), ajutat la tușă de Mircea Abramiuc (Suceava) și Valerian Popovici (Botoșani). **(Nicolae Cristache) TG. MUREȘ : A.S.A. — Politehnica Timișoara 3—1 (2—0)** Mare dezamăgire după meci în cabina oaspeților. Antrenorul C. Rădulescu, apreciind, pe bună dreptate, că echipa lui a jucat mai bine decît cea a gazdelor, îi acuza de nereușită, în primul rînd, pe Catona, vinovat la primele două goluri, și pe Floareș, care a ratat nu mai puțin de patru ocazii în situația singur cu portarul ! Despre Catona, antrenorul afirma : „O să trăiască, cu siguranță, 120 de ani, n-are pic de nerv în el, stă în poziția de drept în poartă !" ● Repriza secundă a fost controlată cu autoritate de oaspeți, antrenorul Bone fiind la un pas de a se apuca din nou de fumat, deși s-a lăsat de o lună ! ● Pe lîngă șansă, gazdele au beneficiat și de aportul excelent al lui Bölöni, fără de care nu ar fi cîștigat ● La meci a asistat și Ștefan Covaci, care s-a declarat mulțumit de prestația lui Pătînișan, foarte bun atît în prima repriză ca fundaș central, cît și în cea de-a doua, cînd a jucat virf ● Pisiaru, despre care se spune în oraș că s-a dat „pe brazdă" de cînd s-a însurat, a marcat golul trei al A.S.A. în momente foarte grele pentru echipa sa, supusă asaltului dezlănțuit al timișorenilor. A fost un gol de o frumusețe aparte, după o combinație la margineo careului cu Naghi, Pisiaru strecurîndu-se abil printre fundașii timișoreni, l-a driblat pe Bathori și a întrat cu mingea în gol ● A arbitrat foarte bine Romeo Stincan ajutat bine la linie de N. Suciu și A. Ianuș — toți din București. **(Dumitru Vișan) CRAIOVA : Universitatea — Politehnica Iași 1—0 (1—0).** Oaspeții, care au reușit doar un singur șut pe spațiul porții lui Lung, și acesta în a doua repriză, nu puteau emite nici un fel de pretenții. Adăugînd acestui amănunt și excelentele intervenții ale portarului Costaș, cel mai bun jucător de pe teren, s-ar putea spune că avem imaginea de ansamblu a unui meci în care craiovenii au atacat în permanență. Punctul lor forte l-a constituit jocul combinativ dintre Beldeanu și Oblemenco ● Din trei tineri au plăcut Cîrțu și inocentul său, Irimescu, chiar dacă amîndoi au ratat ocazii favorabile. În concluzie, Universitatea, aflată în derivă psihologică, s-a redresat pe linia unui joc în continuă mișcare, cu pase lungi către Cîrțu și Pițurcă sau angajări impetuoase ale celor două virfuri, Oblemenco și Balaci. În această idee de joc eminamente ofensivă, Beldeanu pare a se încadra la justa sa valoare ● De cealaltă parte, Politehnica Iași este în continuare o echipă lipsită de curaj, mizînd pe meciurile de acasă și, am putea spune, că, aflată la Craiova sau oriunde în altă parte, Politehnica joacă cu gîndul la eventualele două puncte de la... Iași ! ● A arbitrat bine Carol Szilaghi (Baia Mare), ajutat la linie de St. Marian (Sighișoara) — nesatisfăcător, și L. Soos (Tg. Mureș) — bine. **(Victor Nițâ)**

DIVIZIA B : 5 SEPTEMBRIE

CLUJ-NAPOCA : „U"-Armătura Zalău 0—1 (0—0) ! Pronosporticștii au toate motivele să se felicite că meciul nu a figurat la concursul de duminică. Pentru cei 2 900 de plătitori, care au văzut întîlnirea, rezultatul nu constituie însă o surpriză. „U" a jucat foarte slab, nereușind să pună în real pericol poarta adversă decît în min. 90, cînd Cimpeanu II a trimis, cu capul, pe lîngă bară. Totuși se poate spune că jucătorii clujeni au fost cei mai buni de pe teren, dacă ne gîndim că în echipa din Zalău, recent promovată din divizia C și antrenată de V. Bălugiu, au jucat nu mai puțin de 5 jucători foști la „U" : Barbu (autorul golului), Demian, Munteanu, Boo și Stîncel ! ● Linia de atac a universitarilor acuză absența lui Bataciu, plecat la Reșița, și Vaczi, plecat la U.T.A. ambii suspendați de club pe o perioadă de doi ani, hotărîre care urmează să fie ratificată de federație ● Remus Cîmpeanu, fostul jucător al „șepcilor roșii", azi conducător la club, a întrat imediat după meci în concediu. Interesant de văzut cît va dura acest concediu... ● A arbitrat foarte bine, calificativ recunoscut și de tristele gazde, Al. Ghigea-Bacău. **(Andrei Georgescu) TURNU MĂGURELE : Chimia-F.C.M. Giurgiu 3—0 (1—0),** după un meci aprig, cîștigat pe merit de gazde, dar la un scor oarecum exagerat față de realitățile din teren. Începuturi de repriză mai bune pentru Chimia, antrenată de fostul internațional Eftimie care a înscris 3 goluri, Bădăluță, Nica și Cristache, cel de-al doilea cu largul și dezinteresatul concurs al portarului giurgiuvean Tudorache. ● Giurgiu a terminat de fiecare dată mai bine reprizele, dar formația pregătită de Onisie a greșit flagrant, încercînd un joc combinativ, la firul ierbii, pe un teren desfundat. ● Nivel tehnic mulțumitor, angajament fizic remarcabil, partidă sportivă, arbitraj foarte bun, asigurat de focșeneanul C. Petrov. **(Ovidiu Ioanițoaia). TIMIȘOARA : C.F.R. — F.C. Baia Mare 1—0 (0—0).** Prima repriză a aparținut gazdelor, dar cea mai mare ocazie de gol au ratat-o bălmărenii, atunci cînd Pamfil n-a reușit să finalizeze o excelentă pasă a lui Chivescu ● A doua parte a meciului accentuează și mai mult impresia de joc într-un singur sens, elevii antrenorului timișorean Ion Ionescu dominînd copios. Ei vor înscrie însă numai din penalty, în min. 75, sancțiune meritată pentru hențul în careu comis de fundașul Coller (autorul golului — Brîndescu) ● Bălmărenii, altfel, au lăsat uneori o bună impresie, avînd în Gadja, Condruc (pe post de apărător central), E. Pamfil și Chivescu cei mai buni oameni, jucători care au reușit să păstreze balonul timp îndelungat, pasîndu-l cu abilitate. Punctul lor nevralgic a fost linia de atac, care nu și-a creat decît rareori poziții valabile de șut ● A arbitrat foarte bine brașoveanul C. Ghiță. **(Cornel Ionescu) SIBIU : Șoimii — C.S. Tîrgoviște 1—1 (0—0).** Joc confuz și fără istorie în prima repriză, oaspeții apărîndu-se organizat și lucid, neîlpsindu-le totuși șuturile în tribune ! ● După pauză, cei care reușesc primii să înscrie sînt tîrgoviștenii, în min. 55, atunci cînd fundașul Tănase a expediat un șut senzațional de la aproape 35 de metri. După numai zece minute, arbitrul Paul Căprită, care a condus mai rău decît se poate închipui, acordă gazdelor un penalty imaginar, la o fază în care Munteanu a căzut, e adevărat, dar în care cel mai apropiat om de el a fost arbitrul ! Transformă Moraru, aducînd o egalare necinstită, după care, aplicînd cunoscuta lege a compensației, același arbitru nu validează gazdelor un gol superb, cît se poate de corect ● Publicul, dealtfel foarte obiectiv, și-a arătat în repetate rînduri dezaprobarea pentru parodia de arbitraj la care a fost nevoit să asiste ● Foarte slab, pe alocuri părtinitor, arbitrajul brăileanului P. Căprită. **(Ion Predoșanu) TECUCI : Victoria — C.S.U. Galați 2—1 (1—0).** Au fost două reprize distincte în acest meci, deși ele nu s-au suprapus întru totul pe timpul celor două jumătăți de cîte 45 de minute. În prima „repriză", condițiile au fost normale, teren bun și pe alocuri ploaie, care n-a influențat însă partida. Gazdele au înscris un gol foarte frumos prin juniorul Gheorghiu (șut de la 16 m sub bară, care nu i-a lăsat nici o șansă lui Tănase), dar oaspeții au pasat mult, ajungînd adesea în preajma porții adverse, cu destulă periculozitate ● După pauză și alte zece minute de joc, o urmat încă... o pauză, de aproape 20 de minute, impusă arbitrului de potopul lișcat peste terenul din Tecuci, ploaia așezînd adevărate perdele de apă în fața jucătorilor. La reluare, jocul s-a transformat în cu totul altceva decît fotbal, în orice caz într-un joc de mare angajament, în care — spre cinstea lor — jucătorii gazde n-au cedat deloc pasul. Tecucenii nu s-au lăsat impresionați de „cartea de vizită" a oaspeților (proaspeți învingători asupra lui A.C. Napoli), ei înscriind încă un gol, superb, prin Stoica, din plonjon ● Greu de exprimat o judecată severă la adresa C.S.U.-ului după acest meci, disputat la numai o zi jumătate după sosirea din Italia și, în mare parte, în condiții deloc asemănătoare cu jocul de fotbal. Ceea ce a plăcut îndeosebi a fost frumosul angajament fizic al tuturor jucătorilor, și desigur stoicismul cu care cîteva sute de localnici au suportat în tribune o ploaie violentă ● A arbitrat foarte bine o brigadă bucureșteană condusă de C. Manușaride. **(Dumitru Graur)**

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, sector 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Tel. 17 60 10, 17 60 20. Interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505

FLACĂRA

ANUL XXV NR 37 (1110)

16 SEPTEMBRIE 1976

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

La ora cînd școala românească își deschide toate ferestrele spre lumina patriei

Prima zi de școală desfășurată în atmosfera unui entuziasm copleșitor a fost pentru profesorii, studenții și elevii țării un prilej de a se întîlni cu președintele Republicii, cu secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Omul care a afirmat atît de puternic în concertul națiunilor civilizate ideile nobile ale educării tineretului lumii într-un climat de pace și de responsabilitate față de destinele viitoare ale planetei pe care trăim a ținut să se întîlnească și în acest început de an cu dascălii și discipolii lor. Nu într-un cadru în exclusivitate festiv, ci într-un cadru fertil de lucru, de bilanț și de angajare a învățămîntului mai profund pe direcțiile de evoluție ale vieții, ale necesităților construcției societății socialiste multilateral dezvoltate.

Deschiderea anului de învățămînt s-a constituit într-un moment important nu numai în viața tuturor profesorilor, studenților și elevilor, ci și în viața tuturor oamenilor muncii. În cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la mitingul de pe platoul noului Institut Politehnic din București se subliniia că profundele transformări economice și sociale petrecute în țara noastră, rezultatele întrecerilor socialiste în acest prim an al cincinalului revoluției tehnico-științifice, importantele succese în muncă, în cercetarea științifică și în învățămînt, în întreaga activitate de perfecționare a societății noastre, de creștere a participării active a întregului nostru popor la conducerea vieții sociale, concentrează atenția opiniei publice cu ocazia deschiderii anului școlar și mai mult asupra sarcinilor sporite pe care trebuie să și le asume învățămîntul românesc. Pentru că în tot ce se întîmplă în țara noastră este implicat responsabil și învățămîntul, acela care pregătește specialiștii revoluției tehnico-științifice, cetățeni cu o înaltă calificare profesională. Luptăm pentru egalizarea nivelului de dezvoltare economică a României cu țările dezvoltate, pentru apropierea de statele avansate din punct de vedere economic ale lumii. Dar în același timp luptăm pentru a asigura înfăptuirea unor noi relații sociale, de egalitate și colaborare între oameni, pentru o repartiție în spiritul eticii și echității socialiste a produsului național între toți membrii societății, pentru făurirea unui om nou, deplin stăpîn pe destinele sale, participant activ la întreaga activitate economico-socială, la conducerea în spirit democratic a societății.

De aceea, învățămîntului îi revin sarcini din ce în ce mai complexe, în pas cu noile cuceriri ale științei, tehnicii și culturii, într-o strînsă legătură cu viața, cu producția, cu necesitățile prezente și viitoare ale societății noastre în plină dezvoltare. Pe primul plan al desfășurării activității de învățămînt la nivelul exigențelor societății se află ridicarea nivelului de cunoștințe profesionale și tehnice, pregătirea generală, multilaterală a oamenilor muncii, dezvoltarea conștiinței socialiste. Trebuie depuse eforturi substanțiale și la toate nivelele sociale pentru pregătirea complexă, polivalentă a fiecărui cetățean, va trebui să ne preocupăm mai atent de educarea sa, de educarea poporului nostru în spiritul concepției revoluționare despre lume și viață a Partidului Comunist Român.

În ansamblul societății principalul factor de educație rămîne învățămîntul. De fapt, întreaga societate are un caracter educațional. Dar este adevărat faptul că perioada formării omului ca om de omenie și ca un comunist de omenie este aceea care cuprinde anii de școală. Așa încît alături de părinți și de opinia publică, profesorii sînt aceia care prin activitatea lor de zi cu zi construiesc adevărate personalități umane, finisează trăsăturile de caracter ale oamenilor de mîine. Iată de ce partidul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu cer școlii, universității să formeze o generație tînără pătrunsă de spirit revoluționar care să acționeze întotdeauna cu hotărîre împotriva a ceea ce este vechi și nu mai corespunde noilor forțe și relații de producție, să militeze cu îndrăzneală și pasiune pentru promovarea noului în toate domeniile de activitate, asigurînd astfel ridicarea patriei noastre socialiste pe culmi tot mai înalte de civilizație materială și spirituală.

15 septembrie 1976. Tovarășul Nicolae Ceaușescu vorbind la marea adunare a tineretului studios din Capitală.

De la tribuna manifestației, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că pînă la această oră s-au înregistrat rezultate bune în ceea ce privește integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, cheia tu

(Continuare în pag. ...)

A. DOHOTARU ■

Bilanț excepțional, consemnat într-o ambianță frățească, de înțelegere, colaborare și stimă reciprocă;

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN R. S. F. IUGOSLAVIA

NICOLAE CEAUȘESCU :

„Pot spune că vizita a înregistrat rezultate deosebite, că ea deschide perspective minunate pentru relațiile dintre țările și partidele noastre. Desigur, aceasta corespunde intereselor popoarelor noastre și, totodată, cauzei păcii și colaborării în Europa și în întreaga lume".

IOSIP BROZ TITO :

„Trebuie să spun că sîntem deosebit de satisfăcuți, eu și soția mea, precum și toți colaboratorii mei, în legătură cu convorbirile avute cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și colaboratorii săi, precum și pentru contactele avute cu acest prilej, pentru dezvoltarea colaborării noastre".

Un comentariu al ziarului belgrădean „Borba", apărut în timpul recentei vizite oficiale de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în R.S.F. Iugoslavia, subliniază faptul că președintele României este **„omul de stat cu care tovarășul Tito a avut cele mai frecvente întîlniri în ultimii zece ani".** Iată, să recunoaștem, un element al cronicii relațiilor frățești româno-iugoslave care are darul să spună clar că între aceste două țări există raporturi foarte active la cel mai înalt nivel și că de aici rezultă raporturi active în toate planurile : politic, economic și cultural.

Principiile politice ale României și Iugoslaviei sînt atît de asemănătoare, în fondul lor, încît este și firesc și necesar ca cele două țări să caute căi de colaborare, să sporească această colaborare pînă acolo unde orice prietenie are dreptul și temeiul să se numească indestructibilă. Noi am clădit cu poporul vecin și frate o hidrocentrală gigantică pe Dunăre, la Porțile de Fier, hidrocentrală care a cerut multă trudă și, mai cu seamă, multă legătură sufletească, din sămînța acelei vechi legături de inimă, care în balada lui Manole — baladă de circulație balcanică — se pune la temelia oricărui lucru de durată. În cursul recentei vizite, în cuvîntarea pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut-o la mitingul popular din orașul Velenje s-a spus : **„Cred că tovarășul Tito nu o să-mi ia în nume de rău dacă voi menționa că am stabilit să semnăm în timpul vizitei mai multe acorduri de cooperare economică, între care și începerea lucrărilor la Centrala nr. 2 pe Dunăre de energie electrică".** Prietenia adevărată nu numai că cere dovezi, dar le și dă. Probabil că aceste punți ale energiei, care pun în stare de colaborare permanentă sistemul nostru energetic cu cel iugoslav, sînt cele mai cutezătoare metafore ale colaborării și cele mai sobre dovezi de durată ale prieteniei. Dunărea curge de-o veșnicie între pămînturile noastre și pentru veșnicie va mai curge, dar pe sub două mari hidrocentrale, înălțate prin muncă cinstită de chiar toată industria celor două țări, putem spune, pentru că au trimis oameni, utilaje și inteligență tehnică pe șantierul celei dintîi și vor trimite la fel, pe cel de al doilea șantier, întreprinderi de profil divers din toate județele României și Iugoslaviei. Și, tot în ordinea argumentelor economice de prim ordin, care pot lămuri cota de putere a unor relații internaționale, să citățm din **Declarația comună** întocmită la Belgrad la 10 septembrie 1976, în limbile română și sîrbo-croată. Cei doi președinți au salutat **„semnarea acordului-cadru dintre organizațiile economice române și iugoslave cu privire la cooperarea în producția de mașini-unelte grele și specializarea în industria chimică. Se apreciază de comun acord că stabilirea unor forme mai largi de colaborare economică de lungă durată poate să asigure realizarea deplină a volumului prevăzut al schimburilor de mărfuri pentru perioada 1976–1980 și că, prin eforturi suplimentare, volumul său poate fi în 1980 mai mare de un miliard de dolari".**

★

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în R.S.F. Iugoslavia s-a desfășurat pe durata a patru zile (8—11 septembrie) și a fost marcată de atîtea momente înalte și pline de semnificații, nu numai în planul politicii reciproce a celor două țări, ci chiar în planul mai larg al politicii lumii în această perioadă complexă și cu accente dramatice, încît sîntem îndreptățiți să considerăm importanța ei în ordinea celor mai fructuoase contacte internaționale și, categoric, în rîndul întîi al contactelor ce trebuie să fie un exemplu de urmat. Cînd, la orele 11, aeronava prezidențială română a aterizat pe teritoriul R.S.F. Iugoslavia și cînd în întîmpinarea tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Elena Ceaușescu au venit tovarășii Iosip Broz Tito și Iovanca Broz, uralele miilor, atmosfera sărbătorească a începerii vizitei, tatul a arătat că vizita se va desfășura bine, că va decurge sub semnul încrederii și al respectului reciproc.

În toastul ținut la dineul oferit în onoarea oaspeților români, președintele Tito a spus : **„Cele două țări ale noastre sînt legate nu numai prin orientarea lor una spre alta ca vecine. La baza raporturilor noastre se află o adevărată prietenie, care are rădăcini adînci. În condițiile actuale, această prietenie este cimentată de țelurile comune ale edificării socialismului, interesele reciproce de a se consolida pacea și securitatea și hotărîrea de a întări independența noastră și de a ne aduce contribuția la colaborarea multilaterală în**

Ceremonia semnării documentelor oficiale

La reşedinţa din Belgrad, rezervată oaspeţilor români

Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi preşedintele Iosip Broz Tito la Komenicika Bistriţa

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu în timpul cuvîntării la mitingul din oraşul Velenie

Festivitatea acordării titlului de cetăţean de onoare al oraşului Belgrad

În faţa Palatului Alb din Belgrad

condiţii de egalitate între toate ţările şi popoarele. Pot releva cu satisfacţie că popoarele noastre sînt profund ataşate acestor idealuri şi sînt gata să suporte şi cele mai mari sacrificii în lupta pentru înfăptuirea lor". În toastul său, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus : **„Participînd activ la viaţa internaţională, România este ferm hotărîtă să-şi aducă întreaga contribuţie la soluţionarea constructivă a marilor probleme care preocupă lumea contemporană, la promovarea de relaţii noi între state bazate pe principiile deplinei egalităţi în drepturi, respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, renunţarea la forţă şi la ameninţarea cu forţa. Acţionăm cu hotărîre pentru extinderea relaţiilor cu toate ţările socialiste, cu statele în curs de dezvoltare, precum şi cu ţările capitaliste dezvoltate, în spiritul principiilor coexistenţei paşnice".**

În bogatul program al zilelor, pe lîngă întîlnirea cu minerii sloveni din Velenie — şi mitingul de care am amintit mai sus — s-au mai aflat vizitele la Combinatul Goreniе, un veritabil centru al industriei producătoare de aparate de uz casnic, la rezervaţia Kamenicika Bistriţa, participarea la Sesiunea specială a Adunării oraşului Belgrad, unde tovarăşului Nicolae Ceausescu i-a fost decernat titlul de cetăţean de onoare în cadrul unei frumoase şi cordiale ceremonii, precum şi vizitele tovarăşei Elena Ceauşescu, însoţită de tovarăşa Iovanca Broz, la Institutul de fizică nucleară din Liubliana şi la Adunarea R. S. Slovenia. Un punct al programului, marcat de mare stimă şi prietenie, a fost acela în care, la Palatul Alb de pe Dedinie, tovarăşul Nicolae Ceausescu a înmînat tovarăşei Iovanca Broz Ordinul „23 August" clasa I cu eşarfă, iar tovarăşul Iosip Broz Tito a înmînat tovarăşei Elena Ceauşescu Ordinul „Steaua Iugoslavă" cu eşarfă. Tovarăşul Dragoslav Markovici, preşedintele Prezidiului R.S. Serbia, a oferit, vineri la prînz, un dejun în cinstea înaltilor oaspeţi români.

Două încă sînt momentele care trebuie comentate, fiindcă, deşi mult deosebite ca loc şi rost în cele trei zile ale vizitei preşedintelui României în R.S.F. Iugoslavia, ele cuprind, în esenţă, totul. Primul moment este primirea de-a dreptul entuziastă pe care mai bine de 400 000 locuitori ai capitalei au rezervat-o solilor poporului român la sosirea lor pe aeroportul „Belgrad". Nenumăratele fîşnici de pe traseu, pe care era scris simplu „Tito — Ceauşescu", spuneau în chip simbolic întreaga încredere investită de popor în conducătorii lor, încrederea în faptul că cei doi mari şefi de stat slujesc, prin viaţa lor întreagă, interesele poporului. Al doilea moment l-a constituit semnarea documentelor oficiale şi, legat de aceasta, adîncul lor ecou ca purtătoare ale voinţei cetăţenilor României şi Iugoslaviei. Voinţă de prietenie şi progres social.

După ceremonia de semnare a documentelor oficiale finale, la rugămintea presei iugoslave, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făcut o declaraţie, din care cităm : **„Vizita s-a desfăşurat în condiţii deosebit de bune. Eu şi tovarăşa mea, colaboratorii care mă însoţesc ne-am bucurat de o primire caldă, prietenească, începînd, desigur, cu întîlnirea cu tovarăşul Tito — cu care am avut nenumărate întîlniri şi avem relaţii de prietenie strînsă — cu ceilalţi tovarăşi iugoslavi".**

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a apreciat că **„vizita a înregistrat rezultate deosebite, că ea deschide perspective minunate pentru relaţiile dintre ţările şi partidele noastre. Desigur, aceasta corespunde intereselor popoarelor noastre şi, totodată, cauzei păcii şi colaborării în Europa şi în întreaga lume".**

Exprimîndu-şi, la rîndul său, satisfacţia pentru rezultatele vizitei — la rugămintea presei române — tovarăşul Tito a spus : **„Eu sînt preocupat acum doar de faptul de a vedea cum vor explica în lume cei ce au răspîndit dezinformaţii în legătură cu relaţiile dintre ţările noastre, fiindcă asemenea relaţii care există între noi şi România, şi cum au fost întotdeauna, nu se înţeleg".**

Credem că această ultimă frază a preşedintelui iugoslav exprimă, cît se poate de sugestiv, gîndul spus ori nespus, dar pornit mereu din inimă, al omului simplu din România şi Iugoslavia. Ceea ce e mai presus decît orice.

În final, vom spune că, în şedinţa din 14 septembrie a.c., Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a relevat rezultatele cu totul excepţionale ale acestei vizite, accentuînd asupra semnificaţiei deosebite ce-o are pe arena politică internaţională semnarea de către tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Iosip Broz Tito a **Declaraţiei comune.** Este astfel reafirmată **„hotărîrea Republicii Socialiste România şi a Republicii Socialiste Federative Iugoslavia de a aşeza în continuare la baza relaţiilor lor, precum şi a relaţiilor cu toate statele lumii, principiile fundamentale ale deplinei egalităţi în drepturi, independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, respectării dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-şi hotărî singur, liber şi suveran sistemul său politic şi căile dezvoltării sale economico-sociale".**

TUDOR OCTAVIAN ■

A început un nou an de învățămînt, un nou an de muncă

LA ORA CÎND ȘCOALA ROMÂNEASCĂ ÎȘI DESCHIDE TOATE FERESTRELE SPRE LUMINA PATRIEI

Din prima zi, din prima oră, cu toate pînzele sus

Convorbire cu prof. Tiberiu Nicola, rectorul Universității din Craiova

— Anii universitari au fost dintotdeauna socotiți trepte decisive ale devenirii societății de mîine. Cum păcește, stimate tovarășe rector Tiberiu Nicola, Craiova universitară pe treapta 1976/1977 ? Cu ce pregătiri, cu ce realizări, cu ce proiecte, cu ce stare de spirit ?

— Plecînd de la ideea că în asemănarea firească a deschiderii fiecărui an universitar apar, toamnă de toamnă, elemente noi, care se înscriu pe spirala perfecționării continue a procesului de învățămînt în facultăți, pot spune că acest septembrie estudiantin craiovean se prezintă cu o sumă neobișnuită de date noi, al căror conținut exprimă sugestiv liniile de forță în dezvoltarea învățămîntului universitar în cetatea noastră. Pentru a ne înțelege mai bine situația cu care ne prezentăm azi la deschiderea facultăților, trebuie să subliniez faptul că anul trecut am avut onoarea și privilegiul de a-l avea în mijlocul nostru, în prima zi de cursuri, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, ale cărui prețioase indicații de atunci ne-am dat toată silința să le traducem în fapte. Ne-a spus acum un an secretarul general al partidului că trebuie să punem un accent deosebit pe pregătirea practică a studenților, pe finalizările concrete ale studiului teoretic, că trebuie să ne îngrijim ca lucrările de diplomă să reprezinte soluții care să poată fi aplicate imediat în practică, în producție. Importanța decisivă a integrării învățămîntului cu practica și cercetarea, necesitatea dotării superioare a facultăților cu laboratoare și ateliere au fost motive asupra cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat în mod deosebit, revenind asupra lor în mai multe rînduri. Perfect explicabile, în consecință, eforturile ulterioare și realizările de astăzi ale Craiovei universitare.

— Numiți, vă rog, aceste realizări.

— Aș începe prin a vă spune că facultățile craiovene au fost dotate cu aparatură și utilaje în valoare de aproximativ 25 de milioane lei, cifră impresionantă, care spune foarte mult. Am făcut noi laboratoare și ateliere-școală la facultățile de electrotehnică, de științe ale naturii și la Medicină. Am realizat un laborator de calcul pentru prelucrarea automată a datelor. S-a pus în funcțiune un microscop electronic la Medicină, facultate unde s-au extins laboratoarele și clinicile. În urma indicațiilor secretarului general al partidului, s-a înființat o secție de tehnologie a construcțiilor de mașini, ale cărei cursuri de zi vor fi inaugurate miercuri, 15 septembrie. A fost dat în folosință un cămin de 300 de locuri în stațiunea experimentală a Facultății de agronomie și horticultură, un alt cămin de 1 000 de locuri și o cantină aflîndu-se în construcție pe platforma industrială de est a orașului, beneficiarii lor urmînd a fi studenții de la Electrotehnică.

Mă întrebați la început cu ce stare de spirit pășește Craiova universitară în acest an. Într-o țară ca a noastră, aflată în plin cincinal al revoluției tehnico-științifice, cincinalul hotărîtor pentru evoluția României, studenții și profesorii Craiovei sînt hotăriți să pornească din prima zi, din primul ceas, cu toate pînzele sus în minunata cursă de cucerire a științei, de formare intelectuală multilaterală, de formare a unor intelectuali patrioți de mare capacitate care să contribuie din plin la propășirea țării și a neamului nostru în lume.

MARIUS POPESCU

Atelierele de muncă ale liceului

14 septembrie, zi în care vara a părut că și-a uitat căldura în urmă, cerul tot senin a fost, iar ultimii elevi s-au întors din vacanță. În curtea Liceului real-umanist nr. 6 (cu puțin timp în urmă nr. 43) din Balta Albă, altfel înmiresmată și floral, în jurul atelierului, constructorii (I.C.M. 1, șef de lot Aurel Popescu) încă mai cîrpeau asfaltul și terasa, asaltînd astfel în ultima clipă „plombele" pe care, cu bunăvoință și mai ales cu o organizare adecvată, ar fi trebuit să le pună demult, cel puțin în lunile de vacanță („am avut numai necazuri cu ei, îmi spune directorul liceului, tovarășul Virgiliu Pop, o dată le-am închis chiar poarta cu cheia ca să nu plece, dar ei tot au plecat trecînd utilajele cu macaraua peste gard"). Se dau asigurări din partea tovarășului Popescu (vinovat este și I.C.E.D.) că pînă seara totul va fi gata pentru a doua zi, cînd va începe noul an școlar. Și sînt sigur că așa va fi, la desfășurarea impresionantă de forțe ale I.C.M.-ului adăugîndu-se elevii și profesorii care le dau o mînă de ajutor. Mai bine mai tîrziu...

Altfel, liceul este pregătit să-și întîmpine elevii, clasele (noi continuăm să le spunem așa, deși aici se numesc „cabinete") sclipesc, elevi și eleve încă în haine de vacanță, îndrumați de profesorii lor, pun la punct ultimele amănunte.

— Însuși modul de organizare al școlii, susține Virgiliu Pop, al procesului de învățămînt, este modern, cu cabinete, laboratoare foarte bine dotate cu aparate audio-vizuale, chimice, fonice, biologice care, toate la un loc, asigură o bună pregătire a elevilor nu numai teoretică, ci și practică. De exemplu, la clasele speciale de chimie, în laboratoarele de chimie tehnologică se fac experiențe de laborator uzinal, practica urmînd să fie făcută și în noul an școlar în laboratoarele Uzinei de medicamente. La fizică am amenajat laboratoare care să permită experiențe frontale cu clasa, autodotîndu-le, în colaborare cu catedra de tehnico-productive, cu aparatură necesară. Tot în ideea aplicării practice a fiecărei rubrici din catalog, în îmbinarea fericită a instrucției și educației, vom continua să-i pregătim pe elevi în atelierul școlii la mai multe specialități : electrotehnică, lăcătușerie, strungărie, tîmplărie și confecții-covoare.

Aflu în continuare că, deși anul de-a rîndul absolvenții liceului au reușit în marea lor majoritate în învățămîntul superior, orele de atelier nu au fost niciodată minimalizate, acordîndu-li-se toată atenția, recunoscută fiindu-le deosebita lor importanță nu atît în deprinderea unei meserii, cît în formarea la elevi a dragostei și respectului față de muncă. O bună colaborare a fost, și se crede că va continua, între liceu și întreprinderile tutelare.

— Anul trecut am lucrat efectiv, conform unui contract cu întreprinderea „23 August", părți componente din motorul diesel, plăcuțe indicatoare, filtru de ulei etc. La strungărie am făcut piese pentru atelierul de sculărie tot de la „23 August". În colaborare cu Uzina textilă „Unirea" am lucrat cu elevele rochii, sarafane, cearșafuri, covoare (ajutați de „Arta populară") pentru grădinițele de sector și pentru magazinul Expo-elevi. Toate acestea vor fi continuate și în noul an școlar.

— Ce va fi totuși nou în practica elevilor ?

— Nou... Atelierul de electrotehnică va fi sub îndrumarea Centralei de electrotehnică și tehnică de calcul, iar în ceea ce privește autodotarea, ne vom face singuri noi aparate, noi piese de mobilier etc. Atelierul liceului fiind mare, în el vor lucra și elevii de la școlile generale nr. 21, 94, 22 și 196.

— Sîntem siguri, intervine secretara organizației de bază, Eugenia Iova, că la fel ca și anul trecut, nu numai că vom face planul de producție de 2 000 000 de lei, dar îl vom și depăși. Un rol important îl au maiștrii-instructori, care, pe lîngă îndemînare, trebuie să aibă și vocație pedagogică. Nu toți însă o au, și aici ar trebui ca selecția să se facă mai bine. Poate ar fi necesar și un curs de vară pentru inițierea lor în educația pedagogică.

După o lungă vacanță de vară, elevii Liceului nr. 6 au intrat în prima lor recreație, odată cu primul clopoțel din noul an școlar care a sunat pe coridoare.

IULIAN NEACȘU

Ne asumăm răspunderea educației concrete a 1300 de copii

— Stimate tovarășe **profesor Mircea Petrescu-Cernea, sînteți directorul** unei școli aflate într-o zonă a Bucureștiului în care s-au construit masiv și se construiesc, de asemenea masiv, locuințe. Implicit, aceasta înseamnă o creștere a populației școlare a **Școlii generale nr. 157.** Starea aceasta, ca să spun așa, formulează singură o primă întrebare : care sînt — în acest început de an școlar — greutățile, problemele, sarcinile, într-un cuvînt frontul de muncă al colectivului de cadre didactice ? V-aș ruga niște parametri cît se poate de concreți și eventual relevați comparativ cu acei din anii precedenți.

— În anul școlar trecut am avut aproximativ o mie de elevi ; iar în primele zile ale acestui nou an am înscris peste trei sute de noi elevi. Însă odată cu darea în folosință, în zona școlii noastre, a încă opt blocuri de locuințe, numărul de noi elevi va crește cu mult mai mult. Normal, și numărul cadrelor didactice a crescut corespunzător. Dar dezvoltarea școlii mai implică și alte aspecte. De pildă, păstrăm în continuare semiinternatul și dorim și ne străduim să-l dezvoltăm, în așa fel încît să facă față cerințelor crescînde ale familiilor cu copii. Ori, un alt exemplu, un alt aspect : în timpul acestei veri, al acestei vacanțe, nu am uitat de școală, ci, pe de o parte, am dat în folosință un cabinet de științe sociale, iar pe de altă parte, pentru laboratoarele noastre, care, în paranteză fie spus, nu erau deloc rău dotate, am mai procurat un retroproiector și un aspectomat și am realizat o instalație electrică integrală în laboratorul de fizică. Aceste dotări — și nu le-am enumerat pe toate — vor contribui, ne vor ajuta să legăm și mai mult învățămîntul teoretic de practica productivă. Ceea ce azi ar putea fi numit greutate, mîine vrem să se numească reușită.

— Firesc și pandant cu prima întrebare, apare cea de-a doua : cum faceți față la această bătălie care, evident, este onorantă pentru dumneavoastră și colectivul profesoral al școlii, dar, tot atît de evident, este grea și însoțită de profunde responsabilități ?

— Pentru situația nou creată, mă refer tot la sporirea numărului elevilor noștri, ne-am pregătit încă de la sfîrșitul anului trecut. Am analizat greutățile și nesajunsurile, am trasat jaloanele activității, a muncii care ne așteaptă, am luat măsuri concrete. Dar, în primul rînd, am început, mai precis am continuat, a fi exigenți cu noi înșine : avem, de pildă, bucuria că șase colegi au obținut diverse grade didactice, iar alții, peste zece, au participat la diferite cursuri de pregătire ; și, tot concret, ne-am propus o bogată activitate metodică la nivelul școlii. Dorim, avem ambiția productiv creatoare să realizăm în acest an, mai mult decît în cei de pînă acum, o vastă și profundă activitate educativă. Ne primim elevii, fie vechi, fie noi, cu dragoste și cu responsabilitate profesorală dar și de comuniști. Ținem să răspundem cu fapte la cerințele Congresului educației politice și al culturii socialiste, ținem să ne facem datoria față de țara noastră, ținem să răspundem optim chemărilor pe care — limpede, răspicat și mobilizator — ni le-a adresat, nouă, celor din învățămînt — acum, cu prilejul deschiderii acestui an de învățămînt — secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

NELU IONESCU

(Urmare din pag. 1)

turor realizărilor de mîine în sensul progresului și civilizației noastre. Elevii și studenții au fost mai bine implicați în practică și în munca de cercetare științifică iar profesorii lor au participat la rezolvarea unor probleme de cea mai mare complexitate ale creației de bunuri materiale și culturale. Viața a demonstrat că impactul între învățămînt, cercetare și producție rezolvă și problema unei mai fireștii și eficiente încadrări în muncă a tinerilor absolvenți.

Promoția care-și începe studiile în acest an va intra de fapt în activitatea economico-socială abia în cincinalul 1981—1985. Acest lucru impune ca în organizarea învățămîntului să se țină seama permanent de exigențele de perspectivă ale societății. Tocmai din această cauză Programul și Directivele partidului nostru cer învățămîntului un caracter revoluționar, inovator, atît din punctul de vedere al concepției, cît și ca organizare. Pornind de la aceste deziderate, avînd în vedere faptul că noi, comuniștii români, ne-am propus să făurim o societate revoluționară nouă, să transformăm structura și întreaga viață socială a țării, va trebui deci să ne propunem revoluționarea mijloacelor prin care realizăm educația, transformarea omului chemat să realizeze aceste transformări.

Ampla manifestare și cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, ținută în deschiderea anului universitar 1976—1977, vor constitui un imbold în activitatea de zi cu zi a cadrelor didactice, studenților și elevilor iar prețioasele indicații ale secretarului general, un adevărat program imediat și de perspectivă pentru continua perfecționare a învățămîntului.

„STRICTA SPECIALIZARE INGINEREASCA NU EXCLUDE PREOCUPAREA PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTA, CI O IMPLICĂ. INCULTURA ȘI UNIDIMENSIONALITATEA NASC ROBOȚI, NU CREATORI AUTENTICI".

Această profesiune de credință aparține noului rector al Universității din Brașov, prof. dr. Florea Dudiță

Născut la 12 aprilie 1934 în comuna Dejești din județul Olt, profesorul dr. ing. Florea Dudiță se bucură astăzi de privilegiul de a fi cel mai tînăr rector pe care l-a avut în ultimele decenii învățămîntul universitar din România. A împlinit de curînd 42 de ani și pentru insul neavizat, cum s-a întîmplat să fie și autorul acestor rînduri, primele momente ale cunoștinței pot fi șocante și derutante : respectabilul magistru al universității brașovene îți apare sub chipul unui tinerel cu aer de sportiv, lipsit de orice morgă academică, jovial, comunicativ, prietenos.

Oltean de obîrșie, profesorul dr. ing. Florea Dudiță se socotește însă, pe drept cuvînt, brașovean get-beget : în orașul de sub Tîmpa a urmat cursurile Liceului „Andrei Șaguna" și tot aici a terminat și primit doi ani ai fostului Institut politehnic. În 1958 a absolvit cu diplomă de merit Institutul automecanic din Moscova, a lucrat o vreme la Uzinele de autocamioane din Brașov, iar din 1959 și pînă în prezent a îmbrățișat cariera universitară.

La ora actuală profesorul Dudiță este considerat, pe plan mondial, unul dintre cei mai autorizați specialiști în domeniul mecanismelor auto. Lucrările sale, tipărite în țară și peste hotare, l-au recomandat ca pe o personalitate în materie, ca pe un profund și original creator în acest domeniu, consacrare atestată, între altele, și de foarte numeroasele recenzii și comunicări prin care presa de specialitate din Europa se referă la lucrările inginerului român.

Încercarea noastră de a descifra geneza pasiunii și priceperii prin care profesorul Dudiță s-a evidențiat de timpuriu în domeniul construcțiilor de mașini s-a lovit de la început de un obstacol ferm. Adolescentul și mai tîrziu studentul Florea Dudiță s-a dovedit toată vremea un excelent matematician și cam atît. Nici o altă dovadă, nici o altă preocupare nu prefigurează viitoarea sa carieră, nu ne permit să urmărim în timp descoperirea talentului virtual, dezvoltarea unor aptitudini sau predispoziții latente. Oamenii înzestrați — și istoria e plină de exemple — se descoperă, se redescoperă în condiții, în circumstanțe și momente neașteptate :

— Era prin 1958 și lucram ca inginer într-una din secțiile Uzinei „Steagul roșu". Au început să mă pasioneze problemele de transmisie cardanică și asta deoarece, la data respectivă, aceste mecanisme produceau uzinei multă bătaie de cap. Mi-am dat seama că modul de montare era greșit, că el prezenta deficiențe de cinematică. Am lucrat intens și cu o neașteptată pasiune pentru îndepărtarea acestor carențe și am propus soluții originale pentru rezolvarea lor. În decursul aceluiași an, lucrurile s-au pus la punct. Acest episod al vieții mele mi-a permis să-mi dau seama, odată pentru totdeauna, cît de important, de imperios necesar este contactul nemijlocit dintre tineretul studios și activitatea din fabrici, ateliere, laboratoare. Am fost și eu ca și mulți colegi de generație victima unui sistem de învățămînt rupt de realitate, dopat de cunoștințe teoretice. Integrarea învățămîntului cu practica facilitează de timpuriu nu numai formarea și specializarea elevilor și studenților, ci și autodescoperirea individului. Legarea învățămîntului de producție, respectarea ciclului studiu-cercetare-proiectare-realizare, reprezintă cea mai importantă problemă a activității mele de inginer și dascăl.

Preocupare încununată la universitatea brașoveană cu măsuri și realizări notabile, așa cum vom arăta puțin mai jos.

Soluțiile propuse pentru îmbunătățirea transmisiei cardanice fac obiectul tezei de doctorat pe care inginerul Dudiță o susține în 1966. Obține titlul de doctor și lucrarea vede lumina tiparului în 1966, sub auspiciile **Editurii tehnice** din București. Ea este apreciată drept o contribuție extrem de importantă și utilă în domeniul teoriei mecanismelor, iar în 1971 este tradusă în limba franceză și apare la editura „Eyrolles" din Paris.

Publicarea lucrării într-o limbă de largă circulație o face de îndată cunoscută în numeroase cercuri de specialiști în materie. Ea stîrnește un interes deosebit în cadrul **Institutului de cercetări fundamentale în domeniul mașinilor agricole** din Braunschweig (Republica Federală Germania), instituție condusă de savantul de talie mondială dr. ing. E. M. Kurt Hain. În același an, inginerul Florea Dudiță primește invitația de a lucra în cadrul institutului german, oferindu-i-se în acest scop o bursă Humboldt.

În răstimpul petrecut la Braunschweig profesorul Dudiță se bucură de aprecierea specialiștilor germani și în special de cea a directorului Kurt Hain. Rezultatele investigațiilor și studiilor teoretice întreprinse aici sînt cuprinse în lucrarea „Kardangelenkgetriebe und ihre Anwendungen" („Mecanisme cardanice și aplicațiile lor"), pe care o scrie direct în limba germană (învățată aici, la Braunschweig, în numeroase nopți albe) și care este tipărită de „Editura asociației inginerilor germani".

Am avut prilejul să parcurg cîteva din numeroasele recenzii și prezentări consacrate cărții și apărute în reviste de specialitate din R.F.G., Franța, R.D.G., Elveția, Anglia, S.U.A. În toate, înaltele aprecieri converg spre aceeași concluzie: lucrarea este indispensabilă pentru orice inginer specializat în domeniul mecanismelor și utilajelor din construcțiile de automobile. Cum era și firesc, lucrarea s-a bucurat de o caldă primire și în țara noastră. Ea a fost distinsă în 1975 cu premiul „Aurel Vlaicu" al Academiei Republicii Socialiste România.

În limba română, inginerul Dudiță a mai publicat „Transmisii mecanice moderne", 1971 (în colaborare cu ing. Gh. Chiloiu) și „Cuplaje mobile homocinetice", 1974.

Revenind la preocupările actuale ale rectorului Florea Dudiță, m-am interesat în ce măsură experiența bună sau nefericită dobîndită în anii facultății și în activitatea inginerească l-a folosit pentru cristalizarea conduitei profesionale, în optimizarea muncii de dascăl, de cercetător, de cetățean al urbei brașovene.

— Mă preocupă în mod deosebit, vă spuneam, realizarea unei perfecte și armonioase integrări a învățămîntului cu cercetarea și producția. Studenții noștri — spre deosebire de noi, cei mai în vîrstă — au posibilitatea de a face pe îndelete disecția procesului tehnic din uzină, de a lucra efectiv pe liniile de montaj, la standurile de probă, în laboratoarele de încercări.

— Sînteți ultraspecialist în domeniul mecanismelor auto. Aveți și mașină personală. Permiteți-mi să vă întreb dacă vă pricepeți să reparați singur o pană de motor...

— Sînt un foarte bun diagnostician, deci intuiesc imediat ce nu funcționează bine într-un motor de autoturism sau camion. N-am însă suficientă practică de mecanic auto. O lipsă, recunosc, de care vor fi scutiți studenții mei. În acest sens avem un proiect: să înființăm un service-școală, unde vor lucra efectiv studenții și cadrele didactice și care se va specializa în probleme de reglaje fine.

— Sînteți, după cîte mi s-a spus, un profesor extrem de exigent, care dați multă bătaie de cap studenților.

— Predau teoria mecanismelor și marea majoritate a celor care se prezintă la examen sînt declarați promovați... Asta deoarece nu se prezintă decît cei care stăpînesc temeinic materia. Am făcut totul pentru a face să dispară examenul-loterie, care nu o dată a oferit posibilitate de promovare mediocrității sau, dimpotrivă, neșansă dramatică unor elemente valoroase. Am exclus cu desăvîrșire hazardul, deoarece urmăresc activitatea studentului pe întregul parcurs al anului, iar testul final nu se bazează pe un bilet norocos sau ghinionist, ci constituie un colocviu larg, o incursiune prin toate problemele principale ale cursului. E greu, dar necesar. În timpul prelegerilor utilizez metoda cursului suport (studentul primește încă de la începutul anului imprimate cu desenele, formulele și schemele cursului), metodă pe care o recomand și colegilor mei, deoarece practica mi-a dovedit că economisește un timp prețios.

Spre ce învățăminte m-au mai îndreptat experiențele trecutului ? Spre unul extrem de important: acela de a recomanda colegilor mei, de a oferi tinerilor cursanți modelul propriei lor comportări și activități. Studentul are nevoie de așa ceva. El confundă de foarte multe ori magistrul cu instituția. Dascălul este urmărit cu ochi critici pretutindeni: la catedră, pe stradă, în familie, la teatru, în viața orașului, în viața politică. Există apoi confrați tobă de carte, dar proști pedagogi. Niște mașini de vorbit. La asemenea oameni studentul învață în silă. Din păcate, învățămîntul tehnic universitar, care cuprinde marea majoritate a studenților, este lipsit, tocmai el, de lucrări de docimologie, de didactică universitară.

Și încă o problemă despre care se vorbește în șoaptă și rareori pe față: pericolul unilateralității. Împovărat de sarcini profesionale, inginerul tinde să devină o unealtă în angrenajul industrial. Preocupările monocrome nu pot favoriza inteligența tehnică. Dezumanizarea inginerului este foarte periculoasă; **ei trebuie să fie un militant pentru dezvoltarea civilizației, nu** numai a tehnicii. Am studiat metodic biografiile marilor oameni de știință, viața și preocupările unor inventatori și descoperitori ilustri care dovedesc aproape fără excepție că adevărații creatori au fost întotdeauna personalități cu orizont larg, cu preocupări diverse, cu receptivitate pentru frumosul artistic. Uscăciunea sufletească retează imaginația, frînează dezvoltarea sensibilității — atît de necesare și în domeniul creației tehnice. Stricta specializare inginerească nu exclude preocuparea pentru literatură și artă, ci o implică. Incultura și unidimensionalitatea nasc roboți, nu creatori autentici.

LIVIU TIMBUS

LA SIRIU

Munca, școală de fiecare zi a educației patriotice, revoluționare

Continuă să plouă peste șantierul hidrocentralei de la Siriu, dar ploaia aceasta, moleșită la ceas de prinz, nici nu contează, e ca o glumă, zice inginerul șef de lot Ioan Moraru, pe lîngă cea care s-a prăvălit azi-noapte peste albia bolovănoasă a Buzăului și peste lucrările noastre. Ca un făcut, continuă, tocmai azi-noapte, după ora nouă, s-a întîmplat să se defecteze cel mai mare excavator al șantierului, un EKG de patru tone și jumătate, căruia i s-a împușcat o fază la separatorul de tensiune. Nu puteam să stăm cu mîinile în sîn și să așteptăm dimineața, căci asta ar fi însemnat o pagubă considerabilă, socotind că utilajul defect excavează cam o sută cincizeci de metri cubi de pămînt pe oră. Dar nici să-i sculăm pe electricieni nu ne era prea la îndemînă, ploua de rupea, iar oamenii la care ne gîndisem să apelăm tocmai plecaseră din schimb, să se odihnească. Pînă la urmă, am ales soluția intervenției imediate. O mașină a oprit în fața blocului maistrului Constantin Grădinaru, la Nehoiu, am coborît și am sunat la ușă, scurt și o singură dată, căci maistrul are patru copii și lumina era stinsă. În pijama, maistrul Grădinaru a deschis, i-am explicat care e situația, a zis bine, s-a îmbrăcat ca la armată, cît arde un băț de chibrit, și am pornit-o înapoi către șantier. I-am luat din colonie pe electricienii Florin Cojocea și Ioan Ciobanu, iar un sfert de oră mai tîrziu, sub ploaie, munca la repararea separatorului începea. A durat pînă la patru dimineața, cu mișcări repezi și precise, de parcă nu era vorba de o remediere, ci de o încleștare titanică între om și mașină. Pînă la urmă, experiența oamenilor a învins, excavatorul a fost reparat chiar în frontul de lucru, s-a pus și problema mutării lui sub un acoperiș, dar s-a renunțat repede la o asemenea variantă, EKG-ul cîntărește două sute de tone și se mișcă mai încet ca racul, iar acum, după cum puteți vedea, sapă ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

Aceștia sînt oamenii barajului de la Siriu, muncitori și destoinici la orice oră din zi și din noapte, pe orice fel de timp, iar faptele lor cu reală tentă de eroism îi se par firești, intrate în rutină. Puțini dintre lucrătorii Siriului sînt localnici, chiar dacă, în vremea din urmă, numărul acestora a sporit. Cei mai mulți se cunosc de ani și ani, căci fac parte din marea și talentata familie a constructorilor de baraje, azi aici și mîine în altă parte, acolo unde munca și țara au nevoie de ei. Vasile Neamțu, ca să luăm un exemplu, mecanic la exploatarea stației de sortare și la fabrica de beton, s-a născut în Broscăuții Botoșanilor, dar viața sa a fost și este o adevărată lecție de geografie prin județele României socialiste, împărțindu-se, cum glumește, între familie, soție și doi copii, și nevoile lucrului la șantierele diverselor hidrocentrale. De la Bicaz, din Neamț, a trecut la Firiza, în Maramureș, de acolo, la Paltinul, în Prahova, de unde s-a mutat, cu toată gospodăria, la Pucioasa în Dîmbovița, iar acum muncește aici, în județul Buzău, locuind la Nehoiu, la etajul al doilea al unui bloc nou, fiind înconjurat de stima oamenilor, cum zice cu îndreptățită mîndrie, nu numai pentru munca sa plină de devotament, ci și pentru rezultatele la învățătură ale copiilor. Fata e în clasa a șasea, iar băiatul într-a treia, ambii sînt premianți de la bun început. La treaba asta contribuind, poate, înclină tatăl să creadă, și schimbarea școlilor care i-a ambiționat pe copii. Pentru copii, școala cea nouă din Nehoiu a constituit o descoperire, dar pentru Vasile Neamțu locul de muncă de la Siriu a adus, pe lîngă oameni și sarcini noi, și reîntîlnirea cu un vechi prieten, betonist ca și dînsul, Gheorghe Rusu, alături de care a lucrat la Bicaz. Viața a vrut ca doi prieteni să se reîntîlnească după ani pe albia Buzăului și să muncească împreună la betoane, dar reîntîlnirea celor doi vechi prieteni, povestește, prietenie de muncă perseverentă, a fost scurtă, după care fiecare și-a văzut de treburi, căci betonul cere nu efuziuni sentimentale, ci promptitudine în lucru și exactitate.

Pe întregul șantier se fac betonări de tot felul, dar cea mai mare parte din materialul plecat de sub mîinile de aur ale celor doi comuniști de la Siriu merge la galeria de deviere a apei Buzăului. Treabă mai ales de mineri, drept pentru care lucrul la galeria de deviere a început, de vreo patru luni, în sarcina unui om cu vechi state de barajist, Gheorghe Niță, fost la Bicaz, fost la Lotru și așa mai departe. Scump la vorbă, tehnicianul Gheorghe Niță, căruia lumea șantierului îi zice, nici dînsul nu știe de ce, „nea Dane", recunoaște că munca de la Siriu a fost parcă mai grea decît prin alte părți, gresia și șisturile în care s-a săpat și în care se sapă ultimii metri așezîndu-i pe mineri în fața unor dificultăți neobișnuite. S-au făcut găuri de mină. S-a pușcat apoi. S-a armat cu cintre metalice. S-au introdus, pas cu pas, lumina și coloana de aeraj, folosindu-se pentru susținere metoda moderată a șprițuirii-beton, aplicată cu bune rezultate nu numai pentru productivitatea muncii, ci și pentru siguranța construcției, accidentele din galerie fiind, cum se zice, egale cu zero.

Împreună cu tînărul șef al șantierului, inginerul Corneliu Andrei, ale cărui cizme pline de noroi n-au avut răgaz, recunoaște, să se zvînte toată vara, din cauza drumurilor zilnice și a ploilor repetate, intrăm în galerie, pe gura la care lucrează echipa maistrului Constantin Vădana, despre a cărui muncă serioasă am mai avut ocazia să scriem în această revistă. Galeria seamănă, păstrînd proporțiile, cu un tunel de cale ferată. E înaltă de patru metri și lată de șase. Umedă, ici-colo plouă mai abitir ca afară. Apa, îl auzim pe maistrul Vădana, vine sau din pungi sau, direct, din pîrîul Pasculuî ce curge pe muntele sub care e tăiată galeria. La jumătatea drumului către casa vanelor, unde e proiectată întîlnirea, picură un izvor, lîngă care cineva a avut ideea să lege cu o sfoară o cană sinilie. O plasă metalică bine ancorată apără tavanul, făcînd inutile căștile noastre cerute de protecția muncii. Ajunși în fundul galeriei, ni se cere să facem un moment de tăcere. Tăcem. De undeva din fața noastră, din adîncul pămîntului, răzbat zgomote surde. Lucrarea se apropie din alte două direcții de casa vanelor. Maistrul Vădana, obișnuit cu asemenea întîlniri, distinge chiar voci. Ăsta e glasul lui Laza, zice, al maistrului Ion Laza care conduce munca pe jumătatea cealaltă de galerie. I-aș recunoaște glasul dintr-o mie, căci tot așa, venind de sub munte, l-am auzit și pe Someș, unde ne-am încrucișat sub pămînt exact la ziua fixată, de parcă ne-am fi dat întîlnire la ceasul de la Universitate, la București.

Ieșim și parcurgem șantierul. Ploaia s-a mai domolit. Balcoanele cabanelor din colonie s-au populat de rufe și de tineri. E mult tineret pe șantierul de la Siriu, unde, după orele de muncă intensă și responsabilă, oamenii iubesc, se distrează, își petrec în mod plăcut orele libere. Biblioteca nu mai prididește cu împrumutatul cărților, iar o inimă de vopsea, desenată mare pe o fereastră, cu săgeata de rigoare, pune sub semnul iubirii orele libere ale tinerilor. O grămadă dintre ei, veniți pe șantier direct de la școli profesionale, s-au căsătorit la Siriu, barajul bucurîndu-se de nunțile lor care au rotunjit sentimentala familie a asprilor constructori de hidrocentrale. Recent, s-au însurat minerul Mihai Sîrbu și excavatoristul Gheorghe Simeria, iar nunțile lor au fost, în bunul înțeles al cuvîntului, de pomină, căci barajiștii nu știu numai să muncească pe rupte, ci și să se distreze. Nu toți au însă timp pentru așa ceva. O sumedenie dintre ei învață, clădirea administrației învecinîndu-se cu compartimentul de învățămînt. Se organizează aici, după un orar nu numai cunoscut de fiecare din cei interesați, dar și bătut la mașină și afișat la bună vedere, cursuri pentru betoniști, sondori injectori și lăcătuși mecanici. Frecvența cursanților e remarcabilă, iar numărul acelora ce vor să se califice în continuă creștere, la fel cum sînt și cerințele șantierului față de munca oamenilor. La rîndul lui, șantierul știe să răsplătească, prin noi amenajări și prin alte înlesniri, seriozitatea și perseverența lucrătorilor. S-a înființat recent o frizerie. O cabană pentru familiști, cu douăzeci și patru de apartamente, se află în faza de finisare. La Broasca, satul cel mai apropiat, vin mai multe filme și de mai bună calitate. Astăzi, îl auzim pe inginerul Andrei, rulează „Nunta de piatră", iar de mîine vom vedea un film cu Chaplin.

Așa cum am mai spus-o, noi și alții, șantierul nu înseamnă numai o amplă organizare a muncii menită să creeze noi valori materiale, în cazul concret o hidrocentrală dintre cele mai mari ale țării, cu utilitate multiplă, ci și o stare de spirit. La Siriu, în județul Buzău, pe valea bolovănoasă a rîului cu același nume, starea de spirit e minunată, iar depășirea planului general la construcții-montaj cu peste zece procente e cea mai elocventă dovadă că adevărul este aceasta și nu altul.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Pe valea Buzăului, lucrători cu bogate palmarese de barajiști

Despre poezie

Marea, imensa realitate relevată de ședințele Cenaclului „Flacăra" ai tineretului revoluționar o constituie — dincolo de orice alte semnificații — nepotolita sete a tineretului nostru pentru poezie. Într-o epocă în care, în atîtea părți ale lumii, se cădelnițează moartea poeziei, secetită, în cel mai fericit caz, o tristă și îngăduită inutilitate, faptul că sute de mii de tineri — și cred că dau o cifră inferioară celei reale — ascultă, smeriți, poezie, reabilitează nu doar demnitatea, de atîtea ori ofensată, a Artei, dar pune în alți termeni, și, în sfîrșit, în cei adecvați, sufletul omenesc. Fiindcă departe de a fi doar o formă a plăcerii, poezia rămîne una a chinului, a chinului nobil prin care omul încearcă să-și releve continentele secrete, misterioase, încă necercetate, ale propriei sale existențe.

A fost un moment, și de glorie, în istoria culturii lumii cînd poezia se confunda cu știința. Îndepărtarea, ulterioară, a poeziei de la funcțiile primordiale de cercetare și cunoaștere s-a făcut cu prețul devitalizării ei, al transformării poeziei fie într-un cod ermetic, pentru uzul unei capele de inițiați, fie într-un fabricat derizoriu, lipsit de ambiție, în care sentimentalitatea confortabilă înlocuia tragicul ideii. În acea clipă Poezia părăsea Cetatea pentru periferia ei. Observînd felul cum reacționează tineretul la Poezie, nepotolita lui foame de frumusețe, am conștiința limpede că Arta reintră în drepturi.

În locul unei literaturi de colportaj și aeroport, o poezie vorbită, comunicată mariior mulțimi, ca în ilustrele amfiteatre ale antichității. Iar mulțimile răspund, reluînd antistrofa, fiindcă adevărata poezie a implicat, de la începuturile ei, o dualitate : dialogul poetului cu sine, duelul poetului cu lumea. Oamenii se împart în două categorii : cei ce vor să fie și cei ce vor să facă. Cei ce vor să fie fac zgomot, cei ce vor să facă ajută omenirea să devină. Poetul și poezia lui reală se află azi pe metereze.

Spune legenda că în Alexandria de la capătul lumii, marele Alexandru dădu o poruncă : preoții să vorbească în versuri. Credința fecundă frumusețea.

AUREL BARANGA ■

LA MOARTEA UNUI MARE PRIETEN AL POPORULUI ROMÂN

O poezie a lui MAO TZEDUN

REÎNTOARCEREA PE DZINGANGȘAN

— pe melodia Șui diao gătou —

Ce dor mi-era să mă cufund în nori,
Iarăși am venit de departe
Să urc pe Dzingangșan, vechiul nostru refugiu,
Trecute scene sînt schimbate,
Cîntă granguri, se rotesc rîndunele,
Riuri murmură peste tot,
Și drumul urcă de-a dreptul spre cer.
De îndată ce treci de Huangyangdzie,
Nu mai sînt primejdii să-ți atragă privirea.

Vîntul și tunetul se trezesc,
Steaguri și flamuri flutură
Pretutindeni unde trăiesc oameni.
Treizeci și opt de ani au trecut
Cît ai pocni din degete.
Putem îmbrățișa luna în al Nouălea Cer
Și putem prinde broaște țestoase
În adîncul Celor Cinci Mări.
Noi ne vom întoarce în triumfătoare cîntece și risete.
Nimic nu e greu în această lume
Dacă ai curajul să urci înălțimile.

În românește de ADRIAN PĂUNESCU ■

„Mao Tzedun, președinte al C.C. al P.C. Chinez, președinte al Comisiei Militare a C.C. al P.C. Chinez, președinte de onoare al Comitetului pe întreaga Chină, al Consiliului Consultativ Politic Popular, a încetat din viață, la Pekin, la 9 septembrie 1976, ora 0,10 (ora locală)..." A încetat să bată inima unui mare militant revoluționar, omul care și-a legat viața de lupta pentru eliberarea marelui popor chinez din cătușele unei milenare robii. Omul sub a cărui conducere Partidul Comunist Chinez a început edificarea societății socialiste pe pămîntul Chinei.

Sînt clipe de nețărmurită durere, dar și de strîngere a rîndurilor pentru poporul care se desparte de conducătorul său, un moment solemn în care comuniști și necomuniști, șefi de state și guverne, fruntași politici din toată lumea aduc un ultim omagiu președintelui dispărut, care și-a pus amprenta puternicei sale personalități asupra unei întregi perioade istorice.

Stăruie mereu vie în amintirea comuniștilor imaginea, conturată încă în anii ilegalității, a dîrzului revoluționar născut într-o familie de țărani din Hunan care, de tînăr, s-a avîntat cu tot elanul în lupta de eliberare a poporului său. A fost întemeietorul Partidului Comunist Chinez ; în timpul războiului civil revoluționar a condus mișcările țărănești din provincia natală, apoi răscoale ale țăranilor și muncitorilor din Țzeansi și Hunan. Cu simpatie și cald interes urmăreau cercurile progresiste din țara noastră în acei ani în care cu greu răzbăteau pînă la noi veștile despre mișcarea revoluționară de pe alte meleaguri, „Marșul cel lung al Armatei roșii chineze" condus de Mao Tzedun. Epopeea populară scrisă atunci cu sîngele celor care au străbătut cu arma în mînă 12.500 km de-a lungul a 11 provincii, pînă la Șensi, în nord-vestul Chinei, avea să prevestească victoriile istorice de mai tîrziu. De aci, din Șensi, de la noua bază a revoluției, armata populară a dat lovituri nimicitoare invadatorilor japonezi, și nu numai lor, ci și reacțiunii internaționale și fascismului care ridicau capul, amenințînd și însăși ființa națională a poporului român.

Sub conducerea lui Mao Tzedun, a Partidului Comunist, au urmat noi bătălii, care au culminat cu proclamarea Republicii Populare Chineze, al cărei conducător a fost Mao Tzedun. Cu adevărat se poate spune că întreaga istorie contemporană a Chinei nu reprezintă altceva decît un marș lung, continuu, pentru făurirea vieții noi, pentru construcția socialismului, dezvoltarea economiei, științei și culturii, pentru o viață mai bună pentru masele largi populare. În acest marș au fost repurtate succese hotărîtoare și nu încape îndoială că într-un timp istoric scurt, urmînd calea indicată de Partidul Comunist, China va închida pentru totdeauna o milenară înapoiere economică.

„...A încetat din viață la Pekin, la 9 septembrie 1976, ora 0,10..."

Opera acelor conducători revoluționari care își consacră întreaga energie, capacitate de muncă, dăruire și creație fericirii poporului nu poate fi curmată de inevitabilul sfîrșit biologic al oricărui muritor. Opera lui Mao Tzedun, fapta și cuvîntul său continuă să însufletească, să călăuzească.

În aceste momente de grea încercare pentru marele popor prieten, comuniștii români își exprimă marea lor durere, reafirmîndu-și totodată profunda lor solidaritate cu poporul prieten chinez. Ilustrul dispărut a fost un mare prieten al poporului român, un activ și permanent militant pentru cimentarea și dezvoltarea relațiilor dintre partidele, țările și popoarele noastre. În acest context, trebuie amintit acel moment istoric pe care l-a constituit vizita oficială de prietenie din anul 1971 a delegației de partid și guvernamentale conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu și convorbirile care au avut loc cu acel prilej cu tovarășul Mao Tzedun. An de an, multilateralele legături statornicite între statele noastre socialiste s-au înscris pe un drum continuu ascendent, spre folosul ambelor popoare.

Considerînd încetarea din viață a președintelui Mao Tzedun ca o grea pierdere nu numai a poporului chinez, poporul român se alătură durerii comuniștilor și întregului popor chinez, exprimîndu-și convingerea că prietenia, colaborarea și solidaritatea dintre cele două partide și popoare vor continua să se dezvolte continuu.

LIONEL NIȚESCU ■

O NOUĂ ROMÂNIE PITOREASCĂ

Moneasa

Cînd am văzut, într-unul din muzeele Romei, statuia imensă, de marmură roșie, a unui dac, am tresărit și gîndul m-a dus spre Moneasa. S-ar putea, mi-am zis, că această marmură sîngerie să fi fost adusă în Cetatea eternă tocmai din Dacia Felix, de la Moneasa carpatică, dimpreună cu dacul. Captură îngemănată, trofeu îngemănat : dacul și marmura lui, intrați dimpreună, sub pulsul daltei, în eternitate.

Vestită prin băile și marmura ei, Moneasa a rămas totuși o localitate modestă, retrasă într-o dolină lină de munte ca într-o amintire veșnică și frumoasă. Sat de pietrari îndeminatici, ea și-a trimis surplusul de meșteri pe oriunde pămîntul arăta marmură — în imperiul cezaro-crăiesc și apoi în România unificată.

Drumul de acces urcă ușor, dinspre Sebișul lui Beniuc pe firul Văii Mari și mai departe, pe lîngă ruinele unei foste topitorii de fier, către Valea Șeasă (de la șes), sau Valea lui Șase, poate cîndva o posesiune a șase proprietari. Dealurile sînt line și un microclimat dulce ferește localitatea de năzdrăvăniile iernii și o face prielnică unei cure balneoclimaterice continue. Văile sînt amîndouă bogate în păstrăvi, iar în drum spre Moneasa, la Dezna, o creșcătorie de crapi îndigeni, lîngă un motel elegant, îmbie la popas și meditații. Ce-a fost pe-aici mult mai dinaintea primelor documente ? Desigur că marmura a atras spre aceste locuri dacii și, mai ales, romanii dornici de trufia monumentelor. Marmura e la îndemîna fiecăruia. În cimitir, toate stelele funerare sînt de marmură. Marmura intră în zidăria caselor, în trepte și în pavajul curților. În fața caselor, bănci de marmură. În această privință, modestă cum e, Moneasa inspiră clasicitate, are ținută romană de eleganță sobră și măsurată.

Toți munții de jur împrejur sînt așezați pe marmură roșie și neagră. Un „le rouge et le noire" românesc, pietrificat într-un steag de vastă desfășurare. De aici, prin masivul Codru Moma, marmura curge subteran, pînă în Vașcăul meu natal, de unde țîșnește în culori feluri te și împăcate de verzui, albăstrui, roz și cafeniu ca într-o degenerare spectaculoasă. Secunda, ziua, veacul, toate se topesc în milenii antice și apoi în haosul erelor geologice.

Trec prin fața casei meșterului pietrar Mihuț, cel cu palmele mari cît lopata, care a murit ca o trecere din carne în marmura pe care a săpat-o o viață întreagă și mă gîndesc la unchiul meu Dănică Andrițoiu, sculptorul, cel care a dăltuit aici statuia simbol a pietrarului de la Moneasa.

Carierele de marmură sînt un spectacol monumental de sunet și lumină : ciocane, dinamite și piloni sună și detună în culorile roșii și negre. Cîte palate poartă în osatura lor marmură de la Moneasa ? Toate marile palate ale țării. Apoi Palatul C.A.E.R. de la Moscova, apoi noul Palat de la Bagdad și multe alte palate dintre și de peste hotarele țării. Moneasa, prin centrala ei marmoreană de la Simeria, exportă materia brută a frumosului, peste mări și țări. Am locuit mai demult, într-o vară, la familia Groza, al cărei **pater familias** era șeful exploatării. Rotindu-și mîna spre zări, ca un descălecător, el mi-a arătat imensa arie a marmurei a cărei durată lungă de exploatare nu se poate calcula. Vorbeam și mîncam păstrăvi ca niște daci ai lui Dromichete, visați de Cezar Petrescu. Satul se odihnea cu izvoarele lui multe și curate ca lacrima, țîșnind uneori în livada omului. S-au ctitorit și aici multe, dar cu grija de-a nu polua aerul, liniștea și tiparele naturii. Stațiunea balneoclimaterică a devenit, în ultimii ani, modernă : blocuri în stil de vilă punctează stelar peisajul, tratament de ultimă cucerire a științei stă la îndemîna cetățeanului, după care o baie de plante medicinale și inmiresmate reconfortează corpul. Aerul are miros de miere și toamna e o vară prelungă și tîrzie aproape pînă în demarginea primăverii. Pepeni galbeni și verzi din cîmpia Aradului, laolaltă cu puzderie de legume grase și îmbietoare. Mijloace de comunicație moderne înspică drumurile spre Arad, spre Brad, spre orașul Dr. Petru Groza, în Țara Crișurilor și-a Mureșului inferior, către aur și pîine, fructe, marmură și fiori.

Iar dacă tot vorbim de o nouă Românie pitorească, în care omul recompune natura și totodată se integrează ei, Moneasa rămîne mireasa veacurilor și mileniilor de altădată, numai că în alt strai, pentru o altă nuntă și cu alt epitalam. Casele sînt cele mai multe noi, dar ai impresia că, vizitîndu-le, calci pragul unor case de demult și te aștepți să dai peste altarul zeilor lari și penați. Cutreierînd dolina lină ca o lumină apolină a Monesei, aducîndu-mi aminte de Eminescu, adolescentul ce însoțea trupa lui Pascalli la Arad, m-am trezit recitind încet, pentru inima mea, strofe din „Rugăciunea unui dac". Și, ca la un semn, statuia dacului din muzeul Romei mi-a reapărut pe retina ochiului interior.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU ■

Vă scriu în numele mai multor locuitori de pe strada Drumul Munteniior, cartierul Bordei, Craiova. Necazul nostru constă în faptul că, din motive necunoscute, zona noastră suferă de unele neajunsuri gospodărești : atunci cînd plouă, înotăm în noroi ; nu avem pretenția să se asfalteze, ar fi sufficient însă să ni se dea circa 250 de plăci de pe acele străzi unde se toarnă asfalt — și unde acestea devin disponibile — iar noi ne angajăm să le punem cum trebuie, pentru a putea circula ca lumea. În întreg cartierul nu există nici un telefon public ; vă imaginați ce se întîmplă dacă se ivește nevoia salvării, pompierilor, miliției etc. În sfîrșit, autobuzele traseului 9 — care ne servește în bună măsură — circulă cam din jumătate în jumătate de oră ; pe acest traseu sînt introduse sistematic cele mai defecte mașini, de aici fluctuația șoferilor care se schimbă la primul prilej, nou-sosiții necunoscînd bine străzile ; întîrzieri în stație, întîrzieri la serviciu — cu alte cuvinte, pierderi inutile de bani și de nervi. (Grigor Nicola, Craiova)

Mai țineți minte filmul „Incidentul", filmul acela în care doi derbedei terorizează un vagon de metrou fără ca nimeni să intervină ? O astfel de stare insuportabilă, o astfel de revoltă au simțit — sînt convins — toți acei călători aflați în autobuzul liniei 36 (nr. 2233 ; 31-B-7185), în seara zilei de miercuri 1 septembrie : așezat pe jos în cabina șoferului (cum de acest șofer a permis așa ceva ?!), un tînăr cu mai mult sau mai puțin chef, apucînd microfonul stației în mînă, a început să urle pur și simplu, pretextînd că interpretează un cîntec de mahala ; apoi a început să fluiere, la fel, în difuzoarele deschise la maxim. O parte din călători au coborît în dreptul sălii Floreasca, alții în Mozart, mașina s-a dus mai departe, către capătul liniei, și în întuneric — era ora 12,45 — continuau să se audă urletele sinistre ale derbedeului. Se aflau oameni obosiți, virstnici, cu chipurile palide datorită suprărării, individul își vedea de treabă răcnind fals cuvinte vulgare în microfonul stației, făcînd să se cutremure geamurile. Cum și-a permis oare acel șofer aflat în tură să-și bată joc de oameni, să admită un astfel de act al inconștienței agresive ? (Alexandru Valeriu, București)

„Se mai poate intra, se mai poate vizita ?" În plin centrul orașului Rîmnicu Vîlcea, prin a nu știm cui aprobare, s-a instalat un bilci, așa cum scrie la carte : tiribombe, tir, mini-circus, mizilic, bărci etc., etc. Este imposibil să poți uita, de pildă, „muzeul de medicină populară", un fel de panopticum de pe alte vremuri : la intrare, un tip dubios, murdar, pînă în 18 ani, îți oferă în schimbul a trei lei un bilet șoios, pe care îl dai apoi înapoi ; înăuntru, planșe moderne cu inima omului, cunoscute nouă din școală, alături de mulaje din ghips gen „Indian din insula Borneo", purcel cu două capete, „Frantz X... și soția", mai toate „provenind" de la nu știu care „muzeu din Paris". Mă întreb însă : de unde provine indulgența cu care sînt permise astfel de manifestări subculturale într-un oraș atît de drumos și civilizat cum este cel al nostru ? (David Mureșan, Rm. Vîlcea)

Din partea Uniunii Naționale a Cooperativelor de Producție :

„În legătură cu scrisoarea lui Ioan I. Negoi, din comuna Radovanu, județul Ilfov, vă comunicăm : se confirmă că sus-numitului comisia de atribuire a loturilor în folosință personală din cooperativa agricolă de producție, nu i-a mai lăsat în folosință, în anul 1976, lotul, deși era îndreptățit. Cu prilejul cercetării s-a stabilit că I.I.N. are dreptate, atribuindu-i-se un lot în acest sens"

Deși există de aproximativ un an o reglementare a organizării nunților, se pare că aceasta e puțin cunoscută în municipiul nostru : în cantina improvizată a Șantierului de prefabricate pentru construcții, situată la numai 15 metri de blocul în care locuim, s-au organizat și se organizează ritmic — în mai fiecare sîmbătă și duminică — nunți care ne împiedică să ne odihnim, zdruncinîndu-ne nervii. Orchestrele cîntă de seara pînă dimineața, nuntașii ies în miez de noapte să se „răcorească", se strigă unii pe alții, uneori se mai și bat. Sîntem nevoiți, nu de puține ori, să dormim pe la rude sau prin vecini. (Constantin M. Tăran, Sibiu)

Prin „firma" pe care o vedeți în fotografie, al cărei text — „I.C.S. Bucur Obor, secția estetică și reclamă comercială" — contrazice evident starea de fapt în care se află clădirea, situată pe strada Maica Domnului nr. 11, sectorul 2, cred că frumosul și elegantul magazin universal din Obor își face, parțial, firește, firma de zis l... (N. Dumitrescu, București)

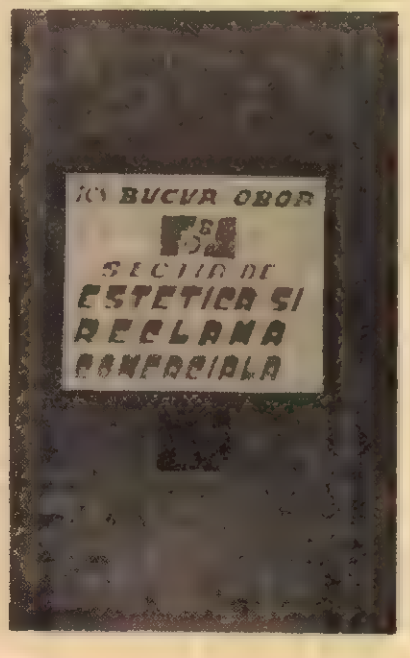

Sînt o biată mașină de spălat de tipul GORENJE PS 613 și am fost importată de către M.C.E. pentru a fi de ajutor gospodinelor din țară ; sînt o mașină automată, am programator, rezistențe, electromotor, etc., mai am acum și o stăpînă domiciliată în Pitești, atît doar că din iulie 1974, de cînd m-am defectat, pentru mine a început acel calvar denumit „Cooperativa Prestarea", din localitate, unitate care mă repară periodic și parcă dinadins numai pentru a mă strica imediat apoi. Am ajuns la capătul răbdării, mai mult stau decît spăl, mi-au schimbat ba programatorul, ba cîte o rezistență, toate astea au costat o mulțime de bani, și degeaba. Oare mai am și alte surori prin țară care au pățit la fel ? (pt. conformitate : Rita Constantinescu, Pitești, str. 24 Ianuarie nr. 2)

Numărul muncitorilor din colonitile amenajate la șantierul complexului hidroenergetic Riul Mare — Retezat a ajuns la cîteva mii. Cu toate acestea, aprovizionarea lor cu legume, fructe și zarzavaturi lasă mult de dorit. Deși aici s-au construit multe magazine, C.L.F. Hațeg se pare că trece cu vederea faptul că și acești harnici oameni au nevoie, ca și oricare alt cetățean al țării, de produse diverse și mai ales proaspete. Mă refer, mai exact, la aprovizionarea celor trei colonii muncitorești din Brazi, Brădățel și Bara). (Nicu Sbuchea, Hațeg)

În preajma satului Bilcești al comunei suburbane Valea Mare-Pravăț, din județul Argeș, există o pădure de brazi care îmbracă o culme de deal la peste 900 metri altitudine ; curiozitatea acestei păduri constă mai ales în cele circa 10 mușuroaie de furnici comune de pădure, dar care mușuroaie se deosebesc de cele cunoscute în restul țării prin aceea că sînt niște adevărați uriași : au 3—6 metri în diametru și 1,5—2 metri înălțime. Sînt adevărate termitiere, constituind un prim punct de atracție, meritîndu-se a veni pînă aici chiar și numai pentru a le vedea și fotografia. Propun ca aceste mușuroale-gigant să fie luate sub protecția legii ca o curiozitate a naturii, oferind-o astfel vizitatorilor și ferind-o totodată de stricăciuni — posibile, de pildă, datorită tractoarelor ce străbat pădurea pentru a ridica lemne. Totodată entomologii vor avea astfel un nou obiect de studiu. (Ion Dobrescu, Cîmpulung Muscel)

Vă scriu în numele unui mare număr de navetiști cu autobuzele I.T.A. pe traseul Govora-Băi—Rm. Vîlcea, cu speranța că cele solicitate de noi se vor rezolva. Distanța dintre cele două localități menționate mai sus se poate parcurge pe două trasee : 1. Govora—Căzănești—Rm. Vîlcea și 2. Govora-Băi—Govora-Gară—Rm. Vîlcea. Dintre acestea două, primul traseu este cel mai scurt dar toate autobazele au fixat traseul al doilea, pentru a face legătura cu gara angajaților platformei chimice. Cu toate că ponderea volumului de călători o constituie acești angajați, există încă mulți alți oameni care merg zilnic la Rm. Vîlcea ; înghesuielli l se mai adaugă apoi și întîrzierea regulată datorată celor patru bariere C.F.R. întîlnite în drum. Avînd în vedere că pierdem astfel extrem de mult timp, credem că înființarea unei singure curse măcar — fără a spori numărul mașinilor — pe primul traseu indicat ar contribui substanțial la optimizarea transportului. (Gheorghe Ocrotealâ, Govora-Băi)

Vă rog a face loc în coloanele revistei FLACĂRA la cîteva rînduri de interes cultural : mai exact, este vorba de o eroare care, pe măsura trecerii timpului, tinde să la locul adevărului, producînd confuzie. În ultimii 4 ani — după premiera unei versiuni a operetei „Leonard" la Teatrul Muzical din Galați — s-a observat uneori, în articole de presă, emisiuni radio sau TV, că fostul mare interpret de operetă este „supranumit" Nicolae. Eroarea vine, cred, de la pseudonimul artistic al tenorului care semna „N. Leonard". În certificatul de naștere însă el figurează „Leonard Naia", Leonard fiind de drept prenumele artistului, al cărui tată se numea Constantin Naia. Este adevărat că unii prieteni și colegi de breaslă i se adresau cu diminutivul „Nicu" sau „Nae", niciodată însă, în timpul vieții sale, nu a apărut scris în vreun program sau pe afiș „Nicolae Leonard". Actuala eroare trebuie deci înlăturată. (Barbu Alexandru Emandi, compozitor)

Sîntem un grup de muncitori ai Trustului de construcții Brașov, șantierul 1, lotul IV. În mai multe rînduri am avut necazuri cu construcția unor blocuri și iată de ce : în aprilie '75, de pildă, am echipat blocul 16 A pentru predarea în folosință, din dispoziția maistrului și a șefului de echipă ; din cauza lucrărilor nedeterminate la partea construcție, acest bloc a fost recepționat abia după 45 de zile, timp în care au dispărut unele materiale instalate de noi, altele s-au degradat, contravaloarea acestora reținîndu-ni-se nouă din drepturi. Și aceasta nu este pentru prima oară. (semnează Ion Mocanu, Dumitru Chivu, Vasile Petrea, Petre Mastacan, Alexandra Radu, D. Romanovici — toți din echipa lui Vasile Ifrim)

Mă numesc Mircea Faur și mă adresez dumneavoastră în numele a 48 medici secundari din întreaga țară aflați în București și cazați la căminul Facultății de perfecționare și specializare a medicilor și farmaciștilor, din Splaiul Independenței nr. 48. Luînd la cunoștință că, recent, Rectoratul I.M.F. a hotărît mutarea noastră din această clădire la căminul I.M.F. din strada Doamnei — fostul cămin al Institutului de petrol și gaze — și constatînd condițiile aflate aici, dorim să se revină asupra hotărîrii, întrucît în aceste condiții nu vom putea desfășura studiul necesar unor examene și concursuri : camere mari, slab încălzite, instalații sanitare total ineficiente, lipsa prizelor electrice — în sfîrșit ; tot ceea ce derivă din faptul că această veche construcție, căreia nu i s-au efectuat amenajările necesare, este improprie studiului, ne face să cerem prin intermediul acestor rînduri ori să rămînem în actualul cămin, unde sînt condiții excepționale, ori să propunem plata suplimentară de fiecare dintre noi a unei sume prin care să putem obține o cazare omenească.

Atunci cînd vii spre Tulcea dinspre Constanța, după ce treci de popasul turistic „Doi Iepurași" și de orașul Babadag, vezi imediat pe partea dreaptă a șoselei naționale un întins plan de apă, de cîteva sute de hectare — lacul Babadag, alimentat cu apă proaspătă de barajul de pe rîul Taița. De la șosea coboară spre lac în pantă dulce un teren parțial agricol, parțial arid. În fund, spre răsărit, lacul comunică printr-un canal cu lacul Razelm, sub zidurile cetății antice Heracleea, important punct arheologic. Atît bogăția ornitologică a zonei, cît și apropierea de orașul Babadag — în eventualitatea unei baze de aprovizionare — fac posibile, presupun, constituirea aici a unui important punct turistic, atît din punct de vedere comercial — zona este superbă — cît și prin ocuparea sezonieră, sau permanentă, a unui important număr de brațe de muncă. Este o propunere la care poate că se vor ivi ecouri. (dr. Radu Georgescu, Tulcea)

Mă numesc Ioan Oprișiu și domiciliez în Sibiu, str. Hipodrom, bloc 48, ap. 9. În decembrie 1974, împreună cu alți vecini din același bloc, am comandat — prin intermediul tovarășei Emilia Șerbănescu, care s-a legitimat cu B.I. seria A.E. nr. 944243 și cu o legitimație a Cooperativei de rulouri și jaluzele Orțișoara din județul Timiș, niște jaluzele. În schimbul unei foi de comandă, am achitat un aconto de 400 lei, urmînd ca la primirea comenzii să mai dau restul de 310 lei. De atunci a trecut și decembrie 1975, ne apropiem de decembrie 1976 și nici tovarășa și nici cooperativa în cauză nu ne-au mai dat nici un semn de viață. Vă scriu nu pentru că aș mai avea nevoie de ele — mi-am luat între timp de la un magazin de stat, și la un preț mult mai convenabil — doresc însă, așa cum doresc și cellalți colocatari, să primim înapoi suma achitată inițial. Ne-am adresat în nenumărate rînduri cooperativei respective, dar... tăcere.

Poșta redacției

Constantin Botez — București. Abonamentele de 92,50 lei sînt valabile pe toate liniile de transport în comun cu tramvaie, troleibuze și autobuze, numărul de călătorii ce se poate efectua cu acestea fiind nelimitat. Pentru cursele speciale ocazionale sau cu program limitat, precum și pentru agrement sau alte manifestări, aceste abonamente nu sînt valabile, călătorul urmînd să achite taxa de călătorie corespunzătoare ■ Vasile Popescu — Slatina, Olt. Potrivit dispozițiilor art. 4 din Hotărîrea 300/1965, numai pensionarii de invaliditate gradul III și pensionarii urmași, încadrați în muncă, pot primi indemnizații din fondul asigurărilor sociale în caz de incapacitate temporară de muncă ; ceilalți pensionari, pe timpul incapacității, primesc pensia întreagă ■ Petre Nițulescu — București. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 2, în ședința din 15 august 1975, v-a aprobat repartizarea spațiului situat în strada Episcop Radu nr. 37, sector 2 ; urmează să vă prezentați la spațiul locativ pentru perfectarea formelor ■ Prof. Nicolae Roham — Sighișoara. Scrisoarea dumneavoastră adresată redacției a fost înaintată spre soluționare Comitetului județean Mureș al P.C.R. la data de 5 august a.c. Așteptăm răspunsul ■ Ion Minzală — șantierul baraj Siriu — Buzău. Dumneavoastră ați solicitat ajutorul revistei FLACĂRA să vă regăsiți tatăl, indicînd că acesta ar fi angajat al filialei C.E.C. din localitatea Jariștea, județul Vrancea. Consiliul popular al județului Vrancea ne comunică în acest sens că, din investigațiile făcute în Jariștea, nu locuiește aici nici un cetățean cu numele de Ion Minzală, la C.E.C.-ul din localitate fiind angajat numitul Gheorghe Grosu.

HORIA PĂTRAȘCU ■

„FLACĂRA" nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cu adresa voastră. Și nu uitați să vă iscăliți!

SCRISORI COMENTATE

„...În loc să-mi văd de liniștea și sănătatea celor 89 de ani".

Chiar dacă băile sărate din Poiana Cîmpina erau cunoscute încă de pe la mijlocul secolului trecut, iar puterea lor de tămăduire ajunsese mai mult decît o legendă, adică o realitate, ele au fost folosite mai cu seamă de către oamenii satelor de prin apropiere. Altfel spus, faima lor n-a făcut înconjurul țării, poate și pentru faptul că fur-împrejur au fost semnalate numeroase alte ape cu aproximativ aceeași putere de a lecui diverse afecțiuni reumatice, ginecologice, ale aparatului respirator sau ale sistemului locomotor. Exagerînd puțin, s-ar putea spune că în zona Prahovei aproape fiecare firișor de apă ivit de sub coasta unui deal are valențe terapeutice, cunoscut fiind faptul că mai toate dealurile sînt adevărați munți de sare, iar apele, în drumul lor spre lumină, se îmbogățesc prin pătrunderea straturilor care compun acest sol.

Așa cum spuneam, băile sărate din Poiana Cîmpina n-au ajuns a fi socotite ca niște ape celebre, dar pe plan local ele s-au bucurat de toată atenția. Există în acest sens chiar și o istorie a acestor băi, istorie pe care, pe scurt, o vom relata. Sesizînd popularitatea de care se bucurau aceste băi între cele două războaie mondiale, un anume Popescu, om de prin partea locului, a fi cumpărat terenul și ar fi amenajat un bazin cu 24 de cabine, iar într-un mal a construit alte cîteva cabine dotate cu căzi unde apa era încălzită. Afacerea a prosperat, a apărut și un cochet restaurant cu terasă, iar fiii lui Popescu s-au văzut, cam peste noapte, proprietarii unui spațiu de agrement care atrăgea tot mai multă lume. În 1952, băile au intrat în stăpînirea Consiliului popular care, peste numai cîțiva ani, le-a cedat Întreprinderii „Poiana" din Poiana Cîmpina. Pînă să prezentăm actuala stare a băilor, se cuvine să menționăm că Întreprinderea „Poiana" a intenționat la un moment dat, pare-se că prin anul 1967, să dezvolte aceste băi, să le transforme în stațiune de interes republican. A fost, cu alte cuvinte, un moment esențial, cînd se preconizau investiții substanțiale, dar analizele Institutului de balneologie au constatat că apele și-au pierdut din concentrație, iar izvorul a secat aproape complet. Din acel moment băile au început să decadă vertiginos, noaptea și ziua, pe ascuns ori pe față, cu acte și fără acte, diverși cetățeni, fără pic de milă, ca să nu le spunem altfel, au luat, adică au furat, tot ceea ce se putea transforma în materiale de construcție. Aveam să constatăm, chemați la fața locului de insistentele scrisori ale învățătorului pensionar Ion Mateescu, un om care timp de peste 80 de ani a-a bucurat de existența acestor băi, că parcul de altădată a devenit paraginâ, ruine, ciulini, gunoaie, păsări, vise, gropi, pustiu.

„E bine să știți că băile astea ale noastre, deși nu cu o faimă extraordinară, ne erau de mare folos. Acum, mulți dintre locuitorii din Poiana Cîmpina, precum și alții din Cîmpina, că ne despart doar trei kilometri, sîntem obligați să mergem, pentru tratamentele pe care altădată le făceam aici, acasă, în diferite alte stațiuni. Eu, de exemplu, m-am dus la Felix. Drum lung, oboseală și bani cheltuiți. Cît despre acele analize care au constatat că izvorul ar fi secat, eu și alți oameni care cunoaștem cu adevărat aceste locuri, putem să vă spunem că ar fi sufficient să se facă niște puțuri de unde apa, prin cădere, ar putea ajunge în bazin. Oriunde ai săpa pe dealul din care venea apa băilor dai peste aceeași apă cu o concentrație mare de săruri. E mare păcat să-i obligi pe oamenii unor astfel de locuri, bogate în ape sărate, să se deplaseze tocmai la celălalt capăt al țării pentru a da peste apele pe care ei le aveau aici, la Poiana Cîmpina ! Și dacă v-am trimis trei scrisori și am venit chiar eu la București, în loc să-mi văd de liniștea și sănătatea celor aproape 90 de ani pe care-i am, nu m-am gîndit decît la un lucru, la refacerea băilor sărate de la Poiana Cîmpina. Să fim sprijiniți de orașul Cîmpina, de care aparținem, să fim sprijiniți de județ, să fim sprijiniți chiar și de către consiliul nostru popular. După cîte știu, oamenii noștri, vreau să spun obștea, cu mic cu mare, ar pune umărul și nu s-ar lăsa pînă cînd băile n-ar arăta cel puțin așa cum au fost ele odată".

Cu alte cuvinte, pe care le dorim drept o concluzie, au-i vorba, în primul rînd, să stabilim de ce s-a ajuns la decăderea băilor, ei să se treacă de urgență la refacerea lor — o dorință pe deplin îndreptățită a oamenilor din Poiana Cîmpina.

VICTOR NIȚĂ ■

Deși nu orice om se potrivește oriunde, cu siguranță că fiecare om e potrivit undeva

În anul 1974, Facultatea de sociologie a Universității București a dat 74 de absolvenți. La repartizare, acești 74 de absolvenți au citit o listă de posturi și, citind-o, s-au indemnat spre ele. Unii cu o idee precisă, în ce privește postul și șansele de realizare profesională, alții numai cu o speranță precisă. Ar fi interesant de scris cum s-au decis unii conducători de întreprinderi să solicite sociologi și tot atît de interesant ar fi de scris cum au descoperit ei că întreprinderile respective nu au nevoie de sociologi. Nicolae Petru s-a întîmplat să ceară comisiei de repartizare chiar unul din posturile asupra cărora, ca să fim drepți, cei care oferta nu avea absolut nici o opinie. Și nu avea, fiindcă nu era calificat s-o aibă. Deci, în cele cîteva luni, cît a figurat în controalele întreprinderii cinematografice județene Sibiu, Nicolae Petru a văzut multe filme, a vizitat o parte din frumusețile naturale ale județului, a cunoscut o seamă de oameni amabili și a descoperit că n-are ce face. Chestiunea este că tînărul Nicolae Petru ar fi putut să joace rolul unui om presat de treburi și nimeni n-ar fi observat subtilitățile acestui rol, fiindcă el singur își făcea programul zilei și tot el și-l controla. Cazul lui Nicolae Petru nu e atît de rar cît ar putea să pară. Un sociolog stăpînește o profesiune foarte importantă în secolul nostru și extrem de utilă unei societăți cu o grăbită dezvoltare economică. Numai că profesiunea asta foarte importantă trebuie exersată în anume condiții și în folosul unui colectiv pregătit s-o susțină și să-i primească rezultatele. Vrînd, pur și simplu, să muncească și, mai ales, să-și facă meseria, Nicolae Petru a purces la prospectarea terenului. „Am făcut o cercetare a posibilităților pe care mi le oferă întreprinderile orașului, zice el, și mi-am dat seama că aș fi util la I.P.A.S. De ce tocmai aici ? Fiindcă, în cîțiva ani, Întreprinderea de piese auto Sibiu a sporit personalul angajat de la 500 de oameni la cîteva mii. Practic, noii angajați sînt toți din județ și toți tineri. Aveam la dispoziție 7 000 de probleme. O adevărată șansă pentru un sociolog. Nu-mi mai rămînea decît să mă prezint la direcție și să-mi ofer serviciile. Mi-am pregătit un fel de program-argument și am cerut o audiență la directorul Ion Simion".

Directorul Ion Simion a găsit propunerea tînărului sociolog pe cît de atrăgătoare, pe atît de întemeiată.

Aici e nevoie de unele precizări : dacă tovarășul Ion Simion a cerut transferul sociologului Nicolae Petru în întreprinderea sa, faptul a fost posibil nu pentru că dînsul este, neapărat, o persoană dotată cu un optimism sută la sută constructiv, ci din motive mult mai practice. Cu ocazia unor cursuri de perfecționare a cadrelor de conducere, directorul a avut ocazia să afle, pe lîngă multe cunoștințe folositoare despre profilul meseriei de sociolog, în general, destule alte lucruri despre modul în care ar ști un sociolog să conchidă în ce privește problemele curente ale unei întreprinderi cu o dezvoltare impetuoasă. De pildă, chiar în problemele I.P.A.S.-ului.

„Nu sînt singurul absolvent care a ajuns într-un loc ca să-și dea mai apoi seama că nu prea are ce căuta acolo, zice mai departe Nicolae Petru. Deși la Reșița și Făgăraș există două puternice laboratoare de studii sociologice în medii muncitorești foarte aglomerate, puțini cunosc experiența acestor centre și rezultatele lor, puse direct în slujba producției. Un exemplu de la Reșița, care lămurește oarecum rostul nostru în marile întreprinderi. Într-o secție, numărul accidentelor de muncă crescuse și continua să crească într-atît încît lumea intrase la idei. 42 de accidente într-un an este o sumă. Și doar lucrau acolo oameni cu mare experiență, oameni cu zeci de ani de meserie. În urma unei anchete întreprinse în secție laboratorul de sociologie reșițean a recomandat înlocuirea personalului vîrstnic și îndrumarea lui în alte locuri de muncă. Vă dați seama ce utopică a putut să pară recomandarea aceasta. Cauza însă era clară, pentru cine era pregătit să o vadă: bătrînii aveau reflexele tocite, iar munca la poduri rulante cere mîini tinere și reflexe proaspete. Drept urmare a schimbărilor operate, numărul accidentelor a scăzut de la 42 la 1. Ce rezultă din exemplul dat ? Rezultă că sociologul nu lucrează singur, ci împreună cu un psiholog și cu doi-trei laboranți, că munca lui merge în strînsă colaborare cu aceea a conducerii, că cercetările lui au efect numai dacă sînt luate în seamă. Discutînd cu unii din colegii mei de facultate, am aflat că au fost trecuți, treptat, pe posturi care n-au nici în clin, nici în mînecă nimic cu profesiunea. Un coleg, repartizat anul acesta la Întreprinderea de transport interurban București, e chemat, la cîteva zile de la prezentarea la post, la direcție, unde i se spune : matale ar fi bine să fii inspector școlar la secția noastră de pregătirea cadrelor. Dacă nu-ți convine, îți dăm transferul cu plăcere.

Concret, ce am făcut eu la I.P.A.S. ? am selectat problemele majore, care îngreuiau procesul de producție : în primul rînd fluctuația cadrelor. În fiecare an, 2 000 de tineri se angajează și 2 000 pleacă în alte locuri. Nu se poate face, evident, o bună organizare a muncii, nu poți spori calitatea producției, precum și alte greutăți. Ca să stabilizezi forța de muncă, în condițiile specifice unei întreprinderi și ale unei zone geografice, trebuie să pui la punct, ireproșabile de toate, un sistem de orientare profesională și de selecție. Am făcut sute de teste pentru determinarea aptitudinilor, a reacțiilor, pentru descrierea personalității subiecților. Noi avem multe strunguri cu sistem de comandă numerică. Aici trebuie să lucreze numai oameni capabili de atenție concentrată la cifre. Deci, nu e nevoie de persoane expansive, ci mai degrabă de tineri rezervați, concentrați în sine. La recomandarea mea, direcția a reacționat cu multă înțelegere și am reorientat pe unii tineri spre un loc mai potrivit felului lor de a fi. La un test pe culori am demonstrat științific un lucru care altfel era atît de evident încît aproape — printr-unul din paradoxurile curente ale vieții — nici nu era luat în seamă. Am arătat că unii angajați nu pot să facă față unor funcții de conducere fiindcă, odată ajunși „în vîrf", în condiții de solicitare din direcții diferite, ei reacționează anarhic. Știți, cazul acela cînd parcă te trezești în fața altui om și zici : cum naiba s-a schimbat așa, că doar era un băiat cumsecade ?! Din personalul T.E.S.A. am testat 300 de persoane. În numeroase cazuri am făcut numai psihoterapie. Eu merg toată ziua prin secții și, de fapt, mai mult ascult ce spun oamenii. Ascultarea asta are un nume — se cheamă „counsilling" — și niște rațiuni precise. Omul se trezește în situații cînd are nevoie să se sfătuiască, să discute cu cineva. Nu să primească musai un sfat, fiindcă singurul sfat bun tot singur ți-l dai, după ce ai întors întrebarea pe toate părțile, dar să vorbească și să fie ascultat. Ceva în genul „tainei spovedaniei", dar, dacă ne putem exprima astfel, practicată cu o metodă psihologică solidă. Avem cîțiva nevrotici. Eu țin legătura cu spitalul de psihiatrie și urmărese, după tratament, felul în care acești oameni cu nervii obosiți se reintegrează în colectiv. Ei bine, treaba nu-i așa ușoară. Trebuie să pregătesc, mai ales, starea de spirit a viitorilor colegi, ca să nu glumească prostește pe seama celui venit de la tratament. O glumă, zisă chiar fără răutate, poate să strice munca unor doctori pe durată lungă. O problemă foarte, foarte serioasă este cea a tinerilor. Toți spun „problema tineretului", dar mă tem că puțini pot realmente s-o definească. Tinerii muncesc 8 ore, pe urmă rămîn liberi și fac ce-i taie capul și ce văd la alții. Maiștrii nu prea au vreme să se ocupe de tineri. Știți care este „problema tinerilor" ? Din anchetele mele rezultă că tinerii vor *să fie înțeleși*. Ei au un fond pe care-l putem numi revoluționar și toate avînturile lor, cam neclare uneori, trebuie înțelese și canalizate pe un drum bun. Dacă nimeni nu stă de vorbă, zilnic, cu tinerii, dacă ei nu au un om căruia să-i spună și cele mari și cele mărunte, merg spre omul sau spre grupul ce pare să le arate înțelegere. Vedeți ce importanță are ascultatul acesta, operațiunea botezată atît de grav „counsilling". Cît despre măsurile pentru stabilizarea forței de muncă, eu văd din suma răspunsurilor pe care le obțin la anchetă că are importanță și faptul că întreprinderea asigură sau nu locuință, dar are importanță dacă grija față de om se manifestă începînd chiar cu cele mărunte. Cu înființarea unor bufete pentru cumpărat mîncare bună în pauza de masă, de pildă. Omul se leagă de un loc prin mii de fire, nu neapărat prin două-trei odgoane, care se cheamă interes, nu legătură. Legătura este mai cu seamă sufletească și de la om la om.

Încă ceva : mulți vor să angajeze sociologi și dau asigurări că vor face și vor drege. De la spus la făcut însă e un pas mare. Directorul Ion Simion m-a ajutat efectiv să-mi tipăresc formularele de anchetă, a găsit posibilitatea de a cumpăra, pentru laboratorul de sociologie, aparatura necesară, a hotărît pregătirea unor laboranți. La Galați, cîțiva colegi mai mari au făcut cercetări pentru stabilirea disfuncțiilor și, drept urmare, organele locale au luat măsuri de îndreptare a situațiilor numite de ei în cercetare. Direcția muncii din Galați a apreciat într-atît munca sociologilor Ion Manea și Paul Păduraru încît a mai solicitat la repartizare încă 7, pentru înființarea unui centru complex. Asta urmăresc și eu la Sibiu. Cu acest laborator voi putea pune la dispoziția direcției date despre fiecare din miile de angajați în parte și despre toți la un loc, astfel ca fiecare om să muncească pe locul potrivit și să primească potrivit aportului său la realizarea producției. Fiindcă, deși nu orice om se potrivește oriunde, cu siguranță că fiecare om e potrivit undeva".

TUDOR OCTAVIAN ■

Un om mi-a istorisit o poveste minunată: aceea a calendarului dacic de la Sarmizegetusa

Într-una din pauzele celui de-al II-lea Congres de tracologie, cercetătorul EMIL POENARU mi-a relatat cîteva din momentele pasionante ale studierii sanctuarului de la Sarmizegetusa :

„Am pornit de la ideea avansată încă de Constantin Daicoviciu potrivit căreia aceste monumente grupate la Sarmizegetusa sînt temple-calendar ; acest lucru ne-a condus la o analiză atentă țintind descifrarea cantității de informație ce a fost implletrită în aceste monumente. Am început, după cum era și firesc, cu o lucrare de topometrie, întocmind în final o hartă a zonei, și trecînd apoi la examinarea diverselor ipoteze de lucru, pentru a afla dacă, într-adevăr, aceste monumente încorporează cunoștințe de astronomie, de orientare geografică exactă, și implicit dacă dovedesc un anumit nivel al matematicii dacice, al datelor de geometrie și trigonometrie cunoscute de această știință. Pornind pe aceste coordonate ne-am propus în primul rînd să examinăm problema CALENDARULUI DACIC. Spun în primul rînd deoarece aici, în monumentele Sarmizegetusei, sînt închise și alte mărturii cum ar fi cele privind modul dacic de estimare a formelor, de măsurare a spațiului, date despre știința despre numere a dacilor, în fine date despre modul în care înțelegînd aceste monumente putem găsi o poartă, o cale de cunoaștere a spiritualității și a altitudinii reale a științei Daciei. Revenind la problema **calendarului dacic**, ne-am propus printre altele să-i cunoaștem structura și originalitatea, să-i aflăm modul de funcționare și de utilizare de către creatorii săi, pentru a putea în cele din urmă să-l comparăm cu celelalte calendare contemporane lui cît și cu cel de azi. Trebuie să mărturisim că toți cei trei care participăm la acest studiu (eu și colegii mei brașoveni, **Șerban Bobancu** și **Cornel Samoilă**) **am avut o** surpriză deosebită în momentul în care ne-am dat seama că ne aflăm în prezența unui calendar **(de o exactitate de-a dreptul tulburătoare !)** Am fost de asemenea izbiți de o serie de alte caracteristici și calități pe care alte calendare făurite de om în trecut nu le au. Iată cîteva din aceste trăsături mai deosebite :

— Calendarele dacice reprezintă **permanent** un sistem de lucru (prin) în care o piesă (adică un stîlp), **echivalează cu o zi,** cu 24 de ore. **Și dacii nu au fragmentat niciodată o astfel de unitate firească,** naturală, biologică dacă vreți, a timpului nostru. Lucrînd astfel ei au înțeles că nu pot închega un an exact, calendaristic (pentru că știm că un an are cu aproximație 365,25 zile). Și atunci au găsit o soluție de o **ingeniozitate singulară** în istoria omenirii : **anii cu VALORI FLUCTUANTE !,** adică ani care variază între 364 de zile și un singur an (dintr-un ciclu de 13) care are 367 de zile. Ne-am întrebat apoi pentru ce dacii au ales tocmai ciclul de 13, ciclu pe care ni-l indică mai multe monumente : micul sanctuar circular cu stîlpii săi împărțiți în grupe de 13, primul cerc al marelui sanctuar circular cu cei 104 stîlpi (13×8), în fine cele patru șiruri de cîte 13 stîlpi fiecare dintr-un sanctuar dreptunghiular. Deci, **de ce și de unde acest ciclu de 13 ani ?** Am încercat pe calculator să vedem care ar fi o măsură ideală a timpului și care ar fi gruparea anilor într-o modalitate ideală. Foarte ciudat, s-a dovedit că indiferent de punctul de pe care începe măsurătoarea de pe micul sanctuar, însăși simpla împărțire a acelor 104 zile în 13 grupe ne duce absolut **obligatoriu** și **firesc** la ciclul de 13 ani. Și, așa cum ne arată formulele matematicii de astăzi, ciclul de acest tip este cu mult superior împărțirii timpului cu care ne-am obișnuit, în decenii și secole. Dealtfel, unitatea următoare în timp a calendarului dacic era ciclul de 104 ani. Superioritatea acestui calendar se manifestă față de majoritatea instrumentelor asemănătoare din timpul său ; cel mai înrudit este cunoscutul calendar Maya, cu care cel dacic are o serie întreagă de asemănări : ciclul de 52 de ani, cel de 104 ani etc... Dar mult timp am crezut că în ceea ce privește exactitatea calendarului nostru că ea nu se apropie de fantastica precizie a celui Maya. Și totuși, iată că ultimele calcule legate de înscrierea calendarului în sanctuarele dreptunghiulare ne-au obligat la o serie de concluzii tulburătoare : **exactitatea calendarului dacic întrece pe aceea a oricărui alt calendar creat de mintea omenească !** Să ne gîndim că aceasta a însemnat mii de ani de observație foarte atentă și foarte **exactă** a cerului, de notare și de memorare a unei cantități impresionante de date, de observații. Sînt în spatele acestui calendar mîile de ani de astronomie, de știință, de muncă ai acelor probabil slujitori ai sanctuarelor, a înțelepților Daciei străvechi ! Calendarul, așa cum ni se înfățișează în monumentele de la Sarmizegetusa, prin exactitatea lui aproape incredibilă, prin eleganța formulelor matematice închise în piatra sa, ne dezvăluie și ne demonstrează o îndelungă evoluție a cunoștințelor matematice și astronomice. Putem dispune astfel de date prețioase prin care să înțelegem întregul mecanism de judecată, atît de complex, al acelui popor ; îi putem cunoaște concepția sa despre timp, despre existență și nonexistență. O „lectură" a sanctuarului într-o modalitate ceva mai diferită decît aceea simplă și pur matematică ne apropie foarte mult de **înțelesuri profunde** transmise nouă astfel prin linia melodică a doinei, prin sensurile adînci ale Mioriței și prin hora neîntreruptă a dansurilor populare, adică prin elemente de folclor care regăsesc în miezul lor o înțelepciune străveche, aceea de înțelegere a timpului,

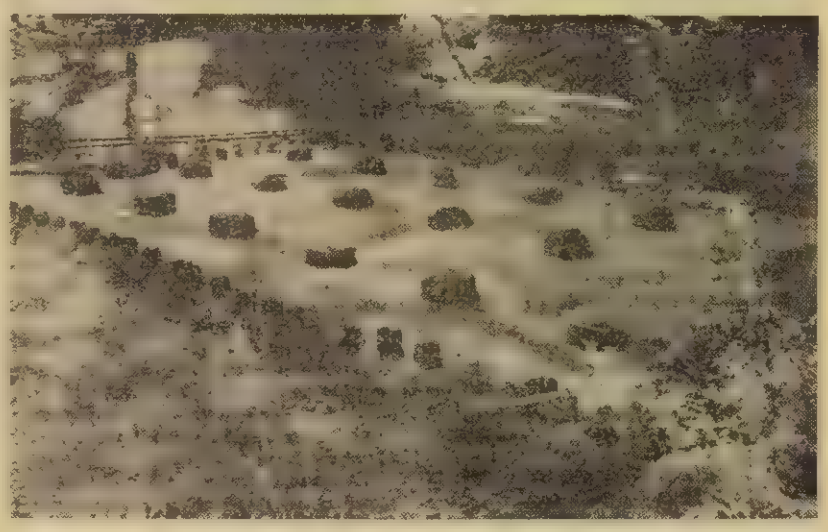

aceasta a 4-a dimensiune a existenței noastre. Iată, de pildă, o frumoasă poveste despre acel tînăr care pleacă din satul său, și care în 7 zile trăiește cît în 7 ani. Nu am înțeles alegoria aceasta decît în clipa în care mi-am dat seama că este vorba de aluzia la grupurile de 6+1 stîlpi ai sanctuarului circular, mod străvechi de măsurare geometrizată a anului, a timpului și a spațiului totodată (360 de zile ale anului și 360 de grade ale cercului), deci de **un fel de a privi în esență lucrurile.** Cînd pleacă din satul său și colindă lumea, acest tînăr trăiește o aventură a cunoașterii, trăind într-adevăr în 7 zile cît altul în 7 ani, el fiind pătruns, inițiat în tainele pe care le cercetează. Nu urmează niște cărări în sens geografic ; basmul, dacă este bine citit, relevă că acel tînăr străbate printre necunoscute pe care și le apropie și pe care le asimilează ; **este un drum al inițierii,** o cărare a cunoașterii superioare, pe care o urmau acei înțelepți din vechime. Prin cunoașterea aceasta transfigurantă într-un fel pentru om, echivalența simbolică dintre 7 zile și cei 7 ani devenea posibilă.

Deci, nu întîmplător înțelepții antichității care au scris despre daci au insistat, vorbind despre epoca lui Deceneu, că preoții daci au încercat să îmbine actul de efectuare a culturii cu o operă de largă transpunere în viață a unor precepte superioare de transformare etică a omului. Precepte închise în piatra Sarmizegetusei...

MARIO-SORIN VASILESCU ■

O scrisoare despre Lucian Blaga

Am citit în nr. 30 (1103), din 29 iulie 1976, al revistei Flacăra, un material despre boala și moartea tatălui meu, scriitorul Lucian Blaga, semnat de dr. Mihai Iubu.

Desigur, atît pentru marele public cît și pentru istoricul literar, asemenea materiale sînt interesante și utile, în măsura în care sînt și exacte. Revine redactorilor diverselor publicații periodice sau edituri-lor, ca înainte de publicare să verifice autenticitatea informațiilor ce urmează să apară.

Datorită faptului că în perioada precedentă bolii tatălui meu, a bolii și morții lui, dr. Mihai Iubu era absent din Cluj, cele relatate de dînsul sînt preluate din fișele medicale ale clinicii* (și aceste informații sînt toate exacte), sau din relatări diverse (acestea fiind în parte incomplete sau chiar greșite). De asemenea, se omit numele unor persoane și nu se dau **fotocopiile** unor texte ce se afirmă a fi ale lui Blaga. Astfel informațiile oferite cititorilor pierd o parte din valoarea lor științifică și nu pot fi preluate ca atare de istoricul literar. Desigur, într-o revistă de mare tiraj cum este **Flacăra**, nu este spațiu suficient pentru a se prezenta cititorilor și fotocopii **lizibile** ale unor manuscrise. Dar acest lucru poate fi remediat în cazul în care dr. Mihai Iubu își va republica relatările într-un volum, sau într-o antologie de „amintiri", ca aceea editată de Bazil Gruia.

În dorința de a completa și corecta cele relatate de dr. M. Iubu voi utiliza jurnalul meu din acea perioadă, jurnal ce se referă numai la valorificarea moștenirii literare a lui Lucian Blaga și care, împreună cu alte documente, va face parte cîndva din „arhiva Blaga" de la Muzeul literaturii. Voi analiza pe coloane și alineate cele publicate de revista Flacăra. Separat sînt numerotate și reproducerile din corespondență.

Col. 1, al. 1. Tatăl meu a suferit toată viața de migrene, nu numai în anul premergător morții sale. Aceste migrene au fost deosebit de frecvente și intense între 1928—1930, perioadă în care a suferit de astenie și a scris mai puțin. Și-a revenit cu regim vegetarian după sistemul Dr. Bircher din Elveția. În perioada 1959—1960 nu era deloc depresiv. Aceasta o dovedesc și articolele publicate în presă („Contemporanul"). În 1959 s-a pensionat. O mare parte din timp și-o petrecea în grădina vărului său Augustin Bena. În această perioadă a scris multe poezii, între care „Mirabila sămînță", și-a pus la punct ciclurile definitive de poezii și a încheiat lucrarea „Ființa istorică". În iulie 1960, în vizită pentru cîteva zile la mine, la București, mi-a spus pe un ton liniștit, optimist, al unui om care a realizat ceea ce și-a propus : „Mi-am încheiat opera, acum pot să mor". **Citatele (1) (2) și (3) din corespondență** nu sînt datate (în ultimii ani Blaga omitea adesea datarea scrisorilor), după conținut pot însă fi și anterioare anului 1960. Pentru a putea fi situate în timp, ar trebui dat textul integral și semnătura (fotocopie), destinatara.

Col. 1, al. 4—10. Lucrurile s-au petrecut pe scurt așa :

Durerile în regiunea lombară încep la sfîrșitul lunii septembrie, începutul lui octombrie 1960. Din cauza acestor dureri tatăl meu a fost nevoit să-și amîne călătoria la București, unde trebuia să rezolve niște probleme la bancă.

Totuși, în ziua de 3 noiembrie 1960, la ora 15, sosește în Gara de Nord, de unde îl conduc acasă la mine. Cîteva zile circulă prin oraș, mai mult cu mașina de la Academie. Mi-a spus atunci că a simțit dureri mai accentuate în timp ce urca și cobora cu liftul la bancă, însoțit de soțul verișoarei mele Lelia, Grigore Rugescu. Se ocupă foarte mult de Tudorel, fiul meu.

În **6 noiembrie dimineața,** pe la ora șase, în timp ce își făcea dușul (ora obișnuită pentru el, înainte de sculare noastră), durerile se accentuează în așa măsură, încît nu se mai îmbracă după duș, ci se culcă înapoi în pat. Nu este adevărat că s-a tîrît pe parchet și covoare (informație denaturată, preluată de dr. M. Iubu de la persoane din afara familiei, care nu au fost prezente). Este chemat prof. Al. Ciplea (nu înțeleg de ce dr. M. Iubu nu îi indică numele) care face infiltrațiile cu novocaină, dar datorită ineficienței lor, bănuiește un proces neoplazic, cum îmi mărturisește mai tîrziu.

Tot atunci tata o cheamă pe mama mea la București. Amîndoi mai petrec cîteva zile la mine acasă. În această perioadă tatăl meu îmi mărturisește că i-a făcut multă plăcere colaborarea cu revista „Contemporanul" și cu redactorul șef al acesteia, G. Ivașcu. Sănătos, ar fi dorit să continue această colaborare cu o serie de „reportaje" asupra marilor șantiere (de exemplu Bicazul), pe care ar fi dorit să le viziteze împreună cu Ivașcu.

În seara zilei de **17 noiembrie 1960** tatăl meu pleacă cu vagon de dormit la Cluj, însoțit de mama mea. Este condus la gară de soțul meu, de verișoara mea Lia Nicolau (n. Blaga) și de prof. univ. Vasile Nicolau (soțul acesteia). Nu este însoțit de Lelia Rugescu.

Coloana 2, citatul (5). Scrisoarea aceasta este posibil să fi fost expediată în noiembrie 1960, dar a putut fi scrisă și expediată și în iarna 1945—46 cînd Blaga a fost de asemenea internat la Clinica medicală din Cluj. Este necesară prezentarea fotocopiei integrale a scrisorii, data, semnătura și destinatara.

Coloana 2, al. 4—9 corespund realității, tot așa în continuare, **col. 3, al. 1, 2, 3.**

Pe coloana 3 urmează citatul **(6),** mai lung, dintr-o scrisoare despre care se afirmă că ar fi fost expediată din clinică, în preajma zilei de 30 decembrie 1960. Și afirmația și citatul sînt discutabile din următoarele motive :

— poetul nu putea să privească pe geam, fiind imobilizat la pat (cu sau fără pat ghipsat), datorită **fracturii vertebrei L. 2 și a fiebitei.** Textul scrisorii este în contradicție chiar cu datele medicale din alineatele precedente ;

— fereastra rezervei în care stătea Blaga este orientată spre **curtea și dealul clinicilor** și nicidecum spre stradă (acest lucru dr. M. Iubu și persoana care a furnizat textul trebuia să îl știe) ;

— în timpul cît a lucrat la Biblioteca Academiei din Cluj, situată tot pe strada Clinicilor, poetul obișnuia să privească pe geam, în stradă „nu fără nădejdea de a zări o siluetă scumpă". Acest lucru se petrecea înainte de boală ;

— întregul text din scrisoarea citată dă impresia de „compoziție" din mai multe texte, aparținînd — mai mult sau mai puțin — lui Blaga. Este posibil să se fi utilizat mai multe fragmente din scrisori diferite. Este necesar ca la reeditarea materialului să se dea în fotocopie textul integral al scrisorii, începutul și semnătura, să se indice destinatara.

Col. 3, al. 2. S-a scris încă mult prea puțin despre rolul mamei mele în viața poetului. Prin liniștea, discreția, înțelegerea și climatul propice creației pe care a știut să-l realizeze în jurul poetului, mama mea ar putea constitui un exemplu demn de urmat pentru multe femei. Citez în acest sens din scrisoarea doamnei prof. univ. Rosa Del Conte, Roma, din 19.XII.1945 :

„Chipul D-voastră, așa de senin și împăcat, într-o stăpînire sigură a emoțiilor mai intime, e tipărit în sufletul meu tot așa cum ecoul unei voci înăbușite și încete, în care totuși vibrează o încordare trează și o ascuțită înțelegere, e în mine, nicidecum stins de depărtare.

Rareori am întîlnit în viață o personalitate feminină din care să se desprindă un farmec așa de cuceritor : acela care îți fură sufletul și căruia i te dai, cu un consimțămînt fără rețineri. Trebuie să vă mărturisesc și mai mult : că „realitatea" D-voastră m-a ajutat să înțeleg mai adînc creația soțului D-voastră, care se datorește în mare parte acestei **tăceri, vibrante și treze, cu care îi apărați frămîntarea creației** (...). Dacă izvorul ocazional al anumitor poezii poate să fie căutat — pentru cronica de care se bucură o critică ziaristică — în felurite chipuri care, întîlnite o zi, au trecut pentru totdeauna în viziunea poetică, **tonul mai adînc, cel care le copleșește de o emoție transfiguratoare — tonul extatic-meditativ — este acela pe care D-voastră îl creați în viața Poetului" **.**

Mai citez „extrase" din însemnările lui Lucian Blaga :

„Am stat întins în pat ca un om bolnav toată ziua, și devenii monosilab chiar în schimbul de vederi cu soția mea, care mă cunoștea îndeajuns ca să înțeleagă frămîntarea prin care treceam (...) C. (Cornelia) îmi ținea isonul, ca și cum am fi alcătuit **o unitate magică.** Ea se identifica și de astă dată cu mine, cu aceeași stăruință ca și alte dăți, căci își făcuse un scop de viață din a trăi pentru mine și pentru ceea ce îmi **promova creația,** și pentru nimic în lume n-ar fi voit să se vadă obstacol în calea acestela. Așa-și simțea ea rostul ei. Nu odată de-a lungul celor douăzeci de ani de conviețuire, modul cum ea înțelegea să se identifice cu **destinul și cu opera mea,** a luat neașteptate forme, aproape paradoxale, ceea ce putea să facă pe oricine să creadă că ea nu-și prea servea propriile interese. Vreau să spun că ea tolera, uneori, prin preajma mea, anume prezențe feminine. Pînă la un punct, desigur, căci ea tolera numai acele prezențe, despre care avea sentimentul că îmi **stimulează creația.** Le tolera (...) dintr-o superioară atitudine și dintr-o rațiune ce și-o impunea prin ridicarea voinței. Chiar și atunci cînd se întîmpla să privesc dincolo de morala conjugală prin grădinile altora, tot ea era aceea care mă consola oarecum, mîngîindu-mi zîmbitoare părul ce mi se rărea pe frunte, și cadențînd un adagio de circumstanță : **creația** precede morala ! (...) Și dacă între demonia însondabilă a creației alcătuiam o **unitate sufletească,** era firesc să formăm o unitate și pe acest cîmp al depresiunii morale".

Am dat aceste citate numai pentru a arăta că între poet și soția sa nu se punea problema „a cere iertare" și „a ierta", și că între ei nu au existat „supărări". Interpretarea dată de dr. M. Iubu este simplistă.

Revin la jurnalul meu, deoarece din relatările doctorului M. Iubu (sau ale altora) sînt omise lucruri deosebit de importante pentru poet (intenționat sau întîmplător?), petrecute în ultimele săptămîni de viață.

În perioada ianuarie-februarie 1961 am suferit de o viroză urmată de o gravă sinusită purulentă bilaterală tratată cu puncții și antibiotice. Din această cauză medicii clinicii medicale din Cluj nu mi-au permis să îl vizitez pe tata.

În zilele de 5—12 martie am făcut prima vizită la Cluj. Toată ziua mi-o petreceam la spital, la tatăl meu. Era perfect conștient, am stat mult de vorbă între patru ochi. Era complet inapetent, nu mai suporta nici mirosul mîncării. Manifesta din ce în ce mai puțin interes pentru vizite (în afară de Gigi și d-na Medean). Se interesa în schimb de prietenii din București, în special de Marin Ciortea, a cărui moarte nu i-am putut-o mărturisi. Am asistat la discuțiile medicilor privind diagnosticul. Am plecat la București, convinsă de sfîrșitul fatal al bolii, precum și de faptul că singura mulțumire pentru el ar fi **tipărirea urgentă a unui volum din ultimele lui poezii.**

Sosită la București am întreprins, imediat, singură, demersurile necesare. **Între 20—25 martie** am fost primită la conducerea superioară de partid unde mi s-a acordat toată înțelegerea și sprijinul. La indicația conducerii de partid, prof. Al. Rădulescu și dr. Susan s-au deplasat la Cluj pentru un consult iar tov. G. Ivașcu a primit indicația de a discuta cu Lucian Blaga realizarea volumului de poezii inedite, solicitat de mine.

Consultul a avut loc **între 30—31 martie 1961.** Tovarășul G. Ivașcu a fost la Cluj **între 31 martie — 1 aprilie 1961,** perioadă în care a avut două întrevederi cu poetul, la clinică, și a citit, în locuința poetului, cele aproximativ 250 poezii inedite. Din acestea au fost selecționate, pentru publicare, aproximativ 100 titluri (în volum au apărut apoi numai circa 90 titluri). Cuprinsul volumului a fost discutat de poet cu G. Ivașcu.

„Starea depresivă, obnubilări și dezorientări în timp și spațiu" (col. 3, al. 7) nu corespund realității. Sînt afirmații tendențioase, ale unor persoane interesate în a propaga asemenea zvonuri.

În 7 aprilie 1961 a apărut în „Contemporanul" un grupaj de poezii inedite și se anunță publicarea unui volum de versuri de Lucian Blaga, lucru care a constituit o mare bucurie pentru poet.

Între 3 și 19 aprilie se dactilografiază, la redacția „Contemporanului", volumul de poezii (tov. Clara Moraru), se fac corecturi (subsemnata), se încheie contractul cu editura (din partea editurii, directorul de atunci, tov. I. Bănuță).

În 19 aprilie 1961 seara am plecat la Cluj pentru a duce tatălui meu contractul spre semnare.

În 20 aprilie 1961 tatăl meu semnează contractul, spunîndu-mi : „ești zina vieții mele". Un exemplar din contract îl păstrează cîteva zile pe noptieră și îl arată medicilor. În zilele petrecute la Cluj am mai discutat cu el diverse probleme legate de editare și am făcut, împreună, o datare a poeziilor inedite. Este și aceasta o dovadă că cele afirmate în col. 3, al. 7 (obnubilări, dezorientări în timp și spațiu) nu corespund realității.

6 mai 1961 sînt anunțată la București despre starea gravă a tatălui meu. Procur de la spitalul Elias antibioticele solicitate de clinica din Cluj.

5 mai 1961 seara sosesc la Cluj. Stau un timp singură cu tata. Îmi mărturisește că starea lui e gravă. Mă roagă insistent să plec și să revin dimineața, după ce a fost bărbierul la el.

6 mai 1961, ora 3,30 dimineața, tatăl meu se trezește din somn, perfect lucid, respirînd greu. Îi spune mamei mele care era cu el : „peste un ceas mor", ceea ce s-a și întîmplat.

Au trecut 15 ani. Dînd urmare dorinței tatălui meu, exprimată și într-o scrisoare din 1953, și promisiunii ce i-am făcut în timpul bolii, am continuat ceea ce am început în ultimele săptămîni de viață ale poetului, m-am îngrijit de editarea operei lui.

În acest timp s-au publicat aproape 50 volume de Lucian Blaga, de a căror editare m-am ocupat într-un fel sau altul. În ultimii ani au apărut în îngrijirea mea, volumele I—III din „Opere", precum și volume de eseuri și filosofie ; volumele IV—V din „Opere" sînt sub tipar (urmînd să apară în toamna aceasta), volumul VI este în pregătire. Se mai află în lucru, la diferite edituri, un volum de aforisme inedite, lucrarea „Ființa istorică", ediții bilingve și altele.

DORLI BLAGA

**) Este discutabil dacă foile de observație ale pacienților pot fi date publicității, cine are dreptul să o facă, după cît timp de la moartea pacientului și în ce măsură trebuie totuși respectat secretul medical. D.B.*

***) Sublinierile aparțin lui D.B.*

VIAȚA – FILM. DUS ȘI-NTORS

Jurnalismul ca treaptă.

Un mare scriitor român zicea că pentru un scriitor ziaristica este excelentă cu condiția să știi cînd să te lași de ea. Înainte de a te lăsa este însă cazul să te apuci. Documentarul, reportajul, ancheta nu sînt, firește, singurele modalități de a-ți face mîna pentru filmul de ficțiune, dar sînt o experiență pe cît de utilă, pe atît de puțin utilizată. Să nu o luăm prea de departe. Să ne gîndim numai la ceea ce se poate vedea la televizor, să luăm un exemplu recent : ancheta printre băieții aceia fără căpătîi, cocoțați pe balustradele de pe Bulevardul filmului sau buluciți peste zaruri la Monte-Carloul barbutului : „cu toate că era de dimineață, veniserm și noi la matineu să jucăm". Autorii nu au chef de compus caractere, ei au, bineînțeles, alte scopuri. Dincolo de intenții și sub presiunea faptului brut portretele incriminaților cresc dens, surprinzător, într-o stare de contradicție dialectică pe care multe filme de ficțiune ar putea s-o invidieze. De pildă :

Este evident că junii aceștia „neînțeleși" sînt mai înainte de orice — s-o spunem pe românește — niște puturoși. E drept, toată lumea se agită ca să-și găsească odihna, dar, dacă nu mă înșel Rivarol a spus asta, există oameni atît de leneși încît ei își spun scopul final încă de la început. Băieții vor deci să răsufle înainte de a trage aer în piept și să se repauzeze imediat după ce s-au sculat din somn. Un lucru este, cu deosebire, interesant. Ceea ce se numește, de obicei, „oameni dintr-o bucată" par în multe prezentări artistice ființe otova, „dintr-o bucată" însemnînd pentru unii „dintr-o linie". În anchetă avem de-a face cu niște vietăți monocelulare, cu gînse de a urca pe scara biologică, firește, dar deocamdată de o mare simplicitate, dar o simplicitate cu un larg degradeu de nuanțe, cu sclipiri, cu neașteptate cotituri. Aproape tot timpul băieții mint. Unul zice că a fost ieri la fabrică, dar n-a fost ; altul zice c-a întrerupt lucrul acum două săptămîni, dar l-a întrerupt acum șase luni ; i-a spus surorii „că e angajat", dar el bisnițează și dă cu zarul. O plasă de vorbe de „am zis — n-am zis", în jurul acestor flăcăi cu mintea cît lintea, dar iată că un bob de linte poate să producă incidentală, nedumeriri, mister și pînă la urmă suspens. Cînd vorbesc despre culpele lor, junii folosesc argoul cu un aer de complicitate veselă, superioară, ca niște doctori care discută la capul patului unui bolnav despre el, dar el, cel de pe cearșaf, nu înțelege o iotă. Cînd vor să se facă înțeleși, crezuți și scăpați se poartă ca niște experți în dus cu preșul, adică împrumută brusc argumente „ideologice" și vocabularul de ședințe. Unul își lasă meseria de strungar nu pentru că e leneș, ci ca să se apuce de șoferie, pentru că „îmi place foarte mult orașul" și vrea să-l știe mai bine, cine poate să fie împotrivă ca un tînăr să cunoască frumusețile patriei ? Cînd e mustrat că pierde vremea cu barbutul, băiatul lasă ochii în jos pe piept, se uită insistent la „Land of Lincoln", cuvintele imprimate pe bluză, și zice că sigur că da, trebuia ca în timpul ăsta să mergem și noi la un spectacol, sau în parcul de odihnă să ne plimbăm cu barca, spectacolul fiind infinit mai educativ decît jocul de noroc, iar visitul ducînd la întărirea mușchilor, o minte sănătoasă într-un trup sănătos însemnînd — se știe... etc.

Așa periate și rotunjite la colțuri cum sînt, multe din Anchetele și Reflectoarele noastre lasă, adesecri, să se vadă crîmpeie de viață mult mai credibile decît unele produse artistice preambalate, cu denumirea și gramajul trecut pe etichetă.

ECATERINA OPROIU

SIMONA ROP

FAPTELE ȘI VORBELE

Citare pe tabloul de onoare

Din pricina vorbelor risipite adesea prea generos pentru fleacuri, nu vedem uneori faptele cu adevărat demne de laudă. Să luăm, de pildă, tărîmul cărții : prea puțină atenție a reținut pînă acum ce a realizat în ultimii ani Editura „Meridiane". Cine examinează lucrurile mai îndeaproape va fi de-a dreptul uluit, făcînd o simplă comparație între paginile consacrate tipăriturilor ei și celor provenite din alte surse.

Dacă într-o vreme nu aveam albume propriu-zise, cu reproduceri din marii pictori ai lumii, azi, o colecție elegantă, în format mare, „Clasicii picturii universale", cu planșe splendide, multe colorate, din Velasquez, Tizian, Bruegel, Chagall, Gauguin, El Greco, Corot, Picasso, Paul Klee, Dufy, Hokusai, Botticelli, Goya, Douanier Rousseau, Holbein, Rouault ș.a. se prezintă nu mai prejos ca albumele străine. Prețul e simțitor redus față de cel al unor asemenea cărți peste hotare (albumele SKIRA, format mijlociu, au ajuns să coste, importate, 280 de lei).

Grație însă harnicei noastre edituri, azi, la noi, chiar și oameni modești pot să-și constituie mica lor galerie personală din „muzeul imaginar" universal. În formația spirituală a mii și mii de inși, aceasta înseamnă un fapt extraordinar. Gîndiți-vă că atîtea priviri dobîndesc dintr-o dată putința contactului familiar, curent, cu tezaurul marilor muzee ale lumii și geniului plastic uman, de peste mări și țări.

Studii informate și inteligente, scrise de persoane avizate, însoțesc reproducerile. Iată o operă excepțională de educație a gustului și, prin ea, săvîrșită o deschidere uriașă sufletească înspre valorile spirituale superioare, totul fără tărăboi și laude interesate, cu o străduință tăcută, rodnică, exemplară.

Editura are și alte colecții, nu mai puțin reușite. Cîteva dintre ele valorifică în sfîrșit, sub haina sărbătorească pe care o merită, comori ale artei noastre populare, așa cum e superbul album cu icoane pe sticlă tipărit recent. Prin 1960, ilustrul romancier austriac Elias Canetti, amator pasionat de artă naivă, mă ruga să-l ajut a putea cunoaște ce există în acest domeniu la noi. Opere fermecătoare, firește, nu lipseau, dar măcar un album care să le cuprindă mi-a fost imposibil să găsesc. De cîțiva ani, o atare curiozitate legitimă are prilejul să fie satisfăcută copios. Putem să arătăm străinilor și pînzele marilor noștri pictori, de la Andreescu la Luchian și Tuculescu. Cu ajutorul lui Ion Frunzetti putem pune la îndemîna oricui o admirabilă sinteză a plasticii naționale. Cine a izbutit să achiziționeze magnificul album pe care i l-a închinat Dan Hăulică lui Brâncuși a dat o adevărată lovitură printre amatorii de reproduceri artistice strălucite. Editura „Meridiane" scoate și o altă colecție foarte populară, ajunsă la aproape 200 de titluri. „Biblioteca de artă" cuprinde lucrări teoretice faimoase, inițieri excelente în anumite epoci, titluri și curente, biografii, memorii și eseuri. Nu e puțin lucru să constatăm cum dispar fulgerător din librării cărți semnate de Erwin Panofski sau Mikel Duffrenne, în tiraje apreciabile.

Să adăugăm înfăptuirilor enumerate rapid distinsa serie „Cabinetul de stampe", pomenită cu cîteva numere în urmă, chiar la această rubrică.

Educația ochiului rămîne o chestiune importantă, de care critica literară grecește dezinteresîndu-se. Privirile deprinse a „înțelege" și „gusta" o pînză devin mai apte în prinderea tuturor înțelesurilor și sugestiilor unui text poetic ; învață să gîndească cu ajutorul imaginilor. Ba aș îndrăzni să spun că educația ochiului nu le strică nici scriitorilor. Cred, oricîte excepții de „genialitate sălbatică" mi s-ar cita, în însemnătatea culturii artistice. Ea nu suplinește talentul, dar îi creează plasma favorabilă creșterii robuste și înfloririi depline. Sub o formă tradițională îndelung șlefuită, cultura artistică modelează și sensibilitatea creatorului popular. Un scriitor își rafinează incontestabil instrumentele secrete cu care lucrează sufletul său și contemplînd tablouri celebre, ascultînd muzică sau văzînd filme bune. Din acest ultim motiv, pe lîngă altele arătate înainte, Editura „Meridiane" merită, prin urmare, prezentul meu elogiu fierbinte, de nespecialist.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

SCRIITORI ROMÂNI DE AZI

Radu Cosașu

Esențială, în tot ceea ce a scris pînă astăzi Radu Cosașu, este relația literatură-reportaj, literatură-viață. Scriitorul (născut la Bacău, în anul 1930) a debutat în **Revista elevilor** (1948), cu cîteva poezii „de entuziasm" („Sus ciocan! / Cei de la Vulcan / De la S.E.T., de la Laromet / În avîntate «hei-rupuri» / Au dat mai multe șurupuri..."), cu recenzii de film, note de redacție și chiar cu o schiță (**Prima zi de școală**). În deceniul șase el s-a impus mai ales ca **reporter**, prin cele două volume despre Bistrița (**Opiniile unui pămînteau** — 1957) și despre Bicaz (**Lumină ! Din cronica hidrocentralei „V. I. Lenin"** — 1960). În volumul **Energii** (1960), un artificier se îndrăgostește de o învățătoare, aceasta îl părăsește pentru un „cantonetist", artificierul ar vrea să le arunce casa în aer, dar se oprește aducîndu-și aminte de idelle din **Manifestul**. În **Nopțile tovarășilor mei** (1962), tovarășul Lăzărache (32 de ani, clasa a X-a) se îndrăgostește de tovarășa Irina Vîlcu, directoarea liceului seral, și la hotărîrea să ajungă inginer, ca să șteargă „deosebirea dintre munca fizică și cea intelectuală" (**Noapte sub balonșeid**). Mai „negativistă" ar putea fi considerată schița **Amokul, din Omul, după 33 de ani, scapă** (1966), în care pe Grecu îl lovește „damblaua" în clipa în care se distribuie niște prime : „Cum vine asta, strigase la Craioveanu, virfurile iau caimacul și muncitorimea zațul ?"

Scriind aceste schițe, Radu Cosașu a vrut să inaugureze, în literatura română, acea specie nouă, despre care vorbise cîndva Maxim Gorki — **schița-reportaj**. Astăzi se poate spune că experiența nu a reușit. Cele două obiecții care se pot aduce acestor texte privesc artificialitatea lor, viziunea schematic-reporterească despre care, pe bună dreptate, s-a vorbit, și relativa monotonie. În intenția de a amesteca literatura cu viața, schița cu reportajul, Radu Cosașu face apel la mereu aceleași elemente de intrigă și de biografie, încît pînă la urmă rămînem cu impresia că prozatorul a lucrat cu un număr prea mic de situații, într-un număr prea mare de texte.

De o cu totul altă factură sînt schițele din **Supraviețuiri** (1973), în care un realism adevărat și complex reușește să pătrundă, de cele mai multe ori, pe calea ironiei, în vechea proză convențională, îmbogățind-o cu un număr de motive obsedante. Într-un fel, Radu Cosașu își rescrie, în **Supraviețuiri**, primele volume.

Ideea îmbinării reportajului cu literatura este reluată în romanul **A înțelege sau nu** (1965). Modelul este, de data aceasta, Malraux, imitat în felul de a îmbina reportajul cu eseul, cu poemul sau cu scenariul cinematografic. Chiar titlul este inspirat, poate, după un capitol al lui Malraux din **Speranța, Être ou faire**. Romanul urmărește existența cîtorva tineri, din cele mai diferite medii sociale, implicați sau numai confruntați cu un moment de răscruce — evenimentul de la 23 August 1944. Nu lipsesc elementele senzaționale, mișcarea și acele amănunte de plan secund care dau întotdeauna consistență unei cărți. Ceea ce surprinde însă este faptul că personajele se rotesc ca într-un caleidoscop, oprindu-se, după dorința romancierului, în cele mai convenabile conjuncturi.

Printr-un episod din **Speranța** (legenda despre maimuțe), tot Malraux stă și la baza celui de-al doilea roman al lui Radu Cosașu, **Maimuțele personale** (1968), care trebuie însă comparat, prin stil și prin felul de a fi al personajelor, cu literatura **tinerilor furioși**. Scris la persoana întîi, romanul este povestea lui Paul Rusescu, un tînăr cu „vocația" ghionionului și a insuccesului, din vina lui și, în aceeași măsură, din vina lumii în care trăiește.

Mai greu de încadrat într-o specie, dar ieșite din aceeași voință de a împăca jurnalistica și literatura („pe telexuri vibrează și azi situații balzaciene, intrigi balzaciene cu caractere balzaciene"), sînt „cronicile de trei secunde", adunate în cele două volume din 1971 și 1974, **Un august pe un bloc de gheață** și **Alți doi ani pe un bloc de gheață**. Radu Cosașu numește cronicile acestea **colaj**. De fapt, este vorba de un amestec original de eseu, jurnal și, firește, de știri gazetărești și de reportaje, care conțin, în rezumat, mai multe piese de teatru, romane sau filme. Colajele acestea sînt, în fond, o vastă literatură redusă la subiect, o **Rahmenerzählung** sau un **Decameron** al secolului XX, violent și, de cele mai multe ori, incredibil.

Departe de a fi culegeri de cronici de specialitate, **Viața în filmele de cinema** (1972) și **Cinci ani cu Belpheger** (1975) sînt cărți care se citesc, ca și „cronicile de trei secunde", „cu degetul ud", cu aceeași curiozitate cu care se parcurg jurnalele unor vieți celebre. Amîndouă sînt pline de confesiuni, de patetisme și de amintiri, de declarații de dragoste pentru viață, pentru film, pentru sport, de paradoxuri și de observații adînci, făcute în spiritul moraliștilor, atît de prețuiți de scriitor.

Nu încape nici o îndoială că aceste ultime patru cărți sînt opera unui foarte original reporter, care a reușit, în fine, să se exprime într-o formă care este numai a sa și care îi permite să fie, fără ostentație, și prozator, și dramaturg, și poet. „Cînd mi se spune, compătimitor, că articolele mele sînt mai bune decît literatura mea — mă simt fericit, ca și cum aș fi scris cel mai bun roman al vieții mele". Dacă acceptăm cuvîntul „compătimitor" din textul acesta, Radu Cosașu arăta dreptate.

FLORIN MANOLESCU ■

Capodopere pentru o săptămînă

Nu facem decît să repetăm un loc comun afirmînd că astăzi se manifestă un tot mai pronunțat proces de specializare a criticii literare. Conceptele ei au o sferă tot mai riguros precizată. Criticul este (sau ar trebui să fie) un specialist în adevăratul înțeles al cuvîntului. Din păcate însă se poate constata în literatura română contemporană că majoritatea criticilor formați, maturi, despre care se presupune că au o metodă sau care ei înșiși teoretizează necesitatea metodei, s-au retras din activitatea așa-zis foiletonistică. Ei practică extrem de puțin critica la zi. Metoda li se pare superioară unui obiect friabil în speță : slat, într-un fel, terorizați de ea. Și atunci asistăm la un fenomen oarecum anormal. Cărțile contemporane, în mare parte, sînt lăsate în seama criticilor tineri, neformați încă, terorizați și ei, la rîndul lor, de mirajul metodei. Mai întotdeauna aceștia vor supralicita obiectul asupra căruia se exersează, seduși mai degrabă de o terminologie bombastică decît de rigoarea expresiei. Idealul lor este descoperirea unor capodopere la orice pas și nu precizia analitică. Într-un asemenea context, o situație extrem de delicată o are recenzia, această cenușăreasă a criticii literare, de care nu i-a fost rușine lui Eugen Lovinescu și-n care au excelat Garabet Ibrăileanu ori Perpessicius. Ea aproape că nu mai este mijlocul rapid și eficient de informare a cititorului asupra valorii unei cărți, ci un spațiu complicat de „analiză" în care judecata de valoare face loc ezitării și derutei, iar gustul personal al criticului face loc unei false parade de informație. Dintr-un cititor specializat, recenzentul s-a transformat într-un „analist subtil". Iluzia eseului i-a măcinat substanța. Și așa cu atît mai mult cu cît revistele își aleg recenzenții, mai exact spus valoarea lor, în funcție de importanța cărților. În fond, opțiunea aceasta implică de la început un punct de vedere. O carte considerată mediocră va fi „pasată" unui recenzent ocazional, și el modest, care va încerca să se impună pe el însuși. Nu atît volumul îi va interesa cît propriul său orgoliu. Scrîind sporadic el se va posta în fața fiecărui volum cu sentimentul unei revelații. Pentru a nu fi refuzat, laudă orice, de unde impresia cititorului, răsfoind revistele, că descoperă săptămînal cîteva capodopere. Lipsa de continuitate a recenzenților este, prin urmare, cauza cea mai profundă a alterării adevăratului profesionalism, a subminării specializării în critică.

PETRU POANTĂ ■

CRONICA LITERARĂ

Constantin C. Giurescu: Amintiri (1)

Constantin C. Giurescu, marele istoric, a început să-și publice memoriile. Este un eveniment de seamă al culturii noastre. Istoricul își rememorează trecutul, notînd mai puțin reacția psihică la fapte sau drama intimă (care se vor fi tocit poate odată cu scurgerea timpului) și lăsînd mai mult loc pentru evenimentele propriu-zise, pentru oamenii pe care i-a cunoscut, mulți dintre ei personalități politice și ale științei românești. Sînt momente cînd scena vieții este cît scena istoriei. Dar și atunci Constantin C. Giurescu știe să spună adevărul în cuvinte puține. Nu filozofează aproape deloc și nici nu face „literatură". Stăpînește admirabil arta conciziei, scrisul său are — în primul rînd — autoritate morală și din pura evocare (sau reconstituire pe bază de document) se alege, pînă la urmă, un sens, o judecată de prestigiu. Dominînd faptele, memorialistul se domină de fapt pe sine. Nu scrie din pornire subiectivă, deformatoare. Lasă lucrurile să vorbească singure, nu le constrînge în nici un fel. Undeva ține să precizeze că scrie „fără ură și părtinire". Aceasta e profesia de credință a unui istoric, dar și a unui luptător. Un luptător dirz, un erou al adevărului, avîndu-i în permanență ca model pe înaintașii săi, moșneni din părțile Buzăului.

Perspectiva, în ansamblu, e de bilanț lucid, de satisfacții și împliniri calme. O inscripție ca aceasta nu e deloc banală : „Am avut norocul să ating al șaptezeci și patrulea an de viață, mai mult decît media normală a vieții noastre". Sună ca o victorie de preț, ca o revanșă asupra timpului. Martor și personaj al istoriei, Constantin C. Giurescu se dezvăluie mai degrabă cu discreție ; lipsește propriu-zis introspecția. E firesc. Avem în față portretul unui cărturar echilibrat. O minte pătrunzătoare, care foarte rar se coboară la paradox. Nimic nu întristează paginile acestei cărți. Nici războaiele, nici înfrîngerile personale. Pînă și din relatarea unei tragedii, cum e moartea tatălui (ce-i drept, o relatare sobră), se degajă sentimentul cel mai stenic cu putință. Urmărim în ordine etapele vieții : copilăria, anii de formație ca elev și student, doctoratul și docentura, încadrarea în învățămîntul universitar, polemica în jurul **Istoriei românilor** ; totul însoțit de ample descripții de medii sociale și de peisaj. Se desprinde, în final, o singură concluzie : iată un om care și-a trăit viața, n-a jucat-o. Autorul preferă expunerea cronologică de la care foarte rar se abate. De la început pînă la sfîrșit menține aceeași linie oarecum neutră : fără generalizări pripite și mai ales fără aprecieri inoportune. Mai rar stilul e colorat, ca în Creangă („Miejii erau foarte buni, iar mîinile noastre negre ca dracul din cauza cojii de nucă, de se lua mama de gînduri"), sau cu ușoare inflexiuni cronicărești („În anul următor... s-a născut primul nostru copil... Am avut noroc și în privința copiilor, căci s-au ales buni..." etc.). În tabloul social se observă atracția pentru latura instituțională și pentru cultură, ca și în monumentala **Istorie a românilor**. Analizează fenomenul financiar (inflația, de exemplu), presa, parlamentul. Ochiul înregistrează și scene picante : „trinta" lui N. Iorga cu Mihalache Dragomirescu, la universitate ; răfuiala pe stradă dintre George Pascu și slavistul Bărbulescu (cu replica spiritualului Păstorel Teodoreanu : „Nu mă bag, nu mă amestec, autonomia universitară !") ; ieșirea violentă, într-o ședință a partidului liberal, a lui Vintilă Brătianu față de Gheorghe Brătianu, nepotul său („Să tăiem craca putredă"). În imagini de stampă sînt evocați Bucureștii de la începutul veacului, un oraș încă patriarhal. Sugestivă și ilustrația iconografică ce însoțește descripția. Dealtfel, predominantă ni se pare la Constantin C. Giurescu memoria vizuală. „Văd o vilă cu parter și etaj și-un nuc falnic... văd o portăreasă bătrînă și gheboasă..." etc. Aceasta e prima amintire. Se afla pe atunci (avea vreo patru ani) la Viena împreună cu părinții ; tatăl obținuse o bursă de studii.

Face portrete scurte, doar din cîteva linii. Este un moralist pătrunzător, cum puțini avem. Nu aureolează pe nimeni. Părinții, Vasile Pârvan, Demostene Russo ș.a. sînt reînviați pe un ton cald, însă cu temperanță și în spiritul adevărului. Nici resentimente nu poartă cuiva. Totuși nici nu iartă : pe Iorga sau Bianu îi coboară din mit la justa realitate. În general, atmosfera universitară e bine surprinsă.

Acest prim volum se oprește în 1938. Cartea se încheie cu amintirea unei călătorii pe mare în Grecia, semnalînd vestigii ale artei și civilizației elene. Mai înainte făcuse alte excursii în Franța, Italia sau la Istanbul. Realizează pagini vibrante de ușoară exaltare. Vedem în Constantin C. Giurescu un contemplator senin și bine dispus, un excelent conviv, atent în egală măsură la amănuntul sublim, dar și la cel prozaic. Niciodată nu se abandonează în întregime priveliștii descrise. După cum nu se abandonase nici trecutului, prezentîndu-l cu un ochi exact și numai cu acel sentiment de familiaritate care trebuie să însoțească orice întîmplare trăită. Amintirile lui Constantin C. Giurescu sînt operă de investigație onestă a adevărului unei epoci, al unui pămînt și al unei personalități. O mărturie din inima lucrurilor, evitînd orice compromis, inclusiv tentația de a fabula (deși nu-i lipsește darul povestirii). Așteptăm cu nerăbdare al doilea volum.

CORNEL MORARU ■

VOINEASA, UN DAR AL LOTRULUI

Între satele românești, comuna Voineasa — județul Vîlcea, Munții Lotrului — are cel puțin cîteva trăsături, cîteva particularități de esență, cîteva linii, culori și accente care-i conferă o calitate aparte, un portret și o viață aparte.

Iată două din aceste trăsături. Voineasa este unul dintre puținele sate — unicul, poate, după știința noastră — care nu se golește, în zori, de oameni, în care exodul păturilor tinere spre orașe este inexistent, în care, de fapt, se întîmplă contrariul, adică vin oameni din alte părți, se stabilesc și se întocmesc acici. Voineasa este unul dintre puținele sate — unicul, poate, după știința noastră, cel puțin la această oră — în care ocupația predilectă a oamenilor nu e agricultura, în care numărul de „agricultori", raportat la cifra totală a populației, e mai redus decît în orașele de cîmpie, reprezentînd, spun statisticile, într-o vatră în care trăiesc 3 000 de suflete, doar 3 la sută.

Voineasa, deocamdată, e trecută în hărțile patriei ca așezare rurală. Voineasa, în acest cincinal, va deveni oraș. Voineasa — sediul central al șantierelor hidrocentralelor de pe Lotru, punctul din care iradiază lumina Lotrului, stea de primă mărime în constelația energetică a energiilor românești — este un teritoriu în care tranziția spre o nouă civilizație, întîmplată în mai puțin de un deceniu, pare, văzută de jos, de la poalele Munților dotrului sau de la rădăcinile timpuiui de acum un deceniu, tot atît de spectaculoasă ca o explozie astrală, privită prin lunetа astronomică a unui geograf al humilor viitorului.

De jos, de la poale, de unde Lotrul curge calm și etern printre tărmi de beton, printre dale de piatră, pe sub poduri și viaducte uriașe și zvelte, se vede sus, pe o măgură, noua Voineasă, sediul și tabăra constructorului luminii, așezare de blocuri și vile cu arhitecturi de „chalets"-uri elveției, modernă și grațioasă, masteuoasă și totuși intimă, în rimă cu munții din jur, deopotrivă măreți și „ecumenici", spațiu familiar, încăput de milenii de respirația omului, colcăind de oameni și turme pînă sus, în golul alpin, unde bivuacurile constructorilor se învecinează cu zeci de stîne și vechi „căsoaie" pentru iernatul vitelor. Fantezistul și modernul, tehnica nouă și ecouri din mitologia locală (ce „spațiu mioritic" scriu pe cer acoperișurile în zigzag ale acestor construcții, reproducînd alternanța de munți și piîuri, de negre bavine și văi înseorite în desenul cărora se înscriu !) se string alci într-un unic și fastuos ansamblu, deschis, prin toate datele sale, spre viitor. E o Voineasă a viitorului, o Voineasă a arhitecturii moderne și a confortului lezat de ea, un veritabil orășel-satelit (capacitate : 1 800 de locuri) remorcat, printr-un paradox, la o vatră rustică, azi locuită de constructori, mîine de cosețeii Voinesei-stațiune. De aici, de pe creștetul măgurii și al veacului, și pînă jos, în sat, nu sînt nici cinci minute de drum. Dar cît de mare, de fapt, e distanța ?

E mare și totuși nu prea. E un sat care, în acest ultim deceniu, s-a transformat structural, cu ochii la viitor, la marea civilizație a industriei, influențat de viitor, de industrie, reconstruit zi de zi, ordonat zi de zi după legile urbanisticii, primind, zi de zi, noutăți, retușuri, completări, reveniri, redimensionări, balanta negării vechiului și a împămînteniri noului funcționînd, în toți acești zece ani, tot timpul, neobosit, zi de zi și pe planuri vaste. Satul cel vechi (vechi : adică de acum zece ani !) se ascunde, „se pitulează", ne spune primarul Ion Puschează, ceea ce e și nu e o figură de stil, ci chiar așa : pulica cîtă mai e goselel, întinsă pe temelii de beton peste vechea uliță, face ca bătrînele case cu acoperișuri de șiță și prispele învadate de dalii și măghiran să nu-și mai arate, la zi, decît cîteva acoperișuri paralel de-a dreptul din sol. Dar cîte mai sînt, din vechile case ale Voinesei ? Marea majoritate sînt noi, marea majoritate a celor vechi sînt „modernizate", nu se mai construiește decît „pe înalt", cu etaj și, încă un fapt paradoxal, multe din noile case, zidite nu de constructorii specializați ai arhitecturii viitorului, ci de meșteri locaiici, rivalizează ca dimensiuni — uneori, chiar ca estetică și confort — cu vilele și blocurile noii Voinese.

Cea mai mare și mai frumoasă casă a Voinesei — inclusiv a orășelului-satelit — se construiește în aceste zile, în inima satului. E acum „la roșu". Aparține unui cioban. Ciobanul e Petre Mirion, unul din cei șase frați Mirion, toți oieri (doar unul singur e șofer, dar și el are oi în tîrlă), neam de oieri, născuți din tată cioban, om de-al locului, și din mamă băciță, venită din Mărginimea Sibiiului pe acele drumuri arhaice ale transhumanțelor, lărgite azi de constructori, drumurile secrete ale ciobanilor care au populat acești munți și au țesut, în veacuri multe, unitatea limbii și a ființei noastre. Petre Mirion vine să-și viziteze casa, la zile anume, din munte, călare pe-un roib cu șa de lemn. Coboară, leagă calul de gard (gard din piatră de rîu, cioplită și finisată cu meșteșugul), dă ocol curții, apoi parterului, apoi urcă, făcînd să troznească scara de lemn sub pași de urs, ce-au tocit pietrele multor munți, la etaj, se plimbă prin odăile mari și cercetează atent, cu pălăriachie dată pe ceafă, dacă meșterii fac lucru bun și, mai ales, dacă-i respectă gustul. Gustul lui Petre Mirion este simplu și complicat în același timp. El vrea o casă „cum nu se mai află", el ezită (cine n-ar ezita ?) între sobe-ursoaice din placi ceramice, colorate ca niște vitralii, și calorifer ascuns sub o draperie, el vrea să introducă și lumină fluorescentă, el aspiră la toate subtilitățile tehnicii, dar el vrea ca în casa asta a lui să se simtă „acasă", să se poată aduce aici pe sine, cu obiceiurile, obisnuințele și amintirile lui, cu tot ce este și a fost cotidianuna viața lui și a celor ai lui. El a cerut meșterilor să-i facă o „casă frumoasă", dar „o casă de-a noastră, de pe la noi", voineseană și românească, în desenul și în canonul tradiției, deci cu cerdac și cu stîlpi, deci în rimă cu satul, cu munții, cu plaiurile și cu sufletul lui de cioban. El a cerut o casă de stîlpi cărela să se poată lega un cal.

Dacă cineva, peste cincisci sau o sută de ani, un străinepot al lui Mirion sau un oaspete de aiurea, călătorind peste culmile acelorași munți ai Lotrului, populate cu splendide și ultramoderne construcții, cu magistrale de piatră și feerice parcuri reașezînd natura în tipare desenate simetric de mîna omului, ar încerca să-și închipuie cum arătau locurile celor ce l-au premers — și dacă n-ar exista, dacă nu s-ar mai construi și azi case precum cea a lui Mirion — acel cineva ar trebui să recurgă la fantezie. Vatra și prispa i le-ar aminti doar doina, zveltețea culcior doar suișul spre cer al Cioclrliei, și doar popasul cu luare aminte lîngă stîlpii și pietrele lui Brâncuși i-ar sugera ce forme măiestre ale unei străvechi și originale civilizații a-au sublimat în această comoară a spiritului nostru. Acel străinepot, observa cineva, s-ar găsi la răscrucea patetică în care se află arheologul de astăzi, rîvnind să știe mai mult despre chipul îndepărtat și legendar al civilizațiilor dispărute (inclusiv ale celor de-aici, din acești munți al Lotrului, din această străveche și neguroasă „Țară a Loviștei"), după puținele urme pe care le mai conservă memoria tărîneî. Grea rîvnă, grea încercare ! Firul prins în caierul vremii se rupe ades, închipuirea bate în gol, verigile de legătură cu trecutul se sterg, se pierd. Case de cea mai pură tradiție românească, case precum cea a ciobanului Mirion din Voineasa Loviștei, ne vor feri de o asemenea lacună, rămînînd pentru urmași ca o mărturie. Prin ele, satul și civilizația lui trec intacte în viitor, deși viitorul se îndepărtează de trecut cu viteze cosmice.

Petre Mirion este unul din aceî „3 la sută" ce figurează în scriptele primăriei la rubrica „agricultori". Ceilalți, în acest sat care de mult nu mai este un „sat", ci o așezare a viitorului avînd ca anexă niște turme de oi, niște munți și niște pășuni, nu sînt „agricultori" (cuvîntul acesta, în Voineasa hidrocentralelor, simți nevoia să-l pui mereu între ghilimele !), nu sînt ciobani, nu sînt plugari. 97 la sută din localnici, deci vreo 2 000 și ceva de oameni, sînt, spun acelașî statistici, ocupați în „activități productive industriale", sînt constructori și hidroenergeticieni pe la Lotru, sînt șoferi și mecanici la Atelierele centrale de reparații auto (azi ale șantierelor Lotrului, iar mîine, după ce epopeea Lotrului se va fi încheiat, bază de „tratament pentru mașini" a tuturor șantierelor hidroenergetice ale țării), sînt operatori chimiști la Fabrica de oxigen (altă modernă industrie a Voinesei, răsărită și dezvoltată odată cu nou destin al riului), sînt mineri (da, Voineasa are și un sector minier, o importantă exploatare de mică), sînt muncitori la pădure (Ocolul silvic Voineasa domnește peste vreo 30 000 ha de păduri), sînt lucrători pe șantierul de construcții forestiere (cel care a construit, pe teritoriul Voinesei, printre sihle de munți pînă mai ieri pustii și inaccesibile, nu mai puțin de 150 km de drumuri !) sau pe șantierul, în plină și febrilă activitate, vergile de legătură cu trecutul se sterg, se pierd. Case de cea mai pură tradiție românească, case precum cea a ciobanului Mirion din Voineasa Loviștei, ne vor feri de o asemenea lacună, rămînînd pentru urmași ca o mărturie. Prin ele, satul și civilizația lui trec intacte în viitor, deși viitorul se îndepărtează de trecut cu viteze cosmice.

Petre Mirion este unul din aceî „3 la sută" ce figurează în scriptele primăriei la rubrica „agricultori". Ceilalți, în acest sat care de mult nu mai este un „sat", ci o așezare a viitorului avînd ca anexă niște turme de oi, niște munți și niște pășuni, nu sînt „agricultori" (cuvîntul acesta, în Voineasa hidrocentralelor, simți nevoia să-l pui mereu între ghilimele !), nu sînt ciobani, nu sînt plugari. 97 la sută din localnici, deci vreo 2 000 și ceva de oameni, sînt, spun acelașî statistici, ocupați în „activități productive industriale", sînt constructori și hidroenergeticieni pe la Lotru, sînt șoferi și mecanici la Atelierele centrale de reparații auto (azi ale șantierelor Lotrului, iar mîine, după ce epopeea Lotrului se va fi încheiat, bază de „tratament pentru mașini" a tuturor șantierelor hidroenergetice ale țării), sînt operatori chimiști la Fabrica de oxigen (altă modernă industrie a Voinesei, răsărită și dezvoltată odată cu nou destin al riului), sînt mineri (da, Voineasa are și un sector minier, o importantă exploatare de mică), sînt muncitori la pădure (Ocolul silvic Voineasa domnește peste vreo 30 000 ha de păduri), sînt lucrători pe șantierul de construcții forestiere (cel care a construit, pe teritoriul Voinesei, printre sihle de munți pînă mai ieri pustii și inaccesibile, nu mai puțin de 150 km de drumuri !) sau pe șantierul, în plină și febrilă activitate, al construcțiilor de drumuri naționale, care întinde pangllci de asfalt între Voineasa și Obîrșia Lotrului, între Voineasa și Petroșani, lărgind drumurile arhaice, cărările confidențiale ale ciobanilor, țesînd noi punți de comunicare între omul de pe acest pămînt și pămîntul țării. Tinerii satului nu pleacă din sat, ei nu caută oraș, industria, fiindcă orașul, industria au venit aici, sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări. Lîngă cei 67 la sută „ocupați în activități productive industriale", 4 la sută sînt ocupați în „rețeaua circulației mărfurilor și a serviciilor" (Voineasa, la acest capitol, are totul, de la complex comercial și alimentară cu autoservire la aprozar, bruțărie, cofetărie, terasă-restaurant, librărie, farmacie, curățorie chimică, frizerie și coafură, atelier de reparații radio-TV, atelier de ceasornicărie, magazine de desfacere a produselor de artizanat etc., etc.), iar 26 la sută sînt trecuți la rubrica „alte activități" (adică profesori la noul liceu, învățători la Școala generală, educatoare la cele 3 grădinițe, economiști și juriști, lucrători în administrație și gospodărirea obștii, activiști culturali, medici și personal sanitar la dispensar, la circă și la spitalul cu 160 de paturi și secții de chirurgie, MRF, atomatologie, interne, tratamente fizioterapeutice, pediatrie și stationar pentru copii etc., etc.). Dar si cei care, în sat, al saturlui fiind, muncesc, trăiesc, mănîncă și se învesmîntă ca la oraș, iși fac, ne spune primarul Puscheazâ, „case ca Mirion", ca și oieriî rămași oieri, cu indeletnicirile, obiceiurile și costumele lor specifice, uneori (ca și casele) cu adaosuri scumpe de uz tirgovet, dar raportindu-se prin croi și culoare, prin duh și artă, la ambianta ființei lor la antecedența culturală. Ei așază cu mare grijă ființa satului, tradiția lui, nu în subsolul sau în suburbia orașului ce se naște, ci în inima lui. Toți sînt, și o spun cu orgoliu, „voinesenî". fie că sînt oieri, fie că sînt inginerî la hidrocentrală, toți sînt, de fapt, o familie, o mare și veche familie, în chiar și pentru cei veniți de aiurea (mulți „naturalizați", însurați aici, ridicîndu-și case aici), amintirea anilor eroici ai începuturilor șantierelor, cu întreaga lor epopee de bărbătie și de solidaritate, este prea proaspătă pentru a se putea despărți în familiuțe și neamuri. O asemenea familie n-are nimic de-a face cu familiile de pionieri din vestul american, deși cineva, un reporter, a riscat apropierea. Raportul este mai curînd invers, fiindcă acești oameni ai Voinesei n-au venit ca ceilalți, cei de acolo, să-și dureze pe cont propriu „o situație", ci, dimpotrivă, să înalțe această mîndrie a tuturor care este cetatea luminii și așezarea cea nouă din preajma ei.

Neam străvechi, neam robust de păstori și de tăietori de păduri, neam cu o veche civilizație, depusă în seculare și succesive straturi, peste care anii hidrocentralei n-au făcut decît să așternă încă unul, superlativ, desigur, încununînd o construcție zămislită în timp. La ctitva pași de centrala electrică de la Cîunget (3 km de Voineasa) se află o grotă, un muzeu subteran al așezării de azi, o misterioasă și fascinantă rezervație istorică. Aflătoare sub stîlpii înaltelor tensiuni și sub bulevardul pe care-l calcă turiștii. Aici, în Peștera Laptelui de la Cîunget, au fost dezgropate fragmente ceramice aparținătoare culturii Criș, mai incolo, la Valea lui Stan, arheologii au degajat o necropolă din perioada mai veche a epocii fierului (unică în Oltenia, spune istoricul D. Berciu), mai incolo, la Cîuta Lotrului, a fost un turn de pază al romanilor, mai incolo... În palmele cercetătorului se ivesc mereu, din toate străturile tărinii și ale veacurilor, țăndări și cojî dintr-un trunchi superb, mîndru și fastuos ca și brazii acestor munți, ce, recompus, adună în rădăcini și în crengi o istorie vastă, ce se îngină cu veșnicia. Va fi fost Voineasa cuib de haiduci (al haiducului Voinea, spune legenda locului), va fi fost, prin veacul al XIV-lea, curte nobiliară (a lui Voyna de Loysta sau „Voinea de Loviște", spun unii istorici), cert e că satul, foarte vechi, atestat prima oară într-un hrisov al lui Neagoe Basarab din 1520, păstrează încă, pentru ochiul exploratorului, niște secrete, niște fascinante ispite ale cunoașterii, închizîndu-se parcă, cu munții, cu apele și pădurile lui, într-un fel de ermetism ontologic, între pereți greu permeabili, ca și o cetate sau ca o rocă. Sat de oameni ai codrilor, sat de mosneni și de plăieși, apărîndu-se de învadatori cu securi și arcuri, ridicînd între ei și lume (o lume cîndva vrăjmașă !) pereți de rocă, sat trăind veacuri multe în sine și pentru sine, păscîndu-și turmele, vinînd mistreți, semănînd pămînturi și bătrîte din epoca Lotrului, spărgînd munții cu plugul (un brisov al lui Radu Șerban atestă, încă din 1605, practicarea agriculturii, pe piscuri de munți defrișate prin ardere), plutărind lemnul, fabricînd miere în scorbunile copacilor, stăpînind meșteșuguri, ritualuri și tehnici de virstă preromerică, cum ar fi captarea fluturilor de aur din nisipul Lotrului cu ajutorul unor scînduri căptușite cu postav, ce deveneau de aur. Totul destinate o lungă grea pentru dăinuire pe această scorbe de piatră aspră a muntelui, dar și triumful acestei lupte. Oamenii, de secole și milenii, sînt aici, au rămas neclintiți aici, cu casele lor din birne, cu stînele și căsoaiele vitelor înfipte ca niște țepuși sau ca niște săgeți în această cerbice dură, care le poartă și azi ca pe niște troțee. Dintr-o asemenea luptă și dintr-o asemenea rocă se clădește nu numai o lume, ci și o spiritualitate.

Voineasa totuși „nu-i chiar mică", spune primarul, satul, da, este strîns, ocupă doar vreo 14 km de drumuri, dar teritoriul său administrativ se întinde pe nu mai puțin de 45 807 de hectare de munți și plaiuri, de păduri și fînețe, la miazănoapte atinge pajiștile Sibiiului, la apus hotarele Petroșanilor. E un teritoriu cît un județ, și totuși, pînă nu prea demult, izolat și stingher ca și un punct neștiut, ca o minusculă oază suspendată, dincolo de mișcare, de lume și timp. Pînă nu prea demult, aici, la Voineasa, unde astăzi te-aruncă „I.T.A. rapidă de București" (plecarea din Filaret, ora 6 și 10 dimineața), se ajungea doar călare. Cînd s-au ivit primii constructori ai Lotrului în iarna lui 1965—1966, ninsese abundent, drumurile de cai și de care dispăruseră sub zăpezi cît casa, și ei, acei primi constructori, se opriseră, blocați de pereții albi, undeva, la jumătate de drum. Au fost trimise, ca să le degajeze calea, niște buldozere, pe care localnicii, își amintește primarul, le-au privit cu o mută și grea uimire. Cei din Voineasa nu mai văzuseră buldozere. Cei din Voineasa, deprinși ca odată cu iarna să rămînă înzăpeziți între munți, între pereții nestrăpunși și nepermeabili ai vieții lor și ai izolării lor, nu știau că zăpada și crestele munților pot fi învinse.

Cei 3 000 de locuitori „din sat-n fir" ai Voinesei au învățat să numărocească, să acționeze, să gîndească și să trăiască de la oamenii Lotrului, de la miile de constructori veniți aici de pe marile șantiere ale socialismului, de la cutezătorii marilor expediții spre viitor. Ei au învățat de la constructorii Lotrului pasiunea și eroismul muncii luminate de-un scop major, ei au deprins, de la aceștia, gustul măsurilor mari, al ambițiilor mari, al civilizației mari, ei au învățat să intervină rezolut în insesi alcătuirile milenare ale naturii, ale firii, corectînd, restructurînd, reașezînd, purecînd tancurile alpine cută cu cută ca să găsească noi bogății, intervenind deci ca niște demiurgi — e făcuseră și strămoșii, defrișînd munții ce ai-și întemeieze casele și pășunile ! — dar prin aceasta nu se îndepărteză de o istorie, ci lucrează în duhul ei.

Voineasa e un dar al Lotrului, și acest adevăr străvechi își împlinește sensul abia acum — în epoca energiei Lotrului — cînd timpul vechi nu leagă de cel tinăr sub incidența marii lumini a viitorului.

ILIE PURCARU

Fotografii de ELENA GHERA

Septembrie

septembrie, aidoma lui Cresus
se-arată firii putred de bogat
îi crapă vistieriile de struguri
de dropii și păstrăvi și grîu curat
de-atît albostru ceriul se-nconvoaie
precum bătrînii țării pe psaltiri
e-un aer pur, ca de-nceput de lume
incît ți-e teamă parcă să-l respiri

prin delte largi de vin și de iubire
își varsă toamna slava peste sat
iar soarele topește-n chipul ierbii
lingouri mari de aur stricorat
trec vietăți cu lacrime-n privire
apoi se-ntorc, incremenesc pe deal
adulmecind sfioase urma unde
se-mperecheau în dansul nupțial

ard frunze vechi, coceni și mirodenii
în fumul lor gutui de mirt se coc
se-aud flăcăii busumîndu-și caii
cu smocuri moi de fîn și busuioc
și-n nopți de fluor, subt lună luminată
pămîntul se despică fulgerat
să ne pătrundem de sfințicia celor
care, murind, ne-au binecuvîntat

din munții noștri sacri se pogoară
oieri și clini cu turmele spre lunci —
ce forță le-ai dat, doamne, prin milenii
de se supun aceleiași porunci ?
în transhumanța lor e-atîta pace,
duh românesc și mădvă de stea
incit acei ce ne-ar uita trecutul
în fața ei, tăcuți, s-ar închina

CORNELIU VADIM TUDOR

ANCHETĂ SOCIALĂ

Viață de cal la Buftea

Undeva, pe litoral, au început zilele acestea filmările pentru un nou film istoric. După cum ne informează tovarășul Eugen Mandric, directorul Casei de filme nr. 3, în curînd vor începe și pregătirile pentru desfășurarea unor mari șarje de cavalerie. Filmările vor avea loc în decembrie. În condiții dificile pentru desfășurarea șarjelor de cavalerie. În acest scop a început și pregătirea cailor care vor trebui să facă față acestor dificultăți. Și nu e vorba de un cal sau doi, de cîteva prim-plan, de cai-vedetă, ci de sute de cai și de toți atîția călăreți. Din păcate, aceste cohorte de patrupezi nu pleacă la filmări în condițiile prea fericite. Așa, de pildă, frumoșii cai din herghelia de la Cislău, figuranți la Cimpulung Muscel, unde s-au turnat multe dintre scenele de bătălie pentru serialul TV „Buzduganul cu trei peceți", au avut mult de suferit fiindcă, pur și simplu, nu s-a găsit cine să-i potcovească. Nu s-a găsit nicăieri nu numai un potcovar, o meserie pe cale de dispariție, dar culmea, nu s-au găsit potcoave și cuie. Și totuși se știe că în România mai sînt destui cai ! Echipa a trebuit să le legătura cu un director din Departamentul agriculturii de la București și, pe baza unei aprobări, să beneficieze de serviciile unui potcovar de la herghelia din Homorod.

În curtea studiourilor, foarte aproape de clădirea Centralei România-Film, se ridică o cetate cu creneluri și întăriturl aidoma celor de pe vremea năvălirilor tătare. În timpul asaltului olci vor trebui să cadă cal cu călăreți cu tot de la 14 metri înălțime. Eugen Mandric ne asigură că aceste secvențe vor constitui o premieră pentru filmul românesc. Ei bine, de osemenea performanțe nu este capabil orice cal. Acești cai de excepție, acești cai-actori, acești cai-vedetă sînt cei 43 de „indivizi" ce ocălțuiesc baza hipică a studiourilor de producție cinematografică de la Buftea, dar valizi pentru acte artistice atît de curajoase nu sînt mai mult de 20. Și o să vedem îndată de ce. Sigur, nici într-o filmări ei nu stau degeaba. Sînt folosiți pentru antrenarea cascadorilor și bineînțeles pentru propriul lor antrenament (fiecare învață să cadă, învață să sară cum vrea regizorul, învață să se lase călărit de un actor care nu prea știe să călărească, învață să nu se sperie de zgomote, de explozii, de aparatul de filmat...). Dar mulți dintre ei, cum spuneam, au mai sînt în formă. În primul rînd fiindcă o parte au îmbătrînit și arată jalnic. În al doilea rînd, pentru că — vă rog să citiți bine — ei trebuie să aducă venituri studioului. În al treilea rînd, deoarece încap pe mîna e tot felul de îngrijitori, tipi dubioși, care habar n-au ce înseamnă să hrănești un animal, dormite un cal de rasă. În al patrulea rînd, s-o spunem deschis, nu prea au ce să mănînce.

— Cum adică, sînt puși la căruțe ?, am întrebat cu surprindere.

— Problema care se pune și pentru noi e că această bază hipică să fie rentabilă, ne spune inginerul Marin Pivniceru, director general adjunct al Centralei România-Film. Nu ascund că factorul economic ne interesează.

Desigur, n-am știut, cum poate nu știți nici dumneavoastră, că majoritatea trăsurilor acelea de așa-zis insolit agrement de pe litoral sînt trase de cai-vedetă de la Buftea. Cît de rentabil e pentru studio această afacere se poate constata imediat, la baza hipică. Tehnicianul veterinar Gheorghe Tănase ne arată în ce hal s-au întors de la mare cai „Șifonaru" și „Cîine". Te apucă revolta. „Pe Șifonaru l-am ridicat cu brațele în mașină ca să-l aducem la București", ne spune tehnicianul. Se zice că nu s-a acomodat cu apa dar, de fapt, n-a fost hrănit cum trebuie și calul bătrîn fiind, a capotat. Însă nici să se retragă frumos ca orice vedetă n-are voie. De pildă, la țară, la un C.A.P. unde să mai poată face chiar treburi ușoare. Nu se poate fiindcă și el sînt obiecte de inventar. Cînd moare un cal directorul trebuie să facă forme și acte de casare ca pentru un fier vechi sau o pereche de cizme uzate. Dar pînă moare este în evidența bazei hipice și studiourile nu au voie să cumpere alt cal. Ceea ce se pare că pentru cali-vedetă e bine să adopți înțelepciunea ca și pentru actorii-vedetă, mai bine să nu le cunoști... viața particulară. Condiția lor acum, în așa-zisa bază hipică de la Buftea, e, nu ne ferim s-o spunem, destul de mizeră. Grajd ? O magazie sordidă de scînduri, absolut deteriorată și cu multe gunoaie împrejur. Hrană ? Destul de aproximativă. Tehnicianul Gheorghe Tănase ne informează că serviciul administrativ l-a înștiințat de curînd că trebuie să reducă la jumătate rația de concentrate pe cap de animal, de la 6 kilograme de ovăz pe zi la 3. Fînul, nutrețurile verzi ca și cele uscate pentru iarnă : ceea ce se poate aduna și insiloza din parcul studioului care, ce-i drept, e mare, dar nu prea e conceput ca bază furajeră, în afară de terenul din jurul grajdului. Or, nu se știn cui de rasă cu barba cositâ dintr-un parc. Îngrijitori ? Puțini față de numărul cailor și mai ales într-o permanentă fluctuație. Studioul n-are dreptul la regimul de încadrare din herghelii, adică un îngrijitor la trei-cinci cai, deși aceștia pentru a fi menținuți în formă au nevoie de îngrijiri speciale, antrenamente continue, plimbări, hrană adecvată, de un regim de viață mai aparte. Și nu numai îngrijitorii de grajd sînt fluctuanți și fără calificare, dar și responsabilul bazei hipice. Din motivul că este asimilată regimului de încadrare din unitățile economice unde norma este de un medic veterinar la 200 de animale, ori la Buftea nu sînt decît 43... Direcția Centralei cinematografice a mai făcut recent un demers la Ministerul Muncii și nu știm încă dacă va primi răspuns favorabil pentru a putea încadra cu șef al bazei un inginer zootehnist sau un medic veterinar. Astfel, în condițiile de acum, se degradează și cali care mai au totuși condiția de cai de rasă și de cal de film. Și la Buftea mai există cîteva exemplare superbe de pursînge care costă cam tot atît cît o Dacia 1300. Un pursînge arab, un pursînge englez, un hunter pur costă între 60 000 și 70 000 lei. În definitiv, nu-i vorba numai de niște vedete de film, ci de o avuție națională pe care n-avem dreptul s-o degradăm.

CICI IORDACHE

ALEXANDRU OPREA: Manuscrisul în nesfîrșite variante al unei capodopere este pentru noi la fel de scump ca și steagul purtat de voievozi pe cîmpul de luptă

Criticul și istoricul literar Alexandru Oprea s-a născut la 5 iulie 1931, în satul Goruneşti (Vilcea). A absolvit Facultatea de filozofie. Doctor în filologie. În prezent este directorul Muzeului literaturii române şi al revistei Manuscriptum. Conduce colectivul de limbă şi literatură română la Facultatea de ziaristică.

Bibliografie: Panait Istrati (1964), Mişcarea prozei (1967), 5 prozatori iluştri, 5 procese literare (1971), Panait Istrati, un chevalier errant moderne (1973), Mitul faurului aburit (1974), Incidenţe critice (1975).

— Să cădem de acord de la bun început: îmi pui cît mai puține întrebări în legătură cu persoana mea.

— Atunci despre ce să vorbim?

— Nu ți-ai schițat un plan?

— Poate că da, poate că nu.

— Hai să-ți sugerez unul. Întreabă-mă despre Muzeul literaturii române, neapărat despre revista Manuscriptum, despre cîteva probleme de istorie literară.

— Mulțumesc pentru ajutor. Nici nu mi-ar fi trecut prin gînd să vă întreb despre asta.

— Începem?

— Am și început. Sîntem de cîteva minute în emisie. Așa că vă rog să-mi spulberați o nedumerire: cum se împacă febrilitatea unui om tînăr cu rigorile unui muzeu? Pentru că atunci cînd rostești cuvîntul muzeu îți și imaginezi imediat o lume ireremediabil rece, fără viață.

— În primul rînd nu mai sînt atît de tînăr

— Vă sfîntați.

— Cîtuși de puțin. Apoi, întîia mea carte a fost o monografie consacrată lui Panait Istrati. Așadar, se poate presupune că istoria literară a figurat printre primele mele amoruri și, după cîte se poate vedea, constante. Mai e ceva: activitatea în presă este tiranic acaparatoare. Nu-ți oferă suficient răgaz pentru studiu, pentru meditație științifică. M-am repliat în tranșee mai calme pentru a-mi putea realiza unele proiecte mai vechi și, apoi, pentru a putea face față unor sarcini mai noi în munca didactică universitară. Nu ascund însă că au intervenit și anumite incidente sau „mizaventuri" din viața literară care m-au convins să trec la Muzeul literaturii, cu atît mai mult cu cît veneam ca adjunct al lui Perpessicius, la care țineam atît de mult.

— Putea să nu țină cineva la el?

— Aparent, nu; concret, lucrurile erau mai complicate. În pofida a ceea ce se mai crede încă, Perpessicius era amabil cu toată lumea dar știa, totdeauna, în maniera lui caracteristică, savant-disimulată, să descopere valorile de nonvalori. Și-apoi, dumneata știi cît de greu e să-i mulțumești pe literați: se supără dacă nu scrii despre ei, se supără dacă scrii despre ei critic, se supără și dacă-i lauzi, pentru că niciodată nu reușești să-i lauzi cît ar dori ei etc

— Vorbeați despre metoda lui Perpessicius. Dumneavoastră ce metodă aveți?

— Nu știu.

— Nu cred.

— În sfîrșit, aș putea răspunde dar nu vreau să încălcăm condiția stipulată la începutul convorbirii noastre. Să vorbim mai bine despre muzeu.

— Vă atrag atenția asupra unei contradicții: presupun că vă identificați cu acest muzeu prin urmare, vorbind despre dumneavoastră, discutăm și despre instituția pe care o conduceți.

— E o identificare dialectică. Firește, nu în sensul că tot ceea ce e bun se datorează directorului și ceea ce nu merge colectivului muzeal. Adevărul e că am norocul să colaborez cu oameni foarte buni, devotați muncii lor. Dau ca exemplu revista Manuscriptum. O realizează cîțiva muzeografi care pînă nu demult o făceau nu numai pe redactorii dar și pe corectorii, pe dactilografii, pe urmăritorii în tipografie și chiar pe administratorii publicației.

— Ați fost o vreme o prezență bătăioasă în presa literară. Tot nu înțeleg replierea dumneavoastră în „tranșee mai calme". De ce ați renunțat la critica literară?

— N-am renunțat, de fapt, la critica literară, ci la practicarea ei în chip curent. Dovadă, ultimul meu volum: Incidențe critice. În planurile mele figurează și alte proiecte, mai îndepărtate, ce e drept, de un profil asemănător. Propriu-zis, mi-am schimbat punctul de observație. Nu sînt un foiletonist; n-am reacții imediate în fața fenomenului literar, impresiile mele de lectură cer un proces de decantare, de clarificare în timp. Așa se face că atunci cînd am reunit, în Mișcarea prozei, cronicile și articolele scrise cu ani în urmă, le-am supus unei confruntări cu opiniile mele de dată recentă. Prin asta ieșeam, probabil, din raza directă a criticii și intram, iarăși, pe teritoriul istoriei literare.

— Unde vă găsiți și astăzi. Vă fac acum pe plac și vă întreb: ce este Muzeul literaturii române?

— Ce ton grav ai adoptat! Am să-ți răspund tot grav, citînd două definiții date de Perpessicius.

— Ce s-ar fi făcut istoricii noștri literari fără Perpessicius?

— El spunea: „Muzeul literaturii române cată să fie altarul pe care flacăra verbului românesc întrupat în cele mai frumoase opere ale scriitorilor să continue să ardă, să lumineze și să încălzească!" Și tot el: Muzeul literaturii „ascunde în scutecele lui" un „institut de cercetări științifice".

— Ce se petrece, de fapt, în acest muzeu?

— Nimic abominabil. Nu uităm, nici o clipă, sarcinile specifice ale unei instituții de acest fel. Ai vizitat expoziția de bază care reconstituie „pe viu", prin manuscrise, fotografii, varii documente, machete etc., istoria literaturii române de la origini pînă în epoca noastră. Și, precizez, asta înainte de a se fi terminat de tipărit toate volumele proiectatului Tratat de istorie a literaturii al Academiei. Organizăm diferite expoziții cu caracter itinerant în țară și peste hotare. Astfel, expoziția pusă sub semnul metaforei eminesciene „Independența — suma vieții noastre istorice" a revenit după un exod în Sibiu și Brașov și va fi prezentată în școli și întreprinderi bucureștene. Săptămîna trecută, o expoziție „I.L. Caragiale și lumea teatrului românesc" a fost trimisă în R.D. Germană. Dar avem și o seamă de acțiuni aparent para-muzeale care i-au intrigat pe unii.

— Pe cine anume?

— Chiar și pe unii mai vechi din colectivul muzeului.

— Și care ar fi aceste acțiuni?

— Am inițiat un teatru de lectură. Ne-am constituit un sector editorial — au fost tipărite, pînă acum, cinci volume, ultimul: 13 rotonde 13. De revista Manuscriptum, am vorbit. Organizăm periodic seri muzeale care-i reunesc pe scriitori, graficieni și cîntăreți. Admirabilele interpretări muzicale ale poeziei române datorate lui Tudor Gheorghe — să nu se uite — au răsunat, mai întîi, sub cupola Muzeului literaturii române. Toate acestea au putut părea ca erezii, ca încălcări ale structurii muzeale tradiționale. În realitate, erau expresia conținutului specific al activității unui muzeu de literatură. Căci un muzeu care rămîne la stadiul unui simplu depozit de valori e un muzeu mort. Important e ca valorile ce le deținem să le valorificăm, să le introducem în circuitul viu al culturii contemporane. Consacrat, prin firea lucrurilor, studiului trecutului, un muzeu se cade a fi o instituție a prezentului, trăind și dezvoltîndu-se printr-o osmoză continuă cu prefacerile spirituale contemporane.

— Revista Manuscriptum pare a îndeplini cu prisosință acest obiectiv.

— În legătură cu Manuscriptum, vreau să fac această mențiune: în cadrul unei memorabile audiențe acordate conducerii muzeului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a întîmpinat cu toată solicitudinea propunerea noastră și a aprobat apariția revistei. Perpessicius, într-o scrisoare de mulțumire apărută în Manuscriptum, îl considera pe secretarul general al partidului drept „nașul" instituției noastre, deoarece, tot prin grija secretarului general al partidului, Muzeul literaturii a dobîndit clădirea ce-i este sediu în prezent.

Se înțelege ușor entuziasmul dar și adînca emoție cu care noi am depus și depunem eforturi pentru ca fiecare număr al revistei să fie la înălțimea înaltelor auspicii sub care a apărut, îndeplinindu-ne cît mai bine obligația patriotică de a contribui la întregirea patrimoniului literar național prin descoperirea și comunicarea documentelor rămase necunoscute în varii arhive.

— Ați fost vreodată emoționat pînă la lacrimi în fața unui document?

— Pînă la lacrimi nu știu, dar emoționat da. Bunăoară, atunci cînd abia terminasem monografia despre Panait Istrati am fost consultat în legătură cu un document care s-a dovedit a fi dosarul de la Siguranță al autorului Ciulinilor Bărăganului. Cred că oricine în locul meu ar fi fost la fel de impresionat. Se dovedea îndubitabil falsitatea unora dintre acuzele aduse nefericitului scriitor, poliția secretă a statului burghezo-moșieresc urmărindu-l pe fostul sindicalist cu o înverșunare și tenacitate care n-au luat sfîrșit decît odată cu moartea sa.

— În legătură cu documentele, mă amuz și mă îngrijorez totodată, atunci cînd nu știu cine descoperă chitanța care atestă că în ziua cutare a anului cutare scriitorul X a dat la spălat două cămăși și 5 batiste și își trîmbițează descoperirea de parcă ar fi aflat, de pildă, din surse sigure, cine a scris Cîntarea României.

— Pe cercetătorii care aleargă după documente cu disperare și fac o muncă oarbă, lipsită de criterii de evaluare, Călinescu îi numea „documentologi". Dar nu trebuie uitat că, în orice cultură adevărată, se cere a fi publicat tot ceea ce ține de viața unui scriitor. Greșeala nu constă în pasiunea descoperirii documentelor, ci în fetișizarea lor, în tam-tamul nestiințific cu care acestea sînt comunicate de-a valma, indiferent de semnificația ce-o conțin. Repet însă: totul trebuie publicat. Căci s-ar putea ca un document să nu prezinte mare importanță, pentru mine, pentru dumneata, pentru cei din generațiile actuale, dar pentru un cercetător de mîine să constituie o revelație, punctul de plecare al unei noi interpretări asupra unei opere, sau, în general, asupra unui scriitor. Pentru a ne îndeplini cum trebuie datoria față de trecut, nu trebuie să pierdem din vedere responsabilitatea noastră față de viitor. Nu vreau să spun vorbe mari, dar de activitatea actualelor echipe de cercetători poate să depindă, într-o mare măsură, profilul culturii noastre de mîine. Sub acest raport, munca de multe ori anonimă și destul de aridă a unui cercetător literar care cotrobăiește prin vrafuri de documente, își strică vederea încercînd să descifreze grafii de multe ori imposibile, cu unica satisfacție de a restitui patrimoniului național documente care atestă originalitatea și vigoarea de creație a poporului, merită, oricum, mai multă considerație. Doar este vorba de relicve ale scrisului românesc. Am mai spus și cu alt prilej că, în definitiv, manuscrisul în nesfîrșite variante al unei capodopere este pentru noi la fel de scump, are o semnificație sacră, ca și steagul purtat de voievozi pe cîmpul de luptă.

— Dar cît de mult are voie un cercetător să pătrundă în viața unui scriitor? De ce, doar pentru că e poet sau romancier, să i se scotocească biografia, să i se numere iubirile și să i se dezvăluie unui anumit public avid numai de astfel de lucruri dimensiunile pantofilor pe care îi purta sau cît întîrzia în restaurant duminica?

— Totul ține de caracterul istoricului literar. Pentru că și în știință există — trebuie să existe — o etică.

— Dacă stau și mă gîndesc bine cîte activități depuneți în cadrul muzeului, încep să mă îndoiesc că v-ați retras în niște „tranșee mai calme".

— Asta nu înseamnă că am o conformație congenitală de critic, ci, mai degrabă, o structură temperamentală de... gazetar.

— La anul, după cîte știu, se vor împlini 20 de ani de la înființarea Muzeului literaturii române.

— Dorim cu acest prilej să publicăm, în colaborare cu Editura Academiei, volumul 7 din ediția integrală a operei lui Eminescu. E o reluare a ediției monumentale realizate prin eforturile și sacrificiile lui Perpessicius. Nu pot să nu amintesc că au trecut 13 ani de la apariția volumului 6. O întîrziere de neiertat. Deoarece vestea acestei inițiative i-a îndispus pe unii confrați, țin să precizez că nu dorim să facem concurență nimănui, cele 14 volume care au rămas de realizat oferind spațiu de manifestare activității oricărui specialist. Esențial este însă să se treacă de la stadiul declarațiilor veleitariste la un travaliu concret care, să ne fie clar, va cere mulți ani de aici înainte. Realizarea acestei întreprinderi — opera integrală a lui Eminescu — a urmărit ca o himeră drumul istoriei noastre literare, e o datorie de onoare față de cultura noastră, o datorie patriotică s-o ducem la bun sfîrșit.

— Ce paradox! Cel mai mare poet al românilor nu este cunoscut încă în dimensiunile sale reale!

— Pentru că Eminescu, spre deosebire de alți scriitori care ar dori să publice și ceea ce nu au scris, mistuit continuu de ideea perfecțiunii creației sale, n-a apucat să-și tipărească, în timpul vieții, nici un volum, așa cum ar fi dorit. Se știe că primul său volum de versuri a fost editat de Titu Maiorescu, într-o perioadă cînd mintea-i genială începuse, de-acum, să fie învăluită de cețurile bolii. Marele Eminescu, Eminescu cel adevărat, pe care numai îl întrezărim, se află în mii de pagini din caietele sale încă needitate integral, decît sub raportul poeziei. Descoperindu-i adevăratele proporții, vom afla mai mult despre adevăratele noastre dimensiuni spirituale.

— Care este scopul teatrului de lectură pe care l-ați amintit?

— Vrem să oferim teatrului contemporan posibilitatea de a-și îmbogăți repertoriul în ceea ce privește dramaturgia națională. Vei fi de acord, sper, cu mine, că în prezent, acest repertoriu nu e suficient de diversificat, se repetă uneori în materie de autori și de titluri de piese deși mai sînt numeroase texte dramaturgice în stare de anonimat — Manuscriptum a publicat pînă acum vreo 10—12 piese — sau tipărite și niciodată jucate. Din această toamnă, sub egida Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului București, organizăm o stagiune — lunar cîte o premieră și o reluare — dedicată teatrului istoric. Un detaliu interesant: regizorii vor fi scriitori — poeți, prozatori și chiar, închipuiește-ți, critici.

— Puteți fi autocritic?

— Să încerc.

— Ce vă nemulțumește din activitatea dumneavoastră?

— E o întrebare încuietoare.

— N-am dorit așa. Dar la să fiu mai atent, să văd cum arată un critic și istoric literar în încurcătură.

— Mai întîi, m-aș referi la cîteva lucruri care nu țin de munca noastră, a cercetătorilor de aici. Din păcate, muzeul nu dispune încă de o bază tehnico-materială pe măsura multiplelor sale activități. Abia în anii din urmă, de cînd depindem de Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului București, a început să se manifeste o atenție mai stăruitoare în această direcție. Totuși, nu dispunem pînă în prezent de un xerox, de un aparat de citit microfilme. Sau un alt exemplu: Direcția monumentelor istorice a avut inspirata și generoasa idee de a reconstrui o aripă a clădirii muzeului — clădirea e monument istoric — care va permite să ne amenajăm depozitele în conformitate cu cele mai moderne uzanțe, în schimb recepția parțială a descoperit anumite defecte de construcție. Sper că acum, în preajma sărbătoririi celor 20 de ani, organele de resort să intervină mai energic pentru ca instituția noastră să beneficieze de toate condițiile prozaic-materiale dar indispensabile activității unui muzeu național.

— Treceți totuși și la autocritică?

— O vie instituție de cultură trebuie să știe să împletească elementul constant — în sensul că publicul să cunoască ce manifestări au loc periodic — cu elementul de surpriză, de noutate. Ei bine, nu prea reușim să împletim aceste două aspecte într-un ritm de lucru armonios. De aceea, unele dintre inițiativele noastre nu se bucură de răsunetul scontat în rîndurile publicului larg. Se adaugă o anumită fluctuație a nivelului calitativ, astfel încît dacă unele acțiuni pot să satisfacă înalte exigențe, altele sînt cam formale, poartă pecetea unei viziuni superficial-rutiniere

— Ce este nou în atitudinea istoricului literar de azi față de moștenirea culturală?

— Reabilitarea documentului. Azi nu mai e așa de tipătoare ruptura dintre inși obscuri care scotocesc în căutare de documente și cei „inspirați", cei ce așteaptă să li se pună pe masă de-a gata documentele pentru a glosa în jurul lor. S-a înțeles că un Iorga, un Călinescu mergeau direct la sursă, nu apelau la izvoare de mîna a doua sau a șaptea. Reconsiderarea atitudinii față de document are mai multe urmări, tot mai mulți pătrunzîndu-se de farmecul poeziei manuscriselor, de satisfacțiile intelectuale intrinseci oferite de actul investigațiilor de arhivă. Deopotrivă de noi ca veritabila explozie a publicării documentelor, din ultimii ani, să constituie o premisă a unei noi etape de dezvoltare a istoriografiei literare românești, o ramură de lansare pentru originale și cutezătoare viziuni interpretative, ținîndu-se seama, evident, și de evoluția mijloacelor de investigație științifică, precum și de experiența sufletească a cititorului de azi.

— Ce nu vă place în ultimele istorii literare publicate? Sau, și mai bine-zis, care e modelul ideal pe care-l propuneți?

— Altă întrebare dificilă. Înclin să răspund așa: faptul că, literare fiind, sînt prea puțin „istorii". Respectiv, adesea avem de-a face doar cu tablouri ale genului (proza, critica ș.a.m.d.), sau cu o suită de portrete ale scriitorilor (chiar atunci cînd sînt grupate sub titluri pline de făgăduințe). O cale pe deplin legitimă, mai ales cînd poartă girul unor personalități de primă mînă. Rămîn însă în afara sferei de investigație procesele lăuntrice, dialectica interioară a momentelor literare. Ca să fiu și mai precis, aștept o istorie a literaturii în genul celei realizate de R.M. Albérès cu romanul modern, în cadrul căreia sînt evidențiate „forțele de creștere" ca și „forțele de opoziție" sau, pentru a rămîne pe teritoriul culturii noastre, menționez exegezele lui E. Lovinescu sau Arta prozatorilor români a lui Tudor Vianu.

Firește că, în concepția noastră, o astfel de istorie a literaturii nu poate fi realizată satisfăcător fără raportări la procesele spirituale care au avut loc în societatea română, la etapele istoriei naționale. Se cade a se medita mai mult asupra cerinței fundamentale exprimate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în memorabila expunere la Congresul educației politice și al culturii socialiste, cînd arăta că istoriilor literare le revine misiunea de a oferi „o orientare clară asupra dezvoltării spirituale a poporului nostru".

GEORGE ARION

Scurtă incursiune în imperiul de legendă al plantelor medicinale

Înființat în urmă cu aproape un an, Trustul „Plafar", aflat sub tutela Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, avea menirea de a reorganiza și corela activitatea tuturor factorilor de care depinde, ca să zicem așa, soarta plantelor medicinale.

Pînă să-l abordăm pe tovarășul inginer Florentin Crăciun, directorul trustului, în scopul unei treceri în revistă a eventualelor succese obținute în acest prim an de autonomie, ne-am gîndit că n-ar fi lipsit de interes să intrăm într-un magazin specializat în desfacerea plantelor medicinale și într-o farmacie oarecare.

Iată-ne, așadar, la unitatea sau magazinul din bulevardul Nicolae Bălcescu, lîngă agenția internațională TAROM, avînd-o ca interlocutoare pe una din responsabilele unității, farmacista Mariana Roșca.

— În fiecare zi, ne spune dînsa, atît noi, cît și celelalte 7 unități de același profil (în București sînt 8 magazine „Plafar", dintre care ultimele 4 au fost deschise destul de recent, n. n.), înaintăm comenzile către Întreprinderea „Plafar" din București, strada Bujoreni, la capătul troleibuzului 90. Imediat, a doua zi, asta vrea să însemne maximum de operativitate, ne sînt trimise plantele solicitate. Principalele cerințe rămîn mușcețelul, acest rege al plantelor medicinale, teiul, sunătoarea și menta. Sunătoare și mentă primim în fiecare zi cantități, aș zice eu, suficiente, chiar dacă unii oameni cumpără în neștire, de parcă ar vrea să-și deschidă acasă la ei un alt centru de plante. În ceea ce privește mușcețelul și teiul, desfacem peste 2000 de pachete. Eu personal credeam că vom liniști în sfîrșit foamea asta de mușcețel, dar oamenii, fără să aibă nici un motiv justificat de panică, vin și cumpără chiar și de zece ori în aceeași zi. E-adevărat, ceaiul de mușcețel este bun la toate, dar au eu cred că s-au făcut prea puține lucruri pe linia unei publicități eficiente. Majoritatea clienților noștri nu știu decît despre existența celor patru ceaiuri amintite. Iar noi avem aici pe puțin 100 de ceaiuri și droguri. Nu mai spun că majoritatea medicamentelor sintetice pe care le oferă o farmacie pot fi înlocuite cu succes, ba chiar mai mult, fără urmări, de către ceaiurile și amestecurile de plante medicinale. Iată, ca să dau doar cîteva exemple, am început să desfacem un ceai formidabil, ceaiul sudorific, mai bun decît orice piramidon, aspirină, sau mai știu eu ce altă pilulă. Numele ceaiului este, într-adevăr, neplăcut, oamenii cred că el provoacă o mare transpirație. Cînd pacientul este gripat, răcit, ceaiul provoacă o transpirație, ca un piramidon, sau o aspirină, dar în celelalte cazuri este un ceai excelent, aromat, compus din tei, mușcețel și soc. Un alt produs este ceaiul de gargară. Nu mai vorbesc despre ceaiurile diuretice, calmante, gastrice, contra tulburărilor cardiace, sau cele contra colicilor. Și pentru că m-ați întrebat dacă eu personal folosesc vreun ceai, vă spun că toată familia mea bea cu mare plăcere ceai de mărăcine, un tonic de neegalat, precum și ceaiul aromat, compus din frunze de fragi, zmeură, roiniță și mlez de măcieșe. În acopuri pur medicale, mama mea folosește o infuzie de flori de albăstrele, combătînd cu succes urmările unei mai vechi conjunctivite. În concluzie, în acest an sîntem, evident, mai bine aprovizionați, dar, cred eu, sînt necesare cîteva măsuri de publicitate pentru a se aduce la cunoștința pacienților că dispunem nu doar de mușcețel, tei, sunătoare, mentă, cozi de cireșe și alte cîteva plante, ci de un adevărat tezaur medicamentos, țara noastră fiind, din acest punct de vedere, extrem de avantajată. Poate că n-ar fi lipsit de interes să menționați că o țară ca R.F. Germania, una dintre cele mai mari producătoare de medicamente, este în același timp, poate paradoxal, și cea mai mare consumatoare de plante medicinale, chiar dacă la ei nu cresc o sumedenie de specii care la noi împodobesc din belșug dealurile și pajiștile.

Farmacista Viorica Popescu și asistenta Ana Gheorghiță de la Farmacia nr. 103 din Bulevardul Păcii, fără să manifeste patosul colegei lor, mi-au relatat că, deși dispun de un bogat sortiment de plante medicinale, le lipsește de prea multă vreme mușcețelul. Au în schimb mentă și sunătoare, cozi de cireșe, anason, crușin, mătase de porumb, tătăneasă, rădăcină de valeriană, anghinare, țigări antiastmatice, ceai contra colicilor, dar numai pentru adulți (!!!), plus alte cîteva zeci de ceaiuri, care de care mai apetisant, din păcate, foarte puțin solicitate de către public.

— Beneficiarii cei mai importanți ai acestei farmacii populare, avea să-mi spună asistenta Gheorghiță, sîntem noi, farmacistele, plus cîțiva clienți permanenți. În rest, o continuă cerere de mușcețel și tei. Se cuvine ca oficiile farmaceutice unde înaintăm noi comenzile să dispună de cantități mai mari de mușcețel și tei. Noi nu ne aprovizionăm direct de la întreprinderea „Plafar", precum magazinele specializate, ci prin intermediul Oficiului farmaceutic nr. 1 din strada Alecu Constantinescu. Ca să aveți totuși o imagine mai de ansamblu, vă pot spune că primim aproape săptămînal aceste produse, mai puțin mușcețel, dar în cantități prea mici. E-adevărat, în imediata noastră apropiere mai sînt încă două farmacii, dar cererea este mult prea mare față de posibilitățile noastre. Cu toate acestea, se poate vorbi clar despre o înviorare, față de anii trecuți.

Pe strada Bujoreni, la capătul troleibuzului 90, se află Întreprinderea „Plafar", sau locul unde se-adună florile de pe pajiștile și poienile a cinci județe (Ilfov, Argeș, Dîmbovița, Ialomița și Prahova). Aici aveam să-l întîlnesc pe economistul Dumitru Popescu, șeful serviciului producție, un om care de peste 30 de ani s-a dăruit plantelor medicinale.

— Poate că n-aș fi rămas să lucrez în acest domeniu, unde bătaia de cap e un lucru obișnuit, la ordinea zilei, dealtfel, însoțindu-vă prin secțiile întreprinderii vă veți convinge că sîntem noi o unitate mică, aparent mică, dar furtuna permanentă, chiar dacă are loc într-un pahar, antrenează zeci și zeci de oameni. Am rămas totuși numai pentru că domeniul este, în aceeași măsură, captivant, iar oamenii care mi-au condus primii pași prin acest imperiu de miracole, legende și taine au fost adevărate somități ale medicinei românești. În ceea ce privește întreprinderea noastră, un fel de stat major al plantelor medicinale, metaforă care, cred eu, se acoperă de adevăr dacă vom consemna că, în comparație cu celelalte 18 întreprinderi din țară, specializate doar pe anumite probleme, noi facem tot, adică și ceaiuri, și droguri, și uleiuri volatile, și prelucrări de plante care depășesc interesul strict medical, în ceea ce ne privește, deci, sînt multe de spus, multe de făcut. A trecut un an de cînd s-a înființat trustul, de cînd ne-am desprins de Centrocoop, prea multe schimbări nu s-au produs, deocamdată, adică mult așteptatul reviriment nu s-a înfăptuit încă, dar, fără să cerem îngăduință, începutul este ca oricare alt început, mai ales cînd totul a fost preluat din mers. Vreau să spun, cu alte cuvinte, că sîntem pe cale să materializăm cîteva măsuri privind organizarea culturilor de plante, sau organizarea recoltării plantelor din flora spontană.

N-am apucat să-l întreb în mod concret pe economistul Dumitru Popescu ce anume vrea să-nsemne materializarea măsurilor de care amintea, dealtfel, nici n-am intenționat să merg prea departe, gîndindu-mă că, într-un viitor reportaj voi apela la o sursă mult mai autorizată, adică la tovarășul inginer Florentin Crăciun, directorul trustului. Nu mai spun că am fost întrerupți și de către achizitorul Vasile Iorga cu care, pentru început, am avut un dialog purtat în limba latină. „Am adus chiar acum, spunea dînsul, o mașină încărcată cu floris cyani, folium rubi idaei taraxaci..." Nu prea înțelegeam despre ce anume vorbea, noroc că a intervenit șeful producției, adică Dumitru Popescu: „Las-o încolo de latinească, nea Vasile, că poate le încurci și cine știe ce spui că ai adus !".

Nea Vasile Iorga, achizitor de aproape 11 ani de zile, deși n-are prea multă carte, are ambiția de a arăta că știe toate denumirile latinești. Își aduce aminte cum în vara lui 1969 a cîștigat într-o singură lună o sumă bunicică de pe urma florilor de tei. „Parcă ningea cu tei, nu alta ! Așa recoltă n-am mai apucat, dar, cine știe, poate că vine iar. Acuma, să o iau pe românește, am adus frunze de fragi, flori de albăstrele, rădăcini de păpădie, de lipan sau brusture, teci de fasole, iarbă de cicoare, troscot, răchitan, coada șoricelului. Cum se culeg toate astea ? Greu, tare greu, iar mîna de lucru se găsește tot mai rar. Bătrîni și copii. Tinerii și oamenii în toată firea au pîlcuit la orașe, la industrie, la meserie". N-apuc să termin nici acest început de dialog, că sîntem întrerupți de gestionara Elena Gavrilă care intră în birou cu o falcă în cer și una în pămînt. „Spuneți-mi, tovarășe Popescu, ce să fac și unde să mai pun atîta laur ? Toți trimit camioane și camioane de laur. Nu se mai respectă nici un fel de planificare ! N-am apucat să fac nici măcar recepția la mușcețel. Îl țin afară de două zile. Magazia e arhiplină, n-ai unde să arunci un băț. De la Ciocănești mi-au trimis o mașină de laur, de la Fundulea a venit altă mașină, peste mașina de ieri. Știu că mai trebuie să primim alte cîteva mașini. Avem un munte de laur. Tocătoarea merge din plin, uscătoria nu mai prididește."

Nu se termină bine discuțiile și necazurile provocate de inofensivul laur, că la poartă apare alt necaz: Radu Dragnea, șoferul camionului de 16 tone cu nr. 23-B-2853, a adus tocmai de la Buzău 87 lăzi de mușcețel. Unde să mai încapă și acesta cînd magazia geme de marfă ? Cum să se mai prelucreze și acest mușcețel, cînd cele trei mașini de dozat nu stau o clipă, o secundă, zi și noapte, merg întruna pe trei schimburi ? Mi se spune că ar fi bine să fie mai multe mașini de dozat. De ce nu sînt ? Pentru că nu este... hîrtie de pliculețe ! Pentru informarea publicului, mai ales a aceluia care nu știe să ceară decît mușcețel, notăm că fiecare mașină produce 32 000 doze în 8 ore ! După cum se vede, explicații stat, există chiar și bunăvoință (deși discuțiile se poartă la un ton ridicat), materie primă se găsește din belșug, dar lipsesc pe ici, pe colo cîteva lucruri mai mult sau mai puțin esențiale. Lipsește, ca să dau un exemplu, o preocupare pentru folosirea la maximum a mașinii de împachetat pungi. Acest utilaj, adus cu mare greutate, mai mult, stă decît merge, adică funcționează numai o jumătate de schimb, cînd ei ar putea merge zi și noapte. Să mai menționăm că utilajul respectiv înlocuiește munca a 15 oameni ?! Mai bine consemnăm că întreg „Plafarul" duce o acută lipsă de oameni. De ce stă această mașină? Pentru că n-are ce să bage în pungi. Pentru rentabilizarea și amortizarea ei se preconizează să fie folosită la pungile de oreș și zahăr ! N-ar fi mai firească o centralizare a acelor plante care se pretează a fi împachetate în pungi ? Mai trebuie să arătăm apoi faptul că prin lipsa de culegători, datorată în mare parte și destrămării fostei rețele care lucra mînă în mînă cu cooperația de consum, în prezent există mari greutăți în recoltarea florei spontane. Iată doar cîteva din „tainele" pe care am dori să le dezbatem într-un viitor reportaj.

VICTOR NIȚĂ

DIALOGURI IMPOSIBILE

Pe viu: reportajul unei morți

Maliuc, simbătă 4 septembrie, ora 14 și 15 minute. Mă întorc, împreună cu prietenul V.A., de la pescuit. Cîțiva șalăi în juvelnic, o oboseală plăcută într-una din ultimele zile ale concediului. Venim dinspre Mila 23 și am ajuns în dreptul comunei Maliuc, de partea cealaltă a „Dunării vechi", de fapt fosta Sulina, astăzi un braț de apă secundar. În fața noastră, la 90, 100 de metri, o scenă banală, cu totul obișnuită. Doi oameni se scaldă, lîngă malul dinspre comună. Merg amîndoi în picioare, la început, prin apa mică, apoi se avîntă înot spre malul pe care mă aflam. La un moment dat, îmi dau seama că se petrece ceva deosebit. Unul dintre cei doi înotători e pe cale să ajungă la mal, celălalt se află la 6—7 metri de ei, dar de pe țărmul de unde s-au aruncat în apă se aud strigăte repetate. Nu înțeleg cuvintele, dar le percep disperarea. Privesc atent la cei doi înotători. Primul a ajuns la mal, al doilea dispare ! Apoi se vede din nou. Capul intră iar sub apă, apoi reapare, de la distanță am o clipă de îndoială — poate se joacă omul ? —, dar nu, după o ultimă zvîcnire la suprafața apei (mă întreb, cînd scriu aceste rînduri, de ce n-o fi strigat, măcar o dată, ajutor ?) capul se scufundă din nou pentru a nu se mai ivi niciodată.

Ajuns în fugă lîngă primul înotător, care se așezase pe pămînt(! ? !) — între timp, de la malul celălalt porniseră, spre locul unde dispăruse al doilea înotător, două bărci — îl întreb: cum ai putut, dom'ne, să nu-l dai o mînă de ajutor colegului dumitale ?

Răspuns strict autentic:

— De ce puneți dumneavoastră așa problema ?

Amuțesc. După asemenea vorbe, într-o atare situație, nu mai poate exista dialog.

Vorbește tot el, omul al cărui coleg dispăruse în apă cu doar 3—4 minute mai înainte.

— Ce vreți dumneavoastră acum, să mă înec și eu după ei ?

Firește, nu l-am răspuns nimic. Nici nu puteai răspunde ceva unei asemenea întrebări. De pe malul celălalt însă, strigăte în care furia se însoțea cu disperarea, strigătele unui grup de vreo zece persoane care se agitau zadarnic, l-au răspuns, ele, omului de lîngă mine.

...În cîteva minute, pe malul apei s-a strîns jumătate din comună. Trupul omului înecat — pe numele lui Dușa Haralambie (venit în excursie din Cîmpulung Moldovenesc) — e de negăsit. Celălalt înotător, numit Neacșu Vasile, și el tot din Cîmpulung Moldovenesc, a dat cuvenitele explicații Miliției, ca dealtfel și ceilalți martori ai scenei de viață și de moarte la care asistaseră. Scriind aceste rînduri, îmi dau seama, am o mare răspundere morală. Eu pot să „arunc vina", o vină grea, de neiertat, pe colegul înecatului, în numele datoriei sale general umane de a-și ajuta aproapele amenințat de moarte. Dar ei îmi poate replica: „Nu puteam să-l ajut. Eram și eu sfîrșit. Mi-era frică. Mi-am pierdut capul etc".

Poate că așa a fost...

Ceea ce n-am putut și n-o să pot niciodată înțelege, nici accepta, sînt vorbele lui Neacșu Vasile rostite la mai puțin de cinci minute de cînd Dușa Haralambie fusese înghițit de apă. Detașarea rece a vorbelor într-un moment cînd conștiințele celorlalți — ale celor care asistaseră de la distanță la acele momente tragice — ardeau.

MARIUS POPESCU

CRONICA SPECTACOLELOR

La Iași, un „Amfitrion" bine găzduit

În rolul autorului, **Peter Hacks** — pornind de la bătrîna și de peste 38 de ori folosita canava a mitului potrivit căruia Iupiter, îndrăgostit de pămînteana Alcmena, la înfățișarea soțului ei, Amfitrion și, în prima parte a unei nopți de dragoste și înșelăciune, dumnealor pun bazele biologice ale unui alt mit, numit într-un cuvînt Hercule — a scris o indiscutabil reușită, plină de vervă comedie, în care ineditul interpretării constă în aceea că nu Amfitrion, ci Alcmena judecă, alege și iartă. Situațiile și replicile sînt de mult haz, numai că textul are și-un cusur : în partea a doua, înainte de final, în scena democraticei discuții în trei, tonul moralizator e prea explicativ, prea didactic, prea lăbărțat. După ce i-a tratat pe spectatori nu ca pe niște zei, dar ca pe niște oameni inteligenți, după ce le-a provocat risul e-un umor elevat, pe la sfîrșit autorul le cam strică cheful, dădăcindu-i. Păcat ! Pentru că înaintea spectatorilor are, bineînțeles, de suferit spectacolul.

În rolul traducătorilor, **Horst Fassel** și **Mircea Filip** au avut buna inspirație de a nu păstra din textul total în versuri ai autorului decît acele părți în care rima amplifică umorul scenelor, restul fiind transformat în proză, în acea proză față de care mai are răbdare urechea omului contemporan.

În rolul directorului de scenă, **Călin Florian** dovedește exact acest merit complex : a imprimat spectacolului măsură, echilibru, ritm, bun-gust și intelectualism.

În rolul scenografului, **Gheorghe Doroșenco** — ca să vorbesc în limbajul piesei — îmbată și educă ochii spectatorului cu imagini născute din amorul rafinamentului cu eleganța.

În rolul unui Iupiter înamorat de-o pămînteană, a unui Iupiter-ibovnicel care sfidează condica de prezență la treburile Olimpului și dilată noaptea cînd dă de bucuriile rezervate oamenilor, **Emil Coșeru** — frumușel și tras prin inel — își dublează calitățile fizice cu acelea ale unei actorii dezinvolte și totuși discrete, pătimașe și totuși temperate.

În rolul unui Amfitrion învingător în războaie, în conflicte acute, scurte și sîngeroase, dar înfrînt (ba chiar și criticat în fața colectivului de către Peter Hacks) în lunga, languroasa, domestica bătălie a monotoniei conjugale, **Dan Aciobăniței** — macroconstrucție trupească simpatică, deloc greoaie și prevăzută cu o mustață „pe oală" — pune accentul în interpretarea sa pe cauza subiectivă a eșecului personajului (adevărul cam obiectiv că realizarea profesională adeseori e însoțită de ponosirea misterelor răzdezvăluite ale mindirului casnic) și pe ridicolul bărbăției doar somatice. Cu o nedumerire firesc mimată ne atrage atenția — folosind mijlocul, calea contrastului — că primul amfitrion a fost cam păgubos.

În rolul unei Alcmene nu sărmană îmbrobodită, ci femeie aflată în plină cunoștință de cauză, al unei Alcmene care n-are sfială, nici provincială, nici de vîrstă, să rateze bucuria unei colaborări divine, **Liana Mărgineanu** — generos voluptuoasă cariatidă brună, îmbogățită și de un joc autentic temperamental — convinge ușor spectatorul de ce Iupiter s-a lăsat ușor convins de farmecele pămîntencelor.

În rolul unui Mercur zeu ocolit de dramaturgia romană și distribuit doar de Plaut în slujba de codoș olimpian, zeu subaltern mai înțelept decît șeful său, **Sergiu Tudose** — actor matur și stăpîn pe mijloacele de nuanță ale profesiei — face o demonstrație de interpretare fin ironică a partiturii, subtil autoironică a poziției personajului. Exemple de nuanțe : e un zeu plictisit, dar dacă trebuie se entuziasmează, însă numai „de serviciu" ; îi repugnă combinațiile amoroase în trinom, însă e ascultător pentru că știe că n-are ce face, ierarhia, piramida, centralismul zeiesc, deloc democratic, îl obligă ; structural pragmatic, sortit negoțului, găsește totuși disponibilități să înjghebe farse și să cînte liric la muzicuță. Spre deosebire de Sosias-Vitcu, preferă aparițiile discrete și marcarea nuanțelor ironice ale replicilor prin scurte însă eficiente pauze, tăceri.

În rolul unui Sosias — minte concretă și concret ciomăgită a trupului chel de tandrețe conjugală și năpădit de vanitatea militară a lui Amfitrion, **Dionisie Vitcu** adună noi mărgele cu sclipiri înveselitoare pe șiragul de mătănii profane ale artei sale comice. Spre deosebire de Mercur-Tudose, aparițiile sale sînt larg desfășurate sub semnul umorului de gestică meticulos pregătită, sub semnul unui umor popular.

NELU IONESCU ■

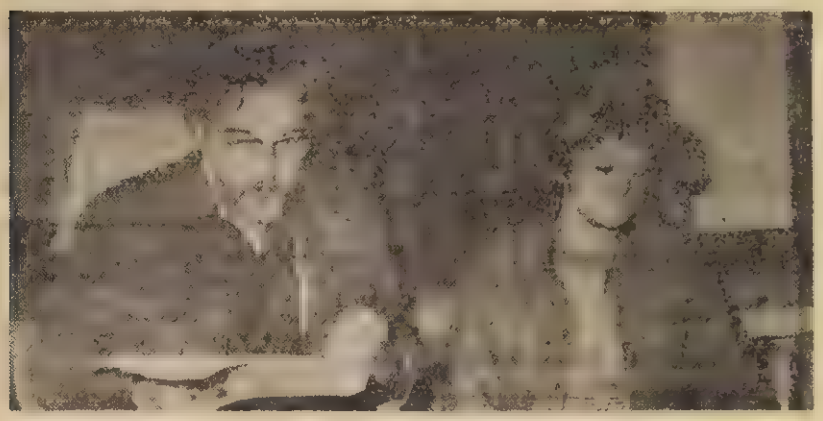

La Teatrul Mic se repetă piesa lui Paul Everac „Cititorul de contor"

Teatrul evreiesc din România la 100 de ani

Anul acesta se sărbătorește un veac de la înființarea primului teatru profesionist de limbă idiș în România, teatru care s-a născut în anul 1876, în ospitalierul și „dulcele tîrg al Ieșilor", teatru al cărui cititor a fost poetul, dramaturgul, compozitorul și regizorul Avram Goldfaden. Acest mare animator de teatru s-a sprijinit de la început pe tradițiile locurilor și cîntecelor populare întîlnite aici, pe repertoriul trubadurilor care se produceau în piețe, ateliere, cafenele și circiumi, dar mai cu seamă pe experiența teatrului românesc, care la acea dată avea 60 de ani de activitate. Teatrul evreiesc a primit de la început încurajarea presei democrate și a intelectualității românești care a sesizat rolul pe care îl poate juca teatrul în viața unei colectivități, primele spectacole fiind chiar în atenția luceafărului poeziei românești, Mihai Eminescu, pe atunci foarte preocupat de fenomenul teatral, și căruia îi datorăm prima cronică despre teatrul evreiesc. Consemnînd „repertoriul caracteristic" și faptul că „jocul actorilor a fost excelent", clasicul cronicar a mai menționat că „Ariile sînt evreiești, iar publicul, compus în mare parte din coreligionari ai actorilor, petrece bine".

În România, teatrul evreiesc a găsit ambianța prielnică necesară înființării și existenței sale. În primul său articol despre teatrul evreiesc publicistul și istoricul M. Schwartzfeld scrie : „Sînt vreo trei ani de cînd evreii din România au căpătat mai multe trupe, ce reprezintă piese teatrale în limba evree grăită azi. Mai multe ziare române au aplaudat această idee afirmînd că e un mijloc puternic pentru îndreptarea moravurilor".

Încurajarea dată de publicul cel mare s-a datorat faptului că Goldfaden a știut să se orienteze în societatea vremii sale, și să prezinte pe scenă aspectele ei semnificative.

Goldfaden a fost influențat și de creațiile dramaturgiei românești — și ea, în acea perioadă, la începutul dezvoltării sale. Piesa „Șmendrik" prezintă multe asemănări cu „Vlăduțul mamei" de Matei Millo, iar „Vrăjitoarea" cu „Baba hîrca" de același autor, după cum în „Kabțenzon et Hungherman" găsim asemănări cu „Mireasa capricioasă", lucrare de la începuturile dramaturgiei românești. Dealtfel, în România, spectacolul „Kabțenzon et Hungherman" a fost totdeauna anunțat sub titlul „Mireasa capricioasă".

Din 1876 pînă în 1916, mișcarea teatrală evreiască este luminată de spiritul goldfadenian, dar e întunecată de imitatorii și de antreprenorii de teatru în ale căror mîini se afla scena evreiască.

În anul 1917 cu sprijinul cercurilor socialiste în România, își începe activitatea teatrală poetul și regizorul Iacob Sternberg.

Spectacolele lui Sternberg au pregătit publicul pentru reprezentațiile „Trupei din Vilna" și ale altor ansambluri și maeștri ai scenei evreiești care au trecut prin România. În anii de după primul război mondial, datorită pasionaților săi spectatori de teatru, capitala României a atras actori evrei din toată lumea.

Despre starea materială precară a teatrului evreiesc, în general, și despre viața actorilor evrei, în special, s-a scris o întreagă literatură tragică și tragicomică, a cărei sinteză este romanul lui Salom Alehem, „Stele rătăcitoare"

Această tristă stare a teatrului evreiesc și a actorului evreu a durat pînă la 23 August 1944, cînd România s-a eliberat de sub dominația fascistă. Data de 23 August 1944, care înseamnă un punct culminant în lupta poporului român pentru eliberarea națională și socială — insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă — a însemnat și începutul renașterii teatrului evreiesc din România.

În anul 1948, teatrul evreiesc a devenit Teatrul evreiesc de stat.

Atitudinea României socialiste față de Teatrul evreiesc reprezintă unul din multiplele exemple grăitoare ale grijii sale pentru cultura naționalităților conlocuitoare și, în general, o expresie vie a principiilor politicii după care s-a călăuzit în rezolvarea problemei naționale.

Repertoriul teatrului cuprinde o arie largă de titluri din dramaturgia autohtonă, idiș și universală, clasică și contemporană.

În cei 28 de ani de activitate, strădania Teatrului evreiesc de stat a fost de a-și însuși și a continua tradițiile teatrului umanist din cele mai vechi timpuri și pînă în zilele noastre, tradiții care nu sînt deloc străine culturii evreiești, în general și teatrului evreiesc, în special.

La una din numeroasele sale întîlniri cu oamenii de artă și cultură, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a spus :

„...Sursa principală de inspirație, pentru omul de artă, indiferent de naționalitate, trebuie să fie viața și munca croică a poporului nostru, a constructorilor — români, maghiari, germani și de alte naționalități — ai noii orînduiri sociale. Aceasta este izvorul viu dătător de viață, care poate să înnobileze orice operă, să facă din artist un creator de valoare nemuritor. Cine vrea, într-adevăr, să fie un artist mare, care să rămînă veșnic tînăr, cine vrea ca opera sa să intre pentru totdeauna în patrimoniul culturii, trebuie să bea apa limpede, răcoroasă și înviorătoare a acestui izvor, să soarbă din seva continuu tînără și viguroasă a spiritului poporului nostru, a măreței sale activități creatoare".

Artiștii Teatrului evreiesc de stat din București privesc cu încredere viitorul, animați de dorința fierbinte de a-și pune întreaga lor capacitate creatoare în slujba dezvoltării și înfloririi patriei în care s-au născut și trăiesc, la dezvoltarea și înflorirea României socialiste.

ISRAIL BERCOVICI ■

CARTEA DE ARTĂ

Un DICȚIONAR al artei românești de azi

DICȚIONARUL ARTIȘTILOR ROMÂNI CONTEMPORANI, apărut sub semnătura lui Octavian Barbosa la MERIDIANE, este prima realizare de acest tip la noi, comparabilă, în ce privește cuprinderea și calitatea informației, cu unele volume apărute în Europa. Avem, prin urmare, un instrument pentru cunoașterea domeniului, în punctele lui de real interes și, deopotrivă, o carte despre artiștii plastici români care poate fi citită cu pasiune, fiindcă oferă mai multe straturi de lectură. Deși autorul anunță un ton egal și obiectiv, dînd impresia că mărimea fișelor DICȚIONARULUI rezultă proporțional cu valoarea personalității artistului cercetat, trebuie să facem un efort comparativ, adesea pasionant, ca să-înțelegem poziția sa față de ierarhiile obștii, simpatiile și rezervele sale de critic al momentului plastic. Întocmai cum părțile propoziției spun ce este, ce face și cum este subiectul, părțile ce alcătuiesc fiecare fișă a volumului spun unde s-a născut, ce studii are, ce expoziții a făcut și ce gîndire plastică arată în opera lui artistul. Din structurarea fișei doar un naiv n-ar ști să vadă cum poate o informație, în aparență neutră, să funcționeze ca o judecată de valoare. Octavian Barbosa zice, în cuvîntul introductiv la DICȚIONAR, că a urmat, în principal, calea lui „ce este" și „ce face" subiectul. În fapt, avem peste tot indicații asupra gradului de interes pe care îl prezintă fiecare artist, al fiecărei metode de creație. Putem, de aceea, presupune că DICȚIONARUL va fi nu numai o carte citită, ci și una mult comentată. Mai putem presupune că, în fiecare comentariu, mulțimea de critici la detaliu va ataca direcția generală a tomului, criteriile alcătuirii lui. Criteriul anunțat de Octavian Barbosa este următorul : sînt luați în discuție numai membrii Uniunii artiștilor plastici. Pentru că elaborarea și tipărirea cărții a durat cîțiva ani, o seamă de tineri cunoscuți în vremea din urmă nu apar, ori apar insuficient remarcați. În același timp, cîțiva artiști s-au petrecut dintre noi, astfel că oricît ar voi-o, DICȚIONARUL suferă un fin contratimp. El nu are cum să fie „la zi", de unde necesitatea de a fi urmat de ediții adăugite și corectate. Am spus cu bună știință „corectate", deoarece, așa cum multe persoane au intrat, cu decenii în urmă, în U.A.P., stînd în controalele breslei și astăzi fără prea multe motive, tot astfel vor ieși, fără să lase urmă, adică operă. Și, în absența operei de anume valoare, ce sens are să cuprinzi în dicționare nume și cuvinte ?

Subliniez felul în care apar în DICȚIONAR unii artiști tineri care n-au avut răbdarea — ce însoțește, de cele mai multe ori mediocritatea — de a aștepta scurgerea deceniilor pentru a se afirma. Aici se vede cel mai clar cum este criticul sensibil la noutate, cum consideră el raporturile dintre generații, ce gîndește, în fapt, despre personalitatea, cam convențională, a unor artiști mai mult zgomotoși decît dotați.

Nu e deloc simplu de scris un DICȚIONAR ca acesta, fiindcă fiecare frază atinge un orgoliu. Și dacă e greu de întîmpinat orgoliul unui singur om, e cu atît mai complicat de ținut piept părerilor despre sine ale cîtorva sute de artiști.

TUDOR OCTAVIAN ■

CRONICA FILMULUI

Aeroport '75

Din nou, o peliculă submediocră — ba chiar de-a dreptul **agasantă** — se lăfăie pe ecranele cîtorva dintre marile cinematografe ale Capitalei. După „moda" interpreților rași în cap, cea a copiilor pistruiați etc. iată, se pare, filmul de peste Ocean lansează pe cea a eroinei mai puțin „sexy", dar sașie... Mare e grădina ta !

Firește că acei care au văzut mai acum cîțiva ani filmul AEROPORTUL (ecranizare cinstită a unui roman bine construit, beneficiind de o distribuție remarcabilă) au dat și dau buzna în continuare la acest „**Aeroport '75**", sperînd că vor avea măcar aceleași satisfacții ca la cel dintîi film. Cu atît mai mult cu cît încă din generic se constată că este vorba, din nou, de o ecranizare — probabil volumul 2 al romanului ? ! — păstrîndu-se chiar și unele personaje din varianta inițială. Ce vedem însă ? Mai bine zis : ce sîntem **obligați** să vedem, mai ales atunci cînd avem destul bun-simț pentru a nu părăsi sala după primele 10 minute de proiecție, deranjînd astfel un rînd de spectatori ?

O destul de bună interpretă — repet, sașie — alături de cîțiva cunoscuți actori (Charlton Heston, Gloria Swanson, George Kennedy), într-o poveste mai mult decît neverosimilă apropo de un accident pe care un gigant al aerului — neapărat „Boeing 747" — îl are în zbor. Pînă aici, veți spune, totul seamănă teribil cu vreo trei-patru filme cel puțin, difuzate la noi pe ecranele TV. Bun, dar asta nu e totul : ca și cum ar fi făcut filmul pentru oameni întîrziați mintal, regizorul Jack Smight se face el însuși că ar fi convins de povestea în cauză, permițîndu-și astfel să brodeze, cu o seninătate demnă de invidiat, diverse variațiuni tragicomice pe tema dată — cea a spaimei, a pericolului iminent ce plodește un colectiv uman izolat undeva la mii de metri înălțime ; vedem astfel o tînără și nostim de urîtă călugăriță cîntînd muzică pop, o vîrstnică doamnă care uimește călătorii cursei prin cantitatea de whisky „and" bere pe care o îngurgitează, un sinistru de calm „salvator" care mestecă gumă imposibil atunci cînd colegul său — plin dealtfel de cele mai bune intenții — e smuls din avion prin geamul spart etc., etc.

Nimic — dar **absolut nimic** — nu justifică existența acestor așa-zise personaje, între ele există un vid total (total, brut, cretin — neavînd nimic comun cu **incomunicabilitatea**, termen drag cinematografiei de peste Ocean și apropo de care această cinematografie a obținut cîteva veritabile succese — vid pornind de la exact vidul artistic de care dau dovadă mai întîi realizatorii !), o drăgălașă copilă căreia urmează să i se facă un transplant la aterizare — aterizare, sigur că...? ! ? — traversează filmul culcată pe banchetă, zîmbind palid și inutil maică-sii disperate ; la fel culcat, dar pe altă banchetă, traversează același film comandantul navei, cu chipul inundat într-o baltă de sînge care arată altfel la fiecare alt cadru ; o blondă stewardesă se încurcă printre toți ceilalți, afișîndu-și exasperant zîmbetul de reclamă de săpun. În sfîrșit : mor cîțiva, ceilalți ajung însă cu bine și rețit bucuria sinceră a figuranților care se amuză de minune aruncîndu-se unul după altul pe toboganele de salvare din plastic, viu colorate, și ulte-așa am mai văzut un film... Cumplit de neinspirată peliculă ! Cumplit acest mecanism comercial care mizează pe credulitatea — dealtfel deloc condamnabilă în sine — a spectatorului care se duce, orișice ar fi, la un film care promite a fi urmarea unui altul care i-a plăcut !

...Un singur personaj de plan doi autentic în film : bărbatul — din trio-ul bețivloc — care doarme. Doarme profund, adînc, ca un copil, cu gura căscată, departe de „drama" al cărei erou e fără să vrea, dar mai ales fără să o trăiască. Este explicabil : din moment ce doarme, este imposibil să fi văzut pelicula în care joacă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Al VII-lea Festival internațional „George Enescu"

Fără muzică ni s-ar face frig

Simbătă seara, la ora unor intersecții ciudate de curenți de aer, cind crainicii în revere late ai televiziunii anunțau „vreme în încălzire accentuată", sub cupola Ateneului român au izbucnit primele acorduri ale Festivalului internațional „George Enescu", ediția a VII-a. Au fost mai întîi primele frunze alunecînd din teii parcului așezat în fața orchestrei Filarmonicii, apoi rumoarea holurilor copiate după arhitectura savantă a harfelor și în cele din urmă năvala aceea discretă, elegantă a membrilor orchestrei și ultima reglare de acord și intrarea grăbită a dirijorului, cu un nod în gît de emoție, fericit că va fi cel dintîi care va sparge zidul sonic al lunii septembrie 1976. Mihai Brediceanu a ridicat mîinile sale asimetrice, ca niște crengi uscate, și a lovit timpanul cu sunete care ne taie respirația nouă, românilor, cu sunetele „Rapsodiei române".

Mai tîrziu a venit Ion Voicu și vioara aceea a lui de la Cremona. A cîntat un concert pe care l-am învățat deja pe de rost. E vorba de „Simfonia spaniolă" de Lalo. (Pînă și paginile de la pupitrul dirijorului s-au îngălbenit, s-au stafidit de cîte ori a fost cîntat acest concert !). Apoi un bis în acompaniamentul subtilei orchestre de cameră dirijate de Ion Voicu și, în fine, Ion Voicu în calitate de compozitor, prelucrînd o foarte veche și lăutărească „zicere" prin hanuri vechi și circiumi de mahala. Dar Ion Voicu taie cu arcușul în razele de lună.

S-a întors Mihai Brediceanu și a smuls orchestra din toate tiparele ei obișnuite de concert. Nu l-am văzut, niciodată pe Mihai Brediceanu atît de aproape de „curatele sunete ale perfecțiunii". A bătut măsura discret, a înotat în aer cu falangele zdrobite de emoție, a fost violent și pasional, a fost patetic și vifor-os, senzual și olimpian, distilînd armoniile, izbind cu fruntea în nimbul unei ninsori de polen. A dirijat Simfonia a III-a de George Enescu, gravă, profundă, răscolind abisurile memoriei, stîrnind ecouri dintr-o viață, dintr-o existență densă, zbuciumată, de om care se smulge din sine și se purifică oscilînd ca marea, ca adîncurile fără întoarcere. A fost o simfonie... necruțătoare, nelăsînd aproape nici un moment de respiro orchestrei, într-o largă neliniște și convulsie, într-o tensiune strînsă sau dezlănțuită, ca de tragedie antică. Pînă cînd Mihai Brediceanu a rămas cu mîinile întinse, plutind, cu figura sa de adolescent întîrziat, deasupra liniștii.

Duminică dimineața, „bătrînul profesor de muzică" Cochereau, un Jean Gabin surizător și ceremonios, s-a așezat la orga din Sala de concerte a Radiodifuziunii și a suflat prin tuburile ei de-a dreptul în astre. A fost una din acele duminici albe de septembrie, cînd vilegiaturiștii invadează împrejurimile orașului și se consumă multă bere la campinguri. A fost însă dimineața lui Pierre Cochereau, a organistului de la ora 11, cînd pentru unii, din păcate, cele mai bune intenții se preschimbă în cîteva locuri goale din stal. Nu-i nimic ! Orga lui Pierre Cochereau a dat ora exactă a acelei zile pe meridianul nostru. Așa cum unii fac chirurgie pe cord, Pierre Cochereau face chirurgie pe aer cu instrumentul acesta imens care aminteșe întotdeauna cupola unui observator astronomic. Sau — cine știe ? — poate că Pierre Cochereau nu e altceva decît un astronom ? !

În rest, „domnul Metronom" (cîtiți dirijorul Emanuel Elenescu) a fost un șef de orchestră care știe să acompanieze rafinat, un ingenios bine temperat, dar care n-a tulburat pe nimeni cîntîndu-l pe Brahms. Poate pentru că era o dimineață tulburătoare... Oricum, ne-am amintit încă o dată, dacă mai era nevoie, că munca unui singur instrumentist dintr-o orchestră e comparată de oamenii de știință, în urma unor îndelungi observații și experiențe, cu munca grea a oțelarilor de la cuptoarele Siemens-Martin !

Desigur, e dificil să urmărești „Tosca" de Giacomo Puccini într-o sală enormă, fie ea și extraordinar înzestrată acustic cu microfoane și difuzoare deghizate. Vocile sună cu amplificare. Par falsificate, ca reproducerile operelor plastice din albume. Decorul s-a improvizat fără har, spațiul de joc s-a mărit obligîndu-i pe soliști la adevărate performanțe atletice.

Dar în fața fantasticei nevoi a publicului de a veni la operă, cele 3 000 de locuri ale Sălii Palatului au fost pînă la urmă puține. Cei care cred și afirmă că opera va muri, duminică seara aveau toate argumentele să-și facă reproșuri !

Trecînd peste inconvenientele tehnice ale auditției și chiar ale vizionării, trecînd peste această piedoarie telegrafică pentru spectacolul de operă, trebuie să remarcăm în primul rînd vocea strălucitoare a mulatrei Grace Bumbry, interpreta Floriei Tosca. Grace Bumbry a acoperit în întregime registrul de zgomote al civilizației imediate, de pe străzile noastre de toate zilele, și ne-a făcut să uităm cîteva ore de semnalele de alarmă ale ecologilor. Cred că glasul ei s-a auzit duminică seara pînă în casele celor care nu iubesc muzica și mai cred că i-a pus pe gînduri... Frumoasă, expresivă, cu un joc de scenă studiat pînă în cele mai infime detalii, exagerînd uneori — e adevărat —, forțînd echilibrul partiturii prin unele excese vocale și de exprimare scenică, Grace Bumbry va rămîne, în rochia ei de purpură din actul II, ca o emblemă a personajului, pentru toți melomanii care nu pot dormi liniștiți dacă nu ascultă în fiecare seară muzică de operă. Tenorul spaniol Francisco Ortiz are un glas sănătos, puternic, fără mare strălucire, dar util și este o prezență scenică agreabilă. Nicolae Herlea a fost nesigur din punct de vedere muzical. Dar, fără îndoială, a impresionat publicul cu jocul său de scenă și glasul acela de briliant. Slab a fost în acest spectacol cu mari ambiții basul Valentin Loghin și ridicol a fost cîntărețul acela peltic și sîsîit, care răspunde la numele : Marcel Angelescu. Inadmisibilă prezență într-un festival de asemenea anvergură ! (De fapt despre cele ce se întîmplă la Operă cu unii cîntăreți și cu unele spectacole avem de gînd să scriem pe larg într-unul din numerele viitoare !)

Dirijorul Cornel Trăilescu a avut o misiune dificilă. S-a achitat de ea transpirînd din greu și cu puls ridicat de sportiv de performanță.

Dar e fantastică nevoia aceasta de operă, de spectacol de operă, cînd i se oferă publicului mai mult decît o simplă reprezentație funcționărească, decît o seară cu membrii orchestrei povestind despre ultimul meci văzut la televizor și cîntăreți care nu-și găsesc vocile și scriția ușile.

A. DOHOTARU ■

Eufonii enesciene

Mi-aduc aminte de o zi minunată, cînd George Enescu, acompaniat la pian de Ion Filionescu, a susținut un amplu concert de muzică de cameră în sala Operei din Timișoara. Era în perioada celui de-al II-lea război mondial. Sala era plină pînă la refuz. Nu lipseau nici ofițerii germani, care veneau, foarte aroganți, să-l asculte. Spre uimirea tuturor, George Enescu a apărut cu Legiunea de onoare a Franței pe piept ! Publicul încremenise de spaimă. Cîțiva hitleriști au început să vocifereze. Cu toate acestea, „Orfeul moldav" nu s-a intimidat și a interpretat cu binecunoscuta-i măiestrie o Sonată de Gabriel Fauré și geniala Sonată de César Franck. Încetul cu încetul, climatul de anxietate s-a risipit și cuvîntul a cedat muzicii. A fost o seară sublimă, în care am înțeles semnificația măiestriei. O interpretare simplă și profundă, avînd ceva din freamătul codrilor și oceanelor. Am simțit, parcă, învierea naturii, în firele delicate ale ierbii și că totul trăiește, asemenea speranței, în lacrima luminii.

După pauza concertului, o mare parte dintre ofițerii germani au părăsit demonstrativ sala.

Înainte de reînceperea recitalului enescian, unul dintre ei s-a apropiat de tata și i-a șoptit într-o franceză impecabilă :

— Nu toți germanii gîndesc prin prisma răului.

Apoi, George Enescu a tălmăcit cea de-a 3-a sonată a sa, în cel mai autentic stil popular românesc. Se contura tainic o lume a dorului, care umplea toate inimile îndurerate de cele ce se întîmplau în țară.

Și parcă auzeam, de undeva, de departe, un cîntec de păstor, desfășurîndu-se molcom precum blîndul grai moldovenesc și senin ca și Calea Robilor :

— De s-ar face dealul jos,
Și valea bună de mers,
Eu acolo-aș semăna
Dorul și cu dragostea.

DORU POPOVICI ■

Dreptate pentru Hamlet

Credem că unul din momentele de vîrf din primele zile ale actualului Festival internațional „George Enescu" a fost spectacolul cu opera Hamlet de Pascal Bentoiu, o valoroasă creație a muzicii românești contemporane. Din păcate, ceasul ei de recunoaștere unanimă nu a sunat încă. Publicul nostru nu acceptă încă în totalitate această desprindere de canoanele tradiționale ale operei pe care a întreprins-o compozitorul român. **Hamlet** de Pascal Bentoiu nu are nimic de-a face cu „muzica leneșă", de adormit conștiințele cu sunete frumoase, plăcute urechii, dar care nu comunică nimic semnificativ despre condiția noastră. De o extraordinară forță dramatică, muzica acestei opere dezvăluie stări de agitație grozave, mărturisește pe un ton vehement despre neliniștile omului contemporan. Creația lui Pascal Bentoiu are rigoare, e o construcție severă, esențializată la maximum, poate puțin atrăgătoare la prima impresie dar care ascunde mari profunzimi sub aparența ei răceală.

Desigur, reprezentația de pe scena Operei române cu **Hamlet** nu e lipsită de unele cusururi. În unele secvențe ale spectacolului orchestra condusă de Paul Popescu acoperă vocile soliștilor astfel încît din sală nu mai deslușești decît un murmur confuz de glasuri. Unii dintre interpreți par să nu se simtă în voia lor în rolurile pe care le au, deosebite, fără îndoială, de cele din opera tradițională. Dar în ansamblu, spectacolul este la înălțimea intențiilor autorului. Merită o mențiune specială decorul auster, veșmintele lipsite de somptuozitate ale interpreților, Roland Laub a creat ambianța cea mai adecvată pentru ca spectatorul să nu fie atras de amănunte nesemnificative, de zorzoane șcliptoare, ci să încerce să se pătrundă în primul rînd de sensurile muzicii.

Expresie a epocii moderne, **Hamlet**, această operă plină de tinerețe, înseamnă un pas important în muzica românească de azi, o înnoire plină de substanță.

GEORGE ARION ■

Cititorii au cuvîntul

Stimate tovarășe Eugen Barbu,

Mărturisesc că am aflat cu stupoare din articolul dv. din **România liberă** din 14.08.1976 de existența unei formații timișorene „de muzică ușoară", Phönix, care „cîntă în ritmuri americane isprăvile haiducești ale lui **Andri Popa**". Eu și cîteva sute de mii de tineri știam că există doar o formație de **muzică pop**, care semnează PHOENIX și care a reușit să facă să iubim legendarele figuri ale lui Negru-Vodă, Pavel Chinezu și firește a lui ANDRII POPA, formație care a reușit să reactualizeze miturile inorogului, dulăului, vasiliscului, aspidei, ale păsării calandrinon, păsării rock, păsării phoenix. Tot ce a făcut această formație este admirabil, este pur și simplu artă ! Formația Phoenix a abordat teme profunde cu mare responsabilitate și a reușit să contribuie la educația patriotică a tinerei generații. Această formație nu numai că nu cîntă „în ritmuri americane", ci prelucrează cu mult talent motivele muzicale folclorice autohtone. Și în afară de faptul că a reușit să ne facă foarte dragi strămoșii, ea a mai reușit să îmbolnăvească de nervi pe cîțiva critici muzicali ale căror vederi retrograde împing arta muzicală înapoi.

Cred că ne veți da dreptul de a avea, noi, tinerii, valorile și preferințele noastre. După cîte am învățat, progresul unei societăți este generat de contradicția dintre vechi și nou, dintre bine și mai bine.

Asta neîndoindu-ne de probitatea dumneavoastră exemplară pe care o afirmați într-un interviu.

DUMITRU UNGUREANU
muncitor, București

Vă rugăm să ne îngăduiți să ne spunem punctul de vedere atunci cînd constatăm că o critică nu este obiectivă sau aprecierea și gustul unui colaborator critic nu este de acord cu marea masă, cu opinia publică. Astfel, tov. A. Dohotaru, în articolul din 19 august „Cîntăreți care se caută încă pe sine dar nu se găsesc", critică festivalul de muzică ușoară de la Mamaia, cum bine face, și trecînd în revistă pe unii cîntăreți îi atacă pe cîntărețul Aurelian Andreescu. Nu-i este simpatic lui A. Dohotaru — dar păcat că d-sa, cu urechea fină a muzicologului, îndrăznește să critice pe unicul nostru cîntăreț de muzică ușoară. Dacă nici Andreescu nu a reușit să se regăsească în 15 ani, da-ți-ne voie, d-le Dohotaru, să vă sfătuim să renunțați a mai face reportaje muzicale. Apreciat peste hotare — medaliat — în țara noastră la fel — cîte premii și ce tumultuoase aplauze stîrnește în sală — atunci cînd melodia pe care o interpretează este bună. Aduceți-vă aminte de interpretarea melodiei **Copacul** — de anul trecut de la Mamaia — care a înnebunit publicul. Și... d-tale nu-ți place ? Nu-ți place nici vestimentația. Dă-ne voie să te lămurim noi că a fost îmbrăcat după ultima modă — și așa cum debutează toți marii cîntăreți în modă — el este cel care a deschis calea îngrijită a vestimentației moderne. (Deloc șifonată, d-le, care ai rămas în urmă mult). Iar dacă d-ta afirmi că Aurelian Andreescu cîntă cu un ochi închis, să știi, d-le Dohotaru, că nu o face din plăcerea de a nu te vedea pe d-ta pe partea pe care ai audiat concursul, ci pentru că a avut cu ani în urmă o pareză facială care a lăsat această slabă urmă — dar nicidecum un ochi închis, cum afirmi d-ta. În încheiere, d-le Dohotaru, te rog să faci rost de discul Electrecord ST 33 cu imprimările lui Aurelian Andreescu și apoi să-ți spui cuvîntul. Imprimarea All Rights af the Manufacturer Reserved — Made în Romania — căutată și audiată în toate țările din est și vest — unde cîntărețul român face încă vogă. Nu-ți place d-tale și pace. Critică mai vehement compozitorii și textierii, juriul și organizarea defectuoasă, cîntăreților dîndu-li-se de interpretat toate prostiile posibile.

Un grup de medici și funcționari de la Spitalul de urgență din București

Priviți afară, uitați-vă pe fereastră, nu se poate ca un tînăr inteligent ca dumneavoastră să n-aibă nevoie de 20 000 de lei!

ISTORISIREA MAIORULUI DE MILIȚIE TEODOR VICOL

„În seara zilei de 28 iulie, un anume Virgil Ovidiu Popescu din comuna Bildana, fiul unui cetățean posesor de cazan de țuică, singur la părinți, posesorul unei mașini Dacia 1300, un individ fără ocupație și fără carnet de conducere, mergea în mașina cumpărată de părinți la un prieten din Mogoșoaia. Nu l-a găsit, după cum a afirmat mai tîrziu, și a plecat mai departe spre București, de unde s-a întors la noi în Buftea cu mai mulți prieteni, printre care Vasile Jianu, Marius Rudinschi și Stan Borza, și cu toții s-au oprit la restaurantul „Calul Bălan", unde au consumat 35 sticle de bere, au ascultat muzică la casetofon și au plecat după aceea să-l conducă oarecum acasă pe Borza : ziceau că în drum vor să-și facă plinul de benzină și să găsească o femeie, o fată de moravuri ușoare ca să se distreze cu ea și cînd au ajuns la Borza n-au rămas tocmai din cauza asta, că nu găsiseră nici benzină nici femele și s-au întors ; tocmai treceau prin dreptul garajului întreprinderii de gospodărie comunală și locativă cînd au zărit o fată care nu era fată, ci soția plutonierului nostru Ilie, care-i mititică și seamănă cu o domnișoară și ei au oprit mașina ca să o acosteze. Ce faci păpușico și chestii d-astea și Popescu a coborît din mașină atîtindu-i calea cu vorbe de șmecherie și uitîndu-se la cei din mașină care rîdeau și-l încurajau. Garajul IGCL se află pe șoseaua care duce spre studioul cinematografic și Florin Zahnria, șofer de taxi, care se întorcea din cursă, a văzut scutia dintre soția plutonierului și haimanale, dar a-a oprit, de teamă sau mai știu eu ce, dar mai încolo, chiar la colț, s-a întîlnit cu plutonierul Ilie și plutonierul Tănase și oprind i-a spus plutonierului Ilie ce văzuse. Vedeți, a zis, că niște șmecheri s-au luat de soția dumneavoastră și a plecat : ei într-o parte, plutonierii noștri în partea cealaltă. În fața garajului au dat peste persoanele amintite mai sus și s-au dus la cei din mașină și la Popescu să-l întrebe de ce se țin de femei și să-l legitimeze. Dînsa e soția mea, a zis plutonierul Ilie, și atunci Borza a coborît din mașină cu scop de a lovi și cu expresii jignitoare în gură. Numai ceea ce spunea și constituia o contravenție și Borza s-a opus să fie ridicat și condus la circă".

Nu știu unde lucrează Borza, nici nu știu dacă e în cîmpul muncii, dar pot să-l întreb, și maiorul Vicol deschide fereastră biroului său din Circa de miliție Buftea și strigă : „Borza ! Unde lucrezi tu, dragă, în civile ?" Vizavi se ridică unele dependințe ale miliției și după un maldăr de moloz unul dintre muncitori „un tînăr de statură mijlocie, mușchiulos, în maiou albastru și pantaloni de salopetă, în poziție de drepți și raportează „La întreprinderea Dacia, să trăiți !" — „Așa Borza, zice maiorul Vicol, închizînd fereastra, așta știe carte, a mai făcut șase ani pentru viol și un an pentru furt. Deci la întreprinderea Dacia lucrează. Atunci însă era atît de beat încît nu se putea discuta cu el. Căzuse în noroi, era murdar și o ținea una și bună că-i cheamă Tîrnăcop și că vă arăt eu vouă, vă scot pe toți din miliție.

Nu știu pe ce se baza el cînd zicea așa, o fi avînd neamuri, dar atunci era contravenient și trebuia să-l reținem... Văzînd că nu reușesc, plutonierul Ilie și unul dintre ei, Marius Rudinschi, au venit la circă unde era de serviciu sergentul major Gheorghe Popescu. Plutonierul Tănase a rămas la locul infracțiunii cu ceilalți. Marius Rudinschi, deși băuse, nu se îmbătase și dovedea calm și bună-cuviință. Au plecat toți pe șosea și așa au reușit să-l aducă la miliție pe Borza și Popescu Virgil. Popescu își mai revenise și încerca să tempereze furiile lui Borza, dar fără succes. Înainte de a pleca însă, Popescu aruncă lui Jianu cheile mașinii, spunîndu-i să ducă mașina la București. A dus-o în primul sanț, fie din cauza băuturii, fie pentru că nu știa să conducă. În orice caz, carnet de conducere nu avea și un alt Popescu Gheorghe, instructor la IJCL, ne-a telefonat și astfel am reușit să-l scoatem de-acolo. Pentru infracțiunea de a fi condus fără carnet, Jianu putea primi și o mie de lei amendă și l-am lăsat în libertate. Venea zilnic după aceea la noi să se plîngă precum că are copii, mamă infirmă, a venit și cu mama lui într-o zi, vorbea frumos, se ruga, știa bine să se facă compătimit și chiar ajunsesem să-l compătimim și să ne fie milă, pînă ce am găsit în Codul de procedură penală o prevedere care spune că o faptă socotită inițial de domeniul jurisdicției penale iese de sub incidența acesteia cînd ea nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni și chiar așa i-am spus lui Jianu, lasă mă, băiatule, că oameni sîntem și noi și n-o să te nenorocim, avem dreptul să propunem procuraturii să țină seama de circumstanțele tale civile și dacă ești muncitor conștiincios și un cetățean onorabil nici noi n-avem interes să băgăm un om onest în pușcărie și chiar așa o să propunem, să știi, nu trebuie să-ți fie teamă. Dar el continua să vină zilnic la noi, ne împrietenisem chiar, pe atunci n-aveam de unde ști că mai suferise două condamnări pentru furt și o amendă tot pentru conducere fără carnet. A tot venit așa pînă pe 7 august..."

ÎNCERCAREA DE MITUIRE

Ziua de 7 august a început la fel de obișnuit ca toate cele 332 de zile de cînd sergentul major Gheorghe Popescu se afla în serviciul miliției. Pentru că la fel ca toți tinerii ca el, în primul an de serviciu suferă de exces de zel, o bucată de vreme și-a consumat-o lustruindu-și pantofii și periindu-și hainele. S-a urcat apoi în autobuzul Crevedia-București și a coborînd în centrul orașului Buftea, la cofetărie, unde își bea în fiecare dimineață cafeaua de burlac. În curînd se va căsători și în locul garsonierei va primi un apartament cu bucătărie desigur și aragaz. Căsătoria îl preocupa mai mult decît cafeaua și la opt fără zece minute a fost la birou. Avea de rezolvat mai multe dosare și oamenii îl așteptau. Tocmai discuta cu unul dintre aceștia, asistat de trei practicanți, cînd intră Jianu. Purta o bluzită cu mîneci scurte, pantaloni negri și pe mînă avea agățat un fiș. După ce se întîlnise cu maiorul Vicol, Jianu cobora întotdeauna la sergentul major Gheorghe Popescu, ofițerul de serviciu din seara cu pricina, așa că se cunosteau. S-au salutat radios, din motive diferite, și practicanții au plecat afară, la paza arestaților. Jianu e tipul băgărețului, se bagă cu de-a sila în sufletul omului, și sergentul major nu-i prea agrea ; și-a văzut mai departe de dosare, răspunzînd din cînd în cînd la întrebările omului din picioare. Fără nici o introducere, Jianu a dat fișul la o parte și a scos la iveală un stoc de sute de lei. Sergentul major Popescu este de loc din Răsuceni (Ilfov), părinții lui sînt cooperatori și o cantitate atît de numeroasă de sute adunate laolaltă nu mai văzuse niciodată și, deși ședea pe scaun, i s-au înmuiat picioarele, în orice caz au început să-i tremure. Oricînd îl putea surprinde cineva și ei se aștepta ca individul să răstoarne teancul de sute pe masă, măcar așa, ca să se aleagă praful de cariera lui, de căsătoria lui, de orgoliul lui în comună. L-a dat afară și deși picioarele continuau să-i tremure a ajuns totuși în biroul comandantului, unde a raportat că individul numit Jianu încearcă să-l mituiască, scrîndu-i în schimb omiterea din procesul verbal a faptului că fuseseră, el și Virgil Popescu, în stare de ebrietate la volan și distrugerea probelor de laborator. Au mers împreună la procurorul șef, acesta nu era la birou și l-au telefonat acasă.

A doua zi, Jianu a venit iarăși, tot cu fișul. Priviți afară, zicea, uitați-vă pe fereastră, nu se poate ca un tînăr inteligent ca dumneavoastră să n-aibă nevoie de douăzeci de mii de lei. Pe 10 august, Jianu a venit cu mama lui Virgil Popescu, și tot cu fișul. „De ce nu vă vedeți de treabă, le-a spus sergentul major, ați comis o faptă, mergeți cu consecințele ei pînă la capăt". Și abia după ce în aceeași zi îl mai vizitaseră de cîteva ori, sergentul major le-a spus : „Bine, dar nu pot primi banii aici..." S-a dus în piață. A băut un pahar cu apă la bufet și fiindcă Jianu și mama lui Virgil Popescu se plimbau printre tarabe el a intrat la WC-ul public. La ieșire s-a trezit cu ei. Jianu a început să scoată din buzunare teancuri de sute și să i le numere în mînă. Mama lui Virgil Popescu făcea același lucru dintr-o cutie de metal și Gheorghe Popescu, deși se știa supravegheat, ametise sub atîtea priviri care treceau pe lîngă el. Teancurile de sute se adunau în mîna lui pînă ajunsese să nu mai poată suporta. Jianu și mama lui Virgil Popescu numărau sutele cu aerul cu care numără ei mărunțișul în autobuz. Au continuat să numere la fel chiar și atunci cînd s-au văzut fotografiați și înconjurați de organele miliției și procuraturii „O mică atenție, tovarăși ! Atîta drept avem și noi în țara noastră."

În loc de încheiere, pentru că ceea ce a urmat pare să se constituie mai mult într-o poantă, într-o glumă tristă a unui destin inexorabil. Buletinele de laborator, acelea pe care Jianu ar fi vrut să le facă dispărute sau să le modifice, confineau exact ceea ce ar fi vrut ei să conțină : concentrația de alcool din sînge nu depășea unul la mie și deci faptă lor ieșea singură de sub incidența penală.

NICOLAE CRISTACHE

Cînd uneori ne facem că plouă și mergem mai departe sau

MITOCANII

Este ora 14,30, de-a lungul balustradei de metal de pe bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej se aglomerează fizionomii bizare, în haine stridente și neîngrijite, mimînd uneori dezordinea și murdăria cu lustru, lățoși, bărboși, cu ochelari de soare sau fără, cu maiouri în culori psihedelice. Se apostrofează între ei : Bă, Traficantule, nu vii să bem o bere și să aprindem o muscă? Bă, Cardiacule, vezi că-ți dau una acum că-ți întrerup contactul cu lătrătoarea Da mai lasă-te de cioace, Capucinule, pune jos bișarii că nu-ți merge cu nașu' ! Hai că-ți rup mîna acum și ți-o fac semn de carte !

E cald, e soare, bulevardul cu cinematografele sale în care rulează destule filme zaharisite scamănă cu peronul Gării de Nord la ora cînd pleacă trenurile spre Constanța sau Mangalia. Cum stau așa, călare pe balustradă, sau fîlfîind sub scheletele ridicate în dreptul cinematografului București, în timp ce pe bulevard pionjează limuzine și pe trotuare oameni grăbiți și preocupați navighează derutant spre propriile lor ținte, derbedeii acroșează femeile care trec, mănîncă și scuipă semințe ostentativ, vînd bilete la supraprețuri și blochează intrările la cinematograf. Cine sînt Radu Cocoloașe, Gelu Calimeră, Țuțu Iepure, Hagi Paparudă ? Cine sînt Bebe Traficantul sau Mimi Cardiacu' sau Dodo Capucinul ? Radu Cocoloașe se numește de fapt Dafinescu, locuiește pe strada Trei Țipari, e de profesiune „artist", adică lucrează într-un atelier particular (!?) de artizanat. Gelu Calimeră, după buletin George Alexandrescu, locuiește pe strada Cuțitul de Argint și nu lucrează nicăieri De ce ? Nu vrea. E bine ? Răspunde derutant care îți pune un nod în gît Țuțu Iepure și Hagi Paparudă au ieșit de curînd din închisoare și n-au avut timp să-și găsească de lucru Au fost condamnați pentru viol. Bebe Traficantul, pe numele său adevărat Capalb, domiciliat în Ploiești strada Comisului, a rămas în București de 3 ani, de cînd a căzut la primul său concurs de admitere în facultate Trăiește din expediente, doarme pe la prieteni și își însușește fără nici un proces de conștiință banii pe care-i trimit „babacii" studentului lor. Mimi Cardiacu, un tip insurgent, gălăgios și impertinent, e fiul unor oameni cu funcții de răspundere. Am fost rugați să-i trecem cu vederea, pentru că suferă grav de inimă și „poate muri dintr-o clipă în alta". Astfel încît lui Mimi Cardiacu i se permite orice, chiar și din partea părinților, să vagabondeze, să fure, să spargă în glumă „vitrina unui magazin". Dodo Capucinul e fiul unui profesor universitar, are mașină, o Dacie 1300 proprietatea părinților, și din cînd în cînd concurează la raliuri

Și cum stau cu toții pe balustradă, în soarele clocotitor, prelungi și șoioși, iată, trece mașina cu pompă de apă a salubrității și-i rsipește în bolgii de praf, curățind trotuarul de scursori și de suspine bezmetice.

Intrăm în restaurantul Cișmigiu. Aglomerație și întuneric. Vitraliile ne colorează. Așteptăm calmi să ni se aducă porțiile de mîncare comandate. În liniștea în care un pianist acordează sunetele pentru muzica desănțată, dezagregantă din fiecare seară, deodată, de la o masă vecină, se aude un glas de stentor : „Să știi de la mine că Veta e nevinovată. O omoram eu cu mîna mea, mă crezi ?, dacă simteam că e ceva între ea și nepricopsitul ăla de inginer, care-a stat în gazdă la noi peste iarnă. Mie să nu-mi umbli cu mișmașuri d-astea. Mă știi că am pușcă de vînătoare și dacă i-aș fi prins, mama lor de haimanale, le-aș fi găurit fundul cu niște alice" Și monologul durează la un ton înalt vreo jumătate de oră, timp în care toți cei din restaurant încearcă jenați să nu asculte.

„Încă de cînd am cunoscut-o, că de la început a fost o distanță de 22 de ani între noi, i-am atras atenția că o maltratez și o desfigurez scoțîndu-i amîndoi ochii cu degetele, dacă are cumva de gînd să mă trezească-o țeapă, adică să mă înșele".

Din cînd în cînd vecinul nostru care gîndește cu voce tare, de bariton de operă, soarbe venințos din farfurie o ciorbă grasă, soarbe ca și cum ar sorbi o mare, un ocean, cu zgomot de ventilator în care cineva a aruncat niște bile, plescăie, stropește și continuă :

„Eu sînt un om cu maniere. Eu nu permit, mă înțelegi ? să știu că nevasta mi-i necredincioasă Am copii mare, student la „medicină veterinară", o fată care s-a înscris la Conservator. Astăa din prima căsătorie. Să-ți arăt pozele"

Și „conversația" continuă dintr-un singur sens. Aflăm întreaga biografie a preopinentului, cu detalii picante de pe vremea „Crucii de piatră" și cu o schiță împlintată în genunchiul drept, de pe vremea războiului, cînd lucra la manufactură.

Cineva îl întrerupe :

— Vă rog, dacă sînteți amabil, nu ne interesează biografia dumneavoastră. Vrem să mîncăm în liniște.

Cetățeanul e perplex. Se congestionează.

— Dar de ce trageți cu urechea, mă rog ! ? Cine vă pune să ascultați ce spun eu ? !

— Vorbiți mai încet — intervine chelnerul.

— Nu pot, eu am un defect din naștere. Vorbesc tare întotdeauna și pe nas. Și, dacă vreți să știți, mă chemă Nelu Dobaru din Medgidia, sînt magazioner, în timpul liber sînt liber profesionist, n-am treabă cu nimeni, așa că reclamați-mă unde vreți, Eu așa vreau să vorbesc și pace !

După care, mitocanul începe să-și sugă dinții cu zgomot încă un sfert de ceas, mirîind din cînd în cînd cu subînțelesuri.

Iată-i, sînt doi. Trec pe bulevard parcă scăpați dintr-o grădină zoologică Pantaloni de catifea, cămăși colorate și veste tricotate strident. Au părul lung, aproape feminin, tapat cu șirguință și pantofi cu pingele grele ca saboții de pușcăriași. Trec periculoși prin piața Rosetti. Trec fără să țină seama de ceilalți pietoni. Izbesc femei și bărbați pentru că n-au de gînd se vede bine, să-i ferească. Trec invincibilii, intolerabilii, imbatabilii, incoruptibilii, ei care privesc lumea de sus, care distrug cu o lovitură de carate chiar și un zid de casă ! Patru clase primare, fugiți de acasă, bătăuși notorii, cu fălcile încleștate de prostie și cu fruntea îngustă căzută peste ochi, numiții Paraschiv Vidrașcu și Dumitru Herbea, cu domiciliul în Șoseaua Giurgiului „la o cunoștință comună" ies seara la promenadă ca în coridă, șfidînd, evident, bunele maniere, mestecînd gumă și scuipînd din cînd în cînd printre dinți. Trec acum pe lîngă Teatrul Național. Și mă gîndesc cu groază, cum îi suportă caldarîmul. În urma lor vin asfaltatorii, într-un nor de aburi, și le șterg urma de pe pămînt.

Beții care au năvălit în troleibuzul 94 au infestat brusc atmosfera Sînt tuburi. Au ochii aprinși, sînt nebărbieriți, murdari. Probabil zdrobiți de oboseală prin parcuri, sau pe trotuare. Nevestele trag de ei, așa, îmbrăcate de seară, cu fuste de lamé, cu tocuri înalte. Unul dintre ei are mîna bandajată. Ceilalți are un ochi vînăt, se clatină de bară ca un spînzurat. Al treilea la bilete împleticindu-se și vociferînd : „Porcilor, de ce n-ați oprit în stație ? Era să mă accidentez". Și se repede la șofer. „Am să-ți fac raport. Ce ?! Dacă sîntem puțin băuți n-avem voie să mergem cu troleibuzul ?!" Șoferul rîde, complice cu ceilalți pasageri. Deocamdată își permite să ia faptul în glumă. „N-auzi, băi, șofer pe puncte ! ? Că te dau acuma jos de la volan. Mîine să vii la sediu să-ți prezinți demisia. Auzi șofer ?" Șoferul nu-i mai ascultă. Atunci betivanul îl prinde de guler. Troleibuzul se zguduie, oamenii țipă. Dezechilibrat, șoferul a tras volanul după el. Betivul s-a prăbușit peste bord. Oamenii din troleibuz îl ridică și îl scot din troleibuz ca pe o zdreanță. „Rafiloooo ! Hei, Rafiloooo ! Unde dracu ești, că mă dădură ăștia jos din mașină !" Ortacii betivanului ajuns pe trotuar sînt uluiți. Vor să coboare și ei. Troleibuzul pornește. „Hei, derbedeule, de ce închizi așa devreme ?! De ce nu respecți timpul de oprire în stațiuni ?" Femeile șistie și le fac semne să coboare. Unul din ei tot mai mișcă din buze, de pe treptele troleibuzului și amenință cu mîna bandajată. Într-un tîrziu, șoferul : „Dă-i dracului Floareo (casierița), erau de la noi, de la I.T.B." „De la noi ?" Și rîd amîndoi în timp ce noi, ceilalți din mașină, zîmbim amar. Șoferul nu era beat dar arăta ca scos dintr-o etuvă, cu părul mînjit, năclăit, fumînd țigară de la țigară, cu o cămașă scoasă din uz dar cu unghia degetului mic de la mîna dreaptă destul de lungă ca să-și facă din cînd în cînd toaleta nasului ! Oare de ce sînt tolerați unii șoferi de autobuze, troleibuze și tramvaie fără echipament, nebărbieriți și chiar murdari ! ?

E ora unu noaptea și în blocul nr. 200 de pe bulevardul Muncii e nuntă. Ține de simbătă Sîntem deja luni. Chiotele și urletele, tropăiturile, zguduie blocul. Nu doarme nimeni Oamenii ies pe la balcoane, pe la ferestre. Ce poți să le faci nuntașilor ? O dată se însoară sau se mărită oamenii Toemai acum să le strici cheful ? Dar e un chef sălbatic, aproape pornografic Se fac urări obscene, se strigă „insanități". Pe deasupra, în aer, prin pereți se răspîndește, cu difuzoarele reglate la maximum o muzică îndrăcită, nimicitoare. Nuntașilor nu le pasă de nimic. Sînt la ora cînd li se pare că lumea e a lor, că au dreptul la imponderabilitate! Și ies în stradă dansînd, chiuind, de ți se face părul măciucă. Toți cîinii de prinos din cartier se string și latră cu disperare. O femeie se urcă pe una din mașinile parcate și dansează cu o sticlă de vin în mînă E un amestec de femei în costume populare și în costume de oraș, cu tocuri înalte sau desculțe, înfierbîntate, în transă, un nor întunecat de bărbați asudați, în cămăși descheiate și cu părul în ochi, dansînd ca la sfîrșitul lumii

Gesturi aparent inofensive, unele nepedepsite prin lege, dar, totuși, abateri de la regulile de bună-cuviință, reguli pe care, se pare, unii nici n-au avut de unde să le învețe. Gesturi care fac tot mai strident din anonimat pentru că scurtcircuitează ansamblul de relații create între oameni ce populează o mare aglomerație urbană. Gesturi care constituie abateri de la etică dar și de la estetica vieții cotidiene. Împotriva lor opinia publică trebuie să acționeze prompt și vehement. Ca să nu prolifereze !

A. DOHOTARU

Evenimente mari, evenimente mici din presa județeană

Recent, pe adresa întreprinderii mediașene „Vitrometan" a sosit un telex din partea firmei „Toscani" (S.U.A.), cuprinzînd elogii și mulțumiri pentru promptitudinea exemplară cu care se fac livrările. Este încă o confirmare a prestigiului sticlarilor mediașeni, binecunoscuți în țară și peste hotarele ei pentru măiestria investită în produsele realizate aici. Sporește complexitatea produselor, se înregistrează un ritm înalt de înnoire a producției (anul acesta, mai mult de jumătate !). În felul acesta, articolele de menaj realizate la „Vitrometan" și-au aflat beneficiari statornici în S.U.A. și R.F.G., iar articolele presate sînt foarte solicitate în Iran. (A. Z.)

(TRIBUNA SIBIULUI)

N-AM GĂSIT NICIUNDE O VORBĂ BUNĂ, UN CUVÎNT OMENESC

Tînărul lăcătuș din fața noastră nu are mai mult de 24 de ani. Îl cheamă Petru I. și a venit aici, la secția de utilaj complex din cadrul I.C.M. Reșița, la absolvirea școlii profesionale. Maistrul Vasile Obeșterescu își amintește bine de adolescentul de atunci : „Știam că provine dintr-o familie cu mulți copii. Îmi plăcea la el sîrguința și disciplina. Era un băiat liniștit și respectuos. Cînd am aflat că a reușit la examenul de admitere la liceul seral, pe care l-a frecventat timp de doi ani, ne-am bucurat cu toții. Dar apoi a venit incredibila veste : a dat bir cu fugiții și s-a stabilit în străinătate".

L-am privit pe tînăr : „Mi-e greu să-mi aduc acum aminte de zilele acelea, ne-a spus. Hotărîrea am luat-o sub influența unor pretinși prieteni, care îmi prezentaseră în culori trandafirii realitățile vieții de acolo. «Cum ai o calificare foarte bună, în industria constructoare de mașini — îmi spuseseră ei — ai s-o duci împărățește». Într-adevăr, am dus-o cum nici nu mi-am închipuit ! Căci unul a fost adevărul în vorbe și altul în fapte. Dar ar fi greșit să pun întreaga vină pe seama altora. O curiozitate nestăpînită, un spirit de aventură, dorința de a deveni deodată cineva, de a-i face invidioși pe cei din jurul meu, ei bine toate acestea au pus stăpînire pe mine și m-au determinat să fac acel pas nesăbuit. Odată ajuns însă în Austria și mai apoi în R.F. Germania, unde m-am stabilit pentru circa doi ani, mi-am dat seama că am făcut o mare prostie...

Ca să-mi asigur traiul zilnic, reiau firul amintirilor tînărul lăcătuș, am fost nevoit să fac de toate. La început am lucrat la un „cimitir" de autoturisme. De plătit, eram plătit ca un muncitor necalificat ori, mai corect spus, ca muncitor începător. Apoi, datorită reducerii locurilor de muncă, am rămas, ca atîția alții, fără serviciu. După circa șase luni, am început să lucrez din nou ; de data aceea ca ajutor de timplar. Dar aici n-am stat mult, din același motiv. În continuare am avut „statut" de șomer și, în sfîrșit, am devenit cheiner la un mini-restaurant din orașul Bisingen. Este inutil, cred, să vă mai spun că am dus-o destul de greu. Banii primiți abia dacă îmi ajungeau pentru plata chiriei și întreținerea personală. Aș putea spune că mă număram printre cei mai săraci locuitori ai Bisingen-ului, denumit și „oraș al milionarilor". Cînd patronul restaurantului a dat faliment, ceea ce se întîmplă foarte des pe acolo, am rămas iarăși pe drumuri. Dar cel mai dureros pentru mine a fost faptul că n-am găsit niciunde o vorbă bună, un cuvînt omenesc, de încurajare. Mi-am dat ușor seama că paradisul promis nu-i decît o deziluzie. Așa a început să mă frămînte tot mai mult gîndul întoarcerii acasă, unde demnitatea umană, grija față de om sînt privite de pe alte poziții".

...Cele spuse de tînărul din fața noastră, sinceritatea cu care își exterioriza simțămintele, arătau regretul amului care, asemenea celui din poveste, „pînă ce nu s-a izbit cu fruntea de pragul de sus, nu l-a văzut pe cel de jos". El a trăit drama amară a căutătorului de himere, al unei iluzorii „fata morgana", cînd, de fapt, adevărata fericire se afla la doi pași de el, pe pămîntul natal, printre oamenii buni și cumsecade ai patriei sale. **(Constantin Galeșc).**

(FLAMURA)

LA LONEA, O ȘCOALĂ ÎN CARE SE ÎNVAȚĂ PERMANENT

„Aceasta este judecata obștii". Am auzit expresia cu valoare de sentință, rostită în fața unui miner ce făcuse multe „nemotivate", pe coridoarele Exploatării miniere Lonea. Colectivul sectorului său, căruia îi promisese de multe ori că se va îndrepta, că nu va mai face „nemotivate", nu-l mai vroia. Îl lăsase pe răspunderea sa colectivul unui alt sector. Omului îi venea greu să înțeleagă că șansa lui tocmai în această dezicere și în această adoptare stătea.

Judecata obștii — acest veritabil sfat al oamenilor minerilor de la Lonea — e de mult cunoscută nu numai aici, ci și în alte exploatări. Vine vagonetarul Vasile Marișcu din brigada lui Ioan Cojocariu și zice : „Oameni buni, mi-e soția bolnavă și n-are cine îngriji de copii. Învățați-mă trei zile !" Obștea brigăzii judecă necazul lui Marișcu, judecă și nevoile producției și decide : **îi compensăm absența cu efort în plus de la noi. Planul să nu sufere.** Este răspundere concretă, este înțelegere omenească și altruism în această decizie.

„Vă rugăm să vă ajutați soțul să-și poată îndeplini obligațiile de cap de familie și de educator al familiei" — sună cuvintele unei scrisori către soția lui Dumitru Chiriac. Ce-a făcut acesta ? A absentat nemotivat de 5 ori în decurs de 7 luni. L-au luat ortacii din brigadă la rost, l-a judecat obștea sectorului și a hotărît să încerce a-și face din familie un aliat în străduințele de a-l aduce pe D. C. pe calea cea bună.

A fost o vreme cînd Ion Zorilă, din brigada lui Cojocariu, dădea mult de lucru oamenilor. Sfatul omenesc ai lor și judecata dreaptă și intransigentă a obștii au dat roade. În curînd, Ion Zorilă — abonatul la „nemotivate" de altădată — om cu o conduită exemplară în prezent, va fi discutat în adunarea generală spre a fi primit în partid.

„La judecata obștii vin cei mai adesea noii angajați, neobișnuiți cu disciplina muncii în mină — spune șeful de brigadă Miclea Ioan III. În brigada mea nu prea se știe de „nemotivate". Eu discut de la început cu omul. Îl întreb : cu ce gînd ai venit la mină, să stai sau să pleci ? Cei mai mulți răspund că vor să rămînă. După primul avans îl cunoaștem pe fiecare ce fel de om e. La noi, cine rămîne e bine sfătuit, ajutat să se stabilească, să realizeze din muncă un cîștig apropiat de al celor mai vechi în brigadă. Am de vreo opt luni în brigadă un băiat care a fost țesător. N-am avut niciodată neplăceri din cauza lui. Îi dau exemplu, de cîte ori am ocazia, celorlalți angajați mai noi".

Ștefan David, fostul textilist, azi vagonetar în brigada lui Miclea Ioan III, realizează cîștiguri de 3 000—4 000 lei pe lună. „Vreau să fac treabă — spune el. Am găsit în brigadă oameni care m-au sfătuit numai de bine".

Mica colectivitate — brigada — sau marea colectivitate a minei de la Lonea păstrează în ele trăsăturile unei școli la care se învață permanent ; se învață cum se realizează oameni, oameni cu o înaltă conștiință muncitorească, în stare să asigure mersul înainte al societății. **(Ion Cioclei)**

(DRUMUL SOCIALISMULUI)

„EU PRODUC, EU CONTROLEZ, EU RĂSPUND"

„Ținînd seama de faptul că în întreprinderea noastră lucrează mulți tineri, a trebuit să acționăm cu multă atenție pentru stimularea acestora, în vederea antrenării lor mai active la întrecerea pentru creșterea calității produselor — ne spune Maria Drăghici, președinta comitetului sindicatului de la întreprinderea integrată de lînă Constanța. În plus, pentru că volumul fizic al producției realizate zilnic este foarte mare, și deci și cantitatea de muncă necesară pentru control, se impunea o modalitate mai operativă, mai eficientă de control al calității. Așa s-a născut la noi inițiativa EU PRODUC, EU CONTROLEZ, EU RĂSPUND".

Desigur, s-a început cu locurile cele mai potrivite în care se poate individualiza cel mai bine aportul fiecărula în realizarea calității. Deosebit de eficientă s-a dovedit, de pildă, la secția de finisaj, unde în toate fazele — la spălat, la piuat, fixat — fiecare își controlează cu foarte bune rezultate propria calitate. Este și părerea ajutorului de maistru Nicolae Țicu, care, împreună cu colegii săi Ioan Jipa, Victor Holban, cu muncitoarele Aurora Ologeanu, Maria Manura, Elena Zaharia, Maria Ionașcu și Aurica Bobaru, se disting ca buni muncitori, ca exigenți controlori ai calității.

Desigur, sistemul de urmărire, bine pus la punct, conform căruia se poate depista din nolanul de operațiuni cui aparține defectul, în cazul în care se înregistrează, ca și controlul interzic ce semnalează eventualele locuri unde autocontrolul „a închis ochii", lucrul în acord global — sînt modalități de organizare ce vin în sprijinul aplicării inițiativei amintite. În plus, aceasta este bine susținută de „vitrinele calității" frumos amenajate în secțiile finisaj, preparație, filatura cardată și pieptănată unde se pun față în față produse bune și produse cu defecte.

Rezultatele bune de la secția finisaj, la care se adaugă cele de la faza de sortat lînă și de la repansat — secții unde se aplică inițiativa „EU PRODUC, EU CONTROLEZ, EU RĂSPUND" — pledează pentru extinderea ei treptată, pe măsura creării condițiilor și în celelalte secții. **(M. Turcăreasa).**

(DOBROGEA NOUĂ)

RODAJ... ILICIT

● Conducătorul auto Vasile Rotaru de la I.T.U.C.N. a fost găsit zilele trecute, pe cînd efectua rodajul autobuzului nr. 0135, transportînd 11 călători în mod ilicit. Fiind cu mașina în rodaj, conducătorul auto, uitînd regulile scrise ale meseriei și cele nescrise ale oamenie, și-a zis să facă și un ciubuc. El n-a luat un om care aștepta pe șosea (nici doi, nici trei), ci 11 (unsprezece) oameni. „Dacă tot e gol autobuzul — și-o fi spus el — de ce să nu fac și eu o afacere ?!" Sigur, omul mai și greșește. Aici însă nu e vorba de o greșeală, ci de o faptă premeditată. O faptă care e mult mai gravă prin implicațiile ei sociale : în autobuz se afla și revizorul tehnic Ioan Măglaș ! Revizorul, omul care are datoria să supravegheze comportarea conducătorului auto, a contribuit și el, în cazul nostru, direct, la această contravenție.

● Tot un conducător auto de la I.T.U.C.N., Aron Guțiu, pe autobuzul nr. 0136, a făcut rodajul tot pe șoseaua Cluj-Napoca — Dej (ca și Vasile Rotaru) și a fost și el găsit transportînd călători clandestin. El avea însă nu 11 călători, ci 18 !!

(FACLIA)

Alexandru Gurszki, angajat la C.P.L. Suceava, a ajuns în fața instanței pentru 0,50 lei — diferența de preț firesc fixată pentru distanța parcursă cu autobuzul. Somat să plătească amendă, pasagerul „și-a ieșit din pepeni", l-a lovit pe controlor și pe milițianul venit în ajutor. Apreciindu-i calitățile de bun muncitor, instanța i-a suspendat, totuși, pedeapsa. Prilej, pentru cel vinovat, de a gîndi mai mult la calm și luciditate.

(ZORI NOI)

CONSFĂTUIREA ANUALĂ PE ȚARA DE DERMATOLOGIE

În zilele de 10 și 11 septembrie au avut loc la Timișoara lucrările consfătuirii anuale pe țară de dermatologie.

Profesorul dr. Mișu Anghelescu, șeful Clinicii dermato-venerice din localitate, ne-a informat asupra obiectivelor acesteia.

— Au fost luate în dezbatere două teme mari : GENODERMATOZELE și DERMATOZELE DISPOZIȚIONALE. A urmat o masă rotundă despre noi entități apărute în dermatologie. Genodermatozele sînt boli de piele care-și datorează originea unor moșteniri genetice. Sînt, deci, determinate de aportul genetic defectuos al părinților, sau chiar al unor antecesori mai îndepărtați.

— Este vorba deci de un subiect de patologie complex și spinos, cu largi implicații în biologia moleculară a celulei.

— Cercetările au dus la explicarea fenomenelor intime de biologie moleculară, care pot determina maladii, printre care se numără și ceea ce numim genodermatoze. Pentru a asigura o dezbatere competentă, am invitat pe cîțiva din cei mai prestigioși specialiști geneticieni și pediatri din țară. Au fost prezentate 56 de comunicări din domeniul dermatozelor, 5 caracteristice legate de probleme actuale în explorarea genetică și alte 3 în legătură cu prevenirea și tratamentul genodermatozelor.

— Vă rog să accentuați importanța temelor puse în dezbatere.

— Este pentru prima dată cînd ele sînt puse în discuție la nivelul unei consfătuiri pe țară. De ce ? Scopul de prim ordin al medicinei este să contribuie la asigurarea unei generații de copii, de tineri cu un potențial biologic cît mai crescut. Aceasta înseamnă a preveni, iar pentru a preveni trebuie să fie tot mai bine cunoscute bolile care au imolicații genetice. trebuie depistate cauzele care pot genera mutații nefavorabile la nivelul zestrei ereditare.

— Lucrările consfătuirii au avut loc la Timișoara. Putem vedea în aceasta, alături de alte manifestări anterioare, recunoașterea și prețuirea acordate școlii timișorene de dermatologie ?

— Școala timișoreană de dermatologie există. Ea se datorează fondatorului ei din 1949 academician profesor dr. S. Longhin, care a introdus primul în dermatologia românească concepția biologică de înțelegere a mecanismului bolilor cutanate și de tratament în consecință. Mă gîndesc apoi la venerabilul nostru coleg, dr. Nicolae Buteanu, care împlinește 90 de ani, eminent dermatolog și organizator de sănătate publică, la neuitatul dascăl al școlii dermatologice din Timișoara, regretatul prof. Petre Tirlea. Cu toții au desfășurat aici o muncă titanică pentru a transforma un spital modest, găzduit într-o clădire medievală, într-o clinică universitară. **(Interviu consemnat de Ion Dumitru)**

(DRAPELUL ROȘU)

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Deși nu am prea reușit niciodată să fac „casă" cu arbitrii, vreau să subliniez faptul că arbitrul C. Manușaride (și cei doi tușieri) au avut o prestație la cel mai înalt nivel de competență și niciidecum nu trebuia taxată așa cum a făcut reporterul **Revistei Flacăra** la partida Politehnica Timișoara — Universitatea Craiova, pierdută de noi cu 0—1. Cele două erori ale tușierilor, subliniate în cronică, nu pot împieta asupra prestației pe cît de oneste (încă fotbalul nostru suferă la acest capitol) pe atît de la obiect, asigurînd jocului o deosebit de valoroasă eficiență.

De data aceasta merită multe plusuri la nota aprecierii și atitudinea publicului. Chiar și a aceluia de la tribuna a doua care uneori, în alte părți, te obligă să-i apreciezi comportarea ca fiind a unor triburi primitive. Subliniez autenticul fair-play al timișorenilor. Poate de aceea și jocul a fost bun, spectaculos, ținînd trează atenția tuturor iubitorilor fotbalului din tribune și din eter pînă la fluierul final !

Aș vrea să mai scriu cîteva rînduri despre un cîndaș ce ocupă de ani și ani de zile un colț important al unei pagini a prestigioasei reviste România literară, pentru a se putea califica direct din bodegă în critic fotbalistic ! Deocamdată mă opresc aici pentru a putea da cuvîntul dorinței domniei-sale să participe la „Festivalul umorului" de la Vaslui, lîngă cotul lui Puiu Călinescu, în calitate de comic. O fac cu deosebită plăcere, dar trebuie să mă ajute și el acceptînd postul de mozaic într-o trăsură pe sîrmă întinsă pe asfalt, dar punîndu-i un beteag în nas, pentru ca să nu cadă de sus, nu de altceva dar parcă nu este obișnuit cu ceea ce obișnuit se întîmplă de mulți ani în țara noastră : omenia și bunul simț ai competenței tuturor în materie ! Și dacă acest număr îi va „frige în continuare cu bors crud" rămîne să-i mai scriu o dată, ceea ce de mult am vrut să-i spun, că una e să fii chior și alta e să fii prost, că una e să te crezi poet și alta e să te transformi cu de la sine putere în priceput la toate. (Constantin Teașcă)

Am citit cu consternare articolul publicat în FLACĂRA nr. 36 din 9.09.1976, pagina 22, articol trimis din partea Asociației sportive C.F.R. Timișoara, deoarece articolul constituie o gravă calomnie adusă echipei de fotbal C.I.L. Sighet cît și publicului spectator din orașul nostru, deoarece cele înserate în articol sînt departe de adevăr și ele au fost scrise de către tov. Aurel Humăilă ca să disculpe înfrîngerea echipei pe care cu puțină onoare o conduce ca vicepreședinte. (Jurisconsult Andrei Vlior, Sighetu Marmației)

Înțeleg cum s-a putut aproba cererea de amînare a meciului A.S.A. Tg. Mureș — Steaua, planificat pentru 8 septembrie a.c., la cererea publicului bucureștean fără acordul clubului din Tg. Mureș. Desigur motivul nu e greu de găsit : Steaua, în prezent, are doi jucători de bază suspendați — Dumitru și Zamfir — iar alți doi accidentați — Iordănescu și Anghelini — la fel, titulari în echipă. Oare dacă A.S.A., sau orice altă echipă din provincie, ar fi cerut amînarea partidei, federația ar fi procedat la fel ? Acest gest din partea clubului Steaua nu este justificat și nu este cu nimic mai prejos decît cele semnalate de către tovarășul Eugen Barbu în articolul „A plouat cu fotbal" apărut în FLACĂRA nr 36. Și noi, tîrgumureșenii, ce să facem acum ? Așteptăm să treacă suspendarea lui Dumitru și a lui Zamfir ; să fie din nou apt pentru joc Iordănescu ; să așteptăm un eventual eșec al formației noastre în fața echipei „Dinamo Zagreb" — ce ar duce la zdruncinarea moralului echipei : în sfîrșit, ca Federația de fotbal să reprogrameze și meciul A.S.A — Steaua ? ! (Mórtan László, Tg. Mureș)

Ginerică

O scrisoare a unui grup de muncitori de la Regionala C.F.R. București ne sesizează că directorul Grama Tudorică, de la Regionala C.F.R. București, a repartizat un apartament ginerelui său, fără să aibă aprobarea Consiliului oamenilor muncii, apartament care se cuvenea mai degrabă unor muncitori cu vechime de mai mulți ani în întreprindere.

Sîntem întrebați ce forme trebuie să facă oamenii respectivi pentru a deveni gineri ai directorului Grama.

Nu știm. Dacă vom afla, vă vom răspunde. (Acar P.)

Din dosarele miliției

— în colaborare cu inspectoratul general al miliției —

Atenție, oameni! „Războiul" pe patru roți amenință!

Notez dintr-o informare a Inspectoratului general al miliției :

PANTĂ DE 45 DE GRADE

Pe drumul județean Turnu Măgurele — Roșiori de Vede circula autocamionul nr. 21-TR-2871, proprietate a Autobazei I.T.A. Roșiori de Vede. Era condus de șoferul Ioan Scurtu. Lîngă el, în cabină, se aflau numiții Ioana Pîrvu și Ioan Dinu. La un moment dat, Scurtu a părăsit partea carosabilă a șoselei, a venit în stînga și în timp ce urca o pantă de 45 grade mașina s-a răsturnat. În urma acestui fapt, Ioana Pîrvu și Ioan Dinu au decedat.

Concluzia organelor de cercetare a locului faptei a fost următoarea : „viteză mare și neatenția conducătorului auto".

NOAPTEA DIN MINTEA LUI BOJICĂ

La 28 august 1976, Constantin Bojică mecanic auto, a fost chemat de numitul Axa Petrov, din satul Geiu, comuna Variaș (Arad), să-i repare autoturismul „Moskvici", proprietate personală. Bojică s-a dus. A reparat mașina și la orele 17 și 30 de minute s-a urcat la volan să-i facă și proba. Văzînd că merge, Bojică s-a cinstit singur, timp de vreo trei ore, la bufetul din satul Periam Port. La orele 21, Bojică s-a urcat din nou la volan, a demarat, și ...a intrat cu mașina într-un grup de femei care mergeau spre centrul comunei. Două dintre acestea au decedat pe loc. Alte patru au fost grav accidentate. Profitînd de panică și întuneric, dar și de noaptea din conștiința sa, Constantin Bojică a fugit de la locul faptei.

Este născut la 17 aprilie 1947, în Orșova (Mehedinți), cu ultimul domiciliu în Timișoara, strada Postăvarul nr. 2. Este divorțat, fără ocupație și are un copil.

CERCETĂRILE CONTINUĂ

La 4 septembrie 1976, Florin Garganevii, din Galați, s-a urcat la volanul „Daciei" 1100 nr. 1-GL-1585, proprietatea tatălui său, și a plecat pe șosea. La orele 18 și 30 de minute a vrut să execute o depășire. Circulînd însă cu viteză, a pierdut controlul volanului și... a acostat într-un pom de pe marginea șoselei. Rezultatul clipei de neatenție este următorul :

— Florin Garganevii, 25 ani, decedat.
— Florentina Iepure, 27 ani, decedată.
— Laurențiu Iepure, 28 ani, accidentat grav
— Lucia Petcu, 26 ani, accidentată grav

Cercetările, sîntem informați, continuă.

LA SALONTA A AJUNS NUMAI UNUL

17 ianuarie 1976, orele 11 și 20 de minute. Gheorghe Mareș, din Beiuș, conducea autoturismul nr. 1-BH-6063 pe drumul județean 765, Salonta—Tulca (Bihor). La intrarea în comuna Tulca, l-a găsit pe minorul Aurel Toma, 12 ani, elev la Școala generală Tulca, accidentat foarte grav. A oprit, a luat copilul în mașină și l-a transportat de urgență la spital. A fost însă prea tîrziu, pentru că Aurel Toma a decedat.

În urma cercetărilor, organele de miliție au stabilit următoarele : în aceeași zi, Alexandru Laza, 30 ani, domiciliat în comuna Rieni (Bihor), conducea autoturismul T.V. nr. 21-BH-2546, proprietate a C.L.F. Beiuș, pe același drum dar de la Beiuș la Salonta. În comuna Tulca i-au făcut semn doi copii : „ia-ne, nene, pînă la Salonta", i-au zis. Și Laza i-a luat. Cînd a ajuns în dreptul casei sale, la intrarea în Salonta, Aurel a sărit din mașină, fără să-l anunțe pe șofer, și s-a accidentat foarte grav. În Salonta, Alexandru Laza a oprit, dar din caroseria mașinii a coborît numai un copil...

O MIE DE GÎNDURI, NUMAI AL MORȚII, NU

Drumul petrolier Comănești—Bacău, spre seară. Mai precis, orele 19. Ioan Dospinescu se află la volanul „Tatrei" 31-PH-1405. Înaintează spre Bacău. Pe același drum, dar în sens invers, vine Carmen Botezatu. Femeia vine cu o mie de gînduri în cap, numai cu acela al morții, nu. Inevitabilul vine însă tocmai cînd sîntem cu mintea mai departe de el. Vine fulgerător ! Dospinescu înaintează cu „Tatra", poate chiar fluierînd. Deodată însă drumul se îngustează și Carmen Botezatu este prinsă între „Tatră" și un gard de scînduri. Și este aproape strivită. La spital a decedat. Ioan Dospinescu a coborît de la volan și a rămas cu fața împietrită de spaimă. În fond, nici el n-a dorit să... Și cu toate acestea e vinovat !

ÎN LOC DE COMENTARII

Locotenent colonelul Constantin Grădinaru, de la Inspectoratul general al miliției, citește cu voce tare, pentru mine, dintr-o statistică foarte recentă :

— sîmbătă, 4 septembrie 1976, s-au produs 24 accidente soldate cu 10 (zece) morți și 24 (douăzeci și patru) de răniți ;

— duminică, 5 septembrie 1976, s-au produs 24 accidente soldate cu 8 (opt) morți și 45 (patruzeci și cinci) de răniți ;

— luni, 6 septembrie...

Dar nu. Nu mai vreau să notez. Îi string mîna colonelului și ies din birou. Prin minte îmi trece un gînd care se cere strigat : Atenție, oameni ! „Războiul" pe patru roți amenință. Stă în puterea noastră să-l curmăm !

Victime tîrzii ale celui de-al doilea război mondial

Era 21 ianuarie 1976, orele 14 și 20 de minute. Lucreția Manolache, 35 ani, din comuna Rîmnicelu (Buzău), mamă a cinci copii minori și însărcinată în luna a patra, a mers în pădurea de pe raza comunei Crîngul Ursului să adune lemne. Era însoțită de Ionel Manolache, 15 ani. Fiind iarnă și frig, au aprins focul să se încălzească. Și l-au aprins într-o groapă, la loc mai ferit. După cîteva minute s-a produs însă o explozie puternică și cei doi s-au trezit aruncați la pămînt și accidentați grav. Transportați de urgență la spitalul din Rîmnicu Sărat, Ionel a decedat. Ce se întîmplase ? Încă din timpul celui de-al doilea război mondial, în groapa respectivă a rămas un proiectil neexplodat. Și focul a devenit fatal...

★

Nicolae Cornea, 44 ani, și Dumitru Ciurcanu, 50 ani, muncitori forestieri, lucrau în parchetul de exploatare forestieră „Frăsinet", de pe raza comunei Asău (Bacău). La 19 iulie 1976, orele 14, li s-a făcut sete. Și au plecat spre fîntînă. În drum, au descoperit un proiectil rămas tot din timpul celui de-al doilea război mondial. Au pus mîna pe el și au vrut să-l dea mai la o parte. Proiectilul a explodat și amîndoi forestierii au fost răniți grav. Au fost internați în spitalul din Moinești.

Două picioare pe o accelerație

Șoferul care a fost depistat conducînd sub influența alcoolului și, „colac peste pupăză", a mai comis și un accident, nu trebuie să ajungă în nici un caz la volanul autobuzului. Totuși, conducerea autobazei Tg. Secuiesc, pendinte de I.T.A. Covasna, a angajat cu bună știință un asemenea șofer, pe nume Francisc Bartha, în februarie 1976. Și F.B. nu s-a dezmințit. La numai cîteva luni de la angajare, el a provocat un accident în care și-au pierdut viața trei oameni. Cauza : alcoolul, care s-a asociat — așa cum se întîmplă în 99 din o sută de cazuri de acest gen — cu excesul de viteză.

Dar, să derulăm filmul accidentului. F.B. pleacă la orele 6,00 să efectueze cursa Covasna-Tg. Secuiesc. La 7 și 10 minute, introduce autobuzul în garaj pentru întreținere și la 10,00 pornește din nou la drum, pe un alt traseu : Tg. Secuiesc-Boroșneul Mare și retur. La orele 16 și 30 de minute, o nouă cursă : Tg. Secuiesc — Covasna, unde ajunge după 40 de minute. Chiar pînă la această oră, după cum vedem, șoferul realizează un program destul de încărcat, care a solicitat din plin concentrare, efort fizic și nervos. În loc să se odihnească, pentru că mai avea de lucru, șoferul nostru se „fortifică" cu o porție de Bitter și pleacă, la rugămintea unui coleg, căruia i se defectase mașina, să efectueze o cursă pe traseul Covasna-Surcea. Și pofta vine... bînd. Pentru că aici, la bufetul din comună, în intervalul dintre 17,40 și 21,00, F.B., în compania unui alt șofer, V.B., mai soarbe 200 de grame de Bitter (se vede, băutura preferată) și apoi se urcă la volanul autobuzului cu care trebuia să transporte în schimbul de noapte, în Covasna, o parte din angajații Fabricii de șuruburi. Pe drum, F.B. se „dezlănțuie", apasă cu putere pe accelerație, taie curbele și, pentru a demonstra cîte treburi poate face concomitent, începe o șuetă cu tehnicianul N.D. de la aceeași autobază, și el sub influența accentuată a alcoolului. Taclalele degenerează în joacă, o joacă cu conducerea autobuzului, cu viața călătorilor. Cel care trebuia să nu-i permită șoferului să plece cu autobuzul favorizează prin comportarea sa comiterea accidentului. Astfel, la o curbă, tehnicianul apasă cu piciorul pe cel al șoferului pentru a accelera mai puternic, pentru a spori viteza autovehiculului. Șoferul încearcă să-și degajeze piciorul însă nu mai reușește să se înscrie în curbă. Mașina

intră în derapaj și după 60 de metri de rulaj necontrolat părăsește partea carosabilă, parcurge prin aer 40 de metri, face două „bonturi", ca un avion adus cu nepricepere la aterizare, și se răstoarnă.

Trei tineri, toți strungari la Fabrica de șuruburi, unul de 19 și doi de 20 ani, își pierd viața. Trei familii își plîng feciorii pierduți în fragedă tinerețe.

Un tragic accident, absolut evitabil cu condiția ca șefii lui F.B. să-și fi exercitat atribuțiunile !

Echitabil, logic, firesc, ar fi ca alături de F.B. în postura de învinuiți să compară și cei care, neîndeplinindu-și îndatoririle de serviciu, au favorizat comiterea acestui grav eveniment rutier.

Colonel VICTOR BEDA

Din dosare

MINERI, AVEȚI GRIJĂ DE CAPSE !

La 7 iulie 1976 au fost transportați la spitalul din Petrila minorii Constantin Medescu, 6 ani, și Toma Ioan Holdea, 8 ani, cu mai multe leziuni corporale. Cauza ? Jucîndu-se în zona străndului din localitate, au dat peste două capse electrice, din acelea care se folosesc la exploziile miniere. Copiii le-au luat, s-au jucat cu ele și le-au „împuns" cu un cui... Micutului Toma i-au fost amputate patru degete de la o mînă. Costică a fost rănit mai ușor.

AFACEREA „LA COLȚUL STRĂZII"

De la : V. Ionescu — 400 lei, Eugenia Zamfirescu — 400 lei, Ana Staicu — 200 lei, Dinu Victor — 800 lei, H. Felicia Cott — 400 lei, I. Constantinescu — 400 lei, Maria Iacobescu — 400 lei, Elena Bucur — 400 lei, Sanda D. Hoinic — 400 lei, Charlotte Rohrich — 200 lei, Gherghina Vasile — 400 lei, Alex. Cimpeanu — 600 lei, Marieta Cartojan — 400 lei. Și de la mulți alții în total vreo 6 000 lei. Nu, nu sînt daruri de nuntă, ci bani plecați din buzunarele celor de mai sus și intrați într-unul singur, acela al escrocului Marin Tiberiu, zis „Costel", fiul lui Ion și Maria, născut în comuna Deleni, județul Mehedinți, la 10 martie 1941, și domiciliat în comuna Jilava, strada Nicolae Bălcescu 18, sector V, căsătorit, cu un copil, studii — șapte clase, recidivist. Cum i-a tras pe sfoară pe toți acești creduli ? Zicea el, escrocul, că este angajat „cu funcție" la depozitul de lemne. „Și vă pot procura lemne urgent". Sau că „am mașina plină la colțul străzii". Și astfel, oamenii se lăsau destul de repede duși : îi predau banii, hoțul le cerea chiar și buletinele, pentru ca escrocheria să pară mai „serioasă", dădea apoi colțul străzii și dus era.

Acum escrocul a fost arestat și judecat, cum s-ar spune a fost pus și el la colț. Cei înșelați or fi tras vreo învățătură ?

MAMA A FOST SALVATĂ, DAR MAMA...

Segarcea, Dolj, 12 iunie 1976. O salvare își face cu greu loc printre mașini. Era în pericol viața unei tinere de 22 ani : Tanța Văcaru, laborantă. La operație, medicii au constatat că este vorba de o hemoragie puternică. Au depus toate eforturile să o salveze. Și mama a fost salvată...

Ulterior, la spital s-a prezentat însă și proprietarul imobilului, unde T.V. locuia cu viză de flotant, aducînd cu el un făt mort. După cercetări, organele de miliție și procuratură au stabilit că e vorba de o pruncucidere. Autoarea fiind... da, T.V., mama copilului !

Simple, dar utile

Cînd plecați de acasă :

— Verificați încă o dată dacă ați încuiat ușa (chiar dacă trebuie să vă reîntoarceți din drum, așa cum nu fac superstițioșii) ;

— dacă ieșiți la parter, verificați și ferestrele (bineînțeles, pe dinăuntru) ;

— nu lăsați biletul în ușă prin care anunțați „vin peste o oră". Unui hoț îi sînt de ajuns doar cîteva minute...

Cînd circulați cu mijloacele de transport în comun sau în locuri aglomerate :

— Nu neglijați securitatea buzunarelor exterioare și nici a celor interioare, mai ales cînd urcați și coborîți din autovehicule, momente în care se produc busculade, unele chiar intenționate (de către cei interesați) ;

— hoții de sau din buzunare (nu contează terminologia denumirii) nu trec cu vederea nici poșetele ori servietele purtate la vale întîmplării.

Cînd parcați autoturismul :

— Nu lăsați în interior obiecte de valoare ;

— evitați parcarea în locurile mai puțin iluminate ;

— asigurați-vă că toate ușile sînt încuiate, de asemenea capotele de la motor și portbagaj ;

— dacă trebuie să părăsiți autoturismul doar pentru cîteva minute și nu rămîne nici un pasager înăuntru nu renunțați la măsurile de mai sus. Un infractor are nevoie doar de cîteva secunde pentru punerea în aplicare a intențiilor sale ;

— pînă se vor produce sisteme antifurt — aviz factorilor competenți să rezolve această problemă, prototipuri realizate în țară există — țineți cont de aceste sfaturi antiinfracționale.

N. GROZAVU

Pagină realizată de N. GRIGORE MARAȘANU

Retrogradați-l pe Cursaru!

Cea mai mare surpriză a etapei a constituit-o victoria **Progresului** la Iași. De unde toată lumea vedea în **bancheri** niște clienți siguri ai lanternei roșii, alături de echipa gălățeană, iată că victoria de duminică îi proiectează pe bucureștenei pe undeva pe la mijlocul clasamentului, unde și o altă „răposată", **U.T.A.**, s-a săltat în urma victoriei în fața lui **F. C. Bihor**. Toate aceste fluctuații ale clasamentului exprimă forma capricioasă a echipelor. Sigur că nu doar plecarea lui Mateianu a dezlegat picioarele jucătorilor de la **Progresul** și desigur că nu doar jocul de la Craiova a dus echipa **Steaua** în pragul K.O. în meciul cu **Dinamo** (s-ar părea că mă contrazic, dar vreau să atrag atenția că toate aceste amănunte au contribuții la explicarea unor rezultate dar nu sînt niște dezlegări decisive).

Nota generală a jocurilor este slabă : partide dezlînate, goană după puncte, lipsă de claritate ș.a.m.d. Din tot ce-am văzut săptămîna aceasta, numai jocul echipei **Dinamo** ne-a convins ; unde, surprinzător, compartimentul care, mie cel puțin, mi se părea cel mai slab, înaintarea, este cel mai fructuos, golaverajul acestei echipe devenind pînă acum amețitor. Dar aș spune că nu atît înaintașii **dinamoviști** cît apărările intilnite în cale au contribuit la proporțiile fabuloase ale diferenței dintre golurile marcate și primite. Nu credem că apărarea **U.T.A.**-ei, de pildă, va semăna cît de cît cu cea a lui **Milan**, să nu-și facă nimeni nici o iluzie. Cît privește pe **F. C. Constanța**, ea a fost un partener de antrenament foarte agreabil, dar miercuri (deși noi am dori-o din toată inima) un 4—0 pentru **Dinamo** rămîne un vis de aur. Oricum, acest **unsprezece** pare cel mai închegat pînă acum și startul luat ne-a reamintit de anii buni ai acestei echipe.

Dincolo, la **Steaua**, lucrurile s-au complicat, campionii preferind un meci de antrenament unuia oficial înaintea importantei partide de la Bruges. Sigur că menajarea forțelor era indicată, însă nu sîntem de acord cu pulverizarea campionatului în care s-a înregistrat încă de pe acum un număr important de **restanțe** care numai bine nu fac unei competiții care trebuie să exceleze prin regularitate. Amînările de meciuri (sigur că situația echipei **F.C.M. Reșița** e cu totul specială), programările; cînd dimineața, cînd după-amiaza (asupra disputărilor meciurilor sîmbăta și duminica n-am nimic împotrivă), chemările la lot ș.a.m.d. sînt nefaste și iată-ne după cinci etape în fața unei măcinări a formei jucătorilor. Dar să ne întoarcem la echipa **Steaua** care, cel puțin duminică dimineața, a dovedit o poftă de gol remarcabilă, ce-i drept în fața unui adversar resemnat. Am dori ca și la ora cînd se tipăresc aceste rînduri, măcar o treime din ceea ce s-a marcat în Ghencea să fie înscris și la Bruges. Am înțeles că înlocuirea echipei **A.S.A. Tg. Mureș** cu **Jiul** voia să fie o repetiție în care și piesa principală, Dumitru, să poată fi pusă la încercare. Ajunși aici, trebuie să spun că nu sînt de acord cu Adrian Păunescu, care a cerut ridicarea suspendării lui Dumitru. Dacă anul trecut, pentru o vină aproape la fel de gravă, Sătmăreanu II a executat mai mult de cinci luni de suspendare, nu vedem de ce în cazul lui Dumitru să se facă o excepție. Nicăieri în lume, rațiuni imediate nu duc la călcarea principiilor. Așa încît, ceea ce Adrian Păunescu a semnat în **Săptămîna** este făcut pe barba lui, cum se spune, ca redactor șef, noi, respectîndu-i opiniile, deși nu sîntem de acord cu ele.

Ar mai trebui salutat jocul **Rapidului** care, cu o formație subțire (citește tînără), se menține undeva sub arcul de triumf al clasamentului. Curajul de a renunța la jucătorii boemi și de a recurge la serviciile unor tineri dornici de afirmare (cît i-or ține curelele și pe ei !) trebuie omagiat ca atare.

Am văzut, în sfîrșit, meciul **Universitatea Craiova — Sportul studențesc** ; un joc destul de confuz în care cele două echipe au ținut să se păcălească una pe alta ; date fiind accidentările (mai numeroase la craioveni) din ambele formații, jocul disputat, dar nu frumos, are o explicație : după numărul ocaziilor, studenții din Cetatea Băniei puteau să cîștige la cel puțin două puncte diferență, numai că arbitrajul lui Cursaru, vădit părtinitor, i-a împiedicat. O retrogradare urgentă a acestui cavaler al fluierului, care are dese scăderi de dioptrii, s-ar recomanda. Dar în acest meci am putut să vedem, încă o dată, din nefericire, penibila evoluție a lui Răducanu care s-a dat în stambă la un mod neadmisibil. Pe Angelo Niculescu îl cunoaștem ca pe un om sobru. Mi se pare inexplicabil că la inceperea **numerelor** de circ ale acestui ciudat portar nu l-a invitat pe Rică pe tușă. Să ajungi să fii driblat de juniorul Irimescu, tu, portarul național, ăsta nu-i un titlu de glorie ; cu mai mult curaj și decizie, micuțul extrem-stînga ar fi putut să-l ducă pe antrenorul **Sportului studențesc** la decizia acelui englez care a declarat că dacă ar avea un portar ca Răducanu l-ar împușca. Nu-i dorim, firește, așa ceva simpaticului Tamango, dar totul are o limită și a prefera distrarea unui public care are nevoie de astfel de exhibiții unei sobrietăți pe care o cere postul deținut în echipă este cel puțin o gafă. Se pare însă că incorigibilul **doctor de cărniță** vrea să moară pe limba lui. Se pare că va reuși.

Așteptăm să vedem rezultatele din această etapă a **Cupelor** pentru a ne face o idee asupra potențialului echipelor noastre. Deie Domnul să fie bine ! Dar...

EUGEN BARBU

DIVIZIA A : 11 ȘI 12 SEPTEMBRIE

BUCUREȘTI : Dinamo — F.C. Constanța 4—0 (3—0). Fără Lucescu, accidentat, Dinamo a vrut să împace și capra și varza. Gîndindu-se la cele două puncte din ciasament, a jucat o repriză cu Dinu, interval în care fotbalul a fost fotbal și golurile, goluri, în număr de trei, Dudu Georgescu de două ori și Cheran. ● Gîndindu-se la partidele cu Milan, a jucat o repriză fără Dinu, suspendat pentru cupele europene, atacul pierzîndu-și din forță, nivelul spectacolului scăzînd îngrijorător, Dudu Georgescu marcînd încă un gol, dar din ofsaid. Gol neregulamentar, în faza în care Georgescu a primit balonul atît el cît și Rosznai se aflau în afară de joc, poziție trecută cu vederea de tușierul Gh. Racz. ● Constanța, lipsită, e drept, de Mărculescu, Peniu și Mateescu, a jucat prost. O oarecare îndemînare pare să existe la fotbaliștii litoralului, o tehnică mulțumitoare, dar lipsa lor de ambiție și vlăguiala atacului atîrnă mai greu în balanța rezultatelor decît cele cîteva pase abile ● **A arbitrat o brigadă brașoveană** condusă bine de C. Ghiță, ajutat bine de C. Braun și slab de Gh. Racz. **(Ovidiu Ioanițoaia). Sportul studențesc — Universitatea Craiova 1—1 (0—0).** Rezultat fericit pentru gazde avantajate de șansă — în principal și de arbitru — în secundar. Universitatea a avut 6 ocazii mari de gol, între care și două bare, Sportul a avut doar 2 asemenea ocazii. Universitatea a înscris la capătul unei splendide faze de fotbal curat, nepătat de nici o neregularitate — pasă ideală a lui Oblemenco spre Donose, Răducanu este „eliminat" de preluarea lui Donose, care își prelungește totuși prea mult mingea, apare însă Irimescu, al cărui șut sec nu iartă (minutul 64) —. Sportul a marcat (minutul 16) dintr-un penalty, termen final al unei acțiuni în care craioveanul Beldeanu a fost de două ori faultat în numai cîteva secunde, arbitrul Cursaru ignorînd cele două flagrante neregularități. Și pentru a completa contul arbitrului se cade să spunem că în repriza a doua Beldeanu a fost eosit în careu — la lumina zilei și în văzul tuturor spectatorilor (și telespectatorilor) acestui meci — N. Cursaru a greșit din nou, cu o rea credință stupefiantă, Beldeanu, revoltat legitim, a protestat și directorul jocului, autorul unei parodii de arbitraj, i-a arătat fotbalistului craiovean cartonașul galben ! ? ! ● Cam aceasta ar fi suma faptelor care au decis soarta meciului. Bucureștenii, care au evoluat destul de legat la mijlocul terenului, au resimțit din plin lipsa „puncheurului" Sandu Mircea, fără de care atacul Sportului ni s-a părut un atac într-un picior. ● Craiovenii, infinit mai periculoși în fața porții fanteziștilor Răducanu (pierdut la un moment dat lîngă tușa tribunei I — uriașă ocazie de gol), ar fi meritat victoria, pe lîngă care au trecut de puțin, Oblemenco — cel mai periculos atacant al partidei — fiind de cîteva ori la 2—3 centimetri de gol ; simbătă însă golgeterul nr. 1 al României a fost vizibil marcat de moartea, din aceeași zi, a tatălui său, așa că omenește îi datorăm toată înțelegerea. ● Sub orice critică, arbitrajul lui N. Cursaru, ajutat în această notă de V. Gligorescu și bine de N. Moroianu — toți din Ploiești **(Marius Popescu). Rapid — F.C.M. Galați 3—2 (2—2).** Surpriza cea mare a constituit-o jocul bun, avîntat al gălățenilor, care au jucat deschis, curajos — și chiar au arătat virtuți de nebănuit în jocurile precedente. F.C.M.-ul s-a apărat grupat (bun jocul lui Viorel Stoicescu, a cărui evaziabsență din formația gălățeană pînă acum este inexplicabilă), dar a și greșit destul de mult în faza de apărare, în special pe părțile laterale ale defensivei. ● Dealtfel, cele mai multe din cele cinci goluri marcate la acest meci s-au înscris în urma unor flagrante greșeli în defensivă, așa cum a fost neatenția lui M. Stelian și Pîrvu la primul gol al lui Morohai (scorul fusese deschis de M. Stelian, care a reluat foarte frumos cu capul, din viteză, centrarea lui Telespan), apoi lipsa de reacție a lui Ghirca la centrarea banală a lui Petcu, reluată în gol de Șutru (2—1) și chiar faultul aproape inutil al lui Pop asupra lui Tolea, din care Morohai a egalat a doua oară (2—2, din penalty). ● Repriza secundă a aparținut, în lungi perioade de joc, oaspeților — care au pasat mai bine la mijlocul terenului și au atacat uneori viguros, mai cu seamă prin impetuosul Radu Dan, un jucător despre care vom mai auzi. Rapidul a înscris tîrziu, și aproape împotriva cursului jocului, profitînd, din nou, de o nouă greșeală a gălățenilor : portarul Hagioglu a așteptat fluierul arbitrului, reclamînd apoi ieșirea mingii din teren încă înainte de centrarea lui Rontea, iar cellalți apărători (mai puțin Stoicescu, aflat în acele momente pe tușă, pentru îngrijiri) au privit faza superficiali, permițîndu-i lui Șutru să se înalțe mai sus și să înscrie golul victoriei. ● A arbitrat, pentru prima oară la centru în divizia A, Gheorghe Jucan (Mediaș), care a greșit uneori, dar care în același timp a produs o frumoasă impresie prin maniera modernă, și totodată corectă, de a conduce jocul. Așteptăm confirmarea ! **(Dumitru Graur). BACĂU : Sport Club — Corvinul Hunedoara 0—0,** după un meci care putea continua trei zile cu același rezultat ! ● Oaspeții s-au așezat în teren cu o apărare dispusă ca la... handbal, de jur-împrejurul careului mare, cu marcaj strict om la om, risipind cu destulă ușurință atacurile unei echipe în care plecarea lui Chitaru și Acienei nu a fost încă suplinită. ● Inceputurile de repriză au aparținut echipei hunedorene, care și-a creat cîteva faze de poartă mai periculoase, prin Angelescu și Dumitriu, dar finalizarea a lăsat de dorit. ● Cea mai mare ocazie a meciului au ratat-o tot oaspeții, în min. 77, cînd Georgescu și Șurenghin n-au izbutit să introducă balonul în poartă de la numai 5 metri. ● Minute în șir portarul băcăuan Mircea Constantinescu s-a aflat dincolo de linia de 16 m, privind cu amărăciune la driblingurile excesive ale lui Dutan, Munteanu sau Zamfir și poate cu invidie la portarul hunedorean Ion Gabriel, care prindea minge după minge. ● A arbitrat bine Gh. Vasilescu I, ajutat la fel de V. Teciu și C. Raica — toți din București. **(Gheorghe Amuza). TIMIȘOARA: Politehnica — F.C. Argeș 2—2 (0—0).** Ceea ce trebuia să fie un galop de sănătate pentru timișoreni s-a transformat într-o surpriză. După aspectul jocului, scorul normal al partidei putea fi în jur de 5—0... ● Oaspeții s-au aglomerat în apărare, dirijați cu calm și luciditate de un Olteanu revenit la forma care l-a consacrat, și au contraatacat rar, dar extrem de periculos prin agresivii D. Nicolae și Radu II. ● Politehnica a dominat majoritatea timpului, uneori cu fundașii în terenul advers, creîndu-și o mulțime de ocazii de gol, ratate însă nepermis de Cotec, Floareș, Șerbănoiu și compania. A trebuit să vină, din nou, fundașul central Păltinișan pentru a înscrie, în min. 61, surprinzîndu-i printr-un șut de la 25 m pe portarul Cristian. Argeșeanul, altfel excelent (în preziua meciului împlinise 19 ani), a mai greșit încă o dată în min. 65, la al doilea gol, cînd a scăpat mingea în poartă după ce dăduse impresia că o reținuse cu siguranță ● Dar, cînd mărirea scorului părea o formalitate, piteștenii ocupă poziții ceva mai avansate și înscriu prin Radu II un gol pe care gazdele l-au tratat cu prea mare ușurință, ratînd în continuare cu aceeași seninătate alte cîteva situații favorabile. Și cum ocaziile se răzbună, iată că în penultimul minut de joc Cîrstea va egala, aducînd echipei sale un punct mare și nesperat. ● Rezultat cu atît mai neașteptat cu cît la hotelul unde fuseseră cazați piteștenii în noaptea precedentă meciului se organizase o nuntă în care, pînă spre orele 1, petrecăreții jucaseră geamparalele și nunească în capul jucătorilor argeșeni, cazați cu numai un etaj sub restaurant. ● A arbitrat bine I. Rus, ajutat bine de A. Szilaghi și I. Soos — toți din Tg. Mureș. **(Dumitru Vișan) ARAD : U.T.A.—F.C. Bihor 2—1 (2—1).** Un prim sfert de oră foarte bun, interval în care s-au marcat și cele trei goluri, cu faze rapide și acțiuni directe la poartă. Oaspeții au deschis scorul, pe contraatac, dar arădenii au egalat în două minute și au luat conducerea după alte două, obținînd o victorie îndelung muncită. ● După un sfert de oră, fotbalul a cam dispărut, dar n-au dispărut faulturile, comise cu nemiluita de jucători, cu o notă specială pentru Leac și Broșovschi. ● Două mii de spectatori veniți de la Oradea au sperat în egalare, meritată poate după echilibrul jocului, dar Suciu și Kun au ratat din poziții favorabile, ultimul expediind balonul în bară. ● Slab arbitrajul lui C. Petrea, care a vorbit mai mult decît a fluierat și care a fluierat nu o dată anapoda, ignorînd legea avantajului și dînd decizii inverse. La linie, V. Murgășan — bine și M. Stan — satisfăcător, toți din București. **(Dumitru Constantinescu). IAȘI : Politehnica — Progresul București 0—1 (0—0).** Meciul a fost pierdut de înaintare, care a ratat imens. La capătul meciului, Baboie, antrenorul „bancarilor", avea să spună că două puncte sînt mai bune decît unul, ceea ce vrea să însemne că Progresul venise doar la un meci egal. ● S-ar cuveni să mai consemnăm că înainte de meci plutea prin aer ideea că Politehnica are de îndeplinit o simplă formalitate. Chiar așa s-ar fi întîmplat dacă ieșenii ar fi realizat măcar un gol dintr-o suită de ocazii pe care le-au avut. ● Pe fondul unui joc în care piesele de bază ale Politehnicii, Simionaș și Romilă, n-au strălucit, ba dimpotrivă, ele au dat tonul unui haos general la mijlocul terenului și în atac, s-au evidențiat fundașii centrali ai Progresului, Badea și Moraru, ca și portarul Giron, care a prins o zi foarte bună. Se cuvine să-l menționăm și pe autorul golului, Apostol, care a valorificat inteligent și cu impetuozitate singurul atac mai periculos al bucureștenilor la poarta lui Costaș. ● A arbitrat bine Otto Anderco (Satu Mare) și foarte bine (pentru curajul de a semnala ofsaidurile gazdelor !) V. Catană (Carei) și L. Tar (Satu Mare). **(Victor Niță).**

DIVIZIA B : 12 SEPTEMBRIE

BAIA MARE : Fotbal Club — „U" Cluj-Napoca 0—1 (0—1), după un meci considerat de gazde, înaintea partidei, drept o simplă formalitate. ● N-a fost însă deloc așa, clujenii părînd înviorați de dușul rece primit în etapa trecută, cînd au fost învinși „acasă" de Armătura Zalău. Așa stînd lucrurile, gazdele s-au lăsat surprinse de replica dîrză a universitarilor, care au avut cei mai buni oameni în portarul Lăzăreanu și în Mureșan. ● Publicul a înțeles cum se cuvine eșecul echipei favorite, răsplătindu-i cu aplauze echipa clujeană, o învingătoare meritoasă care a avut ceva emoții abia în ultimele zece minute de joc. ● Unicul gol a fost înscris însă în primele zece minute de joc, cînd Bichescu a reluat în poartă o centrare a lui Uifăleanu. ● Foarte bun arbitrajul bucureșteanului Fr. Coloși. **(M. Zamfir). DEVA: Mureșul — F.C. Olimpia Satu Mare 0—3.** Jocul prudent din primele minute al ambilor formații a durat cam pînă prin min. 30, cînd sătmăreanul Marcu cîștigă un balon la 35 m de poartă și, după un dribling prelungit, înscrie imparabil. ● Pînă la pauză gazdele au rezistat cît de cît, dar în repriza a doua dominarea oaspeților a devenit categorică, jocul lor în continuă mișcare, cu pase scurte urmate de deschideri lungi pe aripi, acolo unde Both practic nu putea fi marcat, plăcînd publicului localnic, care, sportiv, la terminarea jocului a ovaționat echipa din Satu Mare. ● Nu același lucru putem spune despre jucătorii echipei gazdă. Neputincioși la o replică sportivă, ei s-au „năpustit" peste adversar într-un mod ce cu greu poate fi imaginat. Jocul la minge a fost trecut pe planul al doilea, obiectivul evident al jucătorilor din Deva fiind picioarele adversarului.
● Ultima parte a întîlnirii s-a transformat într-o adevărată coridă, cu arbitrul Podaru în rol de toreador, în fond principalul vinovat pentru degenerarea jocului. De vină nu e totuși numai neexperimentatul arbitru numit, ci și federația, care a delegat (fără să fie prima oară) la un asemenea meci un cvasinecunoscut. Fără a mai vorbi de faptul că meciul a fost lipsit, cum se obișnuiește la partidele apreciate ca importante, de prezența unui delegat federal ! Nici un calificativ deci pentru brăileanul **T. Podaru. (Cornel Ionescu).**

Jocul speranțelor, cîte au mai rămas...

Cupa campionilor europeni : F.C. Bruges — Steaua 2—1 (0—0).

Cupa cupelor : C.S.U. Galați — Boavista Porto 2—3 (0—2).

Cupa U.E.F.A. : Sportul studențesc — Olympiakos Pireu 3—0 (1—0)
Dinamo — A.C. Milan 0—0
A.S.A. Tg. Mureș — Dinamo Zagreb 0—1 (0—0)

Primul pas din primul tur al cupelor europene. Așteptat cu speranțe și cu promisiuni. Ce s-a ales din speranțele noastre și din promisiunile echipelor ? Judecînd la rece și folosind aritmetica elementară — socotind pe degete, pe mere și pe... puncte — ajungem la o ecuație net defavorabilă : **5 meciuri, 1 victorie, 1 meci egal și 3 înfrîngeri, adică 3 puncte din 10 posibile.** Puțin, foarte puțin în raport cu pretențiile absolut legitime ale iubitorilor de fotbal din țara noastră. Dar primul tur mai are și o manșă a doua. Și intră în joc „calculul hîrtiei", iar în acest calcul intră din nou șansele, speranțele, cu acoperire mai multă sau mai puțină.

Teoretic, toate cele cinci ambasadoare ale fotbalului nostru în cupele continentale pot să se mai califice ! (Povestea paharului pe jumătate plin). Dar tot teoretic, toate cele cinci reprezentante ale fotbalului nostru de club pot fi eliminate după manșa a doua din acest prim tur. (Povestea paharului pe jumătate gol). Practic însă, încercînd a nu ne îmbăta cu un pahar cu apă rece, trebuie să acceptăm ideea că șanse mari de calificare are Sportul studențesc, șanse reale păstrează Steaua și șanse discutabile, depinzînd și de o conjunctură favorabilă la Milano, mai are Dinamo. Celelalte două echipe ale noastre, A.S.A. Tg. Mureș și C.S.U. Galați, se vor duce în Iugoslavia și, respectiv, Portugalia pentru a încerca imposibilul, în care noi nu credem, deși l-am dori din toată inima.

Foarte pe scurt, radiografic chiar, despre evoluțiile echipelor noastre în jocurile de miercuri :

Steaua a jucat bine, și-a apărat cu multă dăruire și cu inteligență șansele, a pierdut la limită datorită unei erori de arbitraj, dar păstrează șanse reale de a elimina pe F.C. Bruges la București, unde îi este suficientă o victorie cu 1—0 pentru a promova în turul doi al Cupei campionilor.

C.S.U. Galați a luptat și s-a zbătut onorabil pentru o victorie pe care a ratat-o, credem noi, mai ales datorită complexelor explicabile pe care le are o divizionară B într-o competiție europeană prestigioasă.

Sportul studențesc și-a spălat rănile după semiеșecul de sîmbătă, din fața Universității Craiova, a uitat că atacantul său nr. 1 — Sandu Mircea — are piciorul în ghips, și a jucat spectaculos și eficient, îndulcindu-ne ziua și făcîndu-ne să adormim cu numele lui Octavian Ionescu și Grosu pe buze. Bravo Sportul, mersi Sportul, succes Sportul !

Dinamo a fost, de mulți, considerată aprioric, gata calificată în turul doi, jumătate din suporterii acestei echipe plîngînd-o înainte de meci pe A.C Milan, care — săraca ?!? — n-ar mai avea valoare și valori, ea fiind astăzi umbra celebrului team de acum cîțiva ani. Ursuzătoare deziluzie. Marcajul milanezilor a funcționat ca o mașină de calcul manevrată pe butoane, iar Dinamo fără Lucescu (și fără Dinu) ni s-a părut în multe momente o jucărie fără cap. Desigur, pentru Milano mai sînt speranțe Dar jocul retur trebuie pregătit mult mai serios și mai chibzuit decît cel de ieri.

A.S.A. Tg. Mureș a jucat în nota evoluțiilor sale neconvingătoare din acestă toamnă. Firește că în asemenea condiții n-o putea... convinge tocmai pe Dinamo Zagreb, tipică reprezentantă a valorosului fotbal iugoslav, echipă puternică, realistă, foarte greu de întrecut pe orice teren.

MARIUS POPESCU

Spectaculoasa foarfecă a lui Oblemenco, din repriza a doua, dar mingea va lovi bara și neprecisul Răducanu va scăpa din nou cu fața curată.
Fotografie de EMANUEL TÂNJALA

RACUL
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 116

Iartă-mă, Gogule

Dacă ai puterea și clemența de rigoare, și după cum te cunosc eu cred că poți să le ai, în genunchi te rog.

— Iartă-mă, Gogule.

Știu că ești un om foarte bun, dar știu că ești și foarte ocupat. Poate totuși vei găsi o clipă liberă ca să primești scuzele mele. Eu le țin oricum la dispoziție și ți le-aș putea prezenta la orice oră din zi și din noapte. Numai tu să fixezi ora. Dar cum sentimentul vinovăției mă copleșește, îți voi cere iertare pe cale publică. Eu sînt de vină. Niciodată n-am știut să răspund cu aceeași monedă modestelor și utilele tale servicii. Tu mi-ai reparat într-o frumoasă după-amiază scurtcircuitul și ce mi-ai cerut în schimb, o nimica toată, un fleac, să intervin la editură să-ți publice cartea. Am citit cartea, era proastă ca noaptea și n-am putut să-mi plătesc scurtcircuitul. Tu te-ai indignat și mi-ai spus ce fel de prietenie e asta — tu dai tot ce ai mai bun și eu nu mișc un deget pentru viitorul tău. Recunosc, mi-ai reparat și aragazul și mi-ai cerut, suavă compensație, să-ți fac rost de o soție dintr-un ansamblu celebru care colindă lumea și nu se întoarce acasă cu mîna goală. Da, aragazul merge de minune, dar eu nici această dorință legitimă nu ți-am respectat-o. Te-ai indignat la maximum văzînd cît de mare e nerecunoștința mea. Cum, mi-ai spus tu, nu vrei să m-ajuți să mă string de pe drumuri ? Și de cîte ori aragazul își dovedește eficacitatea, îmi amintesc mutra ta jignită și nevoia ta de fericire conjugală și bunăstare.

— Da, Gogule, iartă-mă...

Și să nu dea dracu' să mai vii pe la mine să-mi repari aragazul sau scurtcircuitul. Prefer să trăiesc în întunericul cel mai veșnic decît să te mai văd. Și pentru această ultimă nerecunoștință, iartă-mă, derbedeule, amin.

TEODOR MAZILU ■

Directe și indirecte

1) Pentru parazit nu există zile de odihnă

2) Pe litoral, multe se spun... în mare.

3) Vrea lîngă ei numai oameni cumsecade, dar dă peste oameni care vor același lucru

4) Dacă boul ar ști cît e de puternic, n-ar mai exista jug

5) Servitul este un laș disciplinat.

6) S-a pierdut în fața ei și s-a regăsit în fața ofițerului de stare civilă

ARISTOTEL PIRVULESCU ■

C. CIOSU ■

ANTON DRAGOȘ ■

Propunere pentru un proiect de scenariu cinematografic intitulat „La umbra batozei natale"

(film color : alb negru. Pentru ecran normal și anormal.)

Plan în mișcare Ion și Măria se apropie dintr-o direcție anterioară. Prim-plan zece degete : se țin de mîna stîngă. Cerul. Se vede luna.

Măria cointeresată : adevărat îi, mă, dragule, că o fost americanii pe lună ? Ion superior sculpind delicat o cojită de floarea soarelui : D-apoi cum ? Și s-o fost plimbată pă ea ? D-apoi cum ? Și s-o fost vinită jos ? D-apoi cum ? În această primă parte Măria trebuie să fie naivă, dar pe parcurs urmînd cursuri intensive, participînd regulat la aceste cursuri și conspectînd cuvînt cu cuvînt notițele va ajunge cu un cap mai mare ca Ion. Plan apropiat o livadă lîngă remiza de pompieri. Detaliu ladă cu nisip, extinctor neîncărcat, lopată, paznic bătrîn dormind. Cei doi merg în vîrful picioarelor prin iarba deasă și înaltă. Dispar. Din off se aude „of", apoi cei doi lîngă o căpiță de fîn. Ion o sărută din nou prin țucare. Paznicul se trezește : care ești, bă ? Cei doi nu răspund, paznicul adoarme iar, mostră de neglijență, detaliu, miroase a alcool. Ei, luna, luna, spune Măria și își pune capul pe umărul lui Ion care după o luptă scurtă își pune capul pe umărul lui Măria. Luna. Parcă-i un bostan ! Ion, pierdut : d-apoi cum ? Paznicul se trezește din nou : care ești, bă ? Adoarme. Intriga devine ascuțită. Jumătate bobină. Tatăl Măriei scoate brăcinarul. Lovește o dată, de două ori, de 9 ori. Măria demnă cu o lacrimă pe vîrful nasului : Dă tu numa' tătuță, dă, că se întoarce Ion de la oraș, unde face cursuri de calificare pentru munca de frizer, se ferește, doi ani, cu bursă, iar se ferește, și atunci să vezi ! Tu, numa' pălește.., tatăl încremenește. Nu mai lovește. Se regăsește. Regretă. Gros-plan regrete.

Cimp-contracimp gura lumii. Slobodă. Babe în etate pe la colțurile satului, în centrul său, la cooperativă, acasă, la muncile cîmpului discută cu mîna la gură, în timp ce plivesc grîul. Măria demnă nici că îi pasă, dar îi pasă. Ion nu mai scrie de trei luni. Tatăl ei rîde și face gesturi cu gura. Măria simte că s-a întîmplat ceva cu Ion. Întîmplare Ion. Bobină întreagă. Ion îmbrăcat orășenește intră la „Melody-bar". Bea, rîde tare, iar bea. Se ridică, se clatină. Plan detaliu dizeuză. Masivă, în draci. Stop-cadru draci. Ion se clatină, plătește. Chelnerul nu se clatină. Rînjește discret. Stop-cadru notă de plată. Ion iese, merge într-o direcție ulterioară. Mașini trec în viteză. Altele staționează. Întunecare. A doua zi Ion cu capul în pămînt în fața unui bătrîn frizer. Acesta îi săpunește bine. Ion regretă. Șapcă mototolită pînă la bască. Te îndrepți, sau nu, ce-o să zică consătenii tăi natali ? Ion tresare : D-apoi cum ? Scurt cadru Maria, cu capul în jos zîmbește și spune : bu-bu-bu, Ionuț. Se aude un bu-bu-bu, gi-gi-gi. Ion plan detaliu muncește de zor. Au relanti. Tunde, rade, frecție, șampon, foën, tăiat păr din urechi, laude condică, nu mai calcă prin melody. Rar la cîte o bere cu colectivul. Întunecare. Măria în livada cu pricina, de mînă cu un copil de 2 ani. Oftează. Se scutură florile de măr, păr, vișin, cireși. El înaintează greu prin flori. Ei, copile, copile, Ion nu mai vine. Copilul rîde fermecător : „Lasă, mamaie, că vine el acasă. L-o influențat numa' temporar orașul". Copil inteligent. „Are fond bun", mai spune ei și fuge după un măr. Ion fericit la fereastra unui compartiment, fumează din nou mărășești. Face cu mîna în fiecare haltă. Toți îi răspund cu maximă voioșie. Ajunge în sat. Fuge în livadă, pe cînd copilul revine trăgîndu-și nădrăguții. Ion încremenește. Măria încremenește Copilul zîmbește. Toți trei se prind spontan de mînă, fac o horă mare și dansează o bătută. Cei doi iau copilul deodată în brațe. Întunecare. Dizolvare spectatori. Cronicari laude. D-apoi cum ?

CORNEL UDREA ■

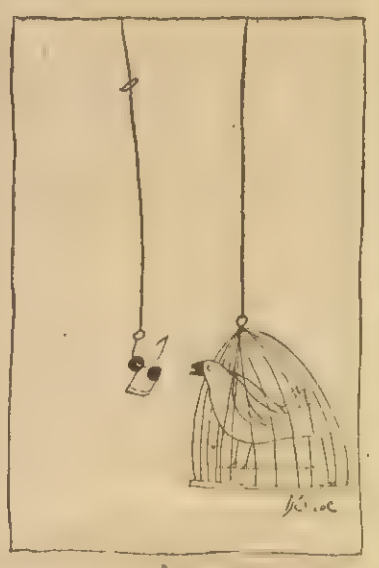

DENES MOLNAR ■

Replici

Virstele frumoase se pregătesc ca și toamnele bogate — cu grijă — încă din primăvară.

Dacă ai scrie ca pentru ultima oară — te-aș citi mereu.

Nu pentru că trec anii — ne bucurăm în noaptea Anului nou — ci pentru că vin.

Mîini dramatice, mîini lirice, dar, mai ales, sfintele mîini harnice.

A vorbi bine mai multe limbi e util — a gîndi bine în limba ta e necesar !

Minunile se întîmplă pe o treaptă și se realizează pe alta...

În picătură oceanul e mai dens.

Cea mai prețioasă și sigură comoară : graiul de la mama — îți rămîne chiar și după ce pierzi totul.

A ști să-ți faci amintiri e un mod de a trăi

Citeodată femeile vorbesc cu tăceri atît de grăitoare, încît amuțești ascultîndu-le

Cu sotul meu se poate discuta orice: el ascultă !

Nu cu tard se acoperă ridurile : cu lumină !

O formulă sigură de longevitate : a începe ziua puțin mai devreme.

ARCADIE DONOS ■

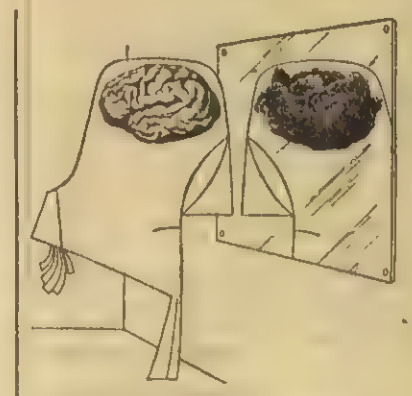

OCTAVIAN BOUR ■

CUTIA PANDOREI

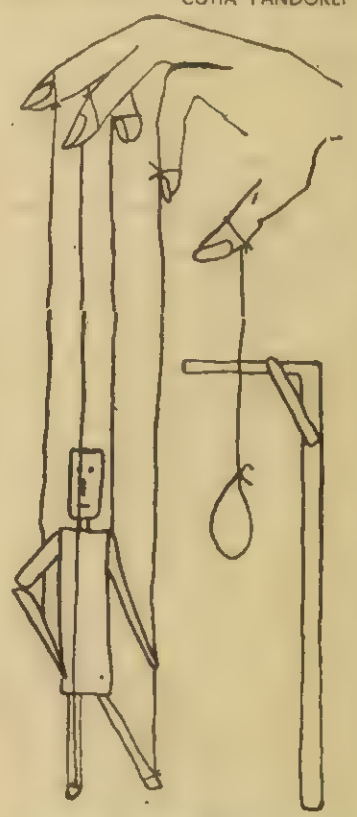

TUDOR VASILIU ■

RIDENDO

O poveste

Într-un oraș de provincie, cu mai mulți ani în urmă, doi tineri se iubeau cu disperare — povestea ați mai auzit-o, probabil, undeva sau ați citit-o în cine știe ce roman de azi sau din trecut. De ce se iubeau ei cu disperare ? Pentru că dragostea lor nu avea nici o perspectivă, părinții lor se urau între ei de moarte și nu le dădeau voie să se căsătorească — știu că și chestia asta ați citit-o sau auzit-o undeva, poate chiar într-o piesă celebră a unui autor extrem de celebru, dar ce vină am eu că subiectul meu se potrivește cu subiectul lui ? În fond, toată literatura și dramaturgia mondială trăiesc din această întîmplare atît de simplă și copleșitoare : un băiat iubea o fată.

Cum vă spuneam, tatăl băiatului era profesor de latină în localitate, iar tatăl fetei era profesor de istorie, tot în localitate ; cu prilejul unor săpături se găsise o piatră funerară pe care se afla o inscripție ciudată, fiecare dintre ei lansase cîte o supoziție și de aici s-a declanșat o ură care nu s-a stins nici după douăzeci de ani, pentru că, firește, a sosit ăit specialist de la centru care a demonstrat că piatra era lipsită de importanță întrucît inscripția cuprindea următoarele : „Aici zace soțul meu Costică Măcelaru, firar mama lui a dracului". Între timp, bătrînii profesori au ieșit la pensie, dar tot nu s-au împăcat. Copiii lor, crescînd mari și făcînd studii sătălucite, s-au cunoscut printr-o întîmplare neprevăzută, și, călcînd în picioare cu superba inconștientă divergențele părinților, s-au îndrăgostit. Dragostea a crescut din zi în zi pînă a început să le pîrjolească sufletele, tinerii și-au dat seama că nu mai pot suporta și au cerut voie părinților să se căsătorească. Părinții au mugit ca niște fiare, au zdrobit scaune și mese și au spart servicii întregi de veselă. Niciodată, au urlat ei, niciodată nu se va întîmpla așa ceva, doar peste cadavrele lor, doar după ce vor închide ei ochii, și chiar și atunci, dacă vor călca cuvîntul lor, tinerii să fie blestemați, iar copiii ce-i vor naște să aibă cozi de iepuri și coarne de țapi etc. Deși tinerii îndrăgostiți au căzut în genunchi și au vărsat lacrimi din abundență, părinții s-au dovedit neclintiți și fanatici, ei nu vroiau să admită această căsătorie în ruptul capului, nici unul, nici altul nu vroiau să-și învingă orgoliul și să cedeze. Cuprinși de o mută disperare, tinerii s-au retras în parculețul orașului și au început să ofteze cu atîta profunzime încît oamenii care treceau pe lîngă ei simțeau un nod în gît. Spre miezul nopții, cînd luna tocmai se ascundea sub un nor pufos, cei doi au hotărît să se sinucidă. Adică să-și ia viața, să termine cu acest chin crîncen, ce rost mai avea să trăiască din moment ce nu puteau fi împreună ? A doua zi, întreaga localitate a aflat de intenția celor doi îndrăgostiți și s-a înfiorat. Tinerii mergeau de mînă pe străzi, cu privirile pustii de tristețe, cu sufletele goale de durere, iar cei din jur se întrebau mistuiți de curiozitate : oare cum își vor lua viața ? Se vor spînzura, se vor arunca în fața trenului sau își vor tăia venele cu o lamă de ras ? Tinerii s-au dus la unicul hotel din oraș, au închiriat o cameră pentru o oră, după care el, băiatul, s-a dus la farmacia de vizavi și i-a spus bătrînului farmacist : m-a trimis tata să-mi dați niște otravă pentru șoarece. Bătrînul farmacist a privit o clipă fața decavată a tînărului și a înțeles despre ce e vorba, cunoștea și el trista poveste. Da, desigur, a zis el, un moment, după care l-a întins un pachețel în care se aflau niște prafuri. Ce fel de prafuri ?, veți întreba. Prafuri otrăvitoare ? Nu, nici vorbă. Erau prafuri purgative, care ajută la spălarea stomacului. Tînărul s-a urcat în camera hotelului, unde îl aștepta nefericita sa iubită, a închiat ușa pe dinăuntru și, ca să nu se lase ispitiți de lașitate, au aruncat cheia pe fereastră. După care au împărțit prafurile pe din două, le-au înghițit cu același pahar și s-au întins pe pat, îmbrățișați, așteptînd moartea. Moartea întîrzia cam mult, în schimb, peste o jumătate de oră, coprolul și-a făcut efectul și s-a întîmplat ceea ce bănuiți și dumneavoastră : tinerii au fost nevoiți să spargă ușa și să evadeze din hotel. Penibilul întîmplării l-a obligat apoi să fugă din localitate și să se căsătorească fără asentimentul părinților.

Cu alte cuvinte, drama n-a mai avut loc

Care e concluzia ? Că viața are ciudățeniile ei (unele de-a dreptul grotești) : transformă o tragedie în comedie, o înmormîntare în nuntă sau un mort într-un om viu.

Trăiască viața !

ION BAIEȘU ■

seriale

MILIARDARII ȘI MIZERIA LOR MORALĂ

— Stavros, colaboratorul lui Kojak?
— Nu, Niarchos

— Stavros, colaboratorul lui Kojak ?
— Nu, Niarchos.

Nu știm dacă anecdota de mai jos este autentică sau nu, dar ea ni se pare verosimilă, cel puțin dintr-un punct de vedere. Se spune că nu cu mult timp înaintea morții sale, miliardarul Paul Getty ar fi fost întrebat ce părere are despre Stavros Spiros Niarchos.

— Stavros, colaboratorul lui Kojak ?, ar fi replicat el. Dar cei prezenți și mai ales cel ce întrebase n-au fost deloc uimiți de răspuns. În mod cert știau cu toții că Getty, ca și Hughes sau Onassis, în văzul lumii părea că-și ignoră total colegii într-ale miliardelor dar, în intimitate, îi urmărea pas cu pas, mișcare cu mișcare și, mai ales, afacere cu afacere.

Pentru că, între noi fie vorba, cum ar fi putut să nu știe Getty nimic despre Niarchos din moment ce imperiile lor financiare erau, probabil, la fel de mari și cei doi s-au ciocnit adesea în încercările lor de a mări cifrele puse în coada averii ce era trecută în dreptul numelui lor ? Pe urmă, Niarchos își are cartierul general în Anglia, la Londra. La rîndul lui, Paul Getty și-a avut ultima vestită reședință la cîteva zeci de kilometri de Londra, acolo, pe verzile coline de la Sutton Place unde e sigur că-i parveneau numeroasele ziare în care numele omului pe care el se făcea a nu-l cunoaște era citat insistent fie la cronica mondenă, fie la tot felul de afaceri tenebroase, fie i se reproduceau diverse declarații anti-Onassis.

Pentru că — să ne reamintim — între cei doi armatori concurența a început încă de acum trei decenii, cînd ei își disputau cu o neobișnuită ardoare averea unui alt vestit armator grec — Stavros Livanos. Evident, printr-o manieră care avea să-i facă la fel de celebri : mina micuțelor, drăgălașelor și, mai ales, bogatelor, Eugenia și Arithina — fiicele lui Livanos.

Să revenim însă la agitata viață a eroului nostru de azi pe care o enciclopedie realizată de revista italiană „Tempo", ce se referă la protagoniștii secolului XX (oameni politici și de afaceri, actori și sportivi, scriitori și artiști) nu-l include (pe Onassis, da).

S-a născut în 1901, ca fiu al lui Niarchos, grec ce devenise vestit prin exporturile sale de cereale, legume și agrume. Beneficiase din plin de sprijinul tatălui său pentru a deveni ceva și a ocupa o funcție cît mai comodă. „Ceva" pentru un grec

însemna, evident, marina. Drept pentru care, în anul 1930, era ofițer în marina regală greacă și se afla sub comanda amiralului Sporidis. Încă de pe atunci dădea serioase semne de parvenire și n-a ezitat să-i ceară mîna tinerei Helene, fiica... amiralului Sporidis. Dar ca și Getty, în timpul căsătoriilor sale fulger, ofițerul de marină Stavros Spiros Niarchos n-a convițuit cu Helene decît un an și-o lună, divorțînd datorită unor ireconciliabile neprotiviri de caracter. A urmat o perioadă mai îndelungată în care Niarchos s-a consolat cum a putut. Și-a refăcut viața abia în 1939 cînd a întîlnit-o pe Melpomene Capparis, trista văduvă a unui diplomat decedat timpuriu. Dacă dragostea lor a fost sau nu rapidă nu putem demonstra. În schimb, al doilea divorț al lui Niarchos a fost la fel de prompt ca și primul și, bineînțeles, la baza lui au stat aceleași motive ca în cazul precedent.

Urmează episodul care avea să marcheze totuși într-un mod indeniabil atît cariera în afaceri a lui Niarchos cît și viața lui sentimentală. Stavros Spiros ajunsese în capitala Statelor Unite deținînd frumoasa funcție de atașat militar adjunct la legația elenă. Avusese grijă Niarchos — cel ce exporta cereale — ca fiul său să poată ocupa un post aflat la adăpost de gloanțele și bombele crîncenului război care abia începuse. Așa că, Stavros Spiros stătea la Washington, mergea la serate le lumii bune, pentru că aceasta nu era încă serios sensibilizată de dimensiunile unui război al cărui teatru era încă depărtat de locurile în care ea se întîlnea la baluri, party-uri și altele. Și în care tînărul acela, cu o uniformă asortată cu culoarea ochilor, cu o ținută impecabilă era, cum se spune, un om de lume, un fiu de bani gata, mult apreciat de tinerele cu sufletul curat pentru dansurile sale ireprosabile. Așa l-au cunoscut, l-au prețuit și l-au disputat fiicele lui Stavros Livanos — unul dintre cei mai importanți „greci fabuloși" prezentați de Doris Lilly (în S.U.A., Franța) într-o carte cu același nume.

Cine era Stavros Livanos ? Iată-l, pe scurt, povestirea agitatei sale vieți despre ale cărei începuturi se știu însă puține lucruri. Era fiul unui Livanos, om harnic și priceput care, din lemnul de tek, adus destul de greu din Togo sau altă țară africană, făcuse bărci pe care încasase bani buni. Așa că s-a apucat și i-a făcut și lui Stavros Spiros o navă cu care el să poată pleca în lume. Într-adevăr, în lume pentru că, odată plecat din insula Corfu, el n-a mai revenit acolo mai ales că între timp tatăl său decăzuse cu totul, murind, într-o totală singurătate. Despre depărtatul fiu s-a aflat că era decis să facă avere oricum și, mai ales, oricît de mare. Cumpăra corăbii care abia dacă se mai țineau, reușea să le repare plătind prețuri cît mai mici, le asigura la sume cît mai mari și apoi le ura vînt bun la pupa deși, în sinea lui, se gîndea la tot felul de întîmplări obișnuite sau nu. Așa se face că nu puține asemenea nave au ars sau au ajuns — nu se știe cum — în locuri în care în mod normal nu se putea ajunge, încărcătura lor a dispărut iar din bravele echipaje nu mai apărea, de regulă, nimeni. Firește, pentru a contracara orice bănuieli, prevăzătorul și șiretul Stavros Livanos își crease un puternic birou de avocatură ai cărui membri jonglau pur și simplu cu încurcatele ițe ale asigurărilor maritime. Astfel, vestita firmă „Lloyd" era pusă în situația să-i plătească despăgubiri pînă la cea mai mică avarie.

Firma aceasta își are rolul ei în viața și ascensiunile mai tuturor armatorilor noștri, așa că-i vom dedica o scurtă parantează. O „Panoramă" a agenției „France Presse" ne precizează că totul a început în 1688 într-o obscură tavernă londoneză. Proprietarul ei, un anume Edward Lloyd, trecea drept un slab comerciant cu băuturi și, în schimb, un om de idei. Este cel care a negociat cu armatorii, căpitanii și comercianții primele polițe de asigurare. În curînd, mulți din cei care plecau pe mări și oceane începeau să se întîlnească la el, pe malul Tamisei, pentru a discuta și rezolva afaceri. Astfel, cu trecerea timpului, de la moartea lui Edward Lloyd, survenită în 1713, taverna sa devenise cel mai important centru de informare pentru navigatorii de pretutindeni. Zilnic, acolo era afișată o listă care informa pe cei interesați despre mișcarea navelor. După cîțiva ani lista a devenit un ziar „Lloyd's list" — care, din 1734, apare mereu. Este cel mai vechi cotidian englez și furnizează zilnic informații asupra deplasării a 7 000 de vase — multe din ele aparținînd și lui Livanos, lui Onassis sau Niarchos. Este distribuit în peste 100 de țări și reprezintă un instrument de lucru indispensabil pentru agenții maritimi și de asigurare din întreaga lume. Azi, la 263 de ani după moartea fondatorului, „Lloyd" asigură orice și oriunde, pentru sume dintre cele mai fabuloase. Fie că e vorba de mult discutatul supersonic „Concorde", de un superpetrolier comandat de Niarchos sau de mîinile unui pianist. Se spune că uraganul Bessy, care a pustiit (în 1955) coastele S.U.A., a costat compania „Lloyd" 200 milioane dolari ; ciclonul „Tracy" care, în decembrie 1974, a făcut ravagii în Australia și mai mult. La ora actuală primele încasate de „Lloyd" ajung la peste 870 milioane lire sterline — anual, față de 184 milioane în 1949. Peste jumătate din aceste prime sînt plătite pentru asigurări care nu sînt de domeniul maritim. „Lloyd" este definită ca o asociație de agenți de asigurare care își oferă mijloacele și împart atît riscurile cît și beneficiile. De unde și grija totală de a le proteja pe acestea din urmă și de a le face cît mai mici pe primele.

Așa se face că „Lloyd" — în felul ei o asociație de 7 600 asigurători — în caz de catastrofă maritimă (de pildă) investește enorm pentru a afla dacă aceasta nu este cumva provocată deliberat, dacă nu cumva vina toată aparține echipajului, astfel încît ea să-și încaseze liniștită asigurarea și să nu plătească nimic ca despăgubire. Dar, în unele cazuri, o asemenea bătălie, dusă pe ascuns, a fost pierdută de „Lloyd". Printre puținii armatori, domiciliați la Londra sau aiurea, care au reușit acest lucru, de cîteva ori chiar în situații ce păreau total compromise este și Stavros Spiros Livanos. La începuturile sale, acesta se stabilise în capitala britanică Voia să fie cît mai aproape de „Lloyd" și de știrile ei foarte exacte privind soarta navelor sale aflate pe întinderile albastre ale mărilor și oceanelor. Dar și pentru a simți cît mai bine pulsul afacerilor maritime. La „Lloyd" ființează 112 sindicate pentru marină, 86 diverse, 34 pentru aviație etc. iar el avea nevoie să se afle permanent în legătură cu ele, să-și plaseze banii în tot soiul de afaceri, multe din ele dubioase.

Mai tîrziu, simțind că asupra lui se îndreaptă orea multe priviri dar și pentru că-și făcuse „plinul", Stavros Niarchos își strînge geamantanele, își contabilizează scrupulos conturile și se decide să ia drumul New Yorkului unde a cumpărat o casă bună în care și-a făcut primul său cartier general. Avea centrală telefonică și telegrafică, proprietate personală Stătea acolo cu Eugenia și Tina, fiicele sale, și cu blînda soție, o gospodină neîntrecută. Firește, de la New York astfel își apăreau interesele sale și mai ales afacerile în care s-a băgat. De aici, conlucrînd cu „Standard Oil" (primul trust creat în America) a comandat primul său tanc petrolier ceea ce, pe atunci, era o curată nebunie dar care, cu timpul, s-a dovedit a fi o adevărată afacere. A reușit și de data aceasta, dar felul în care a procedat a fost mai aproape de piraterie decît de legalitate. Așa se face că i s-a zis și „bătrînul pirat din New York" Pirat, din motivele enumerate mai sus, și bătrîn nu atît din cauza vîrstei cît din a „dulcinelor" Eugenia (16 ani) și Tina (14 ani) în 1943 care-l puneau în umbră și a căror grijă a măritării lor începuse să-l apese tot mai mult. Drept pentru care le ducea cu consecvență la toate balurile și recepțiile oferite de misiunea greacă. La una dintre aceste petreceri, Stavros Spiros Niarchos află, cum știm, la post la Washington, o invită la dans pe Tina, fiica compatriotului său. Perechea se înțelege bine la figurile dansurilor, iar curînd Stavros tînărul începe să aprecieze averea tinerei partenere. Între timp, în familia lui Livanos își făcuse intrarea un alt grec, naturalizat argentinian, milionar și el, care se interesează de Eugenia, fata cea mare. Însă povestea îndrăgostiților lui Niarchos și Onassis de cele două fiice ale lui Livanos este prea încîlcită ca să nu stăruim mai mult asupra ei.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

S-a născut flota de pescuit a Bucureștiului

Cufundați în apă pînă mai sus de genunchi, cu brațele încordate, cîțiva bărbați trăgeau virtos un capăt de năvod ce părea pe suprafața lucie a lacului începutul unui arc de cerc. Din cînd în cînd strigăte prelungi : hai și hei ! La celălalt capăt al lacului, alți bărbați în aceeași postură. Cînd arcul de cerc s-a închis și mai mult pe linia malului, în jurul otgonului ce marca năvodul au început să sară pești. În sus sau lateral, într-un dans din ce în ce mai repezit, o zbatere ce-n scîlpirea soarelui părea o joacă nebună.

— Așa mulți sînt ?

— Mulți și mari : din năvodul ăsta scoatem pe puțin 10 tone.

Scenă bucureșteană...

48 milioane metri cubi de apă

I.C.A.B.-ul, care are în gospodărire sălba lacurilor, a amenajat cinci mariștranduri, populîndu-le cu aproximativ 2 000 de ambarcații. Nisipul, în mare parte adus, se întinde în jurul celor 48 milioane metri cubi de apă, pe o suprafață de aproximativ 50 000 metri pătrați. Miliarde de bobițe curate care înmagazinează soare și încălzesc trupuri ce se vor bronzate și odihnite în mijlocul naturii. În șranduri le bucureștene, capacitatea este calculată în mod lejer, adică un loc pentru fiecare al zecelea locuitor al Capitalei. Orașe mari din Franța și Olanda își calculează locurile la șrand după același procent.

Fiind lacuri de agrement, acestea cer o îngrijire specială Nici un pic de poluare cu deșeuri industriale sau menajere. I.C.A.B.-ul își îndeplinește această sarcină. Gospodărind toată apa marelui oraș, i-a venit mai la îndemînă să realizeze două mari canale de aducțiune și pentru apa de primenire și menținere a debitului lacurilor — unul cu apă din riul Arges, celălalt din riul Dîmbovița. Sistemul a permis să ofere apă pentru irigare unor terenuri agricole riverane — vreo 4 500 hectare — și ceea ce este foarte important, să furnizeze apă industrială unei mari grupări de întreprinderi aflate în partea de sud a orașului : Fabrica de sticlă, Policolor, Uzina de medicamente, Uzinele „23 August" și Republica etc.

Lac să fie, că pește se găsește

Nu știu cum s-a întîmplat, dar gospodarii lacurilor nu s-au gîndit și la pisciculură. Inițiativa a aparținut primăriei orașului care, cum se spune în limbaj de muncă, a trasat sarcina „populării cu pește a lacurilor bucureștene și crearea unor ferme piscicole în vederea asigurării unei cantități de pește proaspăt ce va fi oferit spre vînzare populației" S-au făcut cîteva studii de către specialiștii din institute de cercetări (totul era în ordine : berzele „studiaseră" chiar mai înainte problema), s-au realizat unele investiții de ordin material. În primul an, puietul a fost adus iarna de la diverse creșcătorii din țară cu mașinile I.C.A.B.-ului, acele mașini cisterne care vara spală asfaltul. S-a apelat la întreprinderile de panificație și deșeurile obținute au fost transformate în furaje și împrăștiate în lacuri. Și cînd cu trei ani în urmă au apărut în halele de carne cantități însemnate de pește proaspăt, cumpărătorii, firește, s-au bucurat. N-au pus întrebări fiindcă atunci cînd te duci la piață nu prea ai timp să discuți despre ce și cum e cu noul produs.

Noii piscicultori nu s-au bucurat însă prea mult. În această nouă activitate nu realizează venituri, ba dimpotrivă pierderi, și nu chiar neglijabile. În anul următor, situația s-a schimbat doar în sensul unor mici ameliorări.

— Și care au fost cauzele ?, l-am întrebat pe directorul I.C.A.B.-ului, inginerul Vasile Mureșan.

— Ne aprovizionăm cum putem, am umblat și cu sărut mîna am întîmpinat greutăți cu furajele. Pe de altă parte, puietul primit nu a fost de cea mai bună calitate, crapul românesc pe care l-am adus la început nu este prea rentabil. Am realizat cu mijloace proprii o stație de incubație pentru pești zoo și fitofagi. La aceștia sporul de creștere este rapid, de 4—5 ori pînă la perioada pescuitului. Cu peștii acestia am adus îmbunătățiri și în altă zonă de activitate pe lacuri. Cei din specia fitoplanctonofag, de pildă, ne curățâ apa de brădet. Pe Herăstrău nu mai băgăm, ca în alți ani, cabluri care să taie vegetația pe care trebuia apoi s-o pescuim, s-o ducem la mal, s-o încărcăm în autocamioane etc. Revenind la întrebare, o cauză ar mai fi și braconajul. Cu toate măsurile luate, se braconează 8 pînă la 10 la sută raportat la cantitatea totală.

— Anul acesta aveți însă producții mai mari.

— Așa este, scoatem zilnic 10—15 tone și vom putea, în sfîrșit, să realizăm un beneficiu așteptat în ramura piscicolă.

E bine și mai tîrziu decît niciodată, dar aici trebuie spus încă ceva : după părerea autorului acestor rînduri, există în afara braconajului de care amintea directorul întreprinderii și unul să-i zicem oarecum acceptat. Se pot găsi unii oameni care gîndind că „are balta pește" și uzînd de funcții și responsabilități își fac drum pe la fermele piscicole. Am întrebat pe cîțiva tovarăși din conducerea întreprinderii dacă există asemenea vizite. La rîndu-mi am fost întrebat : De ce ridicați o asemenea problemă, cu cine vreți să vă puneți rău ? I Cu nimeni, gîndesc, drept care cer scuze că am consemnat aceste ultime rînduri.

Cred totodată că acela care își spune „are balta pește", n-are decît, dar să treacă pe la magazin spre a se convinge.

...Cînd am plecat după-amiaza de la ferma piscicolă Buftea, pescarii strînseseră cel de-al doilea năvod al zilei. Pe o pantă cu scripeți, peștele era urcat din bărci pe cîntar, apoi trecut în mașinile frigorifice. Spre seară, m-am hotărît să cumpăr din Piața Amzei un exemplar „fito". Și am găsit.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

„Vinu-l bun, local de rasă, dar cînd vremea a trecut, Chivu zice hai acasă"

S-a redeschis în Piața Amzei mini-restaurantul „Minion" cunoscut mai cu seamă sub denumirea de „Le Frații Chivu" și care, în ultimii ani, și-a cîștigat o bună și meritată reputație în rîndul publicului bucureștean. Renovată, dichisită, modernizată, unitatea se recomandă în primul rînd printr-un reîetar gastronomic alcătuit cu un deosebit rafinament, cu imaginație și talent Pentru exemplificare, spicuim din lista preparatelor culinare propusă de cei doi amfitrioni: cartofi umpluți cu brînză de burduf, cartofi umpluți cu pastă de măsline, cartofi umpluți cu pastă de ciuperci, drob de ciuperci, calamar și raci cu sos remuiad, drob de raci, raci cu usturoi, știucă umplută, pui de baltă pane, ficat de pasăre cu sos de lămîie, chifteluțe din mușchi de vită, salată de creier cu muștar și hrean, salată de morun, somn la grătar, morun la grătar, nisetru la grătar, iepure cu sos vînătoresc, berbec la grătar, prepeliță la cuptor, spinare de iepure la grătar, papanaș cu parfe, suflu de mere cu parfe și frișcă, tocănită de purcel, sărmăluțe în foi de viță, mușchi împănat.

Pe coperta catalogului culinar șeful de unitate a ținut să precizeze că : „produsele se găsesc în permanență în această unitate", iar pe ultima copertă autorii subtilelor preparate au ținut să-și demonstreze și talentul literar, tipărind cîteva meditații socio-culinare din care una formează și titlul relatării noastre.

Dar lucrul cel mai important e nu că frații Chivu sînt spirituali, blonzi, amabili, culturali etc., ci că la restaurantul pe care-l conduc se poate mînca bine și se poate bea un vin adevărat.

O zi de dulce toamnă în Munții Carpați

Nu știu cît mai poate memora tiparul din ceea ce a fost realitatea acelei zile dulci de toamnă în Munții Carpați, undeva în marginea Mărginimii Sibiului, pe muntele din Jina, munte ce pare o vale a cerului. Lumina pare ireală, bătrînul cu furca — al cărui nume este Sava Ion — seamănă atît de uluitor cu toți strămoșii lui încît își este sieși strămoș, el învinge vîrstele și poate părea, în costumul său alb și cu mirarea pe față, una din ciornele de ipsos ale statuii lui Decebal, la care visează harnicul și inteligentul primar din Tilișca, Ion Hașeganu. Uitați-vă la picioarele bătrînului oprite într-un pas parcă încleștat între două milenii, uitați-vă la mîndria de pe chipul său, ai cărui ochi știu atît de bine priveliștea încît bătrînul și-i acoperă cu streașina clopului. Și văile curg jur împrejur, cu stăpînită și ireversibilă blîndețe. Și alături este femeia bătrînă — pe numele ei Iancu Barb Marina — pe un cal alb, un cal cuminte și simbolic parcă, și în jurul ei se învîrt de asemeni văile și munții și scapă cuvîntului impresia lăsată de moliciunea ierbii pe munții cu stranii curburi de pe care, privind, vezi totul mai blînd, mai în răbdare, mai în ritm de veacuri. Dar femeia e bătrînă și probabil că nu se poate urca pe cal decît dacă eventual calul se apleacă să o primească sau dacă, așa cum îmi îngăduisem să gîndesc, ea s-a urcat pe cal cînd era tînără și a rămas acolo. Și iată calul negru. Pînă acum calul a păscut. Acum a ridicat capul și a ciulit urechile căci probabil aude furmîndu-se undeva în adîncurile pămîntului noi munți pe care să se ridice la păscut noi cai din ale căror copete să picure ca niște lacrimi reci lanțul. Și firește sînt ei, copiii. Cine știe care dintre ei va fi mîine un om mare, un om cu însemnătate, un om care într-o noapte a vieții lui și într-o zi a vieții lui va învinge greutățile, inerția, propria sa slăbiciune, pentru că a primit în plin, într-o zi a copilăriei, lumina binecuvîntată a soarelui, undeva pe muntele Jina din Munții Carpați ? Ei rîd și jur împrejurul lor părinții își fac treburile : cosesc, string fînul, după aceea string otava și, aci, sigur că mă încearcă părerea de rău că nu am avut șansa de a fotografia văzduhul plin de mireasme.

Lumea își vede, iată, de ale ei ; în orașele industriei, oamenii fac industrie, la cîmpie se împlinesc muncile toamnei, oameni politici caută pe planetă soluția păcii, planeta însăși luptă cu criza mondială care capătă o formă sau alta, iar în Carpați, pe muntele Jina este liniște, e liniște ca de pictură al cărei autor nu mai există și deci ea nu mai poate fi modificată. Aici e liniște și viața continuă sub semnul unei luminoase, crîncene, liniștite durate.

ADRIAN PĂUNESCU
Fotografii de ION PREDOȘANU

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Tîmbuș — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Margo Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medor — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

flacăra

ANUL XXV — NR. 38 (1178) — 23 septembrie 1976

ORGANUL COMITETULUI UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

UN ȘANTIER CA O STEA POLARĂ

De la Răzmirești ori de la Mostiștea-Giurgiu, de la Cetate-Galicea, de la Bechet ori de la Cujmir au sosit și mai continuă să sosească sute de oameni. De loc din toată țara, purtînd însă același nume comun : constructori de sisteme de irigații. (pag. 4–5)

NU-L ÎNȚELEG PE AUTORUL CARE, TRĂIND ÎN TUMULTUL UNEI REVOLUȚII, AR SCRIE LINIȘTIT LA BIROUL SĂU DE LUCRU, PASTELURI

— Credeți că dacă Nicolae Dragoș nu s-ar fi născut în sat ci într-o vilă, la oraș, și s-ar fi bucurat de toate, ar fi fost același om ?

— Întrebarea e aproape imposibilă. Cred sincer că la fel de bine și într-un sat, dar și într-o vilă luxoasă se pot naște oameni adevărați dar și lichele... Depinde totul de măsura în care știi să-l înveți pe copil că nu poate obține nimic fără muncă, fără efort, fără sacrificii chiar. (pag. 10)

UN SAT PENTRU ETERNITATE

Întîmplarea despre ultimul zimbru ne-o povestește un om între două vîrste, Emil Mureșan, om de-al locului, primar al Leșului și vînător pasionat. Nu i-ar fi plăcut, zice, să vinaze zimbri, zimbrii ar fi trebuit cruțați, ei nu erau răi, ei, aceste falnice și superbe fiare, erau, în urma urmei, doar niște rezonabili olimpieni ai culmilor, niște pașnice fiare ale pășunilor, ei nu erau cum sînt mistreții. (pag. 12-13)

Reportajul în pagina 2.

Reproducerile din paginile revistei aparțin sculptorului Ion Irimescu.

Nume sfinte

În vechi ceasloave amurgește slova
dar vii stau Podu-Nalt, Călugărenii,
Mihai colindă ca un duh Moldova,
în cînt îl poartă pe Ștefan muntenii,

rostesc hrisoave de Ioan Corvinul...
Cresc apele și-n mai se bat spumate.
Din nume sfinte ni-l clădit destinul,
pe fapta lor am cîntărit cetate.

Din veac în veac mai vie ne rămîne
dorința noastră de-a ne ști un tot.
Trup lîngă trup dorm țările române
și-n visul lor trec Milcovul înot...

Mă uit în ochii lor ca într-o carte,
de mîna lor plos mi-apropii buza.
Ei se numesc de dincolo de moarte
Ioan și Ștefan și Mihai și Cuza.

Ei sînt ai noștri cît se-ntind Carpații,
prin codri trece zîmbrul la izvoare...
Dar nimenea nu doarme! Treji, bărbații
gîndesc o Românie viitoare.

ION ROȘU ■

De toamnă

Veni și toamna, dar nu toamna rumenă de miazăzi, bacantă încinsă cu piele de pardos, purtînd ciorchine de struguri și poame în părul arămiu — cum zice divinul Mateiu — ci toamna de nostalgii și amintiri mustrătoare.

La 15 septembrie, odată cu deschiderea școlilor, ca la sunetul unui singur gong, amplu și solemn, începe stagiunea teatrală. În aceeași seară, de înfrigurare, grație și emoție, toate Teatrele Naționale și toate companiile particulare, cinstite fețe actoricești ilustre, își ridicau cortina, în cadrul unui ceremonial. Semnatarul acestor rînduri, copil sau adolescent, cocoțat la galerie asista la o clipă de gravă solemnitate cînd directorul „Naționalului" în redingotă și mănuși albe — după un stil impus la Comedia Franceză, de celebrul De Max — saluta respectuos publicul, cu o adîncă reverență, după care începea spectacolul, întotdeauna cu o piesă românească, prezentată în premieră, din distribuția căreia nu lipsea Constantin Nottara, decanul de vîrstă și geniu al actorimii românești.

Tradiția a fost cu desăvîrșire uitată. Teatrele își încep stagiunea fiecare cum vrea, cum poate, cum i se năzare, cu premiere sau reluări, îngrijite sau degradate, într-o atmosferă de rutină și indiferență. Ce păcat ! Fiindcă reprezentația pătrunsă de o adevărată evlavie a începutului de stagiune nu reprezenta doar un moment festiv, marca o relație de civilizație : raportul de respect și prețuire dintre spectatori și scenă, dintre slujitorii teatrului și publicul venit să-i aclame.

Acum cîteva luni am ascultat la Paris un discurs rostit de fostul ministru al culturii. Explica de ce a decis să micșoreze subsidiile acordate teatrelor. „Ce rost are să le dăm bani" — spunea textual demnitarul, astăzi demis — „dacă teatre de șase sute de locuri joacă, de ani de zile, cu cincizeci de spectatori în sală ?"

Teatrele noastre sînt, de ani de zile, pline pînă la refuz. De ce să nu onorăm acest public generos, așa cum se cuvine, și așa cum merită.

AUREL BARANGA ■

FOTOTECA FLACĂRA ■ FOTOTECA FLACĂRA ■ FOTOTECA FLACĂRA

FOTOTECA FLACĂRA ! Începînd din acest număr revista noastră își propune să publice cele mai reprezentative și mai expresive fotografii păstrate în fototeca redacției.

Prin ochii lui cerul încearcă o evadare.

În noaptea asta s-a auzit gemînd un pin.

Prima zi de școală a marilor noastre gimnaste

Comăneci Nadia — prezent!
Ungureanu Teodora — prezent!

Miercurea trecută, antrenamentul de dimineață al Nadiei a fost mai scurt ca de obicei. Primul antrenament al zilei (mai întotdeauna sînt două, se știe) durează cam 3—4 ore, dar de data aceasta Bela Karolyi a părut mai îngăduitor, sau poate și-a pus în gînd să recupereze „pierderea" în antrenamentul de după-amiază. Comăneci Nadia — cum spune catalogul —, Ungureanu Teodora, Constantin Mariana și celelalte gimnaste din echipa atît de cunoscută acum lumii sportului s-au schimbat din costumele lor de antrenament în rochițele de școală, s-au strecurat grăbite printre copii și chiar mai vîrstnicii admiratori care nu lipsesc niciodată de la vreun antrenament al echipei de gimnastică, așteptînd în afara sălii chiar numai pentru a surprinde o privire, un gest al Nadiei sau al Teodorei — în fine, s-au îndreptat spre școală, lucru altfel lesne de înțeles, întrucît miercurea trecută a fost într-adevăr 15 septembrie !

În municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej școala a început, la fel ca pe toată cuprinderea română, la 15 septembrie dis-de-dimineață, cu multe flori și fețe îmbujorate, cu noi emoții din partea copiilor și profesorilor lor laolaltă. Școala însăși s-a îmbodobit în aceste zile, s-a gătit pe dinafară și pe dinăuntru, ca pentru o reîntîlnire dorită și așteptată de toți. Sînt cîteva sute de elevi, de la 6 la 18 ani, în curtea școlii — Liceul real-umanist specializat de gimnastică al municipiului Gh. Gheorghiu-Dej, unitate de frunte de-acum a sportului românesc —, de asemenea părinții, ca și conducerea Comitetului municipal de partid. Sînt totuși cinci licee și zece școli de cultură generală în municipiul de pe Trotuș, oraș de aproape 50 000 de locuitori, dar nu e deloc de mirare că Valerian Ghineț, prim-secretar al Comitetului municipal de partid și primar al orașului, a venit la liceul de gimnastică pentru deschiderea festivă a noului an școlar, întrucît unitatea are dreptul să fie considerată, prin eficiența muncii combinate învățămînt-sport, printre primele nu numai ale urbei, ci ale țării.

„Rămîn de neuitat — s-a spus la festivitatea de deschidere — cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, care, înmînînd Nadiei Comăneci una dintre cele mai mari distincții ale țării, a spus : **«Avem deci, începînd de astăzi, în rîndul Eroilor Muncii Socialiste o eroină tînără, dar care și-a cîștigat pe drept, prin muncă, tenacitate și hotărîre să acest titlu.»** A fost cea mai înaltă apreciere cucerită vreodată de un sportiv român, care fără îndoială nu numai onorează ci și obligă. Este dealtfel ceea ce așteptăm în continuare de la gimnastele noastre : o pregătire exemplară în sala de gimnastică dar și în cea de clasă, note tot mai bune și la sport și la învățătură !"

S-au rostit și alte cuvinte frumoase, s-au luat angajamente și s-au exprimat hotărîri — într-o ceremonie foarte frumoasă și plină de conținut. Deasupra tuturor ardea un soare care parcă se oglindea în inimile noastre, iar limpezimea cerului albastru aștepta parcă doar bătaia sublimă a unor aripi de porumbei albi. Întreaga atmosferă era simplă, fără fast, dar cîtă căldură izvora din ochii acestor porumbei-copii, gata parcă să-și ia zborul spre culmile cele mai înalte, ale performanței desigur. Sînt zile și de acum săptămîni în care trăim o adevărată efervescență a sportului românesc, de pe urma rezultatelor înregistrate la Montreal, și ca o consecință firească a atenției cu totul deosebite arătate mișcării noastre sportive de către conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Nadia și Teodora au produs o asemenea impresie, colosală la ultima Olimpiadă, încît în mai toate sălile de gimnastică, de-a lungul și de-a latul globului, s-au înregistrat creșteri spectaculoase de efectiv, sute și mii de gimnaste și gimnaști, în fapt copii, luînd pur și simplu cu asalt aparatele de gimnastică. Să ne mirăm atunci că, aici la noi, în țara care le-a dat și le-a crescut pe Nadia Comăneci, Teodora Ungureanu și celelalte fetițe cu care ne-am mîndrit lumii întregi, copiii vin în municipiul Gh. Gheorghiu-Dej de la Reșița și Arad, de la Baia Mare și Hunedoara, de la Iași și Galați — toți pentru a se înscrie și face parte din școala „minune", pentru a fi colegi cu Nadia și Teodora ?! Sînt acum prezente toate cele 60 de fetițe selecționate pentru clasa I, majoritatea împreună cu părinții lor, începînd greul drum al performanței sportive. Nu a fost deloc ușor, însă. Pentru a fi selecționate, cele 180 de fetițe înscrise în concursul de admitere al clasei I (peste trei pe un loc !) au trebuit să treacă un examen destul de dificil și exigent, desigur fără precedent în învățămîntul sau sportul nostru școlar. Au rămas în cele din urmă 60, împărțite pe trei clase, alături de alte 50 de fetițe selecționate dintre cele care posedă deja ceva cunoștințe de gimnastică și care au completat clasele a II-a și a III-a. Liceul (director Gheorghe Brașoveanu, un absolvent al I.E.F.S. cu specializarea gimnastică) are acum 380 de elevi, toate gimnaste de mai mare sau mai mică valoare, după cum sînt dealtfel împărțite : grupa A — gimnastele de înaltă performanță ; grupa B — gimnastele cu rezultate bune pe plan național ; grupa C — **absolut** toate celelalte eleve, indiferent de calificarea sportivă. Prima grupă, cea din care fac parte și Nadia, Teodora, celelalte gimnaste ale lotului olimpic, urmează să fie lărgită prin transferarea a zece tinere gimnaste selecționate în urma unui concurs care a avut loc zilele trecute la București, cuprinzînd cele mai bune 30 de gimnaste între 8 și 14 ani din toată țara, desigur în afara celor din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, Bela Karolyi nu a ales decît zece (trei din Galați, două din Baia Mare, două din Arad, cîte una din Bacău, Constanța și Sibiu), pe care speră să le poată aduce în cîțiva ani la o valoare și o formă sportivă de cel mai înalt nivel. Este ceea ce se cheamă „lotul olimpic de gimnastică", un lot lărgit de eleve-gimnaste, care va cuprinde în jur de 20 de sportive, aflate încă de pe acum în pregătire pentru Olimpiada anului 1980, de la Moscova. Este, alături de de-acum consacratele Nadia și Teodora, ceea ce Bela Karolyi numea „a doua generație de gimnaste de valoare internațională" a liceului din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, o echipă care va avea sarcina și onoarea deosebită de a reprezenta țara la Jocurile Olimpice viitoare, pentru apărarea și consolidarea poziției actuale. „Boboci" liceului, cele 60 de fetițe despre care am vorbit, și încă altele desigur, care vor apărea cu timpul, vor forma însă „a treia generație", o generație sortită să ajungă la vîrful performanței abia la Olimpiada anului 1984... Copiii au însă încredere și timp să aștepte, ca și părinții lor dealtfel, așa cum era această minunată mamă pe nume Ionela Toma, din Constanța, care nu-și putea ascunde deloc marea bucurie a admiterii fetiței sale, Marieta, la „liceul Nadiei". Noi am întrebat-o dacă nu se sperie văzînd palmele celorlalte gimnaste (palme de om care știe să muncească, bătucite ca la un săpător de profesie !), dar ne-a răspuns simplu cum că „totul se poate obține numai prin muncă, iar fetița mea trebuie să învețe să muncească !" Tatăl Dianei Radu, o altă elevă în prima clasă, este muncitor la Tractorul Brașov, mama de asemenea muncitoare, iar părinții Nicoletei Mitroi sînt cooperatori în comuna Ștefan cel Mare, satul Răcăuți, județul Bacău... Mihaela Daniela Rusu vine din Tecuci, iar Grecu Luiza, al cărei tată este șofer la I.M.M.R., din Roșiori de Vede... Donița Todirică este din Brăila, Ingrid Gătej din Fetești, Elena Toma dintr-o comună din județul Iași, Voinești parcă. Și așa mai departe... Spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, în memorabila cuvîntare de la Palatul Sporturilor și Culturii : **„Fie ca aceasta să constituie un imbold atît pentru tineretul nostru sportiv cît și pentru întregul nostru tineret de a acționa pentru a-și îndeplini cu cinste, cu abnegație, îndatoririle, pentru a servi patria, a-și însuși cele mai înalte cunoștințe, în toate domeniile de activitate. Prin aceasta va demonstra fiecare că, într-adevăr, era noastră socialistă deschide tineretului pa-**

Fotoreporterul se jură că nu minte : Nadia e emoționată !

triei minunate perspective de bunăstare, de fericire, de atingere a celor mai înalte culmi în toate domeniile." Iar dacă Nadia a demonstrat tuturor, lumii întregi **„faptul că un tînăr liber, stăpîn pe destinele sale, un tineret care trăiește într-o țară socialistă poate să aspire la cele mai înalte succese în sport, ca și în toate domeniile de activitate"**, așa cum sublinia cu același prilej secretarul general al partidului, mai există oare loc pentru nedumerire, pentru mirare, atunci cînd vedem luată cu asalt școala de gimnastică din municipiul de pe Trotuș ?! O întreagă națiune română (și nu numai ea) a privit cu ochii plini de încîntare la strălucitele performanțe ale gimnastelor noastre la Montreal, apoi a ascultat cu aceeași lipsă de răsuflare îndemnurile secretarului general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu. Astăzi aceste momente culminante ale sportului românesc se văd bine, de oricine, la Onești. Se vor vedea fără îndoială nu peste multă vreme și în alte orașe, și în alte sporturi.

După ce s-au înmînat florile și aplauzele au încoronat palmele copiilor și adolescenților, școala s-a reîmpărțit din nou pe clase, elevele intrînd în interiorul clădirii pentru prima oară a noului an de învățămînt. Mai întîi, de fapt, s-au împărțit cărțile — gratuite, precum bine se știe. Cei 34 de profesori ai liceului (19 de cultură generală și 15, inclusiv directorul, de educație fizică și sport) și-au luat în primire noua clasă și prima oară de curs s-a pierdut desigur cu cunoașterea reciprocă. Comăneci Nadia a început astfel clasa a noua, iar Ungureanu Teodora pe cea de-a zecea. N-am rezistat tentației și am aruncat o privire prin catalogul claselor precedente, absolvite de cele două gimnaste fruntașe anul trecut. La „rubrica" Comăneci Gh. Nadia am găsit media generală pe anul de învățămînt 1975—1976 : **3,67** — deci o medie cu adevărat bună. La Ungureanu Teodora media generală de **3,10**... „Nu este vorbă, ar putea avea note și mai mari, amîndouă — ne spunea Maria Pop, directoarea adjunctă a liceului. Nu trebuie însă să uităm (nu uităm, desigur — n.a. !) de eforturile mari de la antrenamente, de competiții și concursuri internaționale —adică lucruri care le răpesc mult din timp. Ambele sînt totuși eleve silitoare, care au ne-au ceput niciodată greutăți. Este adevărat că și noi, conducerea liceului, cu aprobarea, ministerului nostru, am căutat să sprijinim în mod special dubla lor pregătire, aceea de sportive fruntașe și de eleve".

Încheindu-se vacanța școlară, desigur că pentru Nadia și Teodora prima oară de școală din nou an a început așa :

— Comăneci Nadia
— Prezent !
— Ungureanu Teodora
— Prezent !

Apoi, la întrebarea cunoscută a profesorului, obișnuită în prima oră de clasă, cea cu „la să vedem cu ce ne-am ocupat în vacanță ?", Nadia și Teodora au putut răspunde la unison :

— În vacanța de vară am fost ocupate să cîștigăm șapte medalii olimpice pentru România !

A început, cu alte cuvinte, un nou an de învățămînt și pentru gimnastele noastre. A început, calendaristic vorbind, un nou an de muncă — de antrenamente și școală, de concursuri și teze. La Liceul specializat de gimnastică se muncește desigur mult, poate mai mult decît oriunde. Nu întrebați dacă merită. Întrebați numai, oricare elevă abia intrată în clasa I, abia ieșită din grădiniță deci, ce vrea să devină cînd va fi mai mare ! Nu vă va răspunde, vă asigur, nici doctoriță, nici profesoară, nici măcar actriță. Vă va răspunde : **„gimnastă, ca Nadia !"** Este de acum visul a milioane de copii din lumea întreagă, este și visul celor 60 de fetițe admise în clasa I, și încă a multor fete și băieți de-o schioană din România. Și de ce n-ar fi ? Precedentul există !

DUMITRU GRAUR ■

Cea mai tînără Eroină a Muncii Socialiste, între colegele sale din clasa a noua : mai vrea cineva să se facă actriță ?

Bela Karolyi : privind spre Olimpiada anului 1980...

Olimpiada 9 de acum departe — a început școala !

Fotografii de EMANUEL TÂNJALA ■

O NOUĂ ROMÂNIE PITOREASCĂ

Stîna de Vale

Nu se numește Stîna **din Vale**, ci **de Vale**, printr-un frumos idiom ardelenesc, echivalent al eminescianului **de din vale.** Iar frumusețea idiomului a înflorit din frumusețea naturii paradiziace. Aici, la Stîna de Vale frumusețea naturii este odihnitoare în sensul spiritual și medical al cuvîntului. Printr-o fericită compoziție minerală a solului văzduhul este ușor radial, tocmai atît cît pericolul să cedeze tămăduirii și să vindece astenia. Astenicii pleacă de la Stîna de Vale complet reabilitați și reconfortați.

Stațiunea a fost altădată proprietatea episcopiei greco-catolice. Cîtă astenie or fi avut preoții și călugării din ordinul franțuzesc asumpționist, e o problemă greu de rezolvat. În orice caz fețele bisericești erau moderne : schiau, făceau alpinism și se cummecau masiv, pe săturate, din șingele Domnului. Pe atunci întreaga stațiune se reducea la un hotel, la o vilă rezidențială și o vilă a poștei, la care, în regimul nostru, s-au adăugat o cabană turistică, una silvică și un pavilion al armatei, astăzi dăruit pionierilor pentru vacanța mare... Abia acum cîțiva ani s-a ridicat o clădire modernă, masivă — **dar e bine să nu mai construim,** plinia creată de mișcările tectonice este mică și aglomerația sterică rănul ființei odihnitoare.

Paradoxal este că acest rai pămîntesc este așezat pe Valea Iadului, porecliță așa datorită malurilor ei prăpăstioase. Și ca mistica papistașă să fie zgîndărită, foștii ciobani au numit un izvor Puța Fetii, ca un fel de dat cu sîc din Isarlîc și ca un pandant la o mică prăvălire de apă de unde dacă beau, cică femeile sterpe ar rămîne însărcinate.

Plinia geologică arè, jur-împrejur, codri deși de conifere și foioase, cu luminișuri în care te bate gîndul să-ți ridici o casă. Luminișuri cu ierburi grase și flori. Au fost multe vipere pe sîcl, dar s-au rărit din pricina circulației oamenilor ; soarta unui coleg a fost mușcată de viperă și a murit viperă. Și astfel a căzut nervocul pe capul colegului meu.

Printre conifere figurează și un molift rar și exotic, înmugurit la Stînă, sub favoarea unui microclimat, așa cum la Bătăe Felix lotusul termal crește cum numai pe Nil și pe fluviul Amazoanelor. Vijelii pustiitoare de vară fierbinte au culcat la pămînt cîteva exemplare din acest molift trufaș, puținele exemplare rămase în viață sînt împrejmuite și numite cu o tăbliță, pentru bricegurile turiștilor care vor să lase din anonimat.

Stîna de Vale este o pajiște lină, cu cîteva oaze de arbori bătrîni. Peisajul este atît de familiar încît o căprioară venea să pască și să fie admirată pînă în spatele pavilionului central; Valea Iadului, și peste o colină; cea a Drăganului au păstrăvi din belșug. Bureți gustoși crese pînă la marginea șoselei.

Drumuri inspirate duc spre alte frumusețî. Parcurgîndu-le, îți vine să cînți pe versuri de Goga : „La noi sînt codri verzi de brazi / Și cîmpuri de mătase". Dar numai pînă aici, pentru că jalea din celelalte versuri s-a ridicat la cer. Un drum duce către platul sublim al Padeșului unde etitorim iarăși așezări de confort modern Și spre izvoarele Someșului Cald. Și spre Focul Viu, iar apoi ca să treacă fierbințeala în rece, spre Ghețarul de la Scărișoara. Un altul duce către Bucea și de acolo spre Chicera lui Goga, ca un omagiu al metaforei. Altul spre Beiuș, prin Budurease, pe l'ngă casa unui meșter, astăzi plecat în lumea umbrelor, care a fabricat o bicicletă numai din lemn și un ceas tot din lemn, visînd, ca orice trăsnit genial, să inventeze și un perpetuum mobile. În fine, al doilea original duce spre pisc și se cheamă Drumul Generalului, pentru că el era urcat de un general mediativ, care se zice că ar fi refuzat să lupte alături de fasciști, în război. Chiar unii dintre popii catolici, francezi sau sub influență franțuzească, au privit cu ochi pieziși războiul antisovietic. Unul dintre ei, Nicolas Merlesz, profesorul meu de franțuzește, ar fi fost spion al puterilor aliate. Reîntors în Franța, prin 1949—1950 el a revenit în România ca turist și a cerut autorităților județene dreptul de a veni ca pensionar, la Beiuș, cu gîndul nostalgic să moară la noi, pe vetrele de care-l lega inima. Și sînt sigur că printre acestе vetre (nu-i așa Père Nicolas) se află și Stîna de Vale, unde prelatul schia, pescuia și picta, pentru că în sufletul de călugăr al profesorului sălășluia talentul unui veritabil artist de imagini sacre și laice.

Cu magnetul ei de aur și lumină, **Stîna de Vale** polarizează și convertește la panteism românesc indigenii și străinii. Mihai Avramescu, poet și prozator de expresie românească al Banatului iugoslav, **s-a** legat și el cu sufletul de această pînlie (nu a lui Stămate ca-n Urmuz), iar un activist al secției de propagandă al Partidului Comunist Italian, pe care l-am însoțit la Stînă împreună cu prietenul de fapte și de vise care este Victor Dolojan — mi-a mărturisit că duce cu el, în Italia, albumul viu, înregistrat pe retină și pe spirit al Stînei de Vale. **De Vale și nu din Vale,** așa cum la Eminescu există sintaxa de dor a lui din vale de Rovine.

AL. ANDRIȚOIU ■

ÎNDATORIRILE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE ÎNTR-O INDISOLUBILĂ UNITATE

Pe platforma Combinatului chimic din Rîmnicu Vîlcea

La întreprinderea mecanică Muscel

Aspect de la marea adunare populară din municipiul Călărași

În timpul vizitei protocolare a tovarășului Kaisone Phomvihane, secretar general al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluționar Laoțian, prim-ministru al Guvernului Republicii Democrate Populare Laos, la Palatul Republicii

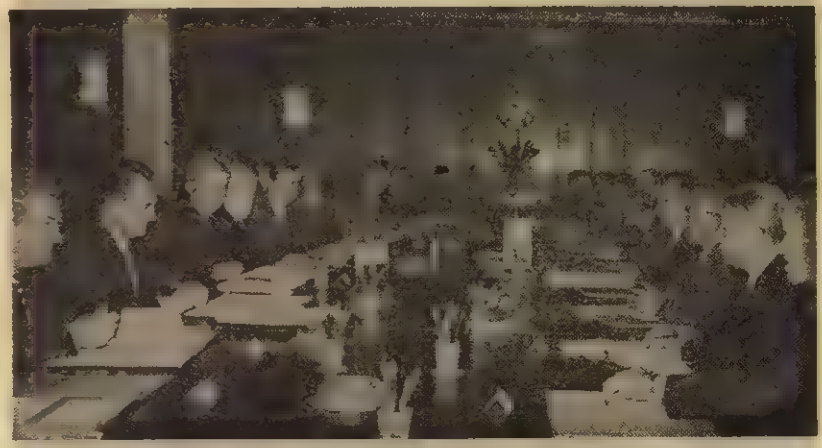

În timpul convorbirilor oficiale dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kaisone Phomvihane

Joi 16 și vineri 17 septembrie, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat într-un nou și fructuos dialog cu oamenii muncii din patru județe ale țării — Constanța, Ialomița, Argeș și Vîlcea — unde a examinat la față locului modul în care se realizează importantele obiective industriale ale actualului cincinal. La Constanța a fost prezent la un moment de seamă pentru dezvoltarea și modernizarea întregii noastre economii socialiste : inaugurarea primului foraj marin de pe platoul continental al Mării Negre, realizare românească de anvergură, unul din marile obiective ale cincinalului revoluției tehnico-științifice. Instalat în largul mării, la 130 km de țărmul românesc, acest colos de metal conceput și realizat la noi, reprezintă după aprecierile unanime ale specialiștilor, una din cele mai moderne foraje de acest tip din lume, situîndu-ne totodată în rîndul celor cîtorva țări care produc în prezent instalații de foraj marin pentru exploatarea surselor de energie de pe fundul mărilor și oceanelor. De la Constanța, tovarășul Nicolae Ceausescu s-a îndreptat spre un alt obiectiv de importanță deosebită al acestui cincinal, spre Călărași, în noua vatră de oțel a țării. Viitorul mare combinat siderurgic și-a început construcția. Actul lui de naștere se află în Directivele Congresului al XI-lea al Partidului, iar realizarea lui, încă din faza de proiectare, a fost urmărită perseverent de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noua cetate siderurgică va permite ca producția de oțel a țării să ajungă în 1980 la 17-18 milioane tone și totodată va opera transformări radicale în peisajul economic și social al acestor străvechi meleaguri românești. În județul Argeș, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a poposit pe platforma industrială a Colibașilor, la întreprinderea mecanică Muscel și în cel mai nou oraș înscris pe harta industrială a patriei — Curtea de Argeș. La Cîmpulung, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat totodată și amplasamentul propus pentru noua platformă industrială a orașului, unde urmează a începe construcția, într-o primă etapă, a unei fabrici de fibre și fire chimice ce va folosi ca materie primă, produse ale marelui combinat pitești ean. La Curtea de Argeș după o vizită de lucru la întreprinderea de porțelan pentru menaj și la „Electroargeș", unitate specializată în produse electrocasnice s-a îndreptat spre un alt obiectiv de importanță deosebită al acestui cincinal, spre Călărași, în noua vatră de oțel a țării. Viitorul mare combinat siderurgic și-a început construcția. Actul lui de naștere se află în Directivele Congresului al XI-lea al Partidului, iar realizarea lui, încă din faza de proiectare, a fost urmărită perseverent de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noua cetate siderurgică va permite ca producția de oțel a țării să ajungă în 1980 la 17-18 milioane tone și totodată va opera transformări radicale în peisajul economic și social al acestor străvechi meleaguri românești. În județul Argeș, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a poposit pe platforma industrială a Colibașilor, la Întreprinderea mecanică Muscel și în cel mai nou oraș înscris pe harta industrială a patriei — Curtea de Argeș. La Cîmpulung, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat totodată și amplasamentul propus pentru noua platformă industrială a orașului, unde urmează a începe construcția, într-o primă etapă, a unei fabrici de fibre și fire chimice ce va folosi ca materie primă, produse ale marelui combinat pitești ean. La Curtea de Argeș după o vizită de lucru la Întreprinderea de porțelan pentru menaj și la „Electroargeș", unitate specializată în produse electrocasnice s-a îndreptat spre un alt obiectiv de importanță deosebită al acestui cincinal, spre Călărași, în noua vatră de oțel a țării. Viitorul mare combinat siderurgic și-a început construcția. Actul lui de naștere se află în Directivele Congresului al XI-lea al Partidului, iar realizarea lui, încă din faza de proiectare, a fost urmărită perseverent de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noua cetate siderurgică va permite ca producția de oțel a țării să ajungă în 1980 la 17-18 milioane tone și totodată va opera transformări radicale în peisajul economic și social al acestor străvechi meleaguri românești. În județul Vîlcea, secretarul general al partidului s-a oprit la Combinatul chimic din Rîmnicu Vîlcea, reprezentativ pentru dezvoltarea în ritm susținut a întregului județ și care în actualul cincinal se află într-un amplu proces de creștere și modernizare. Pe platforma acestei vetre a chimiei românești, ca pretutindeni unde s-a aflat în aceste două zile de fructuoase vizite de lucru, a avut loc o emoționantă demonstrație a atașamentului oamenilor muncii față de partid, față de secretarul său general, expresie elocventă a hotărîrii de a înfăptui în viață mobilizatoarele sarcini ce le revin în acest cincinal.

★

Preocupîndu-ne de dezvoltarea patriei noastre socialiste, luăm totodată parte activă la viața internațională — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la deschiderea noului an școlar, subliniind încă o dată legătura dialectică dintre îndatoririle naționale și răspunderile pe plan internațional. Sînt elocvente în acest sens și primirile și convorbirile pe care le-a purtat în această săptămînă secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceausescu cu personalități politice ale diferitelor țări și popoare care ne-au vizitat țara. În după-amiaza zilei de 15 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe dr. Rafaat El-Assad, membru al Biroului Comandamentului regional al Partidului Baas Arab Socialist din Republica Arabă Siriană care la invitația C.C. al P.C.R. a făcut o vizită de prietenie în țara noastră. A fost reliefată necesitatea intensificării eforturilor în vederea soluționării pe cale pașnică a conflictului din Orientul Mijlociu, a instaurării unei păci drepte și durabile în această regiune. În aceeași zi, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a primit pe Maati Jorio, ambasadorul Regatului Marocului la București, la cererea acestuia.

Joi, 16 septembrie, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu a primit delegația Partidului COPEI din Venezuela condusă de senatorul Pedro Pablo Aguilar, secretar general al partidului, care la invitația C.C. al P.C.R. face o vizită în țara noastră. Din delegație face parte și Eduardo Fernandez, secretar general adjunct al partidului, deputat. În timpul întrevederii a fost exprimată de ambele părți hotărîrea de a dezvolta legături prietenești de colaborare între Partidul Comunist Român și Partidul COPEI din Venezuela, în interesul bunelor raporturi dintre cele două țări și popoare. La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Guvernului Republicii Socialiste România, o delegație de partid și guvernamentală laoțiană, condusă de tovarășul Kaisone Phomvihane, secretar general al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluționar Laoțian, primul ministru al Guvernului Republicii Democrate Populare Laos, a sosit luni, 20 septembrie într-o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

C. IORDACHE

Cultul muncii, cultul valorii, cultul curajului

Un pod este mai întîi o idee

Am venit la Satu Mare să scriu despre podarii lui Dan Berneagă și Ludovic Benovschi. Acum patru ani, vreo 200 la număr — români, maghiari, secui, ucraineni — au început construcția unui pod peste Someș. La 30 septembrie 1976 va trebui să se circule însă pe toate cele patru benzi. E musai ! Întreaga activitate, viața municipiului Satu Mare, străbătut de apele Someșului, ar avea de suferit fără un astfel de pod. Cei vechi nu mai face față traficului urban și interurban mereu în creștere. Pe deasupra a fost șubrezit și de inundații. Podul nou, care și-a întins arcul de beton de pe un mal pe altul, este mai mare, mai trainic, calculat să reziste celei mai mari viituri care ar putea să apară o dată la o mie de ani. Vă puteți deci ușor imagina cită tensiune omenească începe în aceste zile pe pod. În plus, podul este un unicat pe întreaga lui deschidere de 120 metri — cea mai mare din țară și din Europa pentru o punte de beton — nu există nici un picior pe care să-și reazime greutatea. Proiectanții cît și constructorii au ținut să nu obtureze albia riului ; să nu împiedice curgerea apelor, cînd viitura ar depăși cotele normale. Este o idee originală și îndrăzneață. Dar podul mai este unicat și prin metoda de realizare : betonarea în console. Podarii l-au început de pe ambele maluri deodată și s-au întîlnit la mijlocul riului, după patru ani. A fost cel mai emoționant moment : s-ar fi putut ca unul din capete să nu cadă pe cotele proiectului. Dar podarii lui Berneagă au lucrat cu atîta precizie încît ambele capete au ajuns ca turnate pe axa podului. O instalație specială, concepută și executată de oamenii șantierului, i-a ajutat să toarne 10 000 mc de betoane ; din aceștia, 500 metri sînt de marcă superioară. Procedeul este asemănător cu acela al cofragului glisant, cu care zburătorii lui Teodor Rusu (vă mai amintiți de ei ?) au zidit coșul de fum de la Turceni pînă la 300 metri înălțime.

Există o coeziune fierbinte aici, un climat de muncă deosebit care îi face pe oameni să creadă că trebuie și că pot să termine podul în timpul care a mai rămas că nu putem să-l lăsăm tocmai acum cînd are atîta nevoie de noi". Arde deci și la Crasna, la Cocora. Și podarii sînt oameni care știu să se ajute. „Malu' ăsta, cu malu' àla, zice Benovschi, nu s-ar putea uni dacă n-ar exista podul". Indiferent de obstacol, oamenii au simțit de totdeauna nevoia să comunice între ei. Și atunci au construit poduri. Sînt convins că, la început, oamenii au traversat Someșul cu buturuga. Judecînd după aceste înțelesuri, putem spune că podul este o expresie a dorinței de comunicare. De comunicare lucrativă, dar și de comunicare în spirit. În ultimă instanță, podul devine o condiție de existență umană. Unind un mal cu altul, înțelegînd în esență gestul lor, podarii țin să se ajute mai mult, sînt mai uniți, indiferent că sînt români, maghiari, secui sau ucraineni. Ideea apropierii dintre oameni capătă în acest caz rang de universalitate.

Un pod este totdeauna un pod, dar un pod este mai întîi o idee. Îmi spune aceasta inginerul Dan Berneagă, vechi specialist în construcții de poduri, omul care răspunde din punct de vedere tehnic și de podul de peste Someș. Apoi îmi face semn să vin după dînsul. Mă las în mîinile într-un fel de gură de canalizare, spre tunelul podului. Merg o porțiune bună de-a bușilea, încă nu-l înțeleg pe inginerul Berneagă de ce m-a condus tocmai aici, tac, n-am încotro, și înaintez ca și el. „Ideea podului în care ne aflăm, reia, este nouă. Nu spun că este și cea mai bună. Dar pentru ca o idee să prindă, trebuie să ai curaj să o pui în practică, să lupți pentru ea. Uneori, oamenii podului au luptat eroic. Și numai tinerețea lor, curajul lor, i-au determinat să o ia de la capăt. Unora, e drept, le-a lipsit acest curaj. Dar au rămas destui care au îmbrățișat riscul..."

Era noiembrie 1974. O zi umedă. Spațiul dintre grinzi, se vede, e foarte îngust. Aici trebuiau să intre doi oameni : Nicolae Bețleagă și Alexandru Cristache. Și o presă de 160 kilograme. Podul este susținut de 600 de cabluri injectate în beton. Cablurile se pretensionează de către echipa maistrului principal Victor Borcan, adică se întind cu o presiune de 400 atmosfere. Forța care întinde cablul în timpul pretensionării ajunge pînă la 120 tone. Dacă un cablu ar scăpa, lovitura lui ar fi egală cu a unui pumn de 120 tone. Iese de pe țeavă, cu foc, ca un proiectil. Centrarea presei a făcut-o Bețleagă. Nimeni nu spune nici acum că a făcut-o prost. A făcut-o cum l-a permis locul. S-a început pretensionarea și pe măsură ce creștea tensiunea în cablu, creștea și în oameni.

pînă la 30 septembrie. Echipa de drumari, condusă de Aurel Secătureanu, lucrează acum la rampele de acces pe pod. Toți douăzeci vin de la Gîlgău și de 12 ani lucrează împreună. De 12 ani nu a plecat nici unul din echipă. Au lucrat simbătă după-amiază, duminică toată ziua și luni au luat-o de la început. Acum lucrează la coada podului, pe malul sting și sînt ajutați de buldozeriștii Florea Rogoz, 25 ani, din Bapța, Laurențiu Rusu, 24 ani, din Dej, Viorel Corolu, 20 ani, din Bobîlna, Grigore Lobontz, 28 ani, din Supuru de Jos și alții.

Locul e fierbinte pe Someș și timpul e și mai fierbinte. Maistrul Adrian Mic a aflat de zorul colegilor lui și le-a venit în ajutor cu o echipă de oameni, condusă de Daniel Pocol. A venit tocmai de la Baia Sprie, a lucrat la consolidări, apoi la finisări. S-au unit cu echipa maistrului Constantin Tarniță, un alt veteran al podului, din Dej, și au turnat în total 21 000 metri cubi de beton, 7 000 metri au turnat numai în chesoane. În chesoanele din care chesoniștii vrînceni, conduși de maistrul I. Lupu, au scos 8 000 metri cubi de pămînt. Vrîncenii au lucrat în condițiile cele mai grele. Excavau sub clopot de beton, sub presiune atmosferică ridicată și inspirau oxigenul de la campaner. Transpirînd din greu, plini de noroi, încordați la maximum, gata să se retragă spre ieșire în caz de pericol. Au terminat cu bine, pentru că echipa lui Lupu e cea mai bună echipă de chesoniști. Și în timpul acesta, cînd are atîta nevoie de forțe, șeful de lot, Ludovic Benovschi, se consultă cu maiștrii Constantin Tarniță și Adrian Mic, cum să-l ajute pe inginerul Dorin Corneliu (Cocora), și el șef de lot la un alt șantier la podul care se construiește peste riul Crasna. „O să-l trimitem zece oameni

La 400 atmosfere, cînd trebuia să blocheze, presa, din cauza răsucirii cablului, aceasta s-a dislocat și a fost aruncată în Somes cu cablu cu tot. Parcă era o cometă cu coadă. Din instinct, mecanicul Ion Mihai a încercat să țină de pompă. Ar fi fost însă sinucidere curată, dacă nu-l trăgea la o parte șeful lui, maistrul Victor Borcan. Nu s-a întîmplat nimic grav. După întîmplarea aceasta, Bețleagă și Cristache au plecat de la pod. S-au speriat. Au rămas ceilalți, au învățat din toate necazurile, și la a doua tensionare tampul a fost redus de la două luni la o săptămînă. Acum îl înțeleg pe inginerul Berneagă de ce m-a adus aici.

Berneagă are 38 de ani, e bucureștean. Convingerea lui este că podarii sînt constructori de artă inginerească. De fapt, acest motiv l-a determinat să se facă inginer de poduri. „Aveam acasă, zice, un medalion cu Anghel Saligny și o carte despre viața lui. Am citit cartea, și ca orice copil mi-am ales și eu un zeu". Zeul acesta a fost Saligny care, probabil, și el și l-o fi ales ca model pe Apolodor din Damasc. Berneagă însă e un om obișnuit. În 1960 a terminat facultatea și de atunci poduri face : peste Tîrnavele amîndouă, peste Argeș, Topolog și Someș, și crede că în curînd va construi poduri numai din beton și oțel și peste Dunăre. Că dacă a mers la 120 metri, poate să meargă și la 160 sau 200 cît are Dunărea pe anume porțiuni.

Fără să fiu specialist de poduri, am tăria să cred în visul lui Berneagă.

Mărturie stă podul de peste Someș care, între un mal și altul, plutește ca o aripă încremenită în timp.

N. GRIGORE MARAȘANU

STAREA DE URGENȚĂ

Sîntem legați unii de alții prin miliarde de fire telefonice

Un proaspăt tată vorbea cu soția aflată încă la policlinică, un inginer șef confirma provinciei sosirea unor utilaje, un pilot era chemat la Băneasa în locul unui coleg bolnav etc. 600 de abonați telefonici își foloseau aparatele — evident — după propriul lor interes. În aceeași clipă 600 de abonați au auzit un zgomot și telefoanele au rămas mute. Fiecare din cei 600, fără să știe unul de celălalt, a trecut la faza următoare, firească, reclamarea întreruperii la 021. Și fiecare în felul lui avea dreptate să rostească uneori cuvinte aspre : eu plătesc abonamentul, voi de ce nu vă faceți datoria, sau, tăiați frunze ciinilor în loc să... Dar înainte de a trece valul de reclamații — un asemenea val durează — o echipă de „electromecanici jonctori" îmbarcată cu fofcală într-o mașină specială, utilată cu diverse instalații se și afla în căutarea defectului. În acea zi, pe strada Smirdan, ciliva zugravi instalaseră o schelă glisantă acționată de motoare electrice. Priza de pămînt a instalației electrice, un

fel de baionetă lungă de metal, a fost introdusă de către un nepriceput exact peste un cablu telefonic cu 600 de circuite, secționîndu-l ! Cablul care lega două centrale mari lucra din plin. Oamenii de la intervenții au găsit repede punctul secționat și, cum se spune, din mers, au trecut la înlocuirea cablului. Au lucrat continuu 19 ore. Firește, în centrale se cuplase imediat un cablu adițional.

Bucureștiul are în subteran sau pe stîlpi miliarde de fire telefonice. Un pățenjeniș superb în alcătuirea sa rațională, asigură funcționarea aparatelor atît de solicitate. În mod obiectiv sau subiectiv (nu discutăm aici acest aspect al problemei) zilnic se rup sau sînt rupte cîteva dintre aceste circuite și tot zilnic sînt repuse în funcționare. Oamenii care se ocupă 24 de ore din 24 cu rejoncționarea, trăiesc prin activitatea lor, momente de încordare în care lupta cu timpul este desfășurată sub pămînt sau în aer, pe vreme urîtă sau frumoasă. Brigăzile sau echipele acestea operative funcționează după un statut aparte în care conștiința în muncă se scrie cu majuscule.

La policlinica din strada Rozelor s-au întrerupt mai multe linii telefonice. În același timp a fost semnalată o întrerupere la niște cabine de telefon public. Echipa care deservește zona a ales fără ezitare policlinica. Petre Țicumeanu și Ilie Nițu au început verificarea din două sensuri a cablului aerian. Pe Țicumeanu experiența profesională — **„sînt de 26 de ani în telefoane"** — l-a condus spre locul unde se vedeau urmele unui fost șantier. În apropiere de un copac cablul avea o mică zgîrietură. „Aici este. Adu scara, Ilie !" și din acest moment totul a căpătat o dinamică aparte : **„Să te grăbești încet, adică să lucrezi repede dar să nu pierzi din vedere verificarea fiecărei operații în parte"**. În mai puțin de o jumătate de oră sora care privise pe fereastra cabinetului medical sosirea echipei a scos din nou capul și a strigat cu satisfacție, în glas : a venit tonul ! Petre Țicumeanu, **„meșterul"** cum îi place să-l numească Ilie Nițu, ajutorul, a privit zîmbind spre fereastră : **„Funcționează, dar nu este gata. Lăsăm să se usuce izolația, închidem cablul și apoi îl plumbuim. Dar pînă se usucă ne repezim la cabinele publice, Ilie, strînge sculele"**. Ilie, care a împlinit 19 ani, adică este la vîrsta cînd vrea să fie el însuși, nu iese din vorba meșterului fiindcă acesta e om, nu jucărie ; Ilie, căruia meseria îi place din ce în ce mai mult fiindcă **„e de mare fotos"**, cît și pentru faptul că **„părinții toți muncitori sînt"**, ar prefera să se ducă singur la cabinele telefonice pentru a-i scuti pe Țicumeanu de alergătură, dar nu îndrăznește. Va îndrăzni poate mîine.

De fapt, jonctorii lucrează de obicei cîte doi ca într-un tandem ciclistic, cînd primul se sprijină în efort pe celălalt și invers.

...Aceștia sînt oamenii cu ecuson albastru pe care este gravat doar un număr anonim. Anonimi, de la acest amănunt pînă la faptul că noi, cei care folosim zilnic telefonul, nu ne imaginăm că apa din sol corodează continuu cablurile acoperite în manta de plumb, că sub pămînt există curenți vagabanzi care produc scurtcircuite, excavatoriștii sau buldozeriștii de pe șantiere rup mereu din pățenjenișul telefonic subteran etc.

VICTOR CONSTANTINESCU

Un șantier ca o Stea Polară

La Măceșu de Sus, comună din cîmpia de sud a Olteniei, aproape de malul Dunării, unde secetele au pustiit deseori truda țăranului, au intrat nu de mult, au intrat împreună cu I.M.S.-uri și buldozere, cu screpere, tractoare și camioane puternice, dragline și excavatoare, constructorii. Constructorii celui mai nou sistem de irigații din vatra țării : **sistemul Nedeia-Măceșu.** Un alt arbore de apă, de făgăduință și de certitudini pentru recoltele, țăranii și pămîntul dintre Jiu și Desnățui.

De la Răzmirești ori de la Mostiștea-Giurgiu, de la Cetate-Galicea, de la Bechet ori de la Cujmir au sosit și mai continuă să sosească sute de oameni. De loc din toată țara, purtînd însă același nume comun : **constructori de sisteme de irigații.** Poate cea mai nouă categorie de constructori. Aici, la Măceșu de Sus, și-a statornicit sediul **Șantierul național al tineretului.** Într-o casă țărănească solidă cu ferestre largi spre drumul ce duce în jos la Dunăre, într-o cameră de lucru cu puternică tentă orășenească — birou cu furnir lustruit, fotolii, pe unul din pereți o marină pictată cu talent — mă întîmpină un bărbat tînăr, blond, înalt și robust : Traian Anghel, 30 de ani, activist al C.C. al U.T.C., comandantul șantierului. De profesie inginer. Inginer de îmbunătățiri funciare. În 1969, cînd a terminat Facultatea de hidrotehnică din Iași, cere să vină în Dobrogea lui natală, acolo unde avea loc, pe o imensă întindere, pe 200 000 de hectare, marea experiență românească în domeniul irigațiilor, experiența Carasu. Din cei trei ani petrecuți în acest spațiu de muncă eroică, doi este comandant de șantier. După această experiență este promovat activist al C.C. al U.T.C., și este însărcinat să răspundă de munca politică a tinerilor de pe șantierele de îmbunătățiri funciare. În 1974 este numit comandant al detașamentelor de tineri de pe marele sistem Giurgiu-Răzmirești. De la Răzmirești, unde a lăsat, cum spune, o parte din tinerețea sa, vine la Măceșu unde practic, lucrările au fost atacate la **1 iulie 1976** și unde Șantierul național al tineretului a preluat jumătate din executarea sistemului. Din cele 55 000 hectare care se vor amenaja cam 25 000 și le-au asumat ei, tinerii, care pînă la sfîrșitul anului 1979, și chiar mai devreme, vor preda beneficiarilor — C.A.P.-urilor și I.A.S.-urilor din zonă — tot sistemul de irigații. E o lucrare de proporții foarte mari nu numai prin suprafață, nu numai prin cota de investiții — ci mai ales prin complexitatea ei, fiindcă terenul de irigat urmează să se facă și prin aspersiune, și prin brazde și bivalent, adică aspersiune plus brazde. Inginerul Traian Anghel scoate din sertar o hartă cu tot felul de cote și detalii și începe să-mi explice inginerește. „Captată din Dunăre printr-un sistem de aspirație, cu stații plutitoare, apa va intra într-un bazin de refulare, apoi prin S.P.A. 1, Stația de pompare nr. 1, o va porni pe C.A. 0, canalul de aducțiune zero, lung de 6 kilometri..."

— Ce se întîmplă în momentul de față pe șantier, unde se lucrează, tovarășe inginer ?

— O să mergem să vedem. S-a atacat baza de aspirație și refulare S.P.A. 1, canalul de aducțiune zero și s-au început lucrările la S.P.A. 2 ; în același timp facem organizare de șantier, recrutăm tineri, organizăm școli, cursuri și forme de calificare. Ne străduim ca majoritatea tinerilor să-i recrutăm din zonă, din satele care vor beneficia de sistem și așta din mai multe considerente. O parte, desigur, se vor califica în meserii pure de constructori de irigații, ca montori de conducte azbo, mecanici pentru utilaje specifice, betoniști pentru poligoanele de dale. Cei mai mulți vor fi calificați în lucrări de irigații pentru exploatarea sistemului în

etapa a doua, cînd va fi dat în folosință. Soarta recoltelor, dar mai ales a pămîntului, stă mai mult în mîna celor care vor exploata sistemul decît în a celor care îl construiesc. Și apoi este marea problemă socială de actualitate — de a lega tineretul de sat, de a rămîne acasă în meseriii moderne, de a întineri și defeminiza forța de muncă din agricultură".

...O luăm spre Dunăre. Spre șantier. La marginea satului începe să se simtă fluviul. Vîntul aduce miros de clisă și de sălcii ude, iar peste cîmp se aude țipăt de păsări de apă. Aici, la marginea satului, se desenează din țăruși și sfori întinse pretutindeni viitorul cartier general, viitorul „oraș" al tinerilor constructori. Printre pădurea de țăruși, printre mormane de cărămizi din beton, mergînd cu grijă pe lîngă fundațiile trasate cu cretă ca pe un uriaș șotron unde ar urma să se joace niște uriași, într-un picior, l-am întîlnit pe inginerul Adrian Todirașcu, șef de lot, căruia i s-a încredințat răspunderea acestei dificile lucrări. Înainte de a veni aici, bucureșteanul n-a stat nici măcar o zi în București, în apartamentul pe care și l-au făcut de curînd, nici nu s-a dus măcar să-și vadă părinții. De la Găujani (din sistemul Giugiu-Răzmirești), unde a ținut totuși să se mai uite cîteva clipe peste întinderea verde de vreo 8 500 de hectare pe care le-a irigat și desecat, să mai asculte susurul apei curgînd din aspersoare, s-a urcat într-o mașină cu direcția Măceșu-Dolj. „Canalul este foarte mare, și are o tehnologie destul de complicată, îmi spune. Cu aproape 6 kilometri lungime, pe 2,500 km fără pantă, apoi cu o pantă lină, aproape imperceptibilă, de 0,22 la mie, se construiește meticulos, porțiune cu porțiune, fiindcă terenul este slab, nisipos și ca să nu se producă eroziuni, să nu se distrugă structura solului, lucrăm cu cinci tipuri de secțiuni, de la baze de 20 metri la 80. Întreg acest canal întrunește o suprafață de circa 80 de hectare căptușit mai întîi cu o folie de polietilenă de un tip special peste care se așază dale mari sau dale mici din beton prefabricat. Lucrăm deocamdată cu 70 de muncitori. Noi am vrea să mergem mai repede, am putea să aducem oameni mai mulți, dar avem greutăți cu aprovizionarea. Dalele ne vin de la Calafat și nu știu de ce ne sosesc atît de greu. Sperăm să ne facem curînd un poligon propriu de turnare a dalelor și atunci o să fie altceva, o să avansăm mult mai repede".

...Florea Mirea este unul dintre cei 70 de la C.A. O. Este din Măceșu de Sus, are 26 de ani, este căsătorit de 7 ani și pînă acum 11 luni a lucrat la C.A.P.

— De ce ați lăsat cîmpul ca să deveniți „șantierist" ?

— Păi, socoteala e simplă. Lucrarea asta trebuie făcută de cineva, nu ? Și-apoi cine să sară mai întîi dacă nu noi, care o să beneficiem de ea ? Nu pămîntul nostru se irigă ? ! Apoi mă gîndesc să urmez o școală de stație de pompare sau de întreținere, ceva fac eu. Cînd s-o termina șantierul cineva trebuie să știe să lucreze cu irigațiile. Ion Diaconeasa, consătean cu Florea Mirea, cu toate că are o meserie în domeniul irigațiilor, mecanic de pompe și aspersoare la C.A.P. într-un sistem mic local, a venit totuși pe șantier cu intenția „să mă calific în ceva superior. Aș vrea să fac o școală de electromecanici pentru stațiile de pompare".

...Tinerii vin spre șantier, vin să muncească dar mai ales să învețe. Să se califice, să se desăvîrșească. Șantierele noastre au fost întotdeauna pentru ei ca o Stea Polară.

CICI IORDACHE ■

Șeful care n-a vrut să-și cumpere trăsură ca baba din poveste

— Cu noi lucrurile s-au petrecut cam așa : șefii au trecut, noi am rămas. Și ce președinți am mai avut la C.A.P., unul și unul. Să vedeți poveste.

Și astfel, am aflat despre o întîmplare simplă, profund umană, trăită de locuitorii unei așezări obscure din județul Suceava. De satul Sfîntu Ilie, comuna Scheia, puțini vor fi auzit, în afară de oamenii județului și de istorici, deoarece aci dăinuie pînă în zilele noastre o bisericuță ridicată de Ștefan cel Mare — lăcaș declarat monument istoric, de la care își trage numele și satul. Dar nu la biserici ne vom referi în cele ce urmează, ci la lumești întîmplări, la oi haihui și tractoare defecte, dar în perfectă stare de funcționare, la președinți defecți și promisiuni încălcate, la pale, coceni și fîn, la încredere și neîncredere în om. Tocmai fiindcă va fi vorba mai mult despre oameni decît despre pale și fiindcă Sfîntu Ilie nu există numai în județul Suceava, ne-am gîndit să scriem mai mult despre cele petrecute acolo, drept dovadă — a cita ? — că omul sfințește locul.

Interviul mi l-a dat un sat întreg : Dumitru Cojocaru și Vasile Coșulschi, moș Ion Serbiuc și Mihai Boberschi, inginerul agronom Corneliu Apostol și contabila Arieta Reuț, Ion Leliuc și acei anonimi desemnați în distribuțiile teatrale sub denumirea „țărani și alții". Într-un cuvînt, obștea, care mi-a înfățișat traiectoria de Luna Parc a unui sat întreg : cînd jos, cînd sus, iar între suiș și coborîș — emoții tari.

În ultimii ani C.A.P. „30 Decembrie" din Sfîntu Ilie a urcat, într-un mod sui-generis, pe culmile gloriei. O glorie negativă, dacă ne putem astfel exprima, întrucît cooperativa ajunsese cunoscută și pomenită de mai tot județul. Pămînt fertil, fără pantă, mecanizabil sută la sută, oameni harnici, și totuși ultimii dintre ultimii : nu existau ședințe de analiză în care să nu fie citat și Sfîntu Ilie, cu tunetele și fulgerele de rigoare. Acestea din urmă nu aveau nimic comun cu atributele legendare ale cerescului personaj, ci cu producțiile submediocre pe care le obțineau cooperatorii : nici măcar 900 l pe an pe cap de vacă furajată, nici 8 000 kg sfeclă la hectar, ceea ce în Țara de Sus — și nu numai acolo — e motiv de tristă notorietate. „La ședințe nu mai e critică, e batjocură ; te și ferești să spui că ești de la Sfîntu Ilie", oftau oamenii. Și toate acestea de ce ?

Din 1964 pînă în 1974 s-au perindat la cîrma cooperativei patru președinți. Unul și-a închipuit că palele se cară de pe cîmp cu dispoziții, nu cu furca. De meserie contabil, socotea că și agricultura tot contabilitate e : hîrtii și dispoziții de plată. Personal nu punea mîna pe nimic, nu urnea lucrurile din loc. Dădea dispoziții.

După contabil a venit președinte o femeie, pe care sătenii o descriu astfel : „După ce a văzut că e mare și tare, a crezut că pe ea nimeni n-o clintește din scaun. Trecea doar în plimbări pe cîmp. Inginerul agronom, măcar că e un om cu școală, grăia cu noi, dar președinta — nici gînd. Se plimba ca împărăteasa la aer. Cînd o căutai, era la „ședință". Ședință ? ! Era decolată pe la bufeturi și cabane. Și știți cum a pățit pînă la urmă ? Avem noi un basm vechi de cînd lumea. O babă mergea la oraș cu ouă pe cap, într-un coșuleț. Își pusese ea în plan să le vîndă și să-și cumpere trăsură. Dar de mîndră ce era, nici că răspundea la bineț, nici măcar mulțumesc nu grăia, dădea doar trufașă din cap. Și cînd a dat o dată așa din cap, a scăpat ouăle și a terminat cu mărirea".

Notați amprenta limbajului modern asupra basmului străvechi : „baba își pusese în plan" (am citat exact). Dar, indiferent de limbaj și de epocă, morala e aceeași, sănătoasă, perenă.

Așa au stat lucrurile pînă în 1974, cînd a fost ales președinte un mecanic de tractor, Vasile Maximesi. Acesta nu visa trăsură, își pusese în plan ceva mult mai modest : să redea oamenilor din sat sentimentul propriei demnități, să le răsplătească munca după merit, să întroneze un climat de cinste, exigență, hărnicie.

Cînd m-am abătut eu pe la Sfîntu Ilie, întîmplarea a făcut ca Vasile Maximesi să nu se afle în sat. Ce era de făcut ? Un reportaj despre C.A.P. „30 Decembrie" fără președinte ar fi sunat ca Hamlet fără prințul Danemarcei. Există însă două moduri de a judeca munca unui om. Poți, bunăoară, să te duci acolo unde el lucrează : sub valuri dacă e scafandru, în inima cărbunelui dacă e miner, pe ogor dacă e colectivist și să-l întrebi : „Tovarășe Cutare, cum merge treaba ?" O a doua modalitate, mai interesantă și mai fertilă pentru gazetar, în special cînd este vorba de un conducător, constă în a-l întreba pe cel pe care îl conduce Cutare : „Măi, tovarășii, ce credeți voi despre munca voastră ?" Dacă în primul caz, Cutare poate încerca, fie și inconștient, să te îmbrobodească, să se împăuneze cu merite inexistente, în al doilea caz asemenea riscuri sînt minime : obștea posedă un simț al realului și al măsurii care oglindește adevărul ca apa cristalină de izvor. Așadar, în absența lui Vasile Maximesi am întrebat satul :

— Cum de-ați reușit ca într-un singur an să întoarceți foaia, de la 900 l de lapte pe cap de vacă ați trecut la 2 250, la sfeclă de la 8 000 kg/ha la 31 000 s.a.m.d. ? Noul președinte este cel care a întors roata sau a plouat la timp ?

— Vreme bună ? ! Nici vorbă. Acum un an ne-au bătut ploile și grindina, ne-au nenorocit cartofii și, în general, mult ne-am necăjit.

— Și atunci ?

— Foarte simplu. Noul președinte n-a promis marea cu sarea la nimeni, dar ce a promis a dat, spre deosebire de ceilalți președinți dinaintea sa. Și încă ceva : s-a apucat singur de toate cele și ne-a făcut astfel să prindem și noi curaj. Veneau, de pildă, camioane I.T.A. să care saci. Încărca și Vasile al nostru. La S.M.A. era un mecanizator, unul Radu, care lucra „lasă-mă să te las" la o mașină de recoltat cartofi. Odată a zis că nu-i trage tractorul și că el, vezi bine, n-are nici o vină. Președintele nostru e doctor în tractoare — nu doctor cu patalama, ci cu sufletul și cu mintea. I-a spus lui Radu : „Nu trage, care va să zică ? Dă-te jos și-ți arăt eu că trage". Și i-a arătat ! Și tot de la cartori i-a întors pe oameni din drum fiindcă nu culeseră cum se cuvine : „Nu vi-e rușine ? Cartofi munciți îi lăsați să putrezească ! Și oamenilor le-a fost rușine și s-au întors. În control merge zi și noapte. Într-o noapte de duminică spre luni ploua cu găleata. El, pe cîmp. Și se trezește cu niște oi care pășteau pe tarla, stricînd munca oamenilor. I s-a făcut negru în față : nu de întuneric, că era lună, ci de supărare. Oile aparțineau, cui credeți ? Unui maistru din Suceava care credea că lucrurile vor merge ca înainte și că va putea face orice pe tarlaua gospodăriei. Maximesi nu l-a iertat. Nu iartă pe nimeni cînd e vorba de bunul gospodăriei. Lui socru-său i-a măsurat totul și i-a spus : „Să nu care cumva să iei mai mult c-ai încurcat-o". Și mai e ceva : măcar că-i mecanic, iubește animalele. După ce fată vaca, merge să vadă dacă primește vițelul la supt. Se duce în grajd nu fiindcă n-ar avea încredere în îngrijitori, ci fiindcă ține la animale. Și iacă așa, noi azi înflorim. Vite mai frumoase ca ale noastre nu-s. În afară de normele comune de muncă, la acord global am luat bani, 1 000—1 500 kg cartofi fiecare, 500 kg știuleți de porumb, 10 kg zahăr, paie, coceni, fîn, frunză de sfeclă. De cînd e C.A.P.-ul nostru n-am luat atîta zahăr și altele. Și drumul la Trei Movile l-a făcut președintele drept și neted de parcă-l dat cu lama, și podul spre moară prin Sănuște ; a pus să strîngă tot finul, să nu-l mai ardă tractoriștii, cum făceau ei înainte ca să poată ara. Noi zicem : a făcut una, a făcut alta, dar de fapt *noi* cu mîinile noastre le-am făcut. El însă a fost sufletul. Și asta fiindcă nu șade la birou și a dat tot ce a promis.

Asta-i tot ce s-a întîmplat la Sfîntu Ilie, în acest sat obscur de munte din Țara de Sus. Și fiindcă Sfîntu Ilie nu e numai la Sfîntu Ilie am socotit că merită să vorbim mai mult despre el. Pe Vasile Maximesi nu l-am întîlnit personal, deși tare mult aș fi ținut să-i string mîna. Cum am spus, era plecat din sat : la Iași, la reciclare. Nu știu ce note a luat acolo, dar îndrăznesc să afirm că acest președinte de C.A.P., mecanic de tractor și om de omenie, atunci cînd a luat drumul Iașului, la școala oamenilor și a conducerii era gata reciclat.

LIONEL NIȚESCU ■

BĂTRÎNUL ȘI ORAȘUL

Fotografiile din acest număr: EMANUEL TANJALĂ, ELENA GHERA, RADU CONSTANTINESCU, ION PREDOȘANU.

Viața începe la parter.

Cerul începe la etajul 10.

Cultul muncii, cultul valorii, cultul curajului

Avem ambiții, dar nu avem orgolii

Cine-i poate găsi liber și disponibil pentru o discuție pe inginerul Gelu Kahu, directorul Centralei industriale navale, al cărei sediu se află la Galați, trebuie să se considere un om cu noroc, mai ales dacă este șofer. Deoarece, în acest caz, Gelu Kahu pare și mai greu accesibil chiar cînd se află în șantier ori în biroul său, pentru că are o delegație străină la tratative, pentru că a coborît și pe-acasă la Brăila unde este solicitat de urgență pentru că... trebuie să revină de la Tulcea sau se află în drum spre Constanța. Dar dacă l-ai „prins", ceea ce în cazul de față nu mai este o metaforă, ci o urmărire perseverentă de două zile, Gelu Kahu este gata să răspundă cu spiritul său sintetic și capacitatea sa de a descifra o întrebare încă de la rostirea primelor vorbe, oricărei întrebări privind domeniul construcției de nave îndrăgită și de el ca și de mulți alții de pe malurile Dunării, încă din copilărie. Primul răspuns mă surprinde: „Galațiul este o întreprindere fără orgolii". Explicația pe care o solicit provoacă o replică de asemeni neașteptată: „Este o chestiune de caractere, foarte complexă și aș zice interiorizată în fiecare dintre miile de oameni care fac aici nave".

— Credeam că orașul dumneavoastră are vocația acestei superbe munci...

— Asta este altceva și nu vă contrazic. O are și tocmai de aceea este ferită de orgoliu, adică, dacă vreți o „traducere" a afirmațiilor mele v-aș spune că atunci cînd sîntem solicitați să vorbim despre acest efort resimțim o reținere, preferînd să facem mai mult decît să vorbim. Este o psihologie tipică celor legați în mod serios de muncă. Și noi avem pretenția că facem parte din această categorie. Încitarea la publicitate nu ne încîntă, nici lupta pentru priorități, tactica relațiilor, un anume gen de concurență, pentru că, vedeți dumneavoastră, în prezent Galațiul nu mai este singular pe harta șantierelor constructoare de nave cum se întîmpla pînă nu demult. Avem acum un șir de asemenea întreprinderi și ele nu numai că se dezvoltă dar se și înmulțesc.

— Dumneavoastră, tovarășe Gelu Kahu, ați trecut prin multe funcții în cadrul acestui șantier în diversele sale faze de dezvoltare, cît și prin sectorul de concepție indiferent cum s-a numit el în decursul timpului. Că director de centrală, care vi se par caracteristicile muncii îndeplinite acum, diferențele, responsabilitățile, noutățile și cum le răspundeți ?

— În primul rînd vreau să fac o precizare: centrala noastră se cere privită ca o organizație economică de coordonare, deci cu o configurație bine definită, dar care presupune cîteva date poate nu unanim acceptate ori înțelese. Noi ce coordonăm ? Niște întreprinderi care sînt însă independente și trebuie să se comporte în consecință, în sectorul conducerii, programului etc, sîntem în fața unei duble caracteristici: o față este însăși această independență și alta tocmai apartenența la centrală. Aș zice chiar că C.I.N. nu se află doar la Galați ci pretutindeni unde există șantiere navale și ea se impune a fi tratată ca o unică organizație economică cu zeci de mii de oameni răspîndiți pe mai multe locuri de muncă. Orice delimitare ce s-ar încerca mi se pare dăunătoare și îngustă, față de amploarea și importanța muncii noastre. Spun ceea ce spun deoarece mai aud din cînd în cînd afirmîndu-se: „am o problemă pe care nu mi-a rezolvat-o centrala", cînd cel care vorbește face și el parte din centrală, dar pare a uita aceasta dacă se află la Oltenița ori la Drobeta — Tr. Severin, să zicem. Vă atrag atenția că nu este un simplu joc de cuvinte și un concept de omogenizare. Fiecare dintre cei care lucrează în cadrul centralei trebuie să conceapă problemele din punctul de vedere al centralei și nu altfel.

— Rolul dumneavoastră fiind în acest caz...

— ...acela de a face o strictă diviziune a muncii în cele două aspecte majore ale acesteia: activitatea curentă de producție și dezvoltarea în continuare a capacității oamenilor și a producției. Vi se pare ușor, așa-i ? Dar aceasta presupune o activitate curentă foarte bine organizată, astfel încît ea să permită crearea timpului concret necesar asigurării perspectivei și în același timp cei care lucrează la perspectivă să fie conectați la activitatea curentă. Acesta mi se pare mecanismul cel mai complicat, mai cu seamă în materie de construcții navale. Cîștigurile se fac pas cu pas aici, pentru că nu producem ceea ce producem independent de producția mondială ci în strînsă corelare cu aceasta. Și iată cum. Voi da un exemplu privind mutațiile în tehnologia transportului pe apă care ține pasul cu toate cuceririle științifice și care, tocmai din această cauză, complică procesul de prevedere a perspectivelor.

— În contextul unei economii planificate, de tip socialist, cum se manifestă fenomenul de care ați amintit ?

— Pot spune că meritul politicii economice românești în industria noastră este tocmai acela că aceasta din urmă a ținut să se pună între altele în slujba dezvoltării flotei noastre naționale, să permită o creștere substanțială a capacității de transport pe apă dar cu mijloacele noastre, nu ale altora. Iată un caz concret: Combinatul siderurgic Galați trebuie să-și aducă minereu potrivit unui program precis. De aici rezultă stabilitatea producției sale dar nu numai în planul material ci și în cel al ideilor care rezultă din efortul României de a-și dezvolta siderurgia. Pentru noi, navaliștii, asta înseamnă o definire a activității noastre mergînd pînă la detalii de tipul : ce vas, ce tip, de ce capacitate, cînd și de unde să asigure transportul ? De aceea noi producem 70% pentru nevoile interne, în sectorul navelor maritime. Ideea îndrăzneață de a avea o flotă, căci n-am avut-o — o știe o lume întreagă — rezultă din stabilitatea producției noastre privite în ansamblul ei. În același timp, necesitatea conectării la piața de desfacere presupune o activitate de asortare, de sortiment în înțelesul cel mai tehnic-comercial al noțiunii, de stabilire de caracteristici etc, pentru că în competiția mondială actuală, în care țara noastră s-a angajat, mă refer iarăși la sectorul naval, nu se poate intra fără o substanță proprie, nu se poate intra decît pe calea certărilor proprii și printr-o independență tehnologică ! Și astfel, ne întoarcem la ceea ce spuneam la început și anume la omogenizarea organizației noastre economice C.I.N., la paralelizarea lucrurilor de azi cu cele viitoare și deci la acordarea unui volum egal de preocupare fiecărei componente a centralei navale. Alt exemplu : ICEPRONAV, Institutul nostru de concepție, are în prezent nuclee în fiecare șantier și asigură astfel acel transfer al preocupărilor actuale cu cele de mîine, la nivelul lor, în funcție de ceea ce produc în acest moment și de ceea ce vor produce atunci. Zic că aceste nuclee reprezintă germenele viitoarelor centre de proiectare independente. Profilul șantierelor noastre este definit deja, iar aceste trebuie să se transforme în specializare, iar ca rezultatul urmărit să fie realizat se impune o capacitate de producție corespunzătoare. Așa se explică de ce Galațiul a transferat Brăilei navele de 4.500 construite în 1960 aici, după ce o vreme s-a lucrat în paralel, așa cum acest fenomen se petrece acum cu navele de 7.500 dar care treptat vor deveni specialitatea exclusivă a constructorilor brăileni. Drobeta — Tr. Severin a preluat navele de 2.000 și fiecare șantier are acum profilul necesar. În această acțiune noi am dorit să ținem în continuare seama de indicațiile primite din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu ocazia uneia dintre vizitele sale la Galați, potrivit cărora asigurarea eficienței în construcția de nave este dată de programul de tipizare și unificare a acestora ca bază pentru configurația profilelor șantierelor. Unificări parțiale s-au și realizat: motoarele și generatoarele sînt produse de o fabrică de la Reșița, care cu cele patru tipuri produse acoperă cea mai mare parte a nevoilor noastre actuale. Același lucru se poate spune și despre alte elemente ale unei nave, cum sînt tabla, elicele etc.

Privind retrospectiv, putem spune că acest reviriment remarcabil în sectorul nostru s-a produs cu prilejul declanșării Programului prioritar al construcției de nave 1971—1975, inițiat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în urma unei vizite de lucru efectuate aici. Idcea — ducem multă marfă, s-o ducem cu vapoarele noastre — continuă să ne fie far călăuzitor.

MANOLE CĂRȚAN ■

„Eu, Mihai Andrei, dacă nu aș lucra, aș muri!"

Se mai întîmplă în viața fiecăruia dintre noi — chiar dacă sîntem gazetari sau nu — să privim și să ascultăm citeodată un om ca pe un prieten care pînă în clipa aceea ți-a lipsit, la fel cum tot într-o anume clipă descoperi într-un prieten un dușman care îți prisosise. Un OM, un PUR-ȘI-SIMPLU-OM, care, departe de a suci pămîntul în jurul lui, gîndește și trăiește atît de exemplar, încît de foarte multe ori trece neobservat, spre deosebire de cei individualizați prin răul resimțit de noi toți. Un asemenea Om de omenie este inginerul Mihai Andrei și însăși simplul fapt că există astfel de 47 de ani este ceva extraordinar ! Înalt, slab sau poate numai slăbit de boală, cu ochi blînzi și albaștri, își întoarce din cînd în cînd palmele ca să citească în urmele de mineriu mincle prin care a trecut în cei peste 30 de ani de subteran trecuți de cînd, nemaivînd pe nimeni să-i poarte de grijă, a plecat în lume. A început prin a fi miner la Baia Mare, urcînd treptele meseriei cu îndîrjirea celui primit în rîndurile partidului la o vîrstă la care alții abia termină școala, pleacă la Dej, de aici la Petroșani, unde primește diploma de inginer și inima soției lui, Elena.

— Pe Elena am cunoscut-o la mare, în 1955, 9 septembrie. Mi-a spus că nu are mamă. Eu nu am nici mamă — murise în '46 —, nici tată — din '49. A doua zi am întrebat-o dacă vrea să-mi fie nevastă. A zis „da" și am rămas cu „da"-ul de 21 de ani. Am stat o vreme la Călan, că ea era de acolo, pe urmă am venit aici, la Deva, cu toții.

— Cu toți sau cu amîndoi ?

— Cu toții, că am și un băiat, Liviu, de el să scrieți, mă rog, are 17 ani și a sărit 14,83 m la triplu-salt, e vicecampion la juniori, campionul a sărit cu 1 cm mai mult, e mai mare decît băiatul meu și pe urmă pe nisip 1 cm . E serios, acum mi-a intrat și la Liceul sportiv...

— Și soția ?

— Elena este revizor contabil la Consiliu, dar urmează și Dreptul, are 46 de ani și e în anul V. Am acasă și nevastă, și revizor, și procuror.

Despre el, Mihai Andrei nu prea vrea să vorbească, ce să spună ? Ce faptă ex-

Ascensor spre Babilon

Pentru ascensiunea omului în propriile-i construcții, folosirea scărilor inventate tot de el a fost, la un moment dat, insuficient funcțională. Astfel, a răsărit, din necesitate, ascensorul. Mersul lui pe verticală în impunătoarele construcții ale timpurilor moderne, cu orașe supraaglomerate, imită o clipă pulsul unei rachete. Ascensorul are în felul său poezia unui zbor.

În primul deceniu de după război în orașele țării erau puține ascensoare, toate provenite din import. Astăzi, spre exemplu, numai la Zalău sau Slobozia sînt mai multe ascensoare decît erau înainte în toate orașele țării, iar mîile de instalații montate în hoteluri ,spitale sau întreprinderi, în blocurile de locuit, atestă impresionanta dezvoltare a industriei ascensoarelor. Iată, deci, un reportaj despre ascensoare.

Pînă în anul 1961, încercările făcute în unele întreprinderi de a realiza în țara noastră ascensoare erau depășite calitativ și cantitativ de cerințele economiei naționale. Și astfel la naștere în București o nouă unitate industrială — IFMA, care are ca obiectiv proiectarea, fabricarea și montarea ascensoarelor.

IFMA nu este o unitate numai din beton și sticlă. Așezată undeva în apropierea podului Grant, ea te întîmpină cu un aer de șantier fiindcă se află în plină desfășurare construcția unor noi hale de fabricație.

Îl caut pe directorul general Ioan Coja. „Este la halele noi", îmi spune Stan Victoria. „Dacă e să așteptați aici în birou, riscați să-l vedeți doar la plecare. Acum se montează instalațiile și mai tot timpul e pe-acolo".

Cu tînărul inginer Ion Lupei mă îndrept către locul unde-l vom găsi pe director. Trecem pe lîngă un turn înalt, din beton, care atrage imediat atenția.

— Este turnul de probe. E primul nostru turn de probe. Are peste 25 de metri înălțime. Încercăm în el noile tipuri de ascensoare. Dacă vreți, urcăm.

Și urcăm. Urcăm chiar cu un tip de ascensor cu comenzi automate și cu telefon în cabină. Urcăm lin. Parcă am fi într-o rachetă. Îi simțim pulsul cu o fină trepidație. Ajungem sus. Camera de comandă a turnului pare un atelier. Panouri complicate și oameni aplecați deasupra lor, atenți, muncind.

Șeful de echipă de la prototipuri, Marin Alexandru : — Asta-i un lift ce va funcționa continuu pînă la distrugere, pînă ce se va sparge în țăndări. Zi și noapte. Asta pentru a observa care sînt punctele mai slabe ale ascensoarelor noastre și ca să le aducem corectările și îmbunătățirile de rigoare.

Lupei îmi arată cu degetul pe geamul turnului panorama construcțiilor bucureștene.

— E nevoie de lifturi. An de an mai multe, mai bune, mai funcționale, mai estetice.

Cu același ascensor coborîm din turn. Mersul rachetei noastre încetinește lin. Ca la o aterizare, ascensorul oprește. Intrăm într-una din halele noi. Directorul nu e acolo.

— E dincolo, în cealaltă hală. Adineauri fu aici !, îmi spune Gheorghe Popescu, despre care aflu că e unul din inginerii care au conceput cîteva tipuri de ascensoare. În cealaltă hală, directorul general Ioan Coja stă de vorbă precipitat cu un maistru de la secția montaj, Ferdinand Hamek. Facem cunoștință. Directorul îmi vorbește despre faptul că IFMA se pregătește să producă în curînd ascensoare cu îmbunătățiri substanțiale. Avantajul acestora constă în reducerea sensibilă a timpului de satisfacere a comenzilor înregistrate la valori minim posibile.

Drumul, din 1961, a ascensorului fabricat în România — azi întîlnit în orașe din Asia, Africa și Europa — pînă la noile tipuri care intră la IFMA în fabricație în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice nu e chiar atît de simplu. Cu atît mai mult — spune inginerul șef al întreprinderii, Gheorghe Stoenescu, aflat și el în rîndul muncitorilor din noua hală — cu cît acest drum a fost parcurs rapid, prin mijloace proprii, fără licență, valorificînd la maximum capacitățile creatoare ale colectivului.

Și, iată încă o dovadă recentă, la IFMA : pînă la sfîrșitul acestui trimestru se vor pune în funcțiune noi suprafețe de producție, este în curs de amenajare un laborator modern de fiabilitate andurantă cu standuri de probă, laborator ce va permite urmărirea în exploatare a subansamblelor prin încercări accelerate. A fost, de asemenea, pus la punct — lucru important — planul de înființare în orașele mari din țară a unor filiale care să asigure cu forțe locale montarea și repararea ascensoarelor, activitate care pînă în prezent era uneori compromisă din cauza unor deficiențe organizatorice în sistemul industriei locale.

Ascensoare ! E nevoie de noi și cît mai multe rachete cotidiene, ca să numim așa ascensoarele atît de necesare vieții noastre. La IFMA se află actualmente în fabricație ascensoare de diverse tipuri — pentru persoane și pentru mărfuri care pot duce greutăți de la 200 de kilograme la 4 000. Gama acestora va fi diversificată continuu. Cine trece pe la această întreprindere, unică în țară, are, simțindu-i pulsul muncii, sentimentul că ascensorul românesc se află într-o continuă și specifică ascensiune. IFMA are vocația ascensiunii și în propriu și în figurat !

Ne aflăm de multe ori, de-atîtea ori, în ascensor. Să ne gîndim o clipă cu admirație și recunoștință și la aceia care îl construiesc.

GHEORGHE DARAGIU ■

traordinară să fi făcut el ? A muncit, n-a făcut la nimeni rău, nici chiar atunci cînd a aflat întîmplător că o inovație de-a lui aplicată pe linie de serviciu a fost premiată, premiul fiind dat dintr-o greșeală (neîndreptată pînă azi) altora. Vocea îi este stinsă, acum cîțiva ani a trebuit să lase din mînă, din motive de boală, și să intre în învățămînt.

— Mi-am dat definitivatul, 5 ani am fost director tehnic la Grupul nostru școlar, din 1973 predau la liceul industrial din Certej. Tot de atunci m-am întors la mină, dar la suprafață, răspund de producție, protecție și P.C.I., dedesubt nu mai am voie, am fost pensionat de 3 ani cu gradul III...

— Și de ce nu stați acasă ?

— Acasă ? Nu mă las eu de muncă, nici de-ar fi să mor din asta. Dar dacă n-aș lucra, chiar că aș muri înainte de vreme ! Mă uit la băieții ăștia care fug de lucru, nu-i înțeleg și mă întreb : oare nu le-am dat noi, părinții, prea mult și acum tot noi ne văităm că singurii exploatatori care au mai rămas sînt copiii noștri ? Îi iubesc mult, nu numai pe al meu, altfel n-aș fi fost și profesor, și părinte la ședințe, însă cînd îi văd pe cîte unii că stau în școală cu gîndul să treacă timpul și să găsească altceva decît un loc de muncă după ce termină...

— Poate că unii, părinții și copiii lor, fug de subteran...

— Ei, viața în mină nu e ceea mai ușoară. Are însă o frumusețe a ei pentru care și cei de la suprafață te privesc, cînd ieși, altfel. Eu, dacă ar fi să fie, tot în subteran aș lucra, măcar pentru că în ei te simți alături de toți în fața primejdiei, e de ajuns unul-să aprindă țigara, bătu-o-ar amarul, că dracul nu doarme...

Insist să-mi povestească ceva extraordinar din viața lui (dar ce poate fi mai extraordinar decît să-ți protejezi tovarășii din subteran chiar împotriva a ceea ce ți s-a întîmplat acolo, deși ai fi putut să stai deoparte în chipul cel mai legal cu putință), protestează, pe urmă îmi dă să aleg. „Uite, mi-a scris un elev de-al meu din alt colț al țării, vrea să vină să luăm masa la restaurant împreună, a fost un elev-problemă, l-am ajutat, acum e bine, a venit, l-am lăsat să plătească o bere, restul am plătit eu, am mai mult decît el, cheltuise cu trenul..." Sau : „Cînd am pușcaș la Alba Iulia, cu o metodă nouă, pe barba mea, cum se spune la București, dacă ratam se pierdeau 2 000 000 de lei, după ce am reușit am băut un vinars..." Sau : „Aveam apartament cu 3 camere, pentru noi trei ajungeam, dar am vrut să-mi fac o casă. 4 ani eu și Elena am muncit la ea dînd pînă la ultimul ban. Am avut grijă să nu sufere băiatul cu mîncarea : ca să-l ajungă pe Carol Corbu se antrenează zilnic și-i trebuie hrană multă și bună, îi dădeam lui porția mea de la cantină (mîncare fainâ, numai să mănînci dumneata acolo, să vezi !), eu mîncam slană cu murături și stingeam varul ! Să nu mai văd slana de-atunci..."

Casa inginerului Mihai Andrei este în Deva, din ea pînă la Exploatarea minieră Certej nu e o distanță prea mare, totuși distanțele zilnice, se știe, obosesc, mai ales cînd nu ai la îndemînă decît un autobuz aglomerat. Mihai Andrei însă e departe de a se plînge de asta, el trăiește muncind de cînd se știe. Este unul din acei oameni care pot spune oricînd „eu muncesc" în loc de „eu trăiesc" fără să aibă sentimentul că între cele două verbe ar fi vreo deosebire.

IULIAN NEACȘU ■

Militarii țării — la datorie!

Cețurile dintîi ale toamnei învăluie în pînze subțiri cîmpiile Dunării. Le cerne respirația pămîntului către cer sau cerul le flutură faldul de argint peste cenușiul ruginit al pămîntului ? Cert este că începe o toamnă a împliniriior și în lumina ei din ce în ce mai zgîrcită, culmile, parfumurile, și sunetele se împlinesc mai rotunde, mai aproape de pragul dincolo de care deplinătatea lor devine un semn al fertilității. Sînt culorile limpezi ale merelor de la Goești și Breasta, sau cele catifelate ale strugurilor din podgoriile Dâbulenilor. Sînt parfumurile mustului care gîlgîie sub teascurile vinjoase din crama Sadovei. Sînt sunetele nesfîrșitei păduri de lăncii în umbra cărora s-a învelit în boabe, ca într-o armură de virilitate, druga falnică a porumbului.

În întreprinderile agricole de stat din Segarcea, Sadova și Rast, din Băilești și Giubega, din Goești și din Breasta valul de rodnicie a pămîntului se strămută ca în fiecare an în silozuri, în hambare, în butoaie, în vastele cămări ale țării. Iar brațelor care mijlocesc acest ritualnic transfer, în toamna aceasta li se adaugă brațele neprihănite de oboseală ale unor tineri care află în muncă aceeași împlinire pe care au aflat-o sevele cîmpiei în fruct sau în bobul auriu al porumbului. Le vom declina numele, le vom declina obîrșia și meseria, dar abia la sfîrșit vom înțelege că mai trebuie ceva ca să putem spune că le-am declinat, integrală, identitatea. Deocamdată, vom spune că elanul lor de astăzi reprezintă un preț al maturității, plătit cu entuziasm și tandrețe.

Prima noastră escală : I.A.S. Sadova... primul cantonament al acestor tineri respiră a curățenie care se confundă cu puritatea. O impresie de imaculat care emană dintr-o ordine a unei existențe diurne ce nu se află la îndemîna tuturor. Și pentru ai recunoaște pe cei dintîi sîntem nevoiți să rupem vălul unui somn adînc și tonic : în dormitorul cu miros de poamă și reavăn îi întîlnim pe Ion Scăunașu din Coșoveni și pe Constantin Sipoș din Loamnes, județul Sibiu. Departe, în largul unor văi a căror suprafață cumulată depășește 1 000 de hectare, sub conducerea lui Ion Popescu, colegii lor se întrec în a depăși pragul celor 400 de kilograme de struguri pe care s-au angajat să-i culeagă fiecare într-o zi ce începe în zori și apune în clipa în care umbrele nopții îi curmă lumina. Dar cei doi amintiți încă se mai luptă cu somnul și au acest drept pentru că noaptea lor a fost albă. În măsura în care poate fi albă o noapte în ale cărei umbre întrezărim irizarea de flacără rubinie a mustului. Ei, în noaptea care a trecut, adunați în jurul teascurilor cramei Sadova, au trecut boabul de strugure în mustul pe care îl aflăm fumegînd în rezervoare imense.

Și vine rîndul întinselor vii amintite a căror rădăcină o fertilizează cel mai cuprinzător sistem de irigații al Olteniei. Benele remorcate de tractoare intră și ies dintre rîndurile împînzite de tineri, într-un ritm mai intens decît cel cu care a fost obișnuit, pînă acum, tractoristul Mihai Gligor. Benele ies și reintră în cramă încărcate cu crimpoșie, gardan, roșioară și riesling și șeful acesteia, inginerul Gheorghe Stratan, deși este vechi în meserie, de 29 de ani, prițocește vinul pe aceste meleaguri, se află în situația de a organiza cu un plus de înțelepciune munca celor 36 de tineri : în două schimburi care minuiesc marile teascuri. Însăși inginera Marcela Ghilus,șefa fermei viticole Elesteu-Ogrid, mărturisește că : „în anul acesta treaba este mai bine organizată" : 50 de oameni, într-o singură zi, au cules mai mult de 21 de tone de struguri ; ca și inginerul șef al întreprinderii agricole de stat Sadova, Constantin Murgușanu care lucrează aici de peste două decenii ; ca și contabilul șef al aceleiași întreprinderi, Haralambie Becheanu, care se vede în situația de a evalua mai repede decît în alte toamne prețul primelor vagoane de vin din cele 50—60 ce vor fi livrate în lunile următoare depozitelor, magazinelor, restaurantelor.

Temeiul tuturor acestor mărturii îl reprezintă munca acestor tineri. Conducătorul detașamentului lor se numește Ion Pană și este ajutat în efortul de a le fi mamă și tată de un Marin Moateru, de un Avram Popescu, de un Dumitru Dumitru. În subordinea lor sînt oameni sub al căror nume se ascunde un unic elan și o singură inimă : Ștefan Stana din Spinei, Olt, este lăcătuș mecanic în viața lui obișnuită ; tot lăcătuș este și Marin Ștefan din Brăila ; Helmuth Ștefani în schimb este frezor și a văzut lumina zilei în Cisnădia Sibiului. Tot din apropiere, din Cilienii Oltului, este mecanic de utilaje grele. Profil Cloară ; originar din Simeria este șoferul Ion Pălimaru — și-l măsor cu privirile. Nu este înalt ca pălimarul, dar este iute și harnic, mîinile lui răscolesc cu agilitate subsuorile vrejului și ochii lui nu se sfiesc să privească rodul pămîntului cu smerenia cu care privim un miracol. De unde și atenția cu care stivuiește ciorchinii, din care gîndul nostru, încovoiat de priveliște, toarce cu egală amerenie și șuviță înspumată de must.

Al doilea popas : I.A.S. Segarcea, fermele 3 și 5 Portărești... Brațele tinerilor aici strămută în cămările țării o altă recoltă, rodul tarlalelor de porumb parcă nemărginite în vigoarea cu care ele stăpînesc peisajul. Și iarăși întîlnim oameni care, de regulă, nu sînt ai cîmpului dar care îi acordă acestuia aceeași înțelegere ce i-au acordat-o părinții și moșii lor de cînd se știu ei în Cîmpia Română, nume generic sub care gîndul nostru acum reunește toate palmele de pămînt care în țara aceasta nu au mai ostenit să rodească. Un Liviu Dragomir este mecanic de utilaj greu și descinde din Bărești, Cepturi, județul Olt ; Anghel Vasiliu a fost și va fi tehnician constructor în Rîmnicu Vîlcea ; un Dumitru Stroie, din Bahna — Mehedinți, curînd va reveni la rosturile lui de lăcătuș mecanic ; tot mecanic de utilaje grele și terasamente a fost și va fi din clipa în care va încheia această campanie, Ion Secu din Bolănești Oltului. Și atenția celor ce-i conduc, a lui Constantin Broscăreanu și a lui Ion Coman se îndreaptă în egală măsură asupra tarlalelor de sfeclă furajeră care și ele se cer recoltate cu destoinicie și har.

În sfîrșit, al treilea popas : I.A.S. Breasta, mai precis coastele domoale ale dealului Ravnic, aclipind de culorile merelor fără număr. Dar, renunțînd să mai legitimăm identități din rîndurile tinerilor care destramă, prin gesturile lor decise, tulburea melancolie a peisajului de toamnă, dăm cuvîntul bunului și blajinului director general al acestei cunoscute întreprinderi, inginerul Constantin Bîță : „Într-adevăr, aprijinul pe care toți acești tineri ni-l oferă poate fi greu prețuit. Cu atît mai mult cu cît sub fiecare dintre numele lor, cum spuneți dumneavoastră, se ascunde o inimă mare..." Și semnificația cuvintelor lui de acum se confundă cu semnificația cuvintelor rostite în aceeași zi de un inginer, Ion Dobrescu, director al I.A.S. Sadova sau de un alt inginer, Titu Glăvan, director al I.A.S. Segarcea.

La amiază un Valentin Maziiu, după somnul în care-l scufundase munca de noapte din crama de la Sadova, repară un televizor pentru că, zice el, dacă tot am venit aici de ce să nu fim gospodari pînă la capăt ? Între timp, bucătarul Nicolae Cioboată, însoțit de neașteptatele lui ajutoare Ion Gîndilă și Gheorghe Grecu pe nume, rotește tigăile în sfîrîitul cărora se rumenește tainul de hrană al celor care acum împînzesc viile și tarlalele de porumb și de sfeclă și pe care la întoarcere îi așteaptă și o altfel de hrană : ziarele aduse de la Craiova, emisiunile aparatelor de radio și ale televizoarelor deschise cu măsură ca pentru urechea și ochiul unor oameni ce au trudit din greu și cu spor. Și, iată-l, se întorc de la cîmp aburiți de efort, cei care în mod obișnuit sînt electricieni sau mecanici, dăruiți cu toate meseriile pe care le-a imaginat viața, dar care dacă țara îi întreabă unde și cînd, ei știu întotdeauna să răspundă : aici și acum. La Goești au descins pe 9 septembrie... pe 11 septembrie au ajuns la Breasta și Băilești... pe 12, 13 și 14 au apărut la Segarcea, Sadova, Giubega... mîine vor fi la Măceșu...

Cei mai mulți reunindu-se în perimetrul mărginit de comunele Bărca, Giurgița, Cerăt, Segarcea, Drănic, Valea Stanciului, Gingiova, Măceșu de Sus și Goicea. O pată care pe hartă e albă în sensul că nu o mai străbat șoselele, dar care, în fapt, este leagănul acelui val de rodnicie la care ne-am referit. Și identitatea tinerilor ce au împînzit acest perimetru, pînă la capăt, ne-o dezvăluie locotenent-colonelul Savin Marc, cel care, în această zi, însoțindu-ne în această călătorie, s-a străduit să ne înfățișeze în toată frumusețea ei menirea acestor tineri, pentru ca munca lor să fie prețuită la adevărata măsură. Alăturați numelor lor, ni se spune, noțiuni care nu mai sînt ale vieții civile : soldat, fruntaș, caporal, sergent, sergent major, plutonier, locotenent, locotenent major... ei sînt militari ai armatei noastre populare, ei sînt scutul țării și scutul țării prin ei și-a adăugat o nouă medalie...

MIHAI PELIN ■

FOTOTECA FLACĂRA ● FOTOTECA FLACĂRA ● FOTOTECA FLACĂRA ● FOTOTECA FLACĂRA ●

DIN CAIERUL VREMII

— Timpurile indicativului

— Lumină să se facă !

— A fost odată un moș și o babă...

ce e nou în dosarul poluării?

CITIȚI ȘI RESPIRAȚI ADÎNC!

● Unii conducători de unități cred că stațiile de epurare merg singure ... ● Ducem o bătălie pentru fiecare palmă de teren agricol sau trăim din despăgubiri plătite de întreprinderi ?... ● „Beneficiem de una din cele mai înaintate legislații antipoluare din lume. S-o aplicăm !"... ● Pietoni ori motorizați, poluarea automobilistică ne interesează pe toți deopotrivă... ● O marcă de calitate în lupta împotriva poluării : munții Carpați ... ● Poluarea și bătrînețea.

MOTO : In Republica Socialistă România protecția mediului înconjurător constituie o problemă de interes național. Protecția mediului înconjurător este parte integrantă de importanță deosebită a activității generale de dezvoltare economică socială planificată a țării în concordanță cu principiile fundamentale ale politicii partidului și statului privind construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

[Articolul 1 din Legea 9/1973 privind protecția mediului înconjurător

Cînd navigatorul spaniol Juan Rodriguez Cabrillo acosta, în 1542, în micul golf care adăpostește azi orașul Los Angeles și portul Long Beach, i-a denumit **Bahia de los Humos**, Golful fumurilor, deoarece întreaga această regiune slab ventilată de curenții de aer era inundată de fumul produs prin arderea lemnului și a mangalului. În 1976, poluarea, care și-a făcut intrarea pe arena istoriei cu această sugestivă denumire geografică, a încetat de mult să mai reprezinte o ciudățenie exotică, întreaga lume devenind, într-o măsură mai mare sau mai mică, un **Golf al fumurilor**. Firește, există nuanțe, gradații, țara noastră reprezentînd o excepție aproape fericită. După cum remarca eminentul om de știință american Emanuel Merdinger, președintele Academiei de științe din Illinois, în comparație cu aglomerările tentaculare de tip megalopolis, ca New York, Londra, Tokio, România poate fi socotită ca o insulă de verdeață, deși și aci, ca urmare a dezvoltării industriale accelerate, problemele legate de combaterea acestui fenomen se amplifică și ele în mod accelerat. S-a calculat, bunăoară, că în 1980 — dacă nu s-ar lua măsuri de prevenire — emisia de pulberi prin cosurile termocentralelor noastre va fi cam de același ordin cu aceea a Marii Britanii din 1975. Cifra pare, la prima vedere, o glumă, dar e perfect reală : ne-a fost comunicată de profesorul inginer doctor docent Călin Adrian Vasilescu, vicepreședintele Comisiei pentru combaterea poluării mediului a Academiei Republicii Socialiste România.

În cele ce urmează nu ne propunem să trecem în revistă, fie și în mod fugitiv, întreaga problematică a poluării în țara noastră, ceea ce ne-ar sili să repetăm multe lucruri cunoscute, ci să prezentăm succint cîteva aspecte de actualitate, așa cum se conturează ele în acest sfîrșit de septembrie 1976.

O SPERIETOARE CARE NU MAI SPERIE, DAR PUNE PE GÎNDURI

Matei Barnea ocupă un loc oarecum mai aparte, fiind poate singurul nostru specialist care și-a dedicat întreaga sa activitate științifică și 28 de ani de viață studiului exclusiv al influenței poluării asupra organismului uman. Iată de ce ne-am bucurat în mod special aflînd de la acest conferențiar universitar, doctor în științe medicale, laureat al Premiului Academiei Republicii Socialiste România, membru al Consiliului Național pentru Protecția Mediului Înconjurător că...

— ...Azi poluarea nu mai reprezintă o sperietoare pentru nimeni. Spre deosebire de alte actiuni nocive asupra mediului ambiant și asupra cărora posibilitățile de intervenție ale omului sînt mai restrînse, poluarea poate fi ținută în frîu. Un exemplu deosebit de frapant. Acum cîțiva ani, poluarea căpătase în Anglia dimensiunile unei crize naționale, apăruse o adevărată psihoză : în anumite situații s-au produs și asfixii în masă — 4 000 de decese doar în cîteva zile rămase de pomină. În aceste împrejurări dramatice, un nucleu de cercetare condus de profesorul Patrick Lawther de la spitalul „Sf. Bartolomeu" din Londra a urmărit, ani de-a rîndul, ritmul declanșării și cazuistica bronșitei acute cauzate de smog, acel amestec nociv de fum și ceață. Ei bine, știți ce s-a întîmplat cu acest colectiv științific devenit faimos în toată lumea ? Acum cîțiva vreme el s-a văzut silit să abandoneze cercetarea respectivă pentru simplul motiv că nu mai avea ce să studieze ! Măsurile energice luate pe linie de stat au dat roade ! În decurs de 11 ani, doar la Londra poluarea a scăzut cu 70 la sută.

— Și profesorul Lawther și echipa sa au rămas șomeri ?

— Nicidecum. S-au „reprofilat" pe investigația efectelor nocive ale fumatului, o poluare de un fel deosebit, de care, de data aceasta, nu mai poate fi făcută răspunzătoare industria. Există, dealtfel, o părere destul de răspîndită și la noi că poluarea ar crește în mod fatal, direct proporțional, cu dezvoltarea industrială. Fals ! Ea poate fi zăgăzuită, ținută în limite acceptabile pentru sănătatea omului. Nu spun că e simplu, dar se poate. Ceea ce contează nu este poluarea luată izolat, ci acțiunea însumată, plurifactorială, fapt care, uneori, se pierde din vedere. Adică, efectele poluării nu se exacerbează dacă sînt satisfăcătoare condițiile de locuit, alimentația, în general modul de viață. Semnificative apar, în acest context, rezultatele unei cercetări efectuate de Institutul de igienă și sănătate publică din București într-o zonă mai poluată din jurul Combinatului siderurgic Hunedoara. Mulțumită înaltului nivel de trai al oțelarilor hunedoreni, ei înșiși corolar al dezvoltării industriale a țării din ultimii ani, efectele biologice negative ale poluării au apărut estompate. Ceea ce nu înseamnă că n-am avea și noi probleme la acest capitol.

TREBUIE ACȚIONAT DIN TIMP CA SĂ NU FIE PREA TÎRZIU PE URMĂ !

Despre poluarea riurilor noastre interioare s-a vorbit în fel și chip. Matei Barnea atrage atenția asupra unor aspecte mai puțin luate în considerare, privind riurile care preiau apele uzate din municipii : Dîmbovița, Oltul, Mureșul, Bega, Jiul etc. Practic, toate riurile principale din țară intră în această categorie. Or, nu toate stațiile de epurare funcționează la parametrii proiectați. Problema ne interesează pe toți : în aval de marile orașe această apă este băută sau folosită pentru irigare, deci tot în organismul uman ajunge, direct sau pe căi ocolite.

— Acum cîtva timp a fost întreprinsă o vastă acțiune de verificare a circa o mie de stații de către Institutul de igienă și sănătate publică și de către organele Consiliului Național al Apelor. Pare de necrezut, dar s-a constatat că din acest total doar un număr de ordinul unităților funcționau în mod ireproșabil).

— Și totuși, cum de a fost posibil ?

— Nu trebuie căutate numaidecît cauze adînci. Totul, sau mai totul provine, după părerea mea, de la o concepție greșită. Unii conducători de unități cred că stațiile de epurare, odată date în folosință, merg și singure. Drept care sînt trecute pe seama unor muncitori insuficient calificați, ajung pe un plan secund al preocupărilor, ca să nu spunem pe ultimul.

Se ivește și o altă dificultate mai insidioasă, deci mai greu de contracarat. S-a constatat prezența în unele ape a unor substanțe care nici nu pot fi reținute de filtre, chiar dacă ele ar funcționa perfect. Este vorba de cantități mici de metale grele — cadmiu, plumb, mercur — substanțe organice solvite, pesticide. Singura cale practică pentru a le bara calea ar fi ca însiși producătorii industriali sau utilizatorii respectivi să împiedice deversarea lor, ei fiind singurii care cunosc cel mai bine condițiile locale. Altfel va fi prea tîrziu. Argeșul a primit fenoli de la Pitești, care nu puteau fi filtrați și nu se autodescompuneau. Ei se făceau simțiți mai ales iarna, deocamdată doar prin mirosul lor neplăcut.

— Ani de zile a trebuit ca organele de control să „vineze" vinovații. Cu mare greutate, ei au fost găsiți, odată unii, odată alții. S-au luat măsuri, dar problema, în mare, rămîne. Soluția : autodisciplina producătorilor. Altfel, este ca și cum ai încerca să prinzi niște iepuri pe care i-ai ținut închiși sub lacăt, dar cărora, dintr-un motiv sau altul, le-ai dat drumul. Prinde-i dacă poți !

Cu această problemă a substanțelor remanente au făcut cunoștință bucureștenii și anul acesta, cînd în lacurile Capitalei au început să moară peștii. N-a fost ușor să se afle cauza : pesticidele cu care fuseseră stropiți pomii au fost spălate de ploi, s-au vărsat în Colentina și de acolo s-au răspîndit mai departe. Fără a ne feri de pleonasm, să conchidem că substanțele remanente, odată aruncate în mediu, acolo rămîn ! Deci atenție la modul în care le folosim.

POVESTEA UNUI PENSIONAR RECHEMAT LA SERVICIU

— Tovarășe doctor Barnea, de ani de zile, de decenii, cercetați aerul nostru cel de toate zilele, îl cîntăriți, îl analizați. Ce e nou, de pildă, cu fabricile de ciment ? S-a înfăptuit marea cotitură ?

— Din păcate, nu total. Am studiat personal 11 mari fabrici de ciment din țară. Multe din ele nu au încă autorizația sanitară de funcționare. Este și cazul „gigan-ților" Bîrsești. Bicaz etc., și al unor fabrici mai mici, de pildă, cea de la Comarnic. La Bîrsești am fost foarte recent. Nu e un secret pentru nimeni, și în primul rînd pentru locuitorii din jur, că aceste întreprinderi poluează. Există și modalități tehnice mai complicate, particularități locale, dar se pot face și aprecieri de ordin mai general. Am văzut cu ochii mei cuptoare „curate" alături de cuptoare „murdare", în aceeași baterie. Deci aceeași fabrică, același echipament. Înseamnă că defectiunea constă în modul de întreținere. Statul a importat numeroase echipamente antipoluante, a cheltuit valută, a făcut eforturi considerabile, și dacă ele nu au dat suficiente roade aceasta se datorește și tehnicienilor calificați care nu se îngrijesc de electrofiltre.

Un praf fin, ultrafin de ciment care se depune încet și conștiincios pe acoperișuri de case, pe frunzele copacilor, pe pămînt....

Și interlocutorul nostru ne povestește o anecdotă adevărată, un fapt de viață care, uneori, spune mai mult decît o comunicare savantă. Printre sarcinile didactice ale doctorului Barnea figurează și cursurile de perfecționare a medicilor igieniști. Aceștia sînt conduși, de regulă, și la Fabrica de ciment din Fieni pentru a vedea electrofiltrele în acțiune. Instalația de acolo are, în plus, un fel de valoare afectivă, fiind vorba de primul electrofiltru de mare capacitate pus în funcțiune la o întreprindere de ciment din țară. Iată însă că la un moment dat nu mai existau tehnicieni care să-l manipuleze. Și pentru ca medicii aflați la perfecționare să nu fie siliți să bată drumul înapoi fără folos, era adus vechiul tehnician, ieșit la pensie, ca să-l pună în funcțiune. După încheierea demonstrației, bătrînelul se întorcea la casa lui, și cursanții asistînd, foarte mulțumiți. S-ar putea ca în ultima vreme să se fi găsit, totuși, un înlocuitor de nădejde al pensionarului, dar simbolul rămîne.

„DOAR COȘUL CONTEAZĂ" RESTUL E TĂCERE.

— Tabloul poluării în România nu este sumbru — conchide Matei Barnea. Protecția marilor orașe este, în esență, asigurată; nu a existat la noi nici un caz de poluare gravă a aerului în zone urbane cu populație densă ; dispersarea teritorială a industriei, în scopul repartizării raționale a forțelor de producție pe întreg întinsul țării are efecte favorabile și asupra poluării. De fapt, noi nu avem mari regiuni poluate, ci numai probleme locale. Acestea din urmă există însă și trebuie privite într-un context mai larg. În țara noastră am lichidat malaria, aproape total difteria, au scăzut foarte mult tuberculoza, bolile infecto-contagioase ; în atenția noastră se află acum bolile degenerative, care în mod greșit sînt privite de unii ca un accesoriu obligatoriu al vîrstei mature și al bătrîneții. Dar aceste boli sînt determinate și de factori pe care-i putem influența...

— ...Și care sînt legați de poluare ? !

— Întocmai. Un exemplu : la naștere, organismul nostru conține zero la sută cadmiu, care însă, pe măsură ce trec anii, se acumulează. La un moment dat, el poate leza rinichiul și provoca hipertensiune, o boală cardiovasculară. S-a descoperit recent că și oxidul de carbon, agent poluant prin excelență, vatămă pereții vaselor sanguine. De aici, ateroscleroză etc. Toți acești agenți acționează în cantități infinitezimale. Dacă înainte vreme se vorbea de „boala și microbul", azi medicina se ocupă, din ce în ce mai mult, de efectele combinate ale dozelor mici introduse în organism și pe calea poluării. Legat de aceasta, se vor introduce cu timpul, dacă va fi necesar, și la noi așa-numitele norme de emisiune. Dumneata, producător, nu ai voie să elimini pe cos o cantitate de noxe depășind un anumit nivel. În unele țări nu există concentrații maxime admisibile pentru aerul atmosferic din centrele locuite ; doar coșul contează ! Iar aceasta nu este judecat în abstract, ci în funcție de nivelul tehnic al fabricii respective. De această treabă se ocupă așa-numiții inspectori tehnologici. Firește, este doar una din soluțiile posibile. Mie mi se pare însă simplu și practic. De ce să nu încercăm și noi în timp ?

PAMPASUL ERA APROAPE DE BUCUREȘTI

— Acolo, în preajma combinatului, am văzut bureleni gigantice. Treceau de un

stat de om ; atingeau aproape 2 m ! Ca în pampas.

Recordul merită consemnat, deoarece observatorul nu se lasă lesne impresionat de exuberanța lumii vegetale, fiind vorba de un botanist, doctorul în biologie Alexandru Ionescu, laureat al Premiului Academiei Republicii Socialiste România, membru al Academiei de științe din Illinois, autor a zeci de lucrări privind protecția mediului înconjurător. În ce împrejurări s-a întîlnit cu aceste buruieni uriașe ?

Pe raze mari în jurul platformelor industriale producția agricolă diminuează : cu circa 60 la sută în imediata apropiere a incintelor, cu 5—10 la sută la depărtări mai mari. Problema a căpătat în prezent dimensiuni majore, avînd în vedere bătălia care se dă, literalmente, pentru valorificarea fiecărei palme de teren agricol.

Alexandru Ionescu :

— Personal am cercetat pămînturile din jurul platformelor Pitești, Slatina, Coșna Mică, Năvodari etc. În toată țara, pe aceste terenuri, sînt în joc recolte anuale potențiale de sute de milioane de lei. Or, cantitatea de produse agricole scade, calitatea este uneori îndoielnică. La Pitești au apărut pagube din cauza pesticidelor, care, în loc să-și găsească locul în sacii de polietilenă care le așteaptă, mai scapă și pe coș ; la Slatina, tehnologia antipoluare n-a ținut nici ea pasul cu vertiginoasa expansiune a acestei cetăți a aluminiului. N-aș vrea să mă refer aici la

NU AȘTEPTAȚI TOTUL DE LA CENTRU !

Și Alexandru Ionescu evocă lupta îndîrjită pentru a smulge poluării terenurile agricole de lîngă marile platforme industriale. O bătălie care se dă metru cu metru. Să nu uităm că nu se pot lua rețete de-a gata, din carte : la cutare noxă, cutare pom. Nu merge, deoarece variază la infinit condițiile locale. Decide doar experiența la fața locului.

— La Slatina, chiar lîngă gardul uzinei, am plantat două rînduri de pomi, ca să vedem : rezistă sau nu rezistă. N-au prins bine decît plopul canadian și plantele de **Tamarix**. În fața topitoriei s-au uscat însă toți arborii. Acum încercăm să înaintăm metru cu metru, la adăpostul pomilor uscați și al zidurilor incintei. O tactică a răbdării și perseverenței. La Năvodari perdeaua de protecție a micșorat aria de răspîndire a fluorului de la 3,5 km la 1 km. Dar au atît la munca noastră vreau să mă refer, ci la o anumită atitudine fatalistă — poate mai corect ar fi să spunem : comodă — a unor unități agricole care preferă să trăiască din... despăgubiri plătite de întreprinderi. Realitatea arată că, în condițiile actuale, o anumită diminuare a producției agricole în zone din imediata apropiere a marilor platforme industriale este inevitabilă și nici un filtru din lume nu o poate împiedica. Este deci normal — și legislația noastră o prevede în mod expres — ca producătorul industrial să compenseze din punct de vedere material pierderea provocată involuntar. Dar de aci și pînă la o atitudine de nepăsare este o cale lungă.

Și interlocutorul nostru ne citează un caz cînd unitatea agricolă socialistă respectivă a cerut drept despăgubiri o sumă aproape de trei ori mai mare decît era justificat, aproximativ 600 000 lei în loc de maximum 300 000 (nu uitați că aprecierea provine nu de la un om al industriei, ci de la un doctor în biologie). Pe tarlalele acelei unități a văzut Alexandru Ionescu buruienile înalte de 2 m, care i-au lăsat o nestearsă amintire.

— Adevărat, poluarea face inevitabilă o intensificare a muncilor agricole. De pildă, dacă apar depuneri masive de pulberi pe frunze, ele trebuie curățate prin aspersiune ; trebuie construite rigole și bazine de reținție, folosite îngrășăminte antagonice cu poluantul respectiv, trebuie îmbunătățită calitatea solului etc., nu să spui : „Ce să-i faci, n-ai ce-i face." Prin muncă suplimentară, compensată de industrie, efectele poluării pot diminua simțitor. „Noi sîntem gata să plătim aceasta muncă suplimentară datorată poluării — declara, pe drept cuvînt, un director de combinat — nu să acoperim pagube cauzate de... resemnare".

Alt aspect foarte actual. Unele unități agricole așteaptă totul de-a gata de la institutele de cercetări : soiuri rezistente la poluare etc. Or, cum am arătat, paleta condițiilor locale este atît de diversă încît nici un laborator central nu se poate angaja la studii eficiente, care să folosească numai pentru cîteva zeci de hectare. Cercetătorii — de pildă Laboratorul de chimia și biologia solului din cadrul Institutului de cercetări pentru cultura cerealelor și a plantelor cerealiere de la Fundulea — îi pot sprijini însă pe agronomi cu analize, sfaturi tehnice etc. În concluzie, nu așteptați totul de la centru, experimentați pe loturi mici, sprijiniți inițiativa locală, asumați responsabilități.

În ansamblu, Alexandru Ionescu rămîne optimist. Enumeră, metodic, temeiurile sale :

— Poluarea în țara noastră a rămas cam la același nivel în ultimii ani, deși industria s-a dezvoltat masiv. Apoi, nici o instalație industrială nu se proiectează în prezent fără avizul Consiliului Național pentru Protecția Mediului Înconjurător — aviz care ar trebui folosit încă și mai eficient. Acesta este un foarte mare progres față de situația de acum 4—5 ani ! De asemenea, s-a creat un curent de opinie foarte larg pe probleme de poluare, o dezvoltată conștiință favorabilă protecției mediului. În fine, beneficiem de una din cele mai înaintate legislații din lume în acest domeniu. Trebuie însă să facem totul ca legislația să fie realmente aplicată !

ȘI O LUME PE ROȚI POATE FI „CURATĂ"

— Tovarășe Călin Adrian Vasilescu, prin profesiune — specialist în motoare cu ardere internă — prin pasiune, prin poziția dumneavoastră de vicepreședinte al Comisiei pentru combaterea poluării mediului a Academiei Republicii Socialiste România, urmăriți de ani de zile, cu neabătută atenție, poluarea în țara noastră. Care ar fi, în acest context, problemele de cercetare-tehnică cele mai importante în momentul de față și în anii imediat următori ?

— Pe planul poluării, România, țară în curs de dezvoltare, dispune de un anumit respiro. Chiar dacă în prezent problemele la scară națională nu sînt acute, foarte curînd pot deveni. De ce ? Fiindcă ne dezvoltăm multilateral, ceea ce poate antrena — dar nu în mod fatal — și o poluare multilaterală.

Și Călin Adrian Vasilescu ne schițează, fără a intra în date tehnice, patru căi de atac ale cercetării științifice, patru orientări majore, care se desprind cu claritate din documentele de partid, din programele noastre de dezvoltare economică pe termen mai scurt și mai lung, înscriindu-se și pe linia preocupărilor mondiale.

Soluția cea mai promițătoare, care, bineînțeles, nu poate fi realizată deodată, ci treptat, este și cea mai grea, dar și cea mai radicală : a prelucra tot, a nu scăpa nimic în mediul exterior. Aceasta ar avea și enorme avantaje economice. Astfel, s-a calculat că într-o țară ca România, la actualul nivel tehnologic mondial, cimentul care se elimină pe coș sub formă de praf echivalează cu producția anuală a unei fabrici ultramoderne ! Idealul ar fi să nu mai existe deșeu, deci nici poluare, totul să se prelucreze, sub o formă sau alta. Este așa-numita problemă a tehnologiilor integrate, de cea mai mare actualitate și de perspectivă.

O a doua linie de preocupări. Conform directivelor, consumul de cărbune energetic va crește de două ori în 1980 față de 1975 în țara noastră. Vom produce deci, masiv, energie electrică pe bază de cărbune. Cercetări științifice intense vizează îndepărtarea sulfului conținut în cărbune și care împreună cu cenușa emisă sînt deosebit de poluante. Problemă de mare interes cetățenesc, deoarece termocentralele respective sînt și vor fi amplasate, firesc, în apropierea centrelor locuite.

O a treia problemă de larg interes : poluarea automobilistică. Cu atît mai prezentă cu cît România, se știe prea bine, se motorizează rapid, iar parcul de automobile se concentrează, de regulă, în zone restrînse, în oraș. Aici, liniile de atac sînt două : pe de o parte reducerea litrajului motoarelor — prevedere existentă în planul cincinal —, pe de altă parte, utilizarea de către motor a unor amestecuri combustibile mai sărace în benzină. Evident, și într-un caz și în celălalt, efectul favorabil ar fi îndoit : micșorarea poluării și economie de combustibil.

În fine, se impune realizarea unor „atlase ale poluării", ținute la zi, care să evidențieze pe fiecare platformă industrială în parte sursa poluantă, cantitatea emisă și mijloacele de combatere. În prezent, în lipsa acestor „atlase", se acționează destul de empiric, fragmentar.

Rezultatele acestor preocupări de cercetare le vom resimți cu toții, sub o formă sau alta, în anii ce vin, fie în calitate de pietoni (și cine nu e pieton în lumea aceasta ?) fie... pe patru roți.

Și acum, o adiere de aer proaspăt, aerul pur al înălțimilor carpatine, uriașă rezervă de verdeață, de bogății animaliere, de vitalitate biologică vegetală, neintimidată de poluare.

Înainte de a intra în materie, o scurtă introducere. Folosirea **necorespunzătoare** a pesticidelor și a îngrășămintelor chimice reprezintă una din căile importante prin care poluarea își exercită acțiunea, cu reverberații în spațiu și în timp, uneori neașteptate. Evident, nimeni nu pune în discuție uriașele avantaje ce decurg din chimizarea agriculturii. Dezvoltarea accelerată a producției de îngrășăminte chimice și de antidăunători este menită să aducă și în acest sector modernizarea mult dorită. Ceea ce nu ne poate face să închidem ochii la urmările negative ale utilizării necorespunzătoare și abuzive a substanțelor chimice. Ne spunea doctorul Alexandru Ionescu :

— Poate părea o glumă pentru cîtadini, dar pe alocuri D.D.T.-ul se răspîndește... cu ciorapul. În era ciberneticii ! În locul unor mașini care asigură răspîndirea uniformă, praful de D.D.T. este băgat în ciorap și scuturat de unii agricultori spre cele patru vînturi. Or, depășirea cantităților prescrise la hectar este extrem de periculoasă. De la Paracelsus o știm, doza face otrava ! În sudul Bărăganului, laboratorul nostru de chimie și biologie a solului de la Fundulea a constatat că nitrații au pătruns acolo peste doza admisă, pînă în apele freatice. Iar un studiu ceva mai vechi realizat de Ștefan Avram și Cornelia Popa, reprodus în cartea noastră „Fenomenul de poluare și efectele sale în agricultură", Editura „Ceres", dovedea că furajele cu un conținut prea mare de azot induc la animale sterilitate și blochează sistemul enzimatic, dezechilibrînd astfel organismul. Or, în județul Brașov — după cum se arată în acea lucrare la pagina 142 — cei doi cercetători au notat depășiri ale dozei admise de azotați în furaje. Acesta poate fi un caz de excepție, dar dă de gîndit. Adeseori substanța activă în unele șarje de erbicide analizate de noi era de 25 la sută, în loc de 80 la sută. În asemenea situații, utilizatorii de la fața locului „simt" că erbicidul e prea slab, dar nu știu exact cu cît, și atunci măresc doza la întîmplare, ca să fasă basma curată. Dar ce se întîmplă dacă „dai" mai mult, deși s-a nimerit ca șarja respectivă să fie corect dozată ?! Se impune deci o atenție sporită din partea producătorilor și a utilizatorilor, căci, o repetăm, doza face otrava.

Am mai avut prilejul să vorbim, în paginile revistei, despre problema valorificării complexe a zonelor montane într-o serie de articole sub titlul „Carpați 2000". Am menționat, în acest context, cuprinzătorul proiect-cadru al doctorului Radu Rey din Vatra Dornei, am citat și alte păreri care se raliau punctului său de vedere sau le luau ca bază de discuție. Acest om al muntelui (se trage dintr-o familie de răzeși ale cărei urme în Țara de Sus urcă pînă la vremea lui Ștefan cel Mare), doctorand în științe dar și practician entuziast, pledează pentru dezvoltarea multilaterală a zonei montane — problemă aflată în atenția forurilor superioare. Care sînt incidențele directe asupra problemei în discuție ?

POLUARE ? NU CUNOSC ! AVEM CARPAȚII !

În producția agricolă, pe piața mondială ca și în consumul intern, au apărut și se accentuează tot mai mult două aspecte : accentul pus pe **calitatea proteinelor** și pe **garanțiile sanitare**. Se solicită produse animaliere, carne și lactate cu conținut complet de aminoacizi și perfect garantate sanitar, adică lipsite de orice acumulări de ordin chimic, fără urme de pesticide, aflatoxine etc. Or, România se bucură, din acest punct de vedere, de o poziție privilegiată, dispunînd de o neprețuită rezervă : cele peste 3 000 000 hectare de pășuni și fînețe naturale, dintre care cea mai mare parte în zona de munte. Doctorul Rey :

— Ca medic veterinar igienist, funcționînd într-una din cele mai reprezentative regiuni montane, zona Vatra Dornei, preocupat prin natura profesiei atît de producția animalieră în sine cît și de calitatea produselor de origine animală, am inițiat o amplă acțiune de cercetare a complexului de probleme pe care zona de munte le ridică, cercetare desfășurată de-a lungul mai multor ani. Cu concursul Facultății de medicină veterinară din Cluj-Napoca s-au efectuat determinări pe furaje și produse de origine animală obținute în zona Vatra Dornei, stabilindu-se lipsa oricăror urme de pesticide, aflatoxine și radioactivitate. Or, aceste furaje și produse se înscriu printre cele mai naturale și nepoluate constituente ale alimentației animalelor și oamenilor. Apare deci ca o chestiune de logică, în fața unor orientări clare pe plan mondial, necesitatea, urgența exploatării la maximum a întinselor suprafețe de pășuni și fînețe din zona de munte a țării.

Or, situația este departe de a fi satisfăcătoare. O sublinia însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în discursul rostit de Ziua recoltei la Timișoara : „...În timp ce munții stau goi, deși înainte vitele se creșteau în munți, am coborît animalele la șes, sustrăgînd astfel din suprafața arabilă peste 1 300 000 hectare, diminuînd suprafețele cultivate cu cereale, pentru a asigura hrana animalelor. Trebuie ca în mod radical și rapid să lichidăm această situație !"

Firește, avantajele decurgînd din lipsa de poluare în zona montană, ca și din ansamblul condițiilor naturale din Carpați trebuie cîntărite în funcție de greutățile și problemele specifice ale acestei zone. Greutățile pot fi însă învinse, important este să fie privite într-o perspectivă largă, fie ea și a anului 2000 ! Se vor înfăptui astfel speranțele tuturor celor care visează ca, alături de masiva agricultură mecanizată, intensivă, chimizată, alături de grînarele tradiționale, și în primul rînd Bărăganul, să se profileze pe firmamentul producției agricole românești o nouă marcă de calitate, de prestigiu internațional : „Carpați".

★

Să rezumăm, în încheiere, motivele de optimism ale interlocutorilor noștri — care nu s-au ferit să atingă, atunci cînd a fost cazul, punctele dureroase — în marea bătălie împotriva poluării, așa cum se conturează ea în toamna acestui an :

Matei Baraca : „Protecția marilor orașe este asigurată".

Alexandru Ionescu : „Beneficiem de una din cele mai înaintate legislații din lume. S-o îmbunătățim mereu și s-o aplicăm !"

Călin Adrian Vasilescu : „Cercetăm intens".

Radu Rey : „Poluare ? Nu cunosc. Avem Carpații"

În cele de mai sus am simplificat, intenționat, punctele de vedere diferite, care însă au un unic numitor comun : România poate fi și trebuie să fie ȘI MÎINE o insulă de verdeață.

LIONEL NIȚESCU ■

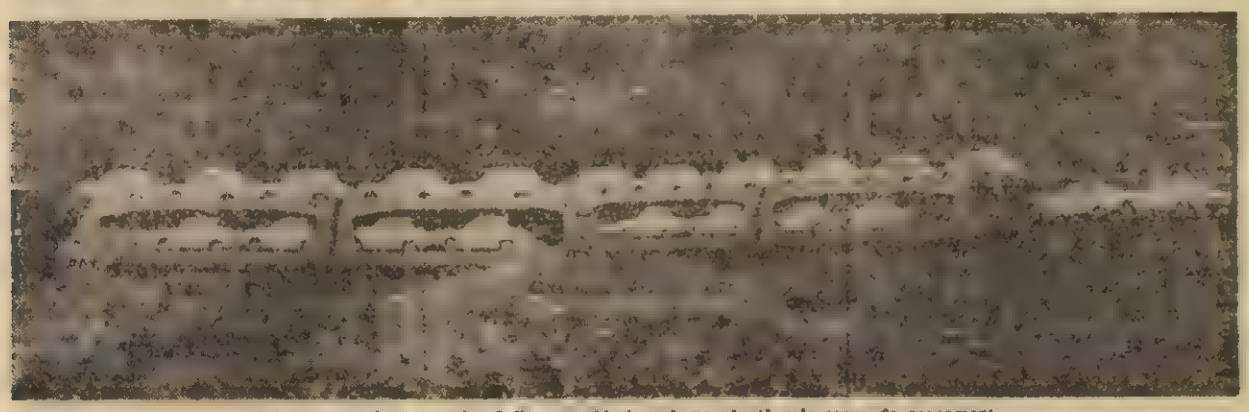

O lume pe roți nu trebuie să fie, numaidecît, o lume văzută prin țeava de eșapament.

O insulă de verdeață pentru toate generațiile.

aspecte pur tehnice, nu e domeniul meu, remarc doar tendința de a se înlocui filtrele și instalațiile antipoluante doar după ce s-au uzat fizic, nu numai moral. La Hunedoara, bunăoară, la cosurile înzestrate cu filtre noi abia am zărit o dîră subțire de fum, pe cînd deasupra celorlalte atîrnă nori denși, multicolori. Știu că există la Consiliul Național pentru Protecția Mediului Înconjurător preocuparea de a se extinde producția de mijloace antipoluante românești și consider că această preocupare trebuie sprijinită. Dar să revin la biologie. Să relatez, mai întîi, o istorioară amuzantă doar în aparență. La Întreprinderea de îngrășăminte chimice de la Năvodari pomii de pe aleea care duce spre uzină s-au uscat, provocînd un efect psihologic deprimant. Știți ce soluție s-a adoptat ? Gurile rele spun că, pe linia... măsurilor antipoluante luate de către întreprindere, s-au vopsit pomii în verde ! Decît nimic, e bine și așa... Noi, biologii, încercăm, în asemenea cazuri, și altă soluție : plantăm perdele protectoare cu specii rezistente la poluare !

Nu-l înțeleg pe autorul care, trăind în tumultul unei revoluții, ar scrie liniștit la biroul său de lucru, pasteluri

Nicolae Dragoș s-a născut la 3 noiembrie 1938 în satul Cleșnești, comuna Glogova — Gorj. Absolvent al Facultății de filologie de la Universitatea din București. A fost profesor în Tg. Cărbunești, redactor la **Viața studențească**, redactor șef la **Scînteia tineretului**, șeful secției cultură și învățămînt la ziarul **Scînteia**. În prezent este redactor șef la revista **Luceafărul**.

Bibliografie : **Moartea calului troian** (1968), **Coloană de-a lungul** (1971), **Zăpezi fără întoarcere** (1973 — premiul U.T.C.), **Scut de otem** (1974), **Scrisoare în sat** (1975 — premiul revistei **Săptămîna**).

— Aștept din partea dumneavoastră întrebări dure.

— De ce ? Ar însemna să lupt nu numai cu dumneavoastră, dar și cu firea mea blajină.

— Pentru că există atîtea zone de conformism în viața spirituală, datorate unor comodități nemărturisite, încît, din cînd în cînd, fac bine unui destin liric întrebările mai puțin duioase. Dealtfel, viața ne pune foarte multe întrebări și ea este mai puțin conformistă decît noi. Apoi, pentru că am cunoscut „glorii literare" care și-au cultivat cu perseverență opera și persoana, în jurul cărora s-a făcut mult zgomot și s-au împletit panglici de cuvinte elogioase, toate însă mascînd realitatea unor destine efemere.

— Mă bate gîndul că n-ar strica să rostiți cîteva nume. Oare împlini-mi-se-va gîndul ?

— Le-aș tulbura din uitare zadarnic și nici lor nu le-ar mai fi de vreun folos.

— Nu insist. Vedeți cît de pașnic sînt ? Dar vreau să vă rog ceva.

— Ascult.

— Mi s-a reproșat în cîteva rînduri că în aceste interviuri nu folosesc cuvîntul „ultimate" atunci cînd mă adresez scriitorilor. Dați-mi voie să-l uitați de astă dată.

— Cum credeți...

— Mulțumesc. Stimate Nicolae Dragoș, pregătindu-mă pentru această discuție mi-am dat seama că deși ne cunoaștem de o bună bucată de vreme, nu prea știu multe lucruri despre dumneavoastră. Ce ar trebui să știe un om în primul rînd în legătură cu dumneavoastră ?

— Că prețul suprem al vieții eu îl numesc dreptate. Că nu pot trăi în afara adevărului. Am multă, multă răbdare, pe care nu mă grăbesc să mi-o condamn, pentru a dovedi sau a descoperi adevărul. Expresia „Grăbește-te încet" a devenit normă de conduită în toate planurile existenței mele sociale sau intime.

— Nu ați pierdut nimic fiind adeptul acestei norme ?

— Cîteodată, poate, mult. Dar de fiecare dată am găsit măcar liniștea omului care știe că a încercat să se fercească de erori. Multe dintre cunoștințele mele susțin totuși că aș fi un om cu reacții spontane. Îmi place, desigur, replica promptă dar mi-o refuz cînd riscă să aibă consecințe grave pentru altcineva.

— Luîndu-mi toate precauțiile pentru originalitatea întrebării (pentru moment nu găsesc alta) vă ispitesc să-mi răspundeți : pentru cine scrieți ?

— Scriu pentru alții în măsura în care am sentimentul că scriu pentru mine. Poate nu întotdeauna mijloacele de expresie sînt pe potriva aspirațiilor mele, dar întotdeauna mă simt solidar și cinstit cu idealurile mele.

— Rar mi-a fost dat să aud de la autori că uneori „mijloacele de expresie nu le sînt pe potriva aspirațiilor".

— Poate contrar impresiei imediate, m-ar persecuta absența atitudinii din scrisul ca și din faptele mele. Fiecare autor trăiește în secret convingerea, sentimentul că exprimă în mod original, inedit ceea ce omenirea a trăit și va trăi veșnic. Dar cu cît sînt mai numeroase cărțile în taina cărora pătrunzi, nu printr-o lectură superficială, diletantă, ci cu senzația unei implicații, a unei jertfe, a unei descoperiri, cu atît ești mai circumspect cu propria lucrare artistică.

— Ce-ar fi să rememorați cîteva date biografice ?

— Sînt unul dintre cei trei fii ai unor oameni săraci din Glogova Gorjului. Cînd am ajuns la vîrsta ciclului doi al școlii elementare, tatăl meu a părăsit satul și a devenit muncitor la uzinele Oțelul Roșu de lîngă Caransebeș. Mama mea a rămas în sat și a avut grijă de noi, de modesta noastră gospodărie, așteptîndu-și soțul să lase la pensie. Se vedeau cam de două-trei ori pe an. N-a fost ușor pentru părinții mei. Pentru mine însă va rămîne o lecție pentru toată viața cinstea relațiilor dintre ei, conștiința că mai presus de egoistele bucurii personale au pus datoria de a-și crește copiii, de a-i ajuta după putere.

— Toți nu mă dumiresc de ce mi-ați cerut întrebări dure. Păreți o natură mai curînd fragilă.

— Așa se înșală lumea. Desigur, nu fac parte din categoria celor care se bat cu pumnul în piept, strigîndu-și în cele patru zări bucuriile sau proclamîndu-și răsunător tristețile. Cred că e un act de curaj să urmezi cinci ani de facultate doar cu două costume de haine și un palton modest. Poate că tot un act de curaj ar putea fi și faptul ca — pe la 26—27 de ani — să coordonezi în calitate de redactor șef activitatea cotidiană a unui strălucit grup de redactori și colaboratori la **Scînteia tineretului**, ca și faptul de a înțelege și accepta să suporți consecințele eventualelor erori ale altora. Și poate că și acum, pe alte planuri, viața mă interoghează dramatic. Atîta vreme însă cît omul își poate îngădui să privească răsăritul soarelui sau răsăritul unei frunze primăvara și mai ales să nu fie indiferent la ceea ce se întîmplă în ființa sa și a lumii, merită să trăiască. Iată credința mea ! Iar dacă are convingerea — și omul adevărat trebuie să o aibă — că rațiunea supremă a existenței este să fii de folos altora, atunci merită să trăiască la nesfîrșit. Dar, răspunzîndu-vă, cred că sînt un om puternic și dur sau mai exact intransigent și, deopotrivă, înțelegător față de alții și dur față de mine.

— Cum se manifestă duritatea aceasta ?

— Prin permanența mea grijă de a nu mă grăbi. Prin obositoarea tentativă de a înțelege totul din fiecare faptă a vieții. De a avea întotdeauna mai multă înțelegere față de alții decît față de mine. De a căuta, exagerînd cîteodată, explicația erorilor altora în propriile mele fapte.

— Aveți înțelegere chiar pentru tot ?

— N-am cum să înțeleg, de pildă, pe un individ, fie el și scriitor, care apelează la injurii. Nu demult un prozator s-a arătat grav afectat de faptul că în revista „Luceafărul" unul dintre recenzenții nu l-a întîmpinat elogios noua carte. În loc să afle contraargumente într-o altă carte, pe care eventual s-o și scrie, a crezut că își poate satisface nemulțumirea prin aruncarea în aer a unor injurături înjositoare pentru cel ce le rostește. N-am înțelegere pentru astfel de reacții și nici puterea vreunei replici. Omul n-a ieșit din peșteră ca să-și păstreze urletul de animal ci ca să se elibereze de el.

— Ar fi inutil să vă întreb despre cine vorbiți. Toți nu mi-ați spune. Îmi încerc norocul cu o altă întrebare. Proveniți dintr-o familie săracă. Ați cunoscut în copilărie, în adolescență multe lipsuri. Greutățile prin care ați trecut v-au provocat cumva dorința de a reuși în viață ?

— Ar trebui să precizăm ce înseamnă a reuși.

— Chiar.

— Cred că un om trebuie să-și prospecteze în permanență forțele. Să știe mai multe despre sine decît despre alții. Să-și domine, prin cunoaștere, propria persoană. Să aibă idealuri adevărate. Să nu se gîndească doar la sine. Orgoliul poate fi un catalizator al faptelor. Dar dincolo către ce fapte năzuiești. Poți să definești reușita în viață prin situarea în structurile sociale. Ori poți s-o definești prin măsura în care ai ajuns să întemeiezi o familie armonioasă. Ori prin scoul cărților sau al activității publicistice. Este oare posibil ca în această diversitate de posibilități pe care o implică noțiunea de reușită să afli un răspuns afirmativ la toate ?

— Credeți că dacă Nicolae Dragoș nu s-ar fi născut în sat ci într-o viilă, la oraș, și s-ar fi bucurat de toate, ar fi fost aceiași om ?

— Întrebarea e aproape imposibilă. Cred sincer că la fel de bine și într-un sat dar și într-o vilă luxoasă se pot naște oameni adevărați dar și lichele. Am cunoscut fii de oameni simpli, de o aroganță indescriptibilă, și fii de mari savanți sau de oameni politici, a căror simplitate, voință de muncă, modestie mi-au impus. Depinde totul de măsura în care știi să-l înveți pe copil că nu poate obține nimic fără muncă, fără efort, fără sacrificii chiar.

— Ce gîndiți despre om ?

— Că nimic nu i se poate refuza, că poate să se autodepășească mereu, cu condiția de a fi conștient de finalitatea faptelor sale. Că trebuie să-i respecte pe alții pentru a se putea respecta pe sine ; să se respecte pe sine pentru a-i putea respecta pe alții. În sfîrșit, că omul nu este o ființă perfectă, ci perfectibilă. De ce m-aș sustrage, măcar o clipă, acestor adevăruri.

— Acceptați, înțeleg, posibilitatea existenței erorii. Chiar și cînd provoacă suferința altora ?

— Într-o eroare, oricît de mică ar fi, suferința nu aparține unuia singur. Dar vă propun să ne întoarcem la literatură.

— Dacă aș afirma că avem o poezie care ne interesează nu numai pe noi, românii, ci se adresează lumii întregi, însă n-avem romane pe aceeași măsură m-ați contrazice ?

— Nu întru totul. Avem o poezie irepetabilă în alte zone ale lumii și poeți de o mare valoare, pe lîngă care trecem uneori cu prea multă nonșalanță. Unii spun că am avea poeți dar nu prea avem poezie. O să trebuiască să pronunț încă o dată cuvîntul eroare. Pentru că e o eroare să afirmi așa ceva. Ne-a dovedit-o și **Istoria polemică...** a lui Eugen Barbu, care (cu toate omisiunile, semnalate deja de comentatori) ne pune în fața unei diverse și originale antologii lirice, în fața unui fenomen liric atît de concret încît n-avem cum să ne mai îndoim de valoarea poeziei românești contemporane. Să nu uităm că trăiește încă și scrie poetul Alexandru Philippide, un clasic al poeziei românești, cu o impresionantă receptivitate către marile semnale ale poeziei moderne și ale filozofiei istorice.

— Dați-mi voie să vă întrerup și să vă spun că mă bucur că ați pomenit numele acestui mare poet.

— Îl întîlnim și îl citim rar, dar întotdeauna cu un acut sentiment al unicității, pe Emil Botta. O evoluție poetică inegală dar întotdeauna viguroasă propune Mihai Beniuc. Meditații grave asupra unor probleme acute ale existenței, interogații dramatice întîlnim în versurile lapidare, aforistice, protestatare ale lui Eugen Jebeleanu. Nu-mi propun să divulg acum „ierarhia" opțiunilor mele lirice. N-aș vrea totuși să nu numesc aici pe cîțiva dintre tinerii poeți ale căror poezii fac gloria poeziei de azi : Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu, Nichita Stănescu.

— Dar care se simt romanele fundamentale ?

— Mai multe. Aș numi mai întîi **Principele** lui Eugen Barbu, acest basm liric, scris cu un cult al cuvîntului încărcat de sugestivitate, al cuvîntului aproape palpabil. Cred că **Moromeții** este o capodoperă. Dumitru Radu Popescu și Ștefan Bănulescu sînt doi autori care pot fi memorați de orice istorie literară. E drept însă, în cazul romanului există mulți autori și mult mai puține opere.

— De ce credeți că foarte mulți autori români se cred geniali ?

— Cei mai mulți poate din neîncrederea în propriile lor lucrări ; nu le spun opere. Alții, dintr-o megalomanie spirituală, explicabilă în cazul unor structuri deosebite, cum trebuie să fie cele ale scriitorilor. Alții pentru că pe parcursul evoluției lor scriitoricești au avut nefericita ca gloria să le fie administrată publicistic.

— Cum ați reacționa dacă s-ar scrie defavorabil despre dumneavoastră ?

— S-a și scris. N-am socotit necesar să replic. Ori eu (ca autor) ori criticul (ca interpret) am săvîrșit... eroarea. Timpul va face dreptate unuia sau altuia. Sau va infirma și pe unul și pe altul. Nu cred în criticul lipsit de inteligență și fără vocație, chiar dacă din întîmplare va diagnostica exact un mare talent. Cei mai mulți mari scriitori nu sînt descoperirea vreunui critic. Ei s-au ivit în lumina vieții și a spiritului așa cum se ivește, după niște legi ale naturii precise dar greu controlabile, un izvor impetuos dintre stîncile unui munte.

— Întrebările de acasă nu se potrivesc cu cele din țîrg. M-am pregătit să fiu dur în întrebări și pînă la urmă constat că răspunsurile nu ar justifica duritatea. Mă mulțumesc să vă aduc, din oraș, ultimele știri despre dumneavoastră.

— Ascult. Ce mai zice lumea ?

— Se spune că ați scris un articol în Scînteia tineretului, împotriva lui Lucian Blaga, într-o perioadă în care poetul nu mai era incriminat.

— L-ați citit ?

— Nu.

— Regret că nu am la îndemînă acest articol, apărut în **Scînteia**, cu privire la unele probleme ale valorificării moștenirii culturale. Articolul l-am inclus în volumul **Soldatul de la Marathon**, volum care sper să apară la **Editura Scrisul românesc**. Am afirmat acolo că Lucian Blaga este un poet genial. Dar totodată observam că în receptarea critică a filozofiei sale unii comentatori își refuzau rigorile analizei științifice. Or, în viziunea mea, și elogiul fără discernămînt ca și atitudinea negativistă pot împieta asupra receptării unei opere.

— Se mai spune că sînteți un poet al satului.

— Probabil unii critici, obișnuiți să citească mai ales titlurile și deduciți la maladia etichetării, s-au grăbit să o facă. A fi poet al satului nu mi se pare o aspirație lirică de contestat. Îmi place însă să cred că sînt un poet al acestei țări.

— Se spune că sînteți în primul rînd un bun „arbitect de gazete", și mai apoi scriitor sau poet.

— Cînd sînt atîția care cred despre ei că sînt mari poeți și realitatea îi așază sub o lupă minimalizatoare, cînd sînt (e drept mai puțini, prin natura împrejurărilor) unii care — încercînd să facă o revistă sau un ziar căutînd să-și impună personalitatea în structura și profilul acestora — nu reușesc decît să le îmbătrînească și compromită, cred că mi se aduce un fel de laudă exagerată în ce privește priceperea mea de a face o revistă. Cît despre poet sau ziarist să lăsăm să vorbească cărțile publicate, sutele ori poate mulțe de articole tipărite ; să lăsăm dreptul cititorilor de a se pronunța. Oricum, nu pot să mă îndoiesc de totalul de receptarea favorabilă a unor cărți ale mele de către Nicolae Balotă, Ion Dodu Bălan, Eugen Barbu, Al. Piru, C. Stănescu, Victor Felea, M. Ungheanu, Aurel-Dragoș Munteanu, Ioan Adam, și rog să fiu iertat pentru numeroase alte nume de critici pe care nu-i amintesc acum, dar ale căror cuvinte le-am așezat cu bucurie în sufletul meu. În ceea ce privește darul de a face o revistă pot să spun doar că înseamnă în primul rînd a avea credințe și convingeri neoscilante. În ce mă privește, cred în cultura română și în istoria țării mele, trecute, prezente și viitoare. Avem acum mai multe posibilități decît în alte perioade să fim obiectivi, să așezăm la baza eforturilor noastre revoluționare un program generos pentru că orientările ce se află la originea dezvoltării creației românești contemporane — orientări formulate cu maximă grijă în documentele de partid și de stat, la primul Congres al educației politice și al culturii socialiste — constituie, în mod organic, propriul nostru program de acțiune și de gîndire. S-a insistat în termeni limpezi asupra promovării unor creații de valoare, umaniste, revoluționare, care să refuze facilitatea, festivismul, artificiala poleială a realității.

Sinteza **Programului de măsuri** pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste — program elaborat sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu — deschide și pentru creația literară perspectivele afirmării sale plenare, revoluționare. O cunoaștere mereu mai profundă a realității, a oamenilor, o implicare civică autentică în această realitate, o solidaritate veritabilă cu faptele și sentimentele oamenilor constructori ai unei țări ce și-a așezat pe steag idealurile de progres, libertate și independență — iată ceea ce cred că va duce (în cazul unor talente reale), la opere durabile, la opere menite să trăiască, dincolo de prezent, în viitor.

— Uitați-vă în ochii mei și spuneți-dacă există în viața dumneavoastră întîmplare de care nu vă place să vă țineți.

— Mai multe. Una este foarte re
să ne oprim la una mai veche, pe
privi cu detașare. Să spunem c
nit odată un personaj importan
rarhic, răspundea de domeniul c
tate în care eram implicat. Pus în
de a-mi transmite niște observații în le
tură cu activitatea colectivului din car
făceam parte folosea numai fraze care, fie
care în parte, cuprindeau în ele și afirmația și negația. I-am solicitat, pentru a înțelege ce dorește să comunice, să adresez cu întrebările în legătură cu ce aveam de făcut și să-mi răspundă prin da și nu. Într-un cuvînt, să aibă fermitate, să-și asume împreună cu mine consecințele unor decizii luate. Am constatat cu stupefacție că omul, deși știa bine românește, uitase aceste două simple cuvinte : da și nu.

— Dacă aș scrie un articol defavorabil despre dumneavoastră mi l-ați publica în Luceafărul.

— Nu. Un redactor șef al unei reviste culturale trebuie să aibă curajul de a nu publica în revista pe care o conduce nici un fel de articol despre cărțile sale, fie el elogios sau nu.

— Cine se teme de poezia patriotică ?

— Doar niște critici rupți de realitate și adevăr, sau care fac confuzia să creadă că pledoaria pentru literatura patriotică ar cuprinde în ea și acceptarea unei literaturi de valoare discutabilă. M-am pronunțat nu o dată împotriva acelor cărți de poezie în care lipsește sinceritatea artistică, ai căror autori cred că numele de voievozi pot, singure, să țină locul versului dăltuit în marmură. Dar între o poezie tînguitoare, banală, despre o mărunță dramă intimă și una al cărei autor vrea să surprindă ceva din starea de spirit a momentului pe care îl trăim am mai mult respect față de aceasta din urmă. Nu-l înțeleg pe autorul care, trăind în tumultul unei revoluții, ar scrie liniștit la biroul său de lucru, pasteluri.

— Ce urîți mai mult ?

— Pe cei care, indiferent de motiv, uită că au o țară unde au văzut lumina zilei, unde au descoperit trecerea anotimpurilor, unde își au așezați pentru totdeauna strămoșii. Pe trădătorii de țară. Către ei drumul sufletului meu nu cunoaște decît un sentiment : ura.

— Cum ați caracteriza drumul prin veacuri al românilor ?

— Un drum dramatic, nu o dată tragic dar datorită căruia s-a înălțat în conștiința lumii un popor dîrz, curajos, un popor ce a învățat, fără posibilitatea de a uita vreodată, să nu accepte mîncîuna, lașitatea, un popor care a învățat ce este demnitatea. Fără vorbe mari, sînt mîndru că sînt fiul acestui popor.

— Ce întrebare n-ați vrea să vă pun ?

— De ce nu sînt pe deplin fericit ?

GEORGE ARION

Marin Sorescu la 40 de ani

Cu puțină vreme în urmă, în decembrie anul trecut, întreaga cultură românească a vărsat o lacrimă îndurerată, de ziua lui Nicolae Labiș, care — s-a zis atunci — „dacă ar fi trăit, ar fi împlinit acum 40 de ani". Revistele s-au umplut de evocări, de încercări de a surprinde esența geniului acestui luceafăr fulgerat de destin la numai 17 de ani, nu înainte însă de a deschide, precum Cîrlova odinioară, o nouă eră poeziei românești.

De dincolo de zare, cei ce a definit și impus (prin deosebita înzestrare a unei structuri spirituale care sintetiza darul poetic și profetic cu o inteligență excepțională a istoriei și prezentului) o întreagă generație, o generație care este și va rămîne „a lui Labiș", de dincolo de zare, zic, albatrosul ucis a mai făcut un dar generației sale în luptă cu inerția : i-a deschis ușa unor sărbători de amploarea celei ce, pe el, l-a cinstit din nefericire post-mortem.

La numai cîteva luni de cînd Labiș „ar fi împlinit 40 de ani", alt exponent de esențe unice a împlinit, în cîmpul de forță al unei glorii ce începe să fie tot mai pregnant universală, aceeași vîrstă ! Am aflat-o însă, de data aceasta, numai dintr-o discretă însemnare, inserată în atît de utilul „Calendar" al României literare, unde, chiar în numărul dedicat lui Brâncuși, a apărut știrea că „la 19 februarie 1936 s-a născut Marin Sorescu". Odinioară, Caragiale scandaliza pe cei ce-l ascultau afirmînd că, dacă Eminescu n-ar fi murit nebun, ar fi rămas obscur ! Mă întreb, gîndindu-mă la Sorescu, dacă, împlinind cei 40 de ani vii, Labiș ar mai fi fost obiectul unui omagiu atît de unanim...*).

Semnificativă de altfel, această coincidență a nașterii lui Brâncuși și Sorescu ! Doi oșteni care au pornit foarte tineri de unii singuri, să cucerească lumea pentru gloria numelui de român. Brâncuși a cucerit împărăția artei ce vorbește cu glasul pietrei și al bronzului. Marin Sorescu duce, în zilele noastre, o luptă încăpățînată, fără răgaz, la fel de abilă în a-și „plasa" opera astfel încît să cadă asupră-i luminile veacului, cucerind literaturii noastre acea universalitate care nu are nevoie de „propteleă spre a se impune, ci este propulsată firesc de întrebările unui veac în care marile orgolii culturale tradiționale s-au năruit și oamenii de pe toate meridianele se ascultă unii pe alții într-un colocviu desfășurat sub semnul unor teribile alternative.

Dar Brâncuși a fost singur. Lumea l-a privit pînă de curînd ca pe o minune singulară. Abia de puțină vreme și nu peste tot a început să fie înțeles și acceptat în ipostaza lui de exponent al geniului unei nații, al unei tradiții, al unui ethos purtat de un popor de la Dunăre despre care cu peste o jumătate de secol în urmă, cînd triumfa olteanul din Hobița, prea puțini aflaseră cîte ceva. Pe cînd Marin Sorescu este exponentul unei Românii care-și poartă pe frunte aureola vocației sale universale, tot mai clar recunoscute, al unei Românii devenită factor esențial în reînvierea speranțelor umanității într-un viitor uman și rațional, în locul apocalipsului prevestit de profeții lumilor ce mor. Nu tragem, evident, (cel puțin deocamdată) semnul egalității valorice între cele două destine, dintre care unul este în plină desfășurare, iar altul se înfățișează încununat cu aura „triumfului, pe cînd el a vîrsta patriarhilor. Dar alăturarea celor două nume ni se impune în măsura în care încercam să descifram unele fosturi asemănătoare în dezvoltarea conștiinței de sine a culturii române. Știm, evident, pînă unde a dus zborul lui Brâncuși. Putem numai presimți încotro se îndreaptă zborul olteanului din Bulzești pe care, personal, îl văd ajungînd foarte sus ! Dar pe acea parcelă unde cele două drumuri se aseamănă, meditația comparativă devine legitimă și posibilă, chiar dacă ar putea șoca la început obișnuințele curente.

Brâncuși a știut, cel dintîi dintre romanii moderni, să se constituie pe sine în „axis mundi" neintimidat nici de Fidias, nici de Michelangelo și nici de Rodin. El a cutezat să lase la o parte drumul întregii arte europene, de la greci pînă la ultimii mari continuatori ai artei „clasice", și să apuce, după ce-l străbătuse total pe primul, o altă cale. O altă cale dictată de tradiția, mai veche decît Elada, a pămîntului său tracogetic și românesc. El a venit cu setea de esențe a închinătorilor lui Zamolxis și cu dorința de lumină și bucurie a celor ce au cititorit Voroneții, Miorița și cîntecul popular românesc. El a impus artei universale un nou clasicism : clasicismul culturilor arhaice, tradiționale. Prin Brâncuși, cîta dintîi ridicată astfel de la „cultură minoră" la „cultură majoră" a fost tocmai cultura tradițională a poporului român. Brâncuși n-a ocolit și n-a refuzat experiența veacurilor trecute și nici pe a veacului său, ci le-a depășit. Prin descoperirea unei temelii mai profunde și unui cer mai înalt.

Marin Sorescu, fără să facă paradă de „modernitate" și de informație culturală, a consumat, în același mutism retras, modele și modelele veacului, de pe multe meridiane, făurindu-și un limbaj poetic înțeles cu ușurință, pretutindeni, dar turnînd în el un mesaj, un sens, un „mod de a fi în lume" care este doar al unui anumit loc, acum și timp. El a sorbit amarul și otrava veacului din sufletul omenirii noastre suferinde, dar a încercat să rostească în fel și chip, cu buzele arse de setea speranței „descintecul" menit să-i redea omului contemporan încrederea și gustul măreției lui, tragice și biruitoare.

De acum îți stă, cînd îți apare volumul de Poeme în care descifrăm, prima oară, acest mesaj (articol reținut recent în volumul Permanența patriei), arta lui Sorescu s-a mișcat pe aceleași coordonate, desăvîrșindu-se aparent din sine, dar în realitate torcîndu-se din toată viața, încercările și izbînzile patriei sale. Notorietatea lui, în creștere geometrică pe multe meridiane, începînd chiar din acel istoric an 1965, este o parte — cît poate fi destinul unui poet — în ascensiunea sternă noastre în heraldica lumii contemporane.

Și de aceea, indiferent de cît de departe și de sus va progresa zborul lui Marin Sorescu în anii ce vin, putem spune de pe acum cu certitudine, ce-l va deosebi totdeauna de Brâncuși ca destin : izbînda lui nu va fi o izbîndă solitară, cu răsunetul, spectaculosul, dar și limitele (natura și efectele influenței lui Brâncuși o dovedesc) unei asemenea izbînzi. Va fi, dimpotrivă, un „moment", o componentă și o anticipație a marelui proces de universalizare globală a României, cu tot trecutul, prezentul și duhul ei creator. Și încă ceva îi va deosebi de Brâncuși : acela a trebuit să se stabilească la Paris spre a cuceri lumea, fiindcă Occidentul, și în Occident Parisul, erau atunci „Centrul lumii". Pe cînd Sorescu prelungește, într-o lume care nu-și mai simte dorința unui „centru" unic, liniile de forță ale unei prezențe românești a cărei rațiune este tocmai această condiție nouă a României : de a fi devenită ea însăși unul dintre epicentrele conștiinței de sine a umanității contemporane.

DAN ZAMFIRESCU ■

*) După ce în februarie scrisesem acest articol care apare cu multă întîrziere prin bunăvoința redactorului șef al „Flăcării", Cenaclul Flacăra a sărbătorit pe poet într-o atmosferă entuziastă. A fost singura manifestare de acest gen !

„Oameni și fapte în marea întrecere"

Ediția a II-a a festivalului-concurs al brigăzilor artistice de agitație din centrele siderurgice și metalurgice ale patriei „Oameni și fapte în marea întrecere", organizată de Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului Tîrgoviște, Consiliul municipal al sindicatelor Tîrgoviște, Comitetul sindicatelor din ramura construcții de mașini și metalurgie etc., s-a desfășurat de curînd la Tîrgoviște.

Aplauze furtunoase și hohote de rîs subliniau inteligentele replici, umorul de bună calitate, impresionantul joc al unora dintre foarte înzestrații actori amatori. Nu-mi amintesc să fi luat parte la o discuție mai însuflețită, mai interesantă ca aceea purtată de participanți în legătură cu desfășurarea festivalului. Neîmbibați de prezența juriului, care s-a dovedit nepărtinitor, nenumărați dintre cei prezenți și-au spus neocolit păsurile, și-au recunoscut slăbiciunile constatate în acest binevenit schimb de experiență, au relevat piedicile întîmpinate în unele întreprinderi în care nu găsesc sprijinul conducerii ce nu își dă seama întotdeauna de însemnatul rol pe care îl pot și trebuie să-l aibă respectivele brigăzi în procesul de educație și de muncă. Remarcabilă atitudinea hotărîtă a vorbitorilor care au înfierat vulgaritatea, violența de limbaj etc. ce se mai fac simțite pe ici-colo. S-a pus, foarte judicios, problema acurateței limbii, unei mai bune îngemănări a muzicii cu versurile, mai multă atenție în respectarea legilor prozodice.

M-a nemulțumit uneori felul în care apare muzica la unele din aceste formații, neînțelegerea rolului însemnat pe care o muzică bine aleasă îl are întru obținerea efectului urmărit. Am constatat nedorita preluare a unor efecte așa zis „muzicale" caracteristice revistelor de discutabilă calitate de odinioară, cu „șlagărele" străine scoase de la naftalină din nu știu ce arhive ale trecutului necorespunzătoare în nici un fel gustului actual. Este cunoscută preferința enormă pentru muzica populară. Am convingerea că selecționarea unor cîntece populare care să completeze fondul muzical al brigăzilor artistice de agitație ar fi mai mult decît binevenite și ar contribui într-o mare măsură atît la ridicarea nivelului artistic al acestor manifestări, cît și la obținerea unui efect cît mai eficace. Oare, în aceeași ordine de idei, care este rostul parodierii unor melodii intrate în conștiința marilor mase, și romanțe și melodii îndrăgite, datorită cărora s-au răspîndit versurile clasicilor noștri ? Nu este de dorit ca urmărind cele mai ieftine succese să schimonosești de pildă „Pe lîngă plopii fără soț" ridiculizînd versurile și melodia. În această ordine de idei subliniez cu toată căldura aportul demn de urmat adus de către modestul grup al tinerilor utecriști țărani din satul Legheriște (com. Crucișor — Satu Mare). Prelucrînd străvechi datine, obiceiuri și aleasă muzică populară locală, tinerii, sub înțeleapta îndrumare a învățătorului Ion Vaidu, au dat o lecție de admirabilă valorificare a adevăratului folclor local pentru realizarea unor momente de tulburătoare emoții artistice.

Înainte de a încheia țin să aduc sincere laude și mulțumiri organizatorilor, tuturor celor care, prin neprecupețită osteneală, înaltă înțelegere, minunată ospitalitate, au reușit să imprime festivalului-concurs de la Tîrgoviște ținuta care plasează manifestarea „Oameni și fapte în marea întrecere" în rîndul marilor manifestări naționale, manifestare de care se cuvine să se vorbească mai mult.

HARI BRAUNER ■

VORBIȚI ȘI SCRIEȚI ROMÂNEȘTE

Monotonia în limbaj

Complexitatea problemelor actualității și a resurselor de expresivitate a limbii, în punctul înalt al dezvoltării ei de astăzi, se cristalizează în scrisul cotidian, în limbajul presei care difuzează în flux continuu informații și comentarii la zi. O caracteristică a acestui scris cotidian e terminologia neologică și abstractă, de multe ori, a acelor construcții încărcate care dau frazei dimensiuni impresionante. Prea sînt frecvente cuvintele și construcțiile rebarbative pentru cititorul obișnuit, dornic să i se spună totul direct, simplu, concret, și dacă e posibil colorat, că slavă domnului limba noastră dispune de infinite resurse expresive pentru a nuanța, dinamiza expresia, pe măsura realităților. Dar din păcate s-a generalizat procedeul unificării, abstractizării și neologizării (în sensul negativ al goanei după termeni sonori, rari, retorici inutili) în scrisul cotidian, încît comentariile apar prea încărcate, indiferent despre ce se vorbește, iar dialogurile dintre oameni foarte diferențiați ca pregătire, ca mediu de lucru (fiecare cu bagajul său de cunoștințe și de posibilități de exprimare) au parcă un numitor comun în șabloanele obosite, în formulările pretențioase și ireale în raport cu realitatea vie a faptelor și a graiului obștesc.

De ce în coloanele ziarelor noastre, maistrul de la Sighet sau cel de la Giurgiu, de la Botoșani, de la Buzău vorbesc despre realitățile muncii și ale mediului lor, cu aceleași cuvinte și construcții abstracte, tehnice, inexpresive ? Din comoditatea sau din indiferența unor scriitori față de resursele expresivității limbii noastre (despre care acum aproape un secol Săineanu spunea în Semasiologia lui că, după spaniolă, e cea mai bogată în Europa, iar recent, V. Kiparski, slavist și romanist finlandez, afirma că „e cea mai interesantă ca structură") din desconsiderarea cititorilor, care nu au ce face și trebuie să primească scrisul cotidian așa cum e ? Să dăm cîteva exemple. Un reportaj despre „valorificarea rezervelor interne" pune în gura unor maiștri aceste formulări „savante" (pentru că nu încape îndoială că acești oameni s-au rostit mai realist și mai plastic, mai concret și mai simplu decît o poate sugera frazeologia convențională, abstractă, pretențioasă, deci ireală ca limbaj din aceste contexte): „...de fiecare dată cînd se termină un produs întreprind o analiză critică în legătură cu calitatea fabricației". Deci maistrul și ai săi din echipă nu cercetează simplu, nu urmăresc cu grijă și răspundere calitatea produsului, ci „întreprind o analiză critică în legătură cu calitatea fabricației". Observați expresia ocolită (în legătură cu calitatea fabricației), cu formula „înaltă" a analizei critice privind un produs (supus controlului de calitate, — simplu ?). Dar intervenția unei femei simple de la țară, din jud. Vîlcea, căreia redactorul îi atribuie acest stil „elevat" : „Eu gîndesc că propunerile pot căpăta viață prin urmărirea pînă la finalitate a hotărîrilor Consiliului popular. Ele sînt rezultatul gîndirii colective, al interesului cetățenilor pentru binele trai și prosperitatea localității în care trăiesc."

Nu pledăm pentru simplificarea anostă a limbajului, pentru degradarea lui spre incultură, de dragul naturaleții graiului viu. Realismul acestui grai din care scriitorii noștri din toate epocile au scos minuni de poezie, de artă literară, tot atît de eficace și de mișcătoare ca marile tablouri plastice care uimesc generațiile și le încîntă, nu trebuie contrafăcut. „O limbă artificială împiedică gîndirea", scria Delavrancea acum șapte decenii și mai bine. Realitatea infinită a vieții și tezaurul impresionant de expresivitate al limbii noastre vechi, populare, căreia civilizația nouă, progresul, mișcarea vie a ideilor moderne i-au sporit zestrea de cuvinte, de construcții, capacitatea și plasticitatea structurii ei romanice, atît de originală și de dinamică, impun nu numai respect și atenție în mînuirea acestei materii vii și sensibile la exigențele comunicării, ci și cunoașterea și valorificarea creatoare a rezervelor imense ale limbii, pentru a da gîndirii creatoare forma și puterea sugestivă a imaginilor care instruiesc și înalță, amintindu-ne de avertismentul lui Blaga : „Limba cea de toate zilele este o uneltă și o formă a spiritului".

GHEORGHE BULGĂR ■

Un sat pentru eternitate

Duminicile, la horă, Lesu este un sat în alb, un popor în alb.

Un prinz al tăietorilor de lemne. O clipă de liniște în clădirea muzicală a codrului.

Comuna Lesu, județul Bistrița-Năsăud, e o așezare de munte, cu tot ce are ți ce nu are un sat românesc de munte și, ca orice sat românesc de munte, cu o lume a lui, cu o vrajă a lui, ce-i aromează și-i învăluie chipul, îndepărtîndu-l în chiar clipa în care crezi că l-ai atins. Această lume are un frecvențial al ei, ce și taina codrilor cu fruntarii pierdute în aburul depărtărilor, închizînd sau deschizînd orizonturi în care omul se pierde. Această lume are un ireductibil al ei, ca și misterul vieții, al dăinuirii cringurilor de oameni pe pecetea cărora se așază, unde viața e rece, cristalizîndu-se după legi obscure — din anorganic, din mineral, din necunoscut, din impenetrabil — în căutarea soarelui, a călduri, a germinației, a rodniciei. Este, iți spui, un loc unde timpul se oprește în zadar din goluri a se naște", un orizont de dincolo de soare (pe ogoarele lor umbrite de munți, oamenii Lesului, la ora de față, abia încep să secere și să treiere ovăzul și grîul), e un hotar la care lumea istovită se frînge și cade în primordial, dedesubtul vieții, și totuși e un spațiu fremătînd de viață, fremătînd astfel de cînd se știe, e o lume ce vine spre noi nu din amurgul istoriei, ci de-a dreptul din mezul ei.

Sat răsfirat, întins pe vreo 30 de kilometri în lung, pe vreo 16 în lat, sat cu case din lemn de brad, mai puțin de piatră, risipite ici-colo, ținînd ca niște răcnete ale cuiminilor sau ale singurătății, înțepînd cerul cu acoperișurile turcane de șiță veche, trase pînă peste orbitele ferestrelor. Că să vină la primărie sau la magazinul universal din centrul Lesului, leiea Ioana Piersică, a cărei casă pune hotar comunei, trebuie să bată cu pasul, chit că pu mai lungi, vreo 20 și ceva de kilometri, iar ca să dea binețe unui suflet de om, adică lui Vasile Artene, vecinul cel mai apropiat, trebuie, dacă merge cu pas întins, să bată dealuri și văi ce însumează un ceas de drum. Urci și cobori, cobori și urci, de la o casă la alta, vreo șase munți, cu încrîngăturile lor de plaiuri, dealuri și văi, dind ecoi unei ciurde întregi de zări adînci, dar călcînd cu pasul doar cîteva ulițe de pămînt, împodobite cu flori și sînziene și scaieți. În rest sînt doar pietre și jungla codrilor. În rest e tăcere, restul înseamnă singurătate, încremenire, păsuni străvechi, stînci aride, penumbra rece și neclintită a codrilor, nostalgie a soarelui și a vieții. Nu însă și tristețe, peisajul nu este trist, este numai impresionant. Ca și doinele înginate de septuagenara Maria Precup, celebra cîntăreață a locului, botezată de autorii emisiunilor muzicale radiofonice „privighetoarea Ilvelor", ca și aceste doine cu unduire strălungă, cu urcușuri și coborîșuri melodice reluate ritmic, ca o unduire de piai carpatic, peisajul acesta nu are tristețe, nu are melancolie, are numai amintiri ale unei bine-zise, dar, întiaductibilul nostru dor, traductibil doar muzical prin acea legănată ducere în timp, spre capătul timpului, spre un adînc de timp în care pînă și timpul se pierde.

Sat străvechi, atestat în hrisoave la 1 624, dar cu rădăcini ce se pierd în vreme, înginindu-se, ca și geografia, cu vecinicia, sat ce conservă, la adăpostul țarcurilor sale de piatră ce-l impresoară ca niște ziduri inexpugnabile, rudimente sau sedimente ale vechimii, fosile vii ale existenței pe toate planurile, supraviețuind aici mult după ce, în alte părți, n-a mai rămas din cenușa lor nici amintirea amuțitoare. Există, în vatra Lesului, un loc ce se cheamă „Lanca zimbrului", loc unde, fapt ce-l atestă nu doar legenda, ci mărturia istorică certă, a fost vînat ultimul zimbru din codrii noștri de miază-noapte. Vînătoarea aceasta s-a petrecut nu în absurd de timp, ci în veacul trecut, dacă nu pe vremea strămoșilor depărtați ai a bunicilor, deci zimbrii noștri cei legendari, cei retrași de veacuri în steme, cei deveniți poveste sau mit heraldic, au fost văzuți, la Lesu, de niște oameni aproape contemporani cu noi, de niște ființe ce trăiau și munceau, ce îmbrăcau și mîncau, doineau din trișcă și din caval ca și cei de azi, păstrați încă în amintirile celor de azi.

Întîmplarea despre ultimul zimbru ne-o povestește un om între două vîrste, Emil Mureșan, om de-al locului, primar al Lesului și vînător pasionat. Nu i-ar fi plăcut, zice, să vineze zimbri, zimbrii ar fi trebuit cruțați, ei nu erau răi, ei, aceste ființe și superbe ființe, erau, la urma urmei, doar niște rezonabili oîmpieni ai cumilor, niște pașnice ființe ale pășunilor, ei nu erau cum sînt mistreții. De dinainte de zimbri și pînă azi, oamenii Lesului, mai toți vînători iscusiți, au purtat și încă mai poartă, ne spune primarul, un respect aparte ființelor cu coluri în poezie, ei cruntе bătălii pe viață și pe moarte împotriva mistreților, spaima satului și a semănătorilor de „napci" (așa li se zice pe-aici cartofilor), pe care porcii aceștia sălbăticiți, scîrnavi cine știe cînd din bătăturile oamenilor, le răvășesc, le scurmă, le prăpădesc, le jefuiesc. În vara aceasta au distrus „napcii" cîtorva zeci de familii. Primarul și echipa lui de vînători aleși, cu puștile încărcate, ziua 1 octombrie, cînd „se deschide sezonul mistreților", deci cînd armele se pot dezlega și se pot slobozi întru apărarea „napcilor".

Sol sărac, sol rece de munte, pe care crește doar „napci", ceva porumb, un pic de ovăz, un pic și mai mic de grîu. Temeiul vieții, al existenței omului sînt vitele, caprele, oile. Satul își păstorește turmele de mioare pe șase munți, mai are munții „ai lui" și în Sucevaa, la Leia, și-n Maramureș, la locul care se cheamă Pietorul Ancului, la depărțiri de e sută-o sută cincisprezi de kilometri, pe care baci din familiile Vărăreau. Bocceanschi sau Mihăiese le bat cu pasul de generații. Acești munți sînt „ai lor" de generații, ei colcăie de leșeni și de turmele lor de pe vremea simbrilor, stăpînirea leșenilor asupra acestor pășuni fiind întărită cu hrisov și pecete împărătească din epoca Mariei Tereza, deci a satelor grănicerești" (între care se numără și Lesu) din fostul district al Năsăudului. Alte cîteva sute din cei 3 500 de oameni ai Lesului muncesc în pădure, ca tăietori. Cîteva zeci (mai precis, vreo douăzeci și ceva) iau drumul orașului, drum de mulți kilometri, ca muncitori ai industriilor din Bistrița, Rodna sau Năsăud.

Sol sărac, sol rece de munte, munți și viață aspre. Sat cu case răzlețe, stinghere, îngrămădind obiecte străvechi, de mare farmec artistic, ca în meșteșugurile din Bretagne și Normandie. dar puține, rudimentare, simple, trădînd o viață care s-a rezumat la cerințe și bucurii infime. Sat cu case răzlețe, cu oameni izolați, puși de-a dreptul sub cer fiecare are un cer al lui, mare cît ar cuprinde în albe părți nu o ogradă, ci un sat), de-a dreptul în bătaia vscolului, a grindinilor, a fulgerului, a furtunilor, a puhoaielor ce macină și dărîmă stînci, uneori și case, în climatul incertitudinii, al stihiei, nesupusă și neschimbată din începuturi de timp și de lume. Riul care străbate satul, Valea Lesului, e cît un fir, cît să-i bei din căciulă, dar cînd se revarsă, și se revarsă des, face prăpăd. Asta se-ntîmplă, ale bătrînii, atunci cînd mistreții ies din păduri cu gînd de pradă, atunci cînd ei sufiă peste apă, din piscul Heniului, în răspăr, și cînd vin, prelund fuga acrului, o vălurește, o vîntură, o învîrtejește, astfel că apa devine ca un animal încolțit, hăituit de cerul mistreț care-o mușcă cu mii de guri și căutîndu-și scăparea prin curțile și prin casele oamenilor. Sol sărac, vitreg și vitregit, viscolit de lerni și de ape, viforît de istorie, potrivnic deci omului, dar pe care omul, de veacuri și de milenii, e stăpîn, e învingător, e de neclintit. De veacuri și de milenii, oamenii, ciobani, și plugari, și tăietori de pădure, acești oameni pe care-i cheamă Vasile și Ioana, Precup, Mihăiese sau Mureșan, n-au părăsit niciodată acest pămînt, luptînd cu el, biruindu-l, fabricîndu-l de fapt — mai cu seamă în ultimii ani — din nou, sub ochii și prin lucrarea unei singure generații.

La Lesu, de cîtiva ani, mai exact de prin 1968—1969, se poate ajunge pe-un drum tăiat printre stînci, pe care circulă zilnic autobuze I.T.A. (Pînă atunci, pînă prin anii '68—'69, spre Lesu duceau doar cărări păstorești și poteci de cai.) La Lesu, de cîtiva ani, mai exact de prin 1967—1968, s-a aprins lumina electrică pînă și pe cea mai îndepărtată uliță. (Plasa de fire metalice, unind deuluri, prăpastii și piscuri ce să nu mănînă la toate casele, însumează peste 35 de kilometri !) La Lesu, în ultimii ani, s-au ridicat importante construcții de interes obștesc (cămin cultural, muzeu, bibliotecă publică, școli, dispensar, case de străvechi, de mare farmec artistic, ca în meșteșugurile din Bretagne și Normandie. dar puține, rudimentare, simple, trădînd o viață care s-a rezumat la cerințe și bucurii infime. Sat cu case răzlețe, cu oameni izolați, puși de-a dreptul sub cer fiecare are un cer al lui, mare cît ar cuprinde în albe părți nu o ogradă, ci un sat), de-a dreptul în bătaia vscolului, a grindinilor, a fulgerului, a furtunilor, a puhoaielor ce macină și dărîmă stînci, uneori și case, în climatul incertitudinii, al stihiei, nesupusă și neschimbată din începuturi de timp și de lume. Riul care străbate satul, Valea Lesului, e cît un fir, cît să-i bei din căciulă, dar cînd se revarsă, și se revarsă des, face prăpăd. Asta se-ntîmplă, ale bătrînii, atunci cînd mistreții ies din păduri cu gînd de pradă, atunci cînd ei sufiă peste apă, din piscul Heniului, în răspăr, și cînd vin, prelund fuga acrului, o vălurește, o vîntură, o învîrtejește, astfel că apa devine ca un animal încolțit, hăituit de cerul mistreț care-o mușcă cu mii de guri și căutîndu-și scăparea prin curțile și prin casele oamenilor. Sol sărac, vitreg și vitregit, viscolit de lerni și de ape, viforît de istorie, potrivnic deci omului, dar pe care omul, de veacuri și de milenii, e stăpîn, e învingător, e de neclintit. De veacuri și de milenii, oamenii, ciobani, și plugari, și tăietori de pădure, acești oameni pe care-i cheamă Vasile și Ioana, Precup, Mihăiese sau Mureșan, n-au părăsit niciodată acest pămînt, luptînd cu el, biruindu-l, fabricîndu-l de fapt — mai cu seamă în ultimii ani — din nou, sub ochii și prin lucrarea unei singure generații.

La Lesu, de cîtiva ani, mai exact de prin 1968—1969, se poate ajunge pe-un drum tăiat printre stînci, pe care circulă zilnic autobuze I.T.A. (Pînă atunci, pînă prin anii '68—'69, spre Lesu duceau doar cărări păstorești și poteci de cai.) La Lesu, de cîtiva ani, mai exact de prin 1967—1968, s-a aprins lumina electrică pînă și pe cea mai îndepărtată uliță. (Plasa de fire metalice, unind deuluri, prăpastii și piscuri ce să nu mănînă la toate casele, însumează peste 35 de kilometri !) La Lesu, în ultimii ani, s-au ridicat importante construcții de interes obștesc (cămin cultural, muzeu, bibliotecă publică, școli, dispensar, case de nașteri, magazine etc.) și, din 1968 încoace, 143 de case noi (case, alăturate celor 312 construite în cei douăzeci de ani de dinainte, fac ca mai bine de jumătate din totalul gospodăriilor să fie case durate de o singură generație). Au apărut, lîngă case de lemn, primele case de zid și piatră, au apărut, și nu în răstimp de ani, ci numai de cîteva anotimpuri, primele case cu etaj (vreo 12), răspunzînd cerințelor sistematizării comunei de azi și de mîine. Civilizația a intrat și intră în Lesu sub ample, complexe înfățișări, ea înseamnă o nouă economie, întemeiată pe păstoritul științific și agregatul industrial al tăietorului de pădure, ea înseamnă construcții noi, case noi, cu antene TV pe acoperișurile turcane ce repetă, în relieful lor, imaginea munților în desenul cărora se așază, ea înseamnă poduri de beton peste apa cea repede și capricioasă (cele de lemn, ni se spune, neputînd suporta tonaje mai mari de 3—4 tone, or, în Lesu, ca pretutindeni, intră, pe toate planurile, tonaje mari !), ea înseamnă dorun, ambiții, preocupări și proiecte pe care omul de ieri nu le avea, care i-au fost răscolite sau insuflate abia acum. Civilizația a intrat și intră în Lesu sub complexe și infinite înfățișări, noutatea de orice fel — tehnică, agrotehnică, arhitecturală, medicală, domestică etc. — fiind asimilată, ni se spune, chiar și aici, într-un sat pierdut printre stînci și păduri, într-un tempo ce indică ritmul mereu amplificat al vieții omului, capacitatea lui nejărmurită de cuprindere, fie și orizontală, mobilitatea lui spirituală, receptivitatea lui. Ce noutăți primează, care sînt totuși cele mai pregnante în peisaj, care sînt cele mai iubite de oameni, cele mai devenite ale lor ? — îi întrebăm pe profesorul de română Mircea Cosbuc, directorul coordonator al școlilor Lesului. O ierarhizare după valori a noutăților, crede profesorul, e încă prematură, cîtă vreme apetitul de noutate, de noutate ca atare, este el însuși expresia unui organism sănătos, avid să-și schimbe formele vechi, închistate, de viață, cu orice preț.

(Profesorul Mircea Cosbuc, aflu ghicit, e din familia poetului, e strănepot al lui George Cosbuc. Director al școlilor Lesului de vreo 16 ani, om încă destul de tînăr, de fapt fără vîrstă, cu fața palidă, dar cu trăsături puternic mascule ; ne-a întins mîna, o mînă fermă dar și moale, apoi l-a chestionat atent pe ghidul nostru, primarul Emil Mureșan, asupra excursiei noastre prin viața satului pînă în clipa inițiativă, petrecută în cabinetul directorial al școlii de 10 ani din centrul Lesului. Ne-am simțit datori să intervenim, adăugînd cîteva prime impresii și întrebarea privitoare la „ierarhia noutăților". Strănepotul poetului, comandantul învățămîntului și al cluril Lesului, a părut satisfăcut. A roetit, ce răspuns la întrebarea noastră, sentința pe care am notat-o mai sus.)

Printre noutăți — învățătura. Intîlnirea cu ea. Satul de astăzi are trei școli, două de zece ani, una de patru, are 39 de învățători și profesori (mulți dintre ei fii ai Lesului), are 740 de elevi, are o activitate școlară bună (frecvență de sută la sută, în ciuda kilometrilor de munți și păduri ce despart pe unii elevi de școală), are și-un premiu (premiul al doilea pe județ pentru școala cea mai frumoasă, cea mai bine gospodărită), are, în primul rînd, o disponibilitate, o bună credință, o dragoste și o sete adîncă față de carte și de școală. Această dragoste și această sete sînt vechi, acești oameni ai munților, care n-au avut niciodată nimic, nici pămînt, nici putere de rostuire, și-au ocrotit și s-au străduit să-și fructifice, prin învățătură, inteligența, această zestre nativă, această unică a lor avuție, care i-a ajutat să răzbată, să biruie munții împotrivirii vremilor. Dascăl în Lesu, spun hrisoavele, e de prin 1750. Membrii echipelor de cercetări monografice conduse de Dimitrie Gusti descopereau atîci, în 1935, „numai (subl. ns.) o treime din populație fără știința cărții", ceea ce, în epocă, însemna un procent de invidiat. Astăzi, la Lesu, sînt trei școli, toate sînt noi, spațioase, moderne, două sînt cu etaj, astăzi, la Lesu, școlile sînt, semnificativ, cele mai mari și mai frumoase clădiri din sat, construite cu sprijinul statului și cu dragostea tuturor generațiilor, a tuturor celor trei treimi ale populației lesene. Școala de 4 ani din cătunul Valea Măgurii are, din acest punct de vedere, un mic roman senzațional. Școala din Valea Măgurii e așezată chiar pe o măgură, pe-o înălțime, pe un picior abrupt de plai montan. Oamenii au cărat materialele de construcție pînă acolo, sus, cu spinările. Fiecare bancă, trecută din mînă în mînă, fiecare carte, răsfoită în timpul construcției, au făcut ca spre piscul școlii să urce toată setea de învățătură a acestui cătun. Și culmea pe care s-a înălțat clădirea a primit numele de „Dealul școlii".

Ce imagini să mai luăm cu noi ?

Satul, sub lumina dulce a lui septembrie, e pustiu. Oameni sînt pe dealuri, pe măguri, unii cu oile, alții seceră ovăzul și-i treieră tot acolo, pe înălțimi, unde nu pot urca decît cai de munte, mărunți și păroși ca niște capre, trăgînd după ei batoze metusalemice. La Consiliul popular, primarul Emil Mureșan oficiază căsătoria profesorului Andrei Medinschi, fiu al satului, proaspăt absolvent al unei facultăți timișorene, cu o colegă a sa de facultate, bănățeancă de fel, ce și-a urmat alesul în satul lui. (Oamenii Lesului, spuneam, s-au ținut totdeauna de vatra lor, n-au părăsit-o ; satul de azi, la fel, nu numai că nu-și dispersează fiii, dar îi absoarbe, precum se vede, și pe alții). Cînd și cînd, pe ulița mare trece cîte-un bătrîn în alb (cioarecii albi, cămeșoale albă ; satul, chiar și cel tînăr, se îmbracă și azi ca pe vremea strămoșilor, duminicile, la horă, satul acesta e un popor în alb. În acest cere se detașează pe fundalul munților și al codrilor săi prin albul abstract al veșmîntului, care capătă, dintr-o dată, semnificația nu a unei confundări, ci a unei detașări de natură a unei trăsături esențiale în cadrul ei. Albul, această culoare fundamentală a artei noastre, mai ales în costum, pare, într-adevăr, să semnifice, alci, la Lesu, unde omul a luptat ait de năprasnic ca să impună naturii și — și timpului — ceasornicul său, pare, pentru ei, ca un anume incontingent al său cu imediatul, cu teluricul, cu accidentalul reprezentat prin alte culori... Dar aceasta e o altă poveste. pe care spațiul nu ne-o permite). Prin fața Consiliului popular, pe sub un pod de beton, răpăie gumaivă cuvîtă de apă a Lesului. O urmăm. Ne conduce la moara de birne din centrul satului, ce de vreo două secole, ni se spune, tot macină, schimbîndu-și doar grelele roți de piatră, cînd se tocesc, și morarii, cînd coboară sub cruci. Ștafeta însă trece din tată-n fiu, morarul cel tînăr de azi e și el un „Mălai" așa se cheamă dinastia morarului Lesului : Mălai, nume ce, pe aici, ne spune directorul școlii, are o carieră a lui, o genealogie de cronică, o genealogie de glorie, spița Mălaiilor dînd satului, din vechime și pînă azi, nu doar merinde, ci merinde culturală : au purtat acest nume, „Mălai", dascălii și învățătorii Dănilă, Anton și Grigore, luminători ai satului în secolele XVIII—XIX. „Mălai" se cheamă și-un picior de munte, „Piciorul lui Mălai", unde, în străvechime, urcau și stîngau „Mălai !", să-i audă tot satul, cei care aduceau prețioasa pulbere aurie, în desagi și căruțe ferecate cu fieruri grele, tocmai de peste munții de răsărit, din Bucovina, relațiile acestor năsăudeni cu Moldova independentă și românească însemnînd, și într-un anifel de caz, spune cronica, nu doar merinde, ci merinde spirituală.

La Lesu ființează de mai mulți ani o echipă artistică de „triscași" (fluieraș, vreo 40 la număr, care fac faima festivalurilor folclorice ale Bistriței. În fiecare an, la începutul toamnei, fluieraș din Lesu sînt gazdele fluieraților din alte locuri, cu care se întîlnesc într-un mare și fastuos „festival al triscașilor". Anul acesta, în 12 septembrie, festivalul, aflat la a opta ediție, a adunat în Lesu peste 5 000 de spectatori !). Acești triscași ai Lesului, ni se spune, urcă pe scenele festivalurilor fără ca, înainte, „să facă cine știe ce repetiții" ; și de ce le-ar face ? El „repetă", de fapt, toată ziua, fiindcă ei sînt oieri, ei trăiesc pe culmi și pe măguri, și acolo, sus, fluierul prinde să-ngîne singur unduirea de doină a plaiurilor, cîntecul izvorăște singur, ca și apele codrilor din adîncuri de veac și de lume. Ei nu „conservă tradiția", fiindcă, de fapt, tradiția sînt chiar ei, ca unii ce urcă direct din trunchiul ei, direct din marele și vitalul nostru folclor, a cărui matrice e vechiul sat pastoral românesc. Și, ceea ce e și mai important de notat, trișca sună la fel de tulburător și sub degetele fiilor lor, care, ca să parafrazăm o butadă celebră, „fac" tradiție fără să știe.

La Lesu, printre munți îmbrăcați în păduri și pajiști, niște oameni, primind noutatea acestor vremuri și asimilînd-o cu toată ființa, construindu-și o dragoste și cu sete o nouă civilizație și o nouă cultură, rămîn ei înșiși, adică așa cum trebuie să rămînem noi toți.

ILIE PURCARU

Fotografii de ELENA GHERA

ROMÂNIA NEMURITOARE

Țara e liberă

Nu vrem lăudători cu ora, cu ziua
Nici bîrcraști cu acte în regulă
Nu vrem domni în foioli de plug
Care-n piua cuvintelor să tonce istoria noastră.
Istorie ce n-a uitat să doară, totuși.
Nu vrem poeți — păpuși pe sîrmă
Nu vrem poeți cu sentimente de paradă.
Țara e liberă, Partidul e stăpîn pe cîrmă.
Nu are nevoie de a laudelor noastre eșecadă.
Nu vrem vorbe în vînt.
Condeiul, plugul, sacul să-i poarte fiecare
Să zvîrlim neghina din lan și dintre oameni mai curînd
În casă nouă să intrăm cu pîine și cu sare.
Nu vrem funcționari cu cravată și priviri opace
Nu vrem lenea drapată în verbării celebre
Nu vrem lanțul, nu vrem arme pentru atac
Nu vrem bombe atomice, nu vrem să mai gîndulm acest veac
Nu vrem ciulini pe aminitiri, ne-am săturat de asta pînă-n gît.
Nu vrem decît să trudim și să trăim în pace. Atît.
Țara e liberă.
Țara e liberă.

IOAN GEORGE ȘEITAN

ANCHETĂ SOCIALĂ

Cum a fost purtat pe drumuri un om bătrîn de niște oameni fără inimă...

Există o metodă de a te pătrunde de suferarea sau drama cuiva, atunci cînd suferarea ori drama aceasta nu-ți pare de ajuns de mare ca să trezească simpatie și, prin urmare, compasiune adevărată. În asemenea momente, e bine să-ți imaginezi că istoria pe care o vezi sau e auzi este istoria ta, că oamenii cărora li se întîmplă nenorocirea sînt ceî apropiați și dragi ție. Imaginați-vă că bătuța aceea cam ridicolă și cam înceată, pe care-o bestelește o taxatoare de tramvai cu limba ascuțită, este bătrîna voastră mamă. Sau, dacă pilda vă pare dinadins apăsată din condei, închipuiți-vă că sînteți un om în virstă, nevoit să îndure lenea capricioasă a nu știu cărui birocrat ori meșteșugar, lene care, se-nțelege, la tinerețe, din multe motive și în principal din cauză că ești tînăr, o pui mai rar la inimă. În fine, poate că cel mai bine ar fi să vă imaginați că sînteți singur și bătrîn, ca Timara Ghizela, că mersul vă e domol și fără spor, că v-a slăbit vederea și, dacă toate astea nu ajung, atunci încercați să vă ginditi la multe alte lucruri rele. Sînteți un om la șaptezeci de ani și din vorbele, zicătorile și muzica lumii nu mai auziți decît părere. La șaptezeci de ani, e adevărat, toate par-că încep să fie părere, dar dumneavoastră nu cedați, fiindcă se petrece cu ființa dumneavoastră un fapt extrem de interesant : nu vreți să credeți că sînteți bătrîn. Sau, mai bine-zis, nu bănuiți că există oameni stupizi, oameni atît de stupizi încît să dea brînci bătrînețîi numai pentru că e... bătrînă și greu de dus.

Cetățeana Timara Ghizela din Brașov folosește pentru vederea și auzul ei slab o pereche de ochelari speciali, cu baterii electrice și un sistem amplificator foarte fin care, ca orice lucru fin, care neapărat prieperea unui tehnician de clasă atunci cînd se defectează. Cum e cam complicat să faci în fiecare oraș cîte un centru de reparat ochelari de aceștia, există unul pe țară, la București. Pe 9 septembrie 1974, Timara Ghizela vine la Depozitul tehnico-medical, din strada Aviator Sănătescu 46, și lasă acolo unul proces verbal de custodie (nr. 296), unul din brațele stricate ale ochelarilor săi auditivi și anume cel cu seria 07634. Pentru reparația efectuată la Unitatea tehnico-medicală din strada Alecu Constantinescu 1 s-a prctins suma de lei 462.17.

Mai multe treburi nu sînt în regulă și despre ele vom vorbi. În primul rînd că bătrînei infirme din Brașov numărul Depozit tehnico-medical 1-a înapoiat nu obiectul adus la reparat, ci un altul, cu seria 55938. Am putea crede că e vorba de o simplă neglijență, dacă simplă poate fi o neglijență ca asta, în cazul unui om lipsit lunl de zile de posibilitatea de a se întelege cu semeni săi. E mai probabil că în locul unui braț de ochelari cu un defect minor, s-a dat unui care a necesitat mari reparații. De ce ? Cum adică de ce ? Pentru că ochelarii aceștia sînt de import, pentru că sînt lucru rar și costisitor și pentru că cine știe care bucureștean a știut să obțină, cum-necum, complătinerea cu prioritate a meșterului specialist. Nu ne-am permite să facem astfel de supoziții neplăcute dacă n-am avea la îndemînă unele elemente care ne îndreptățesc să le facem. Pentru reparație, cetățeana Timara Ghizela a plătit frumușica sumă de 462.17 lei. Pensia duminceei fiind foarte modestă, vă asigurăm că nu și-a îngăduit să dea nimic în plus, nici măcar 462 lei și 20 de bani. Mai cu seamă că pentru ochelarii aduși la lecut în septembrie 1974 a trebuit să bată, de mai multe ori, drumul Capitalei, așa bătrînă și cu pensie mică, să-i roage pe tovarășii specialiști să-și dea osîndeala și cu brețu ei ochelari de om surd și singur. Călătoriile costă, osîndeala costă, pentru că bătrînețe costă și naibii de scump, un pas e uneori o durere, doi pași o aventură, un drum de-a curmezișul Bucureștiului e-un an de viață...

Ceea ce vă povestesc ar putea să fie o melodramă, dar nu este. Avem de-a face numai cu o neomenie. Fiindcă în sfîrșit, cînd bătrînica primește, în aprilie 1975, bratul schimbat al ochelarilor săi, are surpriza să constate că el nu funcționează decît zece zile. De aici mai departe, neomenia capătă alte nume rele. Bătrîna revine la Depozitul tehnico-sanitar, caută înțelegere și nu o găsește, e obligată să încheie un nou proces verbal de custodie (nr. 142 din 30 mai 1975), e plimbată cu vorba aproape un an, unii îi vorbesc în doi peri, alții îi dau cu ipocrită condescendență sfaturi la ce porți să bată, trenul costă iarăși, lumea e tristă fără sunete, bătrînețea ei mai îmbătrînește un an, istoria comică și melodramatică a ochelarilor săi începe să devină o istorie urîtă și chiar așa devine, întrucît nu știu ce deștept socotește stirimb, țarăși, și-i mai cere 133,10 lei pentru nouă reparație. Care nouă reparație, tineți minte, nu-i decît cea veche, de fapt, dusă acum pînă la capăt. Cînd primește vestea că ochelarii sînt gata, bătrîna se află internată la Spitaiul de cardiologie din Covasna. Ea este o bătrînică foarte cuviincioasă, care nu pricepe de ce-și bat oamenii joc de ea. Și nu pricepe, din cauză că a fost educată să gîndească omenește. Bătrînețea nu e un cusur, bătrînețea e una pentru toți. Vor îmbătrîni și specialiștii în reparat proteze auditive al Depozitului tehnico-sanitar, va îmbătrîni chiar și superbul cu mustață de la Unitatea nr. 3 din strada Alecu Constantinescu, meșter care, plicisit peste măsură de mătușa Ghizela, a cam dat-o pe ușa Unității Sale afară. Scrie, deci, femeia e scrisoare din spital unde explică, politicos, că nu mai are bani de dat, deoarece a plătit o dată reparația. Nu primește răspuns, cine să-i răspundă ? — și atunci, încet, încet ia calea lungă a Capitalei. E trimisă de la Depozit la unitate și de la unitate la depozit. Oficiul central farmaceutic are, într-un tîrziu și după un nou drum spre București, al cetățenei Timara, amabilitatea să intervină și să dispună eliberarea obiectului. Înțelegeți de ce Depozitul sanitar și Unitatea 3 n-au putut s-o facă la vreme ? Sigur că înțelegeți. Obiectul figura în scripte, timpul trece, scriptele rămîn, un deștept a socotit o sută în plus, cine stă să caute deșteptul ?

Bătrîna Timara Ghizela a venit cu un memoriu la redacția noastră nu pentru a da în vileag toți cei care, de-a lungul anilor, au întîrziat acestor doi ani, ci numai pentru a ne ruga respectuos să o ajutăm să-și recapete ochelarii. Impresionați de vîrsta și marea bună-cuviință a înfățișării sale, am pornit pe cele scrise în memoriu în după-amiaza zilei. S-a întîmplat ca Oficiul central farmaceutic să decidă cinstit chiar în ziua respectivă și să-i dea bătrînei ochelarii. Știți ce a făcut Timara Ghizela ? Vă asigur că nu veți reuși să vă închipuiți ce a făcut. Ei, bine, a revenit la redacția noastră, ca să ne anunțe evenimentul. Pentru asta a plătit o noapte la hotel, așteptînd ziua următoare. Nu voia, ne-a spus, să ne pună pe drumuri de prisos, nu voia să-i necăjim cumva pe oamenii aceia. Era dispusă să le găsească scuze.

Gîgur, în istoria aceasta nu intră toți lucrătorii Depozitului tehnico-medical. Dar fiindcă cei ce intră pot fi lesne aflați de conducerea instituției, sugerăm tovarășului director să-și rezerve un ceas din timpul său ca să-i cunoască la față. Ar putea citi în ochii lor o seamă de lucruri interesante.

TUDOR OCTAVIAN

• Oameni care nu se înțeleg • Concedii medicale • Timp pierdut la cumpărături • Un inginer care-și pierde nevasta la cărți

Cum se dau uneori aprobări pentru examenele de admitere la seral?

„Oare chiar nu am să reușesc niciodată să fac ceea ce cred că pot face?" Răspunsul dumneavoastră îl aștept cu nerăbdare. Nu v-am vorbit decît cu intenția de a mă ajuta, dacă este posibil".

Am reprodus ultima parte a unei convorbiri pe care am purtat-o cu Valentin Tulbure din Hunedoara. Mai întîi și-atîi dînsul nu așteaptă un răspuns la această întrebare din partea noastră, ci din partea conducerii Combinatului siderurgic din Hunedoara, mai exact spus din partea Serviciului de normare, retribuire, personal și învățămînt. De ce? Pentru că în data de 4 iulie 1976 acest serviciu a emis un răspuns colectiv pe care-l reproducem: „Urmare cererii dumneavoastră adresată conducerii Combinatului prin care ați solicitat recomandarea pentru a vă înscrie la concursul de admitere în învățămîntul superior, vă comunicăm următoarele: întrucît sînteți calificat în meseria de lăcătuș (este cazul calificării lui Valentin Tulbure, celorlalți petenți indicîndu-li-se meseria respectivă, n.n.), specialitate în care Combinatul înregistrează o acută lipsă de forță de muncă, factor ce influențează negativ realizarea sarcinilor de plan, nu s-a putut da aprobare cererii dv". Cu un astfel de răspuns, dat la 4 iulie, cînd examenele se țineau în 6 iulie, solicitanții au fost, practic și teoretic, puși în imposibilitatea de a se prezenta la concursurile de admitere. Se cuvine să menționăm că au fost acordate recomandări tuturor solicitanților care s-au hotărît să meargă „la zi", ceea ce, din păcate, nu schimbă deloc aspectul problemei, pentru că, iată, chiar Valentin Tulbure se întreabă: „pentru cine au fost create cursurile la fără frecvență, dacă nu și pentru muncitori?"

Și dacă lucrurile sînt oarecum încurcate, să rezumăm, pentru elucidare, odiseea, că altfel nu-i putem spune, lui Valentin Tulbure. A terminat școala profesională la Hunedoara, calificîndu-se în meseria de lăcătuș. S-a înscris la liceul seral pe care l-a terminat anul trecut, în 1975. Pînă în vara acestui an a-a pregătit intens pentru a face față examenului de admitere la facultatea de drept, secția fără frecvență. Pentru a se prezenta la concurs, trebuia să adauge dosarului o recomandare din partea organizației de partid din care face parte și o adeverință de la locul de muncă. Valentin Tulbure, secretar al organizației U.T.C. pe schimbul B din cadrul secției „Laminor profile mici", obține acea recomandare întocmită de secretarul organizației de bază, avizată de secretarul Comitetului de partid pe secție și semnată de conducerea secției. În baza acestei recomandări, Comitetul de partid al Combinatului urma să elibereze o altă recomandare, tip, dar nu înainte ca la nivelul Combinatului să se întrunească o comisie care să emită adeverințele de încadrare în cîmpul muncii. În ceea ce-l privește pe V. Tulbure și, de bună seamă, pe cea mai mare parte din solicitanți, actele necesare au fost înaintate cu peste două săptămîni înainte de data susținerii concursurilor de admitere, dar, după cum am arătat, rezultatul comisiei a fost anunțat cu numai două zile înainte de concurs, motiv pentru care oamenii, în scurtul răstimp rămas la dispoziție, s-au adresat Comitetului de partid și Combinatului, unde au fost întîmpinați de către locțiitorul secretarului comitetului de partid. Acesta, după spusele lui Tulbure, s-ar fi exprimat astfel: „Nicăieri nu scrie că întreprinderea este obligată să vă elibereze cele necesare înscrierii, că la urmă veniți cu pretenția ca anual să vi se acorde 30 de zile de concediu pentru studii și ca stare de ce să se sacrifice Combinatul? Dacă ați vrut să urmați facultatea de ce v-ați mai calificat prin școala profesională?"

Dincolo de tonul și modul cel puțin ciudat de a răspunde, tată-ne ajunși la problema cheie, „acel concediu de studii", cele 30 de zile pe care le solicită muncitorii, pe lîngă concediul lor legal, pentru a se pregăti și prezenta la examene. Și pentru că în urmă cu cîtva timp revista noastră a publicat un amplu reportaj despre setea de învățătură a siderurgiștilor hunedoreni care luptă, cum se spune, pe două fronturi, transformînd cursurile diferitelor forme de școlarizare într-un adevărat al doilea foc continuu, recunoaștem că fiind mai mulți decît reală problema concediului de studii, chestiune care, pe ansamblul întregului Combinat, a început să aibă aspectul unui fenomen, mai ales în condițiile unor actuale dezvoltări de capacități industriale. Se reclamă, așadar, o forță de muncă al cărei nivel de pregătire să fie deosebit de ridicat iar cei mai mulți dintre aceia care vor să urmeze cursurile unei facultăți sînt și oameni de bază, așa cum, nu întîmplător, este cazul lui Valentin Tulbure. Mărturisim că ne aflăm, ca să zicem așa, între ciocan și nicovală, adică dreptate au și Valentin Tulbure, și toți ceilalți ca el, dar și conducerea Combinatului.

Soluția, chiar dacă ar fi să fie temporară, pînă la depășirea de către Combinat a acestui moment, am primit-o chiar din partea lui Tulbure: „I-am auzit pe mulți dintre cei care solicitau adeverințe că ei ar renunța la acele concedii de studii, dar una spun oamenii la ananghie și alta cînd se văd cu sacii în căruță. Vreau să spun că mai tîrziu aceiași oameni și-ar fi cerut concediile, fără să țină cont de ce-au promis. Eu personal nu sînt de părere că trebuie să se meargă pe astfel de promisiuni făcute în fața unor oameni care nu ne cunosc îndeaproape. Recomandarea cea mai adevărată nu pot s-o facă decît oamenii din echipele în care noi lucrăm. Ei ne cunosc mai bine decît oricare alții. Ei știu ce fel de oameni sîntem, ei știu dacă merităm sau nu să ni se acorde ajutorul lor, pentru că, la urma urmelor, despre un fel de ajutor ar fi vorba, un fel de împrumut de timp pe care noi îl vom restitui Combinatului. Altfel, vă rog să mă credeți, nu prea văd cum aș fi reușit eu să termin un liceu seral. E-adevărat, pentru unii care în fața colegilor lor de muncă n-au prea făcut dovada că sînt oameni de omenie, n-are să fie deloc ușor, dar asta e altă treabă, aceștia, cum se spune, să aștepte pînă devin ceva mai înțelepți, adică mai oameni așa cum se și cere. Din păcate nu s-a procedat astfel, nu a existat o adevărată preocupare pentru a se rezolva cît mai just cererile noastre și mulți dintre noi avem acel gust amar pe care ți-l lasă o înfrîngere nemeritată, motiv pentru care v-am vorbit".

VICTOR NIȚA ■

Unii împart indulgențe, alții certificate medicale

Rămas singur la intimitatea cifrelor, Nicolae Grevuț, statistician la Direcția sanitară a județului Sibiu, răsfoiește cearșafuri întregi de date referitoare la I.T.M. Deocamdată — enigmatice. Literele acestea vor ascunde o instituție misterioasă, o întreprindere productivă sau tot atît de bine ar putea să nu reprezinte nimic... Fără îndoială că nimeni nu e dispus să admită din capul locului și să creadă că un om așezat și meticulos cum este Nicolae Grevuț se poate ocupa cu nimicuri. Mai ales că enigmaticele litere sînt prescurtarea expresiei „Incapacitate Temporară de Muncă", sub care se ascunde banalul și din ce în ce mai răsfățatul concediu medical, care se acordă în caz de accidente de muncă și îmbolnăviri propriu-zise. Dar privită cu atenție, situația concediilor medicale acordate anul trecut în județul Sibiu arată că din fondul total de timp disponibil în sectoarele de activitate, 4,6 la sută, adică un număr de 1 730 380 zile-muncă nu s-au putut consuma în muncă productivă din cauza absențelor sistematice, urmare firească a lanțului de certificate medicale eliberate. Și statistica bine strunită de Nicolae Grevuț ne mai dezvăluie incredibila echivalență a tuturor acestor zile de I.T.M. cu inactivitatea pe timp de un an a unei întreprinderi cu 620 de angajați sau suspendarea activităților tuturor angajaților din județ pe timp de 15 zile. Și fără a se amuza, dimpotrivă, dezvăluind situații deloc liniștitoare, pasionatul statistician ne dovedește că pe primele șase luni ale acestui an în municipiul Sibiu, s-a înregistrat un număr foarte mare de certificate medicale. Minuite de statistician, aceste cifre reci mai spun că pe primele șase luni ale anului în curs 41,5 la sută din muncitorii Sibiului au apelat la I.T.M., iar durata medie a unui concediu medical a fost de 10 zile.

Neutilizarea timpului de muncă în industrie aduce mari pierderi economiei naționale, lucru știut și de Direcția sanitară Sibiu, hotărîtă să acționeze ferm pentru a stăvili această pleiadă de concedii medicale, de cele mai multe ori eliberate incorect de către medicii diferitelor egalonane sanitare ale județului, sau ale altor județe, întîrzîind onorarea concediilor medicale eliberate ilegal. Cu medicii din județ e mai ușor, dar orice om din județul Sibiu poate primi și în alte județe ale țării certificate medicale pentru cel mult 3 zile în cazurile care reclamă urgență. Or, acordarea de certificate pe o perioadă mai mare de trei zile și stabilirea urgenței de complezență duce la certificate dubioase. Multe dintre ele sînt anulate și neplătite iar contravaloarea imputată medicului. Pentru economie însă pierderea rămîne pierdere, producția e perturbată. După cum mărturisea dr. Agneta Bențe, medic șef al Policlinicii județene, în municipiul Sibiu majoritatea certificatelor medicale eliberate în mod necorespunzător aparțin unor dispensare medicale din județul Vîlcea, județ cu un „export" deosebit de bogat de astfel de mostre cele mai multe provenind de la dispensarele din Brezoi, Berbești, Racovița, Drăgușeni, Moldovești, Băișoara, Stoilești, Donicei, Lăpușata, Săcăturel și Glavile. Starea aceasta are ca protagoniști aproape aceleași personaje, deci nu este întîmplătoare. Rambela Elena, muncitoare la întreprinderea sibiană Libertatea, obține prelungiri repetate de certificate medicale de la dispensarul din Lăpușata, atît pentru ea cît și pentru colega sa Elena Cazan, domiciliată în Sibiu.

Un caz mai singular îl constituie Angela Sierea, de 26 de ani, fostă angajată a I.C.I.L.-ului din Sibiu, care a beneficiat nu mai puțin de 121 (citiți una sută douăzeci și una!) zile I.T.M. în șapte luni și toate primite de la foarte darnicii doctori din Brezoi, Ioan și Elena Iancu. Aceștia, neluînd în seamă legea, au dat certificate medicale cu număr indescifrabil, cu parafă indescifrabilă, cu dată retroactivă, dar cu ștampila dispensarului pe care-l conduceau.

Traficul interjudețean de certificate medicale a stîrnit o serie de adrese din partea Direcției sanitare Sibiu către surata din Vîlcea. Adresa cu nr. 5708 din 12.02.76 începe astfel: „Cu cîteva luni în urmă ne-am permis să vă semnalăm prin adresele noastre... unele probleme cu care sîntem confruntați în problema incapacității temporare de muncă, prin eliberarea de certificate medicale unor angajați ai unităților economice din județul Sibiu, certificate ce nu respectă prevederile legale. Cu regret constatăm că sosesc și în prezent." Și, curios, în loc să se ceară măsuri severe împotriva celor care eliberează astfel de certificate, scrisoarea continuă blînd: „Solicităm bunăvoința pentru a da cuvenita dispoziție medicilor în sensul respectării prevederilor legale spre a evita anularea certificatelor și crearea de prejudicii materiale angajaților și morale medicilor ce emit astfel de certificate."

După o lună și jumătate, Direcția sanitară a județului Vîlcea se încumetă să dea un răspuns evaziv în care printre altele afirmă că „s-a atras atenția medicilor", adică în loc de măsuri ferme au folosit mănuși ineficiente! Cert este că și după ultima adresă sosesc dinspre Vîlcea încă multe certificate medicale din partea acelorași dispensare și numai în ultimele luni certificatele vîlcene însumează mai bine de 300 de zile, multe anulate, diagnosticul neprezentînd urgență sau depășind numărul de zile permis, fie că sînt cu sau fără parafă. Recidivează dispensarele din Brezoi, Racovița, Drăgușeni, Moldovești, Boișoara și apar frecvent ca oameni „binevoitori" doctorii Maria Nicu, Nicolaie Iancu, Ion Micu și Doru Atanasiu.

În lipsa unor măsuri concrete, e foarte posibil ca adresele politicoase să continue la timp ce un climat moral și responsabil în care să se facă — în cazul de față — o evaluare cît mai corectă a stării de sănătate fizică și psihică a oamenilor se lasă așteptat. Motivarea cu competență și responsabilitate a concediilor medicale acordate printr-un diagnostic corect ar duce la importante economii de timp productiv, la o mai judicioasă folosire a forței de muncă.

ION PREDOȘANU ■

Comerț la botul calului sau comerț prin corespondență

După o statistică amănunțită alcătuită la Institutul de cercetări comerciale, bucureșteanul consumă zilnic exact 55 de minute, în exclusivitate pentru efectuarea cumpărăturilor. Este o medie, de fapt, specialiștii institutului amintit fiind primii care recunosc că timpul astfel înregistrat poate avea excepții numeroase, cu mari variații în funcție de natura cumpărăturilor. Oricum, socotind dintr-o zi 8 ore de muncă, 8 de odihnă și restul de 8 **timp liber**, vedem că această aproape o oră petrecută, în medie, prin magazine reprezintă cam 12 la sută din timpul nostru neocupat, ca să zicem așa, cu alte treburi. Să nu se supere gospodinele, mai cu seamă casnicele: media generală de 55 de minute include atît persoanele care coboară să cumpere un ziar și țigări de la parterul blocului, alături de cele care „dau o fugă pînă-n Obor" să-și cumpere murături și alte provizii de iarnă. O medie este la urma urmei o medie — un fel de „compromis" între... citeodată numai cinci minute la o baracă de fructe și altă dată aproape o oră la produsele cu arie mai mică de răspîndire. Mai mult, institutul a detaliat timpul de 55 de minute, arătînd că el se împarte în 32 de minute **timp de deplasare** la și de la magazinele comerțului de stat și 23 de minute **timp efectiv de cumpărare**, de la intrarea pînă la ieșirea din magazin. Sigur, ce nu spune statistica este timpul de căutare, acele lungi minute și poate ore citeodată pe care un cumpărător le „cheltuiește" pentru a se dumiri unde să intre ca să găsească marfa de trebuință, sau ce magazin mai are în stoc un anumit obiect de consum. Și apoi, de asemenea, cumpărături nu facem toți, și mai cu seamă nu în fiecare zi — ceea ce ar avea probabil darul să mai încarce încă timpul mediu afectat cumpărăturilor de 55 de minute stabilit de statisticieni.

Chiar și așa, adică luînd drept edificatoare statistica amintită, să-l citîm aici pe Radu Paul, directorul Institutului de cercetări comerciale, care ne spunea că, prin comparație cu alte țări, la noi timpul afectat cumpărăturilor, și în special cumpărăturilor de cerere curentă, zilnică este încă prea mare. De vină, ne spunea directorul Paul, un erudit al meseriei, ar fi în primul rînd caracterul de prezentare deficitar al unor mărfuri, etalarea necorespunzătoare, ritmicitatea scăzută a aprovizionării, personalul insuficient. „Sînt cîteva lucruri de reținut în această problemă — ne spunea tovarășul Radu Paul. Mai întîi faptul că, fără măsuri energice, rețeaua comercială de desfacere către populație nu va putea face față adevăratei avalanșe de bunuri de consum care se preconizează, pentru anii care vin, în urma adoptării Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980. Al doilea lucru demn de re-

• FOTOTECĂ FLACĂRA • FOTOTECĂ FLACĂRA •

CURSELE VEACULUI

Oprim numai la intersecții ca să ne tragem răsuflarea.

ținut a fost și el cuprins în documentele de partid — este vorba de Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., care indică necesitatea preocupării pentru mărirea timpului liber al tuturor cetățenilor patriei noastre. Toate aceste măsuri se iau fără îndoială în scopul îmbunătățirii vieții, arătînd încă o dată că la noi economia este în slujba omului, și nu invers. Avînd mai mult timp liber, cetățenii se pot preocupa în plus de dezvoltarea lor culturală, spirituală, de sport, se pot odihni mai bine după orele de muncă etc. Nu spun desigur un lucru nou atunci cînd voi afirma că rezolvind unele aspecte ale comerțului vom avea mai mult timp liber și folosindu-l eficient, crește și productivitatea muncii, desigur atît individual cît și colectiv. Pentru a reuși toate aceste frumoase lucruri, va trebui însă ca și în comerț să aducem trăsătura esențială a cincinalului actual: revoluția tehnico-științifică !"

Am înțeles despre trăsătura esențială a cincinalului 1976—1980 că ar putea fi tradusă în comerț numai printr-o revoluție în tehnologia industrială a ramurii, structurîndu-se mai bine sistemul acesta deja învechit al gestionarilor și introducîndu-se cu mai mult curaj sistemul autoservirii. Se pierde încă prea mult timp la împachetarea brînzei, salamurilor, fructelor, legumelor de asemenea, ca și la unele articole de uz casnic, de menaj și așa mai departe. O preambalare a acestor produse (majoritatea de cerere curentă) ar scurta mult timpul de cumpărare, iar în cazul autoservirii, așa cum se practică la cîteva magazine alimentare (prea puține), l-ar reduce chiar la numai un minut-două ! „La noi cozile sînt de cele mai multe ori artificiale — ne mai spunea directorul Paul. Există desigur și o anumită neritmicitate în aprovizionare, dar există totodată și oameni care se așază imediat la coadă de cum văd un rînd de cîteva persoane ; apoi întreabă „acolo ce se dă ? !" Și bineînțeles, cumpără — chiar dacă n-au o nevoie imediată..." De asemenea, este de reținut că uneori în funcție de explozia urbanistică nu s-a procedat și la o corespunzătoare extindere a rețelei comerciale. Cartierul Pantelimon reprezintă un fericit exemplu, în care dotările comerciale au mers mînă în mînă cu cele ale spațiului locuibil, creindu-se un cartier aparte, de o estetică și funcționalitate ce vor fi, fără îndoială, extinse peste tot de acum înainte. Deocamdată însă distanțele dintre cumpărători și magazine ajung, în medie, la peste un kilometru, dar distanța optimă, s-a calculat, nu trebuie să fie mai mare de 300—400 de metri. În fine, una dintre formele cele mai moderne de comerț este comerțul prin corespondență — care se practică la noi deocamdată extrem de timid, și numai în sectorul alimentar. Schema este foarte simplă (cataloage, mărfuri, exact rînduite pe categorii și înseriate ; comenzi telefonice urmate de simpla așteptare la domiciliu a mărfii comandate), dar desigur modul de organizare este mai complicat, implicînd sisteme operative de centralizare și transport, care vor trebui bine studiate înainte de a fi aplicate. În orice caz, cum am spus, este cazul ca și la noi tehnologia comerțului să intre într-o fază nouă, superioară — în pas cu revoluția tehnico-științifică a economiei românești în cincinalul actual.

DUMITRU GRAUR ■

Salubritate și insalubritate

Colecțiile orașului Brașov în materie de... insalubrități, după cît se pare, se îmbogățesc zi de zi, contrar așteptărilor locuitorilor acestui municipiu aflat în plină dezvoltare, vizitat de mii de turiști din țară și de peste hotare. Criteriul salubrității însă se impune cu prioritate. Toate aspectele negative constatate să fie o „specialitate a casei", adică a G.I.G.C.L. Brașov, din cadrul căruia face parte și serviciul de salubritate ? Din informații oficiale, știu că municipiul Brașov posedă 430 de containere pentru resturi menajere și care ar putea să satisfacă numeric nevoile populației, dacă se ia în considerație și faptul că, potrivit graficului, containerele ar trebui să se ridice de două ori pe săptămînă. Adăugînd la acestea și faptul că serviciul de salubritate este posesorul unui număr important de mașini prevăzute cu instalații de ridicat, că este dotat cu aparatură de emisie-recepție radio, deci condiții excelente de lucru, nu e justificată uimirea : cum de salubritatea orașului nu merge... ca pe roate !

Dar noțiunea de „salubritate" se rezumă numai la containerele de resturi menajere ? Nu cumva acest termen afectează și alte aspecte implicit legate de... igiena urbană ? Ce au exemplele de mai jos cu salubritatea ? Au ! Și încă destul. Abia se terminase de turnat asfaltul pe strada Rîndunicii, că a și început să fie „luat cu asalt" de un excavator al T.C.Bv. Cui i-o fi venit o asemenea... idee ? Ce ți-e și cu idcile astea !... Tot T.C.Bv. continuă să lucreze la deblocarea spațiilor cartierului Steagu Roșu-V. de moloz și pămînt, într-un ritm care ne face să credem că buldozerele sînt trase de... melci-putere ! În luna august, lîngă fosta clădire a serviciului personal al I.A.Bv., timp de mai bine de o săptămînă, apa s-a risipit pe drum dintr-o conductă spartă. O... spărtură în spiritul gospodăresc al administratorilor dar și o altă în... responsabilitatea față de salubritatea orașului. În urma lucrărilor executate pe strada M. Sadoveanu, trotuarele au rămas „mutilate" prin „grija" celor care au uitat să toarne asfalt. De peste trei ani, de cînd s-au dat în folosință noile blocuri ale cartierului „Tractorul", nici pînă azi nu a catadicsit nimeni să paveze Aleea Constructorilor, și nici să-i traseze trotuarele. Și nu e o alee oarecare, chiar dacă întortocherile ei printre zecile de blocuri te fac să crezi că e ruina unui labirint. Pentru ca miile de locuitori ai... aleii să poată ieși din casă cînd plouă, ar fi două soluții : ori să se oprească ploile, ori fiecare locatar să-și toarne singur asfaltul în direcția în care merge, pentru că noroaiele se fac pînă la genunchi iar bălțile sînt cu caracter permanent aici. Nu mai vorbesc și de faptul că lăzile de gunoi nu se ridică decît atunci cînd își mai aduce aminte cineva dintre aceia ce ar trebui să le ridice de două ori pe săptămînă.

Colecția este foarte bogată. Ne oprim aici, gîndindu-ne că nu numai serviciul de salubritate ar putea fi direct vinovat de toate necazurile ivite, ci și cetățenii orașului. Un exemplu : pe strada 30 Decembrie', unii cetățeni au depozitat materiale de construcții direct pe trotuar, împiedicînd nu numai circulația pietonilor, ci și... salubritatea acestei străzi. Pe ei să nu fi... împiedice nimeni ?

Că resturile menajere ar trebui ridicate de cel puțin două ori pe săptămînă, sîntem de acord, dar nu mai putem fi de acord ca aceste reziduuri să nu se ridice cu săptămînile. Toți imputerniciții asociațiilor de locatari cu care am discutat ne-au adus la cunoștință aceleași necazuri. Ei au făcut tot ce-a fost posibil să rezolve problemele legate de colectarea și evacuarea resturilor menajere, însă ridicatul containerelor a devenit pentru toți o obsesie ! Explicațiile sînt mereu aceleași : „N-avem mașini !" ; „O să vină. Așteptați !" ; „N-am ridicat decît două containere dar o să le ridicăm mîine pe toate" ; „Ce vreți ?! Asta-i situația !"

De fapt, alta e situația. Containerele neridicate o zi, două, o săptămînă, declanșează... emanația mirosurilor grele, vîntul împrăștie gunoaiele pe spațiile verzi și de acces, „bișnițarii" gunoaielor au tot timpul la dispoziție spre a le... „recicla" — ca să folosim o terminologie modernă privind deșeurile — copiii le iau cu asalt etc. Mai sînt încă destule lăzi și containere cu reziduuri menajere care așteaptă mult și bine pe la porți (în strada Bălcescu, Castelului, în zona Schei, etc.), acel „vine, nu vine mașina salubrității" a devenit sinonim cu „mă iubește, nu mă iubește", pentru că problema reziduurilor menajere s-a transformat, cu adevărat, într-o problemă demnă de luat în discuție, altfel... colecția de insalubrități a orașului se va îmbogăți cu noi și nedorite piese.

M. N. FLORIAN ■

Chintă royală, tovarășe inginer!

Subsemnatul nu știe pocher, nu s-a învrednicit niciodată să memoreze formațiile de cărți și tot ceea ce a aflat despre acest joc de noroc este că el contează, destul de des, pe psihologia adversarului, pe care poți să-l intimidezi uneori cu o presupusă carte norocoasă, fără s-o ai de fapt. Mă tem că o partidă de pocher am jucat, totuși, în urmă cu cîteva zile, la Tîrgoviște. Dar să v-o povestesc.

Începutul a fost cu mai mult timp în urmă, cînd inginerul Adrian Rusu a venit la redacție, unde a depus și un memoriu în care arăta cu lux de amănunte cum a fost concediat de la Întreprinderea de construcții-montaje metalice, pe motivul — nici mai mult, nici mai puțin — decît că asupra lui ar plana, nejustificat, acuzația de a-și fi pierdut soția la cărți(?!). Cu prima ocazie mi-am cumpărat un bilet de tren și m-am repezit pînă la Tîrgoviște.

Am mers direct la întreprindere. Directorul, Costache Zapis, era în concediu. Directorul tehnic, Ion Țifrea, plecase la București, la minister. Am vorbit totuși cu destui oameni care au lucrat cu inginerul Rusu, pentru a-mi putea clarifica ceea ce pînă la un moment dat, recunosc, fusese o mare nedumerire. Dar iată, pe scurt, ce am aflat de la fiecare. Inginer Giovanni Casaccio : „Întreprinderea noastră, care e antreprenorul general pentru laminoare, aici, pe platforma industrială a Tîrgoviștei, a fost creată abia în urmă cu doi ani. Ne lipsesc și acum muncitori, ne lipsesc ingineri. Ei bine, există și oameni care profită de această situație, și inginerul Rusu, cred, a fost unul dintre ei. Am lucrat direct cu dînsul, fiindcă eu trebuia să coordonez biroul de mecanizare, pe care-l conducea. Am fost nemulțumit de felul cum muncea. Nu numai că era bun de gură și nu făcea ceea ce-i spuneam eu să facă, dar lucra ca un pompier, fără planificare. Ca șef de compartiment, îndrumam activitatea oamenilor lui. Ne-a făcut prea multe încurcături, de exemplu, cu repartizarea nejudicioasă a mașinilor la punctele de lucru. Or asta e o problemă peste care nu se poate trece într-o întreprindere ca a noastră, cu profil de șantier". Inginer Spirea Popescu : „Dînsul primea ordine și ne spunea să facem cum credem că e mai bine". Eu sînt stagiar. Ca mine, în biroul mecanizare, mai sînt cîțiva. N-am prea avut ce învăța de la omul acesta". Gheorghe Bănică, de la biroul personal și locțiitor al secretarului organizației de partid a personalului TESA: „Cartea lui de muncă este o halimă întreagă. N-am stat să număr, dar cred că a lucrat în vreo 20 de întreprinderi. La cei 42 de ani pe care-i are, și cu meseria sa, de inginer electro-mecanic, este cam mult. Dar să trecem peste asta. De curînd am vorbit cu cineva care l-a cunoscut pe Rusu pe cînd lucra la Vaslui. Iată ce ne-a spus el : „Cît a lucrat în cadrul unității noastre a dat dovadă că este bine pregătit profesional, executa lucrări de bună calitate și în termen iar în situații mai dificile dădea soluții corespunzătoare. Menționăm că astfel lucra numai cînd era odihnit. Tovarășul Rusu Adrian a fost un mare cartofor, își pierdea nopțile jucînd pocher și venea la serviciu în stare de oboseală accentuată, dînd dovadă de nervozitate față de colegi sau față de cetățenii cu care venea în contact. Uneori era chiar recalcitrant. Într-o zi s-a bătut cu un coleg de-al lui în piață, tot ca urmare a jocului de noroc". Ce-aș putea adăuga ? La noi n-a fost turbulent, cum văd că a fost prin alte părți. Aici, pur și simplu, nu prea și-a făcut meseria". Mircea Stănescu, tehnician mecanic, șeful stației de utilaj transport : „Avea unele năravuri rele. Dar eu, deși îi eram subaltern — și să mă iertați că vorbesc așa — i-am cam tăiat macaroana. A binevoit, de exemplu, cît am fost eu în concediu, să folosească mașina de Salvare, cîteodată, în interese personale. Asta e abuz, abatere, spuneți-i cum vreți, dar oricum un lucru permis nu este. Dacă i se întîmpla chiar atunci vreo nenorocire cuiva ?"

Ceva mai tîrziu, inginerul Adrian Rusu căuta să mă lămurească de unde i se trag toate nenorocirile. După părerea lui, acestea provin de pe urma unui articol despre jocurile de noroc, publicat în ziarul „Flacăra Iașului", în urmă cu nouă ani. Mai exact, la 8 februarie 1967. Iată pasajul cu pricina : **„Metamorfoza pocherului este aceasta : distracție-viciu-dramă. Inginerul R.A. și-a mizat de exemplu pe ultima carte... nevasta ! Și, culmea, a pierdut-o la un ful de... dame, față de un cărreu deași al adversarului S.D. Și cum jucătorii de pocher sînt foarte pariolîți, R.A. și-a obligat nevasta (lovind-o) să rămînă o noapte cu cîștigătorul. Nu știm ce-o fi făcut R.A. în noaptea aceea tragică pentru dînsul, dar știm ce-a făcut a doua zi soția lui : a înaintat cerere de divorț".**

— Asta a fost, oamenii au crezut atunci că e vorba despre mine. Cum au văzut inițialele „R. A.", gata, ăsta e Rusu Adrian ! Mai ales că era și „inginer". Pe urmă gluma m-a urmărit peste tot pe unde m-am dus. Iar aici, la I.C.M.M. Tîrgoviște, chiar am fost concediat din cauza asta.

— Înțeleg. De fapt, mi-ați spus că puteți documenta că nu despre dv. era vorba în articolul acela.

— Pot, sigur. Am o declarație a fostei mele soții.

(Citesc, într-adevăr, o declarație autentificată la notariatul Ploiești, în care fosta soție a inginerului R.A. arată că nu a fost angajată în „acele întîmplări" și că „nu ne-am despărțit din motivul insinuat în articol". „Precizez — se mai zice — că ne-am despărțit oficial în anul 1961").

— Tovarășe inginer, cînd v-ați căsătorit cu a doua soție ?

— În 1970.

— Văd că declarația în care prima soție dezminte cele afirmate în articol datează din 1968. Deci la un an după ce articolul apăruse. De ce atît de tîrziu ?

— Îi pierdusem urma prin țară. Am tot căutat-o, în acest răstimp. Abia am găsit-o.

— Cea de-a doua soție a aflat de articolul acela ?

— I-am povestit. Nu crede nici o iotă.

— Numai că dînsa nu este cea de-a doua soție a dv. !

— Poftim ?

— Soția actuală, zic, nu e a doua, deși-l spuneți dv. așa, ci a treia !

— Cum se poate ?

— Din 1961, de cînd v-ați despărțit de prima pînă în 1970, cînd v-ați căsătorit cu a treia, n-ați fost burlac. Ați fost căsătorit, pur și simplu, cu cea de-a doua soție !

(Probabil că așa se privesc între ei jucătorii de pocher înainte de a pune cărțile pe masă).

— Dar asta nu dovedește nimic ! !

— Vă înșelați. Dovedește că ați încercat să mințiți. Și acesta, oricum ați lua-o, este un lucru neplăcut. Cum ați putut crede, timp de 8 ani, că declarația primei soții vă poate folosi la ceva cînd, desigur, numai o declarație a soției cu care erați căsătorit în 1967 ar fi avut valoare ?

Nu mergem mai departe, pentru a spune că minciuna inginerului Adrian Rusu s-ar putea să ascundă surpriza ca faptele relatate în articolul amintit să fi fost adevărate. Ceea ce a urmat, în orice caz, a fost o jalnică bîlbîială. „Mergeți să vorbiți cu soția mea de-a doua. Ba nu, nu mergeți, ea v-ar vorbi numai de rău despre mine". „Cine a intentat acțiune de divorț ?" „Da, soția. A motivat, e adevărat, și că aș fi cartofor". Apoi, inspirați „Dar unde-i acel S.D. ? Unde-i ? Să fie pus față-n față cu mine" (ca și cum altă treabă n-ar avea cineva !). Și : „mai scrieți ?"

Mai scriem, precum se vede.

DUMITRU ELIADE ■

ISTORICA FLACĂRA ■ ISTORICA FLACĂRA ■ ISTORICA FLACĂRA ■ ISTORICA FLACĂRA ■ ISTORICA FLACĂRA

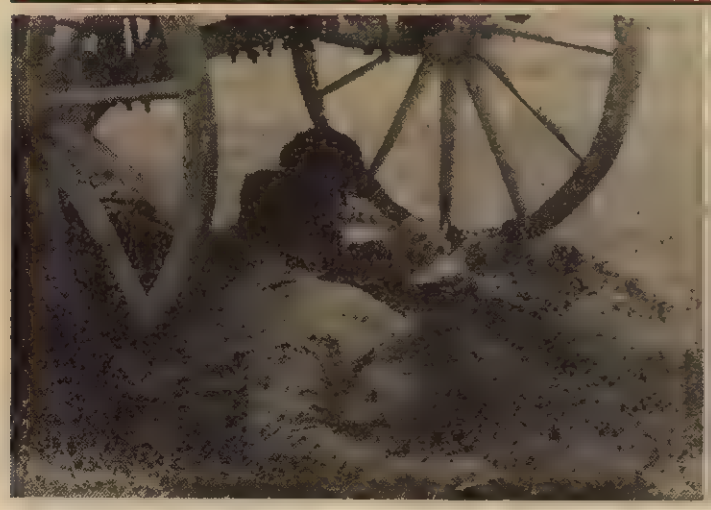

Atenție, un om a adormit sub roțile istoriei.

Calcind în imponderabilitate și enunțînd o victorie.

VIAȚA – FILM. DUS ȘI-NTORS

Spirit și spirite

La un sfert de oră după vizionare m-am intilnit la poarta televiziunii cu un coleg: mustață cinepie, gabarit solid, glas de actor pentru piese istorice. Își ținea mina stingă dezarticulată, moale, proptită de șold și spunea că totul îi vine de la reportajele lui cu opinia publică. Telecastul nu voia să intre în jocul „una vorbim și alta fumăm", și cind doi derbedei ameliți, dar nu prea mult, au inceput să vocifereze, să-și bată joc de călătorii troleibuzului — tema a apărut și intr-un film care se petrecea intr-un metro, acolo avea insă altă acuitate, acolo era și altă lume dar e puțin probabil ca acei cheflii certăreți să fi văzut pelicula, iar dacă, din intimplare, le-ar fi trecut prin față e greu de presupus că au înțeles că dincolo de pumnii izbiți cu sete mai ex'stă ceva, o parabolă care..., — deci colegul meu n-a vrut să inghită, să amuțească, să se fofileze pripit pe ușa din spate. În consecință a rămas față în față un treaz cu principii contra a doi chercheliți cu sămință de ceartă. De două luni colegul meu umblă pe urma doctorilor și a martorilor, dar pe martori i-a inghițit asfaltul, unii pasageri au fugit iepurește, alții fac pe n-au-le nu vede, iar șoferul, care făcuse mare haz de garagațele zurbagiilor, el nu-și amintește, pentru că — zice el — treaba lui era să țină volanul și să se uite inainte Mina atirnă moale, dar regretul e că : of, de ce n-am avut eu camera cu mine !

— Merită o mină ?

Răspuns monosilabic : — Da !

Cu un sfert de ceas mai inainte, în fața mea ceva esențial ! se opunea spiritului de turmă, las, bineințeles, pentru că turma este poltronă nu numai cind chițăie : „Nu te băga, Georgică !", ea e lașă intotdeauna, și în stare de defensivă, cind se bagă în cochilie și trage obloanele, și în stare de clocot și chiuitură, deci cu un sfert de ceas mai inainte văzusem un nou film de actualitate românesc **Ultimele zile ale verii**. Filmul e iscălit de Savel Stiopu, un regizor pe care trebuie să mărturisesc, după cele două tentative polițiste cu agenți străini și aventuri la Marea Neagră, îl credeam, cu o imensă părere de rău, căzut intr-o lungă convalescență artistică, dar iată-l, el — autorul aproape uitat al unuia dintre filmele noastre cele mai frumoase, **Anotimpuri** (1964) — se ridică acum din letargia de aproape un deceniu și ne arată ceva surprinzător. Surprinzător prin ce ?

Nu prin temă și nici prin subiect, filmul ferindu-se să facă prea multe abateri de la formulele tradiționale : șeful de șantier — activitate publică frenetică, dar un mare gol pe mica lui viață personală, trimisul ministerului, căzut pe teren ca din pom, prin urmare birocrat, opac, demagog etc. Schemele sint știute, povestea e previzibilă, dar performanța filmului stă în transformarea acestui dejà-vu intr-o senzație de fraged și în multe porțiuni chiar de inedit. Meritul este firesc, în primul rind, al regizorului, și el constă în mobilizarea resurselor intregii echipe, a fiecăruia separat și a tuturor laolaltă, de **a spune intr-un mod personal niște adevăruri evasiim-personale**. Aici intervin surpriza și plăcerea estetică : locul nu e un șantier în general, ci un șantier anume imbibat în nuanțe calde de brun (admirabili tinerii operatori Ștefan Fay și Florin Paraschiv), un șantier cu noroiul frămintat de un GAZ care vrează intr-un fel anume, de vreme ce la volanul lui e un băiat — foarte obișnuit dealtfel, dar băiatul ăsta (Mihăiță) are un fel anume de a roti mașina în piața tirgului („ca s-o vadă pe ea") și un mod anume de a da din mîini, de a alerga după șef, de a-i duce buchetul de gladiole, iar șeful (Cornel Coman) altădată ceva mai stingherit — băiat trumos și pozitiv destina, traversind cadrul în impecabile jachete de antilopă, ca să pună punctul pe i — șeful, zic, este de astă dată mai puțin atent la punctuație, e hărțuit, încercănat și destul de nervos în costumația lui ind genă, în miezul nopții, sub pelerină de plastic, „la fața locului" în baraca fără mușcate la fereastră, lingă o fetișcană care bate la mașină, și rolul ei nu se deosebește cu nimic de tipul clasic al secretarei „gîscă-îndrăgostită-de-șef", dar iată că interpreta „neprofesionistă" impănează partitura cunoscută cu priviri ciudate, cu gesturi inedite și o secretară în general devine o secretară anume, o femeie memorabilă nici tu nu știi bine de ce, pentru că fata nu zice nimic, doar se uită lung și face cafele.

La prima vedere nu există o logică prea strinsă între mohorita poveste de la inceput și bucuria acestei avanpremiere, care reprezintă, cum spuneam, nu numai revenirea pe un cal alb a unui talent de multe carate, ci și un succes a ceea ce numim „spirit de echipă", expresie folosită mai rar în artă, mai ales cind arta este cinematografică și are obsesia filmului de autor. Să lăudăm deci spiritul de echipă și să-i pronunțăm numele tare, din multe motive, dar mai ales din convingerea că la auzul numelui său, celălalt spirit, spiritul de turmă, nu piere, desigur, dar se mai pipernicește.

ECATERINA OPROIU ■

CRONICA FILMULUI

Osînda

Alexandru David, imagine ; A. Salamanian, coloană sonoră ; **Margareta Anescu**, montaj ; **Constantin Simionescu**, decoruri ; **Oltea Ionescu și Hortensia Georgescu**, costume ; **Tiberiu Olah**, muzică — iată numai cîțiva dintre membrii unei echipe **de excepție**, cu care regizorul **Sergiu Nicolaescu** (pornind de la un scenariu scris împreună cu A. Salamanian și folosind drept pretext romanul „Velerim și Veler Doamne" de V.I. Popa) reușește să realizeze un film **tulburător**.

Este un film despre care, evident, se va vorbi ; spațiul destinat acestei rubrici nu permite însă decit redactarea unor păreri generale, și anume : este cu mult, cu mult mai mult decit îmbucurător că asistăm — în producția națională — la un film de construcție strict dramatică, robust în ceea ce privește exprimarea cinematografică, cu un final lipsit de dulcegării ; un film **sațios** în cel mai bun înțeles al cuvintului, bine lucrat, redind un univers autentic, în care chiar și acele lungimi sau distonanțe ale regiei — pentru că, vorbind cinstit, există și astfel de momente (vezi, de pildă, naturalismul exagerat și mai ales prelungit peste măsură al secvenței nașterii ; împușcarea eroului, în final, aducînd neplăcut aminte de moartea eroului — interpretat de regretatul actor sovietic Evgheni Urbanski — din „Comunistul", final însă salvat de acel ultim cadru care este superb ; pe de altă parte încăpățînarea inexplicabilă a lui Sergiu Nicolaescu de a crede că el însuși este un bun actor etc.) — chiar și astfel de momente, repet, nu ne pot răpi **bucuria** de a vedea acest veritabil spectacol cinematografic semnat de același Sergiu Nicolaescu pe care, în calitate de regizor, nu se poate, de data asta, decît să-l salutăm din toată inima.

Ca să vorbesc despre meritele — toate în parte — ale fiecăruia dintre cei pomeniți la inceputul acestei cronici ar fi imposibil ; trebuie să menționez însă „universul" local în care se desfășoară acțiunea, acel spațiu care respiră dincolo de rama ecranului — frumusețea plastică a fiecărui cadru luat în parte ; autenticitatea, patina bine făcută a costumelor ; inteligența cu care este introdus comentariul muzical : umorul discret, de calitate, subliniind, prin contrapunct, cele mai „dure" scene ș.a.m.d.

Marele (atît la propriu cît și la figurat), **bunul**, îndrăgitul nostru Amza Pellea este și de data asta incintător. Ioana Pavelescu promite frumos și sincer o cuceritoare actriță de film. Ernest Maftei, Mihai Mereuță și Gheorghe Dinică întărește — pentru a cîta oară ?! — convingerea că avem actori de excepție. Figurația și cascadorii sînt dirijați impecabil (cîteva momente din secvența de început a peliculei, cea a războiului, sînt de-a dreptul de antologie). În sfîrșit eleganța siguranță cu care e condus filmul, în genere, fac din acesta o veritabilă reușită a cinematografiei naționale.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CRONICA SPECTACOLELOR

Spectacolul repetiției

Față în față cu un intelectual care „a vizionat" trei piese, iar pe a patra a scris-o el însuși, **secretarul literar** face mari și democratice eforturi să nu-l pună la punct cu replica lui Ion Luca Caragiale : „Încercări mai puțin decît copilărești, lucruri ciudate și vrednice de rîs, minunății de absurditate — adevărate bazaconii literare... Și nenorocirea fu pentru noi cu atît mai mare deoarece subiectele mai tutulor acestor producții au fost trase direct din istoria națională".

Față în față cu ceea ce au lăsat regizorul și actorii din textul lui, **autorul** nu-i prea hotărît dar tare ar mai vrea să-i aducă la ordine cu replica lui Charles Dullin : „Stăpînul teatrului e autorul ; actorul nu poate decît să dea viață născocirilor autorului ; regizorul nu poate însufleți alt grup decît cel pe care l-a hotărît autorul. S-o mai spun o dată, substanța toată e dată de autor".

Față în față cu nevricalele unui regizoraș — supersolicitat pentru că-s prea puțini pe cap de spectatori — **actorul** face eforturi de disciplină să nu-l frazeze răspicat replica lui Max Reinhardt din „Închinare actorului" : „Salvarea nu poate veni decît din partea actorului, căci teatrul lui îi aparține și nimănui altuia".

Față în față cu întrebarea pe care i-a adresat-o autorul („Cu ce drept vine această regie modernă să se atingă de opera autorului dramatic...?), **regizorul** îl biciuiește rostind — evident cu o superioritate plictisită — continuarea replicii lui Ion Sava : „Cu ce drept vine care chimistul care ia țițeiul lui Dumnezeu din pămînt și-l transformă în mii și mii de preparate ? Cu ce drept vine cercetătorul de laborator și desface apa lui Dumnezeu în hidrogen și oxigen ?"

Față în față cu a treia variantă respinsă a schiței propuse de el, **scenograful** murmură, cu creionul între dinți, replica lui Tudor Arghezi : „Teatrul bun se joacă în fața unei simple perdele, trasă pe fundalul unui perete gol", replică pe care o completează prozaic-omenește : ca să vă salvez, de-aia îmi cereți să vă fac un monument !

Față în față cu perspectiva premierelor care vor veni, **toți** oamenii teatrelor se întreabă hamletian, dar folosind replica lui Friedrich Dürrenmatt : ce gust va căpăta munca noastră în „compoturile din borcanele criticii literare" ?

Dincolo de puțină glumă, pe scenele tuturor teatrelor din țară se petrece faptul tăcut dar conflictual, secret dar sortit marii publicități, de muncă însă și de bar al spectacolului repetițiilor.

O stagiune a fost, o stagiune va fi. Teatrul, precum agricultura, cere o muncă de-o vară, ca s-avem cu ce ne hrăni o intreagă iarnă.

Nu pot pune punct acestei rubrici decît cu o replică a sufletului meu ; în stagiunea care vine și într-acelea care vesnic vor veni, aplauze, cît mai multe și mai meritate aplauze pentru oamenii teatrului !

NELU IONESCU ■

EXPOZIȚII

Geta Brătescu
Octav Grigorescu

Geta BRĂTESCU — Galeria Galateea. Selecția de grafică prezentă aici se cheamă CĂTRE ALB (Atelier 3). Cuprinde două cicluri de desene, o mapă de litografii pe teme mitologice, un montaj fotografic și o desfășurare textilă, care traversează galeria, ea însăși de un alb distins, de templu mic. Toate arată cum albul poate să capete într-o imagine și, mai departe, într-o operă funcție simbolică. Avem de-a face cu una din acele expoziții unde substanța este demonstrată ca în matematici. Spectatorul, adică, este intimpinat cu o idee și obligat să o gindească în toate consecințele ei. Frumusețea unică a manifestării e dată de desenul extraordinar (în dulcele stil clasic, am zice, parafrazindu-i pe poet) prin care Geta Brătescu ajunge la alb, la starea supremă de ordine și claritate. Pe un perete vedem un ciclu de desene ale unor draperii, o amintire, s-ar părea, din multele studii de draperii ale marilor meșteri ai Renașterii. Nu materialitatea faldului interesează, nu umbra și lumina unei stofe, ci incremenirea statuară, căderea dreaptă și nobilă a cutei, aluzia la stilul doric, ideea că toate lucrurile naturii dezvăluie, la o privire atentă, cu dar analitic, esență de sublim. Pe peretele opus, celălalt ciclu, în care artista desenează propria-i mină, cu o minuție de gravor medieval, dar cu un neastimpăr foarte modern al inteligenței. În muzică, această se cheamă variațiuni la o temă. Mina omului, se știe, este motiv de portret în egală măsură cu chipul lui. Din asta și interesul șocant al seriei de imagini : nu e numai trecerea de la negru la alb, dar și trecerea de la figură, de la iluzia ființei la neant.

Octav GRIGORESCU prezintă la Galeria Amfora cîteva picturi cu infățișare de mari acuarele, tratate în manieră intens personală, și desene în peniță și tuș. Un artist cu o mare putere de invenție, cu o fantezie elegiacă ce pare fără margini, deși domeniul în care lucrează această fantezie este destul de bine delimitat. Octav Grigorescu face parte din categoria, merou mai cuprinzătoare, a pictorilor-poeți ce merg pe drumul atît de generos deschis de Klee. Titlurile lucrărilor — chiar și acelea ale tablourilor — vorbesc în felul poeziei : Cer rece, Două figuri în interior, Marea casă a lumii, Figuri în umbră, Flaut, Reverie, Penumbră, Frunză de toamnă. Interesant este faptul că pictura poate să se cheme istorică, deoarece aici este evocată lumea de penumbră a istoriei începutului de secol 19. Am putea să ni-l închipuim pe artist lucrînd în deplină singurătate, la orele tirzii ale nopții, la lumina complice cu tăcerea a unei lămpi cu abajur. Linia desenului e subțire pînă la a nu fi, mersul ei e foarte liber pe suprafața hîrtiei, avem impresia că artistul procedează precum pianistul în clipele în care caută un motiv ce apare-dispare. În final, vedem că jocul acesta liber urmează niște norme, mereu aceleași la Octav Grigorescu, deosebindu-i net desenele de ale confraților.

TUDOR OCTAVIAN ■

Dimi Botez

Un peisagist prin excelență este Dimi (trie) Botez. Nu lipsesc din recenta expoziție, de la Sala B.C.U., portretul, florile, dar ceea ce predomină, ca de fiecare dată în expozițiile lui, este peisajul. Dialogul cu natura este în arta lui o constantă. Nimic strident, nimic șocant. Preferă liniile unduioase, familiare unor priveliști de la noi. Coline blinde acoperite cu ierburi de-un verde cald. Copaci falnici, solitari, cu frunzișul în briză, unduind sub cer, creează o ambianță poetică, atracția și comuniunea pe care nu oricine are darul s-o realizeze, decît cel care reușește să pună de la el, d'n sufletul lui, căldura, duioșia și gîndul tăcut. Meditativ, căci un peisagist nici nu poate fi altfel, arta lui exprimă adevăruri adînci în dialogul cu natura, pe care n-o imită, pe care n-o copiază, ci lucrează odată cu ea. Acesta este secretul lui Dimi Botez. Lucrează odată cu natura și, ca și ea, reușește în tot ceea ce face. Pedant la detalii semnificative, ferește peisajul de banalitate, îl individualizează, statornicind astfel, în ochii privitorului, imagini de neuitat, încărcîndu-l în același timp de emoție, emoție liniștitoare după care tînjim atît și adesea.

GH. CATANĂ ■

INSTANTANEE

O imagine inedită pentru acela care au urmărit viața literară din ultima vreme : Nicolae Dragoș citind „Săptămîna", Eugen Barbu citind „Flacăra", Dinu Săraru citind „Luceafărul", pe terenul redacției Flacăra

Geo Dumitrescu sau unul din sunetele fundamentale ale poeziei noastre contemporane

Spontaneitatea și prospețimea cîntecului

Nu cunosc cine a fost inițiatorul termenilor „muzică ușoară", „muzică grea", termeni improprii, cînd ne gîndim că există destule lucrări simfonice cu caracter lejer, precum și nu mai puține cîntece cu un conținut adînc, motiv care mă poartă cu gîndul la o spusă a lui Mihail Andricu. Îmi amintesc totala sa lipsă de prejudecăți cu care asculta muzică de toate genurile, afirmînd : „Muzica este numai de două feluri : bună și proastă".

Ar fi prea dificil de catalogat muzica după criteriul Andricu, existînd un șir nesfîrșit de nuanțe intermediare, așa că mă supun și eu termenilor care s-au impus. Mă iau după părerea acelora care au susținut că, la începuturi, înainte de a fi reușit să închege primele cuvinte, omul se exprima mai degrabă în sunete strigate și cîntate. Povestea fiind prea lungă pînă în zilele noastre cînd radioul, discul, cinematograful și televiziunea fac concurență și oferă setei de cultură o imensă hrană dar și destul balast, voi striga și voi cînta și eu la rîndu-mi în favoarea muzicii bune, fie ea ușoară ori grea, a muzicii cu un conținut nepoluant, care să servească realmente aspirațiilor de mai bine.

Exprimarea firească în varietatea genurilor muzicale, atît la compozitor cît și la interpret, nu poate aduce decît foloase melomanului. Oricît aș fi de preocupat în studiul vreunei pagini din simfonismul lui Beethoven, Enescu ori Ceaikovski, cîntecul bun, improvizația de jaz, făcute cu har și meșteșug, vor însemna pentru mine tot atîtea momente de relaxare și chiar de savurare artistică. Un cîntec bun ajunge repede pe buzele tuturor. Tradiția românească în muzica ușoară a impus cîteva slagăre în lume. Dar tot atît de mult trebuie să ne îngrijoreze platitudinea și stîngăcia care umbresc cu abundență producția curentă de muzică ușoară. Cred că se impune o deschidere mai largă spre talentele reale : se simte nevoia unei infuzii de tinerețe în compoziția muzicii zise ușoare. Găsesc, de asemeni, că și muzicii pop ar trebui să i se acorde atenția cuvenită. În această latură orală a muzicii mijloacele de exprimare au un cîmp deschis pe zone întinse, cu condiția să slujească aspirațiile nobile. Ca muzician, mi se pare că efortul unor formații care cultivă acest gen este îndreptat spre binele muzicii și că el oferă o punte viabilă către inițierea în muzica pe care antinomic am ajuns s-o numim grea. Să nu uităm că la urma urmelor toată cultura muzicală scrisă se bizuie pe experiența improvizației, că pleacă de la spontaneitatea și prospețimea cîntecului. Uneori, această prospețime e un bun dobîndit la capătul unui drum spinos spre simplitate, amintindu-ne, așa cum o fac compozitorii de seamă, că muzica are menirea să apropie oamenii dincolo de barierele de limbă. Această mărturie ne-a dat-o în mod desăvîrșit cîntecul de o simplitate exemplară pe care l-a visat Beethoven în finalul **Simfoniei a IX-a.**

CORNELIU DUMBRĂVEANU ■

Viața în mi bemol major

În seara în care trebuia să cînte Sviatoslav Richter la Ateneu a fost frig. A bătut vîntul dinspre nord, a smuls cîteva surîsuri și a spulberat cîteva iluzii de melomani. A fost trist și s-a auzit claviatura unui pian murind în întuneric. „Din cauza unei îmbolnăviri neașteptate..." cel mai mare pianist al lumii a fost obligat să rămînă undeva pe țărmul Mării Egee, bîntuit de capriciile unor inframicrobi. Dar am auzit Orchestra de cameră din Moscova, ne-am auzit bătăile inimii, ne-am simțit pulsul zvicnind prin arterele muzicii în marea fugă de Johann Sebastian Bach. Am auzit muzica timpului, a timpului dintotdeauna, de cînd există liniștea ca un soclu pentru muzică, imn al echilibrului, monumental și inefabil. Am auzit lumina murmurîndu-ne prin suflet, căzînd pînă în fundul sufletului, cu un ton cald, învăluitor, firesc, venind de undeva de departe și plutind înspre eternitate, cu regretul, poate, că au s-a decantat printr-o orgă.

În altă seară a colorat lumea cu sunete corul Madrigal, și am avut impresia că am mai ascultat cîndva această dezlănțuire mirifică de sunete, undeva într-un vis. Madrigalul a fost pentru aproape o oră, într-o seară din acest septembrie aleatoric, banda sonoră a Renașterii. Ascultam, ascultam și mi se părea că privesc „Primăvara" lui Botticelli și mi se părea că trec prin zidurile Florenței, prin vitraliile din Florența, pe străzile cu inscripții din Dante. Corul Madrigal poate construi singur, într-o seară, o catedrală prin care trec toți marii pictori și sculptori ai Renașterii cu degetul la buze și în vîrful picioarelor. În vreme ce Marin Constantin ne învață sublimul trăindu-și muzica pînă la țipăt. Tulburătoare au fost în partea a doua a concertului „Ofrandă copiilor lumii" de Sabin Pautza, acea recreație, acea vacanță fabuloasă a tuturor copiilor care joacă șotron pe sub arcurile de triumf ale marilor orașe. Apoi ne-au tulburat „Multisonurile mioritice" ale lui Sorin Vulcu, versiunea aceea gravă pentru trei coruri, instrumente de percuție, pian, șase tulnice și bandă magnetică, a morții păstorului care și-a pierdut oile. Corul Madrigal a făcut din legendă tragedia ultimelor clipe ale unui bărbat care-și moare viața, oftîndu-și stelele, pe-un picior de plai, pe-o gură de rai... Multimea instrumentelor, apelul repetat la mijloace tehnice ne-au trezit din sfera esteticului și ne-au proiectat în cîteva rînduri, banal, în sfera cotidianului. Piesa lui Sorin Vulcu trebuie ascultată pe disc. Corul Madrigal ne-a oferit însă prilejul de a asculta singurul ansamblu care atinge perfecțiunea dintre toate ansamblurile muzicale ascultate pînă acum. A fost pentru prima oară cînd ne-a părut rău că s-a terminat concertul deși afară au căzut stelele în pălmile noastre.

Într-un interviu acordat revistei Flacăra, Gheorghe Zamfir și-a mărturisit profesiunea de credință. Noi am transcris atunci precis exprimarea sa poetică și exaltată. Proiectat în sala de concert sub tuburile de orgă, ținînd pe buze tuburile naiului său, respirînd prin lemnul dulce și violent al naiului, Gheorghe Zamfir a pus cîteva din armoniile lumii la locul lor în ierarhia sunetelor. Subțire, nervos, febril, nerăbdător să șoptească și să țipe prin naiul său, să murmure și să susure, să sfîșie și să plîngă, Gheorghe Zamfir, acompaniat de Efta Botoca și de Marin Chisăr, a cîntat toate dorurile lumii. Uneori, e adevărat, nu l-am auzit. A cîntat cu ochii închiși, ca pentru sine și a coborît atît de adînc înăuntrul său încît nu s-a putut auzi decît respirația sa. Sau, poate, respirația noastră. Oda Păcii a avut însă candoarea unor tablouri într-o expoziție de artă naivă. A fost frumos, frumos....

Iar manifestația din finalul concertului a pus ultimele pensulații, ultimele nuanțe de care mai era nevoie pentru un tablou de Nița Nicodim. Tulburătoare fotografie de grup cu părinți, cu rude, cu necunoscuți și cunoscuți îngrămădiți ca la o ceremonie matrimonială.

Ascultat pe bandă de magnetofon, după reprezentație, „Oedip" de George Enescu a fost punctul culminant al spectacolelor de operă din festival. Cîntăreții, corul și orchestra au sunat ca pentru o nouă înregistrare „Electrecord". Monumental și copleșitor, Oedip se duce spre moarte singur și desăvîrșit în marea lui tragedie, aproape sublim, aproape fericit, ușurat, iar David Ohanesian a cîntat și, ne-am dat seama, a jucat destinul eroului său cu geniul suveran al artistului ajuns la malul mării și cîntînd ca să înfrunte memoria țărmului. Corul dirijat de Stelian Olaru a cîntat cu o extraordinară dăruire și expresivitate, acoperind cu respirația sa amplă mile de ani care ne despart de tragedia greacă. Orchestra marelui dirijor de operă care este Cornel Trăilescu, om de travaliu, de nobilă esență artistică, s-a ridicat deasupra clișeelor și sechelelor oricăror prejudecăți. Oedip de George Enescu rămîne pe scena Operei (nu în săli improprii și dezacordate) un spectacol care așază instituția română în dreptul celor mai ambițioase instituții de avangardă.

Concertul final ne-a rezervat întîlnirea cu o violonistă de mare sensibilitate. Iosif Conta a dirijat vulcanic și tentacular Simfonia I în mi bemol major de George Enescu, o simfonie grea, o simfonie a destinului, o simfonie eroică. După care cei prezenți la ultimul concert al festivalului s-au risipit în orașul deschis în întuneric ca un pian de concert. Cu ultimele acorduri ale festivalului pîlpîind într-o calmă reverie și dulce apoteoză sufletească.

A. DOHOTARU ■

P.S. Autorul acestor rînduri a fost amenințat cu proces de calomnie pentru cîteva reproșuri discrete la adresa unor personalități ale vieții noastre muzicale. De la un anumit moment (sau vîrstă) a gloriei încolo, supără probabil orice atingere, chiar dacă aceasta este făcută cu un crin în mînă. Redactînd reportajul (nu „cronica muzicală" propriu-zisă) cîtorva concerte și spectacole din festival, autorul care semnează aceste rînduri, considerînd că în lumea muzicală funcționează aceleași principii ale criticii și autocriticii care guvernează viața noastră de toate zilele, „și-a permis" să exprime rezerve față de felul în care s-au prezentat publicului, într-o anumită seară a vieții lor, cîțiva artiști. Pentru această atitudine a sa, reporterul a fost amenințat cu tribunalul și, ce e mai dureros, cu „desființarea". Ni s-a adus o scuză în numele lor: n-au fost obișnuiți să fie criticați! De ce? Cum a fost posibil? Un artist adevărat e un revoluționar: prin urmare nu poate fi decît fericit cînd i se atrage atenția că nu e încă perfect! Dar asta poate părea desigur o ipocrizie! Autorul acestor rînduri a mai fost amenințat că „îi vor fi rupte picioarele"! Ar fi unica modalitate prin care ar putea fi obligat să îngenuncheze. Dar, mă întreb dacă din tibia și peroneul subsemnatului s-ar putea face un instrument muzical mai bun decît o vioară Stradivarius?

A. D.

Aplaudînd la concertul de deschidere al Festivalului internațional «George Enescu», doi dintre organizatori : Vasile Florea, directorul Agenției de impresariat artistic, și Ămza Săceanu, președintele Comitetului municipal al culturii și educației socialiste.

Un mare violonist și un mare dirijor : Ion Voicu și Mihai Brediceanu mulțumind publicului pentru „Simfonia spaniolă" de Lalo, cîntată atît de des în sălile noastre de concert și cu același succes.

O cîntare cu efect, dar de data aceasta în domeniul muzicii : Mircea Lucescu participînd împreună cu soția la un concert din cadrul Festivalului internațional «George Enescu».

O LUME PRIN GANG

1. Cum se ajută, din ce în ce mai reciproc, cîțiva pensionari în sectorul 7?

Pe strada Berzei merg alene pensionarii. Sînt ceasurile unsprezece trecute, în halele Pintilie se descarcă peşte viu, soarele toarnă în capul cetăţenilor un fel de clei călduţ, tramvaiele trec zdrăngănind avîntat peste macazuri, cîte un peşte alunecă din coş pe asfalt şi plescăie cît îl ţin puterile, şi cîţiva pensionari merg alene spre Casa de ajutor reciproc din sectorul 7, încercaţi de două sentimente bine determinate: primul sentiment este, firesc, unul de încredere faţă de obştea lor care, pe lîngă atîtea iniţiative valoroase, a avut-o şi pe aceea de a deschide două magazine cu produse tipice pentru talentele unor pensionari. Al doilea sentiment izvorăşte, pur şi simplu, din inima oricărui pensionar care a izbutit să afle o idee pentru a împăca utilul cu plăcutul. În zilele de miercuri, mai cu seamă, strada Berzei e plină de bătrînei simpatici. Avînd sub braţ sau în taşcă roadele talentului lor, scoase la iveală de mai bine de cîţiva ani, de cînd cu cele două magazine, ei vin în faţa unei comisii mixte alcătuite din 11 tovarăşi pensionari cu oarecare experienţă comercială şi artistică — dar nu într-atît de comercială şi artistică încît să le agite noaptea somnul lor de oameni care şi-au binemeritat dealtfel pensia — şi începe tocmeala. Ca urmare a tocmelii de miercuri, unde nici unii, nici alţii nu-şi fac prea multe griji în ce priveşte mersul artei în secolul XX, cele două tarabe se umplu cu felurite chestii. Vedem aici, la cîţiva poli bucata, porumbei şi felurite cîntătoare împăiate, flori artificiale, fluturi artificiali, cusături cu artificii de tot soiul, bătute cu acul şi igliţa şi mai vedem mulţime mare de tablouaşe cu apusuri de soare artificiale sau scene de interior, unde fecioare brunete şi artificiale zîmbesc a huzur şi amor, cu zîmbetul acela fundamental ce-l îmbracă Mona Lisa cînd intră sub penelul îndrăcit al unui pensionar din Popa Tatu dedat brusc picturii.

E momentul să spunem că magazinele acestea, botezate aşa, ca să înmoaie inima ta haină de trecător în floarea virtutei: „Expoziţii cu vînzare de obiecte de artă realizate de pensionari şi pionieri" (!) — sînt, de fapt, nişte bazare cu marfă proastă şi foarte proastă, necenzurată de nici unul din cei autorizaţi să ţină legea bunului-gust în comerţul nostru de artă. Departe de noi gîndul de a refuza unor mîini dibace de bătrîni onești de a-şi petrece timpul liber dedîndu-se unor aptitudini, unor pasiuni, cîte se mai adună la marginea unei vieţi, şi cu atît mai bine dacă rodul mîinilor acestora găseşte o cale dreaptă şi frumoasă în comerţ. Numai că treburile aici nu sînt prea drepte şi nici frumoase întotdeauna. Sub firma inocenţei şi a senectuţii, s-a adunat aici, pe lîngă marfa unor pensionari veritabili, dar fără pic de har, marfa dubioasă a unor nechemaţi în ale artei! Nu e de ajuns, care va să zică, vadul pe care CONSIGNAŢIILE l-au croit pentru folosul bogat al maeştrilor gangului autohton! Iată că, însoţind vrerea de bine cu incompetenţa, le dăm unora din aceşti harnici agenţi poluanţi hîrtie cu ştampilă, astfel ca la adăpostul ştampilei să prospere subprodusul cultural. E adevărat, cîţiva din cei ce vînd tablouri sau obiecte în magazinele din strada Berzei, nr. 101, şi Popa Tatu, nr. 63, au anume sensibilitate artistică şi ar fi o grosolănie din partea noastră să le amestecăm lucrul cu al celorlalţi. Numai că, din păcate, ce se vede aici e tocmai majoritatea şi încă într-o condiţie ţanţoşă.

Magazinele au primit autorizaţie de fiinţare cu decizia nr. 43 a Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 7. De la deschidere, deverul a fost bun. Cu afacerea recent încheiată — la care partener este C.H.R. Capitol — deverul tinde să devină prosper.

Afacerea aceasta este cea mai curioasă din cîte se pot întîlni şi iată de ce: cîţiva tovarăşi din numitul C.H.R. Capitol au găsit de cuviinţă să decoreze interiorul noului hotel „Capitol" de pe Calea Victoriei — unul din cele mai arătoase hoteluri ale bulevardului, situat, am putea zice, în buricul Bucureştiului şi în calea turistului din patru puncte cardinale — cu 125 de tablouri, cumpărate, uşor şi curat, se înţelege, chiar de la Casa de ajutor reciproc a pensionarilor sector 7.

Dacă pentru o afacere păguboasă, în general, sînt de-ajuns doi descurcăreţi, vă imaginaţi cîtă pagubă poate să iasă cînd ajung să bată palma cinci, zece ori chiar mai mulţi oameni cu darul descurcatului. Iar cît priveşte această binecuvîntată aptitudine a omului de a se descurca, indiferent dacă este sau nu treaba lui în cutare domeniu, trebuie zis că descurcatul acesta presupune ca omul să fi fost pînă atunci cît se poate de încurcat. Adică un nepriceput. Să vedem, deci cine sînt persoanele care, vite-aşa, au ajuns peste noapte nişte descurcaţi într-o tranzacţie de mai multe zeci de mii de lei al statului. Mai întîi e beneficiarul, C.H.R. Capitol. Cum a ajuns însă inginerul Ion Teodoropol să se ocupe de pictura pensionarilor, iată o întrebare care nu prea are un răspuns, dat fiindcă domnia-sa, inginerul, angajat la serviciul tehnic al întreprinderii hoteliere are, prin natura ingineriei sale, alte rosturi pe lume decît comerţul cu artă. Un punct cam neclar în toată povestea şi o întrebare deschisă. Cert este că vreo trei „mostre" artistice au fost prezentate direcţiei şi direcţia a aprobat tranzacţia. Cu o condiţie, zice Ion Teodoropol: „să fie peisaje specifice din ţară, adică de munte, de deltă şi de mare, ca să facem şi puţină reclamă turistică străinilor".

Alţi descurcăreţi sînt chiar membrii comisiei de avizare a Casei de ajutor reciproc. Ei fac marfa, ei fac preţurile, ei îi dau drumul pe piaţă. Şi acum, o dată în viaţă, pică ocazia, cîţiva din ei îşi fac şi parte. Gheorghe Covaci, de pildă, avînd în stoc cam vreo 20 de peisaje de munte, de mare şi de deltă le oferă spre desfătare străinilor, îndoseobi acelora hotăriţi să cunoască frumuseţile ţării direct la „Capitol". Tovarăşul pensionar artist Covaci ar urma să se aleagă din această afacere cu 12 000 lei. Asta într-o primă etapă, fiindcă, prinzînd gustul decoraţiilor interioare în hoteluri de lux, preţurile din Popa Tatu sînt pe cale să încheie o afacere şi mai mare. Cu O.N.T.-ul, zic nişte pensionari, uitaţi la prima vînzare şi, în consecinţă nervoşi, cu hotelurile, zic alţii, nervoşi din pricini diferite.

Cum fiecare cititor are o mamă şi un tată, şi cum se întîmplă să-mbătrînească aceşti părinţi ai noştri şi să se cheme, la rîndul lor, pensionari, să intrăm puţin mai pleziş în miezul afacerii, ca să fie clar că nu de bunii noştri părinţi şi pensionari e vorba aici. E vorba de treburi mai complicate, atingătoare la interesele mai multor categorii de cetăţeni. E bizar, pentru cine nu stă să adîncească toate subtilităţile muncii contabile şi ale legilor care le rostuiesc că, de exemplu, C.H.R. Athénée Palace, deşi a încercat să încheie un contract pentru achiziţionarea a 500 de litografii color şi gravuri cu Uniunea artiştilor plastici (Fondul plastic), nu a putut să-l finalizeze. Fostul director de la „Athénée Palace", tovarăşul Radu George, ne-a explicat, plin de bunăvoinţă, că există unele prevederi financiare prin care, iată, un hotel de

STOP PROSTULUI-GUST!

mînă-nîi nu are voie să cumpere lucrări de calitate de la Fondul plastic, dar are cale liberă să cumpere, prin virament, orice năzbîtie „de baltă, de munte şi de mare", după chef şi după ofertă. Totul este ca oferta să nu pornească de la obştea artiştilor profesionişti. Faptul pare să justifice iniţiativa C.H.R. Capitol, dar cum între justificare şi argument mai există loc şi pentru bun-gust, stăm mai departe stupefiaţi. Nu e drept să strici munca atîtor arhitecţi şi fasonul unei frumoase construcţii din pragul secolului XX cu gustul de mîntuială al unor descurcăreţi de toate vîrstele, fie ei ingineri sau contabili.

2. O viziune a Căii Victoriei în aramă bătută însă pe Calea Griviţei.

A doua afacere de care ne ocupăm are legătură cu prima prin aceea că se petrece tot pe marele bulevard. Începînd dinspre Piaţa Unirii şi mergînd pînă în faţa Muzeului de artă populară, aflî vreo şapte sau opt locuri unde, sub dulcele nume de „artizanat", prosperă prostul-gust. În vitrinele distinsului magazin MUZICA, bunăoară, vedem portretele lui Enescu, Ciprian Porumbescu şi Haydn, portrete ieşite din mîna vizionară a unor băieţi harnici cu mai mult sau mai puţin de zece clase şcolare, dar mai ales cu mai puţin. Chipul ilustrilor compozitori e cam bomf şi cam scump la parale

Deoarece ni s-a părut cam suspectă înşiruirea numelor atîtor autorităţi în materie, am avut curiozitatea să cercetăm cum participă aceste autorităţi la avizarea calităţii şi preţurilor făcăturilor ieşite din atelierul de „Decoraţiuni interioare", Calea Griviţei 172, condus cu onor şi — iarăşi! — multă iniţiativă, de tovarăşul Alexandru Aron. Florica Vasilescu ne-a declarat pe un ton mirat, grăbit şi categoric, că nu are cunoştinţă nici de existenţa „Metalocasnicei" nici de produsele ei. La Muzeul de artă al R.S.R. nu a lucrat niciodată o persoană cu numele de Edviga Formagiu. Cît despre Georgeta Stoica, domnia-sa refuză să creadă că toată istoria este altceva decît o glumă îndoielnică. O asigurăm că nu este.

Atelierul din Griviţei are un plan, o listă de produse, un şef, o presă, o firmă, o mînă de tineri descurcăreţi şi, peste toate, o mare încredere în talentul nativ a doi cooperatori, talent în stare să nască felurite modele, pentru buzunare şi gusturi felurite, de la modelul femeii brunete cu sîni de bazalt la acela al castelului Peleş sub lumina razelor de lună, de la modelul lui Beethoven, fălcos şi minios ca un măcelar prins cu ocaua mică, la acela al duhului sfînt, numit de circumstanţă Cronos. (Dialog profesional între Alexandru Aron, şeful atelierului, şi unul din descurcăreţii lui:

Tată un tehn de foc, apreciat la 800 lei kg. şi un mol aghiu.

Măi, băiete, ce are Cronos ăsta în mînă, mă? O clepsidră, nea Aroane. Da? ! Păi, vedeţi tovarăşu', e Cronos, ăla cu timpul şi are o clepsidră. De unde l-ai luat, mă, p-ăsta? Din larus, nea Aroane. Vedeţi, tovarăşu', că l-a luat de unde trebuie... etc).

În scriptele tovarăşului Aron, ţinute, dealtfel, cu o acurateţă demnă de o cauză mai bună, se vede cum pleacă marfa în toate judeţele ţării, ducînd cu ea aleasa artă a cooperatorilor din Calea Griviţei, artă deprinsă la locul de muncă, din sarcina conducerii şi a inginerului şef, nemijlocit. Astfel, inginerul Victor Chiriţă îşi vede încununată strădania sa din cei cinci ani de facultate în ramura mecanicii.

Şi, ca afacerea să fie întreagă, Bucureştiul primeşte, la rîndu-i, prinosul artistic al acestor judeţe, prin alţi pricepuţi între ale aramei bătute. Cum se întîmplă, spre exemplu, cu produsele cooperativei „Arta populară bănăţeană", vîndute tot în Calea Victoriei, la magazinul „Electrolux". Lux, se ştie, înseamnă risipă cu galoane princiare, dar mai înseamnă şi lumină. Din lumina artei populare bănăţene, numita cooperativă trimite în centrul centrului Capitalei nişte pisici de plastic violete, verzi şi pembe să stea cetăţeanul crucit şi să nu ştie ce să cumpere mai întîi: pe bunul Hayda, chinuit de-o măsea, în vitrina magazinului „Muzica" sau pe motanul fovist şi emancipat pîn-n vîrful cozii.

Istoria acestor afaceri ar părea că trebuie să se oprească aici. De fapt, de aici ar trebui să începă, fiindcă în folosul magazinelor din Berzei şi Popa Tatu trudesc ilicit nişte rămaşi. La v-aţi ascunselea cu fiscul de ani de zile (între care un rămar cumulînd şi funcţia de ospătar la restaurantul „Licurici", ca să mai scoată omul bani de ţigări), fiindcă cuprul este un metal din ce în ce mai scump — la noi şi în lumea întreagă — şi dacă Uniunea artiştilor plastici are o seamă de restricţii în ce priveşte consumul de cupru, este inadmisibil să-l risipim în-

Sîntem în plin domeniu de activitate al Cooperativei „Metalocasnicei", ramura obiectelor care ar trebui să fie de strictă utilitate casnică.

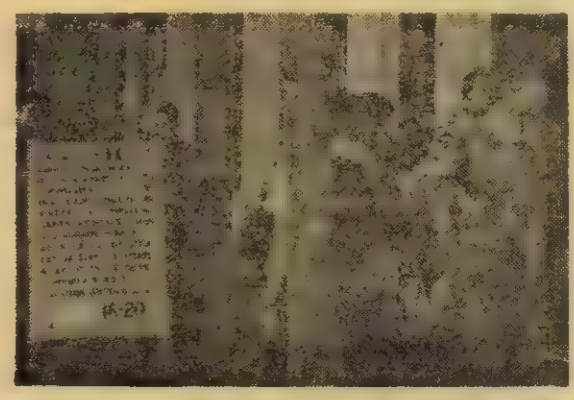

Stop! Aici, în strada Berzei, se sfîrşeşte moşia bunului-gust. Mai departe...

belşugat prin feluritele ateliere de ştanţat iluzii triviale.

În sfîrşit sau, mai bine-zis, înainte de toate, pentru că nimănui nu-i este indiferentă înfăţişarea sub care ajung în casele oamenilor un Decebal, un Enescu, un Beethoven! Este adevărat, reducţii ale unor opere de universală celebritate se fabrică şi nu e nimic dezonorant în faptul că ţinem pe un raft sau pe un perete efigia unui mare om. Operaţiunea aceasta numită reducţie şi crearea tiparelor de medalioane sînt treburi mult prea serioase, pentru a le lăsa pe mîna unor nepricopsiţi în ale artei. De aceea, propunem direcţiilor competente din Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste să caute o cale eficientă de colaborare cu toate acele secţii ale consiliilor populare, de sector sau municipale, care eliberează, atît de lesne, adeverinţele de ţinfiare ale multelor ateliere de artizanat, precum şi adeverinţele de liber profesionist în arte, să exercite un control direct şi cuprinzător asupra tuturor producătorilor de artizanat, decoraţiuni sau obiecte din sfera micilor meşteşuguri artistice. Dacă prostul-gust bate atît de stăruitor chiar la porţile marilor magazine şi hoteluri să fim siguri că el lucrează uneori din plin în cele mărunte şi periferice.

TUDOR OCTAVIAN
Fotografii de RADU CONSTANTINESCU

LEGEA NU IARTĂ!

Prin iulie anul trecut, în timpul examenelor de admitere în învățământul superior, un comunicat concis și sobru al Ministerului Educației și Învățământului făcea publică excluderea definitivă din învățământ, anularea oricărui drept de a desfășura activitate didactică și deferirea înaintea organelor de urmărire penală a ex-lectorului universitar de la Facultatea de drept a Universității din București, Vasile Fodor, care, abuzînd de această calitate și de atribuțiile care i-au revenit în cadrul comisiei pentru concursul de admitere, a încercat să faciliteze unor candidați trecerea, prin fraudă, a probelor scrise.

Faptul a avut ecou în rîndul oamenilor celor mulți și cinstiți, ba chiar au existat voci care ne-au cerut nouă, gazetarilor, să facem cunoscute și detaliile cazului Fodor. Cu alte cuvinte, opinia publică simțea nevoia să facă propria ei judecată — evident, o judecată morală, nu juridică — într-o mai deplină cunoștință de cauză.

N-am făcut acest lucru pînă acum, pentru că ancheta și judecata în „cazul Fodor și alții" erau în curs, erau nedefinitivate. Iată însă că joi, 9 septembrie, un complet de judecată de la secția penală a Tribunalului Suprem a pronunțat — în numele legii — decizia definitivă în această cauză. Încît, acum sîntem în măsură și în drept să informăm în chip corect, real, opinia publică.

Iată cum s-a declanșat acest proces. Citățm din rechizitoriu: „În după-amiaza zilei de 17 iulie 1975, rectorul Universității a fost sesizat de decanul Facultății de drept că, după corectarea tuturor lucrărilor scrise, înaintea trecerii notelor în cataloage, unul dintre membrii comisiei de admitere a găsit două lucrări la istorie ale aceluiași candidat — Trandafir Enache — notate diferit. Toți membrii comisiei, convocați de urgență, au negat că ar fi introdus în dulapul de metal în care erau păstrate lucrările scrise cea de-a doua lucrare la istorie, întocmită acasă de Trandafir Enache. Între timp, un profesor a descoperit într-un sac cu hîrtii ce se afla în același cabinet fragmente aparținînd unui număr de șase lucrări, întocmite cu ocazia concursului de admitere. Pe unele era numărul de ordine și numele candidatului, pe altele nu." Vasile Fodor — după ce, în fața rectorului, semnează următoarea scurtă declarație: „n-am introdus nici o teză în plus la concursul de admitere" (vol. I, fila 19) — mai ezită un timp, apoi, brusc, solicită rectorului o convorbire fără nimeni altcineva de față. Convorbire după care Vasile Fodor semnează, tot în fața rectorului, o altă declarație: „La concursul de admitere din ziua de 12 iulie 1975, la proba de istorie, am scos din setul de lucrări o serie de lucrări pe care le-am înlocuit cu altele. Am înlocuit aceste lucrări la următorii tovarăși: Ciuciu Nicolae, Stingaciu Ion, Poenaru Cornelia, Trandafir Enache, Tircavu Mircea, N. Văitiș, Toader Ion" (vol. I, fila 20). Așa a început să se rostogolească roata adevărului, antrenînd destinele a încă patru oameni cu posturi în învățămîntul superior, precum și ale mai multor oameni care au vrut să influențeze viitorul lor, ori al copiilor lor, contra cost.

Și iată cum s-a încheiat acest proces:

Fostul lector universitar de la Facultatea de drept **Vasile Fodor** va executa 13 ani închisoare, ca urmare a săvîrșirii a 14 infracțiuni de luare de mită (cazurile Stingaciu Ion, Văitiș Nicolae-Cornel, Atanase Sirma, Trandafir Enache, Popoviciu Dumitru, Ciuciu Nicolae, Cicio Gheorghe, Grosu Mihai, Toader Octavian-Costel, Badea Tanța-Victoria, Popescu T. Ion, Gudu Gicu, Lăzăreanu Florentina și Dutcovici Sever), a patru infracțiuni de abuz în serviciu contra intereselor obștești (cazurile Trăsnea Nicolae, Pascaru Viorel, Tircavu Marius-Mircea și Poenaru Cornelia), a 15 infracțiuni de fals material în înscrisuri oficiale, a unei infracțiuni de trafic de influență.

Fostul lector universitar de la Facultatea de drept **Grigore Dumitrescu** va executa 8 ani și 8 luni închisoare, ca urmare a săvîrșirii a 5 infracțiuni de luare de mită (cazurile Iaru Marinela, Popoviciu Dumitru, Bărdan Nicolae, Tătaru Grigore și Bădița Gabriela), a unei fapte de complicitate la infracțiunea de mită, a 5 infracțiuni de abuz în serviciu contra intereselor obștești, a 7 infracțiuni de fals material în înscrisuri oficiale (cazurile Iaru Marinela, Popoviciu Dumitru, Arsu Elena, Czegedi Ortansa-Luize, Alboiu Floriana, Răduică Iuliana și Despa Alexandrina).

Fosta lectoră universitară de la Facultatea de filozofie **Constanța Oprescu** va executa 6 ani și 4 luni închisoare, ca urmare a săvîrșirii unei infracțiuni de luare de mită (cazul Tircavu Marius-Mircea), a două fapte de complicitate la infracțiunea de fals material în înscrisuri oficiale (cazurile Trăsnea Nicolae și Tircavu Marius-Mircea), a faptului de complicitate la infracțiunea de abuz în servicu contra intereselor obștești (cazul Trăsnea Nicolae).

Fostul conf. univ. **Vasile Oprescu** va executa 2 ani și 3 luni închisoare, ca urmare a săvîrșirii a două fapte de complicitate la infracțiunea de abuz în serviciu contra intereselor obștești (cazurile Trăsnea Nicolae și Tircavu Marius-Mircea).

Fostul lector universitar de la Facultatea de filozofie **Gheorghe Vasilescu** va executa 2 ani și 2 luni închisoare, ca urmare a săvîrșirii infracțiunii de luare de mită (cazul Pascaru Viorel).

Văitiș Nicolae-Cornel va executa 2 ani și 3 luni închisoare, ca urmare a săvîrșirii infracțiunii de dare de mită.

Mihai Dumitrescu va executa 2 ani și 6 luni închisoare, ca urmare a săvîrșirii a patru fapte de complicitate la infracțiunea de fals material în înscrisuri oficiale.

Ilie Deaconu va executa 3 ani și 6 luni închisoare, ca urmare a săvîrșirii a două fapte de complicitate la infracțiunea de luare de mită și a 3 fapte de complicitate la infracțiunea de fals material în înscrisuri oficiale.

De asemenea, ținem să precizăm că dosarul cauzei însumează circa trei mii de pagini, adunate în șapte tomuri; am făcut această notă pentru a vă oferi un indiciu al seriozității cu care s-a muncit și de data aceasta pentru cauza adevărului și justiției. Și tot în aceeași ordine de idei, consemnăm că în ultimul lor cuvînt, inculpații, dincolo de apărări, au făcut declarații de acest fel: Vasile Fodor: „Știu că faptele mele au lăsat o umbră asupra învățămîntului superior, a celui juridic în special"; Constanța Oprescu: „E dureros pentru mine, după 25 de ani de muncă, din vina mea am pierdut totul"; Gheorghe Vasilescu: „Mă copleșește gîndul la situația în care mi-am lăsat soția și copiii".

★

Semnatarul acestor rînduri, pe de o parte, este absolvent al Facultății de drept, iar pe de altă parte, nu-și poate rupe gîndul de acei mulți, foarte mulți dintre cei și mai mulți care muncesc și chiar fac sacrificii pentru cauza prosperității acestui popor; încît, explicabil, firește, a trăit spontan, ca întotdeauna în fața celor corupți, momente de indignare și durere, cînd a aflat ce au făcut — asta-i culmea! — niște specialiști, dascăli, propagandiști ai moralei dreptului, legilor, adevărului. Și totuși — datorită spiritului moral despre care au predat, ani de-a rîndul, prin cuvinte adevărate și prin exemplu personal, cei cu adevărat dascăli de judecători — adică acei care reprezintă regula și nu excepția, norma și nu abaterea, firescul și nu anomalia, acei care alcătuiesc întregul și nu singularul — crede că așa-i drept; să nu fie comentator, înșiruitor de adjective ori stentor al indignării, ci, cu sobrietate și amărăciune, să se limiteze la rolul de cronicar al unor întîmplări care — singure — caracterizează pe făptuitorii lor. Al unor întîmplări pe care le lăsăm să fie descrise de înșiși autorii lor. De aceea, alăturăm cîteva file — foarte puține — din dosarul privind pe Vasile Fodor și alții.

Ne-am făcut datoria, de ziariști, de a vă informa cît mai exact posibil. Față în față cu concretețea informațiilor, vă revine — dumneavoastră, fiecăruia în parte — obligația meditației și a atitudinii.

NELU IONESCU

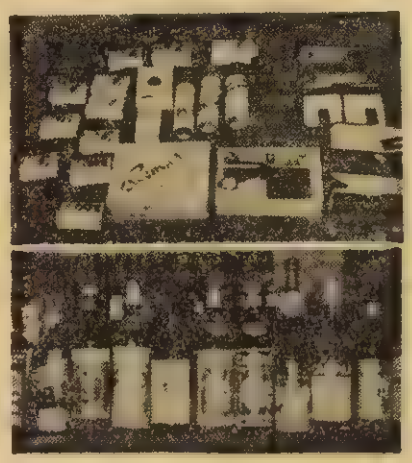

Legenda piocoanelor

În afara unei sume mari de bani, s-au mai găsit la domiciliul lui Vasile Fodor și o serie de obiecte, unele de o valoare foarte mare. Citățm incomplet: 5 ceasuri, dintre care unul confecționat din aur alb cu pietre prețioase; 5 serviete, în stare nouă, nefolosite; 2 aparate de ras cu baterie, marca Hitaky; o brățară de aur; un medalion cu un lănțișor de aur; un radiocasetofon; 8 damigene cu alcool; 218 sticle de vin pentru export; 19 sticle de șampanie; 41 sticle de alte băuturi dintre care 14 cu whisky și 9 sticle cu coniac, precum și sticle de Metaxa, Dubonnet, Malaga etc.; 147 pachete țigări americane, din care 130 ambalate în 13 cartușe; 10 cupoane stofe lînă; parfumuri și colonie străină; o cantitate foarte mare de piei tăbăcite de diverse culori (galben, verde, roșu) și de talpă; 6 truse cu stilouri, mărci străine. În fața bănuielii provenienței ilicite a lucrurilor, bănuială ulterior confirmată, V. Fodor a dat explicații neconvingătoare: ori „le-am cumpărat pentru alții", ori „mi-au fost făcute cadou din pură simpatie", ori „îmi aparțin dar nu știu cînd și cine mi le-a adus".

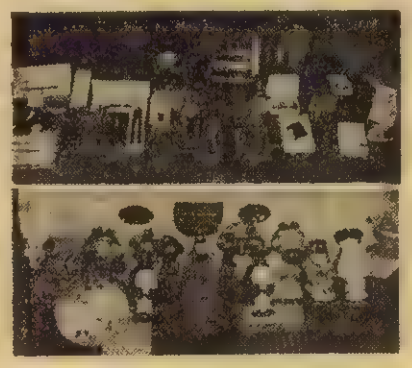

Fodor Vasile

Vol. I, fila 43: „În total, la data arestării, am posedat suma de 106 000 lei din care 13 000 lei nu-mi aparțin, aparținînd lui Fodor Alexandru, fratele meu".

Vol. I, fila 44: „Banii îmi aparțin și sînt cîștigați prin muncă cinstită, cu excepția sumei de 39 700 lei pe care i-am dat-o nepotului meu Cojocaru Paul în după-amiaza zilei de 18 iulie a.c., cu cîteva ore mai înainte de a fi arestat. În legătură cu acești 39 700 lei este o poveste foarte încurcată. Acești bani i-am găsit, pe data de 15 sau 16 iulie a.c. în casă la mine, mai exact în una din gențile pe care le posedam și anume în mapa tip diplomat care m-a costat 400 lei și cu care obișnuiam să merg la facultate. Umblînd în această mapă, în după-amiaza zilei de 15—16 iulie a.c., în jurul orelor 19, am constatat cu surprindere prezența în ea a sumei de 39 700 lei, în bancnote de 100 lei. Banii erau în două teancuri aproximativ egale, deci fiecare în jur de 20 000 lei, unul din teancuri fiind învelit într-o foaie de ziar, iar celălalt liber. Știind că banii aceștia nu-mi aparțin, mi-am dat seama că au fost lăsați de vreo persoană pentru mine și puși în această mapă pe care eu nu o mai folosisem și în care nu mai umblasem de circa 3—4 zile în urmă. Mi-am explicat că acești bani nu puteau fi lăsați pentru mine și puși în această servietă decît de următoarele persoane: Trandafir Mihai din județul Tulcea, tatăl candidatului Trandafir Enache, Ciuciu Paris, din județul Tulcea, tatăl candidatului Ciuciu Nicolae. M-am gîndit că banii mi-au fost lăsați numai de aceste persoane, deoarece, în zilele premergătoare găsirii banilor, adică în jurul datei de 10 iulie a.c., aceștia au venit la domiciliul meu, ca să mai discutăm unele probleme în legătură cu examenul de admitere. Ambele persoane arătate mai sus, cît și candidatul Ciuciu Nicolae, anterior și ulterior datei de 10 iulie a.c., cînd s-a dat prima lucrare scrisă, m-au vizitat de cîteva ori, la domiciliu, pentru a discuta în legătură cu concursul, cît și în legătură cu ajutorul pe care să-l dau candidaților, constînd în înlocuirea tezelor. Cum Ciuciu Paris, cu circa trei săptămîni mai înainte, într-o vizită ce mi-a făcut-o la domiciliu, în scopul înscrierii copilului pentru concurs, mi-a propus să-mi dea o sumă de bani pentru ajutorul de a face să reușească fiul său la concurs, cum pe fiii ambelor persoane arătate mai sus l-am ajutat efectiv să reușească la examen, prin înlocuirea tezelor, și cum în jurul datei de 10 iulie a.c., atît înainte de a se da lucrările scrise, cît și după ce s-au dat lucrările, am fost vizitat la domiciliu de Ciuciu Nicolae și Trandafir Mihai, m-am gîndit că acești bani au fost puși de ei, în schimbul ajutorului dat de mine, deși, cînd Ciuciu mi-a propus să-mi dea banii, eu l-am refuzat, iar cu celălalt nici nu am discutat despre bani. În subsidiar, m-am mai gîndit că banii respectivi mi i-ar fi putut pune cineva într-un scop de provocare, la facultate, unde m-am dus ultima dată cu geanta, cu circa 4—5 zile înainte de a-i găsi".

Dumitrescu Grigore

Vol. I, fila 331: „În luna februarie, prin ordinul Ministerului Învățămîntului, am fost trimis în Franța la un curs de trei luni, care reprezenta o specializare în profesie. Am rămas și după data limită în Franța, comunicîndu-mi-se din partea ministerului că s-au făcut demersurile necesare, urmînd să rămîn pînă la epuizarea bursei care era de șase luni. M-am întors în țară la 10 august 1975 (...). Este adevărat că la 6 iulie am trimis o scrisoare, prin intermediul lui Ghiță Ion, care era adresată lui Fodor Vasile și, în această scrisoare, eu îi aduceam aminte, sau îi ceream, pentru prima dată, să intervină sub o formă sau alta în favoarea unor candidați la examenul de admitere sau în favoarea unor studenți la examenul din sesiunea respectivă. Aș rezuma din memorie aceste intervenții astfel..." (urmează descrierea a nouă cazuri).

Oprescu Constanța

Vol. 2, filele 16, 17: „Am acceptat să-i dau meditații (lui Tircavu M.) și, după un timp (tatăl acestuia), Tircavu Ion a apreciat că ar fi vorba de 30 de ore și mi-a dat suma de 3 000 lei. Eu am încercat să-i explic că nu au fost chiar 30 de ore și că plata este exagerată, însă acesta a spus că atît apreciază el efortul depus de mine. După aceste evenimente, Tircavu Ion mi-a cerut să-l ajut pe băiat la examen în așa fel încît să reușească să ajungă student. Inițial i-am spus că nu am nici o posibilitate (...). A spus că este în stare de orice sacrificiu ca fiul său să reușească la facultate. Banii mi i-a dat cu cîteva zile înainte de examen și a fost vorba de 20 000. În plic, Tircavu mi-a spus că sînt 19 600 lei parcă, și a scos diferența din buzunar. A doua zi după ce am primit banii respectivi, i-am spus băiatului că o să încerc să-l ajut; în primul rînd la lucrări să introducă o anumită frază, spunîndu-i că dacă lucrarea o să cadă la mine o să am grijă să-i dau o notă corespunzătoare. Cu o zi înainte de examen, Fodor Vasile a venit la mine și m-a rugat pentru un candidat la examenul oral, fără să-i spună numele, în ipoteza că va reuși la lucrarea scrisă. În același timp mi-a spus că, dacă și eu am vreun protejat, să-i spun fără rezervă, că poate să mă ajute la lucrare. După lucrările scrise, băiatul a venit la mine și mi-a spus că n-a făcut nimic. În aceste condiții, tot Fodor a început discuția, venind la mine cu trei numere de lucrări și cerîndu-mi să le pun o notă mai mare și, în această împrejurare, i-am spus că am și eu un candidat. Revin cu precizarea că la prima discuție cu Fodor, cu o zi înainte de examen, acesta mi-a spus în plus că dacă totuși am un candidat să facă acesta două semne distinctive, respectiv pe muchea lucrării în partea de sus să rupă un centimetru, iar în partea dreaptă colțul mascat să-l lipească numai în partea stîngă pe verticală, iar în partea de jos pe laterală să rămînă nelipită. Aceste însemne i le-am comunicat băiatului. (...) Cînd i-am comunicat că băiatul a mers slab la lucrări, Fodor Vasile mi-a înmînat două formulare tip spunîndu-mi că băiatul să întocmească alte lucrări acasă și să i le aducă a doua zi pentru a i le înlocui. Am luat legătura cu Tircavu M., i-am dat cele două formulare și a întocmit lucrările pe care a doua zi le-am dat lui Fodor. (...) La puține zile, Fodor a fost arestat și am dat telefon la gazda unde stătea Tircavu M., chemindu-l la mine. (...) Am restituit numai 15 000 lei, iar suma de 5 000 lei i-am spus că i-am dat-o lui Fodor și nu mai pot să le-o dau momentan înapoi. De fapt, nu dădusem banii lui Fodor, dar mi-a fost rușine să le spun că am cheltuit banii în interes personal și din acest motiv am dat această explicație. Aceasta este adevărul".

Oprescu Vasile

Vol. II, fila 126: „În după-amiaza aceleiași zile a venit Trăsnea Nicolae acasă la mine și cu ajutorul meu, ajutor pe care i l-am dat la redactarea materialului și la formularea frazelor, acesta a scris pe cele două formulare tipizate cele două subiecte de la examenul de admitere, pe care el știa cum se intitulează. Aceste teze completate au fost luate de soția mea și le-a dus la facultate. Nu cunosc împrejurările și modalitățile concrete de substituire a acestor teze de către soție prin intermediul lui Fodor Vasile. Din relatările ulterioare ale soției, reieșea că Fodor ar fi reușit să schimbe doar teza de la istorie. Am aflat în ultimul timp că și aceasta ar fi fost identificată în coșul de hîrtii din biroul lui. (...) Regret enorm de mult faptul că m-am lăsat antrenat într-o astfel de afacere necinstită (prin dictarea tezelor lui Tircavu și ajutorul dat lui Trăsnea la întocmirea tezelor), sînt zdrobit în toate structurile conștiinței mele de această faptă și mai ales de consecințele ei socio-profesionale, politice și civice. Declar, susțin și semnez".

Vasilescu Gheorghe

Vol. II, fila 154: „La examenul oral, pe Pascaru Viorel l-am ținut ceva mai mult, punîndu-i la ambele subiecte întrebări mai multe, unele ajutătoare, care au concurat la realizarea de către acesta a unui răspuns mai bun".

din dosarele miliției

CRIMINALUL VREA SĂ ÎNFIEZE FETELE VICTIMEI

În seara zilei de 11 octombrie 1975, Teodor Bârcea trecea liniștit pe stradă. Stan Stoica, din comuna Bogota (Mureș) l-a lovit nejustificat cu o piatră. O lovitură zdravănă, pentru că Bârcea a stat 42 de zile în spital. A doua zi, din răzbunare, Petru Bârcea, fratele lui Teodor, l-a tăiat pe Feri Bârcea cu coasa, după care Feri a decedat. La miliție, criminalul a declarat : «Nu-mi amintesc ca înainte de a fi lovit de sus în jos, fetița mea, Sultănica, sau altă persoană să se fi așezat în fața mea spunîndu-mi : „Nu da, Petre !" Eu n-am avut intenția să-l omor pe vărul meu bun, Feri Bârcea, cu el nu avusesem nimic. Mă oblig însă să înfiez două din fetițele lui Feri, și să le cresc». Încă inconștient, Petru Bârcea nu-și dă seama că nici un copil din lume nu s-ar lăsa crescut de cel care i-a omorît tatăl. Cu toată această „generozitate", Petru Bârcea a fost condamnat la 14 ani de închisoare, iar Stan Stoica la doi ani și șase luni.

NU LE-AU PORNIT MOTOARELE NICI LA PROPRIU, NICI LA FIGURAT

O pereche de cizme de scai ; o sută de lei și un cuțitaș din autoturismul lui C. Dumitrescu ; un ornament, o geantă și o pereche de platine, din „Dacia" lui Gh. Olteanu ; un pix, din „Dacia" lui Călin Stan ; o „Dacie 1300", proprietatea lui C. Breahnea, căruia însă nu i-a pornit motorul ; alte trei „Dacii", proprietari — D. Burlan, N. Popescu și D. Stelian, cărora, de asemenea, nu le-au putut porni motoarele. Au încercat apoi să fure un „ARO 290", proprietatea Întreprinderii S.U.T. București, dar iar nu i-a pornit motorul. S-au resemnat și au încercat să fure o motoretă „Manet", proprietatea lui N. Cristea, strada Riul Mare nr. 15, dar nici motoretei nu i-au putut porni motorul. Încă n-au disperat și au ales o altă marcă : un „Opel record", al numitului Ion Spirescu. Nici „Opelului" nu i-au putut porni motorul. Atunci au mai încercat un „Opel record", al numitului P. Alexandru. Dar ori că au avut ghinion, ori că au fost cu totul și cu totul nepricepuți, Ilie Cristache, născut la 8 iulie 1957, în București, și Costel Hortopan, născut la 9 martie 1959, în București, n-au putut nici de data aceasta să pornească un motor și să plece cu mașina. Așa că... au fost ajunși din urmă de organele miliției și întrebați despre toate cîte „adunaseră". Nemaiavînd încotro, au recunoscut faptele și au fost deferiți justiției. Pentru cîțiva ani, li s-au oprit și lor motoarele.

UMORUL NEGRU AL UNUI CONSTRUCTOR DE CRIPTE

Radu Buibăr, născut la 24 mai 1929, în comuna Răscăleți (Dîmbovița), domiciliat în București, a fost șef de echipă la Cooperativa „Constructorul" București. În luna martie 1975, conducerea cooperativei l-a însărcinat să execute, cu echipa sa de zidari, mai multe lucrări funerare în cimitirul Berceni II. Ajuns în apropierea „lumii veșnice", Buibăr a uitat de legile de pe pămînt. Adică a început să lucreze după legea lui : unui client — două cripte cu boltă, pentru care a încasat 7 500 lei ; pentru un altul a construit o cruce, a amenajat un mormînt și a încasat 1 300 lei ; unui alt pămîntean i-a zidit trei cripte cu trei niveluri, pentru care a încasat frumoasa sumă de 20 000 lei. În total, lucrări de aproape 30 000 lei. Și în tot acest timp, Radu Buibăr nu s-a gîndit măcar o clipă la înțelepciunea unui proverb : „cine sapă groapa altuia..."

UNUL PEPENICĂ A FOST IERTAT DE NEVASTĂ-SA

Nicolae Pepenică din București este căsătorit cu Maria Pepenică din București. În luna decembrie 1975 s-au despărțit în fapt. În februarie 1976, nemaiputînd să îndure năravurile lui Pepenică, Maria și-a luat cei doi copii, dintr-o altă căsătorie, și s-au mutat la o cunoștință ; la Maria Alupoae. Pepenică o iubește însă pe Maria și nu a putut îndura singurătatea. Urmare, în noaptea de 19 spre 20 februarie 1976, orele 23, Pepenică bea ceva și pleacă să o caute pe Maria. Bate în ușă, la Elena Alupoae, nu i se deschide, și Pepenică scoate ușa din balamale. Ajunge în hol, iar bate, iar nu i se deschide și Pepenică iar scoate ușa din țîțîni. Ajuns în camera Mariei, a început să insulte și să amenințe în dreapta și în stînga. În fața instanței, Pepenică a fost aspru judecat și pînă la urmă iertat de Maria. Va deveni însă Pepenică un soț ideal ?

FUGARUL A FOST DESCOPERIT REPARÎNDU-ȘI MAȘINA

22 august 1976, orele 21 și 30 de minute. Eugen Stratulat, conducător auto la Cooperativa zonală Ianca, circula cu autoturismul 1-BR-585, proprietate a cooperativei, de la Ianca la Brăila, în interes personal. Ajuns la Brăila, a consumat băuturi alcoolice, s-a urcat din nou la volan și a plecat spre casă. Circulînd însă cu viteză, pe strada Călărași, în stația de tramvai și autobuz a accidentat grav pe Dumitru Socol. Îngrozit, dar și las, Eugen Stratulat a fugit de la locul faptei. După minuțioase cercetări, a doua zi a fost descoperit reparîndu-și autoturismul. Recunoscîndu-și fapta, a fost arestat.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

La sediul brigăzii de combatere a parazitismului social

Stăm de două ore la sediul brigăzii de combatere a parazitismului social, a Miliției municipiului București. Maiorul Ioan Berbece, șeful brigăzii, este anunțat de subofițerul de serviciu că a sosit un echipaj cu „noi clienți". De la copii de 5—6 ani, lăsați de părinți să cutreiere străzile noaptea tîrziu, pînă la bătrîni cu apucături condamnabile — cerșetori, proxeneți, indivizi în stare avansată de ebrietate, fără ocupație, bișnițari — în două cuvinte : **paraziți sociali.**

Dumitru Stingaciu, din comuna Probota (Iași), 50 de ani, de meserie instalator, nu mai lucrează, după propria-i mărturisire, din 3 iulie 1976. În schimb bea mereu : „Azi n-am **băut**, se bîlbîie D.S., decît două... două kile de vin, partea mea". I se pare puțin și altceva nu mai este în stare să spună decît cu foarte mare greutate. Duhnește ca un butoi. Picioarele nu-l mai țin. A fost „culeș" de echipaj de pe un trotuar din Piața Unirii, unde stătea lungit, sub privirile trecătorilor indignați. Este sancționat potrivit Decretului nr. 76/1975, art. 13 cu suma de 500 lei. Mai are însă de plătit o amendă pentru călătorie frauduloasă pe C.F.R. Îi vor ajuta, oare, aceste sancțiuni să se „trezească" la realitate ?

Ștefan Venes din comuna Lespezi, Suceava, cu domiciliul în Roman, strada Sucidava 156, șofer, 49 ani, plînge. Recunoaște că s-a lăsat păcălit de un individ care l-a promis că la București va cîștiga mai mult decît la Roman. Acolo cîștiga peste 2 000 lei. La I.T.B. n-a lucrat însă nici o lună. I s-a desfăcut contractul de muncă pentru abateri grave și beții în timpul serviciului. „Vă rog, vă rog din suflet, ajutați-mă să mă întorc la Roman, îi imploră S.V. printre sughițuri pe lucrătorii de miliție ; n-o să se mai întîmple". Cine știe însă dacă după ce va trece efectul alcoolului care l-a adus într-o asemenea stare, își va mai aduce aminte de promisiune ?

Dana Mihalache din strada Sobarilor nr. 74, sector 4, București, vînzătoare la cofetăria „Primăvara", a fost depistată în timp ce încerca să vîndă clandestin, în Piața Unirii, produse cosmetice : flacoane de parfum „Eva", farduri, rujuri etc. Asupra ei s-au găsit produse cosmetice în valoare de cîteva sute de lei, dar percheziția domiciliară efectuată de lucrătorii Circumscripției nr. 8 avea să descopere o cantitate și mai mare de asemenea produse.

— De unde le ai ?, a fost întrebată.

— Le-a sustras fiica mea, **Doina Vasile**, de la Întreprinderea „Mirajul", unde lucrează.

— Cîți ani are fiica ?

— 19.

— Și cum de i-ați permis să comită o asemenea faptă ?

Această ultimă și insistentă întrebare a rămas încă fără răspuns.

Evident, asemenea exemple regretabile sînt izolate. Aceasta nu înseamnă că ele pot fi tolerate.

M. GROZAVU ■

O mașină „călcată" de... mașină (!?)

Unii automobiliști mai calcă uneori găini, rațe, gîște și din cînd în cînd cîte un animal mai mare. Sînt cazuri cînd necuvîntătoarele, nesupravegheate de stăpînii lor, se opun tentativei de a fi „călcate" reușesc să răstoarne nu numai mașini mici, ci și autocamioane. Nu demult, un porc lăsat de capul lui, pe drum, a provocat răsturnarea unui colos de 7 tone, care, literalmente, a derapat pe spinarea gelatinoasă a animalului transformat instantaneu în rulment !

Lîngă Buzău, un cal este surprins noaptea de un autoturism, pe partea carosabilă a drumului. Automobilistul, „orbit" de o mașină care venea din sens contrar, observă animalul, însă tîrziu, cînd practic nu mai putea întreprinde nimic pentru evitarea lui. Calul este „luat" pe capotă și pătrunde prin parbriz pe direcția locului din dreapta șoferului, care din fericire nu era ocupat. Conducătorul auto pierde controlul volanului și ajunge pe cîmp, autoturismul oprindu-se într-un lan de porumb. Șoferul s-a ales doar cu o strașnică spaimă.

Cazuri cînd o mașină „calcă" altă mașină, așa cum se vede în fotografie, constituie însă raritați. De ce ? Pentru simplu fapt că un autovehicul, fie el de mare tonaj, poate doar cu mare dificultate să ajungă cu roțile călare pe capota celuilalt automobil, chiar dacă acesta din urmă este un autoturism de mic litraj.

Și totuși, un asemenea accident a avut loc din cauza excesului de viteză și a nerespectării măsurilor pe care le pretinde legea, celor ce efectuează depășiri. Două reguli, a căror nerespectare provoacă anual peste 30% din totalul accidentelor de circulație săvîrșite de conducătorii auto.

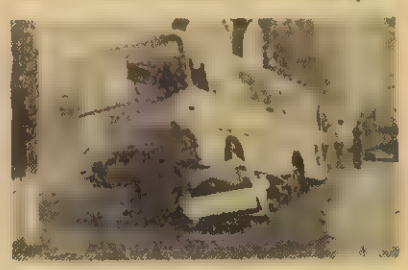

Iată filmul întîmplării. Un autoturism „Dacia 1300" gonește pe șoseaua care leagă Deva de Sibiu. Cei doi ocupanți ai mașinii erau însărcinați să invite, prin viu grai cîțiva cunoscuți din Sibiu la o nuntă ce urma să aibă loc curînd la Arad.

La volan : Gheorghe Albu, devenit conducător auto doar de cîteva luni. Ceruse la ieșirea din Deva, prietenului său I. N., șofer profesionist, să-i cedeze volanul. Acesta s-a declarat imediat de acord, deși știa că amicul său este novice în conducerea mașinii și manifestă încă multă nesiguranță, îndeosebi în efectuarea manevrelor dificile.

Chiar după ce a văzut că începătorul „se lansează" rulînd cu viteză în văditâ neconcordanță cu puținii kilometri ce-i avea la activ și face frecvent dubleri periculoase, experimentatul I. N. nu a intervenit, nu l-a temperat pe G. A. și nu l-a „expediat" înapoi pe locul din dreapta. Ușurință fatală pentru el și prietenul său, deoarece nu departe de Orăștie, G. A. se angajează în depășirea unui autovehicul greu, în timp ce din sens opus, la mică distanță, se apropia un autobuz.

Cu toate eforturile șoferului autobuzului de a evita o coliziune frontală, aceasta are totuși loc. Autoturismul, ca atras de un magnet, „urmărește" literalmente autobuzul, pătrunzînd aproape complet sub puntea din față a acestuia.

Un accident tragic, care arată încă o dată începătorilor că performanțele superioare de viteză ale autoturismelor moderne, trebuie „descifrate" treptat, pe măsura acumulării experienței, iar pedala de accelerație trebuie apăsată în raport direct cu prevederile legii circulației, cu condițiile concrete de timp și de drum, dar și cu talentul, cu capacitatea șoferilor respectivi în pilotarea mașinii.

În automobilism a ști să-ți evaluezi realist capacitatea de conducere are o importanță vitală, iar cazul de față și multe altele asemănătoare reprezintă tot atîtea argumente.

Colonel VICTOR BEDA ■

RUBRICĂ REALIZATĂ ÎN COLABORARE CU INSPECTORATUL GENERAL AL MILIȚIEI

SCRISORI COMENTATE

Un referat fără ștampilă

În FLACĂRA nr 27 pe acest an — la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" — apărea răspunsul — trimis redacției de organul local căruia ne adresasem la rîndul nostru — la scrisoarea lui Traian Trufin, angajat la I.P.E.G.-Suceava cu sediul în Cîmpulung Moldovenesc. Răspunsul arăta constatările în urma cercetărilor făcute și numărul procesului verbal „prin care" s-a constatat. Apoi se spunea că : „În urma controlului, pentru aspectele negative constatate, conducerea I.P.E.G.-Cîmpulung a schimbat din funcția de șef de sector pe tovarășul Iosif Schnur." Fără să se precizeze în ce funcție a fost pus.

Pentru cei care n-au citit sau nu mai țin minte răspunsul cu pricina, trebuie să spun că „aspectele negative constatate" înseamnă de fapt — printre altele — însușirea ilegală de către Iosif Schnur — ca și de către contabilul șef al sectorului ! — a unor **sporuri de șantier.** Bani pentru care contabilul întocmea, înțelege oricine, forme „legale". **Înșelau statul premeditat, cu acte, semnau și puneau ștampila.** Observați însă cum cuvintele celui care a formulat răspunsul amintit se străduiesc să acopere adevărul. E vorba, clar, de necinste, de o hoție ordinară, în fond, gîndită și pusă în practică de niște oameni care **erau obligați, prin funcțiile lor, să controleze pe alții și să vegheze ca nimeni în unitatea respectivă să nu încalce legea. Ei bine, iată cum se numesc toate acestea pentru cel care a redactat textul răspunsului către redacție : „aspecte negative".** Cu asemenea termeni, parcă și așteptî autocritica de circumstanță a celor care **mai au și lipsuri, tovarăși, că numai cine nu muncește nu greșește, dar sîntem siguri că de acum înainte se vor strădui... vor trage învățămintele necesare... vor veghea... etc., etc., etc.**

Vă întrebați, desigur, cum ne-am întrebat și noi încă de atunci, ce a devenit totuși Iosif Schnur, cel „schimbat din funcție". Zilele trecut, o nouă scrisoare a lui Traian Trufin — pe care, după cele întîmplate, n-am nici un motiv să nu-l cred pur și simplu — ne-a adus răspunsul împreună cu alte precizări : „Fostul șef de sector Iosif Schnur a fost avansat în funcție, ocupîndu-se cu probleme de protecția muncii. Față de mine, conducerea întreprinderii a luat diferite măsuri de ordin financiar și administrativ, spre a mă reduce la tăcere sau pentru a mă face să plec din întreprindere. Astfel, în cursul lunii iulie a.c. am fost penalizat cu diminuarea retribuției cu 20 la sută în mod nejustificat și de asemeni cu pontarea unei zile ca absent nemotivat, deși am fost prezent la serviciu. Subliniez că imediat după publicarea răspunsului în revista FLACĂRA, inginerul șef al întreprinderii, Petrescu L., a dispus în mod abuziv sancționarea mea cu o penalizare de 20 la sută pentru luna iunie și cu două absențe nemotivate, la care, în final, serviciul financiar nu a dat curs.

Conducerea întreprinderii a dispus transferarea mea la echipa de prospecțiuni a întreprinderii, fără a mi se cere consimțămîntul și neluînd în seamă faptul că, fiind bolnav (ulcer duodenal + colită) am nevoie de tratament și regim alimentar adecvate. Ținînd cont de starea sănătății mele, am preferat să mă transfer într-un post și cu o remunerație net inferioare, la întreprinderea balneară Vatra Dornei, avînd avizul favorabil al Ministerului Turismului, dar prin intervenția inginerului șef al întreprinderii, acest post mi-a fost refuzat de către directorul întreprinderii balneare.

Mai semnalez un fapt paradoxal și poate incredibil : fostul șef de sector a apărut în cadrul unei emisiuni în limba germană la televizor ca evidențiat. (...)".

Acum, după ce am aflat ce înseamnă — pentru conducerea întreprinderii ca și pentru dibaciul autor al răspunsului trimis redacției — acea schimbare din funcție a șefului de sector nărăvit la necinste ; după ce am aflat și celelalte amănunte pe care le mai conține noua scrisoare a lui T.T., nu e greu să pricepem de ce, în acel mult discutat răspuns, nu se preciza nici noua funcție a celui deducît la banii statului, nici vreun alt necaz al contabilului șef împreună cu care fura, în afară de faptul că „totodată a fost aistată acordarea în continuare a sporului celor doi" — severitate formidabilă, nimic de zis ! — după cum nu se spune nimic nici despre vreo tulburare a liniștii „generoasei" conduceri a I.P.E.G. Suceava. Pentru că, dacă anumite mici cîrdășenii ale răspunsului oficial ce ni s-a transmis ne-au atras încă de pe atunci atenția asupra lui, acum se înțelege limpede că nimic nu era întîmplător.

Scrisoarea lui T. T. (primă) a fost trimisă din partea redacției — pentru elucidarea celor semnalate — Comitetului județean Suceava al P.C.R. Ce s-a întîmplat acolo nu știm încă. Ea ne-a fost remisă însă însoțită de un material care — sub „nicîul dactilografiat : **P.C.R., Comitetul județean Suceava, Consiliul de control muncitoresc al activității economico și sociale** și purtînd numărul 0372 — se intitulează : **Referat privind modul de rezolvare a scrisorii nr. 2758/1976 adresată revistei FLACĂRA de către Trufin Traian, angajat al I.P.E.G.-Cîmpulung Moldovenesc** și este semnat : **Instructor de specialitate Cristea Vasile.** Un răspuns ciudat care, prin stilul confuz — tocmai unde s-ar fi cuvenit să fie mai clar — bătea la ochi, părea să ascundă ceva, („...s-a constatat temeinicia unor aspecte cît și neconfirmarea altora ..."). Apoi se adăuga încă un amănunt : referatul acesta **nu purta nici o ștampilă.** Venea însă cu tot dichisul unui plic oficial și nu venea oricum, ci însoțit de scrisoarea trimisă.

Nu mai este nevoie să adaug nimic despre felul cum a fost „rezolvată" scrisoarea.

Neclaritatea căutată a expresiei referatului voia să „îndulcească" o anumită realitate, stăjea inițial de a nu vorbi deschis despre ce înseamnă la I.P.E.G.-Suceava a **schimba din funcție** un om care a făcut ce făcuse I.S. (Despre contabilul șef — nimic altceva decît că nu mai poate încasa bani nemeritați !) Cît despre cei care sesizase ilegalitățile, ei urma să fie învățați minte — cît mai stăruitor și în diverse feluri — pentru că își criticase șefii. Iată ce ascundea răspunsul !

Răspunsul lui Cristea Vasile. Un răspuns care și-a permis să se așeze sub un antet ce nu-i aparține. Așteptăm de la organele în drept adevăratul răspuns.

DORIN GHERGHINESCU ■

Să te iei cu mîinile de cap, nu alta!

Episodul unu al acestei triste povești se poate numi : o căsătorie ratată. Maria Ștefan, fostă Penciu, tîrăște extenuant după ea vreo cinci ani de zile o căsnicie fără perspective. Începută în adolescență, la 17 ani și sfîrșită la 22. Bărbatul ei nu vrea să muncească, se încadrează numai din cînd în cînd, după chef și capricii, iar doi copii și o familie comportă răspunderi. Nu suportă să i se spună „munciește !" Atunci se dezlănțuie ! Își maltratează soția, o izgonește mereu de-acasă, mereu scandaluri, miliție, medici legiști... Într-o zi, femeia nu mai poate îndura umilința și groaza. Soțul îi scoate lucrurile în fața blocului și le dă foc. Confirmă organele de miliție, confirmă martorii în fața instanței. Maria Penciu pleacă. Pleacă răvășită și dezorientată. Cu un copil în brațe și cu altul de mînă. Dar încotro ? Unde să se ducă, unde să-și lase copiii ? Pe cel mare, de 4 ani, îl duce socrilor iar cu mezinul se urcă în tren și se oprește în satul Bulzești — Dolj și-i lasă bătrînei. „Mamă, doar pentru un timp, pînă cînd îmi voi găsi o casă". Și de-atunci au trecut 6 ani, fără să-l mai poată lua pe Florin de la Bulzești, deși el este acum mare, e școlar și vrea mereu „acasă", adică în București, lîngă fratele lui pe care nu-l cunoaște, nu și-l poate aduce aminte. Întoarsă în București, Maria Penciu își vede mai departe de munca ei de la laboratorul Mărășești al Întreprinderii de cofetării și răcoritoare nr. 2 unde este angajată ca muncitoare necalificată, doarme mai întîi pe la colege, apoi printr-un joc al hazardului găsește adăpost la un nevăzător și la copilul acestuia, în str. Ciurea, contra serviciî de menaj în orele de după program. Cu nervii slăbiți, cu sănătatea zdruncinată, se internează la Spitalul „Caritas". Dar nu-i este dat răgazul liniștii nici aici. Într-o zi o vizitează o fostă vecină din Aleea Barajul Bistriței nr. 16, bloc Y4, de unde pleacse și unde mai era de fapt și de drept domiciliul ei și al copiilor ei, care o anunță că în apartament s-a instalat o altă familie, cu care soțul ei, Titi Penciu a făcut schimb de locuință. Iese din spital și se duce atît la Spațiul locativ al sectorului IV cît și la I.C.R.A.L. „Vitan" al aceluiași sector, anunțînd manevra întreprinsă de soțul ei, arătînd că nu este de acord cu schimbul, că nu și-a dat nici un consimțămînt asupra lui. Memoriul ei poartă numărul de înregistrare 21 289 din 6.09.1971. E liniștită de funcționarul de dincolo de ghișeu și la una și la alta dintre instituții asigurată că fără acordul său nu se va legaliza nici un schimb. Pleacă încrezătoare. Se duce totuși să vadă cu cine și cu ce fel de casă a făcut schimb soțul ei. Cu familia lui Marin Bănică din bd. Dimitrov nr. 86, sector 5. Cedînd un apartament de două camere în bloc nou, cu tot confortul, pentru două camere fără încălzire centrală, fără baie, fără bucătărie, cu WC în curte ! Femeia e disperată pur și simplu, dar deocamdată are încredere în ceea ce i s-a spus la Spațiul locativ și la I.C.R.A.L. Și mai știe sigur că ea n-a dat nici o semnătură și că nici nu o va da, oricine ar interveni. La 22 august 1972, orele 13, conform dosarului 6 456 de la Judecătoria sectorului IV al Municipiului București, înaintează acțiune de divorț.

Episodul doi se poate numi : bizara dispariție a unui dosar. Acțiunea de divorț își urmează procedura legală. Primul termen de conciliere, la 30 noiembrie 1972, cînd părților neîmpăcate li se fixează un termen de gîndire și de încercare a refacerii căminului : un an. La 5 decembrie 1973, termenul de reconciliere se constată că totuși cei doi nu s-au împăcat și se dă termen pentru judecarea procesului. La 14 ianuarie 1974 procesul intră pe rol la Completul I civil. Menționăm că în cererea de divorț, adresată președintelui judecătoriei, reclamanta Maria Penciu solicită instanței încredințarea spre creștere și educare a celor doi minori ca și „atribuirea beneficiului contractului de închiriere", arătînd totodată situația locativă în care se află apartamentul. „Precizez că acest schimb s-a făcut fără avizul meu pentru care am anunțat în timp Spațiul locativ, deși schimbul s-a realizat în fapt, fără forme legale". După vreo două termene de judecată, la data de 11 februarie 1974, atît completul de judecată cît și reclamanta Maria Penciu constată că nu se poate judeca deoarece lipsește dosarul. Grefierul răspunde : **„Nu s-a găsit la arhivă !" Deocamdată,** nimeni nu face o dramă din asta, poate s-a rătăcit, deși treaba rămîne, oricum, suspectă întrucît de cînd lumea și justiția, se știe că judecătorii își pregătesc din ajun ședința, studiază dosarele pe care le au de soluționat a doua zi. Oricum, să fim înțelegători, într-o mulțime de dosare manipulate zilnic de zeci de ori, **se poate întîmpla !** Dar absența devine alarmantă, cînd alte trei termene la rînd nu apare. La 18 martie, la 1 aprilie, la 15 aprilie 1974. Se amînă iarăși cauza pentru 6 mai. Merge în audiență la conducerea judecătoriei, în speță la tovarășul Eugen Ciontoș, vicepreședintele instanței, arată situația și sugerează că în cazul cînd nu se va găsi dosarul, va încunoștința procuratura. Vicepreședintele promite că va chema duminică pe toți lucrătorii arhivei ca să caute dosarul. Nimeni nu știe dacă lucrurile s-au petrecut astfel, cert este că după un memoriu scris adresat de către Maria Penciu președintelui judecătoriei, se aprobă reconstituirea dosarului 6456/1972. La 6 mai 1974 se reia judecarea cauzei, după numeroase eforturi ale reclamantei de reconstituire și obținerea de copii sau duplicate după actele aflate la dosar în original. Dar pentru un moment să lăsăm la o parte procesul de destacere a căsătoriei. Să vedem în schimb ce se petrece în februarie 1974 cu apartamentul ocupat fraudulos de familia lui Marin Bănică. Ce se întîmplă la I.C.R.A.L., Întreprinderea de construcții, reparații și administrație locativă a sectorului IV și la Spațiul locativ ? La 21 decembrie 1973 Marin Bănică înaintează cererea de schimb de locuință cu Titi Penciu. De ce nu s-a soluționat pînă la 21 februarie 1974 nu știm, fiind precum se vede în întîrziere față de reglementările în vigoare. La 21 februarie niște funcționari ai acestei instituții aprobă schimbul și lui Marin Bănică i se întocmește contractul de închiriere nr. 105 651 a apartamentului din Aleea Barajul Bistriței 16 care de fapt și de drept aparține lui Penciu Titi, Mariei Penciu și celor doi copii ai lor. Așadar, iată pentru ce dispăruse dosarul! Pentru un motiv de strut. Ca să se ascundă faptul că apartamentul este implicat într-un litigiu. Mai ales că la data de 19 martie 1974, Maria Penciu revine la I.C.R.A.L. „Vitan", sesizînd din nou în scris că procesul de divorț e în curs și că i s-a ocupat fraudulos casa. Sesizare înregistrată la nr. 882 data de mai sus. Deci, prin două încălcări de lege — odată neexistînd consimțămîntul Mariei Penciu și a doua oară existînd un litigiu — se aprobă schimbul și se emite un contract de închiriere. Cine a fost funcționarul de la arhiva judecătoriei care s-a lăsat corupt, ascunzînd dosarul, încă nu s-a aflat, dar se pare, cum înțelegem din discuțiile noastre cu vicepreședintele judecătoriei, nici nu l-a căutat nimeni. Pînă acum ! De asemenea nu se știe cum și mai ales cînd a reapărut dosarul prim, pe care l-am găsit atașat la copia lui, copie în baza căreia s-a judecat și s-a soluționat cauza. Și cine au fost funcționarii de la Centrul 11 al I.C.R.A.L. „Vitan" care au încălcat legea, perfectînd acest schimb ? Nici asta n-am reușit să aflăm cu toate demersurile noastre la conducerea I.C.R.A.L. „Vitan".

Episodul trei se poate numi : Maria Penciu intră într-un lung proces în instanță. În fața acestei situații, Mariei Penciu nu-i rămîne altceva de făcut decît să atace pe cale judecătorească acest contract de închiriere. După mai multe termene și deliberări pe bază de acte, probe și martori, instanța emite sentința civilă rămasă definitivă nr. 6 182 din 3 decembrie 1974, prin care **„admite acțiunea Mariei Penciu împotriva pîrîților Penciu Titi, I.C.R.A.L. „Vitan", I.C.R.A.L. „Foișor", serviciile de spațiu locativ ale Consiliilor populare ale sectoarelor IV și V dispune anularea schimbului de locuință intervenit între Penciu Titi și Bănică Marin și anularea contractelor de închiriere emise în urma acestui schimb".** Dispune, de asemenea, evacuarea lui Penciu Titi din locuința situată în bd. Dimitrov nr. 86 și a lui Bănică Marin din locuința situată în Aleea Barajul Bistriței nr. 16, bloc Y4, etaj II, apartamentul 10 și revenirea celor doi în locuințele deținute anterior. Dar cine trebuie să aducă la îndeplinire această hotărîre judecătorească, întărind prestigiul justiției noastre, menită să ne apere legile și drepturile ? Executorii judecătorești și, firește, instituțiile al căror lucrători, fie din neatenție, fie din intenție, au încălcat legea. Numai că același funcționari ai I.C.R.A.L. „Vitan" nici nu s-au gîndit o clipă să anuleze schimbul și contractul de închiriere a lui Marin Bănică, ba, mai mult, cum o să vedem mai jos, facilitează acestuia cumpărarea apartamentului pe care îl ocupa fără nici un drept și fără nici un titlu legal ! Nici executorul judecătoresc Mihai Ciocan nu prea se grăbește să-și exercite misiunea. Numai după un memoriu adresat de către Maria Penciu, președintelui Judecătoriei sectorului IV, **la 8 mai 1975,** după cinci luni de la hotărîrea judecătorească, executorul se prezintă la locuința din Aleea Barajul Bistriței 16, unde nu efectuează de fapt evacuare, ci un proces-verbal în care consemnează declarația lui Marin Bănică cum că ar fi adresat un „memoriu Procuraturii generale pe baza căruia a obținut o suspendare a evacuării, act pe care nu poate să-l arate, întrucît este la avocat" și că în apartament locuiește cu soția și fiica sa pentru care au există titlu de evacuare. N-au fost date și ele în judecată. Iată un alt tertip și un alt cerc vicios folosit de Marin Bănică. Iar persoanele de la I.C.R.A.L. „Vitan" care au comis fărădelegile nu iau în considerație lipsa de consimțămînt a Mariei Penciu pentru schimbul efectuat, nici în momentul de față, socotind valabil și legal numai pe cel al titularului de contract, în speță pe al lui Titi Penciu. Oare lucrătorii I.C.R.A.L., ca și conducerea acestei instituții — convorbirea noastră s-a purtat cu directorul Constantin Ploaie, cu directorul adjunct, ing. Constantin Rusu și cu Nicolae Mihalache, șeful serviciului fond locativ — nu cunosc legile ? Culmea este că în intervalul cît a durat chiar procesul de anulare a schimbului și de evacuare, în care I.C.R.A.L. „Vitan" a figurat ca pîrît, deci parte în proces, familia Marin și Olga Bănică cumpără apartamentul. Să fim atenți iarăși la date și la jocul timpului. La **3 decembrie 1974** se emite sentința judecătoriei de anulare a schimbului și cu toate acestea, în august 1974, cînd era pe rol procesul, se face evaluarea apartamentului, iar în 14 octombrie 1974 se efectuează vînzarea, ca în mai 1975 să se definitiveze contractul de vînzare-cumpărare nr. 4/41. Între timp se termină și procesul de divorț între Titi și Maria Penciu. La 10 martie 1975, prin sentința civilă nr. 1184 a Judecătoriei sectorului IV, se declară desfăcută căsătoria dintre cei doi, se încredințează mamei spre creștere și educare cei doi copii minori, Aurel și Florin, și se „atribuie reclamantei beneficiul folosinței spațiului de locuit situat în București, str..." Deci, instanța, în numele legii, întărește încă o dată titlul de chiriaș cu drepturi depline al Mariei Penciu în apartamentul din Aleea Barajul Bistriței nr. 16 ! Și cum la **6 mai 1975 evacuarea nu a putut avea loc,** Maria Penciu, ca să intre în drepturile sale, se vede iarăși silită să deschidă o acțiune judecătorească. Pentru evacuarea din locuința ei a celor două opozante, **Olga și Carmen Bănică.** Dosar 4330 din 2 iunie 1975, la Judecătoria sectorului IV. Să reținem că în acest dosar se află un act emis de către Consiliul popular al municipiului București, Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă, Oficiul juridic, prin care se face cunoscut că **„Din actele anexate la plîngere, cît și din verificarea dosarului de evaluare a apartamentului mai sus menționat, se desprinde că încheierea contractului de vînzare s-a făcut cu încălcarea prevederilor legale".** Semnează director general Anca Alexandru și consilier juridic principal Geamănu Nicolae.

La 3 noiembrie 1975, instanța emite sentința civilă nr. 5 842, prin care stipulează că **„Din probele arătate mai sus, rezultă că pîrîții Bănică Olga și Bănică Carmen locuiesc fără titlu în locuința situată în str. Macaralei nr. 22, etaj 2, ap. 10, sector 4 (strada ce poartă azi numele de Aleea Barajul Bistriței, n.a.), deoarece schimbul de locuință pe care l-au făcut pîrîții a fost anulat prin sentința civilă 6182/1974 a Judecătoriei sectorului 4 București, deoarece a fost făcut împotriva legii și ca atare urmează a se admite acțiunea reclamantei și a dispune evacuarea pîrîților. Susținerea pîrîților că au cumpărat locuința în care stau, instanța o înlătură deoarece și actul de cumpărare este nelegal, fiindcă este urmare a unui schimb de locuință făcut împotriva legii".** Această hotărîre este întărită de Decizia civilă nr. 273 din 11 februarie 1976 a Tribunalului municipiului București, secția a III-a civilă, unde Olga și Carmen Bănică înaintează recurs. Recurs pe care forul justițiar superior îl respinge ca nefondat.

Episodul patru se poate numi : Maria Ștefan se întreabă ce să facă cu aceste sentințe și hotărîri judecătorești dară nimeni nu le execută și nu sînt luate în considerație ?

Bun, Maria Ștefan răsuflă ușurată. Legea i-a dat dreptate în sfîrșit, la 11 februarie 1976, după patru ani de procese și după aproape șase ani de necazuri, de peregrinări în căutare de acoperiș pentru ea, de alergături de la un copil la altul, crede că îi va aduce lîngă ea, că în sfîrșit vor avea toți trei locuința din care au fost izgoniți. Dar cine să și execute în fapt ceea ce avea ea înscris de drept ? Desigur, executorii judecătorești. Din februarie pînă la 3 august 1976, executorul de la Judecătoria sectorului IV, Mihai Ciocan, o poartă pe drumuri. La 3 august a.c., după repetate cereri, audiențe, memorii la conducerea judecătoriei, se face o deschidere la apartamentul nr. 10 din Aleea Barajul Bistriței nr. 16, în vederea evacuării. Și ce se întîmplă ? Se întocmește tot un proces-verbal prin care se consemnează iarăși o opoziție a lui Marin Bănică : are titlul de proprietar al acestui apartament. Cum adică, ne întrebăm, pentru un lucrător al Judecătoriei sectorului IV nu contează o hotărîre a instanței de fond ? Și a instanței ierarhic superioare ?

Executorul judecătoresc ne replică, sigur pe sine : „Reclamanta nu a cerut și anularea contractului de vînzare-cumpărare. El există !" Adică să ceară desființarea unui act întocmit pe baze nelegale, așa cum reține clar justiția ? Înseamnă că toate procesele și toate hotărîrile judecătorești de pînă acum au fost în van ? Se mizează oare pe lipsa posibilităților materiale ale acestei femei de a ataca iarăși pe cale judecătorească acest act, întrucît o asemenea acțiune presupune plata unei taxe de timbru care proporțional cu valoarea apartamentului se ridică la circa 11 000 lei ? Maria Ștefan avînd o retribuție lunară de circa 1 250 lei și doi copii și un fost soț care nu-i trimite pensia de întreținere a minorilor stabilită prin decizia judecătorească, fiindcă nu lucrează nicăieri și nu i se mai știe urma. Secretara Consiliului popular al sectorului IV, tovarășa Cleopatra Anghelescu, juristă de profesie, ne replică : „Instituția, în speță I.C.R.A.L. sau I.C.V.L., nu poate plăti taxa de timbru". De acord, întrucît nu instituția ca atare a încălcat legea, ci niște angajați ai ei. Legea însă este una singură, valabilă pentru toți cetățenii acestei țări, iar nesocotirea ei se pedepsește în mod egal, pentru toți. Așadar, să suporte consecințele persoanele respective! Articolul de față se formulează și ca o informare și ca o cerere către organele de procuratură ale municipiului București, pentru punerea în supraveghere a ilegalităților comise. Concret, în acest caz, fiind vorba de faptele săvîrșite de către Marin Bănică și Titi Penciu, care au semnat declarații mincinoase și au indus în eroare organele de stat ; de imprejurările și vinovații care au făcut să dispară un dosar din arhiva unei judecătorii ; de nerespectarea legalității privind întocmirea actelor de schimb de locuință și de vînzare-cumpărare de către anumiți angajați ai I.C.R.A.L. „Vitan", I.C.R.A.L. „Foișor" și I.C.V.L. sector IV. Căci în afară de apărarea drepturilor unui cetățean este vorba de apărarea legalității noastre socialiste.

CICI IORDACHE ■

FLACĂRA
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 117

Concesii fără avantaje

Deși corpolent, ignorant, băgăreț, descurcăreț, amestecăreț, petrecăreț și mai ales având avantajul de a fi liber de povara conștiinței se consideră, la cei patruzeci de ani ai lui și la părul lui distins grizonat, un ratat... La început viața părea să-i surîdă din toate direcțiile, din nord și sud, din est și vest. Ce l-a împiedicat să facă o ascensiune strălucită tocmai pe el care stăpînea pînă la perfecțiune arta de a da din coate ?

Și uita că deși porc, n-are un viitor de aur. Individul nostru a făcut o greșeală fundamentală : s-a bizuit în exclusivitate pe lipsa lui de caracter. Altceva nu-l mai interesa. Nu citea, nu învăța, tot timpul se gîndea cum să devină un porc desăvîrșit.

Convins că lipsa de caracter e brățară de aur și-a neglijat studiile, nu și-a terminat nici măcar liceul. Era așa de convins de densitatea întunericului lui încît totul i se părea posibil. „Cartea e bună pentru cei naivi, noi, porcii, ne descurcăm și fără studii superioare"...

Bineînțeles, odată cu incompetența profesională creștea și grosimea șoriciului. Creștea incompetența, creștea șoriciul.

Disperat, se aruncă în toate potîrgăriile crezînd că astfel ar putea compensa totala nepricepere și nemărginita trîndăveală. Ei, uite că nu ! Sigur, unii apreciau în cadrul intim lipsa de caracter dar chiar și admiratorii îl mai sfătuiau să mai învețe și el o meserie. Sigur, e foarte bine că e lingușitor, însă trebuie să ținem seama și de „bombardamentul informațional".

El, porcul, era sincer mirat de aceste insuccese. Nu avea nimic ce să-și reproșeze... Ce dracu' s-a-ntîmplat ? Și dacă n-aș fi fost capabil de orice, hai, mai înțeleg. Dar așa ? ? !

Au și derbedeii naivitățile lor... Uite că viața e mai complexă. El credea că jupuindu-și sistematic caracterul va urca glorios treptele ierarhice. Nu s-a-ntîmplat așa ! S-a trezit la un moment dat și fără caracter și cu încadrare minimă. Ca un vultur își rotea indignarea... Să-ți irosești caracterul degeaba, să minți, să nu primești nimic în schimb, să fii ticălos și să n-ai mașină personală, e frumos ? E drept ?

E așa de disperat că uneori în ceasuri de insomnie îl bate gîndul să-și facă un caracter de bronz, și, fie ce-o fi, să-și termine studiile...

Da. Nu-l suficient să fii porc. Mai trebuie și puțină carte...

TEODOR MAZILU ■

Concluziile cazului Lupu

Noi, comisia de expertiză, întrunită azi pentru concluzii am constatat pe baza probelor existente la dosar, a cercetărilor la fața locului și la fața Lupului, următoarele :

(piesa numărul 1, poziția A, la dosarul faptelor, mărturia detectivului Pereț)

„În zorii zilei de 14 am fost alertat de un grup de țărani, respectiv de Vasile Mină cu vaca sa la păscut, care mi-a spus că la liziera pădurii se află în stare inconștientă un mare cadavru de proveniență necunoscută. M-am deplasat rapid la liziera unde am constatat justețea : mă aflam în fața cadavrului (inert) al Lupului. Capul era spre nord, fața zdrobită. Picioarele în direcție opusă, dintre care al doilea rupt. Mîinile, respectiv labele, ei le purta pe piept în formă de ics. Mergînd la căpătîiul său am constatat că frunzele sînt călcate înspre pădure, existînd și o dîră de lup care ducea în pădurea Pădurea. Cercetînd buzunarele (blana) Lupului nu am găsit asupra sa decît păr. Mobilul crimei poate fi jaful. Menționez că urma care venea din pădure dovedește că Lupu s-a tîrît un timp după agresiune, probabil pentru a ieși la lumină și striga după un ajutor moral sau material.

Nu am constatat, avînd în vedere gradul avansat de moarte al victimei, urmă de glonț sau alt ciomag. Acestea sînt faptele, n-am lăsat pe nimeni să miște Lupu de la locul său dar am lăsat paznic pe numitul primar Oale. Declar și semnez Iacob Pereț, detectiv amator".

(piesa numărul 6, poziția AD, expertiza medicală legală).

Moartea a survenit instantaneu după deces. Victima, un bărbat robust, fără antecedente corporale a fost lovit din față, în față, cu un obiect contondent care i-a produs noi aspecte maxilofaciale. Laba din spate, dreapta jos, a fost fracturată în trei locuri consecutiv cu același obiect. Organele aflate la fața locului n-au depistat obiectul, dar după curba balistică a loviturilor se pare că este un ciomag folcloric, în acest sens urma de glonț din craniu fiind evidentă".

(Depozițiile unor martori, cu fișa caracteriologică) VASILE MINĂ, țăran, 67 de ani, cu vaca, brunet, slab, fără semne particulare :

„D-apoi, le domnule, am văzut un domn mort. Întîi am vrut să-i ieu blana, da' mi-am zis că dacă e blana statului așe că l-am fost chemată pe detectivu' Pereț, care, să fie cu iertare, dormea la țîitoarea lui, cabanieră, Frusina lu' Conci, care dormit l-am întrerupt și s-a îmbrăcat cu hainele sale și umbrela dumneaei că ploua tare. Aici mi-a fost pusă unele întrebări, eu dîndu-i unele răspunsuri. Nu mi-o găsit amprente la degete, le n-am pus mîna pe blană, da' nici dînsu, numai l-o întors de pe o parte în altă parte ca să vază constatări".

FRUSINA BARBU, zisă A LUI CONCI, fără ocupație, de meserie îbovnică temporară, 26 de ani: „Să fii dumneata sănătos! Ce vă legați de mine. (Urmează o înjurătură fără legătură cu cazul Lupu.) Eu am auzit mai tîrziu de la oameni că a murit Lupu, nu-l știam decît din văzute de două ori, o dată la o prietenă acasă de ziua ei, Scufița Roșie, fata pădurarului, îl de umblă cu piciorul drept înaintea stîngului, din război, sperietură. Mototolul ăla de Pereț poate să spună că nu știu nimic, să nu mai calce în casa mea că-i asasinez vreo două !"

Pădurarul PĂDURARU, 58 de ani, invalid permanent, slab : „Lăsați-mă, în păcatele mele, destule necazuri am avut cu Scufița, s-o văd o dată măritată, ferească-l de mai rău pe îl de o ia ! De unde să știu eu, că eu sînt un invalid, am auzit la cămînul cultural că a murit unul Lupu. O fost la noi acasă da' cînd nu eram eu acasă".

ELEONORA PĂDURARU, zisă ȚUȘCA, mama lui M. PĂDURARU, 85 de ani, paralizie infantilă :

„Ce v-o fi spus fi-meu, trăznească-l că nu știe ce vorbește ? ! ! Îi nițel lovit din bătaie numai ce-l vezi că pune mîna pe vioară și cîntă două zile fără să se oprească, rîde satul de noi, zice că e Paganini la ei, ce v-a spus ? Nu cunoșe pe nimeni cu numele de Lupu, la mine vine doar nepoată-mea, Scufița Roșie și cîteodată domnul de ocol, Vînătorul, om bun că-mi aduce de-ale gurii și o vorbă bună. Amin"

SCUFIȚA ROȘIE, 21 de ani, neîncadrată în muncă, antecedente, comerț cu mînătărci, elegantă :

„Dom' Lupu, sigur că-l știu, fain copil, îi place un vin bun, o mîncărică acolo, un dancing. Nu l-am văzut de vreo lună, auzi tu, mort. Deh, homo homini, așa ne ducem toți, unii mai repede, alții nu atît. Nu știu nimic despre deces, repet nu l-am văzut de o lună".

Concluzii finale, dispoziții :

Dosarul se clasează neavînd ca probă decît cadavrul care nu a putut să dea nici o referință mulțumitoare. Se îngroapă. Detectivul Pereț este retrogradat în altă parte. Se continuă supravegherea Frusinei Barbu, zisă a lui Conci, de către președintele comisiei de concluzii.

Președintele comisiei de concluzii
Laurențiu Indescifrabil

VÎNĂTORUL : (plimbîndu-se prin pădure cu pușca sub braț)

Frumoasă dimineață pentru cugetări filozofice. Pramatia bătrînă și cu nepoată-sa au tras în Vînător : umbla, săracul, în piele de lup să mă prindă. Fiecare să stea în pielea lui. Minunată dimineață. Mă strînge un pic pălăria, dar asta nu mă oprește să dau o raită pe la casa bătrînei...)

Pentru conformitate
CORNEL UDREA ■

O capodoperă

O lectură de sărbătoare oferă, fără îndoială, „DE LA ETICHETĂ LA CUVÎNTĂ" de Anca Bursan și Gheorghe Panco.

AFO[illegible]SME

ABSURD — E absurd să te iei la ceartă cu un taur furios.
— E absurd să trezești disprețul cînd poți dobîndi respectul.
— E absurd să mergi în frac la vînătoare de lupi.
— E absurd să fii o pacoste pentru ceilalți cînd poți fi o plăcere.

BĂDĂRAN — Acum cinci mii de ani erau bădărani, acum două mii de ani erau bădărani, acum o sută de ani erau (bădărani, n.n.) și mai sînt și astăzi.

BAIE — Nu se primesc vizite în baie.

BĂRBAT — Un obraz totdeauna bine bărbierit este cartea de vizită a unui bărbat îngrijit. Femeia este scutită de acest tribut... O femeie își poate lăsa obrazul așa cum este de la natură.

CANTITATE — Cantitatea de lucru a fiecărui angajat nu este în general neste puterile sale.

CEAI — Ceaiul dansant diferă de ceaiul simplu mai ales prin aceea că se dansează.

CÎINE — Un cîine ! Toată lumea știe că un cîine este un cîine !

CONVERSAȚIE — O conversație este ca un joc cu mingea pe plajă. Balonul multicolor trece de la unul la altul fără să se oprească.
— Conversația nu este decît mijlocul de contact verbal al oamenilor care trăiesc împreună.

COPIL — Copilul care își vede tatăl ametit de băutură are sentimentul unei prăbușiri.

CORP — Cornul trebuie curățat minuțios. O atenție deosebită trebuie acordată părților care se murdăresc mai ușor.

DISCUȚIE — Atunci cînd discutăm sau stăm de vorbă cu cineva (!) ne vom strădui să fim la înălțimea subiectului.

FEMEIE — O injurătură în gura unei femei este ca o muscă în mîncare. Oricît ar fi de gustoasă, o dăm la o parte cu scîrbă.

GARD — Trebuie să fim politicoși față de un gard. Să nu-l murdărim, să nu-l stricăm. Este politețea față de omul care a făcut gardul.
— Un gard, un simplu gard ! Nu este mai mult decît un pom. Nici atît !

MODA— Moda ! Moda se respectă fără discuție.
— Moda se tot schimbă și oamenii trebuie să o respecte.

NAS — Cînd strănutăm este bine să punem batista în fața nasului.
— Nasul se suflă cu o singură mînă, nu cu ambele.

OM — Toți oamenii sînt mai bine sau mai prost dispuși, după circumstanțe.
— Cel mai vechi exemplu de om care și-a pierdut mințile din cauza băuturii este mult anterior Războiului troian. Este vorba de însuși Noe

ONOARE — Vor fi onorați toți cei care prin meritele lor au dobîndit titluri onorifice.

PURICI — Purici sînt oriunde...

SCĂRPINAT — În nici un caz nu ne vom scărpina în prezența altora, nici din cauza unui purice, nici pentru alte motive

SOȚIE — Soția nu este numai o rudă, ea este ruda cea mai apropiată !

TACT — Tactul ne permite să zdrobim cu ușurința unui fulg bita grea a grosolăniei.

VIAȚA — Viața socială se compune mai ales din conversație, jocuri și plăceri gustate împreună.

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

P.S. Pildele și învățăturile în numărul viitor.

CUTIA PANDOREI

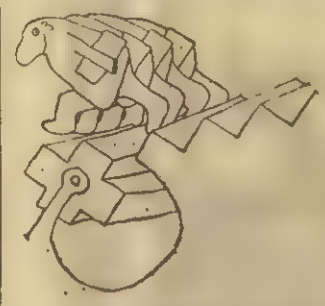

TUDOR VASILIU ■

SORIN POSTOLACHE ■

sport ● sport

DIVIZIA A: 19 SEPTEMBRIE

REȘITA: F.C.M. — Universitatea Craiova 3—2 (1—1). Meci frumos și pe alocuri dramatic, încheiat cu victoria „la mustață" a echipei reșițene, care a avut între minutele 80 și 75 un sfert de oră excelent. ● Craiova a jucat din nou deschis, chiar dacă indisponibilitățile notabile din efectiv (accidentații cunoscuți, ca și Deselnicu și Purcaru, sancționați pentru indisciplină) puteau decide adoptarea unui joc mai prudent, cu accent pe apărare. ● Echilibrul partidei s-a păstrat vreme îndelungată : gol superb Oblemenco (lovitură liberă de la 25 m, direct în vinclu) — gol superb Porațchi, numai un minut mai tîrziu (șut la fel de frumos de la marginea careului) ; bară spectaculoasă a lui Donose — bară a lui Tănase (același minut, 25) ; gol anulat pentru ofsaid (corectă semnalizarea tușierului I. Pop) al lui Irimescu — alt gol anulat, pentru fault la portar, la poarta craioveană ; ocazii, în număr egal, de-o parte și de alta. ● Gazdele s-au desprins prin golurile lui Bora (min. 70 și 75), care s-a simțit destul de bine în teren prin marcajul destul de superficial al lui Balaci. L-am lăudat adesea pe craiovean (care avea dealtfel și în acest meci să înscrie un gol frumos, driblînd toată apărarea gazdelor), dar trebuie să subliniem aici că, de data aceasta, jocul său defensiv a fost neglijent, lăsîndu-i lui Bora, cel mai bun dintre reșițeni, un cîmp de manevră larg, în care a jucat cum a vrut.
● A arbitrat foarte bine Max. Popescu, ajutat identic de I. Pop și L. Roșoga — toți din București **(Dumitru Graur). ORADEA : F.C. Bihor — Sportul studențesc 0—3 (0—1).** Trebuie să spunem de la bun început că meciul n-a fost pierdut de gazde, ci mai ales cîștigat de oaspeți ! ● Mult superiori la capitolul pregătire fizică, efectuînd un presing permanent, luptînd pentru fiecare minge, bine înfipți la mijlocul terenului și desfășurînd un joc larg pe aripi, cu participarea perseverentă a fundașilor laterali, elevii antrenorului A. Niculescu au îngenunchiat echipa bihoreană, sau mai bînd spus, au oferit o lecție de fotbal modern, apreciată principial de către spectatori, care l-au răsplătit cu aplauze. ● Gazdele au greșit atît individual, dar mai ales colectiv, prin permanenta angajare pe mijloc, unde Mircea Marian nu a putut suplini absența, experiența și explozia lui Kun sau Florescu. Bihorenii l-au avut, în plus, în față și pe Răducanu, din nou excelent în momentele cele mai dificile pentru echipa sa. ● Acordăm deci calificativul bine lui N. Rainea, care a fost ajutat tot bine de D. Munteanu (ambii din Bihlac) și C. Săndulescu (Victor Niță). **CONSTANȚA : F.C. — S.C. Bacău 2—1 (2—1).** Jucătorii din Bacău au dat o replică foarte dîrză constănțenilor, în fapt ei pierzînd numai datorită arbitrajului sub orice închipuire al lui Gh. Ionescu. După golul lui Buduru și penaltyul ratat de Mateescu (corect acordat dar rămas fără urme pe tabela de marcaj), arbitrul numit avea să valideze două goluri cu totul neregulamentare (cîte unul de fiecare parte) : ofsaid clar la cel al constănțenilor, henț la fel de clar de cealaltă parte, Bălușă preluînd balonul cu mîna ! ! ● Așa ceva, ca să spunem lucrurilor pe nume, pînă și în fotbalul nostru se întîmplă foarte rar. ● Cei trei — pe numele lor Gh. Ionescu, C. Braun-junior și Tr. Moarcăș — ar merita o excludere din familia arbitrilor, sau, în cel mai bun caz, un curs intensiv de re-școlarizare, urmat de un examen cît mai exigent din partea federației... **(Emanuel Tănjală). PITEȘTI: F.C. Argeș — Jiul 2—0 (1—0).** N-am reținut din prima repriză decît cererile repetate ale spectatorilor : „Băgați-l, mă, pe Gîcu !" — Gîcu fiind Dobrin, trecut rezervă pe foaia de arbitraj, antrenorul Halagian nevrînd să schimbe formația care cucerise punctul de la Timișoara. Odată cu intrarea lui Dobrin, în min. 60, jocul s-a limpezit efectiv, „Gîcu" aducînd ordine și orientare tactică în acțiunile pînă atunci stereotipe ale atacanților piteșteni. ● Radu II a realizat, în min. 83, un număr de mare virtuozitate tehnică: a pătruns printre apărătorii petroșeneni, a ajuns singur cu portarul Cavai, pe care l-a „cuicat" prin dribling, și fente de 4 ori, după care, intrînd în unghi, i-a pasat lateral lui Toma și acesta a înscris. Faza a fost aplaudată îndelung de public, în picioare. ● Jiul, lipsită de cîțiva titulari, absența cea mai resimțită fiind cea a lui Mulțescu, s-a rezumat la o apărare grupată și la contraatacuri prin Bucurescu și Dumitrache, ultimul purtînd banderola de căpitan de echipă, însemn pe care avea însă să-l piardă într-un duel cu Cîrstea. ● Alex. Ghiga din Bacău a condus la Pitești primul său meci de A, și l-a condus foarte bine. A fost ajutat satisfăcător la linie de Gh. Vasilescu I (București) și M. Feciorescu (Bacău). **(Dumitru Visan). HUNEDOARA : F.C. Corvinul — A.S.A. Tg. Mureș 1—0 (0—0).** Echipa tîrgumureșeană rămîne redutabilă atunci cînd e preocupă fotbalul și nu jocul dur, așa cum a făcut duminica trecută pînă la primirea golului. ● Gazdele au preferat lecția științată, marcaj strict, cu Remus Vlad liber, au arătat un mijloc elastic (Angelescu, Dumitriu IV și Economu), cum puține divizionare se pot lăuda că au, dar extremele abia și-au dat seama că există. Hunedorenii au jucat însă cu o dăruire exemplară, și risipa lor de energie n-a fost în zadar. Golul a venit abia în minutul 53, cînd Sureanghin, bine lansat de Angelescu, scapă și șutează în portar, acesta respinge în picioarele lui Boloni, care vrea să rezolve situația critică printr-o mîngîe peste poartă, dar nu reușește s-o ridice și înscrie imparabil. ● Simțind dușul rece, oaspeții leș decîși la atac, renunță la jocul dur care le adusese doar două cartonașe galbene (Ispir și Onuțan) deși meritau mai multe, construiesc bine fază după fază dar apărarea gazdelor, în frunte cu Ion Gabriel, rezistă. A arbitrat bine o brigadă bucureșteană condusă de N. Petriceanu, ajutat bine de Gh. Manta și slab de Carol Jurja. **(Ion Predoșanu). TIMIȘOARA : Politehnica — Politehnica Iași 2—1 (0—1).** 70 de minute studenții ieșeni au crezut într-o victorie la care nu sperau înaintea partidei, date fiind absențele titularilor Dănilă și Nemțeanu. Ar fi fost o victorie meritată pentru că, realmente, contraatacurile realizate de trio-ul D. Ionescu, Romilă, Trandafilon au „risipit" în cîteva rînduri apărarea timișoreană ratînd la milimetru și constituind, totodată, sarea și piperul unui joc care altfel nu excela în virtuți spectaculare. ● Prima repriză, cu excepția contraatacurilor amintite (unul terminat cu gol: Romilă, min. 41), a cîtorva șuturi trimise puternic de Roșca și Păltinișan sau a rîvnei lui Dembrovschi (foarte bun în acest meci) de a orienta cît

Aţipirea Maicii Domnului

Sigur că nu ne aşteptam ca în cupele europene să răsturnăm toate pronosticurile, dar nici aşa !... La bob numărat, socoteala iese subţire : **C.S.U. Galaţi**, de la care aveam cele mai puţine pretenţii, a pierdut pe teren propriu ca şi echipa din Tg. Mureş care mai se pare cea mai inegală formaţie din România, trecîndu-şi suporterii de la cald la rece din şapte în şapte zile. Înfrîngerea la Bruges a echipei militare era oarecum previzibilă şi scorul strîns şi un punct înscris în deplasare încă ne mai lasă speranţe. Din păcate, i-am văzut pe **roşi-albaştrii** jucînd miercuri la Bucureşti şi m-am întristat. Sigur că se poate pune mult în seama absenţei lui Dumitru pentru ca să se explice jocul palid, plus oboseala deplasării ş.a.m.d., după cum, s-ar putea întîmpla ca **Steaua** să ne entuziasmeze miercurea viitoare, lucru care m-ar bucura foarte mult, dar ceea ce observ la acest **unspresece** este o întoarcere la vechile uneltе : „numerele personale". În meciul cu **Progresul**, fără arbitrajul lui C. Bărbulescu, echipa campionilor ar fi părăsit terenul învinsă : un penalty acordat cu largheţe în favoarea **militarilor** şi unul refuzat **bancherilor** într-o situaţie similară, iată explicaţia acelui 1—1 în care, miraculos, am văzut o altă echipă **Progresul**, de nerecunoscut. Cum pot deveni de la o săptămînă la alta jucătorii români, cînd amei cînd nişte marinari obosiţi de tangaj, au mai înţeleg. Dar să ne întoarcem la echipa militară pe care o preţuim foarte mult şi de la care aşteptam anul acesta consolidarea unor lucruri cîştigate. Trebuie spus cu regret că ne-am întors la driblingurile inutile şi fără efect în care excelează deopotrivă şi Iordănescu şi Aslenei şi Răducanu şi Ion Ion. A fost uitat cu desăvîrşire jocul în adîncime şi pe aripi pe care-l practica anul trecut echipa campioană. O şerie nesfîrşită de pase laterale întîrzie jocul şi de aici un pleiş general în teren, şi la spectatori şi la jucători. Păcat, mare păcat !

Şi acum cîte ceva despre **Progresul**. Cum spuneam, de trei etape încoace, această echipă, ce ni se părea candidată la retrogradare, pare de nerecunoscut. Scriam joia trecută că nu plecarea lui Mateianu de la firma bancherilor este explicaţia. De altfel, m-a vizitat la redacţie acest nefericit antrenor prezentîndu-mi certificate medicale din care rezultă limpede că nuvalitul a fost calomniat de conducerea echipei pe care a promovat-o în divizia A deoarece este incapabili să bea. De ce l-o fi trebuit preşedintelui Constantin Dumitrescu o asemenea despărţire de un antrenor cu merite atît de evidente ca ale lui Mateianu nu înţeleg. Este clar pentru toată lumea că el trebuia să plece de la **Progresul**, dar nu în condiţiile făcătoare în care a făcut-o. Aud că echipa din Baia Mare îl solicită şi-mi pare bine. E va putea să dovedească că are bizareri în munca de pregătire, dar, totuşi, un antrenor. Ce fa-am în-A cu oprobriul pe care nişte oameni iresponsabili l-au aruncat asupra lui ?

Şi acum : **Dinamo**, echipă pe care am văzut-o de două ori în această săptămînă. Despre meciul cu **Milan**, terminat cu un scor alb a scris destule presa noastră, dar n-aş vrea să ratez ocazia de a face unele observaţii. **Unsprezecele** din Ştefan cel Mare ni se pare la ora de faţă cel mai în formă din campionatul nostru dacă exceptăm pe **Sportul studenţesc** care, încet dar sigur, arată lucruri tot mai interesante (de plidă meciul cîştigat în faţa grecilor cu 3—0 a fost de-a dreptul entuziasmant). **Dinamo** a demonstrat încă o dată că jucătorii români sînt deranjaţi de presingul exersat de unele echipe în tot terenul. Sigur că şi aici absenţa lui Dinu a fost resimţită foarte mult, dar nu ne putem clădi echipele pe cîte un singur jucător ! Cu mult noroc şi cu un arbitru binevoitor **Dinamo** a scăpat cu faţa curată la Bucureşti, **dar ce se va întîmpla** miercurea viitoare, pe teren străin ? Am văzut la Bucureşti un meci penibil, şcolăresc şi iar ne-am întrebat : echipele joacă bine numai din cauza slăbiciunii adversarului din faţă ? (deşi s-a dovedit că un meci ca **Steaua — Dinamo** poate să concureze partide mari de altădată) ? Întrebarea rămîne ce facem cu aşa-numita instruire de la cluburi ? Pînă acum obişnuirea jucătorilor cu un libero în apărare se pare că se contura, dar despre marcajul om la om, în tot terenul, încă nu ştim nimic ; dacă excepţiam echipa **Universitatea Craiova** unde Teaşcă încearcă — ca şi la **Steaua** — să impună această metodă.

Aşadar din cinci partide, o victorie, un meci nul şi trei înfrîngeri dintre care două pe teren propriu. Puţin, foarte puţin. S-ar putea chiar ca **Dinamo** şi **Steaua**, aşa cum se pronostichează, să reuşească să treacă de obstacolele primei etape a cupelor, dar putem noi fi mulţumiţi cu atît ? Nenorocirea este alta : că măsurile preconizate de către Federaţia Română de Fotbal la începutul acestui an au fost fie uitate, fie nerespectate. Continuă domnia jucătorilor la cluburi şi bunul plac ; continuă indisciplina pe terenurile noastre şi, din păcate, un jucător ca Dumitru dă şi el un exemplu negativ alături de alţii; continuă lipsa de pregătire (vezi numărul jucătorilor răniţi sau care au claxat din cauza lenei la antrenament) ; nici campionatul de juniori nu promite prea mult după relatările ziarului **Scînteia tineretului** : partide anonime, formaţii incropite (inexplicabil cum **Sportul studenţesc**, care merge atît de bine, poate să aibă o echipă de juniori atît de slabă). Se resimte din plin absenţa unor noi **personalităţi** în fotbalul nostru. S-au dat bătălii la federaţie şi în presă pentru un Dănilă, pentru un Trandafilon, pentru un Ţegean, pentru un Drăgnea şi rezultatul care a fost ? Nici unul dintre ei nu străluceşte, niciieri. **Dinamo** a trimis pe Valea Jiului o jumătate de echipă pentru Rosznai şi probabil că-l va împrumuta la anul cînd ştie cărei echipe. Rosznai era o vedetă pe Valea Jiului şi la Bucureşti a ajuns o rezervă. Ce fel de politică în fotbal facem noi dacă ne batem pentru nişte cai morţi pentru ca să descoperim că în ograda proprie avem destui cai buni ?

Iată cîteva dintre problemele care ne frămîntă şi care ar trebui studiate din vreme şi găsite soluţiile. Aş mai aminti aici şi arbitrajele care tind să devină din nou scandaloase. Francisc Colosi a condus penibil partida **Dinamo-Rapid** denaturînd, în cele din urmă rezultatul jocului. Un gol din ofsaid la 2—0 pentru **Dinamo** al lui Dudu Georgescu, nemărturisita pasilor la loviturile libere (cînd va hotărî Federaţia română de fotbal să-şi cheme arbitrii şi să-i înveţe că **nouă metri sînt nouă metri şi nu cinci**, cam cîţi măsoară în doru' leii toţi cavalerii fluierului pe terenurile noastre !!!) plus alte decizii pe deo ! Corespondenţii din provincie semnalează alte arbitraje rele şi, în special, tuşieri, mai degrabă membri ai Asociaţiei **Vînătorul şi pescarul** decît arbitri de fotbal ! De fapt, ce mai aşteptăm noi ca să măturăm grajdurile lui Augias şi anul ăsta cum le-am măturat anul trecut ? Vrem să aducem publicul în stare de isterie şi pe jucători să-i facem nevropaţi ? Asta-i cel mai uşor lucru, dar e bine ?

EUGEN BARBU ■

de cît o înaintare neinspirată în care, de plidă, Floareş nu ştia foarte precis ce şi pentru ce l-a trimis pe teren, partida n-a oferit nimic deosebit. ● În partea a doua a meciului Politehnica Timişoara pare mai vioaie iar Romilă şi Trandafilon mai obosiţi, verva timişorenilor anunţînd egalarea, care nu întîrzie: Şerbănoiu, min. 70. După şapte minute, cu un şut puternic, Dembrovschi aduce victoria, oarecum neaşteptată, echipei timişorene. ● Bun debutul în centru, în divizia A al hunedoreanului V. Tătar, ajutat la fel de bine de N. Cursaru (Ploieşti) şi I. Ştefănilă (Hunedoara). **(Razvan Bărbulescu). GALAŢI : F.C.M. — U.T.A. 1—1 (0—0).** Peste 14 000 spectatori au fost martorii unui joc de slabă factură tehnică, de uzură. Gazdele au practicat un fotbal nervos, disperat, încercînd să smulgă două puncte ca să reciştige încrederea şi dragostea suporterilor gălăţeni. ● Oaspeţii, făcînd joc de apărare, ripostează cu cîteva contraatacuri periculoase pe extreme, dar marea ocazie o rateză gazdele, în min. 35, la o greşeală a portarului Iorgulescu, balonul fiind scos cu greu de pe linia porţii. ● În minutul 60 oaspeţii deschid scorul prin Cura, moment de mare tensiune pentru F.C.M. Galaţi, care reuşeşte totuşi, în min. 75, prin Orac, golul egalizator. Cîteva minute mai tîrziu Ene trimite balonul pe lîngă Jivan în poartă, dar golul este anulat de arbitrul Ciolan pe motiv că Ene şi-a potrivit balonul cu mîna. În realitate a fost ofsaid, chiar dacă arbitrul de margine n-a semnalizat nimic. ● Mare agitaţie în tribune, îngreunîndu-se ieşirea de pe teren a arbitrului ieşean Ion Ciolan, după minutul ...90 cînd a fluierat sfîrşitul partidei. El a fost ajutat la fel de puţin convingător de V. Naumeef (Iaşi) şi A. Avrămescu (Ploieşti). **(Radu Constantinescu).**

DIVIZIA B : 13 SEPTEMBRIE

BÎMNICU VÎLCEA : Chimia — Chimia Tr. Măgurele 2—1 (2—1). Spectatorii ajunşi la stadion cu 10 minute înaintea începerii meciului au avut surpriza de a nu mai găsi bilete la casă ! Vinovată de crearea acestei neplăcute situaţii se face conducerea clubului, care nu a pus în vînzare un număr suficient de bilete. ● Cei care au plătit intrarea au regretat la sfîrşit banii, meciul fiind slab şi neinteresant. După un start furtunos (2—0 în min. 6, prin goluri marcate de Bartales, al doilea la capătul unei frumoase acţiuni personale), localnicii, cu 6 jucători de la Rapid în echipă, s-au liniştit, complăcîndu-se într-un joc confuz, fără orizont. Nici golul primit n-a avut darul să-i trezească şi nici fluieraturile şi protestele tribunei. ● Cu mai multă îndrăzneală, oaspeţii puteau obţine chiar un rezultat de egalitate. Cel mai bun jucător al lor a fost portarul Birlă, excelent în cîteva intervenţii. ● Partida s-a disputat într-o deplină notă de sportivitate, numărul faulturilor nefiind mai mare de zece. În asemenea condiţii arbitrul Ioan Igna (Arad), deşi a condus într-un picior (în cursul săptămînii a făcut intindere) s-a descurcat bine **(Dumitru Vişan). PLOIEŞTI : Petrolul — Metalul Plopeni 2—0 (1—0)**, într-un meci frumos — aproape 90 de minute întregi de fotbal autentic. ● Desfăşurată sub o ploaie de toamnă, partida a răsplătit un public entuziast şi civilizat — stadion arhiplin — pentru care, timp de două ore, minunatul soare interior al fotbalului de calitate a dat cu tifla meteorologiei. ● De la gazde, Pantea, Fl. Dumitrescu, Nicolae Simaciu şi State au conferit, cu deosebire, jocului o pronunţată notă tehnică şi au impus pe toată adîncimea „frontului" un strins control tactic. ● Oaspeţii — avînd în echipă la un moment dat zece jucători proveniţi din pepiniera adversarilor ! — s-au bazat, mai ales, pe Savu, Spiridon, Taporea şi Nae Ionescu, care n-au izbutit însă mai mult decît o înfrîngere onorabilă. Goluri : Simaciu şi State. ● Arbitrul C. Ghiţă (Braşov) a condus bine. **(Dorin Gherghinescu). BUCUREŞTI : Tehnometal — Voinţa 6—1 (0—0).** Excelent startul din acest campionat al echipei UCECOM-ului, care, să nu uităm, a scăpat „la fotografie" de la retrogradare în sezonul trecut. În cinci meciuri, elevii antrenorului P. Gavrilă au cîştigat de două ori în deplasare (la Tîrnăveni şi Moreni), cedînd... pe teren propriu un punct în meciul cu Nitramonia Făgăraş. Socotind şi meciul cu Tehnometal tot în deplasare (s-a jucat pe terenul Laromet), iată din Voinţa un lider autoritar, chiar dacă nescontat. ● Nu este mai puţin adevărat însă că replica adversarei sale de duminică a fost foarte slabă, aproape de nivelul campionatului orăşenesc. Invitată la joc, Voinţa a avansat în a doua repriză, cînd a înscris prin Costache unicul gol al partidei. ● A arbitrat foarte bine bucureşteanul Gh. Hetezan **(I. Neacşu). ● TIMIŞOARA : C.F.R. — C.F.R. Cluj-Napoca 2—1 (1—1)**, meci între două „regionale" de cale ferată. ● În teren jocul a fost însă interesant, şi chiar de bun nivel. Clujenii au pasat mult mai mult — arătînd aceeaşi abilitate tehnică cunoscută la mijlocul terenului, dar totodată aceeaşi lipsă de forţă ofensivă, de şoc în ultimă instanţă pentru înscrierea golului — iar timişorenii au prins greu curaj, revenind însă încet-încet într-o partidă ce părea la un moment dat pierdută. ● Scorul a fi deschis seară oaspeţii (Vătafu, min. 20; pionjon frumos; lovitură cu capul), după care Periaş a egalat cu două minute înainte de pauză, reluînd tot cu capul centrarea în urma unei acţiuni insistente a lui Munteanu. ● Primul minut al reprizei a dous a fost şi cel mai important al meciului, arbitrul Dinulescu anulînd clujenilor un gol pe care mai întîi îl validase, apoi, numai cîteva zeci de secunde mai tîrziu, acordînd gazdelor golul victoriei, marcat... cu capul de Chimiuc. ● A arbitrat sub nivelul cunoscut bucureşteanul C. Dinulescu (Dumitru Graur).

MILIARDARII ŞI MIZERIA LOR MORALĂ

Niarchos, ginerele cu „socrul de aur"

Deci să recapitulăm : în anul 1930 Niarchos se însurase cu o anume Helene Sporidis, fiică a amiralului Constantino Sporidis, de care divorţase după 13 luni. Îl preocupau banii şi nu ştia ce să mai facă pentru a obţine cît mai mulţi. Chiar în timpul marii crize economice şi financiare care zdruncinase întreaga lume, navele lui se deplasau pînă în Argentina, erau încărcate cu grîu şi veneau înapoi unde el revindea grîul. Comerţul acesta pe cît de înfloritor era tot atît de ilegal. La orizont apărea războiul, însă pe Niarchos — ca şi pe viitorul său cumnat, Onassis — nu-l înfricoşa. În 1938 o cunoscuse pe Melpomene Capparis Alexandropoulos, 20 de ani. Era văduva unui tînăr diplomat grec. Cu ea, Niarchos a cunoscut episoade rocambolesti şi apoi a divorţat. S-a consolat repede cu Selene Mahri, o scandinavă, evident blondă, căreia i-a dăruit o casă la ţară, o colecţie

de tabachere franţuzeşti şi cîteva sute de grame de bijuterii. „Stavros are nişte mîini fantastice şi generoase", declara Selene Mahri, care n-a ezitat totuşi să-l prefere pe un oarecare Bert Rupp, mai sărac dar şi mai tînăr.

După obicei, Niarchos nu s-a întristat deloc şi a început să-şi roteaască privirea în jur, mai ales că începuseră să strălucească două stele de care el nu ştia cum să se ataşeze mai mult : Eugenia şi Arithina, fiicele lui Stavros Livanos. Între timp, pe una dintre ele, Tina, o plăcea tot un grec ce începuse să facă avere urmînd acelaşi scenariu ca Niarchos : Onassis. Asupra acestui episod există mai multe versiuni. Potrivit uneia dintre ele, Onassis ar fi cunoscut încă din 1937 puternicul şi bogatul trio — Livanos şi cele două tinere fiice. Atunci, pentru el, acest grup reprezenta tot ceea ce îşi dorea mai mult : bani, lux şi chiar frumuseţe. Stavros Spiros Niarchos făcuse la fel, dar mai tîrziu, cu prilejul balurilor de la legaţia elenă din Washington. La rîndul lui, strălucitul publicist Mircea Grigorescu — care a dedicat multe şi memorabile pagini duelului celor doi armatori. Niarchos şi Onassis — relatează că primul care a început demersurile pentru a primi o parte din averea lui Livanos a fost Niarchos. Totul decurgea foarte bine pînă cînd a apărut Onassis. „Ari", cunoştinţa noastră mai veche, se prezentase la decanul de vîrstă şi de averi al armatorilor, Stavros Livanos, pentru a-i cere o consultaţie într-un important diferend ce-i opunea întransigentei companii „Lloyd". Apoi au fost chiar la o recepţie la Washington unde, iarăşi, cele două tinere, Eugenia şi Tina, au făcut senzaţie. La înapoiere, Stavros l-ar fi oferit lui „Ari" mîna Eugeniei şi ar fi adăugat : plus jumătate din flotă, adică cea veche, şi un milion de dolari în numerar. Cu ochii sticlind, dar încă uluit, „Ari" a pus o întrebare pe care, cu siguranţă, n-a mai repetat-o de-a lungul tumultuoasei sale vieţi. A întrebat ce vîrstă are Eugenia. Auzind că vîrsta ei este de 23 de ani, cu peste 20 de ani mai puţin decît el, şi-a arătat scrupulele, menţionînd că ţine la fericirea tinerei Livanos.

Dar n-au trecut decît două luni şi cînd Onassis a revenit la New York ca să-i ceară lui Livanos mîna Eugeniei a aflat, tot cu uimire, că fata cea mare a acestuia urma să se căsătorească, exact peste cîteva zile, cu Stavros Spiros Niarchos. „Atunci mă voi căsători cu Tina", ar fi zis „Ari". Mai mult ca sigur numele nu mai conta ci ceea ce viitorul socru de aur oferea dotă fiicei sale. Livanos n-a aşteptat să i se zică de două ori. Dar cititorul îşi aminteşte (v. Flacăra nr. 31) şi cealaltă versiune relatată de revista „Historia". Potrivit acesteia, cei doi, Onassis şi Niarchos, s-au cunoscut cu Livanos în casa unui om politic grec ce se afla pe atunci în exil. Bătrînul pirat de mare Stavros Livanos era şi un înrăit jucător de pocher care nu mai putea de plăcere văzînd cum cei doi „puşti" într-ale armatoriei pierdeau pot după pot. Culmea, aceştia, faimoşi trişori, pierdeau deliberat avînd mari interese pe lîngă Stavros Livanos, pe a cărui fată mezină, Tina, o preferau amîndoi. Drept pentru care acţionau în consecinţă : Niarchos, romantic, o acoperă de diamante şi orhidee. Mai practic, Onassis a început s-o distreze, iar Tina înclina spre el. Supărat, dar nu redus la tăcere, Niarchos nu pregetă să-şi bîrfească puternicul concurent. Faptele erau grave dar „Ari" o cultiva în continuare asiduu pe Tina pînă cînd Livanos l-a dat afară din casă, întrucît, ca orice grec gelos, armator pe deasupra, dorea să-şi căsătorească mai întîi prima fiică. Însă Tina se ataşase puternic de Onassis, aşa că nervii şi urletele lui Livanos nu mai contau în faţa opţiunii ei : Onassis. Resemnat, tatăl a acceptat.

Indiferent care dintre versiuni e cea adevărată — dacă nu o fi existînd o alta şi mai bogată în dezvăluiri — alegerile fiind făcute, iar cuplurile stabilite, nunţile au avut loc la o lună interval. Primii au fost, evident, Eugenia şi Niarchos. Nunta s-a celebrat în 1946, *mireasa* avea 23, iar ginerele 37 de ani (se născuse în 1909 şi nu în 1901 cum, eronat, am scris) şi s-a desfăşurat într-o atmosferă surprinzător de intimă. Între timp, viitorul său „cumnat din greşeală" — cum l-a zis cineva — nu mai ştia cum s-o recompenseze pe Tina pentru că-l acceptase. Astfel, mersese cu invenţiile pînă acolo încît îi oferise o medalie de aur pe care se aflau gravate aceste patru litere : T.I.L.Y. Adică, „Tina, I love you" (Tina, te iubesc). Asemenea atenţii, pe Eugenia o uimeau, pe Niarchos îl făceau să-şi urască şi mai mult cumnatul, iar pe Tina o încîntau. Alături de ea mai iubita Livanos, în calitatea sa de „socru de aur". Numit astfel întrucît lui Niarchos îi dăduse ceea ce îi oferise mai întîi lui Onassis — jumătate din flotă, plus milionul de dolari, iar lui Onassis un petrolier nou, ca dar de nuntă şi, desigur, bani grei.

Dar „socrului de aur" îi plăceau cei doi gineri, deşi aceştia nu se prea sufereau. Ştia că ar putea face noi afaceri chiar în colaborare directă cu ei. Ocazia n-a întîrziat să apară : chiar în primii ani după încheierea celui de-al doilea război mondial cînd mai multe zeci de nave auxiliare americane părăseau Marea Mediterană pentru a reveni în S.U.A. Erau nave ce fuseseră dezafectate şi amiralitatea americană nu prea ştia bine ce să le facă : să fie vîndute sau să fie uscate şi demontate ? Prima variantă a căzut întrucît vestitele uzine „Generul Motors" şi „Ford" n au vrut să recedieze ceea ce făcuseră în 1929 obţinînd substanţiale cîştiguri. Cauza era una singură şi destul de serioasă : spre deosebire de primul război mondial, navele respective erau şi mai mari şi mai grele. Nu mai puţin complicată s-a dovedit a fi a doua idee. Aşa că, pînă la urmă, navele urmau să fie vîndute celui „care, prin contract, se angaja să demonteze tunurile şi să le arunce în mare. În cel puţin 100 metri adîncime, să demonteze orice altă instalaţie de tip militar şi sub nici o formă să nu circule ele pe apă decît după ce li se vor face transformări radicale". Desigur, un asemenea lucru se află din timp de către adjunctul de ataşat naval. Banii şi cunoştinţele sale pe ici pe colo i-au îngăduit să ştie că navele vor fi supuse unei licitaţii. Stavros, ginerele, a alergat la Stavros, tatăl socrul, cu care s-a înţeles ca acesta să vină primul la licitaţie. Ideea s-a dovedit de bun augur pentru că tandemul Niarchos-Livanos şi-a ales ce a vrut numai nave auxiliare, special echipate pentru a transporta mărfuri, plus încă zece vapoare neblindate foste spitale plutitoare. Şi cum o reuşită nu e niciodată singură, ei au făcut în aşa fel încît să beneficieze de o substanţială reducere de preţ : din costul iniţial al navelor s-au scăzut cheltuielile de dezafectare. Pe scurt, în registrele lui Livanos şi în cele ale lui Niarchos s-au înscris încă o sută zece nave. Şi au rămas înscrise numai o singură zi întrucît la nici 24 de ore după încheierea frumoasei afaceri, tandemul nostru s-a interesat cui poate vinde 40 dintre aceste nave pe care s-a încasat de 3-4 ori mai mult decît se plătise pentru toate cele 110 nave cumpărate. La care se adăuga repararea celor ce rămîneau în continuare în registrele lor încăpătoare.

Pe scurt, afacerea a fost foarte bună, cei doi — Livanos, în calitatea sa de bătrîn pirat de mare, şi Niarchos, în calitatea sa de ginere al unui socru de aur — şi-au împărţit în liniştе cele 70 de nave care însumau 420 000 tone. Livanos n-a mai ştiut ce să spună despre talentul ginerelui său şi în ce termeni să se felicite pentru alegerea făcută. La rîndul lui, Niarchos era încîntat la culme de inspiraţia ce o avusese cerînd — sau primind — mîna Eugeniei. Apoi, Stavros Spiros Niarchos şi-a amintit că postul său de ataşat adjunct naval este unul de birocrat, drept pentru care şi-a dat demisia. Şi-a pus calităţile în slujba comandării impunătoarei flote pe care o avea şi pe care a condus-o spre America de Sud, unde cei doi închiriaseră două şantiere navale.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Începînd cu acest număr al revistei Flacăra — pentru o perioadă — vom răspunde direct, așa cum am făcut-o și la primele numere, de dialogul cu cititorii. Îi invităm pe colaboratorii noștri — cititori de toate vîrstele și categoriile sociale, oameni care vor să ne trimită necazurile lor, propuneri sesizări, articole, poezii — să ni se adreseze fără șovăire în scris și numai în scris, fără prealabile tatonări telefonice, vizite la redacție etc. Și asta pentru că vrem într-adevăr să contribuim cu puterile noastre, cîte sînt, la limpezirea unor situații, să ajutăm viața oamenilor, să slujim adevărul, conform înaltelor principii ale eticii și echității socialiste. Sigur, adevărul nu e totdeauna de partea celui care crede că are de partea sa adevărul. Slujindu-l pe oameni, vom sluji în continuare interesele lor majore și de dragul nici unei perechi de ochi care pling nu vom sacrifica dreptatea, dacă ea nu este a posesorului acelor ochi. Așteptăm deci scrisorile dumneavoastră care pot cuprinde gama întreagă de sentimente și fapte omenești, de la sesizare la poem, de la fotografie la caricatură și desen, tot ceea ce este omenește să cuprindă o gazetă. Căci **Flacăra la dispoziția dumneavoastră** vrea să fie, în ultimă instanță, o gazetă în gazetă,o gazetă scrisă de omul care citește de obicei gazeta. Nu uitați vechea noastră înțelegere : nu primim anonime ! Vă așteptăm cu încredere. Flacăra e la dispoziția dumneavoastră, a intereselor dumneavoastră majore, a adevărului și dreptății dumneavoastră.

A. P. ■

Se confirmă sesizarea grupului de angajați ai I.C.L. Alimentara. Procuratura generală ne trimite următoarele constatări :

„Referitor la scrisoarea unui **GRUP de angajați ai I.C.L. Alimentara sector 1** București, vă facem cunoscut că s-au verificat aspectele sesizate privind neregulile de la unitatea sus-numită. Cu această ocazie s-a constatat că într-adevăr s-au stabilit pagube de aproape 3 000 000 lei, din care o parte reprezintă prejudicii create prin fapte penale și formează obiectul cercetărilor penale la organele de miliție. De asemenea s-a stabilit și faptul că organele de conducere ale I.C.L. Alimentara l-au numit pe Mărgărit Vrabie **șef** al unității nr. 7 din str. Glinka nr. 7, sector 1, după ce acesta contribuise la producerea unei pagube de 63 989,46 lei. Făcîndu-se verificări, s-a constatat o lipsă de 204 562,15 lei în gestiunea magazinului din str. Glinka nr. 7 unde era responsabil Mărgărit Vrabie. Referitor la unitatea nr. 9 din strada Clopotarii Vechi nr. 28 sector 1, s-au constatat următoarele lipsuri în gestiune : în perioada 4 decembrie 1974 — 11 mai 1975 suma de 147 983 lei ; în perioada 11 mai 1975 — 17 septembrie 1975 suma de 208 373 lei, iar în perioada 20 noiembrie 1975 — 16 ianuarie 1976 suma de 33 904,47 lei. În perioadele amintite gestionari au fost Ilie Blidaru și Aurel Drăghici, care nu au fost înlăturați de la conducerea unității după constatarea primului și celui de-al doilea minus. Toate aceste cazuri sînt în curs de cercetare la Circumscripția 1 miliție".

Pentru înlăturarea încălcărilor constatate s-a acționat de către organele procuraturii prin sesizări la conducerea I.C.L. Alimentara, constătuire cu comitetul oamenilor muncii din întreprindere și informare la organele de partid. Întrucît în sesizarea respectivă se făcea referire la activitatea și conduita secretarului comitetului de partid din întreprindere, Simion Ștefan, precum și la activitatea secretarului comitetului de partid comerț sector 1, aceasta a fost prezentată comitetului de partid al sectorului 1 care a reținut-o spre soluționare".

Mulțumim, în numele adevărului, autorilor sesizării.

Supunem atenției autorităților locale următoarele fapte :

Mă numesc **Petre N. Cioică, am 63 de ani** și locuiesc în satul Vîlsănești, comuna Mușetești, județul Argeș. De ani de zile mă străduiesc să fac și eu ce pot pentru înfrumusețarea comunei mele. Oameni certați cu legile scrise și nescrise distrug însă pomi decorativi, smulg și aruncă garduri, [illegible] vase ornamentale, smulg trandafiri și viță-de-vie. O frumoasă bancă și niște mese rustice cu scăunele au fost date peste cap și aruncate... Mă adresez dumneavoastră, că mi-e prea amar să văd lucruri frumoase și muncă prăpădite de oameni necugetați.

N.N. În legătură cu cele de mai sus am mai primit o scrisoare din care reproducem:

„...cineva rupe tei, florile, sparge vasele ornamentale. Toate acestea se petrec în fața consiliului popular. Nu înțelegem de ce sînt acoperiți făptașii. **(N. Musceleanu ș.a., comuna Mușetești, județul Argeș).**

Un semnal de alarmă de pe strada Witting :

Pe strada Witting, destul de îngustă, în prezent se desfășoară o circulație auto extrem de intensă. Pînă acum patru ani circulația auto se făcea numai dinspre Gara de Nord. În prezent circulă în ambele sensuri autoturisme, camioane, trailere de mare tonaj — deși indicatorul fixat de miliție indică greutatea maximă 1,5 tone, în realitate circulă camioane de 10 tone, trailere de 30 și 40 de tone — troleibuzele 85, 89, 93, autobuzele 90, 99 barat, 105 barat și 108. Deși claxonatul este interzis în Capitală, pe această stradă și chiar în fața spitalului se claxonează cu deosebire dimineața și la orele de vîrf. Ca să nu mai vorbim de poluarea atmosferică produsă de gazele de eșapament în timpul frecventelor staționări prelungite, provocate de strangularea traficului. **(Ioan C. Rădoi ș.a., București).**

Prin Casa de asigurări sociale a cooperativelor meșteșugărești mi-am procurat contra cost bilete de odihnă pentru familie în stațiunea Stîna de Vale din județul Bihor. Tovarășii de la recepție au încercat mai întîi să ne cazeze în pavilioane diferite, abia după multe insistențe și rugăminți ne-au oferit o cameră cu 4 paturi, dar cu încă o familie de 3 persoane, asigurîndu-ne că asta e o soluție provizorie, familia în cauză — cea a pensionarului Munteanu — urmînd să capete o cameră cu trei paturi a doua zi. A doua zi l s-a dat, într-adevăr, abia după ce inginerul pensionar Munteanu, care suferea de inimă, era să facă un infarct, iar protestele tuturor celor prezenți i-au obligat pe cei de la recepție să se țină de cuvînt. După-amiază, ajungînd la cameră, am găsit aici instalată o altă familie, familia Păsărică din Giurgiu... etc. Însă este peste putință să redau aici toate necazurile avute în această stațiune, mă rezum însă a spune că personalul dator să se îngrijească de cei sosiți este departe de a fi cel mai potrivit pentru asta. **(Nicolae Ene, Drobeta-T. Severin).**

Nu e prima oară cînd primim la redacție plîngeri cu privire la felul cum sînt jigniți în unele stațiuni de odihnă sau tratament oameni ai muncii. Se vede treaba că nu sînt prea clare îndatoririle față de acești oameni ale ministerului de resort. Așteptăm răspunsul cuvenit.

O casă de cultură sub ocupația navetelor !

Deși există spații nefolosite — fostul local al restaurantului „Carmen", de pildă — ambalajele și navetele de sticle de bere pe care le vedeți în cele două fotografii pe care vi le trimit împiedică în mod nejustificat activitatea Casei de cultură din stațiunea Slănicul Moldovei ; situația durează nu de ieri, de azi, ci de ani de zile. **(Sorin Procopie, Bacău).**

Invităm pe cei răspunzători să nu mai poarte pe drumuri pe acest om căruia i s-a făcut dreptate :

Prin trei hotărîri judecătorești mi s-a atribuit mie, soției, nepotului și cumnatului meu o anumită sumă de bani, în legătură cu un proces civil. Cu aceste hotărîri m-am prezentat la secretara executorilor judecătorești din sectorul 6, după ce mi s-a pus o rezoluție de către judecătorul de serviciu de la judecătoria sectorului respectiv. Secretara mi-a spus că dosarul sau actele nu sînt bune și trebuie să mă duc cu toate aceste titluri la dosarul de fond pentru înființarea unui comandament în vederea unei executări forțate, așa că m-am dus la judecătoria sectorului 5, unde mi s-au eliberat toate titlurile. Menționez că exeeutarea silită trebuie să se facă în sectorul 6, unde se află imobilul care trebuie scos în vînzare. Deci, în ziua de 23 iulie a.c. am depus toate aceste titluri la judecătorul de serviciu al judecătoriei sectorului 5, iar dosarului i s-a dat numărul 5191. Pe data de 29 iulie am trecut să văd în ce situație se găsește dosarul. Nici măcar nu l-am găsit, fiindcă nu era la executor, nu era la birou la „citații" și nimeni nu știa să-mi spună unde se află. La 3 și 3 august m-am dus din nou la tribunal, ca, după multă caznă, să-i găsesc la dospit în arhivă. Cei de la arhivă spuneau că dosarul este la registratură, cei de la registratură spuneau că este la arhivă, pentru ca acei de la arhivă, după multă căutare, să ajungă la concluzia că trebuie să fie la „citații". Au refuzat însă să se ducă să-l ia, fiindcă trebuia să-l ia cei de la registratură. După ce s-a găsit dosarul și am ajuns cu el la judecătorul de serviciu am aflat că trebuie să fac o cerere la acesta ca să îmi trimită dosarul oficial la judecătoria sectorului 6. Am făcut imediat ce trebuia. Repet : era data de 3 august. La 6 septembrie m-am prezentat să întreb de dosar : dosarul nu mai există din nou niciunde. La 7 septembrie i-am explicat situația președintelui judecătoriei sectorului 6. Au fost chemați la dînsul arhivari, executori, grefieri, dar dosarul nu s-a găsit. Am vorbit cu grefiera șefă ca, eventual, să mi se elibereze alte titluri investite cu formula executorie, dar mi s-a spus că nu se poate. Deci, primele titluri pentru executarea silită nu se găsesc, iar altele nu se eliberează. Oare este cazul să-i dau în judecată pe cei de la... judecătoria sectorului 5, ca să-mi scot despăgubirile pe care mi le-a acordat Tribunalul Suprem, Tribunalul municipiului și... chiar judecătoria sectorului 5 ? **(Gheorghe Grigorescu, București).**

Primim din partea Fabricii de morărit și panificație Suceava :

„În revista FLACĂRA din 29 iulie a.c. a apărut o sesizare a unui GRUP de locatari din Cîmpulung Moldovenesc (care criticau poluarea produsă de o unitate de panificație de aici — N.R.), la care vă comunicăm următoarele : .....Unitatea nu poate fi dezafectată, existînd în acest sens dispoziții date pe plan central, cu menținerea capacităților existente în stare de conservare, fapt ce a determinat și reparația cuptorului ca să se poată interveni, dacă capacitatea existentă la fabrică nu va satisface necesitățile consumatorilor.. Deși situată central, unitatea nu contrastează cu construcțiile noi existente deoarece mai sînt și alte clădiri care seamănă cu cea a unității noastre". (semnează Lazăr Constantin, director).

Totuși, legea e lege și nimeni n-o poate încălca.

Simona Martin, elevă din Sibiu, ne trimite cîteva încercări de poezii. Sînt cuvinte frumoase, mai bine legate decît i-ar da voie vîrsta. Sînt necesare multe lecturi și, apoi, așteptăm noi încercări.

Adrian Bucurescu : foarte frumoasă poezia **Apus de Ștefan cel Mare.** O publicăm. Și așteptăm și alte poezii.

APUS DE ȘTEFAN CEL MARE

Lunecă luna pe cerul Moldovei
cearcăne vinete-i cuprind canavățul.
Iată o stea mai albastră ca toate
stă doar a cădere pe Voronețul.

Străjile-s triste, gravi stau răzeșii,
clericii-ncearcă strale cernite.
Hatmanul Arbore palid mîngîie
mîna ce-l duse în lupte slăvite.

Murmură Ștefan cum cîntă izvorul,
Oana-i alături, chipul răsurit.
Strîns-a la sine domnul poporul ;
freamătă sufletul ca zvonul pădurii :
„Cît IO ȘTEFAN fost-am aleasul,
Craiul vitejilor și-a toată Moldova
Jertfa-nsoțitu-ne-a toată credința
și singerie-n cronice slova.

Nu de războaie se sparie gîndul,
Luag e pomelnicul celor eroi,
Noi ne petrecem, iată că-i rîndul
să luați asupră slava cu voi.

Toți ce ne-am dus veghea-vom cu voi
Noi vă vom dare dor și putere
Pentru urmași surîzînd să muriți !
Doar așa-i inimii dulce durere !"

Lunecă luna pe cerul Moldovei
cearcăne negre-i cuprind canavățul.
Iată o stea mai albastră ca toate
lîn zugrăvește-n veci Voronețul
Că vrut-a Ștefan loc lîngă doamna,
Putna odihna și Bucovina,
codrul și munții, vara și toamna,
unde-ntunericul, unde lumina...

ADRIAN BUCURESCU ■

Comitetul Asociației locatarilor blocului 7 Titan vă informează pe această cale de unele defecțiuni grave care se perpetuează de luni de zile la acest imobil. blocul a fost raportat — fictiv — ca terminat la 1 ianuarie 1976, în realitate remedierile au durat pînă în mai a.c. și tot nimic nu s-a făcut, astfel că după mutarea noilor locatari au apărut scurgeri masive de apă pe mășile și pereții băilor, uși și ferestre care nu se închid, tocuri de la uși care cad, pereți strîmbi, rame de balcoane îndoite, geamuri armate lipsă etc. Instalațiile sanitare sînt executate sub orice critică, apa curge în dependințe și s-a adunat în subsolul blocului. Nici unul din cele 6 lifturi nu funcționează, fiind montate de la început cu mari defecțiuni. (Semnează președintele Asociației blocului 7 împreună cu 6 membri — București, str. Nicolae Ionescu nr. 29—51, sectorul 4).

Așteptăm nu numai răspuns — ci nu poate îndrepta pereții, nu poate opri apa — ci și rezolvarea concretă a situației.

Din partea Combinatului petrochimic Pitești :

„În revista FLACĂRA nr. 35 s-a publicat scrisoarea **Constanței Vișan,** absolventă a Liceului industrial, din care rezultă nemulțumirea acesteia față de locul de muncă ce i s-a oferit la Combinatul petrochimic Pitești, la prezentarea pentru încadrarea în producție. De la început vă informăm că C.V. este complet în necunoștință de cauză. Ea a absolvit Liceul industrial de chimie Pitești, specialitatea aparate de măsură și automatizare, cu media generală pe cinci ani 8,13, **avînd înaintea sa alți absolvenți cu note mai mari, și nu pe locul II, cum a făcut afirmația.** (...) Locul ei de muncă a fost stabilit la Atelierul 2 A.T.M. din rafinărie, unde se lucrează numai de zi, avînd asigurate cele mai bune condiții de muncă. Tovarășa însă nici nu a intenționat să se angajeze pînă nu mai încearcă încă o dată la facultate, fiind informați că în sesiunea a II-a a fost admisă".

În cadrul familiei noastre sînt un număr de 5 cadre medicale — doctori și asistenți, unii în pragul pensionării — iar ceea ce m-a determinat să vă scriu a fost faptul că împreună, citind scrisoarea adresată revistei de către Bujor Nedelcovici, publicată în nr. 35, am rămas profund indignați de atitudinea doctorului Ion Cristea de la Spitalul Fundeni din București. Este inadmisibil ca un „om în alb" să se poarte așa cum s-a purtat acesta cu autorul scrisorii. Ne exprimăm pe această cale indignarea, amărăciunea și revolta pe care ne-au stîrnit-o aflarea faptei descrise de B.N., sperînd că se va găsi cineva care să ia și măsurile de rigoare împotriva unor astfel de atitudini incompatibile. (Haralambie Azamfiricai, Iași).

La scrisorile următoare răspunde, într-o poștă a redacției, redactorul nostru MARGA NEDELEA

Asociația de locatari bloc 2, Șoseaua Mihai Bravu — București. Ne-ați scris că I.C.V.L. v-a pretins, pentru apartamentele cumpărate, bani în plus față de prețul legal stabilit prin contract. Adresîndu-ne în acest sens întreprinderii pentru construirea și vînzarea locuințelor, am fost [illegible] mai că întrucît a fost refăcută documentația tehnico-economică pentru blocul 2 Mihai Bravu, a fost necesară și refacerea prețurilor apartamentelor (s-au făcut fundații speciale, s-au mărit suprafețele utile atît la interior la unele apartamente, cît și ale balcoanelor la altele) ■ **Viorel Covaci** — Pitești. Vă așteptăm la redacție ■ **Victor Cojocaru** — Craiova. Căminul muncitoresc pentru tineret de pe strada Breslei este construit de către Trustul de construcții industriale Craiova. În acest cămin locuiesc angajații acestei unități în condițiile prevăzute de lege. Nu sînt posibilități de a fi cazați și alți retribuiți de la alte unități ■ **Ion Mănescu** — Băile Herculane. Redacția noastră nu înlesnește audiențe la organe de stat. Adresați-vă direct, este un drept al fiecărui cetățean, prevăzut prin lege ■ **Ion Panait** — Alexandria. Conform legilor în vigoare reducerea cu 30% a impozitului pe retribuție se aplică asupra veniturilor realizate de angajați la locul permanent de muncă, care au în întreținerea lor mai mult de trei persoane pe baza dovezilor eliberate de către Consiliul popular al localității de domiciliu sau pe bază declarației certificate date de angajat; aceste dovezi se prezintă anual și au valabilitate de la prezentare pînă la sfîrșitul anului ; reducerea impozitului se acordă începînd cu luna în care s-au înaintat cele necesare ; această reducere nu se poate aplica pe o perioadă anterioară depunerii dovezilor sau declarațiilor ■ **Grigore Prisăcariu** — comuna Zamoștea, jud. Suceava. „...dacă zamoștenii s-ar ști mai luați în seamă, că-i cunoaște o țară, poate că ar păși mai cu încredere, că ar voi merceu să se depășească..." O scrisoare emoționantă, omenească, prin care sîntem chemați și în acest loc de țară ; tovarășe Prisăcariu, vă mulțumim pentru invitație și vă promitem că vom veni ■ **Nicolae Roșin** — comuna Simburești, județul Olt. Conform Legii nr. 3/1973 trebuie să vă adresați conducerii unității unde sînteți încadrat pentru a primi o locuință din fondul de stat ■ **Nicolae Dumitrache** — București. Sînteți obligat prin lege să vă respectați contractul față de întreprinderea care v-a școlarizat ■ **GRUP tehnicieni C.O.S.** — Tîrgoviște. Scrisoarea dumneavoastră a fost trimisă spre anali A Consiliului popular județean Dîmbovița în data de 5 iunie a.c. Ca și dumneavoastră, așteptăm și noi.

Primim din partea Comitetului Municipal Pitești al P.C.R.

„Cu privire la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Ioan Radu** din Brașov — prin care acesta sesizează aspecte negative privind comportarea fiului său **Marian Radu,** angajat al întreprinderii „Argeșana" — vă comunicăm : scrisoarea a fost dată spre rezolvare tov. Elena Tudor, secretara Comitetului de partid din întreprindere. Din cercetările efectuate s-a constatat că aspectele relatate în scrisoare se confirmă. Față de aceste abateri grave privind comportarea în societate, tov. Marian Radu a fost pus în discuția adunării generale de partid, care a hotărît excluderea sa din rîndul membrilor de partid... Pentru reintoarcerea în familie este necesar să acționeze însăși soția lui prin organele de specialitate".

Persoana care vinde bilete la cinematograful „23 August" din Bistrița, județul Bistrița Năsăud, dă cum și cui vrea aceste bilete. Cei care stau la rînd — într-o aglomerație obositoare — trebuie să vadă cum unii obțin bilete intrînd direct în birou sau așteaptă — cei de la rînd, desigur — pînă se iau comenzi telefonice. Și, ca și cînd n-ar fi destul, îți se mai și vorbește de parcă ai cînta la trîmbiță în cruce la noapte... (Dumitru Cruceru, Bistrița).

De acord cu dumneavoastră. Sperăm, în același timp, că filmele pentru care lupiați merită osteneala.

ADRIAN PĂUNESCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Proson — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41 505

flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE COMITETUL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

anul VIII - nr. 35 (199) - 30 septembrie 1976

La Racşa, ca şi în alte sate din Oaş, mai pot fi văzuţi, încă, dacii

Acasă la avocatul Ioniţă G. Andron, în Negreştii Oaşului, sînt într-un loc vrăjit, în care ceasul arată alt timp, nu mai arată clipa mereu în trecere fugară. Aici, timpul parcă în loc să treacă, se adună într-un scoc şi se opreşte. Zeci de ani şi-au picurat mărgăritarele în această scoică a dragostei de oameni. Lucruri păstrate şi îngrijite cu emoţie, cu un rar dor de cei pe care avocatul l-a cunoscut din copilăria lui şi cărora le-a păstrat chipurile. Un topor de piatră din neolitic, găsit de un ţăran în Racşa — satul de baştină al avocatului Andron — a stat ciţiva ani la cel care-l descoperise, pînă cînd treburile lui l-au purtat la consăteanul pentru care îl ţinuse : „aista-i pentru domnu' Ioniţă, că el păstrează tăt". Obiecte de ceramică de Vama, cîteva blide rare de lut, obiecte casnice din lemn — un podişor de colţ, o etajeră, cum i-am zice mai pretenţios, este o adevărată broderie în lemn — intră în alcătuirea unei istorii tulburătoare a vieţii pe aceste meleaguri. Aproape o sută de străiţi oşeneşti dau un fel de ianţ al culorilor şi al virstelor. Sînt de la cele mai mici, de copii — în care abia încăpea oul încondeiat — pînă la cele de bătrîni. Coloritul merge înspre

DORIN GHERGHINESCU ■

(Continuare în pag. 4)

Stejarul singuratic

E singur cît cuprinzi cu ochii şesul
Sub razele de miere din septembre
Cu aerul vibrînd în depărtare
Mătosă străvezie şi albastră
Pe trupul nevăzut al veşniciei.
E singur în tăcerea fără margini
Cu viaţa parcă-n juru-i adormită.
Un vultur vine să se odihnească
Pe fruntea lui de fulgere-ncercată.
Doar nişte frunze spun: Bine-ai venit!
Un braţ i-atîrnă încă greu de ramuri,
De foi şi ghindă pînă pe pămînt,
Un altul ars de trăznete se-ndreaptă
Gigantic deget negru către cer
De parcă ţine soarele cu vîrful
Deasupra lumii-n juru-i adormită
Un cuib din crengi uscate-n destrămare,
În care doarme-ncolăcit un şarpe,
I-atîrnă printre crăci ca o coroană
Pe capul unui rege fără ţară.
Doar în bătrîna-i scorbură din coastă
Vin şi se duc şi iarăşi vin albine
Cu sacii lor de aur subsuori
Umplînd cu miere fagurii de ceară
Şi rezumînd lumina ce-au cărat-o
Din vastitatea-ntinderii solare
Stejarul stă cu braţul ars ce-arată
Gigantic deget negru către cer
De parcă ţine soarele cu vîrful.

MIHAI BENIUC ■

Acei ţărani cu mîinile acoperite de bătăturile cîmpului peste care au crescut alte bătături

Sîmbătă 18 septembrie, după amiază, în Insula Mare a Brăilei erau 800 mecanizatori. În lungime, Insula întrece cu puţin distanţa Bucureşti-Ploieşti. De jur-împrejur, pe dig, ea măsoară 160 km. Din loc în loc : ferme. O fermă este o alcătuire albă de case paralelipipedice înconjurată de combine, tractoare, butoaie de combustibil, sîrmă, unelte diferite E sîmbătă după-amiază, dar nu de aceea liniştea este deplină. Pe canalul Filipoiu doi copii dezbrăcaţi pînă la briu prind peşte. Ciori. Şi porumb cît vezi cu ochii. Pentru Insulă, anul 1976 este anul mecanizării complete. Mecanizare înseamnă maşini şi mai înseamnă oameni care conduc maşinile. „Mecanizatorii, zice Ion Grigoriu, şeful fermei „Bobocu", sînt ţărani cu degetele pline de bătături de la muls peşte care au apărut alte bătături. Fără ei pîinea ar fi mai puţin albă sau mai puţin neagră, în orice caz mai puţină. Cunosc de 30 de ani soiul ăsta. La început ne împăcam bine. Acum s-au sălbăticit sau au devenit mai puţin supuşi. Sînt înglodaţi în rate şi unii au chiar maşini mici şi copii puţini : doi pe cap de tractor. Anul mecanizatorului se sfîrşeşte la 31 decembrie şi începe la 1 ianuarie. Fără ei, Insula n-ar exista, respectiv 10 la sută din producţia ramurii. Cei mai mulţi provin din localităţile limitrofe Dunării. În Insulă nu sînt decît două sate : Mărăşu şi Frecăţei. Unii vin tocmai din Botoşani sau Suceava. Cine poate, face naveta în fiecare zi. Cei mai mulţi locuiesc însă la fermă. O fermă are un şef de fermă, un economist, doi şefi de echipă, 14 mecanizatori, un bucătar şi un gestionar de cantină. Dormitoarele sînt frumoase, au şi duşuri cu apă caldă o dată pe săptămînă, televizor, bibliotecă volantă, film prin caravana cinematografică, dar de obicei adorm înainte de începerea programului. De la noi pleacă în industrie, fără asentimentul nostru desigur. Vin însă mai mulţi decît pleacă. Vin fiindcă sînt aproape de casă, fiindcă se califică uşor şi cîştigul în acord global este sigur : depinde de ei. Cînd şi aceştia vor avea unde se duce în altă parte, vor pleca desigur dar atunci vom avea alte maşini şi mai puţine braţe de care să avem nevoie indispensabilă. Aşa a fost dintotdeauna şi nu văd de ce de-acum încolo ar putea fi altfel. Mîna de oameni de care va fi nevoie va exista mereu fiindcă este aceeaşi mînă de oameni care ar putea pleca şi acum oriunde dar s-a obişnuit aici şi nu vrea s-o facă. Munca de mecanizator este mai grea decît multe alte munci, implicit decît aceea de miner, spun eu. Împotriva arşiţei şi a prafului băieţii se luptă cu gîndul la gerul curat de peste iarnă, care este mult mai cumplit. Degetele de la o mînă şi nu sînt egale. În ziua chenzinei, sînt destule soţii care-şi aşteaptă bărbaţii la casierie : avem şi dintr-ăştia ! Pretenţiile au crescut reciproc : ei vor case, lemnărie în rate, maşini mici şi haine luxoase pentru odrasle, noi le cerem muncă mai multă şi de calitate. Rezultă o altă concepţie despre disciplină, una nu liber consimţită, cum se spunea, ci una de nevoie. Nu sînt erou. Sînt oameni care trăiesc mai bine decît alţii şi decît în trecut şi mai prost decît ar voi-o ei. Cei mai mulţi sînt înscrişi la şcoli şi unii chiar la facultăţi. Învaţă pe maşini. Anul ăsta, din foarte mulţi tehnicieni şi şefi de fermă şi oameni în general cu muncă mai uşoară care au dat la Institutul agronomic a reuşit un mecanizator. Nu sînt nici nişte puşlamale cum mai aud cîteodată. Sînt tineri pe care viaţa i-a aşezat lîngă Dunărea cu avantajele şi dezavantajele ei. Am citit Programul elaborat de Comisia ideologică sub conducerea directă a secretarului general al partidului şi în el am găsit

NICOLAE CRISTACHE ■

(Continuare în pag. 14)

În centrul fotografiei de mai sus, datînd din 1939 — pe care „Istoria românilor" de Constantin C. Giurescu şi Dinu C. Giurescu a făcut-o celebră — se află Toaderu lu' Văsîi. A împlinit anul acesta 80 de ani, trăieşte în Racşa Oaşului, unde a fost şi „dascăl" pe vremea alfabetizării...

PROGRAMUL SPIRITULUI REVOLUŢIONAR

Dreptul concret la cultură

Din ampla sinteză a Programului aş ţine să remarc şi să comentez acel pasaj în care se spune că universităţile cultural-ştiinţifice vor fi generalizate în toate localităţile urbane şi centrele rurale şi vor cuprinde obligatoriu în programele lor cursuri ştiinţifice, cursuri de istorie, cultură şi civilizaţie românească şi cursuri tehnice. Mase tot mai largi de oameni îşi obţin dreptul de acces la instrucţie şi formare, la o cunoaştere care să nu fie îngrădită neapărat de examene şi diplome, spre a putea face faţă în permanenţă sarcinilor de adulţi în munca socială.

Iată — exprimat foarte în mare — de ce proliferarea sistemului universităţilor populare — care cuprinde cursuri numeroase, de largă cuprindere culturală, cu periodicitate săptămînală şi frecvenţă regulată — proliferarea acestor universităţi cu programe de o mai mare mobilitate decît universităţile tradiţionale, mobilitate potrivită mobilităţii profesionale actuale, înseamnă un act de mare importanţă pentru însuşi gradul de civilizaţie al poporului nostru.

Academician REMUS RĂDULEŢ ■
rectorul Universităţii populare — Bucureşti

La temelia epopeii naţionale

Cinematograful românesc are destule datorii vechi şi poliţe în alb neonorate. Un adevăr pe care trebuie să-l spunem clar. Despre omul nou vorbim cu toate prilejurile, dar în film acest om nou nu prea apare. Nu vedem, adică, acel om viu, interesant, simpatic, chiar şi atunci cînd se ocupă de chestiuni grave. Prin felul de a fi, complex şi convingător, al omului de pe ecran, arătăm cum se manifestă în viaţă, în conştiinţa cetăţeanului, rolul conducător al partidului în edificarea conştiinţei şi vieţii lui. În filmele mele vreau să prezint eroi ai cotidianului într-un efort cotidian de autodepăşire. Autodepăşirea este un lucru plin de fineţe, care naşte reacţii, care dă complicaţii, care îi obligă pe cei din preajma eroului să spună limpede cine sînt ei şi ce vor în viaţă. Cinematografia noastră a dat o seamă de filme ale actualităţii, de calitate, e drept, dar ele nu sînt încă majoritatea filmelor noastre. În Programul partidului, cineaştilor le sînt adresate nişte îndemnuri foarte limpezi. Numai filmele bune, cinstite, adevărate sînt piatră la temelia epopeii naţionale, înţeleasă în sens larg.

ANDREI BLAIER ■

Ilustraţia numărului de faţă face parte din ciclul „Copii de ţară" de Teodor Bogoi

CALENDARUL CENACLULUI FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUŢIONAR

În zilele de 14, 15, 16 octombrie, Cenaclul Flacăra al tineretului revoluţionar îşi reîncepe activitatea, susţinînd trei manifestări în localităţile Curtea de Argeş, Cîmpulung şi Piteşti (sau Rucăr) — din judeţul Argeş. Cum aceste manifestări vor purta numerele 197, 198, 199, anunţăm pe această cale că intenţionăm să programăm „întîlnirea de muzică şi poezie" cu numărul 200 la Cluj-Napoca sau Timişoara sau Bucureşti sau Braşov sau în oricare alt loc propice unei asemenea mici sărbători a cenaclului nostru. Programarea se va face în funcţie de interesul manifestat pentru ea de spectatori şi de posibilii ei organizatori. Ne gîndim ca această a 200-a reuniune a cenaclului să aibă loc în spaţiul lunii octombrie 1976.

flacăra la dispoziția dumneavoastră

Am primit la redacție următoarea sesizare semnată de Ed. Huidan, redactor la ziarul „Drum nou" din Brașov.

Îmi permit să vă reținatenția cu o problemă de etică profesională, care privește direct pe unul din redactorii revistei pe care o conduceți, M. N. Florian. Vă relatez, pe scurt, faptele : M. N. Florian s-a prezentat la redacția ziarului „Drum nou" din Brașov, a răsfoit colecția și apoi m-a întrebat dacă poate să preia cîteva cazuri din unele materiale ale subsemnatului. Bineînțeles că nu am avut nimic împotrivă, indicîndu-i redactorului respectiv cu cine să ia legătura la întreprinderile respective oferindu-i și alte amănunte. Cu surprindere, citesc în numărul 1109, din 9 septembrie, al revistei, în articolul „Paraziții ca paraziții, dar semiparaziții ?" unul din „cazurile" pe care M. N. Florian mi-a spus că dorește să „le preia". Ce a înțeles domnia-sa prin „a prelua" nu știu, dar din materialul respectiv nu s-a deranjat să schimbe nici măcar punctuația... Fără să citeze sursa, ziarul „Drum nou" din 4 august 1976, fără să se deplaseze pînă la I.A.Bv. ! Avînd în vedere faptul că la „Flacăra", revistă pe care o prețuim pentru deosebita calitate a materialelor, ca pe una din cele mai bune publicații care apar la noi în țară, se practică adevărul, cinstea, corectitudinea, așteptăm răspunsul dv.

Mai întîi o precizare : M. N. Florian nu este redactor la revista „Flacăra". A fost colaboratorul nostru.

Culmea cinismului

Oferim cititorilor noștri această „culme a cinismului". După cum am promis, rubrica „Flacăra la dispoziția dv." se scrie aproape singură. Iată ce clar și tulburător se exprimă acest om ! Ce reportaj zguduitor al neno rocirii și cinismului ! Ce năduf în cuvinte !

Iată faptele :

În noiembrie 1959, tatăl meu este asasinat de trei criminali în împrejurări neelucidate complet nici la proces. Totuși, probele de la dosarul nr. 1 076/1960 au fost suficiente pentru a considera crima cu premeditare și cruzime, pentru care Procuratura fostului raion Turda cere pedeapsa cu moartea pentru vinovații 1 și 2 (bărbați), iar pentru vinovatul 3 (femeie) o pedeapsă de lungă detențiune.

Tribunalul raionului Turda, prin sentința penală nr. 981 din 7 aprilie 1960, i-a condamnat la : 1. muncă silnică pe viață ; 2. 20 ani muncă silnică ; 3. 15 ani muncă silnică.

Același tribunal a acordat drept de despăgubiri familiei victimei 32 000 lei. Pentru onorarea acestora s-a întocmit Dosarul execuțional 136/1962, prin care se urmărea scoaterea la licitație a imobilului și a valorilor criminalilor rămase între timp (nu s-a făcut sechestru !). Aceasta s-a realizat prin ordonanța de adjudecare din 22 februarie 1963, în urma căreia familia victimei a primit 6 000 (șase mii) lei.

Nu pomenesc decît în treacăt de drama familiei noastre și repercusiunile psihice și materiale ale membrilor ei în anii următori.

Continuarea : după aproape 9 ani, unul din vinovați (nr. 3) cu 15 ani muncă silnică, este eliberat ;

— după repetate cereri de grațiere, vinovatul nr. 1 este eliberat în acest an, 1976 ;

— despre cel cu 20 de ani muncă silnică, nu știm nimic ;

— despre fiecare din cererile de grațiere sau reducere a pedepsei criminalului celui mai vinovat, am fost anunțați oficial de către Tribunalul regional sau județean Cluj, numai despre eliberarea criminalilor n-am fost anunțați, ca și despre situația celuilalt ;

— diferența de despăgubiri n-am primit-o niciodată, ba mai mult : în acest an, mama mea, Crișan Lucreția, este acționată în judecată (ce surpriză pentru noi !) de către criminalii eliberați, în vederea anulării ordonanței de adjudecare din 22 februarie 1963 și deci și a legalității licitației conform dosarului amintit, pe motiv că n-au fost anunțați de ținerea licitației la locul de detențiune.

Și iată că, intrînd pe rol Dosarul nr. 2 174/1976 la Judecătoria Turda, aceasta, prin sentința civilă nr. 2 182/28.VII.1976, anulează licitația și obligă familia victimei, după 17 ani de la crimă, să suporte o greșeală de formă a avocatului sau a executorului judecătoresc, trecută cu vederea de instanțe și hotărîri, să suporte cheltuielile de judecată ale părții adverse (peste 1 000 lei) ale propriei părți, ale contestației și ale cine știe cîtor cheltuieli de viitor. (Amintesc în treacăt că rănile vechi se pot deschide.)

Pun cîteva întrebări ca și cum răspunsurile ne-ar putea liniști :

1. Cum e posibil ca odată ce se constată vinovăția gravă a unor criminali și pericolul lor pentru cetățeni, pentru societate, aceștia să fie eliberați așa de repede ?

2. Dacă am fost anunțați oficial despre tentativele unuia din criminali de a i se reduce detențiunea, de ce nu s-a procedat la fel în cazul eliberării ?

3. De ce a fost familia victimei acționată în judecată și obligată la cheltuieli și despăgubiri cînd persoanele autorizate și completul de judecată au greșit (dacă au greșit !) ?

4. Oare nu s-ar fi licitat imobilul criminalilor și nu s-ar fi dat cei 6 000 lei despăgubiri în cazul îndeplinirii acelui act formal acuzat ?

5. Dar dacă criminalii au fost anunțați de ținerea licitației și piesele doveditoare au fost distruse cumva ?

6. În cazul respingerii contestației înaintate Tribunalului județean Cluj să acționăm în judecată pe fostul avocat și executor judecătoresc, sau chiar fostul complet de judecată, pentru recuperarea cheltuielilor ?

7. Este vinovată cu ceva familia victimei, ca după atîția ani să retrăiască drama unei dispariții îngrozitoare și să suporte consecințe bănești penibile ?

8. Este oare omul cel mai prețios capital ?

9. Ce să facem ?

Apelez la dumneavoastră în numele mamei mele îndurerate, Crișan Lucreția, ca fiind un colectiv care ați restabilit adevărul în cazul unor erori și ați refăcut speranțele unor nedreptățiți. Domiciliul nostru este : Str. A. Vlaicu nr. 8, Cîmpia Turzii, jud. Cluj, cod 3 584. **(Crișan Vasile)**

În FLACĂRA nr. 37 a.c. a apărut o notă semnată de mine, însoțită de o fotografie a unei mașini în care cresc...e grîpura. Ei bine, cine credeți că iese rău în toată povestea ? Eu ? Sau cel puțin așa se străduiesc cei de la S.U.T. Roșia Jiu, care, în loc să tacă... papura, încearcă să le închidă gura celor care critică. Sau să caute nodul în papură. **(Mihai Nuicleanu, colonia Roșia Jiu).**

Mă numesc Chirilă Ermalai, lucrez în Reșița din 6 august 1971 cînd am venit prin repartiție ca traducător la Întreprinderea de construcții de mașini din localitate. Primele cîteva luni am locuit în neîncăpătoarele cămăruțe — 2,5/2,5 metri ; două persoane într-o cameră — ale Căminului I.C.M.R. Apoi m-am stabilit în căminul I.J.G.C.L. Reșița ; camera are 4 metri și... tot două persoane. Eram mulțumit. Dar iată că liniștea unui „bătrîn" stagiar s-a spulberat. La 27 iulie a.c. toți cei 50—60 locatari din sus-numitul cămin au fost rugați să-l elibereze pînă la 1 august. Nu fără motivări : „primim stagiari noi". După multe audiențe la Consiliul popular județean și municipal „sentința" s-a comutat în „... să părăsească acei cămin doar cei 7 inși ale căror întreprinderi au cămine" sau „vă vom caza la căminul 800". Acolo sînt cazați muncitorii de la I.J.G.C.L. din sectorul salubritate, pînă la lucrătorii sezonieri de pe șantiere. Este normal să ne arunce pe toți „cei 7" într-un cămin unde, dacă nu se cîntă, se dansează ? Abia acum va trebui să locuim patru-opt inși într-o cameră. Ni se ia tocmai liniștea de care avem nevoie după opt ore de lucru. Ce să facem cu lucrurile noastre ? Avem și haine, și televizor și radio, avem biblioteci întregi ! Dați-ne un sfat, vă rugăm, orice sfat, numai audiențe nu ! Au fost destule. De două săptămîni dormim pe saltele. Ajutați-ne înainte de a ni se „ridica" și patul.

Rugăm pe cei în drept să acționeze.

Mă numesc Lenuța Șt. Bărbuceanu, am 22 de ani, locuiesc în comuna Dobroteșți, județul Teleorman, și am fost angajata I.I. Textila Teleorman cu sediul în Roșiori de Vede, la secția bobinaj, de la 23 XII 1973 pînă la 20 II 1975, dată cu care mi s-a desfăcut contractul de muncă cu decizia nr. 258 din 8 aprilie 1975, motivată prin articolul 130 lit. e din Codul muncii. Iată ce s-a întîmplat. Pe data de 18 februarie 1975 m-am îmbolnăvit în timpul serviciului de noapte. La cabinetul medical, șora de serviciu mi-a dat îngrijirile de rigoare și am revenit a doua zi. Dr. Grigore Iepure mi-a dat trimitere la Policlinica Roșiori de Vede. Buletinul de analize nr. 870 din 19 II 1975 l-am prezentat doctorului G I. care mi-a rețetă de 70 lei, fără concediu medical. Am urmat ziua cu medicamentele și noaptea la serviciu, printre boală și tratament. Pe data de 23 II 1975 — duminică — m-am dus acasă la părinți, unde m-a cuprins boala și am fost nevoită să mă prezint la doctorul din comună. Mi-a spus să continuu cu medicamentele prescrise de dr. Iepure și mi-a dat concediu medical 3 zile, 24—26 II 1975. Pe 26 după-amiază, m-am dus la întreprindere ca să dau certificatul medical, urmînd ca în 27 să mă prezint la lucru. Maistrul Ivona Raiter mi-a spus : „Dacă vii cu certificatul medical semnat de doctorul Iepure, te primesc la lucru". Doctorul, în loc să semneze, s-a ambiționat de neclaritatea diagnosticului în c.m. și mi-a dat trimitere către T.B.C. Roșiori de Vede care îmi eliberează buletinul radiologic nr. 2270 din 27 II 1975. Îl prezint dr. Iepure, dar acesta îi dosește și, ambițios că a ieșit diagnosticul exact după certificatul medical, îmi dă o altă trimitere către O.R.L. Roșiori de Vede pe data de 28.II.1975, iar pe 1. III dr. Boanghin îmi dă o rețetă pe care o execut. De la această dată, am luat-o de la cel mai mic șef și pînă la cel mai mare ca să mă primească la lucru că doctorul Iepure nu vrea să-mi semneze certificatul medical, dar pe data de 6.III.75 inginera șefă mi-a spus că sînt liberă, că s-a desfăcut contractul de muncă. La 13.III am depus contestație către directorul întreprinderii. Nu am primit nimic. La 20.III am adresat o altă contestație Comitetului județean Teleorman al P.C.R., în urma căreia, la 6 mai, m-au chemat doi tovarăși de la județ la Consiliul popular orășenesc Roșiori de Vede. Ne-am dus la întreprindere și m-am ales cu actele enumerate mai sus reținute, fără să-mi dea decizie de reîncadrare. A urmat procesul introdus de mine. Nu pot să uit ce mi-a zis judecătorul la ședința din 6 iulie 1975 la Judecătoria Roșiori de Vede : „cine și-a scris tie procesul acesta atît de mult că nu se poate citi și cu roșu ?" Auzind aceste cuvinte, mi-am dat seama că avocații judecă, dar nu am avut bani. Pe data de 15 octombrie am avut prima judecată de recurs. M-am prezentat dar lipsea întreprinderea. Pe 28 octombrie am lipsit eu și s-a încheiat. Nu mi s-a trimis nici un fel de decizie. La cererea mea, Tribunalul județean Teleorman îmi răspunde pe 28 iunie 1976 că deciziile nu se comunică părților. Mai menționez că tovarășii de la întreprindere au văzut că motivul din decizia nr. 258/8 aprilie 1975 l-au aplicat greșit și-au găsit de cuviință să mai dea o altă decizie, cu nr. 506/3 iunie 1975, cu art. 130 lit. i din Codul muncii, fără ca decizia anterioară să fie anulată (au și menținut-o, dealtfel, pe aceea în toate judecățile). Nevinovată sînt, dar se pare că nu ajunge...

Nu înțelegem nici noi nimic. Rugăm autoritățile în drept să acționeze !

În anul 1968, sub comanda nr. 190011 am contractat cu Secția covoare din Slănic Prahova, reprezentată prin Ana Saulea, responsabila și gestionara secției — aparținînd cooperativei „Munca colectivă" din Vălenii de Munte — executarea unui covor cu materialul meu — 5 kg. lînă toarsă și vopsită, 1,5 kg bumbac — achitînd în același timp și 800 lei, costul manoperei. Datorită unor neregului în organizarea muncii, cu toate nenumăratele deplasări la Slănic și insistențele mele contractul nu mi-a fost onorat în termen. Între timp, prin sentința penală nr. 45/16 aprilie 1971 a Tribunalului județean Prahova, Ana Saulea a fost condamnată la 17 ani închisoare pentru delapidarea sumei de 384 440,50 lei și obligată să plătească această sumă cooperativei „Munca colectivă". La rîndul ei, cooperativa trebuia să onoreze comenzile clienților sau să restituie acestora contravaloarea materialului și costul manoperei. În 1973 cooperativa „Munca colectivă" din Vălenii de Munte s-a desființat, patrimoniul său fiind preluat de către cooperativa „Încălțămintea" din Ploiești. Demersuri repetate nu m-au dus la nici un rezultat. „Explicațiile" ce mi s-au dat în legătură cu situația anormală în care se găsea contractul încheiat în conformitate cu normele legale, nu au urmărit altceva decît să tărăgăneze lucrurile, să intervină prescripția și să pierd drepturile ce mi se cuveneau. Cu ocazia celor trei deplasări din luna noiembrie 1975, jurisconsultul cooperativei „Încălțămintea" din Ploiești — după cîte rețin se numește Viorica Popescu — mi-a comunicat verbal, iar, cu multe insistențe, și în scris, că nu mai pot intra în posesia drepturilor mele, întrucît, după cum pretindea domnia-sa, hotărîrea de condamnare a Anei Saulea ar stipula că acei clienți care nu s-au constituit în parte civilă în cadrul procesului vor pierde drepturile ce decurgeau din contractele încheiate, urmînd ca, din valorificarea acestora, să se acopere prejudiciul cauzat cooperativei de către fosta sa angajată. Ce vrea să dovedească acest răspuns ? Că tovarășa jurisconsult nu cunoaște hotărîrea judecătorească, lipsă de competență și probitate profesională sau perseverența dumneaei și a altora în a mă determina să renunț la revendicarea drepturilor ? Foarte satisfăcuți, jurisconsultul și președintele cooperativei mi-au spus că sînt sute de cazuri asemănătoare, însă, chiar acei clienți care s-au constituit parte civilă au renunțat la drepturile lor. Bineînțeles, președintele nu a scăpat prilejul să mă critice puțin. Redau textual : „De ce nu ați comandat covorul în altă parte ?" Da, tovarășe președinte aveți perfectă dreptate, acesta este singurul lucru cu care am greșit ! Tot cu această ocazie, cerînd să se caute în arhivă comanda nr. 390011, tov. contabili Pintilie a spus că arhiva este inculată, este greu de căutat, arhivarul este din Vălenii și vine rar prin Ploiești. De la 17 noiembrie 1975 pînă în prezent am revenit de nenumărate ori telefonic, dar mi-a fost dat același răspuns.

Dacă nici după acest semnal lucrurile nu se clarifică, vom reveni cu o anchetă.

În luna trecută a fost dat în folosință un modern complex de deservire în comuna Independența, județul Galați. Este doar unul

din mai multele lucruri frumoase cu care harnicii gospodari ai comunei se pregătesc să întîmpine, în 1979, centenarul localității. În imagine, noul complex. **(Virgil Chiciroagă).**

Și această scrisoare cumplită ?

„Sîntem doi bătrîni. De loc sîntem moțîrlani din Valea Jiului, satul Slătinioara-Petroșani, și ne chemă Călina Ilina și Călina Petru. Pînă anul trecut soțul meu era om în putere, ocupîndu-se cu creșterea vitelor. Dar în decembrie 1975 asupra noastră s-a abătut o mare nenorocire. În ziua de 14 decembrie soțul meu era la alesul oilor, în satul Sălătruc, vecin cu Slătinioara. Înainte de împărțitul oilor, ciobanii s-au cinstit cu o glajă de rachiu în casa lui Nelu Semen. Bătrînul meu a intrat și el în casă, iar Gălățan Rusu l-a dat și lui sticla, să tragă o dușcă. Bărbatul meu a luat sticla în mînă și atunci Gălățan Rusu l-a dat o palmă peste gură. Oamenii care erau acolo au sărit și l-au scos afară pe acela. Apoi au mers la împărțitul oilor. Bătrînul meu stătea rezemat de gard. Gălățan Rusu a luat o bîtă de cioban și l-a dat bătrînului meu cu ea în mijlocul capului. Soțul meu și-a pierdut cunoștința și oamenii l-au dus la spital la Petroșani imediat ce am aflat, am anunțat miliția. Un tovarăș milițian a mers la soțul meu la spital, să-i ia declarație. Dar el nu putea vorbi. În ziua de 29 decembrie i-au dat drumul din spital, deși nu putea ține pe picioare, avînd partea dreaptă paralizată. Mi-au spus că-l dau afară că nu are nimic. L-au adus cu targa pînă jos, că nu se putea ține pe picioare. Nu aveam haine la mine, am căutat de la oameni, iar bocancii i-am cumpărat. L-am dus greu, cu un cumnat, pînă acasă. Bătrînul se simțea tot rău, așa că în 2 ianuarie 1976 l-am dus iarăși la spital la Petroșani. La 3 ianuarie l-au dat însă afară, spunînd că nu are nimic și că de ce l-am mai adus la spital, așa mi-au spus. Cînd l-am luat de acolo nu mi-au dat nici o foaie de ieșire. Nu mi-au mai dat nici medicamente, nimic. Pe 10 ianuarie ne-am dus cu dînșii la Policlinică, la Petroșani, la doctorul David, care ne-a mai dat niște medicamente. Pe 12 ianuarie doctorul Martinovici ne-a spus că de bătrînețe e bolnav soțul meu și nu de altceva. Pe data de 17 ianuarie a venit la noi cineva de la miliție și procurorul Ștefănescu. L-au luat și l-au dus din nou la spital la Petroșani, unde a stat pînă în 23 ale lunii. În acest timp l-au trimis la Hunedoara pentru o radiografie la cap. Dar la ieșirea din spital nouă nu ni s-a dat fotografia, s-o avem și noi, profitîndu-se de faptul că sîntem momîrlani bătrîni și nu prea știm să ne descurcăm în lume. Am fost apoi la Timișoara, unde l-au făcut o nouă radiografie, pe care mi-au dat-o, dar nu ni s-a spus ce are. Pe 5 februarie l-am internat la Sadu, de unde a ieșit pe 13 februarie. Bătrînul era tot paralizat și se simțea tare rău, așa că pe 14 aprilie l-am dus la București, la Spitalul „Dr. Gheorghe Marinescu", unde a stat 16 zile. Acolo doctorii au fost tare buni și cumsecade cu noi. Dar bătrînul nici acum nu e bine, nu poate mișca mîna dreaptă, nici degetele nu le poate folosi și nici cu piciorul nu e bine. De atunci, din 14 decembrie, nu a lucrat nimic. Fusese om puternic, n-a umblat niciodată pe la doctori, juca la joc, era muncitor, făcea de toate și-a ajuns un infirm. Doctorii l-au dat multe certificate medicale, fiecare cu alt diagnostic, l-au scos chiar bolnav și de pămînt, ca și cum ar fi paralizat de la pămînt și nu de la lovitura aceea. Tare rău ne-au făcut nouă certificatele astea, că fiecare era în alt fel. Pe 17 februarie am făcut plîngere la miliția din Petroșani. De atunci ne-am judecat la Consiliul popular din Petroșani și la Tribunal. Am pierdut. Ni s-a respins plîngerea pe motiv că am făcut-o prea tîrziu. Am înfiriat cu 5 zile. Ca și cum un om care-i mutilează pe altul, care-l face din om neom, să nu mai fie răspunzător de fapta lui dacă trece un timp anume. Noi nu credem că poate să fie așa. Pe 13 august am avut un nou proces, la Deva, și Gălățan Rusu a cîștigat, noi fiind obligați prin sentință să plătim și cheltuielile de judecată, 1 300 de lei. După ce mi-a nenorocit bărbatul, să-i și plătim ! Dar amărăciunea noastră cine o plătește ? Noi am cheltuit mulți bani eu spitalele, cu medicamentele, cu drumurile, și știam oameni sărmani, de unde să mai scoatem bani ? Nu avem nici un sprijin, că bătrînul nostru, care ne-ar putea ajuta, este la armată. Bătrînețile noastre sînt amărîte nu numai de nenorocirea asta, dar și de amenințările lui Gălățan Rusu, care spune prin sat că dacă nu-i dau banii ne la porcul sau vaca. A amenințat-o pe fata noastră că o omoară. Este om rău. Își bate nevasta, o calcă în picioare. A bătut și pe alți oameni, odată a rupt mîinile la un bărbat și o femeie din sat, atît de rău i-a bătut. Acum se laudă prin sat că a dat 7 000 de lei, un viței și o căprioară, că a aranjat cu doctorii, așa că bătrînul meu poate muri, că lui nu-i mai e frică de nimeni.

La scrisorile următoare răspunde, într-o Poștă a redacției, redactorul nostru MARGA NEDELEA.

Cristina Enea-Duda — Cîmpina. Repartizarea dumneavoastră la Întreprinderea de talpă și încălțăminte din Drăgășani s-a făcut conform Decretului nr. 56/975. Dacă doriți să vă schimbați locul de muncă, trebuie să prezentați următoarele acte : 1) negația de la locul de muncă unde ați fost repartizată inițial ; 2) oferta de serviciu unde doriți să fiți încadrată (negația și oferta trebuie vizate de forurile tutelare) ; 3) dispoziția de repartizare în original ; 4) cererea dumneavoastră, bine motivată ■ **Elena Serdenciuc** — Craiova. **Întrucît sînteți angajata Termocentralei Turceni** — cu contract de muncă pe durată nedeterminată — nu vi se poate aproba stabilirea domiciliului în Craiova, unitatea la care lucrați nefiind pe rază municipiului amintit ■ **Mihai Bisoc** — Roman. Nu puteți fi absolvit de plata taxelor de școlarizare, pentru că aveți un contract încheiat cu Întreprinderea mecanică Roman ■ **Elena Ștefănescu** — **Timișoara.** Ministerul Muncii ne-a informat că, în urma examinării la care ați fost supusă de către Comisia județeană de expertiză medicală, s-a constatat că aveți capacitatea de autoservire, motiv pentru care nu puteți fi încadrată în gradul I de invaliditate ■ **Grup de angajați** — I.C.S.M. — Tîrgu Jiu. Reveniți cu amănunte și nu omiteți să semnați scrisoarea ■ **Ion Bălan** — comuna Obîrșeni, județul Vaslui. La data de 25 februarie a.c. am trimis sesizarea dumneavoastră spre analiză Consiliului popular al județului Vaslui, de la care ÎNCĂ mai așteptăm un răspuns.

„Pe bună dreptate a-ți scris în revista dv. acea cronică la festivalul de la Mamaia. Totul a fost bine scris pînă la un punct : Margareta Pîslaru !, — nu aveați nici un drept să vă luați de această artistă. Margareta a muncit și muncește prea mult ca să scrieți așa ceva. Era fardată cum scrieți, pentru că așa trebuie pe scenă, nu știați ? Eu am fost în sală. Margareta a avut un recital cu formația „Romanticii" foarte bun și au scris despre asta și George Stanca, C. Ismăileanu, Vladimir Udrescu, Jean Ilădea, Cristian Mihăilescu. Margareta Pîslaru este o mare vedetă : actriță de film și teatru (...) solistă de muzică ușoară și populară, textieră și compozitoare (...). A bătut toate recordurile de popularitate ziare și reviste de aproape optisprezece ani fi luu interviuri și o clasifică ca fiind vedeta Nr. 1 a României. Ce mai doriți ca argument ? Margareta Pîslaru este de neegalat. **(Dan Tomescu, București).**

Vă acordăm spațiu pentru a vă exprima gustul personal, dar vă sfătuim să mai luați niște lecții de gramatică

Primim din partea C.A.R. I.M.U. Medgidia:

„Referitor la cazul CARA PAVEL, directorul F I L. Hunedoara — Flacăra la dispoziția dumneavoastră, nr. 36 a.c — cu un fond de 7 000 lei și cu o vechime de peste doi ani, care a primit împrumut 20 000 lei, vă comunicăm că Statutul C A R precizează că membrii săi cu o vechime de peste doi ani și cu un fond social de peste 1 500 lei pot împrumuta de două ori fondul social propriu, în raport cu disponibilitățile casei și posibilitățile de restituire Vă rugăm a reveni asupra acestui articol arătînd clar că s-a încălcat Statutul și s-a procedat la acordarea împrumutului în raport de funcții, favoritism etc. lucru nepermis". (Semnează **Nicolae Dumitru,** președintele C.A.R. I.M U. Medgidia).

Primim din partea întreprinderii „TRACTORUL" Brașov :

Ca urmare a articolului „Paraziții ca paraziții, dar semiparaziții ?", apărut în FLACĂRA nr. 36 a.c., vă facem cunoscut că acest caz s-a preluerat cu tot personalul din serviciul C.T.C., iar controloarele Rozalia Năpar, Margareta Terza și Lucia Murchiș au fost sancționate cu retrogradarea pe timp de trei luni cu o categorie din retribuție .. Vă asigurăm că acesta este un caz singular ce nu caracterizează activitatea personalului din compartimentul de control tehnic de calitate din întreprinderea noastră".

Primim :

La 2 septembrie a.c., la rubrica „Din dosarele miliției, ale procuraturii, din boxa acuzaților" — revista FLACĂRA — a apărut articolul intitulat „Dandanaua de la intrarea bineului" Situația relatată este riguros exactă, dar precizăm că faptele nu s-au petrecut la întreprinderea noastră, care are sediul în Intrarea Binelui nr. 1 A sector 5, ci la fostul Oficiu de valorificare a legumelor și fructelor nr. 2, care a avut sediul în șoseaua Gherase nr. 18, sector 2. O.V.L.F. nr. 2 și-a încetat activitatea la 1 octombrie 1976 (?! — N.R.), cînd a luat ființă întreprinderea noastră care a preluat activul și pasivul fostului oficiu Faptele relatate erau de mult descoperite iar P.P. Constantinescu — care nu a funcționat ca angajat al I.L.F. Berceni — era trimis în judecată cînd a luat naștere întreprinderea. (ing. **Dumitru Iorgu, director al I.L.F. Berceni).**

ADRIAN PĂUNESCU ■

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A PARTICIPAT LA SĂRBĂTORIREA A 1600 DE ANI DE EXISTENȚĂ A BUZĂULUI

Rememorînd ziua de vineri 24 septembrie a orașului Buzău, consemnăm străzile aglomerate de bărbați, femei și copii, conversînd aproape în șoaptă în așteptarea unui mare eveniment, pregătirile fanfarei și ale corurilor reunite multimi manifestîndu-se ca într-o odă a bucuriei, cu aclamații și ovații de-a lungul străzilor străbătute de președintele republicii. Dintr-o mașină deschisă, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au salutat pe cetățenii orașului, precum și pe cetățenii județului, veniți de departe, pentru a participa la marea sărbătoare. Pe platourile întreprinderilor vizitate, într-o întîlnire de lucru, președintele republicii, secretarul general al partidului, împreună cu tovarășii care l-au însoțit, a trecut în revistă liniile tehnologice, liniile de forță ale industriei municipiului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a ascultat atent, a urmărit cu interes expunerile de probleme ale specialiștilor, directorilor de întreprinderi, ale directorilor de centrale, ale miniștrilor de resort și a angajat un dialog viu, eficient, la fața locului, cu factorii de răspundere din industria locală și din țară.

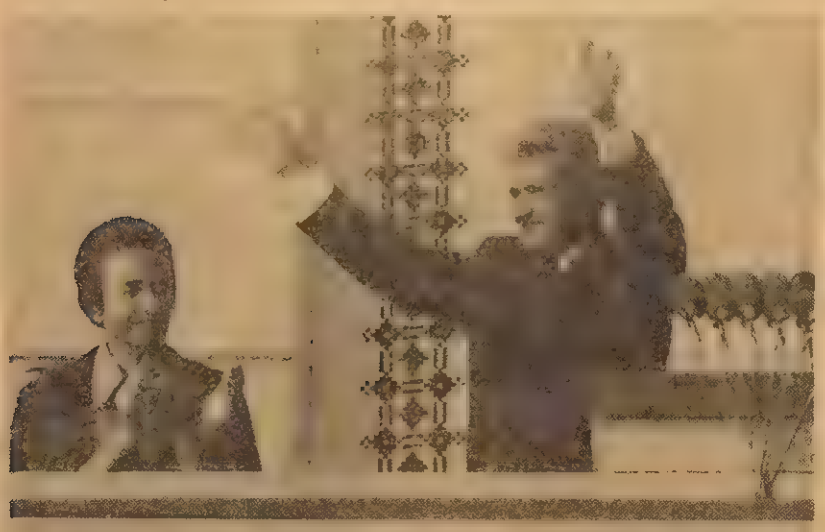

Urale puternice, aplauze prelungite au însoțit urarea din finalul cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită în municipiul Buzău : „multă sănătate și multă fericire"...

Pretutindeni în municipiul Buzău, înalții oaspeți au fost întîmpinați cu aclamații

Vizitînd Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă, Întreprinderea de geamuri, Întreprinderea „Textila" și Întreprinderea de utilaj tehnologic, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut explicații, s-a arătat uneori nemulțumit, a criticat, a rezolvat operativ unele probleme, a dat indicații prețioase și s-a îndreptat spre noi fronturi de lucru. Timp de cîteva ore a acționat astfel în scopul unei mai bune organizări a muncii, printr-o amplasare mai rațională a utilajelor și mașinilor, printr-o folosire intensivă a spațiilor și mașinilor, pentru sporirea producției și chiar, în unele cazuri, pentru dublarea ei.

Cine are prilejul să urmărească o zi, măcar o zi sau cîteva ore din activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu are imaginea concretă a omului în care se îmbină la modul ideal ideea cu fapta.

Dezvelind în parcul orașului obeliscul închinat celor 1600 de ani de existență ai vetrei Buzăului, exact pe locul unde s-au descoperit de curînd vestigiile unei așezări omenești datînd tocmai de la sfîrșitul epocii de piatră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut încă un gest care va rămîne în istorie. Moment solemn, în dulcea lumină de toamnă, în apoteoza glasurilor care cîntă „Partidul, Ceaușescu, România", dezvelirea obeliscului a încheiat monumental vizita prin orașul celor 16 secole.

Manifestarea din Piața Dacia, unde i-a fost conferit municipiului Buzău ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I, pentru contribuția adusă de cetățenii municipiului Buzău de-a lungul veacurilor la lupta întregului popor pentru libertate și progres social și pentru participarea activă la înfăptuirea politicii partidului și statului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, a constituit unul din momentele importante ale zilei. A fost momentul angajamentului cetățenilor municipiului și județului Buzău de a acoperi în aur prin faptele lor înalta cinstire omenească acordată de președintele republicii de a participa la aniversarea lor. Cuvîntarea ținută la marea adunare populară de către tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a desfășurat sub semnul entuziasmului copleșitor, al aclamațiilor și ovațiilor care subliniau ideile mobilizatoare ale discursului. De la tribuna celor 1600 de ani împliniți de municipiul Buzău vorbea în acele momente cel mai iubit fiu al poporului român ; vorbea din perspectiva istoriei trecute, dar mai ales din perspectiva viitorului, a planurilor grandioase de edificare socialistă și comunistă a României, de edificare a unei lumi care trebuie să se dezvolte într-un climat de pace și prosperitate. Fiecare cuvîntare a președintelui Nicolae Ceaușescu depășește cadrul imediat al evenimentului și se înscrie în cronica vieții politice interne și internaționale ca o luare de poziție în raport cu evoluția vieții pe meridianul nostru și a destinelor lumii contemporane. **„Iată de ce, dragi tovarăși și prieteni, noi vom îmbina permanent activitatea noastră de construcție socialistă și de ridicare a bunăstării României, a poporului nostru, cu activitatea internațională, cu solidaritatea cu toate popoarele și forțele care se pronunță pentru libertate, pentru progres social și pentru pace, considerînd că așa ne îndeplinim atît obligațiile naționale, cît și îndatoririle noastre internaționale."**

A. DOHOTARU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

de pe stadion, ale tinerilor în echipament sportiv alcătuind o paletă cromatică reconfortantă, unduind prin aer drapele și flori. Consemnăm apoi momentul coborîrii din elicopter a președintelui republicii, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarășa Elena Ceaușescu și de tovarășii Gheorghe Oprea, Teodor Coman și Constantin Dăscălescu. Momentul a dezlănțuit în tribunele stadionului urale și ovații, garda militară a prezentat onorul, președintele republicii a fost invitat să guste din pîinea înmuiată în sare a meleagurilor buzoiene, să guste din strugurii și din vinul renumit al celor care de cel puțin 16 secole trăiesc și muncesc pe acest pămînt zbuciumat și fericit.

A fost o zi cu lumină lină. O zi cu

Imagine de la marea adunare populară din Buzău cu prilejul împlinirii a 1600 de ani de la prima atestare documentară a așezării

„Și irima ni-i una la tăț' românii..." (Toaderu lu' Văsii)

LA RACȘA, CA ȘI ÎN ALTE SATE DIN OAȘ, MAI POT FI VĂZUȚI, ÎNCĂ, DACII

(Urmare din pag. 1)

deschidere pînă ajunge — la bătrînețe — la albul curat. O întreagă colecție de gulere și de pieptare de cămăși cusute acoperă o epocă de circa 90 de ani. „Eram copil — povestește omul de lege și îndrăgostitul pămînaș de locurile natale, care este Ioniță Andron — cînd, în casa noastră din Racșa, mama a decupat niște țesături oșenești, le-a aplicat pe carton și le-a pus pe pereți. Mi se păreau așa de frumoase, că nu-mi închipuiam ceva mai presus. Eu am continuat, de fapt, zeci de ani, o viață de om, această pasiune, această dragoste a ei." Imi arată un splendid baltag de alamă, cu decorații. „E baltagul celui mai bătrîn păcurar pe care l-am cunoscut. Cel mai vrednic și cel mai voinic din satul meu. L-a purtat o viață întreagă și, înainte de a muri, l l-a lăsat tatălui meu. Păcurarul acela a mai avut și un fluier, tot de alamă, de care nu se despărțea. Dar, demult, prin jurul anului 1940, pentru că nu-și putea plăti dările, i-au luat fluierul. Cumplit l-a durut pe bătrîn. Sînt încredințat că asta i-a grăbit moartea : nu-și mai putea cînta horea oilor... Dar nu ți-am isprăvit povestea baltagului, continuă „domnu' Ioniță". Cînd tata, la rîndul lui, a simțit că se apropie negura, a trimis în sat după feciorul prietenului care-i lăsase baltagul. Și l l-a dat, în ultimele clipe, ca pe un talisman. Abia tîrziu, după mulți ani, acela mi l-a adus să-l păstrez eu. Știa că-l iubesc cum îl iubiseră bătrînii și l-am primit : mi-l dădea bucuros."

Dar din toate cîte a adunat neodihna minunată a lui Ioniță Andron, „comoara" lui — cum o numește — e în albume și în filmele pe care a păstrat imagini fotografiate, de oameni, de locuri, de lucruri. „Aici — zice stăpînul „comorii" — sînt lucruri și oameni cu care nu te mai poți întîlni, dar care meritau să nu moară." Mai bine de 50 000 de clișee stau catalogate riguros. Albumele cu poze-contact sînt aranjate pe temele mari ale vieții țăranului : oieritul, nunta, sărbătorile de peste an, obiceiurile, portul, apoi peisaje ș.a. Pe pereții camerei în care ne aflăm sînt cîteva fotografii enorme ale unor oșeni, aproape în mărime naturală. Într-una, doi păcurari răsar dintre stînci de parcă sînt crescuți din ele. „Să nu te miri, intervine autorul. Dacă ai să cauți, de pildă, în „Istoria Transilvaniei" de Constantin C. Giurescu, ai să găsești acolo, citate, cuvintele scriitorului antic Florus, care spunea că, în timpul războaielor lui Traian cu Decebal, dacii trăiau nedezlipiți de munți. Ei bine, după 1800 de ani am reușit să imortalizez pe peliculă acest adevăr istoric : și cei pe care-i vezi aici parcă sînt răsăriți din piatră. Fotografia e făcută pe un vîrf de munte, cînd coboram dintr-o excursie. Ceilalți m-au lăsat acolo : «Amu Ioniță o văzut ciobani, pe el nu-l mai desprinzi de-aici». Vîi, măă... m-or strigat. Daa, vin măăă... Și eu mergeam, domnule, cu o comoară !... Sentimentul ăsta l-am avut, ca nici o altă dată de puternic, atunci cînd l-am fotografiat pe acest mare preot, ca să zic așa, pe care l-am și înscris în album cu explicația : sfetnicul lui Decebal. (Avem în față o altă poză urinșă.) Era un bătrîn din Bixad, Finta Văsii a lu' Văsiiu Todorii. L-am fotografiat la 15 august 1940. E singura fotografie care reprezintă un oșean în acest port : cel mai vechi port din Țara Oașului. Este, de aceea, un unicat absolut. Îmbrăcămintea, doar din două piese, se apropie de toga romană, prin faldurile largi. Stă demn și privește peste munți, și parcă aud o frîntură din vechile titulaturi voievodale : „Io, stăpîn din veac pe aceste meleaguri..."

Din tot ce conține comoara, bătrînii sînt marea dragoste a lui Ioniță Andron. Îmi arată chipul tulburător al încă unuia din ei. „Cînd l-am fotografiat pe acest consătean al meu, am avut senzația că-l fotografiez pe Decebal. Și nu folosind un obiectiv „Zeiss", ci acest extraordinar teleobiectiv al istoriei, pe care mi l-au dat tocmai ei, prin conservarea atîtor elemente de tradiție, prin tot ce au păstrat din moși strămoși — și graiul, și portul, și datinile, și chiar înfățișarea. Au știut să păstreze și au știut să se păstreze oamenii ăștia mîndri, pe care nu i-a supus nimeni și nimic. Într-o vacanță de vară, demult, citeam sub un tei, cu aparatul de fotografiat lîngă mine. A trecut la coasă un bătrîn, Văsiiu lu' Ionu lu' Dănilă. Cînd mi s-a părut nimerit, am apăsat pe declanșator. Aparatul a țăcănit scurt și sec, bătrînul a auzit și s-a oprit încruntat. «De ce îndrepți spre mine scula aceea nemțască ?», mi-a zis. Și atita l-a deranjat. Era în gestul, în amărăciunea și în împotrivirea lui ceva care m-a făcut să văd de atunci în el și în chipul pe care azi îl mai păstrează numai hîrtia, sfidarea cu care i-au primit mii de ani oamenii acestor locuri, pe cei veniți cu gînd pieziș de cine știe unde."

Mii, zeci de mii de imagini de altădată și de azi stau adunate aici de patima curată a dragostei acestui om pentru Oașul și oșenii de care nimic nu l-a putut despărți. „De la 30 iunie 1932 — stăruie cu meticulozitate — am fiecare clișeu pe care l-am socotit vrednic să stea în colecție." Din cele peste cincizeci de mii, l după care au rămas Toma și Ionu lu' Bri Iacob, care stau „în cimput".

Toaderu lu' Văsii povestește cum a făcut el primul război mondial, cum a fost luat în armata imperială, cum a căzut prizonier la italieni unde l-a auzit vorbind pe Vasile Lucaciu, venit în Italia să înroleze ca voluntari pe prizonierii români, pentru a lupta alături de trupele române. Cînd au ajuns, după lungi peripeții, în portul Constanța, nu le venea să creadă că sînt într-un stat liber al neamului lor. Un stat și un neam care-și plăteau, ca-ntotdeauna, cu sînge libertatea, dar de data aceea și unirea. Bătrînul trăiește și acum, cînd povestește, bucuria extraordinară a celor din Ardeal care, în epoca aceea, contribuiau la împlinirea unui vis : unirea tuturor românilor în vatra strămoșească. „Cum nu ne-am fi bucurat, după cîte îndurasăm ? Bine-o făcut domnu' Ioniță c-o zis la tăta lumea că-n poza aceea parcă sîntem daci. Că doară daci sîntem, poți să nu mai zici parcă. Și irima ni-i una la tăț' românii, că doară știi și dumneata, dacă zici că ești român".

Toaderu lu' Văsii e unul din cei care au făcut alfabetizarea în Racșa, alături de învățătorul de pe atunci. Era bun știutor de carte și bucuros să-i învețe și pe alții. Acum, bătrînul — care nu-ți vine să crezi că a împlinit 80 de ani la 25 aprilie— se poartă peste dealuri fără să se plîngă, doarme în cimp la stînă, și-i bucuros să-și mai ajute nepotul, care „îl cam suferind". Bunicul ajuns și străbunic a fost o viață-ntreagă gospodar în Racșa, nu i-au plăcut tutunul și băutura, nu s-a plîns de sănătate. Dar nu e nici o mirare. Aici te afli într-o lume a firescului, între oameni care au dus întotdeauna o viață aspră fără să se plîngă și fără să se poată izola de locurile pietroase și sărace în care au crescut. Ei au iubit aceste locuri care nu prea îi ademeneau pe alții. Poate și de aceea, deși se află în marginea Oașului, Racșa a rămas mereu un sat numai de oșeni. Azi, cel mai bătrîn bărbat din sat are 94 de ani. Dacă vrei să-l afli, trebuie să-ntrebi de Gheorghicuț. Localnicii înmoaie după obicei duritățile consoanelor cînd îi pronunță numele, dar nu mai adaugă altceva : nu mai e nevoie, toată lumea îl cunoaște așa. A fost unul din cei mai săraci oameni din sat. Orfan de mic, a crescut slugă pe la alții. În tinerețe, pe la 1900, și ceva mai tîrziu, a fost în două rînduri „în Amerca la lucru, după bani". De fiecare dată însă cu banii strînși s-a-ntors, „din tăta lumea", aici, în Racșa lui. A-ntemeiat gospodărie AICI și nu în altă parte. Nu l-au fermecat nici orașele mari, nici mirajul îmbogățirii pe cine știe unde, prin străini. Acum locuiește cu un nepot. L-am găsit în ogradă, bucuros să ne povestească despre el și despre sat. „Fac și eu ce pot pe lîngă casă. Mai văd de cai. După ce să gată primăvara de arat, a' mei la caii pînă-n toamnă".

Pe Nonu lui Timofie nu l-am găsit acasă. Era plecat la cimp cu ai lui. Stă la numărul 133, în casa lui Leușca Timofie a' Penghianului, pe care se pare că și acela o moștenise. E una din cele mai vechi case din sat. Are trei încăperi, e din lemn spoit cu lut și acoperită cu paie, cu păiuș cum zic oamenii pe aici. Casele astea n-aveau horn : fumul ieșea în pod, pe sub o apărătoare de scîntei și îmbiba încet stratul de paie al acoperișului gros de mai bine de un metru. Păiușul, înnegrit de fum, de vreme și de ploi, mai apără încă adăpostul unor oameni de altădată și de azi. E drept că zilele acestei case sînt, de acuma, numărate : alături, se ridică una nouă cu fundație de piatră. Ograda mai cuprinde un grajd, un cuptor de lut, un nuc și un dud (pomișor, cum i se zice în Oaș). Mai sus, pe uliță, următoarea casă e tot cu păiuș. Aici stă Ionu lu' Iacobu lu' Ion Văsii. Gospodăria mai cuprinde un grajd micuț și o fîntînă... Pentru că e pe deal, ochiul de apă se zărește departe în adînc, atît de departe încît ai impresia că aceia care au săpat-o, au vrut să ajungă de cealaltă parte a pămîntului.

Rașca nu e decît un sat vechi din Oaș. Pămîntul sărac și accidentat n-a permis cooperativizarea. Nu se află aici nimic extraordinar, nici un obiectiv economic formidabil. Ceea ce este însă remarcabil e această atmosferă de străbună vatră românească în care oșenii au păstrat obiceiuri străvechi, așa cum și-au păstrat portul și limba. Străile albe îi fac să semene și azi cu cei care purtau togă în antichitatea romană; graiul lor a conservat, surprinzător, forme specifice romanității, probînd și azi — cînd aceste forme în alte părți ale latinității s-au modificat — demonstrînd și în acest plan, cu o uimitoare și superbă îndărătnicie, originea daco-romană și continuitatea de netăgăduit a românilor. O lume, dacă vreți arhaică, dar emoționant, răscolitor de mult și de adînc, a noastră. Cineva îmi spunea, de curînd, că atunci cînd a văzut întîia oară fotografia din 1939 a celor șapte bătrîni din Racșa, a crezut-o trucată, atît de dacice și de ireale i se păreau figurile acelea. Iată de ce m-am bucurat că am putut sta de vorbă cu Toaderu lu' Văsii, cel din centrul imaginii, bătrînul care nici nu simte nevoia să-și mai demonstreze originea atunci cînd zice : „Că doară daci sîntem. Și irima ni-i una la tăț' românii..." Cel care merge la Racșa nu se poate să nu-i dea dreptate lui Ioniță Andron — omul care se ostenește cu dragoste să spună lumii că aici, ca și în alte sate din Oaș, mai pot fi văzuți, încă, dacii.

Finta Văsii a lu' Văsiiu Todorii din Bixad

Ioniță G. Andron la 20 și la 60 de ani

LA CEL DE-AL DOILEA CONGRES LATIN DE REUMATOLOGIE

Medicamentul „Boicil Forte" și-a reconfirmat marea sa valoare terapeutică

Brevetat în 15 state, apreciat și solicitat în țară și peste hotare pentru acțiunea sa antialgică și decontracturantă, medicamentul „Boicil Forte", creația și proprietatea intelectuală a medicului Vasile Boici, s-a bucurat de curînd de o nouă confirmare a valorii sale terapeutice. Este vorba de prezentarea medicamentului în cadrul unei prestigioase reuniuni științifice internaționale : cel de al doilea Congres latin de reumatologie, desfășurat la București între 22 și 24 septembrie. Cu acest prilej doctorul Boici și principalii săi colaboratori au fost invitați să participe la o masă rotundă consacrată în exclusivitate modului de administrare al medicamentului „Boicil Forte" și efectelor obținute de către acesta în combaterea fenomenului dureros prezent în diferite manifestări ale bolilor reumatismale.

Am avut astfel ocazia de a fi martorii unui larg și fructuos colocviu științific, de a urmări nu fără emoție și îndreptățită satisfacție împlinirea și recunoașterea oficială a unei activități laborioase, desfășurată vreme de două decenii, de a marca în cuprinsul relatării noastre interesul și gratitudinea pe care o acordă specialiștii medicului timișorean, folosind de data aceasta chiar cuvintele acestora.

Au trecut, așadar, 20 de ani de cînd doctorul Boici a efectuat primele experimente de laborator și primele testări pe animale, utilizînd extractul vegetal obținut din **hellebordus species;** trei ani de la obținerea brevetului de inventator și doi ani de la fabricarea medicamentului ce-i poartă numele. Două decenii, răstimp în care, divinizat de unii și contestat cu vehemență de alții, asaltat de mii de suferinzi, dar în același timp neînțeles și denigrat de nu puțini colegi de breaslă — doctorul Vasile Boici a luptat aproape singur, handicapat nu o dată de greutăți și privațiuni aparent insurmontabile. Dar mai devreme sau mai tîrziu, spune un proverb vechi de cînd e lumea, adevărul trebuie să iasă la suprafață. Transformat într-o vreme în personaj de legendă, grație unei adevărate literaturi orale, medicul timișorean a izbutit treptat să cucerească atestarea oficială a metodei sale curative, să devină ceea ce era în fapt : o personalitate contemporană a școlii naționale de medicină.

Astăzi despre efectele miraculoase ale medicamentului „Boicil Forte" vorbesc cu respect și recunoștință nu numai beneficiarii lui direcți, bolnavii tratați și vindecați, ci în primul rînd numeroși medici reumatologi, care, la ora actuală, dispun deja de o concludentă experiență în administrarea și verificarea eficienței terapeutice în diverse unități medicale din țară. Masa rotundă, ținută recent în cadrul celui de-al doilea Congres latin de reumatologie, a izbutit să demonstreze tocmai acest lucru, vorbitorii făcînd uz în primul rînd de o bogată casuistică, de rezultatele efectuate pe eșantioane largi de pacienți.

Vom reproduce pe scurt cîteva din principalele opinii și concluzii exprimate cu acest prilej.

A fost subliniat, în primul rînd, de către toți cei care au ținut să participe la dezbatere, unul dintre cele mai remarcabile și neașteptate efecte ale medicamentului (nu întîmplător cu ani în urmă aureolat de legendă) : acțiunea antialgică ce se instalează instantaneu, redînd pe loc viață și putere unor membre anchilozate. Nu de puține ori bolnavi aduși cu targa în cabinetul medical și tratați cu „Boicil Forte" au plecat acasă pe propriile picioare la fel ca și în legende.

S-a mai precizat apoi că „Boicil Forte" nu este un produs reumatic specific, analog gamei largi de medicamente cunoscute în acest sens, dar el intervine salutar în întreruperea unui lanț de procese morfopatologice autointreținute și autoamplificate de fenomenul algic. De aceea el s-a dovedit extrem de indicat în algiile din grupa afecțiunilor reumatice abarticulare : mialgii, nevralgii, celulite, tendinite, periartrite sindrom de cervicoartroză, sindrom radicular lombo-sacrat, artroză cu diverse localizări periferice.

Un interesant și semnificativ material faptic a prezentat medicul Vlad Bejan din Iași. Este vorba de investigațiile biologice și clinice obținute în urma tratării cu „Boicil Forte" a unui număr de 248 de persoane. Astfel, la bilanțul funcționat primul lot de 220 de persoane s-a prezentat după cum urmează: la 30% din cazuri au fost notate efecte spectaculare prin dispariția simptomelor reumatismale ; la 18% au fost constatate rezultate foarte bune prin recuperarea completă a capacităților funcționale și o importantă atenuare a durerilor (în special în cazurile de gonalgii și cervicalalgii; la 24% din cazuri au fost obținute rezultate bune prin diminuarea durerilor pe timp limitat ; la 28% din cazuri — respectiv 62 de persoane — simptomatologia nu s-a modificat după tratament. Investigațiile suplimentare — a ținut să precizeze doctorul Vlad Bejan — efectuate asupra celor 62 de persoane au dovedit că la 46 din cazuri, manifestările dureroase se datoresc unor afecțiuni nereumatismale : tulburări statice, de șold și genunchi, rahialgii prin ostiopatie rarefiantă vertebrală, celulite prin insuficiență venoasă cronică, neuropatie diabetică și etilică etc.

Iată și o altă opinie autorizată, cea aparținînd medicilor clujeni conf. dr. Pavel Ciurdariu și conf. dr. Alexandru Duțu. Medicamentul „Boicil Forte" a obținut rezultate remarcabile în nevralgii cervicobrahiale, în lombosciatică, în talalgii, eficiența lui fiind cu atît mai concludentă cu cît bolnavii tratați au fost recrutați dintre cei care anterior au fost tratați cu metode și medicație specifice bolilor reumatismale. De remarcat apoi faptul că în nevralgia Arnold, concomitent cu cedarea durerii și recîștigarea dinamicii articulare, s-a remarcat și o îmbunătățire a acuității vizuale.

Din intervențiile medicilor Adrian Petruc de la Spitalul județean Arad, Constantin Ionescu de la Centrul de medicină sportivă din București, Vladimir Gusic de la Institutul național de gerontologie și geriatrie București, Maria Crișan de la cabinetul medical al Centralei industriale de medicamente București etc., a rezultat o imagine largă și deosebit de concludentă asupra eficacității prin care se recomandă terapeutica antireumatismală cu „Boicil Forte". Masa rotundă a mai beneficiat apoi de importantele comunicări susținute de cîțiva dintre cei mai apropiați colaboratori ai doctorului Boici : dr. Andrei Broier, dr. Titus Petrovici, dr. Dumitru Mateciuc.

— Am trăit momente de intensă satisfacție, ne-a mărturisit, nu fără emoție, medicul Boici, mi-am văzut cu ochii visul de o viață, consacrarea medicamentului la care am lucrat zi de zi 20 de ani, m-am văzut înconjurat cu stimă și gratitudine de numeroși colegi de breaslă. Sînt mulțumit că la Timișoara dispunem în prezent de suficiente posibilități pentru tratament ambulatoriu și vă rog să subliniați acest lucru, deoarece încă mulți virtuali pacienți consideră că este foarte greu să ajungi sub îngrijirea și tratamentul direct al doctorului Boici. Totul este ca bolnavul să prezinte la sosire actele medicale necesare. În sfîrșit sînt mîndru și fericit că medicamentul „Boicil Forte" a făcut obiectul unei mese rotunde în cadrul acestei prestigioase manifestări științifice desfășurată în condiții admirabile mulțumită eminentului reumatolog și activ sprijinitor al muncii noastre, profesorul dr. docent Victor Ciobanu.

LIVIU TIMBUS ■

Tradițiile nu se nasc, ci se muncesc

— V-am citit, tovarășe director Dinu, întrebările la care m-am gîndit să vi le adresez. Mi-ar fi fost mai ușor poate să începem discuția noastră dacă aș fi putut folosi acele cuvinte îndrăgite și repetate cu sau fără motiv de foarte mulți reporteri : „Ultima oară cînd am fost..." N-am mai fost. Întreprinderea dumneavoastră nu-mi este însă necunoscută. Orice manual de geografie enumeră printre elemente de marcă ale economiei românești, alături de tractoarele din Brașov și strungurile din Arad, utilajul petrolier fabricat la „1 Mai" Ploiești.

— Să precizăm cîteva lucruri : industria aceasta nu e tocmai nouă în Ploiești. Acum 70 de ani reparam aici utilaj petrolier. În timpul războiului uzina a fost distrusă. A fost apoi reorganizată. Tradiția există și s-a păstrat. Prima etapă cu adevărat importantă a început în cincinalul '66—'70. Acum am intrat în a treia etapă, cea mai importantă dintre toate. Practic, în zece ani numai, am devenit al doilea exportator și al treilea producător din lume. Tot în această perioadă au fost puse bazele cercetării și proiectării de utilaj petrolier, astfel încît întreaga noastră producție se face după o concepție românească. Îndeletnicirea însă, repet, n-a fost cu totul nouă...

— Tradiția, deci... Sînt totuși tradiții neonorate. Să numim oțelul, de pildă. Îl fabricăm mai de mult chiar decît utilajul petrolier și totuși în materie de oțel n-am ajuns nici pe locul secund la export, nici pe locul al treilea la producție.

— Este adevărat. Sînt însă de altă părere. Avem o economie planificată. Planificarea este o știință. Această știință este desigur ea însăși perfectibilă. La un moment dat ea singură este totuși aceea care poate aprecia ce se poate și ce nu se poate în primul rînd. Planificarea este știința care determină prioritățile. Putem fabrica oțel de cea mai bună calitate. Pentru momentul cînd ni s-a acordat nouă prioritate, investițiile în oțel ar fi depășit poate puterile noastre. Că este așa o dovedește faptul că după aceea au apărut Galațiul, Tîrgoviștea, urmează Călărașul și așa mai departe. Faptul că am ajuns pe primele locuri din lume la utilajul petrolier ilustrează tocmai ideea că atunci cînd s-au apreciat prioritățile nu s-a greșit.

— Poate că dumneavoastră ați fi ajuns oricum la nivelul de-acum...

— Fără concentrarea de forțe planificată în nici un caz. Secretarul general al partidului, personal, ne-a vizitat în fiecare an, și uneori, cînd a fost nevoie, chiar de două ori pe an. În anul cînd sosise momentul de a trece la un alt fel de producție, cu o altă tehnicitate, nu mai speram nici unul într-un miracol. Pur și simplu nu progresam. Stăteam pe loc sau așa ni se părea. Imaginați-vă o secție de o mie de oameni, semicalificați, trecînd dintr-o dată la producția unor piese de înaltă tehnicitate. Un grup de oameni, o colectivitate își are legile ei de conviețuire, apărute ca urmare a exercițiului îndelungat în comun. Zece oameni strînși la întîmplare nu formează un colectiv. Noi am format alte colective, le-am rodat și abia după aceea am simțit că ne mișcăm...

— Dacă n-ați fi reușit, ce justificări ați fi invocat ?

— Efortul de a găsi justificări este tot atît de mare ca și acela de a căuta soluțiile, ca intensitate, și același cronologic. Se exclud deci. Unele justificări sînt reale. În momentul de față v-aș putea oferi cel puțin o duzină de justificări veritabile. Munca unui conducător trebuie apreciată nu prin calitatea justificărilor, repet, ele pot fi reale, ci prin soluțiile care ar fi putut fi luate și nu s-au luat.

— O altă stratagemă ar fi felul cum comunici rezultatul. Raportezi, de pildă, că producția utilajului petrolier este pe locul trei în lume ca volum. Deși ceilalți indicatori sînt departe de acest loc. Și prin asta, să zicem, că vă fac o invitație indirectă de a vorbi despre calitatea utilajului pe care îl produceți.

— Locul doi în lume la export nu mai sună a stratagemă. Calitatea se recomandă singură, mai ales că exportăm 75 la sută din producție. Recent am cîștigat licitațiile din Brazilia și Turcia, la concurență comercială cu firme din S.U.A. Patru medalii de aur la ultimele patru tîrguri internaționale...

— Sînteți vîlcean. De aproape 20 de ani locuiți însă în Ploiești. Cît de strînse sînt legăturile dumneavoastră cu orașul a cărui tradiție o continuați în fruntea întreprinderii de utilaj petrolier ?

— Înainte de a fi director, sînt soț și tată a cinci fete. Și după ce sînt director redevin tată și cumpărător, și spectator la cinema ori teatru, și lucrător voluntar la blocul unde locuiesc. Oamenii știu că sînt director însă. Pe mulți dintre ei îi știu la rîndul meu din întreprindere. Învățăm astfel să conviețuim nu numai pe scara ierarhică a statului de plată ; ci și ca niște cetățeni onorabili ai orașului pe care-l iubim. Educația cetățenească face parte din educația politică. Succesele întreprinderii sînt și succesele orașului. La rîndul lor, succesele orașului intră pe poarta întreprinderii noastre odată cu oamenii care-l locuiesc, îi înfrumusețează și-l construiesc. Și cărora, vă rog să notați, Întreprinderea „1 Mai" din Ploiești, a doua exportatoare de utilaj petrolier și a treia producătoare din lume, le datorează totul, absolut totul.

NICOLAE CRISTACHE ■

DESPRE COPII, PENTRU OAMENII MARI

Cît cîntărește un ghiozdan

Un ghiozdan — ghiozdanul unui școlar — cîntărește, desigur, știință și, desigur, știința nu-i o povară ușoară, la nici o vîrstă.

Gluma e glumă, dar ghiozdanele copiilor noștri sînt totuși mult prea grele. Înainte de orice examen, copiii noștri sînt confruntați cu cel al ghiozdanului, cu teroarea ghiozdanului, cu greutatea ghiozdanului, cu efortul halterofil al ridicării ghiozdanului de pe podea și, evident, al tîrîrii lui pe drumurile spinoase ale cunoașterii. Copii de 7—8 ani cară la școală ghiozdane-bolovani, care apasă umerii, smulg mîna din umăr, înmoaie picioarele. În zilele cînd are, să zicem, citirea, aritmetica, engleza și nu mai știu ce, fetița mea (9 ani, clasa a IV-a, constituție fizică nici prea-prea, nici foarte-foarte) cară în spate patru cărți, opt caiete (pentru fiecare materie, două caiete), penar, pachet cu mîncare (nu-i mîncăcioasă, pachețelul acesta e totuși mic), prosop, săpun, pantofi de schimb și, firește, ghiozdanul. Total general : cam vreo 5 kilograme ! Anul trecut, cînd era în-a III-a, căra cam tot pe-atît. Cam tot pe-atît, și în-a II-a. Pînă la școală, fetița mea face, pe jos, cam un kilometru. Cît fac fetițele și băieții dintr-un sat de munte, în care distanțele se măsoară peste coaste și văi ?

Cărțile-s grele, caietele-s multe, iar ghiozdanele propriu-zise — mai ales ele ! — afirmă barbar, materialele din care sînt făcute le concurează uneori pe cele ale lăzilor soldățești. Se pot vedea pe străzile Bucureștiului copii ce-și cară cărțile și caietele nu în ghiozdane, ci în plase de sfoară sau fibre de plastic. Scapă astfel de-o greutate, sfidînd estetica pedagogică și prăfuindu-și din belșug, la figurat ca și la propriu, cartea primordială a vieții lor... (Cartea care, zic pedagogii, marchează sau ar trebui să marcheze însăși memoria unei generații !). Să nu fim însă sentimentali, nu sentimentele sau nu numai ele interesează aici, ci mîinile și umerii copiilor noștri, deci sănătatea lor. Medicii ne confirmă. Cîteva semne, mai mult exterioare, vizibile totuși, acuză la unii adolescenți nu tarele, ci taraua ghiozdanului burdușit al copilăriei.

Noi știam că știința formează, nu deformează. Nu s-ar putea confecționa măcar niște ghiozdane mai ușoare ?

Poverile mari ale școlii, poate cele mai grele — fiindcă sînt materiale — au fost, nu spunem prin asta o noutate, preluate de noi, de obște și de stat, printre altele și pentru ca gestul copilului să fie degajat, să se poată concentra asupra naturii lui stricte, să poată cîștiga eficiența și noblețea actului pur pe care trebuie să-l reprezinte învățătura. Ghiozdanul totuși nu-l poate prelua societatea, ghiozdanul trebuie să-l poarte copilul. Și e păcat, cînd pentru propășirea și înlesnirea învățăturii s-au risipit atîtea uriașe eforturi, s-au cheltuit inteligență, suflet și multe miliarde de lei, să nu ușurăm și cel din urmă lucru, dar cel care, de fapt, apasă asupra copilului : ghiozdanul !...

ILIE PURCARU ■

De la steaua aceea, zece metri la stînga, începe drumul nostru spre casă

De la Tulcea în aval, fluviul mirosse a mare. Alunecă pe sub sălcii ori saltă nerăbdător să scape de strînsura malurilor. Dorința lui arzătoare e să izbucnească într-un spațiu fără limite. Freamătă ca un mînz care simte în nări imensitatea cîmpiei.

— S-o luăm prin deltă, propune Tozaru ; drumul e mai scurt cu vreo 20 de kilometri.

Accept. Și de la Maliuc, părăsim brațul Sulina, intrăm pe Canalul Crînjală, și Tozaru reduce din viteză. Plutim pe sub sălcii pustii, „Zvîrluga" e supusă unui slalom sever și deodată ne lansăm cu viteză într-un ghiol imens : Fortuna ! Într-o seară, Tozaru a întîrziat cu niște șefi pe baltă. Traversa ghiolul spre Maliuc. Naviga cu prudență. Aproape de ieșirea din ghiol, s-a trezit aruncat cu pieptul în timonă și cu pasagerii din spate peste ei. Gata să se ducă la fund ! Un trunchi de copac secular plutea între două ape. Era noapte. Tozaru nu l-a putut observa și s-a produs un abordaj. „Simțeam că îmi sună apa în cap", zice.

La Mila, îl caut pe Roman Condratov. Este șeful secției piscicole, are 37 de ani și pescuiește de exact 20 ani. Tatăl său a fost pescar, bunicul — pescar și probabil străbunicul a fost tot pescar. Soția l-a urmat prin toată delta și l-a urmat și aici. „Avem la Mila, spune Condratov, 50 de pescari organizați în echipe de cîte cinci. Pescuim în ghioiurile Lidcanca, Fortuna, Băclăvești și într-un vechi braț de Dunăre, pe care oamenii l-au numit dintotdeauna Bogdaproste". De la începutul anului pînă în prezent, au livrat în plus 50 tone de pește, deși misiunea lor nu e ușoară. Apele îi amenință din toate părțile, alteori le inundă vetrele, dar nu și le părăsesc niciodată. Căci tot apele l-au ținuit aici, pe grindurile acestor canale și ghioluri, cu tot ce ascund ele în adîncuri ori poartă la suprafață. Îmi mărturisesc aceasta unii dintre cei mai buni pescari, cum sînt Zaharia Haralambie, Ilie Vasile, Andrei Belazov, Agapie Buhaev, Grigore Malihin, Nichita Butilchin, Vidinei Popov, Simion Radașchin, Radion Trofimov, Ștefan Buhaev și alții. Generații după generații au venit în fața apelor și nu s-au mai despărțit de ele. Fiecare bărbat a moștenit o barcă și o pereche de rame, dragostea de a pescui. Cineva îmi spunea că aici, în deltă, la bărbați pescăria se transmite odată cu numele. Cînd într-o familie s-a născut un fecior, tatăl îl ia în barcă și îl poartă cu el pe baltă, cum cangurul își poartă puiul în marsupiu. O face pentru că bărbatul va răspunde pe parcursul vieții întregi de hrana familiei. Altfel, delta îl izolează, îl învinge și îl expulzează. De aceea, mai mult ca în alte meserii, pescarul trebuie să-și dubleze inteligența nativă cu o îndelungată cunoaștere. Un pescar bun, fiind un vînător prin excelență, va ști să citească adîncul ca pe o carte. Va observa apa, direcția curenților, și în raport de acestea și de alte semne va întui migrația peștelui.

Soarele se lasă în asfințit, incendiind vîrfurile sălciilor. Plouă mărunt și rece. La cherhanaua de la Mila 23 sosesc primele barcaze cu pește. Plutesc greoi, ca niște păsări prea sătule spre cuiburi. Balta parcă plînge după ele.

— Spune Ichim Chitai, cît pește ați prins astăzi ?

— La o singură toană, 1 520 de kilograme și o pălărie.

— Cum adică și o pălărie ?

— Simplu. Am scos și o pălărie. Aceasta pe care o vedeți la mine pe cap.

Dealtfel, nu este prima „minune" pe care Chitai, împreună cu cei zece oameni din echipa pe care o conduce, au scos-o din ghiol. Deseori scot mulinete, furate probabil de pești, cîrlige de undiță și tot felul de alte mărunțișuri. Comoara cea mai de preț este însă peștele. La a doua toană, au scos 818 kilograme : plătică, somn, crap, printre care și un somn de 11 kilograme. Nu e prea mare. Pavel Buhaev a prins unul de 27 kilograme. Echipa condusă de Ichim Chitai pescuiește cu cel mai mare năvod care există în toată delta : lat de 25 metri și lung de 300 metri. Este conceput și confecționat tot de oamenii lui : de Dănilă și Anichei Coslov, Ion Chitai, 22 ani, cel mai tînăr pescar din echipă și frate cu Ichim, Ilie Covaliov, Haralambie Butilchin, Tudor Munteanu și alții. Năvodul lui Ichim costă 60 000 lei. L-au amortizat însă într-un timp record. Anul trecut, în numai două luni și jumătate, au pescuit și livrat statului 100 tone de pește.

— De cînd pescuiești, Alexandru Pituh ?

— La 12 ani am plecat cu tata pe baltă și pescuiam cu vintire. După patru ani am intrat la năvoade.

Pituh a vînturat apele deltei, ca pleava ariilor. În 46 de ani de pescărie, nu poate să-mi spună cam cît pește a prins, dar știe că noapte de noapte s-a trezit la ora trei. De ce la trei ? Pentru că atunci, pe baltă, este o liniște fundamentală. Iar vînătoarea peștelui are nevoie de o cît de mică taină. Munca aspră și dură și-a săpat urme adînci pe chipul lui Pituh. La aproape 60 de ani, se scoală tot la trei și trage la năvod și la rame pînă seara. Deșiră năvodul pe ghiol, cît e de mare, își leagă bărcile de ghionderele înfipte adînc în pămînt și începe să-l adune. În năvod se nimerește uneori și o tonă de pește, alteori mai mult. Tona aceasta plus greutatea năvodului le trag practic patru oameni. Se ridică în picioare, pe hotărace, și trag cu sete, lăsîndu-se pe spate. Trag de camăna cu plute, adică de fringhia de deasupra. Fac sute, mii de mișcări. Gestul amintește de un ritual străvechi. Palmele se transformă în niște clești puternici, mușchii se arcuiesc. Maxilarul se strînge, de parcă omul ar vrea să tragă și cu dinții. Năvodul se apropie greu, chiar foarte greu. Iar cînd e plin cu pește — se întîmplă — mișcările devin epuizante. Atunci trag cîte doi și trei oameni de o aripă. Privesc cu ochii mici, răbdători, la coada năvodului, la matiță cum îi spun ei, în care se adună peștele. Tot atunci, le poți întui bucuria vînătorii. Bucuria aceasta nu se strigă, ci se consumă de fiecare în parte, încet. Le inundă, cred, întreaga fire și atunci trebuie că se simt foarte puternici, stăpînii temuți ai apelor.

Și cu toate acestea, Pituh a crescut șapte copii — patru fete și trei băieți — dar nici unul nu s-a mai făcut pescar. Cel mare a devenit mecanic, mijlociul — electrician, iar cel mai mic e elev. „Am acum aproape 60 de ani, voi merge în pensie, și uite că în neamul meu se sting pescarii..."

— Și îți pare rău, moș Pituh ?

— Bine nu-mi pare.

În toată Delta Dunării nu există pescar care să nu-ți povestească o întîmplare, un fel de înfruntare cu apa : în 1961, Pavel Buhaev avea 16 ani. Pescuia cu tatăl său, cu setcile, pe sub gheață. Seara, s-a pornit un vînt puternic și s-a rupt un prag de gheață. „Ne-au prins sloiii și n-am mai putut să înaintăm. Am ajuns cu greu la primul grind și am rămas acolo, încercuiți de ghețuri, două săptămîni". Ca într-un pustiu polar, în care doar spaima de neființă îți mai populează sufletul. Cei doi Buhaevi, tatăl și fiul, s-au hrănit timp de 15 zile numai cu pește fript, ca primii vînători de odinioară care or fi descoperit pentru întîia dată focul. Și au păstrat cu atîta sfințenie focul încît, după ce au ars toate lemnele din jur, și-au ars și vîslele. Și și-ar fi pus pe foc și barcazul dacă, după două săptămîni, nu începea un vînt călduț care să topească gheața. „Cei de acasă ne jeleau, crezînd că am dispărut. Cînd ne-au văzut, nu le venea să creadă ; credeau că sîntem doar umbrele acelora care am fost. Pînă la urmă s-au convins că sîntem noi, în carne și oase".

★

Matița este denumirea unui ghiol mare. Atît de mare, încît, atunci cînd te afli în mijlocul lui, nu-i vezi malurile. Cuvîntul l-ați mai întîlnit în acest reportaj, dar desemna coada năvodului, sacul de plasă în care se înghesuie peștele. Dacă începe vîntul, se iscă furtuna, și te afli într-o barcă, singur, simți cum treci spre neființă. Nu, nu este o exagerare. Pe ghiol, valurile ating uneori înălțimea celor de pe mare. Iar împotriva lor nu ai cu ce lupta decît cu două rame și o barcă de 14 sau 18 crivace. Aici se află cel mai izolat punct piscicol din toată Delta Dunării. 75 de pescari, marea lor majoritate din Chilia Veche, pescuiesc de vreo două săptămîni, cu opt năvoade, cu vintire și taliene. În primele cinci zile au prins și livrat 40 tone de pește : crap, somn, plătică, șalău, caras și alte specii. Bogată vînătoare ! Sînt organizați în opt echipe, conduse de Gavrilă Munteanu, Ion Horobeț, Ion Gheba, Ion Simionov, Ion C. Leonov, Iftode Ignatenco, Matei Leonov și Mihail Pocora. Pleacă de acasă lunea, la orele două noaptea, și se întorc sîmbătă seara. Cînd ajung acasă, cad ca butucii. Duminica, ies puțin în sat, se cinstesc și se întorc la culcare. Mîine se vor scula de noapte. În rest, balta le domină întreaga existență. Aici, la Matița, se odihnesc care pe unde apucă. Sînt 28 de paturi și 75 de pescari. Mulți dorm pe dușumele, într-un fel de cabană. Nu se plîng, dar constat că acest mod de cazare nu-i aduce nici o laudă conducerii Întreprinderii piscicole Tulcea. Greutățile provin mai mult dintr-o comoditate a unora, decît dintr-o inaccesibilitate a locului. Drumul de acasă pînă aici și înapoi acasă îl fac în barcaze, trase de șalupă. Alteori, îl fac trăgînd la rame. Și drumul e lung, de zeci de kilometri. Un drum al apei, al existenței.

Într-un miez de noapte, în ultimul sfert de veac al secolului XX, la lumina foarte slabă a unei lămpi cu petrol, Ion Buhoci, 51 ani, îndemnat de ceilalți pescari, mi-a relatat cea mai cutremurătoare întîmplare : „Era într-o noapte de iarnă. Anul 1948. Pescuiam cu un singur năvod în ghiolul Tatamir. La o singură toană, am prins peste un vagon de pește. Era ger, pescuiam pe sub gheață, dar eram veseli de lovitura pe care o dădusem. O zi întreagă am cărat peștele la cherhana. Se transporta greu, ramele deveniseră două aripi de gheață. Ne-a apucat din nou noaptea. Și deodată, din bezna nopții, s-a pornit furtuna. Cînd e furtună și gheață pe ghiol, acesta devine o adevărată capcană. Mai erau cam 500 de kilograme de pește în năvod. Nu mai puteam să-l transportăm și atunci am hotărît cu toții să-i dăm drumul, să ne salvăm, dar să salvăm și năvodul. Au plecat patru oameni cu o barcă : Iftim Cosenco, 28 ani, Andrei Chislischi, 28 ani, Gavrilă Ismailciuc, 20 ani, și Gheorghe Buhoci, 20 ani, fratele meu. Furtuna se transformase într-un fel de ciclon. Cei patru au dispărut în întuneric. Au ajuns la năvod, au început să-l adune, dar... un sloi puternic le-a tăiat barca. S-au dus la fund... Strigau la noi cu disperare, iar noi cu disperare și mai mare le aprindeam focuri pe mal, îi încurajam să lupte, să înoate spre mal. Cît poate însă lupta un om ? Să ne fi dus la ei era sinucidere curată. Nu mai aveam ce face, decît să ne resemnăm cutremurați. Cînd am auzit numai trei voci strigînd, ne-am dat seama că unul se înecase. Apoi, am auzit două voci... numai una... și la urmă nu s-a mai auzit nimic. Atunci, am dat foc la tot stuful de pe mal. Lumina parcă întreaga deltă, dar cei patru nu mai erau. Nu știu dacă mă înțelegeți, dar n-aș fi dorit ca fratele meu, unicul, să se înece ultimul..." De aici, Buhoci nu mai povestește, iar pe mine povestea lui mă amuțește. String din dinți și mușc din vîrful limbii. Înțelegeți de ce. Parcă asist la o peliculă cinematografică de o mare încleștare umană, de un rar dramatism. Mă gîndesc chiar că voi fi obligat să revin asupra întîmplării. Acum însă tac și oamenii din jurul meu tac și ei. Nu se mai aude nimic decît un fîlfîit de aripi, căutînd un cuib care poate nu există. În clipa aceasta, de reculegere tîrzie, ghiolurile Deltei Dunării strigă, parcă, cu glasurile tuturor înecaților. Aflu de la ceilalți că pescarii eroi, care au vrut să salveze năvodul, bun al obștii, au rămas o iarnă întreagă sub ghețuri. Tovarășii lor l-au căutat cu năvoadele, cu cîngi și cîrlige, dar nu l-au aflat. În mintea lui Ion Buhoci, acum de 51 de ani, a încolțit atunci un gînd. A crezut că fratele lui s-a salvat, tremură și rabdă de foame cine știe pe ce grind sau plaur. A luat o pîine sub braț și l-a căutat zile și nopți în șir.

★

Așadar, voi participa la o vînătoare cu năvoadele. Peste noapte am dormit cu pescarii la Matița, dormit e un fel de a spune, acum e ora trei, tot noapte, și sînt în picioare. Îmbrac șuba pe care mi-a împrumutat-o inginerul Mircea Sasu, directorul tehnic al centralei din Tulcea. Pescarii s-au trezit toți, s-au îmbrăcat și sînt la barcaze. Păsările nu s-au trezit. Nici chiar broaștele. Oamenii își potrivesc ujbele în strapazane, bețele acelea în care se fixează ramele, fac vînt bărcilor și dispar în întunericul rece. Jumătate din oameni, cu patru năvoade, vor pescui în ghiolul Matița. Se duc remorcați într-acolo. Ceilalți, cu alte patru năvoade, vîslesc spre Babina. Haralambie Comișan mă invită în barca lui. Mergem spre ghiolul Babina, sperînd într-un vînat mai bogat.

— Cum te orientezi dumneata în întuneric, pe baltă, nea Comișane ?

— Cum te orientezi și dumneata în București, îmi răspunde.

— Ei, nu chiar așa.

— Ba chiar așa ; un pescar bun trebuie să cunoască balta, locurile bogate în pește, drumurile de acces spre fiecare ghiol, nivelul apei. Uite, fiecare cot din acesta are un nume, cum au și străzile. Noi ne orientăm după ele, după curentul apei, după direcția în care bate vîntul, după stele. Steaua aceea mare, de colo, e luceafărul de ziuă. De la steaua aceea, zece metri la stînga, eu știu că se află drumul nostru spre casă.

Între timp, cele patru echipe de pescari s-au adunat, oamenii se sfătuiesc și se îndreaptă apoi fiecare în cele patru puncte cardinale. Se opresc la aproximativ 300 de metri una de alta, unul dintre șefii de echipe, Ataman, strigă „Atenție !", după care comandă scurt : „Desfaceți !" Din acest moment, pescarii aruncă toate patru năvoadele în apă, le unesc aripile (crilele) și închid cu

După prima toană, care de data aceasta a fost deosebit de bogată, patru dintre pescari se rup de grup și vin pe primul grind să pregătească, în patru cazane mari, ciorba pescărească.

plasa. Parîmele au tras plasa la fund și primul fior al lumii adîncurilor a fost înregistrat. Luat încă din somn, din cotloane, peștele nu intuiește ce se petrece în jurul său, și lovește în plasă. Dar plasa prinderii a fost aruncată și prin ea nu mai poate ieși. Crapi uriași încep să alerge în jurul năvodului, poate, poate vor descoperi o cît de mică fisură, prin care să se strecoare din nou spre infinita libertate. Fisuri nu există ! Pescarii vînează cu scule bune, trainice. Bărcile toate s-au adunat din nou la mijloc, pescarii le-au legat de ghiondere și încep să adune năvodul. Peștele continuă să alerge, iar cercul se strînge tot mai mult. Oamenii trag la „berbec", un fel de vinci, apoi de camăna de deasupra. Unii glumesc, alții înjură, alții rîd, după cum îi merge treaba fiecăruia. Acum stau în picioare și trag la parîme, și prin întuneric par niște umbre de voievozi care plutesc pe ape. Sînt îmbrăcați cu pelerine, altfel apa le-ar pătrunde pînă la oase. Sănătatea unui pescar depinde pînă la urmă și de cizme sau pelerină. Mulți se plîng însă de calitatea acestora. Comișan mă poartă spre coada năvodului. O parte a crilei, o aripă, a intrat în mîl. Cîțiva șalăi și crapi, care s-au nimerit pe aproape, au sărit peste plasă. Au scăpat ! Îi urmăresc cu gîndul cum aleargă îngroziți. Cei rămași în cercul morții sar, se zbat. Și în această teribilă vînătoare, Pavel Maximov, 36 ani, îmi vorbește cu durere în suflet despre un fapt : „șalăul din ghiolul Matița e bolnav. Are răni singerînde pe trup, zice, și vă gîndiți dumneavoastră cîtă durere îndură sărmanul". După legea lui Pavel Maximov, a vînătorului de pește, moartea prin vînătoare nu îndurerează. Moartea prin boală îl cutremură însă.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

În Bărăgan tomatele acoperă tarlale întregi, în Bucureşti ele se numesc roşii şi uneori se găsesc în pieţe

● Unii şoferi vin la serviciu la orele 12 ● Ce e în grădină nu e şi pe hîrtie ● N-am dat telefon să nu-mi supăr colegii ● Prea mulţi intermediari ● Nu ştie stînga ce face dreapta ● Cele 12 maşini au fost două

Unitatea pentru desfacerea legumelor şi fructelor nr. 265 din Piaţa Pieptănari.

— Aş dori un kilogram de roşii.

— Roşii ?!

Vînzătorul pe al cărui ecuson scrie Ion Răducanu rămîne o clipă înterzis.

— La ora asta vii ? Dacă te sculai de dimineaţă, la 6, poate apucai ceva fiindcă am avut, de ce să mint ; a stat lumea la coadă, într-o oră s-au dus toate roşiile şi toată ceapa. Să fi avut de trei-patru ori pe atît şi tot nu mai rămînea nimic.

Şi în Piaţa Gemeni oamenii erau nevoiţi să aştepte la coadă.

Şi exemplele ar putea continua. Am schimbat direcţiile anchetei noastre către locurile de unde trebuie să înceapă eforturile pentru aprovizionarea de toamnă ritmică şi abundentă a Capitalei cu legume.

★

Începem ancheta în judeţul Ilfov încă din sediul Uniunii judeţene a cooperativelor agricole de producţie. Aflăm că în după-amiaza şi seara zilei precedente fuseseră stabilite măsuri menite să asigure pieţelor oraşului, pentru aprovizionarea de toamnă, cantităţi sporite de legume. Pentru asigurarea transportului, două unităţi bucureştene, I.L.F.-Berceni şi Militari au fost delegate să trimită în zona Mostiştei 25 de autocamioane. La rîndul lor, cooperatorii au primit sarcini precise ; în unele comune au fost mobilizaţi şi copiii din şcoli. Organizare de vîrf.

La complexul de legume şi fructe din Brăneşti, unitate care aparţine Întreprinderii judeţene de legume şi fructe şi se ocupă de C.A.P.-urile din zona Mostiştei, constatăm totuşi o primă breşă în organizare. Este ora 10 şi nici una dintre cele 25 de maşini promise nu a sosit.

— Dar dumneavoastră ce măsuri aţi luat ?, îl întrebăm pe şeful unităţii, inginerul Vasile Chirilă.

— Vor sosi ele, nu vă temeţi. Trebuie să scoatem de la C.A.P.-urile cu care avem contract 110 tone de tomate (şi ne arată o listă cu defalcările pe unităţi). Şi le scoatem noi.

Sperăm.

Nu este Piaţa „Progresul" din Capitală, ci tarlaua C.A.P.-ului Ţărniceni

★

Plecăm mai departe. La ora 12.30 întîlnim prima maşină cu tomate pentru Bucureşti. La 12.40 sosim pe una din tarlalele fermei legumicole din C.A.P.-Gurbăneşti. Odată cu noi soseşte şi Preda M. cu autocamionul nr. 31-B-376.

— Aţi mai făcut un drum ?

— Nu, am sosit aseară tîrziu la bază şi am dormit că eram obosit.

— La ce oră aţi sosit ?

— Pe la 6.

Deci la 18, la 19 a fost acasă că era obosit şi la 20 s-a putut culca. Iar faptul că a venit abia a doua zi la prînz, este cu totul condamnabil, mai ales acum în plină campanie agricolă.

★

La sediul cooperativei Gurbăneşti, una dintre cele mai puternic şi armonios dezvoltate din zonă (de aici te aştepţi la foarte mult), îl întîlnim pe Dinu Danieluc, preşedintele.

— Avem unele greutăţi : lipsa braţelor de muncă în momente de vîrf, nerespectarea unor grafice privind transportul. Dar să ştiţi că planul la tomate l-am depăşit cu circa 100 de tone.

— Planul da, dar acum este vorba de aprovizionarea Capitalei cu produsele de care este plină grădina gospodăriei. Poate că în asemenea cazuri e bine să fie folosite 2-3 zile şi cîteva dintre maşinile aflate în parcul cooperativei.

— Maşinile noastre sînt plecate cu marfă la Constanţa pentru export dar noi vom asigura cele 25 de tone cu maşinile ce vor veni de la Bucureşti. Am expediat una, două sînt la încărcat pe tarlaua prin care aţi trecut, iar două în grădina de la vie.

Dorim să le vedem. Nu le vedem !

★

Intrăm în curtea C.A.P.-ului de la Valea Argovei odată cu delegaţi ai C.L.F.-Brăneşti şi Fabricii Valea Roşie. Ne adresăm inginerului Mircea Dumitrescu, şeful fermei de legume :

— Aveţi planificate 25 de tone de roşii pentru...

— Avem dar e ora 15 — reteză întrebarea inginerul.

Absurditatea răspunsului împiedică pe moment dialogul. Totuşi aflăm că nu există lăzi, că n-au venit maşinile.

— Aţi telefonat la Uniunea judeţeană a cooperativelor, aşa cum s-a stabilit ieri ca procedeu în cazul ivirii unor greutăţi ?

— N-am dat telefon, nu vreau să fac greutăţi colegilor. Dacă mai vine astăzi o maşină, pînă la ora 15.30 cel mult, poate o încarc.

★

La C.A.P.-Frăsinet, interlocutorul nostru este inginerul şef Nicolae Petrescu.

— Şi noi am realizat planul la tomate dar am înţeles apelul făcut şi de cîteva zile desfăşurăm o activitate susţinută de recoltare a legumelor pentru aprovizionarea Bucureştiului. Am încărcat astăzi 3 maşini sosite din Capitală şi am pus roşii şi în două maşini ale cooperativei (n.a. — deci se pot folosi uneori şi maşinile proprii !). Avem anul acesta o recoltă excepţională de tomate, o cantitate aproape dublă la hectar şi e păcat să o lăsăm să se depreciez. Însă, fără a face cumva pe grozavul, trebuie să spun că actualul sistem de valorificare este prea complicat şi uneori frînează bunele noastre intenţii. Noi, cooperatorii, recoltăm, vine I.J.L.F.-ul, adică Întreprinderea judeţeană de legume şi fructe, dar nu direct ci prin complexul său de la Brăneşti. Acesta, C.L.F. se numeşte, face contractul şi ne asigură transportul la o altă întreprindere I.L.F. din Bucureşti care la rîndu-i duce produsul la piaţă. Poate nu se poate decît aşa complicat, mă rog, dar să ştiţi că noi am lucrat totuşi direct cu fabrica, adică cu I.P.I.L.F. Şi am lucrat bine. Cu maşinile noastre transportam legumele direct la Valea Roşie, se află la trei sferturi de ceas, ne înţelegeam cu oamenii de acolo, nu mai aşteptam ca acum planificări, aprobări, avize de la I.J.L.F., de fapt pentru aceeaşi muncă. Cred că în cazul aprovizionării Bucureştiului se petrec lucruri asemănătoare.

★

Trecem şi pe la C.A.P.-8 Martie din Ulmeni de unde fuseseră expediate, ce-i drept, cîteva maşini cu legume către Bucureşti, dar nu se ştie precis cîte şi dacă nu cumva mai sînt unele încă la încărcat. Inginerul şef care încearcă să ne explice mersul lucrurilor este mai nou în cooperativă, iar preşedintele lipseşte. Fusese la o şedinţă la ora 14, iar acum se pregăteşte pentru cea de la ora 18. Ne surprinde faptul că tocmai acum oamenii sînt atraşi de la munca cîmpului spre activităţi care nu au termene precise şi care oricum pot fi amînate şi pe mai tîrziu.

Plecăm la Bucureşti în faptul înserării. Pe drum, în noapte, prindem din urmă o maşină aflată în drum spre Capitală cu încărcătură pentru piaţă. Este însă un turism de tip IMS aparţinînd probabil vreunui membru cooperator ce dovedeşte multă iniţiativă.

★

Întreprinderea judeţeană de legume şi fructe, la sediul căreia poposim a doua zi, este înzestrată cu o staţie de radio-telefon pentru mai multă operativitate în informare şi decizii. Tovarăşul Cornel Bernat, directorul acesteia, ne spune :

— Pentru ieri am avut în grafic 100 de tone tomate pentru aprovizionarea de toamnă a Capitalei. Am realizat 81 de tone dar alte 30 de tone au rămas neridicate în diverse cooperative. Am livrat şi alte legume : varză şi ardei gras peste cifra din grafic, dar la rădăcinoase şi struguri s-a cumulat o rămînere în urmă. În totalitatea lor aceste rămîneri în urmă se pot explica şi prin faptul că din cele 25 de maşini promise de către I.L.F.-urile Berceni şi Militari au fost în teren doar 4. Mai semnalez faptul că unii şoferi duc marfa direct în reţeaua comercială, din păcate însă, în urma unui aranjament cu şefi de unităţi, dereglînd astfel proporţiile în aprovizionare, ca şi acela că o parte dintre conducătorii auto rămîn peste noapte în comună.

În strada Binelui nr. 2, se află sediul Întreprinderii de legume şi fructe Berceni. Directorul comercial, tovarăşul Rareş Constantin, ne comunică :

— Ieri am primit din Ilfov 18 tone de tomate, 6 tone de varză (n.a. la sediul I.J.L.F.-ului aflasem că intraseră în Capitală 32 de tone de varză). Ardei gras 9,1 tone, vinete 4,5 tone... Am avut trimise 8 maşini.

— La I.J.L.F. ni s-a spus că au venit doar patru ; nici cifrele privind cantităţile de legume nu corespund. Care este adevărul ?

— Acesta pe care îl spun eu. Trebuia să trimit 12 dar n-am avut decît 8.

Întrebîndu-ne unde este totuşi adevărul vizităm cele două magazii pentru legume ale întreprinderii.

Şeful depozitului nr. 2, S. Neguţ, ne spune :

— Avem în depozit circa 30 de tone de tomate dar sînt de la Rm. Sărat şi Feteşti. De la complexul Brăneşti am primit doar o maşină, adică aproximativ 3 tone.

La depozitul nr. 1, Emil Dulceanu vorbeşte despre o situaţie asemănătoare :

— De la complexul Brăneşti am primit ieri doar o singură maşină cu roşii. Ce vedeţi sînt din alte locuri.

Deci din cele 12 maşini au rămas doar 2, una de la Brăneşti şi alta tot de acolo.

★

Am văzut pe tarlale tone de roşii, ardei, vinete, conopidă, gogoşari, fasole, ceapă, struguri, etc. Am găsit în birouri teancuri cu situaţii, am stat de vorbă cu oameni care s-au contrazis unii pe alţii sau chiar pe sine. La plecarea din depozitul Berceni am vorbit cu delegatul maşinii 21-B-3364 care tocmai sosise de la drum. Staţionase 3 zile la C.L.F. Băileşti (Dolj) şi adusese vreo 3 000 kilograme de morcovi sub stas. Adică stricaţi.

De aceea nu putem să nu fim de acord cu părerea inginerului şef de la C.A.P.-Frăsinet, că sînt prea multe întreprinderi amestecate în aceste treburi, nu prea simple dar nici prea complicate, fapt care înlesneşte lipsa de răspundere şi iniţiativă, indisciplina.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Oricum l-ai privi pămătuful de tulpini uscate nu poate fi confundat cu „legume şi fructe".

FAPTELE ȘI VORBELE

Puterea figurilor de stil

Acum vreo zece zile, o galerie de o mare exuberanță vitală își făcea simțită serios prezența cu prilejul transmisiunii unui meci la televizor. Atît de energic, încît comentatorului sportiv i-a fost imposibil să o ignore, atrăgîndu-ne atenția că în clipa respectivă aveau loc niște „intervenții fonice nu prea plăcute din partea spectatorilor".

O, putere a figurilor de stil — mi-am spus — cine-ți poate contesta facultatea miraculoasă de a modifica realitatea în conformitate cu o viziune artistică! Un simplu eufemism, bine plasat, și dintr-o dată, lumea se îmblînzește luînd o înfățișare elevată. Acolo unde mii de voci concurau, probabil, în diverse explozii verbale cam orduriere, oscilînd între : „ați mîn-cat bă-ta-ie !" răcnit ritmat și „la oase !", rostit prelung, eleganță retorică pune o surdină înnobilatoare : „intervenții fonice nu prea plăcute" pentru huiduieli și injurături de mamă, cîtă finețe !

Tabloul naturalist, colcăind de instincte primare, trece brusc la o distanță contemplativă, superioară, clasică.

Arta aceasta a întrebuințării eufemismului în relatarea întîmplărilor cotidiene face școală în gazetăria noastră. Dacă la magazinul „Menajul" nu se găsesc cratițele potrivite de care o gospodină are nevoie, faptul e numit cu seninătate cultă : „penurie sortimentală". Vînzătorii mojici din alte unități comerciale, deprinși să răspundă cetățenilor ursuz, neclintindu-se spre a-i servi decît doar după repetate rugăminți, „par să vadă în fiecare client un neavenit". Cum puteți constata, indiferența disprețuitoare dobîndește subit o „filozofie". Nu fiindcă-i doare-n cot ce dever va face magazinul se poartă așa hîrsuit. Feriească dumnezeu ! Cauza e de ordin intelectual : clienții sînt socotiți niște „neaveniți".

Pe Lipscani, într-o vitrină, mărfurile zac trîntite de-a valma. Nu o nepăsare crasă, revoltătoare, dedusă din principiul : „timpul trece, leafa merge, noi cu drag muncim" stă la originea talmeș-balmeșului expus, cum am fi înclinați să credem. Eroare fundamentală ! Un reporter cu darul eufemistic ne informează că în nefericita vitrină „au fost îngrămădite tot felul de produse, fără a lăsa cumpărătorilor posibilitatea să sesizeze noutatea". Aici era baiul, înțelegeți ! Bieții oameni au vrut să arate tot ce au, pierzînd datorită bunelor intenții discernămîntul necesar. I-am răpit astfel eventualului cumpărător prilejul să sesizeze „noutatea", care în mulțimea exponatelor și-a pierdut individualitatea asemenea copacilor din pricina pădurii.

Figura de stil pune finețuri psihologice în acte pe cale de a primi astfel o calificare simplificatoare, trivială. O vînzătoare „nu a iertat clienții de supraprețul destinat propriului buzunar". Subțirea ironie a reporterului deplasează problema din cîmpul gînăriei curente în cel al opțiunilor sufletești fundamentale. Intră în chestiune **lipsa de milă**, categorie morală. Iată aproape începutul unui roman dickensian.

Băgarea mîinii pînă la cot în avutul obștesc (500 000 de lei furați de la I.M.U.A.B.) cîștigă grație artei cuvîntului o stilizare abstractizantă înălțătoare. Delictul devine evanescent îndărătul vrajei limbajului ales: «două „mici" eludări ale unor precise obligații de serviciu au favorizat producerea unui însemnat prejudiciu».

Știți foarte bine ce mizerii păcătos cotidiene presupune mutarea într-un apartament nou, raportat ca executat, dat spre folosință, dar practic neterminat. Asemenea plicticoase drame realiste mărunte (porțiuni de perete netencuite, ferestre care nu se închid, chiuvete lipsă, robinete defecte etc.) sînt proiectate undeva departe. În primul plan, suprafețele lunecoase ale cuvintelor lustruite îngăduie să patineze zglobiu pe dinaintea noastră doar „ideile" lucrurilor, „jocul ideilor" din piesele lui Camil Petrescu : „Scadențe neonorate"..., finalizare formală, datorită unor „codițe" lăsate în urmă...

N-am inventat nimic. Toate citatele sînt culese de prin ziare. Pe cît mă încîntă această masivă pătrundere a figurilor de stil în jurnalistica noastră, pe atît mă îngrijorează însă preferința prea marcată pentru eufemism. Realitatea se colorează delicat — e adevărat — totuși, parcă prea mult în nuanțele rozului bombon. Și noi promovăm în artă varietatea.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

SUGESTIILE LECTURII

TOLSTOI: cauza vieții noastre...

Ce e lumea cărților decît o continuă căutare a propriei ființe, oricît de îngălbenite ar fi paginile lor ? Privești sutele de volume din biblioteca rînduită de jur-împrejurul camerei și, stăruind cu atenție asupra fiecăruia dintre ele, dai de numele autorilor, de titlurile opisurilor lor și, dintr-o dată, coborînd cu raza minții între filele citite de-a lungul anilor, nu simți dumneata, ca și mine, ca oricare altul, că în fiecare carte cu care ți-ai înnobilat biografia ai descoperit o parte din ceea ce ești azi ?

O lectură este o continuă călătorie, desigur, nu poți să nu fii de acord cu Nicolae Iorga, atunci cînd spune despre cărți : „Unde n-am mers eu cu dinsele, părețli de vălătuci ai umilei căsuțe pierind ca o perdea de fum la cei dintîi avînt al imaginației trezite !". Cu „Letopisețele de vechi și bun grai ale lui Mihail Kogălniceanu" — primite în dar la cinci ani — i se deschideau larg primele zări intelectuale — „și ce largi în timp și spațiu erau acestea !" ; prin ele trăise „impresia de total, senzația de viață" (se „muta pur și simplu în ea"). Prin paginile cărților reușise să privească încălerările și să ia parte la judecățile Divanurilor, să stea lîngă Dabija-Vodă, cel care nu bea decît din oala de lut, să fie alături de Alexandru Iliaș, cel bun, lîngă Dimitrie Cantemir, prins în cursa de la Stănilești. Prin cărți trecuse, încă din copilărie, numeroase granițe geografice, și chiar ale timpului. „Cu un călător englez m-am dus în India și m-am așezat în răcoarea vilelor ascunse în tamarini, pe cînd servitori arămii se aplecau adînc înaintea senioriei mele. Cu o călăuză care cunoștea Antilele spaniole m-am plimbat în palanchin pe străzile Havanei, uneori stropite cu sînge (...). Mă scuturam de frigul viscolelor scoțiene care fac să piară cu grămada turmele și uneori păstorul împreună cu dînsele (...). Prin Victor Hugo, din **Orientale**, am văzut pierind în flăcări Sodoma și Gomora, cînd îngerul a spus focului neștiutor : „aici".

Călătorii prin cărți...

„Multe drumuri am făcut eu pe atunci, și oameni mari au fost uneori acolo care m-au îndreptat la dînsele !" Ucenic al paginii tipărite și mare autor de carte, Iorga folosea formula de reverență : dumneaei, cartea, și nu fără să se explice ; fiindcă — așa cum spunea — „cu astfel de lecturi se face un **mic om**, cu mult înainte de vreme", și fără ca sănătatea lui să sufere, dovada că el însuși se afla mereu „gata de muncă", „chiar și în cel de-al șaptelea deceniu, de existență", cînd scria „O viață de om".

Dar dacă toate aceste călătorii încep la cea mai fragedă tinerețe fără să se sfîrșească, poate, niciodată, vine o vîrstă cînd călătoria în lumea cărților — dacă e dublată de o activă existență în lumea realității — nu e numai una a cunoașterii umanităților din afară, cît, mai ales, a propriului eu, pe care lecturile și învățătura încep să-l conducă precum timonierul o corabie ieșită în larg. Desprinzi atunci din cărți nu doar „peisaje", sau „întîmplări", sau „tipuri" ; te îmbogățești cu **idei, cu principii morale,** cu ajutorul cărora le corectezi sau le animi pe ale tale ; construiești . **programe de viață.** Este, cred, etapa cea mai de sus a contactului cu cartea și **sugestiile lecturilor** personale, pe care voi încerca să le transcriu în această rubrică, își propun să dea un imbold, îndeosebi cititorului aflat la anii formării ; lui, mai ales, vreau să-i vorbesc despre perspectivele pe care i le poate aduce cartea, pe toate planurile personalității sale.

Drumurile gazetărești m-au dus, de-a lungul anilor, spre foarte mulți oameni, spre multe reușite, dar și spre destule „căderi", „pierderi", nereușite. Îndeosebi cu unii tineri se petrecea acest lucru. Descifrați mai atent, observai ușor că în inimile lor zvicniseră cîndva nobile flăcări, visuri mari le înaripaseră gîndirea, dar ceva, un mic amănunt, unul foarte banal, poate, îi zvîrlise dintr-o dată departe tocmai de locul în care doreau să se afle. Acel ceva putea să fie un cuvînt aspru, lipsa unei mîngîieri sau a unei înțelegeri. Drame de acestea se nasc, nu rareori, chiar în anii de școală, în sala de clasă ; tinerii în cauză se văd deodată prizonierii situației de „marginali" și, cu timpul, fie că n-au puterea, fie că renunță, se conving că acela e locul lor, adică îi se formează ceea ce în pedagogie se numește „stereotipul de marginali". Iar de aici înainte lumea însăși începe să-i ia drept „aceia de-acolo, de la coadă..." Altă categorie — poate și mai numeroasă, deci foarte importantă — este a celor care nu pot depăși anumite bariere. Ei și-au format un ideal, au o țintă, un scop în viață, dar ca la un făcut, le apar, sau li se pare numai că le apar, fel de fel de „piedici" în față. De cîte ori nu auzim : „Eh ! Dacă eu eram în situația cutare... Ce nu făceam !" Sau : „Dacă nu mă loveam de cutare greutate... !" Și ești gata să-i înțelegi, să-i justifici.

Desigur, condițiile sînt condiții, ele nu pot fi negate. Doar sîntem materialiști, luăm lucrurile în esența lor obiectivă. Parcurgînd însă **Jurnalul** lui Tolstoi întîlnești două însemnări ce datează cam de pe vremea cînd scria „Învierea" și care pun foarte multe semne de întrebare cu privire la justificări și la uzurința acceptării lor.

„Însușirile adevăratei activități spirituale — scria urîașul de la Iasnaia Poliana — **sînt de așa natură încît ea nu poate fi ținută în loc".** Și mai departe : **„Dacă e ținută înseamnă că nu e autentică".**

Afirmație dură, lipsită de zaharicalele sentimentalismelor cu care se grăbesc să ne înconjoare unii, în loc să ne aducă la realitate și să ne spună adevărul în față. Adică, zice Tolstoi, nu umblați cu prostii : n-ați făcut (sau nu reușiți să faceți) nimic în viață, „opera" voastră nu prea se vede ? Ei bine, asta n-o puteți justifica prin cutare sau cutare cauză exterioară vouă. De nimic v-a fost opera, de nimic ați fost voi ; căci dacă aveați într-adevăr spirit, nu puteați fi ținuți în loc.

Dar condițiile ? Cum rămîne cu condițiile determinante, pe care numai cu cîteva rînduri mai înainte spuneați că le recunoașteți ca fiind obiective ?, bănuiesc, deja, niște voci iritate. Ce zicea Tolstoi al dumneavoastră despre aceasta ?

Tolstoi, voi răspunde, nu știu dacă se gîndea neapărat la dialectică, dar în însemnările sale oferă un răspuns demn de un mare gînditor dialectician. El nu nega existența unor greutăți. Atrăgea însă atenția să înțelegem că „viața este un act eroic", că nu poate obține nimic cel ce se predă fără luptă. Iar pentru desfășurarea acestei lupte iată ce idee formidabilă enunța el :

„Lucrul anume care ne necăjește și care ni se pare că împiedică îndeplinirea cauzei noastre este, de fapt, CAUZA VIEȚII NOASTRE".

Gînditorul este aici în toată măreția lui. Da, greutatea (posibila ei existență obiectivă) este recunoscută. Dar nu și justificarea.

Vrei să nu rămîi un „marginal", ai nevoie pentru aceasta de un climat de căldură și înțelegere în colectivul tău ? Urmînd calea dorinței tale de afirmare, luptă pentru crearea acestui climat, pentru cîștigarea înțelegerii, a cuvîntului care să te slujească.

Ești cercetător într-un institut, ai o idee ce ți se pare foarte importantă, dar ți-o înecă o mică birocrație ? Fără să pierzi din priviri țința, desfășoară, mai întîi, sau în paralel bătălia cu birocrația, devenită prima ta mare cauză, de victoria căreia depind multe alte victorii.

Ești un asemenea experimentator care ar avea nevoie de laboratoare ultramoderne, inclusiv în instituția lui, și nu există (fapt absolut posibil, încă mai sîntem o țară în curs de dezvoltare) ? Crearea acelor laboratoare, munca asiduă pentru aceasta, devine marea ta cauză.

Să nu uităm : „Însușirile **adevăratei activități spirituale** sînt de așa natură încît ea **nu poate fi ținută în loc.** Dacă e ținută înseamnă că nu e **autentică**".

Bătrînul Tolstoi nu ne dădea numai sfaturi, ne-a dat și un mare exemplu : realizînd opere care au intrat în patrimoniul culturii mondiale la vîrsta de septuagenar, era, totuși, zilnic nemulțumit de el ; tot i se părea că nu muncește suficient...

EUGEN FLORESCU ■

CRONICA LITERARĂ

Mihai Stoian: Meseria mea e viața

Mihai Stoian este un reporter de două ori interesant : prin ceea ce scrie și prin ceea ce crede despre meseria sa. Dar noutatea, în cazul lui, nu stă în aceste două calități, judecate în parte, ci în inițiativa de a le fi pus la contribuție, pe amîndouă, în același timp. Citită așa, **Meseria mea e viața** (carte al cărei titlu pare să reprezinte o replică la „documentarul" lui Robert Merle, **Moartea e meseria mea**) seamănă cu acele romane care, alături de „poveste", conțin și propriul lor roman.

Ca toți reporterii de vocație, și autorul acestei cărți circulă prin cele mai diverse medii, vizitează șantiere, la interviuri, pătrunde în școli, stă de vorbă cu oameni celebri, cu medici eminenți, cu Ana Aslan sau numai cu mecanicul lui Aurel Vlaicu, dar și cu părinți care și-au părăsit copiii, cu personaje care, în limbajul tribunalelor și al reporterilor se numesc „cazuri-limită", cu parlagii, cu hingheri și cu alcoolici, cu oameni necăjiți, care au crescut în orfelinate și în institutele de reeducare. El scrie, cu aceeași pasiune, despre băiatul-lup Ramu, ucis de civilizație, „ca marile imperii", despre Hans Frank, „regele german al Poloniei" și despre cartea lui Curzio Malaparte, **Kaputt**, despre Transfăgărășan, despre Mihai Viteazul, despre procesul memorandiștilor din 1894 (dr. Ioan Rațiu : „Existența unui popor se afirmă, nu se discută !"), despre „primul zbor în balon liber", întreprins de Pilâtre de Rozier și marchizul d'Arlandes, în 1783 și despre ascensiunea balonului „România", la 20 octombrie 1905, cu Eugen Assaky (nepotul scriitorului moldovean Gheorghe Asachi, cel cu poemul scris **în ocazia zborului aerostatic a madamei Blanchard**), Paul D. Moruzzi, Demetriad și Valentin G. Bibescu („omenirea își uită, uneori, eroii"), despre Ana Ipătescu, eroina de la 1848 („Locul înhumării... : necunoscut — pînă astăzi"), despre cele cîteva case istorice, demolate în București, din ignoranță sau din rea-voință (casa lui Titu Maiorescu, din spatele magazinului „Eva", Muzeul Simu, casa lui Heliade din Obor, unde s-a tipărit **Curierul românesc**, casa Macedonski, de pe locul actualei clădiri A.S.E., casa lui Al. Odobescu de pe Cuza-Vodă), despre insula Ada-Kaleh, despre inundațiile din 1970 și 1975, despre reporterul și vitorologul Robert Jungk („reportajul e mult mai mult decît o lume fotografiată — el implică o cunoaștere fundamentală a istoriei, a societății, un instinct special dezvoltat, simțul timpului, al momentului pe care-l trăiești și care se consumă odată cu tine").

De cele mai multe ori, peregrinările acestea devin subiect de meditație și, dacă în cazul „prozei" puteam să descoperim, în asemenea împrejurări, un roman al romanului, la Mihai Stoian vom descoperi reportaje despre reportaje. Se poate spune, deci, că formula acestei cărți care, alături de reportajele clasice, de anchete și de interviuri, conține adevărate confesiuni, pagini de jurnal, profesiuni de credință și polemici, este formula romanului „en abîme".

Parcurgînd lista de teme pe care le-am enumerat mai sus, ne-am putea întreba dacă cel care scrie despre ele este un reporter optimist sau, dimpotrivă, unul pesimist. La această întrebare ne răspunde chiar autorul : „Optimistul sînt eu. Alt confrate, străbătînd Valea Prahovei, comod așezat la fereastra trenului sau a autoturismului, descrie inspirat Ceahlăul. Dar Ceahlăul a fost și va fi frumos, imuabil frumos, milenar. Ce ne facem însă cu cealaltă Natură, umană, înlăuntrul căreia magma existenței clocotește ? Este omul (cu o mic, nu Vîrful Omul, cu O mare), realmente întotdeauna frumos ? Și atunci, cum se măsoară — autentic — optimismul și pesimismul ? Să descrii, pur și simplu, un decor neschimbător sau, crezînd total în perfectibilitatea naturii omenești, s-o dezvălui cu orice risc, tocmai pentru a o desăvîrși ?"

A descrie Ceahlăul, pe Valea Prahovei, iată un mod elegant de a spune că există reporteri care nu scriu despre ceea ce văd.

Meditînd în permanență la ceea ce scrie, combinînd citatul de viață, „grefele" de hîrtie, cu citatul literar (Bolintineanu, Alecsandri, Vlahuță, Iorga, Panait Istrati, Călinescu, Vianu, Arghezi), interesat, într-o măsură mai mare decît alții, de finalitatea reportajelor sale, de ideea de dreptate și de adevăr, și transformîndu-se, de aceea, nu de puține ori, într-un anchetator justițiar, Mihai Stoian a descoperit, ca și Radu Cosașu, în felul său, soluția prin care o „culegere de articole", fără legătură aparentă, poate fi transformată într-o carte unitară și pasionantă.

FLORIN MANOLESCU ■

PARADOXUL SLOBOZIA-CIORĂȘTI

Un paradox autentic. Toți au dreptate și nici unul. Dreptatea fiecăruia urcă, precum mercurul termometrului, pînă la un punct unde nu se oprește însă ci dispare.

Slobozia-Ciorăști este o comună de mărime mijlocie și nu foarte bogată, la 10 kilometri de Focșani. Printre treburile care nu mergeau tocmai pe roate anul trecut se numărau și cele aproximativ o mie de vite. Uncle nu mergeau deloc : zăceau pur și simplu și președintele cooperativei, speculînd conjunctura creată de reorganizarea prin lege a fermelor, a cerut transferarea acestora la Complexul de taurine de la Golești, unitate specializată. Ferma de vite urma să se desființeze deci în conformitate cu prevederile legii și interesele obștii, și șeful fermei, medicul veterinar Alexandru Moscu, depune o cerere la Direcția pentru agricultură și industrie alimentară a județului Vrancea cerînd numirea în postul de medic al circumscripției veterinare din comună rămas vacant de o bucată bună de vreme. Cităm dintre argumente : s-a născut și a crescut în Slobozia-Ciorăști ; părinții, pensionari și bolnavi, locuiesc în comună ; dorește să se stabilizeze în comuna natală ; postul pe care funcționează, șef de fermă, urmează să fie restructurat ; postul de medic de circă este vacant. Acesta era interesul curat, legitim și personal al medicului Alexandru Moscu. Interesul direcției agricole nu mergea chiar atît de departe ; se oprea la opt kilometri de Slobozia-Ciorăști și anume la Complexul de taurine de la Golești unde urmau să treacă dealtfel și vitele restructurate ale medicului veterinar ; aici, tot de o bună bucată de vreme, de la înființarea complexului, nu era acoperit postul de medic epizootolog și practica în zootehnia județului era și este de a acoperi în primul rînd posturile de șefi de ferme și de specialiști ai complexelor de vite și abia după aceea posturile de medici de circumscripție. I se refuză postul de medic de circumscripție și solicitantul nu depune, firește, în aceste condiții nici o contestație, cu toate că n-ar fi avut dreptul întrucît niciunde posturile nu se atribuie la cerere. Atît postul de medic epizootolog cît și cel de medic de circă au același nivel de remunerație. Medic de circă poate fi însă oricine, chiar și un stagiar, și este un post curat și fără răspundere materială ; pe scurt : foarte căutat, cerut și rîvnit, ceea ce nu se poate spune despre posturile de medici epizootologi, cu răspundere materială și multă bătaie de cap. I se refuză deci cererea în concordanță cu perspectivele de ansamblu ale zootehniei județului și cu practica de mulți ani din acest domeniu și nicidecum pentru faptul că medicul veterinar Alexandru Moscu n-ar fi fost corespunzător, cum s-a afirmat mai tîrziu, afirmație ce se opune realității ce demonstrează că medic de circă poate fi chiar și un medic stagiar. Aceste cinci minute de explicație nu au loc și veți vedea ce consecințe de necrezut va avea în continuare acest amănunt.

2

La patru kilometri de Focșani funcționează inegal și necesar Asociația economică intercooperatistă de creșterea și exploatarea vacilor de lapte „Unirea", pe care o vom numi simplu în continuare complexul Unirea. Unitate economică ce ar fi trebuit să fie reprezentativă și de avangardă și care nu era așa pînă la numirea în funcția de director a medicului veterinar Mihai Munteanu. De mai mulți ani, Mihai Munteanu exersa rolul de „om de intervenție" cu tenacitate, disciplinat și nu totdeauna conform cu dorințele și interesele sale. A fost printre puținii medici din județ care au acceptat să treacă de pe postul rîvnit de medic de circumscripție pe acela de șef de fermă fără comentarii, apoi, cînd a fost nevoie, în funcția de director de complex la Golești, medic veterinar principal la Direcția agricolă și în cele din urmă, la solicitarea organelor de partid, ca director al acestui greu și complicat complex Unirea. Ajunge în scurt timp pe locul trei pe țară și crescători de vite din Anglia vin la „Unirea" în schimb de experiență. „Lucra așa, afirmă Constantin Bratu, secretarul de partid din acel timp, aveai nevoie de vopsea și nu se găsea în magazie, el scotea un pol din buzunar și te trimitea să cumperi vopsea. Se grăbea, era tare grăbit și nu-l interesa decît un singur lucru : disciplina. Și lucrurile să meargă repede și mai ales bine. Din păcate, ca medic veterinar nu prea ținea cont și de disciplina financiară ; o fi crezut, cred eu, că bunul-simț îi era de ajuns..."

În vara cînd medicul veterinar Alexandru Moscu afla despre perspectiva destinării fermei de vite din Slobozia-Ciorăști și se gîndea la postul vacant de medic de circumscripție, în județ se vorbea mult despre loturile în folosință ale specialiștilor și unul dintre subalternii lui Mihai Munteanu propunea în Adunarea generală a reprezentanților cooperativelor agricole ca și specialiștii de la complexul Unirea să dispună de astfel de loturi. De față era și un reprezentant al U.J.C.A.P. Vrancea și medicul veterinar Mihai Munteanu, ca foarte mulți dintre conducătorii treburilor agricole din județ, cum aveam să constat personal mai tîrziu, avea cunoștințe suficient de sumare despre prevederile statutului C.A.P.-urilor și nu se gîndea că articolul patru al acestuia nu acorda specialiștilor din complexele intercooperatiste dreptul la lot în folosință. Am să dau un exemplu : Ion Călin, inginerul șef al Consiliului intercooperatist Odobești, afirmă chiar că Biroul executiv al consiliului ar fi dat totuși o asemenea dispoziție, ceea ce nu este tocmai exact și chiar dacă ar fi, în acest caz consiliul a luat o hotărîre ilegală. V-am dat acest exemplu tocmai ca să demonstrez cît de puțin sînt cunoscute prevederile statutului. Adunarea generală a votat propunerea și trei dintre specialiștii complexului Unirea au fost, ca să zic așa, împroprietăriți în afara legii.

Mergem mai departe, la fel cum a făcut și medicul Munteanu care, nepricepîndu-se la agricultura loturilor în folosință, a dispus suveran să se acționeze în conformitate cu legea, ceea ce pentru subalternii lui a însemnat extinderea drepturilor dincolo de granițele legale ale loturilor, folosirea mașinilor complexului pentru transportarea pepenilor cultivați pe diverse piețe de desfacere, cu acordul directorului firește, care atunci cînd i se cerea aprobarea se mulțumea să spună : vedeți ca totul să fie legal. Un alt subaltern al doctorului Munteanu, fără lot în folosință, prinsese gustul pieilor și cînd directorul l-a dat afară a zis : „Las'că v-aranjez eu. Eu cu piei n-am voie, dar dumneavoastră cu pepeni aveți..." „Du-te unde vrei", i-a zis doctorul, gîndindu-se că lui îi aprobase Adunarea generală dreptul la pepeni. Și s-a dus. N-a mai revenit el, ci organele în drept etc. etc. Judecarea organelor de partid a fost dreaptă, a ținut seama în primul rînd de prezentul penibil, dar n-a omis nici trecutul și mai ales viitorul unui om care în fața altor oameni, nu și a instanței judecătorești, avea totuși circumstanțe atenuante. A fost judecat aspru și fără părtinire în Plenara Comitetului orășenesc de partid Odobești, de unde a fost exclus, în Adunarea oamenilor muncii din complex de unde a fost destituit din funcția de director, a primit vot de blam pe linie de partid, a fost discutat în secretariatul Comitetului județean Vrancea al P.C.R. și s-a hotărît ca medicul Munteanu să se întoarcă la munca de unde a plecat, adică la aceea de medic de circumscripție. Circumscripția de unde plecase era ocupată. Libere nu erau decît Milcovul și Sloboz.a-Ciorăști. Milcovul era mai aproape de locurile sa din Focșani, la Slobozia-Ciorăști lucrase însă ca director al complexului Golești și s-a dus la Slobozia-Ciorăști, acolo unde cu două luni în urmă ar fi vrut să ajungă și fostul șef de fermă Alexandru Moscu și fusese refuzat din motivele pe care acum le cunoașteți.

3

Alexandru Moscu, după desființarea fermei din Slobozia-Ciorăști și după ce a fost refuzat pentru postul de medic de circumscripție, a fost repartizat așa cum era de așteptat ca medic epizootolog la complexul de taurine Golești unde trecuseră dealtfel și vitele de care răspunsese pînă atunci. Remunerația fiind cu cîteva sute de lei mai mică și fiind nevoit să recurgă și la naveta, obositoare cu toate că nu avea de parcurs decît opt kilometri, și-a manifestat nemulțumirea și a fost transferat în interesul serviciului la ferma din Ciorăștii Mari, la 65 km de casa părinților din Slobozia-Ciorăști. Între timp, medicul Munteanu este sancționat și numit la Slobozia-Ciorăști ca medic de circă. Se poate constata destul de lesne că nu există nici o legătură între viața medicului Mihai Munteanu și aceea a medicului Alexandru Moscu și totuși destinele lor se întîlnesc pentru a da naștere primului paradox din Slobozia-Ciorăști : în timp ce Mihai Munteanu face naveta la Slobozia-Ciorăști, de la Slobozia-Ciorăști Alexandru Moscu face naveta la Ciorăștii Mari. Situație pe care o sesizează, primul desigur, Alexandru Moscu. Deci : el, Alexandru Moscu, fiu al comunei, fost deputat, fost locțiitor al secretarului organizației de partid, decorat de două ori pentru merite în muncă, fost șef de fermă în comună, locuind la părinți, face naveta la 65 km și i se refuză postul de medic de circumscripție la Slobozia-Ciorăști, pe atunci vacant, în timp ce un străin de Slobozia-Ciorăști, și pe deasupra și sancționat, răspunzător pentru fapte cu gravitate penală, retrogradat, pus în discuții și criticat, face la rîndul lui naveta acolo unde ei ar fi scutit s-o facă. Protestează și este normal. Protestează deschis și pe toate căile, nu fără a specula cu subtilitate situația lui de fiu al satului care dorește în conformitate cu spiritul hotărîrilor de partid să se stabilească în comuna natală ca să ajute la prosperitatea și dezvoltarea multilaterală a comunei. O face cu insistență dar cu temeiul pe care i-l oferea realitatea însăși.

4

Față în față cu o realitate pe care n-a dorit-o și la care a contribuit fără să bage în seamă tendințele spre paradox care se apropiau și se alăturau mai presus de voința cuiva, direcția agricolă s-a trezit răspunzătoare de rezolvarea unei dileme fără soluții practice și cu atît mai puțin imediate cum solicita Alexandru Moscu. Unde greșise ? Îl refuzase pe Alexandru Moscu cu argumente nedeclarate dar întemeiate. Îl acceptase pe Munteanu în împrejurări de forță majoră cînd postul era vacant. Și totuși lucrurile se aranjaseră chiar așa : „fiul comunei" făcea naveta la Ciorăștii Mari, în timp ce Munteanu făcea naveta în Slobozia-Ciorăști. Ce era de făcut ? Prima variantă : să-l schimbe încă o dată din post pe Munteanu, și să-l aducă în loc pe Moscu. Consecințe : ar fi revenit asupra propriei sale hotăriri, aceea de a refuza acordarea postului de medic de circă lui Moscu, hotărîre care fusese luată cu mult înainte de a fi vorba de numirea lui Munteanu în această funcție. Moscu ar fi beneficiat astfel de nenorocirea lui Munteanu, în timp ce Munteanu ar fi fost pedepsit încă o dată fără nici un motiv. De data asta Munteanu, spre deosebire de ceilalți doi subalterni ai lui care fuseseră mutați disciplinar la unități economice unde neavînd nici un caz Moscu stăteau liniștiți în posturile lor, ar fi avut drept vină doar faptul de a ocupa un post într-o comună unde direcția era aceea care avea probleme. nu el. A doua variantă : să lase lucrurile cum sînt și să refuze insistențele lui Moscu care în lipsa unei soluții deveneau iritante și de nesuportat. Cum putea răspunde unui tînăr care cere apropierea de părinți și de locurile natale ? „Că de fapt, chiar la 65 km depărtare, nu era despărțit de părinți, ferma unde lucrează aparținînd aceleiași uniuni intercooperatiste", ceea ce îl face pe Moscu să pufnească în rîs și să adauge : bine că nu mi-a spus că face parte din același U.J.C.A.P. sau chiar U.N.C.A.P. Inabilitatea de stil din răspunsul direcției îl face pe Alexandru Moscu să prevadă o breșă serioasă în logica și dreptatea direcției și să lărgească frontul de atac, adresîndu-se și altor organe. Scopul : redeschiderea cazului Munteanu, nedrept și insuficient pedepsit față de gravitatea faptei sale, în care caz desigur postul de medic de circă ar fi rămas iarăși vacant. În această furie, Alexandru Moscu nu vede decît o singură piedică în calea revenirii sale în Slobozia-Ciorăști : Munteanu. Se apreciază că Munteanu fusese *preferat* lui Moscu, ceea ce, după cum ați văzut, este inexact și reacția direcției se îndreaptă în lipsă de adresant vulnerabil împotriva lui Moscu. Amenință că va desființa circumscripția veterinară din Slobozia-Ciorăști și o va muta la Golești, ca să nu mai fie discuții, îi descoperă lui Moscu amenzile suferite, rezultatele slabe obținute în muncă, și cele reale și altele care doar ar fi dorit să fie ale lui. De pildă, s-a spus că de la Timboiești Alexandru Moscu a fost mutat la indicația primului secretar, ceea ce de fapt nu i se întîmplase lui ci predecesorului etc.

Toate aceste descoperiri, redescoperiri sau născociri sînt de natură să insufle ambiție și încredere în izbînda de la urmă și mai puțin să-l determine pe Alexandru Moscu să renunțe. Fiindcă fiecare dintre afirmațiile direcției acoperă de fapt o realitate pe care o cunoaște insuficient. Iată ce povestește de pildă fratele lui Moscu, fără nici o legătură cu ancheta de față :

5

„Am crescut în aceste două cămărușe, pe care le vedeți, cu pămînt pe jos și înghesuite, trei frați împreună cu părinții noștri, acum bolnavi și singuri, și am plecat fiecare în altă parte, la școli, și n-am dorit altceva decît să ne regăsim și să trăim din nou cu toții împreună. Ne-am regăsit de mai multe ori, noi, frații, ne-am dus unii după alții și la un moment dat, cu toate că eu sînt cu mult mai mare, am fost coleg de clasă și de bancă cu Alexandru la Școala tehnică veterinară și apoi, fiindcă el n-a reușit la facultate și avea serviciu la Arad, se apucase de țigări și de băutură. Așa l-am găsit într-o stație de autobuz, cu țigara în gură, și atunci eu m-am apropiat de el dintr-o parte și l-am lovit în plină figură, iar el a fugit și mai tîrziu, la Timișoara, după ce a reușit la facultate, dar n-avea bursă, eu munceam noaptea și studiam ziua ; eram infirmier și primeam în schimb casă și masă și l-am luat să doarmă cu mine la infirmerie; la masă el mînca porția mea și eu ceream supliment și mîncam cînd mi se dădea. Din bursă o întrețineam pe sora mea care a venit și ea la Timișoara și, deși nu aveam ce îmbrăca, tot visam la ziua cînd vom fi ajuns cu toții la casele noastre pe care le doream reunite lîngă casa părinților de la Slobozia-Ciorăști. De-atunci nu vreau altceva decît ca măcar unul dintre noi să ajungă lîngă părinți și cînd Alexandru a terminat și a putut să-și ia repartiția în Vrancea, în el mi-am pus toate speranțele. La Vrancea însă n-a găsit post în comuna natală încă de la început și în navetele pe care le făcea, pentru că soția lui este din Buzău, a vrut totuși să aibă un loc stabil și a depus acolo bani de casă cu gîndul că mai tîrziu, cînd va fi reușit să ajungă la Slobozia, după cîțiva ani, după ce va fi pus la punct casa, să se mute definitiv acolo și după el, dacă va fi posibil, și noi..."

6

— Ați pus toată țara în picioare pentru asta. Și nu știu ce să fac mai întîi ; să vă admir sau să rămîn pe gînduri. Meritați în orice caz toată stima pentru abnegația dumneavoastră. Nu trebuie să omiteți nici faptul că pentru dreptatea dumneavoastră ați încercat, cînd ați văzut că nu reușiți altfel, să doborîți un om deja doborît. Spun asta pentru că după părerea mea doctorul Munteanu n-are nici o vină în ce vi s-a întîmplat. Fratele dumneavoastră a fost refuzat cu mult înainte de a se fi ivit cazul Munteanu...

— N-avem nimic cu doctorul Munteanu și nu-i dorim decît bine și fericire în viață. Ocupă însă postul care din orice unghi ați privi lucrurile se cuvine de drept fratelui meu.

— V-am spus doar că fratele dumneavoastră a fost refuzat înainte de a i se da postul doctorului Munteanu. Chiar dacă postul ar fi fost liber, tot nu l-ați fi obținut.

— Nu-i chiar așa. Posturile astea, vă spus eu, și fratele meu e martor, se obțin uneori în baza relațiilor. De aceea nici n-au vrut să i-l dea.

7

ION COMAN, Erou al Muncii Socialiste, președintele C.A.P. Ciorăștii Mari, unde medicul Moscu este șef de fermă : „La noi medicul Moscu muncește sîrguincios, și dorința noastră este ca el să rămînă aici la noi, fiindcă muncește bine și ne-am înțeles cu el. Mă întrebați ce cred eu despre cazul de față. Eu cred că Moscu are dreptate. Dacă părinții lui sînt în comună și el vrea să se stabilească acolo, nu văd de ce altcineva să lucreze acolo unde poate foarte bine și el, mai ales că celălalt nu este de-acolo...

Cît despre asta, că doctorul Munteanu ar fi susținut de cineva mare de la județ, este tot ce poate fi mai neadevărat. Eu despre el cred că este puțin neserios, dar e un specialist bun. Fiind din județ sîntem membrii aceleiași comitete și obști. Niciodată n-a fost iertat. A fost bubuit de nu s-a văzut de multe ori pentru motive mai puțin grave ca ale unora care erau iertați. Nu, categoric NU. Dacă mă credeți. Așa ceva eu unul nu cred..."

VICTOR MĂLUREANU, instructor coordonator al Comisiei organizatorice din U.J.C.A.P. Vrancea : „Medicul Mihai Munteanu nu trebuie să uite un lucru esențial : A fost într-adevăr pedepsit aspru și multiform. Dar dacă organele de partid n-ar fi intervenit atît de prompt, dacă ar fi întîrziat în luarea unei decizii pe linie de partid și n-ar fi oprit în timp util extinderea fraudei, astăzi s-ar fi găsit anchetat de procuratură pentru cel puțin trei fraude : tulburare de posesie, cooperativele agricole indiferent de ce declară ele au fost private de valorile care au fost produse pe pămînturile lor ; evaziune fiscală și venituri ilicite. A primit patru pedepse, în schimbul lor beneficiază însă de scoaterea de sub urmărire penală.

În ce-l privește pe Moscu, aici lucrurile sînt ceva mai clare : există indicația expresă a secretarului general al partidului ca specialiștii din agricultură să fie stabilizați pe cît posibil în comunele natale".

8

Lui Alexandru Moscu nu i se poate da postul de medic de circă numai fiindcă ulterior pe acest post a fost adus un navetist sancționat. Nu e echitabil, nu este educativ, și ar crea un precedent periculos. Dacă Moscu nu este adus în comună și Munteanu este totuși mutat, în locul lui nu poate fi adus decît tot un navetist, deoarece Moscu este singurul medic veterinar din comună. Dacă Munteanu rămîne și Moscu face în continuare naveta, paradoxul va continua să existe și el contravine unei indicații exprese de partid. Cum se poate rezolva această problemă ? În Slobozia-Ciorăști, odată cu dezvoltarea comunei, numărul oilor din proprietatea cooperativei crește pînă aproape de cifra de procente care face posibilă înființarea unei ferme de gradul trei. În acest caz medicul Moscu ar putea reveni în comună. Rămîne de căutat felul cum ar putea fi acoperit acel minim de procente care lipsesc.

Mă întreb, încheind acest reportaj, ce s-ar fi întîmplat dacă atunci cînd lui Alexandru Moscu i s-a refuzat postul de medic de circă i s-ar fi explicat și de ce, cu răbdare, în perspectiva posibilității întoarcerii sale definitive în comuna natală.

NICOLAE CRISTACHE ■

AVEM NEVOIE DE O ȘCOALĂ A SENTIMENTELOR

Romancierul și criticul teatral Dinu Săraru s-a născut la 30 ianuarie 1932 în Rîmnicu-Vîlcea. Este redactor șef adjunct la Radioteleviziunea română.

Bibliografie : **Teatrul românesc și interpreții contemporani (1966), Al treilea gong** (1973), **Niște țărani** (două ediții, 1974, 1975). Premiul revistei **Luceafărul** pentru critică teatrală — 1966, premiul revistei **Săptămîna** pe 1974 pentru **Niște țărani** și Premiul Academiei Republicii Socialiste România. Are sub tipar romanul **Clipa.**

O discuție de trei ore cu Dinu Săraru, la el acasă, e un spectacol care te încîntă dar te și chinuiește încît la sfîrșit pleci istovit, jurîndu-te că n-ai să-i mai calci niciodată pragul, spunîndu-ți că dacă ai să-l întîlnești pe stradă ai să treci urgent pe trotuarul celălalt. Pentru că autorul romanului **Niște țărani** nu are pic de răbdare să susțină o conversație. Cînd te aștepți mai puțin se repede de pildă la pendulă și îi potrivește mecanismele pentru că nu-i place cum sună bătăile ei. Se reculege o clipă ascultînd muzica de la picup („Nu pot lucra fără muzică") pentru ca apoi, amintindu-și de întrebarea pe care i-ai pus-o, să dea drumul unui torent de vorbe pe care abia ai timp să le notezi. Saltă din nou pe un scaun pe care îl smucește violent, fără să-i pese de covorul care se strînge în mijlocul camerei și caută un volum mai vechi din **Secolul XX** („Cîți ani ai ? 30 ? La 30 de ani îi luam interviu lui Nazim Hikmet".) în rafturile bibliotecii. Evident, pînă îl găsește, dărîmă cîteva teancuri de cărți („Am să le arunc odată. N-am să păstrez decît zece cărți fără de care nu se poate trăi.") Revine pe podea într-o manieră spectaculoasă, se apropie de telefon ca o vijelie, formează un număr și se interesează de apariția romanului său **Clipa.** Prin ușa întredeschisă își admonestează fiicele, după care își aduce aminte că te afli lîngă el și-ți mai răspunde la cîteva întrebări. Cînd crezi că s-a potolit, își dă cu palma peste frunte, ca și cum ar spune „cum de-am uitat", scotocește prin niște sertare, smulge din balamale ușa unui mic dulap și scoate la iveală o colecție de cuțite de vînătoare pe care ți le arată cu orgoliul unui copil mîndru de jucăriile sale. Promite solemn, văzîndu-te complet deconcertat, că va răspunde în continuare ascultător la, orice întrebare, dar deja te-ai obișnuit cu modul său de a fi și nu te mai interesează decît să ghicești cu o secundă înainte ce va mai face în momentul următor.

— Cînd văd în cui o pușcă de vînătoare iar pe biroul dumneavoastră tot felul de cuțite mi-e greu să mai pun vreo întrebare.

— Nu te înfricoșa. Dă-i drumul ! Te asigur că nu le vom folosi.

— Sper din toată inima. Vă garantez că aș uita de acest decor belicos dacă mi-ați spune cum ați făcut saltul de la cronicar dramatic la romancier.

— Am început așa : la Rîmnicu-Vîlcea, în primăvara lui 1947, am scris un roman. Eram elev la liceul Lahovary. Cartea am scris-o în trei săptămîni.

— Despre ce era vorba în ea ?

— Despre revoluția la care eram martor. Am fost cuprins de tînăr de febra acestei revoluții. Să nu ți se pară curios, dar prin 1945 am participat la schimbarea primarilor din raionul Horezu. Aveam 13 ani. Nici acum nu-mi pot explica cum de mă lua lumea în serios.

— O explicație trebuie să fie totuși.

— Poate pentru că eram fiul unui învățător care fusese comunist ilegalist.

— Ce s-a întîmplat cu romanul ?

— Nu știu unde este. Din vremea aceea și pînă cînd am terminat **Clipa,** pe care o aștept să apară, am tot visat să scriu un roman în care să vorbesc despre activiști. N-am avut curajul. M-am apucat de gazetărie. Însă în 1953 am mai scris un roman — **Moartea pinguinului albastru.** Descriam în el tragedia micii burghezii surprinsă de revoluție, ca un dansator lipsit de experiență, pe sîrma foarte subțire a istoriei, între capitalism și socialism. L-am predat la Editura de stat pentru literatură și artă. Un scriitor care conducea pe atunci editura mi-a spus că i-a plăcut. L-a mai citit și marele scriitor care e azi Eugen Barbu. Dar și acest roman pe care l-am scris cu multă dragoste s-a pierdut. După aceea m-am cheltuit în activitatea de presă și într-o oralitate poate pitorească, fericit să pot sugera subiecte unor buni prieteni, care, mai inspirați decît mine, aveau răbdarea să se așeze la o masă și să scrie.

— Alții nu-și permit să rătăcească o singură pagină iar dumneavoastră, socotind atent, constat că ați pierdut două romane. Cam mult pentru un singur om ! V-ați propus cumva să nu vă opriți aici ?

— Cinstit vorbind, scriitor am devenit de fapt sub teroarea lui Adrian Păunescu. Într-o noapte, în biroul său de la revista „Flacăra", m-a pus să scriu 21 de pagini din cartea care avea să devină **Niște țărani,** și după ce le-a publicat imediat, m-a amenințat că dacă nu-i dau săptămînal 21 de pagini, paginează într-un loc cît mai vizibil următorul anunț : „Dinu Săraru nu este capabil să termine romanul anunțat". Cînd a apărut în revistă primul capitol cu **Va urma** la sfîrșit, nu mai exista nici un alt rînd și nici eu nu știam cum va continua. Cunoșteam însă bine drama țăranului român în fața istoriei și uriașa lui neputință de a înțelege această istorie care îi apărea ca un tăvălug. Adevărul, firește, a fost de partea istoriei, însă drama a rămas să constituie sursa unei mari literaturi. Eu am iubit și iubesc țăranul român și am crezut că pot să surprind măcar o scînteie din această dramă. Sîntem încă datori față de acest univers din care descindem în ultimă instanță cu toții.

— Ați mai putea repeta experiența scrierii romanului Niște țărani ?

— Chiar mi-ar plăcea. Adrian Păunescu este indiscutabil un catalizator de energii artistice și unul din cei mai generoși oameni pe care i-am cunoscut în ceea ce privește promovarea talentelor, în ciuda crustei sale de om imposibil.

— Înțeleg că vă place să scrieți atunci cînd asupra dumneavoastră planează o amenințare. Ce pericol vă pîndea cînd ați scris CLIPA ?

— Clipa e o carte pe care am scris-o sub amenințarea ideii care circula în lumea literară : Niște țărani e un accident în viața lui Dinu Săraru. Un accident, poate fericit, dar fără urmări. Și dacă mai sînt amenințat mult cu această idee sînt pregătit să le mai pun cinci romane pe masă.

— Spuneați mai înainte că ați participat încă de copil la istoria nouă a acestei țări. Dar ce înțelegeați pe vremea aceea din faptele dumneavoastră ? Ce pricepeați din toate acele evenimente care se succedau cu repeziciune încît nici pentru un om în toată firea, cu multă experiență, nu era ațit de lesne să le descopere semnificațiile ?

— M-a umilit în viață, și în special în liceu, faptul că eram un orfan neajutorat material. Stăteam într-un internat al P.C.R. alături de frații P..., foarte bogați, deși tatăl lor reușise să treacă drept comunist în perioada respectivă. Zestrea cu care veniserăm eu la internat era formată dintr-un pachet minuscul învelit în ziar. El veniseră, fiecare, cu cîte o ladă enormă, cuprinzînd în ea ce nici nu visam eu, de la caiete Globus la mere domnești. Cînd participam la schimbarea primarilor prin sate, aveam impresia că sparg lăzile fraților P.

— Era o viziune destul de naivă asupra revoluției.

— Cred că mulți tineri în perioada respectivă au înțeles așa revoluția.

— Asta nu înseamnă că revoluția nu este totuși un lucru mult mai complicat.

— Revoluția e atît de cuceritoare, chiar în perioada ei de copilărie, cînd poate fi și singeroasă, încît peste vreme nu se reține decît partea ei frumoasă. Chiar și Bălcescu s-a bătut pentru a apuca o bucată din plușul de pe tronul regelui Louis Philippe.

— Revoluțiile sînt singeroase. De aceea, unii susțin că nici o revoluție nu merită să fie făcută dacă face victime, dacă aduce tot soiul de tulburări care primejduiesc tihna oamenilor.

— Nu se poate privi revoluția noastră socialistă de pe poziția micului burghez care, în anii de la începutul socialismului la noi în țară, a fost afectat, să zicem, pentru că a fost împins cu umărul la o coadă la pîine, și nu vede nimic din tot ce s-a construit după aceea. Noi privim revoluția de pe baricadă revoluției. Așa am scris și **Clipa.** M-au interesat în acest roman suferințele unui om care se afla pe baricadele revoluției și care a trebuit să îndure nedreptatea întîmplătoare a revoluției. Este o suferință mai semnificativă și mai tragică decît a acelora care se aflau dincolo de baricadă. Maniu, de pildă, a fost unul din cei mai lași politicieni ai istoriei noastre moderne. Însă după ce a fost condamnat de tribunalul poporului, el putea să aibă sentimentul că e un martir sau un erou. Dar ce tragedie trăia Lucrețiu Pătrășcanu ! ? El nu era arestat de dușmani ! A fost o perioadă dramatică în istoria noastră cînd s-au făcut și erori, care, sigur, și-au pus pecetea pe epoca respectivă. Dar marele sens al revoluției noastre nu a fost alterat. Revoluția nu ține seama de un singur destin, ea se face cu destinele unui popor întreg.

— Nu înseamnă că nu trebuie să deplîngem pe acei care au iubit revoluția și totuși au fost victimele ei precum și pe acei care numai dintr-o întîmplare sau din neștiință nu au luptat pentru ea. Revoluția noastră e frumoasă și pentru că la un moment dat au fost recunoscute erorile care s-au înfăptuit în numele unor principii generoase și sfinte pentru milioane de oameni.

— Este o necesitate fundamentală aceea de a se spune adevărul despre realitate, oricît de dureros ar fi el. E o necesitate filozofică, socială, morală, politică fundamentală a construirii socialismului și comunismului. Noi trebuie să o apărăm, să o promovăm și să ne facem din ea unul din motivele esențiale ale educației și pedagogiei comuniste.

— Care credeți că e sensul revoluției noastre ?

— Fericirea omului. Dacă studiem atenți cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu va trebui să observăm insistența, nu numai teoretică, programul acestui mare om pentru ideea de fericire a omului în România. Poate că nimeni în istoria noastră n-a făcut să vibreze atît de puternic această idee ca actualul președinte al României. Noi toți trebuie să devenim robii acestei idei de fericire pentru fiecare cetățean. Fericirea e o noțiune gravă. Ea implică gravitate în fiecare gest, act, cuvînt. Acest sfînt care este Bălcescu nu putea să devină sfînt dacă n-ar fi făcut ca toată biografia lui să fie egală cu ideea de sacrificiu pentru fericire. Dacă sensul revoluției noastre e o noțiune gravă, dă-mi voie să spun că nu pot să mai justific starea de beatitudine a unor gazetari români, a unor gazete, în împrejurări în care ar trebui să adopte o atitudine sobră. Trebuie să ne reevaluăm cuvintele cu care scriem, să le aducem la nivelul vieții noastre sociale. Se manifestă o tendință spre bombasticism în presa noastră. Cuvintele au însă nevoie să sune la adevărata lor încărcătură de adevăr și de emoție. Altfel le demonetizăm.

— Aș vrea să vă reamintesc un vers al lui Miron Radu Paraschivescu : „Nu cred în libertate cît nu-i a tuturor..." Istoria noastră e o mărturie a setei de libertate, de dreptate și democrație a poporului român. În definitiv, ce înțelegeți dumneavoastră, un scriitor român, prin libertate, prin democrație ?

— Setea de libertate nu se poate sătura decît printr-o înțelegere extraordinar de angajată a necesității. Această libertate presupune și niște privațiuni. Sociale, economice, de context istoric și internațional. Libertatea fundamentală care s-a cîștigat este aceea de a ne dicta noi înșine destinul în acest moment, inclusiv privațiunile. În ceea ce privește democrația, ea presupune un proces mult mai complicat. Libertatea se cîștigă odată cu victoria revoluției. Democrația, după aceea. Cu ea trebuie să te obișnuiești. Există chiar niște riscuri ale democrației.

— Care ar fi ele ?

— Democrația trebuie să fie pentru toți. Atunci cînd deținem un post, mai mult sau mai puțin important, trebuie să acceptăm că democrația ne cuprinde și pe noi, nu începe să se desfășoare de la noi în jos. Am stat de vorbă mai demult cu copiii unui ministru pe care tatăl lor îi trimitea la școală cu mașina. I-am întrebat : cum o să vă mai duceți la școală cînd tatăl vostru nu va mai fi ministru ? Era o zi friguroasă și el s-au și văzut în situația de a merge prin ger, pe jos. „Cum așa ?", m-au întrebat ei. Le-am răspuns : „Așa cum merg la școală copiii lui Niculae al Getii de la mine de la Slătioara". Democrația presupune conștiința limpede a fiecărula dintre noi că aparținem societății și nu scaunului. De la această concepție am pornit atunci cînd am scris în **Flacăra** o tabletă intitulată **Exploatarea scaunului de către om,** care mi-a adus o mulțime de scrisori. Descriam acolo o formă de „exploatare" în socialism. Una e să șezi pe un scaun de portar și alta e să stai pe un scaun de director general. Deși, știm din experiență, cum ne privește uneori cîte un portar. De, are și el scaunul lui... Democrația trebuie să ne învețe că egalitatea se desfășoară între cetățeni egali și nu între funcții. Și iar trebuie să amintesc că tovarășul Nicolae Ceaușescu ne atrage cu înțelepciune mereu atenția în cuvîntările sale asupra noțiunii de democrație.

— Sincer să fiu, discuția cu dumneavoastră e o surpriză pentru mine. Mă temeam că nu avem ce discuta. De aceea, am și aminat dealtfel să ne întîlnim.

— Credeai că sînt un primitiv ? Multă lume a crezut și mai crede încă. De unde și exclamațiile care s-au auzit cînd a apărut romanul **Niște țărani,** premiat de Academie.

— Credeți că viața noastră literară e atît de calmă, de tihnită datorită unor împliniri certe, unui echilibru al valorilor ?

— Nu e calmă, e pedestră.

— De ce ?...

— Cu cîteva fericite excepții, apar încă multe cărți lipsite de semnificație social-politică majoră, care macină un cotidian domestic fără priză la actualitate. **Război** și pace evocă starea de spirit a unei societăți în istorie. Nu numai un bal la familia Rostovilor. Alți scriitori trec dincolo de realitate și fabulează. Mai există și ipostaza scriitorului care ciupește istoria. Stă pe marginea drumului pe care merge istoria și în reportajul lui pedestru vede doar picioruț soldatului căruia i s-a desfăcut moletiera.

— Te întîlnești cu cîte un autor care, cum te vede, îți și spune pe un ton de victimă : ai citit cutare revistă ? X mă înjură ! Cauți revista cu pricina, citești articolul lui X, dar nu descoperi nici o înjurătură ci numai observații de bun-simț comunicate în limbajul cel mai urban cu putință. De unde credeți că vine obsesia scriitorului român de azi că atunci cînd se scrie în termeni nu prea măgulitori pentru el este injurat ?

— Tot făcîndu-se ierarhizări din afara fenomenului literar, fără piedestal, scriitorimea s-a dezobișnuit de ideea că dacă scriitorul are dreptul să scrie și să publice, și cititorul are dreptul să citească și să nu-i placă. Normal ar fi să ne comportăm cu toții în modul cel mai principial cu putință.

— O tristă realitate a vieții noastre literare o constituie „bisericuțele literare".

— E una din dramele momentului nostru literar. Și eu am făcut politică de grup, și eu am făcut erori, dar tot atunci am participat și la opera de promovare a celei mai bune generații de poeți actuale, pe vremea **Luceafărului** lui Eugen Barbu.

— Ați fost vreodată laș ? Dacă spuneți că nu, îmi string birtiile și plec.

— Unde nu dă Domnul... N-am fost laș de pildă atunci cînd am participat la publicarea piesei lui Marin Sorescu, **Iona.** Și nu era prea ușor să nu fii laș, cînd au fost atîția. Cred că am fost nesigur uneori — deși poți apărea și laș atunci cînd nu ți se crecază posibilitatea să lupți pentru o idee. Am fost mai curînd oportunist, ceea ce e și mai îngrozitor. De pildă, atunci cînd n-am făcut praf niște piese fără cap și fără coadă și am închis ochii potrivit principiului „să trăim cu toții bine". Atunci s-a spus : „S-a intelectualizat și Săraru ! Nu mai e un primitiv". Penibilă intelectualizare ! Istoria culturii e dură. Ea operează numai cu **da** și **nu.** Nu reține decît pe **da.**

— Cum credeți că e privit scriitorul român în societatea noastră ?

— Din punct de vedere al complexității problemelor social-politice de azi mulți scriitori se pierd în nimicuri. Uneori apar dueluri în presă cu cele mai modeste motivații, subiectiviste, carieriste, de orgoliu. N-am mai asistat demult la o înfruntare serioasă de idei. Parcă am avea vocația ciupelii. Scriitorii trebuie să fie ca niște buldozere care pregătesc terenul pentru o pădure de idei și sentimente. Intervenția unui scriitor în presă trebuie să pună măcar un primar pe gînduri ! Eu nu pot de pildă să asist la Horezu, la o îngrămădire dramatică a unor țărani în jurul unei mașini cu porumb, cu 70 de lei băniciorul, în timp ce un confrate își face în aceeași zi o problemă cardinală din ciupeala unei broșuri. Trebuie să ajungem în împrejurarea ca fierare act al unui scriitor să fie un act de conștiință. O revistă de literatură trebuie să-ți ardă mîinile, nu să adormi cu ea în brațe după ce ai dat francul. Avem un public extraordinar față de care sîntem datori. La ședințele literare TV am văzut plîngînd sute de oameni cînd se recita **Repetabila povară** a lui Adrian Păunescu și, în aceeași seară, am văzut nepăsarea lor în fața propozițiilor versificate de atîția confrați ai celui dintîi.

— Asta înseamnă că unui om care știe ce face cu fiecare leu din retribuția sa îi vine greu să se gîndească la altceva decît la problemele care îl ating pe el în mod direct și pe care vrea să le reintîlnească în literatură.

— Cel mai interesant moment pentru literatură este momentul actual. Există apoi astăzi o apetență extraordinară pentru literatura inspirată din viața politică. Ar fi dealtfel absurd ca o societate prin excelență politică așa cum este societatea noastră să nu poată determina o literatură și o artă profund politice. Ele trebuie să contribuie la purificarea vieții noastre spirituale. Scriitorul trebuie să dea societății sentimentul că materializează conștiința opiniei publice a întregii societăți la un moment dat. Cu o carte ca **Răscoala** rămîne Rebreanu în istoria literaturii noastre, și nu cu **Adam și Eva.**

— Ce salt mai vreți să faceți ?

— Aș vrea să conduc un teatru care să fie luat cu asalt de public. Mi-ar plăcea, de asemenea, să fiu măcar doi ani primarul unui tîrg. Să fac ceva care să poată fi văzut, pipăit. Am slăbiciunea lucrurilor concrete. Am să m-apuc odată să fac la o margine de drum, în satul meu, Slătioara, o fîntînă.

— Alte visuri nu mai aveți ?

— Vreau să mă apuc în cîteva săptămîni să scriu un roman frumos care să tulbure prin poezia lui, prin puterea lui de sugestie. Tînăra generație de azi, care are atît de acută conștiința istoriei și a politicii, are nevoie și de o școală a sentimentelor. Tinerii au nevoie de cărți ale lor, de cîntece de dragoste pe care să le murmure cînd sînt îndrăgostiți. Pentru că ce e mai tulburător decît o fată care se topește de gîtul unui băiat toamna pe o alee îngropată sub frunze îngălbenite ?

GEORGE ARION ■
Fotografie de ION PREDOȘANU ■

O JUMĂTATE DE ZI, HOȚI ÎN PARCAJELE CU PLATĂ

În măsura în care, ca urmare nemijlocită a ridicării nivelului de trai, a crescut numărul parcului de autovehicule, aparținînd diferitelor întreprinderi sau unor persoane particulare, s-a mărit și numărul parcajelor cu plată, teritorii pe care, cel puțin teoretic, oamenii își opresc mașinile, înțelegînd să le știe, contra cost, la loc ferit și în siguranță.

Din păcate, cam în același ritm s-au înmulțit și sesizările primite la redacție, mai ales în ultima vreme, pe marginea neregulilor petrecute în parcajele cu plată, unde mașinile nu sînt supravegheate cum se cuvine, fiind uneori devalizate sau chiar furate, și unde casierii încasatori, cum se cheamă ei după nomenclatura oficială a Întreprinderii de prestări servicii, primesc bani fără a elibera chitanțele de rigoare. Pentru a ne convinge de adevărul sau inconsistența sesizărilor respective, am făcut zilele trecute un raid prin mai multe parcaje cu plată din zona centrală a Capitalei, concluziile constatărilor noastre înfățișîndu-le mai jos, în prezentul reportaj.

La ora 11,30, autoturismul Dacia 1 300 înmatriculat cu numărul 9-B-6331, aparținînd Dispeceratului de circulație din I.T.B., unitate căreia îi mulțumim pe această cale pentru sprijinul acordat la realizarea reportajului, parchează în fața magazinului „Unic" din bulevardul Nicolae Bălcescu. Șoferul Ștefan Gabriel e singur în mașină, dar lasă pe bancheta din spate, la bună vedere, o servietă diplomat și o haină de piele. Locul de oprire este interzis, scrie mare, pe o tăbliță. „Rezervat 2 locuri pentru Air France", dar asta n-o împiedică pe Irina Ioniță, casierul încasator de serviciu, să-l taxeze de doi lei, dublul sumei necesare pentru parcarea de o oră, cît solicitase omul, operație care nu se termină, așa cum ar fi fost normal, cu eliberarea unei chitanțe.

Nu trec nici 5 minute și apărem noi, înarmați cu un lanț de chei, învîrtindu-ne în jurul autoturismului, încercînd ușile, privind în interiorul mașinii, căznindu-ne s-o deschidem și reușind în cele din urmă. Irina Ioniță trece pe alături, dar acțiunea noastră nu pare s-o neliniștească. Luăm haina de piele, luăm servieta, desfacem portbagajul, punem pe trotuar mai multe lucruri, fără ca cineva să ne întrebe ceva. Colegul Predoșanu o avertizează pe lucrătoare că se umblă la o mașină cu un lanț de chei și că tînărul care ia lucruri din interiorul portbagajului nu pare să fie omul în vîrstă care, cu cinci minute mai devreme, a parcat o Dacie albă. Irina Ioniță face cîțiva pași către locul acțiunii, noi ne precipităm, dar femeia nu pare să se sperie. Și nici nu se sperie. Operăm la doi metri de dînsa, simulăm demontarea stației de radio a autoturismului, fără ca încasatoarea să reacționeze, fiind mai degrabă prinsă într-o discuție amicală decît preocupată de cele ce se întîmplă alături. Ca urmare a discuției, persoana care coboară din 3—B—5087 este scutită de taxa de parcare, intrînd dînsa la scara A a blocului, unde va rămîne, promite solemn, numai jumătate de oră, iar ca urmare a indiferenței Irinei Ioniță, avertizată de eventualitatea unui furt, luăm tot ceea ce se poate lua din autoturism și plecăm.

Ne reîntoarcem după un sfert de oră. Îi povestim lucrătoarei ce s-a întîmplat, iar femeia ne povestește, deloc alarmată, că au mai fost cazuri cu oameni care nu plătesc sau care fură, dar nu aici, în centru, ci mai mult la gară. A cerut doi lei, pentru că s-a gîndit că n-ar fi exclus ca șoferul să depășească ora anunțată, căci nu de puține ori se nimerește să te duci la o treabă și să termini mai tîrziu. A eliberat pînă la acest ceas de prînz numai 12 chitanțe de doi lei, lucru care n-are cum să corespundă, dealtfel, nici nu încearcă să ne convingă, cu numărul mașinilor aflate în parcaj, între care unele, ca 6—B—431, sînt parcate neregulamentar, pe trecerea de pietoni. Cît despre chestia aia, zice, că a venit un tovarăș și mi-a spus că alt tovarăș fură dintr-o Dacie, la mine așa ceva nu merge, căci eu am văzut foarte vizibil că în mașina aceea au venit doi tovarăși, între care unul, mai apoi, fura.

— Dar de ce n-ați întrebat măcar ?, ne interesăm.

— Ce să fi întrebat, răspunde, să mai pun lumea pe drumuri ?!

Mulți în urma replicii de mai sus, schimbăm parcajul. Ștefan Gabriel oprește vizavi de Ministerul Turismului, provoacă o scurtă discuție cu încasatoarea Elvira Ursu, ca să se țină minte bine unul pe celălalt, plătește și dispare. Apărem noi, după cîteva minute. Ștefan Gabriel a ținut-o minte pe Elvira Ursu, dar Elvira Ursu, așezată de-acum pe scaun și privind cu seninătate la semenii săi, nu l-a ținut, de vreme ce, salutînd-o noi cu sfială, ne răspunde cu o veche prietenie.

De data aceasta nu ne mai încurcăm cu mizilicuri. Arătînd teribil de grăbiți și nervoși, furăm tot ce se poate fura din interior, apoi scoatem cricul din portbagaj și ne punem pe treabă. Desfacem o roată, luăm cauciucul, traversăm parcajul și ne oprim în fața Elvirei Ursu, pe care tocmai o întrerupem de la o conversație plină de miez cu „colega care păzește la parcometre". O întrebăm de un atelier de vulcanizare, nu știe exact unde s-ar putea găsi așa ceva, dar e convinsă că, fiind noi băieți simpatici, cum zice, care o și tragem în poză stînd pe scaun, o să ne descurcăm.

Ne părăsește pentru o clipă, a intrat în sfera sa de activtate un Renault 16, pe care nu-l taxează, căci omul n-are schimbat și va plăti, promite, după ce va mînca un cîrnat la Expres. Elvira Ursu îl creditează, după cum ne creditează și pe noi cu toată simpatia, aflînd că sîntem de la „Flacăra" și că vrem s-o popularizăm. Dînsa, ne asigură, e foarte vigilentă, niciodată nu i s-a furat nimic din bătătură, cum spune, doar la Lido și la Polar s-a furat, poate pentru că încasatorii n-au fost la zi cu atenția.

— Dar cu noi cum rămîne ?

— Cum adică ?

— Noi am furat cauciucurile astea, lucrurile astea, am deschis mașina cu un cui, ne-am căznit pe lîngă ea, am golit portbagajul, iar matale ne-ai privit de parcă n-ai fi la zi cu atenția.

— Sînt la zi !

Convinși că și în alte locuri testul nostru ar fi condus la aceleași întristătoare concluzii, renunțăm. Desigur, meseria de casier încasator nu este dintre cele mai ușoare. Iarna, mai ales, ea nu este nici dintre cele mai plăcute, dar banii pe care-i cîștigă lucrătorii însărcinați cu paza parcajelor, mare parte din ei pe căi ilegale, și nu puțini, considerînd cît de mare este fluctuația de autoturisme în zona centrală a Capitalei, aduc după sine și o serie de obligații, ignorate după cum s-a văzut mai sus. Pentru remedierea lucrurilor, sugerăm Întreprinderii de prestări servicii să ia măsurile de rigoare, punîndu-i în acest scop la dispoziție reportajul de față și, dacă e nevoie, și alte constatări.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„Musai!"

Dulcea, blajina, cuviincioasa și adînca omenie românească a făcut ca omul simplu, de rînd, obișnuit și cumsecade să ocolească în vorbirea lui de fiecare ceas verbul : **Trebuie**, înlocuit cu parafraze : „se cuvine să...", „se cade să...", „n-ar fi rău să"..., „ar fi potrivit să"... Iar în cazuri extreme, cînd acest **trebuie** se impune cu stringență, chiar și atunci, a izbutit românul să-l evite, înlocuindu-l cu o vorbă luată dintr-o limbă străină, dar rostită ironic, cu un zîmbet în colțul gurii : „**Musai !**"

— „Credeți că e absolut necesar?"

— „Musai !"

Acest „**Musai**", spus jumătate cu seriozitate și jumătate în glumă, m-a proiectat într-o cercetare de psihologie practică. Adresează-te sufletului românesc cu omenie și îți dă tot ce vrei. Spune-i „**trebuie**", bate cu pumnul în masă sau, eventual, din copită, și nu mai scoți nimic de la el. Există — sînt informat — o știință a conducerii. Ar trebui dublată de o Artă a conducerii. Învățată și deprinsă cu subtilitate, această artă i-ar conduce pe cei ce se adresează unor subalterni să nu spună niciodată : „**trebuie !**" Să-i dirijeze, astfel încît fiecare om ce lucrează în subordine să aibă sentimentul că face ce face și creează ce creează și produce ce produce nu fiindcă „**trebuie**", ci ca un rod al propriei sale convingeri și decizii.

Cineva care mă privește peste umăr cînd scriu mă întreabă :

— „Crezi deci că **trebuie** să renunțăm la „**trebuie**" ?

— „Musai !"

AUREL BARANGA ■

ŞIŞEŞTI

UN SAT DIN MEHEDINŢI, AŞA CUM L-A VISAT UN SAVANT, AŞA CUM ÎL FAC NIŞTE ŢĂRANI

Şişeştiul Mehedinţiului este satul care l-a dat pe marele învăţat Gheorghe Ionescu-Şişeşti. Şişeştiul Mehedinţiului este un loc sfinţit de un om, de un mare om. Ca şi în alte locuri cu fii celebri, ca şi, să zicem, în Hobiţa lui Brâncuşi — peisajele seamănă, sîntem în aceeaşi Oltenie de sub munţi cu farmecul ei enigmatic de „ţară" veche, cu dealuri împădurite ce scinteie blînd sub bruma toamnei, sub picle albastre ce amăgesc perspectiva şi percepţia ei reală — cel ce poposeşte aici caută, întîi de toate, urmele marelui dispărut, ale obîrşiei geniului, ale unui univers pe care mîinile lui, smulgîndu-l anonimatului, l-au întors spre noi cu o altă înfăţişare şi altfel de rosturi.

Unde să-l cauţi ? Satul totuşi cel puţin aparent n-are nimic „al lui", este un sat obişnuit din zona de coline a Mehedinţiului, sat aşezat pe un soi sărac, ros pînă ieri de sărăcie ca de un cancer, transformat, ca toate satele noastre. în anii din urmă, îmbrăcînd alte straie şi alte datini. Peisajul de astăzi se recunoaşte din ce în ce mai greu în cel de ieri, copilul de astăzi nu se mai recunoaşte deloc în copilăria părinţilor, lar la şcoala de zece ani — asistînd la o oră de curs, predată de directorul Ion Partenie — Gh. Ionescu-Şişeşti este „marele nostru savant", „unul din ctitorii ştiinţei agricole româneşti", despre viaţa şi opera căruia se învaţă, desigur, şi aici, la Şişeşti, ca în orice şcoală din România. „Copii, ştiţi unde s-a născut Ionescu-Şişeşti ?" Riseie. înghiontieli, ochi luminoşi, feţe suave, de ţonitza, nimeni nu vrea să ridice mîna, întrebarea le pare o glumă. Cum adică — dacă ştiu ? „Gheorghe Ionescu-Şişeşti s-a născut, uitaţi-vă, acolo, în casa aceea veche („veche", adjectiv necesar, de certă valoare particularizatoare, casa savantului, în Şişeştiul de azi, fiind una dintre puţinele rămase vechi), în care trăieşte fratele dumnealui, Victor Ionescu"... Ţi se răspunde limpede, ţi se arată cu degetul, şi totuşi parcă nu-ţi vine a crede, parcă îţi vine să zîmbeşti, ca la o glumă. Pipăi cu palma zidul casei părinteşti, pe care l-a pipăit mergînd de-a buşilea un alt copil, cu numele Gheorghe, da, aceasta e casa, aici s-a născut Ionescu-Şişeşti, şi totuşi, îţi spui, ceva este prea concret, prea întocmai legitimat ca să fie aşa. Nu se poate să fie aşa, măsurile, de fapt, nu răspund. Unul din cei mai mari savanţi ai acestei ţări, izbucnit meteoric pe cerul veacului, cu elipse atingînd la apogeu continentul şi lumea, fixat în focarele admiraţiei oamenilor de ştiinţă de pretutindeni, nu putea izbucni dintr-o astfel de geografie liliputană, dintr-o astfel de casă, dintr-un astfel de sat.

Unde să-l cauţi ? Îl găseşti, de fapt, pretutindeni, în acest sat suav-liliputan de pe apa Coşuştei (30 km de Drobeta-Tr. Severin), micuţ dar înflorit ca o grădină, sub streaşina dealurilor împădurite ce scinteie blînd din bruma toamnei. Dealuri străvechi, nisipoase, cîndva dezgolite şi seci ca nişte cranii, rînjet ştirb într-o geografie a pustiului, dealuri împădurite prin grija savantului, operă care — îl citîm chiar pe el — a însemnat „împiedecarea decăderii" Şişeştilor, a desfiinţării, de fapt, a aşezării. („Situată într-o regiune de dealuri nisipoase — îşi aminteşa, după ani, marele om de ştiinţă — comuna era ameninţată cu desfiinţarea din cauza eroziunii şi distrugerii solului şi din cauza acoperirii gospodăriilor şi terenurilor de cultură cu materiale inerte din numeroasele conuri de dejecţie... Am stăvilit răul prin consolidarea şi plantarea întregului perimetru de protecţie".) Sînt, tot aici, în satul acesta aflat în plin proces de urbanizare, cu numeroase construcţii noi, dominate de siluetele primelor blocuri, o seamă de vechi, dar frumoase clădiri (centru agricol, primărie, dispensar, baie comunală, şcoală) întemeiate prin cheltuiala şi prin osîrdia marelui fiu al satului. Unele şi-au schimbat astăzi rosturile (vechea şcoală, de pildă, s-a transformat în „Casă a copilului", generaţia de astăzi a Şişeştiului avînd la dispoziţie nu mai puţin de şapte moderne şcoli !), dar, în epocă, într-o epocă în care apariţia unei şcoli de ţară (nu mai vorbim de dispensar sau baie comunală !) era, cum spunea Mihail Sadoveanu, mai rară şi mai scurtă decît ivirea unei stele cu coadă, astfel de generoase aşezăminte, plantate pe o coastă stearpă a Mehedinţiului, însemnau enorm.

Străbatem satul de astăzi, însoţiţi de tînărul primar Titu Paris şi de mai vîrstnicul vice-primar Gheorghe Rotaru, ambii localnici, oameni ai satului, care, ca orice oameni ai satului, deşi trăiesc într-un perpetuu anotimp al schimbărilor pe toate planurile (economice, culturale, arhitectonice etc.), profesează pudoarea faţă de exclamări. Ei, ca toţi oamenii satului, trăiesc satisfacţia de a asculta exclamaţia din gura altuia, de a măsura în exclamaţia sau uimirea vizitatorului ceva din interesul şi aprigul lor orgoliu faţă de satul lor, faţă de chipul lui. (Fiindcă — să fim realişti ! — ei nu sînt nişte modeşti, ei sînt, ca toţi oltenii, nişte orgolioşi, chiar dacă nişte orgolioşi tăcuţi !) E aici o ştiinţă rafinată a disimulării, a travestirii orgoliului în modestie, a permutării semnului de exclamare în puncte-puncte sau în citat, după buna tradiţie a textelor din vechile pisanii ce impodobesc lăcaşurile de ţară ale Olteniei sau vechile ei fîntîni : „Io, cutare, nevoindu-mă împreună cu alţi meşteri am făcut această mică şi bicisnică zidire, punînd-o sub ocrotirea..." Ţi se arată apoi opera, poftindu-te să exclami cît vrei...

Ceea ce se poate vedea în Şişeştiul de astăzi merită, într-adevăr, ca în altea alte sate ale noastre, nişte semne de exclamare, fie şi numai pentru a ordona, pentru a face mai „strînsă" lectura unui peisaj de o mare diversitate şi bogăţie. O comună cu şapte şcoli, trei mari cămine culturale, do...i cinematografe, cinci magazine universale, spitai, dispensar, mii de metri pătraţi de trotuare, blocuri, sute de case noi, multe din ele cu etaj, o comună cu început de termoficare, cu început de alimentare cu apă (alimentarea cu apă este cea mai recentă realizare, la care satul întreg, cu mic, cu mare, lucrează, la ora de faţă, în toate cîţpele lui de răgaz), este desigur un peisaj ce poate provoca exclamaţia, chiar dacă localnicul are grijă să-i pună accesteia cîte o pedală, atent (sau orgolios !) ca nu cumva să acopere, cu ceaţa unor false metafore, un cîmp atît de vast şi de viguros al certitudinilor. Opera începută, de unul singur de Ionescu-Şişeşti, cu eforturi şi sacrificii, operă care, cîndva, părea incredibilă pe aceste locuri, prin totala ei disonanţă cu realităţile economico-sociale ale satului, operă ce părea, cum zice vicele Gh. Rotaru, „coborîtă din cer cu hîrzobul", este astăzi doar un termen de raportare, de comparare cu un prezent infinit mai bogat, mai integrat vieţii şi fiinţei satului. Vechile plantaţii de salcîmi (200 hectare), opera lui Ionescu-Şişeşti, acele frumoase, superbe păduri ce-au oprit curgerea în ruină a dealurilor din jur şi a satului însuşi, păreau totuşi alături de peisaj, străine lui, ca nişte prea scumpe tablouri agăţate pe un perete sărac. Autorul lor, care nu era pictor, ci om de ştiinţă, a adus la lumină, în aceste „tablouri, nişte ipoteze de realitate, plauzibile numai azi, cînd, în replică la ele, satul cooperativizat a sădit pe ripe şi pe văloage meri, peri şi cireşi, acoperind nu mai puţin de 450 de hectare ; azi, cînd din solul acesta podzolic şi argilos („sol de categoria a III-a", spun agronomii) nu se mai fabrică doar oale şi străchini, doar celebra ceramică de Şişeşti, de tradiţie preistorică şi română, ci fructe, cartofi, grîu şi porumb, ceea ce face ca în satul lui Ionescu-Şişeşti, pentru prima oară, să se facă, în deplina acceptiune a termenului, agricultură.

Se face deci de către oamenii de astăzi al Şişeştiului, agricultură, în cadrul celor două C.A.P.-uri, pe terenurile lucrate de materiale inerte din numeroasele conuri de dejecţie... Am stăvilit răul prin consolidarea şi plantarea întregului perimetru de protecţie".) Sînt, tot aici, în satul acesta aflat în plin proces de urbanizare, cu numeroase construcţii noi, dominate de siluetele primelor blocuri, o seamă de vechi, dar frumoase clădiri (centru agricol, primărie, dispensar, baie comunală, şcoală) întemeiate prin cheltuiala şi prin osîrdia marelui fiu al satului. Unele şi-au schimbat astăzi rosturile (vechea şcoală, de pildă, s-a transformat în „Casă a copilului", generaţia de astăzi a Şişeştiului avînd la dispoziţie nu mai puţin de şapte moderne şcoli !), dar, în epocă, într-o epocă în care apariţia unei şcoli de ţară (nu mai vorbim de dispensar sau baie comunală !) era, cum spunea Mihail Sadoveanu, mai rară şi mai scurtă decît ivirea unei stele cu coadă, astfel de generoase aşezăminte, plantate pe o coastă stearpă a Mehedinţiului, însemnau enorm.

Străbatem satul de astăzi, însoţiţi de tînărul primar Titu Paris şi de mai vîrstnicul vice-primar Gheorghe Rotaru, ambii localnici, oameni ai satului, care, ca orice oameni ai satului, deşi trăiesc într-un perpetuu anotimp al schimbărilor pe toate planurile (economice, culturale, arhitectonice etc.), profesează pudoarea faţă de exclamări. Ei, ca toţi oamenii satului, trăiesc satisfacţia de a asculta exclamaţia din gura altuia, de a măsura în exclamaţia sau uimirea vizitatorului ceva din interesul şi aprigul lor orgoliu faţă de satul lor, faţă de chipul lui. (Fiindcă — să fim realişti ! — ei nu sînt nişte modeşti, ei sînt, ca toţi oltenii, nişte orgolioşi, chiar dacă nişte orgolioşi tăcuţi !) E aici o ştiinţă rafinată a disimulării, a travestirii orgoliului în modestie, a permutării semnului de exclamare în puncte-puncte sau în citat, după buna tradiţie a textelor din vechile pisanii ce impodobesc lăcaşurile de ţară ale Olteniei sau vechile ei fîntîni : „Io, cutare, nevoindu-mă împreună cu alţi meşteri am făcut această mică şi bicisnică zidire, punînd-o sub ocrotirea..." Ţi se arată apoi opera, poftindu-te să exclami cît vrei...

Ceea ce se poate vedea în Şişeştiul de astăzi merită, într-adevăr, ca în altea alte sate ale noastre, nişte semne de exclamare, fie şi numai pentru a ordona, pentru a face mai „strînsă" lectura unui peisaj de o mare diversitate şi bogăţie. O comună cu şapte şcoli, trei mari cămine culturale, do...i cinematografe, cinci magazine universale, spitai, dispensar, mii de metri pătraţi de trotuare, blocuri, sute de case noi, multe din ele cu etaj, o comună cu început de termoficare, cu început de alimentare cu apă (alimentarea cu apă este cea mai recentă realizare, la care satul întreg, cu mic, cu mare, lucrează, la ora de faţă, în toate cîţpele lui de răgaz), este desigur un peisaj ce poate provoca exclamaţia, chiar dacă localnicul are grijă să-i pună accesteia cîte o pedală, atent (sau orgolios !) ca nu cumva să acopere, cu ceaţa unor false metafore, un cîmp atît de vast şi de viguros al certitudinilor. Opera începută, de unul singur de Ionescu-Şişeşti, cu eforturi şi sacrificii, operă care, cîndva, părea incredibilă pe aceste locuri, prin totala ei disonanţă cu realităţile economico-sociale ale satului, operă ce părea, cum zice vicele Gh. Rotaru, „coborîtă din cer cu hîrzobul", este astăzi doar un termen de raportare, de comparare cu un prezent infinit mai bogat, mai integrat vieţii şi fiinţei satului. Vechile plantaţii de salcîmi (200 hectare), opera lui Ionescu-Şişeşti, acele frumoase, superbe păduri ce-au oprit curgerea în ruină a dealurilor din jur şi a satului însuşi, păreau totuşi alături de peisaj, străine lui, ca nişte prea scumpe tablouri agăţate pe un perete sărac. Autorul lor, care nu era pictor, ci om de ştiinţă, a adus la lumină, în aceste „tablouri, nişte ipoteze de realitate, plauzibile numai azi, cînd, în replică la ele, satul cooperativizat a sădit pe ripe şi pe văloage meri, peri şi cireşi, acoperind nu mai puţin de 450 de hectare ; azi, cînd din solul acesta podzolic şi argilos („sol de categoria a III-a", spun agronomii) nu se mai fabrică doar oale şi străchini, doar celebra ceramică de Şişeşti, de tradiţie preistorică şi română, ci fructe, cartofi, grîu şi porumb, ceea ce face ca în satul lui Ionescu-Şişeşti, pentru prima oară, să se facă, în deplina acceptiune a termenului, agricultură.

Se face deci de către oamenii de astăzi al Şişeştiului, agricultură, în cadrul celor două C.A.P.-uri, pe terenurile lucrate de materiale inerte din numeroasele conuri

În satul lui Gh. Ionescu-Şişeşti, îndeletnicirile legate de pămînt şi de roadele lui sînt încă iubite şi învăţate sîrguincios, prin leciţii aplicative, sub îndrumarea profesorei de agricultură, de către toţi copiii. (Fotografia de sus)

O prispă străveche cu flori de cîmp — o privelişte încă frecventă într-o aşezare întinerită, aflată în plin proces de urbanizare. (Fotografia din stînga sus)

În cuptorul patriarhal ca şi în brutăria modernă, pîinea se face tot din grîu, tot din muncă, ea rămîne tot pîine, adică scopul, sensul, temeiul, avuţia şi frumuseţea cea mai de preţ a vieţii satului. (Fotografia din stînga jos)

Fotografii de ELENA GHERA ■

Şişeşti, un sat-şantier. La ordinea zilei : captarea unui izvor pentru introducerea apei potabile prin conducte.

golitului în modestie, a permutării semnului de exclamare în puncte-puncte sau în citat, după buna tradiţie a textelor din vechile pisanii ce impodobesc lăcaşurile de ţară ale Olteniei sau vechile ei fîntîni : „Io, cutare, nevoindu-mă împreună cu alţi meşteri am făcut această mică şi bicisnică zidire, punînd-o sub ocrotirea..." Ţi se arată apoi opera, poftindu-te să exclami cît vrei...

Ceea ce se poate vedea în Şişeştiul de astăzi merită, într-adevăr, ca în altea alte sate ale noastre, nişte semne de exclamare, fie şi numai pentru a ordona, pentru a face mai „strînsă" lectura unui peisaj de o mare diversitate şi bogăţie. O comună cu şapte şcoli, trei mari cămine culturale, do...i cinematografe, cinci magazine universale, spitai, dispensar, mii de metri pătraţi de trotuare, blocuri, sute de case noi, multe din ele cu etaj, o comună cu început de termoficare, cu început de alimentare cu apă (alimentarea cu apă este cea mai recentă realizare, la care satul întreg, cu mic, cu mare, lucrează, la ora de faţă, în toate cîţpele lui de răgaz), este desigur un peisaj ce poate provoca exclamaţia, chiar dacă localnicul are grijă să-i pună accesteia cîte o pedală, atent (sau orgolios !) ca nu cumva să acopere, cu ceaţa unor false metafore, un cîmp atît de vast şi de viguros al certitudinilor. Opera începută, de unul singur de Ionescu-Şişeşti, cu eforturi şi sacrificii, operă care, cîndva, părea incredibilă pe aceste locuri, prin totala ei disonanţă cu realităţile economico-sociale ale satului, operă ce părea, cum zice vicele Gh. Rotaru, „coborîtă din cer cu hîrzobul", este astăzi doar un termen de raportare, de comparare cu un prezent infinit mai bogat, mai integrat vieţii şi fiinţei satului. Vechile plantaţii de salcîmi (200 hectare), opera lui Ionescu-Şişeşti, acele frumoase, superbe păduri ce-au oprit curgerea în ruină a dealurilor din jur şi a satului însuşi, păreau totuşi alături de peisaj, străine lui, ca nişte prea scumpe tablouri agăţate pe un perete sărac. Autorul lor, care nu era pictor, ci om de ştiinţă, a adus la lumină, în aceste „tablouri, nişte ipoteze de realitate, plauzibile numai azi, cînd, în replică la ele, satul cooperativizat a sădit pe ripe şi pe văloage meri, peri şi cireşi, acoperind nu mai puţin de 450 de hectare ; azi, cînd din solul acesta podzolic şi argilos („sol de categoria a III-a", spun agronomii) nu se mai fabrică doar oale şi străchini, doar celebra ceramică de Şişeşti, de tradiţie preistorică şi română, ci fructe, cartofi, grîu şi porumb, ceea ce face ca în satul lui Ionescu-Şişeşti, pentru prima oară, să se facă, în deplina acceptiune a termenului, agricultură.

Se face deci de către oamenii de astăzi al Şişeştiului, agricultură, în cadrul celor două C.A.P.-uri, pe terenurile lucrate de materiale inerte din numeroasele conuri de dejecţie... Am stăvilit răul prin consolidarea şi plantarea întregului perimetru de protecţie".) Sînt, tot aici, în satul acesta aflat în plin proces de urbanizare, cu numeroase construcţii noi, dominate de siluetele primelor blocuri, o seamă de vechi, dar frumoase clădiri (centru agricol, primărie, dispensar, baie comunală, şcoală) întemeiate prin cheltuiala şi prin osîrdia marelui fiu al satului. Unele şi-au schimbat astăzi rosturile (vechea şcoală, de pildă, s-a transformat în „Casă a copilului", generaţia de astăzi a Şişeştiului avînd la dispoziţie nu mai puţin de şapte moderne şcoli !), dar, în epocă, într-o epocă în care apariţia unei şcoli de ţară (nu mai vorbim de dispensar sau baie comunală !) era, cum spunea Mihail Sadoveanu, mai rară şi mai scurtă decît ivirea unei stele cu coadă, astfel de generoase aşezăminte, plantate pe o coastă stearpă a Mehedinţiului, însemnau enorm.

Străbatem satul de astăzi, însoţiţi de tînărul primar Titu Paris şi de mai vîrstnicul vice-primar Gheorghe Rotaru, ambii localnici, oameni ai satului, care, ca orice oameni ai satului, deşi trăiesc într-un perpetuu anotimp al schimbărilor pe toate planurile (economice, culturale, arhitectonice etc.), profesează pudoarea faţă de exclamări. Ei, ca toţi oamenii satului, trăiesc satisfacţia de a asculta exclamaţia din gura altuia, de a măsura în exclamaţia sau uimirea vizitatorului ceva din interesul şi aprigul lor orgoliu faţă de satul lor, faţă de chipul lui. (Fiindcă — să fim realişti ! — ei nu sînt nişte modeşti, ei sînt, ca toţi oltenii, nişte orgolioşi, chiar dacă nişte orgolioşi tăcuţi !) E aici o ştiinţă rafinată a disimulării, a travestirii orgoli

ACEI ȚĂRANI...

(Urmare din pag. 1)

dese referiri la mecanizatori. De ce să nu zic că sîntem mîndri de asta ?

„Mă numesc Dumitru T. Mocăniță și sînt din comuna Turcoaia, de peste Dunăre. Locuiesc singur. Cu soția și trei copii. Am casă mare cu șase camere, pe care am construit-o eu cu nevastă-mea, și o curte mică. Am și mobilă nouă, cu două scaune de la bătrîni, și televizor pentru copii. Tata și mama trăiesc separat; au 75 și, respectiv, 73 de ani și o capră care le dă lapte și credința că nu sînt singuri. Azi m-am trezit la patru și jumătate. Vara mă spăl în curte, lîngă bucătărie. Azi dimineață, după ploaia de ieri, dinspre Munții Măcinului bătea un vînt rece și stelele erau curate ca iarna și m-am spălat în marchiză ; mi-am luat pachetul cu mîncare, brînză, roșii, gogoșari și ciorbă de legume, și am plecat la bac ; dincolo mă aștepta tractorul cu cîțiva zilieri și i-am dus la arie. Am stat la masă, după aceea nu mai opresc mașina, și am lucrat pînă acum. Pînă la șase, cînd termin lucrul mai am o oră ; iau zilierii, îi urc în tractor și îi duc la bac. La șapte și jumătate sîntem acasă. Dacă n-ar fi brutăria stricată m-aș duce să cumpăr pîine ; așa mă spăl, ca să nu-mi jignesc soția, și mănînc, pe urmă mă culc. Mîine am liber fiindcă am lucrat duminica trecută. Nu m-apuc să repar, că n-aș mai termina. Avem un club frumos și plutonierul de miliție m-așteaptă la table Nu e mai bun, dar el zice că e și asta mă enervează și pierd. Sau, uneori, pescuiesc. De copii are grijă nevastă-mea. Nu mai are servici, așa că de sărbători putem să tăiem porcul. Avem și niște găini și niște oi pentru care umbla unul cu o hîrtie după mine și eu i-am spus că am trei copii de hrănit cu brutăria stricată și muncesc zi lumină și în general să mă lase în pace și m-a lăsat. Deocamdată. Vreau să trăiesc bine ca tot omul și de aceea mi-am făcut casă. Cît mi-am făcut casa n-am știut de nimeni și nici nu mai știu cum a fost, atîta că dormeam ca un soldat : oriunde mă așezam. Mecanizator m-am făcut după ce-am lucrat la NAVROM. Avea și nevastă-mea servici. Pe urmă am zis să încerc și eu o meserie și am venit aici. Iarna mă duc la cîte o nuntă dar nu mai rămîn mult ca altădată. Am 33 de ani".

★

Ion Turcu seamănă într-o măsură oarecare cu numele pe care-l poartă. Negricios, cu picioare scurte în pantaloni largi, salopeta strînsă pe umeri înguști, fără astîmpăr, iute la vorbă ca și la treabă. Este de loc din comuna Bertești și în Insulă a venit astfel : „Pe 2 mai 1965 am fost deplasat cu brigada în care lucram la Filipoiu. Cred că era soare și cald, pentru că mi-a plăcut. Pe data de 15 iunie am fost dușl înapoi la Bertești pe motiv că veniseră 40 de tractoare noi. Înainte de plecare, tovarășul Ciobanu Vlad, director la Gostat Filipoiu, m-a întrebat dacă nu vreau să lucrez în Insulă. Eu fiind de bună-credință l-am întrebat pe tovarășul Cruceanu Andrei, directorul de la Bertești, dacă-mi dă voie. Și dînsul fiind și el de bună-credință mi-a dat voie".

S-a mutat cu toată familia la Brăila. Și-a cumpărat casă pe Dorobanți. „Nu mai am pe nimeni la Bertești. Nici din partea mea, nici din partea soției. Și nici n-am mai fost pe acolo. Dacă am fost de bună-credință, de ce să mă mai duc. Nici n-aș fi avut cînd, dealtfel". Singurul lucru la care nu rîvnește este mașina mică. „Dacă n-am putut să-mi cumpăr cînd am vrut, acum nu mai vreau eu". Acum se gîndește numai la viitor. Ion Turcu face parte din mina aceea de mecanizatori de care vorbea Ion Grigoriu. A venit, i-a plăcut, a rămas și nu va mai pleca orice s-ar întîmpla. Viitorul este alcătuit din cum vede el fericirea, să fii bun la toate, din cei doi copii pe care îi are și-i iubește cu dragoste de brăilean adoptat și nu concepe să-i vadă altfel decît lîngă el în Brăila, buni meseriași și fii credincioși, din soția lui casnică și părinții pe care i-a strămutat din Bertești și care desigur n-au uitat locurile natale. Cînd a venit un băiat școlarizat, Ion Turcu a fost mutat din funcția de mecanic de întreținere și numit tractorist, lucru care nu l-a deranjat, dar nici nu l-a făcut mai fericit pînă azi, 18 septembrie, cînd a fost, recunoaștere deloc tardivă, repus în funcția de mecanic de întreținere. „De-acuma gata ! Mă duc la școala de maiștri și de acolo unde o vrea tovarășul șef și grupa sindicală."

★

În cotul Dunării ferit de Munții Măcinului lumina izvorăște parcă din cîmpia însăși, eternă și blîndă, și în această după amiază de septembrie la rampa de încărcare pe lîngă cele două șlepuri care așteaptă porumbul se mai află ghereta din tablă a mecanicului de întreținere, mecanicul de întreținere și maistrul Ion Gherghișan, inventatorul rampei, a doua sa mare realizare în viață. Prima mare realizare se află la Iași, studentă, și nu știe dacă o va mai avea vreodată lîngă el. Orașul unde s-a născut se numește astăzi Tolbuhin, și cel în care a copilărit, Măcin. A învățat meserie la un patron din Brăila, apoi la o școală profesională, tot în Brăila, și din aceste două perioade s-a ales mai ales cu pasiunea pentru Dunăre și baltă. Banatul l-a cunoscut ca tehnician militar și cînd a fost să aleagă pentru civilie s-a gîndit că „Dunărea e Dunăre mai ales la Dunăre" și a venit la Brăila. Dar nu mai avea „buletin de Brăila. Mi s-a spus că nu e nimic mai simplu decît să mă angajez în Insulă unde se primesc oameni și fără mutație și apoi după ce voi primi casă, voi găsi serviciu oriunde doresc. Cînd am primit casă și mi-am luat și buletinul, băieții mei din Insulă învățaseră bine disciplina așa cum o concep eu și meseria asta dificilă și atît îi iubeam pentru asta încît am zis că unde să mă mai duc acum. După o anumită vîrstă, cînd începi să cobori, și singurătatea nu mai e ceva ce îi se întîmplă altora, obișnuința și oamenii pe care îi îndrăgești și de care mai ales ești îndrăgit nu-ți mai permit să alegi. Am rămas să trăiesc muncind ziua lumină, vara, și ziua calendaristică, iarna, în cîmp, în Insulă, și să numesc locul unde uneori ajung numai noaptea, casă". Nu-și explică felul în care a reușit să nu urmeze o facultate deși și-a dorit atît de mult ca „începînd de mîine să se apuce de învățat". A crezut și crede în continuare în viitorul de aur al acestei Prime platforme agricole a țării și viața lui s-a alcătuit nu atît cum a vrut el, cît în conformitate cu acest crez. „Am muncit mult la conceperea acestei rampe de încărcare. Pînă am potrivit-o în alcătuirea ei de-acum. O-dată trebuia să încarc un acumulator ; rămăsese aproape un metru sub rampă. L-am înfășurat cu o frînghie și am început să-l ridic cu spinarea. Înfășuram și trăgeam. Iarăși înfășuram și puțin cîte puțin l-am pus pe rampă. Atunci n-am avut nimic. Mai tîrziu a fost de ajuns să mă opintesc într-o remorcă ca să aud un hîrșîit sec mai jos de coloană și medicii mi-au spus că e hernie de disc. De supărare am dat în astenie nervoasă și mai tîrziu în hipertensiune arterială". Două lucruri așteaptă de la viață : să nu mai fie bolnav niciodată și fata să se aranjeze pe lîngă casă.

În Dăeni (Tulcea) una din bicicletele din comună aparținea unui chelner, azi în Galați. Gheorghe Tătaru își împărtășea admirația în mod egal între această realizare a tehnicii și agilitatea bărbatului care putea să meargă pe niște roți atît de subțiri. „Îmi zicea chelnerul că dacă îi șterg bicicleta mă lasă să mă uit după el pînă nu l-oi mai vedea. Și i-o ștergeam". Pînă la Brăila, mama lui făcea cu căruța cinci zile ; așa că pe el nu-l lua. Un unchi însă a făcut drumul pe jos, într-o iarnă, ducînd în spinare 15 kg de sare. „Fără sare ar fi murit. L-a încălzit sarea și a doua oară n-a mai îndrăznit" Calificarea lui ca tractorist a fost una dintre reușitele familiei. Apoi am venit în Insulă, la sugestia tovarășului Hodoroagă, mi-am cumpărat casă în Radu Negru, am făcut doi copii, am adus-o și pe mama de 74 de ani. Am adus-o cu mașina și mi-a plăcut că se mira tot timpul. Mașina am cumpărat-o anul ăsta, nu e chiar nouă, dar merge bine și vara asta am făcut cu toată familia o excursie la Bicaz Nu știu dacă așa mi-am dorit să trăiesc și nici nu mă întreb fiindcă acum nu-mi doresc altceva". „Gheorghe Tătaru, spune Ion Grigoriu, șeful fermei, e din același leat cu secretarul organizației noastre de partid, Dobre Jurubiță, o minte sclipitoare, deschisă și uneori aprigă. Au amîndoi cîte un fiu într-a șaptea și cîte un băiat și, respectiv, fată într-a doua. Jurubiță a mai făcut o fetiță care acum are șapte luni, iar Tătaru și-a cumpărat mașină. Băieții lui Jurubiță sînt premianți, dar mai sigur e că fata a venit fiindcă și-au dorit una. Și ce-i sigur, e că amîndoi și nu numai el, fiecare în felul lui, au învățat aici să trăiască adevărat și cu folos".

Scrutînd, de la înălțimea acestor ochi — de la înălțimea unei filozofii milenare — infinitul...

Mîini-clepsidre, prin care se scurge timpul, mîini-bucăți de țărînă, prin care se scurge istoria satului, adică pîinea noastră cea de toate zilele.

Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ

Un erou pozitiv al gastronomiei naționale: Costică Folosea

Scriem despre acest abil și subtil restaurator al stomacurilor noastre din două motive.

Primul : modesta ospătărie sătească din Cristianul Brașovului, condusă de Constantin Folosea, pune în umbră sau întrece în faimă nu puține restaurante cu morgă și prețuri piperate.

Al doilea : faima bucatelor gătite de maistrul brașovean dovedește din nou că meseria de bucătar reclamă talent, iar talentul este nativ și nu facultativ. El se moștenește ; de dobîndit se dobîndește mai greu, chiar dacă prezumptivul candidat a intrat în școala de artă culinară luînd la română și matematică nota 10 scris și oral.

Constantin Folosea s-a născut la Rîșnov dintr-o familie de bucătari, iar toți cei care, vreme de două sute de ani, au purtat înaintea lui numele de Folosea au fost, ca și el, bucătari și circiumari rurali. O meserie transmisă din tată în fiu de-a lungul a două veacuri (sau poate și mai mult !), o întreagă genealogie încringurită în fața plitei încinse și în aroma bucatelor alese, din lumea căreia își trage obîrșia și ultimul descendent, Costică Folosea din zilele noastre, autorul reputatului rețetar gastronomic oferit de o modestă unitate sătească.

Constantin Folosea a venit pe lume cu acest dar al ereditații, dar talentul — au dovedit-o atîția — moare din leagăn fără zel și muncă, iar acestea se hrănesc o viață din pasiune. Or, trăsătura dominantă a șefului de unitate din Cristian este tocmai dragostea pentru meseria aleasă. Plătit pentru opt ore de muncă, la fel ca toți confrații săi de breaslă, Costică Folosea își începe ziua de lucru la 5 dimineața, cînd aprinde grătarul și „trage" mici, și o sfîrșește ultimul, la 11 noaptea, după ce a așezat pe plită ciorba de burtă, care, potrivit unei tradiții strămoșești, trebuie să fiarbă la foc molcom o noapte întreagă, șase ore bune înainte de a fi dresată cu ou și fiertură de oase.

Răstimpul celor 18 ore petrecute zilnic în unitate mai înseamnă și altceva: o aprovizionare excelentă și o curățenie desăvîrșită. Fețele de masă se schimbă după fiecare consumator, iar mîncărurile sînt servite în farfurii încălzite (să nu uităm totuși că e vorba de o cîrciumă sătească !).

Vorbind despre viața și omenești slăbiciuni ale șefului de unitate din Cristian, ne mai vine în minte un adevăr: marii gurmanzi se pricep îndeobște la bucătărie, dar și viceversa : adevărații bucătari sînt totdeauna și rafinați gurmanzi. Prezentîndu-și rețetele culinare — și o face oricînd și pentru oricine cu mare voluptate — Constantin Folosea ține adevărate recitaluri euforizante, mai ispititoare decît cîntecele sirenelor. După o oră agreabilă petrecută în compania celebrilor săi mititei, a ciorbei de burtă și „a unei eventuale porții de mixt-green", pofta de mîncare poate renaște subit doar ascultînd recomandarea amfitrionului, care, învăluit în halou aromelor culinare, începe să-ți descrie cu lăcomie decentă metamorfoza tocăniței măcelărești (preparată din bucăți de porc, viței, rinichi, inimă, ficat, mușchi de vită, slănină afumată, fiecare sortiment cu un regim propriu de prăjire, totul agrementat cu piper și cimbru și servit împreună cu o salată de sfeclă, diluată cu supă și înăsprită cu hrean mistuit la gura cuptorului).

Într-o asemenea situație nu e de mirare că micul atelier culinar din Cristian are de îndeplinit un plan lunar în valoare de 450 000—500 000 lei din care 130 000 producție proprie. Refuzînd să-i creadă pe cei care prevestesc standardizarea mîncărurilor, Constantin Folosea se încăpățînează să-și facă meseria așa cum a învățat-o de la înaintașii lui. Viitorul — care va aparține oricum bucătăriilor computerizate — nu va mai avea nevoie de oameni ca Folosea, ci de bucătari electroniști specializați în minuirea calculatoarelor culinare. Dar pînă atunci, pînă la apariția electronogastronomiei, sîntem fericiți că ne mai putem bucura, vizitîndu-l pe Costică Folosea, de savoarea bucatelor gătite cu răbdare, duhnind, cu rafinament și fantezie.

LIVIU TIMBUS

NU LĂSAȚI MUZEUL DE ANTICHITĂȚI DIN BUCUREȘTI SUB BĂLĂRII

O vizită la Muzeul național de antichități din strada I.C. Frimu 11 poate să constituie o surpriză dureroasă pentru curioși, intrucit starea de părăsire a acestui muzeu in aer liber lasă mai degrabă impresia unui cimitir abandonat. De fapt, ce sint aceste pietre aruncate într-o curte năpădită de ierburi și buruieni, tăvălite de o mină neglijentă și erodate de vremea nemiloasă ? Sint o parte din actele de naștere ale poporului român, mai precis exponatele muzeului întemeiat de domnitorul Cuza și scoase la iveală, după o superbă sirguință, de Tocilescu. Intr-o dezordine jalnică, fragmente de coloane, stele funerare, metope așteaptă o inimă caritabilă care să le stringă intr-un adăpost, pentru a se opri distrugerea care își desăvirșește opera incet, dar sigur. Ploile și ninsorile distrug chipurile sculptate în piatră, șterg literele grecești și latine, mutilind actele scrise, pentru care alții ar da totul ca să le aibă intr-un muzeu. O nepăsare crasă lasă pradă văzduhului această moștenire pe care miini harnice au scos-o, acum 50 de ani, din pămintul Dobrogei și al Olteniei. Cum spunea cineva, ceea ce a conservat pămintul mai mult de 1 500 de ani o să reușim noi să distrugem in mai puțin de o jumătate de secol. Un lapidarium care nu ar costa prea mult ar așeza sub sticlă și sub un acoperiș aceste fragmente artistice care vorbesc atit de viu despre îndepărtata noastră istorie. După cite sintem informați, unele săli ale fostului Muzeu național — pentru că acum el nu mai poate fi numit astfel — au fost golite pentru a lăsa loc hidrei birocratice. Decizii inexplicabile au împărțit exponatele, care au fost trimise și în alte părți sau lăsate în voia soartei. Menționăm că muzeul nu are nici măcar un paznic care să vegheze ca nu cumva aceste rămășițe sacre să fie degradate și că printre scări aruncate și damigene împletite, intr-o vraiște de nedescris, se poate intra și pleca oricind cu una dintre pietre. După cum se vede din fotografiile noastre, găinile citesc inscripțiile grecești și latine cu o curiozitate pe care mai degrabă ar trebui s-o aibă directorul acestui muzeu, Dionisie Pippide, intrucit e vorba, inainte de toate, de o avuție inestimabilă, care aparține intregului popor.

Așteptăm răspunsul domniei-sale.

EUGEN BARBU ■

Fotografii **EMANUEL TĂNJALĂ** ■
ION PREDOȘANU ■

REDACTORII NOȘTRI AU ÎNCERCAT VIGILENȚA CELOR RESPONSABILI ȘI AU LUAT O PREȚIOASĂ PIATRĂ DIN MUZEU

Miercuri 29 septembrie, orele 10 dimineața, o echipă de redactori ai revistei Flacăra, purtind asupra lor, pentru orice eventualitate, delegația cu următorul conținut : MINISTERUL INDIFERENȚEI ȘI FORMALISMULUI Întreprinderea pentru descoperirea, transportul, prelucrarea și subtilizarea pietrelor și vestigiilor, Direcția furtului pietre grele, Str. Victor Babeș nr. 14, telefon 1114792 Telex 0518 Nr. 932/29.IX.1976 D E L E G A Ț I E Se deleagă tovarășii Graur Dumitru, Ioanițoaia Ovidiu și Grigore Neculae să ia din str. I.C. Frimu nr. 11 pietrele ce vor crede de cuviință, lăsind în schimb un bon de mină (nici măcar asta n-au lăsat în schimb, neavind cui — n.r.). Cei responsabili sint rugați stăruitor să dea tot concursul. DIRECTOR GENERAL U.N. Nimenea, s-a deplasat în strada I.C. Frimu nr. 11, la Muzeul național de antichități, pentru a vedea în ce fel sint păstrate prețioasele vestigii. Ca semn că nimeni, dar absolut nimeni, nu se interesează de starea și realitatea acestor importante pietre, de păstrarea lor într-o elementară siguranță, redactorii noștri au adus la redacție — cu puterile fizice pe care li le-a dat natura — o piatră de toată frumusețea, cu inscripții în fața cărora sufletul tremură, obiectul de inventar cu numărul 1272. Sigur, dacă ne puneam mintea, în cursul zilei de miercuri puteam nu numai să luăm tot muzeul, dar să și realizăm o transmisie în direct de la fața locului. Miercuri, pe lingă cei ce au luat piatra au trecut tot felul de lucrători ai muzeului, ca pe lingă niște pietre de căldărim. Această indiferență condamnabilă ne umple sufletul de tristețe și pune grave întrebări cu privire la felul în care înțeleg cei ce răspund de bunul mers al acestui muzeu să-și facă datoria. Dacă într-o întreprindere agricolă cineva ar fura o bănicioară de porumb și n-ar fi prins, răspunde pentru ea cel care o are în gestiune. Dacă într-o întreprindere cineva ar fura o piesă de serie și n-ar fi prins, ar răspunde cel care o are în gestiune. După atita delăsare peste care oresc buruienile și cotcodăcesc găinile, după atita delăsare udată cu niște sticle, astăzi goale, de Cabernet Sauvignon, sintem justificați în întrebarea noastră: cine și de ce permite această jignitoare paraginâ ?

ADRIAN PĂUNESCU ■

Despre teatru

Teatrul ultimilor ani e sigur că trece printr-o acută renunțare la zei și la zeițe, și dacă n-a renunțat încă definitiv să-i aducă pe scenă, întreține cu ei o relație polemică. Dialogul fiind o formă a democrației și zeii nesuportînd dialogul decît într-o anumită direcție și nesuportînd deci democrația care este esențialmente umană, ei au început să năpîrlească pe scenă și să nu mai apară nici măcar în finele actului trei ca să aducă multă lumină în gușă, ei au fost înlocuiți cu oameni, cu cît mai mulți oameni. Astfel, dramaturgia s-a apropiat foarte mult și uneori s-a contopit cu etapa istorică în care trăim și astfel pe scenă și-a găsit reflectarea gradul dezvoltării sociale de la noi, caracterul forțelor și relațiilor de producție. Teatrul e o tribună unde ciocnirea dintre mentalități, dintre epoci și dintre oameni are loc în văzul tuturor și ce are loc la vedere cu greu poate ascunde mîncruna și falsul. Ultimii ani au scos din arenă deci polemica și giganții mintoși și plini de mușchi care ne învățau ca doctorii docenți cum se bea apa și cum se dă bună-ziua, efervescența dramatică a conflictelor s-a îndepărtat de exteriorul atitudinilor maiestuoase și exterioare și s-a mutat în interiorul anonimilor care de fapt construiesc lumea. Eu, personal, nu regret și cred că nici alții nu plîng cînd n-au prilejul s-o vadă pe scenă pe zeița înțelepciunii Pallas-Atena răsărind din capul marelui Zeus, scoasă cu dalta și ciocanul de Hefaistos, gata cu scutul, și coiful, și lancea ei să ne aducă niște minunate sfaturi și să ne copleșească în mod dezinteresat cu ele. Personajele vin în teatru din toate colțurile țării, cu ideile lor în cap, bune sau mai puțin bune și în dialogul ce se înfiripă între ele regăsim o efervescență a societății noastre și-o nouă zidire a societății noastre. Pe scena devenită tribună deschisă eroii dramaturgiei noastre încearcă o judecată a lor și a lumii, participă cu gravitate și nu cu emfază la rosturile, bucuriile și tristețile lor și ale semenilor lor și astfel teatrul exprimă realitatea socială în procesul dezvoltării ei istorice. Omul ocupă scena și scena istoriei, omul devine măsura tuturor lucrurilor, așa cum l-a văzut Protagoras, făcînd omul măsura a totul... Vom găsi această măsură și în piesele tinerilor dramaturgi, mai mulți și mai substanțiali ca în alți ani, vom găsi și la ei o izgonire a zeilor și o punere a omului și a minții sale și a conștiinței sale în centrul universului, ei măsurînd și cîntărind universul de sub cer și universul aflat dincolo de cer. N-am să enumăr aici toate direcțiile teatrului nostru de azi și poate pe mulți colegi n-am să-i pomenesc, asta neinsemnînd altceva decît că la ora actuală avem după opinia mea o dramaturgie foarte bună, care nu încape în cîteva pagini. Pe tot parcursul acestor rînduri eu n-am să țin cont de nici un alfabet ierarhic. Am să relev pentru început un fapt îmbucurător că nou sosiții în teatru vin din poezie și proză (Alexandru Căprariu, Romulus Guga, Petru Vintilă, Dan Rebreanu, Pavel Bellu și Emil Poenaru) și că prozatori de frunte ca Titus Popovici și Sütö András au scris în acești ani cele mai bune piese ale lor și printre cele mai bune ale dramaturgiei contemporane. O rînduială tradițională a societății se destramă și-i ia locul un nou echilibru și o nouă etică și o nouă conștiință revoluționară în lucrările lui Mircea Radu Iacoban, Kocis István, Radu Dumitru, Dan Tărchilă, Mehes György, Vasile Rebreanu și Mircea Zaciu. Paul Cornel Chitic încearcă din documentele epocii să reconstituie etapele socialismului românesc, iar Alexandru Voitin îi aduce în scenă pe doi dintre cei mai reprezentativi gazetari comuniști, N. D. Cocea și Miron Radu Paraschivescu. Mircea Bradu și Aurel Gheorghe Ardeleanu văd în Vlad Țepeș, în Doja și Menumorut cum pentru viața semenilor lor viața și istoria vieții acestora pot lua chipul unor tragedii. Horia Lovinescu, în dense metafore scenice, ne poartă fie într-un paradis robotizat, fie lîngă o margine de rai cu abeli și caini, într-un viitor paralizant și într-un trecut plin de cenușă ca un deșert. Fiorul vieții și al morții ce le este hărăzit eroilor, nu-i lasă totuși indiferenți, ei nu joacă jocul destinului și găsesc ca și în *Omul ce și-a pierdut omenia* fărîma de omenie care poate depăși orice lege sau normă oarbă, își regăsesc umanitatea ce le conferă acea înțelegere a propriilor lor suferințe și-i înalță deasupra acestor suferințe și deasupra acelui joc al deșertului. Horia Lovinescu este poate cel mai literat dramaturg, cuvîntul scris pare să aibă prioritate în fața cuvîntului jucat, el știe să construiască spații mitice și idei, el reia drumul spre Arcadia și reinterpretează ceea ce cunoaștem prin mijlocirea culturii : dar o nouă lumină aruncată asupra aceluiași punct ni-l poate arăta sub o nouă înfățișare și această nouă înfățișare este tot un act al cunoașterii. În fond, după cîte puține știm, nici Shakespeare n-a fost în Italia lui Romeo și n-a pus piciorul în imperiul Cleopatrei și nici Dante se pare că n-a fost în infern : așa că nu-i găsim nici o vină lui Horia Lovinescu că n-a ajuns piș-piș în paradis sau în paradisul Arcadiei. Contează doar faptul că în urma acestor peripluri ale imaginației sale ne dăm seama că o conștiință se poate forma și se poate „înălța" și prin căderi repetate. De fapt, Lovinescu scrie un teatru politic, metaforele ultimelor sale producții sînt o meditație asupra cauzelor ce produc monștri și roboți, sînt o meditație — atunci cînd aceste cauze nu apar evident — asupra efectelor pline de cenușă ale acestor cauze, asupra absurdității efectelor deșertului. Și această modalitate de teatru este viabilă, a cunoașterii mijlocite, atît timp cît nu e înecată în livresc. Și Camil Petrescu a văzut idei, și de la el, ca și de la Horia Lovinescu, înțelegem că nu doar ce pipăim și vedem și simțim cu cele șase sau șaizeci de simțuri cunoscute și necunoscute ale noastre contează, ci și ce pipăim și auzim cu gîndurile noastre, cu conștiința noastră, contează ideile pe care le vedem și maturitatea politică a acestor idei. În fond, teatrul în totalitatea sa este un organism complex, o țară, o țară a teatrului, o pasăre cîntătoare care are nevoie de mult aer, de un cer înalt, de multă libertate ca să poată zbura în cerul ei miraculos, stăpînă pe aripile ei, cîntînd deasupra patriei ei, legată de ea prin libertatea zborului ei, prin neatîrnarea zborului ei în înaltul albastru. Și ce este acest zbor altceva decît cerința înscrisă în Programul Partidului ca slujitorii teatrului, și toți creatorii, dealtfel, folosind stiluri și maniere de creație diferite, folosindu-și liber talentul să făurească noi opere valoroase care să îmbogățească patrimoniul culturii noastre socialiste și să contribuie la continua înflorire a vieții spirituale a poporului nostru. Problema formării unui nou umanism o întîlnim ca o coloană vertebrală în toată dramaturgia contemporană. Procesul formării conștiinței socialiste o regăsim și în „Adîncimi" de Constantin Chiriță, unde pe fundalul căutării petrolului în adîncuri se dezbate, cum ar spune personajul principal, Alexandru, „principalul nostru front de atac, care a fost și este conștiința...." Drama se naște nu dintr-o nestăvilită erupție a unei sonde, ci din felul cum unii sau alții își asumă sau nu responsabilitatea lumii. Această atitudine revoluționară, de asumare a responsabilității istoriei tale și a istoriei timpului tău, este cheia de boltă a dramei lui Constantin Chiriță. „Nu-ți dai seama că aici... acum.... între noi doi... se discută una din problemele fundamentale ale epocii noastre, ale lumii noastre ? *Răspunderea* !... E momentul cînd trebuie să simți numai răspunderea... pentru ceea ce ai făcut... pentru ceea ce n-ai făcut, pentru ceea ce trebuie să faci...".

DUMITRU RADU POPESCU ■

VIAȚA – FILM DUS ȘI-NTORS

Cît de talentat?

Asertiunea : un scenariu bun poate fi stricat de un regizor prost, dar un regizor bun nu poate modifica soarta unui scenariu prost — este discutabilă în a doua ei jumătate, dar fireste nu în sensul că un regizor talentat poate să facă bici dintr-o ață scămoșată și să transforme o aberație în triumful spiritului cartezian. Scenariul este — cum se zice — scheletul, dar trebuie ca ochii minții să-ți joace foarte bine sub sprîncene pentru ca citind să vezi, să vezi adică grămada de oase ridicîndu-se în picioare drepți, acoperindu-se cu mușchi, învesmîntîndu-se colorat. Scenariul se citește, filmul se vede și se aude. Între aceste trei verbe stau cele 1 001 de sanse suplimentare ale celuloidului.

Una din ele s-ar numi densitatea cadrului. Unii regizori își imaginează că starea de tensiune se «întreține prin momente tari, răsturnări imprevizibile, izbucniri patetice, clocniri violente. Este adevărat că orice film are nevoie de o scenă de descătușare — la școală se numește „moment culminant" — dar un abuz de momente culminante anihilează senzația de culme, întîmplîndu-se într-un anumit fel, ca la război : acolo unde moartea este realitatea cea mai coplesitoare oamenii pierd sensibilitatea față de moarte. Priveliștea dispariției unui om, a unui singur om poate să-l facă pe martor să-și piardă mințile, dar traversarea cotidiană a Stixului, carnaful non-stop anulează emoția, golește spectrul de mister, tăbăcește afectele. Pentru film numărul momentelor „tari", ca și amplasarea lor, sînt semne de tact și de tactică.

Reciproca teoremei, adică refuzul clipei de eruptie, tirirea cehoviană — bressoniană-marienbadiană în urma unor gesturi microscopice și a unor nostalgii ombilicale nu exprimă, așa cum ar vrea, rafinament, deși există prejudecata că un film în care nu se întîmplă nimic este predestinat să fie subtil. Într-un film trebuie să se întîmple în permanență ceva, ceva trebuie mereu să miște și să miște — anecdota, pupila, irisul, bărbia, culoarea, unghiul de vedere, liniștea, zgomotul străzii, bătaia inimii — și spunînd acest lucru am ajuns exact acolo de unde am pornit, adică la densitatea cadrului.

Comic sau patetic, cascadorial sau înalt ca o frunte de poet, un film bun este neapărat un film cu cadru dens. Cadrul e o mostră. Nu trebuie desfășurat tot balotul ca să vezi dacă stofa-i lînă-n lînă.

Destul de multe cadre din filmele noastre de actualitate, dar și din cele istorice, poate mai ales istorice, pentru că detaliile unor epoci îndepărtate ne sînt mai puțin familiare — cum arată o „cameră de zi" în 1976 știm cu totii, dar cum arăta o odaie acum cîteva secole am cam uitat, de aici acele interioare de epocă decorate cu produse artizanale dispuse într-o imposibilă ordine muzeistică, de aici abundența de catifele și de brocarduri și de domnițe machiate stil Max Factor, de aici predilecția pentru fer-forgé și mobilă florentină — destul de multe cadre, zic, în pofida multelor obiecte și, uneori, în pofida vinzolelii unei numeroase figurații, nu transmit nici informație și nici senzație, sau mai exact spus, transmit o senzație de placiditate, de rarefiere.

În **Filip cel bun**, reprogramat recent de televiziune, cadrul sună aproape tot timpul a plin. În unele locuri există chiar senzația de „prea plin" pe care îi-o dau numai filmele pe care le vezi cu dorința de a le revedea. Ileana Popovici, de pildă, joacă un rol tertiar — rulotista — dar fiecare apariție este ca un desen cu multe detalii care tesîndu-ți repede de sub privire te lasă cu regretul că mereu ceva îti scapă, ceva din decor (o lume într-o gheretă), ceva din zgomotul de fond (sentimentul de înregistrare la o față a locului reală), ceva din scena cu „fetele" (umorul de autentic acest tip de „pitiocancă"), ceva din rostire (numeni înainte de ea și deocamdată nimeni după Ileana Popovici n-a reușit să reproducă mai exact glasul, intonațiile, francheteа, jemanfișismul fetiscanel „moderne" în căutarea unei identități).

Bineînțeles, un film nu e un balot de stofă. Un cadru-mostră nu va putea spune niciodată cît de reusit este un film, dar va spune întotdeauna cît de talentat este un autor.

ECATERINA OPROIU ■

EXPOZIȚII

O poetă a florilor

Două expoziții, la distanță de cîteva luni, una în holul Universității populare de la Dalles, în mai, a doua, mult sporită, deschisă zilele acestea la Biblioteca „Dobrogeanu-Gherea" a sectorului 3 al municipiului București, au atras atenția asupra unei pictorițe cunoscute pînă acum numai în ipostaza **poetei** Florica Dumitrescu (volumul **Clipe colorate**, apărut în 1972)

Numărîndu-se printre „artiștii amatori" (categorie ilustrată, la nivel genial, de Țuculescu și de Ghiață), adică printre acei creatori la care nevoia de a-și exterioriza tumultul interior sau pasiunea pentru artă nu tinteste neapărat la profesionalizare" și nu urmează școli speciale investite cu dreptul de a elibera diplome, Florica Dumitrescu s-a „găsit" pe sine în pictură cu o forță neobisnuită de irupere a talentului. Nu se mai poate vorbi, în cazul ei — în ciuda unor inerente inegalități — de dibuiri naive sau stîngace. Pictorița s-a „născut" deplin stăpînă pe formula ei, cu un instinct al culorilor și al poeziei pe care ele pot să o degaje. Este, în exclusivitate, o poetă a florilor și se simte că se apropie de culoare așa cum scriitorul se apropie de cuvînt : spre a o face transparentă pentru o stare de suflet, pentru o idee, pentru un mod de a privi lumea. Florile acestea, pictate de artista cu nume parcă predestinat, au ceva neobisnuit, ca și cum ar fi văzute într-o dispoziție interioară tînînd de vis, și totusi adînc ancorată în cel mai vibrant real. Este, dealtfel, secretul întregii picturi românești ce-și propune să cînte minunatul tezaur al cîmpurilor noastre. Și este tonic să descoperim cum această mare tradiție își pune amprenta și pe arta, deloc minoră, a unui „artist amator" (dar oare în cazul Floricăi Dumitrescu mai putem vorbi de „amatorism" ?). Pictura ei este o realitate transfigurată, scăldată în stări de suflet poetice care la rîndul lor reflectă minunea naturii închise într-o floare. Un real talent, un puternic talent, izbucnit din adîncul sufletului și implinindu-se pe sine în procesul unei munci frenetice, nutrită din seva unei tinereți interioare.

LOLA STERE CHIRACU ■

CRONICA FILMULUI

Orient Expres

Romanul Agathei Christie a încîntat și va continua cu siguranță să încînte generații după generații ; preluînd celebra poveste polițistă, trei case producătoare — una americană, alta franceză iar cea de-a treia engleză — realizează un film de ținută, un film maraton durînd mai bine de două ore (dacă am fi răutăcioși, ne-am întreba așa, într-o doară : de ce, pe ecranele noastre, filmul rulează în două serii ? ! — dar nu sîntem răutăcioși; întrebarea s-a născut din pur spirit de „investigație", ca să fim în tonul peliculei...), un spectacol în care dincolo de intriga propriu-zisă — păstrată exact ca în carte — asistăm la un regal interpretativ, mari, foarte mari actori ai ecranului mondial admițînd să apară în roluri secundare sau chiar pe postură de semifiguranți.

Nimic spectaculos, nimic comercial în sensul minor al cuvîntului. În schimb, o admirabilă reconstituire a epocii anilor '30 — firește, în cadrul restrîns permis de interioarele compartimentelor unui express imobilizat de zăpadă undeva prin Iugoslavia. Cadru în care, firește, se consumă o crimă și se consumă mai ales ancheta detectivului Poirot, personaj prin interpretarea căruia Albert Finney izbutește o compoziție de zile mari.

Rareori mi-a fost dat să văd o sală plină pînă la refuz urmărind cu sufletul la gură și într-o concentrată tăcere acțiunea unui film care se cere mai ales a fi palpitant ; într-un fel lucrul este explicabil, la urma urmei cine nu a citit cartea ? — totuși liniștea aceasta încordată, reacția reținută a publicului la acele puține momente hazlii, mi-au dat impresia că asist la un spectacol de teatru al unei celebre trupe aflate în turneu, în care sala, dincolo de evenimentul artistic pe care îl trăiește, este copleșită de celebritatea „firmei" celor pe care îi are, vii, în fața ochilor, pe scenă...

Într-un fel așa și este. Ingrid Bergman, într-o singură secvență mai lungă în care apare — cea în care răspunde întrebărilor anchetatorului Poirot, secvență filmată aproape dintr-un singur unghi și fără tăiere de cadru — este aproape incredibil de autentică în straniul personaj pe care îl interpretează (dealtfel, pentru acest „rolișor", ea a obținut în 1975 — anul realizării filmului — un „Oscar" !) ; în rolul victimei, Richard Widmark — cunoscut la noi mai ales din cîteva western-uri de mîna a doua și dintr-un „Viking" fără ecou — este memorabil ; Sean Connery (a fost odată un James Bond' .), reținut și demn de reținut în numai cîteva cadre... Etc., etc., etc, pentru că nu se pot analiza în parte toți interpreții, nici unul, dar absolut nici unul nefăcînd distonanță cu rostul — și toți fiind magistrali — indiferent de desfășurarea partiturii actoricești.

În sfîrșit, și nu întîmplător lăsat la urmă, regizorul acestui film : **Sidney Lumett**. Puțini, foarte puțini vor fi, cred, cei ce nu vor fi surprinși aflînd acum — sau amintindu-și — că acesta este unul și același cu cel care a realizat prin anii '60 acea răscolitoare peliculă, de o duritate rar întîlnită, dar cu atît mai feroce cu cît era vorba de ravagiile morale, de condiția subumană în care războiul, detențiunea, metodele fasciste de constrîngere, îi pot aduce pe oameni ; acel film care s-a numit COLINA.

HORIA PATRAȘCU ■

INSTANTANEE

Pictorul iesean **VAL GHEORGHIU** printre imaginile „cătunului" său găzduit de galeria revistei Cronica.

Artiștii de la Combinatul „Azomureș"

Nu demult, am avut fericita ocazie să vizionez în sala „Apolo" din Tîrgu Mureș o expoziție deosebit de originală, cea a artiștilor plastici amatori de la Combinatul chimic „Azomureș" din localitate. Nu doresc să relatez despre această expoziție ca despre un important eveniment artistic, ci să-l prezint ca un exemplu demn de urmat, ca un fenomen semnificativ în viața noastră cultural-artistică de toate zilele : un grup de muncitori și tehnicieni, însetați de frumos, s-au constituit într-un cerc, un cerc de creație artistică, pentru ca în timpul lor liber să se dedice sculpturii, picturii, pentru a înfrumuseța atît viața lor, cît și cea a colegilor de muncă. Președinte de onoare al cercului este însuși directorul general al combinatului, tovarășul inginer Dorel Popa, fapt ce ar putea constitui o chezășie că în curînd cercul va primi un atelier comun, deoarece mai mulți membri se ocupă de metaloplastie, activitate care, dacă este cultivată acasă, în bloc, ar putea să atragă supărarea vecinilor din cauza zgomotelor.

Expoziția amintită nu a constituit deci pe deplin un eveniment artistic, pentru că deocamdată prea puțini dintre expozanți sînt niște talente autentice, așa cum e cazul Elenei Corduneanu, al lui Tamás Pál, Moga Petru sau Berecz Francisc. Dacă momentan nivelul artistic al cercului mai lasă de dorit, acest lucru se datorează lipsei unei îndrumări competente. Tocmai pentru acest fapt, membrii cercului „Azomureș" au privit cu optimism Programul de măsuri în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative, sperînd că Filiala județeană a Uniunii artiștilor plastici va lua sub patronajul său acest cerc muncitoresc, dîndu-i o orientare adecvată.

Comunistul Tamás Pál este unul dintre membrii fondatori ai cercului „Azomureș". De meserie instalator de apă și gaze, lucrează de 12 ani în combinat, deci de la începuturi, în prezent fiind maistru de schimb la secția hidro.

A participat de mai multe ori la expozițiile județene ale artiștilor profesioniști, a avut o expoziție individuală la Casa de cultură „Petőfi Sándor" din Capitală, a participat de mai multe ori la bienalele de artă populară, o dată obținînd chiar locul II pe țară cu un relief prezentînd o scenă din viața satului.

— Care este motivul pentru care, după atîtea succese de răsunet pentru un amator, în ultimul timp nu mai întîlnim lucrările lui Tamás Pál la nici o expoziție reprezentativă — mi-am întrebat interlocutorul în momentul în care am legat cunoștință la locul său de muncă, punctul de comandă a conductelor de apă ale combinatului.

— Am îndrăznit să cer directorului Centrului de îndrumare a creației populare și activității artistice de masă a județului Mureș, tovarășul Vaida Valeriu, să-mi dea o adeverință privind lucrările mele, care urmau să fie trimise la București, la bienală. Am îndrăznit aceasta, după ce unele lucrări valoroase ale artiștilor populari din județul nostru au dispărut din birourile centrului județean. Tovarășul Vaida, care este un mare colecționar de artă populară, mi-a răspuns indignat că dînsul este director, deci pot să am încredere în el și dacă nu-i încredințez lucrările fără adeverință pot să le iau acasă. Ceea ce am și făcut într-adevăr, dar de atunci centrul de îndrumare nu mai vrea să știe de mine, nimeni nu mi-a mai solicitat vreo lucrare pentru expoziții. De fapt, acest incident mi-a dat ideea să propun conducerii combinatului în care lucrez să înființăm un cerc de arte plastice. Electricianul Deac Gheorghe și decoratoarea Corduneanu Elena s-au angajat imediat să se înscrie, iar comitetul sindical, în persoana tovarășului Vanga Gheorghe, ne-a dat tot sprijinul în organizarea cercului care, în prezent, numără 36 de membri.

— Cum v-ați început cariera de artist ?

— În anul 1968, un prieten care știa că obișnuiesc să desenez, m-a rugat să fac un decor pentru expoziția lor de filatelie. Pentru prima dată mi-a venit ideea să folosesc metaloplastia, confecționînd două lucrări decorative. Acestea din urmă au atras atenția cunoscutului animator de artă populară și artist plastic Bandi Dezső, care s-a interesat de mine și m-a căutat la combinat. După aceea, m-a îndrumat, m-a învățat, mi-a pus la dispoziție lucrări de specialitate, m-a dus la artiști plastici să le cunosc tehnicile de lucru, uneltele lor și încet-încet am prins cîte ceva.

Lucrările lui Tamás Pál dovedesc că îndrumarea lui Bandi Dezső și talentul propriu au dat roade de o valoare artistică excepțională. În operele sale lucrate pe tablă de cupru prind viață atît obicelurile populare cunoscute încă din copilărie, la țară, cît și scene de muncă din fabrică. Păsări și diferite animale din basme, griul, florile, arborii constituie decorul scenelor de nuntă, de sărbătoare a secerișului, culesul viilor, toate de o impresionantă expresivitate artistică, îmbiind candoarea artei naive.

Să sperăm că ne vom reîntîlni cît de curînd atît cu lucrările lui Tamás Pál, cît și cu operele colegilor săi din Combinatul „Azomureș", membri ai cercului de artiști muncitori.

BARABÁS ISTVÁN ■

Ce fac formațiile noastre pop

Rugina frunzelor anunță și sezonul concertelor de toamnă. Venite de pe litoral formațiile își restructurează programele (și, de multe ori, componența), pregătind *repertoriul de concert, radio-tv și disc*. Sînt deci cu totul *alte probleme* decît cele estivale, între care îmbunătățirea dotării tehnice și legăturile de impresariat nu sînt pe ultimul plan. Constatăm cu satisfacție că tot mai multe trupe autohtone ajung în situația de a poseda *instalații complete de concert* (amplificare suficientă incluzînd și stația de voci, lumini etc.), ceea ce înseamnă că au ajuns la „valoarea minimă" de 200 000 lei, fără de care doar prin ajutor reciproc sau închirieri se poate „suna" într-o sală cu peste 1 000 de locuri. Se lucrează intens la finalizarea lucrărilor „concepute" în vară și iată în această săptămînă primele înregistrări radio-tv (Azur, Miraj, Roșu și Negru) sau primele concerte (cuplajul Experimental—Curtea Veche la București și Cluj-Napoca, Roșu și Negru la Islaz, Catena, Iris, Miraj, Ex. Q+Curtea la Clubul de la ora 7 etc.). Cum *și publicul se pregătește*, să-l informăm cu o clipă mai devreme asupra situației la zi în muzica pop românească. Am luat, deci, legătura cu grupurile noastre DE CONCERT și iată ce am aflat : *ACADEMICA :* Mircea Romcescu — cs ; Mihai Elekeș — cb; Constantin Tolea — o; Răducu Constantin — b; ocazional, Adrian Romcescu — v; nu au început repetițiile; Mircea admis Conservator — vioară. *AZUR — Ploiești:* Claudiu Rotaru — cs, v; Marian Rachi — cb, v; Ștefan Strait — b; Dumitru Ciocîrdel — o; Marius Dîrvăreanu — v; Mircea Sirbu — v; repetă; pregătirile se vor încheia la 1 noiembrie (aprecierea grupului). *ACUSTIC T '74 — Cluj-Napoca:* deocamdată, autodizolvat, componența viitoare neprecizată; *CATENA:* Anca Vijan-Graterol — cs, v; Elvira Iancu — cb, v; Ortansa Păun — f, s, v; Lidia Creangă — b; gata pentru concert. *CRISTAL — Galați:* Puiu Crețu — o; Dan Toma — cs; Tiberiu Cazan — cb; Aurel Schwartz — b; Wili Spătaru — f, s; Doru Căplescu — tp; Monica Lazăr și Vasile Selcaru — v; plecat Bebe Huștiu; pregătirile încheiate; *CROMATIC:* Pechea Marin — s; Teodor Tufiș — cs; Mihai Ionescu — cb; Ludovic Stoican — o; Sile Zamfir — tb; Valentin Chiriță — b, v; Marcel Năvală — v; reînființarea grupului, pregătiri pînă la 25 oct. *CURTEA VECHE nr. 43:* Sorin Chifiriuc — cs, v; Florin Ochescu — cs; Florin Iordănescu — cb, vlc; Traian Sasu — b; Eugen Hârșu — impresar; repertoriul cunoscut dar pregătesc o lucrare de anvergură (detalii... secrete); dețin pe singurul impresar *efectiv; EXPERIMENTAL QUINTET Cluj-Napoca:* Eugen Tunaru — o; Valentin Farcaș — cs, v; Nicky Bucaciuc — cb; Gigi Marcovici — f; Puiu Delioran — b; toți cinci absolvenți ai Conservatorului în acest an — repartiții, în ordine: Filarmonica Craiova, Oaș, Vaslui, specializare 1 an Cluj-Napoca, Caracal ; în prezent își satisfac stagiul militar. *ETHOS — Iași:* Cornel Cristei — o, p; Valeriu Gidei — cs, v; Victor Huminic — cb; Vasile Foica — f; Iosif Trendler — b; lucrează în cadrul Conservatorului Iași. *F.F.N.:* Gabriel Litvin — cs, v; Silviu Olaru — cb; Doru Donciu — f; Florin Dumitru — b; Cristian Madolciu — v; pregătiri (și pentru un LP) termen 20 oct. *IRIS:* Ion Olteanu — cs, v; Emil Lechințeanu — cb; Ion Dumitrescu — b (trio deci !), media de virstă 19 ani; foarte ambițioși. *MAGIC — Mediaș:* situație neclară pentru echipa și admiratorii lui Paul Wolf; îi rugăm date... certe. *MIRAJ — Oradea :* Al. Szabo — v ; Lupu Șerban — cs ; *Gheorghe Ivan* — cb ; Vasile Foica — f ; Cornel Ungur — b ; în formă, chiar și fără Repliuc și cu Foica student la... Iași. *MONDIAL:* Iuliu Merca — cs, v; Filip Merca — cb; Idu Barbu — o; Cornel Liuba — b; Tiberiu Repliuc — v; ultimul venit de la Stelele; repaus pînă la 10 oct. *MODAL QUINTET Cluj-Napoca:* Călin Coldea — cb; Cornel Moldovan — cs, muz, v; Ioan Gall — o, vioară; Mihai Gherman — p; Ioan Covaci — b; ultimii doi cooptați recent; excelentă muzică „dificilă". *PHOENIX — Timișoara:* Nicu Covaci — cs, v; Iosef Kappl — cb, v; Mircea Baniciu — ca, v; Erlend Krauser — vioară; grup percuție cca. 20 persoane (!); venit Krauser de la Promusica; spectacol pop cu selecțiuni din cele 3 LP-uri. *PROGRESIV TM — Timișoara:* Ladislau Herdina — cs, v; Iosif Ilie — cb; Ghiță Torz — f; Hely Moszbrucker — b; Mihai Farcaș — p și abia apoi b; Harry Coradini — v; ultimii plecați de pe litoral; așteptăm... știri. *ROMANTICII:* Mircea Drăgan — o; Sergiu Tavifta — cs, v; Petre Rădută — cb, v; Valeria Puși — p, v; Dorel Vintilă Zaharia — b; uneori grup suflători; plecați deja în lung turneu cu ARIA. *ROȘU și NEGRU:* Nicky Dorobanțu — cs, v; Liviu Tudan — cb, v; Ovidiu Lipan — b; Mihai Șercăianu — tp; Werner Hermann — tp; Elvir Tatomir — tb; ch. solo va fi dublată prin Sorin Tudoran, Mircea Vlad sau Mihai Muncioiu, se poartă discuții deși înregistrările tv au început (4) și au cîntat duminică la Islaz în serbările organizate de ziarul „Scînteia tineretului"; *SAVOY:* Marian Nistor — cs, nai; Ionel Samoilă — cb; Ionel Orban — o ; Nicolae Rotărescu — b, v ; George Mitrea — v; ieri s-au întors din turneu, astăzi pleacă iarăși; formația Ansamblului U.T.C. *SFINX:* Dan Andrei Aldea — cs, vioară și multe altele și vocal; Corneliu Ionescu (Bibi) — cb; Nicolae Enache — o, moog; Mihai Cernea — b; neașteptat de calmi, pregătesc ceva, deocamdată tac. *TRANSFER — Iași:* Cristian Gârlea — p, o; Felix Sipoș — cs; Constantin Ulinici — cb; Pavel Valeriu — b, v; Marcel Magdin — tb, o; Horia Hariton — s; Cornel Erdei — tp; pentru moment în barul Unirea, pregătesc concert.

Deocamdată atît, deși lipsesc formații ce pot face „pop concert" dar care apar în general în postura de „accompaniatori muzică ușoară" sau „de dans": *Horia Moculescu* (excelentă trupă de dans), *Ion Cristinoiu* (accompaniatori convinși), *GIGANT (Vicky* Frank, Nelu Slev și co. vor merge desigur la Brașov după ce se va închide Mamaia-Melody), *CARUSEL* (echipa lui Virgil Iuga s-a reîntors acum cîteva zile la Arad, să așteptăm...), *STATUAR* (nou grup orădean înființat de Viorel Repliuc-ex Miraj), *AMICII, STEREO* și „vai, era să uit pe *DEPPOLD* și *Nelu BOLOZAN*. Cum și „importul" va fi bogat (*Procol Harum, I Pooh* și se pare tot în acest an *New Sikkers* și *Locomotiv GT*) să urmărim cu atenție și speranțe noul sezon pe care-l dorim reprezentativ, interesant și de calitate.

AUREL GHERGHEL ■

Legendă: cs — chitară solo; cb — chitară bas; p — pian; o — orgă; b — baterie; v — solist vocal; tp — trompetă tb — trombon; f — flaut; s — saxofon. vlc — violoncel; muz — muzicuță.

Gil Dobrică trebuie să cînte

Cîntăreț de muzică ușoară, cunoscut și recunoscut de iubitorii genului, Gil Dobrică este un interpret cu o voce ce impresionează prin timbrul ei deosebit, prin căldura și sensibilitatea cu care interpretează, cu mare prizâ la public, precum și prin mișcarea scenică originală, plină de viață. Cu toate acestea, din 1971, cînd a apărut pe scena Teatrului „Bulandra", pînă în 1976 cînd a efectuat un turneu cu teatrele „Constantin Tănase" și „Ion Vasilescu", în Polonia și Ungaria, unde a obținut un mare succes, Gil Dobrică a cîntat doar în localurile bucureștene Athénée Palace, Continental, Atlantic. E drept, a cîntat foarte bine. Din păcate însă repertoriul cîntărețului cuprinde mai mult melodii din repertoriul internațional și asta pentru că la ora actuală compozițiile de muzică ușoară românească nu coincid întotdeauna cu posibilitățile vocale ale interpreților precum și cu preferințele lor.

E necesar ca A.R.I.A., Radioteleviziunea, compozitorii să acorde o mai mare atenție tinerilor cîntăreți de muzică ușoară, să-i încurajeze și să-i promoveze potrivit talentului lor. În clipa de față nu toți acești tineri interpreți se bucură de sprijinul cuvenit. Printre aceștia se numără și Gil Dobrică. Problema atestatelor posesorilor de atestate A.R.I.A., care cîntă în continuare cum pot și pe unde pot, este o problemă mai veche. Apare însă și o altă problemă. Mai nou, localurile ce aparțin de O.N.T. nu mai pot contracta (colabora) cu cîntăreți și formații de muzică ușoară și populară, oricît de buni (e) ar fi, decît dacă respectivii interpreți au buletin de București. Această măsură îi frustrează însă pe mulți cîntăreți liberi profesioniști, foarte buni, apreciați și solicitați de public, de dreptul de a mai cînta în București. Credem că este o măsură care nu contribuie la dezvoltarea muzicii ușoare românești, și la care cei care au luat-o pot să renunțe în unele cazuri fără nici o părere de rău. Pentru că Gil Dobrică și alți interpreți valoroși trebuie să cînte acolo unde cred ei că se poate împlini mai bine talentul lor.

RADU CONSTANTINESCU ■

ALEXANDRU PHILIPPIDE, un mare poet al românilor. **TUDOREL POPA este pentru cei mici profesorul Știe tot.** **Pentru tînărul poet ION MIRCEA, lirismul înseamnă austeritate.** **Graficianul PAUL ERDÖS sărbătorindu-și cei 60 de ani în cel mai autentic stil oșenesc.** **Important prozator al literaturii noastre, ȘTEFAN BANULESCU revine în atenția cititorilor cu o carte de mare frumusețe : Scrisori provinciale.**

Fotografii de Em. TÂNJALĂ și Ion PREDOȘANU

Noua linie a modei și linia mai veche a rebuturilor

1. DE CE PAR ORI SÎNT ATÎT DE DEMODATE MULTE, PREA MULTE DIN NOUTĂȚILE MODEI INTRATE ÎN MAGAZINELE DE CONFECȚII ?
2. CUM SE FACE CĂ TÎRGUL DE MOSTRE ȘI, ÎNTRE TÎRGURI, PREZENTĂRILE DE MODĂ ARATĂ ATÎTEA CREAȚII MINUNATE ȘI CUM SE FACE CĂ ACESTE CREAȚII AJUNG ÎN MAGAZINE ORI PREA TÎRZIU ORI NICIODATĂ ?
3. NU SÎNTEM, OARE, NOI, CUMPĂRĂTORII, ÎNDREPTĂȚIȚI SĂ SOCOTIM CONFECȚIILE, CARE INTRĂ ÎN MAGAZINE DOAR CA SĂ UMPLE RAFTURILE ȘI NIȘTE RUBRICI DE PLAN, DREPT REBUTURI ?

Cu aceste întrebări deschidem ancheta noastră despre modă și confecții la Întreprinderea de confecții MONDIALA din Satu Mare. Aici, pentru că MONDIALA este o întreprindere foarte mare și, mai cu seamă, pentru că produsele ei au o bună faimă în comerț.

CREAȚIA

— Dumneavoastră, tovarășă inginer Octavia Rusu, de exemplu, purtați chiar confecțiile pe care le imaginați în atelierele de creație ale MONDIALEI ? Acest costum-taior de pe dumneavoastră, cu linia lui atît de distinsă, de fină, de orășenească este fabricat cumva în întreprindere ?

— Nu. (Zîmbet amabil, cu unele secrete greu de intuit.) E un costum-taior desenat de mine, într-adevăr, dar nu e cusut în fabrică.

— Mie îmi pare genul de îmbrăcăminte potrivit unei anume categorii urbane. Să zicem profesoară, să zicem chiar inginer între 30 și 40 de ani. De ce nu fabricați la MONDIALA astfel de confecții ? De ce, de pildă, nu v-ați simți îndemnată să cîștigați timp și răbdare, în fine, să cheltuiți mai puțin cumpărînd chiar un costum-taior confecție ?

— Eu am o talie foarte mică. În general, confecțiile sînt create pentru talii mai mari. Or, o croială armonioasă pentru o talie de 1,70 m nu poate fi redusă, pur și simplu, la scară pentru femeile ce măsoară sub 1,60 m. În fapt, ar urma să recreăm aceleași model pentru mai multe talii. E complicat și destul de neconvenabil.

— Bine, dar există mulți, foarte mulți oameni care numai înalți nu se pot numi. Înseamnă că tot ce vedem noi atît de frumos în expozițiile de modă și la tîrguri este frumos numai pe manechinele acelea zvelte și năltuțe. Confecțiile acestea nu le faceți pentru omul obișnuit ? Omul acela, adică, nu întotdeauna înalt, nu întotdeauna subțire. Haina, e drept, nu face pe om, dar tot atît de drept este că haina îl mai și face pe om.

— Noi vrem să introducem în fabricație cea mai plăcută și comodă linie a modei, însă nu am dispus pînă acum de niște date antropometrice care să ne dea talia reală a cumpărătorului autohton. Abia anul trecut am efectuat o cercetare în Satu Mare, pe 500 de subiecți considerați reprezentativi pentru vîrste între 16 și 60 de ani. A fost o cercetare cerută de Centrala confecțiilor care a beneficiat și de alte măsurători, în alte centre.

— Ați avut surprize ?

— Nu le putem numi tocmai surprize, fiindcă știam că generațiile din urmă sînt mai înalte. Am avut doar niște precizări foarte utile. Adolescenții de azi sînt, în medie, cu 10 cm mai înalți. La grosimi, măsurătorile au dat creșteri de 20%.

— Înseamnă că manechinele care prezintă moda săvîrșesc un soi de licență poetică de tip comercial.

— Așa e peste tot. Dar în producția de serie am ținut cont de toate acestea, refăcînd tiparele.

— Acum avem în magazine numai confecții pe tipare croite conform cu realitatea ?

— Desigur. Sîntem în 1976 doar.

— Dar moda confecțiilor care este : aceea din 1975 sau cea din 1976 ? Un test pe care l-am făcut în cîteva mari magazine universale din Capitală spune că mii de fuste scurte, fabricate de curînd, nu găsesc cumpărători. Vînzătorii mi-au explicat că anul acesta se poartă ceva mai lung, cîțiva cm peste genunchi. Deși e o chestiune care nu vă privește direct, pot să vă informez că alți vînzători mi-au arătat mari stocuri de pantofi de damă cu tocuri subțiri și înalte, fabricați de curînd, pantofi care au toate șansele să stea și la anul, și în celălalt an în depozite și rafturi. Buni, prin urmare, să fie așezați lîngă aceste mii de fuste foarte scurte. Cum se explică ?

— E necesar să vă spun cum elaborăm noi linia modei în confecții. Iată, avem la îndemînă o seamă de publicații europene la zi. Centrala ne pune la dispoziție colecții de modele elaborate acolo precum și alt material documentr. În plus, avem contract cu o casă de modă din Franța, care ne informează asupra evoluției liniei modei, asupra a ceea ce se va purta, foarte probabil, la anul ori chiar în sezonul următor. Noi alcătuim colecții de noutăți și le oferim spre contractare de două ori pe an. Linia modei, așa cum am prezentat-o și la recentul Tîrg de mostre, e următoarea : linie dreaptă, lejeră (tubulară, puțin evazată ori trapez), fustele lungi 5 cm sub genunchi. Femeile preferă, tot mai mult, îmbrăcămintea comodă. Explicația este aceeași ca și pentru pantofi : femeile se deplasează din ce în ce mai mult, dat fiind participarea mai intensă la viața socială. Aglomerația mereu crescîndă a centrelor urbane obligă la îmbrăcăminte comodă, funcțională. Este, am putea spune, o sesizantă revenire la o vestimentație rațională.

— Femeile tinere poartă pantaloni. Nu știm dacă este și acesta un accent sesizant de raționalitate, dar de purtat, poartă. MONDIALA fabrică pantaloni pentru fete și femei tinere ? Mă refer la pantalonii aceștia foarte strînși pe trup, foarte băiețoși dar și comozi, totodată.

— Nu avem utilajul necesar.

— Îi veți avea, probabil, cînd nu se vor mai cere pantaloni. În fine, să revenim la colecția de noutăți. Ce se întîmplă cu ea ? În presă și prin viu grai cetățenii comentează expozițiile dumneavoastră de la pavilionul de expoziții comerciale mereu cu întrebarea : pe cînd și-n magazine ?

— Tovarășa directoare, inginer Otilia Indre, poate să vă spună lucruri interesante, ca răspuns la întrebare.

CONTRACTARE, PREȚURI, DESFACERE PE PIAȚĂ

— Stimată tovarășă inginer Otilia Indre, acum, la închiderea Tîrgului, ce se întîmplă cu mult lăudata colecție de confecții a MONDIALEI ?

— Acum se încheie contractele pentru sezonul următor.

— Însă pe mărfurile ce prezintă, de fapt, linia modei în acest sezon.

— Oarecum. O fabrică de confecții nu este o casă de modă, nici o croitorie cu zece meșteri. Vă asigur că linia modei poate mulțumi foarte bine pe cumpărătorul sezonului ce vine. Nu aici e problema.

— Deci, există o problemă.

— Da. Și noi am încercat o rezolvare ad-hoc. E o treabă delicată. Opinia noastră este că reprezentanții comerțului sînt cam conservatori. Ei contractează, mai ales, „ce s-a vîndut mai bine în sezonul trecut". Opinia noastră este că cele mai arătoase modele, pe care am dori cu tot dragul să le vedem în magazine, rămîn pe din afară la contractări. Noi am aranjat cu Centrala confecțiilor să desfacem, prin magazinele proprii, o serie de mărfuri necontractate. În plus, avem excelente relații cu unele magazine bucureștene, în special cu magazinul „Cocor", în sensul că prezentăm aici direct unele confecții cu o linie mai proaspătă.

— Eu am discutat cu doi, trei tovarăși care se ocupă de contractarea fondului de mărfuri pentru piață și ei, de exemplu, reproșează întreprinderilor de confecții că se lasă mai greu înduplecate să și fabrice modelele din expoziții, fiindcă acestea dau greutăți. Sînt, s-ar zice, prea frumoase pentru procesul specific al muncii în confecții.

— Un reproș, comod, neconform cu realitatea. MONDIALA are un export excepțional. Practic, cu excepția calității unor materiale, pe care ni le furnizează clientul străin, între confecțiile pentru piața internă și cele pentru export nu există deosebiri. Există deosebiri de linie acolo unde clientul vine cu modelele lui ori cere ceva anume, specific unei țări sau zone geografice. Calitatea confecționatului, propriu-zis, nu diferă. Aplicăm foarte exact sarcina de partid care ne cere să lucrăm la fel de bine pentru toți clienții. Se întîmplă, e adevărat, ca din materialul adus de un client oarecare — chibzuind noi foarte corect tiparele — să scoatem niște zeci de rochii sau costume-taioare în plus. Acest plus de producție îl trimitem în magazin. Nu e o marfă refuzată ci o marfă rămasă peste comandă. Ca orice confecție scoasă în serie mică — fiindcă, practic, restul de serie este o „serie scurtă" — ea face impresie. Femeile nu prea înclină să poarte haine la fel. Cealaltă marfă, atît de căutată, la „Cocor", la magazinul Întreprinderii de confecții București, la alte magazine universale sau de mărime medie, cu care avem legături directe, este tocmai marfa necontractată ori pentru care s-au făcut opțiuni și nu s-au finalizat. Între momentul în care noi lansăm colecția de noutăți și momentul în care confecțiile ajung în magazine, trec mai multe luni. Ministerul Comerțului Interior renunță, oarecum justificat, la unele modele pentru care arătase interes cu jumătate de an în urmă, pe motiv că s-au demodat. E firesc. Chestiunea este nu să renunți la un tip de confecție, pentru care ai pus în mișcare o întreprindere, ci să te replierzi la timp, să schimbi repede modelul în funcție de cerere. Experiența magazinelor proprii și a legăturilor cu marile magazine este însușită de tot mai multe întreprinderi. Tot în legenda aceasta, puțin măgulitoare, pentru toți, a „mărfurilor refuzate" intră, deci, și acele modele îmbunătățite rapid, chiar de noi, în relație cu unele capricii ale modei. Mai este ceva care ne dă greutăți : sistemul de aprobare al prețurilor. Durează două, trei și patru luni pînă ce primim aprobarea prețului unor confecții care puteau să intre de mult în producție. Dacă se va pune la punct un sistem mai prompt de discutare a prețului — fiindcă nu avem voie, prin lege, să dăm drumul producției fără un preț aprobat — la întrebarea : pe cînd în magazine și aceste mărfuri ? am răspunde : imediat ! Cît despre rebuturile procesului de producție, despre ele trebuie să discutați cu personalul depozitului nostru de materiale.

STOFELE, ȚESĂTURILE și MODA ZILEI

În depozit, avizarea calității stofelor și țesăturilor de bumbac primite de la feluritele țesătorii de lînă sau bumbac se face prin sondaj. Sînt văzute amănunțit 20% din cupoanele de material primite, iar cupoanele cu defecte se opresc în custodie. E normal să nu poată fi testat, metru cu metru, tot materialul de dat în lucru, e normal ca o parte din confecțiile ajunse la Controlul tehnic al calității să poarte unele defecte, vizibile ori mai puțin vizibile, ale țesăturii. Cînd defectele nu pot fi remediate, confecția se cheamă rebut.

Eva Kasoly, Eva Müller, Elisabeta Ziman și Valeria Torr, lucrînd la depozitul de mărfuri de mai mulți ani, pot afirma, în baza experienței și a unor statistici, următoarele : cele mai bune stofe le livrează întreprinderile de profil din Buhuși, Sibiu și Ploiești.

Angela Nyri, absolventă din acest an a secției textile din cadrul Institutului de arte plastice „Ion Andreescu" — Cluj-Napoca (și angajată la atelierul de creație) observă, pe bună dreptate, că desenul însuși al țesăturilor, elaborat în multe cazuri de oameni cu o pregătire foarte aproximativă în domeniul plasticii materialelor, nu încurajează imaginația creatorului de modă. Ca dovadă, marea cantitate de stofe în carouri mari și combinații de culori de o desăvîrșită urîțenie, care stă de ani buni în depozit, fără ca atelierele de creație ale MONDIALEI să le poată găsi o întrebuințare rezonabilă.

Asta ar fi însă tema unei alte anchete, ce ar putea să-i urmeze celei prezente. Aici am încercat să răspundem întrebărilor formulate, cu ocazia vizitei la Tîrgul de mostre ori în magazine, de o seamă de cumpărători.

TUDOR OCTAVIAN ■

Vremea design-ului

Citeodată micile întîmplări din viața adevărată vorbesc mai pregnant despre o anumită realitate decît tomuri savante sau rapoarte interminabile. Iată, bunăoară, ce s-a petrecut nu demult în una din marile întreprinderi industriale ale țării, în care se află, în faza de finisaj, un mijloc de transport în comun destinat pieței interne și exportului. Totul era gata, probleme tehnice complicate fuseseră rezolvate cu ingeniozitate de către specialiștii noștri, astfel încît multitudine de muncitori, tehnicieni și ingineri angajați în punerea la punct a tuturor detaliilor se credeau ajunși la linia de sosire. Deodată se ivește, ca un trăsnet, un „fleac" care riscă să compromită munca unui colectiv numeros : culoarea și inscripționarea mastodontului de metal erau atît de neinspirate, de mohorîte, de deprimante, încît călătorului potențial parcă-i pierea pofta să-l mai folosească. (Unde mai pui — asta ca o parantează — că în calitate de pieton, cetățeanul ar fi putut respira și aer curat, iar gimnastica involuntară i-ar fi mieșorat colesterolul !) Întreprinderea în cauză nefiind însă direct interesată în scăderea colesterolului pietonilor, ci la vînzarea produselor sale, a încheiat un contract cu secția de design a Catedrei de artă decorativă a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu" pentru a se găsi o rezolvare corespunzătoare. Specialiștii — cadre didactice și studenți — au lucrat cu osîrdie și, în final, au propus nu mai puțin de 40 de variante. S-a studiat cu grijă caracterul literelor, coloritul, armonizarea diferitelor elemente, pornindu-se de la ideea că, indiferent de natura mijlocului de transport, utilizarea sa zilnică de către un mare număr de călători îi conferă nu numai un caracter utilitar, ci și unul de educație estetică, fără să mai vorbim de vandabilitatea pe piața externă. Cînd însă un director al întreprinderii a aflat că această colaborare cu designerii bucureșteni trebuie plătită a exclamat :

— N-avem nevoie de ei. S-a întors Marinică din concediu ? Să vopsească el cum îi taie capul, că tot aia e !

Marinică era vopsitorul întreprinderii.

Atitudinea directorului nu era, contrar aparențelor, dictată de considerente pur economice. Firește, preocuparea pentru realizarea de economii este totdeauna lăudabilă, cu singura condiție ca să nu evoce și proverbul „Scumpul mai mult păgubește..." În cazul de față fondurile necesare existau — fiind vorba de un contract tipic de colaborare pe baza dispozițiilor legale care reglementează integrarea învățămînt-cercetare-producție — și dealtfel cheltuiala respectivă se înscrie, cu un procent infinitezimal, în costul total de producție. Apelul la Marinică avea, în fond o altă motivație, din păcate destul de răspîndită în rîndul anumitor conducători de întreprindere : aspectul estetic, modern al produselor ocupă un rol minor, interesează doar funcționalitatea. Optică profund greșită, în contratimp cu aspirațiile omului modern, care nu vrea să se simtă sufocat de tehnică. Tocmai aceste aspirații au dat naștere design-ului, disciplină de graniță situată la joncțiunea științei și tehnicii cu opera de artă.

Deunăzi, împreună cu Ion Bițan, pe care publicul larg îl cunoaște poate mai mult ca artist plastic și mai puțin în calitatea sa de lector la secția de design a Institutului de arte plastice din București, am făcut o plimbare sui-generis pe străzile Capitalei. L-am rugat pe însoțitorul meu să comenteze, absolut la întîmplare și, fără nici o veleitate doctoral-pedagogică, estetica vieții cotidiene.

Ne-am urcat în tramvai. Striviți între sacoșa voluminoasă a unei femei la fel de voluminoase și un sac de cartofi cu proprietar necunoscut, am discutat, în condițiile termice absolut defavorabile, despre posibile interferențe între I.T.B. și design.

— Priviți biletul de tramvai. E neschimbat de zeci de ani. Personal n-am apucat tramvaiele cu cai, dar îmi închipui că această hîrtiuță este contemporană cu ele. Totul este urît. De ce urît ? Pentru simplul motiv că nimeni nu s-a gîndit că ar putea fi și altfel, că merită să fie frumos, nimeni nu s-a întrebat : „De ce să nu folosim la tipar o literă, mai studiată, cu o punere în pagină mai atrăgătoare ?". N-ar costa o centimă în plus, cheltuielile pentru tipar fiind aceleași, indiferent de literă și „paginație". Cît despre hîrtie, nimeni nu propune o velină satinată, la rigoare poate rămîne de aceeași calitate, important este ca și acest banal bilețel să fie o frîntură de frumos.

Coborîm din tramvai. În fața noastră ambalează un autobuz I.T.A., care varsă generos în urmă-i un nor negru de gaze de eșapament.

— Observați inscripția „Autotransport", scrisă la întîmplare, cu litere nestudiate, neproporționate, fără a mai vorbi de culoare. Dealtfel, se vede clar urma șablonului, care lasă să transpară mina unui „Marinică" al Centralei de transporturi auto. Aceasta, în frapant contrast cu eleganța inscripțiilor TIR ROMÂNIA pe mașinile de transport internațional. Ne îngrijim, și pe bună dreptate, de estetica autovehiculelor care circulă în afara granițelor țării, dar adesea ne arătăm indiferenți față de inscripționarea autobuzelor din universul nostru cotidian. Iată și inscripțiile TAROM pe autobuzele care fac legătura cu aeroportul internațional Otopeni. Litere prost puse „în pagină", grosolane, imprimate cu șablonul. După părerea mea, mai jos nu se poate cobori. Poate doar dacă s-ar scrie cu creta... Și cînd te gîndești că Otopenii au devenit un mare aeroport european !

Ne apropiem de chioșcurile de ziare și de cărți, de cabinele telefonice situate în fața Teatrului Național, care și ele se înscriu în ambianța, în mobilierul urban.

— Lăudabil faptul că în locul gheretelor rudimentare au apărut chioșcuri moderne, de aluminiu, ca de pildă această microlibrărie de stradă, luminoasă, de formă și inspirație moderne, permițînd trecătorilor să observe conținutul tuturor rafturilor din interior. Ce deosebire față de aceste cabine telefonice de culoarea burlanului de sobă, construite cu mare risipă de material, nefinisate, greoale, cu acoperișul țuguiat ca o cască de „grenadir de gardă". Am văzut, aiurea, mișto sfere din material plastic în care, pentru a telefona, introduci doar capul. Izolarea fonică e superioară cabinelor noastre, iar aceste sfere de un tip deosebit — care, în treacăt fie zis, se realizează cu un consum redus de material — reprezintă un valoros element sculptural pentru strada orașului modern. Inestetică mi se pare și îngrămădirea cabinelor din spatele Palatului Telefoanelor. Parcă ar fi o hulubărie de metal. Evident, nu critic cîtuși de puțin numărul mare al posturilor de telefon, ci modul în care sînt „asamblate" : o cabină este pusă alături de alta ș.a.m.d. Impresionează risipa de material, murdăria, cojile de fructe și birtiile care nu pot fi lesne măturate în spațiile dintre cabine, înghesuite una în alta. Soluția modernă o oferă modulele, care nu reprezintă o simplă aglomerare de unități disparate, ci sînt gîndite ca un tot : ele se îmbină una în alta, poți adăuga cîte vrei, zece, douăzeci, după necesități, fără a dăuna armoniei întregului. Și în acest ultim caz, deci, aportul design-ului s-ar traduce prin triada definitorie : mai frumos, mai ieftin, mai modern.

După cum am mai spus, plimbarea cu Ion Bițan pe străzile Bucureștiului nu și-a propus o argumentație strînsă, doctorală în favoarea design-ului. Nu am dori nici să impunem opiniile distinsului nostru interlocutor în fiecare caz în parte. Important nu este să se accepte în bloc aceste păreri, care conțin necesarmente o doză de subiectivism, ci să se rețină ideea de bază. Design-ul devine — mai precis, trebuie să devină, și la noi — un atribut al vieții moderne, iar funcționalul nu poate fi desprins de frumosul cotidian. Dacă „Marinică" este în concediu, nu-l rechemați ! Bine ar fi să-i dați concediu fără plată !

LIONEL NIȚESCU ■

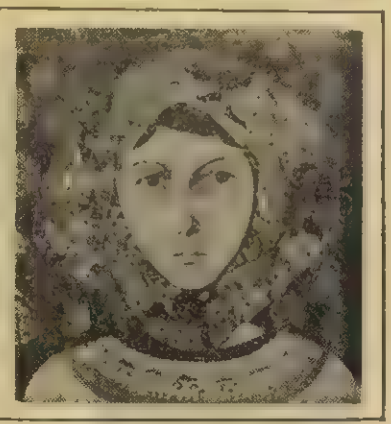

Cine claxonează în municipiul Bucureşti?

Într-o singură noapte (18—19 septembrie) au fost sancționați 248 conducători auto dintre care 23 pentru conducere sub influența alcoolului, 6 pentru neacordarea priorității, 6 pentru depășiri neregulamentare ș.a.m.d. Și această nouă acțiune organizată de serviciul circulație din cadrul Miliției Capitalei are rezultate de natură să dea de gîndit. Este vorba de fiecare dată de vieți de oameni — primejduite sau chiar pierdute.

Șoseaua trebuie considerată un loc de muncă destul de important. Așa înțelese lucrurile, păstrarea unei atitudini civilizate, disciplinate se impune. Căci iată, deși interzis de 16 ani azi în București cît și mai apoi, în alte localități, claxonatul a început să se poarte din nou, orașul este destul de zguduit de zgomotul produs iar cauzele, sau mai precis posibilitățile declanșării accidentelor au crescut. La întrebarea din titlu putem răspunde așa : Ion Stoica (1—DB—5577), Gheorghe Preda (10—B—4544), Dorin Cornel Blaga (9—B—520), Nicolae Vasilu (4—B—118), Ion Dogaru (1—IF—956), Marian Șerban (10—B—3109), Dumitru Dobre (21—B—9227), Gheorghe Dumitrescu (21—B—8997). Drăgan Ovezea (9—B—4825). N-am reușit să identificăm șoferii sau proprietarii, sau și una și alta de pe autoturismele 2—B—8984, 8—B—2030 și nici pe aceia care conduceau camioanele 22—B -3497 și 34—B—9111, dar locotenentul major Virgil Vochină, care a avut amabilitatea să faciliteze documentarea noastră, i-a identificat cu promptitudine. Căci avînd în vedere veritabilul atac la liniștea orașului declanșat de claxoane ca și consecințele acestora, organele de miliție își vor spori acțiunile de depistare a șoferilor în culpă. Nimic nou sub soare : întrebați de ce claxonează, toți au răspuns că au vrut să evite un pericol. Realitatea este că un șofer din Tîrgoviște îl salută plin de prietenie pe altul tot din Tîrgoviște dar de pe altă stradă — faza avînd loc pe Calea Victoriei din București — șoferii de pe Transcom își dau și ei binețe ca să nu mai vorbim despre intersecții unde mai fiecare luptă cu devotament să depășească pe aceia din față. În ochii unora dintre șoferi nu se vor mai reflecta curînd imaginile roze ale propriilor carnete de conducere, deoarece nu înțeleg că mașina se conduce cu volanul și nicidecum cu claxonul.

Tovarășul colonel Gheorghe Ștefăneasa, șeful serviciului circulație din cadrul Miliției Capitalei, este de părere, cu situația în fața, că numărul acelora care claxonează este în scădere, ceea ce ne bucură pentru că ținem la liniștea noastră și a orașului — așa puțină cît a rămas.

Profitînd de această ocazie, am investigat și un alt lucru despre care s-a scris destul dar din păcate uneori în zadar. Pietonii. Unii dintre ei își fac un soi de ideal social din a-i încurca pe aceia care circulă cu mașini vrînd, probabil, să le dovedească profunda lor detașare față de tot ce are 4 roți. Accidente nu puține și nici ușoare au provocat de atîtea ori acești cavaleri ai frondei de acest gen. Studenții Fani Pescaru și colegul său Iordache (nu am aflat prenumele, acesta fugind), ambii la Medicină veterinară, inginerul Gheorghe Olteanu, de la metrou, candidații (pe atunci) la Facultatea de comerț exterior Cornel Gherasim și Mladen Giurcovici, Mihail Robu, domiciliat pe str. Dr. Lister, Aurel Albulescu din cadrul Trustului de construcții Hunedoara, Angela Popovici, debarasare la restaurantul „Pod-Băneasa", Maria Stan, îngrijitoare de animale la Spitalul Filantropia, Ion Barbu, lăcătuș la I.M.M.R. Griviția roșie (avea buletinul de identitate în pantofi, lucru surprinzător pentru un tînăr de la Griviția roșie), mai mulți elevi de la Școala generală nr. 11, Dumitru Ghimbău de la Întreprinderea Autobuzul și alții au fost surprinși de către noi doar în două ore, în locuri extrem de primejdioase. Nici motivele invocate de aceștia nu ies din sfera neinteresantului : intru în schimb, mi-e nevasta bolnavă, se aici trec de cînd mă știu.

Nici un moment nu uităm marile merite ale pietonului în progresul omenirii, inclusiv crearea automobilului. Sigur că da, pietonii trebuie apărați și sînt. Dar ei trebuie să se apere și singuri iar judecăți cu logica deformată (și-a luat mașină n-are decît să aștepte) se soldează cu rezultate dintre cele mai grave. Pentru că nici măcar pietonii nu sînt nemuritori.

EUGEN SECELEANU ■

P.S. Aflăm că supuși unui test privind regulile de circulație, Gheorghe Preda nu a știut mai nimic în legătură cu acordarea priorității, depășirea și semnalizarea altor vehicule, Marian Șerban la fel (a avut de două ori ridicat permisul pentru conducere sub influența alcoolului) și că nici Dumitru Dobre n-a știut mai nimic.

Și totuși urmărirea n-a fost în zadar

Incredibila relație dintre o rochie de mireasă și amprentele de pe o sticlă de bere

Miezul nopții dintre 16 și 17 iunie 1973: un hoț escaladează geamul de acrisire de deasupra ușii de serviciu a unui magazin alimentar din Piața Ilie Pintilie, odată intrat adună într-o servietă, pe care o găsește acolo, niște sticle de șampanie, niște pachete de ciocolată, niște salam, precum și fondul de rulment din sertarul casierici, apoi iese tot pe unde a intrat și în scriptele circumscripției 14 de miliție a municipiului București este înregistrată săvîrșirea unui furt din avutul obștesc, iar în dreptul rubricii „autorul" se trece — cu năduful de rigoare — mențiunea A.N., adică autor necunoscut.

Miezul unei alte nopți din '73: un hoț sparge geamul vitrinei, unui centru de croitorie de pe strada Știrbei Vodă și ia un sacou (de pe un manechin fățiș pasiv), 5 perechi de pantaloni și 14,60 metri Hniari de stofă fină, lăsînd în urmă o pagubă de 3 676,40 lei. Nu este prins și la circa 14 de miliție se mai înregistrează un „ane".

În perioada '73—'75 se săvîrșesc 20 de spargeri la unități de stat ori la cetățeni acasă și se fură bani, haine, librete de C.E.C., veselă, ba chiar și o rochie de mireasă.

Furturi săvîrșite în diferite locuri ale acestui mare oraș care-i Bucureștiul, furturi presărate dezorientant în timp, furturi săvîrșite fără complici și fără martori, furturi după care investigațiile imediate, inclusiv folosirea cîinilor, nu au dat nici un rezultat.

Și totuși, urmărirea n-a încetat și nici n-a fost în zadar Gheorghe Șerban, autorul acestui pachet de fapte ilegale, a fost prins, deferit justiției și condamnat. Numai că Gheorghe Șerban nici n-a fost prins în flagrant delict, nici n-a recunoscut de la început învinuirile ce i se aduceau, încît vinovăția a trebuit să fie și să-i fie dovedită.

Aceasta a însemnat un volum de muncă uriaș. Imaginați-vă, dumneavoastră cel care nu sînteți în meseria de militian. Cercetări la fața locului, procese-verbale constatatoare, fotografii, ridicări de impresiuni digitale și palmare, comparări cu acelea ale celor bănuiți, verificări, nenumărate verificări, sinteze parale și comparative asupra modului de operare, investigații, întrebări (cine e, cu cine are relații, ce a făcut în timpul precis al săvîrșirii infracțiunilor ?), verificări de fișe și de rapoarte, confruntări, interconsultări, cooperare și atîtea și atîtea alte chipuri ale unei munci despre care — de pildă — cetățeanul căruia i s-au furat din bucătărie un balon alb de damă, o rochie, o fustă și 700 de lei, habar n-are.

În prinderea lui Gheorghe Șerban și în dovedirea vinovăției lui, un rol important l-au avut **locotenentul Marcu Ilie**, precum și **maiorul Dumitru Smedescu**, specialistul criminalist care a găsit 15 puncte de coincidență, comparînd nenumărate impresiuni ridicate și care a scris într-un raport de expertiză exact așa: „urma digitală relevată cu carbonul bazic de plumb de pe sticla de bere — cu ocazia furtului comis de autori necunoscuți în noaptea de 29/30 aprilie 1974 — a fost creată de degetul arătător de la mîna stîngă a numitului Șerban Gheorghe".

Pentru că, asta ar fi poanta — de un haz spumos dar și vărgat — în cazul lui Gheorghe Șerban: a fost prins și pentru că în timpul unui furt dintr-un magazin alimentar a avut lumească poftă, după o muncă hotească, să bea o sticlă de bere.

Și încă un amănunt, care, acum după ce totul s-a terminat, poate fi privit și el cu umor: cercetările au durat atît de mult în acest caz și pentru că în perioada săvîrșirii celor 20 de infracțiuni, Gheorghe Șerban a dispărut din circuit, în 2 rînduri, intrînd și chiar stînd în închisoare, pentru executarea unor alte pedepse, pentru alte fapte.

Incredibila relație dintre credulitatea unora și umorul altora

Ce-ați face dumneavoastră, proprietar de casă ori de apartament, dacă v-ar bate la ușă un bărbat de vreo 40 de ani, prezentabil și serios, care v-ar propune să vă confecționeze — firește, în urma unui contract — jaluzele pentru ferestre ? Precizez că omul s-ar legitima cu corectitudine, că ar avea un carnet ștampilat pentru confirmarea primirii eventualului avans, că ar pretinde prețuri rezonabile și aconturi de numai o sută, două, trei, potrivit mărimii lucrării ?

Nu vă știu răspunsul dar cert este că exact 47 de oameni de bună-credință, ba chiar mai mult și mai rău — ereduli — au avansat, fiecare în parte, aconturi care au însumat 8 005 lei, lui Sever Grozescu care, apoi, a dispărut din viața dumnealor fără să le mai monteze vreodată visatele jaluzele.

Sever Grozescu și-a confecționat singur ștampila ala care transforma niște banale foi de hîrtie în autoritare formulare de bizare contracte-chitanțiere.

Numele său era cunoscut, s-a atras atenția asupra faptelor lui și prin rubrica „Faptul divers" din Scînteia și totuși se găseau noi și noi naivi, iar Sever Grozescu nu era de găsit pentru că era plimbăreț foarte prin întreaga țară.

Și totuși urmărirea n-a fost în zadar. Maiorii de miliție **Gheorghe Arjocă** și **Laurențiu Buriacu** au descoperit trecut în scriptele hotelului „Carpați" din București, și numele Sever Grozescu. Dar n-aveau certitudinea că e tocmai înșelătorul cu pricina și n-aveau nici o probă împotriva lui. În schimb au avut umor. Sever Grozescu era însoțit de o fetișcană, pe care de-abia o cunoscuse și cu care se retrăsese în camera lui. Ofițerii de miliție i-au spus — așa ca de la bărbat la bărbat — că fata e cam suspectă și că-l invită să fie martor la mica lor anchetă. Sever Grozescu a acceptat „colaborarea" cu seninătate și cu o afișată conștiință cetățenească, numai că ofițerii au dat de un coupe-papier, de un teanc de hîrtiuțe patrate și de o ștampilă.

Sever Grozescu, pentru multiplele sale fapte de înșelăciune calificată în dauna avutului particular, a fost trimis în judecată de trei ori, pentru că din județe, la răstimpuri, au venit trei valuri de reclamații.

Prost e altceva: prejudiciul n-a avut din ce fi recuperat; încît păgubașii continuă să-și păstreze și acum aceeași veselă stare.

Incredibila relație dintre o mică lanternă și un puternic far

Într-o seară din luna octombrie a anului trecut, în parcul din preajma Operei, un tînăr și o tînără, prieteni, se plimbau. Deodată, într-o zonă întunecoasă, au fost acostați de doi bărbați care au declarat că sînt ofițeri de miliție, le-au cerut să se legitimeze și le-au luat buletinele de identitate. Apoi, unul dintre ei a pretextat că trebuie să o conducă pe tînără la circumscripția de miliție și lăsîndu-l pe tînăr cu însoțitorul său a luat-o pe aceasta, s-a îndepărtat împreună cu ea, și-apoi, după ce a amenințat-o a avut cu ea raport sexual. Celălalt bărbat, care a rămas cu tînărul, l-a lovit și apoi a apărut și el în locul unde fusese dusă tînăra și, în prezența primului agresor-violator, tot sub imperiul amenințării, a avut și el raport sexual cu nenorocita victimă, după care i-au înapoiat buletinele de identitate și au dispărut.

Între timp, tînărul maltratat i-a anunțat pe membrii unei patrule auto — **sergentul major Mircea Dusciuc** și **sergentul major Constantin Burticică** — ce li s-a întîmplat, prietenei sale și lui.

Informațiile de la care patrula miliției pornea cercetările erau extrem de puține pentru că totul se petrecuse în beznă. Tînărul nu știa decît că unul dintre agresori purta un balonzaid de culoare deschisă și că pentru așa-zisa verificare a buletinelor de identitate folosise o lanternă mică.

Și totuși urmărirea a fost începută și n-a fost în zadar.

A început pur și simplu o muncă de scotocire a parcului și a împrejurimilor sale. Adică să se alerge pe toate aleile parcului și pe toate străzile din jur, să se lumineze cu proiectorul mașinii copac cu copac, boschet cu boschet. Cercetarea a durat vreo 3 ore : de la 10 pînă la vreo 1 noaptea. Dar, ascuns într-un boschet, l-au găsit pe Ion Lefter, adică un bărbat îmbrăcat într-un balonzaid de culoare deschisă.

Acesta a negat — cu tupeu și spectaculoasă indignare — săvîrșirea odioaselor sale fapte, însă în buzunarul său a fost găsită o mică lanternă, iar pe balonzaid-ul cel de culoare deschisă, niște pete care, supuse imediat expertizei medico-legale, au fost confirmate ca urme ale unui raport sexual.

Pe de altă parte, victima violului, aflîndu-i-se un grup de bărbați, l-a recunoscut imediat, prompt și fără șovăire, chiar pe Ion Lefter, bufetier la Romvared și bărbat fără scrupule.

Acesta însă n-a vrut să-și divulge partenerul odioasei escapade. Pentru săvîrșirea infracțiunii de uzurpare de calități oficiale și a infracțiunii de viol a fost condamnat la 7 ani închisoare.

Cît pentru celălalt, urmărirea continuă. Termenul de prescripție încă n-a expirat și posibilitățile miliției noastre nu se rezumă la viteza operativă a echipajelor auto.

Incredibila relație dintre „solidaritatea gestionară" și favorizarea infractorului

Fănel Lopatnicu, tehnician auto dar neangajat, s-a dovedit un abil psiholog practician. Dar înainte de orice comentariu, să-l vedem „la lucru" :

13 iulie 1975 : se duce la centrul de pîine din Calea Griviței 104, spune că-i ospătar la Hotel „Nord", că are control în gestiune și-i cere gestionarei un împrumut de 700 de lei. Aceasta îl înțelege, îi dă banii și Fănel pleacă fără întoarcere.

26 august 1975 : se duce la stația Peco din Bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej, spune că-i gestionar în vecinătate, la Cofetăria „Opera", că are control și-i cere gestionarului de acolo să-i împrumute cu 1 050 lei. Și acesta l-a înțeles și de asemenea nu l-a mai văzut.

Ca să nu mai lungesc vorba, lucrurile s-au petrecut la fel — cu mici variante — și la debitul de tutun din str. Nufărilor nr. 3 (1 726 lei) ; și la Magazinul de textile din str. 13 Decembrie nr. 21 (2 700 lei) ; și la unitatea „Nufărul" nr. 50 (700 lei) ; și la Hanul „Prahova" (755 lei o dată și 400 lei a doua oară) ; și la restaurantul „Bucur" (400 lei) ; și la oficiul O.N.T. din Bulevardul Republicii nr. 4 (1 026 lei) ; și la magazinul „Scampolo" din Calea Victoriei (500 lei) ; precum și la o agenție Loto-pronosport, și la cofetăria „Boema", și la casa de bilete a Autobazei 3 călători I.T.A., și la un debit de tutun, și la un magazin alimentar, și la centrul de carne „Triumf" și la Hotelul „Dorobanți", și la librăria „Papirus", și la rotiseria „Eminescu" și la casieria cinematografului „Gloria" din Balta Albă, și la magazinul foto din cadrul complexului „Hanul lui Manuc", și la magazinul „Moca", și la café-barul „Comedia", și la restaurantul „Modern", și la... Pe scurt, 53 de înșelăciuni în paguba avutului particular, un „venit" ilicit pentru Fănel Lopatnicu de 38 741 lei, realizat în mai puțin de șase luni, sumă din care păgubașii nu și-au recuperat — de la vecinul lor aflat într-o nevoie pe care numai gestionarii între ei pot s-o prieseapă — decît 2 926 lei.

Organele de miliție nu știau decît că un cetățean înalt, plinuț, rotunjor la față, făcea iama în buzunarele gestionarilor. S-a stat de vorbă cu personalul din comerț, pentru a fi prevenit ; dar aceasta — față de numărul enorm al lucrătorilor din comerț — a însemnat o muncă imensă.

Și totuși urmărirea n-a fost în zadar.

La 11 septembrie 1975, Fănel Lopatnicu apare la Centrul de pîine nr. 209 din strada Știrbei Vodă nr. 96 și cere gestionarelor un împrumut de 1 500 lei. Numai că Elena Bălăianu și Mariana Andrei nu se lasă înșelate. Una poartă tratative cu Fănel iar cealaltă anunță miliția. Cînd echipajul auto, cu multă rapiditate, a ajuns la centrul de pîine, Mariana Andrei pur și simplu se lupta în ușă cu Fănel Lopatnicu care, simțind că lucrurile iau o întorsătură nefavorabilă lui, voia să fugă.

Mai presus și mai puternică decît relația amintită în subtitlul de mai sus s-a dovedit a fi relația dintre cetățenii cinstiți și lucrătorii de miliție.

NELU IONESCU ■

Cînd primiți vizita unor necunoscuți...

Nu vă încredeți în aparențe și prezentări de genul : „sînt de la gaze, verific instalația" ; sau „de la lumină, telefoane etc". Reprezentanții unor asemenea întreprinderi posedă și sînt obligați să prezinte legitimații cu fotografie. Numai dacă vă convingeți de identitatea acestora le permiteți să efectueze verificările necesare. Atenție, însă ! Priviți bine legitimațiile care vi se prezintă.

Nu de puține ori, indivizi dubioși se dau drept ceea ce nu sînt, avînd asupra lor chiar și legitimații, bineînțeles, false ori furate.

Cum a ajuns Olimpiada Nicoleanu la închisoare ?

Elena Nistor a fost gestionară în cadrul Combinatului pentru exploatarea și industrializarea lemnului Bistrița ; gestiona rechizite și imprimate cu un regim special. Într-o zi, a constatat un plus substanțial în gestiune. Elena Nistor nu a înregistrat plusul, ci a căutat pe orice cale să-l însușească: în complicitate cu Olimpiada Nicoleanu, tot gestionară, dar la Librăria din Prundul Bîrgăului. Elena se făcea că primește rechizite de la Olimpiada, dar în realitate primea numai niște facturi false cu ajutorul cărora se încărca în gestiune. Banii proveniți din vînzările mărfurilor care figurau în facturi — hîrtie, indigo, plastilină etc. — erau împărțiți de cele două gestionare. Dînd de chilipir, Elena Nistor mai făcea și cadouri unor superiori : patru genți de voiaj, un aparat de radio, cinci stilouri de marcă superioară, șase pixuri și alte obiecte care n-ar fi putut fi achiziționate conform normelor legale. Dar jocul lor cu... plastilină și indigo n-a durat prea mult. Pentru că într-o zi, a apărut controlul și a constatat că Olimpiada livrase mărfuri, pentru care nu avea intrări, în valoare de 218 715 lei. Au fost judecate și, evident, condamnate.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

PAGINĂ REALIZATĂ ÎN COLABORARE CU INSPECTORATUL GENERAL AL MILIȚIEI

Viața văzută de pe marginea trotuarului

Scocilcă Nela este înaltă, de-a dreptul brunetă, cu părul creț și ridicat pe creștet ca o tufă de scaieți, are numai 21 de ani, a învățat să vorbească în Găgești, Vrancea, a terminat un liceu industrial de construcții și pînă cînd, speră ea, va ajunge absolventă a unei școli de electronică și tehnică de calcul lucrează la C.T.C.-ul de la... spumoasa întreprindere „Zarea". Cînd o cunosc, într-o seară, îmi spune că tocmai pleca la serviciu, deși arăta, cum era îmbrăcată, pregătită mai degrabă să ponteze la poarta... Intercontinental-ului unde, dealtfel, și era.

Spre deosebire de ea, Toma Elena (26 de ani) căuta țigări în preajma aceluiași hotel și, deși plînge, cred că a venit de „numai" 3 săptămîni de la Tîrgu Mureș (unde, zice, ar fi muncit în „textile"), că plătește 150 de lei chirie unui pensionar de pe Academiei și că a cîștigat cu cîteva zile în urmă 1000 de lei la Loz în plic, din ultimii bani cumpărîndu-și țigări. Desigur, o dată ajunsă la Circa 1 de miliție, pare convinsă că nu va fi stewardesă niciodată, ci se va angaja mîine, prin serviciul de personal și nu printr-o cunoștință, la „Apaca". Cu norocul pe care l-a avut la „loz", n-ar fi păcat să nu joace mai departe, mai ales că, tot mințind, va atinge sume și mai mari cu ușurință.

M. Florin, operator chimist, a cumpărat 3 pachete de „Dunhill" cu „numai" 30 de lei pachetul, a fumat dintr-unul, celelalte două urmînd să fie date „d-lui doctor" de la copii pentru concediul medical al mamei. Este unul dintre „fraieri" (cum sînt numiți de bișnițari), spre deosebire de D. Mircea, electrician la I.T.B., care și-a lăsat nevasta acasă, la cratiță, ca să iasă la un film cu un prieten din provincie, iar după aceea să-i arate acestuia monumentele Bucureștiului : Lido, Ambasador și altele. Filmul a fost cu bătaie, adică un ăla l-a bătut pe altul, iar ăia a luat-o de la ăla pe coajă și... „Cei 13".

Apare și familia Boghiu Gheza, de la cel mai bătrîn pînă la cel mai tînăr, cu rudele lor făcute prin alianțe dintre cele mai complexe, de aceea greu de precizat, bolnavi cu toții, săraci (unuia nu-i mai trece luxația de la un deget de ani de zile), hepatici, tebeciști, depresivi, altfel sănătoși și voinici, cumpărători de lucruri furate, braconieri și băutori de medicamente luate cu „tărie". Ocupă o vilă de 6 camere ajunsă într-un hal fără de hal în Floreasca, chiria plătind-o din ce trece pe gîrlă. Deasupra lor planează oblăduitoare și miloasă firma întreprinderii de prestări servicii, dar despre aceasta și despre legitimațiile de acoperire a lenei și parazitismului merită să vorbim pe larg, altădată.

★

La brigada de combatere a parazitismului se ajunge și cu mașina miliției, așa cum îi se întîmplă în mod curent lui Mihai Albu și lui Udilă Cristoff, amîndoi neangajați, însă cu o ocupație dintre cele mai inedite. Cel mai limpede despre „ocupația" lor se exprimă însă una din victimele lor, un student (? !), G. Ioan (din Galați, rețineți !) în următoarea plîngere : „...aflîndu-mă pe strada Lipscani în București m-au acostat doi cetățeni oarecare (necunoscuți) care cu o tactică de trișare desăvîrșită mi-au „luat" 200 de lei astfel. Unul din cetățeni (n.n. Albu) s-a prezentat la mine cu 4 lozuri zicînd că e ziua lui și pe deasupra a cîștigat bani mulți (circa 20 000 lei) la Loto. Între timp apare și cel de-al doilea cetățean (nevinovat ?!) și începe o „mică" discuție în legătură cu lozurile. Cetățeanul al doilea (Udilă, n.n.) încearcă să-l convingă pe primul și pe mine că dă orice dacă cele 3 lozuri rămase sînt cîștigătoare (între timp unul din lozuri s-a deschis fiind necîștigător). Deplasîndu-ne într-un mic colț mai retras de pe strada Lipscani încep din nou discuții pe tema celor 3 lozuri, dacă sînt sau nu cîștigătoare (și care pînă la urmă au fost totuși cîștigătoare ! Culmea !!!). În timpul discuției din care îmi era oarecum teamă să ies m-am ales cu cei 200 de lei în minus la cei doi, dintre care primul, pe care nu pot să-l caracterizez decît ca un mare, mare escroc !..." Studentul fiind naiv și după ce a fost păcălit, trebuie să povestesc „șmecheria", mai ales că sînt încă destui naivi din București, dar mai ales din provincie, care pot pica în plasa asta. Deci Albu, după ce rupsese delicat 4 lozuri din cîte o fi luat pînă a strîns 3 cîștigătoare (de 3, 6 lei), paria cu „naivii" instigați de complicele lui, Udilă, care se făcea că nu-l cunoaște, pe sume mari, el luîndu-și „riscul" de a paria că lozul este cîștigător. Și, vorba studentului, era culmea ! Culmea șmecheriei de o parte și a naivității, de cealaltă.

Pentru că tot sîntem la capitolul jocuri „fără de noroc", iată altul, cu capace de bere, angajat de preferință în „expresuri", de Cristea Nicolae și Marin Simion, colaboratori pînă în clipa în care au început să dea vina unul pe altul. Deci, 5 băieți cu ordine de încorporare din satele ilfovene beau o bere la „Rapid" cînd la masa lor s-au lipit cei doi care au început, pasămite, să joace, pe bani, pe brichetă, „capace". Cristea a scos capacele, a luat un petic de hîrtie, l-a băgat sub unul din capacele puse pe un ziar și a început să le plimbe, zicînd că Dudu Georgescu pasează la... Se pariază pe capacul sub care era peticul de hîrtie, însă acesta, în viteza amețitoare cu care se „pasa", dispărea, astfel că naivul rămînea întotdeauna cu buza umflată și cu buzunarele goale. Cei doi au fost luați abia la începutul zilei lor de muncă, pe la 11, că doar „ei, golanii, îmi spunea maiorul Berbece, dorm pînă tîrziu de cît obosesc seara prin restaurante".

★

Nu de puține ori apar în presă critici îndreptățite la adresa stării tehnice proaste a autobuzelor și camioanelor, iar amenzi pentru aceasta se dau destule. Șoferii sînt deci cei care în general ...plătesc oalele sparte de colegii lor de la întreținere, mecanicii și electromecanicii care se justifică la rîndul lor prin lipsă de piese de schimb, de oameni, de timp... Că nu este chiar așa vom vedea din ce îi s-a întîmplat lui Enache Gheorghe (lăcătuș mecanic la Autocoloana 2, secția 7 — Popești-Leordeni), lui Stoica Gheorghe și lui Dinu Marin (electricieni-auto la Autobaza 6 Filaret).

Lucrau ziua în amiaza mare în parking-ul din Piața Unirii la camioanele unor străini cu sculele întreprinderii, pe banii întreprinderii (Enache avea și o anvelopă nou-nouță „sărită" peste gardul „Danubienci").

— De ce nu ești la autocoloană ? îl întreb pe un Enache plin de unsoare și obosit de muncă.

— Sînt în concediu fără plată, că am o nuntă.

Nunta era abia peste o săptămînă, cît despre „concediu" rămîne de văzut dacă

— Dacă văd „fraierul", ține, dacă nu, aștept. Pică 5 lei la bilet, la 20 pică 100 (mai departe înmulțesc eu : 100x30= 3000 de lei lunar neimpozabili), fac leafă de inginer.

— Cîte clase ai, dom'le inginer ? îl întreb pe Radu Eugen, care are un tată bolnav ce mai găsește atîta putere să care acordeonul noaptea la restaurante și la nunți.

— 7.

— Și ai lucrat undeva ?

— De 4 luni nu mai lucrez, am fost la „Pionierul", am lipsit cîteva zile și am plecat (n.n., minte, legitimația de serviciu nu e a lui, dar s-a obișnuit cu presa și radioteleviziunea ca orice „colaborator").

— Și ce faci ?

— Stau de pomană.

— Citești ?

— Nuuu...

Constantin Florica își zice Florentina, are 17 ani, nu muncește de un an de zile, deși știe croitoria.

— De cînd ?

— Abia de un an (n.n., abia, săraca !).

— Și ?

— Stau acasă cu bărbatul (n.n. „bărbatul" are 17 ani, 4 clase, vinde bilete ca și ea cu suprapreț).

— Cum îl cheamă ?

— Nu mai știu, știam, dar am uitat, îi zice Piperuș. Dar să știți că eu muncesc, am grijă de porci, de cai...

— De cîți cai ?

— De unul.

— Și de cîți porci ?

— Nu mai avem, acum l-am vîndut.

— Și atunci de ce ai grijă ?

umbrelă de damă cu 75 de lei. Unul dintre ei e singur pentru un timp, pipă și tutun aveau, numai banii le lipseau...

Ilie Drăgăniță din Poiana (Teleorman) a rămas însă nu numai fără bani ci și 3 săptămîni în aer liber, dormind în parcuri și în Gara de Nord, deși are meserie și pînă nu demult a lucrat ca sudor la Constanța. Bineînțeles că își ia angajamentul să revină printre oameni și să renunțe să mai lucreze pe apucate, la „șefii" de căruță de la depozitele de lemne.

Eugenia Glăvan, cunoscută însă, ca și alți ilustri pierde-vară, numai pe numele de alint „Jeni", a reușit să absolve 4 clase pînă la frageda vîrstă de 21 de ani, dar, deși a stat la „Majestic" după ce s-a despărțit de Armando la mare și înainte de a-l fi cunoscut pe Carlo printr-un ospătar („vezi să nu fac străinul gălăgie la plată, că te dau pe mîna miliției") este încă necăsătorită. Noua ei prietenă, Gabi Sburătură, are 8 clase și numai 18 ani, mama, plecată în vizită la un cetățean, de cîtva timp, l-a lăsat apartamentul, iar soțul și-a luat lumea în cap aflînd probabil că într-o excursie la Bușteni (cînd Gabi avea 16 ani) mama soacră și soția lui s-au înțeles foarte bine cu un tată și un fiu, Nelu. Amîndouă, sub privirile interesate ale unei chiriașe minore, Manuela (adusă de părinți în București să facă o școală la I.O.R.), l-au sărbătorit pe Sandu, apoi pe Vali, pe urmă pe Carlo... N-avem de ce să ne mirăm dacă aflăm că spre deosebire de ele, între două sărbătoriri, vecinii lui Gabi au atipit. Acum dorm și ele la Circa 9 miliție, Jeni pregă-

SALVAREA E ÎN MUNCĂ!

s-ar fi aprobat, el, nevinovat, nu știe, l-a spus șefului. Tot de la șef, de la maistrul Onciu, s-a învoit și Stoica Gheorghe, care la rîndul lui l-a învoit pe Dinu Marin, un fel de ucenic al său.

— Meștere, a zis el, am o treabă, și a arătat spre D-tru Constantin, electrician instalații-construcții, venit în autobază ca să aranjeze „treaba".

— Du-te, dar nu întîrzia mai mult de o oră, două, i-ar fi zis meșterul, ca și cum l-ar fi plătit din banii lui în timpul absenței.

Cei doi însă nu terminaseră ciubucul nici la prînz, vorba aceea, le ieșise cu plin, „treaba" mergea, de pontat erau pontați ca dealtfel și mijlocitorul care încerca să mă convingă că n-a vrut altceva decît să dea o mînă de ajutor celor rămași în pană. Probabil că banii urmau să fie împărțiți la sfîrșitul zilei de muncă și nu știm dacă în asemenea cazuri cei care închid ochii cînd le pleacă subalternii la „o treabă" nu-și iau și ei partea lor. Rămîne ca organele în drept ajutate de conducerile autobazelor (inclusiv de paznicii care dorm în gherete) să măsoare cît de întins este acest mod de a lucra particular pe banii statului, altfel starea tehnică a mașinilor va continua să sufere și mai departe.

★

Nu se știe cum de se întîmplă că toți cei care văd viața zi de zi de pe marginea trotuarelor sînt „împiedicați" de organele de miliție să ajungă la porțile întreprinderilor unde, dacă ar fi să-i credem, tocmai voiau să se angajeze. Între aceștia, „cinefilii", cei care vînd bilete cu supraprețul (Voicu Drăgan, Constantin Florica, Turlea Ion, Mihai Viorica și Radu Eugen ș.a.) sînt cei mai „persecutați". Nu știu dacă dv. nu veți mai cumpăra bilete de la acești „muncitori", este bine însă să aflați cam ce le trece lor prin cap cînd vă văd.

Ride cu nepăsare, cît „ține" are grijă de „fraierii" care muncesc. Noi sîntem „fraierii", nu ?

★

Dar iată-l și pe Țeica Iosif din Nehoiu (Buzău) care după o lungă excursie cu palma întinsă prin trenuri s-a oprit și în București ca să ne încerce „mila". Arată, desigur, într-un hal fără de hal și e de mirare cum tocmai celor doi frați ai lui, Mihai și Gheorghe din Pătîrlagele, nu li s-a făcut și lor milă de el și l-au lăsat să plece.

— Trebuie să le dau ceva bani, bolborosește, de porumb, altfel nu mă lasă să stau la iarnă.

— Cînd ești născut ?

— În 1918, ziua a 12, luna am uitat-o.

Își numără banii, aproape 500 de lei cîștigați în cîteva zile (alt „inginer")... și brusc mîna nu-i mai tremură. Numai că se încurcă la mărunțiș, sutele le cunoaște la perfecție. Dintr-o cută slinoasă îi cade o fotografie învelită într-o hîrtie pe care scrie „1 pereche de ciorapi nr. 38 supraelastici". Fotografia este a unei femei voinice („Rodica, o iau de nevastă, e din Trei Scaune, de la Covasna"), de 35 de ani, care așteaptă și azi să-i cumpere bărbățelul ciorapi supraelastici din „mila" publică. Aproape o batjocură la adresa celor care au aruncat bani în căciula lui „nea Țeica", acela care mă face să mă întreb dacă nu cumva mai sînt și alte Rodici în traista cerșetorilei.

★

În piața Tribunalului sectorului IV (n.n., se citește cum se scrie : tribunal) mișună tot felul de indivizi cu „toale" și alte alea în mînă. „Piață" mare, în care sînt desfăcute și rezultatele furturilor la prețuri derizorii. Între acești borfași, oameni fără căpătîi, își arată „Atlantic"-ul — „ca să-i amărăsc, zău" — un tînăr șofer, simpatic, însoțit de un coleg de meserie și de comună care vrea să vîndă o

tîndu-se să sărbătorească cea de-a noua condamnare, Gabi, pe prima.

★

Prea multe n-ar mai fi de spus ; cele cîteva secvențe luate de pe marginea trotuarului sînt elocvente prin ele însele în ceea ce privește irosirea unor vieți tinere, a unor destine poluate de concepții greșite și influențe dintre cele mai nefaste. Este cît se poate de limpede că în asemenea cazuri nu poate fi vorba decît de lipsă de dragoste față de muncă, față de o existență cinstită, demnă, potrivită înaltelor aspirații și idealuri ale tinerilor noștri, ale întregului nostru popor. A nu înțelege sau a te preface că nu înțelegi că a munci înseamnă a trăi cu adevărat și a-ți ridica fruntea oricînd și oriunde și că a nu munci înseamnă a-ți fura pîinea din pîinea altora încălcînd norme morale și sociale respectate de toți ceilalți constituie o eroare pe care cei ce o comit o plătesc nu numai cu propriile lor vieți cîrpăcite, ci și cu cele nevinovate ale celor apropiați.

Putem noi înșine face mai mult astfel ca străzile să arate mai „curate" decît sînt ? Desigur. Indiferența, falsa milă, „fraierismul" sau chiar naivitatea nu ne ajută cu nimic să ne simțim mai bine în drum spre casă sau spre locul de muncă. Avem legi, esența însăși a vieții noastre, care este munca, ne îndeamnă la o înțelegere exactă a fenomenului și mai ales la combaterea lui prin faptul simplu al conștiinței ce ne impune să gîndim și să acționăm pentru a-l descuraja pe toți acești pierde-vară, de a nu le mai permite să bage mîna în buzunarul nostru, să trăiască din indulgența și mila noastră. Dacă strada arată astfel, răspunzători sîntem și noi, cei care, înainte de a fi trecători, ultăm să fim cetățeni.

IULIAN NEACȘU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

A fugit puiul cu aţa...

Am văzut meciul România — Cehoslovacia despre care cineva declara, desigur în glumă, că a avut o primă reprizăantologică. Antologică în ce priveşte ratările pentru că nu am mai văzut şuturi pe afară de la 6 metri din Campionatul Onoare al anului 1947, cînd noi, cei din teren, pentru asemenea performanţe eram fluieraţi copios de cei 45 de spectatori, ceea ce s-a petrecut şi la sfîrşitul meciului cu pricina, de data aceasta „concertul" fiind susţinut de 40 000 de suflete.

Aşadar, cam ce am văzut cu ocazia partidei de pe **23 August** ? Că echipa Cehoslovaciei cu toată firma ei (echipă neînvinsă de mulţi ani şi campioană a Europei) putea fi bătută foarte uşor. Doi : că **tricolorii** noştri cu toate declaraţiile făcute la ziar şi nu mai ştiu unde, nu sînt antrenaţi pentru 90 de minute (dacă-l exceptăm pe Balaci care venea de la Craiova unde la ora asta se trage ca la galere). Trei : că rezervele rezervelor nu sînt bune nici la tenis. Mă gîndesc cînd scriu asta la Florea şi Atodiresei care au arătat nimic, adică au fost nişte improvizaţii cu toate notele mari primite pe la Reşiţa de la cronicarii ziarului de specialitate, note care ne-au indus şi pe noi în eroare. Patru : că la Praga sau unde se va juca al doilea meci cu Cehoslovacia va fi foarte greu pentru că echipa oehă (mă gîndesc la repriza a doua) ne va pune mari probleme întrucît acolo se pare că antrenorii nu-şi spun bancuri cu jucătorii la antrenament, dovadă că deşi în deplasare, oaspeţii alergau mult mai dezinvolt decît Dinu, să zicem, care avusese o primă repriză bună şi pe urmă a dat în primire.

Ce ar trebui să învăţăm din meciul acesta ?

Ar trebui să învăţăm să nu mai facem declaraţii optimiste, pe ici, pe colo decît dacă e cazul ; ori miercurea trecută n-a fost cazul. Să nu mai spunem despre unii ziarişti că „denigrează" fotbalul românesc cînd aceştia au curajul să arate că ciorba-i nesărată. Să nu credem că o „firmă", luată cu împrumut de la alţii ajunge pentru a ne face nouă viaţa mai uşoară. Viaţa nu-i deloc uşoară. Ar mai trebui să învăţăm că este absolut obligatoriu să urmărim dacă la cluburi se lucrează atît cît se promite. Realitatea ne învaţă că se promite mult şi se face puţin. A ne baza pe o realitate ireală este o greşeală după cum s-a văzut şi în meciul cu cehii.

★

Am văzut la televizor alt meci „antologic" : **Argeşul** cu **F.C.M. Galaţi**. Rar atîta nepăsare în teren, rar atîtea nulităţi la minge, rar atîta boemie cînd cineva se întîlnea cu altcineva în 16 m. Ce căutau aceste echipe în Divizia A mă întrebam şi cine le-a adus şi pe unde ? „Plăcerea" venea după alte partide memorabile : cele de sîmbătă care mi-au arătat încă o dată faţa neagră a echipei „Progresul" pe care abia o lăudasem. Jucătorii păreau sosiţi de la sapă sau de la strîngerea porumbului, jucînd acasă ca la bilci, fără ambiţie, fără o idee, abia alergînd, într-un cuvînt ceva ce nu a fost întrecut decît de meciul de la Piteşti. În sfîrşit, **Sportul**, echipă neînvinsă încă, a cîştigat şi ea la limită cu un gol chinuit şi iar m-am întrebat de ce fugim noi de colo-colo pentru o bucăţică de cozonac fotbalistic cînd nu e cazul. Mai bine ne-am aminti marile partide din trecut decît să vedem aceste biete formaţii surmenate şi mai ales neantrenate în care numai prezenţa unui Răducanu, în ultima vreme într-o mare formă, justifică prezenţa curioşilor în tribune.

★

Steaua a cîştigat lejer în faţa **Reşiţei**, echipă ce nu a ţinut să pună probleme cuiva, ceea ce e foarte frumos din partea ei. Echipa militară, cu multe rezerve în formaţie, a zburdat cum a vrut şi e de mirare că nu a reuşit să-şi facă un golaveraj pe măsura posibilităţilor. Încă o dată mă întreb de ce e preferat pe centru Năstase lui Răducanu, cînd primul este cel mai aproximativ jucător pe care l-am văzut în ultimul deceniu. Ratările sale şi mişcarea în teren ar trebui să constituie pe film model pentru modul în care **nu trebuie să se joace**. Foarte promiţător e Niţu, fundaşul care reuşeşte să ne facă să uităm incursiunile fără rost ale lui Anghelini. Poate că totuşi cineva va uita de acest inimos aventurier şi-l va lăsa pe tînărul fundaş stelist acolo unde merită.

Atît despre o săptămînă plină de fotbal fără fotbal.

EUGEN BARBU

DIVIZIA A : 25 ŞI 26 SEPTEMBRIE

BUCUREŞTI : Sportul studenţesc — Politehnica Timişoara 1—0 (1—0). După-amiaza şi seara frumoasă de septembrie, gazde amabile care în pauză au vîndut cafele şi sandvişuri (iniţiativa ar putea fi extinsă şi pe alte stadioane), meci dîrz între două echipe care, deşi studenţeşti, nu sînt nici romantice şi nici naive ● Bucureştenii, în nota obişnuită (inclusiv bătaia lui Tănăsescu şi ghetele roşii ale lui Rădulescu), grupaţi într-o echipă „vicleană" ca şi antrenorul Angelo, au jucat mai mult la mijlocul terenului, contraatacînd pe partea lui Manea, ale cărui centrări îi reamintesc vechiul post de extremă, sau prin Octavian Ionescu. Ultimul a marcat luftînd peste Bathori, dar şi în urma luftului ultimului apărător ● De cealaltă parte, „Poli" a impresionat în general, prin jocul său precis şi elegant, ajungînd în repriza a doua cu fundaşii , la centru şi, în special, prin Dombrovschi, jucător cu cel puţin o clasă peste toţi, căruia, în minutul 35, i s-a refuzat un „11 m" la fel de adevărat ca şi fluierul din gura lui Ion Chilibar, un arbitru care respiră în loc să fluiere şi fluieră în loc să respire ● S-au mai remarcat Floareş, Şerbănoiu, Grigore, care au jucat (bine) nici mai mult, nici mai puţin de 90 de minute... A apărat excelent Răducanu, mai puţin urletul care a speriat tot stadionul şi „numărul" din ultimul minut, faze în care trebuia sancţionat ● A arbitrat nesatisfăcător, defavorizînd echipa oaspe, I. Chilibar, l-au ajutat la linie, şi pe linia de ei impusă, Fl. Anuţescu şi N. Răileanu, şi ei din Piteşti **(Iulian Neacşu). Progresul — A.S.A. Tg. Mureş 0—1 (0—0).** Partidă mai degrabă anostă, salvată nu atît de golul lui Marton, altfel frumos, chiar dacă ajutat de greşeala lui Moraru, cît de cele şase bare, patru pentru Progresul şi două pentru Tg. Mureş ! ● Bucureştenii au jucat slab, împleticit şi cu ochii în pămînt, singura lor fază de fotbal adevărat realizîndu-se doar în minutul 60, cînd şutul violent al lui Apostol a izbit, bineînţeles, bara. În rest, amorţeală şi oboseală ● A.S.A. a pasat şi a alergat mai mult, n-a strălucit, dar pînă la urmă a cîştigat pe merit în faţa unei garnituri lipsite de lumină şi de vreo idee ● Public puţin, abia vreo 8 000 de spectatori, condiţii excelente de lucru la masa presei şi un arbitru, C. Ghiţă, care a făcut totul pentru buna desfăşurare a partidei, schimbînd chiar şi trei mingi în douăzeci de minute. Doar toba suporterilor bucureşteni a bătut fără încetare, dar şi fără folos ● A condus bine C. Ghiţă, ajutat la linie de Gh. Racz (ambii din Braşov), bine, şi de T. Podaru (Brăila), slab, adesea incomodat de soare şi de necunoaşterea regulamentului **(Ovidiu Ioaniţoaia). PITEŞTI : F.C. Argeş — F.C.M. Galaţi 1—0 (0—0),** meci televizat şi deci cu numai trei-patru mii de oameni în tribune ● Oaspeţii au jucat din nou curajos, arătînd calităţi de echipă care ar putea sta în picioare în prima divizie a ţării, dacă n-ar fi atît de marcaţi de un debut catastrofal şi deci de lipsa de puncte. Cu mai multe puncte în clasament, sîntem convinşi că gălăţenii ar putea juca chiar mai bine — dar deocamdată „plapuma" sub care stau ei este prea subţire, lăsînd loc pentru o evoluţie agreabilă, şi numai atît ● F.C. Argeş a jucat prost, însă a cîştigat — momentul decisiv pentru obţinerea victoriei fiind după părerea noastră inspirata introducere în teren a jucătorilor de rezervă, Roşu şi Radu III. Noii intraţi au alergat o vreme precum doi sprinteri într-un final de cursă de fond, după care s-au atins la rîndu-le. Dar, era de-acum 1—0 (gol marcat de abilul Radu II, din centrarea lui Roşu, min. 62), şi prea puţine lucruri se mai puteau întîmpla ● Doar dacă Tolea nu s-ar fi împiedicat în minge, cu ea în careu fiind, în penultimul minut al partidei... Cu alte cuvinte, un rezultat de egalitate ar fi fost echitabil ● A arbitrat foarte bine C. Dinulescu, ajutat de Gh. Vasilescu II şi Gr. Angheluţă — toţi din Bucureşti **(Dumitru Graur). IAŞI : Politehnica — S.C. Bacău 3—0 (0—0).** În prima repriză, jucătorii celor două echipe au părut că vor să convingă spectatorii că mai important este să-şi păstească unii altora toate poliţele, decît să se ocupe cît de cît de fotbal. Arbitrul a ţinut însă bine frînele jocului, întuind posibilitatea aprinderii spiritelor ● După pauză, în teren au intrat aceleaşi echipe, dar extremele ieşene D. Ionescu şi Costea au jucat foarte bine. De asemenea, nici fundaşii de margine Ciocîrlan şi Sofian nu s-au lăsat mai prejos, ultimul fiind dealtfel autorul primului gol, înscris dintr-un unghi foarte greu, dar cu un şut puternic şi precis ● Dănilă avea să rateze două ocazii mari, dar puţin mai tîrziu îşi răscumpără greşeala, marcînd un gol superb, din centrarea lui Costea. Băcăuanii fac eforturi disperate pentru a stăvili atacurile debordante ale jucătorilor gazde, dar nu-l pot împiedica pe Costea să semneze al treilea gol, înscris cu capul, chiar în ultimul minut al partidei ● Strălucit a jucat în această repriză Romilă, un adevărat motor al echipei ieşene ● A arbitrat bine C. Petrea, ajutat la fel de bine de M. Svitlec (ambii din Bucureşti) şi V. Dumitru (Oltenita) **(Emanuel Tănjală). BUCUREŞTI : Sicaua — F.C.M. Reşiţa 3—1 (3—0).** Şi fără Troi şi cu Acienel, cu un rost străin în echipă, cei al lui Zamfir, Steaua a trimis în teren o înaintare fără atuurile sale fundamentale ● F.C.M. venise la Bucureşti cu două extreme spăşite după experienţa nefericită a antrenorilor naţionalei ● A jucat în schimb bine Ion Ion, în sfîrşit decis să-şi asume sarcinile de coordonator, cel mai bun om din teren alături de Iordănescu, în revenire de formă ● Credem că Niţu merită încrederea în continuare a antrenorilor ● Vechea ambiţie a provincialelor de a se prezenta bine în Capitală a fost înlocuită cu psihologia îngrijorătoare a victimei sigure ● Steaua a galopat cînd şi cît a vrut, fără împotrivire ● Îngrijorătoare de asemenea scăderea numărului de spectatori la meciurile din Ghencea, mai puţini ca la meciurile din „B" ! ● Satisfăcător arbitrajul lui Nicolae Rainea, ajutat cu acelaşi calificativ de D. Munteanu (ambii din Birlad) şi C. Săndulescu (Vaslui) **(Nicolae Cristache). HUNEDOARA : F. C. Corvinul — Dinamo 0—2 (0—2).** În programul meciului, sub titlul „Lupul, paznic la stînă !", am citit că S. Pavel şi N. Gaţişel, controlori de bilete la partida cu A.S.A. Tg. Mureş, şi-au însuşit sume de bani prin vînzarea unor cotoare de bilete, lucru pentru care cei doi au fost trimişi în judecată. La meciul cu Dinamo ei n-au mai fost prezenţi, deci stadionul a fost arhipiin, cum nu mai fusese din 1961, de la meciul Corvinul — C.C.A. ! ● Puţine satisfacţii pentru cei peste 25 000 de spectatori, favoriţii lor, în zi slabă, fiind o pradă uşoară pentru garnitura dinamovistă. Echipa pregătită de L. Vlad şi C. Toma (fostul portar al Stelei), şi „sfătuită" tehnic de Ilie Savu, a comis greşeala de a se avînta în ofensivă, lăsîndu-se descoperită în faţa tăioaselor contraatacuri dinamoviste. Astfel, deşi hunedorenţi au dominat teritorial, avînd mai mult timp mingea şi iniţiativa, ocazii mari de gol s-au înregistrat mai ales la poarta lui Ion Gabriel ● Dinamo a cîştigat, din nou fără să forţeze, graţie jocului complet al liniei de mijloc, siguranţei cunoscute din defensivă, dar şi formei bune a lui Dudu Georgescu, care a marcat un gol, folosind capul şi la propriu şi la figurat ● Otto Anderco **(Satu Mare)** a arbitrat bine, dar fi reproşăm cîteva decizii din final, în care a dezavantajat echipa hunedoreană (arătînd în plus şi un nemeritat cartonaş galben lui Remus Vlad, care a protestat, pe bună dreptate, în calitate de căpitan de echipă). A fost ajutat bine de I. Taar (Satu Mare) şi V. Catană (Carei) ● În deschidere, disputată în faţa tribunelor aripline, partida de juniori a avut momente penibile, cu îmbrînceli şi schimburi de lovituri. **ORADEA : F.C. Bihor — F.C. Constanţa 2—1 (0—0).** Fără Florescu, reintrat după suspendare, gazdele n-ar fi cîştigat nici dacă ţinea meciul trei zile. Robert Cosmoc aprecia că este cel mai bun joc al lui Florescu de cînd joacă la Bihor. El a fost catalizatorul echipei, a luptat exemplar, a alergat mult, creînd grele probleme apărătorilor constănţeni ● Jocul, plăcut şi dinamic, de angajament, s-a încheiat în favoarea orădenilor, însă la fel de bine puteau cîştiga şi oaspeţii, extrem de periculoşi pe contraatac ● A arbitrat bine Gh. Vasilescu I, ajutat la linie de N. Păvălugă şi N. Gheorghe — toţi din Bucureşti **(Dumitru Vişan). ARAD. U.T.A. — Jiul 3—2 (1—1).** Chiar de la început gazdele s-au impus şi punctează prin Broşovschi care de-a lungul meciului va mai scăpa de cîteva ori de sub urmărirea adversarului său direct, mijlocaşul Toma. Este adevărat, Leac şi Domide au alimentat permanent atacul cu mingi subtile care au pus la grea încercare defensiva Jiului ● Beneficiind de şansă, Jiul egalează în ultimele minute ale reprizei. Dar iată că în minutul 67 Broşovschi înscrie din nou, motiv pentru care oaspeţii ies la atac. Meciul place, fazele se scurg cu repeziciune de la o poartă la alta, iar Bădin, cel mai bun jucător al Jiului, trimite un şut extrem de puternic pe care Jivan, cu un reflex extraordinar, îl respinge în corner. La capătul acestui corner, Bădin şutează din nou în colţul lung la vinclu şi egalează ● Se părea că meciul este jucat, că oaspeţii se vor grupa într-o apărare ermetică, dar U.T.A. are şansa să înscrie în minutul următor prin Kukla urcat în atac. Spre final, meciul degenerează iar arbitrul Gh. Retezan, după lungi consultaţii cu tuşierul V. Navroski, anulează pentru ofsaid un gol înscris în minutul 85. Cu excepţia acestor ciţiva minute, arbitrii bucureşteni, cărora li se adaugă I. Puia, au condus corect, încadrîndu-se în calificativul bine. **V. Niţă). CRAIOVA : Universitatea — Rapid 3—0 (2—0).** Au marcat Marcu (două goluri) şi Oblemenco. ● După meci, Constantin Teaşcă, antrenorul Universităţii, avea să ne declare: „Rapidul a fost pentru mine o surpriză plăcută. A venit şi a jucat deschis, şi am impresia că se află pe un drum bun, mai cu seamă dacă va creşte şi din punctul de vedere al omogenităţii echipei. Ar trebui însă, în acelaşi timp, să se străduiască să joace mai puţin aspru, cu mai puţine faulturi — fie ele de joc sau nu ! De partea noastră, Universitatea îşi continuă drumul acumulărilor, echipa marcînd de la meci la meci un progres vizibil, mai ales în ceea ce priveşte disciplina tactică. Nota de mare spectaculozitate a jocului (pe lîngă aspectele de circulaţie a balonului, marcajul şi demarcajul şi aşa mai departe) a dat-o Marcu. Pe o parte pentru că ne-a dat posibilitatea de a juca la margine, adică pe şi cu extreme de meserie, pe de altă parte pentru că el însuşi a jucat excelent, marcînd şi două goluri. Vreau să mai subliniez şi atitudinea de înaltă sportivitate a publicului, cît şi faptul că de la începutul acestui campionat jucătorii Craiovei n-au primit decît trei cartonaşe galbene. Jocul, după mine, de bun nivel. La adresa arbitrajului n-am de spus nimic, mai ales că eu am fost primul care am propus în Biroul federal ca antrenorii să nu mai facă aprecieri publice despre arbitri !" ● În tabăra adversă, Ion Motroc, antrenorul Rapidului, avea să ne declare : „Sînt mulţumit de evoluţia echipei, mai cu seamă ţinînd cont de conjunctura destul de nefavorabilă în care am jucat : fără Grigoraş, Popa şi Adrian Dumitru, cu Manea încă lipsit de plenitudinea forţelor sale fizice şi cu Răşniţă accidentat după cîteva minute. Integrarea tinerilor în echipă este astăzi un fapt care a adus un climat bun de muncă şi o înviorare a jocului. Rezultatul este, cred, prea sever după aspectul jocului, dar Craiova rămîne aceeaşi echipă periculoasă, mai cu seamă prin acţiunile simple, în care Marcu a excelat. Teaşcă a avut inspiraţia a alcătui o linie de atac cu multă experienţă (Ţarălungă, Oblemenco, Marcu), care a ştiut să profite de fiecare dintre greşelile liniei noastre de apărare, formată din jucători foarte tineri. Oricum, sînt de părere că la Craiova cu greu mai poate cîştiga vreo altă echipă în afara Universităţii ! Fără să influenţeze jocul, consider ca depăşit de joc arbitrajul" ● A arbitrat slab Mihai Moraru, ajutat de V. Gligorescu (ambii din Ploieşti) şi V. Pîrvescu (Buzău) **(A. Falieru).**

DIVIZIA B : 26 SEPTEMBRIE

PIATRA NEAMŢ : Ceahlăul — F.C. Petrolul Ploieşti 2—3 (0—1). 5 000 de spectatori au umplut pînă la refuz tribunele stadionului, mulţi fiind veniţi de la Ploieşti pentru a participa la marşul, deocamdată triumfal, al echipei favorite spre Divizia A ● Şi jocul a plăcut, partida desfăşurîndu-se într-un ritm alert din primul pînă-n ultimul minut. Ambele echipe au făcut risipă de energie, practicînd un fotbal modern, în continuă mişcare, în final detaşîndu-se în cîştigătoare echipa oaspete, care a dovedit o mai bună pregătire fizică şi tactică ● Prima repriză s-a desfăşurat în cea mai deplină sportivitate, încît putea fi arbitrată chiar din tribună. Ploieştenii au punctat prin Nicolae Florian, în min. 23, dar Ceahlăul echilibrează jocul odată cu intrarea fundaşului Vasiliu, care-şi împinge echipa în atac, el fiind cel mai bun om al gazdelor ● Egalarea se produce în minutul 47, printr-o splendidă lovitură de cap a centrului atacant Georgescu, însă după numai zece minute Pisău, care a jucat excelent toată partida, înscrie tot cu capul şi ploieştenii conduc din nou ● Echipa gazdă dă acum semne de nervozitate, o calmează doar trei cartonaşe galbene şi, preocupată iar de fotbal, egalează prin Vasiliu, în min. 71. Trec însă numai trei minute şi Pisău înscrie golul victoriei ploieştene, printr-un şut plasat de la 20 de metri ● A arbitrat foarte bine o brigadă bucureşteană condusă de Marcel Buzea **(Ion Predoşanu). BUCUREŞTI : Voinţa — Chimia Rm. Vîlcea 1—0 (0—0).** Meci echilibrat, cîteva sute de spectatori entuziaşti din Vîlcea, cîteva sute de curioşi bucureşteni (tăcuţi şi miraţi), un arbitraj corect şi fără strălucire, timp tocmai nimerit pentru fotbal de care a beneficiat numai echipa gazdă ● Voinţa, o echipă truditoare, a muncit mult, cu rîvnă şi folos. Dacă fotbalul aparţine celor ce-l muncesc, victoria „Voinţei" ne încîntă ● „Chimia" a atacat mult şi nepericulos, dar elegant, prin ciţiva jucători cu ţinută frumoasă şi cu aerul „ce-am avut şi ce-am pierdut — azi aici, mîine în Focşani..." ● Atît despre acest derbi care n-a fost un derbi, ci un joc oarecare. **(Nicolae Cristache). CLUJ-NAPOCA : „U" — C.F.R. 0—1 (0—0).** Meci de nivelul diviziei C, între două echipe de B, care în primăvară jucau în A. Feroviarii au fost ceva mai buni şi au cîştigat meritat. Studenţii s-au prezentat sub orice critică, ceea ce l-a determinat pe un spectator să afirme că ei „alcătuiesc o echipă leşinată". Din „vechea gardă" doar Pexa şi Lăzăreanu mai ţin ritmul, restul de jucători, în frunte cu Uifăleanu şi Anca, de-abia mai stau pe picioare, arătînd complet depăşiţi ● Singurul gol al partidei l-a marcat Vătafu în min. 50 la o acţiune simplă, care a surprins defensiva „vepcilor roşii". Cu toate că în min. 22 a ratat o lovitură de la 11 m (Lăzăreanu a sezizat direcţia balonului şi l-a blocat), Boca ni s-a părut a fi cel mai bun jucător din teren. O impresie bună ne-a lăsat şi autorul golului, studentul Vătafu, recent transferat de la o formaţie de divizia C din localitate, Dermata ● Spectatorii, veniţi în număr mare la derbiul oraşului (aproximativ 10 000), au fluierat îndelung hotărîrea conducerii tehnice a ceferiştilor de a-l înlocui în repriza secundă pe juniorul G. Mureşan, cu nimic mai slab (sau mai bun, cum vreţi) decît coechipierii săi ● Şi astfel s-a pus capăt remizelor tradiţionale dintre cele două echipe ● Impresia generală : chiar dacă „U" şi C.F.R. vor fuziona tot nu pot forma o echipă capabilă să promoveze ! ● Joc(ul), liniştit şi sportiv, n-a pus probleme brigăzii de arbitri (M. Fediuc, M. Abramiuc şi Gh. Arhire — toţi din Suceava) ● Pe băncile de rezerve două surprize : la ceferişti, Mihai Adam, antrenor secund, iar la studenţi dr. C. Rădulescu care, deşi nu este confirmat de federaţie, continuă să rămînă la cîrma echipei **(Dumitru Vişan).**

PRIMIM O NOUĂ SCRISOARE DIN PARTEA UNUI ARBITRU DE FOTBAL, SE PARE NEDREPTĂŢIT, MOTIV PENTRU CARE NE-AM HOTĂRÎT SĂ-L PUBLICĂM ÎN CONTINUARE:

„Subsemnatul Voicu F. Constantin, revin prin prezenta la memoriul publicat la rubrica „Flacăra la dispoziţia dumneavoastră" în numărul 33 al revistei „Flacăra", din 19 august a.c. În urma celor publicate atunci, n-am mai fost nici măcar o singură dată delegat la un meci de divizia C, cu toate că înaintea publicării memoriului rar se întîmpla vreo duminică în care să nu fiu delegat la unul din meciurile „tari" ale celei de-a treia divizii a ţării, ca şi la linie în divizia B. Martie, 14 septembrie, am fost chemat la Colegiul central de arbitri, unde tovarăşul Andrei Rădulescu, preşedintele colegiului, m-a întrebat ce m-a determinat să scriu memoriu, publicate în presă. I-am răspuns că mă nemulţumeşte sistemul de promovare al arbitrilor A afectat în vreun fel promovarea lui V. Tătar ascensiunea mea ? m-a mai întrebat, dîndu-mi să înţeleg că acesta era pasajul din memoriu care pricinuise cele mai violente reacţii împotriva mea. I-am răspuns că nu, dar aceasta nu schimbă fondul problemei ! În încheiere, Florea Tănăsescu, secretar general al F.R.F., a luat hotărîrea să fiu delegat în continuare la divizie, cu observatori competenţi şi, ca să spun aşa, fără ranchiună. Joi, 16 septembrie însă atunci cînd am întrebat din nou membrii colegiului de ce nu sînt delegat la divizie, tovarăşul Andrei Rădulescu mi-a răspuns că a dat dispoziţie **să fiu reţinut** de la delegări (deci, nu suspendat !), pînă la elucidarea afirmaţiilor din memoriul amintit. Am arbitrat totuşi în această perioadă, duminică de duminică, meciuri din campionatul judeţean. În ziua de 28 septembrie însă, Colegiul judeţean de arbitri Ilfov, de care aparţin, mi-a înmînat următoarea notă : **„Conform adresei nr. 28 378 din 24 septembrie 1976 a F.R.F. — Colegiul central al arbitrilor, aţi fost sancţionat cu 8 (opt) etape suspendare, începînd cu data de 22 august 1976, pentru declaraţii făcute în presă în legătură cu activitatea colegilor arbitri, declaraţii care nu corespund realităţii "...** Sancţiunea, se spune mai departe, s-ar încadra în prevederile art. 179 din noul Regulament de organizare şi desfăşurare a activităţii arbitrilor. Se spune în articolul amintit că va fi sancţionat arbitrul care face declaraţii în presă în legătură cu activitatea colegilor săi sau cu privire la deciziile acestora. Or, eu, în memoriul publicat de dumneavoastră, n-am pomenit nimic despre maniera sau calitatea arbitrajului lui Vasile Tătar, ci am amintit doar coincidenţa de a fi rudă cu secretarul Colegiului central al arbitrilor, P. Tătar ca şi faptul că promovarea sa s-a făcut după nişte criterii urmîtor de rapide — practic în numai patru ani Vasile Tătar trecînd de la judeţ la divizia A (chiar în centru, în meciul Politehnica Timişoara — Politehnica Iaşi, din 19 septembrie a.c.) ! Faceţi şi dumneavoastră socoteala: dacă la 28 mai 1972 (conform Deciziei F.R.F. nr. 18 din 12 iunie 1972) V. Tătar din Hunedoara era clasificat, în urma examenului trecut, arbitru de categoria I, iar la 19 septembrie 1976 conducea primul meci de divizia A, nu-i o promovare fantastică faţă de alţi arbitri valoroşi de la noi de-a lungul anilor, care au aşteptat uneori şi 7—8 ani, dacă nu zece ? ! Sînt acuzat că aceste declaraţii nu corespund realităţii. Chiar aşa să fie ? Nu este V. Tătar frate cu P. Tătar ? Nu a fost promovat acelaşi V. Tătar în nici 4 ani de zile de la judeţ la divizia A ? ! În orice caz, sancţiunea primită mă jigneşte profund, aducîndu-mi prejudicii serioase într-o activitate de mai bine de 13 ani de zile, timp în care n-am fost niciodată sancţionat sau suspendat. Fără a mai vorbi despre dreptul constituţional al fiecărui cetăţean de a se adresa presei — drept pe care F.R.F. pare să-l ignore sau pe care încearcă să ni-l răpească !"

FLACĂRA
FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 110

Omul care s-a născut șef

În sfîrșit, unul dintre noi recunoaște că s-a născut spre a fi șef, fapt care ar trebui să ne bucure, pentru că, dacă sînt destui cei ce nutresc în sinea lor dorința de a fi șefi, printr-o pervertire ciudată a psihologiei umane, puțini își recunosc această predispoziție nativă. Și atunci ei se învăluie într-un aer de profundă și ipocrită modestie. El nu luptă niciodată pe față pentru împlinirea meschinului lor ideal, dimpotrivă, acționează subteran și cu o extremă discreție. De obicei, ei preferă tehnica zvonului dirijat cu abilitate, bombardamentul cu scrisori anonime, intriga urzită savant, șantajul subtil. Resursele inteligenței lor nefaste, din acest punct de vedere, sînt inepuizabile. Uneori afirmă spectaculos, cu martori, indignați peste orice măsură, că mintea lor cinstită nu poate concepe culpa — de ei inventată — săvîrșită, vezi doamne, de cel pe care-l vizează. Alteori, din rațiuni tactice, ei înșiși se oferă, chipurile, să îndepărteze umbrele pe care tot ei le-au făcut să planeze asupra celor ce-i stau în cale. Și într-un caz și în altul, ei hrănesc cu tenacitate o profitabilă atmosferă de confuzie, al cărei sol li se pare fertil, dar care, în fapt, nu face decît să-i îroșească pe oameni în lucruri mărunte, să-i împiedice pur și simplu să-și desfășoare munca de zi cu zi.

Dar, iată, apare omul care afirmă deschis că s-a născut spre a fi șef. Lui nu-i este rușine să-și trimbițeze această predispoziție nativă. În primul rînd, seamănă în dreapta și în stînga credința că este indispensabil, că providența ni l-a scos în calea pe care, pasămite, pînă atunci bîjbîiam. Apoi, după ce credința aceasta se instalează, începe să-și depășească brutal atribuțiile, revendicînd cu tupeu nou și nou domenii de zbenguială, pentru că orice om născut spre a fi șef vrea întotdeauna să fie mai șef decît este. El nu mai acționează subteran, ci la lumina zilei, iar pe cei ce-l stau în cale nu-l mai lucrează cu delicatețe, dimpotrivă, îi lovește frontal, uzînd de relații știute și vizibile, pe care se sprijină precum un călăreț într-o scară, înainte de a sări în șaua croită, crede el, pe măsura ambițiilor sale. Și atunci, nouă, care vrem să ne vedem de treburi și să muncim cu folos, ce ne mai rămîne de făcut? Să alegem între două rele? Sau să mișcăm puțin calul și, atunci cînd omul care s-a născut șef încearcă din nou să se sprijine în scara amintită mai sus, să-l ajutăm să încalece aerul?...

MIHAI PELIN ■

O capodoperă...

„...Mînia care l-a cuprins pe Ahile atunci cînd Agamemnon a luat-o pentru sine pe frumoasa sclavă Briseis a fost atît de mare încît el s-a închis în cort și nu a mai vrut să știe de nimeni și de nimic. Atitudinea sa a influențat însă soarta luptei. Această mînie a rămas celebră în literatură. De fapt, reducînd totul la proporții reale, Ahile era nervos și nimic mai mult! Și, ca orice om nervos, comitea și prostii"...*)

Bată-te să te bată, Ahile,... Să fi avut tu parte de tratatul tandemului ANCA BURSAN – GHEORGHE PANCO, poate nu te-ai mai fi enervat, poate n-ai mai fi comis atîtea „prostii"...

Dar să lămurim pînă una alta ce-i cu această operă și ce avem noi cu ea.

Incredibilă născocire a minții umane, volumul „De la cuviință la etichetă" este, la prima vedere, o cărțulie cum nu se poate mai obișnuită. Difuzată într-un tiraj obișnuit (100 140 ex.), cartea își propune să inițieze un număr de 100 140 cititori (obișnuiți) în ceea ce numesc autorii **„arta de a te face plăcut celor din jur"**. Arta aceasta a mai fost ea predicată și de alții, cu alte ocazii, în alte cărți, dar niciodată cu atîta succes. De ce? Pentru că există predici și predici. Unele plictisesc, altele entuziasmează. De ce?! Pentru că există predicatori și predicatori. Cînd un predicator e treaz, succesul e o chestiune destul de relativă; cînd un predicator se îmbată, cînd apare în public răcnind entuziast, fringîndu-și mîinile, rizînd, plîngînd, lansînd îndemnuri nobile, sala se încălzește, începe să freamăte, răsună rîsete, urale, încurajări! Cu atît mai bine dacă predicatorii sînt doi; nu contează nici cu ce s-au îmbătat (cu cuvinte, cu alcool sau cu apă de ploaie) și nici de ce; efectul e același, unic și irepetabil. Dar să le dăm cuvîntul:

„Politețea! Buna cuviință! Manierele elegante! Tactul!

Fără efort, fără dificultate... cîteva reguli simple. Cunoașteți politețea, ca la un curs fără frecvență! (...)

Societatea cere politețea. Opinia publică o impune! (...)

Nu-i niciodată prea tîrziu. Deveniți chiar astăzi eleganți, în adevăr eleganți, nu impopoțonați. Manierați! Impuneți celorlalți respect și considerație. Cîștigați acest respect! Evitați momentele dificile în care nu știți ce să faceți cu mîinile, cu picioarele, cu obiectele din mediul înconjurător (!).

Puneți stăpînire pe arta conversației, a discuției! Astăzi!

Fiți peste tot la înălțimea locului unde vă găsiți și chiar mai sus (!!!). Astăzi! Astăzi, nu mîine!" (Op. cit. p. 200).

În acest stil nobil, generos-avîntat e scrisă întreaga carte. De la o pagină la alta, autorii euforizați descoperă cum trebuie să ne sufl㠄 nasul, cum să băgăm lingura în gură, cînd, unde și cum să ne despuricăm (strict autentic, n.n.); uneori se formulează, iar apoi se demonstrează (pentru prima dată în istorie!) reguli „de aur" ale bunei-cuviințe, reguli pe care — ce-i drept — nimeni nu s-a gîndit să le pună la îndoială sau să le conteste. Știm cu toții bunăoară că nu e frumos să răspundem la o insultă cu o altă insultă. Ei bine, autorii nu sînt deloc convinși nici că știm, nici că sîntem convinși de ceea ce știm. Ei se oferă deci să ne lămurească: **„Să ne închipuim un popor – zic ei, și adaugă – sînt tot felul de obiceiuri! – la care insulta cea mai mare ar fi să mănînci gîndaci (da, gîndaci!) în prezența cuiva. După conflict, am auzi pe unul spunînd: „Dar cînd mi-am băgat un pumn de gîndaci în gură și am început să-i rontăi, i-am luat piuitul!"... Am sugera celor care ar dori să-și insulte adversarul să-și imagineze cuvintele insultătoare sub forma unor gîndaci negri, cu labe multe (de fapt numai trei perechi de cap) zbătîndu-(li)-se pe limbă, care abia așteaptă să iasă din gură și să pornească alergînd, poate zburînd, către celălalt!"** (Op. cit. p. 38).

Ei? Cui îi mai vine să răspundă la o insultă cu altă insultă?

Și pentru că tot sîntem la capitolul „să ne închipuim", hai să ne închipuim (odată cu autorii) că ne frămîntă următoarea problemă metafizică (p. 45): **„Ce s-ar alege de viața noastră dacă n-ar exista eticheta? Ce s-ar întîmpla dacă oamenii s-ar comporta fiecare după bunul lui plac?"** Răspunsul nu-l imaginăm și noi (s-ar duce totul de ripă etc...) dar nu la proporțiile cosmice, colosale, adică reale, de la p. 45: **„Unul scoate pălăria ca să salute, altul, care o ținea în mînă, o pune în cap tot ca să salute... Un al treilea își suflă nasul în semn de salut, în timp ce o persoană mai energică și mai directă, scuipă, tot ca să salute. Cum să mai știm vreodată dacă cineva ne-a salutat sau nu?** (într-adevăr, cum?, n.n.) **Să presupunem că întîlnim un om pe stradă. Politicos, suflăm nasul, felul nostru de a saluta. Omul ne scuipă. Bun, ne gîndim, ne-a răspuns la salut. Cu un zîmbet îi spunem: „Ce bine-mi pare că te întîlnesc!". „Ți-am făcut doar semn că sînt grăbit. De ce mă oprești?" „Grăbit? Semn? Care semn?". „Cînd scuip pe cineva înseamnă «te salut în treacăt, sînt grăbit»". „Iartă-mă", ne scuzăm amabil. Îl tragem o palmă, explicăm că înseamnă „succes unde mergi" și plecăm mai departe..."**

Pagini unice, pagini zguduitoare, pagini de neuitat!

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

*) „De la cuviință la etichetă", pag. 41, A. Bursan, G. Panco.

ION DOGAR MARINESCU ■

Cu astfel de articole ni se face frig

În virtutea dreptului la replică, publicăm în acest număr intervenția criticului muzical Alfred Hoffman, pe marginea reportajului „Fără muzică ni s-ar face frig", semnat de A. Dohotaru.

S-a împlinit un sfert de veac de cînd mă îndeletnicesc cu critica muzicală. Îmi iubesc profesia cu pasiune și știu că nu este de fel comodă; chiar dacă nu sînt uneori de acord cu cele scrise de confrații mei, mă supăr rău cînd, sub o formă sau alta, se exercită presiuni sau se cer „sancțiuni" împotriva celor ce-și exprimă un punct de vedere personal, — cu condiția să fie întemeiat pe o probitate profesională indiscutabilă.

Breasla noastră are și ea însă dreptul de a fi apărată de invazia condeielor nechemate, adică a scrisului despre muzică ce nu are acoperirea unei pregătiri muzicale temeinice. Mă refer strict la ceea ce se cheamă critica muzicală, nu la literatura despre muzică, pe care o citesc cu plăcere cînd este inspirată și cînd nu vine în contradicție flagrantă cu adevărul artistic. Cele mai penibile sînt însă cazurile cînd se amestecă genurile și cînd oameni cu îndeminare și chiar har la scris, dar care privesc muzica din afară, încep să creadă că se pricep realmente la orice și amestecă în paginile lor — altminteri cursiv și sugestiv formulate — judecăți de valoare. Nepricepuții sînt încîntați de verva literară a respectivului reporter sau chiar scriitor și cred că tot ce spune este adevărat. În fapt, sînt foarte multe șanse ca, din punct de vedere strict critic, opiniile emise să fie eronate, să nimerească „cu oiștea în gard".

Am început să citesc cu interes articolul **Fără muzică ni s-ar face frig** publicat în pagina 17 a numărului revistei „Flacăra" din 16 septembrie 1976 și la primele rînduri m-am bucurat că sărbătoarea noastră, a muzicienilor, — Festivalul „Enescu" — încită condeiele literaților să-i evoce atmosfera plină de farmec. Dar de îndată ce mi-am dat seama că aerul de reportaj agreabil se amestecă cu pretenții de critică muzicală și că cel ce scrie le potrivește „după ureche", vădind o flagrantă nepricepere în ale muzicii, mi s-a făcut frig în suflet. N-am participat niciodată la polemici în ziare, respect părerile celui de lîngă mine, dar de data asta m-am simțit atins în demnitatea mea, de om care iubește muzica și pe cei ce o slujesc și suferă cînd se spun lucruri nedrepte pe tărîmul acesta. Nu este vorba să ferești de critică pe nimeni — chiar pe cei mai mari artiști —, dar se cuvine să-i aperi atunci cînd rigoarea critică este aplicată pe dos.

A. Dohotaru, semnatarul articolului, se mîră că Ion Voicu a cîntat în concertul de deschidere al festivalului **Simfonia spaniolă** de Lalo, care a fost și în trecut programată de atîtea ori încît „a învățat-o deja pe de rost". Era și timpul, mai ales pentru cineva care se ocupă cu critica muzicală. Reporterul nostru deplînge soarta paginilor de pe pupitrul dirijorului, care s-au stafidit de prea multă uzură. Dar ar putea deplînge și soarta paginilor atîtor altor creații muzicale, care sînt adesea executate, spre deliciul publicului, și care aduc bucurii mereu înnoite generațiilor de melomani — din fericire permanent împrospătate. S-au stafidit, desigur, și paginile **Simfoniilor** de Beethoven, ale **Artei fugii** de Bach, ale **Concertelor** de Chopin, ca și — pe alt plan — ale dramelor lui Shakespeare sau ale comediilor lui Caragiale. Nu cutez să alătur valoarea **Simfoniei spaniole** de a capodoperelor mai sus înșirulte. Dar trebuie spus că în domeniul literaturii concertante pentru vioară lucrarea lui Lalo își are locul bine consolidat și că verva ei plină de culoare pitorească ne încîntă și astăzi, după ce „am învățat-o deja pe de rost". Dar mai este ceva. Iubitorii muzicii au această manie de a asculta și reasculta lucrarea preferată, de a-i pătrunde toate nuanțele, de a-i compara tălmăcirile felurite. Ce ar spune, de pildă, A. Dohotaru, văzînd **Simfonia spaniolă** programată la radio în fiecare zi, timp de o săptămînă? Ar crede poate că redactorul muzical respectiv și-a pierdut uzul rațiunii. De fapt, asemenea emisiuni sînt urmărite cu mare patimă de „microbiștii" muzicii, care se întrec în a compara diversele viziuni interpretative. Și între ele, cea a lui Ion Voicu stă, desigur, la loc de cinste.

Există un temei limpede pentru care **Simfonia spaniolă** de Lalo era foarte nimerită pentru a fi inclusă în programul concertului inaugural al festivalului. Este o lucrare deosebit de îndrăgită de George Enescu, care a cîntat-o de atîtea ori încît, fără îndoială, paginile partiturii folosite de el s-or fi „îngălbenit și stafidit". Versiunea sa era atît de autentică, încît maestrul român ajunsese să fie privit drept poate cel mai mare interpret al **Simfoniei**; în noiembrie 1907, la concertele comemorative date în orașul de baștină al lui Lalo, — Lille —, tocmai Enescu este acela care se vede invitat pentru a da viață sonoră faimoasei creații concertante. Iată, credem, destule motive pentru care acest opus al lui Lalo merită (sau poate chiar trebuia!) să figureze în programul concertului inaugural al „Festivalului Enescu", fără să fim îndreptățiți să deplîngem „îngălbenirea și stafidirea" bietelor pagini ale fermecătoarei partituri.

După cîte am înțeles, A. Dohotaru este jenat de faptul că Ion Voicu, într-unul din „bisurile" acordate după încheierea **Simfoniei spaniole**, prelucrează „o foarte veche și lăutărească zicere prin bănuri vechi și circiumi de mahala". Dreptatea ne obligă să menționăm că Ion Voicu, care n-a pozat niciodată în vedetă componistică, a realizat această parafrazare — interpretată cu un rafinament violonistic aproape de limita visului — după un folclor pe care nici George Enescu n-a ezitat să-l exploreze din plin. Fără să încercăm nici un fel de comparație, să nu uităm că multe din capodoperele enesciene au la bază intonațiile folclorului orășenesc al lăutarilor noștri, instrumentiști populari pe care genialul muzician îi asculta nu numai cu plăcere dar chiar cu evlavie — bineînțeles cînd era vorba de artiști adevărați ai domeniului.

Mai departe doresc să mă refer la comentariile articolului în discuție pe marginea unor probleme legate de artiștii și spectacolele Operei Române. Nu este greu de aflat că, de un an încoace, sînt angajat al Operei Române, unde îndeplinesc atribuții muzicologice: redactez programe de sală, organizez recitaluri de lieduri în anumite seri de lună, prezint unele audiții în cluburi muncitorești, biblioteci sau școli etc. În rest, nu mă întreabă nimeni nici cît e ceasul și nimeni nu mă înăbușă cu dragostea, știut fiind că în general cîntăreților nu le plac criticii, nici cînd sînt îmbrăcați în haine de cercetător științific principal. Nu particip în nici un fel la conducerea treburilor sau la vreo decizie legată de mersul instituției. Îndrăznesc să pretind deci că mi-am păstrat judecata limpede și nepărtinitoare față de cele ce se întîmplă în teatru. Și acum, să revenim la subiect.

A. Dohotaru comentează reprezentația din festival cu **Tosca** de Puccini și după ce face cîteva observații judicioase cu privire la dificultățile implicate de mutarea spectacolului de la sediu la marea Sală a Palatului, trece în revistă pe artiști. O ridică în slăvi — pe drept cuvînt — pe Grace Bumbry, îi dă notă corespunzătoare — de trecere — lui Francisco Ortiz, dar socotește nimerit să afirme că Nicolae Herlea „a fost nesigur din punct de vedere muzical". Aici este punctul cel mai grav al articolului, aici este pila, lovitura sub centură menită să denigreze un artist al nostru de prima mărime. Îmi amintesc de ecourile deșteptate de debutul, cu cîtva timp în urmă, al lui Nicolae Herlea în rolul lui Scarpia. Nici acela care era gata să pesuiască în apă tulbure — căci știut este faptul că vedetele n-au numai prieteni — n-au putut obiecta nimic. Personal însă, l-am văzut pe Herlea pentru prima oară în rolul lui Scarpia în spectacolul din festival. Și am fost profund entuziasmat. Iată o întruchipare a lui Scarpia pe care o doream de mult: subtilă, nuanțată, fără să demaște „bestia" cu mugete și tunete ci camuflînd cinismul și brutalitatea sub o haină de eleganță, cavalerism, chiar farmec. Confruntarea dintre Floria Tosca și Scarpia în actul al doilea a devenit unul din magnificele momente de operă la care am asistat — alăturînd doi foarte mari artiști ai scenei lirice mondiale, situați, din punct de vedere scenic și muzical, la același înalt nivel de realizare: Grace Bumbry și Nicolae Herlea. Am făcut parte din echipa de critici care a discutat pe toate fețele spectacolul respectiv la microfon: critici acerbi, de multe ori duri, dintre cei „negri în cerul gurii". Nici unul n-a avut decît cuvinte de maximă apreciere pentru realizarea lui Nicolae Herlea. Nu obișnuiesc să imi rezem aprecierile pe ecouri din alte cronici sau pe succese din străinătate. Dar n-aș putea să omit totuși faptul că Herlea a înregistrat nu de mult succese răsunătoare — între altele în Japonia și Suedia — fiind chemat să interpreteze rolul lui Scarpia alături de alte nume de primă mărime ale artei de operă contemporane.

Se afirmă mai departe că Valentin Loghin a fost slab în rolul lui Angelotti. În realitate, a fost cea mai bună apariție a lui Loghin din ultima vreme: a creat excelent chipul celui hăituit, obosit, dornic de ajutor în lupta inegală cu zbirii contrarevoluției. Despre Constantin Gabor, cu totul remarcabil în rolul Sacristanului, nu se spune nici un cuvînt; nici despre prezența impresionantă a corului pregătit de Stelian Olariu. În schimb, se trage cu tunul în Marcel Angelescu, în legătură cu care se folosește expresia: „răspunde la numele de", ca și cum ar fi vorba de un delincvent căutat de miliție. Oare cîți din sală au fost jigniți sau indignați de prezența lui Angelescu în rolul lui Spoletta? Paradoxal lucru: acest cîntăreț serios și util, care are din păcate un necontestat defect de vorbire, face adesea să se audă și să se înțeleagă textul mai bine decît unii colegi cu pretenții mai înalte.

De fapt, fără nici o exagerare, spectacolul cu **Tosca** va rămîne înscris cu litere de aur în analele festivalurilor „Enescu" și cred că mulți dintre cei din sală îl consideră unul din marile spectacole de operă urmărite vreodată. Și în momentul acesta, A. Dohotaru găsește potrivit să înceapă să flfîie amenințări dubioase la adresa întregului colectiv al Operei Române. Colectiv care a realizat în stagiunea trecută spectacolul cu **Hamlet** — demn, alături de cel cu **Oedip**, să reprezinte creația românească de operă în fața oricărui public de pe acest pămînt — care a reluat recent cu succes unele titluri din marele repertoriu **(Cavalleria rusticana, Palațe, Faust)**, care a inclus în meritoria stagiune estivală o încîntătoare premieră cu două perle ale istoriei operei — **La serva padrona** și **Bastien și Bastienne** —, care se pregătește să înfrunte dificultățile uriașe ale **Walkiriei** wagneriene, care studiază **Năpasta** lui Sabin Drăgoi, care dorește să întîmpine centenarul independenței naționale cu montarea unor lucrări originale, demne de marele eveniment, care susține zeci și sute de recitaluri în uzine, întreprinderi, care duce frumusețea artei operei — de-a lungul unor turnee adeseori obositoare — în multe alte orașe ale țării, care a obținut succese de prestigiu la fiecare deplasare peste hotare.

Desigur, în mersul unei asemenea instituții nu totul poate fi perfect și este totdeauna loc și pentru mai bine. Dar se puteau oare realiza toate cele de mai sus — și în ritmul realmente gîfîitor de muncă din ultima vreme — fără eforturi considerabile, fără devotament și seriozitate? Mă îndoiesc...

ALFRED HOFFMAN ■

MILIARDARII ŞI MIZERIA LOR MORALĂ

Niarchos şi războiul cumnaţilor din greşeală

Firește, în fața unei asemenea operațiuni de pură piraterie în ritm și stil moderne nu putea rămîne indiferent celălalt ginere al socrului de aur — Aristotel Onassis. Astfel că, după un prim conflict așa-zis sentimental, cînd cei doi își disputaseră mîna Tinei, a apărut al doilea : de data aceasta era vorba de afaceri. „Ari", cumnatul lui Stavros, ginere și el al lui Livanos, se simțea vexat de acțiunea celor doi, nu admitea să fie lăsat deoparte exact în perioada în care avea dificultăți în afacerile sale cu tutunul și cînd întrezărea mai bine ca oricine, zicea el, viitorul transportului maritim, adică al navelor gigant. După tîrguieli ce au îmbrăcat haina penibilului, după șantaje de gen mafiot (amenințarea cu denunțarea celor doi, cu divorțul de ingenua Tina și cine mai știe de ce fel) i s-a facilitat și lui „Ari" o asemenea achiziționare care însă cînd va fi descoperită îi va aduce un proces de toată frumusețea. La care Onassis s-a prezentat apelînd la tot felul de trucuri, unul mai încîlcit decît altul. Suficient pentru a-l face să dureze fix un deceniu (1948-1958). Amatorii de statistici au calculat că au depus memorii 375 de avocați, iar sentințele pronunțate se cifrau la 160 milioane dolari din care „Ari" n-avea să plătească decît aproximativ șase milioane.

Eugenia (stînga), a treia soție a lui Niarchos, și Charlotte (dreapta), cea de-a patra.

Între timp, Stavros Spiros Niarchos își vedea de contrabanda navală, într-o perfectă liniște. Navele sale cu pavilioane în culori albastru-alb pe care, desigur, se afla înscrisă litera „N" se puneau cu promptitudine la dispoziția unor firme de import-export, preocupate și ele să eludeze tarifele navale în vigoare și să recurgă la cele neînregistrate (și convenabile) ale lui Niarchos. Îi secunda cu brio Stavros Livanos care, deși îmbătrînea, iar fiica lui, Tina, căsătorită cu Onassis, avea tot felul de dificultăți, afișa aceeași nedezmințită dorință de a-și spori mereu averea.

Bătrînul pirat de mare nu-și trăda vocația și tradiția, era, adică, preocupat de întermedieri, făcea speculă și alte afaceri pe piața navelor vechi, uzate, fără a declara vreodată valoarea cîștigurilor realizate. La orizont apăreau însă nori negri deslușiți exact de cei în care Livanos regăsise intact marele său apetit de parvenire și de îmbogățire și pe care hotărîse să-i facă ginere : Niarchos și Onassis.

Astfel, cumnatul din greșeală al lui Stavros Spiros Niarchos își făcea o spectaculoasă intrare în clubul piraților moderni — armatorii. Desigur, un asemenea fapt punea pe gînduri concurenții, printre care, în curînd, se va număra și Niarchos. Mai ales că „Ari" Onassis reușise marea performanță de a beneficia de participarea și asistența celor 375 (!) de avocați conduși de Herbert Brownell, angajat al firmei „Lord, Day and Lord", o adevărată somitate în dreptul maritim și contracte navale al cărui sediu se afla în orașul în care Niarchos își stabilise noua reședință. E vorba, după cum se știe, de New York. Episodul însușirii navelor avea să fie comentat chiar de către Aristotel Onassis : „Încă din antichitate exista obiceiul ca unii să ia navele altora și apoi să-i oblige să plătească despăgubiri. Nu văd de ce nu s-ar întîmpla și astăzi asemenea cazuri". Fără îndoială, un atare cinism ce evidenția și mai mult procedeele pur piratерești și înclinația profundă spre afaceri prea puțin cinstite n-aveau decît să-l inspire și pe celălalt „cavaler al tonajului" — cum îl numeau ziariștii pe Niarchos.

După o scurtă perioadă, atît de scurtă încît acum e total uitată, de cooperare ca între autentici cumnați, „Ari" și Stavros au descoperit că între ei nu există decît o mare rivalitate ale cărei limite au cuprins chiar și problemele familiale. Nu e de mirare că Stavros Niarchos și Aristotel Onassis au început să se concureze cu ferocitate, să se suprasolicite cu o nonșalanță uimitoare, să se fure unul pe celălalt și, mai ales, să se spioneze. Curînd însă, competiția a cuprins, cum spuneam, și familiile. Concursul s-ar putea lesne numi și cine divorțează mai mult ? După tradiție, sau fiindcă era mai practic — ceea ce, în ultimă instanță e totuna — a intrat în scena divorțului „Ari". Episodul e cunoscut și nu mai socotim necesar să insistăm asupra lui. Reamintim doar că „Ari" depășise stadiul intereselor financiare și încerca să intre în al celor mondene, dacă nu cumva între cele două feluri de interese interdependența nu e prea strînsă. După un proces faimos cu soprana Maria Callas, grecoaică și aceasta, cei doi erau văzuți împreună tot mai des. Nimic neobișnuit în așa ceva cînd e vorba de „Ari".

Dar ce făcea Stavros în aceeași perioadă ? Pe de o parte era discret, nu-i plăcea publicitatea, își tot mărea flota și, prin manevrele cunoscute, își sporea averea. După metodele știute inventa noi societăți — fictive, desigur — în țări care nu aveau măcar un vapor propriu și își ofereau cu mărinimie pavilioanele avînd, evident, un cîștig ce nu trebuie subestimat. La Londra, în capitala de pe vremuri a unei imense „armada" pe Park Street, la nr. 41—43 ființa „Niarchos Ltd", sediul firmei lui centrale în care marele comandant nu se știe cînd călca dar, indiferent unde s-ar fi aflat — pe uscat sau ocean, la munte sau la mare, în automobil ori vapor — primea cu rapiditate orice mesaj lăsat sau transmis acolo.

Pe de altă parte, în lumea interlopă, numele lui Stavros Niarchos a început să fie tot mai des amintit împreună cu cel al unchiu Charlotte care, scris doar atît, nu ar spune nimic dacă nu l-am asocia și de al tatălui ei — faimosul Henry Ford II, fiul și succesorul lui Ford I. Deși evoluția lui Stavros nu era surprinzătoare, se spune că familia lui părea fericită. Fotografii și chiar filme vorbesc despre vestitul iaht „Creola", faimoasa insulă Spetsopoula, impunătoarele vile și apartamente din insulă, Saint-Moritz, Cap d'Antibes, New York, Paris, Londra și Insulele Bermude — decorate cu celebrele picturi ale lui Cézanne — în care familia Niarchos își ducea o „fericită" viață. Erau ei doi — Eugenia și Stavros — și cei patru copii, Spiros, Constantin, Isabela și Filip, cel mai mare. Toate astea pînă cînd în viața pragmaticului armator și-a făcut intrarea tînăra amintită, al cărei fel de a fi era pe cît de epatant pe atît de dezgustător. Acestei Charlotte nu-i plăceau marile „virtuți" ale clubului miliardarilor, drept pentru care nu-și schimba vestimentația decît la o lună sau două (după anotimp), ura coafezele și cosmeticienele. Imaginea îngrijită din fotografia de față nu trebuie să ne mire : e făcută în perioada mariajului cu Niarchos. Avînd suficienți bani moșteniți de la cel ce era unul dintre regii miliardelor pe roți, făcea cam tot ce voia. Cam astfel a stîrnit curiozitatea și lui Niarchos ai cărui ochi sticleau în fața unei nonșalanțe de genul căreia el își dorise toată viața. Sedus, a introdus acțiune de divorț de a treia soție — Eugenia Livanos, mama celor patru copii ai săi. Aflînd cu repeziciune vestea și mai ales că motivul divorțului era Charlotte — „Ari" a simțit că îl vine rău. În ultimul timp, din ce în ce mai insistent, și el tot la Charlotte se gîndea. Așa se încheie prologul viitorului război al cumnaților din greșeală — Onassis și Niarchos — prolog ce s-ar mai putea numi și cine divorțează mai mult ?

Dar unul dintre cele mai palpitante episoade ale acestui „conflict" a fost cel dintre insulele Skorpios și Spetsopoula. Într-un fel — al extravaganței, luxului și, bineînțeles, al banilor aruncați — el a fost cîștigat de Spiros Niarchos. Insula Spetsopoula, Spetsopola și chiar Spedopola — cum este ortografiat numele acestui pămînt de nici patru kilometri pătrați — este situată în mijlocul Mării Egee. Unii spun că nu-i cunosc locul exact, alții, dimpotrivă, afirmă că au vizitat-o pe ascuns și au făcut fotografii. Lucrul este foarte greu întrucît cîteva zeci de oameni înarmați, însoțiți de cîini dresați special îi păzesc cu strictețe coastele. În apă, de jur-împrejurul insulei, instalații de avertizare dintre cele mai moderne își fac cu brio datoria. Astfel încît Spetsopoula este numită chiar și de pescarii de pe insula vecină — Spetsai — „insula interzisă a domnului Niarchos".

Aici, în anul 1958, și-a stabilit refugiul acest cavaler al tonajului — Stavros Spiros Niarchos. Procedeul izbește prin simplitatea lui, într-o vreme în care goana după paradisuri și locuri exotice făcea furori în lumea interlopă. Se căutau cu febrilitate și se obțineau cu bani grei terenuri mici situate de regulă pe malul mărilor pe care se construiau toi felul de vile și chiar castele, unele mai insolite decît altele. Desigur, acestea erau ascunse în spatele unor garduri imense, protejate de arbori și, adesea, chiar de oameni angajați special. Ceea ce a realizat însă Niarchos pe Spetsopoula era pe măsura stilului său de viață.

Mai întîi acum 18 ani a făcut o ofertă administrației grecești de a închiria Spetsopoula. Timpul de gîndire, după care s-a încheiat tranzacția, n-a durat prea mult poate și pentru că cei ce trebuiau să aprobe știau că aceste insule și insulițe erau fie nelocuite, fie atît de aride încît nu meritau prea multă atenție. Stavros Niarchos știa pe ce dădea banii — nici prea mulți, ca să nu-și strice obiceiul, și nici prea puțini pentru ca să nu obțină pămîntul. Astfel încît a devenit chiriașul Spetsopoulei pentru exact 99 de ani începînd din 1958. Dacă tot sîntem la capitolul detalii se impune să mai precizăm că, după cum afirmă unele reviste occidentale bine informate, Eugenia, soția lui, a fost cea care alesese insula dintre cele cîteva sute care existau. Odată încheiată, a urmat operațiunea „creării paradisului". Mulți dintre specialiștii consultați — unii adevărate somități în satisfacerea tuturor gusturilor miliardarilor — n-au întrevăzut nimic deosebit, și-au declinat posibilitățile sau, pur și simplu, proiectele lor n-au fost luate în seamă de exigenții Stavros și Eugenia. „Cum adică, motivau ei, noi să posedăm cel mai vestit iaht de pe mapamond (e vorba de „Creola" despre care vom vorbi la timpul oportun), iar pe pămîntul acesta să nu facem ceva „«ca lumea» ?"

„Ca lumea" voia să însemne o șosea asfaltată care să înconjoare insula, o vilă albă („Vila Niarchos") din ale cărei 15 apartamente să se poată contempla albastrul tulburător al mării, un microport — pentru „Creola" dar și pentru alte nave cu pavilion albastru-alb și litera „N" în mijloc — pini, măslini și chiparoși, plajă, fazani și căprioare — pentru a satisface apetitul vînătoresc al lui Stavros al invitaților lui de soi — debarcadere și garaje subterane.

Pe scurt, dintr-o stîncă inaccesibilă și aridă, Niarchos și-a făcut un refugiu după ambiția lui. Ceea ce trebuie subliniat cu claritate este că și la edificarea acestui „paradis" au muncit zi și noapte bieții pescari și locuitori din amintita Spetsai, plătiți cu sume mai mult decît modeste care, în realitate, nu acopereau nici măcar efortul făcut de ei pentru a ajunge pe Spetsopoula.

Bineînțeles că un asemenea refugiu nu putea să nu fie dotat cu instalații ultramoderne de transmisiuni — telefoane, radio, telex — la fel de bune și de puternice ca și cele de la Londra, de pe Park Street, 41—43, sediul central al firmei lui, sau de la New York, unde-și stabilise prima reședință.

Încheiată toată această operațiune, după ce a mai făcut un control scrupulos prin toată insula, chiriașul sau proprietarul ei — cum vrem să-i spunem — și-a invitat bucuros familia și cîțiva prieteni intimi s-o viziteze. Firește, cea mai încîntată era soția lui — Eugenia — care părăsea, în sfîrșit, cutiuța aceea de pe „Creola" pe care era obligată să-și petreacă foarte mult timp. Odată decantate primele impresii ale contactului cu noua Spetsopoula — la propriu — gazde și oaspeți au luat loc pentru dineul de inaugurare. Nu cunoaștem — și nici nu ne interesează — lista meniului. Bănuim doar că a fost suficient de extravagant. Știm că mesele au fost luminate cu sfeșnice prețioase, ale căror lumînări nu făceau fum, iar ceara nu curgea pe masă. Detalii reținute întrucît cînd, cei ce sărbătoreau și se bucurau de splendorile insulei, s-au ridicat satisfăcuți de la mese dîndu-și întîlniri pentru a doua zi și au intrat în somptuoasa vilă Niarchos, unul dintre ei a răsucit instinctiv comutatorul. Întuneric. A mai încercat o dată. La fel. Atunci, un paznic, avînd mai multe calificări în afară de aceea de a mînui bine pistolul și a rămîne mut în fața vorbelor stăpînului, a luat repede un sfeșnic și, la lumina lui, a verificat, siguranțele, care erau bune. Între timp, Stavros Niarchos simțea că blinda brizăi se transformă într-un viscol ce-i îngheață cu rapiditate corpul. După cîteva zeci de minute — în care așteptarea a devenit și mai nervoasă — în urma unor cercetări mai amănunțite s-a constatat că dacă șoseaua ce înconjura insula era inundată de lumină, portul la fel, garajele subterane idem, „Vila Niarchos" nu fusese legată la grupul electrogen respectiv.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Deşi s-a înecat altul, durerea rămîne aceeaşi

În dimineața aceea liniștită de septembrie nimic nu prevestea ceva rău. Soarele era încă puternic, cerul luminos, marea puțin agitată, plaja destul de plină pentru luna începutului de toamnă. Totul părea să aducă o zi obișnuită care trebuia să se termine ca toate celelalte.

În jurul orei 11 un glas străbate vacarmul obișnuit al țărmului : „Ajutor ! Ajutor ! Ajutor !"

La numai cîțiva metri de mal, un om e în pericol. Simte că marea îl trage spre adîncurile ei. În ciuda faptului că era înconjurat de cîteva persoane, nimeni din imediata sa apropiere nu își asumă riscul.

Și atunci, cei de pe plajă, conjugați într-un singur glas, încep să strige pe cel care trebuia să fie acolo, la datorie, pe Salvamar. Din păcate, în locul cu pricina, unde un om cerea dreptul la viață, nu era nimeni, absolut nimeni, din armata Salvamar-ului. Agitația crește văzînd cu ochii. Unde sînt cei de la Salvamar, devine un laitmotiv transmis din om în om cu viteză amețitoare. Cîțiva curajoși se încumetă să înfrunte valurile, fiecare cum poate sau cum se pricepe, sărind în apă cu saltele, cu colaci de cauciuc.

Încep discuțiile, comentariile.

— Dacă trec mai mult de trei minute, totul este în zadar.

— Nu e adevărat, intervine cineva. Un înecat în mare poate rezista și 7 minute, numai să fie salvat.

— Dar unde-i Salvamar-ul ?

Reproșuri, proteste, nemulțumiri. Pe mare se așterne o aparentă liniște, în ciuda valurilor care se sparg furioase.

După circa 7—8 minute, apare în sfîrșit un membru al Salvamar-ului aflat, bineînțeles, departe de postul său. Lumea, indignată, îl admonestează ; salvatorul nostru se apucă să dea replici, în loc să se arunce cît mai grabnic în mare. Apare, în sfîrșit, o barcă. Între cei de pe mal, barca Salvamar-ului și salvatorul individual se așterne o lungă tăcere care la rîndul ei avea să fie spartă de plînsetele disperate ale unei femei care susținea că înecatul este soțul ei. Disperarea femeii crește în ciuda faptului că descrierea pe care încearcă să o schițeze între lacrimi și suspinuri nu este identică cu a omului care a strigat ajutor.

Se întorc unul cîte unul salvatorii voluntari, revine apoi și barca Salvamar-ului. Îi privesc. Băieți tineri, musculoși, marcați de efortul depus, dar și de evidenta lor lipsă de antrenament. Sînt tăcuți. Își trag barca pe mal, spală pe îndelete vîslele, apoi se așterne liniștea.

Retrasă pe plajă, femeia care își credea soțul înecat plînge deznădăjduită, rămînînd surdă la toate vorbele încurajatoare venite din partea celor adunați în jurul ei. Peste cîteva clipe însă, aveam să fiu martor la o scenă tragicomică. Ridicînd ochii spre cer, parcă protestînd, femeia întîlnește privirea speriată a soțului, care neînțelegînd nimic își privea cu uimire soția. În clipa aceea, plînsul disperat al femeii încetează. S-a înecat altul. Și devine fericită. Dacă această scenă a alinat durerea unei femei, asta nu înseamnă că undeva un cămin nu va suporta cu greu vestea înecării capului familiei.

Datorită unui tînăr întreprid subofițer de miliție, caporalul practicant N. Chirilă, este identificată victima : Cel-Mic Ion din Focșani, str. Cotești nr. 12, venit aici pentru cîteva zile de odihnă. Acasă îl așteaptă nevasta și o fetiță nou-născută.

A doua zi îl caut pe tovarășul Dumitru Raizis, șeful punctului Salvamar „Belona", om trecut de prima tinerețe, fost sportiv de performanță. Dialogul este imposibil deoarece dumnealui susține că oamenii din subordine n-au nici o vină. Îl contrazic de pe poziția martorului ocular, căutînd să-i demonstrez că acolo, pe mare, nu era nimeni care să răspundă țipetelor de ajutor.

„În această situație, se enervează tovarășul Raizis, nu mai avem ce discuta". Se ridică, abandonează discuția, nu înainte de a-mi indica un nume : Ion Beraru, șeful sectorului nautic, care, după părerea dumisale, îmi poate da toate lămuririle. Această discuție am purtat-o la punctul sanitar, exact în dreptul locului unde a avut loc accidentul. De aceea am cerut părerea asistentei medicale Ana Capato, care alături de subofițerul de miliție se agita în căutarea unui salvator.

— Am căutat disperată pe cei de la Salvamar — îmi declară interlocutoarea — cu atît mai mult cu cît știam că e un loc foarte periculos care a mai făcut victime. Știam eu, știau și ei, apa e mică, dar aici se înecă turiștii. Eram pregătită pentru ajutor, nu credeam într-un deznodămînt fatal.

Tovarășul Ion Beraru își are sediul cevă mai departe de malul mării. Pe fața sa citesc îngrijorarea și mai ales nemulțumirea față de cele întîmplate, în acel punct cunoscut și de dinșii drept periculos. Erau de serviciu salvatorii Anton Fenin și Ion Mitrică, care în ciuda faptului că în sezon s-au comportat bine, acum au greșit. Lipsa lor de la post a costat viața unui om. Atunci cînd l-am vizitat, concluziile medicului legist erau deja cunoscute. În dreptul numelui lui Cel-Mic Ion a fost trecut diagnosticul înecat.

Această întîmplare tristă trebuie să reamintească echipajelelor Salvamar-ului că pentru ei nu există început și sfîrșit de sezon, ci doar o datorie continuă. Oamenii trebuie să lucreze cu întreaga capacitate, indiferent de numărul celor aflați pe plajă. Dacă ar fi să luăm în considerare normele legale existente, între Belona și Vraja Mării ar fi trebuit să existe minimum 6 bărci, cu cîte doi oameni, unul pe mal, celălalt la vîsle, gata oricînd să intervină la cel mai mic semnal de alarmă. În ziua de 16 septembrie, între aceste două puncte nu era decît o singură barcă și aceea cu echipajul dispersat. Aflăm de la interlocutorul nostru că anul acesta, pe întreg sectorul său, adică de la Năvodari la 2 Mai, în afara stațiunii Neptun, care are o altă administrație, au fost 7 înecați, dintre care 4 au decedat datorită afecțiunilor cardiace sau alcoolului din sînge și 858 salvați de echipaje ale Salvamar-ului. Fără îndoială, aceste cifre denotă muncă susținută, seriozitate și dăruire dar accidentul căruia l-am fost martori își păstrează dimensiunile sale reale, indiferent de ceea ce a fost în trecut.

Problema echipajelor Salvamar este complexă. Din păcate, ei, salvatorii, au statut de sezonieri, recrutarea făcîndu-se mai mult fortuit. După părerea noastră pregătirea fizică și morală a unui personal calificat ar trebui să se desfășoare întregul an, pentru că una este să fii un bun înotător și alta să salvezi un om de la înec. Anul acesta, în ciuda faptului că veniturile salvatorilor au crescut de la 5,40 lei ora la 7,30 lei ora, salvatorii au fost mai puțini, deoarece în buget, la capitolul respectiv, cifrele au rămas aceleași. De aici bătăi de cap în plus, și mai ales consecințe regretabile.

Cine sînt în definitiv salvatorii ? Tineri, elevi ori studenți, buni înotători care doresc — și bine fac — să cîștige un ban în timpul vacanței. Ei ar fi bineveniți numai atunci cînd ar umple unele goluri ale salvatorilor angajați, bine antrenați și pregătiți pentru orice situație. E greu de presupus că sezonierii pot face față tuturor cerințelor unei munci grele și pline de răspundere.

DAN BÎRLĂDEANU ■

ÎNFLORIREA

E-atît de necesar să fii frumos
cînd primăvara bubuie în lume.

O, patrie, acum aș putea să te mîngîi pe frunte,
aș putea să-ți sărut tălpile,
cel mai ușor e să fii la extreme
însă cumplit de grea-i universalitatea
pentru că e întotdeauna la mijloc.

Să scrii despre pămîntul țării tale
cu ușurință și necugetare
e o enormitate tot atît de mare ca și cînd ai porunci :
ieși, patrie, din casa mea afară.

E o datorie a materiei să nască poeți,
într-un poet înflorește pămîntul părinților săi
și se desăvîrșește,
în nici un colț al pămîntului nu pot rămîne
codrii și munții și mulțimile neexprimate.
Nimeni nu vă va putea împiedica niciodată
să comunicați din sufletul vostru singuratic
cu forțele veșnice ale materiei unice,
dar cine iubește o arătare abstractă s-a rătăcit de iubire.
Cine iubește și crede în dragostea sa
trece dincolo de orice dogmă.
Comunismul nu e o dogmă,
ci iubirea eternă pentru omul de azi
în numele omului de mîine.
Masele nu pot fi fanatizate ca o idee abstractă,
după cum a arătat istoria, aceasta a dezlănțuit bestialitatea și haosul.
Învățători și constructori ai acestui popor,
educați individul concret,
convingeți personalitatea propriei lui conștiințe.
Poporul român este
omul ridicat la puterea a douăzeci și unu de milioane.
Puterea unui popor se întemeiază în veșnicie
pe puterea indivizilor săi și pe măreția personalităților sale.
De aceea nu-i plac alămurile
și răbufnelile prăfuitelor tobe.

De aceea îi place liniștea limpede, în care
se aude perfecțiunea perlelor zămislindu-se
în scoicile de pe fundul oceanelor
și melcu inimii care-și scoate fără teamă din găoacea sîngelui
fragilele antene-ale-ntrebării
cu care pipăie-adevărurile lumii.

Conducători fericiți ai acestui popor muncitor,
voi sînteți flăcările
în vîrful uriașului rug
și lumina voastră istorică pe care o semănați în largul materiei
se trage din arderea maselor.
Cine poate să spună cîte popoare ard nevăzute
sub flacăra tremurătoare a stelelor ?
Voi sînteți fruntea noastră pe care o ridicăm
dintre munții întunecați în lumina istoriei,
vorbind cu voi, vorbim cu cinstea din noi înșine
și cu sinceritatea noastră fără moarte.
Voi reprezentați puterea din putere.
să fim cu toți ai noștri conducători și mase
în patria de veci a noastră.

Dacă-n propria voastră țară
Ați trăit ca la străini
Iată clipa cea mai mare
Fiți voi înșivă, români !

Libertatea nu este o calitate abstractă
ci un cîmp energetic perfect măsurabil,
suferința morală se naște dintr-o greșeală de calcul.
Epocile celei mai înfloritoare libertăți
sînt cele mai bogate-n energie
pentru că libertatea însăși este această energie cosmică, veșnică,
timpul iubirii înălțat la puterea popoarelor.
Libertatea nu este un ideal,
nimic din lumea aceasta nu e ideal,
nici imaginar, nici fantastic,
ci totul e cumplit de real.
Nu există minuni,
cea mai mare minune este realitatea.

În lumea în care trăim
cînd rachetele treieră holdele astrilor
și sateliții string miere din văgăunile cerului,
mitul este o lașitate
a celor scîrbiți de cunoaștere.
Eroii sînt inexplicabili cînd totul e posibil.
Mă plictisesc fecioarele ipocrite cărora le clocotește
dorința în măduva oaselor.
Disprețuiesc pe cei ce se sterilizează pentru un pretins ideal.
În vremurile de muncă și de pace
suferința eroică și singurătatea sînt neputință.
Mă revoltă cei care flutură mereu pe buze
neînțelegerea și suferința,
ei sînt asemeni celor care-și întrebuințează creierul
doar pentru a-și umple stomacul.
Cel ce muncește pentru un milimetru cub de conștiință în plus
n-are decît șansa de-a fi fericit !

Adevărat, e multă ordine-ntr-o ladă goală
dar să nu căutăm mormane de dovezi pentru a dovedi
simplitatea unui lucru firesc,
să căutăm mai degrabă o singură lege
să puteți folosi cu ea nenumăratele lumilor fenomene.
Dar mai presus de aceasta căutați libertatea.
Dacă există în spinii particulelor elementare
numere cuantice de stranietate și farmec,
există cu siguranță și particule de libertate.

Dăruiți omului libertatea de-a fi necesar.
Înfloriți
ca merii
ca perii
în mijlocul primăverii.

Să te bucuri de noua viață ca de o adîncă totalitate
e cea mai mare realizare a științei și artei.
Totul e schimbare nouă, revoluție continuă,
totul curge, se învîrte, totul urcă tot mai sus,
vechiul e sfărmat iar noul neîncrederi noi aduce,
nu mai au puncte de sprijin cei ce s-au pierdut pe ei.
Mai trăiesc dintre aceștia
care-și fac din trupul țării uniformă
și se tem de toți pentru că se tem de sine.
Țara este ca un suflet care curge fără margini
care-și caută o albie, matca fericită,
oamenii se-ntorc la oameni și se-ntreabă și se miră
cît de nou poate fi omul. Dar neliniștea-ncolțește,
e nevoie de noi datini și de noile altare,
e nevoie de vechime azi cînd totul este nou.
Ne întoarcem iar la vatră, la părinți, la sînul țării
ca să căutăm cu sete patima de siguranță.
Este vremea presimțirii de dureri preafericite,
este vremea înfloririi într-o țară ca un om,
este primăvara noastră,
așteptăm numai să stringă soarele cunumi de raze
să putem desface floarea României pe pămînt.

Dacă-n propria voastră țară
Ați trăit ca la străini,
Iată clipa cea mai mare
Fiți voi înșivă, români !

Prin noi va fi în lume un sat universal
ca raza fără margini între izvor și mal,
o stea ce-n măreție iubire să consume
încît în centrul lumii să fii oriunde-n lume.
Nu armele-nflorite pe lespezi de mormînt
aduc unirea lumii, ci pacea din cuvînt.

Muncitori ai Renașterii românești,
patria voastră liberă este astăzi Școala de bucurie a lumii.
Îndrăzniți totul și veți avea puterea de a cunoaște totul.
Măsura măreției se află doar în voi înșivă.

De voi depinde tot ce va rămîne.

Nu aveți de ales între pasiune și rațiune,
totul e complementar totului,
oceanul e contemporan cu toate țărmurile sale,
dar aveți de ales între înfrîngere și victorie
și aveți de ales mai ales viața durabilă sau moartea năpraznică.

De voi depinde tot ce va rămîne pe pămînt.

Numai voi singuri puteți înflori la răscrucea de acum a istoriei
din propria voastră viață, după propria voastră voință
pentru că în voi înșivă trebuie să triumfe
simburele nemuritor al vieții universale.

Dacă-n propria voastră țară
Ați trăit ca la străini,
Iată clipa cea mai mare
Fiți voi înșivă, români !

Călcați pe idealuri ca pe-un prag,
Deschideți porțile către posibil !

Sufletul nostru murmură : acum.
Pămîntul nostru murmură : acum.
Soarele nostru murmură : acum.
Istoria strigă : acum !

ION ZUBAȘCU ■

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru — 16 17) ; cultură, canalu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Liviu Timbus — 16 18) ; probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache — 16 18) ; fotoreportaj — 15 95 ; documentare — 16 23 ; administrație (Alexandru Medar — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Sorin Postolache — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Marius Popescu 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22 Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505